Digitized by Google

NAZIONALE
55
9 K
24
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
ROMA

Joannes Cagnasso Ligure

Summa Summarum quae Tabiena dicitur.

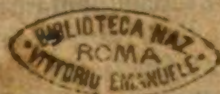

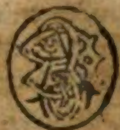

R. In Christo P̄ri fratri Thomæ de uio Caietano artiū ac sacræ Theologiæ doctori clarissimo totius ord. p̄di. Generali Mag̃ro dignissimo. Frater Ioānes Tabiensis eiusdem ordinis uitæ regularis professor: & Theologorum minimus. S. D.

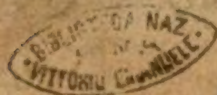

[S]Apientissimus omnium moderator Deus optimus/ Maximus/ P̄r. R. ita ingentē orbis machinā multiplici re℞ disparitate cōdidit/ ut & illius pulchritudinē p̄fectissimā redderet/ & suę inexhauribilis bonitatis largiorem liberalitatē: utpote quæ nō in paucis manifestari poterat: ad plures/ uariosq; rerū ordines diffusam/ cognosceremus. Vniuersa tñ homini deseruitura cōstituit. Cui nō suapte natura finē adipiscēdū statuēs/ p̄sidiis quoq; ad illū nāciscendū minime priuauit. Cū igitur: quæ in maiori mundana domo/ in decorē admirādū cōfluētia: hæc eadē in microcosmo p̄cessisset: ipi tāq̄ ad summū dignitatis fastigiū eleuādo aliam ex disciplina℞ uarietate pulchitudinē adiacit. Nil certe pulchrius sese mihi offert: q̄ cū diuersa littera℞ studia homines sectari intueor. Missos equidē illos facio: qui suopte potius studio minorē mundū deturpant/ q̄ exornent: dū uaria doctrina℞ dogmata addiscētes/ suū a recto uirtutū ordine animū abducunt. Nō. n. re℞ uarietas pulchritudinē efficit: nisi & cōgruus ordo affuerit. Cæteros igitur dico: qui luculentę doctrinæ religionē cōiunxere. Imprimis tñ diuino℞ cultus obseruandus deinde doctrinis saluberrimis animus excolendus est. Hæ nāq; postmodū duæ sociatæ plurimū honestamēti animo afferūt. Squallent uniuersa/ & tenebricosa fiunt: si ab ip̄a doctrina morum disciplinā disiunxeris. Si uero animū sola rusticitate sancta: quæ (teste Hieronymo) tm̄ sibiipi prodest/ dotaueris: Religio tunc minus clarescere uidetur. Tanta etenim ex doctrina lux splendicat: ut etiam uicio℞ dehonestamēto obscuri maximā ex ip̄a inter homines gratiam/ & laudem aucupentur. Doctrina igitur iustitię/ pietati/ humilitati/ pudicitiæ/ frugalitati/ ac cæteris moribus cōnexa animū mirūimodū uenustat/ & colit. Quaobrem ut & ego iam a/ teneris annis Religioni addictus/ istius pulchritudinis animū expertē minime facerē: Phylosophiæ/ ac Theologiæ sacris dogmatibus idefessam operā nauans. tādē inter cætera opificis summi liberalitatis dona/ supremā beatitudinis gloriā/ homini/ licet cōditionis suæ uires excedentē: attñ plurimis/ ac saluberrimis legibus/ & monitis ad illā capescendā aditu patescēte pro fine statutā aiaduertēs: id studii genus elegi/ quo & aliis ad illā tāq̄ potiorē partem acquirendā suffragari possem. Nam ad recte/ beateq; uiuendū/ quod op̄ta nostra beatitudo exquirit: nil accomodatius reperiri potest: q̄ ea noscere/ quibus uirtutes amplexatur/ & uicia animus declinat. Quæ nimi℞ oīa ad eā spectāt disciplinā: quæ diuinū/ Pōtificiūq; ius enodat/ & absoluit. Ea pp plurimis huiusce facultatis doctoribus perlectis/ & aduersis sibi inuicē sentētiis intellectis: tandē nō in scirpo nodū quærens/ sed studentiū utilitati magis cōsulens/ ad maiorē difficiliū quæstionū absolutionē opus: qđ trito nomine summa appellari solet/ cofeci. An uero uolūtatis meę propositū assecutus fuerim/ illo℞ iudicio relinquā: quo℞ aio absens inuidia extiterit. Verūtñ

si quas opiniones qnq; refello/nõ ut authores cõtẽptui habeãtur: sed potius/quo ueritas (& hæc præcipue) clareat exactius quæro. Illi nãq; ueritati scrupulosiori li ma isudãdũ arbitror: qua neglecta salutis discrimen Christigenis pãtescit: cognita uero & parta/illius facile potitores efficiũtur. Per plures itaq; ãnos nõ modico la/ bore elucubratũ opus: incudi litterariæ tradere decernẽs: cui nuncupatim merito dedicandũ eẽt/te humanissime Pater elegi/utpote q semp fueris bonarũ artiũ cul tor & ueritatis amator. Tu nanq; ista litteraria pulchritudine doctrinarũ uarietate animũ tuũ ita exornasti (qđ nimirũ subtilissima diuini ingenii tui opera testãtur) ut & cæteri p te (nisi socordia torpuerit) iã facile pulcherrimi effici queãt. Accedit enimuero ad tuæ cantatissimæ laudis cumulũ/& uerã animi tui pulchritudinẽ: q mor[um] disciplinã doctrinę studio ita copulasti: ut ex uno sanctitudinis specimen ex altero ueritatis alumnus/ex utroq; uero Religiõis nostræ decus radiãtissimũ iure appellari possis. Quẽ pfecto Sũma ordinis nostri pfectura merito Patres subli/ marunt. Illũ nãq; reliqs pesse cõdecet: q uirtutibus ad uitæ integritatẽ cæteros al/ licit/maximaq; sapiẽtia dirigit/& gubernat. illũ inq̃/quẽ tanq̃ simulachrũ uirtuti/ bus effigiatũ cæteri cõspiciũt/& æmulãtur. Te nanq; defæcati mores speciosissi/ mũ reddunt: tu uitæ castitate integerrimus: tu frugalissimus: in te deniq; cœlestes animi dotes affatim cumulatæ cõprobãtur. Tibi ẽt opus istud attitulare ob tuã in me nõ obscurã beniuolẽtiã nõ minus cõpellor. Sẽper. n. humanitate maxima/be nignitateq; fulsisti. Ne igitur & ingratitudinis labe fœdarer (licet nec q̃tũ debeã uidear facere satis) id effæci/quo saltim uerã in te fidei meæ obseruantiã manife stã haberes. Quantũ debeo/& q̃tũ uolo haud equidẽ possum. Sed q̃tũ etiamnũ ualeo/id exiguũ/& tenue aĩaduerto. Quo pfecto fit: ut nulla re magis oblecter/ q̃ cũ tibi gratificari queã. Nil quoq; tristius animũ infestat: si mihi id exequẽdi fa/ cultas quauis sorte eripiatur. ue[rum] & solacii locus relinqtur/qm cũ uel nil qđ digni tatẽ tuã deceat/uel si quicpiã/exile tñ offerens rubore calesco: humanitatis: beni/ gnitatis/clæmẽtiæ/ac ingenuitatis tuę memor/mox animi tẽperiẽ sentio. Sub tuo igitur nomine fœlici publicatur auspicio. Queadmodũ aũt ego amicũ maximũ: sic illud censorẽ grauissimũ te experiatur. Nõ. n. aurã/fauoresq; affecto/sed id tm̃ auidius exopto: qđ posteritati cõducere possit. Quãuis aũt qđ offero/qđ dedico: quod deniq; ualeo tenue admodũ sit/& tua humanissima Paternitate minus di/ gnũ: attamen id qualecũq; ingenti/ac sincero affectu/dignius posse desiderans: totũ tuũ facio. Eo etiã frontis supercilio & ea animi benignitate tu Pater optime obsequentissimi filii munus/& animũ suscipias oro/quibus me semp amplexatus es/& quibus ego te semp ueneratus sum/& quoad uitã mortalẽ ducã uenerabor. Vale Religionis nostræ monile fulgentissimum.

Fratris Nicolai Bagnatorii Brixiani
in Sūmam Tabienā Carmen.

Campanus redolens/& dulce Taburnus oliuum.
Fert:olea pingui consitus omnigena.
Nescia culturæ pinguescens insula talge
Tota ferax uariis frugibus exuberat.
Diuitiore tagus fulua respersus arena
Auroræ similis longius irrutilat:
Taprobanen sydus lustrat cœleste canopos
Albens/atq; rubens est hyacintus ibi
Cuncta simul:maiora etiam gratissima nobis
Tabia largitur fertiliore solo.
Paciferas legis hinc oleas: hauris & amœnos
Hinc latices: uitæ est fons salientis aquæ.
Perdulces fructus isthinc decerpis abunde
Hæc morum est/animum/copia grata colens.
Hic reperis rutilans aurum/gemmasq; micantes
Virtutum est/mentem/sacra corona beans.
Enascuntur ibi radiis hæc syderis almi
Ingenii uirtus clara Ioannis id est.
Hæc loca lector adi:sunt peruia cuncta:ualebis
Rebus enim charis inde replere sinum.

¶Incipit sūma casuū ɔscie q̄ Zhabiēsis dicit / edi/ta p Reuerēdū sacre theologie professorē fra/trē Joānē de Zhabia ordinis p̄dica/torū. cōgregatiōis Lombardie.

Prohemium.

Inter alia studia quibus a iuuentute mea animū ⁊ vitā destinaui p̄cipua mihi sem/per fuit cura de cōsciētie casibus inquirere / vt ⁊ mihi p̄mo: deinde ⁊ alijs qui vel ad ɔsulendā paruitatē meā / vel ad peccatorū suorum confessiones mihi faciēdas aduentabāt / satis vtcumq̄ facerem. Cūq̄ innumeros pene ⁊ diffusos libros in his mate/rijs plegerem / viderēq̄ varias in multis doctorū sentētias: vt haberē meam quod facile reperirem. quodq̄ animo meo diffinitū tenerem / cepi litteris mā/dare ⁊ sub cōpēdio colligere / ac disponere que spar/sa compererā. ⁊ in multis sentētiā meam diffinire. Nec vlla mihi p̄sumptio suggerebat / vt opus hoc tale extimarē / quod in lucē edere dignū ducerem. Mihi soli laborabā: nō tā adeptū sapientiā credēs que ait. Uidete q̄ nō mihi soli laboraui. sꝫ oībus di/ligētibus deū. Jamq̄ in multos ānos longis vigi/lijs ⁊ assiduis pene lucubratiōibus labor deductus erat: cū iam tandē aduerti nō mediocre opus cōsur/rexisse. Cūq̄ relegerē sepius ac reuoluerē / ⁊ quanta poterā diligētia emendarē / iā animū suggestio q̄/dā vt puto / vel magis capio / a spiritu charitatis ex/orta / pulsare cepit: forte ⁊ alijs profuturū: si in lucē edere / qđ apud me diu clauerā. Uerū [illegible] no recōditū tenuissem / vel longo post tpe tande p/didissem: nisi ⁊ maiorū meorū monita / ⁊ fratrū nō ordinis mei tm̄. sꝫ ⁊ aliarū professionū nōnullorūq̄ secularium qui opus hoc potius apud me esse suspica/ti sunt q̄ viderunt / hortatu ⁊ instātia victus impri/mendū tradidissem: accedēte Reuerēdissimi magri ordinis nři colēdissimi sacrarū lrarū pfessoris magri Thome Caietani licētia: ⁊ Reuerēdi pris fris Eu/stachij de Bononia eiusdē professiōis i p̄senti p̄o/ris mei in cōuentu Bonoñ. Omni studio conatus sum ordine suo materias disponere / ⁊ ita referatis supfluis necessaria psequi: vt nihil qđ inquirere q̄/piam exoptet / intactā sit. Curaui ⁊ oī diligentia / vt que refero / omni fide fulta sint: q̄nquidē ad ipsos vel iuris / vel doctorū fontes vnde haurirē semp me con/tuli. Casus plurimos nouos nō tā curiosos q̄ neces/sarios addidi. Conatus sum etiā ad theologie regu/las quātū possibile fuit / i quibus ⁊ iustitie omnis / ⁊ virtutis / necnō peccatorum fundamēta sunt / deducere: vt tāto esset firmior sña / q̄to nō auctoritate modo / sed ⁊ rōne sua fulta esset. Precipua uo mea fuit in/tentio / varias varie sentētiū opiniones ad concor/diā reducere: i pluribusq̄ qd sentiā diffinire. Ubi.n. quid agendū sit ingrimus: longe ɔsiliorum ⁊ ambi/guitatū mox tollēde sunt. nec cōsciētia dubitationū turbinibus diutius agitanda est. Oro dñum oium saluatorē / vt q pium animū ⁊ vires submiistrare dignatus est ad arduū hoc explēdū opus / ita ⁊ tri/buat vt veritate cōspicuū aiarū saluti officiosū sit. Oro ⁊ eos qb' fortasse placuerit ista plegere / vt eo aīo fiat ⁊ exarata sunt / plegat. Sicut.n. in nullius sugillationē facta sunt / nec quēpiam morsibus insi/quutus sum / ita beuignis oculis plegat / ⁊ teneat qđ libet: ⁊ emendet quod nō placet. Bono aīo ⁊ puris labijs que sensi / lris demandaui.

Abbas.

a Abbas sm̄ abba grece latine dr pr. In/de dicit' ē Abbas pr monachorum. Debet esse psbr. c.p°. de eta. ⁊ quali. or. ⁊ ex ɔse/quēti dꝫ incepisse. 25. ānū i de. gñralēꝫ ð eta. ⁊ quali. or. Debet digi / a monasterio: cui debet pesse. 18. q. 2. abbatē. ⁊ dꝫ digi de eodē monaster°. si ibidē sit psona idonea: alias ð alijs monasterijs. ea. q. c. quā sit: ⁊ pa. i. c. cū monasteriū. de elec. vbi ēt di/cit idē. pan. q̄ nō pfessus vel alterius religiōis nō pōt digi sed postulari: q̄ postulat°. non pōt admitti nisi p papā: con. i. de. p°. de elec. Debet cōfirmari sꝫ hosti. a plato imediate superiori. Debet bñdici ab epo diocesano: ⁊ añ bñdictionē nō debet ordinare: 69. di. c. q̄m videm'. Intellige sꝫ quosdā qñ est ɔ/suetudo vt bñdicat. Debet solū bñdici i dieb' do/minicis: glo. i de. attēdentes. de statu monacho. in ꝟ. bñdici. ⁊ pa. i. c. cū sis. de con. eccle. vel. al. ⁊ si eri/[illegible] aliqd p ista bñdictiōe: comittit simoniā. ð simo. c. [illegible] ⁊ simo. §. 57. Et nō pōt pesse vel pēinere simul ad duo nisi. vnū sit sub alio vel ad aliud pēineat. de rdi. [illegible] c. vlt°. fi. ⁊ si epo. 3°. reqsitus cū humilitate vt decet / re/cuset eū bñdicere: tūc pōt facere q̄ ad offiñ suū perti/nēt: donec eps recognoscat duritiē suam in. c. p°. de sup. negl. p̄el. Nō pōt renūtiare exēptiōi sue. de ar/bi. c. cum tpe. J. ꝟ. iudex. §. 25. Nec pōt iponere no/uū onus. in collatiōe alicuius p̄oratus. vt benefi. fine. c. vt nřm. ⁊ de. q: regulares de supl. neg. p̄l. J. ꝟ. simo°. §. 14. Et electus. ⁊ nō ɔfirmatus vocat ab bas. simili' Abbatissa. Secus ð epo nō ɔsecrato. h' do. sdi. i. c°. meminim'. in prin. ð acausa. vide. J. ver. Abbatissa. in fi.

¶Querit que sit auctoritas abbatis. Respōdet. p° q̄ potest absoluere suos monachos ab omnibus peccatis ⁊ censuris. nisi spetialiter alteri iure reser/uetur. hoc tenet. Inno. in. c. nuper. de sen. exco. vbi est textus quasi expssus quē sequitur hostiē. ⁊ s. Tho. 4°. di. 18. q. 2. ar. p°. qſtiū. 4°. ⁊ do. Ar. florē. 3° pte. ti. 25. c. 77. ⁊ multi alij sequūt hāc viā. pa. tñ i. c. monachi. de sen. exco. tenet. ɔ. restringēs ad excoicationē p i/iectione manuū i psonā ecclesiasticā ⁊ nō aliarum ex/ p°

colcationē maioꝝ/q: vt ipse dicit.hoc spāliter sibi
cōcedit.⁊ nō dꝫ extēdi:ꝯ q̄ est materia exorbitās
⁊ cause maiores reseruant epis.Jn ꝯtrariū sunt cōiter
oēs religiosi ⁊ doc.pallam:⁊ multi alij.Ad rōes pa.
dicēdū q̄ religiosi q̄ p̄mā p̄tē tenēt nō male faciūt.
vt ipse credit.Et ad id qd ipse dicit q̄ spāliter cōce/
dit.in.d.c.monachi:R̄ndet.q̄ q̄uis ibi spāliter ꝯ
cedat:tn̄ alibi cōcedit gn̄aliter.s.in.c. nuper. ⁊ iste
tex.magis expsse pbat hāc viā q̄ʒ ipse probet ꝯtrariū.
Ad id qd dicit q̄ nō dꝫ extēdi:R̄ndet.qd vbi ipse
papa extēdit:possumus nos extēdere ⁊ ēt si sit iter
causas maiores/suffic̄ q̄ papa ꝯcessit. Posset ēt di
ci q̄ opinio pa.⁊ rōes sue hn̄t aliquā apparētiā in
simplici curato.sꝫ in abbate ⁊ in platis religiosoꝝ.
qui sūt ppri ordinarij.⁊ q̄si i oībus hn̄t iurisdictio
nē ordinariā.nullā hn̄t apparētiā.Et h° ē q̄ ipsemet
pa.in.d.c.monachi.dicit h° esse v̄um.nisi talis Ab
bas vt plat° hēt iura epalia.Et q̄uis ista disputē
tur de iure antiq°.hodie tn̄ q̄ parrochiani nō pos/
sint absolui ab excoicatione maiori tpe moderno
est q: p iura noua ē casus reseruat̄.vt pꝫ i v̄.dispēsa
tio.§.fi.ibi 3°.n̄ dꝫ.Et q̄ iferiores plati possint suos
subditos absolui ab eadē:hn̄t credo oēs ex suis p/
uile.⁊ sic ista duo dubia remanēt clara:nō tn̄ pōt
prohibere quin suus monachus possit. confiteri epo
vel eius pn̄iario nisi sit exēpt̄.vel hēat ex puilegio.
Utrūq3 hēt ordo pdicatoꝝ.

2° ¶Abbas pabr̄ ab epo bn̄dict̄ vel recusatus bn̄di/
ci:pōt dare oēs minores ordines in suo monaste°.⁊
suis monachis.seu illis qui vt efficiant monachi il/
luc accesserūt.⁊ ēt secularibus oībus sup q̄bus habet
quasi epalē iurisdictionē [illegible] monaste potest
[illegible] ab eoꝝ abbate ⁊ illud mo/
cos ꝯferre si [illegible] exēptū:alias nō.hec tenet Domi.Anto.
post hosti.i.c.cū ꝯtingat. de eta.⁊ quali.q: est ea/
dē ratio de oībus minorib°:⁊ cōis vsus sic hēt/quā
uis qdā teneāt solū d duobus pp v̄bū qd ibi ponit.
.s.solūmodo.sed r̄ndet ipse.Do.Anto.q̄ dꝫ referri
ad monaste m.⁊ nō ad verbuꝫ lectores. De hoc ha/
bes i.c.Abbates. de puil.li°.vi°.Jdē tenet Archi.i.
c.q̄n̄.69.di.q: illud puilegiū late interpretādū ē qn̄
nō est i p̄iudicū alterius.⁊ ideo ex eo q̄ ꝯcedit de
lectoratu:ꝯcedit de oībus minorib° q: est simile:⁊ n̄
fit p̄iudiciū.q: solū ordinat subditos vt.s.⁊ si alios
ordinaret recipientes caraterē q̄uis nō exequtiōēꝫ
fm̄ eum Archi.vbi supra.

3° ¶Pōt dispēsare cū monachis super irregularita/
te quā ꝯtraxerūt recipiēdo ordines i excōicatiōe/facti
tn̄ memoriaꝫ.vel iuris peritiā nō hn̄tes ⁊ factū nō
fuit enorme/⁊ hoc fm̄ cōiter doc.siue incurrerūt istā
excōicationē an̄ ingressum/siue post. de sen. exco.c.
cū illoꝝ. Jn alijs aūt irregularitatibus fm̄ hosti.⁊
pa.in eo.c.nō pn̄t de iure cōi.nisi expsse ius cōe con
cedat.Facit fm̄ eos regula que a iure cōi d reg.iu.
li°.vi.Pōt ēt fm̄ tho.dispēsare i votis.Sciēduꝫ tn̄
q̄ quasi omnes religiosi habent multa p̄uilegia
super subditos suos ⁊ illa sunt inspicienda tam in
absolutione q̄ʒ dispensatione.hec tamen dicta sunt
de iure communi.

¶Pōt in multis alijs dispensare cū monachis.P° 4°
Cū nouitio vt pmoueat ad sacros ordines.77.di.
monachus.2°.Cū apostata.vt possit ministrare.⁊ ascē
dere ad alios ordines ar°.50.di.c.fi.nisi in apostasia
sit ordinatus:vt de apo.c.fi.quia ad papaꝫ ptinet
vt ibi.3°.Cū illegittimo monaste m intrāte vt pmo/
ueat.i.c.p̄.de.filij.psbi.4°.Qd nō ꝯfiteat vel recipi/
ant eucharistiā semel i mense.de.p°.de sta.mona.
5°.Qd monach° det i capellanū ecclesie parrochia
lis.si epi ⁊ populi cōsensus accedat.58.di.c.p̄.vide
v̄.monach°.§.3°.6°.Qd habeat ppriā cellā mona/
ch° i monaste° ex cā.18.q.2.nullus.7°.Pōt ex cā ra
tionabili dispēsare i oībus obseruātijs regule preter/
q̄ʒ i substātialibus.pa.i.c. ad monaste m.de sta.re/
gul.⁊ quāuis possit fm̄ eūdē pa.in.d.c. concedere
monacho vsum alicuius rei vel administrationeꝫ
nō tn̄ ppietatē.vt puta q̄ nō possit ei auferri vel
possit vti ad libitū i v̄.religio.§.20.8°.Pōt corrige
re monachos:neq3 tenet requirere ꝯsiliuꝫ capl̄i.9°.
Pōt solēnit populo bn̄dictionē dare i ecclesijs q̄ ei
pleno iure ptinēt post missaꝝ solēn̄ vesperoꝝ ⁊ ma
tutinaꝝ officia.alibi aūt publice ac p vias nō pōt.
nisi ex spāli puileg° ei cōcedat.in.c.Abbates de pri
uil.lib°.vi.

¶Queritur vtꝝ Abbas possit bn̄dicere calicē pa/ 5°
tenā paramēta ⁊ alia q̄ sunt pro missis celebrādis.
[illegible] doc.i de.attēdētes de sta.reg.tenent q̄ nō.
q: sunt potius ordinis epalis.⁊ hoc idē tenēt i.c.Ab
bates de puil.li°.vi.Angelica tn̄ in v̄.bn̄dictio.§.p̄.
impugnat hoc dictū:affirmās q̄ qlibet sacerdos
hoc possit.sic dicēs.p̄.Q: id dictū doctoꝝ nullo iur̄ p
bat.2°.Sacerdos pōt oia q̄ sunt ordis:nisi sint ordi
nis epalis vel sint sibi spālr̄ iterdicta.c°.quāuis.68.
di.2.c.legim°.93.di.⁊.c.ecce.95.di.Sꝫ bn̄dictio pa
ramētoꝝ quū n̄ sit ordis epalis:pꝫ q: ꝯpetit Abba/
tibus.vt pꝫ ex ꝯsuetudine.Et tenēt doc.i.d.c.Abba
tes ⁊.d.de.attendentes:qd fieri nō posset si esset or/
dinis epalis.Nec ē ēt eis phibitū aliq° iur̄ ergo ⁊c.
Rosella v̄o in v̄.e.§.1°.⁊ sequētibus dicit ꝯtrariū. de/
terminās q̄ bn̄dictio oīuꝫ istoꝝ sit ordinis epalis
eo q̄ ꝯsistūt i quadā forma v̄boꝝ.⁊ nō ex mera vo
lūtate.Distinguit ēt dicēdo q̄ q̄dā sunt stricte or/
dinis epalis:⁊ ista nō pōt neq3 sacerdos simplex vt
bn̄dictio corporaliū ⁊c.neq3 abbas.Quedā v̄o sūt
quasi ordis epalis vt bn̄dictio vestiū ⁊ paramētoꝝ
⁊ ista pōt abbas ex cōsuetudine ⁊ aliq̄n papa com
mittit simplici sacerdoti.J.v̄.ꝯsecrat°.5°.§.1.pa.v̄o
in.c°.quāto de cōsue.dicit q̄ q̄dā sunt ordis:⁊ ista
nullomodo pn̄t ꝯpetere inferiorib° platis ēt p ꝯsue
tudinē vetustissimā.Alia sūt iurisdictōis vel dignita
tis epalis ⁊ talia pn̄t pscribi.Jn multis ēt alijs locis

dic similia. Sʒ ꝑ primã opinionẽ doct. est cõis cõsuetudo. s. ꝙ abbates bñdicũt vestes sicut ipsimet ꝯcedũt. ꝙ aũt male faciãt vt ipsi asserũt: nõ sufficienter ꝓbatur quũ sit ꝯsuetudo cõis ⁊ papa tolerat: Cõtra Angelicã arguit Roselle dicẽs hʒ. pa. i. c. aqua. de con. eccle. ꝙ illa q̃ ꝯsistũt i q̃dã forma ꝯstituta ab ecclesia: ptinẽt ad ordinẽ epalẽ. Sʒ bñdictio vestiũ ẽ talis. ergo. Opinio aũt Roselle non põt stare. q: si bñdictio vestiũ ptinet ad ordinẽ epalẽʒ / vt ipse ꝯcedit nõ poterit Abbas illud ꝑscribere. dicto. c. quanto. Nec valet ꝙ hẽat i suis subditis quasi iurisdictionẽ epalẽ: q: ex hoc nõ sequitur ꝙ hẽat ordinẽ epalẽʒ. Preterea quõ poterit ꝑsbiteris ꝯuenire ex cõmissiõe pape cũ nullo mõ hẽant ordinẽ epalẽ. Contra opinionẽ pa. videtur esse: q: bñdictio vestiũ stat i quadã forma vboꝝ ⁊ ex ꝯñti sunt ordis epalis: ⁊ tñ Abbates ꝑscripserũt. Uñ pʒ ꝙ ista materia sit valde difficilis si solum attendamus ad dicta canonistaꝝ / ⁊ istoꝝ sũmistaꝝ: igitur recurrenduʒ est ad theologos. Uñ s. tho. 4ᶜ. di. 7. q. 3ᵃ. ar. ꝑ. q. 3. postq̃ʒ adducit cõtrarias opiniões ⁊ accepit mediã opinionẽ sic ait. Promouetur ad illas ꝑfectiões q̃ ñ respiciunt corpus dñi verũ / sed solũ corpus misticũ: põt a papa q habet plenitudinẽ pontificalis potestatis cõmitti sacerdoti q hẽt actũ sũmũ sup corpus veꝝ: nõ aũt diacono vel alicui inferiori q non põt ꝑficere corpus dñi veꝝ sicut nec absoluere i foro penitẽtiali. Nõ aũt põt simplici sacerdoti cõmittere ꝓmouere ad ꝑfectiõeʒ q̃ respiciat aliquõ corpus dñi veꝝ. Et ideo simplex sacerdos ex mãdato pape nõ põt cõferre ordinẽ sacerdoti q: ordines sacri hñt actũ supra corpus dñi verũ / vel supra materiã ei⁹. Põt aũt ꝯcedere sacerdoti ꝙ ꝯferat minores ordies. q: isti nullũ actũ hñt supra corp⁹ dñi veꝝ / vel ꝭ materiã ei⁹ nᵉ ẽt hñt supra corpus dñi misticũ actũ p quẽ gra ꝯferatur. ſʒ hñt ex officio quosdã act⁹ secũdarios ⁊ ꝑparatorios. Et similiter põt ꝯcedere alicui sacerdoti ꝙ ꝯfirmet: q: ꝯfirmatio ꝑficit eum i actu corporis mistici nõ aũt habet aliquã relationẽ ad corp⁹ dñi verũ. hᶜ. s. tho. Ibidẽ ẽt q̃stiũcula. 2ᵃ. i fi. corporis dicit ꝙ sacramentũ ꝯfirmatiõis ⁊ ordinis solis epis reseruatur. Idẽ dicit. 4. di. 25. artº. ꝑ. q. vltima. ⁊. 3ᵃ. parte. q. 65. arº. 3º. ad. 2ᵐ. ⁊. 4ᶜ. di. 24. qᵉ. 3. arº. 3º. dicit ꝙ eps potest nõie supra sacerdotẽ. s. clericos ordinare. virgines bñdicere. basilicas dedicare. i. ꝯsecrare. clericos deponere sinodos celebrare / crisma ꝯficere. vestes ⁊ vasa ꝯsecrare. Quedã ẽt istoꝝ ponit. 4º. di. 13. q. 1ᵃ. ar. ꝑ. q. 2. ad vltimũ / ⁊ di. 25. q. i. arº. ꝑ. ⁊. 4º. di. 7. q. 3. arº. ꝑ. q. 2ᵃ. ad vltimuʒ. dicit ꝙ eps in comparatione corporis xpi mistici hñt ordinẽ supra sacerdotẽ q̃nuis dicatur ordo improprie. Et ideo põt aliqd supra sacerdotẽ. ſʒ incõparatiõe corporis veri: nõ hẽt aliũ ordinẽ id nõ plus põt q̃ʒ sacerdos. Et. 4ᶜ. di. 23. q. 1. arº. 3. q. 3ᵃ. In omnibus sacramentis que indigent materia ꝯsecrata: p⁹ sanctificaº materie fit p epm: ⁊ vsus quãq̃ʒ p inferiores / quãq̃ʒ nõ: ⁊ i oĩ opatiõe sacerdotis ꝑsupponitur aliq⁹ opatio epi. q: a supiori ad inferiora p media deriuatur. ⁊ pe. ꝺ palu. 4º. di. 7º. ponit aliquas ꝯclusiões. pᵃ. Sol⁹ eps ꝯsecrat⁹ põt ex offiº ꝯfirmare: ⁊ crisma cõficere. 2ᵃ. ꝯ. Simplex sacerdos ex cõmissiõe pape põt ꝯfirmare ⁊ minores ordines ꝯferre: nõ aũt maiores. nec aliqd istoꝝ põt ex commissiõe cuiuscũq̃ʒ inferioris. Uñ papa põt cõmittere simplici sacerdoti minoꝝ ordinũ collõnẽ ⁊ ꝯfirmationẽ: q: hec sunt ad corpus xpi misticũ supra qd̃ est plenitudo potestatis cõmittẽtis. Et cõmissari⁹ ẽ capax ptãtis ꝑfecte supra corpus misticũ cũ hẽat potestatẽ sup veꝝ. hoc idẽ. tho. Sʒ papa nõ pt ꝯmittere sacerdoti ꝯferre maiores ordines: nõ q̃ cõmissarius nõ sit capax sed q: cõmittẽs nõ hẽt plenitudineʒ potestatis respectu corporis veri ad qd̃ habẽt actũ q̃si imediatũ oẽs maiores ordines. Ideʒ. tho. Item papa nõ põt cõmittere iferiori a sacerdote ꝯfirmare nec minores ordines cõferre: nõ pp defectũ cõmittẽtis ſʒ q: cõmissarius nõ est capax ptãtis ꝑfecte super corpus misticũ ad qd̃ ptinet cõfirmare ⁊ ordinare qd̃ solũ epis reseruatur eo ꝙ nõ hẽt ꝑfectã ptatẽ super corpus xpi veꝝ lʒ hẽat actũ imediatũ circa cuʒ. Et diacon⁹ nõ. n. idẽ est hẽre actũ circa corpus tãgendũ portãdũ vel dispẽsandũ: ⁊ hẽre ptatẽ sup ꝯficiendũ. Itẽ dico ꝙ inferior papa nõ posset cõmittere sacerdoti ꝯfirmationẽ q: ipse nõ hẽt plenitudinẽ potestatis. Itẽ dico ꝙ papa nõ posset cõfirmare sine crismate: q: nõ põt mutare formã vel materiaʒ sacramẽti. hec pe. ꝯsẽtit sanctus ricar. ca di. cũ. s. tho. Ex his igitur satis pʒ solutio ꝑntis dubij: ⁊ pʒ ꝙ predicti doc. oẽs dicunt [illegible] nõ tñ plene. Uñ p clara solutiõe cõprehendẽda [illegible] materiã. Sciendũ ꝑ. ꝙ q̃dã sunt ordinis epalis. que [illegible] duplici differẽtia. q: ꝑ q̃dã hñt actũ imediate circa corpus dñi veꝝ / vel circa materiã eius: vt sunt oẽs ordines sacri. sacerdos. n. imediate cõsecrat veruʒ corpus: ⁊ diaconus ministrat: ⁊ subdiaconus ꝑparat. 2º Quedã sunt q̃ ptinẽt ad corpus misticũ. sicut dare ordines minores. cõsecrare ecclesias vel altare. cimiteriũ recõciliare. ꝯsecrare oleũ ad ifirmos / ⁊ ad cathecuminos. bñdicere moniales. In glo. i. c. trãsmissam de elec. ⁊ pe. cõsecrare corporalia de con. di. 1ᵃ. c. icõsulto crismare. i. c. Abbates ꝺ priuil. libº. viº. Solus eps bñdicit vestes ⁊ vasa ⁊ oĩa q̃ ad cultũ diuinuʒ appropriantur. s. tho. 4. di. 24. q. 3ᵃ. artº. primo. q. 2ᵃ. ad 2ᵐ. ꝯsẽtit pe. e. di. ⁊ doc. i c. attẽdentes de sta. reg. ⁊ similia. maxime q̃ hñt formã propriã vboꝝ. pa. in c. aqua. de con. eccle vel alta. Quedã vo. s. 3º. sũt iurisdictiõis: vt imponere penitẽtias publicas: cõcedere idulgentias: erigere altaria. parrochias vnire: vel diuidere. Pe. 4º. di. 24ᵃ. iudicare. corrigere. iuramenta recipe a vasallis: inuestire: ꝯfirmare inuestiturã: beneficia ꝯferre: interdicere: ⁊ suspẽdere. i glo. i. c. transmissam. de elec. cognoscere de causis clericoꝝ: ⁊ cau/

sis mr pmonialibus:excōicare:⁊ absoluere ab excōi/
catōe:pa.i.c.tā sua ssa;co.n°.Queda aūt.s. q̄ttuoz
sunt dignitatis epalis:sicut insignia portare:vt mi/
trā:⁊ baculū:bñdictiōes publicas dare.d.c. Abba/
tes.⁊ pe.di.24a.⁊ similia. Secūdo sciēdū q̄ cōmis/
sio pape.cōmissio iuris:ɔsuetudo p papā approba
ta:⁊ puilegiū datū a papa:eq̄pollēt.⁊ dāt iurisdic
tionē:⁊ ptātē faciendi:pa.i.c.cū ɔtingat.de foro ɔ/
petēti.post Jnno.⁊ ɔsētit.pe.4°.di.7a.Alia ē:cōmis
sio inferioris a papa:cōsuetudo:vel puilegiū : non
1a approbata a papa.Bis notatis.ponit.pa.ɔ°. Nec
2° papa neq; tota ecctia s; solus deus pōt cōmittere al
teri q̄; epo/vt det sacros ordines.hec.ɔ°.p; ex dict.
2 2.ɔ°. papa pōt ɔmittere simplici sacerdoti ⁊ ñ iferio
ri:vt faciat illa q̄ sunt ordinis epat°.2°°.hec ēt p; ex
dictis.Uñ de cōsue.c.4°.⁊ de eta.⁊ quali.c.cū ɔtin
gat.70.di.c.qm̄ videt. dr̄ q̄ aliqui dāt ordines ex
cōmissiōe:sicut cardinales pbiteri/Abbates/⁊ qui
dā sacerdotes.Cōsecratōes q̄ nō sunt sacramēta po
3a test papa cōmittere.3a.ɔ°.Abbas/cardinales presbi
teri:⁊ aliqui alij sacerdotes possunt illa que sunt or
dinis.2°°.ex commissione pape vel.ex iure.vel ex pri
uilegio pape:vel ex consuetudine scita ⁊ approbata
per papam.patet ex dictis/quia equipollent oīa ista
4a 4a.ɔ°.Que sunt ordis p°.nullo° pñt pscribi vel com/
5a mitti aliqs q̄; epis.p; ex dictis.5a.ɔ°.Jlla q̄ sūt ordis
2°°.nō pñt pscribi p quācūq; cōsuetudinē.priuilegiū
vel cōmissionē nisi fit/a/papa.⁊ eps nō pōt illa cō/
6a mittere.p; ex dict.6a.ɔ°.Abbates ⁊ aliq alij sacerdo
tes hñt vt possint bñdicere vestes ⁊ alia q̄ ptinēt ad
cultū diuinū ex aucte pape.Hec.ɔ°.p; [illegible]
hñt q̄dā istoz puta [illegible] ...alices minores.⁊ aliq̄
alia hñt [illegible] ...suetudie approbata a papa q̄ pos
[illegible]dicere vestes ⁊ alia q̄ ex ɔsuetudine faciūt.⁊
7a forte hñt puila q̄ essent ispiciēda.7a.ɔ°.Ea q̄ ɔpetūt
epo.3°.vel.4°°.s.rōne iurisdictiōis vel rōne dignita/
tis:epalis pñt p iferiorē pscribi:p ɔsuetudinē vtroq;
modo dictā.p; p.c.auditis.⁊.c.olim.de pscriptioni
b⁹. ⁊.c.accedētib⁹.de excess.plato.Cōsentit.pa.i.d.c.
accedētibus.⁊.d.c.auditis.P; igr̄ q̄ dicte oēs opi
niones in pnn° posite aliqd Ṽitatis dixerūt.⁊ i ali/
quo defecerunt. vt patet discurrendo per singulas.
Naz pmi.doc.bñ dixerūt q̄ ista sūt ordis.s.2°°.⁊ ex
ɔñti q̄ non possint pscribi p cōsuetudinē. 2°° dictā.
nō tñ est vez q̄ nō possint conuenire p consuetudi/
nē p°.vt;.Et ideo male dixerūt dicēdo qđ abbates
bñdicēdo vestes.malefaciāt. Hec.n.subtilitas hui⁹
difficultatis difficilis est ⁊ ideo cuz difficultate ca/
pit /a/sūmistis. Secūdi Ṽo.s.angelica q̄ voluit te
nere extremā opinionē/a/doc.min⁹ bñ dixit oībus
aliis.vt; discurrēdo p dicta sua.Ubi.n.p.dic̄ q̄ in/
dicio suo nullo iure pbat coz dictū.p; q̄ iudiciū ē
ɔ opiniones doctoz:⁊ psumere ɔ opiniones docto
rū ⁊ sanctoz ē temerariū.Jllud.n.dictū est guil.Jo.
an.Pa.⁊ alioz doc.i dictā dc.⁊.d.c. abbates. Est

ēt.s.tho.pe.d p.alu.ricar. Sumit ēt rō ad illđ dictū
i.d.c.aqua.sm.pa.q: non sunt ex mera volūtate.si
cut iurisdictionalia:sed ex forma.sicut illa q̄ sunt or
dinis.Probat ēt ex dicto.c.aqua. Hoc etiā pbat i
c.vnico.de sacr.vnct.vbi.dr̄ i tex.q̄ eps recapit auc/
toritatē bñdicendi i sua ɔsecratione.Jlla.n.q̄ nō sūt
ordis potest añ consecrationē:nec possum⁹ de oib⁹
adinuenire tex.expssu;.imo i hoc q̄ non est tex. ex/
pressus:ds seq alios doc.Ubi Ṽo.2°.dicit q̄ nō sunt
ordis.p; q̄ ē falsu;.Jmmo doc.quos allegat dicūt
ɔtrariū.Silr.s.tho.⁊ pe.Qñ āt dic̄.3°.q̄ sacerdos po
test oīa q̄ non sūt ordinis epalis vel eis phibita:Re
spondet q̄ phibi°.ē duplex.s.expssa ⁊ ipliata. Si in
telligit p°°. vt sonāt Ṽba sua falsu; dicit.q: non est
opus vt oīa q̄ non potest sacerdos sint sibi expsse p
hibita:s; sufficit q̄ sint sibi phibita i suo simili vel im
plicite/⁊ sic phibent ista i.d.c.abbates. Ubi dicit q̄
nisi ex pleno puilegio cōpetat non ds exercere:⁊ ex ɔ
sequēti p; q̄ non ds sumi regula vt ipse accipit.s.q̄
possint oīa q̄ non phibent.sed q̄ non pñt aliqa eo/
ru; q̄ sunt epi.nisi q̄ pmittunt.Ubi Ṽo allegat.c.le
gim⁹.di.93.p; q̄ nō pbat:Jmmo.ibi i glo.Ṽ.ordia
tiōe.dr̄ q̄ ibi oīa alia phibentur. ecce q̄ verū est q̄
sufficit phibi°. impliata.Ubi aūt allegat.c. q̄;uis.
di.68.nihil aliud hētur nisi q̄ pbīr non potest illa
q̄ potest eps.⁊ q̄ ibi aliqua specificent.fit gra exem
pli. Utit.n.isto Ṽbo sic.⁊ ideo alia i simi phibent.
vt dicit pa.in.c.accedentib⁹ de exce.pla.c. Ṽo.Ecce
di.95.non aliud dicit nisi q̄ reprehendit epos qui
nolebāt q̄ sacerdotes celebrarent/vel pdicarēt. ⁊ q̄
[illegible] q̄ ipse nō pbat dictū suum ex iure:Qñ
vero dicit q̄ non sunt ordis:q: conueniūt abbati ex
cōsuetudine.Rñdetur q̄ illa q̄ sunt ordis.2°°.supra/
dicto non pñt conuenire ex cōsuetudine.2°°. dicta.⁊
hoc pbat.d.c.quāto.s; q̄ non possint conuenire ex
cōsuetudie.p°°.dicta.non pbat.sed probatū est con
trariū.Jllud aūt.c.penult.de cons.eccle.vel alt.est ci/
tius.ɔ cū.v; q̄ bñdicere ⁊c̄.sunt ordinis. dr̄.n.q̄ il
la q̄ sunt ordis non dependent ex mera voluntate.s;
ex forma.⁊c̄.⁊ sic est de bñdictionibus istis q̄ consi
stunt i quadā forma.Jlla aūt iura q̄ postea allegat
.s.c.consulto.de cōse.di.pa.⁊ alia.p; q̄ ibi q̄dā phi
bent ⁊ ex ɔñti alia phibent i suo simili/ vt dictum
est.⁊ sic p; q̄ sua.ɔe.quā vltimo fundat i suo crede
re.non est bene fundata q: suū credere non canta; i
ecctia.De illo āt qđ dic̄.§.2°.s.vtz abbates possint
bñdicere maxime corpalia/p; ex dictis q̄ si hēant a
papa p ius vel consuetudine; a.pp.approbatā vel
p priuilegiū/vel cōmissionē pape:poterunt alias nō
Tertij aūt.s.rosella magis accedit ad Ṽitatem.non
tñ cōplete.ponit.n.sex cōdusiones.Pa. q̄ illa q̄ sunt
ordis epalis nō pñt acqri ex consuetudie.p; q: ē ve
rū de consuetudie.2°°.dicta.sed non.p°°.2a.⁊.3a. ɔclu
siones.q̄ ea q̄ conueniūt rōne dignitatis epalis vel
iuri dictionis pñt p cōsuetudinem pscribi ⁊ iste con

clusiones sunt vere de vtraqz consuetudine:ponit tñ
qdã i hac ,pbatiõe q̃ possent in multis corrigi sȝ ñ
est opus studẽti breuitati; iste.n.§.est satis ,plixus.
4ª.9ª est q̄ abbates nullo° nec de iure nec ꝺ consue/
tudie pñt bñdicere calices nec corporalia:ista 9ª.ẽ
ꝟa de facto ⁊ de cõsuetudine.2ᶜᵒ.dicta.sed pᶜᵒ.falsa
⁊ sic ẽt dȝ itelligi pª sua 9ª.p quã ,pbat hãc ptẽȝ. pª
pars ,pbat̃.d.c.9sulto.5ª.9ª.q̄ abbates pñt bñdice
re de iure vestes ⁊ paramẽta: allegat.d.c. abbates
iũcta glo.i ꝟ.quasi epalẽ.⁊ distinguit inter ea q̃ sũt
ordis epalis ꝑpe ⁊ cõmuniter.i.quasi ordis. Istã cõ
clusionẽ nõ bene intellexit.nõ.n.dicit tex.vel glo.q̃si
ordinis epalis:sȝ quasi iurisdictiõis:vñ nõ ẽ duplex
ordo epalis vt iste ꝑsupponit.nec abbas recipit or/
dinẽ q̃si epalẽ i sua bñdictiõe:imo nullũ recipit sicͥ
not.pa.in.c.meminimꝰ.de accusa.bñ recipit q̃si iu
risdictionẽ:⁊ ad istã ñ ptinẽt q̃ sũt ordis epalis. Est
tñ bene duplex iurisdictio.⁊ sic ,pbaᵒ.sua fundat̃ in
falso. Ista.n.q̃ allegat loquunt̃ ꝺ iurisdictiõe.⁊ talia
pñt ꝑscribi p 9suetudinẽ vtroqz mõ dictã vt pȝ supª
Ista aũt bñdictio est ordis epalis vt ipsemet affir
mat 9 angelicã:⁊ iõ ꝺoᵐ ẽ q̄ dicta 9ª ꝟa ẽ ex 9sue/
tudine.pᶜᵒ.dicta. Quid aũt dicẽdũ sit ad opiniões
pa.pȝ.q: nec ipse nec alij canoniste distingũt iter ea
q̃ sunt ordis epalis pᶜᵒ.vel.2ᶜᵒ.⁊ simil̃r de 9suetudi
ne. Vñ in.d.c.aq̃.dicit idistincte q̄ papa non põt
cõmittere ea q̃ sunt ordis alteri.nisi habẽti illũ ordi
nẽ.qꝺ pȝ esse falsuȝ ꝺ.ggᵒ.4ᵒ.q vt i.c.puenit.95.di.
cõmisit pbiteris vt 9firmarent.qꝺ expsse ptinet ad
ordinẽ epalẽ.⁊ sil̃r.c.peñᵉ.de con.eccle.vt alt. cõmi/
sit recõciliationẽ eccleˢ.in.c.ẽt puenit.95.di. idẽ dr.
Quo abbas dȝ q̃rere fugitiuos ⁊ cui acq̃sierit. ꝟ.re
ligioˢ.§.26.⁊ sc. Quõ possit vnus trãsire ad aliã reli
gionẽ cũ licẽtia abbatis. ꝟ.religio.§.23.⁊.24.

6 ¶ Abbas hẽt cohertionẽ in monachos suos sm̃ q̄
not.pa.i.c. Joãnes.ꝺ regu.⁊ cohertio monachoꝝ ꝑ
loco spectat ad abbatẽ.ar.i.c.quãto de offiᵒ.or.⁊.c.
siqs.de so.cõp. Nec tenet̃ i hoc req̃rere capl̃ȝ:nec ob
stat cᵐ.reprehẽsibilis de appell.vbi fit mẽtio de.cᵉ.in
reprehẽsiõe monachi.q: sm̃ Jo.an.intell̃r de loco ca
pituli.nec obstat si dicat̃ q̄ eps q est maior nõ cor
rigit clericos suos sine 9sensu capl̃i.vt i.c.nouit ⁊.c.
quãto.ꝺ his q̃ fiũt a plato.q: sȝ cũ.hoc ,pcedit ex di
spositiõe regl̃e q̃ ẽ approbata p papã.sicͥ ẽt p 9suetu
dinẽ hoc facit eps. Nã ex tenore rl̃e tota ptãs mona
sterij ẽ penes abbatẽ:⁊ tenet̃ ad curã aiaꝝ sibi sub/
iectaꝝ ⁊ monasterij ac reꝝ ipsius:⁊ magna negligẽ
tia est peccatũ mortale.sȝ glo. i.c.ea q̃ de offiᵒ. ar/
chi.⁊ dr̃ de re.iur.c.pe. Nõ põt esse pastoris excusa/
tio.si lupus oues comedit ⁊ pastor nescit.⁊ glo. ibi.
pastor seu platus inq̃rere ⁊ corrigere dȝ subditoruȝ
excessus:alias sanguis coꝝ de platoꝝ manibꝰ req̃re
tur.hec.ibi.⁊.s.tho.2ª2ᵉ.q.55.arᵒ.3ᵒ.sic ait: Negligẽ
tia ,puenit ex quadã remissiõe volũtatis p quã con
tingit q̄ rõ nõ sollicitat̃ vt precipiat ea q̃ dȝ:vel eo
modo quo debet. Põt ergo dupl̃r 9tingere q̄ negli
gẽtia sit peccatũ mortale. Vnoᵒ. ex pte eius q̄ ꝑter/
mittit̃.qꝺ qdẽ si sit ꝺ necessitate salutis.siue sit actꝰ
siue circũstãtia erit peccatũ mortale. Alioᶜ ex parte
cause. Si.n.volũtas i tm̃ sit remissa circa ea q̃ sũt di
vel total̃r a dei charitate deficiat:talis negligẽtia ẽ
pctm̃ mortale.⁊ hoc ꝑpue est qñ negligẽtia ẽ ex 9/
tẽptu:alias ẽ veniale.hec.s.tho.⁊ nota q̄ abbas sȝ
pa.i.c.cũ ad monasteᵐ.de regul.nõ tenet̃ ad suũ sta
tutũ ẽt si cũ capl̃o fuisset factũ.⁊ tenet̃ ire ad sinodũ
si hẽt popl̃m vel capellas hñtes populũ nõ exẽptas
ẽt si ipse esset exẽptus:alias nõ.c.q̄ sup his.ꝺ maio.
⁊ obe.⁊ q̄ ibi not. Si eps voluerit monachũ institue
re i platũ in ea ecclesˢ secularis ⁊ abbas noluerit: obe
dire dȝ abbati.6.q.1.cũ p vtilitate.⁊.58.di.cᵒ.ꝑ.⁊.
2ᵒ. Sȝ si vtilitas ecclẽe exigit:cogi dȝ abbas p suũ su
periorẽ vt 9sentiat.d.c.cũ p vtilitate.

¶ Abbatissa.

Abbatissa dȝ eligi a monasteᵐ i qᵒ ꝑficiẽda ẽst
a q̃ electiõe.nulla dȝ admitti nisi 9pleuerit.12ᵐ.
ãnuȝ:⁊ sit ,pfessa tacite vel expsse.⁊ eligẽda
dȝ cõpleuisse.30ᵐ.annũ.vñ.s.tho.iᵉ.ad thimo.5ᵒ.sic
ait. Inordinatũ est q̄ minus iuuẽcule fiãt abbatisse.
hec ille.⁊ eẽ ,pfessa expsse ordinẽ regularẽ. Idẽ dic
de priorissa p quã monasteᵐ pricipal̃r regit̃ cuius si
due ptes ad eã accedũt qñ p scrutiniũ ,pcedit̃.nulla
exceptiõe admissa ẽ 9firmãda. Si ꝟo nulla ad du/
as ptes accessit:hñt tñ plures medietate. tũc nõ ob
stãte publicatiõe scrutinij ⁊ electiõe.pñt alie accede/
re ad eã:quasi ex accessu ad duas ptes accedat:non
obstãte quacũqz 9firmatiõe. Et q vocant̃ ad eas di
rigẽdas i hmõi electiõibꝰ.nisi se abstineãt ab his p
q̃ discordia põt exhoriri vel exhorta nutriri:sũt excõi
cati ipso facto.ꝺ qua i ꝟ.excõicaᵒ.5ᵒ.casu.29.⁊ hᶜ lo
cũ hñt nedũ i monasterijs religiõis approbate.verũ
ẽt i mulieribꝰ q̃ sȝ quarũdã ,puintiaꝝ 9suetudines.
nec ꝑprijs renũtiãt nec ,pfessionẽ faciũt regularẽ. sȝ
viuunt vt i ecclesijs secularibus canonici regulares.
hec not.in.c.indẽnitatibus de elec.lib.viᵒ.
¶ Nota sm̃ glo.i dicto.c.indẽnitatibus. q̄ qñ eli/ b
git̃ Abbatissa vel priorissa siue regularis siue nõ p
scrutiniũ:⁊ i pª vice hẽt duas tertias vel i pª vice hẽt
plures medietate ⁊ post publicationẽ accedũt tot q̄
hẽt ẽt duas tertias:istis duobꝰ casibꝰ dȝ sine dilatiõe
9firmari quocũqz mõ dicat̃. Intellige qñ obiectio.si
minuit numeꝝ.secus si minueret:puta obijcit̃ q̄ non
sunt ,pfesse vel puberes.ꝑmissa tñ examinatiõe.si ele
ctio sit canonica. Si ꝟo hñt plures medietate ⁊ p
accessuȝ ñ ascẽdit ad duas tertias:tũc si minor pars
obijciat dȝ suspẽdi 9firmatio vsqz ad finẽ litis. isto
tñ tpe administrabit añ 9firmationẽ. Si ꝟo fiat p
cõpromissũ ⁊ maior pars obijciat:ẽt suspẽdit̃ 9fir/
matio.⁊ isto iterim ministrabit. Si ꝟo minor pars
obijciat:statim 9firmabit̃. In oibꝰ tñ ꝑdictis casibꝰ
audient̃ accusatiões:ipse tñ moniales p se ñ ibũt cã

appellatiõis ad curiá: sȝ p ꝓcuratoreȝ: ⁊ pñt cõfir
mari p superiorẽ imediatũ. Nõ tñ q i monasterijs
nr̃e cõgregatiõis. s. lombardie i ordine frm ꝑdicato
rũ sm tenorẽ ꝯstitutiõis bonifa. 6. sic praticaẜ. Con
tractus. n. monialiũ cõpromittũt i tres fres ordinis
q audiũt ⁊ ꝯscribũt secrete vota soroꝝ ad eligendũ
illá quá maior pars vltra medietatẽ nominauerit: fa
cta sola collatiõe numeri ad numerũ: q facto nõ dȝ
publicari scrutiniũ sed simplr̃ dicere. talis hẽt tot vo
ces. Et si aliq̃ ex nomiatis hũerit maiorẽ ptẽȝ. vltra
meditatẽ: debet ille q prim' est inter scrutatores dice
re sororibus. Cum talis habeat plures voces vltra
medietatẽ: ⁊ sic sȝ iura eligẽda: bonuȝ est vt electio
sit vniformis q oẽs ꝯsentiãt. ⁊ postea vocare eas si
gillatim ⁊ secrete. ⁊ iterrogare si velint cõsentire q
si oẽs ꝯsenserint: dȝ formare electiõis decretum hoc
mo. Ego fr. N. vice mea. ⁊ frȝ. N. ⁊. N. cõpromissa
rioꝝ ⁊ oium soroꝝ electricũ eligo sororẽ talẽ i prio
rissãȝ monasterij talis. Si ꝟo ñ oẽs ꝯsẽserint dicat:
⁊ soroꝝ electricũ mecũ ꝯsẽtiẽtiũ. Priorissa át sic ele
cta poterit p magrm ordinis vel ꝓorẽ ꝓuincialẽ vl
p eos qbus ipsi cõmiserint si eis videbiẜ ꝯfirmari.
Vel ego. N. cõpromissarius de ꝯsensu ⁊ volũtate cõ
promissarioꝝ meoꝝ ꝟtute cõpromissi i nos facti eli
go i ꝓorissaȝ talis monasterij. N. i quá maior pars
totius monasterij consensit. Et nota q ista est ele
ctio p cõpromissũ qualificatũ de quo infra versi. elec
tio. 2. per totum.

2 ¶ Abbatissa ꝯfirmata vbi est consuetudo q bñdi
caẜ si nõ faciat se bñdici. J. annũ a sua ꝯfirmatõe ꝯ
putáduȝ: nisi sit cã rõnabilis cadit ipo facto a iure
suo. In de. attẽdentes de sta. mo. ⁊ põt qualibet die
dñica bñdici sm glo. ibidẽ. ⁊ not. sȝ pa. i. c. memini
mus de accus. q ista bñdictio nõ addit aliqd ĩ. offi
ciũ. ⁊ est sm guil. ciuis solẽnitatis quá iurisdictõis.
et ẽ iferior ad bñdictionẽ abbatis: ⁊ simplex. ⁊ ad
hoc q sit reiterabilis dȝ attẽdi cõsuetudo. i glo. d. c.
attẽdentes. nec p ea põt aliqd exigi: alias esset simo
nia. supra. ꝟ. abbas. in prin. De hac dicit. s. tho. 4.
di. 19. q. 1. ar. ꝑ. q. 3. ad. 4m. vbi sic ait. Mulier sm
aplm est in statu subiectiõis ⁊ ideo ipsa nõ põt hr̃e
aliquá iurisdictionẽ spũalẽ q ẽt sȝ phm i. 8. ethy.
corruptio vrbanitaẜ ẽ qñ ad mulierẽ puenit dñiũ.
Vñ mulier nõ hẜ nec clauẽ ordinis. neqȝ clauẽ iuris
dictiõis. sȝ mulieri cõmittiẜ aliqs vsus clauiũ: sicut
hr̃e correptionẽ i subditas mulieres ꝓpter periculum
qꝺ iminere posset si viri mulierib' cohabitarẽt. hec
ille. ex qbus ꝟbis pȝ sensus superiorum.

3 ¶ Secũduȝ qꝺ notat. pa. i. c. dilecta ꝺ maio. ⁊ obe.
Abbatissa statim post ꝯfirmationẽ põt ꝯferre eccle
sias ⁊ bñfic ⁊ instituere clericos i ecclesijs ad suum
monasteriũ ptinẽtibus q sunt sibi subiecte pleno iur.
⁊ quo ad tp̃alia. ⁊ spiritualia. ⁊ sic pȝ q est capax
huius iurisdictiõis spiritualis, q est ciuis iurisdictio
nis quá ordinis. cuius non est capax. ⁊ hoc hẽt iure
spãli. ⁊ i ista institutõe dat possessiõeȝ ⁊ titulũ nõ tñ
auctoritatẽ absoluẽdi, vel alia q sunt clauiũ quaruȝ
nõ est capax. Põt ẽt aliquos suspendeẜ ab offic be
neficio ⁊ ordie, puta papiẽdo subiectis ne celebrẽt
donec satisfecerint: ⁊ similia. nõ põt tñ ꝓprie suspẽdeẜ
vt. s. incurrát irregularitatẽ ꝯtrũ facietes. Vñ sicut i
proprie istituit: ita iproprie suspendit hec. pa. vbi ꝺ
d. c. meminimus de accus. sȝ aliquos tñ quãuis non
possint vl suspẽdeẜ ꝓprie ⁊ c. tñ pñt pape suis subdi
tis, vt excõicent moniales vel absoluát: et ipsi tenen
tur obedire. ⁊ q pobiteri subditi excõicẽt nõ hẽnt ex
auctoritate abbatisse sed auctoritate pape. s. vel iu
re cõi vel pticulari ex puile, vel ex ꝯsuetudie. Põt i
matutinis euágeliũ legere: vñ ẽt diaconisse appellá
tur. 27. q. i. diaconissáȝ. ⁊ ẽt põt moniales seu subdi
tos monere ⁊ exhortari nõ tñ publice ꝑdicare. ⁊ nõ
dȝ loq cũ aliq sola. 18. q. 2. diffinim'. põt ẽt abbatis
sa exire clausurá p homagio faciẽdo cuȝ honesta
societate: ita tñ q ad alia ñ diuertat. Silr si eẽt ali
qua q notabili morbo laboráẜ sine aliaꝝ infectione
ibi esse nõ posset i. c. periculoso ꝺ sta. re. li. vi. Quõ ele
cta ⁊ ꝯfirmata. nõ bñdicta vocaẜ Abbatissá. ĩ. ꝟ.
abbas i prin. in fi. sec' ꝺ epo vel archiepo ñ ꝯsecra
to ⁊ valeret consuetudo q non bñdicaẜ Abbatissa
⁊ qꝺ dictũ est de epo non intẜ in iurisdictionalib'
q competũt electo confirmato. ⁊ quo põt iterari bñ
dictio eo q non imprimit caracterẽ. ⁊ q illegitima
vel corrupta non possit eligi: nec epus i hoc potest di
spẽsare: j. ꝟ. virginis consecratio p totũ. ⁊ quo dica
tur hr̃e dignitatẽ. pa. vbi supra.

¶ Abdicatio.

Abdicat' ꝓprietatꝝ facultatũ duplr̃ ꝯsiderari
põt: Vno sȝ q est i actu: ⁊ sic i ea ñ ꝯsistit
essentialr̃ pfectio: sȝ ẽ quoddá pfectiõis in strũ.
⁊ ideo nihil ꝓhibet statũ pfectiõis esse sine abrenũ
ciatione ꝓprioꝝ sicut ẽt dicendũ est de alijs exterio
bus obseruátijs. Alio modo potest considerari sm
ꝑparationẽ animi: vt. s. hõ sit paratus si fuerit opus
oia dimittere vel distribuere ⁊ hoc ptinet ad pfectio
nẽ. Vñ Augustin' dic i li. ꝺ. q. euágelij. Oñdit dñs
filios sapie nõ itelligere i abstinẽdo. nec in mãduc-
do eẽ iustitiá. sȝ i equanimitate tolerádi iopiá. Vñ
⁊ apostolus. scio abũdare ⁊ penuriam pati. hec. s.
tho. 2. 2. q. 184. ar. 7. ad pm. Vñ abijceẜ tẽporalia cõ
tingit duplr̃. s. pp ꝯtẽplationẽ diuinoꝝ: ⁊ ne sensus i
uoluaẜ eis. Pm significaẜ p rasurá clericoꝝ. 2m ꝟo p
tonsurá. hec. s. tho. 4. di. 24. q. 3. ar. ꝑ. q. p. c. ⁊ ad. 2m.
Abrenũciatio diuitiaꝝ ꝯparaẜ elemosinis sicut vni
uersale pticulari ⁊ holocaustũ sacrific. hec. s. tho.

¶ Aborsus.

Aborsũ ꝓcuraẜ q̃uis sit graue pc̃tũ. s. mortale
⁊ iter maleficia ꝯputádũ: ⁊ ꝯ nãȝ: q ẽt bestie
fet' expectát: tñ ẽ min' q̃ȝ homicidiũ. q ad
huc poterit ali ipediri ꝯcept'. Nec est iudicádus ta
lis irregularis nisi iam formato puerperio aborsum

parret.li. s.tho.4°.di.31.i.lit. Hec et confirmant .32.q.2.c.aliqn.et c.sequenti.et si animatus erat fetus ds puniri capite:qr e vus homicida. Si vo inanimatus erat:si est nobilis parte bonorum amissa relegatur. Si vo ignobilis.damnatur in metallum.ff.d pe.l. si qs aliquid.§.qui abbortois.

¶ Abraham.

Abrahã fuit sacerdos et ppheta fm.s.tho.
a 3.q.31.ar°.2°.et fm eum.d.s.c.ar°. Xps specialiter dicit filius Abrahe et David triplici ratione.s. quia ad hos specialiter de xpo repromissio facta est.et qr xps futurus erat rex/ ppheta/ et sacerdos/ et qr i abrahã p incepit circuicisio:et i david electio.et abrahã fuit pm⁹ iter antiquos pres q accepit pmissionẽ de xpo nasciturio co.li°.q.70.ar°.2°.et facta fuit sibi pmissio de xpo ex gra dei et nõ pp meritũ fm eũ.d.s.12.q.98.ar°.4°.et bz.e.d.abrahã fuit pfectus.2.2.q.186.ar.4°.et in co.li°.q.152.ar.p.ad pm.dicit q Abrahã equalr meruit respectu pmij essẽtialis in matrimonio sicut Joãnes i virginitate:nõ aũt respu pmij accidẽtalis:qr meritũ nõ solũ pẽsat ex gnre actus sed magis ex aio operantis.habuit aũt abrahã animũ sic dispositũ vt paratus esset servare virginitatẽ/ si esset tẽpori cõgruũ. Ex quo meritũ ptinẽtie cõiugalis i ipso equat merito ptinẽtie virginalis i Joanne respectu pmij substãtialis.j.v.virginitas.§.4°et sic pz fm eũ q quãtũ ad pmiũ essentiale sive psonale aliq antiq pres equant sanctis novi testamẽti.s. Joãni bapt. et aliis apostolis.vñ idẽ.s.tho.p°.di.15 q.vlt.ar.7°.sic ait. Adveñtu xpi remotũ est obstaculũ antique dãnatõis.et ideo totũ genus humanũ effectũ e parat⁹ ad pceptionẽ gre q̃ ante.tũ pp solutionẽ pcti et victoriã diaboli.tũ et pp doctrinã xpi p quã darius nobis innotescit divina et ideo loquẽdo cõiter plenior facta est missio post incarnationẽ/ q̃ añ. Sz verũ est q qm ad aliquas psonas spẽles plenissima facta est missio bz pfectionẽ virtutis. Vñ sancti veteris testamẽti dupliciter pñt psiderari vel q̃tũ ad gfaz psonalẽ:et sic p fidẽ mediatoris psequti sũt grãm eque plenã his q sunt in novo testamento: et multis plus et multis minus.vel bz statũ nãt ipsius tẽporis:et sic cũ adhuc ptinerent obnoxij diversimode p pctõ pmi parẽtis.ideo.et c. Hec.s.tho. ex qbus satis dare patet q qñ.s. Tho. dicit apostolos precedere omnes alios:loquitur vel fm pmium accidẽtale vel bz statum.

c ¶ Abrahã est pm ex fidei tripliciter.s.p recedẽs ab infidelibus:p credẽdo aliqd supra nãz/ et p.accipiendo circũcisionẽ. Hec.s.tho.2.2.q.102.ar.5°.ad pm.et incepit idolatria tpe eius.2.2.q.94.ar°.4°.2°. Nec peccavit petens signm genesis.15.qñ dixit. Vñ potero scire et c.qr fuit ex inspiratiõe divina:2.2.q.97.ar.2°. 3. Nec fuit mẽdax dicẽdo sarrã eẽ sororẽ suã:qr bz Augm.voluit veritatẽ celari:et nõ mẽdatiũ dici. soror enim dr qr filia fris/ et sic ei attinebat ex pte pris et ñ mris.2.2.q.110.ar.3.3m.et accedẽs ad ancillã suã nõ peccavit:qr amor vxorario:et ñ fornicario:et ex dispẽsatõe dei:Erat.n.vxor q̃tũ ad pcreationẽ filiorũ. nõ q̃tũ ad gubernationẽ domus.et ideo dr ancilla 2.2.q.154.ar.2°.3m.4°.d.33.q.p.ar.3°.q.3. Nec peccavit volẽs occiderẽ isaac:qr fuit ex pcepto.2.2.q.94 ar.5.2m. Nec peccavit emẽdo speluncã i sepulturã:qr i tẽdebat emere terrã/ et nõ sepulturã.2.2.q.100.ar°.4°.3m.vide aliqd in v.sodomia.

d ¶ Abrahã adoravit angelos inquãtũ apparẽtes in corporibus quasi imaginibus repñtantib⁹ trinitatẽ et iuste obtulit eis cibos qr credidit eos hoies esse i qbus tñ deũ venerabat.sicut solet deus esse i pphetis.vt Augustinus dicit.hec.s.tho.p.pte.q.51.ar°.3.5m.et fm eũ.s.tho.sup paulũ.ad ro.4°.c.et ad hebreos.11°.vis generativa restituta fuit abrahe miraculose respectu Sarre et cuiuscũq mulieris.et bz eũ.d.s.dereliqrat Sarrã quãtũ ad actũ piugalẽ:postq̃ cognovit ipsã eẽ sterilẽ.ad gala.4°.et abicat Agar et filiũ eius ex dispẽsatiõe pp misterium.4°.di.23.q.i. ar°.3.q.3.3m.

¶ Abrogatio.

Abrogat legũ vl psititutionũ humanaz fit tri
b b⁹ d causis:Pº pp psuetudinẽ.Vñ.s.tho.2.2.q.9.ar.3.i fine corpis sic pcludit. Cum aliqd inductoẽs fit:vt ex deliberato rõis iudicio pcurrere. Et bz hoc psuetudo et hz vim legis.et legẽ abolet.et ẽ legũ interpretatrix. Vñ augustin⁹ i epla ad Casulanũ. Mões populi dei:et instituta eoz pro lege sunt tenenda.et sicut pvaricatiões legũ divinaz:ita et cõtemptores psuetudinũ ecclesiasticaz cohercendi sunt.2°.fit pp dispare successionẽ tẽpoz.Vñ.34.di.c.fraternitatis.sic ait tex. Defect⁹ ñ i tpis qbus,nõ solũ merita/ sz corpora ipsa defecerũt:districtiõis illius ñ patit manere cẽsurã.3°.pp emergẽtia mala. Vñ.63.di.c. q sancta.§.verũ i si.dat ad hoc exẽpluz d serpente eneo quẽ moyses bona fecit itẽtiõe.et ezechias bona intẽtiõe destruxit. Vñ.s.tho.vt ẽ ar°.p.et 2.reddit rationẽ oiuz istoz sic di.inter cetera. Lex humana mutat dupli causa.p°.ex pte intellectus q pcedit de impfecto ad pfectũ:et ideo si aliqñ statuit aliqd impfecte psiderãs postea mutat i pfectius.2°.ex pditiõe hominũ q fm diversas pditiões/ sive ptionũ sive tẽpoz/ indigẽt diversis legibus:et hoc solũ dz eẽ qñ maxima et evidẽtissima vtilitas ex novo statuto pvenit vel ex eo q ẽ maxima necessitas:ex eo q lex psueta:aut manifestã iniqtatẽ ptinet/ aut eius/ observatio ẽ multũ nociva. alr nõ dz mutari qr ipsa cõsuetudo adiuvat observantiã.vt lit min⁹ onerosa: et eẽ.vt philosophus dicit.2°.politice.et ideo.12.di.c.Ridiculosũ. Est satis abhominabile dedecus vt traditiones quas a prĩbus antiqtis accepimus: infringi patiamur. Hec.s.tho.et q aliqñ fiat ista mut°:habetur.d.sponsc.c.non debet.et c.alma.de tri.exco.lib.vi.v.lex nãlis possit mutari.v.lex.§.4°.psuet.§.4°.

¶ Abſcondere.

Abſcōdere ſe põt iuſt⁹ pp tria.ſ.vt pſequutor qe/
a ſcat vt pceptū a dño op⁹ pficiat ⁊ vt glorioſi
orē coronā acqrat. Abſcōdere ēt ðbem⁹ triplex
bonū a fauore hoīu3.ſ.elemoſinā.orōnē ⁊ ieiuniū.
⁊ abſcondit decoꝛ coꝛpalis tripliciť.ſ.p habit⁹ vili
tatē:p ieiunioꝝ auſteritatem:⁊ per boni opis aſſi
duitatem.hec.s.tho.opuſ.58.c.8.

pº ¶ Abſcondere peccata contingit dupľr. Unoº. dum
ipſa peccata fiūt:eſt autē peius peccat publice ǭ oc
culte:tū q2 pctō: publicis videť ex maioꝛi ↄtemptu
peccat: tū ēt q2 peccat cū ſcādalo alioꝝ:⁊ iō quod/
dā remediū eſt i peccatis ꝙ aliqs in occulto peccet:
⁊ ſm hoc dicit glo. Jſai.3º ꝙ 2ª.tabula poſt naufra/
giū eſt pcta abſcondere:nō ꝙ pp hoc tollať pctūm
ſicut p penitētiā:ſ3 q2 p hoc pctū3 fit mīn⁹. Alioº ali
quis abſcondit pctū3 pꝛius factū:p neglīgētiā ↄfeſ/
ſionis:⁊ hoc ↄ̃riať penitētie.⁊ ſic abſcondere pctū3
nō eſt 2ª tabula ſ3 magis ↄ̃riū tabule:puer.8º. Qui
abſcondit ſcelera ſua nō dirigeť:hec.s.tho.3ª parte
q.84.arº.6.ad pᵐ.

¶ Abſolutio p̄.

Abſolutio.p̄ a pctō q̄ fit i foro pñiali q̄ ē digni
b oꝛ ea q̄ fit i foro iudiciali ǭ̃uis maioꝛ ſolēni/
tas reqrať i iuriſdictiali eo ꝙ ñ ſolū o3 i ea ꝙ
deo ſatiſfaciat ſ3 ēt hoī.hᶜ.s.tho.4ᶜ.di.18.q.2.ar.2º.
q.pª.⁊ arº.5.qſtiūcula pª.ad.pᵐ.arᵐ.⁊ ideo de peni
tētiali q̄ digniou eſt.p̄ dicēdū ē. Ubi notādu3 ē ad
maioꝛē declarationē:ꝙ abſolõ idem eſt ꝙ impedi/
mēti ſeu vinculi ruptº.ſiue remotio:q̄ reqrit i remo/
uēte auctoꝛitatē ſupꝛa tale vinculu3.vñ tot modis
dr abſolõ quot modis repiť auctoꝛitas relata ad
aliqđ vinculū. Jſta aūt auctoꝛitas ē multiplex. Pª
eſt coꝛpalis qua ſoluiť vinculū coꝛpale.iuxta illđ euā
gelij. Un⁹ qſqȝ vrm ſoluit aſinā ⁊c̃. Alia iudicialis.
q̄ ēt eſt duplex.ſ.ſpiritualis ⁊ ſecularis qua vtuntur
iudices ſeculares abſoluendo reos in foro iudiciali.
⁊ de his duabus abſolutiōibus nihil ad ꝓpoſitum.
Spiritualiſ aūt eſt duplex.ſ.iuriſdictiōis reſpectu exco
ᵒcomunicatiōis:⁊ oꝛdinis.⁊ de iſta dicēdū ē i iſto.c.

pº ¶ Abſolutio oꝛdis ē ð neceſſitate ſaluť illi q i pctū3
moꝛtale cecidit:vñ.s.tho.4º.di.17.q.3ª ar.p̄.q.pª.ſic
ait. Paſſio xpi ſine cui⁹ ꝟtute nec actuale nec oꝛigi
nale pctm̄ dimittiť in nobis operať ſalutē p ſacra/
mētoꝝ ſuſceptionē:q̄ ex ipſa efficaciā hñt:iō ad cul
pe remiſſionē ⁊ actualis ⁊ oꝛiginalis reqriť ſacm̄
eccľie vel actu ſuſceptū vel ſaltē voto. qñ articulus
neceſſitatis nō ↄtēptus.ſacm̄ excludit.⁊ p ↄ̃ñs illa
ſacra q̄ oꝛdinanť ↄ̃ culpā.cū qua ſalus eē nō põt
ſunt de neceſſitate ſaluť.⁊ ideo ſicut baptiſmus quo
deleť oꝛiginale eſt de neceſſitate ſalutis:ita ⁊ peni/
tētie ſacꝫ. Sicut aūt p hoc ꝙ aliqs baptiſmū petit
ſe miniſtris eccleᶜ ſubijcit.ad quos ptinet diſpēſaº
ſacri ita ēt p hoc qđ fateť pctū3 ſuū:ſe miniſtro ec/
cleſie ſubijcit.vt p ſacm̄ penitētie ab eo diſpēſatū re

miſſionē ↄſequať p abſolutionē.hec ille. Jdē confir/
mat.4º.contra gent.c.72.⁊.3ª.q.84.ar.5º.⁊.4º.di.
5ª.q.2ª ar.p.q.2ª.2ᵐ.ait idē.d.s. Aliqs pt ſaluari ſiñ
actuali abſolutiōe i arº neceſſitatis.⁊ iñ eſt ꝙ nul
lus põt abſoluere:niſi ſacerdos.⁊.4º.di.17.q.3.ar.p̄
q2.2ª.2ᵐ.ſic ait. Semp ↄfeſſio fuit neceſſaria nō tñ ſē
per abſolutioꝛ:in lege.n.nature fiebat ↄfeſſio ſoli deo
ſine alio ſigno exterioꝛi.i lege ꝟo moyſi fiebat ſigᵐ
exterius i cōi:p oblationē hoſť p pctō.i lege aūt no
ua op3 ꝙ ſpāle pctūm ⁊ circūſtātias ſacerdoti ma
nifeſtet ⁊ ab ipſo abſoluatur. Et ibidem idem.q.
pª.ait. Jſta abſoluº nō ē ð lege nāe ſ3 diuie:⁊ iō ſ3
ꝙ de⁹ diſpoſuit ita d3 fieri. Jdē diť i co.liº.di.2ª.q.
2ª.ar.3º.q.pª. De petro āt ⁊ paulo Magdalena.⁊
ſimilib⁹.vtꝝ fuerint ↄfeſſi ⁊ abſoluti:diť.s.tho.4º.di.
17.q.3ª.ar.p̄.q.pª.2ᵐ.ꝙ ⁊ ſi nō legať illoꝝ ↄfeſſio po
tuit tñ fieri. Multa.n.ſunt facta q̄ nō ſunt ſcripta.⁊
pterea xps hr ptātē excellētie in ſacramētis vñ ſine
his q̄ ad ſacm̄ ptinēt põt rē ſacri ↄferre.hᶜ ille.⁊.3ª.
pte.q.84.ar.5ᶜ.3ᵐ ait de muliere peccatrice. quā ſiñ
ↄfeſſiōe abſoluit. Jo.8º.ad ptātē excellētie quā ſolus
xps habuit ptinuit ꝙ xps effectū ſacri penitētie q eſt
remiſſio pctōꝝ ↄtulit mulieri adultere ſine exterio/
ris pñie facto ſ3 nō ſine interioꝛi pñia quā i eā per
grā3 eſt opat⁹.⁊ ibidē i cō.ↄcludit ꝙ abſolute nō ē
neceſſaria ſicut baptiſm⁹. Uñ ſecūdi parali.c. vltº.
dr.⁊ tu dñe iuſtoꝝ nō poſuiſti pñiā iuſtis abꝛaha3
Jſaac ⁊ Jacob his q tibi nō peccauerūt.ſ3 poſt pec
catū eſt neceſſaria. Uñ Luť.8.dñs diť. Si pñiā nō
egeritis oēs ſimul pibitis. Et papa ñ pt diſpēſať ꝙ
aliqs ſaluet ſine abſolutiōe.ſ3 ꝙ obligat ex vi ipſi⁹
ſacri:ſ3 põt diſpēſare ſ3 ꝙ obligat de pcepto eccleſie
vt poſſit diuti⁹ abſolutionē differre:hoc idē.s.tho.
4.di.17.q.3.ar.p̄.q.5. Et quāuis baptiſm⁹ dicať ali
quomodo magis neceſſarius ǭ abſolutio pp hoc
q2 eſt neceſſarius nō ſolū adultis ſ3 ēt pueris:tñ in
adultis abſoluº nō minus ē neceſſaria. Et ſicut ille
q habuit baptiſmū i ꝓpoſito:ſolū idiget.baptiſmo
actuali: ita ille q hñt abſolutionē i ꝓpoſito vel q
eſt ↄfeſſus ſeculari ſine abſolutōe indiget actuali ab
ſolutiōe.hec.s.tho.4º.di.17.q.3ª.ar.3º.q.pª.⁊ 2ª.itellí/
ge i actū ſi põt vľ ſaltē i ꝓpoſito. Unde ī ꝟ.cōcať.ł
pñ.⁊.ꝟ.ↄfeſſio.p̄.§.40.⁊ ſeqñtibus.⁊ aliqđ ꝟ.ri.

¶ A quo ſit iſtituta. Dicēdū ſ3.s.tho.4. di.2ª.q.2ª. 2ª
arº.4º.q.4ª.ꝙ oīa ſacra ſunt inſtituta imediate a
xpo:ex ↄ̃ñti nullus põt mutare id ꝙ ptinet ad foꝛ/
mā eſſentialē ſacri niſi ex ſpāli conſiliº.s.s.q2 a xpo
fuerūt:⁊ ſi qs mutet illā nihil facit ⁊ peccat. Si aūt
aliqs mutet id ꝙ ptinet ad foꝛmā ex determinatiōe
eccleſie nihilomin⁹ eſt ſacm̄ ſ3 culpa incurriť. Hec
ille.⁊ idem.d.s.co.libº.di.17. q.3. arti. p̄ .q.5ª. ad
2ᵐ.arᵐ.de ↄfeſſiōe ait ꝙ pceptū ð ↄfeſſiōe nō eſt ab
hoīe puro inſtitutū quāuis ſit a Jacobo pmulgatū
Jaco.5º.ↄfitemini ⁊c̃.ſ3 a deo inſtitutionē3 habuit
ǭuis expſſa inſtitutio eius nō legať tñ q̄dā pfigu/

ratio ipsius inueniť ꝛ i hoc q̄ Joāni ꝯfitebāť pctā q baptismo ipsius ad grāʒ pparabāť:ꝛ i bᶜ ēt ꝙ dn̄s lep:osos trāsmisit sacerdotib⁹ q q̄uis nō eēnt noui testamētı.sacerdotes tū i ea noui testamēti sacerdo/ tiū pfigurabaŧ.hec ille.ꝛ.3ᵃ.p.q.84.ar.6.diť ꝙ mā hui⁹ sacri ē de iure nature: ꝛ semp fuit.s.dolo: pec/ catoꝝ.ſʒ ꝙ hō hoc vel illo⁹ pniaʒ agat ē ex institutiōe diuīca.vn̄ dn̄s i p i⁹ pdicatiōis sue induit hoībus. vt nō solū peniterēt.ſʒ ēt penitētiā agerēt significāo determinatos modos actuū q requirunť ad hᵒ sacrm. ſʒ id ꝙ ptinet ad officium ministroꝝ determinauit Mat.xj.vbi dixit Petro.tibi da.da.reg.ce.ꝛc̄.effi catiā aūt hui⁹ sacri ꝛ originē virtuť ei⁹ manifestauit post resurrectionē Luc.vlti⁹ vbi dixit ꝙ oporteret p dicari i noīe ei⁹ pniaʒ ꝛ remissionē pctōꝝ i oēs gen tes.pmisso de resurrectiōe ꝛ passiōe Pa.i.c.oīs:de pe.ꝛ remi.ibi extra glo.ponit multas opiniōes. sed expone ꝛ tene eas fm ꝙ cōcordāt cū dictis his.

¶ Quid sit auctoritas absoluēdi de q̄ ē facta men/ tio.s.dn̄ bʒ.s.Tho.q̄.di.18.q.pᵃ.ar.p.qᵃ.vᵃ.ꝛ.qᵃ. ꝗ Gen.c.72.ꝙ ē idē ꝙ clauis eccīe d q̄ dr̄ Mat.16 tibi dabo cla.reg.ce.q̄ claues bʒ.e.ibidē.sunt idē ꝙ ptās remouēdi pctā p absolutionē p q̄s apiť para/ disus:ꝛ clauditur porte celi.s.qn̄ nō absoluit:ꝛ api re qn̄ absoluit:idē tʒ ibi.qᵃ.iᵃ.ad.4ᵃ.q̄ clauis ē ptās q̄dā q̄ ē idē eēntialr ꝙ ptās ꝯsecrādi differēs bʒ ra tionē.Ibidē.qᵃ.iᵃ.ad.iᵃ.ꝛ iste claues sunt due.s.scie ꝛ ptāq̄ absoluēdi ibi.q.vltᵃ.ꝛ.qᵃ.ꝗ gēn.c.72.q: non absoluit bʒ.e.doc.s.nisi sciēs vinculū ꝛ potēs ꝛ iste claues sunt i deo.p auctoritatē i xpo āt p excellētiā i ministris vero p ministeriū ibi.qᵃ.pᵃ.ꝛ ē i ministro p modū cāe efficientis q: sacra noue legis. Agūt ꝛ causant grāʒ effectiue istrumētalr.hec.s.Tho.i opu sculo.xi⁹.c.p.ꝛ ex istis sequiť ꝙ solus sacerdos pōt absoluere:ꝛ oīs sacerdos ē capax.hui⁹ ptātis q: idē est ꝙ ordo sacerdotalis:ꝛ sic solus sacerdos potest absoluere.ita solus.ppzius sacerdos q: requiriť iurisdi ctio vt sit sibi subditus q: alr nō posset ipare q̄ req riť i dando pniaʒ.hec.s.Tho.di.17.q.7.ar.3.qᵃ.3ᵃ. etiā oēs sacerdotes etiam monachus sunt capaces. ibi ad.pᵐ.arᵐ.v.clauis ecclesie.per totum.

¶ Forma absolutiōis sacralis fm.s.Tho.3ᵃ.q.84. ar.3ᵃ.ē ista:ego te absoluo.ait.n.sic ibi i h.corporis bᵒ sacrm.s.pnie nō ꝯsistit i ꝯsecratiōe alicui⁹ mate/ rie nec i vsu alicui⁹ materie sctificate. ſʒ magis i re/ motiōe alicui⁹ materie.s.pcti.put pctā dicūť eē mā pnie talis āt remo⁹ significať a sacerdote. qn̄ dicit. Ego te absoluo:nā pctā sunt q̄dā vincula:vn̄ pʒ ꝙ hec ē ꝯuenientissima for hui⁹ sacri:ego te absoluo.h ille.ꝛ sumiť hec forᵃ bʒ.e.d.s.ibi pᵐ ex verbis xpi qb⁹ Petro dixit.q̄cū ꝗ solueris sup terrā:ꝛc̄.ꝛ tali for vtiť eccīa i sacrali absolōe ꝛ sic pʒ ꝙ ē vez sacrm: ꝛ bʒ verba determinata ꝗ id ꝙ dicit Rosella post Sco.v.absolō.6.nec dʒ dici iudiciū sacrale vel sa/ cramētū iudiciale.h vez sacrm eccīe: q̄dā v̄o abso lutiōes i publico facte.s.i cena dn̄i.ł die cinez: ꝛ in pᵃ.ꝛ ꝯpletoᵉ.s.misereaŧ vr̄i:ꝛc̄.ꝛ absolutōes tribuaŧ: ꝛc̄.nō sūt sacrāles.ſʒ orones q̄dā ꝛ pmittūť i sacrali ne ipediaŧ effect sacramēti ex pte penitentis. cuius act⁹ māłr quodāmō ł bʒ i bᶜ sacro vt ibidē ad.3ᵐ. ait doc.s.q: sacerdos sic minister absoluit ꝛ de⁹ au ctōitatiue.Cōueniēter apponiť aliq̄d ꝙ ptineat ad pmā auctoritatē dei.s.vt dicaŧ.ego te absoluo. in no.pa.ꝛ fi.ꝛ.s.s.vel p virtutē passiōis xpi vel aucto ritate dei.sic Dioni.expōit.3ᵃ.c.eccle.hyerārch.q: th̄ hᵒ nō ē determinatū ex verbis xpi:sic in bapᵗ.talis apposiť relinqť arbitrio sacerdotoꝝ.h ille.vn̄ pʒ ꝙ id q̄ dicit Angelica i.v.ꝯfeᵒ.5.s.ꝙ ista sunt de ne/ cessitate.vʒ.ego te absoluo ab oib⁹ pctis tuis.i no. pa.ꝛ fi.ꝛc̄.ē falsū.Ait ēt idē.d.s.ibidē ad.5ᵐ.ꝙ ex positio.q̄ dr̄ ego te absoluo.i.absolutū.ostēdo q̄tū ad aliq̄d q̄dē vera sunt.nō tū pfecta q: sacra noue legis.nō solū significāt h ēt agūt q̄ significāt.vn̄ in opᵃ.xiᵒ.q̄ fecit d foᵃ absolutōis idē do.s.sic expōit ego te absoluo.i.sacrm vel ministeriū absolutiōis ti bi ipēdo vel te absolutū significo nō solū significan do h ēt faciēdo hec ibi.vbi ēt pōit q̄si oīa q̄.s̄.dicta sūt i qᵃ.aūt.3ᵃ.arᵃ.vltᵉ dicit ꝙ qn̄ sacerdos dicit ego absoluo te ab oib⁹ pctis tuis dʒ referri ad culpā:ꝛ nō ad penā:q: ñ pōt absolui ab vna culpa.nisi ab oib⁹ absoluaŧ.Absolō.n.culpe nihil aliud ē nisi ifus/ sio grē quā cāt sacerdos ministerialr vt.ʃ.dicēť.secus d pena vt alibi.Dicit ēt idē doc.s.ibidē.ar.4.ꝙ i/ positio manuū nō ē necīa q: hᵒ sacrm nō ordinaŧ ad ꝯsequēdā aliquā excelētiā grē.ſʒ ad remissionē pctōꝝ magis aūt cōpeteret crucis signatio q: p sigᵐ crucis xpi remittūť pctā:ꝛ tū nō ē de necēte sacri hec ibi:requiť ēt d̄bita itenᵒ absoluētis ꝛ dispositio penitē tis:ꝛ idē.d.s.i.3ᵃ.qᵃ.ar.28.dicit ꝙ laudabilr adiū/ giť qcq̄d bōi feceris sit tibi i remissiōeʒ pctōꝝ:ꝛ fm quosdā.s.Pe.de pal.addiť qcq̄d mali passus fueris ꝛ bona q̄.ppōis faceŧ q: sic adiūctū a sacerdote va let nō solū ex vi opis ſʒ ēt virtute clauiū:ꝛc.his oib⁹ Alb.Pe.d pal.Sco.ꝛ Ricar.ꝛ.d.Archie.flo.ꝛ ad dit ꝙ ꝯfessor nō itēdit obligaŧ ad faciēdū ꝙ ppōit facere.ſʒ vt ipm ppositū faciendi sit sibi meritoriū: dʒ ēt bʒ Pe.ꝛ Archie.flo.semp prius absoluere ab excōicatiōe iquātū pōt ēt minori ꝛ si nō pōt prius absoluaŧ ab excōicatione q̄ʒ a peccatis.

¶ De mō absolōis q seqť formā notādū ꝙ absolō a pctis nō pōt fieri sub cōdictiōe.puta si satisfecerit q: talis nō ē simplr absolut d re.iur.lib.6.c.act⁹ ꝛ itelligiť d ꝯditiōe d futuro.sec⁹ d pterito.q̄ nō ē pro prie ꝯditio bʒ Pa.i.c.de qb⁹ d baptis.vt puta.ba/ pti 30 te:si nō es baptizatus: ꝛ de hoc ē tex.expssus i.d.c.d qb⁹:ꝛ rō ē q:ꝯditio de futuro.fm.e.Pa.ꝛ veritatē:suspēdit actū vsq; ad aduentū cōditiōis ꝛ ex ꝯñti qn̄ vba absolōis opeŧ.actiue minister alr vt dictū ē si tūc nō agūt illa verba absolōis.qn̄ sunt cū deficiāt i platiōe nō poterūt agere aduenięte cō

diciōe q̄ ē futura. q̄z nō erūt verba tēpoꝛe ꝯdiciōis
nec tūc.s.tēpoꝛe ꝓlatiōis :habuerūt effectū : igif.se/
qui⁹ de ꝓtō:q̄z q̄uis ꝯdicio ignoꝛef tñ ē vel fuit : ⁊
ideo nec expectat.nec suspendit actum.

6 ¶ Rosella i.v.absolu°.5.post Hen.ō gan.i ql.dicī:
q̄ ꝓlatus pōt cōmittere ea q̄ ad eū pertinēt sub hac
ꝯdiciōe: cōmitto tibi audiꝛ ꝯfessiōes ⁊ absoluere ō
talib⁹ casib⁹ qñ absens fuero sub tali ꝯdiciōe q̄ mi/
bi eadē ꝯfiteātur.qñ fuero reuersus: q̄z ꝯfessio nihil
aliud ē quā ligaminis ostēsio ⁊ idē ligamē plurib⁹
pōt ondi ⁊ tūc nō hz vigoꝛē p⁹ ꝯfessio:nisi sub ꝓpo
sito faciēdi secūdā. Sub tali āt foꝛ⁹ cōmitto tibi au
dire ꝯfessiōes ⁊ absoluere sub tali ꝯdiciōe.q̄ nō va
leat tua absolu° nisi mea subsequaꝛ vel ratā habeā
eā.vel quousq̄z ego ab illis absoluā:nō pōt cōmitte
re nec valet cōmissio.sic.n.cōmittere absolōez nihil ē
cōmittere q̄z absoluēs aut amouit ligamē aut nō si
sic nihil remanet ad remouēdū: ⁊ amotū est siue su
perioꝛ ratū habeat siue nō:⁊c̄. q̄z q̄ semel ē dissolutū
nō āpli⁹ remanet dissoluēdū ab eodē ligamie max̄
cū dissolu° ligamen destruaꝛ:sic ēt fit in absolōe ab
excōicatōe a qua semel absolutus nūq̄z āpli⁹ ab illa
est absoluēdus.sz solū a noua si i illā itrudaꝛ : si āt
āmouit ligamē casus dar⁹ ē hec ille.⁊ iudicio meo
bene dicat i.2°.casu ⁊ bñ arguit:i ꝓ vero pessime:⁊ ꝯ
doctrinā doc.⁊ ꝯ ꝑfectionē sacri absolōis. Arguaz
.n.si i ꝓ casu sic ipe arguit i.2°.⁊ dicā qñ ille. ꝓ° ab/
soluit aut remouit ligamen aut nō si sic nihil rema
net amouēdū ⁊ amotū ē siue sibi ꝯfiteāꝛ.siue nō:⁊
siue ꝓponāt siue nō.q̄z q̄ semel:⁊c̄.⁊ nō potest dari
mediū si āt nō ē remotū nihil actū ē:⁊ casus est da
rus vt ipe dicat.ꝓterea ꝓ.s.T.q.di.17.q.3.ar.3.q.5.
ad.4m.nullus teneꝛ ꝯfiteri pctm̄ q̄ nō hz.sz q est rite
ꝯfessus.nō hz āplius illa q̄ ē cōfessus ergo nō teneꝛ:
⁊c̄.hec ille.⁊ ql.ꝓ.q.6.ar.3.ad.pm ait. Nō pōt aliqs
alicui⁹ auctoꝛitate ꝯpelli ad ꝯfitendū pctm̄ q̄ alteri
ꝯfessus ē.q.absolueꝛ potuit q̄z ꝯfessio ē qōdā sacrm̄
diuino iperio subiacēs nō humano.hec ille. Ex qb⁹
pz q̄ nullo° ōbem⁹ diceꝛ q̄ postq̄z ē rite ꝯfessus vni:
teneaꝛ iteꝝ alteri ꝯfiteri eadē.sic dꝛ i ista Rosella.q̄
ēt dicit Angelica i .v.ꝯfessio.5.§.6.nec vt mihi vꝛ
Intellexerūt Hen.quē allegāt. dz.n.itelligi q̄ cōmit
tat sub ista ꝯdiciōe.s.q̄ post⁹ teneaꝛ sibi ꝓsentari ⁊
manifestare illa crimina:⁊ recipe mādatū eius sicͭ
absolut⁹ ab excōicatōe i casu:⁊c̄.teneꝛ se ꝓñtare su/
perioꝛi vt recipiat:⁊c̄. ⁊ nō vt recipiat absolutiōez
sacꝛalez:⁊ tūc si nō manifestat facit ꝯ id q̄ ꝓposuit
⁊ ꝓmisit i ꝯfessiōe:⁊ de isto teneꝛ ꝯfiteri ō q̄ nōdū
ꝯfessus ē ⁊ nō ō aliis ō qb⁹semel rite absolut⁹ ē. ita
ēt accidit ō excoi°:vñ nō ē sana locu° dōꝛ q̄ iteꝝ te
neaꝛ ꝯfiteri vel q̄ p⁹ absolō ꝑficiꝛ.qñ eit.ꝛ.vel q̄ su
spēdiꝛ: vel q̄ est vna vel q̄ p⁹ fit sub ratihabitione
ad.2m.vt isti videntur dicere. Nec ē.n.dicere q̄ p⁹
absolō sit veꝛ ⁊ ꝑfectū sacrm̄ q̄ pz q̄z posset absolu
tus illo° iteri recipe eucharistiā:⁊ alia sacꝛ ⁊ i isto
sensu itellexerūt id qō faciūt Carthusienses qui tamē
hoc mō vt itellexi ab eisdē ⁊ accepūt ab isto Hen.⁊
a qbusdā aliis magnus ⁊ ē sitē si qs absolueret ali/
quē ōdꝛ si vis a pctis abstinere ego te absoluā q̄ nō
est ꝓpꝛie ꝯdicionalis. Est.n.ꝯdicio de actu pñti .s.
si nūc ꝓponis h° facere:te absoluā.alꝛ nō:vñ aliqñ
vidi quēdā ꝓ̄rem doctū:q ꝯcessit cuidā sacerdoti vt
posset absoluere a quodā casu sibi reseruato cū ista
ꝯdiciōe q̄ qñ ipe pctoꝛ eēt domi notificaret ꝓlato
suo.sic ēt aliqñ absoluiꝛ aliqs cū ista ꝯdiciōe si vis
facere hāc pniaz.ego te absoluā alr nō: ⁊ sic ille ab
soluit absolute:⁊ iste ꝓmittit ⁊ ꝓpōit facere ⁊ si nō
facit peccat.nō tñ teneꝛ iteꝝ illa ꝯfiteri.nisi foꝛte ali
qs diceret q̄ iponit sibi ꝓ tota vel parte pnie vt hec
pctā reuelet suo superioꝛi:⁊ nō per ꝯfessionē ⁊ tunc
si non faceret penitentiā deberet iterare cōfessionē.
vt in.v.absolutio.3°.ꝓin.

¶ Angelica i.v.ꝯfessio.5.§.ꝓ.q̄rit vt̄ absolō debeat 7
fieri añ iniūctōez pnie siue satisfactiōis:⁊.ꝛ.q̄ nō.
qō ꝓbat ꝓ Cle.dudū:de sepul.⁊ Jo.an.i glo.v.au/
dire.q notat hunc oꝛdinē.s.ꝓ.dz audire ꝯfessionē.2°
iponere pniaz.3° absoluere sacꝛalr: sz existimo hoc
parum valere nec est verisitē qō ille tex.narrauerit
ista isto oꝛdine vt sic vellet necessitatē iponere. imo
rō ē i ꝯriū:⁊ expiētia. Nā ꝓ q̄ ad satisfactionē:pz
ꝯriū satisfactio.n.ē ad remouēdā penā: residuā q̄
remanet hēda post absolutionē ꝓz oēs doc.⁊ iō nō
dz ꝓcedere:ꝓterea ꝓz canones:⁊ doc. pnia dz iponi
ꝓz q̄ntitatē culpaꝝ ⁊ qualitatē ꝯfitētis: ꝓ quō posset
semp satisfacere añ absolōez.ꝓterea aliqñ vt .j. de/
darabiꝛ i ipā absolōe ifundiꝛ gr̄a : i eo q añ erat in
pctō moꝛtali. quō igiꝛ poterat satisfacere añ abso/
lutionē cū eēt i pctō.ꝓterea dū pctoꝛ satisfacit : pnia
aliq°plus valet ex vi absolutionis:vel clauiū q̄z añ
valeret cū nō ꝑticipet virtute clauiū.añ absolutōez.
g°meli⁹ē q̄ satisfaciat post q̄z añ. De iniūctiōe etiā
nō credo q̄ sit faciēn⁹ mag⁹ vis.q̄z vt ēt.e.glo.i si.di
cit q̄ saltē ꝓcedat i affectu q̄ bñ necē ē.q̄z alr nō eēt
capax absolutiōis.nisi eēt parat⁹ saltē i hitu recipe:
⁊ facere penitētiā.nec vꝛ facere ōriaz illa glo.inter
satisfactionē.⁊ iniūctionē.vñ eodēmō de vtroq̄z dꝛ
.s.q̄ ꝓcedat i affectu:⁊ ex his pōt ēt eē manifestū q̄
friuola ē q̄dā cautio q̄ vtunꝛ qdā : q dāt vnū pꝛ nꝛ.
vel aliqd sitē ꝓ pnia ⁊ volūt q̄ illud ipleat añq̄z ab
soluaꝛ ꝓp h° q̄ dictū ē.s.ꝓ isti decipiūter. q̄ro.n.ab
eis vtm̄ iponāt istō modicū: ꝓ totā pnia vel nō:si ꝓ
tota vꝛ irrationabilis q̄ ꝓ tot criminib⁹ ita paruā
pniaz iponāt:⁊ ē ꝯ canones: ꝓterea certū ē fm oēs
doc.ēt ꝓz.e.Angelū.q̄ aliq̄ opa facta ꝓ pnia plus
satisfacit virtute clauiū. q̄z faceret si nō eēt ps peni
tētie:⁊ iō aliqñ bonū ē vt iponaꝛ maioꝛ pnia q̄z
illa parua. Si vero dicaꝛ q̄ nō iponat illud nisi ꝓ
tota pnia.sz ꝓ pte seqꝛ q̄ eadē difficultas fit de alia
pte sic de tota iō:⁊c̄. Nec valet id q̄ qdā dicūt.s.q̄
est piculū q̄ nō faciāt pniaz i pctō moꝛtali nō valet

in q̄ꝫ q̄r alr pōt pnideri.nec ipositio pnie dꝫ esse sine ꝓportione ad pctā ꝙ fieret si illo⁹ tota iponat.

8 ¶Ut̄ vn⁹ sacerdos possit absoluer̄ ⁊ ali⁹ audir̄.R̄. ꝙ nō.ar.23.di.c.quorūdā ne sacm̄ diuidat.sec⁹ eēt i foro exteriori.s.excōicatōe:nec ēt plures pn̄t simul absoluere i foro pnie:nec ēt plures absolui simul ab eodē:ea rōe:ne.s.ordo vel sacm̄ diuidat.vn̄.s.T. q⁹.di.19.q.p⁹.ar.p̄.ql̄ᵃ.3ᵃ.3ᵐ sic ait.spūalis iurisdictio pōt hr̄i ab vno solo sic ab epo ⁊ a pluribus simul. sicut a caplo ⁊ sic hn̄t claues iurisdictionis. non tn̄ clauem ordinis:oēs simul.hec ille.

9 ¶Ut̄ vn⁹ possit absoluer̄ ab vno vel plurib⁹:⁊ ali⁹ ab alijs.R̄.hꝫ.s.T.4.di.17.q.3.ar.4⁹.q.1.4ᵐ.vbi sic ait.si sacerdos nō possit de oib⁹ absoluere.tenet̄ tn̄ oia vni ꝯfiteri vt q̄ntitatē toti⁹culpe cognoscat:⁊ d̄ illis de qb⁹nō pōt absoluere remittat ad supiorē:⁊ ibidē i cor̄ dicit i fi.de necessitate ꝯfessiōis est ꝙ hō oia pctā ꝯfiteat̄ q̄ i memoria hꝫ ꝙ si nō facit:nō ē ꝯfessio ſꝫ ꝯfessiōis simulaᵒ:⁊ i rn̄siōe ad.2ᵐ.sic ait pnia a diuersis sacerdotib⁹ iposita nō eēt sufficiēs q̄r qlꝫ cōsideraret tn̄ vnū pctm̄ p se:⁊ nō grauitatē ipius quā hꝫ ex adiūctione alterius:⁊ qn̄q̄ꝫ pena q̄ ꝓ vnū pctm̄ ē.eēt pmotiua alteri⁹ pcti:pterea sacer dos ꝯfessionē audiens vicē dei gerit:⁊ iō dꝫ ei hoc modo fieri ꝯfessio sicut fit deo ꝯtric⁹. vn̄ nō eēt ꝯtric⁹ nisi qs de oibus ꝯterreret:Ita nō eēt ꝯfessio nisi qs de oib⁹q̄ memorie occurrūt ꝯfiteat̄.h.s.T.et qbus pꝫ.p̄.R̄⁹.ad.q.s.ꝙ vn⁹ sacerdos pōt ab aliq⁹ absol uere ⁊ ali⁹ab alijs:⁊ hūc vsūꝫ hꝫ Pe.d̄ pa.tꝫ eccfia absoluēdo a maiorib⁹:remittēs ꝓ minorib⁹:ar.33. q.2.latorē:⁊ d̄ peni.⁊ remi.significādū i q̄ ꝑsupponit ipaꝫ nō errare.ita pari rōe pōt fieri cō⁹.s.p̄ absoluē do a minorib⁹⁊ remittere ꝓ maiorib⁹q̄r ē eadeꝫ rō i oib⁹ mortalib⁹ ⁊ sic pꝫ ꝙ absolu⁹ pōt dimidiari ⁊ h⁹ fuit cōis ꝯsuetudo.qd̄ si absolueret ab oibus qn̄ nō pōt.nō eēt absolutus.s.ab illis a qb⁹ nō pōt.sec⁹ de illis a qb⁹pōt.vn̄ si post absoluit̄ a supiore de eo a q⁹ nō poterat.nō ē op⁹ꝙ reddat ad p̄ᵐ.q̄r non vi tiat̄ vtile p iutile in his q̄ capiūt diuisionē.nec oꝫ ꝙ oia ꝯfiteat̄.2⁹ si oia ē ꝯfessus.p̄.dꝫ g⁹ oia vni dicere vn̄ tex.i.c.ois.dicit oia sacerdoti:nō dicit sacerdoti bus.Angelica.h.ꝯfe⁹.5.§.9.q⁹ad ꝯclusionē.Idē tꝫ h̄ addūt quasdā rōes satꝫ friuolas q̄s reprobare nō eēt difficile.ſꝫ lōgū.Iō dimitto.Archie.flo.3ᵃ.ti.i q. c.19.§.5.idē dicit:⁊multi alij q̄rūs qdā dicāt ꝯrū. ꝯ pꝫ ꝙ ꝯfe⁹ dꝫ eē integra.vt.s.oia dicat q̄ hꝫ i memo ria.d̄ qb⁹ nō ē rite ꝯfessus.vn̄ Aug.de peni.di.5.c. p̄.ec.fine.Caueat ne verecūdia ductus diuidat con fessionē h⁹ ē.n.ad ypocrisiꝫ tēdere:⁊ semp venia ca rere:⁊ h⁹ ē itelligēdū de mortalib⁹.secus d̄ venialib⁹ q̄ nō hn̄t ꝯuersionē neq̄ꝫ q⁹ad ꝯtricuonē neq̄ꝫ ꝯfes sionē.neqꝫ absoloēꝫ q̄uis sit bonū oia ꝯfiteri semp nisi pp aliquā cāꝫ rōabilē ꝓmitteret.Posset tn̄ dici ad p̄mā.q.iuxta.doctrinā.s.Tho.ꝙ qn̄ supior re mittit ad iferiorē:ille supior nō absoluit sacīaltr:sed remouet ipedimētū reseruatiōis vel dat aliquā abso lutionē iurisdictionalē:vel sibi pniaꝫ ⁊ remittit ad iferiorē vt absoluat ab oib⁹ qd̄ pꝫ:q̄r ille supior nō audit oia pctā:⁊ sic nō pōt eē sacm̄ p̄ᵐ:ꝙ dꝫ eē in tegrū:⁊ si audiret oia absolueret ab oibus ⁊ nō eēt opus vt ad iferiorē mitteret:qn̄ āt iferior mittit ad supiorē ⁊ ille iferior prius absoluit pōt dici ꝙ ille in ferior pōt absoluere ab oibus defectib⁹culpe.nō aūt ab oib⁹ defectibus pene h̄ remittit ad supiorē ꝓ re mouēda pena:⁊ sic illa p⁹absolō ē integra q̄ᵐ ad cul pā:sig̃ᵐ q̄r dꝫ audire oia ⁊ ex ꝯn̄ti est veꝝ ⁊ integruꝫ sacm̄.Talis.n.remotio pene ptinet ad iurisdictio nē:⁊ nō ad ordinem sacerdotalē:imo nō sacerdos pōt talē penā remouer̄:vn̄.s.Tho.4.di.19.q.p⁹.ar. vltimo.qlᵃ.2ᵃ.2ᵐ.ait pnia sacerdos ab oib⁹ d̄fectibus culpe liberat nō aūt ab oib⁹d̄fectib⁹pene.q̄r adhuc post pactā pniaꝫ de homicidio aliq̄s remanet irre gularis.vn̄ sacerdos pōt de crimine absoluere ⁊ ꝓ pena amouen⁹ ad supiorē mittere:nisi i excōicatiōe q̄r absolutio ab eā dꝫ pcedere:⁊c̄.hec ille.vn̄ pꝫ ꝙ remot̄ aliaꝝ irregularitatū.seu reseruationū alioꝝ casuū.pter excōicationē:nō est opus ꝙ pcedat abso lutio:ab oī culpa:⁊ certe in oibus finibus eēt bonus securus ⁊ clarus modus ꝙ semp h̄ supior daret licē tiā iferiori.vt ipe iferior posset ab omnib⁹:⁊c̄.⁊ sic semp ego fuaui:⁊ sic fit i iurib⁹.ō.alegat̄.s.i.d.c.la torē:⁊ significauit.vide.J.h.ꝯfessio sac.p̄.§.13.⁊ se.

¶Ut̄ possit qs absolui prius a pctō q̄ꝫ ab excoica x tione.R̄.h.s.T.4.di.19.q.p⁹.ar.vltimo.q⁹.2.2ᵐ.qd̄ nō.vbi sic ait.pnia sacerdotū ab oibus d̄fectibus cul pe liberat.nō āt ab oibus d̄fectibus pene.q̄r adhuc post pactā pniaꝫ de homicidio aliq̄s remāet irregu laris.vn̄ sacerdos pōt d̄ crimine absoluer̄:⁊ ꝓ pena amouen⁹ ad supiorē mittere.nisi in excoicatione.q̄r absolō ab illa dꝫ pceder̄ absolutōeꝫ a pctō q̄r q̄rdiu aliq̄s ē excōicatus.non pōt recipe aliqd̄ ecclesie sa cramētū.hec ille.⁊ i eo.li.di.18.q.2.ar.5.q.p⁹.ad.2ᵐ. sic ait.ad secūdū dicendū ꝙ quū excoicatus non sit pticeps sacramētoꝝ ecclesie:sacerdos nō pōt absol uere excoicatum a culpa.nisi sit prius absolutus ab excoicatōe.hec ille.hāc opinionē sequit̄ Pe.de pa. Ricar.in.4.di.18.⁊ breuiter oēs Theologi tractan tes hāc maꝫ:⁊ dicit Ricar.in.4⁹.di.18.q.7.ar.4.ꝙ intelligit̄ tā de maiori q̄ꝫ de minori taꝫ de querente absolutionem quā de existe in mora:⁊ de qualibet excoicatione dūmō teneat:rō q̄r an̄ absolutionē nō dꝫ participare i sacramētis:eo ꝙ ꝑ quālibet excoi cationē priuat̄ qlꝫ tali participatiōe.hāc opinionē sequūtur coiter oēs canoniste in.c.si celebrat de cle. exco.⁊ in.c.a nobis.d.2⁹.de sen.exco.est casus deci sus expssus ꝙ nullus dꝫ sibi.i.excoicato participar̄: an̄ absolutionem:⁊ est auctoritas expssa.24.q.p⁹.c. q̄cūq̄ꝫ ab vnitate fidei vel societate Petri.apl̄i quolꝫ modo semetipos segregauerint:tales.nec vinculis pctoꝝ absolui nec ianuā regni celestis igredi.hec illi.

dicióe q̃ ẽ futura. q: nõ erũt verba tẽpore ɔdicióis nec tũc.s.tẽpore ɔlatióis :habuerũt effectũ : igit.s/ cus de pñtĩ:q: q̃uis ɔdicio ignoret tñ ẽ vel fuit : ⁊ ideo nec expectat.nec suspendit actum.

¶ Rosella i.ʒ.absolu°.5°.post Hen.d gan.i ql.dic: q̄ platus põt cõmittere ea q̃ ad eũ pertinẽt sub hac ɔdicióe: cõmitto tibi audit ɔfessióes ⁊ absoluere d talib° casib° qñ absens fuero sub tali ɔdicióe q̄ mi/ bi eadẽ ɔfiteãtur.qñ fuero reuersus: q: ɔfessio nihil aliud ẽ quã ligaminis ostẽsio ⁊ idẽ ligamẽ plurib° põt ondi ⁊ tũc nõ hʒ vigorẽ p° ɔfessio:nisi sub ɔpo sito faciẽdi secũdã. Sub tali ãt for° cõmitto tibi au dire ɔfessióes ⁊ absoluere sub tali ɔdicióe.q̄ nõ va leat tua absolu° nisi mea subsequat vel ratã habeã eã.vel quousq; ego ab illis absoluã:nõ põt cõmitte re nec valet cõmissio.sic.n.cõmittere absolóeʒ nihil ẽ cõmittere q: absoluẽs aut amouit ligamẽ aut nõ si sic nihil remanet ad remouẽdũ: ⁊ amotũ est siue su pior ratũ habeat siue nõ:⁊c. q: q̄ semel ẽ dissolutũ nõ ãpli° remanet dissoluẽdũ ab eodẽ ligamie max cũ dissolu° ligamen destruat:sic ẽt fit in absolóe ab excõicatóe a qua semel absolutus nũq̃ ãpli° ab illa est absoluẽdus.sʒ solũ a noua si i illã itrudat : si ãt ãmouit ligamẽ casus dar° ẽ hec ille.⁊ iudicio meo bene dicat i.° casu ⁊ bñ arguit:i ƀvero pessime:⁊ ɔ doctrinã doc.⁊ ɔ pfectionẽ sacri absolóis. Arguaʒ .n.si i ƀ casu sic ipe arguit i.°.⁊ dicã qñ ille. p° ab/ soluit aut remouit ligamen aut nõ si sic nihil rema net amouẽdũ ⁊ amotũ ẽ siue sibi ɔfiteãt.siue nõ:⁊ siue pponãt siue nõ.q: q̄ semel:⁊c.⁊ nõ potest dari mediũ si ãt nõ ẽ remotũ nihil actũ ẽ:⁊ casus est cla rus vt ipe dicit.ƀterea ƀ.s.T.q.di.i7.q.3.ar.3.q.5. ad.4m.nullus tenet ɔfiteri pctm̃ q̄ nõ hʒ.sʒ q est rite ɔfessus.nõ hʒ ãplius illa q̃ ẽ cõfessus ergo nõ tenet: ⁊c.hec ille.⁊ ql.ƀ.q.6.ar.3.ad.pm ait. Nõ põt aliqs alicui° auctoritate ɔpelli ad ɔfitendũ pctm̃ q̄ alteri ɔfessus ẽ.q.absolui potuit q: ɔfessio ẽ qddã sacrm̃ diuino iperio subiacẽs nõ humano.hec ille.Ex qb° pʒ q̄ nullo° dbem° dicere q̄ postq̃ ẽ rite ɔfessus vni: teneat itez alteri ɔfiteri eadẽ.sic df i ista Rosella.q̄ ẽt dicit Angelica i .ʒ.ɔfessio.5.§.6.nec vt mihi vr Intellexerũt Hen.quẽ allegãt. dʒ.n.itelligi q̄ cõmit tat sub ista ɔdicióe.s.q̄ post° teneat sibi pñtari ⁊ manifestare illa crimina:⁊ recipe mãdatũ eius sic absoluẽ ab excõicatóe i casu:⁊c.tenet se pñtare su/ periori vt recipiat:⁊c. ⁊ nõ vt recipiat absolutióeʒ sacraleʒ:⁊ tũc si nõ manifestat facit ɔ id q̄ pposuit ⁊ pmisit i ɔfessióe:⁊ de isto tenet ɔfiteri d q° nõdũ ɔfessus ẽ ⁊ nõ d aliqs d qb° semel rite absolut° ẽ. ita ẽt accidit d excoi°:vñ nõ ẽ sana locu° dd° q̄ itez te neat ɔfiteri vel q̄ p° absoló pficit .qñ eit.°.vel q̄ su spẽdit: vel q̄ est vna vel q̄ p° fit sub ratihabitione ad.°m. vt isti videntur dicere. Nec° ẽ.n.dicere q̄ p° absoló sit vez ⁊ pfectũ sacrm̃ q̄ pʒ q: posset absolu tus illo° iteri recipe eucharistiã:⁊ alia sacc ⁊ i isto

sensu itellexerũt id qd faciũt Carthusienses qui vtunt hoc mõ vt itellexi ab eisdẽ ⁊ accepũt ab isto Hen.⁊ a qbusdã aliis magnis ⁊ ẽ sile si qs absolueret ali/ quẽ dd° si vis a pctis abstinere ego te absoluã q̃ nõ est ppie ɔdicionalis. Est.n.ɔdicio de actu pñti .s. si nũc pponis h° facere:te absoluã.alr nõ:vñ aliqñ vidi quẽdã pñtem doctũ:q ɔcessit cuidã sacerdoti vt posset absoluere a quodã casu sibi reseruato cũ ista ɔdicióe q̄ qñ ipe pctõr cẽt domi notificaret plato suo.sic ẽt aliqñ absoluit aliqs cũ ista ɔdicióe si vis facere hãc pniaʒ.ego te absoluã alr nõ: ⁊ sic ille ab soluit absolute:⁊ iste pmittit ⁊ ppõit facere ⁊ si nõ facit peccat.nõ tñ tenet itez illa ɔfiteri.nisi forte ali qs diceret q̄ iponit sibi p tota vel parte pnie vt hec pctã reuelet suo superiori:⁊ nõ per ɔfessionẽ ⁊ tunc si non faceret penitentiã deberet iterare cõfessionẽ. vt in.ʒ.absolutio.3°.prin.

¶ Angelica i.ʒ.ɔfessio.5.§.ƀ.qrit vtm absoló debeat fieri añ iniũctóeʒ pnie siue satisfactióis:⁊.R.q̄ nõ. qd pbat p Cle.dudũ:de sepul.⁊ Jo.an.i glo.ʒ.au/ dire.q notat hunc ordinẽ.s.ƀ.dʒ audire ɔfessionẽ.2° iponere pniaʒ.3° absoluere sacralr: sʒ existimo hoc parum valere nec est verisile qd ille tex.narrauerit ista isto ordine vt sic vellet necessitatẽ iponere. imo nõ ẽ i ɔñũ:⁊ expiẽtia. Nã ƀ q° ad satisfactionẽ:pʒ ɔñũ satisfactio.n.ẽ ad remouẽdã penã: residuã q̃ remanet siẽda post absolutionẽ hʒ oẽs doc.⁊ iõ nõ dʒ pcedere:pterea hʒ canones:⁊ doc. pnia dʒ iponi hʒ q̃titatẽ culpaz ⁊ qualitatẽ ɔfitẽtis: ƀ quõ posset semp satisfacere añ absolóeʒ.pterea aliqñ vt .J. de/ clarabit i ipã absolóe ifundit gr̃a : i eo q añ erat in pctõ mortali. quõ igit poterat satisfacere añ abso/ lutionẽ cũ cẽt i pctõ.pterea dũ pctõr satisfacit : pnia aliq° plus valet ex vi absolutionis:vel clauiũ q̃ añ valeret cũ nõ pticipet virtute clauiũ.añ absolutóeʒ. g° meli° ẽ q̄ satisfaciat post q̃ añ. De iniũctóe etiã nõ credo q̄ sit facien° mag° vis.q: vt ẽt.e.glo.i si.di cit q̄ saltẽ pcedat i affectu q̄ bñ necm ẽ.q: alr nõ cẽt capax absolutióis.nisi cẽt parat° saltẽ i hitu recipe: ⁊ facere penitẽtiã.nec vr facere diaʒ illa glo.inter satisfactionẽ.⁊ iniũctionẽ.vñ eodẽmõ de vtroq; df .s.q̄ pcedat i affectu:⁊ ex his põt ẽt cẽ manifestũ q̄ friuola ẽ qdã cautio q̃ vtunt qdã : q dãt vnũ pr nr. vel aliqd sile p pnia ⁊ volũt q̄ illud ipleat añq̃ ab soluat pp h° q̄ dictũ ẽ.s.ƀ isti decipiũtur. q̃ro.n.ab eis vtm iponãt istd modicũ: p totã pnia vel nõ:si p tota vr irrationabilis q̄ p tot criminib° ita paruã pniaʒ iponãt:⁊ ẽ ɔ canones: pterea certũ ẽ hm oẽs doc.ẽt hʒ.e.Angelũ.q̄ aliq opa facta p pnia plus satisfacit virtute clauiũ. q̃ faceret si nõ cẽt ps peni tẽtie:⁊ iõ aliqñ bonũ ẽ vt iponat maior pnia q̃ ista parua. Si vero dicat q̄ nõ iponat illud p p tota pnia.sʒ p pte seqt q̄ eadẽ difficultas fit de alia pte sic de tota iõ:⁊c. Nec valet id q̄ qdã dicũt .s.q̄ est picłm q̄ nõ faciãt pniaʒ i pctõ mortali nõ valet

in q̄ꝗ q: alr pōt pniderī.nec ipositio pnie d3 esse sine
ꝑpositione ad pctā ꝙ fieret si illo⁹ tota iponaꝛ.

8 ¶Utr̄ vn⁹ sacerdos possit absoluerī ⁊ ali⁹ audirī.R̄.
ꝙ nō.ar.25.di.c.quorūdā ne sacr̄m diuidaꝛ.sec⁹ eēt
ī foro exteriori.s.excōicatōe:nec ēt plures pñt simul
absoluere i foro pnie:nec ēt plures absolui simul ab
eodē:ea rōe:ne.s.ordo vel sacr̄m diuidaꝛ.vñ.s.T.
q.di.19.q.p°.ar.ꝑ.q̄.3.3ᵐ sic ait.spūalis iurisdictio
pōt hri ab vno solo sic ab epo ⁊ a pluribus simul.
sicut a capl̃o ⁊ sic hñt daues iurisdictionis. non tñ
dauem ordinis:oēs simul.hec ille.

9 ¶Utr̄ vn⁹ possit absoluerī ab vno vel plurib⁹: ⁊ ali⁹
ab aliis.R̄.p3.s.T.4.di.17.q.3.ar.4°.q.2.4ᵐ.vbi sic
ait.si sacerdos nō possit de oib⁹ absoluere. tenerī tñ
oia vni ꝯfiteri vt q̄titatē toti⁹ culpe cognoscat:⁊ d̄
illis de qb⁹ nō pōt absoluere remittat ad supiorē:⁊
ibidē i cor̄ dicit i fi.de necessitate ꝯfessiōis est ꝙ hō
oia pctā ꝯfiteaꝛ q̄ i memoria h3 ꝙ si nō facit : nō ē
ꝯfessio s3 ꝯfessiōis simula°:⁊ i respōsiōe ad.2ᵐ.sic ait
pnia a diuersis sacerdotib⁹ iposita nō eēt sufficiēs
q: q̄l3 cōsideraret tm̄ vnū pctm̄ p se:⁊ nō grauitatē
ibius quā h3 ex adiūctione alterius:⁊ q̄ñq3 pena q̄
ꝯ vnū pctm̄ ē.eēt pmotiua alteri⁹ pcti:ꝑterea sacer
dos ꝯfessionē audiens vicē dei gerit:⁊ iō d3 ei hoc
modo fieri ꝯfessio sic fit deo ꝯtric°. vñ nō eēt ꝯtric°
nisi qs de oibus ꝯterreret. Ita nō eēt ꝯfessio nisi qs
de oib⁹ q̄ memorie occurrūt ꝯfiteaꝛ. h.s.T.ex qbus
p3.ꝑ.R̄.ad.q.s.ꝙ vn⁹ sacerdos pōt ab aliq° absol
uere ⁊ ali⁹ab aliis:⁊ hūc vsu3 h3 Pe.d̄ pa.t3 ecclia
absoluēdo a maiorib⁹:remittēs ꝑ minorib⁹:ar.33.
q.2.latorē:⁊ d̄ peni.⁊ remi.significādū i q̄ ꝓsuponiꝛ
ip̄a3 nō errare.ita pari rōe pōt fieri ez°.s.ꝑ absoluē
do a minorib⁹⁊ remittere ꝑ maiorib⁹ q: ē eadē rō
ī oib⁹ mortalib⁹ ⁊ sic p3 ꝙ absolu° pōt dimidiari ⁊
h° ꝟuat cōis ꝯsuetudo.qd̄ si absolueret ab oibus q̄ñ
nō pōt.nō eēt absolutus.s.ab illis a qb⁹ nō pōt.sec⁹
de illis a qb⁹pōt.vñ si post absoluiꝛ a supiore de eo
a q̄ nō poterat.nō ē op⁹ꝙ reddat ad pᵐ.q: non vi
tiaꝛ vtile p inutile in his q̄ capiūt diuisionē.nec o3 ꝙ
oia ꝯfiteaꝛ.2° si oia ē ꝯfessus.ꝑ.d3 q° oia vni dicere
vñ tex.i.c.ois.dicat oia sacerdoti:nō dicat sacerdoti
bus.Angelica.ꝟ.ꝯfē°.5.§.9.q°ad ꝯclusionē.Idē t3
ꝟ addūc quasdā rōes satꝫ friuolas q̄s reprobare nō
eēt difficile.s3 lōgū.Iō dimitto.Archie.flo.3°.ti.14.
c.19.§.5.idē dicit⁊multi alii q̄ñis qdā dicāt ꝯriū.
Et p3 ꝙ ꝯfe° d3 eē integra.vt.s.oia dicat q̄ h3 i memo
ria.d̄ qb⁹ nō ē rite ꝯfessus.vñ Aug.de peni.di.5.c.
ꝑ.eē.fine.Caueat ne verecūdia ductus diuidat con
fessionē h° ē.n.ad ypocrisi3 tēdere:⁊ semp venia ca
rere:⁊ h° ē itelligēdū de mortalib⁹.secus d̄ venialib⁹
q̄ nō hñt ꝯnexionē neq3 q̄ ad ꝯtrictionē neq3 ꝯfes/
sionē.neq3 absolōe3 q̄uis sit bonū oia ꝯfiteri semp
nisi pp aliquā cā3 rōabilē dimitteret. Posset tñ dici
ad pmā.q.iuxta doctrinā.s.Tho. ꝙ q̄ñ supior re/
mittit ad iferiorē:ille supior nō absoluit sacralr:sed

remouet ipedimētū reseruatiōis vel dat aliquā abso
lutionē iurisdictionalē:vel sitez pnia3 ⁊ remittit ad
iferiorē vt absoluat ab oib⁹ qd̄ p3:q: ille supior nō
audit oia pctā:⁊ sic nō pōt eē sacr̄m pᵐ:ꝙ d3 eē in/
tegrū:⁊ si audiret oia absolueret ab oibus ⁊ nō eēt
opus vt ad iferiorē mitteret:q̄ñ āt iferior mittit ad
supiorē ⁊ ille iferior prius absoluit pōt dici ꝙ ille in
ferior pōt absoluere ab oibus defectib⁹culpe.nō aūt
ab oib⁹ defectibus pene ꝟ remittit ad supiorē ꝑ re/
mouēda pena:⁊ sic illa p⁹absolō ē integra q̄ᵐ ad cul
pā:sic q̄ᵐ q: d3 audire oia ⁊ ex ꝯsiti est ve⁊ ⁊ integru3
sacr̄m. Talis.n.remotio pene ptinet ad iurisdictio/
nē:⁊ nō ad ordinem sacerdotalē:imo nō sacerdos
pōt talē penā remouerī:vñ .s.Tho.4.di.19.q.p°.ar.
vltimo.q̄.2.2ᵐ.ait pnia sacerdos ab oib⁹ d̄fectibus
culpe liberat nō aūt ab oib⁹d̄fectib⁹pene. q: adhuc
post pactā pnia3 de homicidio aliqs remanet irre/
gularis.vñ sacerdos pōt de crimine absoluere ⁊ ꝑ
pena amouen° ad supiorē mittere:nisi ī excōicatiōe
q: absolutio ab eā d3 pcedere : ⁊c̄.hec ille.vñ p3 ꝙ
remo° alia⁊ irregularitatū.seu reseruationū alio⁊
casuū.ꝑter excōicationē:nō est opus ꝙ pcedat abso
lutio:ab oi culpa:⁊ certe in oibus istibus eēt bonus
securus ⁊ darus modus ꝙ semp ꝟ supior daret licē
tiā iferiori.vt ipe iferior possit ab omnib⁹:⁊c̄.⁊ sic
semp ego ꝟuaui:⁊ sic fit i iurib⁹.ō.alleg̃.s.i.d.c.la
torē:⁊ significauit.vide.s.ꝟ.ꝯfessio sac.ꝑ.§.13.⁊ se.

¶Utr̄ possit qs absolui prius a pctō q̄ ab excoica 8
tione.R̄.s.s.T.4.di.19.q.p°.ar.vltimo. q̄.2.2ᵐ.qd̄
nō.vbi sic ait.pnia sacerdotꝫ ab oibus d̄fectibus cul
pe liberat. nō āt ab oibus d̄fectibus pene.q: adhuc
post pactā pnia3 de homicidio aliqs remāet irregu
laris.vñ sacerdos pōt d̄ crimine absoluerī:⁊ ꝑ pena
amouen° ad supiorē mittere.nisi in excoicatione. q:
absolō ab illa d3 pcederī absolutōe3 a pctō q: q̄ādiu
aliqs ē excōicatus. non pōt recipe aliqd̄ ecclesie sa/
cramētū.hec ille.⁊ i eo.li.di.18.q.2.ar.5.q.p°.ad.2ᵐ.
sic ait.ad secūdū dicendū ꝙ quū excoicatus non sit
pticeps sacramēto⁊ ecclesie:sacerdos nō pōt absol/
uere excoicatum a culpa.nisi sit prius absolutus ab
excoicatiōe.hec ille.hāc opinionē sequiꝛ Pe.de pa.
Ricar.in.4.di.18.⁊ breuiter oēs Theologi tractan
tes hāc mā3:⁊ dicit Ricar.in.q°.di.18.q.7.ar.4.ꝙ
intelligiꝛ tā de maiori q̄ de minori ta3 de querente
absolutionem quā de exn̄te in mora: ⁊ de qualibet
excoicatione dūmō teneat:rō q: añ absolutionē nō
d3 participare i sacramētis:eo ꝙ ꝑ quālibet excoi/
cationē priuaꝛ q̄l3 tali participatiōe.hāc opinionē
sequūtur coiter oēs canoniste in.c.si celebrat de cle.
exco.⁊ in.c.a nobis.d.2°.de sen.exco. est casus deci/
sus expssus ꝙ nullus d3 sibi i.excoicato participaꝛ:
añ absolutionem:⁊ est auctoritas expssa.24.q.p°.c.
q̄cūq3 abvnitate fidei vel societate Petri apl̄i quol3
modo semetipos segregauerint ;tales. nec vinculis
pctō⁊ absolui nec ianuā rgni celestis igredi.hec illi.

vbi p3 q dicit vlt de oi sepato et qn p excōicationē separet. Igit hanc opinionē sequūtur Archie.flo.et cōiter oēs summiste. Istis tn̄ nō obstātib⁹ Angelica ĵ.v.ɔfessio.5.§.x.tenet ɔ̃riuz et dicat q sua opinio ē benignis: sm̄ Monaldū3 et q ē verior iudicio suo et dicat q excōicat⁹ nō ē particeps sacramētoꝝ cōpletiue.ē tn̄ initiatiue et dicat q auctōitas allegata 24.q.p⁹.quecūq3 loquit i hereticis et pseuerātibus in petō:nullā tn̄ rōez vel auctōitatē adducit p sua opinione nisi Ricar.et quēdā Monaldu3 sūmmistā q Ricar.i loco quem ipe Angelus allegat dicit expsse ɔ̃riū vez ē q dicat q qn inuite est excōicatus:vel p eū nō restat q nō ē ita daꝝ. Illū Mōald ̄ nō vidi iō nihil ad illū. Rosella i.v.ɔfessio:.p.§.x.ɔ̃ istū Angelū arguit:adducen⁹ Ricar.vt dixit.s.eo.§.et cōez ɔsuetudinē q̄ sic seruat et oēs Theologos:Canonistas:et Sūmistas:et dicat ad id q dicit Angelus initiatiue q nullo iure pbaī:et q tūc pticiparet sacrm pnie ɔpletiue:qn̄ ibi eēnt oia reqsita ad sacrm pnie adducit.d.c.a nob. nec obstat q excōicat⁹ plurib⁹ excōicationibus pōt ab vna absolui remanēte alia de sen.ex.cū p cā. q2 absolutio ab excōicatione nō ē sacralis s iurisdictiōis et rō q2 nō sit pticeps est pp malignitatē excōicatiōis Imo. Imol.in de.religio si de priui.dicat q si qs scient admittit excōicatum añ absolutionē ad sacrm pnie icurrit excōicationē minorem:et multi ɔfessores docti prius absoluūt ab excōicatiōe q̄ audiāt de petis Jo.an. ēt i.c.pn̄ti de sen.exco.lib.6.i glo.dicit q excōicatio nō pōt suspēdi nisi i totū relaxet:et sic p3 q ista opinio Angeli est ɔ̃ Theologos:ɔ̃ ɔsuetudinē ecclesie:ɔ̃ iura canonica:et doc. et quasi ɔ̃ oēs et miruz q iste Angelus multotiēs dimittat cōez opinionē: et adhereat singularibus opinionibus et friuolis rōibus.vn̄ valde periculosa est opinio sua.

xj ¶ Postq̄ dictum ē de exntia.seu necessitate et de eā formali absolōis sacralis.nūc dicendū ē ð eā efficiēte de qua ponit p⁹.ɔ̃ͤ solus sacerdos pōt absoluere i foro pnie hāc ɔclusionē pōit.s.T.4.di.17.q.3.ar.3. q⁹.p⁹.vbi sic ait. Gra q̄ in sacramētis daī a capite i mēbra descēdit:et iō solus ē ille minister sacroꝝ in qb⁹ gra daī q h3 ministeriū sup corpus xpi vez qð solius sacerdotꝭ ē q ɔsecrare eucharistiā pōt:et iō cū i sacro pnie gra cōferatur solus sacerdos ē minister huius sacri:et iō ei soli facienda ē sacralis ɔfessio.q̄ ministro ecclesie d3 fieri.hec ille.et ibidē ad.4ᵐ.arᵐ. ait.Cognoscere vultuz pecoris ad duo necͣ est p q ordinētur gregi xpi et sic cognoscere vultuz pecoris ptinet ad curā et sollicitudinē pastoralem q̄ incūbit q̄nq3 illis q nō sunt sacerdotes:ꝰq ad hoc,puideaī ei ɔueniēs medicamētū salutis: et sic cognoscere vultū pecoris ptinet ad eū cuius est medicamētū salutis.s.sacrm eucharistie et alia pbere.s. ad sacerdotē et ad talem cognitionē pecoris ɔfessio ordinaī.hec ibi et si qs istaret de baptismo q2 est sacrm gre et tn̄ aliqn̄ baptizat nō sacerdos.R3.idē doc.s.ibi ad.3ᵐ. arᵐ.dicēs q baptism⁹ ē magis sacrm necessitatꝭ quā pnie sacrm q̄ ad ɔfessionē:et absolōez q2 q̄nq3 baptism⁹ ptermitti nō posset sine pciclo salutis eterne.vt p3 i pueris q nōdū hñt vsuz rōnis.s3 nō ē ita de absolutiōe q̄ tm̄ ad adultos ptiet i qb⁹ ɔtricͦ cū,pposito ɔfitēdi et ɔ̃sideriis absolōis suff.cat ad libādū a morte eterna et iō nō ē sile de bapt⁹ et ɔfessiōe.hec ille. et d.s.e.li⁹.q.2.ar.p.q.p⁹.ad.2ᵐ.sic ait.nō ē sile ð pnie sacro:et bap⁹ q2 aliqs sine absolōe sacri pnie pōt saluari i necessitate. nec iteꝝ absolō sacdotalis a tota pena absoluit s i pueris nō ē aliqd aliō p q possint saluari nec q̄ adulti possint a tota pena liberari et iō ē maioris necessitatꝭ quā pnia:et iō reseruaī solis sacerdotib⁹.vn̄ q̄uis nō sacerdos possit audiī i casu morꝭ vt i.§.16.eo.ti.nūq3 tn̄ pōt absolueī a petis sec⁹ ð excoiͤ vt.j.absolō.2ͦ.§.4.et.5. si absoluat vt sacdos s aliquos ē irregularis sic si celebrat h⁹ tn̄ ē dubiū q2 nō ē illð expssuz i iure sic ð celebratiōe.vn̄ nō videī irregularis.e.is q de sen.exco.li.6. de ista necessitate ɔfessionis vide.v. coicare pn.et.§.1.ð.e. e.§.1.v.cōfirmatio sacri.§.1.et.2ͦ.

¶ Secūda ɔ̃ͤ. Solus sacerdos hñs iurisdictionem pōt absolutiōez sacramētalez iferre. hāc ɔclusionez pōit.s.T.vbi.s.q⁹.q⁹.vbi sic ait:oz q ille q dispēsator sacri absolōis ɔstituiī sit talis q possit ipare aliqd agēdū:ipiū nō ɔpetit alicui i aliō nisi q hñt sup eū iurisdictionē et iō ð necēe h⁹ sacri ē nō solū vt minister habeat ordinē sic i aliis sacris.s3 ēt q hēat iurisdictōem : et iō sic ille q nō ē sacerdos nō pōt hoc sacrm ɔferre ita nec ille q nō h3 iurisdictōez:et pp h⁹ oz sic sacerdoti ita,pprio sacerdoti ɔfessionez fieri. cū.n.sacerdos ñ absoluat.nisi ligunͬ ad aliqd faciēdū ille solus pōt absolueī q pōt p ipiū ad aliqd faciēdū ligaī.s ē.rō q sol⁹ ppri⁹ sacdos:et c.ē.v.e.d.s. q2 subditi rectoꝝ ecctiaꝝ dñt sibi inotesceī ne lupus iter gregē lateat:et i.c.ois:ð peni.et re. dī q ɔfiteaī suo,pprio sacerdoti hec pbaī m.d.c.ois.s3 oēs doc. Tertia ɔ̃ͦ oēs sacdotes sūt capaces hui⁹ ptātꝭ absoluēdi:et mōachi et alij religiosi.hāc ɔ̃ᵐ pōt.s.T.ibi dē ad pᵐ vbi ait q s3 Greg.mōachi pñt pniaz ipōnere atq3 petā solueī et q itelēr ð illis mōachis q iurisdictionē hñt:vtpote qb⁹alicui⁹ pochie cura ē cōmissa:ð qb⁹ aliq dicebāt q h⁹ ipo q mōachi erāt: nō poterāt absolueī et pniaz iiūgeī qð falsuz ē.s i⁹. ex quo p3 a fitī de aliis sacerdotibus.q2 de istis maxime ab aliquibus negabaī.j.§.sequēti.

¶ Quarta ɔ̃ͦ. Aliquis nō proprius sacerdos potest audire ɔfessiones ex licētia pape:vel ppriꝫ epi:etiaz cōtra volūtatē proprii parochialis.hāc ɔclusionez cū pcedētibus ponit.s.Tho.in quol.12.arͨ.31.vbi sic ait.quidā dicūt q qlꝫ sacerdos pōt absoluere quēlꝫ a quolꝫ petō:et l3 nō hūfaciat absoluēdo : tn̄ absolutus est. Et ratio hoꝝ fuit:q2 simul datur presbytero in sua ordinatione potestas consecrandi corpus

xpi. ⁊ ptãs dauiũ:⁊ ideo sicut pōt ↄferat quālz ho mĩ ita pōt absoluere quēlz. Sz hoc est erroneũ quia nullus pōt absoluere ꝓpria auctē.nisi eũ q ē aliquo modo sibi subditꝫ:qꝛ actus fiũt in mã ꝓpria:⁊ absolutio sacramētalis hꝫ iudiciũ annexũ:⁊ hoc iudiciũ nō est nisi i subditos ⁊ iferiores. Qui ergo nō hꝫ subditū/nō pōt absoluere:⁊ sic iurisdictio dat sacerdoti mãz determinatã: Cui ergo nulla cura cōmittit̃ hꝫ clauē ligatã vt iuriste dicũt.s.qꝛ nō hꝫ oino mãm. Alij dicũt ꝙ nullus pōt ēt auctoritate supioris plati absoluere subditũ inferioris plati ꝯ volũtatē ipsius:puta nō pōt auctoritate epi/ꝯ volũtatē parrochialis aliquē absoluere. Hoc ēt ē erroneũ.qꝛ ad absoluēdũ reqrit̃ ptās sacerdotalis ⁊ iurisdictio/eps aũt hꝫ immediatã iurisdictionez i oēs:vñ eps pōt oium ↄfessiones audire:ēt ↄtra volũtatem pẽbiteri parrochialis/⁊ simil̃r ille cui eps cōmittit:⁊ multo magis si papa cōmisit. Tñ archieps qa ñ hꝫ immediatã iurisdictionē i oēs sui archiepatꝰ nisi ex appellatiōe:nō posset alicui dare lĩãz vel auctoritatē audiēdi ↄfessiōes ꝯ volũtatē epi ⁊ diocesani suffraganei:vñ eps ⁊ Papa plus pōt quã ꝓprius sacerdos: nec hoc est i eius ꝑiudiciũ sed auxiliũ/qꝛ audire ↄfessiōes nō est statutũ i fauorē sacerdotum: alias esset multũ ifideles seruis/si pp honorē sacerdotum ↄfiteri pctã esset necessariũ:sꝫ hoc ē introductũ ad salutez aiarꝫ. Hec ille:ex qbus pꝫ rō multorꝫ:dē ⁊ ĩ dictorꝫ.

14 ¶ Et notãdũ fm Pe. de pa.⁊ Host. ꝙ qlz hꝫ tres ꝓprios sacerdotes ordinarie. Primꝰ ē papa.quo ad oēs fideles. Secũdus ē diocesanꝰ quo ad oēs q sunt de sua dioecsi. Tertiꝰ est curatꝰ seu sacerdos parrochialis quo ad suos parrochianos:⁊ p cōmissionē fit ꝓprius sacerdos alterꝰ:q hēt lĩãm ab aliquo istorꝫ.⁊ de istis dictũ est supra.e.c.siue hēat lĩãz q audit siue q ↄfitet̃.⁊ notãdũ ēt hꝫ Pa.in.d.c.ois.in glo.i ꝟ.ꝓprio sacerdoti ꝙ multi sunt ꝓprij sacerdotes.primꝰ ē pẽbr̃ parrochialis.secũdus eps.tertiꝰ legatus i puintia.quartꝰ ipsiꝰ penitētiarij.quintꝰ vicarius generalis ipsius epi.ar.l.cũ ptor. ff. de iudi. 6ꝰ.archipẽbr̃ ecclesie cathedralis q i hoc cēset vicarius epi:de offi.archip.c.officiũ. Tñ ad quēlz istorꝫ nō penitẽs alteri lĩã pōt qs recurrere. Uide glo.i.c. 2.eo.tit.lib.vi.⁊ de offi.lega.c.2.eo.lib. ēt archieps dũ visitat i dioecsi sui suffraganei:vide ↄfessio.2°.§. 23.⁊ not.fm Pe.d pa.ꝙ alr̃ accipit̃ ꝓpriꝰ sacerdos qñ dr̃ ꝙ qlz dꝫ ↄfiteri ꝓprio sacerdoti:qꝛ tũc idr̃ ꝓprius quicũqꝫ hꝫ ptãtē absoluēdi ordinariaz vel delegatã vel ex cōmissiōe cuiuscũqꝫ potētꝰ cōmittere. ⁊ sic aliqs pōt hēre multos qbus possũt ↄfiteri ⁊ ē in optiōe eius vt eligat quē vult. Aliter aũt accipitur qñ dicit̃ ꝙ qlz pōt ↄfiteri de lĩã ꝓprij sacerdotꝫ. qꝛ strictius accipit̃ ꝓprius sacerdos.s.ille q iure suo ordinario hoc hꝫ:⁊ nō ex cōmissiōe ⁊ de istis dictũ ē supra i isto.§.vñ ⁊ si possit qs ↄfiteri.vicꝰ.curati ipse tñ vicarius nō pōt dare lĩãz vt alteri ↄfiteat̃/⁊ eodē modo dicit̃ de mēdicãtibꝰ expositis:qꝛ pñt audire ⁊ nō cōmitterẽ:nec est necesse qñ ē ↄfessus rite cũ aliquo pdictorꝫ ⁊ iterũ ↄfiteat̃ ꝓprio sacerdoti sicut qdã glo.i.c.ois de pe.⁊ re.dicit:q̃ glo. nũc cōiter ab oibus reprobat̃/⁊ ↄtrũ fuit determinatum p ecclesiam/de qua infra.§.32.

¶ Dicitur ēt ꝓprius sacerdos qlz in casu necessitatis extreme qñ alicui iminet periculuz mortis ꝓbabiliter ⁊ aliquē ꝓpriũ sacerdotē de supradictis hēre nō pōt nã tunc quilz sacerdos pōt quēlz ⁊ audire i ↄfessiōe ⁊ absoluere ab oibus casibus/peccatis/⁊ ex cōicationibus.vt tꝫ glo.i.c.pastoralis d offi .ordia. quã sequnt̃ cōiter doc. Ita ꝙ nō opꝫ amplius d ipsis ↄfiteri,vel ad aliquē recurrere ēt si erat casus reseruatus:fm Inno.i.c.nup de sen.ex.nisi de excōicatione de qua.j.ꝟ.excōiº.5º.casu.40.qꝛ soluz reperitur cautũ vt qs teneat̃ post euasionē piculi se pñtare su perioribꝰ i sñia excōicatiōis.vt i.c.eos de sen.ex.lib. vi.hec oia ↄfirmat.d.Archie.flo.3ª.tit.14.c. 18. ibi qntadecima ↄdictio. Et sic cautꝰ qꝛ qñ pōt haberi copia epi ne te impedias de casibus reseruatis. fm Inno.⁊ serua ea.q.j.ꝟ excōiº.6º.§.15.i sixtina.s. ꝙ si hꝫ aliquē casuũ ibi reseruatorꝫ.s.de casibus i cena dñi i quo oporteat aliquã restitutionē fieri nō absoluas nisi satisfaciat vel det cautionē.aliter incurris excōicationē vt ibi.⁊ hoc itelligit̃.hꝫ Pe.d pal. ⁊ Archie.flo.3.tiº.14.c.18.i.16ª.ↄdictiōe ēt d pcso. scilicet heretico suspēso vel excōicato dũ tñ intendat absoluere ⁊ nō sit piculum puersiōis.caracter.n. sacerdotalis est idelibilis ⁊ necessitas nō subiacet legi positiue: sicut posset ēt hꝫ.e. Pe.recipe baptismũ q̃ sunt sacramēta necessitatis/Pisanella tñ i ꝟ.confessio.3º.§.9.tenet.ꝯ de excōicato.sꝫ dꝫ intelligi qñ esset piculum puersionis. De bellãtibus parturiẽtibꝰ nauigãtibus obsessis ⁊ similibus vtrꝫ possint absolui a quolz sacerdote d oibꝰ. Rũdet̃.hꝫ cōiter doc. ⁊ glo.i.c.pastoralis.d off.or.ꝙ ↄsideratꝭ circũstãtijs si cōiter accidit mors ita ꝙ vt i plurimum vel vt frequēter accidit mors.ꝙ pōt.alias non/⁊ vide aliqd ꝟ.excōiº.5.casu.40.§.3.⁊ nō ꝙ cōiter i tali casu nō fit mētio d dispēsatiōe qꝛ illa q̃ reqrunt dispēsatiōez nō dñr casus.eo ꝙ casus dicit̃ a cadēdo.i.peccãdo sed illa q̃ reqrunt dispēsatiōnē pñt esse sine peccato ideo ⁊c.secus d pctō qd qs/incurrit ex trãsgressione voti ⁊ puideat tunc sacerdos de adimpletiōe voti quãtũ pōt. Uide.j.ꝟ.ↄfessio.sacramētal.p.§. 42.

¶ Utrum i arᵒ.necessitatis/debeat qs ↄfiteri laico d 16 ficiēte sacerdote/Ad hec rñdet.s. tho.4. di.17.q.3. ar.3.q.2ª.dicēs. Quando necessitas imminet dꝫ facere penitēs qd ex pte sua ē.s.cōferri ⁊ ↄfiteri cui pōt q̃ q̃uis sacramētũ pficere nō possit vt faciat id qd ē ex pte sacerdotꝭ.absolutionē.s.tñ defectũ sacerdotis sũmus sacerdos suplet nihilominus cōfessio Laico ex desiderio sacerdotꝭ facta sacramētalis est quod.imō quãuis nō sit sacrãz pfectũ qꝛ deest ei id qd est ex pte

sacerdotis.h^c ibi ad.p^m.ar^m. Et i coz.alt i fi. In nec/
cessitate et laic^9 vicē sacerdotꝫ supplet vt ei ɔfessio fic
ri possit:ꝛ rōne necessitatꝫ accipit iudiciū sup ɔfitē
te.ꝫ ꝙ cōfitens ex desiderio sacerdotꝫ se ei subdit:q̃
uis ille q laico ɔfessus in ar° necessitatꝫ ɔsequꝫ sit ve
niā a deo eo ꝙ ꝓpositū ɔfitendi bꝫ mādatū dei qđ
cōcepit:sicut potuit impleuit:nō tñ adhuc eccłie re/
cōciliat^9 est vt ad sacra eccłie admitti debeat. nisi
prius a sacerdote absoluaẜ:sicut q baptismo flami
nis baptizat^9 ē ad eucharistiā nō admittiẜ:ꝛ ideo
opꝫ ꝙ iterū ɔfiteaẜ sacerdoti cū copiā hēre poterit:
ꝛ papue qꝛ vt dictū est sacrꝫ pñie pfectū nō fuit. Uñ
opꝫ vt ɔfiteaẜ:vt ex ipsa pceptiōe sacri planiorē effe
ctū ɔsequaẜ:ꝛ vt mādatuꝫ de pñie sacro impleat.
Hec.s.Tho.i coř.ꝛ argumētis. Utrū aūt i tali articͦ
deficiēte sacerdote teneaẜ qs de pcepto ɔfiteri laico.
d.Archie.flo.3.ti°.c.4.c.18.ibi qntadecima ɔclusio.
post. Pe. Guil.ꝛ. Pe. de pal.tꝫ ꝙ nunq̃ꝫ i quocūqꝫ
ar° sit de pcepto. Idē dicit i.7^a.ɔclusiōe. Angelica āt
ꝟ.ɔfessio.3°.§.fi.dicit ꝙ magr̃ sen.17.di.quarti.ꝛ.s.
Tho.ea.di.ꝛ tex. Augustini.de penit.di.p^a.c°.quē pe
nitet:ꝛ glo.de offi°.oz.c°.pastoralis tenēt ɔtrū. Ipse
vero allegādo Sco.ꝛ quosdā alios tꝫ primam opi
nionē sꝫ vt mihi videẜ nō bñ cōsiderauit doc.quos
allegat pro 2ª opinione magri sen.ꝛ tex. Augustini
quē adducit magr̃.ꝛ.c.quē penitet.q̃ oia sunt idē.
nihil aliud dicit ꝙ sit ad suū ꝓpositū.nisi ꝙ dicit.
Tāta vis ē ɔfessiōis ꝙ si deesset sacerdos ɔfessori ɔ
fiteaẜ pximo.ꝛ bꝫ ꝙ dicit.d. Archie.flo.intelli de cō
silio.s.aūt Tho.et adducit q̃si verba illius tex. Au/
gustini.ꝛ dicit si nō pōt hēre sacerdotē:faciat ꝙ pōt
.s.ɔfiteaẜ laico.qđ ꝟbū ita pōt exponi sicut Augu/
stini.ꝛ magri sen.s.de ɔsilio.vt dicit.d. Archie.flo.ꝛ
sic pꝫ ꝙ.s.Tho.nō clare dicit ꝙ sit de pcepto. Uñ
tenēda ē p^a.opinio. Dicta ꝟo glo.quā allegat nihil
dić ad ꝓpositū.vide ꝟ.ɔfessio sacrał.§.34. Utrū lai
c^9 possit absolueẜ ab excōicaẜ: J absolut°.2°.§.4°.5°.

17 ¶ Ad maiorē dclarationē pcedēdū.s.xi.xij.xiij.xiiij.
§.qriẜ gñalr̃ qs sit proprius sacerdos.qs possit cō/
mittere.cui pōt cōmitti.ꝛ qs possit digere. Quātuꝫ
ad p^m.ꝓprius ꝛ ordiarius oiuꝫ est papa:ꝛ ꝓprius
eius ē quē ipse degerit. Illi q sūt d familia pape ha
bēt sūmū pñiarū cū ipso papa.ꝛ nulli alij subsūt.se
cus d cappellanis ei^9 q sunt dispsi:q pp hoc nō sunt
ab alijs exempti. Cardinales epi:vel legati eo ꝙ sūt
exēpti.pñt sibi digere:cardinales nō epi neqꝫ lega/
ti hñt papā ꝛ sūmū penitētiarū:ꝛ tuti^9 ē vt hēant
liñaꝫ a papa. Familia cardinaliū cōmēsalis d liña
eoꝝ pñt sibi digere cōfessorē:qꝛ de ɔsuetudie sūt sibi
subditi. Patriarche archiepi epi:īmo oēs plati su/
periores epis hñt quē degerint:de penit.ꝛ.rem.c.vlt°
nihilominus eps ꝓpriū hēt imediate archiepm/ille
primatē/ille pñarchā/ille papā:ꝛ propri dicti ab
istis pñt illos absoluere/ꝛ dispensare i oibus q̃ non
sunt reseruata pape:vbicūqꝫ sint et si cederet loco:
secus si dignitati. Hñt.n.istā auctoritatē/a iure:ꝛ te

net electio et si essent excōicati. Plati iferiores exē
pti hñt similr̃ ꝑuilegiū epis/sicut sunt Abbates/prio
res/vel guardiani q sunt primi i collegio vel mona
sterio. Secus esset de prioř sub abbate/superioř/vel
alijs q nō fiunt ex electiōe/vel hñt supiorē i domo:ni 4
si forte mortuo Abbate vel supiore qꝛ fiūt q̃si ordina
rij.h^c oia ꝓbanẜ in.c.vlt°.de penit.ꝛ re.vbi habeẜ ꝙ
epi ꝛ supiores simplr̃ pñt sibi digere. Inferiores ꝟo
plati pñt digere si sunt plati ꝛ exēpti ꝛ nō hñt supe/
riorē in domo ordiarie:ista.n.tria tāgunẜ ibi i tex.
salꝫ ꝙ sit plat^9/ꝛ exēptus/ꝛ nō distātie. Et est late i
terpretādū fm̃ Pa.ibidē:qꝛ ꝑuilegiū pape nulli no
cet.c.olim de ꝟbo.signifi. Uñ ois plat^9 et large di/
ctus.i.ois q bꝫ curā aiaꝝ bꝫ. Pa.i.d.c.vlt°. Stricte.
enim dñr plati/q hñt iurisdictionē i foro cōtentioso
exēptus:nō hñs superiorē ordiarie i domo bꝫ hoc
priuilegiū. Huius rōnē reddit.s.Tho.4.di.17.q.3.
ar°.3.q.4.ad.4^m.vbi sic ait. Qꝛ platis incūbit sacra
dispēsare q̃ nō nisi mūdi tractare debēt:ideo ɔcessū
est eis a iure ꝙ pñt sibi digere cōfessorē proprium.
Hec ille. Et tales q pñt digere possunt mutare:ꝛ d
nouo digere:ꝛ ipso facto ꝙ ɔfiteẜ alicui est electus:
q pōt ab oibus/a qbus eps pōt. Sꝫ quātū ad prela
tos iferiores exēptos. Pa.i.c.significasti.de foro cō/
petenti.tꝫ ꝙ electus ab istis nō pōt absoluere ab his
q̃ reseruanẜ epis. Adducit ar^m.c.secūdi.d penit.ꝛ re.
li°.vi. Sꝫ. Pe.de pal.ꝛ Archi.flo.ꝙ pōt.ꝛ videtur
ꝟi^9 capꝫ.2^m.allegatū loquiẜ i ɔcessiōe facta ab epo
Secus esset hic vbi fit/a papa.d.c.vlt°. Cōsentit in 5°
his oibus Pe.de pal.4°.di.17. Et nota ꝙ Angelica
in ꝟ.cōfessio 3°.§.5.post Pa.ꝛ Host.i.d.c.vlt°.re/
stringit de iferiorib^9 platis ad illos q nō hñt aliū su
periorem nisi papā. Uñ Abbates q hñt superiorē
abbatē ꝛ similr̃ priores/vel guardiani q hñt ꝓuin/
cialē/vel generalē superiorē:nō hñt auctoritatē de
iure cōi eligendi sibi cōfessorē. Sꝫ ɔ eos est Pet. de
pal.ꝛ Archie.flo.dicētes ꝙ nō obstat.d.c.vlt^m.quia
equalr̃ daẜ inferioribus platis exēptis ꝛ epo. Uñ cū
epi lꝫ imediate subsint archiepis/nihilominus sine
illoꝝ liña pñt. Ergo ꝛ priores hoc pñt:lꝫ subsint ꝓ/
uincialib^9/vel gñalib^9/cū sint ordinarij. Et ꝓ certo
ista est rō ipsius tex.s.absentia superioris plati. Uñ
cū generales nō possint vbiqꝫ eē:ideo ꝛ papa ibi in
tex.dić ꝙ pter sui superioris liñā possint sibi digeẜ:
ergo psupponit ꝙ habeāt aliū superiorē. Et credo
ꝙ Pa.ꝛ Host.intellexerūt de his platis q hñt aliuꝫ
ordinarie i domo. Et ad hoc currit ratio sua. Et ad
hoc facit cōis ɔsuetudo. Inferiores plati nō exēpti si
subsūt imediate epo ipꝫ solū hñt cū superioribꝫ eius
ꝓ ꝓprio sacerdote:sicut abbates/decani/ꝓpositi/ꝛ
archipbri rurales. Similr̃ priores q sunt sub abba
tib^9/illi hñt ꝛ epꝫ:n plati ꝟo suis subsūt imediate
curatꝫ/siue abbatib^9/siue priorib^9/siue decanis q̃ñ si d
collegio/vel simplicib^9 curatꝫ q̃ñ i prochijs moranẜ.
Clerici corales subsūt.a.hꝫ ei q pest choro q̃tūqꝫ sit q°
ad exteriora:sꝫ q̃^m ad foꝝ ɔsie sol^9 decan^9.h^c Pe.

18 ℂ Quo ad secularcs. Rex hꝫ epꝫ i cui⁹ ciuitate inũ/
gif. Priapes iferiores si hñt sub se ciuitates plures:
a sede pricipali. Ille q hꝫ domiciliũ i diuersis dio/
cesibus sꝫ nõ sup ciuitaté: ab illo epo i quo pricipa
liter/vel ab vtroqꝫ si equalr. Dñi q i eadé diocesi i
diuersis villis hñt dominiũ si pricipalr hñt domi/
niũ i vna villa vbi nõ sit nisi vna parrochia hꝫ illũ
post epm: si aũt sunt plures/ꝛ nulla pricipalior: vel
hñt plures parrochias ꝛ nulla sit pricipalior hẽt
epm. Balini q nõ hñt determinatũ locũ: hñt illũ in
cuius parrochia hospitiũ degũt. Si vo pricipalr
alicubi degũt: ibi curatũ hñt i cuius parrochia ho/
spitiũ suũ situ est. Et sic ꝺ ppositis lꝫ habeãt domos
parentũ: q: p suũ offm quasi ꝯtrahendo sortiunf fo/
rũ. Ceteri vo burgenses ꝛ alij laici nõ i ptãtibus cõ
stituti illis curatis subsunt i quorũ parrochijs degũt
pricipalr: sꝫ si i duabꝫ equalr i qua tũc manẽt qñ
ꝯsiteri volũt illius parrochiani sunt. hec. Pe. ꝺ pa.
19 ℂ Querif qs possit cõmittere audiẽtiã ꝯfessiõis. Re
spondef. fm. Pe. ꝺ: pal. 4°. di. 17. q oĩs sacerdos p
prius q iure ordinario põt ꝯfessiõis audif q: hꝫ cau
sam meri imperij: ꝛ q: qcũqꝫ p electioné hꝫ curam
animarũ é ordinari⁹. Pa. i. c. cũ ab ecclãrũ. ꝺ off.
or. ꝛ Inno. ibidẽ. Et reqrif fm. e. Pa. ad hoc q ha
beat ordinariã vt eligatur/a/collegio. ꝛ cõfirmef/a
superiori: ꝛ sit clericus: ꝛ ideo oĩs talis põt dare licẽ
tiã cuilꝫ subdito sue cure. Ité ordinarius é qcũqꝫ ex
offi°. sibi ãnexo hoc hꝫ lꝫ nõ sit p electioné. Ité gerẽs
vicẽ curati p legẽ/vel cõsuetudiné: sicut factus prior
p abbaté: q viuẽte abbate erit delegatus nõ potens
subdelegare eo mortuo vel amotori⁹ vices obtinẽs
est q̃si ordinarius qꝫ^m ad hoc idez de superiore vel vi
cario remoto priore. Archipsbr tũc videf ordinari⁹
qñ est vna pbenda sacerdotalis cui ex offi° est anne/
xũ offm audiẽdi cõfessiões illorũ de diocesi extra ci/
uitaté: ꝛ multomagis si de ciuitate: sꝫ si pñiari⁹ nõ
hꝫ hoc offm ex sua pbenda sꝫ ex cõmissiõe viue vo/
cis epi. talis est delegatus nõ ordinari⁹. Archidiaco/
nus lꝫ sit iudex ordinarius ꝺ cõsuetudine nõ tñ i fo
ro ꝯscie nisi sit sacerdos. ꝛ tunc audit ex cõmissione.
Uñ nõ põt subdelegare. Legatus est ordinarius: ꝛ
põt hẽre duos pñiarios. Sũmus pñiarius est ordia
rius i foro ꝯscie: vñ hꝫ pñiarios suos: ꝛ cõcedit lĩiã
eligẽdi ꝯfessores: sꝫ simplices penitẽtiarij pape q̃uis
sint delegati pape pñt qdẽ oẽs de toto mũdo audiř
sꝫ nõ pñt ipsi assumere auditores nec ẽt dare lĩiam
eligẽdi ꝯfessoré. Decanus ruralis q ꝛ archipsbr vo
caf: si iste decanatus sit ãnexus alicui cure spãli re/
putaf ordinari⁹ i parrochijs sui decanatus post epꝫ
supra curatos: ꝛ videf ordinarius curatorũ: ꝛ sic cu
rati de lĩia eius nõ solũ epi pñt ꝯfiteri: Si aũt eps
vel archidiaconus cõfert illũ decanatũ/mõ huic cu
rato/mõ illi: videf delegatus: ꝛ hoc respõ ꝯmuniũ
cõiũ vel casiũ. Qñ ptãs ꝯmittẽdi é apꝺ multos nõ i
solidũ/oẽs simul pñt/ sicut capitꝫ: ꝛ nullus p se. Sed

qñ hñt isolidũ sicut pape/epo/ꝛ curatus pñt cõmit
tere. h°. Pe. de pal. vide de fratribus in co. c. §. 31.
ℂ Querif cui possit cõmitti. Rñdef. vt dictũ est su/ 20
pra. §. xi. e. c. post. s. Tho. quilꝫ sacerdos é capax hu
ius cõmissiõis passiue/p ordiné sacerdotalé: sꝫ qdã
fm Pa. i. d. c. oĩs. nõ hñt exequtioné ipsius ordinis
pñialis seu absolutõis: ꝛ sũt i triplici differẽtia. Qui
dã. n. sunt priuati q: excõicati/suspẽsi/vel iterdicti/ꝛ
hmõi ꝛ talibus nõ põt cõmitti nisi absoluanf ab il
lo q põt absoluere/vel habilitare/vel tale impedimẽ
tũ ãmouere. Alij sũt priuati q: nõ hñt velle neqꝫ nol
le sicut religiosi. c. si religiosi. li°. vi. de elec. sicut ẽt nõ
põt ꝯsentire electiõi de se facte: ꝛ istis nõ põt cõmit/
ti nisi de volũtate suorũ superiorũ. Uñ si ẽt cõmitta
tur sibi/a parrochialibus vel epis: si sunt exẽpti nõ
pñt audire nisi abilitenf/a/suis superioribus: si etiã
hẽrent/a/papa vt possent sibi eligere cõfessorẽ reli/
giosũ quẽ vellet. si tñ papa cũ noiaret nominatim:
psupponeref q industriã ei⁹ cognosceret ꝛ eligeret:
qꝺ põt alias nõ dꝫ. Si tñ audirẽt i illo casu qñ hñt
a papa i cõi vt possint eligere quãuis malefacerent
tñ teneret absolo. Tertio dř quis nõ hẽre exequtioné
ordinis q: nõ hꝫ populũ sibi subditũ sicut sũt religio
si a suis platis habilitati/ꝛ oẽs sacerdotes seculares
q nõ hñt curã aiaꝝ: vñ talibus põt cõmitti audien/
tia cõfessiõis nõ solũ ab his qui hñt curã vel ꝯcedũt
in spãli: sꝫ ẽt qñ dant in generali vt qlꝫ possit sibi eli
gere ꝛc. ꝛ tũc audit iure suo. s. ordis sacerdotalis: ab
alio aũt solũ sibi ministraf mã. Et sic soluif dubiũ
Pa. i. d. c. oĩs. de progatiõe auctoritaṫ. ꝛ de incerti
tudine iudicis. q: intelligif in foro cõtẽtioso.
ℂ Sũt alij casus ꝛ pmi⁹ ꝺ vagabũdis. dř q pñt ꝯfi 21
teri illi parrochiali i cui⁹ parrochia iueniunf qñ vo
lũt ꝯfiteri: ꝛ/a/fortiori epo illi⁹ loci: ꝛ hñtib⁹ lĩiam
ab eodẽ epo audiẽdi ꝯfessiões i sua diocesi. Et dñr
vagabũdi sꝫ Pa. i. c. si. ꝺ fo. ꝯpe. q nõ hñt domici/
liũ certũ/vel habitatiõẽ sꝫ glo. ꝛ Bar. i. l. dies. §. p
tor. ff. ꝺ dam. isec. Archie. flo. dič q põt confiteri cui
vult: q: nulli é subiect⁹. ꝛ illius erit cui se ꝛc. Trãsfe
rẽtes domiciliũ icipiũt eẽ prochiani illi⁹/ad quẽ se
trãsferũt: ꝛ si habitat i duob⁹ locis/ꝯfiteaf illi i quo
repif. ꝛ q̃rẽf domiciliũ: quousqꝫ iueniãt/põt se subij
cere cui vult. Peregrini q cũ lĩia recedũt sui parro
chialis: eo ipso hñt lĩiaꝫ interpretatiuã ꝯfitẽdi/vł cõi
cãdi/si veniat pascha. Et quo. n. nõ sibi reseruauit
prochialis vel eps/videnf lĩiaꝫ dedisse: ẽt/a/casibus
epalib⁹: secus si sine lĩia: nisi i casib⁹ necessitaṫ/ex q°
epo nõ sibi reseruauit auctoritaté lĩiãdi pegrinos.
De mercatorib⁹ si nusqꝫ hẽant domiciliũ. sꝫ sequẽdo
nũdinas/idẽ iudicaũ esset. Et de vagabũdis idẽ est
si hñt domũ i aliquo loco: ꝛ ad illũ nõ declinãt i pa
scate. Idẽ iudicaũ de familia seculari pricipis/vł ba
lini vł epi/q nũqꝫ i eodẽ statu pmanẽt/ex q° lꝫ ipi te
neãt locũ alibi: nõ tñ illuc redeãt nisi ad horã. Et de
scolaribus/ꝛ alijs pcedẽtib⁹ dič. Pa. i. c. oĩs. q pñt

cõfiteri ⁊ absolui cũ parrochiano/in loco vbi morã tur. Et tutius esset cũ oĩbus procedentibus/vt peterent lĩiaz .a/ ꝓprio parrochiali/vel epo. Presbri oẽs ise noĩe Episcoꝝ plati:excepti/debent cõfiteri suis pla/ tis/vel de eoꝝ lĩia. Et sm Guil. vnus sacerdos par rochialis.nõ põt absoluere aliũ:nisi de lĩia supioris generalis/vł spãlis/tacita/vł expssa: Nã si Epũs scit ⁊ tolerat:vł approbare. Uide aliqd .s. domiciliũ.

22 ¶ Sunt aliq casus i qbus lz alteri q̃ ꝓprio sacer/ doti ꝯfiteri. Primꝰ est sm .s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar°. 5. q. 4. ⁊ di. 21. in littera in fi. qñ ꝓprius est minus idoneus:q2 dꝫ q̃rere sufficiẽtẽ. c. q vult. de peni. di. vi. Nõ dꝫ iudicare minus idoneũ ex passiõe:sꝫ ꝫdo ⁊ veritate. c. sacerdos. de pe. di. vi. Cause legitime ꝓ pter quas est minus idoneus sunt. Si est reuelator ꝯfessiõis. Si sollicitator ad malũ. Si caret sufficiẽti scia:⁊ ipse cõfitens nõ põt supplere. Si ꝓbabiter im minet periculũ sibi vel sacerdoti. Si est pronꝰ ad id pctm̃ qđ vult ꝯfiteri. Si id qđ vult ꝯfiteri sit ꝯmissũ ꝯ illũ. Si ẽ excõicatꝰ hũicꝰ/⁊ hmõi/ꝫ Hosti. ⁊ hec ratio iter sm .s. Tho. ꝯfessio fit ex charitate. i. vt melior fiat cõfitens. Si probabiliter imineret aliqd ex q° me/ lius esset nõ confiteri tali/q̃ cõfiteri:illa est cã legiti ma. Sequit .s. Tho. ibidẽ ad. 5m. arm. In casibꝰ illis qlibet ꝓbabiliter timet penitens periculũ sibi/vel sacer doti/ex ꝯfessiõe ei facta:dꝫ recurrere ad supiorẽ/vł ab eodẽ petere lĩiaz alteri ꝯfiteri. supple. ⁊ obtinere. c. oĩs. de peni. ⁊ re. Nec valet q̧ qdam dicũt si est ex culpa sacerdotis/q̧ nõ opꝫ recurrere ad superiorẽ:q2 nõ põt pĩudicarĩ superiori. Subiũgit ibidẽ .s. Tho. ad. 6m. In hoc q̧ opꝫ ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri:nõ ar tatĩ via salutis:sꝫ sufficiens ad salutẽ via statuitur. Peccaret aũt sacerdos si nõ esset facilis ad ꝓbẽn/ dũ lĩiaz ꝯfitendi alteri:q2 multi sunt adeo ifirmi/ q̧ potius sine ꝯfessiõe morerentur: q̃ tali sacerdoti cõ/ fiterentĩ. Uñ illi q sunt nimis solliciti vt ꝯsciãs subdi toꝝ p ꝯfessionẽ sciãt:multis laqueũ dãnatiõis inijci unt:⁊ p ꝯñs sibiipis. Hec .s. Tho. Et q̧ ñ dꝫ eẽ difficilis ad dãdũ lĩiaz:qđ sane intelligendũ est. s. qñ non mouentĩ ipi ꝓprij sacerdotes ex cã rõnabili. puta si q̃rant scire ne alios/inficiãt/vel vt ipsi/vel ceteri hoc sciẽtes magis/a pctis pseruentĩ/vel vt remoueãt ab eis cãm peccãdi/⁊ hmõi. Nec valet qđ qdã dñt/p/ latꝰ habebit me suspectũ/⁊ nõ cõmittet mihi tale/vł tale offiñ:q2 qñ facit ꝓ bono ꝯfitentis/vel alioꝝ/nõ ẽ ꝯ charitatẽ:sꝫ pro charitate. Si igĩ proprius sacer/ dos pp cãs dictas nõ vult ꝯcedere:recurrat ad su/ periorẽ. Sꝫ si superior non põt adiri/vel ipse supior ẽt nõ vult/adeat aliũ. de pe. di. 6. c. sacerdos. ⁊ sm Pe. sufficit tũc petisse. c. licet. de regula. Et tunc sm Pa. i. d. c. oĩs sup plcĩ. p. cm. placuit. s. q̧ petat:⁊ obti neat. c. oĩs. Si nõ põt obtinerĩ adeat aliũ. c°. placuit. Etiã si nõ posset aliũ adirĩ tũc. Rñdet .s. Tho. ibidẽ ad. 5m. Idẽ iudiciũ est qđ de illo q nõ hẽt copiaz sa cerdotis. Uñ magis dꝫ dicere laico ꝯfiteri/vel sine ꝯfessione actuali mori. Nec i hoc trãsgrediĩ aliqs ꝓ ceptũ ecclesie:q2 ꝓceptũ iuris positiui nõ se extẽdit vł tra intentionẽ ꝓcipientis/q̃ est finis ꝓcepti. Hec aũt est charitas ꝫ aplm. Nec iterũ fit aliqua iniuria sacer doti:q2 priuilegiũ mererĩ ãmittere q ꝯcessa sibi abuti tur ptãte. Hꝰ ille. Nũc tñ sunt multi ꝯfessores:⁊ ideo nõ multũ iminet tale periculũ. Põt. n. ir̃ ad alium qñ vnus nõ placet. Itẽꝫ .s. Tho. 4. di. 21. in lr̃a. i fi. sic aut. Quinqꝫ casus ponunĩ qbus lꝫ alij ꝯfiteri/q̃ ꝓprio sacerdoti sine eius lĩia. Primꝰ si sit vagabũ dus. Secũdus si mutauit domiciliũ. Tertius. si offẽ dit i alia parrochia. Quartꝰ pp maliciã sacerdotis: si reuelat ꝯfessiones/vel iritat ad malũ. Quintus in ar°. necessitatis. Hec .s. Tho.

¶ Utrũ ex ꝯsuetudine possit itroduci q̧ qs ꝯfiteatur ad libitũ cui vult. Rñdet. q̧ nõ. c. Si Epũs. de pe. ⁊ re. li°. vi. qdã intelligũt tacitã:puta q2 Epũs scit:⁊ to/ lerat/vł expssaz. Pa. vero i. c. cõquerẽti. de. offi°. or. in telligit quo ad subditos simplices. Secꝰ q° ad exñtes i dignitate:q2 nomen dignitatĩ possẽt pscribere hanc curã:⁊ fieret ꝓprius sacerdos/ꝫ Hosti. ⁊ Abbat. c. dudũ. el. 2°. de elec. ⁊ c. olim. de pscriptiõibus. ⁊ est verũ post pscriptionẽ. Uide. i. c. §. 39. 23

24 ¶ Utrũ credendũ sit dicẽti se hẽre lĩiaz sui plati ꝯfi/ tendi alteri/vel verũ parrochialis debeat credere dicẽ ti se ꝯfessum alteri:vt sic ei det eucharistiã. Ad hoc. Rñdet .s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar°. 3. q. 5. 2m/vbi sic ait. Rector ecclesie dꝫ vultũ pecoris sui agnoscerĩ dupliciter. Unõ°. p solicitã exterioris conuersatiõis ꝯsideratio nẽ: qua inuigilare dꝫ sup gregẽꝫ sibi cõmissũꝫ: Et i hac cognitiõe nõ opꝫ q̧ credat subdito:sꝫ certitudi/ nẽꝫ facti inq̃ãtũ põt inq̃rat. Aliꝰ p ꝯfessiõis manife stationẽꝫ Et quãtũ ad hãc cognitionẽꝫ nõ põt hẽre maiorem certitudinẽꝫ. q̃ vt subdito credat. q2 hoc ẽ ad subueniendũ ꝯsciẽ ipsius. Uñ i foro ꝯfessiõis cre/ ditĩ homini/⁊ ꝓ se/⁊ ꝯ se. nõ aũt i foro exteriori in dicij. Et iõ ad hãc cognitionẽꝫ sufficit q̧ credat sub dito dicẽti se alteri absoluere valẽti ꝯfessũꝫ fuisse. Et sic pꝫ q̧ talis cognitio pccoꝝ p priuilegiũ aliciũ i/ dultũ de ꝯfessiõe audiẽdĩ non impeditĩ. Hec ille. ⁊ in quol. ait. In foro iudiciali creditĩ homini ꝯ se/⁊ ñ ꝓ se. In foro aũt pñiali creditĩ homini ꝓ se/⁊ ꝯ se. Si ergo sit ipedimentũ eucharistie tale:qđ ad foꝝ iudi ciale ptinet:puta excõiº:nõ teneĩ sacerdos crederĩ sub dito/quẽꝫ excõicatũ nouit:nisi ei de absolõne cõstet. Si aũt sit impedimentũ qđ ad forũꝫ pñie ptineat. s. pctm̃:teneĩ credere/⁊ iniuste agit si eucharistiã de/ negat. ꝯcordat. Pe. Host. Ricar. Et idẽꝫ doc. vbi ś. i. 4°. ad. pm. sic ait. In nullo sit pĩudiciũ inferioribꝰ pre latis i hac cõmissiõe:nisi illis q q̃rũt q̃ sua sũt non q̃ iesu xpi:⁊ q gregi psũt nõ vt eas pascãt sꝫ vt ab eis pascantur. Hec ille.

¶ Utrũ fribus pdicatoribꝰ ⁊ minoribus liceat ꝯfe/ ssiões audire ⁊ absoluere. Rñdetĩ. Olim licebat eis ex priuile°. ⁊ speciaiter ex ꝯstitutiõe. Benedicti. xi. q̃ inci/ 25

ditos alteri⁹ plati et i illa diocesi i q̄ est exposit⁹.nec
pōt audire subditos illius q cū līaauit extra diocesi
cuius:ꝫ bñ i tota sua.pōt tñ absoluere a pctis cōmis/
sis i alia diocesi. Notādū tñ ꝙ fres pdicatores con
gregatiōis Lombardie hñt puilegiū a Pio.2°.au
diēdi oēs cuiuscūqꝫ diocesis veniētes ad eos:in illa
diocesi i q̄ sūt expositi.hñt hoc et i gratijs cōgrega/
tionis:Si tñ essēt aliq religiosi q hērēt puilegiū pa/
pe ꝙ nō possint ɔfiteri alijs q̄ꝫ platis suis.sic hñt p/
dicatores:tales nō possent absolui ab istis p̄ntatis.
¶15.An p̄ntatio facta a pdictis valeat q° ad ɔfesso/
res q post talē p̄ntationē sūt electi. Rñdeo. In hoc
dꝫ attēdi for° ɔcessiōis. Si.n. concedunt vel admit/
tunt omnes quos fratres elegerint:valet. Sec⁹ si pe
teretur ⁊ concedat de electis presentibus.
¶16.De qb⁹ casib⁹ possint absoluere hmōi expositi
vide infra versi.dispē.§.vltimo.
34 ¶17.Utꝝ p̄sati fres possint p epos ⁊ platos admit
ti sine solēnitate de.K°.ꝫ Inno.⁊ Host. ꝫ ꝙ refert
directo.ꝙ sic si ɔcedit de volūtate vtriusqꝫ ptis.ar.
l.cū pr.ff.ð pac.do.Un̄ si admittūt ac si esset obser/
uata pdictā for°/a/platꝫ:eādē hēbūt auctoritatē si
cut si seruata fuisset. Si vo solū ɔcedit līiā audiēdi
ɔfessiōes suoꝝ subditoꝝ:tūc nō p̄nt absoluere nisi in
quātū plati eis ɔcedūt. Et possent sibi quot vellēt ca
sus reseruar:q: tūc nō absoluūt auctoritate.d.de.du
dū:ꝫ ex mera cōmissiōe platoꝝ. Tales tñ sic admis
si p̄nt vbiqꝫ subditos taliū platoꝝ audire sicut ⁊ ip
si plati.n̄ durat talis auctoritas nisi ad coꝝ bñpla
citū:nō debēt eē cauti ɔfessores vt qñ ñ seruat p̄fata
for°.de.petāt/a/platꝫ vt sic admittāt ac si eēt serua/
ta:si volūt hēe auctoritatē p̄fate.de. Fres pdicatores
ɔgregatiōis lombardie hñt ex gra ꝙ qñ acceptant
a platis hñt omnes grās ⁊ puilegia in audiētia ɔ
fessionum ac si essent presentati sm formam de.quā
gratiam vidi autēticam.
35 ¶18.Notādū ꝙ ñ pōt itroduci ex ɔsuetudie q̄cūqꝫ
antiq̄ vt qs possit sibi eligere ɔfessorē sine līia plati
sui.c.si eps.de pe.⁊ re.li°.vi. Intellige expssa vel ipli
cita:vtputa q: vidēt ⁊ p̄nt ɔhibere.⁊ ñ ɔhibēt. Dic
tñ Pa.i.c.ɔquerēte.de off.or.hoc veꝝ q° ad subdi/
tos.ꝫ q° ad exītē i dignitate nomie dignitatꝫ possēt
prescribere hanc curam: ⁊ fieret proprius sacerdos
post prescriptionem.
36 ¶19°.querit.vtrm̄ qñ aliqs vult sepi⁹ i āno ɔfiteri vtrm̄
prochialis teneat eū audire. Rñdet.ꝫ Ricar.4.di.18
ꝙ sic ð necessitate pcepti/qñ ille q vult ɔfiteri tenet
de necessitate ɔfiteri:alias tenet de ɔsilio. Qñ tñ sub
dit⁹/vult sepi⁹ ɔfiteri ⁊ prochialis nō vult eū audire
pōt adire aliū sufficiētē q poterit eū absoluere a qb⁹
pōt prochialis. Dū.n.ñ vult eū audire:videt līiā da
re nisi ad aliud pochialis dirigeret. Et ex his deducit
ꝙ illi q nō sunt prochiales nō sūt astricti ad audiē/
tiam/nisi ex charitate. ⁊ facit ɔ mēdicantibus qui
nō teneat audire:nec alij tenētur sibi confiteri.

¶20.Querit qñ aliqs hꝫ līiaꝫ generalē ab epo vt 37
possit ɔfiteri cui voluerit:vtrū p vitā ɔfessionē expi/
ret/vel duret. Rñdet. Jo.an.in.c.nō potest.de pben.
li°.vi.dicēs ꝙ tutius foret exprimere.q: cū agit ð fa
uore anime post factū dic posse tenere ꝙ valeat plu
ribus vicibus. Utꝝ aūt duret post vitā epi. Pa.i.c.
si.de offi°.leg.dicit ꝙ si eps simplr dedit alicui līiaꝫ
eligēdi sibi ɔfessorē/illa līia expirat mortuo vel re/
moto epo:q: nō pōt dare in ppetuū/cū sit pudiciuꝫ
ecclesie.⁊ sic vr sm. Pa.ꝙ qñ dat simplr/duret ad
vitā.ꝫ tñ alios videt distinguēdū:put habet i.c.
si gratiose.de rescrip.lib. vi. si dat ad bñplacitū se/
dis:q: tūc est ppetua.vel bñplacitū volūtatis.q: ex/
pirat ipo mortuo. Un̄ esset cautela qñ petit aliqd:
vt petat ad bñplacitū sedis. Est et alia cautela qñ
petūt casus vt petāt totā auctoritatē ⁊ nō auctorita
tē casuū:n.d. appellatiōe casuū:nō veniūt dispēsatio
votoꝝ/iuramentoꝝ/vel incertoꝝ/⁊ similium.casus
enim dicitur/a/cadendo:⁊ sic tñ respicit defect⁹ ⁊
peccata. Illa enim possunt esse sine peccato.
¶21.Quid dicendū de ɔfessiōe facta sacerdoti q nō 38
potuit absoluere. Pa.in.c.nihil.de elec.ponit tres ca
sus q faciūt ad ppositū. Prim⁹ e qñ talis gerebat
se p plato:tñ nō erat in possessiōe.puta de iure.q: ñ
cū auctoritate superioris:ꝫ de facto se intrusisset in
bñficio/vel possessiōe.⁊ tūc indubitāter nō valēt ge/
sta p eū. Nec hoc casu communis error sustineret ge
sta:cū q° deficit possessio iuridica. Ad hoc.l.barbar⁹
.ff.de off.pre.q̄ se fundat sup cōi errore/⁊ sup aucto/
ritate superiorū. Nā iste seruus q putabat liber: hūit
offm̄/a/superiore:⁊ sic ɔcurrebāt ibi duo.s.auctoritas
superioris:⁊ cois error. Secus aūt vbi adesset vnū tñ
vt tenet Inno. Secūdus casus est qñ qs gerit se ɔ p
lato:⁊ habuit ɔfirmationē/a/superiore.ꝫ ex aliquo
defectu nō tenuit ɔfirmatio/vel electio:⁊ tūc gesta p
illum non debēt retractari:ex quo alias/alia legiti/
ma sunt gesta:cum hic concurrat auctoritas supe/
rioris:⁊ cois error. vide summus in casu.d.l.barbar⁹.
Tertius casus principalis.quando his qui gerebat
se pro prelato:fuit electus ⁊ confirmatus per supe/
riorem:tamē postea aliquid egit propter qd̄ fuit pri
uatus ipso facto platura.puta quia incidit in here/
sim:⁊ tunc si ista priuatio fuit occulta tenent omnia
gesta. Et idem videtur quando dubitatur de priua
tione. Nam ex quo tollerabatur in officio: debuit te
nere omnia acta interim gesta.vt in.c.nōne.8.q.4°
Sed si suspensio.vel priuatio esset notoria/vel inhibi
tio superioris precessisset:tunc non tenent gesta vt in
.c.veritatis.de do.⁊ contu.Hec. Pa. Et per predic/
ta habeo ꝙ si confessor excomunicatus: tamen oc/
cultus.⁊ tolleratus:audiat confessiones: quod ɔfes/
siones facte cum eo valent nec sunt iterande postea
superueniente scientia. Illi autem qui ignoranter cō
fitentur intrusis/qui nunq̄ꝫ habuerunt institutionē
a superiore:saluant pp fidem sacri. Si tamen ante

morté hoc scirétatérú tenerenf ɔfiteri. Uñ. d. Archi. flo. 3ª. ti°. 17. c. 2°. i fi. dicat q̄ fres electi/ ꝛ pñtati b3 formá. de. dudú. de qua supra: nó pñt audirꝭ nec absoluere extra diocesim vbi sūt p̄sentati. ꝛ si secus fieret: quáuis ɔfessi possint excusari ex ignorátia: tñ q° ad ecclia3 nó essent absoluti. S3 ꝛ si constaret eis debét iterú ɔfiteri/ vel itra diocesim absolui/ a/ p̄dictis. Uide. i. ꝟ. excói°. p̄. §. 12. vbi ponitꝭ b3 P̄e. de pa. q̄ ɔfessio facta cú excóicato secreto nó est reiteráda. qd̄ intellige vt hic. ꝟ. confessio sac̄. §. 13.

¶ Absolutio. 2°.

Absolutio. 2°. s. ab excóicatióe: de qua p̄. dicédá est quátú ad ei3 efficacé. Uñ. s. Tho. 4. di. 18. q. 2ª. ar°. 2°. q. pª. sic ait. Excóicatꝭ ptinet ad fo2 publicú exterioris iudicij: ꝛ ideo absolutio eius solú ptinet ad illos q̄ hñt iurisdictioné i foro exteriori/ siue iudiciali. Et ibidé ar°. 5°. q. pª. ad pm. sic ait. Quáuis vinculú peccati sit maius simpliciter q̄3 excóicatióis: tñ quo ad aliqd/ vinculú excóicatióis é maius: inquátú nó solú obligat quo ad deu3 s3 etiá i facie eccl'e. Et ideo i absoluédo ab excóicatióe requirꝭ iurisdictio i exteriori foro. Et. di. 19. q. pª. ar. p̄. q. 3ª. ait. Alia é clauis q̄ ñ directe se extédit ad celú: s3 mediáte militáte ecclia p̄ quá aliqs ad celú vadit dū p̄ eá aliqs excludiꝭ/ vl' admittiꝭ ad ɔsortiú eccl'e militátis/ p̄ excóicationé. ꝛ absolóné. ꝛ hec vocatur clauis iurisdictióis i foro causa2. Et ideo hác ét nó sacerdotes/ hře pñt. Idé dicit. di. 18. q. 2ª. ar°. 2°. q. 2ª. ꝛ ibidé. s. 4. di. 18. q. 2ª. ar°. 2°. q. 3ª. dicit sic. Usus iurisdictióis est i cóparatióe ad aliú hoie3: ꝛ ideo cu3 ois excóicatus/ a/ cóione fideliu3 sepetꝭ: ql3 excóicatꝭ vsu iurisdictióis p̄uatꝭ. Et q2 excói° est iurisdictióis priuatꝭ: ideo excóicatꝭ excóicare/ vel absoluere nó pót. Et eadé ró est de suspéso/ a/ iurisdictióe. Si. n. sit suspésus ab ordie tñ: nó pót ea q̄ sunt ordis: s3 pót ea q̄ sunt iurisdictióis. ꝛ ecó°: si sit suspésus/ a/ iurisdictione: ꝛ nó ab ordie. Si aũt ab vtroq3: neutrú pót. Et q̄3uis excóicatꝭ nó amittat ordiné vel iurisdictione3 amittat tñ vsu3 iurisdictóis. Et di. 18. q. 2. ar°. 3°. q. pª. ait. Cú p̄ iurisdictioné aliqs ɔstituatꝭ i gradu superioritatꝭ respú eius in qué h3 iurisdictioné. q2 é iudex eius: ideo nullus h3 i seip̄3/ vel i superioré/ vel eq̄le3/ iurisdictioné: ꝛ p̄ ɔñs nullus pót seip̄3 excóicare/ vel absoluere/ vel superioré/ vel equalé. ꝛ. 2ª 2e. q. 39. ar°. 3° ait. P̄tās iurisdictióalis est q̄ ex simplici iniúctione hois ɔferꝭ: ꝛ talis p̄tās nó adheret imobiliter. Uñ in scismaticis ꝛ hereticis nó manet. ꝛ ideo ñ pñt neq3 absoluere/ neq3 excóicare/ nec idulgétias facere/ aut aliqd hmói. q̄ si fecerint: nihil actú é. Et iteꝝ idé. s. Tho. 4. di. 18. q. 2ª. ar°. 5°. q. pª. sic ait. A minori excóicatióe ql3 absoluere pót q̄ pót absoluere/ a/ pctó pticipatióis. Si aũt é maior/ aut est lata/ a/ iudice: ꝛ sic ille q̄ tulit/ vel eius supior pót absoluere. vel é lata a iure: ꝛ túc ep̄s/ vel ét sacerdos pót absoluere excep̄tis reseruatis/ a/ canone. h̄ec oia. s. Tho. Quibus dictis pót addi vniú qd̄ recitatú fuit. ē. ꝟ. Abbas. §. 5. Uz q̄ Papa i his q̄ ptinét ad corpus xp̄i misticum quátú ad iurisdictioné: h3 plenitudiné p̄tātꝭ. Ex his igr̄ dictꝭ. s. tho. sequunꝭ infra dicta. pm. q̄ i absoluéte reqriꝭ iurisdictio. 2m q̄ hec dr̄ clauis iurisdictóis: 3m. q̄ nó sacerdos pót. 4m. q̄ mere laic° nó pót q2 ñ h3 talé clauē: j. e. c. §. 5°. 5m. qd̄ excóicat° nó pót absoluere: eodé mó suspésus. 6m. q̄ nullus pót seip̄3/ equalé vel supioré absoluer̄. 7m q̄ iurisdictio seu clauis iurisdictóis é ex simplici iniúctióe hois: Ex q° sequꝭ. 8m qd̄ Papa pót cómitter̄ cuil3 absoluer̄ ab excóicatóe Sequiꝭ ét nonú q̄ i ar° mortꝭ possit absoluer̄ ab excóicatione. 10m. q̄ ql3 sacerdos q̄ pót/ a/ pctó: pót ab excóicatóe minori. 11m. q̄/ a/ sñia hois solus ipe/ vl' superior/ vel successor possit. 12m. q̄ ql3 ep̄s possit/ a sñia canonis nó reseruata. 13m. qd̄ ql3 sacerdos p̄prius idé possit. s. tpr̄e. s. Tho. s3 núc é casus reseruat° ep̄is. vt j. e. c. §. 2°. Q2 tñ hec dicta p̄ noua iura vel p̄ disputatióes docto2 sunt nouiter declarata: ideo disputabimus aliqua istorum: ꝛ ideo. p̄. queritur. ꝛc̄.

¶ Queriꝭ p̄. de papa. R̄ñdeꝭ. q̄ nó solú ipse pót absoluere ab oi excóicatióe/ tá iuris/ quá hois: s3 ét p̄t oib° cómittere absolutioné ꝛ ét mulieri. oia ista p̄banꝭ ex dictis. s. Tho. ex eo. s. q̄ illa sūt iurisdictóis: ꝛ ex ɔñti ex simplici iniúctióe hois: ꝛ Papa h3 sup hmói plenitudiné p̄tātꝭ. h̄ec oia patent igr̄. Et q̄ ipse Papa possit cómittere cuil3 clerico dūmó héat primá tonsurá: nullus doc. dubitat: ꝛ q̄ possit cómitter̄ laico/ ponit. Pa. i. c. decernim°. d̄ iudic. pª colū. Ide3 h3 Ugo. Qd̄ possit ét mulieri/ ponit P̄e. d̄ pa. 4°. di. 18. q. 2. ar°. 3°. De hoc habes j. ꝟ. excói°. 2°. de cá forª. §. 10. casu. 25. qñ excói° est nulla. — p°

¶ Queriꝭ 2°. de Ep̄is/ ꝛ alijs p̄latꝭ hñtib° iurisdictóe3 ep̄alé i foro exteriori. R̄ñdeꝭ. q̄ pñt absoluere subditos ab oi excóiꝭ lata/ a/ iure/ vel p̄ statuta sinodalia: nisi códitor canonis sibi reseruasset. Et hoc idé pót caplm̄ sede vacáte: ꝛ ql3 alius ad qué ep̄alis iurisdictio ptinet. h̄ec oia p̄banꝭ ex dictis. s. Tho. vt p3. Probanꝭ ét ex. c. nup̄. de sen. ex. Et ibi Inno. ꝛ Hosti. Et. c. vnico. de maio. ꝛ obe. li. v°. Pa. tñ. i. c. monachi. de sen. exco. l3 l̄ná de iferioribus: Ep̄is: de q° dictú é ĕ. ꝟ. Abbas. §. 1°. Uide ibi. Et cóis ɔsuetudo approbat q̄ parrochiani simplices q̄ nó hñt iurisdictióe3 i foro exteriori sup̄ suos subditos: nó absoluunt/ imo est vnus de casibus reseruatꝭ ep̄is. vt p3. j. ꝟ. dispésatio. §. 14. Secus de alijs. s. Abbatib°/ Prioribus/ ꝛ simılib°. P̄lati i ordine p̄dicato2 habét multa p̄uilegia sup̄ hoc/ quo ad fres suos: q̄ sunt ispicíéda. imo credo q̄ ét oés alij p̄lati religioso2 habeát sup̄ hoc quo ad suos subditos priuilegium. — 2°

¶ Queriꝭ. 3°. de oibus sacerdotib° vtrꝭ possint absoluere ad excóicatióe minori. R̄ñdeo. de curatis nó é dubiú p̄. s. Tho. ĕ. ꝛ p̄. d. c. nup̄: de alijs aũt sacerdotibus. Angelica ꝟ. absolutio p̄. §. p̄. 13 q̄ solus ep̄s. et p̄prius sacerdos vel d̄ cómissióe eo2. Itꝭ ét Archie. pót sm eú p̄. d. c. nup̄. §. de. 2°. ꝟo. Idé sequiꝭ Roscl'la ꝟ. absolutio. p̄. §. p̄. post Nicar. ꝛ directo. Nó cońt — 3°

q2 iurisdictio nõ descẽdit/a/2° nisi p ,ppꝛios sacerdotes. Uñ Ricar. 4°. di. 18. q. 9. ar°. 3. ponit duas opiniones ꝯrias: ⁊ rñdet ad vtrãq3 partez: Et quãuis magis adhereat supradicte opinioni: tñ nõ multũ figit pedes. s. Sõ. Tho. 4. di. 18. q. 2. ar. 5°. q. 1ª. dicit q a minoꝛi excõicatiõe põt qlz absoluere q põt absoluere a peccato ꝑticipatiõis. p quã icurrit. Et ea. di. ⁊. q. ar°. 3. q. pª. ad. 3m. dicit q ad absolõnẽ venialiũ nõ reqrit aliq cõmissio. s3 remissio venialiu3 sequit ptãtẽ oꝛdis supple sacerdotal. Uñ h3. s. Tho. videt q qlz sacerdos possit absoluere a pctõ veniali ⁊ ab excõi minoꝛi qñ pctm p qð ꝯhit est veniale/⁊ sic posset rñderi ad. d. c. nup: q intelli qñ pctm ꝑticipatiõis p qð excõica° minoꝛ icurrit est moꝛtale. Scđo qñ est veniale/⁊ sic ẽt rñdet ad rõnẽ Ricar. q intelligitur de moꝛtali. Et rõ q2 p moꝛtale subijcit iurisdictiõi suoꝝ ꝑlatoꝝ. ⁊ sic t3 rõ Ricar. Per veniale Sõ nõ: q2 nõ tenet qs ad illud ꝯfitẽdũ. Et codẽ mõ ſm. s. Tho. dicẽdũ de excõicatione minoꝛi: q2 rõne pcti moꝛtal idusi subijcit. Et sic itellige illũ tex. dñs ſdi. i. c. 2°. de excep. sic ait. Et scias excõicatõe3 mioꝛẽ posse tolli a quolz sacerdote. Hosti. i sũma de sen. ex. §. ⁊ qualr. i ꝑnc°. pulchꝛe. Ricar. i. 4. di. 18. q. 9. ar. 3. Hec ille.

4° ¶ Querit 4°. vtꝝ nõ sacerdos possit absoluere ab excõicatõe. Rñdet. q sic dũmõ sit clericus: q saltẽ habeat pmã tonsurã ⁊ hẽat iurisdictiõe3. H° p3. p. s. Tho. ŏ. Et Pe. de pa. 4°. di. 18. q. 2. ar. 5°. dic q nouitius q h3 coronã monachalẽ: nõ clericalẽ ab epo vl ab eo q põt: nõ põt. s3 reqrit /saltẽ pª tonsura cu3 iurisdictiõe. Nota tñ q absoluere ab excõicatiõe põt tripliciter itelligi. P° a pctõ ⁊ sic non põt nisi sacerdos ẽt i extrema necessitate. 2° ab excõicatiõe quãtũ ad foꝝ iudiciale ⁊ sine solẽnitate: ⁊ isto° cõiter dicit q qlz clericus hñs iurisdictionẽ põt absolui. 3°. ab excõicatõe cũ solẽnitate q fit cũ psalmos. ⁊ orõe ⁊ introductiõe ⁊c. ⁊ de tali dicit Rosella Sõ. absolũo p°. § 8. circa fi. q solus sacerdos põt: s3 nõ sufficiẽter pꝛobat. Uñ stabimus i regula cõi: q põt ligare põt absoluere. 11. di. c. inferioꝛ. Hãc viã sequit Pe. de peru. faciẽs solũ bimẽbꝛem distinctionem: quam laudat. d. Archi. flo.

5° ¶ Querit 5°. vtrũ mere laicus possit ab excõicatiõe absolui/ Rñdeo. ð absolõne a pctõ dictũ ẽ ŏ Sõ. absolutio p. §. 15. ⁊. 14. Nũc dicẽdũ de absolõne ab excõmunicatiõe a qua regulari laicus nõ põt absoluere vt p3 i. §. pcedẽti. In ar° Sõ moꝛtis deficiente sacerdote põt absoluere ab oi excõicatiõe. Hoc põt pꝛobari ex dictis. s. Tho. Dicit. n. 4. di. 20. q. pª. ar°. p. q. pª. q qñ iminet articulus necessitatꝭ. ex quo necessitas legẽ nõ h3 p ecclie oꝛdinationẽ nõ impedit /qn absoluere possit q alias nõ posset. Et di. 17. q. 3. ar°. 3 q. 2ª. ad pm. ait. Sacerdaris accipit iudiciũ ratiõe necessitatis sup cõfitentẽ. Põt addi aliud dictum. s. q clauis iurisdictiõis a qua depẽdet absolõ ab excõic est ex simplici iniũctiõe hois. Et q Papa põt cõmittere laico. ex his oibus satis p3 q põt. Uñ ꝑlurimi q Papa i ar° moꝛtis ꝯcedit istã auctoꝛitate3. nec est absolõ sacralis sed relaxatio iurisdictiõalis. Nec op3 q amplius ab illa absoluat post moꝛte3: similr si euadat periclm q2 est absolutus. S3 si euadit pictm d3 se pꝛesentare illi q potuit absoluere ne incurrat de nouo excõicationẽ: vt i. c. eos. de sen. ex. li°. vi°. H° oia ꝯfirmat Pa. i. c. a nobis. el. 2°. ð sen. exc. i gl. ⁊ glo. i. c. pastoꝛal. ð off. oꝛ. Idẽ dr q° ad viatorẽ de eo q fuit absolutus: q pp aliqð impedimẽtũ non potuit recurrere ad superioꝛẽ. ⁊ de illo q fuit absolutus a Papa vel a legato cũ ista ꝯditiõe vt iniuriatis satisfaciat: si ñ adimplet. d. c. eos. Pa. i. c. poꝛro. c. extẽdit illud vltm ad quẽcũq3 absoluentẽ cũ aliq cõditiõe vt aliqd faciat. Nota tñ q i alijs piculis ꝑter pictm moꝛtis vel i alijs casibus qñ est qs absoluẽdus. ⁊ nõ põt recurrere ad eũ q põt: tũc d3 reqri Ep3: ⁊ si nõ põt hre recursum ad epm ,ppꝛius sacerdos faciat. alij nõ pñt. s. qñ põt recurrere ad illum q põt. Hec ſm Pa. i. c. ð cetero. eo: ⁊ h3 Inno. i. c. p. eo. Legitimũ aũt impedimẽtũ est oẽ qð arbitrio boni viri rõnabilr impedit: vt puta q2 h3 capitales inimicitias ẽt sine timoꝛe moꝛtꝭ. q2 infirm°: q2 paup. q2 h3 subuenire filiis: q2 senex: recedẽte aũt tali impedimẽto d3 se pñtare: nisi i senectute. q nõ deficit. i. c. canosicat. ⁊. c. q de his. ⁊ i. c. quãuis. eo. ti°. Uide Sõ. excõi°. 5°. casu. 40. §. 2°. imo p totũ. Et ibi diffuse. Uide qz m [illegible] istũ articulũ. ŏ absolu°. p. §. 15.

¶ Querit. 6°. Utꝝ excõicatus suspẽsus a iurisdictiõe. vel hmõi possit absolui ab excõicatiõe. Rñdeo. Oꝛdinarie nõ pñt vt p3 ex dictis. s. Tho. ŏ. ⁊. 24. q. 1. c. audiuimus. In necessitate tñ credo q possint: eo q necessitas nõ habet legẽ: Et ꝓbat a maioꝛi: q2 si pt i tali casu absoluere a pctis vt dictũ est ŏ absolõ p. §. 15. ⁊. 14. ergo a foꝛtioꝛi ab excõicatiõe. Posset ẽt baptizare: dũmõ nõ sit periclm subuersionis. 6°

¶ Querit 7°. vtꝝ aliqs possit seip3/superioꝛẽ/vel eqlẽ absoluere. Rñdet. ſm. s. Tho. vbi supꝛa q nõ. q2 op3 q sit supioꝛ iurisdictiõe. 24. q. 1. c. audim°. ⁊. 21. di. c. iferioꝛ. 7°

¶ Querit. 8. qs regularit possit absoluere a sñia hominis. Rñdeo. cõiter. Si põt excõicare vel ligare. põt absoluere. ⁊. e. ꝯ°. 21. di. c. inferioꝛ. ⁊ ſm. s. Tho. 4. di. 18. q. 2ª. ar°. 5°. q. pª: põt absoluere q excõicauit vel eius supioꝛ. Fallit i aliqbus casib°: P°. i delegato Pape q inobediẽtẽ sue sñie põt excõicare: s3 post ãnũ a sñia diffinitiua absoluere nõ põt: de offic. dle. c. querẽti. 2°. qñ iudex post sñia3 cẽt excõicat° maioꝛi excõicatiõe. q2 tũc absoluere neq3 excõicare valet. 24. q. 1. audiuimus. ð hoc. vide. j. Sõ. excõic. p: §. 11°. 3° fallit i imedi ario quẽ oꝛdinarius põt excõicare. sed post denũciationẽ nõ põt absoluere. nec põt absolui nisi a Papa. de sñia. ex. c. nuc. 4°. i clericis exhibẽtibus hereticis ecclastica sacra ⁊ sepelientibus eos: quos oꝛdiarius põt suo ꝑuare offic. s3 restituere non põt absq3 idulto aplico spãli. de here. c. excõicam°: 8°

d.§.§.sane. Quinto in suspēsio p̄ ꝯsiliū a bñficijs ꝯferēdis:pro eo ꝙ idignis scienter post scdaȝ admonitionē ꝯtulerūt ecclesiastica bñficia:de ꝑben. graue. Sexto i ꝺgradato q̄ ⁊ si ꝺgradet ab ordi.ar.nō.p3 tñ restituere nō pñt.s3 Papa tñ de der . ñ res. c.ex tue.⁊ distīgue vt ibi Pa. Septio a sñia lata ab iferiore ⁊ cōfirmata p̄ Papā ex certa scia. qd ēst intelligēdū de sñia q̄ est ab hoīe s3 Jo.an.i.c.ex frequētibus.de institu. Nō q: oia nr̃a facimus:quib⁹ auctoritatē impitimur.c.si aplica.de ꝑben.li°.vi.secus si sine certa scia aut cognitōe ꝯfirmat aut si sñia eēt p statutū.q: quātūcūq3 ꝯfirmatū poterit inferior absoluere.nisi Papa i ꝯfirmatōe sibi vl alteri reseruasset.sicut ꝺ alijs q̄ sūt a iure. Octauo ꝺ illo q̄ excōicauit ⁊ tñ nō est sacerdos.q: l3 possit absoluere absolutōe q̄ ptinet ad forū ꝯtētiosū:ñ tñ ꝺ illa q̄ ptinet ad forū pñiale. Nono.ē ꝺ illo cui Papa mādat vt aliquē excōicet sine aliq̄ cause cognitōe:q: tal. ēt de iure executor.⁊ ideo absoluere nō poterit:ar.c.sup qōnū.⁊.c.fi.de off.deleg.secus si mādasset cause cognitionē.q: tunc posset.c.vbū.de pen.di.i°. De hoc Archi.xi.di.c.inferior. S3 qd si mādat simplr. Jnno.i.d.c.fi.dicit qd d3 cā3 cognoscere cū monitōe ⁊c. ⁊ si ꝯstat Papā cognouisse cā3:d3 simplr inferre.secus si nō ꝯstat.Uide.Pa.in.d.c.fi.

9 ¶ Querit.9°. vtrum Archie.possit absoluere a sñia epi/sui suffraganei.aut alior inferior.q quāuis sint de sua ꝓuincia/nō tñ de sua diocesi. Rñdeo ꝙ nō. c.romana.⁊.c.venerabilibus:de sen.ex.li°.vi.nisi qñ hoc h3 ꝯsuetudo vel qñ ad eū appellatū est.de q°.i. d.c.⁊.i.c.ad remediū.ꝺ offi.or.⁊.c.p tuas de se.ex.

10 ¶ Querit.10.vtr̄ eps possit absoluere excōicatū a suo iferiori:puta Archidiac°.⁊ hmōi Rñdeo.s3 Jnno.i c.cū ab ecclesiar.de off.or.ꝙ sic ēt nō pmissa satisfactiōe.q: ordinari⁹ est totius diocesis.vt i.c.§.de off. or.C.de iuris.om.iud.l.fi.Jtē q: tales officiales dñr vicarij Epor.de off.Archi.c.§.80.di.c.nō debere. Male facit tñ Eps:q: iurisdictionē ñ buat suis subditis.de excessibus plator.c.2°.de off.or.c.quāto.qd intellige verū:nisi ex ꝯsuetudine hrent vt nō possint ab epo absolui.q: tunc nō possent.de offi.Archi.c. dilecto.Et hec opinio Jnno.ē cōiter docto. quāuis alij ꝯdicāt.Uide.Pa.in.d.c.cū ab ecclesiar. S3 qd si eps cōmittit vices suas:vtrū possint absoluere ab istis hmōi.sicut eps ꝑ se. Rñdeo.videt ꝙ nō:nisi expresse ꝯcedat:ar.de pen.⁊ re.li°.vi°.⁊ de ꝓcu.q ad agēdū.li°.vi.ēt si diceret cōmittim⁹ vices nr̃as.ēt si spāle mādatū exigerēt.q: i tali mādato maiora ⁊ grauiora nō veniūt.q̄ i cōmissiōe non sunt expressa:de. non pōt.de procu. q: illud est maius q̄3 absoluere simplr.q: fit cum iniuria iferiois.v.vicarius.§.6°.

11 ¶ Querit.11°.vtrū eps extra territoriū suū possit absoluere excōicatos a se vel a suis iferioribus. Rñdet ꝙ nō.i his q̄ requirūt cause cognitionē:q: vt dic Jnno.i.c.nouit:de offi.lega.de cā nō potest cognoscere:nisi sedēs pro tribunali:ar.2.q.3.abolitio:sed hoc in aliena diocesi nō pōt.9°.q.1.c.epm.⁊ alijs plurib⁹.c. e.q.⁊ hoc verū.nisi hēat liāȝ Epi diocesani. vt in eadē.c.dr:fallit hoc i epo expulso q̄ petita liā: l3 ñ obtēta ab epo i cuius diocesi est:pōt sedere ꝓ tribunali ⁊ exercere iurisdictionē supra suos subditos.dūmodo non trahat eos vltra duas dietas a fine sue diocesis q̄ nō fuerūt expulsores seu fautores aut ꝯsiliatores:de.vinea de fo.ꝯpe. Jn his aūt que nō requirūt cause cognitionē pōt.q: q̄ sunt volūtarie iurisdictiōes pñt vbiq3 exercen:ar°.l.oēs proconsules.ff.de off.procon.vñ in foro ꝯscie pōt oia: Legatus aūt a latere an possit.dic vt i.c.nouit.⁊.c.excōicat⁹.ꝺ offi.lega.ad q̄ ñ me extēdo q: cōit auctas sua p3 in liis suis i qb⁹ cōit hñt spāles liāas vide.v.legatus.§.2°.

¶ Querit.12.vtr̄ mortuo vel āmoto excōicatore capitulū eius successor vel eius vicē gerēs possit absoluere quos pdecessor potuisset. Rñdet ꝙ sic text.in.c. si eps.d.2°.xi°.q.3.⁊ i.c.vnico.ꝺ maio.⁊ obe.li°.vi. 12

¶ Querit.13.vtrū participans i crimine criminoso sit absoluēd⁹ ab excōicatore illius cui⁹ pticipādo icurrit maiorē excōicationē: Rñdet ꝙ sic.c.nup ꝺ se.ex. 13

¶ Querit.14°.vtrū Jnuitus vel abs̄is absolui possit: Rñdeo.quo ad p̄m.ꝙ sic. Un̄.s. Tho.4.di.18.q.2. ar°.5°.sic ait.Sicut pctā nō cōmittunt nisi volūtate ita nō remittunt inuito:s3 excōi° sicut i aliquē iuitū ferri pōt ita ⁊ inuit⁹ absolui pōt/Et ad.2m.ar.ibidē dic idē.d.s.qd ēt manēte ꝯtumacia:ꝑt aliqs discrete excōicationē iuste latā remittere si videat saluti illius expedire.i cuius medicinā excōi° lata est.Consentit.Pa.i.c.aplice.de except.sac.c.veniēs.d.2°. de testi.quāuis aliq tenēat ꝯtrū.⁊ ēt si faceret sine cā tenerēt absoluo.Quātū ēt ad.2m.de abñte dr ꝙ sic ⁊ p ꝓcuratorē qñ adest iusta ca.2°.q.1.c.quanto.⁊.c.de manifesta.⁊ erit absolut⁹ qñ receperit lrās vel certificabit.nisi aliud ꝯstet de mēte absoluentis. Ad idē3 Jo.an.i.c.q ad agendū.de ꝓcu.lib.vi.⁊ Archi.i.c. cos qui.de sen.exco.li°.vi°. Et quāuis debeat adesse iusta cā/tñ si facit ēt sine cā est absolutus. Facit ad hoc ꝙ excōi° depēdet a volūtate hñtis iurisdictiōe3 vt dictū ē supra p.s.Tho.Et qñ Ricar. vel alia iura videnē dicere ꝯtrū.oia intelligēda sūt.s.ꝙ nō debet vel aliqñ non iuste facit pp interesse ptis vel cōitatis.puta q: scādalū sequeret:⁊ non d3 intelligi ꝙ non possit nisi forte esset ex parte auctoritatis absoluētis q̄ eēt limitata. 14

¶ Absolutio.3°.

Absolut°.3°.ab excōicatiōe ꝺ cā formali vbi a q̄rit ꝺ mō ⁊ for° absoluēdi ab excōi° qualis debeat eē. Rñdeo.§.d3 fieri absolute ⁊ ñ d3 eē ꝯdictōal.q: alr ñ eēt absolut⁹ quousq3 adueniret ꝯditio s3 Guil.ꝺ re.iu.c.act⁹.li°.vi. Et d3 itelligi ꝺ ꝯditōe ꝺ futuro s3 Pa.i.c.ꝺ qb⁹.ꝺ bapt.q̄ ꝓprie dr ꝯdicionalis vt puta:si satisfeceris.de pñti vero vel ꝺ pterito pōt fieri:q: nō ē ꝓprie ꝯdictōal s3.c.Pa. vt si nō es baptizatus ⁊c.Un̄ pōt dici Absoluo te.si

ↄtraxiſti. Abſoluo te ſi hẽs ꝓpoſitũ. ⁊c. ⁊ tũc ſi ↄditio nõ fuit vel nõ adeſt nihil fit. vide. ꝟ. excõi°: de cã for mali. §. 9. in. 7. ↄdi. qñ ẽ nulla. ⁊. ꝟ. abſolo. ꝑ. §. 5. ⁊ .6°. Scdo i excõicatõe maiori excõicat⁹ dʒ iurarẽ ſta re mãdatis eccłie vel ipſius abſoluẽtis. c. ex tenore ꝺ ſen. ex. De pueris relinquit arbitrio abſoluẽtis. vtrũ debeat iurare: ſʒ Hugo. dʒ reſtringi ſolũ ꝓ horren dis criminibus: vt incẽdiarijs: falſatoribus. et ſimi libus. qꝺ eſt ſatis equũ ſʒ Archic. flo. Et quãuis Ho ſti. dicat hoc eẽ neceſſariũ: ⁊ ꝺ forma: tñ cõiter doc. tenẽt ↄtrariũ ⁊ ſi nõ debeat dimitti. Si tñ fiat ſine illo erit abſolutus co. cũ deſideres.

1 ¶ Tertiũ quod dʒ obſeruari eſt/ vt anteq̃ȝ abſoluatᷣ ſufficientẽ pſtet emẽdã leſis iuxta ꝓprias facultates co. c. porro. ⁊. c. prochianos. Vñ ſi eſt excõicatus pp damnũ ⁊ notoriã offenſã vel petunt expẽſe: non dʒ abſolui niſi prius ſatisfaciat: ⁊ peccãt q tales abſol uunt ſʒ tñ abſolutus eſt ſm Guil. Si vero nõ põt ſa tiſfacere: det ſufficientẽ emẽdã. ſi vero nõ põt emen dã ſufficiẽtẽ pſtare dʒ abſolui recepta ab eo idonea cautiõe ꝙ ſatiſfaciet ſi venіat ad pinguiorẽ fortunã c. ex. pte el. ꝑ. de ꝟ. ſigni. Abſolutio aũt denegãda ñ eſt. 26. q. 6. ſi pbrʀ. Et dr̃ idonea cautio pignoratic vel f. d. auſſioria. de ſolut. odoardus. Et ſi illã pſtare nõ põt ſaltẽ pſtet iuratoriã. ⁊ dicat Guil. ꝙ talis ad petitionẽ aduerſarij tenetᷣ cedere bonis. Intellige i fo ro cõtentioſo nõ aũt i ↄſcia: qñ aũt ꝓ ſola cõtuma cia vel ꝓ offenſa dubia ⁊ expreſſe nõ petuntᷣ: ſufficiat iuratoria. de ꝟbo. ſig. c. ſi ex pte. qñ aũt excõicatus offert ſe ad iuſticiã dʒ abſolui ſi ↄpetẽs cautio ꝺ pa rendo iuri detᷣ nõ obſtãte ↄdictiõe vel appellatione ptis. de appella. qua fronte. Fallit hoc i caſu qñ exco municatus dicat excõicatiõis ſñiaʒ eẽ nullã tñ pe tit abſolui ad cautelaʒ: qꝛ tunc ſi aduerſarius dicat eũ excõicatũ ꝓ manifeſta offenſa ⁊ ꝓbet ĩ terminũ octo dierũ: tunc nõ põt abſolui niſi ſufficientẽ pri⁹ pſtet emendã vt in. c. ſolet. de ſen. ex. lib. vi.

2 ¶ Queritᷣ q: multociẽs dr̃ in iure ꝙ nõ ſunt abſol uẽdi niſi ſatiſfecerint prius vel aliud fecerint. vtruʒ teneat abſolo ante impletiõeʒ eoꝝ q̃ in iure mãdã tur. Quidã rñdent ꝙ ꝓ regula ẽ tenẽdũ ꝙ vbicũqȝ ius vtitᷣ illo verbo: nõ põt: qꝛ tunc abſolutio impen ſa cõtra id qꝺ ſic imponitᷣ eſt nulla vt pʒ p glo. i re gula p̃a. de re. iur. lib. vi°. ꝟ. ñ põt. Idẽ dic qñ canon vtitᷣ ꝟbo nõ valeat: vbi aũt canon vtitᷣ. ꝟ. nullate nus tũc ſʒ Jan. i cle. vnica de ſeque. nõ valet. Sʒ ſʒ Car. ibidẽ valet. Quidã vero dicũt ꝙ vbi alias ab ſolutio ptinet de iure alicui: tũc tʒ abſolutio ſi õmit tatᷣ ꝙ pcepit canon fiẽdũ quãtũcunqȝ vtatᷣ verbo nullatenus aut verbo nõ mereatᷣ/ vel non abſoluatᷣ: ſed vbi abſolutio de iure non ↄpetit tali puta: qꝛ cõ ditor canonis ſibi vel alteri reſeruauit ⁊ ſolũ conce dit in aliquo caſu ſub aliqua forma verbigrã i ar ticulo mortis ⁊ hmõi: ſub quacũqȝ forma ſit qbuſcũqȝ ver bis/ tunc nõ valet abſolutio niſi ſeruata illa forma q̃ eſt in canone. Facit glo. i cle. p°. de iure patro. i ꝟ. in hibẽtes. Et breuiter ſñia iſtoꝝ videtᷣ eẽ/ ꝙ qñ cõ mittitᷣ alicui ab hoĩe abſolutio cũ aliqua forma. nõ valet: illa forma nõ ſeruata: ſecus qñ ex iure hʒ au ctoritatẽ ſeu ex alio puilegio: qꝛ ſʒ Pa. i. c. dilect⁹. el. 2°. de pben. circa finẽ nõ pſumitᷣ hʒ eũ velle auferre auctoritatẽ quã alias hʒ. Secus de illa auctoritate quã dat tũc qñ ponit illã modificationẽ q̃ dr̃ ab ho mine qꝛ nõ dat niſi cũ tali modificatiõe. Et hoc vi detᷣ verius q̃uis queſtio ſit difficilis inter doc. Et ſic intellige q̃ dñr. ſ. ꝟ. bñficiũ. 3°. §. 7. ꝟ. excõi° 6. caſu. 56. §. ꝑ. ⁊ cãu. 41. §. 2°. ⁊. ſ. ꝟ. lex. §. 35. 3°. ⁊. 4°. modiſ.

¶ Quartũ. qꝺ dʒ ſuari ẽ vt abſoluatᷣ ab eo q pſ cũ pſalmo miſerere/ vel alio pñiali. cũ gloria patri. Kirie
 3
leyſ. xpeleyſ. kirieleyſ. pr̃ nr̃. ⁊ ne nos. ⁊c. nihil ꝓficiat ini micus i eo. ⁊c. eſto ei dñe turris fortitudinis. ⁊c. do mine exau. Dñs vob. ⁊c. orõ. Deus cui ꝓpriuʒ ⁊c. Sʒ vbi in orõne ipſa dr̃ Quẽ delictoꝝ cathena con ſtringit/ loco huius dr̃. Et hũc quẽ excõicatiõis ca thena ↄſtringit ⁊c. Abſoluẽs aũt verberabit ipſum dũ hec dñr virgis vel corrigijs: nudas hñtẽ ſcapu las. niſi forte eẽt mulier vel pp aliũ bonũ reſpectuʒ: poſt dicat. Auctoritate oĩpotẽtis dei ⁊ btõꝝ aplõꝝ Pe. ⁊ Pau. ⁊ eccłie ſancte ſue ⁊ nr̃a vel mihi cõmiſ ſa abſoluo te a tali ſñia vel ab excõie quã incurriſti propter talẽ cãm: ⁊ reſtituo te cõioni ⁊ participa tioni eccleſie ⁊ omnium fidelium ⁊ eccleſiaſticis ſa cramentis. co. a nobis el. 2°.

¶ Quinta ẽ ꝙ faciat ſibi mãdata rõabilia ⁊ iuſta. 4
Alias poſſet appellare. de pac. c. ſi. ⁊ ꝺ appella. c. vt debitus. Erit aũt rõnabile mãdatũ ſi ei iniungitur principalr̃ ꝙ ↄ illuʒ canonẽ nunq̃ȝ veniat. 23. q. 5. c. peſſimã. Aliqñ reqritᷣ cautio ꝙ ꝺ cetero talia nõ fa ciat. d. c. grauẽ. ⁊. Si aũt appareret ſñia iniuſta nul lũ mãdatũ fiat abſoluto: co. c. ſacro. Et not. ꝙ ppter violentã iniectionẽ manuũ i clericũ ſolet fieri ſatiſfa ctio pecuniaria applicãda leſo: vide Pa. i. c. cũ ꝓ cã. ꝺ ſen. ex. Quõ aliqñ applicatᷣ loco aliqñ pſone of fenſe. aliqñ monaſterio ⁊ qñ ẽt abſoluitᷣ pp aliqꝺ i pedimẽtuʒ ab eo q alias nõ poſſet: imponitᷣ vt q̃ȝ pmũ ſe pñtet. co. c. eos. Qui dñũct⁹ ſi ẽ ſepult⁹ i loco ſacro nõ exhumabitᷣ. ſʒ ſepulchꝛũ verberabitᷣ. ⁊ fiet ſi cut fit viuo. Si vero i loco nõ ſacro: exhumabitᷣ ⁊ ver berabitᷣ corpus ⁊ ſimilr̃ fiet. c. c. a nobis. el. 2°. Intelli ge qñ in vita apparuerũt ſigna ↄtritiõis ⁊ a nullo ẽt ſeculari fuit abſolutus.

¶ Utrũ abſolutio teneat ſi nõ ſeruetᷣ pdicta forma. 5
Rñdeo. ſi ptãs abſoluẽdi ſit ↄceſſa alicui cũ aliqua determinata forma nõ valet abſolo niſi illa forma ſeruetᷣ: qꝛ aliͣ nõ hʒ auctẽ. Facit. c. ſi. ꝺ pbẽ. ⁊. c. pru dẽtiã. i. ff. de off. dele. Intellige qñ ille q dat auctẽ ſi itẽdebat aliͣ dare: alias in dubio ſtabimus iuri cõi. Si autẽ hʒ a iure vel eſt ſimpliciter ſibi cõmiſſa: tʒ abſolo etiam ſi nulla ſeruetᷣ forma: dũmõ vtatᷣ ali quo ꝟbo q° itẽdat abſoluerẽ. vt puta relaxo. dimitto

redarguo.i.simililia. Nõ q: in absolõne ab excõica tõe sicut i excõi nulla ē forma subal a iur. vt not.i.c.ꝓ de sen.ex.li°.vi°.⁊ i.c.ꝓ.de iudi. Idē tꝫ Pa.i.c.si. de testi.spo.⁊ fere oēs doc.lꝫ Hosti.dicat 9rñ. Uñ.s. Tho.i tractatu.de fo: absolonis dicat qd absolo ex cõicatiõis nõ est sacralis sed magis ꝯsequēs iudicia riā iurisdictionē:⁊ ideo ipsa vba hñt efficaciā ab i/ tentionē dicētis vbi ñ refert qbuscũqꝫ vbis vtamur ad exprimēdā suā intentionē: Et dicat.d.Archi.flo' q qñ aliqs de facto absoluit aliquē:quē nõ potuit: absoluere qñ aduertit dꝫ declarare illi q nõ potuit ⁊ cõsuleri ⁊c. Dicat ēt Inno.i.c.cũ olim elsem'. d pri uilegiis.qd eps vel alius iferior a Papa non posset absolueri salutãdo vel recipiẽdo ad osculũ pacis:sed est necessariũ vt vtamur aliquo vbo denotãte abso lutionē.Et dicat Inno.ibidē q Papa hoc posset si illud intenderet.⁊ nõ reputatur absolutus nisi expri mat.in de.si sũmus pontifex.de sen.exco.

6 ¶ Notãdũ ẽ s.Tho.4.di.18.q.2.ar.5°.q.3ª. q ex/ cõicatiões nõ hñt cõnexiones in aliquo ⁊ ideo pos/ sibile est q aliqs ab vna absoluat ⁊ i altera rema/ neat. Sed circa hoc sciẽdũ est q aliqs qñqꝫ est exco municat' plurib' excõicatiõib' ab vno iudice ⁊ tũc qñ absoluit ab vna:intelligit ab oib' absolui nisi con trariũ exprimat :vel nisi i cã qua qs absolõnē ipetrat de vno tñ casu excõicatiõis:cũ p plurib' excõicat' sit. Qñqꝫ ē excõicat' a diuersis iudicib' ⁊ tũc absolu tus ab vna excõicatõe nõ pp hoc ē absolut' ab alia nisi oēs alii ad petitionē ei' absolõnē suā ꝯfirmaue rint vel nisi oēs vni demãdarēt absolõnē. Uide bo nã ⁊ longã dclaratõeꝫ hui' pũcti p.Pa.in.c.cũꝫ p causa de sen.exco.

7 ¶ Sciendũ q absolo obtẽta ex falsa cã nõ valet ẽ Inno.i.c.ex pte.de offi.or. Nõ q: talis nõ itẽdit ab/ soluere. Secus si itẽderet simplr absoluere. Dubitãs aũt de excõicatiõe/vel de absolõne si adest cõmo/ ditas absoluẽtis dꝫ petere absolõnē ad cautelã: q: i dubiis tucior via ē eligẽda.c.iuuenis.de spons. Intel lige qñ nullũ iminet pclm ex tali petitiõe vel itercẽ: si.n.imineret dic vt i sequẽti. Si aũt nõ hꝫ cõmodi/ tatē tũc aut hᵉ dubitacio puenit ex pbabili cã. ⁊ sic petere tenet :aut puenit ex leui/ ⁊ sic dꝫ deponere du biũ nec tenet petere. Ar.i.c.inqsitiõi.extra.e.⁊ ma/ xime qñ ex ꝯsilio hꝫ q cã est leuis:⁊ ēt si tũc erraret excusat :si vo nullo°. pōt deponeri:qrat absolõnē ra tione iam dicta.

8 ¶ Excõicator cognoscẽs errorē sue sñie dꝫ absolueri ēt ꝯdicẽte pte ꝯria:vel nõ obstãte appellatõe aduer sarii:ꝫ si dubitat de errore pōt absolueri recepta cau tiõe:qd iuri pareat.c.o.sacro.

9 ¶ Absolo a suspẽsiõe officii vel diuinoꝝ vel ab iter/ dicto fieri dꝫ sub ista forma/vel simili. Ego absoluo te a vinculo suspẽsiõis quã icurristi pp talē cãꝫ:⁊ re stituo te execuciõi ordinũ ⁊ officioꝝ tuoꝝ. In noie pa.⁊ fi.⁊ s.aũ q: suspẽsio ptinet ad forũ ꝯtẽtiosum:

nec reqrit determinata forma necessaria hmõi rela/ xatiõis:adeo qcqd dicat ⁊ qbuscũqꝫ verbis vtat io q valet absolueri/vel absoluit si hoc itẽdebat sicut di ctũ est de absolõne ab excõi. Quo aũt ad irregula/ ritatē secus est. Nã relaxatio ei' p illũ q valet dꝫ fie ri p illud verbũ dispẽso ⁊ nõ p absoluo:vt puta Ju/ dex dicat. Ego dispẽso tecũ i irregularitate/vel irre/ gularitatib' quã vl qs icurristi pp talē vt tales cãs ⁊ restit° te ad act' legitimos:vl si ꝯtrsi qñ dubitat

¶ Absolo regulariũ si pcussit regularē eiusdē clau/ stri ab Abbate vel alr dicto plato ppzio pōt absol/ ui. Si vo alterius claustri tũc p Abbatē ppzium ⁊ eius q passus est iniuriã absolueri.de sē.ex.cũ illoꝝ p modũ ipositũ. Si ãt pcussent clericũ secularē absol ueri p epm.e.c.religioso.li°.vi. Et hec itelligẽda sũt nisi excessus sit enormis. Eodē mõ pōt absolui regu laris q ante ingressuꝫ religiõis tale aliqd cõmisit.d. c.cũ illoꝝ. Qd si regularis ñ hẽat platũ vel sit excõi catus ⁊ hmõi:recurret ad epꝫ.vt not. Hosti.i.c.mo nachi.co.qd itelligendũ est ẽ Guil.tã de exẽptis qꝫ nõ exẽptis/siue sint monasteria viroꝝ siue mulierũ. Qñ duo Abbates debēt absolueri fit sic. Abbas pa tiẽtis recipiet a pcutiẽte iuramẽtũ: ⁊ Abbas pcussi verberauit:q verbera erũt loco satisfactiõis:q: mona/ chus nõ hꝫ vñ satisfaciat:⁊ demũ Abbas ppri' ab soluet:Cõgruẽti' tñ fiet si vnus alteri totũ comittat de offi.or.c.si.lꝫ Hosti. Nõ pñt absolueri ẽ Guil.a sñia ab hoie. Religiosus vni' diocesis si pcutiat de/ ricũ vel religiosũ alteri' diocesis tũc in absolõne re/ qreret diocesan' pcussi sicut nũc de duob' Abbati/ b' dictũ ē. Hoc tñ hodie nõ videt reqri ẽ Pisand/ lã.sed a ppzio epo pñt absolui.e.ti.c.religioso.li°.vi Qui dicit se eē excõicatũ p violẽta manuũ iniectõe ẽm Ray.nõ dbet recipi ad religionē. Si tñ recept' fuerit pōt postea absolui iuxta modũ ē imediate di ctũ. Cõsentit Hosti.⁊ Inno.lꝫ qdã dicãt q recipi pt vt addit Guil. Ceterũ an tpe pbatiõis absolui pos sit:dicẽdũ ẽ Hosti.q sic:ꝫ cõditio intelligit ipso iur. si in eadeꝫ religiõe pseuerauerit:qd si nõ pseuerauerit reducẽdus ē ad cãdē sentẽtiã ab eo q euꝫ absol uit. Scḋuꝫ quosdaꝫ dꝫ ei hoc iponi. Et nota q oia ista ⁊ alia q disputãt doc.maxime Pa.circa istam mãꝫ i.d.c.monachi.⁊ alii allegati i isto.§. vacant pp priuilegia ⁊ exẽptiões q hñt religiosi tã viri quã mulieres. Uñ pdicatores ⁊ minores imo oēs mẽdi/ cãtes hñt ampla puilegia circa hoc.⁊ ēt alii q pro/ prii pclati possunt ab omnibus:nec potest conueni/ ri ratione delicti vel persone.⁊ sic non requirunt au ctoritatem alterius. 10

¶ Abstinentia.

A Bstinentia que importat subtractionem ci borum est virtus specialis ⁊ vna pars tem perantie.si ratione reguletur vt fiat ẽm dbi tas circũstãtias:⁊ consistat in medio ẽm rationem vt vꝫ vtat cibis ẽ q exigit sanitas ⁊ bona valitu

corporis s3 cōgruētiā psone/stat'/cōuinctiuā facul/
tatū.⁊ s3 honestatē. h°.s.Tho.2.2.q.146.art°.p.2°.
Et indiscreta qñ qs abstinet a cibo necc° ad valitu
dinē quo ad optimā dispositionē corporis. Et si ex
hmōi abstinētia reddit se inhabilē ⁊ impotentē ad
ea ad q̄ tenet̄ est pctm̄ sm.s.Tho.quoli.5°.ar°.18.
Un̄ hieronym° ait. De rapina holocaustū offert
qui vel ciboꝝ nimia egestate.vel solū penuria imo/
derate corpus affligit.Et rōnalis hō dignitatē amit
tit q ieiuniū charitati/vigilias sensus integritati pre
fert:Abstinentes frequēti° diutius viuūt:⁊ frequen/
tius mortales egritudines fiunt ex supfluitate cibi q̄3
ex abstinētia.s.Tho.i.d.quoli. De h° vide.s.ieiuniū.

¶ Acceptilacio.

Acceptilatio est q̄da3 imaginaria solutio q̄
a b3 fieri hoc modo. Interrogat debitor cre/
ditorē Acceptū ne hēs. Et rñdet ille. Acce/
ptū hēo. Et sic debitor liberat̄: insti. quib° mo.toll.
oblig.§.p.⁊ ff.eo.l.i.⁊.l.an inutilis.§.acceptum.
Acceptio psonaꝝ qd sit. Rñdet̄.s3.s.Tho.2.2.q.63.
ar°.p.⁊ i quodā quoli.q accipe psonā differt ꝯ acci
pere cām. Accipe.n.cām est iudiciū formare ex ali/
quo qd̄ faciat ad cām.qd̄ laudabile est. Accipe vo p
sonā est formare iudiciū ex aliq̄ ꝯditiōe psone que
nō faciat ad cā3.qd̄ vitiū est. Un̄ cōtingit qd̄ ex eadē
ꝯsideratiōe ꝯsiderata qñq3 fit iustū iudiciū qñq3 ē
acceptio psonaꝝ:sicut si i aliqua ꝯtrouersia det̄ sen
tētia p aliquo q̄ litteratior erit acceptio psonaꝝ: si.n.
ex hac ꝯsideratiōe i licētiando ad magisteriū aliqs pfe
rat̄ nō erit acceptio psonaꝝ. Et similiter ꝯsangui/
tas facit ad cām vt qs heres instituat̄. non aūt ad
hoc q ei ꝯferat̄ platio ecclesiastica. Un̄ si aliqs cō/
siderat illā dignitatē psone pp quā aliqd.qd̄ ei con/
fert̄ est sibi debitū:nō est acceptio psone:s3 cause. Si
vo aliqs cōsideret i eo cui aliqd cōfert.nō id pp qd̄
id qd̄ ei dat̄ esset ei pportionatū vel debitū. s3 solu3
pp hoc q est iste homo puta Petrus vel Martin°
vel germanus:hic est acceptio psonarū. Ad psona3
aūt refert̄ q̄cūq3 cōditio nō faciēs ad cām q̄ faciat
eū dignū hoc dono. Acceptio igr̄ psonarū est iniu/
stitia q̄ cōmittit̄ i distribuēdo aliqd̄ donū alicui p/
sone:cui nō esset dādu3 sm iustitia3 distributiuā. tñ
dat̄ pp cōditionē psone q̄ nō facit eā dignā hoc do
no. Sic ergo p3 q personaꝝ acceptio opponit̄ iusti
ce distributiue i hoc q pter pportionē agit̄. Nihil
aūt opponit̄ virtuti nisi pctm̄. Un̄ cōsequēs est/vt p
sonaꝝ acceptio sit pctm̄. Un̄ phibet̄ deut°.p°. Non
accipietis cuiusq3 psona3. Et sm.e.s. Tho.quol.6.
ar°.9.est magis graue qñ est i rebus diuinis. Un̄ su
per id Iaco.2°. Tu sede hic bñ ⁊c.dicit glo. Augu/
stini. Si hāc distātiā sedēdi/⁊ stādi:ad honores ec/
clesiasticos/referam°:nō est putādū leue pctm̄ i ac/
ceptiōe psonaꝝ/hre fidē dñi glorie. Quis.n.ferat eli
gi diuitē ad sedē honoris ecclesie.ꝯtēpto paupe san
ctiore/⁊ instructiore. Un̄ qñ aliqs i acceptiōe psona
rū agit manifeste/⁊ scīter ꝯ iustitiā distributiuam
i aliq̄ re alicuius importātie:peccat mortalr̄ ꝯ iusti
tiā faciēs siue faciat pp amicitiā/siue ex cōplacētia
vel pp ꝯsāguinitatē/vl̄ hmōi. Quō teneat̄ qs eligē
meliorē:vide.e.acceptio psonaꝝ.v.dec°.p.§.13°.⁊.14.
¶ Utrū plati possint dispensare bñficia ecclastica p°
suis cōsanguineis. Rñdet̄. Quāuis hec q̄stio possit
solui ex dictis i.v.dec°.§.13.⁊.14°.tñ ex habūdanti
Notāda sunt.q̄ dicit.s.Tho.2.2.q.63.ar°.2°. ad. p.
vbi sic ait. Circa cōsanguineos prelati/ distinguen/
dū est/q qñq3 sunt min° digni/⁊ simplr̄/⁊ p respe/
ctū ad bonū cōe:⁊ sic si dignioribus pferant̄ ē pec/
catū psonaꝝ acceptiōis in dispēsatiōe spūaliū quo/
rū platus ecclasticus nō est dñs vt possit ea dat̄ p
libito:s3 dispēsator s3 illud.p°.corin.4°. Sic nos exi
stimet hō/vt ministros xpi/⁊ dispensatores ministe/
rioꝝ dei. Et sic est ꝯ fidelitatem boni dispensatoris.
Qñq3 vo cōsanguinei/plati ecclastici/sūt eque di/
gni vt alij:⁊ sic licite pōt absq3 psonaꝝ acceptiōe/ꝯ
sanguineos suos pferre:q2 saltē magis in hoc pemi/
nēt:q de ipsis magis ꝯfidere pōt/vt vnanimit̄ secū
negotia ecclie tractēt:⁊ pōt sic satisfacere amori na
turali/q nō est ꝯtrius amori charitatis. Esset tñ h° pp
scandalū dimittēdū:si ex hoc aliq exēplū sumerēt ēt p/
ter dignitatē/bona ecclie ꝯsanguineis dādi. Hec.s.
Tho. Eādē sñia3 ponit quoli.4.ar°.15.vbi ēt sic ait
Si sit min° idoneus ꝯsanguineus plati:nō d3 eū p/
ficere ad curā aiaꝝ:postposito meliori/duplici rōne
P°.qdē q2 hoc videt̄ esse ꝯ fidelitatē/quā i bono di
spēsatore dñs reqrit. Nō.n.faceret fidelr̄ negotiū ali
cuius dñi:q posset rē eius meliorare si hoc pretermit/
teret/vt suis ꝯsanguineis satisfaceret. Scđo q2 h° vr̄
ad psonaꝝ acceptionē ptinere/q̄ ꝯsistit i hoc q aliqs
accipit p eā ꝯditionē psone q̄ nō facit ad negotiū.
Sicut si aliq daret sñiam p aliquo q2 diues est/⁊
nō q2 h3 iustitiā.q̄ nō est faciēs ad negotiū. Posset
aūt platus honorare ꝯsanguineos de proprio patri/
monio s3 suū bñplacitū/nō de pitmonio Iesu xpi.
h°.s.Tho/Et nota q cū dat bñficiū ꝯsanguineo vl̄
itendit eū obligare ad aliquā recōpēsationē facien/
dā sibi/vel suis cū pacto:⁊ sic est simonia pactal̄.⁊
tenet̄ restituere:⁊ sunt excōicati.⁊c.v.simonia.§.12°.
Si aūt nō fecit pactū/s3 sola mēte hoc gerebat:ē so
lū mentalis. Si vo nō itendit eū obligare:s3 itendit
q ille sua ppria sponte recōpenset tēporalr̄: tūc ē q̄
dā praua intētio carnalis sed nō simoniaca. Si ve
ro dat solū/vt bonū ꝯsanguinei pcurēt vel est min°
idone° vt ē addidit Guil. Qd̄ si qs bñficiū cōferat
suo cōsanguineo/vt ipse conferens magnificet̄/vel
fiat potentior/vel vt parētela eius exaltetur. ⁊ hu/
iusmodi simonia est q2 respicit tēporalē vtilitatem.
Hec omnia sm.s.Tho.
¶ Utrū in exhibitione honoris ⁊ reuerētie habeat 2°
locū peccatū acceptiōis psonaꝝ. Rñdet̄.s3.s. Tho.
2.2.q.63.ar°.3°.q honor est quoddā testimoniū vir/

tutis eius q honorat. et ideo sola virt⁹ est debita eĩ honoris. Sciendũ tñ qđ aliqs põt honorari nõ so/lũ pp virtutẽ ppriaʒ/ſʒ ẽt pp virtutẽ alterius. ſicut principes/et plati honorant. ẽt ſi ſint mali/inquãtũ gerũt pſonã dei/et cõitatis/cui pficiũtur. Et eadem rõne/parentes et dñi ſunt honorãdi pp participatiõeʒ diuine dignitatis/q eſt oĩuʒ pr̃ et dñs. exo. 20. Honora prẽʒ et mrẽm. Et pᵒ. Thimo. 6ᶜ. Quicũqʒ ſũt ſub/iugo ſerui/dños ſuos honore dignos arbitrent. Se nes aũt ſunt honorãdi pp ſignũ virtutis qđ eſt ſenectus lʒ hoc ſignũ qñqʒ deficiat. Uñ dr̃ ſapie. 4. Se/nectus venerabilis eſt/nõ diuturna/annoꝝ numero cõputata. Diuites aũt honorãdi ſũt pp hoc q ma/iorẽ locũ in cõitatibus obtinẽt. Si aũt ſoluʒ intuitu diuitiaꝝ honorent erit pctm̃ acceptiõis pſonaꝝ. et ſi milr̃ de alijs. Et quoli. 10ᵒ. arᵒ. 12ᵒ. in fi. ait. Honorare diuites/illis dũtaxat honoribus q̃ ad exteriorẽ ꝑti/nẽt pertinent licitum eſt.

3ᵒ ¶ Utꝝ acceptio pſonaꝝ habeat locũ in iudicijs. Re/ſpondet. ſm. s. Tho. vbi ſ. arᵒ. 4. q iudiciũ eſt act⁹ iuſtitie/prout iudex ad equalitatẽ iuſticie reducit ea q̃ inequalitatẽ oppoſitã facere pñt. Perſonaꝝ autẽ acceptio inequalitatẽ quãdã hʒ/inqʒm attribuit alicui pſone pter proportionẽ ſuã:i qua ꝯſiſtit eẽlitas iuſtitie. Et ideo manifeſtũ q p pſonaꝝ acceptioneʒ iudiciũ corrumpit. Uñ ſi iudiciũ ꝯſideret quãtũ ad ipſam formã iudicij: put. ſ. iudex ẽt i ipſa cõmutatiua iuſtitia ab vno accipit/et alteri dat:hʒ hẽc i quolibet iudicio hre põt locũ pſonaꝝ acceptio. Uñ dicitur pūerb. 19. Accipe pſonã i iudicio/nõ eſt bonum. Sciendũ tñ q cũ punit aliqs grauius pp iniuriaʒ in maiorẽ pſonã cõmiſſaʒ/nõ eſt pſonaꝝ acceptio: qꝛ ipſa diuerſitas pſone facit quãtũ ad hoc diuerſi/tatẽ rei. Dʒ ẽt hõ i iudicio pauperi ſubueniri qʒm fieri põt/tñ ſine leſione iuſtitie: Uñ. exo. 23. Pauperis quoqʒ nõ miſereberis i iudicio. et. 3. q. 9. c. vltᵒ. et c. i iudicijs. de reg. iu. lib. vi.

4ᵒ ¶ Utrũ in deo ſit acceptio pſonaꝝ qñ dat vni dona ſua/et nõ alteri/equalitate perſonarum pſuppoſita. Rñdet. ſʒ. s. Tho. 12ᵉ. q. 98. ar. 4ᵒ. ad. 1m. et. 2ᵉ. q. 63. ar. p. 3m. quod acceptio pſonaꝝ locũ hʒ i his q̃ ex debito dant: In his vero q̃ ex gratuita volũtate ꝯferũtur: acceptio pſonaꝝ locũ nõ hʒ. Nõ. n. eſt pſonaruʒ acceptor/qui ex liberalitate de ſuo dat vni/et nõ al/teri. Sʒ ſi eſſet diſpenſator bonoꝝ cõiuʒ/et nõ diſtribueret equaliter hʒ merita pſonarũ:eſſet pſonaꝝ acceptor. Salutaria aũt bñficia deus humano generi cõfert ex ſua grã. Ideo nõ eſt acceptor pſonaꝝ. Quilibet. n. abſqʒ iniuſtitia. põt de ſuo dare q̃ſtũ vult/et cui vult. hʒ illud Mathe. 20. Aut nõ lʒ mihi qđ vo/lo facere. Tolle q tuũ eſt/et vade. Qñ ẽt de⁹ diſtribuit hʒ merita nõ eſt in eo acceptio pſonaꝝ. Uñ dr̃. in. c. venerabilis. de pben. Nõ generis nobilitas/ſed virtutũ vitecꝫ honeſtas gratum deo faciunt.

5ᵒ ¶ In qbus prohibeat pſonaꝝ acceptio. Rñdeo. q generalr̃ i oĩbus phibet ſpãlr̃ aũt phibet. Pᵒ. i caſibus pmiſſis. 2ᵒ. in impoſitiõe penitẽtie 3ᵒ. i his que ſunt ſidei et mrĩmonij. 29. q. 2. c. p. 4ᵒ. in hoſpitũ receptiõe. 42. di. c. quieſcamus. 5ᵒ. in elemoſinaruʒ largitione. 16. q. 1. c. ſi cupis.

¶ Accidia.

Accidia hʒ. s. Tho. 2ᵉ. q. 35. arᵒ. 1. q. xiᵃ. đ malo arᵒ. p. Eſt q̃dã triſtitia aggrauãs mentẽ a ſm Damaſc. Uñ importat quoddã tediuʒ opandi. Et a qbuſdã dr̃ q accidia eſt torpor mẽtis bona negligent̃ incohare. et ſic ſemp talis triſtitia ẽ mala. Et qđẽ ſm ſe eſt mala qñ eſt de bono ſpiritu/ali de quo dʒ gaudere. eo q eſt verũ bonũ ſʒ triſtat̃ qꝛ ꝯtrariat carnalibus deſiderijs. et ſic eſt malũ appa/rẽs. Eſt ẽt mala hʒ effectũ. ſi ſic đ malo imoderata: vt ſic aggrauat hominẽ vt eũ totalr̃ a bono retra/hat:vt puta ſi ſic imoderate doleat đ morte pr̃is q infirmet. Quia igr̃ accidia hʒ q hic nominat triſticiã ſpiritualis boni que eſt mala ſm ſe et ſm effectũ vt dictũ eſt:ideo eſt pctm̃. Malũ. n. in motib⁹ appetitiuis dicimus eſſe pctm̃ Unde triſtitia de bono di/uino et triſtitia imoderata nominat aliqd vituperabile. In tali triſtitia videtur cõtinere bonum diuinũ ſibi pmiſſum Et ſic pʒ pᵒ: quid eſt accidia. 2ᵒ. q eſt mala. 3ᵒ. q eſt peccatum.

¶ Pᵒ. Utrũ accidia ſit ſpãle pctm̃ alijs cõdiuiſum. 1
Rñdeo ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 35. arᵒ. 2ᵒ. quod cũ accidia ſit triſtitia de bono ſpirituali:ſi accipiat ſpirituale bonũ cõiter nõ habebit accidia rationẽ ſpecialis vitij qꝛ omne vitiũ refugit ſpũale bonũ virtutis oppoſite. Similr̃ ẽt nõ põt dici q ſit ſpãle vitiũ inquãtuʒ refugit ſpirituale bonũ prout eſt laborioſum vel moleſtũ corpori aut delectatiõis et impedimentũ qꝛ ẽt hoc nõ ſepararet accidiã a vitijs carnalibus qbus aliquis quietẽ et delectationẽ corporis q̃rit. Et iõ dicẽ/dum q in ſpũalibus bonis ẽ qdã ordo. Nã omnia ſpiritualia bona q̃ ſunt in actib⁹ ſingulaꝝ virtutuʒ ordinant ad vnũ ſpũale bonũ quod eſt bonũ diui/nũ circa qđ eſt ſpãlis virtus q̃ eſt charitas. Uñ ad quãlʒ virtutẽ ptinet gaudere de proprio ſpũali bo/no qđ ꝯſiſtit in proprio actu. Sed ad charitatẽ ptinet ſpãliter illud gaudiũ ſpirituale quo qs gaudet de bono diuino principalr̃. et ſcđario de bono proximoꝝ qđ eſt finis vel oĩuʒ vel multoꝝ alioꝝ. Et ſimiliter illa triſtitia qua qs triſtat̃ đ bono ſpirituali qđ eſt i actibus ſingulaꝝ virtutũ nõ ptinet ad aliqđ vitiũ ſpãle ſʒ ad oĩa vitia:ſed triſtari de bono diuino de quo charitas gaudet ptinet ad ſpãle vitiũ qđ accidia vocatur. Hec. s. Tho. vbi ſ. Eadem ponit de mal. q. xiᵃ. arᵒ. 2ᵒ.

¶ Querit vtm̃ accidia ſit pctm̃ mortale. Rñdet. hʒ. s. 2
Tho. vbi. ſ. arᵒ. 3ᵒ. vbi ſic ait. Dicẽdũ q pctm̃ mortale dr̃ qđ ſpũalem vitã tollit q̃ eſt p charitateʒ ſm quã deus nos inhabitat. Uñ illud pctm̃ ex ſuo genere eſt pctm̃ mortale quod de ſe ſm ppriã rõneʒ ꝯtra/

tur charitati: huiusmodi autem est accidia. Nam proprius effectus est gaudium de deo: accidia autem est tristicia de bono spirituali inquantum est bonum diuinum. Unde secundum suum genus accidia est peccatum mortale. Sed considerandum est in omnibus peccatis mortalibus quod non sunt mortalia nisi quando suam perfectionem consequuntur. Est enim consummatio peccati in consensu rationis. Loquimur enim nunc de peccato humano quod in actu humano consistit cuius principium est ratio. Unde si sit inchoatio peccati in sola sensualitate et non pertingat usque ad consensum rationis propter imperfectionem actus est peccatum veniale: sicut in genere adulterij concupiscentia quae consistit in sola sensualitate est peccatum veniale. Si tamen peruenitur usque ad consensum rationis est peccatum mortale. Ita etiam et motus accidie in sola sensualitate quandoque est propter repugnantiam carnis ad spiritum: et tunc est peccatum veniale. quandoque vero pertingit usque ad rationem quae consentit in fugam et horrorem et detestationem boni diuini carne contra spiritum omnino preualente: et tunc manifestum est quod accidia est peccatum mortale. et contrariatur precepto de sanctificatione sabbati: in quo secundum quod est preceptum mortale precipitur quies mentis in deo: cui etiam contrariatur tristitia mentis de bono diuino. quando enim tristatur in his quae imminent facienda ex necessitate propter deum tunc est peccatum accidie et si adsit consensus et sint necessaria ad salutem est mortale. Sicut enim precipitur quod aliquis diligat deum super omnia ita precipitur vt delectetur in deo quia delectatio sequitur dilectionem. Unde quando voluntas diligit aliquid supra deum: recedit ab ista dilectione: et ex consequenti habet tristiciam de bono diuino. quia tristicia in voluntate nihil aliud est nisi recessus vel fuga ab aliquo bono. Et dicitur tristari de aliquo eo quod refugit illud vel renuit. Hec s. Tho. vbi supra et de ma. ar. 3. Concludere igitur dare quod quando ex repugnantia carnis ad spiritum vel ex tedio seu difficultate laboris aliquis omittit aliquid necessarium ad salutem vel deducitur in aliquod mortale. puta in desperationem: vel vellet deliberate mortem vel non esse creatum: vel vellet esse animal irrationale / vel huiusmodi deliberate: vel propter aliquam tristitiam deliberat non facere ea quae sunt necessaria ad salutem / vel incurrit aliquam magnam infirmitatem. si potest se iuuare: est mortale. Sciendum tamen quod communiter peccatum accidie est mixtum cum aliquo alio peccato: vt puta tristatur de ieiunio et ex illa tristitia non ieiunat et si similiter deliberaret propter illam tristitiam non ieiunare. et de facto non ieiunat: est ibi duplex circunstantia. Si vero in vno tempore deliberaret nolle ieiunare illo die quo tenetur. et alio tempore non ieiunaret: esset duplex peccatum. vnum accidie. scilicet quando deliberat. et aliud omissionis precepti. Et sic etiam de alijs. puta audire missam vel adimplere aliquod preceptum et cetera.

3 ¶ Queritur vtrum accidia sit vitium capitale et habeat filias. Respondeo. secundum s. Tho. vbi supra ar. 4. vbi sic ait. Uitium capitale de quo promptum est vt alia vitia oriantur secundum rationem cause finalis. Sicut autem homines multa operantur propter delectationes. tum vt ipsam consequantur: tum etiam ex eius impetu ad aliquid agendum permoti: ita etiam propter tristitiam multa operantur vel vt ipsam euitent. vel ex eius pondere in aliquid agenda prorumpentes. Unde cum accidia sit tristicia quedam conuenienter ponitur vitium capitale. Sunt autem sex filie eius. scilicet malitia quam quis adducitur in detestationem bonorum: rancor: pusillanimitas: desperatio: torpor circa precepta: euagatio mentis circa illicita: quarum rationes et sufficientiam ponit idem s. Tho. vbi supra ad 4m. dicens quod Gregorius conuenienter assignat filias accidie. Quia enim vt philosophus dicit. 8. ethicorum. nullus diu absque delectatione potest manere cum tristicia: necessarium est quod ex tristicia aliquid dupliciter oriatur. Uno modo vt homo recedat a contristantibus. alio modo. vt ad alia transeat in quibus delectatur sicut illi qui non possunt gaudere spiritualibus delectationibus transferunt se ad corporales secundum philosophum. 8. ethicorum. In fuga autem tristicie talis processus attenditur. quia homo primo fugit contristantia: secundo etiam impugnat ea quae tristiciam ingerunt. Spiritualia autem bona de quibus tristatur accidia: sunt et finis et id quod est ad finem: fuga autem finis: fit per desperationem. fuga autem bonorum que sunt ad finem quantum ad ardua que subsunt consilijs. fit per pusillanimitatem: quantum autem ad ea que pertinent ad communem iusticiam fit per torporem circa precepta. Impugnatio autem bonorum spiritualium quandoque quidem est circa homines qui ad bona spiritualia inducunt: et hoc est rancor. quandoque autem se extendit ad ipsa spiritualia bona in quorum detestationem aliquis adducitur: et hoc proprie est malitia. Inquantum autem propter tristiciam a spiritualibus homo transfert se ad delectabilia exteriora: ponitur filia accidie vagatio circa illicita.

¶ Accoliti grece: dicuntur ceroferarij latine. xxi. di. c. cleros in fi. Quorum officium est preparare luminaria. et ipsa portare coram ministris altaris. 25. di. perlectis. 33. di. §. deseruientes

¶ Accomodatio. vide infra comodatum.

¶ Actio.

a Actiones a iure ciuili ortum habent secundum Inno. de const. c. que in ecclesiarum. et de spiritualibus: generalibus: et vniuersalibus que sint et qualiter formentur. vide Inno. de officio or. conquerente. de lib. ob. a. c. 2. de causa. possess. et propri. cum ecclesia: de sepul. certificari. quia pertinent ad forum contentiosum.

¶ Que dicantur actiones bone fidei habetur insti. de ac. in. §. actionum. et in. c. cum venialis: de excep. et sunt. xv. s. ex vendito: ex empto: locato: et conducto: negotiorum gestorum mandati: depositi: pro socio: tutele commodati: pignoraticia: familie herciscunde: communi diuidendo: prescriptis verbis: que de estimato proponitur: permutatio. et hereditarum petitio: Nec dicuntur bone fidei quia solum in his sit seruanda bona fides. sed quia in his magis exuberat iudicis officium quam alijs. 1

¶ Que dicuntur stricti iuris: Respondeo. tex. insti. vbi supra quod sunt alie ab his. vt actio ex mutuo et arbitrium et his similia. et dicuntur stricti iuris quia non venit in eis nisi quod stricte exigit actionis natura / et de ipsis vide glo. in. d. c. venerabilis. 2

¶ Que dicuntur actiones personales. Respondet Franciscus vercellensis: vt refert Gemi. i. c. dispendia de rescrip. li. vi. quod sunt que personas tenent obligatas ex contractu: 3

vt mutuo:locatiōe.⁊c̄. vel quasi ꝯctu:vt negotiorū gestio.tutela.⁊ hmōi. aut malefició.vt furti:dānī ī fecti. quasi maleficio:vt ī iudice male iudicante ex ī peritia:⁊ ꝓycīente de cenaculo qd̄ nocuit:vt inst.de obli.⁊ ī rubricis sequētibus.

4 ❡ Que sunt actiones reales. Rn̄det. Geni.vbi ē.ꝙ sunt q̄ sequunt rē ⁊ nō ꝑsonā:nec p eas dr̄ obligata: vt rei vindicatio:publiciana.⁊ similes fm̄ Jo. de Jmola. Actio ē manus creditoꝝ quā extēdit inꝑ debitoris.c.olim nobis.de rest.spol.ff.de dolo.l.nā; is:⁊ q nihil hꝫ eius pcalo nihil est.ff.de.fur.l. itaq; fullo.§.1.⁊ de vsu.c.cū tu.

❡ Actus.

a Actus:reqrit tria regulariter.vt ī.c.magne. de voto. Pm̄.qd̄ liceat hꝫ eqtatē. Scd̄m. qd̄ deceat hꝫ honestatē:Tertiū qd̄ expediat hꝫ vtilitatē. Vn̄ filie sine cōsensu pris ꝯhere lꝫ matrimoniū.vt ī.c.sufficiat.27.q.2.sꝫ nō decet/vt ī.c.ꝑ.de despō.impu. Nec ēt expedit/cū mulieres sepe laborēt cōtra propria cōmoda.l.li pr̄.C. de spons.

b ❡ Quō cognoscet si est act⁹ validus. Rn̄det. Pa.ī .c.cū olim.de cleri.cōiug. Recurrendū ē ꝑ.ad ꝯsuetudinē loci.vbi qs oriūdus fuit.vel vbi act⁹ est gest⁹ ⁊ nō ad ꝯsuetudinē loci alteri⁹.vel vbi act⁹ ē applicādus. Exm̄ Natus de patre sacerdote eccle oriētal q ꝯtrit hꝫ coꝝ ritū est legitim⁹ vbiq;:⁊ ideo pōt dici ī eccl̄ia ocadētali ꝓ ꝑlato. Ad hoc facit dictum. Bar.ī.l.oēs populi.ff.de.iu.⁊ iu.⁊ facit ad.q̄. vtrū testm̄ factū seruis cū tribus testib⁹ hꝫ coꝝ statuta valeat quo ad bona alibi existītia.

2 ❡ Act⁹ gestus ab habēte duplicē ptātē semꝑ in dubio ꝑsumit gestus fm̄ eā ptātē hꝫ quā actus tolleraī possit vt valeat.vt not.Pa.ī.c.nisi essent.ꝰ ꝑben. facit.c.ꝙ sicut.de elec.vbi ꝑsumit actus fact⁹ respectu maioris potestatis ab eo qui duplicem habet.l.3. ff. de muli. te.

3 ❡ Actus legitimus est q obueīt vel firmat a lege. ff.de.v.signi.l.lege obuenire:vt est emācipatio:acceptilatio:additio hereditatꝭ:ꝯtio mrīmonij: tutoris datio:⁊ hmōi q nō sunt actus ꝯctuū. Scd̄uꝫ vo ordinē fratrum ꝑdicatoꝝ:sunt regere:ꝑdicare:ꝯfessiones audire:legere.seu docere:visitare: diffinire : eligere: eligi:accusare.⁊c̄.

4 ❡ Actus factus ab eo q errat ī fundamēto sue iurisdictiōis nō valet:vt not. Bar.ī.l.multū.ff.ꝰ.cōdic. Et demū vbi dicit ꝙ si iudex errat ī fundamēto iurisdictiōis.nō valet ꝓcessus:licet ī veritate hēret iurisdictionē. Et ꝓbat.ī.c.sasatatus.de rescrip.iuncto .c.pndētiā.de offi°.deleg.vbi iudices delegati. cum clausula.si nō oēs.⁊c̄. Si ꝓcedūt sine aliis ignorantes impedimentū ⁊ credētes posse sine eo ꝓcedere: nō valet ꝓcessus/lꝫ habeāt iurisdictionē:q: errāt in fundamēto. Vtꝝ aūt actus exterior/vel effect⁹ secūdo addat ad actū interiorē ī bonitate: ⁊ vtꝝ volūtas sine ope valeat.v̄.intentio.§.3°.cū duobus se.

❡ Accusatio.

a Accusatio q̄ fm̄ legistas videt esse q̄dā delatio ī libello ꝯ reū ad vindictā:⁊ est īstituta a canone.hꝫ.s.Tho.4.di.41.arti°.5.q.2.⁊ ne aliqs sustineat quasi īnocēs q culpā hꝫ:⁊ ꝑ eū fm̄ eū.di.35.ar°.3°.agit ad punitionē ꝓpter bonū cōe ꝯseruādū/qd̄ iustitia deficiēte periret/⁊ isto fine debet fieri accusatio vt.s.ceteri gēte viuāt vel ꝓpter suum iterēē:alias peccaret. Vn̄ notādū.hꝫ cū.s.Tho. vbi.ē.imediate.⁊ ī.quol.xi°.ar°.13°.ꝙ sicut decretal. dicit:tribus modis ī criminibus ꝓcedi pōt. Pᵒ.ꝑ inquisitionē quā dꝫ ꝓcedere damosa insinuatio q̄ locū accusatiōis tenet. Scd̄o ꝑ accusationē:quā dꝫ ꝓcedere inscriptio. Tertio ꝑ denūciationē:quā dꝫ ꝓcedere fraterna correctio.hꝰ.s.Tho. Jsta decre.quā allegat/est Jnno.tertiū.de accusa.c.qualr.⁊ qñ.el.2°. Vbi. Pa.14°.notabili/ait. Nota.q̄ttuoꝝ modos ꝓcedēdi sup crimine. Prim⁹ est ī criminib⁹ notorijs: ī qb⁹ iudex ꝓcedit puniēdo.2°.q.1.c.ꝰ manife.accu. Scd̄us modus ꝑ accusationē. Terti⁹ ꝑ denūciatōēꝫ Quart⁹ ꝑ inqsitionem. Et largomō pōt dari.5°.s. ꝑ exceptionē.vt ī.c.sup his.c. Sextus.ꝑ viā actionis q̄ improprie dr̄ accusatio.ad hoc.c.ꝑ tuas: ꝰ simo. hꝰ.Pa. Et subiūgit ꝙ forma sive ī qualꝫ istoꝝ modoꝝ dꝫ esse hꝫ formā iudicij.ī.si ꝓcessuꝫ est ꝑ inqsitionē:debet iudex imponere penā ordinariā/⁊ nō solū penitētiā. Si vero est actū ꝑ denūciationē euāgelicā:nō dꝫ imponere penā ordinariā:sꝫ tm̄ ad penitētias cōpellere:⁊ sic ꝰ similib⁹. Qualꝫ.n.modus ꝓcedēdi/hꝫ suū separatū finē/⁊ effectū.Lō.coꝛ.c. beli. de simo. De istis igr̄ modis dicendum est.

❡ Pᵒ. Dicendū est de accusatiōe:Ad cuius declarationē notādū ꝙ accusatio pōt sumi tripl̄r. Pᵒᵒ.larg e:⁊ sic sumēdo/se extendit ad oēs istos modos dictos ī ꝓcedenti.c̄.⁊ sic pōt fieri ī vbo/vel scripto/siue grauibus/siue leuib⁹.2°.cōiter:⁊ sic pōt accusari ꝑsona/siue factū.sicut fit ī mrīmonio hꝫ.s.Tho.4.di. 41.ar.5.q.2.⁊ in tali nō opꝫ ꝙ accusans obliget se ad penā taliōis.hꝫ.e.s.Tho.ibi.pm̄.3°.sumit accusatio ꝓprie:⁊ isto° sūpta/distinguit ab alijs modis ꝓcedēdi ī.criminib⁹. Et ꝑ. dīt/a/denunciatiōe: q: ī accusatiōe attendit punitio criminis/ī denunciatiōe aūt/emēdatio fris fm̄.s.Tho.2ꝰ.q.67.ar.3.2m̄. ⁊.q̄.68.ar°.ꝑ.Scd̄o dīt q: ī accusatiōe nō necessario ꝓcedit secreta admonitio. Secus ī denūciatiōe/ de qua itelligit ꝓceptū euāgelicū.s.qñ agit de emēdatiōe peccātis:fm̄.s.Tho.4.di.19.q.2.ar°.3°.q.4°.4m̄.⁊.q.de veri.q.3.ar.2°.3m̄. Tertio dīt quia accusatio ꝓprie fit ī scriptis/fm̄.s.Tho.2ꝰ.q.68.ar.2°.⁊.2. q.8.c.accusatoꝝ. Quarto q: ī accusatiōe ꝓprie dicta:obligat se accusator ad ꝓbādū/vbi.ē.imediate ad.3m̄. Quinto q: obligat se ad penā talionis.vbi ē imediate.ar°.4°:Ad hoc nota qd̄ dīc Pa.ī.c.ꝙ super his.de accusa.vbi sic ait. Sed circa hoc q̄ritur nunqd inscriptio ad penam talionis fit necessaria.

Jo.glo.4.q.4.c.inscriptio.dič q̃ sic. Et facit.l.q cri mē.C.q accusa.ñ pñt.ꝛ.2.q.7.c. q̃sq̃s. Sʒ Archi.i.l. f.C.de fi.instru.ꝛ i.d.c.i causis.de accusa. ꝯcludit q̃ lʒ nō fiat inscriptio:deficiens tñ in accusatiōe dʒ puniri pena talionis. Et hec est cōis opinio. Hoc ēt sentit Bar.in.d.l.fiat.ꝛ Jo.an.hic.Et p hoc ad/ ducit tex.2ᵉ.q.3.q nō pbat:ꝛ dicit specula.q̃ pōt to lerari q̃ nō fiat inscriptio.Un̄ aūt dicaĩ talio:ꝛ qd est dicere:dic q̃ ꝓprie talio est idē q̃ representatio/ seu simile:q: qs dʒ pati ꝯsimile q̃ infert/siue iniuriā siue dāñū.Hec Pa.Et dñs Feli.i.c.sup his:de ac cus.col.3ᵉ.circa prin.dicit q̃ valet ꝯsuetudo p quā pena talionis est abolita. Nō q: propter antiquū ri gorē multi trahebanĩ ab accusatiōe:Et.s.Tho.2ᵉ. q.68.arᶜ.vltᵒ.ad pᵐ/dicit q̃ accusans ex nullo errorĩ: ꝛ deficiēs:ñ puniĩ pena taliōis. Sexto.q: nullus dʒ accusare nisi de re certa.Un̄ nō pōt interuenire igno rātia facti hʒ.s.Tho.2ᵉ.q.68.arᶜ.3ᶜ.pᵐ.Hec q̄si oia hñtur de accus.c.qualr.ꝛ qñ.el.2ᵒ.tā i tex.q̃ȝ in glo. maxime in Pa.ꝛ.c.sup his.ꝛ.c.qualiter ꝛ qñ.el.ꝑ. to.Ubi Pa.i vltᵒ notabili dič eē drīā iter modū i quisitiōis ꝛ accusatiōis:Nā in inq̃sitiōe nō discutiĩ de occultis criminibꝰ:q: nō dʒ fieri inq̃sitio de verita te criminis:nisi p̄cedēte infamia/vt i.c.q̄lr ꝛ qñ.2ᵒ. Sed accusatio pōt fieri de occultis criminibus dū/ modo possint probari.2.q.7.c. plerūq̃ȝ.

4 ¶ Utrū aliq̃s teneaĩ accusare.R̃.legiste ꝛ canoni/ ste q̃ nō/fm glo.2.q.7.quapp ꝛ glo.i.c.lʒ.i fi.de ac cus.Hāc opinionē sequiĩ Angelica i ṽ.accusatio.§. f.Sʒ.s.Tho.2ᵉ.q.68.arᶜ.ꝑ:lʒ ꝯtrū/vbi sic ait. Si crimē fuerit tale/q̃ vergat in detrimentū reipu.tene tur hō ad accusationē dūmodo sufficiēter possit p bare qd̄ ptinet ad offm̄ accusatoris:puta cum pctm̄ alicuius vergit in multitudinis corruptelā corpora lē/seu spiritualē. Si aūt non fuerit tale pctm̄ quod i multitudinē redūdet/vel ēt si sufficiēter pbationem adhibere nō possit:nō teneĩ/q: ad hoc nullus teneĩ qd̄ nō pōt debito modo pficeĩ.Hec ille.Et rō eiᵘ.d. s.est q̃ bonū cōe qd̄ hic q̄ritur/preponderat bono pticulari.Posset aūt dici ad iura q̃ videnĩ ꝯtrū di cere:q̃ intelligunĩ.s.q̃ nō puniunĩ per iura. Sed.s. Tho.intelligit q̃ tenentur.i.peccāt non accusando/ vel nō denunciādo pp bonū publicum/qd̄ anteponi dʒ malo particulari/qd̄ sequiĩ ex accusatiōe.Ad hᵒ facit qd̄ dicit.s.Tho.2ᵉ.q.69.arᶜ.2ᵒ.pᵐ.

5 ¶ Sed qd dicendū qñ talia hñtur in secreto/q: tūc videĩ frangere fidē accusando/vel testificādo. R̃n/ deo fm.s.Tho.2ᵉ.q.70.arᶜ.ꝑ.2ᵐ.q̃ de illis q̃ homi/ ni sūt cōmissa in secreto p ꝯfessionē:nulloᵒ dʒ testi/ moniū ferre:q: hmōi nō scit vt homo:sed tamq̃ȝ dei minister.ꝛ maius est vinculum sacri:quolʒ hois pce pto.circa ea vero q̃ alr hoi sub secreto cōmittuntur distinguendū est/Qñq̃ȝ.n.talia q̃ statim cū ad noti ciā hois venerint:homo ea manifestare teneĩ. puta si ptineāt ad corruptionē multitudinis spiritualem/ vel corporalē/vel in graue dāñū alicuius psone/vel si qd aliud est hmōi/qd̄ quis propalare teneĩ/vi te/ stificādo/vel denūciādo.ꝯ hoc debitū obligari non pōt p secreti cōmissum:q: in hoc frāgeret fidē quā alteri dʒ.Qñq̃ȝ vero sunt talia q̃ quis prodere non teneĩ. Un̄ pōt esse obligari ex hoc q̃ sibi sub secreto cōmittiĩ.ꝛ tūc nulloᵒ teneĩ ea pdere: ēt ex pcepto superiorꝫ/q: seruare fidē est de iure nāli: Nihil aūt po test papi homini ꝯ id q̃ est d̄ iure nāli.Hec.s.Tho. Hoc dictū habes in Pa.in.c.qualr ꝛ qñ.el.ꝑ.de ac cus.circa fi.ꝛ.j.e.c.§.13ᵒ.Et iterū.s.Tho.quoli.ꝑ.ar. 15ᵒ.sic ait.Utrū sit licitū religioso secretū fidei sue cō missum reuelare.Circa qd̄ distinguendū est de secre to. Est.n.aliqd̄ secretū qd̄ illicitū ē celare:sicut illud qd̄ i piculū vergit aliorꝫ qbus aliq̃s caueĩ teneĩ.Un̄ ꝛ i iuramēto fidelitatis caueĩ/q̃ hmōi serui secreta d̄ beāt dn̄o reuelare.Ad pceptū ergo plati teneĩ reli/ giosus tale secretū pandere:ēt si pmisit se nō reue lare.dicēte.Isidoro.In malis pmissis rescinde fidē. Similr si de novo peccare vellet quol.ꝑ.arᶜ.16.Nisi forte in cōfessiōe audierit:q: tunc nulloᵒ est reuelan/ dū. Est aūt aliud secretuȝ qd̄ d̄ se celari pōt sine pec cato:ꝛ tale secretū religiosus nulloᵒ plato papiente pandere dʒ/si sit fidei sue cōmissū:peccaret.n.frāgē do fidē cōmissam. Solēnior ē.n.obligatio ad seruā dū ea q̃ sūt fidei/ꝛ charitatis/q̃ est ex lege nāli/ꝛ ex pmissione in baptismo facta:q̃ȝ ea q̃ sūt ex pfessio/ ne religiōis. Hec ille. Rosella i verbo accusare.§.ꝑ. fi.dicit q̃ quo ad hoc vltimū aliq tenent ꝯtriuȝ. Sʒ si verba.s.Tho.bñ intelligaĩ:credo q̃ nō sint du/ bia:Loquiĩ.n.in isto vltimo qñ nō teneĩ ppalare: puta q: nō sunt testes ad probandū:ꝛ nō possit in/ famia:ꝛ hmōi.ꝛ tunc platus nō pōt pape. Eodem modo diceret fm pdictā distinctionē/ si q̃s iurasset nō accusare/ꝛ si q̃s pp hoc recipet pecuniā turpiĩ recipet.ꝛ d̄ bono ꝯsilio d̄beret illā paupibꝰ erogaĩ.

¶ Quis pōt accusare. R̃ndeo. Aut crimē est puatū/ aut publicū/si puatū:regulariter non admittiĩ nisi cuius interest.vt videĩ velle glo.ff.de priua.deli.l.fi. quod limita nisi sit tale delictū puatum/ex quo pe/ na pecuniaria applicanda/fischo/debeat imponi: q: tūc qlʒ de populo admittiĩ ad accusandū pro il/ la pena. Ita vult glo.singularis.Dy.ꝛ Bar.in ru/ brica.ff.de po.ac.lʒ Bal.teneat ꝯtrū in.l.aduersus .C.de fur. Si ṽo crimen est publicū.quilʒ admittiĩ q nō phibeĩ spālr lege aut statuto aut cōsuetudine. Et q prohibeanĩ habes.2.q.7.ꝛ.3.q.4.ꝛ.5ᵉ.p totū. ꝛ de accusa.i multis.c.ꝛ.in.l.q accusare. cū plurībꝰ legibus sequentibꝰ.ff.de accus. Sicut sunt infames. minores excōicati.paupes.ꝛ illi q sunt de maiorībꝰ criminibꝰ accusati pausq̃ȝ inoxii monstrenĩ:ꝛ mul/ ti alii. Et hoc verū est nisi i duobus casibus:Primꝰ qñ suorꝫ vel suā iniuriā psequunĩ.vt not.i.l.fi.ff.de priua.delic.ꝛ i.l.fi.ff.de iniu.Facit glo.i.l.cū eman/ cipati filij.§.emācipatus.ff.de colla.bonorꝫ. Secun/ 6

dus q. i delictū nō est cōmissum ꝯ psonā. Puta sta tuto cauet vt qui blasfemauerit vel iuerit de nocte: puniatur. i. x. tunc qlibz ad accusandū talē admitta tur. vt not. Bart. ꝛ Jo. de imola. in. l. pª. ff. de pub. iud. ꝛ Bar. i. l. cornelia. §. si qs libellū. ff. de iniu. ꝛ multa possent circa hoc dici. sꝫ magis ad vtilitas p tinet. ideo satis. Clericis tn̄ ad vindictā publicā ac cusare nō dꝫ. ēt si pena sanguinis nō venit imponē da. Facit. c. sicut sacerdotes. 2. q. 7. qꝛ hmōi odiosis nō dꝫ se imiscere fm Pa. i. c. cū. p. de accus. Sꝫ si p sequtur iniuriā suā: pōt ēt si venit imponēda pena sā guinis. fm Pa. vbi. ō. dūmodo dicat quod nō intē dit accusare vt pena imponat. tex. est clarus i. c. pla tis. de homici° li°. vi°. Utrū semel accusat⁹ possit iteꝝ accusari. Rn̄. ꝙ nō i. c. de his. de accu. Fallit i tribus casib⁹. Pº. si secūdus accusator doceat pᵐ puaricas se. ff. de puarica. l. 3ª. Scd̄o si qs suū dolorē psequēs ignoret accusationē ab alio istitutā. l. si cui. ff. de ac cus. Tertio qñ i pª accusatiōe fuit solū punit⁹ i pñia: qꝛ p pñiaꝫ satisfac̄ deo: sꝫ i iudic° satisfac̄ reipublice.

5° ¶ Secundū ꝙ accusatio reddit vitiosa tripliciter. s. pp calumniā: puaricationē: ꝛ tergiuersationem. Un̄. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 68. arᵒ. 3ᵒ. sic ait. Accusatio ordinat ad bonū cōe qd̄ intendit per cognitionē criminis: null⁹ aūt dꝫ nocere alicui iniuste vt bonū cōe pmoueat. Et ideo i accusatiōe duplici ratiōe ꝯtingit cē pctm̄. Uno° ex eo qd̄ aliqs iniuste agit ꝯ eū q accusat cri mina falsa ei imponēdo. ꝙ est calūniari: ꝛ talis pec cat ꝛ tenet ad satisfactionē. Qd̄ intelligit qñ ex mali tia in falsam accusationē prūpit. Cōtingit. n. ꝙ ali quādo ex animi leuitate ad accusationeꝫ pcedit qꝛ s. nimis facilr credit qd̄ audit: ꝛ hoc temeritatis est. Aliqñ aūt ex iusto errore mouet aliqs ad accusādū: q̄ oīa fm prudētiā iudicis debēt discerni vt prūpat vel puniaet eū calūniatū fuisse q ex leuitate animi: vel ex iusto errore i falsaꝫ accusationē prupit. Alio° ex parte reipublice cuius bonū pncipalr intēdit in accusatiōe. dū aliqs impedit malitiose punitionem pcti. qd̄ iteꝝ duplr ꝯtingit. Uno° fraudē i accusatiōe adhibēdo ꝛ hoc ptinet ad puaricationē: Nā puari cator dr̄ quasi varicator: qꝛ aduersam ptē adiuuat pdita cā sua. Nō tn̄ qcūqꝫ abscondit vera crimina puaricat: sed solū si fraudulēter abscondit ea de q bus accusationē pponit: colludēs cū reo: pprias p batiōes dissimulādo: ꝛ falsas accusatiōes admitten do: ꝛ talis peccat vel nō peccat fm illa qbus vtitur. Puta si falsis ꝛ ꝯ intētionē: Alio° tollit ab accusa tiōe desistēdo: qd̄ est tergiuersari. Jn hoc. n. ꝙ desi stit ab hoc qd̄ ceperat: quasi tergū vertere videt. Et hoc est qñ inordinate desistit. Posset. n. desistere or dinate duplr. Uno° si in ipso accusatiōis pcessu co gnouerit esse falsum id de quo accusauit: ꝛ sic pari cōsensu se absoluunt accusator ꝛ reus. Alio° si prin cepe ad quem ptinet cura boni comunis qd̄ p accu sationē intēditur: accusationē aboleuerit: vel si face ret fm aliquē bonū ꝛ honestum finem.

¶ Utrū liceat colludere inter reū ꝛ accusatorē. Rn̄°. 6°
fm Pa. i rubrica de collusi. Collusio est iter actorē ꝛ reū: latēs ꝛ fraudolēta ꝯuentio. vt vult glo. i. c. 3°. eo. ex quo sequtur ꝙ ambo peccāt colludēdo: cū frau dolēta ꝯuentio sit semp mala. Un̄. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 69. arᵒ. 2º. 3ᵐ sic ait. Dicēdū ꝙ accusator si colludat cum reo q noxi⁹ est: penā icurrit: ex quo pꝫ ꝙ peccat. Un̄ cū inducere aliquē ad peccādū sit pctm̄ vel q̄lscūqꝫ pticipē peccati esse. cū aplūs dicat dignos morte eos q peccātibus cōsentiūt: manifestū est ꝙ ēt reus pec cat cū aduersario colludēdo: nō tn̄ fm leges huma nas imponit sibi pena: qꝛ multa ꝯ leges humanas impunita relinqunt: q̄ ꝯ diuinū iudiciū sunt pctā. Sicut pꝫ de simplici fornicatiōe. qꝛ lex humana nō exigit ab hoie oimodā ꝟtutē q̄ paucoꝝ est. ꝛ nō po test inueniri i tāta multitudine popli quāta lex hu mana hꝫ necessarie sustinere. Uide ĵ collusio. Not. fm. D. Felinū in. c. rodulphus. de rescrip. i. 3ª. col. cir ca prin. ꝙ dr̄ illusio ab elusiōe. Nā illusio est q̄dam deceptio colorata. de. pª. de re. pmu. Elusio vero est frustratio indirecta ad actū q videt validus. de re sti. spo. c. i°. §. penul. ibi accusationē eludat.

¶ Utrū liceat reo i cā sanguinis dare aliqd accusa 7°
tori vt corrūpat eū vel vt desistat ab accusatiōe. Rn̄°. ex pcedēti pꝫ responsio ꝙ nō. Un̄. s. Tho. vbi ō im mediate. s. 2ª 2ᵉ. q. 69. arᵒ. 2º. pᵐ. post verba recitata sic sequtur. Qd̄ aliqs nō velit aliquod pctm̄ cōmittere vt mortē corporalē euadat cuius piculū i cā sanguinis imminet reo: est pfecte virtutis. qꝛ oium terribiliū maxi me terribile est mors vt dr̄ 3° ethico. Et ideo si reus in cā sanguinis corrūpat aduersariū suū: peccat qdē iducēdo eū ad illicitū. ñ aūt huic pctō lex ciuilis ad hibet remediū. ꝛ p tāto licitū cē dr̄. hᵉ. s. Tho. ex q° pꝫ a fortiori ꝙ ñ lꝫ i alijs casib⁹ dari aliqd accusato ri vt a iusta accusatiōe desistat. Uide i ꝟ. trāsac. §. 2°.

¶ Utrū vniuersalr liceat accusato calūniose se defen 8°
dere. Rn̄°. fm. s. Tho. ꝙ nō. Un̄. 2ª. q. 69. arᵒ. 2º. c. sic ait. Reo q accusat lꝫ se defendere veritatē occultan do quā ꝯfiteri nō tenet. p aliquos ꝯuenientes modos puta cū ñ rn̄deat ad q̄ rn̄der ñ tenet. hᵒ āt ñ est calū niose se dēfēder sꝫ magis prudēter euader. Nō aūt lꝫ ei vel falsitatē dicer vel ꝟitatē tacer quā ꝯfiteri tenet. neqꝫ ēt aliquē dolū vel fraudē adhibere: qꝛ fraus ꝛ dolus vim mēdatij hñt. ꝛ hoc ē calūniose se dēfēder.

¶ Utrū liceat accusato iudiciū declinare p appella 9°
tionē. Rn̄°. fm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 69. arᵒ. 3º. vbi sic ait. Di cendū ꝙ duplici de cā ꝯtingit aliquē appellar. Uno qdē modo cū fidentia iuste cause: qꝛ vꝫ iniuste a iu dice grauat. ꝛ sic licitū est appellare. sicut Paulus cesarē appellauit actu. 25. Hoc est. n. prudēter euade re. Un̄. 2. q. 7. dr̄ Ois oppressus liber sacerdotū si vo luerit appellet iudiciū: ꝛ a nullo phibeat. Alio mo do aliqs appellat cā afferēde more ne ꝯ eū iusta sē tētia proferat. ꝛ hoc est calūniose se defendere. qd̄ ē illicitū vt dcm̄ est. Facit. n. iniuriā ꝛ iudici cuius of ficiū impedit. ꝛ aduersario, suo cuius iustiā quan

tū pōt pꝛinbat. Et ideo sicut dr̄ .q.6.o.modo pu/
niēdus ē cuius appellatio iniusta pnūciatur.
10 ¶ Utrū ꝯdemnatus ad mortē possit resistere vel fu/
gere sine pctō. R̄c. ḃ3.s.Tho.2a.q.69.ar.vi°. ꝙ ali
quis dānaf ad mortē: dupl'r. Uno° iuste ⁊ sic ñ licet
cōdēnato se defendere: Licitū.n.est iudici cū resistē/
tē impugnare. Uñ relinquit ꝙ ex pte eius sit bellū
iniustū. Uñ indubitāter peccat. Pōt tñ fugere: qꝛ nul
lus ita cōdēnat ꝙ ipse sibi inferat mortē. s3 ꝙ ipse
mortē patiat. Et ideo nō tenetur facere id vñ mors
sequat: qd est manere i loco vñ ducat ad mortē: te
net tñ nō resistere agēti: qn patiat ꝙ iustū est cū pa
ti. Sicut ēt si aliqs sit ꝯdēnatus vt fame moriaf. ñ
peccat si cibū sibi occulte ministratū sumat. qꝛ non
sumere esset seipm occidere. Uñ nō pōt aliqs seipm
vel aliū a morte liberare ꝯ iustitiā resistendo vel ꝯ
ordinē iustitie. Alio° ꝯdēnaf aliqs iniuste: ⁊ tale iu/
diciū simile est violētie latronū. ⁊ ideo sicut l3 resi/
stere latronib⁹: ita l3 resistere i tali casu malis pricī
pib⁹ ⁊ fugere. nisi forte pp scandalū vitandū cū ex
hac aliq̄ grauis turbatio timeret. Nō.n.ol3 defen/
sio sui est licita: s3 solū q̄ fit debito moderamine. In/
nuit igr̄.s.Tho.talē distinctionē qꝛ vel iuste detinet
vel iniuste. Si iniuste. sic l3 fugere vel resistere cum
moderamine. Si vero iuste. vel detinet ad penam
sanguinis vel alterius debiti vel offense. Si pter pe/
nā sanguinis: sic nō l3 fugere. qꝛ nō posset esse sine in
iuria alteri⁹ ⁊ tenet facere pñiā vel satisfacere. Ar.
i glo.in.c.ius gētiū.di.p°. Hāc distinctionē innuit.s.
Tho.ibi Aliqs ꝯdēnaf ad mortē. ⁊c. Si vo dānet
ad penā sanguinis: tūc vel pōt fugere sine offensa vl'
resistētia alteri⁹ vel nō. Si 2°° nō pōt fugere sine pec
cato. Si p°° vel qrimus vtrū teneat fugere ⁊ sic nō
tenet. sicut legim⁹ de multis sāctis q potuissēt fuge
re ⁊c. vel vtrū possit fugere sine pctō. Et rñdet. fm
s.Tho. ꝙ sic. Ar. i glo.in.c. iter cetera. §. s3 cū his.
22.q.4.i fi. q̄ dicat ꝙ l3 reo corrumpe aliquē p vita
seruāda. Intellige ꝙ nō iteruenit pctm̄. facit tex.in
§.notādū.i fi.2.q.3.⁊.l.p°.ff.de bo.eoꝝ q morte si/
bi ꝯsci. Ubi tex. Ignoscendū cēsuerūt ei q sanguinē
suū qualitcūq3 redēptū voluit. Posset tñ dici ꝙ ista
loquit fm iura ciuilia q̄ indifferēter nō puniūt. Eo
dē modo dicēdū de cooparib⁹ ad fugā. Sed quid
de eo q iurauit redire ad carcerē. R̄c°. fm Pa.in.c.
si vo.de iuiu.col. 5°. ꝙ tenet obseruare ēt si subsit pe/
riculū mortis: dūmō carcer nō sit iniuriosus. De hoc
est glo.not.i de.pastoral.de re iudicata i.v.eundem
tuā.⁊ p Jo.an.i addi.specu.eo.ti°.sup rubrica.fac ꝙ
not. Bar.i.l.relegati.ff.de penis. Hec Pa. ꝯsentit.s.
Tho. Uide hoc vltimū.v.carcer.§.p. Angelica in
v.fugere.§.1°.tractās hāc difficultatē iter cetera po
nit.3a. P°.distinguēs iter publicū ⁊ occultū. Scd'o
vtrū fugiat vt i pctō pseuerare liceat vel non. Tertio
dicat ꝙ.s.Tho.videt tenere ꝙ tenet sumere cibū si
pōt: qd ipse nō credit. Circa pm. tñ notādū ꝙ vel iud
fugit de occulto oino. s.ꝙ nō sunt testes neq3 infamia
vel alia indicia. ⁊ tūc nō est dubiū ꝙ iniuste detinet.
⁊ sic pōt fugere sine dubio: vel accipit occultū. i. non
notariū: tñ iuridice detinet. s.p testes vel. ⁊c. Et tūc
nō videt esse dr̄ia iter occultū ⁊ manifestū i pposi/
to.ar.2.q.q.c.si quē.§.notādū.i glo. De.2°.vo non
est dubiū. Fugere.n.vt i pctō pseueret nō pōt eē sine
pctō. De.3°.i quo videt dicere ꝙ.s.Tho.dicat ꝙ te/
net sumere cibū ⁊ nō possit patiēter substinere p pñia
vel ad aliquē aliū bonū finē sicut aliqi sācti poterāt
fugere ⁊ tñ nō fugiebāt: hoc cū suppoitiōe nō di/
cit.s.Tho.vt3.ō.vbi sūt vba.s.Tho. Bene dr̄ ꝙ
pōt sine pctō comedere: qꝛ nō tenet sibi iferre mortē.
s3 ñ dr̄ ꝙ teneat comedere: qꝛ bñ pt patient sustinere.
¶ Utrū accusat⁹ possit vitatē negare. R̄c°. ḃ3.s.Tho. n°
2a.q.69.ar°.p.⁊ secūdo. vbi sic ait. Quicūq3 facit ꝯ
debitū iustitie peccat mortalr̄. Pertinet aūt ad debi
tū iustitie ꝙ aliqs obediat suo supiori i his ad q̄ ius
plationis se extēdit. Judex aūt superior est respū eius q
iudicat. ⁊ ideo ex debito tenet accusat⁹ iudici vita/
tē exponere quā ab eo ḃ3 formā iuris exigit. ⁊ ideo si
ꝯfiteri noluerit vitatē quā dicere tenet vl' si eā mē/
daciter negauerit: mortalr̄ peccat. Si vo iudex hoc
exigat ꝙ nō pōt fm ordinē iuris: nō tenet ei accu/
sat⁹ respondere s3 pōt vel p appellationē vel alr̄ lici/
te subterfugere. Mēdatiū tamē dicere nō l3. Hec.s.
Tho. Et ibidē ar°.2°.in prin.c.sic ait. Aliud est vita
tē tacere: aliud falsitatē pponere. quoꝝ pm.i aliq° ca
su licet: nō.n.aliqs tenet oēz veritatē ꝯfiteri. s3 illaz
solū quā ab eo pōt ⁊ d3 reqrere iudex ḃ3 formā iu/
ris puta cū pcessit ifamia sup aliquo crimie: vel nisi
aliq' expssa indicia apparuerint. vel ēt cū pcessit p/
batio semiplena. Falsitatē tñ pponet i nullo casu l3
alicui. Ad id aūt qd est licitū pōt aliqs pcedere vl' p
vias licitas ⁊ fini itēto accōmodatas qd ptinet ad
prudētiā: vl' p vias illicitas ⁊ pposito fini icōgru/
as qd ptinet ad astutiā q̄ exercet p fraudē ⁊ dolū.
quoꝝ pm. est laudabile. 2m. vo vitiosū. qd ē collusio.
Nec valet ꝙ dicēdo vitatē se pdit. qꝛ fm.c.d.s.ibi
ar°.p.pm. qñ aliqs ḃ3 ordinē iuris iterrogatur nō ip
se se pdit s3 ab alio pdit dū ei necessitas rñdēdi im
ponit p eū cui obedire tenet. Et ibidē.ad.2m.sic ait.
Mētiri ad liberādū aliquē a morte cū iniuria alte
ri⁹ nō ē mēdatiū simplr̄ officiosū: s3 h3 aliqd de p
nitioso ad mixtū. cū aūt aliqs mētit i iudicio ad ex
cusationē suā: iniuriā facit ei cui obedire tenet dū si/
bi denegat qd ei d3. s.ꝯfessionē vitatis. Et ibidē.ad.3m
sic ait. Ille q mētit i iudicio se excusando facit ⁊ ꝯ
dilectionē dei cui⁹ ē iudicium ⁊ ꝯ dilectionem pxi/
mi: tū ex pte iudicis cui debitū negat: tū ex pte accu/
satoris q punit si i pbatiōe deficiat. Pro maiori ite/
rū declaratiōe hui⁹ dubij qd ē satis difficile: notādū
ē qd dr̄.s.Tho.4°.di.19.q.2.ar°.3°.q.p°.ad.5m. vbi
sic ait. peceptū alicui factū a plato suo d pctō alteri⁹
publicādo i eo cāu i q̄ publicari ñ d3 pt fieri i iudic°

vel extra. sed extra iudicium peccat precipiens. nec ille cui precipitur obedire tenetur: Si autem in iudicio ordine iuris exigente iudex aliquem precipiat ut peccatum suum vel alterius fateatur: non peccat precipiendo. quia ipse non exigit sed accusatio cui iudex ius reddere debet. et tunc tenetur quis profiteri ad preceptum iudicis peccatum suum vel alterius vel appellare: si contra ordinem iuris ei precipiatur. et tunc publicans peccatum occultum vitat maius malum. scilicet disciplinae iuris enumerationem: tamen iudex deberet dissimulare quantum posset ne tale preceptum faceret: salvo ordine iuris. et precipue in capitulo ubi magis per equitatem procedendum est quam secundum rigorem iuris. Et in. q. de virt. q. 3. ar. 2. ad. 13m. sic ait. Prelato non est obediendum contra preceptum christi secundum illud actuum. 4. Obedire oportet deo magis quam hominibus. Sed et ille prelatus qui precipit contra mandatum christi a peccato non excusatur adeo si prelatus precipiat quod aliquid dicat. quod corrigendum sciuerit: vel quod sciuerit de peccatis alterius: intelligendum est preceptum eius sane: in casu in quo ipse potest precipere secundum ordinem institutum a christo vel a iure: quod si expresse contra hunc ordinem preceperit: non est ei obediendum: In quibuscumque tamen casibus secularis vel ecclesiasticus iudex potest iuramentum exigere: sive in via denunciationis sive in via inquisitionis: sive in via accusationis. In illis etiam casibus potest prelatus in religionibus per preceptum obedientie suos subditos obligare. hec ille. Et in quol. 5. ar. 16. sic ait. Si adulterium sit omnino occultum: non debet peccatum suum in iudicio fateri: nec debet ab ea exigi iuramentum de veritate dicenda. quia occulta soli divino iudicio reseruantur: secundum illud. 1. corinth. 4. Nolite ante tempus iudicare. Sed quando de adulterio precessit infamia: vel aliqua signa evidentia apparent: que vehementem suspitionem facere possunt: vel quando est semiplene probatum: tunc debet ab ea exigi iuramentum de veritate dicenda et ipsa tenetur fateri veritatem. hec ille. Et iterum. s. Tho. 2a. q. 33. ar. 7. 5m. sic ait. Prelato non est obediendum contra preceptum domini secundum illud actuum. 5. Obedire oportet deo magis quam hominibus. Et ideo quando prelatus precipit ut sibi dicatur quod quis sciuerit corrigendum: intelligendum est preceptum sane: salvo ordine fraterne correctionis: sive preceptum fiat communiter ad omnes sive ad aliquem specialiter. Sed si prelatus expresse preciperet contra hunc ordinem a domino constitutum: et ipse peccaret precipiens. et ei obediens. quasi contra preceptum domini agens. Unde non esset ei obediendum: quia prelatus non est iudex iudiciorum occultorum sed solus deus. Unde non habet potestatem precipiendi aliquid super occultis nisi inquantum per aliqua inditia manifestantur: puta per infamiam vel per aliquas suspitiones: in quibus casibus potest prelatus precipere eodem modo sicut et iudex secularis vel ecclesiasticus potest exigere iuramentum de veritate dicenda. Vide. s. Iu. mendatium. §. 5. et. 6. et. Iu. iurare. §. 13.

12 ¶ Pro declaratione eorum que dicta sunt in precedenti. §. Notanda sunt quedam que dicit Hen. de gan. quol. 8. ubi sic ait. Quanto homo tenetur magis seipsum diligere ex charitate quam proximum: tanto magis debet circa seipsum opera charitatis exercere: nunc autem opus charitatis summum hominis erga proximum est: cum peccatum eius occultum est cum ad correctionem occultam exhortari: Nullo autem modo peccatum eius publicare nec tamen sit proditor criminis quam corrector: si ergo habet peccatum occultum solus debet se corrigere quia contra charitatem est crimen suum prodere. Et contra charitatem est ab homine petere. quod est contra ipsam charitatem facere: Petitur ergo a subdito sive cum iuramento sive non ut in aperto fateatur crimen suum occultum si non sit contra ipsum super facto suo infamia vel suspitio talis ut contra ipsum per inquisitionem opus sit procedere: est contra charitatem: et ideo in isto casu non tenetur ei obedire quia preceptum dei in hoc obuiat. Unde cum illicitum sit facere sub iuramento quod non licet facere omnino sine iuramento: si prelatus petat sub iuramento ut dicat de eo subditus veritatem quam nouit: non debet ei in hoc obedire: neque se ad tale iuramentum astringere. Ulterius si astringat ipsum generali iuramento ad dicendum veritatem super interrogatis: et postea petat specialiter sibi dici veritatem casus predicti. dico quod non tenetur ei respondere quia iuramentum generale non intelligitur nisi de delictis que iurans sine offensa dei facere potest: et que ille cui iuratur debet et potest sine peccato petere. hec ibi conformiter dictis. s. Tho. Unde. s. Tho. quol. 8. ar. 13. sic ait. Si peccatum fratris non sit adeo occultum quin per aliquas suspitiones in multitudinis notitiam veniat vel multorum scandalum oriatur: iam peccatum non solum nocet illi sed multis: et quia bonum multitudinis preferatur bono unius: ideo prelatus debet disquirere veritatem de facto ut scandalum multitudinis cesset vel per penam peccantis vel per eius excusationem. scilicet ut purget se: adeo in tali casu potest precipere sciens crimen fratris ut reuelet: et ille cui precipitur tenetur prelato obedire. Sic. n. cum non sit omnino occultum crimen pertinet ad iudicium prelati. s. §. 14. et aliquid. i. §. 3.

¶ Pro maiori declaratione adducam aliqua dicta. i 3 Pa. et pm. est. in. c. cum super. de confes. ubi post lecturas ibi oppono etc. sic ait. Quando est certum quod aliquis sit publice diffamatus tenetur respondere: sive agatur contra eum per viam accusationis/inquisitionis/vel exceptionis. tam ciuiliter quam criminaliter: et tenetur se purgare: quod si renuerit/punitur ut conuictus: Quando autem non est diffamatus/nec conuictus nec confessus/non debet interrogari. hec ille. Item in. c. qualiter et quando. el primo. de accus. circa fi. ibi vers. quero. Nunquid super occultis circumstantiis criminis testes sunt interrogandi. Inno. et Hosti. concludunt quod sic. Satis est enim quod crimen non sit occultum: sed si esset infamatus de fornicatione in genere. et mulier esset incerta non debet testis reuelare hanc fornicationem: quia est occulta. quod est notandum: sed si mulier esset infamata: tunc testis debet super hoc deponere etiam si prius iurasset extra iudicium hoc non pandere: quia aut quando iurauit cogitauit testis hunc casum et tale iuramentum est temerarium. Ad hoc arg. in. c. p. de iure iur. li. vj. et hoc est verum nisi habuisset in confessione quia tunc non debet reuelare etiam si producatur /ut testis: quia scit ut deus: et producitur testis ut homo: ut i. c. sacerdos. de offi. or. et i. c. dilect. de exce. prela. Sed caue tibi quia non dicatur peccatum reuelatum in confessione ex eo quod quis dicat amico/et hoc tibi dico in confessione/ et

p similia verba: sꝫ opꝫ ꝙ dixerit i ꝯfessiõe ad salutẽ anime. vt Inno. singuli: dicat in. c. oĩa vtriusqꝫ sexus de peni. ⁊ re. Et hoc bñ not. Hec Pa. vide. s. eo. c. §. 5. Itẽ idẽ Pa. de appella. i. c. bone memorie el. §. sic ait. Unũ dictũ notabile quotidianũ posuit hic Inno. di. ꝙ vbi delictũ est notoriũ sꝫ ignoraꝛ psona delinquẽs: puta qꝛ repiꝛ hõ mortuus in strata/ vel furtũ cõmissũ i appotecha: põt iudex sine alicui⁹ citatione ex offi° suo inquirere: nõ tñ ꝯ certã psonã sꝫ gñralr. Et si aliq noiant i illa inqsitiõe gñrali dꝫ postea pcedere spãlr ꝯ illos: qꝛ pcessus fact⁹ i gñrali inqsitione: nõ facit fidẽ i spãli qꝛ pars nõ fuit citata nec vidit iurari testes ⁊ similia. Et hãc praticã dicit seruare totũ mundũ. Et hoc idẽ firmat Bar. in. l. si. ff. de qõ. hec ille. Uide i ṽ. inqsitor. §. 7. ⁊. 8. Aliud dictuꝫ ponit Pa. i. c. p. de depo. faciẽs ad ppositũ: vbi sic ait i vlt° notabili. Puto ꝙ quẽadmodũ ꝯ laicã sufficit vnus bon⁹ testis ad torturã: vt ẽ glo. not. i. l. 3ª. C. ad. l. iul. maie. ita ⁊ ꝯ clericũ: nec est verũ ꝙ infamia semp sufficiat ad torturã: sꝫ dꝫ distingui vt nõ. Bar. i. l. ꝯ minor. e. §. tormẽta. ff. de qõi. vñ plus operaꝛ qñqꝫ vn⁹ testis ꝯ veritate. qꝫ fama. Facit ꝙ diri i. c. veniẽs. de test. el. §. Itẽ i. c. cũ dilect. ꝯ accus. sic dicẽ idẽ Pa. ꝙ gñrales inqsitores pñt pcedere ad iqrendũ de veritate criminis ẽt nõ receptis testib⁹ sup isamia: satis. n. est ꝙ eis ꝯstat de isamia pp frequẽtẽ clamorẽ. Secus i delegato ad vnã causã tñ. hec ille. Itẽ Pa. i. c. litras de psũptio. dicẽ i glo. penl. ꝙ sufficiat leue argumẽtũ q° ad facultatẽ ingrẽdi ꝯ aliquẽ nõ ꝙ sit ꝯuict⁹. Hec ille. In. c. vo cũ dilecti de accu. dicẽ idẽ Pa. post Host. ⁊ ꝯ Inno. ꝙ ex leui psũptiõe nõ põt inqri de crimine vt i. c. qualr. ⁊ qñ: ⁊ sic videtur sibi ꝯri⁹: sꝫ põt dici ꝙ leuis psũptio sufficit ad inqrendũ de fama sec⁹ ꝯ crimie: vel ꝙ leuis sufficit ad inqsitionẽ gñralẽ secus ad spãlẽ: vel ꝙ leuis sufficit qñ pcediꝛ ad correctionẽ subditi regularis vide i. §. 17. vel ꝙ leue sufficiat qñ ẽ sufficiẽter pbatum.

§. 4 ¶ Iuxta pdicta mouenꝛ qdã dubia. P°. ẽ. Qñ maleficiũ est publicũ: ⁊ psona ignoraꝛ: vtrũ iudex possit pcedere: ⁊ ille q fecit vel q sciuit teneaꝛ ppalare. Re. p. quãtũ ad hoc ꝙ plat⁹ possit pceder gñralr/ satis pꝫ ex dictis. s. s. Tho. ⁊ Pa. maxime i. c. bone memorie de appel. el. p. vbi dr expsse post Inno. ⁊ Hosti. ꝙ tot⁹ mũdus sic praticat. Scdo vtrũ possit pcedere spãlr: ⁊ ille q fecit vel sciuit teneanꝛ ẽ valde dubiũ. vñ dr ꝙ ãno. 1269. fuit ppositũ istud dubiũ i capitulo gñrali parisi⁹ celebrato: corã mulꝭ doctorib⁹: ⁊ qdã dixerũt ꝙ teneꝛ: qdã dixerũt ꝯriũ. Et dr ꝙ. s. Tho. tenuit pmã ptẽ q tũc ibi erat. Et ad hoc facit regula. d. s. supra posita vbi dr ꝙ qñ iudex põt pcedere: illi teneꝛ rñdere. Ad hoc ẽt facit dictũ Petri de palude. 4°. di. 19. ar°. vlt° i solutõe argumẽti vbi sic ait. Qñ ẽ certũ ꝙ iudex iniuste inqrit: vt puta qꝛ nõ pcessit accusatio/ vel clamosa insinuatio: nec isamia illi⁹. nec factũ ẽ diuulgatũ. neqꝫ denũtiatũ nec in spãli: puta talis fecẽ tale crimẽ vel i tali loco ẽ factuꝫ tale crimẽ. vbi iacet occasus. sꝫ nesciꝛ a quo: nec i generali. puta tale monasteriũ est diffamatũ de dissipatiõe religiõis: tũc. n. nõ teneꝛ nec de se nec de alio qꝛ ille nõ est suus iudex i hoc. Hec ille. Ubi videꝛ expsse se innuere ꝙ qñlꝫ istoꝝ sit sufficiẽs ad inqsitionẽ in q° teneaꝛ rñdere. Sꝫ iter ista est qñ factũ/ ẽ diuulgatuꝫ ꝙ ẽ i pposito nro. In ꝯriuꝫ expsse ẽ dictũ s. allegatũ Pa. post Inno. ⁊ Host. i. d. c. bone memorie: ⁊ similiter aliud dictũ. e. Pa. s. allegatũ i. §. pcedẽti. d. c. qualr. ⁊ qñ. §. q dicit qñ adulteriũ ẽ publicuꝫ ⁊ mulier est secreta: ꝙ nõ dꝫ reuelare. Uñ saluo semp meliori iudicio: ego sic dicerẽ. sꝫ ꝙ possũ dicere ex dict s. Tho. ⁊ Pa. ꝙ qñ factũ ẽ notoriũ ⁊ psona est de hoc suspecta vel isamata ꝙ tũc teneꝛ tã reus quaꝫ alij ppalaꝛ. Si vero psona nõ ẽ isamata: ⁊ñ sũt tot testes hoc sciẽtes q pñt sufficiẽter pbare: ẽt tũc tenẽtur manifestare. Uñ ꝯcludẽdo fm. s. Tho. 2ª 2e. q. 69. ar°. 2°. s allegato ꝙ qñ nõ pcessit isamia. s. psone: nec sufficiẽtia inditia: nec semiplena pbatio/ tũc nõ tenẽtur. Et si spãlr interrogenꝛ debẽt vel p appellatiões vl alio° subterfugere vel nõ rñdere vel dicere ꝙ pbet: ⁊ ꝙ petit iustitiã/ vel sꝫ aliquos sophisticę rñdeꝛ: qꝛ ex quo i hoc nõ est suus iudex nõ teneꝛ rñdere: sꝫ itẽtionẽ iudicis i ṽ. iurare. §. 13. Si vero aliqđ istoꝝ pcessit. s. fama vel testes sufficiẽtes sunt: puta duo testes: vel sũt sufficiẽtia inditia q causãt suspitionẽ vehemẽtẽ: vel pcessit semiplena pbatio q fit p vnũ testẽ de visu omni suspiciõe carẽteꝫ: vel p plura inditia: tũc teneꝛ/ alias nõ. Ad illa q allegaꝛ i ꝯriũ p s. Tho. vel p Pe. de pal. dr p ꝙ nõ ẽ bñ certũ ꝙ ipe sic rñderit. Ad regulã aũt i q dr ꝙ qñ potest pcedere tũc teneꝛ rñdere: dr ꝙ itelligiꝛ qñ põt pcedere spãlr: similr dr ad dictũ Pe. de pal: ꝙ intelr qñ factũ est publicũ: ⁊ ẽ psona cũ aliq illaꝝ ꝯditionũ que sunt dicte. s. isamia ⁊c. In illis qõnib⁹ ppositis parisius i caplo gñrali vbi. s. dr ꝙ fuit determinatuꝫ p 4°
illos magros: ꝙ si vnus solus accuset aliquẽ ꝯ aliq° crimine ꝙ a nullo alio sciaꝛ qꝫ accusante ⁊ accusato: ꝙ platus nõ põt pcipe: ⁊ peccat si pcipit/ nec tenetur rñdere/ sꝫ dicat vt. s. Nec põt pape ꝙ corã se solo vel corã accusante vel qbuscũqꝫ alijs: qꝛ i hoc non est iudex. Intellige qñ nõ ẽ aliter isamat⁹ ⁊ factum notoriũ nõ ẽ. Si vo factũ est notoriũ ⁊ appareret vn⁹ testis ñ p modũ accusatoris/ sꝫ p modũ testis q deponeret de visu ⁊ cẽt bon⁹ testis carẽs oi nota: tũc videreꝛ semiplene pbatũ ⁊ tunc tenereꝛ rñdere: ⁊ a fortiori si cẽt aliqđ aliud inditiũ cũ tali teste ⁊ notoria facti. vide i pcedẽti. §. quõ vn⁹ testis bon⁹ solus suffic ad torturã ⁊ aliqñ plus pbat qꝫ fama: vñ si ẽt factũ nõ cẽt notoriũ vn⁹ talis testis sufficeret. Cõsentit Angelus i ṽ. inqsitio. §. xi°. Rosella i ṽ. correctio. 2°. §. 4. dicẽ ꝙ si eps hꝫ isamatũ aliquẽ ꝯ aliquo crimie: ⁊ qꝛñ plene ẽ pbatũ admonet vt q sciũt dicat: tũc qlꝫ idistincte teneꝛ ꝯponer qcqd scit lꝫ ñ pcesse

rit monitio:ꝛ ſ; ñ poſſit ꝓbare:qꝛ tūc ſi venit vt de/
nūtiet ſ; teſtificef ꝯ eo ꝙ ſat. Fallit i filijs ꝛ parētib⁹
q nō admittunf. C. ꝯ teſti. l. parētes. Si āt nō extat i
famia ꝯ aliquē ſ; i gñrali inqrif vt fit cōiter: tenef
talē admoner ſ; ordinē euāgelicum vt ꝓuideat ꝛ
emēdet qḋ fcē ꝛ ſatiſfaciat ep̄o ꝑapiētū:alias ſi nol
luerit/ſi pōt ꝓbare tenef reuelar:alr erit excōicatus.
S; ſi ꝓbare nō pōt nō tenef vt dicit glo. i. c. ſacerdoſ
de peni. di. vi. ꝛ. vi. q. i. c. ſi oia. Si tñ eſſet tal̄ ꝓlat⁹
ꝙ ſecrete ꝓuidere vellet. deberet ſibi ſecrete tanq̄; pri
dicer. S; cū cōiter ep̄i ꝑapiāt vt eis dicat tanq̄; iudi
ci/ꝛ i iudiciali foro nō tenef niſi ꝯ eo qḋ ꝓbari pōt.
Qḋ dictū de admonitiōe qñ pōt ꝓbar videf eē ꝯ
ꝯſilio nō ꝯ ꝑcepto ſ; Pe. de pal. 4. di. 19. q. vlt. ar.
vlt. ad ar. In dubio ꝑſumēdū eſt ꝓ iudice. vide ali
quid. ē. c. c. §. 12. ꝛ ꝟ. inquiſitio. §. ſi.

15 Secḋ; dubiū ē qñ aliqs ē īfamat⁹ i vno crimie ita
ꝙ iudex pōt ꝓcedere ꝯ illo ꝛ ponere ad qōnes: vtrū
ille iudex poſſit inqrer de alijs criminib⁹ vl̄ ꝯ circū/
ſtācijs occultꝭ. Rñ. ſ; Pe. de pal. 4. di. 19. ar. vlt. ar
ſi. vbi ſic ait. Eo ipſo ꝙ hō ſ; vnicū crimē ꝓp qḋ iu
dex iuſte ꝓcedit ꝯ eū i illo crimie/ex hoc ipſo ꝯ alijs
pōt inqrere: qꝛ nō p occultatiōe; pctī ſ; pctōꝛis: ꝯ oc
cultꝭ hō nō pōt iudicare. Ubi ergo iā p vnū crimē ē
diffamat⁹ ēt de alijs d; dicer ꝟitatē. Et ſimilr ſi ſo/
cij ſui ſūt i tali ſtatu ꝙ iuſte ꝯ illos agi pōt ꝓ vnico
crimie ēt de oib⁹ pōt. ꝛ d; eos ꝓdere qñ ipſorū cor/
rectionē nō ſperat: maxie quū pctm̄ illoꝝ ſit i ꝑiclm̄
coitatꝭ: vt qꝛ ſcit eos fures ꝛ latrones ꝛ īpenitentes.
Nā illū q iā penituit accuſare nō d; niſi iuſte noia/
tum de ipſo iterrogaref. Hec Pe. Cōſentit Angelus
de are. i ſuo trac. maleſi. i ꝟ. inqſitio. §. 11. Itē idem
Pe. ibidē. Aut certū ē ꝙ iudex inqrit ꝯ crimie i ca/
ſu i quo pōt de iure ꝛ tūc tenef ſibi dicere ꝟitatē: tā
de ſe q̄; de alio: qꝛ mētiri i iudicio ē mortale: aut cer
tū ē ꝙ ipſe iniuſte inqrit: ꝛ tūc nō tenef/nec valet cō
feſſio ꝑ torturā. Secus ſi ſponte ꝛ ſine tortura ꝯfite/
ref ſ; Pe. de ancha. i c. ſ. de homic. Uide ad ma
teriā i ꝟ. iqſitio. p totū/ꝛ ꝟ. iqſitor. §. 10. ꝛ ſeqntib⁹.

Adam.

Dā fuit imediate ꝓduct⁹ a deo pfect⁹: cor i/
a mortal ꝛ icorruptibil corruptiōe paſſiua: idi
gebat tñ cibo ꝛ dormitiōe. ꝛ niſi comediſſet
fuiſſet mortu⁹. Quātū aūt ad aiā; fuit creat⁹ i grā
ꝛ ꝟtutib⁹ oib⁹ ꝛ fide ꝛ habitib⁹ nālib⁹ itegris ꝛ pfect.
Et q̄uis ñ eēt icōuenies dicer ꝙ vidit diuinā eēntiā
ꝛ ſic fuiſſet btūs: tñ ſ; cōe; opinionē ñ vidit diuinā
eſſētiā nec pfecte cognouit gloriā btōꝝ vl̄ eſſētiā an
geloꝝ/nec ex hoc affligebaf: qꝛ cognoſcebat hoc ad
eū ñ ptinef ſ; illū ſtatū. Iſta tñ pfectiori mō cogno/
ſcebat quā nos poſſim⁹ nālr cognoſcere: ita ꝙ cogni
tio ſua erat media iter ſciā; nr̄a; ꝛ btōꝝ: ꝛ q̄ſi atti/
gebat ad cognitōe; angloꝝ: ꝛ hūit oē; cognitiōem
poſſibilē nobis nālr. Et q̄uis cognit⁹ ſua eēt ſimilis
nr̄e q̄ꝫ ad modū itelligēdi: qꝛ itelligebat p ꝓhātaſ/
mata ꝛ diſcurrēdo: hēbat tñ ēt ſciā; ſupnālē iqātū;
hūit a deo oē; hitū ſciētificū oiu; rez ſcibiliū a nobis
nālr: ꝛ hūit cognitōe; gratuitā i excellēt. Uñ pſcauit
icarnatōe; xp̄i ꝛ alia q ſcim⁹ p fidē: ꝛ ñ potuiſſet de
apiri tñ cognouit futura ꝯtigētia: nec cogitatōes
cordis. nec pſcauit ſuū caſū. Hec oia ponit. s. Tho. diffu
ſe. p. pte. q. 94. p totū. ꝯ ꝟita. q. 18. q̄ſi p to. 2. ſe. di. 23

Pctm̄ Ade fuit ſupbia eo ꝙ appetijt qḋdā ſpūale
bonū ē ſuā mēſurā ꝙ ptinet ad ſupbiā. vñ pm̄. qḋ ior
diate voluit fuit ꝓpā excellēt. Uñ iobediētia in eo
cāta fuit ex ſupbia: ꝛ ſic ſupbia fuit prior q̄; iobediē/
tia. Uñ aug. ad oroſiū ait. Hō elat⁹ ſupbia ſuaſioni
ſpentꝭ obediē ꝑcepta dī ꝯtēpſit. Silr pctm̄ gule ori
natū fuit ex pctō ſupbie. vñ dr̄ gen. 3. vidit mulier ꝙ
lignū eēt bonū ad veſcēdū ꝛ pulcꝝ oculꝭ aſpectuqꝫ ꝯ
lectabile ꝛ tulit ꝯ fructu ei⁹ ꝛ comedit. Ipa tñ bōitaſ
ꝛ pulchritu cibi ñ fuit pm̄ motiuū ad peccādū ſ; po/
ti⁹ ſuaſio ſpentꝭ q dixit. Aperienf oculi vri ꝛ eritꝭ ſicꝫ
dij. qḋ appetēs mulier ſupbiā incurrit. Appetit⁹ ēt
ſciē fuit cāt⁹ ex iordiato appetitu excellēt. Uñ i ꝟbiſ
ſpentꝭ ꝑmittif. Eritꝭ ſicꝫ dij. Et poſtea ſubdif. Scien
tes bonū ꝛ malū. Uñ ꝑ fuit pſuaſio ſpentꝭ: ꝛ ſtatim
poſt ſuaſionē iuaſit mētē ei⁹ elatio/ex q ſequtū ē ꝙ
crederet ꝟū; eē qḋ demon dicebat. Uñ Aug⁹. 11. ſup
gen. ad litte. ait. Uerbū ſerpentꝭ mulier ñ crederet a
bona atqꝫ vtili re diuit⁹ eē ꝓhibitos: niſi ia; ineſſet
mēti amor ille ꝓprie poteſtatis/ꝛ quedā de ſe ſup
ba pſumptio. Hec. s. Tho. 22. q. 63. ar. 2.

Sciēdū ꝓp illḋ ꝟbū. Eritꝭ ſicut dij ſcientes rc. ꝙ
vterqꝫ. s. diabol⁹ ꝛ pm̄⁹ hō/iordiate diuia; ſilitudi
nē appetiit: neuf tñ coꝝ peccauit appetēs ſimilitu/
dinē nāe diuie. s. ꝙ eēt de⁹ ſ; nā;: eo ꝙ ñ pōt cadere i
appbēſiōe ſapientꝭ/ſicꝫ ipi erāt añ pctm̄/eē poſſibile:
ſ; pm̄⁹ hō peccauit ꝑncipalr appetēs ſilitudie; dei
q̄ꝫ ad ſciā; boni ꝛ mali ſicꝫ ſpēs eis ſuggeſſit vt. s.
p ꝟtutē ꝓprie nāe determiaret ſibi qd eēt bonū/ꝛ qd
eēt malū ad agēdū/vl̄ ēt vt pſeip; ꝑcognoſceret qd
ſibi bōi vl̄ mali eēt futuꝝ: ꝛ ſcḋario peccauit appetē
do ſilitudie; q̄ꝫ ad ꝓpriā ptātē opandi: vt. s. ꝟtute
ꝓprie nāe oparef ad btitudie; ꝯſequēdā. Uñ Aug.
dicit. 11. ſup gen. ꝙ mēti mulieris ihēſit amor ꝓprie
ptātꝭ. S; diabol⁹ peccauit appetēs ſilitudie; dī q̄ꝫ
ad ptātē. s. vt poſſet ꝯſeq btitudie; ſine auxilio grē
dei. Quātū ad aliqd igr vterqꝫ deo eqparari appe
tijt iquātū. s. ad aliqd vterqꝫ ſibi inniti voluit ꝯtēpto
diuie grē ordie. Hec. s. Tho. 22. q. 63. ar. 2. Pro quo/
rū declaratōe. Notādū ē ꝙ Adā. ꝛ pm̄⁹ Anglꝰ ap
petierūt eē ſicꝫ dij/vt cōit dr̄. Hoc ſic d; itelligi. s. ꝙ ſicꝫ
de⁹ ſua ꝓpria ꝟtute h; btitudinē ꝛ ſcit oia q ſibi ꝯ
ueniūt a ſeipo: ita Adā appetijt vt p ſeipſu; ſciret: ꝛ
poſſet ꝯſeq btitudie;/vt dictū ē. i. appetijt: iſta ꝛ ñ ap
petijt ꝙ hēret adiutoꝝ per grām dei: ꝛ iſto appetijt
qḋdā qḋ ē ſimile deo. Itē notādū ꝙ nō appetijt bti/
tudinē ſiñ grā iſto ꝙ crederet poſſe illā ꝯſeq ſiñ grā
qꝛ cū eēt ſapiētiſſim⁹ ñ potuit appbēder ante pctm̄

vt possibile:ꝛ ex ꝯñti ñ potuit appetere: qꝛ appetit⁹ ẽ solũ possibiliũ:ſʒ appetijt ipaʒ btitudíeʒ vl̃ sciaʒ ẽẽ nõ pappetẽdo graʒ ad qd̃ tenebaꝛ. Et sic peccauit.

5 ¶ Pctm̃ pmi hoĩs ñ fuit grauı⁹ oĩb⁹ alijs pctĩs hu manis ſʒ spẽʒ peccati. Et ñ.n.supbia ſʒ suũ genus hẽat quãdã excellẽtiã inter alia pctã: maioꝛ tñ ẽ su/ pbia q̃ qs inordiate deũ negat/vel blasfemat q̃ȝ su/ pbia q̃ qs inordinate diuinã similitudinem appetit qualis fuit supbia pmoꝝ parentũ: ſʒ ſʒ ꝯditioneʒ psonaꝝ peccãtiũ pctm̃ illd̃ hũit maximã grauitatẽ pp pfectõeʒ stat⁹ ipsoꝝ. ꝛ ideo dicẽdũ ẽ ꝙ illud pctm̃ fuit qdẽ ſm qd grauissimũ nõ tñ simplr̃: pctm̃ vero Ade ſʒ ꝯditionẽ psõe fuit grauı⁹ pctõ Eue: qꝛ Adã erat pfectioꝛ muliere: ſʒ v̾o gen⁹ pcti fuit equale/qꝛ vtriusq̃ȝ pctm̃ fuit supbia. Uñ ſʒ Aug. xi. sup gen. pctm̃ coꝝ fuit ipar sexu. ſʒ pari statu. ſʒ v̾o spẽʒ sup bie grauı⁹ peccauit mulier triplici rõne. P°. qdeʒ qꝛ maioꝛ elatio fuit mulieris q̃ȝ viri: mulier. n. credidit verũ eẽ qd̃ serpẽs suasit. s. ꝙ deus ꝓhibuit ligni esuȝ ne ad eius similitudinẽ puenirẽt. ꝛ ita dũ p esũ ligni vetiti dei similitudinẽ ꝯsequi voluit: supbia eius ad hoc se erexit ꝙ ꝯ͂ dei volũtatẽ aliqd voluit obtinerẽ. Sʒ vir nõ credidit hoc eẽ veꝝ. vñ nõ voluit ꝯseq̄ di uinã similitudinẽ ꝯ͂ dei volũtatẽ ſʒ i h° supbiuit qꝛ voluit eã ꝯseq̄ p seipm̃. vt. ŏ. §. pcedẽti dictũ ẽ. Scdõ qꝛ mulier nõ solũ ipsa peccauit sed ẽt viro pctm̃ suggessit. vñ peccauit ꝛ i deũ ꝛ i ꝓximũ. Tertio i h° ꝙ pctm̃ viri diminutũ ẽ ex hoc ꝙ i pctm̃ ꝯsẽsit ami cabili quadã beniuolẽtia qua plerũq̃ȝ fit vt offenda tur deus ne hõ ex amico fiat inimicus: vñ grauius punita. est gen. 3°. lxc. s. Tho. 2ª. q. 63. ar° 3°. ꝛ. 4.

¶ Adiuratio.

a Diuratio qd est. R̾. ſm. s. Tho. 2ª. q. 90. ar° p. ꝙ ẽ ordiatio alicui⁹ creature ꝯfirmata per aliqd̃ diuinũ: obsecrando q̃ȝ̃ ad equales vel digniores vel pcipiẽdo p cõparationẽ ad iferiores. Sicut. n. hõ seipm̃ põt ordiare ad aliqd agẽdũ p re uerẽtiã diuini nõis. qd̃ inducit ad ꝯfirmatõeʒ imo/ bilẽ sue ꝓmissiõis qd̃ dr̃ iuramẽtũ: ita alios ordiaꝛ põt p reuerẽtiã alicuius diuini q̃ est adiuratio ꝛ i/ dinatio ad aliqd faciẽdũ: ꝛ si fiat cũ debitis circũ/ stãtijs ẽ act⁹ latrie sicut iuramẽtũ. Uñ ecctia vtitur adiuratõe ẽt ad deũ. dicẽdo p sãctã crucẽ tuã. ꝛc. ꝛ ſʒ. d. Archi. flo. 2ª. p. ti°. x°. c. 8. sic diffiniꝛ. Adiuratio est iducere aliquã psonã vel creaturã ad aliqd faciẽ dũ vl̃ nõ faciẽdũ ex iuocatõe alicui⁹ rei sacre. h° ille.

b ¶ Utrũ sit licitũ hoĩes adiurare. R̾. ſʒ. s. Tho. vbi ŏ. ꝙ ẽ dr̃a iter ordiatõeʒ q̃ qs ordiat seipm̃ p iuuo/ catõeʒ nõis diuini ad aliqd faciẽdũ: ꝛ ordiatõeʒ q̃ ordiat alios qꝛ hõ ẽ suoꝝ actuũ dñs: nõ aũt est dñs eoꝝ q̃ ab alijs sũt agẽda. ꝛ iõ sibiipsi põt necessita/ tẽ iponere p diuini nõis iuocatõeʒ. qd̃ ẽ iuramẽtũ: ñ aũt põt hãc necessitatẽ alijs iponere nisi subditꝭ quos põt ex debito pstiti iuramẽti cõpellere. Si er° aliqs p iuocatiõnẽ diuini nõis vel cuiusʒ rei sacre aliqui nõ sibi subdito adiurãdo necessitatẽ agẽdi aliqd i/ ponere intẽdat/sicut iponit sibiipsi iurãdo: talis ad iuratio illicita est: qꝛ vsurpat ptãtẽ i aliũ quã nõ hʒ: tñ pp aliquã necessitatẽ supiores inferiores suos tali genere adiuratiõis ꝯstringere pñt. Si v̾o intẽdat so lũmodo p reuerentiã diuini nõis vel alicuius rei sa/ cre aliqd ab aliquo obtinere absq̃ȝ necessitat̃ ipsi/ tiõe: talꝭ adiuratio licita ẽ respũ quoꝝlʒ. h°. s. Tho.

¶ Utꝝ liceat adiurare demones. R̾°. ſʒ. s. Tho. vbi ŏ. ar°. 2°. qꝛ duplex est adiurãdi modus. Un⁹ qdẽ p modũ depcatiõis vel iductiõis ob reuerẽtiã alicui⁹ sacri. Ali⁹ ẽ p modũ ꝯpulsiõis. p°. non lʒ demones adiurare: qꝛ ille modus adiurãdi vr̃ ad quãdã beni uolẽtiã vel amicitiã ptinere q̃ nõ lʒ ad demones vti: ꝛ isto° loqtur Origenes sup Mathe. vbi dicit. Nõ est ſʒ ptãtẽ datã a saluatore adiurare demonia: iu/ dicaũ. n. est hoc. ꝛ ex isto sequiꝛ ꝙ nigromãtici male faciũt vtẽdo adiuratõib⁹ ꝛ iuocatõib⁹ demonũ ad aliqd ab eis addiscẽdũ vl̃ adipiscẽdũ. Uñ Christo Mar. p. exponẽs illud v̾buʒ obmutesce ꝛ exi ab eo: Salutiferũ hoc nobis dogma daꝛ: ne credam⁹ de/ monib⁹ quãtũcũq̃ȝ denũtiẽt v̾itatẽ. Uñ aptus. i. cor iiii. Nolo vos fieri socios demonioꝝ. Ex quo ẽt pʒ ꝙ male dicũt q dicũt ꝙ lʒ vti iuocatõe demonũ ad destruẽda malefitia. Secũdo aũt mõ adiuratõis lʒ nob ad aliqd vti ꝛ ad aliqd ñ. Lʒ. n. demones i cur su huius vite nobis aduersarij ꝯstituant: nõ tñ eoꝝ act⁹ nře dispositioni subduntꝛ. ſʒ dispositiõi diuine ꝛ sãctoꝝ angeloꝝ. qꝛ vt dr̃ p Aug. 3°. de tri. Spũs de sertor regiꝛ p spũm iustũ. Possum⁹ er° demones ad iurãdo p v̾tutẽ diuini nõis tanq̃ȝ inimicos repellere. ne nobis noceãt vl̃ spũalr̃ vel corporalr̃. ſʒ ptãtẽ di/ uinã datã a xpo. Luc. x: Ecce dedi vobis ptãtẽ cal/ cãdi sup oẽs v̾tutẽ inimici. ꝛ nihil vobis nocebũt: Nõ tñ licitũ ẽ eos adiurare ad aliqd ab eis addiscẽ dũ vel ẽt ad aliqd p eos obtinẽdũ: qꝛ h° ptineret ad aliq̃ȝ societatẽ cũ ipis hñdã: nisi forte ex spãli istin/ ctu vl̃ reuelatiõe diuina aliq sãcti ad aliquos effect⁹ demonũ opatõe vtanꝛ. sicut legiꝛ de btõ Jacobo q p demones fecit hermogenẽ ad se adduci: ꝛ similr̃ mul tociẽs fecit btũs Vinc⁹. h°. s. Tho. vbi. ŏ. Nõ tñ vnuʒ dictũ. s. Tho. 2ª. q. 95. ar°. 4. ad p̃. vbi sic ait. Aliud est iqrere aliqd a demone sponte occurrẽte: qd̃ quã doq̃ȝ lʒ pp vtilitatẽ alioꝝ: maxime qñ diuina virtute põt ꝯpelli ad vera dicẽda. ꝛ aliud demonẽ iuocare ad cognitõeʒ occultoꝝ inqrẽdo ab ipso. h°. s. Tho. ꝛ sic potes modificare supradicta.

d ¶ Queriꝛ vtrũ liceat adiurare irrationales creaturas R̾. ſʒ. s. Tho. vbi. ŏ. ar°. 3°. ꝙ adiuratio q̃ qs vtitur ad irrõnalẽ creaturã. pt̃ itelligi duplr̃. Uno°. vt adiu ratio referaꝛ ad ipsã irrõnalẽ creaturã ſʒ se. ꝛ sic va nũ ẽ. Alio°. vt referaꝛ ad eũ a q° agiꝛ ꝛ moueꝛ. ꝛ sic duplr̃. Uno° p modũ depcatõis ad deũ directe qd̃ p tiet ad eos q diuina iuocatõe miracula faciũt. Alio° p modũ ꝯpulsiõis q̃ referꝛ ad diabolum qui in nocu/

mentũ nisi vtatur irrationabilibus creaturis. ⁊ talis
est modus i eccl'ia in exorcismis p quos demonũ po
testas excludit ab irratõabilib' creaturis. Adiura
re aũt demones ab eis auxiliũ iplorãdo non lz.

q ❡ Utrũ adiuratio illicita sit pctm̃ mortale. Rñ. ex dict
dñc. s. s. imediate allegatis dicunt multe pclusiões
p^a. q adiuratio hz similitudinẽ cũ iuramẽto. eo q i
vtroq3 assumit aliqd diuinũ p pfirmatione. 2^a. q si
adiuratio fiat cũ reuerẽtia illius rei diuine. ⁊ de re
bona. ⁊ debitis circũstãtiis est act' virtutis latrie. ⁊
meritori' sicut fecit apls. 1^e. Corin. 12. dicendo obse/
cro vos p misericordiã dei. vt exhibeatis cor^a. ⁊c. Et
sic eccl'ia cãtat p crucẽ tuã. ⁊c. Tertia. p^o. q si adiu
ratio fiat. nõ itendẽdo necessitatẽ cũ tũc sit qdã3 de
precatio ad aliqd facẽdũ põt debite fieri ad deum
ad oẽs sanctos. ⁊ ad oẽs hoies p modũ deprecatõis
sicut lz deprecari. Quarta. p^o. q licite fit ad subditos
ẽt cũ itẽtõe iponẽdi necessitatẽ dũmõ fiat debito mõ
i casu quo liceret facere pceptũ vel exigere iuramen/
tũ ⁊ tũc adiurãs licite facit: ⁊ adiurat' tenet rñdere
alr peccat mortalr. Quinta. p^o. si fiat ad nõ subditũ
vel ad subditũ. in eo i quo nõ põt vel de ea re de qua
nõ põt ⁊ fiat cũ intẽtiõe necessitãdi tũc adiurãs pec
cat mortalr qr vsurpat ptãtẽ i aliũ i quẽ nõ hz vel i
eo i quo nõ hz ⁊ sic facit p iusticiã. ⁊ ledit ius cõe si
cut Cayphas. Mathe. 26. adiurãdo saluatorẽ nrm.
dicẽdo adiuro te p deũ viuũ. nõ. n. hẽbat auctorita/
tẽ sup eũ. Sexta. p^o. adiurat' i eo casu i quo nõ põt
adiurãs adiurare puta qr nõ est subdit' vel qr adiu
rat subditũ i eo i quo nõ põt sicut si adiuraret vt re
uelet sibi aliqd pctm̃ occultũ. de quo nõ pcessit infa/
mia: vel pbatio vel similia. nõ tenet rñdere. de quo
vide. s. v. accusatio. §. 3°. ⁊ sequẽtib' ⁊ in. v. inquisi
tio. Septima. p^o licite põt adiurari demõ p exorcis
mos si fiat hoc vt p virtutẽ diuini nominis: vel rerũ
sacrarũ tanq3 inimicos expellam' ne nobis noceant
spũalr vel corporalr p virtutẽ nobis traditã/a/xpo.
Luc. x^o. Ecce dedi vob ⁊c. ⁊. 33. q. i. c. si p sortiarias
⁊ maxime circa maleficiatos. Octaua. p^o. Nõ ẽ lici
tũ adiurare demones ad aliqd faciẽdũ vel obtinẽdũ
ab eis sicut faciũt magici p artes magicas vel noto
rias: vel hmõi. qr ad societatẽ vel familiaritatẽ ptĩ/
net q n̄ lz. ⁊ videt mortalr peccare. sicut dicit. d. s. de in
uocatib' demones. s. q peccãt mortalr ⁊ sũt aposta
te a fide. 2°. di. 7. q. 3. arti^o. 1°. o. vide in v. inuocatio.
Nona. p^o. q̃ deducat ex ista. 8^a. q nõ lz iuocare demo
nes. ad destruẽda maleficia: hoc dicit expsse. d. s. 4.
di. 34. ar. 3°. 3^m. vbi dicit q nullo^o dz aliqs demonis au
xiliũ p maleficia iuocare. Decima. p^o. Aliqñ lz san/
ctis viris aliqd petere instinctu diuino ad vtilitatẽ
alioꝝ: ⁊ similr qñ se offerũt lz aliqñ aliqd peter eo/
dẽ fine: maxime qñ diuia virtute pñt cõpelli ad vera
dicẽda. Undecima. p^o. Adiurare creaturas irrõales
fz se ẽ vanũ. Ergo de se pctm̃ veniale. Duodecima
Adiurat easdẽ irrõales p deprecatõez ad deũ: vt fa
ciãt diuia miracula faciẽtes ẽ licitũ. Terciadeci^a. Ad
iuratio irrõaliũ i ordinẽ ad diabolũ p modũ cõpul
siõis ne noceãt: sicut fit i exorcismis ẽ licitũ: nõ tñ lz ad
auxiliũ. Ulti^a. p^o. Adiuratio i casib' nõ licitis de gñre
suo ẽ pctm̃ mortale p 2^m. pceptũ. Nõ assumes ⁊c.

❡ Administratio.

a Dministra^o legitima ⁊ libera ẽ qñ qs põt in
iudicio agere ⁊ conueniri: ⁊ ẽt extra iudi^m ⁊ de
aliq^a re disponere. facit. c. ex lr̃a. de pbat. Et ibi
Inno. allegat. l. 2^a. §. 2°. C. de iur. cal. Qui dicant hre
bñfic^m cũ administratõe. Rñdet. Glo. i v. vt ipo i. c.
ex tũc. de de. nõ resi. videt velle q oẽs plati dicant
hre dispẽsatõez ⁊ administratõez. Et Gemi. p opi^a
pdicta firmat hãc pclusionẽ q qcũq3 hñs bñficium
quantũcunq3 simplex i titulũ cui sit assignata certa
dos: talis dicat hre bñfic^m cũ administratõe. similr
ãt bñficiati sit. vt canonici: ⁊ similes qb' id qd hñt ob/
uẽit sibi rõe psõe n̄ q hẽant pbẽdã i eccl'ia distictã.
❡ Utrũ administrator teneat de mala administra/ r
tiõe satisfacere. Rñ. fz Inno. i. c. ex pñtiũ. de pigno.
q sic. Et ille cui' ẽ administrator hz actionẽ nego/
tioꝝ gestoꝝ p cũ q male administrauit. ff. de nego.
ge. l. 3^a. §. vlt^a. 12. q. 2. si qua de reb'. ⁊. c. si qs qualz cõ
ditiõe. Un̄ aduerte q tenet administrator fz glo. i.
l. cũ ostẽdim'. ff. de fideiussi. tu. de dolo vt ibi ⁊ lata
culpa vt. l. curatoris. C. de nego. gest. ⁊ ẽt leui. l. qcqd
. C. de arbi. tu. De dolo solũ tenet fz glo. in. l. 3. ff. de
nego. ges. qñ mea affectiõe duct' administrauit ⁊ la
ta culpa q̃ eqparat dolo vt. l. q nerua. ff. de po. De
leui vo tenet vt cõiter vt i. d. l. qcqd. Aliqñ ẽt de leuis
sima: vt qñ diligẽtissim' erat gestur'. l. si pupilli. §.
videam'. ff. de nego. ges. Aliqñ de casu vt i casibus
qnq3 positis i. l. si negotia. ff. de nego. ges. P^o. si accei/
sit aio depdẽdi. Scdo si noua negotia ⁊ isolita fẽ.
Tertio. si culpa pcessit. Quarto si fuit i mora. Quin
to si casũ recepit. Nota ẽt q administrat' nõ solũ hz
actionẽ p administratorẽ fz ẽt p hrdes. Et itelligit In
no. vbi s. qñ dolo vel lata culpa aliqd gessit q here
des tenent. Si vo ex leui culpa nõ tenent hrdes nisi
i casib' qttuor quoꝝ tres ponunt in. l. p^a. C. de here.
tu. Prim' si lis fuerat ichoata p tutorẽ. Secũdus si
aliqs ad eos puenit de reb' administrati. Terti' si de
bonis administrati aliqs ex gra pcessit: qr. ff. de fur. l.
si pignore/ dr. Specs lucri ẽ ex alieno largiri ⁊ bñfic^o
sibi debitorẽ acqrere. Quartus ponit i glo. d. l. cum
ostẽdim'. s. si nõ explicet incohata p defunctũ qr te/
net/ de leui ẽt. l. qcqd. C. de arbi. tu.
❡ Utrũ sciẽter cõmittẽs administrationẽ idigno tenea s
tur ipse de mala administratiõe. Rñ. q sic fz Inno. i. c.
ex rõne. de eta. qli. Allegat. ff. ad muni. c. l. p^a. p totũ
Et peccat mortalr.
❡ Admonitio an debeat fieri an denũciatõez. Rñ. q
sic. Est glo. i. c. qualr ⁊ qñ el. 2°. de accus. Et not. glo. i
. c. lz heli. de simo. Uide in v. correctio fraterna.

❡ Adoptio.

a Doptio querit qd sit. Rñ. fz s. Tho. 4. di. 42.
q. 2^a. ar^o. p. Adoptio ẽ extranee psone i filium

vel nepotem vel deinceps legitima assumptio. Pa. i rubri. ti. eo. sic diffinit. Adoptio legalis ē q̄dā pro pinq̄tas a lege inducta p̄ quā efficit̄ q̄s fili⁹ vel nepos vel deinceps fr̄ vel affinis q nō est nāz imitās. l. ado ptiōes. ff. de adopti. Has descriptiones declarat. s. Tho. vbi. s̄. sic di. Ars imitat̄ nāz ⁊ suplet defectuz nature i illis i qb⁹ nā deficit. Un̄ sic p̄ nālē gn̄ationē aliqs filiū p̄ducit ita p̄ ius positiuū qd̄ ē ars eq ⁊ bo ni pōt aliqs sibi aliquē assumere i filiū ad similitudi nē filij nālis ⁊ ad supplēdū filiorum p̄dictorum defectum pp̄ qd̄ p̄cipue adoptio ē introducta. Et q: assūptio i/ portat terminū a q° pp̄ qd̄ assumēs fi ē assūptū: opz q̄ ille q assumit̄ i filiū sit p̄sona extranea. Sic̄ et° nā vel gn̄atio hz terminū ad quē formā. s. q̄ ē finis ge nerationis ⁊ terminū a q°. s. formā p̄uātā gn̄atio legalis hz terminū ad quē filiū vel nepotē: terminuz a q° p̄sonā extraneā. Et sic pz q̄ p̄dicta assignatio p̄ p̄hendit gen⁹ adoptōis q: dr̄ legitima assūptio vl legalis p̄pinqtas/⁊ terminū a quo: q: dr̄ extranee p̄ sone seu q nō est: ⁊ terminū ad quē: q: dr̄ i filiuz vel nepotē ⁊c̄. i eo q̄ dr̄ a lege inducta rō originis.

1 ¶ Un̄ dr̄ nāz imitās tāgit̄ cā finalis seu modus. Ex qua imitatiōe. dic̄. s. Tho. vbi. s̄. ad p̄m. sequitur q̄ du plex est sp̄es adoptiōis. Una q̄ p̄fecte imitat̄ nālē fi/ liationē ⁊ hec vocat̄ arrogatio. p̄ quā reducit̄ ado ptat⁹ i p̄tāte adoptantis: ⁊ sic adoptat⁹ succedit p̄ri adoptāti ex intestato/nec pōt eū p̄r sine culpa p̄uare quarta pte h̄ditatis. Sic aūt adoptari nō pōt nisi q sui iuris ē: q: s. postq̄z adoptat̄ iā hz p̄tātē/aut si hz est emācipat⁹. Et hec adoptio nō fit nisi auc̄te prin cipis. Alia est adoptatio q̄ imitat̄ nāz imperfecte q̄ vocat̄ simplex adoptio p̄ quā adoptat⁹ nō trāsit in p̄tātē adoptātis/vn̄ est magis dispō q̄dā ad p̄fectā adoptionē q̄z adoptio p̄fecta. Et h̄z hāc ēt pōt ado ptari ille q non ē sui iuris/⁊ sine auc̄te principis ex auc̄te magr̄atus: ⁊ sic adoptat⁹ nō succedit i bonis adoptātis nec tenet̄ ei adoptās aliqd de bonis suis i testamēto dimittere nisi velit. hec ille. ⁊ t̄n nō potest

2 fieri sine auctoritate magistratus. Pa. i. c. p̄. eo.

¶ Et ibidē ad. 3m. ait. Gn̄atio nālis ordinat̄ ad sp̄e tiē cōsequēdā. Et ideo p̄uenit oībus posse nālr̄ gn̄ra re i qbus nā sp̄ei nō est impedita/sz adoptio ordiat̄ ad h̄ditatis successionē. et ideo illis solis cōpetit q h̄nt p̄tātē disponēdi de h̄ditate sua. Un̄ ille q nō ē sui iuris vel q est minor. 25. ānis/aut mulier nō pōt

3 adoptare aliquē nisi ex sp̄ali concessione principis.

¶ Et ad. 4m. dicit. Per eū q hz impedimētū p̄pctuū ad gn̄randū nō pōt h̄ditas trāsire i posteros. Un̄ ex hoc ipso iā debet̄ illis q ei succederē debēt iure pro/ pinqtatis. Et ideo ei nō p̄petit adoptar̄ sicut nec na turalr̄ generare. Et p̄terea maior est dolor de filiis āmissis q̄z de filiis q nūq̄z habiti sunt. Et ideo habē tes impedimētū gn̄ationis/nō indigēt solatio p̄ ca/ rētiā filiorum sicut illi q habuerūt ⁊ āmiserūt vel ēt q h̄re potuerūt. sz aliquo impedimēto accitali carēt.

Et opz vt ibi dr̄. q̄ adoptās sit tāto maior vt pos/ sit sibi cē filius. s. 18. ānis. Et ibidē ad. 7m. dicit q̄ p̄ pinqui⁹ iure nature debet succedere ⁊ nō adoptione ideo si adoptat̄ non fit vt propinqu⁹. 4

¶ Ex his paucis additis dicunt̄ q̄dā p̄clusiōes. P° est diffinitio. s. Adoptio ē legitima assūptio vel lega lis p̄pinqtas extranee p̄sone vel q nō est. s. filius vel nepos/⁊ in masculino intelli̇r femininū i filiū vel ne/ potē vel deinceps a lege inducta nāz imitās. Pe. de pal. addit dicēs. Cognatio legal̄ est p̄pinquitas ex adoptiōe p̄ueniens. Et. s. Tho. 3. q. 35. ar. p̄. Adop/ tare ē admittere ex gr̄a ad p̄ticipandū hereditatem.

¶ Scd̄a. p̄c. Adoptio est duplex: vna p̄fectior. s. arro 5 gatio: alia minus p̄fecta q̄ retinet nomen gn̄ralē. s. adoptio. Et supponit p̄ sp̄ē. Et ille due dr̄unt. P° i noie vtz. Scd̄o q: arrogat⁹ reducit̄ i p̄tāte arrogan tis: sz adoptatus nō. Tertio. q: nō pōt arrogās p̄ua re quarta pte hereditatis sine culpa. Et intellige q̄rtā ptē eorum quā habitur⁹ erat abintestato i glo. l. si ar/ rogator. eo. vt i nāli quē p̄r vult exheredare. Ut. ff. d̄ inoffi. test. l. papinian⁹. §. q̄m. Idē Bar. q dicit q̄ n̄ ē augmētata p̄ auc. de tri. ⁊ se sicut i nālib⁹ liberis. Secus est i adoptato q nō tenet̄ aliqd relinq̄re. 4°. differūt q: nō pōt arrogari nisi q est sui iuris: sz bn̄ pōt adoptari. Quinto q: postq̄z est arrogat⁹ ipse/fi lij sui/⁊ res sue nō sunt sui iuris sz i p̄tāte arrogantis. Et si hz p̄rez est emācipatus. ff. eo. l. 2a. §. fi. sz nō sic adoptat⁹ nisi forte q̄s detur i adoptionē auo vl p̄a uo mīno seu p̄no qn̄ filius est emācipatus. l. penul. C. eo. Nā tunc trāsit i plenā p̄tātē adoptantis. Sexto q: n̄ fit arrogatio nisi auctoritate p̄ncipis/Insti. eo. i prin. Adoptio aūt fit auc̄te cuiusl3 magr̄at⁹ Pa. eo. c. p̄. Dūmō apud eū plena fit actio. s. merum vel mixtū imperiū. C. eo. l. p̄a. Septimo q: arrogatio req rit verbū expssuz. Un̄ ifans nō pōt arrogari. sed bn̄ adoptari. ff. eo. l. 2a. ⁊ l. adoptiōib⁹. Octauo. q: arro gator tenetur satis dare de restituēdis illis bonis: p̄ sonis ad quas essent ventura si arrogatus p̄mansis in statu suo. ff. eo. l. nec ei. §. fi. 6

¶ Tertia. p̄c. arrogatio vel adoptio p̄ueniunt i aliis vbi nō reperitur expssiuz ipsa differre. P° p̄ueniūt q: so lum pōt adoptare q pōt de hereditate disponere: ⁊ ideo ille q nō est sui iuris vel q est minor. 25. ānis nō pōt: Et opz qd̄ excedat saltē. i. 18. ānis/⁊ minor. 60. ānis nō pōt arrogare nisi cā cognita ⁊ iusta. Cā ē morbus vel p̄uectio p̄sone. Alias dz itēdere gn̄atōi: sz bn̄ pōt adoptare: dūmō excedat plenā pubertatē vt dictū est. Scd̄o p̄ueniūt q̄ impotēs nālr̄ ad gn̄rā dum: nō pōt adoptare vel arrogare/sicut frigidus: ita q̄ nunq̄z potuerit. Qui aūt accītalr̄/sicut castra tus. Simil'r q pōt q̄uis nō possit gn̄rare sicut ste/ riles/p̄nt adoptare. Immo pp̄ tales maxime iuēta est. Sacerdos vero. h̄z Pa. post Hosti. in. c. p̄. de co/ gna. lega. pōt adoptare q: pōt de facto ⁊ nālr̄ gene rare. Tertio mulier nō pōt nisi a principe sibi conce

daf in solatiū liberoꝝ. Quarto ceteri pñt actiue ⁊ passiue q: est edictū ꝓhibitoriū. Jdeo q nō ꝓhibeř ⁊č. Quinto nō pōt adoptari q iuř nature debet suc/cedere. Sexto absens vel nolēs nō pōt nec actiue nec passiue. Jmmo nec pñt p ꝓcuratorē. ff. co. l. neqȝ. ff. co. l. post mortē. §. neqȝ. Et in arrogādo reqriř volūtas arrogatoꝝ ⁊ illi⁹ q dȝ arrogari. Jn adoptiōe vero requiriř volūtas adoptātis. ⁊ adoptati/⁊ pris adoptati: alioꝝ āo nō reqriř. Septio ꝯueniūt. quia ambo succedūt abītestato. l. pauli. C. co. nisi sit legitime emācipat⁹.

7 ¶ Utrū arrogat⁹ i filiū filij acqrat qrtā prē bonoꝝ: sicut arrogat⁹ simplr. Rñdet. Azo. i sū. isti. ð adopt. q si pr adoptat aliquē loco nepoȝ: si fili⁹ ꝯsēsit mortuo suo prē hic arrogat⁹ ī ptātē filij cui arrogatur⁹ fuit trāsit: nec agnoscatur auo suus heres. Si aūt filius nō ꝯsēsit mortuo prē nō recidit i ptātē: sȝ agnosceř auo suus heres vel tanqȝ nepos: sȝ i filiū ñ adoptauerit vel tanqȝ cū quē videř suus anim⁹ voluisse esse sibi heredē. Jdē dic de adoptato i nepotē vł deinceps q pōt fieri isti. co. §. lȝ. excepto q ñ trāsit i potestatē pris adoptanȝ. Et qð dixi ð masculis dic de feminis.

8 ¶ Utrū aliqs possit adoptari in frēȝ vel sororē. Rñ°. q nō. l. nec apud. C. de here. insti. nec ēt i patrē. Nec ēt si qs dicat corā multis/accipio te i meū filiū Pa. i c. vnico de cogna. leg. nisi seruēř so:ª vbi. ē. l. q fiat auctē pricipis vel magr̄atus q̄ sunt de essentiā ⁊ verbū i arrogatione. Et tā masculus qȝ femina possūt arrogari ⁊ adoptari.

9 ¶ Nono qritur qualiter adoptio soluař. Rñ. sȝ Pe. de pal. 4°. di. 42. q. 1ª. ar°. 2°. q soluiř sex modis. P°. morte nāli adoptanȝ. ff. co. si pr. Secūdo morte ciuili qñ i metallum dānař vel in insulā deportař: secus si ad tps relegeř q: iste retinet liberos i sua potestate insti. q. modis ius pa. po. sol. l. cū auctoritate. § pene. Tertio pp delictū qñ ꝯhit incestuosas nuptias Auč. de incest. nup. §. sciamus. Quarto soluiř dignitate: vt si filius fiat patricius vel eps q: p hoc tolliř patria ptās ēt nālis. Quinto soluiř p sententiā: q: si ferař sñia ꝯ patrē filio petēte sm veritatē remanet in ptāte patris si prius erat: tñ ex quo nō est appellatū: sñia facit ius. ⁊ habeř pro emācipato. ff. de con. inde. l. Julian⁹. Sexto p emācipationē p quā tolliř patria ptās. Est. n. emācipatio patrie ptātis relaxatio facta corā iudice competente.

x° ¶ Preter effectus q sunt ē positi sm Pe. de pa. vbi supra. hȝ alios. Prim⁹ est successio. q: arrogatus ⁊ adoptat⁹ a ꝯiuncta psona ab intestato succedūt sicē nāles ⁊ legitimi filij ⁊ hñt querelā inofficiosi testamēti si sine cā sunt exheredati. Arrogatus ēt hȝ qrtā si emācipatur. Et forte idē est de adoptato a cōiuncta psona qui quasi assimulař arrogato: sȝ adoptatus ab extranea nihil hȝ nisi q ab intestato succedit sicut nālis ⁊ legitimus. Secundus effectus est alimētum q: quādiu durat adoptio ipm quē i filiū recepit quāuis extraneuȝ/egentē alere debet sicut faceret filium nālē sȝ emācipatum: nec sequitur. Nō tenetur eū heredē istituere: ergo nec alere: q: in morte finitur adoptio sȝ i vita durat ante emācipationē. Uñ derisoria esset adoptio i filiū si i nullo vt fili⁹ teneretur. Et ꝯ filius tenetur pri ad alimēta si idiget ff. de alim. libe. a paren. prestā. p totū. Tertius est q: pr indigēs pōt eum vēdere sicut pōt filiū nālem necessitate famis vrgēte. C. ð pa. q fi. dis. l. vltª. Nec obstat q i Esdra ⁊ Neemia rephēdunř q filios primoꝝ emebāt i seruos ⁊ ancillas. q: emere erit peccatū sȝ nō vendere sicut in vsura. Quarto causat impedimētum ad matrimoniū ꝯhendum de quo vide īfra ver. impedimento. 7°

¶ Deo ꝯuenit adoptare solum creaturā rationaleȝ ex dono. s. s. 3ª. parte. q. 23. ar°. 3°. Xps tñ nō est filius dei adoptiuus. ibidē ar°. 4°. fuit tñ filius adoptiuus Joseph. vbi. ē. q. 28. ar°. p. p. Est āt differentia inter adoptionē dei ⁊ hominū: q: deus facit adoptatum idoneū. sȝ hō psupponit. 3ª. pte. q. 23. ar°. p. c. Adoptio filioꝝ dei est p ꝯformitatē imaginis ad filiū eius nālem: impfecte p gratiā vie. sȝ pfecte p gloriā. 3ª. q. 45. ar°. 4. xi

¶ Adorare.

Dorare idē est sȝ Do. s. 2ª. q. 84. ar°. p. q reuerētiā exhibere alicui rei pp excellētiā eius. a

Que excellētia sȝ. e. d. ibidē. ar°. 4°. ē duplex. Una q̄ dicit excellentiā pfectiōis vel dignitatȝ simpliciter. i. q: nullo° dependet ab alio: ⁊ ista est excellentia pmi pricipij. q̄ sm fidē catholicam est pm⁹ pricipiū creatiōis/ꝯseruatiōis/⁊ gubernatiōis omniū: ⁊ est vltimus finis beatificatiuus tocius nāe rōnař. Sub ista igitur rōne. i. sub ista pfectiōe excellēti apphensus: volūtas venerař ⁊ adorat per actuȝ propriū religiōis q̄ est virtus moralis ⁊ pars potestatiua iustitie cuius est ꝓpriū reuereri ⁊ adorare deum vt dñm vniuersoꝝ: ⁊ ista adoratio distinguitur ab adoratiōe qua creaturā adoram⁹ p aliā rōnē seruitutis. Nā dñs ⁊ seruus sunt correlatiua. ⁊ sȝ diuersam rōnē dominij est diuersa ratio seruitutȝ. Qñ igř creatura apphendit deū vt pm⁹ pricipiū. vt dictuȝ est: ⁊ adorat sub ista rōne seruitutis simplr dicte. i. q: cognoscat se esse oino subiectā. ⁊ depēdere simplr ab eo: tunc adorat vt vera creatura. ⁊ talis seruitus dř latria. Nā latria grece dicř seruitus diuina latine si ꝓprie accipiatur. Dicitur ēt in greco sȝ Aug° x°. de ciui. dei eusebia vel theusebia. Qñ igitur adoram⁹ deū: adoram⁹ adoratiōe latrie. Hec oia sunt sūpta a. s. Tho. 2ª. q. 81. 82. 83. 84. vbi tractat mãȝ hanc diffuse.

¶ Quid est dulia ⁊ yperdulia. Rñ°. sȝ. s. Tho. 2ª. q. 103 ar°. 3°. qð vbi est alia ratio debiti. ibi necesse est q sit alia virtus que debitū reddat: Alia aūt rōne debetur seruitus deo/⁊ alia homini: sicut ⁊ alia ratio dominij cōpetit deo: ⁊ alia homini. Nā deus plena 1°

niũ ⁊ principale dominium hʒ respẽ totius creatur̃ q̃ totalr̃ eius subijcitur ptãti: homo aũt participat quãdã similitudinẽ dominij diuini ſm q̃ hʒ particularẽ ptãtẽ sup aliquẽ hominẽ vel sup aliquã creaturã: ⁊ ideo dulia q̃ debitã seruitutẽ exhibet homini dominãti/alia virtus est/a latria que exhibet debitã seruitutẽ dominio diuio: ⁊ est q̃dã obseruãtie species: qꝛ p̃ obseruantiã honoram⁹ qualscunqꝫ psonas dignitate pcellẽtes: p̃ duliã aũt ꝓprie sumptaʒ serui dños suos venerant̃: dulia.n.grece/seruit⁹.dr̃. Hec. s. Tho. formalr̃. De yperdulia aũt dicit. s. Tho. vbi. s̃ imediate. ar°.4°. ad 3ᵐ. sic. Yperdulia videt̃ eẽ mediũ inter latriã ⁊ duliã. exhibet̃.n. creaturis q̃ hñt spãlẽ affinitatẽ ad deũ: sicut beate virgini inquãtũ est mater dei. Rñdẽdo ad hoc 3ᵐ. arᵐ. ait. Yperdulia est potissima species dulie communiter sumpte. Maxima enim reuerentia debetur homini ex affinitate quam habet ad deum. Hec ille. Et sic patet qd est adoratio latrie/yperdulie/⁊ dulie.

2° ¶ Querunt̃ q̃dã ad declaratiõeʒ supradictoꝝ. Et p̃ q̃rit̃ vtrũ adoratio reqrat actũ exteriorẽ. Rñdet̃ ſʒ Doc. s. 2ᵉ. q. 81. ar°. 7°. q̃ sic. Ubi. s. Tho. sic ait i. c. Mens humana idiget ad hoc q̃ ꝯiungat̃ deo/sensibiliũ manuductiõe: qꝛ inuisibilia dei p̃ ea q̃ facta sũt intellecta ꝯspiciunt̃. Ro. p̃. Et ideo i diuino cultu est necesse aliquibus corporalib⁹ vti: vt eis q̃si signis qbusdã mens hois excitet̃ ad spũales actus qbus deo ꝯiungit̃: ⁊ ideo religio hʒ qdẽ interiores actus q̃si principales ⁊ p̃ se ad religionẽ ptinẽtes: exteriores vo actus/q̃si secũdarios ⁊ ad interiores actus ordinatos. Un̄ Augustinus. x. de ciui. dei. Sacrificiũ visibile inuisibil̃ sacrificij sacrũ signũ est. Et in ps°. Cor meũ/⁊ caro mea regesict in spe: hec. s. Tho. Et sic pʒ q̃ actus exteriores reqrunt̃ tã in adoratione dei q̃ʒ sctõꝝ: vt nos incitent ad laudãdũ: ⁊ similiter vt alij incitent̃ ad deuotionẽ interiorẽ q̃ ẽ principal̃ ⁊ ad adorãdũ. Et ibi. q. 84. ar°. 2°. sic ait. idẽ. Do. s. Sicut Damasce. dicit i. 4°. li°. ex duplici nã cõpositi sumus: itellectuali. s. ⁊ sensibili: sic dupliceʒ adorationẽ deo offerimus. s. spiritualẽ q̃ ꝯsistit in interiori mentis deuotiõe: ⁊ corporalẽ q̃ ꝯsistit i exteriori corporis humiliatiõe: ⁊ qꝛ in oibus actib⁹ latrie id qḋ est exterius/refert̃ ad id q̃ est iterius sicut ad principalius: ideo ipsa exterior adoratio fit pp̄ interioreʒ: vt vʒ p̃ signa humilitatꝭ q̃ corporaliter exhibemus excitet̃ nr̃ affectus ad subijciẽdum se deo. qꝛ nãle est nobis vt p̃ sensibilia ad intelligibilia ꝓcedam⁹: vn̄ genuflectimus/nr̃aʒ infirmitatẽ designãtes i ꝯparatiõe ad deũ: psternimus aũt nos quasi ꝓfitẽtes nos nihil esse ex nobis: hec ille.

3° ¶ Querit̃ vtrũ adoratio reqrat determinatũ locuʒ. Rñ°. ſʒ. s. Tho. 2ᵉ. q. 84. ar°. fi. In adoratiõe/principalior est interior deuotio mẽtis: secũdariũ aũt qḋ ptinet exterius ad corporalia signa: mens aũt interi⁹ apprehendit deũ quasi nõ ꝯprehensuʒ aliquo loco/ ſʒ corporalia signa necesse est q̃ in determinato loco ⁊ situ sint. ⁊ ideo determinatio loci nõ reqrit̃ ad adorationẽ principalr̃ quasi sit de necessitate ipsi⁹. ſʒ ſm quãdaʒ decentiaʒ. sicut ⁊ alia corporalia signa: Et digitur determinatus locus ad adorandũ: nõ pp̄ deũ/ſʒ pp̄ ipsos adorãtes: ⁊ hoc triplici ratiõe P° pp̄ loci ꝯsecrationẽ: ex qua spũalẽ deuotionẽ cõcipiũt adorãtes/vt magis exaudiantur: sicut pʒ ex adoratione salomonis. 3. reg. 8. Secũdo pp̄ sacra misteria ⁊ alia sanctitatis signa q̃ ibi ꝯtinent̃. Tertio pp̄ ꝯcursum multoꝝ adorãtiũ/ex quo fit orõ magis exaudibilis ſm id Mathe. 18. Ubi sunt duo vel tres ꝯgregati i nomine meo: ibi i medio eoꝝ sum. Et siqs adducat illud Jo. 4ᵉ. Ueniet hora qñ nec in monte hoc/neqꝫ in yerosolimis adorabitis patreʒ: ⁊ eadẽ rõne põt intelligi de alijs locis. Rñdet. ideʒ. D. s. ibidẽ ad pᵐ. dicẽs q̃ dñs p̃ illa v̄ba p̃nũciat cessationẽ adoratiõis tã ſm ritum iudeoꝝ adorãtiũ in hyerusalem q̃ʒ ẽt ſm ritũ samaritanorũ adorantiũ in monte garizim. Utervqꝫ.n. rit⁹ cessauit veniẽte spũali euãgelij veritate/ſm quaʒ in omni loco deo sacrificat̃: vt dr̃ Mat. p̃. hec ille. Et notandũ ſʒ Doc. s. vbi. s̃. ad. 3ᵐ. Et. 1ᵉ. q. 102. ar°. 4°. 5ᵐ. q̃ adorat° i lege antiqua fiebat ad occidẽtẽ. Un̄ tabernaculum erat versus occidentẽ. Et ratio huius fuit i lege ad excludendã ydolatriã. Nã omnes gentiles in reuerentiam solis adorabãt ad orientẽ. Un̄ dr̃ Ezechielis. 8. q̃ quidã habebant dorsa ꝯ templum dñi: ⁊ facies ad orientẽ: ⁊ adorabãt ad ortuʒ solis. Un̄ ad hoc excludendũ/tabernaculũ habebat sãcta sanctorũ ad occidẽtẽ vt versus occidentẽ adorarent. Ratio ẽt figuralis esse põt: qꝛ totus status prioris tabernaculi ordinabat̃ ad significandũ mortem xp̄i q̃ figuratur per occasuʒ solis/sicut dicitur in psal. Qui ascendit super occasum dominus nomen illi: hec. s. Tho. 1ᵉ. q. 102. ar°. 4°. ad. 5ᵐ. Et. 2ᵉ. q. 84. arᵉ. fi. ad 3ᵐ. ait sic. Secundum quãdam decentiam adoramus versus orientem. p̃ quidem propter diuine maiestatis indicium. quod nobis manifestatur in motu celi qui est ab oriente. Secundo propter paradisum in orientem constitutum/vt legitur gen. 2°. ſm litteram. 70. interpretum quasi queramus ad paradisum redire. Tertio propter xp̄m qui est lux mundi: ⁊ oriens nominatur. Zacha. 6. Et qui ascendit super celum celi ad orientem: ⁊ ab orientem etiaʒ expectatur venturus ſm illud Mathe. 24°. Sicut fulgur exit ab oriente/⁊ paret vsqꝫ ad occidentem: ita erit aduentus filij hominis: hec ille. Uide ĩ hora canonica. §. 28. Cõsentit Archi. di. 11ᵉ. c. ecclesiaꝝ i glo.

¶ Utrum sit de iure nature adorare deum ſm q̃ est principium creationis ⁊ gubernationis. Rñdeo. ſʒ Doc. s. 2ᵉ. q. 81. arti°. 3°. 3ᵐ. q̃ de dictamine rationis naturalis est q̃ homo aliqua faciat ad reuerentiam diuinam: sed q̃ hec determinate vel illa: stud non est de dictamine rationis naturalis sed 4°

institutiõe iuris diuini vel humani. hec ille. Et itẽ. s. Tho. ibidẽ ad. pᵐ. art. Scd'z dictamẽ rõis nãlis ẽ q hõ deputet aliqd tps vite sue ad vacãdũ diuinis: ꝛ sic ẽ de pcepto morali. sz inquãtũ i hoc pcepto determinat spãle tps i sigᵐ creatiõis mũdi. sic ẽ pceptũ cerimoniale. hec ille. Pz igr q hoc pceptũ q̃tũ ad hoc q pcipit vt aliqñ de' honoret: est de iure nãe ꝛ de iure diuio. ꝛ sic semp fuit ꝛ erit i pcepto. nec ꝯ h' p aliq̃ ꝯsuetudo itroduci. Quãtũ aũt ad hoc q dic tali puta sabbati vel p tot horas. vt erat i testamento veteri: ẽ pceptũ cerimoniale: ꝛ sic n obligat i lege noua. imo sz aliquos n cẽt obseruãdũ vt incipiam' festũ i vespis ne videamur iudaizare. Quãtũ vo ad hoc q i lege noua pcipit talis dies vel p. 24. horas feriem': est de iure positiuo. s. de ordiatõe eccle. ꝛ sic p ꝯsuetudinẽ ꝯrã põt determinari. Facit ad hoc qd est i v. ferie. §. 13. Pone exẽplũ. De dictamine rõnis nãlis ẽ q aliñ laudem' deũ. sz q debeam' eũ laudare i die dñico p totũ diem abstinẽdo ab ope seruili vel audiẽdo missam sic vel sic: sunt de iure positiuo. Ui de in v. dies. §. 2. ꝛ. v. dominica dies. §. p.

¶ Utrũ tres psone i deo ꝛ distincta attributa saltẽ sz rõnẽ. simile distincte relatiões ꝛ breuiter oia diuina adorent vna adoratiõe. Rñ. sz bo. s. 2ᵉ. q. 84. arᶜ. p. ad 3ᵐ. q vna ẽ excellẽtia ꝛ vna bonitas triũ psonarũ ꝛ oiũ q sunt i deo: vn' honor ꝛ reuerẽtia eis debet. ꝛ p ꝯñs vna adoratio. i cu' sigᵐ legit de Abraham Geñ. 18. q tres viri ei apparuerũt ꝛ adorauit vnũ alloqtur dicens. dñe si inueni grãz ꝛc. Terna aũt genuflexio signũ est ternarij psonarũ: nõ aũt diuersitas adorationũ. hec ibi. Et. 2ᵉ. q. 81. arᶜ. 3ᵒ. ad. pᵐ. dicit q tres psone diuine sunt vnũ pricipᵐ creatiõis ꝛ gubernatiõis rerũ: ꝛ ideo ei vna religiõe seruit. Diuerse aũt rões attributorũ occurrũt ad rõnẽ pmi pricipij: q deus pducit oia/ꝛ gubernat sapiẽtia/volũtate/ꝛ po' bonitatẽ sue: ꝛ ideo religio est vna virtus.

6 ¶ Utrũ aliq̃ creatura sit adorãda. Rñ. sz Doc. s. 2ᵉ q. 84. arᶜ. p. ad pᵐ. q sicut vbi sic ait. Deo debet reuerẽtia pp eius excellẽtiã q aliqb' creaturis cõicat nõ fm eq̃litatẽ sz sz quãdã pticipationẽ. Et ideo alia veneratiõe veneramur deũ q ptinet ad latriam: ꝛ alia veneratiõe q̃dã excellẽtes creaturas q ptinet ad duliã/de qb' dictũ ẽ. s. i pncᵒ. ꝛ. 2ᵒ. §. Et q ea q exteri' agunt sũt signa interioris reuerẽtie: q̃dã exteriora ad reuerẽtiã ptinẽtia exhibent excellẽtib' creaturis: inter q maxime est adoratio. Sz aliqd est qd soli deo exhibet. s. sacrificiᵐ. Uñ Augustin' dicit i. x. de ciui. dei. Multa de cultu diuino vsurpata sunt q honorib' deferunt humanis ꝛc. Scd'z reuerẽtiã er' q debet excellẽti creature Nathã adorauit Dauid: sz aũt reuerẽtiã q debet deo: Mardochi' noluit adorare Aman/timẽs ne honorẽ dei trãsferret ad hominẽ: vt dr hester. 3ᵒ. Et simile sz reuerẽtiã debitaz creature excellẽti Abrahã adorauit angelos: ꝛ ẽt Josue. 5ᵒ. quãuis possit intelligi q adorauerit adoratiõe latrie deũ q in psona angeli apparebat ꝛ loquebat. Scd'z aũt reuerẽtiam q debet deo phibit' ẽ Joãnes Angelũ adorare. Apoc. vltᵉ. tũ ad osñdẽdũ dignitatẽ hois quã adept' est p xpm. vt angelis eq̃tur. vñ ibi subdit ꝯseruus tuus sum frãz tuorũ: tũ ẽt ad excludẽdũ ydolatrie occasiõnẽ. vñ subdit. Deũ adora. hec s. Tho. Et eo. liᵒ. q. 103. arᵒ. 2ᵒ. pᵐ. art. Dicẽdũ q Angelus phibuit Joãnẽ nõ quacũqz honoratõe: sz latrie q soli deo debet. Et q aliqs posset dicere q Joãnes erat sanct' ꝛ doct': ideo nõ adorasset nisi sz q honorari debebat: ideo s. Tho. subiungit aliã rõnẽ dicẽs. Ut ẽt supple phibuit ab honoratõe dulie vt ondẽderet ipsius Joãnis dignitatez q p xpz erat angelis adequat' sz spẽ glorie filiorũ dei. Et ideo nolebat ab eo honorari tãq̃ superior.

¶ Utrũ humanitas xpi sit adorãda adoratõe latrie 7
Rñ. sz s. Tho. 3ᵒ. sen. di. 9. q. pᵃ. arᶜ. 2ᵉ. q. pᵃ. q humana nã i xpo põt dupl' ꝯsiderari: vno' vt intellr vnita vbo: ꝛ sic adorat eadẽ adoratiõe qua vbũ. s. latria: alioᵒ vt intellr nõ ꝯiũcta vbo: ꝛ sic nõ debet sibi latria: ꝛ sic intellr illa glo. q ponit sup illud psal. Adorate scabellũ ꝛc. q dicit Caro xpi nõ est adorãda illa adoratõe latrie q soli deo debet: sz adoratur yperdulia. Et q nõ est sepata nisi sz rõnẽ. Scd'z rẽ semp est ꝯiuncta: ꝛ simile vt sepata nõ est supposita qd ppie adorat: ꝛ ideo simpl' dicendũz est q dz adorari latria. Cõcor. Magister sen. ca. di. Augustinus. ꝛ Damasce.

¶ Utrũ imago xpi sit adorãda adoratõe latrie. Re- 8
spondet. s. Tho. vbi. s. q. 2ᵃ. q ymago põt dupl' ꝯsiderari. Pᵒ sz q est res q̃dã: vt puta lapis vel pañ' vel carta/vel similia: ꝛ sic nullus honor sibi debet. Secũdoᶜ vt est ymago. Et q idẽ mot' ẽ ad imaginẽ ꝛ ad imaginatũ: ideo idẽ honor debet imagini vt imago ẽ/q debet repsentato p imaginẽ. Et ideo cũ xps adoret latria: similr ꝛ eius imago.

¶ Utrũ sint fiẽde ymagines. Rñ. sz s. Tho. vbi. s. s. 9
q. 4. ad argumẽta q añ incarnationẽ xpi: cũ deus incorpore' esset: nõ poterat ei imago fieri: sicut dicit Isai. 4ᵒ. Uñ exo. 20. dr. Nõ facies mihi imaginem/neqz vllã similitudinẽ: ꝛ hoc maxime q erãt proni ad idolatriã. Uñ idolatre/maxime reprehendunt/q adorãt opã manuũ suarum. Sz postq̃ de' fact' est homo: põt hic imaginẽ rõne humanitatis assumpte/q simul cũ eo adorat. Et ideo pmissũ est i noua lege ymagines fieri. Et quãuis nõ sit scriptũ i sacra scriptura de imaginũ adoratiõe: tamẽ dicenduz q apostoli multa tradiderunt que scripta nõ sunt i canone: inter que est illud de vsu imaginum. Unde damasce. dicit q Lucas depinxit imaginem xpi ꝛ beate virginis: ꝛ xps suam imaginem Abagaro regi direxit vt dicitur i ecclesiastica historia. Fuit aũt triplex rõ eius istitutiõis in eccla. Pᵒ ad instructionẽ rudium qui eis quasi quibusdaz libris edocent. Secũdo vt incarnatiõis misteᵐ/ꝛ sãctorũ exẽpla magis

in memoria essent dũ quotidie oculis representant: Tertio ad excitandũ deuotionis affectũ q ex visis efficaci⁹ incitat q̃ȝ ex auditis. Quia igr cũ imagies tã xp̃i q̃ȝ aliorũ sanctorũ adorent rõne representatiõis: nõ eadẽ adoratiõe: vt ait Basilius adorãde sunt qua ipsi quorũ sunt imagines.

10 ¶ Querit de adoratiõe crucis. Rñdet fm cũ. do. s. vbi. s. q. 4. q crux xp̃i/ et ipsa i qua xp̃s pepẽdit: pot dupl'r psiderari. Uno° vt crucifixi imago: ⁊ sic adorat eadẽ adoratiõe sicut crucifixus. s. latria: vñ eã alloquimur/ sicut crucifixũ dicẽtes. O crux aue spes vnica. Scdo° vt est res q̃dã: ⁊ sic cũ nõ ptineat ad psonã xp̃i nõ põt eadẽ adoratiõe adorari cũ verbo: s; adorat inquãtũ est res q̃dã xp̃i/ yperdulia: s; alie cruces nõ adorant nisi vt imago: ⁊ ideo adorant tñ latria. Simil'r dicẽdũ est de alijs reb⁹ xp̃i/ sicut veste/ sudariũ/ clauis/ lancea/ ⁊ similia: q; si adorãtur vt imago/ adorant latria: si ṽo vt res xp̃i/ yperdulia: si aũt vt res simplex/ nulla. Et ille honor q exhibet cruci vel alijs rebus ipsius xp̃i. s. yperdulia: non tãtus est/ quãtus est honor q exhibet mři ei⁹. Et nota q s. Tho. 3ª. pte. q. 25. ar°. 4°. quãtũ ad id qd̃ dixit. in. 3°. sen. s. q crux xp̃i q̃ fuit pfusa sanguine ei⁹/ vel inquãtũ fuit aliqd xp̃i/ adorat yperdulia: al'r dixit i 3ª. pte. s. q adorat eadẽ adoratiõe q̃ xp̃s. s. latrie. q; cruci/ vel vestimẽto/ vel alijs nõ debet honor nisi rõne eius cuius sũt. s. latria. Angelicũ ṽo accepit id qd̃ dixit. s. Tho. 3ª. pte p se: ⁊ nõ allegauit eũ. Allegat aũt de eo qd̃ dixit i. 3°. q aliquõ correxit in 3ª. pte. vel dic q vt representat xp̃m adorat latria ⁊ sic i. 3ª. pte itellexit. vt vt ẽ aliqd xp̃i ⁊ sic adorat ypdulia vt dĩ i. 3°. Et itell'r solũ ĩ illã q̃ tetigit xp̃m alie. n. solũ adorant vt ymago: ⁊ sic solũ latria.

11 ¶ Itẽ q̃rit de honore Btẽ virginis. Rñdeo s; cũ. D. vbi. s. q. 3ª. q cũ Btã virgo sit q̃dã psona per se agens: ei debet honor p se: vñ alia adoratiõe adoratur q̃ȝ filius eius. Uñ nõ põt adorari latria s; dulia Q; tñ nõ solũ honorat rõne sui s; et rõne filij vt mř dei: ideo inquãtũ ptinet ad xp̃m adorat yperdulia.

12 ¶ Querit quo honore debeãt adorari sãcti. Rñdet fm. Bo. s. vbi. s. q. 5ª. q honor latrie soli deo debetur ⁊ nulli alteri quãtũcunq; sint in pticipatiõe sue bonitatis/ nisi honoret vno honore cũ eo/ sicut caro xp̃i/ ⁊ imagines: d angelis aũt q apparuerũt Abrahe quos adorauit adoratiõe latrie fm Aug' dicit idẽ. D. vbi. s. 3ª. q nõ apparuerũt illi i ppria nã: s; in qbusdã corporibus quasi imaginib⁹ assumptis. Uñ inquãtũ erãt imagines representãtes trinitatẽ poterãt adorari latria. nõ aũt inquantum representabãt Angelos ipsos. Et sic p; q non põt creatura adorari latria sine peccato: reliq; vero sãctorum adorant dulia tñ. fm. c. D. s. 3ª pte. q. 25. ar°. 6°

13 ¶ Querit vtr̃ hostia debeat adorari cũ pditione. Et vr q sic: q; si sacerdos nõ psecraret/ faceret adorãtes ydolatrare. Rñdet s; Do. s. vbi. s. q. 6: ad argumẽta: q qui adorat hostiã nõ psecratã: adorare eã op; cũ pditiõe: si est psecrata: nõ tñ op; q hec pditio semp sit actu explicata sed sufficit q habitu teneat illã. Uñ nõ peccat adorãs eã q; nõ adorat purã creaturã/ s; xp̃m fm intẽtionẽ suã. Sacerdos ãt quãtũ i se est facit populũ ydolatrare: q; offert ei purã creaturã ad adorandũ. Et sic p; ad. arm. sed qd si diabolus appareat i forma xp̃i: dicẽdum fm cũ. ibi. 3ª. q nõ põt diabol⁹ i spẽ xp̃i apparẽs sine peccato adorari nisi sit pditio actu explicata. Non. n. sufficit solo habitu: q; ipsa nouitas rei insolite: pfiderationẽ ⁊ attẽtionẽ requirit/ sicut dr de Btã virgine Luc. p. q cogitabat qualis esset ista salutatio. Not. s; Sco. q d; semp adorari hostia cũ pditiõe: et si sacerdos dixit verba q; fm cũ nescimus q̃/ vel qbus ṽbis fiat psecratio. De quo. j. ṽ. Eucharistia. p. s. 26. Ex qbus tã hic dictis q̃ȝ ibi pclude q adorare sub pditiõe habituali. s. si sacerdos dixit verba cũ intẽtiõe ⁊c. nõ incõuenit. Secus si qs diceret q requirit pditio actualis. s. si ñ dixit oĩa q̃ sũt i canone ⁊c.

¶ Utrũ pelatores sint adorãdi. Rñdet s; s. Tho. vbi 14
s. q. 2. 3°. q honor dulie debet pp̃e habẽti grã; ⁊ virtutes actual'r/ q̃ hoĩem facit diuinos. aliqs tñ h; virtutes in po°. s. inquãtũ h; aptitudinẽ nãlẽ ad virtutẽ ⁊ sic cuil; hõi imaginẽ dei est exhibẽdus honor: nisi sit pfirmatus i malo: q; ligatus est i illo ordo ad virtutẽ. Quidã et sunt ordinati ad iducẽdũ vel pseruãdũ virtutẽ: ⁊ sic debet oibus platis q ad hoc ordinati sunt vt alios dirigãt i virtutẽ. Prelato tñ dũ est in actu pctĩ nõ d; exhiberi dulia: q; apparet i eo aliqd pñũ: s; ante vel post: sibi dulia d; exhiberi: q; nescit i quo statu sit. Uñ plato ratiõe platiõis et malo debet maior honor q̃ȝ subdito bono. triplici rõne. P°. q; gerit vicẽ dei. Uñ deus i ipso honorat. Secũdo q; est psona publica. ⁊ honorat i ipso bonitas ecclẽe vel reipublice: q̃ est maior q̃ȝ bonitas vnius singularis psone. Tertio q; plato se h; ad virtutẽ sicut causa efficiẽs i alijs. ⁊ dignius est alterius virtutis cãm existere inq̃m hmõi: q̃ȝ virtuosũ esse. vt dicit philosophus. 9. ethico. Demonib⁹ autẽ nõ debet honor q; est ligata i eis aptitudo nãlis ad virtutẽ. Et ideo nõ d; ei dulia exhiberi. Irrationabilib⁹ aũt nõ debet aliqs honor: q; nõ hñt aptitudinẽ ad virtutem.

¶ Adulatio.

Dulatio qd est: Rñ s; s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 115. ar°. p.
a q est excessus delectãdi alios: ṽbis/ vel factis laudis: intẽtiõe alicuius lucri psequẽdi: ideo est pctm. Uñ idẽ. D. s. ibidẽ i. c. sic ait. Amicitia vel affabilitas ⁊ si principal'r delectare itendat eos quibus couiuit: tñ vbi necesse est pp aliq bonum exequendũ/ vel malũ vitandũ nõ veret contristare. Si ergo aliqs i oibus velit ad delectatiõẽ alteri loqui excedit modũ in delectãdo: ⁊ ideo peccat p excessũ. Et si qdẽ hoc faciat sola intẽtiõe delectãdi: vocatur

placidus sz pbm:si aut faciat hoc intentione alicui⁹ lucri psequendi. vocat blanditor siue adulator. Coit tn nomen adulationis attribui solet oib⁹ q supra modu debitu virtutis volut vbis vel factis delectari in coi puersatione: hec ille. Ex qbus pz q adulator acci pit dupl. p cotetr: c sic est excessus delectandi factis/vel verbis i coi puersatione. Alio° pprie c sic est excessus delectandi alios verbis laudis/vel factis/cu intentione alicuius lucri psequendi.

b ¶ Queritur vtru sit pctm. R°. fm. Tho. vbi. s. ad. p^m. vbi sic ait. Laudare aliquem pungit c bn c male p/ ut. s. debite circustantie/vel seruant/vel ptermittutur. Si. n. aliqs velit laudari c delectari laudando. vt ex h° cu psolet ne i tribulationib⁹ deficiat vel et vt i bono pficere studeat alijs debito circustantijs seruatis: ptine bit hoc ad vtute amicitie. Pertinet aut ad adula/ tione si qs velit aliquo laudare i qbus no est lauda dus q: forte mala sunt sz illud. Laudat pctor i desi/ derijs anime sue. Vl q: n sut certa. sz illud. Eccl. 27. Ante sermone no laudes viru. Et iteru. Ecc. xi. No laudes viru i spe sua: Vel et si timet possit ne huma na laude ad inane gloria prouocet. Vn dr. Ecc. xi. Ante morte ne laudes hoiez. Similr aut velle place re hoib⁹ pp charitate nutrienda c vt i eis ho spualit pficiat laudabile est. Qd aut aliqs velit placere ho/ minib⁹ pp inane gloria/vel pp lucru/vel et i malo/ hoc esset pctm. fm illud. Psal. Deus dissipauit os/ sa eox q hoib⁹ placent. Et Apls dic ad Gala. p. Si adhuc hoibus placere xpi seruus no essez. Vn et lau dare bonu: si no debite circustantie adhibeantur: vi tiosum est.

c ¶ Utru pctm mortale. R. fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 2°. q pctm mortale est qd charitati priat. Adulatio aut qnqz qde priat: qnqz aut no. Tripli aut priat. P° rone ipsi⁹ materie: puta quiz aliqs laudat alicuius pctm mortale. Hoc. n. priat dilectioi dei p cuius iu/ stitia homo loqtur c p dilectione pximi que i pcto fouet: vn est pctm mortale. sz illud. Isai. 5°. Ue qui dicit malu bonu. Scdo rone intentiois. puta qn qs alicui adulat ad hoc q fraudolenter ei noceat nota bili/vel corporali/vel spuali: c hoc est et pctm mor/ tale. Et de hoc habet pu̇er. 27. Meliora sunt vulne ra diligentis qz fraudolenta odientis oscula. Tertio° p oc casione: sicut qn laus adulatoriz fit alteri occasio peccandi et pter adulatox intentione. Et i hoc pside/ rare opz vtru sit occasio data/vel accepta. c qualis ruina psequat: sicut pot patere ex his q de scandalo di cunt. Et illo° est mortale/vel veniale cc. sicut i scan/ dalo. Si aut aliqs ex sola auiditate delectandi alios vel et ad vitandu aliqd malu/vel psequendu aliqd in necessitate alicui adulat⁹ fuerit: no est p charitatez. Vn no est pctm mortale. sz veniale: hec. s. Tho. No ta q Angelica v. eo. §. p. ibi. 2^m gen⁹ cc. dicit aliq sa tis friuola c forte falsa. Et i fi. dicit. Cocor. Tho. sed certe si qs bn legat illa q dicit. B. Tho. q p maiori pte sunt hic adducta/c illa q dic Angelica no pcor. Sz forte no vidit Tho. q: multo midi⁹ dicit. vtz/vel no itellexit. Et sic pz q aliqn e mortale aliqn venia le. Et sic sz. s. Tho. ibide ad. p^m debent pcordari au/ ctoritates de isto vitio loquentes: quo aliqn e venia/ le aliqn mortale. 16. di. §. sane. ta i tex. qz in glo.

¶ Utrz dare aliqd adulatori sit pctm. R°. no videt d pctm nisi appetit⁹ nimi⁹ vaneglorie hoc causet: sicut Herodes delectabat qn laudes sibi dabantur. no ho minu sz dei: vel nisi intendat c cupiat illa adulatoes de qua dr i psal. Laudatur pctor i desi. aie sue. Et i Isai. Popule meus q btm te dicut cc. Hec. n. adu/ latio crimen est c tales largitores coicant eis i crimie Scdoz. n. B. s. 2^e. q. 168. ar°. 3. 3^m. ipere moderatam delectatione i hmoi laudib⁹ ad bonu fine no e ma/ lu: sicut et i histrioib⁹ Et ideo offerentes hmoi laudes no peccant: c ex pnti pot aliqd dari. Si qs. n. vellet oes delectatioes fugere diceret agrestis sz phz. Vn illi q moderate eis subueniut no peccat sz iuste faci/ unt mercede ministerij eox eis tribuendo. Si qs aut supflue sua i tales psumut/vel et sustentat illos q illici tis adulatioib⁹ vtunt: peccant. quasi eos i pcto fouen tes. Sec⁹ cet si darent eide i extrema necessitate exi/ stentib⁹. Et sic pz q vtuose pot fieri. Vide. s. eo. §. p: c cu pcto fm q ipsa adulatio est pctm/vel non. Et eode modo dicat d histrioib⁹. Et eode mo itelligas c^m. donare. c sequens. 86. di. c similia. Cleric⁹ q adu/ latioib⁹ c pditioib⁹ vacare dephendit. degradet ab offi°. 46. di. c. cleric⁹. Quida mouentes hanc dubita tione hic dicut q q bis fec aliq pctm dr illud hre in psuetudine allegando mlta iura: c ex eo isert q si eps reseruat sibi blasfemia i deu si hz ex psuetudie si qs bis blasfemauerit e casus reseruat⁹. Sz h° e dubiu. Illa. n. iura possent itelligi q si i iure pbet ipz bis fe/ cisse cc. sz sec⁹ hic i pscia. Vide. j. v. histrio p totuz.

¶ Adulterium.

a Dulteriu qd sit. R. sz. s. Tho. 2^e. q. 154. ar°. 8°. q est accessus ad alienu thoruz. Et hoc pz p interpretatione nois. Dr. n. adulteriu ex eo q aliqs ad altera accedit. vt pz p quada glo. sup exod. c. 36. q. 1. §. cu ergo. 32. q. 5. c. n meccaberis. In q° qde dupli p castitate humane gnrationis hoium aliqs delinqt. P° qde inquantu accedit ad mulierem no sibi mrimonio copulata: qd reqrit ad bonu plis pprie educande. Alio° q: accedit ad mulierem alteri p mrimoniu copulata: c sic ipedit bonuz plis aliene. Eade ro est de mulier pugata q p adulteriu corru pit. Vn dr Ezechielis. 23. ois mulier relinquens viru suu peccabit. P°. n. i lege altissimi icredibil fuit in q° . s. papit. No meccaberis. Et 2° viz suu dereliqt i q° facit p certitudine plis ei⁹. Tertio i adulterio forni cata e: c ex alio viro filios statuit sibi: qd e p bonu p pae plis. Sz p^m e coe i oib⁹ pctis mortalibus. Alia vo duo spali ptinent ad deformitate adulterij. Unde manifestu e q adulteriu e determinata spes luxurie

vtpote spālē deformitatē hñs circa act⁹ venereos: hec ille. Ex qb⁹ pȝ ꝑ quō adulteriū ē pctm̄. q꞉ ꝯ castitatē: 2° quō est mortale: q꞉ ꝯ bonū ꝓlis educāde. Est ēt grauī⁹ qȝ simplex fornicatio. q꞉ ꝯ castitatē ⁊ ꝯ fidē mrimonij. Est tñ mīn⁹ graue qȝ icestus/vel sacrilegiū/vel qȝ vitiū ꝯ nāȝ. Est ēt mīn⁹ qȝ peccata que sūt ꝯ deū/vl' ꝯ bonū anime: q̄ oia alibi dclarabunť. Pȝ ēt ꝙ fit tripliť. s. qñ ꝯiugat⁹ cognoscat solutā: 2° e ꝯ: 3° qñ ꝯiugat⁹ ꝯiugio iunctā cognoscat. Et duo p̄ sunt simplicia. 3ᵐ mixtū. Pōt ēt dici 4ᵐ adulťiū qñ qs fit ardētior amator. s. qñ eēt parat⁹ eadē facere cuȝ alia muliere q̄ cū sua. sic dič Hieronym⁹. s. nihil interest ex q̄ cā qs isaniat. Uñ Sixt⁹ pythagoricus. Adulter ē inqt ardētior amator i suā vxorē. Et pari rōe i aliā. c. origo. 32. q. 4. Et dr̄ adulteriū ꝺȝ quādā iuris iterp̄tationē. Pȝ ēt quō ē distincta spēs luxurie. Nota ēt ꝺȝ Pe. ꝙ mulier aliquō plus peccat adulterādo qȝ vir. s. rōne icertitudinis ꝓlis/vel scandali/vel verecūdie: q° āt ad fidē mrimonij. peccant equaliter: quātum vero ad dominiū rōnis plus peccat vir. Idē s. Tho. 4°. di. 35. ar°. 4°.

1 ¶ Querit̄ de pena tā viri qȝ vxoris adulterātis. R°. ꝺȝ glo. i. c. tue. de pen. ꝙ mulieri olim erat pena capitis. vt. C. ꝺ adul. l. castitati: hodie ṽo pri⁹ ṽberata retrudit̄ i monasterio. C. ꝺ adul. aut̄ sed hodie. Est ⁊ alia pena. Q꞉ ſm Pa. i. c. plerūqȝ ꝺ dona. iter vi. ⁊ vxo. mulier pdit dotē ⁊ vir donationē pp nuptias si mrimoniū sepeť p ſñiaȝ iudicis ecclastici: alias ñ ꝺȝ Jo. an. Pa. tñ ibidē tȝ ꝙ si ē notoriū adulteriuȝ: q꞉ tūc nō possit ꝓpria auc̄te vir expelleť vxorē ⁊ cōtrario lucratur. q꞉ si peteret obstabit ei exceptio adulterij: pdet ēt mulier donationē pp nuptias quā ex pacto/aut statuto debebat lucrari. soluto mrimo°. Bona ṽo parafrenalia nō pdit ꝺȝ Doc. q꞉ i penis ṽba debēt restringi: regu. odia. de. re. iu. li°. vi°. quāuis glo. i d. c. plerūqȝ teneat ꝙ pdat. Est ⁊ alia pena: q꞉ amittit ius petēdi debitū. De q° dic vt ī. Si tñ recōciliat̄ recupat oia: vt. d. c. plerūqȝ. Quid ꝺ adultera p vim violata. Utrū puniat̄ pena adulterij. R°. breuiter ꝺȝ Pa. i ꝯsilio. 4°. ꝙ si fuit violētia absoluta nullaȝ penā patit̄. Si ṽo fuit ꝯditionalis peccauit corā deo: tñ nō dȝ puniri pena adulterij. s. vt pdat dotē. Hoc diffusiꝰ ponit Rosella ṽ. adulteriū. §. 5°. De adulterio q° ad sepatonē. Uide i ṽbo dos. §. xi. ⁊ sequenti ⁊ ṽ. diuortiū. p totū. De restitutiōe ꝺȝ istos casus p̄cedentes: vide in ver. restitutio⁹ §. xx.

2 ¶ Querit̄ de illa q̄ supposuit sibi alienū ptū/vel proprū ex adulterio suscepit R°. ꝺȝ Pa. post Inno. i. c. offitij. de pen. ⁊ re. ꝙ aut nullū pctm̄ ē reuelādo ṽitatē: ꝙ ṽisimiliť credit̄ mulieri: ⁊ tūc mulier peccat ñ reuelādo. Et durāte fraude hec pñia nō ē fructuosa. Et ita itelligat̄ glo. d. c. offitij. Aut ñ credeť mulieri/nec hȝ ꝓbatōes promptas: ⁊ tūc satis ē ꝙ peniteat absqȝ eo ꝙ detegat. Q꞉ ex q° videt ꝙ ꝓbari non posset dȝ taceř ne poti⁹ iducat scādalū qȝ aliā vtilitatē: ar. 2. q. 6. c. pleriqȝ. Aut mulier hȝ ꝓbatōes ꝓmptas vel ṽisimiliť credeť sibi. sȝ subest pctm̄ mortis i reuelādo: ⁊ dȝ tūc poti⁹ taceř q꞉ i nō reuelādo ē pctm̄ rerū. sȝ i reuelādo ē pcūlū aiaꝝ/⁊ corpoꝝ. Ideo mulier ꝯstituta iter hec duo dȝ eligeř mīn⁹ maluȝ. ⁊ sic taceř. 13. di. c. nerui. Nec valet si qs arguat: q꞉ facili⁹ scādalū nasci pmittit̄ qȝ ṽitas relinquat̄. vt i. c. qui scādalizauerit de reg. iu. q꞉ ꝺȝ Inno. illō ꝓcedit i iudice/vel i teste q hȝ iudicaŕ ⁊ diceř ṽitatē quā pp scādalū nō dȝ relinqre: sȝ ipsa mulier ñ ē iudex/neqȝ testis: imo eēt denūtiatrix. Uñ nō perit iustitia i nō reuelādo. Peniteat er° ⁊ satisfaciat de suo ⁊ sic erit tuta q° ad deū. Qualiť aūt satisfaciat dicūt Doc. ꝙ dȝ de suo dare tm̄ veniētib⁹ abitestato/vl' illis quos marit⁹ ṽisimiliť istituisset/si nō credidisset istū filiuȝ suū. Et si dubitet. dispēset i paupes. ar. c. cū tu. ꝺ vsu. Si ṽo mulier nō ē potēs ad satisfaciēdū. tūc saltē peniteat. Hec Pa. Do. Archi. flo. 2ª. ti°. 2°. c. x. §. 4. facit longā declaratōeȝ hmōi. §. nō tñ discedit/a ſñia Pa. Et not. ꝺȝ eū. Archi. flo. ꝙ si posset modus bon⁹ iueniri vbi nō eēt pcūlū maioris mali. s. rōne infamie/vel scādali/vel mortis/seu ṽberis/vel ip̄robabilitatis. deberet tūc. Ex ista declaratiōe colligit Rosella vnā not. ꝓraticā vȝ ꝙ p̄ceptū positiuū nō obligat aliquē cū scādalo: vbi ergo ṽisimiliť scādalū corporū/vel aiaꝝ eēt vētuꝝ iusta cā esset ñ exequēdi p̄ceptū ēt pape: vt i. d. c. offitij: imo ēt ex dicto. c. habes ꝙ ius positiuū iterp̄tat̄ ius diuinum. Restitutio. n. est de iure diuino. ⁊ č.

3 ¶ Sȝ qd ꝺ dȝ ꝺ adulterio. R°. ꝺȝ. d. Archi. flo. 2ª. ti°. 2°. c. 7°. circa fi. ꝙ si scit/vl' credit ṽisimiliť illū filiū eē suū vbi mater ipa ñ valeat satisfaceř: vl' ꝙ teneat̄ ꝺ expēsis educatōis patri putatiuo: q꞉ cāȝ efficaceȝ dedit tali dāno: ꝺ iniur. ⁊ dā. da. c. si culpa. Scd̄m tñ possibilitatē suā. Et si mitteret ipsa adultera ad hospitale/vl' fingiť se mortuū peperisse/vel notificauit sine sui pctō. tenebit̄ hospitali ꝺ nutrimēto ⁊ aliis expēsis/nisi notabil' paupertas excuset cū cū ꝺ iuř nāli teneat̄. di. pª. ius nāle. ⁊ hospitalia pp paupes sint facta. nō pp diuites: sȝ ꝺ hēditate/vel dote. si dotaret̄ a p̄re putatiuo. teneri videt̄ ad arbitriū boni viri. attēta facultate: q̄ tñ satisfactio occulte fieri dȝ cū sine pctō manifestari nō possit: ar. 2. q. 1. si peccauerit. Si aūt dubitat adulter/ex eo ꝙ leuis ē mulier ⁊ cuȝ aliis adulterat̄: vl' ēt q꞉ ipsa adultera dubitat vtruȝ sit ei⁹/vl' mariti. relinquat̄ iudicio dei cui oia nuda sūt ⁊ apta. Et grauari nō videt̄ ꝺ restitutōe. Inde/cēs ē. n. vt i re dubia: certa deť ſñia aut Grego. di. 33. c. habuisse. In nullo tñ casu ad obuiādū hmōi pcūlis/vel malis. dȝ adultera/vel adulter. querere aborsum/vel mortem paruuli. ar. 22. q. 2. faciat. vide aliquid infra ver. restitutio. §. xx.

4 ¶ De spurio aūt dič Pa. i. c. offitij. de pe. ⁊ re. ꝙ ex q° qs nat⁹ ē ex vxore alicui⁹. i tm̄ p̄sumit̄ fili⁹ mariti fauore mrimonij vt nō credat̄ matri asserēti ꝯtrāȝ.

Et idē cōiter tenēt legiste i.l.filiū.alle.l glo.ꝛ i l.si vi cinis saēibus.C.de nupti.Immo plus.ē. ꝙ quādiu potuit generari ex marito nunꝙ ꝑsumit̄ ab alieno generat⁹.ēt si ꝓbaret̄ adulter[m] eo tpoꝛ p mulierem cōmissū/vel ꝙ mulier cōcepit extra domū mariti ēt in loco suspecto:vt i.l.miles.§.defuncto.ff.de adul. Et nota i dictis iurib⁹.Dicit tñ Hosti.ꝙ nō credēs mrī.bʒ forte animū q: ipsa melius sciat.ꝗʒ alius:ꝛ ñ est verisimile eā i hoc dicere mēdatiū.ar.c.afferte.ꝺ ꝑsumpti.Uñ si mr̄ detegit veritatē filio.ꝛ filius hʒ ꝓ sciētiā lesam ex dicto mrīs dʒ credere.ꝛ oia bona re stituere:alias si faceret ꝯ ꝯsciētiā edificaret ad gehē nā:vt i.c.lras.de resti.spo.ꝛ i.c.p tuas ꝺ simoni. Sʒ si nō hʒ ꝯsciētiā lesam.q: nullo° vult credere mrī: tūc nō tenet̄ ad restitutionē. Et ita limita dictū Legi/ staꝝ i iurib⁹ pallegatis.q dicūt istū fuisse fatuum qui ad assertionē regie asserētis eū nō eē filiū regis. cessit regno:hec Pa. Et nō ſm Ray.ꝙ eps ꝛ cōfes sor perit⁹ videnṫ i hoc eē iudices:ꝛ mulier posset viu istoꝝ/vel ambob⁹ reuelare:ꝛ ipsi fideli ꝛ secrete pos sunt ingrere diligēter:ꝛ apponere remediū forte.ꝯsu lēdo puero vt ingrediat̄ religionē/vl' vadat ad par/ tes longinquas.ꝛ similia:de alimētis aūt ꝛ consum ptis quādiu bonā fidē habuit Ray.dat ꝯsiliū vt re stituat/vel cōponat:sʒ tñ talis nō est cogēdus quia possessoꝛ erat bone fidei.C.de re.ve̅di.certuʒ.Hosti. aūt dicit ꝙ nō tenet̄ de ꝯsumptis quādiu fuit bone fidei.Forte ꝙ mulier si posset tenet̄ de istis ꝯsumptꝭ: ꝗ ēt posset ipm spuriū sibi heredē ꝯstituere : seruata tñ legitima/ꝛ aliis debita:nisi forte cōsuetudo esset ꝯria. Et nota ꝙ in dubio iudicabit̄ pro spur°.Uide aliquid infra ꝟ.filius.§.9.

5 ¶ Quid de uiro hñte legitimos filios.si viuēte vxoꝛ aliā ducat.sciēte impedimētū:ꝛ ex ea filios habeat. Nunqd tales filii adulterini possint succedere patri. An teneant̄ restituere filio pmi matrimonii cū fructi/ bus mala fide ꝯsumptis:quātūcūqꝫ oporteat eos egere/vel mēdicare.Rᷣ° ſm Pisa. Nisi bona fide cō egere... plete sit legitima pscriptio:maxime ēt si post cō/ pletā pscriptionē retinēt bonā fidē.Tūc.n.nō tenen/ tur Alias sic. Et hoc qꝺ dr̄ de pscriptiōe intelligr̄ etiā quo ad casus pcedētes.s.ꝙ nō teneant̄ qñ fuit pre/ scriptio bona fide.

¶ Aduocatus.

a Duocatus dr̄ ille qui i iudicio apud eū q iu/ risdictiōi pest desideriū suum vel amici expo nit/vel alterius desiderio ꝯdicit.l.saēdū.§.p. ibi p doc.ꝛ.l.Paulus la p[a].ꝛ ibi Bar.ff.de legatio. Et ideo ꝯsulēs in camera nō ꝓprie dr̄ aduocatus: ita ꝙ ꝓhibitus aduocare.nō censet̄ ꝓhibitus in ca mera ꝯsulere/vel allegatiōes i scriptis facere hʒ Pa. in rubri.de postul.ꝛ tʒ Bar.i.l.p[a].ff.de va.ꝛ extra/ or.co. Et debet esse iuris peritus:ꝛ studuisse p quin/ queñiū saltē:ꝛ iuramēto doctoꝝ probat⁹.l. nemini. C.de addi.iudi.Et not.Bar.in.d.l.p[a].

¶ Queriṫ qui repellant̄ ab aduocatiōe:Rᷣ.ꝙ multi 1 de qbus.3.q.7.infames.ꝛ sunt verius. Nō auqꝫ da tur qꝺ postulet imo negat̄.Addic⁹ penc:serui⁹:pu/ er actoꝛ arene: Luminib⁹ carens:mulier:muliebria passiuus:ꝛ multi alii quos ōmitto. Dicēdū ē aūt so/ lū de his q fine petō aduocare nō pñt:q sunt i tripli ci differentia.s.heretici.ꝛ ceteri excōicati. secūdi deri/ ci.tertii religiosi de quibus infra.

¶ Heretici ꝛ excōicati ꝛ infideles pp suspitionē here sis nullo° pñt aduocare.l.nemo.C.de posthu.ꝛ.l. ne mo la ꝛ.C.ꝺ epis.au.ꝺ pen.di.i.nemo.ꝺ her.c.excōi cam⁹. el ꝑ. Excōicati ēt repelluntur.ꝛ.q.3.excōicatos: ꝺ except.c.exceptionē.ꝛ iudex admittēs illos:grauit peccat.vt pʒ.d.c.nemo vel i foro.ꝛ.d.c. excōicam⁹. 2

¶ Utrū epi vel alii supioꝛes possint aduocare p aliis 3 Rᷣ°.ꝙ nō coꝛā eccl'astico vel ciuili iudice.vt.ꝛ.q.i.te gdē.88.di.platū.ꝛ.c.eps.14.q.5.21.q.3.p totuʒ. Si mr̄ sacerdotes nō pñt nisi i q̈ttuoꝛ casibus.vt in.c. fi.de posthu.ne.de.vel mo.sacerdotib⁹.15.q.2.c.vni/ co in glo.14.q.5.deniqꝫ:Primus casus est p se. Se cūdus p ecclesia sua.Terti⁹ p psonis sibi cōiūctis:ꝛ hoc intellige qñ nō pñt hre aliū/vel nō ita bonū:p/ sone aūt ꝯiuncte sunt i isto casu.vsqꝫ ad.4[m].gradū. C.de epis.ꝛ der.aut.licētiā.ꝛ.C.ꝺ aduo.di.iu.l.peti tionē.Quartus casus ē p miserabilibus psonis. In tellige miserabiles psonas oēs illas ꝗ p se.propꝛias cās nō pñt ministrare:vel ecclastico auxilio idigen tes.80.di.c.fi.i fi.ꝛ.87.di.defensionis.C.qñ impa. inter pu.ꝛ vidu.p totū.In criminali vero coꝛā secu/ lari iudice nullomō possūt.

¶ Diaconi:subdiaconi:bñficiati/vel non bñficiati. 4 nō pñt aduocare coꝛaʒ iudice seculari.c.p.ꝺ postu. nisi p cā vel ecclesie sue/vel miserabiliū personarum ſm spec.n°.de aduo.alle.ꝺ.c.fi.ꝛ sic pʒ ꝙ in oī casu pñt i quo ꝛ sacerdotes i foro seculari pñt. Coꝛā aūt ecclastico.pñt ſm Inno.i.d.c.p. Bñficiati tñ nil ꝗ rant p salario:sʒ oblata sponte pñt.25. q.2.c. vnico. sʒ glo.dicit ꝙ nō seruat̄.q: nemo militat stipendiis suis.c.cū ex officii.de pscrip.

¶ Utrū i minoribus ꝯstituti possint aduocare.Rᷣ°.si 5 sint bñficiati nō pñt.nisi coꝛā ecclastico iudice.c.p. de postu.limita hoc hʒ Pa.ꝛ ſm Hosti.qñ hñt suf/ ficiēs bñficiū ad coꝛū sustentationē:q: sic nō pñt ēt diaconi ꝛ subdiaconi.si aūt nō sunt bñficiati pñt tā coꝛā iudice seculari ꝗʒ ecclastico in cā ciuili.i crimi nali vero nullo° pñt coꝛam iudice seculari.ne de.vel mo.c.sñiam.23.q.8.his a qbus.51.di. aliquantos. Quidā tñ dicunt eos posse pro reis postulare ꝛ ap/ pellare ꝛ appellationē pseq.ar.23.q.5.c.1°.ꝛ.c. eos. sed tutius est i totū abstinere.d.c.sniam.ꝛ not.in glo.d.c. aliquantos.

¶ Not.ſm Pa.in.c.p venerabilē.q fi.sint legi.in p. 6 nota ꝙ dericus ēt platus pōt ꝓmouere cām laici apud romanū pontificē.ꝛ ex hoc colligit̄ ꝙ deric⁹ pōt esse pcurator laici in iudicio ecclastico.ꝛ de h⁹

vide quod not. l. cnfa. ꝺ ꝓcu. ꝛ p frede. ꝯsilio. 163. Quinimo plus dicat ibi Pa. ꝙ in foro seculari po/test esse clericus ꝓcurato: laica i vna cã. ꝛ iura ꝓhi bentia talẽ ꝓcuratorem debẽt intelligi de generali ꝓcuratore. Ita voluit singularit Inno. i. c. vnico de obl. ad rõ. ꝛ sensi. in. c. f. ne cle. vel mo. ꝛ vide p Ar chi. in. c. puenit. 86. di. ꝛ p hoc ꝯdu. Pa. i. d. c. ꝑ ve/ nerabilẽ. ꝙ ẽt in foro seculari põt esse clericus ꝓcu/ rator clerici. cũ possit esse laica qd̃ fortius est. Hec ille.

7 ¶ Utrũ religiosus vel possit postulare vel ꝓcurare. Rñ. ꝙ nõ nisi vtilitas monasterij exposceret Abbate imperãte. c. ex parte. de postu. ꝛ extẽditur ẽt ad ca/ nonicos seculares vt ibi: vbi dicat Pa. ꝙ opꝫ pdic ta duo simul ꝯcurrere: alias nullo° ẽt corã iudice ec clesiastico: Si vero ꝑdicta duo ꝯcurrũt. põt ẽt corã iudice seculari ar°. in. c. ꝑ. ꝛ. c. fi. co. ti°. Intellige in cã cuili tñ. Utrũ pp lucrũ applicãduꝫ monasterio ab bate impante possit monachus esse aduocat⁹ vel pro curator. Rñdet Inno. i. c. cũ. i. ꝛ a. de sen. ꝛ re. iudi. ꝙ ẽt ꝓ lucro põt pp vtilitatẽ monasterij. ꝛ ita dr̃ ꝙ dñs Lapus seruauit: ſꝫ ꝯtrũ ꝙ nõ possit tꝫ Jo. an. Pa. aũt. i. d. c. ex pte dicẽ fore magis honestũ ꝛ equũ vt abstineat. ar. c. nõ magno. ne cle. vl̃ mo. ꝛ. 16. q. i. alia est cã. Aduertendum ꝙ clerici vel monachi so/ lum ꝓhibentur postulare qñ indifferẽter exercere vo lunt talia officia fm̃ Inno. in. c. vnico. de ob. ad rõ. secus si volunt solũ assumere i vna cã. ꝛ hoc sequit̃ Archi. in. c. puenit. 86. di. lꝫ Colle. in. c. dilecti ꝺ ar/ bi. teneat ꝙ nec etiã in vna cã: ꝛ forte verius.

8 ¶ Utrum clericus bñficiatus i duabus ecclijs possit aduocare ꝓ vna ꝯ aliã. Rñ°. ſꝫ Ber. non videtur ꝙ possit. Si tñ esset ꝓlatus in vna: tunc rõne ꝓlationis posset ꝛ idẽ dicat Inno. i. c. fi. de postu. vbi ẽt tꝫ si nõ esset ꝓlatus addens ꝙ si necessario fungat̃ offi põt. ad instar tutorũ. ff. de postu. l. puto. ꝛ l. fi. itẽ ꝛ pro ꝓpria eccl'ia põt ꝯ scdaꝫ. de iu. iur. cuiã. ꝛ. c. itdlecto.

9 ¶ Utrum iudex teneat̃ dare aduocatuꝫ. Rñ. tenetur qñqꝫ. s. illis q hr̃e nõ põt pp paupertatẽ vel pp potẽ ciã aduerse partis. ff. de offi°. cõ. l. nec quicqꝫ. §. fi. ꝛ qdẽ si iudex hoc alicui aduocato ꝓcipiat ꝛ ille sine cã deneget. põt ꝑ iudicẽ perpetuo remoueri ab offi° aduocatiõis. C. eo. l. ꝓuidẽdũ. dꝫ igit̃ obedire si ꝯpe tẽs salariũ ꝯstituat̃.

10 ¶ Aduocatus fm̃ glo. ꝓpria. in. c. ꝑ. de cõfess. li°. vi. nõ dꝫ rñdere positiõibus: sed pars ꝑ seipsã. Immo aliq iudices ẽt caute expellunt aduocatos tp̃e rñsio nis. Sciẽ tñ dꝫ aduocatus fm̃ glo. vbi. s. quũ do/ cet clientulum falsũ rñdere: ꝙ tenetur aduersario il lius damna resarcire q̃ pp hoc ptulit. puta ex onere ꝓbãdi. vl̃ ex ãmissiõe cause. 50. di. sepe. ꝛ de iu. iu. c. vlt°. ff. ad. l. aqliaꝫ. q occidit. §. fi. Uñ solẽt aduocati dicere clientulis. si hoc ꝯfitearis cãꝫ pdes. nec dicant si negaueris animã pdes. de simoni. c. matheus. i fi. eodem modo dic de procuratore.

11 ¶ Querit̃ vtꝝ aduocatus teneatur ꝑstare patroci/ nium pauperibus. Rñ°. fm̃. s. Tho. 2a 2e. q. 71. ar°. ꝑ. ꝙ cũ patrocinium cãe pauperũ ad opus misericordie ꝑti neat: idem est hic dicẽduꝫ qd̃ de alijs opibus miseri cordie dr̃. Nullus aũt sufficit oibus indigẽtib⁹ mise ricordie opus impẽdere. ꝛ ideo sicut Augustin⁹ di cit in ꝑ. de doc. xpiana. Cũ oibus ꝓdesse non possis his potissime ꝯsulendũ est q ꝓ locoꝝ ꝛ tẽpoꝝ vel q̃/ rũlibet rerum opportunitatib⁹ ꝯstrictius tibi q̃si q̃/ dã forte iungunt̃. Dicat ꝓ locoꝝ opportunitatibus. q: nõ tenet̃ homo ꝑ mundũ q̃rere indigẽtes qb⁹ sub ueniat: ſꝫ sufficiat si eis q sibi occurrunt mĩe opus i/ pẽdat. Uñ dr̃ exo. 23. si occurreris boui inimici tui aut asino errãti reduc ad eũ. Addit autẽ ꝛ tꝑoꝝ. q: nõ tenetur hõ future necessitati alterius ꝓuidere: sed sufficiat si p̃nti necessitati succurrat. Uñ dr̃. i°. Jo. 3°. Qui viderit frem suuꝫ necessitatẽ hr̃e ꝛ clauserit viscera sua ab eo ꝛc̃. Subdit aũt vel quarũlꝫ reruꝫ: q: hõ sibi ꝯiunctis quacunqꝫ necessitate maxime de bet curã impẽdere. ſꝫ illud. ꝑ. thim. 5. Siqs suoꝝ ꝛ maxime domesticorũ curã nõ hꝫ fidẽ negauit. Qui bus tñ ꝯcurrẽtib⁹ ꝯsiderãduꝫ restat vtꝝ aliqs tan/ tã necessitatẽ patiatur ꝙ nõ in ꝓmptu appareat quõ ei possit aliter subueniri. ꝛ in tali casu tenetur ei opus misericordie impẽdere. si autẽ in ꝓmptu ap/ pareat quõ ei aliter subueniri possit vel ꝑ seipꝫ vel ꝑ aliã ꝑsonã magis ꝯiunctã aut maiorẽ facultatẽ ha bẽtem: nõ tenetur de necessitate indigẽti subuenire/ ita ꝙ nõ faciendo peccet. quãuis si subuenerit ex tali necessitate laudabilr̃ faciat. Uñ aduocat⁹ nõ tenet̃ semp cause pauperũ patrociniũ ꝑstare: ſꝫ solũ ꝯcur/ rẽtib⁹ ꝯditiõib⁹ ꝑdictis aliogn opporteret eũ omnia alia negotia ꝑtermittere: ꝛ solis causis pauperẽ in/ uãdis intẽdere. Et idẽ dicendũ est de medico q̃tuꝫ ad curationẽ pauperũ. ꝛ si secus faciãt in his i qbus tenet̃ ꝛ fit notabile damnũ peccãt mortalr̃. ꝛ venia liter si leue. ꝛ iudex dꝫ ꝓuidere pauperi de aduoca/ to. ꝛ si nõ vult obedire. põt eũ priuare offi°. l. ꝓuidẽ dũ. C. de post. ar. l. moris est. ff. de pe.

¶ Utꝝ aliq cõuenienter hꝫ iura arceant̃ ab offi° ad uocãdi. Rñ°. fm̃. s. Tho. vbi. s. ar°. 2°. ꝙ aliqs impe/ dit̃ ab aliquo offi° vel actu: dupliciter. Uno° pp impo tentiã q̃ simpliciter excludit aliquẽ ab actu. Alio° pp indecentiã: q̃ nõ excludit oino. Sic ergo ab offi° ad uocatoꝝ ꝓhibent̃ quidã pp impotentiaꝫ eo ꝙ defi/ ciũt sensu/ vel interiori: sicut furiosi ꝛ impuberes/ vel exteriori sicut surdi ꝛ muti. Est. n. necessaria aduo/ cato ꝛ interior peritia qua possit cõueniẽter iusticiã assumpte cause ostẽdere. ꝛ iterũ loquela cũ auditu. vt possit ꝓnuntiare ꝛ audire qd̃ ei dr̃. Uñ q in his defectũ patiunt̃ oino ꝓhibent̃ ne sint aduocati nec ꝓ se nec ꝓ alijs. Decẽtia aũt huius offitij exercendi tollit̃ duplr̃. Uno°. ꝙ aliqs est rebus maiorib⁹ obli/ gatus. vñ monachos ꝛ pbiteros nõ decet i quacũqꝫ cã esse aduocatos. neqꝫ clericos i iudicio seculari: q: hmõi ꝑsone sunt rebus diuinis obstricte. Alio°. pp ꝑ 12

sonc desectā vel corporalē vtz de decis q̄ nō pñt ɔue nienter iudici astare. vel spūalē. Nō.n. decet vt alte/ ri⁹ iustitie patron⁹ exstat. q in seipso iustitiā ɔtem/ psit. ⁊ ideo infameo: infideles: ⁊ dānati de grauibus criminibus: nō decēter sunt aduocati: tñ huiōi inde/ cētie necessitas pferf. ⁊ pp hoc huiōi psone pñt p se ipsis vel p psonis sibi ɔiunctis vti offi⁹ aduocati. p ci ēt monasterij sui si abbas pcepit. Et nota q̄ pñt phiberi ab aliquo iudice p cām rōnalē ne aduocēt. ⁊ si est phibitus in vno loco pp cāz inferētē ifamiā: erit phibitus vbiqz. Similr q̄ñ cā pp quā/tz vbiqz: alias extra territoriū phibenti pōt. glo. l. i. C. co. Si tñ mitteret aliū q decretanō dr̄ aduocare.

13 ¶ Utrū aduocat⁹ peccet iniustā cāz defēdēdo. R̄ᶜ. fm. s. Tho. vbi. s. ar⁰. 3⁰. q̄ illicitū est alicui coopari ad malū faciēdū. siue cōsulēdo: siue adiuuādo: siue qualitercūqz ɔsentiēdo. q: ɔsuliās ⁊ coadiuuās quodā modo ē faciēs. ⁊ apl'us dic̄ ad romanos p̄ q̄ digni sunt morte nō solū q faciūt sed ēt q ɔsentiūt facienti bus. Un̄ oēs tales ad restitutionē tenet̄. Manifestū est q̄ aduocat⁹ ⁊ auxiliū ⁊ ɔsiliū pstat ad cui⁹ cām patrocinat̄. vñ si sciēter iniustā cām defendit: absqz dubio grauiter peccat ⁊ ad restitutionē tenet̄ ei⁹ dā ni qd̄ ɔ̄ iustitiā altera pars p eius auxiliuz incurrit. Si aūt ignorāter iniustā cā defendit putans esse iu stā excusat̄ fm modū quo ignorātia excusari potest. Et quāuis laudabilius videatur qz ᵐ ad peritiā artis: qui falsaz cām defendit: tñ peccat qz ᵐ ad iniustitiaz voluntatis qua abutit̄ arte ad malū. Si aūt i pric̄ credidit cām iustā esse: ⁊ postea i pcessū appareat ɔ trariū: nō dz eā pdere vt. s. aliā ptē iuuet vel secreta sue cause alteri parti reuelet. Pōt tñ ⁊ dz cāz desere re: vel cū cuius cāz egit ad cedēduz iducet siue ad ɔ ponendū sine aduersarij dāno. Et sicut militi vl' du ci exerat⁹ lz i bello iusto ex insidijs agere ea q̄ facere dz prudēter occultādo. nō aūt falsitatē fraudulēter faciēdo. q: ēt hosti fidē seruare opz sicut Tulli⁹ dic̄ in li. de officijs: vñ ⁊ aduocato defendēti cāz iustaz lz prudēter occultare ea qbus impediri posset pces/ sus eius: nō aūt lz ei aliqua falsitate vti. Tenet̄ etiā clientulo si cū decepit/ q̄ñ aliter nō litigasset. ar. C. de admini. tu. l. nō est ignotū. Et nota q̄ q̄ñ cā ē dubia pōt tam aduocatus quā pcurator p vtraqz parte patrocinari: fm Specu. Intellige quousqz ē dubia. Et quō debeat iudex i huiōi iudicare. v. expositio. §. fi. ⁊ v. vsura. 7⁰. §. 5.

14 ¶ Quid si p negligētia vel aliā suā culpā āmisit cāz iustā. R̄ᶜ. fm Host. q̄ tenet̄. ar. l. idē iuris. ff. ad. l. aql. ⁊. l. si vo ɔ̄ emptorē. ff. ð euic. de quali. culpe teneat̄. Uide j. v. culpa. ⁊ nota vnū dictū Inno. i. c. sic dig ᵐ de homici. ⁊ Pañ. c. q: plerīqz. de imu. eccle. q̄ i fo/ ro aie nō tenet̄ qs ad emēdā dāni. nisi fuerit i dolo. vel lata culpa. vel habuerit aiuz nocendi.

15 ¶ Ut ᵐ liceat aduocato p suo patrocinio pecuniam petere. R̄ᶜ. fm do. s. vbi. s. arᶜ. 1⁰. ⁊. 4⁰. q̄ ea q̄ qs nō te net̄ alteri exhibere: iuste pōt p eoꝝ exhibitōe recōpē sationē accipe: manifestū ē aūt q̄ aduocat⁹ ñ semp tenet̄ patrociniū pstare aut ɔsiliū causis alioꝝ: ⁊ iō si vēdat suū patrociniū siue ɔsiliū: nō agit ɔ̄ iusti tiā. ⁊ eadē rō ē ð medicis ⁊ ð alijs huiōi psonis. dū tñ moderate accipiāt/ ɔsiderata ɔditione psonaꝝ ⁊ negotioꝝ ⁊ laboris ⁊ ɔsuetudine prie. Si āt p iprobita/ tē aliqd imoderate extorquāt: peccāt ɔ̄ iustitiā. Un̄ Aug⁹. ad Macedoniū. Qd̄ ab his extorta p imode ratā iprobitatē repeti solēt data qz p tolerabilē ɔsue tudinē ñ solēt. Et q̄uis scia iuris sit q̄dā spūale: tñ vsus ei⁹ fit ope corporali. ⁊ ideo p ei⁹ recōpēsatiōe. lz pecuniā accipe. alioqn nulli artifici liceret de arte sua lucrari. iudex vo ⁊ testes. cōes sūt vtriqz parti: q: iudex tenet̄ iustā sniaz dare: ⁊ testis tenet̄ verū te/ stimoniū dicere. Iustitiaᶜ aūt ⁊ vitas nō declināt i vnā ptē magis q̄z i aliā. ⁊ iō iudicib⁹ ð publico sūt stipē dia laboris statuta ⁊ testes nō q̄si pciū testimonij lz q̄si stipēdiū laboris/expensas. vel ab vtraqz pte/vel ab ea a q̄ inducunt̄. q: nemo militat stipendijs suis vnq̄z. vt dr̄. 1ᵃ. corint. 9. lz aduocat⁹ alterā ptē tm̄ de fendit. ⁊ iō licite pōt pciū accipe a pte quā adiuuat.

¶ Utrū aduocare possit qs ɔ̄ eū a q̄⁰ recepit bñficia sine vitio igratitudinis. R̄ᶜ. q̄ nō ar. i. c. fi. de postu. ⁊ posset reuocari donatio. ar. ð. c. fi. ⁊. c. fi. ð donat. Intellige q̄ñ fuit mere libera donatio. i. nullo iterueni ente merito: vt eēt i magro q recipit rōne sui labo/ ris: excipe si pro se vel sibi coniuncto aduocaret: vel miserabili. fm Specu. ti. de aduocato. 16

¶ Notādū q̄ aduocato seu procuratori nō lz facet̄ pactū de quota litis neqz ēt de certa quātitate vl' re cā hac ɔditiōe si vincat. l. si q. C. de postu. ⁊. l. litē. C. de pcura. q: est eadē rō sicut ⁊ de pmissiōe quote li tis. q̄ ideo phibita ē ne p fas ⁊ nefas itēdat ad vi ctoriā cause vt possit ɔseq pmissuz. Sz quū simplici ter pmittit̄ certū/siue quātitas/siue res p mercede: siue vincat siue pdat. ⁊ ēt si vltra hoc pmittit̄ ali/ qd noie palmarij: qd̄ est modicū qd/nō magnū: sic valet pactū. q: cessat rō pdicte phibitiōis i illo casu ⁊ fm hoc cōcor. doc. ⁊ glo. in. l. sumptus. ff. pac. ⁊. l. i. i. v. ⁊ noie palmarij. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. Itē nō q̄ aduocatus ⁊ pcurator nō pōt accipe salariū qd̄ excedat 6 aureos i vna cā. l. pᵃ. §. i honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. ⁊ i glo. i. d. l. salariū. Itē non pōt ɔcū facere cā incepta. ⁊ nondū finita cū dicta lo. C. de postu. l. qsqs. ⁊. 3. q. 7. §. itē si qs. fm Specu. si litigator pmisit. 100. si vincat. si vo nō vincat. 50 tunc pacta seruent̄. Nota si lis terminetur p ɔcordiā vel alio⁰. Ita q̄ aduocatus vel pcurator nō pficiāt cām de equitate: dz habere vel ð salario vel ð pmis so fm proportionem laboris. 17

¶ Utrū salariatus de publico possit aliqd petere ab aliquo pticulariter. R̄ᶜ. fm Pa. i. c. p̄. de postu. post Inno. q̄ nō ab aliq̄ litigāte. sicut nec pōt salariat⁹ medicus ab aliquo cōstituto in infirmitate: lz a non 18

litigantibus vel sanis licite recipiút:qz salaria sunt cõstituta talib⁹ solũ p litigãtibus ꝛ ĩfirmis. pbat .i.l. antepe.C.de profe.ꝛ me.li°.x°.

19 ❡ Quid si aduocatus cãm deserat vt desperatã an habebit totũ salariuz. Rñ°. ẽm Spe. qꝫ aũt deserit ex cã quã parũ potuit pũdere:ꝛ tũc sue imperitie ipu tatur. aut ex cã noua ꝛ repẽtina:qz dĩctulus aliqd ꝯ se ꝯfessus est. ꝛ tunc nihilominus salariũ habebit. vt.ff.de vac.mu.l.penu.§.fi.

❡ Affinitas qd sit ꝛ quõ impedit mĩrimoniũ. vide ĩfra impedimentum.5°.

❡ Afflictio iustoꝝ in hoc mũdo nõ est ꝯ iustitiã dei ẽm doc.s.p͠ª par.q.21.ar°.4.3ᵐ. s; ĩ h° ẽt qꝫ iusti puniũtur ĩ hoc mundo apparet iustitia. ꝛ misericordia:in quãtũ p huiõi afflictiones aliqua leuia ĩ eis purgãtur ꝛ ab affectu terrenoꝝ in deũ magis erigunt. ẽm illud Greg°. Mala q̃ in hoc mundo nos pmunt ad deũ ire cõpellunt.

❡ Aggresta est adhuc ĩ via ad generationẽ vini. ꝛ nihil recipiat spẽz nisi ĩ termino generatiõis sicut ẽt sanguis dũ incipit coagulari est ĩ vĩa generatiõis ad animal vñ sicut ille sanguis nõ est aïal ita aggresta nõ est vinũ. ꝛ pp hoc de ipsa nõ põt ꝯfici sãguis xpi. Nec simile de musto qz ẽ iã in cõpleta spẽ. Et ꝙuis nõ deceat vt ex musto ꝯficiat põt tñ ꝯfici. vñ maturũ ꝛ acerbũ differunt sicut cõpletũ ꝛ incompletuz. que quidem differentia non est tantum accidẽtalis. hec.s.Tho.4.di.11. q.2.ar°.5.q.3ª.

Alchimia: vide.ĩ.emptio.§.16.s. Tho.2. di.
a 7.q.3.ar.p͠.ꝛ põa.6.ĩ.18ᵐ. 2ᵉ.q.77.ar°.2°.ad. pᵐ.4°.di.11ª.q.pª.ar°.p͠.q.3.ad.3ᵐ.

❡ Queritur vtrũ sit licitũ vendere aurũ vel argentũ alchimicũ. Rñ°. ẽm.s.Tho.2ᵉ.vbi.s.qꝫ aurũ ꝛ argẽtũ nõ solũ sũt cara pp vtilitatẽ vasoꝝ q̃ ex eis fabricant aut alioꝝ huiõi:s; ẽt pp dignitatẽ ꝛ puritatẽ ipsoꝝ substãtie. ꝛ ideo si aurũ vel argentũ ab alchimicis factuz verã spẽz nõ habeat auri ꝛ argẽti:est fraudulẽta ꝛ iniusta vẽditio. pñertim cũ sint alique vtilitates auri ꝛ argẽti veri ẽm nãlem opationẽ ipsoꝝ:q̃ nõ ꝯueniũt auro p alchimiã sophisticato. sicut qꝫ hz pprietate letificãdi ꝛ ꝯ quasdaz infirmitates medicinalr iuuat. Frequẽtius ẽt põt poni ĩ opatione ꝛ diutius in sua puritate pmanet q̃z aurũ sophisticatũ:si aũt p alchimiã fiat aurũ veruz:nõ esset illicitum ipm p vero vẽdere:qz nihil pħibet artẽ vti aliquibus nãlibus causis ad pducendũ nãles effectus ꝛ veros. sicut Aug⁹. dicit.3°. de trini. de his q̃ arte demonũ fiunt. Hec.s.Tho. S; hic sunt duo dubia. pᵐ. Utꝝ alchimiste possint facere verũ auꝝ vel argẽtum.2ᵐ. Utrum ista ars sit licita.

pᵐ ❡ Ad pᵐ dubiũ vtrũ alchimiste possint facere veruz auꝝ vel argentũ. quidã dicũt qꝫ.s.Tho.2ᵉ.vbi.s.tenuit qꝫ sic. ĩ aliis vero locis.s.allegatis tenuit ꝯriũ. Et adducũt quasdã ꝯcordãtias. Pª. qꝫ ĩ p͠ loco.s.2ᵉ. dicit qꝫ pñt facere verũ auꝝ ẽm substãtiã. In aliis locis dicit qꝫ nõ pñt facere ẽm oẽs proprietates. Sed hoc est difficile. qr ad verã spẽm seu formã sequũtur vere pprietates. Secũda cõcordãtia est qꝫ p͠ loco loquit de arte alchimie cũ v̾tute ꝛ adiutorio reꝝ naturaliũ:in.2°. vero loco loquit de arte ẽm se. S; ista ꝯcordãtia est ẽt friuola. qz ars p se nil posset facere. Et ideo addunt tertiã ꝯcordãtiã.s.qꝫ p͠ loco loquit de hñtibus artẽ pfectã:ĩ aliis v̾o de imperfecta. S; ẽt ista paꝝ valet. qz in.2°. sen. vbi.s. dicit qꝫ sunt q̃dam forme substãtiales ad quas nullo° põt ars attingere. sicut auꝝ. ꝛ sic pz qꝫ isti nõ attingũt mentẽ.s.Tho. nec est sibi ꝯrius. vt qdã existimãt. vt ĩ patebit. Dicẽdũ igit ẽ dicẽdũ ẽm mẽtẽ.s.doc. qꝫ tã ĩ philosophia quã ĩ theologia est maxima dubitatio vtꝝ forme substantiales possint pduci ab arte qbusdã dicẽtib⁹ qꝫ nulla. aliis dicẽtib⁹ qꝫ oẽs. De qbusdã ãt formis qꝫ possint pduci ꝯ pmã opinionẽ ẽ certũ. vt tãgit.s.Tho. 2°.sen. vbi.s. ꝛ 2ᵉ. vbi.s. allegãdo. Augᵐ. Et h° ẽ verũ de formis impfectis. De qbusdã ẽt formis substãtialib⁹ pfectis. sicut ẽ hõ/asinus/ꝛ similia: qꝫ ñ pñt pduci ab arte. est ẽt notũ ꝯ scdã opinionẽ. Et iõ dicit.s.Tho. ĩ diuersis locis qꝫ fuit opinio philosophi media.s.qꝫ q̃dã forme substantiales possint pduci ab arte vel ab angelis p instrm nature:vt fecerũt demones ẽm.B.Augᵐ. ĩ egipto. Quedã v̾o nõ. Et qz aurũ ex vna pte videt qd pfectũ:maxime ẽm suas pprietates. ex alia aũt pte videt qd impfectũ/cum sit maius mixtũ:ideo est dubiũ vtꝝ p artẽ alchimie. vel per artem magicam possit verum aurum produci. nec per philosophiaz potest bene ꝛ clare determinari. Et ideo.s.Tho.in.2°.sen. declinat ad hanc partẽ qꝫ non possit fieri verum ꝛ perfectum aurum per artem. ꝛ hoc propter suam perfectionem. quia aliquãdo isti alchimiste faciunt aliquid qꝫ apparet veruz aurum vel argentum:ideo dicit.s.Tho. qꝫ est apparẽs ꝛ ñ pfectũ. Qñ igit isti dicũt qꝫ.s.Tho.2ᵉ. tenuit contrarium:negatur. Nam ibi loquitur conditionate. dicens qꝫ si est verum aurum qꝫ potest vendi sine fraude. ꝛ tunc si esset verum aurũ apporteret dicere qꝫ põt fieri ab arte. sicut fiũt q̃dã forme imperfecte. vt ibi allegat.B.Augᵐ. Unde opinio.s.Tho. est qꝫ non possit veꝝ ꝛ perfectũ auꝝ produci per artem vt ibi expresse dicit in.2°.sen. ꝛ.q. de potentia. Possunt tamen facere aliquid qꝫ est propinquum vero auro. Et siqs velit oino dicere qꝫ est verũ auꝝ. tũc dic.s. Tho.2ᵉ. qꝫ põt sine fraude vẽdi. Unde ñ ẽ sibi ꝯrius.

2ᵐ ❡ Ad 2ᵐ dubiũ Angelica.co.c.adducẽ opinionẽ Oldra. ĩ ꝯsiliis suis.s.ꝯsilio.69.tenentẽ qꝫ sic. dũmodo nõ faciãt per artẽ magicam vel per aliam legibus odiosam:vt dicit.l.vnica.C.de thesau. qz tales sunt qui labore proprio ꝛ sibi ꝛ republice cõmoda ꝯparãt. Et vi illc tenere opinionẽ qꝫ possit verũ auꝝ fieri. Angelus vero credit esse illicitũ:tũ p͠ qz nullus inuenit qui habeat verã artẽ vt dicit patere per experientiã:tum qz cõiter tales multa consumunt:ꝛ illud

qd faciunt nō hʒ veritatē: tñ qꝛ nullus facit hāc artē i publico. ex quo sequit̄ ꝙ nō sit vera ars. tā qꝛ si aliquādo aliqd verificaciunt fit cū dāno suo ꝯputatꝫ dānis ꝛ expēsis. Cū ergo sit tale, exercatū ꝯ vtilitatem publicā. vt pꝫ ex ꝯsumptiōe rex. ꝛ cōiter faciūt monetā falsam. ideo simplr̄ sunt ꝯdēnandi. Hec Angelus. Vñ pꝫ ꝙ sunt ꝯrie opiniones. Sꝫ si qs bñ cōsideret rōnes Angeli. nō ꝯcludunt ꝯ Oldra. posito ꝙ possit facere verum aurū sicut ipse ꝓsupponit. Unde diceret ad. pᵐ. ꝙ maior est falsa. nec experientia est in ꝯriū. ꝛ si aliq ꝯsumant q nō hñt verā artem. nō tñ sequitur ꝙ oēs sic faciāt. sꝫ dicunt multum lucrari. Ad id ꝙ dicit ꝙ nō hꝫ veritatem. negarent ipsi. ꝛ similiter negarēt ꝙ faciāt monetā falsam ꝛ sic non ꝓbat sufficienter ea que assumit. Vñ cū ista ars nō sit dānata ab ecclesia: nec rōnes i ꝯriū ꝯcludāt. nec ēt. s. d. dicat ꝙ sit illicita: ꝯcluderē ꝙ bonū ꝯsiliū est vacare alijs melioribus: nō credo tñ ꝙ peccēt mortaliter vacādo huic arti cū illis circūstātijs quas ponit Oldra. Hāc opinionē. s. ꝙ sit licita: ꝛ nō ꝯdēnata. ꝛ similiter astrologia: sequit̄ Pa. de sorti. c. ex tenore: ꝛ ē ꝓbabilior. vide. j. ars. §. ꝑ. ꝛ. ꝑ. ꝛ ꝟ. astrologia. Utrū aurū alchimicū possit vēdi. j. ꝟ. empᵗ.

❡ Alea. vide infra ludus.

Lienatio in. c. nulli liceat. ſm glo. de re. eccle. nō alie. est duplex. s. ꝓpria. ꝛ sic est actus per quē trāsfert̄ dominiū. C. de fun. do. l. pᵃ. Se-
a
cunda est alienatio largissime sumpta. ꝛ sic includit emphyteosim ꝛ locationē ad longū tēpus: tex. est i. d. c. nulli. vbi sic dicit. Alienationis aūt verbū continet ꝯductionē ad longā tp̄s. Alii tex. hñt ꝯditionem id. ē venditionē sub ꝯditiōe: donationē: venditionē ꝑmutationē: ꝛ emphyteosim: ac perpetuū ꝯctū. Hec ibi. Et ēt qñ sola possessio trāsfert̄ ad longū tp̄s ſm Inno. Et dicit Pa. ibidē ꝙ i mā odiosa capiemus stricte. i. pᵒᵒ. sꝫ in mā larga ꝛ fauorabili capiemus largissime. i. ꝑᵒ. ꝛ sic accipitur in. d. c. nulli. vbi loquitur de rebus ecclesie: que sunt fauorabiles.

b ❡ An ꝓhibitus alienare: possit locare ad magnum tēpus. Rᵉ. ſm Pa. in. d. c. nulli: ꝙ nō: vt est tex. cū gl. in de. pᵃ. de re. eccle. nō alie. in. ꝟ. locatiōes. in q̄ glo. Jo. an. allegat Accur. ꝛ Dy. ꝯrios: ꝛ ēt iura facientia ad ꝯria. Ipse vero. Jo. an. tꝫ vt dictū est. Et forte posset dici vt. s. i ꝑnᵒ. ꝙ in mā fauorabili sicut ē i bonis eccle de qbus loquit̄. d. de. ꝛ. d. c. nulli. extendit̄: secus i odiosa. Et ibi dicit glo. i ꝟ. ad tp̄s modicū ꝙ hoc determinat tā. ꝟ. locatiōes: q̄ꝫ ꝟ. venditiones. vt sit sensus qd locatio ad modicū tp̄s: ꝛ vēditio fructuū ad modicū tp̄s: nō includit̄ sub ꝓhibitione ipsius tex. d. de. pᵃ. Deinde q̄rit glo. qd dicat̄ modicū tp̄s: ꝛ ꝯcludit esse relinquēdū iudicis arbitrio. ꝓpter varias ꝯsuetudies locorū. glo. tñ i. l. i. ff. de superfi. §. qd autē: dicit i fi. ꝙ modicū tp̄s est j decēnū. C. de ꝓscrip. lon. tem. l. fi. Perpetuū autē tp̄s hꝫ glo. i2. q. 2. hoc ius ponit̄. ꝑ. qd durat vsqꝫ ad. 30. annos. insti. de perpe. ꝛ tem. ac. Secundo qd durat quādiu viuit cui conceditur. ff. pro socio. l. i. ꝛ. c. ꝑcarie. io. q. ꝛ. Tertio qd durat quādiu pensio soluit̄. isti. de loca. §. adeo. Quarto qd durat vsqꝫ ad tertiā generationē. vt in auc. de nō alie. emphite. ꝛ sic oino talis ꝓhibet̄. Et ſm glo. in. d. c. nulli: solus ꝑlatᵘ alienat bona mobilia q̄ cōmode seruari nō possunt: vt sunt vestes trite que quotidie magis veterascūt: ꝛ ē fructᵘ ꝛ similia: Ea vero ꝑciosa q̄ seruare possunt ꝛ faciunt fructū nō alienant̄ sine solēnitate: Nā res imobiles ꝛ mobilis ꝑciosa i hoc eqparant̄ vt. l. lex q̄. C. d̄ administ. tuto. Et pecunia ſm Pa. i. d. c. nulli: nō est de his q̄ seruādo seruari possunt: qꝛ retenta nihil opat̄: fallit qñ esset deputata ad emēda imobilia vel eēt magna q̄ntitate. Id ergo qd hꝫ fructū ꝛ est i magᵃ quātitate ꝛ nō ꝯsumit̄ infra menū: dr̄ ꝙ seruādo seruari pōt ꝛ sic nō pōt alienari ꝛē. infra. §. qᵒ.

❡ Que requirunt̄ i alienatiōe rei ecclastice. Rᵉ. ſm Pa. in. c. cū apostolica: de his q̄ fiunt a ꝑlato. ꝙ quinqꝫ reqrunt̄. Pᵒ. tractatᵘ. s. an expediat vel non. Secūdo ꝯsensus capli. Tertio ꝙ fiat ꝓ vtilitate ecclesie. Quarto auctoritas superioris. Quinto subscriptio: i. c. tua. de his q̄ fiūt a ꝑlat. ꝛ. c. ꝑ. eo. tiᵒ. ꝛ. c. nulli: de re. eccle. nō alie. Et de subscriptiōe dicit Pa. in. d. c. ꝑ. ꝙ. Inno. dat vnā regulā ꝙ nunq̄ reqrat̄ subscriptio: nisi i casibus a iure expssis. Ratio: qꝛ regulariter i qualꝫ dispositiōe sufficit ꝯsensus. nec reqrit̄ scriptura. l. pactū. C. de pac. vide glo. c. ꝑ. de sensi. liᵒ. viᵒ. ꝛ ideo vēditionē ꝑmutationē: ꝛ donationē: ꝑlatus facere nō pōt nisi de ꝯsensu capli ꝛ subscriptiōe canonicox. ꝛ sic regaliter i istis tribᵘ. s. vēditio: ꝑmutatio: ꝛ donatio. reqrit̄ subscriptio. d. c. tua. i alijs nō. An reqrant̄ tres tractatᵘ. Rᵉ. ſm Pa. i. c. tua d̄ his q̄ fiunt a ꝑla. ꝙ de mēte doc. sufficit vnus solēnis. ꝛ not. glo. ibi. ꝓ significato huius. ꝟ. tractatᵘ: vbi dicit ꝙ nō reqrit deliberatū ꝯsensū: sꝫ quādā discussiōe circa rē disponēdā in futurū. Vñ tex. in. d. c. tua. ponit tractatū ꝛ ꝯsensū vt diuersa. Nā ꝑ fit discussio vtrū magis expediat alienare vnā rē q̄ꝫ aliā: vel vtrum possit subueniri eccle sine alienatiōe. ꝛ post tractatū ꝑueniunt̄ ad ipsaꝫ alienationē i qua ꝑstat̄ cōsensus: qd est notādū ꝓ statutis puniētibᵘ facientes tractatū. Sꝫ vtrū valeāt ꝯsensus canonicox nō habiti in cōi: Bar. dicit ꝙ nō: Idē tꝫ Hosti. ꝛ Inno. Gof. tñ tꝫ ꝯriū: nā lꝫ inueniat̄ i electiōe ꝙ reqrat̄ cōis ꝯsensus. de elec. i genesi. Secus in alienatiōe. Sꝫ glo. dicit ꝙ vbi nō ꝑcessit tractatᵘ. ꝟa ē pᵃ opiᵒ. vt i. c. ꝑ. de rebᵘ eccle. nō alie. li. viᵒ. Sꝫ si ꝑcessit: ꝛ deliberauerīt alienare. lꝫ singulit̄ ꝯsētiat. valet ꝯsēsus ꝛ hꝫ locū 2ᵃ opiᵒ.

❡ Que sunt cause legitime alienatiōis rex ecclasticax. Rᵉ. sꝫ Pa. i. d. c. nulli. ꝙ sunt q̄ttuor. Pᵃ ē necessitas: si debita vrgeāt ꝛ ecclia nō pōt satisfacere de fructibᵘ. Secūda est vtilitas. s. vt hēat rem meliorē. ꝛ ista ponunt̄. in auc. hoc iusᵉ C. de sac. san. eccle. ꝛ x. q. 2. hoc ius. Tertia est pietas. i2. q. 2. aurū. ꝛ. c. san/

ctor. Quarta incõmoditas. vt q: res est magis dã/
nosa q̃ vtilis ecclesie: vt in. c. terrulas. 12. q. 2. ⁊ ibi ple
ne in glo.

4 ¶ Utrũ ois alienatio rei ecclesiastice sit prohibita si
ne prefata solẽnitate vel aliqua de prefatis causis.
R̃. fm doc. in. c. nulli. q nõ. sed imobiliũ ⁊ nomine
imobiliũ rerũ ꝯprehẽdunt ea q̃ seruãdo seruari põt.
de qbus. s. §. 2°. Et dicit Alba. in dicta auc. hoc ius.
q mobilia q̃ ẽt seruari possent alienari põt sine pdi
cta solẽnitate: vt oues. nisi sint ad diuinũ cultũ depu
ta e: q: tunc seruabit auc. preterea. C. de sac. san. ec.
scilicet vt nõ vendant. nisi pro necessitate ⁊ vtilita/
te. Et breuiter collige ex. §. p. ⁊ ex isto. q ad hoc q
res ecclesie possit alienari sine solẽnitate. requirit. p:
q sit res mobilis. ⁊ dicit res mobilis q̃ nõ hz locuz
determinatũ: sed põt esse i diuersis locis: Secũdo q
nõ possit cõmode seruari: ⁊ dr non cõmode seruari.
qñ ꝯsumunt ĩ triẽnuz. Tertio q nõ sit res preciosa que
sit deputata cultui diuino. Reliq̃ vero mobilia põt
⁊c. sicut vestes ꝯtrite: fructus: ⁊ simile oues. Et nota
q mobilia ecclesie preciosa: censent imobilia: vt colli/
git ex. l. lex q̃ tutor. C. de admi. tu. ⁊ ex glo. in. c. eps
qui mancipiũ. 12. q. 2. simul iũctis. Idẽ tenet Pa. i. d.
c. tua: de his q̃ fiũt a pla. Utrũ res sacre possint vẽdi
vel alienari. vide ĩ v. ꝯsecra°. 5°. §. fi. ⁊ v. simonia. §.
57. d vasis sacris vel vestib⁹. §. vo. 58. de sepultura.

5 ¶ Utrũ iura: actiões: ⁊ noia debitorũ/ censeant mo
bilia vel imobilia. R°. fm Pa. in. d. c. nulli. q nõ. p/
prie. q: mobile ⁊ imobile claudit aliquo termino vt
l. mouẽtũ. ff. de v. signi. ⁊ ideo cũ sint quid icorpo/
rale sunt in. 3ª. spẽ. vtz i. l. a diuo pio. §. in vẽditione.
ff. de re iudi. Ideo cõsuluit Oldra q si princeps re/
linquit bona mobilia distribuẽda. nõ veniunt pene
nondũ exacte: Unũ tñ notabis q si quis volẽs com
prehendere totũ pr̃imoniũ suũ facit solum mẽtionez
de mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹: tunc iura ⁊ actiões ⁊ noia
debitorũ sunt imobilia si adherẽt imobilib⁹. Si vero
adherẽt mobilib⁹ sunt mobilia. Et idẽ de ãnuis red
ditibus. ⁊ sic limita de. extra. §. cũ ãnui redditibus.
de vbo. signi. Facit glo. in. c. 1°. de re. eccle nõ alie. li°.
vi°. Alienari tñ nõ põt sine debita solẽnitate. ⁊ cau/
sa q: seruãdo seruari põt: qualis. Hy. ⁊ Alba. in. d.
auc. hoc ius. cõsuluerunt q põt alienari. qđ posset te
neri post factũ vel ẽt ante ex magna causa. Unde
aliqd v. legatum p. §. 36.

6 ¶ Utrũ pfata forma requirat in oi alienatiõe rerũ
immobiliũ ecclesiasticarũ. R°. hz Pau. vt refert Ge.
in. c. p. de re. eccle. nõ alie. li°. vi°. quasi in fi. q tracta
tus nõ reqrit nisi in ecclesiis cathedralibus ⁊ nõ in
ecclesiis inferioribus sed sufficit cõsensus superiorũ.
Intellige nisi ecclesie nõ hñt capitlm ar. de. p°. de re.
eccle. nõ alie. Cã aũt legitima. s. necessitas vel vtili/
tas vel pietas semp requiruntur. d. de. p°. Sed qd si
eps nõ haberet capitulũ: puta pp guerras. ⁊ hmõi
Pa. in. c. p. de his que fi. a pla. dicit q hz doc. debet
aduocare aliquos clericos honestos.

¶ Quis dicat superior vt pro lr̃a ad ipsum recur/ 7
rat in cã alienatiõis rei ecclesiastice. R°. q in nõ exẽ
ptis est eps proprius: in exẽptis vero est platus eorũ
sub qbus sunt. vt abbates i ecclesiis sibi subiectis. ⁊
pũciales pdicatorũ ⁊ ministri minorũ. ita dicit i. d.
de. p°. ⁊ p Car. in. c. statuimus de trãsac.

¶ Utrũ recipiẽs rem ecclesie sine obseruatiõe solẽni/ 8
tatis teneat eam restituere. R°. q sic: ẽt cũ fructib⁹.
nec põt repetere. pñũ ab ecclesia. nisi esset ꝯuersũz in
bonis ecclesie. ar. c. p. de deposi. q: fm Pa. in. d. c.
nulli. alienatio est nulla: de nullitate forme est clarũ.
q: forma dat esse rei. Limita hoc esse verũ fm. do.
Anto. qñ causa legitima fuit alienatõis. lz nõ sit ser
uata forma nõ tenet in ꝯsciẽtia: q: solẽnitates adin
uẽte sunt ad cautãdũ deceptiões ⁊ ideo qñ deceptio
nõ subest. ⁊ fuit cã legitima aliendi. nõ tenet resti/
tuere in ꝯsciẽtia. Hoc ponit Pa. in. c. q: plerique de i/
mun. eccle. ⁊ est equissimum.

¶ Utrũ prelatus ecclesie possit renũtiare exceptioni 9
competẽti ecclesie aut trãsigere cedẽter in damnuz
ecclesie. R°. fm Pa. in. c. p. de depo. q nõ. fm Inno.
ibidẽ: nisi ex spãli cõcessiõe pape. Facit. l. preses. C. d
transac. ⁊. l. ꝯ iuris ciuilis regulas. ff. de pac. ex quo
infert q nõ põt cedere liti ⁊ cause aut trãsigere. nisi
sit cã cedẽs ⁊ debita solẽnitas/ si actio sit ad rem i
mobilẽ. iuxta not. in. d. c. nulli liceat. Si vo sit ad
rẽ mobilẽ: sic põt. vt not. glo. in. d. auc. hoc ius. Fac.
l. cũ hi. §. si cũ his. ff. de transac. ⁊. l. nõ solũ. C. de p.
mi. Aliq tñ fm Alba. tenẽt indifferenter q põt trãsi
gere. in. d. auc. hoc ius. ⁊ ista opinio. videt confor/
mis cũ opinione Frede. i. §. sequẽti imediate. stat. n.
in acquirẽdo. secus esset circa rem iam acqsitaz im/
mobilẽ: ⁊ forte sic possent concordari.

¶ Utrum solus prelatus possit repudiare legatũ sine x
solẽnitate prefata. R°. Pau. de castro consilio. n°. te
net q nõ: sz donationẽ sic. ⁊ dicit hoc probari ex. l.
magis puto. §. fundũ. ff. de re. co. q sub tute. Nõ di/
uersitatis est q donatione nõ acquiritur dominiuz
donatario. nisi volenti: ⁊ nõ ignorãti: sed in legato
sufficit factũ testatoris solius. acqrit. n. ignorãti lz re
uocabilr. l. cũ pr. §. surdo. ff. de lega. 2. ⁊. d. §. funduz.
ergo legatũ est acqsitũ ipso facto. ⁊ sic nõ põt repu/
diare. q: alienaret rem imobilez ecclesie si legatũ sit
de re imobili: secus. n. esset de mobili. ⁊ de hoc ẽ ca/
sus. in. d. §. fundũ: in simili. Ubi dicit tex. q pupillus
non poterit repudiare fundum sibi legatum cuz nõ
possit alienare rem suam: ⁊ sic videtur q ex repudi
atione sequatur alienatio: ⁊ hanc viã sequitur An/
gelica. v. alienatio. §. 16. In ꝯtrium est Frede. ꝯsil. 9°
qui mouetur principaliter. q: dominium non est vere
acquisitum ecclesie ante acceptionem legati. Unde
repudiando potius non acquirit. q̃ alienetur: sed i
non acquirendo nõ requiritur solẽnitas. Pro hoc
facit. c. cũ apostolica. de his que fiunt a pla. vbi solẽ

nitas requirat quū alienat res q̄ possidet ab eccle/
sia. Et nō est par rō lucra nō capere ⁊ quesita pdere
l.si sponsus.§.si maritus.ff.de dona.inte.vi.⁊ vxo.
Ex his patet solutio ad.q.Utrū monaster qn renū/
ciat hereditati q̄ debet prouenire ex successiōe fratris
pfessi:dicat alienare vt incurrat penas iuris:⁊ dici
tur q̄ nō.q: nō est itē vere acqsitū ius vt.s.⁊ ex cō
sequēti nō proprie fit alienatio.⁊ ad.§.fundū q fac
pro.pͣ.opiniōe. Rūdet q̄ loquit̄ i pupillo.q nō hēt
administrationē rerū suarū:secus de prelato. Et forte
posset cogi tunc platus ad restitutionē damni dati
ex nō acqsitiōe. Ad solutionē hmōi optime facit di/
stinctio Bar.i.l.iubemus nullā.C. de sac.san. eccle.
vbi dicit post glo.q̄ aut q̄ris vtrū platus possit pīu/
dicare ecclesie ɔ̄hendo:aut aliud faciēdo. Pͥ casu ñ
pōt pīudicare.nisi licite ɔ̄hat.vt.d.l.iubem⁹.⁊ auē.
hoc ius.co.ti°. Secūdo casu aut loqtur i acqrēdis/⁊
pōt pīudicare:aut in iam acqsitis:⁊ tunc aut negli
gēdo.⁊ pōt ecclesie pīudicare:puta faciēdo ɔ̄ se pre
scribi.vt i auē.quas actiōes.co.ti°.aut aliud facien/
do.⁊ tūc aut facit cū ɔ̄sensu capli:⁊ pōt ei pīudicare
ita loquit̄ .d.c.iubemus.aut sine ɔ̄sensu capli.⁊ tūc
nō pōt pīudicare ecclesie.vt in regula delictū. ⁊ ita
intelligūt doc.d.c.iubemus. Hāc secūdā viā Frede
ri.sequtur Inno.i.c.2°.de dona.⁊ Bar.i.d.l. nulla.⁊
Pa.in.c.p̄ de do.⁊ cōtri.vbi sic ait colum.8. Nun/
quid platus solus possit citra solēnitatē repudiare he
reditatē seu legatū delatū ecclesie:⁊ dicendū q̄ sic.
vt plane tāgit per Freder.cōsil.9.⁊ p Bal.i.l.pupil/
lorū.C.de repu.here.⁊ per Lapū/allegat se allega/
tione.195. Nota tñ q̄ illa rō diuersitatis quā addu
cit Pau.i.d.cōsilio.nō videt̄ vera. Nā tā i donatiōe
q̄ʒ in legato acqritur cū cōditiōe si volet. Hoc satis
pbat̄ in.c.verū.de cōdi.appo.⁊ sic est tenēda distin
ctio Bar.de alienatiōe rei donate ecclesie sub cōdi/
tione.infra ver.donatio.p̄.§.28.⁊ se.
xi ¶ An prelatus qui iurauit nō alienare:possit i aliq°
casu.R°.fm Pa.in.c.vt super de re.eccle.q̄ aut res
est modica/vel modice vtilitatis:tūc nō includit̄ sub
iuramēto:q: nō est verisimile q̄ superior voluerit
istū illaqueare istis modicis.cū modica sint exēpta
ab oī solēnitate iuris.vt.c.terrulas.12.q.2. Unū iura/
mentum simplr pstitum:dʒ intelligi fm mām subie
ctā:⁊ iuris dispositionē. Itē iuramētum est stricti iu
ris:ar.c.pe.de iure iur. Idē tenet Frede. Nā hodie p
lati cōiter iurāt nō alienare incōsulto papa. Aut res
nō est modica:⁊ tūc distingue fʒ formā iurādi. Aut
iurauit simplr:aut iurauit nō alienare incōsulto pa
pa/aut sine lĩa superioris:si pͥ°.tunc videt̄ q̄ i ca/
su vtilitatis ecclesie poterit.in.c.si. de eccle.edi. Non
astringit̄ in casu necessitatis:ergo nec in casu vtili/
tatis:q: necessitas/⁊ vtilitas:equiparantur in iure.
12.q.2.i sūma. Refertur ergo illud iuramētū:ad alie
natione illicitā:vt sic metu iuramēti.plat⁹ abstine/
at facilius ab alienatiōe illicita. Si vero fuit iuramē
tū 2°:tunc nō poterit alienare. Nā tunc nō pōt fieri
alienatio ēt licita incōsulto papa. Hoc.n.important
illa verba. Itē necesse est vt vba illa intelligant̄ de
licita. Nā incōsulto papa nō faceret illicitam. Et ita
volūt cōiter doc. Si vero fuit iuramētum iuxta ter/
tiā formā.idē dicēdum:vt proxime dictū est. Idē tʒ
ipse Pa.i.d.c.si.vbi facit singularem theoricam ex
illo textu:q̄ iuramētum simplr pstitum. de re.eccle.
nō alienādis:restringit̄ ad alienationē illicitā: non
aūt ad necessitatē. Idē de vtilitate ecclesie. Quo vero
ad scdam/vel tertiam formā:dicit Pa.in.d.c.si. q̄
arbitrat̄ vera esse:cessante sūma necessitate. Si vero
imineret sūma necessitas:⁊ tātā celeritatē requireret
q̄ superiorē cōsuli nō patiat̄:tūc putat alienationem
posse fieri:cōsensu pape/vel alteri⁹ superioris minime
reqsito cui fuit pstitū iuramētū tale.ar.l.tutor q re/
pertorū.ff.de admi.tu. Ubi in cā necessitatis:pōt tu
tor:inuētario nō cōfecto:administrare bona pupilli
qd̄ alias cessāte necessitate:nō pōt. Ad hoc fac not.
Jo.de fan.in de.1.de re.eccle.vbi dicit:i casu illi⁹ de.
posse fieri alienationē impune illa solēnitate nō ser/
uata/si necessitas nō capit tantā dilationeʒ. Et hoc
ēt tenet Pau.in disputatiōe ɔdēnatus.⁊c. Et hͨ fa
ciūt pro exēptis hñt.hus superiorē i remotis locis. Jo.
an.tñ.in.d.c.si.dicit q̄ qd.i ɔsuluerūt hoc iuramen/
tū solū extēdi ad illicitā alienationē. Sed dicit ideʒ
Jo.q̄ isti postea sic ɔsulētes:nō potuerūt postea co/
rū ɔsiliū defendere:⁊ ɔ̄ eos adducit tex.i.c.aduersus
de imu.eccle.i v.pp imprudētiam:vbi ēt necessaria/
vel vtilis ɔtributio:nō fit incōsulto papa:ne qd indi
screte agat̄.⁊ potes dicere:q̄ dictū Jo.an.intelligit̄
regulariter:dictū Pa.i sūma necessitate/vel i illo ca
su speciali. An legat⁹ de latere:possit dare lĩam ɔ̄
hoc iuramētū.R°. Spec.in ti°.de dispen.dicit q̄ nō.
Idē Pa.in.d.c.si.
¶ Utrū yconom⁹ ecclesie cui cōmissa ē i aliquo casu xii
alienatio:possit illā facere cōsanguineis suis.R°. fm
Pa.i.c.vt sup.de re.eccle.nō alie.q̄ legitime tenēt per
auē.qbuscūqʒ modis.posit.i.x.q.2. qd̄ nō:nec alius
administrator cuiuscūqʒ cōditiōis sit. Sed Pa.dic̄
nō esse verū i plato:sʒ bñ i yconomo ⁊ alijs. Posset
tñ dici:q̄ i ɔsciā/si ex cā legitima/⁊ sine fraude ex/
cuset/⁊ valeat talis alienatio.ar.c.pmi.ɔ̄ coba.cle.
⁊ mul.in tex.⁊ in glo.
¶ Utrū terre inculte date ad culturā cū pmissiōe dā/ xiii
di eas ad emphyteosim possint dari post culturam
ipsarū.R° fm Pa.in.c.ad aures.de re.eccle.nō alie.
q̄ sic.extirpātibus siue eorū heredibus.alijs vero non
nisi seruata debita solēnitate.q: nō sūt amplius ter/
re siluestres. Et not.fm eū.Pa.i.c.si sup.de re.eccle.
nō alie.q̄ qñqʒ ista bona redeūt ad ecclesiaʒ pleno
iure:puta q: finitum est tps cōcessionis. vel pp defe/
ctū heredū vasalli.vel emphyteote.vel pp delictū co
rū:q: nō soluerāt pēsionē:vt i.c.potuit.ɔ̄ loca.⁊ i.c.
2°.de feu. Et dubitat̄ tūc si possint alteri dari sine so

lenitate.⁊.R.q sic et si iurasset nõ alienar. nisi fuis sent mẽse applicata.⁊ hoc est notã.⁊ dicit bona esse de mẽsa q sunt icorpata monasterio quo ad ius ⁊ vsũ.⁊ si stetissent p annũ applicata monasterio dicerent esse de mẽsa:tex.est in.d.c.2.vbi e casus lralis.q talia pñt itez pcedi alteri.et si iurasset nõ alienare. Et quãuis Pa.i.d.c.sup.d re.ec.nõ alie.credat q nisi e eadem cã:tñ tex.i.d.c.2.dicat expsse ptrãm.⁊ sequitur Frede.psi lio.174.Uide Pa.i.d.c.vt sup.vi.j.emphyteosis.§ 17.circa medium.

14 ¶ Utr sede vacãte possint alienari bona ecclie.R. sm Pa.i.c.p.ne.se.va.q aut sunt bona q seruando seruari nõ pñt.⁊ tũc i ecclia episcopali. yconom⁹ si ue capitulum.sine alia lña poterit sicut dicimus i tuto re.l.lex q tutores.C.de admi.tu.⁊.l.tutor q reptorum.ff.co.Si vo bona seruari nõ pñt:tũc i ecclia epali nõ poterũt alienari sine lña pape.ar.d.c.p.⁊ i.c.p. de re.ec.nõ alie.li.vi.In ecclia vo inferiori.tunc si magna vrgeat necessitas ⁊ ecclia diu e vacatura.nec pót cõmode expectari creatio plati:tũc i istis duob⁹ casibus dicit Inno.q dabit curator bonis/⁊ p illum fiet alienatio.Ille pri⁹ poterit fieri et p archiepm/añq sit datus administrator ecclie vacãti.d.c.i.li.vi.fa cit.l.2.ff.de cu.bon.da.⁊ q not.i de.2.de re.ec. non alie.Similr ñ valet alienatio facta a scismaticis vl intrusis.de scisma.c.1.17.q.2.alienationes.Et tenet q ei recipit restituere cũ fructib⁹ et q recipi possẽt a iu sto possessore.c.grauis.de resti.spo.⁊ est excõicatus q innitit talib⁹ alienatiõibus.j.exco.5.casu.41.

15 ¶ Utrũ plat⁹ hñs bona distincta a bonis capli.pos sit illa cõcedere alicui ad vitã ipsius plati sine capli psensu.⁊ alia solẽnitate.R.sm Pa.in.c. continebatur.de his q fi.a prela.q sic.

16 ¶ Utr i alienatiõe rer minor requirat aliq solẽnitas R.hz Inno.i.c.p.de re.ec.nõ alie.li.vi.q sic.s. cãe cognitio ⁊ decretũ ⁊ cã legitima.C.de p.mi.l. mio rũ.⁊.l.si minores.⁊.ff.de re.co.q sũt sub tute.l. ma gis puto.§.nõ passim.⁊.§.si co.Et verũ et i mobili bus ptiosis hz cũ.ibidẽ.alias hz p possidẽtẽ rei vendicationẽ:p tutorẽ aut curatorẽ:psonalẽ actionẽ tu tele/vel negotior gestorũ.d.§.si co.⁊.§. sequẽti.C.d p.mi.l.⁊ si pses.⁊ dicit.vbi.d.Inno.q decretũ/e lña ⁊ nõ imponit sine cãe cognitiõe.⁊ ideo i scriptis est d.idũ.C.de sen.ex.pi.re.l.2.ff.de re.co.q sũt sub tute. l.p.⁊.d.§.si co.⁊.d.l.minor. Sepe tñ i iure decretũ vocatur auctoritas.l.1.C.de mi.⁊.l.p. C. quando decre.opus non est.

17 ¶ Utr valeat alienatio facta p eũ q cõmisit capita le crimẽ et ad pnã cãm.R.sm Inno.in.c.qr pp.de elec.q alienatio tenet dũmodo fiat ante s ñ.a.l. post contractum.ff.de dona.⁊.l.siqs post hanc.C.d bo. da.ã.q pcipit q bona illius qui capitale cõmisit cri mẽ publicentur.Intelligẽda est post sentẽtiam in uẽta vel ex suspitiõe pene alienata.vt.ff.de dona.cã mor.l.si aliqs.Fallit in crimine lese maiestatis vt in glo.d.l.post Scitum.Similiter ⁊ heresis.vt in.c.cum sm.de here.li.vi.q sunt i cõmissum a die cõmissi criminis.Uide.j.v donatio p.§.12.⁊ superiori.Itez dic in omni crimine per qd ipso facto bona ipsius perpetrãtis essent cõfiscata.Uide.j.v.carcer.§.3.v. assassinus.§.1.hic diffuse.

18 ¶ Utrũ alienatio in fraudẽ creditor vel patronorũ valeat.R.sm Inno.vbi s.q nõ qr venit reuocãda vt.ff.de his q in fra.credi.p totum.immo plus:quã uis nõ sit facta i fraudẽ.si tñ fraus est i ipso facto: reuocat.l.oẽs.§.Lucius.ff.eo.ti.

Alimentum

a Limẽtũ hz.s.Tho.p.par.q.119.ar.p.Et.2.sẽ.di.30.q.2.ar.p.⁊.4.di.44.q.p.ar.2.q.4.ptinet ad veritatẽ humane nãe. ⁊ fluit ⁊ refluit. Et illud qd fuit principalr de substãtia alicu ius.resurget in eo.Et si accideret q aliqs cibus fuis set alimẽtum.⁊ de substantia duorum:resurget i eo in quo fuit magis principaliter:i alio aũt suppleb it vel de alio alimẽto qd fuit de integritate illius secũ di.vel p aliqd aliud.diuina potẽtia supplẽte qd de est.Hec omnia.d.s.4.vbi.d.Alimẽtum est duplex scilicet corporale.qd proprie dicit alimẽtum.⁊ sumi tur ex multis digestiõibus vbi sm Alber.2.de aia. ⁊ cõuertit i substãtiam aliti:⁊ hoc cõtinue cõsumit. Aliud spirituale:⁊ istud nõ cõuertitur in alitum.sz cõ.Et quãuis cõseruet esse spirituale:nõ tñ cõsumitur realiter.Hec.s.Tho.3.p.q.73.5.2.

¶ Alimẽtor sm canonistas appellatiõe: vestimẽta ⁊ calciamẽta intelligunt i legat.ff.d ali.⁊ cib.lega. l.legatis.idẽ si legatus est victus.ff.de verbo.signifi. l.verbo victus.secus si cibaria sunt relicta.ff.de ali. ⁊ ci.leg.l.antepe.Itẽ nomie alimẽtorum veniũt me dicine.sm Do.Ange.⁊ Inno.in.l.si cum dotem.§.si maritus.ff.so.ma.per.l.verbo victus.cũ sequẽti.ff. de verbo.signifi.Et nomẽ vite/necessaria importat vestes/cibos/medicinas/⁊ hmõi.sicut dicim⁹ de ali mentis legatis.in.d.l.legatis.Et idez tenet Bar. q ille cui debentur alimẽta/debet habere expensas pro studio sibi necessario/sine quo viuere non posset sm pdecentiaz persone.puta grãmaticam ⁊ hmõi.sec⁹ de expẽsis in studiis in quibus dr militare: sine qui bus bene potest viuere honeste sm condecẽtiã sue p sone.Uide.v.legatum.p.§.42.⁊ se. b

¶ Alimenta dari debẽt filiis a parẽtibus:⁊ parẽ tes a liberis sunt alendi.C.de al.li.a pa.l.1.2.⁊.3.⁊ hoc est verum si ille qui petit alimenta est inops:⁊ ille cui petitur est locuples.Item si ex arte sua se pa scere potest:non debet petere ali nisi sit infirmus.ff. de li agno.l.si quis a liberis. Idem dic de emanci patis.d.l.si quis. Quod si nepos sit ex filia. pasce tur ab auo materno. si a paterna linea ali non possit.ar.dicta.l.si quis.Idez dic de filio adoptiuo. Item vir alit vxorem/nurum/⁊ priuignum.ff.d do. int.vi.⁊ vxo.l.si quis pro vxore.Fallit hoc si in con trarium pacto fiat. Nota tamen q pr tenet alere 2

filios nō ex iure p̄ic p̄tātis:sed ex charitate.⁊ de iur
nāli b3 Bar.i.d.l.siqs. Et silr vxor/viri:si vir sit in/
ops.nisi forte esset i culpa ⁊ c͞o. Sed qd si fiat diuor
tiū.R̄c.ꝙ extimabit iudex pensatis circūstātijs:puta
q: minor triēnio apud mrēm.⁊ hmōi. vt not.in.l.
vnica.C.de diuor.⁊ fac.⁊ apud quē li.edu.⁊ i auc.
si pr̄.ibidē posita.vbi dr̄ ꝙ si pater fuit cā diuortij.
nutrieī apud matrē expēsis patris.si modo mr̄ nō
conuolauit ad scd̄as nuptias. Si vo mater dedit
cām.apud p̄rem expēsis matris locupletis:nisi pr̄ mi
nus idoneus sit.q: tūc apud matrē locupletē.nisi al
ter eoꝝ esset infidelis.q: apud fidelē sunt alēdi. Quō
magis/vel prius debeat alere homo.s.vel patrē/vel
filiū/vel mrēz/vel frēz.⁊c̄.vide.j.v.filius.§.12.

3 ¶ Utrū pr̄ teneaī alere filiā iniustā. Bar.vbi.s.dic̄
ꝙ de iure canonico teneī eaz alere.ēt spuriā.⁊ Pa.
in.c.cū haberet.de eo q duxit i mrīmoniū.vlti° nota
bili sic ait. Tenebris ppetuo mēti fuēr huius tex.q nō
est alibi:qd̄ de iure canonico ēt filij spurij vel nati ex
damnato coitu:debēt ali a parētibus b3 facultates
eoꝝ:⁊ huic iuri canonico staī hodie ēt de iure ciuili.
q: eccl̄ia hoc iduxit ex quadā eqtate nāli.ne filij ali/
mētis priuati pereāt.vt ēt sentit Bar.i auc̄.ex cōple
xu.C.de inc.nup.vbi p rōnē istius tex. notabilr̄ dic̄
parentes posse legare spurijs filijs rōne alimentoꝝ.
⁊ ꝙ poterūt parētes donare/vel relinqueī dotes fi/
liabus.cū dos succedat loco alimētorum. Hec Pa.
Jmmo pr̄ cogiī dotare filiā bastardā.l.vxorē.§.pr̄
nālis.de lega.iij.q: si teneī eam alere: ergo dotare:
q: cā dotis fauorabilior est cā alimentoꝝ. Et not.bm
Alex.de Jmo.in.l.p°.ff.so.ma.ꝙ nō sequiī. Pr̄ tene
tur alere filiā nālē:ergo tm̄ i dotē dare ꝙ ad alimē
ta sufficiat.q: ānua ⁊ mēsurna p̄staīr alimēta.l.pe/
nulti.ff.de ali.⁊ ci.le. Dos aūt vnica p̄statiōe tradi
d3:ergo nō parū interest p̄ris potius minutatiū p̄sta
re alimētū:q̄3 dotē vnico aceruo exponeī. Adde bm
cū.ꝙ nec pr̄ nc au°/coguī dotare filiā nisi deducto
prius ne egeāt. Un̄ d3 superesse p̄ri ⁊ auo.ꝙ possint
cōmode viuere ⁊ b3 dignitatē. Hoc pbaī.p̄.ex.l.fi.
C.de dotis pmi.ibi.i v.idoneā.iuncta glo.⁊ b3 hoc
apparet manifeste ꝙ ex nulla obligatiōe pr̄ vl' au°
p̄nt cōueniri a filio/vltra q̄3 faceī possit.⁊ deducto ne
egeāt.l.sunt q.⁊.l.inter eos.ff.de re iudi.

4 ¶ An mr̄ teneaī alere filiū. Bar.i.d.l.si qs dic̄ ꝙ i
triēniū.on° alimētoꝝ spectat ad mrēz.vt.l.nec filiū.
C.de pa.po.ꝙ intellige si pōt:alias spectat ad p̄rez.
d.l.si qs. Ultra aūt triēniū/educatio ptinet ad p̄rez.
nisi ipsa mater esset diues.⁊ pr̄ paup:q: tunc tenere/
tur alere filiū. Cōcor. Pa.i.d.c.cū haberet.post glo.
vbi ait. Et i hac glo.ibi ali d3 apud p̄rem. Alan.di
cit hoc verū.nisi dedeceat mrēm ipm lactare. vt q:
magna principissa/vel forte post diuortiū est pfessa.
Et idē dicit Bal.si subest alia cā legitima:vt q: mr̄
est infirma.vel aliter ipedita:in his.n.casib° lactabi
tur expensis p̄ris.ar.ff.de li.agno.l.si qs a liberis.§°
di.i.ē.ad fi°. Un̄ hoc casu si mr̄ nollet lactare filium
⁊ cessat cā legitima recusandi d3 facere expēsas ab/
lactiōis. Et aduerte ꝙ glo.hic.⁊ doc.scribētes vidē
tur velle tex.istū reducere ad distinctionē glo.vt mi
nor triēnio alaī apud mrēz.maior vo:expēsis pa
tris. S3 ego puto hoc dictū nō pcedere i tex.nr̄o .nā
iura allegata p glo.loquiī de filijs legitimis/q cum
sint in p̄tāte p̄ris/⁊ nō mr̄is.⁊ sequāī familiam ⁊
agnationē p̄ris ⁊ nō mr̄is.vt in.c.2°.de con. infi.me
rito debēt a p̄re ali.⁊ nō a mr̄e.nisi tpe ablatiōis.
q: tunc indigēt auxilio materno.vt i.d.c.fi. S3 i ca
su nr̄o vbi filij sūt spurij:crederē ꝙ parētes nō habi/
ta distinctiōe etatis/teneāī equalr̄ alere filios bm fa
cultates eoꝝ.⁊ hoc propter voluit ista lr̄a i fi.si bene
pondereī. Et diuersitas nō pōt esse/q: filij spurij nō
sunt i p̄tāte p̄ris nec mr̄is.insti.de nupt.⁊ in.l.vulgo
q̄siti.ff.de sta.ho. Jtē ista alimēta decerniīr filijs
spurijs ex instinctu nāe b3 quē non magis obligaī fi
lius mr̄i q̄3 p̄ri.vt not. Jnno.i.c.2°.de regul. Et ideo
debēt mr̄ ⁊ pr̄ cōtribueī i necessarijs filioꝝ bm eoꝝ fa
cultates.⁊ hūc puto veꝝ itellectū hui° capti. Hec Pa.

¶ Utrū sint aliq casus i qbus pr̄ nō teneaī alere fi/ 5
liū. R̄°.bm Pa.i glo.d.c.cū3 deberet.ꝙ sunt plures.
Primus est i.d.glo.qn̄ filius accusauit p̄rem. Secū
d° qn̄ est minor triēnio;q: tunc d3 ali a mr̄e cum di
stinctiōe pmissa. Tertius si pr̄ egēs:nā nō teneī vltra
q̄3 facere pōt vt sequiī i eadē glo. Quartus si filius
est spurius.⁊ hoc de iure ciuili:secus de iure canoni/
co/cui hodie indistincte staī.vt s. dictū est. Quintus
si filius cōmisit ingratitudinē cō p̄rez.vt. C.de alen.
lib.l.si p̄rez.i p̄.R̄°. Sextus si fili° b3 artē vel aliud
vnde viuat.ff.de li.agno.l si qs a liberis.§. si filius.
⁊.§.alimēta. Hoc tn̄ vltimū limitat Bar.in tracta
tu alimentorū.nisi filius sit nobilis: ita ꝙ dedeceat
ipm artē exercere.tunc.n.teneī pr̄ filiū egētē aleī. Et
generalr̄ dic ꝙ oēs cause sufficientes ad exheredan/
dū filiū:sufficiunt ad priuādum eū alimentis.

¶ An frater teneaī alere fratrē. Bar.d.l. siqs dicit 6
ꝙ cogiī alere fratrē nālem:a fortiori legitimū:vt d
nā li.auc̄.l3.⁊ bm eū Bar.i.l.dedit.ff.de colla.bon.
frater teneī dotare sororē.⁊ de hoc est glo.in.l.cum
plures.ff.de admi.tu. Teneī ēt dn̄s alere seruū.d.l.
cū plures.§.pe. Similr̄ tutor teneī alere mrēz pupil
li ⁊ sororē si egent. Et nota ꝙ alimēta debent p̄sta/
ri bm cōsuetudinē regiōis ad arbitriū boni viri:⁊
b3 facultatē debētis.⁊ dignitatē legatarij.b3 Bar.
in tractatu de duobus fratribus. Facit.l.alimēta.ff.
de ali.⁊ ci.lega.⁊.l.cū hij.§.i psona.ff.de transac.

Ltare non d3 esse ligneū vel terreū sed lapi/
a deū:de cōse.di.p°.altaria:idez tenet.s. Tho.
4.di.13.q.i.arti°.2°.q.5°.2ᵐ.vbi sic ait. Btūs
Siluester instituit ꝙ altaī de cetero nō nisi lapideū
esset.q:.n.altare cōsecrari d3.op3 esse aliquā rem for
tē ⁊ nō fragilem sicut est lignū vel terra de qua fiat
altare. Jtē q: debet esse in eccl̄ia copia altariū vt fre

quentes hoc mister[m] .ideo d3 esse mā cōis nō autem aurū vel argentū vel aliqd hmōi q nō de facili pos sit hri. In veteri aūt lege erat tm vnū altare ad vnū tm effectū deputatū: ideo nihil oberat si de auro fieret. Competit ēt lapis ad significationem altaris qd xpm significat. q ēt per petrā significat .i[a]. corin. x[o]. Petra aūt erat xps. S3 ante tēpus Siluestri. pp psequutionem nō erat fidelibus certus locus ad ma nendū: ideo habebat altare ligneū qd facile trans ferebat. hec. d. s. Vn dicit Pe. de palu. q altare latera nense est ligneū. Debet igr esse lapideū vel saltē ha berē tabulā lapideā consecratam. sup qua situentur hostia calix/qd dr altare viaticu3 sm Arch. flo. 3[a]. par. ti[o]. ix[o]. c. 2[o]. in fi. d3 esse sm Pe. de palu. tāte latitudinis longitudinis scilicet lapis in capsula. q in eum capi possit pes calicis hostia consecrata vel q in conficiendo cum tenet in manibus panem vel calicem super lapidem teneat. sic super lapide3 conficiat.

6 ¶ Altare instituitur deo angelis sanctis non eodē modo sed sm q dicit. s. Tho. 3[a]. q. 85. ar[o]. 2[o]. 3[m]. vbi sic ait. Ad. 3[m]. dicendum q sic Augustinus dicit. 8. de ciui. dei/non constituimus martiribus templa vel altaria sacerdotalia: quoniam non ipsi: sed deus eo rum nobis est deus. Unde sacerdos non dicit offero tibi sacrificium Petre vel Paule. sed deo de illoru3 victoriis gratias agimus: nos ad imitatione3 eo rum exhortamur. hec ille.

2 ¶ Altare est duplex aliud stabile qd non licet presbi teris in ecclesia consecrata constituere seu noua eri gere sine episcopi consensu. 68. di. c. quāuis. d con. di. p[a]. c. nullus sed in ecclesia non pcecrata per argu mentum a contrario. in. d. c. nullus. possunt altaria construere propria auctoritate. Altaria consecrata non sunt destruenda sine consensu episcopi de con. di. i[a]. ecclesia. Aliud dicitur portatile siue viaticum. idest in via portandum. vel portabile sm Jo. an. in. c. quoniam. de priuil. lib. vi[o]. in quo conceditur cele brari in ecclesia nō consecrata vel in via. de con. di. i[a]. c. concedimus. Item cōceditur episcopis superi oribus in itinere vbiq3 sup eo celebrare vel celebra ri facere. d. c. quoniam. Itē cōceditur predicatorib[9] minoribus. sine tamen preiudicio parrochialis ec clesie. intelligitur preiudicium sm Sg[m]. 9[m]. in qua dā extrauagāti q incipit. Nos attēdentes/de obla tiōibus decimis: pmitiis/ si esset cōstitutio sino dalis in pnum: nō eos artat. d. priuil. c. in his. di citur ibi libere. in quo innuit q sine licentia parro chialis hec possunt. ar. in de. de sepul. dudum. i glo. in. v. libere. Aliis nō conceditur sm Pa. i rubrica eo. ti[o]. nisi in magna necessitate sine licentia episcopi vel i ecclia cōsecrata. In mari nullo[o] vel superfluuium.

3 ¶ Notādu3 sm Arch. d. c. cōcedimus. q tabula la pidea non d3 cōsecrari nisi habeat capsulam. q po test esse lapidea vel lignea sit multis modis. Aliqn sit ex tabula lignea lapidea. ita q lapis est sigillu3. sepulcrū est in ligno. Aliqn vero sit ex lapide solu3 ita q in ipso lapide est sepulcrū aliquādo cū ligno lapideata tn q i lapide est sepulcrū sigillum. ponitur lignū p augenda eius latitudie. Aliqn sit i la pide solo sine sepulcro reliquiis.

¶ Altare tam stabile qz portatile. solū ab epo potest 4 consecrari. d. c. nullus. d. c. cōcedimus. 26. q. 6. c. ministrare co. c. q in dubiis. Et not. h3 Arch. flo. q alia est cōsecratio altaris. alia eccle ideo vna sine alia fieri pōt. co. c. p. Pōt aūt eps i eadē ecclesia simul plura altaria pcecrare. co. vniuersis. nō pce craf sine reliquiis. de con. di. i[a]. c. placuit. c. nō op3. Itē not. sm. d. Arch. flo. q prohibetur consecrari sup sepulcrū hominū nisi martyr vel alior sanctoru3 d con. di. p[a] nō op3. Utrū possit poni corpus xpi cōse cratū p reliqa. Inno. cū pcilio assistētiū. Rñdet. q n fert tn q Leo papa dedit ptē corporalis corpo ris xpi in cōsecratiōe cuiusdā ecclesie. hec Pa. in. c. proposuisti. de con. eccle. vel alt. Quidā dicūt q alta re portatile pōt cōsecrari sine reliquiis: allegāt. c. cō cedimus. de con. di. i[a]. iura q videntur pria: dnt q lo quuntur i altari stabili. Et q nō sit necesse: facit ru brica i missalibus antiqs que dicit q si relige n fue rint. dimittat illa pticula illius orōis q dicit post con fessionē. s. oram[9] te dne p merita sanctor tuor quo rū relige hic sunt. c. Cōtrariu3 melius. d. Archi. flo. Pisa. pcecratio. 3[o]. ista opinio est melior. s. q requirat. nec responsio sua satisfaciat. nā rubrica illius missalis ita loquit de stabili sicut de aliis. simulis iura q hoc dnt nō distingunt inter stabile. c.

¶ Altare execratur sm Pa. i. c. pposuisti. d con. eccle. 5 vel alt. duobus modis. P[o] qn mensa altaris est mo ta. i. quādo tabula superior de loco eius cōpaginatur āmouetur. h3 Inno. in rubr. pdicti ti. Hosti. c. p. eo. hoc verū in altari stabili. Et licet i ipsa mēsa sit for ma pcecratiōis: tn si remoueatur mensa astricta exe crabit altare. qz cōsecratio intelligitur principaliter i cōiunctione lapidis superioris structure inferioris secus si totū trāsferatur cū sibi correspondētibus. Alr esset in portatili: qz nō execratur nisi āmoueatur illud paruū sigillū ptinēs pcecrationē qn factū est. ita q i lapide sit sepulcru3. S3 qn lapis est pro sigillo in li gno. tunc sm Jo. an. in. c. ligneis. eo. ti[o]. amoto lapi de a ligno/est execratū. Qn vero est factū. 3[co]: tūc si lapis āmoueatur a ligno. Abbas Jo. an. in. c. ligne is. tenēt q nō execratur. qz pcecratio est i ipso lapide. Pa. ibidē dubitat. qz cū recipiat formam ab ipo li gno lapide: puta qz lapis ē ita paruus/qd nō suf ficiat ad formā altaris viatici: ablato ligno est verū dicere q altare patitur enormē lesionē. Quidā soluūt. s. qn lapis ē ita paruus q nō sufficiat ad recipiēdu3 pedē calicis hostiam. S3 posset dici istis q posset addi aliud lignū sic posset cape. Vn sequenda est via p[a]. rō est qz tūc nō fit pcecratio i vnione: s3 cō

secratio est solius lapidis. ⁊ lignū addit vt medius
possit recipe calicē ⁊ hostiā. Secūdo execraē quādo
enormiter est fractū. d. c. ligneis. ⁊ ibi dicē Pa. ꝙ vbi
cūqꝫ cōtingat enormis fractura i altari execraē: q:
videē ꝑdere formā. secus si fractura nō sit enormis.
isto solū modo execraē portatile quarto°. ⁊ nō alijs
modis. ⁊ not. Pa. i. d. c. ꝑ. i glo. ꝙ enormiter frāgiē
⁊ execraē altare/ si aliqs de lapidibus tāgētib⁹ ipsā
mēsam vel ꝯsecratiōeꝫ vel sigillū: est motus. Et not.
ꝙ qñ fit cōsecratio altaris. fit vnū foramē paruum
i mēsa lapidea altaris vel ante altare vel i latere de
xtro: ⁊ post cōsecrationē claudiē lapide paruo. ⁊ dr
ille lapis sigillū: q: denotat illū cōsecratū. ⁊ ibi ponū
tur reliqe. ⁊ nomē epi cōsecrantis. ⁊ sancti i cuius ho/
nore cōsecraē. Et not. fm. d. Archie. flo. post Hosti.
ꝙ ad hoc ꝙ indigeat recōsecrari reqriē deformitas
scilicet qñ est rōne fracture. quā deformitateꝫ putat
ad arbitriū epi redigēdā. s. qñ est dubiū. Quod aūt
dictū ē de lapide tāgente ipsam mēsam vel ꝯsecra/
tionē: intelligit Guil. qñ mēsa fundata est sup qua/
tuor colūnas ⁊ vna earꝫ est mota fm glo. De lapi/
dibus aūt parietis vel de ipso pariete cui cōpagina
tū est ipsum altare i quibusdā i ecclesijs: q: pp āmotio
nē illius partis aut lapidis: nō cōsecrabiē ipsuꝫ alta
re si sit āmotū ēt si tāgat ꝯsecratiōem: q: nō ē pars
principalis vel magna. Itē si altare tm̄ augumēteē
ꝙ āmittat formā priorē recōsecrādum est: q: forma
dat esse rei. m. c. ꝑ. de con. eccl. vel alt. dicaē sic. Ad hᶜ
si altare motū fuerit aut lapis solūmodo suppositꝰ
q sigillū cōtinet cōfractus est: aut diminutus: debet
denuo consecrari. hec ille.

6 ¶ Utrꝫ execrata ecclia execreē altare. Rᵒ. ꝙ non fm
Pa. i. d. c. ꝓposuisti. q: ecclia pōt destrui absqꝫ hoc
ꝙ destruaē altare. secus si polluaē: q: tūc ēt polluiē
altare ⁊ idiget recōciliatiōe. Hoc intellige de altari
stabili. Et not. fm Pa. i. c. proposuisti. de con. eccle.
vel al. ꝙ ecclia qñqꝫ polluiē: ⁊ tūc nō indiget recōse
cratiōe sed recōciliatiōe. qñqꝫ execratur: ⁊ tūc indi/
get reconsecratione.

8 ¶ In altari i quo cōsecrauit eps eodē die. nō potest
alius cōsecrare. de cō. di. ı°. c. si. nisi de licētia epi vel ne
cessitate vrgēte: qñ eps nō posset complere. 6. q. 1. ni/
hil: Altaria in quibus degradati celebrauerūt nō de
bent propter hoc reconsecrari vel reconciliari. de sa/
cra. reit. a nobis.

Lternatiua penalis fz Bar. i. l. qcūqꝫ. C. de
a ser. fu. si vba diriguntē iudici tūc optio ē iudi
cis. puta quū dicē puniaē vel ꝯdēneē. Si vo
dirigunē reo. puta soluat mille vl exhibeat medicta
tē. ⁊ hmōi tūc optio daē reo. Si vo vba nō dirigū
tur iudici. nec reo. puta dicē statutū. sit pena pedis vl
hmōi. tūc in penis corporalib⁹ electio ē iudicis. l. pᵃ.
§. expilatores. ff. de effractio. In pecuniarijs vo erit
rei. arᶜ. l. plerūqꝫ. ff. de iu. do. Similis distinctio fit p
Dy. de re. iu. lib. viᶜ. ⁊ doc. i. l. Lucio. ff. de leg. 2. Si
vo legatū sit simplr alternatiuū nō magis referēdo
vba ad heredē qꝫ ad legatariū: tūc electio est lega/
tarij. Ut puta lego Titio fundū vel vsūfructū: vendi
cabit Titius qd̄ voluerit. d. l. Lucio.

¶ Utrū qñ qs teneē ad alterꝫ duorū sub alternatiōe: 5
possit dare qd̄ voluerit. Rñdet. glo. i. c. inter ceteras
de rescri. q: sic. insti. de here. insti. §. pe. ⁊ insti. d legi.
§. si generalr. soluit glo. predicta nā prima iura nisi
eligēs fuerit i mora. ff. de op. le. l. m. ā. apiorꝫ. ff. d leg.
l. statuliberū. §. ꝑ. ff. de solu. l. Sticū. prio. Rz. ff. d peti.
here. l. itē. §. itē. recte ait. Un talis si loco ⁊ tēpori de
bito: offerat alterꝫ cui tenebaē. ⁊ noluit recipe: libera
tur debitor. Un si periret vel alioº alienaret: nō pro/
pter hoc teneret ad alterꝫ. ex quo solus creditor est i
culpa p iura ꝑ allegata. Sꝫ si nullus sit i culpa: de/
bēs duo alternatiue: puta Stichū aut Pāphilū: si
perijt: periculū primi ad vēditorē. periculū scđi ad
emptorē ptinet. l. datio. §. si ēptor. ff. d ac. emp. ⁊ vē.

Mbitio vtᵐ sit petm̄. Rz. fm. s. Tho. 2ᶜ. q. 131.
a arᶜ. ꝑ. ꝙ sic. qd̄ sic ꝓbaē. Dis imoderatꝰ ap/
petitꝰ honoris est petm̄. sꝫ ambitio est imode
ratꝰ appetitus honoris. igr̄ est petm̄. Secūdo ꝓbaē
q: appetitꝰ boni dꝫ regulari fm rationē. ⁊ qñ tran/
scēdit regulā rōnis est petm̄ ⁊ vitiosum. sꝫ ambitio/
sus appetit honorē nō fm regulā rationis sꝫ excedit.
igr̄ est petm̄. Un pᶜ. ad corin. 13. Charitas nō ē am/
bitiosa. Un ꝓ declaratiōe notādū fm doc. s. vbi. s.
ꝙ honor importat quādā reuerētiā alicui exhibitā
i testimoniū excellētie eius. Circa aūt hoīs excellen/
tiā duo sunt ꝯsiderāda. Pᵐ. ꝙ illud quo excellit ho
mo aliū. nō hꝫ a se sꝫ a deo. ⁊ ideo honor nō debeē
hoi principalr. sed dō. Scđꝫ ꝙ illud i qᵈ homo ex/
cellit daē homini a deo vt ex eo alijs prosit. Un in/
tantū debet homini placere testimoniū sue excellen/
tie qd̄ dicaē honor/ qd̄ ab alijs exhibeē: inquātum ex
hoc paraē sibi via ad hoc vt sibi vel alijs prosit. Et
sic si aliqs appetat honorē illiꝰ excellētie quā habet
ad honorē dei: ⁊ vtilitatē ꝓximi ⁊ nō excedat: nō ē
petm̄ sed virtuosum. Cōtingit aūt triplr appetitum
honoris esse inordinatū. Unoᶜ. q: appetit honorē de
excellētia quā nō hꝫ: ꝙ est appetere honorē ē suam
ꝓportionē. Secūdo ex eo ꝙ cupit honorē nō referē
do i deū. Tertio ex eo ꝙ appetitꝰ quiescat in ipso ho
nore nō ordinādo ad vtilitatē. Ambitio aūt impor
tat inordinatū appetitū honoris. Un manifestū est
ꝙ ambitio semp ē petm̄. Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ qd est
ambitio: ⁊ ꝙ ambitio ē petm̄ qd̄ opponiē magna/
nimitati. Un. d. s. vbi. s. arᶜ. 2°. sic ait. Ambitio vt di
ctū est importat appetitū inordinatū honoris. Ma
gnanimitas aūt est circa honores: ⁊ vtiē eis fm ꝙ
opꝫ. Un manifestū est ꝙ ambitio opponiē magna
nimitati sicut inordinatuꝫ ordinato. Hec ille. Nota
tm̄ ꝙ magnanimitati opponiē ꝑsumptio ⁊ ambitᵒ
per excessum: aliter tamen ⁊ aliter. Ambitio. n. oppo
niē inquantū inordinate tēdit ad magnos honores

ꝛ indebite vtit eis:q: nec ad debitū finē nec debito modo. vel de eo q̄d nō h3. Presumptio aūt opponi tur eo ꝙ attētat magnū opus excedēs suā facultatē: quā philosophus vocat ventosum.

b ¶ Utrū ambitio sit pctī mortale. Rn̄. h3. s. Tho. 2a2e. q.130. ꝛ.131. vbi tractat d̄ psūptio ē/ambitiōe/ꝛ inani gloria.nō tractat spālr de psumptiōe ꝛ ambitiōe vtrū sint pctā mortalia vel capitalia. sicut communit q̄rit d̄ aliis. ꝛ ēt ibi de inani gloria. Un̄ notādum ē ꝙ aliquo' est eadē ratio de ambitiōe/ꝛ inani gloria ꝛ psumptiōe. nā ista quatuor vitia. s. supbia: q̄ ē iordinatus appetitus proprie excellētie. psumptio q̄ est inordinat' appetitus proprij honoris vltra suā excellētiam. ambitio: q̄ est inordinat' appetitus honoris. ꝛ inanis gloria: q̄ dicit appetitū3 glorie inanis. Omnia igr̄ ista quatuor aliquō cōueniūt ꝛ faciunt vnū vitiū3 capitale. Sicut igr̄ dicit̄ de inani gloria ꝙ de se nō est pctī mortale. sed vel rōne finis. s. quādo ponit vltimū finē in illa gloria vana. vel ratione mãe circa quā: sicut. j. ꝟ. inanis gloria. ꝛ ꝟ. psūptio patebit. Dicēdū est igr̄ fm mētem. s. Tho. ꝙ ambitio de se nō est pctī mortale. s3 pōt esse mortale. p. ratiōe intēcionis ambiētis. s. qn̄ ponit vltimū finem in honore quē appetit.ita ꝙ paratus esset q̄dcunq3 mortale cōmittere: p cōsequēdo talē honorē. Secūdo ratiōe mãe circa quā ambit talē honorē. s. qn̄ ē cōtra charitatē dei: puta q: querit honorē in aliquo falso q̄d ꝯ̄riatur diuine reuerētie: puta si querat honorari vt deus. iuxta illud eze. 28. Eleuatum est cor tuū/ꝛ dixisti: deus ego sum: vel ēt qn̄ honorē quē appetit pfert deo. vel breuiter qn̄ illud in quo querit honorē vel appetit inordiate. est pctī mortale. puta q̄rit honorē in aliqua dignitate quā nō pōt appetere sine peccato mortali.

Amē/qn̄ est hebreū significat tria. s. verum/vere/ꝛ fiat: ꝛ geminat̄ tn̄ a Joāne: quia altiora narrat: Est ēt grecū: ꝛ tunc significat sine defectu. ꝛ nullus grecus vel hebreus trāstulit illud pp reuerētiam xp̄i sepe vtentis. Hec. s. Tho. super Jo. 3o. c. ꝛ super Isay. 25. c. fi.

Amicitia i communi est amor mutue beniuolētie fundatus sup aliqua communicatiōe. 2a2e. q.23. ar° 1° ꝑ. de qua. j. ꝟ. charitas. Et hec ē duplex. Quedā q̄ cōsistit pncipalr in affectu q̄ vn' aliū diligit. ꝛ de ista dicetur. in. ꝟ. charitas. ꝛ. ver. amor. ꝛ hec est perfecta amicitia que potest conseq̄ quācunq3 virtutem. immo in via imperat omnibus aliis. Alia amicitia est que ꝯsistit in solis exterioribus dictis vel factis: que quidem nō habet perfectā rationem amicitie. sed quādam eius similitudinem: ꝛ inquātum aliquis se decēter habet ad illos cum quibus cōuersātur in communi. ꝛ hec vocatur amicitia siue affabilitas. Uide. s. Tho. 2a2e. q.114. per totum. Huic opponitur litigium: q̄d oritur quando aliquis ꝯdicit in verbis alicui persone quam nō veretur cōtristare: cuius cōtrarium facit affabilitas/seu amicitia. s. d. s. vbi. s̄. q.115. de quo litigio vi. j. ꝟ. litigium. ꝛ. ꝟ. discordia. Hec amicitia optime laudat̄ fm. s. Tho. in li°. de regimine principum. ait3 Damone ꝛ Phitia singularissimus amicis. Hec amicitia ē specialis virtus ꝛ spetialis obiecti: scilicet decentis conuersatiōis. s. d. 2a2e. q.114.

b ¶ Nota ꝙ quāuis amicitia/tā perfecta q̄3 imperfecta opponat̄ discordie: nō tamē pertinet ad amicitiam fm Philosophū. 9. ethy. eorum concordia in oppinionibus: sed concordia in bonis conferentibus: ꝛ p̄cipue in magnis: quia dessentire in paruis. quasi nō videtur esse dissensius. Et propterea nihil ꝓhibet aliquos amicitiā hñtes i opinionibus dissentire: nec hoc repugnat paci: q: opinio pertinet ad intellectū q̄ precedit appetitū in quo stat unio pacis: ꝛ sic quāuis discordia i opiniōib'/vel i paruis repugnet pfecte paci. s. patrie: nō tn̄ paci q̄ est i hoc mūdo. hr̄. s. Tho. 2a2e. q.29. ar° 3°. ad. 2m. Simulr̄ verus amicus d3 magis subuenire i dānis ꝟtutū. h3. D. s. 4. di. 19. q. 2. a. 1. 6m. q̄3 rex exterioꝝ. d̄ ista amicic'. vide. s. ꝟ. adula°.

a Amict' alba requirit̄ ad celebrādū: ꝛ est cōis oībus ministris: ꝛ d3 tegere humeros qui designat fortitudinem ad diuina officia exequenda qbus mācipat̄. ar° 25. di. c. ecclesiastica.

a Amor sui fm. s. Tho. 2a2e. q.19. ar. 6. i. c. est triplex: fm ꝙ tripliciter se h3 ad charitatē. Uno° ꝯtrariat̄ charitati fm ꝙ aliqs i amore proprij boni finē ꝯstituit: Secūdo° in charitate includitur fm ꝙ homo se pp deū/ꝛ i deo diligit. Tertio a charitate qdē distinguit̄: sed charitati nō ꝯtrariat̄: puta cū aliqs diligit seipsum fm rōne proprij boni: ita tn̄ ꝙ i hoc ꝓprio bono nō ꝯstituat finē. Sicut ēt ꝛ ad ꝓximū pōt esse aliqua alia spālis dilectio pter dilectionē charitat3 q̄ fundat̄ i deo. dū ꝓxim' diligitur/vel rōne cōmoditat3/vl̄ ꝯsanguinitat3/vl̄ alicui' alteri' ꝯditōis humāe: q̄ tn̄ referibilis sit ad charitatem. Hec ille.

b ¶ Amor sui p°. fm Aug°. 14. de ciui. dei vsq3 ad ꝯtemptū dei facit ciuitatē babilonis. i. est cā oīs peccati. Un̄. s. Tho. 2a2e. q.77. ar° 4°. sic ait. Propria ꝛ p se causa peccati accipiēda est ex pte cōuersiōis ad mutabile bonū: ex qua quidē parte omnis act' peccati procedit ex aliquo inordinato appetitu alicui' temporalis boni. Q̄d autem aliqs appetat inordiate aliq̄d temporale bonū procedit ex hoc ꝙ inordinate amat seipsum. hoc. n. est amare aliquē3. i. velle ei bonum. Un̄ manifestū est ꝙ inordinatus amor sui est cā omnis peccati: hec ille. Et ibidē in rñsione ad 3m. ar°. i fi. dicē. Propter hoc. n. hō vel appetit bona vel fugit mala q: amat seip3 hr̄ ille. Et sic ēt peccata q̄ fiūt ex amore fiūt ēt propter amorē sui.

¶ Amor 2°e est amor laudabilis/ꝛ charitat3: de q̄ j. ꝟ. charitas: Amor vero 3°e dictus: est vituperabilis qn̄ ē nimi' respū exterioꝝ. Un̄. s. Tho. 2a2e. q.25. ar°. 2

ꝯ.sic ait.in.ꝯ.Amare seipsum.s.3°.est commune om nib⁹.Alio⁹.s.p⁹°.est ꝓpꝛiū maloꝝ. Boni.n.amāt seipsos quātū ad bona anime:q̄ vere cognoscunt ⁊ amāt ⁊ i eis delectanᷣ.Mali vo amāt seipsos quā tū ad corpus.⁊ bona corporalia:⁊ i eis quiescūt po nētes vltimū finē in eis.⁊ cōtēnunt spiritualia. hec fm.T.s.Quidā dicunt ꝙ amor sui ꝓcedit ex luxu/ ria.q̄ est pctm̄ mortale/solū si pp eū nō implet prece pta vel faciꝫ ꝯ.aliter cōter est veniale.Que quidem verba multipli possent impugnari sed pp breuitateꝫ ōmitto.Uñ dic vt.s.eodē mō dic de amore sui vel aliarū rerum.

Angaria ⁊ pangaria:h̄ duo sūt q̄dā seruitutes a ipresse p extorsionē superiorꝫ. Et ē āgaria serui t⁹ psonaꝫ/seu opus psonale/seu munus pson a le qd̄ pōt laborᷣ corporali expleri sine detrimēto reꝝ vt in.l.numeꝝ.la.ꝯ.ff.de.mu.⁊ ho.pangaria vero ē seruitus psonaꝫ ⁊ rerū vꝫ qñ fiat qs proprio sump tu:vt dicit Ray.⁊ glo.in.l.nemine.C.de sac.san.ec. Hec.n.dictio/p/auget.Unde declaratiōeꝫ horuꝫ ter/ minorū diffuse.i.v.excōica⁰.5.casu.18.§.p̄.Glo.i.c. nō minus.de immu.eccle.sic ait.Angarie dīr perso nalia obsequia ꝓprijs sumptibus pſtita. Peranga ria vbi personaliter seruit sumptibus alienis. Unde vide in.d.§.p̄.2°.⁊.5°.

Appellatio ē duplex.s.iudicialis/⁊ extraiudi a cialis.P⁹ est/a/minori iudice ad maiorē ꝓ/ uocatio.q̄ si legitima est. pronūtiatū suspen dit ac ēt iurisdictionē iudicis quo ad illā cām.⁊ ip/ sius ad superiorē trāsfert cognitionē. Extraiudicialᷣ est/a/pñti/vel verisimili futuro grauamine ad supio rē prouocatio.q̄ si ē probabilis.ipsam cām ad supe riorē trāsfert vt ea pendēte.nil in ipsius pñdiciū tē/ ptetᷣ.Utrū liceat appellare vide.s.v.accusat⁰.§. 4.

b ℭ Duo sunt effectus appellatiōis.s.suspēsiu⁹.⁊ duo lutiuus. Suspēsiuus ē triplex:suspēdit.n.pnūtiatū ⁊ iurisdictionē iudicis quātū ad illā cāꝫ.co.c.super. ⁊ psumptionē q̄ erat pro sñia.Nota tñ ꝙ nō semp operaᷣ oia ista tria.Exemplū i excōicatiōe qñ ap/ pellatio sequiᷣ sñiam. Tūc.n.tantū opatur effectuꝫ deuolutiuū q: deuoluit cām ad superiorē.Et idē qñ appellaᷣ/a/sententia nulla.Hoc.n.respectu pōt appel lari/a/sententia nulla.vt.c⁹delecteᷣ eo.

2 ℭ Quo iure sit inuēta.R̄.ꝙ formalitas ē de iure po sitiuo:⁊ olim videbaᷣ ius manu regia:sed ipsa sub stātia appellatiōis videᷣ de iure nāli.ē.n.quedā de fensio siue pñdiū innocētie. Est.n.principaliter idu/ cta pp iniquitatē vel imperitiā iudicis corrigendaꝫ vel ad supplēdū qd̄ incaute in priori iudicio fuerat ōmissum. Ex qbus pōt inferri.ꝙ lꝫ princeps forma/ litatē appellatiōis remouere possit.nō tñ videtur ꝙ possit tollere ipsam substātiam appellatōis.s.vt ius nō reddaᷣ aduersus iniquitatē/vel imperitiam iu/ dicis.Nō.n.pōt princeps tollere id qd̄ ē de iure nāe.

3 ℭ Quādo aūt ⁊ quotiens ē appellandū.R̄.ꝙ īfra dies.x.a die late sñie.C.de appella.aut.Hodie vero fallit in absente cā probabili vel notoria quia talis infra decē dies a tpe quo sciuit sñiam latā pōt ap/ pellare.vt.C.qu5 ⁊ qñ iudex.l.ab eo.ff.de appel.sic. l.p⁹.§.fi.Et hoc verū nisi sit ꝯtumax vere i nō com/ parēdo/vel veniēdo ad iudiciū:q: tūc nō audiᷣ nisi veniat iudice sedēte adhuc pro tribunali.l.diuus.ff. de in integ.resti.Secus si fuisset cōtumax i restituen do q: pōt appellare.l.creditor.ff.de appel.Unde.s. Tho.2⁹.q.69.ar⁰.3ᶜ.sic ait.Equitas iuris sic subue/ nit vni pti ꝙ altera nō grauetᷣ:⁊ ideo tēpus decem dieꝝ cōcessit ad appellādū qd̄ sufficiēs extimauit ad deliberandū an expediat appellare: Si vero nō esset determinatū tps in quo appellare liceret/semp certitudo iudicij remaneret i suspenso.⁊ ita pars al/ tera dānificaretᷣ.Ideo aūt nō est cōcessum vt.3°.ali/ quis appellet sup eodē.q: nō est probabile totiēs iu/ dices/a/recto iudicio declinare.

ℭ Utrū appellatio interposita post censurā excōica 4 tiōis/suspēsionis/⁊ interdicti/vel ab igressu ecclesie tollat ipsaꝫ effectū.R̄°.ꝙ nō. Tex.est in.c.is cui. de sen.ex.lib.vi⁹.⁊ hoc verū ē qñ tales sententie absolute sunt inflicte.Ratio q: secū trahunt executionē.c.pa storalis.de appe.secus esset si sub ꝯditione ferrēt po/ site vt puta si nō solueris vsq: ad mēsem.excomuni co te/vel suspēdo.vel si nō feceris hoc/vel illud:q: si tunc ante ꝯditionis euētū appellauerit legitime bñ suspēdit.vt in.c.preterea el.2ᶜ.de appel.Sꝫ quid si di cat excomunico te si appellaueris.R̄ᶜ.fm Inno.i.d. c.preterea.ꝙ appellatio suspendit effectum: sed du/ biū esset si dicat excomunico te si disposueris ad ap/ pellandum. Et tunc dicitur ꝙ in casu in quo talis ꝑ latus nō pōt ꝓhibere appellationē.nō erit excōica/ tus:alias secus.Unde infra ver.excomnnicatio.2°.de causa formali.§.15.hic diffuse.⁊ ver.interdictum.p̄. §.p̄.in.ꝯ:differentia.

ℭ Utrum excomunicatus.post legitimam appella/ 5 tionem sit euitandus.R̄°.ꝙ non.vt not.in.c.licet. de sen.ex.lib.vi°.⁊.c.pastoralis.de appel.Uerūtamen si excomunicatus nominatim/specialiter ⁊ expresse in fra tempus/a/iure/vel/a/iudice determinatum.ap/ pellationem non fuerit prosecutus vt debuit:eo cla/ pso poterit publice excomunicatus denuntiari:⁊ tūc erit euitandus tam in iudicio q̄ꝫ extra/⁊ ab actibus legitimis remouendus.d.c.licet. Et debet reputarᷣ pro excomunicato post talem denunciationem do/ nec sententialiter fuerit declaratum appellationem ante excomunicationem fuisse interpositam. Rosel/ la vero ver.excomunicatio.ꝯ.dicit ꝙ nullo⁰ valet post legitimam appellationem quia sūt facta nul/ la per appellationem:allegat Asten. Sed verius vi detur vt dictum est:si tamen durat auctoritas exco/ municantis ⁊ perseueret in voluntate/⁊ non aliud obstet.Uidetur enim redire in illum statum in quo erat quando appellauit.

6 ¶ Sed vtrũ talis post denũciationẽ excõicatiõis. ꝛ desertionẽ appellatiõis celebrãs/aut ingerẽs se diui nis.fit irregularis. Rñdet. Archi.i.d.c.licet.quẽ seq tur Gem.qđ non:qꝛ ex quo appellatio legitima fuit ante excõicationẽ posita.ipsaꝫ excõicationẽ suspen/ dit. Et lꝫ post desertionẽ appellatiõis denũtieť excõ municat⁹.nõ tñ excõicatur:nec ꝟe est excõicatus.vt ibi pꝫ. Et dꝫ fieri appellatio ſm Pa.in .d.c.pterea quãuis aliq aliter post decimũ diẽ sñie/quãuis cõdi/ tio nondũ aduenerit qꝛ qñ fecit sñiaꝫ fuit grauat⁹.

7 ¶ Utrũ/a/qualꝫ sñia/vł grauamie possit appellari. Rñ⁹ φ sic si est hois de iure canonico:de iure ciuili ñ ab interloquutoria:nisi qñ iudex i criminali vel in ci/ uili negotio questionẽ p tormẽta interloquutus ẽ. Cõ tra.l.ante sñiaꝫ.ff.de appella.reci. Facit glo.i.l. an/ te sñie tpa.C.quoꝝ appe.nõ re.regulariter nõ appel lať ab interlocutoria.C.de epi.au.l.2. Nõ qꝛ graua men qđ p eã infert pót reparari p appellationẽ/a/ diffinitiua:sꝫ quãdo nõ posset reparari liceret. Qui/ dã tñ tenẽt φ ẽt ab interloquutoria pót appellari sẽ/ per.vt.l.ait ptor.§.qd tñ.ff.de mino. Sed pⁱᵐ ꝟius. Nõ tñ ẽꝫ s. Tho.2ª.q.69.ar°.3°.φ est licitũ appella re fine pctõ ex ꝯfidẽtia iuste cause:nõ ãt vt p morã iustitiã impediat:de quo vide.s̃.ꝟ. accusatio.§. 9. Not.ſm Pa.i.c.p de dilac.φ illato grauamie per iudicẽ.pót hoc expsso icõtinẽti appellari:nec ẽ opus vt petať reuocatio grauaminis:ꝛ illo illato ꝺ pñti. pót appellari icõtinẽti pp timorꝫ futuri grauami/ nis de quo ꝟisimilr timeť:nõ tñ lꝫ appellare/a/futu ro nisi exprimat grauamẽ ꝺ pñti Pa.ibidẽ vls nõ.

8 ¶ Utrũ qs possit appellare/a/declaratoẽ pene legis Uł φ nõ qꝛ/a/pena legis nõ pót appellare.l.si qua pena.ff.de ꝟbo.signi.ꝛ i.c.qꝛ nos. ꝛ ibi glo. de ap/ pel. Sꝫ tu dic φ/a/declaratoꝛ pót. Glo.est singula ris.i.c.cupiẽtes.§.qđ si p io.dies de elec.lib. vi°.

9 ¶ Utrũ quis possit appellare/a/denũtiatiõe/aut de claratiõe excõicatiõis/seu alteri⁹ censure. Rñ. Pa.in c.puenit de ap.φ sic:qꝛ hec nõ est sñia iuris/a/q̃ nõ liceat appellare.c.qꝛ de ap.sꝫ iudicis declarãtis q̃ ẽ hois. Facit ad hoc glo.i.c.cupiẽtes ꝺ electiõe.li°.vi°. Et hoc verũ nisi fit notori⁹ excessus:qꝛ notori⁹ crimi nosus nõ audiť appellãs. Facit φ not. Inno.in.c.ex parte.el.p.de ꝟbo.signi.q dicit φ i notorijs nõ req/ riť ꝓprie sñia sꝫ fit quedã iuris exequutio. Et tex.i. c.qñ de si.pobit.qđ limito. Ueruꝫ est qñ excessus est ita notori⁹.φ nulla tergiuersatiõe pót celari.

10 ¶ Quis pót appellare. Rñ.ille cuius interest. Alias p aliũ facta:nõ valet.l.i.ff.de ap.nõ.re.ꝛ.c.ex tenoꝛ ꝺ his q̃ fi.a.ma.par ca.nisi qñ ꝓuocaret pro eo q du citur ad suppliciũ.vt.l.nõ tñ.ff.de ap.

11 ¶ Utrũ religiosus possit appellare. Rñ φ nõ/a/corre ctiõe suoꝝ platoꝝ si fiat ẽꝫ statuta ordinis/vł regu le.c.ad nraꝫ.ꝛ.c.rephẽsibił ꝺ ap.ꝛ.c.cũ spãlí. eo.ti°.

12 ¶ Utꝝ appellatio extraiudicialis sic ãnullet post fa cta sicut iudicialis. Rñ° ſm Inno.in.c.ex pte.el.p. de verbo.signifi.φ sic. facit.c.ad audientiam de ap. In hoc tamen est differentia ſm eun. Inno. in.c.p. de his que fiunt/a/maioꝛ par. ca. quia iudex qui ꝓcedit in forma iudicij.dꝫ audire legitimas excep/ tiões.ꝛ nisi audiat iuste appellať ab eo:sed sec⁹ est i eo q nõ vt iudex.sꝫ vt priuata psona pficit factũ su/ um:qꝛ iste i forma iudicij nõ pcedit nec ꝓcedeť põt ꝛ ideo nõ dimittet qn pficiat factũ sup quo appella tur:nec reuocabiť nisi ꝓbeť ꝟitas cause:nec impu/ tabiť ei si nõ audit ꝯdictionẽ/vel appellationẽ ad/ uersarij:nisi ꝓbet ꝟitatẽ cause appellationis. vt de dec.c.cũ dilectus.ꝛ melius.c.cũ inter canonicos.iun cto qđ not.i.c.interposita in glo.i ꝟbo sꝫ ẽt.ꝺ appe. Et sic collige φ appellatio extraiudicialis dꝫ fieri a causa ꝓbata/a iure/vel ciuili/vel ꝯsuetudinario/ vel canonico. Secũdo φ tenẽt gesta ẽt post appella tionem:nisi approbata cause ꝟitate. Tertio nota φ eo ipso approbať ꝟitas cause qñ nõ ꝓbať ꝯtrium. Quarto φ sñia excõicatiõis nõ tꝫ post appellatio/ nẽ ex causis legitimis interpositã.ẽt si nõ ꝓbať ve/ ritas:qđ 4ᵐ ẽ spãle in excõicatiõe/ꝛ ꝯ supradicta. Et est ratio qꝛ nunq̃ dꝫ qs excõicari nisi cã ꝓbeť.2 q.i.nemo. De hoc vide Inno.i.c.dilectis filijs.de ap pel.qui in hoc concordat.

¶ Ubi ꝛ/a/quo est appellãdũ. Rñ.φ a iudice pnun/ 13 ciãte:ꝛ vbi ius reddi ꝯsueuit. Nã regularit que ad causas agẽdas ptinẽt:i eo loco dꝫ fieri ꝛ agitari.ff. de inter.ac.l.volut.§.φ ait:ꝛ corã iudice q sñiaꝫ tu lit/si eius sit copia:nõ p vicos/ꝛ hortos.ff.qñ sit ap pel.l.p.§.dies. Et si nõ vult iudex recipe appellatio nẽ puniť .l.iudicib⁹.ꝛ.l.qñ.C.eo. Nota ẽꝫ s. Tho. 2ª.q.69.arᵗ.3°.ad 2ᵐ.φ nõ lꝫ appellare ab arbitra/ rijs q nõ sunt iudices ordinarij:qꝛ nõ hñt auctoꝛita tẽ nisi ex ꝯsensu litigãtiũ:ꝛ ideo ex quo semel cũ ap/ probauit.nõ lꝫ subterfugere. A subdelegato cũ iuris dictiõe appellari pót:secus si sine iurisdictione: nisi modũ excedat:ꝛ tũc recusari pót.nisi sit dat⁹ ꝺ par tiũ ꝯsensu.c.sup qõnũ.§.verũ. A/subdelegato nõ in totũ appellať ad subdelegantẽ nõ ãt ad pᵐ. Sec⁹ si i totũ. Ibi.§.porro. Uide aliqd.ꝟ.arbiter. §.i.

¶ Ad quẽ est appellãdũ. Rñ°.ad supioꝛẽ/ꝛ gradati. 14 ff.eo.§.impatores:ꝛ.C.eo.l.ad dictos. Si ꝟo/a/de legato appellať ad delegãtẽ.C.eo.l. ꝑpim⁹.§.eoꝝ Si aũt/a/delegato.delegati seruet forma posita.C. q p sua iuris.l.vnica.in fi.ꝛ i glo.ibidẽ. Et ꝓpterea dat cautellã Ra.ful.i.l.eo casu.C. de appe. φ eps/ vel alius ordinarius delegat cãm:qꝛ si appellať/a/ sñia.deuolueť ad ipm q iterꝝ deleget cãꝫ appellatio/ nis q̃ pót delegari.vt.l.eum post sñiam.C.de appe. Not.glo.ꝛ Ange.i.l.eos.i pnn°.C.eo.ti°. Et si iterũ appellet:ad eũ reuerteť. Et cũ nõ liceat appellare ꝯ loco ñ exibit de eius offi°. Nota ad h° ẽꝫ.s.Tho.2ª. q.69.ar°.3°.pᵐ.φ qñ iudex aliquem iniuste grauat: quãtũ ad hoc relinquiť sub ordie supioꝛis pfãtis ſm q̃ necessitas sibi iuste iudicãdi imponiť:ꝛ ideo lici/

tū est ei q̄ ꝯ iustitiā grauat. ad directionē superioris prīcipis recurrere/appellādo/vel ante sñiaz/vel post sñiam. Et qꝛ nō plurimū esse rectitudo vbi vera fides nō est: adeo nō lʒ catholico ad infidelē iudicē appellare iuxta illud. 2. q. 6. catholicus. Qui cū suam siue iustā/siue iniustā: ad iudiciū alterius fidei iudicis prouocauerit: excōicetur. Unde aliqd. ꝟ. dispensatio. §. 15. casu. 39.

15 ¶ Quali' est fiēda. dic°. si icōtinēti fit. sufficit viua voce sine scriptis. C. co. l. litigatorib⁹: si nō fit incōtinēti tunc dʒ porrigere libellū appellatorū ī decē dies. C. eo. aut hodie: q libellus debet cōtinere nomē appellātis. ⁊ eius aduersariū. ⁊ nomen iudicis a/quo ⁊ ad quē appellat. Hec not. l. 1ª. §. si. ff. eo. forma sic. Ego Ticius dico sñiam nullā quā tulisti dñe iudex. B. ꝓ me. cōdēnādo me sēpronio. i. x. libras psoluēdas: ⁊ si aliq̄ ē me ego sentiēs grauatū. ad talē iudicē appello in scriptis petens apostolos ⁊c.

16 ¶ Nota q̄ timēs iniuriā inferri sibi ab aliquo iudice: ⁊ accipiat iter eūdi ad principē: p̄cipiat illi ne sibi iniuriā inferat. per hoc videt' posit⁹ sub protectiōe principis. vt sic illud pceptū cū arreptiōe itineris habeat. vim cuiusdā appellatiōis extraordinarie. Facit q̄ not. Bar. i. l. de pupillo. ff. de no. op. nūc. ⁊ Inno. ⁊ Jo. an. i. c. vt debitus. de appel. Facit. c. dilecti. el. ꝑ. ⁊. c. ad audientiā. de appel. Ubi pʒ q̄ arreptio itineris ad superiorē. cōstituit eū sub eius protectione: ⁊ sic punit' inferēs tali iniuriā dū iis cōtēnit/⁊ cū sub cuius ꝓtectiōe se posuit. vt not. Pa. in. c. in causis. de elec.

17 ¶ Querit' ad quē debeat appellari qñ deest iudex appellatiōis. Hec qō ꝑ pōt itelligi quū deest pp defectū superioris: vt qꝛ nō recognoscat superiorē in temporalibus. Et videt' q̄/a/tali nō possit appellari: qꝛ tʒ locū principis/a/quo nō appellat'. di. x. c. qm̄. i glo. q̄ dicit q̄ nō appellat' ēt ad papā. Si tñ iniustitia eēt notoria: posset dici tunc Papā posse adiri. An autē p viā denūciatiōis euāgelice. possit ecclasticus adiri ꝯ laicū rōne iniuste sñie: vide in. c. nouit. de iudicijs. Secūdo pōt intelligi qñ nō deest superior: sʒ deficē spālis iudex sup appellatiōe: puta qñ princeps nō ꝓuidit de iudice appellatiōis. dicit q̄ tunc appellabitur ad ipsum superiorem qui potestatē elegit. Hec Pa. in rub. de appel.

18 ¶ Not. fm Pa. in. c. ꝑ. de dilac. in glo. p⁹ q̄ in his q̄ relinquunt' i arbitrio iudicis. pōt appellari si iudex nō arbitrat' vt bon⁹ vir. Videt' .n. suo arbitrio commissum tanq̄ȝ bono viro: ⁊ iudex ad quē hēbit hoc arbitrari. consideratis his que bon⁹ vir debebat cōsiderare.

19 ¶ Not. fm. D. Felinū in. c. cū cōtingat. de offi. deleg. col. pen. ꝯ. mediū. q̄ si appellatio interponit' ex cā rōnabili: iudex admittēdo cā. si ⁊ inquantū dr̄ ei detulisse ⁊ cā admisisse mouet'. qꝛ nō dr̄ ista cōditio facere suspensionē aliquā: sed hʒ i se latentē ꝟitatē. qꝛ cū sit rationabilis/admittit eāʒ: dicat si ⁊ inquātū qꝛ rōnabilem tenet' admittere: ergo si est rōnabilis/videt' admissa sub illa clausula. Secus si est irrōnabilis. Uñ cēset' iudicē detulisse/sicut est de iure. licet dixerit si ⁊ inquātū. Et dicit Car. i. de. quātus. ꝯ appel. in si. ꝟ. 3°. quero: q̄ ista nō pcedūt in iudice vtēte ꝟbis negatiuis: puta nō admitto nisi quaten⁹ de iure teneor. ⁊ hoc saltē quo ad lrās dimissorias.

a Apostasia fʒ Host. est temerarius a statu fidei obediētie vel religiōis recessus. Unde fm glo. in. c. ꝑ. de apost. est triplex apostasia. s. perfidie. vt in. c. Julianus. xi. q. iij. inobediētie/⁊ religionis. Et. s. Tho. hoc sic declarat. 2ª. 2ᵉ. q. 12. arᶜ. ꝑ. i. c. vbi ait. Apostasia importat retrocessionē quādā a deo que quidē diuersimode fit fm diuersos modos qb⁹ homo deo cōiungit'. P°. namq̄ȝ cōiungit' hō deo p fidem. Secūdo p debitā ⁊ subiectā voluntatē ad obediēdū pceptis ei⁹. Tertio p aliqua spālia ad supererogationē pertinētia: sicut per religionē ⁊ clericatū vel sacrū ordinē. Remotis aūt posterioꝝ remanet prius sʒ non cōuertit'. Cōtingit ergo aliquē apostatare a deo: retrocedēdo a religiōe quaȝ pfessus est/vel ab ordine quē suscepit: ⁊ hec dicit' apostasia ordinis/vt religiōis. Cōtingit ēt aliquē apostatare/a/deo per mentē repugnantē diuinis mādatis. qbus duab⁹ apostasijs existētibus adhuc pōt remanere homo deo cōiunctus p fidē. Sed si/a/fide discedit: tūc oino/a/deo retrocedere videtur. Et ideo simpliciter ⁊ absolute erit apostasia p fidē. Et fm hunc modū apostasia simplr̄ dicta ad infidelitatem ptinet. hec. D. s. Ex quibus pʒ qd sit apostasia/⁊ q̄ est triplex/⁊ q̄ apostasia p fidē/pertinet ad infidelitatem. 3

¶ Quātū ad primam spēm. s. apostasiā/a/fide: q̄ ē simpliciter apostasia notandū est fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 3°. q̄ ad ecclesiā nō ptinet punire infidelitatē in illis q nunq̄ȝ fidē susceperunt. Uñ nō punit gentiles vel iudeos q nunq̄ȝ fideles fuerūt iuxta illud Pauli 1ᵉ ad corin. 5°. Quid mihi de his q foris sunt iudicare. Sigs igr̄ prius fidē xp̄ianā professus est/⁊ recedat/iste ꝓprie sunt apostate/a/fide. Et quāprimū p sñiaȝ denuntiant' excōicati pro apostasia/a/fide: ipso facto eius subditi sunt absoluti/a/dominio eius/⁊ iuramēto fidelitatis quo ei tenebant'. Et quāuis ecclesia aliquo tēpoꝛ tolerauerit q̄ fideles obedirēt iuliano apostate in his q̄ nō erāt ꝯ fidē vt mai⁹ fidei periculū vitaret': eo q̄ tunc tēporis nondūȝ habebat ptātē vt posset terrenos principes subijcere: sed secus est nūc per decre. Greg°. 7. q̄ dicit. Nos sanctoꝝ predecessorum statuta tenētes/eos q excōicatiōis fidelitate/aut iuramēti sacro sunt astricti: apostolica auctoritate/a/sacro absoluimus. Et ne sibi fidelitatem obseruent penitus inhibemus oibus modis phibemus quousq̄ȝ ad satisfactionē veniant. Et sic habet' pmā penam istoꝝ apostataruȝ/q̄ eius subditi sunt facti liberi.

2 ¶ Secunda pena istorum apostatarum a fide que est iam tacta per doc. est quod sunt excommunicati. Nam secundum Hosti. et alios doc. in c. j. de apostatis: tales apostate sunt vere heretici: et in ipsis habent locum omnia iura de hereticis: et ideo sunt excommunicati: c. ad abolendam. et c. excommunicamus: j. et .ij. de here. Tertia pena quod omnia bona sua sunt ipso facto quo heretici confiscata. de here. c. cum secundum li. vi. Quarta consequitur non possunt testari de qua excommunicatione vide .j. excommunicatio .5. casu .4. Et de aliis penis. vide .j. heretici. sunt etiam infames: et repelluntur a dignitatibus et aliis multis: c. querelam de iu. iur. 6. q. j. infames. Item corpora eorum non debent sepeliri in loco sacro c. quicunque. de here. li. vi.

3 ¶ Quid de his qui licet interius sunt christiani tamen exterius faciunt aliquem actum infidelitatis propter timorem vel propter aliam causam. Respondeo. secundum doc. s. vbi. s. ar. j. ij. quod ad fidem pertinet non solum credulitas cordis sed etiam protestatio exterioris fidei per exteriora verba vel facta. Nam confessio est actus fidei. Et per hunc etiam modum quedam exteriora verba vel opera ad infidelitatem pertinent inquantum sunt infidelitatis signa per modum quo signum sanitatis dicitur sanum. Unde apostolus ad roma. x. Corde creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Unde s. Tho. ij. ij. q. 3. ar. 2. i. c. sic ait. Confiteri fidem non semper et in quolibet loco est de necessitate salutis: sed aliquo loco et tempore: quando per dimissionem huiusmodi confessionis subtraheretur honor debitus deo et etiam vtilitas proximis impendenda: puta si aliquis interrogatus de fide taceret et ex hoc crederetur vel quod non haberet fidem vel quod fides non esset vera vel alii per eius taciturnitatem auerterentur a fide. In huiusmodi enim casibus confessio fidei est de necessitate salutis: hec s. Tho. Ex quibus potest concludi in casu proposito: quod tales non sunt vere apostate nec vere heretici: et ex consequenti non sunt excommunicati: nec incurrunt alias penas. Tamen si in casu in quo tenetur exterius ostendere fidem: quod peccat mortaliter. Concor. May. Ex quibus patet responsio ad id quod querit Pisa. vtrum liceat in aliquo casu assumere habitum infidelium. Sic enim hoc fieret ex rationabili causa vt fecit beatus Sebastianus qui sub clamide militari gerebat militiam christi vt confortaret christianos: et non incurreret periculum: vt dicunt esset: maxime quando esset determinatum signum ad cognoscendum professores alicuius ydolatrie tunc non esset peccatum. Et de istis infra. heretici.

4 ¶ De .2. spe. apostasie. s. inobedientie dicit Pa. in d. c. j. quod punitur diuersimode. Unde est aduertendum: quia aut quis non vult obedire superiori: puta pape seu ipsius canonibus: credendo cum non habere potestatem condendi canones: et tunc punitur vt hereticus. 19. di. nulli fas: aut non negat hanc potestatem: sed non vult obedire ex contemptu. et tunc grauiter puniri debet. Unde debet deponi. Et sic debet intelligi. 6. hec et si legibus. 4. di. et vide. c. generali de elec. li. vi. Et si est incorrigibilis traditur curie seculari. Item poterit excommunicari. vt i. c. cum non ab homine. de iudi. Si autem nollet obedire ex quadam concupiscentia qua tenetur astrictus tunc mitius punitur. De quo in c. nam concupiscentia: et in c. j. de consti. Et in hac sunt omnes qui peccat mortaliter apostatando a deo.

¶ De tertia spe. s. apostasia religionis: ista est duplex 5
Prima ab ordine clericatus: quod fit multipliciter: primo. s. dimittendo tonsuram vel coronam vel habitum clericalem: 20. q. 3. c. 1. 2. et. 3. et extra co. c. j. et .2. Item accipiendo vxorem: de cle. coniuga. ex par. Item conuertendo se ad negocia secularia. de vi. et ho. cle. c. ex lite. et de sen. exco. i. audientia. et c. perpendimus. Talis si est clericus secularis secundum Pa. in d. c. j. non est ipso facto excommunicatus sed excommunicandus et grauiori pena plectendus: in c. tue. et c. pe. de apo. Et secundum cum. Pa. si dimisso habitu et tonsura se immisceat enormitatibus: perdit ipso facto priuilegium canonis. si quis suadente. 17. q. 4. Et de hoc est tex. in c. cum non ab homine. et c. perpendimus. de sen. exc. Et in isto casu potest intelligi. c. penul. de apo. Et sic patiens talem non est excommunicatus. Talis autem non perdit priuilegium fori. s. quod possit iudicari a iudice seculari: vt in c. si iudex laicus de sen. ex. lib. vi. Et de istis vide Pa. i. d. c. perpendimus. Intellige illud vltimum: nisi precedat trina monitio episcopi et se non corrigat: c. in audientia de sen. ex. et c. cum contingit co. ti. d. 2. Et de his vide .j. excommunicatio .5. casu j. §. 23. 24. et 25. et sequentibus vsque ad 31. inclusiue.

¶ Queritur numquid clericus constitutus in minoribus sine alia monitione perdat priuilegium clericale si conuersatur vt laicus. Respondeo secundum Pa. in d. c. prio post Inno. quod si exercet actum omnino contrarium clericatui: vt quia duxit corruptam in vxorem vel effectus est miles et exercet arma: tunc ipso facto perdit priuilegium clericale per. c. penul. de biga. lib. vi. et c. quisquis. 84. di. Secus si non exercet actum omnino contrarium: quia duxerat vxorem virginem. Et de hoc dic vt in c. diuersis. de cle. coniug. vel effectus est miles sed non exercet arma. 32. di. seriatim. Et ex hoc nota quod licet clericus in minoribus efficiatur miles: non propter hoc perdit priuilegium clericale: Pro hoc allego tex. cum ibi not. in c. j. de cleri. coniug. Si vero seculariter viuit exercendo aliquam negotiationem: tunc non perdit priuilegium clericale nisi precedat trina monitio. Ad hoc. c. in audientia. et c. contingit. per Pal. sed limita prout habetur in c. j. de ui. et honest. cleri. lib. vi. et in c. quoniam. co. tit. Et hec secundum considerationem. Inno. 6

¶ Quid de infamatis de apostasia. Respondeo. secundum Pa. in. c. tue de apo. quod debent compelli ad reassumendum habitum vel ad se purgandum: et practica erit quod deficiente purgatione statuatur eis terminus ad se purgandum: et si illam prestiterint bene quidem: alias habeantur pro conuictis. et compellentur assumere habitum. 7

¶ Utrum clericus dicatur apostatare relinquendo habitum. Respondeo. secundum Pa. in c. tue de apo. quod si est religiosus professus vel constitutus in sacris. dicatur apostatare: vt in d. c. tue. et c. primo co. titulo. et. 20. 8

q.3.c.§.2.⁊.3.⁊.c.cos:qđ.c.sic intelligit̄ sm̄ Inno.⁊ Host.i.d.c.§.Nā loq̄tur ibi de clericis astrictis. Itē ibi eq̄parare clericos ⁊ religiosos.quo ad reassumptionē habitus:⁊ illa eq̄paratio p̄cedit i clerico cōstituto i sacris ar°.c.§.de voto li°.vi°. Aut cleric⁹ ē i minorib⁹:⁊ si tꝫ bñficiū ecclīasticū dicit̄ apostatare dimissis habitu/⁊ tonsura:q: rōne bñficij tenet̄ habitū ⁊ tonsurā portare.50.di.c.si.aut nō possidet beneficiū:⁊ tūc lꝫ dimittat habitū nō dicit̄ apostatare. Ita tꝫ Inno.i.d.c.tue qđ placet Pa.licet quidā p̄tra dicāt. Pro hoc facit de.q̄m de vi.⁊ hone.cle.vbi clerici i minoribus nō puniunt̄ ex desertiōe habit⁹ seu portādo vestes inhonestas nisi dimittāt tonsuram. Nā si deserūt tonsurā nō p̄dunt:lꝫ deferāt vestes seculares. Sec⁹ si p oia icedūt vt laici. Sꝫ putat Pa. valde cautū vt ep̄s admoneat oēs tales.§/2° ⁊ 3°.vt assumāt habitū:⁊ si nō assumpserint p̄dūt oē p̄uilegiū clericale:vt i.c.i audiētia de sen.exco. Nā alias sequunt̄ multe absurditates:q: multi recipiūt p̄mā tonsurā seu alios ordines minores nō vt velint viuere clericalr̄ sꝫ vt dep̄hensi i criminib⁹ possint effugere penā secularē. Et ideo bonū est illā monitionē p̄mittere/vel vt incedāt vt clerici/vel nullo gaudeāt p̄uilegio clericali.

9 ¶ Utrū possint cogi ad reassumēdū habitū. Cōcludo q religiosi p̄fessi:⁊ clerici i sacris/pñt cōpelli.vt.d.c.tue/⁊ i.c.pen.eo.ti°.⁊.d.c.cos. Idē de p̄stitutis i minorib⁹ q h̄ñt beneficiū.vt not.in.c. Johānes. đ de p̄ці.⁊ in pal.c.si.50.di. Si xo nō possideāt bñficia tūc p̄ase nō cōpellunt̄/sꝫ pñt causatiue modo p̄dicto vt moneantur vt supra.

10 ¶ Sꝫ nunqd pñt renūtiare p̄uilegio clericali. Et si est religiosus vel in sacris certū est q nō pōt: vt i.c. si diligēti de fo.p̄pe. Si xo in minoribus:tunc xbo renūciare nō pōt:vt i p̄allegato.c.si diligēti/sꝫ facto renūtiare pōt:vt puta exercēdo actū oino p̄triū clericatui/vel i aliis casibus exp̄ssis. Utrū aūt isti i minoribus renūciādo facto peccēt:quidā dicūt sic:⁊ quidā dicūt non. Sed credo q si rōnabilis cā moueat eos nō peccēt:q: nō faciūt p̄ aliqđ votū/vel p̄ceptū: secus si aliter.

11 ¶ Utrꝫ religiosus recedēs.icōsulto p̄lato suo/⁊ non subijciēs se alteri⁹ obedientie sit p̄prie apostata.R̄°. sm̄ Inno.i.c.si.de renūci.⁊ i.c.intelleximus de eta.⁊ quali.⁊ sm̄ Pa.i.c.si.de apo.i fi.q sic quantumcūqꝫ retineat habitū ⁊ tonsurā.q: opꝫ vt ingredit̄ monasteriū si vult euitare apostasiā. De quo nota i.c.ex p̄te.de tēpo.or.⁊ i.c. Joānes.de regu. Sed qđ đ igrediēte monasteriū in igis latā.R̄ glo.i.c.si.đ apo.⁊ in.c.ex p̄te.de tēpo.or.q p̄prie nō est apostata.

12 ¶ Utrū monachus in apostasia ordiat⁹. possit sine dispēsatiōe exercere actū illius ordinis.R̄.sm̄ Pa.i.c.si.de apostas.q nō hēbit executionē. Et si recepit ordinē sacrū/nō dispēsatur nisi/a/papa. Si aūt minores.ep̄s poterit dispēsare. A fortiori nō poterit p mouēri ad sup̄iores. Sꝫ hodie religiosus p dimissionē habit⁹ icidit i excōicationē:⁊ iō recipit ordinē in excōicatiōe. Et dicēdū vt habet̄ i.c.cū illoꝝ.đ sē.exc.

¶ Cū clerico q exñs i sacris de facto duxit vxorē:si ad clericatuꝫ redeat/pōt ep̄s dispēsare vt vtat̄ ordine p̄ius rite suscepto.⁊ ēt vt ascēdat ad superiores si sit bene p̄tritus. Cuꝫ eo xo de cuius p̄fīta dubitat̄.ep̄s ñ pōt dispēsat̄ nisi vt vtat̄ miorib⁹/ñ aūt i maiorib⁹/nisi itret religionē.c.§.⁊.2°.q de. vel vo. 13

¶ Apostasia a religiōe:q̄ꝫ fit p temerariā habitus dimissionē/cū assumptiōe secularis vite/excōicatus ē.ne cle.vl' mon.vt p̄iculosa.li°.vi°.ñ tñ dꝫ iudicari apostata siue fugitiu⁹. Et si diu ⁊ ad longinq̄ vaget̄.nisi postq̄ꝫ sic viuit. q animū nō redeūdi se disposuisse ostēdit.ff.de re.mil.desertor.§.a maior. Qđ si redierit recipit̄ in monasteriū/secūdum q in regula p̄tinet̄. Hoc dico si monasteriū regulr̄ viuat. Aliter vt districti⁹ monasteriū cū vsufructu reꝝ quas detulerat p̄iori monasterio:q res postea ad p̄iorē monasteriū redibunt. 27.q.1.siqua monachaꝝ/⁊.c. si qs rapuerit.16.q.6.de lapsis.16.q.1.c.§.Hac opinionē tenuit Ray.⁊ Host. Et ē verior.q̄uis aliq dicāt p̄. 14

¶ Cuius erūt bona acq̄sita p apostatā tēpore apostasie.R̄°.si Abbas noluit eū recipe/vel neglexit euꝫ reuocare/⁊ sic decessit:denegabit̄ monasterio bonorū repetitio/ex quo malitiose denegauit alimēta.đ isan.⁊ lan.c.§.87.di.c.si. Et p̄tinebūt bona illa ad aliud monasteriū si igredit̄:aliter ad ep̄ꝫ. Et hoc itelligēdū si p̄uentus totus deliq̄t i hoc:aliter delictū p̄sone nō dꝫ redūdare i damnū ecclīe.16.q.6.si ep̄s. Si xo nō renuit eū recipere tunc q̄cqd acq̄siuit suo monasterio acq̄siuit sicut seruus dño.18.q.2.abbates. Et q̄n factū soli⁹ p̄lati noceat monasterio.vide xo.religio.§.26. 15

¶ Monachus apostata si nō vult redire vel habitū reassumere.dꝫ capi ⁊ sub graui custodia carcerari.de apo.a nobis. Et quō fugitiuus sit regrend⁹ vide ī xo.abbas.§.6. Et quō tales sunt excōicati.vide J xo.excōi°.5.casu.23. per totum. 16

Apostoli quorū dignitas est p̄apua in ecclīa sꝫ.s.Tho.quo ad officiū fuerūt digniores oībus sanctis post Xp̄m.⁊.B.Uirginē. Et q: a fuerūt p̄mi in statu gr̄e ⁊ p̄pinquiores ipsi xp̄o q est p̄incipiū gr̄e nr̄e:⁊ oium sanctoꝝ:ideo habuerūt p̄incipatū i statu p̄fecto huius vie: nō tñ incōueniens q quātū ad grām habitualeꝫ ⁊ p̄sonalē fuerint aliqui p̄fectiores sicut dicit ideꝫ.s.Tho. post Augm̄ de Abraham § sen.di.15.q.si.ar.2°. Uide xo.Abrahaꝫ. Fuerūt p̄firmati i grā sicut btā Uirgo. Et q̄uis possent peccare venialr̄.nō tñ mortalr̄: q nō dꝫ itelligi absolute:sꝫ sm̄ p̄destinationē diuinā/⁊ p̄seruationē dei vl' sine mag⁹ difficultate.i.i tñ iclinabant̄ ad bonū ex grā recepta i sua p̄firmatiōe:q nō potuissent peccare mortalr̄ sine magna difficultate. Et reliquētes oia pp xp̄m vouerūt p̄tinētia ad p̄fectiōis statū. Et fuerūt oēs baptizati/a/xp̄o:⁊ ordinati sacerdo/

tes in vltima cena: ⁊ ꝯfirmati sacro ꝯfirmatiõis sin mã ꝯfirmatiõis .s. crismatis. Ipsi tñ nõ ꝯfirmabant alios sine mã. Hec oia ponit .s. Tho. i diuersis locis.

q ¶ Quo ad sciaʒ. ꝓ. nõ ꝙ habuerũt oẽʒ sciaʒ q̃ expe/ diebat ad cõuersionẽ mũdi ⁊ ad salutẽ / nõ aũt quã tũ ad oẽs futuros euẽtus: ⁊ loqbant varijs linguis nõ tñ xp̃s. Ipsi nullũ sacramẽtum instituerũt sm .s. Tho. 3ª. par. q. 64. arº. 2º. ⁊ licet habuerũt ptãtẽ excellen tie in sacris sm eũ .4. di. 7. q. 1. arº. 3º. q. 4ª. 2m. Et vte/ bant aliqua forma sibi tradita a xp̃o: q̃n adminn/ strabãt aliqua sacra .3ª. q. 72. arº. 4º. pm: ⁊ tradiderũt nobis formã sacroꝝ lʒ occulte. ne irriderentur ab infidelibus.

a Qua sm .s. Tho. pª. p. q. 69. ar. 2º. nullam idi/ nationẽ hʒ ꝙ vndiqʒ esset circa terram sʒ pp necessitatẽ finis. vt .s. animalia ⁊ plante essẽt super terrã oppoꝛtuit ꝙ aliqua pars esset discopta aqs: ꝙ quidẽ aliq̃ Philosophi attribuũt actõi solis ꝑ eleuationẽ vapoꝝ desicãtis terram: ⁊ sic illa pars sicca supnatet sicut leuis vt facit lignũ. Sʒ sacra scri ptura attribuit ptãti diuine. nõ solũ i Genesi sed in Job. 38. c. vbi ex ꝑsona dñi dr̃ Circũdedi mare ter/ minis meis. Et Hier. 5º. Me ergo ñ timebitis ait dñs q posui arenã terminũ maris. Et sic attribuẽdũ est miraculo. Vñ nisi post diẽ iudicij deus retineat il/ lã i loco i quo nũc est pp habitationẽ pueroꝝ q non sunt baptizati ⁊ nũc sunt in limbo / cooꝑiet terram. Illã mare sicut expimẽto ꝓbat̃ est magis eleuatũ ꝙ̃ sit terra. Illa ẽt aqua q̃ dr̃ eẽ sup celos i sacra scri ptura sm .s. Tho. vbi s̃. q. 68. arº. 2º. diuersimode ex ponit̃ a diuersis doctoꝛibus. Aug. ii. sup gen. ad lit/ terã sic ait. Maioꝛ est auctas sacre scripture. ꝙ̃ oĩs humani generis capacitas. Vñ quõ ⁊ quales aque ibi sint: eas tñ ibi esse minime dubitam⁹ quales aũt sint ille aque nõ eodẽ mõ ab oib⁹ assignat̃. Orige. enim dic ꝙ aque ille sũt spũales substãtie. Vñ i psal. dr̃ aque q̃ super celos sunt Lau. no. do. Et Daniel. 3ª. Bñdicite aque ⁊c̃. Scḋm vero Basiliũ sũt aque coꝛpoꝛales. Et quãuis .s. Tho. recitet diuersas opi/ niones magis videt̃ ꝓbabilis opinio Rabani q di cit ꝙ aque ille sunt celũ aqueũ qḋ est pm mobile. qḋ dr̃ aqueum: pp diaphaneitatẽ supra firmamentũ .i. supra celũ sidereũ. Nota ẽt sm Doc .s. 2º. sen. di. 14. arº. 5º. 5m. ꝙ aqua i profundo maris est dulcis q: il/ la q̃ est i suꝑficie ẽ salsa pp eleuationẽ solis q abstra hit subtilitatem ⁊ remanet grossum qḋ ẽ salsũ. Ista autem eleuatio non fit in profundo.

b ¶ Aqua bñdicta est duplex. Quedã q̃ fit ab ep̃o so/ lo cũ vino ⁊ cinere ad recõciliationẽ ecclie ꝯsecrate: pp pollutionem sanguinis / vel seminis i. c. aqua ⁊ c. ꝓposuisti de con. eccle. vel al. Alia ẽ q̃ fit ad aspergẽ dum hoĩes / vel domos / ⁊ remouendã sterilitatẽ reꝝ humanaꝝ ⁊ ad multiplicationẽ ceteroꝝ bonoꝝ ⁊ ad defensionẽ hominũ aduersus insidias atqʒ ver sutias diaboli, ⁊ ad delenda peccata venalia: ⁊ hʒ bñdicat̃ / a sacerdotibus cũ sale: vt in. c. aquã ḋ con. di. 3ª. licet diaconi pñt benedicere. ar. d. c. aquã ḋ cõ. di. 3. ⁊ i. c. ꝑlectis. ꝑ. ad ꝑsbiteꝝ. 25. di. Dr̃ ꝙ benedi/ cere dona dei est officiũ ꝑsbiteroꝝ. nõ diaconi. Et mandatur oĩbus sacerdotibus vt eam faciant. d. c. aquã. Et consuetudo interpretatur ꝙ omni die do/ minico benedicatur.

¶ Aqua bñdicta .s. c. dictã non est sacrm. q: nõ oꝛdi natur directe ad remediũ pcti aufferendũ .i. ad causandũ grãm. sed ad remouendũ prohibẽs .i. ꝯ demonũ ne/ quitias ⁊ venialia: ⁊ oẽ qḋ sacroꝝ effectũ impe/ dire põt: sed dr̃ sacrale quasi dispositio q̃dam ad sa cramenta: ⁊ oꝛdinat̃ ꝯ impugnationẽ diaboli q̃ est ab exterioꝛi: sed exoꝛcism⁹ ꝯ impugnationẽ q est ab interioꝛi: vñ ⁊ illi ꝯ quos dat̃ dr̃ energumini .i. interius laborãtes: dr̃ aũt remouere peccata venia/ lia: q: veniale peccatum dimittit̃ ꝑ feruoꝛẽ charitat̃ qui explicite vel implicite ꝯtritionẽ contineat ⁊ ideo illa q̃ nata sunt de se excitare feruoꝛem charitatis: peccata venalia dimittere dicuntur: h̃mõi aũt sũt: ꝑ. que grãm cõferunt sicut omnia sacra: 2º quib⁹ im pedimẽta feruoꝛis ⁊ grẽ auferunt̃: sicut aq̃ benedi/ cta que virtutem innuit reparatiua: pontificalis bene/ dictio: vel etiam excitatũ humilitat̃. ex parte nostra: sicut tonsio pectoꝛum. inclinatio. vel genuflexio. oĩo. dñicalis. vnctio extrema. panis benedictus. generalis ꝯfessio. compassio. dimissio alieni delicti: omnis vn/ ctio sacramentalis: eucharistia: ⁊ alia q̃cũqʒ leuis pñia: cum enim peccata venalia cõmittant̃ ex actu nostro: requiritur actus noster ad dimissionem eoꝝ / dem: sed ista predicta dicuntur remittere peccata ve nalia. inqʒm in actum nostrum feruoꝛem excitant: nec sine contritione delent peccata venalia: sed dr̃ delere inqʒm contritionem causant. ⁊ sm quantitatẽ feruoꝛis. est quãtitas remissionis: ⁊ ideo sm ꝙ per ista maioꝛ vel minoꝛ concitatur feruoꝛ qui de pluri/ bus vel paucioꝛibus implicite ad minus contritio/ nem contineat: sm hoc plura vel paucioꝛa venia/ lia dimittuntur ⁊ non omnia semper. Nam quãdo actu aliquis fertur in deum per feruoꝛem charitat̃. implicite displicet sibi omne qḋ retardat sed pecca/ tum veniale retardat igitur displicet saltem implici te ⁊ posset tantus esse ꝙ omnia remitteret. Nec req/ ritur in remissione peccati venialis ꝓpositum non peccãdi venialiter sʒ sufficit ꝙ displiceat oẽ peccatũ preteritum ⁊ infirmitas peccandi. Et potest dimitti pctm̃ veniale ⁊ qʒm ad penã ⁊ qʒm ad culpaʒ ẽt post moꝛtẽ .s. i existẽtibus i purgatoꝛio: nec reqrit̃ ꝯfessio ad remissionẽ peccati venialis. neqʒ i actu. neqʒ in ꝓposito: nec est ei aliq̃ satisfactio taxata sed ꝑ solã contritionem interioꝛẽ remittitur ⁊ si iniungat̃ ali/ qua penitentia fit magis ad excitandum deuotionẽ vel ꝯtritionem ꝙ̃ ad satisfactionem hec assumpta sunt a .s. Tho. in diuersis locis ex quibus dicuntur: Pº. ꝙ aqua benedicta nõ est sacrm̃. Scḋo ꝙ est qd

sacramētale. Tertio q remittit pctm̄ veniale i isto
sensu.s.quādo accipimus aquā benedictā incitamur
ad feruorē vel ptritionē q remittunt pctā venialia.
Quarto q ipsum pctm̄ veniale nihil aliud est q̄3
retardatio a feruore charitatis:ita q actus feruoris
nō appareat extra sicut puluis occultat pulchritudi
nē faciei. Quinto q remissio peccati venialis nō est
aliud nisi introductio feruoris:vide ✠.pctm̄.5.p totū
5 ¶ Utrū aqua nō bn̄dicta addita aque bn̄dicte fiat
bn̄dicta. R̄. ista.q.scluit i tex.i.c.qḋ i dubijs de cōse.
eccl.vel.al.vbi dicit tex. Nec negam⁹ qn oleū nō ɔse
cratū ɔsecrato possit oleo cōmisceri. Addit Pa.7 to
tū sit cōsecratū.glo.ibi.i.✠.ɔsecrato:7 ita ɔsecratu3
tāq̄3 dignius trahit ad se nō ɔsecratū.13.q.2.nō esti
memus 7.ff.de rei ven.q religiosis:7 in fi.dicit eadē
glo.secus si vinū apponat sanguini. Nā si post trā/
substātiationē factā p sacerdotē i altari apponeret vi/
nū in calice remaneret vinū nec assumit natu3 sangui
nis xpi.vt in.c.cū marthe.e.ti. Pa.adducit duas ra
tiones differētie. P°.q2 oleum remanet oleū:s3 vinū
fit sanguis. Secūda q2 nō est ibi solū sanguis:s3 etiā
corpus. Tertia q2 sanguis est in cōmutabilis:ita icō
miscibilis. Uñ h3 cū illa regula debet intelligi qn sūt
cōmiscibilia. Angelica addit.nec facio casum. Utrū
sit maior vel minor.7 ponit rōnē dr̄ie inter sangui/
nē 7 oleū:q2 dicit ipse sanguis ē i venis. Rosella i.e.
c.dic ɔ Angelū q rō illa.s.magis trahit 7c.n̄ ē suf
ficiēs s3 adminiculatiua nec generalr̄ ē ✠a.s3 habet
multas instātias maxime si teneamus vt Angelica
tenet q illa q sunt maioris quātitatis sic minus di/
gna sicut magna aqua addat paruo vino. Ipa ve
ro Rosella dicit rōnem theologorū maxime Tho.
esse:q2 aqua bn̄dicta acqrit quādā bn̄dictionē q nō
habet ɔriū.7 sic diffundit i totā etiā maiorē nō bn̄/
dictā ratio igr̄ sm eū nō est:q2 dignior s3 sicut dictū
est. Pe. vero de pal.subtilius ɔsiderās dicit q nō po
test videre quō fiat cōmixtio 7 diuisio 7 p ɔrio pro
rio.s.minoris ɔsecrati destructio saltē sm natu3 7 rema
neat bn̄dictio vel ɔsecratio nisi q2 in istis sacralibus
ecclesia h3 plenitudinē potestatis 7 sic statuit q re/
maneat ɔsecratū vt p3 p simile in.c.aqua.e.ti.vbi p
ratihabitionē eccl̄ie ɔsecrant.s. Tho.4.di.12.q.p°.
ar.2.q.6.ad.3m.sic ait. In aqua bn̄dicta nō fit aliq̄
mutatio substantialis ipsius aque sicut est in sacra/
mēto sanguinis.s3 acquiritur ei virtus aliqua ex be
nedictiōe 7 ideo illa virtus pōt puenire ad aquam
additā.s3 in hoc sacro vinū cōuertit substātialiter i
aliud virtute verborū 7 ideo nō oportet q vinū ad
ditū substātialr̄ etiā cōuertat in sanguinē.s3 pōt esse
q cōuertatur in vinū virtute accidētiū vini q rema
nēt. Idē dicit.3a p̄te.q.77.ar.8.ad.3m.vbi sic ait.n̄
est simile de aqua bn̄dicta:q2 illa bn̄dictio nullā mu
tationē facit circa substātiā aque sicut facit ɔsecra°
vini.hec ille. Supplemētū Pisi h°.c.in fi.dicit q intel
ligendū est.s.q remaneat oleū ɔsecratū vl̄ aqua bn̄
dicta debet itelligi qn additū vel nō ɔsecratū est mi
noris quātitatis.s3 illud est cōiter ɔ doc.nec tex.vel.
s.Tho faciūt istā distinctionē.s3 loquunt simplr̄:de
quo aūt q2 credit q fiat p ɔuersionē substātie sicut
in sacro q oēs negāt maxime.s.Tho.vbi s.p3 etiā
q rōnes quas adducit. Pa.parū valent.s3 vera rō
dr̄e est quā ponit.s.Tho.quē sequit Pe.de pal.s.q
aqua bn̄dicta 7 similr̄ oleū ɔsecratū remanēt i ea/
dē substātia cū alia aq̄ nō cōsecrata 7 recipit solū p
ɔsecrationē quādā ✠tutē q pōt puenire 7 cōicari al
teri aque siue maiori siue minori vel h3 q dic Pe.
ex approbatiōe eccl̄ie illa bn̄dictio ad illa3 q addit
trāsit nō āt sic est de vino ɔsecrato cuius solū rema/
nēt accidētia nec vinū additū pōt trāsire i trāsubstā
tionē nisi p verba sacri q nō fit qn addit id aūt qḋ
dicit Angelica q sanguis est i venis p3 q satis loq̄
tur impertinenter q2 loqmur nūc de sanguine h3 q sa
cramētalr̄ est sub istis spēbus de qb ē sermo. Uñ.s.
Tho.3a.q.77.ar.8.ad.3m.sic ait.liquor apposit⁹ vi/
no ɔsecrato nullo° miscet substātie sanguinis xpi mi
scet tn̄ spēbus sacramētalibus.
¶ Quia sunt tacte tres.q.subtiles.s.vtrū aqua bn̄dic/ 4
ta sit sacrm̄ 7 deleat pctā.2a. Utrū oleū nō ɔsecratum
additū ɔsecrato fiat ɔsecratū 7 silr̄.de aq.3a.quō se
habeat liquor addit⁹ vino ɔsecrato 7 fuerūt diffuse
7 plixe tractate i duob⁹.§.pcedētibus aliqn aūt sūt
aliq q velēt ɔclusiones breues solū:vt possint habere
merā 7 simplicē veritatē dimittēdo disputationē in
scholis vt dr̄ i.d.c.cū. Marthe.ideo decreui ponere
has.3. cōclusiōes breuiter solū sm veritatē resolutā.
s.Tho.quem sequitur Pe.de pal.
¶ P° dubitatio breuis est vtrū aq̄ bn̄dicta sit sacrm̄ 5
remouēs pctā venialia. R̄. q nō est sacr3 q2 nō ordi
nat directe ad causādū gr̄a3 7 remouēda pctā sicē
faciūt sacra gr̄e:s3 est qḋdā sacrale ordinatū. P° ad
remouēdū ɔhibēs ipm feruorē gr̄e. Secūdo ad di/
sponēdū ad ipsa3:dico remouēdū ɔhibēs.i. isidias
demonū exteriores:fugiūt.n.demones ad aspersionē
eius propter virtutem ipsius : deinde ad disponen/
dū ad feruorē charitatis q est ɔrius peccato venia
li:nihil.n.aliud est peccatū veniale nisi impedimētū
vel retardatio feruoris charitatis:qn igr̄ aliqs asper
git se aq̄ bn̄dicta vl̄ aspergit ab aliqs.i mēte sua hu
miliat se 7 disponit ad ɔtritionē 7 ad feruorē ex ip
sa actuali cogitationē 7 si ē in gr̄a.illa cogitatio est
meritoria 7 satisfactoria 7 sic vt disponit se ad do/
lorē peccatorū saltē implicite 7 ad feruorē vt sic remit
tit peccata venialia 7 q2 ille actus est satisfactori⁹:
ideo ēt satisfacit.
¶ Secūda dubitatio vtrū oleū nō ɔsecratū additum 6
ɔsecrato totū fiat ɔsecratū 7 eodē mō de aq̄ bn̄dic/
ta dici debet. R̄. q sic.qd.i dicūt hoc eē itelligēdum
qn nō ɔsecratū qḋ addit est minus seu minoris vir/
tutis q̄3 sit id cui addit ad instar sanguinis ɔsecra/
ti vt dicet i sequēti.§. Pe.de pal. Angelica 7 Ros.

la dicitur est intelligendū vniuersaliter sine sit maius si ue minus: tex. vero i. d. c. qd̄ in dubijs loquit̄ sine di/ stinctiōe ꝫ sitr gl. ꝫ Pa. sitr. s. Tho. ꝫ sic ista opinio videt̄ pbabilior: si n. tex. voluisset distinguere distin xisset. Angelica assignat rōnem ex dignitate quā tā/ git ēt glo. ibidē. sꝫ Rosella dicit ꝙ nō est sufficiēs co ꝙ in aliqbus est falsū ꝫ sicut si magna aqua addat̄ paruo vino non fit vinum ipsa ꝓo Rosella addit rōnē. s. q: illa virtus q̄ est in ꝯsecrato vel bñdicto nō hꝫ resistētiā Pe. vero de pal. dicit ꝙ hoc est ex statu to ecclie que hꝫ plenitudinē ptātis super sacralia. s. Tho. dicit ꝙ aqua seu oleū ꝯsecrata accipiūt quan dā virtutē que extendit se ad id qd̄ additur.

7 ¶ Tertia dubitatio q̄ est difficilior vtrū aqua vel vi/ nū seu alius liquor additus vino ꝯsecrato fiat cōse/ cratū. Re. quāuis sint circa hoc varie opiniones tū studēdo breuitati ꝫ dimittēdo subtilitates ad scola sticos sicut dicit tex. in. d. c. cū Marthe. dicā solū mē tē. s. Tho. quā ponit. 3ª. pte. q. 77. artic. 8. vbi sic ait: spēs in hoc sacro remanētes sicut adipiscunt̄ virtu/ te ꝯsecratiōis modū essendi substātie. ita etiā conse/ quunt̄ modū agēdi substātie. ꝫ patiēdi vt. s. agere ꝫ pati possint quicqd ageret vel pateret̄ suba si ibi eēt pñs. Manifestū ē aūt ꝙ si esset ibi suba vini. liquor aliqs posset ei cōmisceri. huiꝰ tū pmixtiōis diuersus effectus esset ꝫ hꝫ formā liquoris ꝫ sm quantitatē ꝫ si. n. pmisceret̄ aliqs liquor i tāta quātitate qd̄ possꝫ diffundi p totū vinū: totū vinū fieret pmixtū: qd̄ aūt est pmixtū ex duobus: neutrū miscibiliū est. sꝫ vtrūqꝫ trāsit i qd̄dā. 3m. ex his cōpositū: Un̄ sequeret̄ ꝙ vi nū prius existēs nō remaneret si liquor pmixtus esset alteriꝰ spēi puta si pmisceret̄ aqua: solueret̄ spēs vi/ ni ꝫ esset alteriꝰ spēi. Si āt esset eiusdē speciei liquor adiūctus remaneret eadē spēs sꝫ nō remaneret idē ꝫ numero vinū: qd̄ declarat diuersitas accidētiū: pu/ ta si vinū esset albū ꝫ aliud rubrū. Si ꝓo liquor ad iūctus esset tā parue quātitatis qd̄ nō posset perfūdi p totū. nō fieret totū vinū permixtuꝫ. sꝫ aliqua pars eius que quidem nō remaneret eadē numero ꝓpter pmixtionem extranee materie: remaneret tū eadem spē nō solū si paruus liquor permixtus esset eiusdē ꝫ spēi: sed etiam si esset alterius spēi q: guta aque mul to vino pmixta trāsit in spēm vini vt dr̄ in. p. de ge/ ne. Manifestū ē autem ꝙ corpus ꝫ sanguis christi remanet in hoc sacro quādiu ille spēs manēt eedem numero: ꝯsecrat̄ n. hic panis ꝫ hoc vinū. Si aūt fi/ at tāta pmixtio liquorꝫ cuiuscūqꝫ ꝙ ptingat ad to/ tum vinū ꝯsecratū ꝫ fiat pmixtū erit aliud numero. Un̄ nō remanebit ibi sanguis xp̄i. Si vero fiat tam parua alicuius liquoris adiūctio ꝙ nō possit diffū/ di p totum sed vsqꝫ ad aliquā partem speciei desi nit esse sanguis christi sub illa parte vini consecrati remanebit tū substantia vini. hec ille.

Arbiter est: sꝫ Inno. i. c. quīta valis de iur. iur. 8 ille qui eligit̄ vt iudex. s. vt pcedat seruato. i substantialibus. ordine iuris. ff. de arb. l. i. ꝫ l. qualē: arbitrator ē. sm eū. ibidem qui eligitur vt aliqd exi stimet vel qd sibi videat̄ de aliqua re dicat: sine or/ dine iudiciario ea arbitret̄: Insti. de emp. §. prcū. ff. de verb. obli. l. si qs arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicom/ missa. §. sicut fideicōmissum ꝫ ꝙ tales iudices pos/ sint eligi dic̄. s. Tho. 2ª 2e. q. 67. ar. p. ad. 2m. vbi sic ait in rebus humanis: aliq ꝓpria sponte possunt se subi cere alioꝝ iudicio quāuis nō sint eis supiores sicut pa tet in his q compromittunt in aliquos arbitros ꝫ in de est ꝙ necesse ē: arbitriū pena vallari q: arbitri q non sunt superiores non habent de se plenam pote/ statem cohercendi: sic ꝫ Leo papa subdidit se iudi/ cio imperatoris.

¶ Quot sunt spēs arbitroꝝ. Re. sm Pa. in. d. c. quīta 1 ualis ꝙ sunt due. s. iuris ꝫ alioꝝ q eligunt̄ a partibꝰ seu a personis priuatis q ꝓprie nō sunt arbitri sꝫ sūt quasi quidā ꝓsonete. cōes amici vel qdā cōpromis/ sarij. Un̄ ab istis arbitris nō recedit̄ nec alius est eli gēdus ex quo partes nō cōcordāt ꝫ ab istis nō ap/ pellat̄. 2. q. 3. a iudicibꝰ quos cōis cōsensus elegerit n̄ liceat ꝓuocari qd̄ de arbitris intelligendū est: iudicū enim alij est arbitrarij alij ordinarij arbitrarij sūt q nullā ptātē habētes cū cōsensu litigantiū in iudices eligunt̄ in quos cōpromittit̄ vt coꝝ sñie stetur: horū alij sunt ordinarij ꝫ arbitrarij alij arbitrarij tm̄: or/ dinarij ꝫ arbitrarij sunt q legitimā ptātē habentes ab eis eligunt̄ ad arbitrandū q nō sunt sue iurisdic/ tōi suppositi: ab his ꝫ si vt arbitrarij sedeāt ꝫ nō vt ordinarij puilegio tū ordinarie dignitatis graua/ tus aliqs poterit appellare. hꝫ ibi ꝫ. s. Tho. 2ª 2e. q. 69. arꝰ. 3º. ad. 2m. reddit rōnem quare ab his nō appellat̄ dicēs ex ꝓprio defectu vel negligētia pcedit ꝙ ali/ qs sua sponte se alterius iudicio subiciat de cuius iu stitia nō cōfidit leuis etiā videt̄ vt os nō pmaneat in eo qd̄ semel approbauit ꝫ ideo rōnabilr̄ denega/ tur subsidiū appellatiōis a iudicibus arbitrariis q nō hñt ptātē nisi ex cōsensu litigātiū sꝫ ptās iudicis ordinarij nō dependet ex ꝯsensu illius q eius iudicio subdit̄ sꝫ ex auctē regis vel principis q euꝫ istituit ꝫ ideo ꝯ eius iniustū grauamē lex tribuit appellatio/ nis subsidiū ita ꝙ etiā si sit simul ordinarius ꝫ arbi trarius iudex pōt ab eo appellari: q: videt̄ ordina/ ria ptās fuisse occasio ꝙ arbiter eligeret̄ nec debet ad defectū eius imputari q cōsensit i eū sicut in arbi trū non vt in eū quem princeps iudicē ordinarium dedit hec. s. Tho. vide. ꝓ. appellatio. §. 13.

¶ Nota sꝫ Pa. i. d. c. quintaualis ꝙ sunt multe dif/ 2 ferētie iter arbitrū. ꝯpromissariū ꝫ arbitratorē. Pª. est nā arbiter est ille q iudicare debet de iure sꝫ ordi nē iudicioꝝ. arbitrator vero est q sumit̄ de iure ꝫ de facto. Secūda differētia ꝙ arbiter eligit̄ vt sit loco iudicis. ita ꝙ hꝫ pcedere iuris ordine seruato. Iteꝫ dꝫ pcedere in forma iudicij sicut iudex. vñ corāꝫ eo dꝫ dari libellus. Itē corā eo fit litis ꝯtestatio. Itē in

rat de calúnia. Itē dʒ ferre sñiam i scriptis. Itē nō pōt pcedere dieb⁹ feriatis i honorē dei ⁊ si pcederet nō valeret processus. q̄ oia sciūs i arbitratore ē cum cōposito: ⁊ mediator pacis. Tertia differētia qꝛ i facto ꝓprio nō pōt qs esse arbiter:sʒ arbitrator: Quarta dr̄a qꝛ arbiter nō iurat.nec ptes debēt iurare de obseruātia arbitrij:sʒ in arbitratore nō reqritur ꝓhibitū ⁊ nō qꝛ sicut arbiter pōt recusari vt suspectus ita ⁊ arbitrator: fm Pa. Quinta qꝛ mulier pōt esse arbitatrix:sʒ nō arbiter nisi esset femina q̄ ex dignitate haberet iurisdictionē: vt regina vel comitissa quō cōueniat cū delegato 𝔳.c.§.18.

5 ¶ Nota fm Archi.in.d.c.a iudicibus post Inno.⁊ Hosti.qꝛ si ego peto arbitriū corrigi ⁊ postea ꝓbo arbitriū esse excōicatū debet iudex ꝓnuntiare cōpromissū esse nullū arbitri ⁊ arbitriū ⁊ sic seruaẜ i curia romana.verba.n.arbitratu boni viri i seruū nō cadit.ff.de 𝔳.sigilla ⁊ excōicatus ē seruus peccati ea.cā.q.7.§.qꝛ ergo. Itē not.Hosti.qꝛ si euidēter liqat qꝛ dictū arbitri iniqtatē peccati ꝯtineat ordinarius ex officio suo hoc emēdari faciet extra de arbi.c.2.⁊ hoc si infra decem dies pars lesa petierit.d.c.2°.

4 ¶ Ut¯ cū qs iurauit stare sñie arbitroꝝ possit sine piurio petere reductionē ipsius arbitramēti ad arbitriū boni viri qñ tale est iniquū.R̄. Pa.in/d.c.qȝ uallis recitat multas opiniōes:sʒ qs¯ ad ꝯsciaʒ pōt sic dici.qꝛ aut deceptio interuenit ex ꝓposito ⁊ tūc respectu cuiuscūqꝫ lesiōis pōt peti reductio nō obstāte quocūqꝫ pacto rō qꝛ sicut expsse nō pōt renūciari do lus futurus.l.si vnus.§.illud nulla.ff.de pac.ita nec tacite sub generalitate verboꝝ ⁊ hoc cōiter sequntur doc.⁊ dr̄ dolus ex proposito qñ sciēter fraudē grāʒ seu odiū aggrauat partem alterā:aut deceptio interuenit re ipsa ⁊ sine dolo arbitratoris ⁊ tūc si lesio ē modica nō pōt peti reductio vt in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.ēt si renūtiatio nō interuenit vt pʒ.in.c.nisi essent de pben.vbi Pa.nota ibi:pro bono pacis bonū tex.qꝛ arbitrator solū ꝓ bono pacis potest tollere de iure vnius ⁊ dare alteri lʒ clarissime ex ꝓnunciatiōe sua hoc appareat.vñ notabis semper qꝛ nō solū i casu dubio pōt tollere de iure vni⁹ ⁊ dare alteri:sʒ ēt in casu certo ex quo faciat ꝓ bono pacis.Nā clarissimū d̄ebat eē priorātū illi cui fuit adiudicatus:sʒ solū in illo tex. toleraẜ ex bono pacis. Aut lesit non modico:⁊ cōis opinio est qꝛ possit reduci:sʒ hoc videẜ verū si non interuenit renūtiatio: si vero interuenit renūtiatio.s.vt possit dare vni ⁊ leuare alteri:qꝛ renūciatio aliqd opaẜ ar.c.si papa d̄ priuil.lib.vi°.⁊.c.ꝑ.in his de priuil.adeo tunc poterit rōne maxime ⁊ enormis lesionis:⁊ nō magne: quia ista maxima lesio in dubio videtur excepta ar.l.oēs.§.Lucius.ff.de his qui in frau.cre.⁊ qꝛ possit reduci facit.l.si quis cum aliter de ver.obla. quia satis ē qꝛ nō fecit sicut bonus vir facere debuisset.l.si libertis.ff.de ope.li.⁊ ex quo maxima lesio non fuit expressa nō debet trahi vltra intentionem agentiū:ita sentit Bal.in.l.pe.C.de arbi.⁊ D.Ant.in.d.c.qūtauallis ⁊ magna quātitas dicaẜ respectu ꝑsonaꝝ vel cause:fm Bal.de lc.2.vide bonam glo.de re iudi.c.si.li°.vi.Quid si fuisset dictum vt possit alte ⁊ bassē i totū vel in partē de iure vnius dare alteri: ⁊ tūc credo qꝛ nō possit si dolus nō interuenit nisi aditū fuissʒ illi potestati verbum restrictiuuʒ scilicet alte ⁊ basse ꝑ vt sibi videbitur vel placebit:quia hec verba important arbitrium boni viri.l. Thays.§.sorore sua.ff.de fideicom.vide infra.§.9.

¶ Sexta differentia nam sentētia arbitri emologaẜ idest approbaẜ taciturnitate.x.dierū vt sic postmodū detur actio ⁊ exceptio.l.pe.C.de arbi.Intellige si sine pena sunt cōpromissū vt in.c.per tuas.d̄ arbi.dictū aūt arbitratoꝝ nō emologaẜ predicto mō. Septima qꝛ arbiter nō pōt sñiam ferre in ecclesia sic nec iudex ⁊ lata non tenet de imu.eccl.c.decet.li°.vi°.sec⁹ in arbitratore. Octaua excōicatus nō potest eē arbiter sicut nec iudex de re iudi.c.ad probādum: intellige de notorio excōicato:i arbitratore sunt opiniones Bar.in.l.cum pater.§.hereditatem.de leg.2.⁊ in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad tre.sentit qꝛ possit. quia excommunicatus comparatur deportato deportatus autem non perdit ea que dependent ex cōsensu ⁊ que sunt de iure gentium. Jo.an.in regula. dolo.de reg.iur.li°.vi°.in mercu.tenet oppositum dicens qꝛ si est notorie excōicatus non cadit in euʒ arbitramētum qd̄ fit per modum laudi queʒ sequitur Pa. pro quo bonus tex.in.c.post cessionem:de proba. vbi patet.qꝛ excommunicatus nō potest esse ꝓcurator: fortius:nec officiū arbitratoꝝ assumere potest cum hoc casu habeat arbitrari tanqꝫ bonus vir:sed non pōt dici bonus vir ex quo perseuerat in excōicatione. vñ licet per se possit excōicatus cōtrahere fm aliaʒ opinionē non tamen assumere hoc officium cause inter alios ⁊ fm hoc non erit differentia inter arbitrum ⁊ arbitratorem.

¶ Cū ab vno de pluribus arbitris vel iudicib⁹ alijs presentibus ⁊ mandantibus.scripta sententia recitatur per inde est ac si ab omnibus esset recitata opʒ autē qui illam recitat nō vtaẜ verbis singularibus sed pluralis numeri dicendo ideo nos tales arbitri vel iudices pronunciamus ⁊ c̄.nisi in arbitris super electione que debet fieri ab vno vice omnium de re iudi.li°.vi°.cū ab vno.nota ēt Pa.in.c.sane.de arbi.qꝛ si tres arbitri eligantur ad aliquod negotium ad hoc vt valeat sentētia duorum ex tribus requirẜ pñā tertij fm glo.ibi que facit pro opiniōe Bar.i.l.duo ex trib⁹.ff.de re iudi.vbi dicit qꝛ si tertius fuit p̄sens i disputatiōe sup meritꝭ cāe ⁊ dixit qcqd voluit si th̄ ipse terti⁹ monitus a duobus nō vult adeē nec allegat legitimā cāʒ sue absētie tūc pñt duo ꝓcedere fine.ꝫ.⁊ satis est qꝛ duo cōueniant in eādem sñiam concor. Archi.in.d.c.a iudicibus. 2.q.6. 6

7 ¶ An monachus possit esse arbiter. vr q nō possit si/ ne vtilitate monasterij & abbate sperante ar.c.i. de postu. & c. monachus. q.2. sz arbitrator pōt eē ex so/ la licētia abbatis & hoc placet Pa.

8 ¶ Utrū de rebus spūalib⁹ possit i laicuz cōpromitti tāq̄ i arbitrū vel arbitratorē. R. sz Pa. i.c. cōtingit ō arbi. q n. qz tex. loquit gūalr q laici nō debēt trac tare negotia ecclesiastica & ex glo. ibi collige q null⁹ p ter papā pōt cōmittere cāz spūalē laico. Itē nullus pter papā pōt auctorizare vt in solū laicū possit cō promitti de iure spūali & hoc videt veruz qz nullus dispēsat ꝯ ꝯstitutionē pape nisi i casib⁹ ꝯcessis vt in c. dilecti⁹ de tēpo. ordi. cū ergo sit solū iure expressuz vt auctē supiorie possit cōpromitti i clericū & laicuz ar. c. p tuas. e. ti. ergo in solū nō pōt ꝯpromitti auctē illi⁹ pioris. Nō āt qre laicus phibet arbitrari i cā spiri tuali sm Pa. i. d. c. p tuas. est nō pp incapacitatē sz rōne honestatis: honestas aūt satis ꝯseruat ex mix/ tura clerici q facit laicū capacē ēt si essent plures lai ci & vnus clericus. nō tn̄ extēdas casuz hu⁹ capituli ad actū spūalem: qz laicus nō pōt effici capax iuris spūalis p mixturā clericoꝝ vt i. c. massana. de elec. Et not. q lz valeat cōpromissū i clericū & laicū: non tn̄ pōt cā spūalis delegari p epm clerico & laico. rō diuersitatis qz vt dicit Jo. an. i. d. c. p tuas. arbitriuz de re spūali nō est actus spūalis. iō merito i clericū & laicū pōt cōpromitti. sz iudicare de cā spūali ē quid spūale vt i. c. quāto. de iudi. sz laicus nō est capax iu ris spūalis ēt associato sibi clerico vt i. d. c. massana Utrū de rebus tēporalib⁹ clerici possint cōpromittere in arbitros laicos. R. sm Inno. in. d. c. cōtigit. q sic facit. c. dilecti. de arbi. Utrū laic⁹ possit eē assessor iu dicis ecclesiastici. cōiter doc. dicūt q sic. vide aliquid ꝟ. iudex. §. 25.

9 ¶ Utrū arbiter possit p bono pacis cape de iure vni⁹ & dare alteri. R. sz Pa. i. d. c. qntauallis q lz iudex vel arbiter nō possit cū bona ꝯscia dare de iure vni⁹ alteri cū debeāt dare vnicuiq̄ qd suū ē. secus i arbi/ tratorib⁹ q eligunt tanq̄ boni viri ad ꝯponēdū i/ ter ptes. & p bono pacis pnt de iure vni⁹ dare alteri dūmodo enormiter nō ledāt. qd si fecerint pōt eoꝝ arbitramentū p superiorē reduci ad bonā eqtatē. p not. i. d. c. qntauallis. & .s. §. 4. lz Bal. i vsib⁹ feudo rū dixerit q si arbitrator ex certa scīa de alieno lar/ git nō valet. qz nō ē pmissuz sibi dare de alieno. Sz Pa. dicit hoc dictū eē falsum p bono pacis & vidē tur ad hoc hre mādatū dūmodo enormiter non le/ dāt. sz si uis saluari Bal. itellige qn̄ faciūt sine cā vel qn̄ nō i modico ledūt. Nā qn̄ i paruo ledit ps satis lucrat qz a lite recedit. l. Lucī⁹. ff. ad tre. & vide quid dicat Pa. i. c. cū ꝯtingat. de iur. iur. post. D. Ant. q quātūcūq̄ verba late ꝯcipiant i psonas arbitroꝝ vt puta q possint de iure vnius dare alteri i totū vel i parte &c. q nihilominꝰ enormiter deceptus poterit ꝯuenire lz nō appareat de dolo ex ꝓposito sz tn̄ re

ipsa. qz talia ꝟba effuso sermōe emanata. vident eē p lata ex qdā ꝯfidētia psone. & unica⁹ arbitroꝝ & vt ea pōt emanatā eoꝝ ad nō ledēdū. & idē tz Pe. de an/ cha. sic multotiēs notarij & ꝯhentes solēt ad caute/ lā ponere ꝟba valde lata excludētia oia remedia. sī tn̄ videt q ps lesa p ista ꝟba gnalia voluerit pati enormē lesionē. sz forte fuisse passā illa ꝟba poni ad seruādū ꝯsuetudinē notarioꝝ generalē. Et ō hac mā & an partes possint renūtiare a pri⁹ reductiōi ad ar bitriū boni viri. vide Pa. diffuse i. d. c. qntauallis & Bar. i. l. si societatē. §. arbitroꝝ. ff. p socio. & Pa. i. c. nisi essēt. de pben. q. not. Quō p bono pacis iudex pōt cōponere vel ēt parcere vt aliqd dēt vni vt re/ nūciet liti. vide Pa. i. c. cū padē. de pactis. in glo. 3. vide supra. §. 4.

¶ Utrū arbiter pmittēs tp̄s trāsire teneat partibus. 10 R. q sic. facit tex. i. l. i. §. saedēdum ꝟ. si pdēlē. iniūcto. §. pcedēti. ff. de man. cōue. facit qd not. i. l. fi. C. de p trabē. emp. & i. l. 3. §. tā & si nemīnē. ff. de arbi. itelli/ ge qn̄ ex dolo seu lata culpa hoc facit alias nō. nisi se obtulisset qz tūc teneret ēt de leui. multo magis te net ad restitutionē si iniustā dedit sñiam ex dolo vel lata culpa & ēt leui qn̄ se obtulit.

¶ Qn̄ duo arbitratores nō cōcordāt vtrū possint cō 11 pelli digere. 3ᵐ. aut iudex possit ipse eligere Pa. i. d. c. qntauallis recitat Bal. i. c. p̄. ō iudi. in ma. facta: dicere quosdā sapiētes ꝯsuluisse q nō. secus de arbi/ tris qz cōpellunt eligere. 3ᵐ. c. cū specīali. de appel. Qn̄ dr debet relinq ad arbitriū boni. glo. i. c. statutuz ō rescrip. li. 6. vi⁰. quā sequit Ge. dicit intelligendum de iudice ordinario loci.

¶ Utrū arbiter postq̄ pnūtiauit possit mutare se/ 12 tentiā suā. R. Pa. dicit q arbiter ex quo semel super toto pnūtiauit seruādo formā cōpromissi siue bene siue male functus ē officio suo: vn̄ nō pōt ampli⁹ mu tare vt. l. diē. ff. de arbi. i arbitratore āt sunt opinio/ nes qdā .n. dicūt q cū eoꝝ eo nō sit iudiciū non hz locū. c. līte. de offi. deleg. sz Cy. post Pe. in. l. fi. C. de ꝯhē. emp. i effectu cōcludit q aut arbitriū seu decl⁰ cōpetit mihi iure: & possū iterū hoc lz male semel de gerim seu arbitrat⁹ fuerim. l. hec ꝯditio ō ꝯdi. & de. vbi dr q si testator legat mihi. c. si nupsero. si nupsi iuitlr possū iterū ꝯhere & legatū cōseq: Aut cōpetit mihi sup iure alieno & tūc si nō seruaui formā possū iterū arbitrari. Si āt fuaui formā nō possuz me am plius intromittere qz siue bn̄ siue male functus suz of ficio meo vide. ꝟ. iudex. §. 23.

¶ Quo ad arbitros iuris vltra pdicta dic sz glo. i. c. 13 legitima de appel. li. 6. vi⁰. q tales arbitri nō debēt eē suspecti. alias possent sicut & iudices recusari. Itē nō debēt esse multū remoti p. c. 2. regule. de ap. & sic not. ex illo tex. q recusans iudicē vt suspectū nō tenet ar bitros eligere i eodē loco sz pōt alibi dūmodo nō sint valde remoti sm doc. vt puta si distant vltra duas dietas ar. c. nōnulli de rescrip. vel hodie vltra vnaz.

c.statutū.de rescrip.li°.vi°.qꝛ sepe iudex ē tā potens i loco:ꝙ recusās nō idoneos arbitros i loco poterit habere. Itē debēt esse i locis cōpetētib⁹ vt possit haberi copia peritorū.d.c.statutū. Itē dicti arbitri sunt cōpellēdi p dlegatos ad simul ꝯueniēdū i loco idoneo ad cāz suspitiōis terminādā ī certū terminū q° elapso si nō terminauerit iudices delegati reassumēt iurisdictiōēz. tñ si nolūt ꝓnūtiare vel male ꝓnūtiant appellat̄ ad papā de offi.deleg.c.ab arbitris.li°.vi°. Not.b3.s.Tho.12ͤ.q.95.ar°.ꝓ.ad.2ᵐ.ꝙ nō meli⁹ ēēt oīa ordinare p arbitros s3 melius p legē.ꝓ.qꝛ facili⁹ inueniunt̄ pauci sapiētes ad leges cōdēdas cōponendas 2°.qꝛ q leges ponūt.multo tp̄e ꝯsiderāt.3°.qꝛ possūt affici odio vel amore vt3 arbitri q debēt dicere sm legē vel sm iura possint dicere sm ꝯsuetudinē vel statutum ℞.consuetudo.§.xi.

Archidiacon⁹ b3.s.Tho.4.di.25.ar.ꝓ.ad.2ᵐ
a est q̄si princeps ministerij:ideo oīa q̄ ad ministeriū ꝑtinent ipse tradit sicut cereū quo accolitus diacono seruit ante euāgeliū ipm portando ⁊ vrceū quo seruit subdiacono ⁊ silr̄ dat subdiacono ea qb⁹ superioribus ordinib⁹ seruit s3 tñ i illis nō cōsistit principalis actus subdiaconi s3 i hoc ꝙ opatur circa materiā sacrā ⁊ ideo caraterē accipit i hoc ꝙ dat̄ ei calix ab ep̄o s3 accolit⁹ accipit caracterē ex ℞bis ep̄i i b° ꝙ accipit ꝑdictā ab archidiacono ⁊ magis i acceptiōe vrceoli q̄3 cādelabri vñ nō sequit̄ ꝙ Archidiaconus ordinem cōferat.hec ille.

1 ¶ Archidiaconus multa pōt de iure:s3 qꝛ b3 Inno. i.c.ꝓ.de offi.Archi.ꝯstitutiōes ⁊ ꝯsuetudies p diuersa loca ꝑualēt i officijs.c.cū olim ꝺ ꝯsue.⁊.c.ad hoc de excep.ꝓ.ipsis stabit̄ ⁊ iō i officio suo faciet b3 ꝙ ꝯsuetudo ꝑscripta sue ecclīe b3.vbi aūt nō esset talis ꝯsuetudo vel statuti haberēt locū.c.illius ū.sm.eū. Inno.⁊ sic post ep̄m est vicarius i oībus ⁊ b3 curā i clero tā in vrbe q̄3 i parrochijs habitātes ⁊ ipse debet de.3° i.3ᵐ.ānū.si ep̄s nō pōt visitare vt i.d.c.ꝓ.⁊ .d.c.ad hoc.debet ascultare euāgeliū ⁊ epistolā ⁊ responsoria ⁊ nullus ea in ecclīa cātet nisi prius ab eo ascultatus ⁊ de ei⁹ iussu:⁊ ceroferarios ordiare.vt i. c.2°.x.ū.⁊ tenet̄ si aliqd ex sua negligētia vel alteri⁹ fraude perit de reb⁹ ecclīe.nisi ꝓ posse ꝓuideat vt i .d.c.2°.d3 examinare clericos q sūt ad sacros ordies ꝓmouēdi.c.ad hoc ⁊.c.ad nrm̄.e.ti.Abbates ⁊ abbatissas ponit in sede sua vt in.d.c. vt nostrum.

2 ¶ Utr3 peccet archidiacon⁹.rn̄dēdo ep̄o dicēti Sant hic cē dignū:Scio q̄3ᵐ hūana fragilitas ꝑmittit.℞. sm Inno.in.c.vnico de scru.i ordi. facie:ꝙ si tal̄ ordinādus ꝑsentat̄ a ꝓbro:pōt sana ꝯsciā rn̄dere: dūmodo nō sciat aliqd mali de eo.ar.de ꝑsum.duđ.i. ꝙ si sciat aliqd mali de eo qđ est secretū d3 obtinerꝭ a ꝑlato.vt eo absēte:faciat ordinatiōes ⁊ si non pōt vel sine scādalo tūc ēt pōt sana ꝯsciētia dicere:qꝛ nō dicit nisi vt minister nō vt ipse:⁊ ecclīa q̄ nihil sciat de occultis.ꝑ eū loquit̄.nec debet obmittēdo talia dicere vt videat idirecte publicare crimē fr̄is secretū. Si ℞o esset publicū tale crimē tūc peccaret mortal̄r talia dicēdo.22.q.2.primū.si nō crimē est peccatū mortale tale qđ sciat.secus si esset veniale vt.25.di.§.criminis.de Archidiacono habes.21.di.cleros ⁊.25.ꝑlectis ⁊ extra de offi.Archi.ꝑ totū.maxime.c.ꝓ.⁊.2°. Quō Archi.possit excōicar̄ vbi b3 parrochiā ⁊ quō illa q̄ pōt de ꝯsuetudie de iure ⁊ aliqua alia ℞.excōicatio.5.de causa efficiente.§.i.

Archieps sm Pa.i.c.pastoralis de offi.or.est
a iudex ordinarius oīu3 ep̄orū sue ꝓuincie de iure cōi ⁊ q̄l3 ꝓuincia debet hr̄e vnū Archiepiscopū ⁊ decē ep̄os ⁊ hoc sufficit ad ꝑfectū regimē vt.i.c.satore.6.q.3.Nō pōt tñ ꝓcedere ad depositionē ep̄i qꝛ soli pape reseruat̄ vt i.c.2°.de trāl.sed ꝺ criminε eorū pōt cognoscere ⁊ ep̄os punir̄ vt.i.c.sacro de sñia.ex.de cā ℞o ciuili idifferēter cognoscat etiā3 si subditus ep̄i ꝯueniat ep̄3 nā debet eū cōuenire corā archiep̄o:s3 si Ep̄s b3 cā3 ꝯ subditū nō ꝯuenit eū corā archiep̄o qꝛ nō est iudex subditi ep̄i nec ep̄s debet esse iudex i cā ꝓpria s3 debēt eligi arbitri iuris. Hec ꝓbant̄ i.c.si clericus ꝯ clericum.xi.q.i.

¶ Archieps pōt cōmittere cā3 ad se reuolutā p appellationē subdito siu suffraganeo nō tñ pōt eū cogere nisi sit ꝯsuetudo de offi.or.c. pastoralis vbi dicit Hosti.ꝙ cū archiep̄o subsit ep̄s qꝛ pinguius ius b3 i eū q̄3 i ei⁹ subditū pōt archieps ep̄3 cogere vt cōpellat subditū ad suscipiēdū ⁊ si ep̄s ī certū tp̄s sibi assignatū hoc facere neglexerit neq3 iustū impedimētū ꝑtenderit demū pōt cogere vtrūq3 ar.de offi.or.quāto i fi.con.Ber.in.d.c.pastoralis:qđ.i tñ tenēt ꝯtra illud vlumū:dicētes ꝙ ad id qđ est ꝓhibitū p vnā viā nō p aliā ⁊c̄.c.cū qđ.ꝺ re iur.li°.vi°⁊ not. ꝙ Archieps nō pōt cōmittere cās ad se p appellationē deuolutas alibi q̄3 i sua diocesi nisi aliud sibi cōpetat de ꝯsuetudie.c.vt litigātes de offi.or.li°.vi°.de auctē quā b3 Archieps dicit.s.Tho.2°.sñiar3 di.vlti°.q.fi. i expositōe lre:dicēs:Qꝛ auctas tā ep̄i q̄3 archiep̄i ē a papa ideo tātā auctē b3 archieps supra suffrageos ep̄i quātā voluit sibi papa dare vñ i illis i qbus magis obediēdū est ep̄is q̄3 archiep̄is:archieps nō est superior ep̄o s3 tñ i casibus determiatis a iure i qbus ab ep̄o recurrit̄ ad archiep̄m ⁊ istos not.glo.i. d.c.pastoralis:ꝓ cū deuiāt i diuinis officijs a ꝯsuetudine metropolitane ecclīe.12.di.de his.Hosti.limitat qñ ecclīe ipsi⁹ ꝓuincie hērēt specialē ꝯsuetudinē.qđ placet Pa.vt valeat ꝯsuetudo cuiuscūq3 ecclīe dūmodo sit rōnabilis ar.c.de treuga.de ꝯsc.di.4.Secūdo qñ subditus ep̄i delinqt i diocesi archiep̄i.6.q.3. placuit.3°.si b3 ꝑdiū i diocesi sua de fo. cōpe.c.fi. ⁊ iste casus ꝑtinet ad quēcūq3:4°.si clericus b3 cā3 ciuilē ꝯ ep̄m suū.d.c.si clericus. Itē si criminalis cā sit iter ep̄m ⁊ clericū suū nā tūc debet deduci ad sinodū i qua ꝑest Archieps.6.q.2.c.i.5°.si eā defert̄ p appellationē ad eū ꝺ offi.lega.c.ꝓ.de offi.or.c.duo.hic tñ

bic q debet deferre iudicio iferiori ꝛ remittere si ē cer
tū ipsaꝫ eē iniustā ꝛ si absolueret esset absolutꝰ. si ve
ro nō ꝯstat nō est remittēdus sꝫ dꝫ absolui. si ꝟo du
bitet pōt relaxare nisi velit deferre. si ꝟo adiuit per
simplicē querelā debet eū remitterꝭ fꝫ glo. i. c. p. tuas
de sen. ex. vt ipm absoluat: ꝛ si iferior ipm absoluere
nolit: Archiepus ipsū absoluet: de offi. or. ad repremē/
dā: nī si periculū esset i mora ppter hmōi remissio/
nē ipꝫ statim absoluat: de sen. exc. sacro: ꝛ si videret
snīaꝫ ab epo latā eē iniustā euidēter. poterit archi/
eps declarare subditū irrōnabilr̄ fuisse ligatū: lꝫ non
sit appellatū ad ipm: de appel. sollicitudinē. hec illa
glo. 6°. fm Pa. i. c. i sire. de offi. dele. vbi dicit q cō/
tra remediū appellatōis pōt archieps se ipedire de
causis subditorꝫ sui suffraganei: vt puta p viā nulli/
tatis: exm̄ excōicatus corā supiore dicat snīam nullā eo
q sit lata post appellationē vł q: itollerabilē errorē
ꝛc. 7° fm Pa. i. c. ex frequētibus de iīu. vbi facit re/
gulā generalē q sola negligētia epi deriuat iurisdic
tionē ad archiepꝫ ꝛ vide glo. i. c. romana ꝺ supple.
negli. pla. li. vi°. 8°. qn̄ delictū est notoriū ꝛ lꝫ tex. i. c.
romana de cen. § notoria lib. vi°. loquaꝭ dū visitat
tn̄ doc. cōiter extēdūt ēt dū nō visitat i. d. c. ex frequē
tib. 9°. qn̄ defuncto epo ecclia idoneos clericos non
hꝫ. 12. q. 2. nō liceat: tūc n. archieps hꝫ curā rerꝫ ecclie
vt ibi. vł ordinarie capłm succedit.

2 ¶ Archieps pōt suā prouinciā visitare. lꝫ nō sint eiꝰ
suffraganei negligētes: ꝛ iterare visitationē: ꝛ pcu
ratores recipere nō obstāte ꝯsuetudie ꝯria: ꝛ dū visi/
tat pōt ꝯfessiōes subditorꝫ suffraganeorꝫ audire: ab/
soluere: ꝛ penitētias iniūgere: ꝛ etiā alijs cōmitterꝭ. c.
ppetuo. de cen. li°. vi°. ꝟ. absoluto. ꝑ. § 13. ꝛ 14.

3 ¶ Archieps pōt ꝯsiliū celebrare irreqsito pmate. 9z.
di. si qs. ꝛ trāsiēs p q̄ uis loca sue puīcie pōt facerꝭ
ante se crucē portare ꝛ bn̄dicere populo i pontifica/
libꝰ celebrare ꝛ hmōi. silr ꝛ eps etiā i locis exēptis sue
diocesis vt i cle. Archiepo. de pūl. hec tn̄ fieri debent
sine piudicio ꝛ grauamie exēptorꝫ. Quō pōt excōi/
cari a suo subdito delegato. ꝟ. excōicaº. 4. pūn. ꝛc si.
ꝛ ipe archieps pōt excōicare subditos sui suffraga/
nei ib. dem.

Rchipsbiter ecclie cathedralis dꝫ hre curaꝫ
a quō alij sacerdotes diuia officia celebrēt ꝺbi
to mō. ꝛ i absentia epi. pōt fontes bn̄dicere: alijs sa/
cerdotibꝰ pniaꝫ iniūgere. c. 2°. de offi. archipr̄i. Isti
alio noie dicunꝭ decani vt i. c. ad hec de offi. archi.
ꝛ pōt absoluere oēs de cpatu ad ipm p pnīa recur
rētes q: est parrochialis ꝛ sacerdos oīuꝫ de cpatu.
c. officiū. e. ti. i tex. ꝛ i glo. ꝛ. 50. di. c. i capite: Archip
sbiter tn̄ ruralis: nō pōt hec: nisi inqꝫm̄ eps dat ei au
ctoritatē. plebibꝰ n. solū pest: ꝛ nihil debet facere sin̄
relatiōe epi aut ꝯ eius decreta. c. si. eo. ti.

Rgumētatio fm logicos ē argumēti p orō/
a nē explicatio. argumētuꝫ ꝟo est rō rei dubie
faciēs fidē fm Boe. i. est mediū hn̄s virtutē

pbādi ꝯclusionē: ꝛ ponitꝭ i diffinitiōe argumēti rō
i. mediū siue pn̄m pbādi ꝯclusionē loco gn̄ris: po/
sitiue aūt faciēs fidē rei dubie: ad dr̄iaꝫ demonstra/
tiōis. q̄ accipit solū necessaria vt dr̄. ꝑ. posteriorꝫ: sed
legiste argumētanꝭ solū i dubijs. Cōclusio ē orō ar/
gumētis vł argumēto approbata. Qō ꝟo ē ppositi
tio dubitabilis q̄ p argumētū determinatur. nā argu
mētū ē quasi arguēs mētē ad credēdā ꝯclusionē p
virtutē pbatiuā q̄ puenit pp depēdētiā medij vel
habitudinē ad extrema: q̄ notior est itellectui q̄ ha/
habitudo extremitatū iter se. vel argumētū est argu
te iuentū. c. forus de ꝟ. signi. vel fm s. Tho. 3°. di. 23.
q. 2. ar°. ꝑ. ad. 4m̄ argumētū pprie dr̄ processus rōnis
de notis ad ignota manifestāda. hꝫ q dicit Boe. q
est rei dubie faciēs fidē ꝛ q: tota vis argumēti stat
i medio termio ex quo ad ignotorꝫ pbationē pcedi
tur: iō dr̄ ipm argumētū: siue sit signū: siue cā: siue ef
fectꝰ: q: i medio termio: vel in pn̄ ex quo argumē/
tatio pcedit: ꝯsistꝭ virtute totꝰ processus argumēta/
tiōis: ideo tractū est nomē argumēti ad hoc q qlꝫ
breuis plibatio future narratiōis dicaꝭ argumētuꝫ
sicut i ep̄lis Pauli singulis pmittunꝭ argumēta. Et
q: pn̄m vel mediū dr̄ argumentū inqꝫm̄ hꝫ virtuteꝫ
manifestādi ꝯclusionē ꝛ hoc verius idē ei ex luie itel
lectus agentis cuius est istrumētū q: oīa q̄ aguntur
a lumie manifestanꝭ vt dr̄ ad ephe. 5. ideo ipm lu/
men quo manifestanꝭ pn̄a sicut principijs manife/
stanꝭ ꝯclusiones pōt dici argumētū ipsorꝫ principio
rū ꝛ istis tribus vltimis modis pōt dici fides argu/
mētū. ꝑ inqꝫm̄ ipsa fides est manifestatiua alterius si
ue inqꝫm̄ vnus articulus manifestat aliū sicē resurre/
ctio xp̄i resurrectionē futurā. siue inqꝫm̄ ex ipsis arti/
culis qdā alia i theologia silogizanꝭ. siue iqꝫm̄ fides
vnius ꝯfirmat fidē alterꝰ. 2° pōt dici argumētum i/
qꝫm̄ est plibatio future visiōis i qua veritas plenarie
cognoscet vn̄ i diffinitiōe fidei ponitꝭ argumētū ad
hebr. xi. vbi dr̄ fides ē substātia sperādarꝫ rerꝫ argu
mentū nō apparentium hec s. Tho.

¶ Quāuis sint multi modi arguēdi fm logicos vt 4
pꝫ i li°. Topicorꝫ ꝛ i alijs libris. tn̄ q: solū i pposito
veniūt illi modi quibus cōiter canoniste ꝛ casualiste
vtunꝭ ideo solū dicā de qbusdā modis quos reperi
iter canonistas. ꝑ. fit argumētatio ab ethimologia no
minis. c. placuit. 16. q. 1. el. ꝑ. ꝛ 2°. Ubi notādū q ethi
mologia. interptatio: ꝛ trāslaº: ꝯueniūt i mō arguē/
di: q: oēs it ꝺ significatiōe nois: differūt tn̄ q: ethimo
logia est exposit o alicuiꝰ nois p alias dictiōes eiusꝫ
dē ydiomatis vt sol ethimologiaꝭ q: solus lucēs: sed
trāslaº est mutatio nois de vno ydiomate ad aliud
vt qn̄ mutaꝭ nomē grecū i latinū: sicut monachus.
idest vnꝰ tristis. d. c. 2°. Interptaº aūt fit qn̄ exponitꝭ
vna dictio p alias dictiōes eiusdē ydiomatis vł diuer
sorū: ꝛ sic se extēdit ad ethymologiā ꝛ trāslationeꝫ.
Et not. q ista sunt duplicia: qdā q̄ nō ꝯueniunꝭ cū
his q̄ iterptanꝭ. sicē ledere pedē nō ꝯueniꝭ cū lapi/

de: ꝛ a tali nõ sumit bonũ argumẽtũ ſ3 sophisticũ: Alia sunt q̃ cõuertunt: sicut amator sapiẽtie: cõuerti tur cũ philosopho: ꝛ a tali sumit bonũ argumẽtũ q̃ tuor modis: p quattuor maximas .i. regulas q̃rũ .p. ē. Quicq̃d p̄dicat d̄ vno p̄dicat d̄ alio. Scd̃a q̄cq̄d remouet ab vno remouet ab alio. Tertia de quocũ q3 p̄dicat vnũ ꝛ reliquũ. Quarta a quocũq3 remo/ uet vnũ remouet ꝛ reliquũ ꝛ cõ ꝛ sic valet affirma tiue ꝛ negatiue. ſ3 hoc nomẽ testamẽtũ iterp̄tat mẽ tis testatio .i. p.ª de testa. sĩr mutuũ est qd̃ de meo fit tuũ .i. 2.ª ff. cer. pe. sic due iterp̄tatiões nõ sunt cõuerti/ biles ꝛ ideo nõ fit argumẽtũ affirmatiue ſ3 solũ ne/ gatiue vt nõ est mẽtis testa° ergo nõ est testamẽtu3. similr nõ fit de meo tuũ ergo nõ est mutuũ ꝛ code3 mõ nõ ē potẽs ledere pedẽ ergo nõ est lapis: si vero esset cõuertibilis argueret ẽt affirmatiue sicut ē p̄hs ergo ꝛ amator sapie. sĩr ē amator sapie ergo philo sophus. sĩr negatiue nõ est philosophus g° nec ama/ tor sapie. sĩr nõ est amator sapie ergo nec philoso/ phus. ꝛ sic habes quõ põt argui p ethymologiã q2 q̃n est cõuertibilis põt argui oĩbus modis q̃n aũt nõ est cõuertibilis nõ fit bonũ argumẽtũ nisi rõe mate/ rie. ꝛ sic applica ad oĩa argumẽta q̃ fiũt i iure siue ab ethimologia vel iterp̄tatiõe vel transactione vel descriptione ꝛ similia.

2 ¶ Secũdo arguũt canoniste a toto ad partẽ affir/ matiue. sicut p̄hibitũ est furtũ ergo p̄hibita est rapi na .14. q. 5. c. penale est: ꝛ dicit ibi glo. q furtum est pars rapine sicut gen⁹ ē pars spẽi .nã furtũ signifi/ cat vt ibi dr̃ oẽm illicitã ablationẽ ꝛ sic rapina est spẽs furti. furtũ vero est gen⁹ ꝛ sic põt dici argumẽ/ tũ a toto ad partẽ inq̃ʒ genus est cõĩus q̃ʒ spẽs. po test ẽt dici argũm a parte ad totũ inq̃ʒ gen⁹ ē ps spẽi ꝛ eodẽ mõ arguit .32. q. 4. c. meretrices sic. est p̄hi/ bita mechya ergo est p̄hibit⁹ oĩs illicitus cõcubit⁹ atq3 illoꝝ mẽbroꝝ nõ legitimus vsus q2 mechia ibi accipit generalr p oĩ actu illicito luxurie ꝛ sic p3 q tã i p̄. q̃ʒ i .2.° mõ arguit a gñre ad spẽ3 affirmati ue. Vñ Angelica ñ bñ accepit istos modos arguẽ/ di dũ dicit q i p̄ mõ arguit a toto ad parte3 affir/ matiue i .2.° vero a pte ad totũ negatiue. hoc .n. ē ex/ p̄sse 9 tex. i. d. c. meretrices. vbi innuit q eodem mo do arguitur in vtroq3.

3 ¶ Pro declaratiõe p̄cedẽtis. p̄. sciẽdũ q totũ ꝛ pars accipiunt multis modis. p̄ totũ vniuersale. 2.° itegra le: 3.° totũ i q̃titate: 4.° totũ i q̃modo: 5.° totũ i loco: 6.° totũ i tp̄e: ꝛ eodẽ mõ d̄ pte. Totũ vniuersale vt hic accipit est illud qd̃ est magis cõe: ps ṽo est id qd̃ ē minus cõe: sicut animal est totũ: hõ ṽo ps: ꝛ si q̃de3 aĩal acapiat vt est q̄d magis cõe cõtinens sub se ho minẽ ꝛ asinũ ꝛ alia aĩalia sic est totũ. ꝛ hõ ē pars. si vero acapiat vt est ps essentialis hoĩs: sic hõ ē to tũ ꝛ aĩal ps. acapiẽdo igr̃ p̄ mõ totũ ꝛ partẽ tũc ar guit a toto ad partẽ negatiue vt dicẽdo nõ est aĩal ergo nõ est hõ. a parte ṽo ad totũ arguit affirma/ tiue vt dicẽdo est hõ ergo est aĩal: a pte ãt ad totu3 arguit negatiue vt nõ est aĩal ergo nõ est hõ ꝛ isto mõ videt loq tex. i. d. c. penale. ꝛ dicto. c. meretrices sic arguẽdo. nõ furtũ facies ergo nõ facies rapina3 sĩr nõ mecaberis ergo nõ adulterabis neq3 fornica beris ꝛ sic i vtroq3 est arm a parte ad totũ negatiue.

¶ Secũdo: dicẽdũ de toto itegrali qd̃ est qd̃ .i. cõ/ 4
positũ ex p̄tibus q̃ntitatẽ hñtibus vt domus. ꝛ ē du/ plex. hõgeneũ qd̃ est eiusdẽ nãe cũ oĩbus suis p̄tibus vt aer vel aqua vñ q̃l3 pars aque ē aqua. Aliud est etherogeneũ qd̃ est diuerse nãe i suis p̄tibus vt hõ cu ius ptes nõ sunt hõ vt ps vel man⁹ nõ est hõ neq3 ps domus est domus. Itẽ notãdũ q pars etheroge nei est duplex. s. p̄ncipalis sine qua totũ nõ põt esse vt caput vel cor i hoĩe. Alia est min⁹ p̄ncipalis si cut man⁹ ꝛ tunc arguit a toto itegrali ad quãlibet sui ptẽ p̄ncipalẽ affirmatiue respũ h⁹ verbi ē vt di cẽdo: hõ est. ergo caput est: a parte aũt ad totu3 ne gatiue: vt capud nõ ē. ergo hõ nõ est: a toto ãt inte/ grali hõgeneo: ad partẽ affirmatiue: ꝛ cõ ē bonu3 argumẽtũ idefinite: vt aqua ē ergo aliq̃ pars aque est: ꝛ cõ aliq̃ ps aq̃ ē: g° aq̃ ē nõ me extẽdo ad alios modos tot⁹ pp breuitatẽ ꝛ q2 raro fiunt i casibus.

¶ Arguit ẽt a minori ad maius affirmatiue vt i. c. 5
si i laicis .38. di. a maiori ṽo ad min⁹ negatiue .32. q. 5. si Paulus: ꝛ de hoc i. c. cũ i cũctis: de elec. i glo. §. p̄. Ubi notãdũ q maius i p̄posito ē id qd̃ supra/ ponit alteri i potẽtia vel virtute. Min⁹ ṽo ē id qd̃ supponit. Loc⁹ ãt a maiori solũ t3 negatiue vt rex ñ põt debellare castrũ ergo neq3 miles. q2 si qd̃ videt magis i esse ꝛ nõ inest neq3 id qd̃ min⁹ videt inesse inerit: ſ3 locus a minori t3 affirmatiue vt miles põt debellare castrũ ergo rex põt: q2 si id qd̃ min⁹ videt inesse ꝛ inest. g° ꝛ de quo magis: i. d. g°. c. si laicus. ar guit a minori negatiue vt dicẽdo si sciã est neccª in laico iudice i quo minus videt ẽe necessaria ergo ꝛ i clerico iudice aiaꝝ erit necessaria: i quo magis vi/ det ẽe. In. d. ṽo. c. si Paulus. arguit a maiori nega tiue sic. Si Paul⁹ de q° magis videbat ẽe q posset esse sine tẽptatiõe carnis q̃ʒ Eustochiũ ñ poterat ẽe sine: ergo nec Eustochiũ erit sine tẽptatiõe. de q° mi/ n⁹ videt. Arguit ẽt a minori d̄ cõse. di. i. c. i. affirma tiue sic. Min⁹ vr̃ q iudei q solũ i vmbra seruiebant deo deberẽt cõstituere sacerdotes ꝛ cõsecrare eccl̃ias q̃ʒ xp̄iani q in veritate declarata seruiũt deo: ſ3 ip̄i fecerunt: ergo ꝛ nos.

¶ Fit ẽt argũm ab auctẽ sicut fit .32. q. p.ª c. dixit dñs: 6
vbi tex. arguit. Dñs dixit i euãgelio q null⁹ dimit/ tat vxorẽ nisi ꝛc̃. ergo. ꝛc̃. vbi ē notandũ q auctas est duplex. vna q̃ ē per excellẽtiã alicuius hoĩs in di/ gnitate cõstituti ꝛ sic nõ accipit hic. Alia similitudi narie v3 p excellẽtia veritatĩ p vt dicit a sapiẽte ꝛ isto mõ acapit hic. q̃ sic diffinit. Auctoritas ē iudi tiũ siue dictã alicui⁹ sapiẽtis vt sapiẽs est .i. vt est in sua sapia expertus. ꝛ argũm ab auctẽ est duplex. Vnã

qodā ē ab auctē humana ꝛ istud est debilissimum. Aliud ab auctē diuina ꝛ hoc ē firmissimū. ꝛ vtrūqꝫ ꝫ affirmatiue ꝛ non negatiue ꝫ.s. Tho.pª.q.i.arᵗ. 8.ad secundum.

7 ¶ Argumentū a sili est bonū ꝛ tꝫ.c.trāslato de ꝯsti. vñ Pa.ibidē i glo.fi.dicit illā glo.esse not.iūcto tex. nā quotidie arḡr tex.ꝙ de silibus idē est iudicādū ꝛ dr maxima ꝫ logicos. Et dic̄ ibi Pa.ꝙ adducēs sile bꝫ hoc ꝓbare ialtē colorate qꝛ nō est stādū simplici verbo arguentꝭ: Ad hoc.c.cū dilecta de ꝯfir.vti. vel inuti.ꝛ l.ea incūbit.ff.de ꝓba. Negās vo sile colorate iductū bꝫ ꝓbare dissitudinē:ad hᵒ.c.2.ꝰ trāsla.pla.nec sufficit allegare aliquā dissimilitudinē i genere:sꝫ debet eē dissimilitudo i eo ad qꝺ fit cōparatio: vñ nō expedit ꝙ tota res sit alterius rei simil. sꝫ satis ē ꝙ sit silis i eo ad qꝺ fit cōparatio vt ꝓbaꝛ in.d.c.cū dilecta: Nā similitudo est rerū differentiuꝫ eadē q̄litas i specie. ꝛ sic sufficit ꝙ ꝯueniāt i vna q̄litate specifica in q̄ fit ꝯparatio: Et not.ꝙ hic q̄litas accipiꝛ coiter ꝓ oī nā ꝛ sic tꝫ hoc argumētū i oī nā: q̄mmodo arguaꝛ in illa nā in qua sunt similia.c.nō pōt.de ꝓben.liᵒ.viᵒ.i glo.v.cura animarum.

8 ¶ Querit Pa.vbi.s.an lex semp possit extēdi ad similem casum.ꝛ.ꝶ.ꝙ vbi similis casus haberet legē specialē i ꝯriū nō dꝫ fieri extensio.qꝛ nō dꝫ iduci legū correctio ex similitudine rōnis vt Bar.in auc̄. quas actiōes.C.de sac.san.sꝫ vbi nō repiꝛ lex ꝯria bñ pōt fieri extēsio ex similitudie rōnis.ꝛ sic itellige. l.nō psit.ff.ꝺ legibᵘ ꝛ iura similia:hoc voluit Bar. i.l.nō dubiū.C.de legi.vbi dicit idē eē i ꝯsuetudinibus ꝛ statutis p.l.de qbus i pan̄ᵒ.ff.de legi.l.nisi seqꝛ legis correctio:nō tñ debet extēdi ad casum ꝯsimilē.ex fictiōe:p.l.in.§.hec vba.ff.ꝺ neg.ges. not. Bar.i.l.oēs.ff.de isti. ꝛ iu. An āt vbi lex nō iueniꝛ i casu immētū ꝺbeat ꝓ recurri ad simile legis vel ad simile statuti ꝯsuetudinis.dic ꝙ ad simile legis cois vt ꝓbaꝛ i.l.de qbᵘ ꝛ ibi p Bar.ꝛ de ista extēsione legis dicit idē Pa.post Jo.de lig.i.c. ad audiētiaꝫ de deci.ꝙ aut apparet de mēte ꝛ eis stādū est etiaꝫ ꝯ significatū verboꝝ vt i.l.cū pr.§.dulcissimis.ff. de lega.2.vbi verba restringunꝛ ꝓpter rōnē expssā rō est qꝛ verba deseruiūt intētiōi ꝛ nō eꝯ vt i.c.sciēdo regnis.de appe.Aut nō ꝯstat de mēte ꝛ tūc si verba sunt clara nō est ab eis recedēdū.c.fi.ꝺ v. sig.ꝛ hoc intellige qñ nō pōt ēt ꝯiecturari rō nālis legis q̄ mouit legis latorē ꝛ sm illā rōneꝫ possumus extēdere ꝛ restringere legē etiā odiosā.si vero verba sūt dubia tūc est fienda iterpretatio sm alias.l.t.si fieri pōt qꝛ iura debēt iuribᵘ ꝯcordare vt i.c.cū expediat ꝺ elec. liᵒ.viᵒ. Si vo p alia iura nō pōt apparere itellectus tūc recurrendū est ad ꝯsuetudines ciuitatis vt i.l.minime.ff.de leg.ꝛ i.c.dilectus de ꝯsue. Si āt nō apparet de ꝯsuetudie loci recurrēdū est ad similia vt i.c. cū dilecta de ꝯfir.vti.vel inuti. In defectu vo oium recurrendum est ad principem ꝛ in isto casu datur auctoritas doctoribus interpretandi iura.

9 ¶ Utrū argumētū a simili teneat i penalibᵘ.ꝶ.glo. in.c.sepe de tēpo.or.liᵒ.viᵒ.dicit ꝙ qñ ē eadē rō ꝛ oīmoda similitudo tꝫ.nec dꝛ ꝓprie extēsio. ꝛ qdaꝫ dicūt hāc glo.eē singularē.sꝫ Jo.de imola. dicit ꝙ nō putat hāc glo.eē verā sm Jo.an.i re.la.odia.liᵒ.viᵒ. Et q̄uis Jo.an.videaꝛ sibi ꝯriᵘ in diuersis glo. vt Pau.i de.abbates ꝺ rescri.dic̄.tñ.2ª.via videꝛ vera qꝺ expsse ꝓbaꝛ i.c.ꝯstitutionē de regula. lib.viᵒ.vbi pꝫ ꝙ ꝯstitutio loquēs de pdicatoribus ꝛ minoribus nō extēdebaꝛ ad alios mēdicātes ꝛ tñ ibi tex. prorogat eā ad alios mēdicātes ꝓpter idēptitatē rōnis. simiꝛ excōᵒ de locātibus domos studētibᵘ Bonoᵉ nō extēdiꝛ ꝫ Pa.post Inno.ꝛ Jo.an.i.c.p.ꝺ loca. ꝛ cōdu.ad aliaꝛ ciuitates vbi ē studiū.ꝛ tñ est eadē rō. Siꝛr tex.i.c.pena. de pen.di.i.dicit ꝙ pena ñ debet excedere casum suū.vñ idē Pa.i.d.c.p. dicit sm Jo.an.ꝙ ꝯstitutio extēdiꝛ vt icurrat pcīm.nō tamē penā:sꝫ cū pcīm sit maxima pena.melius dicēdū est simpliꝛ ꝙ nō extēdiꝛ. Ubi notādū ē ꝙ aliqñ id qꝺ est pena vni est i fauorē alterius sicut de excōicatiōe si qs suadēte.17.q.4.q̄uis.n.sit pena excōicato.est i fauorē detri:sile pōt Pa.in.c.fi.de iniur.ꝛ dān.da. vbi dicit ꝙ lex principis q̄ est dānosa nō est mere pena:ꝛ in fi.hᵘ.ꝓ.nota.dic̄.Nec obstat.c. iebriauerūt 15.q.i.sup quo fundat se Inno.qꝛ ibi ē mera pena.sꝫ hic ē interesse ex pte patiētis dānū ꝛ talis pena rōne fauoꝝ extendiꝛ siꝛr bñficiū vel priuilegiuꝫ principis qꝺ est ꝯ ius vel i p̄iuditiuꝫ alterius q̄uis sit gr̄a.stricte sumunꝛ.ideo pōt dici ꝙ i penalibᵘ q̄ sunt mere pene ñ fit extēsio. Uñ Pa.post Jo.an.i.c.ex tenore.dic̄ ꝙ ꝯstitutio penalis q̄ emanat vt euitenꝛ pericula aiaꝝ est extēdēda.vñ sic cōcluderē ꝙ doc.q dicūt ꝙ extēdiꝛ:loquunꝛ de pena q̄ ē i fauorē aliauᵘ. Alij vo qñ est mera pena.ꝛ sic dicit Bar.i.l.quemadmodū.C.de agri.ꝛ cen.lib.xi.ꝙ lꝫ lex penalis ꝛ odiosa extra ꝓpriū significatū nō extēdaꝛ vt i re.la. odia.tñ vbi extēsio tēdit i fauoꝛꝫ reipublice debet extendi.v.dudum.§.4.

1 ¶ Quīqꝫ arguiꝛ in iure a ꝯrijs vt i.c.sacēduꝫ.8.q.i. vbi sic arguiꝛ. Si repugnare fidei est q̄si pcīm atriō nādi ergo obedire fidei est magnū meritū. Ubi sciēdū ꝙ oppositio est.quadruplex.s.ꝯria.relatiua.priuatiua ꝛ ꝯdictoria.cū breuitatꝭ dicemus solū de ꝯria. Ubi ē notādū ꝙ ꝯrietas est.duplex.qdaꝫ mediata vt albū ꝛ nigrū.cuiᵘ mediū ē rubeū:vel viride: alia imediata:vt sanū ꝛ egrū:argumentū i vtraqꝫ valꝫ affirmatiue:vt est albū ergo nō ē nigrū.siꝛr ē sanuꝫ ergo nō ē egrū.qꝛ si vnū oppositoꝝ sit i vno subiecto:necessario ab eo remoueꝛ reliquū.p regulā topicā.argumētū āt a ꝯrijs mediatis nō valet negatiue sicut nō valet nō ē albū ergo est nigrū.sꝫ argumētū a ꝯrijs imediatis tenet negatiue certisᵘ conditionibus obseruatis.quaꝝ.pª.est ꝙ ibi arguaꝛ cum cōstantia subiecti. Uñ nō valet Adā nō est eger gª

est sanus. sz ds sic argui. Adā ē ꝛ nō ē eger gͦ est san⁹. Scđa ē ꝙ arguaꝭ respectu. ppꝛij determinati subiecti: ideo nō ſ. quiꝭ lapis nō ē sanus ergo ē eger: istis ēt duab⁹ ꝯditōibus obseruatꝭ: cū negatōe oīuz medioꝝ ꝛ ꝯrioꝝ. valet ēt negatiue argumētū a cōtrarijs mediatꝭ: sic arguēdo. Sor. est apt⁹ natus colorari ꝛ est ꝛ nō ē alb⁹ neqꝫ medio colorꝭ coloratus ergo est niger.

Ra est duplex. s. p simplex. r. ꝛ per duplex. pͬ.

a itez. dupliciter. vel cū aspiratiōe ꝛ sic hara ē stabulū porcoꝝ. aliō sine aspiratōe ꝛ sic ara est altare. Arra vero cū duplici. r. acapiꝭ etiā dupliciter pͤ ī cōi ꝛ sic loquitur iste p'mus. §. 2ͤ fm ꝙ applicaꝭ ad matrimoniū ꝛ sic loquiꝭ. §. 2⁹.

i ¶ Arra nō pcia sz pignora dicūꝭ. ꝛ arrarie donatio ē argumētū emptiōis vel vēditiōis aut alterius ꝯtcus q tñ valeret sine eis. l. qͦ sepe. i pn̄ͦ. ff. de contrahē. emp. ꝛ pōt qs ab emptiōe ꝛ vēditiōe discedere post ipsaꝝ datiōnē nisi sint date noīe arre ꝛ propꝛe solutiōis qꝛ cū pars pcij sit soluta res nō est integra. C. qñ li. ab emp. di. l. vnica: Ulͭ aūt ille p quez stat ne ꝯtcus pficiaꝭ qñ solū sunt date p arris ꝑsas pdat q dedit: ꝛ q recepit restituat. sz. ꝙ sic. ꝛ restituet i duplū Insti. de emp. ꝛ ven. §. i his. ꝛ idē dic ō pignore dūmodo nō sit datū extimatū noīe partis solutionis. C. de rei vin. l. pxci.

2 ¶ Quātū ad mrimoniū ptinet arra siue subarratio dīr anul⁹. pecunie: siue alie res date sponse quaꝝ datio subarratio vocaꝭ: ꝓpue qñ fit p anuli imissiōez ꝙ vulgo disponsatio dꝭ ꝛ qdē fiūt iter sponsū ꝛ sponsam: nō dico ꝯhūt sponsalia. sz psumiꝭ p mrimonio nisi pbeꝭ ꝯrīū vel esset ꝯria ꝯsuetudo vel repugnaret etas vt nota de spon. ipube. c. tue. Si vo fiant a parētibus tūc sola sponsalia psumunꝭ vt ibi diciꝭ i glo. ꝛ hoc itellige p modū quo sponsalia a parentibus ꝯhi pñt. de quo ꝟ. sponsalia. §. 3. ꝛ qͦ sint pro vt ptineāt ad matrimoniū ꝯhendū i hoc mō: ꝛ quō pñt poni i penā ꝛ debeāt restitui ibidē. §. 8.

Rreptitij fm. s. Tho. 2ͤ. q. 95. arᷓ. 3. sunt ho-

a mines viui abstracti a sensib⁹ exterioribus sicut rapti virtute demonū p quos demones expssse ab eis iuocati: solēt futura pnūtiare ꝛ hec est diuinatio p phytonē. Et vt Isido. dic: Phitones: a phitone appolline sunt dicti: q dicebaꝭ eē auctor diuinādi. vbi notādū fm. s. Tho. 2ͤ. q. 175. arͦ. p. ꝙ aīa hoīs dꝭ rapi i id qͦ ē pter nāꝫ ꝛ ideo qñ abstrahiꝭ a sensibus exteriorib⁹. diciꝭ rapi ēt si ordineꝭ ad ea ad ꝙ nālr ordinaꝭ dūmō hoc fiat pter itentionez ꝛ pōt ex triplici cā ꝯtingere vno mō ex cā corporali sicut accidit i his ꝙ ppter aliquā ifirmitatē alienationē patiunꝭ sicut sunt ifirmi vel amētes. 2ͤ. ex virtute demonū sicut patet i arreptitijs. 3ͤ. ex virtute diuina ꝛ sic ppꝛie diciꝭ raptus ptinēs ad pphetiā qñ s. alienaꝭ a sēsu exteriori ad aliꝙ supnaturalia. Et idē. s. d. c. liͤ. q. 173. arͦ. 3. sic ait. Alienatio a sensibus nō fit i ꝓphetis cū aliqua inordinatiōe nāe sicut i arreptitijs vel furiosis sz p ordinationē diuinā i aliqua supernālia. nā aliqñ ppter vehemētiā itentiōis circa absentia ꝙ sunt a sensib⁹ remota fit alienatio a sensibus. mēs vero ppḣete nō ē fm virtutē ppꝛiaz sz fm virtutē supiorum ifluxuū ꝛ sic ppḣete idiuinati p influxū qualitatꝭ idiuinantis ad supiora abstrahebātur. Quō tales possint ordinari vel ministrare vide ꝟ. corpoꝛ vitiatus: de alijs idiuinatiōibus ꝟ. supstitio per totum ꝛ ꝟ. sortes. §. 2. 3. ꝛ. 4.

Rrogās est q sibi attribuit qͦ nō hꝫ vñ du-

a plex est genus supboꝝ. s. efferētiū se sup alios ꝛ arrogātiū sibi aliqd supra se. hec. s. Tho' i scripto sup Job. 40. c. vñ arrogātes dīr q garrulitatē: auctē putātes: humiliter nesciūt iferre qͦ docentur di. 46. c. 1. Et arrogātia rusticoꝝ nihil ipudēti⁹. bidē. Quō est pctm̄ vel mortale ꝟ. supbia: Arrogatio sumpta ē ab arrogāte. qꝛ sicut arrogāꝭ sibi attribuit qͦ suū nō est. ita arrogātia attribuit sibi aliū vel filiā q nō ē suus. ō quo ver. adoptio. per totum ꝛ ver. impedimentum. 7.

Rs fm philosophū. 6. ethycoꝝ ē recta rō rez

a factibiliū p cui⁹ declaratiōe ē sciendū fꝫ. s. Tho. 1ͤ. 2ͤ. q. 57. arᷓ. 2. 3ͦ. ꝛ. 4ͦ. ꝙ habitus itellectuales sunt i ipso itellectu sicut caliditas vel albedo sunt i ipsa manu habditꝭ itꝫ ipm itellectū ꝛ pficientes eū ad opandū. opatio āt ē quadruplex. Pͣ ē ipa itellectio ꝛ illi habit⁹ q ordinanꝭ solū ad istā operationē. s. itelligere vel speculari sūt sciē speculatiue simpliciter ꝛ nulloͤ dīr artes. sicut methaphisica ꝛ phisica. Scđa opatio ē ꝙ solū ē in intellectu sicut mēsurare. numerare silogizari ꝛ similia. vñ illi habit⁹ q vltra itelligere ordinanꝭ ad tales opatōes itellectuales sūt artes liberales. s. geometria. arismetrica. astrologia. musica logica ꝛ grāmatica ꝛ rhetorica. Iste sciē nō solum ordinanꝭ ad itelligere rōe cuius dicūtur sciē sz ēt ad aliā opationē: puta numerare rōne cuius dīr artes: qꝛ tñ iste opatiōes ad quas ordināntur tādꝫ ad ppꝛiū obiectū. sunt opatiōes itellect⁹: q ē rōe suiꝫ dīr liberales: Tertia opatio ē alteri⁹ potētie ab itellectu ꝙ tñ remanet i ipso opante ꝙ vocatur actio: sicut amare: odire: videre: ꝛ filia: ꝛ ad dirigēdas tales opatiōes ordinaꝭ habitus q dꝭ prudētia ꝙ ē recta rō agibiliū: ꝛ iste habitus nō ppꝛie dꝭ scia neqꝫ ars: sed est virtus moralis cardinalis. Quarta opatio est ꝙ exijt ad extra ab hoīe i materiā exterioꝛē: sicut domificare: scribere: ꝛc. ꝛ iste operationes fm philosophū dīr factiōes ꝛ ab istis denominanꝭ artes mechanice ꝛ sic itelligiꝭ diffinitio pmissa. s. ars est recta rō rerū factibiliū.

¶ Queriꝭ vtͬ sine pctō hō possit appetere scire artes magicas sicut fit vel manifestas demonū inuocatiōes: qͦ ptinet ad nigromāticos: vel p solā ꝯsiderationē dispositiōis vel motus alterius rei: qͦ pertinet ad augures: vel dū facimus aliqd vt manifeste- i

tur nobis aliqd occultu:qd ptinet ad sortes: Ista .n. sunt tria genera artis magice q̃ zinet sub se plures spẽs:vt ponit.s.Tho.2a2e.q.95.ar.3.Sz.o.bz.s.Tho. q.4.q.9.ar.p.q actus humanus pot dici bon9 du plr.vno mo ex gñre:alio mo:ex circũstãtia:Ex gñre qdẽ dr ee bonus ex eo q actus cadit supra debitã mã3:debita at mã appetitus e bonũ:vñ appeter qd cũq3 bonũ:est bonũ i gñre:ois at scia siue quecunq3 cognitio bonũ aliqd est:alioqn deus cu nihil mali sciat nõ haberet oẽ3 scia3 tã bonoz q̃ maloz:vñ ap petere quãcũq3 sciam vel noticiã quarũcũq3 rerũ:si ue bonaz siue malaz:e bonũ ex gñre:sz tñ bz diuer sas circũstãtias additas pot ee bonũ vel malũ.& p ptue hec diuersificant bz diuersam rõnem finis:na si aliqs appetat scire scias magicas vt eis et vtatur vel p modũ illicitũ acqrat est malũ.Si aũt appetat eas scire vt eas zfutet & reprobet sic est bonu3 & lici tũ:silr et ex zditiõe psone:puta q: clericis in sacris cui phibet.c.multa sunt:ne cle.vel mo. imo p totu3 titulum:pot et diuersificari ex mo appetẽdi.si.n.ali qs sic appetat scire hmoi scias:vt eaz noticiã pfe rat alijs vtilioib9 rebus:vt dictũ est.s.v.alchimia. §.2.inordinatus est appetitus:silr si sit talis psona ad quã nõ ptineat hoc scire:puta si esset phibitũ ea rũ studiũ pter pıculu3 videdi inordinate h9 appetit: & eet malum qr phibitũ:nec e verũ q magice artes sint scie sed potius sunt qdã fallacie demonũ.q̃ ali quãdo vocant artes mathematice:quaz vsus e p hibitus:vñ Aug.4.zfes.ait.Illos planetarios quos mathematicos vocant cõsulere nõ desistebã:quasi nullũ esset eis sacrificiũ & nulle preces ad aliquẽ spũm ob diuinationẽ dirigerent:qd tñ xpiana & vera pie tas expellit:dãnat:& sic p3 q velle addiscere hmoi ar tes vt reprobet.& mõ licito e licitũ alias secus.

3 ¶ Ult. vsus istaz artiũ sit licitus.Rñ.bz.s.Tho.2a2e.q. 96.ar.p.q hmoi artes sunt illicite & inefficaces.illici te qdẽ q: vtunt qbusdã ad scia3 acqrendã q̃ nõ ha bẽt fm se virtutẽ causãdi scia3:sicut ispectionẽ qua rũdã figuraz & plationẽ quorũdã ignotoz verbo rũ:& alijs multis hmoi:& ideo nõ vtunt vt causis sz vt signis:nõ at vt signis diuinitus istitutis:sicut sũt sacramẽtalia signa:vñ relinquit q sint supuacua signa & p zñs ptinentia ad pacta qdã significatio nũ cũ demonibus placita.atq3 federata:& de talib9 dicit.s.Tho.2a2e.q.96.ar.2.ad.2m.sic: ymagines q̃s astronomicas vocãt ex opatiõe demonũ hñt effica ciã:cuius signũ est:q necesse e eis iscribi quosdam caracteres:q nãlr ad nihil opantur:nõ.n.est figura nãlis opatiõis pnn9:sz i h9 distãt astronomice yma gines a nigromãticis:q i nigromãticis fiũt inuoca tiões expsse & pstigia qdã vñ ptinẽt ad qdã expssa pacta cũ demonibus inita:sz i alijs ymaginib9 sunt qdã tacita pacta p figuraz seu characteꝝ qdã sig: & si principes phiberẽt fm.s.Tho.faciẽtes:tũc pec carẽt.Et ideo hmoi artes penitus sunt repudiãde & fugiẽde xpiano:sicut & alie artes nugatorie.& noxie supstitiõis:vt Aug.dicit.2.de doc.xpiana.Et orige nes i periarchõ ait.Est qdã opatio demonũ i mini sterio psciẽ q̃ artibus qbusdã ab his q se demonib9 mãcipauerũt nunc p sortes nũc p auguria nũc p zte plationẽ vmbraz zpzehendi videt.hec at oia ope ratiõe demonũ fieri nõ dubitam9:fm at bm Aug. 2.de doc.xpiana qcqd pcedit ex societate demonũ & hoium supstitiosum e:& Deuterono.18.nõ inueni atur i te q ariolos sciscitet nec phytones zsulat & .26. q.5.c.sortes.qbus zcta viris discriminatis.i.iudicas vel diuinatio puncijs quas pres dãnauerunt nihil aliud q̃ diuinatiões ee decernimus.q̃ ob rẽ volu mus illas oĩo dãnari & iter xpianos vltra nolum9 noiari & ne exerceant anathematis iterdicto phibe m9.h9 ille.Prohibent et p Io.22.sub excõicatiõe vt3 v.excõicatio.5.Sunt et hmoi artes inefficaces ad sciam acqrẽdã cũ nõ acqrant p modu3 nãlem nec a deo neq3 a bonis angelis q possunt illuminare in tellectũ sz a demonibus q nõ pñt illuminare itellectũ vñ nullus vnq̃ verã scia3 p demones acqsiuit sicut Aug.i.x.de ciui.dei ait:Possent tñ demones verbis hoibus aliq & exprimere aliq̃ sciaz documẽta:sz h9 nõ qrit p hmoi artes.cũ igr ista sint phibita & ad supstitionẽ ptinẽtia & phibent ab ecclia sub anathe mate & excõicatiõe ideo caz vsus e de se pctm mor tale vide.v.augures.§.p.& v. inuocatio demonu3 & v.supstitio p totũ maxime.§.1.& v.sortes.§.5. de alchimia vide.eo.v.i.alchimia.§.2.

¶ Querit de artib9 faciẽtib9 vel vẽdentibus gladi os.lãceas.balistas.venena. alcas.naibos.sucos.ser tos.coronas mulieꝝ.capillos capitis.stãpas pãnoꝝ istrumẽta musica vel similia.Ad oia ista respondet breuiter.s.Tho.2a2e.q.169.ar.2.ad.4m.vbi ait. Si qua ars est ad faciẽdu3 aliqua opa qbus hoies vti nõ pñt absq3 peccato p zñs artifices talia facientes vel vendẽtes peccarẽt vt pote pbẽtes directe alijs oc casionẽ peccãdi.c.si culpa de iniur.& dãn.da. & ibi Pa.puta si qs fabricaret idola vel aliqua alia sicẽ ciddaba ad idolatriã ptinẽtia sñt rõne parentia ad sacrificia iudeoz vt ciddeba & bz Ray.vsura. symonia.furta & illa q̃ ptinent ad artes magicas d qbus.s.14.q.4.c.nec.hoc quoq3.1.q.1.reperiũtur.in fi.Siq̃ vero ars sit cuius opibus hoies possunt bñ & male vti sicut gladij.sagitte.& alia hmoi:vsus ta liũ artiũ nõ est pctm.Si at opibus alicuius artis vt plures aliq male vterent q̃uis de se nõ sint illicite sunt p offim principis a ciuitate extirpãde bz doctri nã Platonis.Et de talibus possumus loq tripliciter. P.qñ sciũt vl credũt q ad malũ velit vti & sic sine dubio peccãt coopantes malo & fm Ray.cuius est hec distinctio oia mala q̃ inde secunt imputant eis Idẽ zfir.D.Archi.flo.3.p.c.4.§.p.Secũdo pos sumus loq de talib9 qñ sciũt vel credũt q ad bonu3 fine velint vti & sic pñt vẽdere sine pctõ.Tertio mõ

3

q̄n nescit vt̄ᵐ ad bonum vel malū velint vti ⁊ q: de vnoquoq; p̄sumēdū est bonū nisi appareat p̄riū iō videt q̄ sine pctō possint fieri ⁊ sic itellige Pis. ꝟ.negotiatio.§.4.5.6.⁊.7. Et Rosella ꝟ.negotiatio. §.3.4.5.⁊.6. Et Angelica ꝟ.ars. sic ēt itellige.c.vnicū de sagi. sm distinctionē pmissam.⁊.j.e.c.§.5. Si tn̄ esset p̄hibitū nullo modo liceret. Quia ergo mulieres licite se p̄nt ornare vel vt ɔseruēt decentiā sui status vl ēt aliqd supaddere vt placeāt viris suis ɔñs ē q̄ artifices taliū ornamentorū nō peccāt i vsu talis artis nisi forte inueniēdo aliqua supflua ⁊ curiosa. hec. s. Tho. aliqbus additis ɔcor. Pa.i.c. Multa sunt nc de. vel mo. vbi ait. Itē artes qdā sunt illicite ex re: q: nō lz negotiari i his q̄ nec p se nec cū admixto p̄nt esse vsui vt i.l. qd̄ sepe.§. veneni.ff. de ɔhē.emp. vñ licet negotiari i veneno: q: ad mixtū pōt eē vsui i medicinis vel ēt puri p feris occidēdis sicut de gladio dicimus pp̄ter defensionē. Idē dicit Inno: de coloribus ad colorādos hoies vel mulieres p bono: bonestū enī ē ⁊ pciosum ⁊ placitū ornamētū mulieꝝ. si iō se ornāt vt magis viris suis placeant: sed si vt oculos alioꝝ ad se trahāt illicitū ⁊ mortale ē pctm̄. 32. q.5. nec solo ⁊ sequēti. hec Pa. post Inno. ⁊ Jo. an.

4 ¶ Vt̄ illi q vendūt hmōi i illis casib⁹ i qbus est illicitū teneant ad restitutionē. R̄. Pa. i. d. c. multa. sūt dicit q̄ sic. q: est turpe lucrū. Modi⁹ tn̄ videt dōᵐ s3 d. Archie. ffo. q̄ est ɔsiliū ⁊ non preceptum ⁊ de hoc ꝟ. restitutio. §.16. circa fi.

5 ¶ Excōicandus est sagittari⁹ vel balistarius ɔ̄ xpianos ⁊ dr̄ ars mortifera ⁊ ē odibilis ⁊. horribilis propter pericula corpoꝝ ⁊ aiaꝝ.c. vnico. de sagi. ⁊ sic vtētes balistis. s. ɔ̄ xpianos peccāt mortalr itellige i bello iniusto s3 glo. ibidē. secus i iusto q: data iusti^a hatū est qbuscūq; armis vti ⁊ pugnare imo aduersariū decipe vt in.c. dñs. 23. q. 2. quo vero ad excōicationē cōiter tenēt doc. q̄ ē sñia ferenda ⁊ nō lata.

6 ¶ De arte histrionatus ⁊ de factiōe istrumētorum musicoꝝ ⁊ de vsu eoꝝ si fiāt tēporib⁹ debitis ⁊ a psonis qbus nō p̄hibet ⁊ nō fiāt p verba turpia non vident illicita ⁊ quō liceat aliqd sibi dare vide ꝟ. adulatio. §.3. ⁊ ver. histrio per totum.

7 ¶ Vtᵐ sit licitū mercatoribus vt iter se ɔueniāt vt nō instruāt alios aut nō vendāt nisi certo modo. R̄. s3 Pa. post Inno. i. c. significāte de ap. i fi. q̄ nō lz causa fraudādi s3 bñ si ex priuilegio seu ɔsuetudine hoc facerēt. d arte astrologie ⁊ de arte alchimie quō sit licita vide ꝟ. alchimia ⁊ ꝟ. negotia^c ⁊. ꝟ. empt^o.

a Assassinus sm Archi. i. c. p humanū. d homi. li^o. vi^c. proprie sunt serui q subsunt dño alicui⁹ ⁊ p pecunia occidūt hoies ad alicui⁹ instātiā: quō tales sint excōicati ⁊ q̄s alīs penas incurrūt ipo fctō ⁊ q sint isti assassini ꝟ. excōi^c. 5. cāu. 37.

i ¶ Vtᵐ bona istoꝝ sint capientū. R̄. q̄ sic si sint bona mūdana. Tn̄ s3 Archi. ⁊ Jo. an. i. d. c. p humāi requirit pri⁹ sñia iudicis declarātis ip3 assassinū vl fautorē seu mādatorē taliū anteq̄ liceat ɔ̄ tales pcedere in psonis vel bonis ⁊ ad tex. ibi respondet non reqri aliā sñiā3. s. q̄ dcl'sñia3 occidēdi vel puniēdi ⁊ hmōi. q: s. sufficit fuisse declaratū ip3 eē assassinū vel fautorē ⁊ faciunt regula3 generalem q̄ valet ad multos casus q̄ oia iura q̄ dicūt penā ipoui ipso iure vel ipso facto debēt itelligi dūmodo sit secuta sñia declaratoria p quā declaratū sit fuisse cōmissum id pp̄ter qd̄ veniebat imponenda illa pena alias illa effectū ⁊ executionē nō sortiret. Idē t3 Alex. d imo. in.l. siqs maior. C. de trāsac. Et ex hoc dicto cōclude q̄ l3 tale factū sit notoriū facti. s. q̄ nō possit aliq^a tergiuersatōe celari tn̄ ad huc reqrit illa sñia declaratiua l3 Pa. i. c. cū nō ad hoie. de iudi. tenuerit ɔ̄triū ⁊ male. Voluit ēt idē Pa. i. c. canonū de ɔst. q̄ vbi bona alicuius sunt ɔfiscata ipso iure. q̄ talis cū bona ɔsciētia nō pōt retinere illa q: statim sunt acqsita fisco ⁊ hōc etiā reprehendit sicut dicimus d heretico ꝟ. heretic⁹. §.4. ⁊. 5. Si tn̄ tex. diceret q̄ ipso iure sit priuatus ⁊ q̄ nō reqrat alia sñia declaratoria secus esset sicut fecit Paulus. 2⁹. i extrauagāti q̄ incipit ambitiose. ⁊ hoc nota p declaratiōe. d. ex cōicatiōis in. d. c. p humāi ꝟ. excōicatio. 5. casu. 37. ⁊ casu. 2°. §.9. ⁊ ꝟ. donatio. §.11. Not. sm Bart. i.l. post ɔ̄ctū. ff. de do. q̄ qdā sūt delicta pp̄ter q̄ statim ipso iure sunt publicata bona vt.l. cōmissa. ff. de publi. ⁊. c. cū s3 leges. li^o. vi^o. ⁊ tūc nō valet alienatio vl donati^o. illa.n. clausula eo ipso vl ipso iure tria opat. Pᵐ q: tunc pdit dominiū illius rei 2^c. q: tunc trahit ad diē cōmissi criminis ita q̄ post nulla alienat^o valet. 3°. operat q: debēt restitui cū fructibus medij tēporis. Quedā sūt delicta i qb⁹ q̄uis dominiū imediate nō pdat tn̄ statim iterdicit ipso iure administratio vt.l. q̄sitū. ff. q ⁊ a qbus ⁊.l. ex iudicioꝝ. ff. de ac. tu. ⁊ tūc nō pōt alienare. fallit i alienatōe nec^a vt.l. reo. ff. de sol. itellige pro suis alimē. aduocatio. ⁊ scripturis. ad eū ptinentibus. Quedā sunt delicta talia qb⁹ nō iterdicit administra^c vt est regulr vt.l. aufertur. §. in reatu. ff. de iur. fi. ⁊ tūc si alienatio ē irreuocabilis vt manumissio: interdicit vt.l. q pene. ff. de manumis. s3 si ē reuocabilis nō iterdicit vt. d.l. post ɔ̄ctū. S3 si in fraudē appareat facta / reuocat vt.l. si qs. ff. de dona. cā mor. ⁊.l. i fraudē. ff. d iur. fi. siue ex cā lucratiua siue honerosa sit facta donatio. non tn̄ est nulla ipso facto sed reuocat. d.l. si aliqs. Si āt alienauit ante delictū: tenet nisi fuerit postq̄ ppo suerat ⁊ ob hāc cām alienauit. vide de ɔfiscatōe ꝟ. hereticus. §.4. ⁊. 5. Nota q̄ qñ dr̄ q̄ pena iuris acqrit sñiam declaratoriā itellr d ea pena q̄ reqrit actū hois q̄ᵐ ad executionem. vt priuatio bonorum. secus de pena q̄ nō reqrit. vt excomunicatio.

¶ Notādum sm. s. Tho. 2^e. q. 95. ar^o. 5. q̄ si qs ex ɔsideratiōe stellaꝝ futura velit pnoscere q̄ p ea pcognosci nō p̄nt. sic se ingerit opatio demonis vt hominū aios implicet vanitati aut falsitati. si vo pdi i

tur: ea q̄ dependēt vel causant ab astris sic p verā sciam pn̄t pdicere. Si qs ergo consideratiōe astrorum vtat ad pcognoscendos futuros casuales vel fortuitos euētus aut ēt ad cognoscendū p certitudinē futura opa hominū pcedit hoc ex falsa et vana opinione et sic opa demonis se imiscet vñ erit diuinatio supstitiosa et illicita et i isto casu nō est scia et est reprobata et vez dicat Angelica et similr Pa. qñ dicit q̄ fm. s. Tho. corpora celestia nō sunt cā rez sed signa. Si aūt aliqs vtat ɔsideratiōe astroz ad pcognoscēdū futura q̄ ex celestibus causant corporibus: puta siccitates et pluuias et alia hmōi non erit illicita diuinatio nec supstitiosa vñ q̄ astrologi ɔsideratiōe astroz frequēter vera pnūtient etiā i actib⁹ humanis ɔtingit: dupl̄r vno qdē mō q: plures hoiu passiōes corpales sequūtur et ideo act⁹ coꝝ disponunt vt in pluribus fm idinationē celestiu corpoꝝ pauci aūt sunt. i. soli sapiētes q rōne hmōi idinatiōes moderent et ideo astrologi i multis vera pnūtiāt et pcipue i cōibus euētib⁹ q dependēt ex multitudine vt puta bella vel immunitate et hmōi aliō p pter demones se imiscentes vñ Aug. 2. sup gen. dicit fatendū est qñ a mathematicis vera dñr istinctu quo dā i occultissimo dici qd̄ nesciētes humane mētes patiunt qd̄ tñ ad decipiēdos hoies fit spirituū imūdorū et sedutoꝝ opatione et ɔcludit q̄ cauēdi sunt ne ɔsortio demonioꝝ aiaz deceptā pacto quodā societatis irretiāt hec. s. Tho. multis interiecatis. Ex qbus pz. p̄. q̄ ars astrologie. si accipit fm q̄ est scia q̄ ex ɔsideratiōe astroꝝ fm q̄ astra sunt cause iferioꝝ iudicant sic nō est reprobata sed est vna de septē artib⁹ liberalib⁹ vt dicit Pa. post Jo. an. et sic nō est illicita neqz phibita. Scđo pz q̄ si accipiat p arte diuinatoria et ɔsultoria demonū sic nō est vera scia sed deceptio demonū et sic est phibita et isto mō loquntur iura adducta p Angelicā i prin. s. 26. q. 2. c. illud. et c. sz et illđ. Tertio notādū q̄ qz̄uis astrologia p⁹ᵉ dicto sit vera scia tñ q: min⁹ vtilis est et idiget magno studio et pp difficultatē mensurādi vel numerādi difficile est nō deficere et multotiēs sic ɔuertunt se ad ɔsulta demonū ideo melius esset studere i aliis magis vtilibus et i isto sensu loquit tex. i. d. §. sed ɔ adductus p Angelicā. Ex his potes itelligere oia q̄ dñr i. §. pcedēti: vide v. ars. §. 1. et 2. et v. augures.

a Astutia fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 55. ar. 3. est vitiuz oppositū prudētie. distinctū a prudētia carnis et a dolo et a fraude qd̄ ɔsistit i h⁹ q̄ aliqs ex falsis viis seu principiis nō veris sz simulatis pcedit ad aliquē finem vel effectū bonū vel maluz: Ad cuius declarationē notandū hz. c. s. Tho. vbi s. ar. 2. 3. 4. et 5. q̄ astutia accipit. dupl̄r. s. ppie. et similitudinarie vñ Aug. ɔ iulia. sic prudētia abusiue qñqz i malo accipit ita ēt astutia qñqz i bono et h⁹ pp similitudinē vnius ad alteꝝ et isto mō. s. similitudinarie accipit astutia puer. p̄. vbi dr̄ vt det paruulis astutia et 2ᵉ. cor. 12. Cū essem astutus dolo vos cepi. Alio⁹ accipit ppie et sic i malo accipit fm philosophū. 6. ethi. Astutia āt isto mō sumpta. s. ppie iteꝝ dupl̄r sumit. s. vt hz q̄ est vitiū gnāle ɔ prudētiam et isto⁹ nō distinguit a prudētia carnis vel dolo et sic noiat a Gre. x. moral. sapia hui⁹ mūdi. Alio⁹ sumit ppie et stricte et sic distinguitur a prudētia carnis vbi sciendū q̄ sicut prudētia est recta rō agibilium ita ɔriat sibi id qd̄ non recte se hz circa agibilia. in agibilib⁹ āt procedit ex prin⁹ ad effectū et hoc iterū dupl̄r. si n. accipiat actus humanus fm q̄ ē ad aliquē finē q non ē vere bonus sz apparēs sic ē prudētia carnis. si aūt accipiat fm q̄ aliqs pcurrit ad aliquē finē ex nō veris principiis sz simulatis si accipiatur vt est i intellectu et volūtate sic ptinet ad astutiā si accipiat vt est i executiōe in verbo sic ptinet p prie ad dolū si vero in factis sic ē fraus et sic pz quō astutia ē vitiū oppositū prudētie distinctuz a prudentia carnis dolo et fraude ɔsistēs i hoc q̄ ē inuenire simulatas vias et nō veras ad ɔsequendū aliquē finem et sic cū mēdatiū sit semp pctm̄ ita et astutia ppie. 2ᵉ. ad coꝝ. 4. Abdicamus occulta dedecoris nō ābulātes i astutia etc. et si fit ad aliquē finē q sit pctm̄ mortale erit mortale si vo veniale erit veniale ɔ prudētia carnis. dolo. et fraud vid i suis locis.

a Auaritia vt̄ sit pctm̄. R̄. hz. c. Tho. 2ᵉ. q. 118. ar⁹. p̄. q̄ sic. q: i qbuscūqz bonū ɔsistit i qdaz mēsura recessus ab illa est malū et pctm̄ i humanus: ista pz de se q: recessus a bono est malū sz auaritia recedit a mēsura q̄ debet eē i rebus humanis exterioribus q̄ pbat p suā diffinitionē: q: auaritia ē imoderatus amor habēdi res tēporales q̄ āt amor debeat esse mēsuratus circa res exteriores pbat q: qñ aliqd ordinat ad aliquē finē debet esse pportionatū ad illū finē sic medicina ad sanitatē vt pz p philosophū. p̄. politicoꝝ sed diuitie ordinant ad necessitatē hominis fm ɔgruentiaz sui status vt pz de se vñ ad hebꝛe. vlti⁹. sint mores sine auaritia cōtēti p̄sentibus et si ista imoderatio sit imediate circa res exteriores i retinendo vel de nouo acqrendo est peccatū in pximū. q: i exteriorbus nō pōt vnus habūdare nisi alteri deficiat: si vero ista imoderantia sit circa iteriores affectiōes quas qs ad diuitias hz nimis amādo vel desiderādo vel delectādo sic ē pctm̄ in seipm̄. q: p hoc deordināt eius affectus et ex ɔñti in deū: sicut et oia pctā mortalia. et qz̄uis auaritia sequat aliquo mō nālr senectutē et quēlz defectū hz philosophū. 4⁹. ethi coꝝ: tñ iste nāles idinatiōes sunt moderāde fm rōnē q̄ est regula i rebus humanis. et si recedat ab ea peccat.

¶ Vt̄ auaritia sit speciale pctm̄. R̄. hz. c. Tho. vbi s. ar⁹. 2ᵉ. q̄ sic. si accipiat proprie: vbi sciēdū q̄ auaritia accipit tripliciter. P⁹ vt est passio habitualr se quens pctm̄ originale. i. fomes. et sic ē radix ois peccati. Secūdo cōiter hz q̄ est deriuatū nomē ad oēz

imoderatū appetitū habēdi quācūq3 rem creatā:
sicut Grego. dicit i quadā homelia. q̄ auaritia ē nō
solū pecunie s3 etiā scie ⁊ altitudinis supra debitum
modū ambitur. ⁊ isto mō auaritia nō est speciale s3
radix oīum pctōꝝ. 47. di. c. honorāꝺ: ⁊ isto mō loqꝫ
Aug. in li. de li. ar°. dicēs: Auaritia q̄ grece philar/
giria dr̄ nō in solo argēto vel i nūmis s3 i oibus re/
bus q̄ imoderate cupiunꝫ itelligēda est. ⁊ isto mō fu
it i demonibus fm̄. s. Tho. p̄a, q. 63. ar°. 2°. ad 2m. Ter
tio mō. sumiꝫ proprie fm̄ q̄ dicit imoderatū amo/
rē habēdi possessiōes q̄ noie pecunie designanꝫ. ex q̄
sumiꝫ auaritie nomē. ⁊ sic ad Ro. p̄. auaritia noia
tur iter alia specialia pctā. ⁊ si accipiaꝫ vt ē imedia
te circa acceptiōes vel retētiones reꝝ exterioꝝ iniu/
ste. sic opponiꝫ iustitie: Si ƀo accipiaꝫ vt est i affe/
ctu imoderato sic opponiꝫ liberalitati q̄ h3 modera
ri appetitū ne plus debito desideret vel delectet i pec
cunys: hec distinctio triū mēbꝛis sumitur a. s. Tho. 2a2e
q. 84. ar°. primo.

2 ¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R̄. fm̄. s. Tho. vbi. s. ar°. 4.
q̄ aliqn̄ sic. aliqn̄ nō. Uñ ait: Auaritia dupl̄r dicit:
vno mō h3 q̄ opponiꝫ iustitie: ⁊ hoc mō ex gn̄re suo
est pctm̄ mortale: sic. n. ad auaritiā ptinet q̄ aliqs i
iuste accipiat vel retineat res alienas. qð ptinet ad
rapinā vel furtū q̄ sunt pctā mortalia vt i locis suis
dr̄: cōtingit tn̄ ꝑpter actus iperfectionē vel rei de q̄
est. q: parua. aliqd esse pctm̄ veniale in hmōi vt ibi
dr̄. Alio° pōt accipi auaritia fm̄ q̄ opponiꝫ libera
litati. ⁊ fm̄ hoc iportat imoderatū amorē diuitiaꝝ:
si ergo intm̄ amor diuitiaꝝ crescat q̄ pferaꝫ chari/
tati: vt. s. ꝑpter amorē diuitiaꝝ aliqs nō vereaꝫ fa/
cere ꝯ amorē dei vel ꝓximi sic auaritia erit pecca/
tū mortale: Si aūt inordinatio amoꝝ in hoc sistat:
vt s. hō q̄uis superflue diuitias amet. nō tn̄ pfert eaꝝ
amorē amori diuio: vt. s. ꝑpter diuitias nō velit ali
qd facere ꝯ deum vl' proximum. sic auaritia est pec
3 catum veniale.

¶ Nota ꝓ declaratōe pcedētis. §. q̄ auaritia ē pec
catū mortale multis modis. p̄. qn̄ accipit rem alie/
nā p furtū ⁊ est alicuius iportātie: si. n. res q̄ furtiue
accipiꝫ esset parue quātitatis. vel crederet q̄ dn̄s ip
sius rei esset cōtentus tūc nō esset ꝯ charitatē q̄ dici
tur res cara: ⁊ sic nō peccaret mortalr̄. secus si esset
magne. vel crederet facere magnā iniuriā dn̄o rei:
tūc esset mortale: de quo ƀ. furtū. §. 3. Scđo qn̄ p
rapinā ꝯ voluntatē dn̄i. ⁊ ipse dn̄s rei haberet gra/
ue: secus si parua esset iniuria ð quo ƀ. rapina: Ter
tio est mortale qn̄ retinet rē alienā alicuius impor/
tātie inuito dn̄o ⁊ posset ⁊ d3 restituere. ⁊ quotiens
cogitat ⁊ deliberat non restituere. ar. c. sepe de resti.
spo. de quo ƀ. restitu°. Quarto qn̄ teneꝫ facere elymo
sinā ⁊ nō facit: de quo ƀ. elemosina. §. 4. ⁊ se. Quin
to qn̄ acqrit iniusto mō: puta p vsurā. symoniā. vel
alio iniusto mō: Sexto si acqrit p aliquē actū q̄ sit
pctm̄ mortale. puta per meretriciū vel predicādo ali/
quē ⁊ hmōi. si etiā res esset parue quātitatis: Septio.
qn̄ appetit aliena illicite, volūtate deliberata. q̄ ē ali
cuius importātie: ita q̄ ꝓcederet i opus si esset facul
tas. tunc est pctm̄ mortale. si etiā nō accipiat: ꝯ illud
pceptū exo. 20. Nō cōcupisces rē proximi tui. Octa/
uo qn̄ appetit aliqd deliberate qð nō possit sine pec
cato retineri: puta beneficiū ecclesiasticū cū sit idign9.

¶ Itē nota ad maiorē declarationē. q̄ qn̄ aliqs ap 4
petit. vel amat. vel delectaꝫ. i acqsitiōe. vel adeptiōe
vel recēptione rei aliene. multo mō multipl̄r pōt esse
pctm̄ veniale: P°. rōe rei q̄ ē parue iportātie. Scđo.
qn̄ nō crederet q̄ esset ꝯ voluntatē dn̄i. ita q̄ nō cre
deret verisil̄r multū illū offendere. Tertio. qn̄ nō de/
liberat se velle facere si posset. s3 stat suspēsus. ita q̄
nō cōsentit in actū vel delectationē act9: ð quo ƀ. de
lectatio morosa: Quarto qn̄ amor vl' delectatio i ac
ceptiōe rei vel desideriū nō tn̄ crescat q̄ pferat cha/
ritati. s3 sistat i: puta q: ꝑpter diuitias nō vellet ali/
qd facere ꝯ deū vel ꝓximū nec vellet dimittere mis/
sā qn̄ teneꝫ audire vel facere ꝯctus nō licitos vel iu/
ramēta falsa vel decipe ꝓximū vl' p phas. ⁊ nephas
acqrere diuitias ⁊ hmōi: tūc est pctm̄ veniale: ⁊ no/
ta istā regulā. s. Tho. v3 q̄ qn̄ ista īordinatio vel cu/
piditas diuitiaꝝ in tm̄ crescat q̄ esset paratus facere
aliqd qð ē ꝯ deū vel ꝓximū est pctm̄ mortale: etiā3
si nō faciat. vel nō possit facere: Si aūt nō pferatur
ista inordinatio charitati. nec p hoc aliqð mortale
cōmitteret. sic est veniale q: sic nō dr̄ ponere finē vlti
mū in diuitijs. ⁊ p istā regulā potes scire qn̄ aliquis
amādo aliquā creaturā peccat mortalr̄. s. qn̄ eēt pa
ratus facere vt. s: sic. n. dr̄ frui creatura: similr̄ quā/
do appetitus gule ē mortale. qn̄. s. esset paratus ⁊c:
silr̄ qn̄ appetitus supbie vel vane glorie. intm̄ crescat
q̄ esset paratus facere ꝯ pceptū dei. ⁊c. simile quan/
do amor vel delectio i ꝓpria vxore tm̄ crescat ⁊c. ⁊
sic p istā regulā. multa potes iudicare de qbus dr̄ in
locis suis uide ƀ. gloria vana. §. 5.

¶ Utrū auaritia sit maximū pctōꝝ. R̄. fm̄. s. Tho. 5
vbi. s. ar°. 5. q̄ oē pctm̄. ex hoc ipso q̄ ē malū ꝯsistit
in quadā corruptiōe siue priuatiōe alicuius boni. ⁊
inq3tm̄ est voluntariū ꝯsistit i appetitu alicuius boni:
tripl̄r ergo ordo pctōꝝ pōt attēdi. vno mō ex par/
te boni qð p pctm̄ cōtēnitur vel corrumpiꝫ qð quā/
to ē maius tāto pctm̄ est grauius. ⁊ h3 hoc pctm̄ qð
est ꝯ deū ē grauissimū. ⁊ sub hoc ē pctm̄ qð ē ꝯ pso
nā hois. sub quo ē pctm̄ qð est ꝯ res exteriores q̄ sūt
ad usū hois deputate. qð videꝫ ad auaritiā ptine
re. Alio° pōt attēdi gradus pctōꝝ ex pte boni: cui i
ordinate subiciꝫ appetit9 humanus qð q̄nto minus
est tāto pctm̄ est deformius: turpius. n. est subesse ife/
riori bono q̄3 supiori: bonū aūt exterioꝝ reꝝ est ifir/
mū iter humana bona: est etiā min9 q̄3 bonū corpo
ris qð ēt minus est q̄3 bonū aie. qð ēt excediꝫ a bo/
no diuio. ⁊ fm̄ hoc pctm̄ auaritie quo appetitus hu
manus subiciꝫ etiā rebus exteriorib9 h3 quodā mō

deformitatē maiorē:q2 tñ corruptio vel priuatio bo ni formalr sic h3 i pctō.ꝯuersio aūt ad bonū cōmu/ tabile mālr.magis est iudicāda grauitas peccati ex pte boni qḋ corrūpit̄ q̄3 ex pte boni.cui subicit̄ appetitus.⁊ ideo dr̄ ꝙ auaritia nō est simplr ma ximū pctōꝝ:s3 h3 qd.i.h3 ꝙ subicit̄ alicui rei.⁊ gra uius alijs peccatis.q2 res sunt minime.cui se subicit: ⁊ isto mō itelligit̄ qḋ dr̄ ecc.x.auaro nō est scelesti⁹ ⁊ postea subdit:nihil ē iniqu⁹ q̄3 amare pecuniā ⁊ ē magis pctm̄ spirituale fm.d.o.vbi.s̄.arti.6.q̄3 carnale.eo ꝙ delectatio sua stat i apprehēsiōe q̄ ꝯsiderat se possessorē rez que ē spiritualis: carnalia aūt sunt illa peccata cui⁹ delectatio terminat̄ ad ex tra.sicut desideriū cibi ⁊ venereoꝝ.rōne tñ obiecti ē media iter illa q̄ sunt spūalia rōne obiecti.vt supbia ⁊ pure carnalia.q̄ querunt delectionē pure corpora lē circa obiectum corporale vt luxuria.

6 ¶Utr̄ sit vitiū capitale.p cuius declaratiōe est no/ tandū ꝙ vitiū capitale dr̄ illud ex quo alia vitia ori unt̄.Un̄ i hoc differt capitale pctm̄ a radice peccati q2 capitale pctm̄ ē pctm̄ qḋdā:radix āt peccati nō ē pctm̄ si ꝓprie sumat̄.s3 ē fomes seu iclinatio ad pec candū:Pctm̄ aūt ex pctō orit̄.quattuor modis.vn⁹ modus ē ex pte auersiōis fm ꝙ grām priuat.q̄ pri uata hō i pctm̄ ruit:s3 ista origo n̄ ē nisi p accñs.q2 p̄m̄ pctm̄ causat.2m̄ sicut remouēs ꝓhibēs:caput aūt noiat p se originē ⁊ ideo p modū istū nō pōt ꝓprie dici vitiū capitale:Alio mō ex pte ꝯuersiōis h3 ꝙ ex actu peccati relinqtur habit⁹ ⁊ ex habitu iterū pce/ dit actus ⁊ fm hāc originē nō pōt dici vitiū capita le.q2 hic nō est origo peccati.ex pctō directe s3 medi ante habitu.Alio mō pctm̄ orit̄ ex pctō inq̄m̄ vnus pctm̄ alteri mām̄ administrat: sicut luxurie. gula.⁊ q2 res nō h3 eē fm mā3 s3 fm formā.ideo nō cōple/ te orit̄ pctm̄ ex illo pctō qḋ mā3 pstat:⁊ ꝓpter hoc nec adhuc.hic iuenit̄ rō pfecta capitalis vitij:Quar to mō orit̄ pctm̄ ex pctō qḋ ordinat̄ in finē illius.sicꝫ cū qs ad hn̄dā pecuniā furat̄:furtū ex auaritia na/ scit̄.⁊ q2 i moralib⁹.spēs ē a fine.ideo hec ē formal̄ ⁊ cōpleta origo peccati.ex pctō:⁊ h3 hāc originē ꝓ ꝓprie dr̄ vitiū capitale ⁊ saluat̄ ibi methaphora ca/ pitis fm ꝙ princeps alicuius exercitus.caput3 i exer/ citū dr̄:q2 priceps exercit⁹ ē.ad cuius bonū ꝯtot⁹ exer citus ordinat̄.vt ex.12.methaphisice patet.sic p hūc modū illud vitiū ad cuius finē alia ordināt̄ caput toꝝ dr̄:fm igr̄ ꝙ multa vitia ordinant̄ ad haben/ das diuitias.sic auaritia dr̄ caput coꝝ.hec.s.Tho. 2ª.2ᵉ.di.22.q.2.arᵒ.3ᵒ.vbi diffuse ponit sufficiētiā3 oīum vitioꝝ capitaliū q̄ venit alibi ponenda.

7 ¶Ex his p3 ꝙ auaritia ē vitiū capitale. Nā vt dic tū ē.vitiū capitale dr̄:ex quo alia vitia oriunt̄ h3 rō nē finis:ēt si ipm ab alijs orit̄:sicut ab audacia ⁊ timore supbia:q̄ finis cū sit multū appetibilis ꝓpter cuius appetitū hō ꝓcedit ad multa faciēda vel bona vel mala:finis aūt maxime appetibilis.ē beatitudo seu felicitas.q̄ ē vltim⁹ finis humane vite:⁊ iō quā to aliqd magis pticipat ꝯditiōes felicitatis:tāto ma gis ē appetibile:Est āt vna de ꝯditiōibus felicitatis vt sit p se sufficiēs.alioqn n̄ quietaret appetitū tāq̄3 vltimus finis:s3 p se sufficiētia maxime repromittūt diuitie vt.Boe.dicit in.3ᵉ.de ꝯsola.cuius rō ē:q2 sicꝫ philosophus dic̄ i.5.ethi.denario vtimur. quasi fi/ deiussore.ad oīa habēda:⁊ dr̄.ecc.x.ꝙ pecunie obe diunt omnia:⁊ ideo auaritia q̄ consistit in appeti/ tu pecunie est vitium capitale.

¶Que sunt spēs auaritie.R̄.fm.s.2ᶠ.q.118.ar.ᶜ.vl/ timo.ad.4m̄.ꝙ sunt ille quas ponit philosophus.4ᵒ. ethicoꝝ.4ᵒ.parcos.2ᵒ.tenaces.3ᵒ.cimimbiles.i.de par uis magnā vim faciēs:4ᵒ illiberales opatiōes opan tes.5ᵒ.de meretritio pastos.6ᵒ.vsurarios.7ᵒ.mortuo rū spoliatores.8ᵒ.latrones.9ᵒ.aleatores.Quas sic ḋ clarat.s.Tho.dicēs.Auarus.ꝑ.pōt esse ex eo ꝙ defi cit i dādo:vt si qdē parū det vocat̄ parcus.si aūt ni hil tenax.si cū magna difficultate det:vocat̄ cimmi bilis:qn̄q3 excedit auarus i recipiēdo:⁊ hoc dupli ter.vno mō q2 turpiter lucratur.vel vilia.⁊ seruilia opa exercēdo.p illiberales opatiōes.vel q2 de aliqui bus vitiosis actib⁹ lucrat̄.sicut de meretritio vel de aliquo hmōi:vel lucrat̄ de eo qḋ gratis op3 ꝯcedere. sicut vsurarij:⁊ symoniaci.vel q2 lucrat̄ multa cum paruo labore.Alioᶜ q2 iniuste lucrat̄ vel minus vim inferēdo sicut latrones.vel mortuos spoliando. vel amicos auferēdo.sicut aleatores. 8

¶Que sunt filie auaritie.R̄.h3 Greg.31.moraliū.ꝙ sunt.ꝓditio.fraus.fallacia.piuriū.inqetudo.violen/ tie.⁊ ꝯ misericordiā obdurat⁹.qḋ sic ḋclarat.s.Tho. dicēs:filie auaritie dn̄r vitia q̄ ex ipsa oriunt̄.⁊ pci pue fm appetitū finis.q2 s̄o auaritia ē superfluus amor habēdi diuitias:i duobus excedit:ꝑ .n. super/ habūdat i retinēdo.⁊ ex hac pte orit̄ ex auaritia ob duratio ꝯ misericordiā.q2 cor eius misericordia nō emolit̄.vt de diuitijs suis subueniat miserijs.Secun/ do ad auaritiā ptinet suphabundare i recipiēdo:⁊ fm hoc auaritia pōt ꝯsiderari.dupl̄r vnoᵒ fm ꝙ ē in affectu.⁊ sic ex auaritia orit̄ inqetudo.inq̄m̄ ige/ rit hoi solicitudinē ⁊ curas supfluas:auarus.n.non iplebit̄ pecunia.vt dr̄ eccl.5. Alio mō pōt ꝯsiderari i effectu.⁊ sic i acqrēdo aliena vtit̄ qn̄q3 qdē vi qḋ ptinet ad violētias.qn̄q3 āt dolo qḋ qdē si fiat i ver bo fallacia erit.q̄3m̄ ad simplex vbū:piuriū āt si ad dat̄ iuramētū.Si aūt dolus cōmittit̄ in ope:sic q̄3 ad res erit fraus.q̄3m̄ āt ad psonas erit ꝓditio. vt3 de iuda.q ex auaritia.ꝓdidit.x̄ᵖ.Isidorus ponit no uē q̄ cōtinent̄ sub istis septē:ponit.n.mēdatiū ⁊ fal sum testimoniū.que cōtinent̄ sub fallacia.ponit̄ etiā furtū qḋ ꝯtinet̄ sub fraude.sicut qdā cius specificaᵗ. ponit appetitū turpis lucri.qḋ ptinet ad inqetudinē rapacitas quā ponit ꝯtinet̄ sub violentia:vt spetics eius:Inhumanitas idem est quod obduratio con/ tra misericordiam. 9

Udatia accipit dupl'r. P° mo͂ fm q̄ impor
a tat absolute motū appetitus sēsitiui. ⁊ sic est
Pa°. existēs subiectiue in irascibili q̄ sequitur
spei. sicut q̄si effectus ei⁹. q̄ ꝯrīaſ timori ſʒ excessū.
⁊ ꝯrīaſ spei fm rōnē obiectoꝝ. s. boni ⁊ mali: nā au
datia ē respectu mali ardui cū spe supandi. Et ḋ au
datia isto mō sumpta tractat. s. Tho. 2ᵉ. q. 45. p to
tū. Alio° sumiſ fm q̄ cū hmōi motu iportat ēt ordi
nē ad rōnē. s. fm accessum ad regulā rōnis vel recess
sum. ⁊ ista pōt itez dupl'r accipi. s. vel ſʒ q̄ ē cōfor/
mis rōi ⁊ sic ē mā fortitudinis. s. circa quā: ⁊ lauda
bilis: ⁊ isto mō loqtur Job. 39. ḋ equo p quē ḋsigna
tur bonus pdicator: fm Greg. i moralib⁹. q̄ audac/
ter i occursū pgit armatis: ⁊ in tm̄ ē laudabilis iqʒ
a rōne ordinaſ. Alio mō. accipiſ ꝓprie. ſʒ q̄ cōiter
hoies loquunſ: ⁊ sic ē pa' suphabundās p ꝯpatiōeʒ
ad regulā rōnis: vt nō sequaſ regulā rōnis. ſʒ exce/
dit. ⁊ isto mō determinat ḋ ea. s. Tho. 2ᵉ. 128. ⁊ isto
modo fm. c. d. s. ē pctm̄: qḋ sic declarat: audatia ē q̄
dā pa': pa' āt qñqʒ quidē ē moderata ſʒ rōnē: quā
doqʒ aūt caret moderatiōe vel p excessū. vel p defec/
tū. ⁊ fm hoc. est pa° vitiosa: Sūmunſ āt qñqʒ noia
passionū a suphabundanti. sicut ira ḋr. nō quecūqʒ.
ſʒ suphabundās. p ut. s. ē vitiosa: ⁊ hoc etiā mō au/
datia p suphabūdātiā dicta. poniſ esse pctm̄: ⁊ isto
mō sumpta opponiſ fortitudini. sicut imoderatum.
moderato. Nā fortitudo est circa timores. ⁊ auda/
tias moderādas. Angelica nihil. allegādo dicit. q̄
fortitudo est ꝯ timores ⁊ audatias sed fm. s. Tho.
vbi. s. debet dici circa. s. moderādo ⁊ ñ totalr remo
uēdo. Ur̄ āt aliqñ sit mortale. R̄. q̄ qʒ ad mētem
seu volūtatē si excedit intm̄ q̄ esset paratus facer ꝯ
charitatē vt dictū est ꝟ. auaritia. §. 4. ⁊ 5. est pctm̄
mortale alias veniale si ꝟo qʒ ad effectū quē facit
si ē mortale erit etiā illa audatia mortalis ſi ꝟo ve
niale. venialis: vide ꝟ. intimiditas.

Auditores audiētes diuersas opiniones doc
a toꝝ legētū in sacra scriptura ſi qdē nō perti
neāt ad fidē vel bonos mores absqʒ periculo
heresis possunt seq vtrāqʒ opinionē. tunc. n. hñt lo/
cū q̄ apostolus dicit ad ro. 14. vnusqsqʒ i suo sēsu ha
bundet: q vero assentit opinioni alicuius mḡri ꝯ ma
nifestū scripture testimoniū siue ꝯ id qḋ publice tene
tur fm ecclie auctez: nō pōt ab erroꝝ vitio excusari
hec. s. Tho. ql. 3. q. 4. arᵗ. 2ᵉ. vr̄ audiēs ḋtractiōes ti
alioꝝ q̄s sui ipsi⁹ tenetaſ resistere. ꝟ. ḋtract'. §. 3. ⁊ 4.

Uditus est duplex. s. interior ⁊ exterior: ī statu
a āt prime cōditiōis nō erat auditus ab hoie
exterius loquēte ſʒ a deo iterius inspirāte sic
⁊ pphete audiebāt fm illud psal. Audiaʒ qd loqua
tur i me dn̄s deus. ⁊ sic Angeli ⁊ primus hō nō ha
bebāt fidē p auditū exteriorem sed interiorem. hec.
s. Tho. 2ᵉ. q. 5. ar°. p. ad. 3ᵉ.

Uersio qd est ⁊ quō ē multiplex ⁊ multa perti
a nentia ad auersionem ꝟ. peccatum.

Ugures sunt quidā diuinatores arte demo/
a num absqʒ expressa inuocatiōe obseruantes
motus vel voces auiū seu quoꝝcūqʒ aialiū
siue sternutationē hoium vel mēbroꝝ saltuosita pti/
nēt generalr ad auguriū qḋ ḋr a garritu auiū: sic
auspiciū ab ispectiōe auiū: quoꝝ p̄m ptinet ad aures.
2ᵐ. ad oculos. i auribus. n. hmōi ꝯsiderari solēt: auri
spices āt sunt diuinatores cū expssa inuocatiōe demo
nū p aliquas figuras vel signa q̄ in reb⁹ i aiatis ap
parēt. in visceribus aialium imolatoꝝ in aris demo
num hec oia. s. Tho. 2ᵉ. q. 95. arᵗ. 3ᵉ.

¶ Ur̄ vsus istaꝝ artiū sit illicitus ita q̄ sic diuinā/ s
tes peccēt mortalr. R̄. fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 95. ⁊ 96. q̄
sic: ꝓ rōe principii diuinatiōis qḋ est pactū expssum
cū demone initū p ipsaʒ demonis inuocationē. Naʒ
cōiter addiscētes hmōi artes ineunt pactū cū de/
mone q̄ q̄si faciūt talia ipse demon faciat vel signi
ficet ⁊ c̄. Scḋo sunt illicita rōne vsus q: semp vtū/
tur aliqua expressa vel implicita inuocatiōe demonis
vel ꝯsilio vel auxilio demonis qḋ qdē vel expsse i/
ploraſ vel pter intentionē hois se occulte demō ige/
rit ad pnūtiādū futura qdā q̄ hoibus sunt occulta
eis āt cognita. hec āt oia oino sūt illicita. vñ ꝯ quos
dā ḋr Jsa. 28. Dixistis percussimus fedus cū morte ⁊
cū iferno fecimus pactū. Et adhuc grauī⁹ esset si sa
crificiū vel reuerētia demoni inuocato exhiberetur. ⁊
tunc sapet heres i manifeste. Tertio rōne finis demō
enim q intēdit in pditionē hois ex hmōi suis respon
sis etiā si aliqñ vera dicat itendit hoies assuefacere
ad hoc q̄ ei credaſ. ⁊ sic intēdit pducere ad aliqd
qḋ sit saluti humane nociuū: Notandū tm̄ q̄ diuia
tio sonat i malū. s. qñ sit virtute demonis vt dictū ē
si. n. fieret fm q̄ virt⁹ artis se extēdit puta si aliqua
aialia facerent aliquē actū nālē significātem pluuiā
futurā vel aliqd hmōi nō erit in ꝓposito nec supsti/
tiosū. Qḋ āt sit pctm̄ mortale qñ arte demonis ē cō
firmaſ per tex. Aug. 26. q. 2. c. q sine: ⁊ c. sed ⁊ illud
vbi ḋr: obseruare: ⁊ requirere stellaꝝ cursus: ⁊ euētus
ex his futuroꝝ rimari: ceterisqʒ hmōi supstitiōibus i
plicare: idolatraſ est hec ibi. ⁊ est tex. hic. ⁊ 26. q. 5.
c. auguriis ḋr q̄ augurius seruiēs ē ab ecclia sepera
dus: vide ꝟ. ars. §. 1. ⁊ 2ᵉ. ⁊ ꝟ. sortilegiū p totū maxᵉ.
§. 5. ⁊ ꝟ. inuocatio. ⁊ ꝟ. superstitio. §. 1. ꝟ sortes qua
si per totum.

Urea est premiū essentiale ⁊ pmiū operū cor
a respondens charitati. Aureola ꝟo est pmiū
acidētale correspondens qbusdā opibus p/
fectiōis fm pfectā victoriā ⁊ est ꝓprie i mēte sed ſʒ
redūdātiā fulget decor i corᵉ. sicut ⁊ ex aurea que est
simplr maior q̄s aureola ſʒ rōne status est cꝯ q: nō
conuenit omni beato ideo ponit in statu nobiliori
⁊ presupponit auream.

¶ Aureola ꝑ. datur. martiribus q actu fuerūt mar/ i
tires. ⁊ illi q fuerunt corᵉ ⁊ voluntate pfectiorē hñt
aureolā q̄s q corᵉ solū sicut Innocētes: Morientes in

bello q̄ infideles vel p quacūq; virtute infusa habebit aureolā: dat etiā doctoribus et pdicatoribus docentibus vel pdicātibus et similr scribētibus supra sacrā scripturā: dat et virginibus q̄ hūt ppositū pseuerandi. aliis āt n̄ dat nec et viduis. et q̄uis xps hēat pfectissimā aureā n̄ tn̄ hz aureolā. hec. s. Tho. i diuersis locis

a Auruspices vide. s. augures.

Austeritas sumit dupli. s. ppie et appropria
a te. si sumat ppie vt ē btus ē habitus et paro potētialis tēperātie b3 quē habitū aliq neq; asserūt aliis delectatiões collocutionū neq; ab eis recipiūt et ē ps modestie. et isto mō. s. vt ē btus nō oio aufert delectionē q̄ est i colloquiis s3 aufert supbabūdātiā in illa. et q2 maior difficultas accidit i abstinēdo ab his. ideo a defectu hec btus nomē accipit. Secūdo mō accipit b3 q sonat nomē et sic sonat in vitiū qd pōt eē tripli. Pᵒ. sibi qn̄ excedit regulas rōis in abstinēdo vel vigilādo recta. n. rō nō tn̄ de cibis subtrahit vt nā pseruari nō possit. vt hic. ait de pse. di. 5. c. nō mediocriter. et posset eē mortale si multū excederet sciēter. vt ibi q2 q̄ charitatē et cōparat rapine. Secūdo qn̄ imperat aliis nō cū modestia sed aspere subditos ifiectere festinat. 46. di. c. hoc b3. vbi adducit propheta dicēs vt aūt cū austeritate ipera batis eis. Tertio vt sonat vitiū i dispēsādo q2 si deus ē benignus vt qd sacerdos eius austerus vult apparere. 26. q. 7. c. alligāt i fi. et melius ē p māsuetudinē petōres ab error eruer q̄ p austeritatē i foueā pdictiōis zpdler. 45. di. recedite. et austeritas imoderata nec correctionē iduc nec salutē. 45. di. dissoluēdi. 45. d. disciplia

b Balistariorum ars quō phibet. s. ars. §. 5.

Balneū. apud antiquos vt maximus Valerius
b narrat nō erat fas. filiū cū patre simul intrare ne se inuicē nudos cōspicerēt. hec. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 154. ar. 9. Pro. voluptate seu luxuria est semp phibitū balnea itrare s3 pro necessitate semp est licitū de pse. di. 3. c. puenit. etiā die dñica ibidē. Et p necessitate etiā pmittit clericis. 24. q. 1. c. ois q. Permittit etiā religiosis vt dicit Aug. i regula. Nō l3 hoibus intrare balnea cū mulieribus. 81. di. nō op3. et dicit ibi glo. q si vir ingredit cū muliere extranea priuatur donatōe pp nup. et mulier puat date si igredit cū extraneo. vt. C. de re. pu. l. fi. §. iter ceptas. Immo i famis ē q l3 mulieres custodientes balneatorum vestes vt. l. athletas. ff. de his q no. i fa. §. ait pceptor. Nō l3 xpiano itrare balnea cū iudeo et si clericus est d3 deponi laicus vero excōicari. 28. q. i. nullus

Bannausea grece a fumo dicta q2 vs ad mo
b dū ignis q est in fumo oia consumit vel dr a pirochalia. i. sine bono igne/q2 ad modum ignis oia cōsumit nō pp ter bonū: latine hoc vitiū pōt noiari cōsumptio et est vitiū oppositū paruificētie sicut extremū: Magnificētie vero opponit sicut vitiū extremū opponit medio. i. virtuti Magnificentia n. est circa magnū opus et facit sumptus ppor tionatos operi b3 rectā rōnē. Si qs igr velit facere magnū opus et velit facere sumptus minores q̄ recta. rō dicit sic est vitiū paruificētie. si bo velit facere sumpt9 maiores q̄ recta rō dicit circa illō opus sic est vitiū qd grece dr bānausea latine bo psumptio. hec. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 135. ar. 2.

Bannitus ex cā rōnabili pōt impune occidi si
b de hoc sit statutū ciuitatis sicut ē Bonomie. et fm Pa. de psue. c. fi. i. 2. glo. i fi. valet statutū hoc ptinēs. q2 est hostis ciuitatis de quo p Bar. i. l. oēs popli. ff. de iusti. et iur. et i. l. āmissione. ff. de capi. dimi. Et Jo. an. in addi. spe. i ti. de cōsti. vbi etiā dicit q vbi ē psuetudo vel statutū pmittēs cōsanguineis vindicare mortē psanguineorū debet limitari quādo statutū dat hāc facultatē vt faciat vt minister legis et zelo iustitie secus si daret facultatē vt ex rācore facerēt vindictā: et simr dō de statuto qd dat licētiā vt bāniti ipune occidant. s. vt fiat zelo iustitie vt faciūt famulia ptatis. Et nota q est dña qn̄ lex vel statutū pmittit nō puniēdo Aliud qn̄ pcedit q possit occidi et aliqn̄ remunerat. Pᵒ. mō nō l3 sine peccato sed. 2. mō sic si zelo iustitie vt dictū est. vide s. homicidiū. §. 8. et s. irregularitas. 2ᵒ. §. 25.

¶ Utrū bānitus amittat q̄ sūt iuris ciuilis. R. b3 Bar. 1
Aut ē bānitus taliter q pōt ipune offendi et ē bānitus iperii et tūc pdit. Si bo ē bānitus alicuius ciuitatis vel regni sic nō pdit ea q̄ sūt iuris ciuilis ciuiū romanorum s3 ea q̄ sunt ppria illius ciuitatis vel regni hoc nota Bar. in. l. āmissiōe. ff. de ca. di. Et addit q ad hoc q sit talis bānitus duo requirunt. Pᵒ. q sit inobediēs et fugerit ab iperio cui sub ē et sit est bānitus. 2ᵒ. q i hostiū numero se pferat et habeat cū p hoste. Si aūt esset qs bānitus. non tn̄ haberet vt hostis: nec posset offendi ipune ex forma statuti: tūc talis nō pdit nisi ea q̄ sunt ciuitatis: et sic p3 quō pōt facere testamētū vel succedere: qd primus nō pōt. s. bānitus iperii Alius bānitus ciuitatis pōt: et multo fortius bānitus q nō pōt offendi: s3 secūdus pōt b3 ius cōe secus i successiōe fm statuta ciuitatis. et sic p3 q bānitus ex debito ex quo veniūt bona publicāda nō eqparat deportato q nō succedit nec ex testamento nec ab intestato. l. i. C. de here. insti. quia talis succedit et pōt acqrere de nouo si remanet liber. et hoc b3 dispositionē iuris cōis s3 nō vigore statutorum ciuitatis vel terre de qua ē bānitus. s. et valet sibi q2 pōt cedere alteri iura sua recepto ptio et nō obstabit cessiona rio bānito. sic nota Bar. i. l. certa for. C. de iur. fisc.

¶ Utrū bānitus vel dānatus si restituat p principē an 2
debeat illa restitutio trahi ad bona alienata i aliū medio tpre. R. Pa. i psi. 85. iapiēte xpi causa; matrimo: q si interueniūt verba. i inte. resti. vt q2 princeps ex certa scia illū restituit aut q2 alr cōstat de volūtate principis q voluit actū retrahi cū preiudicio alterius et tūc recupabit oia etiā medio tpre alteri acqsita alias sec9: sic itellige. c. q̄uis. et. c. fi. p te de rescrip.

li°.vi°.⁊ ibi Ge. Ubi habet̄ q̄ restitutio vel noua col latio illius cū ītermedio tp̄e fuit acq̄situ̅ valeat: ⁊ addit Pa.q̄.d.da.ex certa scia h̄z vim clausule ex plenitudie p̄tat̄; vt vult glo.nota i.c.ad h̄° d̄ rescrip. quō si fiat gr̄a sibitur̄ ad bōa vl̄ ñ. ꝟ gr̄a §.5.⁊.4.

Baptismus.p̄.de pluralitate eius vbi sciendu̅

b q̄ plura fuerūt baptismata.p̄ᵐ.fuit pharisco/ rū.vñ ꝟMar.6.d̄r q̄ pharisei nisi crebro la/ uēt manus ⁊ baptizent̄ nō māducat.⁊ ob.eruāt ba ptismata calicū.hoc nō erat sacm̄ neq̄ sacr̄ale s̄z in manis ⁊ vacuus ⁊ solū ablucbat co̅ꝯ° s̄m.s.Tho.3ª. q.38.ar̄ᶜ.p̄.ad.3ᵐ.

1 ¶ Secūdus fuit baptismus Joānis q̄ nō erat pfec/ tū sacm̄ ꝯferens grām s̄z poterat dici sacm̄ antiq̄ legis vel sacr̄ale q̄d.i p̄cedēs baptismū nr̄m ⁊ di/ sponēs ad illud quasi mediū iter sacra antique legis ⁊ noue. Et dicebat̄ p̄ñe. Luc.3.forte itelligēs de no stro ad q̄d disponebat ita q̄ ipse dabat baptismu̅ suū ⁊ p̄dicabat baptismū xp̄i q̄ dicebat̄ p̄ñe mag̅ᵐ causabat gr̄a̅.vel baptism⁹ Joānis dicebat̄ p̄ñe i/ q̄̄ᵐ Jo.dabat monita p̄ñe.⁊ dicebat̄ Joānis q̄: ip se solus baptizabat illo baptismo vel q̄: nō faciebat nisi id q̄d solus. Jo.potuisset facere.q̄̄uis.n.ille.bap tismus eēt a deo inspirāte vel istatuēte tñ nō causa bat grām nec aliq̄d aliud supra ꝟtutē nālē s̄z dispo nebat hoīes ad suscipiendū.xp̄m ⁊ baptismū xp̄i. ⁊ ex ꝯñn grām xp̄i. Circūcisio āt nō fuit baptism⁹ h̄z. s.Tho.3ª.q.70.ar̄ᶜ.p̄.sed p̄paratoria ⁊ figura bap/ tismi de qua.ꝟ.circūcisio per totum.

2 ¶ Baptismus Jo.fuit necessarius. P̄ᶜ.q̄dē q̄a op/ portebat.xp̄m.a.Jo.baptizari vt xp̄s. sanctificaret baptismū nr̄m. Secūdo vt xp̄s manifestaret̄: Jo. vt manifestet̄.s.xp̄s.ideo veni baptizās i aqua. Ter tio vt suo baptismo assuefaceret hoīes ad baptismū xp̄i.4° vt ad p̄ñia̅ hoīes iducēs p̄pararet ad digne suscipiēdū baptismū xp̄i.⁊ sepe ibat xp̄s ad.Jo.i de sertū añq̄̄ ipse xp̄s esset baptizatus.

3 ¶ Iste baptismus nō habuit aliū ministrū nisi solū. Jo. Et non solus xp̄s fuit baptizatus isto baptismo sed multi alij ne videret̄ pfectior q̄̄ baptismus xp̄i si solus xp̄s fuisset baptizatus illo baptismo. q̄: solum habuisset nobilissimū baptizatū.pueri nō baptiza/ bant̄ illo.q̄: erat baptismus p̄ñe q̄ non dat̄ pueris neq̄ gētiles q̄: soli xp̄o reseruabat̄ eo q̄ ip̄e eēt expe ctatio gētiū. Oēs q̄ fuerūt baptizati bapᶜ. Jo.debe ant iter̄ baptizari baptismo xp̄i q̄̄uis ꝟMagr̄ vide at̄ ꝯt̄m dicer̄ ⁊ male.4°.di.4. Nō enim imprimebat caracterē baptismus. Jo.nec dabat.gr̄a̅ ⁊ ideo idi gebāt baptismo xp̄i.hec.s.Tho.3ª.q.38.⁊.4°. sīmi̅ di.4°.q.2ª.ar̄ᶜ.2°.⁊.3°. Et s̄m Pe.de pal.4°.di.q̄rti nō habuit formā determinatā verboꝝ s̄z baptizabat in noīe xp̄i vēturi ⁊ ista erat forma eius.

4 ¶ De vnitate baptismi.vbi sciendū q̄ simplr̄ est tm̄ vnus iuxta illud vnū baptisma s̄z s̄m q̄d sunt noue. q̄: diluuiū.trāsitus maris.⁊ lotiones legis.isti erant figure.baptismus. Jo.erat dispositio.baptismus xp̄i erat simplr̄ baptismus ⁊ eī effectiua.baptismus san guinis ⁊ flaminis ⁊ p̄ñe s̄m p̄portionē effect⁹.i. causant gr̄a̅ p̄ hoc tñ nō tolīt̄ vnitas baptismi. q̄: illa.3ª.p°.erāt vnū cū baptismo n̄ro significatiōe seu figura.baptismus. Jo.erat idem dispositiōe.3ª.vltiª sunt p̄ efficatiā quā h̄nt ab vna passiōe xp̄i ⁊ effectū q̄ ē causare gr̄a̅.agūt tñ i ꝟtute baptismi aque in/ q̄̄ᵐ in articulo necessitatis supplēt dūmodo tñ ha/ beāt illum aque in proposito.

¶ Baptismus p̄ñe siue flaminis siue sp̄ūs ē de quo 5 loquit̄ glo.sup illud ad hebr̄e.4°. Bapᵐ doctrie.vbi dicat glo.dicat pluraliter q̄: est baptism⁹.aque.p̄ñe: ⁊ sanguinis:de quo dicat.s.Tho.3ª.q.66.ar̄ᶜ.xi. Ali q̄s ꝯsequit̄ effectū baptismi p̄ncipalem.i.grām nō solū sine baptismo aque s̄z ēt sine baptismo sangui/ nis iq̄̄ᵐ.s.aliq̄s mouet̄ p̄.s.s.ad credēdum ⁊ diligē dum deū ⁊ penitēdū de peccatis cū proposito ⁊ de/ siderio accipiendi bapᵐ aque si adesset cōmoditas: tūc.n.in necessitate volūtas p̄ facto reputat̄:de quo Isa.4°.si abluerit dn̄s sordes filie syon:⁊ d̄r baptis/ mus q̄: supplet vices baptismi aque i articulo necessi/ tatis sicut fuit de latrone:⁊ sic agit in virtute illius: vñ videt̄ esse vnū i effectu ⁊ p̄posito. Nō tñ ē sacm̄ s̄z h̄z rē sacri.s.gr̄a̅.vñ nō imprimit caracterē bap/ tismi aque.⁊ iste nō sufficeret i paruulis q̄: ñ p̄nt ha bere p̄positū p̄ñe nec sibi pōt applicari passio xp̄i. ⁊ sic differt a baptismo sāguinis ⁊ nō ē incōueniēs q̄ p̄ ista duo baptismata supplicat̄ p̄ baptismo aq̄. q̄: virtus passiōis xp̄i qua baptismus aque agit nō ē virtus adequata ipsi baptismo aque s̄z excedit.nō ⁊ ē nō ē tamē necesse q̄ i baptismo p̄ñe totaliter tol lat̄ pena sicut fit i baptismo sāguinis ⁊ aque vt in. §.sequēti.⁊ aliq̄ñ d̄r baptism⁹ p̄ñe aliq̄ñ baptism⁹ spiritus aliquādo flaminis.

¶ Baptismus sanguinis ē q̄ñ q̄s patit̄ pro xp̄o de 6 q° d̄r Apoc.7. Dealbauerūt.stollas suas ⁊ cādidas eas fecerūt i sanguine agni:de quo.s.Tho.4.di.4. ar̄ᶜ.3°.q°.3ª.ait.baptismus aque efficatiā h̄z a passio ne xp̄i.mag̅ᵐ eā sacr̄aliter rep̄sentat baptismus aūt sāguinis passioni xp̄i ꝯformat realiter nō sacr̄ali re/ p̄sentatiōe.⁊ ideo i his q̄ sacr̄alia sunt baptismus sanguinis nō supplet vicē baptismi aque sicut ē im/ p̄ssio caracteris ⁊ h̄mōi.s̄z i eo q̄d ē res tñ supplet totalr̄ vicē baptismi aque q̄ñ articulus necessitatis excludit sacm̄.sicut.n.i baptismo aque liberat̄ ho/ mo ab oi culpa p̄cedēte ⁊ pena ita i baptismo san/ guinis ⁊ hoc h̄z ex imitatiōe passiōis xp̄i.⁊ ideo pue ri q̄̄uis vsum liberi arbitrij nō habeāt tñ si occidan tur p̄ xp̄o i suo sanguine baptizati saluātur.⁊ h̄z.s. Tho.vbi.s.aliq̄ñ i baptismo sanguinis isundit̄ ma ior gr̄a q̄̄ i bapᶜ aque q̄̄uis sint equales q̄̄ᵐ ad ro/ motionē pene q̄: remouēt totā. s̄z i bapª sanguinis magis auget̄ gr̄a si h̄z.⁊ dat̄ maior si nō h̄z.⁊ no/ ta h̄z Pe.de pa.e.di.q̄ si q̄s iterficeret̄ p̄ xp̄o i vte/ ro matris esset martir ⁊ in aureola martirij excedit ēt bapᵐ aque vñ.s.Tho.3ª.q.66.ar̄ᶜ.vltᶜ ait.passio

xpi opat' qdē i baptismo aque p quādā figuralē re/ presentationē i baptismo āt flaminis vel pñie p quā dā affectionē.sʒ i baptismo sāguinis p imitationem opis. Silr ꝛ ꝟtus.s.s.opat' i bap° aque p quādā ꝟ tutē latētē.i baptismo.pñie p cordis cōmotionē sʒ i baptismo sanguinis p potissimū dilectiōis fervorē. ſm id maiorē charitatē nemo habet ꝛc̄.

b Baptism⁹.2°.s.aque.qd ē.℞.ſm.s. Tho.3ª.q. 66.ar°.p̄.ꝙ baptism⁹ ē ablutio corporis exte rior:facta sub forma p̄scripta ꝟboꝝ. vbi no/ tādā ꝙ hec diffinitio Magri:ꝯtinet cām mālem:in hoc ꝙ dicit:ablutio exterior:ꝛ inuit effīcientē: in hoc ꝙ dicit:facta:ꝛ ponit formā i hoc ꝙ dic̄:sub forma verboꝝ:q̄ diffinitio.notificat solū inq̄ᵐ ē sacrm̄. vbi nota ꝙ i baptismo ē aliqd qd̄ solū ē sacrʒ: sicut aq̄ q̄ exteri⁹ abluit ꝛ nō manet cū for° verboꝝ:q̄ ēt trā/ sit:ꝛ aliqd qd̄ ē sacrm̄ ꝛ res.s.caracter:ꝛ hoc simp manet:ꝛ ē res inqʒᵐ ē causata a sacro extrinseco qd̄ ē signū causatiuū:sicut sacra grē:est āt sacrʒ iqʒᵐ est signū causatiuū grē.ꝛ.3ᵐ.ꝙ ē res tm̄.s.gr̄a q̄ aliquā do stat aliqñ trāsit.Aug.ēt diffinit sub eodem sensu q̄uis diuersis verbis dicēs. Baptismus ē tinctio in aq̄:verbo vite sc̄tificata:Hug.ēt diffinit dicēs.bap/ tism⁹ ē aq̄ diluēdis criminib⁹:sc̄tificata p ꝟbū dei: ꝛ significat mā̄ʒ remotā i hoc ꝙ dic̄:aq̄:ꝛ finē i h° ꝙ dicit:diluēdis criminib⁹:ꝛ formā:p hoc ꝙ dic̄:p verbū vite ꝛc̄.Adde cū itētiōe baptizādi ꝛ copulā/ di formā cū mā̄ sunt igr̄ tria de subā baptismi.s.ip/ sa ablutio aque:q̄ ē mā̄ elemēti:for° verbi ꝛ itentio ministri copulās formā materie.vñ Aug.accedit ꝟ bū ad elemētū ꝛ fit sacrm̄.i.q.i.c.detrahe.

c ❡Qñ debebat istitui.℞.ſʒ.s.Tho.4.di.3.q.p°.ar°. 5.q°.p°.ꝙ debebat istitui post circūcisionē hʒ.n.pro/ cessū tp̄is debebāt signa grāꝝ magis ac magis cui dētia ꝛ pfectiora dari cū pcederet ad pfectū ex imp fecto vsqʒ ad aduētū xpi i quo fuit grē plenitudo:sʒ baptism⁹ ē pfectior circūcisiōe dat.n. maiorē pleni/ tudinē grē.p°.āt fuit istitut⁹ qñ xp̄s fuit baptizatus Nā tunc videt' aliqd̄ sacrʒ istitui qñ accipit virtutē pducēdi suū effectū.s.grāʒ:hāc āt ꝟtutē accepit ba/ ptismus qñ xp̄s ē baptizat⁹ vñ tunc vere baptism⁹ i stitutus fuit qʒᵐ ad ip̄m sacrm̄:multiplex tñ fuit eius istitutio.p°.qʒᵐ ad mā̄ʒ i baptismo xpi:tūc.n.accepit aq̄ vim regeneratiuā ꝛ aliquo mō fuit for° figurata p pñiaʒ triū psonaꝝ i signo visibili q: pr̄ apparuit i voce:filius i carne.s.s i colūba:ꝛ fructus baptismi figurat⁹ ē q: celi apti sunt sup eū:sʒ necessitas decla/ rata.Jo.3.vbi dicit. Nisi qs renatus fuerit ꝛc̄. vsus fuit icoeptus qñ misit discipulos ad pdicādū ꝛ bap tizādū Mat.10.sʒ efficaciam habuit ex passiōe xpi qʒᵐ ad vltimū effectū q est appertio ianue: sʒ diuul gatio eius qʒᵐ ad oēs gentes:pcepta fuit Mat. vlt°. vbi dixit:Euntes docete oēs gentes ꝛc̄. Et nota ꝙ Mat. vlti°. Nō fuit for° de nouo istituta cū añ pas/ sionē i eadē for° baptizauerit sic dic̄ mgr̄.3°.d.q̄rti.

❡Querit' qñ incepit obligare.℞.ſm.s.Tho.vbi.s. a ꙗ necessitas vtēdi idicta fuit hoibus post passionē ꝛ resurrectionē:tū q: in passiōe xpi terminata sūt fi/ guralia sacra qbus successit baptismus ꝛ alia sacra noue legis:tū ēt q: p baptismū ꝯfigurat' hō passioni ꝛ resurrectiōi xpi inqʒᵐ morit' pctō:ꝛ icipit nouā iu/ stitie vitā:ꝛ ideo oportuit xp̄m pati prius ꝛ resur/ gere q̄ʒ indiceret' necessitas se cōformādi morti ꝛ re surrectiōi ei⁹.hec.s.Tho.ꝛ alibi ait. Ante resurrectio nē ꝛ passionē nullus obligabat' q: tunc nō erat ꝯsti tutus ad obligādū sʒ ad exercitiū:sʒ post passionem obligatoriū fuit qñ circūcisio mortua fuit qʒᵐ ad oēs ad quos istitutio potuit puenire.dñs.n.qñ dixit. Jo.3.nisi qs renatus ꝛc̄.magis pdixit obligatiōem futurā q̄ʒ narraret pñtē.nec pceptū obligat anteq̄ʒ sit diuulgatū ꝛ Pe.de pa.di.3°.q̄rti dicit ꙗ vsqʒ ad pdicationē xpi currebāt simul legalia ꝛ euāgelica ꝛ valebāt:post passionē āt statim ꙗ innotuit.vt' culpa nō sicēdi fuit:coꝝ obligatio cepit.s.baptismi ꝛ pñie ꝛ tūc obligatio legaliū cessauit.

b Baptismus.3°.de for° eius.vbi p̄ p̄rit'. q̄ sit for° eius.℞.ſm ꙗ dr̄ i.c.p̄.de bap.ꙗ ē hec. Ego te baptizo i noie pr̄is.ꝛ filij.ꝛ.s.s.quā formā declarat.s.Tho.3°.q.66.ar°.5.vbi ait. Opportet ꙗ i forma baptismi exprimat' cā ei⁹.q̄ ē duplex.s.princi palis.a qua virtutē hʒ.q̄ est sancta trinitas.Alia āt istrūalis.s.minister qui tradit exterius sacrm̄: ꝛ ideo opʒ i forma baptismi de vtraqʒ fieri mētionē. Mi/ nister āt tangit' cū dr̄ Ego baptizo:Cā āt principa/ lis.cū dicit i noie pr̄is ꝛ filij.ꝛ.s.s.vñ hec ē ꝯueniēs forma.Aliq addūt amē.hec.i°. Et i.4°.idē doc.ait. Forma baptismi ꝯtinet.ꝛ principale efficiēs.ꝛ mā̄ʒ baptismi pximā.q̄ est actus ablutiōis.ꝛ ideo poni tur.i noie pr̄is.ꝛ filij.ꝛ.s.s.tāq̄ʒ principale efficiēs a quo baptism⁹ efficaciā hʒ.ꝛ ponit' act⁹ mālis i ea q̄ circūstat ip̄m.s.ꝯferēs.ꝛ recipiens.i eo ꙗ dicit ego te baptizo.

❡Vtrᵐ p°.dictio.s.ego.sit de subā.℞.ſʒ.s.Tho.vbi. b s.ꙗ nō.sʒ ponit' ad maiorē expressionē:Cōcor. In/ nocē.i.d.c.p̄.ꝛ Pe.de pal.rō q: si esset de subā grē/ ci q nō ponūt illud nomē:nō baptizarēt.Cui⁹ ꝯriuʒ pʒ.q: qñ redeūt ad ecclīaʒ romanā nō baptizantur de nouo.ꝛ hʒ.c. Pe.peccarēt dimittētes illd̄ tāqʒ fa ciētes ꝯ pceptū ecclīe.ꝛ ad hoc ē tex.i.c.retulerūt de ꝯse.di.4.Concor.Ric.i.3°.di.q̄rti. Et.s.Tho.vbi.s. dicit ꙗ de itegritate for° baptismalis ē.vt ponat' to tū qd̄ ad baptismū reqrit'.q̄uis vnū ex alio itelligi possit.ꝛ Pa.i.d.c.p̄.ait ꙗ cōis opi° ē ꙗ nō sit d̄ sub stātia.q: itelligit' sub alijs ꟾbis:dicit tñ glo i.c.mul/ ti de ꝯse.di.4.ꙗ nō dʒ obmitti.si tñ obmittat' tʒ.ꝛ h° opinio ē bona.q: tñ qdā tenēt ꙗ ē de for°. pcauē dū ē a prin° vt exprimat'.j.c.§.6.

❡Querit' de hoc ꟾbo baptizo vtᵐ sit de subā ita ꙗ c sine eo possit qs baptizari.℞.ſm.s.Tho.vbi.s.ꙗ ē de subā ꝛ sine eo nō est baptism⁹.vbi sic ait.si nō ex

pricipal actus baptizati vel p modū nrm.s.baptizo
vel p modū grecoꝝ q dicit baptizet seruus dei.N. ñ
pficit sacrm fm illā decre.Alexādri.tertij.si qs puerū
i aquā ter imerserit i noie pris ꝛc.ꝛ nō dixerit bapti
zo te:nō ē puer baptizatus.hec ille.ꝛ opꝫ ꝙ sit vbū
significās ablutionē.
3 ¶ Querit̄ ꝺ isto pnoie te vtrū sit ꝺ subā.R̄.bꝫ. Tho.
ꝙ sic:qꝛ vba q pferunt̄ i formis sacroꝝ nō pnūtiā
tur solū vt cā significādi sꝫ ēt cā efficiendi inqꝫ hñt
efficaciā ab illo p quē facta sunt oia ꝛ iō ꝯueniēter
dirigunt̄ in psonā nō solū ad hoīes sꝫ ēt ad creatu
ras isensibiles.exorcizo te creatura aque Cōcor.Pe.
dicēs.illud ē directe ꝺ for baptismi qd directe repre
sentat iteriorē effectū baptismi sꝫ expressio actus ba
ptizādi ꝛ psona sūt hmōi igr.2.dic̄ hoc patere p.d.
decre.alle.Si tñ poneret̄ nomē baptizati:puta bapti
zo Nicolaum credo ꝙ valeret sed peccaret.
4 ¶ Utrū expssio psonaꝝ sit de for.R̄.bꝫ.s.Tho.vbi.ō
ꝙ sic.Ubi dicit.actio semp magis attribuit̄ pncī
pali agēti.quia efficatius ipmit:tota.n.virt⁹ cause
medie ē a pª.sꝫ nō ꝯuertit̄:ꝛ qꝛ pª.cā a q baptismus
efficaciā hꝫ auctoritatiue.ē trinitas.pa⁹.āt xpi ē se
cūdaria.ꝛ meritoria:ideo magis fit mētio de trini
tate qꝫ de passiōe:Cōcor.Pe.de pal.ꝛ ꝯfirmat ex v
bis Mat.vlt.s.baptizātes eos i noie pris ꝛc.Secū
do qꝛ nō sufficit credere vnā psonā.igr.Tertio pbat
ex determinatiōe eccle expssā.de ꝯse.di.4.c.in sino
do angeloꝝ:in qua dr.Sacerdotes voluerūt vt qui
vel vnā de trinitate psonā nō noiaret illud veꝝ bap
tisma nō esset nec esse posset qd p certo veruꝫ est hec
ibi.Et ideo nūc si baptizet̄ i noie xpi.nō erit bapti
zatus.nisi fiat reuelatiōe.s.s.Et iteꝝ.s.Tho.ꝙ i pri
mitiua eccīa baptizabant̄ solū noie xpi.actu.8.fa
ctū ē ex speciali reuelatiōe.s.s.sine qua nō potuisset
fieri.qd fuit.vt nomē xpi gratiosum redderet̄ p hoc
ꝙ ad ei⁹ inuocationē.s.s.dabat̄ i bap⁹.ꝛ iō nunc si
baptizet̄ i noie xpi nō erit baptizat⁹ nisi fiat reuela
tiōe.s.s.vñ iteꝝ.s.Tho.expsius dic̄.sacrm hꝫ effica
ciā ab istitutiōe xpi ꝛ iō si ptermittat̄ aliqd coꝝ q
xps istituit circa aliqd sacrm efficacia caret.nisi ex
spāli dispēsatiōe ei⁹ q vtutē suā sacris nō alligauit:
xps āt istituit sacrꝫ baptismi dari cū inuocatiōe trini
tatis.Et iō qcqd deest ad inuocationē plenā trinitatꝫ
tollit baptismi itegritatē:nec obstat ꝙ i noie vni⁹ p
sone itelligit̄ alia.sic̄ i noie pris itelligit̄ fili⁹. aut ꝙ ille q
noiat vnā psonā solā pōt hr̄e rectā fidē de trib⁹.qꝛ si
cut ad sacrꝫ regrit̄ mā sēsibilis.ita ēt regrit̄ forª sēsi
bilis vñ nō sufficit itellect⁹ vel fides trinitatꝫ ad pfe
ctionē sacri.nisi sēsibilib⁹ vbis trinitas exprimat̄ vñ
ꝛ i bapª xpi vbi fuit origo sāctificatōis nr̄i baptismi
affuit trinitas sensibilibus signis.s.pr̄ i voce. filius i
humana nā.s.s.in columba.
5 ¶ Utr̄ ꝙ si baptizet̄ solū i nomie xpi teneat bapūs qꝛ
Nicolaus papa de ꝯse.di.4.c.a.quodā.dic̄.i nomie
scē trinitatꝫ:vel tm̄ i noie xpi.sicut i actib⁹ aploꝝ le
git̄.baptizati sūt.vnū qppe idēqꝫ ē vt.s.ait Amb.ꝛ

rebaptizari nō dꝫ.R̄.s.Tho.vbi.ō.dic̄ ꝙ Nicola⁹.
ꝯfirmat dictū suū ex duob⁹ dictis.s.ꝙ i actib⁹ aplo
rū hoc fiebat.2⁹.qꝛ idē sunt:ad q duo responsum est i
pcedēti.§.qd iteꝝ magis declarat.Pe.de pal:dicēs
Jo.glo.errauit i.d.c.a quodā. ꝛ sili Ber.i.d.c.p.q
dixerūt ꝙ si qs baptizaret i noie xpi teneret bapūs:
regrit̄ .n.hꝫ.Pe.vocat̄ expssio triū psonaꝝ vt dictū ē
Et Pa.i.d.c.p.i fi.sic ait:qd si dicat̄ i noie trinitatꝫ
vel i noie xpi:h.c.q.ponit.glo.pen.ꝛ dic̄ ꝙ tꝫ bapūs.
qꝛ olim sic baptizabant̄ hoīes.vt i.d.c.a quodā.sed
hic cōiter.doc.tenēt ꝯriū.qꝛ hodie fuit imutata illa
forª:vꝫ i hoc tex.ꝛ hoc tene mētē.h⁹ Pa.supplerū.po
nit illā.ꝛ vr̄ seq.ꝯuis male In hoc tm̄ ꝙ.Pa.dic̄.ꝙ
forª fuit mutata.itellige.vt.ō.s.ꝙ dispēsatiōe.s.s. fuit
factū.ꝙ tūc sic baptizarēt:dic̄ ēt.s. Tho.ꝙ apli nō
mutauerāt formā qꝫ ad itellectū.qꝛ i noie xpi itelli
git̄ tota trinitas.vt ibi dic̄ Magr.s.3ª.di.q̄rta.ꝛ ꝙ
neqꝫ apli neqꝫ eccīa posset mutare sine ꝯsilio.s.s.
¶ Utrū hec dictio:amē:sit de subā.R̄.hꝫ Pe.de pal. 6
vbi.ō.ꝙ nō.nec de necessitate pcepti.nisi vbi hoc pti
cularis ꝯsuetu⁹ hēret qꝛ vniuersal̄ ꝯsuetu⁹ hoc ñ hꝫ.
Sꝫ hec dictio.ego.ē de necessitate pcepti.qꝛ ē ꝺ forª
vniuersalis eccle latine.sed nō de necessitate sacri qꝛ
itelligit̄ in vbo.baptizo:de quo.ō.§.p.
¶ Querit̄ ꝺ hac dictiōe.in.R̄.Ange⁹ post Sual. dic̄ 7
ꝙ ē ꝺ forª.ꝺ copulatiua:ꝛ dic̄ ino.i.d.c.p.ꝙ si pone
ret̄ h⁹ dictio.qꝫ.tñ valeret alīs si diminuat̄ ñ ē bapūs.
¶ Querit̄ vtrū liceat mutar̄ ea q sūt i ista forª.R̄.fm. 8
s.Tho.vbi.ō.ꝙ sacra hñt efficaciā ex istitutiōe diui
na.ꝛ pncipali⁹ ē i sacris forª.qꝫ mā.iō sic̄ nulli lꝫ mu
tar̄ sacrꝫ.vt aliqd nouū istituet̄ ita nulli lꝫ mutar̄ for
mā sacri.qꝫ ad id qd ē ꝺ essenª for̄ absqꝫ spāli ꝯsi
lio.s.s.q vtutē suā illis vbis ñ alligauit.ꝛ si mutat̄
nihil agit̄.ꝛ pter h⁹ culpa icurrit̄. Si āt aliqd ptinet
ad formaꝫ ex ꝺterminatione eccle.si illud mutat̄.ni
hilominus⁹ illd ē sacrꝫ.sꝫ culpa icurrit̄.In forª āt bap
tismi essentiali⁹ ē qd exprimit cāꝫ agētē a q ē tota ef
ficatia.qꝫ qd exprimit actū exercitū.ꝛ iō qꝫ ad oēs i
uocatio trinitatꝫ ē ꝺ essenª for̄.nec aliqs qꝫ ad hoc
formā mutar̄ pōt.qdā vo dicebāt ꝙ act⁹ exercit⁹ ñ
ē ꝺ essenª for̄.ꝛ ꝙ i illa inuocatiōe trinitatꝫ tota eēnª
for̄ ꝯsistit quos refellit auctitas alr̄.i.d.c.p.q dic̄ ꝙ ē
ñ bapūs.illd lauacꝝ q̄ qs i noie pris.ꝛ fi.ꝛ.s.s.nihil
addēdo baptizat̄:ꝯcor.Pe.ꝛ.Pa.i.d.c.p.ꝛ addit
Pe.ꝙ qñ eēt dubiū vtrū eēt ꝺ forª ꝙ securi⁹ eēt tenet̄
ꝙ sic ꝛ ꝙ ñ vitiat̄.nisi mutet̄ subalia.vt ꝯriet̄ fidei.
¶ Utrū itētio mutādi formā vitiet.R̄.hꝫ.Pe.de pal. 9
vbi.ō.ꝙ ñ.dū tm̄ nihil ꝺ subā variet ꝛ itēdat ꝯferre
qd xps istituit.ꝛ illd faciēdi q̄ eccīa catholica:licet
crederet catholicā:q ē heretica:ꝛ cōꝰ.vñ qd cōit̄ dr̄
ꝙ baptizās itēdēs ducere i errorē nihil agit̄ ē falsuꝫ
qꝛ greci ꝯficiētes i fermēto dicētes ñ posse ꝯfici i azi
mo errorē iducūt ꝛ nihilominꝰ conficiūt ꝛ tñ mutāt
māꝫ.q̄re videt̄ idē ꝺ mutatiōe for̄.si maneat subā.
vñ siue hetic⁹ siue ali⁹ qcqd itēdāt dūmō faciāt totā
subaꝫ quā eccīa catholica fac̄.itēdēs facere ꝙ xps

instituẽdo fecit:quicqd addat vel detrahat verũ sacrã tribuit. hec Pe. nec est necessaria fides baptizantis dũmõ itẽdat vt dictũ est. Et. s. Tho.4.di.6.i expositiõe lre exponẽs illõ mgri qd all. hic. i. nõ errorẽ iducẽs 7c. dr ẽ. qz si errorẽ vellet iducere itẽdẽs mutare formã ecclie. hoc ipso nõ itẽderet facere qd ecclia facit. 7 ideo nõ baptizaret. hec ille. vbi pz. q nõ ptrariatur dictis. Pe. 7 qd illud dictũ. sic itellectũ. s. q itendit errorẽ. 7 mutare formã. nihil facit ẽ verum.

x ¶ Videtur q liceat mutare formã. Illaz grecí habent hãc formã:baptizetur seruus xpi. n. i noĩe patris 7c. 7 tñ est baptismus. Rñ. sm. s. Tho. i. 4. vbi. ö. sz opinionẽ grecoz. de necessitate forme est actus baptismi qz ad significatiõ. psona at baptizãs p ministerium nõ est de necessitate forme qz ex eo baptismus necessitatẽ nõ hz. sz psona recipiẽs. est. de necessitate forme qz actus ad suscipiẽtẽ terminatur. 7 ide differũt i forma nobis qz ad tria. P°. qz psona ministri in forma nõ exprimitur. 7 hoc vt dicũt ad remouẽdũ errorẽz q fuit in primitiua ecclia. q efficatiã baptismi attribuebãt baptizãti. vtz. i. cor. 3. ego sum pauli 7c. Secũdo differũt i hoc q significãt actũ sub alia psona. s. 3ª. 7 sub alio mõ. s. subiũctiuo vel optatiuo ad significandũ q actus iterior expectatur ab extra. 3°. qz psonã baptizatã ponũt i noĩatiuo. 7 i. 3ª. psona. qz qñqz baptizatus nõ hz itellectũ vt ad eũ possit dirigi sermo. Vtrum aũt mutẽt aliqd qd sit de substãtia forme. vt sic opporteat eũ iterũ baptizari. qũuis qdã dicant q sic. hoc tñ nõ est determinatũ ab ecclia. sz dubiũz apud quosdã. qbus videtur q sufficiat actuz baptismi significare 7 q significatiõis determinatio fit ex ecclie istitutiõe:hoc aũt certũ ẽ. q forma qua nos vtimur melior est. tũ qz psectior ẽ. vtz ex supradictis tũ qz magis psonat dictis euãgelij qd ministros baptizãtes dicat. tũ pp auctẽ romane ecclie q hãc formaz tradit. q nunqz a vera fide legitur deuiasse. 7 hãc formã ab aptis retinet. 7 ideo nõ licet populo latinis in forma grecoz baptizare. qd si psumerẽt sz quosdaz nõ esset baptismus. sz quosdã aũt esset. sed grauiter peccarẽt. Vñ Amb. sm. s. Tho. i. 3°. di. qrta. itelligit i illo casu i q° apli baptizabãt. s. ex dispẽsatiõe diuina.

xi ¶ Queritur vtrum possit mutari ista dictio:ego. 7. te. vt dicamus. Nos. 7. vos. Rñ. sz. s. Tho. vbi. ö. q vnus actus q ab vno agẽte expleri põt nõ pgreditur a pluribus agẽtibus simul 7 ideo vnus baptizãs cũ ipse solus baptizare possit dz significare actũ suũ. nõ vt a plurib⁹ exeũtẽ sz vt a se solo. 7 ideo non põt dici. Nos baptizamus. sz sm quosdã dici põt. ego baptizo vos. si necessitas adsit. vt plures simul baptizentur. nec est aliqua mutatio forme sm significatiõnẽ: qz plurale nõ est aliud qz singulare geminatũ: Põt 7 alia rõ assignari. qz baptizo vos. idẽ ẽ qd baptizo. te. 7. te. 7 ideo p hoc nõ fit mutatio forme qz ad sensũ. sz nos baptizamus. idẽ est. qd ego 7 ille:nõ ãt ego 7 ego. vñ nõ õino est idẽ. 7 ideo q dicat nos baptizamus. nihil facit. q aũt dicat. baptizo vos. si sint plures simul. baptizati sunt. sz peccat. nisi ex magna necessitate. faciat. Et i. 3ª. addit. q actus multiplicatur sz psonã agẽtẽ. qñ pfecte ab vtroqz agitur. vnde si duo baptizarẽt. 7 vnus esset mut⁹. ali⁹ careret manibus nõ possent simul baptizare. vno dicẽte verba. 7 alio exercẽte actũ. Angelica vero. dicit. Ꝟ. baptismus. 5. §. 6. q. Pe. de pal. dicit. q esset baptizatus: sz nõ bñ vidit. Pe. q postqz disputauit hũc articulum. s. 4. di. 3. q. 2. ar°. 2°. determinat. vt dicat. s. Tho. hec tñ itellige. sz. e. Pe. q si qñ dicẽdo. nos. itẽderet significare plures baptizãtes. sequitur qd dictuz est. si ãt ex vsu diceret nos. sicut aliqñ faciũt plati 7 tñ nõ exprimit nisi vnã psonã:7 sitr vos pp reuerẽtiaz icãs esset. vide. s. §. 15. 7 iterũ melius. 16. §. Et iterũ. s. Tho. 4. di. 6. q. 2ª. ar°. §. q°. p°. ad. 3m. ait. Si plures simul imergerẽt. ita q vterqz diceret ego te baptizo 7c. baptizatus eẽt. qũuis peccarẽt. nõ seruãtes ritum ecclie. nec tñ essent puniẽdi tãqz iterãtes baptismuz. nisi hoc intẽderẽt. qz ptingit eadẽ actionẽ 7 ab vno 7 a pluribus exerceri nõ ãt ptingit eadẽ actionẽ eẽ. q in diuersis tpribus fit. Si ãt dicãt nos baptizam⁹ te. nõ erit baptism⁹ qz nõ seruatur debita forma. hec. s. Tho. vbi pz q intẽdit dicere qñ duo volũt simul baptizare. ita q nõ glz p se intẽdit baptizare. 7 sic esset ptra formã. s. ptra. Ꝟ. baptizo. xps. n. est q principaliter baptizat q ẽ vnus solus. secus ãt esset si diceret. nos 7 itenderet p id nos solũ vnã psonã. ita q nõ eẽt nisi vnus q baptizet. opiniõnẽ. s. Tho. sequitur Angelica. Ꝟ. baptismus. 2°. §. 4°. 7 Ꝟ. baptismus. 5. §. 2°. post Sco. 7 credo q non differat in sensu ab opinione. Bon. ven. 7 Pe. de pal. vide. s. Ꝟ. baptism⁹. 6. §. §.

12 ¶ Vtrum possit dici i noĩe trinitatis. Rñ. sm. s. Tho. vbi ẽ. q in nomie trinitatis nõ exprimuntur ipse psone sz solũ numerus psonaz. 7 ideo nõ sufficit dicere i nomine trinitatis. nec esset baptismus si diceretur.

13 ¶ Vtrum possit dici i plurali. s. in noib⁹. Rñ. sz. s. Tho. q 7 si sint tria noia psonalia triũ psonaz. ẽ tñ vnũ nomẽ essentiale: virtus aũt diuina q opatur i baptismo ad essentiã ptinet. 7 ideo dr in noie. 7 nõ i nominib⁹. 7 dicit Pe. de pal. q si exponatur. i. inuocatiõe ad huc esset idẽ. qz vera ẽ inuocatio triũ. s. dicendo. baptizo te in inuocatiõe trium personarum.

14 ¶ Vtrum possimus mutare nomẽ pris. dicẽdo. genitoris. geniti. 7 pcedẽtis. Rñ. sm. s. Tho. q nõ. qz genitor: nõ significat psonã pris sicut ypostasim subsistẽtẽ vt hoc nomẽ pater sz p modũ actus. vnde non est eadẽ significatio. 7 filius rõ est de alijs. s. geniti 7 pcedentis Et qũuis nõ sit eadẽ vox i greco 7 latino. tñ est eadẽ vocis significatio 7 i qualz lingua verba illa ptinẽt ad formã. q principaliter sunt instituta ad significãdum personas illas.

15 ¶ Vtrum si verba pferantur corrupte sit baptismus. Rñ. sz. s. Tho. q q corrupte pfert vba aut hoc facit ex industria. 7 sic nõ videtur itendere q ecclia intẽdit. vñ

nõ est baptismus. aut hoc facit ex ignorantia vel ex defectu lingue. et tūc dī quod si sit tāta corruptio quod omnino auferat sensum locutiōis. quod nõ est baptismus. si aūt sensus locutiōis remaneat. tūc erit baptismus. et hoc papue erit quod sensus nõ mutetur quã fit corruptio i fine. de cõse. di. 4. retulerūt. quia ex parte finis mutatio mutat consignificationē. nõ āt significationē. vt grāmatici dicūt. sed mutatio ex parte principij. variat significationē. Unde corruptio talis maxime si sit magna omnino sensū locutiōis auferret. quia si aūt sensus locutiōis aliquo mō maneret. tūc quãuis mutetur forma. quantum ad sonū sensibilē. nõ tñ mutatur quantum ad significationē. quia quãuis orō corrupte plata nihil significet ex veritate impositiōis: significat tñ ex accõmodatione vsus. Et dicit. Pe. de pal. quod ille qui nescit vel nõ pōt verba ad planū pferre. debet abstinere. nisi i necessitate quia melius est talia nõ facere quã male facere: imperitia. n. culpe annumeratur.

16 ¶ De variatiōe vocis dicit Pe. de pal. 4. di. 3. q. i. ar°. 3°. quod est sciendū quod variatio vocū pōt fieri dupliciter. s. quo ad voces solū. et nõ quo ad principalia significata. vel quo ad voces et significata simul. pª mutatio nõ obest sacro. cuius rō ē. quia verba sacrorum. hñt efficaciā ex eo qd significāt. manēte ergo eadem significatiōe vocū. eadē est virtus sacrorum. alioquin nõ possent sacra conferri nisi i lingua hebraica i qua fuerūt sacra instituta. sic ergo pñt conferri i oī lingua materna. Si aūt mutetur ē mō nihil fit. rō ē. quia virtus sacramētalis ē data verbis principaliter significantibus ea q sunt de itegritate sacri. Si aūt fiat variatio nõ in principali significato. vt si dicatur. nos. vbi dr. ego. et baptizamus. vbi dr. baptizo. et vos. vbi. te. incurrit peccatū. sed nõ viciatur sacrm. quia quãq hoc fit ex consueto mō loquēdi. vt si platus q consueuit dicere. nos facimus. dicat nos baptizamus. et sīlr si dicatur magno viro ex reuerētia. baptizo vos. quia sufficit quod remaneat sensus verborum ex accõmodatiōe vsus. seruetur igitur consuetudo lingue. vt nec vetula i latino. ne deficiat. nec latinus i greco. neque ecõtra. nec ytalicus i galico. et breuiter vnusquisque ambulet i sensu pprio. sed quod medius sit. vide. ā. §. xi°. vbi. s. Tho. videtur dicere ẽtriū huius. Sanos et vocem ibi itelligit quã sunt plures q baptizāt et intēdūt exprimere illos plures. hic nõ. sed itendit exprimere vnū solū cū illo mõ. nota tñ quod i oibus emulādus et sequēdus ē ritus ecclie et sic concorda hoc.

17 ¶ Utrum possit fieri additio vel diminutio. Re. sm. s. Tho. 4. di. 3. q. pª. arº. 2°. q. 3ª. quod quantum ad subtractionē si remoueatur aliqd qd ptineat ad formā nõ ē baptismus. secus si nõ sit de forma. quantum vero ad additionē. duo sunt obseruāda. Pª ē ex parte addentis. quia si adderet itendēs illud eē de forma quasi volēs per hoc nouū ritū adducere constat quod nõ itēdit pferre formā qua vtitur ecclia. et ita nec faceret qd ecclia. quare nõ esset baptismus. secus āt si ex alia cā adderet. vt ex deuotiōe. Scdm ē ex parte eius qd additur. quia si ē corruptiuū forme tūc nõ ē baptismus. si vero nõ. ē baptismus sed quosdā. sic si dicatur i noie pris maioris. et filij minoris. corrūpitur fides quam forma continet. Si āt addatur. et btē Marie. qdā dñt quod nõ ē baptismus. quia ñ fit baptism⁹ i virtute btē Marie. fieret āt si diceret. Et btā Maria adiuuet. puerū istū. vel aliqd hmōi. Alij aūt dicūt et pbabilius quod esset baptismus. pº mō additiōis. quia sm Mgrm. i noie pris. idē ē qd i inuocatiōe. pōt āt i inuocatiōe btē Marie fieri baptismus cū inuocatiōe trinitatis. non quasi ex virtute ei⁹ efficaciā habeat baptism⁹. sicut hz ex virtute trinitatis. sed vt eius itercessio pficiat ad salutē Quidā āt addunt. Tertiū considerādū. dicūt. n. quod si fiat additio i medio vel i princ°. nõ ē baptismus. secus si i fine. sed hoc nullā videtur hre rōem. vñ sm alios qualitercūque fiat additio nõ refert dūmō nõ sit contra formā. et baptizās nõ intēdat mutare ritū baptismi. et dicit. Pa. in. c. §. de bap. quod vbi aliq verba sunt de forma substāli alicuius. omissio viciat totū actum: secus vbi omitterentur q nõ sunt de sba. sed si suppleuerit. sm. c. Pa. debēt postea suppleri. puta calix et similis salis ipositio. vel vnctiones. de cõse. di. 4. mulier. Et sm aliquos si qñ sacerdos baptizat vel alius et anteq cõpleat formā. puta qñ dicit. i noie pris. moritur. dūmmo sacerdos supplet hec. s. Tho. et debet sepeliri i loco sacro. Et. d. Ar. s. qñ ē dubiū quod mutatio viciet. recurrēdū ē ad itētionē baptizantis. et i dubio ē iterum baptizandus cum cōditione: si superuiuat.

18 ¶ Utrum possit fieri iterpositio vel trāspositio. Re. sz. d. s. 4°. vbi. s. imediate. q³. 4ª. quod cū forma verborum consistat i tribus. s. significatiōe. itegritate verborum. et ordie. qdā dixerūt quod quicqd mutetur vel varietur nõ ē baptismus. sed quia forme sacrorum sunt qdā fidei pfessiões. fidē āt nõ pficiunt verba forme nisi rōne sue significatiōis. ideo alij dicūt: quod dūmō seruetur intellectus vel ipliciter vel expliciter et si nõ esset vocū integritas. nec ordo. idē erit baptismus. Sed quantum ad mām et formam dz esse eiusdē signū. Ideo alij dñt. medio mō. quod requirit et significatio plena. et verba integra q sunt de essentia forme. Si aūt ordo vel aliqd circa verba mutetur qd nõ mutet significationē. vel itegritatē verborum. erit baptismus. Si igitur fiat tāta iterruptio quod iterrumpiat itentionē baptizantis. tūc non erit. vna forma et ideo vtraque p se erit iperfecta. nec sufficit ad baptismū sicut si dicatur i noie pris et iterponat longam fabulā et postea dicat. et filij. Si aūt fiat ita parua interruptio. vel verbi nõ corrūpētis formā. vt si dicatur i noie pris oipotentis. aut silētij. aut tussis. vel alicuius hmōi. qd itētionē nõ discōtinuet. tūc erit ab vnitate itentiōis vnitas forme. constat. n. quod continuitas forme nõ ē ex vnitate vel continuitate verborum. cū orō sit quãtitas discōtinua vel discreta. Et dicit. Pe. de pal. quod si fiat tāta iterruptio quod nõ solū itētio actualis sed etiā habitualis. tūc viciat. secus de actuali. q etiā sine interruptiōe vocū interrumpitur frequēter. quia vicēs in/

bito in diuersa rapitur.

19 ¶ Ut[rum] sit nec[essari]a plạtio v[er]boꝝ vocalis. R[espondet]. q[uod] sic. q[uia] sine plạtiõe nullã h[abe]z efficatiã. i. q. a. c. detrahe.

Baptismus. 4°. quo. ad materiã. Querit[ur] v[trum] a aqua sit ꝯueniẽs mã. R[espondet]. h[abe]z. s. Tho. 3ª. q. 66. ar. 3. ⁊. 4. ⁊. 4. sñiaꝝ. di. 3. q. p[rim]a. ar. 3. q[uod] aq̃ simplex. i. q̃ h[abe]z spẽz aque ⁊ ois vera aqua ẽ cõueniẽs mã baptismi. q[uo]d p[ro]bat[ur]. Jo. 3. Nisi q[ui]s renatus fuerit ex aqua. ⁊c. Et hoc factũ est ex institutiõe diuina: multas rões p[er]suasiuas adducat. s. Tho. vbi. s. inter quas est vna. q[uia] est aqua illuminatiua. rõne sue dyaphanitat[is]. ⁊ ablutiua rõne sue humiditat[is]. ⁊ ẽ cõis. ⁊ rep[er]it[ur] quasi i oibus ptibus mũdi. Uñ cũ debeat esse gñealis i oibus ptibus mũdi. ⁊ habeat illuminare. ⁊ purgare. ig[itur]. Et de latere x[rist]i fluxit sãguis ⁊ aqua vera. miraculose: s[ed] sanguis ad redimẽdu[m] aqua v[er]o ad abluendũ. ⁊ hoc determinatũ ẽ p[er] eccẽsiã. c. non vt apponeres. d[e]. bap.

1 ¶ Ut[rum] aqua mixta. puta ex vino. vel oleo. ⁊ aqua. ⁊ similib[us]. sit ꝯueniẽs mã. R[espondet]. h[abe]z. s. Tho. vbi. s. duplex. põt esse mixtio. vna q̃ tollit spẽz sicut qñ p[er] alteratio nẽ trãsit i aliã spẽz puta p[er] putrefactionẽ vel additionẽ alterius liquoris. q[uod] soluat[ur] spẽs aque. sicut si paꝝ aque multo vino admisceat[ur]. Alia ẽ pmixtio q̃ non tollit spẽz aque. vt p[atet] i aqua calida. ⁊ s[ecundu]m sũmã. con fes. melius eẽt si sacerdos faceret fieri aquã calidã tẽperatã. q[uia] paruuli penetrant[ur] frigore. vel qñ addit[ur] aliqd aque q[uo]d vel nõ admisceat[ur]. sicut aliqua solida ponat[ur] i aqua. vel si sit cõmiscibile. sicut aliqd humidũ. tñ est tã parue q̃titatis q[uod] nõ faciat mixtiões. s[ed] in aquã penitus cõuertat[ur]. i aqua ig[itur] p[rim]o mõ pmixta nõ põt fieri baptismus. q[uia] iã nõ ẽ aqua. i aqua aũt 2° põt fieri. vt aũt sciat[ur] qñ sic. vel sic. sit pmixta. sciẽdũ q[uod] sicut diuersitatẽ spẽi i aialib[us] iudicamus ex diuersitate figuraꝝ ita etiã diuersam spẽz i elemẽtis cognoscimus ex diuersitate rari ⁊ dẽsi. ⁊ ideo si fiat tãta alteratio vel pmixtio aque q[uod] recedat[ur] a termio raritatis vel dẽsitatis aque. vel i actu vel i potẽtia. signũ ẽ q[uod] sit spẽs aque mutata ⁊ dico i potẽtia. qñ humor aliq[ui]s nõ cõdensat[ur] ⁊ rare sit. calido. ⁊ frigido sicut aqua cõgelata. s[ed] aliter sicut p[atet] i vino oleo. ⁊ lacte. ⁊ h[uius]mõi. vñ. s. Tho. vbi. s. sic cõcludit. q[uo]d q[uod] in qualz aqua qualitercũq[ue] trãsmutata dũmõ non soluat[ur] spẽs aque põt fieri baptismus. sec[us] si soluat[ur].

2 ¶ Ut[rum] possit fieri i aqua cisterne. R[espondet]. h[abe]z. s. Tho. vbi. s. q[uod] sic. q[uia] diuersitas aquaꝝ q̃ est p[er] loca ⁊ situs est d[iffere]ntia accidẽtalis. ideo nõ imutãt spẽz aque. vñ i qualibet aqua h[uius]mõi. vel maris. vel fluminis. vel cisterne. vel putei. vel fontis. vel stagni. põt fieri. naz dum d[omi]n[u]s tetigit aquã iordanis dedit vim regeneratiuã i tota spẽ aque. Naturalis ĩstrumẽtũ baptismi. nec op[orte]z qñ aliq[ui]s baptizat[ur] i mari q[uod] tota aqua maris sit aq̃ baptismi. sed illa sola que habet aliquem effectum. puta. vel mũdatiua. vel refrigeratiua.

3 ¶ De aqua maris disputat. Pe. de pal. 4. di. 3. q. 3. ar. 2. §. pp[ter] quasdã qualitates. s. amaritudinẽ. salsedinẽ. dulcedinẽ. ⁊ similia. q̃ s[ecundu]m eã nõ videt[ur] posse esse subiectiue i puro elemẽto aque s[ed] i alio cor[por]e mixto ipceptibili a nobis. sicut sunt athomi ⁊ sic nõ videtur esse aqua pura. vñ philosophus s[ecundu]m eũ. dicit. causa salsedinis. q[uod] ẽ magis vapor terreus admixtus. a solis radiis eleuatus. vñ ⁊ i p[ro]fundo maris nõ ẽ salsedo de quo vide aliqd. s. aq̃. prin. S[ed] q[uic]q[ui]d ad p[ro]positũ videt[ur] q[uo]d h[abe]z viã. s. Tho. vbi. s. q[uod] q̃uis sit aliq[ua] mõ alterata ⁊ habeat aliquo[modo] de pmixtiõe alioꝝ de mentoꝝ p[er] atractionẽ solis. ⁊ sic salsa. vel amara. nõ tñ amisit spẽz aque. ⁊ ista accidẽtia sunt subiectiue in elemẽto aque. ⁊ sic est veꝝ ⁊ purũ elemẽtũ h[abe]z substãtiã. nec h[abe]z mixturã alterius sube s[ed] i eo sunt accidẽtia cõia corporibus mixtis ⁊ simplicibus ⁊ si q[ui]s vdet cõtendere q[uod] ea elemẽta que sunt circa nos sint mixta. R[espondet]. s[ecundu]m. Pe. q[uod] x[rist]us istituit talem aquã p[ro] materia. v[idelicet] ex ꝯsuetudine ecclesie.

¶ Ut[rum] lixiuiũ sit conueniẽs materia. R[espondet]. s[ecundu]m. s. Tho. vbi. s. q[uod] sic. vbi dicit. q[ui]dã dicũt q[uod] ãmisit spẽz aque ⁊ sic nõ eẽt. s[ed] h[oc] est falsum. q[uia] sicut aqua trãsiẽs per minereas sulphureas ⁊ terreas cõbustas põt eẽ mã baptismi. ita lixiuiũ nõ. n. differt lixiuiũ ab aliis aq[ui]s nisi i hoc q[uod] p[er] cineres ptrãsiuit. vñ videt[ur] aliter d[icen]d[u]m q[uod] baptismus põt fieri i lixiuio sicut in aq[ui]s sulphureis ⁊ i aliis aq[ui]s q̃ ex terra p[er] quã trãseũt imutant[ur]. 4

¶ Ut[rum] aqua paludũ sit cõueniẽs. R[espondet]. h[abe]z. s. Tho. vbi. s. q[uod] si aqua paludũ eẽt in tñ igrossata q[uod] recederet a vera raritate aque nõ eẽt ꝯueniẽs sicut si eẽt lutũ q[uo]d magis est terra q̃ aqua. alias eẽt ꝯueniẽs. quia adhuc spẽz aque retinet ⁊ nota de luto. q[uod] nõ quedã mixtio terre cũ aq̃ facit lutũ. sicut sit aq̃ fluminis turbida ex permixtiõe terrestrium partium. 5

¶ Ut[rum] brodiũ sit ꝯueniẽs. R[espondet]. h[abe]z. s. Tho. vbi. s. q[uod] ad mixtio vt dictũ est si sit tãta vt mutet spẽz aque nõ erit ꝯueniẽs. alias sic. Admixtio aũt crismatis non soluit spẽm aque sicut nec ẽt aqua decoctionis carniũ aut alioꝝ nisi forte sit facta tãta resolutio corporũ liquatorũ i aqua q[uod] liquor plus habeat de substantia aliena q̃ de aqua. q[uod] ex spissitudine p[er]cipi põt. si tñ ex liquore sic ispissato exprimat[ur] aqua subtilis. sic põt i ea fieri baptismus sicut ⁊ i aqua q̃ exprimitur ex luto. s[ed] in luto baptismus fieri nõ posset vt i. §. p[re]cedẽti. Et nota q[uod] p[ro]hibitũ est vt nõ fiat baptism[us] nisi cũ crismate nouo. s. illius ãni sine necessitate. ⁊ punit[ur] sacerdos q[ui] ꝯtrã facit. d[e] ꝯse. di. 4. c. si q[ui]s. d[e] alio ⁊ eodẽ modo dic. de cõfirmatõe. c. qñ d[e] sẽ. ex. li. vi. 6

¶ Ut[rum] aq̃ rosacea vel alchimica. R[espondet]. s[ecundu]m. s. Tho. vbi. s. q[uod] aqua rosacea est liquor rose resolutus. vñ in ea nõ põt fieri baptismus. ⁊ eadẽ rõne nec i aq[ui]s alchimicis. sicut i vino. nec est eadẽ rõ de aq[ui]s pluuialib[us] q̃ generant[ur] ex maiori pte ex sublimatiõe vaporꝝ resolutoꝝ ex aq[ui]s. Minimũ ãt est ibi de liquoribus corporꝝ mixtoꝝ q[ui] tñ p[er] h[uius]mõi sublimationẽ virtute nãe q̃ fortior est aqua resoluũtur i verã aquã q[uo]d ars fa 7

cere nō pōt. vñ aquā pluuialis nullā ꝓprietatē reti/
net alicuius corporis mixti qđ de aquis rosaceis ⁊
alchimicas dicā nō pōt hec.s.Tho. Idē dicēdū ē ſm
Pe.de pal.de aq̄ resoluta ex nubib⁹ vel ror: vel grā
dine vel glacie sicut de pluuia:cū glacie tñ ⁊ grādi/
ne vel niue fieri nō posset:de aq̄ aūt resoluta ex sale
dicit Angelica q̄ nō videt̄ debita materia nisi per
euaporationē ⁊ exalationē reduceret̄ ad dulcedinē
Aqua vite.cerusia.sudor.vrina.saliua.aq̄ supnatās
cruori q̄ dr̄ freuma ⁊ hmōi nō sunt eiusdē spēi cum
aq̄ ⁊ sic nō faciūt sacm̄ baptismi.puteta ēt ex suba
pisor̄ extracta nō videt̄ aq̄ hec Pe.con. supradicti
q̄si in oībus Pa.m.d.c.nō vt apponeres.

Aptism⁹.5°.q̄ᶜ ad ritū seu q̄ᶜ ad modū bapti
a zādi vt̄ abluēdi vbi q̄rit̄ vt̄ trina imersio sit
d̄ necessitate.ſꝫ.63.s.Tho.3ª.q.66.ar°.7°. q̄
aq̄ q̄ assumit̄ i sacro baptismi ad vsum ablutiōis
corporalis p quā significat̄ interior ablutio peccatorum
pōt fieri p aquā nō solū p modū imersiōis ſꝫ etiā p
modū aspersiōis vel effusionis qđ pꝫ p diuersas cō/
suetudines ⁊ ideo q̄uis tuti⁹ sit baptizare p modū
imersiōis q: hoc hꝫ cōior vsus pōt tñ fieri p aspersio
nē vel effusionē ſm illud Eze.36. Effundā sup vos
aquā mundā:sicut ⁊ btūs Laurēti⁹ legit̄ baptizasse
romanū q ab eo baptizādus vrceū aque attulit:⁊
dr̄ ēt i legēda beati Jacobi q̄ baptizauit Josiā cū
lagena aque i quo cōstat q̄ imergi nō potuit ⁊ hoc
hapuit ꝑpter ꝯsuetudinē vel necessitatē.vel q: adest
magna multitudo baptizādor̄ vt ꝫ actu.2.⁊.3.quā/
doq̄ aūt pōt imineri necessitas ꝑpter paucitatē aq̄
vel ꝑpter debilitatē ministri q nō pōt substētare ba
ptizādū vel pp debilitatē ipsius baptizādi cui posset
iminere periculū mortis ex imersiōe. Et ideo dd̄m q̄
imersio nō ē de necessitate baptismi vñ imersio vel
ablutio vel asꝑsio se hūt p accñs ad bapᵐ ⁊ sic̄ di/
cendū de trina vel vnica imersiōe q: aliq̄n eccl̄ia or
dinauit vt trina aliq̄n vt vnica fieret propter diuer
sos errores.⁊ ideo pōt fieri baptism⁹ ⁊ seruat̄ iuste
rīū siue p vnā siue p tres:peccaret tñ q sine necessita
te nō seruaret ꝯsuetudinē eccl̄ie sue matricis nō me/
tropolitane neq̄ romane:vñ vbi ē ꝯsuetudo asꝑsio/
nis nō tenet̄ imergere etiā si nō sit necessitas.de ꝯsc.
di.4.de trina.

b ❧ Ut̄ p asꝑsionē baptismi figuret̄ sepultura xp̄i.ſꝫ
ꝫ.s.Tho.vbi.s.q̄ i trina imersiōe expꝛsius repsētata
tur figura sepulture xp̄i ⁊ ideo hic modus baptizan
di est cōior ⁊ laudabilior ſꝫ i aliis modis baptizādi
repsentat̄ aliq⁹ mō lꝫ nō ita expꝛsse. Nā ⁊ quocūq̄
mō fiat ablutio corpus hōis vel aliq̄ pars ei⁹:aque
supponit̄.sicut corpus xp̄i fuit positū sub terra vnde
nota q̄ p baptismū hō morit̄ i xp̄o ⁊ sepelit̄ ro.6.q:
p baptismū virtute mortis ⁊ passiōis iesu xp̄i abluū
tur oīa pctā nr̄a ⁊ sic̄ ipse p mortē positus fuit post
mortē sub terra i sepultura ⁊ post resurrectionē ascē
dit ex terra ita hō q̄n imergit̄ ponit̄ sub aq̄ q̄n aūt

eleuat̄ ascēdit ⁊ sit trina vel rōne trinitatꝫ vel q: tri/
bus diebus in sepultura fuit.

❧ Querit̄ q̄n trib⁹ vicib⁹ imergit̄ vt̄ i.pᵃ. imersiōe c
sit baptismus.ſꝫ.ſm.s.Tho.q̄ intentio baptizātis re
q̄rit̄ ad baptismū ⁊ ideo ex intētiōe ministri eē debet
q intēdit vnū bapᵐ dare ⁊ p trinā imersionē efficit̄
vnū baptisma vñ Hie.dicit sup ep̄lam ad phil.licet
ter baptizaret̄.i.imergat̄ pp misteriū trinitatꝫ tamē
vnū baptisma reputat̄. Si vō attēderet ad vnam/
quāq̄ imersionē vnū baptisma dare ad singulas i/
mersiōes repetēs verba forme peccaret q̄ᵐ i se ē plu
res baptizās:vnitas.n.intentiōis in.3.imersiōib⁹ fa/
cit vnitatē baptismi ⁊ ideo q̄n aliq̄s intendit ter im/
mergere pᵃ imersio nō terminat intentionē baptizan
tis ⁊ si intēderet trinā ⁊ in .2ᵃ moriat̄ dānat̄ ⁊ bapti
zās est irregul̄ ſm Pe.de pal.q: videt̄ eē cā mortꝫ.

❧ Ut̄ sit necesse q̄ totū corpus abluat̄ vel imergat̄ d
vel aspergat̄.ſꝫ.ſm.s.Tho.4.di.3.q̄ oēs opatiōes
animales a capite pūn⁹ hūt ⁊ q: baptismus format
aīales habitus ſꝫ diffinitionē Dyo.nō aūt nāles vt̄
vitales ideo si sit caput aspersum aq̄.i totū corpus
asꝑsū reputat̄ sicut etiā iuriste dicunt q̄ vbi caput
hōis iacet reputat̄ ac si totus hō sepultus eēt ibidē
nō sic aūt ē de aliꝭ ptibus vñ q̄uis pctm̄ originale
ꝯ qđ ꝑprie est baptism⁹ ꝯsistat ꝑpue i mēbris ge/
nitalib⁹ tñ in opatiōibus aīalib⁹ ꝯsumat̄ q̄ᵐ ad ra
tiōes culpe ⁊ ideo poti⁹ opꝫ bapᵐ adhiberi circa ca
put si necessitas icūbit vt nō totū corpus possit imer
gi ⁊ nota q̄ ꝑlatio vbor̄ dꝫ fieri simul cū imersiōe
⁊ sufficit ſm Sco.q̄ prolatio verbor̄ incipiat anq̄
ablutio sit finita ⁊ econtra.

❧ Ut̄ aliq̄s possit baptizari i vtero.ſꝫ.q̄ nō.d̄ ꝯse. 4
di.4.c.q i maternis.⁊.ſe. Nat⁹ vō ex vtero si sit pe/
riculū i partu de morte ⁊ caput emisit ex vtero asp/
gi debet ⁊ baptizari a quocūq̄ ⁊ taliter baptizat⁹
cū debita forma nō ē iter̄ baptizādus ex vtero na/
tus q: pfecte ē baptizatus. Si āt emisit manū vt̄ pe/
dē dꝫ nihilominus illa pars aq̄ aspergi cū for̄ bap
tismi ⁊ deo cōmitti q potētiā suā nō alligauit sacra
mētis:⁊ q: talis cōiter nō reputat̄ baptizat⁹ a dec.
ideo natus ē baptizādus cū cōditiōe:si nō es bapti
zatus ⁊c̄.hec.s.Tho.3ª.q.68.⁊ si dicat̄ q̄ q̄n apli
baptizauerūt.3.milia aspergēdo nō est verisimile q̄
oēs i capite tangerent̄. Rūdet.Pe.q̄ diū suppleuit
vel dispēsatio dei fuit tūc i materia sicut i forma q̄n
in noīe xp̄i baptizabāt.cōcor.d.Ar.f.Rosella i ver.
baptism⁹.4°.§.5.videt̄ innuere q̄ Inno.teneat q̄ q̄n
aq̄ tāgit solū manū sit baptizatus:ſꝫ si q̄s bñ ꝯside/
ret dicta Inno.nō aliter intelligit nisi vt dictum est
ſm.s.Tho.Angelica etiā i vō.bapᵒ.4°.§.2°. dicit q̄
cōius tenet̄ q̄ qualitercūq̄ tangat est baptizatus ⁊
nihil allegat vñ securius est tenere vt dicit.s.Tho.⁊
Pe.⁊ Ar.f.ꝯcor.etiā Pil. Et subiūgit.s.Tho.q̄ ni/
hil periculi accidit si ad maiorē cautelā baptizet̄
sub hac forma.si nō es baptizatus ego te baptizo ⁊

ß appareret vel exiret cum pelle secundina debet etiam
sic baptizari.

5 ¶ Nota secundum s. Tho. vbi. s. s. 5°. pre q mulier viua nul
lo mó dz scindi vt puer qué hz i vétre baptizet etiã
si cóstaret ipm esse moriturum alias sine baptismo. Si
vero mater esset dánata ad morté dz differri executio
vsq ad partú.ff. de pena.l.pregnát.sz nec ét matré
sic dánatá lz occidere vt puer viuus sic abstrahatur
ex vtero cú timet ne differédo vsq ad partú moria
tur.sz mortua pregnáte nó dz sepeliri quousq puer
extrahat sicut accidit de Julio cesare.concor. Pe. de
pal. et. D. Ar. flo. postq át defuncta é dz scindi.ff. de
inoffi.testa.l.posthumus. Et i. 4°. art. Nó sunt facié/
da mala vt veniát bona.ro.5. et ió potius dz pmittere
perire infanté: q ipse pereat homicidij crimé: i ma/
tre cómittés.

6 ¶ Quid de puero qué qs portabat ad baptismú et
vidés eú propinquú morti proicit in fluuiú de ponte
vel in puteú dicés formá et itendés baptizare vtrum sit
baptizatus. R. sz Pe. de pal. 4. di. 6. q. p°. arti°. 2°. q
nó credit ipm esse baptizatú q: lz ibi fuerit vera ité/
tio et vera forma et ét vera mã remota.s. aq nó tñ
fuit mã pppinqua.s. ablutio a baptizáte vñ si ptigat
puerz euadere nó erit baptizatus. pcor. Angelica ß.
baps. 4. pnn. post aure. et sic pz qd dicendum ad id qd dicit
Pa. i. c. nó vt apponeres. de bap. vbi adducit qdaz
friuola. oz. n. q baptizás attigat aliquo baptizatú.

7 ¶ Sz qd qñ aliqs nó petés attingere aquá manu de
ponte vel de ore putei. si puerz in canistro cuz corda
dimittat et eú sic imergat et eleuet cú forma baptis/
mi et iténóe. R. q sm. Pe. est baptizatus q: q bap/
tizás imediate tágat puerz qué baptizat nó é de es/
sentia baptismi i illo. n. casu est imersio ordinata ex
iténtióe baptizátis ad eleuationé ex aq: qd pz q: de/
ponés tz cú quousq eleuet qd nó fuit i casu precedén
hec Pe. et subiúgit q i tali necessitate deberet depo/
nere vestes in aquá et trahere et de illis educ. is. aq
exprimi et ex illa baptizari.

8 ¶ Utrum requirant solénitates sz psuetudiné ecclarz. R.
sz cóiter doc. q nó de necessitate sz de cógruo ita q
si dimitteret sine necessitate peccaret mortalr. et sm
Pa. i. d. c. nó vt: debét suppleri si superuiuat. nec adul
tus pót pstituere procuratoré q respondeat p eo sicut
fit p paruulis. de cóse. di. 4. nó p paruulis.

9 ¶ Quid faciédú de eo de quo dubitat vtrum sit bapti/
zatus. R. si dubiú é iuris vt puta q: doc. diuersa opi
nant puta si est baptizatus i noie xpi. sed si é dubiú
facti pbabile de his q sunt de essentia. puta repit in
nemore et dubitat etc. túc sic est baptizádus. Si tu n
es baptizatus ego te baptizo i noie patris etc. Ex alio
aút dubio nó dz qs de nouo baptizari. hec s. Tho.
4. di. 6. ar°. ß. q°. p°. vbi ét subiúgit q nullo mó debet
iterari tú q: petm originale p qd dat nó iterat tum
q: pfigurat morti xpi q nó iterat tú q: carater sem
per durat tú q: p ipm delet ois culpa ideo fieret p/
diuiores ad peccádú tú q: é qdá gñratio q solú sit
semel Bar. not. in. l. p°. C. ne sac. bap. reit. q de iure po
test reiterari qñ qs i periculo fuit baptizatus cú hac
pditióe si nó es baptizatus etc. p videt esse tex. i. c. de
qbus de baptis. vbi dicit casus litteralis si pbabilit
dubitat pót sic baptizari alias secus sz nó semp du/
bitat qñ in piculo baptizat igi et. d. Ar. flo. 3°. ti°. 14
c. 13. circa fi. dicit post Pe. de pal. q si oia q de suba
sunt pcurrerút lz cetera q sunt de solénitate defuerút
puta q: vetula verba vere et bñ protulit cú aq etc. nullo
mó est amplius baptizádus nec simplr nec sub pdi
tióe sz caute supplendú qd dimissum: posset saluari
dictú Bar. qñ esset pbabile dubiú.

¶ Querit qd significét sacralia q fiút in baptismo. x
R. sm Pe. de pal. q quattuor sunt sacralia q fiát ante
baptismú. q hoc mó significát: exufflatio et isflatio. si/
gnificát spús mali expulsioné et boni itroductionem
Salis imissio: gráz et sapiaz et a peccatorz putredi/
ne pseruatio: Saliue ptactus ad aures et nares: sé/
suú spúaliú appertioné: vnctio olei i pectore et inter
scapulas. legis dei amoré et deuotaz subiectionem.
Tria quoq alia fiát post bapm. s. crisma° i vertice q si
gnat xpi gráz i mente. ipositio cere que signat fidei
et morú charitaté. vestis cádida. q signat inocentie
restitutioné. et pót pánus quo ligant frontes pfirma
torz seu vestis q ponit i capite baptizati iterata su/
mi ad idem officium. de conse. di. 4. si quis voluerit
tam i tex. q in glo.

¶ Querit vtrum ritus quo vtit ecclia i baptizádo sit p xi
ueniés. R. sm. s. Tho. 3°. q. 66. ar°. x. q i sacro bap/
tismi aliqd agit q est de necessitate sacri et aliquid
qd est de solénitate. de necessitate qdé sacri est forma
q designat principalé cáz sacri et minister q est cã in
strumétalis et vsus materie. s. ablutio i aqua q desi/
gnat principalé sacri effectuz cetera vero oia ptinent
ad solénitaté q quidé adhibent sacro propter tria. p°
qdé ad excitádá deuotioné fideliú et reuerétiá ad sa
cramétú si. n. simplr fieret ablutio sine solénitate de
facili ab aliqbus extimat qsi qdá cóis ablutio. 2°.
fit ad fideliú instructioné. simplices. n. q lris nó eru/
diunt opz erudire p aliq sensibilia signa puta p pi/
cturas et aliq hmói et p húc modú p ea que i sacro
agunt vel instruunt vel solicitant ad qrendú de his
q p hmói sésibilia signant et ideo q: preter principa/
lem effectú sacri opz qdá alia scire circa bapm pueni
ens fuit vt etiá qbusdá exterioribus signis repñtata
rent. 3°. q: p orónes et bñdictióes et alia hmói vis de
monú cohibet ab impedimeto sacralis effectus.

¶ Utrum solénitas baptismi debeat fieri i penthecoste 12
etc. R. sm. s. Tho. vbi. s. q solénius baps agit i eccle
sia i vigilijs pasce qñ fit cómemoratio dñice sepultu
re et resurrectióis eiusdé propter qd dñs post resurre/
tioné preceptú de bap° discipulis dedit vt habet Mat.
vlti. et in vigilijs penthecostes qñ icipit celebrari so/
lénitas. s. s. Uñ et apud legunt ipso die. quo s. s. accepe

uiit.5.mulia baptizans ⁊ alibi dicat idē.doc. In bap tismo duo ꝯsiderant̄.s.subā sacri ⁊ solēnitas:q̄ꝫ ad p̄m nō est aliq̄d tp̄s determinatū imo quolibet die ⁊ q̄lꝫ hora baptism⁹ celebrari pt̄:sꝫ solēnis celebratio baptismi i ecctia hꝫ tp̄s deputatū.s. duplex. sabba/ tū vt ō. Et notādū q̄ ⁊ si sūt pueri sūt statī baptizā di intellige fm ꝯsuetudinē ꝓꝑie ecctie tū pp pericu lū mortꝭ de ꝯse.di.4°c.venerabilis.tū ēt q̄ demones nō tm̄ p̄nt sup eū sꝫ Hyo.vlt.c.ede.ꝰc.vn̄ n̄ vr ex cusari a pc̄to illi q tm̄ differūt baptismū paruulorꝫ: nec videt̄ euadere penā q tales pueros baptizāt in domo nō seruata debita solēnitate q̄n nulla subest necessitas sꝫ solū faciūt ꝓpter expectationē ꝯpatrū aut ꝓpter maiorē pompā hec.n.nō videt̄ cā sufficiens.nec illi efficiunt̄ cōpatres q postea tenēt in illa solēnitate eo q̄ vere iā esset baptizatus. Si ꝟo sunt adulti sic nisi imineat periculū mortis p.8.mēses ca thecizati.i.istructi de quo.j.§.se.inter cathecuminos dꝫ teneri ⁊ istrui i fide vel tp̄e arbitrario.⁊ sic itelli/ ge.c.iudei ⁊ se.de ꝯse.di.4. Si vero iminet periculū mortꝭ statim sunt baptizādi fide eis exposita de ꝯse. di.4.ne qd absit. Et tp̄s ꝓꝑiū taliū adultorꝫ q non est i periculo mortꝭ est pasca ⁊ penthecostes de cōse. di.4.de cathecuminis.⁊.d.c.venerabilis. Et alibi.s. 3°.art.s.Tho. Si pueri sunt baptizādi nō est differē dū bap̄ p̄.q̄dē q̄ nō expectat̄ i eis maior instructio vel plenior ꝯuersio.2°.ꝓpter periculū mortis q̄ non pōt eis alio mō subueniri nisi p bap̄m secus ē d̄ adul tis vt ꝓbet̄ vtꝝ vere veniāt.2°.vt instruant̄.3°. ꝓ re/ uerētia sacri ideo in duab⁹ festiuitatib⁹ vt.ō.si tam̄ sunt istructi vel īfirmi dꝫ accelerari.

13 ¶ Querit̄ vtrum cathecismus debeat p̄cedere bap̄m.R. fm.s.Tho.4.di.6.q.2.ar°.2°.q̄ q̄dā sunt fidei rudi/ mēta ad q̄ credēda explicite oēs tenent̄ sicut ē fides trinitatꝭ icarnatiōis ⁊ passiōis ⁊ diuini iudicij ⁊ ꝓ/ uidētie dei de factis hoiuꝫ ⁊ talis istructio catheci/ smus dr̄.⁊ debet p̄cedere bapm Mat.vlt°.docete oēs gētes baptizātes ⁊c̄.dr̄.n.cathecismus q̄dā disposi/ tio ad bap̄m ⁊ i adultis debēt eē istructi vt p se respō deāt ⁊ xp̄ianā religionē ꝓfitcant̄ i puero ꝟo fit in/ structio ⁊ rn̄sio p antidochū cui ꝓponit̄ istruendus .s.p patrinū q obligat se ad illū instruēdū moderno tp̄e nō ē piculosum q̄ instruit̄ p parētes ⁊ p eos cuꝫ q̄bus ꝯuersat̄.secus erat i p̄ai° fidei:p̄cedit exorciza tio ad expellēdos demones a baptizādo ⁊ ista sꝫ.s. Tho.si fuerūt dimissa debēt suppleri q̄ addit̄ aliq̄ cohibitio demonis vide ꝟ.cathecismus ⁊.ꝟ.exorci/ smus p totū ⁊ ꝟ.impedimētum.6. p̄ai.

14 ¶ Utrum sit necesse q̄ sit aliq̄s leuās vel tenēs. R.sꝫ.s. Tho.3°.q.67.ar°.7°.q̄ q̄uis i necessitate vnus solus possit baptizare reqrit̄ tm̄ ad bn̄ eē q̄ sit aliq̄s leuās eo q̄ paruuli ⁊ de nouo veniētes ad fidē idigēt in/ structore ⁊ adiutore i sp̄ūalibus ad q̄d tenet̄ leuās fm Aug.in quodā sermone pascali ⁊ tenet̄ ad ha/ bēdā curā de ipso baptizato si necessitas imineret sic eo tp̄e ⁊ loco vbi baptizati inter ifideles nutriūt̄ sꝫ vbi nutriunt̄ inter catholicos xp̄ianos satis p̄nt ab hac cura excusari p̄sumēdo q̄ a suis parētibus dili gēter istruant̄ si tn̄ sentirēt ꝯ̄riū tenerent̄ sꝫ suū mo dū saluti sp̄ritualiū filiorꝫ curā impēdere ⁊ q̄n erat necessitas reqrebat̄ hō doctus ad leuādū fm Hyo. secus nūc ⁊ q̄uis nō baptizatus possit baptizare nō tn̄ pōt leuare baptizatū sic fuit declaratū i concilio magontino q̄ p̄sona baptizās est de necessitate nō aūt leuās nec pōt mater vel pater carnalis leuare ⁊ ne sit ꝯfusio discipline dꝫ esse vnus leuās principalis alij p̄nt esse coadiutores. Abbas siue religiosus non debēt tenere ad bap̄m de ꝯse.di.4.nō lꝫ.d p̄.⁊.16.q.1. placuit el.2°.tn̄ si tenēt sunt cōpatres vn⁹ solus dꝫ te nere de ꝯse.di.4.c.de cathecismo.⁊.c. non plures sꝫ de consuetudine nō seruatur.

Aptism⁹.6°.de ministro q̄s sit.R.sꝫ.s.Tho.
b 3°.q.67.ar°.p̄.2°.3°.4.⁊.5°.q̄ proprius ⁊ ordi narius minister est sacerdos parrochialis:n⁹ alius dꝫ sine necessitate nisi vices eius gerendo. vel ep̄i. Ep̄s tn̄ ꝓꝑius pōt baptizare p excellētiā:tn̄ or/ dinarie p̄tinet ad ꝓꝑiū parrochianū.q etiā potest p̄nte ep̄o baptizare:⁊ nō sacerdos baptizās.sine ne cessitate:est irregul̄.c.p̄.de cle.nō or.mi. i necessitate ꝟo pōt.⁊ debet q̄lꝫ hō viator sacē.⁊ potetis dicere verba:q̄ faciūt formā baptismi:de q̄.ō.c.3°.⁊ si faci ant sine necessitate est factū.sꝫ peccāt.solēnitatē ve/ ro q̄ fit i bap°:nemo dꝫ p̄sumere.nisi ꝓꝑi⁹ sacerdos vel ep̄s:siue i necessitate siue extra. Nota tn̄ q̄ p̄nte ꝓꝑio sacerdote etiā iminēte necessitate:nullus ali⁹ dꝫ baptizare:silr̄ p̄nte sacerdote.nō sacerdos.nō dꝫ baptizare.⁊ p̄nte dyacono.nō dyaconus.nō dꝫ ba ptizare:⁊ p̄nte subdyacono.nō subdyacon⁹.non dꝫ p̄sumere:⁊ p̄nte clerico:nō clericus nō debet. ⁊ p̄nte fideli:nō fidelis nō dꝫ:⁊ p̄nte masculo: femina non debet.⁊ oia intelligēda sunt:q̄n ille cui incūbit vult. scit.⁊ pōt.alias succedēs dꝫ supplere.fm ordinē di/ ctū.hec ꝓbant̄ p.s.Tho.vbi.ō.⁊ de ꝯse.di.4.c.i ne/ cessitate ⁊.c.a quodā iudeo.⁊ multis alijs.c. In istis etiā oibus itellige q̄ habeāt intētionē baptizādi. ⁊ seruēt formā ecctie. Un̄ si etiā nō credat sacrm. nec aliqd sp̄ūale ibi fieri.dūmō i genere.itēdat facere id q̄d facit ecctia.baptismus est. Et nullus seipm bapti zare pōt.c.debitū.de bap. Et subiūgit.s.Tho.in.4. di.5.q̄ Inno.3.i quadā decr̄.dicit.q̄ iudeus q seipꝫ in aquā imersit.dicēs.ego baptizo me.i noie patris ⁊c̄.si decessisset ad patriā euolasset.intelligēdū ē ꝓ/ pter vim contritiōis ⁊ deuotionis ex cui⁹ magnitu/ dine.hic procedere videbatur.

¶ Utrum plures possint simul baptizare.R.sꝫ.s.Tho. 3°.q.67.ar°.6.postq̄ȝ recitauit opiniones ⁊ rationes eaꝝ.ait.Cōsiderādū est q̄ ex tali forma:nos te ba/ ptizamus:exp̄mit̄ talis itentio.q̄ plures ꝯueniant ad vnū bap̄m ꝯferendū.q̄d q̄dē videt̄ esse ꝯ rōnē mi nisteriū.hō.n.nō baptizat.nisi vt minister xp̄i:⁊ vi/

tes eius gerēs. Unī sicut vnus est rpectiua opꝫ eē vnū
ministrū: q xpꝫ repñtat. ꝓpter qḋ signāter aposto
lus dicit ad ephe. 4. vnus dñs/ vna fides/ vnū bap/
tisma. ꝛ ideo ꝯria intētio videt̄ excludere baptismi
sacm̄. Si ꝟo vterqꝫ diceret. ego te baptizo ꝛc̄. vter
qꝫ exprimeret suā intētionē: quasi ipse singulariter
bapᵐ ꝯferrēt. qḋ posset cōtingere i eo casu i quo cōtē/
tiōse. vterqꝫ aliquē aliquo mō baptizare conaretur
ꝛ tunc manifestuꝫ est ꝙ ille. q prius verba ꝓferret.
daret baptismi sacm̄. alius vero q̄ꝫcūqꝫ ius bapti/
zādi haberet nihil faceret. ꝛ si verba ꝓnūtiare ꝓsu/
meret: esset puniēdus: tāqꝫ rebaptizator. Si āt oīno
ambo simul ꝟba ꝓferrent ꝛ hoiem immergerent: aut
aspgerent: essēt puniēdi de inordinato mō baptizā/
di: ꝛ nō de iteratiōe baptismi. q: vterqꝫ intēderet nō
baptizatū baptizare. ꝛ vterqꝫ qꝫᵐ est i se baptizaret
nec traderēt aliud ꝛ aliud sacm̄: sꝫ xps q ē vnus in
terius baptizās: vnū sacm̄ p vtrūqꝫ ꝯfert. Nec ē si/
milis rō de baptizāte ꝛ baptizato. q: xps q princi/
paliter baptizat: est vnus: sꝫ multi p bapᵐ efficiunt̄
vnū in xᵒ. cōcor. Sco. ꝛ Angelica. Ric. vero ꝛ Bon.
ven. ꝛ Pe. de pal. quē seqtur Rosella: tenēt opposi/
tū dicētes. ꝙ dū dicūt nos: nō mutāt sensū. sꝫ modū:
q est traditus ab eccīa. ꝛ dū dicūt nos: intēdūt ego
ꝛ ille te baptizamus. sꝫ hoc ē expsse ꝯ expositionē. s.
Tho. q fundat se sup auctē Pauli. ꝛ cōiter dicunt
doc. ꝙ hoc ꝟ. baptizo ē ḋ forma. ꝛ isto mō exponit
Rosella. Pe. vero de pal. dicit. ꝙ nō mutat̄ sensus.
sꝫ qñ dicit nos: idē est qḋ ego: sm modū quorūdaꝫ.
sꝫ isto modo intelligēdo: nō est ꝯ. s. Tho. nā ipse. s.
Tho. facit vim in hoc: ꝙ sunt plures baptizātes. qḋ
non est in proposito de quo supra ver. baptismus. 3.
§. xi. ꝛ 16.

2 ¶ Utꝝ mali ministri ꝯferāt sacm̄ ꝛ rē sacri. R. sm.
s. Tho. 4. di. 5. q. 2ᵃ. 2ᵉ. ꝙ sic. q: bonitas ministri non
est de substātia sacri. Illa. n. q̄ sunt de suba: sunt ve/
ra ꝛ certa: sꝫ bonitas nō est cognita. ꝛ cū sit agēs i/
instrumētale: xps vero principale: nō reqrit̄ ꝙ gfa
sit i ministro: q̄ꝫuis causet illā in baptizato. ꝛ non ē
ꝓprie q mundat. sꝫ xps. Et causat̄ caracter ꝛ gratia
ex ope opato: ꝛ nō solū ex opere opante. de quo ꝟ.
sacm̄. §. ꝑ. Et effectus principalis ꝛ p se est equalit̄
a bono ꝛ malo. peccat tñ minister ex[?]is i pctō mor/
tali: si solēniter vel sine necessitate baptizet. nec est p/
plex⁹ qñ sibi ex officio incūbit: q: pōt ꝯteri ꝛ postea
baptizare. nec aliqs debet accipe baptismū: a p[?]so
ab eccīa sine necessitate alias peccat: si vero non sit
precisus: pōt recipere sine peccato. dūmodo sciēꝫ nō
3 cōmunicat. in peccato. i. non inducat ad baptizan/
dum. hec. s. Tho.

¶ Utᵐ aliqs possit emere aquā ad hoc vt baptizet̄.
R. sm. s. Tho. 4. di. 5. q. 2ᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qᵉ. 5ᵉ. ad. 2ᵐ. ꝙ aut
ille q baptizādus est. est adultus: aut nō. si est adul/
tus sufficit ei petere bapᵐ ad salutē q baptizat̄ bap⁹
flamīnis. nec debet ꝓpter hoc symoniā cōmittere. si
aūt sit puer. tūc potius debet ipsemet puer baptiza/
reqꝫ precīū sacerdoti ꝓ baptismo symoniace dare.
ꝛ tñ licitū est ei aquā emere: si alias hre non posset.
q: aqua nō est sacm̄. Qḋ ꝛ si sit sanctificata si opa
tur ad bapᵐ de necessitate eius emit quasi sanctifica
ta: sꝫ quasi aqua nō emit aquā sanctificatā sꝫ aquā.
Quidā vero dicūt. ꝙ pōt preciū dare: q: hoc ñ symo/
niā cōmittere sꝫ redimere vexationē suā: sꝫ pᵐ mihi⁹
videt̄. hec. s. Tho. Nā hic nō igerit̄ aliqua vexatio
sꝫ sacri negatio: nisi symoniace ꝛc̄. nec pōt qs redi/
mere vexationē illius cuius nō est i possessiōe. ꝟ. sy/
monia. §. 26. ꝛ ibidē. §. 28. habes diffusiue vtᵐ liceat
dari pecunia infideli vt baptizetur. ꝛ ibidem. §. 27. 4
vtrum pro baptismo liceat dare.

¶ Utꝝ demones possint baptizare. R. sm. s. Tho.
vbi. s. ꝙ nō. ꝑ. q: dispensatio sacri est cōmissa hoi q
assimulat̄ xpo in nā assumpta. Scd̄o q: nō eēt cre
dendū ꝙ tñ bonū vellet facere. de angelo aūt bono:
q̄ꝫuis nō sit sibi cōmissum ministeriū: ꝛ sitr i necessi
tate nō adsint nobis ad nutū: tñ si facerēt: ꝛ esset cer
tū ꝙ sunt boni angeli: ꝓsupponeret̄ ꝙ deus sibi cō/ 5
misisset. q nō alligauit potentiam suā sacramētis.

¶ Utᵐ reqrat̄ intētio in baptizāte. R. hꝫ. s. Tho. 4.
di. 6. q. pᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qᵉ. pᵉ. ꝙ sic. s. vt viuat māꝫ cū forma
ꝛ suū ministeriū ad vtrūqꝫ: ꝛ totū hoc ad sacri col/
lationē. ꝛ sic tā i hoc q̄ꝫ in aliis sacris reqrit̄ itentio
ministri cū debita mā ꝛ forma: nō ad effectuꝫ sacri
ꝯferendū sed ad sacri pceptionē. qñ. n. aliq̄ diuersa 6
ad vnū effectū cōcurrūt: necesse ē vt p aliqd vniant̄.

¶ Utᵐ reqrat̄ actualis attētio. R. sm. s. Tho. vbi. s.
ꝙ q̄ꝫuis minister sacri debeat niti ad custodiēdum
cor suū qꝫᵐ pōt: vt maxime i verbis sacralis forme i
tentionē habeat actualē: q: tñ cogitatio est valde.
labilis: etiā si tunc nō adsit actualis itētio: qñ verba 7
ꝓfert. dūmō prius intēdit: valet.

¶ Utꝝ ebrius/ vel furiosus/ vel alius carēs iudicio
rōis/ possit baptizare. R. ꝙ qñ actualr̄ nō hꝫ ꝓpriū
iudiciū: tūc nō pōt baptizare. q: nec habet nec potest
hre ꝓpriā itentionē: qñ āt est i suo iudicio: puta qa
hꝫ lucida interualla vel caret ebrietate: tūc pōt bapti
zare. vñ. s. Tho. vbi. s. ad 2ᵐ. ait. q̄ꝫuis actu ebrius i
tentionē hre nō possit: tñ ebriosus pōt esse non actu 8
ebrius ꝛ itētionē baptizādi hñs. baptizare.

¶ Utᵐ baptizās ex ludo det bapᵐ. R. hꝫ. s. Tho. vbi
s. in expositiōe lre. ꝙ ludus aliqñ excludit itentionē:
ꝛ aliqñ nō: cū. n. ludo fieri dicant̄ q̄ pter intentionē
alicuius vtilitat̄ fiunt ad solā delectationē: ludus ba
ptizantiū pōt excludere intētionē: respectu vtriusqꝫ
effectus: ablutiōis. s. sacri collatiōis: ꝛ rei sacri. ꝛ tūc
nō intēdit facere qḋ facit eccīa in collatiōe sacri: ꝛ
ita talis ludus euacuat intētionē q̄ reqrit̄ in sacris.
vel pōt excludere tñ scd̄ā vtilitatē: vt. s. velit ḋ hoc
ludū suū facere ex eo ꝙ baptismi sacm̄ cōferat: non
ꝓpter sanctificationē baptizādi hoc faciens: ꝛ tunc
manet intētio. q̄ sufficit ad bapᵐ. ꝛ isto mō Albanꝰ

sius vt dici ꝯsuꝫ ludēdo.simulās se epm:baptizauit quosdā:ꝛ iudicatū est ab Alexādro epo ꝙ nō essent rebaptizādi.q꞉ iuentū ē ꝙ hūit itētionē baptizādi.

9 ¶ Videt ꝙ nullus possit esse securus de se ꝙ sit baptizatus.q꞉ nullus pōt scire ꝙ baptizās habuerit itētionē ab hoc.R.s.Tho.vbi.s.ꝙ ad hoc. Rñdetur dupl'r sm diuersas opiniōes.qdā.n.dicūt ꝙ si desit mētalis itentio i baptizāte:nō ꝯfert sacm.tñ i adulto supplet fides ꝛ deuotio effectū baptismi:vt piculū ex hoc baptizato q ignorat intentionē baptizantis nullū ꝓueniat.si aūt sit puer:credit pie ꝙ summus sacerdos.s.deus.defectū suppleat ꝛ salutē ei ꝯferat.si tñ nō facit.nō iniuste facit.sicut nec in illo q sacro si subicit. Alij dicūt.ꝙ in baptismo ꝛ in alijs sacris q hūt in forma actū exercitū:nō reqrit mentalis intētio:sed sufficit expssio itentiōis p verba ab eccīa instituta.ꝛ ideo si forma seruat.nec aliqd exterius sit ꝙ intētionē ꝯriā exprimat:baptizatus est.nō.n.sicut ca i sacris necessitatis.s.bap° ꝛ qbusdā alijs: act⁹ baptizantis tā solēnis expssius est ad itētionē exprssiōis. hec.s.Tho. Et sic pie credēdū videt ꝙ de⁹ suppleat.

x ¶ Utrū reqrat recta itētio i baptizāte.R.ħz.s.Tho. vbi.s.ꝙ rectū est cuius mediū nō exit ab extremis: sacm aūt est quo mediāte acqrit effectus baptismi in aia baptizati.Vñ tunc est recta itentio qñ baptizās ordinat sacꝫ ad effectū saci q est salus.si ergo intētio adsit in baptizāte.q꞉ intendit sacm ꝯferre sꝫ desit rectitudo q꞉ ordinat sacm ad finē indebitū. nō ꝓpter hoc in recipiēte ipedit pceptio saci.q꞉ ad hoc sert intētio baptizātis:nec mūdatio impeditur interior q est gra: q꞉ mundatio interior:a ministro saci non est:Vñ eius intentio ad hoc nihil facit:si aūt i baptizato sit intētio pcipiēdi sacm.sꝫ desit rectitudo intentiōis.recipit qdē qd intendit sacm.sed nō rē saci:q꞉ obicē p prauā itētione.s.s. ponit hec. 4ᵗ. Et dicit ibidē ꝙ eccīa itendit duo.s.sacm iterius ꝛ grām:ꝛ sic q intendit dare sacꝫ itendit facere id qd ecclesia ꝑ intēdit.si 2º habeat rectā itētionē.intēdit ēt.2ᵐ.qd itēdit eccīa:cōcor.Pa.i.c.si.de bap.

xi ¶ Querit vtrū reqrat fides in baptizante.R. sm.s. Tho.4.di.6.q.1.ar°.3.ꝙ dūmodo hereticus vel quicūqꝫ infidelis debitā formā seruet ꝛ intentionē baptizādi habeat.verꝫ sacm cōfert:q꞉ baptismus nō hꝫ efficaciā ex merito baptizātis.sed ex merito xpi.qui opat in baptizato p fidē propriā in adultis : vel p fidē eccīe i pueris:ꝛ si qs arguat ꝙ ex quo non credunt bapᵐ aliqd esse.ergo nō intēdunt baptizare. nō valet qdē:q꞉ sicut dicit idē.s.Tho.ibidē q̄uis ille q nō credit bapᵐ aliqd esse nō intendat vel nō credat. dū baptizat conferre sacm:tñ intendit facere qñqꝫ qd facit eccīa.ꝛ si illud reputet nihil esse:ꝛ q꞉ eccīa aliqd facit ideo ex ꝯsequēti ꝛ iplicite itēdit aliqd facere.q̄uis nō explicite:ꝛ q̄uis nō sit mēbrū eccīe tñ tñqꝫ seruat morē eccīe bapᵐ confert.

12 ¶ Quid si qs credat baptizare petrū ꝛ baptizet bertā.R.sm.s.Tho.4.di.30.q.pᵃ.arᵒ.ꝑ.ad.3ᵐ.ꝙ est baptizata berta:q꞉ caracter baptismal' nō causat ex itētiōe baptizātis directe:sed ex elemēto mālr exterius adhibito:intentio aūt opat solū vt dirigēs elemētū mālr.ad effectū ꝓpriū:ꝛ ex hoc pꝫ esse falsū qd dicit Rosella .bap.3.§.x.vbi dicit cōtrarium.

¶ Quid faciet sacerdos qñ nascit monstrū. R.sm. s.Tho.in.q.l.ꝙ aut est certū esse duas aias rōnales: puta sunt duo colla vel duo capita ꝛ duo pectora: tunc.n.videnf esse duo corda.ꝛ sic sunt baptizandi vt duo:ꝛ q̄uis ꝑsumat ꝙ possint plures.simul baptizari:tñ melius est ꝛ tutius vt sigulatim baptizent. 13
Si vero dubiū est vtrū sint due anime.tūc ꝑ baptizetur vnus.de īde baptizet alius cū cōditiōe: si nō es baptizatus ꝛc.ꝛ caueat ne baptizet intētiōe vaga. sed determinet se ad vnum.

Abtismus.7ᵒ. De his q baptizant. Et ꝑ qrit
b tur vtrū oēs teneant recipere bapᵐ.R. sm.s.
Tho.3ᵃ.q.68.arᵒ.ꝑ.ꝙ sic:vbi sic ꝯcludit.Vñ manifestuꝫ est.ꝙ oēs ad bapᵐ tenent.ꝛ sine eo non pōt esse salus hoib⁹ ꝛ nunqꝫ.hoēs potuerūt saluari nisi fierēt mēbrum xpi:q꞉ vt dr act.4.non est aliud nomē datū hoibus i quo oporteat nos saluos fieri ꝛ nunc p bapᵐ incorporat xpo:gal.3.qcunqꝫ in xpo baptizati estis xpm induistis vñ Jo.3. Nisi qs renatus fuerit ex aqua ꝛ.s.s.nō pōt ꝛc.ꝛ i.li.de eccīasticis dog.dr. Baptizatis tñ iter credimus eē salutis intellige vel re vel voto.ita ꝙ nullus pōt saluari nisi vel habeat ꝓpositū recipiēdi ꝛ tunc habet bapᵐ flaminis vel pñie qd idē est.vel occidit p xpo. ꝛ sic habet bapᵐ sanguinis:vel actu baptizat bap° aque Et sic nō pōt esse salus hoi nisi saltē in voluntate habeat bapᵐ q voluntas apud deū p facto reputatur: Vide .absolo.ꝑ.§.ꝑ.ꝛ.xi.

¶ Utrū sanctificati i vtero indigeāt baptizari.R.ħz. s.Tho.vbi.s.ꝙ sic.vbi dicit ꝙ illi q sancti sunt i vtero ꝯsequunt qdē gratiā emūdātē a pctō originali. nō tñ ex hoc ipso ꝯsequunt caractere.quo xpo figurant.ꝛ ꝓpter hoc.si nūc aliq sanctificarent in vtero necesse est eos baptizari:vt p susceptionē caracteris. alijs mēbris xpi ꝯforment. 2

¶ Utrū peccatores sint baptizandi.R.ħz.s.Tho.vbi s.ꝙ aliqs pōt dici peccator.dupl'r. Uno mō ꝓpter maculā ꝛ reatū pteritū ꝛ sic peccatores sunt baptizādi:q꞉ est ad hoc specialr istitutū Alio mō ex voluntate peccādi ꝛ proposito psistēdi in peccato:ꝛ sic peccatoribus nō est sacm baptismi ꝯferēdū q꞉ non possunt incorporari xpo.Secūdo q꞉ nō posset pertingere ad finem baptismi.ꝛ sic esset frustra.ꝛ esset falsitas in eo.Vñ manifestū est ꝙ talibus sacm baptismi non est ꝯferendū:si tñ ꝯferat recipit caracterē ceteris concurrentibus.j.§.6. 3

¶ Utrū peccatorib⁹ baptizatis sit imponēda aliqua satisfactio.R.sm.s.Tho.3ᵃ.q.68.arᵒ.5ᵒ.ꝙ hō per bapᵐ incorporat ipsi morti xpi:manifestū est autē 4

q morte xpi satisfactoria fuit sufficiẽter p peccatis nõ solũ nostris sz ẽt totius mũdi: vt dr. i. Jo. 2°. Et ideo ei q baptizat p quibuscũqz peccatis nõ est aliq̃ satisfactio iniũgenda: hoc. n. esset iniuriã facere passioni et morti xpi. quasi ipsa nõ esset sufficiẽs ad plenariam satisfactionẽ p peccatis baptizãdorum: Ex quo. n. baptizatus ẽ incorporatus ipsi corpori xpi. est factus mẽbrũ xpi: sz vnũ mẽbrũ põt satisfacere p alio. igr xps satisfaciat p baptizato. Uñ Isa. 53. dr. vere langores nr̃os ipse tulit. et do. nr̃os. ipse por.

4 ¶ Ut̃ baptizati teneant̃ restituere male ablata pximo. R. b3. s. Tho. vbi. s. ad. 3m. q sic tenent̃. n. cessare a pctõ et nõ offendere pximũ: hoc aũt ipm qd est detinere aliena. ẽ pximũ ledere: pximũ aũt lesũ non placare. est pctm: et ideo pctõribus baptizatis iniũgẽdũ ẽ q satisfaciãt nõ aũt ẽ eis iniũgẽdũ q p pctis pteritis aliquã penã patiant̃: Quõ remaneat irregularitas. et tenent̃ i iudicio de homicidio. J. s. baptism°. 8. pn. 2. §. p. et. s. iudeus. §. fi.

5 ¶ Querit vt̃ pctõres accedẽtes ad bapm teneant̃ cõfiteri peccata pterita. R. sm. s. Tho. vbi. s. ar°. 6. q cõfessio peccatorũ duplex. vna interior q̃ fit deo. s. vt hõ cogitãs pctã sua de eis doleat: nõ. n. põt incohare nouã vitã. nisi peniteat eũ veteris vite: vt Aug. dicit i. li°. de pñia Alia est cõfessio pctõrum exterior. q̃ fit sacerdoti. et talis nõ reqrit̃ ante bapm. P°. qdẽ q: talis cõfessio cũ respiciat psonã ministri. ptinet ad pñie sacramẽtũ. qd nõ reqrit̃ añ bapm q est ianua oium sacramẽtorum. Secũdo q: cõfessio exterior q̃ fit sacerdoti ordinat̃ ad hoc. q sacerdos cõfitẽtẽ absoluat a peccatis et liget ad opa satisfactoria: q̃ baptizatis non sunt imponẽda: Nec ẽt baptizati indigẽt remissione pctõrum. p claues ecclĩe. qbus oia remittũtur. p bapm. Tertio q: ipsa exterior cõfessio. homini facta. ẽ penosa: sz nulla pena dz imponi baptizãdis: sufficiat igr generalis cõfessio. quã faciũt sz ritũ ecclĩe. abrenũtiãdo sathane. et oibus põpis eius. Si qs tñ baptizãdus valet cõfiteri ex deuotiõe sua: esset eorum cõfessio audienda: nõ ad hoc q eis satisfactio imponat̃. sz ad hoc q cõtra pctã cõtracta eis spũalis informatio vite tradatur: nec fiebat de bap°. Jo. i quo nõ remittebant̃ pctã.

6 ¶ Ut̃ i his q baptizant̃ reqrat̃ itẽtio recipiẽdi baptismũ. R. b3. s. Tho. vbi. s. ar°. 7°. q sic. p bapm. n. aliqs morit̃ veteri vite pctõ. et incipit quãdã vite nouitatẽ. sz illud ro. 5 cõsepulti sumus xpo p bapm i mortem. vt quõ xps resurrexit a mortuis p gloriã pris. ita et nos in nouitate vite ambulemus. et ideo sicut ad hoc q hõ moriat̃ veteri vite. reqrit̃ sm Aug. i habẽte vsũ liberi arbitrij voluntas. qua itẽdat vite nouitatẽ. cuius pricipm ẽ subsceptio sacrata ex parte baptizati. reqrit̃ voluntas siue itẽtio recipiẽdi sacm. Uñ si i adulto. de esset itẽtio recipiẽdi sacz. cẽt iterũ baptizãdus: si tñ hoc nõ cõstaret. esset dicẽdũ. Si nõ es baptizatus: ego te baptizo: Ordinat̃. n. baps. ẽt cõtra actualia pctã. q̃ p voluntatẽ et itẽtionẽ curant̃.

¶ Ut̃ reqrat̃ fides ex pte baptizati. R. vbi. s. ar°. 8. 7 q p bapm duo efficiunt̃. i aia. s. caracter et grã. dupliciter ergo aliqd de necessitate reqrit̃ ad bapm. vno mõ. sine quo. grã haberi nõ põt: q̃ est vltim° effect° baptismi. et isto mõ recta fides reqrit̃ de necessitate ad bapm: q: sicut dr ad ro. 3. iustitia dei ẽ p fidẽ iesu xpi. Alio mõ reqrit̃ ad caracterẽ et isto mõ nõ reqrit̃ de necessitate recta fides ipsius baptizati: sicut ñ reqrit̃ recta fides baptizãtis. dũmõ adsint cetera q̃ sunt de necessitate sacri: nõ. n. pficit̃ sacz p iustitiaz hois dãtis vel suscipiẽtis bapm: sz p virtutẽ dei. Uñ sufficit generalis itẽtio suscipiẽdi bapm. sz q xps istituit. et ecclĩa tradit: Et ideo sicut sacz baptismi nõ ẽ cõferendũ ei. q nõ vult ab alijs pctis recedere: ita ẽt nec ei q nõ vult ifidelitatẽ deserere: Uterqz tñ recipit sacz. si ei cõferat̃: sz nõ ad salutẽ: Uide. s. baps. 6. §. x. et. xi. et baptismus. 7. §. 2°.

¶ Ut̃ pueri sint baptizandi. R. vbi. s. q necem fuit pueros baptizari: vt sicut. p Adã dãnationẽ icurrerũt nascẽdo: ita p xpm salutẽ cõsequant̃ renascẽdo: 8
fuit ẽt cõueniẽs pueros baptizari. vt a pueritia nutriti i his q̃ sunt xpiane vite: firmius i ea pseuerẽt: sz id. puer. 22. Adolescẽs iuxta viã suã. et cũ senuerit ñ recedet ab ea: et hanc rõnem assignat Dyo. vlt°. c. ce lestis yer.

¶ Utrum in pueris baptizãdis reqrat̃ ppria itentio. vel fides. R. vbi. s. q nõ: sz sufficit itẽtio parentũ. seu fides cõis ecclĩe. s. vt itẽdat sibi dare sacm. Nã sicut q̃diu puer ẽ i ventre matris nõ recipit pprũ nutrimẽtũ: sz p nutrimẽtũ matris subsistẽtatur. et generat̃: ita et pueri nondũ habẽtes vsũ rõnis. q̃si i vtero matris ecclesie cõstituti: nõ p se ipsos: sz p actũ ecclĩe. salutẽ suscipiũt: vt dicit Aug. i li. de peccatis: Nec ipedit̃ eorum salus si parẽtes sint ifideles. q: sicut dicit Aug. scribẽs Bonifacio: Offerunt̃ paruuli ad pcipiẽdaz spiritualẽ grãm: nõ tñ ab eis quorum gestant̃ manib° q̃tũs et ab ipsis. si et ipsi boni sunt fideles. q̃z ab vniuersa societate sanctorum: atqz fideliũ: ab oibus nãqz offerri recte itelligunt̃. qbus placet q offerunt̃: et quorũ charitati ad cõionẽ. s. s. adiungunt̃: Infidelitas aũt pprorum parentũ. ẽt si eos post bapm demoniorum sacrificijs ibuere conent̃: pueris nõ nocet: quia vt idem Aug. dicit: puer semel generatus. p aliorum volũtatem deinceps nõ põt vinculo aliene iniquitatis abstringi: vbi nulla sua volũtate cõsentiat: fides aũt vnius imo totius ecclĩe paruulo pdest. p opationez. s. s. q vnit ecclĩam et bona vnius alteri cõicat. 9

¶ Utrum pueri iudeorum vel ifideliũ. sint baptizãdi. inuitis parẽtib°. R. sm. s. Tho. 3a. q. 68. ar°. x. q filij ifideliũ. aut hñt vsum rõnis aut nõ: si p mõ. q̃m ad ea q̃ iuris diuini. vel nãlis sunt: icipiũt sue potestatis ẽe: et ideo ppria volũtate inuitis parẽtibus possũt baptismũ suscipere: sicut et matrimoniũ cõtrahere: et ideo tales licite pñt moneri et trahi ad suscipiẽdũ bapm. Si vero nondũ hñt vsũ. li. arbitrij. sm ius nãle. sunt sub 1

cura parentū. q̄diu ipsi sibi ꝓuidere nō p̄nt: vñ ēt de pueris antiquoꝝ. dr̄ q̄ saluabanł i fide parētuȝ. ꝛ ideo ꝯ iusticiā nālē esset. si tales pueri inuitis parētib' baptizarētur: sicut ēt si aliqs hñs vsuȝ rōnis baptizaref inuitus: Etiā esset periculosum taliter. filios i fideliū baptizare. q: de facili ad infidelitatē redirent ꝑpter nālē affectū ad parētes: ꝛ ideo nō hȝ ecclesie ꝯsuetudo. q̄ filij īfideliū. inuitis parētibus baptizenł: ꝛ sicut nō debet aliqs a morte corporali eripi. ꝯ ordinē iuris ciuilis: puta si aliqs a suo iudice iuste cōdēnef ad mortē. ita nō dȝ irrūpere ordinē iuris nālē vel diuini: ꝛ q̄uis sint serui principū. seruitute ciuili: nō tñ illa seruitus excludit ordinē iuris nālis. vel diuini: Hoc cōfirmaf p determinationeȝ ecclie. 45. di. ex ꝯcilio toletano. vbi dr̄. ꝺ iudeis. Precipit sācta synodus. nemini deinceps ad credēdū vim inferre: nō n. tales inuiti saluādi sunt. sȝ volētes: vt integra sit forma iusticie. Itē fieret iniuria iudeis: q: āmitterēt patrie potestatē i filios. Item. s. Tho. 2ª. q. x. arº. 12. sic ait. Maximā hȝ auctē ecclie ꝯsuetudo. q̄ semp ē i oib' emulāda: q: ꝛ ipsa doctrina catholicoꝝ doctoꝝ ab ecclia auctē habet. Hoc aūt ecclie vsus nunq̄ hūit: q̄uis fuerint. retroactis tp̄ibus. multi catholici principes potētissimi: vt. Cōstātinus ꝛ. Theodosi': qb' fuerūt familiares sanctissimi epi: vt Siluester Cōstātino. ꝛ Ambrosius. Theodosio: q nullo mō ꝑtermisissent ab eis ipetrare. si hoc esset ꝯsonū rōni. Vñ est periculosuȝ. cōtra ꝯsuetudinē ecclesie ꝛc̄. Idē dīc ql. 2. q. 4. arᶜ. 2º. debes tñ scire q̄ circa istā difficultatem sunt tres opiniones. Pª. dicit q̄ nō debēt baptizari. ꝑpter rōnes. s. Tho/ ꝛ ēt dicit vltra q̄ si baptizenł. nō valet: q: non adest ꝯsensus baptizati. neq̄ parētū. i quoꝝ fide. pueri debēt baptizari: Et hāc opinionē sequtur Pe. de pal. 4. di. 4. q. 4. arᶜ. 5. Alia ē opinio ꝯria. ꝛ extrema: que dicit q̄ p̄nt. ꝛ tȝ. i fide ꝛ intētione offerētiū: vel ecclesie cōis: q̄ possint ꝓbāt: q: sunt serui ꝛ p̄nt vēdi. Ergo a fortiori ꝛc̄. ꝛ dȝ fieri. ꝓ salute paruuloꝝ. ꝛ ex charitate. hāc opinionē sequtur Angelica post. Sco. ꝟ. baps. 6. §. xi. ꝛ. 12. Est. 3ª. opinio media q̄ tȝ q̄ nō debent baptizari ꝑpter rationes quas adducit. s. Tho. vbi. ŝ: si tñ baptizenł tȝ. vt i. §. sequēti imediate. Ad rōnem coꝝ. s. q̄ sunt serui respōde vt. ŝ. Hāc opinionē sequif. D. Ar. flo. 3ª. tiᶜ. 14. c. 11. ꝛ Pis. ꝟ. iudeus: Rosella. recitat opinionē. Pa. i. c. sicut iudei. de iude. ꝛ videf adherere ei' opinioni. q. Pa. recitādo diuersas opiniones sequtur opinioneȝ. s. Tho. q̄ videf ꝓbabilioꝛ. verioꝛ. ꝛ securioꝛ: maxime ꝑpter ꝯsuetudinē ecclesie. Utrū iudei. venientes ad bapᵐ. sint idifferenter baptizādi. ꝟ. iudeus. §. 5. vrᵐ sint ꝯpellēdi ad fidē. ꝟ. ifidelitas. §. 6.

11 ¶ Urᵐ si de facto baptizenł. recipiant sacrm̄. Pe. de pal. videf dicere q̄ nō: sȝ hȝ viā. s. Tho. videf ꝺōᵐ. q̄ recipiūt sacrm̄. ꝛ grām simul: ꝛ baptizanł i fide offerētiū. vel eccl. c. vt dictū ē i. §. x. ꝛ. 9. Si tñ vnus parentū ꝯsentiret. tūc posset baptizari: sicut si vn' conū veniret ad fidē. debet ei dari filius: ēt si indigeret adiutorio alteri': hec. s. Tho. 4. d. 39. q. pª. arº. 4º. ad 4ᵐ. Nec nutrices debent eos occulte baptizare fm̄ Guil. si tñ in articulo mortj illos baptizarent credit post Guil. q̄ bene facerent.

¶ Urᵐ furiosi ꝛ amentes sint baptizandi. R̄. fm̄. s. Thbo. vbi. ŝ. Circa istos ē distinguēdū: qdā. n. sunt a natiuitate tales. nulla habētes lucida interualla. in qbus ēt nullus vsus rōnis apparet: Et de talib' cȝᵐ. ad bapᵐ. videf ēē idē iudiciū: sicut ꝛ de pueris. qui baptizanł i fide ecclie. Alij vero amētes. q ex sana mēte quā habuerūt prius. i amētia īciderūt. ꝛ tales sunt iudicādi. fm̄ volūtatē quā habuerunt. dū sane mētis existerēt. Et ideo si tūc apparuit i eis volūtas suscipiēdi bapᵐ. debet eis exiberi. i furia vel amentia ꝯstitutis. etiā si tunc actu ꝯdicāt. Alioqn si nulla volūtas suscipiēdi bapᵐ i eis apparuit dū sane mentis essent. nō sunt baptizādi. Quidā vero sūt. q ꝛ si a natiuitate. fuerit furiosi vel amētes: hūt tñ aliq̄ lucida interualla. i qbus recta rōne vti p̄nt. vñ si tūc baptizari voluerint. baptizari p̄nt etiā i amētia cōstituti: ꝛ ꝛ debet eis sacrm̄ tunc cōferri si ꝑiculū timeaf: alioquin melius esset vt tp̄s expectef i quo sint sane mētis. ad hoc q̄ deuotius suscipiāt sacrm̄: si autē tp̄e lucidi interualli nō apparet i eis volūtas suscipiendi bapᵐ: baptizari nō debēt i amentia ꝯstituti: qdā vero sunt q ꝛ si nō oino sane mētis existūt. i tñ tn̄ ratione vtunł q̄ possūt de sua salute cogitare ꝛ itelligere sacri virtutē: ꝛ de talibus idē est iudiciū sicut de illis q sane mētis existunt. qui ꝓbaptizanł volentes ꝛ non inuiti.

¶ Urᵐ dormiētes sint baptizādi. R̄. vbi. ŝ. q̄ dormiētes. nō sunt baptizādi. nisi ꝑiculum mortis imineat: quo casu baptizari debēt. si pri' i eis volūtas apparuit suscipiēdi bapᵐ: sicut ꝛ de amētib' dictū ē: sicut Aug. narrat i. 4º liᵒ. ꝯfe. de amico suo. q baptizatus ē nesciēs periculum mortis. 13

¶ Urᵐ coacte baptizatus. recipiat sacrm̄. R̄. fm̄. D. Ar. flo. q̄ duplex ē coactio. s. absoluta. s. qñ nulloᶜ cōsentiūt ꝛ isti nō recipiūt. Alia est coactio ꝯditionata puta timoꝛ mortis. eligens magis baptizari q̄ mori. Talis recipit caracterē. sȝ nō grāȝ. vñ cōgēdus ē seruaꝛ fidē ꝺ bap. c. maiores. Uide. ĵ. ꝟ. coactio. ꝑn. 14

Aptismus. 8. de eius effectu. Et ꝑ q̄rif. vrᵐ baptismus tollat oē peccatū. ꝛ oēȝ reatū pene. R̄. fm̄. s. Tho. 3ª. q. 69. arº. ꝑ. ꝛ. 2ᶠ. q̄ sic. Per bapᵐ. n. aliqs icorporaf passiōi. ꝛ morti xp̄i. hȝ illud ad ro. 6. si mortui sumus cū xp̄o. credimus q: etiaȝ simul viuem' cū eo. Ex quo pȝ. q̄ oi baptizato cōicaf passio xp̄i ad remedium. ac si ipse mortuus eēt. Passio āt xp̄i ē sufficiens satisfactio ꝓ oibus pc̄tis oiuȝ hoium ꝛ ideo ille q baptizaf. liberaf a reatu totius pene debite. ꝓ pc̄tis. ac si ipse sufficiēter satisfecisset. ꝓ oibus peccatis suis. Uñ. Eze. 36. Effūdaȝ sup vos aquā mundā ꝛ mūdabimini ab oib' inq̄

namētis viis. Et btūs Amb. sup illud ro.xi. sine pe/nitētia sunt dona dei.i.baptismo. oia gratis cōdo/nat hec.i'. dā.n.fit mēbrū xpi.idē est iudiciuz de eo. sicut de mēbro alicuius martiris tc. Et i.4.ait. Ba ptismus delet originalē. ⁊ actualē culpā: mortalē: ⁊ q3" i se est.etiā venialē q̄ disponit ad priuationem grē.q̄uis.q̄nq3 culpa venialis remaneat post bap". mortali remoto: ꝑpter idispositionē recipiētis. ⁊ ab soluit ab oi pena quā deberet sustinere i purgato/rio.vł i iferno.c. Regenerāte. ⁊.c.sine pn̄ia: ꝺ ꝯse. di. 4. Ita q̄ si statim moriaꝛ post bap": statim volat ad paradisum. Supra bap̄s.7.§.3.4.⁊.5.

1 ¶ Ur" baptizatus remaneat cū reatu homicidij.ita q̄ debeat puniri i iudicio humano. R. vbi.ō.q̄ i pe nis q̄ i iudicio humano iferunꝛ nō solū attēdiꝛ qua pena sit hō dignus quo ad deū: s3 ēt in quo sit obli gatus quo ad hoies.q sunt lesi. ⁊ scādalizati p pec/catū alicuius. Et ideo l3 homicida liberetꝛ p bap".a reatu pene.quo ad deū: remanet tñ ad huc obliga/tus.quo ad hoies.quos iustuz est edificari.de pena sicut scandalizati sunt de culpa. Hic tñ.talib' prin/ceps posset penā indulgere. Et h3 Pe. Sciendu3 q̄ bap̄s nō tollit penā q̄ debeꝛ peccato.i foro humano puta laico furtū cōmittēti:nō tollit suspēdiū.ne c pe/nā eccl̄iasticā.vt irreglaritatē.q̄ ꝯhiꝛ ex bigamia: s3 illā q̄ ꝯhiꝛ ex homicidio licito.vel illicito.tollit. fm veriorē opinionē.di.50.c. Si qs viduā.tā i tex. q̄3 i glo. ⁊.c.§.51.di. ⁊ ibi Archi.glo.tñ.26.di.c.deide.vi deꝛ dicere.q̄ remoueat solū illā irreglaritatē q̄ sequiꝛ homicidiū.cū pctō: s3 p' melior. Uid̄. v. necessitas.5 prin. v. bigamia.§.6.j.c.§.8. Ur" post bap" possit accusari.de peccatis factis añ bap". Pa.i.c.de his: ꝺ accu.q̄ sic. Et ibi diffuse disputat de hoc.

2 ¶ Ur" p bap" hō ꝯsequaꝛ grā ⁊ virtutes. R. fm.s. Tho.vbi.ō.q̄ sic. Nā Aug.in li.de bap.paruu.ait. Ad hoc bap̄s valet vt baptizati xpo icorporenꝛ vt mēbra eius capiti:a capite āt xpo.i oia mēbra ei' grē ⁊ virtutis plenitudo.deriuaꝛ: fm illud Jo.3.de plenitudine eius.nos oēs accepim'.vñ manifestū ē. q̄ p bap" aliqs ꝯsequiꝛ grā3 ⁊ virtutes.

3 ¶ Ur" pueri sitr ꝯsequanꝛ. R. vbi.ō.q̄ antiq posue/rūt q̄ pueris in bap° nō danꝛ grā ⁊ ṽtutes: s3 ipri/miꝛ caracter xpi.cuius virtute.cū ad pfectā etatē p/uenerint.ꝯsequinꝛ grā3 ⁊ virtutes: S3 hoc p3 eē fal/sum.dupl'r.p̄.qdē.q: pueri.sicut adulti i bap° effici tur mēbra xpi.vñ necesse ē q̄ a capite recipiāt influ xū grē. ⁊ virtutis.2°.q: fm hoc pueri decedētes post bap" nō puenirēt ad vitā eternā: q: vt dꝛ ad ro.6. grā dei vita eterna: ⁊ ita nō ꝓfuisset eis ad salutem bap̄s: cā aūt erroris fuit: q: nesciuerūt distinguere iter actū ⁊ habitū: ⁊ sic vidētes pueros ihabiles ad act' virtutū: crediderūt eos post bap" nullaten' virtutez habere: s3 ista impotētia nō accidit pueris ex defec/tu habituū: s3 ex ipedimēto corporali: sicut dormiē tes: q̄uis habeāt habitū virtutis.ipediunꝛ tñ ab ac tibus ꝑpter somniū. vñ.i.4.di.4.q.2°.ar°.2°. ꝯcludit idē.s.doc. Medius dꝛ q̄ pueris i bap°. danꝛ grā ⁊ virtutes.s3 habitus illi ligati sunt.propter pueritias: sicut in dormiente.propter somnium.

¶ Ur" bap̄s apperiat ianuas regni celestis. R. vbi ō.q̄ sic: q: apperire ianuā regni celestis est amoueꝛ ipedimētū.quo qs ipediꝛ regnū celeste itrare.hoc āt ipedimētum.est culpa ⁊ reatus pene: ostensum ē āt. ō.q̄ p bap" tolliꝛ ois culpa. ⁊ ēt ois reat' pene. Uñ ꝯueniēs est q̄ effectus baptismi: sit appertio ianue regni celestis: de illis āt q baptizati fuerūt ante pas/sionē xpi: q̄ nō intrassent. fuit q: passio xpi a q̄ bap tismus h3 virtutē nōdū erat ꝯpleta realiter Jn.4.āt di.4.q.2°.ar°.2°.dicit q̄ triplex ē appertio.p°.ē glo/rie q̄ facta fuit i passiōe vñ dixit latrōi. Hodie mecū eris i paradiso.2°.ē de gloria corporis q̄ fiet i resur/rectiōe.3°.est de loco glorioso ⁊ sic est in ascensione ⁊ omnia ista sunt virtute baptismi. 4

¶ Ur" baptismus habeat i oēs equales effectus. R. fm.s.Tho.vbi.ō.q̄ effectus baptismi ē duplex. vn' p se.alius p accñs: p se quidē effectus baptismi.ē id ad qd̄ bap̄s est istitutus.s.ad generādū hoies i spiri tualē vitā: ⁊ hūc effectū equalē facit i oibus.q equa liter se hñt ad bap". vñ q: oēs pueri equaliter se hñt: q: nō hñt i fide ꝓpria.s3 i fide eccl̄ie baptizanꝛ: oēs equalē effectū pcipiūt i bap°. Adulti vero q propria fide ad bap" accedūt: nō equaliter se hñt ad bap": q dā.n.cū maiori.qdā cū minori deuotiōe. accedunt. Et ideo qdā minus de nouitatis grā accipiūt. Effe/ctus vero baptismi p accñs est.ad quē bap̄s non est ordidatus: s3 diuia virtus miraculose i bap° opaꝛ: vt aliqñ etiā lex peccati.i aliqbus extinguaꝛ: vt i sā/ctificatis ⁊ pseruatis a pctō: ⁊ tales effectus nō eq̄lr recipiunꝛ i oibus.etiā si cū equali deuotiōe accedāt: s3 dispensanꝛ hmōi effectus. fm ordinē ꝓuidētie di uine. Et ēt p accñs aliqñ soluit plura peccata. aliqñ pauciora. fm q̄ repentinee refert q̄ aliqs plus gra tie ostēdit q̄3 alius.ex bap°: q: ē ex maiori studio vł minori negligētia. Diuersitas etiā capacitatis i ho minibus.nō est ex diuersitate mētis.q̄ p bap̄m reno uaꝛ: cū oēs hoies eiusdē spēi existētes i forma ꝯueniāt: s3 est ex diuersa dispositiōe corporū: Secus āt ē in angelis q differunt spē: ideo angelis danꝛ dona gratuita fm diuersam capacitatē nālium: nō āt hoi/bus. Sanitas aūt corporalis.q̄ aliqñ recipiꝛ i bap° nō est effectus p se.s3 p accñs: sicut p3 de ꝯstātino iperatore. Nota ēt q̄ effectus p se.ē duplex.s.imedia tus.q est caracter: ⁊ hūc effectū nō ipedit volūtatis I dispositio q̄uis nō aliqualis sit. volūtas recipiēdi sa/cramētū: ⁊ iste daꝛ equaliter oib'. ⁊ est res ⁊ sacrm. Alius ē effectus q ē res ⁊ non sacrm. grā. ⁊ q̄ p se sequunꝛ ad eā: ⁊ ad istā nō sufficit quelibet dispos/tio.vt dictum est. v. charitas.§.9. 5

¶ Ur" ficte accedētes ad bap" recipiāt effectū bap/tismi. R. fm.s.Tho.vbi.ō.q̄ fictio ꝓprie est. cū ali/ 6

q̄s aliq̄d oſtēdit.dicto vel facto.q̄d nō eſt ī rei veri/
tate:hoc aūt ↄtingit dupl'r.vno mō.q̄n ex hac itē/
tiōe.aliq̄d dr̄.vel fit.vt aliud oſtendat.q̄ȝ rei v̄itas
h̄ȝ:⁊ tunc fictio ē ſpeciale peccatū.⁊ ſic nō accipitur
hic.Alio mō q̄n aliq̄d oſtendit.q̄d rei veritas nō
h̄ȝ.dicto vel facto.etiā ſi nō ꝓpter hoc dicat.vel fi/
at:⁊ ſic accipit hic fictio.Quicūq̄ȝ.n.ad bapm ac/
cedit.oſtēdit ſe veteri vite abrenūtiare.⁊ nouā inco/
hare.Vñ ſi volūtas ad huc in vetuſtate vite peccati
mortalis remaneat:aliud oſtēdit.q̄ȝ ſit veritas:⁊ iō
eſt fictio. Si igr̄ h̄ȝ voluntatē accipiēdi ſacrm̄.⁊ re/
cedēdi a peccato.⁊ ſilr̄ dolet d̄ pctō:tūc nō eſt fict⁹.
⁊ recipit oēȝ effectū p̄ ſe. Si vero h̄ȝ voluntatē acci/
piēdi ſacm̄ nō tn̄ dolet de peccatȝ mortalib⁹:ſic ē fi
ctus:q: nō vult recedere a veteri vita ⁊ tunc recipit.
pm.effectū.ſ.caracterē:nō aūt grāȝ: ſi vero nō h̄ȝ ēt
volūtatē recipiēdi ſacm̄.ſic nihil recipit.

7 ¶ Vtr̄ recedēte fictiōe icipiat baptiſmus h̄re effectuȝ
ſuū.R̄.ſ̄ȝ.s.Tho.vbi.ſ̄.q̄ ſi ſit fictus iſto 2o.mō di/
cto.i.ſ.p̄cedēti q̄ nō:ſȝ opȝ q̄ de nouo baptizet: ſi
vero ſit fictus.p̄.mō.dr̄ q̄ ſicuti i baptiſmo fuit im/
preſſus caracter q̄ ē imediata cā diſponēs ad grāȝ:
⁊ ideo cū fictio iſto mō nō auferat caracterē.q̄ ē p̄/
ſens in aia:icipit habere effectū ſuū.⁊ ita baps rece
dēte fictiōe.effectū ſuū ↄſequit:⁊ h̄ȝ illū effectū queȝ
prius habuiſſet ſi fictio nō fuiſſet. Et ideo peccata p̄
cedētia bapm.remittit.⁊ quo ad culpā.⁊ quo ad pe/
nā:ſȝ peccata ſequētia bapm:remittunt.virtute ↄtri/
tōis q̄ fictionē āmouet q̄ȝm ad culpā:ſȝ nō q̄ȝm ad pe
nam totaliter.

8 ¶ Vtr̄ tollat ifamiā.R̄.q̄ ſic.ſm glo.i.c.fine pn̄ia.d̄
ↄſe.di.4.rō q̄ p̄ bapm tollunt peccata ⁊ ea q̄ ſequn/
tur ex peccatis.ſub rōne qua ſūt peccata: Et ideo cū
ifamia ↄſequat pctm̄.ſub rōe pct̄i: ideo tollit: ſecus
eēt d̄ irreglaritate.q̄ puenit ex d̄fectu nataliū.ſ̄.ſ.1.

Arnabas ⁊ Paulus h̄ȝ q̄ dr̄ actu.15. habue
b rūt diſſēſionē iter ſe.ita vt diſcederēt a ſe iui/
cem:q̄ diſcordia fuit p̄ accn̄s.⁊ nō p̄ ſe:Vter/
q̄ȝ.n.itēdebat bonū.ſȝ vni videbat hoc eē bonū:alij
aliud:q̄d ad defectū humanū ptinebat:nō.n.erat ta
lis ↄtrouerſia i his q̄ ſunt d̄ neceſſitate ſalutis:q̄ȝuis
hoc ipm fuerit ex diuina ꝓuidentia ordinatū.p̄ vti
litate ide ſequēte: Et ideo nō peccauerūt.h̄.s. Tho.
2e.q.37.are.p̄.ad.3m.

Ellū eſt multiplex.Pm.ē ſpirituale:d̄ q̄. Job.
b 5.Militia eſt vita hois ſup terrā.⁊ iſta ē cō/
munis oī fideli.q̄ vtiq̄ȝ ſpiritu:ſit nō cor̄: vn̄
Chriſo. Tu xp̄iane delicatus es miles:⁊ hoc bellum
ſpirituale eſt grauiſſimū:Vñ Aplus ad ephe.6. nō
eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſed
aduerſus mūdi principes ⁊c̄. Et victoria huius belli
eſt gloria celeſtis:coronabit.n.q̄ legitime certauerit.
Secūdum eſt bellū clericale:de quo dicit. H̄c⁹.16.q.
i.c.ſi clericatus:vbi dr̄. Diſcas q̄d poſſis docere.ne
ſis miles anteq̄ȝ tiro:talos.n.h̄ñt bellare ↄ errores:⁊
ideo arma ſuā ſunt ſacra ſcriptura. De qua militia
dicit Paulus.2e.thy.2o. Nemo militās deo.iplicat ſe
negotiis ſecularib⁹:vt ei placeat cui ſe ꝓbauit. Ter/
tium eſt bellū pticulare.d̄ quo dicit.s.Tho.2e.q.123.
aro.5o. Bellū particulare.q̄n.ſ.hō nō recedit ab ac/
tu virtutis.ꝓpter periculū mortꝭ:puta cum aliquis
iudex vel priuata pſona:nō recedit a recto iudicio.
timore gladij imminentis.vel cuiuſcūq̄ȝ periculi: etiāȝ
ſi ſit mortiferū.⁊ circa picula cuiuſcūq̄ȝ alteri⁹ mor/
tis q̄d ſubit hō ꝓpter virtutē:puta cū aliq̄s nō refu
git amico iſirmanti obſeq: ꝓpter timorē mortifere i
fectiōis.vel cū nō refugit itinerari ad aliq̄d piuȝ ne/
gotiū ꝓſequendū:ꝓpter timorē naufragij.vel latro
nū: Et hoc cōi noie bellū dici pōt.hec.s.Tho. Quar
tū eſt bellū cōe q̄d dr̄ bellūȝ laicale.⁊.s.Tho.vocat
illud bellū.cōe.⁊ dr̄ ꝓprie bellū:de quo erit ſermo in
ſequētibus: Et hoc ē etiā duplex.ſ.iuſtuȝ ⁊ iniuſtū:⁊
bellū iuſtū pmittit.23.q.1.militare.⁊.c.noli.Vñ Luc.
3.dr̄.q̄ ſint cōtenti ſuis ſtipēdijs:⁊ nō dr̄ q̄ recedāt
a militia. Ideo iuſtū bellū pmittit. Et ad id q̄d dici
tur Mat.26.q̄ gladiū acceperit:gladio peribūt:in/
telligit de iniuſto q̄ peribit gladio eterno.

¶ Pm.q̄d reqrit ad ho q̄d bellū ſit iuſtū:ſm.s.Tho. i
2e.q.40. Eſt auctoritas principis.cuius mādato bel
lū eſt gerēdū. Nō.n.ptinet ad pſonā priuatā bellum
mouere.q: pōt ius ſuū i iudicio ſupioris ꝓſequi. Si
militer ēt ↄuocare multitudinē.q̄d i bellis opȝ fieri:
nō ptinet ad priuatā pſonā:cū āt cura rei publice cō
miſſa ſit principibus:ad eos ptinet rē publicā ciuita
tis.vel regni.ſeu ꝓuincie.ſibi ſubdite tueri: Et ſic lici
te defendūt eā materiali gladio.ↄ iteriores ↄturba
tores dū malefactores puniūt.ſm illud apl̄i.ad ro.
13.nō ſine cā.gladiū portat:miniſter.n.dei ē:videx i
irā ei q̄ male agit. Ita ēt gladio bellico.ad eos per
tinet rē publicā tueri ab exterioribus hoſtib⁹. Vñ ⁊
principibus dr̄ in pſal.eripite pauperē ⁊ egenum de
manu peccatoꝝ liberate.Vñ Aug.ↄ fauſtū:ordo
nālis moraliū.paci accōmodatus: hoc poſſit:vt ſu/
ſcipiēdi belli auctas.atq̄ȝ ↄſiliū.penes principes ſit.
hec.s.Tho.q̄ ꝓbat.23.q.1.q̄d culpat.⁊ glo.ibideȝ
⁊.C.vt armo.vſus.l.1.lio.xi. Iſti aūt principes dicūt q̄
nō recognoſcunt ſupiorem.ſm Hoſti.ſicut Papa ⁊
Imperator: 23.q.1.c.1.ff.de capti.l.hoſtes ⁊.ff.de v̄.
ſigni.l.hoſtes.hoc etiā h̄ȝ locū ſm Inno.i.c.olim el.
p̄.de reſti.ſpo.⁊ Bar.i.d.l.hoſtes de capti.⁊ poſtli/
minū reuerſis In his q̄ de facto nō recognoſcūt ſu/
periorē.vt eſt. Rex frāncie. Hiſpanie.⁊ ſimilib⁹. Idē
dicī pōt ſm aliquos.i dominis tēporalib⁹ iferiorib⁹
a principe.⁊ ciuitatib⁹ q̄ pſcripſerūt iura imperij.vt
in.c.ſup q̄buſdā:de v̄.ſigni.vbi Pa.i glo.v̄. Impa
tor.ibi iȝ nō ciuitas:dicit.ſed hodie vt dicit Io.an.
videmus de facto poſt factā pacē ↄſtātie.ex qua ci/
uitates Italie:receperūt merū ⁊ mixtū Imperium:
vſurpauerūt ſibi de facto.ius iponēdi iſta vectiga/
lia hec ibi. Ex quo patet quō iſte ciuitates ⁊ iſti dn̄i

vsurp. Jt sibi ius idicē̄di bellū: ex quo .n. fm Ray. nō recognoscūt supio. ē. ideo faciūt sibi ius. ⁊ ex ɔ̄sequē n. pūt mouere bellū. Et fm Guil. vt recitat Pis. co. pan. sufficit auctoritas iferioꝝ dignitatū. ad defensionē suā ⁊ subditoꝝ: qñ qs alias p iudicē se iuuare nō pōt. Et. D. Ar. flo. 3ª. ti. 4. c. §. fi. sic ait. Et dr̄ pan/ cps hic. Papa. vel Jmpator. ⁊ alie dignitates inferiores. habētes tñ iurisdictionē sup eo cui mouet bel lū h̄ ille. Et hec dicta sunt qꝰ ad inferendū bellum. Quātū vero ad defendēdū se. ɔ̄ iniuste mouēte bel/ lū. vel ad resistēdū. fm. D. Ar. flo. vbi. s̄. nō reqrit dicta auctoritas: q: de iure nāe. l3 vim vi repellere. n se ⁊ a socijs. cū moderamine tñ ⁊ iculpate tutele. ⁊ icōtinēti. c. significasti. 2°. circa. fi. de homi. ⁊. 23. q. 3. c. nō iferēda. Jnno. ⁊ Hosti. addūt q ex interuallo ñ l3: imo debet adiri iudex raptoris. ⁊ eius auc̄te re/ cuperari: nā si qs propria auc̄te. violēter capit. ēt rem suā: cadit a iure suo. s. i foro cōtentioso. ⁊ pdit eā: ⁊ hoc nisi forte nō posset eā cōseq p iudicē: vt nota. di. 1. ius gentiū. hec. D. Ar. flo. cōcor. Pis. v. bellū. §. p. ⁊ itellige: a socijs. i. ab oibus expsse iniuriā patiētibꝰ Ar. 23. q. 3. c. nō iferenda. ⁊. c. vlt. subiūgit Pis. Et si qdē ius seu iniuria sit in psonā tūc pōt uis repelli an teq̄ȝ sit illata. nā licitū est occidere isidiātē. ⁊ eū qui vult occidere: si aliter nō pōt qs manus eius euade/ re. ff. ad. l. aq. l. 4. ⁊. 5. si aūt aliqs post vim illatā psone repcutiat: nō videt repulsio iniurie s3 vindic/ ta. q̄ ꝓhibita est oibus. d. c. significasti. Si aūt uis i/ ferat rebus. tunc ⁊ illatā ⁊ iferendā. l3 repellere: sed post illatā dūm in cōtinēti. i. puusq̄ȝ diuertat ad ac tus ipertinētes. Ar. l. petēs. C. de pactis. Ad talia tñ nemo tenet. s3 meliꝰ esset remittere iuxta illō. Mat. 5. si qs te pcusserit ⁊c. Quid sit moderamē iculpate ⁊c. v. excōica. 5. casu. §. §. x. Et quō l3 defendere se ⁊ recorbides3 vsq̄ȝ ad. §. 15. Et. v. irregularitas. 2°. §. 15. ⁊ se. Et quō iputat clerico qñ pōt fugere. d. casu §. §. ti. Et h3 Hosti. auc̄te epi pōt qs mouere bellu3. maxime quādo esset rōe fidei. vel ɔ̄ eū q p peccato mortali est excōicatus. ⁊ nō vult parere.

2 ¶ Secūdū qd̄ reqrit ad hoc q bellū sit iustū: fm. s. Tho. vbi. s̄. est cā iusta: vt. s. illi q ipugnant: ꝓpter aliquā culpā. ipugnationē mereant. Un̄ Aug. i li°. 83. q. Justa bella solēt diffiniri que vlciscunt iniuri/ as si gens vel ciuitas petēda est. q̄ vel vindicare ne/ glexerit. qd̄ a suis iprobe factū est. vel reddere qd̄ p i iuriā ablatū est. 23. q. 2. dñs: sitr si essent ɔ̄tumaces. vl rebelles eccīe. vel iperio. vel ꝓ defensiōe sua. vel suo/ rū: aut patrnaꝝ legū. 23. q. 8. si nulla. ver. irregula ritas. 2°. §. 25. ⁊. 26. ⁊ i fi. 23. q. 2. dicit Aug. notādum ē sane quēadmodū iusta bella gerebant a filijs isra el ɔ̄ amorreos. Jnnoxius .n. trāsitus negabat q iure humane societatis eqssimo patere debebat.

3 ¶ Tertiū qd̄ reqrit ad hᶜ q bellū sit iustū ē recta itē tio bellātiū h3. c. d. ar. f. vbi. s̄. q: s. itēdit. vt vt bonū ꝓmoueat. vel vt malū vitet. Un̄ Aug. i li°. de vbis dñi. Apud veros dei cultores. etiā illa bella pacata sunt. que nō cupiditate aut crudelitate s3 pacis stu/ dio gerunt: vt mali coherceantur ⁊ boni subleuent: pōt .n. cō. vt sit legitima auc̄tas idicentis bellū. ⁊ cā iusta: nihilominus ꝓpter prauā itentionē: bellū red/ dit illicitū. dicit .n. Aug. i li. ɔ̄ faustū: nocēdi cupidi/ tas. vlciscēdi crudelitas. iplacatus ⁊ iplacabilis ani mus. feritas rebellādi. libido dominādi. ⁊ si q̄ sunt si milia: hec sunt q̄ i bellis iure culpant. Jlli ēt q iusta bella gerūt. pacē itēdūt. ⁊ ita paci nō ɔ̄riant nisi ma le paci: quā dñs nō venit mittere i terrā. vt dr̄ Mat. 10. Un̄ Aug. nō querit pax. vt bellū exerceat: s3 bel/ lū gerit. vt pax acqrat: esto ergo bellādo pacificus. vt eos quos expugnas. ad pacis vtilitatem ꝑducas vincēdo. 23. q. 1. qd culpat ⁊. c. militare. Nota fm. d. Ar. flo. 3ª. ti. 4. c. 1. §. q cū alias h3 qs iustū bellū. ɔ̄ al quē. q̄uis nō sit iustū ex itētiōe. s. q: odio vel aio malignādi facit: l3 grauiter peccet: tñ de dānis da/ tis ⁊ rebus ablatis ab eo nō tenet ad restitutionē3. saltē vsq̄ȝ ad illā q̄ntitatem. i. qua sibi ille tenebatur. seu quousq̄ȝ se ad iustitiā faciēdam offert. 23. q. 1. no li. ɔ̄. co. §. 7. circa fi.

¶ Quartū qd̄ facit bellum iniustū. h3. s. Tho. vbi. s̄. est psona. Nā clericis ꝓhibet bellare. 23. q. 8. clerici ⁊ hoc pp duo. p̄ qdē generali rōne. q: bellica exerci/ tia maximas inqetudines hñt. Un̄ multū ipediunt aium a cōtēplatiōe diuina. ⁊ laude dei. ⁊ orōne p populo. q̄ ad officiū ptinēt clericoꝝ: ⁊ ideo sicut ne/ gotiatiōes pp hoc q nimis iplicāt aium iterdicunt clericis. ita ⁊ bellica exercitia. fm illud. 2ᵃ Thy. 2°. ne mo militās deo iplicat se negotijs secularibꝰ. Secun do ꝓpter specialē rōnem. nā omnes clericorū ordi/ nes. ordinant ad altaris ministeriū. i quo sub sacro representatur passio xp̄i. Et ideo nō competit eis oc cidere. vel effundere sanguinē. ⁊ propter hoc est istitu/ tutū vt effundētes sanguinē etiam sine peccato. sunt irregulares. Un̄ clericis nō l3 oino. bella gerere q̄ or dinant ad sanguinis effusionē. v. irregularitas. §. §. §. ⁊. 5. Et q̄uis clerici ⁊ maxime plati debeant de fendere paupes. ⁊ totā rē publicā. ab hostium iniu/ rijs spūalibꝰ. armis quia fm Greg. pastor nō fugit: ⁊ possunt ēt iteresse bellis. nō vt ipsi ꝓpria manu pu gnent. sed vt iuste pugnātibꝰ spiritualiter subueniāt. suis exortatiōibus. ⁊ absolutionibus. ⁊ alijs hmōi subuētionibus spūalibus. sicut in ueteri lege māda/ bat. p iosue sacerdotibus vt sacris bucinis in bellis clāgerent. ⁊ possint etiā alios inducere ad bellādu3. bella iusta. quia nō prohibet sibi bellare: q: peccatū sit: sed q: tale exercitium eoꝝ psone nō cōgruit: non tñ possunt propria manu bellare. ⁊ qui hoc faciunt abusiōis est. hec. s. Tho. vbi. s̄. 23. q. 8. qd̄ ortatu. v. irregularitas. 3ª. §. 20. ⁊. 21. ⁊. D. Ar. flo. vbi. s̄. Lici/ tū est platis ecclesiasticis ob defensionē reꝝ ecclesie. vel fidei. inuocare ɔ̄ violentos brachiū seculare. ⁊ hor tari tales vt nō occidāt. mutilent. vel vulnerent: hoc 4

enim esset directe ad homicidiũ ꝓuocare:ſʒ vt fidē.
ecclĩam. vel patriā. liberēt. vel terrā ab infidelibus oc/
cupatā. reducāt ad xp̄m. Et sup hoc ecclia facit re/
missionē. ⁊ lʒ i hm̄oi bellis hoies hinc inde occidant
nō est hoc platis iputādū: imo peccarēt si se nō op/
ponerēt. ꝯ tales. 23. q. 5. de occidēdis: ⁊. q. 4. Maxi/
mian⁹: ⁊. q. 8. igi: ⁊. c. sane: ⁊. c. oi ⁊ hortatu i. q°.
c. dr̄ ꝙ Adrian⁹ papa vocauit Karolū magnū ad
bellādū. ⁊ liberādū. italiā de manibus longobardo
rū infideliuʒ: qd̄ fecit ⁊. c. postulasti. de homi. 22. q. 2. c.
dn̄s ⁊ glo. i. c. cupiētes de elec. li°. vi°. ꝟ. malignātiū.
5 ¶ Utrũ vti liceat insidijs i bellis. Rx. sʒ s. Tho. 2ᵉ. q. 40
. c. 3ᵉ. ꝙ insidie ordinantur ad fallendū hostes: dupl'r
aūt aliqs pōt falli ex dicto vl' facto alteri⁹. Uno mō
ex eo ꝙ ei dr̄ falsum. vel nō seruat̄ ꝓmissuʒ. ⁊ istud
semp ē illicitū. Et hoc mō nullus dʒ hostes fallere. sūt
enim qdā iura belloꝝ. ⁊ federa ēt inter ipsos hostes
seruāda. vt Amb. dicit. i li°. de officijs. Alio mō ali/
qs pōt falli ex dicto vl' facto nr̄o. q2 ei propositū. aut
intellectū nō appetimus. Hoc aūt semp facere nō te/
nemur. q2 ēt i doctrina sacra multa sunt occultāda.
maxime infidelib⁹. ne irrideāt. ſm illud. Mat. 7. No
lite sanctū dare canibus ⁊c̄. Un̄ multo magis. ea q̄
ad ipugnādū inimicos paramus. sūt eis occultāda.
Un̄ iter cetera documēta. rei militaris: hoc ꝑcipue
ponit̄ de occultādis ꝯsilijs: ne ad hostes ꝑueniāt. vtʒ
i li°. stragomatū francoꝝ: ⁊ talis occultatio ptinet
ad rōnē insidiaꝝ. qbus licitū est vti i bellis iustis. nec
ꝓprie hm̄oi insidie. vocant̄ fraudes. nec iustitie repu
gnāt. nec ordinate volūtati: esset. n. inordinata volū
tas si aliqs vellet nihil sibi ab alijs occultari: ⁊ hoc ē
qd̄ ait Aug. i li°. q. Cū iustū bellū suscipit̄. vtrũ aperte
pugnet̄ aliqs. an ex insidijs. nihil ad iustitiā interest: ⁊
hoc ꝓbat auc̄te dei. q mādauit Josue. vt insidias po
neret habitatorib⁹ ciuitatis hai. vt habet̄ Josue. 8.
hec s. Tho. q̄ ꝯfirmant̄ p. c. vtilē simulationē. 22. q. 2.
6 ¶ Utrũ liceat bellare i die festo. Rx. ſm s. Tho. vbi. s.
ar°. vlt°. ꝙ obseruatio festoꝝ nō ipedit ea q̄ ordinan
tur ad hois salutē ēt corporalē. Un̄ dn̄s arguit iu/
deos dicēs. Jo. 7. Mihi idignamini. q2 totuʒ hoēm
saluū feci. i sabbato ⁊ inde est ꝙ medici licite possunt
medicari hoies die festo: multo aūt magis ē obser/
uāda salus rei publice. p quā ipediunt̄. occasiōes plu
rimoꝝ. ⁊ innumera mala. ⁊ tp̄alia. ⁊ sp̄ūalia. q̄ʒ sa/
lus corporalis vni⁹ hois. Et ideo ꝓ tuitiōe rei publi
ce. fideliū. licitū ē. iusta bella exercere i dieb⁹ festis: si
tñ hoc necessitas exposcat: hoc. n. ēt tētare deū si qs i
minēte tali necessitate vellet a bello abstinere: sʒ ne/
cessitate cessante. nō est licitū bellare i dieb⁹ festis. q2
tūc vacandū ē diuinis: ⁊ reprehendunt̄ Jsa. 58. illi
q i dieb⁹ ieiunij repetūt debita ⁊c̄. Cōfirmat̄ exēplo
Machabeoꝝ. i. Macha. 2°. Idē dicēdū de tēpore q̄
dragesime: Nō liceret etiā tpr̄e treugue: ar. c. si nulla
23. q. 8. ⁊. c. ꝑ. de treug. ⁊ pace. Nota sʒ. D. Ar. flo. 3ᵉ
ti°. q. c. 2°. §. 3. ꝙ stipendiari⁹ q indifferēter vadit ad
bellū nō ꝯsiderās de iustitia vel iniustitia. sʒ solū de
stipēdio: paratus est quocūqʒ se exponere: ē in malo
statu aie sue. nec talis debet absolui nisi vel dimittat
artē. vel dicat se dispositū ad nō acapiēdū se i bello.
nisi qd̄ sciuerit iustū. abstinēdo a rapina ⁊ dānis in
debitis: ar. de pe. d. 5. falsas. ⁊. c. fres. infra. §. xi.
¶ Utrũ depdātes i bello teneant̄ restituere. Rx. ſm s. 7
Tho. 2ᵉ. q. 66. ar°. 8. ad pᵐ. ꝙ illi q deprędant̄ in iu/
sto bello. ea q̄ p violētiā. i bello acqrūt: eoꝝ efficiunt̄
nec ad restitutionē tenent̄. q̄uis possint i acceptiōe
ꝑde. iustū bellū habētes peccare. p cupiditatē. ⁊ pra
uā itētionē: si nō ꝓpter iustitiā sʒ pp ꝑdā principali
ter pugnēt: Dicit. n. Aug. i li°. de ꝟ. dn̄i. ꝙ pp ꝑdam
militare: peccatū ē. si xp̄o illi q ꝑdā accipiūt: habeāt
bellū iniustū: rapinā cōmittūt: ⁊ ad restitutionē tenē
tur. hec s. Tho. Ex qbus pʒ solutio mercarū. q. ⁊ 4°.
ꝙ qñ bellū est iustū nō tenent̄ restituere ea q̄ rapiunt̄
i illo. Ex isto dicto qd̄ ēt tʒ Hosti. ⁊ Archi. 23. q. 2. c.
dn̄s: qdā faciūt vnā regulā ꝙ capta i bello iusto nō
cōpēsant̄ cū debito principali. dn̄s. Ar. flo. 3ᵉ. ti. 4. c.
2. §. 5°. videt̄ restringere hoc dictū. s. quousqʒ sit satis
factū. vel exponat se ad rōnē reddēdā. Ait. n. sic. Itē
si hñs iustū bellū vltra id qd̄ satisfactū ē sibi. ⁊ iuis.
de oi dāno. ⁊ opis labore. vel donec se offerat ad sa
tisfactionē. plus abstulit. vel dānificabit: de illo pluri
tenet̄: nisi forte esset talis ꝙ pp heresim vel aliqd hu
iusmodi ei⁹ bona eēnt p edictū publicata: ꝯcor. ꝟꝟ.
Jo. de lig. quē recitat. D. Ar. flo. qrit si aliqs i bello
ꝯsecut⁹ est totū suū interesse an iterꝝ possit i iudi° ꝯue/
nire aduersariū suū. vel adhuc possit bellū idicere ꝯ
eū. Uidet̄ ꝙ iterꝝ possit ꝯuenire. Nā captū i bello. est
pena ꝯtumacie. ergo nō min⁹ agere pōt. Itē res non
ē soluta ꝓ debito. imo i bello q̄siuit dominiū. 23. q. 5.
dicat: glo. i. d. c. dn̄s. 23. q. 2. dicit ꝯtrariū: p regulā: bona
ff. de re. iur. Ego nō credo glo. verā. indistincte: imo
distinguēdū: an ab eodē: an ab alijs: si ab eodē ꝓce
dit opinio: dco: si ab alijs aut ab habētib⁹ cām ab
eo tūc idē vt. C. de eui. l. emp. vel habere regressū. ꝯ
pᵐ. alias āt licitū ē plures idē soluere. sic nota glo. in
. d. regula bona fides hec Jo. de lig. Pis. ꝟ. bellū. §.
5. sic ait. Qui hʒ bellū iustū: suū facit qcqd capit ab
hoste: vel ab ei⁹ auxiliatorib⁹: siue subditis. siue alijs
quousqʒ sit sibi plene satisfactū. de oi dāno ⁊ labore.
⁊ opis. tā sui q̄ʒ suoꝝ. vel donec ipe hostis. offerat se
ad ius. ⁊ velit satisfacere: vltra hoc āt nō dʒ aliquid
accipe. nisi forte eēt talis hostis q pp heresim ⁊c̄. vt
dictū ē. Ista opi° videt̄ valde equa ⁊ sequēda sic in
tellecta. Uʒ. qñ dn̄s belli habuit totū suū interē ⁊ suo
rū. nō dʒ vltra ꝓcedere. nec petere ⁊c̄. Illa tñ que fue
runt rapta ab armigeris vel alia dāna data añq̄ʒ
esset sibi satisfactū. vel ipse reus exponeret se ad satis
faciēdū: nō ponant̄ i sortē: q2 pp suā cōtumaciā fece
rūt sua. Ita videt̄ eē opinio Ar. flo. Pis. d. glo. d. c.
dn̄s. ⁊. d. regule bona fides. Secūda. q. q̄ soluit̄ ē. ꝙ
qñ bellū est iustū rōe auctoritas ⁊ cause ⁊ ē iniustuʒ

rōne ītētionis q̄ʒ illa peccet nō tñ tenet̃ .s.§.5°. ĉc fi.
Tertia.q.q̄ qñ bellū ē iniustū rōne auc̄te vel cause q̄ cōmittat rapinā.ꝛ sic tenet̃ restituere qcquid ad/ uenit sibi.ꝛ ad oē dānū.ꝛ itere.au⁹ fuit cā sufficie/ ens:sic̄ i rapina:ar.c.ino gētiū.di.i.ꝛ.23.q.7.si d̄ reb⁹
8 ¶ Sʒ nunqd iuste bellātes poterūt expoliar̃ oēs sub ditos vel repros i terris iniuste bellātiū.R̃. q̄ nō.p̄. qñ nō p̄stāt dn̄s auxiliū.ꝯsiliuʒ.vel fauorē.tales nō sunt expoliādi.vel i aliquo puniendi:pctā.n.suos tñ debēt tenere auctores:de his q̄ fi.a ma. p̄te capti.c. ꝯsuit. Similr̃ nō sunt spoliandi clerici.vel religiosi. vel ꝯuersi.vel peregrini.vel mercatores.vel rustici eū tes ꝛ redeūtes vel existētes i agris culturis. ꝛ aialia qb⁹ arāt.ꝛ semia portāt d̄ treug.c.innouam⁹.24.q.3. Si qs romipetas. Uide aliqd.s.repsalie.§.p̄.
9 ¶ Querit̃ qs teneat̃.ꝛ cui:de dānis ꝛ vastatōib⁹.q̄ fiūt i bello.R̃.ƀʒ Guil.q̄ q̄ ƀʒ iustū bellū.nō tenetur de illis dānis.q̄ ipse vel illi.bona fide itulerūt.aut ā qbus cōmode abstinere nō potuerāt: si āt exasandi aio maliciose itulisēt.cū alias posset sibi ꝯsulere. te/ nebit̃:ꝛ cōpēsabunt̃ illa dāna cū dānis.ꝑpter q̄ bel lū motū est.facta diligēti cōputatiōe:hinc inde. Si/ to q̄o hoibus.ille q iuste bellat:nō tenet̃ de dānis q̄ passi sunt.ab aduersarijs:q: tales subditi.se ꝛ sua.te nent̃ exponer̃ p̄ dn̄o:ꝛ dico q̄ dn̄s ñ tenet̃ nisi forte ipe fuerit i culpa.negligēter d̄fēdēdo eos. Talis ēt iu ste bellās.tʒ oib⁹illis quos vocauit.d̄ dānis si q̄ rece perūt.nisi venerit illi ex d̄bito.vl̄ cā hūanitatꝫ.vel cō sāguinitatꝫ.23.q.3.nō inferēda:ꝛ ic: Uide.s.c.§.7.
10 ¶ Illi q ħnt iniustū bellū.tenent̃ p̄ aduersarijs d̄ oi/ b⁹ dānis datis:ꝛ tenent̃ ēt suis ꝑprijs hoibus d̄ dānis q̄ receperūt ab aduersario.q iuste repugnabat:si ipi ꝑprij hoies iuuerūt ipm.bona fide.Aut si iducti fue rūt ex ei⁹ ꝯsilio.timor̃.vl̄ coactiōe:ꝛ d̄ se ñ erāt factu ri:sec⁹ si mala fide iuuerūt illū:i q̄° casu nullā ħnt ac tionē ꝯ eū.Nā in re turpi nulla ꝯbit̃ obliga°. Insti. mādati.§.illō.ꝛ.ff.mādati.si remunerādi.§.rei tur pis:ꝛ.l.si mādauero.§.q eadē.qdā dn̄t q̄ istis. sic i ductis:d̄bet satisfactio ƀʒ modū p̄dictū solū i foro cō scientie fm glo. Ray.
11 ¶ Quid d̄ subdito q dubitat d̄ iusti° belli.dn̄i sui.R̃. quousqꝫ dubitat excusat̃.pp obediētiā dn̄i sui: sʒ q̄ꝫ p̄mū scinerit.bellū eē iniustū.tenet̃ recedere:ꝛ q̄ po/ stea acqrit nō facit sua.23.q.1.qd culpat̃:i fi. Secus eēt de his q nō tenent̃ sibi obedire q: nō debēt se ex/ ponere periculo i re dubia.ꝯ tertiū.14.q.5.denīqꝫ.cō/ cor.glo.Ray. Et sic bellū i dubio p̄sumit̃ iustū qñ ē ab eo q ñ recognoscit:sec⁹ si eēt ab eo q recognoscit: i.c.i ecclia℞ d̄ ꝯsti.i dubio.n.p̄sumit̃ iniustuʒ:a for/ tiori si sciret bellū esse iniustū.ƀʒ Pa.in.c.sicut d̄ iur iur. Nec eos excusat timor.s.§.6.circa fi.
12 ¶ Quid si subdit⁹ ƀʒ guerram ꝯ dn̄ʒ vel c̄ꝯ.R̃.fm Guil. Cū vasallus comitis ƀʒ aliqd ꝯ comitē.regē da ē p̄ auc̄tas regis. Si āt comes ƀʒ aliqd ꝯ regē.ꝛ rex huiusr̃ regsit⁹.p̄ pres curie:nollet illi ius exhiberi. credo q̄ si ius suū defend at armis cū moderamie ñ peccat.ipugnar̃ q̄o regē ꝑpria auc̄te:ñ.sʒ denūtiat̃ ƀʒ pape.q poterit excōicar̃.ꝛ crescēte ꝯtumacia.dat̃ auc̄tē mouēdi ꝯ eū arma:vel ꝯqrat̃ corā iperator̃. si rex illi subsit:ꝛ illi⁹ auc̄te.si oʒ.mouebit bellū. Qñ āt rex ƀʒ cāʒ ꝯ imperator̃.vl̄ iperator ꝯ regē.q si sub ē illi.ñ erit ali⁹ corā q° q̄rimonia ponat̃.nisi papa. tñ pass⁹ iuriā.peccaret mouēdo bellū.si alr̄ offerret satisfactionē. Cū āt comes ƀʒ aliqd ꝯ subditū:ñ dʒ sibi ius dicer̃.sʒ vl̄ auc̄te iudicis superioris. gladiū su/ mat.vl̄ ad diocesanū vasalli recurrat:cui si vasall⁹ obedir̃ renuerit.excōicabit̃.rōe pc̄ti.c. nouit de iudi. Et si p̄ ānū stabit diocesan⁹ ipʒ ꝛ res ei⁹. capiēdas exponat:ar.11.q.3.rursus.ꝛ.c.qsqs:ꝛ d̄ here.c.excōi/ camus.p⁹§.si vero dn̄s:ꝯcor. Hosti. Et nō solū sub/ ditos sed etiā regem potest ep̄s iudicare.
¶ Nunqd dn̄i q bellauerūt.possūt ꝯponer̃ ad iuicē.su iʒ p̄ dānis q̄ eo℞ subditi passi sūt.R̃.ƀʒ Guil.si ꝯpositio fiat d̄ ꝯsēsu dānificato℞.stādū ē illi.si liber̃ ꝯsēserūt: alias ille q iuste mouit bellū:ñ p̄ōt p̄ suā ꝯpositōeʒ p̄/ iudicar̃ hoib⁹ suis:qn ipe teneat̃ eis satisfacer̃ d̄ pro prijs bonis:nisi i culpa fuerint pari cū eo. Qui āt ƀʒ iustū bellū ñ dʒ ꝯponer̃ cū aduersario.i p̄iudi™ hoiū suo℞.sʒ dʒ ꝑcurar̃.q̄ eis ab aduersarijs dāna red/ dant̃:alias si ꝯponeret ita q̄ aduersari⁹ ñ satisfaceret subditis:ipe teneret̃ eis. Hoc itellige d̄ dānis icēdio℞.ra pina℞.ꝛ hmōi. Nā d̄ expēsis.satꝫ ꝯsueuerūt dn̄i ꝯpo/ ner̃.vl̄ ꝑtrāsir̃.qd̄ ēt d̄ p̄us dictꝫ dānis.concedi p̄ōt.si dn̄i ex ꝓbabili cā viderit ea eē remittēda.potius q̄ꝫ carere pacis comodo.ꝛ icurrer̃ bello℞ pericla. Et cū i h° casu p̄ceps.vtilr̃ gerat negotiū subdito℞.ipi sub diti tenent̃ ratū ħre. Si āt ab initio ꝯdicāt.ne fiat ꝯ positio.nisi restituaꝫ sibi dānū:ꝛñ p̄t ipe dn̄s dāna qe tar̃.sʒ bn̄ p̄t d̄sister̃ a bellādo.q: sic̄ apd̄ eū ē auc̄tas mouēdi bellū.ita ꝛ desistēdi:ꝯcor.Hosti.qdā dn̄t q̄ dn̄i idifferent̃ p̄nt.q: p̄nt dar̃ id q̄ ē vni⁹ alteri.sʒ h° dictū ē valde dubiū:cū ñ sint dn̄i nisi ciuilr̃. nec p̄nt simplr̃ aufferre ꝛc̄. Uñ itellige illō̄ dictū ƀʒ. Pa.i.c. cā i ecclia℞.d̄ ꝯsti.q̄ ex cā rōnabili p̄ōt h° facer̃:pu/ ta.p̄ fauor̃ publico.s.qñ timeret mai⁹ maluʒ.ꝛ fecit qd̄ i se erat.vt illis satisfacerēt. Idē tenet ipse. Pa.q̄ nō p̄ōt.i.c.quāto de iure iur.4°.nota.
¶ Utr̄ liceat facer̃ noua castra R̃.ƀʒ Inno.i.c.pisa/ 14 nis.de resti.spo.q̄ ñ lʒ cū iuria vl̄ emulatōe alteri⁹. vl̄ ēt istalar̃ vetera.q̄ ñ ꝓbant̃ habitata.C. d̄.edifi. priua.l.3.Et ad h° p̄ōt agi ep̄s.vt destruant̃.vl̄ i pri stinā formā deducant̃.vt.c.ꝯsuluit.d̄ iude.Et ñ solū ep̄s sʒ qlʒ ħret ibi reddit⁹.nā iuste.p̄ vitāda dimi nutōe.sui p̄imonij.qs agit.d.c.pisanis ꝯcor. Hosti.
¶ Quid de illis q icēdūt ecclias.an teneant̃ ad emē/ 15 datōeʒ.R̃.ƀʒ Guil.si ñ sūt i castellate.ꝛ icēdūt ex ꝓ posito:icēdētes tenent̃ ad emēdā.si q̄o sūt icastella/ te.aut ñ ex ꝑposito icēdūt.sʒ casu.s.dū iuste illi bellā tes.p̄stāt opaʒ rei licite.icēdēdo machinas hostiū:vl̄ castrū.vl̄ villā ꝛ hmōi:ñ tenent̃:si alr̄ cōmode pu/ gnare nō possunt.

16 ¶ Quid de rebus q̄ capiunt̄ in ecclesie. aut q̄ sunt d̄
bonis ecclesiaꝝ. seu clericoꝝ existētiū in terra illi⁹. ꝯ
quē bellū agit̄. R̄. ſm Guil. ꝙ raptores coꝝ tenent̄
ad restitutionē. nisi auc̄te plati ecclesiastici. hoc fie/
ret. vel nisi essent victualia ⁊ hmōi: vt in. §. sequenti:
Nō tamen si essent ecclesie.

17 ¶ Quid si irruentibus hostib⁹. cōfugiūt ad ecclesiā.
⁊ capiunt̄ ibi. R̄. ſm. Guil. si tales cōfugiētes. inca/
stellauerūt ecclesiā: aut inde ipugnauerunt iustos ho/
stes: nō debēt gaudere imunitate ecclesie. quam ipsi
violauerūt: inde pugnādo. Silr̄ si reponāt ibi victua
lia. de qbus subitētant̄ i ipugnatiōe hostiū: q: si ra/
piant̄ a iuste bellātibus: nō peccāt. nec tenent̄ ad re
stitutionē. v̄. emunitas. §. x.

18 ¶ In bello iusto. capti. efficiunt̄ serui: ⁊ bona efficiū
tur capientiū: ⁊ id qd̄ iuste bellātes pdut. debet resti/
tui i pristinū gradū: ut. l. postliminiū ⁊. l. si qd bello.
⁊. l. hostes. ff. d̄ capti. Debēt tñ bona capta assigna
ri capitaneo. vt distribuat vnicuiqꝫ ſm merita: ſm.
Bar. i. d. l. si qd bellū: lꝫ a prin͂ efficiant̄ capientiū.
intellige nisi ꝯsuetudo haberet: ꝙ vnusqsqꝫ sibi reti/
neret. qd̄ cepit: q: tūc nō tenet̄ assignare. hodie ēt ex
ꝯsuetudine inter xp̄ianos. nō seruant̄ iura captiui/
tatis. ⁊ seruitutis: qd̄ seruandū est: vt not. Bar. i. d.
l. hostes. ff. eo. Uñ quo ad res. bene est seruādū: vt il/
li q in iusto bello pdit. itegre restituant̄: ⁊ ideo non
currit pscriptio ꝯ eū. ſm glo. i. c. p⁹. accusatiōe. 16. q.
3. arma tñ de rigore nō restituunt̄. l. 2. ff. de captiuis:
ſꝫ ſm cōsciantiā sunt etiā restituenda: Cōmodans ēt
arma. equos. ⁊ similia. eunti ad bellū: non repetit. si
amittant̄: ſm Inno. in. c. sicut. de iure iur. el. 5°. q: sic
ea cōduxit: ⁊ similiter locans.

19 ¶ Utr̄ subditi teneant̄ ire ad bellū iustū. dño mādā
te. R̄. ſm Pa. in. c. sicut el. 5°. t. de iure iur. ꝙ subdito
rū qdā sunt vasalli pprie: vt sunt q tenēt feudū ab
eo: qdā vero improprie. vt sūt subditi: rōne originis.
vel domicilij: nihil tñ ab eo detinēt. ⁊ tales pprie nō
sunt vasalli. nec tenent̄ dño pstare fidē: qdā sunt mi
lites veri: vt q iurāt. q̄ ponit glo. i. l. pen. ff. ex q. ma.
Quidā sunt nō veri milites. ſꝫ tm̄ respectu honoris.
q ista nō pmittūt: ſꝫ viuunt vt meri ciues: vt p. Cy.
i. l. p⁹. C. de iur. ⁊ fac. igno. Istis pmissis sic distingui
tur. Aut dño vult alios. p libito volūtatis inuadet̄.
nō fauore rei publice: ⁊ nō tenētur. eū seq̄. etiā vasal
li pprie: ar. c. de for⁹. 22. q. 5. nisi aliud habeat ꝯsuetu
do. vel pactū. Aut dño iuadit̄. ⁊ tūc si timor ē subi/
taneus. ⁊ iprouisus: oēs acti ad pugnā seu custodiā
tenent̄. fauore rei publice: Nā clerici. hac de cā tenen
tur ad custodiā. c. peruenit ⁊ qd̄ ibi nota. de imu. eccl.
facit. c. oi timore. 23. q. 8. Aut nō ē talis timor: ⁊ tūc
vasalli pprie dicti. tenent̄: p. d. c. de forma. Et mili/
tes veri: p. d. l. pe. Alij vero nō sunt cōpellendi dūmō
dño sufficiat de p se. ex redditib⁹. quos hꝫ a loco: Nā
pp̄ter hoc. hꝫ redditus ciuitatis. vt necessitatē tpe. eos
defendat: ar. 23. q. 5. c. principes ⁊. c. regū. Si v̄o non

sufficiat p se. tunc tenent̄ omnes p salute domini vtꝫ.
c. si nulla. ⁊. d. c. omni timore. 23. q. 8.

¶ Si Imperator ſm. Jo. de lig. mouet bellū ꝯ ecclesiā: 20
subditi eius nō tenent̄ eū seq̄. vel ei obedire. i bellan/
do ꝯ ecclesiā. Nā Imperator est aduocatus ecclesie. ⁊ te
net̄ eā defendere: ideo nō pōt eā impugnare: de
resti. spo. ⁊ cōquerente: Immo indicēdo bellū. ꝯ ec/
clesiā: meret̄ pdere priuilegiū: idicēdi bellū: cum illo
abutat̄: xi. q. 3. priuilegiū. Etiā q: Papa superior est.
Nā examinat Imperatorē. reprobat. ⁊ deponit ipsū:
de elec. c. venerabilē: nō ergo tenent̄ subditi iuuare
ipm ꝯ ecclesiā: imo ⁊ Papa pōt absoluere eos. a vin
culo fidelitatis. 15. q. 6. nos sanctoꝝ. cōcor. Ar. flo.

¶ Si Papa mouet bellū. ꝯ Imperatorē scismaticū: 21
vel hereticū. vel alias vsurpātem iura ecclesiaꝝ: oēs fi
deles tenent̄ adiuuare Papā: Et etiā vasalli Impe
ratoris absolui pñt. a iuramento. quo tenent̄. vel de
clarari nō teneri: d. c. nos sanctoꝝ: hec Joan. de lig.
concor. d. Ar. flo.

¶ Querit idē. Jo. de lig. Si baro vnius regis puta 22
Hispanie. moueat bellū. ipsi regi. ⁊ mādet oib⁹ hoi/
bus suis: vt iuuent ipm i bello. ꝯ regē: nō qd teneān
tur. eū iurauerint ipm iuuare. ꝯ oēs hoiēs. R̄. ꝙ nō.
Nā baro mouens guerrā regi: icidit. i crimē maiesta
tis. l. i. ff. ad. l. iul. ⁊. 6. q. i. §. v̄o. Nā rex Hispanie est
princeps i regno suo. ⁊ opē nō fert. q peccādo iuuat.
14. q. 5. si rex. Nec peceptū eos excusat. xi. q. 3. si dñs.
Nec sacrm ad hoc ligat. q: nō ē iuentū. vt sit iniqta
tis vinculum. 22. q. 5 inter cetera.

¶ Itē querit q. s. Si baro vnius regis: puta Hispa/ 23
nie moueat bellum. alteri baroni: ⁊ rex Hyspanie
mouet guerrā regi Frācie: baro mādat hoibus ꝙ iu
uent ipm: rex ēt mandat eisdem hoib⁹. vt iuuēt ipsū:
⁊ ꝯcurrūt mādata: quē p⁹ iuuare teneant̄. R̄. ꝙ te/
nent̄ iuuare regē. Uocati. n. sunt a rege ad maius
tribunal. ⁊ sic pferendū: di. 18. Si eps. Et etiā q: rex
vocat p cōi bono. ⁊ defensa corone. ⁊ sic iungētur
obediendū. 23. q. 3. fortitudo. Nā p defensiōe patrie.
licitū est propriū patrem interficere. ff. de. relig. ⁊
sump. fu. l. minime.

¶ Itē q̄rit̄ de vasallo. diuersoꝝ dñoꝝ qd̄ etiā pōt eē 24
rōne diuersoꝝ feudoꝝ. si vterqꝫ reqrat eū vt iuuet ip
sum i bello: si vtrūqꝫ debet iuuare vel alteꝝ ⁊ quē il/
loꝝ. R̄. qdā dicūt locū esse gratificatiōi: exēplo serui
duoꝝ: q si videt vtrūqꝫ: itersita: possit quē voluerit
adiuuare. Alij dñt ꝙ iuuabit priorē dominū. ⁊ cui
p iurauit. Nā priorē fidelitatē seruare tenet̄: tuti⁹ tñ
est vt priori seruiat psonaliter. Secūdo v̄o p substi/
tutū: si hoc patiat̄ nā feudi: hec. Archi. flo. post Jo.
de lig. Idē dicit duaꝝ ciuitatū quā teneat̄ iuuat̄ qñ
vna est cōtra aliam.

¶ Itē q̄rit̄ si vasallus tenet̄ iuuare dñm. ꝯ pñm. vt 25
patrē ꝯ filiū. R̄. glo. 2. q. 5. de forma. 15. ꝙ sicut fi/
lius solū vinculo nāe obligat̄ patri. sed vasalus dño
vinculo iuramēti. Sꝫ glo. i. c. qñ multos. xi. q. 3. ali/

qualiter sentit Frium. Putaré. hic. putádá q̄litaté i/pédédi subsidiú. hec Ar. flo. post. Jo. de lig.

16 ¶ Querit vt̃ vasallus a dño vocatus. teneat ipsuȝ sequi i ptibus vltra marinis. ad bellādú. ꝯ barbaros. ⁊ ꝗ si dñs est status. talis. ⁊ ꝯdictióis. ꝗ pdecesso res. ⁊ ipse cósueuerút. illuc accedere. ⁊ vasalli ipȝ seq tunc tenent. exéplo liberti q tenet ad opas ꝯsuetas. ff. de op. liber. l. ope: pstabunt tñ a dño sumpt⁹ moderati. arbitrio boni viri. Si át sit talis. q nó possit nec ꝯsueuit. tunc secus.

17 ¶ Jté q̄rit. Ut̃ serui teneant seq dñȝ. vbiqȝ ad bellū. ꝗ. de his nó é dubiú. cú i eos dñi. habeát plenam ptáté. dúmó nó nimis seuiát i eos: liberti aút tenent ad opas ipositas. nec isolite possunt eis iponi.

28 ¶ Jté q̄rit. q. ō. Ut̃ ꝯfederati possint prouocari ad bellū. a dño: ita ꝗ teneant ipm iuuare. ꝗ. ꝯfederati sunt plene liberi: ȝ ad aliq̄ teneant ex pacto: i his tñ ponderáda est couentio ⁊ cóuentióis modus: vt ad vnguē seruet. ff. de pac. l. i.

29 ¶ Jté q̄rit ō his q sunt subditi róne iurisdictióis tātúmó. nó át sunt vasalli. Ut̃ teneant ad bellū acce dere. ꝗ. ꝗ sic. Nec agút ad partita. q: hoc faciút ex debito. Fallit hoc regulariter. dictú: i qbuidá psonis. q̄ excusant ab oneribus personalibus: vt minores. ⁊ senectute grauati: qdá ifirmitate. qdá liberoꝝ nume ro. qdá pfessióe. qdá sexu. vt mulieres.

30 ¶ Nota sm supradictú. ꝗ duce belli capto. venia é ꝯcedenda. humiliato: ⁊ desistere volēti: nisi p ueniē ꝯcessioné. pacis turbatio timeat: túc. n. plectédus é. Uñ. Aug. 23. q. 1. noli. Dicit ꝗ sicut bellāti. ⁊ resistēti. violētia debet: sic a victore capto. venia cócedit: ⁊ maxime. i quo pacis pturbatio nó timet: ⁊ expo/nát Hugo. ⁊ Archi. maxime. a. sñ. ⁊ ferát ꝗ p illam expositioné Karolus fecit amputari corradium.

31 ¶ Jté q̄rit vtꝝ q tenent ire ad bellū. teneant ét ire. cú armis. ⁊ eqs. ⁊ expēsis ꝓpriis. Jmo. tȝ ꝗ nó nisi ex pacto speciali ad hoc sint obligati. cú ipsi nó teneant ad psonalia. Uñ de iure. vasalli nó tenent. nisi ad ea q̄ cótinent i canone. 22. q. 5. de forma: nisi ex speciali ꝯuētióe ad illud obliget.

32 ¶ Jté q̄rit vt̃ libere accedētes ad bellū. obligēt sibi illū. in cuius seruitiú vadút. si i dánú incidút: vt po/te. si i bello perdút arma. equos. ⁊ similia. siue capiā tur. siue eúdo. siue redeúdo. ꝗ. si accedunt vocati. a dñis ⁊ rogati. ⁊ nó motu ꝓprio. sed reqsiti: tunc habēt actioné mádati. ꝯ dñȝ. nisi appareat ꝗ ei pie/tatis. humanitatis. seu parentelle. hoc faciát. 23. q. 5. nó iserēda. 11. q. 3. dixit dñs. Et si oponas. dñȝ nó te neri. q: talia pdút. casu fortuito. de quo qs nó tenet. c. Johnes de homi. ꝗ. iste é casus fortuitus q potuit. ⁊ debuit puideri: q: verisi͛r hec cótingút i bellis: q: dubi⁹ é ꝯuēt⁹ belli. ⁊ ita nota Jnno. i. d. c. sicut. 5. de iure iuran.

33 ¶ Jté q̄rit an nó vocati ad bellū. ȝ ꝓprio motu ac cedētes. obligēt sibi illū i cuius seruitiú vadút. ꝗ. si aio donádi vadút. vt puta pietatis. humanitatis ⁊c. tales ñ agēt. 23. q. 5. c. ñ iserēda. Si aút aio obligádi illū. túc agēt. vt negotioꝝ. gestoꝝ. ⁊ túc sufficit vtiliꝭ gestū cœptū. ⁊ si ét ꝯdiceret. ad similez eius q trahit aliqué iuuitū. ō domo ruitura. 23. q. 4. ipsa pietas: q: inuitis pót ꝯcedi bñficiú. 45. di. vt q emédauit. Sic tȝ glo. i. medicos medicáte alicui. ꝯ volútaté. 83. di. i sūma. Sȝ ꝯriú tenet i ꝓposito: nec est ꝯ pdictá glo. Jmmo verꝫ dicit. i infirmo. q psumit in sane mētis. cú nó vult absolute. curari. Sȝ iste. nó psumit: naȝ possibile est ꝗ nó ꝯfidit de eo. ⁊ dubitat. ne pdat illū. Et esset simile. si infirmus vellet sanari. ȝ a ti⁹ vult aliú medicú: tunc nó ꝓcederet: nec allegata ꝓbant.

¶ Jté q̄rit de his q vadunt. q: tenent ad antidota. 34 vt puta. q: sibi. vel aliud subsidium. receperút ab eo. Nunqd tales agēt ꝯ illū. qué iuuát ad perdita. ꝗ. sic: si vadit aio dissoluédi obligationé. q̄ tñ non pót deduci i ciuilé. nec de ea. exipi pót i iudi͛o: ad eos ét nó tenet. q vadút pp glozā ꝓpriá. vel cá spoliádi.

Benedictio. Vm. s. Tho. 4. di. 19. q. 1. arti. 2. q. b p⁹. est duplex. vna q̄ fit ab ipso hoie puro. sic merēte p ꝓpriú actú. ⁊ talis pót fieri a quolibet sācto. i quo xps habitat p grām. Et hec reqrit maioritaté bonitatꝫ ad minus. inqz̃ hmói. sicut dr̃ ad heb. 7. sine vlla ꝯdictióe. qō minus est. a maiori bñdicitur. Et sm hoc. inoleuit ꝯsuetudo. vt petat bñdictio a sanctis viris. Alia est bñdictio. q̄ hó bñdicit. vt benedictioné. q̄ est ex merito xpi. istrumétalr alicui ap plicás: ⁊ q̃ ad hác reqrit maioritas ordinis. ⁊ nó sanctitatis. ⁊ sic ét sm aptm. minor a maiori debet bñdici: ⁊ pñte maiori. minor nó dȝ bñdicere. Et illa é ét duplex. qdá est solénis. q̄ fit cú illa solénitate: ad iuctoriú nfm ⁊c. ⁊ hác soli epi pñt facere. i tota sua dioecesi. ⁊ Archiepi i tota sua ꝓuincia: cú visitat: ⁊ legati in terris sue legationis: ⁊ Abbates quibus ex priuilegio cócessum est: vt. nota. 26. q. 6. ministrare: ⁊ de ꝯse. di. 4. cú ad celebrádas: de priuil. Abbates li. 6. Alia est bñdictio simplex. ⁊ hec fit. a sacerdote i missa absente epo. aut de mádato eius. cú psens é. 21. di. deniqȝ Et dicit Ray. ꝗ dú pbiter celebrat. p/sente epo: dȝ sibi innuere. an ipse velit bñdicere. ꝗ si velit. nó benedicat pbiter: si aút nolit. pbiter bñdicat. simplici bñdictióe. ⁊ videt ꝗ ex hoc solo. ꝗ per mittit. ipm celebrare: itelligit p ꝯns oia pmittere. q̄ ad missam spectat. ar. de offi. dele. c. pterea: ⁊ bñdictio ptinet ad missam. de ꝯse. di. 1. missas: Bñdicere. sȝ s. Tho. sup Paulú. ro. 12. ꝯtingit. tripliciter. s. enūciatiue laudādo: iperatiue. ⁊ optatiue. p̃ . ⁊. 3̃ . ꝯuenit oibus. 2̃ . vero ꝯuenit. soli deo. p aucté. sȝ p ministerū: ministris eius.

¶ Ut̃ vestis debeat iterꝫ bñdici. qñ repetiat. ꝗ. ꝗ i nó. nisi qñ sit talis repetiatio. ꝗ sine ipa. cú dicta veste. nó posset celebrari: puta totius manice. ⁊ hmói q: cú amittat formá dȝ iterꝫ bñdici ar. c. 1. de ꝯse. eo de. vel alia. secus de stola. q: nó videtur alia. nisi ꝗ

mū est breui⁹ altero. q̄ qdē breuitas non mutat formā. Eodē mō de manipulo. vel corporali. ꝛ similibus: q̄ nō hūt propriā formā. Un̄ fm P̄e. de pal. ꝛ Do. Ar. flo. de longo manipulo liceret facere stolā. ꝛ cō. Et cingulum fractū possum⁹ coniungere. vel ex vna parte facere totū cingulū: ꝛ quū casula vel planeta est dupla: possumus facere duas. dūmō tota integra. ąlz remaneat. Idē potest dici de stola dupla. Quis possit. ista: ꝛ similia bn̄dicere. ṽ. Abbas. §. 5. ꝛ. ṽ. cōsecratio. 5. per totū.

1 ¶ Ut̄ diacon⁹ possit bn̄dicere mēsā. R̄. q̄ nō: p̄ñte p̄sbitero: nisi esset diacon⁹ cardinalis. s3 absente presbitero. pōt: fm nota i. c. legimus. 93. di. Mulier aūt nō pōt bn̄dicere. nisi vt qlibet bon⁹ christian⁹. c. noua. de pe. ꝛ re. Q: q̄ sunt ordinis nō cadūt i mulierē. d. c. noua: iter religiosos ēt seruaſ vt ille q celebrauit missā maxime cōuētualē: bn̄dicat mēsā. i prādio.

3 ¶ Ut̄ bn̄dictio mēse ꝛ aque. sint certi ordinis. R̄. s3 Inno. i. c. p̄. de ex. p̄la. li. vi. q̄ bn̄dictio aque sic: ꝛ iō esset irregularis. excōicatus. vel suspēsus. ipsam benedicēs: sicus de bn̄dictiōe mēse q̄ nō ē ordinis: De bn̄dictiōe aque: ꝛ quō remittat peccata. ꝛ sit sacrale. ꝛ nō sit sacrm. ṽ. aqua.

4 ¶ Ut̄ libri ecclāstica sint bn̄dicēdi. R̄. fm glo. i. c. i. de pig. q̄ nō. Quis possit bn̄dicere calicē. patenā. vl paramēta. ṽ. Abbas. §. 5. ꝛ. ṽ. cōsecra⁹. 5. §. fi. Quō bn̄dicanſ. 2. nuptie. ṽ. ipedimētū. i 5. ſ. feriaꝝ. §. 4.

5 ¶ Bn̄dictio qua deus i prin⁹ gen. bn̄dixit aialibus: dedit eisdē virtutē. multiplicādi: ꝛ illa p⁹ bn̄dictio. q̄ bn̄dixit auibus. ꝛ piscib⁹: nō fuit necesse repeti i aialibus terrestribus. s3 itelligiſ: i hoib⁹ iteraſ bn̄dictio: q: i eis ē specialis multiplicatio pp numeꝝ electorū.

Benedictus. sāctus. p̄r monachoꝝ. dū vidit totū mūdū: nō vidit diuinā essentiā. sicut vidit Moyses ꝛ Paulus. s3 bm̄ Aug. 12. sup gen. s3 in intellectu eius fuit ifusum qddā lumē diuinū. i. causatū a deo: i quo ipm totū mundū videbat. Hoc ē qd̄ dicit. s. Tho. q. l. p̄. ar. p̄. Sūma eleuatio mentis humane ē. vt ad diuinā essentiā videndā pertingat. Un̄ ipossibile est vt mēs humana. dei essentiā videat. vt dicit Aug. 12. super gen. ad literam: nisi huic vite mortali funditus hō itereat. vel sic alieneſ a sensib⁹. vt nesciat vt̄ sit i corpore. an extra corpus: sicut de Paulo legiſ. 2. cor. xi. beatus aūt Bn̄dictus. qn̄ illā visionē vidit. nec huic vite funditus mortuus erat. nec a corporeis sensibus alienat⁹: qd̄ p3 p hoc. q̄ dū adhuc in eadē visiōe psisteret. aliū ad idē videndū aduocauit. vt Greg. refert: Un̄ manifestū est q̄ essentiā dei nō vidit. hec. s. Tho. Et idē dic̄. 2ª. q. 180. ar⁹ 5ᵉ. ad. 3ᵐ. Ubi dicit. q̄ qn̄ btūs Greg. 2⁹. dialo. dicit. q̄ aie vidēti creatorē. angusta ē ois creatura. nō intēdit dicere. q̄ videret deū p essentiā. s3 vult ostēdere q̄ q: vidēti deū. angusta ē ois creatura: ꝯñs est q̄ p illustrationē diuini luminis. ō faciliꝰ possit quęcūq3 videri. Un̄ subdit. Quātūlibet. n. paꝝ. ō luce creatoris aspexerit. breue ei sunt oē. qd̄ creatū3 est. hec ille: hoc aūt sic potuit eē. vt deus crearet. i itellectu eius. aliquā spēz. illustrādo ipm itellectū. vt p verbū pductū ex illa specie videret ꝛc̄. nā ista dn̄r lumē. q: facaunt ad cognitionē: sicut lumē. ad videndū colorem.

Benefacere tenet qlibet. oibus. i spūalibus. ꝛ si nō in speciali. saltē i generali: sicut cū oram⁹ p omnibus fidelib⁹. ꝛ ifidelib⁹. s3 i corporalibus. charitas reqrit. vt hō ēt. si nō actu aliquibus bn̄faciat. habeat tn̄ hoc i animi pparatiōe. vt bn̄faciat cuicunq3. si tps. ꝛ necessitas. ꝛ facultas adesset. Un̄ bn̄ficiētia q̄ nihil aliud est. q3 bn̄facere alicui. se debet extēdere. ad oēs pro loco. ꝛ tpe: oēs. n. actus virtutis. sunt fm debitas circūstātias limitādi. Un̄ ap̄ls ad gal. vlt. dū tps habemus operemur bonū ad oēs. hec. s. Tho. 2ª. q. 31. ar⁹. p̄. ꝛ. 2⁹.

¶ Magis ppinqs debemus magis. ꝛ prius bn̄facere. sicut nāliter ignis magis calefacit ppinquiorē. sed ppinqtas. vnius hois. ad aliū pōt attēdi. fm diuersa. i qbus sibi ad inuicē hoies cōicāt: vt consanguinei. nāli cognatiōe: cōciues i ciuili: fideles i spūali: ꝛ sic de aliis ꝛ s3 diuersas cōicationes: sunt diuersimode diuersa bn̄ficia dispensanda: nā vnicuiq3 est magis exhibendū bn̄ficiū ptinēs ad illā rē. s3 quā est nobis magis cōiunctus: simplr loquēdo tn̄ hoc pōt variari fm diuersitatē locoꝝ. ꝛ tēpoꝝ. ꝛ negotioꝝ. Nā i aliquo casu est magis subueniēdum extraneo. puta si sit i extrema necessitate. q3 ēt patri. nō tātaꝝ necessitatē patiēti. hec. s. Tho. vbi. s. ar⁹. 3ᵉ. Quō debeamus diligere inimicos. ṽ. charitas. §. 12. 1

¶ Subuentio: grāꝝ actio: ꝛ reuerētia: debetur vnicuiq3 sibi bn̄faciēti: q: oci3 bn̄facit alicui. q3ᵗᵘᵐ ad illud. est aliquo mō prin⁹ eius. ꝛ ideo sicut illa debemus deo. ꝛ patri. ita ꝛ bn̄faciēti. fm modū suū. hec. s. Tho. 2ª. q. 106. ar⁹. 3ᵉ. Et nota q̄ bn̄faceſ ex timore. ꝛ nō ex amore: nō reputaſ bn̄faceſ. s3 pro nō facere. 23. q. 5. c. ad fidē: ꝛ. 32. q. 5. sicut. de ꝯse. di. 5. nō satis de re. iur. q ex timore: ſ. ṽ. bn̄ficiū. p̄. p totum. 2

Beneficiētia est facere bonū alicui. ꝛ est actus amicitie. vel charitatis. fm rōe3 cōem boni: nō est āt virtus specialis s3 est actus exterior amicitie q̄ icludit charitatē sicut beniuolētia ē act⁹ eius iterior. hec. s. Tho. 2ª. q. 31. ar⁹. 4. ista tn̄ hn̄t determinari i locis suis. ſ. de charitate. odio. ꝛ sib⁹. ſ. ṽ. beneficiū. p̄. §. p̄.

Beneficiū. p̄. i cōi. diffiniſ. i li. feu. c. p̄. et qb⁹ causis. feu. amit. s3 q̄ recitat Pa. i. c. vnico. ō lo. ꝛ con. ꝛ i. c. ad audiētiā. de pscrip. q̄ est q̄d. i beniuola actio. gaudiū tribuēs capiēti. Ubi est notandū fm s. Tho. 2ª. q. 106. q̄ bn̄ficiū est donū. siue datū. p actū beniuolētie: pcedēs ab habitu amicitie. q̄ ē idem q̄ charitas vel amor. de qbus i locis suis dr̄. Unde amicitia de qua. ṽ. c. est habitus voluntatis. beniuolēna. est actus eius iterior. bn̄ficiētia aūt. est actus exterior: ꝛ beneficiū ē effectus corp: ꝛ q: id qd̄ datur ex

amicitia p beniuolētiā.daɼ amico:pp bonū ei⁹:ideo beniuola ē actio ex parte amici dantis gaudiū tri/buēs capiēti:ex parte recipiētis.

¶ Nota bȝ.s.Tho.vbi.ō.ꝙ i bñficio dādo.duo cōsiderant.s.affectus dātis q ē habitus beniuolētie.vel amicitie.vel actus iterior eoꝝ.vel ēt act⁹ exterior: q maxime ↄsistit i mō dandi.⁊ hoc maxime ↄsidera/tur i bñficio.⁊ cognoscaɼ ipe affectus i ipso mō dandi.s.qñ gaudēter.vel prompte.vel hmōi. Aliud est qꝺ ↄsideraɼ i ipso bñficio.s.ipm donū datū.i quo sēper dās ꝓ dat amorē. q: ex quo dat p amicitiā.siue beniuolētiā.ideo necesse ē ꝙ pri⁹ diligat:⁊ sic ꝓ dat ipsam dilectionē.⁊ amorē.Eodē mō i recōpensatione bñficij est affectus retribuētis ⁊ donū retributuȝ. P^m debet statim fieri.Uñ Seneca.i.2°.ꝺ bñficijs:ius reddere bñficiū. accipe benigne:q3^m vo ad donū.debet expectari tps.quo recōpēsatio sit bñfactori oportuna.aliter nō est virtuosa recōpēsatio.fundaɼ.n.sup debito morali qꝺ depēdet ex honestate.debētis beneficia:⁊ sunt oportuno tpe dāda.⁊ tūc nō ampli⁹ est expectādū.Uñ Seneca.2°.li°.propriū est bñfactoris.libēter ⁊ cito dare:secus eēt de retributiōe legali. q̄ fundaɼ i iusto.q̄ debet statim fieri:aliter nō eēt iusta si retineret rē alterius.sine eius volūtate:⁊ dȝ eē equale.Et ista recōpēsatio.s.bñficioꝝ ptinet ad gratitudinē.qua bñfactoribus.grām recōpensat. ⁊ gratiaꝝ actionē reddit:⁊ retributio ꝓportionalis ptinet ad iustitiā cōmutatiuā.seu legalē.vt tātū pro tāto retribuat.⁊ statim. Retributio vo q̄ ptinet ad debitū honestatis.ptinet ad gratitudineȝ. qua sponte facit:⁊ respicit affectum. Amicitia vo valis.respicit volūtatē.Uñ recōpēsatio bñficij.pꝫ ad tres vtutes ptinere.s.iustitiā:gratitudinē:⁊ amicitiā:ad iustitiā i/q3^m hȝ rōnē ꝺbiti legaɼ.sic̄ i mutuo ⁊ hmōi.⁊ i talibus attēdim⁹ ad ꝗtitatē dati.in alijs magis attenditur affect⁹ dantis.ō.v.benefacere:⁊.v.bñficientia.

B Eneficiū.2°.ecclasticū:quotuplex est.R.ꝙ est multiplex. Nā aliꝺ ē seclāɼ:aliꝺ religiosū. Dɼ āt seculaɼ.qñ ab vno.vel plurib⁹.fuit gubernatū p clericū seclarē.vł eȝ p reglarē. Nec gubernatio alicuius secularis frāgit ꝓscriptionē.pcedētis regularis:nisi esset p tps.40.ānoꝝ.⁊ fuisset ibi posit⁹. vt mutareɼ status.qꝺ pōt facere eps. Et sic dɼ bñficiū seculare.vel regulare.a rectore.hec.do. Felin⁹.in c.in nr̄a.de rescrip.vlt°.cor.carta.184. Et sm.e.Feli. Mentio dȝ fieri i impetratiōe.vt^m sit bñficiū seculare.vel regulare.⁊ nō valet ipetratio clerici secularis. de bñficio regulari:vel eȝ.nisi i signatura. sup petitiōe hmōi:fiat mētio de statu beneficij. ⁊ de psona. vt habeɼ i regula cācellarie aplice.41.q̄ icipit. Item voluit ꝙ nulli. Itē sm.e.Feli.doc. modernissimuȝ.q habuit valde i practica regulas cācellarie.⁊ determinatiōes rote:vbi.ō.cor°.51.⁊.52°. Bñficiū tā seculaɼ. q3 regulare ē duplex. Aliud electiuū.aliud collatiuū ⁊ dɼ electiuū.qñ assūmiɼ qs ad illud p electionē.⁊ ↄfirmationē supioris.oē vero aliud qꝺ nō ↄferɼ p electionē.⁊ cōfirmationē.dɼ collatiuū. Et i ipetratiōe. opȝ fieri mētionē.de nā ꝓbēde. an sit. sacerdotalis. vel electiua.an nō:sm rotaȝ:nisi talia exprimanɼ p q̄ Papa possit scire qualitatē bñficij. Et nota ēt bȝ. eo.Feli.ꝙ qñ bñficiū est tale.ꝙ daɼ p electionē.non tñ reqrit ↄfirmationē supioris.nō dɼ ꝓprie electiuū. Et bȝ rotā nō opȝ facere mētionē de ea.sm alios tñ opȝ:q: papa i dubio nō vult derogare electoribus. Ꝟ.de.j.e.c.§.4. Itē bñficiū regulare. Aliud simplex sicut canonicatus regularis. Aliud duplex.vt abbatia.prioratus.vel hñs iurisdictiōeȝ. Seculare vero. Aliud sūmū.vt papatus. Aliud maius. vt epatus. Aliud mediocre seu duplex.vt dignitas.seu psonat⁹ vel aliud hñs curā aiaꝝ. Aliud min⁹.seu simplex:vt canonia capellania.aduocatoria.⁊ hmōi. Aliud nō hñs administrationē. Et isto mō dɼ large bñficiū.⁊ est qñ qs hȝ bñficiū nō in titulū vt sunt capellani.ad nuptū amouibiles.s3 qñ hȝ i titulū aliqꝺ bñficium cui ē assignata dos.q̄ntūcūq3 sit simplex. dɼ hīc bñficiū.cū administratiōe:sm Ge.i.c.psenti.de offi. or. li.vi°. Et oīa ista dñr ꝓprie bñficia ecclastica.quia oīa icludūt aliquā spiritualitatē. Est āt aliud bñficiū.s.simplex ꝓbēda sine spiritualitate.q̄ pōt cōferri laico. Uñ Pa.i.c.dilecto.de preben.5°.nota:sic ait. Prebēda dɼ ius spirituale.idiuisibile.⁊ nō memini. ꝙ alibi ꝓbeɼ ita dare:nā i pun° dɼ ꝙ iste cellerarius resignauit ꝓbendā suā:⁊ postea subdiɼ. ꝙ vacante vno iure spirituali.⁊c̄.sed itellige hic.vt dixi.i.c.maiorib⁹.ō.eo. Procedit.n.qñ ꝓbēda est ānexa cū iure canonie. tunc.n. ꝓbēda.partim ē spiritualis ⁊ partim tēporalis:secus vbi eēt vna ꝓbēda sine iure canonie: q: tūc est qd tpale.⁊ posset cōferri laico.ad ipsius substētationē. Et sic itellige glo.i.c.cū.M.de ↄsti.i v.canonicos.hec. Pa. D.ēt Feli.i.c.ad audiētiā.de rescrip.post Abb.⁊ domi.ꝫ.Ant.sic ait. Annua pēsio.q̄uis possit dici bñficiū large:q: ē beniuola actio ⁊c̄.vt.ō.tñ nō dɼ ꝓprie bñficiū ecclasticū.eo ꝙ nullā spūalitatē hȝ i se:s3 ē qd mere tpale. ⁊ sic.v.bñficiū.positū i lris bñficialibus. ↄprehēdit solū bñficiū ecclasticū:qꝺ daɼ i titulū.hñs ius spūale.nō āt illud qꝺ ↄsistit i sola tēporalitate: hec Feli. Ex qbus pȝ ꝙ si papa cōferret aliquā ꝓbēdā q̄ non habeat aliquā spūalitatē.nō opȝ ꝙ ille cui cōfert talē ꝓbēdā sit clericus.vel ꝙ dicat officiū.ex quo nō dicaɼ hīc bñficiū ecclasticū.⁊ bȝ.c.d.Feli.vbi.ō. Si habēs lras pape ad bñficiū renūtiat eis ꝓ ānua pēsione simplici nō valēt lre bñficiales p eū.ad hoc citate ipetrate;vide.v.hore canonice.§.2°.circa fi.

¶ A quo dȝ dari bñficium ecclasticuȝ.R.ꝙ regulr p ordinariū.nisi ex speciali statuto vel cōsuetudine ad aliū ptineat:seu p aliū plarū iferiorē. habētē ius epale in bñficijs ↄferēdis.talis.n.bȝ.Pa.i.c.ē sit.ꝺ re.pmu.exerceret oīa iura epalia q̄ sūt iuris diccōis.

¶ Utrum capitulū sede vacāte:ꝓ oīa ↄferre.R.ꝙ nō.il

la q̄ ptinet ad epi collationē:sʒ bn̄ pōt illa.q̄ ad epʒ
⁊ ipm capitulū cōiter ptinēt:sitr talia bñficia pn̄t ↄ
ferre qn̄ eps est suspēsus a collatiōe bñficioꝝ.etiaʒ si
eps bñt itercise i tali collatiōe.tanq̄ plat⁹:⁊ idem
pōt eps qn̄ capitulū esset suspēsum.vel maioꝛ ps.vl'
oēs essent excōicati.maioꝛi excōicatiōe.c.si ad epʒ.
ne.se.va.li°.vi°.Si vero ptinet ad epʒ cū ↄsilio capi
tuli.vel assensu:nō posset se itromittere.nisi suspēsus
esset i moꝛa petēde relatiōis.Si vo capitulū vt ali⁹
de ↄsuetudine vel statuto.dʒ cōferre de ↄsilio epi:de
functo epo.vel i remotis agēte.ita q i breui eius p̄
sentia non possit haberi:non ꝓpterea dʒ differri col
latio:vt in.d.c.si ad episcopum.

5 ¶ Quid de bñficijs vacātibus i curia.R.solū p Pa
pā pn̄t ↄferri.sitr bñficia.dignitates.vel psonat⁹ cu
rialiū.vel accedētiū.vel redeūtiū.de curia:si decedūt
i locis vicinis curie.ad duas dietas legales.q̄ faciūt
20.miliaria.p dicē.l.i.ff.si qs.cau.⁊ nota glo.i.c. pre
senti.de pben.li°.vi°.Un̄ si distarēt p.qr.miliare non
includerent.ff.de.v.sig.l.3.Limita nisi pdicti moꝛe
rent i loco pꝛopꝛij domicilij.vel ꝓpꝛie domus:qꝛ tūc
nō reseruant Pape.nisi esset talis curialis.qꝛ lʒ ha
beret ibi pꝛopꝛiū domiciliū.tn̄ ibi moꝛabat:solū ꝓ
pter curiā:qꝛ tūc reseruat.Sitr reseruat qn̄ ē curia
lis.q moꝛit i loco.vn̄ recedit curia.vel i itinere.dum
curiā seqt:q̄ntūcunq ubi decedit sit remotus ab ip
sa curia.veꝝ est q post mēse.si nō fuerint collata be
neficia pdictoꝝ.cōferre pn̄t illi.ad quos ptinet eoꝝ
collatio.p seipsos tn̄.vel ipsis agētib⁹ i remotis.per
suos vicarios gnerales.qbus id cōmissum fuerit in
eoꝝ diocesib⁹ existētia:nisi essent parochiales eccle.
⁊ vacarēt.sede aplica vacante.vel si anteq̄ Papa
ea cōferret.moꝛtuus est.hec nota.i.c.licet.d.p̄.c. sta
tutū.c.presenti ⁊.c.si aplica.de pben.lib.vi°. Aduer
te et circa hec.ad regulas cācellarie.⁊ reseruationes
quas faciūt cōiter pontifices.i sua creatiōe:qꝛ nō sē
per se bñt vno mō.ideo hic nō ponunt:sitr dr fm.
Do.Fel.in.c.nfa de rescrip.de bñficijs illius.q fuit
collectoꝛ.vel subcollectoꝛ vnicus:vel de familia com
mēsalis Pape:oia ista sunt reseruata etiam si tem
poꝛe moꝛtis desijt esse.

4 ¶ Nota fʒ.D.Fel.vt ipse p regulas cācellarie.⁊ per
determinatiōes rote.⁊ post alios doc.i.c.i nfa.d re
scrip.coꝛ.20.⁊.21.⁊ vlti°.q opʒ facere mētionē i gra
tijs obtinēdis.q ille cuius moꝛte vacat bñficiū erat
familiaris alicuius Cardinalis:alias ipetratio nō
sʒ fm rot.i i ti°.de pbēdis.ↄclusiōe.15.i antiqs:dicen
tē.ista oꝛdinasse Greg.xi.⁊ itellige.etiā si desierit eē
familiaris tpꝛe moꝛtis.vt est decisio aurea rote.x°.
de pben.mouet.qꝛ ex quo semel fuit familiaris: bñ
ficia q̄ tunc detinebat.iā fuerāt reseruata i manibus
Pape:⁊ sic donec Papa semel disponat de eis non
debēt venire ad manus iferioꝝ.ar.p nota.Inno.i.c.
inter dilectos.de exce.pla.sitr bñficia illius.qui semel
fuit collectoꝛ.vel subcollectoꝛ.vnicus.vel de familia
cōmēsalis Pape.sunt reseruata:etiā si tpꝛe moꝛtis
desierit eē talis:⁊ itellige de bñficijs q̄ habuit an̄ of
ficiū.vel eo durāte.⁊ nō post:⁊ sic lʒ officiū dās cāʒ
reseruatiōi desiet.nō tn̄ reseruatio:p deci.rote.Itēʒ si
talis moꝛiat.anteq̄ acceptauerit officiū.⁊ si accep
tauit.⁊ non exercuit.idē:⁊ hoc de stilo curie.an stā
dū est.Et q̄ritur.qdā dicūt.q debet itelligi de collec
toꝛib⁹.qn̄ moꝛiunt tpꝛe pontificis.q creauit:tn̄ pp ex
trauagātē Pauli secūdi decidentē.q tales nō expi
rāt:ꝑnū est veꝝ:sitr reseruatio bñficioꝝ cedentium.
vel decedētiū capellanoꝝ Pape:non afficit bñficia
eoꝝ.q desierāt eē capellani:⁊ sic ipetrās beneficium
vacās.p obitū alicuius famul.ante alicui⁹ cardina
lis:tenet facere mētionē de noie.⁊ titulo.ipsius car
dinalis.⁊ si ille fuerit i curia.q accedat ↄsensus ei⁹:
alias gfa ē nulla.Idē si desijsset eē familiaris.⁊ hoc
ad bñficia.sibi cōpetētia.tpꝛe familiaritatis.hec fe
li.vbi.s.Et nota fm.c.q si ↄcedat alicui ptās ↄfe
rēdi bñficia familiariū.⁊ vnus de familijs desijt eē
familiaris:postea moꝛit.nō poterit ille cōferre benefi
cia.Uide aliqd.s.⁊.c.pan.⁊.i.§.fi.

¶ Quid de psentatis a patronis.sede vacāte.R.q 6
capitulū pōt eos admittere.⁊ istituere i bñficijs.licet
ad epm si viueret ptineret.c.⁊ si capitulū.d istitu.li.vi°.

¶ Quid si eps ↄferat bñficiū absenti.R.q lʒ nō fiat 6
suū.donec ↄsentiat.tn̄ eps non poterit alteri ↄferre.
donec ille recusset:nec valet collatio si ↄferat.nisi eps
assignasset terminū cōpetētē ↄsentiēdi.i.quē nō con
sentit.si tn̄ post terminū iteꝝ ↄsentit.anteq̄ alteri es
set collatū.valeret.c.si tibi absenti de pben.li°.vi°:

¶ Utrū eps.vel alius cui mādabat.de bñficio pꝛoui 7
deri paupi clerico.teneat iteꝝ ꝓuidere.si ille cleric⁹
fit aliud ↄsecut⁹.R.q nō.c.si paup.de pben.lib. vi°.

¶ Utrm eps teneat.oꝛdinatis p ipm ꝓuidere de bñfi 8
cio.R.q sic:si est i sacris oꝛdiat⁹.c.cū secūdū.d pbē.
Idē dic:qn̄ cōmisit vt oꝛdinet p aliū.c.si eps.de pre
ben.li°.vi°.⁊ hoc veꝝ nisi habeat.suā.vel paternam
hereditatē.vn̄ possit sustētari.fm glo.i.d.c.si eps.
sʒ vt ille q oꝛdinat⁹ est ad titulū patrimonij pater
ni.possit illud vēdere.qdā dn̄t q non.sʒ veri⁹ videt
q sic:qꝛ pōt renūtiare beneficio.

¶ Utr̄ ꝓmittēs alicui ꝓuidere.de bñficio ecclasti 9
co.nō vacāte.vel qualitercūq ꝓmittat.cū potuerit
teneat.R.q nō:qꝛ talis ꝓmissio est nulla.c.detestā
da.de conces.preben.li°.vi°.

¶ Utr̄ recipiēs.bñficiū de manu laici ecclasticū.ca x
dat i aliquā penā.R.Inno.in.c.qsqs.de elec.q sic:
qꝛ est ineligibilis.ipso iure:de iure patron.pterea:nō
eps posset cū eo dispensare.fm.c.Ar.c.nup.d se.exc. /

¶ Utr̄ aliqs possit renuntiare bñficio suo.vt alij pro xi
uideat.R.Pa.i.c.dilecto de pben.q sic:dūmō i ac
tu renūciatiōis nō deducat i pactū:sʒ ipsam renun
ciationē faciat pure.⁊ libere.Alias esset simoniacū:
vt glo.i.d.c.dilecto.⁊ glo.i.c.ex pte.el.p.de offi.de.
Si tn̄ i aio gereret.vt alteri ↄcederet nō esset symo

nia: dūmō pactū nō faciat. sȝ peccet. vt l glo. i. c. ordi natiōes. i. q. i. Sȝ forte medius diceret. q̄ ē sy monia mētalis. q̄ est peccatū. sȝ nō punit per ecclesiam. hȝ q̄ dicat. D. fel. i. c. q2. veniste. de psump. circa prin. est regula. 18. cācellarie q̄ infirmus renūtiās. vel permu tās bñficiū. nisi viuat post renūciationē. 3. p. 20. dies: dr̄ beneficiū vacare post mortem.

12 ¶ Cui pōt dari bñficiū ecclasticū. R. q̄ solis clericis nō cōiugatis. ⁊ habētibus etatē debitā: de etate. j. ℣. bñficiū. 3°. §. 20. De cōiugato dr̄ ēt. q̄ nō pōt hr̄e administrationē ecclasticā: vn̄ videt q̄ non possit esse vicarius epi. qd̄ tenēt doc. i. c. vnico. c. tit. li°. vi°. Vn̄ Pa. i. c. sanc. d. p̄. de de. ɔiug. sic ait. p̄. nota. q̄ clericus ɔiugat⁹. ne dū beneficia ecclastica. sȝ nec ēt administrationē ecclasticā. hr̄e pōt: ⁊ puto q̄ per hoc verbū: administrationē. sit hic casus: vt n̄ possit esse vicarius epi. qd̄ tenēt doc. i. c. p̄. e. ti. li°. vi°. sȝ per alias rōnes. Dicūt. n. q̄ cū clericus ɔiugat⁹. nō gau deat priuilegio clericali. nisi i duobus de qbus ibi. i/ ter q̄ nō repit illud: nō poterit pmoueri ad hoc offi ciū. hec ille. De quo aliqd. ℣. vicarius. §. 4. Nō pōt ēt secū dispēsari. vt habeat bñficiū ecclasticū. q̄uis qdā teneāt ɔ̄riū: sȝ ɔcordia fm̄ Pa. in. c. Joānes. de cler. ɔiug. q̄ epus nō pōt. sȝ Papa pōt.

13 ¶ Ut̄ filij sacerdotis possint obtinere bñficiū eccla/ sticū i eccl̄ia p̄ris. R. q̄ sic si alias ē legitimus. c. ad hec. de fi. psb. dūmō nō ad illas dignitates. vel p̄ben/ das. quas imediate p̄r eius habuit. pmoueat. c. cō/ stitutis de fi. ps. Et noie filiorum ēt veniūt nepotes. de iure i hereditate subcedētes: vt sunt p rectā lineā de/ scendētes nepotes. ar. insti. de here. quali. ⁊ di. §. sui. fm̄ Host. ⁊ i. e. ad extirpādas. de fi. ps. Secus i cola colateralibus i qb⁹ successio locū non hȝ. ar. de offi. deleg. c. ex parte. Itē fm̄ Host. nepos pōt poni ime/ diate i ecclesia. quā auus eius habuit. p̄re ei⁹ viuēte sȝ p̄re mortuo. nō pōt: q2 cessat rō. i p̄ casu successiōis sȝ nō i 2°. Itē aduerte q̄ si p̄r habuit personatū ime/ diate: nō poterit filius i eadē eccl̄ia hr̄e vicariā: vt i. c. Michael de fi. p̄sbi. vel cō: si p̄r habuit vicariā p/ petuā filius nō poterit hr̄e psonatū. vt. d. c. ɔstitutis.

14 ¶ Quis pōt dispēsare cū illegitimis. vt detineāt bñfi ciū ecclasticū. R. q̄ epus i bñficio simplici. cui nō im minet cura aiarum. vt i. c. is q. de fi. ps. li°. vi°. Nec opȝ distinguere fm̄ glo. ibidē. an sit spurius adulterin⁹. vel nālis: sȝ quo ad successiōes distinguant. ⁊ i diffi/ cultate dispensādi. In alijs aūt solus Papa: vide. ℣. dispēsatio. §. 13. casu. 21°. Sed nunqd poterit epus di/ spēsare cū eo i personatu. vel dignitate. sine cura. R. glo. i. d. c. is q. q̄ nō: sȝ solus Papa. ⁊ eā sequnt̄ cōit doctores si efficeret religiosus. Sȝ vt̄ epus. cū p̄dictus possit dispēsare. i canonicatu eccl̄ie cathedralis. R. fm̄. Archi. i. d. c. is q: q̄ sic: ex quo nō iuenit p̄hibitū ⁊ cū eo cōcor. Ge. sȝ Jo. mo. ⁊ alij. tenēt q̄ nō. Sed p̄m̄ melius. Sȝ nunqd cū eisdē poterit dispēsare i re/ ctoria. R. q̄ sic. i oi bñficio. dūmō nō cadat i nomē dignitatis. vel psonat⁹. vel habeat curā aiarum. quidā tn̄ vt recitat. Ge. i. d. c. is q: tenēt ɔ̄riū: Et rō potissi/ ma est. q2 ptās dispensandi ɔcessa alicui. cuius effec/ tus nō in ipm̄. sed i aliū deriuat. dȝ late iterp̄tari. vt nota Jo. an. i. c. fi. de ℣. sig. ⁊ sequit̄. Jo. de imo. ⁊ Ge. i. d. c. is q: ⁊ maxime qñ iterp̄tatio: sit ɔ̄ ipsȝ cō cedentē: iuxta. nota. de p̄uil. c. q2 circa: ⁊ ideo iura q̄ videnẗ ɔ̄ria. itellige ⁊ limita. q̄ loquunt̄ i dispēsa tiōe cōcessa alicui. cuius effectus i ipm̄ deriuat̄. que stricte iterp̄tāda ē: sȝ qd si beneficiū simplex hȝ cu/ rā aiarum. nunqd epus poterit dispēsare. R. hȝ Archi. i. d. c. is q: q̄ sic: q2 talis nō dr̄ hr̄e cura aiarum. vt p̄bat tex. i. c. sup eo. de p̄ben. li°. vi°. Nā vt ibi pȝ. pōt qs ha bere p̄bendā. ⁊ dignitatē. cui ē ānexa parrochialis ecclia. ⁊ tn̄ nō posset qs hr̄e dignitatē. ⁊ ecclesiā cu/ ratā. c. de multa. de p̄ben. Lapus Abbas limitat h° vep. qñ ecclesia curata. hȝ vicariū aliū ab isto. Alias nō. Alij doc. idistincte tenēt. q̄ nullo mō epus pōt di/ spēsare: vide Ge. i. d. c. is q. P° opinio cum. d. limita tione videntur melior.

¶ Pone q̄ i ecclia est statutū iuratū. ⁊ p papā ap/ 15 probatū. q̄ nullus illegitimus ibi pmoueat̄. an epus possit dispēsare. R. Jo. mo. ⁊ sequit̄. Ge. i. d. c. is q: q̄ nō: ex quo tale statutū est iuratū vel ɔfirmatū: secus si solū esset statutū nō iuratū vel nō ɔfirmatū: q2 tūc posset ɔ̄ p̄priū statutū. iuxta nota. d̄ elec. c. licet ca/ non. lib. vi°.

¶ Ut̄ dispensatus vt pmoueat̄ ad ordines sacros. 16 p papā: p hoc videat̄ talis illegitimus dispēsat⁹. vt possit obtinere bñficiū cū cura. R. q̄ nō: q2 dispensa° nō trahit̄ ad ɔsequētiā eius. sup quo dispēsat̄: qñ di spēsatio iprimit effectū validū. sup actu i quo dispē/ sat̄. absq3 eo q̄ extēdat̄ ad aliud cōsequtiuū. hȝ Ge. in. d. c. is q. Ut̄ qñ dispēsat̄ vt habeat bñficiū. possit hr̄e dignitatē: vide ℣. clericus. p̄. §. 3.

¶ Ut̄ p̄fatus illegitimus dispēsatus vt possit obtine 17 re bñficiū ecclesiasticū. possit post p̄m̄ postea aliud ob tinere. vice dispēsatōis. R. Ge. i. d. c. is q: q̄ Pau. hic distinguit. q̄ aut dispensatio fuit facta sup certo bñ/ ficio. ⁊ tūc si fuit i culpa. vt illud n̄ haberet. sic aliud nō poterit hr̄e. Si vo nō fuit i culpa vel dispēsatio fuit sup icerto bñficio sic poterit post p̄m̄ aliud habeř. Sed qd si dispēsat̄ sup bñficio curato. vt̄ possit ha bere dignitatē. R. fm̄. Ge. i. c. fi. de fi. ps. q̄ nō: q2 ista ponunt̄ vt diuersa i. d. c. fi. ergo vno cōcesso. non ve/ niet aliud. Vn̄ i dispēsatiōe nō p̄cedit argumētū a maiori. nec a simili: vt ibi nota Ge.

¶ Ut̄ illegitim⁹. vel irregularis dispēsatus. i ordine 18 ⁊ bñficio. atq3 promotus. possit postea ipetrare sup pluralitate. nō facta mētione de illegitimitate. vł ir/ regularitate. R. fm̄ Ge. i. d. c. fi. q̄ nō: ⁊ ibi tex. Sed vt̄ epus possit cū p̄dictis illegitimis. vt possint plura bñficia simplicia retinere simul. R. Ge. vbi. s. q̄ nō: facit. c. is cui. p̄. R°. de p̄ben. li°. vi°. vbi qñ ɔcedit̄ ali cui vt possit alteri beneficiū cōferre. intelligit̄ d̄ vno.

⁊ non de pluribus.

19 ¶ Ut' epo possit dispēsare cū illegitimis. vt babeant simplex bñficiū.seu pbēdā.i ecclesijs suoꝝ patrū.qui sūt sacerdotes.R̃.ꝙ ñ nisi ipsis viuētib⁹.c.cū decorē. de fi.pſ.illo tñ min⁹ i canonicatu.c.cū audiētiā. de fi. pſ.ſʒ ipſis mortuis ſic:dūmō ñ dispēset sup bñficio. seu pbēda.quā ei⁹ pr̃ tenebat.imediate.sec⁹ si media te. Hoſ.tñ tʒ.ꝙ nūqʒ canonicatū i eadē eccl̃ia pote rit hre ex dispēsatōe epi.ſʒ ṗrīuṽr veri⁹.vt i.d.c.nō.

20 ¶ Pone papa dispēsauit cū illegitimo vt possit pro moueri ad bñficiū curatū.nunquid per istā dispen sationem.poterit promoueri ad beneficium cui pre/ ficiendus est per electionem. Angelica post. Ge. ꝙ sic.in.d.c.is qui.quia vitium est ex toto ablatum.in .c.cum vitoniensis. de elec.etiam quando esset du/ bium. Utrum dispensatio ex toto auferat vitium.ſʒ tñ. D. Feli.ō.prin.oportet facere mentionem in im/ petratōe de electiuo.q: papa non itendit pīudicare electoribus.⁊ sic tenerem cum Ge. quando non se/ quitur preiudicium tertij:quia tunc oporteret facere expressam mentionem. Et dicit idem Feli.in.c.veni/ ens de accus.notabiliter post. Inno.ꝙ filius presbi teri qui habilitatur per papam ad omnem dignita tē.nō obstāte defectu natalīū.nō hēbit dictā bñficiū .s.epatū.⁊ si dixisset epalē.nō habebit archiepalē.

21 ¶ Beneficium vacans infra qḋ tp̄s debeat cōcedi. R̃.ꝙ i cathedrali.⁊ regulari ecclesia.tenentur electo res ifra tres mēses eligere.c.ne pro defectu.de elec.ni si essent priuilegiati.vt pdicatores.⁊ minores. ⁊ illi seruent priuilegia sua. Alia aūt bñficia ecclastica. infra sex mēses.c.nulla.de cōcess.pben. Alias collatio seu prouisio deuoluit̃ ad eū q primo preesse cognosci tur:nisi in casu i quo prouisio ptinet ad capitulū.q: tunc deuoluit̃ ad epm ⁊ e ꝯtra: Intellige de bñficijs p tinentibus ad epm.iure proprio:secus de his que de uoluuntur.ex negligentia inferiorum.⁊ post ad me tropolitanum.⁊ post ad papam. Et tenetur ille qui fuit negligens i cōferendo.ecclesie.ad interesse.⁊ si ñ habet de suo punietur ad arbitrium boni viri. Hoc verum.nisi legitimo impedimento essent impediti.⁊ incipit currere dictū tp̄s.a die scientie vacationis. c.quia diuersitatem.de con.preben. Et intellige legi timum impedimentum peregrinatio. vel suspensio. etiam ex culpa.nisi esset in mora petende absolutio/ nis.d.c.q: diuersitatem. Et si beneficia pertinerent ad regulares exemptos epi prouidebūt.nō obstante exēptione.de.quia regulares.de sup.ne.prela.⁊ non extendit̃ prefactum tp̄s fm. D.de rota.ad eos q ha bent istituere presentatum p patronū.q:.d.c.nulla.ñ extenditur ad eū.q hʒ instituere.sed ad eum qui hʒ ꝯferre.⁊ itellige reuolutionē p p̃ sola vice.co.ti.c.si cut nob. Et si qs pdictoꝝ elapso termino ꝯferat. nihil valet.c.fi.de sup.ne.pla. Et fm. D.ar.lio.5ᵒ.ti.15.c. p.§.fi. Si is q hʒ ꝯferre nō cōferat.tenet̃ vt dictū est. Nota tñ ꝙ in eodemo tp̄e papa supplet multis ⁊c̃.

¶ Ut' liceat alicui sibi pcurare bñficium. R̃.fm.s. Tho.4.di.25.q.3ᵃ.ar̃.3.ad.4ᵐ.⁊.22ᵉ.q.100.ar.5.ad 3ᵐ. Ubi dicit ꝙ pōt aliqs.p se petere.si dignus sit.be neficiū ecclasticū:nō hns curā aiaꝝ. si idiget.ſʒ nō si habeat curā aiaꝝ:q: pīumptuosū est:nō tñ est sy/ moniacū.nisi p tāto ex ipsa pīumptōe idignus redda tur.⁊ tūc pecs sue ex hoc ipso ꝙ rogat:p idigno ri/ unt.hec.s.Tho.i.4.idē.22ᵉ.cōcor.Ray.Aug.vo de Anchona.in li°.de potestate Pape.dicit ꝙ semp est petīn.ſʒ pōt rñderi fm.s.Tho.ql.9.q.vltᵃ.ar̃.pen. ꝙ hoc sit vex.si hoc petat.vt fiat ditior.vl' vt lauti us viuat.vel vt facili⁹ ad epatū vel dignitatē puem at.⁊ simia. Tūc.n.ñ idiget.⁊ sic ē petīn ſʒ si petat p necessitate.ne mēdicet i vitupiū cleri cat⁹.vl' vt possit pdesse.⁊ simia.ex q° ē ordiat⁹.⁊ ñ hʒ aliquē defectū. pōt petē.⁊ sic itelligit.s.Tho.⁊ ſʒ cū epo ꝯferēs bñ ficiū idigno.peccat mortalr.Uide.i.p.cathedra.§.p. 22

¶ Utᵐ occupās bñficiū viuētis scīēter.faciēs se insti/ tui.sit ifamis.R̃.Pa.i.c.p.de cōcc.p ben.ꝙ sic.3.q.2. audiuim⁹.⁊ solus papa dispēsat cū eo.sicut cū illo q viuēte vxore aliā accepit.vt in.c.fi.de co.q.duxit. in vxo.quā pol.ex quo cōcludit. Pa.ibidē.ꝙ lʒ cū va/ caret sciat se istitui.vel sibi cōferri a papa. non ha/ bita mētōe ḋ occupatōe.postea ñ valet.⁊ ē surrepti tia:q: ñ sic faciēt obtinuisset.fac̃.c. postulasti ḋ rescri. sitr̃ dic̃ ḋ eis q occupāt ḋ sctō.vl' p brachiū seculare se i vacātib⁹ bñficijs itrudūt.si ñ faciūt mētionē i ipetra tōe.ḋ tali occupatōe.q: oē id ex q° ñ ita faciēt obtie ret.tacitū.iduc̃ surreptitionē.d.c.postulasti.cū simib⁹. 23

¶ Querit̃ quot bñficia pōt qs hr̃e.R̃.fm Pa.i.c.cō querēte.de cle.nō resi.ꝙ hñs bñficiū qʒcūqʒ sim/ plex.qḋ p se sufficiat.ad vitā bñficiati:nō pōt aliud te nere.sine petō mortali.fm glo.i.c.dudū.el.2ᵒ.ḋ elec. qḋ limitat. Pa.si pp̃ter se solū hʒ:secus si collatū si bi esset:nō rōne sui.ſʒ pp̃ter vtilitatē bñficioꝝ:vt q: est hō idustriosus.⁊ bone ꝯscie:vt nota i.c.cū iā du/ dū.de pben. Sʒ vtrū excuset p dispēsationē.glo.pdi cta dicit.ꝙ sic:ſʒ Pa.i.d.c.dudū:dicit ꝙ hʒ p idu/ bitato.ꝙ nō sit tutus.quo ad ecclesiā triūfantē.etiā dispensatus per papā.qñ dispēsat⁹ est.soluʒ p ⁊ ad suā vtilitatē:q: i hoc casu.nō solū alterat̃ dispositio iuris positiui.ſʒ etiā xp̄i patrimoniū. iniuste disper/ git̃:cū ergo papa.nō possit sine cā alienare bona ec clesiastica:sine graui pctō:vt dicit Archi.12.q.2ᵃ. nō lʒ pape:ergo multo minus.pōt dare līnaʒ alteri.ipʒ dispēgēdi:vt i.c.nup.de do.iter.vir.⁊ vxo. Et sic con uincit̃ rō. Inno.i.c.ad monasteriū.ḋ sta.mo. q: hic nō violat̃ ius positiuū.ſʒ ēt diuinū:hoc ēt tʒ. Hosti.i. d.c.dudū:quē sequit̃. Jo.an.⁊.Tho.ql.9.q.vltᵃ.ar. pen.tractās hāc.q.dic̃.p.ꝙ qō. determināda ḋ pctō mortale.maxᵉ.vbi sūt doc.ṗrīi.tā i Theoᵃ qʒ i iure: est piculosa.vt hicᵉ.dicit ꝙ hr̃e plures pbēdas cōti net i se plures iordiatōes ſʒ ius nāc:p° q: nō ē possi bile aliquē i pluribus ecclijs deseruire.i qb⁹ est pben datus.cū pbēde videant̃ eē ordinate.qñ qdā stipē/ 24

dia.deo ibidē ministrātiū. Secūdo qr sequit diminu/
tio cult⁹ diuini.dū vnus loco pluriū istituit.3°.qr seq
tur i aliqb⁹ ꝯfraudatio volūtatū testatoꝝ. q ad h͡c
aliq̄ bona ecclijs cōtulerūt:vt certus numer⁹ deo ser
uiētiū ibi esset.4°.qr sequit iequalitas.dū vn⁹ pluribus
būficijs habūdat.et ali⁹ nec vnū hr̄e pōt:ꝛ multe alie
q̄ ḋ facili declarari pñt.aliq̄s istaꝝ ponit Pa.i.c.qr
nō nulli.de de.nō resi.ꝛ ulte tales actiōes q̄ de se ipoꝛ
tāt tales iordinatōes.pñt ordinari aliqb⁹ circūstan
tijs aduenietib⁹.sicut ocadere hoiēȝ.vł pcutere. si fi
at rōe iustitie.vel discipline.nō erit pctm̄:sȝ virtuosū.
ita i ꝓposito:si adueniat aliq̄ circūstātia q̄ remoue
at totalr oēs istas iordiatiōes: nō erit pctm̄.vt pu/
ta si necessitas i plurib⁹ ęcclijs ci⁹ obseqo.ꝛ possit pl⁹
seruire ecclie vel tātūdē absens.q̄ȝ ali⁹ pñs.vł neces/
sitas.q: plures nō inueniunt idonei.vel vtilitas eccle/
sie.vel ꝓrogatiua meritoꝝ.tūc istis ꝯditiōib⁹ supue/
niētib⁹.vel aliq̄ istaꝝ.vel silis.cū recta itētiōe.ñ erit
pctm̄:et sine dispēsatiōe.si ꝯsideret iꝰ ħȝ ius nāe.ħȝ
tñ ius positiuū reqrit dispēsa͡c.q̄ tūc faciat actuȝ sine
pctō oio. Si ṽo aliqs hac itētiōe plura būficia ha/
beat.vt sit ditior.vel vt lautius viuat.vel vt facilius
ad maiores dignitates ascēdat.nō tollunt ꝑdicte ḋ
formitates.sȝ augent:ꝛ sic nō pōt cē licitū p quācū/
q̄ȝ dispēsationē.ꝛ sic itellige.Pa.ꝛ reliquos q cū se
cunt.nec pōt p ꝯriā ꝯsuetudinē fieri licitū:qr esset ꝯ
ius nāle.ꝛ sic irrationalis:hec.ħȝ.s. Tho.ꝯ. dicit.s.
Tho.ql.8.q.6.ar.3.ꝙ qñ due opiniōes ꝯrie. de eo/
dē.opȝ vnā cē verā.alterā falsā:aut ergo ille q fac
ꝯ opiniōes Magroꝝ:vt pote tenēdo plures ꝑbēdas
faciat ꝯ verā opinionē.ꝛ sic cū faciat ꝯ legē dei.non
excusat a pctō.q̄ȝuis nō faciat ꝯ ꝯsciaȝ:aut illa opi͡c
nō ē ṽa sȝ magis ꝯria quā iste sequit.ita ꝙ vere lȝ
hr̄e plures ꝑbēdas:ꝛ tūc distinguēdū ē:qr aut talis.
ħȝ ꝯsciaȝ de ꝯrio:ꝛ sic iteꝝ peccat.ꝯ ꝯsciaȝ faciens:
q̄ȝuis nō ꝯ legē.aut nō ħȝ ꝯsciaȝ de ꝯrio.sȝ certitu/
dinē.sȝ tñ i quādā dubitationē iducitur. ex ꝯrietate
opinionū.ꝛ sic si manēte tali dubitatiōe.plures ꝑbē
das ħȝ.piculo se cōmittit.ꝛ sic ꝓculdubio peccat:vt
pote magis amās būficiū tpale.q̄ȝ ꝓpriaȝ salutē.
Aut ex ꝯrijs opiniōib⁹.i nullā dubitatiōeȝ iducitur.
ꝛ sic nō cōmittat se discrimini.nec peccat:h͡c.s.Tho.
Et nō istā praticā.qr ad mēa valȝ:itelligat āt se du
bitat qñ ñ magis declinat ad vnā ptē q̄ȝ ad aliam.
25 ¶ Ut͡m hñs būficiū curatū si recipiat.2͡m.cū cura.ipso
iure sit ꝑuat⁹.ꝑmo.R.ꝙ sic statim adepta pacifica
possessiōe.c.de mūa.de ꝑbē.vł qñ p cū stetit q° min⁹
hr̄et.c.lȝ.d.2°.ḋ ꝑbē.li͡c.vi°.ꝛ nisi p͡m.resignet i manu
ordiarii vł cui ꝯpetit.ipo iur ē ꝑuat⁹.et ipo 2°:ꝛ iha
bil ad qd̄cūq̄ȝ būficiū.ꝛ et ordies sacros.ꝛ ad papā
ptinet dispēsa͡c:p extrauagāte. Jo.22.q̄ icipit:execra/
bilis. Et iō nō poterit absolui subditos rōe ꝑmi bū
ficij:ꝛ distributio ipi⁹ būficij vacat. Sȝ q̄rit vt͡m h͡c
teneat i oī būficio qd̄ reqrit residētiā. vł ꝙ sic.qr rō
residētie ē cā.igr. In ꝯriū ē qr ñ reqrit expssū.nisi de
eo qd̄ ħȝ curā.vel dignitatē.vł ꝑsonatū.d.c.ḋ mūa.
igr.Et breuit tā. Inno.q̄ȝ Jo.an.ꝛ Pa.disputāt dif
fuse:ꝛ difficile ē itelligere qd veꝝ sit:pōt tñ concludi
breuit.ꝙ si.p͡m.vł.2͡m.reqrūt residētiā sub pena priua
tiōis būficij:puta si ex statuto vł ꝯsuetudie.hoc caue
at.i glo.c.gra.de rescrip.li͡c.vi°.i.ṽ.i iure:tūc sit ea/
dē rō alius secus qr nō reqrit expssū:cō. Pa.i.c.qr si
nulli.ḋ de.nō resi.ꝛ dic ꝙ q̄ttuor fuerūt tpa.P͡m fu
it.d.c.qr ñ nulli.s.aū.ꝛ tūc ñ ꝑuabant.2°.sȝ dabat si
bi ocio quē vellet retinē.vt i.c.referēte.ꝛ.c. ꝑterea.ḋ
ꝑbē. Scḋuȝ fuit tps ꝯcilij h⁹.c.qr.ñ nulli:i q° fuit sta
tutū vt ꝑuaret.2°.tñ ñ erat ipo iur ꝑuat⁹. Terti͡m fuit
tps capli ḋ mūa.vbi fuit iductū.ꝙ si hñs būficiū cu
ratū.vel dignitatē.reciperet 2͡m:vacaret p͡m ipso facto.
Quartū tps hodiernū a tpe dec. Jo.22.execrabil.vbi
dr vt.s. Fallit h͡c i.7.casib⁹.P° qñ 2͡m ē ānexū ꝑ.c.si
p eo.ḋ ꝑbē.li͡c.vi°. Scḋo qñ expēdit ḋ ꝓprijs bonis i
vtilitatē ꝑmi būficij:nā ipȝ retinet donec sit sibi satis
factū.ħȝ.d.Ant.ḋ but.p.c.qcūq̄ȝ.12.q.4. ꝛ sufficit ꝙ
talis expēsa sit vtilit cepta.lȝ postea a casu sit totū p
ditū.ħȝ. Jo.an.i.c.ex pte.ḋ ꝯsti.puta qr domū fecit.ȝ.
ignis postea ꝯbussit ꝛ ex h͡c dicit.d.Abb.posse colligi
notabile dictū:ꝙ si cleric⁹ morit sine testa°.heres pt
repetē expēsas.q̄s cleric° fecit i būficio:i vtilitatē be
neficij. Tertio qñ acceptauit calorē iracūdie ħȝ. Jo.ḋ
lig.ꝛ.d.Ant. Et fac glo.i.c.ex lris.ḋ diuoꝛ.q̄ vult ꝙ
ꝯfessio ex iracūdia fctā.ñ ꝑiudicet.Quar° qñ accep/
tat ad tps:puta donec alr fuerit būficio ꝓuisuȝ. fm
Pe.ḋ Ancha.i.c.ꝑ.ḋ ꝯsue.li°.vi°.Quito qñ cōmuta
uit vnū būficiū i aliud.hñs alia būficia curata dū/
mō possessionē ipi⁹ būficij i qd̄ cōmutauit nō fuerit
nact⁹:ar.ē i de.si plures.ḋ ꝑbē. Sex͡c qñ p dispēsatio
nē vt i.c.dudū.el.2°.ḋ dec.Cū Pa.i.c.qr ñ nulli.de
de.ñ resi.ꝑ.nō.sic alit nota ꝙ exqrēt diuersas digni
tates.ꝛ plures ecclias prochiales.pcedit ex zelo aua
ritie:itellige qñ vna dignitas.vł vna prochialis.suffi/
cit p se:alias si ē pctm̄ dispēsatiue tenet plures:ad h°
.c.ḋ mūa.i fi.ḋ ꝑbē.ꝛ.c.dudū el.2°.ḋ dec. Sep° i cpa
tu q ñ vacat p 2͡m.ħȝ.glo.i.d.c.ḋ mūa.ꝛ Inno.i de.
grē.ḋ rescrip. Octa°.qñ p͡m vł 2͡m.eēt curatū habitu:
puta qr derelict⁹ ē locus ab habitatorib⁹:de dec.c.lȝ
canon.li°.vi°. Inno.tñ:ꝛ Abb.ꝯ. Nono qñ ignora/
bat.c.gra.ḋ rescrip.li͡c.vi͡c.stat tñ regula qñ sciebat se
hr̄e ḋ iur.puta qr ē spoliat⁹.ꝛ h° ħȝ vine. Deci͡c si re/
cipit 2͡m.i alio cpatu.maxi͡c si reqrat residētiā.ꝛ cū li/
cētia epi.ꝑmi būficij.21.q.1.si qs.ꝛ accipit būficiū cu
ratū large.quocūq̄ȝ mō.exerceat iurisdictionem.
¶ Quis pōt dispēsare.vt qs hēat plura būficia. legi 26
tima cā interueniēte.ħȝ ꝙ dictū ē.§.24.R.ꝙ i pluri/
b° simplicib⁹.vł i vno curato.ꝛ alio simplici:pt eps
dispēsare.vt i diuersis ecclijs hēat.sȝ i vna ecclia pt.
si sūt simplicia.ħȝ glo.i.c.lras vestras.ḋ cōce.ꝑben.
Jo.an.dicit verum:si sunt difformia.Cū dicit ꝙ po
test dispensare.vt qs habeat dignitatē.ꝛ canonica
tū.i eadē ecclia:ꝛ hoc sequit Pa.i.d.c.lras.i duob⁹

aūt cōsonatib⁹.nō pōt:puta vt qs habeat duos ca/
nonicatus.i eadē eccl'ia:ↄ dicat. Pa.vbi.s.ꝙ hoc fe
cunt cō.ter doc.ↄ ideo duo altaria i eadē eccl'ia.nō
pñt in titulū bñ.ex dispēsatiōe epi.sm Guil.de mon
te.Lau.Et videt seq Ge.altaria.n.q̄ dant i titulū
ppetuū.dñr bñficia.h3 glo.i de.2ª.de deci. ↄ sequitur
Ge.i.c.p.de ↄsu.li°.vi°. Altaria vo q̄ nō dant i titu/
lum.bñ pñt haberi.ex dispēsatiōe epi. In psonatib⁹
vero.vel dignitatibus.vel administratiōib⁹.aut of/
ficijs ppetuis.quocūqȝ noie cēseant nō pōt nisi solus
Papa dispēsare.vt i.d.c.p.i eadē eccl'ia. vel i diuer
sis vt i.d.c.de mul:a.l3 tex.videat solū i eadē eccl'a
ꝓhibere:s3 doc.i.d.c.dicūt.etiā locū hre i diuersis ec
clesijs.p.c.q: nō nulla.de cle.nō resi.q̄uis Inno. vi/
deat dicere ↄriū.i.d.c.de multa.s.ꝙ eps pōt dispen
sare i pluribus ecclesijs:dūmō curā aiar nō habeāt.
ↄ dic. Jo.an.ꝙ si dispēsans nuda volūtate moueť.
nō bño ituitū ad aliqd ꝓceptor.nō mereť dici dispē
satio.s3 dissipatio:ex quo sequit ꝙ quo ad deū nō ē
tutus.cū quo dispēsatū est.21.q.3.si is q preest.

27 ¶ Quinqȝ sunt casus.i qbus pōt qs absqȝ dispensa/
tiōe.duas vel plures eccl'ias.seu pbēdas.hre:pꝛim⁹
est qn̄ ecclesie sunt ita tenues.ꝙ neutra sufficeret ad
substētationē.10.q.3.vnio.de reli.do.c. q: monaste/
riū. Secūdus est qn̄ vna dependet ex altera. de eta.
ↄ quali.c.eā te. Tertius ē ꝓpter raritatē clericoꝝ.
21.q.1.clericus.i fi. Quartus ē si eccl'ia ē ānexa digni/
tati.vel pbēde.i quo casu.cū ipse teneat i maioꝛi ec/
clesia personalr deseruire:teneť in ipsa parrochiali
hre idoneū ↄ perpetuū vicariū:q cōgruētē habeat
de ꝓuentibus ipsius eccl'ie portionē.de pben.c.extir/
pāde. Quintus si h3 vnā intitulatā ↄ aliā ↄmēdatā3
21.q.1.p plures:s3 talis cōmenda de eccl'ia parrochia
li.nō pōt fieri.nisi ei.q attigerit.25ᵐ.ānū.ↄ q sit sacer
dos:ↄ ēt tali.nō pōt cōmitti nisi vna.ↄ p euidēti
vtilitate.vel necessitate:ↄ nō durat nisi p sex mēses:
de elec.c.nemo li°.vi°.ↄ hec declarant i extrauagāti
Jo.22.execrabilis:pcoꝛ. Archi.21.q.1.clericus Et talis
q h3 eccl'iam i cōmēdā teneť seruare eccl'iam. i sta/
tu suo.sm Pa.i.c.de monachis ve pben.nec potest
aliqd de statu ecclesie minuere.s3 de superfluo pōt sibi
ꝓuidere:alias nō. Un̄ si i monasterio stabāt duode
cim monachi.debēt stare.ↄ de similib⁹.

28 ¶ Nō ꝓdest dispēsatio sup pluralitate bñficioꝝ. qn̄
ipetrans substituit.quātūcūqȝ minimū.bñficiū ha
bitū:Qn̄ ēt ↄcedit.vt qs duo bñficia.curā aiar ha
bētia.possit simul hre.intelligit de duob⁹ pmis post
ↄcessionē.q̄ habuerit ipetrās. Itē si mādat alicui ꝓ
uideri de bñficio.nō obstāte ꝙ habeat aliud.p hoc.
nō ꝙ habeat ambo simul.c.nō pōt de pben. li°. vi°.
Itē si papa motu ꝓprio alicui aliqd bñficiū obtinē
ti.ↄferat aliud.nō habita mētiōe de prioꝛi:nō pro
pter hoc inualidat grā.dūmo exprimat i lr'a.ꝙ mo
tu proprio ↄcedit.secus si ad petitionē alterius grā3
faciat.c.si motu de pbē.li°.vi°. Uide.s.e.pꝛin°.ↄ.§. 4.

Beneficiū.3°.quo ad fructus debēt tpe vaca/
b tōis i vtilitatē eccl'ie expēdi vl' futuris successo
ribus reseruari:alias i cathedralib⁹ ecclesijs
vel regularibus ↄ collegiatis si fiat ↄtra capitula.cō
uētus.collegia.vel singulares psonas.ipsi ↄfacientes
sunt suspēsi ab officio.ↄ bñficio.quousqȝ plene resti/
tuerint qcqd de bonis pceperūt.a platis mortuis di
missis.vel vacatiōis tpe obuenētib⁹:nō obstātibus
priuilegijs vel ↄsuetudinib⁹ vel statutis.etiā iuramē
to vel sedis aplice auctoritate firmatis. de elec.c.q:
sepe.li°.vi°. Itē similis ꝓhibitio fit generalr de oib⁹
ecclesijs.ne bona eaꝝ occupent a platis qb⁹ subsūt.
seu ad quoꝝ custodiā ptinent.nisi de speciali priuile
gio.vel ↄsuetudine pscripta.vel alia rōnabili causa.
Alias epi vel supioꝛes sūt suspēsi ab igressu eccl'ie.ↄ
alij ab officijs ↄ bñficijs.donec satisfecerint.c.pñti.ꝺ
offi.oꝛ.li°.vi°.ↄ idulgētie de papiēdis fructib⁹ bñfi/
cioꝝ i absentia ↄcessē.psonis nō ecclesiasticis vl' digni
tatib⁹:sunt irrite de rescrip.c.si.li°.vi°. Et q̄uis. d.c.
si.videat loq ꝺ pteritis.tn̄ ostēdit ꝙ nō d3 fieri.

¶ Fructus iā pcepti.planū est ꝙ alienari pñt:de q°. t
s.ꝟ.alienatio.§.4.ↄ14°. S3 ↄ fruct⁹ q debēt recipi
pñt locari etiā si sint decime.c.vīa.de loca.ↄ.c.q̄re/
lā.ne.pla.comi.vi.su. S3 hec locatio nō extēdit vl/
tra tps vite locātis.q: clericus i bñficio cōparat vsu
fructuario.16.q.6.c.illud.vel tutori. Alias parato
n.sm Pa.i.c.ex psentiū.de pigno. Si tn̄ locatū fuit
noie eccl'ie.successoꝛ sm Inno.i.d.c.q̄rellā d3 habere
ratū. Un̄ p maioꝛi declaratiōe.nota sm ꝙ habet i
.d.c.q̄rellā.ꝙ platus vel rectoꝛ eccl'ie pōt locare fru/
ctus eccl'ie vsqȝ ad.7.ānos.sine solēnitate ↄ sine au
ctoritate supioꝝ. Inno sm Pa.ibidē ꝓ tota vita
sua.ibi i glo.s3 vlᵐ successoꝛ i bñficio teneat stare cō
tractui.sic distinguit ibidē Pa.dicēs.ꝙ aut locatio
fuit facta ad nō modicū tps.i.ad.10.ānos.vel.s.cōi
ter.n.decē āni dñr nō modicū tps:ↄ sic nō t3 locatio
nisi esset facta sm solēnitatem iuris. ↄ in casu licito.
vt i aliquo illoꝝ casuū q nota.12.q.2.i sūma:ↄ serua
ta sit solēnitas q̄ debet interuenire in perpetuis alie/
natiōib⁹.ad hoc i de.p°.de re.ec.nō alie.ↄ.10.q.1.h°
ius.§.perpetuo:iuncta glo.ↄ si ista interueniunt tunc
successoꝛ teneť stare.ↄ si eccl'ia esset lesa posset petere
restitutionē i integrū.vt in.c.p.e.ↄ.c.ad nr̄am de re.
eccl.nō alie. Si vo est facta locatio ad modicū tps.
ↄ tūc vel erat clericus nō hñs administrationē3.ve
simplex canonicus.ↄ tunc nō teneť successoꝛ stare ↄ/
ctui.q: nō pōt canonicus seu alius nō hñs admini/
strationē obligare bñficiū suū vltra tps vite sue.cō/
parat .n.vsuario q nō pōt alienare.vt.l.si qs.domū
.ff.loca.nisi forte esset auctē epi.ↄ sm solēnitatē. Si
vo h3 administrationē.vt pleban⁹.seu alius rector
curatus.ↄ tūc vel locauit noie ꝓprio.ↄ nō teneť sta
re:alias secus. S3 qd si bñficiatus vl' rector eccl'ie q
h3 administrationē tpe ifirmitatis sue ↄxit multa
debita vel ꝓpter aliā cām honestā vel ꝓpter vtilita

te eccle.R.bz Pa.i.c.ex pñtiū de pigno.q successor tenet soluere. Sz qd si expendit p necessitate sua.e habebat bona aliūde qbus poterat subuenire.R. bz Pa.vbi.s.imediate.q quuis rector eccle hēat bona pñia.tñ dz sustentari de bonis eccle:distinguit tñ ibidē q vel qñ acceptauit bñficiū nō erat sufficiens e sic videt se obligasse ad viuendū de bonis paternis.e sic nō posset obligare bona eccle. vel tunc erat sufficiēs sz facta ē isufficiēs.e nō dz obligari bona eccle sz cogere parrochianos vt subueniāt sibi.si vo ecclia itez est potēs.tñ aliqua cā rōnabili idiget e obligat bona eccle.successor tenet.hec Pa.Et nota sm.e.i.c.cōiugatus.de cōuersi.cōiug.in.fi.bñficiatus pōt de reditib' beneficij sui puidere filijs.e parētibus.p modū elemosine.a fortiori.i.potius q̄ extraneis.qñ nō habēt aliūde vnde viuāt.facit.c.i.de cohabi.de.e mulie.e etiā filijs spurijs.e dotare sm cōgruētiā sui status.Quō debēt dispēsari bona clericorū.v.clericus.2°.§.4.e.v.clericus.4.prin.e.§.6.e v.restitutio.§.19.Uide aliqd.v.locatio.§.2.

2 ¶ Canonici e alij bñficiati q diuinis officijs nō interesunt.nō possunt pape quotidianas retributiones. nec valet cōsuetudo cōtra.alias nō faciūt eas suas.e tenentur ad restitutionē.nisi excuset eos ifirmitas vl iusta e rōnabilis cā.vl corporalis necessitas.aut euidens eccle vtilitas.de cle.nō resi.c.vnico li°.vi.Idem de vniuersarijs defunctoꝝ vt ibidem.

3 ¶ Quid de iniuste possidētibus bñficia ecclesiastica. R.q resignare tenent in manu illius q pōt accipere resignationē vel si esset in articulo mortis alicui alteri recipiēti eā noie illius cui est facieda.sm.Inno.e et tenet fructus pceptos restituere.ō renū..c.post trāslationē.§.rursus.e dicit Archi.q si aliqs min' canonice obtinet beneficiū.s.symoniace.vel p fraudez. aut surreptionē aliquā:i ppetuū nō pscribit.c.postulasti.de cle.exc.mi.Uez est bz q dicit Host.q vite necessaria stricte poterit retinere de cōsilio cōfessoris.ita solū q nō egeat.e alios fructus i vtilitatē eccle conuertat.q: restituere tenet.c.dilecto.de pben. aliter nō pōt absolui.nisi obtineat dispēsationē.e donationē: ab eo q pōt.nec i foro aie tenent ei obedire subditi. vel soluere aliqd qñ sciūt p certo.nec pōt eosdē subditos absoluere vel ligare.

4 ¶ Utrū filius priuet beneficio ecclesiastico pter crimē lese maiestatis cōmissum a pre.R.glo.i.c. satis peruersum.56.di.q nō.Idē dicit q nec pter crimē lese maiestatis diuine.vt puta.q: hereticus.vel scismaticus.c.quinqz.de here.li°.vi°.e de scisma.c.vnico li. vi°.vbi lz prohibeant admitti ad beneficia ecclesiastica taliū filij.tñ non dr q habitis priuentur.

5 ¶ Quid de tenētibus bñficia nō canonice habita.ex tolerātia platoꝝ.R.bz.d.Ar.flo.post alios q illa tolerātia si sit ex ignorātia platoꝝ.nihil pdest.si vero fit ex sciētia vel pape vel alterius q pōt dispēsare.vl ista tolerātia sit expsse ab eo.vel ab alio de mādato suo.e sic remouet oē ipedimētū si vero nō fuit tolerantia expressa.nec approbationis.non valet.si vero fit ab iferiori.nō prodest.

¶ De residētia.Nota q clerici q habēt beneficia q aliquo mō reqrunt residētiā.si sint moniti e nō residēāt sine cā.possunt spoliari:secus qñ nō reqrunt residētiā.q: nō pñt reuocari sine cā noua rōnabili. 8. q.1.q:.fr.Et dicit Jo.an.post Inno. q oē beneficiuz reqrit residentiā.nisi cōtrū pbet.c.vlt°.de cle.nō resi. nec dz ita amare sumi residētia.q aliqñ non possit discedere sm Jo.an.vbi.s.dūmō cesset negligētia e fraus e dūr etiā residere q se absentāt p negotijs ecclesie.c.ex parte co.ti. Secūdo si cā absentie hz cām rōnabilē.puta cā infirmitatis.c.iter quatuor co.ti°.Tertio residētes i curia romana de mādato Pape sm Host.Itē duo ex canonicis seruiētes epo.c.ad audiētiā co.ti°.Quarto studētes i Theo°.c.sup specula de magi.i alijs scientijs reqrit licentia plati.c.tue. co.ti°.s.de cle.nō resi.Et durat hoc tpe p qnquēniū. nō tñ tales recipiūt distributiōes quotidianas.nisi soli ifirmi.c.ad audiētiā co.ti.itellige de his ifirmis q solebāt residere.dicat ēt.Inno.e Host.q ēt ex pbabili cā nō lz abesse nisi ex līa plati.vel nisi illud pmittat cōsuetudo.q tñ nō posset iducere vt sine causa vagent.Et dū diu vagant iterim seruant eccle ō fructib' eius e cū nesciat vbi sit talis.tribus publicis edictis citabit ad ecclesiā.e si postea expectatus per sex mēses nō veniat.priuabit ecclia quā hz.c.ex tue. de cle.nō resi.Et sm Jo.an.nō sufficit vnū edictum lz peremptoriū.nec itelligit illud de epis absentibus. sm Host.e dicit idē Host.q si latitat clericus.sufficiat edictū publicari p domos vel ecclesias.sz si ifra puincia copiā sui faciāt.priuari nō posset ex edicto qd nō peruenisset ad eos.e nota sm Pan.i.d.c. tue.q nō sufficiat petere līaz sz oportet obtineat.e si negaret recurrat ad supiorē.e qñ non est ecclesia curata e cū licētia epi est i studio.pōt pcipere fruct' ēt nō ponēdo ibi vicariū.nec tenet ponere hec.Pa. in.d.c.tue.i fi.v.clericus.2°.§.fi. 6

¶ Si Papa mādat alicui ad quē spectat q beneficiū alicui cōferat.collatio p eū alteri facta tz. ipse tñ ex trāsgressiōe puniet.c.dilectus filius.d.2°.de pben. Fallit p si i līa esset apposita clausula.q si secus fieret sit irritū e inane.vt co.ti.iter cetera. Secūdo qñ Papa alias.suā isinuaret volūtatē.vt nota glo.d. c.dilectus.Tertio qñ papa nō mādat cōferri sz ipse cōfert.c.si postq̄ li.vi°.co.ti.4°.Qñ iste pro quo mādat fuerat receptus i canonicū ante illū cui facta est puisio:tunc.n.posset reuocari collatio. alteri facta. quuis ipso iure teneat.Quinto qñ datus eet executor ad cōpellendū q isinuasset e iterdixisset ordinario ne alteri cōferat pbendā.tunc collatio alteri facta non tz.similiter si esset executor ad puidenduz psentatis līris:similiter si Papa ihibuisset vel reseruasset:e puniuntur canonici cōtra faciētes.vt de cōibus reditib' il- 7

li puidere debe͂at.ð.c.dilectus:expone ꝗ itellige ista ꝑ vt absolutio.3.§.2.cũ locis ibi allegatis.s.qñ pbi bet directe sm Pa.i.d.c.dilectus in fi.

8 ¶ Nota ꝙ si ad vnũ canonicatũ ꝗ pbend.i vacãtẽ in ecclã duo canonici sunt electi.nõ ꝫ receptio ẽt si auctitas legati sedis aplice iteruenerit.c.dilecto.ð p̷bẽ.vbi d.ẽ Inno.ꝙ plato nõ licuit ifringere puule giũ canonicoꝝ.ꝫ si canonici ad quos spectabat re/ ceptio:auc͂te ꝑpria hoc fecissent.tenuisset receptio:qꝛ potuissent renũtiare fauori suo.ꝫ nõ tenuit diuis p̷/ bẽd:.c.p illoꝝ co.ti.ꝗ ẽ rõ diuersitatis:qꝛ.pᵐ.censeẽ de iure pũato cui põt renũtiari.2ᵐ.vero de iure pu blico cui nõ põt renũtiari.c.si diligẽti de fo.cõpe.Itẽ p.pᵐ.fit melior cõditio eccłe:qꝛ vbi cõsilium ibi salus: cresat.n.numerꝰ cõsiliatorum.per.2ᵐ.Posset induci mendicitas clerici.

9 ¶ De vna pbenda vacãte põt fieri due si eius sup/ petũt facultates:aliãs diuidens itegrare teneẽ.c.va cãte.de pben.Et reqruntẽ qttuor:sm.Io.an.post Ho sti.ad hoc ꝙ valeat talis sectio.pᵐ.ẽ vt diuidẽs iten dat de nouo creare.ꝗ pbendaꝝ numeꝝ argumẽtaẽ. 2ᵐ.ꝙ fiat de cõi cõsensu coꝝ ad quos spectat.ꝗ dio/ cesani ꝗ capituli.3ᵐ.ꝙ fiat ex cã rõnabili.4ᵐ.ꝙ sint duo sufficiẽtes.ꝗ si aliqd hoꝝ defuerit nõ valebit:

10 ¶ Nota sm.D.Ar.flo.3ᵃ.tiᵒ.15.c.p̷.§.de fructibꝰ:ꝙ clerici sm Guil.q nõ resident i bñficio suo nec iplẽt i eo officia sua ꝫ voluptatibus vacãt.nil iuris hñt i rebus ecclesiasticis.ꝗ si receperũt teneñẽ ad restitutiõeꝫ: reditus.n.ecclïaꝝ sunt stipẽdia ecclesie seruiẽtiũ.Vñ iura idixerũt psonalẽ residẽtiã clericis.ẽ.ꝟ.bñficiũ. 2ᵒ.§.24.ꝗ se.Quicqd sit de foro cõtẽtioso.optimũ tñ cõsiliũ ẽ.id qd̃ dicit.D.Ar.flo.vt restituat.vt tñ suffi ciere ad salutẽ si ipse.sua cura ꝗ ipẽsis.puidet.ꝙ ec/ clesia decẽter officieẽ.ꝗ populus sufficiẽter regaẽ.ꝗ ipe honeste vite ꝗ moꝝ.bonũ exẽplũ subditis osten/ dat.ꝗ iterdũ p se ad locũ accedat.ꝗ de pdictis certi/ ficeẽ.ꝗ qñqꝫ p se offiᵐ extollat.ꝗ iteꝝ tutiꝰ ẽẽt si conti nue p se.hec.sm.D.Ar.flo.Et nota ẽt ꝫ.c.ꝙ clericꝰ ꝫ habeat sufficiẽs pñmoniũ.si deseruit eccłe põt li/ cite sustẽtari de bonis eccłe.ꝫ Guil.ꝗ Host.ꝗ.c. charitatẽ.12.q.2.ꝫ si nõ deseruit ꝗ i malos vsus expẽ dit.multipl̅r peccat ꝗ sacrilegiũ cõmittit.16.q.1.qñ.

11 ¶ Sꝫ nunqd clericus nõ dicẽs offiᵐ.sine cã rõnabili. teneẽ restituere fructus quos iterim recepit ab ecclïa Io.cal.i.c.p̷.de cele.mis.mouet istã.q.ꝗ concludit ꝙ sic.moueẽ qꝛ pp nõ residẽtiã clericus priuaẽ bñficio ꝗ fructibꝰ.c.pe.de cle.nõ resi.ꝫ nõ dicẽs officiũ effe/ ctualiter nõ residet.Itẽ qꝛ bñficiũ daẽ pp officiũ.i.vt i.c.fi.92.di.ꝗ sic͂r qñ aliqd daẽ pp aliquã cãꝫ.cã nõ secuta põt repeti.ff.ð cõdi.ob.cã.quasi p totũ igitur. Sꝫ Pa.ibidẽ.i glo.vltᵃ.dicit hãc opinionem eẽ ni mis rigidã.nec eã sequiẽ.D.car.ꝫ dicat ꝙ iure non pbaẽ.nõ tñ respondet ad cõtra.Pa.ꝟo rñdet ad pᵐ.ꝙ non solum daẽ ꝑpter offiᵐ ꝫ ẽt vt clericus as/ sumptus i sortẽ dñi viuat de patrimonio xpi.ꝗ non

mẽdicet.93.di.c.diaconi ꝗ i.c.2ᵒ.de pben.nec reperitur ꝙ qñ clericꝰ priuaẽ pp nõ residẽtiã.ꝙ cogaẽ restitu ere fructus.ꝗ sic͂r rõe tituli cẽ.vide.ꝟ.restituᵒ.§.19.

¶ De trãslatiõe clericoꝝ.Nota ꝫ.D.Ar.flo.3ᵃ.tiᵒ. 15.c.pe.circa fi.ꝙ quinqꝫ de causis clericus põt trãsire de vna ecclesia ad aliã.Pᵃ ẽ cã necessitatis.puta pp inimicitias ꝗ hõicidia:ꝗ in hoc casu ẽt si aliqs ꝑpria auc͂te trãsit nõ puniẽ.7.q.1.pastoralis.Secũda est cã vtilitatis.s.qꝛ põt eẽ magis vtilis i vna eccła qꝫ i alia ꝗ tũc põt trãsire auc͂te supioris.7.q.1.mutatio nes.ꝗ.q.3.c.sequẽtibꝰ.Tertia cã humilitatꝭ seu sancti tatis:puta cũ trãsit ad religionẽ.ꝗ tũc postqꝫ ꝑfes/ sus est nõ põt repetere pmã ecclïaꝫ vel seculũ.7.q. 1.hoc nequaqꝫ.Quarta ẽ cã cupiditatꝭ.Quinta ẽ cã ambitiõis ꝗ i vtroqꝫ casu cũ temere trãseat de vna ad aliã dꝫ vtraqꝫ carere.s.habita qꝛ eã supbe cõtẽsit ꝗ ambita qꝛ eã auare cõcupiuit.7.q.1.si qs epõs.ꝗ.c. qꝫto de trãs.ꝫ ecclesia põt eũ repetereꝰ.7.q.1.nõ opꝫ. ꝗ.c.si qs vero.hec.D.Ar.flo.post Ray. 12

¶ De mõ trãseũdi de ecclïa ad aliã Nota ꝙ si est epõ nõ põt trãsire sine auc͂te pape.7.q.1.mutatiõem. de trãs.c.iter corporalia.si ãt sit iferior ꝗ transit ad aliã ecclesiã eiusdẽ epatus.sic sufficit cõsensus epi ar. 33.q.5.q vxorẽ.si vero sub est iferiori plato ꝗ transit ad ecclesiã nõ subditã.tũc cõsensus expssus ẽ requiren/ dus.ar.58.c.fi.Qui ãt trãsit ad ecclïaꝫ alterius epi scopatꝰ tũc necessarius ẽ cõsensus expssus epi ꝗ ẽt al/ teriꝰ.si hꝫ aliã.ẽ.se.pter epꝫ.71.di.p totũ.7.q.1.epõ: ð regul.admonet.Hodie tñ ð cõsuetudine lĩa nõ pe tiẽ:de trãsitu ãt clerici non epi.ad religionẽ.a nullo opꝫ petere lĩaꝫ:de trãsitu viuus religiõis ad aliã. vide.ꝟ.religio.§.23.ꝗ.24.ꝗ nõ ꝙ qñ trãsit ab vna ecclïa ad aliã debet trãsire ab inferiori ad supiorẽ. 93.di.legimus:ꝗ de trãs.c.p̷.Dr̃ ãt platus trãslatus. dũ ẽ cõfirmatus ꝗ obtinuit possessionẽ pacificã.11.q. 2.si quis.ꝗ tũc nihil dꝫ hr̃e cõe cũ pᵃ.vt ibi dr̃:secus si nõ hꝫ possessionẽ corporalẽ.93.si epi.ꝗ de elec.c.cuꝫ in cunctis hec Ar.flo.vbi supra.

¶ De pmutatiõe bñficiꝫ.Pa.facit vnã regulã gene 14 ralẽ.in.c.ad qõnes.de re.pmu.ꝙ oia bñficia ꝗ que/ cũqꝫ iura habenẽ i cis qualiacũqꝫ sint põt cũ auc͂te supioraẽ pmutari hãc cõclusionẽ pbat p dcm comune doc.ꝗ p.c.qsitũ.ꝗ.c.ad qõnes.ꝗ.c.cũ olim.co.tiᵒ.ꝙ ãt nõ possint pmutari sine auc͂te supioraẽ pbaẽ.p.d. c.qsitũ.p.c.sicut vnire.de exec.pla.ꝗ.c.phibemus.de cẽsibus.ꝗ.c.maioribꝰ.de pben.Idẽ itelligit Pa.i.d. c.qsitũ:de iferiori plato habẽte ius epale i bñficijs p mutãdis.Nã talis exercet oia iura epalia q̃ sunt iu risdictiõis i subditis vt nota glo.i.c.p̷.de re.ecl.non alie.ꝗ Inno.i.c.2ᵒ.de trãs.ꝫ qd de capitulo sede va/ cãte.Io.an.i de.vnica.de re.pmu.putat ꝙ poterit p mutatiõi auc͂tẽ pstare:cũ hoc sit iurisdictiõis epalis i qua tunc succedit.nisi spectarẽt ad collationeꝫ epi solius.sine capitulo.i quo capitulũ nõ succedit.ꝗ bre uiter q hꝫ auc͂tẽ cõferẽdi bñficiũ.hꝫ ẽt i trãslatione.

Tā sufficiēs ⁊ rōnabilis ḃ3.e. Pa.i.d.c.q̄sitū:pōt eē vtilitas ecclesie.⁊ expediētia psone.si.n.vir⁹ ē vtilior i vna ecclesia q̄3 i alia.ita ē cā sufficiēs.s. necessitas vel vtilitas eccl'ie:similiter cōmoditas vel experiētia clerici.puta q: aer illius loci nō ē sibi sanus vel habet ibi inimicitias. Et ꝯcludit ibidē.idem. Pa.post alios doc.q̄ qn̄ iminet necessitas trāsferēdi ⁊ nō potest aliter ꝓuideri.etiā dādo coadiutorē.q̄ ꝑlat⁹ superior pōt ꝑmutare ēt iuito bn̄ficiato:puta si scādalū iminet ecclesie ꝓpter ꝑsecutionē ꝑlati. etiā si ipse nō sit i culpa. ꝓpter bonū publicū:dicit tn̄ ipse. Pa. q̄ si possit aliter ꝓuideri.dādo coadiutorē.qḋ non d3 facere ipsis iuitis.sicut de ifirmo. poterunt ēt fm Pa.post fre.iuitiles ꝑmutari ⁊ ꝑ nouā electionē3 seu collationē ꝓuidebit de dignis.velint. nolint:eligentes.vel habētes cōferre bn̄ficia.⁊ sitr epi ꝑmutāt auctoritate pape.sine qua nō pn̄t dimittere epatū.c.inter corꝑalia.de trāsla.pla. Abbates vo ⁊ alii ꝑlati inferiores ꝑmutāt auc̄te imediate supiorum.v. simonia.§.39.

15 ¶ S3 qrit̄ vtrū ipsi bn̄ficiati possint tractare iter se ḋ ꝑmutatiōe fiēda. Hosti.quē sequit̄. Jo.an.i.d.c.q̄situ.videt̄ sentire q̄ nō:dicit tn̄ ipse. Jo.an. q̄ ꝑmutatio d3 ꝯpleri seu ꝓcedere auc̄te epi vel alteri⁹ ꝑlati ad quē ꝑtinet auctoritas ꝯferendi bn̄ficiu3: ⁊ dat remediū habēti cā3 ꝑmutādi.vt ꝯferat se ad ep3.⁊ narret casum ꝑmutatiōis.supplicādo vt dignet̄ sibi ꝓuidere i aliquo casu.posset ēt ḃ3 cū dicere:meū bn̄ficiū cōpeteret bene tali ꝑsone.⁊ suū mihi:nō āt d3 ḋ hoc tractare cū alio bn̄ficiato.⁊ aduerte q: hec opi° fm Pa.vbi.s.ē multū periculosa. Nā pauca sunt q prius ad iuicē nō habeāt tractatū ⁊ concludit. Pa. post multa iura.ibi adducta:q̄ opinio q̄ dicit q̄ pn̄t hr̄e tractatū inter se.est verior:nō āt debēt ꝯcludere ꝑmutationē.s3 sic supponere dispositioni supioꝝ. Et nota. Inno.i.d.c.q̄situ.q̄ ꝑbēde eiusdem ecclesie ⁊ eiusdē qualitat̄ pn̄t ꝑmutari sine auc̄te supioris qḋ nō videt̄ placere. Hosti.⁊ Jo.de ligna.i.c. fi.co,ii°. Nā cū ꝑbēda ꝯsistat i spiritualitate eo q: heret canonie.n̄ d3 ꝑmutari sine licētia supioris:⁊ hec opinio fm Pa.videt̄ verior.ꝑ.d.ter.q̄situ:q generalr ꝓhibet ꝑmutationē ꝑbēdaꝝ.⁊ q ꝓpria temeritate hāc ꝑmutationē fecerint ꝑuādi sunt.d.c.cū olim. Et nota fm. D. fcli.i.c.q:.verisimile.de ꝑsump.cc.ꝑin.q̄ qn̄ qs renūtiat bn̄ficiū tenue ꝓ pingui est p̄sumptio simonie.nisi alia ꝑsumptio sit ex alia ꝑte: puta q: ē senex ⁊ cura est magna:v.compositio.

16 ¶ Utrum possit dari pecunia.pro recōpensatiōe maioris beneficij cōmutati sine simonia.R'.fm Pa.in.c.ad questiones q̄ sic:si det̄ i recōpensatione3 ꝓuētuum tēporalium.nō spiritualiū:nec etiā simplr̄ ⁊ sine determinatiōe debet dari pecunia ab altera parte.q: videretur dare pro spirituali.sed debet seruari cautella illius tex.vt exprimatur.⁊ mēte geratur.q̄ pecunia supleatur.non propter redditus spirituales. sed propter ampliores redditus tēporales alterius ecclesiecata q̄ per se ecclesia quo ad verba ⁊ quo ad animum permutetur sine possessionib⁹.⁊ per se possessiones sine ecclesijs.addita certa quantitate pecunie vt veniatur ad equalitatē permutationis.⁊ ille intellectus ē tutior.vel q̄ contractus sint separati q° ad animum vt pecunia detur nō in cōpēsationem reꝝ spiritualiū s3 temporalium. Tria igitur requirūtur vt licita sit ꝑmutatio bn̄ficiorum ecclesiasticorū. ꝑ.q̄ non pasciscant̄ sup tēporalibus ꝓ spiritualibus vt̄ determinēt tractatū s3 possūt tractar̄ sine determinatiōe. Secūdo q̄ nō fiat sine auctoritate superioris. vn̄ ois cōmutatio d3 fieri auc̄te illius q pōt ꝯferre. Tertio q̄ nō dēt tꝑale ꝓ spirituali.vel cō:puta maioris auc̄tis vel administratiōis spiritualis.v. symonia.§.39.⁊.v. renuntiatio.§.3.⁊ se.⁊ v. beneficium.2°.§. ii°.

¶ Utru3 cōmittatur simonia quādo aliquis fit monacus cum hac spe.vt fiat abbas.vel accipit ordines vt habeat beneficium.ita q̄ teneatur illa habita renuntiare.R'.fm.Pa.de elec.cum ad nostram.Tertio nota:vbi ait. Nemo debet effici monachus cum ea fiducia ⁊ spe vt promoueatur in abbatem nec videtur tunc monachari propter deu3.sed propter honorem.aut causa questus:hec verba habētur. 16.q. 7.in.c.per laicos:⁊ idem dic de clerico seculari. na3 recipiens ordines propter beneficia consequenda cōmittit simoniam.saltem mentalem.vide glo.74.di. c.consuluit. An autem adepti beneficia ⁊ dignitates hac ambitione precedente.teneatur in foro anime resignare quasi non iuste adepta:dic q̄ non::sed tenētur satisfacere deo per penitētiam.vt probatur.in.c. fi.de symonia:secus dic.vbi ꝑcessisset pactum:puta quia dixit nolo monachari nisi promittas me eligere in abbatem vel facere priorem.vel nolo ordinari nisi promittas mihi conferre tale beneficium. Nam tunc interueniet symonia expressa. Unde obligat ad renuntiandum vt in.d.c.fi. Quin immo posset attentari.q̄ talis collatio seu electio.sic nulla.ar.1.q.1.ordinationes.⁊ nota. Innoc̄.in.c.cum vniuersorum. de re.permu. Adde ad predicta glo.in.c.q̄ interrogasti.77.di. que dicit. q̄ si aliquis fit monachus ad hoc vt possit fieri abbas.nihilominus remanet: licet ficta ⁊ non sincera fuerit eius intentio:fuit enim simulatio ob inhonestā causam. ideo non excusat: hec Pa.vide aliquid.v.religio.§.16.de excōmunicatione que incurritur ex symonia in benfibio:vide. v.excōmunicatio.8.ꝑin. De dispensatione eius.v. dispēsatio.§.13.casu.14. 17

¶ Utrum habens beneficium in comenda possit cōmutare. Panor.in.c.cum olim.tenet q̄ sic.auctoritate illius qui potest commendare.quāuis fre.dicat simpliciter contrarium:expectatiue autē fm.e. Pa. ibidē:n̄ pn̄t ꝑmutari q: sūt ꝑsonales.⁊ nō excedunt casū expssū.⁊ ꝑ ꝯñs.nec ꝑsonā.cui ꝯcedit̄ vt i.c. cur. 18

de ꝑbē.li°.vi°. Nec habēt itez bn̄ficia. sz habeāt ius
ad beneficia cōsequēda. Et nota fm̄.d.Fdi.i.c.si cō
stiterit.de acu.ꝙ si eccl'ia cōcedit i comēda.pōt ad
libitū cōcedentis reuocari:secus si i titulū.nisi ꝓbare
tur ipm clericū pnotasse i tabernis ⁊ celebrasset non
facta digestiōe ex culpa sua.⁊ i dubio ꝑsumit i per/
petuū data.nec alius pōt dare nisi i perpetuum.nisi
daret in comenda.

19 ¶ De etate reqsita ad beneficia.distingue fz Pa.i.
c.sup inordinata.de ꝑben.ꝙ aut ē beneficiū regulare
aut seculare.ꝑ casu si est abbatia.tūc i abbatissa req
rit tps.30.ānoꝝ.vt in.c.idēnitatibus.de elec.li°.vi.i
abbate ꝟo nō reqrit tps determinatū.sz cōiter ꝙ re/
qrit tps.25.ānoꝝ p.c.cū i cunctis.§. iferiora.de elec.
vbi regulariter ad quālibet dignitatē obtinendā suf
ficit illud tps.nec statutū de abbatissa debet trahi i
abbatē.⁊,vide glo.q̄ hoc tz.i.d.c. idēnitatib⁹. ex q°
nota ꝙ prouisum i abbatissa nō trahit ad abbatez
qz lz masculinū ꝯprehendat femininū nō tn̄ eꝯ:ꝺ qᶜ
vide bonā glo.i cle.attendētes.de sta.regu.nec ē ea/
dē rō in vtrisqz.Nā ꝓpter debilitatē sexus olim req
rebat vt esset septuagenaria. Si āt sit prioratus.tūc
si est cōuētualis habēs collegiū sub se.reqrit tps.25.
ānoꝝ.ar.i cle.ne.i agro.§.cetez.de sta.regul. Si ve
ro nō cōuentualis.⁊ tūc si hz curaz aiaꝝ.subdistin/
gue.aut ex ꝯsuetudine prior exercet curā aiaꝝ p se.⁊
dz hr̄e.25.ānos.q̄zq̄z.n.hoc nō colligat expsse ex illo
tex.satis colligit ex mēte ⁊ rōe alioꝝ iuriū. Nā non
pōt qs exercere curā aīe nisi sit ꝑbit.⁊ nō pōt qs esse
ꝑbiter.nisi habeat.25.ānos vt.i cle.generalē.ꝺ eta.
⁊ quali. Et ꝓ hoc qz i ecclesia curata seculari reqrit
illud tps.vt i.d.§.iferiora. Si vero curam nō exer/
cet p se.tunc videt sufficere tps.20.ānoꝝ. vt.i.d.§.ce
tez. Aut est prioratus sine collegio.⁊ sine cura.⁊ tūc
videt vele fre.ꝯsi.47.vt sufficiat tps.7.ānoꝝ. addu
cit nota p glo.i.d.c.si eo tpr̄e.de rescrip.li°.vi°. Itē qz
nō pōt dici dignitas ex quo nō hz collegiū. ergo est
simplex beneficiū. Sed hoc dictū nō puto veꝝ.quia
aut itellexit de prioratu regulari.⁊ tūc aperte dictuz
suū ē falsum.qz si nō ē ꝓfessus nō pōt hr̄e prioratū.
in.c.nullus.de elec.li°.vi°.⁊ ꝓfessus non pōt esse ante
.14.ānū.vt i.c.ꝑ.de regul.liᶜ.vi. Aut itelligit de prio/
ratu seculari.⁊ tunc dictū suū depēdet ex alio. Nun/
qd post.7.ānos possit qs hr̄e ecclesiā nō curatam.⁊
credo ꝙ nō:vt:īfra subiungā. In.2°.principali mēbro.
dico ego ꝙ si ē prioratus nō hn̄s collegiū nec curaz
reqrit ad minus tps.14.ānoꝝ.ar.i.c.ideco zū. ꝺ eta.
⁊ quali.⁊ i.d.§.cetez:ex his ēt habes qd de mona/
catu.nā reqrit tps.14.ānoꝝ.vt ꝑdixi.lz Hosti. apel
let monachatū bn̄ficiū simplex. Nō tn̄ videt ꝓprie
beneficiū.sz potius est qd̄d.i votū per professionē so/
lēnizatū.vt in.c.vnico.de voto.li°.vi°. sed forte ha/
buit respectū qz p monachatū qs acqrit ius collegij.
⁊ hz monasteriū obligatū ad alimētādū eū. Unde
hoc respectu pōt dici ꝙ hz beneficiū simplex sicut io

q itrat aliqd̄ collegiū clericoꝝ secularium. vbi bona
sunt coia.ar.c.qm̄.de in.⁊ ho.cle.⁊ hoc ad.pᵐ.s. de
beneficio regulari. Qn̄ vero beneficiū est seculare aut
est epatus.⁊ reqrit ꝙ excegerit.30ᵐ.ānū vt i.d.c.cū i
cunctis.aut ē dignitas iferior.⁊ tunc reqrit ꝙ attin
gat.25ᵐ.ānū.vt i.d.§.iferiora:aut est bn̄ficiū curatū
⁊ tunc reqrit eadē etas.vt in.d.§.iferiora.epus tn̄ di
spensat dūtaxat i ꝑsonatu nō curato.⁊ tunc sufficiat
etas.20.ānoꝝ in alijs aūt nō dispēsat. Unde bonum
tex.i.c.ꝑ.de eta.⁊ quali.li°.vi.⁊ Pa.i.d.§.inferiora.
vltᶜ nota. Si vero ē bn̄ficiū sine cura ⁊ sit simplex.
⁊ tunc sūt opiniones.mihi satis placet opinio Cal.
qui voluit ꝙ si beneficiū sonat i nomē rectorie vt pu
ta qz ē ecclesia.seu capella p se stās:⁊ hn̄s clericū ad
suū regimē.⁊ tunc ad mīn⁹ reqrit tps. 14. ānorū.⁊
ꝺ h° videt casus i.d.c.idecoꝝ nō caulando līam.lz
glo.aliter ibi itelligat.nā i hoc beneficio rectorie nō
dz reqri tps.25.qz cū caueat specifice i curatis vt i.
d.§.iferiora videt aliud dicendū i nō curatis ar.i.c.
nō ne.de ꝑsump.nec videt sufficere etas.7. ānoꝝ.qz
cū habeat regere ecclesiā idecēs est vt talis dicatur
idoneus q nesciat gubernare seipm.vt i.d.c. idecoꝝ.
Aut nō sonat i vocē rectorie sz est beneficiū i ecclesia
⁊ tunc si reqrit maturitatē ꝯsilij vt i canonicatu ec/
clesie cathedralis ⁊ tunc tz hic.Hosti.⁊ Archi.i.d.c.
si eo tpr̄e.ꝙ reqrit etas.14.ānoꝝ:nā ante illā etatez
nō pōt sapiēter iura tractare ⁊ cura seruat hāc opi
nionē.⁊ videt tex.hic nō iproprīando verbū pueri.
appositū.i tex.si vero nō reqrit maturitatē ꝯsilij. tūc
sufficiat etas.7.ānoꝝ.exᵐ i ꝑbendis clericalibus.nā in
multis ecclesijs sunt bn̄ficia pro clericis minoribus q
tn̄ nō sunt de collegio sz simplr beneficiati ꝺ istis bn̄
pōt ꝓuideri istis minorib⁹.⁊ p hoc habes etatē re/
qsitā ad qd̄libet bn̄fic uz hec Pa.formaliter. Quis
possit i istis dispēsare:v.dispēsaᵒ.§.15.casu.23.⁊.24.
¶ Qui sunt ordines reqsiti ad ꝓmotionē alicui⁹ bn̄ 20
ficij.Rx.fz doc.i.c.dudū.d.ꝑ.de elec.P°.ꝙ oē bn̄fici/
um ecclasticū.reqrit saltē primā tonsurā. Epus ꝟo
saltē debet eē i sacris.s.subdiaconatu i.c.a multis.ꝺ
elec.qn̄ eligit. In alijs āt Pa.post Jo.cal.idistincte
tenēt ꝙ sufficiat ꝙ ꝓmouēdus sit i minoribus.q̄uis
aliq dicāt ꝙ i dignitatibus ⁊ bn̄ficijs curatis debe/
ant eē in sacris.sz opiᶜ.Pa. videt verior. ait.n.sic.
Jo.cal.idistincte tz ꝙ i quolibet mō ꝓuidendi satis
est ꝙ ꝓmouēdus sit i minoribus ordinib⁹.tā respe/
ctu dignitatis iferioꝝ q̄z ecclaꝝ curataꝝ.⁊ hec opiᵒ
mihi placet. P° arguēdo p locuz a speciali de epis.
Secūdo p illū.§.inferiora vbi tex.i ꝓmouēdis solū
reqrit etatē.mores.⁊ sciētiā.i ordinibus ꝟo solū di
sponit vt recipiant post ꝓmotionē.3°.moueor ꝙ il
le.§.eqparat dignitates iferiores ⁊ ecclias parro/
chiales.quo ad idoneitatē.ꝓmouēdo ad illa sed ha
bemus hodie clarum ꝙ exn̄s ī minoribus pōt ꝯseq
ecclesiā parrochialē.vt i iuribus ꝑalegatis. ⁊ alle/
gādis.ergo ad illas dignitates iferiores.pn̄t ꝓmo/

ueri.nõ obstat motiuũ. Jo.an.tenẽtis ɔ̃riũ. Nã si cũ
pcedit p viã extraordinariã.puta p p̃sentationẽ.⁊
institutionẽ.põt pmoueri ctiã i minorib⁹.vt i.c.2°.d
sta.li°.vi°.ergo fortius.cũ pcedit p viã ordinariam
vel iuridicã.vt est electio vel collatio.preterea sicut i
impetratiõe q̃ est odiosa ⁊ restringibilis vt i.c.q̃uis
de p̃ben.nõ obstat defectus sacri ordinis.ergo forti⁹
nõ dꝫ nocere cũ pcedit p viã electiõis.vel collatio/
nis.ergo dicamus q̈ ista iura noluerũt ponere spe/
cialitatẽ i istis casibus:q: nõ apparet de sufficienti/
rõe specialitat̃.sꝫ q̈ de mẽte illoꝝ iuriũ fuerit.q̈ de/
fectus sacri ordinis nõ haberet ipedire. Nõ obstant
iura que habent̃ .60.di.nã põt p̃ exponi vt ibi not.
glo.i.c.p̃.vt dicat̃ sit pobit.i.fiat simile i.c.f. de fo.
cõpe.vel q̈ hodie sint correpta.nã illa reqrebãt pre/
sbiteratũ tpe pmotõis ⁊ tñ hodie claꝝ ẽ q̈ nõ reqri
tur.vt i.d.§.iferiora hec Pa. Et bñ respondet ad ea
q̃ adducunt̃ ab alijs. Sic ergo idistincte tenendũ ẽ
q̈ sufficiat pmouendũ ad quodcũq3 beneficiũ sit i mi
noribus.habeat tñ tps vt possit pmoueri f ãnũ i his
bñficijs q̃ reqrunt aliquẽ ordinẽ.excipit̃ de epatu.in
quo reqrit̃ q̈ sit i sacris Et nota fꝫ.e. Pa.i.c.cũ in
cũctis de elec.§.iferiora.q̈ aliqñ sunt quedã bñficia
fundata cũ ista ɔditiõe.q̈ ad illa nõ possit pmoue
ri nisi ctiã i sacerdotio actualr̃.⁊ tũc siue illud sta
tutũ sit ab epo.siue ab istituẽte beneficiũ.nõ valet p
motio nisi sit sacerdos.⁊ si est ab istituẽte nõ itelligi
tur derogari per clausulas generales qñ papa dat
grãꝫ dicẽdo nõ obstãtibus q̈buscũq3 statutis ⁊c̃.se/
cus si esset ab epo. Nã papa nõ videt̃ velle derogare
p clausulas generales edictũ istituẽtis ne retrahant̃
⁊c.⁊ tãdẽ idẽ Pa.i fi.h⁹.§.facit regulas generales
q̈ q̈libet dignitas vel p̃sonat⁹ vel officiũ.q̃ hñt curã
aiaꝝ.reqrunt sacerdotiũ.⁊ ex ɔ̃sequẽti tenent̃ accipe
re sacerdotiũ q̃3 citius pñt. Ũñ debent hr̃e tps vt.s.
Ex quo.n.acceptãt bñficiũ videnĩ velle que secũtur.
Ubi aũt ista nõ hñt curã ⁊ nõ specificat̃ in iure de
aliquo ordine nõ tenent̃ ad sacros ordines ascẽdere.
nisi ɔ̃suetudo loci q̃ est seruãda aliter haberet.

21 ¶ Ut̃ si faciẽs se pmoueri ad ordinẽ quẽ bñficiũ re
qrit sit ipso iure bñficio priuatus. R. fꝫ Pa.i.d.§.i/
feriora.q̈ nõ est ipso iure priuatus.nec dꝫ priuari si
ne monitiõe.qd̃ hodie limitat̃ .nã i ecclesijs prochia
libus icõtinẽti ẽ priuatus q nõ facit se ifra ãnũ pro/
moueri i sacerdotẽ.vt i.c.lꝫ canon.de elec.li°.vi°.hoc
tñ dictũ nõ pcedit i ecclesijs parrochialibus collegia
tis vt i.c.statutũ.de elec.li°.vi°. Eps tñ põt dispẽsare
cũ eo.q pmouet̃ ad ecclesiã habẽtẽ curã aiaꝝ rõne
studij.q̈ nõ teneat̃ pmoueri vsq3 ad septẽniũ ad sa
cerdotiũ .dũmõ post septẽniũ faciat se pmoueri. in
fra ãnũ ad sacerdotiũ:tenet̃ tñ i p̃ ãno acceptatõis
pmoueri ad subdiaconatũ:hec oĩa habent̃ in.c.cx
co de elec.li.vi°.⁊ nota fm domi.q̈ qcqd exponit be
neficiatus cã studij dr̃ exponere i vtilitatẽ ecclesie.⁊
ex ɔ̃nti põt accipere dũ stat in studio.

¶ Quid de clerico q acceptit bñficiũ nõ itendẽs post 22
modũ clericare. R. fꝫ.tex.⁊ glo.i.c.cõmissa.§.cetcꝝ.
de elec.li°.vi°.q̈ tenet̃ ad restitutionẽ pceptoꝝ illo
iterim.⁊ ɔ̃ferẽs sibi bñficiũ sciẽter.dꝫ ecclesiã seruare
idẽnem.secus si a priñ° haberet aium clericãdi.⁊ po
stea mutauit fm glo.nõ tenebitur.
¶ Nota fm.d.Feli.i.c.cetcꝝ.de rescrip.col.pen. q̈ re 23
uocatio iurisdictiõis facta pp crimẽ vel delictũ iudi
cis.opat̃ ipso facto:ante notitiã.ita q̈ subsequẽs ɔ̃/
ctus nõ valeat.⁊ isto casu sententia vicarij epi.a quo
est ablata ptãs:nõ valet.⁊ sic vacat bñficiũ eius.⁊
sic patronus põt.⁊ dꝫ p̃sentare:si ẽt priuatus teneat
de facto. Et similiter alius põt eligi.absq3 alia pnũ
tiatiõe.caue tñ.q: nõ sufficiat sñia sup crimie:qñ cri/
men nõ priuat ipso iure.⁊ dꝫ esse sñia lata specialr̃:
secus si i gñre:puta si qs fecerit sic.sit priuatus.talis
enim nõ afficit ignorãtẽ.vel nõ declaratũ:tali tamẽ
priuato ignorãti.nõ currit tps appellationis: Nota
ẽt fm.e.i.c.cũ accessissent.de ɔ̃sti.circa prin.q̈ digni
tas sublata de ecclesia p statutũ ɔ̃firmatũ p papaꝫ.
vlterius non censet̃ vacare nisi p ɔ̃riũ actũ:statutuꝫ
fuerit reuocatũ.c.cũ accessisset.de ɔ̃sti.⁊ sic p mortẽ
bñficiati nõ vacat beneficium.
¶ Nota etiã fꝫ.e. D. Feli.i.c.ex parte decani: de re/ 24
scrip.q̈ renuntiatio facta dignitatis.vel bñficij:per
pcuratorẽ ad hoc ɔ̃stitutũ ⁊ prius reuocatũ:ipso tñ
ignorãte ⁊ suprore.cui fiebat renũtiatio:tenet:rõ assi
gnat̃ i.c.p°.de renun.nisi factũ fuisset dolose q̈ re/
uocatio peruenisset.d.c.p°.
¶ Nota itẽ fm.e.i.d.c.ex pte.q̈ piurus.nõ est ipso iu 25
re priuat⁹ bñficio.sꝫ priuãdus. Et nõ incurrit̃ pena
priuatiõis.nisi exprimat̃ .⁊ nullus priuat̃ bñficio ni
si exprimat̃ .⁊ nihil iducit priuationẽ: nisi quod iu/
re cauetur.
¶ In rescripto aplĩco ad bñficia:semp itelligit̃ clau 26
sula si preces veritate nitant̃ .d.c.ex pte:⁊ mẽtio ẽ fa/
ciẽda de cura: Feli.i.c.nr̃a.de rescrip.20.core°. De iu
re cõi nõ est necessaria expssio valoris bñficij i imp/
tratiõe:glo.i.c.p°.de p̃ben. Licet de iure dicta expḃ
sio nõ sit necessaria.tñ si exprimit̃ .⁊ sit maioris va
loris.nõ valet ipetratio:rõ q: i gratijs aplĩcis. cũ hꝫ
vim ɔditiõis.etiã si fuisset dictuꝫ ex simplicitate.nec
adiuuat ignorãtia.q: debeat se iformare. Dicẽti q̈
nõ valẽt plus q̃3 expssit.incũbit onus pbandi. Fallit
p̃ qñ nullus opponit.2°.i gratijs i for° pauperũ:p or/
dinationẽ Urbani sexti. Ne dũ dꝫ fieri mẽtio de va
lore bñficij vacãtis.vel vacaturi.sꝫ ẽt de valore oiuꝫ
bñficioꝝ q̃ qs obtinet tpre ipetratiõis. Alias grẽ sũt
nullius valoris. Et idẽ in ɔ̃firmatõibus. Et hec ordi
natio viget vt i regulis cãcellarie.⁊ codẽ mõ i expe/
ctatiuis. Ubi grã fit pprio motu nõ necessaria men
tio alicuius valoris.nec alterius.puta cure. P° limi
to qñ tacet̃ ihabilitas ɔcernẽs ihabilitatẽ p̃sone p:o
qua scribit̃ .vt defectũ nataliũ.bigamiã.vitiũ corpo
ris.⁊ similia. Et poterit obstare p viã iuris cõis. Se

tando q̄ñ est in preiudiciū tertij. Tertio q̄ñ exprimū tur cōditiões false. Nō est opus exprimere valorē beneficij q̄d exponit se dimittere. ⁊ tūc si exprimat falsum valorē nō obstat. Q̄ñ exprimit̄ per papā. q̄ libēter daret maioris valoris. nō obstat falsa expressio valoris. Si beneficiū est minoris valoris q̄ȝ sit dictuȝ adhuc gr̄a remanet subretitia. Limita. vbi dr̄ vsq̄ȝ ad certā sūmā. q: illa cōtinet oēs minores. Q̄ñ i lris dr̄ de valore s̄ȝ taxationē decime. ⁊ reuera sit maioris valoris: q: error nō nocet. dūmodo talis sit valor taxatōis. Et not. q̄ hodie dȝ fieri expssio s̄ȝ coēȝ taxationē. ⁊ nō s̄ȝ taxationē decime. Itē not. q̄ taxatio semel facta ab habēte ptātem taxādi semp durat. etiā si p multos ānos decima nō fuit postea soluta. Itē not. q̄ i cōputādo valorē bn̄ficij debēt deduci. onera. semina: ⁊ similia. sr̄r distributiões quotidiane nō cōputant̄ i valorē pbendar: dant̄ .n. rōne cuiusdā ministerij psonalis. Idē de emolumētis que diuidunt̄ iter plures bn̄ficiatos. Eodē mō q̄ñ rector habet aliq̄d legatū distribuēdum. iter eos. q itersunt vniuersario. Q̄ñ eccl̄ia h̄ȝ aliquos redditus icertos. q pn̄t redigi ad vnā sūmā. s̄ȝ. Pe. de ancha. debent cōputari. Si ordinario exprimit qs falsum valoreȝ. nō viciat̄ gr̄a. q: solū itelligunt̄ de papa. In vniōe bn̄ficij reqrit̄ mētio valoris vtriusq̄ȝ bn̄ficij. s. vniti ⁊ cui fit vnio. In cōputatiōe attendit̄ valor pn̄tis temporis. nō antiq. si tn̄ fuisset facta taxatio. illa durat. Predicta nō hn̄t locū i impetratiōe hospitalis i qua nō est necessaria mētio valoris. nisi excedat sūmam centū ducator q: nō ab ide citra: non soluit̄ ānata. Hec oia ponit. D. Feli. i. c. ad aures. de rescrip. col. 2ª. i. ℣. de expssione valoris. Impetratio bn̄ficij facta p forensē. potest infringi. si de hoc n̄ fiat mētio. Feli. in c. sicut: de symo. in glo. pª.

Beneficia 4º. epi decti: nō vacāt. ante cōsecra/
b tionē. c. i cunctis. §. iferiora. de elec. secus i abbate nōdū benedicto. q: statim vacant: eo q̄ bn̄dictio nō est de suba. vtȝ q: ex cōsuetudine est abbas sine bn̄dictiōe. Felí. i. c. meminimus. de accu. i fi. Et q̄ñ aliqs de facto nāciscit̄ viciosē possessionē alicuius bn̄ficij. alia bn̄ficia q̄ nō pn̄t simul cū illo teneri vacāt. etiā dato q̄ tenuta alterius sit nulliter habita. Puta a nō habente ptātē cōferendi. c. cū q. de pben. li. vi. ⁊ Feli. i. c. q alterū. de symo. i fi.

Benignitas vt dicit. s. Tho. 2ª 2e. q. 80. ar. vnico
b ad. 4m. s̄m Andronicū est habitus volūtarie. Vn̄ ysidorus i li. ethimo. benignus est. vir sponte ad bn̄faciendū paratus. ⁊ dulcis ad eloquendū. Et s̄m Tuli. i li. de offi. appellat̄ beniuolētia: ⁊ est ipsa benignitas. fructus pietatis. ⁊ dr̄ benigni illi. quos bonus ignis amoris. feruere facit. ad bn̄faciendū pximis. ⁊ debet maxime seruari in sentētia.

Beniuolētia ꝓprie dr̄ act⁹ voluntatis. quo al/
b teri bonū volumus. ⁊ differt ab amore qui ē in cōcupiscibili. ⁊ ab amore q ē i volūtate. Vi de. s. ℣. amicitia. ⁊ ℣. bn̄ficētia ⁊ bn̄ficiū ꝑ totū.

Bestie dr̄ animalia seua: vt vrsi ⁊ leones: iumēta aūt. pecora dr̄ ⁊ aialia domestica. q̄
b hoi seruiūt qualitercūq̄ȝ: reptilia uo dr̄ animalia q̄ nō hn̄t pedes. vt eleuētur a terra vt serpentes vel hn̄t breues qbus parum eleuant̄. vt lacerte ⁊ formice. q̄dā alia q̄ nō cōphendunt̄ aliquo istoruȝ dr̄ quadrupedia. s. Tho. pª. q. 72.

Bestialitas est vitiū extra numer aliaruȝ hu
b manar maliciar: q: humanā modū trāscē/ dūt. vn̄ dr̄ a bestia. quasi vastia. q̄ delectat̄ i occasiōe hois. sine iustitia. s̄ȝ solū vt delectet̄ i cōmestiōe hois. Vn̄ crudelitas cōtinet̄ sub bestialitate. q: crudelis. delectat̄ solū i occasione vel punitiōe sine ratiōe: ⁊ s̄m philosophū. 7. ethi. circa prin. sit hō bestialis. tripliciter ꝑ cōuersatiōe gentis. s. q̄ñ viuūt sine lege. 2º. egritudie vel orbitate caror. s. q̄ñ fiūt amētes. 3º. p magnū augumentū malitie. Et specialit̄ dr̄ bestialitas vitiū luxurie p q̄d vadit ad rē nō eiusdē spēi hec. s. Tho. 2ª 2e. q. 158. ar. 11. Vide. J. ℣. crudelitas ⁊ ℣. luxuria §. 7.

Bibere vinū tēperate. multū cōfert. ⁊ modicus
b excessus. multū ledit. etiā plus q̄ȝ excessus cibi. Vn̄. s. Tho. 2ª 2e. q. 149. ar. ꝑ sic ait. Virtutes q̄ ab aliq̄ generali cōditiōe virtutis noiant̄: illā materiā sibi specialiter vendicāt. i qua est difficilimum ⁊ optimū: est cōditionē eius obseruare. sicut fortitudo pericula mortis. ⁊ tēperātia delectatiōes tactus. Nomen āt sobrietatis sumit̄ a mēsura: dr̄ .n. aliqs sobri⁹ quasi mensuram seruās: ⁊ ideo illā materiā specialiter sibi sobrietas ascribit. i qua maxime laudabile ē mēsurā seruare: hmōi aūt est potus inebriare potēs: q: eius vsus mēsuratus. multū cōfert. ⁊ modicus excessus multū ledit q: ipedit vsum rōnis. magis etiā q̄ȝ excessus cibi. Vn̄ eccl. 31. Sanitas ē aie ⁊ corporis sobrius potus ⁊ vinū multū potatū irrationalē. ⁊ irā. ⁊ ruinas multas facit: ⁊ ideo specialit̄ sobrietas attendit̄ circa potū. nō quēcūq̄ȝ. sed eū q sua fumositate natus est caput conturbare. sicut vinū. hec. s. Th. vide ℣. ebrius.

Bigamia qd est. R. s̄m. Pe. de palu. 4. di. 27.
b q. 4. ar. ꝑ. q̄ est defectus ex secūdis nuptiis ꝓueniens. Nec valet reprobatio. hosti. q dicit q̄ nō est cōuertibilis cū diffinito. cū aliter cōtingat: q: eodeȝ mō pōt reprobari sua diffinitio q̄ dicit. q̄ bigamia est irregularitas. ex defectu ꝓueniēs sacri. q: ēt sine vllo sacrō. q̄sq̄ȝ cōtrahit̄. Et si dicas q̄ itelligit̄ de bigamia vera. ⁊ propria. R. q̄ sicut nō est nisi ex defectu sacri: sic etiā nisi ex secūdis. Et dr̄ bigamus quasi bini pergama. a pir. q̄d ē ignis. ⁊ gamos q̄d est mulier. vxor. vel cōiugiū. quasi igne mulier destructa. s. pgama troie. 26. di. vnius vxoris virū. i. monogamū. a monos. q̄d ē vnū. ⁊ gamos. q̄d est cōiugiū. Vn̄ ē defect⁹ veri sacri. ⁊ duo vera matrimonia. est vera bigamia. ⁊ ꝓpria. aliter non. Vn̄ melior est pª.

diffinitio.q̃.2.q: h3 secunda3.mariti viduaꝝ essent veri bigami:q: deficiũt a sacro:q: ecclia sponsa xpi. nõ h3 maculã neq3 rugã iuxta illud: despondi vos vni viro virginẽ castã exhibere xpo.2.cor.11. Et sic se quit ꝙ nunq̃ sit bigamia vera nisi ex nuptijs veris: nec iterpretatiua.nisi ex interptatis. Vñ cõcubinari⁹ cũ vna.vel plurib⁹ nõ fit bigam⁹.⁊ h3.s.Tho.4.di. 27.q.3.ar.º.ꝑ.Bigam⁹ fit irregularis.q: cũ aliqs p sacrm ordinis.minister sacroꝝ ↄstituat.⁊ ille q alijs sacra ministrare d3.nullũ dfectũ i sacris pati d3: De fectus aũt i sacris est qñ sacri significatio itegra. nõ inueniť: sacrm aũt mrimonij significat ↄiũctionẽ xpi ad ecclesiã.que ẽ vnius ad vnũ ⁊ ideo bigamia que hoc tollit.irregularitatẽ inducit hec.s.Tho.

1 ¶ Quot sũt modi bigamie.R̃.fm.s.Tho.vbi.s. ꝙ sũt q̃ttuor.Prim⁹ ẽ cũ qs h3 plures vxores d iur.suc cessiue.26.di.acutius.⁊ ambas cognouit.ar.c. debi/ tũ.e.ti.º.Secũd⁹ ẽ cũ simul.h3 plures.vnã d iur.aliã de facto.siue ãbas de facto.⁊ cognouit ãbas.c.nup. eo.ti.Terti⁹ cũ plures h3 successiue.vnã d iur.aliã d facto.vel ãbas d facto.⁊ cognouit ãbas.d.c.nuper. Quart⁹ qñ viduã duxit vxorẽ.Et i oib⁹ his est irre gularitas adiuncta.

2 ¶ Notãdũ ꝙ aliq distingũt istos q̃ttuor.post glo.i. c.sup.e.ti.i sex.3 q:s.Tho.nõ ponit nisi q̃ttuor ⁊ in illis bñ itelliguntur oẽs:ideo cã breuitat̃ nõ plures di/ stinxi.Jtẽ not.ꝙ aliq ponũt.5.modũ.s.qñ exñs i sa cris.vel ꝓfessus alicui⁹ approbate religiõis.ↄhit.vt i.c.si.e.Sed.s.Tho.nõ distinxit istu3 ab alijs:rõ vt credo fuit.q: vel isti ↄhunt cũ duab⁹.de facto. ⁊ sic ↄtinenť vel.i.2.vel i.3.vel ↄhunt cũ vidua vel corru pta.⁊ sic vadũt ad.4m.modũ:vel ↄhũt cũ ꝟgine.⁊ sic nõ sunt bigami 3 irregulares nõ.n.deficiũt in si/ gnificatiõe sacri.vere.neq3 apparẽter. Ecclia tñ h3 hoc.vult ꝙ sint irregulares.q: ↄhunt ↄ votũ solẽne. Jdẽ t3 glo.i.c.quotquot.27.q.1.⁊ iste vltim⁹.ponaſ p.5.º.⁊ primus est verus.tres sequentes sunt similitu dinarie.5⁹.est interpretatiue:⁊ isto solo vltimo. põt eps dispensare vt infra.§.7.

3 ¶ Not.etiã ꝙ.s.Tho.vbi.s.dicit.ꝙ primus modus h3 verã ⁊ ꝓprie dictã bigamiã ⁊ sic est principalis i causandã irregularitatẽ.2⁹.vero ⁊.3⁹.sunt secũda. rie:q: i eis est q̃d.i similitudo sacri.q: ↄhũt.cũ duab⁹ i.4.º aũt mõ ẽ defectus sacri.q: vxor diuisit carnem suã i plures.⁊ sic q: actus ↄhenẽ.s.ipsi⁹ vxoris. trã/ sit sup alteꝝ.s.viꝝ.⁊ a termino q ẽ vir specificať. iõ ipse vir fit bigam⁹ qñ ↄhit cũ illa.q̃ fuit ab alio co/ gnita.circa quẽ modũ.s.circa.4m.not.ꝙ diuersimo/ de põt fieri.Pº qñ aliqs ↄhit cũ aliq̃ vidua q̃ cũ.ꝑ. viro ↄsumauit matrm.⁊ cognoscat eã:fit bigam⁹.Se cũdo qñ ↄhit cũ aliq̃ que fuit cognita ab alio:extra mrimom.ẽ ẽt bigam⁹.si cognoscat eã. Terc.qñ ↄhit cũ aliq̃ ꝟgie ⁊ ↄsumat matrm.⁊ postea cognoscaſ ab alio.⁊ postq̃ fuit cognita ab alio.iteꝝ ipse cogno/ scit eã.siue scienter.siue ignorãter.siue reddẽdo debitũ. siue quocũq3 mõ.fit bigam⁹.Vñ multi sũt bigami q hº ignorãt.⁊ aliqñ sine pctõ.Quarť si aliqs ↄhat cũ aliq̃ q̃ pri⁹ ↄxerat p ꝟba de pñti cũ alio. nõ tñ ↄsumauit cũ.ꝑ.2⁹.vt sic nõ ẽ bigam⁹. Quinto si ali/ qs ↄxit cũ virgine ⁊ ↄsumat.postea ipsa cognoscaſ ab alio.⁊ ipse primus nõ eã amplius cognoscat.nõ est bigamus.hec oia fm.s.Tho.⁊ h3.Pe.de palu. Not.ꝙ nunq̃ fit bigamus i aliquo.5.modorũ.nisi ↄhat cũ aliqua ⁊ illã cognoscat.⁊ nõ requirẽ mixtio seminis.sed solum ꝙ corrumpat intrando.

¶ Si qs q̃rat quare mulier nõ dicaſ bigama.R̃.ꝙ nõ ẽ capax huius defectus:q: bigamia h3 ꝓ effectu priuationẽ ordinis.vel executiõis eius.vt j. Mulier aũt nõ est capax ordinis vel executiõis eius Et siqs q̃rat q̃re hõ magis fit bigam⁹ ex defectu mulieris.q̃3 sui ipsius.nã qñ hõ ↄhit cũ corrupta extra matrm. fit bigamus ꝓpter defectũ mulieris.⁊ tñ qñ ipse hõ prius fuerat fornicatus cum alia extra matrm.⁊ po stea ↄhit.siue cũ ea.siue cũ alia.nõ fit bigamus.Ad hoc.R̃.s.Tho.q̃uis aliter ab alijs respondeaſ. ꝙ hoc ideo est q: qñ mulier corrupta contrahit.sua cõ tractio.terminaſ ad virũ.sicut ad terminu3 ad quẽ fit denominatio:⁊ sic vir recipit ⁊ fit bigamus.⁊ ẽ quasi mã ↄtractus ipsius mulieris.⁊ sic mulier.si ẽt esset capax nõ fieret bigama.qñ aũt antea fuit cor/ ruptus ⁊ cõtrahit.sua actio transiret ad mulierem. ⁊ sic non vir 3 mulier fieret bigama si esset capax. 4

¶ De pena bigamie.Not.primo ꝙ nullus põt pri/ uari ipso caractere.q: sunt indelebiles. Secũdo not. ꝙ oẽs bigami quocũq3 mõ etiã.5.sunt priuati exe/ cutiõe ordinis.⁊ ꝓmotiõe.ita ꝙ nõ possint promo ueri ad aliquem ordinem.nec exequi actum alicui⁹ ordinis.sine dispensatiõe.d.c. quotquot.⁊.c.2.º.q de. vel vo.Pa.ibi.5.not.⁊ sic omnes bigami sunt irre/ gulares.Tertio not.ꝙ bigamus priuaſ oi puilegio clericali.⁊ est astrictus seculari foro.nec valet ↄsuetu do in ↄriũ.⁊ ꝓhibeť sub anathemate ne tonsurã de ferat.hec i tex.c.vnico.e.ti.li.º.vi.glo.i ꝟ.bigamos. restringit ad eos q sic in minoribus ordinibus ↄxe/ runt.aliquo illorum quattuor primorum modorũ: ita ꝙ illi qui sunt in sacris vel professi.alicuius reli/ gionis approbate.nõ possunt incurrere illas penas. Unde Pe.de palu.vbi supra ar.5.p.cõclusiõe:sic ait.Si sit talis qui non potest exuere statũ. quo ma nente semper retinet priuilegium.quousq3 prius de/ gradatus in speciali.tradatur iustitie seculari.iste per nullam bigamiam perdit priuilegium hoc. Un de quod ibi dicitur.adijciendus est cohercioni secu/ lari:non potest referri ad eos qui sunt in sacris. vel professi.hec Pe.Unde arguit.Ge.in.d.c.vnico.ꝙ pena non extenditur ex casu vero ad fictum.nam bi/ gamus.quinto modo est solum bigamus fictẽ quia non capax matrimonij. Intrans enim religionẽ quocunq3 modo sit bigamus.põt portare tonsuram 5

monachalē.q̄ nō ē via ad ordinē.plusq̄ tonsura ꝯuersoꝝ.ꝛ peraticēs cū est excōicatus.sm.e. Pe.dericus āt secularis i minoribus cōstitutus.pōt ꝛ debet qn̄ est bigamus.vt laicus viuere.ꝛ matrimoniū tꝫ. si contrahat.Un̄ sm Pe.cōstitutus i religiōe approbata vel i sacris.sc bꝫ sicut ꝯuersus i religiōe.ꝛ sic intelligit̄ .c.qsqs.84.di.vbi d̄r q̄ bꝫ solū laicalē coronē.i.ꝯuersoꝝ.nec est capax alicuius bn̄ficij ecclesiastici. regularis.vel secularis.i quocūq̄ mō bigamie.ēt i.5°.q: bn̄ficiū nō dat̄ .nisi derico.bigamus vero:ē vt laic⁹. Sed qd̄ d̄ eo q̄ ꝯxit sponsalia.ꝛ postea cognouit eā amore fornicario.si ꝯxisset cū corrupta.vel cū duabus:vt̄ esset bigamus.ꝛ sub istis penis.R. Pe. vbi .s̄.q̄ sic:q: ecclīa iudicaret matrimoniū. Quō perdūt tria puilegia dericalia.v. exc̄. 1°.5.casu p̄.§.27.

6 ¶ Ut̄ bigamia p baptismū tollat̄ .R.bꝫ.s. Tho.q̄ nō.q: q̄uis baptismus tollat culpas.nō tn̄ soluit cōiugia.26.di.c.vnius.Un̄ cū ex ipso ꝯiugio sequatur irregularitas.p baptismū tolli nō pōt.vt Aug.dicit 26.di.c.acutius.Nec i hoc tenet̄ Hieronym⁹.q sup ep̄laꝫ ad titū videt̄ dicere ꝯriū.nisi forte velim⁹ euꝫ exponere q̄ loquit̄ ad superioris dispēsationē.ꝛ sicut post baptismū qs nō recupat virginitatē amissā ita nec carnis idiuisionē.Ut̄ baptism⁹ remoueat irregularitatē homicidij. vel liberet a furto. vel pena eius.vel homicidij.vide.v. baptismus. 8.§.p̄.ꝛ si.ꝛ v.irregularitas.5°.p̄ncipaliter.Ex qbus oibus locis habes q̄ baptism⁹ tollit oēm irregularitatē.pter bigamiā Non tn̄ tollit obligationē debiti. vel suspēsionēꝫ q̄ fieret rōe furti.vel homicidij:q̄uis esset decēs vt pncepo remitteret. Nec recupat virginitatē.vt possit cōsecrari.vt virgo.vel cē dꝫ aconissaꝫ.sm.s. Tho. Tollit ēt isamiā.de quo.d.§.si. Quō tollit oēm pn̄iam. v.baptismus.7.§.3.ꝛ sc.pōt ēt accusari de peccatis factis.ante baptismū:sm Pa.vide.d.§.p̄ᵐ.i fi.

7 ¶ Ut̄ liceat dispēsare cū bigamo.R.sm.s.Tho.4.di.27.q.vlt̄ ar̄.si.q̄ sic:q: bigamie nō est adiuncta irregularitas de iure nāli.sꝫ de iure positiuo.nec iterū est de essentialib⁹ ordinis qd̄ pꝫ q: si ordinet̄ recipit caratherē.Et ideo papa pōt dispēsare i tali irregularitate totalr̄.s.quo ad oēs modos bigamie.ꝛ quo ad oēs ordines.34.di.c.lector.i glo.vbi Luci⁹ papa dispēsauit cū Panormitano archiep̄o.sꝫ ep̄s qᵐ ad minores ordines.c.p̄.q de.vel vo. Et qdā dicūt ēt qᵐ ad maiores i illis q volūt i religiōe deo seruire ,pter vitandū religiōis discursum.c.2°.q de.vel vo.Nec obstat qd̄ d̄r d̄ biga.c.sup eo.ꝛ.c.nup. q̄ cū bigamo nō liceat dispēsare.q: p illā dec̄. ostēdit̄ q̄ eadē difficultas dispēsandi i illis.q de facto cū pluribus ꝯxerūt.ac si de iure ꝯxissent.nō q̄ subtrahatur simplr̄ ptās pape i talibus.Nec valet ēt q̄ sit de iure diuino.q: verū est q̄ papa nō pōt i ea q̄ sunt d̄ iure diuino.q̄ ptinēt ad ius nāle vel articulos fidei.vꝫ ad essentiā sacroꝝ.sꝫ istud nō est tale. In illis.n. q̄ sꝫ de istitutiōe ap̄loꝝ:cū ecclesia nūc habeat eādē ptā tē statuēdi.ꝛ destruēdi.quā tūc habuit.pōt p eū qui primatū i ecclesia tꝫ dispēsari. Nec significatio quā tollit bigamia est de essentia sacri vt dictū est hec.s. Tho.ꝛ bꝫ.Pe.de pal.4.d.27.q.4.ar°.5.ep̄s dispensat cū existe i sacris.ꝯhente cū virgine.d.c.p̄.s̄.c.§.2°.dispēsat ēt cū bigamo occulto aliter non dispēsat. sm Pe. Nullus aūt abbas vel alius plātus inferior dispēsat de iure.q̄uis i aliis irregularibus plus possit q̄ ep̄s.c.cū illoꝝ.d̄ sen.exc. Et si haberet puilegiū q̄ possit i his i quibus sedes apostolica.nō est cōsuēda.posset hec Pe.itellige sicut ep̄s pōt. Nūc autē quasi oēs religiosi hn̄t magna priuilegia q̄ essent inspicienda. Et Pa.i.c.2°.qui de.vel vo.i fi.sic ꝯcludit: dic ergo ꝯcludēdo māꝫ.q̄ aut dericus i sacris icidit in bigamiā.vt q: de iure aut d̄ facto ꝯxit cū duab⁹. vel cū vna corrupta.ꝛ cū tali.nō dispensat ep̄s. vt i. d.c.nup.ꝛ.c.5.de biga. Aut ꝯxit cū vnica virgine.ꝛ tunc si est ꝯtritus ꝛ penitēs.ep̄s pōt dispēsare.vt i.c.p̄.q de.vel vo.ꝛ darius i.c.sane.de de. ꝯiug. Et qn̄ itrat religionē videt̄ ꝯtritus.alias aūt nō dꝫ dispensare.vt i.d.c.2°hec. Pa.ꝛ sic itellige supradicta.Unde.v.dispensatio.§.2°.ꝯclusione.2°.

Bilinguis sm.s.Tho.2ᵉ.q.74.ar°.p̄.ad.3ᵐ.d̄r ,p̄pie susurro:cū.n.amicitia sit iter duos nititur susurro ex vtraq̄ parte amicitiā rumpere:ꝛ ideo duabus linguis vtit̄ ad duos:vni dicens malū de alio. ,pter qd̄ d̄r ecc.28.susurro ꝛ bilinguis maledictus est.ꝛ subdit̄ .multos.n. turbauit pacem habētes.Quid sit susurro ꝛ quō est grauı⁹ peccatū q̄ detractio.ꝛ quō ꝯueniūt.vide.v.susurro ꝛ.v.detractio:ꝛ.s.Tho.vbi supra.

Bisextus d̄r.q: p duos dies stamus sup sextuꝫ kal.marcij. Et nota q̄ vigilia.s.Mathie sēper dꝫ cē die imediate pcedēti festo eiusdē.nā si veniret festū die lune:q: tunc fieret die sabati.ꝛ bꝫ ꝯsuetudinē romane ecclīe.tpre bisexti.2°.die fit festū. s.Mathie.hec not. i.c.q̄uis de.v. signi. Ubi glo. q̄rit vt̄ suspensus p ānū.possit celebrare tpre bisexti. vltima die āni bisextilis.ꝛ breuit̄ Pa. ibi not. post multa ꝯcludēdo veriorē opinionē.dicēs:q̄ in tali suspēsione vel alio quocūq̄ edicto.vel noiant̄ dies dicēdo.fit suspēsus p.ccclxv.ꝛ sic ē dāꝫ q̄ pōt illis dieis.vel nō noiat̄ dies.sꝫ simpliciter dic̄ p ānū.ꝛ tūc i penis stricte sumet̄ i gratiis vero large.

¶ Querit̄ q̄re ista dies addit̄ āno bisextili.R.breuiter q: aliqualiter excedit ꝯditiōes huius opis. vbi nota.q̄ ānus est spaciū quo sol currit semel totū circulū suū.eūdo ab occidēte i oriētē.p ,p̄priū motum ꝯ.pᵐ.mobile.hoc āt fac̄ sol i.365.dieb⁹ ꝛ fere sex horis.ꝛ d̄r fere pp q̄dā momēta q̄ addunt̄ ad ipas sex horas.he aūt sex hore de.q°.i.4ᵐ ānūꝫ. sine cōputatiōe aliqua reseruant̄ .ꝛ tunc faciūt vnā diē nālēꝫ.q̄ d̄r bisextilis.eo q̄ bis ,pnūtiamus illo āno.6ᶜ. kal. marcij:vbi interponit̄ illa dies.vel dicat̄ bisextilis bꝫ astrologos quasi ex bisse momētoꝝ collecta.Qd̄ sic 8

potent cōprehendi. Sol i quolibet signo. q̄ sūt aries
taurus. gemini. cancer. leo. virgo. libra. scorpio. sa/
gitarius. capricornus. aquari⁹. pisces. vii. ꝑ. Hec sūt
signa poli q̄ semꝑ sunt via soli. est aries taurus ge/
mini cācer leo. virgo libraq̄ʒ. Scor. chiron capricor
nus vrna: moraẜ. 30. diebus. 30. trientibus. horaꝝ ꝛ.
30. bissis momētoꝝ. Multiplicatis. 30. dieb⁹ duode/
cies habebimus. 360. dies. 30. triētibus horaꝝ multi
plicatis duodecies faciunt, quinqʒ dies. Unū. n. triēs
est. 3ᵃ. pars hore. Un̄. 30. triētes sunt decē hore q̄ mul
tiplicate: duodecies faciūt. 120. horas q̄ sunt qnqʒ di/
es ꝛ sic habemus. 365. dies. 30. vero bisse momētoꝝ
ꝯtinēt. 20. momēta. ꝛ ita duo pūcta. ſʒ multiplicatis
duob⁹ punctis duodecies. habem⁹ sex horas. ex bis/
se momētoꝝ collectas. ꝛ qꝛ ex illis sex horis prouenit
illa dies. ꝓpterea dr̄ bisextalis. In quo āt loco debe/
at poni illa dies dr̄ ꝙ poniẜ vbi dr̄. 6ᵉ. Kal. martij.
ꝛ bis dia dʒ. qꝛ duobus dieb⁹ stam⁹ sup eadē Kal.
ſʒ festū beati Mathie qd̄ occurrit dʒ i. 2ᵒ. die celebra
ri. ꝛ nō i. pᵒ. Et not. pp id qd̄ dictū est fere sex horas:
ꝙ ꝓpter errorē nr̄i cōpoti qm̄ nō cōpleẜ tot⁹ cursus
solis. i. ānus solaris p. 365. ꝛ sex horas sed sup sūt. 8.
momēta q̄ nō fuerūt cōputata. q̄ sunt qnta ps vni⁹
hore. ita ꝙ i qnqʒ ānis erramus vna hora. ꝛ sic in.
120. ānis erram⁹ vna die. Un̄ qn̄ xp̄s fuit natus cō
tingebat solstitiū yemale i die natalis dn̄i. ꝛ tūc inci/
c piebāt crescere dies. Un̄ Joānes baptista ait. d̄ xp̄o:
Illū opʒ crescer͂ me aūt minui. Nūc āt retrocessit sol
stitiū plusq̄ʒ p decē dies. ꝓpter errorē p̄dictū. cōpoti
nr̄i: ꝛ nisi error iste corrigaẜ a sapiētibus. ad huc fe
sta yhemalia essēnt estiualia. Un̄ solstitiū yhemale.
nūc venit i. 15. decēbris. Inmo nūc. i. 1514. anticipat
etiam per duos dies.

Blassemia qd sit. R̄. s̄ʒ. s. Tho. 2ᵉ. q. 13. arᵒ. p̄.
b ꝙ nomē blasfemie iportare videẜ quandam
derogationē alicuius excellētis bonitatis. ꝛ
p̄cipue diuine. Deus. n. vt Dyo. dicit. p̄. c. de. di. no.
est ipsa essentia vere bonitatꝫ. Un̄ qcqd deo cōuenit
ptinet ad rōnē bonitatis ipsius. ꝛ quicquid ad ipm
nō ptinet: longe est a rōne pfcte bonitatꝫ. q̄ est ei⁹ es/
sentia. Quicūqʒ ergo vel negat aliqd de deo qd̄ ei ꝯ
uenit. vel asserit de eo qd̄ ei nō cōuenit: derogat di/
uine bonitati. Est igr̄ blasfemia: derogatio diuine
bonitatis. ab eo remouēdo. qd̄ sibi couenit: vel attri
buendo quod nō conuenit.

c ¶ Quot modis dr̄ blasfemia. R̄. ꝙ blasfemia accipi
tur. dupl'r vno mō i gn̄re. 2ᵒ mō i speciali. ꝓ blasfe/
mia. s. q. s. de qua. j. ꝑ. 7. Itē p̄ mō dr̄ tripliciter. Ho/
noramus. n. deū ꝛ magnificamus p fidē. cui opponi
tur blasfemia. tripliciter. s. p itellectū credēdo. p affe/
ctū amādo. ꝛ p ꝯfessionē oris magnificādo: sic ēt p
blasfemiā derogamus p̄ qdē per itellectū remouen/
do. vel attribuēdo. Secūdo p affectum detestādo. ꝛ
istis duobus modis dr̄ blasfemia cordis. 3ᵒ. p vocē
blasfemādo. ꝛ iste modus opponiẜ ꝯfessiōi: ꝛ dicitur
oris blasfemia: ꝛ ista vltima ē magis blasfemia q̄ʒ
2ᵃ. ꝛ. 2ᵃ. q̄ʒ. pᵃ. qꝛ. 3ᵃ. icludit secundā ꝛ pmā. ꝛ. 2ᵃ. iclu/
dit pmā ꝛ nō eꝯ. Itē blasfemia s̄ʒ aliquoẜ quos al
legat. s. Th. vbi. s. ꝛ nō reprobat. dr̄ q̄ttuor modis:
ꝛ sic dr̄ hr̄e quattuor spēs. q̄uis n̄ sint ꝓprie species
ſʒ modi qdā: Pᵒ est qn̄ attribuiẜ deo qd̄ ei nō cōue/
nit. vt dicēdo ipm eē ipotentē. vel esse ribaldum. vel
manegoldū. ꝛ similia: Secūda remouēdo ab eo qd̄
ei ꝯuenit. vt puta ꝙ nō hʒ oipotentiā: dicēdo ꝙ nō
pōt facere. vel ꝙ nō hʒ sūmā bonitatē. vel misericor
diā. Tertio qn̄ aliqs attribuit creature id qd̄ ꝓpriū
est deo: vt dicēdo ꝙ iupiter ē deus. vel ꝙ sol sit sum/
mū bonū. ꝛ similia. derogat. n. sūme bonitati. dd̄ᵒ
deū eē creaturā vel eꝯ. Quarta qn̄ aliqs remouet a
sāctis qd̄ deus dicit i eis eē. vel illis attribuit ꝙ deus
ab eis remouet: blasfemādo sāctos. ista. n. deroga/
tio sāctoꝝ. aliquo mō redundat i deū: in q̄ʒ deus lau/
datur ꝛ glorificatur in eis.

¶ Ut' blasfemia sit petm̄ mortale. R̄. ꝙ sic: Nā pec 2
catū mortale ē p qd̄ hō sepaẜ a p̄. pari spūalis vite.
qd̄ ē charitas dei. Un̄ q̄cunqʒ charitati repugnant
ex suo gn̄re sunt pctā mortalia. Blasfemia aūt sm̄
gen⁹ suū repugnat charitati diuie: qꝛ derogat diui/
ne bonitati. q̄ ē obiectū charitatis: ꝛ ideo blasfemia
est petm̄ mortale ex suo gn̄re. Confirmaẜ p id qd̄ dr̄
leui. 24. Qui blasfemauerit nomē dn̄i. morte moria
tur. ſʒ pena mortis nō iferẜ nisi ꝓ pctō mortali. igr̄.
Not. tn̄ ꝙ blasfemia pōt dupl'r ꝓcedere ex surreptio
ne. Uno mō ꝙ aliqs n̄ aduertat hoc ꝙ dicit: eē blas
femiā ꝙ pōt ꝯtingere cū aliqs subito ex aliq̄ passiōe
i verba ymaginata ꝓrūpit. quoꝝ significationē n̄ ꝯ/
siderat: ꝛ tūc ē petm̄ veniale: ꝛ nō hʒ ꝓprie rōeʒ blas
femie. Alio mō qn̄ aduertit eē blasfemiā. hoc qd̄ di
cit ꝯsiderās significata v̄boꝝ. ꝛ tūc n̄ excusaẜ. a pec
cato mortali: sicut nec ille qui ex subito motu ire ali/
quem occidit. iuxta se sedentem.

¶ Querīẜ cui p̄cepto decalogi opponaẜ. R̄. ꝙ cum 3
blasfemia opponaẜ ꝯfessiōi fidei. ei⁹ ꝓhibitio redu/
ciẜ ad ꝓhibitionē ifidelitatꝫ: q̄ itelligiẜ i eo qd̄ dicaẜ.
Ego sū dn̄s de⁹ tu⁹ ꝛc̄. ꝛ sic reducaẜ ad pᵐ p̄ceptū. vẜ
ꝓhibeẜ p id qd̄ dr̄ nō assumes nomē dei tui i vanū.
Magis. n. i vanū assumiẜ nomē dei. q aliqd falsuʒ
d̄ deo asserit. q̄ʒ q p nomē dei aliqd falsū cōfirmat.

¶ Utrū petm̄ blasfemie sit grauissimū petm̄. R̄. ꝙ sic: 4
Nā blasfemia opponiẜ ꝯfessiōi fidei ꝛ ideo hʒ in se
grauitatē ifidelitatis: ꝛ aggrauaẜ si supueniat dete
statio voluntatꝫ. ꝛ adhuc magis si ꝓrūpat i v̄bas
ficat ꝛ laus fidei augeẜ p dilectionē ꝛ ꝯfessionē. Un̄
cū ifidelitas sit maxᵐ petm̄ s̄ʒ gen⁹ suū: ꝯñs ē ꝙ blas
femia ēt sit petm̄ maxᵐ. ad idē gen⁹ ptinēs: ꝛ ipʒ ag
grauās. Cōfirmaẜ p glo. sup illud blasfemia tollaẜ
a vobis. ephe. 4ᵉ. q̄ dic̄. Peius ē blasfemare q̄ʒ peiu/
rare: q. n. peiurat nō dic̄ aut sentit aliqd falsū de deo:
sic̄ blasfem⁹: ſʒ deū adhibet testē falsitati: n̄ tāq̄ʒ exi
stimās deū eē falsū testē: ſʒ tanq̄ʒ sperās ꝙ deus sup.

hōc nō testificet p aliqō euidēs signū. Et sic p3 q ē maximum peccatum.

5 ℭ Ut^m homicidiū sit mai^9 pctm q̄3 blassemia. R̄t. q si homicidiū ⁊ blassemia cōparent b3 oba^e.i q̄ pec/ caf: manifestū est q blassemia q̄ ē pctm i deū. ppon derat homicidio. qd ē pctm i p̄ximū: si āt cōparent b3 effectū nocēdi: sic homicidiū ppōderat: plus.n. homicidiū nocet p̄ximo. q̄3 blassemia deo. S3 q: in grauitate culpe magis attēdit itētio voluntat̄ pueri se. q̄3 effect^9 opis: ideo cū blassemus itēdat nocumen tū iferre honoꝛi dei: simplr loquēdo grauius peccat. q̄3 homicida: homicidiū tn̄ pncipatū t3 iter pecca ta in p̄ximum cōmissa.

6 ℭ Ut^m dānati blassemēt. R̄t. q sic. Ad rōnē.n. blasse/ mie. ptinet detestatio diuie bonitat̄. Illi aūt q sunt i iferno retinebūt puersā voluntatē auersā. a dei iusti^a. i hoc q diligunt ea p qbus puniunf. ⁊ vellēt eis vti. si possent: ⁊ odiūt penas q̄ p hmōi peccat̄ ifiguntur Dolēt tn̄ ēt de peccatis q̄ pmiserūt. nō q: ipa odiāt. s3 q: p eis puniunf. Sic g^o talis detestatio diuie iu/ stitie. ē i eis iterioꝛ cordis blassemia. ⁊ credibile ē. q post resurrectionē erit i eis ēt vocalis blassemia: sic i sāctis laus vocalis dei. Un̄ dr̄ Apoc. 16. estuauerūt hoīes estu magno. ⁊ blassemauerūt nomē dn̄i habē tis ptātē sup has plagas: vbi glo. In inferno positi. q̄3uis sciāt se p meritis puniri: dolebūt tn̄ q deus tā tā potentiā habeat. q plagas eis iferat. Hoc āt esset blassemia i pn̄ti ergo ⁊ i inferno. Tā q̄3.n. desperati. fuerūt ad oē malū ad qd puersa volūtas suggerit. Nec ampli^9 demerenf. s3 ista ptinēt ad dānationis penā. sicut i beatis laus dei nō ē meritoꝛia. s3 ptinet ad coꝝ beatitudinis pmiū. Et nō q q̄ls i pctō moꝛ/ tali decedēs. fert secū voluntatē detestādi diuinā vo lūtatē. vel iustitiā: q3^m ad aliqd. ⁊ fm̄ hoc poterit ei tn̄ esse blassemia.

7 ℭ Querif qd sit blassemia i.s.s. R̄t. q tripl̄r aliq de ea loquunf. Antiq.n. doc. Atha. Hila. Ambro. Hie/ ro. ⁊ Cri. dn̄t eē pctm i.s.s. qn̄ ad l̄raz aliqd blas/ femū dn̄t ꝯ.s.s. siue. s.s. accipiaf. b3 q ē nomē esse/ tiale. ꝯuenieñ toti trinitati. cuius q̄l3 psona. ⁊ sp̄us ē. ⁊ sctūs est. siue p ut ē nomē psonale vni^9 i trinitate psone. ⁊ b3 hoc distinguif blassemia i.s.s. ꝯ blasse/ miā. i filiū hoīs. Mat. 12. Crist^9.n. opabaf q̄dā hu manit^9. comedēdo. bibēdo ⁊ alia hmōi faciendo. ⁊ q̄dā diuinit^9. s. demones eiiciēdo. moꝛtuos suscitādo ⁊ alia hmōi. q̄ gdē agebat p v̄tutē ppꝛie diuinitat̄ ⁊ p opationē. s.s. q^e fm̄ humanitatē erat replet^9. Iu dei āt p̄ dixerūt blassemiā i filiū hoīs. cū dicebāt eū voꝛacē. potatoꝛē vini. ⁊ publicanoꝝ amatoꝛē. vt ha bef Mat. 11. postmodū v̄o blassemauerūt i.s.s. dū opa q̄ opabat v̄tute diuīa. ⁊ p opatōēz. s.s. attribu ebāt pncipi demonioꝝ: ⁊ pp hoc dn̄r. s.s. blassemaf/ fe. Aug. āt i li^o ꝺ v̄bis dn̄i. blassemiā i.s.s. dic̄ esse. fi nalē ipenitētiā: qn̄. s. aliqs pseuerat in pctō moꝛtali. vsq3 ad moꝛtē qd gdē nō solū v̄bo oꝛis fit. s3 ēt ver bo coꝛdis. ⁊ opis.ñ vno s3 mult̄. Hoc āt v̄bū sic ac/ ceptū: dr̄ eē ꝯ.s.s. q: ē ꝯ remissionē pctoꝝ. q̄ fit p.s.s. q ē charitas. pr̄is. ⁊ filij. Nec hoc dn̄s dic̄ iudeis q̄si ipsi peccarēt i.s.s. nondū.n. erāt finalr̄ i penitētes. s3 amonuit eos. ne talit̄ loquētes ad hoc puenirēt q i.s.s. peccarēt. Et sic itelligēdū ē qd dr̄ Mar. 3. vbi postq̄3 dixerat q āt blassemauerit i.s.s. ⁊c̄. subiun git euāgelista. Qm̄ dicebāt sp̄m̄ imundū h3. de pe/ ni. di. p^a. §. pōt. Alij v̄o alit̄ dicētes. blassemiā i.s.s. esse. qn̄ aliqs peccat. ꝯ appꝛopꝛiatū. s.s. cui appꝛo/ pꝛiaf bonitas. sic pr̄i appꝛopꝛiaf po^a. filio sapiētia. Un̄ pctm i pr̄ez dicūt eē qn̄ peccaf ex ifirmitate. pec catū āt i filiū. qn̄ peccaf ex ignoꝛātia pctm āt i.s.s. qn̄ peccaf. ex certa malitia. i. ex ipa electiōe mali: qd qdē ꝯtingit. dupl̄r. Uno mō ex iclinatiōe habit^9 vi/ tiosi. q malitia dr̄: ⁊ sic nō est idē peccare ex malitia qd peccare i.s.s. Alio mō cōtingit ex eo q p ꝯtēptū. abiiciaf. ⁊ remouef id ad qd electionē peccati poterat re mouere. vel ipedire. sicut spes p desperatiōēz. ⁊ timoꝛ p psumptionē. ⁊ q̄dā alia hmōi. Hec āt oīa q̄ pecca ti electionē ipediūt sunt effectus. s.s. i nobis. Et pōt eē i coꝛde. oꝛe. ⁊ ope. ⁊ b3 istā tertiā acceptionē pec/ catū i filiū ē pctm ex ifirmitate vel ex ignoꝛātia. Et q̄3uis b3 pmā ⁊ tertiā expositionez blassemia. s.s. sit speciale pctm. nō tn̄ 2° mō. s3 ē gn̄ralis ꝯditio pecca/ ti moꝛtalis.

8 ℭ Ut^m ꝯuenienter assignenf sex spēs pc̄ti i.s.s. q̄s assi gnat Magi sn̄iaꝝ. li. di. 43. s. dspa^c. psūptio. ipn̄ia. obstina^c. ipugna^c v̄itat̄ agnite. ⁊ iuidia fraterne gr̄e. R̄t. q sic. Nā p̄dicta distinctio sumif b3 q pctm. i.s. s. sumif. 3^c. mō dicto i. §. pcedēti. ⁊ sumunf iste spēs b3 remotōez vl ꝯtēptū coꝝ p q̄ pt̄ hō ab electōe pc̄ti ipediri. q̄ qdē sūt vl ex pte diuini iudicij. vl ex pte do noꝝ ipsi^9. vel ēt ex pte ipsi^9 pc̄ti. Auertif.n. hō ab ele ctiōe pc̄ti ex ꝯsideratōe diuini iudicij. qd b3 iustitiā cū misericoꝛdia. ⁊ p spē q̄ ꝯsurgit ex ꝯsideratōe mi/ ricoꝛdie. remittētis pctā. ⁊ pmiātis bona: ⁊ hoc tolli tur p desperatōe. Et iteꝝ p timoꝛē q ꝯsurgit ex ꝯside/ ratōe iusti^e punientis pctā: ⁊ hoc tollit p psūptōez. dū .s. aliqs psumit. se gr̄az posse adipisci sine meritij. vel veniā sine pn̄ia. Bona āt dei qb^9 retrahimur a pec cato. sūt duo quoꝝ vnū ē agnitio v̄itat̄. ꝯ qd ponif ipugna^c v̄itat̄ agnite. dū. s. aliqs v̄itatē fidei agni/ tā ipugnat. vt licēti^9 peccet. Aliud ē auxiliū interioꝛis gr̄e. ꝯ qd ponif iuidētia fraterne gr̄e. dū. s. aliqs nō solū iuidet psone fr̄is. s3 ēt iuidet gr̄e dei crescenti i mūdo. Ex pte pc̄ti. duo sūt q̄ hoīez retrahūt a pctō. quoꝝ vnū ē ioꝛdina^c. ⁊ turpitudo act^9. cui^9 ꝯsidera^c iducef solet i hoīez pn̄iaz ꝺ pctō cōmisso. ⁊ ꝯ h^c po/ nif i pn̄ia.ñ qdē eo mō q^c dic̄ pmanētia i pctō vsq3 ad moꝛtē. sic.n.ñ. esset spāle pctm. s3 q̄dā pc̄ti circū/ stātia. vt dictū ē i pcedēti. §. s3 accipit hic i pn̄ia fm̄ q iportat ppositū ñ penitēdi. Aliud ē paruitas bo ni. ⁊ breuitas qd qs i pctō q̄rit. b3 illd ro. 6. Què g^e fructū habuistis tūc i illis i qb^9 nūc erubescitis. cui^9 ꝯ

fidera⁹ idšq solet hoies ad hoc q̄ ei⁹ volūtas i pec cato n̄ firmet. ⁊ hoc tollit p obstinationem. qn̄. s. hō firmat suū ꝓpositū i hᵒ q̄ pctō ihereat. ⁊ d̄ his duo bᵘ idē hiere. 8 nullus ē q agat pn̄iaz sup pctō suo di cēs. qd feci. q̄ȝᵐ ad. pᵐ. omnes cōuersi sunt ad cursuȝ quasi equus impetu vidēs ad pliū. q̄ȝᵐ ad 2ᵐ.

9 ¶ Utrᵐ blasfemia i. s. s. sit remissibilis. R̄. q̄ b̄ȝ accep tōes pc̄a i. s. s. diuersimode irremissibile dr̄. Si. n. di cat pctm̄ i. s. s. finalis ipn̄ia. vt dic̄ .2. opiᵒ. s. i. 7ᵒ. §. posita. sic dr̄ irremissibile q: nullo mō remittit: b̄ȝ āt duas alias acceptiōes. dr̄ irremissibile n̄ q̄ nullo mō remittat. s̄ȝ q: q̄ȝᵐ ē de se. h̄ȝ cāȝ q̄ nō remittat. Et hᵒ dupl'r. vno mō q̄ȝᵐ ad penā: q. n. ex ignorātia vel ex infirmitate peccat. minorē penā meret. s̄ȝ q ex ma/ litia. nō hn̄t excusationē. sic̄r q blasfemat hūanitatē xp̄i diuinitate nōdū reuelata hēbat excusatiōeȝ. pp̄ infir/ mitatē carnis. quā i eo aspiciebāt. ⁊ sic miorē penā. s̄ȝ hi q ipaȝ diuinitatē blasfemabāt. opa. s. s. diabo lo attribuētes: nullā excusationē hēbāt. vn̄ ei⁹ pena diminueret. Et iō dr̄ b̄ȝ expositiōeȝ Chr̄i. hoc pctm̄ iudeis nō remitti. neq̄ȝ i hoc seculo. neq̄ȝ i futuro. q: p eo passi sūt penā. ⁊ i p̄n̄ti vita p romanos. ⁊ i fu/ futura. penā iferni. sicut ēt. Atha. iduat exēplū. d̄ co/ rū parētib⁹. q p̄ qdē 2ᵃ moysē ꝯtēderūt. pp̄ defectum aque. ⁊ panis. hoc dn̄s sustinuit paciēter hēbāt. n. excusationē ex infirmitate carnis: s̄ȝ postmodū gra/ ui⁹ peccauerāt. q̄si blasfemātes i. s. s. bn̄ficia dei qui eos de egipto eduxerat. ꝓ dolo attribuētes: cū dixe/ rūt. hij sūt dij tui israel. q te eduxerunt de egipto: Et ideo ⁊ dn̄s spūaliter fecit eos puniri. q: ceciderūt die illa. 23. milia hoīuȝ. ⁊ i futuro. eis penā cōminat di/ cēs. Ego āt i die vltōis visitabo hoc pctm̄ eoꝝ. Alio mō pōt itelligi qᶜ ad culpā. sic̄ aliqs dr̄ morb⁹ incura bilis b̄ȝ nāȝ morbi ꝑ quē tollit. id p qd̄ morb⁹ pōt curari: puta cū morb⁹ tollit v̄tutē nāe. vel iduc̄ fasti diū cibi. vel medicine. s̄ȝ ēt talē morbū de⁹ posset cu/ rare. ita ēt pctm̄ i. s. s. dr̄ irremissibile b̄ȝ nāȝ suā. in/ q̄ȝᵐ excludit ea p q̄ fit remissio pctōꝝ. ⁊ p hᵒ tn̄ n̄ p̄c cludit via remittēdi ⁊ sanādi oipotētie ⁊ misericor die d̄i. p quā aliqn̄ tales q̄si miraculose. spūalr̄ sanant Un̄ d̄ nullo desperādū ē i hac vita. Et d̄d̄ q̄ ē diffi/ cile s̄ȝ nō ipossibile: ⁊ sic nō remittit. s. leuiter.

x ¶ Querit vtᵐ hō possit. ꝓ. peccare i. s. s. ita q̄ nō ꝓ/ cedāt alia pctā. R̄. q̄ peccare in. s. s. vno mō vt dic tū ē. §. 8. ē peccare ex certa malitia. qd̄ ēt est dupl'r. vno mō ex iclinatiōe habitus. qd̄ nō est ꝓp̄e pecca re i. s. s. Et hoc mō peccare ex malitia nō ꝯtingit a p̄n̄ᶜ. op̄ȝ. n. actus pctōrū p̄cedere ex qb⁹ causant ha bit⁹. ad peccādū iclinātes. Alio mō pōt qs peccare ex certa malitia. abiiciēdo p cōtēptū ea qbus retrahi/ mur a peccādo. qd̄ ꝓp̄e ē peccare i. s. s. vt dictū ē. ⁊ hoc ēt plerūq̄ȝ p̄supponit alia pctā. q: sic̄ dr̄ pūer. 18. Impi⁹ cū i p̄fūdū venerit ꝯtēnit: pōt tn̄ ꝯtinget q̄ aliqs i ꝓ. actu pc̄i i. s. s. peccet. p ꝯtēptū: pp̄ liber/ tatē arbitriū ēt pp̄ multas dispōnes p̄cedētes. vel ēt pp̄ aliqd̄ motiuū vehemēs. ⁊ debilē affectuȝ hoīs ad bonū. Et iō i uiris p̄fect' hᵒ uix. aut nunq̄ȝ accide re pōt. q̄ statim a p̄nᶜ peccēt i. s. s. Un̄ dic̄ orige. i. ꝓ. piarchon. Nō arbitror: q̄ aliqs ex his q i sūmo p̄fe/ ctoq̄ȝ gradu. constiterit ad subitū euacuet. aut d̄cadat s̄ȝ paulatim. ac p ptes eū decidere necc̄ᶜ ē: ⁊ eadē rō ē si pctm̄ i. s. s. accipiat ad lr̄aȝ p blasfemia. s. s. talis n. blasfemia d̄ q̄ dn̄s loquat semp ex malitie ꝓcedit. Si v̄o p pctm̄ i. s. s. itelligat final' i pn̄ia b̄ȝ itellectū Aug. qōnē n̄ h̄ȝ q: ad pctm̄ i. s. s. reqrit ꝯtinuatio pctōꝝ. vsq̄ȝ ad finē vite ⁊ sic planū ē q̄ i pn̄ia p̄sup/ ponit pctā sic̄. ⁊ pn̄ia. s̄ȝ si loq̄mur de ipn̄ia b̄ȝ q̄ est spēs pc̄i i. s. s. sic. manifestū ē. q̄ ipn̄ia pōt eē ēt an̄ pctm̄: ꝑ. n. ille q nūq̄ȝ peccauit hr̄e ꝓpositū. penitēdi vel no penitēdi si ꝯtingeret eum peccare: hec ⁊ oia precedentia b̄m. s. Tho.

¶ De pena istoꝝ: vide. i. c. statuim⁹: d̄ male. Ubi po nit q̄ publice blasfemātes stēt p̄foris⁹ eccl'ie. septem dn̄icis dieb⁹. dū agūtur missaꝝ solēnia. ⁊ vltᶜ die si ne pallio ⁊ calciamentis. ⁊ legat⁹ corrigia i collo. Itē i sextis ferijs p̄factaꝝ dn̄icaꝝ ieiunet i pane ⁊ aq. ⁊ n̄ i tret ecclīā. Itē q̄ i quolȝ p̄factoꝝ dieꝝ tres si poterit vel duos. aut saltē vnū pauperē reficiat. ⁊ si n̄ pōt i alīā penā ꝯmutet. vt fiat i coꝛ: sec⁹ si eēt obligatus ex p̄ēn. vel q̄si. Itē si ē diues. 40. solidos soluat. vel. 30. vel. 20. saltē. 5. vsuales. i. curentis monete: ⁊ d̄ȝ acci pi minor: si eēnt plures i vsu. eq̄tr visitate: quā pn̄iaȝ si noluerit facere. iterdicat ei igressus eccl'ie: ⁊ i obi/ tu careat ecclīastica sepultura: ⁊ ē illd̄ crimē mixti iu ris: vt ēt iudex secularis possit punir. Et dr̄ i tex. nul/ lā misericordiā habitur⁹. Dic̄ tn̄. Pa. post. Hosti. q̄ pp̄ magnā cāȝ pōt fieri: imo de ꝯsuetudine n̄ seruat: Quō itelligat illud v̄bū publice. vel qnō fit cast⁹ re seruat⁹ epo. vide. v̄. dispēsatio. §. 15. 3ᵒ. nōbili. casu. r̄.

xi

b Ona fides vide infra v̄. fructus.

Ucella quā d̄dit xp̄s iude itincta. i. figuŕ tradi

b tōis fuit pur⁹ panis. b̄ȝ. s. T. 4. di. xi. q. 3ᵃ. ar. 2ᵒ.

Un̄ pri⁹ b̄ȝ Aug. d̄derat eidem corpus suum cū alijs discipulis: vt nobis exēplū daret. q̄ pctōrib⁹ occultis. n̄ eēnt sacra denegāda: ⁊ vt oēȝ occasionem auferret male faciendi: quā assūmere potuisset. si in aliqᶜ ab alijs discipulis. an̄ apt̄ā malitiā. fuisȝ discre t⁹. Ista tn̄ p̄rīū dicit vt b̄ȝ pᵐ. cōius tenet b̄ȝ. s. Tho.

b Ulle papales multis modis dep̄hendunt fal/ se. d̄ cri. fal. c. l̄ȝ. ⁊ sic. vbi tex. i. d. c. l̄ȝ: ponit nouē modos ⁊ nō ibi. Pa. q̄ multis modis fit cōpa/ ratio. s. scripture ad scripturā: ⁊ ēt dictaminis ⁊ car te. Nā hn̄t curiales certū modū dictādi. quē d̄ facili alij ab eis n̄ p̄nt imitari. Itē i forᵃ scripture. q: faciūt aliquos tractus: ⁊ certa signa. eis tantū manifesta: adeo vt de facili non posset littera ita falsari qn̄ per scriptorem apostolicum. falsitas dep̄hendere. Itē in qualitate carte quia littere apostolice scribunt in cartis rasis: ⁊ in pulcra forma. Item nō q̄ suspicio oritur contra bullam. seu sigillum qn̄ per oia nō est sigillum similiter vero sigillo. Nā aliqn̄ ꝓpter falsi tatē bulle. ē in vna parte depssa. ⁊ i alia p̄te tonda.

ppter impressionē filoꝝ: ⁊ solēt ista falsarij ponere bullā i loco calido vt sic effecta tenera possit filuȝ extrahi. Itē false sunt lr̄e papales qñ ep̄s vocaṫ filiꝰ ⁊ inferior ep̄s frater. vel iscribiṫ i plurali. Et not. Idē Pa.i.d.c.q̄ȝ grauı.de cri.fal. ꝙ si aliqd ꝯcediṫ i priuilegio qd deuiat ab oi eq̄tate. ⁊ a cōi cursu priuilegioꝝ. p̄sumiṫ nō emanasse a sede ap̄lica. Not. ēt ꝙ qñ noiat cardinales i cōi vocat eos fratres. qñ autē sigillatim ep̄os vocat fratres. alios inferiores filios Reges appellat charissimos filios: reliquos p̄ncipes appellat dilectos filios. Iudeū aut ifidelē vel paganū nō vocat filios. vñ ad dep̄hēdēdā falsitatē. debemus itueri filū. cartā. cōtinentiā lr̄aꝝ. ⁊ modū scidi. De excōicatiōe falsarioꝝ. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 5. per totum. ⁊ ꝟ. falsarius per totum.

c Abella vide. j. ꝟ. pedagiū ⁊. ꝟ. Talia. ⁊. ꝟ. gabella q̄ ꝑ eodē vel q̄ñ accapiūtur. ⁊ ꝟ. cēsus.

c Alculus sȝ Pa.i.c.cū dilectus de fi.istru. appellaṫ qñqȝ s̄nia. vt in. d. c. cū dilectus. ⁊. c. inter. 6. q. 4. qñqȝ capiṫ. ꝑ carbone. 8. q. 1. i scriptur is i fi. qñqȝ pro rōne. seu numero. C. de erro. cal. ꝑ totū. Vñ. ꝟ. Calculus est rō numerꝰ. s̄nia. carbo.

c Alix de qua materia debeat esse. R̄. sȝ. s. T. 3ᵉ. q. 83. arᵒ. 5ᵉ. ad. 5ᵐ. ꝙ cōdā sacerdotes non aureis sȝ ligneis calicibꝰ vtebanṫ. zepherinꝰ aūt papa pateus vitreis missas celebrari ꝯstituit. Deinde Vrbanꝰ sȝ glo.i.c.fi.ď ꝯse. missa: Siluester .8ᵘ. oia fieat argētea. sȝ vt dr̄ i tex.i.c. vasa. ď ꝯse. di. pᵃ. fuit Vrbanus decimꝰ: postmodū ꝟo statutū est i cōcilio remēsi. vt calix dñi cum patena siue ex auro oino. siue ex argēto. fiat. vel saltē stagneus calix habeaṫ. de ere aūt aut exauricalco nō fiat. q̄ hoc vini ꝟtute eruginē pariṫ ⁊ vomitū ꝓuocat. Nullus aūt i ligno seu vitreo calice p̄sumat missam cātare. q̄. s. lignū porosū est. ⁊ sanguis ꝯsecratis i eo remaneret. vitrū aūt fragile ē. ⁊ possēt fractōis periculū iminerē. ⁊ eadē est rō. de lapide: ⁊ ppter ieptitudinē. Et ideo ppter reuerētiā sacri statutū ē vt ex p̄dictis materijs calix fiat hec. s. Tho. q̄ oia sunt sumpta ex. d. c. vasa: ⁊. c. se. ⁊ sic hodie seruaṫ. vt fiat ex auro. argēto vel stagno. Vñ Pa.i.c.fi. de cele. mis. i fi. sic dicit. Debet ergo eē calix aureꝰ vel argēteus. ⁊ pp paupertatē pōt tolerari. vt sit stagneꝰ: ⁊ dicē Pe. ď pal. 4. di. 13. q. 1ᵃ. arᵒ. 5. ꝙ q̄uis ñ ꝓhibeaṫ i iure ď lapide. neqȝ ď plūbo neqȝ ď cupro. sȝ q̄ i.c. seq. dr̄ ꝙ fiat ď auro argēto vel saltē de stagno: oēm aliā māȝ ꝓhibere videṫ.

i ¶ A quo debeat calix seu patena ⁊ sīlia bñdici vl' ꝯsecrari ꝟ. Abbas. §. 5. Et sȝ Pe. de pal. vbi s̄. debet rē ꝯsecratus. ⁊ perunctus chrismate. i quo nec ep̄o licitū sit dispēsare: q̄ sic ordinauit Siluester papa. de sacra. vn. c. p̄. Si āt sit ꝯfractus. ⁊ i massā redatꝰ totaliter: ⁊ iterum fieret. itez bñdicti necē est. Nā si modica pars pedis. aut saphi refectiōe idiget. sine forma p̄ncipalis amotione: ꝯsecratꝰ remanet: si aūt vt in quibusdam solet. saphus a pede ex toto separi. sȝ fractus nō fit: vt puta q̄ iunctura tornatilis est. consecratiōe idiget. sicut altare a quo tabula est amota quia nec pes sine sapho. nec saphus sine pede. cōsecrari pōt. hec Pe. Et si calix argēteus fuit deauratus. debet de nouo cōsecrari: q̄ consecratio fit i superficie: secus videṫ si deauratio cadit: ppter vsū. Nec est simile in calice deaurato sicut i pariete eccl̄ie. qui decrustatus indiget cōsecratiōe. sȝ glo.i.c. ecclesijs. ď ꝯse. di. 1. Sȝ i perditiōe auri q ita subtiliter ponitur nō videṫ ꝙ sit ita cōsecratio i superficie ipsius quin remaneat i argēto: ⁊ ita seruat ꝯsuetudo. An autez talis exerceṫ ꝑ aliquos icꝰ datos a fabro. sit cōiter sed huiusqȝ iure non probatur.

Alūnia est falsa. ⁊ maliciosa impositio crimi

c nis. xᶜ. q. 68. arᵒ. 3ᵒ. de q̄ ꝟ. accusaᶜ. §. 5. ⁊ se.

c Ambiū qd sit ⁊ quot modis fiat. ꝟ. vsura. 1. §

per totum.

Anonica. est ius sp̄uale. qd̄ prouenit ex elec

c tiōe. ⁊ recepti ōe i fratrē iter canonicos: Prebēda vero est q̄ ꝓcedit ex istitutiōe. ⁊ officior: q̄ ex eo ꝙ qs facit officiū. dȝ papere beneficiū. Et si est p̄bēda vacans. sequiṫ per se ad canonicū. secus si nō ē vacās: puta q̄ augumētaṫ numerꝰ. qñ tñ daṫ p̄bēda ꝯsecutiua daṫ canonicatus. est tñ q̄dā p̄benda q̄ daṫ ēt laico q̄ ppr̄e nō est beneficiū eccl̄iasticū vt dictū ē ꝟ. bñficiū. 1ᵉ. p̄n ᶜ. circa fi. hec Feli. in. c. cū M. ferrariensis. de consti. in glo. col. 5.

¶ Canonicatus nō est dignitas. tñ poniṫ i magno honore i coro. ⁊ largo mō. dr̄ dignitas. Et q̄uis abbas sit dignior ⁊ precedat canonicos extra ecclesiā cathedralē: ⁊ i ꝓcessiōe: si sit ꝯsuetudo: tñ vbi nō est ꝯsuetudo. canonici i ꝓcessiōe ⁊ precedūt: q̄ sunt colaterales ep̄o. hec Feli i.c. pastoralis. de offi. deleg. i fi. principij. ⁊ i.c. decri a. de iudi. 1ᵃ. col. cē p̄n. canonicꝰ q ē nobilis vel doctor. ꝓcedit canonicū priꝰ receptū. 1

¶ Canonicus nō potest cōmittere extraneo illa q̄ ꝑtinent ad tractatū capituli: sȝ vni canonico. ne reueleṫ secreta capituli extraneis: Feli. i. c. nō pōt. de p̄scrip. 5ᵃ. col. Et canonicus debet facere que ad canonic officium spectāt. ⁊ si puer est. faciat ꝑ aliū. ď eta. ⁊ qualita. c. 1ᵒ. Et ad canonicatū sequiṫ ꝑ se vocem habere. i. c. nisi sit puer. vel nō in sacris: ⁊ canonicus nō pōt eē laicus. d. c. cū. M. i glo. Et non pōt agere canonicus pro alio canonico. q̄uis sint cōiuncti in canonicatu. nisi habeat mandatum. hec Feli. 2

¶ Canonicus hñs capellā: dū i ea celebrat. nō percipit distributiōes. illa hora currētes canonicis: q̄ celebrat vt capellanus. nō vt canonicus. Feli. in. c. cum olim. de sen. ⁊ re. iudi. pᵃ. col. Et canonicus q vadit ad horas p̄ncipaliṫ propter distributiōes cōmittit symoniam mentalē. hec Feli. in. c. ex p̄te. el. p̄. de offi. deleg. col. 2ᵃ. circa p̄n. Quō nō recipiūt qñ non vadunt ad officium ꝟ. beneficium. 3ᵒ. §. 2. 3

¶ Canonici qui iurarūt seruare statuta. i q̄bus cōtinetur ꝙ nō possit augeri numerus canonicoꝝ. pñt 4

boc nó obstáte. fine piurio augere: qr pñt remouere
statuta iurata pp*a auctē: sicut si sint ɔfirmata p
papá: ꝛ tunc si ɔueniát tenet: tñ sút periuri. hec ꝯdi.
i. c. cū accessisset accessus ꝺ ɔsti. vtʳᵐ epo possit dispēsa
re i canonicatu cū illegitimo. ꝟ. bñficiū. 2°. §. 14. ꝛ se.

c Anonicus regularis pót trāsire ad religioné
monachoꝝ. nō ꝯ. nisi sint laici sm. s. Tho.
2ᵉ. q. 189. arᵒ. 8. ad. 2ᵐ. vbi sic ait. Utraqꝫ reli
gio ordinaꝰ ad opa vite ɔtēplatiue. inter q̄ papue
sunt ea q̄ aguꝰ i diuinis ministerijs. ad q̄ directe or
dinaꝰ ordo canonicoꝝ regulariū: qbꝰ p se ɔpetit q̄
sint clerici religiosi: sꝫ ad religioné monachoꝝ nō p
se cópetit. vt sint clerici religiosi: vt habeꝰ i dec. 16. q.
i. Et ideo q̄uis ordo monachoꝝ sit altioris obser
uātie. si monachi essent laici liceret trāsire ab ordie
monachoꝝ ad ordiné canonicoꝝ regulariū. sꝫ illud
Hiero. ad rusticū monachū: sic viue in monasterio
vt mereris esse clericus. nō át eꝯ: vt habeꝰ i decre.
19. q. 3. mādamꝰ: sꝫ si monachi sint clerici sacris mi
nisterijs obsequētes habēt id qd̄ est canonicoꝝ regu
lariū cū maiori artitudine ꝛ ideo trāsire licitū erit ꝺ
ordine canonicoꝝ regulariū ad ordiné monachorū
petita tñ superioris lñia vt dr. 19. q. 3. c. statuimꝰ de qᵒ.
transitu vide. ꝟ. religio. §. 23. ꝛ se.

c Anonica portio: dr qr est a canonibꝰ appro/
bata. ꝛ debita iure decretoꝝ. 10. q. 1. de his. ꝛ.
c. decernimus ꝛ. 16. q. 1. ɔstitutū. ꝛ i. de. dudū.
de sepul. Ubi nō. sm. D. Ar. flo. 3ᵃ. nᵒ. 10. c. 5. de sepul
tura qᵒ ad canonicā portioné. q̄ qñ qs eligit sepul/
turā alibi. q̄ꝫ i sua parrochia: ꝺ oibus q̄ illi loco vbi
eligit sepulturā dimittit: dꝫ sua parrochialis eccl̄ia
habere canonicā portioné: de iure cōi: nisi ex pˀuile
vel alijs exēptionibus vt. j. §. xi. fi.

1 ¶ Quotuplex e canonica portio. Rñ. est duplex. vna
que debetur epo ab oibus ecclesijs totiꝰ diocesis de
q̄. 10. q. 1. c. de his: ꝛ. c. se. i glo. ꝛ ꝺ testa. c. officij. ꝛ se.
Alia q̄ debeꝰ eccl̄ie parrochiali de qua habeꝰ in de.
dudū de sepul. ꝛ i decretalibꝰ ꝛ in. vi°.

2 ¶ De canonica epali: quota ē. Rñ. sꝫ tex. glo. ꝛ Pa.
in. d. c. officij. q̄ est. 3ᵃ. vel. 4ᵃ. sm ɔsuetudinez. Et sm
Pa. ibidé. p̄ nō. diuersificaꝰ sm diuersas ɔsuetudi/
nes locoꝝ qꝫᵗᵐ ad quotā: vt in. c. certificari. ꝺ sepul.

3 ¶ Utrᵐ ɔsuetudo valeat qua nihil daꝰ epo. Rñ. Hosti.
i summa. nᵒ. de sepul. tꝫ q̄ nō: similiter ꝛ Goff. cū sit ir
ratióabilis. c. fi. de ɔsue. ꝛ ɔ iura. de sepul. c. p̄. Pe. de
ro de peru. in tracta. de canonica portióe: ꝛ Inno. i.
d. c. reqsisti: tenēt q̄ ɔsuetudo valet: dūmó sit p̄scrip
ta spatio ānoꝝ. 40. facit. c. de. 4ᵃ. de p̄scrip. ꝛ q̄ nō.
Jo. i. d. c. certificari. Utʳᵐ át p̄scriptióe sicut ɔsuetudi/
ne possit i totū tolli. Rñ. sꝫ. d. Pe. q̄ sic: sꝫ reqriꝰ titu/
lus. vel cursus tp̄is. cuius ɔriꝫ memoria nō existat.
Et ita loquitur. c. pᵐ. ꝺ p̄scrip. liᵒ. viᵒ. Ratio qr ius cō
mune ē p epo. ꝛ iō vbicūqꝫ p̄suptio ē ɔ possidétez.
opꝫ q̄ titulū allegetꝛ pbet. p quē talis p̄scriptio tol
laꝰ. Iste titulus pót eē: qr facta ē remissio ob bñficiū
factū epo. vel ob aliā cāꝫ rónabilē. dūmó ex aliqs bo
nis epo pssit substētari: alias eēt irratióabilis: ꝛ isto
mó valet dictū Hosti. Pa. tñ in. d. c. certiorari. post
multa ɔcludit circa hoc. q̄ portio epo debita. pót p
pte ꝛ i totū p̄scribi. ꝛ sufficat tp̄s sine titulo: ꝺ cuiꝰ ini
tio nō ē memoria: qr illud hꝫ vim tituli vt i. c. p̄. de
p̄scrip. liᵒ. viᵒ. ꝛ dic̄ se i facto sic ɔsuluisse. Cócor. Pe.
de ancha. i tractatu de canonica portióe: ꝛ hoc vide
tur verius.
¶ Utʳᵐ p pactū possit renūtiari dicte q̄rte. Rñ. sm Ar/ 4
chi. i. c. pactū. de pac. liᵒ. viᵒ. q̄ qñ dānificaꝰ eccl̄ia ñ
valet pactū: secꝰ vbi ñ dānificareꝰ: qr valerēt sine au
ctoritate superioris factū. l. ñ. eo minꝰ. C. de procu.
¶ A qbus debeꝰ canonica epalis. Rñ. sꝫ Hosti. i sum 5
ma. nᵒ. de sepul. q̄ pót peti ab oibus ecclesijs j ppriā
diocesim ɔstitutis. vt. 16. q. 1. ɔstitutū: siue sint capelle
monachoꝝ. siue religiosoꝝ. vel monasteria. vel alia
pia loca. siue sint ɔuētualia. vel q̄uis alia i ciuitate.
vel extra: ꝺ offi. or. c. conqrēte: ꝛ ꝺ testa. c. officij. ꝛ. c.
reqsisti: ēt si sint exēpta. nisi i puilegio fiat specialis
mētio ꝺ puilegio epalis q̄rte: ꝺ dec. c. dudū. §. vltᵉ. ff.
ne. qd. i loco. pu. l. 1. §. merito. Pa. ꝟo. i. d. c. officij. tꝫ
ɔtrū. s. q̄ solū debeaꝰ ab ecclijs. epo subiectis. non ab
exēptis. seu subiectis imediate pape. ꝛ dic̄ q̄ sic cōiter
teneꝰ: Pe. ꝟo i. d. tra. limitat Pa. veꝝ diceꝰ qñ legāꝰ
eccl̄ie exēpte nō ē subditꝰ epi. vel exemptꝰ fit: Alias
debeaꝰ sꝫ verior videꝰ opiᵒ Pa. simpl̄r: qr ista quar
ta daꝰ epis róe solicitudinis quā dꝫ hr̄e i ecclesijs si/
bi subiectis: vtꝫ i. d. c. conqrēte ñ respectu legantium.
Quó pdicatores ꝛ minores habeāt puilegiū vi/
de infra. c. §. xi. circa fi.
¶ Sed nunqd exēpti teneꝰ soluere quartā canoni/ 6
caꝫ pape. Rñ. Pa. i. c. reqsisti. de testa. q̄ sic: ꝛ seqtur.
d. Pe. vbi. ē. legatus tñ de latere nō pót peteꝰ. qr si ē
diocesanꝰ exēptoꝝ. c. auctē. de puil. liᵒ. viᵒ. in glo.
¶ De qbꝰ debeꝰ. 4ᵃ. canonica epalis. Rñ. q̄ ꝺ oibꝰ le 7
gatis factis qbuscūqꝫ ecclijs. vel pijs locis. ꝛ ēt 4ᵃ deci
maꝝ. ꝛ. 4ᵃ. coꝝ q̄ veniūt occasióe funeris. vt i. c. reqsi
sti. ꝺ testa. ꝛ ibi. Pa. ꝛ. c. nra. Fallit hoc i. 7. casibus
sꝫ. d. Pe. vbi. ē. Pᵒ qñ relinqtur aliqd p ornamentis
eccl̄ie. vt nō doc. i. c. fi. ꝺ testa. l. 1. C. ne. fi. sal. ꝛ Inno.
i. c. cū ad sedē. de resti. spo. dic̄ q̄ calices ꝛ cruces sūt
ornaméta eccl̄ie. sil̄r paraméta ꝛ silia. Secūdo qñ
legaꝰ p hmói paramētis redimédis. ornādis. seu re
parādis. sꝫ. Inno. i. d. c. fi. Idē dic cū legaꝰ p libris
necessarijs. pro diuinis officijs. sil̄r qñ legaꝰ p mo/
numēto fiédo. Tertio qñ legaꝰ pro fabrica eccl̄ie. re
paratóe idigēte. ꝛ portio p fabrica nō habeꝰ. vel si
habeꝰ nō sufficit. si ꝟo eccl̄ia ñ idiget fabrica solueꝰ
4ᵃ. sꝫ Hosti. reliquū seruabiꝰ p tpe necᵉ ad fabricā.
Quarto qñ legaꝰ p luminaribꝰ. Quīto qñ legaꝰ p
aniuersario celebrādo ānuatim. c. cū creatura. ꝺ ce/
le. missa. Sexto qñ legaꝰ p 7ᵒ. trigesimo. ꝛ hmói. sm
Hosti. i. d. c. fi. Septiᵒ qñ relinquiꝰ ad ppetuū cultū
diuinū: puta q̄ festū viuꝰ sācti fiat ānuatim. vel de/

caf offi° i vna capella.q: i hmôi ɔsistit cult⁹ diuin⁹. c.si.de rescrip.li°.vi°. Octauo fallit bз Pa.i.d.c.reg/ sitis i oblatiōib⁹.de qb⁹ nō dēbef.4ᵃ. Nono fallit bз eūdē i donatōe i vita.c.de his.d sepul.z.c.p. de sta. mo. Decio qñ relinquunf ītuitu psone:puta q: ger/ main⁹.bз Hosti.dūmō ñ fiat i fraudē.d testa.c.reqsi sti. Addif puilegiū de q°.j.c.c.§.xi.circa fi.

8 ¶ Ut debeaf.4ᵃ.epo d relictis factis hospitali.R̄. Pa.i.d.c.officiȷ.q si ē religiosū.puta qñ ē ɔstitutū aucte epi.ēt bз Jo.an.si relictū factū fuisset pauperi b⁹.talis hospitalis:q: psumif respectū habuisse ad locū.nō ad psonā.secus si relictū fuisset paupib⁹ sim plicr.q: ñ deberef.l.nulli z.l.si qs ad declinādā.C. de epis z cle. Si vo hospitale ñ ē religiosū:lз diuer/ se sint opiniōes.tñ videf tenēdū.cū Pa.ibidē. q si hospitale ē hedificatū aucte.iā defūcti.sic eps hēbit qrtā:q: eps hēbit curā.vt dr i auten.de ec.ti.§.si qs: eo q ñ pōt āplius redire ad pphana. Si vo hedifi cator viuit.sic nō debef 4ᵃ.z relictū videf factū pau pib⁹.cū talis locus nō sit capax.q: edificator potest ipз destruerē.c.iter dilectos.de dona.z ibi. Inno. Et ex dictis pз q de derelictis istis fratanib⁹ nō debef 4ᵃ.vt tз Pe.vbi.s. Limita tñ pfatū dictū Jo.an.d paupib⁹ simplr:vez.s.qñ legaf i gnre paupib⁹ sm. Bal.ita q iter psonas distribuaf.z ñ inter loca:vt puta.q: testator iubet cuilibet paupi dari tunicā.vel certā qntitatē pecunie:q: tūc legaf vt singularib⁹ p/ sonis.z sic ñ debef.4ᵃ.epo.c.ex pte el.3°.d vb.signi. Alias legādo paupib⁹ i gnre.videf legare hospita/ li qd ē i ciuitate.vbi testator hз domiciliū:casus ē i. d.l.si qs ad declinādā.v.vbi āt:z iō deberef. 4ᵃ.ɔ Jo.an.z eū sequētes. Et pōt esse vez qñ paupes ad tale hospitale cōiter mittuntur:secus i hospitali vbi pauci pascunf.z sic itellige. Jo.an. Accipe igr sūmaз h⁹.§.clarā bз mentē Pa.dimissis alr.p°.ɔ°.de dere/ licto facto hospitali religioso debef.4ᵃ.2ᵃ.ɔ°.de dere licto hospitali nō religioso cui⁹ ɔstructor viuit non debef.4ᵃ.ɔ°.3ᵃ.de derelicto fraternitati nō debef q: ē sile pcedēti.4ᵃ.ɔᶜ.d derelicto hospitali ñ religioso cu ius ɔsecutor nō viuit debef.4ᵃ.Quinta ɔ°.d derelic/ to psonis.s.paupib⁹certi hospitalis debef. Sexta.ɔᶜ de derelictis psonis paupib⁹ vt distribuaf imediate ipsis paupib⁹:puta dic q cuilibet paupi def tunica vel sile ñ debef. Octaua de derelicto paupib⁹ vt ip sis dēat dispēsari p hospitale c⁹ curā hз eps dēbef.

9 ¶ Ut debeaf.4ᵃ.epo d legato facto alicui psone vt singulari.R̄.bз Pe.d peru.vbi.s.q ñ:sic qñ legaf clerico ñ hnti administratōez vel platōez.seu alicui canonico.vt i.d.c.reqsisti.§.fi.vel cū legaf leprosis morātib⁹ i tali loco.seu domo.vel cū legaf heremitȷ. aut istis frib⁹ q moranf i aliq° loco.vel aliqb⁹ mulі erib⁹ p dote.vel viduis.peregrinis.z hmôi i qb⁹ cessat.d.c.ex pte.el.3ᶜ. Uide Inno.i.c.relatū de sepul.si/ mili dic. Idē Pe.d legatȷ p male ablatȷ q: sūt debi ta ñ legata.siue restitutio sit certa siue icerta. Eodē mō dic d suo subdito q legat eccle extra diocesim ɔ stitute.q nō debef.4ᵃ. Idē tз Abb.i.d.c.requisisti.z Inno.i.d.c.officiȷ.z. Jo.i.d.c.certificari. Intellige tñ oia ista nisi ɔsuetudo alr hēat:q: cēt seruāda. Nec ē vez bз.c. Pa.i.d.c.offi.ciȷ.q eps debeat hre portio nē ex bonis testatoris.sз ex bonis reliqȷ eccle. vt i.c. reqsisti.d testa.nisi testator reliqsset sibi aliqd ɔdu/ xisset.sine fraude.q debeat.esse ɔtēt⁹ de illa parte.z acceptet.de quo infra.e.c.§.12.

¶ De canonica portiōe prochiali:z p quota ē.R̄.q bз iura.sūt diuerse. Nā qdā iura ponūt medietatez. vt i.c.relatū.d sepul.qdā tertiā.vt i.c.p.d sepul. qdā qrtā.vt i.de.dudū.d sepul.glo.āt i.c.cū qs: de sepul. li°.vi°.dic:q def saltē.4ᵃ.vel seruef ɔsuetudo:z sic bз istā glo.ɔcludēdū ē.q vel pз d ɔsuetudie z illa ser/ uāda ē.c.certificari.e.ti.vel ñ pз d ɔsuetudie:z tunc dari dз solū.4ᵃ.q: i illa oia iura ɔueniūt z ɔcordāt: lз qdā dicāt mediā:qdā.tertiā:qdā qrtā.vñ tex.i.c. p.d arbi.li°.vi°.dic q si vn⁹ ɔdēnet i decē ali⁹ i septē ali⁹ i octo.dз accipi minor quota.q: i illa oēs ɔueni unt:nā q dic decē:dic ēt septē. Itē i dubijs debemus seq minimū.ff.de le.2.l.si ita.relictū.i si.z.ff. de reg. iur.l.semp. Ita ēt nō Archi.i.d.c.cū qs:z Inno.i.c. reqsisti d testa.nec opз recurrere ad ɔsuetudies vicī/ nas vt qdā dicūt q: bз Pa.i.c.cū olim d ɔsue.illud dictū dз itelligi qñ tale qd ñ repif i iure q: tūc recur rēdū ē ad aliud z stādū:vt hic:z de facto sit deter/ minatū fuit Tabie. Nō ēt q bз.d.glo.d.c.cū qs: quo ad pdicatores z minores determiatū ē p.d.de.dudū. q soluāt solū qrtā.z i.e.reprobaf ois alia ɔsuetudo dic.n.ibidē tex. Quartā prē quā aucte aplica taxa/ m⁹ z ēt limitam⁹:hec ibi i tex. Et i.p°.glo.i fi. dicit. Jo.an.qrtā z nō vltra soluēt. Tñ istis ñ obstātibus ianue i ɔuētu scē ..s de castello ordinis pdi.soluūt medietatē z credo q d subtilitate iuris ñ teneaf.nisi ad qrtā.vtз i.d.de.z.d.glo.vi° ex ɔsuetudine pos/ sit introduci q nihil soluatur dic vt.s.§.3°. x

¶ De qb⁹ def canonica prrochialis.R̄.d oib⁹ q ve niūt rōe funeris.z d oib⁹ legatȷ facȷ eccle. apd quā elegit sepulturā.d sepul.p totū.z i.d.de.dudum d se/ pul.§. Fallit hoc i aliqb⁹casib⁹ bз supradictū Pe.p qñ p ɔsuetudinē.vel pscriptionē.nihil soluif.d q°.s.§.3. Secūdo qñ legaf ad vsus puilegiatos d qb⁹ i.c.si.d testa.q sūt pmi septē d qb⁹ nō daf 4ᵃ cpalis.s.§.7. Tertio qñ eccle donaf donatōe iter viuos vt i.c.d his.d sepul.li.vi°.§.si vo. Quarto.qñ post electōem sepultuf i aliq° monasterio.sāi⁹ exñs.illud itrat:z i eo pfitef anqз moriaf:z idē dr si itrauit cū pposi/ to absolute mutādi vitā:q: dsinit eē prochian⁹ alte/ ri⁹ eccle. Ar.e.bñficiū.d regul.li.vi. Si vo ñ fēc p/ fessionē.nec hūit absolute pposituz vitā mutādi.dēbe tur 4ᵃ bз Archi.i.c.cū qs d sepul.li°.vi.z vr ver⁹ bз Ge.ibidē lз ali ɔ q: religiosus cēsef ɔhēr domiciliū i monasterio facta pfessiōe tacita.vel expssa: nō añ vt dic Archi.i.c.statutū d rescrip.li°.vi°. Et idez vi/ xi

dicit dd[m]. de leproso q intrauit domū leprosorū q̄ nō de-bet s3 Ge. secus ꝺ illo q recipit i ꝯfratrē q tñ retinet bona sua. q[r] ad ꝓprietatē. q2 debet. 4[a]. c. cū ⁊ plāta-re. de priuil. q2 nō trāsit i religionē: secus si solū sibi retinuisset vsūfructū suorū bonorū q2 gauderet priuile-gio religiōis. c. cū priuilegia de priuil. Quinto qñ qs legat eccl'ie i q̄ nō sibi elegit sepulturā. nec sepelit ibi-dem. s3 glo. ordinariā i. c. p̄. de sepul. ⁊ idē Inno. in. c. 2[o]. co. ⁊ Archi. i. c. 2[o]. co. ti. li[c]. vi[o]. l3 i. c. placuit. 13. q. 2. tenuisset q̄ deberet. hoc idē qđ nō teneat vt dic p[a] opinio probat Jo. an. in. c. p̄. ⁊. c. certificari de sepul. i glo. ⁊ i cle. dudū. §. verū. vbi reprobat opinionē Do ſti. tenentis ꝯtrariū. i. d. c. 2[o]. Un̄ Pa i. d. c. p̄. i glo. sic ait. Cū hac glo. cōcurrit Inno. i. c. proximo. Abb. hic. ⁊ glo. i. c. cū sup. ⁊ i. c. certificari. j. co. ⁊ Jo. an. i gl. sua i cle. dudū. co. ti. i. v. q̄rtā. Ubi dicit fratres mēdican tes nō teneri ad q̄rtā si testator nō fuit sepult[9] apud eos ⁊ hec opi[o] videt coicor ⁊ verior. Nā si iste fuisset sepultus i eccl'ia parrochiali alie eccl'ie legatarie ni-hil soluerēt vt hic: ergo ex electiōe sepulture nō debent iste eccl'ie ꝑgrauari. Ex quo apud eas testator nō fuit sepult[9] satis. n. est q̄ ꝯcurrit cū eccl'ia sepultur. ⁊ hec videt de mēte huius lr̄e hec Pa. Sexto qñ de facto sepelit vt puta q2 erat ibi interdicta eccl'ia vel ciuitas fuit tñ de facto ⁊ ꝯ voluntatē fratrū ibi sepultus. ⁊ multa oblata. Nā s3 Fede ꝯsi. 119. ⁊ sequit Ge. i. d. c. p̄. de sepul. li[o]. vi[o]. nō debet. 4[a]. Rñdeo q2 talis tpe interdicti nō pōt eligere sepulturā apud mēdicātes vt nō. Inno. de priuil. c. vt priuile[a]. ⁊. c. cū ⁊ plāture. ⁊ ꝺ pe. ⁊. re. c. qđ i te. Quāuis liceat ipsis recipe mortua-ria vt orēt ꝓ defunctis si cū pñia decesserūt. 11. q. 3. q cūqȝ itra: facit qđ nō. Inno. i. c. tāta. de exce. pla. Itē q2 q̄rta debet rōne iniurie facte eccl'ie prochiali. d. c. certificari ergo nullā ei iniuriā facit ex quo ibi non poterat sepeliri. imo plus dicit idē. Fe. q̄ si mēdican tes cū sponte tali tpe sepeliūt. nō debet. 4[a]. s3 tenent tāq̄ violatores interdicti cle. p[a]. de sepul. ⁊. c. si canoni ci. de offi. or. li. vi. Tunc. n. solū debet 4[a] qñ sepeliunt i casu a iure ꝯcesso. Un̄ dicit Inno. i. c. nr̄a. de sepul. q̄ qñ de facto ⁊ nō de iure sepelit d3 corpus ⁊ obla tōes q̄ rōne sepulture facte sunt. s3 nō legata facta: nō rōne vel occasiōe ipsius. ⁊ ita p3 q̄ si de facto sepeli tur ꝯ volūtatē illius cuius ē eccl'ia: q̄ nō tenetur ad q̄rtā aliquā. s3 tenet ⁊ corpus ⁊ oīa. q̄ rōne sepultu-ture habuit. restituere. s3 nō que habuit de legatis fa ctis. nō rōne sepulture. vel eius occasiōe. sitr nō debe tur de his q̄ amici de bonis ipsorū tunc offerūt. Sep timo fallit qñ eccl'ia parrochialis erat interdicta ex culpa sua. ⁊ nō prochiani. tūc eccl'ia nō hēbit q̄rtā. siue prochian[9] sepeliat alibi ex electiōe sua. siue nō. vt q2 alibi ē sepulcrū maiorū suorū. s3 Pe. ⁊ nō. Ge. i. c. 1. ꝺ sepul. li[o]. vi[o]. Octauo qñ reuocat electionē quā fecit legādo: ⁊ alibi elegit sepulturā. ⁊ sepelit. q2 parua ſt. nō eligere. ⁊ electā mutare. ff. de addi. l. 1. ⁊. 2[a]. s3 ꝑ ca su nō debet. vt dictū ē: ergo ita ꝯsuluit. Fe. ꝯsi. x. Ge. i. d. c. p̄. videt tenere q̄ reuocata electiōe sepultur. reuo cet ⁊ legatū: ⁊ dabit illi eccl'ie. vbi elegit sepeliri: q2 subrogat[9] d3 itelligi. subrogatus. i oib[9] q̄litatib[9]. one re. ⁊ honore. l. 1. §. hec actio. ff. si qs te. li. esse. ius. fue. Et on[9] ēt emonumēti ꝯmutat. ⁊ cō. l. alūne. §. scia. ff. de addi. le. Et dic verū. nisi aliter ꝯstet. de volūtate legantis. Nono. qñ l3 elegerit. tñ nō sepelit ex facto here dū. vel ex facto ꝯtingēti. circa ꝑsonā defūcti: puta q2 morit nimis longe. vel heredes nolūt ad eccl'iā elec-tā deferri. q2 vba sūt itelligēda cū effectu. l. 1. ff. quod q̄sqȝ vir ⁊. l. ea qdē. C. si man. ita. fue. alie: tex. ē. i. c. relatū. de cle. nō resi. ergo cessabit canonica ex q[o] ibi nō sepelit: ita t3. Fe. vbi. s. ⁊. D. Pe. Ge. tñ i. d. c. p̄. vr̄ sētire q̄ isto casu eccl'ia nō priuat legatis factis. gr̄a sepulture: vt nō. i. c. nr̄a de sepul. i. 2[a]. glo. Ber. in. d. c. de his: dicit. se dubitare: s3 videt q̄ nō teneat. nisi in fraudē fiat. Decio. Nō tenent rōe priuilegij qñ p priui legiū pape eximit a p̄statiōe. c. cōstitut[9]. de reli. do. ⁊ de testa. c. officij. i fi. ⁊ de sepul. c. i. nr̄a: ⁊. d. cle. dudū. Tales sūt hodie p̄dicatores ⁊ minores Nā p priuile-giū Bñdicti. xi. qđ icipit iter cūctas nō teneant exhibe re canonicā portionē ꝺ reb[9] ⁊ legatis ipsis relictis i cōi vel speciali nec ad q̄rtā epalē3 teneant. Et p priuilegiū Greg. xi. qđ icipit vtute cōspicuos: non teneant ꝺ his q̄ sibi legant ꝓ ornamentis. seu libris fabrica. lumia-rib[9]. anniuersario. 7[o]. 30[o]. siue alijs q̄ ptinēt ad diuinū cultū. ꝓ pictātijs aut victu vel idumentis. ⁊ ꝓ ānuis cēsib[9] redimēdis. vel de domib[9]. p̄dijs. ortis aliisqȝ locis s3 ordinis p̄dicatorū istituta. ⁊ minorū oportūis: aut de his q̄ ꝓ hmōi emēdis nobis legant dūmō p̄ missa nō ꝯuertat i alios vsus nisi illos q hic sūt expssi Et p priuile[m] Sixti q̄rti qđ icipit regimini. Nulli ꝺbēt canonicā portionē. de cidelis q̄ ad man[9] fratrū dā tur i funeralib[9]. In q[o] ēt priuile[o] Sixtus declarat q̄ ꝺ alijs q̄ nō sunt expssa i priuile[o] Greg. xi. debēt soluere ⁊ s3 priuile[m] Alex. q̄rti. si exigētes canonicā portionē ab eis: si i illos vl' hrdes. aut executores p̄dictos. sn̄iā excōicatiōis vl' iterdicti promulgauerint. irrita sunt ⁊ inania.

¶ Pone q̄ ꝺfunct[9] reliqt eccl'ie sue decē. ⁊ alteri ec-cl'ie i q̄ elegit sepulturā reliqt mule. vl' castrū. Nūqd 12
p[a] eccl'ia d3 eē ꝯtēta illis decē. R. s3 Ray. si defūct[9] legauit hoc mō. q̄ illis esset ꝯtēta. ⁊ sacerdos sciuit ꝯditionē ⁊ recepit legatū: videt renūtiasse iuri suo ⁊ sibi p̄iudicasse: ⁊ iā nō poterit vlteri[9] petere aliquam portionē. Si vo defunct[9] absolute reliqt: ⁊ ipe abso lute recepit. poterit tñ de ceteris portionē vēdicare. c. officij. ꝺ testa. ⁊ totū petere. nisi appareat de itētiōe te statoris q̄ voluerit poni i forte. Si āt posuit clausu-lā q̄ sit ꝯtēt[9]: poterit petere supplemētū vsqȝ ad q̄rtā. s. nisi acceptauerit vt dictū ē. Sic fili[9] istitut[9] in par mion. q̄ legitima pōt petere vsqȝ ad supplemētū. C. ꝺ ioffi. testa. l. si qñ. §. illud. ⁊. ꝺ emp. ⁊ vē. c. cū dicti. Idē itelligas de 4[a]. epali. de qua aliqd. s. §. 9. i. fi. Nō fm Jo. an. i cle. dudū. i v. oibus emonumentis.

ꝙ emanauit q̄dā declaratoria Boni. 8. ꝙ q̄n defū ctus nihil reliqt fratribus. ſʒ mādat executoribus vt ipſis fratribus dent aliqd. vel pmuttant. tunc 4ª debeť: q2 videť factū i fraudē: q̄ nemini dʒ patrociari.

13 ¶ Sed qd ſi qs degit ſepulturā i ppria eccīa. ⁊ ei nihil legauit. Alijs āt eccleſijs multū legauit. nunquid poterit hec eccīa. peteť aliquā portionē. R. ſʒ Rai. ꝙ ſi eſt ꝯſuetudo ꝙ digētes ſepulturā i propria eccleſia ſemp aliqd reliquāt pōt eccīa illud petere ab heredib⁹. nō iure actiōis nec differēdo ꝑpter hoc ſepulturā. ſʒ implorādo ſupioꝶ officiū. c. ad apticā. ꝺ ſymo. Si vero non ē ꝯſuetudo nihil pōt petere ſʒ ſolis funeralib⁹. dʒ eē cōtenta. Nā teneť ex officio. ipʒ ſepelire. c. nō ſatis: ⁊. c. cum i eccleſia. de ſymo. Poſſet quoqʒ i hºcaſu iplorari officiū iudicis. aduerſus heredes. ſi deꝑhendať dolus teſtatoris. vel heredū. ſimiliter aduerſus rectores aliaꝶ eccīaꝶ. ſi ⁊ illoꝶ dolus deꝑhendať. Nā circa talia dolus eſt puniendus. de teſta. c. offic. ⁊ ſm Ray. ⁊ glo. eiuſdeʒ i hoc caſu dolus preſumitur.

14 ¶ Vtrū nō puilegiati teneanť dare quartā de legato facto rectori eccīe i qua degit ſepulturā. ꝑ miſſis dicēdis p rectorē: R. ꝙ ſic q2 ēt debeť 4ª. cpalis vt i. c. cū inter vos. de ꝟ. ſigni. ſtr ⁊ ꝺ dona. cā moꝛ. q2 accedit magis legatu' q̄ ꝯctu. l. ſi. C. de dona. cā. moꝛ. ⁊ de. dudū. de ſepul.

15 ¶ Qñ aliqs cuius maiores ab antiquo ſolēt in aliq̄ eccīa ſepeliri: ea dimiſſa eligit alibi ſepulturā. vtrū canonica portio debeať eccīe dimiſſe. R. ꝙ nō: ſed potius illi eccleſie in qua conſueuit audire diuina ⁊ recipere ſacramēta. c. cum qs. ꝺ ſepul. li⁹. vi⁹.

16 ¶ Cui debeť canonica portio parrochialis. R. ꝙ debeť eccīe vbi audit diuiā ⁊ ꝑcipit eccīaſtica ſacra: tex. eſt in. c. cū qs. de ſepul. liº. viº. vel dʒ ꝑcipere de iure. Si vero trāſtulit domiciliū alicubi. ⁊ moꝛiť añq̄ nouū domiciliū acqſiuerit. tunc debētur eccīe parrochiali i qua moꝛiť ſʒ Archi. i. c. ꝓ. de ſepul. li⁹. vi⁹. ſequiť Ugo. Ray. Gog. ⁊ vin. i. c. nos. de ſepul. q2 volunt ꝙ ibi debeat ſepeliri. ſi nō elegiſſet. Sʒ ſʒ opinionē Inno. i. d. c. nos: debet ſepeliri i eccīa cathedrali. ⁊ illi debeť. Si vero hʒ domiciliū i diuerſis locis tūc ē equū ꝙ diuidať. nō tñ vť necc̄ᵐ. ſʒ dabiť eccīe i q̄ moꝛiť. Inno. tñ ⁊ Hoſti. dīt ipaꝫ eē diuidendā.

17 ¶ Quid ſi i vna audit diuia ⁊ i alia recipit ſacra. R. ſʒ Inno. i. c. de his. de ſepul. ⁊ Archi. i. d. c. cū qs. ꝙ fiet diuiſio. c. ꝓ. ⁊. c. relatū. ꝺ ſepul. itellige ſi vtraq̄ hʒ cimiteriū ⁊ curā: alias. ſecus ar. ſi eccīa. de ꝯſec. eccle. vel al. Pa. i. d. c. de his tenet ꝙ dʒ diuidi ar. c. 2. eo. ti. liº. viº. Piſ. vo i ꝟ. ſepultura. ʒ. ꝭ. 2º. quē ſequitur. D. Ar. flo. dicat ꝙ debeť illi eccīe vbi recipit ſacra. ar. c. ꝓ. eo. ⁊. c. cū qs eo. liº. viº ⁊ de. dudū. de ſepul. vbi dť iſtā portionē d. d. i parrochialib⁹ eccīijs: ⁊ niſi appareat ꝺ ꝯſuetudie iſta opiº vť verioꝛ. Pa. i. d. c. ꝺ hiſ. mouet dubitationē ꝺ hiſ q i plebe ſolū accipiūt bapᵐ. reliqua vo i capella. R. ꝙ ſuperioꝛ dʒ i hoc arbitrari quis magis laboret.

¶ Quō extraheñ iſte 4ª. R. ſm Hoſti. i ſūma. de ſepul. ꝙ extraheť. ꝓ. 4ª. epalis: q2 antiqoꝛ ⁊ dignior. deīn parrochialis. ſi venit extrahēda. ſi vero prius fuiſſet parrochialis extracta ſic epūs habebit quartā quarte. ⁊ quartam de reliquis. 18

¶ Quid ſi ſoluit legatū in vita. ipſe teſtatoꝛ. R. ſm. D. Ar. flo. ꝙ nihilominus ſolueť quarta. q2 videtur ſoluere vt legatū ſm Jo. Pau. ⁊ Fran. Sʒ qd de quibuſdā regionibus vbi de oib⁹ mobilib⁹ q̄ pōt defunctus i teſtamēto relinq̄re: eccīa exigit quartā partē vel tertiā ⁊ moꝛiētū iniūgit ſacerdos. ꝙ reddet omnia mobilia ſua. ſicut dť fieri i britānia minori Credit Guil. ꝙ hec ꝯſuetudo nō dʒ ꝓiudicať iuri cōīni ſi ſit legitime pſcripta ⁊ ꝯdictorio iudicio obtēta. vť auctē ſedis aptice ꝯfirmata: nec ſufficit ꝯſtitutio epi ſcopoꝶ illiº loci niſi adſit ꝯſenſus ſubditoꝶ. quos tā gitnec teneť illi pcepto moꝛiēs obedire. Et ſi epūs ſepeliť apud mēdicātes 4ª. debeť eccīe cathedrali. q̄ eſt parrochia ſua. ⁊ vbi dʒ ſepeliri. qñ nō eligit. ſm. Fran. i. d. c. dudum. Nō ēt ꝙ dicta. 4ª. pōt peti. ⁊ a frīb⁹. ⁊ ab heredibus. ſm glo. q̄ ēt dicat ꝙ ſi heredes ſoluūt curatis liberati ſunt a frībus. ſaltē ope exceptiōis doli: Fran. dīc ꝙ glo. eſt vera ꝙ añq̄ ſoluātur legata poſſēt curati quartā vēdicare. ſʒ ſi añq̄ vēnt dicerent. ſoluta ſint legata frīb⁹. nihil ꝑpliº pōt ab heredib⁹ peti: q2 ſoluerūt vt mādauit legatoꝛ. p hoc ꝙ lra iſta nihil mādat heredib⁹ ſʒ tm̄ ipſis frīb⁹. qđ tʒ Zen. Et nō ēt ſʒ Ray. ꝙ ſi ifirm⁹ faciat ſe trāſportať ab vna prochia ad aliā. pº eccīa nō pp hoc priuatur ſua canonica portiōe. ar. i. c. de his. de ſepul. Et nō. ſʒ. D. Ar. flo. ꝙ fratres cōmittētes fraudē: puta q2 pcurāt reling foꝛoꝛib⁹ ſācte dare. q̄ nō ſoluūt teneť tur ad duo. ſʒ Pau. i glo. f. ad reſtitutionē coꝶ i quibus ſūt dānificati prochiales ⁊ qº ad rōeʒ corā deo. 19

Canonizať ſctōs qd ē. R. ſʒ Pa. poſt Inno. i. c.

c ꝓ. ꝺ reli. ⁊ ve. ſan. ꝙ ē canonice aliquē p ſūmuꝫ pontificē cathalogo ſctōꝶ aſcribeť. ⁊ decernere. ⁊ ꝺclarať. vť declarat coli ⁊ venerari. p ſctō: ⁊ ꝙ fiat ānuatim offiᵐ ſolēne p eo. ſicť ꝑ alijs ſctīs. iuxta q̄litatē ſuā: puta ſi ē ꝯfeſſoꝛ fiat offiᵐ ꝯfeſſoꝛ. Iſta aūt canonizatio fit ſic. Nā ꝓ pces iuges ⁊ iceſſātes dēbēt fieri apud ſūmū pontificē. vt iformet ſe ꝺ vita ⁊ miraculis. ⁊ fina'r. canonizet. papa vo nō dʒ ꝺ facili moueri. maxº ad pmā reqſitionē ſʒ dʒ ēt differre cōmiſſionē iqſitōis. vt iterim videať an fama. ⁊ miracula. ⁊ fideo. cōmitteñ. c. venerabili ꝺ teſti. Tādē cōmittit inqſitionē ſup vita ⁊ miraculis. ſi ſint i laborib⁹ iuſtis. ⁊ mitis. ⁊ moꝛib⁹ caſtus. ⁊ actib⁹ ſtrenuus oꝫ. n. pñti teſtificatōe pdicari. ⁊ hōc fame pcōiſſi ra ceri 16. di. miramur. 12. q. 2. q̄ttuoꝛ. ⁊ ē maxº qrēdū ꝺ ſimplicitate ⁊ humilitate. c. ex ſtudijs ꝺ pſum. Itē q̄ ri ſolet āti ſubſtinuerit pſecutōes. 7. q. 1. ois: ⁊ an illas ſubſtinuerit cū charitate. ꝺ martirib⁹. nō fit tāta inqſitio. ſʒ de cā martirij. vel de miraculis. tādē habita

conformatõe. vocatis þlatis carie. papa declarat. ⁊ de cernit illũ habẽdũ ꝑ sãcto. ⁊ solẽniter celebrare missam. i illius honore: hũc ordinẽ diffuse ponit. Jo. an. i. d. c. §. hec Pa. ⁊ nullus alius pter papam ſm Inno. hoc potest.

1 ¶ Ut͡r liceat aliquẽ ꝑ sancto colere sine lĩa pape. ꝟ. ꝙ nõ: casus lr̃alis ẽ i. d. c. §. etiã si i vita fecisset miracula. Et hoc itellige qñ pro sctõ. ⁊ publice. vult venerari. sec⁹ qñ qs cõmittit þces apud aliquẽ quẽ beatũ credit. Probat͡ a ꝯrio in. c. i. eo. ⁊ ibi Inno. Ad hoc igr̃ ꝙ faciat ꝯ ꝓdicta mira. requiri. §. ꝙ honoret ꝑ sctõ ⁊. ꝙ publice: quãqȝ. n. etiã p malos fiũt miracula. quãqȝ p artẽ magicã. vt Simon magus: quãqȝ p spiritũ ꝓphetie. vt Saul: dũ ꝓphetaret David. quãqȝ ex fide sine charitate. iuxta illud nõ ne i noie tuo ⁊c. J. ꝟ. miraculũ ⁊. 2. q. 1. c. multi. ⁊. c. teneamus. ⁊. c. ꝓphetavit. Cõclude igr̃ p. p͡m. d. c. ꝙ nõ licet publice ⁊ tãqȝ sctõꝝ venerari reliqas oino novas. p. 2͡m. ꝟo. c. nõ lȝ venerari publice tãqȝ sancti reliqas. de qbus ẽ dubiũ vt͡r sint sãcti. hec nõ. Pa. i. d. c. 2. Et nõ hȝ Inno. vbi ō ꝙ ꝯuis ista sint vera. tñ põt qs fundere ꝓces ad nõ canonicatũ q credit͡ bonus vt ꝑ se intercedat ad deũ q: deus fidẽ illoꝝ attendẽs ẽt si ille non esset bonus. ꝓces eoꝝ acceptaret. a. 2. 32. §. verꝫ non tñ lȝ de eo facere offi͡m solẽne. ꝟ. reliquie. §. i. ⁊ ꝟ. dispensatio. §. 13. casu. 36.

2 ¶ Ut͡r oẽs sancti q sunt p ecclĩaȝ canonizati sint in gloria. ꝟ. 63. s. Tho. ql. 9. ar͡. 16. ꝙ aliqd põt iudicari possibile hȝ se. ꝯsideratũ qð relatũ ad aliqd extrinsecũ. ipossibile iuenit͡. dico ergo ꝙ iudiciũ eoꝝ q p͡sunt ecclie. põt errare i qbuscũqȝ. si ꝓsone eoꝝ tñ respiciant͡. si vero ꝯsideret͡ diuina ꝓuidẽtia q ecclĩaȝ suã dirigit. s. s. vt nõ erret sicut ille ꝓmisit. Jo. 14. ꝙ spũs adueniẽs doceret oẽm veritatẽ. de necessarijs. s. ad salutẽ. certũ est ꝙ iudiciũ ecclie vniuersalis errare: i his q ad fidẽ ptinẽt ⁊ ea iudicat tãqȝ ptinentia ad fidẽ vt q ꝯriũ tenẽt sint heretici: ipossibile ẽ. Unõ magis est stãdũ sñie pape ad quẽ ptinet determinare de fide quã i iudicio ꝓfert qȝ quorũlibet sapiẽtiũ hoium i scripturis opinioni. cũ Cayphas ꝯuis neqȝ tñ q: pontifex legat͡ etiã inscius ꝓphetasse. Jo. xi. In alijs vero sentẽtijs q ad pticularia facta ptinẽt vt cũ agit͡ de possessioibus. vel ð criminib⁹. vel de hmoi. possibile ẽ iudiciũ ecclie errare. pp falsos testes. Canonizatio vero sctõꝝ: mediũ est inter hec duo. q: tñ honor quẽ sanctis exhibemus qdã ꝓfessio fidei ẽ: q sanctoꝝ gloriã credimus. pie credẽdũ ẽ. ꝙ nec etiã i his iudiciũ ecclie errare possit. Papa. n. põt certificari ex ingsitõe ⁊ maxime p istiactũ. s. s. hec. s. Tho. idẽ habes i glo. i. c. vnico. de reli. ⁊ ve. li͡e. vi͡o. q dic͡ ꝯformiter ad. s. Tho. ⁊ forte ab eo accepit. D. ꝯdi. i. c. venerabili. de testi. recitat. Car. s. sãcti sixti recitatẽ. s. Tho. ⁊ tandẽ videt͡ recedere ⁊ adherere. d. glo. ⁊ qdẽ bene facit adheret͡ illi glo. q nullo͡c deuiat a via. s. Tho. Et sic dũ credit se recedat͡ a. s. Tho. ⁊ adheret illi glo. recedit a seipo. credo ãt ꝙ nõ vident. s. T.

Cantus vocalis. vt͡r sit in celo empireo. vt erit ꝑ post resurrectionẽ. ꝟ. ſm. s. Tho. 2͡o. sñiaꝝ. di. 2͡a. q. 2͡a. ar͡. 2͡o. ad. 5͡m. ꝙ celũ empireũ est locus angeloꝝ. aiaꝝ. ⁊ hoium i quo loco philosophus. ꝓ. celi. dicit nullum esse corpus. s. extra. p͡m. mobile. extra qð tñ quodãmodo ponit vitã beatã. ⁊ nos ibi ponimus celũ empireũ. inqȝ͡m ãt ꝯstat ex angelis ⁊ aiab⁹ i qbus nõ est organũ vocis. certũ est ꝙ non erit vox vocalis. sed vt͡r hoium post resurrectõe: futura sit ibi laus vocalis dubitatio ẽ. quibusdã dicẽtibus nõ futura in esse laudẽ vocalẽ. sȝ solũ mẽtalẽ. q dignior ẽ q: nec erit ibi respiratio. i qua solũ est vox vt i 2͡o. de aia dr̃. Alij vero dicũt futurã ibi cẽ laudẽ vocalẽ. nõ ꝓpter aliquã idigẽtiã. sȝ vt nihil i sanctis vacet a diuina laude: nec mẽs. nec lingua. quo mõ. ãt cẽ possit qdã dicũt ꝙ. s. i pulmone ⁊ istrumẽtis vocalibus est aer. ⁊ p illũ acrẽ poterũt voces formare: sicut ⁊ aialia. q hñt spiritũ cõplãtatũ. vt dr̃. i li͡o. de son. ⁊ vigi. Et hoc qȝ͡m ad aliqd videt͡ ꝯueniẽs. q: ad formatione vocis nõ est necessaria expulsio vel attractio aeris. Unõ respirãdo. vel aspirãdo. nõ põt animal vocẽ formare: vt dr̃ i 2͡o. de aia. sȝ quo ad aliqd videt͡ I sufficiẽs: q: ad vocẽ. nõ tñ exigit͡ aer iterior. sȝ etiaȝ exterior. cuius formatiõe. ⁊ motu. sonus defera͡t. Unõ plus addendũ ẽ. vt dicamus ꝙ qdã sẽsibilia deferũtur ad sensum ſm esse spirituale tñ. sicut spẽs coloꝝ: qdã q cõtingũt organũ hȝ esse suũ mãle. sicut i gustu ⁊ tactu. qdã vero deferunt͡ vtroqȝ mõ. sicut species odoꝝ. cũ pmixtiõe fumalis euaporatiõis. tñ itꝫ extendit͡ vltra fumalẽ euaporationẽ: ⁊ sĩr est de sono ⁊ motu. ibi tñ spẽs soni defert͡. hȝ esse spirituale tñ. Unõ nõ opoztebit ibi esse motũ i medio aut ꝯstrictionẽ. vel cõdensationẽ: vel põt dici. ꝙ erit ꝯstrictio celi empirei: nec hoc erit ei ignobilitas. q: erit istrumẽtũ motũ a lingua glorificata. ⁊ materia vocis plate i laudẽ diuinã. Nec pp hoc seqtur ꝙ sit generabile vel corruptibile. q: raritas. ⁊ densitas. cẽt equoce dicta. i isto corpore ⁊ i illis: sicut ẽt ponũt qdã astrologi inter duas speras. q nõ pñt scindi. esse aliqð spaciũ replectũ cor͡ diuisibili. cũ i isto spatio sit motus planetaꝝ. ſm motũ epicicli. Quid ãt de his veꝝ sit icertuȝ est qa nec fide determina͡t nec rõne ꝓba͡t. hec. hȝ. s. Tho. q ẽt dicit. 2͡e. q. 13. ar͡o. 4. ꝙ est ꝓbabile ibi esse laudẽ vocalẽ. 4͡o ẽt sentẽtiaꝝ di. 44. q. 2͡a. ar͡. ꝓ. q͡. 4͡a. dicat post Aug. ⁊ glo. sup illud. osee. 13. i cãtico ⁊ ambalis ꝙ ibi erit laus vocalis: ⁊ ibidẽ ad. 4͡m. dicit. ꝙ audit⁹ imutabit͡ tñ spũalr: vide aliquid ꝟ. blasphemia. §. 6.

1 ¶ Cantus ⁊ oro vocalis ad deũ hȝ. s. Tho. 2͡e. q. 91. ar͡o. iuentus est. nõ qdẽ vt ei q est ispector cordiũ nostros ꝯceptus manifestemus: vt sit ad hoies: sed vt nosipsos ⁊ alios audiẽtes ad eius reuerẽtiã iducamus. ⁊ ideo necessaria est laus oris. nõ qdẽ pp deũ: sed pp ipm laudantẽ. cuius affectus excita͡t. i deuȝ.

ex laude ipsi⁹. fm illud. psal. sacrificiū laudis hono/rificabit me. & illic iter quo ostendā illi salutare dei: & inq² bō p diuinā laudē affectu ascēdit i deū: i tm̄ p hoc retrahit ab his q̄ sunt ꝯ deū: fz illud ysa. 48. laude mea ifrenabo te ne itereas: pdest ēt laus oris ad hoc ꝙ alioꝝ affectus ꝓuocent i deū vn̄ dr̄ i psal mo. semp laus ei⁹ sit in ore meo: subdit audiāt man sueti & letent. magnificate dominū mecū. ꝯco. 2. di. c. decos circa fi. de ꝯse. di. 5. c. nō mediocr. ter. 𝔙. ora. §. 12. & 𝔙. adorare. §. 2. & 3.

2 ¶ Ut̄ͥ i ecclia sit cātandū bisc. itandū organis sonā dū vel alijs tragediaꝝ modis seu citaris & similib⁹. Rx. fz. s. Tho. ꝙ Ambr. vt Aug. refert i nono ꝯfe. istituit cāt⁹ i ecclia mediolanēsi vn̄ notādū fz. c. s. Tho. ꝙ laus vocalis siue cantus ad hoc nece͡a ē vt affectus hois ꝓuocet i deū vt dictū ē i pcedēti. §. Et ideo q̄/cūq3 ad hoc vtilia eē possūt i diuinas laudes ꝯgru/enter assumunt. manifestū ē āt ꝙ fz diuersas melo/dias sonoꝝ animi hoiuz diuersimode disponuntur vt3 p ph3. i. 8. poli. & p Boe. i ꝓlo. musice: & salubri ter fuit istitutū vt i diuias laudes cantus assumeret. animi ifirmoꝝ magis ꝓuocarent ad deuotionem. Un̄ Aug. i. 10. ꝯfe. Adducor cantādi ꝯsuetudinē ap/probare i ecclia. vt p oblectamēta auriū ifirmorum aius i affectū pietatꝫ assurgat. & de scipso dicit i. 9. ꝯfe. fleui i hymnis & cāticis tuis suaue sonātis ecclie tue vocib⁹ cōmotus acriter. & q̄uis sit vocalis. tm̄ dr̄ spūales fz aptm̄ inq² ꝓuocāt ad deuotionez b͡r. s. Tho. Et not. ꝙ qn̄ cantus siue soni trahunt ad de/uotionē. sic sunt laudādi. & assumēdi. qn̄ vo solum ad delectationē fiūt. vel trahūt. tūc sunt vitupandi. & isto mō itelligr̄ dictū bn̄ Hie. c. cātātes. 92. di. vnde Aug. i. 10. ꝯfe. tūc malē nō audire. Qn̄ tn̄ cātatores & sonatores pn̄t vacare alijs magis vtilib⁹. sicē pdi/catiōi. & lectiōi. seu ꝯfessiōib⁹. debēt illis magis va/care. & sic itelligit dictū Greg. 13. di. c. i sctā romana ecclia pn̄ti decreto istituo vt i sede hac: sacri altaris ministri cātare nō debeāt: silr̄ dd̄ de alijs istrumentꝫ musicalibus. s. si mouēt ad deuotionē &c. vt dcm̄ ē. vn̄. s. Tho. 22͡e. q. 91. ar͡o. 2͡o. ad. 4͡m. dicit hmōi musica/lia magis mouēt aiuz ad delectationē q̄3 p ea for/met iterior bona dispositio. pr̄es aūt i veteri testa/mēto vtebant talib⁹ q2 vel ppl̄us erat rudis. durus. & carnalis. ideo erat p hmōi istrumenta ꝓuocādus q2 etiā aliqd figurabāt hec ille. ex isto āt dicto vlt͡o. qdā dicūt esse de mēte. s. Tho. ꝙ nō sunt sonāda or gana i ecclia. s3 si qs bn̄ cōsideret cōcludēdū est fm eū. ꝙ si trahunt ad deuotionē sunt sonāda. q2 vt ipe dicit ad vlt͡m argu͡m. q̄uis populus nō intelligat qd sonet. intelligit. tn̄ ꝙ sonat ad laudem dei. & ex isto possunt trahi ad deuotionē: si tn̄ solū traherēt ad de lectationē & nō ad deuotionē. sunt dimittēda & qa difficile est iudicare quid inde debeat sequi ideo bo/num est imitari consuetudinem: & pie iudicandum pro deuotione.

C Apill & vngues sunt i hoie ad custodiā alia rū partiū. sicut vagina ad custodiā gladij. & ideo sicut vagina. ē de s͡. itētiōe artis milita ris. & itendit & cōseruat. & est aliq͡o mō de itegritate & pfectiōe illius artis: sic q̄ nō ē cōpleta aīa & capil li & vngues i hoie. sunt de 2͡a pfectiōe corporis hūani: q̄uis nō de p͡a: & q2 hō resurget i oi pfectiōe sue nāe: ꝓpter hoc op3 ꝙ capilli & vngues resurgāt i ipo & sic corpus gloriosum hēbit capillos & vngues in il/lo cōplemēto. & itegritate. qua sunt de itegritate cor poris: & q̄uis aliquo mō ptineāt ad supfluitates: nō tn̄ sunt supfluitates oino inutiles. sicut vrina. sudor. & alie feces q̄s expellit nā. tā q̄3 oino inutiles & iste n̄ erūt post resurrectionē. silr̄ semē nō est ad cōplemē/tū iduidui sicut capilli. s3 ad pfectionē spēi multipli/cāde. qd̄ nō erit post resurrectionē: & q̄uis capilli & vngues nō habeāt sensum. s3 solū sint ab aia itellec/tiua. & habeāt solū vegetatiuā: nō tn̄ sequit ꝙ non sint de itegritate. sicut ossa. Un̄ dr̄ Luc. 21. non pibit capillus de capite vestro. hec fz. s. Tho. 4. di. 44. q. 1. arti͡c. 2͡c. q͡a. 5͡a.

C Apitale vitiū dr̄ a capite mēbro q2 pena ca pitio puniē vel q2 ē cā finalis p se multorum pctōꝝ: hec ponit. s. Tho. & diffuse declarat. 12 . q. 84. ar͡c. 5͡c. & 4͡o. p totū. Uide. s. 𝔙. auaritia. §. 7. & . 8. Et ista sunt tm̄. 7. ad q̄ oia alia reducunt. s. va/nagl̄ia. acadia. ira. auaritia. gula. & luxuria: hec p bat. s. Tho. vbi. s. ar͡c. 4͡o. de qb⁹ in locis suis.

C Apitulū: plātus religiosus i capitulo pest sic̄ iudex ecclasticus i foro iudiciali sup illos. q sunt sue iurisdictiōis. Un̄ ad ea pōt ex pcep/to subditos obligare. vt ei pandant. ꝓpter q̄ potest iudex ecclasticus i foro iudiciali iuramētū exigere. hec. s. Tho. ql. p͡. q. 8. ar͡c. 2͡c.

¶ Capitulū sede vacāte pōt absoluere ab excōicatio 1 ne. a iure vel ab hoie. a q̄ eps absoluere posset. nisi a sede aplica sit ei specialr̄ iterdictū. c. vnico. de maio. & obe. li͡c. vi͡o. Pōt ēt fm ꝙ not. Pa. post Fed. i. c. cū olim. de maio. & obe. dare ꝯfessorē & absoluere i ca/sibus epo reseruatis: Locor. Pe. de pal.

¶ Ut̄ͥ ptās capituli. cōsistat i maiori parte & sanio 2 ri. Rx. ꝙ sic ita ꝙ totū capitulū3 dr̄ facere id ꝙ ma/ior & sanior pars fac. c. cū i cūctis: de his. q. fi. a ma. p capl̄i fallit in tribus casibus. P͡c. qn̄ aliqd est plu/ribus cōe: non vt collegiatis. sed vt singulis. q2 tunc non valet qd̄ fit a maiori parte: s3 op3 vt ꝯsentiant singuli. ff. de ser. ru. pre. l. p fundum. de ꝯsti. c. cū om/nes. in glo. Secūdo qn̄ maior pars capituli deliquit & ꝓpterea est priuata ptāte sua. vt in. c. bone memo rie d. p͡. & c. cum nobis. de elec. & c. gratum de postu. quia tunc tota potestas. capl̄i residet in minori par te que nō deliquit: vt not. Pa. in. c. p͡. de his. que fi. a ma. per capl̄i. Tertio in electiōe romani pontificis vbi op3 ꝙ due partes consentiant. c. licet. de elec. & omnes pn̄tes debēt vocari. & due partes residentiuz

sufficiunt: et sufficit q maior pars presentiu consentiat.c. cu iter.de elec.Pa.i glo.i ß.remoti.et c.costitutus. Pa.4°.not.Ut^m factum a maiori parte capli dicat factu cocorditer.ß. concordia.§.ß.

3 ¶ Que dicat maior pars et sanior capli.R.q e illa q innitit meliori roe.et pietati.di.9.c.sana qpe.Presumitur tn semp p maiori parte et illi standum nisi probetur cotrarium.60.di.c. nullus.

4 ¶ Prelatus sine consilio capli instituere vel destituere vel alia negotia ecclesie tractare no debet. Iste e casus litteralis.in.c.nouit.de his que fi.a pre.si.9.capli vbi not.Pa.q platus et c^m.sunt vnu corpus: et in fa norabilib^9 si diceret si qs fecerit vel similia: coprehenderet: sec^9 i odiosis q: no e vnu corpus pprie.sz methaphisice. Uñ i penalib^9.verbu pceptu de cor^e pro pre.no extedit ad mistica. Ite not.Pa.vna regula q i negotijs eccle.eps tenet petere consiliu capli:sz no consensum.et gesta p eps sine cosilio.sunt nulla ipo facto. fallit.ß.qñ consuetudo e i ptriu.c.3^e.de consu.li°. vi°. Secudo fallit.i paruis q pnt fieri p platu solu.hz q not.Inno.i.c.fi.de maio.et obe. Nas rectores cuiuscuiqz collegij ex offi^e iniucto explicat ista minora: faciat.c.edocent de rescrip. Tertio fallit hz Pa.ibide.q existete ca ronabili qua bon^9 vir arbitrabit.no tenetur platus et in arduis petere consiliu: vt puta si vellet pcedere contra consanguineu vel amicu capituli.q possut reudare nemo.n.vnqz carnem sua odio habuit: i statutis faciendis vel remouendis sufficit consiliuz et si nolent consulere teneret fm Pa.in.c.quanto: de his que fi.a ma.per capituli.

5 ¶ In qbus causis reqrit consensus capli.R.hz Pa.i. d.c.nouit.ß.i alienatioe rei eccle cathedralis. ecclesie ro iferioris qñ no e eps q alienat reqrit cosesus epi. et collegij illius eccle si hz.Secudo i oibus alijs casibus concernetibus pudiciu eccle reqrit consesus capli. Tertio i spectatibus ad epz et capim coiter.et i concernetibus pudiciu capli.c.ad hoc de offi.or. Reguliter at sufficit cosiliu et i notorijs no reqritur consilium.

6 ¶ Utr^m sit nece^a subscriptio canonicor i tractatibus capli.R.hz Pa.i.d.c.quato.q reguliter no reqrit nisi i his q iure exprimuntur est tamen vtile fm Bal.

C Aracter est.distinctio.i.distinctiuum signu.i quo manifestat genus.i.ca formalis.a caractere eterno.i.a filio q est figura subs patris. Heb.i.i quo tagit ca efficiens.aie ronali ipressa fm ymagine.i quo tangit ca mãlis.consignans trinitati creãti.trinitate creatã.i.et distinguens.i.configurat et distinguit i quo tangit ca finalis nã p caractere assimilat deo fm pticipatione diuine ptatis.quã no hz per nãm.neqz p grãm:puta cosecrare.vel ordinare. et similia.et q3^m ad istos actus distinguit ab alijs.q no habet caractere.hec.s. Tho.virtualiter.4.di.4. q.p^a.ar^c.2^c.q^e.4^e. Et e diffinitio magistralis.qzuis sint alie diffinitioes. Et dicut quida q e pura relatio.q/ da q e i.4^a.spe qualitatis.qda i.3^a.qda i.p^a.et hanc vltima sequit Angelica post Bonauẽ.hz.s.Th.ar^o. p.vbi.s.reprobat hac dices.p^9pma spez fm phm. 2^e.ethy cor habem^9 nos ad bene agendu solu. si est bonus habitus et ad male agendu soluz si e malus habitus per secundam vero speciem qualitatis ad agendum simpliciter idest bene et male. sicut per intellectum qui est in secunda specie.ho simpliciter intelligit.per scientiam vero que est in p^a solum bene: et p concupiscibilem simpliciter appetit:p teperantiã solum bene: cu igitur per caracterem homo se habeat simpliciter ad agendu:bene vel male. Ideo magis reducat ad secunda spem.s.spiritualem potentiã:qz ad habitu. Ipse tamen Angelus dicit q accipitur coiter pro qualitate disponente. in quo videtur aliqualiter variare:prius.n.distinxit habitum a potentia.s.pma a secuda specie.et dixit q no e.2^a.s.po^a. sed habitus: et postea dicit.q e qualitas coiter. Dicendu igr hz.s.Tho.3^a.q.63.ar^e.2^e.q non est pprie spes copleta.sz reductiue.est qda ptas istrumetalis nã sacerdos per caractere sacerdotale hz virtutem seu ptate cosecradi.et absoluedi et hz etiã quadã potestatem passiuam.qua vz est capax diuinorum sacramentorum et actionum sacramentalium scilicet caracterem baptismi:ita breuiter caracter est quedam qualitas spiritualis.potestatiua idest q per ipsam fidelis est capax omnium sacramentorum vt possit illa recipere.et sit particeps omnium sacramentorum.que fiunt in ecclesia.et possit agere actiones sacramentales.fm illum caractere:puta si est sacerdos actiones sacerdotales et c.est etiam dispositio et causa instrumentalis mediata gratie: causat enim semper gratiam nisi ponatur obstaculum et sic est potentia actiua et passiua scilicet quidam caracter: est potentia actiua: et quidam passiua: que reducuntur ad secundam speciem.

¶ Queritur in quo sit subiectiue.R.hz.s.Tho.3^a.q. 63.ar^e.4.q est subiectiue in intellectu.vnt enim.sic. Caracter est quoddam signaculum quo anima insignatur ad suscipiendum vel alijs tradendum ea q sunt diuini cultus.diuinus autem cultus in quibusdam actionibus.consistit:ad actus autem ordinantur:potentie anime: sicut essentia anime ordinatur ad esse: et ideo caracter non est sicut in subiecto in essentia aie sz i eius po^a hec ille et ibidez ad.2^m.ar^m.sic ait. Sicut essentia aie p quã e naturalis vita ho perficit p grãm qua aia spiritualr viuit ita potetia aie nãlis:pficitur p spirituale potetiã: q est caracter:oẽ enim qd ordinat ad actum.est potentie attribuendum:eadem dicit.4.sententiarum vbi.s.ar^e.3^e. vbi etiã dicit in.3^a.q^e.q est subiectiue in intellectu:consecutiue et secudario e i voluntate:et i aia.nqz^m potestas eius tã recipiedo dona dei pfecte: sit p grãz q est in anima et p charitatem que est in voluntate et similiter agendo bene et perfecte agit et meritorie p gratiam et virtutes.

re dari pñt suis hostibus. ⁊ eꝰ: ⁊ isti obsides isto casu sunt quasi serui. ideo nõ pñt testari sine lĩa principũ. vt in. d. l. obsides. Idẽ videt̃ de aliis principibꝰ habẽtibus iura principũ. seu ius indicẽdi bellũ. ⁊ isti ꝓprie dñr veri obsides. Ab aliis aũt iferiorib' glo. in l. 2. C. de pa. q. ñ. dis. dicit ꝙ nõ liz fateat̃ de facto vsurpatũ ẽriuz. Bar. remittit ad. d. c. rescripto: sed Pa. dicit ꝙ illi iferiores nõ pñt ꝓprie istos obsides dare vt sic perdãt libertatẽ. qꝛ imutare statũ hominis est solius principis. ⁊ sic quo ad clericos siue monacos. solus papa põt eos dare obsides. vt ꝓprie sortiant̃ nomẽ obsidũ. ⁊ dic Pa. i. d. c. accedẽs de mẽte Bar. i. d. l: q i carcerẽ. ꝙ nõ dr̃ qs liberatus a vinculis si custodit̃ i publico. ⁊ hoc facit ꝯ practicam quotidiã. Ñã si detẽtus in carcere vult aliquez ꝯctũ facere. faciũt illũ abstrahi de carceribus. ⁊ custodit̃ ibi p familiã. nã certe iste nõ põt dici liberatꝰ vt i. d. c. accedẽs ex quo. c. habet̃ vt nõ sufficiat extra territoriũ perduci. nisi ꝑducat̃ ad locũ securũ. vide ẽt qd nõ. Bar. i. d. c. dñs de se. nup. vbi dicit ꝙ exñs in carcere põt ꝯhere matriꝯ. ⁊ tꝫ ex quo iuis nõ infertur i matrimonio ꝯhendo. ex quo isert̃ ꝙ si matriꝯ tenet qd reqrit libertatẽ maximã vt i. c. cũ locum. de spon. ergo ꝯctus i carcere gestus tꝫ. qd limita sm ꝙ dictũ est. De capto i bello ab hostibus nihil dico qa hodie nõ fiũt serui de ꝯsuetudine ⁊ ideo valẽt ꝯctus p eos facti lꝫ secus de iure. vt i. d. l. ciꝰ ⁊ i. d. l. diuus. Uide. ver. alienatio. §. 17. ⁊ . ṽ. donatio. ꝑ. §. 12. ṽ. homo. §. 3.

Ut͂ aliqs possit se includi facere i arto carcere ad pñiaz peragendã. R̃. sm Pa. i. c. veniẽs de regu. ꝙ sic. ex illo. c. ⁊. c. q vere. 16. q. 1. Et faciẽs aliquẽ icarcerari dꝫ eum pascere si ille nõ hꝫ vñ se allat. hec Fedi. i. d. c. ex rescripto ⁊ hꝫ. c. Fedi. i. c. si captiuo. ð ñ. istru. añ pe. glo. icarcareratus bis nõ amplius liberat̃. ⁊ vide ibidẽ de actu geminato vt si bis idez ꝯficatur quõ obligat ⁊ valet ad multa.

Charitas qd sit. R̃. hꝫ. s. Tho. 2ᵃ. q. 23. artᵉ. ꝑ. ⁊ se. ꝙ petrꝰ lombardus Magr̃ sniaꝝ i. 17. di. primi ꝓpter excelẽtiã charitatis: oĩa. n. opera nr̃a hñt virtutẽ ex ea ⁊ nihil. i esse spirituali sumꝰ siue ea sm aplm: ⁊ propter quasdaz auctes maxime Aug. minus bñ itellectas. dixit ꝙ charitas ñ potest esse aliqd creatũ in nobis. sꝫ est ipse. s. s. mẽtẽ ihabitans: nec est sua intẽtio. ꝙ ille motus dilectiõis. quo deũ diligimus sit ipse. s. s. sꝫ iste motus dilectiõis est a. s. s. nõ mediãte aliquo habitu: sꝫ hãc opinionem oẽs doc. sequẽtes ꝯdẽnat. Uñ. s. Tho. ait. Melius ẽ dicere ꝙ charitas est qdã qualitas subiectiue exñs i volũtate nr̃a. causata a tota trinitate. approꝑata tñ tã qꝫ exẽplari. s. s. ⁊ p virtutẽ huius habitus. oĩa opa nr̃a sunt meritoria. Ubi p maiori notitia sciendum ꝙ charitas accipit̃ dupl̃r. s. essentialiter ⁊ sic est qd increatũ q etiã acciꝑt̃ dupl̃r. s. cõiter ⁊ sic tota trinitas est charitas. vñ dr̃: deus charitas ẽ Alio mõ approꝑiate ⁊ sic. s. s. ẽ charitas. Secũdo mõ principal̃r accipit̃ participatiue ꝑ vt dicamꝰ ꝙ ois creatura ꝑticipat diuinitatẽ ⁊ sic ẽ qdã creatura. q accipit̃ itez multis modis. Pᵒ mõ ꝑ habitu causato a deo i voluntate nr̃a. quo ipsa voluntas idinat̃ ad diligendũ deũ ꝓpter se. ⁊ alia ꝓpter deũ. delectabiliter. ⁊ firmiter. ⁊ iste habitus reducat̃ ad primam spẽz qualitatis: ⁊ de ista dicit. s. T. vbi. s. ꝙ ẽ amicitia qdã hoĩs ad deuz. ⁊ doc. post Aug. 3ᵒ. sniaꝝ. di. 27. dicũt ꝙ est rectissima animi affectio. ꝯiũgẽs nos deo. qua diligit̃ deus ꝓpter se. ⁊ primꝰ ꝓpter deũ. ⁊ de hac intẽdimus. ⁊ loquũtur cõiter doc. Secũdo mõ accipit̃ ꝑ actu iteriori. ⁊ sic dr̃ beniuolẽtia. de q s. e. ṽ. 3ᵒ. accipit̃ ꝑ actu eius exteriori. ⁊ sic dr̃ beneficẽtia. de qua. s. e. ṽ. Quarto accipit̃ ꝑ effectu eius ⁊ sic dr̃ beneficiũ vel donũ de qua. e. ṽ. nõ me extendo ad alia subtiliora qꝛ excederẽt capacitatẽ huius opis sed potes videre. ꝑ sniaꝝ di. 17. ⁊. 3ᵉ. di. 27. ⁊. 2ᵉ. q. 23. ⁊ se. ⁊. q. disputata de charitate per totũ mouebo tamen quedam dubia.

Pᵒ dubitatio est vt͂ charitas ꝑticipatiue sumpta vt ẽ quidã habitꝰ creatus possit augeri. R̃. ꝙ sic. ꝑ vt est i via. Ex hoc. n. dr̃ qs esse viator. ꝙ i deuz tendit. qui est vltimus finis nr̃e beatitudinis. i hac etiaz via tãto magis ꝓcedimꝰ. quãto deo magis approꝑinquamus. cui nõ passibus corporis sed affectibus mentis approꝑinquamꝰ. hãc aũt propinquitatẽ facit charitas: qꝛ p ipsam mens deo vnit̃ p amorez. ⁊ feruorẽ. ⁊ ideo de rõne charitatis vie ẽ. vt possit augeri. si. n. nõ posset augeri. iã cessaret vie ꝓcessus: ⁊ ideo apostolus charitatẽ. viã noiat dicẽs ad cori. 1ᵉ. c. 12. Adhuc excelẽtiorẽ viã vobis demõstro. Et ista augumẽtatio est spiritualis. ⁊ virtualis. q nõ solum attendit̃ hꝫ numeꝝ obiectoꝝ vt. s. plura. vel paucio ra. diligant̃: sꝫ ẽt sm itensionẽ actꝰ. vt magis ac minus aliqd diligat̃: ⁊ hoc mõ virtualis q̃ntitatis charitatis. auget̃: ⁊ q̃uis quelibet charitas sit in sũmo. inqꝫ eius obiectũ pꝰ. est sũmũ bonũ. ⁊ ex hoc sequatur ꝙ sit excelẽtior ceteris virtutibus. q nõ hñt deuz pro obiecto. nõ est tñ i sũmo. qꝫ ad itensionẽ actus: ⁊ q̃uis qdã dicãt ꝙ nõ auget̃ qꝫ ad essentiã. sꝫ solũ hꝫ radicationẽ i subiecto. vel qꝫ ad feruorẽ. dd͂ est iñ sm. s. Tho. ꝙ etiã qꝫ ad essentiã auget̃. cum accñs sit eius esse. ẽ i subiecto esse: ideo ipsam augeri sm essentiã. nihil aliud est qꝫ magis in esse subiecto. qd est eã magis radicari in subiecto: similit̃r etiaz ipsa essentialiter est virtus ordiata ad actũ. Uñ idẽ est ipsam augeri sm essentiã ⁊ ipsam hr̃e efficaciaz ad producendũ feruoꝝ vel dilectiõis actũ: Augetur ergo essentialr̃ nõ quidẽ ita ꝙ esse icipiat vel esse definat i subiecto. vel accipiat partẽ post partẽ. sed ita ꝙ magis ac magis i subiecto esse icipiat. ⁊ sic charitas vie. i. istius vite. q quousqꝫ ẽ i hac vita gemit. ⁊ est iperfectã: põt ꝓcedere i infinitũ. ⁊ augeri. Illa vero que ẽ in patria nõ amplius auget̃: qꝛ est in termi

no vic. ꝛ i gradu sibi determinata a diuina ꝓuidē tia quē nō trāsgrediatꝰ. vñ Aug. super Jo. caritas meretꝰ augeri. vt aucta mereatꝰ ꝑfici in patria.

2 ¶ Queritꝰ quō augeatꝰ. vtꝝ quolꝫ actu facto i caritate. Rñ. ꝙ augumētū spirituale caritatis. quodā mō sile est augumēto corporali. augumētū āt corporale i aialibus ꝛ plātis. nō est motus cōtinuus. ita. s. ꝙ si aliqd augetꝰ i tāto tēpore. necē sit ꝙ ꝓportionabilr i qualꝫ parte illius. aliqd augeatꝰ. sic̄ ꝯtingit in motu locali. sꝫ ꝑ aliqō tꝑs nā opatꝰ disponēs ad augumētū ꝛ nihil augēs actu. ꝛ postmodū ꝑducit i effectū. id ad qō disposuerat. augēdo ipꝫ aial. vel plātā i actu: ita ēt nō quolꝫ actu caritatis. caritas augetꝰ. sed qlꝫ actus caritatis disponit ad caritatis augumētū. in quātū i vno actu caritatis hō reddiꝰ promptior. iterū ad agendū fm actū caritatis. ꝛ habilitate crescēte. hō ꝓrūpit in actū feruētiorem dilectionis. quousqꝫ conetꝰ ad caritatis actū ꝑfectū. ꝛ tūc caritas augetꝰ i actu. sic̄ ēt fit in generatiōe virtutis acquisite. qꝛ nō qlꝫ actus cōplet generationē virtutis. sꝫ qlꝫ opatꝰ ad eā disponēs: ꝛ vltimus q est ꝑfectior agēs in virtute oīuꝫ ꝑcedētiū reducit eam i actū. sic̄ ēt est in multis guttis cauātibꝰ lapidē. Ubi notādū ꝙ qñcūqꝫ aliqs agit aliquē actū ad amorē dei. vel alterius ꝓpter deū si fit ita ꝑfectus. ꝙ fit fm totū suū conatū. i. fm totā suā virtutē. tūc si nō hꝫ caritatē acqrit eā ꝛ si habet augumētat. si ꝟo nō fit fꝫ totū conatū. tūc disponit ad ꝑfectū actū. vt acqrat si nō hꝫ. si ꝟo hꝫ. vt augumentetꝰ: ꝛ sic dr̄ qs mereri vitā eternā. i oī actu caritatis. nō qdē tūc acapiēdā. sꝫ suo tꝑe: sicut etiam qlꝫ actus caritatis meretꝰ caritatis augumētum: nō tñ statī augetꝰ sꝫ qñ aliqs conatꝰ fꝫ totū posse ad hmōi augumētū: ꝛ sic cū vita eterna detꝰ ꝓ merito caritatis. eodē mō dr̄ mereri vitā eternā. quō meretꝰ caritatē. s. qñ facit actū vt accipiat caritatē ō noua meretꝰ vt sibi detꝰ vita eterna tꝑe suo. si ꝟo non hꝫ. ꝛ facit actū qꝰ augumētatꝰ caritas. meretꝰ vitā eternā. i. vt detꝰ sibi augumētata. si ꝟo est actus caritatis q disponit ad maiorē caritatē ille actus est meritorius vite eterne. i. meretur vt disponatur ad accipiendā vitam eternam maiorem.

3 ¶ Utrꝫ caritas possit augeri i beatis. Rñ. multiplex ē modus respōdēdi. Nā greci dñt ꝙ retardatꝰ ꝑmiū beatorꝫ vsqꝫ ad diē iudicij: ꝛ sic isto iteri possunt mereri. sꝫ i hoc errāt vt dicit. s. Tho. 3. di. xi. q. 2. arᶜ. 3. Secūdus modus est mḡri vbi. s. qui dicit. ꝙ angeli merētur suā beatitudinē ꝑ opationes quas exercent circa nos. ꝛ ꝑ easdē merētur: ꝛ augent beatitudinē: Sed alia opinio q̄ dicit ꝯtriū est melior fm. s. Tho. qō ꝓbat dupl̄r ꝓ. qꝛ sunt i termino ꝯ. qꝛ eadē est rō angeli in sua cōfirmatione ꝛ aīaꝝ post mortē. s. ꝟo Tho. i diuersis locis dicit. ꝙ duplex est premium. s. essentiale. ꝛ i isto nō crescūt. nec isto mō pñt mereri. qꝛ sic̄ deus ꝑdestinauit aliquos saluādos. ita determinauit sibi gradus suos: quos dat sibi qñ beatificantur. sicut qꝛ qñ aliqs est in termino. non amplius mouetꝰ ad illū terminū. sed qñ recipiunt beatitudinē determinatā corꝝ tendētia. ꝛ motus ad beatitudinē igitur: Et ista est visio siue fruitio q̄ cōmensuratur lumini glorie qō lumē datꝰ sibi idiuisibilr. qñ beatificantꝰ. ꝛ cū illud nō crescat. ꝛ nō possint crescere i visione vel fruitione tali. nisi lumen crescat. iō. Aliud est ꝑmiū accidētale qō nihil aliud ē nisi q̄dā cognitio siue illuminatio. q̄ est aliūde q̄ꝫ a visione beatifica ad quā sequitur q̄dā delectatio. ꝛ fꝫ hāc admittit s. Tho. vbi. s. ꝙ possint crescere. vsqꝫ ad diē iudicij: ꝛ isto mō pñt mereri: eo ꝙ angeli habeant cōtinue bonū exercitiū: ꝛ tā angeli q̄ꝫ anime beate habeant nouas illuminationes. ꝛ iste modus est coīs i doctrina. s. Tho. qꝰ dīr mereri coiter. ꝛ nō ꝓprie. Quartꝰ modus specialꝰ ē. s. Tho. ꝑᵃ. q. 62. arᵒ. 4. i moᵒ. ad. 3ᵐ. argᵐ. quē dicit meliorē: ꝛ dicit ꝙ melius est vt dicatꝰ ꝙ nullo mō aliqs beatus possit mereri nisi fit simul viator. vt xp̄s: ꝑdictū ꝟo gradū siue cognitionē magis acqrunt ex virtute beatitudinis q̄ꝫ illud ō nouo mereātur: ꝛ sic est fructus beatitudinis. ꝛ iste modus videtꝰ magis sumi per ꝓprietatē locutionis: Et sic dicendū de dānatis. de culpa. vel pena.

¶ Utrum caritas possit tm̄ crescere ꝙ sit ꝑfecta in hac vita. Rñ. ꝙ caritas siue ꝑfectio caritatis potest accipi. dupl̄r vno mō ex pte diligibilis. Alio mō ex parte diligētis. ꝓ mō perfecta est caritas vt diligatꝰ aliqd qꝰ diligibile est. deus āt tm̄ diligibilis est q̄tū bonus est. bonitas āt eius ē infinita. vñ infinite diligibilis est sed nulla creatura. pōt euꝫ diligere infinite. cū q̄lꝫ virtus creata sit finita. Uñ ꝑ hunc modū nullius creature caritas. pōt esse ꝑfecta. sed solū caritas dei. q̄ seipm diligit infinite. Ex parte vero diligentis tūc est caritas ꝑfecta. qñ diligit tm̄. quātū pōt. quod cōtingit tripl̄r. vno mō. sic ꝙ totū cor hoīs actualr semp feratꝰ in deū. ꝛ hec est ꝑfectio caritatis patrie. q̄ nō est possibilis in hac vita. i qua impossibile est pp humane fragilitatis ifirmitatē semp actu cogitare de deo: ꝛ moueri delectabil̄r ad ipꝫ. Secūdo mō vt hō studiū suū deputet ad vacandū deo. ꝛ rebus diuinis ꝑtermissis aliis. nisi q̄tū pñtis vite necessitas reqrit. ꝛ est ꝑfectio caritatis q̄ est possibilis in via: nō tñ est coīs oībus. Ista ꝯuenit religiosis q mūdū: ꝛ oīa alia relinqūt vt deo vacent. inter quos aliqui in tm̄ in amore dei crescūt. ꝙ iā cupiūt dissolui ꝛ eē cū xp̄o. ꝛ ista est ꝑfectio q̄ pōt in hoc mundo. de quibus erat Paulus qui dicebat Cupio dissolui ꝛ eē cū xp̄o. Tertio mō ita ꝙ habitualiter aliquis totū cor suuꝫ ponat in deo. ita. s. ꝙ nihil cogitet vel velit qō diuine dilectioni sit ꝯtrariuꝫ. ꝛ hec perfectio est coīs oībus existentibus in caritate. quoꝝ quidā sunt incipientes. quibus studium inest recedendi a peccato. ꝛ resistendi concupiscentiis que in contrariuꝫ caritatis mouent vehementer ꝛ in his caritas est nutriendā. ꝛ fouenda. ne deficiant. quidam sunt perficientes

qui ad hoc tendunt vt caritas in eis roboretur per augumentum.

5 ¶ Queritur vtrum caritas possit minui. Re. q dupliciter pot intelligi: p modo cenntialiter et directe alio indirecte primo mo no pot minui nisi forte p successione. ita. s. q destruatur magna caritas p pctm mortale et postmodu per pniaz infundatur minor per minore pparationez sed no erit eadem numero. et ca h est qr ca diminutionis caritatis no pot sumi ex parte dei cu nullus defectus reducatur in ipz. qui est actus coplectus. sicut in ca3:oz g si caritas diminuatur. q diminutionis ca. ex parte nostra sumatur. vel ex cessatione actus. vel ex inordinatione. no p'. qr firmitas eius no est ex actu nostro. sicut in virtutibus naturalibus sed ex pn influente. s. deo. vn cessantibus actibus nihilominus manet ide robur caritatis. sitr nec ex inordinatoe act. qr vel e circa fine. vel circa ea q sut ad fine. si circa fine ita. s. q finis tollatur sic caritas qua adheremus fini tollitur. et no minuitur et hec e per pctm mortale. Si at circa ea q sunt ad fine: ita. s. q finis remaneat: et inordinate imoret circa ea q sunt ad fine. talis inordinatio q est peccati venialis. no attingit caritate q e s3 adhesione finis: et io nihil diminuit de ipa. Si at loquamur indirecte. seu dispositiue. ver est q ea q sunt ad fine disponut ad fine. inordinatio at i eis est dispositio ad inordinatione. q est circa fine. s3 q dicimus q veniale pctm est dispo ad mortale. vn per hmoi venialia disponitur quis ad amissione caritatis: et inde est q caritas dr diminui quantu ad radicationem. et feruorem: et no quantu ad essentiam: qrto ad radicatione quidem. sm q fit dispositio ad contrariu. vnde minuitur firma inhesio caritatis: sm feruorem vero pro vt impeditur obedientia inferiorum virium ad superiores ex quo dictus feruor causabatur. Nec valet si quis arguat q cotraria sunt nata esse circa idem. sed augeri et diminui sunt cotraria. ergo si augetur pot minui. qr respondetur q intelligitur illa propositio. qn vnu no inest a natura sicut caliditas i igne. Unde augumetatio cosequitur caritatem naturaliter qr augumetatio sequitur ad caritatem ta ex pte subiecti. q3 ex pte principij. s3 no diminutio.

6 ¶ Utrum caritas semel habita possit amitti. Re. q caritas vie potest amitti per peccatum mortale. sed caritas patrie non potest amitti. qr non possunt peccare qd declarat. s. Tho. 2e. q. 24. ar. xi. et. 12. qr possumus loqui de caritate tripliciter. primo ratione sui principij. s. spus. s. et sic non potest habere ratione defectibilis. secudo potest considerari ratione caritatis et sic caritas non potest nisi quod de ratioe caritatis. vn caritas sm se nullo mo potest peccare sicut caliditas non potest infrigidare. et sic etiam iniustitia no potest bonum facere. vt Aug. dicit in libro de sermo dni i monte. Tertio modo potest considerari caritas ex parte subiecti. qd est vertibile. sm arbitriu libertatem. ad qd potest operari sm vniuersale rōem forme. qua ois forma pot separi a suo subiecto. nisi adimpleat tota capacitate sui subiecti. sicut forme corpor celestiu et sic caritas patrie non pot separi qr replet tota potentialitatez rōnalis metis inquatu. s. ois actualis motus beati. fertur in deu: et sic inamissibiliter habetur a beatis. Caritas aut vie no sic replet potentialitate sui subiecti: qr non semp actu fert in deu. Un qn actu in deu no fert. pot aliquid occurrere per qd caritas amittatur. Pot etia coparari ad suu subiectu in roe habitus. de cuius roe est vt inclinet suu subiectu. i. potentia ad agendu. qd cōuenit habitui. inqrtu facit aliquid videri bonu. qd ei conuenit. malu at qd ei repugnat: sic. n. gustus diiudicat sapores sm suam dispositione ita mes hois diiudicat aliquid faciendu sm sua habituale dispositione. vn et phs in. 3. ethy. dicit q qualis vnusquisq est talis finis videtur ei. ibi g caritas inamissibiliter habetur vbi id qd couenit caritati no pot videri nisi bonu. s. in patria: vbi deus videtur p essentia. q est ipa cetia bonitatis: et ideo caritas patrie amitti no potest. Caritas autem vie in cuius statu no videtur ipa essentia diuine bonitatis. ce essentia bonitatis. pot amitti hec s. Tho. ex quibus sunt probate due coclusiones. s. q caritas beatoz q est perfecta non pot amitti qr non possunt amplius peccare: caritas vero vie pot amitti q pot peccare: et iste coclusiones no solu sunt vere s3 etiam sm fidem tenende.

¶ Queritur quomodo caritas vie amittatur. Re. q 7
amittitur pro quodlibet peccatuz mortale qr vnum cotrariu per aliud contrariu superueniens tollitur. quibus autem actus peccati mortalis contrariatur caritati. sm propria ratione q cōsistit in hoc q deus diligatur super oia et q homo totaliter illi se subiciat: oia sua referendo i ipm. et preceptor eius regulas i oibus sequatur. quicquid cotrariatur preceptis ei. manifeste cotrariatur caritati. vnde de se habet q caritatez excludere possit. sicut igitur lumen stati cessaret esse in aere. per hoc q aliquod obstaculu poneretur illuminationi solis: ita etiam caritas statim deficit esse in anima. per hoc q aliquod obstaculu ponitur influentie dei. in animam: quod facit peccatum mortale vnde Aug. 8. super gen. homo deo sibi presente illuminatur. absente autem continuo tenebratur. a quo non locorum interuallis. sed voluntatis auersioe discedit: hec s. Tho. qbusdā interasis. cā breuitatis.

¶ Queritur quomodo nobis restituatur. Re. per pe- 8
nitentiaz restituitur caritas. Aliquando maior aliquando minor. quando. n. peccator dolet et propōit redire ad deum dolendo de peccato: et preponendo ea q sunt sm caritatem. s. diligere deum super oia et c. vt dictum est in. §. precedenti. et satisfaciendi. iaz non est auersus a vero lumine. quod illuminat oez hominem. ideo tunc iam recipit lumen caritatis. vnde Aug. in libro. 5. confe. penitentia est quedā res optima. et pfecta. oes defectus reuocās ad pfectu.

9 ¶ Queriť ſm quā mēſurā deť. Ubi notandū q̄ qn̄ doc. dicūt q̄ dať ſm capacitatē nāe vel ƀʒ diſpōnē illa dictio: ſm: pōt. dupl'r intelligiť. Uno mō q̄ denotet habitudinē cāe efficiētis. ſiue p̄marie. ſiue ſecūdarie. ⁊ iſto mō ſola volūtas diuina eſt cā. ⁊ ſolū ſm illā dať. qꝛ excedit virtutē totius creature. vtꝫ ex effectu eius. q eſt vita eterna. ⁊ iſto mō loqtur. s. T. 2ᵉ. q. 24. arᵒ. 3. vbi ait. q̄ nō dať ƀʒ capacitatē ſꝫ ſola volūtate. s. s. iuxta illud data ē vnicuiqꝫ noſtruʒ ſm mēſurā donatiōis xp̄i vnde Jo. 3ᵒ. ſp̄us vbi vult ſpirat. ⁊ 1. coꝛ. 12. hec oīa operať vnᵘ atqꝫ idē ſp̄us diuidēs ſingulis p̄ vt vult. Et ſi arguat q̄ dať ſm diſpoſitionē Mat. 25. vnicuiqꝫ dedit ſm ꝓpriā ⁊c̄. r̄ndet. ibidē ad. pᵐ. q̄ ēt deᵘ dat bonā diſpoſitioneʒ Secūdo mō pōt illa dictio. ſm. denotare cāʒ ſine q̄. p̄ ſe. i. ſemp̄ deus ſic facit. vt dicat cāʒ ifalibilitatis. ⁊ tūc pōt iteꝝ hr̄e duplicē ſenſuʒ. p̄. vt ipſa q̄ntitas gratie ſit ſumpta ab ipſa nā ſeu diſpōne vt tāta valoris ſit ipſa capacitas ſeu diſpoſitio. q̄nta eſt ipſa gratia ⁊ ſic etiā nō dať ƀʒ capacitatē. qꝛ grā quelibet cum ſit qðdā bonū ſupnaturale excedit oēʒ diſpoſitionē nature. Alioᵒ vt ſit ſenſus deus p̄ ſuā volūtatē delibrauit ab eterno dare tali gradui nāe. ſiue diſpōni partē tātā grāʒ ⁊ ex ꝯſequēti maiori. maiorē. ꝓportio nabiliter rata q̄ ifallibil'r hꝫ maiorē grāʒ q hꝫ maiorē gradū nāe vel diſpōnē ⁊ iſto mō itelligūt doc. q dicunt q̄ dať ſm capacitatē vel diſpōnē vbi eſt notādū q̄ vel loqmur in angelis vel in i hoibus ſi i āgelis tūc dr̄ q̄ dať ſm capacitatē nāe vt dicit. s. Tho. pᵃ. q. 62. arᵒ. 6. qð ꝓbat. p̄. qꝛ ſicut deus fecit nāʒ angelicā pp̄ beatitudinē ita fecit diuerſos gradus nāe pp̄ diuerſos gradus glorie. Secūdo qꝛ cū angeli ſunt ſimplicis nāe. nō hn̄t aliqd qð retrahat eos ab operatione ſua: ⁊ ideo opanť ſm totā capacitatē ſue nāe: ⁊ ſic ſua operatio ē ꝓporcionata ſue nāe. Uñ cū dona gratuita cōiter. deñť ſm opationē. vel diſpōneʒ ideo ⁊c̄. Si qs q̄rat vtᵐ gloria ſit etiā ſibi data ſm capacitatē nāe dr̄ q̄ ſic: qꝛ fuit data gloria ſm q̄ ſe diſpoſuerūt. ſꝫ vt dictū eſt opati ſunt ƀʒ totā capacitatē nāe. ⁊ grē. quā habebāt: eo q̄ nō habebāt nām ſenſitiuā. vel aliā diſpoſitionē trahentē i ꝯtrīu. ſicut ē in nobis. ⁊ ſic proportionabiliter data eſt glīa ſm capacitatē nāe. Si āt loquamur in hoibus iterū dupliciter qꝛ vel loquimur i pueris baptiʒatis qbus nō dať ex ꝓpriis meritis ſꝫ virtute paſſiōis xp̄i applicate p̄ bapᵐ ⁊ qꝛ equaliter oībus applicať. ideo equal'r oībus dať. ſm. s. T. 3ᵃ. pte. q. 69. arᵒ. 8. Et ſi qs arguat q̄ i pueris eſt diuerſa capacitas ideo debuit dari ſm illā vt i angelis. R̷. q̄ illa diuerſitas q̄ ē i pueris eſt ſolū ƀʒ diuerſitatē materie ⁊ nō ſunt diuerſarum ſpecieꝝ vt angeli. Uñ nō p̄ ſe intendiť a deo illa diuerſitas. q ē cā grē: ⁊ nāe. ſicut ſpēꝝ diuerſitas i angelis. Si vero loquamur i hoibus adultis qbus datur ſm q̄ ſe diſponūt: ſic dr̄ q̄ dať ƀʒ ꝓpriā diſpoſitionē: ⁊ iſto mō loquiť. s. Tho. ꝑ. ſniaꝝ. di. 17. q. i. arᵉ. 3ᵒ. qð ſic ꝓbat ibidē. Forma dať ƀʒ diſpōnē materie ſꝫ hoies ſe p̄parāt ⁊ diſponūt p̄ ꝓprias opationes. igiť dať illis ƀʒ diſpōneʒ: ⁊ iſto mō itellige coīter. de redeūtibus ad penitētiam. ꝺ. bapᵘ. 8. §. 5.

¶ Queriť 2ᵒ p̄ncipaliter de obiecto charitatis: ⁊ p̄ˀ de his q̄ ſunt diligēda ex charitate. R̷. q̄ ſunt quattuor ex charitate diligenda. vnde Aug. i pᵒ. de do. xp̄iana. Quatuor ſunt diligēda. vnū qð ſ̄ nos eſt. ſ. deus. alterū qð nos ſumus. 3ᵐ. q̄ iuxta nos eſt. ſ. p̄ximus. 4ᵐ qð ī nos eſt. ſ. ꝓpriū corpus: qð declarat. s. Tho. vbi ſ̄. 2ᵉ. q. 25. arᵉ. fi. Charitas. n. ē q̄dā amicitia fundata ſupra cōicatōe beatitudinis. i qua cōicatiōe. vnū eſt qð ꝯſiderať. vt p̄ncipiū ifluens beatitudinem. ſ. deus. Aliud eſt beatitudinē directe participās. ſ. hō: ⁊ angelus. 3ᵐ. eſt id ad qð p̄ quādā redūdantiā. beatitudo deriuať. ſ. corpus humanū. Jd qdē qð ē beatitudinē ifluens eſt ea rōne diligibile. qꝛ ē beatitudinis cā. id āt qð eſt beatitudinē p̄ticipās. pōt eē duplici rōne diligibile. vel qꝛ ē vnū nobiſcū. vel qꝛ ē nobis ſociatū i beatitudinis p̄ticipatōe. ⁊ ƀʒ hᶜ ſūt duo diligibilia ex charitate. p̄ vt. ſ. hō diligit. ⁊ ſeipm. ⁊ p̄ximū: ⁊ nō q̄ q̄uis corpus p̄ximi ſit ex charitate diligibile. tñ qꝛ p̄ticipat eādē rōnē diligibilis. ſ. aſſociatōis: iō nō ponunť duo diligibilia: corpus ƀo noſtrū. qꝛ nō eſt capax beatitudinis. ſicut aīa nr̄a. ſed alia rōne. ſ. redūdātie. igr̄ ponunť duo. Nō ēt q̄ diligimus charitatē nr̄aʒ. ⁊ charitatē dei. ⁊ p̄ximi. ex charitate. nō q̄ ſint qð diligiť. ſꝫ ſicut bonū qð dilectio diligimus: ⁊ ſic nō eſt ſpāle diligibile. ſꝫ reduciť ad alia diligibilia. ſ. dei. vel nr̄i. vel p̄ximi. ⁊ eodem mō irratiōabilia diliguntť. ſicut bona q̄ amamᵘ nobis vel p̄ximo: ⁊ ſic intellige de alijs virtutibus. vel bonis q̄ amico deſideramus ⁊ q̄uis non poſſit ad ſeipm habere ꝓprie amicitiā. qꝛ nō pōt ſibi ipſi vniri hꝫ tñ aliqd maius vnione. ſ. vnitatē. q̄ eſt magis vnum q̄ꝫ vnitum.

¶ Utᵐ peccatores ſunt ex charitate diligēdi. R̷. q̄ in peccatoribus duo ſunt ꝯſiderāda. ſ. nā ⁊ culpa. ſm nāʒ qdē quā a deo hn̄t. capaces ſunt beatitudinis. ſup cuius cōicatiōe charitas fundať: ⁊ ideo ƀʒ nām ſuā ſunt ex charitate diligēdi. ſc. ſ culpa coꝝ ē deo ꝯtraria. ⁊ beatitudinis ipedimētū. Uñ ſm culpā. qua deo aduerſanť. ſunt odiēdi quicūqꝫ peccatores. etiā pr̄. ⁊ mater. ⁊ ꝓpinq. vt habeť Luc. 14. debemᵘ. n. in peccatoribᵘ odire q̄ pctōres ſunt. ⁊ diligere q̄ homines ſunt beatitudinis capaces: ⁊ hoc eſt eos vere ex charitate diligēr. ⁊ reduciť ad amorē p̄ximi. Uñ Aug. p̄. de doc. xp̄iana. cū dr̄ diliges p̄ximū tuū manifeſtū eſt oēm hoiem p̄ximū eē deputādū. ſꝫ peccatores nō deſinūt eē hoies. ideo ſunt ex charitate diligēdi: vñ ꝓpheta. pfecto odio. i. charitatis. oderā illos. dū. n. odit malū alicuius diligit bonū eius. Et ſi qs arguat ille q iterficit peccatores. nō amat eum qꝫ ad nāʒ. qꝛ illā deſtruit. R̷. ʒ. s. Tho. vbi. ſ̄. ad 2ᵐ q̄ index q interficit latronē. facit ex amore charita/ io n

nis. idẽo ꝓponit bonũ cõe vite hoĩs. pticularis ⁊ ẽt
mors peccatori inflicta. illi ꝓdest. siue si cõuertaꝛ. ad
culpe expiationẽ. siue ñ ꝯuertaꝛ: ad culpe terminã/
tionẽ. q: p hoc tolliꝛ ei ptãs ãplius peccandi ⁊ debe
mus eos diligere vt conuertantur.
12 ❡ Utꝝ sit de necessitate charitatꝫ diligere inimicos.
R. q dilectio inimicoꝝ. tripliciter põt ꝯsiderari. vno
mõ vt inimici diligantur. inq̃ sunt inimici. ⁊ hoc est
puersũ. ⁊ charitati repugnãs: q: hoc ẽ diligere ma/
lũ alterius. Alio mõ põt accipi q̃ ad nãꝫ. s. in vni/
uersali ⁊ sic dilectio inimicoꝝ est de necessitate cha
ritatis. vt. s. aliqs diligẽs deũ ⁊ ꝓximũ. ab illa gene
ralitate ꝓximi. inimicos suos nõ excludat. 3°. modo
põt ꝯsiderari dilectio inimicoꝝ i speciali. vt. s. aliqs
speciali moueaꝛ motu dilectõis ad inimicũ. ⁊ istud
nõ est de necessitate charitatꝫ absolute. q: nec etiam
moueri motu dilectõis i speciali ad quoslꝫ hoies sin
gulariter est de necessitate charitatis: q: hoc esset
ĩpossibile. est tñ de necessitate charitatis sm. ꝑpara
tionẽ ai vt. s. hõ habeat aiũ paratũ ad hoc. q i sin
gulari inimicũ diligeret. si necessitas occurreret: sed
q absq; articulo necessitatꝫ. hõ etiã hoc actu ipleat
vt diligat inimicũ pp deũ: hoc ptinet ad pfectionem
charitatꝫ: cũ. n. ex charitate diligaꝛ ꝓximus propter
deũ quãto aliqs magis diligit deũ. tãto etiã magis
ad ꝓximi i dilectionẽ ostẽdit nulla inimicitia ipediẽ
te: sicẽ si aliqs multũ diligeret aliquem hoiẽ amore
ipius. filios eius amaret. etiã inimicos sibi. ⁊ sꝫ hũc
modũ loqtur Aug. i enchiridiõ. q hoc tã magnũ
bonũ. s. diligere inimicos. ñ ẽ tãte multitudinis. q̃
credimus exaudiri. cũ i orõne dicatur. dimitte nobis
debita nr̃a. sed nulli dimittaꝛ pctm̃ sine charitate: q:
vt dꝛ ꝓuerb. x. vniuersa delicta opit charitas. Et nõ
q qñ qs diligit deũ. hꝛ actũ pfectũ. qñ nõ solũ deum
sed ⁊ amicos ꝓpter deũ. pfectior est. ⁊ qñ diligit deũ
⁊ ꝓximũ pp deũ: ⁊ etiã inimicos pp deum. ite pfec
tior ẽ. ⁊ isto mõ dꝛ dilec° inimicoꝝ pfectior. q̃ ami/
coꝝ q: icludit illã. simplr tñ. separãdo vnã ab alia.
dilec° amici. ẽ melior q̃ inimici vide. s. orõ. §. 9.
13 ❡ Utꝝ ex necessitate charitatꝫ sit q aliqs signa vel
effectus dilectõis inimico exhibeat. R. q effectus ⁊ si/
gna charitatꝫ. ex interiori dilectiõe pcedũt ⁊ ei ꝓpor
tionãtur: dilectio ãt interior ad inimicũ. i cõi qdeꝫ est
de necessitate pcepti absolute. i speciali ãt nõ absolu
te. sꝫ sm ꝑparationẽ ai. vt dictũ est in. §. pcedẽti. sic
ergo dicẽdũ de effectu ⁊ signo dilectõis exterius exi/
bẽdo: sunt. n. qdã signa vel bñficia dilectõis q̃ exhibẽ
tur ꝓximis i cõi. puta cũ aliqs orat ꝓ oibus fidelibꝫ
in cõi. vel pro toto populo. aut cũ aliqd bñficiũ ipen
dat aliqs toti coitati: ⁊ talia bñficia. vel dilectõis si
gna inimicis exhibere. est de necessitate pcepti. si. n. ñ
exhiberẽtur inimicis. hoc ptineret ad liuorẽ vindicte.
ꝯ id qd dꝛ Leui. 19. nõ q̃res vlcionẽ ⁊ non eris me/
mor iniurie ciuiũ tuoꝝ. Alia vero sunt beneficia vel
dilectõis signa. q̃ qs exhibet particulariter aliqbus ꝑso/
nis. ⁊ talia inimicis exhibere nõ est de necessitate p/
cepti. nisi sꝫ ꝑparationẽ ai: vt. s. subueniaꝛ eis i nec/
cessitatꝫ articulo: sm illud ꝓuer. 5. si esurient inimicus
tuus ciba illũ. si sitit da illi potũ. sꝫ q pter articulũ
necessitatꝫ hmõi bñficia aliqs inimicis exhibeat. pti/
net ad pfectionẽ charitatꝫ. per quã aliqs nõ solũ ca/
uet inimici. de malo qd necessitatis: sed ẽt vult i bo
nũ vincere malũ. qd est etiã pfectõis: dũ. s. nõ solũ ca
uet ꝓpter iniuriã sibi illatã. detrahi ad odiũ sꝫ etiã
propter sua beneficia intendit inimicum protrahere
ad suum amorem. Et sic expone omnes auctorita/
tes que sunt ad hoc propositum.
❡ Utꝝ inimicis veniã potentibus. teneamur remit/ 14
tere. R. sm Pe. 5°. sententiaꝝ. q ex iniuria vel dãno
dato alicui: solent i eo qui sit tria oriri. s. rãcor i affec
tu. qui sm. s. Tho. 2a. q. 35. ar. 4°. ad. 2m. est duplex. s.
coiter dictus. ⁊ sic est idẽ qd odiũ. 2°. accipiꝛ pticulr
sm q hõ idignaꝛ imẽte ꝯ cõpdẽtes ad bona spiri/
tualia. 2°. oriunꝛ signa rãcoris i effectu. 3°. actio iuris
ꝯ iniuriãtẽ. p°m. teneꝛ hõ remittere. ꝓmo nũq̃ in cor/
de habere. 2m. teneꝛ hõ remittere veniã veraciter pe/
tenti. i. parato emẽdare sꝫ facultatẽ suã de quo põt
itelligi qd dꝛ Luc. 17. Si reuersus fuerit ad te dicẽs
penitet me. dimitte illi: ꝓmo etiã si nõ petat vt i ꝓxi
mo. §. dictũ est. Sed 3m nõ teneꝛ remittere. nisi ille sa
tisfaciat ꝓ posse. vt in. c. siqs ꝯtristatus. 90. di. ⁊ sm
nõ. i. c. ad aplice. de re. iudi. lib°. 6. ⁊. c. p. de male. ⁊
põt peti extimatio iniurie. etiã vltra interẽ. rep. c. qm̃
ꝯ imu. ecle. lib. 6. nisi ex hꝰ oriret ꝑpõderãs scãdalũ.
Et. s. Tho. 3°. di. 30. q. i. ar°. 2°. ad 5m. ait. dicẽdum q
negare hoi signa familiaritatꝫ qñ necessitas expec/
teret. eẽt vindicta. vel ẽt qñ veniam peteret. vel qñ se
ille q hostis habeꝛ. ad familiaritatẽ se igereret si ha
beaꝛ ꝑsumptio q nõ simulate. vel irrisorie faciat: q:
tũc diligit: ⁊ iter amicos deputãdus est: sꝫ q aliquis
vltro ad familiaritatẽ inimico igerat. hoc pfectiõis
est hec ille. facit quod nõ. Pa. i. d. c. p. i si. vbi sic ait.
An peccet nõ remittẽs iniuriã. ꝯclusio est q rãcorẽ
iniurie ꝺbet remittere. d. c. si qs ꝯtristatꝰ. qd limitat
Bar. i. l. si tibi decẽ. i. §. p. ff. de pac. referẽdo [illegible] sm
sniaꝝ: qñ aduersariũ penitet: alias rõqbiliꝛ dicat. q
nõ teneꝛ sibi ostẽdere signa amicitie. ⁊ dilectiõis: sꝫ
satisfactionẽ iniurie nemo teneꝛ dimittere si nõ vult.
ꝓ eo qd nõ. i. c. si qs. ⁊. c. studentiũ. 90. di. ⁊ facit. c.
olim. de. iniur. et. ex hoc refert Bar. i. d. loco: q si infir
mus dicat sacerdoti remitto iniuriã mihi illatã ꝑ ta
lẽ. q cẽseꝛ remisisse odiũ: ⁊ nõ satisfactionẽ iniurie.
hec ille. q̃ intellige vt. s. vide. s. iniuria. §. 7. ⁊. 8.
❡ Utrũ demones vel dãnati sint ex charitate diligẽ 15
di. R. q i peccatoribus debemus diligere naturam.
pctm̃ odire. i noie aũt demonis. signatur natura de
formata. ⁊ ideo demones ex charitate non sunt dili/
gendi ⁊ si non fiat vis i noie ⁊ qñ referaꝛ ad illos
spũs qui demones dñr. vtrũ sint ex charitate diligẽ/
di. Respõdendũ est sꝫ pmissa. q aliqd ex charitate

diligitur dupliciter vno mo sicut ad quem amicitia habetur. et sic ad illos spus charitatis amicitia habere no possumus. patet.n. ad roez amicitie vt amicis bona velim⁹. illud aut bonu vite eterne qd respicit charitas. spiritibus illis a deo eternaliter dnat. ex charitate velle no possum⁹: hoc.n. repugnaret charitati dei. p qua eius iustitia approbam⁹. Alio mo diligit aliqd. sicut qd volumus pmanere. vt bonum alterius per que modu ex charitate diligimus irrationabiles creaturas. inquatu volumus eas pmanere ad gloria dei. et vtilitate hominu: et per huc modu et natura demonu. etiam ex charitate diligere possumus inquatu. s. volumus illos spus i suis naturis coseruari: ad gloria dei. et sanctoru: et similiter de hominibus dnatis quantu ad hoc dicendu est.

16 Tertio principaliter dicendu est de ordine charitatis diligendoru. s. de obiectis. vbi. p. qrit vtru i charitate sit ordo seruandus. Re. sm. s. Tho. 2a 2e q. 26. an⁹ sunt etia oia pcedentia. qp pmo. et principale et magis diligendu ex charitate est ipe deus. summu bonu. et beatitudo essentialis: ro qz est principiu effectiuu et coseruatiuu beatitudinis nre. et remota beatitudine diuina nulla beatitudo no posset esse. vn se habet ad beatitudine nraz. sic totu ad parte. et sic plus debemus deu diligere. q nosipos. 2o diligedu est aia nra. qua plus debem⁹ diligere q aiaz pximi. qz ho diligit seipm ex charitate sm aiaz: inquatu e particeps beatitudinis diuine: proximus vero sm qp est nobis socius i eadem beatitudine. sed ro accipiedi beatitudine est prior roe assotiationis proximi. qz se habet sicut vnitas ad vnione q e prior. ideo debem⁹ plus aiaz nostra diligere. q aiaz proximi. 3o diligedu est anima proximi. qua plus debemus diligere. q propriu corpus. qz anima proximi sociat nobis i plena participatione. corpus vero nostru i participatione redudantie. 4o diligibile est propriu corpus et qsuis anima pximi sit magis amanda q ppriu corpus: no est tn de necessitate salut. qp semp ppriu corpus pro aia pximi exponamus. sed solu qn iminet periculu salut aie pximi: vt. i. Ho. cps. s. 5. 5o diligibile e corpus pximi. qd etia diligit roe assotiatois. redundantie. na diligimus aiaz qz sotiat nobis i beatitudine. corpus vero eius qz i ipz redundat beatitudo proximi. et sicut aia nostra prior e. i ista roe. q aia pximi. ita corpus nostru prius est corpore proximi. Inter proximos vero. qs sit prior diligedus. siue melior. siue propinqor. Notandu qp qsuis ei q est deo propinqor. i. melior maius bonu ex charitate velimus. i. maiore gradu beatitudinis. qz hoc ad charitate pertinet. vt velit iustitiam dei seruari. sm quaz meliores pfectius beatitudine participant: tn illos q sunt propinqores nobis i parentela. vel amicitia. intensiori affectu. et pluribus modis. eos diligimus: et qz et illi q sunt pfectiores. i. maiores i charitate. pnt ab ea discedere. et i ea crescere: possum⁹ ex charitate velle qp ille q e mihi coiuctus sit melior alio: et sic ad maiore beatitudinis gradu peruenire possit. vtr qs debeat plus diligere patre vel matrem aut filios seu fratres. Ho. filius. s. 12.

Utrum ordo dilectionis remaneat i patria. Re. qp 17
nece est ordine charitatis remanere i patria. qst ad hoc qp deus est sup oia diligedus. hoc.n. simplr erit. tunc qn ho pfecte eo fruet. sed de ordine suipius ad alios. distinguedu videt: qz sicut dictu e i. s. pcedeti in fi. dilectionis gradus distingui pot. vel sm dram boni. qd qs alij exoptat. vel sz intensione dilectionis. p qde mo plus diligit meliores q seipm. minus vo minus bonos. volet.n. qlz beatus vnuqueqz habere qd sibi debet sm diuina iustitia. pter pfecta coformitate volutatis humane. ad diuinam: nec tuc erit tps pficiendi p meritu ad maius premiu. sicut nuc accidit qn pot ho. et virtute. et pmiu melioru desiderare. sz tuc volutas vniuscuiusqz ifra hoc sistet quod est determinatu diuinitus. 2o vo mo aliqs plus seipz diliget q proximu etia meliore: qz itesio actus dilectionis pueniet ex pte subiecti diligetis. et ad hoc donu charitatis vnicuiqz cofert: a deo vt p qde mente sua in deu ordinet qd ptinet ad dilectione suipius. secudario vero ordine alioru in deu velit. vel etia operet sm suu modu. sz quatu ad ordine proximoru ad inuicem. simplr qs magis diliget meliore sm charitatis amore. tota.n. vita beata cosistit i ordine metis ad deu. vn totus ordo dilectionis beatoru obseruabit p coparatione ad deuz: vt. s. ille magis diligat et propinqus sibi habeat ab vnoquoqz q e deo ppinqor. cessabit.n. tuc puisio q e i pnti vita necessaria. qua nece est vt vnusqsqz magis sibi coiucto. sm quacuqz necessitate prouideat. magis q aliene: roe cuius in hac vita ex ipa inclinatione charitat. ho plus diligit magis sibi coiuctos. qbus magis debet ipedere charitatis effectu. cotingit tn i patria qp aliqs sibi coniuctu pluribus modis diliget: no.n. cessabut ab aio bti: honeste dilectois cause. tn oib⁹ istis ronib⁹ pfert icopabilr ro dilectiois q sumit ex ppinqtate ad deu.

Queritur vtr ordo charitat sit attededus sm affec 18
tu. Re. sm. s. Tho. 3 snia. di. 29. q. pa. qp attedit sm vtruqz ait.n. sic: effectus exterior no ptinet ad charitate. nisi inqtu ex affectu pcedit. i quo p est charitatis actus. vn si cet ordo i effectu tn attededus: ordo ille nullo mo ad charitate ptineret. sz ad alias virtutes magis. sic ad liberalitate. vel misericordia. vn cum charitas ordinata pbeat. oz qp ordo i affectu obseruet: et ex affectu. i effectu pcedat: no hoc mo qp ei q plus ex affectu diligit. magis i effectu ipedat. sed qp ho sit parat⁹ magis ipedere. si nece foret: qz qnqz q diligutur nostris auxilijs. no idiget. et hoc etia pz p sile: i na: qz vnicuiqz rei nali. tn idutu e a causatore de amore nali erga aliqd: qz nece est vt effectu circa id exhibeat: et sit sm gradu q nece est vt obseruetur i effectu: ordo affectus lege diuina iperatur.

19 ¶ Utrum ordo charitatis sit i pcepto. R. sm. s. Tho. 2a.
q. 44. arti. fi. q sic: vbi sic ait. modus q ptiet ad rõez
virtuosi actus. cadit sub pcepto qd daf de actu vir
tutis: ordo at charitatis ptinet ad ipaz rõez virtutis.
cu accipiaf sm pportiões dilectõis ad diligibile. vñ
manifestu est q ordo charitatis debet cadere sub pre
cepto. vñ ordo quattuor diligedorum. d qb. §. 16. i. sacra
scriptura exprimif. Naz cu madatur q deu ex toto
corde diligamus. daf itelligi q deu sup oia debem⁹
diligere. cu at madaf q aliqs diligat pximu suu. sic
seipm. pferf dilectio suipius dilectioni pximi. silr et
cu madaf. i. Jo. 3. q debemus p fratribus aiaz po/
nere. i. vita corporale. daf itelligi q pximu plus de/
bemus diligere q3 corpus ppriuz de quo. j. e. c. §. 25.
silr cu madaf ad galatas vlti q maxime operemur
bonu ad domesticos fidei. et. i. ad Thi. 5. vitupaf q
nõ ht cura suorum. & maxime domesticorum: daf itelligi
q iter pximos. meliores & magis ppiquos magis
debemus diligere: & silr cu dr diliges pximu tuu sic
teipm: daf ɔsequeter itelligi q illi q magis ppinq.
sunt magis diligedi: & silr hõ plus satisfacit ei quez
diligit. vñ si min⁹ diligeret aliqs eu3 que debet plus
diligere: plus vellet satisfacere illi cui min⁹ satisfacef
debet: & sic fieret iniuria illi que plus deberet diligef.

20 ¶ Querif vlterius vtrum def aliud pceptu de charita
te. R. q sic: p cui⁹ declaratõe ponutur aliq ɔclusio/
nes. p. de charitate daf maximu pceptu: ad qd oia
alia pcepta ordinatur vt ad fine: & ideo nõ erat cõ/
numerandu cu aliis d calogi: qr icludif i oib⁹ vt finis
oiu3 & quodamõ pceptu de dilectõe pximi i eodem
icludif: vt suo fine: & e quodamõ vnu cu illo. 2 ɔclu°
referre oia i deu virtualr. cadit sub illo precepto. qr
hoc nihil aliud est q3 habere deu p vltimo fine: qd
pcipif. i. cor. x: siue manducatis siue bibitis vel aliqd
aliud facitis. oia i gliaz dei facite. 3 ɔclu° nõ est pce
ptu q oia actualr i deu referantur. qm hoc adipleri
nõ pot. i hac vita. adiplebif aũt i alia. nec sufficit q
oia referatur solu hitualr. s3 reqrif q virtualr refe/
rat. s3 pceptu pdcm. vñ sciedu q referf oia actualr.
est actualr cogitare i oib⁹ de deo. & c. habitualr aũt
refert i deu et q nihil agit vel nihil itedit actualr. vt
dormies. s3 virtualr referre e quodã mediu iter ista
duo. qd e aliqd referre i deu sm ordinatione actua
liter: pcedete: qd e agetis pter fine. s. i deu: cui⁹ vir/
tus actual ordinatõis remanet i opib⁹ futuris: qn. n.
aliqs actualr ordinat se. & oia sua. ta psentia q3 fu/
tura. i ipm deu q est proprie actus charitatis. virtus
isti⁹ ordinatõis durat quousq3 frangaf. p ɔtraria ordi/
natione: qd fit p quodl3 pctm mortale. p qd ponif fi
nis vltimus i creatura. & quousq3 durat illa ordina
tio virtualis i deu. oia voluntarie facta. dñr fieri in
charitate. & meritoria & pter deum. vide. aũt. intẽ n/
tio. §. primo. & aũt. hore canonice. §. 29. 4 ɔclu° actus
charitatis & modus ei⁹. sm q est qda actus. p se ca
dit sub pcepto legis. qd de hoc spalr datur. s. diliges
dñm deu tuu. & pximu. & c. & i h⁹ icludif q oia fiat
pter deu. vt dictu e. nec hoc est ipossibile: qr hõ pot
se disponere ad charitate habeda. & qn habebit po
test ea vti. 5 ɔclu° qr h pceptu e affirmatiuu ideo n
obligat ad semp. ita q exns in pctõ mortali. semper
peccet: qn se nõ disponit: qn at de nouo peccet. nõ se
disponedo dicedu q nõ semp peccat: qn aliqd facit
s3 p illo tpre peccat quo qs tenef de statu sue salutis
cogitare. sic qn tenef ɔfiteri. vel sacra accipe. vel mi
nistrare. vel aliqd hmõi facere. qd bene sine charita
te nõ pot. hec. s. Tho. q. de vir. 23. ar°. 7. ad. 5m. & 7m.
Et qn platus ht aliqd facere rõe plationis vt corri/
gere. iudicare. vel predicare. vide. aũt. correctio. §. 4. &
aũt. suspesio. p. §. p. Nec obstat quod dicit. s. Tho. 22e.
q. 60. arti. 2. ad. 3m. vbi videf dicere q pot cu humili/
tate & c. qr ibi itelligit q se disponat. vt ibi p3: & qn e
dispositus ht actu charitatis p que fit ordinatio to/
ti⁹ hois i vltimu fine: silr qn ocurreret aliqs casus.
vbi immineret piculu mortis: qr tunc tenef cogitare d
statu sue salutis: silr qn actualiter cogitat se ee extra
statu sue salutis: puta recordaf se ee i peccato mor/
tali: tunc tenef se disponere: aliter videtur nõ curare
de sua salute: qd nõ bene pot ee sine neglectu & con/
temptu sui: sicut dr i sili sm. s. Tho. 2. sniarum. di. 28. ar°.
5°. ad vltimu & 12e. q. 89. arti. vltimo: q ille etia q ba
ptizatus est. & ex consequenti est i gra: qn peruenit ad
vsu3 rõis. & nõ determinat se i deu. peccat mortalr.
ex negligetia: quato magis ille q cognoscit se esse in
pctõ mortali. vñ hoc e tps i quo tenef ex dei pcepto
affirmatiuo. quo dñs dicit. ɔuertimini ad me. & ego
conuertar ad vos. Zacha. p. de quo. aũt. pctm. 3. §. 6.
Sexta ɔclusio. Quilibet tenef i die festo referre se &
oia sua in deu actualr ad minus semel q ɔclusio sic
psuadef. Na. s. Tho. 2°. sniarum. di. 40. arti. vlti ad. 6m.
sic ait: Si qraf qn oporteat actu referri i fine vltimu
hoc nihil aliud est q3 querere qn o3 hitu charitatis
exire i actu: qr qñcuq3 hitus charitatis i actuz exit. fit
ordinatio toti⁹ hois i fine vltimu. & p ɔns oiu3 corum
q i ip3 ordinatur: vt bona sibi: ibide et dicit q q3uis
nõ reqraf. semp actualr referre. nõ tame oio sufficit
hitualr. sed o3 aliq actualr referre: & 22e. q. 85. arti. p.
dicit. q est de iure nature. q aliq offeramus aliqd sa
crificiu deo. & i. 2°. arti. dicit q pm sacrificiu & pricipa/
le e. q aia se offerat deo recognoscedo ipm. ta q3 p
pm & vltimu fine: qd nõ pot ee nisi & alia ordinet in
ipm: de rõe. n. vltimi finis est vt oia ad ipm ordinen
tur. Ex his ergo concluditur q preceptu est de hoc.
vt aliquado actualiter referat i deum omnia qui est
actus religionis. dicit autem idem. s. Tho. 22e. q. 122.
arti. 4°. q dies septima madatur sanctificanda. i. de/
putanda ad vacandum deo: & ibidem ad primum
ait: preceptum de sanctificatione sabbati litteraliter
intellectum. est partim morale. partim cerimoniale.
morale quidem quantum ad hoc q homo depu/
tet aliquod tempus vite sue ad vacandum diuinis:

instat.n.homini naturalis inclinatio ad hoc. q aulz rei necessarie deputetur aliqd tēpus: sicut corporali refectioni sōnus:ꝛ alia hmōi. vñ etiā spirituali refectioni. qua mens hoīs i deo reficit. fm dictamen naturalis rōis. aliqd tps deputet hō: ꝛ sic habet aliqd tps deputatū.i.ad vacādum diuinis cadit sub precepto morali. sz ingr̃ in hoc pcepto sit hoc determinatū est ex determinatiōe eccl'ie hec .s.Tho. Ex his igit sic pōt argui est pceptū vt deo aliā afferam' sacrificiū mentis actualr.i.vt recoggnoscamus deū.ꝛ laudemus. vt pm̃ priñ ꝛ vltimū finez qd est exire in actū charitatis. vel est actus dispositiuus ad charitatē. sz hoc tps est ab eccl'ia determinatū in die festo pcipuo. igit qlz tenet i die festo aliā exire i actū charitatis. ex quo sequitur q exñs in pctō mortali. ꝛ non disponēs se aliā in die festo. saltē in gñre. peccat mortaliter. Secundo exñs in grā tenetur in die festo aliā actualr se ꝛ sua ordinare i deū vñ leui.23. Sabbatū regetōis est. affligetisqz aias vr̃as. Et itez aia q nō fuerit afflicta die hac pibit: hanc pclusionē sequitur Angelica. v. ferie. §.41.7. pclusio. Modo' charitatis sz q ē finis aliaz virtutū nō cadit sub pcepto. hoc ē dictu q in hoc pcepto. honora patrē nō includit q honoret pater ex charitate sz solū q honoret pater. vñ qui honorat patrē lz nō habeat charitatem: nō efficit trāsgressor huius precepti : ꝛ si aliquando fit transgressor charitatis.

21 ¶ Utrz modus charitatis sit in precepto. R. q non. vt dictū est in pclusiōe. 7. imediate precedēti :ꝛ hoc coiter tenent doc. Sciedū est tñ q modus charitatis. sic ꝛ aliaz virtutū tripl'r pōt intelligi. p. de modo q sequitur ipz habitū. vt puta opari delectabil'r. firmiter ꝛ determinate. ꝛ sic modus virtutis nō cadit sub aliquo pcepto. qz nullus pōt opari eo mō quo opatur virtuosus. nisi habeat hītū virtutis. sz phm. 2. ꝛ.5. ethy. qcūqz āt trāsgredit pceptū legis. meret penaz. sequeret. ergo q ille q nō hꝫ hitūz virtutis qcqd faceret meret penā: hoc āt est pͦ intētionē legis. q intēdit hoīez assuefaciēdo ad bona opa. iducere ad virtutē Secdūs modus est sequēs actū ipius virtutis. s. vt opet sciēs volēs ꝛ intendens. ꝛ sic eodē pcepto quo pcipit virtus. pcipit scia. ꝛ volūtas. siue intētio virtutis. vt puta qñ pcipit vt honoret parentes. pcipit etiā vt sciat. qñ. ꝛ quō. debeat honorare:ꝛ q tūc velit. ꝛ intēdat. honorare: si. n. ignoraret nesciret qñ satisfaciat. ꝛ silr habēs volūtatē pͦriā. qñ tenet adiplere peccat. silr q intēdit pͦriū alicu' pcepti peccaret. Tertio vna queqz virtus hꝫ suas regulas puta. iustitia q ñ accipiat alienū. ꝛ reddat vnicuiqz qd ē. ꝛ sic etiā charitas habet suas regulas de qbus dantur pcepta vt dictū est in. §. precedenti. vñ pz quomō modus virtutis cadat sub prepto vel non .

22 ¶ Querit vtrz hō teneat vitā corporalē exponere p xpo vel p fide eius. R. sz.s.bona. 3. d.28. ar. p. q. p. q aut ad ē necessitas defendēdi iustitiā. vel amittendi vitā. ꝛ sic qlz tenet magis mori dilecto deo. qz eo offenso viuere :ꝛ hoc itellige qñ dat optio. vel q iustitia deserat. vel q vita pdat :ꝛ qñ qs videt q p mortē suā pōt fidē saluari. vel iustitia:ꝛ psecutio ñ est psonal' sz vnis. tūc tenet de pcepto sustinere mortē. Uñ platus tenet se exponere morti qñ videt q ex fuga sua seqt dispēdiū i fide. vel iniustitia i eccl'ia:ꝛ silr qlz sic sciat Tho. cātmen. aut ad ē solū oportunitas māifestādi diuinā gloriā :ꝛ edificādi eccl'iaz. ꝛ isto mō est sup erogatiōis:nō necessitatꝫ ad quā pfectionē. nō oēs tenetur. Si āt hō daret se morti p xpo. eo q vitā suā habet exosam. mortal'r peccaret. hec ponit Angelica in. v. charitas. §.5. ꝛ rosella. c. v. §. x. vide ad hec. v. fides. §.7.ꝛ.8.ꝛ.v. epo. §.4. ꝛ.5. vbi habes vtrum platus teneat exponere vitaz corporalem pro salute proximi .

¶ Quarto principal'r qrit de actu charitatis. ꝛ p vtrz charitas diligat deū pter aliud. s. pter premiū. R. q pter. iportat hitudinē alicuius cause:est autez quadruplex genus cause. s. finalis. formalis. efficiēs. ꝛ mālis. ad quā reducit ēt mālis dispō. q non est cā simpl'r. sz fm qd:ꝛ fz hec qttuor gña cāz: dr aliqd pter alterū diligendū. fm qdē gen. cause finalis. sic diligimus medicinā. pter sanitatē: ꝛ sic deus nō diligit pter aliud. qz ipe est finis oiuz:ꝛ non est proter aliud: fm 2o cāz formalē: sic diligimus hoiez pter virtutē:ꝛ sic ēt nō diligit pter altez: qz nō est sub in alicuius forme. Secūdū genus cause efficiētis. sicut diligimus filiū pter patrē:ꝛ sic ēt non pōt diligi. qz nō hꝫ cāz efficiētē. sz āt dispositionē q reducitur ad genus cause māl'. dicimur aliqd diligere pter id qd nos disponit ad eius dilectionē: puta diligo amicuz pter bona q suscepi ab eo. qūis postqz iā amare incepimus nō pter illa beneficia amemus amicū: sed pter seipz. vel eius virtutē ꝛ isto mō pōt de' amari pter aliud qz. s. ex aliqb' alijs ab eo disponimur ad hoc q in dei dilectionē proficiamus: puta p bñficia ab eo suscepta. vel p pmia spata. vel p penas q̃s per ipm vitare itēdimus. hec. s. Tho. 2a 2e. q.27. ar. 3. ꝛ.3. sniaz di.29. q. p. ar. 4. sic ait. pz g q hñs charitatē nō pōt habere oculū ad mercedē. vt ponat aliqd qdcūqz finē amati. s. dei. hoc. n. eēt pͦ rōez charitatis. de cuius rōe est amicitia. q amat amicū pter se:nec itez vt ponat aliqd tēporale finē ipi' amoz. qz hoc est pͦ rōez charitatis vt ē virtus. qz tēporalia sunt inferiora ad virtutē. pōt tñ habere oculū ad mercedē: vt ponat beatitudinē creatā finē amoz. nō aūt finē amati: hoc. n. neqz est pͦ rōez amicitie:neqz pͦ rōem virtutis. cū beatitudo virtutū sit finis. ꝛ sic pmiū nō pōt poni finis eius qd amat. ꝛ cui seruit :sz pōt poni finis ipius seruitij vel amoz. ita q diligit amorē ꝛ beatitudinē pter se: se āt diligit pter deū ꝛ sic tādē deus est vltimus finis amoz. virtutis. beatitudinis. ꝛ oiuz bonoz. q sibi vel alijs amicis diligit.

¶ Querit vtrz deus possit total'r amari vel i via vel 24

in patria.ht.fm.s.Tho.2e.q.28.ar.5.q cu dilectio itelligat qsi mediu iter amate.et amatu.cu qrit an de' possit totalr diligi.tripl'r pot itelligi.vno mo vt modus totalitatis referat ad re dilecta.et sic deus e totalr diligedus qd nihil aliud significat.nisi q to/ tu qd ad deu ptinet e diligedu. Alio mo pot referri totalitas ad diligente:et sic etiaz deus totalr diligi debet.qd nihil aliud significat nisi q deus debet di ligi ab hoie:toto posse:et gcqd ht ad dei amore or/ dinare.fz illud.deu'te.6.dilige.dnm deu tuu ex toto corde tuo.3o mo pot itelligi fm copatione diligetis. ad re dilecta.vt.s.modus diligetis adequet modu3 rei dilecte:et ho n pot ee:cu.n.vnuqdqz i tm diligibile sit:iq' e bonu:de' cu' bonitas e ifinita est ifinite di ligibilis:nulla at creatura pot deu ifinite diligere:q: oia virt' creature e limitata vide.v.religio.§.4.

25 ¶ Utr teneamur diligere deuz ex charitate. ex toto corde.tota aia.et tota mete:sic dr Mat.22. ht. cum deus sit diligedus sic vltimus finis.ad que oia sunt referreda.ideo totalitas qda fuit designada circa p ceptu de dilectioe dei. Notadu tn q hoc pceptu di/ uersimode inuenit traditu i diuersis locis.Na deute. 6.ponutur tria.s.ex toto corde.et ex tota aia.et ex to ta fortitudine.Mat.22.ponuntur duo hor.s.ex toto corde.et ex tota aia.et dimittit ex tota fortitudine.fz addit i tota mete. sed Mar.12.ponunt quattuor.s. ex toto corde.et ex tota aia.et ex tota mete.et ex tota virtute.q est ide fortitudini:Et Luc.x.qtuor tagut. na loco fortitudinis.seu virtut. ponit ex oib' virib' tuis.et ideo hor qtuor e ro assignada.Naz alicubi vnu hor omittit.hoc est q: vnu itelligit ex alijs.Est g' cosideradu q dilec' est act' volutatis q hic signi ficat p cor. Na sic cor corporale est pn' oiuz corpo/ raliu motuu:ita et volutas et max' q' ad itetionez finis vltimi.q est obiectu charitatis. est pn' oiuz spi ritualiu motuu:tria at sunt pn' actuuz q mouent a volutate.s.itellectus.q significat p mete.vis appeti/ tiua iferior.q significat p aiaz:et vis executiua exte/ rior.q significat p fortitudine:seu virtute. seu vires. pcipit g' nobis vt tota nra itetio ferat i deu. qd est ex toto corde:et q itellectus nr subdat deo: qd est ex tota mete:et q appetitus nr regulet fz deu. qd e ex tota aia.et q exterior actus nr.obediat deo.qd e ex tota fortitudine.vel virtute.vel viribus.deu diliget. Chri.tn sup Mat.accipit e.cor et aiaz:q dein sit. Aug.vo i p.de doc.xpiana refert.cor ad cogitatio/ nes.et aiaz ad vita.mete ad itellectu.Quida aut di cut ex toto corde.i.itellectu. aia.i.volutate. mente.i. memoria.vel fm Greg.nicenu.p cor significat aia3 vegetabile.per aiaz sensitiua.per mete3 intellectiua. q: hoc q nutrimur.sentimus.et itelligimus. debem' ad deu referre.et hoc pceptu fz.s.Tho.vbi.s.ar.6. post bm.Aug.in li.de perfectione iustitie.iplebitur perfecte in patria.in via aut impletur.sed impfecte. et tn in via tanto magis viuus alio implet.qto ma gis accedit p qda similitudine ad patrie pfectioez.

¶ Queritur de 2e pcepto qd ponit Mat.22. dilige 26 proximu tuu sicut teipm.ht. q couenieter ponitur. tangit.n.in eo et diligendi ro.et dilectionis modus. ro tangit in eo q proximus noiatur. proter hoc.n. ex charitate diligere debemus alios. q: sunt nobis proximi:et fm naturale dei ymagine:et fm capaci/ tate glorie: nec refert vtr dicat prim'.vel frater vt habetur.1.Jo.4.vel amicus.vt habet Leui.16.q: p oia.hec eade affinitas designat.Modus aut dilec tionis tangit cu dr sicut teipm.qd no est itelligedu3 quo ad hoc q aliquis primu equaliter sibi diligat: fz sicut sibi:Et hoc tripl'r. p quide ex parte finis vt.s. aliquis diligat proximu proter deu.sicut seipm.pro ter deu dz diligere:vt sic.sit dilectio sancta. Secudo ex pte regule dilectionis: vt.s.aliquis no codescedat proximo in aliquo malo.fz solu in bonis:sicut et sibe volutati satisfacere debet ho.solu in bonis. vt sic di/ lectio proximi sit iusta.Tertio ex parte ronis dilectio nis.vt.s.no diligat aliquis primu. pter pprias vti litate.vel dilectione.fz ea roe q velit primo bonu3: sic vult bonuz sibi ipi vt sic dilectio primi sit vera. Na qn aliqs diligit primu pter sua vtilitate.vel di lectione.no vere diligit primu.sed seipm. pot addi ex pte boni desiderati:q desideret proximo beatitu/ dinem: sicut sibiipsi desiderat.

¶ Utr opa facta extra charitate aliqd valeant.ht. 27 q no:quo ad pmiu vite eterne. vel quo ad diminu tione pene directe debite peccati:valet tn ad multa alia vt.j.vn.Tho.3e.parte.q.89.ar.vlt' ad .3m.sic ait.de' recordat bonor q quis facit i statu peccati. no vt remuneret ea i vita eterna:qd debet solis ope ribus viuis.i.ex charitate factis. fz remunerat ea te porali remuneratione: sic Greg.dicit in omelia.de diuite epulone.et lazaro.q nisi diues ille aliqd bonuz egisset. et in pnti seculo remunerationem accepisset: neqqz ei Abraha diceret. recepisti bona i vita tua. vel etia pot ferri ad hoc q patiet tolerabilius iudi/ ciu.vn Aug.in libro de pnia de scismatico quodam ait.Jllud qd ait aplus si tradidero corpus meum vt ardeat.charitate aut no habuero nihil mihi pdest: intelligatur ad regnum celor obtinendum: non ad extremu iudicij suppliciu tollerabilius subeudu3. Et Ray.dicit. Quauis no valeant directe ad vita eter na.tamen valent ad alia quinqz.primu ad tollera/ bilius iudiciu sustinendu.de pen.d.3.si quis aute. q: interim du3 facit illud bonu.cauet a malo.quor occasione si faceret amplius puniret.2o.ad teporale prosperitate.de pen.di.3e.cauendu.3o.ad hoc vt ge ratius illustret. ad pniaz: de pen.di.5.falsas.4o.ad assuefactione bonor oper de ce.di.4.no regenera batur.5e.q: diabolus no ht i eo tata potestate.qua/ tam haberet si bona opera non faceret sic Greg. re fert i dialogo.de iudeo qui signatus erat signo cru/ cis.q demones non potuerunt ei nocere.

28 ¶ Utrū opera facta ī charitate mortificari possint. R. ſm .s. Tho. 3ª. q. 89. arº. 4. ꝙ sic: vbi ait. res viua ꝑ mortē perdit opationē suā vite. vñ per quandā si/militudinē dñr res mortificari. qñ īpediunł a ꝓprio suo effectu. vel opatiōe: effectus āt operū virtuosoꝝ. q̄ i charitate fiunt: est ꝑducere ad vitā eternā. q̄ qdē īpeditur per pctm̄ mortale sequens: qḋ grāꝫ tollit: ꝛ ſm hoc. opera i charitate facta dicūtur mortificari. per sequens peccatum mortale.

29 ¶ Utrū bona mortificata per pctm̄ mortale reuiui/scant per penitentiā. R. 65. s. Tho. 3ª. vbi. s. arº. 5. ꝙ qdam dixerūt ꝙ nō: ꝯsiderātes ꝙ opa illa nō rema/nent: vt iterū viuificari possint. s; hoc īpedire nō pōt. qr viuificētur. nō. n. hñt vim perducendi ī vitā eter/nā qḋ pertinet ad eoꝝ vitā. solū ſm ꝙ actu existūt. sed etiā post q̄ꝫ actu esse desinūt: ſm ꝙ remanent in acceptatione diuina: sic ergo remanent q̄sm̄ est de se: etiā post q̄ꝫ per pctm̄ mortificātur: qꝛ semp deus illa opera pro vt facta fuerūt acceptabit: ꝛ sancti de eis gaudebunt. ſm illud apoc. 3. tene qḋ habes ne alius accipiat coronā tuā. s; ꝙ isti q ea fecit nō sint effica/cia ad ducendū ī vitā eternā. puenit ex īpedimento peccati supuenientis. per qḋ ipe redditur īdignus vita eterna. hoc āt īpedimentū tollitur per penitentiā. inq̄sm̄ per eā remittunł peccata. vnde restat ꝙ opera mor/tificata: per penitentiā recuperāt efficaciā perducendi eū. q fecit ea. ī vitā eternā: qḋ est ea reuiuiscere: ꝛ ita pꝫ ꝙ opera mortificata per penitentiaꝫ reuiuiscūt.

30 ¶ Utrū opera mortua. i. facta in peccato mortali. q̄ tñ sunt de se bona. reuiuiscant per penitentiā. R. ſm .s. Tho. vbi. s. arº vltimo. ꝙ nō: qꝛ opera dñr mor/tua priuatiue: eo ꝙ sunt facta ab eo q ñ habet vitā grē. vel charitatis. sicut sonus cythare: dr̄ sonus mor/tuus: eo ꝙ est a cythara: q̄ nō habet vitā: nō igitur dr̄ viua. nisi procedant ab eo q habet vitā: s; talia opa nō possunt iterū a principio procedere qꝛ iā trā/sierunt: nec eadē numero resumi possunt. vnde īpossi/bile est ꝙ opera mortua. iterū fiant viua. per penitē/tiā. qḋ est reuiuiscere. prop. Ray. dicens. ꝙ opera vi/ua q̄ facta fuerūt in charitate mortificātur. p sequēs mortale peccatū: ꝛ si vera sequał penitentia reuiui/scunt: illa vero q̄ nūq̄ꝫ viua fuerūt: puta q̄ ī mortali facta sunt. viuere nō possunt: qꝛ mortua nata fuerūt. vnde. v. illa reuiuiscant q̄ mortificata fuerūt. viuere nō possunt que mortua nata fuerunt. Sed remanet dubium qꝛ vel reuiuiscūt bona mortificata ſm pre/miū essentiale vel solū ſm accidētale. nō videtur pri/mū. qꝛ. s. Tho. videtur dicere contrariū ī responsiō/ne ad tertiuꝫ arº. vbi dicit in fine ꝙ pertinet ad pre/miū accidentale: similiter ibidem dicit: ꝙ aliquādo resurgit cū minori gratia: qḋ nō posset esse si reuiui/scat quantū ad premiū essentiale. hoc ideꝫ ꝙ potest resurgere cū minori dicit primo sententiaꝝ vt dictū fuit. s. §. 5. Si āt dicatur ꝙ reuiuiscūt solū qñtū ad premiū accidentale. s. ꝙ gaudebunt de illis quo/dam gaudio accidentali. tunc videtur ꝙ bona opa facta ī peccato mortali reuiuiscant: qꝛ omnes beati gaudebūt de bonis operibus: ꝛ sic habebūt gaudiū accidentale. R. ꝙ solo satis patet ex precedenti. §. ꝛ presenti: vbi declaratū ē. quare nō possunt dici viui/ficari. ꝛc. Ad arm̄ aūt qḋ est satis difficile. R. ꝙ in bo/nis factis ī gratia sunt quatuor. primū ꝙ sunt ī acce/ptatione diuina vt velit pro eis dare vitā eternā. Secū/dū est ꝙ disponit subiectū vt recipiat talē. vel talem gradū charitatis. tertiuꝫ ꝙ oēs existentes in gratia participant illis bonis iuxta illud particepē me fac deus ꝛc. ꝛ de hoc gaudebūt oēs sancti ꝛ est pmium accidentale. quartū ꝙ omnes sancti gaudebunt de oibus bonis q̄ fuerunt etiā quādo fuerūt in peccato ꝛ hoc erit gaudiū magis accidētale. Si loquamur igitur quātū ad. 1m. nō reuiuiscunt aliqua bona sicut bene probat argumētū. Si loquamur quātū ad 4m. oia bona possunt dici aliquo mō redire sed nō pro/prie reuiuisci quantum vero ad primum. ꝛ tertium sic bona mortificata reuiuiscūt vt dictum est ꝛ mor/tua non reuiuiscunt.

¶ Queritur vtrū alqs possit scire se habere charitatē. 31
R. ſm .s. Tho. 12e. q. 112. arº. 5. ꝙ tripliciter aliqd co/gnosci potest. vnō modo per reuelationem ꝛ sic pōt aliqs scire se habere charitatem: reuelat. n. deus hoc aliquādo aliqbus. ex speciali priuilegio: vt securitatē gaudiū. etiam ī hac vita ī eis īcipiat: ꝛ cōfidētius. ꝛ fortius. magnifica opera prosequantur: ꝛ mala pre/sentis vite substineant: sicut paulo dictū est. 2. cor. 12. Sufficit tibi gratia mea: non tamē bonū est vt oib9 reueletur qꝛ nō oibus esset bonū. Alio modo homo co/gnoscit aliqd per seipm ꝛ hoc certitudinaliter ꝛ sic nullus pōt scire certitudinaliter se habere charitatē: certitudo. n. nō potest haberi de aliquo nisi possit di/iudicari per propriū principiū: sic. n. certitudo habe/tur de ꝯclusionibus demōstratiuis per idemōstrabi/lia vniuersalia principia: Nullus aūt potest scire se habere scientiam alicuius conclusionis si principiuꝫ ignoret. principiū aūt charitatis ꝛ obiectuꝫ eius est ipe deus q propter sui excedentiaꝫ est nobis ignotus ſm illud Job. 36. Ecce deus magnus vincens sciam nostrā: ꝛ ideo eius presentia. vel absentia. in nobis p certitudinē cognosci nō pōt. Job. 9. si venerit ad me nō videbo eū. si aūt abierit nō itelligā. ꝛ ideo homo nō potest per certitudinē diiudicare vtrū ipe habeat charitatē ſm illud. 1. cor. 4. sed nec meipm iudico q aūt iudicat me. dñs est. 3º. cognoscił cōiecturaliter. p aliq̄ signū. hoc mō pōt cognoscere aliqs se habere charitatē inq̄sm̄. s. cognoscit se delectari ī deo. ꝛ ꝯtēnere res mūdanas ꝛ inq̄sm̄ homo nō est sibi cōscius alicu/ius peccati mortalis s; quē modū pōt itelligi quod habetur apoc. 2. vincenti dabo nomen absconditū. qḋ nemo nouit. nisi q accipit: qꝛ per quādaꝫ dulcedinē: ista tñ cognitio īpfecta est. vnde apłs. 1. cor. 4. Nihil mihi cōscius sum s; nō ī hoc iustificatus sum: qꝛ vt di/

eit. Ps. delicta. qs itelligit: & eccl. 9. nemo scit vtrum sit vt dignus odio vel amore. hec. s. Tho. Quidā tñ dixit ꝙ hoc ē verū loquēdo de charitate finali. pro oi tpe: & absolute. sȝ accipiendo ꝓ charitate aliq̄ mō: nūc hō pōt scire certitudinaliter per fidē se charitatē habere: puta cuȝ adultus bene dispositus baptizaꝛ. vl' qs suscipit sacm̄ penitētie sine obice peccati mortalis in voluntate inherentis: Sed melius est dicendū sm̄. s. Tho. ꝙ homo non potest scire vtruȝ fecerit debitam dispositionem. vel non. hec & omnia precedētia i isto. c. de charitate ponit. s. Tho. ma. n. a. q. dimisi quotationes causa breuitatis.

c Astra quomodo quis possit facere de nouo. s. bellum. §. 24.

c Astratus vtrum possit ordinari vide. s. corpore viciatis.

c Astitas vide. s. luxuria. & s. q. 151. per totā & infra. s. incontinentia.

c Asus q sint papales. s. dispēsatio. §. 13. & qui sint episcopales ibideȝ. §. 14. & a qbus possint absoluere parochiales vel mendicantes seu alij inferiores episcopis. ibidem. §. 15.

1 ¶ Casus fortuitus quid sit. dic. sȝ Pa. in. c. vnico. de como. in glo. ꝙ est in opinate rei euētus: cui preuideri non potest. vbi ergo diligētissimus preuidisset. nō est casus fortuitus. vt in. c. Joānes de boni. pone exēplum. domus minabaꝛ ruinam demum corruit. & interfecit equū tibi comodatum: certe nō potest dici casus fortuitus: qꝛ diligentissimus reparasset domū: vel ibi nō habitasset. si autem domus nō minabaꝛ. sed impetu tempestatis valide. vel terremotus: non est tibi imputādum: & est casus fortuitus.

2 ¶ Utrum furtum computetur inter casus fortuitos: glo. iuris ciuilis. reperiūtur contrarie: sed coiter tenetur ꝙ aut per violentiaȝ fuit tibi res subtracta: & tūc est casus fortuitus. intellige i bono sensu: quando nō fuisti i aliqua culpa: puta qꝛ non transibas per loca periculosa. ar. l. nō est verisimile. ff. qd̄ me. cā. Si aūt committiꝛ furtum clādestine: & ab ea persona a qua etiam diligētissimus non pcauisset: puta ab vxore. vel filio. tunc est casus fortuitus: secus autē si ab ea persona qua diligentissimus pcauisset: puta a famulo. ar. l. q̄ fortuitis. C. de pig. ac.

3 ¶ Coiter casus fortuitus nō imputaꝛ. sed res perit dño. etiā i cōtractu q fit gra alterius tm̄. sed exceptuātur. 3. casus. § si culpa pcessit. vt puta comodaui tibi equū. vt ires ad certū locū: & tu iuisti ad aliū: & incidisti i latrones. iputatur tibi: nō dño: vt i. d. c. vnico. & i. l. si vt certo. ff. c. Secūdus casus vbi pactū itercessit vt comodatarius teneaꝛ d̄ casu: & ex hoc nō generaliter ꝙ valet pactū appositū cōtra accidentalia contractuū: & ꝙ pactū i hoc vīcit legē. vt i. l. i. §. si cōueniat. ff. deposi. & i regula cōtractus ex cōuentione. li. bro. 6. secus vbi pactū esset cōtra substātialia contractus. Tertius casus quādo pcessit mora vt puta nō restituisti comodatū tēpore debito: & perdidisti postea. p casuȝ fortuitū tibi iputabiꝛ. hec Pa. vbi. s.

¶ Sed qd si casu fortuito accidit ꝙ comodatarius nō potuit vti re comodata sine culpa sua infra tempus prefixum: vtrū postea possit vti inuito dño: & videtur ꝙ sic: qꝛ casus fortuitus non imputatur. vt. s. §. imediato: cōtrariū tenet Bar. in. l. comodato. §. sicut. ff. co. Nam dñs certat de dāno vitando: ne careat re sua tanto tempore: comodatarius de lucro captando: ideo debet sibi potius casus imputari. q̄ dño: ad hoc. l. si vno. §. item cū qs. ff. locati. Nec obstat iste tex. qꝛ loqtur de casu perimēte reȝ comodatam. Nam res regulariter perit dño. Sed cōtra hoc opponiꝛ de. c. significate. d̄ pig. vbi patet ꝙ debitor remisit mutuū per diligentē nūtium. & tamen casus fortuitus imputatur mittenti: vel debitori qui tenetur de alia pecunia satisfacere. dic̄. cōtrariū loqtur i mutuo nos vero i comodato. & nō eadem est rō decidēdi in vtroq̄. Nam pecunia remissa creditori nō efficitur eius ante traditionē. sed remanet in dominio debitoris. ideo casus imputaꝛ dño. perit. n. res debitori: & nō creditori. Nam debitor est obligatus i genere. & genus perire nō pōt. l. incendiū. C. si cer. pe. & in. l. rōe ad. l. fal. Res vero comodata remanet i dominio comodantis. ideo perit dño. & non comodatario vt in. d. c. vnico. & in. l. argentum. ff. co. de hoc vide infra. s. comodatum. §. 2. 4

c Athecismus sm̄ Pe. inuentus est: qꝛ in eo fit instructio: ad fidei susceptionem: fit etiam responsio: ad fidei professionem: & promissio: ad fidei obseruationem: & fit responsio: quando est adultus per seipm̄: in paruulo vero per patrinū qui dicat credo. i. operam dabo ꝙ iste credat: vnde dicatur cathecismus. vel quid sit. vel quomodo debeat precedere baptismum: vide. s. baptismus. 5. §. 13. Quomodo causat impedimentum ad minus impediens matrimonium cōtrahendum: vide. s. impedimentum. 5. §. de cognatione spirituali. prin. circa fi. Pa. in. c. dilectus. de cōsā. mo. in glo. in. s. cathecismus. sic ait: Cathecismus dicitur a cathetizo. zas: quod idem est. quod istruo. is. vt est. glo. per. c. per cathecismū. de cogna. spi. libro. 6. & iste cathecismus seruabatur in adultis baptizādis & deberet seruari hodie: si adulti infideles venirent ad fidem: Nam debent instrui per viginti dies in fide. ante baptismū: & iste actus istructiōis appellatur cathecismus: seu scrutiniuȝ. & dicitur scructinium a scructando. qꝛ scructantur vota istorū: & hodie fit infantibus: anteq̄ intrent ecclesiam. vnde iste primus actus vocatur. cathecismus. nec contrahitur cognatio spiritualis. per istum actum de quo bonus tex. in. d. c. per cathecismum. hec Pa. hoc vltimum intellige vt in dicto impedimento. 5.

Cathedra est duplex.s. Pontificalis. et Magi
c stralis: et quis aliquis liceat petere pro se cathedrá magistralé: nunq̃ tñ licet pro se petere pontificalem: sm. s. Tho. ql. 3. q. 4. ar. p. vbi ponit. triplicé dñaz: quaz prima est. q̄ ille q accipit cathedrá magistralé nó accipit aliquá eminétiá quá prius ñ haberet. sz solú oportunitaté coicádi sciaz. quá prius habebat: Nó .n. ille qui licétiat aliqué: dat ei sciétiá. sed auctoritaté docédi: Ille vero q accipit cathedrá epalé accipit eminétiá potestatis. quá prius nó habebat: 2a. dña est q̄ eminétia scie q̃ requirit ad cathedrá magistralé est pfectio hois. sm seipm: Eminétia vero potestatis cathedralis pontificalis est hois per cópationé ad aliú: 3a. dña est q̄ ad cathedrá pótificalé fit hó idoneus p charitaté excedenté. vñ dñs nunq̃ Petro suaz ouiú curá committeret q̃siuit ab eo: Simó Joánis diligis me plus his: vt dr Jo. vltimo ad cathedrá aút magistralé reddit hó idoneus ex sufficiétia scie: His ergo cósideratis manifestú est q̄ appetere aliqd qd pertinet ad perfectionez suipius est laudabile. vñ appetitus sapientie est laudabilis. vt dr sapiétie. 6. q̄ concupiscétia sapiétie perducit ad regnú perpetuú: appetitus át potestatis super alios est vitiosus: q: vt Greg. dicit: contra naz superbire: é hoiez velle dñari: vñ si ille qui dat licétiá ad cathedrá magistrale. posset eminentiá sapie dare. sicut ille q promouet ad cathedrá póntificalé. dat eminétiá ptátis: eét simplr exposcéda: cú tñ petere excelentiaz ptátis sit turpe. Cú ergo ille q accipit licétiá ad cathedraz magistralé accipiat solá oportunitaté coicandi qd habet: petere hmói licentiá qz tm est i se: nullá videtur turpitudiné cótinere q: coicare aliis sciaz quá quis habet: laudabile é et ad charitaté pertinés. sm illud sapiétie. 8. Quam sine fictione didici et sine inuidia coico: pót tñ turpitudiné cótinere róe psumptionis. qñ est qñ ille qui nó est idoneus ad docendú peteret docendi offm: Nó est tñ sile q: scia per quaz aliquis est idoneus ad docendú pót aliquis scire p certitudiné se habere: Charitaté aút per quam aliquis est idoneus ad officiú pastorale. nó pót aliquis per certitudiné scire se habere. vt dictuz est. &. charitas. §. si. et ideo semp est vitiosum pontificatú petere: Nó semp tñ vitiosuz est petere licentiam docendi. q̃uis honestius sit q̄ per aliú petat. Vñ Greg. recusantibus dignitates conferende sunt: petentibus aút denegáde: et Aug. locus superior sine quo populus regi nó pót: et si administret vt decet. icóuenienter tñ appetit. 8. q. i. q epatú: hoc idé dicit Pa. i. c. cú i cunctis. de elec. et glo. i de. 3. de Magi. vide. &. Magister. §. 2. Utrum liceat recusare sibi iniúctá. &. epe. §. p. et. 2.

i ¶ Utrz sit peccatú appetere plationé. R. sz. s. Tho. ql. p. q. 6. ar. p. post Aug. q̄ sic: cuius. ró. q: q appetit plationé. át é suphus. aut iniustus: iniustitia .n. est q̄ aliqs velit sibi prius ð honoř accipe. aut ð ptáte. aut de aliqo bonis. nisi maioribus dignius. vt dr. 5 eth. q̄ aút aliqs extimet se eé magis digniú. platióe oibus illis super quos plationé accipit. supbie. et psúptióis est. vñ pz q̄ quicúqz plationé appetit aut est iniustus aut superbus. et ideo nullus suo appetitu debet ad plationé puenire. sz solú dei iudicio sz illud apli ad. he. 5. nemo sibi assumit honoré sz q vocat a deo tanq̃ Aaró: pót tñ aliqs licite appetere se eé dignum platione. vel opa boni plati. p quibus debet honor. hec ille. Et. ql. 5. q. xi. ar. 2. i si sic cócludit: Quia ergo difficile est purgatuz se quéz posse agnoscere vt fuit Jeremias p calculú: platóis offm nun9 declinat. ñ tñ pertinaciter cú ad suscipiédú hc supna volútas agnoscat. vñ melior est iténtio platione fugiétis sm pprium desideriú: dúmó nó assit necessitas ex parte iponétis hoc onus: Et. 2a. q. 185. ar. p. et. 2. cócludit. q̄ tria sút i platura. pm. est finale. s. vtilitas proximoz: 2m. est altitudo gradus. 3m. est cóns. s. reuerétia. honor. et sufficiétia téporaliú: sz appetere róe hui9 tertij manifestú est q̄ é illicitú. et ptinet ad cupiditaté vel ábitióez: appetere ró róe secúdi é psumptuosum. appetere auté róe. primi. q̃uis sm se sit virtuosum. et laudabile. qz tñ é sibi ánexú. 2m. et. 3m. ideo psumptuosuz é simplr. appetere pcé. vt psit. nisi necessitatez imminéte ppter pceptú supioris. vñ ad auctoritatez apli. i. Thy. 3. q epatú desiderat. bonú opus desiderat. R. post Aug. et Greg. q̄ illo tépore dixit aplus quo ille q pbibus perat. primus ad martiriú torméta ducebatur: et sic nihil aliud erat qd i epatu appeti posset nisi bonuz opus. et sic cócludés dicit q̄ q̃uis sm se sit bonum appetere illa q̃ faciút digniú platú. tñ nó é bonú appetere cú ánexis: et si deliberate appetat. vel deliberate faciat aliqd ad húc finé. vt cósequatur videt peccm mortale: concor. pa. i. c. p vras. de iur. patr. vbi sm tex. dicit. q̄ é regula q̄ nullus debet se igerere ecclasticae platiói. nec appetere epatú. et q̃uis si ex feruore charitatis mouerer. vt psit hoc sz se eét laudabile. simplr tñ. i. cú aliis adiúctis nó est bonú. Deinde q̃rit idem Pa. vtz sit idé de bñficio simplici et dicit q̄ non: de quo vide beneficiú. 2. §. 22. dicit tñ ipse Pa. q̄ qñ aliquis est electus ab aliqs: q̄ pót cósentire. quasi vocatus et approbatus ab aliis fratribus. et ex cósequéti a deo. sicut Aaró. Et idem Pa. in. c. per inquisitioné ð elec. post tertium nó. dicit q̄ solicitans electores pro sua electione reddit se indigniú ad illam dignitaté. nam probatur ambitiosus. et potest dici symoniacus: qz precem pro indigno et c. de quo. i. q. i. sunt nónulli. et. ca. e. q. 6. in. c. sicut tuis. ar. in glo. et doc. i. c. iná. de eta. et quali. et glo. nó. i. c. si. ð pre. preben. lib. 6. q dicit non esse ambitiosum nec damnandum q̄ pauper clericus sibi impetret beneficium. c. cum sm de preben. intellige de simplici vide. &. elec. p. §. 28. vtrum electus in peccato mortali vel exercens actú alicuius ordinis peccet mortaliter. &. correctio. §. 4. &. suspésio. §. i.

Causa duplex. s. ppria. q est quadruplex sz p'bm c. s. metha, s. materialis. formalis. efficiens. et finalis: similitudinarie vo accipit ad similem cause materialis. i. id de quo. vel circa qd est pcessus. siue questio: et isto mo vtunt canoniste et iuriste: et sz cos de distinguit qz aliqn e ca pia. s. relictu pro honore dei. vel sanctor. vel p salute aie. siue relinquat ecclesiis. siue paupibus. siue locis publicis. qz piu est qd fit p cultu diuino: secus si fieret p honore mudi. vel p ppetua fama. qz no dr piu: verutm i dubio psumit qcquid relictu fuerit sup:adictis. fuisse relictu p deo et p aie salute: et sic legatu ad pias causas. Aliqn i/do dr ca ciuilis cuius finis est comodu ptis. seu ali/quor sine alterius punitione: i hac tractat de pecu nijs. et possessionu negotijs: et hmoi. 14. q. 2. sup prude tia. Alia est ca criminalis cuius finis est punitio pec cati. vel vindicta publica. vt in. e. at si derici: et i. e. cu no ab hoie. de iudi. et. d. e. sup prudetia. Alia est cau sa mixta: q pticipat de vtroqz: de procur. c. tua. Que sunt cause ecclesiastice. vo iudicare. §. 7. et se. et 13. vo lex §. 33. et. vo excoi. 5. casu. 28. §. si. Quo qda est ca me diata et quomodo aliquando excusatur. vo irregula ritas. p. §. 3. et multis alijs.

Cautio simplr dicta. regulariter intelligit nu da pmissio: vt. l. sancimus. C. de. vo. signi. fal/ lit i cautioe expssa a. l. ptoria. vt. ff. de pto. sti. l. ptorie. la. p. et sic intellige glo. i. e. pruna igr de psec. di. 4. Ite qn est psona suspecta vt. l. si fideiussor. §. fi. ff. q sa. co. qz tuc debet cauere cu fideiussoria: sz cum addit idonea: vel sufficies: intelligit de pignoraticia vel fideiussoria. e. cu costet. de pigno. Si vero dr ca mediocris: tunc venit obligatio oium bonorz: i. l. si ho. i fi. ff. vt. le. noie caue Si vo dicat cautio copetes intelligit arbitrio iudicis: sz aliquos sz sz alios fideius soria vl pignoratitia. vt i glo. l. si debitor. ff. d iudi.

Cecitas metis sz. s. Tho. 2a 2e. q. 15 ar. p. dr ad similitudine cecitatis corporalis: qz sicut ceci tas corporalis. est priuatio. eius qd est princi piu corporalis visionis. ita cecitas metis e priuatio metalis. siue intellectualis visiois. i. intellectiois: huius aut visionis triplex est prin: vnu qde est lume nalis ronis. s. intellect: et hoc cu ptineat ad spem aie rona/ lis nuqz pot remoueri ab aia: ipedit tn aliqn ppt ipedimetu aliar potetiar. quibus idiget ipse intellec/ tus i operatioe sua: sicut fit in amentibus: et furiosis. q no possunt intelligere: et hec cecitas no est de se pec/ catu. Aliud est prin intellectualis visiois. s. lume ha bituale. sicut sunt scie ta ifuse qz acqsite. et tale lume aliqn remouet ab aia. et vt priuata tali habitu dica tur ceca. sz talis cecitas de se. no dr petm. sz magis diceret pena peccati. 3. prin intellectualis visiois e aliqd prin intelligibile: q maxime sunt dona. s. s. i. in tellectus: qz. ad hoc q penetrat principia gratuita idest bene intelligit illa qbus dirigimur ad recte et sa/ ne agedu: Est vero donu sapie. inqz bn iudicat de eisde. p principia diuina. Et p donu scie bn iudicat p principia creata. Et p psiliu bene applicat illa ad bn opandu: et ista dona q sunt i o. hus habetib gra tia: et no i alijs sufficieter illuminat itellectu hois ad cognosceda oia necessaria ad salutem iuxta illud. i. Jo. 2. vnctio eius docebit vos de oibus. Et qguis no plene itelligat illa: itelligut tn illa esse crededa. vt sa ceda: et q ab eis nullo mo est deuiadu: sm. e. d. s. ibi. q. 9. ar. 4. et. 5. Quado igit aliqs auertit mete sua volutarie: vt no psideret ista. ne retrahat a ma lo: iuxta illud noluit itelligere. vt bn ageret. vel occu pat se volutarie. i delectationibus venereis. vel aba/ rijs. vel i alijs magis delectat: q magis diligit ex q/ bus ipedit. ab ispectioe talis principij. s. donoru intelle ctualiu: iuxta illud: psal. Sup cecidit ignis et non vi derut sole: tunc dr cecitas mentis: qz no actualiter cosi derat illa qbus dirigit ad bn agendu: et ista ppie dr cecitas metis et vtroqz mo est petm siue voluta/ rie se auertat: siue retrahat ab alijs delectatioibus. ¶ Utr fit petm mortale. Rn. sm. e. doc. q cecitas istis duob modis vitamus positis i. §. pcedeti e filia luxu rie. sz. Greg. 31. mora: sicut hebetudo metis q diffe/ rut sicut magis et min e filia gule. Et qguis cecitas metis et hebetudo sint i oi peto tn spalr sut vt dictu est. et opponunt dono itellectus. sapie. scie. siue psilij. et e petm mortale. quo ad p. qn sic no vult itelligere necessaria ad salute vt possit liberius male agere: si/ milr quo ad. 2. qn ita occupat i delectatioibus cor poralib q omittat necessaria occupatione qua deo tenet exibere sicut si diebus festiuis se ita occuparet i hmoi sensualib. q dimitteret missam et oia alia di uina. ar. 58. di. e. qui ca. et sz. s. Tho. 2a 2e. q. 8. ar. 4. ad. p. Nullus hns gram gratu faciete pot pati. he/ betudine vel cecitate mentis. circa ea q sunt de neces sitate salutis: qz sufficienter instruuntur a. s. s. iuxta illud vnctio do. et c.

Cedere bonis: debet q soluere no valet credito ribus suis. et valebit ei ad tria p ne incarcere tur. l. i. C. qui bo. ce. po. pa. i. e. odoardus de solu. de quo. vo. carcer §. 3. Secudo valet ne excoicet et si erat excoicatus dz absolui recepta idonea cau/ tione. de soluedo debito. si ad pinguiore fortuna ve/ nerit. d. e. odoardus. 3. q no codenet nisi inqz fa/ cere pot. habita roe ne egeat. nec. n. fraudandus est alimetis quotidianis. ff. de re. iudi. l. sunt q in id qd facere possunt et. ff. q bo. ce. pos. l. 10. q. et. l. q bonis et. l. Si debitores: Nec obstat. e. puenit: de fideius. qz ibi no cesserat bonis: limita tn. 3. qn no couenit ratioe delicti qz no haberet respectus ne egeret etia i deri/ co vt no. Pa. i. e. olim nobis. de resti. spo. Et sic ces/ sio bonor in iudicio vel extra iudiciu p nuntiu, vel epistola. ff. qui. bo. ce. pos. l. i. oi: et vt valeat op3 q co fiteat debitu. l. pe. ff. de ces. bo. pa. i. d. e. odoardus. et maxime potest cedere quado debitor ex pactu. vt qsi. vide. vo. verberatio: et. vo. restitutio. §. 4. circa mediu.

q.v.carcer.§.2.

Elare pctm̄ alicuiꝰ. ꝓpter pecuniā. vl' gr̄am aut ꝯsanguinitatē. symo^a ē: vt i.c.nemo.ꝺ symo.vbi glo.⁊ Inno.dicit ꝙ nō ē:q2 qlz tenet alterius pctm̄ ad penitentiā idicare .24.q.3. Tā sacerdotes. Secus āt i idicatōe furis. vl' hui fugitiui vt capiat .q2 licite merces acapit .ff.ꝺ offi.pfe.vrbis.l. solēt:⁊.ff.de con.ob.turpē cā3.l.4.§.fi. Nec ē ꝓpter symonia s3 Inno.vbi ex gr̄a qs nō idicat s3 ꝺ3 puniri ficut symoniacus.nō tn̄ i.l.4.§.si tibi.ff.ꝺ con.ob.tur.cām ꝙ ille q nō tenet ꝓ offi^m. vel actionē. vel iudicē:reuelare furē.licite accapit aliqd vt idicet:sed accipe vt nō idicet.turpiter accapit:q2 ꝯ publicā vtilitatē q̄ est:malefica puniri vt.ff.de fideiuss.l.si qs a reo.§.pe.⁊ sic p3 ꝙ rōe nulli nō tenet qs indicare:q2 tūc nō liceret accipe ꝓ idicādo:vt.ff.de con.ob.tur.ca.l.1.i fi.⁊.l.2^a.ꝑ.ff. Quod tn̄ l3 vt.ꝺ.§.si tibi:qꝺ limitatur de indicatione que fit prelato vt puniat: secus de illa alicui vt prouideat.q2 teneretur. De reuelatione furis ⁊furti ⁊ de excōicatiōe ꝓpter id vide .v.inqsitio.§.si.

Ensura ecclesiastica:cōprehendit:iterdictū:suspēsionē:⁊ excōicationē.c.q̄rēti de .vb.signi.quō differūt.v.iterdictū.ꝑ.prin.⁊.§.1.

Ensus est q̄dā pensio q̄ de prouētibus soluit .1.q.3.q̄situm:vel potest dici census quicquid soluitur in quantitate annuatim vel summa. ff.de censi.l.etatē.

1 ¶ Census nouos īponere ecclesijs.aut veteres augē ꝓhibet .oībus epis.⁊ plātis i.c.ꝓhibemus de censi. etiam si eripuerūt eas ꝺ manu laica:vt i ecclesijs:eo.ti.dicat tamen Pa.i.d.c.ꝓhibemus.ꝙ hoc veru3 est ad vtilitatē cor ꝓpriā vt in de.c.2^a.ꝺ re.eccle.nō alie. secus eēt ad vtilitatē alterius eccle.rōnabili cā subsistēte:⁊ a plato iurisdictionē ep̄alē habēte:⁊ i ecclesia pleno iure sibi subiecta:q2 tunc pōt.vt nō Inno.i ꝺ.c.ꝓhibemus ⁊ facit.c.preterea.eo.ti.

2 ¶ Quis pōt imponere censum.ꝶ.quicūq3 h3 ius in re tali.vt insti.de vsufru.§.fine testamēto: ⁊ cēsus ē argumentum ꝙ aliqn̄ habuit subiectionē:de censi. oīs aīa. Aliqn̄ prestitā libertatem.vel perceptā ꝓtectionē.vt i.c.recepimus. De priuil.de īponētibus ecclesijs de nouo .v.excōica^o.5.casu.18.

Ertum dicit .id.de quo proprio noie vel idubitata circūlocutiōe cōstat vt in glo.de ꝓuil. c.cum ⁊ plātare insti.de herere.li.§.nominati: vbi ꝺr ꝙ q vnum solū filiū h3 noiatim hereredat si dicat:titium filium meum heredo:siue filiū meum heredo.

Essatio a diuinis.Quō q̄dā ꝺr interdictum ꝓprie ⁊ quedā nō.⁊ quō quedā est generalis.quedā spālis.⁊ q̄ requirant ad istam cessationem .⁊ quis possit ponere vel remouere:⁊ de pena:⁊ quo modo aliquando frangendo incurrit irregularitas.⁊ multa alia vide.v.interdictū.ꝑ.§.5. ⁊.6.⁊ multis alijs.§.

Essio actionum an valeat.ꝶ. ſm. Pa.in.c. fi.de alie.iudi.mu.cā.fac. colligendo dicta doc.sic distinguendo:cum queritur an valeat cessio actionum.dic aut fuit facta in vltima voluntate. ⁊ tenet.vt nō in.l.nomen.ff.de le.iij.sic tamen ꝙ si actio erat in iudicio deducta per defunctum.nō debet agere legatarius sed heres:omnem talem vtilitate3 quam consequetur heres:debet legatario restituere ⁊ si nihil consequatur nihil restituet.q2 videtur testator ⁊ legando actionem legasse euentum illius iudicij:⁊ ob hoc ne fiat collusio per heredem.potest legatarius si vult assistere heredi in iudicio:vt i auc.nūc si heredi.C.de liti. Si vero actio nō erat deducta in iudicium poterit legatarius post cessionem agere:vt ibi. Sed cuius sumptibus.ꝶ.glo.i auc.nūc si heres ꝙ si erat litigiosa dum legabatur tunc sumptu heredis.l.cum seruus.ff.de leg.1. Si vero facta ē litigiosa viuo vel mortuo testatore tunc sumptu legatarij vt.ff.de le.1.l.seruus legatus:nisi heres fuerit in mora ar.de le.1.l.cum reo. Aut cessio fit inter viuos:⁊ distingue:quia aut fit potentiori ratione officij: seu dignitatis precipue:⁊ non valet:⁊ cedens ꝺbet perdere omne ius quod habebat:⁊ iste ē proprius casus.l.2.C.ne.li.po.⁊ hoc verum ſm spe.in titulo de cessi.acti.post.vim.quando fit potentiori malitiose causa opprimendi aduersarium.secus si fieret bona fide ar.l.qui stipendiosam. C. de procur. ⁊ placet. Pa. Si vero cessio fit potentiori non ratione officij. vel dignitatis.sed ratione nobilitatis. vel quia ditior.vel alio respectu:tunc si fuit facta cessio ratione iudicij mutādi:potest excludi cessionarius per exceptionem vt.l.pen.⁊ quod nō.ff.de alie.iu.mu.causa.fac.non perdit tamen actionem cedens:sed punitur ſm vnam opinionem:quia non potest amplius cedere istam actionem alteri:nec potest in ea constituere procuratorem:sed tenetur ipse prosequi vt videtur innuere.ꝺ.l.penul.glo.tamen in.ꝺ.l. pen. dicit ꝙ in isto casu videtur transtulisse magis rem q̄3 litem:⁊ sic cessionarius habebit se cuncatur:⁊ cedens expensas litis facit in damnum suū: secus si nō fuisset facta ratione iudicij mutandi:quia tenet vt3 ex nō.i glo.l.1.C.ne.lic.po. Aut cessio fit inter viuos: ⁊ que non fit potentiori est dubitata:⁊ dicatur dubitata eo ipso ꝙ est in litigium deducta:quia dubius ē euentus litis:⁊ sic non potest regulariter alteri cedi ⁊ cedens incidit in vitium litigiosi. Unde debet puniri vt habetur in.l.fi.C.de liti.⁊ per glo.in.c.ecclesia el.ꝑ.ne.li.pen.fallit in casibus ibi numeratis:nō hic ꝙ in casibus vbi potest fieri cessio. ꝙ prosecutio actionis fiet a cedente non a cessionario ſm Inno. in quadā glo.in.ꝺ.c.fi.alr̄ in ar.l.q̄3q̄3.ff.de adq̄ plu. ait. Aut actio nō est dubitata tūc regulariter potest cedi titulo donatiōis.venditiōis.vel alio titulo legitimo.vt ꝓbat .C.de he.vel ac.ven.l.noie vēditio:⁊

in.l.per diuersas.C.man.ꝓtendiẞ tñ simulatꝰ ꝫcꝰ: ex lex. Pᵒ ex modicitate pcij:ꝛ extimatẞ ista actio bꝫ dubiū.expēsas.labores.ꝛ huiusmodi.ſm Pa.ibidē Secūdo qñ in cessiōe nō exprimitẞ titulus:vt qñ dicē cedo actionē:ꝛc.nec dicitẞ pro qua cā vt ꝓbatẞ in.d. l.p diuersas:ꝛ tenēt cōiter doc.3ᵒ.qñ cessio fuit pro parte vēdita ꝛ pro parte donata.vt.d.l.p diuersas: rō quia ista cessio ē odiosa:secus in alijs q: valet:ꝛ isto casu admittitẞ cessionarius.vsqꝫ ad quātitatem quam exbursauit:in alia perditur actio vt.d.l.p diuersas.4ᵒ.qñ cessio pure venditẞ:tñ preciū nō solutū:nisi pro parte:ꝛ de reliqua cōfitet se recepisse. 5ᵒ.quādo dicit se donare propter benemerita que ñ sunt:fallit in casibus cōtētis in.d.l.p diuersas vbi ñ presumitur simulatio:vt puta si inter coheredes est facta cessio.vel cū est facta in solutuꝫ:vel ꝓ munimine rei sue:vt cū domus tua minatur ruinaꝫ domui mee:ego timēs eam omnino ius tue. Itē si fit iter legatarios:ꝛ fidei cōmissarios vel quādo heres cessit actionē legatario:similiter i societate.s.qñ socij sibi cedunt actionem.

i ❡Utrū clericus possit emere cessionē.Rñ.q nō.bꝫ Pa. in.d.c.si.q: vilius emere ꝛ carius vendere. non licet ei:posset tamē donari ecclesie.vel clerico bona fide: ꝛ tenet nec est illicitum ſm Pa.ibidem.

z ❡Queritẞ qñ dr̄ res litigiosa.Rñ.q est qñ de eius dominio causa mouetur.inter petitorem ꝛ possessorem iudiciaria cōuentione.vel precibus.principi. oblatis ꝛ iudici insinuatis.ac per eum futuro reo cognitis: ita dicitur in auē.litigiosa res.C.de liti. Sed Bar.i l.i.de liti.distinguit q aut agitur actione reali:ꝛ tūc si cōtenditur de dominio vel quasi:puta quia dicitẞ rem suam esse.vel de eius dominio. vel quasi sic res efficitẞ litigiosa p simplicē cōuētionē vt in.d.auē.litigiosa.si vero non cōtenditẞ de dominio ſꝫ alio iure simpliciter:puta hypothecaria ꝛ hmōi:sic non efficitur litigiosa:aut agitẞ actione psonali:ꝛ sic nunqꝫ res efficitẞ litigiosa:aut agitẞ actione mixta.ꝛ sic si ē vniuersalis efficitẞ litigiosa:p solā cōtrouersiā: si vero est particularis sic efficitur litigiosa.per litis contestationem:cōcor. Inno.in.c.cum.M. ferrarieñ.de cōsti. Ex hoc patet q quando res non est litigiosa potest alienari absqꝫ vitio litigiosi alias non sine pena litigiosi.

3 ❡Que est pena litigiosi.Rñ.vt nō in.l.fi.C.de liti.q qui scienter ex aliquo contractu rem litigiosam acceperit.restituere tenetur rem:ꝛ precio eius priuabitẞ:ꝛ fisco applicabitur.si vero ignorans rem litigiosam emerit.vel ex alio contractu acceperit.tunc cōtractꝰ non tenet:sed condemnatẞ vendens restituere preciū. ꝛ vltra tertiam partem:ꝛ si per donationem sit facta alienatio.extimabitur:ꝛ idem fiet de precio quo est extimata.vt dictum est de contractu donationis. vel alio contractu exceptis casibus donationis ante nuptias.vel trāsactionū aut diuisiōis rerū hereditariarū facte.vel per legati vel per fidei cōmissi causā: de quibus in.d.l.fi.ꝛ i.d.glo.d.c.ecclesia. el.ꝑ.ꝛ.z.q. i.q: res in litigio in qbus pōt fieri alienatio sine vitio litigiosi.Utrum res litigiosa possit alienari ab alijs.inter quos nulla lex est de ca.Rñ. Aug. in auē. de litigiosis.q sic.

c Imiteriū bꝫ eandē immunitatē quā ecclesia qᵒ ad oia capitalia que vide infra ꝟ.immunitas ꝛ hoc ꝑter qꝫ i duobꝰ casibꝰ.s.q nullus mortuus debet in eccl̄ia sepeliri vt infra immunitas eccle. ꝟ.3.ꝛ q laici i coro cē nō debēt bꝫ ray.ꝛ Hosti.q̄ ꝺ cōsuetudine nō seruantẞ. Cimiteriū cēsetur esse pollutū qñ ecclesia sibi cōiuncta.i.cōtigua est polluta:effusiōe seminis.vel sanguinis:ꝛ ante qꝫ sit recōciliatū nō debet in eo aliquis sepeliri.secus si cimiterium esset remotū ab eccl̄ia:sꝫ eꝯ polluto cimiterio nō est polluta eccl̄ia:ne minus dignū trahere videatẞ ad se magis:de cōse.ecd.si ecclia.li.ᵒ vi.ᵒ ꝛ nō est cimiteriū vnū sed plura qñ paries est in medio:licet sit ibi porta qua itur ex vno in aliud vnū vno violato nō opꝫ q alterum sit violatū vt i.d.c.si ecclia. De quo infra ꝟ.interdictū.ꝑ.ꝟ.8.circa mediū. Quō in cimiterio possit aliqs tpre interdicti.ꝟ.interdictū.4.ꝟ. 11. De cōsecratione cimiterij.ꝟ.cōsecratio.

c Ircūcisio fuit preparatoria ad baptismū ꝛ ꝑ figuratiua ipsius bꝫ q antiqs patribus oia i figurā futuri cōtingebant vt dr̄.1ᵉ.ad cor.10. sicut etiā fides eorū erat de futuro ꝛ habebat similitudinē cū baptismo qꝫᵃᵈ ad spiritualem effectū baptismi:nā sicut per circūcisionem auferebatẞ quedāꝫ carnalis pellicula ita per bapᵐ homo spoliatẞ a carnali cōuersatiōe:ꝛ erat sacrm̄ ꝛ preparatorium.ad bapᵐ minus tñ expresse figurās baptismū qꝫᵃᵈ ad exteriora:qꝫ trāsitus maris rubri:ꝛ colōna nubis:nā re.n.rubrū significat aqua baptismi:ꝛ colōna significat.s.s.ꝛ sic renascimur ex aq̄.ꝛ.s.s.p baptismuꝫ: ꝛ ꝗuis ista duo.s.aqua maris ꝛ colōna magis expresse significarēt baptismū:qꝫ circūcisio:q: tñ i circūcisiōe fiebat qdā professio fidei q̄ nō fiebat i significatiōe maris vel colūne:ideo circūcisio bꝫ rōnem sacri:ꝛ nō illa hec.s.Tho.3ᵃ.q.70.arᵒ.ꝑ.

i ❡Circūcisio fuit instituta a deo:cuius perfecta sūt opera.geñ.17.Et ꝑ in Abraham. Unde sciendū q dictum est q circūcisio erat preparatoria ad baptismum.inqꝫ erat quedam professio fidei christi. quam etiam nos in baptismo profitemur: inter antiquos etiam patres primus Abraham. promissionem accepit de christo nascituro:cum dictum est ei geñ.22ᵒ. in semine tuo benedicentur omnes gentes. Ipse etiam primus se a societate infidelium segregauit ſm mandatum domini dicentis sibi. egredere ꝺ terra tua:ꝛ ideo conuenienter circūcisio fuit instituta in Abraham.

2 ¶ Quare nō fuit instituta ante abrahā. R. fm. s. Tho. vbi. s. q imediate post pctm̄ primi parentis p̄ter doctrinā ipius ade. q plene instructus fuerat. de diuinis: adhuc fides ⁊ rō nālis in tm̄ vigebat in hoie q non oportebat determinari hoibus aliqua signa fidei. ⁊ salutis. s3 vnusqsq3 pro suo libitu fidē suam profitens signis protestabat ⁊ est pbabile. q parentes fideles p filijs paruulis natis: ⁊ maxime i piculo existētibus. aliquas pces deo funderēt. vel aliquam benedictionē eis exhiberēt. qd erat qdd. i signaculū fidei: sicut adulti p ipis pces. ⁊ sacrificia offerebāt. s3 circa tps Abrahae: diminuta erat fides. plurimis ad idolatriā declinātibus: obscurata erat etiā ratio nālis. p augumētum carnalis cōcupiscētie: vsq3 ad pctm̄ c̄ nām: ⁊ iō cōuenieēter tūc ⁊ nō ante fuit instituta circōcisio ad pfitendū fidē: ⁊ diminuēda3 carnalē cōcupiscētiā. Et nō debuit tūc dari lex vel imediate post. s3 iā populo cōgregato: Isti aūt pres qui fuerūt post circūcisionē ⁊ ante legē filias suas instruxerūt de rebus diuinis p modū paterne admonitionis. vn̄ ⁊ dn̄s dixit de Abrahā scio q pcepturus sit filijs suis ⁊ domui sue post se. vt custodiāt viā dn̄i ⁊ fuit data soli pplo iudeo₄: ⁊ solis masculis: q2 nō cōtinebat pfectionē salutis sicut baptismus. q pponit oibus: ⁊ figurabat ipa3 salutē. vt fiendā p xp̄m qui erat ex iudeo₄ populo nasciturus: ⁊ ideo illi soli ⁊c. ⁊ similiter q2 fuit data vt signum fidei Abrahe ⁊ peccatum originale principaliter trahit a patre ⁊ ideo data fuit solis masculis.

3 ¶ Quis sit ritus circūcisiōis. R. s3. s. Tho. vbi. s. q circūcisio ē quoddā signū fidei cōstitutū a deo cui sapiētie nō est numerus. determinare āt cōuenientia signa est sapientie opus. vn̄ dō q ritus traditus a deo fuit cōueniēs. s. q i octauo die cū gladio lapideo abscinderetur pelicula mēbri generatiōis: ⁊ cōuenienter fiebat i tali mēbro. p̄ qdē q2 signū erat fidei qua Abraha3 credidit xp̄m ex suo semine nasciturū. 2° q2 erat i remediū peccati originalis. per actū generationis traducit. 3°. q2 ordinabat ad diminutionem carnalis cōcupiscētie: q̄ pcipue i membris illis viget pter habūdantiā delectatiōis venereo₄: de cultello lapideo dicit. s. Tho. q nō erat de necessitate circūcisionis. q cēt lapideus vn̄ nō inuenit tale instrumētū pcepto diuino determinatū: nec etiā tali instrumēto iudei vtebātur ad circūcidendū: legūtur tm̄ aliqne circūcisiōes famose cultello lapideo facte: sicut legit Ex°. 4. q tulit sephora acutissimā petrā ⁊ circūcidit pputium filij sui. ⁊ēt dr̄ Josue. 5. fac tibi cultros lapideos ⁊ circūcide 2° filios Israel. p qd figurabat circūcisionē spiritualem fiendā: de q° dr̄. 1. co₄. 12. petra erat xp̄s. Octauus v° dies determinabat circūcisioni pter misteriū: q2 i octaua etate q̄ erat etas resurgentiū: q̄si in octauo die pficeret p essentiā spiritualis circūcisio. qn̄ auferret ab electis non solum culpa s3 etiā ois penalitas: tm̄ propter tenerritudinem infantis ante octauū diē: erat etia3 octauus dies de necessitate pcepti: ēt si fuisset sabatū s3 illud. Jo. 7. circūcisionē accipit homo i sabbato vt n̄ soluat lex moysi nō tm̄ erat de necessitate sacri: ita q si fuisset alio die q̄3 octauo teneret. s3 peccabant: ⁊ si mortu⁹ fuisset saluabat i fide parētū sicut etiam femine.

4 ¶ Utrū cōferret gra3. R. fm. s. Tho. q sic q̄tu3 ad oēs gre effectus: alr tm̄ q̄3 in bap°. Nā in bap° cōfert gra ex virtute ipius baptismi: quā hī iquātū ē instrumentū passionis xp̄i iā pfecte: circūcisio āt cōferebat gra3. iquātū erat signū passionis future. s. q2 hō qui accipiebat circūcisionē profitebat se suscipe talē fidē vel adultus pro se. vel alius pro alijs paruulis. vn̄ ⁊ apls dicit ad. Ro. 4. q Abrahā accepit signū circūcisionis signaculū iustitie fidei: q2. s. iustitia erat ex fide signata ex circūcisiōe signāte. q2 baptismus opabat instrumētaliter. i virtute pasionis xp̄i: nō āt circūcisio: iō bap̄s imprimit caratherē icorporātē hoie3 xp̄o. ⁊ copiosiorē gra3 cōfert q̄3 circūcisio: maior. n. est effect⁹ rei pñs q̄3 spei. Et q̄n̄is circūcisio daret gra3 ⁊ auferret pctm̄ originale ex parte psone: remanebat tm̄ impedimentū intrandi regnū celo₄ ex pte totius nature: qd fuit remotū p pasionē xp̄i. Et ideo bap̄s ante pasionē xp̄i nō introducebat i regnū celo₄. Un̄ si circūcisio haberet locū post pasionē. etiā introduceret in regnū celo₄. ⁊ q̄uis adulti p circūcisionē liberarētur ab oi pctō. nō tm̄ ab oi pena. sicut fit p bap̄m. de quo v° bap̄s. 8. p totū ⁊ nō q circūcisio nō cōtinebat iter sacra veteris legis. eo q nō cēt ex moyse s3 ex patribus hoc vltimū ponit. s. Tho. in. q. de vi. q. 28. ar° 2°. in fi.

5 Circūstātie actuū humano₄ dr̄ir ad silitudinē co₄ q̄ circūstāt aliqd qd ē in aliq° loco illa āt q̄ circūstāt aliqd i aliq° loco sunt extrinseca ab eētia illius locati ⁊ tm̄ attingūt ipa3 rē vel appropinquant ei fm locū: ⁊ iō q̄cūq3 cōdictiōes sunt extra suba3 actus humani: ⁊ tm̄ attingunt aliquo mō actū humanū: circūstātie dr̄ir. qd āt est extra suba3 rei ad rē ipa3 ptinens. accn̄s est eius. vn̄ circūstātie actuum humano₄. accidentia co₄ dicēda sunt: q̄ tm̄ aliquo mō cōueniūt ipi actui p se q2 alr nihil facerēt ad bonitatē. vel malitiā actus: ⁊ sic nō ptinerēt ad theologū vel moralē hec. s. Tho. 1a 2e. q. 7. ar°. p. ⁊. 2°.

6 ¶ Que sunt iste circūstantie. R. fm. s. Tho. vbi. s. q fm tuliū in sua rectorica. ⁊ fm philosophū. x. ethy. ⁊ cōiter fm doc. sunt iste q̄ cōtinētur i v°. s. Quis. qd vbi. qbus auxilijs. cur. quō. qn̄. Nā i actibus humanis cōsideramus qs. est. qui fecit. qbus auxilijs. fecit. vel instrumētis: ⁊ qn̄ fecit: ⁊ vbi fecit: cur fecit. ⁊ quō fecerit: ⁊ qn̄ fecerit: ⁊ circa qd fecerit. vel qd. Et pōt accipi rō h⁹ ānumerationis. Nā circūstātia dr̄ q̄si extra suba3 actus exn̄s. ita tm̄ q aliquo mō attingit ipm. Cōtingit āt hoc fieri tripliciter. vno mō iquātū attingit ipm actu3. alio mō inquantū attingit cām actus. 3°. iq̄tū attingit effectū. Ipm āt actū attingit

vel per modũ mẽſure.ſicut tẽpus ⁊ locus. ⁊ ſic ſunt qñ vel vbi. vel p modũ q̃litatꝫ act⁹.ſic modus agẽdi ⁊ ſic accipiť quõ fecerit.puta ſi pcuſſit fortiter vel leuiter. Ex parte ṽo effectus accipitur qđ fecerit. Ex parte aũt cauſe actus.q̃ꝫ ad cãꝫ finalẽ.accipiť propter qd. Ex parte cauſe mãlis ſiue obiecti accipitur circa qd. Ex parte cauſe agẽtis pͥncipalis. accipiť quis egerit. Ex parte ṽo cauſe agentis iſtrumẽtalis. accipiť quibus auxilijs.bñ.vel male.non ponũtur circũſtãtie q: pertinẽt generaliter ad oẽs circũſtãtias. ⁊ nõ q illa circũſtãtia q̃ pertinet ad ſubſtantiã. vel eſſentiã actus humani.nõ dť circũſtãtia.ſicẽ in furto q accipiat alienũ. Et ſm Greg.niſſenũ circũſtãtia ſinis.ſ. ꝑpter qd facit:eſt p⁹ ⁊ pͥncipalis. Secũdaria vero ẽ qd facit. Alie vero ſunt magis vel minus.ſm q magis ad has appropinquãt:q: actus ꝓprie humani ſunt ſm q ſunt volũtarij.q̃ volũtas reſpicit ſinẽ:ideo finis eſt pͥmus.infra.§.7.

2 ¶ Utrũ circũſtãtia poſſit facere de veniali mortale. R̷.ſm.ſ.Tho.12ᵉ.q.88.arᵒ.5.q nõ ſi maneat circũſtãtia.ſecus qñ trãſfert i aliã ſpẽꝫ:⁊ fit quodammodo dr̃a ſpecifica ipſius moralis actus:ſicẽ multiplicatio actus.vel ꝓtellaᵒ.nõ faciũt pctm̃ veniale ẽẽ mortale.niſi i multiplicatõe. vel protellatõe ſuperueniat aliqd.qđ variet ſpẽꝫ.puta iobediẽtia.vel cõtẽptus. vel aliqd hmõi:⁊ ideo circũſtãtia peccati mortalis adueniẽs peccato veniali i actu.cãt ſpẽꝫ actus.iq̃ꝫ mortalis ẽ.vñ iã nõ hꝫ rõeꝫ circũſtãtie peccati.q̃uis circũſtẽt ſubſtantiã actus. q̃uis.n.act⁹ habeat ſpẽꝫ ab obiecto ſm ſubſtãtiã tñ rõeꝫ malitie habet ſpẽm a defectu:⁊ iõ q: pctm̃ veniale non hꝫ ꝓprie priuationẽ boni.cũ nõ priuet ab vltimo fine iõ nõ dť proprie ⁊ pfecte pctm̃: circũſtãtia igiť peccati mortalis ſupueniẽs ſimplr̃ denoiabit illũ rõe peccati.⁊ ſic dabit ſibi ſpẽꝫ peccati ſimplr̃:⁊ non erit circũſtãtia: ⁊ q̃uis i virtutibus circũſtantia adueniens nõ poſſit conſtituere ſpẽm virtutis.i peccatis tamen põt.

3 ¶ Utrũ circũſtãtie aggrauẽt pctm̃ .R̷.ſꝫ.ſ.4.d.16. q.3.artᵒ.2ᵒ. q̃ſtiũcula p⁹ q ſic. Malitia.n.i actu peccati.ex hoc ẽ q deficit a debita ꝓportõe ad finẽ:ad quẽ reddiť ꝓportionatus per debitã cõmẽſuratõeꝫ circũſtantiaꝝ:⁊ ideo defectus debite circũſtãtie:malitiã i actu cãt.⁊ q: per vnã circũſtantiã deficienteꝫ vel appoſitã magis elõgať ſuus a debita ꝓportiõe ad finẽ.ideo circũſtantia facit actũ magis malum. vel minus:⁊ ſm hoc dť aggrauare pctm̃. vnde ſm Dyo.Malũ cõtingit ex pͥcularibus defectibus. ⁊ ſicut qñ cõcurrũt plures circũſtãtie bone.faciũt actũ moralẽ melioreꝫ:ita male faciunt actuꝫ peiorem.ṽ. peccatũ.6.§.18.⁊ ſe.

4 ¶ Utrũ diuerſe circũſtantie poſſint trahere i aliam ſpẽꝫ.vel i aliud genus peccati:ita q mutet ſpẽꝫ .R̷. vbi.ſ.q vbi diuerſuꝫ bonũ ad virtutẽ neceᷓ.priuať. ibi oꝫ eſſe diuerſa ſpẽs peccati.cũ priuatiões vt ſunt peccata vel negationes dr̃ant ſpẽ.ſꝫ dr̃aꝫ habituũ. ⁊ poſitionũ oppoſitaꝝ.vñ dicẽdũ q oĩs circũſtãtia põt ſpẽꝫ peccati mutare. q̃uis nõ ſemp mutet. vna aũt ſola circũſtantia peccati rectitudinẽ virtutꝫ auffert.vñ ſi alie circunſtãtie nullã aliã obliq̃tateꝫ pctõ tribuãt.niſi ex ſuppoſitõe pcedẽtis.nõ mutabũt ſpẽꝫ peccati.ſꝫ forte aggrauabunt q̃titatẽ peccati illius. qñqꝫ etiã neqꝫ q̃titatẽ peccati aggrauabũt: q: etiã ex ſuppoſitõe pcedẽtꝫ nullã i ordiationẽ addit.qñqꝫ etiã pctm̃ diminuit.ſi aliqua circunſtãtia rõeꝫ peccati ſubtrahat:ſicẽ accipe rẽ alienã hꝫ rõem peccati.ex circunſtãtia qdẽ iq̃ꝫ res aliena eſt:q ãt manu dextera vel ſiniſtra accipiat.vel de mane vel de ſero. nihil ad rõeꝫ peccati pertinet:⁊ ideo iſte circunſtantie nõ excuſant.neqꝫ grauant.nec ſpẽꝫ peccati mutant. q autẽ accipiãt multũ vel paꝝ:ex ſe deformitatem aliquã nõ iportat.niſi ex ſuppoſitione pͥmi:q: multũ de alieno recipe.eſt ab equalitate magis diſcedere.vñ talis circũſtãtia pctm̃ aggrauat. ſꝫ nõ mutat ſpẽꝫ:q autẽ rẽ alienã cõſecratã accipiat:aliã deformitatẽ iportat:q: q̃cũqꝫ irreuerẽtia circa res ſacras adhibita.ſpãleꝫ rõeꝫ peccati habet.⁊ iõ talis circũſtantia.dť ſpẽꝫ mutare.ſi autẽ coactus accipiat.talis circunſtantia peccatuꝫ excuſat ex parte: q: cauſa peccati.ſ.voluntarium minuitur:infra.§.8.

¶ Utrũ circunſtãtia aggrauet in iſinitũ.R̷.vbi.ſ.q circũſtãtia qñqꝫ aggrauat pctm̃.⁊ ſpẽꝫ mutat. qñqꝫ autẽ aggrauat ⁊ ſpẽꝫ nõ mutat. ⁊ qñ ſpẽꝫ nõ mutat nõ aggrauat i infinitũ.q: ſi adueniat peccato veniali ⁊ nõ mutat ſpẽꝫ certuꝫ eſt q non aggrauat in infinitũ.cum vtrũqꝫ ſit finitũ.ſi vero adueniat pctõ mortali puta furari adueniat hec circũſtantiã multũ.nõ aggrauabit infinitũ. cũ nõ habeat iſinitateꝫ niſi ex rõe pͥmi.ſ.furari.q̃ iã inerat:qñ vero mutat ſpẽꝫ.ſi illa circunſtãtia adueniẽs.fit circũſtantia peccati mortalis:puta q: eſt ꝯ charitatẽ. qđ oſtẽdiť ex hoc:q: eſt directe ꝯ pceptũ legis cuius finis ẽ charitas:tũc i infinitũ grauitatẽ addit.ſ.peccati mortaľ. 5 vñ ſi adueniat pctõ veniali.vt puta ṽbo iocoſo.adueniat itẽtio trahẽdi ad luxuriã: tũc cõſtituet ſpẽm peccati mortalis.vt dictũ eſt.§.5.⁊ tũc ꝓprie aggrauat infinitũ.q: recedit ſimplr̃ a bono iſinito:⁊ mereť penã iſinitã.ſm extẽſionẽ tẽporis:⁊ ex hoc hꝫ infinitatẽ:pctm̃.n.mortale ſm .ſ.Tho. hꝫ quodã mõ extẽſionẽ iſinitaꝫ.⁊ illud cui aduenit erat finitum.ſ. pctm̃ veniale:⁊ ex ꝯſequenti aggrauat infinitũ. qñ ãt circũſtantia peccati mortalis aduenit alteri pctõ mortali:ſicẽ ſi huic qđ eſt accipe rẽ alienã.adueniat q accipiat rẽ alienã ſacrã.vel i loco ſacro.tũc q̃uis iſta circũſtantia qđ ẽ facere iniuriã rei ſacre:ſit dr̃a peccati mortaľ:⁊ ſm ſe.i.ſi ẽẽt ſola recederet ſimplr̃ a bono iſinito.⁊ mereať penã iſinitã.ſm extẽſionẽ: ⁊ vt ſic dicať trahere in iſinitũ:tñ q: id cui aduenit iã habebat iſtã iſinitatẽ:iõ nõ dť ita ꝓprie grauať infinitũ:⁊ hoc ẽ qđ dicit.ſ.Tho. q dť a magiſtro q circũſtantia nõ aggrauat infinitum:q: remanet

circũſtantia:q̃ñ aũt aduenit pctõ veniali.tũc nõ re/manet circũſtantia ſʒ cõſtituit ſpẽʒ.vt dictũ ẽ i.2.§. q̃ñ vero illa deffo:mitas nõ directe habet oppõneʒ ad legẽ.vt ſit ꝯ eã.ſʒ pter eã. ſicẽ pctm̃ veniale: tunc nõ aggrauat infinitũ:ſiue ſit pctm̃ veniale. cui ad/uenit.ſiue mortale.ſicẽ ad actuʒ gule q eſt ꝓpropere. addit illa circũſtãtia laute.ſpecialẽ defo:mitateʒ.q̃ etiam ex ſe pctm̃ faceret. ſʒ nõ eſt directe cõtra legẽ: ⁊ ideo non aggrauat infinitum.

6 ¶ Utrũ oĩs circũſtantia ſit de neceſſitate confitenda. R̃.ſʒ.s.Th.4.di.16.q.3.ar.2.q̃ſtiũcula vlti. ꝙ oẽs circũſtantias cõfiteri eſt ipoſſibile:q̃ſdã aũt cõfiteri eſt de neceſſitate.ſed i hoc eſt dĩa opinionis. qdã.n. dĩt ꝙ oẽs circũſtantias q̃ aliquã notabilẽ q̃titatẽ pctõ addũt.confiteri neceſſitatꝭ eſt.ſi memorie occur rũt.Alij v̾o dĩt. ꝙ nõ ſit neceſſitatꝭ niſi q̃ ad aliud genus trahũt:⁊ hoc ꝓbabilius eſt. ſʒ addẽdũ eſt. q̃ ad aliã ſpẽʒ peccati mortalis trahũt.cuius rõ eſt.q: venialia nõ ſunt de neceſſitate cõfeſſionis. ſʒ ſolum mortalia.q̃ q̃titatẽ ifinitã quodaʒ mõ hñt.⁊ q̃ꝫuis circũſtãtie aggrauãtes q̃ aliã ſpẽʒ pctõ nõ tribuũt. vel q̃ tribuũt qdẽ.ſed nõ mortalis peccati. non ſunt de neceſſitate cõfeſſionis.tñ eadẽ cõfiteri ꝑfectionis eſt.ſicẽ de venialibus.hec.s.Tho.⁊ ibi ad.2.arm̃ ait. determinata q̃titas peccati mortalis.nõ põt ſacer/doti inoteſcere:q: nec ipe pctõr ſcit.vñ ſufficiat ꝙ co gnoſcat q̃titatẽ q̃ ex ſpẽ peccati cõſurgit. Nõ etiaʒ ſm.s.Tho.3.q.84.ar.ſi.ꝙ circũſtantia generalis. puta igratitudo q̃ ſeqr ad oẽ pctm̃.vel delectatio q̃ ſequitur ad oẽ pctm̃ carnis.vel cõtẽptus dei ſm ꝙ reperiť i oĩ pctõ.nõ ſunt de neceſſitate cõfeſſiõis:q: ſemper cointelligũť ꝯfitẽdo ſpecialia.Jdẽ dicit i.q. de vi.q.15.ar.7.ad.2.⁊.3.argm̃.de circũſtãtia de/lectationis moroſe.quõ ſit de neceſſitate cõfeſſionis vide.v̄.luxuria.§.8. de circũſt. igratitudinis. vide. v̄.ꝯfeſſio ſacm̃.§.25.⁊.v̄.igratitudo.§.3.⁊.j.§.8.

7 ¶ Ad maiorẽ declarationẽ coꝝ q̃ dicta ſunt aliqua notãda:ꝓ q: aliq̃ñ doc. dĩt ꝙ ſunt octo circũſtãtie. vt dictũ eſt.§.2. Et dr̃ qs.ꝑ p.1.ꝑ varietate ꝑſone. ſtatus.etatis.cõditiõis.ſapiẽtie.o:dinis.⁊ ſiliuʒ:⁊ iſto mõ fuit grauiſſimum pctm̃ ade.q: q̃to gradus altio:.tãto caſus grauio:.⁊ igratitudo maio:.ꝑ.2. dr̃ qd.ſ.vtꝝ malũ.q: ꝓhibitũ.vel ex genere ſuo. vtꝝ mortale.vel veniale.vtꝝ occultũ vel manifeſtuʒ. Et q̃m ad iſtam 2m̃.grauius fuit pctm̃ Caym.q̃ Ade. quãtitas.n.homicidij. q̃m ad genus. grauio: eſt q̃ gule:ꝑ.3.q̃ ẽ vbi.vtꝝ i loco ſacro.q: grauius.ꝑ.4. q̃ eſt ꝑ quos.ſ.vtꝝ traxit alios ad peccanduʒ.qd̾ eſt ꝓpriũ diaboli.vel quos poſuit mediato:es ad ma/lũ ꝑpetrãdũ.q: pctõꝝ illoꝝ ẽ particeps.vel p:o qbus. cũ qbus.ꝯ quos.ꝑ.5.ſ.quot.nõ q̃m ad cõſuetudinẽ. ſʒ ẽt q̃m ad numeꝝ.vt.j.§.6.ꝑ.6.ſ.cur.an ex igno/rãtia.vel ifirmitate.vel electione.q̃li intẽtiõe fecit:q: moralia trahũt intẽtionẽ a fine ⁊ ſpẽʒ.iõ hoc diligẽ ter ẽ explicãdũ:q.n.furaľ vt mecceť magis dicẽdus eſt mecus q̃ fur:⁊ ẽ vnũ pctm̃ hñs plures defo:mi/tates.ꝑ:o.7.ſ.quõ.ſ.naturali. vel inaturali.agẽdo. vel paciẽdo:ꝑ.8.ſ.ſi i tp̃e ſacro. ⁊ de ꝑſeuerantia. iſte ſunt ſm ꝙ numerate ſunt.§.3.

¶ Secũdo q̃rit̃. de eo qd̾ dictũ eſt. ꝙ circũſtantie q̃ aggrauãt.⁊ ñ mutãt ſpẽʒ:nõ ſunt de neceſſitate. ſʒ de ꝑfectiõe ꝯfitẽde:puta ſi furatus ẽ multũ vel paucũ ſi ꝑcuſſit grauiter.vel atrociter.ſi ꝑcuſſit planiʒ.vel cuilẽtẽ i mino:ibus.⁊ ſilia. Et circa hoc ſunt varie opiniões.qdã.n.dĩt ꝙ penitens teneť ꝯfiteri.ſʒ pce/ptũ eſt affirmatiuũ.⁊ obligat:nõ ad ſemp.ſʒ loco ⁊ tp̃e.ſ.q̃ñ eas cognoſcat.ſiue ꝑ ſe.ſiue ꝑ iq̃ſitõeʒ allie/nã.vñ ſapiẽs ⁊ itelligẽs teneť cõfiteri abſqꝫ iq̃ſitõe. ſimplex v̾o teneť ſi ab eo iq̃rať. ſʒ iſta opi. ñ videť multũ apparẽs.ymo falſa:q: tũc ſapiẽs eſſet peioꝝ ꝯditiõis.Alij dĩt ꝙ nõ ẽ de neceſſitate.ſʒ de bono. ⁊ equo:⁊ q̃to magis ſapiẽtes tanto diſtictius ⁊c̃.ſʒ nõ teneť niſi ex ꝯſcia obligeť.⁊ hanc opinionẽ dicit ſuppñtũ.poſt.s.Bona.v̄.ꝯfeſſio.2.§.5. eſſe veriorẽ: ſʒ ꝑ certo magis deficit q̃ ꝑcedens.loqmur.n.nunc de ea:q̃ ſm ſe.nõ rõe ꝯſcie ꝯfitẽtꝭ.⁊ idẽ ſeqtur qd̾ ad ꝑcedens .d. ar.ſ.poſt. Pe.de pal. dicit:q̃ꝫuis cois opinio teneat ꝙ nõ ſit ꝺ neceſſitate.tñ tutio: ẽ alia opi.ſ.ꝙ cõfiteaľ eas. q̃ñ notabiľr aggrauat. puta furari.c.vel vnũ. Sed.s.Tho.vtʒ.§.6. dicit ſimpľr ꝙ nõ ſunt neceſſitatꝭ:⁊ eſt cois opi.: tñ poſſet breuiť dĩa cõco:dãdo oẽs.ꝙ iſte tales circũſtantie ſm ſe.i. rõe ſui.nõ ſint de neceſſitate.ſʒ de ꝑfectiõe:⁊ ſic itel/ligiť opi.s.Tho.cũ ſuis rõibus.q̃ opti. ꝯcludunt in iſto ſenſu:q: nõ aggrauãt infinitũ. ſi aũt accipianť rõe alicuius adiũcti:puta caſus cẽt reſeruatus.i vna circũſtãtia:⁊ nõ i alia.vel i vna cẽt nece. reſtitutio. nõ i alia.vel oʒ adhiberi aliqd̾ remediũ i vna:⁊ nõ i alia.⁊ ſilia. Et breuiter q: ſm.s.Tho.ꝑfectiõis eſt eas ꝯfiteri.⁊ ſine ꝑiculo:nõ ſequẽda. Nec iſto mõ eſt contra.s.Tho.v̄.reſtitutio.§.31.

¶ Utrũ circũſtãtia numeralis ſit de neceſſitate ꝯfitẽ da.R̃.qdã dĩt ꝙ nõ. ſʒ ſufficit ꝯfiteri ꝙ lõgo tp̃e. puta ꝑ annũ fuit i illo pctõ.ſʒ iſta opinio patiť ma gnã difficultatẽ:q: eſt valde ãbigua. ⁊ cũ difficultate poſſet aliqs ſcire quõ teneať. Quidã alij dĩt.vt Ro ſella.v̄.ꝯfeſſio.2.§.7.ꝙ teneť ꝯfiteri numeꝝ.ſi i me/mo:ia hĩ adducit rõeʒ:q: numerus variať i ſpẽ per vnitatẽ.vñ alia ẽ ſpẽs binarij.⁊ alia trinarij:cũ igť q̃ñ circũſtãtia variat ſpẽʒ.ſit ꝺ neceſſitate ꝯfeſſiõis. igť ſʒ iſta rõ ẽ ſatꝭ friuola.q: ꝑhs loqtur ꝺ ſpẽ nume ri q̃ de ſe nõ eſt pctm̃ ⁊ nos loqmur de ſpẽ pctoꝝ ⁊ ſaľ extra ꝓpoſitũ loquiť i illo.§. ſʒ tenẽdo ꝯcluſio/nẽ ipius Roſelle.ſ.ꝙ ſit de neceſſitate ꝯfeſſiõis. q̃m eſt poſſibile.⁊ eo mõ quo põt.vt dicit.s.Tho:ẽ aſſi/gnãda alia rõ.ſ.q: ꝯtritio:⁊ ꝯfeſſio ſiit ꝓpo:tiona/ta: ⁊ debẽt ſibi correſpõdeť.vt dicit Mř ſñiaꝝ poſt Aug.4.di.16.⁊ eo mõ q. teneť ꝯteri.teneť ẽt ꝯfiteri. ⁊ vnuſqſqꝫ teneť ſʒ eos. ſaltẽ.p.vice ꝯteri de quolʒ in numero.ſm ꝙ poteſt reducere ad memo:iã:⁊ de 8 9

oblictis sitr dolere ꝛ cõteri.s. de negligẽtia. ergo co/
dẽ mõ tenet̃ ɔ̃fiteri. Nec oʒ dicat̃.sic qdã dñt. ꝙ qñ
rudis nõ scit ɔ̃fiteri.teneamus opinionẽ Archi.ꝛ di
rectoꝝ.vt sufficiat dicere moltotiẽs fec.ſʒ melius ẽ.
ꝙ melioꝛ mõ quo est possibile. reducat̃ ad memo/
riã.ꝛ sic ɔ̃fitet̃:hoc sufficit ſm oẽs.dicendũ postea
suã culpã de oblict.ꝛ de negli. vide.ꝟ.ɔ̃tritio.§.5.

x ¶ Utrũ circũstãtia ex qua manifestaret peccm̃ alteri⁹
psone.sit ɔ̃fitẽda.R̃.ſʒ.s.Tho.4.di.6.q.3.ar.vlti.
ad vltimũ argm̃.ꝙ hõ i ɔ̃fessiõe debet famã alteri⁹
custodire qʒ põt.ſʒ suã ɔ̃sciaʒ magis purgare dʒ.ꝛ
iõ si circũstãtia q̃ ducat i cognitionem persone.sit de
necessitate ɔ̃fessiõis.ſm regulã datã:tũc debet ɔ̃fite
ri occultãdo personã qʒ põt.si aũt nõ sit de necessi
tate ɔ̃fessiõis.debet dimittere. ne peccm̃ alteri⁹ pdat.
Idẽ.d.ar.s.post. Pe.de pal. ꝛ subdit Pe. ꝙ si non
põt dicere sine diffamatione illius. vadat ad supe/
rioꝛẽ.vel petat licentiã eũdi ad extraneũ.ꝛ saluet fa
mã ꝓximi.melioꝛi mõ quo põt.nõ aũt semꝑ habet
licentiã eũdi ad aliũ.nisi i casu in quo põt alteri qʒ
ꝓprio confiteri.de quo.ꝟ.absolutio.p̃.§.12. Addit
Ric.4.di.21.ar.5.q.2.ꝙ qñ circũstãtia ẽ de necessi
tate ɔ̃fessiõis.sic dicit.s.Tho.vel ẽ vtilis ɔ̃fiteri. vel
illi cum quo peccauit.debet ɔ̃fiteri.alias secus ꝛ ſm
Bona.ea.di.si dicat:qñ nõ est necessaria.nõ fugit
peccm̃ detractionis. Sed qd qñ noiatio persone esset
cũ piculo alterius:qñ nõ põt ire ad aliũ. nec inuenire
aliũ.R̃.ſm Pe.qꝺ debet dimittere. Idẽ dicendũ qñ
sacerdos nõ posset ɔ̃fiteri peccm̃ ꝓpꝛium. nisi diceret
aliqd p qꝺ manifestaret ɔ̃fessionẽ alteri⁹. nõ debet
illud ɔ̃fiteri. etiã si eẽt mortale. ſʒ sufficit tũc ɔ̃tritio
cũ ꝓposito ɔ̃fitẽdi qñ habebit copiã talis ɔ̃fessoris.
cui illud suũ ɔ̃fitẽdo. nõ manifestet̃ ɔ̃fessio alterius.
rõ ẽ qꝛ fortioꝛ ẽ obligatio ad celãdũ qʒ ad ɔ̃fitẽduʒ
hec. Pe.4.di.21. Et ſm Ray. interrogare de hmõi
circũstantiis bono fine.vt.s.possit ꝓdesse nõ ẽ malũ.
Et idẽ dic de eo q cõfitet̃ vt possit ꝓdesse. vel vt sa/
cerdos oret ꝓ eo.vel corrigat.22.q.5. hoc videtur.
sitr dicendũ de iterrogãte q iterrogat nõ ex curiosi/
tate.vel alio malo fine.ſʒ ex charitate.vt prouideat.
sic platus nõ male facit ſm Ray.nõ tñ dʒ cogere.
vel molestare illũ ad dicẽdũ.qñ nõ est necessaria.ꝛ
ille nõ vult dicere.ꝟ.ɔ̃fessio sacramẽtalis.p̃.§.4.

xi ¶ Utrũ circũstãtia peccati mortalis facti i die festo.
sit de necessitate ɔ̃fessiõis.R̃.d.ar.5.3.tit.13.§.5.in
fi.adducit Nicolaũ de lira dicẽtẽ sup Exo. ꝙ peccm̃
factum i die festo habet spãlez repugnãtiã ad illud
pceptũ de sanctificatione festi qꝛ magis est opus ser
uile opus peccati.qʒ opus manuale:opus autem ser
uile prohibet̃ ibi.ꝛ sic mortale vltra ꝓpꝛiam defor/
mitatẽ sue nature.ex eo ꝙ committit̃ in festo.hʒ aliaʒ
defoꝛmitatẽ ex ista circũstantia. qꝛ i oꝛ cõfiteri hec
ille.ꝛ videt̃ ꝙ.s.Tho. idẽ dicat quẽ meli⁹ potuisset
allegare a quo etiã credo ꝙ ipse Nicolaus acceperit.
dicit.n.2a2e.q.122.ar.4.ad.3.ꝙ opus seruile qꝺ ẽ pec
catũ.ꝛ opus seruile quo vnus hõ seruit alteri. ɔ̃tra/
riatur obseruãtie sabbati. iqʒ ipediũt applicationẽ
hois ad diuina.ꝛ qꝛ magis hõ impedit̃ a rebus di/
uinis p opus peccati qʒ per opus licitũ.qʒuis sit coꝛ
poꝛale.ideo magis ɔ̃ hoc peccm̃ agit q peccat i die
festo.qʒ qui aliud opus coꝛpoꝛale licitum facit. alr.
Aug.i li.de decẽ cordis.ꝛ sic videt̃ ꝙ hec circũstan
tia trahat ad aliꝺ pceptũ:ꝛ ex ɔ̃ñti sit ꝺ necessitate
ɔ̃fessiõis. Istis tñ nõ obstãtibus ɔ̃riũ videt̃ verius.ꝛ
magis ſm mentẽ.s.Tho.qꝺ sic persuadet̃. Naʒ.s.
Tho.3.sñiaꝝ.di.36.ar.6.sic ait. hoc pceptum festi
põt dupl'r ɔ̃siderari. vno mõ iqʒ iponit necessita/
tem quãdaʒ.iplendi:ita ꝙ sit dignus pena legis. q
nõ iplet.nã lex hʒ vim cohartiuã.x.ethy.ꝛ isto mõ.
pceptũ de festo itelligit̃ de opere manuali solũ. Alio
mõ qʒ ad itentionẽ seu finẽ vltimũ legis latoꝝ. qui
per pcepta legis intẽdit ad virtutem ducere.vt dicit
phs.2.ethy.ꝛ sic pceptũ legis ẽ pceptũ virtut̃ ñ qʒ
ad obligationẽ legis hec ille. ꝛ co.li.di.37.ar.5.q̃/
stiũcula.2.ad.2.sic ait.p opa huilia mistice itelligũ
tur i pcepto de festo peccã:ſʒ ad lr̃aʒ i pcepto ꝺ festo
opa seruilia dñr ad quoꝝ exercitiũ huos deputatos
habemus.iquib⁹ debẽt artes mechanice dirigere. q̃
ɔ̃ liberales dñr hec ille. Arguat̃ igit̃ sic. Illa circũ/
stãtia illi⁹ pcepti solũ dʒ trahere ad aliqꝺ gen⁹ peccĩ.
q̃ ẽ ɔ̃ intẽtionẽ imediatã:vel intẽtionẽ litteralẽ illi⁹
pcepti.si.n.ait itelligat̃.s.de fine mediato. sequit̃ ꝙ
ois circũstãtia trahat ad oẽ peccm̃. qꝛ finis vltimus
seu finis mediatus.oiuʒ pceptoꝝ.ẽ charitas.vel vir/
tus.ſʒ.s.Tho. ꝛ pl'm.ſʒ sic ẽ ꝙ itẽtio lr̃alis seu ime
diatus illius pcepti ſm.s.Tho. ẽ ꝓhibere opus ma
nuale ergo solũ tale opus debet dici trahere ad hoc
pceptũ:ꝛ opus peccti erit ɔ̃ finẽ vltimũ oiuʒ pceptoꝝ.
ꝛ sic non ẽ spãlr h⁹.nisi qʒ ad sensum misticum.q ẽ
cois oĩbus pceptis.s.honoꝛ dei.ꝛ charitas.circũstã/
tia.n.generalis nõ ẽ de necessitate ɔ̃fessiõis vt dictũ
ẽ.§.6.dicẽdũ ẽ igit̃ ad ɔ̃riũ ꝙ peccm̃ ẽ magis ɔ̃tra
hoc pceptũ:qʒ ad finẽ vltimũ.vel intẽtionẽ vltima.
vel generalẽ legis latoꝝ.q̃ nõ est de necessitate con/
fessionis specialiter:ſm.n.istũ finẽ nõ distiguũt̃ pcepta
legis.R̃ sunt oia vnũ:ꝛ sic.d.ar.5.ꝛ Nicolaus ñ itel
lexerũt.s.Tho.cui⁹ erat dictũ illũ: ad h.n.ꝙ dicat̃
circũstãtia trahẽs ad aliqꝺ pceptũ.oʒ ꝙ specialr ſʒ
sensũ lr̃alẽ trahat ad il'ꝺ.ſm ꝙ distiguit̃ ab aliis.ꝛ
sic h'ut saluo sẽp melioꝛi iudi ſʒ opinionẽ.s.T.
nõ ẽ de necessitate ɔ̃fessiõis. Et iterũ 1a2e.q.100.ar.9.
ad.2.dicẽ.s.Tho. Itẽtio legislatoꝛ ẽ ꝺ duob⁹.ꝺ vno
qdẽ ad qꝺ itẽdit p pcepta leges iducere:ꝛ h ẽ virt⁹.
Aliꝺ ãt ẽ de q itẽdit pceptũ ferre:ꝛ hʒ ẽ qꝺ ducit. vl
disponit ad virtutẽ.s.act⁹ virtut̃.Nõ.n.idẽ ẽ finis p/
cepti.ꝛ id de q pceptũ dat̃:sicẽ neqʒ i aliis reb⁹ idẽ ẽ
finis:ꝛ qꝺ ẽ ad finẽ.hec ille.ꝛ sic dʒ i ꝓposito.ꝙ peccm̃
ẽ ɔ̃ finẽ h⁹ pcepti q ẽ finis oiuʒ pceptoꝝ ſʒ ñ ɔ̃ id ꝺ
quo dat̃ ſʒ id ꝺ q dat̃ ẽ ꝓhibitiua opeꝝ manualiũ i
die festo ne ipediat a ɔ̃peplatõe.vide.ꝟ.ferie.§.47.

b ¶ Utrum peccatum habens plures deformitates vel circumstantias diuersarum specierum. sit vnum peccatum. vel plura. R. quidam dicunt quod sunt plura: puta si quis cognoscat vxorem alterius. committat duo peccata. ratio eorum est quia sunt plures species. que non possunt in vno numero conuenire. et preterea res habent denominationem a formis. et proprijs differentijs. sed in contrarium est. s. Tho. in multis locis. qui dicit quod vbi est vnus solus actus. ibi est solum vnum peccatum. quia actus est de ratione numerali peccati. et sic non multiplicatur peccatum nisi multiplicato actu. sed hic non est nisi vnus actus. igitur vnum peccatum: et quamuis iste opiniones videantur contrarie tamen non sunt contrarie. Nam prima opinio accipit peccatum quantum ad differentiam vel speciem formalem peccati. secunda vero quantum ad differentiam materialem. Nam distinctio numeralis sumitur a materia formalis vero a forma. et sic vtraque opinio dicat verum: tamen secunda est magis propria. quia loquitur de multiplicatione numerali. que sumitur a materia siue subiecto. Nec est inconueniens quod in vno subiecto sint due differentie accidentales. illi subiecto. sicut albedo et dulcedo sunt in eodem subiecto. conueniunt tamen ambe opiniones dicentes quod ambe circumstantie sunt de necessitate confessionis. et sic siue sit vnum peccatum cum duabus circumstantijs necessarijs ad confessionem. vt dicit s. Tho. proprie accipiendo. siue sint duo peccata vt alij dicunt. secundum duas deformitates: nihil refert quia secundum vtramque opinionem eadem penitentia dabitur et necessarie sunt ad confitendum Pe. de pal. facit magnum processum circa istum punctum et breuiter videtur quod nec ipse neque ar. f. viderunt. s. Tho. in hoc. et in alijs que pertinent ad circumstantias quas mediis declarauit vtrum in superioribus hanc opinionem. s. Th. sequitur Alex. de ales in 3. parte summe. in tra. de precepto. dici. festi. et Angelica. v. feric. §. 56.

b3 ¶ Utrum circumstantia que est quando confessor habet rem cum illa quam audiuit in confessione. vel baptizauit sit de necessitate confitenda. R. secundum s. Tho. 2. q. 154. ar. 1. quod sic. vide. v. sacrilegium. §. 2. et v. impedimentum. 5. in prin. in fi.

Citatio debet fieri tribus edictis. vel vno peremptorio. quod continere debet tantum temporis quantum trina edicta. nisi necessitas vrgeat. e. §. de dilatione glo. vbi dicit Pa. quod terminus dicitur breuis. ad arbitrium iudicis. considerata qualitate cause. et locorum distantia. et idem dicit Inno. a cuius tempore fuit hec addictio. glo. secundum Jo. an. et si iudex nimis abbreuiet. potest appellari: debet. n. arbitrari vt bonus vir. v. appellatio. §. 18. et dicit idem Pa. ibidem. quod secundum l. ad peremptorium. ff. de iudi. quelibet citatio debet habere spatium decem dierum. quamuis secundum consuetudinem non seruetur: et ideo debet attendi ad statutum si adest. vel ad consuetudinem. vel committitur iudicis arbitrio. et idem dic de alijs dilationibus. quod limitantur ad arbitrium iudicis. qui arbitrabitur vt bonus vir. secundum causas occurrentes: que cause erunt prima consuetudo. 2. si iurisdictio erat modico tempore duratura. 3. quando causa erat modice quantitatis. 4. si res de qua agitur erat breui tempore duratura. 5. ex qualitate cause. 6. quando agitur de alimentis: quia posset perire. 7. qualitas personarum. nam maior dabitur seni quam iuueni. 8. si fecit quod potuit. 9. contumatia. Et nota quod vbi est consuetudo quod seruetur terminus iuris: et iudex propter aliquam causam abbreuiat: quia vt dictum est iudex potest arbitrari. debet exprimere causam in citatione: secus vbi non seruatur secundum consuetudinem. quia tunc non tenetur exprimere causam. et infert ibi Pa. post Inno. quod cum hodie. de stilo communi. non seruentur dilationes iuris. sed arbitrio iudicis prefigantur. quod appellans habebit probare iniustitiam moderaminis. puta quia via fuit longa. vel quia causa grauis. et sic aduersa poterit allegare iustam causam moderaminis. s. de precedentibus. Nota etiam secundum e. c. pa. ibidem. quod quando in citatione non ponitur peremptorium. potest expectare secundam et tertiam. Citatus autem non comparens etiam in hoc termino. debet condemnari in expensis factis per aduersarium. nec debet expectari vt sit contumax in 1. vel. 3. citatione: vt vult Bar. in aut. qui semel. C. quo. et quando iud. Et citatus a iudice habet vim peremptorij. secundum d. fe. i. c. consuluit. de offi. deleg. 6. col. circa fi. de ista modificatione habes. v. excommunicatio. 5. casu h. §. 24. Et fuit quomodo non sufficiat quando fit monitio ad penam iuris. v. derictus. 5. §. h. ad hoc. d. fe. i. c. me minimus de accu. col. 5. in prin. et idem i. c. sacro de sen. ex. alias sufficit vna pro tribus. d. feli. dicit i. c. cum non ab hoie de iudi. post sali. quod iudices moderni inuenerunt bonam practicam vt habita informatione per testes. incipiunt a citatione reali. et hoc maxime quando timetur de fuga. vide. e. d. feli. i. c. consuluit de offi. deleg. col. 5. circa medium: vbi dicit quod ordinarie requiritur trina monitio. seu peremptoria. si fit vna. pro omnibus quod sufficiat exprimendo: fallit hoc vbi lex requirit trinam citationem per preconem. vel edictum in locis publicis factum. quia tunc oportet quod sit trina. 2. fallit vbi lex ad finem vt citatus incurrat penam requirit trinam citationem ratione contumatie. nec sufficiat vna intellige vbi grauis pena veniret imponenda: secus vbi leuis. vel facile resoluenda. vel nisi pena esset arbitraria: fallit. 3. vbi statutum dicat quem ter esse citandum. et hoc vt add. it. iuri communi. 4. fallit in criminalibus quia requiritur trina. 5. quando statutum dicit quod contumax habeatur pro confessor

c ¶ Utrum corporaliter impeditus teneatur per alium comparere. R. secundum Pa. i. c. i. noie domini. de testi. quod non: et actus gestus eo absente. est perinde ac si non fuisset citatus.

2 ¶ Utrum sententia lata contra non citatum valeat. R. secundum Car. i cle. pastoralis i. §. denique de re iudi. quod si nullo modo fuit. est nulla ipso iure: de maio. et obe. c. inter quatuor. Pa. tamen dicit i. c. causam de rescrip. et i. c. cum sit. de appel. quod in facto notorio. cum certum sit absenti nullam competere defensionem. potest fieri sententia contra absentem non citatum. excepta sententia excommunicationis. c. sacro. de sen. exc. et quando citatur non legitime. secundum e. Car. vbi. s. videtur quod debeat haberi pro non facta. c. bone. d. 2. de elec. Et secundum Pa. i. c. peruenit. de appel. non potest quis denuntiari excommunicatus. non citatus. nisi excessus sit notorius: facit. c. cum secundum. de here. lib. 6. et nota secundum d. feli. i. c. consuluit. de offi. deleg. 5. col. circa fi. post. Inno. quod vbi citatur quis. ad sententiam. non valet sententia si dicatur ad audiendam voluntatem iudicis. secus itacionem: et sententia sequens est nulla tanquam lata contra

nō citatū.secus si diceret alias procedemus.quantū
de iure poterimus:⁊ vbi dicitur nisi veneris ꝓcedes
ad sententiam habet vim perēptorij.
3 ¶ Utrū plati religiosoꝝ possint subditos. ab officijs
deponere.suspēdere.⁊ hmōi ipsis nō citatis.℞.ꝙ sic
si ita habet coꝝ cōsuetudo.aut ꝯstitutiōes. s₃ quas
debeāt procedere. ⁊ nō i.c.cū speciali. ⁊.c.q: nos de
appel.⁊ i.c.cu₃ medicinalis de sen.exc.lib.6. ⁊ dicit
glo.i.d.c cū speciali.quā seqtur Pa.ibidē.s.ꝙ dispo
sitio.c.sacro.de sen.exc.nō nec° seruāda ē in religio/
sis.ꝯ suas obseruātias speciales:⁊ ibi dicit Pa.hoc
ꝓcedere vbi regula vel ꝯstitutio religiosoꝝ dat cer/
tū modū excoicādi.vt saꝫ sit seruare eā:⁊ hᶜ idē te/
net Fede.i ꝯsi.5.vide aliqd.℣.exco°.2°.§.ꝑ.circa fi.
4 ¶ Quō citatio sit aliā nulla.℞.i glo.i.c.si eps.3.q.2.
ꝙ i.8.casibus.ꝑ.q: i angusta tēpora de quo i pri.2°.
q: nō exprimit cā citatiōis.3°.q: nimis maturat pe/
rēptoriū.4°.rōe tpris.5°.rōe loci.6°.rōe iudicis.7°.q:
rescriptū aplicū nō isserit i ea de hoc vide.℣.delega
re.§.8.8°.qñ sit expoliato. Tutius tñ ē vt semp cita
tus cōpareat allegatur° priuilegiū.vel appellatur°.
si cū aggrauauerit.nisi qñ ꝯstat eū nō eē iudicē: vt
in.d.glo.⁊.i.c.veniēs. de accu.i glo.Nō sm.d.Feli.
i.c.cōsuluit de offi.deleg. ꝙ si iurisdictio delegati ex
pirat i termino perēptorio ptib° assignato.post cō/
gruā isinuationē:nō expectabit cōtumacē.si vero ñ
expirat poterit expectare.si vult i diē alterā:⁊ iteru₃
citare si vult. vñ indicit p.d.tex. datur ptās parcēdi
reo cōtumaci.expectādi eū ēt actore ꝯdicēte:q: ps ñ
pōt damare iudice ꝓcedēte sm iura. Et sm.c.Feli/
nū ibidē.qñ iudex denūtiauit se.vna hora facturū.⁊
fecit alia.vel vno loco.⁊ fecit alio.dr dā fecisse.⁊ dr
isto mō actus factus parte nō citata. vñ si vnus ci/
tat p vna re.⁊ fuit alia res.⁊ ille nō cōparet.dr fac
tū eo nō citato: ⁊ si quis citat i nonis vt cōpareat.
itelligit post nonā icohatā.⁊ ante cōpletam.i tñ ꝙ
actus factus an horā nonā.dr factus añ horā.secus
si ꝓrogasset terminū.qd pōt.⁊ si reus comparuit ⁊
iudex fuit occupatus.pōt differre ad diē sequētem.li
mita.nisi p nō cōparitiōe₃. i die termini eēt deserta
appella°.⁊ sic acqsitu₃ ius parti. Et nō ꝙ vbi aliqs
citat ad faciendū actū:⁊ nō determinat hora.itelli
gat de illa hora i qua posset. q₃ pmū comode cō/
parere.⁊ de ea hora qua actus.possit icipi.⁊ expedi
ri:nec ē opus exprimere horā. ꝯsuetudo tñ seruāda:
nec iudicia exercent in tenebris ⁊ vbi dies artificial
nō ē de substantia.id quod fit de nocte pōt dici fac/
tum tali die. nec notarius nō de falsi. si factum de
nocte dicat tali die. hec ille.
5 ¶ Utrū citatio valeat die feriata facta ad die₃ non
feriatā.℞.sm Pa.i.c.fi.de ferijs. sm opinionē Jo.
cal.Car.d.Ant.⁊ Bar.i.l.p°.§.nuntiatio .ff.de no.
op.nū.ꝯcludit ꝙ de iure nō valet p.l.dies festos.C.
de fer.vbi dr ꝙ silere debet orrida vox pconis.⁊ h°
etiā i festis hoiu₃.⁊ repētinis.⁊ ꝯcludit Pa. ꝙ nul/
lus istoꝝ triū actuū valet.s.pceptū de citādo exetis
pcepti.s.actus citatiōis.⁊ ꝓcessus q fit vigore cita/
tionis. Idē tñ Pa.ibidē dicit.post Jo.an. ꝙ si ꝯsue
tudo sit i ꝯtrariū seruāda ē.vtrū āt valeat citatio facta
die nō feriata.p die feriata .℞.sm Pa.vbi.s.ꝙ si
ponit visqꝫ:pōt i qualꝫ die ifra festū cōparere. secus
vbi simplr citat vt simplr cōpareat tali die feriata:
tūc prius venire non debet.nec pōt: ⁊ illa die venire
nō tenet.⁊ sic necessaria ē noua citatio.⁊ hanc opi/
nionē dicit Pa. verissimā.secus tñ eēt. vbi iudex est
priuilegiatus.vt possit ꝓcedere de plano ⁊c̄.vt iqsi
tor heretice prauitatis:⁊ vbi ꝓcedit ad punitione₃
criminis.vide.d.Feli.i.c.meminimus de accu col.2°.
circa fi.⁊ sententia facta i nocte.non valet. sm Feli.
i.d.c.ꝯsuluit.col.6.ꝟ.fi. fallit nisi necessitas vrgeat.
vel partes ꝯsentiant.vel esset ꝯsuetudo ꝯtria. ⁊ tunc
debet fieri luminaribus accēsis.vide.s.§.precedēti.
⁊.℣.dies.§.2°.⁊.℣.ferie.§.ꝑ.ꝟ.fi.
¶ Utrū iudex ecclesiasticus possit denūtiare aliquem 6
excoicatū.illo nō citato.vel vocato.nec alr prius de
clarato.ꝙ icidit i sniā₃ excoicationis.℞.sm Pa.
in.c.peruenit.de appel.ꝙ vbi excessus nō est notorius
debet iudex illū prius vocare.⁊ recipe eo pñti ꝓba/
tionem super facto:⁊ postea ꝯstito de facto.declara
re illū icidisse i sniā₃ excoicationis. hoc probat in.c.
cū secūdū de here.lib.6.vbi p₃.ꝙ si allegat quē ici/
disse i sniā₃ iuris non debet iudex prius ꝓcedere ad
citationē.qꝫdiu declarauerit illū icidisse. i sniā₃ iu/
ris.ab hac tñ declaratione poterit appellari.q₃ l₃ non
possit appellari a snia iuris.vt in.c.q: de appel. pōt
tñ appellari a snia iudicis declarātis:q: illa decla/
ratio est snia hoīs.nō iuris.si vero excessus ē noto/
rius.tūc nō o₃ ꝙ hec solēnitas adhibeat. sed potest
eum denuntiare absqꝫ alia citatione.
¶ Nō s₃.d.Feli.i.d.c.ꝯsuluit. i.4°.col.ꝟ.me.ꝙ ad 7
audiendā sniā₃.nō sufficit vnica citatio. s₃ perēpto/
riū.vel trina citatio.fallit:ꝑ i causis summarijs. vbi
vna sufficit.hoc intellige in causis vbi procedit sū/
marie.simplr.⁊ d plano.secus si ꝓcedit simplr tñ.
tūc.n.reqrit perēptoriū:q: non ē sublatū.2°.fallit qñ
fuit personalr citatus.⁊ dixit se nolle cōparere.3°.qñ
citatus.cito ascēdit equū.itinrus ad lōginquas par/
tes.4° i notorijs.5°.qñ iudex ꝓprio ore citauit.6°.qñ
citandus se occultat.7°.qñ citat tirānus.psona terri
bilis.8.qñ citat i curia Romana.vbi ois ē perēpto
rius.9°.in oibus casib° vbi pōt ꝓcedi pte nō citata.
¶ Prelati ⁊ religiosi debent citari in loco. vbi sunt 8
assignati.℣.domicilium.

C Jtharistis ⁊ alijs qui varijs vtūtur instrumē
tis.nūquid sit licitū audire ea. vel tāgere.vel
aliquid dare. ⁊ quidē si ad voluptatem vel
luxuriā:nō l₃:q: deū manibus stimulat. qui populū
vocibus delectat.vt.92.di.c.i sancta. Sed ad laudē
dei bene l₃.vel ob aliā₃ iustā cā₃:puta recreationis.
q: debilis ē.vel ifirmus.de ꝯse.di.5.peruenit: hec for

maliter in glo.⁊ in principio.⁊ glo.dicitur dare cau
sam vanegloꝛie. vel pro exercitio sui vitij. in mane
peccatum est.sed in necessitate non. Idem de vena/
toribus:⁊ meretricibus in talibus.n.non vitium est
fouendũ sed natura sustentanda. Ad hec vide.ꝟ.
adulatio.§.3. ⁊ de arte musicali .ꝟ. ars .§.7.⁊.ꝟ.
cibus.§.2°.⁊.ꝟ.fenc.§.3.

c Iuitas sm.s.Tho.in lib.4.de regi^e principũ
.c.18.est hominũ multitudo.alicuius societatis
vinculo colligata.q̃ virtute vera. reddit̃ bea
tam:⁊ idẽ.12^e.q.90.ar.3°.ad.3^m.ait.sicut hõ ẽ pars do
mus ita domus ẽ pars ciuitatis. ciuitas aũt ẽ coitas
perfecta:vt dr̃ ꝓ politice qd sit dyocesis.ciuitas.ter/
ritoꝛiuʒ.suburbiũ.⁊ similia.ꝟ.absolu°.ꝓ.§.26.⁊.ꝟ.
dyocesis ⁊.ꝟ.villa.⁊.ꝟ.interdictuʒ.ꝓ.§.12.

i ¶ Aliquid ciuitas.vniuersitas.seu collegiũ.vel capi
tulũ.possunt delinquere.vt possint puniri .Re.sm Pa.
in.c.dilectus.el.2°.de symo.ꝙ sm veritatẽ.collegiuʒ
non est aliud a singulis de collegio:sed sm iurisdic/
tionẽ.aliud collegiũ.aliud singuli:vt .12.q.2^a.qui ma
nu mittit̃.⁊ i.c.nouit.de his.q̃.fi.a pla.vñ collegiũ:
seu ciuitas.est quedam persona ficta.l.moꝛtuo.ff.de
fideiuss.⁊.d.c.nouit.vbi dr̃ ꝙ eps ⁊ canonici. faciũt
vnũ coꝛpus. Non dicit̃ pꝛopꝛie ciuitas. delinquere.
q: non habet veraʒ animã.habet̃ tamen istud coꝛ/
pus pro vero.quo ad multos iuris effect^9. vnde nõ
ꝙ quoddã delictũ ꝯsistit i obmittendo.⁊ illud cadit
in vniuersitatẽ.sm taleʒ fictionẽ iuris.vt.l. iubem^9.
C.de sacrosan.ec.vnde sic cõtra vniuersitatẽ pꝛescri
bitur.pꝛopter delictum negligentie.facit.c.de illis de
con.appo.Quoddã vero delictũ cõsistit in faciendo
⁊ in tali.quoddã est qꝺ cõcernit ipaʒ vniuersitatẽ.
⁊ non singulos.vt facere statuta iniqua.imponere col
lectas.seu datia illicita.⁊ similia.Ista.n.nõ possunt
adaptari ad singulos sed solum ad ipam vniuersi/
tatem.vnde in istis ipa vniuersitas delinquere põt.
vt in aut.nulla ciuitas.⁊ i aut.cassa.C.de sacrosan.
eccle.⁊ in.c.grauẽ.⁊ in.c.nouerit.de sen.exc.Quedã
vero sunt delicta q̃ pꝛopꝛie nõ cadunt in ipam vni/
uersitatem.vt homicidium.dolus.⁊ similia.⁊ talia
potest aliqs demãdare vel rapta habere. post factũ.
⁊ sic intelligatur.l.metum.§.2^e.ff. qꝺ me.cã.

3 ¶ Utrꝫ ciuitas possit puniri. Aduertendũ ꝙ quedã
sunt delicta inquibus inocens potest puniri. ob cul/
pam alterius:vt in crimine lese maiestatis.l.quisqs.
C.ad.l.iul.maie.⁊.6.q.1.si quis. Iteʒ in sacrilegio:
vt in.c.felicis.de pe.lib.6.ad idẽ. in.l.vsusfructus.ff.
quẽa dmo.vsu.fru.amit. vbi ciuitas quãdo subicit̃
aratro.⁊ vniuersitas vbi tale delictum comissit.põt
puniri etiã criminaliter.⁊ ciuiliter.⁊ poterit decapi/
tari destruendo ipaʒ ciuitatẽ.vel vniuersitatẽ. vt in
.d.l. vsusfructus.vnde ⁊ olim imperatoꝛ dedit sen
tentiã cõtra ciuitatem Brixie.q̃ fuit sibi rebellis:vt/
subiceret̃ aratro:⁊ sic puniebat ciuitatẽ criminaliter:
licet ex misericoꝛdia postea talẽ sententiã reuocaue/
rit:⁊ similiter legit̃ de ciuitate Bononie.ꝙ pꝛopter
suũ delictũ.per sententiã imperatoꝛis fuit destructa:
⁊ passa aratrũ:⁊ postea ex indulgentia rehedifica/
ta:vt nõ i pꝛohemio.ffoꝝ.Qñ ciuitas sit culpabilis:
vt subiaceat pene.ꝟ.excoi^e.5.casu.3^e.§.2°.

5 ¶ Utruʒ destructa ciuitate deficiant priuilegia eius
oia.Re.sm Inno.in.c.2°.de no.ope.nũ.ꝙ si auctoꝛi/
tate superioꝛis pꝛopter delicta eius: vt in exemplis
in.§.pcedẽti:destruat̃.perdit oia priuilegia. de ꝯse.
di.1.placuit si aũt ab hostibus destruat̃:aut per rina
ndẽ:vel vt rehedificet̃.retinet oia priuilegia.facit.7
.q.p^a.pastoꝛalis.⁊ 19.q.3. qui semel ⁊ idem videt̃ si
auctoꝛitate superioꝛis transferat̃ ad aliũ locum:vel
alii vniatur.vt nõ i.c.pꝛimo ne.se.va.⁊.c.q: ad mo
nasteriũ.⁊ idem intelligitur in ciuitate. ⁊ aliqs locis
pꝛophanis.ar.ff.de cõtrahẽ.emp.l.ede.sacra.

c Iuis sm philosophũ in .3°.politice. dr̃ dupli/
citer vno modo simplr̃.⁊ alio modo sm qd.
simplr̃ quidẽ ciuis est.qui põt agere ea q̃ sunt
ciuiũ:puta dare ꝯsiliũ.vel iudiciũ in populo.sm qd
aũt ciuis dici põt.quicũqꝫ ciuitatẽ inhabitat.etiam
viles persone.⁊ pueri:⁊ senes.qui nõ sunt idonei ad
hoc ꝙ habeãt ptãtẽ in his q̃ pertinent ad cõe.

4 ¶ Utrꝫ qs efficiat̃ ciuis in loco vbi ꝯsequit̃ dignita
tem.Re.sm Bar.in.l.1.ff.ad munic.ꝙ sic:⁊ sic deri
cus soꝛtit̃ domiciliũ.vbi est beneficiatus.si residere i
eo tenet̃.Alias non. sicut hi qbus dispensatũ est super
pluralitate beneficioꝝ.Et similiter quãdo aliqs ha/
bet auctoꝛitatẽ faciendi ciueʒ.si dicat. facio te ciuẽ:
est ciuis:sm Pa.in.c.ex parte de despon. Nam vbi
actus dependet ex mera voluntate loquentis.paria
sunt dicere volo te pro ciue. ⁊ facio te ciuem. vnde
quando statutum dicat. ꝙ scolares tractentur tãqꝫ
ciues.sunt facti ciues.

c Lamoꝛ sꝫ.s.Tho.super Io.7.c.est triplex.s.
ire.deuotionis.⁊ rei magne.3^9 cõuenit chꝛisto
nõ aũt pꝛimus.⁊ sꝫ.e.s.doc.3^a.q.47.ar^e.pꝛi
mo.ad.2^m.clamoꝛ xpi in cruce.fuit miraculosus.s.vt
xps ostẽderet ꝙ passio illata per violentiã eius ani/
maʒ non eripiebat.vnde naturam coꝛpoꝛaleʒ i sua
foꝛtitudine conseruauit. vt etiam in extremis posi/
tus.voce magna clamaret. qꝺ inter alia miracula
moꝛt eius cõputatur.hec ille ⁊.12^e.q.44.ar^e.pꝛimo.
ad.2^m.dicit ꝙ clamoꝛ fit ab animali.ad repellenduʒ
nocumm pñs. qꝺ infert doloꝛem. vnde videmus ꝙ
animalia dolentia ꝑcutiunt vel faucibus. vel coꝛ/
nibus.maximũ autẽ auxiliũ ad omnia in animali/
bus.est caloꝛ.⁊ spiritus:⁊ ideo in doloꝛe natura con
seruat caloꝛe.⁊ spiritũ interius.vt hoc vtatur ad re/
pellendũ nociuũ: ⁊ ideo vt philosophus dicit in lib.
de pꝛoblematibus multiplicatis spiritibus itroꝛsum

a caloꝛe. necesse est vt emittanť per voces: ⁊ ꝑpter hoc dolentes vix se possunt continere qn clamēt. hec ille. ⁊ sic clamoꝛ fit per emissionem spirituũ.

i ¶ Clamoꝛ ire fm .s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 158. arᵒ. 7. est inoꝛdinata. ⁊ confusa locutio. secũdum ꝙ homo in modo loquendi iram suam demõstrat. sicut dicif de illo q dicit fratri suo racha. ⁊ clamoꝛ sic sumptus est filia ire. fm beatũ Greg. 31. moraliũ ⁊ hȝ .s. Tho. vbi .ŝ. arᶜ. 2ᶜ. ad pmũ. si fiat fm regulã ratiõis. est laudabilis: puta ad correctionẽ: ⁊ vt sic nõ erit inoꝛdinata. sed foꝛte in solita vox: si vero non sit oꝛdinata. erit peccatum: puta nimis manifestat signa ire. per clamoꝛẽ. fm se tamen non habet rationẽ moꝛtalis: potest tamen cõtingere ꝙ sit peccatũ moꝛtaliter: puta si ex vehementia clamoꝛis. vel ire excidat a dilectione dei. vel pꝛoximi. de qua infra. ꝟ. ira.

c Landestinuȝ in matrimonio vel in sponsalibus. quot modis fiunt: ⁊ quomodo pꝛohibẽtur: ⁊ quomodo peccant: vel excusantur. vide ꝟ. matri. 2ᶜ. §. x. ⁊ ꝟ. sponsalia. §. pꝛimo.

c Laritas celorum fm .s. Tho. 4. di. 48. q. 2ª. arᶜ. 3ᵒ. augebitur post resurrectionem. vt deus manifestius indicijs quasi sensibiliter ab homine videatur. quantitas autē ⁊ modus melioꝛationis illi soli cognita est. q erit melioꝛationis actoꝛ. q̃uis d catur Y sa. 30. ꝙ erit lux lune. sicut lux solis. ⁊ lucebit sicut nunc lucet sol. sol autem in septuplũ q̃ȝ modo luceat: ⁊ sic nullibi erit nox. nisi in centro terre. vbi erit infernus. vbi nulla claritas erit. coꝛpoꝛa autem beatoꝛum lucebunt septies. magis q̃ȝ sol. q̃uis hoc dicamuȝ non sit aliqua auctoꝛitate vel ratione pꝛobatum: coꝛpoꝛa etiam inferioꝛa. q̃ remanebunt. s. elementa claritate quadam vestienť. nõ tamen equaliter. sed fm modum suum. terra. n. vt dicitur erit i superficie exterioꝛi pꝛuia. sicut vitrũ. aqua sicut cristallus. aer vt celuȝ. ignis vt luminaria celi. ista tamen non crescent in alijs pꝛopꝛietatibus .s. in caloꝛe. ⁊ frigoꝛe. q: ille qualitates non sunt delectantes. sicut lux. ⁊ ista fient ex diuina virtute. In loco tamen inferni q̃uis non sit ibi claritas. erũt tamen ibi spiritus rationales. loco huius gloꝛie. ista tamẽ claritas non erit eiusdem generis. cum claritate coꝛpoꝛali. hec .s. Tho. vbi supꝛa.

i ¶ Claritas que erit in coꝛpoꝛibus humanis gloꝛiosis causabitur a gloꝛia anime: ⁊ erit maioꝛ ⁊ minor fm gloꝛiam animarum. ⁊ ita in coꝛpoꝛe gloꝛioso cognoscetur gloꝛia anime. sicut in vitro coloꝛ. sicut dicit Greg. super illud Job non adequabitur aurũ. vel vitrum. ⁊ erit in diuersis partibus coꝛpoꝛis diuersimode. fm nobilitatem earum: ⁊ illa claritas poterit videri ab oculo etiam non gloꝛioso. nec offendet eum. ⁊ q̃uis illa claritas sit alterius generis a claritate naturali. s. quantũ ad causam. tamẽ erit eiusdem generis. quãtum ad naturam suam: ⁊ in potestate coꝛpoꝛis gloꝛiosi erit. vt videaŕ. vel nõ. fm arbitriũ sue voluntatis. claritas vultus Moy si. erat eiusdem conditionis. sicut claritas naturalis. ideo offendebat oculos. hec .s. Tho. 4. di. 44. q. 2ª. articulo vltimo. Claritas coꝛpoꝛis xpi in transfiguratione erat miraculose. ⁊ non offendebat oculos. fm .s. Tho. 3ª. q. 45. arᶜ. 2ᶜ.

c Lauis ecclesie. est potestas ligandi. ⁊ soluendi: qua ecclesiasticus iudex. dignos recipere: ⁊ indignos excludere debet. a regno celoꝝ. hanc diffinitionẽ ponit Magister sententiarum. 4. di. 18. ⁊ sumitur. ex verbis beati Hieronymi. in glo. Mat. 16. quam declarat .s. Tho. ibi. dicens ꝙ potestas poniť loco generis. q̃ potestas est essentialiter i trinitate. per excellẽtiaȝ in xpo per meritũ in passione eius. ex latere. n. eius exiuit potestas omniũ sacramentoꝝ. in sacerdote vero est per ministeriũ. q̃ realiter nihil aliud est q̃ȝ carater sacerdotalis. qui dicif potestas cõficiendi. ⁊ absoluendi. idem realiter. ⁊ differens fm rationẽ. pꝛo vt refertur ad diuersos actus. de quo .ŝ. ꝟ. carater. subiectũ aũt huius potestatis. exprimitur. quando dicit. iudex ecclesiasticus. est. n. subiectiue in itellectu sacerdotis. vt dictum est. ꝟ. carater. Actus vero huius potestatis exprimitur. quãdo dicit ligãdi. atqȝ soluendi. s. excludere. ⁊ recipere. fm duos actus. materialis clauis. q̃ claudit. ⁊ apit. quãdo dicit: dignos recipere. tangit illos. i quos iste actus exercetur: executio. n. huius potestatis. indiget materia debita. q̃ est plebs subdita. per iurisdictionẽ ⁊ ideo q̃uis ante iurisdictionẽ habeat potestatem i habitu. siue clauem non tamen habet actum: quando aũt dicit: a regno. tangit obiectuȝ. siue finem. ad quẽ aperit. ⁊ claudit. vide. ꝟ. absolutio. p. §. 3.

i ¶ Queritur quot sunt claues ecclesie. R. fm .s. Tho. vbi supꝛa. ⁊ Pe. de pal. di. 19. arᵒ. pꝛimo ꝙ claues ecclesie tripliciter distinguntur pꝛimo. q: quedaȝ est essentialis. vt diuina. quedam est excellentie. sic i xpo quedam ministerialis. in sacerdote. Secũdo distinguitur q: quedam est oꝛdinis. quedam iurisdictiõis de qua. ꝟ. iurisdictio pꝛin. ⁊ ꝟ. oꝛdo. Tertio distinguitur. q: quedam est clauis scientie. quedam potẽtie: ⁊ de ista tractatur hic. Ubi sciendum fm eosdeȝ doc. ꝙ quãdo requiriť ydoneitas siue aliqua dispositio in recipiente. aliquem actuȝ. tunc duo sunt necessariã illi qui exercet illum actum. s. iudiciũ de idoneitate recipientis. ⁊ auctoꝛitas dandi. Non. n. potest quis aliquid dare nisi habeat auctoꝛitatem: nec scit cui dare debeat. nisi cognoscat dispositionẽ recipientis. est tamen vna essentialiter ⁊ realiter. sed sũt due per efficientiam .s. per actum discernẽdi. ⁊ per actum absoluendi. vel ligandi. sicut eadem ars est directiua. ⁊ factiua. ⁊ eiusdẽ potestatẽ ẽ oꝛdinare. discernere. ⁊ iudicare. distinguunť igiť per suos actus. quoꝝ vnᵘ aliũ pꝛesuppõit. nã clauis ligãdi. imediate

apperit: q̃ dicitur scientia discernedi: ostendit. n. cui apperiendū sit. per illam: ⁊ sic potest saluari dictum eorū. qui dicunt q̄ est vna sola. s. in essentia: ⁊ illoꝝ qui dicunt q̄ sunt plures. s. in effectu: sicut vna sola virtus solis. liquefacit ⁊ idurat. ⁊ quāuis nullus debeat accipe clauē absoluēdi sine scia: tñ ipa scia nō est clauis: s3 ptās discernēdi: seu actū scie exercēdi: dr̄ clauis scie: Itē q̃uis eadē sit clauis qua apperitur celū. i. paradisus: ⁊ qua clauditur infernus. nō tñ dr̄ clauis iferni. q: denoiat a nobiliori.

2 ¶ Usus siue effectus istaꝝ. vel istius clauis. est apperire. ⁊ claudere. vt dicit. s. Tho. vbi. s. q̃stiūcula p̄. sicut ⁊ clauis materialis. s3 differēter: q: materialis p̄ ⁊ principalr̄ est. ad claudendū. ⁊ ex cōsequenti ad apperiendū. s3 spiritualis. fm Pe. est cō. s. p̄ ad apperiēdū. s. ad causandū grāz. istrumētalr̄. vel augēdā: secūdario ad claudēd i. tripl̄r p̄ quo ad culpam nō absoluēdo ab ea: 2° quo ad penā sensus. s. ligādo tēporali pena. dādo penitētiā: 3° quo ad penā dāni per sententiā excoicationis: ⁊ pōt dici b3 Ricar. absoluere. ⁊ ligare. p̄ indicādo qn̄ examinata ɔscia hominis indicat sibi celū clausu3 esse: vel appertum. 2° relaxando. vel retinendo aliquā partē. ⁊ iponendo penitētiā. quā o3 cū facere. vel hic vel ipurgatorio. 3° p excoicationē: ista tñ. 3ª respicit iurisdictionē.

3 ¶ Notandū quo ad ministrum. q̄ sacerdotes legis veteris. nō habebāt claues. sed in eis figura clauiu3 pcessit: Itē in xp̄o iq̄m erat deus. erat ista clauis per essentiā. iq̄m vero hō. p excelentiā: ⁊. ad merendu3 p passionē: nec dicebat ppie carater i xp̄o. Itē q̃uis clauis iurisdictionis possit esse i eo. q nō ē sacerdos. q̃ nō ppie dr̄ clauis. sed q̃dā dispositio ad ipa3. ⁊ ista pōt haberi a plurib⁹ simul. vt a capitulo. tñ clauis ordinis qua imediate apperit. vel claudit celū. vt dictū est i. §. pcedenti nō pōt esse nisi i sacerdote. ⁊ ista ppie dr̄ clauis. maxime inq̄m causat grāz instrumētaliter. nec mulier pōt istam habere. ⁊ nullus sanctus pōt istā habere nisi sit sacerdos. nec priuat vsu hui⁹ clauis pctōr. In scismaticis aūt excoicatis. suspēsis. vel degradat manet ista ptās per essentiā. sed vsus ipedit. ex defectu materie. q: plati pñt priuare eos. subtrahendo subditos. q̃ non subtrahitur per culpam solam. hec oia fm. s. Tho. ⁊ Pe. vbi. s.

4 ¶ Iste claues date fuerunt beato Petro. qn̄ eccl'ia fuit sibi comissa. 24. q. i. quodcūq3. ⁊ de pen. di. p̄. quē3 penitet. ⁊ ligant oia super terrā. si nō errāt. xi. q. 3. cepisti. ⁊. d. c. quē penitet. ⁊ q̄ dedit claues horreoꝝ. videt oia dedisse q̃ i eis sūt de fi. istru. c. 2°. ⁊ eis dat: videt data posse oiu3. q̃ sub illis sūt. c. ex lr̄e. d̄ ɔsue.

C Lausula i fine posita. etiā honerosa. respicit oia pcedētia etiā si sint diuersa negotia. vt3 in. c. inq̄sitioni. de appel. limita p̄ b3 Pa. i. c. cū dilecti: de dona. q̄ nō procedit in plurib⁹ donationibus. i eodē istrumēto factis: ⁊ itellige istā limitationē b3. e. Pa. qn̄ vltima donatio habebat onus annexū. ⁊ quādā determinationē icertā. sic si donator: vtat his verbis. dono mōasterio. fundū ticianū. Itē fundū sempronianū. ⁊ volo q̄ ex eo soluat monasteriū mihi. vel heredi meo. qnq3: de hac vltima clausula onerosa. est dubiū vtꝝ extēdat ad primaz. Nā hec reddit ɔiecturā q̄ clausula onerosa referat solū ad vltimā donationē. oneratā. Si vero oēs donationes essent pure facte nō video tūc rōe3. quare clausula d̄beat magis referri ad pcedētē. q̃3 ad superiores. ⁊ sic limitat Pa. glo. in. d. c. cu3 dilecti. In donationib⁹ plenissima fit iterptatio. ⁊ ob hoc. clausulla onerosa post multas donatiōes apposita. proximā donationē tm̄ respiciat. facit qd̄ nō Bar. i. l. talis scriptura. ff. de leg. i. limitat etiā illud dictū cōe. i priⁿ° positū. fm Hosti. qn̄ i p̄ donatione ponit aliq̃ ɔdictio q̃ limitat ipa3 donationē: ita q̄ si clausula vltima sibi applicet: videbit donator sibi ɔ̄riꝰ: ⁊ ex isto accipit Pa. vnā regulā generalē. q̄ vbi plura negotia iserunt i eadē dispositiōe: quoꝝ aliq̃ hn̄t suas determinatas clausulas. tūc clausula i fine posita nō refert ad negotia iā q̃lificata p hoc ē qd̄ nō i. d. l. talis scriptura. Et sic breuiter habes duas regulas gn̄ales. s. p̄ q̃ ponit i pn̄°. ⁊. 2°. q̃ ponit hic in fine. Ex qb⁹ potes ɔcludere. tertiā ɔcludētē totū. §. s. qn̄ oēs clausule sunt simplr̄ sine limitatiōe posite: tūc vlt^a clausula applicat oib⁹. secus qn̄ vna h3 aliq̃ limitationē: vel ɔiecturā q̄ ñ debeat sibi applicari.

¶ Clausula generalis sequēs itelligit fm spēs pcedētes expssas. c. dilectus filius: de cape. mo. fm Inno. facit de. nō pōt. de pcura. ⁊ fm Pa. i. c. dilect⁹: pñt in libello exprimi aliqua iura particularia cōphēsa sub aliq° genere: ⁊ annecti illa clausula: ⁊ de sitibus. Tūc illa clausula generalis cōphēdit oia accessoria ⁊ similia expssis de q° vide Inno. i. c. si. d̄ offi. archi. 1

¶ Ad declarationē pcedētiu3: nō qd̄ dicit Pa. in. c. Secūdo regnis de appel. i glo. 2ª. vbi sic ait. Aut sūt diuersa negotia i eadē dispositiōe ɔtēta: tūc clausula cōcernit dūtaxat pcedētia: max° qn̄ ē odiosa. sic ē ista clausula appellatiōe remota: vt pbat i. c. iq̃sitiōi: de appel. Aut vnicū ē negotiū hn̄s plures articulos. ⁊ tūc si clausula apponit icōtextu alicui⁹ articuli: tūc ɔcernit illū articulū tm̄. q: tūc ē ps articuli. vt pbat in. l. 3. §. filius. ff. de liber. ⁊ posthu. Et dr̄ poni in cōtextu. qn̄ nō ponit i pn̄°. vel i fine articuli: s3. ĵ. illū articulū: puta comitto tibi causa3 iter titiū: ⁊ semproniū: super tali re: ⁊ p̄ videas de expoliatiōe: ⁊ facias appellatione remota: restitutionē fieri. 2° des administratorē ⁊c. illa. n. clausula ē posita i ɔtextu illius articuli: ⁊ sic ē pars illius: non ergo debet ɔcernere alios articulos. Si vero clausula ponit in priⁿ°. vel in fine articuli: tūc si alii articuli hn̄t suas clausulas: ⁊ determinationes: tūc illa nō extēdit ad alios: iste est pprius casus. c. cu3 dilecti de dona. optime facit tex. i. l. si qs legata. ff. de ɔdi. ⁊ de. vbi dr̄ q̄ q̃dā fecit multa legata pure: demū dixit q̄ volebat illa solui. 2

Annua.bima.trima die.i.vna pars i ꝑ ano.2ª.pars in 2.3ª.in.3º.ano.i fi.scit legatū ipuberi cum ꝓstari cum puenerit ad pubertatē: querebat nūqd effecto puberi esset soluendū legatū in tres partes:sicut ⁊ alia pre/missa:ꝯcludit ibi ꝙ nō. Si ꝟo articuli nō hūt suas determinatiōes: tūc si ex relatiōe ad alios articulos surgit absurditas:tūc nō debet fieri relatio. Ad hoc de.ne.i agro.§.ceterum:iūcta glo.de sta.regu. Si vero nulla surgit absurditas tūc debet ꝯcernere oia:si oio nō pōt reddi rō.qre magis debeat accernere vnū ar ticulū:qȝ alios:de hoc ē casus i.d.c.2ᶜ.regnis:vbi pa pa fundat se super idēptitate rōis : vt fiat ista rela/tio ad cetera.hec Pa. de clausulis qb⁹ aliqñ comit/tūt iudiciū.s.remotis substitutionibus vel de plano ⁊c. vide.ꝟ.iudicare.de clausula oi iudicii modo ⁊ for/ma ⁊c.vide.d.Feli.in.c.cū super. de offi.deleg.vlti/ma col.de clausula si oporteret fieri mentio:de ver/bo ad verbuȝ.vide infra.ꝟ.priuilegiū.§.15.

Clementia est virtus moderatiua penaꝝ ad quas hō ex passione ire ꝓuocat : sicut mansuetu do refrenat ipetū ire.vñ ꝯcurrunt ad eūdem effectū. Intellige ꝙ mansuetudo refrenat irā:demen/tia minuit penā:quā iratus ipēderet:vltra debitum rōis:⁊ sic mansuetudo ē circa appetitū :demētia ꝟo respicit ipas penas exteriores.vñ fm Senecā demē tia est lenitas superioris:aduersus inferiorē:⁊ huic oppōit crudelitas.Et eadē demētia minuit penas. aspicit.n.ad rōeȝ:⁊ i tm̄ minuit:inqȝ recta vero di/cat:⁊ i hoc hȝ rōeȝ virtutis.Adiūgit aūt demētia. tēperātie.sic virtuti principali:⁊ sic pars eius:inqȝᵐ refrenat passionē ire.sic tēperātia refrenat passiōes magnas delectationū :⁊ differt ab epicheia ꝗ dimi/nuit penas fm itentionē legis latoris. nō fȝ verba: demētia vero moderat ipas penas qȝᵐ ad affectū: vt hō nō vtat sua ptāte i inflictiōe penaꝝ.vñ Sene ca dicit demētia ē tēperātia animi:i ptāte vlciscēdi: ⁊ hoc ꝓcedit ex quadā dulcedine affectus qua quis abhorret.oē illud.qd pōt aliuȝ ꝯtristari:⁊ qȝuis non cōueniat cū tēperātia in materia.ꝯuenit tñ cū ea in mō tēperandi passiones. Et inquantū penas proxi moꝝ diminuit.i tm̄ accedit ad charitatem:ꝗ est po/tissima virtutuȝ: ⁊ sic pōt dici potissima virtus.fm qd:⁊ ad hanc inuitat xp̄s dicens.discite a me. quia mitis sū. ⁊ cōuenit cum pietate ⁊ misericordia qȝtū ad effectum qui est prohibere mala proximoꝝ:diffe runt tñ quantū ad motiuū.Nā pietas remouet quā tū ad reuerētiā quam habet ad aliquem superiorē: puta deū.vel parentes.Misericordia vero remouet mala proximū.ex hoc ꝙ i eis aliquis ꝯtristat.inqȝᵐ extimat eas ad se pertinere.quod prouenit ex amici/tia.que facit amicos. de eisdem gaudere ⁊ tristari. Mansuetudo aūt hoc facit.inquantū remouet iraȝ incitantem ad vindicta.Clemētia vero hoc facit ex animi lenitate.inquantū iudicat esse equū: vt aliqs nō amplius puniatur.hec.s.Tho.2ᵉ.q.157.

Clericus pmo coiter ad hoc ꝙ quis sit cleri cus.vere nō sufficit ꝙ sit litterat⁹.nisi habeat aliquem ordinē clericalē.vel saltem pmam tonsurā.per quā quis ꝯstituitur clericus.c.cū contin gat:de eta.⁊ quali.de.tñ qȝdiu erit in pma tonsu/ra vel in minoribus poterit deserere clericatum. Et nō fm Pa.in rubrica de vit.⁊ ho.cle.ꝙ largo sum pto vocabulo veniūt oēs in quacūqȝ dignitate sint positi. ex q° sunt clerici. ⁊ ad seruitiuȝ dei deputati. vnde oēs qui nō sunt laici.clerici dicūtur.12.q.1.duo: dicūtur.n.clerici a cleros grece qd est sors latine qꝛ clerici sunt electi ad sortē dñi : priuilegiū ergo simplr attributū clericis. cōprehēdit oēs clericos cuiuscūqȝ ordinis.vel dignitatis sint.etiā epos:in materia.n. fauorabili.sub genere veniunt spēs. Sed i materia odiosa appellatiōe clericoꝝ.nō comprehēdūtur epi vel alij in dignitate cōstituti.nec etiā canonici. Idē tenet Pa.in.c.bone memorie el ꝑ de postu.pla.limi tat in materia odiosa quādo sequeret absurditas. vt in.d.c.bone.vbi appellatiōe clericoꝝ veniunt ca/nonici : vide alr. ad predicta per Pa.in.d.c.bone. Ex predictis infert Jo.an.in.c.ioānes.de de.cōiug. ꝙ appellatiōe laicoꝝ in materia odiosa nō veniūt clerici cōiugati:⁊ hoc facit fm eū.ꝙ statutū epi.cer/to casu excoīcat laicos. nō cōphendit clericos con iugatos.cum materia sit odiosa:⁊ illi non sint puri laici:sȝ qdā spēs mixta.facit.c.statutū de elec.li.6.

¶ Utrū appellatione populi veniant clerici. vel ecō/tra.Rñ.fm Pa.in.c.1.de vita ⁊ ho.de.Naȝ alij sunt laici alij clerici. ⁊ dñr laici qsi populus vt dicit tex. in.d.c.duo:nec appellatione populi. venit clerus. vt in.c.si sentētia.de sen.exc.lib.6.⁊ per illū tex.limitā/dus est.§.prohibitū insti.de iur.na.gen.⁊ ciui.vbi dr ꝙ appellatione populi vniuersi ciues:etiam cōputā tur existētes in dignitate:procedit.n.in his qui sunt eiusdē professionis.secus in alijs:vt est tex. cum glo. in.d.c.si sentētia. ⁊ hoc clarissimū i materia stricta. quid aūt in materia priuilegiata.vt priuilegium sit cōcessum senensi populo.aūt cōprehēdantur clerici. satis dubitari posset.sȝ pro parte affirmatiua facit tex.in.c.dilecti.cū materia sua:de fo.compe.⁊ quod nō Bar.in.l.i.ff.ad municip.⁊ quod nō in.c.rodul phus.de rescrip.hec Pa. 4

¶ Utrū appellatione clericoꝝ veniant monachi.vel nomine ecclesiaꝝ veniant monasteria .Rñ.fm Pa. in.c.pmo de insti.ꝙ non. in stricta significatione. alias secus.s.in larga.ar.in glo.c.3.de sup.ne.prela. ⁊.d.c.duo.Angelica tamen dicit ꝯtra quantum ad materiā largā alr.Pa.sed false vtȝ legēti.d.c.pᵐ. 3

¶ Quid si papa dispensauit cū illegitimo vt possit effici clericus. vtrū possit promoueri ad ordines sa/cros.Rñ.fm Pa.in.c.si quisqȝ.de coha.de.⁊ mu.ꝙ non:qꝛ est in materia odiosa : ⁊ ideo poterit solum promoueri ad minores.qui proprie sunt clerici.non habentes aliqd speciale.glo.in.c.litteris de fi.presbi. 5

Idem dicit Bar. Goff. et Hosti. quod quando dispensatur cum aliquo vt ad beneficia ecclesiastica promoueatur quod solum intelligitur de beneficijs que non sunt prelationes aut dignitates. ff. beneficium .2. §.16. et se.

Clericus .2. que debeat habere. R. debet habere
c multa et primo debet habere bonitatem vite
fm .s. Tho. 4. di. 24. q. prima articulo vltimo questiuncula prima. vbi ait. Cum in quolibet ordine aliquis constituatur dux alijs in rebus diuinis. in quolibet qui presumptuose se ingerit mortaliter peccat. qui cum scientia peccati mortalis ad ordines accedit. et ideo sanctitas vite requiritur ad ordinem de necessitate precepti. sed non de necessitate sacramenti. vnde si malus ordinatur. nihilominus ordinem recipit. tamen cum peccato. vnde existens in peccato mortali indigne recipit ordinem. et indigne dispensat. vnde leui. 21. homo de semine Aaron qui habuerit maculam non offerat panes coram domino. nec accedat ad ministerium eius. sed per maculam vt dicit glo. omne vitium intelligitur. quod etiam probat p Dyo. et Hiero^m^. hec ille. Intellige quando est in peccato mortali non est contritus. Quod exequendo actum ordinis peccet mortaliter. ff. correctio .§.4. et ff. suspensio primo. §. primo. de eo qui recipit ordinem. ff. ordo. p. §.5. et .s. Tho. vbi. s. questiuncula. 4. dicit quod scienter promouens indignum peccat mortaliter et loquitur de indigno ratione peccati mortalis.

i ¶ Secundum quod debet habere fm .s. Tho. vbi .s. est sacramentum baptismi. de necessitate sacramenti. et sacramentum confirmationis. de congruentia. ait. n. sic ad susceptionem ordinis peragitur aliquid quasi de necessitate sacramenti. et aliquid de congruitate. de necessitate. n. ordinis exigitur quod ille qui accedit ad ordines sit ordinis susceptiuus. quod competit ei per baptismum. et ideo carater baptismalis presupponitur de necessitate sacramenti. ita quod sine eo sacramentum ordinis conferri non potest. sed de congruitate requiritur ordinis perfectio. per quam homo reddatur idoneus ad executionem ordinis. et vnum de istis est vt sit confirmatus. et ideo de congruitate carater ordinis caraterem confirmationis presupponit. et non de necessitate.

z ¶ Tertium quod debet habere est scientia debita vt .s. Tho. vbi. s. ar. 3. questiuncula. 2. sic ait. In quolibet actu hominis. si debeat esse ordinatus. oportet quod assit directio rationis. vnde ad hoc quod homo ordinis officium exequatur. oportet quod habeat tantum de scientia. que sufficiat ad hoc quod dirigatur in actu illius ordinis. ideo talis scientia requiritur in eo qui ad ordines promouetur. et non quod vniuersaliter in tota scriptura sit instructus. sed plus et minus fm. quod ad plura vel pauciora se eius officium extendit. vt. s. illi qui alijs preponuntur curam animarum suscipientes. sciant ea que ad doctrinam fidei et morum pertinent. et alij sciant ea que ad executionem sui ordinis. vel officij spectant. vnde sacerdos habet duos actus vnum principalem supra corpus xpi verum. et alium secundarium supra corpus xpi misticum. secundus autem actus dependet a primo. sed non conuertitur et ideo aliqui ad sacerdotium promouentur quibus committitur primus actus tantum. sicut religiosi. quibus cura animarum non committitur. et a talium ore non requiritur lex. sed solum quod sacra conficiant. et ideo talibus sufficiat si tantum de scientia habeant. quod ea que ad sacra conficienda spectant rite seruare possint. et hoc intelligere etiam de alijs sacerdotibus qui non habent curam animarum. Alij autem promouentur ad alium actum qui est supra corpus domini misticum. i. ad curam animarum. et a talium ore populus legem requirit Malachie. 2. vnde scientia legis in eis esse debet non quidem vt sciant omnes questiones legis. quia in his debet ad superiores haberi recursus sed sciant que populus debet credere. et obseruare de lege. sed ad superiores sacerdotes. s. episcopos pertinet vt etiam ea que difficultatem in lege facere possunt sciant. et tanto magis quanto in maiori gradu collocantur et inferiores saltim in comuni probabilitatem fidei. vel spei sciant ostendere. ad quod non requiritur magna scientia. et in alijs sciant recurrere et dubitare. hec .s. Tho. Quid et quod vnusquisque teneatur credere et scire. ff. credere. §. 2. et 3.

¶ Conformiter ad .s. Tho. Pa. in c. cum in cunctis de elec. post Inno. sic ait. Quedam est scientia eminens. quedam mediocris. quedam sufficiens. eminens dicitur illa per quam quis scit difficillimas questiones explicare. et diffinire in promptu. sine reuolutione librorum. mediocris vero dicitur per quam difficiles questiones deciduntur. cum reuolutione librorum. sufficiens autem est legitima requisita fm qualitatem officij vel beneficij. vnde dicitur quis habere scientiam sufficientem. quando sufficienter potest explere ea que necessario incumbunt officio suo. et hec sufficientia consideratur arbitrio boni viri. fm qualitatem loci. vbi habet iste viuere. et conuersari. et fm qualitatem officij sui. ideo ad propositum. q. est dicendum quod papa debet habere maiorem scientiam religiosis. cum sit prepositus curie totius christianitatis. Episcopi vero debent habere noticiam noui et veteris testamenti. cum omni petenti teneantur reddere. de fide rationem. de quo vide bonum tex. 23. di. c. qui episcopus. 62. di. c. p. et. 2. Item fm Hosti. debent habere scientiam iuris canonici. cum fm illam habeant iudicare. presertim in causis matrimonialibus. vt i. c. p. de sponsa. et affi. Archidiaconi qui habent iurisdictionem contentiosam. et similiter prepositi. debent similiter scire iura. fm que habent iudicare. Alij vero qui non habent iurisdictionem contentiosam. satis est vt habeant sufficientem. Religiosi vero et heremite. magis indigent contemplatione. quam scientia in. c. lege. 16. q. prima. supplet. n. defectum scientie perfectio charitatis. vt in. c. 2. de renun. de presbiteris vero dicit quod debent scire canones penitentiales. et illa que habentur in. c. que ipsis. 38. di. Pa. etiam i. c.

ex multa de voto.3°. nō. sic ait. Non reprobatur in religiosis si sint ydiote. ⁊ iuris ignari. ⁊ sic videtur ꝙ in eis sit probabilis iuris ignorantia. Nam sicut excusantur rustici q̄ hn̄t intendere agriculture. vt.l. cū idebito.ff.de proba.ita ⁊ isti debēt excusari. cum vacare debeāt diuinis officijs. ⁊ cōtemplationibus. de quo vide qḋ nō i.c.q̄ñ de sermo.hec ille. Ex pdic/tis ⁊ ex tex.p3 ꝙ oīo illiterati nō debent ordinari.⁊ probaſ hodie clarius i.c.fi.de tempo.or.lib.6.si ta/men ordinarētur acciperēt caracterē.ſm doc. parū aūt sciētes.nō debent promoueri nisi ſm Inno. sint dociles.i.apti ad adiscendū qḋ procedit. ſm Hosti. dispensatiue:⁊ magna causa. quasi non sufficiat ꝙ aliqs sit docilis ad hoc vt promoueaſ. ⁊ concludit Inno.ꝙ peccat acceptās officiū. vel dignitatē si nō habet sufficientē sciā3.ad exercēdu3 ea q̄ icūbunt illi dignitati.vel officio.⁊ videſ hoc dictu3 ꝓbari vltra rōe3 naturalē i.c.non est putāda.i.q.i. Et sufficiat ꝙ ꝓlat᷑ habeat sufficiētē.l3 sint alij meliores hec Pa. in.d.c.cū incūctis.⁊.c.ex multa ⁊.s.Tho.4.di.24.q. prima ar᷑ vltimo.dicit ꝙ q̄ promouet indignū pec/cat mortaliter.s3 nec talis ē idignus per.d.c.fi. Nec talis qui habet beneficiū est perplexus q: potest renū/tiare s3.s.Tho.vbi.s̄.imediate:nisi forte ſm Inno. posset in breui acqrere sufficentē. Sed quid dicemus de religiosis qui ex pcepto suo3 superio3 promouē/tur.R.ꝙ si sit in sufficiēs ⁊ hoc sit cla3 ſm regulas s̄dictas: ꝙ tam promotus q̄3 promouens peccant mortaliter.nec pōt exeq sine pctō.quousq3 sciat nec/cessaria ad executionē talis officij.si vero sit dubiu3 subditus excusaſ propter meritū obedientie:⁊ teneſ acceptare:superiores vero vel exponentes. si habeāt dubiū nō videntur excusari.⁊ a fortiori nō excusanſ si sit cla3.vide aliquid.℣.cōfessio sac.§.22.

4 ¶ Quartū qḋ debet habere.est ꝙ debet esse hospita lis:⁊ elemosinarius.23.di. per totū: quō possunt vel debeant dispensare fructus beneficio3. ⁊ teneantur ad elymosinam:⁊ quomodo possunt dare parenti/bus.⁊ multa alia.ad hoc. vide .℣. restitutio .§.19. Quid de eo qui habet bona patrimonialia. vtrum possit recipere beneficiū.Angelica.℣.clericus.3°.§.2᷑ concludit tādem ꝙ non potest accipere. vt male di/spenset.sed hoc est generale in oībus.ideo dic vt dic/tum est.℣.beneficium.3.§.xi.post ar.f. ꝙ si deseruit potest.alias secus. vtrū prelatus possit soluere debi/ta propria de fructibus ecclesie.R.q̄uis aliqui disti/guant de debito tamen simpl'r esset respondendū ꝙ potest de his fructibus.quos habet in sua bailia ad dispensandum.secus de alijs:q: fieret preiudiciū al/teri. Utrum clericus teneatur restituere fructus quos expendit in vsus inhonestos vide.d.§.19.

5 ¶ Quintum qḋ debet habere est qḋ habeat habitū honestum in vestibus corona. ⁊ tonsura di. 41. per totū.⁊ in.c.clerici officia.de vita ⁊ hone.cle.vbi di/citur ꝙ coronā ⁊ tonsurā habeant cōgruentem indu/menta clausa desuper deferant: nimia breuitate vel longitudine non notanda.pānis vero viridibus: ⁊ rubeis.non vtantur.non subtularibus cōsutitijs.fre/nis.sellis.pectoralibus deauratis. aut aliā superflui/tatem habentes.fibulas nec corrigias.aureū vel ar/gentum ornatū habentes:nec anulos nisi quibus cō/petit ex officio : in quo quidem.c.ſm Inno.loquitur de ꝯsilio.ſm Pe.vero quem sequiſ Pa.in aliqbus loqtur de precepto in alijs vero de cōsilio.sicut etia3 accidit in regula religioso℞. de quo .℣.religio.§.22. vnde Pa.in.d.c.clerici.ait.Non semper constitutio cōcilij generalis ligat transgredientem ad mortale. Nam quēadmodum transgressio legis ciuilis non semper inducit decapitationē corporalē.ita nec trā/sgressio iuris canonici.inducit semper mortale.nam sequiſ inde decapitatio spiritualis. ⁊ perpetua dā/natio.Considera ergo primo vtr̄ cōstitutio habeat in se materia3 preceptiuā. verisimiliteſ ponderata3 multum.a cōstituēte.⁊ hoc casu nō cures de verbis. an loquaſ per verba exortatiua vel preceptiua. sed verba sunt acomadāda materie. tex. cum glo. xi. q.3. c.rogo. vide tex.pulcherrimū in cle. exiui de paradi/so.de.℣.sig. Si vero non cōstat de materia tunc ad uerte ad verba nam si cōstitutio vtitur verbis pre/ceptiuis vt q: dicat precipimus ⁊c̄.tunc illaqueat cō/traueniētem ad mortale.14.q.i. qḋ precipitur ⁊ in .c.i᷑.de maio.⁊ obe.si vtitur verbis imperatiuis.vel similibus tunc attende vtrū materia sit ponderosa vel potius sit cuiu'dam honestatis.primo casu tran/sgressio inducit mortale.2᷑.non.⁊ eādem distinctio/nem facias in regulis religioso℞. q: communiter ali/qua.c.procedunt stricte.precipiendo.⁊ non disponē/do.⁊ pro hoc ille tex.est pulcherrimus in.d.cle.exiui. quem semper nō.pro verbis imperatiuis q: non ha/bes alibi in iure canonico tex. ita bonum hec Pa. in.d.c.clerici.conformiter .s.Tho. cuius dicta posi/ta sunt.℣.religio.§.22.vide etiam .℣.lex.§.26.⁊.27. ⁊ sic.quando ius ponit penam vtrum etiam peccet mortaliter.℣.constitutio.§.fi.

¶ Iuxta nō in.§.precedenti.queruntur quedam pri/mo.vtrū clerici teneantur portare tonsuram .R.ſm Pa.in.c.siquis ex clericis.de vita.⁊ hone.cle.ꝙ cle/ricus non est solum deferens tonsuram capillo℞ sed debet habere rasuram in superiori parte. ⁊ tonsurā in inferiori .⁊ quid significet illa rasurā. que alias clerica dicitur. ⁊ quid circulus capillorum.qui alias dicitur corona . ⁊ quid tonsura in inferiori parte. vsq3 ad aures.vide glo.in cle.2ª.de vit.hone.cle.que est nō.quo ad hec.⁊ vide tex.i2.q.prima. duo.⁊ nō ꝙ non deferens tonsuram peccat mortaliter. nam dignus est anathemate.ſm textu3. ⁊ glo.hic limita 6

fm glo.in.d.c.clerici.nisi ex cã rõnabili. Jtẽ qñ est i minoribus nõ hñs bñficiũ:tãc non tenet. ar.c.Joã/nes.ð de.piug.⁊ i.c.vnico.e.ti.lib.6.⁊ glo.i.c.fi.50.di.facit ad ista.c.vnicũ de biga.lib.6. Cõuersi vero ⁊ monachi nõ portant clericã in parte superiori sed bñ tõsurã in inferiori parte:rõez vide i.d.glo. i de.2ª. hec Pa.pter limitationes. Et itẽ idẽ Pa.i.d.c.cleri ci:dicit.q tõsura i supiori parte.est idẽ qð clerica. q etiã dr rasura.i superiori parte: corona vero ẽ circu lus capilloꝝ.ad instar corone. Tõsura vero fit i parte iferiori.f.capillos.⁊ aures.vnde dicit canõ q clerici capite detõso icedere debẽt:⁊ patẽtibus auribus.23. di.nõ lz:qz ad magnitudinẽ vel paruitatẽ dictoꝝ. credo q sit attẽdenda ɔsuetudo ⁊ q nõ multũ exce/dit fm ɔdictionẽ suã nõ credo peccare. Et.s.Tho. 4.d.24.q.3.arº.ꝑ.qstiũcula pª.sic ait. Eis qui ad di/uina misteria applicãtur cõpetit tõsura.⁊ rasura in modũ corone:⁊ rõe figure: q: corona ẽ signũ regni ⁊ perfectionis.cũ sit circularis.illi aũt q diuinis mi/nisterijs applicãtur:adipiscantur regiã dignitatẽ:⁊ perfecti i virtute debẽt esse:ɔpetit etiã eis rõe subtrac tionis capilloꝝ:⁊ ex parte supiori per rasurã ne mẽs coꝝ tẽporalibus occupationibus.a cõtẽplatione di/uinoꝝ retardet:⁊ ex parte iferiori per tõsurã.ne coꝝ sensus tẽporalibus occupẽtur:cõuersi vero tũduntur ppter renũtiationẽ tẽporaliũ.sz nõ radũtur q: non occupant diuinis ministerijs.i qbꝫ diuina oporteat eos mẽte cõtẽplari:nec debent totaliter radi.sz i mo dũ corone q: nõ solũ debet significari tẽporaliũ ab/iectio.sed etiam regalis dignitas.i forma corone: ⁊ etiam ne indecens videatur hec.s.Tho.

7 ¶ Utrꝝ clericus nutriẽs comã vel barbã peccet mor/taliter.R.q sic.q: põt excoicari.c.si qs. de vi.⁊ ho. de.⁊.23.di.c.si qs.⁊ hoc qñ facit sine cã rõnabili.hz glo.i.d.c.si qs.ex rõnabili cã lz: puta si vellet ire ad sepulcrũ de religiosis dimittentibus proprũ habitũ vide.ꝟ.excoicatio.5.casu.23.p totũ.⁊.ĩ.§.pcedẽti.

8 ¶ Queritur qualis hitus prohibetur clericis.R.i.d.c. clerici iterdicunt duo colores.f. q nõ icedãt i pãnis rubeis:aut viridibꝫ.⁊ de hoc ẽ etiã tex.i de.2ª.co. ti. vbi extẽdunt ad caligas.⁊ ɔcludit Pa.i.d.c.clerici q i hoc.d.tex.iducat pceptũ:⁊ nõ solũ ɔsiliũ.addu/cit.d.de.2ᵐ.i fi.⁊ glo.ibi.q dicit trãsgrediẽtes puniẽ dos pena arbitraria.ipe tñ Pa.i sepe dicto.c.cleri/ci post glo.2ᵐ.in.ꝟ.deauratis ɔcludit q inuestibus sit multũ attendenda cõsuetudo locoꝝ: q: clericus i vestibus debet attẽdere ne vilescat dignitas clericalis. ⁊ sic nõ debet ire vestibus laceratis.cã humilitatis: q: ex hoc vilescit dignitas vt alibi dic tex.nõ. nõ or natũ ifucatũ pter corporis diligentiã approbamus fractos vestibus nõ recipimus.41.di. Et alibi affec/tate sordes.nec exqsite delitie.laudẽ pariũt:qð tam de vestibus qz de cibis itelligendũ est .41.di.i sũma: ⁊ glo.21.q.4.i sũma vbi disputat nũqd clericus pos sit vti vestibꝫ fulgidis maxime sericis si habeat hoc cõsuetudo loci.⁊ inquãtũ glo.hic dicat clericos ɔfor/mandos in vestibus consuetudini regionis intellige qñ sunt tales q nõ portant ad põpã.sed ex ɔsuetudi ne illoꝝ:⁊ alias sunt honeste. Arr bº.c.de nullo ,pui/deret:⁊ facit.d.de.2ª. Et nõ etiam ibi Pa. q etiam cardinales non deberent vti istis coloribus neqz cal caribus.vel frenis deauratis:q: sunt fm Hosti. insi/gnia pape.qzuis cõsuetudo sit icõtrariũ.q forte eos excusat.eo q papa videt ⁊ tolerat. Prohibet etiaz clericis i.d.de.2ª.vestis virgata.vel partita.i.diuersi coloꝝ.⁊ epitogiũ seu tobardũ fodratũ vsqz ad orã: ⁊ ita breuis q vestis inferior videat notabiliter:epi togiũ seu tobardũ est vestis superior:⁊ talia portan tes publice ⁊ sine cã rõnabili fm doc.peccant mor/taliter:q: videt esse pceptũ vt dictuz est. Et extendit etiã ad existentes solũ i minoribus. si hñt beneficiũ. vel portant clericã:dr publice.secus ergo si secrete vt in domo.Causa rõnabilis esset timor :⁊ isti q ,phi/bent in.d.de.nõ solũ peccant mortaliter. sed etiã est suspensiue.per sex mẽses.a perceptione fructuũ. si est beneficiatus:si vero non est beneficiatus :⁊ est in sa/cris.citra sacerdotiũ:per idem tempus est inhabilis ad beneficium obtinendũ. ⁊ istis.f.sacerdotibus vel religiosis aut dignitatem seu beneficiũ cũ cura ha/bentibus prohibetur non solum pdicta vestis. sed etiã infula:seu pileũ lineũ.in capite publice portare: sub eisdem penis:⁊ precipitur q habentes admini/strationem infra mensem.assignent suis superioribꝫ in pios vsus conuertendos.Nõ qzuis in iure prohi/beant quedã in habitu clericoꝝ:⁊ dicatur q debẽt habere habitũ honestum: non tamen reperitur ha/bitus determinatus.

¶ Quintum quod debẽt habere clerici: est castitas. 9
Nam tenentur oẽs clerici seruare castitatem. preter grecos qui possunt vti matrimonio cõtracto vnius virginis. ex quo deducitur q castitas in clericis est de iure positiuo:⁊ plus peccant existentes in sacris: qz in minoribus:q: magis puniunt: ⁊ existentes in sacris:cõtraxerunt matrimoniuz spirituale cũ eccle/sia:⁊ sic est adulteriũ spirituale : ⁊ qzuis exhibentes in minoribus teneantur ad continentiam respectu fornicationis illicite.tamen contrahere possunt:etiã sine peccato:nisi haberent beneficium:⁊ vellent illud retinere.c.primo.de de. coniug. ⁊ quasi per totum. Constitutus vero in sacris:omnino artatur ad cõti nentiam.ita vt non valeat matrimoniũ per euz cõ tractũ.c.vnico.de voto.lib.6. Et plati grauiter pec/cant sustinentes subditos incõtinentes:⁊ debent pu niri eadem pena:qua ipi delinquentes:maxime si p pter lucrũ vel comodum temporale hoc faciunt :vel permittunt : secus esset vt ibi nõ Pa. si sustinerent ne peior efficeretur.13.di.duo.hec Pa. in.c.vt cleri/coꝝ de vi.⁊ ho.de.vide.ꝟ.permissio.§.i.

x ¶ Queritur quā pēna sunt puniendi clerici incōtinē tes. R. sm. Pa. i. d. c. vt clericoꝝ. ꝙ olim ꝑ fornica/ tione: clericus deponebatur. 81. di. ꝑsbiter: tex est aptus i. c. a multis. de eta. et quali. hodie vero nō deponitur. sꝫ suspēditur. vt i. d. c. clericoꝝ. et si sic suspēsus celebrat diuina. spoliatur bñficijs. et ꝑpetuo deponit. et hoc in simplici fornicatione. sm Pa. ibidē. et ꝓpter adulte riū clericus debet deponi. c. cū nō ab hoīe. de iudi. et ꝑmixtꝫ. cū laicus veniat decapitandus. l. q̄uis. C. de adulte. Idē dicit de delicto ꝯ nām. c. clerici. de exce. pla. et etiā cōcubinarius pōt priuari bñficio. in. c. ex parte de testi. Idem dicit de icestu. et stupro. et intelli/ ge istam suspensionē. s. qñ est facta ab hoīe.

xi ¶ Utꝝ clericus cōcubinarius publicus. fit suspensus ipso iure. quo ad alios. vt alij nō possint ab eo audire diuina. vel recipe sacra. R. 83. s. Tho. 4. di. 13. q. pa. ar. vlti° q̄stiuncula si. vbi sic ait. ꝯcubinarij sacerdotes. nō sunt vitādi. nisi sint notorij. et dñr notorij. tribus modis. s. vel per sniaꝫ. qꝛ cōuicti sunt. vel per ꝯfessio/ nē i iure factā. vel ꝑ rei euidentiā. sicut qñ est ita ma/ nifestū ꝙ nulla pōt tergiuersatiōe celari: ab alijs āt peccatoribus lꝫ sacra recipere et fugitur fornicarius. si qꝛ malus. sꝫ ꝓpter ecclie ꝓhibitionē. et idigꝰ accedit. qꝛ facit ꝯ ecclie ꝓhibitiōeꝫ. et sic nō recipit effectum sacri. s. qꝛ facit ꝯ ꝓhibitionē ecclie. eodeꝫ mō dr de symoniacis excoicatis. et hereticis. a q̄bus nullo mō sunt suscipiēda sacra. hec s. Tho. Idē dicit. 3a. q. 82. arꝰ. 9°. q̄ cōfirmatur ꝑ doc. i. c. vra. de coha. cle. et mu. vbi Pa. vltimo nō. sic ait. dr qs tolerari qñ nō fuit cōdēnatus nec cōfessus nec hr opis euidētiā. et nō ꝙ nō solū diuina nō sunt audiēda ab istis suspensis. sꝫ nec alia ecclesiastica sacra sunt ab eis recipienda. et per illud. ꝟ. i tex. a clericis. et ꝑsbiteris et c. colligitur ꝙ nō solū iterdicitur istis cōcubinarijs notorijs. celebraꝰ misse. et executio ordinis sacerdotalis. sꝫ et executio cuiuscūqꝫ ordinis. vñ nō possunt legere euāgeliū. vel epistolā. vt i. c. ꝑter. 32. di. Et ibidē. 7°. nō. dicit ꝙ sūt tria ex q̄bus isurgit notoriū ꝑ ex snia. 2°. ex cōfessione facta i iudicio. 3°. ex opis euidētia. q̄ nulla tergiuer/ satione celari pōt. et abstinet ab istis licite vt rubore cōfusus. iducatur ad fructū pñie. et hapit hi tex. i. d. c. vra. ꝙ oēs abstineāt respectu diuinoꝝ. et sacroꝝ. ab eo nō recipiēdoꝝ: nō tñ ipse fornicator prohibetur ab auditione diuinoꝝ. sicut excoicati. hec Pa. q̄ in. §. se/ quenti melius declarātur. ꝙ sit suspensus quo ad se siue. sit secretus. siue publicus. nō est dubiū. quō quā do est secretus alij debeant abstinere vide infra. ꝟ. suspēsio ꝑ. §. ꝑ. et. ꝟ. irregularitas. 4. §. 4. 14a. 3a.

xij ¶ Ad maiorē declarationē ꝑcedētis. §. Pa. vbi. s. disputat. vtꝝ isti notorij cōcubinarij. sint simpl'r su/ spēsi sine alia monitiōe. ita ꝙ icurrāt irregularita/ tē celebrādo. et dicit ꝙ si est notorius per sniaꝫ vel ꝑ cōfessionē spōte factā i iudicio. sine dubio sunt suspē si. quo ad alios. et efficiūtur irregularitates. si cele/ brāt. et non est licitū audire diuina a tali. et peccant cōtrafacientes. qꝛ veniūt ꝯtra ꝑceptū ecclesie. Sed dū est i notorietate facti. vt qꝛ hr ꝯcubinā publice i do/ mo. nec fuit cōdēnatus. nec in iudicio cōfessus. et iste est passus periculosus. q sepe praticatur apud timora tos q multū trepidant audire. vel cū scandalo absti nere. Et i hoc qdā dñt q sine oi monitiōe debēt oēs a talibus abstinere et hoc vidētur sentire multi. in. c. sicut. de coha. cle. et mu. et i. c. si celebrat de cle. exc. mi. et hāc sequitur Hosti. et Io. an. i. d. c. vra. sed Hug. lau. et Archi. i. c. nullus. et. c. si q. 80. di. Io. de lig. et. d. Car. in. d. c. vra. tenent monitionē necessariā. qꝛ cēsante monitione videtur ꝙ qs possit habere excusationeꝫ. et facit. d. c. si q. vbi dicit ꝙ maluerint perseuerare in pctō. oēs abstineāt. et c. ꝑ illud. ꝟ. si maluerint. videtur ꝙ sit opus monitioneꝫ ꝑmittere vt sic appareat de cōtemtu et volūtate sua. cōsulenda eēt pꝰ opinio añ factū. post factū vero. 2a. vt euitēt pctm̄. et posset dici ꝙ vtraqꝫ est vera. et ꝙ nūqꝫ icurrant pctm̄ audien tes. añ monitionē ꝓpter varietates opi. ad hoc qd nō glo. in. c. ꝑ. de postu. pla. lib. 6. facit. l. regula. ff. de iu. et fa. ig°. et cū hac opi. alias trāsiuit. Pa. sed ipse/ met i. d. c. vra distinguit. ꝙ aut fornicatio est ita no toria ꝙ nullā habet dubitationē. sicut videmus i plu/ ribus clericis q tenēt ita publice cōcubinas sicut vxo/ res. et publice nutriūt filios. ita ꝙ ipi etiā nō audeāt diffiteri. et tūc credo ꝙ oio sit abstinēduꝫ ab eis sine alia monitiōe. hoc ꝓbat iste tex. d. c. vra. ibi nec ha/ bet opis euidētia. et melius i. c. sequenti. vbi nulla fit mētio de admonitionē. et glo. ibi i. ꝟ. ex euidētia. et in. ꝟ. celari. et tex. uidetur ꝓbare de directo. i. d. c. nul/ lus. et. c. ꝑter. requirūt. n. illa iura solū euidentiā facti. nō aūt ꝙ expectent monitionē a supiori. Itē ꝑ rōeꝫ qꝛ sciret ꝙ fornicatio nūqꝫ posset esse notoria. Ideꝫ videtur tenere. s. Tho. vbi. s. Si vero pōt probabiliter tergiuersari: puta qꝛ cōcubina habitat cū matre for nicarij. et dicat ipaꝫ esse pedissecam matris. vel hmōi tūc procedit alia opinio. vt expectetur monitio. et eius cōtēptus. et hāc credit Pa. esse itentionē iuris. et hāc vltimaꝫ opinionem sequēdo. dr ꝙ qñ est notorietas tūc est suspēsus a iure. et ꝯsequēti icurrit irregula/ ritatē celebrādo. secus qñ nō adest illa notorietas. sꝫ pōt aliquo mō tergiuersari. Rosella nō vnum satis vtile ꝙ laici nō peccāt audiēdo diuina ab hmōi no torijs. quocūqꝫ modo. qꝛ ē ignorātia iuris positiui. et difficilis. etiā sm doc. q variāt i illa. iō nō tenētur scire nec circa hoc sunt solicitādi. intellige nisi fieret bono fine. puta ad correctionem hec ille sed quid di ceret qñ scirent iūs credo vt. s.

¶ Queritur de alio peccatore notorio. i alio pctō. vtꝝ sit abstinendū ab eis. i audiēdo diuina. et recipiēdo sacra. R. sm Pa. i. d. c. vra. ꝙ ipse grauiter peccat ce lebrādo. sꝫ alij nō peccāt audiēdo ar. i. c. si. de coha. cle. et mu. vbi tex. se restringit ad pctm̄ fornicatiōis. itellige tñ i peccatis vbi nō est ānexa snia excoicatio nis vel suspēsionis. vñ s. Tho. 4. di. 24. q. 1. arꝰ. vlꝰ. xiij

quesitiūcula vltima.sic ait. Si aliqs cū pctō accedit
ad hoc sacrm.s.correctōis magis cedit ei i nocumē/
tū.q̄3 i pfectū.qaiq3 āt ꝯ ordinationē ecclie accedit
p inobediētia peccat.symoniaci āt ⁊ scismatici ⁊ ex/
coicati.ex statuto ecclie adispēsatiōe h⁹ sacri sunt su
spēsi.q: sunt extra vnitatē ecclie. i q̄ sacra ꝯferūtur.
vn̄ si aliqs ab aliquo p̄dictoꝝ sacrā suscipiat peccat
⁊ sic grāz nō ꝯseqt nec debet qs cū his coicare i di/
uinis.q̄ztūcūq3 sit occulti.ab alijs aūt peccatoribus
p̄ter notorios coicatos l3 sacra acciꝑe.s.necessita
tis. Nō tū debet eos aliqs iducere ad celebrādū. vel
ad administrādā sacra.nisi i necessitate:⁊ max⁹ qn̄
sunt parati. Quō aliqs possit acciꝑe baptismū ab
istis pali vide.ꝟ.baps.6.§.2°. Angelica ꝟo.ꝟ. de
nicis.8.§.4°.dic̄ q̄ si isti s.excoicati ⁊c̄. sūt occulti ⁊
parati ad administrādū q̄ possumus ab eis acciꝑe
etiam voluntarie sacra sed hoc est contra .s. Tho.
vbi.s̄. Ista tamen multū modificātur per constitu/
tionem cōstātiensem de qua vide.ꝟ.iterdictum.3°.
§.9. Angelica etiam vbi.s̄.conatur probare q̄ ois
peccator notorius contra Pa. sit p̄ecisus ⁊ suspen/
sus a canone.quod nō solum est contra Pa. s3 etiā
contra.s.Tho.quam opinionem .s. Pa. ⁊ .s.Tho.
sequitur Rosella.ꝟ.clericus .3°.§.3. vnde tenendum
existimo vt dictum est nec me extēdo ad responden
dum.tum quia lōgum.tum q: alibi dicetur.

14 ¶ Pro cōseruatiōe castitatis ꝓhibet̄ clericis oib⁹ coi/
habitatio mulieꝝ tā p iura antiq̄ q̄3 p.c.p^m.⁊.3^m.de
co.de.⁊ mu. vbi d̄r clericus nō debet retinere i domo
mulierē suspectā de icōtinētia.ēt si sit mater vel alia
cōsanguinea.⁊ si habeat cōsanguineā idigētē.ꝓui/
deat illi extra suū hospitiū.vn̄ ab oibus mulieribus
q̄ pn̄t eē ei mali.vel suspitiōis.vel scādali. ē clericus
abstinēdū:⁊ facit Pa.regulā generalē.q̄ nullam fe
minā pōt clericus tenere i domo ex q̄ possit oriri su/
spitio icōtinētie.⁊ glosat. Pa.hāc regulā q̄ sumit̄ ex
tex. p cōcordātia iurium q̄ cōsanguineas iuuenes.
alias nō suspectas.pōt clericus bone fame in domo
tenere. sed iuuenes extraneas. nullo mō.q: talis cō/
mixtio ē periculosa.nō sic cū cōsanguinea.⁊ hoc sen/
tit glo.i.c.volumus. 80.di.2.hoc dic̄ Pa.vt notetur
dr̄ia quā faciūt canones.iter ꝯsanguineā ⁊ extraneā
vtꝝ aūt peccēt mortr̄ faciēdo ꝯ .d.p^m. Angelica .ꝟ.
clericus.5.§.2.dicit simpl'r q̄ sic.si habitat cū q̄cūq3
de qua possit eē rōnabilis suspicio.⁊ multo magis.
si masculos per.d.p^m.c. Nō tū q̄ q̄uis oēs doc. ꝯue
niant q̄ sit ꝓhibitū.nullus tū dic̄ de pctō mortali.⁊
est periculosa determinatio d̄ mortali.vt dictū ē.s̄.ꝟ.
beneficiū.2°.§.24.vn̄ credere eē cōsiderandū. vtꝝ de
beat sequi suspitio scandalosa.vel exponat se periculo
peccati mortalis hec.vel huiusmōi: illi autem cano/
nes fm̄ Ray.non sunt p̄ceptorij. Et idē dicēdum de
frequentatione eorūdem.

15 ¶ Sextum quod debent habere clerici est q̄ d̄ bent
laudes debitas persoluere. Quomodo teneantur ad
officium vide.ꝟ.hore canonice.§.primo.⁊.2.de offi
cio mortuorum ibidem.§.12.

¶ Septimū ē debita residētia i suis b̄n̄ficijs.c.q: nō 16
nulli.de cle.non resi.quā tenet̄ p seipm̄ facere ⁊ dicit
ibi Pa. q̄ q̄dl3 beneficium qd̄ dat̄ rōe officij requirit
residentiā personalē:facit.c.cū qrente.eo.ti. Quidā
tū dicūt.s.lau.q̄ rōe ꝯsuetudinis pōt deseruire p vi/
cariū.qd̄ i beneficijs simplicibus ꝓcedit. sine dubio.
i curatis vero Jo.de lig.sentit oppositū.i.c.cū oēs.d̄
ꝯsti.⁊ dicit Pa.q̄ ē inspiciēda ē eā cōsuetudinis.si
est rōnabilis:valeat.alias nō:puta si fuit iducta pp
modicitatē beneficij.videt̄ rōnabilis. dic̄ tū Pa. q̄
facilius iduceret̄ cōsuetudo.i nō curatis.q: i curatis
magis exigitur idustria. Item quando dispensatur
cum aliquo depluralitate beneficioꝝ potest deseruire
vni per vicarium.c.non potest.de p̄eben.lib.6.vide
multa de residētia.ꝟ.beneficiū.§.6. ⁊ quō canonici
qui non residēt non recipiunt distributiones ⁊ de
vniuersarijs.ꝟ.beneficiū .3.§2.

Clericus.5°.quō q̄dā ꝓhibētur eis.vt i.c.si.de
c vi.⁊ ho.de.⁊ ne.de.vel mo.p totum.⁊ max°.
c.p̄.⁊ p̄ ꝓhibet̄ sibi negociatio secularis.d.c.
si.⁊.d.c.p̄. vbi notādū q̄ negotia secularia possunt
accipi tripl'r p̄ mō large vt cōp̄hēdit qcq̄d ꝓuenit ex
carnali cōcupiscentia.non subiecta freno rōis.⁊ hoc
innuit tex.i.d.c.p̄.pn̄°.⁊ d̄r negotiū seculare.q: p illud
viuit̄ fm̄ seculū.⁊ nō f3 deū.⁊ breuiter cōp̄hēdit oē
pctm̄ mortale.⁊ ista ꝓhibent̄ ēt laicis.s3 magis cle/
ricis.vt i.d.c.i. Secūdo d̄r negotiū3 seculare ꝓprie.
vt cōp̄hēdat negotiū ptinēs ad rē publicā mūdanā
⁊ seculares hoies.qd̄ qdē l3 sit pmissum laicis. cleri
cis tū ꝓhibent̄ .vn̄ i.l.placet.C.de epis.⁊ cle.dic̄ tex.
q̄ cleri nihil cōe hn̄t cū publicis actibus.vel ad cu
riā ptinētibus.cuius corpori non sunt āncti.facit.c.
rep̄hēsibile.23.q.8.⁊ de istis nō se ipediūt cleri.nisi
sint necessaria ꝓ causis ecclie.⁊ pietatis. vel ad sub/
stētationē corporis.de quo vide.ꝟ.aduocatus.§.3°.
vsq ad .8^m.vide aliqd.ī.§.5. Tertio mō d̄r nego/
tiatio secularis ꝓprissime.fm̄ q̄ dicit Chris.Mat.21.
q̄ xp̄s eiecit eos de tēplo.⁊ cassio.dicit qd aliud ne/
gotiatio.nisi vilius cōparare.⁊ cari⁹ velle distrahere.
⁊ subdit.negotiatores tales. dn̄s eiecit de templo. ⁊
Hiero⁹ dicit. Negotiatorē clericū.ex inope.diuitē. ex
ignobili gloriosū.quasi quādam pestem fuge. Ista
igit̄ duo genera vltima negotiatiōis. ꝓhibent̄ cleri
cis. Et remittūtur secularibus. ⁊ quid sit ista vltima
negotia°.⁊ quō ꝓhibet̄ clericis. ⁊ quō sibi pmittit̄.
licitum exercitium.⁊ quō puniūtur.vide.ꝟ.emptio.
§.14. ⁊ se. Quō in huiusmodi soluunt gabelas .ꝟ.
excōmunicatio.5.casu.1°.§.34.

¶ Que ē pena clerici negotiatoris.Re.p̄. peccāt mor 1
taliter.fm̄ Pe.de pal.⁊.c.2.ne.cle.vel mo. Secundo
debent excoicari.itellige istas duas penas.ī his que
sibi p̄hibent̄ de quo.d.ꝟ. emptio.§.14. Et si mo/
niti fuerint.3°.⁊ nō destiterint perdūt priuilegiū de/

ricale.vt.d.c.fi.ꝫ ſm Pa.ibidem.doc. varie dicunt de iſto priuilegio.qḋ amittunt. ſed ſm eũdem Pa. intelligit̃ vt clericis in minoribus.ſiue ſit cõiugatus ſiue nõ.ꝙ ñ peccat mortaliter. negotiãdo:dũmodo tale negotiũ non ſit prohibitũ ſecularibus. ſed ſi nõ eſt ↄiugatus. poteſt cõpelli per priuationẽ priuilegij clericalis.nõ qdem illius.ſi quis ſuadente.ſꝫ priuile/gij quo nõ pñt vexari exactionibus i bonis.vel i pſo na vt.l.ſ.C.de epi.ꝫ cle.Cõiugati vero nõ:qꝛ pdũt ipſo facto per cõtractũ matrimonij. vt in.c.vnico.de cle.cõiug.lib.6.ꝫ i.c.Joãnes.co.ti. Alij vero q ſunt in ſacris aut religioſi.pñt cõpelli per priuationẽ pri uilegij clericalis.vt dictũ eſt.de exiſtentibus i minori bus ꝫ per iſtã trinã monitionẽ nõ perdũt priuilegiũ canonis:ſi quis.nec etiã priuilegiũ fori.vt poſſint p criminibus ↄdẽnari p iudicẽ ſecularẽ.tenet ibi Pa. ꝫ põt probari qꝛ clerici coniugati. quos oꝫ negotijs ſecularibus itendere.vt in.d. Joãnes. his gaudẽt ſi habitũ ꝫ tonſuram portant ergo multo fortius. iſti non cõiugati.ꝫ requirit̃ trina monitio.nec ſufficeret vna pro tribus ſm Pa.in.c.fi.de vi.ꝫ ho.cle.qꝛ vbi agit̃ de pena icurrenda.ꝫ ius exigit trinam.nõ ſuffi cit vna etiam perẽptoria hoc voluit glo.in cle.p. de vita ꝫ ho.cle.ꝫ Jo.an.in.c.ex tuc.de cle.nõ.reſi.nec obſtat ꝙ vbi a iure requiritur triplex citatio ſuffiat vna pro tribus perẽptoria vt i.l.tres denũtiationes. C.quõ.ꝫ qñ.ꝫ glo.in.c.cõſuluit.ḋ offi.deleg.ꝫ Pa. in.c.in nomine dñi.de teſti.qꝛ verũ ordinarie. ꝫ oꝫ ꝙ ſit ſpecificata nõ generalis.ad hoc faciunt.d.c.fi. ꝫ.d.cle.p.in.ꝟ.nominatim.ꝫ qḋ nõ in.c.ſtatutum. de ſen.exco.lib.6.vide ꝟ.citatio prin. ꝫ ꝟ.exco.5. caſu primo.§.24. Et debet fieri per eũ qui habet iu/riſdictionẽ epãlem.ſm Pa.in.c.ↄtingit.d.2.de ſen. exc.vtꝝ teneãtur reſtituere q̃ acquiſiuerunt per has negotiationes prohibitas dicitur ꝙ ſic.de ↄſilio.ꝟ. emptio.§.14.Nõ vnum qḋ ponit.s.Tho.2.q.187. ar.2.ſ.ꝙ cũ cupiditat̃.ſecularia negotia gerere.nec monachis.nec clericis lꝫ: cã vero charitatis ſe nego/tijs ſecularibus cũ debita modeſtia ingerere.pñt. ſꝫ ſuperioris licentiã.in miniſtrãdo ꝫ dirigendo.vnde dr̃ i decretis.di.88.decreuit ſancta ſynodus. nullꝫ deinceps clericũ.aut poſſeſſiones cõducere.aut nego tijs ſecularibus ſe imiſcere. niſi ꝓpter curã pupilloꝝ. aut orfanoꝝ. aut viduaꝝ. aut ſi forte eps ciuitatis eccłaꝝ reꝝ ſolicitudinẽ cuꝫ habere pcipiat.Eadem aũt rõ eſt de clericis ꝫ religioſis qꝛ vtriſqꝫ ſimiliter negotia ſecularia iterdicũtur hec ille.Pe.de ancha. ponit praticã de negotiatione dicens.ꝙ ſi clerici ha berent venã ferri in ſuo territorio: ꝫ facerent ferrum per alios magiſtros.nõ tenent̃ ad gabellas. qꝛ non eſt negotiatio.ꝫ ſimiliter quãdocũqꝫ venderẽt pro/prios redditus.ſecus autẽ eſſet ſi emerent venam in alieno territorio. ꝫ facerent ferrum per alios magi/ſtros.qꝛ videt̃ negotiatio.ꝫ ſic tenẽtur ad gabellas.

2 ¶ Scdo prohibet̃ clericis officiũ tabernarioꝝ. ꝫ macclarioꝝ. ꝫ ſi perſonaliter publice exerceant. ꝫ.3. moniti nominati a ſuis platis nõ deſtiterint. clerici cõiugati perdũt oẽ priuilegiũ clericale.non ↄiugati vero ſolũ perdũt i rebus. ſi deſerũt habitũ clericalẽ. ſꝫ ſi nõ deſerũt.ꝫ icedũt oĩo ſicut layci. amittũt etiã in perſonis.vel ꝙ ſi pfactũ officiuꝫ dimittunt ꝫ reaſſumunt habitũ.tã cõiugati.q̃ꝫ nõ ↄiugati. intel lige ꝙ ↄiugati ſi reaſſumant̃ gaudẽt nõ ita ſicẽ non cõiugati.ſꝫ illud i quo gaudent. vt i.c.vnico. de cle. ↄiug.lib.6.iſte videt̃ verus itellect᷒ littere lꝫ alij alr. hec habent̃ i cle.p.de vi.ꝫ ho.cle.ymo prohibentur tabernã itrare.44.di.nõ oꝫ.niſi i itinere cã neceſſi/tatis.vt i.c.clerici.ea.di.Eodem modo dr̃ de officijs viliorib᷒ ab his.vt puta aptare pelles.ex idẽptitate rõis.ſm Pau.in.d.cle.p.ma.i his.n.ſtatus clerica lis dehoneſtaret̃ nõ tñ icurrũt penã ſtatutã ↄ macc larios.ꝫ ſi ſunt i ſacris.vel religioſi.ꝫ publice hoc fa ciãt videt̃ peccare mortaliter. vide.ꝟ.excommunica/tio.5.caſu primo.§.24.25.ꝫ.28.

¶ Tertiũ qḋ prohibetur eſt officium tabelionatus. 3
ſm Hoſti.in.c.ſicut.ne.cle. vel mo.ꝫ ſi eſt cõſtitutus a laico.ꝫ eſt in ſacris.poſtq̃ꝫ eſt ſibi interdictũ. non poteſt etiam in cauſis eccleſiaſticis.ſꝫ Inno.in.d.c. ſicut.tamen ſi anteq̃ꝫ ſibi interdicatur. faciat inſtru/mentum.tenet ſed poſtq̃ꝫ eſt ſibi interdictum non:ſi vero eſt a Papa cõſtitutus.vel ab epiſcopo quo ad dioceſim ſuam.poterit i cauſis eccleſiaſticis. cum ei non debeat propter ordinem ſacrũ aut beneficiũ in/terdici.ar.de deci.c.tua.d.2.ꝫ de iudi.c.decernim᷒. de arbi.contingit.Si vero ſunt i minoribus poſſunt exercere etiam ſi ſunt beneficiati.ar.d.c.ſicut.a con/trario ſenſu. licet ſit honeſtius abſtinere. In officio tamen heretice prauitatis poſſunt omnes etiã ſacer/dotes.c.vt officiũ de here.§.ad ↄſcribẽdas lib.6.

¶ Quartum eſt officium ioculatoꝝ.publice.ꝫ tales 4
ſunt qui faciũt ſpectaculũ ſui corporis ſicut.l.2.§.fi. ff.de his.qui.ne.infan.ꝫ ſi hoc faciunt per annũ cõ/tinue.ipſo iure perdunt omne priuilegiũ clericale.hic nõ ꝙ Archi.quem ſequit̃ Ge.in.c.vno.de vi.ꝫ ho. cle.lib.6.dicit.ꝙ clericis in ſacris.ꝫ etiaꝫ monachis perdit priuilegiuꝫ canonis.ſi quis. ꝫ videtur verius q̃uis Jo.mo.teneat cõtrariũ.ꝫ dicat ꝙ ſolũ exiſtẽs in minoribus perdit. ſimiliter etiam perdunt ſi mi/noꝝ tẽpoꝝ poſt trinã monitionẽ non deſiſtant.d.c. vno.In occulto tamen.vel cauſa infirmitatis.vel al terius honeſte rei cauſa.ioci aliquid facere nõ repro batur.ſm glo.in.d.c.vno.86. di. donare. in glo.ꝟ. excommunicatio.5.caſu primo .§.26. Et nõ ſm Ge. in.d.c.vno.ꝙ quãdo ius imponit penaꝫ ipſo facto. ex facto negatiuo. non requiritur monitio. quando illi additur certum tempus. vt ibi. ſi non deſiſtant infra annum:ꝫ requiritur in hoc caſu annus conti/nuus.ꝫ integer.ꝫ ex hoc nõ ꝙ quando lex.vel ſtatu tum.dat certũ tempus. ad hoc vt pena committatur. intelligitur de tempore continuo.

a ¶ Prohibetur. 5°. q nō sit aduocatus. vel procura/
tor. & q nō possit disceptare i placitis secularib⁹: exce/
ptis qbusdā causis. de qbus. ℣. aduocatus. §. 3. & se/
quētibus: vide aliquis. ō. c. c. pn. nec cōductor rerum
secularium. ō. pn. & §. i. Nec canes vel aues seq i. c. i.
ne. cle. vel mo. Nec procuratores villarum. aut iurisdictio/
nes seculares. sub aliquibus principibus. & secularibus
viris exercere. c. sz nec. co. ti. Nec sniaz sanguinis si ē
i sacris dare. vel dictare: vel iteresse: vbi vindicta san
guinis exercet. Nec ppositus balistarioꝝ. & hmōi iu
ris sanguinū. Nec vllā chirogie artez q adustionē. vel
incisione idigeat. Nec ipendere benedictionē aque fer
uētis. seu ferro cādēti. ad purgationē. vt in. c. snia co.
ti. Et oēs. talia vel aliqd coꝝ exercētes. 3°. moniti. a
suis platis si nō desistunt. pdunt priuilegiū clericale.
vt nō doc. i. d. c. sz nec. Itē pibitetis. decanis. archi/
diaconis. pbāiis. ppositis. cātoribus: & alijs clericis
psonatū habētibus. pcipit sub excoicationis snia.
ne leges. aut physicā audiant. vt i. c. si. co. ti. de q°. ℣.
excoi°. 5. casu. 22. quō i diuersis casib⁹ clerici amittāt
priuilegiū clericale. vide. ℣. excoic°. 5. casu. p. a. §. 24.
vsq 30. & ℣. irregularitas. 3. §. 11. & ℣. medic°. §. 2°.

b ¶ Clericus debet esse patiens. nō vindicatiuus. non
debet se imiscere tirānidi. vel crudelitatib⁹. d quo. ℣.
excoic°. 5. casu. p. §. 25. Si fiat miles & exerceat actuz
oio ꝯtrariū clericatui. fm Jmo. i. c. p. de aposta. per
dit priulegiū. itellige vt. ō. imediate. s. 3° moniti. Quō
possit bellare. vel vti armis defensibilibus. p se. vel p
suis. ℣. irregularitas. 2°. §. 4. & sequētibus. Clericus
debet esse sobrius. i. c. a crapula. de vi. & ho. cle. vbi p
cipit eis vt vinū tēperēt. & qdā dnt q peccat mortr
ꝯfaciēdo. & dicit tex. q debet esse cōtentus trina po/
tatione. i. c. qn. 44. di. qd est palea: non debet cogere
alios ad bibēdū. itellige vltra necessitatē. nec fabu/
las inānes cātare: nec laruas añ se ferre. c. nullus p/
sbiteroꝝ. 44. di. ꝯuiuia sua debent esse ex charitate.
sine supfluitate: detractione: vel derisione. c. cōuiuia.
44. di. In prin° fiat benedictio mense. & i fine grāꝝ
actiones. & aliqd legāt i mēsa. de sacra scriptura. c.
qn. & c. pro reuerentia. ea. di. & non debet comedere
ante tertiā. d. c. nō lz. In istis tn q ponūtur in isto. §.
nō credo eos peccare mortr. nisi vbi cēt et mortale se
cularib⁹. vel pp scādalū. & max° qn nō sunt i sacris.

Clericus. 4°. q°. ad bona tēporalia. Et p qrit
c vtꝝ possint habere ppriū. ℟. 63. s. Tho. 2a 2e
. q. 185. ar°. 6. q sic: q: ad illa q sunt superro/
gationis nullus tenet nisi ex voto: sz clerici seculares
non vouēt pauptatē. igit pbat etiā. 12. q. i. c. pi: & si q
. c. iueniātur ꝯtraria: itelligi debent fz Pis. fm statū
primitiue ecclie. qn nihil ppriū possidebāt. vel de re/
ligiosis. tn fm. s. Tho. vbi. ō. nō debent ita propriuz
possidere vt dū curant propria. defectū faciant i his
que pertinent ad cultum diuinum.

d ¶ Utꝝ possint testari vel donationē facere inter vi/
uos. ℟. si hnt de patrimonialibus. vel q sibi aliūde
aduenit. q a bnficijs. puta ex successione. vel dona
tioe facta psone nō ituitu ecclie. vel de illis q ipi sibi
p artificiū licitū acqsiuerūt. idubitanter pnt de istis.
vel etiā donare. 12. q. 3. c. p. & 2°. & de testa. c. ad hoc.
& c. q: nos. Et etiam hī locū si clericus sit i ptāte pa
tris. vel aut cōstitutus. C. de epi. & cle. aut pibiteros.
lz i alijs psonis. secus sit. vt. s. ℣. peculiū. §. i. de rebus
aūt ecclasticis mobilibus vel imobilibus. nō pōt cle
ricus testari. sz pōt de mobilibus: & fructib⁹ pceptis
i egritudine cōstitutus. dūmodo sit compos mentis.
cōferre pauperibus. & religiosis locis. & his q sibi ho/
neste seruierūt. vt. d. c. ad hec. & d testa. c. relatū. d. 2°.
qd etiā dū sanus est facere pōt. c. ceteꝝ & c. ad apo/
stolice. de dona. etiā cōsanguineis idigentibus. vel q
sibi honeste seruierūt. d. c. relatum. Et nō practicā fm
Pa. i. c. cū ioffitijs. de testa. q si clericus vult donare
in ifirmitate. faciat dū viuit & nō relinquat. & cū dei
timore. vt dicit tex. d. c. relatū. & i pauperibus sufficit
charitas. in alijs āt reqrit. vel paupertas. vel seruitiuz
de cōsuetudine alicubi clerici testātur de mobilibus.
& de fructibus ecclie acqsitis. de iure tn est ꝯ. vt. d. c.
& iuribus. q possit valere nisi forte de vasis sacris.
vel alijs deputatis ad diuinū cultum. Et dnr bona
ecclesiastica vel ecclie oia q ituitu ecclie. vel de secul
tatib⁹ ecclie acqsiunt. vt i. d. c. i. de testa. glo. i. c. pñti
de offi. or. lib. 6. post Hosti. tenet q clerici nō haben/
tes administrationē. pnt disponere & testari de fruc
tibus pceptis vsq ad diē mortis. de consuetudine. &
etiā si cōsuetudo esset. possent testari de reditibus p/
cipiendis ano sequēti. post mortē suā. vt refert Pa.
i. c. cū i officijs. ipe tn. Pa. i. d. c. relatū. tenet ꝯ de ca
nonicis. & pnt ꝯ ordari vt. s. possint de his q obue/
niunt roe persone. puta i distributionibus. secus q roe
bnficij. & q dicant habere administrationē. vide. ℣.
administratio. vi in. c. ad hec. ponit notabile dictū.
q cōsuetudo nō excusat clericos q oia bona mobi/
lia. acqsita intuitu ecclesie. dimittūt i morte. coꝝ cō/
sanguineis. ad oia ista vide. ℣. restitutio. §. 19. & ℣.
clericus. 2°. §. 4. & ℣. beneficiū. 3. per totū.

¶ Sed qd de bonis acqsitis ituitu dignitatis. puta e
pro missis dicēdis. ℟. fm Hosti. & Jmo. in. c. q: nos.
de testa. q si clericus aliqua roe officij acqsiuit. pu/
ta qa fuit capellanus alicuius principis. q sibi mul/
ta donauit. pōt disponere Pa. limitat de missis i. d.
c. cū ioffitijs. vez nisi dedisset p missis dicēdis tāq
parochiali sacerdoti. q: sic non posset disponere. de
acqsito aūt a sacerdote iniūgendo pnias parochia
nis fm Jnno. i. c. cū iter. de. ℣. sig. nō pōt disponere.

¶ Utꝝ platus iducens testatorē ad sibi relinquēduz. f
qd ecclie relinqsset. teneat illi restituere & an possit de
eo disponere. ℟. Pa. i. c. 2°. de pecu. cle. refert. q qdaz
dicūt q nō. sz tenet restituere p. l. qcqd. C. ar. tu. sed
Cynus formādo. q. hac. i tutore. dicit q si blādo ser
mone ipm induxit. ad sibi relinquēdū. q non tenet.
ar. i. l. si. ff. si qs. ali. te. vbi patet q talis nō committit

relictū. si vō dolo seu fraude eā induxit: tenet eccle de iteresse. sꝫ q teneat eccle simplr. tex. est cum glo. in. c. qcūqꝫ. 12. q. 4. vbi pꝫ. q platus tenet ad iteresse eccle. qn ei potuit qrere ⁊ neglexit. ad instar tutoꝝ. vt i. d. l. qcqd. ⁊ i. l. pupilloꝝ. C. admi. tu. nec. n. debet vtilitatē suā pponere vtilitati eccle. sicut nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupilloꝝ. l. tutor sꝫ dignitatē. §. i. ff. d admi. tu. l. si vt cto. §. comodatuꝫ. ff. com. Pa. vbi. s. dicit q di. Cy. ē valde eq̄ vt cessante dolo n̄ teneat. cū psonā suā qs teneat pferre cūctis. ar. c. pe tito de iuram. ⁊ d Pe. di. f. hec q̄ d charitate: Istā viā Cy. ⁊ Pa. tene. ⁊ vide. ꝟ. restitu. §. x. cc. mediū.

4 ¶ Utrꝫ clericus q rē eccle: sua industria melioravit. possit de sua melioratōe disponere. Rñ. q nō: facit. c. īgrediū. ⁊. c. si qs. de pecu. cle. q: ad hoc tenet ⁊ si d eius fructibus viuit. secus si proprio patrimonio vel de suo meliorasset.

5 ¶ Utrꝫ relictū clerico i dubio psumatur ituitu eccle datū. Rñ. q si administrationē nō hꝫ nō psumit. secus si hꝫ. tn̄ ad cōiecturas ē recurrendū vt i. c. regsi/ sti. de testā. ⁊ qd nō Inno. i. c. cū i officijs. eo. ti. ⁊ nō q. eccla succedet ab itestato. qn̄ nō hꝫ heredes. q de iure debeāt succedere. alias secus. 12. q. 5. c. fi. noie ecclesie venit capitulū. seu ꝯgregatio. vbi viuit collegialr: ⁊ vbi ē viuus solus. venit successor. d. c. relatū. Si aūt defunctus habet plures ecclias. seu beneficia fiet eque diuiso iter illa. Et nō sm Pa. i. d. c. relatū. q acqsitū per canonicū ituitu eccle. seu pbēde. non cedunt successori. i pbēda. sꝫ capitulo ipius ecclesie. vbi aūt beneficiatus nō est de cōgregatiōe. sꝫ habet beneficiū oio separatū: puta q: ē rector ecclesie parochialis. vel ppositus vel archidiacon⁹. nō beneficiatus a capitulo. tūc bona acqsita ituitu bn̄ficij. cedūt successori. nō capitulo. itellige. qn̄ pbēda est oio separata a capitulo. rōeꝫ dr̄e pōit Pa. ibi. ⁊ possent ista bona diuidi iter eos. si vdēt. vel reseruari in cōi. ⁊ si esset dubiū cuius cēnt bona. vel ecclesie. vel plati defuncti. iudicabit p ecclesia: secus si esset certū q habebat aliq̄ bona ppria. sꝫ dubitat q̄ sint illa. tūc. n. diuident inter successores ⁊ ecclesiā cuius sint bona. de peculio ecclesie vide. ꝟ. ecclesia. §. 8.

Clericus. 5. de priuilegijs ei⁹ q̄ sunt multa. vn̄
6 Bertrādus enumerat quatuordeciꝫ q̄ recitat Car. i cle. p̄. de vi. ⁊ ho. cle. quoꝝ p͡m est. q nō cōueniūtur coram iudice seculari. c. si diligēti. de fo. cōpe. ⁊ dr̄ priuilegiū persone. siue fori. 2͡m q verberās est excoicatus. c. si qs suadēte. 17. q. 4. ⁊ dr̄ puilegiuꝫ canonis. 3͡m q non tenētur pstare munera. seu onera psonalia. vel realia. de imu. eccl. c. nō minus. ⁊ dr̄ priuilegiū rez. 4͡m q: possint vēdicare rē ꝯcessam eccle sie. an̄ traditionē. l. fi. C. de sacrosan. ec. ⁊. c. ex litis de ꝯsue. 5͡m q: gaudēt eodē priuilegio familie coꝝ. 2. q. i. clericū. el. 6. 23. di. eos. ⁊ i glo. itellige quo ad foꝝ. vt i. d. glo. 6͡m q: faciētes statuta ꝯ clericū sunt excommunicati. c. eos q: de imu. eccl. lib. 6. 7͡m q soli clerici pn̄t obtinere beneficiū ecclesiasticū. de trāsl. c. ex litis. vide. s. beneficiū. f. §. 12. 8͡m q per litas ꝯ laicū impetratas. cū clausula gn̄rali. nō pn̄t ꝯueniri. vt i glo. c. sedes. de rescrip. 9͡m q nō tenētur dare sportulas. de vi. ⁊ ho. cle. c. cū ab oi. 10͡m. q acqsita et sub ptāte pris. disponunt vt volūt: aut pbiteros. C. de epi. ⁊ cle. ꝟ. clericus. 4. §. p. 11͡m. q: p reb⁹ suis recuperādis agere pn̄t. sine cōsensu pris. arch. i. c. fi. de iudi. lib. 6. 12͡m q p necessitate nō pn̄t distrahi a pre. sꝫ. l. 2. C. de pa. q. fi. di. 13͡m q seruus sciēte dn̄o ordinatus liberat ob seruitate dn̄ica. 54. di. si seruus. 14͡m q pn̄t facere collegiū. ar. c. fi. de re. do. vbi sola religio noua phibet qd laicis nō lꝫ. nisi vt infra. ꝟ. collegium. 15͡m q gaudent priuilegijs militū. que non sunt cōtra statutum clericale. q: est miles iesu xp̄i.

¶ Utrꝫ clericus ꝯiugatus supradict priuilegijs gaudeat. Rñ. q nō. sꝫ si ꝯxit cū virgine. ⁊ defert tōsurā ⁊ vestes clericales. solū gaudet i duobus. s. priuilegio canonis: si qs: ⁊ persone pro aliquo crīe nō pōt trahi ad iudiciū seculare nec iudex secularis pterea cuiuscūqꝫ excessus. pōt eū punire pecuniariter vel personaliter. c. vno de cle. ꝯiug. lib. 6. 1

¶ Utrū clericus possit vti statutis ⁊ cōsuetudinibus laicoꝝ. ad suū comoduꝫ. Rñ. Pa. in. c. fi. de vit. ⁊ ho. cle. ⁊ facit tex. i ar. q sic. facit et tex. i. c. ad n̄raꝫ de p ba. atn̄ eos n̄ ligāt i eoꝝ pudiciū glo. i. c. p. ne. se. va. 2

Coactio qd sit: ⁊ p quotuplex est. vbi notādū
c q ista noia. s. coactio. violentia. vis. metus. ⁊ timor. sm q sunt in humanis. Aliquo modo minuūt de volūtario. ⁊ ex ꝯsequēti minuūt pctm̄. q: inqͣ͡m aliqd dr̄ pctm̄. i tm̄ dr̄ volūtariū. vbi sciendū q coactio ē duplex. s. absoluta q̄ dr̄ sꝫ phm. 3. ethy. violentū simplr. qd sm. s. Tho. 12. q. 6. ar. 5. opponit directe volūtario. sicut etiaꝫ ⁊ naturali. cōe ē. n. volūtario. ⁊ naturali. q vtrūqꝫ sit a pncipio itrinseco. violētū aūt est a pn̄o extrīseco. vn̄ diffinit. q est ab extriseco nil ꝯferēte vi passo: ⁊ ppter hoc sicut in rebus q̄ cognitiōe carēt violētia aliqd facit esse ꝯtra naturā. ita i rebus cognoscētibus. facit aliqd esse ꝯ volūtatē. qd aūt est ꝯ n̄aꝫ. dr̄ esse i n̄ale. ⁊ sitr qd est ꝯ volūtatē. dr̄ eē iuolūtariū. vn̄ violētia iuolūtariū causat. Coactio igit p mō dicta. q̄ dr̄ coactio absoluta. ⁊ violētia simplr. oio cāt iuolūtariū. ita q nullo mō volūtas cōcurrit. vel ꝯsentit. ⁊ talis. nollo mō est pctm̄: nec oꝫ addere sic qdā addunt. nisi volūtas cōsentiat: q: talis coactio oio remouet volūtatem: ⁊ talis coactio facit necessitatē absolutā: ⁊ dat ex͡m p canonistas i. c. cū locū. sꝫ Inno. de spon. de captura. vel per vincula. vel qn̄ qs corporaliter ipedit. vel impelit ad motū. vn̄. s. Tho. 2. sniaꝝ. di. 24. q. 3. ar. 4. sic ait. Si vsus exterioꝝ membroꝝ ⁊ delectatio coꝝ esset sine volūtate pctm̄ nō eēt sic beata Lucia dixit si in vitā me violari feceris castitas mihi duplicabitur ad coronam de hac habes in. c. pbiteros. 50. di. Secūdo mō dr̄ coactio ꝯditionata. siue violētum

mixtũ.ſm philoſophũ vbi.ſ.⁊ iſta ꝓprie dr̃ metus
q: ẽ ĩns iurio⁊ critos ẽ mitatis periculi. vel futuri.cũ
mẽtis trepidatio.⁊ talis nõ cauſat neceſſitatẽ ſim/
pliciter.ſ; ſm qd:⁊ dr̃ inuolũtariũ per ſe.ſ; volũtariũ
per aliud.h; tñ magis de volũtario q̃ʒ de inuolũta/
rio.v.i.s.Tho.vbi.ſ.ar^c.6.ſic ait : ſicẽ philoſophus
dicit.3^c.ethy.⁊ Greg.nice.in lib.ſuo. de hoie. hmõi
q̃ p metũ agunt mixta ſunt.ex volũtario ⁊ inuolũta/
rio.id.n.qd̃ per metũ agit .i ſe ↄſideratũ. non eſt vo
lũtariũ.ſ; fit volũtariũ i caſu.ſ.ad vitãdũ malũ qd̃
timet .ſ; ſi qs recte ↄſideret magis ſunt hmõi volũ/
taria q̃ʒ inuolũtaria.ſunt.n. volũtaria ſimplr̃ inuolun
taria aũt ſm qd.Unũqd̃.n.ſimplr̃ eſſe dr̃.ſm ꝙ eſt
i actu.ſm aũt ꝙ ẽ i ſola apphẽſiõe.nõ eſt ſimplr̃.ſed
ſm qd.hoc aũt qd̃ per metũ agit .ſm hoc eſt i actu.
ſm qd̃ fit.cuʒ.n.actus i ſingularibus ſint. ſingulare
aũt iq̃ʒ^m hmõi ẽ.hic.⁊ nũc.ſm hoc id qd̃ fit ẽ i actu.
ſm ꝙ hic ẽ.⁊ nũc.⁊ ſub aliis ↄdictiõibus idiuiduã/
tibus:ſic aũt hoc qd̃ fit per metũ eſt volũtariũ inq̃ʒ^m
eſt hic.⁊ nũc. put.ſ.i hoc caſu.ẽ ipedimẽtũ maioris
mali.qd̃ timebat .ſic ꝓiectio mercĩũ i mare. fit volũ
tariũ tẽpore tẽpeſtatis.ꝓpter timorẽ periculi. Unde
manifeſtũ ẽ ꝙ ſimplr̃ voluntariũ ẽ. Unñ ⁊ cõpetit ei
rõ volũtarij.q: pricipiũ eius ẽ itra. ſed ꝙ accipiat
id qd̃ eſt per metũ.fit vt extra iſtũ caſum exñs. ꝓ vt
repugnat volũtati:hoc nõ eſt niſi ſm rõeʒ tñ : ⁊ iõ
eſt inuolũtariũ ſm qd.i.ꝓ vt cõſideraf extra hũc ca/
ſum exñs hec.s.Tho. Ex qbus oĩbus p; ꝙ coactio.
2°.mõ dicta eſt coactio ↄdictionata ⁊ violentia ſm
qd.q̃ dicif metus.⁊ eſt inuolũtariũ ſm quid. volũta/
riũ xo ſimplr̃.vñ talis volũtas coacta dicif .volun/
tas.l.ſi mulier.§.pen.i fi.ff.qd̃ me.cã. ⁊.c.abbas.eo.
ti.⁊ propter hoc etiã ꝙ eſt voluntariũ ſimplr̃: dicif
per canoniſtas ꝙ q̃ fiunt per metũ regulariter tenẽt
ſicut dicit Pa.i.d.c.loꝫ. nõ tñ tenet in his q̃ reqrũt
liberã volũtatẽ de quo infra.§.6.⁊ hoc non excuſat
i pctis.c.ſacris.e.ti. Ex his ſoluunf multe.q.Quid ãt
ſit metus ⁊ quõ cadit i ↄſtãtẽ virũ:⁊ quõ ipedit ma
trimoniũ.vide.ℽ.ipedi^m.x.Quõ baptizati coacte.ꝓ
mõ ñ ſũt baptizati.ℽ.bapt.7.§.ſi.ſectis.ſi.2°.mõ.⁊
idẽ dñ^m d ordinatis.Quid ſit ius dic ꝙ ẽ maioris rei
ipetus q repelli ñ põt.ff.qd̃.me.cã.l.i.vide .J.§.ſi.

1 ¶ Utꝝ volũtas poſſit cogi vel violentari .R̷.ſm.s.
Tho.12^e.q.6.ar^c.4.ꝙ duplex ẽ actus volũtatis vn^9
qdẽ.q ẽ ei^9 imediate.velut ab ipa elicitus.vel ꝓdu/
ctus.ſ.velle.Alius q ẽ actus volũtatis a volũtate ipe/
ratus.⁊ mediãte alia po^a exercit^9.vt ãbulaf ⁊ loq q
a volũtate iperãf mediãte po^a motiua. Quãtũ igr̃
ad act^9.a volũtate impatos:volũtas violentiã pati
põt:iq̃ʒ^m p violẽtiã. exteriora mẽbra ipediri pñt. ne
iperiũ volũtatis exequãtur:ſ; q̃ʒ^m ad ipʒ actũ volũtatis
ꝓpriũ.nõ põt ei violẽtia iferri.⁊ h^9 ẽ rõ. q: act^9 vo
lũtatis nihil ẽ aliud q̃ʒ iclinatio q̃dã ꝓcedẽs abiterio
ri pri^o cognoſcẽte.ſicut appetitus naturalis eſt q̃daʒ
inclinatio ab interiori pricipio.⁊ ſine cogitatione:

qd̃ aũt eſt coactũ:vel violentũ eſt ab exteriori princi
pio.vnde ↄ rõeʒ ipius actus volũtatis eſt. ꝙ ſit co/
actus.vel violentus.ſicut etiam eſt ↄ rõeʒ naturalis
inclinatiõis.vel motus lapidis.ꝙ feraf ſurſum.po/
teſt.n.lapis per violentiam ferri deorſum. ſed ꝙ iſte
motus violentus ſit ex eius naturali iclinatione eſſe
non põt:ſimiliter etiã per violentiã põt hõ trahi. ſ;
ꝙ hoc ſit ex eius volũtate.repugnat rationi violen/
tie.vnde q̃uis deus poſſit voluntatẽ mouere.ſm id
prouer.21.cor.regum in manu dei eſt.⁊ quocũq; vo
luerit vertet illud ⁊ neceſſitate: ſi tñ eſſet cũ violen/
tia iã nõ eſſet cũ actu voluntatis. nec ipa voluntas
moueref ſed aliud cõtra voluntatẽ.ſicut ſi moueret
intellectũ vel alias potentias.cõtra volũtatem.⁊ ſic
itellectus ⁊ alie potẽtie poſſunt violẽtari.vel cogi.i.
moueri ↄtra volũtatẽ. ſed volũtas non põt moueri
ↄ volũtatẽ.q: eius moueri.eſt eius velle: violentũ.n.
dr̃ qd̃ ẽ ↄ iclinationẽ patiẽtis vñ qñ deus mouet vo
lũtatẽ alicuius ſicẽ fecit volũtatẽ Pauli.quãdo ibat
furijs inuectus.nõ cogit ſed inclinat infundẽdo qua
litatem i volũtate.iclinãtem ipaʒ. ⁊ ſic etiã i patria
beati de neceſſitate amabunt deũ ſed nõ coacte.

¶ Utꝝ metus iuſtus.i.cadens in cõſtantem virum. 2
cauſetur ex imperio.vel ſupplicatione regis.vel dñi
R̷.ſm Pa.c.ſi.qui de.vel vo.ꝙ non. niſi ſit ſolitus
tirãnice tractare.nõ obtẽperantes ſuis ꝑcibus: quia
tunc bene cauſat.vt tenet Jo.an.in.d.c.ſi.⁊ Bar.in
tra.de tirãno.facit ꝙ ideʒ Bar.nõ.in.l.ad iudices
C.qd̃ me.cã:vbi dicit ꝙ ſola reuerentia mariti.non
cauſat iuſtũ metũ i vxore. niſi ꝑceſſerit mine vel ver
bera.⁊ idẽ Inno.in.c.cũ; matrimonij de offi.deleg

¶ Utꝝ metus perdendi bona tẽporalia.vel graueʒ 3
iacturã in eis.puta maiorem partem. ſit iuſtus.R̷.
ſm Pa.in.c.abbas eo.ti. ꝙ ſic. ſi nõ põt ſubſtẽtari
ſine illis bonis q̃ quis timet perdere.quia alibi dici/
tur.ꝙ ſpiritualia nõ pñt diu eſſe.ſine tẽporalibus.i.
q.3.ſi qui obiecerit.⁊ glo.in.l.aduocati.C.de aduo.
diuer.iudi.dr̃ nõ.pecuniã vitã hominũ.facit ꝓ iſta
opiniõe.c.presbiteros.50.⁊.d.c.abbas.Quõ nullus
met^9 excuſet a peccato mortali.q̃uis alcuiet. ⁊ quõ
infamia nõ excuſat.ℽ.metus.§.i. Et quomodo ge/
neraliter dicatur met^9. d.impedimẽto.x. Quõ iura
mẽtũ factũ p metũ teneat .ℽ.iuraf.§.14.ma^x.cc.ſi.

¶ Utꝝ cõtractus factus ex iuſto metu teneat: ita ꝙ 4
nõ ſit nullus.R̷.ſm Pa.in.c.cum locũ.de ſpon.⁊.c.
olim inter.eo.ti. ꝙ aut contractus requirit liberum
cõſenſum.Aut nõ ſi ſic tunc cõtractus ẽ ipo iure nul
lus. ratio q: licet coacta volũtas ſit volũtas.15.q.i.
merito : tamen non eſt voluntas libera.⁊ ſic deficit
qualitas libertatis.q̃ eſt de ſubſtantia contractus:⁊
ideo eſt nullus. In alijs aũt vbi nõ requirif liber cõ
ſenſus.nõ eſt ipo iure nullus. ſed veniunt reſcindẽdi
actione qd̃ metus cauſa.vel officio iudicis.

¶ Utrũ agẽs certi quid ex metu p̃ſumaf ↄſentire 5
ex taciturnitate ſequẽtis temporis .R̷.glo.iũcto tex.

in.c.accedens de ouer.cōiug.q nō. nisi interueniat aliquis actus positiuus approbatiuus.primi actus. in.l.2.& pen.C.e.& facit.c.ad id.de spon. de sponsa q metu cōtraxit si cohabitat viro spōte. presumitur matrimoniū. Idē dic si interuenirēt munera sponsalitia & faciunt ad multa.

6 ¶ Sunt qdam q requirunt liberū cōsensum.primo oia q sunt meritoria.sicut penitētia.confessio. elymosina & similia.q si fiant ex tali metu. excludūt meritum.& perinde ē ac si nō fierent. excipiūtur illa i quibus imprimit caracter.vt baptismus.ordo.& hmōi. q: virtute caracteris. adueniēte libera volūtate.cōualescūt sed nō alia.in.c.de iudeis.45.di.secus esset si esset violētia absoluta.vt i principio. 2m est matrimoniū de quo ipedimento.x.3m doctis promissio vel solutio.l.si mulier.ff.co.q: si principale nō tenet. nec accessoriū.4m iurisdictio.vñ prorogatio eius est nulla ex iusto metu.l.1.ff.de iudi.& glo.in.d.l.mulier. Itē electio prelati per metum facta.c.vbi periculum.§. ceterū de elec.lib.6. 5m auctoritas tutor extorta per metū.l.p.§.vltimo.ff.de aut.tu.6m absolutio ab excomunicatōe.de quo.v.excoicatio.5.casu.32. 7m testes testamētor.vñ si in vinculis tenētur vt ab hostibus nō valet cor testimoniū.l.qui testamēto.ff.de testa. 8m votū qñ metus icutitur ab homine.secus si a deo.vide.v.votum.primo.§.1.

7 ¶ Utr metus probabilis vel leuis similiter anullet. R.q nec excusat. nec rescindit.nec anullat. & dr ille qui cadit in virū leuē.aut vecordē. qui timet vbi timendū nō est.& dr meticulosus.ff.eo.l.metū:q non tollit actū requirentē liberū cōsensum.vt nō. Pa.in.c. veniens.el.2.de spon.quo tñ ad cōsciam. essent cōsiderande circūstantie rer & cōtractus.

8 ¶ Quid si quis veniat in quēcūq metum.ex sua culpa.R.q nō subuenit ei.nec habet.seu cōpetit ei aliquod remediū.d.l.si mulier.i principio. vbi liberta. comisso crimine ingratitudinis.& timet ne reuocet. in seruitutē.promittit aliquid dño immunitatis seruitutē. nō audit. Sed quo ad cōscientiam distingue.q aut talis timor pōt iuste icuti tali.puta q: comisit crimē capitale.cōminat quis eū velle accusare.pp quē timorē ille dat cētū.talis licet turpiter accipiat pecuniā.vt desistat ab accusando.tñ restituere non tenetur.de necessitate.si modo ille qui dedit potuit donare. Si vero timor icutit iniuste.quo ad deū.puta pater cōminat interficere adulterū cū filia. q licet de iure ciuili vt in.l.nec in eo.ff.de adul.tamen quia nō lz quo ad deū.ideo ex tali timore extortū nō poterit tenere in cōsciētia.nisi inquātum est in recōpensationem sui interesse.puta fame lese.& hmōi. alias nō.facit tex.cū glo.in.c.inter hec.33.q.2.

9 ¶ Utr pbāti metū. ex quo amisit bona. stetur eius iuramēto.circa quātitatē bonor.R.hz Pa.in.c.si eo.ti.q sic.si iniuste metū incussit.& cō eū q icussit.secus si ageret cōtra villā. in cuius territorio est factū. nā or q probet per alios. & pōt adducere socios. & familiares.pp difficultatē probandi. bonus tex. in.l.cōsensu.C.de repu.& .j.c.veniens d.2o. de testi.

x ¶ Utrū ille q per metū extorsit aliquid.teneat.R.hz leges pōt agi cō eū. etiā quo ad penā. si agat infra annū.sz post annū non.nisi solū quo ad rei persecutionē:q: ptoze actiones sunt perpetue:quo ad rei persecutionē.sed quo ad penaz sunt tēporales. Insti.de perpe.& tēpora.ac.in prin.ff.de vi.& vi.ar.l.p.§.sz si per metū.ff.qd me.ca.l.si cū exceptione.§.1.2.& 3. sm tñ canones etiā ad penaz pōt.q: nulla cōdictio tēporis pōt oppōi.3.q.1.reitegrāda. & nō solū tenet de his q habuit per talē metū. sz etiā de oibus q ille amisit.cui talē itulit metū.d.l.si cū.§.pcdiue:q: metus fuit cā seu actio amissionis .d.l.si cum.§.in hac actione.pcor. Inno.& Hosti.i.c.si.co.ti.

xi ¶ In quo dīt metus a vi.R.fm Pa.i.d c.sacris q metus ē vis cōdictionata.puta cui dicit interficiā te si ñ feceris sic.& hmōi.c.ad audiētiā eo.ti. & fit sine violētia corporali. Uis aūt ē qdā coactio qua qs ligatus cogit facere aliqd corporaliter.& dr vis absoluta.& hec excusat a toto si fit pprie vis.s. si intrinsecus nō cōsentit:q: nō dr agere sz potius pati.d.c.sacris. Lex aūt magis large accipit dicēs vis ē ipetus maioris rei cui resisti nō potest.s.comode.ff.qd me. cā.l.1.&.2.de pac.q̄uis.lib.6.nō hz Pa. i.c.cū locū. de spon.q ē dīa iter iuitā & redamātē:q: iuita est q ostēdit volūtatē animi per aliud signuz. q̄z p vocē: redamās vero q voce ostēdit animū desistētiā.74. di.c.h.i.glo.& sic habes hic expedita multa capitula.s.quid & quotuplex est coactio.similiter de violentia.metu.& vi.iniuta. & redamante.

Coadiutor dari nō pōt epo:& aliis superiorib
c platis:sine licētia pape:nisi in duob casib.p qñ eps.vel alius superior. ē grauat senio. aut valitudie corporali ita grauat.q ppetuo suū offim neqt exercere. tūc de cōsilio & assensu capituli sui.vel maioris ptis. vnū vl duos assumere pōt coadiutores. 2 qñ plati cēnt amētes ita q velit vel nolit nesciunt exprimere tūc capitulū vel due partes vnū.vel duos coadiuctores ei dat pñt vt i.c.vnico de de.egro.li.6. Et dz dari fm Inno.c. nisi cū prudē.de renū.cuicūq plato.q ñ pōt suū offim exercere.7.q.1.q̄si p totū. Et ē et dādus hz.e.c.venerabili.de offi.deleg.dilapidato ri.bōa eccie.& iste hz liberā & legitimā administrationē.excepto q nihil pōt alienare. vtz i.d.c.vnico. Nec debet aliquid de bonis ecclesie sumere. nisi sūptus mediocres.vt ibidem.vide.7.q.1.c.scripsit.

i ¶ Sz nūqd epi.& alij plati superiores.pñt sibi assumere.vel facere comissariū.i adiutoriū.R.q sic.itelligere qñ cōpos mētē.vt nō doc.i.d.c.vnico.& differt iste.a coadiutore.q: ñ hz iste nisi eā auctoritatē.quaz sibi volūt dare.secus i coadiutore.& expirat offim coadiutoris.& comissarii.morte illius cui dactus ē.vt nō doc.in.c.grandi de sup.ne.prela.lib.6.

Cogitatio nō meret penā ab hoie. cū suis ter minis est contenta. de pe. di. i. c. quicūqz. §. co gitatiōis. in tex. glo. ibi. suplet. s. vt patiat ab hoie. sz a deo bñ. c. ois i. d. di. cogitationem. n. si ad ꝯsensu peruenit. mortalē ⁊ puniedā. oio esse fatēdū3 est. in eadē glo. vñ cōcludendū est ꝙ cogitatio deli berata in malum mortale. pctm̄ mortale ē. 49. di. c. hinc ⁊ etenim. §. pōderosius. etiā si opus nō sequat.

i ¶ Et ꝙ cogitatio vel delectio morosa sit pctm̄ mor tale. probat. s. Tho. post beatū3 Aug. in diuersis lo cis. vbi notandū fm. e. d. s. ꝙ circa hoc aliqui diuer simode opinati sunt. qdā. n. dixerūt. ꝙ ꝯsensus in de lectationē. nō ē pctm̄ mortale. sz veniale tm̄. Alij ve ro dixerūt ꝙ ē pctm̄ mortale pᵃ opinio ꝯdicit Aug. q dicit. ꝙ totus hō dānabit: ex sola cogitatiōe. ꝯdi cit etiā coi opiniōi. ⁊ ē periculosa: q2 ex hoc faciliter hō icadere pōt i pctm̄. Secūda vero opinio ē coior. ⁊ verisimilior: ⁊ hāc post Aug. sequit mgr sniaꝝ. 2°. di. 24. ⁊ ē cois opinio moderniorꝫ ⁊ securior: hanc tenent. s. Bona. Ric. Pe. de tharā. ⁊ Pe. de pal. d. ar. f. Pis. Rosella. Angelica. ⁊ coiter oēs moderni. hāc sequēdo dicit. s. Tho. iᵃ. q. 74. arᵒ. 8. ⁊ declarā do: ꝙ aliqs de fornicatiōe cogitans de duobus pōt delectari. vno mō de ipa cogitatiōe. Alio mō ꝺ ipa fornicatione cogitata. delectatio autē de cogitatiōe. ipa sequtur icliationē affectus i eadē cogitationē3. ipa āt cogitatio fm se. nō ē pctm̄ mortale. imo quā doqz est veniale tm̄: puta cū aliqs inutiliter cogitat de ea. quādoqz aūt sine pctō oio: puta qñ vtiliter co gitat. sicut cū vult de ea disputare. vel pdicare. ⁊ ideo per ꝯns affectio. ⁊ delectatio. q sic ē de fornicatiōe. vel cogitatiōe eius. nō est de genere pcti mortalis. sz qñqz est veniale. qñqz nullū. vñ nec cōsensus i talem delectionē est pctm̄ mortale: ⁊ fm hoc. pᵃ. opinio ha bet veritatē. ꝙ aūt aliqs cogitās de fornicatiōe de lectet. de ipo actu fornicatiōis cogitato. hoc cōtigit. ex hoc ꝙ affectio eius iclinata ē i hūc actū. vnde ꝙ aliqs cōsentiat i talē delectationē: hoc nihil aliud ē qȝ ꝙ ipe ꝯsentiat i hoc ꝙ affectus suus. sit iclinatus. i fornicationē. Nullus. n. delectat. nisi in eo qꝺ ē cō forme appetitui eius. ꝙ aūt aliqs ex deliberatiōe eli gat: ꝙ affectus suus ꝯformet his: q fm se sunt mor talia. est pctm̄ mortale. vñ talis ꝯsensus i delectionē3 pcti mortalis. ē mortale vt. 2ᵃ. opinio. hec ille.

2 ¶ Sed pro maiori declaratione hꝰ materie. q hȝ. d. ar. flo. 2ᵃ. parte. tit. 5. c. 6. §. 5. est vtilis. ⁊ difficilis. ꝑ notandū. fm. s. Tho. ꝙ ois delectatio sequtur ad ali quā operationē. q opatio semp hȝ aliqꝺ obiectum. sicut i comestiōe ē obiectū. qꝺ ē cibus. ē comestio. q est opatio. ⁊ delecᵗ sequēs. ⁊ fm phm. x. ethy. idē iu diciū ē de operatiōe: ⁊ delectatione. vñ si opaᵒ ē per se bona. ⁊ delecᵗ ē per se bona. ⁊ eͦ. ⁊ ideo idē iudi ciū est ꝯsentire i delectationē. ⁊ ꝯsentire i operationē ad quā sequtur. vñ phs ꝑ. ethy. iusti ē. ⁊ operari opa iusta. ⁊ delectari i ea. sic igit se hȝ ꝯsensus i opera tionē ita ⁊ idelectationē ad illa3 ꝯsequentē. ita ꝙ si pᵐ est pctm̄. ita erit i. 2ᵐ. Secūdo notandū ꝙ sic est i operatiōe extrinseca. s. i rebus sensibilibus. vbi sunt illa tria. s. obiectū. operatio. ⁊ delecᵗ. ita erit in opatione i trinseca. s. i aphēsione nr̄a. nam qñ aliqs aphendit vel cogitat ꝺ comestiōe. ibi obiectū est ipa comestio cibus: ⁊ eius delectaᵗ sensibilis. ita ꝙ ista tria simul sumpta sunt obiectū aphēsum. ipa vero aphensio ē opatio. ad quā seqtur sua delecᵗ. qñ. n. hō aphēdit. ⁊ cogitat de comestiōe cibi delectabilis. seqtur qdam motus i appetitu sensitiuo. q vel ē ipa delectatio vel ad eū sequit delecᵗ. Si igit rō inferior aphendat. ⁊ cognoscat istā delectationē. q seqtur ad talē cogita tionē: ⁊ acceptet illā. ita ꝙ iudicat volūtatē3 debere illi ꝯsentire: ⁊ acceptare tāqȝ sibi bonā. iste vocatur ꝯsensus in delectationē ipius actus comestiōis. tāqȝ obiecti: ⁊ ipius cogitatōis. tāqȝ opationis. ⁊ iō aliqñ dr̄ cogitatio morosa. rōe cogitatiōis. aliqñ delecta tio morosa. rōe delectationis. dr̄ aūt morosa. nō ꝓ pter morā tēporalē: sed q2 durat vsqz quo rō delibe ret. i. deliberatione. fit aliqua mora. ⁊ sic etiā si dura ret illa delectatio per magnū tēpus. ante qȝ rō ad uertat. nō dicet morosa. sz si duraret etiā paruo tē pore. ⁊ rō aphēdat. ⁊ nō renuat. dicet morosa. Ista igit cogitatio vel delectatio morosa. ē de qua nunc q̄rit. vtrū qñ ē de obiecto. qꝺ ē pctm̄ mortale. cū cō sensu. ipe ꝯsensus sit pctm̄ mortale. ⁊ rn̄sum est. ꝙ sic: ⁊ ꝓbat per rōe3 tactā. q2 eiusdē rōis ē ꝯsentire i delectationē: q sequit ad aphensionē alicuius rei: ⁊ ꝯsentire i cōplacētia illius rei. ꝓbat ista q2 non cau saret delectationē apphēsio furti. nisi furtū cōplace ret. q2 delectatio aphensiōis sequit cōplacētiam rei apphēse. sz sic ē ꝙ ꝯsentire icōplacētia alicuiꝰ mor talis. est pctm̄ mortale. q. n. ꝯsentit i cōplacētia forni cationis vel furti. peccat mortaliter: vt de se pȝ. ⁊ ali bi ꝓbabit. ergo ꝯsentire in delectationē q sequit ad cogitationē. vel apphēsionē rei peccati mortalis. est pctm̄ mortale. hoc est igitur qꝺ dicit. s. Tho. ꝙ con sensus in delectationē rei cogitate. pcti mortalis. est mortale. ⁊ talis delectatio prohibetur per illud pre ceptum. non cōcupisces rem proximi tui.

¶ Secūdo ē notādū. ꝓ declaratiōe illius verbi. qꝺ dicit. s. Tho. ꝙ ꝯsensus. i delectationē cogitationis. nō ē pctm̄ mortale. ꝙ cogitatio ē duplex. s. directa: ⁊ reflexa. directa cogitatio ē. qñ aliquis cogitat al quā rē. ad extra. puta qñ cogito: equū currētē3: ⁊ ista vocat cogitatio rei. q2. s. imediate. ⁊ directe. est cogi tatio ipius rei. ⁊ de ista dictū3 ē in pcedenti. §. Alia ē cogitatio reflexa. puta. si ꝑ cogitassē3 comestionē quō ē vtilis delectabilis. ⁊ quō fit digestio: ⁊ hmōi. ⁊. 2ᵒ. cogitarē istā primā cogitationē. quō possem il la alteri declarare. vel pdicare. ista. 2ᵃ. cogitatio. dr̄ cogitatio reflexa: q2 eius obiectū imediatū. est etiam cogitatio. ⁊ ideo dr̄ cogitatiōis. ⁊ si ad istā secūdā3 cogitationē reflexam. sequat delectaᵒ. puta q2 placet 3

Ubi ꝙ bene itelligat᷑: tūc ista delectatio erit delectatio cogitatiōis secūdē tā q̄ʒ opinionis. ⁊ erit delectatio cogitatōis pᵉ tā q̄ʒ obiecti. Jsta igit᷑ delectaᵒ. q̄ sequit᷑ ad cogitationē reflexaʒ. est illa de qua dicit. s. Tho. ꝙ ē delectatio cogitatiōis. s. sic̄ obiecti. Cōsentire ergo i illā delectationē q̄ sequit᷑ ad secūdā cogitationē. sic̄ ad operationē. ⁊ ad p̄mā tā q̄ʒ ad obiectuʒ. nō est pctm̄. nisi iqʒ^m illa pᵃ cogitatio q̄ hic est obiectū. hʒ rōʒ pcti. puta si illa pᵃ cogitatio fuit vana. i. i vtilis: ⁊ sic erit pctm̄ veniale cōsentire i illam delectationē. si vero illa pᵃ cogitatio fuit ad aliqueʒ bonū finē puta ad p̄dicare. nō erit pctm̄. cōsensus in illā delectationē: ⁊ sic itellige. s. Tho. vbi. s̄.

4 ¶ Uī ꝙ iste cōsensus nō possit esse pctm̄ mortale: q: cōsensus nō pōt ec̄ gd peius. q̄ʒ sit id in qḋ cōsentit: sʒ illa delectatio i quā ꝯsentit. nō pōt esse pctm̄ mortale. sm ꝙ accipit᷑ distīcta ab ipo cōsensu. imo sʒ. s. Tho. si accipiat᷑. vt p̄scindit ab ipo ꝯsensu. est pctm̄ veniale. ⁊ veniale nō pōt fieri mortale. igit᷑ ꝓpterea delectatiōes accipiūt bonitatē ⁊ malitiā ab opatōe quā secūtur. ⁊ differūt sm illas opatiōes: vt dictum est. s̄. §. p̄. sʒ opatio fornicatiōis ad extra. ad quam sequit᷑ sua delectatio. est alia ab opatione. q̄ est cogitatio. ad quā sequit᷑ delectatio. de qua loquimur. q̄ cogitatio nō videt᷑ esse pctm̄ ergo nec delectatio ad eā sequēs. Jn ꝯrīū est veritas. s̄. determinata. ⁊ doc. Uñ dicēdū est ad ista duo argumenta. ad p^m. R̄. s. Tho. vbi. s̄. dicēs. ꝙ cōsensus qui ē i id qḋ de suo genere est pctm̄ veniale. non est pctm̄ mortale. sic̄ si qs cōsentiat i verbū occiosum. silr ꝯsensus qui ē i vanā gloriā. vel cogitationē. tā q̄ʒ obiecti. de q̄. s̄. §. 3ᵉ. sed delectatio q̄ est i ipo actu fornicatōis. de genere suo est pctm̄ mortale. sʒ ꝙ añ cōsensuʒ sit pctm̄ veniale tm̄. hoc est p acciñs. s. ꝓpter iperfectionē actus. q̄ qdē iperfectio tollit᷑ p ꝯsensuʒ deliberatū supueniēteʒ. vñ ex hoc reducit᷑ i suā nāʒ. vt sit pctm̄ mortale. ⁊ p hᵒ etiā pʒ respōsio ad. 2^m. Et breuiter dr̄ sm. s. Tho. ꝙ veꝛ est ꝙ delectatio accipit suaʒ malitiā ex opatiōe ad quā sequit᷑ imediate. sʒ opatio iteꝝ recipit suam malitiā a suo obiecto imediato: q: actōes specificātur p sua obiecta. vt dr̄. 2ᵉ. de aīa. ⁊ iō idē est indiciū de delectatiōe. ⁊ de obiecto ipius opatiōis. ad quaʒ opationē sequit᷑ delectatio. dicendū est igit᷑ i ꝓposito. ꝙ cōsensus qui ē i delectationē q̄ sequit᷑ ad opationē. i. ad cogitationē. q̄ est cogitaᵒ ipiᵛ fornicationis. est pctm̄ mortale. vt dictuʒ est. s̄. §. 1ᵒ. ⁊ qñ dr̄ ꝙ illa cogitatio ad quā sequit᷑ ista delectatio est pctm̄ veniale. R̄. ꝙ est pctm̄ mortale ex suo genere. eo ꝙ ē delectatio seq̄ns ad opationeʒ pcti mortalis. i. cogitatiōis pcti mortalis. verū est tm̄ ꝙ est pctm̄ veniale añ ꝯsensuʒ p acciñs. i. q: nō hʒ cōplementū pcti mortalis. s. ꝯsensuʒ. sic̄ primi motᵒ adulterii. nō sunt pctā mortalia. ipo tm̄ ꝯsensu adueniēte. sunt mortalia: ita i ꝓposito: ⁊ forte posset dici ꝙ illa delectatio. vel cogitatio sūt venialia. sʒ ꝯsensus ē mortalis formalr.

delectatio vero mātr. vñ. s. Tho. q. de ꝟi. q. 15. arᵒ. 4. ait. Actus supueniēs ipi delectatōi. s. ꝯsensus. ē pctm̄ mortale. cōcludendū igit᷑ vt. s̄. ꝙ cōsensus i delectationē cogitatōis. vt obiecti. nō est pctm̄ mortale. cōsensus vero i delectationē fornicatōis vt obiecti apphensi. est pctm̄ mortale. qñ igit᷑ dr̄ i p̄nᵉ. §. ꝙ cōsensus nō est peior ⁊c̄. cōcedat᷑ sʒ qñ dicit ꝙ delectatio i quā cōsentit nō est pctm̄ mortale. distinguit᷑ vel de delectatiōe cogitatōis vt obiecti ⁊ sic verū est: ⁊ silr erit de cōsensu i ipaʒ. si vero accipiat᷑ ꝓ delectatione ipius actus fornicatiōis. vt obiecti. tūc dr̄ ꝙ de suo genere est pctm̄ mortale. ⁊ sic erit de ꝯsensu. qñ dr̄ ꝙ distincta ab ipo cōsensu nō est mortalis. dr̄ ꝙ nō est pctm̄ mortale cōplectū. vt dictū est de p̄ motu adulterij. ⁊ qñ dr̄ ꝙ veniale nō fit mortale. verū est de eo qḋ est veniale ex suo genere. vñ. s. Tho. vbi. s̄. s.. 2ᵉ. ait. delectatio q̄ hʒ actū exteriorē ꝓ obiecto. nō pōt esse absq̄ cōplacētia exterioris actus sm se. etiā si n̄ statuat᷑ iplēdū. ꝓp ꝓhibitionē alicuius superioris. vñ actᵛ fit iordinatᵛ ⁊ p ꝯñs delectatio erit iordinata.

¶ Querit᷑ veꝝ hoc itelligat᷑ de oi pctō mortali. vel solū de delectatione morosa pcti carnalis. vel luxurie. 5 Ad hoc. R̄. s. Tho. vbi. s̄. s. 12ᵉ. ad. 5^m. arg^m. dicēs ꝙ etiā ꝯsensus i delectationē q̄ procedit ex cōplacentia actus homicidij cogitati ē peccatū mortale. nō aūt ꝯsensus i delectationē q̄ ꝓcedit ex ꝯplacētia cogitatiōis de homicidio. hec ille. qḋ itelligēdū ē d̄ oi alio pctō mortali: q: illa rō ꝯcludit generalr. s. qñ aliqs ꝯsentit i cōplacētia alicuiᵛ pcti mortalis. peccat mortaliter. ex q̄ cōplacētia cātur illa delectatio vt dictū est. s̄. Notandū tm̄ sm. s. Tho. vbi. s̄. de ꝟi. ꝙ q̄uis hoc sit veꝝ i oi pctō mortali. tm̄ ē differētia iter delectationē sequētē ad apphēsionē pcti carnalis: ⁊ delectationē sequētē ad alia pctā. Nā i apphēsiōe pcti carnalis. coiter sequit᷑ subito delectatio ꝓp vehemētiā hᵛ delectatiōis: ⁊ ꝓp isectionē ꝯcupiscabilis i isto pctō. ita ꝙ ē difficile cogitare de pctō carnis: ⁊ non sequat᷑ motus delectabilis. qḋ non est ita difficile in alijs pctis. posset forte ec̄ aliqualr silr. de illo qui hʒ maximū odiū. i cogitādo de malo inimici. Ex ista etiā motiōe carnali. q̄ facilr sequit᷑. ponit᷑ alia dr̄a iter pctm̄ carnis: ⁊ alia pctā: q: in pctō carnis adueniēte ꝯsensu. faciliter: ⁊ q̄si vt i plurimū hō ꝓrūpit i aliquē actū inordinatū. ⁊ ex his duabus differentijs sequit᷑. 3ᵃ. dr̄a. s. ꝙ i pctō carnis nō ita possit cognosci dr̄a q̄ est inter delectationē q̄ sequit᷑ ad apphensionē fornicatiōis: ⁊ delectionē q̄ sequit᷑ ad apphensionē cogitatōis. Uñ. s. Tho. vbi. s̄. de ꝟi. sic ait. duplex ē delectatio. s. cogitatiōis ⁊ cogitati ⁊ he delectatiōes i qbusdā. s. in alijs pctis carnalibus: expresse distīgūtur sʒ i pctō carnis magis latet. eo ꝙ ad cogitationē taliū stati seq̄t᷑ motᵛ. hec ille. Et ex his sequitur. 4ᵒ. ꝙ cogitās de pctō carnis magis se expōit piculo q̄ʒ cogitās de alio pctō: ⁊ facilius ꝯsentit i delectationē carnis. q̄ʒ homicidij. Si quis tamē haberet

odium mortale vehemens. multum appropinquaret ad similitudinem peccati carnalis.

6 ¶ Utrum cogitans de aliquo actu carnis: et sequitur delectatio cogitati: et cogitans aduertit se habere istam delectationē: et nō ꝯsentit nec etiā resistit. peccat mortaliter. R. s̄m. s. Tho. vbi. s. de ve. ad. 10m. quod sic. Aut n. antequam delectationē perpēdat hō vel nocumentum. seu periculū ipsius. nō habet interpretatiuū ꝯsensum etiam si nō resistat. sed quā iā perpēdit rō. de delectatione insurgente: et de nocumento: vel periculo ꝯsequente: vt pote cū sentit se hō totaliter per huiusmodi delectationē i peccatū inclinari: et in praeceps ruere. nisi expresse resistat videtur ꝯsentire: et tunc peccatū ad rōnē transfertur: per actū eius: quia agere et nō agere cū quis agere debet ad genus actus reducuntur. s̄m quod peccatū omissionis ad peccatū actus reducitur. hec ille. Et Pe. de thara. 2. di. 24. ait. Cōplacentiā surgentem in sensualitate circa luxuriā. vel aliud quod est peccatū mortale. ex suo genere. aut rō superior ex cōsideratione diuini praecepti vel offense dei statim reprimit: et tūc nō est nisi veniale. aut nō statim reprimit: et tūc aut expresse ꝯsentit et sic est mortale: quia vir comedit. i. rō superior cōsensit, aut nō expresse sed negligit reprimere. aut ergo manet talis cōplacentia post sufficientem deliberationem. et animaduersionē periculi. et tūc est mortale: quia mulier comedit. aut non manet et sic est veniale. hec ille. Et s̄m btm Aug. 12. de tri. statim: vt attingūt animū debēt repelli. Et. d. ar. f. vbi. s. sic ait. Si rō nō cohibeat ab actu peccati per suā deliberationē. s. detestādo vt malū ei imputatur, et sic et ipsa cōsentire videtur. s. Bona. e. lib. et di. dicit quod est cōsensus interpretatiuus puta dato quod nō cōsentiat in delectationē imo ei displiceat: et aduertit periculū: et tamen delectationē illā non repellit. sed mentē i talibus cogitationibus reuolui sinit: et tūc dicunt aliqui magistri. quod peccāt mortaliter. tamen hoc vltimū nō est vsquequaque certū. Negāt. n. aliqui esse mortale propter talē negligentiā. vbi est displicētia. quantumcumque periculū aduertat. tamen via securior est tenēda. et sanū est cōsiliū. vt de ipso. sicut de mortali peniteat. hec ille. quē sequitur rosella. i. v. delectatio i prin. et Angelica i. v. cogitatio. §. 2. patet igitur quod tam cōsensus expressus. quam interpretatiuus qui est quando rō aduertit: et non resistit. est peccatū mortale. quando igitur hō percipit talē delectationē. et nō expresse resistit. s̄m. s. Tho. vel non statim reprimit. vel negligit s̄m Pe. de tha. vel non repellit statim. s̄m Aug. vel nō cohibet. detestādo vt malū per suā deliberationē. s̄m ar. f. vel mentē i talibus volui sinit. s̄m. s. Bona. et nō repellit. est cōsensus interpretatiuus. Queritur igitur qualis sit necessaria resistentia ne peccet mortaliter quando. s. percipit. quod motus debeat insurgere vel crescere puta est i lecto. vel vadit ad mulierē. vel habet equitare. vel habet loqui cum muliere. vel studere de tali materia. et verisimiliter credit quod insurget etc. vel quod expōit se periculo. vt veniat ad ꝯsensum. vt alias fecit vel aliquid aliud. vtrum teneatur talia deserere. et ad alia diuertere. vel qualem resistentiā tenetur facere. R. s̄m. s. Tho. 12. q. 80. ar. 3. in. R. ad 3m. quod cōcupiscentia carnis aduersus spiritū quando rō actualiter ei resistit nō est peccatū sed materia exercēde virtutis. hec ille. dico igitur quod quando rō actualiter per suā deliberationē determinat ꝯtrarium. i. deliberat ipsam esse repudiandā et per volūtatem repellit quod nūquam dicitur ꝯsentire. neque implicite neque explicite. alia autem que possunt fieri ad detestationē puta surgere ex lecto. dare sibi disciplinā. facere orōnē ieiunare diuertere ad alia cogitata. cōtitare erubescentiā aut horrorē diuine offense. aut priuationē gratie diuine vel remouere cām: et similia oia videntur eē de bene esse et credo potissimū remedium eē determinatio rōis et volūtatis i cōtrariū quod fit per virtutem temperantie. vide. v. infirmitas. §. 3. et. 4. Ex his et que dicta sunt i isto. §. et alibi in eo. pōt solui quedā dubitatio de qua fui interrogatus: querebat. n. vtrū aliquis vxoratus percipiens. insurgere aliquē motum cū delectatōe venerea. ex quacumque cā puta ex cogitatione vel locutiōe rei venere vel ex studio talis rei vel ex audiētia ꝯfessiōis vel ex locutiōe cū muliere: quia est i lecto calidus vel equitat et similia teneatur ad aliquā resistētiā vel sufficiat sibi nō ꝯsentire: vt nō peccet mortaliter. R. generaliter: quia vel est vxoratus. vel nō. si primo modo: tūc vel est in loco et tēpore quibus pōt sine periculo et scādalo peruenire ad ꝯsumationē: puta est i lecto cū propria vxore: et stat infra limites matrimonij: et tūc dico quod nō tenetur. imo pōt procurare vt perueniat ad cōsumationem etc. si vero exiret limites matrimonij. vel nō esset in loco et tempore. etc. ita quod se exponat periculo emissionis vel scandalo: tunc nō sufficit nō cōsentire. sed tenetur repellere vel resistere saltē vt per rōem iudicet eē malū et per volūtatem resistat: sed quid si cognoscat quod per solā talē resistentiā non quiescet nisi remoueat aliam causam: puta. vt recedat ab audiētia cōfessionis: et huiusmodi tunc iterum distinguo. quia sentit se mole ita quod est verisimiliter in illo calore cōsentiet in delectationem vel perueniet ad aliū actum peccati mortalis et tunc credo quod teneatur remouere cām: alias se exponit periculo. etc. Si vero cognoscat se fortē et cōstantem ita quod nō timet de cōsensu i delectationem extra matrimonium tūc credo quod nō teneatur: simili modo posset dici quādo timeret solū de ꝯsensu i purgatione: et a fortiori debēt intelligi si nō sit vxoratus que oia probātur ex dictis.

¶ Queritur de quodā exēplo quod adducūt Angelica et 7
Rosella post Ricar. vbi. s. s. sit aliqua vidua que ꝯsentiat i delectationē quā habet ex cogitatiōe vel recordatione actuū matrimonialiū quos habuit cū proprio viro. vtrum peccet mortaliter. et ex vna parte videtur quod nō. quia ille actus de quo cogitat non fuit peccatū mortale. Ex alia parte videtur quod sic quia expōit se periculo pollutiōis. vel alterius actus iordinati: et breuiter crederem esse dicendū quod est valde periculosum. tamen quia exponit se multiplici periculo. vt ex supradictis. et ex experientia patet. tamen quia est valde difficile seperare hāc delectationē. vt

pcise sistat in delectatione. q̄ sit solū ex illo actu. imō vt dictū est. s. §. 5. sm̄. s. Tho. est difficile discernere iter delectationē q̄ sequit̄ ex actu fornicatiōis. vel ex actu cogitatiōis. Vn̄ difficilius erit distinguere iter delectationē. q̄ ex sola cogitatiōe pcenta ,ppriȷ viri. vel ex cogitatiōe alterius ⁊ sic secuꝫ ꝯsiliū existimo vt ꝯfiteat̄ tā q̄ꝫ de mortali. ⁊ abstineat tanq̄ꝫ a pctō mortali. Preterea dū ista vidua hꝫ motū venereuꝫ sequentē talē apphēsionē. ad quā sequit̄ delectatio. nō est dubiū q̄ ista est delectatio de qua hꝫ. s. Tho. dictū ē. q̄ cū pcipit se hō totaliter p hmōi delectationē i pctm̄ iclinari ⁊ ipceps ruere. nisi expsse resistat. ⁊ q̄ i ista delectatōe ē radix ⁊ fundamētū oīuꝫ peccatoꝝ i hꝰ gn̄e. delectatio. n. ꝯcupiscētie corrūpit extimatiōeꝫ prudētie. ⁊ n̄ minꝰ ista q̄ꝫ alie. Preterea

F q̄ pcedūt actū ꝯiugalē nō excusantur coiterq; ordinātur ad actum matrimonij. sꝫ ista nō sic. a fortiori vr̄ cēt q̄ ille q̄ apphēdit delectationē pollutiōis. q̄ fuit i sōnio sine pctō. ⁊ deliberate ꝯsentit i istā delectationē. hic. n. cōcurrūt oīa pcedētia. s. pericula. ⁊c. ⁊ etiā hꝫ pticulare: q; pollutio nō fuit pctm̄. eo q̄ deficeret ꝯsensus. siue vsus rōis. sꝫ nūc i isto. adest vsus rōis. ⁊ sic illa cā q̄ faciebat q̄ pollutio nō cēt pctm̄ deficit hic. ⁊ i isto ꝯsentit Pe. p maxꝭ. q; ē difficile q̄ nō sit cū appetitu futuri actus ⁊ ille esset pctm̄.

G ¶ Itē q̄rit̄ vtrꝫ ꝯsentiēs in delectationē. q̄ sequit̄ ad cogitationeꝫ pulcritudinis mulieris. vel masculi. vel amplexatiōis. vel osculi mulieris. vl̄ masculi. vl̄ hmōi. sit pctm̄ mortale. Rn̄. qdā moderni dicūt q̄ non. assumētes. vt credo quoddā dictum Roselle. vbi. s. i pnꝰ vbi post. s. Bona. postq̄ꝫ dixit delectationē morosaꝫ esse pctm̄ mortale. subiūgit nō tn̄ de quacūq̄ꝫ delectatione loquitur. vtpote de illa qua q̄s delectat̄ cogitādo de pulcritudine mulieris. sꝫ de illa q̄ ꝯsurgit ex cogitatiōe illius opis nepharij. hec ille. Amplia̅tes igit̄ hoc dictū. dicūt q̄ delectatio q̄ sequit̄ ad tactūꝫ vel amplexus vel aspectū pulcritudinis siue viri siue mulieris nō est pctm̄. nisi sequat̄ ad actū ꝯiūctionis viri. vel mulieris. vel ad cogitationem huius actus nepharij. de hmōi actibꝰ dicet̄ i fi. hꝰ. §. nūc dicēdū de delectatiōe morosa q̄ sequtur ad cogitationē istoꝝ. Et dicendū sm̄. s. Tho. q̄ idē iudiciū est de delectatione morosa istoꝝ actuū sicut de ipis actibꝰ vt dictū est. s. §. i. ⁊. 2. Isti aūt actus siue aspectus mulieris. ⁊c. si fiant sm̄. d. ar. f. extra matrimoniū amore libidinoso. sunt peccata mortalia. si aūt amore fraterno. seu honesta amicitia. vel aliqua humanitate: seu more patrie. nō sunt peccata mortalia. ⁊ idē vr̄ de delectatiōe morosa q̄ sequtur ad cogitationē istoꝝ. ita q̄ si sequat̄ delectatio libidinosa: cum ꝯsensu. est mortale. secus si aliter. ⁊ sic est itelligēda Rosella vt ipsemet declarat seipm̄ ibidē. §. 3. vn̄ simplr̄ dicēduꝫ est sm̄. s. Tho. vbi. s. de ve. q̄ oīs ꝯsensus i delectationē libidinosam. ⁊ q̄cqd fit ad hāc causandaꝫ. vel nutriendā. itellige extra matrimoniū. est pctm̄ mortale. Ait. n. sic vbi. s. pꝰ radix oīuꝫ q̄ sequūt̄ in luxuria ē ꝯsensus i delectationē. vn̄ ibi pctm̄ mortale ichoat̄. ex quo etiā sequit̄ q̄ q̄cqd hō agit ex ꝯsensu talis delectationis. ad hoc vt hmōi delectationē nutriat. vel teneat. sicut sunt turpes tactus. vel aliqd hmōi. totū ē pctm̄ mortale. hec ille. ⁊ ibidē ad 3ᵐ argᵐ ait. Tota iordinatio fornicatiōis vn̄cūq̄ꝫ ꝯtingat. redūdat in delectationē. hec ille. Et ideꝫ. s. d. 2ᶜ. q. 154. arᵒ. 4. sic ait. Aliquid dr̄ eē pctm̄ mortale duplr̄. vno mō sꝫ spēꝫ suā. ⁊ hoc mō osculū. tactus. vel āplexus sꝫ suā rōeꝫ nō noiant pctm̄ mortale. Possunt. n. hec absq̄ꝫ libidine fieri. vel ,ppter ꝯsuetudinē patrie. vel ,ppter aliquā necessitatē. aut rōnabilē cāꝫ. Alio mō dr̄ esse aliqd pctm̄ mortale ex sua cā. sicut ille q̄ dat elymosinā. vt aliquē iducat ad heresiꝫ. mortalr̄ peccat. propter itētionē corruptā. dictū ē aūt s. q̄ ꝯsensus i delectationē pcti mortalis. est pctm̄ mortale. ⁊ nō solū ꝯsensus i actū. ⁊ iō cū fornicatio sit pctm̄ mortale. ⁊ multo magis alie luxurie spēs: ꝯsequēs ē q̄ ꝯsensus i delectationē talis pcti. sit pctm̄ mortale. ⁊ nō soluꝫ ꝯsensus i actū. ⁊ iō cū oscula ⁊ āplexus hmōi ,ppter delectationē hmōi fiāt. ꝯsequēs est q̄ sint pctā mortalia. ⁊ sic solū dicuntur libidinosa. vn̄ hmōi sm̄ q̄ libidinosa sunt. sunt pctā mortalia. hec ille. ⁊ ad. 3ᵐ. argᵐ ait. Oscula ⁊ tactus. q̄ꝫuis sm̄ se non spectant bonū ,plis humane. pcedūt tn̄ ex libidine q̄ ē radix hꝰ ipedimēti. ⁊ ex hꝰ hn̄t rōeꝫ pcti mortalis. hec ille. Ex qbus dictis pꝫ expsse q̄ oīs ꝯsensus i delectationē libidinosaꝫ. ⁊ oē id q̄d fit ad hāc nutriēdā. vel fit pp cā. siue osculū siue tactus. siue aspectus. oīa sūt pctā mortalia. Ex qꝭ expsse seq̄t̄ q̄ nō solū delectatio q̄ ē ,ppter illū actū nephariū ē pctm̄ mortale. vt isti dicūt. sꝫ et̄ delecꝰ q̄ ē i cogitatōe cū ꝯsensu. et̄ sine actu ē pctm̄ mortale. si igr̄ ista fierēt sine delectatiōe libidinosa. i. sine motiōe spirituū circa libidinosas ptes q̄ motio nō sit sine delectatiōe. ⁊ sine itētiōe taliuꝫ: q̄n̄. n. aliqs itēderet vel desideraret hmōi motioneꝫ. vel delectationē ⁊ nō seq̄t̄. idē cēt iudiᵐ: tūc acciperētur sm̄ se. ⁊ nō cēnt pctā mortalia. sꝫ q; hoc ē difficile ⁊ piculosuꝫ. iō cauēdū. d. et̄ ar. f. 1ᵃ. pte. tit. 5. c. p. ibi: sextus gradus. dicit q̄ oscula. amplexus. ꝯtactus manuū. aspectꝰ. colloqa. ⁊ hmōi. oīa talia sunt pctā mortalia. q̄n̄ siūt ex libidine. extra matriᵐ. ⁊ hec noiat aplūs turpitudinē. vn̄ ad ep. 5. oīs fornicator: aut imūdꝰ. n̄ hꝫ hereditatē i regno dei ⁊ xp̄i. hec f. Et ꝯcludit idē. d. ar. f. i fi. hꝰ. §. q icipit. sextꝰ. post. v. dicēs. Ista eē pctā mortalia tenēduꝫ est oīo nō tāq̄ꝫ opiᵒ. de q̄ alr̄ sentiri liceat sꝫ tāq̄ꝫ veritas ad fidē ptinēs sicut oīa q̄ ptinēt ad bonos mores ⁊ q̄ ptinaciter assereret ꝯtrariū cēt hereticus q; est ꝯ scripturā a sanctis expositam. hec ille. vide. v. osculum.

e C Ognatio. triplex est. q̄dā carnalis q̄ dr̄ ꝯsanguinitas. de q̄. v. ipeᵐ. 3. q̄dā spiritualis. q̄ dr̄ cōpaternitas. de q̄. v. ipediᵐ. 5. 3ᵃ. legalis. q̄ dr̄ adoptio. de qua. v. ipediᵐ. 6. ⁊. v. adoptio p totū.

c Ollegiū dr̄: q: simul colligunt᷑. vel simul cohabitāt. sm̄ glo. i. l. pᵃ. ff. qḋ cuiuſq3 vni. Et dr̄ eccłiasticū. si maioꝛ ps. vel equalis ē clericoꝝ: q: magis dignū trahit minus dignū. c. qḋ i dubijs. de ꝯse. ec. ꝛ. al. l. qḋ maioꝛ. ff. ꝺ mun. no. Bar. i. l. fi. ff. ꝺ colle. illi. Et h3. s. Tho. i opu. ꝯ ipugnātes reli. c. 5. est triplex. s. eccłiasticū. ſcłare. ꝛ mixtū: qd sit soietas. qualis. ꝛ quotuplex. v. co.

1 ¶ Utꝝ liceat facere collegiū. R̄. sm̄ Pa. i. c. dilecta. post Inno. ꝛ post Bar. i. l. fi. ff. de colle. illi. ꝙ regulariter oia collegia sunt ꝓhibita: q: hoies nō debent facere ista ꝯuēticula. seu cōgregatiōes cum ex eis timeat᷑ ꝯspiratio. seu ꝯiuratio ꝯ pncipē: vel ciuitatē. ꝛ hoc veꝝ. nisi approbet᷑ a iure gētiū. vel a iure positiuo. Nā qdā sunt collegia q̄ approbāt᷑ a iure gentiū. qdā a iure positiuo. A iure gētiū approbat᷑ collegiū. ciuitatꝫ. castri. vel vile. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iu. ꝛ qḋ ibi nō. Nā debēt hoies multa agere in fauoꝛē: ꝛ comodū ciuitatꝫ. Jō oꝫ ꝙ plures i simul ꝯueniāt. a iure positiuo approbātur collegia ipoꝝ. q sūt alicuius artis. vt sunt pistoꝛes barbitoſoꝛes. vel sitꝛes vel alic⁹ ꝓfessiōis. vt sunt scolares. vel si faciāt cā pietatꝫ. vt ad subueniendū oppssis. ꝛc. q: isti. multa hn̄t agere ad vtilitatē illi⁹ ꝓfessiōis. seu artꝫ. Jō pmittūt iura vt possint simul ꝯuenire: ꝛ facere vnū corpus. Priuati vo hoies regulariter nequeūt ꝯstituere collegiū. ꝛ hr̄e sigᵐ collegij. nisi acr eis ꝯcedat᷑. vel nisi a pn̄ᶜ fuerit oꝛdinatū. ꝙ eccłia eēt collegiata. secus si eēnt plures clerici. i vna eccłia pticulr̄ bn̄ficiati. d. c. dilecta. Si tn̄ fierēt ad malū. ēt i artib⁹. debēt ꝺstrui. ff. de colle. illi. l. i. §. i. ꝛ l. fi. eo. ti. Un̄ h3 Bar. i. d. l. i. de lege coi. collegia q̄ fiūt cā pietatꝫ sunt pmissa. fac hoc ꝓ istis disciplinatꝫ. Un̄. d. Felinus i. c. accedētes de ꝓscrip. dicit. fraternitates tales. sunt collegia approbata. q: sunt ad opus piū. nec idigēt alia approbatōe. ꝛ h3 cū pōt dici collegiū. qn̄ plures ꝯgregant᷑ ad aliqḋ opus: ꝛ qn̄ hn̄t aliquā licitā materiā ꝯueniēdi vt doctoꝛes. scolares. ꝛ sitꝛes. Idē dicit de beguinis. ꝛ leproſis. ita ꝙ de legatis talib⁹. nō detrahat᷑ trebelianica. vel falcidia. Illicita aūt collegia q̄ dn̄r monopoliū. i. ꝯuētio plurium. bono publico obuiās. puta mercatoꝝ ꝯueniētiū de vēdēdo. solū tali pcio. hec Fe. ꝛ i. c. null⁹. ꝺ fo. cō. Idē Fe. dicit ꝙ si sūt sub epo. q: secularitas ꝓpōderat: ꝛ ꝙ nō soluit᷑. qᵃ. de relictis eis. ꝛ pn̄t libere vēdere sua. ꝛ ꝙ nō aliqd exigere. ab igrediētib⁹ hec Fe. omissis allegatiōib⁹.

2 ¶ Quot hoies faciūt collegiū. R̄. sm̄ Pa. in. c. ꝓ. de elec. i glo. ꝙ duo vel tres. sm̄ leges tres reqrunt᷑ vt. l. neratius. ff. de. v. sig. s3 decē hoies faciunt plebē. vel populū. 10. q. 3. vnio. Et decē vel qndecim faciūt turbā. vel cetū. ff. de vi. bo. ra. l. pter: ra. ꝛ. §. i. sic decem oues faciūt gregē. ff. de abige. l. oues. vnus vel duo nō faciūt familiā. ff. de. v. sig. l. detesta° in fi. s3 pfamilias dr̄ q h3 dominiū i domo l3 filios nō habeat. Nō. n. ꝓsonā solam demōstramus. sed ꝛ ius facit. l. pronūciatio in. §. pater. ff. de. v. sig.

¶ Utꝝ collegiū secular᷑ possit sibi facer᷑ vnū rectoꝛē. sub quo possint oēs de collegio ꝯueniri. R̄. sm̄ Pa. i. d. c. ꝓ. ꝙ q exercet aliquā ꝓfessionē. vel negotiationē licitā. ꝛ honestā. pn̄t sibi eliger᷑ rectoꝛē. q habebit iurisdictionē i ciuilib⁹. i his tn̄ q̄ oꝛiunt᷑ occasiōe illius professiōis. seu negotiatiōis. tex. ē nō. i. l. fi. C. de iur. oui. iudi. ꝛ nō. Inno. i. c. cū ab eccłiaꝝ. de offi. oꝛ. ꝛ Bar. i. l. fi. ff. de colle. illi. Idē dic i faciētib⁹ collegiū ex aliqua pia cā. vt sunt isti disciplinati. vel facientes collegiū ꝓ maritandis puellis. vel similibus piis actib⁹. nā isti faciūt collegiū approbatū. vt. d. l. fi. de colle. illi. ibi Bar. vbi tn̄ dicit ꝙ ꝓlatus istoꝝ nō habebit iurisdictiōe3. s3 solū dispōer᷑ i volētes. pōt tn̄ cassare aliquē ꝺ colle°. si nō vult obe. fac. c. ex litis ꝺ ꝯsti. 3

¶ Utꝝ deserētes collegiū debeāt hr̄e ptē suā honoꝛū collegij. R̄. sm̄ Inno. i. d. c. cū ab eccłiaꝝ. ꝙ sic. de his q̄ i eo ꝯferūt ipi de collegio: ꝛ sic loquit᷑. l. i. §. fi. ff. de colle. illi. s3 de alijs q̄ donant᷑ vel legant᷑ vniuersitati. nō debet habere ptē. Et nō sm̄. e. Inno. vbi. s. ꝙ differt. colleᵐ. a societate. l. i. ff. qḋ cuiuſq3 vni. dr̄ ꝙ socij alic⁹ ꝓfessiōis. pn̄t facere colleᵐ. g° societas nō ē colleᵐ. Itē colleᵐ residet i vno. ff. qḋ cuiuſq3 vni. l. fic. i fi. s3 societas moꝛte vni⁹ socij. finit᷑. vt nec ab initio pacisci possim⁹. vt heres succedat societati. vt dic ibi tex. 4

¶ Collegiū eccłiasticū petit restitutionē i itegrū. sicut minoꝛ: puta hospitalia. ꝛ hmōi sm̄ Jo. an. i. c. 2. de resti. i inte. lib. 6. ꝛ Pa. i. c. ꝓ. e. secus de nō eccłiastico. ꝛ si destruat᷑ a supioꝛi extingunt᷑ puilegia eius. s3 si sit seculare h3 Pa. i. c. 2°. de postu. plat. durant illa puilegia apud ciuitatē vel locum si ciuitati erant cōcessa. sicut ecclesiastica durant in ecclesia. 5

c Ollusio est aliquē cū suo aduersario pecunia mediāte vel gr̄a paciſci vt ꝓ se i cā vel iudiᵒ permittat sententiari de collu. c. i. ꝛ. 2. vtꝝ liceat colludere vide. v. accusatio. §. 6. ꝛ. 7.

c Olonus sm̄ Pa. in. c. ꝓpter. de loca. ꝛ con. in. §. veꝝ. dr̄ cōductoꝛ rei rustice: inqlinus vo rei vrbane. Et nō h3 Pa. i. c. idicatū. de imu. eccl. post Hosti. i suma. de natis ex libero vētre. §. si scamus. alias icapit. §. ꝛ si iqb⁹: ꝙ agricola ē generale ꝯtinēs sub se diuersas spēs. ꝛ dr̄ agricola quasi agrū colēs. Agricolaris. alij dn̄r ascriptitij. Alij censiti. ꝛ alij perpetui. ꝛ alij coloni ꝯditionales. Alij inqlini. Alij oꝛiginarij. Alij simplices coloni. Ascriptitij dn̄r sm̄ eosdē. hi q ꝓ scripturā. solo. huic terre. vel glebe. sunt scripti. i. ascripti. q̄ ascriptio fit. ꝓ per scripturā i qua ꝓmittit dn̄o terre. nūq̄3 a solo recedere. deinde requirit᷑ alia scriptura. i qua cōfitent᷑ se esse ascriptitios. l. cū scimus. C. de agri. ꝛ cēsi. l. xi. ꝛ hoc ne hoies facile detrahant᷑ ad deterioꝛē cōditione3. vt dicit ibi tex. Bar. tn̄ tenet ꝙ sufficiat solēnis stipulatio. ꝛ paꝝ differt iste a seruo. Cēsiti vero dicuntur hi qui cēsib⁹ persoluēdis. sūt ascripti. vt. l. coloni. C. in qbus causis. colo. lib. xi. Et hij eodē mō cōstituūt᷑

ficut ascriptitij. et differũt iter se. q: cẽsiti sũt q ãnua/ tim rei certe pstãde obligatus ẽ. Ascriptius autẽ ad rẽ meritã .i. determinatã quotã. puta tertiã vel quar/ tã partẽ fructuũ. dño tenet: cõtuis aliqñ accipiantur coiter vnũ p alio. Perpetui sũt hij quos diligẽs ma nifestator. ppetuo colonatui acqsiuit. manifestando hos ribardos qui mẽdicãt simulãdo. sic erat ɔsuetu do q fierẽt serui ipo. s. q manifestabãt. Coloni con ditionales. dicunt qui ɔstituũtur hoc solo q per tri/ ginta ãnos i solo. sine ɔuersia fuerũt. vt i. l. cũ satis. C. de agri. et ce. Et hec consuetudo est Bononie fm Azo. itellige qñ steterũt vt obligati. secus esset si sta/ rẽt vt colõi nři tẽporis: et isti vident eẽ idẽ. q iglini originarius est q ex colono. et ɔditionali nascit. itel lige qñ mulier q nõ est oĩo libera. Colõi vero simpli ces. sunt qui sub certa ãnua mercede. i pecũia nume rata. pdia colẽda accipiũt. alias. n. sine pecunia nõ esset locatio. l. si merces. ff. loca. Et hoꝝ quidaꝫ sunt partiarij. qdã ad nũmũ ɔducti. vt i vsu quotidiano versent. vide aliquid de originario vel ascriptio. ℣. impedimentum. 2. s. erroris. §. fi.

1 ¶ Nõ. ꝫ Pa. i. d. c. idicatũ. q rusticus astrictus ad culturã eccłie. non põt illã deserere. fm tex. ibidẽ. et q eccłia põt habere rusticos astrictos. et necessarios. et suos. Et põt etiã itelligi iste tex. fm Pa. de colonis nři tẽporis. qui aut pro certa mercede aut pro certa quota. fructuũ. se obligarũt ad certũ tps. vel incertũ. ad agros collẽdos: his. n. obligationis durãte tpe: nõ lꝫ illoꝝ culturã deserere: q: cõtractus a principio sunt volũtarij ex post facto vero sunt necessitatꝫ. vt. l. sic. C. de ac. et ob. vñ per hũc tex. dicit spe. q si ẽphi/ teota vult dimittere rẽ quã habet i ẽphitcosim dño contradicente. non potest vt. d. l. sicut. potest etiam intelligi de rusticis ascriptitijs qui sunt in perpetuuꝫ ascripti. qui cõtuis sint liberi: et possint testari. tamẽ i multis conueniunt cum seruis.

2 ¶ Utrũ colonus qui terrã colendã accepit. ad tertiã vel quartã partẽ. vel alium redditũ. possit deducere semen vel expensas alias. Re. fm Inno. in. c. tua d. 2. de deci. q nõ. de iure. nisi per speciale pactum aliud fiat: et si pactũ non fit. ɔsuetudo debet attendi. si est. q si non est. stabimus iuri.

C Olumba q apparuit supra xpm baptizatũ. per quã significabat. q. s. s. visibiliter descen/ debat supra xpꝫ vt credatur descendere inui/ sibiliter postea super oẽs baptizandos. s. qui nõ ficte accedunt ꝫ. s. Tho. 3. q. 38. ar. 7. post Aug. in lib. de agone christiano. fuit verum animal et vera co/ lũba: q: nõ decebat vt filius dei qui est veritas. vte/ retur fictione. quam colũbam. ipa trinitas de nouo formauit: et ipe. s. s. qui significabatur per ipsam. nõ assumpsit illã in vnitate persone. sicut filius assũpsit naturã humanã. q etiaꝫ colũba. peracto ministerio. redijt i pristinã materiã. In. 3. tñ sniaꝝ idẽ. s. Tho. tenuit cõtra. s. q non esset vera columba. sed appa/ rens: quia solum fiebat ad significãduꝫ. Prima ta/ men opinio est probabilior.

1 ¶ Spũssanctus apparuit supra Christũ. pter qua/ tuor. p propter dispositionẽ q requirit in baptizato. vt. s. non fictus accedat. sicut colũba est animal non fictũ. sed simplex. 2. ad significãda septem dona. s. s. per. 7. pprietates quas habet colũba. quas ponit. s. Tho. vbi. s. 3. apparuit i spẽ colũbe ad significãdũ effectũ baptismi. qui est remissio peccatoꝝ: et recõci/ liatio ad deuꝫ: Colũba. n. est aĩal mãsuetũ. 4. ad si gnãdũ oẽꝫ effectũ baptismi. q est ɔstructio ecclesia/ stice veritatis: Colũba. n. est quid fertile et gregale.

2 ¶ Querit vtrũ aliqs possit cũ bona ɔscientia tenere colũbarias. Re. d. ar. s. 2. ti. 2. c. p. dicit post Pe. de pal. q tenẽdo colũbarias et nõ sufficiẽter pascendo colũbos vñ dãnũ inferunt seminibus. vel fructibus. tenẽtur de dãnis. qd fm Pe. videt limitanduꝫ. p vt dictũ est qñ nõ sufficiẽter pascunt. 2. qñ nõ habet tm̃ teritoriũ circũcirca q verisimiliter in ipis coiter pa scant. vt nõ sit verisimile q multũ dãnũ inferant: et hoc erit ad arbitriũ boni viri. Quidã aũt dicunt q tm̃ vtilitatis pstant i comedẽdo vermes: et radices quasdã malas: et stercorizando. quantũ dãnu. Unde videt q nõ sit pcipitanda snia. multum etiam facit cõsuetudo. q ab oibus tolerat. etiã a prelatis et prin cipibus. idem esset iudicium de tenentibus quecũqꝫ alia animalia. s. q dãnificant et teneant de damno. De hoc habes aliquid. ℣. restitutio. §. 28.

C Omẽda quõ possit haberi in beneficio eccle/ siastico. vide. ℣. beneficium. 2. §. 26. et. 28. et beneficium tertio. §. 19.

C Omissio facta per Papã alicui. expresso no mine dignitatꝫ. mentionẽ faciendo. qd residet in alio loco. facit q talis possit cognoscere in loco residẽtie. fm Jo. an. in. c. exhibita de re. pmu. vbi vero nõ fit mẽtio de residentia. tunc comissio est fac ta in loco dignitatis expresse. nec extra illã dyocesiꝫ poterit cognoscere de illa. c. statutum. §. in nullo. de rescrip. lib. 6. et quod ibi nõ.

1 ¶ Utꝝ hñs auctoritatẽ absoluẽdi aliquẽ ex priuile/ gio vt hũt plati pdicatorũ: et minoꝝ. qui pñt suos subditos absoluere. vt i priuilegijs coꝝ pꝫ. possint co mittere alteri absolutionẽ. Et videt q non per tex. in. c. fi. de offi. or. Re. fm tex. in. c. is cui. de offi. deleg. i lib. 6. q qñ eligit idustria psone. qd fit qñ nominat persona. tunc non potest committere. secus qñ eligitur industria et solum nominat dignitas: puta dicendo priores. vel prelati. et sic intelligendũ est. d. c. fi.

2 ¶ Comissio Pape. siue rescriptũ. debet interpretari fm ius cõe: et ɔformari equitati. fm iustitiã: et saluo iure alterius etiã si materia verboꝝ nõ patiat. nisi expresse hoc exprimat. vt si mandat aliqueꝫ absolui psita satisfactiõe. debet itelligi vel psita cautiõe. vt ɔformet iuri coi. Et si Papa dat rescriptũ super residẽtia. eps poterit dispensare. sic possit de iure. ne

videatur derrogare iuri tertii. Nec valet quod verba privilegii aliquid debeant operari: quia intelligitur si ius hoc pateretur. nec presumitur derrogare iuri nisi exprimatur. dicendo non obstante vel certa scientia et similia hec secundum Hostiensem in c. causam de rescrip. §. interpretatio.

Comodatum est alterius rei ad aliquem specialem usum gratuita facta concessio. quod consistit non solum in rebus mobilibus. sed etiam in non mobilibus. et non corporalibus. et non potest revocari ante usum completum. et si revocatur tenetur de damno. Et tenetur comodatarius si utatur re ad alium usum. nisi fundetur in ratihabitione. et comodans rem vitiosam tenetur. et res comodata perit domino. s. comodanti. communiter. nisi comodatarius fuerit in culpa. et si fiat tantum ratione recipientis. tenetur etiam de levissima culpa. si vero gratia comodantis tantum. tenetur solum de dolo. si vero gratia utriusque. tenetur etiam de levi: non tenetur de deteriorate sine culpa. nec de fortuitu. nisi sit pactum. Si put in manu nuntii deportantis. perit domino. nisi in dolo. hec no. in c. unico. de comode culpa. et de dolo: vide. de cul. pn.

1 Utrum comodatum consistat in his que usu consumuntur. Responsio. quod non. nisi ad pompam comodentur. ut ditior appareat. ff. e. ti. l. 3. §. ult. Et debet comodari res ad certum usum. alias esset precarium. et in hoc differt quia precarium ad incertum usum. est quo ad tempus durationis. puta pro se et heredibus suis. ff. de prec. l. cum precario. comodatum vero ad certum usum. quia. s. habet tempus tacitum. vel expressum. ante quod non potest revocari. et dico tacitum puta comodavi tibi librum ad transcribendum. habet tempus in quo possit comode transcribi. ff. como. l. 3. §. ultimo. et l. 4. et l. si ut certo. §. interdum. con. Inno. in c. unico. e. Et precarium quia non est ad certum usum. ideo potest revocari. ff. de prec. l. 2. §. pe. de prec. c. si. secus esset de comodato quod non potest revocari rationabiliter. potest hoc limitari in conscientia. nisi comodans similiter erat passurus damnum. nisi revocasset. et comodatarius alias etiam providere non potuisset: quia potius ex re mea. debeo mihi consulere. nec comodatarius potest dici deceptus. ex quo alias sibi etiam non potuisset providere.

2 Quid si comodatarius non potuit sine culpa sua re comodata uti. ut infra tempus prefixum tacite. vel expresse. numquid invito domino possit uti alio tempore. Responsio. Bar. in l. in comodato. §. sicut. ff. como. et sequitur Pa. in d. c. unico. quod non. quia cum dominus certet de damno vitando. et ipse de lucro captando. debet casus potius imputari comodatario. facit. l. si uno anno. §. item cum quidam. ff. locati. vide istud et istantias que circa hoc fiunt. de casus. §. 4.

3 Utrum in comodato possit intervenire merces. Responsio. quod non. secundum glo. in d. c. unico. et si interveniat transit in locatum vel in contractum innominatum. Insti. man. §. ultimo. unde dicitur in diffinitione. gratuita. et remanet dominium rei apud comodantem. l. rei comodate. co. tit.

4 Utrum comodatarius possit petere expensas factas in comodato. Responsio. quod non. illas que naturali ratione fiunt: ut puta ciborum. et huiusmodi. sed alias sic: ut puta impensas valitudinis. vel fuge. et huiusmodi. ut l. in rebus. ff. como. §. pri.

5 Utrum comodatarius possit proferre res suas comodatis. quando debes salvare non potest. Responsio. quod si sue erant viliores non potest: facit. l. quod nerva. in fi. ff. depo. si vero erant eiusdem preciositatis. similiter non potest. si comodatum est factum gratia comodatarii. facit. l. rebus. ff. como. si vero est factum gratia comodantis tantum. etiam suas viliores potest preponere. l. si ut certo. ff. como. §. iterdum. Si autem gratia utriusque. tunc solum potest preponere suas si sunt eque preciose. quando autem res sue erant preciosiores potest eas preponere rebus comodatis quamvis comodatum sit factum gratia recipientis tantum: quia quilibet diligens hoc faceret. et non tenetur facere. nisi quod diligentissimus fecisset. d. l. si ut certo. §. quia vero fecerit. et sic facit. ut qui tenetur de dolo. possit preponere viliores suas. qui de levi. equales. qui de levissima preciosiores solum.

6 Quis potest comodare. Responsio. quod ille qui potest contrahere ar. l. iulianus. §. ante. ff. de actio. emp. et ven. et ea que bona fide possidemus. l. comodatur. ff. como. et etiam que mala fide possidemus ut ibidem. sed non in conscientia. sed facit ut comodans possit agere contra comodatarium. Non tamen licet comodare ea que nobis sunt comodata. Si pupillus comodat vel sibi comodatur tenetur inquantum est factus locupletior vel si fuisset proximus pubertati alius tamen tenetur sibi.

7 Que sit natura comodati. Responsio. quod est. ut res ipsa comodata. restituatur. quia hoc de iure naturali. di. i. ius naturale. nec potest ratione compensationis directe retineri. pretextu alterius debiti l. fi. C. como. contrarium tamen tenetur communiter ibidem. et facit quod no. Pa. et glo. in c. bona fides. de depo. quia solum prohibetur compensatio in deposito. in l. fi. C. de compen. secus in aliis contractibus admittitur: quia exceptio firmat regulam. 32. q. 7. dominus. infra. de depositum: quia in multis conveniunt: et de compensatio.

8 Queritur autem si res comodata. traditur extimata. faciat transire periculum. Responsio. Bar. in d. l. si ut certo. §. nunc videndum. post glo. dicit quod per extimationem adiicitur gradus. et hoc in contractibus. de quorum natura non est. ut transferatur dominium. ut in comodato. deposito. et similibus. ut si comodatarius tenebatur tantum de lata non tenebitur de levi. Si de levi. modo tenebitur de levissima. si de levissima. modo de casu. et ex predictis infert Bar. quando locator locat tibi roncinum extimatum. an extimatio faciat. in te transire periculum. et concludit quod cum ex natura talis contractus non sit ut transferat dominium talis extimatio facit venire levissimam p. d. l. si ut certo. sed Jo. an. in d. c. unico. tenet contrarium. dicens quod in talibus contractibus. de quorum natura non est ut transferat dominium extimatio non facit recipientem magis teneri. quam exposcat natura contractus. sed extimatio operabitur tantum. ut sciatur verum precium rei in casu quo res perderetur. vel deterioraretur et hec opinio placet Pa.

Compensatio est debiti et crediti inter se contributio ut ff. de compensa. l. i. que admittitur secundum Pa. in c. bona fides. de depo. in omnibus que in suo genere recipiunt functionem. i. quando una res potest fungi vice alterius. sicut sunt que consistunt in numero. pondere. et mensura. In aliis autem cessat compensatio. unde si tu teneris mihi restituere equum. et ego tibi. 50. ducatos. non fiet compensatio. quia posset esse maior affectio. quam habeo ad equum. quam sit quantitas pecunie. secus autem quando nullum possumus pretendere. ut puta

mutuaui tibi pecuniam.ꝛ tu mihi quid simile. Itez requiritur debitū sit liquidū.vel de proximo liqdan/dum.l.fi.C.de compen.

i ¶ Utrū cōpensatio indirecta. habeat locum. vbi nō habet locum directa.ꝗ.fm Pa.i.d.c.bona fide.ꝙ sic.puta res tua venit ad me. poteris illam retinere. donec mihi satisfeceris. pro debito meo. vide p Cy. distinguentē in.l.si non sortem.§. si certum.ff.de con dic.inde. Inno.vero in.c.cū olim causam.de re.spo. dicit ꝙ auctoritate superioris possum accipe equa/lēs.quādo rem meam habere nō possum. al'.c.dñs .23.q.2.dūmodo sine fraude.mendatio.vel calūnia. recuperet:aliter dicit ꝙ tenet' ad restitutionem.al'.c. nō sane.14.q.5.qđ videt' quādo calūnia.vel fraus. perseuerat.alias non:q: licet peccauerit in recuperā/do.non tamen peccat in retinendo.

c Compositio amicabil'.pōt interueniri i spiritua lib'.glo.i.c.statuim'.đ trā.ꝛ ibi tex.ꝛ đ deci. c.ex multiplici.ꝛ.c.nup.nō tn̄ trāsatio vt ali/qđ tēporale det'.p spirituali.vt ici. Itē īter clericos ꝟ3 Pa.i.d.c.ex multiplici. p nōbili poie. suaꝝ ecclaꝝ pōt interuenire cōpositio.sup decimis i futurū soluēdis. etiā citra supioris sui auctoritatē. ꝟ3 tūc cōpositio n̄ excedit vitā trāsigētiū.vt i.c.veniēs.de trāſ. ꝛ i.c.cū hoīes.eo.ti.dic' idē Pa.vlti°. nō.ꝙ īter clericos.pōt interueniri cōpositio.et sine auctoritate supioris.vt.d.c. ex multiplici.ꝛ se.ꝛ i.c.sugestū.itellige tn̄ ꝙ hec cōpo sitio erit psonal'.ꝛ nō real'.vn̄ nō excedet vitā cōpo/nētiū.ex q° nō itercessit auctoritas supioris.d.c.ve/niēs.cū laicis ꝟo pōt cōponi sine auctoritate supioꝝ sup decimis pteritis.vt i.c.sup.de re.ec.nō.alie. ꝟ3 sup decimis futuris nō pōt cōponi. sine supioris aucto/ritate:ꝛ rō diuersitatꝭ q: laici nō pn̄t decimas possi/dere.nec pscribere.in.c.cā3.de prescrip.ꝛ cū periculo aiaꝝ detinent.c.prohibemus.eo.ti. Quō possit fieri cōpositio i bn̄ficijs.ꝟ.bn̄ficiū.5°.§.14.15.ꝛ se.

c Compromissum pōt facere qbꝫ.sup reb' quas pōt alienare.seu libere disponere.i alijs āt ꝗs alienare nō pōt.sine certa solēnitate.nec pōt cōpromittere.sine illa solēnitate.facit c.cū tēpore.de arbi.glo.ꝛ Bar.i.l.nulli.ꝛ.l.nō solū.iūcta glo.C.đ pdi.mi.nō.al'.vbi cauetur ꝙ tutor nō pōt trāsigere sine auctoritate iudicis. sup illis rebus quas nō pōt alienare: intellige qn̄ per transationē sequtur aliena/tio:sed super fructibus. ꝛ alijs q̄ solus pōt alienare. pōt ēt trāsigere.vide multa đ cōpromissiōe.ꝟ.arbit'.

c Comunicare.idē est qđ corpus xp̄i sumere.de qua coione.p đđ de necessitate eius.2°. de di/spositiōe ad illā.3°.de dispēsatoribus eius.4°. de sumētibus.quo ad p^m dicendū est p de receptione ex necessitate.2°.de receptiōe ex cōgruo.de p̄.iteꝝ di/cendū est p đ necessitate q̄ est de iure diuino.2°.de ea q̄ est ab ecclesia:quātū igit' ad necessitatē q̄ ē de iure diuino. Notādū ꝙ tripliciter possumus loq.s.de ne/cessitate absoluta.vel necessitate coactiōis.vel neces/sitate finis.si loquamur p vel.2°.sic dn̄t aliqn̄ doc.ꝙ nullū sacrm̄ ē necessariū: q: de' nō alligauit virtutē suā sacris.vn̄.s.Tho.4.di.7.q.p°.ar.p.qstiūcula.2° dicit.necessitas est triplex.pma absoluta vt deus ē. 2°.coactiōis.ꝛ istis duobus modis nullū sacrm̄ ē ne/cessariū.3°.est necessitas finis.ꝛ ista ē duplex.s.neces/sitas finis simplr̄.i.ꝙ nō possumus cōsequi finem.s. vitā eternā.nisi comunicemus. ꝛ necessitas ad bene eē.i.ꝙ melius poterimus cōseq vitā eternā si coica/mus:si loquamur.2°.modo sic dicit' ꝙ non solū hoc sacrm̄ ē necessariū ꟈ oia sunt necessaria i ecclesia ꝛ .5.sunt necessaria ꝛ duo volūtaria vt dicit .s.Tho. vbi.ā. Si vero loquamur p mō.s.de necessitate finis simplr̄ vt sit sensus nō pōt aliqs pseq vitā eternam nisi māducet hoc sacrm̄.ꝛ hoc dupliciter.s.de man/ducatione spirituali.vel sacramētali.si loquamur đ māducatiōe spirituali.i.i proposito.siue voto.seu de siderio.tūc iteꝝ dupl'r.p mō i proposito proprio vel alieno.si i alieno.i.ecclesie tūc poni' cōclusio genera lis ꙩ nullus pōt saluari nisi comedat ꝛ sic pueri co medunt in voto seu desiderio ecclesie.ꝛ isto modo ē minus necessarium3 hoc sacrm̄ q̄ꝫ baptismus. ꝛ ratio huius cōclusiōis est q: fm.s.Tho.nullus pōt saluari nisi incorporet' xp̄o vt sit eius mēbrū ꟈ nō incorpo/ratur nisi per comestionē aliquā huius sacri igitur. Alio mō vt comedat spiritualiter in proprio voto. ꝛ isto modo non est necessaria māducatio. vt p3 in pueris.qui nō comedūt sacramētaliter.i.actualiter. nec spiritualiter in proprio proposito:ꝛ sic baptism' est magis necessarius. In adultis vero:ita est neces/saria ista māducatio spiritualis.in proprio proposi/to.sicut baptismus. Si aūt loquamur de manduca/tione sacramētali.i.de actuali lumptione huius sa/cramēti.iteꝝ pōt eē dupliciter.primo mō simplici/ter sine aliqua cōdictione:ꝛ sic hec manducatio nō est necessaria.fm se.quia vt dicit.s.Tho.baptismus causat gratiā.que est sufficiens ad pseq̄dā gloriā. si vero loquamur cū conditione.s. si diu vult viue/re.in tēptationibus.in vita spirituali.sic necessarius est cibus sacramentalis huius sacramenti. ꝛ sic est de precepto diuino: nisi manducaueritis moritemi/ni:cum.n. simus continue in pugna spirituali: vir/tus euanescat.nisi ex isto cibo conseruaretur:similiter etiam cum quilibet postq̄ꝫ incepit se regere.teneatur comedere spiritualiter in proprio proposito.i.deside/rare comestionem sacramentalem vide .s.Tho.3°. q.73. ar'.3°.sine re huius sacri q̄ est vnio ad corpus xp̄i nullus pōt saluari si nūq̄ꝫ assumeret frustra esset hoc desiderium.ꝛ sic si aliquis esset in articulo mor tis: ꝛ habet copiam recipiendi: tenetur recipere.ne frustra sit votum suum.alias videtur contemnere:ꝛ cōtēptus est mortalis:si vero nō habet copiā. sufficit desiderium.ꝛ sic intelligitur: illud crede:ꝛ māduca/sti. Est igitur prima cōclusio omnes tenentur aliquo mō māducare :q: alr̄ nō pōt icorporari corpori mi

ritico: et sic pueri comedunt spiritualiter i voto ecclie.s. qñ recipiunt baptismũ.2° conclusio oēs habētes vsuz libeꝛi arbitrij tenenẗ mãducare saltē spiritualiter.in ꝓprio voto.3° 2° oēs q hñt vsuz libi arbitrij tenentur aliqñ accipe sacramētalr i.actualr recipe ipz sacramentũ:ne votũ suũ sine q° nō icoꝛpoꝛatur sit frustra: alias viderētur ↄtēnere.4°.2° illi q semel p peccatuz moꝛtale post bap™ fuerũt sepati ab icoꝛpoꝛatōe charitatis.tenēẗ desideraꝛe hãc icoꝛpoꝛationē:et i effectu alñ p sacramētalē icoꝛpoꝛari si assit comoditas. 5° 2°.illi q diu volunt in tēptatione durare:tenenẗ alñ recipe ne deficiãt.alias videnẗ ↄtēnere et ad oia ista tenenẗ de iure diuino Jo.6. Nisi mãducaueritĩ carnē filij hois ⁊c. Oēs iste ↄclusiones sunt deducte ex doctrina.s.Tho.tã i 3ª pte q̃ i 4° sniaꝝ: et sic soluũẗ oia q̃ dicũtur diuersimode de necessitate h⁹ sacri:de pcepto siue necessitate q̃ ē ab ecclia q̃ fundat se i his q̃ dicta sunt et applicat:dicet.s.j.imediate.vide aliqd ꝟ.absolutio.ꝑ.§.ꝑ.⁊.ꝟ.ↄfessio.ꝑ.§.40.de ista multiplici comestione.j.e.c.§.17.et se.et marẗ.19.

1 ¶ De necessitate q̃ ē ex pcepto ecclie p tenet qlz fidelis postq̃ ad ãnos discretiõis puenerit coicare.i.sacramētaliter sumere coꝛpus xpi:saltē i pascate: nisi d ↄsilio ꝓprij sacerdotis:et pp aliquã rōnabilē cãz ad tps abstineat:d pe.et re.c.ois.et.s.T.4.d.9.q.pª ar.i. qstiũcula.2ª.sic ait:gra ē sufficiēs cã glie. vñ oē illd sine quo pōt haberi gra.nō ē de necessitate salutis: hoc aũt sacm graz psupponit:q2 supponit batismũ.i quo gra daẗ:nec dbet ptō puenire qd graz pauet: et iō q̃™ ē de se nō ē de necessitate salutis.s3 de oꝛdinatiōe ecclie:hoies obligãẗ.sm ecclie statutũ.coꝛpus xpi semel i ãno sumeẗ hec.s.Tho.vbi loquiẗ de mãducatione sacramētali:vt ipe innuit ibidē ad pm vbi dicẗ ꝙ ꝟba saluatoꝛis.Jo.6.s.nisi mãducaueritĩ ⁊c. itelligunẗ de mãducatiōe spirituali. Et ibidē ad.2m. dicẗ ꝙ Inno.3.q dicẗ.Mãducãdus ē agnus vt a vastãte ãgelo ꝓtegamur:itelligiẗ d pcepto ecclie et ibidē dicẗ ad.3ª.ꝙ icoꝛpoꝛatio spiritualis ad xpm pōt esse sine mãducatiōe sacramētali et sic p3 ꝙ oēs fideles tenēẗ coicare sacramētaliter.i.sumere sacm semel i pascate ex pcepto ecclie.vide aliqd.ꝟ.euẗ.§.19.

2 ¶ Pro declaratiōe pdicti pcepti.Nō.p.ꝙ dicit de pcepto ecclie teneẗ qd p3 tã ex tex.d.c.ois.q̃ ex verbis .s.Tho.et coi vsu ecclie. 2° dicit qlz fidelis q2 nulli ifideli debet dari imo ifidelis nō pōt sumere sacramētaliter nisi habeat itētionem sumēdi xpm vt sacm ecclie vñ.s.Tho.4.di.9.q.pª.ar°.2°.questiũcula.2ª.sic ait.Infidelis circa id. qd ē signatũ i hº sacro errãs nō vtiẗ speciebꝰ illis vt sacro siue nō credat xpm b3 se siue nō credat i xpm sm ꝙ ē sub hoc sacro.vnde talis nō sacramētalr mãduat. Silr ñ daẗ cathecuminis:q2 nō sunt de familia xpi quousq3 sic baptizati.nec sũt pticipes alioꝝ sacroꝝ.añ bap™.si tñ itenderet sumere vt ecclia itēdit:siue credat siue nō credat mãducaret sacramētalr.s3 nō spiritualr.j.§.20.

¶ Tertio dicẗ postq̃ ad ãnos discretiõis: q2 l3 greci antiquus darēt pueris hoc sacm vt3 de ↄse.di.2ª.c. paruuli:tñ sacramētalr sumere nō pñt:q2 nō vtunẗ sacro vt sacro:s3 vt coi cibo.pp carētiã discretionis. vt.j.patebit.Et si qs q̃rat qñ ē etas debita.R̃.b3.s. Tho.4°.di.9.ar°.5.qstiũcula si. ꝙ pueris carētibus vsu rõis.q nō pñt distiguere inter cibũ spiritualē:et coꝛpoꝛalē.nō debet dari: q2 sufficit sibi. mãducatio spiritualr i voto ecclie.vt dictũ est i pñ° q̃uis qdam greci dicãt irrationabilr ↄtrium: q2 ad eucharistie sumptionē requiẗ actualis deuotio. quã tales pueri hēe nō pñt:pueris aũt iã icipiētibꝰ hēe discreptiōez. etiã añ pfectã etatē:puta cũ sint.x.vel.xi.ãnoꝝ. aut circa. hoc pōt dari si i eis signa discreptiōis appareãt.et deuotionis.hec ille.Pe.vero de pal.ca. di.in fi.addit:ꝙ si hñt aliquã deuotionē circa nonuz vel decimũ ãnũ:q2 inocētia recōpēsat ignoꝛãtiã. possũt coicari:Glo.s.d.c.ois dicit.ꝙ qñ sunt doli capaces. pñt accipere.Pa.ibidē dicit.ꝙ quo ad ↄfessionem hoc seruaẗ.s3 respectu eucharistie nō seruaẗ:et ꝙ foꝛte hec obseruãtia nō est mala. ꝓpter reuerētiã tanti sacri.vt sic tm pubenbus exhibeaẗ.qdã vero dicũt eē relinquēdũ arbitrio boni viri vt.s. ꝓprius sacerdos sicẗ arbitraẗ ꝙ alñ ñ sumat i pascate. ita et i etate.s. qñ cognoscit pueꝝ hēe discretionē hꝰ sacri ab alijs. et deuotionē ad ipm. Et videẗ ꝙ magis arteneẗ ad penã peti moꝛtalis.habētes curã pueroꝝ.q̃ ipi pueri.q videnẗ excusari ex ignoꝛantia saltē vsq3 ad.18. annũ vel circa.In cronica martiniana dẗ ꝙ zepherinꝰ Papa.istituit i psentia oiuz clericoꝝ. et laicoꝝ fideliũ.vt oēs christiani ãnoꝝ duodecim coicarēt.s.i pubertate.de ↄse.di.2.c. relãtũ et Inno.3.in.d.c.ois: extēdit ad ↄfessiōes:vẗ igiẗ eē ↄcludēdũ ta3 ex tex.q dicit:ad ãnos discretiõis:q̃ ex dictĩ .s.Tho.qui dicẗ icipiētibus hēe discretionē:ꝙ cuiuscũq3 etatis sint et idicãt deuotionē ad ipm.vel petendo coionē. vel ex seipis adoꝛãdo ipm.vel ex quocũq3 alio ostēdant se iã cognoscere statũ salutis sue: Tũc.n.iã icipiũt hēe curã de se.et ad hoc teneneẗ.q̃ primũ hñt vsuz rõis: et tũc parētes simul cũ parochiano determinent vt coicet.vel cũ ↄfessoꝛe.et sic ē stãdũ arbitrio istoꝝ.

¶ Quarto dicit saltē i pascate.olim magna fuit qō. iter ãtiquos tã theologos q̃ canonistas vt dicẗ Pa. s.d.c.ois:vtꝝ sufficiat coicare i die iouis. vel requiraẗ ꝙ coicet i die pasce.et erãt multe rōes ad vtrãq3 ptē s3 nũc cessant oia.p declarationē extrauagãtis Eugenij.4.q̃ icipit:fide digna:vbi dẗ i fnia ꝙ optie iuri satisfactũ ē.si in ebdomada scta.vel.j.octauã dñice resurrectōis.b3 melioꝛē dispositionē.sanctũ eucharistie pignꝰ accepit:et sic de hº q̃™ ad pceptũ. vel satisfactionē.nō ē aplꝰ disputãdũ.q̃™ ꝟo ad ↄsiliũ eēt ↄsulēdũ ꝙ coicēt i illo istoꝝ dieꝝ.s. a dñica ramis vsq3 ad octauã pasce iclusiue: qñ sibi videẗ ꝙ deuotius coicet.vl b3 ꝙ viget necetas.Nō tñ b3.d.ar.s.2°.ti.9. c.9.i pñ.ꝙ si qs coicaret i die iouis vel añ vt libiꝗ

possit, vacare ornatibus. tripudiis: et similibus. hoc vi- deretur esse contra intentionem ecclesie. que intendit ut illis tribus diebus pro ceteris vacent fideles devotioni. et hec intellige de consilio de hora vero coionis. s. qua hora possit quis coicare. dic. de hoc vt dictum est. ℣. missa. §. 5. et se. de aliis autem que non celebrant non reperitur hora determinata dummodo sit ieiunus. verum est quod mane est hora magis congrua.

5 ¶ Dicit quinto. saltem ubi non Pa. quod non est de necessitate hodie recipere pluries in anno. Nam ante hanc constitutionem tenebatur ter in anno. s. in festo pascali. in nativitate domini. et in festo pentecostes. vt i. c. et si non frequentius. de con. di. 2. Et s. Tho. 3. q. 80. ar. x. ad. 4m. etc. si. dicit quod circa hoc diversa emanaverunt statuta ecclesie. Nam in primitiva ecclesia quando magis vrgebat devotio fidei christiane. statutum fuit vt fideles quotidie coicarent. vnde Anacletus papa peracta coione omnes coicent. sic et apostoli statuerunt: et sancta Romana tenet ecclesia: post modum vero diminuto fidei fervore. Fabianus papa indulsit vt si non frequentius saltem ter in anno. Sother autem papa dixit in cena domini esse cantandum vt habetur in dec. de con. di. 2. postmodum propter iniquitatis habundantiam refrigescente charitate multorum: statuit Inno. 3. vt saltem semel in anno in lib. tamen de ecc. dog. consulitur quod in omnibus dominicis. dicit ergo saltem vel ad minus in pascate. quasi dicat bonum esset pluries sed ad minus in pascate. de religiosis et sacerdotibus dic vt. i. §. xi. et 12.

6 ¶ Dicit sexto. nisi de proprii sacerdotis consilio. vbi non Pa. quod non debet quis abstinere. de consilio alterius. sed proprii sacerdotis duntaxat. dicit deinde. cum ronabili. que est ronabilis. ad faciendam debitam preparationem. quam negligenter omisit. iuxta illud. 1. cor. xi. probet autem seipsum etc. Non. n. convenit. vt qui multis seu magnis criminibus fuerit involutus statim etiam post confessionem accedat. de con. di. 2. si quis intrat. imo secundum s. Tho. vt di. i. §. 50. et 56. post peccatum mortale non debet coicare vsque ad. 24 horas. Non esset autem causa ronalis quod dicat se non posse indulgere vel alienum restituere et huiusmodi. seu aliud ad quod tenetur hic. n. nisi peniteat excoicandus est de con. di. 2. si quis intrat.

7 ¶ Sed queritur verum translato pascate. qui negligenter dimisit. non ex consilio etc. teneatur postea satisfacere. coicando vel confitendo. R. secundum d. ar. s. 2. ti. 9. c. 9. §. 4. quodlibet videatur aliquibus quod teneatur: et sine dubio inducendus est quantum possibile est ad supplendum: si aliud non obstat: tamen non videtur quod teneatur de necessitate: quod potest trahi a simili. de aliis preceptis: si. n. aliquis non ieiunet. ieiunium ecclesie nullus: dicit quod teneatur supplere nec dimittens horas canonicas. tenetur de precepto redicere: vt dicit. s. Tho. in quol. Idem dicendum de confessione secus tamen videtur de eo qui ex legitima causa dimisit: puta infirmitate: vel consilio proprii sacerdotis: vel quia non habuit copiam: et similibus: et non secundum e. ar. s. quod dimittens ex proposito totiens peccavit quotiens hoc deliberavit. Et si quis quereret vnde est quod dimittens ex consilio vel causa: tenetur iterum coicare: et non ille qui ex negligentia: cum iste magis peccaverit: posset respondere: quia primi possunt iterum satisfacere precepto: non

secundi: qui iam sunt trasgressi: vt in exemplis dictis. de ieiunio: et officio: vide aliquid infra. §. 15.

8 ¶ Secundo. tenetur de necessitate. i. de precepto ecclesie. quilibet sacerdos quotiescumque celebrat: coicare in vtraque specie. s. panis et vini: de con. di. 2. c. perlatum: ex concilio toletano: vbi sic dicitur: modis omnibus tenendum vt quotienscumque sacrificans corpus et sanguinem domini nostri iesu christi in altari imolat. totiens perceptionem corporis et sanguinis participem se prebeat. et sic patet quod tenetur in vtraque coicare. vnde s. Tho. 3. q. 82. ar. 4. sic ait. eucharistia non solum est sacramentum sed etiam sacrificium quicumque autem sacrificium offert. debet fieri sacrificii particeps: exterius. n. sacrificium quod offert: signum est interioris sacrificii: quo quis offert seipsum deo: vt Aug. dicit. x. de ciui. dei. vnde per hoc quod participat sacrificio ostendit se ad sacrificium interius pertinere. simul etiam per hoc quod sacrificium populo dispensat. ostendit se esse dispensatorem divinorum populo: quorum ipse prius debet esse particeps. sicut Dio. dicit in lib. eccle. ierar. et ideo ipse ante sumere debet. quam populo dispenset: vnde et in predicto. c. legitur: quale est sacrificium. cui nec ipse sacrificans particeps esse dignoscitur: per hoc autem est particeps quod de sacrificio sumit: secundum illud apostoli. 1. cor. x. nonne qui edunt hostias. participes sunt altaris: et ideo est necesse quod sacerdos quotienscumque consecrat: sumat hoc sacrificium integre: hec. s. Tho. Idem dicit in. 4. di. 12. vbi addit nisi impediatur vel per violentiam: vel per mortem. vel per infirmitatem. vel huiusmodi. Et si post consecrationem aliquis infirmetur cui necesse sit dare viaticum: debet hostiam dividere: et illi partem dare: et si etiam sibi denuo occurrat peccatum: debet iterum et sumere. et quantumvis non det aliis sanguinem. propter periculum effusionis: sicut etiam ipse in parasceue. quando non consecrat. sumit solum corpus: tamen quando ipse celebrat debet complete sumere in vtraque specie: aliter esset reus sacrilegii de con. di. 2. comperimus.

9 ¶ Sed queritur. quid agendum. quando miraculose corpus christi in altari apparet. sub specie carnis. et sanguinis. que non sunt apta cibo: vel potui propter horrorem: quia tunc non videtur quod debeat coicare. R. sed s. Tho. 3. q. 82. ar. 4. quod tunc non est sumendus. dicit. n. Hie. super leuit. de hac quidem hostia que in christi commemoratione mirabiliter fit. edere licet. de illa vero quam christus in ara crucis obtulit. secundum se nulli edere licet. nec propter hoc. sacerdos transgressor efficitur. quia ea que miraculose fiunt legibus non subduntur. consulendum tamen esset sacerdoti. quod iterato corpus et sanguinem domini consecraret. et sumeret hec. s. Tho. et. 4. di. x. ar. 4. iterum ait. vsus sacramenti debet materie sacramenti competere. sicut ablutio aque in baptismo: et quia corpus christi in hoc sacro. sub specie panis nobis proponitur. ideo vsus sacramenti est per manducationem. cum ergo in specie propria. vel in specie carnis cruentate apparens. vel in alia specie: non habeat rationem cibi. non debet assumi ab eo cui sic apparet. si autem omnibus sub specie carnis apparet. tunc debet cum reliquiis poni. et in tali casu. sacerdos debet iterum celebrare. vt quidam dicunt. et corpus christi sumere: et si. 2. hoc accideret iterum. 3. Quidam autem dicunt quod in tali casu sufficiat spiritualis

m ſducatio nec ꝓpter hoc efficiꝭ trãſgreſſoꝛ cõſtitu/ tiõis eccľe:q: ad ea q̃ frequẽter accidũt leges aptãtur. Angelica aũt dicit. ᵭ.euchariſtia.3.§.17.ꝙ non cre dit Tho. q: poſſet itez apparere ⁊ ſic eſſet ꝓceſſus i infinitũ.ſʒ dicendũ ẽ eidẽ:ꝓ.ꝙ nõ ẽ minoꝛis fidei.s. Tho.q̃ʒ ſit ipſe angelus.2ᵉ.ꝙ.s.Tho.nõ dicit ꝙ ſit ð neceſſitate.ſʒ cõſiliũ.vt dicit i.3ᵃ.parte ⁊ melius q̃ʒ ſuũ.⁊ etiã i.4.nõ reprobat aliã opinionẽ. 3ᵉ dr̃ ꝙ ſi 2ᵒ apparet vel 3ᵒ nõ ãplius ꝯſulit ⁊ ſic ceſſat inſtantia ſua de ꝓceſſu in infinitũ. Quõ xp̃s poſſit videri i hoc ſacramento.ᵭ.eucariſtia.§.29.

z ¶ Queritur quare nõ datur populo ſub vtraq; ſpẽ. cuʒ ſit iſto mõ cõplectum.⁊ ipſe rõe cõplemẽti teneatur ſu/ mere ſub vtraq;.R̃.ſm.s.Tho.3ᵃ.q.80.ar.ſi.ꝙ cir/ ca vſuʒ huius ſacri duo pñt ꝯſiderari vnũ ex parte ipſius ſacri.Aliud ex parte ſumẽtium.ex parte ipſius ſacri ꝯuenit ꝙ vtrũq; ſumatur .ſ.coꝛpus ⁊ ſanguis: q: in vtroq; ꝯſiſtit pfectio ſacri: Et iõ q: ad ſacerdotẽ pertinet hoc ſacrũ ꝯſecrare.⁊ perficere.nullo modo debet coꝛpus xp̃i ſumere ſine ſanguine. Ex parte aũt ſumẽtiũ requirit̃ ſumma reuerẽtia. ⁊ cautella. ne aliqd accidat qð vergat in iniuriã tãti miſterij. qð precipue poſſet accidere in ſanguinis ſũptiõe.q qdẽ ſi i caute ſumeretur .de facili poſſet effundi:⁊ q: creſcente multi/ tudine populi chriſtiani i qua ꝯtinẽtur ſenes ⁊ iuue nes ⁊ paruuli:quoꝝ qdã nõ ſunt tãte diſcretionis: vt cautellã debitã circa vſum h9 ſacri adhiberẽt. iõ prouide i qbuſdã eccleſijs obſeruatur. vt populo ſan/ guis ſumẽdus nõ detur .ſʒ ſolũ a ſacerdote ſumatur .qui totũ ꝯſecrat.de quo loquitur Gelaſius papa in ꝯcilio toletano.de ꝯſe.di.2.cõperimus. Perfectio.n.ei9 ꝯſi ſtit i ꝯſecratiõe:⁊ iõ ſacerdos qñ ꝯſecrat. totũ ſumit in paraſceue vero quãdo nõ ꝯſecrat. ſumit ſolũ coꝛ/ pus.nec deficit miſteriũ:q: ipſe ſacerdos qui ꝯſecrat i perſona oĩuʒ ⁊ dat alijs ſumit totum.

a ¶ Tertio tenentur oẽs religioſi ſemel i menſe coĩcare: tex.ẽ i de.pᵒ.de ſta.mo.§.ſane.ſingulis mẽſibus taʒ in monaſterijs q̃ʒ extra.etiã ſublata occaſione qua/ cũq;.ad ꝯfeſſionẽ ſaltẽ ſemel accedãt oẽs: ⁊ ſinguli monachi:⁊ in pᵃ dñica mẽſis cuiuſlʒ in monaſterijs ſemp coĩcẽt.niſi ex cã foꝛte quam abbati.pꝛioꝛi. aut penitẽtiarijs monaſterij.nõ differant intimare coꝝq; iudicio abſtineãt.vel accedant.hec ibi.i tex.vbi glo. dicit artãtur ergo monachi ſingulis mẽſibus.ad qð fideles artãtur ſingulis ãnis.de pen.⁊ re.oĩs:ꝓpter religiõis.n.ꝓfeſſionẽ aliqd debet appẽſuʒ ſancte in ſtitutiõis addicere di. 4.c. deniq; hec ibi ⁊ i ſe.glo. dr̃ ꝙ ſatis eſt honeſtũ. vt dilatetur ad alios religioſos. Pa.vero i.d.c.oĩs.3ᵒ nõ ſic ait. De religioſis ᵭo re ſpectu ꝯfeſſiõis.⁊ coĩonis.dic vt i de.⁊c. vbi ex quo aſſumit.ᵭ.generaliter dicendo de religioſis videtur itelligere illã.de.de oĩbus religioſis. In cõgregatiõe tñ lõbardie.fratrũ pdicatoꝝ.nõ ſeruatur ð illa dñica. tñ plus q̃ʒ duodeci vicib9.coĩcãt i ãno.⁊ plurib9 vi/ cibus ꝯfitentur :⁊ ſic credo ꝙ ſi ſit alia ꝯſuetudo in religioſis alijs regulatis.illa ſufficiat.

¶ Quarto tenẽtur glʒ ſacerdos.non legitime ipedi/ b tus.ſaltẽʒ in pcipuis feſtis. qñ fideles deuoti coĩcare ꝯſueuerũt celebrare:vñ.s.Tho.3ᵃ.pte.q.82.ar.ſi.ait. Quidã dixerũt ꝙ ſacerdos põt oĩo a ꝯſecratiõe li/ cite abſtinere.niſi teneatur ex cura ſibi commiſſa cele/ brare pp̃ꝰ.⁊ ſacra pꝛbere:ſed hoc irrationabiliter dr̃. q: vnuſqſq; tenetur vti gr̃a ſibi data: cũ fuerit opoꝛtu nũ.ſʒ illud.2ᵉ coꝛ.6.hoꝛtamur ne in vacuũ gr̃aʒ dei recipiatis. Opoꝛtunitas ãt ſacrificiũ offerẽdi nõ ſo/ lũ attẽditur p cõparationẽ ad fideles xp̃i.qbus oꝫ ſacra miniſtrari.ſʒ pꝛincipaliter.p cõparationẽ ad deũ. cui in ꝯſecratiõe h9 ſacrificij.ſacrificiũ offertur .vñ ſacerdoti etiã ſi nõ habeat curã aiaꝝ nõ lʒ oĩo a celebratione ceſſare.vel ſaltẽ videtur .ꝙ celebrare teneatur in pcipuis feſtis.maxᵉ i illis dieb9 i qb9 fideles coĩcare ꝯſueue/ rũt: hinc ẽ ꝙ ſecũdi macha. 4.dr̃ ꝯ quoſdã ſacerdo tes.ꝙ iã nõ circa altaris offi9 dediti erãt: ꝯtẽpto tẽ/ plo:⁊ ſacrificijs neglectis:de excoĩcato vero:⁊ ſuſpẽ/ ſo.dicit ꝙ obligatio ẽ ablata.de peccatoꝛe dicit:ꝙ nõ eſt perplexus.ſʒ debet ſe diſponere.⁊ ſimiliter de alijs ipe/ dimẽtis.dicit ibidẽ ad.3ᵐ.ſ.de infirmitate.moꝛbo ca/ duco.vel lepꝛoſo.vel cecitate.vel ſimilibus. q̃ remouẽt obligationẽ:ſimiliter dicit. 4.di.13.q.3.ar.2ᵒ.q̃ſtiũcula pᵃ. Nã ſm Greg.cũ creſcũt dona creſcũt rõnes donoꝝ. ſʒ illud.1.pe.3.vnuſqſq; gr̃aʒ quã accepit i alterutꝝ illã adminiſtrãtes.niſi foꝛte aliqs ex familiari.ſ.ſ.i/ ſtinctu dimittat ſicut legitur .de quodã ſancto viro. i vi tis patrũ.q oꝛdinatus nũq̃ʒ poſtea celebrauit. Et ẽt ſi nulli hoĩum teneatur . tñ tenetur deo. vt reddat ei ſa/ crificiũ acceptũ. Sacerdotib9.n.pceptũ ẽ. hᶜ facite i meã cõmemoꝛationeʒ hec ille. Et Pe.de pal.ea.di. dicit.ꝙ cũ teneatur quilibet nõ inuacuũ gr̃aʒ recipe.2ᵃ. coꝛ.6.⁊ ſacerdotiũ ſit maxᵃ gr̃a. vane hʒ ſi nõ vtit̃ ad finẽ ad quã eſt.⁊ q̃uis iſta nõ ſit demõſtratio. tñ q: de cele.mi.c.dolẽter : repꝛehẽdũtur q vix q̃ter in anno celebrãt.⁊ pcipit talia coꝛrigi. videtur ꝙ niſi ter vel q̃ter vel qñ deuote pſone coĩcãt celebret ꝙ peccet.

¶ Quito tenetur exñs i piculo moꝛtis. ſi hʒ copiã volẽ/ c tis.⁊ potẽtis dare.alias tenetur habere i ꝓpoſito.hãc ꝯcluſionẽ habes.ẽ.e.c.pñ.nec ſufficit vt dicit Pe.ꝙ ſemel i illo ãno coĩcauit .ſ.i paſcate q: hoc eẽt veruʒ ſi nõ poſtea peccaſſet moꝛtaliter.p moꝛtale.n. ſeparatur ab eodẽ coꝛ:⁊ iõ neceᵉ eſt eodeʒ pcepto.ſ. diuino vt iteꝝ icoꝛpoꝛetur .⁊ ſic ad cautellã i moꝛte coĩcat.alias ſi põt videtur ꝯtẽnere.⁊ hoc exp̃mit ꝯſuetudo eccľie: Pe.ð pal.idẽ tenet.⁊ pbat.tũ rõe ꝯſuetudinis eccľie: tũ q: de lege diuina tenetur qs aliñ coĩcare.q: aliter eccľia nõ poſſet determinare vt ſemel i ãno coĩcet.⁊ breuiter ſi poſtq̃ʒ coĩcauit dubitat receſſiſſe ab icoꝛpoꝛatione miſtica coꝛpoꝛis xp̃i p amiſſionẽ charitatis.tenetur deſi derare hãc icoꝛpoꝛationẽ.⁊ ponere in executionẽ. ſi põt.alias videtur ꝯtẽnere. vide.ẽ.i pñ. Si nõ multuꝫ tñ diſtaret a coĩõe eẽt pſũptio ꝙ duraſſet i illa icoꝛ/ poꝛatione.⁊ ſic foꝛte nõ eſſet neceᵃ. quõ qñ coĩcat ſe/

mel i vna ifirmitate vez possit itez i ea.ꝛc̃.j.§.48.

14 ¶ Dicẽdũ est de recipiẽtibus ex cõgruo. Et ꝑ q̃ritur
vtz liceat h⁹ freq̄ntare. R̸z. s̄z.s. Tho.3ᵉ.q.80.ar.x.ꝙ
circa h⁹ sacri vsũ duo pn̄t ↄsiderari. vnũ q̄dẽ ex pte
ipsius sacri.c⁹ virtus ẽ hoibus salutifera. ꝛ iõ vtile ẽ
cotidie ipm sumere.vt hõ cotidie ei⁹ fructũ pcipiat.
vñ Amb.i lib.de sacris si quociẽscũq3 effundit san/
guis xp̄i i remissionẽ pctõꝝ debeo semp accipe.q sẽp
pctõ debeo habeꝛ medicinã. Alio mõ põt ↄsiderari
ex pte suscipiẽtis i quo reqrit vt cũ magna deuotiõe
ꝛ reuerẽtia ad sacrũ accedat ꝛ iõ si aliqs se cotidie
ad hoc paratũ iuẽiat.laudabile ẽ ꝙ cotidie sumat.
vñ Aug.cũ dixisset accipe qd̕ cotidie tibi ꝓsit.subiũ
git.sic viue vt cotidie merearis accipe.s3 multociẽs.
i pluribus hoiu3 multa ipedimẽta h⁹ deuotiõis oc/
currũt ꝓpter corporis idispositionem.vel aie.nõ est
vtile hoibus oib⁹ cotidie ad hoc sacrificiũ accedere.
s3 quociẽscũq3 se ad illud hõ iuenerit ꝑparatũ. vñ i
lib.de ecc.dog.dr̃.cotidie eucharistie coione accipe.
nec laudo nec vitupo. Ec.4.di.12.q.3.ar.ꝑ dic̃ ꝙ ꝓ/
pter cõtinuã deperditionem deuotiõis. cõtinue cẽt
coicãdũ. si tñ hec freq̄ntatio diminueret reuerẽtiã.
vel deuotionẽ.cẽt aliqñ dimittẽdũ:ꝛ ibi arᶜ.2ᶜ.dicit:
ꝙ simplr melius ẽ sumere q̃3 cessare. tũ rõe effectus
sacri.tũ rõe ꝑparatiõis q̃tacũq3 sit. tũ rõe etiã vir/
tutũ elicẽtis actũ.s.charitatĩ.si tñ ꝓbabilr qs crede/
ret minui ex freq̄ntatione deuotionẽ. posset lauda/
biliter cessare cõcoꝛ. Pe. de pal.

15 ¶ Utz vna die pluries sit coicãdũ. R̸z. s̄z.s. Tho.4.
di.12.q.3.arᶜ.ꝑ.q̃stiũcula si.ꝙ hõ nõ debet pluries in
vna die coicare vt saltẽ q̃3ᵐ ad vna3 diẽ repñtetur
vnitas dñice passiõis ꝛ vt q̃3ᵐ ad aliquid reuerẽtia
sacro exhibeaꝛ.semel sumẽdo.de sacerdote tñ q ẽ pso
na publica ꝛ iõ nõ solũ ꝓ se s3 etiã ꝓ aliis celebrat.
neccessitate cogẽte põt pluries celebrare i die s3 nõ ẽ
eadẽ rõ de illis q nõ sumunt nisi rõe sui. Cõcoꝛ. Pe.
ea.di.q.pᵃ.vide infra. ꝟ.missa.§.42.

16 ¶ Pro maioꝛi notitia ꝑcedentiũ ꝛ sequentiũ. Notã
dũ ꝑ ꝙ sunt duo modi coicandi.seu mãducãdi.hoc
sacrm̄.s.spiritualis.ꝛ sacramẽtalis.vñ aliqui mãdu
cant xp̄m in hoc sacro sacramẽtaliter solũ. quidam
spiritualiter. Nec ẽ ponẽdus.3⁹.modus vt facit An
gelica. ꝟ.eucharistia.3ᵒ.§.ꝑ.s. vtroq3 mõ. q: s̄m.s.
Tho.iste modus nõ est ali⁹ ab illis duobus. beatus
etiã Aug.ꝛ mr̃ sententiaꝝ.4.di.9.ꝛ glo.1.coꝛ.xi. si/
militer Pe.d̕ pal.ꝛ coiter alii doc.ponũt solũ duos.
ꝛ distinguũtur isti duo modi.sicut perfectũ ꝛ ipfectũ.
Nã q mãducat solũ sacramẽtaliter ipfecte mandu/
cat.q vero manducat solu3 spiritualiter.manducat
quidem perfecte nõ tñ frustra adhibeꝛ manducatio
sacramẽtalis:q: ceteris paribus semper perfectius q
vtro3 modo manducat.q̃3 qui spiritualiter solum.
sacrm̄.n.noue legis cãt gratia3.vel maioꝛem hec.s.
Tho.ꝛ sequẽtia vsq3 ad.§.23.3ᵃ.parte.q.80.arᵒ.pri/
mo.2ᵒ.ꝛ.3ᵒ.ꝛ.4.di.9.q.pᵃ.arᵒ.ꝑ.ꝛ.2ᵒ. per totũ.

¶ 2ᵒ.notãdũ.ꝙ xp̄s ↄuenienter exhibuit nobis coꝛpus 17
suũ.i hoc sacro.per modũ comestiõis. Nã sacra no/
ue legis.vniũt nos xp̄o.per aliqd̕ signũ sensibile: ꝛ
ex ↄsequẽti fuit cõgruũ.vt nõ solũ eliciamus sibi vniri
spiritualiter .s.vt virtute eius ↄsequamur virtutes:ꝛ
gloriã.ꝙ etiã fit per alia sacra. s3 etiã vniret nobis
realiter ꝛ essentialiter.qd̕ fit i hoc sacramẽto. sitr cõ
petit mãducatio passioni xp̄i in hoc sacramẽto. reꝑ
sentãte.per quã coꝛpus xp̄i vulneratũ fuit. Cõuenit
etiã effectui.qui est robur aie.ꝑ hoc.n.sacramentum
roboraꝛ anima nostra. i esse spirituali. sicut coꝛpus
per cibum.in esse coꝛporali.

¶ 3ᵒ.notãdum.ꝙ per hoc sacrm̄ incoꝛpoꝛamur xp̄o 18
sine qua icoꝛpoꝛatione.nõ põt quis saluari.ista aũt
icoꝛpoꝛatio.fit qñ aliqs fit mẽbrum xp̄i:q: ipse ẽ ca/
put.nos aũt mẽbra. vbi o3 itelligere.ꝙ qñ cib⁹ coꝛ/
poꝛalis assumiꝛ.ipse cibus cõuertiꝛ in coꝛpus come/
dentis: ꝛ fit pars coꝛpoꝛis eius: ꝛ sic dr̃ icoꝛpoꝛari.
vel fieri pars.vel mẽbrũ eius. ita i simili coꝛpus xp̄i
est duplex.s.verũ qd̕ est i celo:ꝛ coꝛpus mixtũ. qd̕ cõ/
stat ex oibus fidelibus.cuius capud est xp̄s: q: sicut
capud influit vitã oibus mẽbris. ꝛ regit oia mẽbra
coꝛpoꝛis naturalis.ita in esse spirituali xp̄s influit vi/
tã spiritualẽ. ꝑ fidẽ ꝛ charitatẽ. i oĩs. Qñ gᵒ aliqs
de nouo recipit fidẽ.gr̃a3.ꝛ charitatẽ. de nouo icoꝛ
poꝛaꝛ coꝛpoꝛi xp̄i mixto.ista ꝟo fides.charitas.ꝛc̃.
ifundũtur i nobis ꝑ sumptionẽ.vel comestionem h⁹
sacri.ꝛ sic per istã comestionẽ icoꝛpoꝛamur coꝛpoꝛi
xp̄i: ꝛ q̃uis hic sit similitudo comedẽtis ꝛ cibi coꝛ/
poꝛalis.est tñ vna differẽtia iter comestionem natu
ralẽ:ꝛ istã comestionẽ spiritualẽ. Nã spiritualia cõ
tinẽt ꝛ ↄseruãt coꝛpoꝛalia.sic aia cõtinet ꝛ ↄseruat
coꝛpus.vt dicit pħs.ꝑ.de aia. vñ q̃uis i comestione
coꝛpoꝛali cib⁹ trãseat i coꝛpus comedẽtis.ꝛ icoꝛpo/
reꝛ sibi.hic tñ vbi comediꝛ xp̄s spiritualiter.nõ trã/
sit xp̄s.q est cibus i mẽbra.q̃ sunt fideles.s3 fideles q
sunt comedẽtes trãseunt in xp̄m.i.fiunt mẽbra eius.

¶ 4ᵒ.notãdũ.ꝙ mãducare xp̄m sacramẽtaliter so 19
lũ.nihil aliud ẽ q̃3 vti hoc sacro.vt sacro.i.ꝙ recipiẽ/
do actualiter ipm sacrm̄ altaris.itẽdat ꝑ fidẽ recipe
xp̄m sub istis speciebus.sic itẽdit eccl̃ia:ꝛ qcũq3 sic
mãducat sacramẽtalr mãducat:alr non. vñ qcũq3
sit ille q mãducat panẽ vel vinũ cõsecratũ.intẽdens
sumere xp̄3 per illas.vel i illis speciéb⁹.ꝑ illũ modũ.
quo eccl̃ia itẽdit.dr̃ mãducare xp̄m sacramẽtaliter.
Mãducare aũt spiritualr ẽ ↄiũgi xp̄o ꝑ fidẽ. ꝛ cha
ritatẽ. Et sic illi dñr mãducare h᷑ sacrm̄ spiritualr
tm̄.q vniuntꝛ xp̄o ꝑ fidẽ.ꝛ charitatẽ. ꝛ hñt ꝓpositũ
sumẽdi h᷑ sacrm̄ sacralr.i.illi q habẽt fidẽ ꝛ credũt
ꝙ xp̄s est deus. ꝛ habent charitatem.i.diligũt xp̄m
super oia tãq̃3 deum:ꝛ credũt ipm cõtineri sub isto
sacro. qd̕ deus instituit ad salutem nostram:ꝛ pro/
ponit ipm sumere tempoꝛe opoꝛtuno.hic manducat
hoc sacrm̄ spiritualiter solum: ꝛ tunc si actualiter
accipiat manducat vtroq3 modo.

20 ¶ 5° notandū. ꝙ q̄uis angeli mādu͏cēt spiritualiter
xp̄m per aperta visionē ⁊ charitatē perfectā non tñ
māducant xp̄m sacramētaliter. tum q2 nō accipiūt
sacr̄m nec habēt ꝓpositū accipiēdi. tū q2 nō mādu/
cant per fidē sicut fit i hoc sacr̄o. sȝ p manifestā visio/
nē. simr etiā q̄uis māducēt xp̄m spiritualiter: ⁊ icor/
porētur corpori eius mistico. rōe īfluentie: ⁊ cōformi
tatis i genere. per clarā visionē: ⁊ charitatē pfectā.
tñ nō vniūtur xp̄o i idētitate specifica: q2 nō ꝯueniūt
cū xp̄o in spē. sicut hō: ⁊ q̄ȝ ad hoc aliq° mō nō co/
medūt xp̄o ꝙ sibi nō icorporatur in spē: ⁊ q̄ȝ ad illā
māducationē spiritualē i gn̄e xp̄s dr̄ panis āgeloꝝ.

21 ¶ 6°. notandū. ꝙ sancti pr̄es antiq testamēti. q̄uis
māducauerint xp̄m spiritualiter. i q̄ȝ ipi xp̄o fuerūt
vniti per fidē: ⁊ charitatē. i rōe īfluētie: ⁊ ꝯformitatē
nature i spē: ⁊ vt sic dicanť comedisse panē angelo
rū: ⁊ escā spiritualē: ⁊ potū spiritualē. i. cor. x. non tñ
māducauerūt sacramētaliter: q2 hoc sacr̄m nōdum
erat institutū: ⁊ aliquo mō magis māducauerūt q̄ȝ
angeli: q2 fuerunt in corporati in vnitate specifica.

22 ¶ 7°. notandū. ꝙ peccatores māducant xp̄m sacra/
mētaliter solū: ⁊ cōdēnata ē illa opinio. q̄ dicebat. s.
ꝙ nō māducēt ꝓpter hoc: q2 q̄ȝ primū tāgūtur spēs
a dētibus coꝝ desinit ibi eē corpus xp̄i derrogat. n.
veritati hꝰ sacr̄i ⁊ q̄uis n̄ māducet spiritualiter q̄ȝ
ad charitatē. habet tñ fidē ⁊ itēdit recipere xp̄ȝ sub
hoc sacr̄o. sicut ecclesia intendit. nec imūdus mandu
cans inficit xp̄m aliqua imunditia: q2 nō tangit euȝ
in propria spē. de infideli. ē. §. 2.

23 ¶ 8°. notandū. ꝙ q̄uis irrationabilia sumāt id qδ
est corpus xp̄i eo ꝙ nō desijt esse sicut qdāȝ dicebāt.
tñ nō māducāt corpus xp̄i nisi p accn̄s. i q̄ȝ sumunt
id sub quo ē corpus xp̄i: q2 nulla ē ordinatio corpo/
ris xp̄i ad brutū: vt possit ipi icorporari: ⁊ sic intelle/
xit mḡr. Nō māducat spiritualiter: q2 nō vniť man
ducato: vt sacr̄o. nō etiā māducat sacramentaliter: q2
nō manducat sacr̄m sub rōe sacr̄i. sicut aliqs comedet
hostias ꝯsecratas ignorās eas esse ꝯsecratas. nō tñ
ꝙ māducare sacramētaliter. pōt esse dupľr vno mō
vt se tenet ex parte cibi: vt sit sensus comedit sacra/
mētaliter. i. comedit illas spēs. sub qbus ē xp̄s sacra
mētaliter: ⁊ isto mō q ē iproprie dictus pn̄t dici mā
ducare sacramētaliter. Alio mō ex parte comedentis
q ē ꝓprie dictus ⁊ sic itelliguntur q̄ dicta sunt i isto. §.

24 ¶ Sed q̄riť. qd dicendū sit qn̄ spēs iste trāsirent per
stomacū idigeste ꝓpter aliquā infirmitatē: ⁊ i seces/
sum: vtrū remaneat ibi corpus dn̄i: Angelica. ƀ. eu/
charistia. 3°. §. 5. in fi. ⁊. §. 9. tenet ꝙ nō: allegando
quadā opinionē ꝓbabilē q̄ sibi placet. Sed. s. Tho.
4. di. 9. q. pª. ar°. 2°. q̄stiūcula. 3. reprobat hāc opinio/
nē in simili. dicēs ꝙ rō sua ē falsa. ƥ q2 supponit fal
sum cū. n. nō statī spēs i vētreȝ traiecta esse desināt.
vel in aliud cōuertātur. pn̄t ad huc de ventre aialis
extrahi. ⁊ i aliū ventrē. 2°. q2 q̄uis aliqd ordinetur
ad vsum aliquē. nō tñ oȝ ꝙ esse desinat: qn̄ quis eo
vti nō pōt: ⁊ ideo ſm alios dicendū ꝙ verū corpus
xp̄i manet ad huc sub speciebꝰ a brutis ore acceptis
⁊ in ventrē traiectis: ita dicēdū i ꝓposito q2 nō defi
nit ibi esse corpus xp̄i: quo vsq̄ȝ ille spēs desināt esse:
vel cōuertātur i aliud: ⁊ dicere ꝯtrariū ē ꝯ. s. Tho. 3ª. q.
80. ar°. 3. ⁊. 4. sentiaꝝ di. 8. q. 2ª. ar°. 2. q̄stiūcula pª de
rogat veritati huius sacr̄i: ⁊ fuit cōdēnatū tāq̄ȝ he/
reticū. vn̄. s. Tho. vbi. ē. i. 4°. ad 2m̄ argm̄ dicit. ꝙ cor/
pus xp̄i vadit quocūq̄ȝ vadūt ille spēs. Pe. de pal.
4. d. 9. q. pª. arᵗ. 2ᵉ. ait sic. Quādiu maneret substātia
panis: si esset. tādiu manet corpus xp̄i succedens. qδ
etiā dicit glo. ꝙ in secessum nō emittiť factuū est sin
gere. q2 per secessum tales emittuntur sicut emitteretur
substātia nō alr̄. nec per secessuȝ fluxus vētris corrū/
pūtur. sicut nec per vomitum: q2 si spēs icorrupte euo/
mūtur vel egerūtur vere ē ibi corpꝰ xp̄i. ⁊ sic Greg.
nō hȝ p icōueniēti. ꝙ christus a diabolo permiserit
se in montē. ⁊ super pinaculū tēpli portari: q pmisit
se a mēbris diaboli crucifigi: sic i proposito maxime
q2 corpus xp̄i omnino remanet incōtaminatū. sicut
etiam si proijciatur in lutum.

¶ Dicendū ē de dispositione ad hoc sacr̄m. qδ fuit 25
2° ꝓpositū i pn̄°. Et q̄riť ƥ vtrū reqrať actualis de/
uotio. i. vtrū reqrať vt actualiter mens ferať i deuȝ.
per actualē meditationē. vel amorē. R̷. ſm. s. Tho.
4. di. 12. q. 2ª. ar°. p̊. q̄stiūcula. 3ª. ꝙ ois pfectio acqren
da ipediť per remotionē ꝓprie dispositiōis. sicut. n.
se habēt dispōnes materiales ad perfectionē forme:
ita actus ad perfectionē finis. vn̄ cū hoc perficiat cō
iūgēdo fini ꝯficit. n. icorporatiōeȝ ad xp̄m p deuo/
tionē: ad hoc ꝙ effectū suū plene habeat i sumente.
oȝ ꝙ assit actualis deuotio: ⁊ q2 iterduȝ absq̄ȝ mor/
tali petō. actualis deuotio ipediri pōt. cū distractio/
nes varie ipaȝ ipediāt: ⁊ peccata venialia virtutuȝ
actū tollant: absq̄ȝ petō mortali. pōt effectus huius
sacr̄i ipediri ita ꝙ aliqs augumētū gr̄e n̄ ꝯsequať.
nec tñ reatū peccati mortalis icurret. sed forte reatū
venialis. ex hoc ꝙ nō paratus accedit: hec. s. Tho.
⁊ ibidē ad pm̄ argm̄ vbi adducit auctoritateȝ Amb.
dicētis ꝙ spiritualiter māducat q inocētiā portat. i.
q ē habitualiter i gr̄a. R̷. ꝙ q inocētiaȝ portat spiri
tualiter. māducat habitu. sȝ nō semp actu. ⁊ ad hoc
ꝙ effectū sacr̄i pcipiat. oȝ ꝙ actu spiritualiter man/
ducet. Et ad. 2m̄. vbi arguit. nihil ipedit effectū bapti
smi nisi petm̄ mortale ergo a simili. R̷. ꝙ i bapº datť
pm̄ esse spirituale qδ nō ipediť nisi per ꝓpositū pcti
mortalis comittēdi. qδ directe vite spirituali oppo/
niť. sȝ i hoc sacr̄o fit ꝯiūctio ad finē. q̄ δbet p debitā
operationē: ⁊ iō effectus talis operatiōis ipedit esse
ctū huius sacr̄i. Et in. 3°. arg°. arguit nihil ipedit effe
ctū sacr̄i nisi fictio. sȝ petm̄ veniale nō facit fictū. R̷.
ꝙ q̄uis nō faciat fictum simpľr. facit tñ ſm qd. nec
tñ quodlȝ veniale ipedit. sȝ solū illud qδ tolit actua
lē deuoctionē. hec ille Pe. δ pal. sic ait. reqriť actua
lis deuotio ad idoneam celebrationē q2 ad hoc ꝙ

aliqd nutriat.oꝫ ipm cooparari: q: nutriēs agit i nu/
trită.cū ergo hoc sacm̄ deꝰ ad nutriēdū.lꝫ deꝰ opeꝰ
pricipalr.oꝫ t i ꝙ hō opeꝰ istrumētaliter.ipꝫ de/
uote āplectendo.iuxta illud qḋ habeꝰ de ꝯse.di.2.c.
q: corpus i ti.nō ergo quodlꝫ veniale ſꝫ illud qḋ ipe
dit actualr deuotionē.i.qḋ distrahit mētem ne actu
feraꝰ i deum ipedit sacri fructū.nec tñ facit icurrere
mortale:q: nō teneꝰ hō caꝫ habere actualiter de ne/
cessitate ſꝫ hitualr.hitus aūt eius tolliꝰ p mortale so
lū.nō per venalia.etiā oia. dꝛ aūt deuote coicare si
conaꝰ oēꝫ distractionē ⁊ euagationē mētis expelle/
re.⁊ nō deliberate eā teneat.si occurrat hec Pe.con
formiter.9.s.Tho.Et.d.ar.f.addit.ꝙ meditaº pas/
sionis xpi.multū est iductiua deuotionis.super alia.
vñ Ber.super oia:te mihi redidit amabilē. o bone
iesu:calix quē bibisti:opus redēptiōis nrē:hoc ⁊ de/
uotionē nostrā facilius allicit:dulcius vrit:⁊ fortius
frangit: iō accedēn ad coionē multū cōgruit:ipsaꝫ
meditari:vñ Aug.de ꝯse.di.2.q p mortē dñi libera
ti sumus ideo huius rei memores i edēdo carnem ⁊
bibēdo sanguinē debemus eē:iā sicꝰ q nō pōt cibuꝫ
digerere vel masticare nō est aptus māducare ipm:
sic q deuotionē nō hꝫ nō est dignus comunicare:de
ꝯse.di.2.c.illo.⁊.c.tribus gradibus. vñ.s.Bona.4.
di.12.maiorē inqt recipit hō i vna missa vel mādu/
care cū bona pparatione ꝙ̄ i multis si se nō pparat
diligēter ⁊ Aureoꝰ.4.di.11.q.2.debet habere rectaꝫ
itētionē vt p ipm vniamur xpo. p charitatꝭ amorē.
⁊ muniamur ꝯ diaboli tēptationē vñ i.d.c. q: cor/
pus.i ti.sic dꝛ.Cū reuerēdū altere cibis spiritualibus
faciādus ascēdis sacrū dei tui corpus ⁊ sanguinem
fide respice.honora.mirare.mēte cōtinge:cordis ma/
nu suscipe.⁊ maxꝰ totū haustū interioꝝ hois assume.
16 ¶ Pro maiori declaratiōe.Notādū pᵒ ꝙ effectus hꝰ
sacri.iter alios.de qbus.ꝟ.eucaristia.est duplex.pri/
mus ē augumētatio gr̄e.hitualis.q est cois effectus
oiuꝫ sacroꝝ noue legis. Oia.n.sacra nisi sit resisten
tia pcti mortalis vel cāmt gr̄aꝫ vel auhētꝰ effectus
est gr̄a sacramētalis.q i isto sacro ē qdā dulcedo spi
ritualis.q nutrit deuotionē.⁊ debilitat icētiua pctōꝝ
quā dulcedinē p expimentū magis qs cognoscit:ꝙ̄
p sciaꝫ.⁊ iste ē effectus proprius hꝰ sacri.qḋ ordinaꝰ
ad ꝯseruationē deuotiōis. Et 2ᵒ notandum.ꝙ pctm̄
veniale.est duplex.s.qḋ fuit i pterito. vel est i hitu. ⁊
istud nō ipedit effectuꝫ hꝰ sacri.2ᵐ est actu.⁊ hoc est
duplex.s.qḋ nō ipedit eleuationē mentꝭ ad hᵒ sacm̄.
⁊ hoc etiā nō ipedit effectū hꝰ.Aliud qḋ impedit.⁊
hoc iteꝝ duplex quoddā qḋ pter itētionē occurrit.⁊
hoc etiā nō ipedit.Aliud qḋ deliberate tenet. vñ qñ
aliqs accipit hoc sacm̄:⁊ deliberate iplicat se i aliqͣ
cogitatiōe. puta volūtarie cogitat de pdicatiōe.vel
de dispēsatiōe familie.ita ꝙ nō pōt actualiter cogi/
tare de deo.vel de hoc sacro.⁊ ista ipedit. 3ᵒ notan/
dū ꝙ ista deuotio actualis. de qua loquimur.nihil
aliud videꝰ esse.nisi quedā actualis cogitatio. qua
qs cogitat de deo.vel de charitate dei.qua visus est
circa nos.vel de magnitudine hꝰ sacri.vel de passio
ne eius.⁊ similiū.ex qua actuali deuotiōe. surgit vo
lūtas nr̄a i amorē dei.4ᵒ est notādū qḋ ē valde du/
biū:vtrū exñs i gr̄a.⁊ recipiēs hᵒ sacm̄.sine actuali
deuotiōe.ipediat vtrūꝙ effectū.s.augumētationem
gr̄e hitualis.⁊ receptionē gr̄e sacramētalis:⁊ prima
facie videꝰ ꝙ ipediat vtrūqꝫ.qḋ.n.ipediat receptio/
nē gr̄e sacramētalis.i.illā spiritualē dulcedinem.pꝫ
tā ex dictis i pcedēti.§.ꝙ̄ ex experientia.ſꝫ de augu/
mētatione gr̄e hitualis. est magis dubiū nā ex vna
pte videꝰ ꝙ sic. ex.eo.ꝙ.s.Tho.dꝛ ibi.s.pcedēti.§.
circa pri.augumētū gr̄e non ꝯsequitur: ex alia pte vi/
deꝰ ꝙ impediat soluꝫ.1ᵐ p q: oia sacra.vel cāmt.vel
augēt gr̄aꝫ.nisi adsit obstaculū pcti mortalis.ſꝫ hic
nō adest.2ᵒ q:.s.Tho.ibidē dicit.ꝙ iste distractiōes
ipediūt actū virtutis qḋ solū videꝰ referri ad illam
actualē deuotionē.3ᵒ ex eo qḋ dicit ad primū ꝙ mā
ducat spiritualiter.hitualr. ⁊ ad 2ᵐ dicit ꝙ eē spiri/
tuale.s.gr̄e nō ipediꝰ.nisi p pctm̄ mortale.⁊ ꝙ solū
pctm̄ mortale directe opponiꝰ gr̄e. ⁊ ad 3ᵐ dicit ꝙ
pctm̄ veniale nō facit fictū nisi fꝫ qd.⁊ Pe. dicit ꝙ
ipedit fructū.q fructus videꝰ eē illa dulcedo.q ē pro
prius effectus hꝰ sacri.⁊.s.Tho.dicit ꝙ ipedit effec
tū hꝰ sacri.⁊ huic.s.ꝙ solū ipediat. 2ᵐ magis adhe/
reo.saluo meliori iudicio.⁊ principaliter moueor ex
pᵃ rōe adducta .s. q: oia sacra noue legis sunt sacra
gr̄e.⁊ semp cāmt nisi sit obstaculū. qḋ ē pctm̄ morta
le.Ad id qḋ dꝛ ꝯ.R.ꝙ.s.Tho.intellit de gr̄a sacra
mentali.vel de maiori augumētatione gr̄e hitalis.
Plus.n.augumētaꝰ qñ ad est illa gr̄a sacramēta/
lis:q: magis disponit ad illā augumentationeꝫ.
¶ Sunt quedaꝫ alie dispōnes reqsite.ad bene esse.⁊ 17
reuerentiā.p fm.durandū vt sumat discrete.nō con
terēdo dētibus.nec voluēdo p os.ne aliqua pars re/
maneat.ſꝫ leniter cū lingua recipiaꝰ.⁊ reducaꝰ ad
gutur:⁊ simul cum sanguine:⁊ saliua degrutiatur.
2ᵒ ꝙ ñ stati post coionē expuat.ne si pars adhesisset
dētibꝰ simul expuaꝰ.vel illa saliua q tetigit expuaꝰ.
3ᵒ ꝙ nō stati comedat alios cibos. vñ debet esse tan
ta mora ꝙ ille spēs sint ꝯsūpte.vel alterate. ppter re
uerētiā sacri.⁊ facere aliquas orōnes:nō tñ reqriꝰ
tale spaciū.sicꝰ dicitur i.c.tribus.de ꝯse.di.2.q: illud
abrogatum est. vide infra.§.30.
¶ Utrꝫ exñs i pctō mortali.peccat mortaliter sumen 18
do corpus xpi .R. fm.s.Tho.3ᵃ.q.80.ar.4ᵒ.ꝙ sic.
vñ ibidē ait. quicūqꝫ ergo hoc sacm̄ sumit. ex hoc
ipso significat se eē xpo vnitū. ⁊ mēbris eiꝰ icorporatū.
qḋ qdē fit p fidē formatā. quā nullus habet cū pctō
mortali.⁊ iō manifestū est ꝙ quicūqꝫ cū pctō mor/
tali.hoc sacm̄ sumit.falsitateꝫ i hoc sacro comittit:
⁊ ideo icurrit sacrilegiū tāqꝫ sacri violator.⁊ ppter
hoc mortaliter peccat.hec ille.Idē confirmat p alia
media.4.di.9.hoc ideꝫ tenet Pe. ⁊ coiter doc.⁊ est
daꝫ qñ scit ⁊ recordaꝰ se vere eē i pctō mortali. vñ

ap̄ls.i.cor.xi. qcū̄qꝫ mād̄ucauerit vel biberit calicē dn̄i idigne.iudiciū sibi manducat.⁊c̄.glo.idē est ac si xp̄m occiderit.nec est ꝑplexus qn̄ aduenit tp̄s co/ municādi.i quo currit p̄ceptū eccl̄ie:q: pōt se liberař. Regulariter igiť.reqriť ꝙ sit cōtritus:⁊ ꝯfessus. cū ꝓposito obseruādi mādata dei ⁊ eccl̄ie:⁊ q: eccl̄ia ꝓ hibet a coīone excoīcatos.tā maioꝝ ꝗ̄ minoꝝ.etiā ꝫ īterdictos:⁊ suspensos: ⁊ degradatos a celebratiōe. ideo tales oportet ab hmōi abstinere alias peccarēt mortaliter.de peccato veniali.ē.§.25.

29 ¶ Sed qd dicendū.cū nullus sciat se nō eē.i peccato mortali.vtꝝ peccet coicādo. qn̄ nō ꝯstat sibi de ali/ quo pctō.R̄.sm̄.s.Tho.vbi.s̄.i.4.ꝙ nō:vbi sic ait. ꝙ hō sit oio a pctō imunis.per certitudinē sciri.non pōt.i.cor.5.nihil mihi ꝯscius sum sed i hoc nō iusti/ ficatus sum. pōt tn̄ de hoc haberi aliqua cōiectura:⁊ p̄cipue ꝑ quatuor signa.sič Ber.dicit p̄ cū qs deuo te verba dei audit:q: q ex deo est verba dei audit.2° cū se paratū ad bene operandū inuenit:q: ꝓbatio di lectiōis exhibitio est opis:vt dicit Greg.3° cū qs a pec catis abstinēdi.i.futuꝝ ꝓpositū habet. 4° cū de p̄te/ ritis dolet:q: in his vera pn̄ia ꝯsistit.sm̄ Greg.Un̄ si aliqs per hmōi signa.facta diligenti examinatiōe sue ꝯscie.⁊ legitima ꝯfessiōe:ꝗ̄uis forte nō sufficiēti ad corpus xp̄i accedat:aliq° pctō mortali i ipo ma/ nēte:qd ei° cognitionē preter fugiat.nō peccat. imo magis ex vi sacri:pctī remissionē ꝯseqť: Un̄ Aug. dicit i quodā sermone ꝙ qn̄ corpus xp̄i manducať viuificat mortuos. Et i 3ª dicit.s.Tho.ꝙ hō nō ha beat ꝯsciaꝫ sui pctī.pōt ꝯtingere dupl'r. Uno mō ꝑ culpā suā:vel q: per ignorātiā iuris.q̄ nō excusat:cū reputat non eē pctm̄.qd est pctm̄. puta si fornicator credat simplicem fornicationē nō eē pctm̄ mortale: vel q: negligēs est in examinatiōe sua.ꝯ id qd ap̄ls dicit. pbet aūt seipm̄ hō. ⁊c̄. sic peccat pctōr sumēs corpus.lꝫ nō habeat ꝯsciaꝫ pctī: q: ipa ignorātia ē ei pctm̄. Alio mō pōt cōtingere sine culpa ipius:pu ta q: doluit de pctō.⁊ ꝯfessus est.sed nō est sufficiēter ꝯtritus:⁊ i tali casu nō peccat sumēdo corpus xp̄i: q: hō ꝑ certitudinē scire non pōt:vtꝝ sit dignus.⁊c̄. nec pōt scire vtꝝ sit vere cōtritus: lꝫ sufficiunt signa. vt dictū est. Si vero ignorat ignorātia q̄ excusat.nō peccat.similiter si est pctī totaliter oblitus. sufficit ad tius delectionē generalis ꝯtritio. Un̄ iā nō est dicē dus pctōr. Et videť diligētia debita: qn̄ facit illa q̄ prudēs faceret.studiose examinādo.sm̄ fragilitateꝫ humanā: Pe.de pal.iteꝝ magis declarat dicēs.hoc pōt eē dupl'r:vno mō q: scit se comisisse pctm̄. lꝫ re/ putat sibi fuisse dimissum:q: credit se eē cōtritū.cuꝫ nō sit.sed attritus:⁊ talis.si sit confessus.non peccat accedendo:q: vbi nō pōt haberi certitudo plena.suf ficit probabilis cōiectura. vꝫ vt doleat de p̄terito ⁊ itendat cauere de futuro. Alio mō q: nesciat se comi/ sisse:⁊ hoc iteꝝ dupliciter. vno mō q: recolit d̄ facto.

sed non credit illud eē pctm̄ mortale.sed veniale.vel nullū:vt puta fornicationē simplicē.⁊ tūc non excu/ satur.qn̄ peccat accedēdo. qn̄ ignorātia q̄ non excu sat facientem a pctō dū facit. nō excusat etiā a pctō: dū sic ad sacm̄ accedit. Et talis ē hmōi ignorātia. teneť.n.scire. Alio mō qn̄ nesciat se comisisse : q: non recordatur de facto:⁊ hoc iteꝝ ꝯtingit dupl'r.q: aut discussit ꝯsciaꝫ suā ꝑuus sufficiēter:⁊ tn̄ non recolit illud factū.lꝫ est oblitus.⁊ tūc nō peccat accedendo. imo forte veniā obliti ꝯseqtur. ex vi sacri. Aut non discussit ꝯsciaꝫ suā diligēter:⁊ ob hoc nō venit i no/ titiā mortalis comissi:⁊ tūc peccat mortaliter : ⁊ rō est q: voluntaria omissio circōstantie. q̄ ad factum reqritur.nō excusat lꝫ grauat. sed hoc reqritur i su/ scipiēte hoc sacm̄.lꝫ illud probet aūt seipm̄ ho.⁊c̄. ⁊ sic accedit vt pctōr. Nā ⁊ iustus accedens sine di/ scussione.forte peccat.nisi ꝙ i iusto qui cōsueuit pas/ sim scrutari ꝯsciaꝫ suā.sufficit breuis.⁊ trāsitoria di scussio:q̄ nō sufficit in alio.hec Pe. qn̄ aūt dubitat: vel hoc est ex ꝯscia scrupolosa.vel leui.⁊ temeraria: ⁊ tūc debet deponere.lꝫ quousqꝫ non deposuerit ab/ stineat:q: ꝯscia erronea ligat:⁊ obligat.aut hoc cre dit ex probabili coniectura:puta q: morose delecta/ tus est.⁊ timet assensisse ꝯsensum:⁊ tunc debet cōteri: ⁊ cōfiteri.alias periculo se exponit : ⁊ sic videtur eē mortale.hec Pe. Et nō ꝙ qn̄ hō cognoscat se dolere de oībus comissis:⁊ velle de futuro abstinere:⁊ si nō discurrat sufficienter tn̄ habet cōfessorem sufficienteꝫ qui discurrit.per pctā:⁊ ad memoriā reducēdo. sm̄ ꝯdictionē suā.videť fecisse qd prudēs debet facere.

¶ Utꝝ reqrať actualis cōfessio.R̄.ꝙ habita copia sacerdotis:⁊ nō occurrēte necesitate:nō sufficit cōtri/ tio:⁊ dispō.de qua dictū est in.§.p̄cedenti.sed requi riť etiā actualis cōfessio.vnde.s.Tho.4.di.17.q.3ª. ar.5.questiūcula.4.sic ait.si quis d̄beat eucharistiā recipere.ad quā nullus post pctm̄ mortale accedere debet:nisi cōfessus.copia sacerdotis oblata:⁊ necessi tate nō vrgente.hec ille.⁊ di.16.in expositione lr̄e di/ cit.idem doc.s.qui habet copiā sacerdotis:⁊ necessi tate nō vrgeť.ad coicandū sicut vrgenť sacerdotes parochiales. non debet accedere ante confessionem ad coionē.sed etiā post contrictionē:⁊ confessionem grauiū peccatoꝝ.cōsiliū videtur esse Aug.ꝙ nō sta tim accedat.propter reuerentiam sacri :⁊ vt magis seipm̄ probet.hec ille.⁊.e.lib.di.9.ar°.4. questiūcula 2ª.ad 2ᵐ dicit ꝙ nō est cōsulēdū alicui. ꝙ statim pōt mortale.etiā contrictus:⁊ cōfessus:ad eucharistiam accederet:sed deberet nisi magna necessitas vrgeret per aliqd tempus propter reuerentiā abstinere:⁊ di/ cit ibidem.ꝙ quidā dicunt ꝙ debet abstinere.p.24. horas.hec ille. Et sic sm̄.s.Tho. semper cōfessio pec catoꝝ mortaliū.debet precedere.vel etiā qn̄ esset du/ biū de mortali:de venialibus aūt nō est necessaria. sed ad bene eē.quantum aūt ad hoc ꝙ dicit debere 30

ꝓcedere.p.24.horas.ẽ ꝯsiliũ:vt ipse dicit. post Aug. qñ etiaʒ necessitas vel vtilitas:vel magna deuotio: contrictio.vel dispositio.reformet pactũ.tũc iam nõ erit ꝯsiliũ:nec ꝓceptum.qꝫ aũt ad illud ꝙ dicit nisi necessitas.⁊ carẽtia cõfessoris. accipiẽda sunt copulatiue.s.ꝙ vbi ẽ necessitas.⁊ carẽtia ꝯfessoris. possit sumere sine cõfessione istã necessitatẽ exponit Pis.si iminet scãdalũ populi.vel iã incepit missam.vel aliquis infirmus amisit loquelã:⁊ est i proposito confitendi nõ peccat coicãdo.d.ar.s.post Pe. addit aliũ casum.s.cũ iminet coio pascalis:⁊ nõ hʒ copiã cõfessoris.vel hʒ casuʒ reseruatũ epo.ad quẽ tũc non põt accedere.de quo infra.e.c.§.58.i fi.⁊ intellige vt ibi Ricar.etiã.4.di.9.addit vnũ singulare. ꝙ lʒ regulariter ꝓdicta vera sint.tñ si de ꝓpinquo expectaret aliũ sacerdotẽ.cui deuoti⁹.⁊ securius cõfiteref.sic.n. expectãs nullo iure.qꝺ ego sciã.coicare ꝓhibef. hec Ricar.qꝺ si est verũ.ẽ valde notanduʒ.Angelica.ꝟ. eucharistia.2.§.5.limitat hoc vltimum. si semel fuit cõfessus illo ãno.sʒ hec limitatio nõ videf valere:qꝛ si die sequẽti postqꝫ coicauit in die pasce.si peccaret mortaliter:nõ amplius põt coicare.nisi post ꝯfessionẽ.Uñ doc.loqũtur vlr.quãdocũqꝫ vult coicare.nec ista ẽ rõ:qñ vult coicare.ꝙ debeat confiteri semel in anno.sʒ rõ est reuerentia sacri. q̃ semper occurrit qñ vult coicare. Rosella post aureo.ꝟ.eucharistia.§.26 addit alios casus dicẽs. ꝙ sacerdos parochialis. q nõ hʒ aliũ sacerdotẽ:⁊ religiosus in via.cũ socio nõ sacerdote.possunt celebrare cũ cõtrictiõe.⁊ ꝓposito: cõfitẽdi:et quo nõ hʒ cui cõfiteaf.hoc itellige qñ tenef:puta qꝛ est parochialis.aut qꝛ aliter cẽt amissurus missaʒ. qꝛ nõ est alius q celebret:⁊ ẽ dies festus: ⁊ si non sit dies festus.tñ est solitus.oi die celebrare. vel audire missaʒ:⁊ saltẽ si nõ audiret:cẽt admiraᵒ secularium.tũc i istis casibus vel similibus.vbi desit copia cõfessoꝝ.si est ꝯtritus.põt celebrare.etiã si nõ cẽt cõfessus illo ãno.Idẽ dicendũ de eo q vult coicare.sacerdote iã existente ad altare recolit aliqꝺ mortale.nõ cõfessuʒ.ꝙ põt coicare cũ ꝯtrictiõe. ⁊ proposito cõfitẽdi.qñ sine aliquali nõ.non posset desistere: nec habet tps aut sacerdotem cũ quo cõfiteri possit. hec ille.Bonauen. addit ꝙ si sacerdos iductus ad celebrandũ.⁊ recolit de aliquo mortali.⁊ tenef celebrare.⁊ hʒ copiam sacerdotis. tenef prius ꝯfiteri.si vero non habet copiã.prius ꝯteraf:⁊ celebret. cũ timore.si vero nõ tenef:non debet celebrare.nisi prius cõfiteaf:qꝛ ad hoc tenef. Ideʒ dicit glo.i.c.de hoie: de cele.mi.q̃ sic ait. Sed nũquid talis sacerdos.s. q est i pctõ mortali: de quo loquif tex.põt celebrare si habet cõtrictionẽ cordis:qꝛ forsitã dum istat necessitas celebrãdi.nõ põt habere cui cõfiteatur.satis põt dici ꝙ sic.dũtñ habeat propositũ. ꝙ postea qꝫ citi⁹ poterit cõfiteatur.de sen.ex.c.de cetero.⁊.c. a nobis. hec glo. Et Pa.in eadem glo.ait. Nõ. singulariter hanc glo.⁊ ex ea collige.ꝙ sacerdos non debet celebrare.si sciat se in peccato eẽ.nisi prius ꝯfiteatur.nec sufficiat sola cõtritio.vel propositũ cõfitendi. ex quo de presenti põt confiteri qꝺ multi male obseruant. hec ille.Unde infra.§.36.⁊.ĩ.§.6.⁊.ꝟ.missa.§.31.

¶ Utrũ pctm̃ veniale impediat vt sit necesse pri⁹ cõfiteri ante coionem.R̷.ſm.s.Tho.3ᵃ.80.arᵗ.7ᵒ. ad primũ argumẽtũ.ꝙ ex necessitate quidẽ non ipedif hõ a sumptione huius sacri.nisi ꝓpter peccatũ mortale.sed ex quadam congruentia põt hõ impediri. propter alias causas: eodẽ mõ dicendũ de cõfessiõe venialiũ.ſm.n.d.ar.s.3ᵃ.tit.13.c.6. de venialibus de quibus est cõteri:⁊ si comode põt.cõfiteri.qꝫuis nõ sit necessariũ vnde dr̃ de ꝯse.di.2.si nõ sint tanta peccata.vt excoicetur quis.i.vt possit excoicari qꝺ non fit nisi pro mortali.non debet a medicina corporis xpi separari.i.non tenef vt exponit Pe.qꝛ ⁊ si venialia nõ sint ꝯ charitatẽ.sunt tñ ꝯ charitatis feruorem.⁊ impediunt actualitatẽ deuotionis ⁊ per ꝯñs vel fructum impediunt.vel minuunt.sed ⁊ quãdoqꝫ quod putaf veniale.est mortale.⁊ per cõfessionẽ fit homo de attrito. contritus. nisi ponat obicem. Et de hoc vide.ĩ.§.25.⁊.26. 53

¶ Utrũ pollutio noturna impediat coionẽ.R̷.hãc.q. ferre omnes tractant:⁊ quasi vniformiter. Nam.s. Tho.3ᵃ.q.80.ar.7ᵒ.⁊.4.di.9.ar.4. Pe.de pal. Ricar. Durant minoꝝ:⁊ quasi omnes in eadeʒ distin: Ar.s.3ᵃ.tit.14.c.6.⁊ summiste. Procedẽdo igitur ſʒ .s.Tho.in.3ᵃ.parte.vbi omnia puncta tangit. Notandum.primo ꝙ polutio noturna potest tripliciter cõsiderari.primo ſm se. 2ᵒ.antecedenter siue quantũ ad suã causam. 3ᵒ.cõsequenter quantũ ad suũ effectum. Si cõsideretur ſm se.i. ſm totum id quod fit i dormitione.nõ est vt sic peccatum.neqꝫ potest eẽ: ⁊ ratio ſm.s.Tho.vbi.ĩ.qꝛ in somnio non potest aliquis peccare:neqꝫ mereri : qꝛ nihil est liberum:neqꝫ vsum liberi arbitrij in eligendo habere potest : neqꝫ iudiciũ rationis est omnino liberum.possunt tamen eẽ signa peccati. de quo in sequentibus. Unde dicit philosophus in ꝓ ethy. ꝙ inquantuʒ paulatim pertransiẽt quidẽ motus a vigilantibus ad dormiẽtes meliora sunt fantasmata studiosoꝝ. qꝫ quorũlibet. Et Aug.12.super Gen.ait.ꝙ propter affectionẽ anime.bonã etiã in somniis. quedã eius merita darẽt. 54

¶ Notandũ. 2ᵒ.ꝙ causa somnij aliquãdo est extrinseca spiritualis.s.angeloꝝ bonorum vel malorum qui omnes possunt mouere fanthasmata retenta in fantasia.ex quoꝝ motionem fiunt quedam somnia. dum vnum fantasma cõiungitur cum alio :⁊ reducuntur ad locum potentie. ⁊ fiunt apparitiones. sicut si essent in vigilia : ⁊ mouetur potentia appetitiua.ac si ille apparitiones essent presentes:⁊ vere:⁊ ex illo motu. cãtur qd i delectatio venerea.⁊sic seqf polutio.boni ꝟo angeli nõ mouẽt ad hec.sed mali. q̃ illusio qñqꝫ ꝓuenit ex ꝓcedẽti negligentia ꝓparatiõis.ad deuotionẽ.q̃ põt eẽ mortaf. vel venialis.s. 55

qñ pcessit ɔsensus expssa. vel iterptatiuus. vt dictum est. ŝ. sꝫ. cogitatio. §. 4. ⁊ sequētibus qñqꝫ ꝓcedit ex nequia demonū volētiū impedire hoiēs a sumptiōe hꝰ sacri vñ legit i collationibus patrū. ꝙ cū qdam polutionē pateret semp i festis. i qbus erat coicādū. seniores cōperto ꝙ nulla cā ab ipo ꝓcesserit. decreuerūt ꝙ ꝓpter hoc a coione nō deberet cessare. ⁊ ita cessauit illusio demonum.

34 ¶ Notandū 3ᵒ ꝙ iterdū. ꝓcedit a cā spirituali intrinseca. s. ex pcedentibus cogitatiōibus lasciuis. q̄ qñqꝫ possunt eē oio sine petō. puta cū aliqs cā lectōis. vel pdicationis. vel ɔfessionis. cogitur de talibus cogitare. ⁊ si hoc fiat sine ɔcupiscētia: ⁊ delectatione. non erūt imūde. sꝫ honeste. ex qbus tñ polutio sequi pōt. dū. s. tales spēs reseruate i fantasia. quodā motu naturali. qñ fantasia est soluta: veniūt ad potētiam. ⁊ causant apparitiōes. Unde Aug. 12. super Gen. ad lrāʒ ipa fantasia q̄ fit i cogitatiōe sermocinātis. cū expssa fuerit i visione somniātis. vt iter illā. ⁊ veraʒ ɔiūctionē corpoꝝ. nō discernat: ɔtinue mouet caro: ⁊ sequit qđ cū motū sequi solet. qñqꝫ. iste pcedentes cogitationes. sunt cū ɔcupiscētia. ⁊ delectatione. ⁊ si assit ɔsensus. erūt petm̄ mortale. sin aūt veniale. ⁊ ēt ex mō somniātis cognoscit petm̄ pcedens. s. quādo fit cū imaginationē turpi. ⁊ consentit in somnio. ista tñ q̄uis aliquo modo indicant. nō tamen de necessitate. qꝛ semper sunt cū aliqua deceptione.

35 ¶ Notādū. 4. ꝙ aliqñ cā est itrīseca ⁊ corporalis. s. ex supfluitate vel virtute potētie expelētis superflua. vel ex dbilitate nature. seu etiā ex supfluitate cibi. vel potus. ⁊ qñqꝫ ē sine petō. puta ex ifirmitate nature. Unñ ⁊ qdā etiā vigilādo absqꝫ cogitatione. fluxuʒ seminis paciūtur. vel etiā si fit ex supfluitate nature. sic. n. ɔtingit sanguinē. supfluū superfluere sine petō. ita ⁊ semē. qđ ē supfluitas sanguinis sꝫ pl̄m. qñqꝫ est cū petō puta cū puenit ex supfluitate potus. vel cibi. ⁊ hoc etiā pōt eē mortale. vel veniale. lꝫ frequēcius petm̄ mortale accidat circa turpes cogitatiōes. propter facilitatē ɔsensus. q̄ꝫ circa superfluitates cibor. vel potus. vñ Greg. scribens Aug. angloꝝ epo. cessandū eē a coione qñ ex turpibus cogitationibus ꝓuenit. non aūt quādo prouenit ex superfluitate cibi. vel potus presertim si necessitas assit.

36 ¶ Notandū. 5. ꝙ vt dictū est. qlꝫ istaꝝ cāꝝ. pōt esse cū petō mortali. veniali ⁊ sine petō. Si igr ē cū petō mortali. ita. s. ꝙ talis pollutio habeat cāʒ. q̄ fit petm̄ mortale. expsse vł ꝓbabiliter. vel etiā post eā sequat aliqs effectus peti mortalis. puta qꝛ placet i vigilia. de quo tñ ifra. tūc de necessitate ipedit coioēʒ. in die sequēti vsqꝫ ad vigintiquatuor horas. i qbꝰ natura solet reordinari. vñ. s. Tho. a quo oia ista sunt assūpta. 3ᵒ. vbi. ŝ. ad pᵐ ait. ex necessitate nō ipedit hō a sumptiōe hꝰ sacri. nisi ꝓpter petm̄ mortale. ⁊ ad 4ᵐ dicit. lꝫ p ɔfessionē ⁊ ɔtritionē auferat reatus culpe. nō tñ auffertur corporalis imūditia. ⁊ distratio mētis. ex polutione secuta. ɔcor. Jsido. di. 6. c. qui nocturno. Et iteꝝ. s. Tho. vbi. ŝ. q̄stiūcula. 2ᵃ. sic ait. peccatū mortale ex necessitate pceptı a pceptiōe eucharistie ipedit: qꝛ mortalr peccat. qui cū concupiscētia mortalis accedit. hec ille. Jtē ibidē magis ad ꝓpositū ait. Debet abstinere vsqꝫ ad. 24. horas: qꝛ i tali spatio. natura deordinata p corporaleʒ imūditiā. ⁊ mētis ebetationē reordinat. hec ille. Et ibidē ad. 3ᵐ. nō eēt ɔsulēdū alicui ꝙ statiꝫ post petm̄ mortale. ēt ɔtritus ⁊ ɔfessus. ad eucharistiā accederet sꝫ dberet. nisi magna necessitas vrgeret. p aliqđ tps. ꝓpter reuerētiā abstinere: ⁊ pterea ɔfessio purgat maculam mētis. nō aūt imūditiā corporalem: ⁊ hebetudinē q̄ ɔtingit imēte ex depssione ipius ad carnē. hec. s. T. Ex qbus oibus ɔcludēdū videt ꝙ qñ accidit pollutio quā comittat petm̄ mortale: siue añ siue post. nō debet p illū diē nālem. s. vsqꝫ ad. 24. horas coicare. Pe. aūt de pal. dicē. ꝓ ꝙ hoc intelligēdū est qñ venit post mediā noctē. 2ᵒ ꝙ q̄uis debeat abstinere p diē. tñ si ɔfitet ⁊ ɔterit si tūc celebrat ñ peccat mortalr. q̄ duo dicta forte aliqs posset credere ꝙ sint ɔ. s. T. qđ tñ ego nō credo. Unñ itellige sic. s. Tho. ex verbis suis: ⁊ etiam expositione Alioꝝ doc. maxᵉ Pe. ⁊. d. ar. s. ꝓ ꝙ si coicet sine ɔtrictiōe oio peccat mortalr. qđ notat ibi q cū ɔscia. ⁊c. 2ᵒ ꝙ ordinarie ⁊ sine necessitate. etiā post ɔfessionē nō dbet accedere añ diē nālē. pꝫ p id qđ dicē nā reordinat. s. ordinarie. 3ᵒ ꝙ si fit ɔfessus ⁊ ɔtritus: ⁊ immineat necessitas. potest cū timore sine petō mortali coicare. tñ dꝫ expectare p aliqle tps. vt se disponat: ⁊ nā reordinet: ⁊ hoc pꝫ ibi si magna necessitas vrgeat. ⁊c. 4ᵒ ꝙ q̄uis ista sint vera ordinarie: ⁊ reuerentia hꝰ sacri sic poscat. tñ posset eē ꝙ cū tāta pparatiōe. ɔtrictione. ⁊ deuotiōe. se disponeret. ꝙ citius nā reordinaret. maxime qñ ex passiōe ⁊ non ex hitu peccat. vnde ⁊ meritorie posset illo die celebrare. qñ pcessit saltē mediā nocteʒ vt Pe. dicit. mouēor. qꝛ oia illa q̄ tāgūt doc. possunt i paruo tēpore reformari. nec ē aliqđ pceptum ecclie ad hoc cogēs: qꝛ antiqua iura nō amplius obligāt: Et hoc nō. ſ. in. §. sequēti. imediate. ibi reformet pactū. Et sic breuiter credo eē de mente. s. Tho. ꝙ qñ ē ɔtritus ⁊ ɔfessus sit solū de ɔsilio ꝙ expectet p. 24. horas. ⁊ hꝰ pꝫ p id qđ dicē. 16. di. c̄rti. i expositiōe lre. vt recitatū fuit. ŝ. §. 30. vbi dicē ꝙ. Aug. dicē eē ɔsiliū. vt post grauia petā si accedat. ⁊c. vide. ŝ. §. 6. ⁊. 30.

¶ 6ᵒ. notandū ꝙ qñ pollutio fit cū petō veniale. nō 57
ex necessitate ipedit coionē. ita ꝙ si sumat fit reꝰ corporis ⁊ sanguinis dñi. vñ. s. Tho. l. 4ᵒ. vbi. ŝ. q̄stiūcula. 2ᵃ. ait. Si necessitas vrget. aut aliđ cā potior reformet pactū. Alias si nō ē necessitas nō videt exhibere debit. i reuerētiā sacro. nō tñ peccat mortalr. ex quadā tñ ɔgruētia ipedit. ɑᵐ ad tres quoꝝ vnū est semp. s. feditas corporalis. cū qua ꝓpter reuerētiam sacri. nō debet ad altare accedere. vñ ⁊ volētes tāgere aliqđ sacrū. lauāt manꝰ. nisi forte talis imūditia

sit perpetua: vel diuturna. sicut lepra. et fluxus sanguinis: vel aliqd huiusmoi. secus si sit rara: et qmuis peccatu veniale magis displiceat deo q̃ imundicia corporalis. tñ imundicia magis est cõtrariã. et ostet esse magis signu mortalis. Impedit. 2º imundicia ppter euagationẽ mentis. q sequit pcipue pollutionẽ nocturnã: qñ cũ ymaginatione turpi cõtingit. Hec duo tñ postulat post ponit ppter aliquã necessitatẽ: puta vt Greg. dicit. cũ forsitan aut dies festus exigit. aut vult exhibere ministeriu pro eo q sacerdos alius deest ipa necessitas cõpellit. puta etiã q alius qui est in pctõ mortali oporteret celebrare. et ipe pro eo suppleret. qñ aũt est sine pctõ ñ impedit. si deuotio. vel necessitas exposcat. si tñ ex reuerentia abstineat. laudãdus est. ar. ad oia pcedentia. tex. Greg. di. 6. c. testamentũ. sz aliquos deberet prius ptineri. sz hoc de psilio codẽ mõ dr de coitu cõiugali si fiat cũ pctõ mortali. et c.

38 ¶ 7º notandũ q pollutio qñ ad effectũ sequentẽ. sm q dicit s. Tho. vbi s. in. 4º. corporales motus non pertinẽt ad meritũ vel demeritũ nisi sm q a voluntate quasi a pria causantur: et ideo noturna pollutio magis iudicat. q ad rõez meriti. vel demeriti. sm pn. qd est i dormiẽdo. q̃ sm terminũ q est in vigilãdo. q: ex quo in dormiẽdo excitatus est motus carnis. nõ subiacet volũtati vigilãtis vlterius motus ille. nec reputat euigilasse. quousq perfectũ vsum liberi arbitrij recuperauerit. Põt tñ cõtingere q in ipa euigilatione pctm oriat. si quidem pollutio propter delectationẽ placeat. qd quidem erit veniale pctm. si sit ex surreptiõe. talis placẽtia. mortale aũt si sit cũ deliberatiõe psensus: et pcipue cum appetitu futuri. Ista aũt placẽtia nõ facit pteritã pollutionẽ pctm: q: ipius nõ est causa. sz ipa in se pctm est. si aũt placeat vt nature exoneratio. vel alleuiatio. pctm ñ credit. hec s. Tho. Pe. de pal. sic ait. De illo qui appetit pollutionẽ ppter exonerationez nature dixerunt aliqui q nõ peccat nisi suus psensus sit cũ ea. sicẽ. n. cõsensus sequens pter exonerationẽ nature. nõ est pctm. sic nec precedẽs. sz hoc habet pcedens supra sequentẽ: q: põt eẽ causa et tunc est pctm. Alij aũt concordant q pollutio i se nũq̃ est pctm. siue terminet in vigilia siue in sõno. sz cõsensus in eã futuram. sm eos semper est pctm. vel mortale si propter voluptatẽ diberate psentit: vel veniale si subito propter illã. vel etiã si deliberate ppter bonũ. sed cõsensus i pteritã pro exoneratiõe nature vel aliã bonã causam nõ est pctm. propter voluptatẽ aũt semper est pctm. vel veniale si subitus. vel mortale. si pliberatus. hec ille. Quidã etiam dicũt q lz noturna pollutio sm se nõ sit pctm. tñ dare operã studiose ad hũc finem. puta comedẽdo calida vt sequat etiã si nõ faceret ob delectationẽ est pctm mortale. sed appetere propter alleuiationẽ nõ tñ dando operã sed fiat via naturali nõ est pctm. sitr si qs comedat aliqd ex quo dubitat q sequat puta q: alias expertus est non tñ propter illa sumit. sz vt satisfaciat gulle. non propter hoc est pctm mortale. hec Rosella post. d. ar. f.

¶ Utrũ imundicia oio corporalis ipediat. R. sm s. Tho. 4. di. 9. ar. 4. qõnũcula 1. q cũ iste cibus. non sit corporis sed aie. magis cõsiderẽda est condictio mẽtis in huiusmoi sumptiõe. q̃ corporis. Et ideo distinguẽdũ est de imũdicia corporali tñ: q: aut ẽ perpetua. sicut lepra. aut diuturna: vel temporalis et cito purgabilis. Si quidẽ sit perpetua: vel diuturna. tunc nullo mõ ppter hoc qs abstinere dz. ne ppter imundiciã corporis perdat fructus aie. sicut accidit in leprosis. patiẽtib fluxũ sanguinis: vel seminis. si autẽ sit tẽporalis. et facile expurgabilis. tunc si aliquis sit i mẽte bene dispositus. sumere nõ phibet. qmuis possit ad tps laudabiliter abstinere. ppter reuerẽtiam tanti sacri. i lege aũt a sanctis patribus phibebant magis sm significationẽ. q̃ propter res ipas. In. c. tua nos. de cle. egro: phibet ne publice celebret. propter horrorẽ tñ secreto põt celebrare ex deuotiõe. nisi adeo corruptus. q ministeriũ sine periculo expleri nõ possit. leprosus tñ ad sacerdotiuz promoueri non dz. hec s. Tho. De isto vltio. vide. §. corpore viciat. 39

40 ¶ De sõnio homicidij dicit s. Tho. 3º. vbi s. ad 5m. q nõ inducat corporalẽ imũdiciã. nec etiã tantã distrationẽ mẽtis. sicut fornicatio. ppter delectatiõis itẽsionẽ. si tñ somniũ homicidij ex causa proueniat. q est pctm: et maxime mortale. impedit rõe sue cause. Pro declaratione huius. vide. §. cogitatio.

41 ¶ Utruz pctõr peccet videndo corpus xpi. R. sm s. Tho. 4. di. 9. ar. 3. qõnũcula 6. q ea q i sacris gerũtur exterius. debẽt respõdere his q interius gerũtur. vñ sm q hõ ad xpm accedit interius mẽte ita ad eius sacrm debet accedere corpore. qdã aũt nõ accedunt neq fide neq charitate. vñ tales arcẽdi sunt ab inspectiõe sacri. et assumptiõe: et tales sunt ifideles. Quidã aũt accedũt fide. sine charitate: et tales sunt fideles. in pctõ existẽtes. q videre pñt. sed nõ sumere: vel tãgere. nisi i necessitate. q: p charitatẽ aliqs xpo icorporat. sz nõ p fidẽ accedens. sz ad huc longius stat. ideo a lõge põt videre. sz nõ sumere. vñ solis baptizatis cõcedit videre eucharistiã. non cathecuminis. neq interdictis. vel excoicatis vñ tẽpore interdicti. qui vidẽt p foramẽ male faciũt qmuis sm Pe. nõ peccẽt mortalr. si tñ ex deuotiõe pctõr. q: se idignũ reputat: nolet videre. bene faceret. melius tñ est ex deuotione aspicere. cũ percussione pctõris.

42 ¶ De dispositiõe. q fit per ieiuniũ. vtz sit necessariũ. ad assumptionẽ huius sacri. R. sm s. Tho. 3º. q. 80. ar. 8. et 4. di. 8. q. 2ª. ar. 4. et Pe. de pal. ibi. q. 2ª. et d. ar. f. 3º. tit. 14. c. 6. Et pº est notandũ sm istos q duplex est ieiuniũ. pm dr nature quo qs ieiunus dr ante cibũ sumptũ illa die etiaz si plurie postea comestus sit illa die: et q: hoc ieiuniũ dr ex priuatione cibi psumpti. iõ q̃lz cibi sumptio quantũcũqz modica. p modũ cibi. vel potus. siue aque. siue medicine. siue p

se nutriat. vel cũ alio. frangit hoc ieiuniũ. Et q̃uis
sm̃. s. Tho. quidã incipiãt diẽ i sero. quidã i media
nocte. qdã i mane. qdã i meridie. eccl'ia i ꝓposito icī
pit diẽ i media nocte. Secũdũ; ẽ ieiuniũ eccl'ie. qḋ est
sm̃ ↄsuetudinẽ eccl'e. de quo. ꝟ. ieiuniũ per totum. ⁊
hoc nõ requiritur ad comunionẽ. q: etiam aliis tem
poribus. potest quis comunicare.

43 ¶ 2ᵒ ẽ notãdũ. ꝙ ad hoc ꝙ aliqs abˀ frãgat hᵒ ieiu
niũ. requirũt q̃dã ↄdictiões. s; ꝙ dicas. a. d. s. Pᵃ ẽ ꝙ
ille cibus vel potus veniat ab extra. post mediã noc
tem. vñ. ie id qḋ ante mediã noctẽ est in ore. nõ fran
git. vñ. s. Tho. vbi. õ. i. 4ᵒ. sic ait. Ieiuniũ nature. dr̃
per priuationẽ actus comestiõis. sm̃ ꝙ comestio po
tionẽ etiã includit. comestio aũt principaliter dr̃ ab
assumptione exteriori cibi. q̃uis terminet ad tra/
iectionẽ cibi in ventrẽ. ⁊ vlterius ad nutritionẽ. Et
ideo q̃ iterius gerũtur. sine exteriori cibi sumptiõe.
nõ videtur soluere ieiuniũ nature. nec ipedire eucha
ristie sumptionẽ. sicut deglutitio saliue. ⁊ similiter vi
det de his q̃ intra dentes remãt. ⁊ etiã de eructatio/
nibus. tñ ꝓpter reuerentiã. nisi necessitas icũbat. põt
abstineri hec. s. Tho. Et q̃uis Pe. de pal. videatur
limitare id qḋ dictũ est. de eo qḋ remanet i dẽtibus.
⁊ de eructatione qñ deglutiũtur per modũ saliue. s.
nõ ex intẽtione. tñ q: hoc est expsse ↄ̃ verba. s. Tho.
ideo dicẽdũ. ꝙ Pe. põt saluari. vt intelligat de bene
eẽ. vt dicit. s. Tho. i fi. ⁊ tenẽdũ ꝙ nõ ipedit de neces
sitate. nisi post mediã noctem veniat ab extra. ⁊ rõ
põt eẽ. q: ex quo sunt i ore. vel in stomaco ante me/
diã noctẽ. nõ dicũtur de nouo sumi. Unde idẽ Pe.
dicit ꝙ reliqe in dentibus nõ frangũt dupl'ci de cã.
pᵃ q: nõ sunt ab extrinseco. 2ᵃ. q: non deglutiũtur per
modũ cibi. vna ergo vero sm̃ eũ sufficit. nihil igitur
veniens ab intrinseco. sicut sanguis. vel aliud ꝙ ve
niat a naso. eo ꝙ non sunt ab extrinseco. frangit. ita
ꝙ accipit copulatiue. s. sit ab extrinseco: ⁊ deglutiat
per modũ cibi. illa. n. q̃ sunt ab intra videntur iã di/
gesta ⁊ aliquo mõ similia corpori nutrito.

44 ¶ 3ᵒ notandũ. ꝙ 2ᵃ ↄdictio est. ꝙ sit alicuius q̃titat̃.
vnde vbi. õ. s. 3ᵃ. ad. 4ᵐ. dicit. De reliquiis aque vel
vini. quibus os abluit dũmõ traiciãtur nõ in ma/
gna quãtitate: ex quo p; ꝙ etiã si sit ab extra ⁊ nõ
sit in aliqua quãtitate. nõ impedit: neq; frãgit ieiu/
niũ. sicut si musca intraret os vel quodcũq; aliud mi
nimũ. nõ frangeret. q: de minimis nõ curat ptor. ⁊
qḋ paꝝ est. nihil est i cõputatione. nec valet si qs di/
cat ꝙ. s. Tho. dicit in quacũq; quãtitate parua. ⁊c̃.
q: loqtur de q̃titate cõparatiue. s. etiã si nõ sit ma/
gna quãtitas i ꝓ ꝟo loco loqtur quasi absolute ita
ꝙ dr̃ paꝝ qḋ oẽs sine cõparatiõe dicerẽt paꝝ.

45 ¶ 4ᵒ notandũ ꝙ 3ᵃ ↄdictio est vt deglutiat per mo
dũ cibi. et intentione. si. n. aliqd descenderet ab ex/
tra. etiã alicuius quãtitatis. ita ꝙ hõ nõ perciperet.
vel nõ intẽderet illud deglutire. s; sicut saliua descen
deret. nõ ipediret. ⁊ sic iste tres cõditiões reqrũtur
copulatiue ad hoc ꝙ ieiuniũ nature frangatur. vel
impediat coionẽ. secus esset si cocus ad gustandum
sumeret ⁊ pter intentionẽ aliqd descẽderet. q: posset
coicare. ⁊ sl'r tabernarij dũmõ statim proiciãt.

¶ Quicũq; igit aliqd comestibile. vel potabile sum/ 46
pserit. ab extra. alicuius quãtitatis. per modu; cibi.
post mediã noctem. siue digesserit. siue nõ. nullo mõ
põt coicare. ⁊ hoc est ex pcepto eccl'ie. sicut habet de
ↄse. di. 2. c. liquido. qḋ preceptu; cõueniẽs fuit triplici
rõe. Prima sm̃ ꝙ Aug. tangit in. d. c. liqu do. pro/
pter honorẽ huius sacri. vt. s. intret os hoĩs. nõdũ ali/
quo cibo. vel potu ifectũ. Secũdo ꝓpter significatio
nẽ. vt. s. det intelligi. ꝙ xp̃s qui est res huius sacri. ⁊
charitas eius. debet ꝓ fundari in cordibus nostris.
sm̃ illud Mat. 6. pᵐ q̃rite regnu; dei. Tertio pp pe/
riculũ vomitus. ⁊ ebrietatis. q̃ qñq; ↄtingũt ex hoc
ꝙ hoĩes iordinate vtũtur cibis. sicut ⁊ aplˢ dicit. 1.
cor. 11. alius qdẽ esurit. alius ebrius est.

¶ Excipiũtur ab hac generalitate infirmi. q statim 47
coicãdi sunt. etiã post cibũ. si de coꝝ piculo dubitet.
ne sine coione decedant. q: necessitas legẽ nõ habet.
vnde de conse. di. 2. dr̃. presbiter statim coicet. ne sine
coione moriat: ⁊ debet itelligi ista dubitatio. qñ eẽt
dubiũ. ꝙ nõ posset expectare. vsq; ad mane. vel qñ ẽ
dubiũ. ꝙ perueniat ad aliquẽ casum. in quo nõ pos
sit coicare: puta frenesim. vel isensibilitatẽ. vel q: os
ꝙ in nocte recipiat aliquid sic etiã non erit ieiunus.
Secũdo excipit qñ sacerdos per errorem ↄsecrasset
aquã. loco vini. ⁊ sumeret credens ꝙ sit vinũ. tũc. n.
nõ obstãte ꝙ nõ sit ieiunus. debet de nouo ↄsecrare.
⁊ sumere. Tertio qñ bis vel ter celebrat. sicut in die
natiuitatis. vbi postq̃ sumpsit. primu; sacm̃. ⁊ vi/
nũ cõsecratũ. iterũ potest sumere. q: illa accidẽtia nõ
sunt separata ab hoc sacro. ⁊ ẽ eadẽ res sacri. s. xp̃s.
i vtroq; sacro. secus tñ eẽt si sumpsisset ablutionẽ.

¶ Sed quid dicendũ. ad dubiũ de quo fui sepe iter/ 48
rogatus. s. qñ ẽ aliqs. q i ifirmitate aliqua coicauit
per modũ viatici. s. nõ ieiunus. ⁊ postea superuiuit
per aliquos dies. nũqd poterit itez coicare. in eadẽ
infirmitate per modũ viatici. siue non ieiunus. R̃. si
velet coicare ex deuotione ⁊ ieiunus. non dubito ꝙ
posset sepius. si vero vult coicare non ieiunus qḋ est
coicare per modũ viatici. dicerẽ. q̃uis nõ occurrat
mihi alias hoc legisse. sm̃ ea q̃ dicta sunt. in prĩci/
pio huius. c. ꝙ sic. q: vt ibi dixi de mente. s. Tho. nõ
potest quis saluari. nisi per incorporatione; ad hoc
sacm̃. vel in proposito vel in actu. ⁊ cum sit ꝙ non
possumus bene cognoscere. vtru; per petm̃ mortale.
fuerit postq̃ coicauit seperatus ab eode;. ideo tene/
tur de nouo desiderare. si fuit seperatus vt de nouo
vniatur: ⁊ ne istud propositu; sit frustra. si comode
potest debet coicare. nõ obstante ꝙ non sit ieiunus.
q: tunc necessitas non habet legem. si tamen paruo
tẽpore stetisset. ⁊ nõ occurrat probabile dubiũ. sepe/
rationis. tunc non credo esse necessariũ. tamen si de

sideral et transierunt aliqui dies. puta sex. vel octo. non credo esse malum. quod communicet. etiam non ieiunus. Uide. s. §.13.14. et 15.

49 ¶ Non obstat his quod dicta sunt de ieiunio. c. sacra. de conse. di. prima: quia illud est abrogatum et dicit. s. Tho. 4. di. 8. q. 2. ar. 4. questiuncula prima. ad tertium quod forte ecclesia aliquo tempore statuit in die cene sumi corpus xpi post alios cibos in representatione dominice cene. sed nunc abrogatum est decretum illud. per contrariam consuetudinem et communem. vel loquitur illud. c. quantum ad astantes qui non communicant. hec ille.

50 ¶ Utrum post communionem quis possit statim comedere. Rn. secundum s. Tho. ubi. s. questiuncula si. quod secundum consuetudinem ecclesie. propter reverentiam tanti sacramenti. post eius sumptionem homo debet in gratiarum actione persistere. unde etiam in missa oratio gratiarum actionis. post communionem dicitur. et sacerdotes post celebrationes suas speciales orationes habent. et ideo oportet esse aliquod intervallum inter sumptionem eucharistie. et aliorum ciborum. sed quia non requiritur magnum intervallum. et quod parum decit. nihil distare videtur. ideo possumus sub isto sensu concedere. quod statim potest aliquis alios cibos sumere. post eucharistie sumptionem. Illud autem decretum. quod ponitur de conse. di. 2. c. si mane. in quo dicitur quod si mane sumit. stet usque ad tertiam. et si in tertia usque ad sextam et si in sexta usque ad vesperam. est abrogatum: et loquebatur secundum s. Tho. secundum tempora antiqua. in quo tempore rarius celebrabatur. nec sequitur si ante sumptionem requiritur aliquod tempus. quod etiam requiratur post. quia debet in ipsa assumptione esse devotio. et devotio actualis. sed postea sufficit habitualis. de quo. s. §. 25.

51 ¶ Queritur quis sit idoneus dispensator quod fuit tertium propositum in principio huius. c. Rn. Pa. post. Inno. in. c. quanto. de consue. recitat quendam dicentem. quod in necessitate quilibet potest dispensare. imo quod idem potest seipsum communicare. sed Pa. ibidem tenet contrarium. quod expresse probatur per. c. pervenit. de conse. di. 2. ubi dicit ter. presbiter per semetipsum infirmos communicet. hanc conclusionem. s. quod solus sacerdos sit legitimus administrator huius sacramenti. probat. s. Tho. 3. q. 82. ar. 3. ubi ait. Ad sacerdotem pertinet dispensatio corporis christi propter tria primo quidem quia ipse consecrat in persona christi. ipse autem christus sicut consecravit corpus suum in cena. ita et aliis sumendum dedit. unde sicut ad sacerdotem pertinet consecratio corporis christi. ita ad eum pertinet dispensatio. Secundo quia sacerdos constituitur medius inter deum et populum. Unde sicut ad eum pertinet dona populi deo offerre. ita ad eum pertinet dona sanctificata divinitus populo tradere. Tertio quia in reverentiam huius sacramenti nulla res contingitur. nisi consecrata. unde et corporale. et calix consecrantur. et similiter manus sacerdotis ad tangendum hoc sacramentum. unde nulli alii tangere licet nisi in necessitate. puta si caderet in terram. vel in aliquo alio necessitatis casu. diaconus autem quasi propinquo ordini sacerdotali. aliquid participat de eius officio. ut. s. dispenset sanguinem. non autem corpus nisi in necessitate iubente episcopo. vel presbitero. Primo quidem quia sanguis christi continetur in vase. unde non oportet quod tangatur a dispensante sicut tangitur corpus christi. Secundo quia sanguis designat redemptionem a christo in populum derivatam. unde et sanguini admiscetur aqua. que signat populum. et quia diaconi sunt inter sacerdotem et populum. magis convenit dyaconibus dispensatio sanguinis quam dispensatio corporis. hec. s. Tho. Concor. Pe. de pal. 4. di. 12. q. 1. ar. 4. addens primo quod etiam sacerdos non debet tangere nisi cum duobus digitis consecratis. Secundo quod inferior diacono. non debet tangere vasa sacra. quando in eis est corpus. vel sanguis domini. quia diaconi est sanguinis domini dispensatio: et corpus ad sacerdotem defferre. quando autem non est corpus. vel sanguis in eis subdiaconus tangit ministrans vasa vero reliquiarum. acoliti tangunt et non alii. Tertio dicit quod pixis in qua reservatur in tabernaculo non est consecrata. Uide. Rn. diaconus. §. 1.

¶ An debeat a solo proprio sacerdote sumi. Rn. quod potest a proprio episcopo. archipresbitero. de offi. archipre. c. 3. et a proprio sacerdote et ab habente licentiam ab istis. caveat autem religiosus quia si ministrat excommunicationem incurrit. ut. Rn. excom. 5. casu. 11. Quod non debeat recipere ab hereticis. excommunicatis. publicis concubinariis. et huiusmodi. vide. Rn. decimis. 2. §. 11. et sequentibus. Et si quis arguat quod necessitas non habet legem. Rn. quod in necessitate dicitur secundum Aug. crede et manducasti. 52

¶ Queritur quibus debeat dari: quod fuit. 4m propositum in principio. Et primo queritur utrum debeat dari peccatori petenti. quando scit ipsum esse peccatorem. Rn. secundum s. Tho. 4. di. 9. ar. 5. questiuncula prima quod quando sacerdos scit alicuius peccatum. qui eucharistiam petit: nec oportet facere distinctionem quam quidam faciunt. s. vel petit. vel non petit. quia certum est si non petit quod non debet dare: distinguendum est. quia aut peccatum est occultum. aut manifestum. Si est occultum aut exigit in occulto. aut in manifesto. si in occulto. debet ei denegare. et monere ne in publico petat. de conse. di. 2. non prohibeat. si autem in manifesto petit. debet ei dare. Primo quia pro peccato occulto. penam inferens publicam. revelator est confessionis. aut proditor criminis: non quia dicat penam et non penitentiam de qua fecisse. quia quilibet christianus habet ius in perceptione eucharistie. nisi illud per peccatum mortale amittat. unde cum in facie ecclesie non constet illum amisisse ius suum. non oportet ei in facie ecclesie derrogari: alias daretur facultas malis sacerdotibus pro suo libito. punire maxima pena quos vellent. 3 propter incertitudinem status sumentis. quia spiritus ubi vult spirat. unde subito potest esse compunctus. et divinitus a peccato purgatus. et divina inspiratione ad sacramentum accedere. 4 quia esset scandalum si denegaretur. Ista secundum Pe. non videntur posse intelligi de alieno sacerdote. vel de eo qui non tenetur administrare. quia cum non teneatur. potest apparenter denegare. etiam sine peccato recipientis. 53

Si vero pctũ est manifestũ. debet ei denegari. siue i occulto. siue in manifesto. petat. hec. s. Tho. Idẽ di/ cit. 3ª. q. 80. arº. 6. Addens q isti manifesti debent in telligi. qui per factũ notoriũ. vel p sniaz. vel ppriam ↄfessionẽ in iudicio. sunt nõti. secus ergo esset si sciref a duobus. vel tribus. ꝛ nõ est ↄuictus. ꝛ credo q idẽ cẽt iudiciũ de ↄuito nõ ↄfesso. vnde. s. Tho. dicit. q debet dari maxime i articulo. penitẽti. ꝛ ecclie recõci liato. qd̃ fit p ↄfessionez. Et addit. 2º. q q̃uis sit me/ lius peccatori isamari. q̃z in pctõ coicare. non tñ est melius sacerdoti denegare sacrm. cũ infamia pecca toris. q̃z q ipe peccator coicet in peccato.

54 ¶ Utrũ debeat dari suspectis. R. s3. s. Tho. vbi. s. 4. q triplex est suspicio. quedam est violenta. ad cuius ↄtrariũ nõ admittit probatio. sicut si inueniat solus cũ sola in lecto. loco secreto. ꝛ tẽpore apto ad comix tionẽ. Alia est pbabilis. sicut si inueniat solus cũ sola. colloquẽs. in locis. suspectis. ꝛ frequẽter. 3ª est psum/ ptuosa. q̃ ex leui ↄiectura ortũ habet. hec aũt vltima deponenda ẽ. in. 2ª nõ debet denegari. q2 pena non i fligit vbi culpa ignorat. sed de pª ẽ idẽ iudiciũ. q d̃ pctõ. vñ si sit suspicio pcedẽs ex fama publica. non d3 ei dari. neq3 i occulto. neq3 i manifesto. si aũt sit singularis ipius sacerdotis. sic debet dari i publico. sed non in occulto. Illa aũt dec. 2. q. 5. sepe cõtingit. vbi dicitur q detur ad experimẽtum sumendum. est abrogata. hec. s. Tho. Idem dicit in 3º.

55 ¶ Utrũ debeat dari amentibus. R. sm. s. Tho. i. 4º. vbi. s. q distinguendũ est. quidam. n. dicũtur large amẽtes. q2 debilẽ mentẽ habẽt. sicut dr̃ inuisibile qd̃ male videt. ꝛ tñ sunt aliquo mõ doctibiles. cor que ad fidẽ ꝛ deuotionẽ sacri pertinẽt. ꝛ talibus non o3 d̃negari. Quidã vero sunt carẽtes oio iudicio rõis. ꝛ isti vel fuerũt tales a natiuitate. ꝛ tũc eis nõ debet dari. q2 nõ possunt ad deuotionẽ induci. q̃ reqrit ad hoc sacrm. q̃uis qdã ↄtrariũ dicant. vel inciderunt i amentiã post fidẽ ꝛ d̃uotionẽ sacri. ꝛ tũc d3 eis da ri. nisi timeat pcilũ. vel de vomitu. vel despuitiõe. aut aliqº hmõi. ꝛ hº p3 p hº qd̃ habetur. 23. q. 6. c. si is qui i ifirmitate pniaz petit ꝛ dũ sacerdos inuitatᵘ ad eũ venit vertat in freneſi3 accepto testimonio ab astãtibus q petiõnẽ audierũt. ꝛ recõciliet. ꝛ euchaª eius ori ifundat. ꝛ pcedens deuotio cõputatur. ꝛc̃.

56 ¶ Utrũ debeat dari demoniacis. R. sm. s. Tho. vbi supra. q nõ est eis denegãda. nisi forte certũ sit q p aliquo crimine a diabolo torqueat sm Dio. nec est dandũ nõdũ baptizatis. similiter sm Pe. nõ est dã dũ istrionibus. cuius ars ẽ mortalis. vt est tex. in. c. pro dilectiõe. de ↄse. di. 2ª. de ystriõe mago. secus cẽt qñ faceret artẽ suã. sine pctõ mortali. Idẽ dicẽdum de oi peccatore publico. si tñ ↄuertãtur expectata de bita preparatione. ꝛ satisfactione. possunt coicari. ꝛ debet attendi ne alii scandalizentur.

57 ¶ Utrũ sit alii licitũ dare hostiã nõ ↄsecratam. pro consecrata. R. sm. s. Tho. vbi. s. q nullo mõ. tñ q2 i

sacro veritatis. non debet eẽ aliqua fictio. tũ q2 cum manducans adoret qd̃ mãducat. vt dicit. Aug. da/ ret sacerdos eis occasionẽ idolatrãdi. Unde dec̃ di cit i casu ↄsimili q falsa sunt abiicienda remedia. q̃ sunt veris periculis grauiora. c. de hoie de ede. mi. idem dicit tertia.

¶ Utrũ sit danda pugnãtibus in duello. R. q non. 58 s3 Pe. de hoc. est glo. 2. q. 4. Monomachiã ꝛ nõ s3 c. Pe. q. oi peccatori vere penitẽti. ꝛ confitenti pccã sua in articulo mortis. etiam suspendẽdo. est danda eucharistia. nec negat eis sepultura. ꝛ missa ẽ dicen da pro eis. 26. q. 7. c. p. ꝛ vltimo. sicut heretico relaxo datur de here. c. super eo. lib. 6. ꝛ. 87. di. tanta. etiaz excoicato cuicũq3 nõ negat in morte pnia. nec per ↄñs viaticuz. qd̃ in pnia inclusum itelligit. vt dr̃ de pen. ꝛ re. c. qd̃ in te. qñ vero nõ est i articulo mortis credo q bonũ sit expectare per aliqd̃ tẽpus. vt hi q sunt scãdalizati reedificẽtur. Quõ quãdo quis con fitet in pascate ꝛ habet casum reseruatum sm ar. s. post Pe. non debet sibi denegare eucharistiã supra e. c. §. 30. circa mediũ. nisi esset aliqua sententia puta excoicationis suspensionis vel interdicti. etiam si esset iniusta debet abstinere.

C Ommutare vide. s. permutare ꝛ. s. dispen/ satio. §. 9. ꝛ sequentibus.

C Oncedere simpliciter dictũ. i. sine circũstantiis. idẽ iportat qd̃ donare. sm Pa. de except. cũ venerabilis. ubi nõ q iudex. ad hº ẽ tex. i. l. si. ff. d̃ dona. ꝛ. c. pastoralis. eo. Bar. i. l. vxori. §. si. ff. de le. 3. ꝛ idẽ Bar. in. d. l. si. ꝛ Bal. in. l. cum vir. 2ª. col. C. de fideicõ. qd̃ verũ ẽ. nisi ex circũstantiis con/ trariũ diciat. vt si pulcherrimũ equũ ↄrenti comoda/ tũ. quis cõcedat. vel alia coiectura subsit. facit quod nõ glo. ff. si certis pe. l. cũ quis. sequtur Alex. in. l. a ti/ tio. col. si. de. v. ob. ꝛ in. l. si donationẽ vltima col. de colla. vnde per hoc. v. concedo trãsfert dominiuz. si verba pcedentia vel sequẽtia. hoc inuũt. vt si dr̃ con cedo hanc rẽ vtẽdã. vel fruendã. nõ venit dominiũ. sed vsusfructus. 16. q. i. possessiones. si dico tibi. conce do causa mortis restringit: vt non sit de presenti. ff. de do. cã mor. per tot i. ꝛ. l. non esses. ff. si cer. pe. hec Pa. Sed in cõtrariũ q nõ transferat dominiũ per hoc verbum cõcedo. est glo. in. c. lex est. di. 2ª. ꝛ in. c. vnico. de comm. ꝛ per. c. dudũ. §. nos igitur. de pbẽ. lib. 6. vbi. vt diuersa accipiũtur. trãsferre. ꝛ ↄcedere. ꝛ similiter concessio. ꝛ trãslatio. Item non obstante mandato: quo patronus cõcedit procuratori ius p/ sentandi. põt etiã patronus presentare. cumulando. iuxta illud. c. cu3. de iur. patro. ꝛ in. d. §. nos igitur. Papa cõcedit auctoritatẽ dandi beneficia. ꝛ tamẽ maior auctoritas apud eũ remanet. vide glo. in. c. p de vsu. lib. 6. in. v. titulo. Potest dici s3 Felic. in. d. c. cũ venerabilis prima col. v. sed incõtrariũ. q quan do iungitur cõtractui apto de sui natura. transferre dominiuz. ꝛ transfert. secus si non apto. glo. in. d. c.

vnicos. aliquando actus est indifferens. et tunc si pot por tare aliud quam omne ius. importabit illud speciale: est tex. et ibi habeo exemplum in .c. pastoralis. de dona. aut ius non est diuisibile. et totum transfertur. ita proba tur ibidem per Pa. hanc distinctionem sentit Bal. in l. non ambigitur. in fi. ff. de ll. Et de proprio significato est differentia inter cedere et concedere. Pa. etiam i. d. c. pastoralis. primo no. dicat. quod verbum concedo. ex suo proprio significato. non inducat translationem dominij rei concesse. nam video quod episcopus dicendo concedimus vo bis talem ecclesiam. non videtur concessisse omne ius quod habet in ea. sed ius quoddam singulare. vt puta pen sionem. vel quid simile. et facit. c. fi. de preca. sed vbi non pot operari translationem iuris singularis. tunc operatur omnimodam iure concedentis translationem. hec ille. fa. insti. de iur. natura. §. si. et quod in glo.

i ¶ Concessio facta a principe. de exactione pedagii. in loco grauato alio pedagio. non tenet si de illo non fiat mentionem. nisi sit concessa motu proprio: similiter si papa scribit vt prouideatur alicui vel recipiatur in ecclesia grauata. de alio accipiendo. lre non valent ni si de illo fiat mentio. per. c. mandatum. de rescrip. nisi scribat motu proprio quia tunc non pot opponi de sur rectione. c. non pot. de preben. lib. 6. conceptum proprio motu secundum Bal. non presumitur concessum ad importuni tatem: intellige secundum Hosti. quando presumitur quod princeps sciat grauamen. Item in generali concessione veniunt accidentalia. vel solennia consueta exprimi .d. Feli. i. c. Ad. ferra. de consti. col. 3. ibi 3ª declaratio. et secundum e. vno comisso censentur omnia comissa sine quibus. illud expediri non pot. s. quando principale nullo modo expe diri pot. secus si non ita comode. Concesso consequenti non videtur concessum antecedens quando antecedens per se scare potest. Et omnis concessio facta ecclesie. in

2 dubio censetur realis.

¶ Concessum intelligitur de iure comuni. quod non est prohibitum. ar. 30. q. 4. c. qui spiritualem. et 16. q. 1. sunt nonnulli. contrarium no. glo. in. c. inter corporalia. i. R. non inuenitur. vbi ponit quasi contrariam regulam. s. quod non est concessum. intelligitur prohibitum. ff. de col. illi. l. 1. in prin. et ff. de dona. l. filius. Solutio secundum d. glo. quod hec regula locum habet in iudiciis stricti iuris. pri ma vero regula habet locum in iudicijs bone fidei. Alia solutio in eadem glo. s. vbi constitutio fuit promul gata affirmatiue. intelligitur concessum. nisi reperiatur prohibitum. exemplum. 32. q. 1. deus masculum. Si ve ro negatiue fuerit expressum. semper intelligitur pro hibitum. maxime vbi fuerit eadem ratio. nisi inue niatur concessum. exemplum patet. 24. q. 5. si non licet: exemplum primi conceditur quod contrahatur matrimo nium ergo semper. et cuilibet exemplum in prohibitis ho micidium prohibetur ergo semper. nisi vbi inueniatur concessum.

Concilii nomen secundum Isidor. et habetur in. c. ca

c nones. di. 15. traditum est ex more Romano. Synodus autem ex greco interpretatur comita tus. vel cetus. tempore. n. quo agebantur cause. conue niebant omnes in vnum. et coi intentione tractabant. vnde et concilium a coi intentione dictum. quasi consilium. et consilium quasi considium dictum in. d. l. fa3: transeunte: vel concilium dictum est. a coi intentione. eo quod in vnum dirigant omnes mentis obtutum. vnde qui sibi inuicem non consen tiunt non agunt concilium. Cetus vero conuentus est. vel congregatio. a coeundo. i. a conueniendo. in vnum. quia sicut conuentus. vel cetus dicitur. sic et concilium. a societate multorum. in vnum appellatur. et quamuis cetus. congregatio. et con cilium conueniant. et similiter synodus. tamen etiam diffe runt. Nam congregatio prelatorum ecclesiasticorum sub aliquo vno capite. ad tractandum de salute animarum. et debi ta conuersatione fidelium. si sit generalis sub papa. vel legato dicitur concilium si vero sub inferiori. puta metropo litano vel diocesano. cum clero. dicitur synodus. i

¶ Conciliorum seu synodorum triplex est differentia. vt no. glo. 16. di. in summa: quoddam. n. est generale. vt illud quod fit presente papa. vel eius legato. ad hoc specialiter deputato a papa. conuenientibus episcopis. et aliis prelat. os plurimis. prout papa ordinauit. et istud non pot cele brari nisi auctoritate pape. vt patet. 17. di. per totum. Alias nullum esset: et non concilium sed conciliabulum. et syna goga satane diceretur. vnde et rex Theodoricus cum vocasset plurimos episcopos. de diuersis prouinciis ad con cilium celebrandum in vrbe. propter crimina que impinge bantur ab aduersariis. contra symacum. aduenientes ob reuerentiam regis dixerunt hoc sine papa fieri non pos se persuadentibus ipsis symacho pape vt auctorita te eius congregarentur. assensit eis. et eum imunem et libe rum ab illis vitiis prolatis. contra eum. declarauerunt. c. conci lia. di. 17. hinc etiam et ea que statuuntur in huiusmodi concilijs generalibus omnes fideles astringunt. 2

¶ Quoddam est prouinciale quod celebratur a metropo litano cum suis suffraganeis. vel a primate. vel patri archa qui est supra metropolitanum. Pot tamen me tropolitanus celebrare concilium siue synodum cum suis suf fraganeis sine auctoritate primatis. vt dicitur di. 92. si qs episcopos. d. 3ª. et in tali concilio possunt fieri constitutiones. seu ordinationes cum sententiis furmmatoriis. que astringunt omnes illius prouincie. seu metropolis clericos. et lai cos non exemptos. Nam exempti non tenentur ad illa. nec possunt cogi ad veniendum ad talia concilia. sed omnes alij episcopi et abbates illius prouincie non exempti. debent accedere. ibi etiam possunt terminari litigia que haberent clerici contra suos episcopos. et quamuis secundum iura antiqua concilium prouinciale posset deponere episcopum. vt est tex. in. c. si qs a proprio. 22. q. 5. ibi a synodo. Nunc autem dicas secundum .d. Felinum in. c. primo de iudi. vltima col. quod non depo nit. glo. est in. c. ex tue. de cle. non resi. et habetur. 3. q. 6. quasi per totum. et. c. accusatus. ea. causa. q. 2. et ibi archi. Ratio est quia est de casibus reseruatis pape. et intellige etiam de eo qui non potuit consequi et gaudet hoc priuilegio. c. si o episcopi. di. 11. et ibi glo. Et secundum Pa. i. c. 2º. de accusa. audit causam depositionis sed non diffinit.

5 ¶ Quoddā est ep̄ale qḋ magis consueuit dici syno/
dus. ⁊ cōgregatio. quā facit ep̄s clericoꝝ de dyocesi
sua qḋ facere pōt irreq̄sito metropolitāo. ad qḋ d̄bēt
accedere oēs rectores ecclesiaꝝ illius dyocesis. ⁊ alij
clerici tā de ciuitate q̄ȝ de comitatu. ⁊ etiaȝ religiosi
⁊ abbates nō excēpti. in quo fieri possunt ꝯstitutiōes
q̄ dicūtur synodales ab ep̄is cum ꝯsensu tñ capituli
sui. s. canonicoꝝ ecclesie cathedralis. ⁊ sentētias ful/
minare q̄ astringūt oēs illius dyocesis. ⁊ non alios.
Pōt addi. 4m. fm. d. Anto. de butri. ⁊ Jo. de Jmo.
super. c. graue de ꝓben. vȝ ꝯcilium religiosoꝝ de quo
habes de sta. mo. c. i singulis. ⁊. c. ca q̄. 15 illa magis
ꝯsueuerūt dici capitula generalia. vel ꝓuincialia. ď
q̄bus agit̄ in ꝯstitutiōibus coꝝ. ⁊ in. d. c. in singu/
lis. dr̄ de triēnio i triēniū. sed diuerse religiōes i hoc
diuersimode se hn̄t. De ꝓuinciali. ep̄ali vel parti/
culari agit̄ di. 18. per totuȝ. vbi dr̄ ad qd celebrētur.
⁊ quo tēpore. ⁊ q debēt venire. ⁊ ꝙ ep̄i nil debēt exi/
gere. ⁊ 19. c ꝓ. dr̄. ꝙ de oib⁹ q̄rellis q̄ i diuersos eccle
ordines nasci solēt iudicet̄. Et eadē di. dicit ꝯciliū
laodēse: ꝙ vocati nō debēt ꝯtēnere sȝ addire. ⁊ do/
ceri. vel docere q̄ sūt ad eccle ceteroꝝq; correptionē
vtilia. ⁊ sic tā i ꝓuincialibus q̄ȝ i synodalibus pn̄t
facere ꝑsidētes statuta ligātia. ⁊ terminare causas
emergētes. nec obstat qḋ dicat Gratian⁹ i principio
distinctiōis. ꝙ sunt inualida ad diffiniēdū. ⁊ ꝯstituē/
dū nō aūt ad corrigēdū. q2 vt glo. ibidē dicit. hoc i/
telligit̄ de maioribus negotijs. s. pertinētibus ad fi/
dem. q2 hoc pertinet ad papam. vt sint obligatoria
vniuersaliter. sicut faciūt cōcilia generalia. benedic/
tiones seu eulogia q̄ portātur nō sunt regrende. nec
portate vltro respuēde. ⁊ quilȝ ep̄s postq̄ȝ fuerit re/
uersus infra sex menses debet omnibus declarare q̄
acta sunt. c. decreuimus ea di.
4 ¶ De ꝯcilijs generalib⁹ ď quibus supra prin. ⁊. §. ꝓ.
qñ initiū habuerunt. refert Gracianus di. 15. prin°.
Jsidoꝝ i lib. ethymologiaꝝ. 6. asserere ꝙ a tempore
Cōstantini imperatoris tēpore Siluestri pape. naȝ
i ꝑcedētibus tēporibus persecutiōe isideliuȝ contra
christianos feruēte docēdaꝝ plebiū nō dabat̄ facul
tas. ⁊ q2 nō. ep̄is cōcessa licētia ꝯueniēdi i vnū. ideo
ecclesia i diuersas hereses scissa ē. q̄ p ꝯcilia postmo/
dū cōfutate ⁊ dānate sunt. Nō obuiat. c. placuit. 13.
q. 2. i quo ostēditur per Melchiadē papā celebratū
cōciliū. qui tñ ꝑcessit Siluestrū. Nā vt dicit glo. ⁊
archi. q̄uis ꝯciliū fecerit Melchiades. nō ita gene/
rale vt postea factū est. sed cū paucis eodē mō dicit̄
de cōcilijs factis ab apostolis. di. 16. prin°. Erant. n.
oēs apostoli ad cōponēdos illos canones. qn imo.
primū ꝯciliū ecclesie celebratū fuit hierosolimis sub
Petro apostolo primo pōtifice sūmo. presente etiaȝ
ibi Jacobo hierosolimoꝝ patriarcha. qñ. s. discedē/
tibus ab inuicē Paulo. ⁊ Barnaba. cū ꝯuersis a iu/
dayśmo q̄ erat antioche circa obseruatiōes legaliuȝ.
vtꝝ. s. fideles ꝯuersi ex gētibus deberēt seruare lega/
lia. questio hec delata ē ad ap̄los. q erāt hierosoli/
mis. ⁊ merito q2 de fidei negotio agebat̄. ⁊ cōueniē
tib⁹ discipulis videre de v̄bo hoc. Petrus vt capud
cōcilij ⁊ pōtifex sūmus ď clarauit illos nō eē ad hoc
iducēdos. Ex idē Jacob⁹ ap̄lus quasi i ꝑsona oiuȝ
alioꝝ cōgregatoꝝ locutus ē assentiēs ei qḋ Petrus
declarauerat. ⁊ determinauerat sicut ⁊ nūc i cōcilijs
generalibus obseruat̄. vbi ꝓponit̄ aliqd istituēdū
⁊ si iustū videt̄ ꝯsētiūt oēs ep̄i ⁊ ꝓlati vt pȝ. 1. q. 7. c.
ꝯuenientibus. vbi ad ꝓpositā i ꝯcilio ꝯstitutionem
fiēdā. Sācta synodus ꝯsēsit. placet oibus nobis. ⁊ sic
determinatiōe facta i dicto cōcilio. scripserūt ecclesie
Antiochie visum ē nobis ⁊. s. s. actu. 15.
¶ De ꝯcilijs igit̄ generalibus quatuor dicūtur cete/ 5
ris solēniora. ⁊ antiquiora. s. nicenū. ꝯstātinopolita/
nū. ephesinū. ⁊ calcedonēse. hec totā principaliter fi
dē cōplectūtur quasi quatuor euāgelia. vel totidem
paradisi flumina. de qb⁹ ait Greg. sicut sancti euā/
gelij quatuor libros. sic quatuor ꝯcilia suscipere. ⁊ ce
lebrari. alias. venerari me fateor. quia i his velut in
quadrato lapide. fidei structura ꝯsurgit ⁊ cuiuslibet
vite ac norma actionis existit. 15. di. c. sicut.
¶ Primū hoꝝ quatuor ꝯcilioꝝ. 318. ep̄oꝝ. sub Con/ 6
stātino imperatore ꝑctū. āno dn̄i. 300. i quo Arriāe
perfidie blasfemia cōdēnata ē. quam de equalitate
sanctissime trinitatis idē Arrius asserebat. s. patreȝ
esse maiorē ⁊ filiū minorē ⁊ ibi etiā editū fuit sym/
bolū fidei. qḋ cātatur in missa. in quo declaratuȝ est
filiū esse cōsubstantialem patri.
¶ Secūdū ꝯciliū fuit Cōstātinopoli sub Theodosio 7
seniore. a. 150. patrib⁹. i q̄ cōdēnata ē heresis Ma/
cedonij dicētis. s. s. minorē filio. ⁊ patre. sȝ ibi decla/
ratū est. s. s. cōsubstātialem esse patri: ⁊ filio.
¶ Tertiū fuit ꝯciliū Ephesinū primū. 200. patrū. sub 8
Theodosio minore augusto. i quo anathematizat⁹
est Nestorius asserēs i xp̄o duas ꝑsonas distinctas.
humanā. s. ⁊ diuinā. i n̄ro dn̄o Jesu christo.
¶ 4° synod⁹ Chalcedonēsis. 630. sacerdotū. i. ep̄oꝝ. 9
sub Martiano pricipe: Euticetē abbatē ꝯstātinopo
litanū. verbi dei. ⁊ carnis. vnā naturā ꝓnuntiātē. ⁊
Dioscoꝝ eius defensorē cū alijs hereticis ꝯdēnauit.
predicās ipa synodus xp̄m deū. sic natū de virgine.
vt i eū substātie diuine: ⁊ humāe ꝯfiteamur nature.
he quatuor synodi prine palee. fidei naturā plenissi
me predicātes. sed si qua sunt similia ꝯcilia. q̄ sancti
patres. sp̄ūs. plen. sanxerūt. oi manent stabilita vi/
gore. hec di. 15. c. 1. Dicitur āt i di. 16. c. Sācta. octo
vniuersalia ꝯcilia. vbi dicit. glo. ꝙ ista ꝯcilia de qui
bus est sermo. aliquādo dicūtur quatuor. vt patet su
pra. ex eo ꝙ i quatuor locis diuersis celebrata sunt.
Aliquādo dicitur. 8. vt in. d. c. Sācta. octo ex eo ꝙ
octies fuerūt celebrata. ⁊ i diuersis tēporibus. sed in
vno ⁊ i eodem loco vel ciuitate. fuerūt plures cele/

brata. i diuerso tempore. vt patet i. d. c. Sácta octo di. 15. Beda etiá i lib. de temporibus. post predicta cócilia numerat et alia vigintiquatuor celebrata sub diuersis téporibus. et i diuersis locis. et i singulis ita fuit diuersi canones. vt pz. 16. di. c. sexta. q habentur diuersi in diuersis partibus corporis iuris. et aliqui etiá abierút in desuetudiné. De aliis cócilijs celebratis vsqz ad ánú dñi. 1000. nó ita pz. Circa ánú domini. 1000. Victor genere Alamano. Floré tie cócilium celebrauit. et multos epos propter symoniá: et fornicationé deposuit. Nó post multuz temporis postea Greg. 7. celebrauit cóciliú. et Henricú imperatorem tertiú excoicauit. qz se cótra ecclesiá erexit. et scisma pertertiú curauit. aliú papá faciés. Post húc Urbanus secúdus cóciliú celebrauit apud clará móté. et ibi ordinatú fuit vt dicerétur hore officij virginis Marie ordinarie. sicut dr officium dñi nri. Ex ide sub Nicolao papa. 2. hic fuit prius epo Florétinus Senis electus. cógregatú est cóciliú. cú. 114. epis Rome. i quo Berégario thuronensis. abiurauit heresim suá. coram Nicolao circa hostiá. i qua dicebat ibi tñ esse christú vt i signo. de hoc de cóse. di. 2. Ego Berégarius et hoc ante Inno. secúdum fuit.

¶ Anno dñi. 1130. synodus sub Inno. 2. celebratur Remis. et Petrus Leonis qui per cótemplationé: et ipse ordinatus é seu factus papa. demú repulsus est. ad qd scisma tollédú. multú laborauit beatus Bernardus. et ita profecit qp extinctú est in illo. electo Petro qui Anacletú fecerat se nominari. Aliud cóciliuz in vrbe Roma celebrauit. áno. 1170. túc floruit Mr Petrus Lóbardus epo parisiésis. i. Mr sententiaz. Et Petrus comestor qui fecit historiaz scholasticá. anno dñi. 1182. Gracianus monacus alias epo de Classa ciuitate Tusce. dicit Martinus i sua cronica qp cópilauit decretú. vt nö Ugo. 2. q. 6. §. forma. dicit. n. qp floruit. Alexádro i Theologia regéte áno dñi. 1159. mortuo Adriano electus canonice Alexáder terti Senésis. tenuit cathedrá annis. 22. mensibus. 11. diebus. 15. et alter per scisma creatus qui dicebatur Octauianus quintus. imo etiam tres alii. sed oibus repulsis remásit tádem Alexander papa. qui duo cócilia vniuersalia celebrauit. vnú Turonis in Fráncia anno dñi. 1163. Aliud Rome dictú lateranése. scisma tunc fuit qd durauit. 15. annis. et dissensio magna iter Alexandrú et Federicú. s. imperatorem qd tamé ablatú est. et facta é pax iter eos. quatuor ergo antipape. s. Victor. Paschalis. Calistus et Innocétius defecerút et remásit solus Alexáder. Tempore huius martirizatus est. s. Thomas cáturiésis archiepo. et canonizatus. Anno dñi. 1200. Inno. 3. sub quo ceperút ordines mendicáti et áno dñi. 1215. cóciliú lateranése celebrauit in quo cóuenerunt fere. 1200. prelati. s. patriarche. archiepi epi et alii prelati et multe salubres decr. edite vt pz i decretalibus.

¶ Anno domini. 1233. Gregorius nonus beatú Dominicum canonizauit a cófirmatione ordis. 18. et a morte ipsius beati Dominici. áno. 13. ac etiá beatuz Franciscú. hic Greg. cóuocauit cóciliú Rome. sed imperator impediuit. et cepit duos cardinales. et multos plátos eos occidédo. Anno dñi. 1240. vel circa. Inno. 4. Ianuésis celebrauit cóciliuz in lugduno. et imperatoré Federicú excoicauit. post qué fuit Alexáder. 4. áno dñi. 1262. creatus est papa Gregorius decimus natione Lombardus. hic Lugduni conciliuz celebrauit vbi fuerunt quingéti epi. 60. abbates. aliique prelati circa mile in quo grecoz et tartaroz núcij interfuerút et greci ad vnitatem redire ecclesie promiserút i cuius signú cófessi sunt spúm. s. a patre et filio procedere: post hunc Honorius. 4. et est vltimus in Martiniana anno dñi. 1284. Post hos fuit Celestinus quem sequitur Bonifacius. 8. et post eum Benedictus vndecimus. Demum Clemens. 5. sub quo cóciliú vienése. Io. 22. Urbanus. Greg. 11. Post quem scisma inter duos. s. Urbanú sub quo Italia Ungaria et Alemania. et Clemétem sub quo Fráncia. Hyspania et Aragonia fuerunt. Urbano successit Bonifacius. 8. Bonifacio Innocétius. Innocétio Gregorius. 12. Et alia parte Clemétis successit Benedictus. 13. et sub his duobus. s. Greg. 12. et Benedicto. 13. factum est tertiú scisma. cócilio celebrato Pisis vbi factus tertius papa dictus Alexáder ordinis minorú. et cui successit. Io. 23. et cócilio generali cógregato Cóstantie. Greg. 12. depositus é. propter cótumaciá. nolens cóparere. et cú magna cócordia cardinaliú. ipsoz trium. qui se pro summis póntificibus gerebát. et etiam adiunctis vocibus quibusdaz. nationú canonice electus est. Martinus quintus de domo Colúmensiuz cui successit Eugenius natione Venetus. sub quo celebratum est concilium Ferrarie. sed propter pestem translatum est Florentie. in quo inducti sunt greci ad fidem. et confessionem veram. de processione spiritus. s. Et Armeni etiaz inducti sunt ad quod conciliuz venerunt patriarcha grecorum. Cóstantinopolitanus et imperator grecorum. et in ipso etiam concilio generali de Basilea i Ferrariam. et de Ferraria in Florentiam translato ab Eugenio propter reductionem grecorum illi cógregati. 1400. Basilee facientes scisma. temerarie deposuerunt Eugenium: et ducem Sabaudie dictum Amadeú creauerunt. vocantes Felicé. sed áno domini. 1449. de mense aprilis renunciauit papatui dictus Felix. et hoc mortuo Eugenio. et Nicolao. 5. succedente ei i papatu. hec p maiore parte sunt súpta ab. ar. flo.

¶ Querif vtz cóciliú generale habeat auctoritatez supra papá: vel papa sit maior eo. Ar. d. Feli. i. c. nónulli. de rescrip. col. 5. refert diuersas opiniões: et adducit multa iura. et doc. pro. et cótra. sed ibi nó determinat se ad aliquá. sz. s. Tho. tenet qp papa sit ma/

ior. in. 2.2e. q.i. ar. x. dicit: q ad auctoritatē summi pōtificis pertinet finaliter ea determinare, q̄ sunt fi/ dei. vt ab o.bus in cōcilia fide teneātur. ad quē etiā maiores: et diff. aliores ecclesie qōnes referuntur. vn̄ Luc. 22. Petro dixit. quem summū potificē cōstituit ego pro te rogaui Petre. vt nō deficiat fides tua. et huius rō est: q2 vna fides debet eē totius ecclesie. fm̄ illud p. cor. p. d ipm̄ dicatis oēs: et nō sint in vobis scismata. quod seruari nō posset. nisi qō fidei de fide exorta terminaret per eū q toti ecclesie pest. vt sic ei sn̄ia a tota ecclesia firmiter teneaf: et ideo ad solaz auctoritatē summi pōtificis ptinet. noua editio sim/ boli. sicut et oia alia q̄ pertinēt ad totā ecclesiā. vt cō/ gregare synodā generalē: et alia hmōi hec ille. Et i sc. ad. 2. arg. dicit q prohibitio: et sn̄ia synodi se ex/ tendit ad priuatas personas. quar non est determi/ nare de fide et i fine huius respōsiōis dicit. vn̄ ptinet ad summā pōtificē determinare de fide. cuius auc/ toritate synodus congregaf et eius sn̄ia ɔfirmatur. hec ille. et in. x. q. de po. dei. ar. 4. ad. 13. sic ait. Ro/ manus pōtifex hz auctoritatē explanādi. et interpre tandi synod i. etiā in his q̄ pertinēt ad fidē. ac ponē di aliqua ad eius explanationē. cuius sola auctori/ tate synodus cōgregari pōt: et a quo sn̄ia synodi ɔfirmaf. et ad ipm̄ a synodo appellaf. q̄ oia patēt ex gestis calcedonēsis synodi. nec necessarium q ad hmōi expositionē faciendā. vniuersale ɔciliū cōgre/ getur. cū i q̄ iqz id facere prohibeāt bellorū dissid' a. sicut in. 6. synodo legif. q Cōstantinus Augustus dixit. q ppter immīnētia bella vniuersaliter epōs ɔgregarī nō potuit. et in p. parte. q. 36. ar. 2. ad. 1. arg. dicit: q auctoritate summi pōtificis ɔcilia cōgregātur. et ɔfirmātur. hec. s. Tho. Ex quibus oibus pz q papa hz auctoritatē supra ɔciliū. et q nō congregaf sine eius auctoritate. et q nō hz auctoritatē nisi ɔfirmef a papa. et q ab ipo appellaf ad papā: et non eō. q̄ oia ɔcludunt papā habere maiorez auctoritatē. q̄z habeat ɔciliū. Hoc idē ɔfirmat Pa. i. c. significasti. de elec. 7. nō. vbi ait. Cōcilia generalia nō sunt su/ pra papā. vn̄ nō possint statuēdo prefigere legē pa pe. imo in oibus statutis ɔcilij itelligif excepta auc/ toritas pape. mouef per. d. tex. et p tex. c. aliorū. et c. nemo. 9. q. 3. vbi dr̄ q nemo pōt iudicare primā se/ dē. s. papā. facit. c. cūcta per mūdum et c. per princi/ palē. ea. cā. et q. Et per ista arguit Jo. an. in. d. c. si/ gnificasti. q sn̄ie pape ē standū. si ɔdicat sn̄ie totius ɔcilij. remittit ad nō. 4. di. in istis. et c. sicut. 15. di. vn̄ infert Jo. an. per. d. c. significasti. q solus papa pōt interptari statuta ɔcilij. nec mirū fm̄ cū. cuiz possit ēt tollere. et limitare. vt in glo. in. c. statutuz de rescrip. lib. 6. q̄ dicit q lz honestū sit q non reuocet statuta concilij sine ɔsilio ipius ɔcilij. tn̄ pōt si vult. pro quo facit tex. d. c. significasti. et d. c. statutuz. imo isti tex. videntur expressi in pposito. Ex quo pz q iura alle. Jo. an. et Pa. concordāt cū. s. Tho. quem sequitur. d.

ar. f. 3. tit. 14. c. 2. d. Jo. de turr cre. car. sancti sixti. in lib. 2. de potestate pape. c. 93. dicit. et probat. q ɔci/ liū nō pōt iudicare papā nisi de heresi proprie dic/ ta. et c. 98. respondet rōibus. et auctoritatibus qbus aliqui arguūt, ɔtra pdictā ɔclusionē. et bene et dicit ad glo. 40. di. c. si papa. q̄ videf dicere q pōt accu/ sari de oi crimine notorio. q est falsa q2: stante fide eius. ē superior. q solū per heresim ppie dictā remoue tur. et q dicta glo. sit falsa. et ɔ̄ tex. tenet Pe. de pal. ar. f. Pau. et multi alij. Jn ɔcilio cōstanciensi fuit dā/ natus error. Jo. hus. qui dicebat q non ē scintilla ap parentie. q oporteat eē vnuz caput in spiritualibus regens ecclesiā qd̄ semper cōuersef cū ea. hec i bulla Martini. 5. Jo. 22. condēnauit errorē Marsilij i ex/ trauagante q̄ incipit. lz fm̄ apostolū. qui dicebat q Petrus apostolus non plus auctoritatis habuit q̄z alij. et q apostolorū non fuerit capud. et fm̄. d. Jo. de turre. cre. habet hoc q sit capud imediate a xpo. et ñ a synodi. nec synodus potest alterare hanc aucto/ ritatem pape. fm̄ Jo. de tu. cre. lib. 2. c. 44.

¶ Pa. in. d. c. significasti. limitat precedentia dicta in. §. precedenti et ɔ̄ dicit q indubitanter in his que sunt iuris positiui papa est supra ɔciliū: q2 ipe est ca pud ecclesie. vnde lz potestas fuerit data pape. et to/ ti ecclesie. pape tn̄ fuit attributa tāq̄z capiti. vnde de bet moueri corpus ad dispositionē capitis. Unde ad pdicta bonū tex. in. c. ita dn̄s. 19. di. et in. c. nouo. et i. c. q̄zuis. 11. di. et. 24. q. i. c. loqtur. Jn his vero q̄ non dependent a plena potestate pape. non ē simpliciter dicendū. q papa sit. ō. ɔciliū. ideo in ɔcernētibus fi dē ɔciliū est supra papā. vnde non pōt papa dispo/ nere ɔtra dispositionē p ɔciliū. alle. tex. et glo. i. c. ana stasius. 19. di. vbi habef q ɔciliū potest condēnare papā de heresi: vt in. c. si papa. 40. di. vbi dr̄ q pa/ pa potest eē hereticus. et de heresi ɔdēnari. et dicunt doc. in. c. in fidei fauorē de here. lib. 6. q ɔcilium est iudex. hec Pa. Jstis non obstantibus. dr̄ simpliciter q papa est supra ɔciliū tā in his q̄ ptinēt ad fidem q̄z i alijs. nec. s. Tho. facit illā limitationē. imo dicit q in his q̄ sunt fidei. ipe papa sententiat. ɔfirmat cō cilium. et auctorizat. et a ɔcilio appellaf ad papaz. et c. vt dictū est in. §. precedenti. et principaliter loqui tur de his q̄ sunt fidei. nec valuit ea q̄ adducit Pa. Nam quādo dicit q papa potest errare et eē here/ ticus. et tunc ɔciliū deponit illū. et corrigit. et iudicat. et ex ɔsequenti habet maiorem auctoritatē. et c. sc. ɔ̄ q sicut papa potest vt in. d. c. anastasius. et d. c. si papa. et similibus: ita ɔcilium potest errare sicut de facto errauit de matrimonio inter raptorē et raptā et dictā. hic. melius sentiētis postea fuit prelatū sta/ tuto concilij. vt probaf. 36. q. 2. c. tria. iuncto. c. pla/ cuit. si igitur valet ista ɔsequentia papa potest erra re. et c. ergo conciliū habet maiorem auctoritatē. ita valebit ɔcilium potest errare et corrigi per papam. ergo papa est maior: et sic limitatio. Pa. non est 13

probata.2° dr q si papa.et similiter cōciliū conside/
rētur.q ad psonas suas.iqz sūt hoies viatores de
fectibiles.sic pūt errare.et de facto errauerūt. si vero
cōsideref diuina prudētia q ecclam suā regit.et.s.s.di
rigit.vt nō errēt.sicē ille pmisit Jo.14.q.s.s.aduenies
docere oēz veritatē.s.de necessarijs ad salutē et i his
q sunt fidei qn determinat ea vt ptinētia ad fidē ex
pposito nō icidēter et p maxime qn fundat se supra
sacrā scripturā dicēdo q quicūqz tenuerit 9trariū tā q̄
hereticus puniaf .vel si etiā 9siderentur ipse papa et
collegiū vt sunt sub orone xpi.q pmisit orare p Pe
tro.et sub orone toti' eccle.tā triūfantis q̄ militāt.
et alijs suffragijs.et 9dictionibus ipius pape.et eccle.
tūc certū est iudiciū eccle nō posse errare.et vt sic. seu
formaliter vt qdā dicūt.nūqz errauit papa seu colle
giū.vel cōciliū. Et sic magis stādū est sentētie pape.
ad quē ptinet determinare de fide quā i iudicio pro
fert.etc.sicē dictū ē i pri° pcedētis.§.et magis iudicio
pape q̄ cuiuscūqz alteri'.vt ibidē.3° dr q qn papa
errat seu ē heretic'.max' si heresis sua sit iā dānata
et nota.et ipse sit ptinax.tūc ē ipo iure depositus.non
q cōciliū deponat.et sic nō valet 9sequētia ergo cō/
ciliū habet maiorē auctoritatez q2 tūc cōcilium sine
papa nō est q deponit.sz ipm ius qd fuit institutum
auctoritate pape.puta.d.c.si papa.et similiuz.si ar/
guaf q 9ciliū.posito scismate. pōt absoluere vtrūqz
gerētē se p papa.etiā qn electio vnius ptis teneret.
vt i.c.si duo.79.di.et ibi glo.et Feli.i.c.qrelā de iur.
iur.etc.si.R.pariformiter q illa depositio habet au
ctoritatē a iure.d.c.si duo i quo iure 9tinef auctori/
tas pape.et sic nō est 9ciliū qd deponit. sz 9ciliū cū
papa.4° dr q qn cōciliū iudicat de papa.vel corri/
git. et hz maiorē auctoritatez q̄ papa vt dicit glo.
in.c.anastasius.19.di.et similia.q tunc papa hereti
cus de quo loqtur ibi tex. iā est depositus. et sic non
est papa.et tūc cōciliū iudicat.et corrigit.etc. sz tunc
nō valet 9sequētia ergo cōciliū hz maiorē.etc.q2 iā
nō est papa.et etiā i tali casu auctoritas cōcilij. est a
iure et ex 9sequēti a papa. Nec hz tūc 9ciliū maiorē
auctoritatē q̄ haberet papa si nō eēt dpositus.imo
collegiū siue 9cilium.i illo casu depositiōis pape.vel
qn papa ē mortuus.nō hz tātā auctoritē quātā ha/
beret papa. si esset.et aliquo mō. dr sedes vacare.et
aliquo mō eē sine capite.sm.d.Jo.de tur.cre. lib.2°.
c.79.s.quo ad actualē administrationē:et plenā iu/
risdictionē ptāt.ar.c.ne romani.de elec.et de.c.si gra/
tiose.de rescrip.nec sequif q nō sit pusillum eccle: q2
sm.c.nullū detrimentum tūc patif eccla si p paucos
dies vacet administratio plenitudinis illius ptātis:
maxime q2 i necessarijs pōt p cardinales. et alios p
uideri.Non tn̄ est simplr sine capite.sicē dicit glo.in
d.c.ne romani.facit.d.dc.si gratiose. Et q i tali ca
su.s.qn papa ē mortuus.vel depositus.nō sit i colle/
gio ois plenitudo ptātis.sicē ē in papa. pz i.d.dc.ne
romani.vbi dr q collegiū nō posset tollere cōcilium
lugdunēse:q2 habuit auctoritatē a papa.et sic papa
videf habere aliqd plus ptātis. et si aliqn dum esset
papa se humiliauerit et purgauerit se. vt in.c.conci/
lia.17.di.hoc fuit ad bene eē nō tn̄ tenebaf .sz fuit d
sua volūtate:hoc tn̄ sm.d.Jo. de tur.cre.d.li.c.105.
itelligendū ē de papa indubitato.alias.n,secus esset
puta. qn dubitaref vtruz electio sit canonica.vel in
scismate.tūc.n.collegiū.vel 9ciliū.hz maiorē auctori/
tatē ab ipo iure.vt dictū ē.p.d.c.si duo.et p glo.ibi/
dē qn igif Pa.adducat.c.anastasius.cū glo. R.q
ille tex.et glo.loquif de papa heretico.q vt dictū est
depositus ē ipo iure:et sic 9ciliū hz auctoritē sup eū.
et nō valet 9sequētia vt dictū ē.Ad tex.d.c.si papa.
dr sitr.Ad glo.d.c.si papa.iā respōsum est. q2 ē fīta.
et destruit tex.sm doc.s.all.Ad id qd dicunt doc.in
.d.c.i dei fauorē.R.q 9ciliū est iudex i pdictis duo/
bus casibus.s.qn papa est depositus. 2°.qn est dubi/
tatus vel i scismate.etc.vt dictū ē.Et est valde notan
dū q hāc 9clusionē pbat.s.Tho: q papa in his q
sunt fidei hz maiorē auctoritatē oibus alijs et etiam
concilio:fundans se supra auctoritatē pauli.et sic est
snia vnius sancti fundātis se supra sacra scriptura.
qd ē magne auctoritat.sicē dictū d hoc hic. q dictū
suū pualuit dicto 9cilij. Quō nō possit accusari nisi
de heresi.et quando vult se corrigere debet accepta/
ri.v.dispensatio.§.13.casu.45.Quomodo papa nō
potest errare.v.canonizatio.§.2°.
¶2° limitat.Pa. id.c.significasti.determinationem 14
factā.s.§.12.i 9cernētibus vniuersalē statuz eccle.q
nō pōt papa disponere 9 statuta 9cilij. si statuendo
9trariū dedecoraref status ipius eccle. vt dicit tex.1.q.
7.c.si illa.et i hoc casu itelligit multas glo.q videtf
vele q papa nō pōt dispēsare 9 vtez statuz eccle.vt
nō.i.c.lras.de resti.spo.et nō.Inno.i.c.q̄to de 9sue.
vbi dicit q papa nō est pmittēdus venire 9 statutū
generale eccle.sine cā rōnabili.secus igif eēt qn non
dedecoraref eccla.seu diffamaref. vt q2 ex cā rōna/
bili papa vult venire limitādo statutū eccle. seu tol/
lendo statutū collegij. siue statutū eccle. sic intelligit
quod nō.glo.i.c.q2 perpetua.25.q.1.hec Pa.Pe.de
ancha.videf dicere q papa pōt tollere singula sta/
tuta eccle.s.mere iuris positiui:q2 illud vel illud. sed
nō oia simul:q2 hoc eēt destruere statutū vtez eccle.
3° limitat idē Pa.vbi.s.dicēs q papa pōt iudicari
a cōcilio p quolz mortali notorio.i quo eēt icorrigi
bilis:et scādalizaret ecclaz: q2 talis 9tumatia repu/
taf heresis.adducēdo glo.sup.d.c.si papa.et multū
approbat illā glo.dicēs q tenef ab oibus.sz sz Pe.
de pal.illa glo.nō est vera:q2 illa ptinatia ē heresis.
ipropie:sz qn dr i.d.c.si papa.si depēdatur a fide
ipropie:accapitur heresis propie:et stricte.vtz ex mō
deuius:accapitur heresis propie:et stricte.vtz ex mō
loquēdi. hoc idem dicit Pis.et.d.ar.et.con.d.Jo.de
tur.cre.in.2°.lib.d ptāte pape.c.98. Idē etiā.d.Jo.
de tur.cre.i co.2° lib.c.93.et.98.tenet q nullo modo
pōt ab aliquo iudicari nisi de heresi propie dicta.

quod aut debeat corrigi de aliis ab heresi proprie dicta dicat idem d. Jo. de tur. cre. in c. lib. c. 106. q debet p humiliter auisari. 2°. facere sibi resistentiam in his i quibus iniuste manifeste offendit alios. si comode et sine scandalo fieri pot. 3° expectare diuinam puisionem q verisimiliter adiuuabit ecclesiam suam: et non permittet diu illam periclitari. et ad hoc eent preces fundende: et p illa pz etiam responsio ad secundam limitationem d. ar. f. dicit q in concilio constantien circa annos dni. 1417. celebrato in quodam decreto qd incipit: frequens. fuit statutum q non solum i ca heresis. sz etiam in ca scismatis. concilium posset de papa iudicare: et recte qz satis appropinquat heresi. differens ab ea sicut dispositio et habitus: hoc tn non videt intelligi de oi scismate. sed de eo qd ortum habet i electione ipsius summi pontificis. vt cum dubitaret pbabiliter vtrum canonice eet facta: vel per violentiam. et hmoi. sicut accidit de scismate qd tunc i d. concilio constanciensi fuit amotum. quod durauerat per annos. 40. vel circa. sz non de scismate qd oriret habito seu presidente vno indubitato summo pontifice. ex hoc q aliq recederent ab obedientia ei° statuentes sibi aliud capud. sic factum est i concilio basiliensi. ar. ad hec. c. si duo. di. 79. de quo. s. §. 13. cc. mediu. ibi. si arguat. Ad ea q adducit Pa. pro. 2ª limitatione et ad dictum Inno. optime. R°. quozndam. s. non pot. i. non debet: et sitr eet facienda resistentia vt dictum est in isto. c. §. Ad illa q adducit pro. 3ª limitatione pz ex dictis: illa. n. glo. non solum deuiat a veritate. sz etiam destruit tex. naz tex. dicit: si deprehendat a fide deuius: qd non pot ee nisi per heresim proprie dictam: et q i aliis ipse a nullo iudicat. vbi pz expsse illam glo. esse contra tex. nec est verum q ab oibus approbetur. vt dictum est.

Concludere in causa. vel in lite. et renuntiare. si coiter sumantur sunt idem et sic itelligit glo. in c. pastoralis de ca posse et ppriis. et Gof. q idem tenet. Si vero sumantur pprie. sunt diuersa. vt ponuntur i. d. c. pastoralis. et fm Pa. post Inno. et Jo. an. renuntiatio est cum renuntiat probationibus facti. vt qz renuntians non vult amplius pcedere i illa causa. Conclusum dr proprie. cum sic concludit. quado vlterius nec de facto. nec de iure. quicq vlterius dicat. Renuntiatio stricte est: qn renuntiat quis productioni testium. durat: et sic non est idem qd conclusio. Alio mo sumitur large. quado qs renuntiat oibus probationibus quibuscunq: et allegationibus: et tunc idem est renuntiare qd concludere. sz dr renuntiatio. qn fiut per partem. conclusum vero qn fiut per iudicem. Naz iudex pot inuitis partibus: vel altera eaz: et sufficientes dacte sunt dilationes: et elapse. pronuntiare conclusum esse in causa. vt dicit glo. singularis i de. sepe. prope. fi. de. v. sig. et per conclusionem renuntiatur. nec dum probationibus. sed etiam allegationibus: et sic post conclusionem. non licet instrumenta producere. vide tamen multas limitationes per d. Feli. in c. cum dilectus. de fide instru. vbi habes tex. et ro huius: qz qn est conclusum. dr de oibus liqre in causa. Quado est prefixus terminus partibus peremptorie. alle habet rones conclusionis. fm d. Feli. in d. c. cum dilectus. nec reqrit de necessitate consensus iudicis ad conclusionem: et si partes volunt possunt concludere in causa super vno articulo: et non super alio: et conclusio est necessaria in ca in foro ecclesiastico in causis plenariis et sine ea est sententia nulla. secus in sumariis. hec Feli. vbi. s. d. c. cum dilectus.

Concordia sumit dupliciter fm q dicitur ex .s. Tho. 2ª. q. 29. ar. p. et q. 37. ar. p. i. coiter sz q dicit vnionem diuersoz appetituum. siue in vno homine. siue i diuersis. siue i bono. siue i malo: et de ista non est sermo in sequentibus. 2° mo sumit proprie. fm q est effectus charitatis. et isto modo e solum ad alterz: et de bono charitatis. Unde concordia isto mo sumpta est vnio diuersaz volutatum. diuersorum hominum in eodem bono charitatis. pax aut proprie dicta q est etiam effectus charitatis supaddit vnionez oium appetituum. non solum ad alterum sed etiam in seipso: et includit concordiam sicut spes includit genus suum. vnde pax dicit concordantiam appetitus sensitiui. et itellectiui: et similiter vnius actus volutatis ad aliu actum: et voluntatis vnius ad volutatez alterius ita q in bono charitatis non discordat a seipso: nec ab alio. non. n. dicitur pax nisi habeat cor paccatum. vbicunq igitur est pax. ibi concordia: et non econtra. Unde fm Dio. pax est omnium vnitiua: et consensus operatiua.

¶ Concordie opponit discordia: qz concordia q e effectus charitatis. multoz corda coniugit in aliqd vnum. qd est principaliter qdem bonum diuinum. secundario aut bonum proximi: Discordia vero q sibi opponit disiungit corda ab eodem: et sic de genere suo est pctm mortale: de qua. v. discordia. Un canoniste fm d. Feli. in c. causam q. de testi. in prin. dicunt. q concordia est sedatio discordie: et q concordia est genus: et pax est spes eius. et q concordia continet coniunctionem omnium amicoz: et si non fiat pax sed sola concordia non fit mentio de osculo nec de pace: et legatus qui non pot egredi fines mandati si habet determinare causam satisfacit mandato inducendo concordiam. Et quis quidam dicant q factum a maiori parte collegii sit factum concorditer. tn Pa. in c. non pot. de sen. et re. iudi. tenet contrarium dicens. q vno discrepante non dr factum concorditer. all tex. i. c. i causis. de elec. vbi factum a maiori parte capituli. et factum concorditer ponuntur diuersa. Alii sequuntur primam opinionem all multa iura vt. c. qs sit. 18. q. 2. v. concors fratrum: vbi sufficit maior pars. Ad idem tex. in c. cum nobis olim. in v. concorditer. iuncto. v. appellatione. de elec. et c. cum olim. de sen. et re. iudi. cum glo. in v. plena. Ubi probat fortius q factum a maiori parte dr factum in concordia plena. Ad idez glo. in c. vbi periculum. §. idem quoq. in v. singularis. de elec. lib. 6. Nisi dicat concorditer a singulis p vt ibi. et idem Bal. in d. c. non pot. dicens q v. concorditer relatum ad collegium verificat in parte maiori.

secus si ad singulos: vt dicat Car. i eodẽ. c. q̇ appro/batus a maiori parte doc. pōt dici approbatus con corditer: ⁊ statutū prohibens cōpromitti nisi oēs de familia concorditer assentiant. verificat̃ assentiente maiori parte. dicatur etiā factū cōcorditer nisi dispositio requirat plenā concordiā. Quādo igit̃ dispositio refertur ad collegiū. sufficit maior pars. secus si ad personas. D. Feli. i. d. c. nō pōt col. pen. dicat. ṗ. q̇ quādo dr̃ ab oibus ⁊ singulis. nō dr̃ cōcorditer nisi omnes cōsentiant in. d. glo. vbi periculū. Secundo quādo materia tangit singulos vt singulos: q: requiritur omniū cōsensus per. l. sabinus. ff. coi diui: ⁊ q̄n referuntur dicta verba ad collegiū. vt vniuersos. res est magis dubia per predicta. tamẽ tenẽda est simpliciter opinio Pa. p adducta ab eo: cū adde Car. in de. ne romani. de elec. in. ꝟ. corpo. ⁊ ad iura i oppositum dic. q̇ in proprie loqũtur fictione iuris. vt idem Car. dicit.

C Oncubinatus. fm Pa. in. c. vt clericoꝝ. de vita ⁊ hone. de. q̄uis aliud videatur ius ciuile disponere. est prohibitus: seqtur. d. Feli. in. c. cū sit. de fo. cōpe. col. 7. ⁊c̃. si. ꝟ. respectu ɔcubinatus. Adducat quosdā tenentes q̇ nō prohibetur de iure ciuili. ad hoc tex. nō. 32. q. 4. c. nemo sibi blandiatur. de lege: ⁊. c. meretrices. vbi dr̃ nō q̇ super illo pcepto diuino. non mecaberis. ⁊c̃. nomine mechie venit ois illicitus cōcubitus. Et nō Jo. an. post Hosti. in regula sine culpa. de re. iur. lib. 6. i merc. vbi dicat. q̇ hodie etiā de iure ciuili videtur prohibitus cōcubinatus. ex quo ius canonicū ita aperte prohibet: quoniā lex ciuilis i istis spiritualibus videtur velle subici dispositionibus canonū. in aut. vt clerici apud ppzios epos. ⁊ in aut. de ec. ti. ⁊ in. c. clericis de iudi.

1 ¶ Utrū cōcubinarius possit absolui nisi dimittat cōcubinā. R. q̇ nullus potest absolui ab aliquo pctō nisi dimittat illud. c. legatur. 24. q. 2. Et ideo nisi disponat: ⁊ promittat abstinere non debet absolui. si igitur est periculū recidiuij nō debet absolui nisi abijciat illā: q: non esset sufficienter prouisum peccatori. Si vero nō est periculū. est tn̄ violenta suspicio. non debet absolui. propter scandalū. nisi abiciat. alias secus. s. quādo nō est scādalū neq̧ violenta suspitio. Quomodo puniatur clericus de concubina. ꝟ. clericus. 3. §. 12. Quomodo clericus cōcubinarius publicus est suspensus. ibidẽ. §. 13. ⁊. 14. Quid quādo est secretus. ꝟ. suspēsio. ṗ. §. ṗ. De concubina fm Thco. ꝟ. fornicatio. quō. s. est pctm̄.

2 ¶ Utrū cōcubine efficiātur de foro ecclesie. R. fm. d. Feli. in. c. si cōcubine. de sen. exco. q̇ sic. ita q̇ ecclesia pōt eas excoicare. q̄uis si cōcubinatus sit notorius iudex secularis possit eas punire. secus si est occultus: q: episcopus potest prohibere.

3 ¶ Utrū fuerit aliquādo licitū habere concubinā. R. fm. s. Tho. 4. di. 33. q. prima. ar. vltimo. questiūcula. si. q̇ Rabi Moises dicat q̇ ante tẽpus legis fornicatio nō erat peccatum. qđ probat ex hoc q̇ Judas cū Thamar cōcubuit. sed ista ratio nō cogit. nō. n. necesse est filios Jacob a pctō mortali excusare. cū accusati fuerint apud patrem crimine pessimo: ⁊ in Joseph necē. ⁊ vendictionē cōsenserit. Et ideo dicẽdum est q̇ cū habere cōcubinā nō matrimonio coniunctā. sit cōtra legē nature. nullo tẽpore fm se licitū fuit cōcubitus. cū ea q̄ nō est matrimonio cōiuncta. Unde vbicūq̧ legitur in veteri testamento. aliquos cōcubinas habuisse. quos necesse sit a peccato mortali excusare. oꝫ eas eē matrimonio coniunctas: ⁊ tamen cōcubinas vocari: q: aliquid habebant de rãtione vxoris: ⁊ aliquid de rōe cōcubine. fm. n. q̇ matrimoniū ordinat̃ ad suū principalē finē: qui est bonū prolis. vxor viro cōiungit̃ insolubili cōiunctione. vel saltē diuturna: ⁊ ɔtra hoc nūq̄ fuit dispēsatum. sed quātum ad secūdū finē. qui est dispensatio familie. vel gubernatio. ⁊ coicatio operū. cōiungit̃ vt socia: ⁊ i hoc fuit dispēsatū vt non eēnt principales in gubernatione: ⁊ q̄tū ad hoc dicebātur cōcubine.

C Oncussiōis crimen est. cū quis in officio constitutus. extorquet aliquid a subditis p metū. aut cū nō vult facere qđ tenetur. nisi data pecunia: aut cū aliquis officialis. s. miles. stipendiarius. vel similes vltra stipẽdia sibi constituta pecuniā extorquet aut cū quis accusat. vel ab accusatione desistit: pp pecuniā. ⁊ proprie ɔcussio ē q̄n qs habēs aliquā potestatē: vel officiū. pecuniā accipit ob iudicandū. aut decernẽdū. vel quo magis vel minus faciat. qđ ex officio facere deberet: vel p minas cogit aliquē ad faciendū: vel non faciēdū idebite. hec colligũtur. 1. q. 1. cōcussionis: ⁊. c. iubem⁹. ⁊. l. iubemus. C. ad. l. iulie. repe. ⁊. ff. de ɔcus. l. 2. ⁊. ff. ad. l. iul. repe. l. 1. ⁊ se.

1 ¶ Pena cōcussionis si quis ɔdẽnet̃ de hoc crimine. fit infamis. ⁊ fm canones punitur pena quadrupli/ci. 18. di. quoniā: ⁊ de genere suo est prohibitū: ⁊ peccatū mortale. Luc. 3. vbi. Jo. militibus vt saluarentur dixit. neminem ɔcutiatis. neq̧ calūniā faciatis. q: etiam est cōtra iustitiā: ⁊ lege prohibitum: vtꝫ. s. quō teneatur ad restitutionē vide infra. ꝟ. restitutio. §. 14. ⁊. 15. Uide. ꝟ. accusatio. §. 5. ⁊ sequentibus. Utrum iudex possit remittere penas. ꝟ. iudex. §. 6. sed melius. ꝟ. dominus. §. 10.

C Ondẽnatus quomodo non potest fugere vel se defendere. ꝟ. accusatio. §. 10.

C Ondictio est triplex p⁹ rōe status psone: vt cū qs libere: vel seruilis ɔdictiōis dr̃. de ser. non. or. c. vlt. 32. q. 4. liberi. ⁊. s. ꝟ. colonus. Secūda ē i reb⁹ q̄ libere. vel seruilis. ɔdictiōis dicũtur. ff. ⁊. C. de ser. p totū. Tertia dr̃ ɔdictio ꝓmissionis: vel alterius ɔctus. ⁊ hec differt a mō. ⁊ cā. Uide declarationē illoꝝ. ꝟ. matrimoniū. 3. §. 11. Quō i spōsalibus. ꝟ. sponsalia. §. 3. De cōdictione posita i excommunicatione. vel absolutione. ꝟ. exco⁹. 2. §. 9. ibi. 7. fertur. ⁊. 8. q̄n sniā: ⁊. ꝟ. absolutio. ṗ. §. 5. ⁊ se.

1 ¶ Cōditio possidētis potior est. vbi est par cā turpitudinis. ff. de cōdi. ob tur. §. porro. ⁊ nō. ꝙ ꝯditio tacita nō facit actū cōditionatū. ⁊ de illa q̄ est oio extra. ꝟ. matri^m. .2. §. xi. ⁊ ibidē quō aliqñ vitiat ꝯtractū. ꝟ. pactuꝫ. §. 9. ꝟ. locatio. Quando aliquid donatur eccle sub cōditione. ꝟ. donatio. §. 28. ⁊. 29.

c Cōductor: qs dicatur. ꝟ. locatio. Et qd sit comodatū: vel quō teneatur comodatari⁹. .c. §. 20. ⁊. ꝟ. comodatū in pn. Quō ē excōicatus qui ꝯducit Bono⁹ domos. ⁊ ē. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 17.

c Cōfessio primo delicti. an sit facienda ad interrogationeꝫ iudicis. ꝟ. accusatio. §. 11. vsqꝫ ad fi. ⁊. ꝟ. inquisitio. §. 2.

1 ¶ Utrū ꝯfessio iudicialis p̄iudicet ꝯfitēti. Re. bꝫ Pa. in. c. ex parte. de ꝯfe. ꝙ sic. si sit maior. 25. anno. ⁊ sit spōte: ⁊ ex certa scia: ⁊ expssa cā. ⁊ corā suo iudice ⁊ parte p̄ñte: ⁊ nō sit ꝯ naꝫ nec ꝯ ius: ⁊ fiat de re litigiosa: ⁊ nō sit ꝯ libertatē. alias non p̄iudicat. fm. c. Pa. i. d. c. ex parte. Nō fm. d. fed. in. c. cū venerabilis. de excep. 2. col. ēē. pn. ꝙ cōfessio deliberata reuocari nō pot. glo. i. c. ex litis. de diuorti. ⁊ ꝯfessio geminata. nō pōt reuocari p̄textu erroꝝ: ⁊ geminata dr̄ deliberata: 2. q. 3. si quis reatus.

2 ¶ Pro declaratiōe p̄cedētis. Notandū q̄ntū ad primā cōditionē. s. ꝙ sit maior. 25. āno bꝫ Pa. ibidē. ꝙ si ꝯfessio emanat ab ifante. i. ex minore septēnio. nihil valet. etiā cum auctoritate tutoris: q2 illa etas q̄cqd videt ignorat. hinc est ꝙ ad iudiciū vocari nō pōt. vt. l. 4. ff. de i ius. vo. qd̄ p̄cedit etiā in causis spiritualibus: vt i. c. si annū. de iudi. lib. 6. facit. c. ex eo. de elec. lib. 6. Aut est iter septēnium. ⁊. 14. si est masculus. si femina. ī. 12. Et tūc aut bꝫ tutorē. aut nō. 2°. casu i illis iqbus bꝫ legitimā psonā stādi in iudicio: vt si agit̃ de momētanea possessiōe. valet eius ꝯfessio vt. l. momētanee. C. q. legi. pso. sta. in iudi. nō ha. sꝫ i casibus vbi nō bꝫ legitimā psonā stādi i iudicio. qd̄ est regulare. vt in. l. daꝝ. C. de au. pr. ⁊ i. d. c. si ānū. ⁊ nō valet ꝯfessio sua. siue ꝯfiteat̃ i iudi°. siue extra. Secūdo casu cū bꝫ administratorē valet si confitet̃ cū auctoritate sua: sꝫ restituitur si enormiter leditur alias nō p̄iudicat. vt. l. certū. §. i pupillo pall. Aut ē adultus. puta masculus in. 14. anno. ⁊ femina in. 12. Et tūc aut nō bꝫ curatorē. aut sic. si p̄ casu valet cōfessio p viā volūtarie iurisdictiōis. Nā ⁊ ex ꝯtctu suo obligat̃. lꝫ posset petere restitutionē in itegrū si enormiter est lesus. vt. d. l. si curatorē. sꝫ p viam cōtētiose iurisdictiōis vt i iudicio dic. ꝙ vbi dixi valere in pupillo fortius valebit in adulto. minore. vt in casibus specialibus. in qb⁹ bꝫ legitimā psonā stādi i iudicio. vt si agit̃ de nuda possessiōe. vt i. d. l. momētanee. in alijs vero nō valet: q2 minor. 25. ānis non pōt esse in iudicio sine curatore. vt insti. daꝝ de cura. post pn^m. Fallit i causis spiritualibus. i qbus adultus pōt esse in iudicio. vt. d. c. si annū. An aūt restituat̃ in istis si ledit̃. dic vt nō. i. c. ex parte. de resti. spo. Et an restituatur in alijs in qbus bꝫ legitimā psonā stādi in iudicio. Lꝫ in. l. vna. C. si. de momen. pos. fu. appel. ⁊ Hosti. in sūma. co. tit. §. 1. versu. si maior. tenēt ꝙ sic. Si vero bꝫ curatorē ⁊ cōfitet̃ cū sua auctoritate indistincte valet. sꝫ restituit̃ rōe lesionis: sꝫ sine sua auctoritate i his q̄ tendūt ad ordinādū iudiciū: nō valet cōfessio: q2 in his cōcernentibus solēnitatē iudicij ispia debet solēnitas psone: vt i. d. l. darū. In concernētibus vero idaginē veritatis. valet: q2 exigit̃ ad veritatē inueniēdā nō est ꝯ solēnitate psone curādū. seu disputādū. vt. l. si fideiussor. §. q̄dā. ff. man. ⁊. C. de edē. l. is apud quē. hinc cōtigit ꝙ minor nō iurat de calūnia: q2 bꝫ respōdere p verbū credit. vel nō credit: ⁊ p̄pter etatis defectū nō bꝫ sufficiēs iudicium discerniēdi. vt. l. 2. §. obseruari. C. de iura. calū. sed de veritate dicēda bene iterrogat̃ ad hoc qd̄ nō. i. d. §. obseruari. Idē adult⁹ fert testimoniū vt. §. testes. 4. q. 3. i quo iurat de veritate. ⁊ respōdet absqꝫ auctoritate tutoris. ergo idē i casu nr̄o. cū ferat respōdēdo quoddā testimoniū ꝯ eū. Ex his iferr̃ ꝙ valet testimoniū. vel cōfessio minoris. facta in tormētis. absqꝫ auctoritate tutoris. intellige. minore postea extra locū tormētoꝝ ratificāte. vt. l. i. ff. de qō. 14. q. 6. si res.

3 ¶ Secūda ꝯditio est ꝙ sit spōte ⁊ nō coacte. 31. q. 2. lotharius. ⁊ sic met⁹ anullat actū. vide plures alios in. c. abbas: qd̄ me. cā: hinc dicit̃ ꝙ nō valet ꝯfessio i tormētis bita q2 non facta exiuit. l. p^a. §. diuus. ff. de qō. dicit tñ ibi Bar. ꝙ nō q̄lꝫ leuis territio facit confessionē videri factā formidine pene. seu tormentoꝝ. sꝫ debet eē positus in tormentis. vel directus ad ea. Idē fm eū si erat i carcere in quo multū fame ⁊ frigore affligebat̃. nā etiā tūc formidine tormentoꝝ videbat̃ facta ar. ff. de iniurij. l. itē apud labeonē. §. qōnē. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. 3. §. si qs aūt: vbi videt̃ sufficere terror armoꝝ qd̄ nō. p hoc bonus tex. i. d. c. lotharius. ⁊. c. p̄ qd̄ me. cā: vbi timor mortis vel corporis cruciatus. excusat a ꝯfessiōe: Uide etiā aliam glo. valde notabilē iuncto. c. ex litis. de diuor. q̄ dicit idem i confessione facta calore iracūdie. vt illa non p̄iudicet nisi detur perseuerātia. sicut quando fit i tormentis. hec Pa. in. d. c. ex parte.

4 ¶ Sed querit̃ qñ dr̄ perseberare i ꝯfessione: ⁊ sic timor tormētoꝝ non excuset. Bar. in. d. §. diuus dicit hāc qōeꝫ solui. p tex. i. l. 2. C. ꝯ custo. reo. Oportet. n. vt ibi inuit̃ ꝙ post ꝯfessionē factā in tormētis reducatur in locū publicū iudicij. vt ibi corā personis publicis: ⁊ notario ꝯfiteat̃: ⁊ ita obseruat̃ de facto. hec p̄cedūt i ꝯfessiōe facta i tormētis. sꝫ in facta aliqua violētia dico sufficere ꝙ cessauerit violētia vel calor iracūdie tūc. n. sufficit perseuerantia tacite vel expsse ad hoc qd̄ nō. in. d. c. primo hec Pa.

5 ¶ Quid de cōfessione facta i tormētis. nō p̄cedētib⁹ indicijs sufficiētibus. Ludo. de roma in suis singularibus dicit. ꝙ officiales sunt homicide: ⁊ tenētur ad restitutionē oiuꝫ dānoꝝ. q sine idicijs ponūt ad tor/

turā hoīes. q metu tormentoꝝ cōfitentur delicta per
eos perpetrata.ex qua ꝯfessiōe postmodū suspēdūf.
Et talis ꝯfessio sine idicijs nō valet.l.i.de qō. i pn°.
ne etiā si idicia supueniāt post qōnē habitā.illā con
fessionē nō ꝯfirmāt.vt vult glo.i.l.maritus.ff.ad.tit.
D.Feli.i.c.at si clerici.de iudi.p°.col.v.7°.limita.di
cit ꝙ ꝯfessio rei facta i tormētis nullis pcedētibus
idicijs.vel nō legitimis.nulli nocet etiā si milies ra/
tificaret.tex.i.l.pen.ff.de qō. Et dicas etiā si indicia
sequātur torturā ꝙ nō sufficeret ad cōualidādā cō/
fessionē ibidē hitā.ita dicit Bal.i.c.ad nrāʒ. i fi.de
ꝓba. Nō ēt fm.e.d.fe.in.c.afferte.de psum.2°.nō ꝙ
hīc ꝯfessio seu litis renūtiatio facta metu tormētoꝝ.
nō nocet.d.l.i.ita ꝯfessio facta ob metū torquēdi fi/
liū.Uñ parētes aliqñ magis terrēf i filijs qʒ i seipis
.l.isti quidē i fi.ff.qd me.cā. Nō etiā fm.e.i.c.ad no
strā.de ꝓba.circa pn.post Bal.ꝙ lʒ reus perseueret
negādo.⁊ nō ꝯfiteaf si ē ꝓbatū crimē p testes.dbet
ꝯdēnari.dūtñ sit plene ꝓbatū. si.n.hoc nō eēt opor
teret ꝙ ꝯfiteref saltē p tormēta pseuerādo.⁊ oporte
ret ꝙ idicia pcederēt torturā nec sufficeret ꝙ sequerē
tur fm eū.qꝛ destructo primf ordinis totus ordo de
strueref.Uide.v.iquisitor.§.14.⁊.v.tortura. Item
fm.e.Feli.i.c.qrenti.de offi.deleg.3°.col.ꝯfessus non
appellat.c.romanus.§.cum aū.de appel.lib.6. Et
post latam sententiam statim punitur morte.

6 ❡ Tertia cōdicio ꝙ fit ex certa sciā. nō per errorē.
m.de.ex parte.Quō iste error posit reuocari vel de
beat ꝓbari vide Pa.i.d.c.ex parte. i glo.fi.qꝛ.n.lō
gū ē.⁊ magis ptinet ad foꝝ ꝯtētiosuʒ ideo dimitto
hoc tñ est certū ꝙ si vult icōtinēti reuocare. non oʒ
eū ꝓbare errorē.sʒ pōt reuocare.debet etiā ordina
rie eē ꝯ se.fallit i aliquibus casibus sicut i foro aīe ⁊
ꝯcernētibus ꝯsciaʒ qñ nō pōt aliter probari.

7 ❡ 4° ꝙ fit i iudicio corā suo iudice facta.tñ extra iu
diciū valet si fiat cū cā.⁊ ꝓbef postmodū illa ꝯfes/
sio per testes.⁊ sic est. Duplex differētia iter ꝯfessio/
nē factā i iudicio. ⁊ factaʒ extra qꝛ extra iudicium.
debet fieri cū cā.⁊ debet ꝓbari p testes.secus i iudi°.

8 ❡ 5°.ꝙ fiat pte psente.l.certū.§.si qs absentem.ff.de
ꝯfess. Aduerte ad hoc fʒ Pa.vbi.s. ꝙ qñqʒ ꝯfessio
fit i iudicio parte absente.qñqʒ extra iudiciuʒ. Pri/
mo casu aut fit idepēdētib9 a volūtate ꝯfitētis tñ.
seu declarātib9 aīuʒ suū.⁊ nō reqrif partis psentia.
etiā si fiat extra iudicium. vt.l.nēsennius.ff.de neg.
ges.vt si qs ꝯfitef se alium aluisse aio donādi. seu ex
pietate.idē dicēdū si fiat i reali.qꝛ qs pōt habere p
derelicto.etiā absente parte.ff.pro.derel.p totū. hic
est ꝙ absente parte qs pōt cedere liti.vt.l.postqʒ. li/
ti.C.de pac. Aut emanat ꝯfessio idepēdētibus ex fa
cto duoꝝ.⁊ tūc si fit p modū volūtarie iurisdictiōis
valet confessio absente parte. dūmō sit ibi iudex.vel
alia publica persona. q̄ recipiat loco partis vt in.c.
qsqʒ.de vsu.lib.6. si vero per viā cōtētiose iurisdic/
tionis.⁊ parte nō citata.nō valet.vt i.d.§.si qs ab/
sente.etiā ad liberēdum.si vero sunt partes citate.⁊
tūc i casibus i qbus pōt pcedi i absentē valet. alias
secus.pdicta itellige i ꝯfessiōe facta simplr.secus si i
libello aliqd ꝯfiteaf.nā oia posita i libello videf qs
ꝯfiteri.⁊ valet ꝯfessio talis. etiā absēte parte.vt.l.cū
paū.C.de libe. cā rō qꝛ lʒ def iudici i absentia par/
tiū.tñ sibi daf vt parti def.⁊ scriptura semp loqtur.
⁊ videf loq postmodū i psentia partis. Secūdo ca/
su pricipali qñ fit ꝯfessio extra iudiciū parte absen/
te.nō tʒ ordiarie fm glo.i.d.c.ex parte. Pa.etiā i.c.
si cautio.de fi.istru.dicit ꝙ qñ promissio extra iudi/
cialis fit psenti sic.pmitto tibi psenti. ꝙ dabo absen
ti.c.obligatio naturaliter ligat.⁊ de iure ciuili.secus
si diceret ꝓmitto tali absenti.c. qꝛ tūc nō obligaf ēt
nālr.qꝛ nō ē cui acqratur.ita nō glo.⁊ doc.i.l.stipu
latio.§.si qs isulā.ff.de.v.obli.⁊.c.si tibi absenti.de
pbē.lib.6. fallit hoc qñ dicit tutor pupilli. curatori
furiosi.actori vniuersitatis. ꝙ ꝓmittat eius pupillo
furioso.vel vniuersitati.qꝛ obligaf.l.cū q.§.4.cum
tribus frequētibus.ff.de ꝯsti.pec.ad hec vide.d.Feli.
i.c.olim.de rescrip.2°.col.cc.fi. Nō hoc vltimū p ob/
ligatiōe voti quo aliqs ꝓmittit aliqd dādum ab/
senti qꝛ qʒuis obliget deo qui est presens non tamen
absenti.v.dispēsatio.§.12.

❡ 6° ꝙ nō fit de impossibili.s.ꝯ nāʒ.vt si ꝯfiteor me 9
iterfecisse hoiēʒ q viuit. Septima ꝙ nō fit ꝯ ius. vt
si christianus ꝯfitef se seruū iudei.de iude.c.fi. vel se
maritū idoleis.28.q.i.cause. Octaua ꝙ fiat de re li
tigiosa.secus si nō pōt esse i litigio vt si ꝯfessus sum
liberū esse seruū.nō pīudicat mihi ꝯfessio in actione
noxali. vt.l.ꝯfessiōibus.ff.de iterro.act. Nona colli
gif ibidē i fi.glo.vt nō fit ꝯ libertatem. vt si qs ꝯfi/
tetur se esse seruū. talis nō nocet ei sua cōfessio.C.de
libe. causa.l.interrogata.

❡ Querif qñ petitur aliqd qd pro parte ē veꝝ.⁊ p 8
parte falsum.puta petis viginti.⁊ debeo decē.vtrum
debeā ꝯfiteri. vel possim simplr negare. Bar. i.l.si
is qui ducēta.§.vtrum.ff.de re.dubi.⁊ Pa.i.c.p de
plu.pe.ꝙ aut id qd ponif i libello.vel petitiōe ē fal
sum rōe qualitatis.⁊ tūc pōt negari i totū.qꝛ videtur
aliud factū.vt qꝛ pones me hodie comedisse i ecclia.
possum negare totū. lʒ alibi comederim. qꝛ veꝝ est
ꝙ nō comedi i ecclia.aut falsum ē in qʒtitate.aut in
parte summe.vel i parte rei. vt qꝛ petis viginti ⁊ de/
beo tñ decē.vel debeo partē ⁊ petis totū.⁊ tūc i iu/
dicijs nō pōt negari i totū. sʒ debet ꝯfiteri partē de/
bitā. Et ē rō fm eū qꝛ q petit totū.petit ⁊ qualʒ eius
partē.Uñ tenuit Petrus talē piurū q negat simplr
totū.q debet partē.vt refert Bar. i.d.l.si is q ducen
ta. Sed qd qñ petif absolute id qd est sub ꝯdictiōe.
fm Pa.i.c.p.de postu.pla. debet negare simplr.qꝛ
si qs ꝯfiteatur fecisse sub cōdictiōe.vt dicēdo iterfeci
hoiēʒ ꝓpter defensionē nō credef ei ꝙ fecerit ꝓpter
suā defensionē. qꝛ psumptio ē ꝯ eū rōe operis perpe
trati.cū factū sit a iure dānatum. Item qꝛ coiter nō

cōtigit q̄ aggressus īterficiat aggressorē.ꝛ sic actor aperet partē ꝑ se.ꝛ respōdens teneť ꝓbare condictionē.vbi vero hec cessant nō posset accipe partē ꝑ se.ꝛ aliā refutare.qn̄ cōfessio est facta vnico constructu.sic tenet Archi.i.c.ꝑ.de ꝯf.lib.6.

ri ¶ Quid si essent duo.vel tres testes singulares.qui cōfiterētur ꝑ.ꝫ.ff. q̄ nullo mō ꝑnt ꝯiungi ad faciēdū sufficiēs idiciū. nisi vnus coꝝ sit oi exceptiōe maior.qui solus faceret ꝛ multo minus ad faciēdā plenā ꝓbationē.rō q: duo testes regulariter requirunt. vnūqdq3 aūt istoꝝ est imperfectū. ita nō Bal.i.l.si quis.ex argēteis.§.i.ff.de edēdo.ꝛ patet per nō per Ant.i.c.lz.de testibus dū loquit de ꝓbatione per testes singulares.nec obstat q̄ vnus testis deponēs super facto principali iungat cū probatiōe fame. vt probat in.l.3.§.eiusdē.ff.de testi.ꝛ per Bar.i.l.admonēdi.ff.de iur.iur. hoc ē q: hic ē perfectū.s.vnus testis integer vt dictū est. Itē fama q̄ facit perfectum iudiciū. vt nō Bar.i.l.de minor.§.si plures.ff.de qō. Itē nec obstat q̄ due ꝓbatōes semiplene diuersi generis ꝯiungātur ad vnā plenā faciēdā iuxta nō. per Bar.i.d.l.admonēdi.q: illud verū qn̄ cōiungūtur ad eūdē actū.sz due ꝓbatiōes diuersoꝝ actuū.ꝛ diuersoꝝ generꝝ.nūq3 cōiungūtur ad plenā ꝓbationē faciēdā. iste ē casus ꝛ ita deducit Bal.i.l.testiū. in fi.c.de testibus.ꝛ.d.Anto.i.c.veniēs.de testi.d.ꝑ. Ex istis iferť q̄ due mulieres dicētes se peccasse cum aliquo.nō possunt cōiūgi ad faciēdū iudiciū pfectū. nec artādū ad veritatē dicēdā.etiā cū aliqbus ꝯiecturis.maxime cū deponunt de delicto perpetrato in coꝝ corpore.iuxta nō.p Bar.i.l.si quis in graui.ff. ad sena.ꝯsul.silinianū.vbi dicit q̄ nullū facit iditiū. Et idē Ang.in.l.i.C.de cal.ꝛ q̄uis aliquid faciat acumulatiue. testiū singularium si tñ i aliquo suoꝝ dictoꝝ sunt discordes.vnus diminuit ꝺ fide alteri⁹. Unde Pa.ꝛ Feli.i ꝓhe.decreta.p.col.vbi dicūt q̄ tales minuūt itellectū. ꝛ q̄ testis accelerate loquens ꝓsumit falsus.ꝛ tarde loquēs ꝓsumit dubius.c.ponderet.50.di.ꝛ.d.Feli.nō i ꝓhe.decꝛ.p col.q̄ ꝯfessio facta ex arrupto i iudicio.ꝛ absq3 deliberatiōe. pōt reuocari tāq3 erronea. ex iteruallo etiam non aliter docto de errore.Uide.ꝟ.testis.§.6.ꝛ.4.

c Onfessio sacramētalis.De necessitate eius.ꝛ de eius istitutiōe. ꝛ quō est de iure diuino. ꝛ quō papa possit i ea dispēsare.vide.ꝟ.abso. ꝑ.§.ꝑ.ꝛ.ꝛ.ꝟ.coicare.ꝑn.nūc.ꝑ.ꝺꝺ.ē de eēn eius.

i ¶ Cōfessio quid sit.R.bm.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.2. q̄stiūcula.p.diuerse adducūtur diffinitiōes a mgro sniaꝝ.in.d.di.ꝛ ab aliis doc. Aug. diffinit dicens. Cōfessio ē p quā morbus latēs.spe venie apperitur. Greg.aūt diffinit.cōfessio est petoꝝ detestatio.ꝛ ruptio vulneris. Ali.s.Ray.ꝛ sequaces.dīt q̄ ē legitima corā sacerdote petoꝝ declaratio. Alii dicūt q̄ ē sacramētalis delinquētis accusatio. ex erubescētia. ꝛ per claues ecclesie satisfatoria obligans ad pagēdā penitētiā iniūctā. Istas diffinitiōes declarat.s. Tho.ibidē dicēs. In actu ꝯfessionis plura occurrūt ꝯsiderāda. Primo ipa substantia actus siue genus eius.qꝺ est manifestatio qdā. Secūdo de quo fit.s. peccatū. Tertio cui fiat.s.sacerdos.Quarto cū ei⁹.s. spes venie. Quinto effectus ei⁹.s. absolutio a parte pene.ꝛ obligatio ad penitētiā soluēdā. In p igitur diffinitiōe Aug. tāgiť.ꝛ substātia actus i apertiōe. ꝛ de quo fit ꝯfessio cū dī morbus latēs.ꝛ cā i spe venie.ꝛ in aliis diffinitiōibus tangūtur aliqua de illis quinq3 assignatis.nec oportet q̄ i qualz diffinitiōe oīa tangātur. q̄ ad rē diffinitā cōcurrūt. vn̄ qdam assignatiōes dātur de vna cā.alie de aliis. Et nō sz Pe.de pal.e.di.q.ar.ꝑ. q̄ ista diffinitio non dať de cōfessione cordis q̄ fit soli deo.quē nihil latet.nec de illa q̄ fit i iudicio ꝯtētioso.i qua nō spes sz desperatio venie expectať.sz de illa q̄ fit vicario dei i foro aie.ꝛ ptinet ad virtutē q̄ est penitētia.ꝑ.ꝑ. Cōfessio q̄ fit in iudicio pertinet ad virtutē veritatis.q̄ vero fit beneficioꝝ dei. ad virtutem latrie.

¶ Notandū pro declaratiōe ꝓcedētis.§.bm.s.Tho.3. s
q.84.ar.2.q̄ ꝯfessio.ē sacrm ecclie.s.pe penitētie. cuius materia ꝓpinqua siue ꝓxima sunt actus penitētis.remota vero sunt petā.de qbus dolet.ꝛ q̄ cōfiteť ꝛ p qb⁹ satisfacit.petā igiť detestāda.ꝛ destruēda.sunt materia ꝯfessiōis remota. vita vero venia. ꝛ mortalia.sunt obiectū penitētie.ꝛ peccata mortalia ꝛ actualia sunt ꝓprie ꝛ pricipalr materia hui⁹ sacri.venialia vero q̄uis sint ꝓpria materia hui⁹. eo q̄ volūtarie illa comisim⁹. nō sunt tñ pricipalia q: hoc sacrm nō est pncipalr ad illa delēda ordinatū. petm vero originale nō ē propria.neq3 principalis. sed ad illud ordinatur directe baptismus.de forma huius sacri q̄ est absolutio sacerdoꝫ.ꝛ de mō absoluēdi.ꝟ.absolutio.ꝑ.§.4.vsq3 ad.7.idusiue.

¶ Querit q̄ sunt cōdictiōes ꝯfessiōis.R.bm Magi 3
stros.4.di.17.q̄ sunt.16.his.ꝟ.cōtente. Sit simplex. humilis.ꝯfessio.pura.fidelis.atq3 frequēs.nuda.discreta.libens.verecūda.integra. secreta.lacrimabilis accelerata.fortis.ꝛ accusans.ꝛ sit parēr parata. Has cōdictiōes declarat.s.Tho.vbi.s.q.3.ar.4. q̄stiūcula.4.Prima ꝯdictio q̄ sit simplex.i.q̄ nō recitet i cōfessione nisi qꝺ ad q̄titatē peti pertinet. Secūda dz esse humilis vt.s.se miseꝝ ꝯfiteať. ꝛ ifirmū. Tertia debet eē pura.vt.s.recta sit intētio ad veniā ꝯsequēdā solū.Quarta q̄ sit fidelis.i.vera. Quinta q̄ sit frequēs.de bene eē. Sexta q̄ sit nuda.i.nō voluať oscuritate vboꝝ. Septima q̄ sit discreta.i.sciēs ꝛ maiora cū maiori pōdere ꝯfiteať. Octaua q̄ sit libēs.i.p electionē.ꝛ volūtarie sic debēt eē actus virtutū. Nona q̄ sit verecūda.vt.s.nō se iactet de petis. pp aliquā seculi vanitatē admixtā.virtus.n.ꝑ mutiū sumit i errore turpitudinis peti. x. q̄ sit integra.vt.s. nō subtrahať aliqd ꝺ his q̄ manifestāda sūt. xi. vt sit secreta q̄ ad ꝯdictionē fori.i q̄ de occultis ꝯfitē

agit.et hoc pp scādalū alioꝝ. q pñt ex pctis auditis ad malū idnari.ex pena tñ satisfactoria nō scāda/ lizat.ita aliqs qꝫ quīqꝫ .p paruo.vel nullo pctō.sitā opa satisfactoria fiūt. 13ª.debet esse lacrimabilis.s.ex dolore de pctō comisso.itellige.de lacrimis mētis.s. dolore cordiali.15ª.ꝙ sit accelerata.s.de bene eē.nisi in casu i quo tenet de facto. 14ª.debet eē fortis.vt.s. nō dimittat propter verecūdiā.15ª.accusans ex par/ te cōsitētis. ex quo.n.est pars sacri sic cōcernit iudi/ ciū sacerdotis q est minister sacri.16ª.sit parere pa/ rata sacerdoti. et de istis mouētur.j.multa dubia.

4 ¶ De pª ꝯdictiōe.s.ꝙ sit simplex.i.ꝙ nō recitet i cō/ fessione.nisi qꝺ ad q̄ntitatē pcti pertinet.vt dicantur pase pctā cū circūstātijs suis necessarijs. et dimittāt alie materie.nec misceātur superflua.qꝫ tñ sm.d.ar.s. 3ª.ti.14.c.18.i.10ª.ꝯdictiōe.est difficile.et pcipue idiotꝫ dicere pctā.qn addāt multa superflua. nō tñ hoc ha/ bet vitiare cōfessionem.ex quo dicūt hac mētiōe.vt declarēt factū suū.prudēs tñ ꝯfessor debet qꝫᵐ como de pōt hmōi narratiōes superfluas.facere resecare.et q̄ idigēt cōsolatiōe ꝑpter tribulatiōes. vel ꝯsilio pp dubia.vel hmōi.ꝯsulit Guil.vt post ꝯfessionē factā. et absolutionē.talia dicātur.et nō immisceātur in ꝯfes/ sione.qꝫ simplices credūt ꝙ narratio istoꝝ sit reue/ latio ꝯfessiōis.j.ꝟ.ꝯfessiōis cela°.§.9.Solet q̄ri vtꝝ circūstantia q̄ manifestat alterius pctm̄ debeat dici i cōfessiōe de quo.ꝟ.circūstātia.§.x.et ibidē quō cō/ fessor possit iterrogare de sitū circūstantia.

5 ¶ Secūda ꝯdictio ē.ꝙ sit humilis iteri°.et exteri°.s. vt flexis genibus.et capite discooꝑto. si ē uir.velato aūt si ē mulier.et cū vestibus humilibus erit corā sa cerdote.dꝫ etiā eē humilis i modo loquēdi.vt nō di cat cū iactātia mala.narrādo bona q̄ facit.vel etiā alleuiādo.Interius etiā debet eē.et pricipaliter humi litas.i.ī corde vt sibipsi ascribat peccata sua.nō deo ipm nō iuuanti.vel cōstellationi idināti.2.q.1.c.nos hec oia tñ sunt de bene eē non de necessitate.

6 ¶ Quid de illo q ꝯfitet ne sit notatus in populo.vel vt videat strenuus.vel hmōi .R.ꝙ si faciat hoc ibi ponēdo finē.s.qn̄ pricipaliter propter hoc facit cuius signū pōt eē qꝫ nō aliter eēt facturus.nō videtur bene dispositus.et sic videt ficte ꝯfiteri.et peccare morta/ liter.Secus si nō ꝯstituat ibi finē vltiᵐ.vel prīne pa/ lē.puta qꝫ ꝯfitet pp deū.et propter remissionē pctōꝝ principaliter.et abhorret pctā. tñ ad hoc mouētur ex pudore.timore.vel qꝫ cogūtur a suis supioribus.vel vt videat deuot°.vel vt nō amittat famā. et hmōi. tūc.n.videt venialis defectus.de quo dī cōpelle coe itrare.Utꝝ i ꝑ casu teneāt reiterare ꝯfessionē.j.§.29.

7 ¶ Tertia ꝯdictio ē.ꝙ sit pura .i. ꝙ ꝯfiteat ad pla/ cādū deū.et obediēdū ecclē. nō ad hoc vt bonus re/ putet .vel ne malus christianus iudicet. vel prīci/ paliter hac itētione.vt euadat flagella. aut de ifirmi/ tate corporis sanet .q̄uis secūdario possit hoc face/ re.facit.§.pcedens imediate.

¶ Quarta ꝯdictio ꝙ sit fidelis.i.vera.s.ꝙ tā ꝯfitēs q̄ sacerdos.sint veri fideles. et ea que in confessione dicitur sint vera.et in vera fide dicta. 8

¶ Utꝝ hō debeat ꝯfiteri se fecisse aliqꝺ pctm̄ qꝺ nō fecit.Et videtur ꝙ sic.qꝫ i pri° celebratiōis sacerdos ꝯfitet se fecisse oia pctā.et sm Greg. bonaꝝ mētiū ē ibi culpā agnoscere vbi culpa nō ē.5.di.c.ad eius. Sed i ꝯtrariū ē dis Aug.22.q.2.Cū humilitatꝫ mētiris. si nō eras pctōr añq̄ mētireris. mētiendo efficeris. qꝺ cuitares.Ueritas aūt ipa i te nō ē nisi ita te dixe ris peccatorē vt ēt eē cognoscas. Ueritas aūt ipa ē vt qꝺ ē dicas nā quō ē humilitas vbi regnat falsi/ tas.hec ille.et glo.ibidē dicit.ꝙ dicendo aliqꝺ pctm̄ de se cui° ꝯtrariū credit mortaliter peccat. Et.s.Tho.4. di.21.q.2.ar.3ª.dicit ꝙ p ꝯfessionē debet penitēs se cō fessori suo manifestare.ille aūt q aliud de se sacerdo ti loqtur q̄ sua ꝯsciā tenet siue i bonū siue i malū nō se sacerdoti manifestat sꝫ magis occultat. Et iō nō est idonea ꝯfessio sꝫ os cordi ꝯcordare dꝫ. si debeat eē idonea vt solū os accuset qꝺ ꝯscia tenet. hec ille. 9 Nec debet sm ar.s.3ª.ti.13.c.18.i.6ª.ꝯdictiōe. nega. re vel tacere q̄ fecit alias aduertēter hoc faciēdo pci pue.de mortali nō ꝯfessio.peccaret mortaliter.pp fictio nē qua vtit i sacro.nisi taceret aliqꝺ tale ex rōnabili cā.puta qꝫ ex hoc posset verisiliter seq scādalū.vt qꝫ il le ē reuelator ꝯfessiōis.vel ex hoc solicitaret eum ad malū.et hmōi.et nō hꝫ nec pōt habere aliū ꝯfessorē. hec ille.Ad ea q̄ i pri° dicūtur i ꝯtrariū.R.ꝑ ꝙ aliquis pōt se accusare de oibus et agnoscere culpā.et ē.i ge/ nere nō aūt i singulari.sm glo.ibidē.vel accusat se i ꝑsona ecclē.Oia.n.pctā reputūtur.et ē.vel pōt se accu sare de oibus qꝫ dū qs comittit vnū pctm̄.factus est reus oiuꝫ.hec sm glo.vel pōt dici sm.s.Tho.vbi.s. ad primū argᵐ ꝙ agnoscet culpā vbi nō est pōt eē. dupliciter vno mō q̄ᵐ ad substātiā ac°. vt quis co/ gnoscat se comisisse qꝺ nō comisit.et sic nō intelligit Greg.Alio mō q̄tū ad ꝯdictionē actus. et sic verū est qꝫ iustus i actu q de se bonus est. formidat ne ali qs defectus ex pte sua fuerit. et sic dē Job.9.verebar oia opa mea.et sic etiā ad bonā mētē ptinet vt hāc formidinē quā corde tenet lingua accuset. hec ille.

¶ Utrū omne mēdatiū dictū in cōfessione sit pecca/ tum mortale.R.quod de peccato mortali non con/ fesso.omnes cōueniunt ꝙ est peccatum mortale. vel negando se fecisse quod fecit.vel affirmādo se fecisse quod nō fecit.ad hoc est glo.supra all. Ar.Flo.vbi supra Angelica.ꝟ.confessio sacra. primo.§.7. Ro/ sella.ꝟ.co. primo .§.15. hoc etiam confirmatur per verba Aug. et per .s.Tho. et similiter de mendatio pernitioso. puta contra famam suam vel alterius. vel contra id quod necessario habet cōfiteri puta ta cendo quod scit necessario esse confitendū.de menda tio vero illius peccati qꝺ nō tenetur cōfiteri.puta de eo qꝺ alias ꝯfessus est.si est mortale. vel de pctō ve/ niali.vel alterius rei idifferētie.Angelica et Rosella x

9 indifferēter tenēt ꝙ nō est mortale.d.ar.f.vbi.ē.vi/
def i dubio ponere.dū dicat. ꝓprie de pctō mortali
nō ꝯfesso.rō vero sua videf hoc ꝯcludere dum dicat
10 ꝓpter fictionē.qua vtif i sacro.ſ; quocūq; mō dicat
mēdatiū i ꝯfessiōe videf vti fictiōe:glo.etiā alr.dicit
idifferēter.ꝙ dicēdo aliqḋ pctm̄ de se cuius ꝯrariū cre
dit peccat mortalr.vbi nō distinguit iter mortale ⁊
veniale.Tex.etiā idifferēter loqtur.s.Tho.etiā dicit
vbi.ē.vt i.§.ꝑcedēti.ꝙ ille q aliud de se sacerdoti lo
quif q̄; sua ꝯscia habeat.siue i bonū siue i malū.⁊c̄.
Qui etiā comittit fictionē i sacro videf irreuerētiā;
facere sacro.q̄ videf eē mortalis.Pe. do de pal.4.
di.ri.q.2.ar.3.sic ait.prima ꝯclusio ē ꝙ siue sit con
fessio sacramētalis.siue non sacramētalis.siue iudi/
cialis.siue alia.ꝙ hō nūq; debet mētiri.⁊ siue cā hu
militatis.siue ypocrisis deliberatiue mentiri i iudi/
cio ꝯfessiōis cū habeat ānexā irreuerētiā ad sacrm̄.
⁊ quādā blasfemiā.videf mortale.hec Pe.Et ꝓ cer
to res est valde dubia.viz ex diuersitate opinionū.
preterea q dicat pctm̄ siue mortale siue veniale siue
iā ꝯfessiū siue nō:certum est ꝙ hoc dicit.⁊ sacerdos
audit vt absoluēdū.ergo q̄tū i se est ꝓcurat ꝙ abso/
lutio sacramētalis fiat sup hoc qḋ nō est.⁊ sic falsi/
tas i sacro.cōcludo igif ꝙ cum sit valde dubiū qui
vult esse securus. debet de illa fictione confiteri tā q̄;
de dubio de quo in.§.sequenti.
11 ¶ Utr̄ qn̄ aliqs dubitat.de aliquo pctō mortali.te/
neaf ꝯfiteri.R̄.ḃ;.s.Tho.4.di.ri.ar.2.ad.3m.ꝙ qn̄
aliqs dubitat de aliquo.an sit mortale.tenetur illud
ꝯfiteri.dubitiōe durāte.q; q aliqd comittit vel omit
tit i quo dubitat esse pctm̄ mortale. peccat mortalr.
discrimini se committens.ḋ c̄.ꝟ.ꝯscia .§.3.⁊.s.Tho.
ql.3.q.4.ar.ꝓ.ad.3m. ⁊ silr ꝑiculo se comittit. q de
hoc qḋ dubitat eē mortale.negligit ꝯfiteri.nō tn̄ de/
bet asserere illud eē mortale.ſ; cū dubitatōe loqui.⁊
iudiciū sacerdotis expectare.cuius ē discernere inter
leprā ⁊ leprā.hec ille.con.pe.c.di.q.2.ar.3.dicens.ꝙ
ꝯscia erronea ligat.⁊ silr fm̄.c.Pe.si dubitat vtrū
ꝯsenserit.vel nō.ꝯfiteaf vt dubitans.nō sicut certus.
alias mētif.⁊ fm̄.d.ar.f.debet itelligi de dubio pro
babili qḋ habet rōe;.magis ad vnā partem. q̄; ad
aliā.qḋ est ꝓprie dubitare.Secus eēt de dubio scru
pulosō.Et sacerdos fm̄.c.ar.f. nō debet iudicare il/
lud eē mortale.nisi sit certus.ne iniciat ei laqueū di/
cēdo determinate eē mortale.qḋ est dubiū.nec tenef
sacerdos de singulis q̄ audit determinate iudicare
ꝙ sint mortalia. vel nō. nisi de qbus est clarū. ſ; nō
alia.de qb⁹ sūt varie.opiniōes.vel ēt ipe penitēs ne
scit expmere mētē suā.cc.assēsū.vel morā pctī.hec i.
12 ¶ Quinta ꝯdictio ꝙ sit frequēs.qḋ pōt dupl̄r itelli/
gi.fm̄ Ray.Uno mō vt q frequēter cadit frequēter
resurgat p ꝯfessionē.de pē.di.3.Septies.⁊.c.adhuc.
Secūdo mō itelligif vt eadē pctā pluries ꝯfiteaf.⁊
vt dicit Aug.q̄tō pluribus ꝯfitef turpitudinē crimi
nis.tāto facilius inueniet grām remissiōis. ḋ pen.di.i.

quē penitet.⁊ q̄uis in prima ꝯfessiōe si fuit ꝯtrictus
habuerit plenā remissionē omnium mortaliū. vale/
bit nihilominus.2a. ⁊.3a.⁊ deinceps ꝯfessio de eisdē.
si nō ad remissionē culpe ex quo iā deleta est.tn̄ ad
remissionē pene valebit. tū rōe actus q de se bonus
est tū rōe erubescētie tū rōe ⁊ virtute clauiū.⁊ ad au
gumētū grē.⁊ aliqn̄ ad remissionē pene.⁊ aliqn̄ ad
nouam ifusionē grē.qn̄.s.i ꝑcedēti nō fuit sufficiēter
cōtritus. Nō tn̄ ꝙ de pctō de q° qs fuit rite ꝯfessus.
⁊ absolutus.nō tenef de necessite iter; ꝯfiteri. nec te/
nef obedire alicui ꝑcipiēti sibi cōfiteri id de q° ē cō/
fessus.nec papa posset cōdere legē ad hoc astringē/
tē.fm̄ Pe.de pal.Est.n.quoddā sacramētale.diui/
no iure subiacēs.nō humāo.fm̄.s.Tho.ql.ꝓ.q.6.
ar.3.Sunt tn̄ casus i qbus tenef reiterare.ḋ qb⁹.s.
¶ Primus casus i quo tenef qs reiterare cōfessionē 13
est qn̄ aduertēter tacet aliqḋ qḋ est mortale. vel cre/
dit.vel ꝓbabiliter dubitat eē mortalite.vel aliquam
circūstātiā necessariā ad cōfessionē ex verecūdia.vel
alia nō licita cā.tūc peccat mortaliter comittēdo fic
tionē i sacro.⁊ notabilē irreuerentiā.⁊ iterare tenef
illā cōfessionē.vn̄.s.Tho.vbi.ē.sic ait. De necessita
te cōfessiōis est ꝙ oia pctā cōfiteaf q̄ i memoria h;.
si nō facit nō est cōfessio.ſ; cōfessiōis simulatio. hec
ille.Si tn̄ talis cōfiteaf eidē cui.⁊ prius.⁊ ille habet
i memoria pctā illius saltē i gn̄e.⁊ qualitatem vite.
sufficit dicere illud occultatū.⁊ illā fictionē. ⁊ dicere
iplicite dicēdo peccaui i illis.q̄ vobis alias dixi. ita
ꝙ ḋ nouo fiat tota.⁊ tota absolutio.⁊ tota iposito
penitētie.ex q° illa p' fuit nulla.Et fm̄ Pe.ḋ pal.suf
ficeret ꝙ ille cōfessor. vel ꝯfitēs de pnia recordaref.
tūc taxata.⁊ cōfiteref iplicite.vt dictū est. Uide.ꝟ.
absolutio ꝓ.§.9.⁊ .x. quō quis tenetur. de circūstā/
tijs.ꝟ.c.quasi per totum.
¶ Sed qd si dimittat ex aliqua iusta cā.puta q; du 14
bitat ꝓbabiliter cōfessorē eē solicitātē ad malū qḋ
cōfitef .vel reuelatorē cōfessiōis.⁊ hmōi. ⁊ nō habet
copiā alterius confessoris.R̄.fm̄.d.ar.f. vbi.ē.c.18.
in.2.cōdictiōe.ꝙ excusaf .vtrū aūt adueniēte copia
cōfessoris alterius teneaf reiterare. crederē ꝙ non.
ex quo illa ꝯfessio fuit valida. sed confiteatur de illo
de quo non confessus.
¶ Sed quid si dimisit ex obliuione .R̄. fm̄.s.Tho. 15
vbi.ē.s.i.4.di.17.q.3.ar.4.q̄stiūcula.2.ꝙ sufficit vt
dicat hoc pctm̄ explicite.⁊ alia i generali.dicēdo ꝙ
cū alia multa cōfiteref alteri oblitus fuit huius.hec
.s.Tho.qdā dicūt ꝓbabiliter ꝙ si fuisset i notabili
negligētia.i.si obliuio ꝑcederet a sua notabili cul/
pa q̄ eqꝑatur dolo.tenef reiterare.Jdē dic qn̄ fuisset
obliuio affectata.Si tn̄ fecit debitam discussionē vt
prudens faceret.videf valere.⁊ sic nō est reiterāda.
Uide.ꝟ.coicare.§.26.circa. fi.
¶ Sed qd qn̄ ex ignorātia dimisit.R̄.ḃ;.s.Tho.4. 16
di.ri.q.2.ar.2.d.4m.ꝙ ignorātia iuris nō excusat q;
ipa pctm̄ est.ſ; ignorantia facti excusat.vn̄ aliqs de

hoc q̄ nō cōfitet̄ q̄ nesciit eē pctā ꝓpter ignorātiā di-
uini iuris. nō excusat̄ a fictiōe. excusaret̄ āt si nescii-
ret ea eē peccata ꝓpter ignorātiā particularis circū-
stantie. vt si cognouit alienā. quā credidit eē suā. sꝫ
obliuio de actu pcti habet ignorātiam facti. ⁊ ideo
excusat a peccato fictionis in ↄfessione. qd̄ fructū ab-
solutiōis. ⁊ ↄfessionis impedit. hec ille. hoc est quod
alij dicūt. q̄ si ex ignorātia crassa. ⁊ supina aliqd
reticuit. est mortale. q: noluit cogitare de pctis suis.
tenet̄ totū iterare. secus si ignorantia ꝓbabili q: tūc
illud solū qd̄ dimisit. ⁊ hoc facit ad. §. precedentem.
Quidā etiā dicūt q̄ qn̄ adhibuit tanta diligentiā.
quā coīter adhiberet prudēs in aliqua re ardua. q̄
sufficit. Notandū ſm Pe. de pal. q̄ qn̄ aliqs ↄfessor
habet auctoritatē absoluēdi. ab aliquo casu. vel ex-
coīcatione ⁊ intendebat absoluere ab oībus a qbus
poterat. siue ↄfitens ↄfiteatur. siue nō. ⁊ siue cōfessio
valeat. siue nō. ⁊ siue sit ficta. siue nō. dūmō intēdat
absoluere. ⁊ possit. q̄ nō āplius opus ē recurrere ad
superioꝝ. ⁊ ille casus ē factus nō reseruatus. sicut non
remanet excoīcatio. qd̄ facit ad multa: facit. c. officij
de sen. exc. a ↄtrario. ⁊ c. super litis. de rescrip. De eo
qd̄ hic dr̄ de reiteratione cōfessionis rōe ignorantie.
intellige. ⁊ tene ſm q̄ dr̄ infra. e. c. §. 38. ⁊ 39.

17 ¶ Secūdus casus qn̄ tenet̄ reiterare est: quādo non
impleuit iniūctam penitētiam pro mortalibus. non
alias rite cōfessis. ex cōtēptu. vel negligentia nota-
bili. ⁊ ē oblitus eius. si. n. recordet̄ adhuc posset per-
ficere. ⁊ tūc perficiēdo iterare nō tenetur. ⁊ precipue
quādo non ē sibi terminus prefixus. quem nō possit
trāsgredi. q̄uis sit sibi declaratū i quo ipā debeat
facere. vel in alio tēpore ipā supplere. eo ipso aūt q̄
facit sibi propositū nō implendi penitētiā sibi iniūc-
tam pro mortalibus. ex negligētia. seu cōtēptu pec-
cat mortaliter. q: tenetur ad illā sub precepto. facit. c.
omnis. de pen. ⁊ re. facit etiā q: cōfessor ē vicarius
dei. cuius nō lꝫ preterire preceptū. Pe. de pal. 4. di. 17. q.
5. ar°. vltimo si. nō limitat hoc dictū. quē sequit̄ etiā
Sco. Angelica. ⁊ Rosella. dicēs. q̄ verū ē si cōfitēs
vult in hac vita penitētiā sacramētalē facere ꝓ pec-
catis. Si vero ex se hic vel alibi facere vult. nō tenet̄
adimplere illā quā dat sacerdos. nec tenetur reitera-
re. q: semel rite confessus. ⁊ sufficit q̄ vel satisfaciat
hic in opere. vel volūtate in purgatorio satisfaciēdi
vbi longe intēsius satisfaciet. ad id qd̄ de precepto in-
telligit̄ qn̄ acceptādo se obligauit. de q° i. §. seqn̄ti.

18 ¶ Pro maiori declaratiōe precedētis. §. qritur. vtrū
confitens teneatur acceptare penitētiam sibi iniunc-
tam a confessore pro mortalibus. nō alias confessis.
R̄. ſm Pa. post Hosti. i. c. significauit. de pe. ⁊ re. 3°.
nō. q̄ non. ratio ſm eos q: si nō aget penitētiā hic.
luet illa peccata in purgatorio. Nam penitētia que
peragitur hic. tollit peragēdam in purgatorio. ⁊ si
hic nō perficitur. perficietur ibi. 25. d. qualis. ⁊. 23. q. 5.
quid ergo. ⁊ quod nō. in. c. 2°. de rap. Ideo. n. datur
penitētia a cōfessore vt mitius agatur circa cōfiten-
tem. ⁊ sic fit in gratiā eius. cui potest renūtiare. con.
pe. vbi supra. ⁊ Sco. 4. di. 17. q. vnica. dicētes q̄ suf-
ficit ei propositū acceptandi a deo. hic. vel in purga-
torio. sed si acceptat tenetur adimplere. Ubi nō q̄
cōfessor tripliciter aliquid imponit penitēti. Primo
per modū exortatiōis. sicut cū admōet vt quotidie
oret. faciat largas elemosinas. ⁊ hmōi. ⁊ ad ista nō
tenetur de necessitate confitens. Secundo modo per
modū declarationis coīs obligationis. sicut quādo
declarat vt restituat male ablacta. coīcet i pascate.
⁊ hmōi. ⁊ ista tenetur obseruare si tamen nō obser-
uat non propter hoc tenetur reiterare. nec comittit
speciale pctm̄ inobediētie. q: nihil ei imponit sed de-
clarat quid agere debeat. Tertio modo comittat ꝑ
speciali satisfactione peccatoꝝ. ⁊ de ista loquimur in
presenti. ad quam tenetur ex precepto. alias comitteret
speciale pctm̄ in obediētie. si eam acceptauit. ⁊ non
impleret. ⁊ iterare cōfessionem teneretur. ſm q̄ dic-
tum est in principio. 17. §.

¶ Sed pone q̄ penitens nō se determinat. vt coīter 19
fit. vel nihil dicat. q̄ velit facere penitētiā in purga-
torio. an teneatur explere penitētiā sibi iniūctā a sa-
cerdote. Rosella. h. cōfessio. 2°. post Ricar. R̄. q̄ si sa-
cerdos imposuit indiscretā. nō tenetur acceptare. q:
abutitur potestate sacerdotali. secus si discretā. ⁊
potest facere. sed ſm precedētia videretur melius dicē-
dū q̄ in potestate sua ē acceptare. sicut a principio.
subdit ipa Rosella q̄ cautius fit a cōfessore. quādo
impōit aliquā paruā penitētiā. quā imediate ipleat.
⁊ alia imponat de ↄsilio. ⁊ nō de necessitate. Nō ta-
men q̄ hoc vltimū cōsiliū Roselle nō videtur bonū
neqꝫ vtile semper. q: ſm Tho. q. 3. q. 13. ar°. 5. Opus
qd̄ quis facit ex iniūctione sacerdotis. dupliciter pe-
nitenti valet vno modo ex natura operis. Alio mō
ex vi clauiū. cū. n. satisfactio a sacerdote absoluente
iniūcta sit pars penitētie. manifestū est q̄ in ea ope-
ratur vis clauiū. ita q̄ amplius valet ad expiandū
peccatū. q̄ꝫ si proprio. arbitrio homo faceret idem
opus. hec. s. Tho. ex quibus patet q̄ si penitens fa-
ciat aliquid ex iniūctione per penitētiā. plus operat̄
vi clauiū q̄ꝫ per se. ⁊ ex cōsequenti illa q̄ imponit ex
consilio. nō tantū valent vnde nisi eēt probabile pe-
nitentē q̄ nō debeat adimplere in quo casu debet in-
telligi Rosella. vel q̄ adimpleat in peccato mortali
debet totum dari pro penitentia. vt plus valeat. Ex
quo etiā sequit̄ q̄ melius sit vt acceptet penitētiam
q̄ꝫ q̄ ex se faciat q: facilius persoluet. Etiā melius ē
q̄ faciat hic. q̄ꝫ in purgatorio. q: hic acceptatur. ex
misericordia. ibi vero ex iustitia. Et preterea penitē-
tia debet imponi proportionabiliter ſm quātitatē
peccatoꝝ. ſm canones. nec debet simpliciter recede-
re ab hoc. nisi ex causa rationabili ſm omnes doc.
⁊ iura. sed hoc non posset seruari ſm illud ↄsilium.
Roselle. vt detur aliquid minimū. Nō etiam ſm. o.

Tho. i. n. d. q̄l. ꝙ penitēs nō debet multū honerari in penitētia ne frangat ⁊ etiā pōt sibi īponi ꝑ clausulā ɡ̄qd boni fecerit. ⁊c̄. vt totū bonū qḋ faciet valeat sibi vt penitētia sacramētalis. Uide. 𝔳. absoꝛ ꝑ. §. 4.

10 ¶ Sed ɔ̄ illa q̄ dicta sunt in tribus. §. p̄cedētibus. ꝙ nō ē necesse ꝙ penitēs acceptet. ⁊c̄. vr̄ eē .s. Tho. 3ª. q. 90. ar̄. 2º. vbi dicit sic. igit̄ reqrit̄ ex pte penitētis. p̄ quidē volūtas recōpensandi. qḋ fit ꝑ cōtritionē. 2ª. ꝙ se subiiciat arbitrio sacerdotis loco dei. qḋ fit ꝑ ɔfessionē. 3º. ꝙ recōpēset ƀʒ arbitriū ministri dei qḋ fit in satisfactione ⁊ ideo ɔtritio. ɔfessio. ⁊ satisfactio. ponūtur partes pn̄ie. hec ille. Et idē. 4. di. 16. q. pª. arº. p̄. q̄ꝰ. 2ª. ait. Recōpēsatio penitētie tribus gradibus ꝑficit̄. quoꝝ pmus ē displicētia culpe p̄terite alias nō sponte ad satisfactionē accederet. ⁊ hº ꝑ ɔtritionē ꝑficit̄. 2ᵘˢ est vt culpā suā notificet deo ꝑ sacerdotē. alias non se ad recōpēsationē ƀm arbitriū eius in quē peccauit offerret ⁊ quātū ad hoc est ɔfessio. 3ᵘˢ est vt recompēset ƀm arbitriū sacerdotis. ⁊ q̄ꝫtū ad hoc ē satisfactio. hec ille. Itē eo. lib. di. 17. q. 3. arc. 3. q̄l. 4ª. ait. Cū sacerdos non absoluat nisi ligando ad aliqd faciēdū. ille solus pōt absoluere qui pōt per impiū ad aliq faciēdū obligare. hec ille. Et sic pꝫ. ꝙ sacerdos hn̄s iurisdictionē possit obligare. ⁊ ille teneat̄. 𝔳. absolutio. ꝑ. §. 12. Ex his videtur sentire .s. Tho. ꝙ satisfactio ƀm arbitriū ministri vel sacerdotis sit ps ⁊ ꝑfectio penitētie nō minus q̄ꝫ ɔtritio ⁊ ɔfessio. dr̄ n. coīter ꝙ sunt tres ptes penitentie. ⁊c̄. ⁊ sic sit necessaria penitentia sūpta a sacerdote. In ɔtrariū ē Pe. Sco. ⁊c̄. ⁊ pro ista opiniōe posset adduci vna rō q꞉ ē possibile ꝙ aliqs ɔtritus totaliter satisfaciat per ꝑfectā ɔtritionē ⁊ alia opera vel ꝑ indulgētias. valet n. indulgētia ƀm .s. Tho. 4. d. 20. arc. 3º. qᵒ. pª. ad satisfaciēdū pro penitētia iniūcta i ɔfessione. tūc non oportet facere aliquā penitentiā ⁊ tn̄ tenet̄ ad ɔfessionē ⁊ non ad pn̄iaꝫ. Aliq respondēt ꝙ .s. Tho. itelligit. quādo penitēs acceptat ⁊ restat aliqd ad satisfaciēdū. Sed iteꝝ ɔ̄ hoc videtur eē .s. Tho. q̄l. 3. q. 13. arc. p̄. vbi ait. Cōsiderādū ꝙ peccator ē debitor alicuius satisfactiōis dupliciter. vno mō ex iniūctione sacerdotis. Alio mō ex peccato cōmisso. vn̄ si ɔtigat ꝙ sacerdos minorē satisfactionē imponat penitēti ꝙ sit illa ad quā obligat̄ ex quātitate sui peccati. subtracto eo quod remittit̄ virtute clauiū. ⁊ ɔtritionis p̄cedētis nihilominꝰ penitēs ad aliquid tenetur vlterius qḋ si in hac vita non ꝑficit in purgatorio exoluet ⁊ ecōtra si sacerdos maiorē penitētiam q̄ꝫ penitēs facere teneatur pensata remissione q̄ est facta per vim clauiū. ⁊ ɔtritionem p̄cedētē. nihilominus penitēs tenetur facere quod sibi iniūctū est si adsit facultas. hec .s. Tho. potest addi quod dicatur supra. §. 1. in diffinitione obligās. ⁊c̄. ⁊ multū cogunt verba .s. Tho. q̄ adducūtur. 𝔳. contritio. §. 14. ibi dicit ꝙ etiā si tota pena eēt deleta iterū propter p̄ceptū ɔ̄. c. oīs vtriusqꝫ. vbi simul p̄cipitur confessio ⁊ penitentia discreta possibilis tenetur. Ex quibus patet ꝙ ƀm mentē .s. Tho. si penitētia q̄ est sacramētū debeat eē perfecta ita ꝙ penitens non amplius teneatur reiterare. necesse est vt faciat penitētiā iniūctā a sacerdote si pōt. est n. ps integralis huius sacri. ad ea q̄ incōtrarium dicūtur patet per dicta .s. Tho. bona igitur videt̄ distinctio quādo dicit̄ si acceptat ⁊ maxime quādo remanet pena persoluēdi sed pro certo videtur ƀm menteꝫ .s. Tho. ꝙ teneat̄ acceptar̄ q̄ ē discreta ⁊ sibi possibił.

¶ Querit̄ vtrū secūdus ɔfessor. possit ex causa relaxare. aut cōmutare penitētiā. quam alius imposuit. ita ꝙ non sit nec̄ reiterare confessionem. R̄. ꝙ sic. si talis habet auctoritatē absoluēdi a tali peccato ꝑ qḋ fuit sibi imposita. etiā si ille qui imposuit esset superior. nisi eēt certuꝫ ꝙ superior reseruasset sibi cōmutationē. Si vero nō habet auctoritatē absoluēdi a tali peccato. nō poterit eā nec relaxare. nec cōmutar̄. nisi necessitas vrgeat. vel pietas suadeat. piū n. eēt tunc interptari ꝙ superior i hmōi casibus acceptaret. ar. c. latorē. 33. q. 2. glo. 26. q. 7. c. tpa. Quod simpliciter admitēdū est qn̄ nō pōt haberi comode recursus ad superiorē. alias secus. Aliqui excipiunt quādo esset imposita vt iret ad terrā sanctā. ar. c. i. ⁊ c. super his. de voto. iūcto. c. ex multa. c. tn̄. itellige quādo iniunxisset vt iret in subsidium terre sancte. alias non vt in d. c. iuribus. 11

¶ Tertius casus in quo tenet̄ qs reiterare ɔfessionē est. quādo ɔfessor ē notabiliter ignorās. ita ꝙ nesciat discernere inter mortale. ⁊ veniale. de oībus peccatis. ⁊ ꝓpue cū penitēs habet casus itricatos. ⁊ difficiles. nisi forte penitēs eēt peritus. vt ɔfessorē instruat. cū igit̄ aliquis scienter vadit ad eū quē scit idiotam. ⁊ ignorantē. tenetur reiterare. qḋ maxime tenet. qn̄ pōt habere aliū sufficientē. alias ⁊ maxime quādo iminet necessitas. debet ɔfiteri illi queꝫ habet. vnde Aug. di. 6. c. qui vult ɔfiteri. vt inueniat gratiā. sacerdotē querat scientē soluere ⁊ ligare. de qua scientia dicit .s. Tho. 4. di. 17. in littera circa fi. hec scientia ⁊ si nō sit maior tn̄ tāta debet eē vt sciat distinguere inter peccm̄. ⁊ nō peccm̄. ⁊ peccm̄ mortale. ⁊ veniale. ⁊ si in aliquo esset dubitatio sciat ɔsiderare. ⁊ dubitare vt possit ad discretiores recurrere. hec ille. Et. 2. de. sic ait. videt̄ ꝙ aliquis possit cui vult ɔfiteri quādo habet sacerdotē ignorantē. q꞉ in littera dixit Magister ꝙ quilibet debet confiteri proprio sacerdoti nisi pro ignorātia. R̄ñ .s. Tho. dicendū ꝙ hoc itelligendum est quādo sacerdotis ignorantia posset hoiem inducere in errorē. tūc de licētia sacerdotis. vel superioris debet aliū petere prudentiorē. hec ille. Alb. in. 4. di. 17. dicit ꝙ non tenet̄ sacerdos scire discernere nisi in comuni q̄ sint capitalia. ⁊ q̄ sint mortalia coīa. ⁊ que venialia ex genere. sed hec nesciens puto ꝙ peccet mortaliter audiendo ɔfessiones. ⁊ instituēs plus peccat q̄ꝫ ipse. ⁊ permittēs eū institutū ministrare. si 12

sua interest prohibere. ꝛ in perplexis. qlibꝫ sacerdos parochialis ecclesie. debet eē ita discret⁹ vt talia difficilia eē sciat. nec procedendū in eis. sed superiorū ꝯsilio. vel auctoritate. hec ille. Et. ix. Bona. ait debet scire ad q̄ peccata potest se extendere potestas sua. alias exponeret se periculo. Et nō ꝙ magis excusat inferior parochialis q̄ʒ superior. ꝛ nō parochialis q̄ʒ parochialis. ꝛ iterū magis qui nō se exponit. sed ab alio cogitur. ꝛ est optimū ꝯsiliū reiterare ꝯfessionē. quādo ꝯfessus est cū aliquo quē dubitat nescire que dicta sūt. Quidā dicūt ꝙ debet scire discernere differētias peccatoꝝ. vtrū sint peccata. vel nō peccata. cōtractus licitus. vel nō. vtrū teneat ad restitutionē ꝫ. vel nō. vtrū debeat ipm prohibere a coione. vel non. qꝛ si iudicat licitū quod est illicitū. vel ecōtra. ambo in foueā cadunt. nisi probabili ignorātia excusetur. puta qꝛ sunt diuerse opiniones. ꝛ q̄uis ista opinio dicat verū quātū ad decentiā. tamen videtur sufficere ꝙ sciat cognoscere. se nō cognoscere. ꝛ sic dubitet ꝛ querat. ita ꝙ nō iudicet nisi cognoscat q̄ iudicat. ꝛ ita videt opti^a cautella. Et q̄uis magis excuset sm̄ Pe. qñ cogit ab aliis. vt fit i religiōib⁹. nō sm̄. d. ar. s. nō videt excusari. nisi saltē sciat q̄ dicūt. Tho. ꝛ Alb. Et breuit hꝫ. s. Tho. Inno. ꝛ Pa. vt recitatū ē. Ꝟ. clericus. 2. §. 2. ꝛ 3. Expositꝰ ad aliqđ offi^m tenet hēre tātā scientiā vt sciat explere ea q̄ nec^c incūbūt illi offi^o. ꝛ h^o nō solū pbat rōe nāli. sꝫ p tex. expssuꝫ. 1. q. 1. c. nō ē putādū ꝛ sic exponēs aliquē quē scit vel dubitat i h^o deficere peccat mortalr. ꝛ dꝫ cū remouere q̄ʒ pōt. Ille autē q exponit. ꝛ sciat se deficere sm ꝙ dictū ē si exeq̄t peccat mortalr. si aūt dubitat excusat. ꝛ ille q scit se ꝯfessū fuisse tali. videt teneri ad reiterādū. qñ pōt hēre copiā alteri⁹ si Ꝟo dubitat credo ꝙ deberet digere cautiorē viā ꝛ ñ se pīculo expōere.

23 ¶ Quartus casus est. quādo cōfessor nō potuit absoluere. ꝙ potest eē sm Pe. vel qꝛ habet potestateꝫ limitatā. qꝛ. s. ab aliquibus nō pōt absoluere. ꝛ tunc tenetur iterū ꝯfiteri ea a quibus non potuit. quando constat. nō tamen alia. aut hoc est qꝛ nullam habet auctoritatē. s. vel qꝛ nō est sacerdos qui putabatur. vel qꝛ non subditus. vel qꝛ intrusus. aut excoicatus. aut suspēsus ab officio. ꝛ hmōi. de qbus. Ꝟ. absolutio prima. 2. §. 11. vsqꝫ ad fi. ꝛ maxime. §. fi. Et absolutus a tali. tenetur iterū cōfiteri quādo cōstat qꝛ nō est absolutus. q̄uis ignorātia facti excuset i ꝯspectu dei quando ignorat. Pe. de pal. q. di. 17. q. 6. distinguit. qꝛ aut impedimētum qđ habet absoluēs. est iuris diuini. aut humani. si diuini. puta qꝛ non fuit baptizatus. vel ordinatus. ꝛ in hoc casu tenetur iteruꝫ confiteri. hoc scito. nec papa posset de ꝯtrario disponere. Si vero ē impedimētuꝫ iuris humani. puta qꝛ excoicatus. suspēsus. ꝛ hmōi tunc aut impedimētuꝫ ē notoriū. aut occultū. si p tenet reiterare. h⁹ scito. Si Ꝟo. 2°. mō tūc aut ꝯfitens scit. ꝛ sic ēt tenet iterare. si Ꝟo nescit. qđ alius ēt ē occultuꝫ. ꝛ h⁹ ignorātia facti. tūc ñ tenet. d h⁹. Ꝟ. absolu^o. p. §. fi. ꝛ Ꝟ. excoi^o. p. §. fi. hec diffuse q. Ꝟ. cleric⁹. 2^c. §. 11. ꝛ ic. vbi habes hꝫ Pe. ꝙ ꝯfitens cum clerico fornicario publice. tenet reiterare secus quādo non est notorius.

¶ Quintus casus ē. qñ ꝯfites hꝫ ipedimētū. puta qꝛ est excoicatus maiori. vel minori excoicatiōe. qꝛ nō potuit prius absolui a pctis. q̄ʒ ab excoicatiōe. de q̄. s. Ꝟ. abso^o. 1. §. x. Et no ꝙ i hoc casu ꝛ in aliis vbi oꝫ 24
reiterare ꝯfessionē. si ꝯfitet eidē. nō oportet reiterare cōfessionem. si confitetur eidem. non oportet reiterare confessionē. si confessor recordatur saltem in genere. vel habet memoriā penitēte. de quo. s. c. c. §. 15.

¶ Utrū recidiuās teneatur reiterare. ſꝫ. hꝫ ꝙ recitat. s. Tho. q. di. 22. q. 1. ar^c. 2. quidam dicunt ꝙ sic. Et 25
Inno. in. c. oīs. de pe. ꝛ re. dicat idē rōe ingratitudinis. Angelica Ꝟo. Ꝟ. ꝯfessio sac. p. §. 15. post Ricar. dicat ꝙ quādo peccata dimissa. ꝛ recidiuata notabiliter. tñ aggrauāt. ꝙ notabilis. ꝛ piculosa grauitas peccati exprimi no posset. nisi dicēdo aliqđ peccatū prius cōfessum. tūc tenetur illud confiteri. alias nō. Ubi est notandū. sm. s. Tho. vbi supra. ꝙ q̄uis sint diuerse opiniones. tñ hꝫ eūdē. s. Tho. quē sequit Pis. Ꝟ. cōfessio sacramētalis. 5. §. 8. ꝛ. d. ar. 4. 5^a. in 14. c. 18. in. 15. ꝯdictione. ꝛ Rosella. Ꝟ. ꝯfessio sacrat. 2. §. 12. ꝛ. 13. videt distinguēdū. s. ꝙ i ꝯfessiōe ē aliqđ exprimēdū dupl. vno mō directe. ꝛ exprimi dꝫ illđ c⁹ absolutio p ꝯfessionē q̄rit. ꝛ sic pctā ꝯfessa recidiuās nui^c mō ꝯfiteri tenet. nec i gñli nec i speciali nisi cūqꝫ ꝯfiteat. Alio mō idirecte. sicē illud sine quo sati nō pōt debitus satisfaciēdi modus. cuꝫ. n. ꝯtritio sm ꝙ ē de necessitate salutis. votū ꝯfessiōis debite includat. tenet ille q ꝯfitet sacerdoti exponere ea qbus sacerdos possit scire q̄ satisfatio sit ꝯgrua iniūgēda. sicē ꝯfitēs ꝯfitet sacerdoti iterdū se eē ifirmū. vt ei ieiuniū nō iponat. ꝛ p hūc modū recidiuās tenet notificare pctā dimissa. q̄ʒ^m sufficit ad hoc ꝙ sciat que satisfatio ē ei iniūgēda. vt si ipse freqnēter lapsū carnis passus ē. ex aliq occasiōe. illa occasio pscidat. p satisfactionē. ꝛ sic de aliis pctis. ꝛ ad h⁹ videt sufficere cōfessio dimissoꝝ peccatoꝝ i gñali. tñ q̄tuꝫ ad alia specialia. nō oꝫ descēder. nisi hꝫ ꝙ ꝯfitēs videris oportunū. nō. n. pōt i his certa mēsura phigi. ꝛ ibidē ad p^m ait. Ingratitudo hꝫ ꝙ ē gñalr circūstātia nō ē de necessitate ꝯfessiōis. secus qñ ē specialr. de q̄. Ꝟ. ingratitudo. §. 3. ꝛ. 4. Ex qb⁹ p habet ꝙ nullus tenet eidē. vel alteri. ꝯfiteat. ꝛ sic simplr dē ꝙ recidiuās ñ tenet reiterare ꝯfessionē. 2° habet ꝙ aliqs i tñ dꝫ cōfiteri i gñe iā ꝯfessa. iq̄ʒ^m nō pōt altr. adhiberi remediū sufficiēs i futuro. q^t ad pctā ꝯfessā. Ex q^o sequit correlarie ꝙ nō magis obligat recidiuās ad reiterādū q̄ʒ obliget ali⁹ ad ꝯfitēda remedia oportuna. ꝛ sic vt i plurimū ē ad bñ eē qđ innuit. s. Tho. qñ dicit ꝙ nō pōt certa mēsura adhiberi. in his. n. q̄ sunt necessaria ad ꝯfessionē ē determinata mēsura.

16 ¶ Sexta cōdictio est. q̄ sit nuda. vt non inuoluatur obscuritate verboꝝ. sic ergo loquat̄ vt sacerdos itel/ ligat eū. nō tn̄ debet loqui i materia turpi i honeste. sed sufficit vt sacerdos eum intelligat. ⁊ similiter di cendum de circūstantijs. de quibus in loco suo.

17 ¶ Septima est q̄ sit discreta. i. q̄ confiteat̄ discreto sacerdoti. vt sciat iterrogare. ⁊c̄. de pe. di. 6. c. discre ta. Dicat etiā peccata mortalia distincte. reducendo ad numeꝝ q̄ꝫ ē possibile. melioꝛi modo. quo potest recordari. vt possit ꝯfessoꝛ cognoscere ꝯdictionē per sone. ⁊ grauitatē culpaꝝ. Discreta etiā vt cū maioꝛi pōderositate dicat maioꝛa. ⁊ cū maioꝛi doloꝛe moꝛ talia. q̄ꝫ venialia. De scia reqsita in ꝯfessoꝛe dictum supra. §. 11. De numero. ℣. circūstantia. §. 9.

18 ¶ Querit in ista ꝯdictione. d. ar. s. vtꝝ hō teneatur ꝯfiteri venialia. Ad hanc. q. r̄ñ Supple. sup Pis. ℣. ꝯfessio. 2. §. 6. dicens post Bona. q̄ q̄uis hō nō teneat̄ de iure diuino tenetur tn̄ propter ecclesiasti/ cum p̄ceptū. q: omnis christianus tenet̄ semel i āno confiteri. ⁊ ex hoc pꝫ q̄ religiosi tenentur semel. vel bis cōfiteri venialia in mēse. vel ebdomada. fm foꝛ mā eaꝝ ꝯstitutionū. Angelica m. ℣. confessio sacra/ mētalis ꝑ post Sco. reprobat hāc opinionē. q̄ꝫ ad id q̄d dicit q̄ teneatur ꝓpter p̄ceptū ecclesie. q: re/ spondet Sco. q̄ itelligit̄ de moꝛtali. ⁊ i hoc bene di/ cit. subiūgit tn̄ Angelica q̄ tenet̄ quis rōe ꝓfessiōis. puta q: ꝓfessus est aliquā religionē q̄ ad hoc obli/ gat. vel q: ex voto tenetur obedire i oibus q̄ nō sunt ꝯ deū. vel aiaꝫ p̄lato p̄cipiēti. posset etiā allegat̄ de. p̄mā de sta mo. §. sane. vbi p̄cipit̄ q̄ religiosi in quolꝫ mēse. ⁊c̄. ö. ℣. coicare. §. 11. Sed hāc opinionē reprobat Rosella. ℣. ꝯfessio. 2. §. 18. fm Sco. ⁊ bene q: si fm Pe. quē sequit̄ ipe Angelus non pōt papa ad hoc obligare. a minoꝛi possit p̄latus. Et dicēdū fm. s. Tho. 4. di. 16. q. 2. ar. 2. q̄l. 3. q̄ confessio ad hoc est necessaria. vt penitēs satisfactionē accipiat. fm modū delicti. petō autē veniali non debet̄ pena satisfactoꝛia taxata. q: pena illa eēt propoꝛtionata pene peccati moꝛtalis. a qua petm̄ veniale in ifinitū distat. Unde per solā ꝯtrictionē interioꝛē petm̄ ve/ niale remitti potest. Et q̄ aliqua satisfactio exterioꝛ iniūgit̄. hoc est magis ad deuotionē excitandā. vel ꝯtrictionē: q̄ꝫ ad satisfaciendū. Et ideo ad cōfessio/ nē venialiū non tenet̄ quis neqꝫ necessitate absolu/ ta q: sic nec de eis penitere. neqꝫ ea vitare tenemur. nec etiā ex necessitate q̄ est ex suppositiōe finis. s. re/ missiōis eoꝝ q: etiā sine ꝯfessione. vel actu. vel ꝓpo/ sito existente. pōt venialia remitti. tn̄ perfectionis ē ea ꝯfiteri. Nec astringit p̄ceptū etiā q̄n non hꝫ pec/ catū moꝛtale q: solū itelligit̄ de moꝛtalibus. ⁊ ma/ gis quo ad taxationē tēpoꝛis q̄ꝫ ad ꝯfessiōis actū. ⁊ sic sufficit q̄n non hꝫ petm̄ moꝛtale. q̄ p̄sentet se ꝓprio sacerdoti. dicēdo q̄ nō sibi ꝯstat de moꝛtali. ⁊ sic recipiat coionē. hec fm. s. Tho. quē seqt̄ Sco. Pe. ar. s. Rosella ⁊ Pis. Ex qbus ꝑ pꝫ q̄ nullus ob/ ligatur ad ꝯfitēdū venialia. Scdo q̄ nullus pōt hoc p̄cipe. Tertio q̄ p̄ceptū ecclesie itelligit̄ de moꝛ/ tali. Quarto q̄ codē mō debet itelligi de. ⁊ statuta religiosoꝝ. s. q̄ nō plus distēt confiteri moꝛtalia. vel illa q̄ sunt dubia vtꝝ sint moꝛtalia. vt dicit Jo. an. i. d. de. religiosi aliqd plus p̄fectionis debēt hr̄e. ⁊c̄. Quinto pꝫ q̄ perfectionis est cōfiteri venialia. ⁊ q̄ falsum sit dicere q̄ religiosi tenētur ad cōfitēdū ve/ nialia maioꝛa. vt dicit Supp. Pꝫ q: q̄rā q̄ sūt illa maioꝛa q̄ sunt de necessitate. ⁊ cū nō possit determi/ nari remanebit icertus. i. ō dubius de salute sua. ⁊c̄.

¶ Octaua ꝯdictio q̄ sit libēs. seu volūtaria. Nō. n. 19 debet qs ꝯfiteri timoꝛe ne vꝫ arceat̄ ab igressu eccle ⁊ hmōi. sicut pueri verberū timoꝛe. alias nō facturi. sicut etiā nō valeret ad remissionē culpe q̄ quis ꝯfi/ teret̄ principaliter timoꝛe pene isernalis. oꝫ. n. vt ait Aug. nō solū timere deū iudicē. sꝫ etiā amare. ⁊ an/ xiari p̄o gloꝛia. de pen. di. 7. c. si. de quo. s. §. 6. Et q̄uis quis nō ꝯfiteretur petm̄ nisi interrogatus. p̄o pter verecūdiā. ⁊ sic aliquo mō sit ꝯfessio ficta. itelli/ ge. vt. d. §. 6. nihilominus debet cōfessoꝛ iterrogare vt dicit Aug. de pen. di. 6. c. ꝑ. de his q̄ ex se ipe non dicit. imo ⁊ q̄ perpēdit illū velle occultare. ⁊ quadā discreta cautella. de oꝛe eius educere necessaria. ⁊ i/ foꝛmare illū. ⁊ declarare q̄ illa dispositio fuit petm̄. ⁊ q̄ remoueat eā. ⁊ ꝯfiteat̄ de illa. ⁊ p̄ponat alias nō facturū fꝫ Pe. si ꝯfessoꝛ scit vel probabilr̄ credit q̄ ille nō recolit aliqua petā q: nō sufficiēter discussi/ sit ꝯsciētiā. vel si recolit errādo q: nō credit illud eē moꝛtale. debet illud ad memoꝛiā reducere. vel cōsciē tiā de illo facere. alioqn sciēter idignum absolueret. Sed si ꝯfessoꝛ dubitaret vtrū illud de q̄ non penitet eēt moꝛtale. ⁊ ille diceret q̄ de ꝯsilio peritoꝝ illud fa ceret. de qbus ꝓbabile ē q̄ nō male cōsuleret. pōt se illoꝝ ꝯsilio cōfoꝛmare. secus si eēt certus de opposi/ to. hec Pe. debēt igit̄ fm Ray. fieri interrogatiōes discrete. q̄ vidētur necessarie cōfitēti. vt suadet cha/ ritas. Sed vtrū satisfaciat ille q̄ r̄ñ et ad iterrogata. r̄ñ. q̄ sic. q̄ꝫ ad ea de qbus interrogat̄. vel q: rogat ꝯfessoꝛē vt eū iterroget vt plenius ꝯfiteat̄. nisi sit ta/ lis q̄ potius dimitteret ꝯfiteri q̄ꝫ q̄ oꝛe p̄op̄e cōfi/ teat̄. de quo dic vt. s. §. 6. vñ debet ⁊ tenet̄ p̄op̄io oꝛe. vel aliquo signo afirmare. vel negare. Sed nū/ qd tenet̄ cūfiteri id q̄d ē manifestū ꝯfessoꝛi. r̄ñ. fꝫ. s. Tho. 4. di. 17. q̄ sic. q: q̄uis sit notū sacerdoti non tn̄ ē sibi notū in foꝛma iudicii. ℣. interrogā. pn.

¶ Sed qd de ꝯfitente qui nō ꝯfitetur aliqd moꝛtale 20 q̄d nouit de eo cōfessoꝛ. et eo q: nō reputat illud pec catū. r̄ñ. fm Gof. q̄ si est certū illud eē moꝛtale. tunc qlꝫ ꝯfessoꝛ debet ei facere ꝯsciētiā. de eo. cū cōfessoꝛ oꝛdinet̄ ad vtilitatē eius. ⁊ vtilitas eius est vt sciat statū suū. nec debet eū absoluere. sed reputare eum I dispositū ad recipiēdū absolutionē. dū manet i tali statu. sed si dubium sit. vtrū sit peccatū. ⁊ opiniones sunt inter doctos sicut vtrū sit licitum emere reditus

ad vitã.tunc aut cõfessor est eius ordinarius. ita q tenet audire eũ. et tũc si sit illius opinionis. q illud nõ sit pctm̃.debet eũ absoluere simpl'r. Si aũt credit q sit pctm̃.debet ei cõscientiã facere q cõfitens dili/gẽter se informet de illo vtrũ sit pctm̃.sed dato q il le nollet cognoscere id eẽ pctm̃. nihilominus ex quo est ordinarius tenet eũ absoluere.nec reputare eum inhabilẽ ad absolutionem. qr ex rõe et nõ proteruia hec opinio est. Si aũt confessor sit delegatus.qui nõ tenetur cõfitenti nisi velit.si credit illud esse mortale nõ debet eũ absoluere. qr ex mera volũtate depẽdet vt absoluat.vel dimittat. Unde in absoluẽdo debet sequi propriũ iudiciũ et peccaret absoluẽdo.hec ille.

32 ¶ An cõfessor scienter. et sine omni causa rõnabili. dimittẽs interrogatiões necessario faciẽdas. peccat mortaliter. R. Angelica. ℣. iterrogatiões in princi/pio.Et q sic. quãdo dimittit ex negligẽtia interro gationes necessario faciẽdas.habẽs probabilẽ opi/nionẽ.q ɔfitens ex obliuiõe. vel ignorãtia omittat. ar.c.si rector.43.di.vel cõscientia.sibi dicat.illas eẽ faciendas.qr tenetur facere cõfitenti. id qd sibi fieri vellet.iuxta illud diliges proximũ.et c. Secus quãdo habet probabilẽ opinionem.q cõfitens talia scit. et aduertit qr sic potest credere eũ.vel nõ commisisse vel alias cõfessum fuisse.et sic nõ tenetur iterrogare.nisi forte videret q ex verecũdia nõ auderet dicere.simi liter si dimitteret ex inaduertẽtia. aut obliuione.hec ille. Rosella vero.℣.cõfessio.2ª.§.3.dicit q ista doc/trina est nimis rigida qr cõfessor qui nõ se ingerit.sz requisitus exercet tale officiũ ex charitate.et obediẽ/tia nõ plus tenet.q̃z i deposito.s.de dolo.et lata cul/pa.et sic nõ tenebit de leuissima.vel leui.et sic nõ pec cabit mortaliter.dicit aũt illud preceptũ intelligi de similitudine.et nõ de qualitate.Credo ſm opinionẽ .s.Tho.Pe.de pal.et ar.s.q quãdo cõfessor sciẽter. vel probabili cõiectura.videt ɔfitentẽ deficere i sua ɔfessione.ita q ɔfessio nõ sit perfecta.sed diminuta. vel ficta.teneat interrogare.vel instruere ipsum confi tentẽ.moueor p̃mo qr ſz Pe.vt dictũ ẽ supra.§.29.sciẽ/ter indignũ absolueret.i.imperfecte penitentẽ. Secũ do moueor qr ſm .s.Tho.4.di.19.q.2ª.ar.2.q̃l.p.ª ordo singulorum ad inuicẽ est vt vnusq̃sq̃ alteri auxi/liũ prebeat ad bonũ suũ ɔsequendũ.Uñ sicut prelatus ex precepto incũbit vt subditorum curã gerãt.et subditi vt prelatis obediãt.ita et coequalibus ad inuicẽ. vt sibi inuicẽ auxiliũ ferãt.nõ solũ in corporibus sz ma/gis in spiritualibus. et ideo qr maximũ bonum per correctionẽ in spiritualibus adhibet pceptũ diuine legis ad hoc se extẽdere debet.hec ille. Eodẽ mõ dr i pposito. qr iminet magnũ malũ spirituale. et deus commisit vnicuiq̃ de proximo suo.Unde.s.℣.correctio ꝗ̃si p totũ.Uñ videt peccare mortal'r.si negligit p/curare salutẽ proximi sciẽter i necessariis ad ɔfessionẽ alias sec9.s.inaduertẽter.vel ð ñ necessariis. et sic ɔcor da pcedẽtes.℣.iterroga. pri.s.§.29.et.s.§.43.

¶ Quid quãdo cõfessor audit duos. et vnus dicit se peccasse cũ alio.ille aũt cũ ɔfitet hoc nõ dicat.et si in generali possit sacerdos interrogare. vtrũ aliud co/miserit pctm̃. nõ tñ debet dicere q ille alius cõfessus est. nisi prius habuisset super hoc licentiã ab illo. q si habita licẽtia hoc dicẽdo ille negat. nõ debet ma gis vni credere q̃z alteri vñ propter hoc nõ debet ne/gare absolutionẽ. Idem si plures circũstantias dicit vnus qd alter negat. et necessitas ɔfiteri.hec.d.ar.s.3. tit.14.c.18.in.15ª.ɔditione.℣.cõla. ɔsc.§.11. 33

¶ Nona cõditio q sit verecũda. vñ Aug. de pen. di.6.c.i.qm̃ verecũdia magna est pena : sit dignus venia q pro xpo erubescat.s.ɔfitẽdo. et ista verecũdia principaliter debet eẽ respectu offense diuine maiesta tis.saltẽ ſm rõez. naturaliter.n.quis erubescat et cõ/fundit defectuosus repiri corã magnis personis.di/gnis reuerẽtia.exẽplũ Magdalene ð q̃ dicit Greg. qr grauiter erubescebat intus.nihil putauit qd vere/cũdaret foris.Unde et flere inter epulas nõ erubuit. Et ẽ erubescẽtia satisfactoria pene.et q̃uis sacerdos possit audire.et absoluere illã.cũ q̃ peccauit. melius tñ q cũ alio ɔfiteat.qr habet maiorẽ verecũdiã. 33

¶ Querit vtrũ aliqs possit ɔfiteri per interpretẽ.vel per nunciũ.vel p scriptũ. R. Angelica.℣.cõfessio sa/cramẽtalis.p.§.32.et.33.Alb.Sco. et cõiter Theolo/gos.et.c.quẽ penitet de pen.di.1.q nõ. Et qñ est mu tus.vel ignorãs linguã.debet ɔfiteri eo mõ quo põt per signa.et hmõi.Idẽ cõfirmat Rosella.℣.cõfessio sac.p.§.8.et.9.Alb.Sco.et Ricar. Sed melius loq/tur.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.4.q̃l.3ª.vbi sic ait.Con/fessio nõ solũ est actus virtutis. sz etiam pars sacri. q̃uis aũt ad eam ſm q est actus virtutis sufficeret qualitercũq̃ fieret.tñ ſm q est pars sacri habet de/terminatũ actũ.sicut et alia sacra hñt determinatam materiã.et sicut in baptismo ad significãdã interio/rẽ ablutionẽ assumit illud elemẽtũ.quo9 est maxi/mus vsus i abluendo. ita in actu sacri ordinato ad manifestãdũ peccata: assumitur ille actus quo ma/xime cõsueuimus manifestare.s.propriũ verbũ.Alij vero modi sunt inducti in supple.m istius. Et sicut in baptismo nõ sufficit qualitercũq̃ abluere sz p aquã elementum determinatũ. ita nec in penitẽtia sufficit qualitercũq̃ peccata manifestare. sed oz q p actum determinatũ manifestetur. In illo aũt qui vsum lin gue nõ habet.sicut mutus.vel qui est alterius lingue. sufficit q per scriptũ.s.dum est presens: aut nuntium. aut interpretẽ cõfiteatur qr non exigitur ab homine plus q̃z possit. q̃uis homo nõ debeat baptismũ acci pere nisi in aqua:qr aqua est oio ab exteriori. et no/bis ab alio exhibetur.sed actus cõfessionis est a no/bis.et ideo quãdo non possimus vno mõ debemus ſm q possumus ɔfiteri.de bene eẽ. In absentia aũt proprij sacerdotis. Potest etiã laico fieri cõfessio. et ideo nõ oz q scriptũ fiat.s.quãdo est absens.qr plus pertinet ad necessitatẽ cõfessionis actus.q̃z ille cui fit 34

cõfessio. hec.s. Tho. idem ponit q. p.q.6. ar.p.con. Pis.c.ar.f. Pe. de pal. dicit q̃ qñ penitẽs & ↄfessor sunt simul ipediti. q̃ nõ possint ad se iuicẽ ↄuenire. põt ei scribere pctã sua si vult. & sacerdos illi rescri bere. & mãdare absolutionẽ. sed nõ tenet ad hoc. itẽ hoc ↄsulit Ricar. propter periculũ. Ex his igit p3 p̃ q̃ quãdo aliqs põt loqui tenetur verbo psonaliter manifestare pctã sua. Secũdo q̃ quãdo deficit lo quela. vel non itelligit sua loquella. q̃ debet primo ma nifestare si põt per signa propria psonaliter pecca ta sua. de hoc ↄ cũ. Tertio q̃ quãdo nõ põt per p pria nutũ debet per scriptũ. vel interpretẽ psonali ter manifestare. de hoc kẽ intellige. Quarto q̃ qñ sacerdos nõ est presens psonaliter. non debet per litteras ad absentẽ. q̃uis possit sacerdoti presenti. & s3 Pe. etiã absenti. sed debet ↄfiteri laico pñti. de hoc esse. de qb⁹ dic vt dictũ est. s. absolutio. p.§.16. Sed qd faciet parochialis. quãdo habet aliquos surdos. ce cos. mutos. furiosos. vel demoniacos. & sic. quos scit eẽ in peccato mortali. R. sm Ric. q̃ debet face re posse suũ vt inducat eos ad penitentiã sm q̃ est possibile. q̃ si non põt. oret. & faciat orari. pro eis de ↄse. di.4. c. solet queri. si tñ aliqs eorũ fuit i causa. nõ excusat. furiosi tñ & demoniaci ñ phĩt nisi redeãt. & c̃.

35 ¶ Decima cõditio est q̃ sit integra. vt. s. oia mor talia. & oẽs circũstantias mortaliũ que habet in me moria. & nõ fuit rite ↄfessus. vñ Aug. de pen. di. 5. c. fi. Caueat ne verecũdia ductus diuidat cõfessionem. hoc est. n. ad hipocrisim tẽdere & semper venia ca rere. sunt igit oia vitia de necessitate ↄfitẽda. de pen. di.5. sunt plures. vñ. s. Tho.4. di.17. q.3. ar.4. q[a].3. dicit de necessitate ↄfessionis est q̃ hõ oia peccata cõ fiteat q̃ i memoria habet qd si nõ facit nõ ẽ ↄfessio sed cõfessionis simulatio. hec ille. preterea sicut fit con tritio deo ita cõfessio sacerdoti sed nisi de omnibus conterat nõ est vera cõtritio ergo non est vera con fessio nisi omnia ↄfiteatur. hec s. Tho. vbi. s. ad. 3ᵐ. Utrũ vnus possit audire & alius absoluere. vide su pra. s. absolutio p.§.8. vtrũ vnus possit absoluere ab vno & alius ab alio. ibi. §.9. Utrũ qs possit prius absolui a peccatis q̃ ab excoicatione ibidem. §.1. & 36. c. §.13. & tribus sequẽtibus. s. circũstantia. §.1. & s. contritio. §.5. Uide. s. penitentia. §.13.

36 ¶ Undecima conditio est. vt sit secreta. Non. n. pu blice sed secreto. q̃ nõ audiatur ab alijs. debet quis cõfiteri sacerdoti. q̃ si quis aduertẽter staret ad au diendũ ↄfessionẽ alterius. grauiter peccaret. & debet tenere secretũ. & cõfessor sm Pe. de pal. debet secrete iniungere penitẽtiã. ne ab aliis audiatur. penitẽs tñ sicut liber est si vult. peccata sua dicere alteri. ita li ber est ad dicẽdũ alijs penitẽtiã sibi impositam. nisi forte ex hoc alii sumerẽt scãdalũ. sm Ricar. si sequa tur infamia sui. vel alterius. vel sequat aliud malũ. sed nũquid põt aliqs publice cõfiteri. R. sm Jo. an. q̃ si vult publice confiteri ex magna contritione. vel

huiusmodi. põt nec obstat. s. solus. q: illud fuit appositũ vt liberius quis ad confessionẽ accedat. De hoc. s. ↄfessionis celatio per totũ. &. §. imediate sequẽti i fi.

¶ Utrũ plures simul possint eidem sacerdoti confi teri. R. Hostien. post Ricar. s. ↄfessio sacramẽtalis. p.§. r. dicit. q̃ i casu necessitatis puta si mors ita imi neret de propinquo q̃ vnus post alium cõfiteri non posset. tũc licet. nec euacuat sacri virtutem. Similiter dicit idẽ in casu i quo videretur penitẽtẽ ex magno feruore. & vt magis trãquilaretur ↄsciẽtia sua pro pter collationẽ duorũ in cõsulendo licitum eẽt eis. s. pluribus sacerdotibus. simul audire eũdem. & absol uere. & absolutus a pluribus sacerdotibus recipit sa cramentum penitẽtie. modus. n. exprimẽdi personã absoluẽtem. vel absolutionis actum in singulari. vel plurali. de necessitate nõ reqritur ad essentiã sacri. hec ille. Angelica vero. c. s. §.29. videtur tenere q̃ plures simul confiteri eidẽ sit de precepto ecclesie. & sic ille qui facit sine necessitate q̃ plures pueri qui ve niũt ad cõfessionẽ simul ↄfiteãtur facit illos trãsgre di preceptũ ecclesie. dicit ibidem post Sco. q: ↄfessio que fit pluribus sacerdotibus simul. nõ est confessio sacramẽtalis. hec ille. Idem posset dici in. §. prece denti q̃ confessio publica non est sacramentalis.

¶ Duodecima cõditio ↄfessionis ẽ. q̃ sit lachryma 38 bilis. i. cũ dolore seu displicẽtia. de peccatis saltẽ sm rationem. Ubi querũt doctores vtrũ ↄfessio possit eẽ informis. vel vtrum ↄfessio possit valere sine gratia. vel vtrũ confessio ficta teneat. ita q̃ nõ sit reiteran da. Ad hanc. q. R. s. Tho. 4. di.17. q.3. ar.4. q[a].2. vbi ait. Cõfessio est actus virtutis. & pars sacri. sm autẽ q̃ ẽ actus virtutis: est actus meritorius proprie. & sic cõfessio nõ valet sine charitate. q̃ est principium merendi. s3 sm q̃ est pars sacri sic ordinat ↄfitẽtem ad sacerdotẽ. qui habet claues ecclesie. qui per con fessionẽ ↄsciẽtiã cõfitẽtis cognoscat. & sm hoc ↄfessio etiã põt eẽ in eo qui non est cõtritus. q: põt peccata sua sacerdoti innotescere. & clauibus ecclesie se subijce re. & q̃uis tũc non recipiat absolutionis fructum. tñ recedẽte fictione percipere incipiet sicut etiam est & in alijs sacris. Unde nõ tenetur reiterare ↄfessionẽ. qui fictus accedit. s3 tenet postmodũ fictionẽ suã ↄfiteri. hec ille. Et ibidẽ ad. 2ᵐ. arg. ait. Contritio & satisfa ctio fiunt deo. sed confessio fit homini. & ideo de rõe contritionis. & satisfactionis est q̃ hõ sit deo per chari tatẽ vnitus. non aũt de rõe ↄfessionis. & q̃uis cor di scordet a ↄfessionis fine cõcordat tñ verbis. quãtum ad substantiã ↄfessionis. hec s. Tho. Quõ tamen in telligãtur & quõ sunt diuerse opiniones vide. l. §. se.

¶ Ad maiorẽ declarationẽ precedẽtis. §. Notandũ 39 quãdo qritur vtrũ ↄfessio ficta sit reiterãda q̃ ↄfes sio ficta idem est q̃ ↄfessio imperfecta. vel sine cha ritate. Unde talis imperfectio põt esse tribus modis. sm viam Thomistarũ pro vt declarat Jo. caple. 4. di.17. q.2. ad. 4ᵐ. arg. primo loco. Primo mõ dicit.

ficta. vel imperfecta qñ deficit sibi aliquid qd ptinet
ad integritatē eius. vt est sacrm. puta q: nō intendit
recipere sacrm. vel rē sacri sed derisorie cōfitetur. vel
simulatione. vel q: non vult cōfiteri oia. vel q: nullo
mō dolet de preterito. nec intendit de futuro cauere
vel q: vult dimittere aliqd qd ē de essentia sacri. nā
sine aliquo istoꝝ nō est completū sacrm ⁊ sic reite/
rāda nisi forte ꝯfiteretur cū eodē. vel recordaret ipi⁹
penitētie sm aliquos. Secūdo mō extremo ad istuȝ
dr imperfecta qñ habet oia q̄ reqrūtur ad ipam tñ
non est perfecta per se. s. q: non ita perfecte dolet vt
possit per se introducere graȝ. tñ cū sacro actuāli. est
sufficiēs. Tertio mō medio īter istos duos. qñ. s. ali/
quis ē imperfecte dispositus. vel rōe ignorantie. seu
obliuionis. q̄ nō excusant de qbus. s. e. c. §. 15. ⁊. 16.
vel rōe imperfecte cōtritionis seu dispositionis. non
tñ sibi occurrūt ista vt cōfitēda. ita q etiaȝ cū sacro
actuali nō sufficiūt ad introducenda graȝ. credit tñ
se sufficiēter dispositū. Si loquamur p̄ mō q: hic cō
fessio nō solū ē imperfecta vt virtus sed etiam vt sa
cramētum q: nō habet illa q̄ reqrūtur ad integrita
tē sacri. iō bȝ oēs ⁊ peccat mortalr ⁊ tenet reiterar.
Si aūt loquamur. 2. mō q: qñ actualiter recipit sa/
cramētū sit cōpleta. ⁊ perfecta ideo bȝ oēs nō pec/
cat nec est iterāda. Si vero loquamur. 3. mō quidā
vt Angelica. ꝟ. ꝯfessio sacramētalis. p̄. §. 14. ⁊ Ro/
sella co. ꝟ. §. 3. ⁊. 4. alr. Ricar. Sco. ⁊ Bona. isti te
nent q ē reiterāda. q: sine gratia nō est sacrm. vel si
ꝯfitetur hūc defectū nō est absoluēdus. si vero nō cō
fitetur ē diuisa. Alij sequētes doctrinā. s. Tho. sicut
Pe. de pal. 4. di. ca. q. fi. Pis. ⁊ d. ar. f. 3. li. 14. c. 18.
in. 3. conditiōe. Jo. caplc. 4. d. 17. q. 2. ad. 4. primo.
loco. dicūt q q̄uis peccet. q: nō facit debitā dispoſi/
tionem. ⁊ sit imperfecta vt ē virtus. tñ ē completa
quātū ad rōeȝ sacri. ⁊ nō est reiterāda. Unde ista ē
opinio. s. Tho. quaȝ declarat Jo. caplc. vbi. s. in fi.
dicens. q si aliquis ꝯfiteretur sua peccata ⁊ nullaȝ
penitus haberet cōtritionē. tūc nō eēt ibi cōpleta
materia ꝯfessionis. ⁊ sic ꝯfessio eēt nulla. ⁊ reiteran/
da. si vero assit aliqua attritio q̄ etiā cū sacro nō sit
sufficiēs ad introducēdam graȝ. erit tñ sufficiēs ad
hoc vt sit perfectū sacrm. ⁊ sic nō reiter. idū: q autē
. s. Tho. non intelligat de fictione p̄ mō pȝ q: sm. s.
Tho. qñ est diuisa debet reiterari vt ipe dicit. 4. di.
17. q. 3. ar. 4. q. 2. ⁊ dictū est. s. e. c. §. 35. q etiam sit
reiterāda quādo deficit intentio vel pars essentialis
sacri pȝ in tota sua doctrina. q etiā nō intelligat. 2.
mō. pȝ sm omnes. q aūt intelligat. 3. mō pȝ. q: ipe
vult q sit perfecta vt ē sacrm qd nō pōt primo mō
⁊ imperfecta rōe gre qd non pōt eē. 2. modo ergo i
telligit. 3. q aūt alij etiā sic intelligāt patet q: aliās
non arguerēt ꝯtra. s. Tho. ⁊ similiter pȝ q: nō itel/
ligūt primo vel. 2. mō ergo. 3. Opinio igit. s. Tho.
recta intellecta ē q ꝯfessio ficta. i. qñ quis ꝯfitet non
perfecte cōtritus. vel hȝ ignorātiā. vel negligentiā
q̄ nō excusent. vel nō sūt pfecta ad ꝯsequēdā graȝ.
nō tñ ē diuisa. neqȝ ē oio sine sua mā. i. hȝ aliquam
ꝯtritionē q̄uis ipfectā ⁊ intēdit recipe sacrȝ. ⁊ ista
non occurrūt sibi vt ꝯfitēda. talis ꝯfessio est sacrm.
hēs māȝ ⁊ formā. ⁊ isto mō ē in pcepto. ⁊ nō aliter. ⁊
q taliter ꝯfitet satisfacit tali pcepto. sicut q honorat
parētes non existēs in gratia. satisfacit tali pcepto.
⁊ tamen non ꝯsequitur perfectionē sui finis. ita i p/
posito. qd innuit. s. Tho. quādo dicit q confessio est
actus virtutis ⁊ pars sacri. vt in. §. precedenti. Et p/
suadetur ista opinio sic. q: si de⁹ vellet obligare ad
illam cōfessionē perfectam que requirit gratiā. nul/
lus posset scire vtrū sit bene cōfessus. ⁊ in dubiis de/
bet tutiorem partem assumere. ⁊ sic quilibȝ teneret
reiterare. ⁊ sic patet responsio ad arm istoꝝ q: ē cō/
pleta in ratione sacri. ⁊ non virtutis. ⁊ sic potest esse
sine gratia. nec diuidit q: non occurrit.

¶ Tertiadecima condictio est. q sit accelerata. i. ci/ 40
to post peccatū mortale ꝯfiteatur. vbi querunt doc.
vtrū sit necessariū statim habita oportunitate con/
fitendi. Et sm. s. Tho. 4. di. 17. q. 3. ar. p̄. q. 4. ⁊ ql.
p̄. q. 6. ar. 2. q ꝯfiteri peccata mortalia pōt dupr
itelligi. Primo mō i pposito. alio i actu. si loqmur
p̄ modo tunc homo tenetur habere propositū confi/
tendi quādo tenetur ꝯfiteri. q: est sibi annexū. s. quā/
do peccata memorie occurrūt ⁊ precipue quādo in
periculo mortis existit aut quādo opus est coicare,
⁊ nō adest copia ꝯfessoris de quo. ꝟ. charitas. §. 20.
Si aūt loquamur. 2. modo. s. de actuali confessione,
de hoc sunt tres opiniones: quidā. n. dicunt q tenet
statiȝ post peccatū mortale. occurrēte oportunitate.
nec obstat q ecclesia precipiat solū semel in āno. q:
non indulget dilationē. sed phibet negligentiā. sed
hoc videtur nimis durū. ⁊ est preceptū affirmatiuū
q nō obligat ad statim. sed ad tēpus determinatū.
Undē alij dicunt q q̄uis seculares nō teneātur sta/
tim. tenētur tamen religiosi: q: totū tēpus. est eis pe
nitētie tēpus. sed hoc nihil est q: religiosi non tenen/
tur ad alia q̄ȝ alij. nisi ad que se voto obligarūt. de
quo vide. ꝟ. coicare. §. 11. 12. ⁊. 13. Unde sm. s. Tho.
in. d. ql. est. 3. opinio q̄ dicit q laudabile est q pec/
cator q̄ȝ citius comode potest peccatū suū confitea/
tur. q: per sacrm penitentie cōfertur gratia q̄ homi/
nem reddit magis firmū ad resistendū peccato: de
pcepto tñ nō tenetur. sed pōt differre vsqȝ ad tēpus
pascale. posset tñ esse sm. d. s. in. d. ql. q meritorie. ⁊
laudabiliter differret cōfessionē. puta si ad hoc diffe
rat vt prudētiori ꝯfiteatur. vel deuotius propter sa/
crum tēpus. aliqñ tñ tenet añ terminū dictū. vt. s.

¶ P⁹ casus qñ tenet añ tps ab ecclia taxatū. est rōe 41
sacri. qñ vult coicare. tūc. n. nō sufficit q sit ꝯtritus.
sȝ necesse ē ꝯfiteri. si hȝ copiā sacerdotis. vel nisi necessi/
tas vrgeat. alias peccat mortalr. de q. ꝟ. coic. §. 30.
Quidam dubitat de alijs sacris. s. qñ dȝ recipere vel
alijs administrare vtrum teneatur ad ꝯfessionē actualem

maxime qr.s.Tho.in.d.q.l.dicit quando debet reci/pere sacrum ordinem ⁊.4. sententiarũ dicat ꝙ prelati possunt sibi eligere confessorẽ: qr incũbit sibi dispẽsare sacramenta que nisi mũdi tractare debent ⁊ Pe.de pa.i.e.iiij.di.17.q.2.ar.4.videtur idẽ dicere de qualibet administratiõe cuiuslibet sacri. ar.n.ꝙ in o.sacro est oo eruãdũ vt oẽs qui post baptismũ peccauerũt ɔfiteãtur.qr penitentia est.2ª tabula post baptismũ.Un ɔtritus anteꝗ̃ sit ɔfessus.si comode põt.nec eucharistiã neqꝫ ord ne.neqꝫ extremã vnctionẽ.nec ɔfirmationẽ. suscipere debet ãte ɔfessionẽ. de ɔſe.di.5.c.ieiuni.vbi dr̃ ꝙ per etate etiã ɔfirmãdi moneãtur facere ɔfessionẽ peccatoꝝ.⁊ eadem est rõ de alijs sacris.Unde Angelica.℣.matrimoniũ.2.§. fi.⁊ Rosella.℣.matrimoniũ.ꝑ.§.8.dicũt ꝙ Pe. est huius opiniõis.i fi.tñ declinãt ad aliã partem. Sed coiter fm viã .s.Tho. nõ est necesse nisi quãdo vult coicare.qr hec pparatio reqrẽs actualẽ confessionẽ. videt̃ ꝓpria sacro eucharistie. ꝓpter imẽsiã maiestatẽ. de quo.i.d.§.30. Ad id qd̃ dicit s.Tho.i q.l. de receptiõe ordinis sacri idẽ est ꝙ hoc dicit qr cõmunicabit. Ad aliud de prelatis intelligit ꝙ reqrit̃ de cõgruo.vt Pe. de pal. dicit.⁊.d.ar.f.5ª.ar.14.c. 19.§.f.ibi.pamus est. Et Rosella ⁊ alij oẽs tenẽt ꝙ sit de bene eẽ. imo.d.ar.f.dicit ꝙ nõ vidit aliquem doctoꝝ dicere clare ꝙ teneãtur.f.de pcepto.Uñ Pe. de pal.vbi.s.i fi.pᶜ ɔclusiõis.sic ait. Nõ tñ mortalr peccat suscipiẽdo vel ministrãdo postꝗ̃ est contritus.qr iã deo per ɔtritionẽ ɔiunctus ẽ. Unde pꝫ ꝙ supple.℣.ɔfessio.sacramẽtalis.f.§.4.non bene vidit Pe.ponit.n.ista verba post illa in fi.⁊ sic in illis pmis verbis itelligit de bene esse vt ipse se declarat eodẽ mõ dr̃ ad .d.c.ieiuni. Unde dr̃ ibi in tex. moneantur.⁊ nõ dicit pcipiatur. Quãdo sit necessaria ɔtritio.vide.℣.correctio.§.4.⁊.℣.suspẽsio.ꝑ.§.ꝑ.

42 ¶ Secũdus casus qñ tenet̃ actualiter ɔfiteri est. rõe periculi.saltẽ.n.semel hoc sacrm̃ recipiẽdum est post peccm̃ mortale i hac vita.⁊ sic i periculo tenet̃. Et dr̃ hoc periculũ qñ vt in plurimũ hoies ex tali casu moriũtur.fm Pe.vbi.s.vt paciẽdo naufragiũ.itrãdo bellũ.aut paciẽdo acutã febrẽ. vel grauẽ infirmitatẽ.⁊ sic intelligit̃ ꝙ qlibet põt absoluere in mortꝭ articulo.de offi.or.c.pastoralis.in glo. Nõ aũt est hoc pi̅culũ ꝙ itrat mare vel flumẽ. vel dic eẽ pi̅culũ ad arbitriũ boni viri vt pẽsat̃ ɔditiõibus si ẽ ꝓbabile ꝙ imineat pi̅culũ mortꝭ.puta etate ɔfectus.⁊ similia. Tertius est rõe dubij.quãdo.f.probabilr dubitat ꝙ amplius i illo anno nõ occurret sibi copia ɔfessoris. vbi.n.periculũ iminet auferenda est mora.di.5.baptizari.de isto periculo vide.℣.absoluᶜ pmo.§.15. Quartus rõe scrupuli eiꝫ.f.aliqs ẽ illius opiniõis ꝙ tũc tenet̃ .oẽ.n.qd̃ ẽ ɔ̃ ɔſciã edificat ad gehẽnã. Quintus rõe statuti qr papa põt statuere. ⁊ statuit ꝙ saltẽ semel in ãno.⁊ i de.pª. de sta.mo. de quo.℣. comunicat̃ a .f.§.vsqꝫ ad.15.⁊ aliquid.s.e.c.§.28.

Sextus est fm .s.Tho. in.d.q.l. Si aliquis propter contemptũ confessionem differat.

¶14ª.est.ꝙ sit fortis.f.ꝙ ꝑ verecũdiã vel timorem nõ dimittat aliquid dicẽdũ. Et nõ.fm.d.ar.f.post Guil.ꝙ cũ quis accedit ad cõfessionẽ.cũ hac dispositiõe ⁊ ꝓposito ꝙ pctã q̃ recolit comisisse.nullo mõ diceret per se verecũdia ductus ꝓpter turpitudinem ipoꝝ nisi quatinus interrogaret̃ de his a sacerdote. talis ⁊ si ɔfitet̃ de illis interrogatus a ɔfessore ficte ɔfitetur.nec fructũ recipit ɔfessiõis.nisi peniteat eius infra ipaꝫ cõfessionẽ talis fictiõis. ⁊ mutat ꝓpositũ vt .f.disponat ꝙ etiã nõ interrogatus a cõfessore diceret. Unde peritus cõfessor cũ hoc perpendit.debet sibi ostendere periculũ suũ.⁊ ratificare cõsciãꝫ suaꝫ. ⁊ declarare quõ hoc ꝓcedit ex superbia. ar.de pen. di.5.c.1.⁊ doleat de illa fictiõe.ꝙ aũt peccator petat iniqri a confessore de peccatis vt plenius oia dicat.⁊ respondeat vere ad interrogata dicẽs nihilominus.⁊ alia de quibꝰ recordat̃ nõ est malũ. q̃̃uis laudabiliꝰ eẽt dicere p se oia.℞ hoc.s.e.c.§.29.⁊.31. 43

¶15ª.vt sit accusans.i.vt se accuset ⁊ nõ excuset. nõ autem debet accusare aliorum crimina. ⁊ querunt hic doctores.vtrũ quis possit vel debeat confiteri circũstantiã que manifestat peccatũ alterius. vel confessor possit de similibus interrogare. de quo supra .℣. circũstantia.§.11.⁊.supra.§.4. 44

¶16ª. ꝙ sit paratus parere.i.obedire cõfessori i his que discrete sibi imponũtur.⁊ hoc cũ gaudio.qr vitam recuperat infinitã.de pen.d.5.c.1. Et quia confessio est quoddã iudiciũ penitentiale vbi penitens ẽ reus.⁊ confessor est iudex.⁊ quasi sententia datur in absoluendo.⁊ ligando certã penitentiã.quia nullus potest eẽ iudex alterius nisi.habeat auctoritatem sᵖ per eũ.ideo nullus põt alteri confiteri q̃̃ proprio sacerdoti.Unde ⁊ dec̃ omnis dicit ꝙ confiteatur proprio sacerdoti.Utrũ teneat̃ acceptare penitentiam. vide supra.e.c.§.18.⁊ duobus.se.Utrũ possit confiteri alteri q̃̃ proprio ⁊ quis sic proprius vide .℣.absolutio.ꝑ.§.11.vsqꝫ ad fi. Sed quid agẽdũ quando confitens non vult acceptare penitentiam.℞.ꝙ meliori modo.quo potest debet eũ hortari. ⁊ mutare penitentiã.⁊ quantũ potest non permittere ꝙ desperatus recedat. Et fm.s.Tho. det paruam vt assuefiat ad maiorem. Sed quid si nullã vult facere.vel non vult abstinere.de futuro.℞ᶜ debet sib. bona cõsilia dare.⁊ imponere penitentiã hortando ne desinat. non tamen eum absoluat. ⁊ imponat aliquid quod ipse velit acceptare. nõ tamen exigat iuramẽtum.vel promissionem ꝙ abstinebit. vel de faciẽdo quod imponit.nisi in casibus iure expressis. sed absoluat simpliciter. ⁊ cautius esset vt prius satisfaceret nullo tamen modo dimittat eũ desperatum quãtum possibile est. Et quãuis penitentie sint arbitrarie tamen quantum potest ad vtilitatem confitentis seruet canonice de quibus.℣.dispensatio.§.13.⁊ se. 45

Confessionis celatio. de qua primo. querit utrũ sigillũ cõfessiõis sit de esse[n] sacri. Re. Angelica. conf. confessio ultimo. pri[us] post Aureo. dicat q[uod] sic. sz hoc nõ videt[ur] verum sm Pe. de pal. q[uia] remoto eo qd ẽ de esse[n] alicuius. ipossibile est illud remanere. sz sacrm cõfessiõis remanet ipsa reuelata. igit[ur] et si alr. s. Tho. dicẽtem vbi. s. ar. 2. q[uod] occultatio est de esse[n] sacri. Re. q[uod] accipit essentiã large. p[ro] eo qd sequitur ad essentiã sic[ut] p[ro]pria passio dr essentialis. q[uia] sequitur essentiã. et vtit[ur] isto mõ loquẽdi frequẽter. Dicẽdũ ẽ igit[ur] aliter sz doctrinã s. Tho. 4. di. 21. ar. 3. q[uaestiun]cula p[rima]. et Pe. de pal. e. di. q. 3. ar. 3. et d. ar. s. 3[a]. tit. 18. c. 5. q[uod] sigillũ cõfess. oĩs. i. obligatio ad tenẽdũ secretũ. seqt[ur] de necessitate ad sacrm cõfessionis. sic[ut] p[ro]pria pa[ssio] ad suũ subiectũ. sic[ut] aptitudo ad ascẽdẽdũ sursũ sequitur ad corpus leue de necessitate. vt eius pa[ssio]. q[uam]uis effectus eius. s. ascẽdere possit ipediri. ita obligatio ad tenẽdũ secrete. de necessitate seqtur ad sacrm. q[uam]uis ei[us] actus. i. cela[tio] possit ipediri. sicut sic obligatio ad reddẽdũ debitũ sequitur sacrm matrimonij. s. tẽpore debi. lo. q[uam]uis eius actus possit ipediri. sic i p[ro]posito. Un[de] s. Tho. vbi. s. q[uaestiun]. p[rima]. sic ait. in sacris ea q[uae] exterius gerũtur sunt signa rerũ q[uae] iterius cõtingũt. et iõ cõfessio qua qs sacerdoti se subijcit. signũ est iterioris qua qs deo subijcit[ur]. deus aũt pctm̃ illius q se subijcit per penitẽtiã tegit. Un[de] et hoc oz i sacro penitẽtie significari. et ideo de necessitate sacri ẽ q[uod] qs cõfessionẽ celet. et tãq[uam] violator sacri peccat. q reuellat. et p[re]ter hoc sunt alie vtilitates huius cellatiõis. q[uia] p[er] h[oc] hoies ad cõfessionẽ trahũtur. et simplicius pctã cõfitẽtur. hec ille. et i. Re[sponsione]. ad. 3[m]. arg[umentu]m ait. p[re]ceptũ de cõfessione seruãda. cõseqtur ipm sacrm. et iõ sic[ut] p[re]ceptũ de cõfessione sacramẽtalis faciẽda ẽ de iure diuino. et nõ põt ali qua dispẽsatiõe. vel iussione humana. hõ ab eo absolui. ita nullus ad reuelationem cõfessionis põt ab hoie cogi. vel licẽtiari. hec ille. cela[tio] etiã est d[e] p[re]cepto iuris positiui. vt in. c. sacerdos de pen. di. 6. et. c. oĩs vtriusq[ue]. de pe. Pz igit[ur] ex his q[uod] cela[tio] cõfessionis est qd cõsequẽs ad sacrm de necessitate. et ex cõsequẽti aliqd sacri. Secũdo pz q[uod] est de p[re]cepto diuino circa sacramẽtalia. Tertio q[uod] est de p[re]cepto naturali q[uia]. s. ei[us] viola[tio] c[ontra] fidelitatẽ est. eo q[uod] qñ confitet[ur] committit sibi sub sigillo secreti. similiter c[ontra] charitatẽ. q[uia] ex reuelatione hoies retrahũtur a confessione. Quarto q[uod] est p[re]ceptũ ecclesie. et cõseqtur multas penas. vt. j. Unde s. Tho. vbi. s. q[uaestiun]cula. 2. ad. 3[m]. dicit q[uod] hõ non debet de facili recipe aliqd isto mõ si tñ recipiat. ex promissione tenetur. hoc mõ celare. ac si in confessione haberet q[uam]uis sub sigillo c[on]fessionis non habeat. hec ille. q[uo]d intelligas vt infra. §. 3.

¶ Querit[ur] vtrũ papa possit p[re]cipe cõfessori vt reuellet cõfessionẽ. Re. sm s. Tho. vbi. s. ad. 3[m]. q[uod] non. vnde post verba supius adducta sic ait. si p[re]cipiat[ur] sub pena excoĩcationis. supple a quocũq[ue] hoie vt imediate dixi. iã late q[uod] dicat si aliqd scit de peccato. non debet dicere. q[uia] debet extimare q[uod] intẽtio p[re]cipientis sit si sciat vt hõ. si etiaz exprimeret de cõfessione nec excoĩcationẽ incurreret. q[uia] non est subiectus superiori suo nisi vt hõ. hoc aũt nesciat vt hõ. sz vt de[us]. hec ille. rõ est q[uia] nõ tenet[ur] obedire eo q[uod] ẽ c[ontra] p[re]ceptũ diuinum circa sacra. est etiã c[ontra] p[re]ceptũ nature. et c[ontra] charitatem vt pz i. §. p[re]cedẽti. Pa. i. c. dilectus d[e] exce. pla. Addit aliã rõez. s. q[uia] cõfessor in actu cõfessionis ẽ specialis vicarius xpi. et specialis q[uan]t[um] ad illã spẽz ẽ maior q[uam] generalis. c. studuisti de offi. deleg. et papa est generalis. iõ nõ habet auctoritatẽ. Et q[uam]uis conclusio huius rõis sit vera tñ c[on]sña vel p[ro]batio nõ est multũ efficax. q[uia] tex. debet itelligi qñ vicarius generalis nõ habet auctoritatẽ vtrũ simplr. vt i p[ro]posito de q[uo]. s. conf. excoĩcatio. 2. §. 14. Ex qbus etiã pz. q[uod] qñ cõfessor interrogat[ur]. vel inqrit[ur] a quocũq[ue] plato sub iuramẽto. vel p[re]cepto. vel excoĩcatione. vel alia quacũq[ue] pena. debet respõdere se nihil scire. nec debet tacere vt qdã dicũt. nec dicere q[uod] nõ scit extra cõfessionez. maxime qñ ex illa missione seq[ui]t[ur] q[ua]cũq[ue] suspitio. sz debet simpliciter respõdere se nescire. etiã per cõfessionẽ. q[uia] intelligit[ur] q[uod] nõ scit vt hõ inq[uan]t[um] est hoi subiectus. vñ s. Tho. vbi. s. ad. 3[m]. hõ nõ adducit[ur] in testimoniũ nisi vt hõ et iõ absq[ue] lesione c[on]sciẽtie. põt iurare se nescire qd tñ scit vt deus. hec ille. Angelica. conf. co. §. 4. i fi. dicat q[uod] melius ẽ dicere q[uod] nõ scit ad reuelãdũ. sicut dr Mar. 13. q[uod] nec filius hoĩs scit de die illo. s. ad reuelãdũ. q[uia] nõ põt negari. qn sciat hõ. hec ille. sz c[ontra] eũ sunt fere oẽs q vtũt[ur] illo mõ. s. q[uod] nõ scit vt hõ. isto. n. mõ vtit[ur]. s. Tho. Pe. de pal. ar. s. Pis. Rosella. glo. in. c. dilectus de exce. pla. et Pa. ibidẽ. et i. c. si sacerdos. de offi. or. imo et tex. ibidẽ. s. d. c. si sacerdos. vñ mirũ ẽ q[uod] iste velit oẽs doc. cõdẽnare. et etiã determinationẽ eccle. p[ro]pter minimũ qd: nõ tñ negat[ur] q[uod] bona sit expositio. s. nõ ad reuelãdi. Et nõ q[uod] confessor nõ tenet[ur] p[ro]pter quodcũq[ue] p[re]ceptũ. etiã si penitẽs dedisset sibi licẽtiã. nec etiã papa põt sibi dare licẽtiã. vt dicat pctã q[uae] habuit i c[on]fessiõe: q[uia] nõ põt facere vt sciat vt hõ. q[uam]uis cõfitẽs possit hoc facere. hec s. T. vbi. s. ar. 2. ad primũ. põt etiã dicere. nihil scire per cõfessionẽ q[uia] itelligit[ur] ad reuelãdũ. si quis tamẽ hoc mõ iterrogaret. s. vtrũ sciat per cõfessionẽ esset tãq[uam] tyrãnus obiurgandus.

¶ Querit[ur] qñ aliqs dicat pctã sua alicui i cõfessione sacramẽtali. et tñ nõ intẽdit emẽdã. vel p[ro]pter aliaz cãz nõ absoluit[ur]. Re. sm q[uod] dicat s. Tho. vbi. s. ar. 3. ad p[rimu]m. q[uod] quidã dicũt q[uod] sacerdos non tenet[ur] seruare sub sigilo nisi pctã de qbus penitẽs emẽdare p[ro]mittit. alias põt ea dicer[e] ei q põt p[ro]desse. sed hec opinio videt[ur] erronea. cũ sit c[ontra] veritatẽ sacri. sicut. n. baptismus ẽ sacrm. q[uam]uis qs fictus accedat. nec mutandũ per hoc aliquid sacri de essentialibus. ita cõfessio nõ desinit eẽ sacramẽtalis. q[uam]uis ille q cõfitet[ur] emendationẽ nõ p[ro]ponat. et ideo nihilominus sub occulto ẽ tacẽdum. Sed quid si hoc vergeret i periculũ. puta

hereticus corrūpens alios in secreto. vel volēs pdere
ciuitatē. vel volēs aliquē occidere. ꝛ hmōi. R̄. sʒ. s.
Tho. vbi. s. imediate ꝙ etiam nō debet reuelare q:
charitas nō reqrit vt ponatur remediū pctō qđ hō
nesciat. illud aūt qđ sub ꝯfessiōe scit. est quasi nesciatū.
cū nesciat vt hō. sʒ vt deus. tñ aliqđ remediuʒ adhi/
bere debet i pdictis casibus. qʒm pōt sine ꝯfessiōis re/
uelatiōe. sicut monēdo eos qui cōfitētur. ꝛ alias diligē
tiā apponēdo. ne corrūpant per heresim. pōt dicere
plato ꝙ diligētius inuigilet sup gregē suū. vel dn̄o ci
uitatis vt diligēter custodiat. vel dicēdo vt caueat
sibi. ꝛ sic ita tñ ꝙ nō dicat aliqđ. p quo vbo. vel
nutu ꝯfitentē pdat. hec. s. Tho. Nouella. Ꝟ. confessio
sacramētalis p videt tenere ꝯtrariū sʒ dictū. s. Tho. est
securius. ꝛ dicta illoꝝ quos all'. debēt itelligi qñ non
dr̄ i ꝯfessiōe sacramētali. sʒ sub secreto de q° i. §. se.

5 ¶ Sed quid si quis dicat alicui aliqđ pctm̄ sub se/
creto. vel sub sigillo confessiōis. R̄. sm̄ coiter doc. ꝙ
q̄uis dicta i cōfessiōe ꝛ dicta sub sigillo aliquo mō
cōueniāt. ꝛ debeāt teneri sub secreto. tñ differūt q: di
cta p mō nullo mō pñt reuelari. dicta vero. 2° modo
q̄uis obligēt ad fidē seruandā. tñ pp bonū finē pñt
reuelari. q: fides vel iuramētū nō debēt eē vinculum
iniquitatis. sitr ad pceptū supioris eēnt reuelanda. q:
acceptātio secreti. non potuit piudicare supiori. Vñ
sm̄ Pa. i. c. ois. de pen. ꝛ re. si assumat i testē tenet
reuelare nō tñ teneret denūciare q: nō tenet aliquis
nisi possit pbare. 6. q. 2. placuit. 2. q. 1. si peccauerit. 2.
q. 7. plerūqʒ. quidā etiā dicūt ꝙ qñ subditus recipit
aliqd i secreto nō tenet reuelare ad pceptū superioꝝ
nisi vergat in dānū alicuius. vel religiōis. hoc dictū
posset saluari si alias eēt ois secretū. ita ꝙ nō cade/
ret sub inquisitiōe p ifamiā. vel alio mō vt dr̄. Ꝟ. in/
quisitio. Est bonū ꝯsiliū vt non de facili qs recipiat
aliquid isto mō si tñ accipiat ꝛ reuellet qñ nō debet
peccat mortalr nō tñ est fractor sigilli ꝯfessiōis. ꝛ ex
cōsequēti nō icurrit penas reuelātis ꝯfessionē. Vnde
dictū. s. Tho. s. pn. i si. si tñ ē sacerdos debet ois ab/
stinere pp̄ter scādalū. itellige nisi qñ teneret reuela/
re. vt i casibus supradictis. Si tñ dicat laico aliqd
i ꝯfessiōe. ꝛ assumit loco sacerdotꝪ i necessitate. eadē
erit rō de eo. ꝛ sacerdote. Et nō sm̄ Pe. de pal. ꝙ q
tradit. vel accipit i ꝯfessiōe. qñ nō est cōfessio. videt
6 facere irreuerētiā sacro cū nihil sit eque celādum et
qđ i cōfessione scit. Sitr cū aliqs accipit ab alio con
siliū secrete. ꝛ ipse ꝯsentit secreto. tenet ad celandū. ꝛ
frangēs mortalr peccat. Et nō etiā sm̄. d. ar. f. ꝙ ea
q̄ qs recipit sub sigillo ꝯfessionis. ꝛ nō i cōfessiōe. nō
plus obligant q̄ʒ cū quis iurat tenere secretū. Vñ qñ
iurauit tenere secretū aliqđ malū. qđ manifestando
scū alias nō possit ipediri: illud malū auferi vt pdi
tio ꝛ hmōi. tenet manifestare. nō obstāte iuramēto
22. q. 4. c. iter cetera. ita ꝛ qđ accepit sub sigillo con/
fessionis. hec ille. Hec oia approbat. ꝛ cōfirmat per
multa iura. d. Fēli. in. c. iuramauit de testi. col. 2.

¶ Quid si abbas scit p ꝯfessionē pctm̄ alicuius prio 4
ris. sibi subditi. cuius pctm̄ nutrit. pioratus. R̄. sm̄
s. Tho. vbi. s. ar°. p. q̄stiūcula p̄. ad. 3m. vbi ait: sine
lesione ꝯscie pōt platus ipunitū dimittere pctm̄. qđ
scit vt deus. vel sine aliquo remedio. q: nō tenet ad/
hibere remediū nisi eo mō. quo ad ipm defert. Vñ
i his q̄ deferūtur ei i foro penitētie. i eodē foro debet
qʒm pōt adhibere remediū. vt abbas i casu pdicto
admoneat eū. vt pioratū resignet. vel si noluerit pōt
ex aliqua alia occasiōe absoluere. a cura pioratus.
ita tñ ꝙ ois suspicio vitet de cōfessiōis reuelatiōe.
hec ille. Idē dicit ql. 5. q. 7. ar. p. vbi dicit. ꝙ id qđ p
cōfessionē audit. nullo mō est māifestādū. neqʒ ver/
bo neqʒ signo. neqʒ nutu. nec etiā aliqd ē faciēduʒ.
vñ i suspitionē pcti aliqs possit deuenire. si vero per
amotionē ab administratiōe. pctm̄ nullatenus ma/
nifestaret. puta si i aliquo monasterio eēt ꝯsuetū. ꝙ
abbas p suo libitu de facili aliquos ab administra
tione remoueret. tūc alia occasiōe accepta posset sub
ditū sibi ꝯfessum ab administratiōe remouere. ꝛ de
bet hᶜ facere cū debita cautella. si talis administraᵒ
eēt subdito piculosa i posterū. q̄uis ēt ꝛ i hoc casu
melius eēt vt eū iduceret ad cessionē petēdā. si vero
piculū i posteꝝ nō timeret. nō oporteret ꝙ pro pctō
pteritoꝝ. p penitētiā delecto. eū ab administratione
remoueret. vt dicit Aug. i lib. de adul. ꝯiug. cuʒ ad/
huc deputamus adulteros quos credimꝰ penitētia
eē sanatos q̄nqʒ penitētes inocētibus meliores sunt
hec. s. Tho. con. Nicar. i. 4. Addens ꝙ tales remoti
ab officio sciētes se eē remotos pp̄ter cōfessionē re/
traherētur a ꝯfessione. ꝛ sic multa mala possēnt seq.
Idē dicendū i silibus. puta si aliqs eēt pmouēdus.
ꝛ sine suspicione. ꝛ c. ar. i. c. vnico. de seru. i or. fa. Et
qñ parochialis petit coionē. vel si corrupta petit be
nedictionē abbatissaꝝ. eodē mō q: hō habet liberā
electionē. sʒ p solā confessionē sciat aliquē idignū ad
prelaturā ad quā digit. si nō sequat suspicio vt dic/
tū est. ꝛ c. si tñ debet sequi suspicio vt dictū est credo
ꝙ non debet dimittere per rōeʒ. s. Tho. Eodeʒ mō
dicerē qñ sacerdos scit aliqđ impedimētū per con/
fessionē i aliquo matrimonio. si. n. non pōt aliunde
probari. non tenet ipse manifestare. q: nō scit vt hō.
posset tñ adhibere aliqđ remediū. dūmō nō sequat
suspicio. vt dictum est. Et nō ꝙ qñ aliquis potest re/
pelli ab aliqua dignitate. pluribus ꝺ causis. non ita
sequit suspicio. sm̄. d. s. vbi. s. ad. 4m. secus si scdt.
¶ Queritur q̄ sunt illa q̄ cadūt sub sigillo confessiōis. 5
R̄. sm̄. s. Tho. vbi. s. questiūcula. 2. ꝙ sigillū confes/
sionis non directe se extēdit nisi ad illa q̄ cadūt sub
sacramētali confessione. sʒ indirecte id qđ non cadit
sub sacramētali confessione etiā ad sigillū confessio/
nis pertinet. sicut illa per q̄ posset peccator. vel pctm̄
depꝛehēdi. nihilominus etiam illa sūmo studio sunt
celāda. tū pp̄ter scādalū. tū pp̄ter pronitatē q̄ ex cō
suetudine accidere posset ad dicendū audita in cō/

fessione. hec. s. Tho. d. ar. f. declarat de his q̄ idirecte vt si diceret q̄ non absoluit cū vel q̄ talis cui⁹ ipedimentū cognouit per confessionē solum nō est tali vxor. Notandū fm doctri. Pe. depal. qui diffusius loquit̄ ⁊ fm. d. ar. f. ⁊ Rosellaz post Ricar. q̄ q̄n. s. Tho. dicat: directe. ⁊c̄. q̄ peccata sunt q̄ cadunt sub sacramētali confessione ⁊ circūstātie eo℞: nō tñ peccata fm se cadunt sub sigillo. sed pcta in relatiōe ad peccatorē. i. directe. ⁊ per se precipitur q̄ ꝯfessor non manifestet confitentē comisisse tale pctm̄. finis est ne penitens ꝯsequat̄ aliqd̄ interesse: ex quo postea sequitur q̄ confessio redat̄ odiosa. Indirecte aūt cadunt oia illa ex quibus posset manifestari penitētē comisisse tale pctm̄. ex qua manifestatione sequit̄ postea iteresse penitēti. ⁊ sic confessio redditur odiosa. Oia igit̄ per q̄ aliquis peccator pōt manifestari per se. vel per accidens. directe. vel indirecte. ⁊ per quēcūq̄ aliū modū. i aliquam cognitionē. vel suspitionē. vel opinionē. vel dubitationē de confesso. vel inquātum pōt sibi ꝓuenire nocumētū vel in aia. vel i corpore. vel i possessione. vel fama. vel amicis. vel pōt p hoc scādalū peccatori generari. vel ꝯfessio magis odiosa. vel minus dilecta. vel magis honerosa. vel min⁹ ꝑciosa reputari. debet ꝯfessor ab hmōi locutiōe abstinere: ⁊ q: raro vel nūq̄ pōt ꝯtingere quin ex reuelatione pctō℞ in ꝯfessione scito℞. ⁊ nō per aliā viaz possit sequi aliquid d̄ ꝑdictis debet cauere q̄tūcūq̄ generaliter loquat̄. ⁊ maxime q: min⁹ docti credūt q̄ hoc sit reuelare confessionem ⁊ docti sciūt q̄ hoc est periculosum.

6 ¶ Utrū persona cū qua quis peccauit cadat sub sigillo confessionis. R. fm. d. ar. f. 3ª. tit. 18. post Pe. d. pal. q̄ sic quid. i tñ tenēt ꝯtrarū. sed possunt ad cōcordiā reduci vt p⁹ opinio intelligat̄ q̄ cadit indirecte q: posset quis deuenire i cognitionē q̄ cōfitens fecit tale. vel tale pctm̄. sicut si quis fuisset confessus q̄ cognouit consanguineā suā. ⁊ iste confessor diceret talis mulier fuit cognita a suo consanguineo. ⁊ similia. Alia opinio itelligat̄ q̄ non cadit directe ⁊ immediate. q: sunt talia soluz q̄ manifestant confitentē in relatione ad suuz pctm̄. i. q̄ peccator confessus est se cōmisisse tale pctm̄. ⁊ hoc itellige siue penitens potuerit suū pctm̄ confiteri. sine expressiōe illius persone. siue non de quo. V. circūstantia. §. xi.

7 ¶ Utrū persona confitens cadat sub sigillo. R. q̄ si persona per se. i. nō in relatione ad peccatū speciale manifestetur. non est reuelatio confessionis. ⁊ sic nō cadit. puta si quis diceret talis est mihi cōfessus. vel etiam si diceret est mihi confessus sua peccata. quia omnes peccauerūt. ⁊c̄. Si vero persona in relatiōe ad peccatum aliquod in spē reuelletur. sic est reuelatio confessionis. ⁊ cadit directe sub sigillo. puta si quis diceret talis est mihi cōfessus magna peccata. vel talia. puta carnalia a fortiori si in idiuiduo.

8 ¶ Utrū peccatū qd̄ quis audiuit. in ꝯfessione cadat sub sigillo. R. Pa. in. c. ois. de pen. ⁊ re. vltimo notabili. dicat q̄ sacerdos incurrit penā illius. c. reuelādo peccatū sibi inconfessiōe detectū. qd̄ probat primo ibi in tex. qui peccatuz. vbi expresse prohibet de peccato. Secūdo probat per locū a speciali i verbis precedētibus: nam tex. permittit in vno casu dū taxat. s. quādo indiget prudentiori consilio. ⁊ tunc etiā debet caute reuelare. Tertio probat rōe. Nā sacerdos ita scit pctm̄ sicut peccatorē tāq̄ dei minister. ⁊c̄. In contrariū sunt coiter doc. Dicendū est igitur fm ea q̄ dicta sunt. §. 5. q̄ peccata in ordine ad peccatorē cadunt directe sub sigillo. peccata tñ per se non cadunt directe. sed idirecte pñt cadere. i. q̄n ex reuelatione peccati posset indirecte deuenire i cognitiōe pctō℞. ⁊ ideo si eēt certū q̄ ex manifestatione peccati non possent auditores peruenire in cognitionem persone. q̄ comisit tale pctm̄. tunc non manifestaret confessionē. ⁊ si hoc diceret aliquo bono fine. nō eēt peccatū. Si vero ex tali relatione eēt dubiū q̄ posset deuenire in cognitionē persone. tūc caderet sub sigillo indirecte. ⁊ sic debet puniri. ⁊ in isto sensu verum dicat Pa. Unde tex. q̄n dicat q̄ pctm̄. ⁊c̄. debet intelligi illo mō. s. q: ex reuelatione peccati deuenit̄ vel ē dubiū q̄ possit deueniri in cognitionē peccatoris. ⁊ q̄ tex. sic debeat itelligi pz. q: si pctm̄ caderet per se sub sigillo. nullo mō posset reuelari. ⁊ tñ tex. ibi permittit q̄n indiget consilio. 2ᵒ. q: tex. ibi dicat. q̄ caute requirat absq̄ vlla expressione persone. vbi innuit q̄ expressio persone est ratio ꝓhibitionis. hoc idē probat̄ per tex. in. c. si sacerdos. de offi. iudi. or. vbi dicit q̄ non debet arguere noiatiz. de peccato habito in confessione. sed indeterminate. vbi doc. dicunt q̄ potest prelatus arguere peccatū habitū in ꝯfessione in genere. ergo aliq̄n est licitū dicere peccatū qd̄ audiuit in confessione. Concludamus igit̄ q̄ peccatuz in relatione ad peccatorē cadit directe sub sigillo: ⁊ sic nullo modo licet reuelare. Secūdo q̄ peccatum potest cadere idirecte. s. quādo ex manifestatiōe posset quis deuenire in cognitionez peccato℞. ⁊ sic etiā non licet reuelare aliquo pacto. Tertio q̄ quādo nō est periculū vt manifestetur peccator: tūc non cadit. neq̄ directe. neq̄ indirecte. Unde si tunc manifestetur aliquo bono fine. puta propter consiliuz. vel ad correptionem. non est peccatū. si autem non occurat aliqua necessitas. non debet dici. tuz q: simplices de hoc scādalizātur. tū q: posset imminere periculū. tum q: talis assuefactio est periculosa. tum q: docti sciētes q̄ imprudēter fit scādalizātur. Ad primū igitur Pa. dr̄ q̄ intelligitur in ordine ad personā. ar. ibi in tex. Ad. 2ᵐ. ꝑ. q̄ illud speciale debet etiā itelligi in simili. s. vtilitatē. vt in. d. c. si sacerdos. ⁊ dr̄ q̄ ex illo magis arguitur ꝯtrariū. si. n. caderet sub sigillo. nullo mō posset manifestari. igitur non cadit. Ad. 3ᵐ. pz q: neq̄ persona per se. neq̄ pctm̄ p se. cadit. sz pctm̄ i ordine ad personā. ⁊ illo modo scit vt deus. 12

9 ¶ Utrũ alia que dicũtur in cõfessione pter pctã ca/
dãt sub sigillo. ita q si fiat inqsitio teneat manife/
stare. R. fm d. ar. s. post Guil. q si quis in cõfessione
reuelat sacerdoti debita. vel credita deposita. & hu/
iusmodi qz ad ea pfessa i quibus ẽ comissũ pctm̃.
vt q: habuit illa p furtũ. fraudẽ. visurã. & hmõi. nul/
lo mõ debet hoc sacerdos reuelare. qñtũcũqz fiat ex/
coicatio. etiã a papa de sciẽtibus. &c. & si diceret eẽt
reuelator cõfessionis. sz qz ad alia vbi nõ est pctm̃.
puta credita. vel deposita. vel similia. q nõ cadũt di/
recte sub sigillo. nec etiã idirecte. i. non ducũt aliquo
mõ i cogitationẽ pctõris. in ordine ad pctm̃. isto. n.
mõ debẽt celari sic pcedẽtia. Tũc. n. s. qñ nõ sunt cũ
pctõ. vt i p mõ. nec ducũt in cognitionẽ peccatoris i
ordine ad pctm̃. vt i. 2°. mõ. nõ cadũt sub sigillo. sed
bene cadunt sub sigillo secreti. q: qcũqz dicũtur i cõ
fessione videtur dici sub secreto. nisi explimat pⁱuz.
puta dicẽdo ego nõ dico sub secreto. qñ ergo. dicun/
tur in pfessione aliqua q nõ cadũt neqz directe neqz
idirecte. sub sigillo sacri. cadũt tñ sub secreto idẽ iu/
diciũ est de eis sic de illis q comittũtur sub secreto. d
qbus dic vt in. §. 3. qñ vero exprimit nõ sunt sub se/
creto. vel aliũde ẽ notũ q nõ dicat sub secreto. tũc nõ
obligãt ad celãdũ. tñ bonũ ẽ psiliũ illa nõ dicere.

x ¶ Utrũ liceat sacerdoti reuelare pctm̃ qd pter pfes/
sionẽ scit. R. fm s. Tho. vbi. s. & Pe. de pal. ibi. Si
alio mõ scit reuelare põt. sz nõ debet dicere q audi/
uit i cõfessione: & nihilominus pter scãdaluz debet
abstinere. qz põt. & de hoc nõ loquat nisi necessitas
imineat. & tũc tenet. & dicũt qdã q si diceret audiui
i pfessiõe semp peccaret mortr. q: videt tũc reuelare
sz q scit vt de⁹. & h si añ pfessiõez siue post audiuit.

xi ¶ Utrũ sacerdos possit reuelare pctm̃ sibi detectũ in
confessiõe. de licẽtia penitẽtis. R. fm s. Tho. & Pe.
vbi. s. q duo sunt pter q sacerdos tenet pctm̃ oc/
cultare. p & pncipalr q: ipa occultatio est quasi de
essentia sacri inqz scit illud vt deus cui⁹ vicẽ gerit.
Alio mõ pter scãdalũ vitãdũ. põt aũt penitẽs fa/
cere vt illud qd sacerdos sciebat vt deus. sciat etiam
vt hõ. s. ad reuelãdũ. qd facit dũ eũ licẽtiat ad dicẽ
dũ. & ideo si dicat nõ frãgit sigillus. tñ debet cauere
scãdalũ. dicẽdo. ne fractor sigilli reputet. hec s. Th.
hoc etiã pbat i. c. Matheus de. symo. Angelica. v.
cõfessio. vltimo. §. 5. post aureo. dicit q nullo mõ lz
nisi dicat extra cõfessionẽ. q: cõfitẽs nõ põt i hoc di
spẽsare. s. lege nature. diuina. & essentia sacri. Idẽ vi
det tenere. d. Feli. in. c. p. de excep. i. 2. col. Sed s. T.
& alij doc. ad hoc iã respõderũt. s. q qñ dat licẽtiaz.
facit vt sciat vt hõ. & sic põt cũ cautella tñ. & solum
ad illũ finẽ in quo dat licẽtiã nisi intẽderet dare licẽ
tiã absolute. i. d. etiã. c. Matheus. nõ dicit q dixerit
extra cõfessionẽ. sed i penitẽtia. & doc. glosant dacta
licẽtia. ad. d. Feli. dicẽdũ q ipe all. ibi. s. Tho. qui te
net cõtrariũ. ideo cogita. Quid qñ audiuit aliquez
dicẽtem se peccasse cũ alio. & postea audit aliuz. vi/
de. v. confessio sacramentalis. §. 32.

¶ Quid agendũ qñ aliqui cõuenerunt vt interficiant 12
presbiterũ cũ eis eũtẽ i nemus. quorũ vnus añ nemo/
ris igressuz penitet. & confitet illi. nũqd ille presbiter
nemus igrediet. & videt q sic. q: nõ ingrediẽdo vi/
det reuelare facto cõfessionẽ. qd ẽ p tex. d. c. ois. R.
põt dici q sacerdos iste multiplicẽ occasionẽ habe/
re põt. nõ intrãdi nemus aliam. ab ista. sz s. Tho.
vbi. s. ar°. p. qstiũcula p². ad. 3. & ad min⁹ põt corã
illis dicẽ volo h vel illud facẽ. ad illũ. vel illũ locũ
ordinare añqz pcedã vlteri⁹ vt sic videat diuertere
ex alia occasione. & sic nõ reuelat neqz dicto neqz fa
cto. Si aũt nõ posset ex alia occasione diuertere. qn
appareat illis alqs q pter cõfessionẽ diuerterit. &
in hoc facto reuelet cõfessionẽ. dicũt quidã q debet i
trare nemus & exponere se morti vt seruet legẽ dei d
sigillo cõfessiõis. & si moriet martir ẽ. Alr dr q nõ
debet reputari reuelator pfessiõis nisi faciat aliquid
qd ex nã sua pdat pctm̃ cõfessum. sz diuertere a ne/
more nõ ẽ hmõi ergo. & generalit dici põt q signũ
qd de se ẽ indifferẽs ad significãdũ tale pctm̃ fuisse
cõfessum. vel nõ fuisse. lz aliqd sit signum magis de
terminatũ ex aliquo psupposito. nõ tñ est ex se signũ
reuelatiuũ cõfessiõis. nec per psequẽs illicitũ pfessori.
Mõ fm s. Tho. 4. di. 14. q. p². ar°. 5. ad p q qñ con
fessor scit pctm̃ solũ i cõfessione. nõ reuellat cõfessio/
nẽ dando penitẽtiã publicã si penitens cõsentiat. q:
pro diuersis peccatis põt talis pnia dari. qũuis fa/
ciat magnã psumptionẽ de magno pctõ.

¶ Utrũ sciẽs per cõfessionẽ aliquẽ excoicatuz teneat 13
eũ vitare i secreto: pro vt tenet in. c. cũ nõ ab hoie. d
sen. exc. R. q nõ. maxime si ex tali vitatione sequat
suspicio p cõfessum. imo teneret tũc nõ vitare. secus
si nõ sequat ad. d. c. cũ nõ ab hoie dr. q nõ itelligit
de secreto cõfessionis. sitr est dd q qñ sacerdos scit
ecclaz eẽ polutã p confessionẽ q: non debet reuelare
maxime qñ est ois occultũ. & si quis adducat in cõ/
trariũ. c. significasti de adul. R. ibi Pa. q fecit de li
cẽtia mulieris. q hoc cõfessa fuit. qdã tñ dicũt q põt
reuelare epo in coi dicẽdo. talis eccla ẽ poluta. sz cõ
trariũ ẽ verius. & eodem mõ dr ad. c. si sacerdos de
offi. or. q ille cardinalis reuelauit ex licẽtia. &c.

¶ Querit q sunt illi qui habẽt tenere secretuz sub si/ 14
gillo cõfessiõis. R. fm s. Tho. vbi. s. q sigillũ cõfes/
sionis pperit sacerdoti inqz ẽ minister huius sacri.
qd nihil ẽ aliud qz debitũ cõfessionẽ celandi. sic cla/
uis est ptãs absoluẽdi. tñ sicut aliqs qui nõ est sacer
dos in aliquo casu participat aliqd de actu clauis.
dũ cõfessionẽ audit pter necessitatẽ. ita etiã parti/
cipat de actu sigilli. & tenet celare qũuis proprie lo/
quẽdo sigillũ nõ habeat. hec ille. vñ p. sacerdos hz
sigillũ. 2°. seculares pñt aliqd participat. 3°. q secula
ris qui audiuit pfessionẽ in quocũqz casu necessitet.
siue qñ se fingit sacerdotẽ. siue qñ cõcurrit vt interps.
siue qñ pfessor sibi reuellat. tenet ad cellãdũ. sitr si a

casu audiret cõfitẽtẽ. siue ẽt si audiat a pposito.
15 ¶ Que est pena reuelãtis confessionẽ. R̃. ꝙ qlz siue sacerdos siue secularis q tenet in secreto tenere pec cat mortaliter. faciẽs ꝯ pceptũ diuinũ. ⁊ ꝯ ius posi tiuũ. ⁊ violator sacri. ⁊ sacerdos fm iura antiq̃ dz deponi. ⁊ oibus diebus vite sue ignominiosus fieri. ⁊ peregrinari. c. sacerdos de pen. di. 6. hz vero dec. oĩs. de pen. ⁊ re. debet deponi. ⁊ ad agẽdũ ppetuã penitẽtiã in artũ monasteriũ retrudi. fm Hosti. fa/ ciet pnmã certo tẽpore. ⁊ ex idc aliã. sz hec penitẽn/ tia imponẽda est in iudicio. qñ qs cõuicit de hoc. vel fatet in iure. Nã alias in foro penitẽtie videtur eẽ arbitraria sicẽ p alijs peccatis. secularis aũt. etiã si cõuincat. puniũr pena arbitraria.
16 ¶ Pone ꝙ cõfessus dicat sacerdotẽ reuelasse suam cõfessionem. sacerdos vero confitetur se dixisse deli/ ctum illius. sed negat se habuisse i confessiõe. cui icũ/ bet probatio. R̃. qdam dicũt vt recitat Pa. in d. c. omnis sacerdotẽ absoluẽdum qꝛ non est magis cre dendũ illi q̃ꝫ sacerdoti Hosti. dicit ꝙ nisi sacerdos doceat aliũde illud habuisse psumẽdũ est illud ha/ buisse in cõfessione nõ tñ punit pena ordiaᵃ sed arbi traria qꝛ ñ ꝯuicat aperte idẽ Ricar.
17 ¶ An cõfessori credat sup cõfessiõe. simplici verbo. sine iuramẽto: Inno. dicit ꝙ sic qꝛ gerit vicẽ dei de officio or. c. si sacerdos: Nã sicẽ a deo nõ exigit iu/ ramẽtũ ita nec ab eius vicario dicit tñ aliquos di/ cere ꝯtrariũ qꝛ lz i foro ꝯfessiõis gerat vicẽ dei. secus i cõtẽtioso in quo pducat vt testis ar. c. nup. de testi. Jo. an. dicit ꝙ primã ẽ equiꝰ. 2ᵐ. vero magis placet Pa. in c. testimoniũ. de testi. ⁊ ex hoc nõ casum in quo credit vni testi. ⁊ hoc pter qualitatẽ facti qꝛ confessio fit i secreto. nõ ꝙ quando sacerdos scit pec catum solum in cõfessione. nõ debet denegare publi ce eucharistiam. ꝟ. comunicare. §. 53.

c Onfessor debet habere. p̃. bonitatez vite. s. vt nõ sit in petõ mortali. de pen. di. 6. c. p̃. vnde existẽs in petõ mortali qñ absoluit penitẽtẽ. nisi ipse de sua mortali culpa peniteat grauiter pec cat. de quo. ꝟ. correctio. §. 4. ⁊. ꝟ. suspensio. p̃. §. p̃. ⁊ quõ possint ei ꝯfiteri. vel recipere sacra ab eo. vel te neãtur eũ vitare in diuinis qñ ẽ notorius. ꝟ. cleri/ cus. 2. §. 13. ⁊ se. qñ tñ occurrit necessitas. ⁊ ipse ẽ pa ratus. põt recipe. 2. debet habere sciaz de quo. ꝟ. cõ fessio sacra. §. 21. Et nõ ꝙ si confessor dubitat de sua cõpetẽti peritia p sciaz. seu expientiã. vel etiã dubi/ tat. si alius peritior non repiat q hoc possit ⁊ velit. tũc excusat. si ex obediẽtia exponit. dic tñ vt in d. §. 21. Adde ꝙ periculosum ẽ audire cõfessiones non habentẽ cõpetẽtẽ notitiã casuũ pape. ⁊ epoꝝ. vt i de. religiosi. de priuil. de quibus. ꝟ. dispẽsatio. §. 13. ⁊ se. Tertio debet habere auctoritatẽ. ⁊ iurisdictio/ nẽ alias si nõ habet. vel si est priuatus q̃ꝫ in se est decipit populũ de qua auctoritate. vide. ꝟ. absolu/ tio. p̃. ⁊. 2. p totũ. Quarto debet habere pietatem. ⁊ charitatẽ. in cõpatiẽdo peccatori. benigne eũ ꝯsolã do. infundẽdo vinũ ⁊ oleũ. vt in sepe dicto. c. o. v. vt potius velit saluũ i purgatoriũ q̃ꝫ nimiã penitẽtiã iponẽdo desperatũ in infernũ. Nec exigat iuramẽtũ. vel promissionẽ. nisi in casibus i qbus ius ita ordi/ nat. etiã si dubitat ꝙ nõ iplebit q̃ sibi ipõit. Alia q̃ ptinẽt ad ꝯfessorem vide i locis suis maxime. ꝟ. interrogatio. ꝟ. ꝯfessio. ꝟ. absolutio. ꝟ. cõfessionis ordatio. ꝟ. penitentia. ⁊ alijs locis.

c Onfinia siue limes. est q̃dã lõgitudo. vel lati tudo distinguẽs spaciũ a spacio. ⁊ qñqꝫ la/ pis ẽ pro limite. sz in epatibus. ⁊ prouincijs assignãt flumina. vel mõtes. Feli. in. c. qꝛ idicãte. de pscri. 2. col. in prin. ⁊ pbãtur ex pscriptione etiam si habuisset originẽ ab errore instructis hec Feli. in. c. eũ eã col. 3. ꝟ. qd aũt in facto. ⁊ similiter p famã vt si testes dicũt ꝙ est fama. ⁊ coĩs opĩ ꝙ talis limes fuerit obseruatus semp a tẽpore cᵘ initij nõ ẽ memo/ ria. a. q̃uis aliq dicãt ꝙ fama nõ sufficiẽter pbat. sz adminiculat. sz pᵘ verius i ꝯtrario. Idẽ Feli. vbi. s.
¶ Cõfinia pdioꝝ etiã ecclesiaꝝ sunt pscriptibilia. qꝛ ius nõ resistit. Fines aũt parochiaꝝ dioecesũ. puin/ tiaꝝ regnoꝝ. ⁊ similes pscribi non possunt. si de eis cõstat. c. sup eo de parochi. si vero nõ cõstat pscribi pñt. vt solũ pprũ. Et ꝙ etiã si de eis. cõstat pscribi pñt iure pprietatꝫ nõ iure finiũ. ⁊ sic limes manẽs limes. nõ pscribit. imo q̃ꝫ cito pscriptus ẽ desinit eẽ limes. ⁊ si fines sunt turbati ille q incipit eos possi/ dere vt solũ propriũ icipit eos pscribere. sed ante q̃ꝫ sint turbati. nõ qꝛ vterqꝫ vtit finibus coibus rõe sue partis. l. merito. ff. p. so. Mediũ qd dat iter extre/ mitates vtriusqꝫ partis parochie nõ ẽ possedibile. poterit aũt istari corã iudice vt fines nouos ponat. iudicio agrimẽsorum. ⁊ erũt comunes. Et vbi termi/ ni episcopatuũ sunt icerti recurrit ad nouos termi/ nos. vel fm quosdã ad terminos iurisdictiõis secu/ laris. nec mutatiões facte dñoꝝ temporaliũ de suis territorijs alterant fines dioecesium. hec Feli. in. c. qꝛ indicante de prescriptam.
¶ Si dico cõcedo tibi tot mẽsuras terre expssis con finibus. lz inter illos cõfines sit maior mẽsura non veniet nisi qd ẽ expssuz. l. si qs testamẽto. in prinᵒ. ff. de le. 2. vñ si loquẽs icipit explicare cõceptum mẽtis nominibus explicãtibus numerꝝ. ⁊ mẽsurã tunc nõ videt actũ de maiori q̃titate q̃ꝫ denotet numerus premissus. error tamen confinium nõ vitiat disposi/ tionem vbi de veritate constet. hec Feli. i. d. c. signi/ ficante. vide aliquid. ꝟ. prescriptio. §. 2.

c Onfirmatio in coi. fm Pa. in. c. p̃. de loca. post Hosti. est qñ superior cõfirmat factum inferioꝝ. sz ratificatio. vel inouatio. est quan do successor cõfirmat ꝯstitutionẽ pdecessoris. seu ciᵘ gesta. vñ i. c. p̃. de treug. cõfirmatio est actus superi/ oritatis. ⁊ conciliũ nõ confirmat acta in concilio. sed papa: conciliium vero approbat.

1 ¶ Cōfirmatio electoꝝ an sit de necessitate petenda. R̄ñ. q̄ sic ͛ iure cōi. ita q̄ elect⁹ ad regimē cuiuscūqz ecclie aut religiōis. si administrationi dignitatis se i/gerit. añ cōfirmationē. ipo facto priuat̄ oi iure. qd̄ p electionez in ipa dignitate habebat. c. auaritie. de elec. lib. 6. Et idē dr̄ de postulatiōe. imo magis fm doc. ibidē. q: minus ius acquirit̄ i postulatiōe q̄z in electiōe: fallit hoc in casu qñ abbatissa electa a maiori parte. nō tñ a duabus partibus. ipugnat̄ ne cō firmet̄ q: iterū pōt administrare. c. idēnitatibus. §. si vero. de elec. lib. 6. Itē fallit qñ ꝯfirmatio a papa est petenda. ⁊ electus est valde remotus. puta vltra italiā. tūc bene pōt administrare i temporalibus. ⁊ spiritualibus. añ ꝯfirmationē: excepto q̄ nullā alie/nationez facere pōt. vt in. c. nihil. de elec. qd̄ veꝝ vi/det̄. qñ nō ē in mora petēde ꝯfirmatiōis. alias ha/bebit locū pena. d. c. auaritie. ⁊ qd̄ dicit ͛ vltramū/tano. videt̄ habere locū in citramuntano qñ curia ēēt extra mōtes. vt tenet Hosti. ⁊ Jo. an. i. d. c. nihil. ⁊ Guil. in. d. c. auaritie. Secus eēt si qs haberet pri/uilegiū vt multi religiosi habēt sic pdicatores. ⁊ mi/nores q̄ electus generalis statim pōt administrare. Uide. ꝟ. electio. p. §. 17. circa fi.

2 ¶ Utrū pfata habe at locum i epo. R̄ñ. Ge. in. d. c. auaritie. fm Jo. an. q̄ sic. ex quo nō q̄ cōstitutio pe/nalis manās ad coadiuuationē vel executionē iu/ris āti q. itepta t̄ large. vt icludat ꝯtēta i iure ātiq̄. alias nō haberet locū i epo. q: appellatiōe dignita/tis nō cōphēdit̄ epat̄. vt dicit glo. in. c. 2. de pben. in lib. 6. s3 hic sic q: i iure antiquo icludebatur eps. vt in. c. nosti. ⁊ in. c. q̄r. de elec. Nō tñ h3 locū in ipera/tore. s3 Hug. ⁊ Jn. in. c. legimus. 93. di. vt tenet glo. in cle. vnica. de iuriur. i. ꝟ. reges. q pōt administra/re. ⁊ oēz iurisdictionē imperii exercere. q̄uis Pau. ibidē teneat ꝯtrariū. sed magis approbat̄ opinio glo.

3 ¶ Qñ debet peti ꝯfirmatio. R̄ñ. q̄. J. tres mēses post pstitū ꝯsensuz. al̄r limitat̄: cessante ipedimēto. si nō petat̄ ab electoribus. vel ab ipo electo. vel ab alio p ipo electo. ē nulla. c. quā sic. ͛ elec. lib. 6. i cathedra/lib⁹ ꝟo ⁊ regularib⁹ ecclijs. quaꝝ ꝯfirma° ē petēda a papa. serua moderationē. c. cupiētes de elec. li. 6.

4 ¶ A quo debet peti ꝯfirmatio. R̄ñ. q̄ si electus ē exē/ptus debet peti a papa. vel ab ei⁹ legato de latere. si ē aliqs sup illa puintia. vt in. c. si abbatē. de elec. lib. 6. itellige qñ talis exēptus subē imediate pape. secus si mediate. vt sunt priores. ⁊ prouinciales reli/giosoꝝ. q q̄uis sint exēpti. tñ habēt generalē totius ordinis supra se. a quo habēt ꝯfirmari. Idez dic de prioribus q sunt imediate sub puincialib⁹. tñ Pa. i. c. p. de sup. ne. pla. tenet q̄ abbates etiā exēpti. de/bēt ꝯfirmari p epos. si aūt nō sunt exēpti. debēt ꝯfir/mari p suos platos imediate superiores. vt puta eps iferiores suos. Archieps. epos suffragāeos suos. pri/mas vel patriarcha. archiepos nō exēptos. hec col/ligūtur ex. c. cū monasteriū. ⁊ ex. c. nihil. ⁊ ex. c. bone memorie. d. p. de elec. cū ibi nō. ⁊. 64. di. illo. ⁊ ordi/narie ꝯfirmat̄ a suo imediato superiore.

¶ Quō d3 fieri ꝯfirmatio a superiore. vel ab eo cui ͛ iure cōi. siue speciali. puta priuile°. vel ꝯsuetudine. p scripta. siue ex delegatiōe. ꝯfirmatio ptinet. R̄ñ. q̄ de/bet vocari noiatiz si ē aliqs coelectus cū eo simul. vel apparet aliqs oppositor. alias gñal i ecclia. in q̄ d3 pesse vocatio d3 fieri. vt si q sint q se velit oppo/nere ꝯpareāt assignato termio pēptorio. et si nullus appareat d3 ipe ꝯfirmator diligēter examinare. ⁊ electiōis personā ⁊ processuz electi. max̄ i scia. ⁊ hone/state vite ⁊ etate. q: si indignū ꝯfirmat. vel illegiti/me. mortal̄r peccat. ⁊ est priuatus ipo iure a ptāte ꝯfirmādi primū successorē illi⁹. ⁊ ꝯfirmatio ipo iur̄ est nulla. qñ nō vocatis q sunt vocādi si est aliquis coelectus vel alius q velit opponere ꝯ electū vel ele/ctionē ⁊ nō discusso negotio fit: hec habētur ex. c. ni/hil. de elec. ⁊. c. si. e. tit. lib. 6. cū ibi nō. ⁊ pdicta debēt seruari etiā i bñficiis simplicibus. fm Ge. in. d. c. fi. siue habeāt curā siue non. sequtur Jo. an post Hosti. i. c. pposuit de ꝯces. pbē. ⁊ fit in hospitali si datur p viā psentatōis vel electiōis. sec⁹ qñ n̄ dat̄ i bñficiū. 5

¶ Sed nūq̄d si electus administrat post ꝯfirmatio/nē nullā cadat i penā. de qua. ͛. §. p. R̄ñ. glo. i. d. c. fi. q̄ si errauit i facto. puta credidit factā vocationē. ⁊ discussionē. ⁊ sic nō cadit. s3 excusat̄. sed si errauit in iure nō excusat̄. de re. iur. c. ignorātia lib. 6. cum sio. q: tūc fit comissio non electio. vel collatio. seu presentatio. vt i cle. q: ꝯtigit. de reli. do. Uide diffuse de ista administratiōe. ꝟ. electio. p. §. 17. circa fi. 6

¶ Utrū pfata nullitas ꝯfirmatiōis habeat locū z in postulatiōe. R̄ñ. i. d. c. fi. glo. dicit q̄ sic. i admissiōe po/stulatiōis. q̄ fit a superiore. q postulatū admittendo ꝯfirmat. secus i postulatiōe q̄ ē i eo q̄ postulat̄ mo/nachus electus. a plato suo. fit̄r h3 locū i psentatiōe. vt ille cui fit psentatio seruet dec̄. d. c. fi. Nec obstat si qs dicat q̄ ꝯstitu° videt̄ penal̄ ⁊ sic extēdi n̄ d3 q̄ nō ē penal̄ cū n̄ puet iur̄ acq̄sito s3 acq̄rēdo. ibidē. 7

¶ Utrū platus superior possit ꝯfirmare sine capitulo. R̄ñ. Ge. i. c. qm̄. de elec. lib. 6. q̄ Archi. hic post opi/niones recitatas. t3 q̄ nō valet ꝯfirmatio. si i absen/tia capitl̄i fiat. ar. eoꝝ q̄ nō. de offi. dleg. causaz. ff. admi. tu. l. tutū. ⁊ meuiū. i pri°. ⁊ ff. ͛ exer. l. i. §. q̄ si plures. ⁊ hoc veꝝ nisi ꝯsuetudo ecclesie haberet con/trariū. q: tūc valeret ꝯfirma°. de ꝯsue. c. nō ē. lib. 6. 8

¶ Q° tpe dn̄t fieri ꝯsecratiōes epoꝝ. ⁊ archiepoꝝ. dic q̄ vltra. 3. mēses p⁹ electiōez. ⁊ ꝯfirmatiōez differ/ri n̄ dn̄t. nisi nccītas aliud suadeat. 75. di. qm̄ qd̄. 9

¶ A q̄ d3 ꝯsecrari archieps. R̄ñ. ab oib⁹ suffraganeis suis q tūc ad metropolitanā eēt ꝯ3 sunt vocādi. ͛ tēpo. or. c. archieps. ⁊ cū ꝯsensu pmat̄. c. placet. 65. di. ita q̄ sine eo nō recipit executionez consecratiōis. vt nō Inno. in. c. nec epi. de tempo. or. x

¶ Quis ꝯsecrabit epm̄. R̄ñ. si est exēptus ꝯsecrabit̄ a papa. vel de ei⁹ mādato. si ꝟo nō ē exēptus archi/ xi

episcopus cũ duobus ꝓuincialibus ep̃is. aut tres cõ
prouinciales ep̃i. ⁊ iussu archiep̃i. ita tñ q᷑ oẽs ep̃i
cõprouinciales sunt ꝑ epistolã reqrẽdi. vt ꝯsentiant
vt i.d.c.nec ep̃i. vbi dr̃ Inno. q᷑ si aliqs ipoꝝ epoꝝ
cõprouincialiũ ꝯtẽnat i ꝯsecratiõe archiep̃i. q᷑ pote/
a rit agere vt priuetur executiõe officij sicut i electiõe
agitur vt casliẽ .de elec. qḋ sicut ⁊ etiã grauioꝛ pe/
nitentia poterit sibi imponi.

12 ¶ Q̃ die debẽt ꝯsecrari ꝓdicti. ℞. q᷑ die dñico hora
tertiaꝝ. 51.di.c.qḋ dic.⁊.c.ordinatiões.i qb᷒ habeẽ
quõ debeat fieri. ⁊ q̃ sunt de sba.d.c.ordinatiões. ⁊
e ꝯs ꝑ i summa. patriarche. ⁊ primates ⁊ cardinales a
papa. vel de eius mãdato ꝯsecrẽtur. ar.c.pudenda.
24.q.1. dicit et Pa.i.c.meminimus. de accus. q᷑ qlꝫ
platus ꝯfirmat᷒ a papa. nõ põt bñdici. seu ꝯsecrari
ꝑ inferioꝛẽ. nisi de licẽtia pape. ⁊ i.c.cũ idistribuẽdis.
de tẽpo.oꝛ. nisi cõsuetudo aliud habeat. papa vero
dꝫ ꝯsecrari ab ep̃o hostiẽsi. 93.di. in noie dñi. archi/
ep̃s ꝯsecraẽ i sua metropolit᷒ eccl̃a.d.c. si archiep̃s.
Alij dr̃ vbi placuerit. Ad quẽ ptiet ꝯsec°. 51.di.c.fi.

13 ¶ Cõfirma° summi põtificis ex certa scia facit validũ
qḋ erat nullũ respectu iuris positiui sm̃ Jo. de ligna.
vt refert Pa.i.c.cũ sup. de cã pos. ⁊ ꝓprij. faẽ firmũ
qḋ alias ẽ ifirmũ. solẽne qḋ nõ est solẽne. supplendo
defectũ solẽnitatꝭ obmisse. ⁊.q.i.i pamis. de trãs.c.i.
de ꝯce.pbẽ. q̃ si sꝫo fit i foꝛ° cõi. nõ ex certa scia ni/
hil iuris tribuit. sꝫ solũ vetus ꝯseruat de ꝯfir. vti. vel
i vti.c. dilecta. ⁊.c.ꝑ. i glo. ⁊ de ꝯces. pbẽ. q̃ diuersita
tẽ ⁊ de priuil. q̃ itẽtiõis nec ꝑ ipaꝫ derogatur iuri
cõi. de offi.oꝛ.lꝫ: de fi. instru. inter dilectos.

14 ¶ Cõfirmatiões iniustaꝝ possessionũ nõ valent. vñ
lꝫ papa iuestiuerit quẽdã nobilẽ tãq̃ꝫ vicariũ i certꝭ
terris ecclie tñ non valuit q̃ papa nesciuit q᷑ prius
occupauerat eas ꝑ violentiã. Et ea q̃ sunt ꝯtra iuri
nũq̃ꝫ itelligũtur ꝯfirmata. sꝫ obreptitie q̃ sunt ipo iuꝛ
nulla. Et ꝯfirma᷒ facta floꝛẽtinis de multis locis. q̃
occupauerũt ẽ obreptitia. Et sit᷑ ꝯfirmo° facta a su/
perioꝛi de itruso. nõ valet. si ignoꝛauerit de itrusiõe
i bñficio. q̃ nõ iteruenit aliqd ꝯfirmabile. sic etiaꝫ i
reb᷒ pñantis. ⁊ sic ipetrãs bñficiũ alias iniuste possꝫ
sum. debet facere mẽtionẽ de sua iniusta possessiõe.
Limita oĩa ista nisi priceps sciat iniustitiã qñ ꝯfir/
mat. i dubio tñ nõ ꝑsumiẽ q᷑ sciat nisi expmat. vñ
si papa vel iperatoꝛ sciat aliquẽ esse tirãnũ in terris
suis ꝯfirmat eũ efficiẽ iustus vicarius ꝯfirmat᷒. Et
si fit mẽtio de possessiõe illicita vel appareat de certa
scia principis valet ꝓuisio facta de bñficio occupa
toꝛi. Et q ꝑ potẽtiã secularẽ ingerũt se administra/
tioni. etiã electiõe ꝓcedẽte. efficiũtur idigibiles. ⁊ si
papa sciẽter ꝯfirmat eos videtur dispẽsare. hec oĩa
ponit.d. Feli. in.c. postulasti. de rescrip. i penul. ⁊ ãte
penul. col. Et gñalis ꝯfirma° nõ trahiẽ ad specialiꝫ
repꝛobata. Et generalis ꝯfirmatio priuilegioꝝ nõ
ꝓdest priuilegiis iniqs. nec inuestitura ꝓdest rebus
iniqꝫ possessis. Nec itelligiẽ papa ꝯfirmare statuta
contra se. vel ꝯtra libertatẽ ecclesiasticã. Nec posset
papa ꝯfirmare priuilegiũ q᷑ fratres non possint re/
currere ad se. cõtra monachos cystercienses nõ per/
mittentes monachos ire ad curiaꝫ. Et confirmatio
ex certa scia non prodest in defectũ substãtialiũ. hec
Feli. in.c. ex parte de rescrip. in col. 2o. priñ.

Confirmatio. sacr̃m est speciale. ordinatũ ad
c quãdã ꝑfectã etatẽ spiritualẽ. sic baptismus
ordinaẽ ad gñationẽ eiusdeꝫ vite. vñ Mel/
chiades papa dicit i.c.s.s. de cõse. di. 5 .s.s. q sup aq̃s
baptismi salutifere descẽdit. lapsu i fontẽ plenitudi/
nẽ tribuit. ad inocẽtiã i ꝯfirmationẽ. augumẽtũ ꝑ/
stat ad gr̃aꝫ. i baptismo regeneramur ad vitã. post
baptismũ ꝯfirmamur ad pugnã. i baptismo ablui/
mur. post baptismũ roboꝛamur. Et ideo manifestũ
ẽ q᷑ ꝯfirmatio ẽ speciale sacr̃m. ⁊ fuit istitutũ a xp̃o
qñ iposuit manus sup pueros. nõ exhibẽdo sꝫ ꝓmi
tẽdo. sꝫ illud Jo.16. Si nõ abiero paraclit᷒ nõ ve/
niet ad vos. ⁊ hoc ideo q̃ in hoc sacro. daẽ plenitu
do. s.s. q̃ non erat danda ante xp̃i resurrectionem. ⁊
ascensionẽ sm̃ illud Jo.7. nõdũ erat spiritus datus
q̃ Jesus nondũ erat gloꝛificatus. hec.s. Tho. ⁊ ha/
bet distinctũ effectum ab effectu baptismi. ideo non
est sacramentale solũ. sed sacr̃m.

¶ Utrũ sit necessariũ ad salutẽ. ℞. q᷑ oĩa sacr̃a sunt 1
aliquo mõ necess̃a ad salutẽ. sꝫ quedã sunt sine qui/
bus nõ ẽ salus. quedã vero sunt q̃ operãtur ad per/
fectionẽ salutis. ⁊ hoc mõ ꝯfirmatio est de necessita
te salutis. q̃uis sine ea possit eẽ saluus. dũmodo non
ꝓtermittatur ex cõtẽptu sacri. ⁊ probãtur ꝑ.d.c.s.s.
Ex quib᷒ habeẽ q᷑ nõ est de necessitate. Secũdo q᷑
est de ꝑfectiõe. Tertio q᷑ si qs dimittat ex contẽptu
peccat administrãdo. Quarto corrẽ seqẽ q᷑ ep̃i ne
gligẽtes i administrãdo peccant. ⁊ si est magna ne
gligentia posset eẽ moꝛtale. eodẽ mõ posset dici de
illis qui negligũt nulla alia causa rõnabili obstãte.
⁊ maxime quãdo necessitas iminet defendẽdi fidẽ.
vel exponẽdi se magnis periculis. Et ꝯfirmati ha/
bent maioꝛẽ gloꝛiã q̃ꝫ non confirmati ceteris pari/
bus. Uide. ꝟ. communicare priñ.

¶ Utrũ reqratur ad hoc q᷑ aliquis possit ordinari. 2
℞. sm̃.s. Tho.4. di.24.q.p°.ar°.2.qu°.4. q᷑ ad susce/
ptionẽ ordinis reqriẽ aliqd q̃si de necessitate sacri.
⁊ aliqd de ꝯgruitate. de necessitate.n. sacri exigiẽ q᷑
ille qui accedit ad ordines sit ordinis susceptiuus q᷑
competit ei ꝑ baptismũ. ⁊ ideo caracter baptisma/
lis requiritur de necessitate sacri. ita q᷑ sine eo sacra
mẽtum ordinis cõferri nõ potest. sed de cõgruitate
requiriẽ oĩs perfectio per quã aliqs reddiẽ idoneus
ad executionẽ ordinis. ⁊ vnũ de istis est vt sit cõfir/
mat᷒. ⁊ iõ de cõgruitate caracter ordinis caracterẽ
ꝯfirmationis presupponit. ⁊ non de necessitate. hec
ille. Uide. ꝟ. clericus.2°.§.ꝑ. Quõ ad susceptionem
eius requiritur contritio . ⁊ non confessio actualis
.ꝟ. cõfessio sacramentalis .§.qi.

3 ¶ Materia huius sacri est crisma qđ cōstat ex oleo oliuarū. & balsamo qđ cōsecraſ p epm. & benedicitur. & qūuis nō sit subiectū grē. vel ꝯsecrationis spiritualis. est tñ instrumētū ad causandū gra꞉. Forma vero eius est hec. Cōsigno te signo crucis. & confirmo te crismate salutis. vel sanctificatiōis.qđ idē est.i noie patris.&c.i qua forma tria ponūtur.s.cā sanctificationis. ibi i no.e pris.&c.2ᵐ.est ipm robur spirituale qđ hoi ꝯferſ p hoc sacrm.ibi.cōfirmo te crismate salutis.3ᵐ.est signū qđ pugnatori daſ sicut & i pugna corporali.& qꝫᵐ ad hoc dicaſ. signo te signo crucis. hec.s.Tho.3ᵃ.q.72.arᵒ.2ᵒ.3.&.4. Et sm Pe.de pal. quinqꝫ sunt de integritate huius sacri.duo ex parte ipius sacri.s.materia q̄ ē dicta.2ᵐ.est fo.ma.duo sūt ex parte ministri.pᵐ ē dignitas pontificalis.2ᵐ.ē itētio.ex parte recipiētis.s.qđ in fronte crismeſ.daſ.n. audacia in hoc sacro qđ maxime in frōte signatur. & debet frōs ligari nō vsqꝫ ad septē dies ſꝫ quousqꝫ sit desiccatū & nō dꝫ abluere. sm .s.Tho.4.di.7.q. ii.arᵒ.vltᵒ. Idē Pe. De variatiōe huius forme dic vt supra.ꝟ.baptismus.3.a principio vsqꝫ ad.§.15.

4 ¶ In isto sacro ipmiſ caracter indelebilis. & ex ꝯsequenti non debet reiterari & causat gra꞉ vel auget nisi pōaſ obstaculū.p hᵒ.n.sacrꝫ daſ baptizato.i.s. ad robur.ſꝫ.s.s.nō mutaſ sine gra vel augumēto.

5 ¶ Quis sit minister eius.R.collaᶜ hᵘ sacri epis reseruaſ q obtinēt sūmā ptātē in eccia. sič & i primitiua eccia p ipositionē manuū aploꝛ quoꝛ vicē gerunt epi plenitudo.s.s. dabaſ .vt habeſ act.8. Vn̄ Urbanus papa dicit oēs fideles p manus impositionem epoꝛ.s.s.post bapᵐ accipe debent.vt pleni christiani inueniātur. pbaſ per tex.de ꝯse.di.5.manus.&.c.nouissime.&.c.vt ieiuni. Quidā dicūt qđ papa pōt committere cuiqꝫ etiā laico.ſꝫ sm.s.Tho.& verius.solus papa pōt committere soli sacerdoti.ď quo.ꝟ.abbas.§.5.cps nō ꝯsecrat᷒ ſꝫ Pe. nō pōt ꝯfirmaſ q꞉ est actus ordinis. Eps sm.c.nō debet ꝯfirmare subditos alioꝛ epoꝛ si tñ faciat tenet.nec incurrit suspēsionē sicut faceret si ordinaret alienos.

6 ¶ Querit qbus debeat dari .R.qđ oibus christianis. q꞉ itentio dei est oia ad pfectionē pducere.iuxta illđ dei pfecta sunt opa. ſꝫ hoc sacrm daſ vt ad pfectuꝫ statū pducat spiritualis vite. Illā & pueris ꝯueniēter cōferſ.q꞉ minus habēt fictionis q̄uis glo.i.c.vt ieiuni qđ nō an̄ duodecimū annū.ſꝫ ꝯ est.s.Tho.& Pe.de pal.& coiter doc.4.di.7.q.ii.arᶜ.pen.p totū. Cōgrue tñ sm Pe.fit.si expectaſ vsqꝫ post septēniū q꞉ melius recordātur vn̄ datur eis alapa. Daſ etiā viris & mulieribus qbꝫ cois est pugna. spiritualis. Itē mutis.& surdis.q꞉ ſꝫ nō ꝟbo.signo tñ pñt fidē cōfiteri. Itē morientibus.qbꝫ q̄uis subtrahaſ pugna. tñ pgūt ad pmiū militātiū & iō ꝯueniēter accipiūt christiane militie signū.hec pbātur per.d.c.alſ.

7 ¶ Utrū aliqs debeat tenere ꝯfirmandū.R.qđ sic.q꞉ ppter hoc aliqs tēdit ad ꝯfirmationē q꞉ ſꝫ habere robur stādi nō psumit. ideoqꝫ ab alio debet teneri. nec differt.vtꝝ vir vel mulier teneat. Sed nō confirmatus qꝫᵐ est de rōe sacri nō debet tenere. & si ꝯtrā fiat peccat.ſꝫ nō ppter hoc est irrituꝫ sacrm.de ꝯse. di.4.c.in bapᵗᵒ.& ꝯhit ipedimētū.de quo.ꝟ.c.§.i.

¶ Nō plures ſꝫ vnus solus debet tenere.vxor nō potest tenere maritū.vel cꝯ.q꞉ ꝯhiſ cognatio spiritualis.q̄ ipedit matrimoniū & actū matrimonialē. Itē non debet quis tenere propriū filiū.vel fratrē.aut sororem.q꞉ sufficit inter tales vinculum carnale. quō impediat matrimonium.ꝟ.impedimentū.5. 8

¶ Debet recipi a ieiunis.& dari.de ꝯgruo tñ ppter reuerētiā. Pōt dari oi tēpoꝛ. & i oi loco dūmō tamen cōgruo.& eps i omni loco sue dyocesis nō extra.hec oia sm.s.Tho.3ᵃ.q.72.&.4.di.7. 9

c Onfiscatio.ꝟ.hereticus.§.4.& sequētibᵘ.ꝟ. assassinus.§.primo.

c Onfraternitas vtrū sit licita.R.Pe.ď pera. qđ sic.infra de cano. por.c.4. si fiat ex causa licita.glo.in.c.si qui clericoꝛ.xi.q.i.q̄ dicit qđ fraternitates bone admittūtur.sed q̄ fiunt ad malū prohibentur.C.de mo.no.l.vnica.vide.ꝟ.collegiū.

¶ Utrū statutū fraternitatū.quo caueſ ne quis recipiaſ.nisi soluat tñ.sit licitū .R. Idem Pe.vbi.s.qđ sic.si fit ppter honestā cāꝫ. puta alēdis pauperibᵘ. & hmōi.ar.26.q.2.nō exēplo. Quidā tñ dicūt nō licere.q꞉ excludit pietatē.s.ne qs recipiaſ nisi soluat. & videſ magis equū. Si tñ statutum diceretqđ receptus soluat tñ in mēse liceret. Ludo.de roma i nō. dicit qđ Arch.di.2.si qs despicit ꝯsuluit.qđ si sit statutū per verba affirmatiua.sic valeat.si aūt per negatiua.s.nullus admittatur sic nō valeat. alſ.c.ad apostolicā ď sy mo.vt dicēdo affirmatiue q soluerit tñ recipiaſ. Et addit idē Lu. qđ si ptās inuenit societatē in qua sit statutū i honestū pōt statim cōpescare societatē.ſꝫ Bar.i.l.sub pretextu.ff.ď extraor. cri.seqſ Bal.i.c.p.§.ꝯuēticulas.ď pa.te.i.vsi.feu. 8

c Ongregatio sm.s.Tho.4.di.28.q.ii.arᶜ.p. ad.4ᵐ.est duplex q̄dā iconomica.sic familia aliqua.& q̄dā politica sic ciuitas.aut regnū. ille igiſ q pest ꝑpti cōgregationi vt rex. aut iudex. pōt isligere penā. & corrigētem personā. & exterminātem.ad purgationē ꝯciuitatis.vel coitatis.cuius curā gerit.ſꝫ ille q pest in pᵃ cōgregatione sic prsfamilias.nō pōt isligere nisi penā corrigentē.q̄ non se extēdit vltra terminos emēdatiōis quā trāscēdit pena mortꝭ.& iō vir q sic pest vxori.nō pōt ipaꝫ interficere.ſꝫ alias castigaſ.vid.ꝟ.excoiᶜ.5.casu.i.§.7.&.8

c Oniuratio ē qn̄ aliqui rebelli in vnū se colligendo.iuramēta inter se dederūt.2.q.i. si qui clericoꝛ. Et nō qđ cōiuratio & cōspiratio.pro vno codēqꝫ crimine accipiūtur.2.q.i.cōiurationuꝫ. Unde coniurare est vnum vel simul iurare. Conspirare vero est simul vel in idem spirare.sm glo.in.c. constitutionem.de sen.exco.libro.6.

l ¶ Utrū olo ziurā sit illicita. sz q ppzie zspirā est il licita. vt pz ex dictis. tñ aliqñ cōspirā z cōiura acci pit large qua aliq ziurāt. vel in idē aspirāt qd de se est licitū z bonū. z tūc talis zspiratio ē licita. vt nō. glo. i. d. c. si q deri coz. i. q. i. zcessionis. 22. q. i. c. i. z nō Pa. in. c. exhibita. de iudi. qñ ergo qs ziurat vt rebel/ let plato. vel obediētie. z huiusmodi. sic est cōspira/ tor. vt pz de. ꝟ. signi. constitutionē lib. vi. z sic cōspi ratio de se ē pctm̄ moztale. in dubio vero semp psu mit mala. sm Inno. in. c. i. de sal. ꝟ. cōspira.

2 ¶ Que pena cōiurantiū. vel cōspirātium. sz. Iuici de bent excōicari. si z epm sm glo. in. c. fi. de testi. cog. In cōstitutione federi. de pac. z te. c. hac edictali. Et si q tumultū z aliquē fecerit vl seditiosas voces emi serit. capitalis ē pena. l. deuūciamus. C. de his q ccel. cōfu. z l. i. z. 2. C. de sedi. z. ff. de pe. l. aut facta. z. C. de epi. z de. l. cōuēticulā. vbi prohibet cetus vel tur/ ba cōgregari nisi inueniat expsse cōcessum. ff. de col le. illi. per totū. Clerici debent deponi. de cōspirātibus in sūmum pōtificē ꝟ excommunicatio. 7. casu. 13.

c Onscientia. q̄uis eius cōsideratio essentialis sit subtilis z difficilis. z magis ptineat ad sub tilitates theologales q̄z casuales tñ qz talia subtilia si aliquo modo intelligātur multū psunt z delectant. z ista materia cōscie multotiēs fit i prati/ ca casualistaz. ideo vide qd sit ppzie zscia ꝟ cōsen/ tire. §. i. Nota tñ sm. s. Tho. 2. sentētiaz. di. 24. q. 2. ar. fi. q cōscia pōt accipi tripitr quādoqz. n. dr con/ sciētia ipsa res cōscita. z sic sumit p thimo. i. caritas procedit de cōscientia bona glo. i. spei. qz ex meritis que cōscientia tenet. motus spei insurgit. 2. modo dr habitus quo quis disponit ad zsciēdū. z sz hoc ipa lex nālis. z habitus rōis. i. synderesis zsueuit dici cō sciētia. 3. modo accipit ppzie sm q cōiter loquunt doc. dicētes q ligat murmurat zc. vt. j. z qz sic pa/ tet oia ista. s. lex nālis synderesis. rō supioz vel iferioz z cōscientia zueniūt simul ad vnā electionē ideo ali qñ vnū pro alio accipit a doctoribus. vñ Damas. dicit q cōscientia est lex intellectus nři. z sic accipit pro synderesi. z Hie. sup Eze. appellat zsciētiā eadē synderesi. z Basili noiat actuale iudicatoriū. s. bn vlt. z rō coz est qz habitus siue ista pn sunt pn cō cludendi p cōscientiā. Unde aliqd. ꝟ lex. §. 3.

l ¶ Qd cōscientia dicat actū rōis cōducētē ex cōsilio z inclinātē ad agēdū p cōsiliatū. pbat. s. Tho. i. q. 79. ar. vlt. p. ex cōi interpretatiōe noīs q̄ importat ordinē scie ad aliqd. nā zsciētia dr cū alio scia. ap/ plica āt sciētie ad aliqd fit p zsciaz. i. p actū rōis co gnoscentis. 2. pbat ex his q̄ cōscie attribuunt. dr. n. cōscientia testificari. ligare. remittere vl mitigare vel etiā accusare vel remordere siue repbēdere z hec oia cōsequunt applicationē alicui nře cognitionis vel scie ad ea q̄ agimus. q̄ quidē applica fit tribr mo modo sm q recognoscimus aliqd nos fecisse vel nō fecisse. sz illud Eze. 7. scit zscientia tua te crebro male dixisse aliis. z sm hoc cōscientia dicit testificari. alio modo applicat sm q p nřam zsciaz iudicamus ali quid esse faciēdū vel nō faciēdū. z sm hoc dr zscia instigare vel ligare. 3. modo applicat sz q p zsciaz iudicamus q aliqd qd est factū sit bn vel nō bn fa/ ctū. z sm hoc cōscia dr accusare vel excusare seu re/ mordere. pz aūt q oia hec zsequunt actualē appli/ cationē zscie ad ea q̄ agimus. Unde ppzie loquēdo zscia noiat actū. z qñ dr q zscia ē ingnata debet in telligi sm. s. Tho. sic cognitū est i cognitiōe qz p a/ ctū q est zscia cognoscimus ingnationē nřam. z di/ cit conscientia semp esse i hoie qz habitus pncipioz ex quibus deducit cōscientia semp manet. z qñ dici/ mus q synderesis instigat ad bonum z murmurat de malo hoc est qz ex ipa synderesi tāqz ex pncipio. rō venit in cognitionē coz que fecit vel debet itelligi p applicationē scie. i. p conscientiam.

¶ Utrum consciētia errās obliget ad faciēdū aliqd vl dimittēdū. sz. sz. s. Tho. 2. di. 39. ar. fi. z. 12. q. 19. ar. 5. z. 6. ql. 3. q. 12. ar. 2. q sic simpliciter. i. ois zscia siue recta siue erronea siue in p se malis siue indiffe/ rentibus est obligatoria. ita q q z cōscientiam facit peccat et si alicui dictat cōscia q faciat illud qd est cōtra legem dei. si nō faciat peccat z similr si faciat peccat. qz ignorantia iuris nō excusat a pctō. nisi foz te sit ignorātia inuincibilis sic est in furiosis z amē tibus q̄ oio excusat. nec tñ seqt q sit pplexus simplr sed sm qd. pōt. n. erroneā zsciaz deponere. z tūc fa/ ciēs sm legē dei nō peccat. Nō est āt incōueniēs q aliquo posito. aliqs hō sit pplexus sic sacerdos q te/ net cātare mis. im. si sit in peccato peccat cātādo. z nō cātādo. nec tñ est simpliciter pplex qz pōt penitē tiam agere. z absqz pctō cātare. sic ēt in silogisticis vno quodā icōueniēti dato. alia zingūt vt dr in p. posterioz. hec. s. Tho. d. ql. Et Pe. de pal. ait credēs se teneri ad aliqd. z nō faciēs incurrit cōtēptū z faciēs illud qd putat pctm̄ peccat. Unde glo. super illud ad ro. 14. Omne qd nō ē ex fide pctm̄ est. dicit sic. omne qd fit z zsciaz edificat ad gehēnā. Itē. Luc. x. si oc/ culus tuus neqz fuerit totū corpus tuū tenebrosū erit manente ergo zscia erronea. hō perplexus est. nō tñ simplr qz pōt z debet deponere consciaz talē p se vel per alterius zsiliū hec pe. ea ponit. s. Tho. 12. vbi. s. hec opi probat p tex. 28. q. i. c. oēs. §. ex his. z de sy/ mo. c. p tuas. el. 2. vñ dñs Feli. in. c. ex parte. el. 2. zc. pam. dicit q zscia sine scia ē insapida. z scientia sine conscientia est diabolica. 2

¶ Quid si zscia iudicat aliqd esse z legē dei. z pla/ tus idē pcipiat. sz. sm. s. Tho. 2. sniaz. vbi. s. ad. 3. arg. q zscia obligat nō ꝟtute ppzia sed ꝟtute pce/ pti diuini. Nō. n. zscia dictat aliqd esse faciēdū hac rōe qz sibi videt. sed hac rōe qz a deo pceptū. Unde p actōs ex ꝟtute diuini pcepti obligat. in qz dictat hec vt pceptū a deo. z ideo dictamen zscie plus obli gat q̄z pceptū plati. sic z pceptū diuinū i cui ꝟtute 3

ligat.sicut pȝ si pceptũ regis nõ puueniret ad popu/lũ nisi mediãte aliquo principe. si princeps diceret hoc ẽ. q̃uis nõ eẽt veꝝ.dictũ suũ obligaret. vt pce/ptũ regis.ita ꝙ ↄtẽptores mererẽť penã.hec.s.Th. vnde: opi⁹ ↄsiliũ ẽ quorũdã q dicũt ꝙ teneť eã de/ponere nisi dãz sit illud iox ꝯ legẽ dei ⁊ si nesciat ꝺ illa iudicare debet sapiẽtiores ↄsulere vel ꝑ orõnẽ a deo declarationeȝ postulare vel ſm ꝙ habeť i.c. inqsitiõi.ꝺ sẽn.exc.qñ scit ꝑ certo ꝙ ẽ ꝯ legẽ dei nõ obediat.q2 mortalr peccaret.ſȝ potius toleret etiaȝ excõicationẽ. Si vero nõ sciat ꝑ certo.ſȝ ex leui.⁊ te meraria credulitate tũc ad ↄsiliũ.vel pceptũ depo/nat. Si ꝟo hȝ credulitatẽ ꝓbabilẽ.⁊ discretã q̃uis nõ manifestã.⁊ euidẽtẽ.tũc pp obediẽtiã faciat. qꝺ sibi pcipiť.q2 teneť i tali dubio ⁊ pp bonũ obediẽ/tie excusať.ſȝ nullo mõ ex ꝓpria volũtate faciat.q2 nõ lȝ imo mortalr peccaret. q2 q amat picłũ pibit i illo.de quo vide.ꝟ.ↄfessio sac.§.xi.⁊ ter.i.c.nõ so/lũ de regul.lib.6.dȝ inqt ⁊ expedit vt ↄsciẽ puritati nõ desit iudiciũ rõis.ne dũ spiritualis queritur idẽ salutis dispendium incurratur.

4 ¶ Utrũ ↄfidẽs i ↄsciã.famã negligẽs.peccet morta/liter.R̃.ſm glo.i.c.senti.xi.q.3.ꝙ aut sumus iter ta/les q parati sunt imitari.⁊ sic peccat mortalr. q eã negligit ꝑ posse.itelligẽ i his q̃ sunt mortalia.⁊ isto mõ itelligiť.c.nõ sunt audiẽdi.c.q.⁊.c.nolo.12.q.i. de ↄse.di.i.iubemus.Aut sumus iter tales q solum sunt parati rephendere nõ imitari.⁊ sic sufficit no/bis cõsciẽtia nostra.⁊ nõ tenemur defendere. ⁊ sic intellige.c.quid ob est homini: cũ.5.ſe.xi.q.3.

C Onsecratio.ꝑ.epoꝝ ⁊ alioꝝ superioꝝ.de his multa habes quõ debet fieri i.c.q epo.23.di. ⁊.75.di.ordinationes ⁊ de sac.vn.c.cũ venis/set ⁊ magis diffuse in eoruȝ ordinarijs ⁊ pastoralib⁹. Quõ nõ debẽt differri vltra tres mẽses post ↄfirma/tionẽ habes.ŝ.ꝟ.confirma⁹ electoꝝ.§.8. A quo dȝ ↄsecrari eps ibi.§.x.a q⁹ archieps ibidẽ.§.9. Quo die ⁊ hora ibidem.§.xi.Et i quo loco.e.§.⁊ a quo papa.e.§.Adde ꝙ papa posset digeť aliũ cardina/lẽ q eũ ↄsecraret.23.i noie:⁊ ſm.s.Tho.sup Paulũ ad hebre.7.c.eps nõ ↄsecrat papã sed hoieȝ virtute dei.Adde quõ nõ oportet ↄtinuare ieiuniũ sabbati sed in dñica diciť ieiunus ante prandiũ.

C Onsecra⁹.z⁹ eccle.a q⁹ dȝ fieri.R̃.ꝙ ab epo ꝓprio.⁊ nõ ab alieno.nisi de licẽtia ꝓprij.c. tua fraternitas.de ↄse.ec.l.al.nõ eps.nõ põt ẽt de licẽtia epi. nec ẽt recõciliare vt i.c.aqua.e.tit. Jnno.tñ dicit ibidẽ qꝫ papa plurib⁹ epis ↄcessit. vt possint simplices sacerdotes recõciliaŕ ecciaȝ. aqua tñ prius ꝑ epm bñdicta.⁊ sic pȝ ꝙ solum de licẽtia pape pñt recõciliare.⁊ hoc idẽ nõ Pa.ibidẽ.vñ.s. Tho.3ª.q.82.ar.ꝑ.ad.3ᵐ.dicit ꝙ ↄsecra⁹ eccłe.alta/ris vestiũ.⁊ vasoꝝ reseruaŕ epo. tãꝗ̃ pricipi totius ecclastici ordinis.hec ille.Angelica diť ꝙ papa nõ posset dare licẽtiam simplici sacerdoti vt ↄsecraret ecciaȝ ſȝ solũ vt recõciliet.ſȝ dic vt.ŝ.ꝟ.abbas.§.5.

Jlla tñ q̃ dicta sunt de recõciliatiõe eccłe debẽt itel/ligi de eccłia ↄsecrata.q2 eccłia nõ ↄsecrata bñ põt re/cõciliari.ꝑ simplicẽ sacerdotẽ aq̃ exgorcizata tñ. vt in.c.si.e.tit.q̃ aqua exgorcizata põt fieri ꝑ simplicẽ sacerdotẽ.ex q⁹ pȝ ꝙ nõ oȝ ꝙ fiat ꝑ epm.neqȝ de li/cẽtia eius.ſm glo.i.d.c.si.⁊ est cõis opi⁹.Et põt fie/ri tã dieb⁹ festiuis q̃ȝ nõ festiuis.c.tua co.tit. Et mo/dus cõsecrãdi habeť i pastorali a q⁹ nõ ẽ recedẽdũ. ⁊ aliqd i.c.oẽs basilice.de ↄse.di.i.Neqȝ debet ↄse/crari sine missa.d.c.oẽs. nõ tñ ẽ de sba ſm Ber. ⁊ Hosti.i.c.qꝺ sic.ꝺ dec. q dicũt ꝙ hȝ eccłiaȝ romanã dȝ dici missa a consecrãte.tñ si alr fieret teneret. Et Pa.nõ illã glo.i.ꝟ.diuidaŕ dicẽs illã eẽ nõ.i eo ꝙ cõcludit missaȝ nõ eẽ de sba ↄsecratiõis.seu collatio/nis ordinis.vel crismatȝ ſȝ pp ordinationẽ eccłe ⁊ ob reuerẽtiã sacroꝝ.nõ debẽt ↄferri. ⁊ expleri sine mis/sa.hec Pa. Hug.aũt dixit ꝙ si eps ↄsecraret:⁊ ali⁹ sacerdos.celebraret.ꝙ valeret ↄsecra⁹.qꝺ ſm.d.ar. flo.3ª.tit.12.c.6.§.ꝑ.ñ ẽ dubiũ si missa nõ ẽ de sba.si vero eẽt de sba vt alij dicũt tũc oporteret alr diceŕ. ſȝ p⁹ opinio.s.ꝙ nõ sit de sba ſȝ de ordinatiõe. eccłe pp reuerẽtiã ẽ tenẽda.puniret tñ q alr faceret. Et si eps nõ petiuit dotẽ eccłe cõpetẽtẽ qñ primariũ lapi/dẽ posuit debet i ↄsecratiõe supplere.q2 ad hoc tene/tur fabricator. ⁊ eius heres.c.cũ sic.e.i.q.z.placuit. Et ſm Pa.i.d.c.cũ sic.dos dȝ eẽ tãta ꝙ vnus pſbi/ter cũ ministro possit viuere habito respectu ad ob/uẽtiones.etiã spirituales.⁊ si eẽt collegiata habeť respectus ad numerũ collegiatoꝝ: Fallit in ecclesijs mẽdicãtiũ ſm.d.ar.s.q2 sponsa ẽ possessio eoꝝ.

¶ Cõsecrata ꝓsumiť eccłia ſm Jnno.qñ apparet de hoc aliqua scriptura.vel istrumẽtũ dotatiõis.vel in libris eccłe.vel i colũna.vel i dictitijs qꝺ idẽ ẽ.vel in tabula marmorea.⁊ hmõi.vel ẽt si appareat vnus testis de visu.vel auditu ſm aliquos.Nã i hoc casu cũ nõ tractaŕ de pıudicio alterius sufficiũt tales ꝓ/bationes.⁊ sic põt fieri regula ꝙ sultura i loco la/pideo facta.vel vnus testis facit fidem.vbi nõ agi/tur de preiudicio alterius.

¶ Tres sunt casus.in qbus eccłia ↄsecrata dȝ recõse/crari.ſm Pa.i.c.ꝓposuisti.de ↄse.eccl.vel al. Pri/mus qñ nesciatur vtrũ fuerit ↄsecrata.q2 nõ apparet aliqꝺ signũ de his q̃ dicta sunt i.§.pcedẽti de ↄse. di.i.c.eccłe.vel altaria.q2 non dŕ reiteratũ qꝺ nesciť eẽ factũ.c.solẽnitates.de ↄse.di.i.c.veniẽs de pſbite/ro non bap.Secũdus si parietes sunt cõbusti.⁊ decru/stati.vel i toto.vel i maiori parte.rõ q2 ↄsecra⁹ ⁊ li/nitio fit i ipis parietibus.⁊ lȝ nõ corruãt si tñ cõbu/rãtur est recõciliãda.glo.ẽ i.c.ecclesijs.de ↄse.di.ꝑ⁹. secus si solũ tectũ cõburaŕ. vel destruaŕ q2 tũc nõ ẽ recõciliãda.vt i.c.ligneis.de ↄse.eccl.l.al. Remanen/tiuȝ superficies parietum vbi fit linitio.⁊ ↄsecratio. Tertius si parietes ita corruerũt ꝙ in toto.vel i ma/iori parte oporteat ipaȝ reficere simul.etiã ex eisdeȝ

lapidibus.c.si fabrica.ꝺ ꝯse.di.i.sectus s; glo.ibidē. si successiue fuerit reparata.q: reputabit eadē ecclia: hāc glo.sequit Pis.ꝛ ar.s.vbi.ō.s; Pa.in.c.ppo suisti.post Inno.dicat ꝙ illa glo.loquitur sm ꝑsūptionē.vñ sm eū medius ē dicere sm veritatē ꝙ non est eadē.ꝛ ideo recōsecrāda.qñ successiue i toto.vel in maiori parte fuit reparata.pᵒ opinio fundat super hoc q: vt dicit.s.Tho.3ᵃ.q.82.ar.2ᵒ.ad.3ᵐ ecclia.altare.ꝛ hmōi.inianta nō sunt grē susceptiua.s; solum ꝯsecrātur vt hoies ibi deuotiores sint.ꝛ sic sufficit ꝙ apphēdat vt locus sacer vt hoies deuotiores reddātur.vñ sufficit ꝙ sit in extimatiōe hoiu;. 2ᵃ vero opinio fundat sup illud qꝺ dic idē.s.Tho.vbi.ō.s. ꝙ ex ꝯsecratiōe adipiscitur quādā spiritualē virtutē.p quā apta reddātur diuino cultui.vt.s.hoies deuotionē quādā ex ide pcipiāt vt sint paratiores ad diuinū.ꝛ sic remota.sm veritatē.illa ꝯsecratiōe nō remanet ꝯsecrata:accipe quā vis. Pis.ꝛ ar.s.dicūt tenēdo pmā ꝙ tūc debeat exorcizari cū aqua exorcizata.ꝛ nō recōsecrari. quod dictū ꝗuis nō habeatur aliqꝺ iure expressum.est tamen valde laudabile. Uide aliquid.ō.℣.calix.§.i.

5 ¶ In aliquibus casibus ecclia polluit ꝛ idiget recōciliatione. primus quē ponit Pa.i.c.ꝓposuisti qñ in ea effundit sanguis. Et nō ibi ꝙ effusio sanguinis significat habūdātiā de quo vide tex.cū glo.i.c.cu; illoꝝ.§.q: si claustrales.de sen.exc. Et ideo ex modica lesione ꝗuis modicū de sanguine effluat nō indiget recōciliatiōe.ꝛ s; Host.i.c.si ecclia.co.tit.os. ꝙ fiat ex ꝯtētiōe.vel iniuriose.secus si alr fiat. puta ex lapide cadēte.vel a furioso.vel a casu. Reqrūt igit duo.s.iniuriosa percussio.ꝛ copiosa effusio sanguinis. Adde .3ᵐ.ꝙ ista percussio iniuriosa fiat i ecclia ꝗuis effunderet extra.vel colligeret in scutella. secꝰ si pcussio fiat extra eccliā;.ꝛ effusio fieret in ecclesia. Adde etiā ꝙ sit publicū. ꝛ sic etiā itellige sequētia.

4 ¶ Secūdus casus sm.c.Pa.ē.qñ i ea aliqs occiditur.s; sanguis nō effundat.puta q: suspenditur.vel q: transfocat.ꝛ hmōi intellige de homicidio violēto.vel iniurioso.sm ꝙ nō i.c.vnico.co.ti.lib.6.secus in homicidio casuali. vel cū qs se defendēdo alium occidit.vel sm aliquos qñ sanctus occidit.q: ex illo sanguine cōsecrat.sed glo.i.d.c.vnico.tenet oppoᵐ.ꝛ verius q: scleratius ē sāctu; occidere ꝗ͂ prauum .23.q.5.si non liceat. Erit ergo recōciliāda sed locus sanguinis non lauabitur.

5 ¶ Sed quid si quis in ecclesia letaliter percuciatur.ꝛ extra ecclesiam moriatur .R̄.glo.in.d.c.vnico.ꝙ recōciliabitur.sed nō ecōtrario.si vulneratur extra.ꝛ confugit ad ecclesiā.licet ibi moriatur.ꝛ sanguis effundatur. Similiter sm Hug. si aliquis supra tectū occidatur q: nō est intra ecclesiā.sed extra sacrū est. Idem dic si sub. Sed quid si quis percuciatur enormiter in ecclesia. sine effusione sanguinis.puta cū saculo.ꝛ tamen nō moriatur ex illa percussione.

Pa.i.d.c.ꝓposuisti dic.ꝙ ex qcūq; iniuria corporali.citra sāguinis effusionē ꝛ mortē ñ polluit ecclia: vt necꝰ idigeat recōciliatiōe.s; i aliqbꝰ locis sit ꝯsuetudo.nō iprobāda vt fiat recōciliatio.saltē ad terrorē alioꝝ.hoc vltimū innuit in glo.i.d.c.vnico.

¶ Quid si qs sane mentꝭ occidat seipꝫ i ecclia.vel vulneret irrato aio.R̄.s; Ge.i.d.c.vnico ꝙ recōciliabit. si ē publicū.de sen.exc.ꝯtigit.el ꝓ q: homicida ē.secꝰ si eēt furiosus vel nō sane mētis. ar.i de.si furiosus.de homi.eodē mō videt dicēdū si qs existens extra ecclesiā cū sagitta pcuteret existētē i ecclesia.q: recōciliabit.eo ꝙ in ecclesia fiat pcussio iniuriose. Uide pro isto.c.℣.cimiteriū. ꝛ .℣.consecratio.4. 6

¶ Tertius casus est propter adulteriū. vel seminis effusionē.c.significasti.de adul.ꝛ.c.ecclesijs. de ꝯse.di.i.qꝺ intelligit de semine humano. siue christiano.siue pagano.sed qñ est occultū. nō polluit vt tenet glo.i.d.c.vnico.ꝛ.d.c.significasti.in.℣.publice.ꝛ sit publicū.vel ex ꝯfessiōe coꝝ q fecerunt.vel ex rei euidentia.ꝛ hoc idē intellige in pcedentibus.s.§.3. vsq; ad si.q: ecclia nō iudicat de occultis. i glo.d.c.vnici. Et intelligūt quidā de oi effusione seminis criminosa. secus de effusione q̄ fit in somnis. ꝯ ea que fit in matrimonio causa procreande prolis.ꝛ hmōi: cōtrariū tenetur coiter vt patet in glo.d.c.vnici. vt habeat locū in oi pullutione humana.ꝛ magis cōsonat tex.in.c.ecclesijs de.ꝯse.di.i.hoc tenent Pis.ꝛ.d.ar.s.ꝛ coiter summiste. Uide.℣.matrimonium.3.§.9. Et humana dr volūtaria. vnde secus est in somis.ꝛ si ecclesia nō erat cōsecrata. polluit tñ semine hūano.vel sanguine vt p;.d.c.si. ꝛ debet lauari aqua exorcizata.ꝛ pōt fieri per simplicē sacerdotē. Idem intellige propter vitiū sodomiticū. 7

¶ Quō debet recōciliari ecclesia.R̄. ꝙ cū aqua solēniter exorcizata.c.propoposuisti.ꝛ.c.cōsuluisti de cōse. eccl.l.al.ꝛ i.c.aqua. ꝛ silr cimiteriū de qbus in pastorali.ꝛ seruā vt ibi ꝛ p epm. Sed qd si nō erat cōsecrata.R̄.ꝙ debet lauari per aquā exorcizatā tm̄.per simplicem sacerdotem infra.c.4.§.3. 8

¶ De pena celebrātis i ecclia polluta.R̄.s; Ge.i.d.c.vnico.ꝙ nō sit irregularis.de sen.exc.is q lib.6.tñ i ea nō d; celebrari.c.sua;.de priuil.in pri.s; peccat grauit.ꝛ ē puniēdus. dicat tñ lapus ꝙ talis ē suspēsus ab igressu ecclie.c.epoꝝ.ꝺ priul.li.6.ꝛ si cū tali suspēsiōe i ecclia diuina celebraret.suo agēs offiᵒ. erit irregularis.c.is cui.ꝺ sē.exc.li.6.nec tenet Host.q dicit ꝙ celebrās i ecclia poluᵗ sit irreg.ꝛ ꝯcū ē Inno.ꝛ alij. 9

¶ Ecclesia ꝓprie ꝯsecrata. vel oratoria.mōastiᵉ.ꝛ hmōi.nō debēt reuerti ad secularē vsu; l;ꝓ; hanu; .19.q.3.q̄ semel.ꝛ.c.cū.17.q.vltᵃ.de religi.do.c.ad hec.vbi dr ꝙ ēt hospitale nullatenꝰ dz mūdanis vsibꝰ deputari.cū sit locus religiosus.ꝛ isert Pa.i.d.c.ad hec.ꝙ male faciūt illi q ex vestibus sacris vetustate cōsūptis faciūt bursas ꝓ dominabus.ꝛ hmōi. Et vide tex.in.c.nuptiaꝝ. de conse.di.i.vbi dicat ꝙ x

vestes ecclesie nō debent accomodari ad ornatum nuptiarū.nec ad aliū vsum mūdanū.etiā ex illo tex. colligit ibi glo.ꝙ ex veste dn̄e nō d̄bet fieri capsula. seu aliud paramētū ecc̄e.ſ3 ɔ̄riū seruetur.Un̄ dr̄ ꝙ papa Sixtus.4.dedit licētiā.vt ex vestib' mulierū.ꝛ secularium possint fieri ornamēta.ꝛ paramēta ecc̄e. Nō etiā ꝑ vt habet̄ de ɔ̄se.di.i.c.ligna. ꝙ ligª ecc̄e cū fuerint vetustate ɔ̄sūpta nō debēt reponi in loco idecēti.vt puta i cochina.vel latrina.nec ēt i postu/ mādis vineis.ſ3 i loco honesto vt i claustro. vel re/ fectorio.vel hmōi. vel igni cōburāda. nec ad laicorū opa d̄bēt admitti. ſ3 indius vt icēdio tradāt̄ vni/ uersa.ꝛ cineres i baptisterio iferāt̄.e.altario de ɔ̄se. di.i.Et hoc qn̄ sunt ɔ̄sūpta. Si ꝟo n̄ sunt ɔ̄sūpta.ſ3 reparēt̄.si forᵃ nō soluit̄.neq3 mutat̄.ſ3 al remanēt eadē.qd̄ facit ꝑ his q̄ dicūtur.ō.e.c.§.ꝑ.i.ſ°.casu.

Onsecraº.3.altaris.quō alia ē ɔ̄secraº alta/
c rio alia ecc̄e.ꝛ quō vna possit fieri sine alia.
ꝛ quō vno execrato nō oꝫ aliud fit execratū. ꝛ quō duplex ē altare.ꝛ quō vtrūq3 ɔ̄secret̄.ꝛ a qᵒ. ꝛ quō d̄secret̄.ꝛ reɔ̄secret̄.ꝛ pp quā cā3.ꝛ q̄dā alia .ꝟ.altare ꝑ totū.Et quō si d̄gradati vel excoicati i eo celebrauerūt n̄ oꝫ recōsecrari.l' recōciliari ibi.§.fi.

Onsecratio.4.cimiterij.Alia ē cōsecrat̄ ecc̄e
c alia cimiterij q̄ debent seruari vt i pastorali
habet̄.qd qn̄ eēt polutū sanguine vel semine hūano.ꝟ.cimiteriū.ꝛ.ꝟ.cōsecraº.ſº.§.7.si corpora fideliū sepulta sunt ab excoicatis.scismatib'. ifideli/ bus.vel hmōi nō pp hoc debet reconciliari.c.a nobis. de sacra.nc.ꝟ.consecratio.ſª.ecclesie.§.8.

i ¶ Cimiteria nō ɔ̄secrata i quib' corpora paganorū. vel hereticorū. seu excoicatorū. sepulta sunt nō debēt cōsecrari.de ɔ̄se.di.i.eccli̅a3. ſ3 corᵃ sepulta ibi.debēt inde prius eijci:ꝛ ligna ꝛ parietes radi.ꝛ tūc si apta fuerint poterūt ɔ̄secrari.d.c.eccli̅a3.Si aūt ɔ̄secrata fuerāt prius eodē mō corpora ꝑdicta inde eijcienda sunt.si discerni possunt.alr̄ nō.c.sacris.d̄ sepul.ꝛ ipsa cimiteria recōciliāda sunt.sicē d̄ ecc̄a dictū ē.ꝟ.cō/ secratio.2.§.8.Nō tn̄ debet radi vt ibidē. Corpora aūt sanctorū nemo ꝑsumat trāsferre sine licētia prin cipis.vel ēpi.de ɔ̄se.di.pᵃ.de loco.vbi dicit glo.ꝙ ꝑ principe hic itelligit̄ papa.ꝛ hoc verū est si corᵃ tra dita sunt perpetue sepulture. alias sine auctoritate alicuius possunt trāsferri.vt dicit ibi glo. Dicit etiā Hosti.ꝙ idē videtur de ossibus aliorū fideliū.ff.de reli.gi.ꝛ sump.l.ossa.

g ¶ Semi.i.c.vnico.e.tit.lib.6.q̄rit quid si duo cimi/ teria sint.q̄ hn̄t murū mediū.i quo sit porta i medio parietis.ꝛ i illa porta sit facta iniuriosa sanguinis effusio.vel seminis.vtrū vtrūq3 sit polutū3. pōt dici. ꝙ aut est comissa i porta. ſ3 ex pte magis adherēte vni ꝛ tūc illud solū ē recōciliādū. ꝑ vt dr̄ d̄ hermo/ frodito.ff.de sta.ho.l.q̄ritur. aut facta fuit i medio porte.ꝛ tūc cōsiderabimus c' cā fuerit fact' paries. ꝛ porta.vt dicit Jo.an. Aut ē dubiū ꝙ nō pōt ap/ parere cuius cā sint facta.ꝛ tunc cum participet de vtroq3 dicimus vtrūq3 violatū.ita dicemus hic.ꝛ i dubio videt̄ apposita.vt faciāt duo cimiteria prin cipalr̄.nō accessorie.vt vult.d.tex.Et ꝑ ꝑmissa idē3 dr̄ si in porta ecc̄e fiat talis iniuria. Jo.an.ꝛ Jo.de Jmo.dicūt ꝙ forte istud vltᵐ dictū ē verū. qn̄ intra clausurā hostij versus eccli̅a3 facta est polutio. secus si ex parte q̄ versus locū extra eccli̅a3.ꝟ.cimiterium. ꝛ.ꝟ.interdictū.ꝑ.§.8.post mediū.

g ¶ A quo ē recōciliādū.R̄.ab epo.vt dictū ē de ecc̄ia .ꝟ.ɔ̄secraº.2º.§.8.cū aqua.ꝛē.d.c.ɔ̄suluisti.Et nul/ lus debet sepeliri in eo an̄ recōciliationē.d.c.vnico. Et nō ẜm Archi.ꝛ Jo.an.i.d.c.vnico. ꝙ recōcilia ta ecc̄ia ē recōciliatū cimiteriū si sit ɔ̄tiguū alias se cus. Et ẜm Hosti.gaudent eadē immunitate q̄ ecc̄e. qd qn̄ n̄ ē ɔ̄secᵐ.vide.d.§.8.ꝟ.ɔ̄seᶜ.2º.ꝛ dic vt ibi.

Onsecraº.5.vestiū palarū vasorū.ꝛē. quō
c sicia nō debēt cōuerti ad vsus laicorū.ꝟ.ɔ̄se/
cratio.2.§.x.A qᵒ possint vel debeāt ɔ̄secrari vel bn̄dici.ꝟ.abbas.§.5.ꝛ.ꝟ.calix.§.i.ꝛ.ꝟ.bn̄di/ ctio.§.i.ꝛ.ꝟ.aqua.§.ꝑ. De cōsecratiōe virginū.ꝟ. virginis cōsecratio.ꝛ.ꝟ.abbatissa.ꝛ.d.5.§.

i ¶ An simplices sacerdotes possint benedicere vestes sacerdotales.ꝛ alia paramēta altarū.R̄.ꝙ nō. nisi ex comissiōe pape.d.§.5. Sed notādū ꝙ Rosella i .ꝟ.ɔ̄secraº.4.§.ꝑ.dicit.ꝙ papa. Sixt'.4.idulsit ꝙ simplices sacerdotes ordinis minorū possint bn̄dice re q̄cūq3 ornamēta ecc̄e.vel altaris.ꝛ vestes sacer/ dotales.ꝛ alia excepto corporali.hec ille. Et nō est dubiū ꝙ papa pōt hoc facere.vt in.d.§.5. Cū igit̄ idē Sixtus.4.dederit priuilegiū fratribus ꝑdicato ribus ꝙ ipi gaudeāt oībus priuilegijs idultis i pre nto.ꝛ futuro idulgēdis ipis minorib'.sequit̄ ꝙ sa/ cerdotes fratrū ꝑdicatorū possint eadem facere. Jn priuilegio etiā heremitarū dr̄. Tibi gn̄rali tuoq3 vi cario ꝑ tp̄e ptātē sacrādi bn̄dicēdiq3. corporalia vestes ꝛ ea q̄ sacris vsib' necᵃ sunt ɔ̄cedim'. hec ibi vnde cū nos predicatores habeamus omnia priui legia oiu3 mendicantiū igitur vt.ō.

a ¶ Utrū possint alienari.l' vēdi.R̄.ꝙ i vsus ꝓfanos nullo mō debēt ɔ̄uerti.ā.ꝟ.ɔ̄secraº.2.§.x.possunt āt vasa ecc̄iastica ꝛ calices confracti seu minuti vēdi.i casib' ɔ̄cessis.d̄ quo.ꝟ.alienaº.§.4.ꝛ.i4.Et.x.q.2. hoc ius.ꝛ regula semel deo.de re.iuris. lib.6. Jnte/ gra ꝟo nō nisi alteri ecc̄e.vel loco religioso vt in.c. ligna.de ɔ̄se.di.i.ꝟ.symōia.§.37.Et exigere aliqd pro benedictiōe vel ɔ̄secratione est symonia nisi vt stipēdia petant̄.s.Tho.2ᵉ.q.100.arº.2º.ad.4ᵐ.

Onsentire siue cōsensus.aliter determinat̄ a
c theologis.alr̄ a canonistis.ꝑ igitur dicemus
aliqd breuiter theologice hic.ꝛ i.ꝑ.§.se.eo ꝙ i casib' multotiēs voc.vtāt̄ hᵒ noie ɔ̄sensus. vt3.ō. ꝟ.cogitaº morosa.ꝛ alijs multis locis. Notādu3 est igit̄ ẜm doctrinā.s.Tho.i.2ᵉ.q.15.ꝑ totū. ꝙ ɔ̄sensus accipit̄ dupl'r.l.ꝑ.mō.qᵐ ad nois ipositionē ꝑmāt

ꝛ sic ꝯsensus nihil aliud significat. nisi applicationē sensus ad aliqd. isto tñ mō nō locutur coiter Theo. Imo ꝯsensus vt loquitur Theo. nō ptinet ad sensuz. sz ad volūtatē. ꝛ sic accipit .2° mō similitudinarie. ſm ꝙ dicit applicationē volūtatꝭ ad rē. s. qñ rō ꝯcludit p ꝯsiliū aliqd eē faciēdū. tūc volūtas applicat illaz cōclusionē. vt sic fiat. sicut ꝯclusuz ē. eē bonū. ꝛ illa applicatio volūtatꝭ dr ꝯsensus. ꝛ isto mō accipiunt Theo. qd nomē dr ꝯsensus ad similitudinē sensus. s. qꝛ sicut sensus ē de re p̄senti cui applicat sensus. ita volūtas applicat ꝯclusionē ꝯclusaz per cōsilium. vel p cōscientiā ad rem agendā. de quo in. §. sc.

¶ Notādū p declaratiōe coꝝ q̄ dicta sunt i isto pn°. ꝛ ēt. ℣. ꝯscia. ꝙ i opatiōe hūana. pn° opādi sunt intellectus. ꝛ volūtas. i qb° sunt aliq̄ vt habitus. i. dispositiōes opandi. ꝛ q̄dā opatiōes q̄ diuersimode nominātur. inter q̄ ē vnus act° q dr ꝯsensus. Ubi ē sciē dū ꝙ qñ hō opat p electionē. fit qdā ꝓcessus. q incipit ab itellectu trāsiēs p volūtatē. iperātē opationē. tā iteriorē q̄z exteriorē. Ubi grā. qñ hō vult cantare missaz. ſm p̄m. 7. ethy. facit quēdā sylogismū. vbi ꝓ dicit. deus ē honorādus. ꝛ hoc p pn° gñalia. q̄ ab oib° acceptant. tūc rō supioꝛ subiūgit celebrare tpꝛe debito ē pceptū dei ad honorādū deū. vel rō iferioꝛ dicit celebrare tpꝛe debito ē pceptū ab ecclia ad honorādū deū. tūc ꝯscia ꝯcludit ꝛ dicit. bonū ē vt nūc celebremus. Tunc volūtas ꝯsentit. ꝛ dicit. fiat. deinde incipit mouere ipm hoiez ad ꝑparādū. vt celebret. ꝛ tādē celebrat. Si aūt rō sic argueret. de° ē honorādus. deide diceret. celebrare est deū honorare. ꝛ similr cātare i coro ē honorare deū. ꝛ nō magis ꝯcluderet de vno q̄z de alio. tūc de nouo oporteret facere ꝯsiliū. qd nūc sit agēdū. qꝛ nō pōt vtrūqz simul. ꝛ tunc volūtas ꝑpet rōi vt ꝯsulat qd sit melius. ꝛ tūc rō inuestigās ꝯdictiōes occurrētes. tādē oibus ꝯsideratꝭ ꝯcludit ꝙ melius ē celebrare. tūc ꝯscia istigat vt celebret. deide volūtas ꝯsentit i hoc qd ē celebrare. Si vero ꝯcluderet rō. ꝙ ambo sunt eq̄ bona. s. cātare. ꝛ celebrare. tūc volūtas. ꝓ. ꝯsentiret i vtrūqz. deide eligeret vnū eoꝝ. Si ℣o rō errat i minori. puta si errādo diceret q celebrat ē excoicatus. ꝛ occurreret necessitas celebrādi. tunc vel eligat celebrare. ꝛ ex ꝯsequēti facere ꝯ excoicationē. vel eligat nō celebrare ꝛ ex ꝯsequēti facere ꝯ id ad qd tenetur. tūc dr ꝯscia errare. ꝛ peccat. In isto igit. ꝓcessu ꝓ ē itellectus q̄ ē po°. 1° ē habitus nālis quo itellect° de necessitate adheret primis principijs opabiliū sicē sunt. ista bonū est faciēdū. ꝛ malū ē fugiēdū. deus est honorādus. virtutes ꝛ opa virtuosa sunt ꝓsequēda. ꝛ ꝯria fugienda. ꝛ similia. ꝛ istis q̄ dicunt lex nālis adheret itellect° nālr p habitū q dr synderesis. 3° rō accipit minorē vel p mediū diuinū. ꝛ sic ē rō supioꝛ. vel p regulam ab inferioribus. ꝛ sic ē rō iferioꝛ. vt in ex°. ö. 4° concludit hoc ē bonū faciēdū. ꝛ iste act° ē essentlr ꝯscia. q actus dr etiā ꝯclusio ꝯsiliꝭ. ꝛ tūc 5° sequit actus volūtatꝭ. q dr ꝯsensus. ꝛ si sit tñ vnum cōclusum. tunc cōsensus ꝛ electio sunt idē realr. sed differūt ratione inquātuz. n. voluntas acceptat vt faciēdū. ꝛ applicat. vel mouet ad agendum. dr cōsensus. inqz̄ vero acceptat hoc ꝛ repudiat aliud. dr electio. Si vero in cōsilio cōcluderētur duo eq̄ bona. ꝛ volūtas acciperet vnū. ꝛ aliud dimitteret. eēt ꝓprie electio. ꝛ p̄cederet cōsensus i vtrūqz. Postq̄z aūt volūtas cōsensit. vel elegit. sequit executio i qua est actus voluntatis. qui dr vsus. i fine fruitio. qui ē vltimi finis. vel tristitia cū desperatiōe que est dānatio. In itellectu igit ꝛ volūtate sunt ista p ordinē q̄z̄ ad opationez humanā. ꝓ est ipa itellectiua q̄ dr itellect°. 2° est ipe habitus primoꝝ pricipioꝝ qui dr synderesis. 3° ipa p̄ principia nālia q̄ dicūtur lex nālis. 4° est ipa rō discursiua q̄ dr rō supioꝛ. vel iferioꝛ. actus cuius dr discursus cōsiliatiuus. vel ꝯsiliū. 5° est ꝯclusio q̄ dr cōscientia. 6° ē i volūtate appetitus nālis vltimi finis. s. appetitus beatitudinis. 7° in eadē est ꝯsensus qui ē actus volūtatis inqz̄ applicat cōclusionez ad opationē. 8° est electio quādo. s. sunt duo ꝯclusa ꝛ eligit vnū illoꝝ. 9° est actus volūtatis quo vtit medijs in opatiōe. q dr vsus: vltimo ē finis ꝯsecutio q̄ est beatitudo. vel miseria ꝛ sic pz quid sit cōsensus. qui cōuenit solū volūtati. ꝛ nō est in brutis. eo ꝙ dicat applicationē cōclusionis cōsiliate ad rē. qd bruta nō faciūt. ꝛ non est ipius finis. sed solū coꝝ q̄ sunt ad finem. qꝛ cōsilium nō est de fine. ꝛ consensus ad agendū est solum cōclusionis superioꝝ rationis. secus de consensu in delectationē. Uide ad ista. ℣. cogitatio morosa. ꝛ. ℣. ꝯscia. ꝛ. ℣. lex. §. 3. Et ꝙ cōscientia sit essentialr talis actus vt dictū ē. vide. ℣. ꝯscia. §. 1.

¶ Utrū cōsentire ſm canonistas dicat q tacet. Sic. Pa. in. c. nō ne bene. de presump. dicit hoc esse brocardicū quoddā. ita ꝙ hz multas regulas. ꝛ multas exceptiōes. ꝛ multas theoricas. ita ꝙ nō habet finē. ꝛ hoc est ꝓpter diuersos tex. qui ꝯra videntur dicere. Unde ipe Pa. pro aliquali notitia i genere reducit. sic dicens. ꝓ ꝙ tacens ꝓprie nō cōsentit. nec cōtradicit. ꝛ hoc qꝛ tacere tenet quoddā mediū inter cōsentire ꝛ cōtradicere. hec aperte probat regula. is qui tacet nō fatetur. sed nec vtiqz negare videt. de re. iur. lib. 6. ꝛ Io. an. ibidē. vnde qñcūqz hoc mediū pōt cōsequi aliquē effectū ab extremis seperatū. illū cōsequit. nec accedit de se ad aliqd extremoruz. pōt poni exemplū in. l. i. §. scientiā. ff. de tribu. Ubi aliud disponitur cū expresse cōsentit dñs cōtractib° serui sui. ꝛ aliud cū cōtradicat. aliud vero cum tacet cuius diuersitatem vide per glo. in. d. regula. in qui tacet. Ubi vero nō est inuenire effectū huius medij. tūc qñqz sumit effectū vni° extremi. qñqz alterius. ſm varias cōiecturas. Nā sicut dicimus in hermofrodito ꝙ debet tribui sexui vbi magis icalescat. l. q̄ritur. ff. de sta. ho. 4. q. 3. c. si testes. §. hermofroditus. ita dicendū ī casu nostro ꝙ tacere sit referēdū

ad cōsensū3. vel dissensū3. ī quā magis incalescit. sm varias cōiecturas. Et facit ad hoc qđ nō. Dy. i. d. regula. is q tacet. ⁊ Bar. i. l. q̄ dotis. ci. ff. solu. ma. ⁊ i hoc casu sic distingue. q2 aut agit̃ de obligatiōe psonali. ⁊ tacēs habet̃ p ɔtradicēte. l. filiusfa. §. inuitus. ff. de pcu. vbi dr̃ q si scis q ɔstituit̃ pcurator est psens. ⁊ tacet nō videt̃ ɔsentire. fallit hoc fauore pupillo2. i fide iussoꝛe tuto2: q patitur nomē suū3 scribi. l. 4. §. vltimo. ff. de fideiuss. tu. Itē fallit i. c. vno. đ despon. ipu. lib. 6. vbi filius tacēs. ⁊ psens obligatur ex matrimonio ɔtracto per parētes. ⁊ hoc iducit fauoꝛ matrimonij. ⁊ fauoꝛ parētū. Hoc. n. nō pcederet i alijs ēt ɔsanguineis. vt nō. Jo. an. i nouella. Itē fallit si cōtumax i respōdēdo. Habet̃. n. talis p cōsentiēte vel negāte quaten⁹ magis vertit̃ i suū piudiciū. de iura. ca. c. si. ⁊ i. c. si post pꝛefixū3. de ɔse. lib. 6. l. de etate. §. q tacuit. ff. de iter. act. nō. Bar. in loco pallegato. Itē fallit. 4. qñ vltra tacere iteruenit aliqs actus positiuus. vt q2 recipit sciēter lr̃as i quibus ɔstituebat̃ pcurator. vt in cle. vnica. de pcu. vel exhibuit reuerētiā aduersario tāq3 plato. vt. i. c. ex oꝛe de his q̄ fi. a ma. ca. Aut agit̃ nō de obligatiōe psonali. s3 de alio piudicio. ⁊ tūc si ē ɔtumax i respōdēdo. tūc vt. s. aut nō est cōtumax. q2 nō artat̃ aliquo iure ad loquēdū. ⁊ tūc si tacēs nō pōt ɔdicēdo ipedire qđ agit̃ habet̃ p ɔdicēte. sic pōt itelligi lex. q vas. §. vectare. ff. de fur. ⁊ qđ legit̃ ⁊ nō i. l. gaius. ff. de pigno. actio. ⁊ i hoc oēs ɔsentiūt. Aut ɔtradicēdo pōt ipedire. Et tūc aut simulat seu tacet i fraudē alterius. ⁊ facit sibi piudiciū. ac si expꝛesse ɔsentiret. l. 2. C. si res. alie. pig. da. fu. vbi dr̃ q si te fraudulēter tacēte. alius rē tuā tāq3 suā pignoꝛauit. fit tibi piudiciū. Aut non ɔstat de fraude. ⁊ sunt opiones. forte si cōstaret q nō fraudulēter tacuit. haberi deberet p ɔtradicēte. q2 i dubio nō psumit̃ qs velle piudicare iuri suo. ⁊ iactare suū. l. cū3 indebito. ff. de pba. ⁊. c. cū super hoc. de renū. Et pōt ɔstare de nō fraude p ɔiecturas. i dubio videt̃ psumēdā fraudē et quo ē psens. ⁊ pōt ipedire ⁊ tacet. Inno. i. c. i genesi. de elec. ponit regulā dicēs q i facto cōcupiscentie. honoꝛabili. vel meritoꝛio. taciturnitas habet̃ p ɔsensu. In facto vero qđ nō ē cōcupiscibile. honoꝛabile vel meritoꝛiū. sed honerosū3. necessarius ē expꝛssus ɔsensus. Pa. i. d. c. nō ne. dicit q nimis generalis. ⁊ breuiter. Uidet̃ tandē ɔcludere q iudex arbitrabit̃ ex cōiecturis ad quā partē magis trahatur. Pa. post Inno. in. c. oli3 iter: de re. spo. facit aliam regulā q i actu negatiuo abstinēs. ⁊ tacēs nō habetur pro cōsentiēte. ex̃ i. d. c. olim iter. vbi obseruātes excoicationē. ⁊ nihil aliud faciētes nō est acqsitū ius sup eos. facit glo. i cle. vnica. de pcu. Itē alia regula i. d. c. nō ne. q qñ pponūtur duo. vel plura. ⁊ negat̃ vnū. videt̃ alteꝛ affirmat̃. d. c. nō ne. Et s3. d. fe. i. c. cū i iur đ offi. đle. 3. col. i. si. paria sūt i actib⁹ iudicialib⁹ pꝫ expꝛsse ɔsētat̃. ⁊ psens ē. ⁊ si ɔdicat.

¶ Utꝝ existēs i. c. vel ɔsilio. ⁊ tacēs. qñ aliqđ malū tractat̃. dicat̃ ɔsentire. ⁊ sint culpabiles. Et. s3 Pa. i. c. p. de his. q̄ fi. a. maio. p. c. post Inno. q si qs non vult ɔsentire d3 expꝛsse ɔdicere alias iuoluit̃ pena ⁊ pctō sicͤ expꝛsse ɔsenciētes. ⁊ ex h° habet̃ q ēt i male gestis tacēs i vniuersitate hēt̃ p ɔsentiēte. cū ex offi° suo teneat̃ ɔsulere ad h°. l. de etate. §. q tacuit. ff. de interoga. ac. rō s3. eūdē Pa. i. c. 2°. de his q̄ fi. a. pla. q2 is q tenet̃ loq. ⁊ tacet habet̃ p ɔsentiēte. vel ɔdicēte qtenus tēdit i ei⁹ piudiciū. d. §. q tacuit. ⁊. c. si p/ sitū. de ɔse. lib. 6. Et glo3 de vniuersitate tenet̃ votū suū expꝛimere. d. c. p. Qđ qdē q° ad pctm̄ vr̃ videt̃ veꝝ. de quocūq3 q pōt obuiat̃ pctō. ⁊ ñ facit. 23. q. 3. h° videt̃. S3 de pena nō videt̃ veꝝ. nisi i plato. l' cui ex offō ɔpetit. ar. coꝝ q̄ nō. i. c. negligere. 2. q. 7. l' nisi dolose taceat. ar. coꝝ. q̄ nō. i. c. qm̄. de sen. exc. de h° p. excoi°. 5. casu. p. §. 57. in. 5° mō pmissiōis. Et sm hāc distictionē limita Bar. i. l. vl̃. ff. de pariq. vbi vult q solū teneat̃ obuiare q ē subdit⁹ illi q d3 offēdi. sicͤ seru⁹. fili⁹ ⁊ glo. in. l. culpa caret. ff. de re iu. ⁊ tex. isti. de pub. iudi. §. alia. q̄ vult q ɔscius qsuis extrane⁹ sit puniat̃. itellige qñ h3 ex offō vel qñ dolose ñ phib3. l' i crie lese maiestat. l. qsqs. C. ad. l. iul. ma.

¶ Utꝝ ɔsensus post veniēs possit validare actū pteritū. Et. sm. Pa. i. c. cum vos. de his. q̄. fi. a. pla. post alios doc. max̃ Inno. ⁊ Bar. q qñq3 i actu reqrit̃ iussio alte⁹. ⁊ tunc d3 pcedere. l. si qs mihi bona. §. iussū3. ff. de acq. here. Qñq3 reqrit̃ licētia. ⁊ illa d3 pcedere. vt. c. l3: de regu. Qñq3 reqrit̃ actoꝛitas. i. cōsensus auctoꝛizabilis. ⁊ tūc d3 iteruenire i ipo actu sm q vbū sonat. vel modicū añ vel imediate post vt. d. §. iussū3. Qñq3 ɔsiliū. ⁊ d3 reqri añ ⁊ expectat̃ respōsū3. vt i. c. cū i veteri de elec. Qñq3 reqrit̃ ɔsensus vt i. d. c. cū vos. vbi aliena° tēpoꝛalis facta sine ɔsensu capituli p ratificationē ei⁹ roboꝛat̃. ⁊ tūc si de solēnitate act⁹ reqrit̃. vt iteruenia certo tēpoꝛe. nō pōt iteruenire post: vt i. c. audit̃ iūcto. c. q2 pp. de elec. Aut nō reqrit̃ p solēnitate certo tpꝛe s3 simpr̃ ad actualitat̃. ⁊ tūc aut actus t3 ⁊ pōt ɔtētus consentire qñcūq3. vñ canonicus ɔtētus in electiōe pōt ɔsentire post factū. vt i. c. qđ sicͤ. đ elec. aut actus nō tenuit. ⁊ tūc pōt iteruenire post factū. s3 tūc validat actū. vt ex nūc. ñ vt ex tūc ⁊ iste ē casus. d. c. cū nos. Nā ɔcessio facta p platū reclamāte. c° est nulla. ⁊ si. c°. tractu tpꝛis ɔsensit. valebit ɔcessio. vt ex nūc. nō añt tpꝛe p° ɔcessiōis. Uide bonā glo. i regula nō firmat̃ ⁊ i regula ratū. de re. iur. lib. 6. ⁊ sm hoc itelligas nō. p Inno. i. c. cū ɔsuetudis. de ɔsue. Et. d. fcli. vbi ɔsensus vt simplex cōsensus pōt iteruenire etiā post i. c. de causis. đ offi. deleg. 2°. col. ibi. 3°. declara.

¶ Utꝝ actus q d3 expediri p ɔsensum in coi psitū. valeat si singuli ɔsentiāt vt singuli. nō colegialiter. Et. Pa. i. c. cū i rela. đ cē. posse. ⁊ ppnc. q nō. vt i. c. i genesi. de elec. l. 2°. C. de decurio. Nec est speciale in electione. qsuis glo. dicat ɔtrariū. in. c. p. de re. eccl. non

alie.lib.6. Sed Jo.an. postmodum tenuit ibidem in nouella φ non valet. ⁊ hoc sequitur Jo. cal.in.c. cū3 omnes. de consti. ⁊ Bar.in.l.omnes populi.ff. de iusti. ⁊ iur. Quō rati habitio equivalet consēsui.v.excoicatio.5.casu.p̄.§.45.

9 ℭ Cōsētiēs p ꝓprias lras dr̄ ꝑsēs actui. Et vbi re grit̄ ꝯsensus alic⁹ i iudicio.pōt ipm ꝓstare p nūtiū. vel eplaꝫ. Et regulr̄ tū sepe repiūtur casus. i qb⁹ lex reqrit ꝓpriā ꝑsonā.⁊ nō sufficit nūtius.vel epla. vt i casu.c.si qs.circa fi.de elec.lib.6. Et alios casus po nit idē i.c.l3 ex quadā.super.v.ꝓprio iuramēto.de testi.hec ꝫdi.subscribēs dr̄ ꝯsentire.⁊ idē ē ac si totū scriberet ꝓpria manu.hec ꝫdi.i.c.qm̄. de ꝓba.col. 24.circa principiū. Et cōsentit in iudicē q exceptionē dilatoriā proponit.idē ꝫdi.in.c.inter monasteriū col.2ª.circa fi.de re.iudi. Et in.v.faciēs includit̄ consentiens idē ꝫdi.in.c.quāte de sen. etc.

Conseruatores fm̄ Archi.i.c.p̄.de offi.deleg.
c lib.6.idē sunt qd̄ ꝯ iniurias notorias seruatores.⁊ fz glo.i.d.c.p̄.⁊ archi.ibidē. est multiplex.qdā.n.sunt q hn̄t defendere viduas pupillos ⁊ orfanos ab opꝑssiōib⁹.⁊ iniurijs.sicut epi. ꝺ fo.ꝯpe. cā.c.⁊.b.⁊.c.ex tenore. Et q̄uis isti possint dici ꝯseruatores.nō tn̄ ꝓprie.nec ꝺ istis loquit̄ tex.i.c.p̄.⁊.2ª. ⁊ fi.de offi.deleg.lib.6. Et eodē mō diceret̄ si legatus vel ordinarius darēt ꝯseruatorē.nec stringūtur regulis positis i.d.c.p̄.vel fi.s.a sede ap. Aliq̄n dātur vt defendāt a latronibus.⁊ ꝑdonibus.⁊ de istis idē videt̄ qd̄ de ꝑcedētibus. Aliq̄n dātur ꝯ eos q priuilegia infringūt.⁊ isti fm̄ Archi.i.d.c.p̄. ꝓprie dicūtur ꝯseruatores. Aliq̄n dātur lātius fm̄.e.Archi.vt defendāt ab iniurijs.⁊ offensis. ⁊ isti ꝓprie dicūtur defensores. ⁊ de istis duob⁹ modis imediate dictis ꝓprie itelligūtur iura tractātia de ꝯseruatore.s.d.c. p̄ᵐ.2ᵐ.⁊ fi.de.offi.dele. Aliq̄n dātur iterꝫ generalius fm̄ φ i rescriptis.vel priuilegijs ꝯtinet̄ q̄ sunt īspiciēda.⁊ seruāda.vn̄ i priuile°. Sixti.4.qd̄ incipit regiminī.dat̄ auctoritas ꝑdicatoribus ⁊ minoribus.vt
s possint digere quelꝫ canonicū.vel habētē dignitatē ⁊ φ possit defendere ab oībus iniurijs.⁊.fm̄ Archi. ab oībus q̄ sunt ꝯ ius.⁊ φ ministrēt iusti' ꝯplemētū.sine strepitu.⁊c.⁊ multa alia possint q̄ non possunt cōseruatores fm̄ iura alt̄. Papa.n.pōt illa remouere Rosella in.v.excoi°.p̄.excoicatione.28.§.2°. dicit φ i nullo istoꝝ modoꝝ hn̄t indaginē iudicialē.i.nō pn̄t ꝓcedere p viā iudicii.⁊ φ solū habēt de manifestis cognoscere.⁊ manifesta dicūtur q̄ notoria sunt.⁊ ita patētia φ nulla ꝓbabili tergiuersatiōe celari pn̄t.de coha.cle.c.fi. que vera sunt de.3°. ⁊.4°.modis dict̄.p̄ iura.d.cā.2.⁊.fi.s3 de p̄.2°.vel.5° modis dict̄.nō hn̄t ꝯitatē.epi.n.pn̄t ꝺfendere oīb⁹ modis ⁊ simr̄ dicēdū ē ꝺ.2°.⁊.5.fz φ i lrīs exꝑmit̄.

6 ℭ Sed qd si offensa neget̄ notoria.negatiōe.n.reo fieri dubia.C.q ad lib. p da.nō.l3.l.3.R̄.fm̄ glo. ⁊ Archi.d.c.p̄.φ ꝓbatiōes bene recipiet ꝯseruator.s. q factū sit notoriū.vt sic videat q̄ sua sit iurisdictio de rescrip.sup.litis. Alias.n.istoꝝ officiū cēt i vtile.⁊ si inueniet factū notoriū ꝓcedet.alias desistet. nō.n. h3 ptātē defendēdi simplr̄ iniuriā s3 qualificatā notoriā. Sic ergo ꝯseruator h3 vocare reum.⁊ si cōfiteat̄.bn̄ qdē.si aūt negat sup notorio ꝓbatiōes recipiet.si aūt ꝯfiteat̄ factū s3 dicit suo iure fecisse ꝓbatiōes recipiet sup notoriā offensam. alias facile cēt ꝯseruatoꝝ officiū deludere. vn̄ si videat̄ ꝯseruatori ꝓbabilis nega° nō ꝓcedet.alias pūiat.sic notoriū. ⁊ fm̄ glo.ibi nō solū pōt punire faciēdā iniuriā sed etiā iā factā.h3 etiā idaginē sentētie excoicatiōis. quā pōt iferre.⁊ breuiter fm̄ doc.ibidē h3 idaginē sine qua nō pōt suū officiū ꝑficere.⁊ attētata ꝯtra ꝑmissa sunt nulla.d.c.fi.simr̄ qn̄ factū est notoriū.⁊ nesciatur persona necesse est facere inquisitionē.

ℭ Quis possit esse cōseruator.R̄.fm̄ tex.in.d.c.fi.⁊ glo.φ si datur a papa opoztet φ sit episcopus vel superior ꝑlatus.vel abbas.vel habēs dignitatē.vel personatū.i cathedralibus.aut collegiatis ecclesijs. de quibus dignitatibus.⁊ personatibus. vide.v.dignitas.p̄n. Itē φ nō sit de iurisdictiōe vel dominio seu districtu ecclesiastico. vel tēporali illius cui dat̄ pro cōseruatore.exceptis illis qui regibus. vel reginis dātur. Itē φ nō sit ꝯseruator ꝯseruatoris sui. Et extra ciuitates. vel dyoceses. in quibus fuerunt deputati.vel alibi q̄3 ciuitatibus.seu locis insignibus. vbi copia possit haberi peritoꝝ.non possunt procedere.nec aliquos vltra vnam dietā a fine dyocesis eorūdē trahere possunt.hec ibi. Nō φ predicatores ⁊ minores possunt digere quelibet canonicū ecclesie cathedralis vt dicto priuilegio. Nō etiam φ vicarius episcopi est i dignitate quasi episcopali.⁊ ideo potest cē. Vide.v.dignitas prin. Et similiter prior. siue prelatus in ordine ꝑdicatoꝝ.vel alioꝝ ordinū. potest esse cōseruator.qd̄ probatur per tex.in.d.c.fi. ibi.vel collegiatis ecclesijs. Immo de.2°. de rescrip. tam in tex.q̄3 in glo.est expressa.⁊ Pa.in.c.causam de iudi.in prima glo.idem expresse dicit de delegato. Et.d.ꝫi.in.c.cum olim.de maio.⁊ obe.in principio. Vide hic qz diffuse.⁊ melius q̄3 alibi.⁊ Pa. in.c.cum si essent.de preben.vltimo. nō. Vide.v.delegatus.§.2.⁊.3. Et φ prelati mendicantiū qui non habent alium superiorem i domo possint esse tenet Ge.in.c.nullus.de elec.lib.6.⁊ Pau. in cle.2°.de rescrip.v. dignitas prin.

ℭ De pena cōtrafaciētium.R̄. fm̄.d.iura alt̄.φ si cōseruator vbi non aliter exprimitur in rescripto se intromittit de alijs a manifestis iniurijs. ⁊ violentijs.vel de his.que requirunt iudicialem indaginē. fiat suspēsi p vnū ānū.ab officio.⁊ p ꝯtis a bn̄ficio. fm̄ Archi. Et pars q̄ hoc fieri ꝓcurauerit excoicationis sniaꝫ incurrit.ipo facto.ignorātes nō icurrūt nisi crassa vel supina.a qua non poterit absolui nisi parti satisfaciat integralr̄ de expēsis. ⁊ est spalis de

quo. ꝟ. excoicatio. ꝭ. caꝫ. gł. Et iste expꝛesse debēt intelligi ſm Se. ibi solū de legitime factis. Et propter hāc cām. 2. q. 1. c. in pmis. Et circa munera ⁊ expēsas assessoꝝ. ⁊ notarioꝝ tenet̄ obseruare qđ de legatis statutū est. ꝺ quo. ꝟ. iudex. Et attētata ꝯtra pmissa sunt nulla. d. c. si. itellige vt dictū est nisi alr ī litteris exprimat̄. sicut coiter fit. ⁊ iō ista ad pauca seruiunt. Et nō ſm Se. ꝙ si alius q̄ꝫ ille cuius est cōseruatoꝛ procuraret ꝙ se itromitteret. nō incurreret. Sed qđ si postq̄ꝫ excoicauit aliquē rōe ꝯtumatie. vel alterius cause. ⁊ postea inuenit̄ ꝙ iniuria non fuit notoria. Inno. dicit ꝙ nō tenet. qꝛ nō habet auctoritatē nisi de manifestis sed Albri. dicit ꝙ erit excoicatus. ſm Inno. i. c. tua. de coha. de. ⁊ mul. sꝫ qđā ꝯ sꝫ pñt cōcordari. qꝛ si fuit lata ꝓ cōtumatia tꝫ. alias secus.

4 ¶ Quantū durat suū officiū. R. ꝙ vsq; ad obitum ꝯcedētis. ⁊ tūc expirat. qᵒ ad negotia nō cepta. d. c. si. nec potest vices suas alteri committere. nisi citationes. ⁊ sententiaꝝ denūtiationes. d. c. si. intellige nisi ex litteris aliter possit.

5 ¶ Nō sꝫ glo. ⁊ Archi. i. d. c. ꝑ. ꝙ cōseruatoꝛ. est delegatus qđ probāt eo ꝙ mā eius ponit̄ in titᵒ delegati. sunt tamen multe differētie prima qꝛ canonicus ecclie cathedralis pōt eē delegatus. sꝫ nō ꝯseruatoꝛ. Secūda qꝛ pōt esse delegatus sui delegati nō autēꝫ cōseruatoꝛ. Tertia qꝛ epūs pōt esse delegatus archiepiscopi. nō aūt ꝯseruatoꝛ. Similiter inferioꝛ ecclesiastica vel epali dignitate. Quarta quia delegatus principis pōt subdelegare nō cōseruatoꝛ. nisi ī citationibus. vel executionibus sñie. Quinta qꝛ delegatus nō incurrit penā. Sexta qꝛ cōseruatoꝛ non recusatur. Et ambo possunt inuocare brachiū secłare. ⁊ ad hoc potestas secularis tenet̄. alias potest eos excomunicare. qꝛ est accessoꝛium.

c Onsiliū tripliciter sumitur. ꝑ. sꝫ Theologos 2ᵒ. ſm philosophos. 3ᵒ. ſm canonistas. vel casualistas. Pꝛimo mō. s. Theologice tractat̄ per. s. Tho. 2ᵉ. q. 52. ⁊ est vnū de septem donis. s. s. ſm illud Isa. xi. regescet super eū spiritus cōsilij. ⁊c. Et isto modo sumptū est quedā qualitas subiectiue existens in intellectu. creata a deo. sicut alia dona: gratū facientia. que inclinat intellectuꝫ nostrum. vt bene moueatur a. s. s. in cognoscēdis. ⁊ cōsiliandis his q̄ sunt ad vitā eternā. Et est solū in habentibus gratiā qui mouētur per donum cōsilij. quasi cōsilio accepto a deo. Sicut homines mouētur a sapiētioribus. Et respondet virtuti prudētie. sicut adiuuās. ⁊ perficiens. ⁊ manet in beatis. quātum ad perseuerantiā in perfecto iudicio. ⁊ operatione. sine tamen anxietate dubitatiōis. sunt. n. in beatis aliqui actus ordinati ad finē. vel quasi procedētes ex cōsecutiōe finis. sicut ꝙ deū laudāt. vel qbus alios pertrahunt ad finem quē ipi sunt cōsecuti. sicut sunt ministeria angeloꝝ. ⁊ orationes sanctoꝝ. ⁊ quātū ad hoc habet in eis locū. donū cōsilij. Et est ī deo sicut ī dāte. ⁊ nō sicut in recipiente. Et huic dono correspondet beatitudo q̄ est misericordia. sicut dirigēti: dirigit. n. nos in omnibus que ordināt̄ur in finem vite eterne hec omnia ſm. s. Tho. vbi supra.

¶ Cōsiliū. 2ᵒ. mō philosofice accipit̄ sꝫ ꝙ ē inq̄sitio quedā siue discursus ipius rōis. eoꝝ tm̄ q̄ sunt ad finē opabiliū a nobis. nō minimoꝝ. neqꝫ ī differētiū. ⁊ pꝛesentiū. siue futuroꝝ. Et ad bonitatē huius cōsilij: qđ electionē precedit sicut dictū est supra. ꝟ. cōsentire in pꝛincipio. ⁊ habet̄ a philosopho. 6. ethy. 3. requirūtur. tria. vnū. s. ꝙ ꝯsilians pꝛestituat sibi finē debitū. qꝛ si aliquis ad malū finē ꝯsequēdū multas efficaces vias inueniat. non dicetur bonus ꝯsiliatoꝛ. Secūdo ꝙ ad finē bonū ꝯsequenduꝫ adueniat bonū opus. per qđ finē ꝯsequat̄. Unde si quis bonum finē ꝯsequi intēdat. per malā actionē. nō est bonus cōsiliatoꝛ. qꝛ vt. ipe philosophus dicit sortitur finem incōtinēti medio eo ꝙ illud qđ ad finē ordinat nō est proportionatū illi fini. sicut si aliquis verā cōclusionē per mediū ipertinēs cōcluderet. Tertio reqrit̄ vt adinueniat vtrūqꝫ in tēpore ꝯuenienti. ne sit precepes in festinādo. vel etiā in vtilis in tardando. Et nō ꝙ hō pōt dici ꝯsiliatiuus dupłr. vno mō a voluntate seu solicitudine ꝯsiliādi. ⁊ sic timoꝛ cōsiliatiuos facit. qꝛ vt dicit phs in. 3ᵒ. ethy. cōsiliamur de magnis: in qbus quasi nos. ipis credimus. ea autē q̄ timorē icutiūt nō sunt simpłr magna. sed habent quādā magnitudinē tū ex eo ꝙ apphēduntur vt q̄ difficili repelli possunt. tum qꝛ appꝛehēduntur vt de prope existētia. vñ hoīes maxime in timoꝛibus querunt ꝯsiliari. Alio mō dr̄ hō ꝯsiliatiuus a facultate bene cōsiliādi. ⁊ sic nec timoꝛ nec aliqua passio consiliatiuos facit. qꝛ hoi affecto ſm aliquā passionem videt̄ aliqđ. vel maius. vel minus q̄ꝫ sit ſm rei veritatem. sicut amāti vidētur ea que amat melioꝛa. ⁊ timenti ea quē timet terribilioꝛa. Et sic ex defectu rectitudinis iudicij quelibet passio quātum est de se īpedit facultatem bene consiliandi. 6

¶ Cōsiliū. 3ᵒ. mō. sꝫ canonistas. vel casualistas. ē psuasio q̄dā. siue iductio. ad aliqđ agēdū nō hñs vī coactiuā. vñ. s. Tho. i. q. de ꝟi. q. 17. arᵒ. 3ᵒ. ad. 2ᵐ. sic ait. Cōsiliū dr̄ dupłr qñqꝫ. n. ꝯsiliū nihil aliud ē q̄ꝫ actus rōis inq̄rētis de agēdis. ⁊ hᵒ mō ꝯsiliuꝫ se hꝫ ad electionē. sicut sillogismus vel. qđ. ad ꝯclusionem. vel cognitionē. vt pꝫ p phm. 3ᵒ. ethy. hᵒ mō acceptū ꝯsiliū. nō diuidit̄ ꝯ pceptū. qꝛ de eis q̄ sunt ī pcepto. et ꝯsiliamur. ⁊ ex tali ꝯtingit aliquē obligari. sicut āt dictū ꝯsiliū inuenit̄ ī ꝯsciā q̄ꝫᵐ ad vnū modū applicatiōis cū. s. iqrit̄ de agēdo: ⁊ isto mō dictū ē de cōsilio. s. ꝭ. pcedēti: Alio mō dr̄ ꝯsiliū psuasio siue inductio ad aliqđ agēdum nō habēs vī cohactiuā. ⁊ sic cōsiliū cōtra pceptū diuidit̄. sicut amicabiles exortationes. Ex quibus aliqs obligat̄ vt non contēnat sed non vt impleat. vñ pcepta sunt ea q̄ sunt necessaria ad consequendū finē. cōsilia vero vt expeditius 7

cōsequat. Et de isto ꝯsilio dicendū est nunc. in quo nō intelliguntur ꝯsilia xp̄i. vt illud Mat. 5. q vult tecū in iudicio cōtendere. et tollere tunicā tuā. dimitte ei et palliū. et nisi habūdauerit. etc. Et nō irasci fratri suo. Et qui angariauerit te mille passus. vade et alios duos. Et Mat. 19. eunuchi qui castrauerūt se ipsos ppter regnū dei. in quo cōsulit castitatē. Et si vis pfectus eē vade. etc. vbi ꝯsulit paupertatē. Et Mat. x. nolite possidere aurū neqꝫ argentum. Et Luc. 6. de dilectiōe inimicoꝝ. Et q te percusserit. etc. Et Luc. 9. qꝫ abneget semetipꝫ. etc. vbi ꝯsuluit obedientiā. Que oia reducūtur ad. 3. s. paupertatē. castitatem. et obedientiā. et ista ꝯsilia ordinātur sicut ad finē ad pcepta. pro vt sunt de interioribus actibus virtutū. sꝫ ad pcepta sm qꝫ sunt de exterioribus actibus. ordinātur ꝯsilia ad hoc qꝫ tutius. et firmius obseruētur. p modū remouētis phibēs. Et pm hoꝝ ē eē secūdū firmarum exterioꝝ actuū obseruatio. cātur ex interiori affectiōe mētis bene disposite. Nā dñs. Mat. 19. paupertatis ꝯsiliū ad hoc ordinat. vt hō deū sequatur. qḋ fit per rectitudinē interioris affectus. et sic de aliis ꝯsiliis. Sed sm qꝫ sunt de actibus exterioribus. puta nō occidere. nō furtū facere. etc. ordinantur ꝯsilia ad pcepta nō sicut ad finē. Nō. n. ppter hoc hō virginitatē seruat. vt ab adulterio abstineat. Nec ho fine aliqs bonis ab renūtiat. vt nō furet aliena. cuꝫ exteriora opa ꝯsilij. sint maiora. qꝫ exteriora opera pceptoꝝ. ordinātur tñ ad ea. i qꝫtū faciūt ea tutius et firmius obseruari. q. n. sua dimittit multo magis abstinet a rapiēdis alienis. hec. s. Tho. q. 4. q. 12. ar. 2. Nō tñ qꝫ qdaꝫ ꝯsilia xp̄i sunt de precepto. qꝫ ad preparationē animi. Naꝫ id qḋ dr̄. Luc. 6. date mutuū nihil inde sperātes docet. vt ex cupiditate nr̄a nō repetamus. sed simus parati si necesse fuerit etiā ampliora dare. Sitr dñs docet aiuꝫ hois eē paratū. vt si necesse sit etiā sit paratus maiora sustinere. et ad inimicos dilectionē habere. et parati simus si necesse fuerit bene facere. dū dicat. diligite inimicos vestros. vn̄ .s. Tho. 12. q. 108. ar. 4. ad. 4m. sic ait. Ea q de vera dilectiōe inimicoꝝ. et similibus dñs dicat Mat. 5. et Luc. 6. si referātur ad pparationem ai. sunt de necessitate salutis. vt. s. hō sit paratus bn̄facere inimicis et alia hmōi facere. cuꝫ necessitas hoc requirit. et ideo iter pcepta ponūtur. sꝫ vt aliqs inimicis hoc exhibeat. pronte i actu. vbi necessitas specialis nō occurrit. ptinet ad ꝯsilia particularia. Illa āt q ponūtur Mat. x. et Luc. 9. et x. fuerūt qdā pcepta discipline pro tp̄ore illo. vel cōcessiōes qdā. et ideo nō inducūtur tāqꝫ ꝯsilia. hec ille. sitr dicendū est de illo qḋ dr̄ Mat. 5. et q vult tecū in iudicio ꝯtēdere et tunicā tuā tolere dimitte ei et palliū qḋ intelligitur sm preparationē animi. vt. s. hō sit paratus pauo pati iniuriā vel fraudē qꝫ iudiciū subire. si hoc expediat. q̄nqꝫ tñ nō expedit. et sitr de cōtumelia. qn̄ expedit. aliqn̄ tñ non expedit. sic dñs dixit quare percutis me.

Et. 2e. q. 124. ar. 5. ad primū dicit. Nullus est actus pfectiōis sub ꝯsilio cadens. q in aliquo euentu. non cadat sub pcepto. quasi d̄ necessitate salutis existēs. sicut Aug. dicit i lib. de adulterinis ꝯiug. qꝫ aliquis incidit i necessitatē ꝯtinentie seruāde. ppter absentiā. vel infirmitatē vxoris. Et ideo nō est ꝯ perfectionē martirij si aliqn̄ sit de necessitate salutis. est. n. aliqs casus in quo martiriū pferre nō est de necessitate salutis. puta cū ex zelo fidei. et charitate fraterna. multotiēs legūtur sancti martires spōte se obtulisse martirio. illa aūt pcepta sunt intelligēda sm pparationē animi. hec ille. Et sic pꝫ qꝫ ꝯsilia in aliquo casu particulari nō sunt de pcepto. sꝫ de pfectiōe. et in aliquo casu sunt de pcepto. Secūdo pꝫ qꝫ oia ꝯsilia reducūtur ad tria vota. et vide ista diffuse. 2e. q. 108. ar. 4. Hoc ē qḋ dicit Aug. in lib. d̄ ser. dñi et habet. 14. q. 1. qḋ papa. iperat. qḋ iperat. necē est fieri: si non fiat. penā hꝫ: vbi ꝯsiliū dat. offerētis arbitriū est. tñ q ꝯsilio dñi non vtitur. minus boni adipiscitur. ca. q. c. qsqs. Et i dubijs debet hō q̄rere ꝯsiliū. 16. q. 2. visis. Et nō sm. d. Fdi. in. c. canonū. de consti. col. 6. circa mediū. ibi fallit. qꝫ cōsiliū canonis nō obligat. fallit triplr. p. qn̄ obligat se voto. sicut i tribus votis religionis q alias sunt de consilio. Secūdo ex cōtēptu. tertio in cōsilio reuerētie qn̄ materia est necessitatiua sed propter reuerantiā lex loqtur cōsulutiue.

¶ Utrū qs teneatur ex ꝯsilio dato. Re. qꝫ aut dat quis cōsiliū delinquēti. aut ꝯtrahenti. Si delinquēti quo ad pctm̄ idistincte inuoluitur. sꝫ quo ad penā. seu ad restitutionē faciendā. distinguo. aut talis erat facturus etiā sine ꝯsilio. et tūc si dedit ꝯsiliū ope tenetur. Insti. de obl. q ex delicto nascūtur. §. ac si ope. et. ff. de fur. l. si qs vxori. §. i. etiā si ꝯsiliū nō exhibuit principalr sꝫ secūdarie. ff. de fur. l. si pignore. §. penul. vt puta accomodauit scalam ad ascēdendū ad fenestras. aut hostiū fregit. vt alius furtū faceret. si vero dedit cōsiliū sine ope. alias facturo. nō tenetur. d. §. ac si ope. nec obstat. l. i. §. si qs. ff. de ser. cor. qꝛ ē casus specialis. in quo nō debet augeri malitia serui laudando. vel pōt dici qꝫ ibi nō solū ꝯsuluit sꝫ etiā laudādo incitauit qꝫ magis est. pro hoc facit qḋ nō. i. l. repe. §. fi. de vb. sig. Si vero nō erat facturus tenetur. l. si remunerādi grā. §. planc. ff. man. sꝫ nō ei cui dedit cōsiliū sꝫ glo. i regula. nullus ex ꝯsilio. de re. iur. lib. 6. sed ei ꝯ quē. et eius malefici nomē. puta si fecit homicidiū homicida ē. 50. di. Si qs viduaꝫ. et hmōi. forte tñ tenetur ei cui dedit ꝯsiliū exortādo ad bonuꝫ. 6. q. i. deteriores. Si vero dat ꝯsiliū ꝯtrahēti. et tūc si est fraudulentū tenetur in distincte. ff. de dolo. l. qꝫ si cū sciret: vbi ille qui ꝯsuluit dolose et sui lucri cā mutuare debitori. nō ideo tenetur actiōe de dolo ei cui cōsiliū dedit. ad idē. ff. p soc. l. 2. Si vero nō est fraudulentū non tenetur. d. regula. nullus ex consilio. et. ff. de dolo. l. allegāter in fi. et hoc ē verū si est simplex consiliū. qꝛ si eēt mādatū qꝫuis nō sit fraudulentū. si est

desiguata certa psona. puta mãdat q̄s tibi vt Titio
pecuniã tradas ⁊ sic tenet̃ indistincte. etiã si alias
erat factur⁹. ff. man. l. 2. §. tua ⁊ aliena. ⁊. ff. d̃ nego.
ge. l. 3. §. fi. Si vero nõ ẽ designata persona. ⁊ tunc si
alias nõ erat factur⁹ tenet̃. vt. d. §. plane. alias nõ.
Vide. s. restitu⁹. §. 23. ibi in alijs aũt casibus.

4 ¶ Dñs Feli. i. c. sicut dignũ. de homi. altr siue alio or/
dine tractat materiã hui⁹. §. pcedẽtis. col. 3. ibi. Nõ
ibi aliuz regro ⁊ ponit. 5. ɔclusiões cũ quibusdã falen/
tijs. Et p⁹ ɔ⁹ ẽ ꝙ ɔsulẽs maleficiũ nõ tenet̃ si faciẽs
alias erat facturus. secus si ɔsiliũ vel istigatio dedit
cãz maleficio. adducit Inno. dicẽtem hãc esse coĩez
opinionẽ. ⁊ dicit ipe Feli. hoc eẽ verũ ꝙ ɔsulẽs alias
facturo lz nõ teneat̃ ex toto tñ punit̃. sz mitius per
tex. d. c. sicut dignũ. ibi nõ ita seuere. ⁊ facit. l. i. §. fi. ff.
de ser. cor. ibi. nõ. n. oportuit laud. ido augeri mali/
tiã. ⁊ inst. de obli. que ex deli. fallit. p̃. fm eũ i atrocis/
simis i qbus nõ distinguit̃ sz cõsulens oĩo tenet̃. c.
felicis. d̃ pen. lib. 6. ⁊ c. cc. si quis suadẽte. eo. tñ putat
hoc eẽ restringendũ fm. c. sicut dignũ. vbi nõ minus
atrox fuit. Secũdo fallit vbi delinquẽs punit̃ pena
quadrupli puta fur manifestus. Insti. de obli. q̃. ex.
deli. In cõsulẽte. n. nõ cadit ista ɔdictio de manife/
sto. ⁊ sic punietur pena simplici. Tertio fallit qñ lex
puniret solũ faciẽtẽ. fm Bar. l. ex furtiua. ff. de ɔdi.
fur. ⁊ sic ɔcorda hic ɔclusionẽ cũ pri⁹ pcedent̃. §. q:
si bene itelligant̃ nõ discordãt. 2⁹. ɔ⁹. si ex ɔsilio dati
ci sequr homicidiũ. vel mẽbri mutilatio ẽ irregu/
laris. d. c. sicut dignũ. ⁊. d. c. si qs viduã. ⁊. c. si quis
quatuor. 25. q. 8. Vide. s. irregularitas. 2⁹. §. x. ⁊ se.
⁊. s. exco⁹. 5. casu. p̃. §. 58. Tertia ɔ⁹. i dubio p̃sumit̃
delinquentẽ fuisse motũ ex ɔsilio. ⁊ alias non fuisse
facturũ. ⁊ facit q̃d nõ Bar. i. l. si vetri. §. i bonis. ff.
de priuil. cre. de dño qui dixit famulo in aure certa
verba ⁊ ille statim iuit ⁊ occidit hominẽ. q: p̃sumit̃
factũ d̃ mãdato dñi. Sicut dixit etiã Bar. i. l. si q̃s
mihi bona. §. visum. ff. de acq. here. de dño qui dixit
fac vt audiã nouũ deide inimicus dñi reperit̃ mor/
tuus. ⁊ etiã si stetisset per multos dies post. presumit̃
ꝙ fecit propter illud ɔsiliũ. Quarta cõclusio. cõtra
cõsulentẽ põt dãnũ passus agere in foro canonico.
vel conscie per actionẽ de dolo ad emendationẽ to
tius dãni. sed nõ per interdictũ. vñ vi. q̃d cõpetit so
lũ ɔtra spoliantẽ. c. ad sedem. de resti. spo. ⁊ pcedit
conclusio siue obmittat agere cõtra principalem. q:
potens est. siue ex arbitrio volũtatis hoc faciat. ita
nõ Inno. in. c. querellam. in. 2⁹. col. de elec. ⁊ Inno. ⁊
Jo. an. ⁊ alij in. d. c. sicut dignuz. Et nõ de ɔsiliarijs
dñoꝝ ⁊ aduocatis q: tenentur fm Pa. in sepe. d. c.
sicut dignũ. fallit nisi ɔsultus esset alias facturus p
predicta ⁊ per tex. d. c. sicut dignũ. Ultima ɔclusio
volens exonerare cõsciẽtiã de malo cõsilio. nõduz
adimpleto nõ solum tenet̃ dissuadere ne id fiat sed
etiã i prudẽter notificare illi cõtra quẽ dirigit̃. vt ca/
ueat fm Inno. in. d. c. ad audiẽtiã. Fallit i mãdãte
q: ante executiõ mãdati notificat mãdatario vt nõ
exequat̃. sufficit iuxta glo. ⁊ in. c. cũ q̃s. de sen. exco.
lib. 6. Et fm Inno. in. c. ad audientiã. q: cũ mãda/
tarius habeat operari respectu mãdãtis. si nõ obe/
dit reuocationi. nõ iputat̃ dño. sed q: ɔsiliũ hz ope
rari respectu ɔsulẽtis ⁊ operãtis tñ. Et hec oĩa intel
ligũtur de ɔsilio dato i maleficijs. Sed de ɔsilio da
to in ɔtractibus dicas fm glo. in regula nullus de re.
iur. lib. 6. ⁊ per Pa. i. d. c. sicut dignũ. ⁊ in. c. nup. de
sen. exc. Et facis hz. c. d. Fel. ꝙ sacerdos i illis casib⁹
nõ valẽs absoluere nõ potest etiã i ɔsulẽte. vel mã/
dãte alias nõ factur⁹. q: ista eqparant̃ vt videas vñ
succedit glo. in. c. si postq̃z de elec. in. 6. hec Feli. vide
eo. in. c. p̃. de offi. dele. circa prin. 3. col. Et nõ fm. c.
Feli. ꝙ qñ aliqs errat ex ɔsilio peritoꝝ saltez duoꝝ
qui sint bone ɔscie excusat̃. etiam a pena iuris. c. de
quarta. de p̃scrip. col. 8. circa mediũ. ⁊ in. c. sup his
de accu. circa fi. dicit ꝙ ɔsiliũ notabilis doctoris ⁊
bone ɔscie excusat subcũbentẽ in cã. ne condẽnetur i
expensis. intellige vt infra. §. 8. Si. n. intelligeret. ꝙ
est malum cõsilium non deberet sequi.

¶ Utrũ obligatus petere cõsiliũ teneat̃ illud sequi. 5
Re. fm Pa. in. c. cum in veteri. de elec. in glo. p⁹. Et
vbicũq; tenet̃ quis aliqd facere cũ cõsilio aliquoꝝ.
nõ tenet̃ sequi cõsiliũ illoꝝ. sed satis est petere ɔsiliũ
debito tẽpore. s. ante factũ. ⁊ expectare respõsuz. q̃d
videtur probari in. c. cũ olim. de arbi. Nã cõsiliũ ex
proprio significato nõ obligat ad hoc. 4. di. §. hec.
sed fm. c. Pa. oz aliqñ aliter dicere fm materiam
subiectã. Et iterũ fm. c. post Bar. i. l. i. §. si plures. ff.
de exer. distingue ꝙ aut tenet̃ quis aliqd facere cuz
cõsilio aliquoꝝ. aut cũ cõsensu. aut volũtate. p̃. casu
aut cõsiliũ postulat̃ ab eo qui nõ hz sanũ intellectũ.
⁊ capitur ɔsiliũ pro cõsensu vt in. l. puberibus. ff. de
suspec. tu. Vñ si caueret̃ statuta. vt pupillus faciat
certuz qd cũ ɔsilio duoꝝ agnatoꝝ. capit̃ ibi ɔsiliuz
pro cõsensu. q: pupillus non habet iudiciũ discretũ.
facit. c. venerabili. iũcta glo. de. offi. deleg. qñq; ẽ ne
cessitas petẽdi cõsiliũ alias habenti sanũ iudiciũ. ⁊
tũc aut ille cuius cõsiliũ debet requiri est particeps
illius officij. ⁊ tũc cõsiliũ etiaz habet̃ pro cõsensu. de
hoc est tex. iũcta glo. in. s. cũ cõsilio. in. d. c. venera/
bili. debet. n. p̃latus tractare rẽ cũ ɔsilio condiuto
ris sui. intelligit̃. n. de cõsensu q: condiutor est parti
ceps officij. Aut nõ est particeps officij. ⁊ tunc satis
est requirere ante factũ. ⁊ nõ tenetur sequi. ⁊ hoc ca
su intellige. d. c. cũ in veteri. cũ glo. ⁊ tex. d. c. cũ oliz.
⁊ tenuit Bar. in. §. si plures. Nec est differẽtia vtrũ
dicat̃ cũ cõsilio. vel de cõsilio lz Cy. senserit ɔtrariũ
in. l. id. quid pauperibus. C. de epi. ⁊ cle. vbi dixit ꝙ
si de alicuius ɔsilio tenet̃ quis facere certuz quid. te/
net̃ sequi ɔsiliũ. secus si fuit dictũ cũ ɔsilio. sed p⁹. te
net Jo. an. in regula. nullus. in mercu. ⁊ vult Bar.
in. d. c. si plures. Secũdo casu principali quãdo re/
quiritur aliquoꝝ cõsensus. seu volũtas. distingue ꝙ

aut ille cuius cōsensus requirit nō pōt esse particeps officij. ⁊ nō est necesse sequi assensuʒ illius. ne p aliā viā eidē pmittat. qd vna via denegat. vt ī regula. cū qd vna. de re. iur. lib. 6. Exemplū olim mater non poterat eē tutrix. si pater disponebat ī testamēto q tutor nihil faceret sine cōsensu matris nō artat tutor sequi ɔsensum matris. q: indirecte fuisset tutrix ⁊ pro hoc notabiliter dicit Bar. in. d. §. si plures. q si testator disposuit in testamēto vt executor suus nihil faceret sine cōsensu alicui⁹ fratris minoris. q nō tenetur executor seq cōsensum illius. q: directe nō potest frater minor esse tutor testamenti. vt de. exui. de. v. sig. sec⁹ si dixisset cū ɔsilio. q: cōsiliū nō artat. vt dictū est. Aut ille cuius cōsensus requirit pōt esse particeps officij. ⁊ tūc aut necessitas hec petēdi consiliū iniūgit ab hoie. ei qui habet ptātē a lege ⁊ tūc cōsensus nō necessitat q: nō potuit hō auferre ptatē liberā datā a lege. vt in. l. titiū ⁊ meuiū. in prin. ff. de admi. tu. facit. c. tua. de testā. Aut hec necessitas petēdi iniūgitur a lege. vel ab hoie habēte ptātem ab homine. ⁊ tūc debet sequi assensū illoꝝ. ar. x. q. 2. hoc ius porrectū. ⁊ per glo. i. c. vnico. ne se. va. lib. 6. ⁊ i isto casu intellige glo. antepe. d. c. in veteri. credo q sēt attēdenda intētio committētis. qn committens habet auctoritatē. in dubio pcede vt. ō.

6 ¶ Sed qd dicēdū qn ille de cuius ɔsilio aliquid est agendū est mortu⁹. vel absens. ita q nō pōt adiri. vel nō vult cōsulere. Rē. sm q pōt accipi ex Pa. i. c. ex parte. de ɔsti. ⁊ i. d. c. cū i veteri. post Bar. q aut imminet periculū ex dilatiōe. ⁊ sic semper pōt pcedere sine cōsilio. ar. l. si longius. ff. de iud. ⁊ in. l. si cū dotē. v. qd liceat. ff. so. ma. ⁊ hāc opinionem sm Pa. in. d. c. ex parte. sentit Bar. i. l. 4. §. si plures. ff. de exercito. vbi sic generaliter all'. c. i. ne. se. va. lib. 6. Nā q̄ i mādat aliquid explicari cum cōsilio tertij debet mandatū suū intelligi sm iura. ar. c. ex lite. de ɔsue. ⁊ c. c. f. de rescrip. sʒ de mente iuris est illud. vt si consiliū nō pōt haberi. pcedatur ad ɔsumationē act⁹. vt in. d. c. §. Si vero non imminet periculū. aut ille est mortuus. ⁊ tūc si expresso propria noie. hec potestas cōsulēdi fuit sibi attributa. expirat mādatū ex quo nō potest seruari forma. sʒ debet expectari s' cessio. ar. l. diligēter. ff. mā. ⁊ in. c. cum dilecta. de rescrip. si vero fuit expressum nomen dignitatis. debet specta ri successor. ar. c. qn abbas. de offi. dele. Idē dicen dū si absens ita q ɔsiliū non possit requiri. Si vero est presens. ⁊ non vult cōsulere. vel est absens. ⁊ non vult venire. seu consiliū prestare. tūc pōt mādatari⁹ sine ɔsilio pcedere. ad hoc est tex. in. d. c. cū in veteri. vel sm Pa. in. e. c. poterit appellare. maxime quando non alī iustam cāʒ. ad hoc est Bar. in. l. si. ff. de appel. reci. sʒ an possit statim post appellationeʒ. an teneatur expectare iudicium superioris. ad quē appellauit. Rē. q si imminet periculū potest. alias debet expectare iudiciuʒ superioꝝ. ⁊ hoc de mente Bar. in. d. §. si plures. Potest etiā dici q si est psōa potest cogi per superiorē. vt prestet cōsiliū. ⁊ tunc si etiam nollet cōsulere. superior dabit licentiā. Itē vbi consiliū nō necessitat. sufficit petere. ⁊ si nō vult cōsulere. potest procedere sine cōsilio. sed vbi consiliuʒ capitur pro consensu seruā que dicta sunt. 7

¶ Sed nūquid tenet actus vbi est petēduʒ cōsiliū. ⁊ nō petit. Rē. sm. Pa. in. d. c. ex parte. q aut ex forma mādati est requirēdū ɔsiliū. ⁊ non valet actus. vt. d. c. cū in veteri. aut ex dispositiōe legis. ⁊ tūc aut lex a principio potestatē tradidit. ⁊ mādauit ɔsiliū tertij requiri. ⁊ nō valet actus ex defectu potestatis. nā habuit ptātē modificatā. ⁊ qualificatā. sic intelligē. c. nouit. de his. q. fi. a p. si. ɔ. e. ita q sine clausula decreti actus ibi fuisset nullus. aut habēti prius potestatē mandauit superior vt procederet cū consilio sempronij. ⁊ tenet actus sine cōsilio. lʒ iste transgrediens veniat puniēdus. ar. in. c. dilectus. 2°. de pben. Vide glo. in de. de iur. pa. Predicta procedunt vbi eēt requirēdū ɔsiliū. vbi aūt eēt requirēdus ɔsensus. perse debet haberi p id qd nō i. c. si pro te. de rescrip. lib. 6. s. q non teneat: nisi adueniat cōsensus. 8

¶ Sed quid si dedit malum cōsiliū: nūquid excuset faciens. Rē. sm Pa. in. d. c. cū in veteri. q nō. q: consiliū nō obligat. vt. s. est dictū. vnde si canonici eligerent isto mō inciderēt in penā iuris. c. cū i cūctis. de elec. Idem sentit Bar. in. d. §. si plures. vbi etiaʒ dicit q si iudex tenetur pronūciare. cum consilio sapientis. non excusabitur. si fuerit secutus malum cōsilium. Vide ad hoc supra. §. 4. circa fi. 9

¶ Ad qd requirit ɔsiliū qn n̄ tenet seq. dō⁹ q possēt trahere in suā sniaʒ. Nā ibi saluo vbi multa cōsilia. 24. di. pro verbis. ⁊ l. itē si vnus. §. fi. ff. de arbi.

Conspiratio est ppriē, ɔfoederatio facta in preiudiciū persōne alicuius. vel ipsius dignitatis. ⁊ pcedit sʒ Pa. i. c. petitio. de iur. iur. i ɔspiratiōe illicita. sʒ nō i licita q̄ ēt dat sʒ cū. v. ɔiura°.

Constantia sm s. Tho. 2ª. q. 137. ar°. 3°. ɔuenit cū pseuerātia. ⁊ cū patientia i fine. q: ad eas ptinet firmiter psistere i aliq̄ bono. differunt aūt sʒ ea q̄ difficultatem afferūt ad psistēdū i bono. Nam virtus perseuerantie proprie: facit firmiter persistere hominem in bono cōtra difficultatē q̄ prouenit ex ipsa diuturnitate actus. Cōstantia vero facit firmiter persistere in bono cōtra difficultatem q̄ prouenit ex quibuscūqʒ aliis exterioribus impedimētis. ⁊ ideo principalior pars fortitudinis est perseuerantia. q̄ʒ cōstantia. q: difficultas que ē ex diuturnitate actus. est essentialior actus virtutis. q̄ʒ illa que est ex exterioribus impedimentis. que sunt illa que precipue tristitiam inferunt. Circa tristitiam autem est patientia. ⁊ ideo constantia. sm finem conuenit cū perseuerantia. sm aūt ea que difficultatem habent. conuenit cū paciētia. finis aūt potior est. ⁊ iō ɔstantia magis pertinet ad perseuerātiam

cessat ad paucitatē. In magnis enim operibus persistere diffi-cultas scilicet ed in paruis. et in mediocribus. diu persistere habet difficultatē. et si nō ex magnitudine act⁹ quā respicit magnificentia saltē ex ipa diuturnitate qua3 respicit perseuerātia: et iō cōstātia pōt ad vtrāq3 pertinere. Quō differat cōstās ab icōstanti. vel pertinaci.
7 et quō et qualis timor cadat i cōstante virū. vide. s. ipedimētū. 9. p totū. Et verū pditio rex causet timorem iustu3. s. excomunicatio. 5. casu. p. § 14. Et quid sit moderamē ibidē. §. x. vide aliqd. s. icōstātia.

Constitutio. alia ciuilis. alia ecclesiastica. ciuilis. ciuile vel forēse ius appellaf. ecclesiastica: pro canōis noie cēsef. 3. di. §. i. vbi dicit glo. q etiā aliqn cōstitu⁹ ecclastica canō appellaf. qn cōstituif in vli cōcilio. Aliqn decretū qn papa statuit de cōsensu cardinaliū ad nullius cōsultationē. de elec. bone. el. s. qn etiā solus. de rescrip. c. p. Et s3 Archi. in: c. qs. di. 9. Canō dr tripliciter. qnq3. n. dr scriptura cōcilior. qnq3 ql3 scriptura diuina. i. ecclastica. qnq3 solū nouū et vetus testamētū. Aliqn dr epistola decretalis: qn papa statuit aliqd ad alicuius cōsultationē. Aliqn dogma qd cōsistit i doctrina fidei christiane. Aliqn mādatū. quod cōsistit in doctrina mor. Aliqn interdictū quo nulla pena addif. sicut. c. si quis dogmata. 25. q. 2. Aliqn sanctio qn addif pena. 17. q. 4. si qs. Cōstitutio tn dr pprie quā princeps statuit. di. 2. c. cōstitu⁹ large accipif p oi iure. c. cū oēs. de cōsti. Quō cōstitutio epi large potest dici canō. non tn proprie. et sic i materia fauorabili. et c. Uide. d. Fedi. i. c. canonū. de cōsti. p⁹ col.
8
1 ¶ Cōstitutio ordinarior nō ligat pbabilr ignorātes. c. 2. de cōsti. li⁹. 6. imo s3 Pa. i. c. 2. de cōsti. post glo. si. Nulla cōstitutio ligat. vel afficit vere ignorātes, et absurdū eēt ad penā ligare ignorātē. et cōstitutio synodalis. vel puincialis. qn nō ponit terminū sed sit simplr imediate ligat oēs scietes respecta. s. pro ignorantiū tēpus est arbitrariū. s. ad arbitriū boni viri. qn icipiat ligare. s. fm qualitatē puincie. vel cōstitutionū. papales post duos mēses. tn scietes imediate ligat. nisi ponat terminū. hec Pa. intellige fm presumptionē. s. excor⁹. 7. post vltiū casum. §. p.

¶ Cōstitutio iudicis secularis. q specifice dispōit sup rebus eccle. fm Pa. i. c. eccla sancte Marie. de cōsti. nō ē seruāda. q: fit a nō supiore. si etiā gnalr loqf. et cū non possit seruari. sine petō. non valet. et qn est generalis. et nō cōtra canoni. rōnabilis. et fauorabil eccle. est seruāda. et qn est cōtra iuri canonico seruabif in suo foro. nisi eēt sub dominio eccle. et si dispōit de mā ptinēte ad eccliam3. puta de matrimonio: nō tn disponēdo de mā. s3 remouēdo lucrū. vel ponēdo penā explicāti talē actū. Exemplū primi si raptor cōtrahit matrimo⁹ cū rapta. lex ciuilis punit ipam raptā oibus bonis ipius raptor. q sibi dederat pp delictū raptus. iure vero canonicū idistincte pmitit matrimo⁹ inter raptorē et raptā. vt i. c. cū cā. de raptor. An valeat qdā dicūt q sic. s3 Pa. cōtra d. c. eccla sancte Marie. Ex⁹ secūdi. Si lex punit mulierē cōtrahentē. l. annos luctus. C. de secūdis nup. quasi per totū. s3 canō pmittit. c. pen. et vlti⁹. c. ti⁹. Cois cōclusio q cōstitutio q ē l. adiū matrimonij nō tenet. quidā tn singulariter tenēt q qn eēt ne fieret icertitudo plis puta ne cōtrahat an mēsem q: posset eē dubiū cuius esset ille filius. cū aliqn pariat i decimo mēse. aliqn in nono. aliqn in. 7⁹. et tūc dicūt q tenet. qn aūt disponit circa accidentalia matrimonij puta circa dotē et cōtradicat canoni q: videtur mixti iuris ideo quelibet seruabitur in foro suo.

¶ Utrū cōstitutio principis. q est cōtra ea q sunt de iure gentiū. vel de iure nāli teneat. s. Pa. in. c. q in ecclesiar. q cois cōclusio doc. est. q ex cā rōnabili pōt. et tenet. Uidemus. n. q per pscriptionē inductā a iure positiuo. priuaf qs ppio iure. Itē propter delictū cōfiscātur bona alicuius. vt i. c. vergētis. et: C. de bo. dam. per totū. et ad idē. c. ita quorūdā de iude. vbi papa certo casu inducit seruitutē cōtra libertatē q ē de iure nāli. Si aūt nō subest cā. et ē certū. nō pōt princeps statuere. vel prescribere in preiudiciu3 priuati in hijs q sunt de iure nāli. fm opinionē canonistar. et legistar. vt in cle. pastoralis. de re. iudi. vbi dr iperatorē nō posse tollere ea q sunt de iure nāli. et sic non pōt iperator alicui auferre rē sua3. sine cā. q: iperator: l3 habeat iurisdictionē in vniuerso. nō tn dominiū rer priuatar q ab olim fuerūt cōcesse occupātibus. Insti. de re. diui. quasi per totū. s3 cā exigente. pōt vt. s. Et ē cā legitima fauor publicus. vt. l. itē si verberatū. ff. de rei. ven. et nō in. l. antiocēsiū. ff. de priuil. credi. Et hec pcedunt etiā respectu bonor infideliū. Nā sine cā nec papa nec iperator pōt auferre bona eis. de quo nō. Inno. i. c. qd sup hijs. de voto. Pōt tn princeps modicā lesionem auferre. vt puta dare debitori dilationē. vt nō possit interi3 cōueniri a suis creditoribus. vt in. l. quotiēs. C. de pci. ipe. of. secus si in totū vellet cōcedere vt nō possit conueniri aliqn. q: sine cā non pōt. vt nō ibi. in glo. et Inno. hic. Licet. n. fm Inno. possit imperator mihi tollere actionē. q est de iure ciuili. p. l. 2. ff. de ori. iur. et ē cois opinio. l3 qdā cōtra. vt nō. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iur. nō tn pōt facere qn iustitia mihi reddaf. vnde reddif ad principiū iur. i quo nō erāt actiones. sed manu regia administrabaf iustitia. d. l. 2⁹ in dubio tamen presumeretur pro principe. s. lex. §. 4. 2
6
5 ¶ Utrū cōstitutio pape q a principio coiter nō recipif. ipo sciente. et tollerante. obliget ad petm. s. fm Pa. i. c. q: circa. de cōsan. et affi. post. d. Ant. q nō. pro quo facit qd nō. 4. di. § leges. de treu. et pa. c. i. si vero a prim⁹ a maiori parte recipitur. sic obligat. quis minor pars non obseruet. et sic intellige. c. cu3 iam dudum. de preben. q multa per patientia3 tollerantur. que si deducta fuerint in iudicio. exigente iustitia non debent tollerari.

5 ¶ Utrū oēs ɔstitutiōes emanate post cōpilatiōnes decretaliū habeant vim. R. q non. nisi de his fiat mētio i. 6. lib. vel nisi sint facte post dictū. vi^m^. li^m^. vt pbaf i plogo dicti Sexti. Sed qd de his q̄ sunt facte iter sextū ⁊ demētinā. vtrū teneāt. ⁊ videf q nō. a sim. Sed ɔ̄trū est verū. nec ē simile. q: i de. non fit de hoc mētio. sicut fit i phemio. 6. vi^m^ cōstitutio iuris obliget ad mortale. v. lex. 23. ⁊ sequētibus.

6 ¶ Utrū veniēs ɔ̄ ɔstitutionē. legē. vel statutū pceptiuū. peccet mortalr. etiā si i cōstitutione pceptiua sit aliqua pena apposita. Glo. in. c. vt animaꝝ. de ɔsti. lib. 6. ⁊ multi alij. vt recitat Rosella. v. pedagiū. §. 9. dicūt q statutū penale pceptiuū. lꝫ ɔ̄tineat aliā penā corporalē. obligat tñ ad mortale. qd exponit ipa Rosella. qñ alias factū ē dānatū. vñ alr eēt dicendū fm eū. qñ alias factū nō esset dānatū. Angelica vero in. v. iobediētia. §. i. dicit. q isti itelligūtur qñ i statuto sunt duo precepta. puta qñ dicit Statuimus ne qs faciat tale qd. ⁊ q fecerit soluat talē penā. q: tūc obligat ad culpā ⁊ ad penā. secus eēt fm. Hen. de gan. qñ ē vnū pceptū. puta cū dicit Statuimus q si qbus fecerit tale qd soluat talem penā. ⁊ sic obligat solū ad penaꝫ ex for^a^ statuti. hec ille. Nō tñ q nūꝗ̄ obligaf ad penā. nisi post nouā cōdēnationē iudicis. fm glo. in. c. fraternitatis i fi. 12. q. 2. Silr semp obligat ad mortale. qñ iponit penā mutilatiōis. vel mortis. vel alteri^9^ grauis pene. Conclude igif q qñ statutū pceptiuū fit p^o^ mō. s. vbi sunt duo pcepta. q obligat. etiā ad mortale. qñ aūt fit. 2°. mō. s. qñ ē solū vnū pceptū simul. iplicādo penā circa ipm papiēs illā obseruātiā pp cuius custodiā pena statuif. pter trāsgressores. vt dictuꝫ est. ⁊ tūc vel illud est de se illicitū. ⁊ tūc etiā peccat mortaliter. vel nō est de se petm̄ mortale. ⁊ tūc vel facit ex cōtēptu legis. ⁊ sic etiā peccat mortalr. alias secus. Cōsiderādū est etiā q qñ princeps secularis papit festū pter victoriā vel q: filius sibi natus est vt. C. de ferijs. l. a nullo. tñ culpa nō icurrit cōtra faciens. licet possit exigere penā. Cetera pertinētia ad hoc. ⁊ vide. v. lex p totū. vide aliquid. v. pedagiū. §. 8.

c Onsuetudo pōt accipi dupl'r vno mō coiter qua quis dr̄ ɔsuetus facere aliqd. q̄ poti^9^ dr̄ quoddā ius priuatū. nō publicū. Alio modo accipif pprie fm q ē quoddā ius moribus vtētiuꝫ approbatū. qd p lege suscipif cū deficit lex. c. consuetudo. di. i. Ubi nō fm Pa. in R^c^ de cōsue. q a diuersis. diuerse dātur diffinitiōes. ꝫ fm Bar. i. l. de qbus. ff. de legi. diffinif sic. ɔsuetudo est quoddā ius qd est moribus seu vsibus populi. totius. vel maioꝝ partis rōe initiatū. ɔ̄tinuatū. ⁊ ɔstitutū. legis habēs auctoritatem. vel breuius fm Jo. an. Cōsuetudo est quoddā ius moribus illius introductū. q actoritate publica legem cōdere pōt. ⁊ de cōsuetudine isto mō sūpta. q̄ pprie dr̄ ɔsuetudo. dicēdū est i isto. c. ⁊ declarationē istaꝝ diffinitionū. vide in. §. sequēti.

¶ Notandū hꝫ. s. Tho. i^a^ 2^e^. q. 97. ar^o^. 3. q ɔsuetudo hꝫ vi legis: ⁊ legem abolet. ⁊ ē legū iterpretatrix. Ait eniꝫ sic. Ois lex pficisci a rōe. ⁊ volūtate. legis latoꝝ. Lex qdē diuina. ⁊ nālis. a rōnabili dei volūtate. Lex aūt humana. a volūtate hois. rōe regulata. Sicut aūt rō ⁊ volūtas hois manifestaf verbo in rebus agēdis. ita etiam manifestātur facto. hoc. n. vnusqsqꝫ digere videf. vt bonū: qd ope iplet. Manifestū est aūt q verbo hūano. pōt ⁊ mutari lex. ⁊ exponi. inqꝫ^m^ manifestat iterioꝛē motū. ⁊ cōceptum rōis humane. vñ etiā p actus max^e^ multiplicatos. qui ɔsuetudinē efficiūt. mutari pōt lex. ⁊ exponi. ⁊ etiā aliqd causari. qd legis virtutē obtineat. iqꝫ^m^. s. p exterioꝛes act^9^ multiplicatos: iterioꝛ volūtatꝭ motus. ⁊ rōis ɔceptus. efficacissime declaraf. Cū. n. aliqd multociēs fit: videf ex dilibera to iudicio rōis puenire. ⁊ fm hoc ɔsuetudo. ⁊ hꝫ vi legis. ⁊ legē abolet. ⁊ ē legū iterpretatrix: hec. s. Tho. vñ Pa. i. d. c. fi. post. Jn. an. postq̄ꝫ diffuse disputauit. quō possit introduci ɔsuetudo q̄ derroget legi cū nō videaf populus habere auctoritatē. ɔcludit ɔformiter. cum. s. Tho. dicēs. opoꝛtet te dicere q ista cōsuetudo assumit vires nō solū ex tacito ɔsensu viroꝝ ecclesiasticoꝝ sed auctoritate pape permittētis induci cōsuetudinē cōtra canones. facit sequens. §.

¶ Uidef q cōsuetudo non possit habere vi legis. q: lex debet fieri ab his q hn̄t auctoritatē. sed multitudo nō videf habere auctoritatē. i ɔ̄trū sunt doc. in pcedēti. §. R. fm. s. Tho. vbi. s. ad. 3^m^. quod veꝝ est ipaꝫ habere vi legis vt dictū est. Nā multitudo i q̄ ɔsuetudo itroducif duplicis ɔdictōis eē pōt. si. n. sit libera multitudo. q̄ possit sibi legē facere. plus ē cōsensus toti^9^ multitudinis ad aliqd obseruāduꝫ quā cōsuetudo manifestat. q̄ꝫ auctoritas principis q nō hꝫ ptātē cōdēdi legē. nisi inqꝫ^m^ gerit psonā multitudinis. vñ lꝫ singule psone nō possint cōdere legā. tñ totus populus pōt cōdere legē. Si vero multitudo nō hꝫ ptātē cōdēdi sibi legē. vel legē a supioꝛi ptāte ɔditā remouere. tñ ipa ɔsuetudo i tali multitudine pualens. obtinet vim legis. inqꝫ^m^ pe: eos toleraf ad quos pertinet multitudini legeꝫ iponere. ex hoc ipo vidētur aprobare qd ɔsuetudo induxit. hec. s. Tho. ex qbus pꝫ solutio coꝝ q̄ ponit Pa. i. d. c. fi. pꝫ etiaꝫ solutio ad argumētā i ɔ̄trū. vide. v. lex. §. 19. ⁊ 20. 2

¶ Utrū ɔsuetudo possit mutare legē nature. ⁊ diuinā. R. fm. s. Tho. vbi. s. p^o^. q nō: vbi sic ait. lex naturalis. ⁊ diuina. pcedit a volūtate diuina. vñ non pōt mutari p ɔsuetudinē pcedētē a volūtate hois. ꝫ solū p volūtatē diuinā mutari pōt. ⁊ idē ē q nulla ɔsuetudo vi legis obtinere pōt ɔ̄ legē diuinā. vel legē nature. dicit. n. Jsido. i sinonimis: vsus auctoritati cedat. prauū vsuꝫ lex ⁊ rō vicat. ɔfirmaf p ter. ⁊ doc. i. c. fi. de ɔsu. vbi Pa. post doc. limitat d iure diuino. s. morali. secus eēt de mistico. s. de pceptis cerimonialibus ⁊ sacramētalibus. Jtē limita de mo/ 3

ralibus qñ ꝯtraria ꝯsuetudo induceret pctm̃ secus eẽt qñ ꝯtrariũ põt eẽ sine pctõ. puta qñ ꝯsuetudo augeret vel minueret vel exponeret vel distingueret ius diuinum vñ sicut ius positiuũ põt ista facere ita ꝯsuetudo. nã ius ciuile ⁊ canonicũ limitat illã regulã iuris diuini in ore duoꝝ vel triũ ꝯstat oẽ verbũ. q: in multis casib⁹ reqrũtur plures. ⁊ in aliqbus pauciores vt. 2. q. 4. c. i. ⁊ nõ i. c. lʒ vniuersis de testi. ⁊ i. c. cum esses de testa. Jtẽ illud pceptũ nõ occides. repit varijs modis limitatũ. ⁊ etiã hodie in varijs casibus pmissũ ẽ occidere. facit. c. p humani de homi. lib. 6. vñ ꝯclude ꝙ vbi rõ nãlis suadet ius diuinũ distingui ⁊ limitari: tũc trãsgressio nõ inducat pctm̃: ⁊ sic ꝯsuetudo põt. secus vbi nulla rõ nãlis suadet ꝯtrariũ. puta si ꝯsuetudo induceret ꝙ nõ liceret honorare parẽtes. limitat etiã illud ius diuinũ. s. honorabis deũ. s. vt honeret isto vel illo mõ. vt i diebus festiuis. vñ Pa. in. c. ex parte. de ꝯsue. dicit. ꝙ si consuetudo sit vel statutũ vt bona filioꝝ vel vxoris possint adiri pp falẽtiã pris. vel mariti. i. qñ cedit bonis vel fugit. si adsit cã rõnabilis puta vt amore eoꝝ retrahãtur ad nõ faciẽdũ fallẽtias valet. secus si cessaret ista cã q: tũc nõ dʒ seruari siliter dicendũ qñ bona mulieris essent onorata pp delictũ viri. ⁊ siliter bona filij emancipati vt i. l. fi. C. de pmipil. i. de illis q portabãt p⁹ pilla. i. p⁹ stella. rõ fuit ne amore vxoris vel filioꝝ retrocederẽt. i. si nõ bene se haberẽt in bello q: p gemitu aliqñ fugiebant.

4 ℭ Uidet ꝙ ꝯsuetudo nõ possit mutare etiã legẽ humanã. q: a principio ꝯsuetudinis. actus ex qbus cõsuetudo causat. sunt ꝯtra legẽ: ⁊ sic mali sunt. ⁊ peccata. sʒ ex malo nõ põt cãri bonũ. maxime per se. ⁊ sic videt ꝙ talis ꝯsuetudo nõ possit habere originẽ. Re. fm̃. s. Tho. vbi. s. ad. 2m. ꝙ leges humane: i aliqbus casibus deficiũt. vñ est possibile qñqꝫ pter legẽ agere in casu. s. in quo deficit lex. ⁊ tñ actus non erit malus. ⁊ cũ tales act⁹ multiplicãtur pp aliquã mutationẽ hoiuʒ. tũc manifestat per ꝯsuetudinẽ. ꝙ lex vlterius nõ est vtilis. sicut etiã manifestaret si lex contraria verbo pmulgaret. si aũt adhuc maneat rõ eadẽ. pꝓter quã p⁹ lex vtilis erat. nõ ꝯsuetudo legeʒ sed lex ꝯsuetudinẽ vincat. nisi forte pp hoc solũ inutil lex videat. q: nõ est possibile fm̃ cõsuetudinẽ patrie q̃ est vna de cõditionibus legis. Difficile. n. est consuetudinẽ multitudinis remouere. hec ille. Ex qbus pʒ ad ar̃m. vide. §. sequentẽ vñ Pa. i. d. c. fi. circa fi. cõcludit ꝙ aut cõsuetudo est fm̃ legẽ. aut pter legẽ. aut ꝯtra. ꝓ casu valet consuetudo duobus modis. s. interpretãdo. c. cũ dilectus. de ꝯsue. ⁊. l. si de interpretatione. ff. de legi. 2°. cõfirmãdo. vt sepe in iure allegat lex. ⁊ ꝯsuetudo circa idẽ. d. c. cum dilectus. facit qd̃ nõ glo. in. c. ꝓ. de consti. lib. 6. vbi dicit. ꝙ sublata lege remouet cõsuetudo generalis. secus de speciali. nisi de ea fiat mẽtio. 2° quãdo cõsuetudo est pꝫter legem valet vt in. c. catholica. xi. di. 3° dic ꝙ aut est cõtra legẽ diuinã ⁊ nõ valet. nisi procedat rationabiliter distinguendo. vt in. §. precedẽti. circa fi. aut ẽ cõtra legẽ nature. ⁊ etiã nõ valet. q: naturalia sunt imutabilia. 5. di. in prin. pone exẽplũ si haberet cõsuetudo vt filij nõ educarẽtur a parẽtibus. nã de iure naturali sunt eis debita alimẽta. i. di. ius naturale. similiter dic de iure gentiũ. nisi distinguẽdo vel interpretãdo. vel declarãdo vt dictũ ẽ. de iure diuino. Aut est ꝯtra legẽ positiuã. seu canonicã. seu statuta. ⁊ tũc aut est cõtra libertatẽ eccĩe. ⁊ non valet. vt in aut. cassa ⁊ irrita. C. de sacrosan. eccl. ⁊ i. c. ꝓ. de consue. aut est cõtra vtilitatẽ publicã. ⁊ etiã non valet. q: sicut nõ valet lex. vt. l. fi. C. si cõtra ius. vel vti. ex quo dicto cõcluditur ꝙ cõsuetudo reprobata semel a lege nõ põt amplius induci. intellige nisi sub sit rõ noua. glo. i de. statutũ. de elec. aut nõ hʒ legẽ derogatoriã ⁊ tũc aut pcedit lex. ⁊ est generalis. ⁊ tunc cõsuetudo preualet. fm̃ ius canonicũ. si sit rõnabilis. ⁊ pscripta. d. c. fi. aut consuetudo est particularis. ⁊ sic nõ vincit legẽ vniuersaliter. sed solũ vbi viget. 2° casu quãdo precedit ꝯsuetudo. ⁊ lex ꝯtraria sequitur. tenet Bar. ꝙ tũc cõsuetudo nõ vincit legẽ. imo tollit per legẽ sequentẽ. canoniste tñ tenẽt ꝯtrariũ: ⁊ ẽ casus in. c. i. de cõsti. lib. 6. vbi dicit ꝙ lex pape non tollit cõsuetudinẽ certi loci cõtrariã nisi de ea fuerit facta mentio. q: papa nõ presumitur scire istas particulares consuetudines.

ℭ Nõ ꝙ multa requirũtur ad hoc ꝙ cõsuetudo habeat vim legis. vt liget. primũ est ꝙ sit rationabilis ad cognoscendũ quãdo sit rationabilis. multa adducit Pa. i. d. c. fi. sʒ breuiter põt dici fʒ. s. Tho. vt supra in principio dictũ est. s. quãdo procedit a voluntate rõe regulata: ⁊ hoc cognoscit quãdo fit aliquo bono fine. q̃uis etiã sit cõtra aliud ius. qd̃ ius habebat etiã aliũ bonũ finẽ. qui vel deficit propter mutationẽ hominũ. vel iste cognoscit nunc eẽ melior. exẽplũ ius statuit ꝙ episcopus tractet negocia. cũ cõsilio cap. c. nouit. ⁊. c. quãto. ꝺ hꝭ. que fi. a pre. Et est rõ q: firmius est iudiciũ plurimoꝝ. c. prudentiã. de offi. deleg. tñ cõsuetudo põt introducere ꝯtrariũ. vt in. c. nõ est. de cõsue. lib. 6. q̃ tamen erit rõnabilis alia rõe. vʒ vt facilius expediãtur negocia. faciunt ista ad. §. precedẽtẽ vide Pa. i. d. c. fi. post. Jo. an. ꝙ ꝯsiderata vna rõe ⁊ vnico fine. ꝯsuetudo ꝯtra legem non põt esse rõnabilis. sed cõsideratis diuersis rõnibus. põt eẽ cõsuetudo rõnabilis cõtra legem. ẽt rationabilẽ. exẽplũ vt supra: ⁊ sic soluitur dubitatio qua querit quid si illa lex ꝯtineret excommunicationẽ in cõtrafaciẽtes. vtrũ introducens cõsuetudinem incurreret. diuersi diuersa dicunt. sed responsio videt patere ex dict. s. Tho. q: s. nõ stat rõ illius legis vel, id deficit rõ ei⁹. vt dictũ ẽ. vel appereret nũc melior. 5

ℭ Secundum qd̃ requiritur vt consuetudo habeat vim legis est ꝙ sit obtenta per cursum temporis re 6

quisiti ad prescriptionē. per glo. in. d. c. fi. vbi Pa. postq̄ multa adduxit ait. Sed tu conclude sic aut queritur de iure ciuili. ⁊ sic coīter tenet ꝙ requiritur tempus decem annoꝝ. etiā si consuetudo sit contra ius. quod probāt legiste. hac ratione. iura requirūt longū tempus ad inducendā cōsuetudinem. vt. C. q̄ sit lon. cōsue. in rubro. ⁊ nigro. sed longū tempus dicitur decem annoꝝ vt. C. de prescrip. lon. comp. per totū ergo. Et hanc opinionē sequitur Bar. in. l. de quibus. ff. de legi. ⁊ Cy. in. d. l. 2. Aut queritur de iure canonico. ⁊ sic dic ꝙ aut cōsuetudo est preter ius ⁊ sufficit tempus decem ānoꝝ. ad hoc glo. nō i. c. fi. de ꝯsue. lib. 6. quod videtur limitandū nisi cōsuetudo veniat ad detrahendum iuri alicuius ecclesie. q2 tunc sicut i prescriptiōe ecclesie requirit tempus. 40. annoꝝ. ita in ꝯsuetudine. ⁊ hoc dictū Inno. in. d. c. cū dilectus. Aut cōsuetudo est cōtra ius canonicū ⁊ tūc requirit tempus. 40. ⁊ in hoc casu requiritur. ꝙ cōsuetudo sit prescripta. vt in. d. c. fi. ⁊ in. c. 5. eo. tit. lib. 6. Nō tamen ꝙ vbi cōsuetudo venit cōtra ea q̄ sunt reseruata principi in signū specialis priuilegij. tunc vtroq̄ iure requirit tempus. d̄ cuius initio nō est memoria. vt est tex. notabilis i. c. super quibusdā de. v. sig. ⁊ nō dectum dn̄i Anto. in. d. c. fi. ꝙ quādo papa. scit consuetudinem. ⁊ tollerat. ꝙ indifferenter sufficit tempus decem annoꝝ.

7 ¶ Tertiū quod requiritur est. ꝙ cōsuetudo sit inducta ex certa sciētia. ⁊ non per errorem potentis legē cōdere hoc est satis manifestū per. s. Tho. vt patet primo. ⁊. 2^e. §. supra. vbi dicit ꝙ habet virtutem ex actu volūtatis. ⁊ rōis expressos per ipsos actus populi potentis legem cōdere. vel ex tollerantia potentis legem cōdere glo. in. d. c. fi. adducit. l. q̄d non ratione. ff. de leg. sed sm̄ Pa. ibidem illa. l. videt facere in cōtrariū. Nā ibi dicit ꝙ si per errorē fuit inducta cōsuetudo non debet extendi a casum similē. ⁊ ille tex. est notabilis in hoc ꝙ licet alias ꝯsuetudo ad casum similē extendat. intellige si nō habet ius ꝯtrariū. vt in. d. l. de quibus. secus quādo cōsuetudo fuit inducta per errorem. Nā tūc tenet quo ad illū. sed nō extendit ad casum similē: ⁊ ponitur exēpluꝫ in quibusdam locis est ꝯsuetudo. si dn̄s vini ponat ad plaustrū quo vinū portatur. q2 rusticus nō tenetur de periculo: ⁊ tamen non debet extendi ad alia liquida. tamen seruanda est in casu suo ex quo populus cōsensit in illa cōsuetudine credens forte hoc esse iuridicū: ⁊ rationabile. sed vbi esset tantus error ꝙ tolleret consensum populi: tunc procederet glo. ⁊ non esset cōsuetudo introducta quia deficeret causa efficiens. s. ipse cōsensus populi. vt in. d. l. de quibus. hec Pa. con. s. Tho. Ex quibus sequitur ꝙ si ꝯsuetudo procedat ex errore qui aufert consensum populi: vel illius a quo habet auctoritatem. illa consuetudo non ligat: q2 deficit causa efficiens.

8 ¶ Quartū quod requirit. est ꝙ tale quid possit prescribi. Nam laici nō possunt ꝑscribere spiritualia ex cōsuetudine. ad hoc facit. c. causam. de prescrip. ⁊. c. messana. ⁊. c. sacro sancta. de elec. hec in glo. d. c. fi. Ubi Pa. nō ꝙ sicut ex prescriptione laicus nō pōt acquirere ius spirituale. ita nec ex ꝯsuetudine ⁊ dicit ꝙ etiam nō sufficeret tempus de cuius initio nō eēt memoria. vt voluit Jo. an. in. c. 1. de prescrip. lib. 6. optime facit. c. quāto de ꝯsue. Posset tamen attētari ꝙ in eis quibus papa potest facere seculares capaces ꝙ tunc possit induci cōsuetudo. non dico prescriptio. vt laici possint attentare spiritualia. si papa sciuit cōsuetudinem induci: ⁊ nō cōtradixit. ar. in. d. l. de quibus. nisi forte diceret tunc illā esse irrationabilē. ratio. n. est quasi causa formalis cōsuetudinis que dat esse rei. c. q2 propter. de elec. hec Pa. Posset tamen responderi huic vltimo ꝙ quādo papa potest dispensare ⁊ scit ⁊ tollerat ꝙ dispensat: ⁊ tunc sit rationabilis.

¶ Quintū est q2 ex quo cōsuetudo inducitur ex moribus ⁊ vsibus hominū vt. d. l. de quibus. ⁊ in. d. c. cōsuetudo ⁊ insti. de iur. naturali. i. §. ex nō scripto. ideo requirit ꝙ homines sint vsi cōsuetudine varijs vicibus animo introducendi cōsuetudinē. Sed dubitatur quot vices seu actus requirūtur ad inducendā cōsuetudinē. Multe sunt opiniones canonistaꝝ ⁊ legistaꝝ. sed coīs opinio est ꝙ reqrūtur tot actus: ⁊ ita notorij vt verisimiliter trāsierint in notitia populi vel illius: a quo habet virtutē. non. n. actus sed tacitus cōsensus populi: vel principis inducit cōsuetudinē. Unde vbicūq̄ ex coniecturis habetur tacitus cōsensus populi. tunc nō curat de magna frequentia actuū. Sed nūquid vnicus actus notorius introducet consuetudinē: Quidā dixerunt ꝙ sic. sed Bar. ꝯ. in. d. l. de quibus: q2 consuetudo introducit ex frequentia moꝝ. sed cessat frequentia vbi est vnicus actus. Item est cōtra substantiā: ⁊ significationē vocabuli nā ꝯsuetudo est quasi coīs assuefactio. Itē ex vnico actu quantūcūq̄ notorio nō pōt dici cōsensus populi: q2 forte per errorē: vel causa vitandi scandali. populus prima vice non contradicit: ⁊ hoc placet Pa. in. d. glo. d. c. fi. distingue tamen sꝫ c. Pa. ꝙ aut ille vnicus actus habet causam successiuā: ⁊ sufficit si habuit cōtinuationē per tempus in quo inducitur consuetudo. c. cum de beneficio. de preben. lib. 6. Nam si beneficium seculare confertur regulari ⁊ possidetur per regularem tempore habili ad consuetudinē inducendā. efficitur illud beneficiū regulare. licet vnica collatio interuenerit: ⁊ ita ecōtra si regulare confertur seculari: ⁊ illa collatio habet actum successiuum. s. possessionem continuatam. per secularem: ⁊ idem dic si edificaretur pons in publico: ⁊ haberet causam continuantem. Sed querit si ex nō vsu introducat ꝯsuetudo. R. sm̄ Pa. in. c. Joānes. d̄ de. cōiug. post. Jo. an. ꝙ qn̄ nō vsus nō hꝫ i se actū tacitū nō introducit: ex^m lex habet ꝙ

Hermofrodita iudicet sm sensum pualētez. accidit q lógo tpe nullus fuit. non pót dici abrogata illa lex. nec itroducta ꝯtra ꝯsuetudo. Aliud ex lex dicit q si dedisti mihi dānuz possum agere ꝯ te actione neglig. pone q passus suz dānū nolui agere. pfecto ex hoc nō est itroducta ꝯsuetudo ꝯtra illā legem. qꝛ ipa lex nō necessitat ad vsuz. sꝫ dat facultatē agendi. ⁊ iō ꝯclude q i his q̄ sunt mere facultatis. non iducit ꝯsuetudo. nā in his casibus nihil agit cōtra facultatē legis. Si vero nō vsus hꝫ i se tacitū actuz ꝯ dispositionē iuris. tunc iducit ꝯsuetudo. vt i. d. c. Joānes. Nā ibi nō deferēdo tōsurā videt cōmittere ꝯtra legē. q̄ iniūgit deactionē. ⁊ sm d. Feli. i. c. cum accessisset de ꝯsti. col. x. i. fi. p actus negatiuos nō introdit ꝯsuetudo. nec perdit puilegiū. max qn non occurrit facultas. De hoc tn̄ vltimo. s. quō perdat puilegiū per act negatiuos vel affirmatiuos vel p vnū actū vel plures vide. e. Fel. vbi. s. diffuse vsqꝫ ad finē. c. ⁊ i. 15. col. circa fi. ponit vnū casum i quo vnico actu tollit cōsuetudo. ⁊ sitr pōt dici q ponitur. s. qn̄ illi iter quos ē inducta ꝯsuetudo faciūt collegialiter. ⁊ faciēter actū ꝯtra ꝯsuetudinē. qꝛ tunc sicut actus factus ꝯtra statutuz tollit illud. ita tollit consuetudinē. intellige nisi fiat per viam gratie vel nisi consuetudo esset in vtilitatem ecclesie.

x ¶ Sextū qd reqrit ē q maior pars populi vtat illa ꝯsuetudine. qꝛ sicut minor pars populi nō pōt facere legē. ita nec iducere ꝯsuetudinē. qd itellit. Pa. de maiori parte populi habēte ꝯsensum habilē ab introducēdā ꝯsuetudinē. Nā mulieres ifantes furiosi ⁊ similes nō cōputātur i numero. qꝛ isti nō possunt legē condere. l. i. ff. de legi. Itē intellit idē Pa. in. d. glo. de ꝯsuetudine q̄ cōtingit totū populū. sꝫ si tractaremus de ꝯsuetudine itroducēda in aliquo collegio. sufficit maior pars illius. ⁊ limitat hoc vt saltē sint due partes. vt in. l. nulli. ⁊ l. plane. ff. qd cuiusqꝫ vni sꝫ maior pars istaꝝ duaꝝ nō sufficit ad disponēdū. vt in. l. q maior. ff. ad muni. ⁊ i. c. ꝑ. de his. q̄ fi. a ma. pte. c. Et ideo dicerez q saltim due partes illius vniuersitatis debēt eē faciētes q illa ꝯsuetudo itroducat. Idē itellige de obligatiōe ꝯsuetudinis qn̄ obligat ad peīn mortale. qꝛ oꝫ q maior pars intēdat se obligare. vel q ille cuius auctoritate itroducit intendat sic obligare. cuius signū pōt accipi. qn̄ maior pars ꝯtrafaciēs credūt se offendere mortalr. ⁊ obseruat sicut pceptū. alias sicut nō ois lex obligat ad mortale. ita neqꝫ ois ꝯsuetudo. Hec oia precedētia possunt faciliter pbari ex dictis. s. Tho. adductis. s. i. ꝑ. 2. ⁊ 3. ꝑ. Sed nūqd vnicus actus interueniēs ꝯtra ꝯsuetudinē iterrūpet ꝯsuetudinē. Cōclude sm e. Pa. in. d. c. fi. q aut ꝯsuetudo nōdum erat cōpleta. ⁊ iterrūpit ita q ē opus vt d nouo icipiat. qꝛ p hoc nō apparet de tacito cōsensu populi. q velit inducere ꝯsuetudinē. cū fecerit actū ꝯtrariū. ar. l. vbi repugnātia. ff. de re. iur. ⁊ c. solicitudinē. de appel. i fi. sꝫ si ꝯsuetudo erat cōpleta. ⁊ pfecta tūc vnicus actus i ꝯtrariū nō tollit ꝯsuetudinē. sꝫ oꝫ q tollat eo tpe. ⁊ mō qb pōt itroduci. qꝛ iā lex ē ⁊ iō dꝫ tolli tāqꝫ lex. credo tn̄ idifferent sufficere tpo. x. ānoꝝ. ⁊ sic itellige. glo. i. l. tēporal i. ꝑ. ꝑ. ff. d re. iu. hec Pa.

¶ Quia dictū est q ꝯsuetudo hꝫ vi legis. qrit de. q. quotidiana. fuit ꝯpromissuz i quosdā arbitros. hoc adiecto vt pnūtiarēt sm iura. nūqd poterūt pnūtiare sm ꝯsuetudinē. ⁊ statuta loci. quidā dicunt q non. saltē sm ꝯsuetudinē ꝯtrariā iuri. ꝯtrariū tenet Pa. post. d. An. i Re. de ꝯsue. mouet ꝑ qꝛ ꝯsuetudo est quoddā ius nō scriptū. Secūdo qꝛ cū nō simus i mā odiosa verba gnālia debēt verificari in qlꝫ spē ꝯtēta sub genere. vt i. c. fatetatus. de rescrip. cū ergo statuta ⁊ ꝯsuetudines sint qdā iura ergo. Tertio qꝛ iura mādāt iudicari sm statuta ⁊ cōsuetudines locoꝝ. vt i. c. 3. de eo q mitti. i po. ⁊ i. c. illa. 12. di. ⁊ in. l. an in toto. C. de edi. priua. ergo si isti arbitri pnūtiant sm ꝯsuetudines ēt iuri ꝯtrarias. vidētur iudicare sm iura. Ad idē bonus tex. iūcta glo. in. c. ꝑ. vt lite pen. vbi dr de iure cōpetere. id qd cōpetit de iure speciali. hec ille aliqb trūcatis. Vide. Fe. arbi. ꝑ. 13. xi

¶ Utrū i oi pacto itelligat actū qd est ꝯsuetū. Re. q sic. l. semp in stipulatiōibus. ff. de re. iu. tex. ē i. l. q si nolit. ꝑ. q assidua. ff. de edil. edi. vñ dicit Bal. i. l. liberto. C. de ope. li. q qui ducit opatios alio non expsso tenet eis puidere. in expēsis. ⁊ ferramētis hꝫ q ē ꝯsuetū. ⁊ ñ alr. l. si pa. ꝑ. placuit. C. loca. ⁊ Bar. i. l. nemo. ff. d duo reis. dic q si ꝯsue ē q doctor legat. p substitutū. itelligit q istud possit lꝫ ñ sit actū. 12

¶ Utrꝫ ꝯsuetudo praua excuset a pena huius seculi. Re. hꝫ glo. 4. di. c. deniqꝫ. q sic. si ꝯsuetudinis prauitas nōdū declarata ē per ius. sec quo ad deū. qn̄ ignorātia huius prauitatis esset crassa. vt puta ꝯtra ius nāle 32. q. 7. flagitia. secus vbi eēt probabile dubiū super ꝯsuetudinis malignitate. Nam tūc ignorātia legis nō est pcēn. vt i. l. regula. ff. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ c. cū dilectus. d ꝯsue. Et qd nō Inno. i. c. p tuas. d symo. ⁊ glo. in. c. vnico. de postu. ꝑ. lib. 6. i. Fe. decetero. 13

¶ Utrū ꝯsuetudo iterptet. puilegia. idulgētias. ⁊ statuta. sicut ⁊ legē. Re. q sic. d. c. cū dilectus. l. si de interptatiōe. ff. de legi. ⁊ qd nō. Jo. an. i. c. q dilectio. de ꝯsan. ⁊ affi. Et habet locū vbi iugiut vt nō Pa. in. c. cū olim. de ꝯsue. E ideo nocet ꝯtra priuilegia generalis studij. in loco vbi viguit. sed non in alio loco de quibus aut habita. C. ne. fi. pro. pa. 14

¶ Utrū cōsuetudine possit itroduci. vt exigat aliqd pro spirituali. ⁊ itroducat ꝯsuetudo p vt ē ius priuatū i pīudiciū faciētis. ⁊ arguitur ꝑ q nō. p tex. expssum. in. c. cū eccle. de symo. vbi tex. specifice loquit de exequijs mortuoꝝ. ⁊ de benedictiōibus nubētiū. ⁊ alijs sacris. ⁊ dānat ꝯsuetudinē ꝯriā. ad hoc facit tex. i. c. ex multis. i. q. 3. circa fi. ⁊ glo. i. c. suā nobis. d symo. q̄ dicit q sacerdoti nō dat actio ad hoc petēdū. qñuis sit ꝯsuetudo vt aliquid detur i obsequijs 15

mortuoꝝ.2°.arguitur ad idē ⁊ fortius.nā ex his que sunt mere facultatis nō introducat̄ ꝯsuetudo.nec ex dacioē ānua granis factā.vt legit̄ ⁊.nō.i.l.i.C.ꝺ̄ sui. ⁊ aqua.ꝑ Bar.i.l.cū de i rē verso.ff.de vsu.ꝑ Cy.i l.i.⁊.2.C.q̄ sit lūga ꝯsuetudo. ⁊ ꝑ Jo.an.i.c.ioānes. de de.ꝯiug.⁊ Jnno.i.c.bone.d.2°.ꝺ̄ postu.pl.vbi dicat q̄ lz recipiamus i domū nr̄az amicū a lōge venientē nō tn̄ ex hoc acq̄rit̄ illi quasi possessio.lz fuerit pluries receptus.nec aliqua ꝯsuetudo iduat̄ ⁊ vt dicit Bar.in.d.l.cū de i rē verso.lz rusticus ꝑ decēniū detulerit alicui ānuatī vnū par caponū spōte ex liberalitate.nō tn̄ ex hoc iduat̄ aliqua ꝯsuetudo.vt i posteꝝ iuicē astringat̄.Et vt dicit Cy.i locis ꝑallega. lz qs ꝑ decēniū ꝯtinuauerit ire ad molēdinū.vt ad furnū alicuius.⁊ sic lucrū attullerit illi.nō ꝑ hoc itroducat̄ ꝯsuetudo aliqua.vt i futuꝝ astrigat̄ ire ⁊ cōtinuare q: isti sunt actus mere facultat̄.ad ꝓpositū igit̄ si populus aliqd gratis offerebat qn̄ recipiebat scīm.nō videt̄ itroducta ꝯsuetudo.vt i futuꝝ ad idē astringat̄ inuictus.in ꝯ̄riū arguit̄ ꝑ tex.expssū in.c. ad apostolicā.de sy mo.vbi dicit laicos cōpellendos ad ꝯseruādū laudabilē ꝯsuetudinē.erga suā ecclīaz pia deuotiōe fideliū itroductā.Ad hoc idē est Host. in.d.c.suā nob.vbi dicit q̄ ēt actio ꝯpetit vbi est cōsuetudo.⁊ Pa.in.d.c.suā nob.dicit se semꝑ tenuisse vt possit itroduci ꝯsuetudo.qn̄ nō possit exactio.vt sic ex mera liberalitate ⁊ deuotione populi.ꝯsuetudo talis sit itroducta.tūc.n.nō hz vitium nec fundamētū vitiosū.sz laudabile qa n̄ est magnū neqꝫ mirū si ab eo metunt̄ tēporalia q seminat spiritualia. vt i.c.si ep̄s.de offi.o:.li.6.⁊.c.qm̄.e.ti. ⁊ videt̄ velle lr̄a.d.c.ad apostolicā.sed vbi exactio ꝓcedēs dedit cāz ꝯsuetudini.tūc tal̄ ꝯsuetudo nō valet:q: habuit initiū vitiosū.⁊ ita loq̄t tex.i ꝑallegato.c.cū i eccl̄ie. si bn̄ respiciat̄ lr̄a.Itē idē Pa.i.c. Jacob⁹.ꝺ̄ symo. sic ait.laici i dubio ex quo libere soluerit.videt̄ se ad h°obligasse sub noie cuiusdā oblatōis quā laici solēt facer̄ clericis ꝓ spiritualiū.de ꝯse.di.i.oīs.xp̄an⁹.⁊ hāc opinionē necē.est tenet̄ ꝑ.d.tex.ad apostolicā. ⁊ hāc seq̄t Fede.i ꝯsi.155.⁊ dicit q̄ sufficiat tp̄s.decem annoꝝ ad itroducēdū talē ꝯsuetudinē.q:.est ꝑter i⁹ ⁊ non ꝯ̄.hāc seq̄t.d.Feli.post Jo.de ana.in.d.c. ad apostolicā.dicētes q̄ laici possunt ꝯstringi qn̄ ꝯsuetudo n̄ habuit ꝑuilegiū coactū. Et Bar.i.l.priuilegia.i fi.C.de sacro san.eccle.ꝑ.d.c.ad apostolicā.dicit q̄ ꝑ laicos nō pōt reuocari statutū.ꝑ qꝺ̄ singulis annis debita ē certa elemosina fribus.⁊ ista opi°est tenēda.Sciēdū tn̄ ꝑ diuersa dicta.tā i tex.q̄z i glo. ⁊ doc.Primo q̄ nō ē dubiū q̄ illi qui sunt sui iuris possunt se obligare.vt dictū est i hoc.c.⁊ sic quando facta est consuetudo per illos qui potuerunt se obligare ⁊ voluerunt tenentur. nec vltra possunt illa remouere.d.c.ad apostolicam.⁊ Feli.ibidem. Secundo notādū q̄ quando patet de intentione manifeste introducentium consuetudinem.illa est tenenda.ita q̄ si voluerunt se obligare tenentur alias secus. Tertio notandū q̄ qn̄ nō apparet de volūtate introducentiū.vel obligatione.est recurrēdū ad ꝑsumptiones.⁊ ꝓpter hanc causaz diuersi.tex.glo.⁊ doc.sm̄ q̄ occurūt casus determināt diuersimode. Quarto est notandū q̄ vbi nō apparet aliqꝺ̄ signū volūtatis.⁊ per ꝯn̄s obligotiōis.sed sola mera liberalitas nō insurgit obligatio.⁊ sic itelligūtur al'in.2°.arg°. supra ꝑ p°pte.Quito ē notandū q̄ qn̄ fuit talis cōsuetudo:⁊ aliquādo aliqs voluit retrocedere :⁊ alij qui sunt sub eadē obligatiōe coegerūt eum vt obseruaret.tūc ē signum sufficiēs nisi aliud appareat.q̄ voluerūt se obligare ⁊ sic videt̄ loq tex.i.c.abbate. de.ꝟ.sig.Vn̄ Pa.ibidē dicit.q̄ si aliqs ꝯsuetus ire ad molendinū aliquo ꝓhibēte.ille iusserit vt ires. tūc si obtēperas induat̄ ꝯsuetudo:q: tūc appareret q̄ ille vtitur iure suo:⁊ ita inducebat̄ ille tex. q̄ facta fuerat ꝓhibitio.tex.est ibi hz Pa. Sexto est notandū q̄ quāuis qn̄ est donatio pura nō relata ad certū qd.sed solū ad amicitiā:vel liberalitatē.non introducat̄ obligatio.i.nō ꝑsumat̄ vt dictū ē i.4.nō qn̄ tn̄ rōe facīi.seu rei spiritualis exhibite.aliqd confertur.videt̄ populus lōgo tēpore hoc obseruādo.se ad hoc velle obligare:⁊ cōstituere illā spōtaneā obligationē i recōpēsationē spiritualiū.recognoscēdo deū in muneribus suis.⁊ redimēdo peccata elemosinis.de pen.di.i.medicinā.sicut i simili nō Bar.in ꝑallegato loco.de rustico. q per longū tēpus soluit par caponū aliqua cā pēsata q̄ tenebat aliqꝺ̄ a dominoꝝ sic potes itelligere.d.c.ad aplicaz. Et ex h° seq̄tur dr̄a inter cōsuetudinē q̄ ē vt laici aliqd dent clericis.⁊ q̄ clerici dēt alijs clericis. vn̄ Pa. in.d.c. iacobus.dicit q̄ nō valet cōsuetudo q̄ clerici dent aliqd alijs clericis.ꝑ spiritualibus sibi ibursandū. secus ad cultū diuinū q: nō est eadē ꝑsumptio.sicut quādo laici dant clericis.⁊ sicut recitat.d.Feli in.c. cū.M.Ferrariēsis.de ꝯsti.col.x.circa fi. sm̄ Hosti. .d.Ant.⁊ Jnno.si hoc eēt ex statuto q̄ in receptiōe alicuius canonici aliqd daret̄ pro fabrica vel alio spirituali.valeret ⁊ posset prius exigi cauptio:⁊ deducere in pactū de soluēdo.ar.c.significatū.de ꝓbē. quāuis Pa.ibi dicat q̄ potest fieri obligatio ex cōsuetudine libera.⁊ non ex statuto.eo q̄ statutū non habet liberū principiū:⁊ sic sm̄ cuz non posset exigi cautio.nec fieri statutū:⁊ dicit.d.Feli. i.d.c.iacob⁹. q̄ in hoc multi decipiunt̄. Septimo est notādū q̄ quādo populus dat longo tēpore aliqd ecclesie. videtur velle introducere cōsuetudinē in futurū.fauore ecclesie:facit.c.ex parte.de cen.⁊ qꝺ̄ ibi nō.⁊.c.ex parte astensis.de ꝯce.ꝓben.⁊ sic etiā possunt intelligi doc.tenentes q̄ ex libera oblatione fit cōsuetudo obligans. Octauo est notandū q̄ non potest introduci cōsuetudo vt aliquid detur pro sacris.vel alijs spiritualibus.vbi precessit exactio.q: initiuz fuit symoniacū.⁊ vitiosum. Nono notanduz q̄ nō valet

cōsuetudo vt tēpore facti. vel ante aliqd cōferatur vel in initio:⁊ istis duob⁹ modis nō valet ꝯsuetudo: ⁊ sic intellige.d.c.cū ecclesie:⁊.c.suā nobis. Decimo est notādū ꝙ sacrā:⁊ alia spiritualia sunt semper libere danda:⁊ ex cōsequenti nulla exactio per prauos exigi pōt. Undecimo est notandū ꝙ rector ecclie nō pōt ex se aliquid circa cōsuetudinē decernere. vel populū ad obseruantiā cōpellere.ſʒ rationabilitas cōsuetudinis per epm est declarāda:⁊ cōpulsio facienda:⁊ sic habet iurisdictionē in laicū.con.d.Feli.i.c. cū sit.de fo.cō. in p^a col.post Inno. Duodecimo ꝙ valet cōsuetudo vt aliqd detur tēpore collatiōis.seu ex post facto vbi ex mera liberalitate populi fuit introducta:ita tñ ꝙ sacrā prauis liberaliter cōferātur:⁊ post fiet cōpulsio:nec pōt prauis exigi cautio. secus si eēt per statutū:q: tūc statutū si eēt licitū poterit exigi cautio. Decimotertio est notādum ꝙ qñ nō est statutū neqʒ cōsuetudo vt aliquid def nō potest quis cogi vt aliquid det pro sacris. vel aliis spiritualibus.nec ante nec pōt. Decimoquarto notandū ꝙ gl^e quā dant aliqui dicētes ꝙ nihil pōt exigi pro sacris.tñ pōt pro labore nō valet.ſʒ Pa.i.d.c. suā nobis:q: pro ipsis spiritualibus videf exactum. eo ꝙ vnū sine reliquo nō procedit:⁊ sic videtur pro vtroqʒ exactū.i.q.3.si quis obiecerit facit ꝙ nō i.c. si romana.de symo. vide infra.ꝟ.symonia maxime.§.5. Ex his pʒ quid dicēdū ad.q.⁊ ad arg^a ad p^m.ter.c.cū in ecclie patet i nono notabili ⁊ similiter ad glo.quā videf ibidē Hosti. reprobare sed intelligi illā añ factum: Hosti.vero post factū ad.2^m.arg^m patet in 4° notabili ad primā in cōtrarium.i.d.c.ad apostolicā patet in.6.⁊.7°.notabili .ꝟ.oblatio.§.2. Uide aliquid .ꝟ.iudex.§.13.

16 ¶ Querif q̄ differentia est inter cōsuetudinē ⁊ prescriptionē.Re.Pa.in.d.c.si. dicit ꝙ principalis differentia est q: per prescriptionē acqritur ius priuatorum.siue illud ius trahaf ex publico.siue ex priuato. Consuetudine vero nō acqritur ius alicui priuato. sed in publico.videcūqʒ causef etiā si ius trahatur ex priuato.vt in.l.venditor.§.si constat.ff.cō.p̄.vbi patet ꝙ potest introduci cōsuetudo. ꝙ quiqʒ possit dato precio fodere lapides ex fundo alicuius:⁊ ob. .d.l. Pa.in.c.dilecti.de arb.infert ad.q.nūquid possit induci cōsuetudo.vt nobiles alicu⁹ castri possint incidere ligna. vel animalia pascere. infra limites alicuius castri. vel in fundo alterius: ⁊ dicit ꝙ sic. dūmodo cōsuetudo non sit inducta per violentiaʒ. ad hoc.c.super quibusdā.de.ꝟ.sig. Naʒ quēadmodum posset prescribi seu acquiri tota res.ita ⁊ vsus rei. Alia differentia. nā in prescriptione acquirif titulus:⁊ bona fides.in cōsuetudine vero nō.sed solū tempus.d.l.de quibus. Alia differentia fm Hosti. q: prescriptio locū habet i rebus mobilibus:⁊ imobilibus.corporalibus:⁊ incorporalibus.de prescrip. auditis:⁊.c.sequenti.cōsuetudo aūt in icorporalib⁹ tantū.vt seruitutibus.iurisdictionibus electionibus⁊ ⁊ hmōi. Alia differētia q: pscriptio ⁊ priuilegium nō concurrūt.de fi.instru.inter dilectos:⁊ de pscrip. veniens.sed cōsuetudo ⁊ priuilegiū bene cōcurrunt. eo.tit.cū dilectus:⁊ de.ꝟ.sig.cū abbate. Alia q: prescriptio proprie est exclusio actionis siue petitionis. sed consuetudo est actionis siue iuris acquisitio. de dec.cōstitutus:⁊.c.in genesi. Alia differentia q: cōsuetudo errores nō iuuat.secus in pscriptiōe. q: titulus putatiuus:⁊ si verus nō sit dū tamē probabilis error excuset.dat cāʒ pscribēdi.ff.pro.so.l.fi.

¶ Ualet cōsuetudo ꝙ ab omni iurisdictione temporali appellef ad papam. ⁊ tunc papa non pōt eos punire qui nō recognoscūt superiorē. sed pōt corrigere:⁊ reuocare sententias eorum.hec.d.Feli.i.c.nouit. de iudi.7^a.col.in fi.⁊ in.c.qualiter ⁊ quādo.eo.tit.dicit ꝙ nō valet cōsuetudo ꝙ clericus in reali iudicio cōueniaf corā laico:q: in iudicio quasi cōtrahitur inter partes. Et idem Feli.in.c.cum cōtingat.de fo. cōpe.prima col.dicit.ꝙ consuetudo potest dare iurisdictionē priuato:⁊ in.c.postulasti.p^a col. cōsuetudo introducit ꝙ non seruans habetur pro rebelli:⁊ fm.e.in.c.p̄.de spon.2^a.col.ibi.3̄.nō.ꝙ omissio consuetudinis patrie nō vitiat matrimoniū. qd̄ est spirituale.in hoc ꝙ deficit potestas in inducētibus cōsuetudinē. ratione subiecti. quibus adde ꝙ in aliis causis omissio solēnitatis ex sola cōsuetudine introducta reddit actū nullū.nec mirū q: consuetudo potest facere solēnitatē necessariā in istrumēto q̄ alias non esset necessaria:⁊ instrumētū non habens clausulas q̄ de cōsuetudine terre solent apponi.presumif fictitiū:⁊ pacta nō cōsueta inducunt presumptionē vsure:⁊ idem Fe.in.c.qm̄.de symo.circa fi.ꝙ cōsuetudo monialiū vt aliquid recipiant ab intrantibus etiaʒ pacto ⁊ cautione excusat. propter laudabile principiū qd̄ antiquitus habuit.s per simplicē oblationē.sic.n.presumif. Uide.ꝟ.symonia.§.61.circa fi.⁊.§.62.7^o.ꝯ. Que cōsuetudo sit seruanda in matrimōio vel viri vel vxoris.ꝟ.ipedimētū i coi.§.5. 17

C Ontēptus quid sit.Re.fm.s.Tho.2^a.q.186. ad.3^m.ꝙ est transgressio legis. ex hoc ꝙ voluntas renuit subici legi.vel regule. Ait.n.sic ibidem.tunc committit aliquis.vel transgredif ex cōtemptu.quādo volūtas eius renuit subici ordinationi legis.vel regule.⁊ ex hoc procedit ad faciendum cōtra legē.vel regulā. sed quādo ecōtra propter aliquā particularē causam etiā malā puta cōcupiscētiā.vel irā inducitur ad aliquid faciendū cōtra statuta legis.vel regule.Nō peccat ex cōtemptu.sed ex aliqua alia causa. etiā si frequenter ex eadē causa. vel alia simili.peccñ iteret.sicut ⁊ Aug. dicit in lib. de natura.⁊ gratia.ꝙ nō omnia peccata committūtur ex cōtemptu superbie. frequentia tamen peccati dispositiue inducit ad conteptū.ſʒ illud prouer.18. Impius cū in profundū venerit peccatorum contēnit.

hec ille. Et Pa. in rubrica de obser. ieiu. dicit q contemptus proprie est quando ex sola voluntate non vult se subicere statuto superioris. vñ dicit col. i. c. de psti. q iste contemptus dare apparere non pot. nisi post monitionem. sed si quis transgreditur ex concupiscentia: ira. vel alia passione. vel ex negligentia. nõ est ex contemptu. hec Pa. cor. s. Tho. Et fm. c. Pa. in. c. cuz nõ. de iudi. Dicitur contemnere qui sepe monitus non vult ab actu illicito desistere. hec ille. intellige presumptiue. Eadem omnia dicit et tenet Jo. de imo. i de. pº de sepul. in glo. §. scienter: et. d. Feli. in. c. cũ quidam de iur. iu. 3º. col. §. quinta conclusio ait. Ex contemptu fit quando fit aliquid sine causa: et qui facit cũ aliqua causa etiã iniusta non dicitur contemnere. Et quis dicitur ex contemptu facere quãdo voluntas eius renuit subici ordinationi iuris. vel regule. et ex hoc procedit ad faciendũ contra legem. vel regulam. secus si ex concupiscentia. vel ira. Et in dubio faciens scienter contra ius dicitur contemnere: et qui facit contra legem precepti. dicitur ex contemptu facere. s. presumptiue. Quãdo est dubiũ ex coniecturis cognoscatur contemptus. Et magna coiectura est quãdo scienter facit: et sepe: et contra preceptũ: et dicitur etiã contemnere ille qui se ingerit quãdo est monitus: et pertinaciter resistit. Et qui compellit alios celebrare tempore interdicti generalis. dicitur contemnere. Similiter excoicatus ingerens se contra preceptum comunionis. licet faciat spe venie. Et similiter qui scienter durat per annum in excommunione. Et qui scienter et dolose celebrat in excomunicatione dicitur facere ex contẽptu. Non dicitur contemnere qui facit actuz sine deliberatione. vel ex ignorantia: et similiter si essent opiniones: et faceret sequendo vnã. etiam errando. nõ dicitur contemnere. hec Feli. vbi supra. et in. c. de maio: et obe. Et in dubio existens indignitate videtur plus contemnere: et contemnere est aspernari: et non curare. hec idez Feli. in. d. c. cum quidam.

1 ¶ Utrũ omnis peccans ex contemptu peccet mortaliter. R. fm. s. Tho. q non. vnde in. q. de ~~i~~ vi. q. 15. ar. 5. ad. 1ᵐ. sic ait. Non quilibet contemptus facit peccatũ mortale. sed contemptus dei solũ. per hoc. n. homo solum auertitur a deo. Post quãtãcũqz autem deliberationem homo in peccatuz veniale consentiat non contemnit deuz. nisi forte existimaret illud peccatum esse contrariũ precepto. hec ille. Et. 2º. di. 24. q. 3ª. arº. 5. ad. 1ᵐ. dicit. Deliberatus consensus in veniale: non semper procedit ex tali contemptu. vt mortale peccatum. Quãdo. n. in veniale hoc modo consentitur: vt si esset contra legem dei. nullo modo fieret: manet intra limites venialis peccati etiaz si aduertatur esse peccatũ veniale. si autẽ hoc modo in ipm consentiatur vt etiam si contrariũ prohibitũ esset precepto. nihilominus fieret. talis consensus in veniale ex genere. etiã mortalis eẽt. hec ille. et idẽ. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 186. arº. 9. sic ait. Peccatuz ex contẽptu eorum que sunt in regula. q̃ pertinent ad actus virtutis. etiam quãtũ ad ea q̃ excedũt necessitatẽ precepti: est mortale: q2 tenetur tendere ad perfectionẽ cui contrariatur contemptus. Transgressio etiã aliorum q̃ continentur in regula q̃ pertinent ad exteriora exercitia. sicut sunt omnes exteriores obseruãtie propter contẽptũ regule: est peccatũ mortale: q2 hoc directe contrariatur professioni. per quã aliquis vouit vitaz regularẽ. hec ille. Intentioni. n. legis latorum obuiat qui ex contemptu. vel sine aliqua rationabili causa ordinationẽ non seruat. hec. s. Tho. 4. di. 15. q. 3. arº. §. qª. 4ª. ad. 5ᵐ. Ex quibus patet. §. q non omnis peccans ex contemptu peccat mortaliter q2 peccans pctõ veniali quãtũcũqz ex contẽptu peccet. nisi credat esse preceptuz. vel mortale. vel esset paratus etiam si esset mortale. vel aliter ad id teneatur. vt in. 2ª. et. 3ª. conclusione nõ peccat mortaliter. Secũda q religiosus peccans ex contẽptu in his q̃ pertinent ad perfectionẽ. q̃ etiam de se non sunt peccata mortalia. q peccat mortaliter. q2 contẽnit id in qđ tenetur tendere. Tertia q religiosus peccans ex contẽptu in his q̃ pertinent ad exteriores obseruãtias regule. peccat mortaliter. q2 iste contemptus contrariatur professioni. Quarta q ois peccans mortaliter aliquo modo contẽnit deum. s. vel in se. vel in sacris. vel in mẽbris. vel in preceptis suis. Ista patẽt ex dictis. s. Tho. et. 4ª. patebit i. §. 3.

¶ Sed quid. si quis ex contẽptu peccet contra exortationem superioris. siue prelati. R. q aut contẽnit auctoritatem superioris: et sic videtur peccare mortaliter. eo q ex voto tenetur sub esse: et si esset superior. s. papa et negaret vel mẽte obstinata gereret ipm nõ habere auctoritatem. vt hereticus peccaret fm glo. in. c. generali. de elec. lib. 6. Si vero nõ contẽnit auctoritatẽ superiorum. sed obseruantiã consilij. tũc ex vna parte videtur peccare mortaliter: q2 non minus tenetur ad illud. qz ad illa q̃ sunt de consilio regule: et tamen si ex contemptu faciat contra illa. peccat mortaliter. vt dictum est in precedenti. §. Forte q multi illaqueantur et decipiuntur. vel non cogitant. quod tamen non excusaret: et si exortatio sua sit de his que pertinent ad perfectionem moruz. vel que sunt in regula. videtur darum q peccat mortaliter. ex dictis. de alijs aũt videtur durũ: et periculosuz precipitare. optimum tamen cõsilium vt reueratur omnia. nisi deliraret. Et nõ ex dictis in principio q quãdo aliquis facit contra aliquod eorum q̃ dicta sunt. dũmodo de se non sit peccatum mortale et faciat ex rationabili causa. q non solũ non est contemptus. sed nec est etiam peccatum.

¶ Utrum peccans ex contemptu quãdo est mortale. semper equaliter peccet. R. q non vnde. s. Tho. 4. di. 9. arº. 3ᵉ. qª. 3ª. sic ait. sicut meritũ precipue consistit penes charitatem. ita demeritũ precipue consistit penes contemptũ dei. vnde fm q aliquis deuz per actũ peccati magis contẽnit. fm hoc maiorẽ reatũ 3

incurrit: et ideo illa peccata que in actuali contemptu cõsistunt sunt grauiora illis in quibus nõ est contẽptus. nisi ex cõsequẽti. et quasi interpretatiue. sic acci dit in fruitione creature per quã aliquis delectationi intendit. ex cuius intẽtione a preceptis dei discedit: et sic per cõsequens sapientẽ cõtẽnit. pctm̃ aũt blasfemie. in cõtẽptu dei principaliter consistit: et similiter pctm̃ accedentis indigne ad corpus xpi irreuerẽtia. et cõtẽptus essentialiter est. Et sciendũ q cõtemptus ex duplici parte mẽsurari põt. vno mõ ex parte cõtẽnentis: et sic nõ põt fieri cõparatio vnius generis peccati. ad aliud gen⁹. sed vnius particularis peccati ad aliud qr cõtingit i vno veniali peccato: ex generali. eẽ maiorẽ cõtẽptum actualem. q̃ i vno grauissimo peccato mortali ex genere. Alio mõ ex parte eius qd cõtẽnit: et sic est talis ordo peccatorum q illud in quo deus ipse in seipso etiam cõtẽnitur. est pctm̃ grauissimum. sicut infidelitatis: et blasfemie: et post hoc illud pctm̃ in quo cõtẽnitur deus in sacris: et inter alia precipue in sacro altaris. in quo essentialiter christus deus: et hõ cõtinetur. nõ tamẽ contẽptus iste est circa christũ vt est de⁹. sed pro vt est in sacro. et post istud peccatũ est illud in quo cõtinetur deus in mẽbris. et post peccatum vt cõtinetur in suis preceptis. qd est cõe oi peccato mortali. hec ille.

Contentio quid sit. R. fm̃ s. Tho. 2a 2e. q. 38. ar. p. q cõtendere est cõtra aliquẽ tendere. vnde sicut discordia de qua dictũ est supra. cõtrarietatẽ quãdam importat in voluntate. ita cõtẽtio cõtrarietatẽ quandã importat in locutione: et propter hoc etiã cũ oro alicuius oratorum per cõtraria se diffundit. vocatur cõtentio que ponitur vnus color rhetoricus a tullio qui dicit cõtentio est cũ ex grauibus reb⁹ oro efficit. hoc pacto h3 assensio iocũda. prin⁹ eadẽ exitus amarissimos aufert. hec s. Tho.

1 ¶ Utrũ cõtentio sit peccatũ. R. fm̃ s. Tho. vbi. s. q cõtrarietas locutionis. in qua stat cõtentio. põt attendi dupliciter. vno modo quãtũ ad intentionem cõtendentis. Alio modo quantũ ad modũ. In intẽtione quidẽ cõsiderãdũ est vtrũ aliquis cõtrarietur veritati. qd est vituperabile. vel falsitati. qd est laudabile. in mõ aũt cõsiderãdũ est vtrũ talis modus cõtrariandi cõueniat: et personis: et negotijs: qr hoc est laudabile. vnde Tullius dicit. 3. rhetorice. q cõtentio est quo aliquis ad cõfirmandũ: et cõfutãdum accomodata. vel excedat cõuenientiam personarum: et notiorum: et sic cõtentio est vituperabilis. si ergo accipiatur cõtentio fm̃ q importat impugnationem veritatis: et inordinatũ modũ. sic est pctm̃ mortale: pro vt in. §. sequenti. et hoc mõ diffinit Ambro. contentionẽ dicens. Cõtentio est impugnatio veritatis cũ cõfidentia clamorum. Si aũt cõtentio dicatur impugnatio veritatis cũ debito modo acrimonie. sic est laudabilis si aũt accipiatur cõtentio fm̃ q importat impugnationẽ falsitatis. cũ inordinato mõ. sic potest esse peccatũ veniale. nisi forte tanta inordinatio fiat in cõtendendo. q ex hoc generet scãdalum aliorum. Unde cum apostolus dixisset. 2. ad Thy. 2. Noli verbis contendere. subdit ad nihil. n. vtile est. nisi ad subuersionẽ audientiũ. vñ et ad Thy. 2. noli verbis cõtendere: et ad Gal. 5. cõtentio numeratur inter opera carnis.

¶ Utrũ cõtentio q̃ fuit inter discipulos iesu. qs eorum videretur esse maior. Luc. 22. et Pau. ad Phil. p. quidam ex cõtentione xpm anũtiant. et aliquãdo aliqui cõtendunt disputãdo. similiter Job. 39. videtur aut deo cõtendere: et similia. sint pctm̃. R. fm̃ s. Tho. vbi. s. p. q inter discipulos nõ erat cõtentio cũ intẽtione impugnãdi veritatẽ: qr vnusquisq defendebat qd sibi verũ videbatur: et sic non erat mortale: erat tñ in eorum cõtentione inordinatio: qr cõtendebãt de quo nõ erat cõtendendũ. s. de primatu honorum: et sic peccabant venialiter. nõdum. n. erant spirituales. vt glo. ibidẽ dicit. Unde et dñs cõsequenter compescuit. Secũdo dr̃ q illi qui xpm predicabant ex contentione. reprehẽsibiles erant: qr q̃uis nõ impugnarent veritatẽ fidei. sed eã pdicabant. impugnabant tñ veritatem quantũ ad hoc q putabãt se suscitare presurã apostolo. veritatẽ fidei predicãti. Uñ apostolus nõ gaudebat de eorum cõtentione. sed de fructu qui ex hoc prouenicbat. s. q xps anũtiabatur: qr ex malis etiã occasionaliter sequũtur bona. Uñ forte peccabant mortaliter. fm dicta in pcedenti. §. Tertio dicit q fm cõpletã rõem cõtentionis pro vt est pctm̃ mortale. ille in iudicio cõtendit qui impugnat veritatẽ iustitie: et in disputatione cõtendit qui intẽdit impugnare veritatẽ doctrine: et fm hoc catolici nõ cõtendunt cõtra hereticos. sed potius. ecõtra. si aũt accipiat contẽtio in iudicio. vel disputatiõe. fm imperfectã rationẽ. s. fm q importat quãdam acrimoniã locutionis. sic nõ semper ẽ peccatũ mortale. Quarto dicit q Job nõ intẽdebat veritatem impugnare. sed inquirere. neq circa hanc inquisitionem aliqua inordinatiõe. vel animi. vel vocis vti. Quomõ ponitur filia inanis glorie sicut discordia vide. s. discordia et s. Tho. 2a 2e. q. 38. ar. 2. Distingue igitur sic qr aut cõtentio: siue emulationis. siue disputationis. siue litigationis. siue eruditionis. siue titulatione glorie. siue conatus bone operatiõis: est cum intentione impugnandi veritatẽ iustitie. vel veritatẽ fidei. vel circa bonos mores. vel alterius veritatis que est alicuius importantie: et sic est pctm̃ mortale. Aut est sine intẽtione. etc. sed cũ modo scãdaloso: et tunc etiam est peccatũ mortale. aut vtroq modo et sic afortiori. etc. Aut nõ est cũ intentiõe impugnãdi veritatẽ. etc. neq mõ scandaloso: et tũc aut excedit: et sic est peccatũ veniale. vel nõ excedit: et est ad bonũ finẽ et sic est laudabilis: vel nõ ad bonũ finem: et sic nominat fm finem. Unde aliquid. s. ira. De cõtẽtiõe Pauli et Barnabe. Uide. s. discordia.

Ontinuũ ſꝫ philſophũ. 5. phyſicoꝝ. ⁊ alijs locis diffinitur ꝑ cõtinuũ eſt cuius partes copulantur ad vnũ terminũ cõẽ. vel cõtinuuꝫ eſt cuius extrema ſunt vnũ. Unitas vero eſt eis idiuiſibile. vel cõtinuũ eſt qḋ eſt diuiſibile in infinitum contiguũ eſt cuius extrema ſunt ſimul. vel cuius extrema ſe tangũt. cõſequẽtia ſe habẽtia. ſunt inter q̄ nõ cadit mediũ euſdẽ generis. hec ſm philoſophũ vbi ſupra. Unde patet ꝙ diffiniẽtes dicentes ꝙ continuũ eſt partiũ inter ſe nõ intermiſſa cũnnectio: vnitas eſt ſine mixtura: cõtigua dicũtur quoꝝ extrema ſe cõtingunt. 5. phyſicoꝝ. ⁊ ideo eſt differẽtia inter cõtinua: ⁊ cõtigua: q: cõtinua ſine medio ſtant. hec nõ ẞe. in. c. viuco. de conſe. eccl. vel al. lib. 6. iſti non viderunt philoſophum vt patet.

Ontractus eſt ſm Ray. in ti. de negotiis ſecularibus quaſi i principio. vltro citroqꝫ obligatio: ex volũtate: ⁊ pacto partiũ ſurgens: ⁊ cõtrahitur quatuor modis. Primo ex contractu vt emptione vẽditione locatione: ⁊ hmõi. Secũdo ex quaſi cõtractu. ſ. quãdo quis gerit negotiuꝫ alterius. ſine mãdato eius. quaſi cõtractus eſt obligatio q̄ ꝓuenit nõ ex cõtractu. vel maleficio. vel quaſi ſed quodã medio mõ. ſicut quãdo quis agit negotia alterius ſine eius mãdato. aut exercet tutellam. vel eſt curator ⁊ hmõi. vt iſti. de obli. q̄ ex quaſi cõtra na. quaſi per totũ. Tertio ex maleficio vt ex furto. rapina. ⁊ hmõi. Quarto ex quaſi maleficio. ſ. cũ quis nõ directe ſeu doloſe deliquit ſed quaſi: q: fuit in culpa: vt ex eius domo aliquid ẽ effuſum. qḋ alteri nocuit. Inſti. ſub diuerſis rubricis. Itẽ ꝯtrahiť quatuor modis. Primo re vt in mutuo comodato depoſito ⁊ hmõi. Secũdo verbis in ſtipulãdo. Tertio litteris vt quãdo in litteris cõfitetur ſe recepiſſe qḋ tñ nõ recipit. Quarto ſolo cõſenſu. vt in ſocietate. mãdato. emptione. venditione. vel locatione. in his nõ requiriť ſcriptura nec pñſentia. ſꝫ ſufficit eos qui cõtrahunt cõſentire per ſe. vel per aliũ. ſ. per nũciũ. vel epiſtolã. ſecus in alijs: q: requiriť vltra conſenſum littera re. vel verbo. Inſti. qui. mo. re. ꝯtra. obli. ⁊ ſub alijs rubricis. Uide. ẞ. pactuꝫ per totum. ⁊. ẞ. vſura in diffinitione.

1 ¶ Contractus alij ſunt bone fidei. vt emptio. venditio. locatio. cõductio. mandatũ. depoſituꝫ. ſocietas. pignus. comodatum: ⁊ permutatio. Alij ſunt ſtricti iuris. ſ. ſtipulatio. mutuũ. ⁊ ſimilia: bonefidei dicũtur propter duo primo q: ſi dolus dat cãꝫ eis. non tenent. 2. q: veniunt vſure ex mora: ⁊ iudex põt extimare ex bono: ⁊ equo. qḋ venit recõpenſandũ: ⁊ reſtituendum. nõ ſic in cõtractibus ſtricti iuris. Uide in. §. actionũ. Inſti. de actio. Itẽ cõtractus quidam dñr noiati. vt venditio. locatio. ⁊ hmõi. q: habent ꝓpria noia eis ſolis ꝯueniẽtia. Alij dicũtur inoiati q̄ ſunt quatuor. Primus do vt des. Secũdo do vt facias. Tertio facio vt facias. Quarto facio vt des

Et dicũtur inoiati q: noia eoꝝ poſſunt alijs ꝯtracti bꝰ noiatꝫ ꝯuenire: ⁊ iſti ſequũtur nãꝫ ꝯtcũ noiatoꝝ q̄ eis aſſimilãtur. l. nãlee. §. ſꝫ ſi facio. ff. de pſcrip.

¶ Pactũ appoſitũ ꝯ nãꝫ ꝯtcus ſi eſt poſſibile facit trãſire illũ ꝯtcũ in aliã ſpẽꝫ. vt. l. vbi ita donať. ff. ḋ do. cã mor. Nec eſt curãdũ de verbis expreſſis in cõtractu. ſed recurrẽdũ ad ſubſtantialia materie ſubiecte. vt eſt tex. in. l. ſi vno. ff. loca. hec Pa. in. c. viuco. de como. in glo. prima. 1

Ontritio qd ſit. ẞ. ſm. s. Tho. 4. di. 17. q. 2. ar. 1. q̄l. 1. ꝙ dãtur plures diffiniões. vt ibidẽ adducit Mḡr. Sed magiſtraliť ſic diffinitur. Cõtritio ẽ dolor volũtarie aſſumptus. ꝓ peccatis cũ ꝓpoſito ꝯfitẽdi: ⁊ ſatiſfaciẽdi. Nã ſicͭ i materialibus. id qḋ ẽ durꝫ ⁊ cõtinuũ dꝛ frãgi. qñ i magnas partes diuiditur. vt dꝛ. 4. ethy. ſed cõminuiť vel cõteri. quãdo ad minimas partes ꝑducitur. ſic ſimilitudinarie in ſpiritualibus volũtas hoĩs. ꝑ ſupbiã peccãdo. facta ẽ dura. reſiſtẽs volũtati diuine. ⁊ pceptis diuinis. ideo ſi vult recedeť a peccatis. oꝫ ꝙ frangať ⁊ perfecte cõfringať. vñ frãgi dꝛ hõ. qñ a ſenſu ſuo cogiť recedere: ⁊ durus qñ in ipo pmanet: qñ igiť cor hoĩs cõteriť. recedit totalr a pctõ: ⁊ cõfringiť. ita ꝙ nullo mõ remanet in ſenſu. vel propoſito peccati. ſꝫ totalr recedit: ⁊ q: talis reſiſtio ẽ dolor quidã. ideo ꝯtritio p dolorẽ. tãqꝫ ppͫ genus diffiniť. Addiť volũtarius tãqꝫ differẽtiã ponẽs in genere moris. Actus. n. virtutis ẽ volũtarius: ⁊ poniť obiectũ. i. id de quo ꝯteriť. vel dolet. ſ. ꝑ peccatꝫ: ⁊ ſic ẽ diffitio cõpetens cõtritioni. inquãtũ ẽ actus virtutꝫ. ſꝫ vt ẽ pars ſacri. ſ. penitẽtie. ſic oꝫ ꝙ addať aliqd. ꝑ reſpectũ ad alias: ⁊ iõ addiť. cũ propoſito ꝯfitẽdi: ⁊ ſatiſfaciẽdi. vt coĩter doc. ⁊ nõ ſꝫ. s. Tho. vbi. s. q̄l. 2. ꝙ q̄uis ꝯtritio. qꝫ ad ꝓprietatẽ noĩs. nõ ſignificet actũ virtutis. ſꝫ magis quãdã paſſionẽ corporalẽ. ſm tñ ꝙ accipiť appropriate. a doc. ſ. ꝙ ẽ qḋ deteſtať pctm̃ pteritũ: ⁊ deſtruit. ſic ẽ actus virtutꝫ. ſ. penitẽtie: ⁊ eſt eſſentialiter dolor volũtatis. nec poteſt eſſe de pena. ſꝫ ſolũ de malo culpe.

¶ Que ẽ differẽtia iter attritionẽ: ⁊ cõtritionẽ. ẞ. ſꝫ. s. Tho. vbi. s. ꝙ ꝑ differũt ſicͭ pfectũ: ⁊ impfectũ. Nã i moralibus dicuntur attrita q̄ aliquo mõ ſunt fracta: ⁊ ꝯtrita q̄ pfecte ſunt trita. ita attritio ẽ dolor de peccatꝫ. ſꝫ ipfectus. ꝯtritio eſt pfectus dolor: q: totũ cor ſcidit. Secũdo differũt q: ꝯtritio ẽ cũ gra. ſꝫ nõ attritio. Tertio differũt q: ꝯtritio ẽ a deo ſolo. qꝫ ad formã grẽ. q̄ iformať. attritio vero eſt a deo tãqꝫ ab vniuerſali cã. a libero xo arbitrio tãqꝫ a ꝓpriã cã. Et nõ ꝙ ꝯtritio fuit ẽt i teſtamẽto veteri. qꝫ ad primas partes. ſꝫ qꝫ ad vltimã. ſ. cũ ꝓpoſito ꝯfitẽdi. ⁊ ẽ. nõ fuit eo modo quo eſt nũc. 1

¶ Utrũ attritio poſſit fieri contritio. ẞ. ſm. s. Tho. vbi. s. ꝙ ſup hoc ẽ duplex opinio. qdam. n. dicũt ꝙ attritio fit cõtritio. ſicut fides informis fit formata. ſed hoc vt videtur nõ põt eẽ. q: q̄uis habitus fidei 2

informis fiat formatus.nūq̄ȝ tñ actus fidei iformis.
fit formatus.q2 act⁹ ille iformis trāsit ⁊ nō manet.
veniēte charitate.attritio aūt ⁊ cōtritio non dicunt
habitū sed actū tm̄.habitus.n.virtutuȝ infusaꝝ qui
volūtatē respiciūt nō possunt eē informes. cū chari
tatē cōsequātur.vnde anteq̄ȝ gratiā infundat .non
est habitus. a quo actus cōtritionis postea dicat:
⁊ sic nullo mō attritio pōt fieri cōtritio :⁊ hoc alia
opi^e dicit.hec.s.Tho.vñ pȝ q Angelica i.c.ℏ.§.ꝑ.
seqt primā opinionē.quā dicit.s.Tho.eē ipossibilē.

3 ¶ Utrū ɔtritio debeat esse de peccato originali .R̷.
vbi.s̄.q cōtritio est dolor respiciēs ⁊ quodāmodo
cōminuens volūtatis duritiem: ⁊ ideo de illis solis
peccatis esse pōt.q̄ ex duritia nostre volūtatis:i nos
proueniūt:⁊ q2 pctm̄ originale non nostra volūtate
inductū est.ſȝ ex viciata nature origine cōtractum.
ideo de ipo nō pōt esse ɔtritio proprie loquēdo. sed
displicētia pōt esse de eo.vel dolor.vñ proprie cōtri
tio debet eē de pctō inquātū importat deformitatē.
ex actu volūtatis prouenientem .

4 ¶ Utrū cōtritio debeat esse de oi actuali peccato.a
nobis comisso.R̷.vbi.s̄.q omnis actualis culpa ex
hoc cōtingit q volūtas nostra legi dei nō cedit.vel
eā trāsgrediendo vel omittēdo. vel pter eā agēdo:
⁊ q2 durū est.q habet potentiā vt nō facile patiat:
ideo in oi actuali pctō duritia est q̄dā volūtatis:⁊
propterea pctm̄ curari oȝ.qđ per contritionē cōmi-
nuētē remittat .hec ille. Nō tñ est ꝓprie de peccato
futuro.ſȝ eius est magis cautio. q̄ est pars pruden-
tie.cōtritioni adiūcta.vt dicit.s.Tho.vbi.s̄.Nec ē
de peccato alieno.q2 illud idē cōterit .qđ prius du-
rū:⁊ integrū fuit. vñ oȝ q cōtritio ꝓ peccato sit in
eodē in quo peccati duritia fuit: ⁊ sic de alicuius pec
catis nō est contritio.q̄uis de eis dolere possimus.
q2 nō ois dolor de pctō.est contritio.dicit tñ ps.ab
alienis parce seruo tuo. inquātū ex ɔsortio pctōꝝ p
cōsensum.aliquā imūditiā cōtrahit. sicut scriptum
est.Cū peruerso peruerteris. Et sic contritio proprie
est solū de proprio actuali peccato pterito.

5 ¶ Utrū cōtritio requirat de oi pctō mortali .R̷.fm
.s.Tho.vbi.s̄.q ɔtritio pōt dupliciter ɔsiderari.s.
quātū ad sui principiū:⁊ quātū ad terminū :⁊ dico
principiū ɔtritionis cogitationē.qua qs cogitat de
pctō ⁊ dolet:⁊ si nō dolore cōtritionis. saltē dolore
attritionis. Terminus aūt ɔtritionis est qñ dolor il
le iā grā informat .quātuȝ ergo ad principiū cōtri-
tionis.oȝ q sit de singulis peccatis.q̄ quis i memo-
ria habet.sed quantū ad terminū. sufficit q sit vna
cois de oibus. tunc.n.ille motus agit in vi oiuȝ di-
spositionū pcedentiū. Propterea ɔtritio per confes-
sionē explicat .sed oȝ singula peccata cōfiteri.ergo
⁊ de singulis cōteri. Uide.ℏ.circūstantia.§.9.Pro
pterea diuersaꝝ plagaꝝ sunt diuerse medicine. sed
cōtritio est medicina.de oblitis aūt notandū q ob-
liuio pōt eē dupl'r.aut q totalr a memoria cecide
rit:⁊ tunc non pōt aliquis ingrere illud. Aut ita q
partiȝ a memoria cecidit:⁊ partiȝ manet:sicut quȝ
recolor me aliqd audiuisse in generali. ſȝ nescio qđ
sit in speciali:⁊ tūc requiro i memoriā ad recogno-
scendū:⁊ fm hoc etiā aliqđ pctm̄ pōt esse oblitū du
pliciter. Aut ita q in generali i memoria manet ſȝ
nō in speciali ⁊ tūc debet hō recogitare ad inueni-
dū pctm̄:q2 de quolȝ mortali pctō.hō tenet specialr
cōfiteri.si aūt inuenire nō pōt.sufficit de eo cōteri. ſȝ
q in notitia tenet :⁊ debet hō nō solū de pctō. ſȝ de
obliuione eius dolere:q̄ ex negligentia cōtingit. Si
aūt pctm̄ oio a memoria excidit.tūc ex ipotētia fa-
ciendi excusat a debito ⁊ sufficit generalis cōtritio.
de oi eo in quo deū offendit.ſȝ qñ ipotentia tollitur
sicut cū ad memoriā pctm̄ reuocat . tūc tenet hō spe-
cialiter ɔteri.sicut etiā de paupe q non pōt soluere qđ
debet excusat :⁊ tñ tenet cū ṕ potuerit. Et quō eodē
mō tenet ɔfiteri. vide.ℏ.ɔfessio sacramētalis.§.27.
⁊.ℏ.circūstātia.§.9.Cōformiter Pe.de pal. sic ait
.c.di.q2 in oi peccato mortali ē actualis auersio vo
lūtatis a deo ad pctm̄ ⁊ ɔria ɔrijs curātur.oȝ q in
oi remissiōe peccati mortalis.sit actualis auersio a
pctō:ad deū.q̄ cōtritio appellat . De peccatis tñ ob
litis sufficit ɔtritio generalis.cū conatu ad recordā
dū:⁊ dolendū. Intellige fm Pe.id qđ dictū est q2 d̄
oibus etiā in singulari debeat singulariter dolere:⁊
cōteri.qñ hȝ tēpus. q2 de⁹ nō obligat ad ipossibile.

¶ Quot ⁊ q̄ sunt cause cōtritionis .R̷. fm Ray .q 6
sunt sex. Prima ē peccatoꝝ recogitatio.ps.recogita
bo tibi oēs ānos meos in amaritudine aie mee. Se
cūda pudor q ad cogitationē seqtur.prouer.12.pu-
tredo in ossibus meis qui ɔfusiōe res dignas gerit.
Tertia peccatoꝝ vilitas. Hiere.2. q2 vilis facta es
nimis iterās vias tuas.Quarta timor extremi iudi
cij:⁊ tormēti.1.Pe.4. Impius ⁊ pctōr vbi appare-
būt.ro.6.stipēdia peccati mors. Quinta dolor.s.de
amissiōe patrie celestis.Apo.3.tene quod habes.ne
alius coronā tuā accipiat.sitr dolor de offensa dei.
Hic dolor debet eē acer. q2 offendimus deū creato-
rē.acrior q2 patrē nostrū celestē. acerrimus q2 ⁊ no
strū redēptorē.q nos ꝓprio sanguie liberauit. Sex
ta spes q̄ ē triplex.s.venie qua peccata dimittūtur.
grē qua bona operamur:⁊ glorie qua remunerabi
mur.Apo.3. Ego sto ad hostiū ⁊ pulso si qs audie
rit vocē meā ⁊ apperuerit mihi ianuā introibo ad
illum:⁊ cenabo cum illo:⁊ ille mecū.

¶ Qualis ē dolor ɔtritiōis.R̷.vbi.s̄.s.Tho.q i cō 7
tritiōe ē duplex dolor.vnus i ipa volūtate. q ē essen
tialiter ipa ɔtritio.q̄ nihil aliud ē q̄ȝ displicētia pte
riti pcti.q̄ displicētia seqtur ad apphēsionē.seu co
gnitionē itellectuā nociui.sic dolor sensibilis est de
sensu lesiōis:⁊ ista displicētia nihil aliud ē nisi ma
li ipius pcti.qñ.n.itellectus aphēdit pctm̄ suū: ⁊ si-
mul apphēdit q hoc pctm̄ separat eū a bono ifini-
to.s.deo. iudicat hoc pctm̄ eē tñ detestādū q̄ȝ⁹ bo-

tiā qȏ priuat eē amādū:ꝛ tūc volūtas sequens hoc
iudiciū ðtestaꝛ .i.fugit.vel aborret:ꝛ ista fuga siue
detestatio.ē dolor eius:ꝛ ista displicētia est in ptāte
nr̄a.q: tñ pōt sibi displicere qꝫ deliberat eē malū:
ꝛ fugiēdū. Alius ē dolor i parte sensitiua.q cāꝛ ex ꝓ
dolore.vel ex necessitatē nature.ſm ꝙ vires iferio/
res sequūtur motū supiorꝫ.vel ex electione.ſm ꝙ hō
penitēs i seipo excitat dolorē.vt de peccatis doleat:
ꝛ ex illo sequūtur lachrime.ꝗuis cū maiori difficul
tate.q: dolor sensibilis puta pūctio ē magis vicin⁹
ipi pari⁹ ex quo fluunt lachrime. Quādo.n. volūtas
vehemēter aborret aliqd.seqtur qdā dolor in parte
sensitiua.sicꝫ ex vehemēti leticia seqtur ꝗdā delecta/
tio sensibilis. vñ i patria vbi potētie sensitiue max
obediūt rōi:ꝛ volūtati.redūdabit max delectatio i
oibus virib⁹ sensitiuis:ꝛ ecō in iferno erit maximus
dolor:intellige post resurrectionē qñ habebūt cor/
pora: Nūc aūt q: potētie sensitiue nō tñ obediunt
rōi:ꝛ volūtati.ideo nō in ptāte nr̄a facere ꝙ iste do
lor.s.sensibilis abūdet vñ nō ē tñ necessari⁹.qdā.n.
sūt ita duri ꝙ vix pñt lachrimas effūdere:ꝛ qdā ecō.

s ¶ Quātus dꝫ eē dolor cōtritiōis. R. vbi.s.ꝙ dolor
itellectiuus.i.displicētia volūtatꝫ.q̄ ē ipa ptritio. dꝫ
excedere alios dolores itellectiuos.q: qꝫ aliqd pla/
cet.tñ ꝯrīū eius displicet.finis aūt super oia placet:
cū alia ꝓpter ipm desiderētur:ꝛ ideo petm̄ qȏ a fi
ne vltimo auertit.sup oia displiceꝛ debet. ꝗtitas.n.
displicētie de aliqua re.debet eē ſꝫ ꝗtitatē malicie
ipius.malitia aūt in culpa mortali.mēsuraꝛ ex eo i
quē peccaꝛ.iqꝫ est ei idigna:ꝛ ex eo q peccat.inqꝫ
est ei nociua:ꝛ q: hō dꝫ plus deū ꝗ se diligere.ideo
plus debet odire culpā.iqꝫ ē offensa dei. ꝗ iqꝫ est
nociua sibi. Est aūt nociua sibi pricipalr inqꝫ se
perat ipm a deo:ꝛ ex hac parte.ipa sepatio a deo
q̄ pena ꝗdā est.magis dꝫ displicere ꝗ ipa culpa in
qꝫ hoc nocumētū iducit.q: qȏ ꝓpter alterꝫ odiꝛ.
minus odiꝛ.sed minus ꝗ culpa.inqꝫ est offensa in
deū inter oēs aūt penas attēditur ordo malitie.ſm
ꝗtitatē nocumēti:ꝛ ideo cū hoc sit maximū nocu/
mentū.quo maximo bono priuaꝛ.erit inter penas
maxima sepatio a deo. Debet igiꝛ eē maximus nō
qdē respectu doloris:vt sit maior oib⁹ aliis. q: hoc
est ipossibile:q: nec mors xp̄i q̄ excessit oēs dolores
vite pñtis.nō attingebāt ad minimū dolorē iferni.
vel purgatorii.nec etiā respectu doloris inordinati.
q: maior ē dolor se desperātis.ſm quosdā.ꝗuis pe
nitēs debeat optare ꝙ plus sibi displiceat petm̄ ad
expiādū. Nec etiā debet eē maximus respectu alte/
rius sui cuiuscūqꝫ.q: ð maiori magis debet dolere:
ꝛ habitualr qꝫ ad dolorē cōtritionis generalē. de
oibus peccatis suis inqꝫ sunt offensa dei. q dolor ē
dispositio imediata ad iustificationē:ꝛ actualiter
qꝫ ad dolorē specialē.quē hꝫ recognoscēdo de sin/
gulis.q: mai⁹ petm̄ hꝫ maiorē rōēꝫ dolēdi.de ma/
iori dꝫ magis dolere.sꝫ debet eē maximus respectu
mali nature:ꝛ pene. q: est de maiori malo.s.culpe.
qȏ est maximū de amissione maioris ꝗ sit.s.dei. ꝛ
glorie sue.nec pōt nimius.sicꝫ nec amor charitatis:
vñ ꝓcedit. Debet etiā ptritus magis vele pati quā
cūqꝫ penā in generali.ꝗ peccare mortaliter:ꝛ rō q:
ptritio nō pōt eē sine charitate.charitas aūt dictat
vt hō magis diligat deū.peccare aūt ē facere ptra
deū.pati aūt ē ꝯ seipm. Sed in particulari descēde
re ad hāc penā.vel illā.nō teneꝛ hō.imo aliqñ stul/
te faceret si qs se vel aliū sup hmōi solicitaret cū ter
ribilia in particulari ꝯsiderata plus terreāt.nec cō/
fessor.penitentē ad sumēdū expimentū: nec in ser/
monibus debet tēdere laqueos tēptationis simplici
bus.dicēdo ꝙ debet hō vele excoriari:ꝛ hmōi. que
sensus horret:sꝫ hoc a penitēte reqrat si penitet:ꝛ si
dolor eius isufficiēs est.an velet dolorē sufficientē
habere:ꝛ si non hoc ipꝫ sibi displicet:ꝛ hoc sufficit.
Dolor aūt sensibilis ptritiōis. lꝫ de petō maior dꝫ
ēt eē maior.tñ q: nō ē i libertate nr̄a.sicꝫ itellectual.
iō nō est de necessitate.hec ſm.s.T.lꝫ alio ordine.
¶ Utrū iste dolor possit esse nimius vt excedat. R. 9
ſm.s.Tho.vbi.s.ꝙ ptritio ex parte doloris.q est i
rōe.s.displicētia quo petm̄ displicet iqꝫ est offensa
dei.nō pōt eē nimia.sicꝫ nec amor charitatis quo i/
tēso talis displicētia intēdiꝛ.lꝫ qꝫ ad dolorē sensi/
bilē.pōt eē nimia.sicꝫ etiā exterior corporis afflictio
pōt eē nimia. Et q: in his debet accipi pro mēsura
ꝯseruatio subiecti:ꝛ bone habitudinis sufficientꝫ ad
ea q̄ agēda sunt:ꝛ pp hoc dr̄ ad Ro.xii.rōnabile sit
obsequiū vestrū. sicut etiā dr̄ de ieiunio ꝗuis debe/
ret optare vt esset magnus.
¶ Utrū dolor ptritiōis de vno petō. debeat eē ma/ x
ior.ꝗ de alio. R. ſꝫ.s.Tho.vbi.s.ꝙ de ptritiōe du
pliciter loq possum⁹.vno mō ſꝫ ꝙ sigillatī singulis
petis respōdet:ꝛ sic qꝫ ad dolorē supioris affect⁹.
reqriꝛ ꝙ de maiori petō.qs doleat magis.q: rō do
loris ē maior i vno ꝗ in alio.s.offensa dei. Ex ma/
gis.n.iordinato actu.deus magis offēdiꝛ.sitr ēt cū
maiori culpe maior pena ðbeaꝛ.ēt dolor sensitiue
partꝫ.ſꝫ ꝙ ꝓ petō ex electione assumiꝛ.q: pena peti
dꝫ eē maior de maiori petō.ſm aūt ꝙ ex ipsiōe su
perioris appetitus inasciꝛ.i isterior attēdiꝛ ꝗtitas do
loris ſm dispositionē partꝫ. ad recipiēdā ipsiōēꝫ a
supiori.ꝛ nō ſꝫ ꝗtitatē peti. Alio mō pōt accipi cō
tritio ſꝫ ꝙ ē simul de oibus sicꝫ i actū iustificatiōis:
ꝛ hec qdē ptritio.vel ex singularis ꝯsideratiōe pec
catorꝫ ꝓcedit:ꝛ sic ꝗuis sit actus vn⁹ tñ distinctio
petōꝫ manet virtute i ipo.vel ad min⁹ hꝫ ꝓpositū
de singulis cogitādi annexū:ꝛ sic etiā habitualiter
est maior.de vno ꝗ de alio.
¶ Utrū ptritio debeat durare toto tēpore huius vi/ xi
te. R. vbi.s.ꝙ sic.tā ſm displicētiaꝫ intellectualē ꝗ
ſm dolorem sensibilem volūtarie assumptuꝫ. Unde
Ugo de sancto vic. dicit ꝙ deus absoluens homi/
nem a culpa:ꝛ pena eterna.ligat cū vinculo ppetue

detestationis peccati. q̄uis.n.peccator per penitentiã reddeat ad gratiã pristinã: et imunitatem reatus pene. nūq̄ tamen reddit ad pristinaʒ dignitatem innocentie. et ideo semper ex peccato preterito aliquid in ipo manet. de quo oportet displicentiam habere. respondet etiã isic dolor ꝯtritionis. culpe ex parte auersionis. ex qua habet quãdã infinitateʒ: et ita cõtritio debet semper pmanere: et sic totũ tẽpus presentis vite est status cõtritionis. Notandũ tñ q̄ illa displicẽtia siue cõtritio põt eẽ. dupliciter ꝑ mõ in habitu: et sic semper debet manere.i.semp postq̄ habuit displicẽtiã actualẽ. debet durare. ita q̄ nūq̄ habeat actũ cõtrariũ.s.q̄ sibi placeat. Alio mõ de actuali displicentia. et isto mõ oʒ q̄ semel doleat in spẽ. vt dictũ est. §.5. deinde semper quãdo occurrit sibi displiceat: et doleat saltẽ in coi. ita q̄ displiceãt oia peccata mortalia: et sic omnibus modis dictis: est de necessitate. Nec põt quis excedere i hoc q̄ semper doleat etiã si actualiter: et specialiter doleat. nisi forte hoc eẽt ad impedimẽtũ operationũ aliaꝝ virtutũ. tẽpore debito. in dolore tñ sensitiuo posset excedere vt dictũ est. ꝟ. penitẽtia. §.7. Unde hic quomodo est cõpleta etiam si non duret.

12 ¶ Utrũ anime post hanc vitã habeãt cõtritionem. R. vbi.s. q̄ in cõtritiõe tertia cõsiderãda sunt. Primũ est cõtritionis genus qḋ est dolor. Secũdum est cõtritionis forma: q: est actus virtutis grã iformatus. Tertiũ est cõtrictiõis efficatia: q: est meritori⁹: et sacramẽtalis: et quodã mõ satisfactorius. Anime ergo q post hãc vitã in patria sunt. cõtritionẽ habere nõ possunt: q: carent dolore ꝓpter gaudij plenitudinẽ. Ille vero q̄ sunt in inferno carẽt cõtritione: q: si dolorẽ habeãt deficit sibi tñ grã dolorem iformãs: sed illi qui in purgatorio sunt. dolorẽ de peccatis grã informatũ. sed nõ meritoriũ: q: nõ sunt in statu merẽdi. In hac aũt vita omnia tria predicta inueniri possunt. Pena vero quã substinent anime in purgatorio nõ dr̃ proprie cõtritio: q: deest eis cõtritionis efficatia. nec põt proprie dici satisfactio: q: satisfactio opus requirit meritoriũ. sed largo modo dr̃ satisfactio.i.pene debite solutio. hec.s. Tho.

13 ¶ Utrũ remissio peccatoꝝ sit effectus cõtritiõis. R. vbi.s. q̄ cõtritio põt dupl'r cõsiderari vel inquãtuʒ est pars sacri. vel inquãtũ est actus virtutis: vtroq̄ modo est cã remissiõis peccati. sed diuersimode: q: inquantũ est pars sacri. primo operatur ad remissionẽ peccatoꝝ instrumẽtaliter. sicut faciunt alia sacra noue legis. intellige inquantũ indudit confessionem saltẽ in proposito. Inquantũ aũt est actus virtutis. sic est quasi causa materialis remissiõis peccati: eo q̄ dispositio est quasi necessitas ad iustificationeʒ. Dispositio aũt reducitur ad causaʒ materialem. si accipiatur dispositio q̄ disponit materiã ad recipiẽdum. secus de dispositione agẽtis que reducitur ad causam efficientem. Et quãuis solus deus sit causa principalis gratie. tam agendo q̄ disponendo. causa tamen dispositiua gratie: et iustificationis. potest esse etiã a nobis: et similiter causa sacramẽtalis: q: forme sacroꝝ sunt verba a nobis prolata. q̄ habent virtutem instrumentalem gratiam inducendi: qua peccata remittuntur.

¶ Utrũ ꝯtritio possit totaliter tolere reatũ pene. R. vbi supra. q̄ intensio cõtritionis põt attẽdi dupl'r. Uno mõ ex parte charitatis q̄ displicẽtiã causat: et contingit tantũ intẽdi charitatẽ in actu q̄ cõtritio inde sequẽs merebitur nõ solũ culpe amotioneʒ sed etiã absolotioneʒ ab omni pena. Alio mõ ex parte doloꝝ sensibilis quẽ voluntas in cõtritione excitat: et q: illa pena etiam quedã est. tantũ põt intendi q̄ sufficiat ad delectionẽ pene: et culpe et q̄uis hoc sit verũ. tñ iterũ tenetur ad cõfessionẽ. tũ q: nõ põt esse certus aliquis q̄ sit sufficiens: et ideo teneẽ cõfiteri: et satisfacere. maxime cũ cõtritio vera nõ fuerit nisi propositũ cõfitendi habuisset annexuʒ. qḋ debet ad effectũ educi etiã propter preceptũ qḋ est de cõfessione dactũ. q̄uis dolor cõtrictionis sit finitus quãtuʒ ad intensionẽ sicut et etiã pena peccato mortali debita finita est: habet tñ infinitã virtutẽ ex charitate qua informaẽ: et ſm hoc põt valere ad delectioneʒ culpe: et pene: et tũc quãdo fuisset delecta tota pena cõfessio et satisfactio augerent grãʒ et si nõ ꝯfiterẽ q̄uis nõ rediret eadẽ pena. nec eadeʒ culpa peccaret tñ de nouo propter peceptuʒ. quõ teneatur facere penitentiã. Unde. ꝟ. ꝯfessio sac. §.17. et sequẽtibus. 14

¶ Utrũ cõtritio parua sufficiat ad delẽda omnia peccata. R. vbi.s. q̄ cõtritio vt dictũ est. habet duplicẽ dolorẽ. vnũ ratiõis q est displicẽtia peccati commissi: et hic põt eẽ adeo paruus. q̄ non sufficiet ad rationẽ contritionis. vt si minus displiceret ei peccatũ q̄ debeat displicere seperatio a fine. sicut etiã amor põt eẽ ita remissus q̄ nõ sufficit ad rõeʒ charitatẽ. Aliũ dolorem habet in sensu: et paruitas huius nõ impedit rõeʒ cõtritionis: q: nõ se habet essentialiter ad cõtritionẽ. sed quasi ex accidenti ei adiũgitur: et iteꝝ non est in potestate nostra. sic ergo dicendũ q̄ quãtũcũq̄ paruus sit dolor dũmõ ad contritionis rationẽ sufficiat. oẽʒ culpam delet. 15

Contumatia est triplex. Nã alia est nõ veniẽdo ad iudiciũ. e. ex litis. de do. et con. et. c. dilecti. c. Et hec triplex. primo modo quãdo peremptorie citatus venire cõtẽnit. Secũdo mõ quãdo malitiose se occultat. Tertio mõ q: latitat. vel q: impedit ne citatio ad eum peruenire possit. de quibus extra vt li. nõ cõ. c. q̄ frequenter. Secũda cõtumatia est quando citatus ad iudiciũ venit quidem. sed non vult iuri parere. vel ante finitã cause examinationẽ cõtumaciter recedit. xi. q.3. certuʒ. Tertia quãdo offensa eius est manifesta. et iussus a iudice non vult emendare. de verb. sig. ex parte. in si. quãdoq̄ respectu non restituẽtis. ff. de rei. vin. qui restituere.

Qñqз respectu nó respódétis. vel ofcure respódetis. qd ẽ idẽ ac si nó respóderet. ff. de iterro. ac ẽ etate. §. q tacuit. & §. nihil. Qñqз respectu nó iurátis. vt. ff. de iur. iur. manifeste. Qñqз respectu recedétis ifecto negocio. c. p vt de do. & ɔtu. Qñqз respectu nó exhibẽtis. ff. de ap. creditoꝝ. §. iussus. Aliqñ respectu non defendẽtis. ff. de ꝑcu. l. mutis. §. pena grauior. Qñqз respectu minus istructi ɔparẽtis. de elec. c. þ. lib. 6. & de ap. c. lib. c. þ. Itẽ sm glo. c. vnico. de do. & contu. Et est cótumatia. qdá vera & qdá psũpta. vera quẽ citatio apphẽdit. & appellás nó audit. multo minus euidens. qui dr euidens qñ dicit se venire nolle. q sufficiat dixisse núcio. extra iudicialr. de sen. exc. venerabilibus. §. sccus. lib. 6. ficta est quez citatio non apphẽdit. vel iterptatiua qñ citat ad domũ. Quó cótumatia est triplex. & quó nó fertur excoicatio. fuit contumatia. ꝟ. excoicatio. þ. §. 3°.

1 Núquid aliquo casu lite nó ɔtestata possint ɔtra cótumacẽ testes recipi. & ad sentẽtiá diffinitiuá procedi. R. q sic. ex aliqua speciali cã. puta si. qó. mouet sup alic⁹ electióe. & hoc ne pp lógá morá ecclia paciat i spiritualibus. & tẽporalibus lesionẽ. Itez si moueat qó sup copula maritali. ne viro vel mulieri fornicatióis occasio pbeat. max' cũ ꝓpiqtatis grad⁹ oppóit. diuia lege ꝓhibit⁹. vt li. nó. ɔtc. qñ freqñt.

2 Utrũ excoicat⁹ p ɔtumatia absolui debeat añqз satisfaciat de expẽsis. & caueat de sistẽdo i iudicio. R. q nó. si vere fuit ɔtumax. secus si psũptiue. puta q: ipeditus. tñ nódũ ɔstat si hoc allegat. & petit. absolui debet. vt in. c. venerabilibus. §. idẽ est etiá.

3 Pena cótumatie sm. d. Feli. i. c. ex litis. de cósti. q ponit róe ɔtumatie. debet regulari ad limites cótumatie. vñ clericus suspẽsus pp ɔtumatiá. ꝑsitura obediẽtia celebrare potest. absqз alia relaxatióe. & hз. r. l. c. ɔsulcatóib⁹. ẽ offi. dleg. 2ª. col. circa me^m. pñs nolẽs respódere dr ɔtumax. sз de cótumatia i fide vel ẽ excoicat' seu puñitióe q ad eá seqt. ꝟ. heretic⁹. §. i.

C Ontumelia sm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 72. ar. þ. iportat dehonorationẽ alic⁹. p verba siue per facta. aut qcqd vi significádi hз. differt aũt a conuicio. in hoc q: per verba ɔtumeliosa repñtat proprie defectus culpe. vt si quis dicat alicui iniuriose. fur. ꝓprie dicit cótumeliá. coiter dicit etiá ɔuiciũ sз p ɔuiciũ repñtat generalr quicũqз deffectus siue culpe siue pene. vñ si qs dicat alteri iniuriose eẽ cecũ ɔuiciũ quidẽ dicit sз nó ɔtumeliá. Qñqз vero repñtat aliquis alicui defectũ minoratióis. siue idigẽtie. qui etiá derrogat honori ɔsequẽti quácũqз excellentiá. & hoc fit per verbũ iproperij. qd ꝓprie est qñ aliqs iniuriose alteri ad memoriá reducit auxiliũ qd ɔtulit necẽtatẽ patiẽti. vñ dr ecc. 20. exigua dabit & multa iproperabit. qñqз tñ vnũ istoꝝ p alio sumit.

1 Utrũ ɔtumelia. ɔuiciũ. seu iproperiũ. sit pctm̃ mortale. R. sm. s. Tho. vbi. s. ar. 2. q verba inqз^m sunt soni qdá. nó sunt i nocumẽtũ alioꝝ. sз iqз^m significát aliquid. q quidẽ significatio. ex interiori affectu ꝓcedit. & ió i pctis verboꝝ max' ɔsiderádũ videt ex q° affectu aliqs verba ꝓfert. cũ ergo conuiciũ. seu cótumelia. de sui róe iportẽt quádá dehonorationẽ. si intẽtio ꝓferẽtis ad hoc ferat. vt aliqs p vba q ꝓfert honorẽ alterius auferat. hoc ꝓprie & p se est dicere ɔuiciũ. vel cótumeliá. & hoc ẽ pctm̃ mortale. nó minus qз furtũ. & rapina. nó. n. minus hó amat suum honorẽ qз rẽ possessaз. vñ Mat. 5. qui dixerit fratri suo fatue. reus erit gehẽne ignis. Si vero aliq vbũ ɔuicij vel cótumelie alteri dixerit. nó tñ aio dehonorádi. sed forte pp correctionẽ. vel pp aliqd hmói. nó dicit ɔuiciũ vel cótumeliá formalr. & p se. sed p accñs. & materialr. iqз^m s. dicit id qd pót eẽ ɔuiciũ. vel ɔtumelia. vnde hoc pót eẽ qñqз pctm̃ veniale. qñqз aũt absqз oi pctó. i quo tñ necessaria ẽ discretio. vt moderate hó talibus verbis vtat. q: pót esse ita graue ɔuiciũ qd p icautellá ꝓlatũ auferret honorẽ eius ɔtra quẽ ꝓferret. & túc posset hó peccare mortalr. Et si nó intẽderet dehonorationẽ alterius. sicẽ etiá si aliqs i caute aliũ ex ludo percuteret. & grauiter lederet culpa non careret. Cóclude igit þ q si aliquis dicat ɔuiciũ itẽdens multũ dehonorare: intelligẽ: nó ex iustitia vel alia iusta cá: peccat mortaliter. ɔtra iustitiá vel charitatem faciẽs. Secũdo q nó intẽdẽs magnũ nocumẽtũ. tñ sequit magnũ: nó excusat a pctó mortali. Tertio q si qs ꝓferat ex leuitate: nó itendẽs magnũ. neqз faciẽs magnũ ɔuitiũ: ɔsuis etiá p accñs. i. vt in pautioribus & a casu sequat magnũ: secus si vt i plurimũ seqret: ẽ pctm̃ veniale. Quarto q dicẽs aliqd ɔuiciũ cá correctionis. & modeste. vt Luc. vlti°. dñs dixit. stulti. & tardi cẽ. & apls ad gal. o isensati galate. & cá eutropelie. moderate: nó ẽ pctm̃. Aug. tñ i ser. dñi i mõte dic: q raro & ex magna necẽte obiurgatióes sũt adhibẽde.

2 Utrũ cótumelia oriat ex ira. R. sm. s. Tho. vbi. s. q sic. q: cũ vnũ pctm̃ possit ex diuersis oriri. ex illo tñ dr pricipalius habere originẽ. ex quo frequentius ꝓcedere ɔsueuit. pp propinqtatẽ ad finẽ ipius. cótumelia aũt magná hз ꝓpinqtatẽ ad finez ire. q est vindicta. nulla. n. vindicta est irato magis ppria qз iferre ɔtumeliá alteri: & ió ɔtumelia maxime orit ex ire. Supbia tñ disponit ad cótumeliá. iqзtũ illi q se supiores estimát. facilius alios ɔtẽnũt. & iniurias eis irrogát. Facil⁹. n. irascũtur vt pote reputátes indignũ qcqd ɔ coꝝ volũtatẽ agit. Orit etiá ex stultitia sm affinitatatẽ quá habet cũ ira. q non perfecte audit rationem. sm phm. 7. ethy.

C Orea pertinẽt ad inceptá leticiá. filiá gule. & incóuiuijs frequẽtant. & ẽ corea quidá circuitus vt pз ad sensum. de vno. n. loco mouetur corizátes & discurrẽtes. cito ad eũdẽ redeũt: hoc frequẽtátes. sicut diabolus circuit. Secũdũ. vñ. ẽ peccatũ mortale. qñ fiũt ad icitádũ se vel alios ad libidinẽ extra matrimoniũ. Secũdo hз. c. si ducant se.

fiant ex cōsuetudine.etiā sine corrupta intētiōe:cum adeo pṽocēt ad libidinē vt dicat Hiero. ꝙ nō credit viro si dicat se illesum euasisse a spectatulis talibꝰ. Hoc aūt fm.d.ar.s.ti.6.c.6.in prin̄. videtur itelligēdū qn̄ fieret ita in ordinato affectu:ꝛ indifferenter.ꝙ etiā si scirēt tales:vel cōsiderarēt aliquos inde ad libidinē trahi:ꝛ cōcupiscētiā malā:vel ab ecclīa prohiberi:adhuc tñ eis vterētur.hec ille. Uidētur.n.tales vltimū finē in eis ponere. Tertio qn̄ fiūt in ecclijs. vt cōsueuit fieri in ruralibus i solēnitatibꝰ earū:cū hoc vergat i notabilē irreuerētiā dei. videt eē magis mortale.ꝗ̄ veniale. Quarto.qn̄ fiūt a clericis.vel religiosis.cū monialibus.cū hoc sit in magnū scandalū alioꝝ:ꝛ periculū:ꝛ ruinam ipoꝝ. Si aūt fiat a clericis.vel religiosis.vel monialibus.inter se.nō in presentia laicoꝝ. Ex quodā solatio:ꝛ hilaritate.non tamen mortale.

f ¶ Sciendum fm Al.in.4.di.16.ꝙ hmōi corec.siue fiāt cātu.siue musicis.fm se nō sunt mala:ꝗ possunt bene fieri aliqn̄.vñ si ista cōcurrant sunt licita. Primo ꝙ sint tpr̄e debito. vt tpr̄e gaudij.s.i nuptijs.vel tēporꝫ victorie.vel liberatiōis hoīs.vel patrie. vel i aduētu amici de terra longinqua. Secūdo ꝙ fit cū honestis personis:de quibus nō sit mali pſumptio. Tertio ꝙ fiat honesto mō.nō gesticulationibus nimis inhonestis.ꝛ iordinatis. Quarto ꝙ nō fiant simul clerici.vel religiosi. cū secularibus mulieribus: vel ecōtra. Quīto ꝙ cātus vel sonus sit de honestis. De melodia non est curādū ꝗ in talibus necesse est fieri melodiā leuem. que aliqualiter exprimat modum chorizandi.hec Al.

g ¶ Sunt aliqui casus dubij primus quando aliquis ducit coreas ex cōsuetudine cū ingarat se periculo: ꝛ alios.prouocandi ad libidinē.ꝛ exēplo suo alios ad similia prouocet. Secūdus est instabilitas corizantis. Nā qui ita fragilis est ꝙ lꝫ bona intētione corizare incipiat.tñ nō erit qn ad libidinem mortalē prouocetur. videtur se exponere periculo:ꝛ sic perībit in illo.eccl.3. Idem videtur esse dicendū de illo qui stat ad inspiciendum:ꝛ cognoscit se fragilē:de sonantibus in coreis.vide. ꝟ.ars.§.3.

c Orrectio fraterna que debet precedere denūtiationē.ordinatur ad remouendū pctm̄:seu malū ipius delinquētis:ꝛ sic est actus charitatis:ꝛ est proprie correctio fraterna.procuratio boni fratris.vel amici:ꝛ est maioris charitatis.fm.s. Tho.2ᵉ.q.33. ar.ꝑ.ꝗ̄ particulare bonū extrinsecū. vel remouere malū exterius.eo ꝙ bonum spirituale seu interius est melius.correctio vero que est ad remouendū peccatū delinquētis. fm ꝙ est remedium mali alieni.s.ad remouendū scandalum alioꝝ.est actus iustitie.sequitur Pa.in.c.nouit de iudiī

f ¶ Ad declarationē huius.notāda sunt quedam dicta .s. Tho.ql.xi.ar.12. vbi ait huiusmodi correctio ex charitate debet procedere ꝛ inde est ꝙ dicit fraternalis correctio:ꝛ ideo oportet ordinē fraterne correctiōis sumere.fm ordinē charitatis.ordo aūt charitatis est.vt bono proximi preferat bonū cōe. Item vt velit bonū proximi:ꝛ cōsciētie:ꝛ fame: ꝛ in his magis velit bonū ꝯsciētie quādo vtrūqꝫ haberi nō pōt. Et ideo his consideratis credo ꝙ si esset aliqā pctm̄ carnale.seu spirituale.qd̄ vergeret in detrimētum multitudinis.statī ē reuelandū.cū prepōderet bonū cōe a ordine charitatis bono proximi. siue sit fame.siue ꝯscie.quādo vero nō timetur multitudinis detrimentū.tūc debet vtrūqꝫ custodire.s.bonum fame ꝛ cōscientie.corrigendo occulte inter se ꝛ ipsū. Si aūt ex hoc correctio nō sequatur.tūc fm ordinē euangelij.debet secū adhibere aliū :vel etiā referre ecclesie.nihilominus tñ ꝛ in hoc seruandus ē ordo. vt si pctm̄ sit publicū publice corrigat .si vero occultū occulte:ꝛ ideo dr̄ si peccauerit i te. sciēte solū.ꝛc. a quātū vero ad publicū dicit peccantē.s.publice corā oībus argue. vnde si ego scio ꝙ frater meus corrigetur.tūc ego nō debeo denūtiare prelato.si autē videtur ꝙ hoc fiat melius per prelatum:ꝛ prelatus nihilominus sit pius.discretus. ꝛ spiritualis.nō habens rancorē.seu odiū aduersus illū subditū.tunc licite pōt hoc denūtiare sibi ꝛ tūc nō dicat ecclesie ꝗ non dicat vt prelato sed sicut persone proficienti ad b correctionē proximi:ꝛ emendā sed ꝗ propter contradictiones diuersas prelatoꝝ.ꝛ subditoꝝ non pōt in hoc dari regula generalis quia aliquādo prelatus vel mouetur ad odiū aduersus subditū.vel subditꝰ nō bene ferret verba prelati:ideo tenēdū est hoc ꝓ c regula ꝙ in oībus istis semper seruanda est charitas. ꝛ ꝙ melius ꝛ magis expedire : ꝛ si hoc intendat.s.emendā proximi seruet quātū pōt bonū charitatis.tunc denūtiādo non peccat. Si vero denunciet cuicūqꝫ persone hoc ex malitia vt proximus cōfundatur.vel depzimatur.tunc denuntians siue accusans peccat mortaliter. Si aūt aliquis referat ad ꝑlatū culpā proximi.intendens.vel cautellā in futurum.vel aliquid hmōi qd̄ ad emendā proximi viderit expedire non peccat. Si aūt hoc siue prelato siue alicui amico ex malitia referat.tūc peccat mortaliter.ꝙ si ex incautella alicui dixerit.hoc ita tamē ꝙ non proueniat inde aliud malū.vel infamia.vel vituperiū proximo delinquenti.tunc nō peccat mortaliter.licet incaute agat. hec oīa .s. Tho. in.d.ql. in diuersis articulis. Nō tamen ꝙ proclamationes religiosoꝝ que in capitulis fiūt sunt de aliquibus leuibus ꝗ̄ fame non derrogant.vnde sunt quasi quedam cōmemoratiōes potius oblitaꝝ culparum ꝗ̄ accusationes.si essent tamen talia de quibus frater ifamaret cōtra preceptū dñi ageret.q p hūc modū pctm̄ fratris publicaret hec. Uide.s.§.4.ꝛ sequen. d
¶ Pe. de pal.4.di.19.q.vltꝰ.arᵒ.ꝭ. diffusius decla/ e

rat dicēs.hic opus est di.indudēte.7.cōdusionce in generali.q: pctō2 aut ē simplr publicus.aut simplr occultus.aut fm qd occultus. & fm qd manifestus. In p casu qñ.s.est publicū:& diuulgatū q talis fecit tale crimē:& de hoc est coiter diffamatus.si verisile est q talis citius corrigeť si ad partem sibi ostēdo qd videť ordinari ad eius emēdationē.ꝙ̄ si statim iudici denūtio qd videť cedere ad eius cōfusionez: debet prius secrete admouere.nō ppter ꝯseruationē fame.q iā supponiť pdita. sȝ pp emēdationē ꝯscie. postea vero si nō corripiť vt hedificētur de penitentia.q scādalizati sunt de culpa.debeo denūtiare.sed nō teneo2.q: ex fama pōt iudex inqrere. nullo denūtiāte:si aūt est parti. &c.q:.s.possum cū p testes conuincere.puta sunt duo.vel tres. sȝ oēs alij ignorāt:& reputāt eū bonū.nec sine infamia possum eū denūtiare. tūc hȝ locū fm oēs illud euāgelij corripe eum inter te & ipȝ solū.si audierit lucratus es fratrē tuū. & ibi siste. Si te nō audierit adhibe tecum vnū vel duos.s.de illis q sciūt tetū corā qbus si arguiť i nullo fama leditur quousqȝ.n.sit correptus corā alias sciētibus. si sunt vel ꝙ̄diu speratur q corā illis & p illos solos poterit corrigi.nūꝙ̄ alij sunt adhibendi: prius aūt plato nesciēti nō debet ostendi nisi qñ vel nō sunt alij ꝯscij. vel nō sunt tales pro quibus nō est verisile q se vellet corrigere.si ergo acqescat ibi sistatur.si non audierit illos.dic ecclie.qd verȝ est qñ illis nō auditis nō est spes de correctiōe alr. Tunc.n.per quēcūqȝ modū ostēdēdū est illi q pōt pdesse.si aūt possum corrigere sine ifamia debeo abstinere a denūtiatione famosa. Si aūt sit ita occultus q nō sit diffamatus.nec pōt sufficiēter pbari.iudicio istius qui habet corrigere.q: vel ipe solus scit vel vnus cū eo.ꝙ̄diu sperať correctio nō debet denūtiare. sȝ pōt inter se.& ipm solū postea cuȝ illo vnico alias sciente.postea vero debet denuntiare pdato secreto. nō tāꝙ̄ iudici sed tāꝙ̄ illi qui potest prodesse:& de quo est verisimile q per eū corrigetur. siue sit pdatus. siue alius.sub sigillo tamen secreto.Si vero nō speretur correctio: q: vel ex malicia peccat. nec erubescit.tunc distinguēdum est per tria mēbra:quia aut illud peccatum quod creditur ēē facturus.est in periculum comunitatis.& tunc denuntiandum est illi. conseruādo famā quātū potest. cuȝ salute rei publice.non aliter. Si.n.ille de quo rector ciuitatis plus confidit.cui & claues tradidit. illa nocte est eā traditurus hostibus.vel hmōi. & nullo modo vult desistere.tunc nominanȝ dicendū est illi.caueatis ne tali tradatis claues ista nocte.q: producturus est ciuitatem.q: bonū comune pferendū est bono priuato. Unde q: fama est de maximis bonis religiosorum.si vnus debet alios scādalizare.nec secreta correctione corrigiť. pdato dicenduȝ est vt prouideat fame coitatis.Si aūt hoc est in nocumentum tertie persone priuate.si ita parū est illud nocimētum q melius sit illū ita parū ledi. ꝙ̄ istuȝ ita diffamari. q: si modo nō corrigitur postea tamen corrigetur. vt si esset ei furaturus modicū.tunc non debet reuelare. Si autem est notabile nocumentum vt q: vult occidere nocte.vel omnibus spoliare cū iaceat in camera.tūc ē dicēdū q: melius ē seruare inocētē indēnem.ꝙ̄ illi malo famā.ꝙ̄uis & illud fit dom in secreto q non possit agere ad illius infamiam reuelando:nec ad penam ipm nūciando.sed solūmodo suam cautellā. Si aūt est solum nociuū peccanti.dicunt quidā non vltra procedenduȝ.nisi sit spes q p illam viam melius corrigeretur. Tenetur.n.homo. illo modo quo potest saluare proximū:& si non potest vno modo.& pōt alio tenetur illo.hec Pe. Sed quid si sibi reuelanti aliquo istoȝ dictoȝ modoruȝ quādo debet reuelare imineret sibimet reuelanti periculū puta iste sciet q fuit per talem denūtiatus. & forte interficiet eum.R̃.q si ex charitate vellet se exponere pro bono comuni.q virtuose faceret. nō tñ credo q teneatur q: prima charitas.&c.

¶ Utrū pdatus peccet mortaliter non corrigēdo. R̃.q pdatus tenetur ad correctionē fraternam ex precepto sicut alij.imo magis. Tenetur enim querere subditos peccatores ad corrigendū quādo verisimiliter credit proficere ad quod non tenentur alij.s. querere infra.§.5.circa mediū.tenetur etiam ex precepto ad correctionem que requirit cohertionem.ad ambas tamen ꝙ̄uis magis ꝙ̄ alij teneatur.tamen eo q est preceptum affirmatiuū.non tenetur nisi loco & tempore.fm debitas circūstantias.vnde credo q quādo probabiliter crederet q ex sua correctione peccator conuertetur.vel dimittet de nouo peccare. vel q ex sua punitione ceteri dimittent peccata.vel non amplius peccabunt.vel debeat sequi alius magnus & bonus effectus. tunc si non corrigit peccat mortaliter.& hoc intelligo de correctione mortaliū. huius ratio patet. q: tunc post ponit salutem proximi ad quam procurandaȝ tenetur. propter alios respectus. intellige in illis casibus in quibus potest corrigere.& ad hoc sunt multe auctoritates sanctorum.tam in decretis ꝙ̄ in decretalibus. & debet corrigere ex charitate non ex odio. 86.di.odio.nec circa hoc debet ēē remissus.23.q.4.est iniusta.& sequēti & debet moderate corrigere vt i .c.disciplina.45. di.per totum. Uide.P.pdatus.§.primo.&.P.permissio.§.primo. 3

¶ Queritur vtrum peccator possit sine nouo peccato alium corrigere .R̃.fm.s. Tho.4.di.19.q.2.ar.2.q̄stiuncula.2.vbi sic ait.circa hoc est duplex opinio. quidam.n.dicunt q ille qui est in simili peccato.vel maiori.non potest alium corripere.siue illud notoriū sit siue occultū.pro hoc q alteruȝ iudicans ꝯ seipm sententiā pfert.Alij aūt dicūt q si sit peccatū 4

qz tñ Pe. q Ricar. illã approbãt. Nec bz daf ex di cus s. Tho. vt ipse fingit q peccator occult' siue ma nifestus nõ peccet mortalr. sz dare habef ex dict. s. Tho. vt. s. Quõ contritio e necessa. v. suspẽsio. p. s. p. Et quõ cõfessio actual' e necessaria. v. cõfe. s. 41.

5 ¶ Utrũ correctio fraterna sit in precepto. R. sm s. Tho. 2a 2e. q. 33. ar. 2. q sic: qa. n. correctio fraterna ordinaf ad fratris emẽdationẽ: r iõ hoc mõ cadit sub pcepto sm q e necessaria ad istũ finẽ. nõ aũt q quolz loco vel tẽpore frater deliquẽs corrigaf: r. 4. di. 19. ait idẽ. s. d. Ordo singulo ad inuicem est vt vnusqsqz alteri auxiliũ pbeat ad bonũ suũ cõsequẽ/ dũ. vñ sicut plãtis ex pcepto icũbit vt subditor curaz gerãt: r subditis vt plãtis obediãt: ita r coequalib' ad inuicẽ vt sibi inicẽ auxiliũ ferãt: nõ solũ i corpo/ ralibus. sz etiã in spiritualibus magis: r iõ cũ ma/ ximũ auxiliũ hoi p correctionẽ i spiritualibus adhi beaf. pceptũ diuine legis ad hoc se extẽdere debet: r reducif ad pceptũ de honore parentũ: ad qd oia pcepta q ptinẽt ad ipẽdẽdũ aliqd beneficiũ pximo reducũtur: r debemus facere qd i nobis est ad oes: nescientes qs ptineat ad pdestinatorũ numerũ: nõ tñ oz qrere delinquẽtes vt corrigamus. nisi forte rõe p lationis. q. n. bz specialiter curã alicuius. debet cuz qrere ad hoc q cũ corrigat. sed illa beneficia q non debẽt certe psone sz coiter oibus proximis. siue sint spiritualia siue corporalia. nõ oz nos qrere qbus i/ pẽdamus. sz sufficit q ipẽdam' eis q nobis occur/ rũt. hoc. n. quasi p quadã sorte habẽdũ e vt Aug. dicit i. p. de doc. xpiana: r pp hoc dicit i lib. de verbis dñi q admonet nos dñs noster nõ negligere inicez pctã nrã. nõ qrẽdo qd rephẽdas. sz vidẽdo qd cor/ rigas. alioqn efficeremur exploratores vite aliene. cõ id qd dr puer. 24. ne qras ipietatẽ in domo iusti. r nõ vastes reqez eius. Uñ pz q nec religiosos oz exi re claustrũ vt corripiãt deliquẽtes: qz vacat opi me lior. s. cõtẽplationi. sz hoc nõ videf verũ qz etiã aliqs a cõtẽplatiõe abstrahif vt saluti proximor subue/ niat: r iõ dicendũ q si monacho opportunitas corri piẽdi aduenerit. ipse etiã corripere tenef: sz nõ tenef qrere deliquentẽ exeuns claustrũ: aut ordinis sui sta/ tuta frãgere. ne ipse i piculũ icidat. a quo aliũ libera re tenef. hec ille. Pa. i. c. nouit. de iudi. adducit va/ rias opiniones r ipse cõcludit q oibus modis e in pcepto tn vero limitata: r tene sm pdicta r dicẽda.

6 ¶ Utrũ aliqñ hõ possit dimitterẽ correctionẽ frater/ nã sine pctõ. R. q sic triplr. n. omitti põt p mõ me/ ritorie. qñ ex charitate aliqs correctionẽ omittit. di cit. n. Aug. in. p. de ciui. dei. Si ppterea qsqz obiur/ gãdis: r corripiẽdis male agẽtibus parcit. qz oppor tunũ tps iqrit. vel eisdẽ ipsis metuit deteriores ex hoc efficiãtur. vel ad bonã vitã r piã erudiẽdos impe/ diãt alios ifirmos: r pmãt atqz auertãt a fide. non videf ee cupiditatis occasio. sz cõsilium charitatis. Alio mõ pmittif cũ pctõ mortali. qñ. s. formidaf vt ibi dr iudiciũ vulgi: r carnis excruciatio. vel pere/ mo dñi hec ita dominẽtur in aio q fraterne chari tati pponãtur: r hoc videf cõtingere. qñ aliqs psu/ mit de aliq delinquẽte pbabilr. q posset eũ a pctõ retrahere: r tñ pp timorẽ vel cupiditatẽ pmittit. Tertio hmõi omissio e pctm veniale. qñ timor: r cu piditas tardiorẽ faciũt hoiez ad corrigẽdũ delicta fratris. nõ tñ ita q si ei constaret q posset fratrez a pctõ retrahere. pp timorẽ. vel cupiditatẽ dimitteret qbus i aio suo pponit charitatẽ fraternã: r hoc mõ qñqz viri sancti negligũt corrigere delinquẽtes. hec s. Tho. 2a 2e. q. 33. ar. 2. ad. 3m. Et. 4. di. 19. dicit: tps ad qd qs obligaf est cum delinquẽs occurrit ipi: r corripi põt comode: r sperat emẽdatio: r nõ e ali' cui ex offõ incũbat corripe. vel si ille cui incũbit ne/ gligens appareat ad corrigẽdũ subditũ suũ: r semp vitandũ est ne sequaf odiũ ex correctiõe. ex nrã cul/ pa. s. ex idiscreta correctiõe. si aũt ad odiũ pcedef: ex quo deberet ad dilectionẽ icitari. nõ est curãdũ. pcipue qñ eius pctm in danũ alior vergit. vel etiaz in dãnũ sequẽs. vel pctm ipm est grauius odio. qd in nos excitamus. vel qñ speramus q odiũ paulatĩ tepescet: r tñ correctio sequtur. qz sic dicit Chri. Me/ lius e odiũ pp deũ. qz amicitia q e pter ipm. Cũ. n. pp ipm diligamus. debitores dei sum'. cuz odio pp ipm habemur. debitorẽ eũ nobis facimus. hec. s. T. cõ. Ricar. e. di. Pe. de pal. 4. di. 19. q. vltima. ponit casum sic. Si occurrat iste casus. s. q videt pximũ i pctõ mortali. 2o. sperat p suã admonitionẽ illũ cor rigi. 3o q nõ sperat illũ alr corrigi. sz sic icorrectum mori. tenef ex pcepto. multo magis aie ne dãnetur qz famescenti ne moriaf. Ex his igif cõcludamus. Primo q meritorie aliqñ dimittit. s. qñ expectat tẽ pus magis opportunũ vel metuit ne deteriores fiãt. vel timet ne alij scãdalũ accipiãt. vel q nõ recipiet. sz ad peiora labaf qz eet cõ finem correctiõis. vel qz pctm iã est factũ. vel ex ifirmitate. vel ignorantia: r nõ pseuerat. tũc. n. psumif correctus. vel qz pbabilr psumif de correctiõe siue a se. siue alio. istis igif mo dis r sitibus. põt meritorie dimittere. adde vnũ ge/ nerale q nisi credat melius ee corrigere qz dimitte re põt sine pctõ dimittere. Secũdo qñ probabiliter posset fratrẽ a pctõ retrahere: r occurrit: r põt co/ mode: r speraf emẽdatio: r nõ est alius cui ex offõ incũbat. vel ipse est negligẽs: r nõ apparet pbabilr q aliũde debeat corrigi. vel q non debeat deterior fieri: r q debeat recipe correctionẽ: r nõ cape odiũ cõ corripientẽ. istis oibus cõcurrẽtibus simul. tunc si dimittat peccat mortalr. Tertio hmõi omissio põt fieri cũ pctõ veniali. qñ. s. timor r cupiditas tardio rẽ faciũt hoiez ad corrigendũ delicta fratris. nõ tñ ita q si ei cõstaret q fratrẽ possent a pctõ retrahe/ re. vt dictũ est ibi. 3o. hmõi. r c. Et sic correctio e sub pcepto vt in. s. 5. ita ordo correctionis. s. 7. de quo vide. s. i. r. 2. Et nõ q pdati tenẽtur magis qz alij

vnde siue pctm̄ sit publicū siue p̄teritū siue debeat cō
cipe odiū siue debeāt corrigi:tm̄ plat' tenet. De quo
s̄.§.3.et.v.pmissio.§.1.et.v. platus.§.1.

7 ¶ Ut̄m ordo correctionis sit in pcepto.R.S3.o.Tho.
2a.q.33.ar.8.ad pmū q gdā sic itelligūt ordinē eē
seruādū vt p°.frater sit i secreto corripiēdus: et si au/
dierit bn̄ qdē:si āt nō audierit:si pctm̄ sit oio occul/
tū dicebāt nō esse vlterius pcedēdū:si āt incipit iam
ad notitiā plurū puenire aliqbus indicijs debet vlte
rius pcedi sm q dn̄s mādat. Sz hoc est q̄ id quod
Aug.dicit i regla.q pctm̄ fris nō dz occultari ne pu/
trescat i corde:et ppea si illi q adhibēt alias sauissēt
nō oporteret eos adhibere ad vincēdū:sz statī p eos
posset puniri. Et ideo aliter dōm est q post admoni/
tionē secretā semel vel plures factā q̄diu spes pba/
biliter habet de correctione p secretā admonitiōem
procedēdū est.ex quo āt iā pbabilr cognoscere possu
mus q secreta monitio nō valet: pcedēdū est vlte/
rius quātūcūqz sit pctm̄ occultū ad testiū pductionē
nisi forte pbabilr extimaret q hoc ad emēdactionē
fris nō pficeret:sz ex idē deterior redderet:qa pp hoc
est totaliter a correctione cessādū. Et possunt testes i
duci pp tria.vno modo ad ostēdēdū q hoc sit pctm̄
de quo aliqs arguit:vt dicit Hiero. Secūdo ad cō/
uincendū de actu si actus iteret vt Aug.dicit i regla.
Tertio ad testificādū q fr admonēs fecit q i se fuit:
vt Cri.dicit:et qn̄ Aug.dicit i regla q prius plato dz
ostēdi.intelligit q prius dicat plato q̄ testibus:sm
q platus ē qdā singularis psona:q magis pōt pdes
se q̄ alij:nō aūt q dicat ei tāq̄ eccle.s.sic in loco iu
dicis residentis.hec.s. Tho.et.4.di.19.q.2.ar.3.q.2.
ait. Si p°.admonitio secreta non pfit:puta qr pctm̄
iterat:oz ad vlteriora pcedere:vt paucis ostēdat: et
talibus q possint pdesse: et qbus nō credit q obsint
diffamādo:et illi pncipaliter adhibent vt admone/
ant. Secūdo vt admonitiōis facte:sint testes. Tertio
vt negātē corā eccle puincāt:vt Aug.dicit in regula
prius tn̄.s.q̄ in publicū pbet alteri vel.3°.demōstret
vt duorum vel triū possit ore puinci. Et ibidē.s.Tho.ad
2m.q vnius testis iduct ad admonēdū:sz duo ad cō
uincēdū.Ud dōm q ipse denūciās cū vno teste suffi/
cit ad denūciādū:q: p hoc fit aliq̄ presūptio iudici.sz
ad decisionē casus reqrunt duo testes:et dn̄t iduci ēt
duo testes vt actū iteratū videāt:alr.n.si pōt psumi
q nō sit correctus:vel debēt adhiberi vt corā ipis re
cognoscat:vel vt ipsi admoneāt vt obiurga° plurū
eū corrigat:vt ibidem glo.dicit. Et has duas cau/
sas tangit glo.ibidem super illud. adhibe tecum.s.
studio corrigendi vel conuincendi. Primo igitur de
bet admoneri Secūdo pdlato sicut persone que pos
sit prodesse.i.tanq̄ primi debet ostendi:intellige ni/
si presumatur contrarium de prelato:presumitur.n.
q magis possit prodesse q̄ alij. Tertio testes debēt
adhiberi.Quarto in publicū pduci puincēdus si ne
gauerit.hec.s.Tho.de hoc.s̄.§.1.2.et.4.

¶ Utrū correctio ptineat ad oēs.R.S3.o.Tho.2a.q. 8
33.ar.3.vbi dicit duplex ē correctio vna qdē q est
actus caritatis q specialiter tēdit ad emēdationem
fris delinquētis p simplicē admonitionē:et talis pti/
net ad quēlibet caritatē habentē:siue sit subditus si/
ue platus. Est āt alia correctio q ē actus iustitie per
quā intēdit bonū cōe qd nō solū pcurat p admoni
tionē fris:sz ēt iterdū p punitionē:vt alij a pctō timē
tes desistāt:et talis correctio ptinet ad solos platos:q
nō solū hn̄t admonere sz ēt corrigere puniēdo. Qui
prelati magis tenent ad primā q̄ ceteri sicut bona
tpalia potius dz qs exhibere illis quorum curā hz q̄
alijs.ita de spiritualibus:et dū plati adsūt ceteri nō
tenent ad correctionē:nisi ex negligētia prelatorum: q
hoc hn̄t ex offitio:et si negligit grauit peccat:et gra/
uiter puniēd' est:vt i.c.error.et.c.nihil.83.di. Et de
bet fieri zelo caritatis:vt corripiant vel vt timeāt.23.
q.5.pdest. et si faceret aio nocēdi deliberate: et i no
tabili nocumēto:peccast mor. Uid aliqd.s̄.§.5.i fi.

¶ Utrum qs corrigere debeat platū suum.R.sm.s. 9
Tho.2a.q.33.ar.4.q correctio q est actus iustitie p
coertionē penalē:nō cōpetit subditis respectu plati: sz
correct o frna q est actus caritatis.ptinet ad vnūqnē/
qz respectu cuiuslibet psone:q caritatē debet hre si in
eo corrigibile aliqd ieniat:sz quia actus virtuosus
debet eē moderatus debitis circūstātijs:adeo i corre/
ctione q subditi corrigūt platos:debet modus pgru
us adhiberi:vt.s.n̄ cū proteruia et duritia:sz cū māsue
tudine et reuerētia:et secrete corrigāt sz illud Senio
rē ne icrepaueris.sz obsecra vt prēz. Et q̄uis Paul'
sic dr ad gal.2°.restiterit Petro i faciē corā oib' qd
vr excedere modū sine correctiōis.dōm tm̄ q quo ad
defensionē fidei nō erat subditus sed equalis.vn̄ vbi
immineret prculū fidei.plati cēnt ēt corā oibus argueñ
di:sciēdū āt est q qn̄ subditus corrigit platū non pp
hoc maiorē se estimat:sz auxiliū impartit ei q q̄to
i loco superiorātāto in piculo maiori versat: sz Aug.
in regula.nec se existimāt maiorē plato simplr: sed
sm qd:qa nullus est in hac vita q nō habeat aliquē
defectū et aliqd boni iudicij.hec.s. Tho.vbi.s̄.aliq/
bus truncatis cā breuitatis:seqt Pa.in.d.c.nouit.

Corpora sctorum vide.v.reliqe p totū.et.v.ca/
c nonizatio.q nō possint trāsferi de loco ad lo
cū sine licētia epi.de pse.di.1.corpora. et hoc
verum qn̄ iam erāt tradita sepulture perpetue.

Corporalia debēt eē de puro panno lineo.ab
e epo bn̄dicta.nō de pāno tīto aut serico.de cō
se.di.1.cōsulto.Que non debent lauari p femi
nas.nec tāgi.23.di.sacratas.et d pse.di.1.nemo.d.2°.
Unde ministri altaris debent hre pelū nouā quā p
ipsis lauandis teneant.et aquam in sacrario proijci
ant.vt.d.c.nemo.et similiter de alijs altaris para
mentis:vt dicit ibidem licet hodie per contrariam
consuetudinem fiat contrarium. Et licet crucis in
alijs paramentis.non tamen de corporalibus.p rōcg

positam in.d.c.nemo.ne.§.fragmēta. Dominica cor pore male tractentur.et forte sufficat quod in prima aqua prolxciatur etc.

a ¶ Utrum post lotionem corporalium.sit iterum reconsecranda.R.quod nō:etiā si remoueatur amict⁹ et ponatur alius. Similiter si in paruo reficiantur. Et nō quod ablutio huiusmodi corporalium videtur pertinere ad officium diaconi.cum humilibus ministris.vt in d.c.nemo. De benedictiōe eorum.vide.abas.§.5.et.vide. consecratio.5.per totū. Ita sunt tenenda nitida.c. relique.de custo.euchra.

c Corpore uitiatus dicitur qui habet membrum debilitatum vel mutilatum. Debilitatum habet quod eius habet reficax vt oculum cecum manum aridā.mutilatum qui ipso caret.

f ¶ Corpore vitiati.vtrum possunt ordinari. vel promoueri ad sacros ordines.R.sm quod nō .55. in summa quod aut spōte vitiati in quocūque membro.et tunc non pōt promoueri.et promoti deijciunt.c. penitentes.c.di.et.c.qui partem.hosti tenet i apparatu quod eps pōt dispensare.si tale membrum est occultum . excepto in castrato.Unde dicit quod cū religioso pōt dispēsari vt cum pede ligneo celebret.si vero apparet non pōt nisi papa:quia fuit in culpa vitiatus.c.i.de cor.vi/ti.et de de.pug.in due.c.i.Dicit tamē glo.in.d.c.qui partem.quod vbi quis haberet digitos superfluos posset sibi pādere sic vngues et dentes nimis prolixos sed nō firmat pedes et posset teneri quādo posset fieri talis absciso sine periculo vite et deformitate cōporis. Aut nō sunt spōte vitiati.sed casu.puta ab hostibus in via:vel propter egritudinē volūtarie siue a se siue a medicis:et tunc si nō parit nimiā deformitatē possunt promoueri.vt de de.ergo.presbiterum.et sic itē lige.c.si qs.d.7.et.3.55.di. Si vero alias sūt vitiati a casu.distigue.Aut dabāt operam rei illicite.et nō possunt promoueri.aut rei licite.et tūc si sūt vitiati i mēbris minimis siue occultis.nō repelluntur.vt i.c.q pte.et in.c.eunuchus.55.di. Si vero i magnis mēbris et manifestis.nō possunt promoueri.vt i oculo hz enorme vitiū.vel i manu vt i.c.si euāgelica.55.di. Similiter si modicū:et gñat scādalū.d.c.presbiterum.et de cor.viti.c. i.et.2.De ceco vero aut hñte maculā a natiuitate.vel i firmitate vel casu sine culpa sua.si gñat deformitatē. nō pōt promoueri nisi dispēset p papā.vel nisi efficiatur religiosus.sm Inno.de cor.viti.c.cū de tua. De daudo vero et cōsili cā.si sine baculo pōt ire.et stat.pōt promoueri.c.si qs.d.4.in tex.et glo.55.di.cecus i vno oculo remouet a promotiōe.sm Archi.d.c.si euāgelica Hñs sex digitos.vel hñs eos iūctos pōt promoueri.nisi sit magna deformitas.et.s.T.4.di.25.q.2.i.fi.sic ait. aliqs efficitur iept⁹ ad susceptionē ordis.vel pp impedimētū act⁹ vel pp ipedimētū claritatis psone.et ideo paciētes defectū i mēbro.ipediunt a susceptiōe ordis.si sit talis defectus q maculā nōbilē iferat.p quē obscuret psone claritas.vt absciso nasi.vel periculū i executiōe sacre

possit.alias non impediunt.hec autē integritas exigitur de necessitate precepti.sed nō de necessitate sacramēti.hec.s.Tho⁹ vide.dispensatio.§.13.casu.17.

a ¶ Utrū auulsio vngule i police impediat.R.quod hoc tenēdū est quodcūque vitiū corporis quocūque proueniat.si reddit inhabilem ad frangendū hostiam:et cōtractandū.impedit promouendū et promotus in altari ministrare non potest.similiter quodcūque vitiū corporis notabile siue in occulto siue in manu. aut in spatulis. sicut gibosus. et hmōi. qd generat scandalū aliis.nisi vt dictū est.§.1.vt colligitur in.c.i. et si.de cor.vici.verū est quod iam promoti.qbus illud aduenit post promotionē possunt oia q sunt sacerdotalis officij exercere.preter celebrationē misse.d.c. presbiterum.intellige nisi fuerit culpa sua. Sed quid si quis ex indignatiōe sua. dentē sibi amputauerit. vel quodcūque mēbrū secauerit.R. Inno.in.c.significauit de cor.vi.quod non est irregularis. nisi membrū. vel partē mēbri amiserit que generent deformitatem.vel si sit notoriū quod ex indignatione sibi abscidit partē mēbri nō potest promoueri:vel ministrare in susceptis.sine dispensatione.si secauerit quod dauid dicat repellitur tāquam corpore vitiatus. Sed quis iudicabit quādo est dubiū quādo generet scandalum. R.sm Inno.in.d.c.significauit.quod eps. vt in.c.i.et. tit.i religiosis exēptis.suus prelatus ordinarius.

g ¶ Utrū cadens morbo caduco possit celebrare.R. glo.i.c.coiter.33.di.quod si cadit frequēter non pōt.7. q.2.c.i.si vero raro nec emittit vocē cōfusam.potest dūmō habeat coadiutorē.7.q.i.illud.promoueri tñ nō pōt.ex quo semel passus ē.vt i.c.maritū.33.di. De mōiaci vero et amētes.si p ānū steterit liberi.possunt ministrare sz discretionē epi.d.c.coiter :promoueri āt nō debēt in.c.clerici.et.c.se.33.di. Leprosi sm Ugo .40. di.§.hinc et.n.nō pñt promoueri sz promoti celebrare pñt.i occulto:et ēt i publico aliis leprosis. nisi i tm iualuerit lepra quod p corrosionē mēbrorum.eū reddit ipotētē.psertim i digitis cū qb⁹ cōtractare hz sacramētū eucharistie.vñ.s.Tho.4.d.9.ar⁹.4.q⁰.3⁰. ad.3ᵐ.sic ait. Interdicitur sacerdoti leproso.ne celebret publice.corā populo.pp honorē:tñ secreto bene pōt ex deuotiōe celebrare.nisi sit adeo corruptus quod ministeriū sine periculo explere nō possit. Leprosus tñ ad sacerdotiū promoueri nō dz.hec ille.et.s.5⁰.q..82. ar⁰.si.ad.3ᵐ.sic ait.Debilitas vel egritudo superuēiēs ordini sacerdotali.ordinē nō tollit.executionē tñ ordinis tollit.qz ad cōsecratiōes eucharistie.qñque qdē pp ipossibilitatē executiōis.sicut si priuet occulis. aut digitis.aut vsu lingue.qñque autē pp periculū.sicut pz de eo q patitur morbū caducū.vel ēt quācūque alienationē mentis.qñque pp abominatiōem.sicut pz de leproso. qui nō debet publice celebrare.pōt tñ dicere missam occulte nisi lepra adeo inualuerit quod propter corrusionem membrorum eū ad hoc redideret impotentem. Utrū digitus sit membrū:et per cōsequens debilitās.

vel scandens fit irregularis. vide. ℣. irregularitas. 5. §. 26. Al beneficio nõ expedũtur. ne addat afflicto afflictio. 7. q. 1. cũ passio. sz dabit sibi adiutor. si p se nõ põt. Eodẽ mõ dic de penitẽtia : ⁊ alijs officijs pter missam. Quãto tẽpore debeat expectare ad cognoscẽdũ vtrũ sit liberatus. qdã dicũt p ãnũ. qdã p triginta dies. sz melius dicẽdũ ꝙ sit arbitrariũ fm iudiciũ ordinarij pẽsatis ɔdictiõibus morbi ⁊ psone. De eo q nullo mõ põt bibere vinũ. videt dicendũ ꝙ nõ debeat ordinari. Hermofroditus ẽ irregularis: ⁊ dr ille q participat de vtroq3 sexu: ⁊ si magis habundat in masculino. q̃uis nõ debeat ordinari. neq3 ministrare: tamen si ordinat recipit caracterẽ alias secus. fm Guil.

Corpus Christi. vide. ℣. coicare ⁊. ℣. eucharistia: ⁊. ℣. missa per totum.

Costa illa de qua fuit formata Eua. fuit de pfectiõe Ade. nõ p vt erat idiuiduũ quoddã. sz p vt erat principiũ speciei. sic semẽ est de pfectiõe generãtis. qd̃ opatione nãli cũ delectatione resoluit. vñ multo magis virtute diuina corpus mulieris potuit de costa viri formari absq3 dolore: ⁊ fuit facta Eua ex illa costa p additionẽ materie. vel p creationẽ qd̃ pbabilius ẽ. vñ Aug. super Jo. dicit. ꝙ hoc mõ xps ex. 5. panib⁹ saciauit. 5. milia hoiu3. quõ ex paucis granis pducit multitudinẽ segetũ. qd̃ fit p ɔuersionẽ alimẽti : ⁊ resurget ista costa in Euã: ⁊ nõ in Adã. Et facta ẽ Eua non de capite ipsius Adã. nec de pede. sed de costa. ad insinuandũ ꝙ nõ est dñã. neq3 serua. sed socia. hec oia fm. s. Tho. prima parte. q. 92. ar. 2. ⁊. 3.

Crapula fm Pa. in. c. crapula de vit. ⁊ ho. de. dr imoderata voracitas cibi: ⁊ dr crapula. quasi cruda epula. q2 hoies ita voraciter epulãtes. pfecte nõ digerũt. sz materiã idigestã emittũt. hec ille. i. 2. nõ. Quõ sit pctm̃ mortale. ℣. gula.

Credere est cũ assensu cogitare vñ. s. Tho. 2. 2. q. 2. ar. 1. §. sic ait. Quidã actus itellectus hñt qdẽ cogitationẽ informẽ. absq3 firma assensione. siue in neutrã partẽ declinẽt sic accidit dubitanti. siue in vnam partẽ magis declinẽt. sz tenẽtur aliquo leui signo. sic accidit suspicãti. siue vni parti adhereat. tñ cu3 formidine alterius. sic accidit opinãti. sz actus ille q est credere h3 firmã adhesionẽ ad vnã partẽ. in quo cõuenit credẽs cũ sciẽte: ⁊ itelligẽte: ⁊ tñ eius cognitio nõ ẽ pfecta p visionem. in quo cõuenit cum dubitãte. suspicãte ⁊ opinãte: ⁊ sic propriũ est credẽtis. vt cũ assensu cogitet: ⁊ pp hoc distinguit iste actus q est credere ab oibus actibus itellectus. q sunt circa ve℞. vel falsum: ⁊ icludit actũ volũtatis determinãtis. vñ assensus hic accipit pro actu intellectus. fm ꝙ a volũtate determinatur. ad vnũ. hec ille. Uide. ℣. dubitatio.

1 ¶ Credere deũ: ⁊ credere deo : ⁊ credere in deũ. fm. s. Tho. vbi. s. ar. 2. post Aug. in lib. de. ℣. dnĩ. diserũt ꝙ credere deũ est ipm̃ deũ: ⁊ ea q̃ pertinẽt ad deũ. fide tenere sic obiectũ materiale fidei. Credere vero deo ẽ assentire his q̃ nobis a deo reuelant. vbi deus se h3 sicut rõ formalis ad credẽdũ. Credere vo in deũ. est p amorẽ tẽdere i deũ. fm ꝙ itellectus mouet a volũtate. Nã veritas p⁹ ad volũtatẽ refert sz ꝙ h3 rõe3 finis. nec infideles credũt deũ eẽ sub his cõditionibus quas fides determinat: ⁊ iõ nec vere deũ credũt. de his habes. de cõse. di. 2. credere: ⁊ de pe. di. 2. §. charitas: ⁊ de ɔse. di. 4. c. §.

2 ¶ Utrũ credere sit nec̃ ad salutẽ. ita ꝙ impossibile sit aliquẽ saluari nisi credat. i. habeat fide3. Rñ. fm doctrinã. s. Tho. p⁹. q. p⁹. ar. 1. §: ⁊. 2. 2. q. 2. ar. 3: ⁊ i. q. de ℣i. q. 14. ⁊ multis alijs locis ꝙ sic: qd̃ pbat fm. s. Quia tendẽti ad aliquẽ finẽ. necesse ẽ vt habeat cognitionẽ illius finis. alias nesciret qd q̃reret. vel q̃ tẽderet. sz sic est ꝙ hõ tẽdit ad finẽ. i. ad beatitudinẽ quã non cognoscit nãlr. q2 nec occulus vidit nec auris audiuit q̃ pparasti diligẽtibus te : ⁊ Job ecce deus vincẽs scia3 nrã3. Et etiã nec̃ tẽdenti ad beatitudinẽ appbẽdere nõ solũ finẽ. sz etiã o3 cognoscere quõ possit ipe finis haberi: ⁊ scire viam ⁊ media necessaria: ⁊ cognoscere ɔtraria. Sine q̃ nesciret qd q̃reret. fine. 2. nesciret qñ cõplecte haberet. fine. 3. nõ posset pcedere. fine. 4. nõ sufficeret. fine. 5. ipediret. sz hõ q talr opat q̃rit finẽ q est de⁹ trinus ⁊ vnus: ⁊ ꝙ videat p essentiã cũ corpore: ⁊ aia: ⁊ perpetuo: ⁊ media sunt opa meritoria q̃ cõtingẽter a deo acceptãtur. q̃ oia sũt nobis nãlr ignota g⁹ necesse ẽ vt nobis reuelẽtur: ⁊ credamus illa. Ad cognoscẽdu3 vero illa q̃ rõe hũana cognosci possunt. est nec̃ credere. i. vtile. §. q2 pauci nãlr cognoscũt : ⁊ cũ multis errorib⁹: ⁊ i magno tẽpore. sic illa q̃ pbauerũt phi de deo. Per fidẽ aũt oẽs possunt accipere sine erroribus: ⁊ i paruo tẽpore: ⁊ sic ẽ valde vtile. Probat etiã auctoritate Pauli ad He. 9. sine fide ipossibile est placere deo. Istã tñ fidẽ habẽt qdã solũ i habitu ante vsum liberi arbitrij q̃ sibi sufficit eo ꝙ saluant in fide ecclesie: ⁊ nõ ãbulãt per ppria merita. q̃ sibi sufficit: ⁊ deus supplet sicut sunt paruuli baptizati. Alij vero q hñt vsum liberi arbitrij necesse est credere in actu fm ꝙ in. §. sequẽti. Declarat etiã eãdem cõclusionẽ. s. Tho. vbi. s. dicẽs beatitudo hoĩs cõsistit i quadã supnãli dei visione. ad quã qdem hõ pertingere nõ põt. nisi per modum adiscẽtis a deo doctore. fm illud Jo. 6. oĩs qui audit a patre ⁊ didicit venit ad me. huius aũt disciplinẽ sit hõ particeps. nõ statim sz successiue fm modũ sue nature. oĩs aũt talis addiscẽs o3 ꝙ credat ad hoc ꝙ ad pfectã scia3 perueniat. sic etiã phs dicit ꝙ o3 adiscẽtẽ credere. Uñ ad hoc ꝙ hõ pueniat ad pfectã visionem beatitudinis perigit ꝙ credat deo. sicut discipulus magistro docẽti. per lumẽ. n. fidei diuinitus ifusum homini. homo assentit his q̃ sunt fidei. non autem cõtrarijs ⁊ iõ nihil piculi vel dãnationis est his qui

ſunt in chriſto ieſu ab ipſo illuminati p fidẽ hec ille. 2ª.q.2ª.ar.3ᵉ. Sed ſi qs diceret ꝙ añ diluuiũ mul/ ti ſaluati ſunt qui nõ habuerũt fidẽ ⁊ ſm Dyo.9.c. cele.ie. multi infideles ſunt ſaluati. vt pꝫ de Job.⁊ tñ nõ habebant fidẽ. Re.ꝓ. ꝙ añ diluuiũ nõ tenebãtur oia explicite credere q̃ nũc tenemur. vt dicit.s.Th. vñ eãdem fidẽ habebãt implicitã quã nũc nos ha/ bemus explicitã: ⁊ de Joãne baptiſta dr̃ ſꝫ Greg. ꝙ dubitauit vtrũ xp̃s deberet deſcẽdere in propria perſona ad iferos:⁊ tñ eſt articulus fidei.ſꝫ tũc tem poris ſm s.Tho.2ª.q.2.arᵒ.7.nõdũ erat iplectuſ:⁊ ex cõſequẽti nõ tenebaſ explicite. Secũdo dr̃ ꝙ illi infideles cõputãtur iter minores.q̃uis eſſent ſapien tes.qꝛ nõ ponebãtur vt eruditores:⁊ iõ poterãt ſal/ uari in fide prophetaꝝ. vel in fide diuine prouiden/ tie.nã aliquãdo ſufficiebat credere ꝙ deus ẽ:⁊ ẽ re/ munerator accedentiũ ad eum.ad hebꝛe.9. Multis etiã gẽtilibus facta fuit reuelatio de xp̃o vt pꝫ p ea q̃ dixerũt. Nã Job.20.dr̃. Scio ꝙ redemptor meus viuit. Sibilla etiã pnũtiauit q̃dã de xp̃o vt Aug. dicit. Jnuenit etiã in hiſtorijs Romanoꝝ ꝙ tẽpore cõſtãtini Aug.⁊ Helene matris eius.inuentum fuit quoddã ſepulcrũ.in quo iacebat hõ aureã laminaꝫ hñs in pectore.in qua ſcriptũ erat xp̃s naſceſ ex vir gine:⁊ ego credo in eum. O ſol ſub Helene ⁊ Con/ ſtantini tẽporibus iteꝝ me videbis. Si qui tñ ſalua ti fuerũt in quibus reuelatio nõ fuit facta.nõ fuerũt ſaluati abſqꝫ fide mediatoris.qꝛ ⁊ ſi nõ habuerunt fidẽ explicitã.habuerũt iplicitã in diuina prouiden/ tia credẽtes deũ eſſe liberatorẽ hoiuꝫ ſꝫ modũ ſibi placitũ:⁊ ſm ꝙ aliqbus veritatem cognoſcẽtibus. ſpũs reuelaſſet ſꝫ illud Job.35. qui docet nos ſuper iumenta terre.hec s.Tho.

5 ¶ Quia tactũ eſt ꝙ aliqui tenẽtur credere explicite. iõ q̃riſ quõ quilꝫ chriſtianus teneaſ ad explicitam fidem. vel ad credere. Re.ſm s.Tho.diuerſis locis. Credibilia ſunt in triplici differentia. Primo nãqꝫ ſunt q̃dã q̃ p ſe directe ſunt credibilia. vtpote qꝛ ſũt totius fidei nr̃e chriſtiane pricipia:⁊ fundamenta:⁊ iſta ſunt articuli fidei.q ſunt totius noſtre credentie rudimẽta:⁊ hec teneſ quilꝫ fidelis credere explicite. i genere tñ.vt.ſ.credat ꝙ oẽs articuli in generali: ⁊ quilꝫ in ſpeciali.ſunt veri:⁊ nullus eoꝝ eſt falſus. Ex/ plicite aũt hũc articulũ ab alio ſcire diſtinguere: ⁊ quẽlꝫ ſigilatim:⁊ diſtincte:⁊ explicite. credere nõ te nẽtur oẽs.ſꝫ quilꝫ ſm magis:⁊ minus ꝓ vt congruit eius ſtatui:⁊ officio in quo eſt. Nã minores iferio/ res.etiã ſimplices.imo oẽs baptizati tenẽtur ad cre dẽdũ explicite humanitatis xp̃i miſteria q̃ ſunt via ꝑigẽdi ad beatitudinẽ:⁊ ſalutẽ:qꝛ vt dr̃ actu.4.ñ eſt aliud nomẽ ſub celo.niſi xp̃i datũ hoibus:i quo oporteat nos ſaluos fieri:maxᵉ illa q̃ ſolẽnizat eccle ſia.vt pote.ꝙ dei filius de.ſ.ſ.i Maria ſemp virgi/ ne icarnatus:⁊ natus.ꝙ fuit ſub põtio Pilato paſ ſus:⁊ ſepult⁹.ꝙ deſcẽdit ad iferos. ꝙ ſurrexit tertia die ꝙ aſcẽdit ad celũ:⁊ ꝙ ad iudiciũ ẽ venturus:⁊ cum nõ poſſit credi explicite.ꝙ dei pr̃is filius fuerit de.ſ.ſ.icarnatus.abſqꝫ credentia dei pr̃is. dei filij:⁊ dei.ſ.ſ.⁊ p ꝯñs trinitatꝭ. iõ oẽs ẽt ſimplices tenẽtur credere explicite miſteriũ trinitatꝭ.ſ. hoc ꝙ ſunt tres pſone diuine.pr̃.filius.ſ.ſ.vñ Mat.vltᵒ. Euntes do/ cete oẽs gẽtes baptizãtes eos i noie pr̃is ⁊ filij.⁊.ſ.ſ. Et de hmõi explicita credẽtia trinitatꝭ.examinatur quilꝫ i baptiſmo:⁊ ꝙ teneanſ pꝫ qꝛ religio erga deũ eſt de iure quaſi nature. vt.ff.de iuſti.⁊ iur.l.veluti. ⁊ ignorãtia iuris nãlis vel q̃ſi nõ ẽ tolerabilis vt.ff. de adult.l.ſi adulteriũ.§.ſtuprũ.C.ꝺ i ius vocã.l.2. Jtẽ iſſe ignoraret cultũ fidei q̃ ẽ publice nota oibus vere.vel pſumptiue. Nã i oẽꝫ terrã exiuit ſon⁹ eoꝝ: ⁊ ſic ignorãs ẽ in lata culpa. vt.ff.de.v.ſig.l.cede/ re.§.ſi.l.late.⁊.l.magnã.vñ nõ excuſaſ maxᵉ cũ fa cile poſſit cõſulere pitiores.ff. de bo.po.l.in bonoꝝ. qs.oz.in bo.ſꝫ.l.2ª.i.q.i.notãdũ.35.di.in prin.⁊ me rito huic poſſet dici. ignorãs ignorabiſ.37.§.vltᵒ: vide aliqd.v.ſcia.§.ꝓ.i fi. Jnter laicos ẽt ſimplices eſt gradus aſſignare.qꝛ ad ãplius credẽdũ tenẽtur litterati.q̃ꝫ illitterati:⁊ iter litteratos ad ãpliora te/ nẽtur illi quoꝝ auribus dei verbũ quotidie in ecclia pdicaſ.q̃ꝫ ruſtici. Mediocres v̓o vt clerici:⁊ curati ac oẽs religioſi.quoꝝ ẽ verbo.vel facto ꝺ credẽdis: ⁊ agẽdis ſimplices erudire.tenẽtur ad explicitã cre dẽtiã cuiuſlꝫ articuli ſigillati:⁊ ad aliq̃lr articuloꝝ declarationẽ:⁊ ad credẽtiã extẽſioreꝫ nõ gñalr tñ. ſꝫ ſm magis ⁊ minus ꝓ vt cõgruit eoꝝ officio cui pſt. Nã ad plus tenẽtur curati: q̃ꝫ nõ curati:⁊ ad plus religioſi qb⁹ icũbit ex officio verbũ dei clero ⁊ populo pdicare:⁊ ꝯfeſſiões audire.q̃ꝫ illi qb⁹ nõ in cũbit. Maiores aũt vtpote plati ⁊ rectores: ⁊ eccle magiſtri in Theoˡ.⁊ doc.quoꝝ ẽ alios erudire.de/ bẽt maiores habere.vñ.i.pe.3.parati ſemp ad ſatiſ factionẽ oi poſcẽti.rõeꝫ de ea q̃ ẽ i vobis fidee. Jteꝫ ad plus tenẽtur põtifices q̃ꝫ abbates:⁊ ad plus pra uitatis heretice iqſitores q̃ꝫ magiſtri:⁊ doc. cũ ſint fidei iudices:⁊ plus oib⁹ ſũmus põtifex ad quẽ pti/ net ea q̃ ſunt fidei ſentẽtialr determinare incõcuſſa fide:⁊ ad quẽ etiam ſunt maiores ⁊ difficiliores.q. fidei ⁊ eccle deducende.44.di.vñ dñs dixit Petro vt pꝫ Luc.22.quẽ ſũmũ põtificẽ cõſtituit. Ego ꝓ te rogaui Petre vt non deficiat fides tua: ⁊ tu aliqñ ꝯuerſus ꝯfirma fratres tuos. De iſta cognitiõe.vi/ de.v.clericus.2ᵒ.§.2ᵉ.⁊ ſe. Secũdo ſunt quedã credi bilia idirecte.eo ꝙ ad deſtructionẽ eoꝝ ſequitur de/ ſtructio articuloꝝ. vt illa que ſunt i ſacra ſcriptura. ad talia aũt teneſ quilibet chriſtianus credere i coi. ꝙ oia q̃ ſunt in ſacra ſcriptura ſunt vera. qꝛ a deo reuelata.ꝙ aũt hec vel illa ſint in ſacra ſcriptura:⁊ per cõſequẽs illa credere debeat explicite.nõ oẽs te/ nentur.ſed plus ⁊ minus ſm diſtinctionẽ ſupra po/ ſitam. Similiter diciſ de credibilibus. tertio mõ.ſ. per determinationẽ eccleſie.que determinat vt perti/

mētia ad fidē. Rosella post dire.lib.§.dicit q̄ ē q̄dā fidei mēsura ad quā qlz tenet:⁊ q̄ sufficit simplici/bus.⁊ forte oībus laicis.s. q̄ oȝ quēlz discernentē ⁊ maxime adultū ad fidē accedentē credere. q̄ deus est ⁊ q̄m ē remunerator bonoꝝ:⁊ maloꝝ.⁊c. Alios aūt articulos sufficit credere implicite.s.q̄ teneat verꝫ esse quicqd tenet ecclesia.sed hoc nō videt verū: q̄ꝛ ista erat ꝯdictio antiquoꝝ quibus nōdū erāt decla/rata misteria.q̄ solēnizātur in ecclesia. sicut dicit.s. Tho.vñ Angelica.ꝟ.fides.§.7.post.s.Bona.i.ꝭ. di.25.cui con. Ricar.ibidēz.dicit q̄ credere implicite: vt dicit Rosella: est fidei diminute:⁊ nō sufficit ha/bēti vsum rōis.q̄ꝛ cū q̄dā sint notorie diuulgata.nō posset qs illa ignorare sine pctō: ⁊ totali negligen tia sue salutꝭ hec ille.⁊ cō.s.T.vid aliqd.ꝟ.fide.§.6.

¶ Sed qd si aliqs eēt natus in siluis vel iter infide/les vel nūq̄ habuisset vel audiuisset verbuꝫ de fide. R̄.fm.s.Tho.ȝ.di.25.q.ꝭ. q̄ in his q̄ sunt necessa/ria ad salutē.nūq̄ deus homini quærēti suā salutēꝫ deest.vel defuit.nisi ex culpa sua. remaneat. vñ ex/plicatio coꝝ q̄ sunt de necessitate salutis. vel diuini/tus homini ꝓuidentur per ꝑdicatores fidei sicut pꝫ de Cornelio.act.x.vel per reuelationē.qua supposi/ta in ptāte.li.ar.est vt in actū exeat.Vñ talis si face ret qd in se est de q̄rendo salutē. deus illi aliquo di/ctoꝝ modoꝝ ꝓuideret.de salute sua. hec.s.Tho.⁊ idē.s.doc.ꝭ.di.28.arᵒ.4.ad.4ᵐ.ait.Ad fidē haben dā aliquis se ꝑparare pōt.per id qd in nāli rōe est. Vñ dr̄ q̄ si aliqs in barbaris natus nationibus.qd in se est faciat.deus sibi reuelabit.illō qd necessariū ad salutē vel inspirādo.vel doctorē mittēdo.hec.s. Tho.⁊.2ᵉ.q.2.arᵒ.5.dicit. Quibus nō dat auxiliū fidei.sine quo nō pōt saluari ex iustitia.nō datur.in penā præcedentis peccati.saltēꝫ originalis.vt Aug. dicit i lib.de corre.⁊ grā. vid aliqd.ꝟ.infidelitas.§.i.

Crimen proprie est pctm̄ mortale. vt pꝫ per Greg.i.12.Omel.facit.25.di.§.criminis.i.ꝟ. qn fiat criminalis dū placet. Largo aūt mō accipit q̄nq̄ ꝑ veniali iuxta illud. nemo sine crimi ne viuit.Q̄nq̄ ꝑ infamia.Q̄nq̄ ꝑ pctō depositione digno.Vide glo.in.d.§.criminis.Quō quoddā est graue.quoddaꝫ grauius.quoddam enorme:⁊ quō ista deponunt.vel suspēdunt:⁊ quis possit dispēsa/re.Vide.ꝟ.dispensatio.§.13.⁊.14.

Criminator de quo dr̄ leui.19. nō eris crimi/nator:nec susuro i populis. differt a susurrōe q̄ꝛ criminator ē q publice crimina aliis impo/nit.vel accusando.vel ꝯuitiēdo.qd nō ptinet ad de tractorē.ł susurronē.hec.s.T.2ᵉ.q.74.arᵒ.ꝑ.ad.2ᵐ.

Crisma. vide.ꝟ.ꝯfirmaᵉ sacrm̄.§.3.⁊.ꝟ.ba/ptismus.5.§.13.⁊.ꝟ.oleū sanctū.

Crudelitas qd sit. vide.ꝟ.bestialitas:⁊ dicit .s.Tho.2ᵉ.q.159.arᵒ.ꝑ.q̄ nomē crudelitatis a cruditate sumptū est. q̄ꝛ sicut ea q̄ sunt cocta ⁊ digesta solēt habere suauē:⁊ dulcē saporē.ita illa q̄ sunt cruda habēt orribilē:⁊ asperum saporē.Cle/mētia aūt importat quādaꝫ ai leuitatē.siue dulcedi/nē.p quā aliqs est diminutiuus penaꝝ. Vñ directe crudelitas demētie opponit.Vñ Seneca i.2ᵒ.de de mētia dicit.q̄ cruditas ē atrocitas ai i exigēdis pe nis.opposita demētie.ptinet.n.ad quādā austerita tē ai.p quā aliqs fit prōptus ad penas augendas. sicut ipa dulcedo affectus causans diminutionēꝫ pe/naꝝ.fm rōeꝫ ptinet ad demētiā : ⁊ crudelitas non solū attēdit culpā in eo q punit.sꝫ excedit modū in puniēdo: ⁊ iō crudelitas differt a seuitia.siue feritate. sicut malitia hūana a bestiali.vt dr̄.6.ethy.h.s.T.

Culpa fm Pa.post Bar.i.c.vnico.de depo. i genere. Est deuiatio ab eo qd bonū est:⁊ ꝑ boīuꝫ diligētiā ꝓuideri poterat.q̄ ē sꝫ Bar. quadruplex. Pᵃ latissima.q̄ ē ideꝫ qd dolus verus. Secūda latior q̄ est idē q̄ dolus ꝑsūptus. ex qᵒ ha/bes q̄ dolus ē ēt culpa.de quo dolo vide.ꝟ.dolus. Tertia ē lata.q̄ ē deuiatio incircūspecta ab ea dili/gētia quā hn̄t coiter hoies illius ꝯdictionis.Vñ dr̄ coiter q̄ ignorare illud qd coiter hoies sciūt.est lata culpa.l.lata culpa.ff.de.ꝟ.sig. Et p hoc q̄ dr̄ icircū specta differt a dolo.si.n.ꝯsiderasset.fuisset in dolo. exᵐ comodaui tibi librū.quē tu icōsiderate dimisisti i bācho aū domū:⁊ fuit ablatus.fuisti i lata culpa. q̄ꝛ coiter hoies tue cōditiōis nō fecissēt. Leuis cul pa est deuiatio icircūspecta ab ea diligētia. quā ha bēt hoies diligētes.nō dico coiter.sꝫ diligētes.vt dif ferat a lata culpa. Leuissima culpa est deuiatio in/circūspecta ab ea diligētia quā hn̄t coiter diligētio res:⁊ diligētissimi hoies. Vñ si diligētissimi fauis/sēt pcauere : ⁊ nō pcauisti fuisti in leuissima culpa. Casus fortuitus.ē deuiatio ab eo qd bonū est:⁊ per hoīuꝫ diligētiā pcaueri non poterat.de quo casu ⁊ quō quis de eo teneat.vide.ꝟ.casus.⁊.ꝟ.depositū: ⁊.ꝟ.comodatū.p totū:⁊.ꝟ.restitutio.§.13.⁊ aliqd .ꝟ.cōsiliū.⁊.ꝟ.mora.⁊.ꝟ.locatū.§.fi.

Cultus diuinus est triplex fm triplicē statū.s. vετeris legis.noue : ⁊ glorie : ⁊ specialis cul/tus:⁊ honor qui grece dicit eusebia.Theose/bia debet deo. vt omniū principio.ꝟ.adorare.

Cupiditas ē duplex.vna qdē qua finis i crea turis ꝯstituit : ⁊ hec mortificat totalr̄ chari/tatē.cū sit venenū ipius.vt Aug.dicit.x.ꝯfe. ⁊ sic ē pctm̄ mortale.totalr̄ tollēdo charitatē :⁊ sic dꝫ intelligi qd Aug.dicit. Minus te amat q tecum aliqd amat.qd nō ꝓpter te amat.qd nō ꝯtingit in pctō veniali. qd.n.amatur in pctō veniali propter deū amatur habitu:⁊ si non actu. Est aūt alia cu/piditas venialis peccati.q̄ semper diminuit p cha/ritatē.sed tn̄ talis cupiditas charitatem diminuere nō pōt.q̄ꝛ nō potest minui.ꝟ.charitas.§.4.

Cura cēlis est deo de oībꝫ. nō q̄ꝛ cēlia bona. sua cura cēlr̄ dispēset.sꝫ q̄ꝛ ex cēli sapiētia:⁊ bonitate oia administrat.Ad curā.n.duo ꝑ/

iunct. q2 rō ordinis q̄ dr̄ puidētia. q̄ est i deo ab eter
no oius: ꝛ gubernatio siue executio q̄ est tēporalis.
hec est etiā dñis tēporalr. Et pōt aliqs habere curā
alicuius simplr: ꝛ fm quid: ꝛ dr̄ simplr qñ eius di/
spositioni totū regimē vite ipsius subdit: ꝛ sic curā
alterius nō hȝ aliqs nisi platus q hȝ supra subditū
iperiū: fm qd aūt qȝ ad aliqd ꝛ sic aliqs hȝ curā
pximi sui vnicuiqȝ .n. deus comisit de pximo suo.

c Curialis dr̄ q nexibus curie ligatus. adulatur principibus. 37. di. nōne. 51. di. q i aliquo. Itē curiales dicūtur aduocati i cā sanguinis. vel milites. seu officiales. seu exercētes. 51. di. aliqūtos.

1 ¶ Utrū tales sint ad ordines pmouēdi. vel ad regimē. R. q nō. nisi cū magna discussiōe. vt itelligat vtrum sit solutus a curialibus. vel si sit irregularis. vel vt fugiat obligationē: ꝛ hmōi. vt in .c. legē. 53. di. ꝛ dicit q p triēniū dȝ pbari: ꝛ est bonū ꝯsiliū. nisi aliqd rōnabile aliud psuadeat. nō dȝ tñ recipi ad religionē nec ordinari et si nō eēt irregularis. etiā si ex deuotiōe moueat. nisi sit solutus a curia. 51. di. c. i.

c Curiositas ē vitiū oppositū studiositati. q̄ studiositas est spēs modestie: ꝛ pars potētialis tēperātie: ꝛ nihil aliud est studiositas q̄ȝ moderatio appetit9 sciēdi: ꝛ studendi. Curiositas igit sibi opposita. est vitiū seu imoderatio circa inordinatū appetitū cognitiōis: ꝛ ē filia accidie: ꝛ spēs supbie. Aliā tñ curiositas coiter dicta pōt dici studiuȝ sup vacuū. ad aliqd pagēdū. vñ dicit. s. Tho. 2a 2e. q. 169. ar. 2. q artifices ornamētoꝝ peccāt inueniendo superflua ꝛ curiosa. Dicit ēt curiositas q̄ post positis diuinis: ꝛ sanctoꝝ elogiis scriptis phoꝝ: ꝛ poetaꝝ rōe vanitatis. vel delectatiōis itēdit. 38. di. sacerdotes. Itē cū sacra scriptura nō fm sanctoꝝ expositionē. sȝ fm secularē sapiētiā: ꝛ pprii sensus vanitatē exponit. c. vino. e. di. Itē q plura volūt sape q̄ȝ oȝ aut de his de qbus nō ē dubitandū faciūt qōes. de renū. c. qñ aliq curiosi lib. 6. ex qb9 cuȝ ibi nō patet q velle cognoscere quod nō ꝯuenit. est curiositas: ꝛ peccatum q2 inordinatio quedam.

1 ¶ Utrū vitiuȝ curiositatis possit eē i cognitiōe itellectiua. R. fm. s. Tho. 2a 2e. q. 167. ar. p. q veritatis cognitio de se bona ē. sȝ pōt eē mala rōe alic9 ꝯsequētis. ser modis. Pmo iqȝ aliqs de cognitiōe veritatis supbit: fȝ illud. i. cor. 8. scia iflat. Secūdo iqȝ hō cognitione veritatis vtit ad peccādū. Tertio iqȝ p studiū minus vtile retrahit a studio qd ex necessitate icūbit. iiii iqȝ hō studet ad cognoscēdū veritatē supra facultatē ppii igēii. eccl. 3. altiora te ne q̄sieris ꝛ fortiora te ne scrutat9 fueris: ꝛ i plurib9 ei9 ne fueris curiosus: ꝛ istis modis vitiū curiositatis i pte itellect9 reperit.

2 ¶ Utrū curiositas possit eē circa cognitionē sensitiuā. R. vbi. s. q studiū circa sensibilia cognoscenda dupl'r pōt eē vitiosuȝ. Uno mō iqȝ cognitio sensitiua nō ordinat ad aliud vtile. sed potius auertit. Alio mō iq̄tū cognitio sensitiua ordinat ad aliqd nociuū. sic ispectio mulieꝝ. ordinat ad ꝯcupiscēduȝ: ꝛ iqsitio coꝝ q̄ ab aliis fiūt ordinat ad detrahēdū: ꝛ sic ē curiositas vitiū. Si qs aūt itēdit cognitionē sensibiliū ordiare ad necessitatē substētatōis. vel ad studiū itelligēde veritatis. sic ē virtuosa studiositas.

¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R. hȝ q pōt dici ex dictis 3
s. Tho. vbi. s. q septē modis pōt esse mortale. Pmo rōe finis. puta q2 ē pp aliqd mortale. Secūdo rōe illoꝝ a qb9 vult accipe cognitionē. puta a demonib9. Tertio rōe coꝝ q̄ qrit cognoscere. puta q2 sunt phibita. vt velle scire. vel audire pctm̄ qd dr̄ i ꝯfessiōe. vel ōe aliud qd sub mortali phibet. Quarto rōe coꝝ q̄ omittūtur pp curiositatē. puta cū omittit necessaria ad salutē. vel ad suū offm. vt itēdat poetis. sacer. c. nōne. ꝛ. c. vino. 37. di. Quinto rōe illius ad qd talis cognitio inducit. vt puta si ad errorē ꝯ fidē. vel ad aliud pctm̄ mortale. Sexto rōe modi. vt cuȝ qs pp talia sciēda. vel vidēda facit phibita. puta supstitiosa. vel dimittit audire diuina. ad q̄ tenetur. vt videat spectacula phibita. sicut sunt torneamenta: ꝛ hmōi. q̄ non pñt fieri sine peccato mortali.

c Custos q mercedē accipit nō specialr p custodia. tenet ꝯ dolo lata culpa: ꝛ leui. hȝ glo. i. l. q mercedē. ff. loca. sȝ si specialr pro custodia mercedē accipet. tenet ēt de leuissima. hȝ eādē glo. p qd tñ scias q qñ qs mercedē accipit p custodia. si fm9 i ꝯctu i q solū tenebat ꝯ lata culpa. vt i deposito. sic acceptio mercedis pro custodia faciet vt teneat de leui: ꝛ sic itellige. c. bona. fide. de depo. ꝛ. l. p. §. si vestimēta. ff. depo. Si vo sumus i ꝯctu in q qs tenet de leui culpa. sic i locato. sic acceptio mercedis p custodia faciet vt teneat de leuissimā: ꝛ sic itellige. d. l. itē q̄rit. Et nō q qñ qs locat opas in re q̄ reqrit diligētissimā curā. vt puta polire gēmā preciosaȝ. aut icidere brocatū p veste fiēda: ꝛ hmōi. tenebit de leuissima. d. §. q colōnā. Aut nō locat opas i re talis ipoztātie: ꝛ sic vera ē glo. i. d. §. q colōnaȝ. q2 tenet solū de leui. De culpa. v. culpa.

¶ Quid si neget dolū l' negligētiā qs pbabit. R. gl. 1
i. d. l. q mercedē. q ipe custos ar. ff. de eōd. l. si qs. §. vlti. ꝛ ho veꝝ q ad foꝝ ꝯtētiosuȝ. secus i foro ꝯscie. Idē dic de custode carceris. ff. de custo. ꝛ exhi. re. l. vlti. ꝛ idē i deposito. In aliis āt casib9 regulari q dolū allegat dȝ pbat. ff. ꝯ pba. l. quotiēs. §. q dolū.

d Damnati q erūt. R. s. T. 4. di. 46. q. 2. ar. 3. dicit. q error originis fuit vt Aug. xi. de ci. dei. dic q ēt demōes. qñqȝ p misericordiā liberādi sunt a penis. sȝ iste error oib9 Ueris parisius displicuit: ꝛ ē reprobat9 ab ecclia pp duo. p q2 māifeste aucti scriptur repugnat. q̄ hȝ apoc. 9. dyabol9 q seducebat eos missus est in stagnū ignis: ꝛ sulphuris. vbi bestia ꝛ pseudo prophete cruciabuntur. die ac nocte. isecula seculoꝝ. per quod in scriptura significari eternitas consueuit. Secundo q2 ex vna parte dei misericordiaȝ nimis extendebat: ꝛ ex alia parte

cā contrahat. eiusdē.n.rōis eē videtur bonos angelos in eterna beatitudine p̄manere: ⁊ malos angelos in eternū puniri. Unde sicut ponebat demones: ⁊ animas dānatoꝝ quādoqꝫ a pena liberari. ita ponebat angelos ⁊ aīas beatoꝝ quandoqꝫ a beatitudine i huius vite miserias deuoluēdas. Quidā vero sꝫ.eē. Aug. ibidē. declinauerūt ab errore o:i dicētes ꝙ oēs angeli mali debeant in eternū puniri in eē dānatos. sꝫ oēs hoīes quādoqꝫ liberari etiā infideles. sꝫ hec opinio est oīo irrationalis. sicut.n. demones sunt in malitia obstinati: ⁊ ita perpetuo puniēdi: ita ⁊ anime hominū q sine charitate decedūt. cum hoc sit hoībus mors qd angelis casus. vt Dam. dicit. Quidaꝫ fuerūt vt dicit Aug. ibidē. q nō oībus hoīb⁹ p̄miserūt liberationē a pena. sꝫ solis christianis: ⁊ in hoc diuersificati sunt. quidā.n. dixerūt ꝙ quicūqꝫ sacra fidei susceperūt ab eterna pena erūt imunes. sꝫ hoc ē ꝯtrariū veritati q: quidā sacra fidei recipiūt ⁊ fidē nō hn̄t sine qua ip̄ossibile ē placere deo. hebre.xi. Et alij dixerūt ꝙ solū ab eterna pena erūt imunes qui sacra fidei sunt cōsecuti: ⁊ fidē catholicā tenuerunt. Sed cōtra hoc eē videt̄ ꝙ aliqñ aliqui fidē catholicā tenēt: ⁊ postea ab ea resipiscūt. qui non minori pena sunt digni. sꝫ maiori. q: ⁊ Pe. ⁊ Melius erat viā veritatis nō agnoscere. ꝙ post agnitā retroire. Et ideo alij dixerūt. ꝙ illi soli sunt ab eterna pena imunes. q i fide catholica finalr̄ p̄seuerant. q̄tūcūqꝫ alijs criminibus inoluātur. sꝫ hoc manifeste cōtrariat̄ scripture. q: Jaco.i. dr̄ fides sine operibus mortua est. Unde nō oēs finaliter in fide p̄sistētes a pena eterna erūt imunes nisi ab alijs criminibus inueniātur finaliter absoluti. Quidaꝫ vero alij vt Aug. dicit vbi.s. posuerūt nō oēs qui catholicā fidē tenēt a pena eterna eē liberādos. sꝫ soluꝫ illos qui misericordie insistunt. q̄tūis etiā alijs criminibus sint subiecti. sꝫ istud nō pōt stare q: sine charitate non pōt aliquid deo eē acceptū. Un̄ dicendū ꝙ quicūqꝫ cū pctō mortali decedūt. nec fides nec opera misericordie. eos liberabit a pena eterna. Etiā post q̄tūcūqꝫ spatiū tēporis. hec.s. Tho. Et.2.di.28.ar̄.3. ait idē .s.doc. Homo ⁊ si nūqꝫ transgrederet̄ vel omitteret nihilominus tn̄ pctō originali subiectus esset. a quo nō nisi per grāꝫ liberari pōt. pro quo merito subiret dānationē ⁊ etiā ad legitimā etatem deueniens in hoc ip̄o peccaret. ꝙ se ad grāꝫ nō p̄pararet vn̄ etiā p̄ro tali negligentia puniret̄. Et nullus pōt liberari a dānatione propter pctm̄ Ade nisi per xp̄m a qua liberatur aliquis tripliciter. s. per baptismum. martiriū. fidem ⁊ dilectionē: ⁊ sic omnes dānātur nisi habuerint vnū istoꝝ triū vel in inferno. vel in limbo.

¶ Deus pōt de potētia absoluta nō aūt ordinaria reuelare alicui dānationem suam ⁊ tunc intelligeretur cōminatorie tantum: si aūt absolute teneretur velle iustitiam dei non autem dānationē suam sm̄ s. hec.s. Tho. primo. di.48.ar̄.4.ad.2.

¶ Dānati cognoscent oīa bona q fecerunt: ⁊ ex hoc nō minuet̄ eoꝝ dolor. sed magis augebit̄. q: maximus est dolor multa bona perdidisse propter quod Boe. dicit in.2. de cōso. ꝙ summū infortuniū est genus fuisse felicē. imo oīa q erunt in eis erit eā ⁊ materia tristitie vn̄ sicut p̄pter perfectā sāctoꝝ beatitudinē nihil erit in eis q̄ non sit gaudij materia. ita nihil erit in dānatis qd nō sit eis materia: ⁊ causa tristitie: nec aliquid ꝙ ad tristitiam pertinere possit deerit. vt sit eoꝝ miseria consumata. sic ergo in dānatis erit actualis cōsideratio eoꝝ q p̄rius sciuerūt vt materia tristitie. non aūt vt delectationis causa. Ea aūt q in hac vita agūtur nō ita affligerent dānatos in inferno si viderētur sicut sanctoꝝ gloria i specta vn̄ nō ita ostēdunt̄ dānati his q hic agūt̄. sicut sanctoꝝ gloria. q̄uis etiā aliqb⁹ eoꝝ q hic agūtur ostendātur. eis .s. q i eis tristitiā agere possunt. Et q̄uis dānati sint in tenebris tn̄ vident sua afflictiua. sub quadā vmbrositate. hec oīa.s. Tho. in diuersis locis. Et q̄uis multa possent dici d dānatis. q: tn̄ ē magis mā Theo. ideo eā breuitatis dimitto. Quō dānati blasfemant. vide. s. blasfemia. §.6.

d Ecanus idem est ꝙ archidiaconus. ideo vide. s. archidiaconus.

d Ecime sm̄.s. Tho.2a2e.q.85.ar̄.3. p̄prie loquendo nō sunt sacrificia q p̄prie dicūtur quādo circa res deo oblatas aliqd fit. sicut ꝙ aīalia occidūtur. ꝙ panis frangit̄: ⁊ comedit̄: ⁊ benedicit̄. vt ip̄m nomē sonat. Nam sacrificiū dr̄ ex hoc ꝙ hō facit aliqd sacrū. Nec sunt etiam p̄prie oblatio q directe dicit̄ cū deo aliqd offertur etiaꝫ si nihil circa ip̄m fiat sicut dicūtur offerri denarij vel panes in altari circa quos nihil fit. vnde omne sacrificiū est oblatio sed nō ecōtra: p̄mitie aūt oblationes sunt q: deo offerebātur vt legit̄ de vtero.26. nō āt sunt sacrificia q: nihil sacrū circa eas fiebat. Decime vero p̄prie loquēdo nō sunt sacrificia. neqꝫ oblactiones. q: nō imediate deo. sed ministris diuini cultus exhibētur. Dicit̄ aūt decima pars omniū bonoꝝ iuste acquisitoꝝ deo debita. c. tua nobis. de deci. cuius quota est sm̄ nomen. de quo infra.

¶ Decime quot sunt. R. sm̄.s. Tho.2a2e.q.87.ar̄.3. ad p̄m. In lege veteꝝ soluebāt̄ tres. quaꝝ p̄e dabātur leuitis. vt patet nu.18. Leuite decimaꝝ oblatiōe cōtenti erūt. quas in vsus eoꝝ ⁊ necessaria separaui: ⁊ iste remanent. Secūde decime erāt de quibus legit̄ de vte.14. Decimā partē separabis d cūctis frugibus tuis q nascūtur in terra. per ānos singulos: ⁊ comedes in cōspectu dn̄i dei tui. in loco quē elegerit deus iste nō habent locū in noua lege cessantibus legalibus victimis pro quibus dabantur. Tertie decime erant de quibus ibideꝫ subditur. Anno.3o. seperabis aliā decimā ex oībus que nascūtur tibi eo tempore: ⁊ reponas intra ianuas tuas. venietqꝫ leuites qui aliā nō habet partē. neqꝫ possessionē tecū: ⁊ peregri

nus ac pupillus: et vidua q intra portas tuas sunt: et comedent et saturabuntur: et hec in noua lege augetur. per hoc q dns no solu decimā partē sed oia superflua paupibus iubet exhiberi. sm illud Luc. x. qd super est date elemosinā. Prime etiā q ministris ecclesie dantur. de quibus erit sermo in presenti. c. p eos debēt in vsus pauperū dispēsari. s. quātū ad superfluū. q diuidūtur etiā. qz quedā sunt prediales. q proueniūt ex ipsis prediis. vt extra eo. ad apostolice: et c. pastoralis. et de paro. c. fi. qdā sunt personales. q debētur ex negotiatiōe. vel artificio. seu sciā. militia. aut venatione: et hmōi hominū industria. de quibusdā vero videt dubiū. vtrū sint prediales. vel psonales. vt de agnis et aliis fetibus animaliū. q i pascuis sunt: et potest dici q sunt mixte. cū partim a predys veniāt. vñ viuūt animalia. ar. eo. c. commissum: et sic sunt pdiales. partim vero proueniūt a personis. i. a custodia personaꝝ: et sic videntur personales.

2 ¶ Utrum optima debeant dari pro decima. R. sm Inno. et Hosti. q agnos. pullos. vitulos: et hmōi. n tenetur quis dare optimos. nec deteriores. sz mediocres. vel sicut trāseunt sub virga pastoris. sicut dicitur leui. vltimo. omniū decimaꝝ bouis: et ouis: et caprę. q sub pastoris virga transeunt. quicqd decimū venerit dño sanctificabit. Indignū est. n. dare deo. qd dedignatur hō. 49. di. c. fi. 16. q. 5. oēs decime.

3 ¶ Quādo debeāt dari. R. sm q dr in. c. cum homines eo. tit. q statim fructibus collectis: et hoc quo ad prediales quo vero ad personales. coiter dicit q debēt solui in fine anni. sed securius dr q debent solui sm cōsuetudinē prescriptā: et approbatā: et si pereūt. pereūt illi qui est in mora. alias non. Eodē mō dicit de loco q debēt solui. vel i vinea. vel portari ad domū sm ɔsuetudinē. si vero nō appareat de ɔsuetudine. videret q debeant portari ad domū recipientis. qz sm. s. Tho. 2a 2e. q. 33. ar. 3. ad. 4m. debitor adueniente termino debet querere creditorē. alias eēt in mora. cū terminus ipe interpellat.

4 ¶ Utrū de decimis deduci possint expēse. R. prediales decime dari debēt indistincte nō deductis expēsis. nec etiā illis q fiunt pro fructibus colligendis. c. cū homines. eo. tit. et c. tua. et ibi Pa. vñ nec semen deducēdū est. sm Hosti. de personalibus vero distinguendum est. qz si surgunt ex rebus iam decimatis. deducantur expense. aliter non. c. pastoralis. eo. tit. De lucro autem aduocationis sm Guil. non debent expense deduci. sicut qui locat operas suas. nō deducit expensas.

5 ¶ Utrū dare decimas sit de pcepto. R. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 87. ar. p. vbi ɔcludens post multa dicit. sic ergo pz. q ad solutionē decimaꝝ homines tenētur partim quidē ex iure nature. partim etiam ex institutione ecclesie. q tñ pēsatis opportūitatib' tēpoꝝ: et psonaꝝ posset aliā partē determinare soluēdā. hec. s. Tho. et ibidē ad. 2m. ait. pceptū de solutione decimaꝝ qz ad id qd erat morale in lege veteri dictū est in euāgelio a dño vbi dictum est Mat. x. dignus est operarius mercede sua: et etiā ab apło. i. cor. 9. qs militat suis stipēdys vnqz. aut plātat vineā et de fructibus eius non edit. hec ille. Et. 16. q. i. dr decime ex debito requirūtur et q eas dare noluerint res alienas inuadunt. Sed determinatio certe partis. sm. s. Tho. ē reseruata ordinationi ecclesie. Ista duo pbātur in. d. c. tua nobis. Itē. s. Tho. i ql. 6. q. 5. ar. 4. sic ait. decime sacerdotibus debentur. in cōi quidē sm ius naturale. Naturalis. n. rō dictat. vt illi q pro populo in spiritualib' laborat a populo stipēdia sue sustentationis accipiant: et sm hoc etiā in nouo testamēto est iure diuino sancitū. nam vt dr. i. cor. 9. dñs. ordinauit his qui euāgeliū annūtiant. vt de euangelio viuant. sed in lege veteri iudiciali pcepto. taxata est quātitas eius. qd ministris dei ē a populo soluēdū. s. decima: et hoc etiam ecclesia statuit in populo christiano. soluendū. vnde cum sacerdotibus decime debeātur. tū ex iure naturali. tū de iure diuino. tum etiam ex statuto ecclesie. qūis sacerdos sit diues nihilominus pauper tenetur ei. hec. s. Tho.

¶ Sed nūquid cōsuetudo excusat a solutione decimaꝝ. R. sm. s. Tho. in ql. 2. q. 4. ar. 3. vbi sic ait. 6
Et q sunt de iure positiuo. p dissuetudinem abolētur: ea vero q sunt de iure naturali. vel de iure diuino. nulla dissuetudine aboleri possunt. Nulla. n. dissuetudine fieri potest. vt sit licitum furari. vel mechari. Est ergo cōsiderandū ad ppositā. q. vtrū dare decimas sit de iure diuino. vel de iure positiuo humano. ius aūt diuinū in veteri et nouo testamēto cōtinetur: et quidē nō apparet i nouo testamēto aliquod pceptū datū de decimis soluendis. in doctrina dico euāgelica. vel aplica. qd. n. dr Mat. 23. de solutione decimaꝝ: hoc oportuit facere: et illa non omittere: et qd dicit phariseus Luc. 18. decimas do oium q possideo. magis videt ad statū veteris testamēti ptinere. qz obseruātie noui testamēti formā impōere. In veteri aūt testamēto triplex genus pceptoꝝ erat. qdā. n. erāt pcepta moralia. qdā iudicialia. qdā cerimonialia. pcepta moralia sunt que sunt idita nāli rōi ad q hoies oi tēpore obligātur vt honorare parētes nō mechaberis et silia: pcepta aūt iudicialia sunt p q iuditia exercerantur. puta si quis furaretur vnā ouē. redderet quatuor: et hmōi precepta. nō sunt indita rōi nāli. nō. n. rō nālis hz q ille q furat ouē: magis reddat quatuor. qz tres. vel vnā. sz tñ p tale. vel hmōi pcepta. determinat morale peptum. Habet. n. rō nālis. q ille q furat. debeat puniri. sz q tali pena puniat. hoc determinat p pceptū iudiciale. Precepta aūt cerimonialia veteris legis. sunt q ptinēt ad obseruātiā diuini cultus: et sunt ordinata ad figurādū aliqd futuꝝ. sic ymolatio agni pascalis. figurabat passionē xpi. Est ergo ɔsiderādū vtꝝ pceptū de decimis ɔsoluendis sit morale. vel iudiciale.

vel cerimoniale. Si.n. est morale ad hoc oēs tenen/
tur: ⁊ oi tépore. nulla obstāte contraria ɔsuetudine. sz
hoc nō videt. qz rō nālis nō dictat magis q̄ hō mi
nistris dei. det decimā q̄z vndecimā. vel nonā parté
fructuū. Si vero sit pceptū iudiciale. nō tenétur ad
decimas dandas. sicut nō tenétur oēs ad iudicādum
sm iudicia in lege veteri ɔscripta. qz illa iudicialia
pcepta sunt specialr illi populo data ɔsideratis cō/
ditionibus eius. Nō.n. eadē oibus expediūt. Si āt
sit pceptū cerimoniale. nō solū nō obligaret. sz etiaz
seruatū induceret in petm̄. Peccaret.n. si qs agnum
pascalé imolaret. qz post aduentū veritat. cessarunt
figure. Dicēdū est ergo sicut antiq magistri dixerūt.
q̄ qdā pcepta legis sunt pure moralia. vt nō occi/
des. Quedā aūt pure cerimonialia. vt imolatio pa
scalis agni: ⁊ circūcisio. Quedā aūt sunt media. sm
aliqd moralia. sm aliqd cerimonialia. sicut pceptuz
de obseruātione sabbati est morale. quātum ad hoc
q̄ aliqd tépus qeti deputet ad vacanduz diuinis.
Hoc.n. rō nālis hz. sz q̄ dies septima sit ɔputata h°
est ex determinatiōe dei. ppter aliquā figurā. vnde
hoc est cerimoniale. Sic ergo pceptū ō decimis per
soluēdis. est quidē sm aliqd morale. vt.s. qui p po/
pulo. diuino obsequio vacant stipēdijs populi sub/
stétent: ⁊ hz hūc modū pponit hoc pceptū i nouo
testamēto. Dicit.n. dns Math.7. dign° est operarius
cibo suo. Et aplus.i. ad cor.9. q̄ dns ordinauit. vt q
euāgeliū anūtiant. de euāgelio viuāt: ⁊ qui altario
deseruiūt. de altario viuāt. Sed q° ad determina/
tū numerū decime. nō est de iure nāli. neqz ē pceptū
morale. sz est cerimoniale inquātū refertur ad figu
randū aliquid circa xpm. vel etiaz est iudiciale sm
cōuenientiā ad illū populū. in quo multitudo mini
stroꝝ tali taxatiōe opus erat ad ministroꝝ dei sub/
stentatiōnē. Sic ergo hoc cōe q̄ est puidere mini/
stris dei in necessarijs vite. est de iure diuino quasi
morale pceptū: ⁊ de iure naturali existēs. Ad quēlz
aūt principē qui potest legē cōdere pertinet ius na/
turale cōe. per ius positiuū determinare. Nihil.n. ē
aliud ius positiuū q̄z determinatio iuris naturalis.
sicut ius naturale hz. q̄ malefactor puniat. sz q̄ ta
li pena puniat. hoc determinat per ius positiuum.
Quia ergo ecclesia habet potestatē condendi legē.
in his q̄ pertinēt ad cultū dei. potuit per ecclesie sta
tutū taxari quātitas eoꝝ q̄ sunt dāda ministris dei
a populo: ⁊ vt esset quedā cōsonantia noui ⁊ vete/
ris testamēti. statuit ecclesia vt taxatio veteris te/
stamenti seruaret. etiā in nouo. d.c. tua nobis. vnde
oēs tenétur ad decimas. velint. nolint. Posset autē
ecclesia statuere. si causa sub esset. vel in maiori vel i
minori numero. puta q̄ daret octaua. vel vndeci/
ma. sicut ⁊ q̄ detur decima. Patet ergo q̄ nulla cō
suetudo ɔtraria. soluit hominē ab obligatiōe reddēdi
decimas. qz hec obligatio fundat supra iure diuinū:
⁊ supra ius nāle. vñ semp tenétur hoies reddere de

cimas. si ecclesia exigat. etiā ɔtraria ɔsuetudine nō ob
stāte: ⁊ i terris vbi est ɔsuetudo q̄ decime soluant.
ipa ɔsuetudo quasi expostulat decimas. Vñ pecca/
ret q nō redderet. sz i terris vbi nō ē ɔsuetudo cōis.
q̄ decime dētur: ⁊ ecclesia nō petit. videt ecclesia re
mittere. dū dissimulat. Et iō hoies i terris illis. non
peccāt decimas nō dādo. Durū.n. eēt dicere q̄ oēs
hoies italie: ⁊ orientaliū partiū dānarētur. qui deci/
mas nō soluūt: ⁊ huius arg̅ possumus ab aplo acci
pere. cui cū deberētur necessaria victus. ab his qui/
bus pdicabat. tñ nō accipiebat. nec tñ peccabāt qui
ei nō dabāt. alioqn male cū eis egisset. nō accipien/
do. psertiz. cū ipe dicat. act.20. nō.n. subterfugi quo
minus anūtiaré vobis oē ɔsiliū dei. Et iō aplus non
exigebat qd sibi debebat. ne daret aliqd offendicu/
lū euāgelio. vt ipe dicit. vñ nō bene facerét rectores
ecclesiaꝝ. si i terris illis. decimas exigerét. i qb° non
est ɔsuetudo dari. si pbabilr crederét q̄ ex hoc scā/
dalū nasceret. hec.s. Tho. Vide. s. scādalum. §.15.
Idē ponit sentētialr i.6.q1.⁊.in. Hāc viā videt seq
Host. i.c. a nobis. eo. tit. Archi. illā recitat i diuersis
locis: ⁊ sequitur Pa. i.c. i aliqbus recitat eā ⁊ multuz
laudat. Et si qs illā bñ ɔsideret. reducūtur. ex his q̄
dicit. ad ɔcordiā. oēs opiniōes. tā theologoꝝ q̄z ca/
nonicoꝝ. Ex qb° dicuūtur aliq ɔclusiōes. P° q̄ pui
dere ministris dei. de necessarijs vite. ē de iure diui/
no. morali: ⁊ nāli. 2° q̄ nō pōt p q̄scūqz ɔsuetudinē.
hec obliga° deleri. 3° q̄ nō pōt pscribi q̄ eis nō de/
beat. s.e.§.19. 4° q̄ q° ad quotā. nō ē de iure nāli.
5° q̄ ista quota ē determinata p ius positiuū. 6° q̄
ex ɔsequēti q° ad istā quotā posset pscribi: ⁊ de alia
q̄titate limitari. 7° q̄ oēs tenētur. velit. nolit. 8° q̄
ecclia posset taxare minorē vel maiorē. quotā. 9° q̄
semp tenētur hoies reddere. si ecclia petat. x° i terris
vbi ē ɔsue° vt soluātur peccaret q nō solueret. xi° q̄
i terris vbi nō ē ɔsue° cois vt soluāt: ⁊ ecclia nō pe/
tit. videt remittere. dū dissimulat. 12° hoies i tali lo/
co n̄ soluētes. nō peccāt. nisi exigētib° obstinate dare
recusarēt. 13° nō bñ facerét rectores eccliaꝝ. si i terris
illis. vbi nō ē ɔsuetū exigerét. si pbabilr crederét. q̄
ex h° scādalū nasceret. itellige nisi pateret nec̅ ma
xime qñ eēt expssa necessitas. Pz g° quod vex dicūt.
Inno. Host. ⁊ aliq alij. q dicūt. eē de iure diuino: ⁊
nāli: ⁊ nō posse deleri. neqz pscribi. Pz ēt falsuz esse
id qd dicit āgelica. s.e.§.2°. vbi dicit q̄ sa/
cerdoti nō idigēti: ē solū de iure positiuo: ⁊ sic p cō/
suetudinē pōt pscribi. Hec.n. ē ɔ.s.T. q fūdat se.s.
sacrā scripturā. euangelij: ⁊ Pauli. Est ēt ɔ rōes. qz
ius nē dictat. q̄ p coi labore recipiat mer/
cedē. vt pz p auctoritates euāgelij ⁊ Pauli. siue igit
idigeāt siue nō. ē tñ sēp de iure nature. qz n̄ fūdat i
h° q̄ idigeāt sz i h° qz laborāt. vñ potuisset accipe ēt
nō idigēdo: ⁊ ēt sacerdotes diuites. n̄ obstāte q̄scūqz
ɔsue°. vñ sacerdos q hz bona paterna. pōt viuere de
bonis ecclie: ⁊ ex ɔtrā sibi debet. s. bñfi̅ .3.§.x.ē̅.si.

e.§.e.c.§.13.vbi addit q3 et debet pp elemosinas q̄s pbiteri dn̄t facere: q3 ñ valeat allegare maliciā pbiterorum.habes i.c.tua nob.e.tit. Nec facit dictum Host.p eis.q2.ñ dic q3 ñ teneant. s3 dic q3 excusant. que multū differūt: vt p3.s.Sic ergo bn̄ pōt esse ꝯsuetudo q̄ excuset nō soluētes qn̄ ñ petitur: sed nō pōt valere ꝯsuetudo q3 ñ teneat qn̄ petuntur: siue a diuite siue a paupe q̄uis fo2te aliqn̄ male facerent petēdo. s.qn̄ nō indigent.q timent de scādalo: q i isto sensu videt loq Jnno.q Host.q dicūt q3 est q̄si hereticum.s. q3 aliq nō teneant propter ꝯriā ꝯsuetudinē. Nec facit differentiā.s.Tho.inter pdiales q psonales quātū ad hoc in quo con.cū Inno. nō tn̄ qd̄dā notabile dictū. Guil.dicens q3 ecclesie acceperūt semel totā decimā: cū receperūt possessiões sufficiētes ad necessitates eorum: q sic posset dici q3 ꝯtinue recipiūt decimas qd̄ si esset verum.s.q3 recepissent possessiones: siue reddit9 rōe decime: vt ego scio factū fuisse in quadā terra p certo tota.q.solueret: q2 dicunt cōtinue soluere: qui dederūt vt ꝯtinue sacerdotes recipiāt: q sic fuerūt solute.p semp: sec9 vbi nō fuissent data illa rōe decime. Quidā dicūt esse bonū ꝯsiliū ꝯuenire cū parochiali tū quia posset donare: tū q2 posset introduci ꝯsuetudo de q°ta.q pscribi: q maxime qn̄ petūt. Quō q qn̄ religiosi teneant facere ꝯscias q predicare de decimis vel occupare etc. s.excō.5.casu.43.44.q.45.

7 ¶ A qb9 decime dari dn̄t. R. b3 Pa.i.c.a nob.e.ti.§. nō.vbi sic ait. Quilibet tenet soluere decimā. nisi specialr sit exēptus: ex q° refert q3 eccla h3 itētionē fūdatā de iure.ꝯ quēl3.p hoc facit q2 de9 neminē excipit a solone decimarum: vt habet.s.§.i.facit.d.c.a nob. q.16.q.7.c.decimas.itē clerici tenent dare decimas nō de bonis ecclarum s3 de pp2ijs.e.ti.q.c.a nob.e.ti.ꝺ ꝯse. di.5.c.q°dragesima.q.s.Tho.2a2e.q.87.ar.4. Ubi ait clerici de pp2ijs pdijs.vl ex successione parētū vl emptione vel q°cūq huiusmodi.sūt ad decimas soluēdas obligati.parochiali eccle.sic q alij.et si ipsi sint eiusdē eccle clerici: q2 aliud e hre aliqd vt pp2iū: aliud vt cōe.pdia ꝟo eccle ñ sūt ad decimas soluēdas obligata.et si sint ī limites eiusdē eccle. Religiosi q si clerici si habeāt curā aiarum spūalia pp2io dispēsantes. nō tenent decimas dare.s3 possunt eas recipe.de aliis vero religiosis et si sint clerici.q nō dispensant pp2io spūalia.est alia rō. Ipsi.n.tenent de iure cōi decimas dare.hn̄t tn̄ aliquā imunitatē fm diuersas ꝯcessiões eis a sede apostolica factas.hec.s.Tho. q̄ sūt īspiciēde. Itē religiosi tā exēpti q̄3 nō exēpti.ꝺ terris q possessionib9 acqsitis q acqrēdis tenent integre soluer decimas illis qbus eadē possessiones q terre fuerāt decimales.e.statutū.§.ceterum.e.ti.li.6. Itē etiā lep2osi tenent ad decimas.si tn̄ sint cōiter viuētes.nō tenent de o2tis q nutrimētis aialiū.vbi et fm aliquos itelligūtur fetus: de eccle edi.c.2°. Oia pdicta intelligas ꝺ iur cōi: sec9 .ait si qd aliud hn̄t ex puilegio: sicut sunt monachi albi tēplarij. q hierosolamitani: q multi alij. de q° i.c.suggestū.cū mīris.e.ti.e.ti. Quidā excipiunt ꝑ.qn̄ ex pacto soluerēt: q2 ñ liberaret puilegio.nisi exprimeret.e.ex mīris.e.ti. Scd̄o qn̄ parochialis eccla enormiter ledit.ar.d.c.suggestū. Tertio cū cā soluēdo tacite renūciat puilegio.de hoc glo.in.d.c.suggestū. Itē etiā pauperes tenent b3.s.T.q°.6.q.5.ar.4.

¶ Qn̄ vendit an̄ decimationē: qs tenet ad decimā. 8
R. vterq3 tenet.vēditor qdē pp dolū q̄e comisit: q et q h3 pciū qd̄ succedit loco rei vēdite.ar.12.q.2.monem9.ff.ꝺ pe.here.si q rē q paciū.ēpto2 ꝟo tenet: q2 res trāsiuit ad eū cū.s.decimarum onere suo.s.decimarum.e.pastoralis.e. Et ita eccla poterit a q° voluerit.si tn̄ obtinuerit ab vno liberatus e alius.absit.n. q3 eccla suū recipiat cū augmēto.hec Ray.q subdit q3 si ēpto2 fuit bone fidei: q q postea soluit decimā.venditor tenet ei.q3 si empto2 fuit male fidei.vēdito2 nō tenetur nisi expresse9 dictum fuerit.q cautū. S3 tamē vterq3 d3 agere pniam de dolo q quasi de furto q2 ꝯtrauerūt decimā inuito dn̄o. In foro āt pniali tutius est si empto2 psoluit decimā q3 vēditor sibi restituat: nisi fo2te in casu.s.si empto2 nō inuenit deceptus in re: q2 bn̄ valet adhuc preciū. Sed glo.eius dicit q3 videt quibusdā pbabiliter q3 si adhuc valet pcium.soluta decima: tn̄ in foro penitentiali venditor tenet emptori restituere id qd̄ soluit eccle: dn̄ tn̄ in ꝯtcu abfuerit fraus q dolus: nec deceptus fuerit vltra dimidium iusti precij.glo.hoc verum in foro iudiciali: i pniali ꝟo tenet quis restituere et pp deceptionē minorē.dūmodo nō valde paruū.q.s.Tho.2a2e.q.87.ar.2.ad.4m. dicit quādo venditur triticum nō decimatum potest ecclesia decimas exigere: q ab emptore q2 habet rem eccle debitā: q a vēditore: q2 qn̄tū est ꝺ se ecclesiā defraudauit: vno tn̄ soluēte alius non tenetur.q decime debentur dn̄o muneris: ideo decime ñ cadūt sub tributo: nec et sūt obnoxie mercedi opariorum. Et ideo nō dn̄t pri9 deduci tributa: q paciū opariorum q̄3 soluāt decime. s3 an̄ oia dn̄t solui ex integris fructib9.hec s.

¶ Quid si quis violēter vl furtiue rapuit aceruū de area rustici: an̄ solutionē decimarum nūqd tenebit rusticus. 9
R. cū decime statī collecti fructib9 debeāt dari.16.q.i.decime et.e.cū homines.e.tit.g° si ñ soluat stati3 cū ꝯpetēter solui pn̄t: rustic9 e i mora: q̄re periculū spectat ad ip3: q sic tenet: sed tn̄ si soluerit: dabit ei eccla actiões suas ꝯ raptorē: si ꝟo nō erat adhuc ī mora: q violēter sibi ablatū e: nō tenet s3 aget eccla ꝯ raptorē.ff.loca.l.si i lege.§.si itē vnū: q simile si aliq° mō sacerdos fuisset i culpa vel ei more q2 nō tenebit rusticus: q b° teneas p regula q3 semp posterio2 mora semp nocet cuip quē sit.ff.ꝺ pica.q como. rei vē.l.illud. Et iō si eccla fuit i vlti° mora: rusticus nō tenet soluere decimā.de sublato.s3 tn̄ ꝺ residuo2 nisi i casu.s.si pp morā eccle sine cui9 licētia ñ audebat rusticus tāgere fruct9: nec iposuerat quos alias reposuisset i locū securū: tūc qcqd asportatur cedit in periculū ecclesie.ad min9 vsq ad ꝯplemētū decime

vel si plus. vel tantũ asportatũ est. quantũ valet de
cima. ecclesia. n. non debet petere lucrum cum dãno
alioꝝ. 12. q. 2. fraternitatis. imo sꝫ glo. Ray. si de cõ
suetudine. vel ↄstitutiõe aliq̃. nõ licebat rustico tolle
re. vel reponere fructus suos. nisi de licentia eccĩe. si
eccĩa fuit i mora dãdi licẽtiã ecclĩa tenebit rustico
ad restitutionẽ totius dãni. Videt tñ ꝙ eccĩa nõ de
beat pati pp negligẽtiã ꝑlati. de re. iur. lib. 6. nisi to
ta eccĩa fuisset i mora. Et. s. Tho. de his q̃ furto. vel
rapina tolluntur. ille a quo auferũtur. decimas solue
re nõ tenet. nisi forte propter culpã. vel negligentiaꝫ
suam. dãnũ incurrerit. hec. s. Tho.

x ¶ Utꝝ sacerdos parochialis. possit remittere deci/
mas nõ solutas tẽpore ꝑterito. R. si sit pauper non
est dubiũ. q: sicut alijs pauperibus post donare. imo
debet de residuo donare sibi. Silr si sit in locis vbi
ex dissuetudine nõ soluũtur. q: sola taciturnitas do/
nat. vt dictũ ẽ. s. §. 6. Si vero sit consuetudo vt sol
uant: ⁊ nõ sit paup. tũc ẽ dubiũ. q: ⁊ si sacerdos nõ
idigeat dꝫ tñ dare paupib⁹: ⁊ sic si donat diuiti. nõ
videt fidelis dispẽsator. Vide. R. restitutio. §. 19.

xi ¶ Cui decime. sint dande. R. sm. s. Tho. 2a. 2e. q. 87.
ar. 3. ꝙ quãtũ ad ius accipiẽdi. debẽtur solis ꝑsbite
ris. sꝫ quo ad ipsas res. possunt ẽt illas recipe laici.
Ait. n. sic. circa decimas duo sunt ↄsideranda. s. ipꝫ
ius accipiẽdi decimas: ⁊ ipe res q̃ noie decime dan
tur. ius aũt accipiẽdi spirituale est. ↄsequtur. n. illud
debitũ quo ministris altaris debet sumptus. de mi
nisterio: ⁊ quo seminãtibus spiritualia dẽtur tẽpora
lia. qḋ ad solos clericos ptinet. habẽtes curaꝫ aiaꝝ.
Et iõ eis solũ cõpetit hoc ius habere. res aũt q̃ noie
decimaꝝ dãtur corporales sunt. vñ possunt in vsuꝫ
quorũlibet cedere: ⁊ sic possunt etiã ad laicos perue
nire. Unũ sic res noie decime acceptas. põt eccĩa ali
cui laico tradere. ita etiã põt ei ↄcedere. vt dandas
decimas ipi accipiãt: iure accipiẽdi ministris eccĩe
reseruato. siue ꝑ necessitate. sicut quibusdã militib⁹
decime debẽtur. infeudũ ↄcesse. per ecclesiã. siue etiã
ad subuẽtionẽ paupeꝝ. sic qbusdã religiosis laicis.
vel nõ habẽtibus curam aiaꝝ. aliq̃ decime sunt per
modũ elemosine. quibusdã tamen religiosis cõpetit
accipe decimas ex eo ꝙ hñt curã aiaꝝ. hec. s. Tho.
⁊ isti tales vltimi si ex priuilegio recipiũt recipient
etiã noualia. secus de alijs: ⁊ etiã secus de istis si ex
prescriptione. Et iteꝝ. s. Tho. vbi. s. decime persona
les debẽtur ecclesie. in cuius parochia hõ habitat.
decime vero prediales. rõnabiliter magis videtur
pertinere ad ecclesiam. in cuius terminis predia sita
sunt. tñ iura determinant ꝙ i hoc seruet ↄsuetudo.
diu obtẽta. Pastor aũt qui diuersis temporibus in
diuersis parochijs gregẽ pascit. debet proportiona
biliter vtriqꝫ ecclesie decimã soluere: ⁊ q: ex pascuis
fructus gregis proueniũt. magis debet decima gre
gis. ecclesie in cuius territorio grex pascitur. q̃ꝫ illi i
cui⁹ territorio ouile locatur. hec. s. Tho. Con. Po.
in. c. cũ cõtingat. e. ti. ponens aliquos casus indu/
bitabiles. Primus ꝙ personalis pertinet ad eccle/
siam parochialẽ. vbi quis audit diuina: ⁊ percipit
sacrã. c. ad apostolice eo. tit. Secũda est quãdo reci
pit in vna baptismũ. in alia vero alia sacrã. videt
diuidenda: ⁊ breuiter con. cũ. s. Tho. processus eius
est satis longus ideo dimitto.

¶ Utꝝ decima debeat sacerdoti. qui habet sufficiẽ 12
tiã aliũde. R. sm. s. Tho. 2a. 2e. q. 87. ar. 3. ad. p. ꝙ
sic. vbi sic ait. In noua lege decime dant clericis nõ
solũ propter sui substentationẽ. sed etiã vt eis subue
niant pauperibus: ⁊ ideo nõ superfluũt sed ad hoc
necessarie sunt possessiones ecclesie: ⁊ oblationes: ⁊
primitie. simul cũ decimis. hec ille. de quo. §. 6. cc. si.

¶ Sed cui soluent decimas personales reges: ⁊ pri/ 13
cipes. R. sm Inno. ꝙ debẽtur epo. in cuius dyoceci
habent principale domiciliũ: ⁊ si habent in duabus
diuidẽtur. inter illas. Et quid si arborem excisaꝫ in
silua quis portet ad locũ vbi multum plus valet. di
cendũ sm Inno. decima soluetur ecclesie. vbi est sil/
ua. deductis expensis. quas fecit. in trãsferẽdo. Sed
quid si pascua pro animalibus annuatim venden/
tur. R. sm. e. decima precij soluetur ecclesie vbi sunt
pascua: ⁊ si dominus fundi patiatur gratis pasci
bestias in fundo. cũ herba quã cedit bestia trãseat
cũ onere suo. s. decime: dominus bestie tenebitur da
re etiam decimã valorũ herbe. ff. de vsufru. l. si vsu
fructuarius.

¶ Cui debetur decima venationis. piscationis: ⁊ hu 14
iusmodi. R. sm Inno. tales decime personales sunt
q: opere hominis veniunt. vnde dande sunt eccle/
sie. vbi percipiũtur ecclesiastica sacramẽta: ⁊ hec vi
dent intelligẽda vbi libere quis piscatus. nullo pre/
cio dato. nec piscationis. q: si inde daret precium.
vel pars. tunc videretur ꝙ de illo precio. vel parte.
dande essent decime ecclesie baptismali. q: non ex
ministerio hominis. sꝫ ex aqua: ⁊ terra. proueniũt.
Idem videtur de venatione: ⁊ hmõi. Item videtur
ꝙ si aliquis capiat pisces in mari: ⁊ ponat in sta/
gnũ: ⁊ ibi viuant aliquot diebus. ꝙ decimã debeat
inde habere ecclesia. in cuius parochia est stagnũ.
Idem videtur de bestijs inclusis. Alij dicunt ꝙ sunt
decime personales: ⁊ ꝙ dande sunt ecclesie vbi per
cipiuntur ecclesiastica sacramẽta. potest rationabi/
liter dici. ꝙ si dicta animalia reclusa. viuant princi
paliter ex terra. vel aqua sine labore hominum. per
tineant ad prediales. si vero viuunt cuꝫ labore ho/
minum pertineant ad mixtas.

¶ Cum cõceditur a papa. aliquibus. vt noualium 15
decimas recipere valeant. proportione qua veteres
eos cõtingunt. nõ intelligitur de illis noualiũ deci/
mis. quas tempore huius impetrationis. alij posside/
bant. nec etiam habet locum. nisi solum in locis. in
quibus ipi impetratores veteres habebãt: ⁊ pro ea
tantũ portiõe. Qḋ si ipetratores tẽpore ipetrationis.

possidebat decimas veteres.i totū.vel vltra medie/tatē.nō extēdit idultū vltra medietatē noualiū.ni si fuerūt cisterciēses. Itē si pp hmōi.possessiones ecclie parochiales adeo grauarētur.q nō possent como de substētari.τ iura epalia soluere ,puideat p ordinarios.q hec possunt. Item q̄uis forte a religiosis exēptis:τ alijs fiāt infeudatiōes decimaꝝ.s.a laicis retētaꝝ:τ recognoscēdo laicos ab ipis religiosis.se in feudū retinere nō lꝫ post talē infeudationē.sic de facto psumptā.hmōi decimas de manu laicoꝝ re/cipe.absqꝫ dioecesanoꝝ assensu:τ ille tñ decime pos sunt talr de manibus laicoꝝ a religiosis acqri.que ante lateranēse ꝯciliū in feudū perpetuo fuerūt con cesse:τ dioecesani faciūt iustitiā.parochialib⁹ eccle/siis.de decimis quas religiosi hñt.nisi agatur de re/bus exēptis.hec in.c.statutū eo.tit.lib.6.

16 ¶ Utrū decime illaꝝ rex.de qbus antiquus nō ꝯsue uerūt dari.debeātur illis q eas hñt i feudū. vel eas recuperauerūt.aut ecclie.Rñ.fm Ray.videt q mili/tes q alias decimas pcipiunt.possint illas petere.co q eis terra illa ab antiq̊ fuit decimalis:τ vna ea/dēqꝫ res nō debeat duplici iure cēseri.c.cū in tua.e. tit. Et hoc verū i monasterio.vel ecclia.sꝫ i laico.for/te.secus.q: nō dꝫ eas recipe. sicut nec decimas noua liū.ar.ff.de cōtrahen.emp.in lege.vñ cōsulēdū ē q soluātur parochiali ecclesie. Idem hosti.

17 ¶ Cui soluet q antiquus nō soluit:τ nūc vult soluere:τ satisfacere.Rñ.q nō ei q pscripsit sꝫ ecclesie paro/chiali.fm Ray. Et hoc verū si ecclie parochiali.tūc erāt soluēde.alias secus.Vñ rephēdit epos.qui oia noualia:τ alias.vndecūqꝫ possunt. a militibus re/cuparare.sibi vsurpant.

18 ¶ Quid si sit cōsuetudo. q vna ecclia recipiat deci/mā de blado:τ alia d vino:τ terra q̄ reddebat gra nū.mutet in vinū:τ eꝯ. q̄ ecclia recipiet decimā.Rñ. fm hosti.illa q̄ recipiebat bladū recipiet vinum:τ eꝯ.q: lꝫ mutet q̄litas terre. nō tñ sba.c.commissuꝫ.e.

19 ¶ Utrꝫ decime pscribi possint.Rñ.a laicis nō. de pre scrip.causaꝫ.sed a clericis si parochiā habēt pscribi possunt.c.de quarta.de prescrip. Religiosi quoqꝫ.si nō hñt parochiā.ipas pscribere nō possunt.nec pos sidere.16.q.1.placuit.Hoc puto verū.de psonalibus. q̄ dātur rōe sacroꝝ.q̄ religiosi ministrare non pñt. nisi obtineāt parochiā. Prediales aūt licite possūt habere:τ possidere.16.q.1.c.si. Sed si habēt tūc rōe parochiaꝝ.ipas quoqꝫ prescribūt.c.cū ꝯtingat eo. tit.τ.c.cū in tua. Et nō q eps dicit se pscripsisse de/cimas in alieno fundo.vel ebam.oꝫ q allaget:τ p bet titulū.q: ius cōe est ꝯ eū.nisi tāti tēporis allegeꝫ pscriptio.cuius ꝯrij memoria nō sit.de psc̄ri. lib.6. supra.§.6. Sed si ꝯsuetudo pcipiendi decimaꝫ fuit pscripta i vno pdio alicuius parochie. nō extendit pp hoc ad aliud pdiū.qd de nouo colliꝫ.c. cū ꝯtin/gat.e.ff.de pact.si vnus.§.añ oia. Et si eps vel reli giosi de ꝯsuetudine occupassent oēs decimas.debet alias prouideri parochiali.c.extirpande.de pbē.§. cum igitur τ.d.c.statuto.

¶ De quibus debet solui decima.Rñ.fm.s.Tho.2ᵃ.2ᵉ .q.87.ar.2.vbi ait. De vnaquaqꝫ re pcipue est iu/dicandū fm eius radicē.radix aūt solutionis deci/maꝝ.est debitū quo seminātibus spiritualia debent carnalia fꝫ illud apli.1.cor.9.si nos vobis spiritua lia seminauimus.nō magnū si metamus.τc. super hoc.n.debitū fundauit ecclia determinationē solutio nis decimaꝝ.oia aūt q̄cūqꝫ hō possidet sub carnali bus cōtinētur:τ iō de oibus possessis:decime sunt so luende.vñ Geñ.28.cōtoꝝ q̄ dederis mihi. decimas offerā tibi hec ille.τ Pa.i.c.tua nobis.e.tit.ait. Nō ibi.de cūctis oio ,puētibus.vnā regulā. q de cūctis ,puētibus soluēda ē decima.hec ille. Et Ray. dicit de oibus fructibus terraꝝ.arboꝝ.hortoꝝ.nutrimen tis aialiū.lacte.lana.feno.lignis.piscatiōibus.vena tionibus.afictis.pēsiōibus.molēdinis.etiā ad uētū. balneis.fullonijs.lapidicinis.metallarijs. Itē de ne/gotijs:τ artificijs:τ ceteris bonis.Hodie tñ ꝯsuetu/do seruāda supra.§.12. 20

¶ Quid si in eadē terra eodē anno diuersa semina seminātur.Rñ. de omnibus decima dari debet.c.ex parte canonicoꝝum.eo. tit. 21

¶ Sed nūqd de rebus donatis.vel legatis. vel per successionē acqsitis.debeāt dari decime.Rñ.fꝫ Guil. Alanus dixit.q nō.q: ex his tñ q̄ nālr. vel de opi/bus suis.qs acquisierit tenet soluere.probabilius tñ videt notasse.Ugo.16.q.1.decime.s. q donatarius τ legatarius teneꝫ dare decimā.de re donata:τ le/gata.lꝫ decimata fuerit a donatore.vel legatore. si/lius tñ si succedat patri.cū oia pris quodā mō per/tineāt ad ipm.nō tenetur ea decimare. si decimata sunt.sꝫ heres extraneus.bene teneꝫ. Inno.tñ recitan do istas duas opiniones.nō pposuit vnam alteri. vnde sequenda est consuetudo. 22

¶ Quid de reb⁹ illicite acqsitis.Rñ.fꝫ.s.Th.vbi.s. q aliqua male acqrūtur dupl'r.vno mō q: ipa acq sitio est iniusta.puta q: acqriꝫ p rapinā.aut furtuꝫ. aut vsurā.q̄ hō teneꝫ restituere. nō aūt de eis deci/mas dare.tñ si aliqs ager sit ēptus de vsura.de fru ctū eius teneꝫ vsurarius.decimas dare.q: fruct⁹ illi nō sunt ex vsura.sꝫ ex dei munere.q̄dā vero dicunt male acqsita.q: acqrūtur ex turpi cā.sicut de meretri tio:τ histrionatu:τ alijs hmōi.q̄ non tenētur resti/tuere.vñ de talibus tenētur ad decimas. fm modū aliaꝝ psonaliū decimaꝝ.tñ ecclia nō dꝫ eas recipe. q̄diu sūt i petō.ne videaꝫ coꝝ petis coicaꝫ.sꝫ postq̄ penituerit pñt ab eis de is recipi decime.hec ille. 23

¶ Utrꝫ laici.aliquo casu.absqꝫ petō. possint i feudū decimas habere.Rñ.vel itelligimus quo ad ius pci/piēdi:τ sic nō sunt capaces.sicut dictū est.§.xi.vel. q̊ ad ipas res:τ tūc dupl'r.p sine cā:τ sic et non pñt. 2ᵒ pp aliquā cāꝫ.s.vtilitatē ecclie:τ hoc dupl'r. vel in ppetuū τ fuit añ ꝯciliū lateranēse.c.phiben⁹.e.tit. 24

et pro ronabili ca: et iuuat bene: et adiuuet ecclesiam. sic pot cu bona conscia: et trasit ad successorem. si vo fuit post dictu concilium qd fm aliquos fuit .ii79. et auctoritate pape: et ronabili ca: et ecclia no e totaliter destituta. vt officiales possint comode viuere. tuc pot tenere bona conscia: alias secus: et no fm Inno. q in casu quo no lz dare i feudu. ita et no lz i ephiteosim. nec i locatione ad logu tps. c. nulli. de re. ec. no alie.

25 ¶ Utru laicus tenes decima possit in aliu trasferre. R. vel tenet iniuste: et sic nullo mo pot. sz dz ea restituere illi cui debet. vel tenet iuste: et tuc vel vult trasferre i laicu. vel religiosum. si in aliu laicum. vel sine auctoritate epi: et sic nullo mo pot. tex. e. i. d. c. prohibemus. vel auctoritate epi: et sic glo. i. d. c. prohibemus dicit q sic. q: eo mo quo tz pot transferre. nec dz de nouo facere. Sed Pa ibide dicit coez opinione ee contra tu propter ipm tex. ibide. q: indistincte prohibet. facit. c. quuis. et c. fi. eo. ti. Et videt expresse probari per tex in. c. cu aplica. de his. q fi. a p. Na ibi speciale ponit q possit alteri ecclie auctoritate epi trasferre. pot igit religioso. vel pio loco. trasferre auctoritate epi. Ide itelligas de alijs iuribus. i qbus trasferet dominiu. siue vtile siue directum. vt puta donare. vel alia simil. veru possint ipignorari. Jo. an. videt dicere q no. sz Hosti. et alij dicut cotrarium: et verius. vt cui plus licet et minus. Quo in alienatioe eius posset esse symonia. v. symonia. §. 57.

Defensio. quo sit licitum se defendere: et etiam d alias personas. siue attinetes. siue no. Et de defensioe rer. vide. v. excoi. 5. casu. §. a. §. x. vsq ad. i7. et v. irregularitas. 2. §. 25. et 26. Reus n pot renutiare termino defensionu sibi dato: fdi. i. c. pastoralis de rescrip. §. q: vero. circa prin. Reo reperto in fragati crimine. nulla dat defensio. ide ibide. Et dicit in. e. loco. q si latro. vel homicida. istat vt ptrahat. debet occidi et postea inquiri. Quauis defensio: et citatio tolli no possit. possunt tn variari. Et papa no potest tollere defensione itroducta a iure naturali. secus a iure ciuili. vel positiuo. sicut est appellatio. nec pot aliquis iuste danatus se defendere. vt banitus vel condenatus idem ibidem.

Defunctus. de suffragijs. v. purgatorium. et v. d suffragiu. Item. v. mortuus.

Degradatio est duplex. queda verbalis. qda d actualis: et hec fit sic. quado clericus iductus vestibus. sicut in officio suo esset. dispoliat cu verbis. ad hoc cogruis. vt habet in. c. degradatio. de penis. lib. 6. e. Ge. in. d. c. q actualis degradatio est executio verbalis depositionis propterea tenet q pot fieri sine numero epor. sed no verbalis. q: oportet q fiat a ppio epo: et sit debitus numerus epor. in. d. c. degradatio. i tex. et i glo. Et oportet fz Pa. in. c. no potest. de re iud. q sint ad minus duodecim. vltra metropolitanu ad degradandu epm. In presbitero vero. 7. sex vltra ipm propriam. in dyacono tres vltra proprium: et totide in subdiacono. Si vero no est in sacris. sufficiat sententia propri epi. in presentia tn capituli. sufficiat tn q de licetia capituli aliq sint presentes. representantes capitulu. nisi forte consuetudo esset cotraria. c. 3. de csue. lib. 6. forma habes in pastorali et in. d. c. degradatio. Et no fz Pa. in. c. qui et qn. d. r. de accu. q depositio verbalis ab ordine. dz degradatio: q: a gradu dicit remotus. sz actualis q fit fz forma. d. c. degradatio. est huius verbalis executio. q: ia per prius degradatus est. vnde et in verbali no aute in actuali. numerus epor requiritur. Et no fm Ge. q quado sunt multi epi. sunt iudices in pronuciado: et no accessores. i5. q. 7. c. fi. Et si inter se discordat. sufficiat maior pars. quado aut sacerdos vel alius clericus est degradandus. pro heresi. vt tradat curie seculari. vel ad carceres perpetuos. sufficiat vnus eps. c. qm de here. lib. 6. Et dicit tradi curie seculari quado dicit iudici vt recipiat in forum suum degradatum.

¶ No. fm. Pa. in. c. nouimus. de. v. sig. q per degradacione actuale. clericus in cotinenti perdit priuilegiu clericale: et efficitur de foro seculari. ad idem. d. c. degradatio in fi. quuis. fit securitas. vt tradat actualiter curie seculari: secus in depositioe verbali. vt patet in. c. cu no ab homine. de iudi. et c. dictu. 81. di. Et verberas degradatu actualiter. non incurrit excoicationem fm glo. in. d. c. degradatio. secus de degradato solu verbaliter. fm veriore opinionem. Quod dicit vez. Pa. i. c. ad abolenda. de here. nisi sequat incorrigibilitas. q: tunc etia perdit. fm veru intellectu in. c. cum non ab homine. de iudi. et absq alia traditione. posset copesci per iudicez secularem. v. excoicatio. 5. casu primo. §. 29.

¶ Utru degradatus coficiat. R. fz s. Tho. 3. q. 83. ar. 8. q potestas cosecradi eucharistia. pertinet ad caractere sacerdotalis ordinis. caracter at quilibet qui cu quada cosecratione dat. indelebilis est. sicut quarucuq rez cosecrationes perpetue sunt. nec amitti. nec reiterari possunt. Un manifestum est. q potestas cosecrandi. no amittit per degradatione: et tenetur degradatus. si erat in sacris. dicere officiu. c. dolentes. de cele. mi. non tn cum dominus vobiscu. vel alia solenitate. similiter fm Guil. si non erat in sacris: et retinet bnficiu. Et solus papa pot restituere degradatu. Uide hoc vltra. v. dispen. §. i3. cas. 6.

¶ Non omnis degradatus tradendus est brachio seculari. sed in tribus casibus. Primus in crimine heresis. c. ad abolenda. de here. §. i. et 2. nisi in continenti ad penitentiam redirect. ibi. et c. excoicamus. §. danati. Secudus casus est in falsario litteraz domini pape. c. ad falsarioz de cri. fal. Tertius cu qs deponitur propter calunia. qua intulit suo episcopo. ii. q. i. si quis sacerdotu. Et intelligit hoc vltimum fm comunem opinionem: et prima quado est incorrigibilis. Uide aliquid. v. heretica. §. i6.

d Electatio morosa. vide. ꝟ. cogitaᵒ morosa.
Elegare. est alteri vices suas committere: ꝛ de
d legatus est is cui a summo pōtifice. vel ordi
nario committitur cā. quo ad ecclesiasticos: ꝛ si
militer dr̄ de iperatore: ꝛ aliis dn̄is. quo ad secularia.
i ¶ Quis pōt delegare. de principe nō est dubiū: lega
tus de latere. qui habet vniuersitatē causarum. habet
iurisdictionē ordinariā. c. i. de officio deleg. lib. 6.
Et sm̄ spe. cōcurrit. cū quolꝫ ordinario: ꝛ iste pōt si
ne dubio delegare. Et hꝫ Pa. in. c. bertoldus. de re.
iudi. suus delegatus poterit subdelegare: ad instar
procōsulis. Participat. n. iste talis legatus. de cōdi/
tione principis. Delegatus tñ legati. ordinarie sub
delegare nō pōt. sm̄ Pa. in. d. c. bertoldus. l. a iudi/
ce. C. de iudi. ꝛ. c. cū causaꝫ. de appel. ar. c. i. de offi.
deleg. lib. 6. Omnis ordinarius pōt delegare. Et vi
carius epi habet ordinariā glo. in. c. f. de offi. vica.
lib. 6. ꝟ. officialē: ꝛ Pa. in. c. decernimus de iudi. qꝛ
facit vnū tribunal cū epo. c. i. de ꝯsue. lib. 6. Intelli/
ge i generali vicario: foraneus vero vicarius. dicit
delegatus. sm̄ Inno. in. c. romana. de offi. or. prope
fi. Fallit sm̄. d. Feli. in. c. super questionū. de offi. de/
leg. §. si vero: vbi dicit ꝙ delegatus ad vniuersitatē
causarum. puta in vicario epi foraneo. hoc dacto in vna
parte dyocesis. de quo i de. f. ꝟ. foraneus. ꝺ rescrip.
qꝛ censetur quasi ordinarius. vt in. c. cum causaꝫ. de
appel. ꝛ sic poterit subdelegare dūmō vnā solū cau
sam subdeleget. Et quādo vicario committitur aliqꝺ
speciale. vltra generale mandatū. dicit delegatus.
Delegatus principis potest subdelegare. d. c. bertol
dus. ꝛ. d. c. cū causam. ꝛ. c. super questionū. Subde/
legatus tñ eius non pōt subdelegare. Delegatus in
ferioris a principe. nō potest alteri subdelegari. quia
nō habet propriā iurisdictionē. Pa. in. d. c. bertol/
dus. De omnibus istis quādo dicitur ꝙ nō possunt
subdelegare. intelligit de causa. vel articulo iurisdi
ctionali. secus. n. eēt de articulo nudo. nō iurisdictio
nali. sicut simpliciter scriptio testiū. tñ examinatio
testiū. puta ad probandum: ꝛ similia nō est nudus
articulus. glo. in de. i. in fi. de offi. deleg. Delegatus
non potest committere causam appellatione remota.
vel summarie. glo. in. de. sepe. ꝟ. mādamus. de quo
. ꝟ. dispensatio. §. 13. casu. 27. Si causa pluribus est
e commissa. potest quilibet delegare. c. quius. de offi. de/
leg. ꝛ vnus a pluribus delegatus. nō ferret nisi vnā
sententiā. Delegatus principis. potest punire testes.
falsum deponentem. secus de delegato inferiori. nisi
propter illā falsitatē impediretur processus. hec Fel.
in. c. de causis. de offi. deleg. in penul. col. Delegatus
pape exequitur suā sententiā. quaꝫ non exequitur is
cui commiserat exequendā. delegatus vero inferioris
a principe. nō potest exequi suam sententiā. nec mit
tere in possessionem: potest exequi comminādo sub pe
na excoicationis. vel excoicando per. c. ex litteris. de
offi. deleg. ibi si nullā haberet cohertionē. frustrato/
ria esset commissio. hec Feli. in. c. significasti. de offi.
deleg. in prin. ipse tamen Felinus tenet: cōtrariū. s. ꝙ
vterqꝫ possit exequi. Quādo delegatus committit re/
seruato solo cōsilio. desinit esse iudex. qꝛ totum sub/
delegauit: ꝛ si a tali subdelegato appellet. nō appel
labit ad delegantē. Feli. in. c. si ꝓ debilitate. de offi.
deleg. 3. col. circa fi. Et Pa. in. d. c. bertoldus quādo
papa delegat causam. dicens precipimus. vel man
damus. vt per vos. ꝛ c̄. tūc nō pōt subdelegare. d. c.
si pro debilitate. similiter quādo aliqꝺ ministerium
magnū committeret. in quo digeretur industria per/
sone. imo nūqꝫ potest subdelegare. quādo eligitur i/
dustria persone: similiter nō potest subdelegare quā
do committitur vt personaliter negotiū exequatur. ni
si de cōsensu partiū. c. qm̄. §. is. autem. de offi. deleg.
Delegatus exercet iurisdictionē. nō soluꝫ inter par/
tes. sed in quoscūqꝫ iurisdictionē impedientes. c. ꝓ ꝺ
offi. deleg. Quādo papa committit aliquid ordina/
rio. in dubio videtur creatare ordinariā: ꝛ non dele
gatā. nisi dicat in principio. vel in medio auctorita
te nostra. in. c. cū aliquibus. de rescrip. lib. 6. Quādo
aliquis nō potest subdelegare. si sibi committitur cum
auctoritate subdelegādi. pōt subdelegare. qꝛ tūc ipse
nō est q subdelegat. sed delegans. nisi quādo commit
tit totā causam. qꝛ tunc nō potest committere. cuꝫ au/
ctoritate subdelegādi. qꝛ nō remanet iudex: ꝛ ex cō/
sequenti non potest dare. ꝙ ipse subdeleget. alias se/
cus. hec Pa. in. d. c. bertoldus. quius quidaꝫ cōtra.
vt glo. in. c. super questionū. §. porro. i. ꝟ. trāsfertis.
sed ipse Pa. in. d. c. bertoldus distinguit. qꝛ si commit/
teret totaliter vices suas. nō posset subdelegari. alias
secus. Feli. i. c. super questionū de offi. dele. §. si vero.
circa fi. tenet diffuse hoc. ꝙ delegatus inferior da/
tus. cū expressa potestate subdelegandi. potest sub/
delegare. Uide infra. ꝟ. vicarius. §. 5.
¶ Quis potest esse delegatus. in ecclesiastico foro. g
sꝫ. ꝙ delegatus pape. non potest esse quis. nisi sit in
dignitate constitutus. vel personatum habens. aut
canonicus ecclesie cathedralis. c. statutū. de rescrip.
lib. 6. Et ꝙ habeat ad minus. 20. annos. nisi ex cer
ta scientia papa causam committeret non existenti in
dignitate. vel minori. de offi. deleg. c. cū vigesimuꝫ:
ꝛ de elec. cum in cūctis. Alioꝝ potest quilibet esse. q
non prohibetur. verum est ꝙ cause spirituales. vt de
decimis. de iure patronatus. ꝛ huiusmodi. non pos/
sunt delegari laicis. sed clericis tantum. c. decerni/
mus. de iudi. Quomodo conseruator ꝛ legatus cō
ueniant: ꝛ differant: ꝛ quomodo prelati mendican/
tium. possunt esse. vide. ꝟ. cōseruator. §. f. ꝛ fi. ꝛ. ꝟ.
dignitas. Et hꝫ. d. Feli. in. c. si pro debilitate. de offi.
deleg. Si papa ex certa scia committat alicui q ñ pos/
sit eē delegatᵘ: ipse tñ nō poterit committere aliubᵘ. Si
vnᵘ ex duobᵘ delegatis dat cū clausula. appellatiōe

remota subdelegat aliq̃ acceptãti.nõ põt acceptans subdelegare.nec appellatione remota procedere.q̃d tñ ante appellationẽ poterit:⁊ ab isto appellaꝛ ad papã:etiã si fuit subdelegatus in totũ.c.sup q̃onuz. de offi.deleg.§. si vero. Quomodo illitteratus non possit esse.ꝟ.iudex.p:in.

3 ¶ Quid põt delegari.R̃.ꝙ q̃dã ꝑtinẽt ad ordinem epalẽ.vt cõsecrare.ordinare:⁊ ista delegari nõ pos sunt.nõ habenti illũ ordinẽ. Alia oĩa possunt dele/ gari q̃ nõ ꝓhibẽtur a iure de offi.or.q̃d sedem: de cõse.ec.aqua. Immo oĩs cã cognoscabilis.est delega bilis.d.c.q̃d sedẽ:⁊ siĺr iurisdictionalia:sicut audien/ tia causaꝝ.absolutio pctõꝝ:⁊ hmõi. Sunt quedaz que non debent faciliter comitti sicut cause crimina les:⁊ matrimoniales.⁊ huiusmodi.

4 ¶ Quid põt delegatus.R̃.ẜm B̃e.in.c.p̃sentiuz.de testi.⁊ glo.in.c.solet.de sen.ex.lib.6. q̃ dicit ꝙ dele/ gata ptãs.est stricti iuris:⁊ ideo id solũ põt: q̃d est ei comissuz:⁊ sine quo cã expediri non põt. de offi. dele.c.p̃.⁊.c.prudẽti.i:⁊.ff.de procu.l.ad legatũ. Et id propter q̃d facilius expediri posset causa.non ve nit. nisi expresse comittatur.

5 ¶ Quid de sentẽtia duoꝝ delegatoꝝ discordantiũ. R̃.ꝙ dependet ex delegãte:vt acceptet quã voluerit secus in sententia arbitroꝝ ex cõpromisso. q: nõ te/ net.siĺr p̃sidẽte loco pape in ꝯcilio generali. nisi oẽs ꝯsentiãt i actu gerẽdo.nihil faciũt.q: vnius cõ/ tradictio isicit totũ:Pa.in.c.nõ est.de regu. ⁊ in.c. pen.de sta.mo.secus in sententia duoꝝ ordinarioꝝ discordãtiũ.q̃ tenet ꝓ reo:nisi in cã matrimonij. li/ bertatis:⁊ hmõi fauorabilibus.q: tũc tenet ꝓ acto re.vt in.c.si.de sen.⁊ re.iudi.intellige si agit vt ma/ trimoniũ:⁊ hmõi.teneãt.aliter valeret pro reo. qui vt valeat agit.vel se defendit.

6 ¶ Utrũ qs teneaꝛ acceptare subdelegationẽ.in casu quo subdelegare põt.R̃. Inno.i.c.pastoralis ꝺ offi. dele.ꝙ sic:nisi qñ ꝯstat ꝙ delegat⁹ malitiose se ero nerat.vt in tex.p̃fati.c.pastoralis.Nã tũc nõ teneꝛ: ⁊ si velet eũ cogere:iusta ẽet appellatio ei⁹. secus si nõ ꝯstaret. Et ẽ differẽtia iter delegatũ a principe: ⁊ ab iferiore.q: delegatus a principe. potest cogere oẽs.etiã si nõ sint sui fori .C. q ꝓ sua iurisdictiõe.l. vnica.ff.de mune.⁊ ho.l.munerũ.§.iudicãdi:exce/ ptis aduocatis.q alibi q̃z i foro. recipe iuditiũ non possunt cogi.C.de aduo.diuer.iudi.l.sancimus.i fi. delegatus ab ordinario.non põt cogere hoiẽs alte/ rius fori.ff.de iurisdi.oĩuz.iudi.l.vltima.ff.de tuto. ⁊ cu.da.ab.his.l.i.⁊.c.pastoralis.de offi.or. in pn. ⁊ in glo.p̃fati.c.pastoralis.de offi.dele.

7 ¶ Qñ expirat iurisdictio delegati.R̃.re integra expi rat.per sciaz mortis delegãtis.l.eius q: in p:in.ff.si cer.pe.de offi.deleg.c.gratũ. ⁊.c.relatũ.j.§.i2.p:in. Itẽ p mortẽ illius ꝯ quẽ mãdaꝛ.re integre.c.signi/ ficauit de rescrip.⁊ multis alijs modis. vt in .c.qm̃ abbas.de offi.dele.Fallit.p̃.ẜm.d.Fel.i.d.c.relatũ: in mandato ad pias cãs.vt si mãdaui alicui vt do taret eccliaz.Fallit.2°.fauore dotis.q: mãdatũ factũ fauore dotis.non expirat morte mãdantis. Tertio fallit in mãdato facto. fauore mandatarij. puta si mãdo vni vt accipiat tenutã vnius rei:⁊ sit sua.hec vult.Inno.i.c.i causis.post mediũ.de elec. Quarto fallit in mãdato de sui nã post mortẽ expedibile.pu ta in mãdato cõcernẽte sepulturã.l. si vero remune rãdi.§.si.ff.mãda. Quinto fallit qñ in mãdato ex/ p̃sse sit mẽtio de duratiõe post mortẽ.vt si dico fa cio te ꝓcuratorẽ meũ etiã post mortẽ. Et nõ ꝙ est bona cõpatio ⁊ eq̃paratio mãdati procuratoris:⁊ mãdati delegati.l.⁊ q:.ff.de iuris oĩuz. iudi. q̃uis sint plures differẽtie.vt dicit idẽ Fel.vbi.s.p°.diffe rentia q: mãdatũ ꝓcuratoris nõ reuocatur.lite ꝯte stata. Secũda q: mãdatũ ꝓcuratoꝝ expirat ex pte mãdantis añ lite ꝯtestationẽ:in delegato vero suf ficit citatio.sunt alie differẽtie quas vide per Felinũ in.d.c.relatũ.Fallit etiam quãdo habet viam legis vel eligitur ab aliquo collegio infra .§.9.

¶ Quid si delegatus nõ vult facere fidẽ ꝺ mãdato 8 suo:⁊ ꝓpterea aliqs nõ vult ei credere.cũ nõ tenea tur.vt in.c.cũ in iure.de offi.dele.⁊ eũ excoicat .R̃. ẜm doc.in.d.c.cũ in iure.ꝙ non tenet. q: delegatus nõ h̃z auctoritatẽ excoicandi. nisi qñ esset sibi rebel lis:⁊ cũ talis nõ sit ex iurisdictionis defectu.nulla ẽ excoicatio:⁊ dicit Pa.in.c.preterea.de dila. ꝙ vbi agiꝛ de grauissimo p̃iudicio.nõ est parẽdũ asserẽn ti se delegatũ. q̃uis sit persona auctorizabilis. nisi prius ꝯstet de mãdato pleno.nec sufficiat simplex co/ pia.l.vna.C.de mã.p:i.nec aliter ordinarius debet exequi sententiã.ar.c.nobilissimus.97.di. Si autem agiꝛ de graui p̃iudicio nõ grauissimo : puta citat⁹ est valde remotus.sufficit mittere copiam rescripti. nec sufficit asserere.se delegatũ q: oriꝛ dubiuz iuris/ dictionis ex quo ꝑsona non est vilis ⁊ ex tali dubio qs teneꝛ cõparere ar.l.si quis ex aliena.ff. de iudi. secus si simpliĺr citet.nec asserit se delegatũ.nec alias est ordinarius. Aut agiꝛ de leui p̃iudicio vt q: cita tus est in loco citãtis vel modicũ distat ⁊ tũc nõ est necesse mittere copiã quo ad effectũ citatũ coarcan di ad cõparẽdum sed satis est se asserere delegatũ. Unde .ꝟ. legatus principio.

¶ Que iurisdictio videatur in dubio demandari. 9 Cõsueuit cõcludi: ꝙ qñ comittẽs dicit : auctoritate nostra cognoscatis.tũc videtur trãslata iurisdictio ordinaria.ꝑ tex.in pro:he° insti.ibi auctoritate nr̃a: s̃z qñ hoc nõ exprimiꝛ.tũc ꝑ comissionẽ vnius nego tij.vel pluriũ.nõ videꝛ comitti ordiaria iurisdictio. p.l.si certarũ.ff.de mili.te. sed si comittaꝛ vniuersi/ tas.sic:p.l.primã.§.cũ vrbẽ.ff.de offi.p:e.vr. Adde p̃dictis q̃d nõ Pa.i.c.irrefragabili.de offi.or.ꝙ iu risdictio delegata.nõ expirat morte delegãtis.quã/ do fuit data p viã legis:⁊ nõ ab hoie. vt in.c.gra/ tũ.de offi.deleg. Ratio diuersitatis.nã hõ moriꝛ:⁊

eodē modo extinguit̄ eius delegatio cū eodē. re integra. cū fixerit radicē in psona delegati: sed lex nunq̄ moritur. pro hoc. c. si gratiose. de rescrip. lib. 6. Ubi patet q̄ dispositio facta sub noie dignitatis nō perdit̄ per mortem hois disponentis. ꝛ hec faciūt ad statuta per que cū quāqz delegat̄ alicui vt p mortē statuentiū nō expiret delegatio. Idē vr̄ qñ existētes in aliq̄ offitio aliqd diponūt p viā statuti: vt p mortē vel p reuocationē illoꝝ officiū aliū nō expiret illa dispositio. secus si nō p viā legis vel statuti. ꝛ Pa. i. c. i. ne sua. p mortē epi expirat officiū vicarij. vt nō glo. i de. si. de pri. ita videt̄ q̄ mortuo abbate expirat officiuz prioris claustralis: distinguēdo tñ q: aut prior fuit electus a toto ꝯuentu: ꝛ tunc nō expirat ar. c. 2. de sta. regu. ēt in hoc casu pōt intelligi. d. c. ꝑ. Aut fuit positus p superiorē tm̄. ꝛ tūc p mortē ꝯstituentis posset dici officiū expirare ar. ex nō in. d. de. si. ꝛ facit de. ne i agro. in. §. abbate. de sta. regu. vbi pꝫ q̄ abbate suspēso deuoluit̄ potestas ad capitulū. Et vide Inno. in. c. cuz dilect⁹. ꝯ ꝯsue. i pri. vbi videt̄ idē sētit̄. hec Pa. Unde ꝟ. epo. §. 12. idē itellige ꝯ supiore i ordine pdicatoꝝ: qui eligit̄ a prībus vl̄ a diffinitorib⁹. ꝛ silib⁹. ē. §. 7.

x ¶ Ut̄ delegatus possit inuocare brachiū seculare. Re. d. Feli. i. c. significasti. de offi. deleg. dicit q̄ d. Anth. in. c. tanta. de exce. pla. dicit nō ꝑ ꝛ ꝯ. Pau. ꝟo de cast. in quodā cōsilio dicit delegatū posse inuocare brachiū seculare: ēt a pri⁹. nisi sit data forma in rescripto: si. n. rescriptū diceret excomunices: si n̄ timet tūc inuoces brachiū seculare. Unde si tunc inciperet a captura. ꝯdēnaret̄ ad oēs expēsas: alias si i rescripto nihil dicat̄. pōt inuocare qñ placet. fm Archi. in c. administratores. 23. q. 5. ꝛ fm. Fede. in consi. 163. ꝛ Car. in. de. i. de. offi. deleg. vbi dicit q̄ aut executio ē fiēda in possessione laicoꝝ: ꝛ tunc debet ingrere brachiū seculare. ꝛ sic sunt. 3. grad⁹. prim⁹ p se ipꝫ postea p ordinariū ecclesiasticum: postea si nō possūt ambo inuocet tūc brachiū seculare. hec Feli. ꝛ ꝯcludit ibidē q̄ potest ēt p se in ꝓpria psona mouere arma: ꝗuis qdā dicāt ꝯtrariū. Eps ēt fm. c. post abbatē pōt habere familiā armatā: ꝛ modeste facit iudex ecclesiasticus nō dādo possessionē in reb⁹ laicoꝝ: tñ si facit tenet. Sed vr̄ rector scolariū in studio generali possit sniaz suā exeq: si sit ꝯsuetudo pōt. alias secus. fm eū. Feli ibidē. Unde aliqd in. ꝟ. iudex. §. 22. similiter inquisitor heretice prauitatis. pōt habere familiā armatam dūmodo nō abutat̄. in de. nolētes. de here.

xi ¶ Post diffinitiuā sniaz executioni mādatā expirat iurisdictio delegati: nisi sit ad vniuersitatē causaꝝ. ꝛ fm aliquos nisi qñ pnunciauit ꝯ formā mādati: q: tūc pōt talis snia reuocari p eū. vel nisi nulliter pnūtiasset p errorē facti: q: tūc pōt reuocare sniam: puta si esset delegatus datus q̄ cōferat bñficiū vni qñ vacabit: ꝛ aliqs dicit. talis mortuus est. qḋ est falsum. ꝛ ille nulliter ꝯfert ꝛ c̄. c. in litis. de of. deleg. Unde ꝗuis delegatus pape sit maior epo: ipse tñ eps habet firmiorē iurisdictionē. c. sane. d. 2°. e. ti. Si limitat̄ scribit̄ delegato certa forma expressa debet nihilomin⁹ exceptiones rōnabiles admittere: lꝫ de ipsis rescriptū nihil dicat. c. ex parte. e. titu. Fallit in inqsitore heretice prauitatis. q ꝗuis sit delegatus: tñ habet auctoritatē mitigandi vel mutādi sententiā. c. vt commissi. de here. lib. 6. vbi dicit glo. in. ꝟ. vel mutādi regulariter. ꝯ. ff. de re. iu. l. paulus. ꝛ l. acta. §. i. de offi. deleg. c. in litis. functus est. n. iudex offitio suo iudicando bene vel male. vt ibi.

¶ Morte delegantis. re integra nō expirat gra vel iurisdictio comissa dignitati. ē. §. 7. prin. Limita ꝑ. in arbitris. Unde siue loquamur in arbitris siue i alijs cōpromissum industrie nō trāsit ad successorē: ꝛ sic ē tenēdū ꝛ iudicādū fm. d. Feli. in. c. qñ abbas. de of. deleg. Limita. 2°. qñ subiecta materia aliter suadet. puta si iudex ꝯdēnauit in expēsas: ꝛ reseruauit sibi taxationē: sequēs taxabit. Sed nunqd desinēs eē canonicus possit cognoscere de causa sibi delegata: dū esset canonic⁹. Re. q̄ sicuti assumat ꝯditionē ꝯtrā: puta si efficeret̄ secularis ꝯhendo matrimoniuꝫ. Si vero efficiat̄ religiosus pōt cognoscere q: sufficit q̄ habuit ꝯditionē tēpore comissionis. Et hoc ideꝫ in omni alio qñ fuisset ꝯtēplata psona: secus si dignitas. Unde si causa comittat̄ vicario noie proprio: ēt si desinat esse vicarius cognoscet. Unde ois comissio facta p nomē appellatiuū transit ad successorē. secus vbi est expssiuꝫ nomē propriū: q: tūc mortuo eo redibit ad delegantē. Unde succedens canonico non cognoscat ꝯ causa illi delegata q: cōiter comissio facta canonico. noiat noie ꝓprio. Fallit in vicario q: comissio sibi facta noie appelatiuo nō trāsit ad successorē: q: nō habet successorē ꝓprie: sicut nec canonicus. Similiter dicat̄ de legato: q: nō habet successorē: sic possit esse q̄ eps nō faceret aliū vicariū: ꝛ ex ꝯsequēti nō haberet successorē. ita de legato. Sufficit ꝛ requirit̄ citatio ad ppetuādā iurisdictionē: ita q̄ nō sufficit comissio. Imo. fm. c. Feli. vbi. ē. sufficit incepisse vti iurisdictione. Actus ēt extra iudicialiter factus amicabiliter inter ptes ppetuat. In delegato ad vniuersitatem causarum. incepta vna. est perpetuata in omnibus.

¶ Si causa delegat̄ tribus: cū clausula q̄ si nō oēs ꝛ c̄. clausula q̄ si nō oēs poteritis. sub ipotētia includit voluntatē. Nisi prius appareat ꝯ impotētia tertij. duo pcedere nō possūt ꝛ si pcedūt nihil agūt. c. prudētiā. de offi. deleg. Unus ex pluribus ordinarijs procedere pōt q: habet in solidū iurisdictionē: vt de duob⁹ vicarijs epi: nisi forte esset eis comissuꝫ vt vniuersis: puta si statutū dicit q̄ ꝯsules cognoscāt de furtis mercatoꝝ: q: vnus solus nō pōt procedere: vel nisi statutū vel cōsuetudo diceret q̄ oēs cōcorditer indicēt: tūc vnus sine alio procedere nō pōt: vel vbi ordinarij exercerent actū p quē finit̄ iurisdictio: puta pnunciare se in competentes: q: oēs debent couenire. ix xij

facientes collegiũ.nõ possunt diuisim ꝓcedere.sicut anciani. vel reguli i ciuitate.hec oia Feli.i.c.prudẽtia.de offi.dele. Et i.c.cũ ca habeť ꝙ idẽ est iudicandũ si cõmittať tribus simpľr.ꝙ duo sine delegatiõe tertij.nõ poterũt ꝓcedere. Et i.c.cũ sup.e.tit. habeť ꝙ si duo sunt delegati.cũ clausula:ꝙ si ãbo:vno recusato alter solus.ꝓcedere põt. Nec tenet ꝓcessus si cũ recusato ꝓcedat. Et stãte dubio:an alter ex delegatis habeat ptãtẽ:delegatus indubitanus protesteť.ꝙ intendit solus ꝓcedere.iquãtũ habeat potestatẽ solus: alias cũ collega q: hic.nulla ẽ cõtrarietas. Quãdo dñt i solidũ glz põt p se ꝓcedeř. ℣.rescriptũ.§.15.

14 ❡ Quid qñ papa committit cãz.tribus delegatis. cũ clausula:si non oẽs possunt:duo exequãtur:⁊ vnus illoꝝ committit vni illoꝝ triũ:⁊ postea moriť ille qui commisit:⁊ ille alius tertius cui nõ fuit cõmissũz ẽ vere suspectus:⁊ recusatus:vtruz ille solus cui ab alio mortuo.fuit commissũz. possit ꝓcedere: quasi duo.s. auctoritate sua:⁊ committentis. vt possit dici duo.℟. in.c.lz.de offi.deleg.ꝙ si icepit vti iurisdictione illius committentis.añ mortẽ eius.vt fuerit ꝑpetuata iurisdictio.ꝙ põt alias secus:⁊ sic ꝯclude. ꝙ si committitur cã tribus:⁊ vnus committit alij:⁊ tertius ẽ ipeditus. ꝙ ille solus potest. Et ꝙ tales possint committere habes in.c.quoniã de offi.deleg.

15 ❡ Delegatus pape.vsqz ad integrũ annũ. põt sententiã exequi.c.qrẽti.de offi.deleg. ⁊ põt quãdocũqz adiri si victor turbať.durãte anno i possessiõe.Feli. ibi in glo.in criminibus statiz post sententiã tradiť reus morti:coiter tñ debẽt expectari decem dies:⁊ glz de populo põt pro eo appellare. Sed confessus nõ appellat:⁊ cõsuetudo habet.ꝙ statiz.⁊c̃. Et renũtians appellatiõi nõ appellat:⁊ maxime qñ statutũ hoc diceret.ꝙ imediate tradať. Sentẽtia põt fieri per aliũ:⁊ legi.si iudex in fine dicat:ita ꝓnuntiamus:epũs vero ⁊ superiores.possunt p aliũ etiam sine illa clausula.hec Feli.in.c. super questionum de offi.dele.col.4.circa mediũ.j.℣.sentẽtia.§.x.

16 ❡ Si delegatus pape.subdelegauit nõ i totũ: pars a subdelegato nõ poterit appellare. ex eo ꝙ sit datus sine ꝯsensu. põt tñ recusari. ostendẽdo cãz corã delegato.q cã diffiniet.a quo etiã si noluit recusationẽ admittere.appellabiť ad papã.d.c.sup qõnũ.§.fi.

17 ❡ Si subdelegatus.delegati pape .iurisdictione.vti ceperit.remoueri nõ poterit:⁊ si faceret ꝯtra mãdatũ.siue excederet formã nõ tenet processus.c.venerabili de offi.dele. Si delegatus ꝓnũtiauit se iurisdictionem nõ habere:ipaz etiã de consensu partiũ.nõ reassumit: ⁊ interlocutoria per que finitur iurisdictio reuocari nõ põt.c.significantibus de offi. dele. secus tamen eẽt i ordinario ſm Feli.ibidez:nisi ab ista interlocutoria eẽt appellatũ:q: põt illã reuocare:⁊ hoc itellige qñ dixit se cõpetẽtẽ sup principali.

18 ❡ Equiperãtur delegati ⁊ arbitri. Primo q: tẽpus pluriũ arbitroꝝ. vel delegatoꝝ.simpľr datoꝝ expirat per mortẽ vnius.c.vno delegatoꝝ eo.tit. Secũdo q: sicut delegatus nõ cognoscat nisi de expressis in rescripto.c.olim.el.ꝓ.e.tit.ita nec arbiter.l.non distinguemus.§.de officio.ff.de arbi. Differunt in pluribus: primo q: corã delegato.habet locũ recõuentio.c.1.de mut.peti.secus corã arbitro.c.cũ dilectus. de arbi. Item arbiter non potest ferre sententiã nisi partibus presentibus.l.diem proferre.§.si quis ex litigatoribus.ff.de arbi.secus in delegato.c. cõsultationibus.de offi.deleg. Itez delegatus nõ cogit partes vt personaliter veniant.c.ꝓ.de iudi. in.6.secus i arbitrio.d.l.non distinguemus.§.si domini. Item differunt in.c.fi.de arbi.in.6. vbi diciť ꝙ si ex tribus arbitris simpliciter datis. vnus nolit examinãdo. vel diffiniendo negotia interesse.duo procedere poterunt:ac si ille presens eẽt. Circa delegatos:⁊ alios iudices simpliciter datos. secus sed seruentur iura. Item per sentẽtiam arbitri.nõ inducitur ꝯsuetudo: secus in sententia delegati. Itez cõpromissũz non finietur triẽnio:secus in delegato. Regulariter etiam equiparãtur arbitri: ⁊ delegati per abb. in.c.translato.de cõsti. Uide.℣.arbiter.§.4.

❡ Utrũ cõtra iudicem delegatũ.possit excipi.ꝙ iudex esse nõ possit.q: est illiteratus:⁊ nõ habet peritiã iudicandi.℟.ſm Pa.in.c.sicitatus.de rescrip. in glo.in.℣.alio impedimẽto:ꝙ sic:secus vbi haberet peritiã iudicandi ex cõsuetudine.licet sit illitteratus vt est bonus tex.in.l.certi.alť.in glo.d.c. sicitatus. Non requiriť tamen iudicẽ esse peritissimũ.cuz ex defectu scientie sibi cõcedatur. vt possit assumere assessorẽ.expẽsis partiũ. vt in.c.statutũ.§.assessorẽ. de rescrip.lib.6.Uide.℣.iudex prin. 19

d Eliciosi.dicuntur qui non possunt substinere aliquos labores: nec aliquid qđ voluptatez diminuat.vt dicitur.đ vtero.28. Tenera mulier ⁊ delicata q super terrã ingredi nõ valebat nec pedis vestigiũ figere.propter moliciẽ. Et ideo delitia.quedã molicies est:sed molicies proprie respicit defectũ delectationũ: delitie aũt causaz impeditiuã delectationis:puta laborez vel aliquid huiusmodi. hec.s.Tho.2a.2e.q.138.ar.primo.ad.2m.

d Ementia excusat a culpa quantũ ad factuz in ipsa comissum.15.q.1.aliquos. Et ab irregularitate vt i cle.vnica de homi.de quo.℣. irregularitas.§.5.vtrũ possit ordinari vel administrare.vide.℣.corpore viciatus.§.3.

d Elictum ſm .s.Tho.2a.2e.q.79.ar.4o. ad primũ.diciť multis modis. Aliquãdo .n. accipitur coiter sicut etiã peccatũ: ⁊ sic idem est delictũ.quod peccatũ:⁊ vnũ accipitur pro alio. Secũdo modo accipitur ꝓprie. ſm proprietatẽ vocabuli:⁊ sic delictũ idem est qđ derelictũ.i.peccatum omissionis. siue peccatũ cõtra ꝑcepta affirmatiua. Tertio modo accipiť stricte:pro eo ꝙ omittiť aliqđ de his q pertinent ad deũ.Quarto modo iterũ stri-

etius.s.quādo scienter ꝛ quasi cū quodaʒ cōtemptu derelinqt homo id qḋ facere debet:ꝛ sic habet quā/ dā grauitatē ratione cuius maiori expiatione indi get.vt pȝ leui.5.hanc distinctionem innuit magister sentētiaꝝ.2°.di.42. in littera.

d Emoniacus an possit ꝓmoueri.vel admini strare.vide.ℽ.corpore viciatus.§.5. Quō ꝓ baf in dubio an aliquis sit demoniacus.℞. ꝙ si per triginta dies carnibus indifferēter vesci co gatur:ꝛ maxime edulis que demones prouocāt.vt habetur in.c.2.7.q.2.in tex.ꝛ in glo. si nullā senserit lesionē.apparebit ꝙ nō sit demoniacus. Quō ipe/ diat matri^m.vide.ℽ.ipedimētū.12.§.7. ꝛ sequētib^s.

d Enūtiatio est vnus de tribus modis.quibus procedif in criminibus. vt dicitur in decre. Inno.3.in.c.qualiter ꝛ quādo.el.2°.de accu. de quo dictū est.ℽ.accusatio in prin.hanc debet pre cedere correctio fraterna.de qua vide eo.ℽ.s. corre^o fraterna.Et nō ꝙ alia est ratio accusatiōis:ꝛ alia denūtiatiōis.in qua ꝓ ꝛ principaliter ɋritur corre/ ctio fratris:ꝛ ideo tali ordine debet fieri vt sit cōuc/ niens ad emēdationē fratris.sicut fit per correctio/ nē fraternā:ꝛ ista est prima cōdictio denūtiatiōis. Secūda ɔdictio ꝙ nō est necesse ꝓcedere inscriptio/ nē.sicut fit in accusatione.cuius rō est.qꝛ denūtiator nō obligat se ad probandū.vñ nec punif si proba/ re nequiuerit:ꝛ propter hoc in denūtiatione non est necessaria scriptura.sed sufficit si aliquis verbo de/ nuntiet ecclesie. ꝗ ex officio suo procedet. ad fratris emēdationē.Ista denūtiatio ſm Pa.in.c.nouit.ꝺ iudi.dicif euāgelica a causa efficiente seu originali. qꝛ ab euāgelio inuenta est:ꝛ requirit quinqꝫ.ſm.e. Pa.ibidē:p^m.est ꝙ sit frater tuus.i.christianus:infi delis etiā si peccat in lege nature vel in lege sua p/ tinente ad mores. Et dr peccare in te sciente: vel in dānationē tuā.si hoc celaueris.vel non correxeris: vel qꝛ offendit.vel ledit te. Secundū requisitū est.ꝙ fiat queda ʒ secreta monitio.in qua debet ostendere peccatū suū. monendo ꝛ obsecrando. vt desistat:ꝛ peniteat:ꝛ in hac nō adhibetur testis. poterit pro/ bare per iuramentū solius denūtiantis.quādoqꝫ ta men potest fieri sine monitione.vt infra. Tertiū re/ quiritur ꝙ quādo nō adimplet.vel resistit.adhibea/ tur vnus.vel duo testes.corā quibus fiet.2^a monitio ꝛ ista probari per illū testem:ꝛ iuramentuʒ denun/ tiantis.vt in.c.in omni:de testi. Agitur.n.de modi co preiudicio.Quartū exigitur ꝙ postea fiat denū/ tiatio ecclesie.i.prelato suo.Quintū ꝙ corā prelato probet iste denuntiās peccatū illius:ꝛ se obseruasse formā in denūtiādo.quādo vero ipe nō potest pro/ bare:puta qꝛ ipe solus scit.vel cū vno solo. tunc fa/ ciat quod potest.hec ſm Pa. ꝗ accipias vt fuerūt declarata supra.ℽ.correctio : ꝛ.ℽ.inquisitio.

d Epositū. est qḋ custodiendum alicui datur. vt.ff.depo.l.i.in prin.Et cōsistit in rebus mo bilibus.ſm glo.in.c.bona fide.eodē tit.nisi forte a pluribus. res que est in controuersia pro sequestro deponif:vt in.c.examinata de iudi.ꝛ i.l.13.ff.depo. Nec i eo trāsferif dominiū.d.l.13.Uide.ℽ.custos.

¶ Depositū amittēs.sine culpa.nō tenef restituere. vide.s.Tho.2^e.q.62.ar^e.6.sic ait.Tertio mō quis accipit rem alterius absqꝫ iniuria.non pro sua vtili tate.sicut patet in depositis:ꝛ ideo ille qui sic acci/ pit in nullo tenetur ratione acceptionis: quin imo accipiendo impēdit obsequiū:tenef aūt ratione rei: ꝛ ꝓpter hoc si ei subtrahaf res absqꝫ sua culpa.nō tenetur ad restitutionē:secus aūt esset si cuʒ magna sua culpa rem depositā amitteret hec ille. Et nō ꝙ coiter depositarius.nō tenetur.nisi de dolo: ꝛ lata culpa:imo credo ꝙ in foro ɔsciētie nō tenetur. nisi de dolo. Et quādo coiter dicitur. ꝙ tenetur de lata culpa debet intelligi.de culpa lata ꝗ est dolus ꝓsum ptus:ꝛ sic accipitur pro lata culpa.i.pro latiori.vñ expresse ex tex.c.bona fide.de depo. dicitur ꝙ non tenetur de culpa.nisi in illis casibus: quādo deposi tarius mercedē accepit:ꝛ tunc tenetur de leui. eo ꝙ respectu vtriusqꝫ videf factū.Quādo fecit pactum etiā tenetur de leui.qꝛ ex pacto modificaf ɔtractus: nisi sit ɔtra naturā ɔtractus:qꝛ tunc per illud pactū trāsit in aliā naturā cōtractus.puta si donauit cau sa mortis cū pacto ꝙ nō possit reuocari:trāsit i do nationē iter viuos.Quādo etiā depositarius expo/ suit se:tenef ꝺ leuissima.qꝛ videf factū solū respectu sui:intellige quādo exclusit diligētiā. De casu fortui to nō tenef:nisi qñ fuit in mora:vel culpa restituen di vel ex pacto ɔuēit: hec nō Pa.i.d.c.bona fide. Nec debet eē minus diligēs in deposito ꝗ̄ i re sua: sed aliquādo magis.vñ si in re sua:diligens vel di/ ligētissimus est:ita debet eē in deposito. Si aūt nō est diligens in re sua:debet tamen eē diligēs in de/ posito.Nā i rebus proprijs negligētia est culpāda. in alienis arcēda. Depositū pōt reuocari ad placi/ tū deponentis. Nec ecclesia tenef de deposito facto apud platū.vel aliā officialē: nisi fiat per capitulū cū solēnitate qua pōt obligari ecclesia.c.ꝓ.de depo sito.Quid sit culpa:vel casus.vide.ℽ.culpa.

¶ Utrū quis teneaf quādo depositū ē deterioratū. 2 ℞.ꝙ si dolo.vel culpa.ꝺ qua tenerēt ē deterioratū tūc tenef.ff.depo.l.i.§.si res ꝺposita:ꝛ tūc tenetur. vel ad totam extimationē rei si ꝺterioratio talis sit ꝙ inutile factū ē deponēti:aut si non:saltē quāto de terius.Ar.cor ꝗ nō.in.l.i.in prin.ff.ꝺ edil. edic.

¶ Quid si heres aut alius distraxit ꝺpositū factuʒ. 3 mortuo.℞.ꝙ si dolose fecit tenef:si aūt ignorās rē ꝺpositam:ꝛ bona fide distraxit:non tenetur nisi de eo quod ad eū ꝑuēit. Similiter dic i comodato vt in.l.i.§.vltimo:ꝛ.l.ſ3 ꝛ si non sit heres.ff.co.tit.ꝙ si nunus vēdidit. vel ꝓcium nōdum exegit sine dolo: tunc actiōes tantū ꝓstabit ꝺponēti vt in.l.2.ff.ꝺpo. iuncta.l.dolus.ff.man.ꝛ ideo nō tenetur.

4 ¶ Ultra semper sit reddẽdũ depositũ qñ petit. R. re gulr'r ic. ar. c. bona fides. co. ti. imo denegãs comit/ tit furtũ: ⁊ ɔdẽnatus suo noie fit ifamis. C. depo. l. qui depositũ: ⁊ nõ. suo noie. qꝛ si ꝓcuratorio: tuto/ rio: curatorio: vel defensorio noie ɔdẽnat. nõ effic ifamis. vt in. l. furti. §. si quis alieno. ff. de his q nõ ifa. Nõ tñ tenet i quatuor casib'. Pᵒ qñ qs gladio deposito efficit furiosus: ⁊ sic eũ petit. nõ tenet. etiã si durasset semp reddere qñ petit. 22. q. 2. ne qs: ⁊. s. T. 2ᵃ. q. 62. ar. 5. ad pᵐ. sic ait: qñ res restituẽda appa/ ret eẽ graviter nociva ei cui restitutio facienda est. vel alteri. nõ ei dꝫ restitui tũc. qꝛ restitutio ordinat ad vtilitatẽ ei. cui restituit: oĩa. n. q̃ possidentur sub rõe vtilis. cadũt. nec tñ dꝫ ille qui rẽ detinet alienã. sibi appropriare. sꝫ vel reservare. vt cõgruo tẽpore restituat. vel etiã alibi tutius ɔservãda. hec ille. Se/ cũdo si deponẽs post depositũ fuit deportatus: ⁊ bo na ei' publicata: qꝛ tũc i publicũ ɔferẽdũ est deposi tũ. vt. l. bona fides. in prin. ff. depo. Tertio qñ fur ⁊ dñs cõcurrũt i petẽdo. qꝛ dñs pponit. d. l. bona fi/ des. Quarto qñ fur deposuit apud dñm. cui furri/ puit. vel apud ꝓprietariũ vt. d. l. bona fides.

5 ¶ Utrũ depositarius possit vti re depositata. R. q nõ alias comittit furtũ. l. q furtũ. ff. de cõdi. fur. Fal lit in duobus: ꝑ si pecunia nõ signata ɔponat. l. qn tus. ff. depo. secus si signata. l. si sacculũ. ff. depo. Et idẽ dic de quibuscũqꝫ q̃ ɔsistũt i numero. põdere: ⁊ mẽsura. eadẽ rõe. Secũdo si putauit dominũ prius furũ. ff. de fur. l. qui res. Utrũ eã recõpẽsationis pos/ sit retineri. vid. ĩ. ꝟ. como. §. 7. Et vtrũ furti possit qs rẽ suã accipe apud aliũ depositã. vid. ꝟ. restᵒ. §. 30.

6 ¶ Cui credẽdũ est. qñ depositũ nõ ẽ ostensũ deposi tario. seu tabernario. vt puta qꝛ deposuit bursaꝫ. vl sacculũ plenũ. tñ nõ ostẽdit qd erat ĩtus. vel q̃ꝫtũ. R. qdã dicũt i de. ne. i agro: de statu. mo. §. sane. q nõ credet deponẽti nisi ꝓbet. nec stabit eius iuramen to: qꝛ iuramẽtũ nõ dat nisi qñ pcedit semiplena ꝓ batio. vt in. c. si. qd̃ me. cã. De extimatione depositi dic. vt de re comodata. Alia q̃ ptinẽt ad depositũ vid. ꝟ. comoᵐ. ⁊. ꝟ. casus for. ⁊. ꝟ. pceᵖ. ⁊. ꝟ. custos.

d Erisio. sꝫ. s. Tho. 2ᵃ. q. 75. arᵉ. ꝑ. est cũ aliqs malũ alicuius psone. vel defectũ: i ludũ. l'ri/ sũ ponit. vt erubescat: ꝓpterea differt a cõ/ uitio. seu ɔtumelia. qꝛ sic finis ipius ẽ vt tollat ho/ norẽ. sic deridens intẽdit vt erubescat. Fit aũt deri/ sio i verbo. cachino: ⁊ sic est derisio. Aliqñ fit naso rugato: ⁊ sic est subsanatio. Aliqñ factis: ⁊ sic est il lusio: tamen in fine idem sunt. sm glo. super. ps. qui habitat in celis irridebit eos.

1 ¶ Utrũ sit pctm̃ mortale. R. sꝫ. s. Tho. vbi. s. arᵉ. 2ᵒ. q sic: qñ deridẽdo ois paruipẽdit aliquẽ ⁊ tã vilẽ existimat. vt de eius malo nõ sit curãdum. sꝫ sit pro ludo habendũ: i tãto grauius q̃ꝫto magis tenet re/ uereri eũ. vñ derisio dei est grauissimũ. Secũdo de/ risio sanctorũ ⁊ sacramẽtorũ. Tertio parentũ ⁊ pla/ torũ. Quarto iustorũ q̃ grauis ẽ. qꝛ multi retrahũtur a bñ agẽdo. Deridere aũt de malo primo mqꝫᵐ ẽ leue. seu paruũ ⁊ sine notabili vilificatiõe proximi: vel pturbatione erit veniale pctm̃. Uide. ꝟ. cõtume/ lia. Utrũ maledictio sit peior. ꝟ. e. §. 4.

d Escẽdere xp̃m ad iferos. fuit ɔueniẽs sm. s. Tho. 3ᵃ. q. 52. arᵉ. ꝑ. ⁊ descẽdit per essentiã so lũ ad limbũ patrũ. sꝫ p effectũ ad quelꝫ ifer/ nũ. ibidẽ arᵉ. 2ᵒ. Et fuit sm aiaꝫ tãdiu in iferno. ad quẽ descẽdit q̃ꝫdiu corpus fuit mortuũ. ibidẽ arᵉ. 4. ⁊ statiꝫ post mortẽ descendit: ⁊ liberauit iustos qui erãt in limbo. ibi arᵉ. 5ᵒ. ad. 3ᵐ. Et illuminauit libꝫ patrũ. quo ad eos tm̃. ibidẽ arᵉ. 2ᵒ. ad. pᵐ. Et nullum dãnatũ liberauit de iferno. nec de libo puerorũ. Nec de purgatorio sꝫ solũ. oẽs iustos. ibidẽ. i sequẽtibus articulis. Et postq̃ꝫ ascendit. aliquãdo descendit. de celo. ad terrã ibi arᵉ. 5. 3ᵐ.

d Esperatio cõsistit in hoc q hõ nõ sperat: bo nitatẽ dei participare: qñqꝫ ex falsa extima tione. ꝓpter peccata q̃ fecit. vel bona q̃ omi/ sit. desperat de dei misericordia. credẽs deum nolle. vel nõ posse. sibi parcere. vel in graꝫ recipere. Non tñ pp hoc ẽ nec' q sit infidelis: qꝛ aliqs retinẽdo in vñi verã extimationẽ fidei. s. q est remissio pctorũ in ecclia: põt tñ pati motũ desperatiõis: q. s. sibi in tali statu existẽti nõ sit sperandũ de venia: corrupta exti matiõe eius circa particulare. Et p hũc modũ põt esse desperatio sine infidelitate: sicut ⁊ alia peccata mortalia. vñ nouatiani heretici. negãt in vñ: pecca torũ remissionẽ fieri in ecclesia: hec. s. Tho. 2ᵃ. q. 20. arᵉ. ꝑ. 2ᵒ. ⁊. 3ᵒ. Uide. ꝟ. blassemia. §. 7.

¶ Utrũ desperatio sit pctm̃. R. sm. s. Tho. vbi. s. arᵉ. ꝑ. q sic. Illud. n. sm phm. 9. ethy. qd̃ ẽ in itelle/ ctu verũ. vel falsũ: est in appetitu bonũ vel malũ: ⁊ iõ ois motus appetit'. ɔformiter se habẽs itellectui vero. est sm se bonus: ois aũt motus appetitus. con formiter se hñs itellectui falso. ẽ sꝫ se malus: ⁊ pctm̃. Circa deũ vero. vera extimatio itellectus est. q ex ipo ꝓuenit salus hoiũ: ⁊ venia pctorũ dat. sꝫ illud Ezechi. 18. Nolo mortẽ pctorũ. ⁊c. Falsa aũt opinio est: q peccatori penitẽti veniã deneget: vel q pecca tores ad se nõ cõuertat p graꝫ iustificantẽ. Et ideo sic motus spei qui ɔformiter se hꝫ ad extimationeꝫ verã. est laudabilis: ⁊ virtuosus: ita oppositus mo/ tus desperationis qui se habet conformiter. extima/ tioni false de deo. est vitiosus ⁊ pctm̃. hec ille. 1

¶ Utrũ desperatio sit grauissimũ oiuꝫ pctorũ. R. sꝫ. s. Tho. vbi. s. arᵉ. 3ᵒ. q est pctm̃ mortale ex suo ge/ nere: ⁊ aliquo mõ grauissimũ. aliqᵉ mõ nõ. vbi no/ tandũ q peccata q̃ opponũtur virtutibus theologi cis. s. fidei. i. ifidelitas. charitati. i. odiũ dei: ⁊ spei. i. desperatio. sunt sm suũ genus grauiora alijs pctis: qꝛ iportãt. pᵒ. ⁊ p se auersionẽ a deo: alia vero pctã. iportãt auersionẽ a deo p aliud. Luxuriosus. n. auer tit a deo qꝛ vult delectatioẽꝫ: ⁊ q grauitas peccati 2

ſimul ab auerſiōe a deo: ideo illa ſunt grauiora. ſi
aūt iſta tria ꝯſiderētur ſm ſe: īfidelitas ⁊ odiū dei.
ſunt grauiora ipa deſperatiōe. q: ē maius pctm̄ ſm
ſe loquēdo: nō credere dei veritatē. vel odire deū q̄
nō ſperare cōſequi gloriā ab ipo. Sed ſi cōparetur
deſperatio ad alia duo. ex parte noſtra ſic deſpera/
tio eſt periculoſior. q: per ſpē reuocamur a malis: ⁊
introducimur ad bona ꝓſequēda. Et ideo ſublata
ſpe. irrefrenate hoīes labūtur in vitia: ⁊ a bonis la/
boribus retrahūtur. Uñ ſup illud prouer. 24. Si de/
ſperaueris lapſus in die anguſtie minuet fortitudo
tua: dicit glo. Nihil execrabilius deſperatione. ⁊c.
⁊ Iſido. deſperare. eſt deſcēdere in infernū. Et ſic p3
ꝙ deſperatio ē grauius alijs peccatis. q̄ ē cōtra vir
tutes morales: ⁊ q̄uis nō ſit grauius peccatis q̄ ſūt
cōtra virtutes Theologicas p ſe. eſt tm̄ quo ad nos
grauius. Et aliqñ ꝓpter iperfectionē act⁹. ſ. quādo
eſt ex ſubito. vel indeliberato actu. eſt pctm̄ veniale.
ſicut de omni alio pctō mortali poteſt accidere. ſm
tamen genus ſuū eſt mortale.

5 ¶ Queritur ex quo oriatur deſperatio. R. ſm. s. Tho.
ar°. 4. ꝙ aliqñ prouenit ex accidia. q: ꝓpter triſtiā
quā cōcipit erga bonū deſperat. poſſe per ſe. vel per
aliū. illud pficere. Aliquādo ꝓcedit ex luxuria qua
hō deditus delectationibus venereis. faſtidit bona
ſpiritualia: ⁊ nō ſperat ea q̄ſi bona ardua: ⁊ q̄uis
ex alijs poſſit oriri. puta ex auaritia. q̄ hoīe3 qui h3
multa reſtituere ligat. vt deſperet: ⁊ aliquādo ex cō/
plexione nature qua hō malēconicus incidit in ea3.
tm̄ cōius accidit ex accidia. vel luxuria vt dictū eſt.

4 ¶ Utrū ſit de aliquo deſperandū in hac vita. R. ſm
. s. Tho. ſ. di. ti. q. i. ar°. 4. ad . 6m. ꝙ non. Ait. n. ſic
nullus i ſtatu vie. eſt adeo obſtinatus. qn poſſit poſt
penitētiā ꝯuerti. vñ nō eſt de eo deſperādū ⁊ ſi de⁹
reuelaret alicui ꝙ eēt pſcitus. deberet accipere ꝙ eēt
cōminatorie: ⁊ nō vltimate: ⁊ ſi angelus ſciret eius
pſcitū. nō tm̄ eū derelinq̄ret. q: poſſet ſaltē multa ma
la i eo impedire. ſicut dr̄ de anticriſto. Ar. ad hec. c.
nemo de pen. di. 7. ⁊. 26. q. 6. c. ts q i īfirmitate: ⁊. c.
ſi preſbiter ⁊. c. agnouimus. Deſperatio tm̄ q̄ eſt in
dānatis nō eſt culpa ſiue pctm̄. q: non ſunt in ſtatu
peccādi ſ3 ē pars dānatiōis. Nec deſpatio ꝓprie dr̄
i viatore. vel i alio de re nō nata haberi. h. s. T. 2a.
q. 20. i. 3m. Uide aliqd ad h°. R. volūtas. §. 2. circa fi.

d ETractio. ē aliene fame. p occulta verba de/
nigratio. Et dr̄r v̄ba occulta nō ſimplr̄. ſ3 p
ꝯparationē ad eū de quo dicūt. q: eo abſen
te: ⁊ ignorāte. dicūtur. ſiue vni ſoli. ſiue plurib⁹ pſen/
tibus dicātur. Uñ. s. Tho. 2a. q. 73. ar°. p. ſic ait. Uer
bo duplr̄ aliqs aliquē ledit: vno mō in manifeſto ⁊
hoc ſit p ꝯtumeliā. Alio mō occulte: ⁊ hoc ſit per de
tractionē. Ex hoc aūt ꝙ aliqs māifeſte verba ꝯtra
aliquē ꝓfert. videt eū paruipendere: vñ ex hoc ipo
dehonorat. ⁊ iō ꝯtumelia detrimētū affert. honori
eius i quē ꝓfert: ſ3 q verba ꝯ aliquē ꝓfert i occulto
videt eū vereri magis q̄ paruipēdere. vñ nō dire/
cte īfert detrimētū honori. ſ3 fame. iq3m hmōi verba
occulte ꝓferēs q3m i ipo ē: eos q audiūt facit mala3
opinionē habere de eo ꝯ quē loquit. Hoc. n. itēdere
videt: ⁊ ad hoc conat. detrahēs. vt eius verbis cre/
datur. Uñ p3 ꝙ detractio differt a ꝯtumelia duplr̄
vno mō q3m ad modū ꝓponēdi verba. q: ſ. ꝯtume/
lioſus manifeſte ꝯ aliquē loquit: detractor autē oc/
culte. Alio°. q3m ad finē itētū. ſiue q3m ad nocumētu3
illatū: q: ſ. ꝯtumelioſus derogat honori: detractor
vero fame. hec. s. Tho. Ex qb⁹ p3. P° qd ē d̄tractio
vt i pn°. Secūdo quō ē pctm̄ q: itēdit denigrare fa
mā. Tertio quō differt i duob⁹ a ꝯtumelia. ſ. in mō
q: occulte. 2° i fine q: ꝯ famā: ⁊ ꝯtumelia ꝯ honorē.
Ubi nō ꝙ q̄dā pctā ſunt ꝯ ꝓximū. q̄ ꝯſiſtūt i v̄bo.
ſic̄ iſta duo dicta hic: ſuſurro etiā ꝯuenit cum detra
ctore: ⁊ cū cōtumelioſo. in hoc ꝙ ſunt i verbo ꝯ ꝓxi
mū: ⁊ detractore q: eſt i occulto: ſ3 differt q: intēdit
amicitiā ſepare. ꝓferēs talia mala d̄ ꝓximo. q̄ pñt
ꝯ ipm mouere animum audiētis: ⁊ pp hoc: q: ſunt
ābo i occulto: aliqñ vnū ꝓ alio accipit: ⁊ ſilr̄ deri/
ſio itēdit ꝙ ille q deridet. erubeſcat: ⁊ ſic p3 quō cō
uenit cū pcedētibus. Sicut. n. aliqs ꝯuitiādo itēdit
ꝯuitiati honorē depmere: ⁊ d̄trahēdo: diminuere
famā: ⁊ ſuſurrādo: tollere amicitiā. ita etiā irridēdo
aliqs itēdit. ꝙ ille q irridetur. erubeſcat: ⁊ ſic patet
quō cōueniūt ⁊ differūt oīa iſta. de quibus in locis
ſuis: hec ſm. s. Tho. vbi. s. q. 75. ar°. p. Maledicere
etiā per qd̄ malū ꝓnūtiat ꝯtra aliquē. vel iperādo.
vel optādo. eſt etiā pctm̄ in verbo. cōtra charitatē:
⁊ cōuenit: ⁊ differt cū iſtis vt patet.

¶ Quot modis fiat detractio. R. vbi. s. ꝙ aliquis 1
dicit detrahere nō q: diminuat de veritate. ſed q:
diminuit famā eius. qd̄ quide3 fit quādoq3 directe:
qñq3 indirecte: directe quidē q̄druplr̄. Uno mō qñ
falſu3 imponit alteri. Secundo qñ pctm̄ auget ſuis
v̄bis. Tertio qñ occultū reuelat. 4° qñ id qd̄ ē bonū
dicit mala itētiōe factū. Indirecte āt: vel negādo bo
nū alteri⁹. vel malitioſe reticēdo. vel minuēdo.

¶ Utrū d̄tractio ſit pctm̄ mortale. R. p3. s. T. vbi. s. 1
ar°. 2°. ꝙ p ſe loquēdo ē mortale. Uñ ſic ait: peccata
verbor3 maxime ſunt i itētione. verbor3. ſ. dicētis d̄iudi
cāda. detractio aūt ſm ſuā rōe3 ordinat ad deni/
grādū famā alicuius. dū ille p ſe loquēdo detrahit
q ad hoc de aliq° obloqt. eo abſente. vt eius fama3
denigret: auferre aūt alicui famā valde graue ē: q:
iter res tēporales videt famā eē pcioſiorē. p c⁹ defe
ctū ipedit hō a multis bñ agēdis pp qd̄ dr̄ eccl. 41.
curā habe d̄ bono noīe. hec. n. magis pmanebit tibi
q̄ mille theſauri magni: ⁊ pcioſi. Et iō detractio p
ſe loquēdo ē pctm̄ mortale. Cōtingit tm̄ qñq3. ꝙ ali
q's dicit aliq̄ v̄ba p q̄ diminuit fama alic⁹. nō hoc
itēdēs. ſ3 aliqd aliud: hoc aūt nō ē detrahere p ſe ⁊
formalr̄ loquēdo. ſ3 ſolū mālr̄: ⁊ q̄ſi p accñs. Et ſi
qdē verba per q̄ fama alterius diminuit proferat.

aliqbus.pp aliqđ bonū.vel necessariū debitis circū/stātijs obseruatis.nō ē pctm̄ nec pōt dici detractio. Si aūt pferat ex ai leuitate. vel pp aliquā cā3 non necessariā non est pctm̄ mortale:nisi forte verbū qđ dr̄ sit adeo graue ꝙ notabilr famā alicuius ledat: ꝛ pcipue i his q̄ ptinēt ad honestatē vite.q: hoc ex ipo genere verboꝝ h3 rōe3 pcti mortalis. Et tenet aliqs ad restitutionē fame. sicut ad restitutionē rei subtracte.vn̄ reuelare pctm̄ occultū alicuius p eius emēdatiōe denūtiādo. vel pp bonū iustitie. publice accusando nō est detrahere.hec ille. Cōtingit etia3 ꝙ aliqn̄ aliqs dicat aliqua ex qbus nō diminuit fama:tn̄ dicat hac itētiōe vt diminuat credēs.vel intēdēs i aliquo magno diminuere:ꝛ est detractio for/maliter solū:ꝛ pctm̄ mortale:ar.c.cum volūtate. de sen.exc. In hoc tn̄ nō tenet ad restitutionē fame. q: nō est ablata. Si aūt diceret talia ex qbus nō sequitur diminutio fame:ꝛ ex loquacitate dicat:non esset pctm̄ mortale. Similiter si diceret apud illos apud quos iā isamatus ē ꝛ nō mala itētiōe. nō peccaret mortalr.q: neq3 materialiter neq3 formaliter dimi/nuit. Si aūt dicat ex loquacitate aliqua. q̄ possunt bono ꝛ malo sine fieri.vel q̄ possunt eē mortalia: ꝛ venialia:ꝛ diminuatur fama. non videtur peccatū mortale.nisi de illo cogitauerit: ꝛ non dimisit pro/pter hoc q: videt se exponere periculo. Eodē modo videtur esse dicendū quādo diceret se audiuisse aliq̄ infamatoria:q: qui cito credit.ꝛc̄.

3 ¶ Utrū audiēs detractorē ꝛ tollerat peccet .Re. vbi supra ar[o].4.ꝙ sic:aliqn̄ mortalr aliqn̄ venialr. vn̄ sic ait. Si aliqs detratiōes audiat absq3 resistētia. videt detractori ꝯsentire.vn̄ fit particeps pcti eius. Et si qdē iducat eū ad detrahēdū vl saltē placeat ei detractio.pter odiū eius cui detrahit.nō min⁹ peccat q̄3 detrahēs:ꝛ qn̄q3 magis. Un̄ Ber. dicit. Detrahere aut detrahentē audire: qd hoꝝ dānabi lius sit.nō facile dixeris. Si vero nō placet ei pctm̄. s3 ex timore.vel negligētia. vel ēt verecūdia quadā omittat repellere detrahentē.peccat quide3 s3 multo minus q̄3 detrahēs:ꝛ plerūq3 venialiter.Quādoq3 etiā hoc pōt esse peccatu3 mortale.vel pter hoc ꝙ alicui ex officio incūbit detrahentē corrigere.vel pp aliquod periculū consequens. vel pter radicē quia timor human⁹.potest eē peccatū mortale. Uide.℣. timor. Et debet saltē ostendere tristitiā in facie.non tn̄ oportet ꝙ aliquis semper resistat.detractori ar/guendo de falso:ꝛ maxime si sciat veꝝ eē quod dr̄: s3 debet eū verbis arguere.de eo ꝙ peccat.fratri de trahendo. vel saltē ostendere ꝙ ei detractio displi/ceat per tristitiā faciei.q: vt dicit prouer .25. vētus a qlo dissipat pluuias ꝛ facies tristis detrahētē.

4 ¶ Utrū audiens detrahentē sibi.peccet tacēdo.Re. vbi sup:a:ꝙ detractiones suas: nullus audit q: ma la q̄ dicūtur de aliquo eo audiēte nō sunt dtractio/nes proprie loquēdo.sed ꝯtumelie vt dictā est supra in pricipio. Possunt tn̄ ad notitiā alicuius detra/ctiones cōtra ipm facte.alioꝝ reuelationibus perue nire:ꝛ tunc sui arbitrij est detrimentū sue fame pa/ti. nisi hoc vergat in periculū alioꝝ : ꝛ ideo in hoc potest cōmendari eius patiētia. ꝙ patiēter detra/ctiones sustinet.non aūt est sui arbitrij ꝙ patiatur detrimentū fame alterius : ꝛ ideo in culpā ei vertit si nō resistit cū3 possit eadē ratione qua tenet aliqs subleuare asinū alterius iacentē sub onere. vt papit de vte.22. De restitutione fame q̄ auferr per detra/ctionē:susurratione vel derisione3 vel alio mō vide .℣. restitutio .§.8. Quid sit grauius vel detractio vel maledictio.℣.maledicere. Et quid sit grauius: detractio vel susurratio.℣.susurratio.

Diaconus .63.s. Tho.4.di.5.q.2.ar[o].§.q[a].2[a].

d Nō est pprius minister baptismi:nec alicu⁹ sacri.s3 aliquoꝝ sacramētaliū.sicē exorcismi: ꝛ expulsiōis imundoꝝ.a diuinis.vt cū dicat: si quis iudeus est abscedat:ꝛ eruditiōis eoꝝ qui ignorant. qualiter se habere debeant ad diuina:vt cū dicat flectamus genua:ꝛ humiliate vos ad benedictione3. vel aliquid hmōi:ꝛ ad eū pertinet pdicare euange/liū:ꝛ in ecclia recitare.qđ est quasi loqui linguis. s3 ad presbiterū pertinet interptari.hec ille.ꝛ.3[a].q.67. ar.§.dicit. Ad diaconē nō pertinet.q̄si ex officio p/prio tradere sacrm̄ baptismi:s3 in collatione huius ꝛ alioꝝ assistere:ꝛ ministrare maiorib⁹. vn̄ Isido. dicit.ad diaconū pertinet assistere:ꝛ ministrare ma ioribus sacerdotibus.i omnibus q̄ agūtur in sacris christi in baptismo.s.in crismate.in patena ꝛ calice hec ille.ꝛ habētur.25.di.c.pꝛectis.§.ad diaconū.

¶ Utrū ad dyaconū pertineat dispensatio sangui/nis .Re. fm̄.s.Tho.4.di.13.q.i.ar[o]. vltimo.q.2[a]. vbi ait. Adhuc hodie in quibusdā ecclesijs. sanguis per diaconū ministris altaris dispēsat .Et ꝙ diaconus potest habere curā animaꝝ. quātū ad ea q̄ iurisdi/ctionis sunt.s3 nō quātū ad ea q̄ sunt ordinis: dispē satio aūt sacroꝝ ad ordinē pertinet.hec ille. Intelli/ge ordinarie.secus in necessitate.de ꝯse.di.i.puenit. Et ista necessitas potest esse quādo presbiter est fes/sus.vel alias ipotēs.fm̄ Guil.ꝛ Ugo.Absente psbi tero hec pōt facere.si tāta sit necessitas.ꝙ iussus pre sbiteri expectari nō possit.Uide.℣.coicare.§.51. 1

¶ Utrū diaconus indutus ad cantandū euāgeliu3. possit cātare in coro .Re. tex.in.c.in sancta romana 92.diuidet dicere ꝙ nō:ꝛ in fi. dicit ꝙ q hoc atten/tauerit anathema sit:sed fm̄ glo.ibidē:ille tex.loq/tur solū in romana ecclesia.q: in principio dicit: In sancta romana ecclesia:ꝛ sic cum sit pena nō debet extendi:imo fm̄ aliquos. videtur solum intelligi de cardinali quādo est paratus i ecclesia romana. Et 2

ille tex. videt loqui. de his qui modulatõis vocibus insistũt. vt aplaudant: secus igit si ex deuotione seu necessitate cantarent. q: tunc eēt meritoriũ. Ad hoc igit q aliqs illã penã icurat requirit .p. q sit cardi nalis: 2° q sit in curia romana: 3° q ex iactãtia vel alia non honesta causa faciat.

Dialetica. põt scribi per. y. grecũ: & tunc dr a d dya q ē duo: & logos. sermo. vel lexis. quod est ratio. quasi sermo. vel rõ duorũ. s. disputãtiũ. Si vero scribat per. i. nostrũ: tũc dr a dia qd ē: de: & logos. qd est sermo. quasi scientia de sermone. Itẽ sciendum q dialetica põt accipi dupliciter vno mõ proprie. videlicet pro vna parte ipsius logice. in qua determinat de argumẽtatione dialetica. q est circa materiã probabilẽ. q tractat in lib. topicorũ. Alio modo accipitur pro tota logica & sic coiter loquũtur doc. & sic diffinit dyaletica. est ars artiũ: & sciẽtia scientiarũ. ad omniũ methodorũ. viaz habẽs. disputat. n. de principijs oium methodorũ. i. scientiarũ. Unde sine logica. vel sine dyaletica. nullus potest perfecte aliquã scientiã acquirere. vnde patet q est valde vtilis. Notandum tamen sm communiter philosophos. q logica siue dyaletica potest accipi dupliciter. Uno modo sm se. i. sm q nõ ordinatur ad acquisitionẽ aliarũ scientiã: & sic nõ habet magnã vtilitatẽ: & isto modo dissuadetur in. c. tõne: & c. vno .37. di. q melius est se occupare in Theologia. vel iure canonico. q̄ in istis sciẽtijs sermocinalibus. vel physicalibus: & isto modo loquitur iste tex. Alio modo põt accipi dyaletica sz q ordinatur ad acquisitionẽ aliarũ scientiarũ: & sic est supra diffinita: & dicit dyaletica vtẽs. i. vtilis: & sic est valde necessaria teste propria cõscientia: dat. n. viã. i. magnũ adiutoriũ ad ius canonicũ & ad alias sciãs. vt dr p diffinitionẽ. imo nulla sciẽtia põt perfecte acquiri sine ea. Uide. v. ars. §. i. & 2. & v. astrologia.

Diana: discursus illis mulieribus dr accidere d in spiritu: nõ q spiritus. i. substantia anime extra corpus operetur: sz q: in spiritu hoc est in fantastico anime huiusmodi visa formãtur. hec .s. Tho. in. q. vnica de spi. crea. ar°. p. ad. 10m. de ista diana: & de istis mulieribus habetur i. c. epi. 26. q. 5. ex cõcilio acquireñ. qd all. s. Tho. in predicto argumẽto: in quo cõcilio. dicit. p. q qui querũt suffragia a diabolo relicto saluatore subuersi sunt. 2°. q q credunt illas feminas equitare cum diana dea similiter: qui credunt aliquid diuinitatis aut numinis extra vnũ deum esse. s. apud dianam sunt heretici. Et similiter qui credunt aliquid creari posse ab alio q̄ a creatore vero deo. vel aliquam creaturam in aliã speciem transformari: hec condẽnantur in. d. c. epi. q autem aliquãdo de facto portentur ad illũ ludũ ad loca remota & q ibi fiant multa scelera in contentũ dei & sacramentorũ. multis experientijs est probatum. ab inquisitoribus: & ipse confitentur: & probant vere: & corporaliter accidisse. q si quis vellet negare oporteret negare sensum hec sm Jo. de turre. cre. in. d. c. episcopi.

¶ Utrũ diuinatio sit inuẽta a persis. R. q sic dr. in. 1 i. c. i. 26. q. 3. q diuini dicti sunt: quasi deo pleni: diuinitate. n. se esse plenos simulant: & astutia fraudulenta hominibus futura cõiectant. vt ibidem dicit: & habetur etiã ibidem. quõ fit multis modis. de quibus vide ibi. Et supra. v. ars. §. primo. & v. sortes a principio vsqz ad. §. 5. Quõ iste artes sunt illicite .v. ars. §. 2. & v. sortes. §. 5. Quõ demões sciant futura. v. futura. & v. augures per totum.

¶ Utrum disputare de fide. sit licitum. R. sm .s. 2 Tho. 2e. q. x. ar°. 7. q in disputatiõe fidei. duo sunt cõderanda. vnũ quidem ex parte disputãtis. aliud ex parte audientiũ. In primo est cõsideranda intentio. si. n. disputet tãq̄ de fide dubitans: & veritatem fidei pro certo non supponens. sed argumentis experiri intendens. proculdubio peccat. tãq̄ dubius in fide: & infidelis. Si aũt aliquis de fide. ad confutan- 3 dos errores. vel etiã ad exercitiuz. laudabile est. Ex parte audientiũ cõsiderandũ ē. vtrũ illi qui audiũt disputationẽ. sint instructi: & firmi i fide. aut infirmi: & in fide titubantes: & quidem corã sapientibus in fide firmis. nullũ periculũ est disputare de fide. sed circa simplices. est distinguendũ q aut sunt solicitati. siue pulsati. ab infidelibus: puta iudeis. vel hereticis. siue paganis intendẽtibus corrumpere in eis fidem: aut omnino nõ sunt solicitati super hoc. sicut i terris vbi nõ sunt infideles. In primo casu. necessariũ est disputare de fide. publice. dũmodo inueniãt aliqui ad hec sufficientes: & idonei: qui errores confutare possint. per hoc. n. simplices in fide firmabũtur: & tolletur infidelibus. decipiendi facultas: & ipsa taciturnitas eorũ qui resistere deberent. peruertentibus fidei veritatẽ: esset erroris confirmatio. Unde Greg. in. 2°. pastoralis. Sicut incauta locutio. in errorem pertrahit. ita indiscretũ silentiũ. eos qui erudiri poterant in errore derelinquit. In. 2°. casu periculosum est publice disputare de fide coram simplicibus. quorũ fides ex hoc est firmior. q: nihil diuersum audierunt. ab eo quod credunt: & ideo non expedit eis. vt verba infidelium audiant disputantiũ contra fidem. hec .s. Tho. & propterea prohibitum est cuicũq laico. de fide publice. vel occulte disputare: & si contrafaciat debet excoicari .c. quicũqz de here. §. inhibemus. lib. 6. & eadẽ ratione prohibetur cuilibet seculari. predicare. c. sicut in vno corpore de here. & C. de summa tri. l. nemo: prohibetur nedũ laicis sed etiam clericis publice turbis coadunatis disputare de fide.

d Ies accipit dupl'r.s.nalr : & artificial'r. Pri/mo mo dr dies nalis.qui hz.24. horas:& sic sumit' gen.p.factum est vespere & mane dies vnus. Alio mo sm q dr artificialis .s. tpe quo sol. nostru emisperiu illuminat.& hoc mo sumit' cum dr q tenebras appellauit nocte:& luce die. hec.s. Th. post mag'm.2.sniaz.di.14.in expositioe lre.dies ar/tificialis :sm.s. Tho.super Jo.c.xi.lec.2.col.p.i fi.: habet.12.horas no equales sm circulu eqnotialis:sz inequales sm ascesioes zodiaci p sex signa.hec ille. Dies nalis sm ecclesia romana icipit in medio no/ctis no aut dies artificialis in qua solu lz celebrare. hec.s.Th.4.di.13.q.1.ar.2.q.4.ad.3. Quatu ad cctus & alia hmoi.dies nalis icipit a media nocte. sz qu ad ecclesiasticu offi:& solenitatu celebratates icipit a vespis.hec.s.Tho.ql.5.i fi. Dies sm iudeos incipit i sero q coputat sm luna q icipit apparere in sero.hec.s.Tho.sup Jo.c.13. In solenitatibus le/gis:iudei coputabant dies a vespera ad vespera:in alijs aute a mane in mane.hec.s.Tho.4.di.xi.q.2.ar.2.q.3. ad.2.

b ¶ Dno fcdi.in.c.cosuluit de offi.dele.2.col.i fi.ponit aliquas coclusiones ptinetes ad hac materia. Pri/ma vbi dies artificialis no est de substantia:illud qd fit de nocte dr factu de die:& ita tenet Pa.i.d.c.co/suluit. Secuda q notarius no comittit falsum.si in istrumeto pfecto d nocte. dicat de die tali.ita tenet. Inno.ibi. Esset tn bonuz sm Bal. notare hora ad fraudu.qd fit p factu & si ignorat quota fit hora.di/cat iter hora pen.& vltima. Tertia q creditor no co/git' recipe solutione de nocte dumo sit paratus pro/rogare solutione ad die sequete.vel locus no sit isi/diosus. Quarta q i solutioe dies durat vsqz ad me/dia nocte in.c. pnutiadum de cose.di.3. Quinta ad euitandu piuriu no coputat' dies de vespera ad ve/spera.sed a media nocte vsqz ad media nocte:& sic debet seruari i alijs cctibus. Sexta q quo ad diuina offi.coputat' dies.de vespa ad vespera.glo.i.c.p.d feri.& ide quo ad solenitate diei festiui.d.c.i. In pri/uilegijs vero iduditur vtraqz vespera idusiue.i de.p de reli.& ve.san.in fi.v.in po.aut vn idulgetia q po/nit' in vno die iduditur vtraqz. Septima q vbi ipo/nit' pp reuereti a diei festi pena facieti actu.no icur/rit q fecit talem actu de note.q cessat ro pp qd fuit factu illud.ita no fcde.psi.44. Nec maleficiu factu de nocte.dr factu de die. Octaua quo ad ieiuniu:& esuz carniu incipit dies a termino cene diei precede/tes.i.a media nocte. Nona q in actibus qui no co/mode geri possunt de nocte dies coputatur artificia/liter.no naturaliter. Et no q si p aliqd signu sepa/ratur dies a nocte illi standu est.puta in pulsatione capane. Alias aut cessante hoc signo quicqd fit ad luce siue ante ortu3 solis siue post occasum.dicit' de die.dumo persona discerni possit. Car.in.c.si perso/diens de homi. Unde sm Bal.no est nox vbi non est obscuritas naturalis. Decima q terminus dierz positoz in citatione.sine expssioe hore durat.vsqz ad media3 nocte:& sic citatus poterit vsqz ad me/dia noctem comparere.dumo tn citatus non fuerit in culpa.se artado.adeo q iudex de nocte non po/test sui copiam facere.hec fcdi.

¶ Pa.in.c.p.de feri.&.c.2.cocordat in multis:& ad/dit in.d.c.p.q quo ad obseruantia festi.quantu ad cessatione ab operibus seruilibus.debet seruari con/suetudo.ita q in illa hora in qua e consuetu vt inci/piat celebritas. in eade hora finit'. Ex pdictis pz quid dicendum sit de barbitosoribus qui laborant vsqz ad media nocte.vel vsqz ad mane diei festi.q licet sint inducendi vt desistat.tn si talis est cosuetu/do.no peccant mortaliter. Angelica dicit hic.i prin/cipio:q cessare ab opere seruili per.24.horas.est de iure diuino:& sic psuetudo no pot minuere.sed hoc est cotra.s.Tho.2.2.q.81.ar.2.vbi dicit q facere ali/qua ad reuerentia dei.hoc e de iure naturali.sed q hec determinate faciat.vel illa est de iure positiuo. vnde sicut posset ecclesia mutare hoc.in illud : & ex cosequenti cosuetudo ita posset determinare. in tan/ta hora.vel in tot horis. Ide dicit.d.ar.f.2.tit.9.c.7.prin. vnde pz falsiuz esse.qd dicit suplemetu in.v. ferie.§.5.vbi tenet cu Angelica. vide.v. dominica dies.§.p.&.v.ferie.§.13.&.45.&.v.adorare.§.4.in diebus feriatis ad honore dei & sanctoz nisi ob ne/cessitatez vel pietate iudiciu exerceri no pot. etia de cosensu partiu:ferijs tamen introductis ad fauorez hominum partes renutiare possunt.c.fi. de feri.ibi. Pa.facit multas exceptiones.p.in appellatione.2. ratione pacis.3. ratione necessitatis.4. quando res exigit celeritate.5. ratione pietatis.6. i causis ma/trimonialibus.7. circa punitioes habedas in latro/nes:& vbicuqz in mora pzuptu est piculu animaz. Uide.v.citatio.§.5.Pa.etia in.d.c.fi.dicit. q va/let instrumentu editu die feriata.qzuis non valeant actus iurisdictionales. maxime cotentiosi. siue pu/blici.siue priuati:actus tamen volutarie iurisdictio/nis valent.vt emancipare cotractus inire. iustitiaz facere.seu scribere:& hmoi:& potest excoicare: & ab/soluere : dicit tamen q vbi cessat pietas. vel necessi/tas.vel alia causa ronabilis.q peccat licet valeat: & q valeant mouetur q.d.c.fi. loquitur de strepitu iudiciali:& non debet extendi.q penalis. Et sm.e. ibidem.repetitio testiu valet:& executio sententie te/net.sed peccant nisi imineret periculum. puta fuge. tunc.n.poteru t incarcerari.die feriato. Fallit etiam quado finit' tepus iudicio.ne res pereat. Quot mi/liaria cotineat dies: dic q recurritur ad arbitrium boni viri.v.ferie.§.p.& excoi.5.casu.40.§.fi.

d Iffamatio vide .v. detractio. Et no q pot quis implorare officiu iudicis vt compellat. diffamante cessare :& iudex tenet' vt in.l. dif/famari.C.de inge. ma. no. ino &.c.conquerente de

offi.o₂.propterea dicat̃ in.d.l.diffamari.statū inge/nuo₂. siue errore. siue malignitate. quorūdam per iniquū est.i.valde iniquū.

Iffidatus vtrū possit impune occidi :⁊ quō
d idē est diffidare ⁊ bānire.℣.excoicatio.5.ca
su.37.⁊ .℣. bānitus.

Ignitas.fm Archi.in.c.ſ. de cōsue.lib.6.est
d administratio rerū ecclesiasticaꝝ.cū iurisdi/
ctione:⁊ dicit Pa.in.c.de multa. de preben.
ꝙ vbi doc.tangunt hanc materiā ꝟ.cois est . vt io dicat̃ habere dignitatē qui hn̄t iurisdictionē.s.quo ad fo₂ cōtentiosuʒ.etiā in modicis causis. fm Pe. de ācha.in de.si dignitatē.de p̄ben.Vñ quilʒ recto₂ seu p₂io₂ ecclesie collegiate.dr̃ habere dignitateʒ.vt nō Pa.i de.p.ᵃ de dec.⁊ de ne.i agro. de sta. reg. Cōfirmant dñi de rota : deci.166.Et talis stricte ⁊ p₂op₂ie dr̃ platus vt in.c.cū ab ecclesiaꝝ de offi. o₂. vbi bona glo.Vide tex cuʒ glo.in.c.2.de iudi.Vide etiā isra.℣.prelatus in p₂in. Nō fm Pa. in.d.c.de multa.post Inno.ꝙ ad hoc ꝙ aliqua sit dignitas. q̄ icludat̃ sub illa cōstitutione.d.c. de multa.s.ꝙ nō possit habere quis duas dignitates. requirit̃ ꝙ illa dignitas sit perpetua.vel possit eē ppetua. s.cut po₂ in religione.ad hoc est tex.in.c.i.de consue.lib.6.Et per hoc soluit̃.q.nūqd acceptans vicariatū epi:per dat dignitatē seu beneficiū curatū : ⁊ tenet ibi Pa. ꝙ nō.q₂ illa est potius dignitas.quasi epalis : ⁊ de facili pōt remoueri.ad hoc facit.c.i.de offi.vi.lib.6. Nō tñ ꝙ q̄uis vicarius epi:fm Pa.nō sit i digni/tate cōtenta sub illa ꝯstitutione.vt amittat aliud be neficiū.nō negat tñ:quin sit in dignitate.vt possit eē cōseruato₂.vel delegatus pape.vt p₂obat̃ sup₂a.℣. cōseruato₂es.§.2.sed dubiū restat de platis religio/so₂.qui fm bullā Julij secūdi sunt facti biēnales : ⁊ sic nō possunt eē perpetui.dicerē saluo melio₂i iudi/cio.sicut de Vic° epi.ꝙ q̄uis nō sint perpetui tamē possunt eē ꝯseruato₂es.vide i.d.2.§. Personatus fʒ Archi.in.d.c.i.est quedā p₂ogatiua in ecclesia.sine iurisdictione vt q₂ habet stalū in co₂o p̄ alijs vel sit̃e officiū fm.c.est:administratio rerū ecclesiaꝝ sine iu risdictione.sicut sacristia. Inno. tñ dicit ꝙ ista tria sunt idē.fm substantiā:⁊ possunt diuersimode acci pi fm cōsuetudinē loco₂:Pa.etiam dicit in .d.c.de multa.ꝙ ea q̄ dicit Archi.nō iure p₂obātur.

i ¶ Vtrū successo₂ in dignitate teneat̃ ex cōtractu ini to cū p̄decesso₂e.R.fm Pa.in.c.p̄. de p₂oba.p̄.nō. ꝙ sic. si cōtractus est initus. noie dignitatis. qd̄ te/net.Cy.in.l.digna vox.C.de leg. ⁊ Jo.an. ⁊ coiter sequentes in.d.c.i.Facit.l.cesar.ff.de publi. p₂o hoc facit q₂ obligatio ē de iure nature.cui etiā p₂inceps ⁊ papa tenetur.Vide.℣.beneficiū.3.§.2.

2 ¶ Dignitas sine cura ab eo qui iā .xx. annū cōple/uit ex dispēsatione epi pōt haberi.de eta. ⁊ quali.c. permittimus.lib.6.Canonicatus.fm Feli. in.c.pa/sto₂alis.de offi.dele.§.i.in fi.nō ē dignitas. sʒ quasi dignitas. Vtrū aliqs possit app.tere vide.℣.cathe dra.§.i.⁊.℣.eps.pari.§.i.⁊.℣.platus.§.i. Vtrū li/ceat alicui sibi p̄curare beneficiū.℣.bñficiū:⁊.§.22. Quot bñficia possīt qs hr̃e.℣.bñficiū.2.§.24. ⁊ se.

Ilapidato₂ dr̃ prelatus qui res ecclesiasticas
d alienat:⁊ male expendit.q dʒ deponi.12.q.2.
apostolicas:⁊ .17.q.4.nullus res. Suspecto de dilapidatiōe debet dari coadiuto₂. in.c.venera bili de offi.dele.⁊ i.c.licet heli:§.q₂ vero.de symo.

Iligere:quō debemus deuʒ ex toto co₂de .℣.
d charitas.§.15. Et quō debem° diliger inimi
cos ibi.§.x.xi.xii. ⁊ multa ibidē p̄tinētia ad dilectiōeʒ.De dilectiōe sui ⁊ p ꝓ̄ne mūdi.℣.amo₂ sui.

Iligētiā quā dʒ qs hr̃e i rebus alienis.℣.co/
d modatū:⁊.℣.depositū.cū remissionibus.

Yocesis.est vbi eps.16.q.3.c.quicūqʒ. Quid
d dr̃ ocesis:⁊ qd ciuitas.suburbiū.territo₂iū:⁊
filia.℣.absolutio.p̄.§.26. Districtus dr̃ a di stinguēdo.vel distringēdo:⁊ significat executioneʒ penaꝝ:⁊ coactionē:⁊ ipo₂tat merū ⁊ mixtū iperiū. ita ꝙ districtus ē territo₂iū in quo hʒ iurisdictionē ⁊ coactionē.Territo₂iū vero dr̃ a terrēdo:⁊ nō ē aliud q̄ʒ terre spaciū.munitū.⁊ armatū iurisdictione. ita ꝙ totū spaciū.in quo pōt vti iurisdictiōe. est territo riū:⁊ sic idē est.districtus ⁊ territo₂iū.in mā fauo₂a/bili.Cleriti sunt de districtu.secus in odiosa. q₂ tunc de dyocesi:⁊ si accipiātur coiter. Idē est:districtus. territo₂iū.dyocesis:⁊ comitatus.

Iscere debet qlʒ etiā platus quicūqʒ nō solū
d a maio₂i sʒ ēt a minimo dūm erudicto vñ
.38.di.nullus eps ꝓpter opp₂obriū senectut̃. vel nobilitatē generis.a paruulis erudictus:⁊ minu/mis.si qd fo₂te est vtilitatis.aut salutis.iquirere ne/gligat.qui.n.rebelliter viuit ⁊ discere atqʒ agere bo na recusat.magis dr̃ aboli mēbrū q̄ʒ xp̄i eē ostēdit̃ ⁊ potius infidelis eē mōstratur. Unde ⁊ Aug. ait. Ego senex ⁊ eps tot anno₂ colega. a iuuene nōdū ānicolo pat° suʒ doceri.24.q.3.si habes. Et discere dʒ qlʒ añq̄ʒ doceat.23.di.his igr̃ i fi.⁊.37.di.relatū. ⁊.61.di.c.in sacēdotib°.Vide.℣.Mr̃:scia ⁊ studiū.

Isciplina doctrina:⁊ scia.si accipiāt̃ ꝓp₂ie.
d fʒ.s.T.p̄.posterio₂.differūt q₂ doctrina ē ex
pte docētis q₂ significat actionem.disciplina vero tʒ se ex parte patiētis.s.q docet̃.scia vero ē ha bitus q relinqtur ex istis duob°.s.docere:⁊ doceri in discipulo. Si ꝟo accipiāt̃ coiter. vnū accipit̃ p alio. Disciplina correctiōis.siue pūitiōis.quā plati q̄nqʒ iponūt.nō dʒ eē vsqʒ ad effusionē sanguinis.ar. de rap.c.i archiepatu. Et fm Guil.dʒ itelligi de effu/siōe eno₂mi. De correctiōe plato₂.℣.correctio.Vñ disciplina ē vitrix.male vite.23.q.5.c.ad fidē. Non amat filiū aut seruū.q cū ñ disciplinat.e.q.c.nō pu/res.Mali sūt flagelādi nō iterficiēdi.23.q.5.c.i.⁊.2. Et facit elemosinā q p disciplinā corrigit.45.di.⁊q emēdat. cū misico₂dia ē tēperāda.c.discip°.45.di.

Iscordia.cõcordie cõtrariaṫ. q̃ cõcordia est
d effectus charitatis.vt dictũ est .s. cõcordia.
Unde discordia eadẽ rõe est pctm̃.inquãtuȝ
tali cõcordie ꝯraṫ:sȝ sciendũ ꝙ hec ꝯcordia.s.q̃ est
effectus charitatis per discordiam tolliṫ dupl'r.vno
quidẽ mõ per se.alio vero mõ per acciñs. Per se q/
dẽ in humanis actib' ⁊ motibus dr̃ eẽ id qd̃ est ſm
intentionẽ.vñ per se discordat aliquis a ꝓximo.qñ
sciẽter ⁊ ex intẽtione dissentit a bono diuino: ⁊ a ꝓ
ximi bono.in quo debet consentire. Et hoc est pctm̃
mortale ex genere suo ꝓpter ꝯrietatẽ ad charitateȝ
sȝ primi motus huius discordie ꝓpter iperfectionem
actus.sint peccata venialia. Per acciñs aũt in hu/
manis cõsideraṫ ex hoc ꝙ aliquid ẽ pter intẽtionẽ.
Uñ cũ intẽtio aliquoꝝ sit ad aliqd bonũ qd̃ ptinet
ad honorẽ dei.vel vtilitatẽ ꝓximi.sȝ vn' estimat
esse bonũ.alius aũt habet ꝯrã opinionẽ. discordia
tũc est per acciñs ꝯ bonũ diuinũ.vel ꝓximi : ⁊ talis
discordia non est pctm̃.nec repugnat charitati. nisi
hmõi discordia sit q̃nqȝ.vel cũ errore circa ea q̃ sũt
de necessitate saluť. vel ptinacia i debite adhibeaṫ.
Uñ dictũ est in.s.cõcordia q̃ est effectus charitať.
ꝙ est vnio volũtatũ nõ vnio opinionuȝ. Ex quo pȝ
ꝙ discordia.q̃nqȝ ẽ ex pctõ vnius tm̃:puta cũ vnus
vult bonũ cui alius sciẽter resistit. q̃nqȝ aũt ẽ cũ pec
cato vtriusqȝ.puta cũ vterqȝ dissẽtit a bono alteri'
⁊ vterqȝ diligit bonũ ꝓpriũ.hec.s.Tho. Ex qb' pȝ
ꝙ discordare sciẽter ex intentiõe in bono diuino.vel
vtilitate ꝓximi.in bono alicuius iportãtie.ex delibe
ratione.est pctm̃ mortale. Uñ dr̃ ꝓ discordare i bo/
no.secus in malo vt fecit Pau.act.23.2ᵒ dicaṫ sciẽn/
ter. sec' si ignorarẽt eẽ bonũ.vt Paulus ⁊ Barna
bas.act.15.3ᵒ dr̃ i bono alic' iportãtie.secus i mini
mis.4ᵒ ex deliberatiõe.qꝛ primi mot' nõ sunt pctm̃
mortale.5ᵒ dr̃ in bono diuino.vel vtilitate proximi.
qꝛ posset eẽ i aliquo alio:⁊ sic nõ eẽt mortale.Uide
aliquid.s.contentiones:⁊.s.rixa.

Ispensatio.conuenit cũ interptatiõe.cõmu/
d tatione.redẽptiõe.relaxatiõe. ⁊ remotiõe:⁊
etiã differt. Nã declaratio ẽ manifestatio.ꝙ
talis casus est ꝯ intẽtionẽ legislatoris. q̃ idẽ est qd̃
īterptatio:⁊ ista ẽ duplex.s.i his q̃ sunt clara.ꝙ nõ
sunt ſm intentionẽ legislatoris : ⁊ sic oẽs doc. pñt
declarare:⁊ tũc nullus teneṫ. Alio' indubijs. Et tũc
isto' declarare.ita ꝙ nõ ligẽt. solũ ptinet ad supio/
res.ita ꝙ nõ hȝ auẽteȝ declarãdi.nisi qui hȝ aucto
ritatẽ dispẽsandi. vel sit ei commissa ab eo ꝙ hȝ au/
ctoritatẽ sup illð:⁊ tũc talis declaratio hȝ viȝ legis.
q̃ aliqñ vocaṫ dispẽsatio.iqȝ aũ declarationẽ liga
bat.sȝ nõ põt. Et isto' dr̃ coĩter ꝙ eccła c' caput est
papa.põt dispẽsare i oĩbus.siue articulis fidei. siue
sacris.siue i iure nature.siue diuino.qꝛ videṫ sibi co
missa a xp̃o:⁊ i isto sensu videṫ veꝝ illð dictũ quo/
rũdã.vt dic̃ Pa.i.c.ꝓposuit.de ꝯces.pbẽ.i glo.i.s.

dispẽsare.ꝙ de' nõ fuisset bonus pr̃familias.nisi di
misisset pastorẽ q posset oia ptinẽtia ad salutẽ:⁊ aliq
ibidẽ dñt.ꝙ papa põt fere oia q̃ põt de'. dauc nõ
errãte.qꝛ idẽ ẽ ꝯsistoriũ.⁊c. Si.n.aliqd vertaṫ i du
biũ:⁊ eccła ñ possit declarare.segṫ piculũ:⁊ ꝙ papa
possit oia isto' diciṫ ex.s.T.12.q.100.ar'.8.4ᵒ.⁊.4.
di.17.q.3ª.arᵉ.ꝓ.qª vltª:⁊ alijs multis locis. Idẽ tȝ
Pe.de pal.4.⁊ ar.s.2ª.ar.n.c.2.hoc ideȝ habes.25.
q.pᵉ.c.sunt qdã i glo. Dispẽsa' ꝓo ꝓprie ẽ iuris re/
laxatio.qȝ ad obligationẽ.i aliq' casu pticulari:⁊
cũ aliq̃ psona pticularitata ꝙ dispẽsare.nihil aliud
est.q̃ȝ facere ꝙ oppo' legis.bñ possit fieri. Cõmuta'
dr̃ ẽ vnũ ꝓ alio fieri.vel facere.puta elemosina pro
ieiunio. Redẽptio ẽ cũ pecunijs. Relaxa' ẽ qñ remo
neṫ cã obligatiõis.q' ad oẽs.sȝ aliqð tps. Remotio
qñ remoueṫ quo ad oẽs:⁊ quo ad oẽ tps.vñ pȝ ꝙ
plus est dispẽsare.q̃ȝ redimere.vel cõmutare:⁊ mi/
nus q̃ȝ relaxare.vel remouere.

¶ Queriṫ vtꝝ pcepta decalogi sint dispẽsabilia:⁊ ẽ
videṫ ꝙ sic.ꝓ qꝛ cã dispẽsandi.ẽ defectus legis i aliq
b' casib' pticularib'.sȝ talia i aliqb' ðficiũt.cũ nã/
lia ⁊ nã aliqñ muteṫ ⁊ deficiat vt ait pho.5.ethy.
2ᵒ qꝛ sicẽ se hȝ hõ ad legẽ humanã ita deus ad diuĩ/
nã.sȝ hõ dispẽsat i lege hũana.g' deus i diuina.sȝ ꝓ/
lati i terra gerũt vices dei.vñ aplš.2.cor.2.ait. Nã
⁊ ego si qd dõaui vob ꝑp vos donaui i psona xp̃i
g' plati pñt dispẽsare.3ᵒ qꝛ sunt dispẽsatũ i homici/
dio.vt Abrahã:i sabbato vt.i.Machab.2ᵒ.i fornica
tiõe vt i Osee:i furto vt i hebreis i egipto .s.Tho.12.
q.100.arᵉ.8. Sȝ i ꝯrã arguiṫ Isa.24.qdã reph̃en/
dũtur de hoc.ꝙ mutauerũt ius. dissipauerũt fedus
sempiternũ.qd̃ nõ põt itelligi. nisi de legẽ pceptoꝝ.
sȝ.ꝙ i pceptis decalogi sunt.3ᵒ ꝯsiderare. Pᵐ ẽ qd̃
directe ⁊ ꝑ se ptinet ad pceptũ.qd̃ ẽ ipa rõ pcepti.si
ue iusti.vel ſm alios.pª pñ' rõis pratice. vel de necᵉ
deducta ex ipis. quoꝝ opposita nullo' pñt bñ fieri.
puta ꝙ de' nõ ameṫ.vł honoreṫ.qd̃ ẽ pª rõ pcepti.
vel ꝙ debitũ nõ reddaṫ cui redẽdũ ẽ:⁊ sitia. Et qȝ
ad hoc nullũ pceptũ diuie legis ẽ dispẽsabile. vñ.s.
Tho.3ᵒ.snia.ꝝ.di.37.arᵉ.4.sic ait. Si sint aliq̃ pce/
pta q̃ ꝯtineãt ipaȝ itẽtionẽ legislatoꝝ.ipossibile ẽ ꝙ
i aliqᵉ casu salua iustiª possit aliqs ab eis deflectere.
sicẽ si eẽt hᵉ pceptũ nulli eẽ faciẽdã iniuriã. Et sic ta
lia nõ recipiũt dispensationẽ.sicẽ sunt oia pcepta de
calogi:⁊.12ᵉ.vbi.s.ait. Si q̃ sunt pcepta q̃ ꝯtineant
ipaȝ ꝯseruationẽ boni cois.vel ipȝ ordinẽ iustiᵉ.vel
virtuť.hmõi pcepta.ꝯtinẽt intẽtionẽ legislatoꝝ:⁊
iõ idispẽsabilia sunt.puta si poneret hoc pceptũ.vt
nullus rẽ publicã destruat. vñ pcepta decalogi. qꝛ
ꝯtinẽt ipaȝ itẽtiõeȝ legislatoꝝ.s.dei. Nã pcepta pᵉ
tabule q̃ ordinãt ad ipȝ deũ. ꝯtinent ipȝ ordinẽ ad
bonũ cõe:⁊ finale.qd̃ ẽ de'. Precepta aũt.2ᵉ.ꝯtinẽt
ipȝ ordinẽ iustiᵉ.iter hoies obseruãde.vt.s.nulli fiat
idebitũ:⁊ cuiȝ reddaṫ ðbitũ.sȝ.n.hãc rõeȝ sunt itel

ligēda pcepta decalogi:ꝛ iō ipa sunt oio īdispēsa bilia. h ille. Secūdū qd̄ ē i pcept̄ē determina circa q̄titatē. vel mēz precepti. siue modū. puta ꝙ deus amet. vel honoret tali mō. vel tali sacrificio. vel ta li tpe:ꝛ hmōi. Et sic oia pcepta sūt dispēsabilia tā p. q̄ʒ .2. tabule. Et hoc mō itelligūt illi doc. q dīt ꝙ ēt papa pōt dispēsare i pcept̄ .2. tabule. vt ēt i .3. p .s. sabbata sanctificeo. q: oppoꝫ coꝝ pōt bñ fieri: ꝛ aliqñ depēdet ex pcept̄ ecclie. puta vt vacet diuinis tota die. vel audiat missaꝫ tali die. vel festet talem diē:ꝛ sitia:ꝛ hͦ ē magis declarare rē dubiā qd̄ pōt papa vt dictū ē i pri. Tertiū qd̄ ꝯsideraf i pcept̄. ē determina q̄ʒ ad psonā. cui tale pceptū dirigif. vt ad quē ordinaf rōe debiti. vt puta ꝙ tali psone te neaf obedire. vel reddere ablactū. vel seruire. vel nō iferre tale nocumētū. Et sic deꝰ pōt dispēsare i pce ptis .2. tabule. nō aūt p. q: pōt facere ꝙ tali non te neaf obedire. puta tali plato. vel possit talē iterficeī vt pcepit Abrahe. vel possit auferre talē rē. vt fecit egiptijs. vel possit vti tali muliere. vt fecit Osee. rō oiuꝫ istoꝝ ē. q: ē dñs oiuꝫ:ꝛ sic pōt facere ꝙ oppoꝫ illoꝝ sit licitū:ꝛ q̄ʒ ad istā vel illā psonā sit licituꝫ. qd̄ ē dispēsare. nō tñ posset hoc papa. q: nō est dñs oiuꝫ. vt ē deꝰ. Nec ēt eēt factibile i pcept̄ p tabule. vt puta ꝙ deo nō eēt obediēdū. vel fruēdū. Et istō itelligit .s. Tho. ꝑ. di. 47. ar. vlti vbi dicit. ꝙ i pce pt̄ p tabule. q̄ imediate hñt ordinē ad deū. deꝰ nō pōt dispēsare. eo ꝙ iordina vltimi finis. nō pōt bñ fieri:ꝛ ꝙ papa nō pōt dispēsaf istō i pcept̄ .2. tabu le. q: nō hꝫ auctēꝫ. ꝛc. Uide ibi rōeꝫ oiuꝫ istoꝝ. Ad pͫ igr i oppͫ dr. ꝙ pbs nō logf de iusto nāli. qd̄ ꝯti net ipꝫ ordinē iustic. hoc .n. nūq̄ʒ deficit. puta: Justi tiā eē seruādā:ꝛ hͦ ē qd̄ ē i pcept̄. de q̄ dictū ē. ſꝫ lo quif q̄ʒ ad determinatos modos obseruādi. q i ali q̄bus fallūt. vel itelligif de pcept̄ legis positiue. q̄ va riātur hꝫ ꝯditionē hūanā. vel de his q̄ sequūtur ad legē:ꝛ non de substātia legis. Ad .2. dd̄ ꝙ sic dicit apls .2. ad Thymo .2. deus fidelis pmanet. negare seipꝫ nō pōt. negaret aūt seipꝫ. si ordinē sue iustitie auferret. cū ipe sit ipa iustia:ꝛ iō i hͦ deꝰ dispēsare ñ pōt. vt hoi liceat nō ordinate se hre ad deū. vel non subdi ordini iustic eiꝰ. ēt i his hꝫ ꝙ hoies ad iuicem ordinaf. Ad .3. dd̄. ꝙ veꝝ ꝯcludit. q̄ʒ ad pcepta .2. tabule:ꝛ q̄ʒ ad psonas. vt dictū ē. vñ pͫ argͫ logf de mō .2. de rōe pcepti .3. aūt de persona.

2 ¶ Cōsequēter ad pcedētia q̄rif. vtͫ papa possit di spēsare. i oibꝰ pcept̄ moralibꝰ legis natuf. vel diuie. Ad istā .q. Rēt Angelica. ꝟ. papa. ꝑ. i. dicēs. ꝙ cano niste i .c. lras. de resti. spo. ꝛ i .c. ꝓposuit. de ꝯces. pbē. ꝛ i .c. ad monasteriū. de sta. mo. ꝛ i .c. p venerabilē: q si. sūt leg. varie ꝛ ꝯfuse loquūf. nec ex coꝝ doctri na pōt hec .q. declarari. vñ ipe Angelus alt Sco. ꝛ quosdā alios breuiter ꝯcludit. duas ꝯclusiōes: pͣ ꝙ sunt q̄dā pria ð lege nature seu diuine. ꝛ aliq̄ pcepta i qbꝰ repif rō pcepti ꝛ ista talia nō recipiūt dispēsa tionē. neq̄ʒ a deo neq̄ʒ ab alio: ista ꝯ ē vera ꝛ ꝯfor mis .s. Tho. vt dictū ē i pcedēti .ꝑ. i. ꝑ. qd̄ repif i p cepto. 2. ꝯ ipius angeli ē. ꝙ i his .s. pceptis morali bus legis nature. siue legis diuie:ꝛ pceptis noui vel veteris testamēti:ꝛ preceptis sacroꝝ:ꝛ articuloꝝ:ꝛ breuiter i oībꝰ q̄ sunt de iure diuino. ptinētia ad sa lutē hūanā. q̄ʒ ad obseruationē sanctionū. si acci deret casu i quo deficeret rō legis. tūc papa pōt di spēsare. alr nō videref. ꝙ deꝰ fuerit bonus pfami lias. si nō dimisisset vicariū q posset oia. nec posset dici ꝙ papa sit generalis comissarius dei assūptus i plenitudinē ptātis. cꝰ ꝯrañ determinaf .2. q. 6. c. q se sat. ꝛ .24. q. p. quodcūq̄ʒ. vñ dicit ipe ꝙ .d. ar. f. i sū ma dicat se audiuisse a multis fide dignis. ꝙ papa Martinus .5. habita ꝯsultationē cū multis doctis simis. dispēsauit cū quodā qui acceperat germanā suā. ꝓpter multa mala q̄ sequātur:ꝛ idem dicat ipe Angelus dicendū est de oibus alijs:ꝛ in fi. dicat hoc firmiter eē tenēdū. Jsta .2. ꝯ sic vniuersaliter sūpta nō videtur vera. neq̄ʒ ꝯformis dict̄ .s. Tho. ꝛ alioꝝ doc. vt patet iā supra:ꝛ ifra magis patebit. Sic .n. ꝑ nō plus posset deus circa ista q̄ʒ papa. nā fm ipꝫ vbi est ratio legis deus nō pōt dispensare. vbi autē nō est. papa pōt. Secūdo est valde periculosa. Uñ ex ista ꝯclusiōe aliqui sunt moti ad dicendū ꝙ vbi nō est viuū papa pōt dispensare. vt ꝯficeref i aqua: ꝛ similiter posset dici de alijs sacramentis. puta ꝙ puer posset saluari sine baptismo ꝛ de multis alijs de q̄bus dicef infra. Tertio satis psumptuose loquī tur cōtra canonistas. illos despiciendo:ꝛ cōtra co muniter doc. Quarto nō est sufficiēter ꝓbata. nō .n. sequif ꝙ xps nō fuerit bonus pastor si non dimisit auctoritatē credentie. nō .n. decebat sicut dicūt oēs doctores. nec ex hoc iminet periculū. q: nullus cogi tur cōtra ista facere. nec posset papa cōstituere no ua sacramēta. vel destruere facta. nec nouos articu los. Ad auctoritatē .d. ar. f. dicetur ifra .ꝑ. 4. nec va let ista cōsequentia. pōt in isto fm ar. f. ergo in om nibus alijs. similiter .c. q̄ adducit loquūtur in parti culari:ꝛ propterea si illa cōclusio est vera vniuersa liter. vt ipe dicit sequif ꝙ possit dispensare in ma trimonio consumato. qd̄ tamen ipe Angelus negat .ꝟ. impedimētū .13. ꝑ. 4. Aliter igif respōdendū est. Et primo notanda est illa distinctio q̄ posita est in principio huius tit. f. ꝙ dispensatio accipitur dupl primo mō coiter. pro vt idē est qd̄ declaratio. q̄ vo catur aliquādo dispēsatio. fm Her. ꝛ isto mō vera est conclusio Angeli. f. ꝙ papa potest dispensare in omnibus. si .n. oriatur aliquod dubiū. de his q̄ perti nent ad salutē. siue circa sacramenta. vel articulos. ꝛc. ꝛ ecclesia nō posset declarare. sequeref periculū ꝛ isto mō optime adducif illud dictū qd̄ ponit Pa. in .c. proposuit. de pce. pben. ꝙ xps nō fuisset bonus

pastor nisi reliquisset vniuersalem vicariū: sic dicit papa habere auctoritatē vniuersalem: ꝙ fere pōt oia q̄ pōt de⁹ clauē nō errāte: ⁊ similia. Alio mō accipitur dispensatio proprie. q̄ est iuris relaxatio. in aliq° casu pticulari. cū aliq̄ psona pticulari. vt possit bene fieri: ⁊ isto mō accipiēdo dispensationē. coiter loquūtur doc. ⁊ isto° itēdim⁹ loq i ꝯclusiōib⁹ sequē/tibus: ⁊ forte ꝙ Angelus nō ꝯsiderauit istā distin/ctionē. iō. ⁊c. P° igr ꝯ° papa ñ pōt dispēsare i aliq̄ pcepto. p°. vel. 2°. tabule. puta nō pōt facere ꝙ aliqs sine pctō. q̄cūqꝫ cā occurēte. possit iterficere inocētē. vt dispēsauit de⁹ i Abraā. vel ꝙ sine pctō accipiat alienū. vt fecit de° cū hebreis. vel ꝙ cognoscat sine pctō nō ppriā vxorē. vt de Osee ⁊ filib⁹: ⁊ rō oiū istoꝝ. hꝫ. s. T. q: de⁹ ē istitutor legis diuine: ⁊ nāl. ⁊ dñs oiū. ñ āt sic pa°. Et ꝺ his dcm̄ ē. s. §. pcedēti. Secūda ꝯ° papa nō pōt dispēsare i iur diuino. qꝫ ad articulos fidei. vl sacra gre. vl pcepta moralia. q̄ sunt de iure nature. Istā ꝯclusionē pbat. s. Tho. 4. ql. ar°. 13. sic dicēs. ius diuinū ē qꝺ ptinet ad legē nouā. vel veterē. sꝫ ē drā iter legē vtrāqꝫ. q: lex vet⁹ determinat multa. tā i pceptis cirimōialibus ptinē/tibus ad cultū dei. q̄ etiā i pceptis iudicialibus pti/nētibus ad iustitiā. iter hoies ꝯseruādā. sꝫ lex noua q̄ ē lex libertatꝭ hmōi determinatiōes nō hꝫ. sꝫ ē ꝯtē/ta pceptis nālis legis: ⁊ articulis fidei: ⁊ sacris gre. Uñ dr lex fidei ⁊ lex gre. ppter determinationē arti/culoꝝ fidei: ⁊ efficatiā sacroꝝ. cetera vero q̄ ptinent ad determinationē humanoꝝ iudicioꝝ. vel diuini cultus. libere pmisit xp̄s q ē noue legis lator. platis ecclesie: ⁊ pricipib⁹ christiani populi. determinā da. Uñ oēs hmōi determinatiōes ptinēt ad ius huma/nū. in q° papa pōt dispēsare. In solis igr his. q̄ sūt de lege nature: ⁊ i articulis fidei: ⁊ sacris noue legis dispēsare nō pōt. hoc. n. nō eēt posse p veritate sꝫ ꝯ veritatē. Uñ cū bigamū pmoueri. nō sit ꝯ legē na/ture. nec ptineat ad articulos fidei. nec sit de eēntia. vel necessitate sacri. qꝺ pꝫ q: si ordinaret recipet ca/racterē. Iō papa pōt i hoc ⁊ silib⁹ qꝺ tñ non dꝫ sine magna ⁊ euidēti necessitatꝭ cā. hec. s. Tho. ⁊. 4. di. 17. q. 3. ar°. p. q°. vlt° sic ait. Ministri ecclie istituunt i eccla diuinitus fundata ⁊ iō istitutio ecclie psuppo/nit ad opationē ministroꝝ. sic opus creatiōis psup/pōit ad op⁹ nature: ⁊ q: eccla fūdat i fide ⁊ sacris. iō ad ministros ecclie. nec nouos articulos fidei ede/re. aut editos remouere. aut noua sacra istituet. aut istituta remouere. ptinet. sꝫ hoc est ptātis excelētie. q̄ soli debet xp̄o q ē ecclie fundamētū. Et iō sic papa nō pōt dispēsare ne aliqs sine baptismo saluet. ita ꝙ nec saluetur sine ꝯfessiōe. fm ꝙ obligat ex ipa vi sacri. sꝫ pōt dispēsare i ꝯfessione. fm ꝙ obligat de p/cepto ecclie. vt possit aliqs diutius ꝯfessionē differre. hec ille. hec confirmātur per tex. ⁊ glo. 15. di. c. sint. ⁊ . 25. q. p°. c. sunt quidam: ⁊ in glo. de resti. spo. c. lras. in. ꝟ. pōt. vbi dr ꝙ dispēsat in his q̄ nō sunt ꝯ arti/culos fidei. hoc idē habet in. c. ꝓposuisti. de ꝯce. preben. in glo. in. ꝟ. dispensare: ⁊ fm Pe. de pal. 4. di. 24. q. p°. articulo. 2°. papa. nō habet auctoritatē super sacra: ⁊ Pa. in. c. ex publico de côuer. ꝯiug. in glo. fi. circa fi. sic ait. Papa nō pōt tollere ea q̄ sunt iuris diuini. vñ potius diceret errare. q̄ꝫ legē ꝯdere. intellige fm declarationē. s. Tho. s. ꝙ nō pōt. circa articulos fidei. sacra gre ⁊ circa ius nāle. de reliquis pōt. Uide aliqꝺ. ꝟ. bigamia. §. 7. Tertia ꝯ° q̄uis papa nō possit noua sacra istituere. vel ista remoue/re. vt dictū est in pcedenti ꝯclusiōe. tñ pōt circa illa aliquā legē facere. sine qua isterior eo non posset hre efficatiā. talis sacri. vel remouere. sic pꝫ circa perso/nas ꝯpētes matri°. hāc ꝯclusionē posuit Jo. caple. 4. di. 7. q. 1. ad. p°. durādi. q̄ autē sint ista. dicit Pe. de pal. ꝙ sunt ille circūstātie i quibus aliqñ ecclesia visa est. q: psupponimus illaꝫ nō errare. Uide infra. §. 4. ⁊. ꝟ. matrimoniū. 2°. pricipio circa fi. Quar/ta ꝯ° papa pōt dispēsare in oibus q̄ sunt in iure di/uino. pter q̄ in articulis fidei. sacris gre: ⁊ pceptis iuris nālis hec ꝯ° pꝫ ex dictis. s. 2°. ⁊. 3°. ꝯclusione pꝫ ēt q: pa° dispēsat cū biga° qꝺ ē ꝯ pceptū apli ti. p. Quinta ꝯ° papa pōt dispēsare q̄cūqꝫ sunt instituta per ecclesiā. vel ecclesie platos. q̄ dñr eē iuris huma/ni. vel positiui. q: i his hꝫ plenitudinē ptātis i eccla. vt dicit. s. Tho. i pdicto ql. hoc idē habes i. d. c. pro/posuit: ⁊. c. significasti. de elec. ⁊. 3. q. 6. c. dudū. ff. de legi. l. princeps. hoc idē tenet Pa. in. d. c. proposuit. ⁊ in. c. lras. de resti. spo. Sed videtur ꝙ nō possit di/spensare i statuto vli ecclie. 25. q. p°. sunt quidā: ⁊ hoc idē tenet Pa. in. d. c. significasti. 7°. nō. R. ꝙ hoc in/telligit qñ fuit determinatū aliquid pertinens ad fi/dem. vel deductū ex iure diuino: vt dicit glo. in. d. c. sunt quidā qꝺ nō est mere de iure positiuo. Et ideo papa nō habet mere in illo auctoritatē vt supra di/ctū est. Et si quis dicat. si nō potest mutare. quō po/tuit statuere. cū ipe sit supra côcliū: ⁊ a quo côcliū habet auctoritatē dicunt quidā ꝙ papa simul cum toto côcilio potuit declarare ea q̄ sunt fidei. q: tota ecclesia non potest errare. ipe tñ solus pōt errare: ⁊ sic sicut ipe cū toto côcilio potuit statuere. i. declara/re: ita contrariū pōt ipe declarare. cū toto concilio: q: tamen. s. Tho. in. d. ql. nō distinguit. inter papā: ⁊ côcliū: ⁊ papa q̄uis vt homo possit errare non tñ vt papa. qꝺ est quādo determinat ꝙ aliquid sit tenendū vt pertinens ad fidē. ideo simpliciter dicen/dū ꝙ pōt: ⁊ forte ꝙ aliquādo nō debet. Posset etiā dici fm Pe. de pal. ꝙ quādo papa cū côcilio deter/minauit aliquid ptinere ad articulos fidei. vel essen/tiā sacroꝝ. ꝙ non posset côtrariū determinare. q: in p nō potuit errar. Uide. ꝟ. excoicatio. 5. casu. 3. §. 3. ⁊. ꝟ. concilium. §. 12. vsqꝫ ad fi. Et si quis diceret ꝙ papa nō potest ea q̄ sunt côtra decoꝛē ecclesie. vt di/cit Pa. in. d. c. proposuit. pptest responderi ꝙ nō po/test decenter. hic. n. optime habet locū illa glo.

5 ¶ Querit deinde particulariter. vtrum papa possit
dispēsare in matrimonio nō ꝯsumato. Re. doc. tra/
tant hāc. q. in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiug. vbi tex. i fi.
dicit: matrimoniū nō esse seperabile. nisi ob causaꝫ
fornicatiōis: intelligendū est de ꝯsumato: glo. ibi nō
ꝙ matrimoniū ex prima istitutione significat vnio
nem aie ⁊ grē: ex cōsumatione vero vnionē nature
assumpte a filio dei: ⁊ dicit glo. aliq nō ꝙ papa ha/
bet plenissimā auctoritatē supra matrimoniū nō cōsu
matū: ⁊ vm dicit ꝙ papa posset statuere ꝙ .2ᵐ ma
trimoniū frāgeret pᵐ Hosti. vero ex his motus dicit
ꝙ papa pōt dispensare in nō ꝯsumato: etiā sine cā.
de ꝯsensu partiū: mouet qꝛ ista in seꝑabilitas videt
esse ex istitutiōe eccle: co ꝙ iste tex. dic ꝙ illa iseꝑabili
tas itelligit ō ꝯsumato gᵒ ñ ꝯsumatū ñ hꝫ iseꝑabili
tatē: hāc viā sequit Angelica. v. ipedimētū .13. §. 3.
⁊ Rosella in. v. papa. §. 2ᵒ. Hosti. recitat Pe. dicētē
ꝙ priceps petijt ab Inno. papa vt dispēsaret i quo/
dā matrimonio nō ꝯsumato ⁊ ꝙ Inno. Rñ: se non
posse. illo aūt principe allegāte hanc glo. Rñ Inno.
maledictus sit qui te docuit: ⁊ dicit ipse Pe. ignorare
quare maledixit docentē: ⁊ sic coīter sequūt canoni
ste. Sciēdū tñ ꝙ isti doc. nullo iure ꝓbāt dictū suū.
imo Pa. i. d. c. ex publico circa fi. dicit sic: cū ꝑpetui
tas in matrimonio. sit de iure diuino. papa nō pōt
tollere illa q̄ sunt ō iure diuino: vñ potius diceretur
errare q̄ꝫ cōdere legē. vt dicit tex. in. c. sunt qdaꝫ. 25.
q. i. pro hoc bonus tex. in. c. ex parte. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiu.
vbi papa dicit. etiā circa matrimoniū nō ꝯsumatū.
ꝙ nisi reperiret iterꝑtatio ecclesie: posset dici illud i/
seꝑabile: ⁊ per illū tex. dicerē ꝙ nisi i casu expsso. s. ꝑ
igressuꝫ religiōis. nō possit illud matrimoniū dissol
uere. Et idē credo ꝙ statuisset eccia. s. ꝙ nō solueret
ꝑ religionē. nisi fuisset iducta exᵒ sanctoꝝ. vt innuit
tex. in. c. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiug. ⁊ d. c. ex parte: ⁊ ad probā
dū sufficit illud: ꝙ matrimoniū ē de iure diuio. hec
Pa. Ex quibꝰ pꝫ expsse. ꝙ hic i fi. tenuit oppositū. s.
ꝯ Hosti. ⁊ ꝙ Rosella ⁊ Angelica q all. Pa. male
all. q̄uis. s. videret fauere Hosti. Nec valet si quis
diceret ꝙ Pa. loquit de ꝯsumato: qꝛ ipse dicit exps/
se. de nō ꝯsumato: ⁊ rō sua ē qꝛ ē sacrm eccle ⁊ fidei
. c. quāto de diuor. ⁊. c. ad abolēdā de here. ⁊ mirꝫ
ē ꝙ Hosti. tā facili medio sine aliquo tex. fit motus
ad dicendū ꝯ tex. ⁊ ꝯ sacrm eccle qō istitutuꝫ fuit a
deo ō voto. c. ꝓ. lib. 6. ⁊ sacrm fidei. qō semel admis/
sum ē. nūq̄ꝫ pōt amitti. d. c. q̄to: ⁊ iseꝑabilitas ē de
iure diuino. etiā añ ꝯsumationē. d. c. ꝓ. ⁊ Pa. i. d. c.
exquisitio: ⁊ fm. c. Pa. hᵒ sufficit vt papa nō habeat
auctoritatē sup illud: ⁊ añ ꝯsumationē ē verꝫ sacrm
⁊ ꝯplectit qꝫᵐ ad essentiā. c. fi. de spon. duo tā in tex.
q̄ꝫ i glo. nec copula ē de integritate matrimonij. hꝫ
doc: Arguamus igit sic: papa nō pōt sup his q̄ sūt
iuris diuini qꝫᵐ ad sacra ⁊ articulos fidei. aliter er/
raret. 25. q. i. sunt quidā. sꝫ matrimoniū etiā añ co/
pulā. est sacrm fidei ꝑtinēs ad ius diuinū: fuit. n. isti
tutū a deo. d. c. ꝓ. ⁊ a xpo Mat. 19. vide. s. Tho. 4.
di. 33. q. 2ᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qlᵃ. pᵃ. ad. 3ᵐ. sic ait. Inseperabilitas
matrimonij q̄uis sit de. 2ᵃ. intentiōe matrimonij. ꝓ
vt ē i offiᵐ nature. tñ ē de pᵃ itentiōe ipiᵒ vt ē sacrm
eccle: ⁊ iō ex quo istitutū est vt sit sacrm ecclesie. ma
nēte tali istitutiōe. nō pōt sub dispēsatiōe cadere. nisi
forte. 2ᵒᵒ .i. a deo hec ille. Cōcludamus igit hꝫ Pe.
ō pal. 4. 27. q. i. arᵉ. 2. ꝙ papa nō pōt dispēsare i ma
trimonio nō ꝯsumato ꝙ aliā accipiat. qō sic ꝓbat
idē Pe. papa nō pōt facere ꝙ nō remaneat ligamē
qō semel fuit. ipo nō destructo. sicut non pōt facere ꝙ
hostia non sit consecrata. vnde si acciperet aliam.
haberet duas. in quo nō potest papa. vt infra. §. 5.
Ad ꝯra in prinᵒ posita dr ꝙ alij doc. melius itelle/
xerūt. Quādo dicūt ꝙ insolubilitas ē de iure positi/
uo. negetur vtꝫ p dicta. ille aūt tex. intelligit ꝙ rōe reli
giōis pōt separi. ita ꝙ nō sit ꝯ euāgeliū. Qñ dicūt
ꝙ separat rōe religiōis: negat ꝯsequētia. qꝛ qñ ꝓfitet
morit spiritualr ex qua morte soluit. sicut si moreret
corporalr: resurgēs. n. est liberatus a matrᵒ priori.
hoc aūt nō posset facere papa. Qñ dicūt ꝙ matri/
moniū ifideliū soluit. neget ꝯña. ꝓ. qꝛ hꝫ. s. Tho. 4.
di. 39. q. i. arᵒ. 5. ad. pᵐ. Matriᵐ nō est firmū nisi me
diāte baptismo. qui est ianua oiuꝫ sacroꝝ. Secūdo
ꝙ nō sit sile pꝫ qꝛ matriᵐ ifideliū etiā ꝯsumatuꝫ est
separabile. Tertio qꝛ ꝙ matrimoniū ifideliū soluat
est ex statuto eccle. q̄ pōt ihabilitare ꝑsonas añ q̄ꝫ
ꝯhāt. ñ tñ post vñ. s. Tho. q. 5. arᵒ. 15. ad pᵐ. sic ait.
Ecclesia i his q̄ ꝑtinēt ad matriᵐ tripl̄r se hꝫ vnoᵒ
per modū iudicātis ⁊ qꝛ hoies vidēt q̄ apparēt fm
ꝙ dr ꝑmi. re. 16. i qbᵒ ꝯtingit veritatē latere: ⁊ tunc
iudiciū ecclesie nō ipedit sequēs matriᵐ. Alioᶜ se hꝫ
per modū ꝓhibētis vel puniētis ⁊ hoc ipedit ꝯhen
dū sꝫ nō dirimit ꝯctū. sicut de vxoricidio. 3ᶜᶜ. se hꝫ per
modū statuētis qō fit solū auctoritate summi pōtifi
cis: ⁊ fm hoc ꝑsone aliq̄ reddūtur illegitime ad cō/
trahendū. ita ēt ꝙ si ꝯhant nō teneat. vtꝫ de gradi
bus ꝯsanguinitatis: ⁊ affinitatis: ⁊ de adultera que
dedit fidē de ꝯtrahēdo. hec ille. sꝫ nō repit statutuꝫ
ab ecclesia ꝙ matriᵐ nō ꝯsumatū possit separi. ⁊ si
qs dicat ex ꝯsumatiōe recipit iseꝑabilitatē ergo añ
nō habebat. neget ꝯsequētia. qꝛ q̄uis recipiat quē
dā modū iseꝑabilitatis. nō tñ sequit ꝙ prius eēt se/
pabile. cū eēt sacrm ecclesie de cuius rōe ē iseꝑabili/
tas. Ad id qō recitat Pe. de Inno. Rñ. ꝓ. qꝛ nō dicit
ꝙ dispēsauerit. Imo dicit ꝙ ignorat vtrū dispensa
uerit. 2ᵒ. dr ꝙ si dispēsasset posset dici illū fecisse spe/
ciali ispiratiōe diuina: ⁊ tūc deus ē q dispensat. c. ex
parte. el. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiug. Aliqui forte dicerēt ꝙ pa/
pa vt hō pōt errare. Nō fm Pe. ō pal. ꝙ q̄uis pa
pa nō possit dispēsare vt dictū est: tñ qꝛ hꝫ auctori/
tatē sup oēs ꝯuētiones humanas. posset dispensare
vt ordinaret: ⁊ tñ teneret reddere. qꝛ nō pōt auffer
re obligationē nālem. Et qꝛ isti vident ignorare q̄re
Inno. dixit maledictᵒ. ⁊c. posset dici qꝛ forte cogno

scebat se nõ posse: iõ nolebat eũ cõtristari.⁊c. Doc
aũt coiter tenent ꝙ nõ põt dispẽsare i matrimonio
cõsumato vt in.d.c.ex parte.⁊. Pa.in.c.proposuit.
de conces.preben. ideo nihil dico.
4 ¶ Querit͛ vtrũ papa possit dispensare in gradibus
cõsanguinitatis vel affinitatis diuina lege prohibi
tis. Rñ.glo.i.c.lr̃as de resti.spo.vbi tex. dicit ꝙ sedes
apostolica dispẽsare nõ põt nec etiã ↄsueuit:glosat
dicẽs nõ põt.i.nõ vult vel nõ expedit ex quo videt͛
velle ꝙ possit iproprijando tex.eadẽ tñ glo.i fine te/
net ↄtrariũ dicens ꝙ ibi tex. stat proprie ⁊ ꝙ papa
non põt dispẽsare.quã sequit͛ Pa. ibidẽ dicens.nõ
ꝙ in gradibus cõsanguinitatis diuina lege ꝓhibitꝭ
papa nõ põt nec cõsueuit dispẽsare.secus in ꝓhibitꝭ
humana lege. Naꝫ papa est supra legẽ positiuã.c.
proposuit. de cõces.preben.⁊.l.princeps.ff.de legi.nõ
aũt supra legẽ diuinã.hec ille. Et itez idẽ Pa.ibidẽ
i glo.sic ait. Quero an ecclesia possit dispẽsare i.2°.
gradu cõsanguinitatis.glo.in.ꝟ.pscrutam alt͛.pro:⁊
ↄtra:⁊ tandẽ ↄcludit ꝙ in.2°. gradu colaterali pos
sit ecclesia dispẽsare.nõ aũt in.2°.ascendentiũ:⁊ de/
scẽdentiũ.qꝛ ille ẽ prohibitus a lege diuina in leuiti
co. Jo.an.dicit ecclesiã posse dispẽsare.in.2°.gradu.
inter collaterales.in li° tñ equali vt puta filij duorũ
fratrũ.vt ↄtrahant. sunt.n.isti i linea equali ⁊ equalr
distant a stipite.secus aũt in.2°.gradu. i linea ieqli.
Et iõ patruus non põt ↄtrahere cũ nepte:⁊ sic dicit
seruare iudeos:phy.aũt sentit cũ glo.dicẽs ꝙ in.2°.
gradu ascẽdentiũ ⁊ descẽdentiũ non põt.quasi sen/
tiens ꝙ põt i collateralibus. Et aduerte qꝛ hoc pos
set sepe cõtingere in pratica inter istos magnates.q
sepe petũt dispẽsari a papa. vt possint ducere filiaꝫ
fratris.nã sm dictũ Jo.an.papa nõ põt. Aliud sen
tiunt.glo.⁊ phy. sꝫ pro dicto Jo.an.facit glo. i.ꝟ.
diuina lege.q̃ dicit ꝙ de iure diuino ꝓhibet͛.cũ ne/
pte.⁊ amita.seu matertera:⁊ isti sunt in.2°.gradu i
linea ineqli.ego dico põderãda verba legis diuine:
⁊ si ꝓhibet͛ iste.2°.grad⁹.nõ poterit eccl̃a dispẽsar͛. p
id qd̃ dixi.õ.p².glo.alias sic.qꝛ papa põt dispẽsare
ex cã ↄ̃ ius positiuũ.c.inotuit de elec.h̃ Pa.notan/
dũ tñ ꝙ Pa.in.c.per venerabilẽ:qui fit sint legi.in
glo.2ª.postq̃ꝫ adduxerat quedã dicta Jo.an.de legi
timatione.sic dicit.nõ obstat si dicat͛ papã posse di
spẽsare ex cã in gradibus diuina lege prohibitis.vt
nõ per aliquos in.c.lr̃as.de resti.spo.qꝛ illud verum
sm Jo.an.disponẽdo ⁊ legitimando matriᵐ. vt ex
nũc.nõ aũt vt ex tũc.ita vt filij ante geniti censeant͛
legitimi:⁊ subdit Et nõbis hoc vltimũ perpetuo.qꝛ
nõ ꝓbat͛ expsse alicubi.ꝙ papa possit ex cã i gradi
bus diuina.l.ꝓhibitis dispensare:⁊ dicit se audisse
ꝙ papa dispẽsauit.vt patruus duceret neptẽ ꝓpter
magnã cãꝫ. Angelica aũt.ꝟ.ipedimẽto.18.dicit.ꝙ
papa lꝫ nõ posset tolere oia ista ipedimẽta.tñ ex cã
magna põt dispẽsare in quolꝫ istoꝝ. particulariter
alt͛ solũ hoc vltimũ dictũ Jo.an. sꝫ ista sua determi
natio est valde periculosa.qꝛ in illis cõtinet͛ primus
gradus.s.iter filiũ ⁊ matrẽ ⁊ ꝙ isti ↄtrabãt ẽ ↄtra
nãꝫ:⁊ nũq̃ꝫ fuit dispensatũ.etiã a deo.vt dicit.s.T.
4.di.40.q.i.arᶜ.5. Jtẽ sm ꝙ dicit Mi͛ ea.di.adds
cẽdo verba beati Greg.experimento didicimus ex
tali cõiugio.s.ↄsanguineoꝝ.sobolẽ nõ posse succresse
re.2ᶠ.videt͛ ꝓsumptuosa cũ sit expsse ↄ̃ tex.d.c.lr̃as:
⁊ ↄ̃ glo.⁊ nõ repit͛ aliquis doc.ita absolute in di/
cto casu loqui.nec adducit aliquaꝫ rõeꝫ. imo nullo
iure probat͛. vt dicit Pa.i.d.c.p venerabilẽ. Jo.an.
etiã quẽ ipe alt͛.⁊ Pa.qui recitat dictũ Jo.an.non
ita absolute loquũtur in oi gradu. sꝫ de quodã pa/
truo q accepit neptẽ.imo videtur loqui ãbo ↄdicio/
nate.s.si papa posset dispẽsare. vt dicebat illa opi/
nio quã alt͛.nec Jo.an.supra cui⁹ dicto fundat͛ ipe
Angelus.ↄcederet ꝙ fili⁹ possit ↄtrahere cũ matre.
sic sequit͛ ex sua cõclusiõe. Est etiã ↄ̃ rõeꝫ. qꝛ qd̃ est
de iure diuino.fundatũ i sacro gre.vel iure nature.
est i dispẽsabile.vt dictũ ẽ.sꝫ hoc ẽ prohibitũ iure
diuino.pertinẽs ad sacrm gre.vt.s.Tho.4.di.40.
ar°.5.dicit.ꝙ quedã gradus ꝓhibẽtur iure nature.
diuino:⁊ humão.vt pr͛ ⁊ mater.quedã iure diuino
fundato i iure nãli secũdario:⁊ humano: q̃ sunt.12.
psone.s.mater.nouerca.i.vxor pr͛is.soror.neptis.i.fi
lia fr͛is: amita.i.soror pr͛is:matertera:⁊ soror ma/
tris:vxor patrui.s.fratris patris:⁊ vxor fratris:nu/
rus.i.vxor filij priuigna.i.vxor pr͛is:filia priuigni ⁊
priuigne:soror vxoris: he persone numerãtur i glo.
in.d.c.lr̃as.quedã iure humano.s.alie persone vsq̃ꝫ
ad.4ᵐ.gradũ. Cõclude igit͛ sm Pe.de pal. quẽ se/
quit͛.d.ar.s.ꝙ in p̃ gradu affinitatis ascendẽtiuꝫ ⁊
descẽdẽtiũ sicut ↄsanguinitatis papa dispẽsare nõ
põt.qꝛ est ↄ̃ ius diuinũ fundatuꝫ in iure naturali:⁊
sacro gre. Jtẽ in linea trãsuersali i p̃ gradu ꝓhibet͛
matriᵐ ↄsanguinitatꝭ:⁊ affinitatꝭ iure diuino.vnde
nec papa dispẽsare põt.qꝛ ptinet ad sacrm fidei.iu
re diuio ꝓhibitũ:⁊ aliq̃° ↄ̃ ius nature.vt.s.qs ↄ̃bat
cũ germana vel vxore germãi.nec ẽt lege mosayca
pmittebat͛ nisi rõe suscitãde sobolis.qd̃ dispẽsabat͛
lege diuina.sic de duab⁹ vxorib⁹. Jtẽ i.2°.gradu trã
suersali superioris vt cũ amita ⁊ matertera.qꝛ lege di
uina ẽ ꝓhibitũ hec Pe.sm Jo.an.i.d.c.p venerabi
lẽ:⁊ Pa.ibidẽ.ẽ ꝓhibitus primus gradus simplr.
2⁹ ꝟo i gradu ieqli:⁊ Pa.dicit ispiciẽdũ eẽ tex.sa/
cre scripture:nõ sm.d.ar.s.3°.c.de affinitate.ꝙ ante
factũ cõsulendũ ẽ vt nõ querat talẽ dispẽsationeꝫ.
post factũ vero comittendũ est deo.
¶ Querit͛ vlteri⁹ vtꝝ papa possit dispẽsare ꝙ aliqs 5
accipiat duas vxores:⁊ arguit͛ ꝙ sic qꝛ si adesset ea
dẽ cã q̃ alias fuit.s.ꝙ gen⁹ hũanũ deficeret.videret͛
eẽ cã dispẽsandi sufficiẽs. Rñ°.nõ ẽ licitũ cuicũq̃ꝫ etiã
ifideli q̃cũq̃ꝫ auctẽ.nisi diuia. hr͛e plures vxores. qꝛ
ẽ ꝓhibitũ iure diuio fũdato sup iure nãli.de hoc est
tex.expssus i.c.gaudemus.de diuortijs:⁊ Pa.ibidẽ
cũ oib⁹ canonistis:⁊ glo.i.c.lr̃as.de resti.spo. Jdem

dicit.s.Tho.4.di.33.q.i.s.q nullus pōt dispensare.
nisi solus de⁹.q ē auctor iuris diuini:⁊ nālis. Idē tz
Pe.de pal.⁊ Ricar.de media vila.ibidē. hᶜ idē tz
Jo.caple.4.di.33.ad.3ᵐ.ꝯ pmā ꝯclusionē.2ᶜ loco
dicēs q hᵒ ē ꝯ pcepta secūdaria nē.ptinēs ad sacꝫ
lege diuia ordinatū.ꝯ q solus de⁹ dispensat. Idē tz
Rosel.post Ricar.ꝟ.papa.§.5. reprobans Angel.
Ubi notādū q Angelica ipeᶜ.18.§.2.fi.dic̄ q qūuis
papa nō possit dispensare q post matriᵐ ꝯsumatū
totaltr relinqt vxorē ⁊ aliā accipiat.vl q vna vxor
habeat duos viros.tn̄ pōt dispēsare q vn⁹ habeat
duas vxores.qn̄ gen⁹ hūanū deficeret. Sz ē mirꝫ de
isto āgelo q sine aliqᵒ iure.vel aliqᶜ docᶜ. audeat te/
nere ꝯ tex.expssuz.ꝯ glo.ꝯ oēs doc. vt ipemet dicit
oēs tenēt ꝯtrū.ꝯ ēt suos:⁊ ꝯ rōēz nālē. tex.n.dic̄ q
nūqꝫ fuit licitū.nisi dispēsatiōe diuia. Ex hᶜ igit q
ita expsse tz ꝯ veritatē.pz qlē fidē debeat hr̄e.i alijs
vbi tz ꝯ doc.ad.arᵐ suū. R̄.q si casus adueniret.s.
necessitas multiplicādi gen⁹ hūanū.sic̄ aliqn̄ fuit q
de⁹ puideret.vl dispēsaret.vt ēt alias fecit.nec ē mi
nus gubernās mūdū qꝫ tūc. Illud āt ꝯ qᵒ all.se i.ꝟ.
paᵃ. pz q ē magis fl̄m .s.q paᵃ pōt i toto iure diᵒ.
qꝛ ēt ex iur diᵒ ⁊ nāli habet q vna nō habeat duos
viros ⁊ tn̄ ipe dic̄ q n̄ pōt hᶜ: ecce q ꝯdicat sibi.

6 ¶ Utꝝ papa possit dispᶜ q aliqs ꝯhat matriᵐ ad
tps.puta vt aliqs ꝯhat cū aliq̄ qᵒusqꝫ habeat vnū
filiū.vel ad.x.annos.vel quousqꝫ iueniat meliorē:⁊
fitia.R̄.hāc.q.mouet Pa.post Jo. an.i.c. ex pubᵒ.
de ꝯuer.ꝯiu.c̄c̄.fi.sub ista forᵃ.nūqd papa possit di/
spēsar cū vnico filio regis religioso vt ꝯhat matriᵐ
ad tps.s.dōec suscipiat filiū ⁊ postea redeat admo
nasteriū. Et h̄.q.ē difficilior qꝫ nr̄a.qꝛ dispēsaᵒ vsat
circa tria.p vtꝝ religiosus possit ꝯhere.de qᵒ.s.i se.
.§.2.vt matriᵐ ꝯhat ad tps. de qᶜ hic.3ᵒ.q matriᵐ
ꝯsumatū dissoluat de qᵒ.s.§.4. ⁊ qꝛ.q.fuit visa dif
ficil ipi Jo.an.iō posiꝫ arg.p: ⁊ ꝯ dimisit.q.isolu/
tā.ipe tn̄ Pa.declinat ad ptē negatiuā.eo q isolu/
bilitas matrimōij.ē de iure diᵃ.dr̄ igr ad.q.ppoli/
tā q paᵃ nō pōt dispēsar q aliqs ꝯhat ad tps.p qꝛ
ppetuitas ē ꝯ eēnᵃ matrimōij.vt ē sacꝫ fidei:⁊ gr̄e
27.q.2.c.oē.32.q.2.c.solet.de ꝯdi.appo.c.fi.⁊ nō pōt
eē res sine sua eēnᵃ.2ᵒ qꝛ ē de iu.diᵒ.c̄c̄.sacm.⁊c̄.

7 ¶ Querit vlᵐ paᵃ possit dispēsare.vt religiosus pfes
sus.relie approbate.possit ꝯhere matriᵐ:⁊ arguit q
sic.p solēnitas voti vt dirimat matriᵐ ꝯctū.ē soluꝫ
ex statuᵒ eccl̄e igr.c.vnico.de voto lib.6. 2ᵒ qꝛ pōt fa
cere q religiosus nō teneat ad illa q sunt religiōis.
eo q i oi voto itelligit auc̄tas pape excepta:sic̄. qꝫ/
uis nō possit facere q calix nō sit cōsecratus.tn̄ pōt
ordinare q nullus i eo cōsecret.vt de calice dionisij
dr̄:⁊ sic videt itelligi dec̄. q qꝫdiu religiosus ē reli/
giosus.castitas ē ānexa. sz pōt facer q religiosus n̄
sit religiosus.nō.n.illa obligaᵒ ē de iure nature. vel
diuio.sz hūano.sic̄ de sacro ord. 3ᵒ qꝛ sic̄ papa pōt
facer q n̄ teneat ad silētiū.vel ad alias cerimōias.

ita de castitate.nec valet.q non sit de eēntia.qꝛ qlꝫ
rligio hꝫ eēntialia distita.cū sufficiēs eēt si rex ille de
lis.velet ꝯuerti.4ᵒ qꝛ glo.i.c.ad monasteriū recitat
phy.⁊ quosdā alios q tenēt qppōt ad idē sūt fer oēs
canōiste.vt ibi Pa.allegās q melior eēt ꝯuersio re
gis cū toto regno.qꝫ castitas vni⁹. Ad hᶜ idē ē Pe.
de pal.4.di.38.q.4.ꝯᶜ.xi.vsqꝫ ad fi. vbi ponit oia
ista arg.⁊ Ricar.ibidē. ⁊ Ros.ꝟ.papa.§.4.⁊ si n̄
posset aliqn̄ eēt ꝯ charitatē qꝛ pax vni⁹ regni ē me
lior qꝫ castitas vni⁹ psone. Angelica ēt dicit.ꝟ.vo/
tū.4.§.5.q aliqn̄ votū militaret ꝯ ppriā salutē.vtꝫ
i illo q castitatē vouit.quā tn̄ ex fragilitate sua.vi/
det verisilr.se fracturꝫ. Et iō ē dimissa auc̄tas supio
rib⁹:⁊ n̄ arces de tenēnb⁹ aliud.b sūt ꝟba ei⁹. Ad hᵒ
idē sūt multi alij doc.⁊ maxᶜ.s.Th.4.di.38.q.1.arᵒ
.4.qiᵃ.pᵃ.ad.3ᵐ.q dic̄.q ista opiᵒ sit magis pbabil.
arguit ēt qꝛ papa gerit vicē dei: ⁊ ꝯctus de ꝯsensu
vtriusqꝫ pōt dissolui. Et alrī factū ē ꝯ filio regis ara
goni. Et si aliqd obstaret.eēt qꝛ nō pōt recōpēsari.
eccliastici.26.nō ē ꝯdigna.⁊c̄. Nec obstat q ꝯsecra/
tū deo.semp remaneat.qꝛ dꝫ itelligi sine magᵃ necᶜ.
sic̄ fecit Dauid. Itē qꝛ n̄ videt ibi eē bn̄dictio.q nō
possit remoueri.solēnitas.n.nō addit nisi qd acadē
tale. Sz ꝯ ē qd dr̄ eccliastici.26.ois pōderaᵒ nō ē di
gna aie ꝯtinētis.ppea ex statuto.de sta.mo.c.cū ad
mōasteᵐ.i fi.dr̄ abdicaᵒ ppꝛietaꝫ sic̄ ēt custodia ca/
stitatꝫ adeo ānexa ē relie mōachali.vt ꝯ eā nec sum/
mus pōtifex possit idulgere.ppea qūuis glo. ibidē.s
ꝟ.abdicaᵒ recitet. Ui.⁊ Jo.tenētes ꝯtrū tn̄ ipa glo.
tz q n̄ pōt:⁊ rōnabilr sic dicēs. puto verꝫ eē q paᵃ
i his duob⁹.licētiā idulgere nō pōt.vt lr̄a ista dicit.
etiā si velet. Nā ꝯ votū castitatꝫ dispēsar nō pōt.qꝛ
nullū iueit eq bonū.i qᵒ possit cōmutaᵒ fieri.qꝛ nihil
ē meli⁹ ꝯtinētia.nullā.n.cōmutationē pōt dare hō
p aia sua.⁊c̄.h glo. Ad hāc.q.R̄.s.T.2ᶜ.q.88.arᵒ
.xi.dicēs i solēni voto ꝯtinētie tria pōt ꝯsiderari. p
qdē mā voti.s.ꝯtinētia.2ᵒ ppetuitas voti.s.cū aliqs
se abstringit ad ppetue obſuātie ꝯtinētiā.3ᵒ ipa so/
lēnitas voti dn̄t gᵒ qdā q votū solēne ē idispēsabile
rōe ipius ꝯtinētie q nō recipit cōdignā recōpensa/
tionē vtꝫ ex auc̄te iducta.c⁹ rōēz qdā assignāt. qꝛ p
ꝯtinētiā triūphat de domestico inimico.vel qꝛ p cō
tinētiā hō pfecte ꝯformat.xᵒ.sm puritatē aie ⁊ cor
poris.sz hᵒ n̄ videt efficacit dici.qꝛ bona aie vtpote
ꝯtēplatio ⁊ oro sūt multo meliora bonis corpōis:⁊
magis nos deo ꝯformāt:⁊ tn̄ pōt dispēsari in voto
orōnis:⁊ apl's.i.cor.7.nos iducit ad ꝯtinētiā ppter
orōnē dicēs q mulier inupta cogitat q dei sūt.finis
aūt potior ē his q sunt ad finē. Et iō alij rōēz hui⁹
assignāt ex ppetuitate ⁊ vniuersalitate h⁹ voti. di/
cūt.n.q votum continentie nō potest ptermitti.nisi
per id quod est omnino cōtrariū.quod nūqꝫ licet in
aliquo voto.sed hoc est manifeste falsuz.qꝛ sicut vti
carnali copula est cōtinentie cōtrariū.ita comedere
carnes. vel bibere vinum.est contrariū abstinentie.

ꝛ tñ in hmõi votis licet dispẽsari:ꝛ iõ aliis videtur
ꝙ possit dispẽsari. ꝓpter aliquã cõem vtilitatẽ. seu
necessitatẽ. vtꝫ de pace viuus regni. sed qꝛ. decre. in/
ducta. expsse dicit. ꝙ nec summus põtifex põt. ideo
aliter videt dicendũ. ꝙ sic. s̃. dictũ est ꝛ habet leui.
vltimo. Illud qđ semel sanctificatũ est dño. nõ põt i
alios vsus cõmutari. nõ aũt põt facere aliquis ecclie
platus. vt hõ deo ꝯsecratus q̃ꝫdiu viuit. ꝯsecrationẽ
amittat. etiã i rebus iaiatis. puta in calice si manet
iteger. Vñ multo minus põt hoc facẽ ecclesie p̄la
tus. solẽnitas aũt voti cõsistit. i quadã ꝯsecratione.
seu benedictiõe vouẽtis vt dictũ ẽ: ꝛ iõ nõ põt fieri
p aliquẽ platũ ecclie. ꝙ ille qui votũ solẽne emisit de
sistat ab eo. ꝙ ẽ ꝯsecratꝰ. sicut ꝙ ille qui ẽ sacerdos
nõ sit sacerdos. lꝫ possit platus ob aliquã cãꝫ execu
tionẽ ordinis inhibere: ꝛ silr rõe papa nõ põt face/
re ꝙ ille qui ẽ ꝓfessus aliquã religionẽ nõ sit religio
sus. lꝫ quidã iuriste ignorãter ꝯriũ dicãt. est ergo cõ
siderandũ vtrũ ꝯtinẽtia sit essentialiter ãnexa ei ad
qđ votũ solẽnizat. qꝛ si nõ est ei essentialr annexa.
põt manere solẽnitas ꝯsecratiõis. sine debito ꝯtinẽ
tie. qđ nõ põt cõtingere. si sit essentialr ãnexũ. sꝫ nõ
essentialr ãnexum ordini sacro. sꝫ ex statuto ecclesie:
vñ videt ꝙ possit dispẽsari. est aũt debitũ cõtinẽtie
essentialr ãnexũ statui religionis. p quẽ hõ abrenun
tiat seculo totalr dei seruitio mãcipatus. ꝙ nõ põt
simul stare cũ matrimonio. i quo incũbit necessitas
ꝓcurãde vxoris: ꝛ prolis: ꝛ familie: ꝛ reꝝ q̃ ad hoc
requirũtur. vñ aplꝯ dicit. pª. cor. ꝙ qui ẽ cũ vxore so
licitus est q̃ sunt mũdi quõ placeat vxori ꝛ diuisus
est. Vñ nomen monachi ab vnitate sumit. p ꝯrium
ad diuisionẽ p̄dictã: ꝛ iõ in voto solẽnizato p ꝓfes
sionẽ religiõis. nõ põt p eccliaꝫ dispẽsari ꝛ rõeꝫ assi
gnat decre. qꝛ castitas est ãnexa regule monachali
hec. s. Tho. ex qbꝰ bene ꝯsideratis remota passione
pꝫ ꝙ papa nõ põt ꝛ pꝫ etiã solutio ad oĩa argª vt
īfra patebit p singula. Sententia igit. s. Tho. est bre
uiter qꝛ hõ p votũ solẽne religiõis approbate imo/
lat totũ corpus suũ p castitatẽ pauptatẽ ꝛ obedien
tiã ꝛ offert se actualr i holostaustũ deo ex qͦ holo/
causto ꝛ imolatiõe sit q̃dã actualis benedictio ꝛ cõ
secratio totius corporis sui q̃ ẽ iseparabilis ipo viuẽ/
te sicut ꝯsecratio calicis ꝛ corporalis ꝛ altaris que
ipis nõ fractis iseparabilis est ꝛ ex hoc pꝫ ꝙ ꝙ ipo vi
uente nõ põt fieri ex monacho nõ monachus sicut
res ꝯsecrata nõ põt fieri nõ ꝯsecrata ipa stãte. 2º. ex
eo ꝙ sit actualis oblatio pꝫ dr̃a iter votũ simplex ꝛ
solẽne ꝛ sic q̃ꝫuis votũ simplex sit dispẽsabile nõ tñ
solẽne. remanẽte igit ista bñdictiõe vl ꝯsecratiõe ad
quã ẽntialr seqt obligaº ꝯtinẽtie vt dec. dic iõ. ꝛc̃.
Ad pᵐ igit. R. ꝙ assumit falsum sm. s. Tho. 4. di.
38. q. i. arᵗ. 3. qlª. 3. vbi probat ꝙ votũ religiõis ipe/
diat. ex nã sua. qꝛ ille q p votuꝫ religiõis totaliter ꝛ
actualiter tradidit corpus suũ deo. non põt alteri. i.
vxori tradere. veꝝ ẽ ꝙ votũ ãnexũ sacro ordini. ha

bet solũ ex statuto ecclesie. vt idẽ. s. Tho. dicit. 4. di.
37. q. i. arᵗ. ꝓ. vbi nõ sm mentẽ. s. Tho. ꝙ ecclia ali/
quo mõ alr se hꝫ quo ad votũ castitatis qđ cõseqt
ad receptionẽ sacri ordinis ꝛ alr ad votuꝫ castitatꝭ
religiõis. Nã quo ad pᵐ se hꝫ statuẽdo: ꝛ declaran/
do: statuit. n. ꝙ qui recipit sacrũ ordinẽ ꝯsecutiue te
neat ad castitatẽ: ꝛ 2º. declarauit i. d. c. vnico ꝙ tale
votũ est dirimẽs matrimoniũ ꝯctũ. In voto auteꝫ
religiõis se habet solũ. 2º. s. declarando ꝙ ipedit. ꝛc̃.
vñ in. d. c. vnico. loquit de vtroꝙ voto. declarãdo:
ꝛ ideo bene dicit: declaranduꝫ duximus. ꝛc̃. de hoc
habes. s. ipedimẽtũ. 2º. s. voti. §. 3. Est etiã falsuꝫ ꝙ
nõ sit ex iure diuino fundato sup iure nãli. imo ẽ tã
ex veteri q̃ꝫ nouo testamẽto: ꝙ. n. ꝓfitens religionẽ
abrenũtiet mũdo ꝛ abneget semetipꝫ ꝛ sequat xpꝫ
p viã ꝯtinentie. pauptatis. ꝛ obediẽtie. est de iure di
uino: ꝛ silr ꝙ mittens manũ ad ꝓfectiõis aratrum.
nõ respiciat retro. i. ꝙ pseueret vsqꝫ ad mortẽ est di
uinũ p̄ceptuꝫ Luc. 9. ꝛ illud vouete ꝛ reddite. ꝛc̃. ꝙ
etiã fundet sup iure nature. vide. d. §. 3. Vide aliqd
. s. hereticus. §. 45. circa mediũ. Ad. 2ᵐ. negat ꝙ pa
pa possit tolere obligationẽ religiosi solẽniter ꝓfessi
ad vota principalia religionis. qbus abrenũtiatur
mũdo: ꝛ dedicat deo: ꝛ lꝫ in obligatiõe añq̃ꝫ fiat i
telligat excepta auctoritas pape. tñ ex quo aliqua
obligatio facta est. auctoritate dei. i his q̃ cõcernũt
holocausta dei. papa talẽ obligationẽ irritare non
põt. ꝓsertim cũ talis dispensatio. vel irritatio cẽt cõ
tra p̄ceptũ dei. vel eius ꝯsilia: ꝛ cederet i ꝓfanatio/
neꝫ sanctoꝝ. cuiusmodi esset i ꝓposito. Ad id qđ dr
de calice Dyonisij videt falsum: ꝛ istud cũ reliquis
videt magis cẽ adulatio pape: ꝛ ptãtis eius teme/
raria ãpliatio ꝯtra p̄cepta ꝛ ꝯsilia dei. negatur tñ
ista ꝯña papa põt p̄cipe ꝙ nullus ꝯsecret i calice cõ
secrato ergo põt facere ꝙ monacus non teneat ad
vota principalia. pꝫ ẽt cẽ falsum. ꝙ papa possit fa/
cere ꝙ religiosus desinat cẽ religiosus. cõsecratũ. n.
nõ potest fieri non consecratũ. nisi frangat vt dictũ
est: est etiã de iure diuino fundato super iure natu/
rali: ꝛ non est simile de ordine sacro. vt in. d. §. 3º.
Ad. 3ᵐ. dr ꝙ sicut papa nõ põt facere ꝙ monacus
nõ fuerit obligatus ad tria vota pricipalia. ita nõ
põt facere ꝙ desinat q̃ꝫdiu viuit. cẽ ad illa obliga/
tus. qꝛ hoc ꝓhibet ius diuinuꝫ Luc. 9. ꝛ leui. vltº ꝛ
est fundatũ in iure nature. nec valet qꝛ papa põt di
spensare i voto qꝛ hic nõ solũ est votũ. sed etiã holo
caustũ. qđ nõ lꝫ alicui in humanos vsus ꝯuertere.
nec est simile đ silẽtio. ꝛc̃. qꝛ illa nõ sunt essentialia.
vt dicit. s. Tho. 2ᵉ. q. 188. arᵗ. ꝓ. nec sequit ꝙ religio
nes nõ distinguãtur. qꝛ illa quibus a seinuicẽ distin
gũtur. ꝑtinent ad exercitium. vt dicit. s. Tho. vbi. s̃.
nec votũ simplex: ita obligat sicut solẽne. rõe dicta.
Ad. 4ᵐ. dr ꝙ nõ est minoris auctoritatꝭ tex. ꝛ decla/
ratio ecclesie q̃cũqꝫ auctoritate. cuiuscũqꝫ alterius
doctoris. Inno. etiã. 3ᵘˢ. cuius ẽ illa dec. fuit doctissi/

nuel ol fare peritissimus. glo. vero illa q̄ alr̄ pȝ q̄ loquit̄ ꝯ tex. dr̄ n. sic in illa glo. Uin. ⁊ Jo. dixerūt q̄ papa nō pōt dispēsare. vt monacus habeat ꝓpriū. existēdo monacus. sȝ de monaco pōt facere nō monacū. Alij dixit q̄ pōt ꝓpter ptātis plenitudinem. q̄ habeat ꝓpriū. qm̄ pōt auferr̄ substātiā rei: ⁊ de nullo pōt aliqd̄ facere: ⁊ exponūt tex. nō pōt Iniaȝ idulgere. i. nō cōgruit. hec illa glo. pȝ ꝑ q̄ ignoranter loquātur. vt dicit. s. Tho. vbi. s. q̄ implicat ꝯdictionē essentiā separi ab eo q̄ cuius ē. etiā fm̄ canonistas: ⁊ facere de nihilo aliqd. solius dei est. f. q̄ rō tex. q̄ est q̄ castitas nō pōt separi: ē meliō: ⁊ ipse Inno. melius itellexit tex. suum. quocūqȝ alio canonista: ⁊ rō ipsius tex. nō ꝯcludit q̄ nō cōgruit. sed q̄ non pōt ⁊ glo. ibi ordinaria ait. Puto. verū eē q̄ papa in his duobus Iniaȝ idulgere nō pōt. vt lra ista dicit. etiāȝ si vellet. hec illi. pȝ ergo q̄ tex. cū glo. magis sit sequēdus iter. Theologos aūt. s. Tho. ⁊ Alber. magnus nō sunt minoꝝ auctoritatis q̄buscūqȝ alijs: ⁊ sic pȝ

ad auctoritatē Pe. ⁊ Ricar. ad rōes suas dictū ē. ⁊ sic pȝ ad. 5m. Ad. 6m. qd̄ ē Roselle dr̄ q̄ non valet ꝯña ista. s. aliqñ posset eē ꝯ charitatē. puta ꝯ pacē vnius regni. q̄ ē melior castitate vnius. ⁊c. ergo papa pōt dispēsare: nō valet quidē q̄ illa idispēsabilitas nō est cā huiꝰ turbatiōis pacis. sȝ sua mala volūtas. q̄ pōt ⁊ dȝ reduci ad pacē. p mediū ꝯueniēs signū q̄ nō magis facit ista dispēsatio ad istā pacē qȝ i casu. posset facere sepatio matrimonij ꝯsumati. aut pluralitas vxorū. vel maritoꝝ: ⁊ tñ nullus dicit q̄ papa possit i hoc dispensare quocūqȝ casu. vñ. s. Tho. 2a. q. 88. ar. xi. ad pm̄ ait. piculo reꝝ hūanaꝝ est obuiādū p res humanas. nō aūt p hoc q̄ res diuine ꝯuertātur i vsuȝ humanū. pfessi aūt religiones mortui sunt mūdo: ⁊ viuūt deo. vñ nō sunt reuocādi ad vitā humanā: occasiōe cuiuscūqȝ euētus. hec ille. Et Alber. mag. 4. di. 38. ait. Uotū ꝯtinētie non recipit dispensationē. q̄ p nihil melius pōt recōpensari. nec valet illud qd̄ dr̄ de vtilitate regni. vel prouintie. q̄ nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. vñ

tēporibꝰ beati Matthei apli effigēia virgo deo dicata noluit nubere regi. cum se christianū fieri cū oi populo suo ꝓmitteret: nec beatus Mattheus ꝯsensit. ita q̄ etiā mortē potius sustinuit. hec Alber. Et iterū. s. Tho. vbi. s. ad. 3m. ait. In voto tēporalis cōtinētie pōt dispēsari. sic ⁊ i voto tēporalis orōnis. sȝ q̄ i voto ꝯtinētie solēnizato per pfessionē nō possit dispēsari. hoc nō ē iqȝm ē actus castitatis. sȝ iqȝm icipit ad latriā ptinere per pfessionē religiōis. hec ille. Ex quibus pȝ q̄ votū religiōis nō recipit dispensationē sȝ hoc nō est ꝓpter dignitatē castitatis. sȝ iō q̄ est. qd deo ꝯsecratū: qd̄ nō lȝ violari quacūqȝ occasione: ⁊ q̄ ē lege dei ꝓhibita. vñ sic arguēdo illud. s. pax eēt melius qȝ castitas. ergo pōt dispēsari. nō valet. sicut si q̄s argueret illa pax eēt melius qȝ vnitas marita. ergo papa pōt dispēsare. non valet.

Ex quo pȝ ad. 7m. qd̄ facit Angelica de religioso q̄ verisilr̄ credit se fractuꝝ votū. nō valet ꝯña plus qȝ illa si filius exardesceret i ꝯcupiscētiam ꝓprie matris. etiā viuēte pfe. ita q̄ verisilr̄ dubitat q̄ nō icidat. ergo papa pōt dispēsare. vt illā recipat i matrimoniū. ⁊c. p certo argm̄ ē satis rude ⁊ dictuȝ ab ignorāte. vñ nō ē miꝝ si loquat̄ iprudēter. dicēs necesse. ⁊c. puidendū ē ergo in ꝓposito casu Angelica per alia media vt dictuȝ est supra. Ad. 8m. dr̄ coiter q̄ s. Tho. i. 4. recitādo alias opiniones. q̄ tenēt q̄ non pōt facere rōe castitatis. vel perpetuitatis. dixit q̄ magis ꝓbabilis ē alia opinio. q̄ ille rōes nō sufficiunt sȝ i. 2a. ꝯsiderauit aliā rōeȝ vȝ. s. Ad. 9m. dr̄ q̄ gerit vices dei in his q̄ sunt sibi comissa: ⁊ claue nō errāte. Ad. xm. dr̄ q̄ cū dec. dicat q̄ ē determinatio ecclesie. q̄ i hoc papa nō pōt licētiā dare nō est verisilr̄ q̄ papa. aliqñ fecerit cū monacho solēniter professo. potuit aūt ꝯtingere q̄ dispēsauit cū nouitio. vel cū pfesso pfessiōe nō solēni. vel si dispēsauit cū solēniter pfesso hoc nō fecit auctoritate ꝓpria: ⁊ ordinaria. sȝ speciali ꝯsilio. s. s. sic i multis alijs fieri ꝯtingit. sic dicit dec. ex parte. d. 2. de ꝯuer. ꝯiug. Nō nulli āt dicerēt q̄ vt hō pōt errare. Ad. xim. dr̄ q̄ illa nō ē rō ꝑ. s. T. vȝ. s. q̄uis aliq doc. illā rōeȝ adducāt. sȝ nō ē sufficiēs fȝ. s. T. Ad. 12m. pȝ ex dictis.

¶ Querit̄ de dispēsatiōe voti in coi vtꝝ possit fieri. Re. fm̄. s. T. 4. di. 38. q. i. ar. 4. q̄ sic. vbi sic ait. Circa hoc sūt diuerse opiniōes. qdā. n. dicūt q̄ quodlȝ votū. pōt per platos ecclesie dispēsationē habere ꝓ libitu plati. q̄ vt dicūt in quolȝ voto itelligit̄ conditionalr̄ volūtas plati supioris. s. pape. ad cuius dispēsationēȝ ptinēt actus subditoꝝ suoꝝ: ⁊ iō cum voluerit ille sūmus platus poterit relaxar̄ obligationē voti. vt nō teneat̄ votū iplere. q̄ cōditio nō extat. sȝ hoc nō videt̄ bene dictū. q̄ qdā sunt i q̄bus videtur hō ita liber sui. q̄ etiā ꝯ pceptū pape. pōt illa facere. sic ꝯtinere: ⁊ alia ꝯsilia diuina. Uñ absolute ⁊ sine ꝯditiōe volūtatis alicꝰ plati. pōt talia vouere. s. ꝯ. x. Et iō alij dicūt q̄ nullū votū recipit dispensationē. sȝ q̄ dispēsa ē iuris relaxa. sȝ fȝ q̄ ē iuris ꝯdara. q̄ papa pōt declarare. hoc ius q̄ qñ fit recōpēsatio maioꝝ boni. q̄ pōt dimitti minus bonuȝ. ad qd̄ se obligauit. Sed hoc nō videt̄ verū. q̄ declarare ius nō ē nouū ius facere. sȝ id qd̄ i ire erat manifestare. vñ. fm̄ hoc nūqȝ p dispēsationē voti fieret nō ꝯ. qd̄ prius erat ꝯ ius. sȝ solū qd̄ videbat̄ ꝯ ius: ⁊ nō erat. Et iō alr̄ dicendū q̄ i voto pōt dispēsari etiā fm̄ q̄ dispēsatio est iuris relaxatio. ex aliqua legitima cā. q̄ n. votū de illicito eē non pōt. nō aūt licet subtrahere alicui qd̄ ei debetur. iō per votū alicuꝰ nō pōt fieri pudiciū suo plato. quin debeat eiꝰ mādatis parere. cū fuerit oportunū. vñ si platus videat expedire aliqua rōnabili cā. vel pp ipm qui vouit. vel pp alios q̄ votū nō seruet. pōt eū ab obligatiōe voti de obligare. q̄ alias de iure obligatꝰ erat. h ille.

Et ibidē ad 2ᵐ. sic ait. obseruare votū durante voti
obligatione: est de iure nāli: ⁊ diuino: sꝫ cessante ob
ligatione: tūc nō est obseruatio eius de iure nāli. cessat
aūt eius obligatio. vel ex se. vt qñ seruatū verge
ret in deteriorē exitū: ⁊ tūc p declarationē supioꝝ si
pecādi facultas assit. debet obseruatio voti pretermitti.
vel ex auctoritate supioꝝ q aliud magis necessa/
riū iudicat: ⁊ i voto dispēsat. debet. n. de futuris ha
bere ptās cōditiones adiūctas. vel explicite. vel ipli
cite vtꝫ Jacobi. 4. hec ille. ⁊ 2. 2ᵉ. q. 88. arᵒ. x. sic ait.
Ille qui vouet quodāmō sibi statuit legē obligās se
ad aliqd. qđ ē sm se: ⁊ vt in plurimū bonū. pōt aūt
cōtingere. ꝙ i aliquo casu sit vel simplr malū. vel in
vtile. vel maioꝝ boni impeditiuū. qđ est ꝯ rōeꝫ eius
qđ cadit sub voto. vt ex predictis patet: ⁊ iō necesse
est vt determinet in tali casu votū nō esse seruādū:
⁊ si quidē absolute determinet aliqđ votū nō eē ser
uandū: dr dispēsatio. si aūt p hoc qđ obseruanduꝫ
erat. aliquid aliud imponat. dr ꝯmutatio voti. vñ
minus ē cōmutatio q̄ȝ dispēsatio. vtrūqꝫ tñ i eccle/
sie potestate ꝯsistit. hec ille. Ex qbus pꝫ. p̄ ꝙ in voto
pōt dispēsari. 2ᵒ. ꝙ si eēt clarū. ꝙ nō eēt bonū obser/
uare votū. qđ nō obligat itellige: qñ finis illius vo/
ti nullo mō pōt bene acqri ꝺ quo. s. votū. 3. §. p̄. cir
ca fi. 3ᵒ. ꝙ qñ nō est clarū: ⁊ declaret p supiorē non
8 obligat. 4ᵒ ꝙ qñ in aliud magis bonū p supiorē cō
mutet. pōt bene fieri. his oibus coiter ꝯcordāt theo/
logi. 4. di. 38. ⁊ canoniste i. c. p̄. ⁊. c. magne de voto.
9 ¶ Quis possit dispēsare: de voto religionis dictū. ē:
§. 7. In voto ānexo ordini sacro. solus papa dispē/
sat. Qñ id qđ quis vouit ē manifeste factū illicituꝫ.
vel ipossibile oio. vel ꝯdictio nō extat expsse: tunc nō
reqrit dispēsatio. q̄ȝuis si facilr pōt habere copiam
supioꝝ. q possit dispēsare. caute faceret petēdo. hec
ponit. s. Tho. 2. 2ᵉ. q. 88. arᵒ. x. ad. 2ᵐ. ar. c. 1. de iur. iu.
vide. s. votū. 3ᵒ. §. p̄. Intrās religionē nō idiget di/
spēsatione alioꝝ votoꝝ. sꝫ oia trāseūt i votū religio
nis. tāq̄ȝ i maius. Uide. s. votū. 3. §. 9. Solus papa
dispēsat vel cōmutat votū terre sancte. c. magno. ⁊
. c. ex multa de voto. Itē ex ꝯsuetudine votuꝫ sancti
Jacobi: ⁊ ad limina apłoꝝ. Petri. ⁊ Pauli. i. ro/
mā. Pa. i. d. c. ex multa nō. ꝙ legatus nō pōt dispē
sare in voto vltramarino. q: sm tex. reqrit speciale
mādatū. Itē idē Pa. nō ibidē ꝙ qñ votuꝫ siue vl/
tramarinū. siue sancti Jacobi. siue cuiuscūqꝫ alteriꝰ
pegrinatiōis. factū ē solū cā deuotiōis: ⁊ nō ē i sub/
sidiū illius loci. puta q: nō vouit aliqd portare. vel
facere. seu offerre. ꝙ tūc epūs pōt dispēsare. hoc dicit
glo. ibidē: ⁊ ē dictū singulare q̄ȝ ius coe cōsuetudo
videat ꝯria. De voto simplici castitatis ⁊ ppetue.
sic ꝯcludit Pa. i. c. veniens. qui. cle. vel vo. Aut qrit
vtrū papa possit: ⁊ dico ꝙ sic ex magᵃ cā: ⁊ loquor
de directa dispēsatione. p quā euitat petm̄. aut qrit
de epō. ⁊ in terminis huius. c. s. qñ fuit votū metica
losum a prīᵒ. nō tñ fuit iustus metus: ⁊ iminet pici/
ulū fornicatiōis. puto ꝙ epūs pōt dispēsare. ex quo rep
pimus casuꝫ cōcessuꝫ ab eccła. nec repit sibi phibita
dispēsat. facit qđ nō Inno. i. c. ex tenore de tēpo. or.
sꝫ extra casum hᵘ. c. seu ꝯsiles. puto ꝙ epūs nō poter
rit. q: casus ē valde arduus: ⁊ dꝫ reseruari pape. ar.
i. c. maiores i prīᵒ de bap. ⁊ puto attētis cāis q hic s
dixerūt papā ad dispēsandū ꝙ sine petō ista ꝯtraxit
matrimᵐ. hec Pa. Si vo eēt votū castitatꝫ tēporale
puta ad annū: ⁊ silia epūs poterit. sm quosdā. eo ꝙ
nō ē casus arduus: posset ēt dispēsare cū eo q vouit
nō ꝯtrahere. eo ꝙ ē minꝰ q̄ȝ votū castitatꝫ simplr. Pōt
etiā dispēsare epūs de petēdo debitū. qñ nō pōt pete
re rōe voti. vel affinitatꝫ supuenietꝫ. de eo q cog. ꝯsā.
. c. 1. Et s. ar. s. v. ipedimē. affi. Idē tꝫ. d. Ant. ꝺ bap.
i. c. rursus q cle. vel vo. ⁊ al. Epūs vel hñs auctorita/
tē epalē. pōt dispēsare in oibus aliis votis. nō oiuꝫ
pcedētiū ponit ā. s. Tho. vbi. s. 4. di. 38. q. 1. vbi di
cit ꝙ maiora pape reseruantur. ⁊ c. Pa. c. i. de voto
in glo. ⁊. i. c. ex multa in glo. 3ᵃ.
¶ Utrū plati ad libitū sine cā dispēsar possint i vo x
tis. R. sꝫ. s. Tho. 2. 2ᵉ. q. 88. arᵒ. x. ad. 3ᵐ. ꝙ nōt vbi sic
ait. Quidā dixerūt ꝙ iō plati pñt p libito dispēsar
q: i quolꝫ voto icludit ꝯditionalr volūtas plati su
pioꝝ. sꝫ pdicta opinio falso initit fundamēto. q: cū
ptās plati spiritualis. q nō ē dñs. dispēsator sit i edi
ficationē data: ⁊ nō destructionē. non pōt phibere
ea q sm se placēt deo: ⁊ iō absolute. pōt hō ea vo/
uere. Ad platū tñ ptinet. diiudicare quid sit magis
virtuosum: ⁊ deo magis acceptū: ⁊ iō i manifestis.
dispēsatio plati nō excusaret a culpa. puta si platꝰ
dispēsaret cū aliquo. sup voto de igressu religionis.
nulla apparēte cā obstāte. si aūt eēt cā apparens. p
quā salē i dubiū verteret. posset stare iudicio plati
dispēsatis. vel cōmutatis. nō tñ iudicio pprio. q: ipe
nō gerit vicē dei. nisi forte i casu. i quo id qđ vouit
eēt manifeste illicitū: ⁊ nō posset oportune ad supio
rē recurrere. h̄ ille. Idē tꝫ Pa. i. c. ñ ē. ꝺ voto: ⁊ nō ibi i
glo. ꝙ religiosus petēs dispēsationē a voto sine cā.
peccat mōtalr. tā q̄ȝ faciās ꝯ votᵐ. vid aliqd. ē. §. 8.
¶ Querit quō fiat dispensatio. R. s. Pa. i. c. p̄. eo. 2ᵒ.
nō. ꝙ nō dat regula generalis certa. sꝫ totū ꝺpēdet xi
ex arbitrio superioris. q ex diuersis iformabit motū
ai sui. Et recōpensatio q fit pro voto qñ dispēsatio
petit sola volūtate. debet fieri de meliori. vel magis
accepto deo. sꝫ si cā ē i vouēte. puta q: ē debilis. tūc
satis ē ꝙ fiat cōmutaᵒ i silitꝫ cāꝫ. vel eq̄lem. ar. c. ꝙ
sup his. ⁊. c. magᵉ eo. Fallit de voto terre scē. Atten
dēdū ē i dispēsatiōe voti. qd liceat. sꝫ eqtatē. qd de
ceat. sꝫ honestatē. qd expediat sꝫ vtilitatē. vł necces
sitatē. d. c. magᵉ. Itē q̄lis psone. cā. vtilitas: ⁊ ne/
cessitas. sufficiēs cā. sꝫ Al. ē paupetas. vel ifirmitas.
vel piculū trāsgressiōis. Et i dispēsatiōe habebit ꝯsi
deratiōeꝫ ad facultates vouētis: ⁊ expēsas q̄s factu
rus erat. si voᵐ iplesset: ⁊ ad labores: ⁊ ad alia silia.
¶ Utrū qñ aliqs fecit votū determinatū vni psone. xii

vel tẽdẽ. puta vouit facere calicẽ i tali ecclia. vel ſilr.
vel dare decẽ Joãni pauꝑi:epẽ poſſit diſpenſare vel
cõmutare. Ad hoc ſcẽt. d. ar. f. 2°. tit. xi. c. i. §. ſi. ſic di
cẽs. Si determinat pſonã. vel locũ. vbi faciat illud.
nõ põt mutare ſua auctoritate:ꝛ ſi pſona ſit mala:
vel eccla male officiata. vel nõ idigẽs tali ornamẽ/
to. q: ꝙ ſemel placuit ãplius diſplicere nõ põt. ꝺ re.
iur. li. 6. nec epẽ dꝫ diſpenſare i tali cõmutatiõe. niſi
ſit vrgẽs cã. puta q: eccla ẽ deſtructa:ꝛ hmõi. ꝛ rõ
eſt q: illi iã ẽ ius acqſitũ ex ꝓmiſſiõe. qḋ auferri nõ
dꝫ. hec ille. In Piſ. vero. ẜ. votũ. 6. §. 5. ſic ait. Si in
tali ꝓmiſſiõe vel voto. acquiſita eẽt actio alicui. vel
aliqbus. q: forte donauit vel ꝓmiſit eis. nõ liberaꝛ
niſi de cõſenſu illoꝝ. ſecus ẽ ſi nulla ẽ acqſita actio.
q: nulli dõauit. vel ꝓmiſit:nec ſe obligauit aliqbꝫ.
ſꝫ tñ deo. q: tũc liberaꝛ ꝑ igreſſũ religiõis. de hoc
vltᵒ vide. ẜ. votũ. 5. §. 9. vel ꝑ diſpẽſationẽ. vel cõ/
mutationẽ. Dũ tñ fiat auctoritate epi. vel habẽtis
auctoritatẽ. qñ. ſ. dꝫ cõmutari. vel diſpenſari. hec in
Piſ. poſt Guil. Nõ eſt q: plat⁹ gerit vices dei cui
acqſitũ ẽ ius:ꝛ facta obliga°. Hãc ſniaꝫ ſeqꝛ Noſel
la. ẜ. votũ. 5. §. 6. ẽẽ. meᵐ. ꝛ dicit hoc ꝓbari. in. c. ex
pte. de cẽſi. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ qñ eſt acqſitũ ius alicui. q
tũc nõ põt ꝑ igreſſũ religiõis. vel ꝑ diſpẽſationẽ. ni
ſi ille cui ẽ acquiſitũ ius ꝯſentiat. q: nõ põt donare
alienũ. niſi forte haberet auctoritatẽ. ĩ. illũ locũ. vel
pſonã. cui ẽ acqſitũ ius. vt iuſte poſſet ab eo auferꝛ.
poſſet aũt acqri ius ſi ſe obligaret ꝑ iſtrumẽtũ. vl ꝑ
teſtamẽtũ. vel corã teſtibus rogatꝭ. vel i pſentia ipi⁹
cui ſit obliga° ipo acceptante. vel qñ alio mõ poſſet
eũ iuridice cogere. ad ſibi ſoluẽdũ. Notãdum tñ ꝙ
Angelica. ẜ. votũ. 5. §. 26. dicit idifferẽter ꝙ ſemper
põt diſpẽſare:ꝛ ꝙ nũqꝫ acqriꝛ:ꝛ ꝙ illi q dñt acqri
ius decipiũtur:q: nõ acqrũt ius in re. de q° ſit votũ.
ꝯcedit tñ coactus ipa veritate ter. ꝙ acqriꝛ ius pe/
tẽdi. qḋ ſufficit i ꝓpoſito. vñ pꝫ ꝙ magis ipe ẽ de/
ceptus. Notãdũ ẽ igiꝛ. ꝓ hac difficultate de q̃ ſepi⁹
fui iterrogatus. ꝙ aliqñ ẽ ſimplex ꝓmiſſio. ſiue ite/
rior:ſiue exterior. ex q̃ nulla oꝛiꝛ obliga° de q°. ẜ. pa
ctũ. §. 2. ꝛ tũc qlꝫ ꝛ ipemet põt diſpẽſare:ſiue cõmu
tare. Aliqñ ẽ ꝓmiſſio iterior:ſiue votũ iterius cum
itetiõe obligãdi ſe:ꝛ tũc oꝛiꝛ obliga° ſoli deo. q etiã
iteriora ꝯſpicit:ꝛ tũc ille q gerit vices dei põt diſpẽ
ſare. Aliqñ cũ ꝓmiſſiõe iteriori ꝯcurrit etiã aliquis
actus exterior:puta iſtrumẽtũ:teſtamẽtũ:vel ꝓmiſ/
ſio facta corã teſtib⁹. ex qb⁹ oꝛiꝛ actio. ꝯ ꝓmittẽtẽ:vl
ꝑ modũ voti:vel legati:vel donatiõis:ꝛ tũc ille cui
facta ẽ ꝓmiſſio. põt petere ꝛ iuridice cogeꝛ:ꝛ h° põt
eẽ dupl̃r. Pͦ qñ acqriꝛ ius alicui pſone pticulari:ꝛ tũc
nullus põt diſpẽſare. vel cõmutare niſi ipe ꝯſentiat.
q: de iure nãli ſit vt obligatus ſatiſfaciat. 2° qñ acq
riꝛ ius alicui loco:vel collegio:puta eccle:monaſte°:
vel ordini:ꝛ tũc ille q hꝫ auctẽꝫ. ĩ. tale:vt poſſit ab
eo auferre:ꝛ dare alteri:põt diſpẽſare vel comutaꝛ:
vt papa i toto orbe:ꝛ epẽ i ſua dioceſi. Aliqñ autẽ
nõ ſolũ ẽ facta ꝓmiſſio ꝛ obliga° exterior ſꝫ ẽt icor/
poratio realis. i q̃ fuit ẽ poſſeſſor:ꝛ dñor:ꝛ tũc nul/
lus põt diſpẽſare niſi ipe ꝯſentiat:nec ẽt papa poſ
ſet cogeꝛ vt rẽ ſuã alteri donaret. oĩa iſta patẽt hic
ꝛ i locis. ſ. allegatꝭ: itellige tñ ꝙ diſpẽſatio ſemꝑ dꝫ
fieri cũ cã rõnabili ne ſit diſſipatio. Nõ ẽt ꝙ nũqꝫ
acqriꝛ alicui ius niſi ipe ſciat cui acqriꝛ ꝛ ꝯſentiat.
vñ ſi añqꝫ ſciat remoueret obligationẽ. ipe qui fecit
puta anullãdo iſtrumẽtũ:vel redicẽdo corã eiſdẽ te
ſtib⁹:ꝛ ſilia. nõ acqriꝛ ius. ſcẽ. ꝛ tũc remanebit obli
gatio ſoli deo. ſi fuit per votũ:ꝛ poterit diſpẽſari vt
dictũ ẽ ſecus eẽt de teſtamẽto poſt mortẽ teſtatoris.
Quõ plat⁹ poſſit mutaꝛ legatũ factũ alicui determi
nate. vide. ẜ. legatũ. 2. §. 1. ꝛ q̃tuor ſequẽtib⁹. Utrũ
papa poſſit abſoluere laycũ ab obligatiõe. vide. ẜ.
papa. §. ſi. Uide aliquid. ẜ. ꝯfeſſio delicti. §. 8. i ſi.
¶ Queriꝛ q ſint caſus a qb⁹ ſolus papa ẽ petẽdus.
ſc. ꝙ ſunt multi i qb⁹ ꝓhibeꝛ alijs qbuſcũqꝫ. ꝙ ñ ſe 13
ipediãt. di. 17. c. huic ſedi. de offi. leg. c. ꝙ trãſlatiõẽ:
ꝛ. c. ſꝫ:ꝛ. c. niſi. Prim⁹ ẽ qḋ fidei. cũ. n. vertiꝛ dubiũ
de aliq° ptinẽte ad articulos fidei:vel ſacra determi
natio ſpectat ad papã. 24. q. i. c. quotiẽs:ꝛ gl. i. d. c.
ꝙ trãſlationẽ. ibi Pa. ꝛ. s. T. 11. q. 1. a°. 1. 2⁹ Eſt trã
ſlatio epi ꝯſecrati:vel electi ꝛ ꝯfirmati. c. iter corpo/
ralia. de trãſla. ꝛ de offõ dele. c. 3. Idẽ videꝛ de trã/
ſlatiõe abbatũ exẽptoꝝ. 3⁹ Depoſitio epoꝝ. 3. q. 6. c.
q̃uis:ꝛ. c. dudũ:ꝛ idẽ de abbatib⁹ ꝑpetuis exẽptis.
4⁹ Acceptatio renũtiatiõis epoꝝ:vel electi ꝯfirmati:
vel abbatũ. q imediate ſubſũt ſedi aplice. 6. q. 3. de/
niqꝫ:ꝛ. d. c. iter corporalia:ꝛ. c. ſꝫ:de regul. 5⁹ Exẽ/
ptio epoꝝ. ſ. ꝙ nõ ſint ſub archiepo. 16. q. i. c. fr. Et
idẽ de qbuſcũqꝫ religioſis:vel clericis. q ſunt i aliq̃
dioceſi:vt nõ ſubſint iuriſdictiõi dioceſani. 6⁹ Eſt re
ſtitu° ꝺpoſitoꝝ ab ordie. 2. q. 6. ſõ. nõ tñ ꝙ glo. h° itel
ligit de ꝺpoſito actualr. i. ꝺgradato ſolẽniter. ſec⁹ i
depoſito ꝟbalr. ſꝫ Jo. an. itelligit ſimplr. de oi depo
ſito. ſpc. ꝟo ſeqꝛ glo. Nã ꝟbalr depoſitũ. dic ꝙ epẽ
valet reſtituere. ꝑ. c. at ſi clerici. de iudi. quã opinio/
nẽ ſeqꝛ Archi. ꝛ Pa. i. d. c. at ſi clerici. §. ꝺ adulte/
rijs. vbi ſic ait. epẽ diſpẽſat. cũ dep° ꝟbalr idifferẽl.
cũ ꝺgradato aũt ſi petaꝛ. de iure reſtitu°. puta q: alle
gat falſos teſtes. põt. alr ñ:ꝛ ſilr reſtitu° fame ſic ab
late. ẜ. ꝺgrada°. §. 2. 7⁹ ẽ iudicialꝭ diffi° ſeu iterpta°
ꝑuilegioꝝ ſuoꝝ. c. cũ veniſſent: ꝺ iudi. cl. ſ°. ꝛ idẽ ſm
Hoſti. ſi dubiteꝛ de reſcripto aplico:ita ꝙ alr ꝑ viã
rõis:ſolui ñ põt. ꝺ offi. leg. c. 2. Idẽ ſ. Hoſti. ꝺ iſptaᶜᵉ
ſtatuti facti ꝑ legatũ. c⁹ iuriſdic° finita ẽ. nec ali⁹ ei
ſucceſſit:ꝛ idẽ ꝺ diſpẽſaᶜᵉ. i caſib⁹. q ꝑ eadẽ ſtatuta.
pape reſeruãꝛ. 8⁹ ẽ muta° ſedis epalꝭ. 7. q. i. c. ſp̃ris:ꝛ
idẽ ẽ de mutaᶜᵉ:vel dimiſſiõe:ꝭ noua acceptiõe ꝯuẽ
tuũ. acceptoꝝ ꝑ ordinẽ mẽdicãtiũ:q: fieri ñ põt ſine
auctoritate pape. de exce. pla. c. vnica. lib. 6. ꝛ de. cu
piẽtes. de penis:ꝛ legatus non põt dare licentiã. ſm
Lapũ:ꝛ Geni. ꝛ intelligiꝛ ad habitandũ. non ꝓ
trãſitu:vel ꝓ ifirmis. Uide. ẜ. excoicatio. 5. caſu. 51.

Nono ꝯstituere alicubi. ꝺ nouo sedē epalē.16.q.c.i. felix. de ꝯse. di.1. de locoꝝ: ⁊ silr instituere nouā reli/ gionē: approbare, vel reprobare fm̄ Pe. de domi. reli. c.fi. ⁊ excoica°.5.casu.51. Decimus submittere vnū epatū alteri. vel vnū diuidere in duos.16.q.1.⁊ epoꝝ. de exce. pla. sicut vnire de offi. leg. ꝙ transla/ tionē. Undecim⁹ ē ꝯmutatio voti terre sancte.c.ex multa. de voto. ⁊ voti. ꝺ. Jacobi: ⁊ ad limina apo stoloꝝ. s. romā. ita tꝫ curia.ē.§.9. Duodecimus vo tū simplr ꝯtinētie: ⁊ solēnizatū per sacrū ordinē. vi de.d.§.9. Tertiusdeci⁹ solus papa ꝯcedit ꝙ quis ve niat ꝯ iuramētū licitū.c. venientes ꝺ iur. iur. vel ēt ꝺ quo ē dubiū. vtꝝ sit licitū.c. venerabilē. de elec. vide ꝟ. iurare.§.18.⁊ sequētibus. Quartusdeci⁹ dispen satio i multis irregularitatib⁹. vt i criminibus ma/ ioribus adulterio. qn̄. s. est ꝯfessus i iudicio. aut ꝯui/ ctus.c. at si clerici. de iudi. qn̄ quis pmisit se bis ba/ ptizari. vel crismari. vel si ignorāter ⁊ postea raptū habuit. de cōse. di.4.c. eos.⁊.c. qui bis.⁊. di.5.c. di/ ctū. silr qui recipit bis eūdē ordinē. silr in irregula/ ritate. qua quis fecit se ordiare. ab hereticis. ad sub/ uersionē fidei.2.q.7.c. ꝯuenientibus. De ꝯcta ꝑ si/ moniā. vide. ꝟ. simo°.§.7.⁊.65.⁊. sequētib⁹.⁊. ꝟ. irregularitas.4.§.6.⁊.7.⁊. ꝟ. irregularitas.5. ꝑ to tū. Quintusdeci⁹ est i bigamo vt possit ordinari. ꝺ big.c. nup.⁊.c.fi. Uide.ē. ꝟ. bigamia. Sextusdeci⁹ i clerico nō ordinato ministrāte i ordine sacro. quē nō hꝫ. talis nō pōt ad supiorē ordinē pmoueri. sine dispēsatiōe pape: ⁊ si i suscepto ordine certo nō pos/ sit tollerari. de cle. nō ordi. mi.c.1.2.⁊.3. Uide. ꝟ. ir/ regularitas.4.§.1. Decimusseptim⁹ i corpore viciā/ tos. si sit vitiū. vel ipediēs executionē ordinis: sicē mo noculus. vel digito carēs. vel epilēticus: vel generās notabilē deformitatē. vt icisio nasi. vel multū gibo sus. vel guturosus. de cor. vicia. ꝑ totū.⁊.55. di. ꝑ to tū. Uide.ē. ꝟ. cor. viciatus.§.1. Decimusoct⁹ in ho micidio. vel mutilatiōe alic⁹ mēbri. volūtarie facto. siue cū pctō. siue sine pctō. vt ex iustitia iudicis.50. di.c. miror. Et idē de dātib⁹ ad hoc ꝯsiliū. auxiliū. vel fauorē. verbo. vel facto. vel coopatiōe: ⁊ seqtur effectus.50. di. si qs viduā. ꝟ. irregularitas.5. ꝑ to⁻. Decimusno⁹ in excoicato maiori. recipiēte ordines.c. cū illoꝝ. de sen. exco. ⁊ silr si existēs i apostasia a religione. recipit ordines. de aposta.c.fi.⁊.ī. ꝟ. irre/ gularitas.4.§.5. Uigesimus i excoicato maiori. su/ spēso. vel interdicto. ministrāte i aliq° ordine sacro. a tali irregularitate solus papa dispensat. ꝟ. irregu laritas.4.§.5. Uigesimusp⁹ cū illegitimis natꝫ qs⁻.c. ad susceptionē ordinū maioꝝ. vel beneficioꝝ cu/ ratoꝝ: ⁊ dignitatū. de fi. psb.c. is. qui. lib.6. Nō tn̄ ꝙ ꝑ religiōis īgressuꝫ tolli talis irregularitas. quo ad oēs ordines. di.56. ꝑ totū. nō tn̄ quo ad platurā. Uide. ꝟ. bnficiū.2.§.14. 22⁹ ꝙ vnus habeat duo. vel plura beneficia. cū cura. nisi sint vnita. vel vnuꝫ alteri āuexū. de pbē.c. de multa: ⁊.c. ꝯsuetudinē. de ꝯsue. lib.6. ⁊ silr ꝙ vni ecclesie. duo pariter psint.21. q.2.c.fi. ꝟ. bnficiū.2.§.26. 23⁹ Nō hn̄s ānū.30⁻. cō/ pletū etatis sue. habeat epatū. de elec.c. cum nobis olīꝫ: qs⁻ ad parochiales. vel ecclesias curatas. vl di gnitates. an̄.25. ānū. de elec.c. lꝫ canō. lib.6. circa di gnitates aūt nō curatas. ante.20. Idē Jo. an. ꝟ. be/ neficiū.3.§.10.⁊. ꝟ. etas. i ꝑn. 24⁹ Est i etate or di nādoꝝ. ad subdiaconatū.18. diaconatū.20. ad pres/ biteratū.25.⁊ sufficit annū icobasse.c. generalē. de eta.⁊ q̄l. in de. ꝙ si talis ꝓmotus ante etatē legiti/ mā. suspēsus a plato: ⁊ postea se exerceat in ordine suo. effici irregularis. nō dispēsabilis nisi p papā fꝫ Jo. an. ⁊ alios. ꝟ. irregularitas.4.§.4. ꝯclusiōe .11.⁊ aliquid. ꝟ. etas in ꝑn. 25. Solus papa pōt ꝯciliū gn̄ale celebrare. di.17. ꝑ totū: ⁊ ipe solus pōt ꝯdere canōnē gn̄alē.25.q.1.§. his gs. cc. me⁻.⁊.C. de leg. l.1. Uide. ꝟ. ꝯciliū.§.12.⁊ se. 26⁹ Sol⁹ papa pōt psonā ecclesiasticā suo iure priuare.9.q.3. p pinca/ palē.⁊ di.19. i memoriā. de exce. pla.c. qm̄. Solus papa pōt ꝯcedere pbēdā. vel ecclesiā nō vacātē. de exce. pla.c. nulli.⁊ de rescrip.c. cū te. Legatus aūt. ēt hn̄s plenā legationē. hoc nō pōt qbuscūqꝫ psonati/ bus debeat quis p electionem assumi de offi. lega.c. deliberatione lib.6. 27⁹ Solus papa excoicatū a se noiātꝫ pōt absoluere.c. venerabilē. de elec. de parti cipāte cū tali in crimine. vel clerico. vel scienter va/ ria est opinio.c. significauit de sen. exc. vide. ꝟ. exco municatio.5. casu.8. 28⁹ Solus papa pōt absolue re excoicatū a suo delegato. qꝛ nollebat sue snie obe/ dire diffinitiue. fi. sicut i excoicatōe p annū. de offi. leg.c. qrēti. ⁊ idē i excoicato a legato. vel delegato cui⁹ iurisdictio expirauit. nec alter ei successerat. vt in.d.c. qrenti.⁊.c. pastoralis. de offi. or. 29⁹ Solus cognoscit i causis appellatōe penit⁹ remota.9.q.3. cūta.⁊.c. alioꝝ. ꝟ. delegare.§.1. circa me⁻. Itē solus cognoscit. de causis p appellationē delatis ad eūdē vel relationē. de offi. leg.c. licet: ⁊ ad ipm appelatur omissis medijs.2.q.6.c.2.⁊ seq. ⁊ fm̄ Hosti. legatus dicit hapere idē priuilegiū. Uide. ꝟ. delegare.§. ꝑ. circa pan. Uide aliquid. ꝟ. appelare.§.14. 30⁹ So lus ordinat illū ad diaconatū ⁊ presbiteratū. queꝫ ordinauit ad subdiaconatū.c. cū in distribuē dis. de tēpo. or. Itē solus pōt ꝯferre ordinē subdiaconatus. dieb⁹ dn̄icis: ⁊ alijs festis pcipuis. 31⁹ Solus semp ⁊ vbiqꝫ palio vtif. ad designādū plenitudinem sue ptātis.c. ad honorē. de vsu pal. Ipe etiā ꝯcedit alijs paliū. di.100.c. paliū. Patriarche etiē fm̄ ꝟꝟ. hn̄t priuilegiū ꝯcedendi suis subditis. 32⁹ Solus dispē sat cū eo q nō est i sacris. vel alias de iure ē idign⁹. ꝙ pmoueaf i epm.c. dudū. de elec.§. fi.⁊.C. de cri. sal. l. disputari. 33⁹ Solus electū in imperatorē ꝯfir mat. vel casat. etiā iperatorē deponit.c. p venerabi/ lē. de elec.⁊ de sen.⁊ re iudi.c. ad apostolicā lib.6.⁊ qn̄cūqꝫ pricepts secularis si fuerit inutilis ⁊ negligēs circa regni gubernationē: ⁊ iustitiā p papā pōt de/

poni.17.q.4.si qs deinceps.xi.q.i.nullus.35.q.5.p/
cepti.vñ Zacarias papa deposuit Ludouicū regē
Frācoꝝ.15.q.6.ali⁹. Et Inno.3.Octonē iperatorē.
vt i.d.c.venerabilē:⁊ Inno.4.Federicū ipatorē :vt
i.d.c.ad apostolice :⁊ de ꝯstātinopoli i Frāciā pa⁹
trāslatū fuit iperiū. Nam Adrianus papa vocauit
Carolū magnū ad liberādā Italiā de manib⁹ Lō
gobardoꝝ.q̄ facto dedit sibi ipiū.di.63.Adrian⁹.
54⁹.Absoluit ipe solus a sniis excoicatiōis.suspen
siōis:⁊ iterdicti.quaꝝ absolutionē sibi reseruauit in
ꝯstitutiōib⁹ q̄ in corꝑe iuris:vel extrauagātes.de offi.
leg.c.ꝙ trāslationē ibi Pa. 55⁹ Electionē nōdū fa
ctā pnūtiat nullā.si fiat.c.inotuit ꝺ elec. 56⁹.Sol⁹
hꝫ canonizare sanctos.alias nō lꝫ venerari aliquē
p sctō.s.faciēdo offi̅ solēne p ipo.vel ecclīaꝫ vel al/
tare.nisi fuerit canonizatus.c.i.de reli. ⁊ ve.san.⁊.
canōizare.§.i. 57⁹ Sol⁹ qđ nō ē facit valere ⁊ cꝯ.
de exce.pla.c.tāta.hoc tñ ipositiuis habet locū.nō i
sacris vel articulis fidei.vel q̄ sunt de iure nature. q̄
q°ad sbalia mutari ñ pnt.ē.e.i mult.§. 58⁹ Solus
pōt monacū tā ꝯ suā volūtatē q̄ꝫ abbatis de mona/
sterio abstrahere:⁊ alicui plato:vel pricipi. i sociuꝫ
assignare:l'secū teneſ.9.q.3.c.si.⁊.12.q.5.c.q resistit.
59⁹. Sētētia ei⁹ facit ius.c.i causis.ꝺ sen.⁊ re.iudi.
40⁹ qꝛ eadē die ordiat.q°ꝯsecraſ.c.qđ sic.§.pterea.
de elec.Quō solus dispēsat i matri°.⁊ gradib⁹ phi/
bitis.ē.e.§.3.⁊.4. 41⁹ Solus pōt tolere legem.q°ad
vtrūqꝫ foꝝ.i his qb⁹ vertiſ aie piculū. sic i mā pscri
ptionis.vsuraꝝ:⁊ hmōi.de pscrip.c.si.⁊.c.nouit.de
iudi.⁊.c.nup de secūdis nup. ⁊ de fo.ꝯpe.c.si.lib.6.
de iur.iur.c.si.lib.6.vbi aūt nō vertiſ piculū aie.to/
lere nō pōt leges.i terris.i qb⁹ nō hꝫ iurisdictionē tē
poralē.q°ad foꝝ ciuilē. cuꝫ ptātes sint distincte.di.
96.c.duo.⁊.c.cū ad verū.sm Jo.an.Uide.⁊.papa
.§.i.⁊.⁊.lex.§.33. 42⁹ Solus ꝯcedit idulgētias ple
narias.⁊.idulgētia.§.8. 43⁹ Pōt legitimaſ quas/
cūqꝫ psonas.q°ad spiritualia. vbiqꝫ q°ad tēpora/
lia:⁊ honores:⁊ hereditates:i terris eccīe.i aliis ⁊o
terris assentiētib⁹ agnatis hꝫ.d.Ant.de butri.c.p ve
nerabilē.q fi sint le. 44⁹ Solus pōt hoiēꝫ absolueꝛ
ab obligatiōe q̄ teneſ hoi. sm plenitudinē ptātis.ar.
9.q.3.p principalē.⁊.C.de pci.ipe.offe.l.quotiēs.hꝫ
Inno.Hosti.⁊ Ber.Pa.i.c.2.ꝺ voto Pis.⁊.papa
.§.pen.Rosella.c.⁊.§.8.x.⁊.xi. Angelica.⁊.papa
§.6.ē.e.§.casu.41.⁊.J.⁊.papa.§.si. 45⁹ De nullo
crie pōt accusari:vel ꝯdēnari nisi p crie heresis.di.
40.si papa:⁊ hoc qñ eēt incorrigibiſ.de ipa heresi.
vt dicit ibi glo.Nā si vellet herrorē depōere nō pos/
set puari. Et solutus ē legib⁹.q̄uis sm leges viuere
debeat. Et nullā sniaꝫ excoicatiōis.suspēsiōis.vel in
terdicti.vel notā irregularitatis icurrere pōt.peccare
tñ pōt:⁊ grauius puniſ i iferno.d.c.si papa. Sy/
moniā ēt committeꝛ pōt.sic diuulgabaſ ꝺ Bōifa°.9.
Et heresiꝫ de icurrere.sic narraſ de Liberio papa:
seu Leone. Et hereticis pniciose fauere.sic scribiſ de
Anastasio.di.19.c.anastasi⁹. Et nigromētie itēdeꝛ
sic i cronicis narraſ de quodā Siluestro papa ma
go.sꝫ penituit. Et rapinis inolui sic de Bñdicto pa
pa narraſ.b pe.da. Etiā luxurie vacaſ sic ꝺ Jo.xi.
narraſ i cronicis. q cū i adulterio oblectareſ a dia/
bolo subito oppssus ē. Et q̄cūqꝫ alia fragitia comit
tere pōt.nec tñ pp hmōi subtrahēda ē sibi obedien/
tia:vel debita reuerētia respectu psone. quā repsen/
tat.s.dñi nři Jesu xpi.nisi heretic⁹ iueniaſ. Nec elec
ti⁹ ex aliq° pōt ifamari:vel ificari:vel irritari.si est
electus a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū.nisi pp heresiꝫ. si i
ea ptinaciter pmaneret.ꝺ hoc.ē.⁊.ꝯciliū.§.12.⁊.13.
46⁹ Pōt simplici sacdoti committere.vt ꝯferat sacꝫ
ꝯfirmatiōis:⁊ minores ordines:⁊ ꝯsecrationē eccle
siaꝝ:⁊ virginū.nō aūt maiores ordines.lꝫ Ugo di
xerit ꝯ.hꝫ Pe.de pal.⁊ Tho.i.4. Pōt ēt ꝯferre au/
ctoritatē layco.q iudicet i spiritualib⁹:⁊ ꝙ excoicet
di.32.§.verū.Uide.ē.⁊.abbas.§.5. 47⁹ Nullus cō
tra papā.ēt si sit legat⁹ ꝺ lateꝛ.pōt dispēsaꝛ ꝯ ꝯciliū
generale Pa.i.c.cū dilecto.de ꝯsan.⁊ affi.i glo.3.
¶ Queriſ de auctēte epi vbi notādū ꝙ multa dñr de 14
ei⁹ auctēte ⁊ vix pōt veritas cognosci vt tñ pauca ⁊
q̄ videtur magis coia dicamus p ꝙ eps pōt absol/
uere ab oib⁹ peccatis de pe.⁊ re.c.deus q:⁊ ibi Pa.
⁊.d.ar.f.3°tit.17.c.3.sic ait. Ego tñ adhuc non legi
eē aliqđ peccatū psse ita enorme a q° nō possit ab/
soluere eps subditū suū dū tñ ñ habeat sniaꝫ aliquā
ānexā. Si tñ aliqñ mittūt ad papam q̄āuis possint
absoluere bñ faciūt pp timorē.b ille. Secūdo ꝙ pōt
absoluere ab oi excoicatiōe iuris q̄ ñ reseruaſ expsse
pape de sen.exc.c.nup. Tertio ꝺ dispēsatiōe.notādū
hꝫ ꝙ dicaſ ex pn°.di.50. ꝙ q̄dā peccata sūt grauia:
vt venatio i clerico.ludus alee:⁊ ebrietas.di.35.c.i.
facere strepitū.i synodo.5.q.4.i loco:⁊ silia. i tali/
bus si sint occulta.nō reqriſ nisi ꝯfessio.si tñ eēt ma
nifesta:⁊ monitus nolet se corrigere. fiūt grauiora.
pp ꝯtumaciā.ꝯcor.Hosti.Quedā sunt grauiora.sic
adulteriū furtū.sacrilegiū.piuriū.fraus cū dolo. ice
stus.multo magis vitiuꝫ sodomiticū.de exce.pla.c.
clerici :⁊ silia maiora adulterio. fornica° etiā sim/
plex notoria.vbi admonitus nollet se corrigere. vi/
deſ ptinere ad grauiora.de coha.cle.c.sic. Et talia
sm Ray.si sint notoria.i.p sniaꝫ.vel qꝛ ꝯuictus.vel
p ꝯfessionē factā i iure.vel qꝛ nō pōt aliq̄ tergiuersa
tione celari :⁊ tūc ipediūt pmouēdū ⁊ deiciūt pro/
motū.i.idignū faciūt vt pmoueaſ:⁊ si iā pmotus
sit:idignū faciūt ad exequēdū offi̅ suscepti ordinis:
⁊ post q̄ācūqꝫ pniaꝫ. semp peccāt mortr exequē/
do.vel recipiēdo.di.50.c.de his vero. Si vero sunt
occulta nō ipediūt pmouēdū. nec deiciūt pmotū.
sꝫ pñt pmoueri:⁊ ministrare i susceptis.absqꝫ icur/
siōe alic⁹ cēsure.vel irregularitatis sꝫ nō absqꝫ mor/
tali pctō.quousqꝫ peniteāt.c.ex tenore:de tēpo.or.⁊
.c.q̄situ. Quedā sunt enormia q̄ hꝫ Guil.restringiſ
ad homi̅.symoniā in ordine. Idem Host.⁊ Goff.

add' it viciũ heresis.i.q.i.vetu3:ꝛ talia siue sint oc/
culta siue manifesta ẜm probabiliorem opinionem
repellunt promouẽdum:ꝛ deiciũt ꝑmotũ. di.50.c.
miror.i.q.i.erga.ꝛ.c.si quis: de accu.c.inquisitiõis.
ꝙ papa possit in his omnibus dispẽsare nullus du/
bitat. de episcopo aũt est duplex solẽnis opinio.ẜm
Ray.prima est ꝙ episcopus põt dispensare contra
duas primas regulas in adulterio ꝛ itra3ctã quã/
do sunt manifesta in maioribus vero adulterio .i.
in enormibus neq̃ꝗ̃ nisi i casibus a iure expressis.
de iudi.c.at si deri.§. de adulterijs. Nam ex hoc
ipo ꝙ de aliquibus conceditur de alijs prohibetur.
di.25.c.q̃r.de trãsla.c.iter corporalia.ar.ad idẽ de
tẽpo.or.c.dilectus vbi dr̃:cũ illi : dispẽsatio hmõi a
canone.minime sit permissa. Exprimuſ etiã iure de
quibusdã maioribus adulterio.in q̃bus permittitur
epis dispẽsare.c.si quis presbiter.50.di.in versi tñ:
hodie nõ h3 locũ:cũ papa sibi reseruet absolutionẽ:
vt i.c.presbiteros.50.di.dr̃ de diaconibus ꝛ presbi
teris idolis imolãtib'. Secũda opinio ẽ ꝙ epũs põt
dispẽsare in oĩ crimine ꝯ duas primas regulas nisi
expsse ꝓhibeaſ a iure hoc ꝓbaſ di. 28.c.presbiter:
ꝛ optime de pen.di.6.c.i.in fi.vbi dr̃ põtifex iustus
atq3 discretus nõ cogiſ suos sacerdotes semꝑ abijce
re s3 nec mox restituere nisi statutũ fuerit a Roma/
no põtifice:ꝛ de sen.exc.c.nuꝑ circa fi.hãc opinionẽ
tenet Laurẽtius.Vin. Jo.ꝛ tan.Ber.vero i.d.c.at
si deri.i glo. dicit ꝙ hec opinio ẽ magis coĩs. cui
assentit Ray.ꝛ ĥĥ.glo.eius dicit.hãc opinionẽ eẽ
salubriorẽ:ꝛ sequẽdã. Pa.i.d.c.at si.postq̃ varias
recitauit opiniões. sic ait.vel q̃riſ vtrũ epũs possit di
spẽsare ꝯ canonẽ superioris.vel ꝓpriũ. si ꝑ mõ aut ẽ
canõ penitẽtialis:ꝛ sic põt.q: penitẽtie sunt arbitra
rie.ibi in glo.ꝛ.c.deus q.de pe.ꝛ re.ꝛ de pen.di.i.c.
mẽsurã.nisi casus appareat reseruatus.etiã si canõ
apponat aliquã certã penã.illã.n.põt etiã sacerdos
mitigare.c.quẽ penitet.de pen.di.i.Si vero ẽ canõ
penalis.seu dispẽsatiuus.si expresse indulget dispen
sationẽ iferiori. vel expresse negat. casus est clarus.
Si vero nõ expresse:ꝛ tũc aut dicit dispensationem
posse fieri.licet expresse aliter nõ indulgeat:ꝛ potest
epũs dispensare. ar.c.nuper. de sen.exc. ꝛ tenent hoc
Jo.de ligna. Jo.cal. ꝛ fuit originaliter. Jnno.in.c.
dilectus.de tẽpo.or.ratio q: ex quo indulget. vt ver
ba aliquid operẽtur:ꝛ q: dispensatio non est stricti
iuris respectu dispensantis. Quãdoq3 cõstitutio lo/
quitur generaliter nõ permittẽdo. vel vetando di/
spensationem:ꝛ tũc in delictis potest in adulterio:ꝛ
minoribus dispẽsare.nisi reperiaſ prohibitus.i ma
ioribus vero nõ potest nisi videaſ expresse indulta.
Jn alijs vero a delictis. non dispẽsat nisi reperianſ
sibi indulta.probatur hic.ꝛ de tempo.or.c.dilectus:
ꝛ coĩter tenetur q: per dispensationem vulnerantur
iura superioris.25.q.4.displicet. Que sunt illa q̃ sunt
maiora adulterio.relinquendũ est arbitrio iudicis.
Nec arguiſ in hac materia a simili.nisi ratio:ꝛ cã
esset manifesta. q: tunc non extendiſ: ꝛ limitanda
omnia ista ẜm Pa. quãdo nõ est maxima causa:
ꝛ vrgens ẜm doc.de rota. decisione .255. ꝛ Bal.l.
omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ per tex.notabilem
in.l.si hominẽ.ff.man.dicit ex causa epm̃ posse sta/
tuere cõtra iura:ꝛ sic fortius dispensare. sicut.n.ibi
procurator generalis.potest ꝯtra specialiter ꝓhibita.
per dictũ ex causa.ita ꝛ epũs cõtra canones.sed hoc
intelligo quãdo superuenit causa noua.vel antiqua
verisimiliter nõ cogitata per papã. sicut itelligiſ.l.
illa. in procuratore. vt ibi nõ Bar. ꝛ pro hoc facit
qḋ nõ in simili. Jnno.in.c.qḋ super his.de voto.cir
ca potestatẽ pape respectu fideliũ. Quidã extendũt
ꝛ rationabiliter.dicentes ꝙ epũs potest dispẽsare in
gradibus prohibitis in matrimonio. quãdo impe/
dimentũ est occultũ:ꝛ ad papa3 non potest haberi
recursus : ꝛ seperatio non potest fieri sine notabili
scandalo. sicut sepe euenit in mulieribus. q̃ cognite
fuerunt a cõsanguineis viri anteq̃ ꝯtraherent ma/
trimoniũ. Secũdo mẽbro.s.i proprio statuto dispẽ/
sat nisi iurasset seruare. ẜm Jo.an.epũs dispensat cũ
adultero ꝛ incestuoso simul.Quõ possit dispensare
circa matrimonia. vide.ĥ.ipedimentũ. i coĩ.§.7.
¶ Queriſ.in quibus possint dispensare. vel absolue 15
re sacerdotes parochiales.vel religiosi expositi. ẜm
cle.dudũ. de sepul.vbi primo notandu3 est ꝙ in.d.
cle.§.per huiusmodi.sic diciſ. Per huiusmodi con/
cessionẽ.neq̃q̃ intendimus personis.seu fratribus
ipis.ad id taliter deputatis.potestatẽ in hoc impẽ/
dere ampliorẽ. q̃ in eo curatis. seu parochialibus
sacerdotibus.est a iure cõcessa. nisi forsan eis eccle/
siarum prelati.vberiorẽ in hac parte gratiã speciali/
ter ducerent faciendã.hec ibi in tex. Secũdo notan/
dũ ꝙ Guil.durãti spe.in repertorio suo sic ait. Tot
casus ponere. nõ est aliud q̃ potestatẽ sacerdotum
restringere. q̃ eis plenarie est dacta a christo. vnde
breuiter dico. sacerdotes omnia posse. quo ad forum
penitentialẽ. q̃ nõ sunt specialiter in iure epis reser/
uata : ꝛ que nõ sunt ipis sacerdotibus directe vel ꝑ
aliquã cõsequentiã interdicta. ar.de iudi.c.at si cle
rici.ꝛ de sen. exc.c.nuper. Hoc tamen fateor ꝙ vbi/
cũq3 fuerit graue dilictũ.vel enorme. superioris est
iudiciũ requirendũ : ꝛ idem dico de oĩbus casibus.
vbi est generalis consuetudo.ꝙ sint epis reseruata.
hec durã. Jo.vero de ligna.in declaratiõe quadam
super.c.omnis.de pen.ꝛ re.probat:ꝛ cõcludit.ex dic
tis Guil.ꝛ ex cle.dudũ:fratres predicatores :ꝛ mi/
nores presentatos. pro audiẽtia cõfessionum. posse
absoluere ab omnibus casib' peccatorum. exceptis ꝑ/
cise.q̃ i iure reseruãtur epis. sed a casibus quos epi
sibi reseruant.vel de cõsuetudine sue dyocesis.vel ex
suo beneplacito.vel per cõstitutiones suas synodales

les.vel prouinciales.posse absoluere.etiã si epi.ipos
casus nõ cõcedant:⁊ probat sic.de.dudũ.statuit.ꝙ
dicti fratres nõ possit absoluere. nisi a casibus a q/
bus possunt curati absoluere.qui eis permittũtur in
iure.nisi epi vellent aliquid plus conferre.sed Guil.
dicit ꝙ non obstante ꝙ doc. ponant multos casus
epis reseruatos. curati possunt absoluere ab omni/
bus occultis.q̃ in iure nõ sunt epis reseruata :⁊ que
nõ sunt ipis sacerdotibus directe. vel per cõsequen/
tiã aliquã.interdicta.licet ergo epi possint reseruare
certos casus.qui de iure cõpetunt inferioribus. non
tamen hoc possunt simpliciter. nisi in duobus casi/
bus. sm Guil.s.directe vt cũ aliqui fuerint legitime
in crimine deprehensi.2°.indirecte per aliquam ꝯse/
quentiã:vt cũ aliquis casus euenerit.in quo ad vtili
tatem cõez expediat.ꝙ talẽ casum retineant:⁊ alr
nõ.25.q.1.de ecclesiasticis. non aũt expedit vtilitati
coi.reseruare tot casus. sed hoc est ponere loqueum
in via salutis.sed si aliquis ꝓut vult defendere plu/
res casus posse epos reseruare rationabiliter. quo
ad sacerdotes parochiales.cuz sint de foro epoꝝ:⁊
eoꝝ cõstitutionibus subiecti.tamen hoc nõ possunt
facere epi erga predictos fratres.q: exẽpti sunt. nec
eoꝝ ordinationibus subiecti.vt in .c. nimis praua.
de exc.prela.cũ ergo nõ possint dici fratres absolue
re a casibus i iure reseruatis epis. vt dicit in.d.de.
dudũ.ergo possunt ab omnibus aliis :vt reseruatis
ex cõsuetudine particulari loci.vel synodali cõstitu
tione.q: vnuz negando.aliud tacendo.concessit.di.
25.qualis.nec possunt prelati.d.ꝯcessionẽ reuocare.
vel defalcare.nõ directe denegando audientiã con/
fessionis.q: habent per cle. nõ indirecte prohibẽdo
parochianis.ne cõfiteantur eis.de priuil.c.quanto.
nec per retentionẽ multoꝝ casuũ.q: fieret in fraudẽ
legis.quod fieri nõ debet.de concess.preben.c.cõstitu
tus.sileat ergo hic Jo.mo.qui dicit.ꝙ si epus potest
artare potestatem ordinariã curatoꝝ.potest multo
magis artare potestatẽ extraordinariaz istoꝝ fra/
trum. q: qd per superiorẽ cõceditur. per inferiorem
artari.vel reuocari non põt.vtz.21.inferior. Ad con
stitutionẽ aũt cle.de priuil.vbi dicitur. ꝙ a casibus
ordinariis reseruatis.quẽ ꝗ absoluere nõ presumãt
Respondendũ est.ꝙ hoc est intelligendũ de casibus
reseruatis in iure. sicut intendit ista constitutio du/
dum.non autẽ de aliis. q: illa remouet papa.in.d.
cle.dudum. a quibus possunt dicti fratres absolue/
re.hec Jo. de ligna. Et Pa. in.c.super specula. ne.
cle.vel mo.sic ait. Aduerte quoniã hec faciũt ad.q.
nõ.quam posuit glo. in. cle. dudum.de sepul.in.§.
confessionẽ.vbi datur potestas fratribus absoluen/
di.ita tamen ꝙ non habeant ampliorem potestatẽ
ꝗ curatis parochialibus sit a iure concessa. querit
ibi nunc glo.an episcopo restringente potestatez pa
rochialiuz. in aliquibus que sibi reseruat.videatur
per cõsequentiã restricta potestas fratrũ:⁊ determi
nat.ibi glo.ꝙ sic.sed certe dubitari potest de illa de
terminatione:⁊ potius tenerem oppositum. per pre
dicta.s.q: est acquisitum ius.vt in priuilegio studij
Senensis.quod habet ad instar Bononiẽsis. quã/
do Bononiense priuilegium reuocaretur. Item per
verba illius clementine vbi papa dat potestatem.
fratribus tantã.quantã est a iure concessa. curatis
sacerdotibus.vnde pondera verba a iure :⁊ tẽpus
concessionis.veniunt ergo omnes casus preter illos
quos ius penaliter reseruauit episcopis:papa autez
non habuit ibi respectũ ad cõsuetudinẽ. vel consti/
tutionẽ episcopoꝝ.que variantur sm loca:⁊ tempo
ra:⁊ in facto cõsistunt. ar. de consti.c.primo lib.6.
cũ similibus. hec Pa. Nec valet si quis alr.c. Pa.
in.c.deus qui.de pen.⁊ re.vbi videtur cõtrariũ asse
rere.quia ibi non figit pedem.imo dicit ꝙ si episco/
pus faceret.possent recurrere ad superiorem. Unde
videtur satis clarum:⁊ bene probatum.ꝙ non pos/
sunt alios reseruare.nec oportet illos mittere ad epi/
scopos.nisi esset aliqua sententia synodalis annexa
propter quam non posset absoluere:vt in cle.prima
de priuil.vel quãdo videretur esse expediẽs propter
errorem confitentis. Tertio notandũ ꝙ casus reser/
uati a iure.nõ sunt bene dati.coiter tamen fit remis
sio.ad glo.in.c.si episcopus.de pen.⁊ re. lib.6. que
ponit sex casus primus est. excomunicatio maior :
cõtra tamen hanc glo.⁊ alios doc.sequentes illaz.
tenet Angelica in.§.absolutio.ꝓ.§.2.dicens.ꝙ non
est casus reseruatus.alr.tex.c.nuper. Inno.⁊.s.Tho.
4.di.18.ar°.vltimo q̃l° prima. sed ista sua opinio ẽ
cõtra omnes isto tempore.nec bene intellexit tex.vel
doc.quos alr.quia omnes loquũtur disiũctiue.s.vel
episcopus vel proprius curator : ⁊ similiter de ma/
iori.vel minori excomunicatione.vnde Pa.in.d.c.
nuper.sic ait. Aduerte ꝙ quãdo excoicatio est ma/
ior.nullus citra episcopum regulariter absoluit.pro
hoc vide glo.in.c.2.de pen.⁊ re.lib.6 vnde dictio.
aliis.hic posita. coiter dicitur. ꝙ verificatur in epi/
piscopis ⁊ superioribus respectu excomunicationis
maioris.hec tamen littera. aperte non probat hoc.
quia supra facta fuerat mentio de simplici sacerdo
te.sed pro coi intellectu facit cle.prima.de priuil.vbi
videtur hoc probari.hec Pa.⁊ securior est ista via
maxime apud fratres. quibus prohibetur absolue/
re a censuris iuris:⁊ synodalibus.d.cle.prima.que
nondum emanauerat tempore Innocentij quarti
⁊.s.Thome. Nondum.n.compilata erat.cle.p quã.
Pa.probat dictum suuz. quod Angelus non bene
ponderauit. Secũdus casus in dicta glo. est blasse
mia dei : ⁊ sanctoꝝ eius. maxime gloriose virginis
matris.publice.de male.c.2.Angelica.§.blasfemia
restringit hũc casum dicens.ꝙ nõ est casus reserua/
tus.nisi publicus:⁊ reducat ad epm. q: sm Hos.⁊

Hosti.d.c.ꝑ.loqtur de pena tēporali.i sedēte ꝓ tribunali. Rosella vero i.v.ꝯfessor.§ in prin.reprobat h°.dicēs.q est irronabile.nec aliq° iure pbaf. Pa. vero i.d.c.2.sic ait.ꝑ.qro.q2 tex.dē.qn̄ publice. ⁊c. qn̄ qs dicaf publice blasfemare. vt sit locus disposi tioni h°.c.solo.dicat Hosti.q qn̄ blasfemia ē notoria.de iure.vt q2 ꝯuictus:⁊ ꝯdēnatus in iudicio.vel facto.q2 publice palā pluribus astātibus blasfemiā ītulit.facit.c.fi.de coha.de.⁊ mul. Itez dicat publice qn̄ corā plurib° psonis blasfemauit.hoc referētibus postea epo:⁊ sic lz nō trāsierit i notoriū. satꝭ ē q ꝓbari pōt.ar.l.palā.ff.de.v.sig.sumuf g° hic publicū ꝓ vt ē spēs distincta a notorio.qd̄ nō. hec Pa. Ex qbus pz quō acapiaf publicitas ⁊ q determinatio Angeli ē ꝯ Pa.⁊ Host.ꝯ eū ē ēt.d.glo.⁊ cois opi° Pa.ēt post aliquos.restrīgit q n̄ teneat.i ebrio.vel illo.q magno calore iracūdie. vel iusta cā ꝓuocat° est.sīlr q nō teneat i clerico.q2 non debet publicam pniāz agere.c.i.de biga. Tertius casus i.e.glo. ē de sortilegio.c.2.e.ti. Angelica.v.casus.dicat q illud.c. ꝑ.nihil facit.imo loqtur.tex.de patriarcha:⁊ sic fz eū nō ē reſuatus. Alij tn̄ sūmuste.silr.d.glo.⁊ Host. assumētes fundamētū suū.i.d.c.2.quoꝝ declaratio. est magne auctoritatꝭ. ponūt iter casus reseruatos: ⁊ benedictus.xi.ponit eū iter illos q sunt de ꝯsuetu°. vn̄ ē securius.⁊c. Quartus casus.ē cōmutatio voti e.§.c.tit. Idē tz Inno.Hosti.tn̄ dicat.q ille tex.non ꝓbat dictū Inno.q2 loqtur de quoꝫ ꝓsidētı.tn̄ fm Hosti.cois ꝯsuetudo ita tz q nō ē mutāda tn̄ nō ponif ideclaratōe bn̄dicti vn̄ n̄ videf casus reseruat°. Quintus i eadē glo.ē dispēsatio icertoꝝ.c.cū sit.de. iud.ꝯtrū h°.⁊ bn̄ tenēt coiter sūmiste post Archi.⁊ multi alij. Pa.i.d.c.cū sit.diffuse disputat adducen do varias opiniōes:⁊ tādē tz ꝯ.d.glo. Jo.an.ar.s. hoc idē tz.s.q nō sit casus reſuat°.ꝑ.pte tit.ꝑ.c.4. Angelica i.v.restitutio.2.§.14.idē tz. Idē Rosella .v.restitutio.15.§.2.Idē Pis.v.restitu°.6. Ego aūt diffuse hoc tractaui.v.restitu°.§.18.⁊ breuiter ꝯclu do post multos doc. q i foro ꝯsciē epo nō se hz ipe dire nec pōt reseruare.neqꝫ ꝯfessores excoicare.hac de cā.vn̄ Inno.i.c.q2 plerıqꝫ.ꝺ imu.eccl. tz q debet fieri auctoritate.vel cōsilio ꝯfessoris secus si veniret ad foꝝ ꝯtētiosuz: ⁊ i isto casu vel sīli dz intelligi qn̄ epi faciūt excoicationē ⁊ reseruāt istū casuz. Sext° casus i.e.glo.ē pnia matrimonioꝝ.clādestine ꝯtcto rū.vel ꝯ iterdictū eccle. q ꝑ epos solet iponi.c.cū ihi bitio.de clan.despon.⁊ de ma.ꝯ iter.eccl.c.i.⁊ fi.nō tn̄ q i his iurib° nihil df de reseruatione.tn̄ qn̄ epo iponit aliquā penā publicā.max°si sit ānexa aliqua sn̄ia.nullus alius iferior dz se ipedire.q2 videf quasi ab hoie: si aūt aliqs ꝯheret ꝯ iterdictū eccle in iure positū.tn̄si eēt excoicatio synodalis adiūcta.nō pu to eē casuz reseruatū.nec ponif i extrauagāti bene dicti.ꝯtrū dicētes itelligē ꝑ mō. Septimo subiungit .d.glo. Solēt epis reſuari.penitētie oiuz publicoꝝ. enormiū criminū.oppressiones pueroꝝ.ex ꝓposito. vel ex casu:cuiuscūqꝫ homicidij. falsi testimonij.vel falsi istrumēti.piurij.incestus. corruptoꝝ monialiū. coeuntis cū brutis:⁊ his sīlia.50.di.c.miror.⁊.c.in capite.33.q.ꝑ.qcūqꝫ.cū sīlib° casibus.vt nō. Hosti. i summa huius.tit.§.cui ꝯfitēdum sit.hec ibi.i glo. Notādū etiā q Hosti.i sum.tit.ꝺ pnia ponit.p°.ꝑ. ⁊.4°.⁊ post pōt ꝓ.4°.fz eū de solēni pnia.alr.d.c. miror:⁊.c.i capite:⁊.26.q.6.c.fi. Itē notādūz q iste est tertius casus positus i declaratiōe Bn̄dicti. i q° etiā ꝯtinef.2° casus.s.in eadē glo.s.de blasfemia:⁊ oēs fere illi numerati hic.in ea.glo.ibi.7°.subiūgit. ꝫ° notādū fm Pa.i.c.i.de pen.⁊ re.i glo.q quedaz pnia ē publica.nō tn̄ solēnis.qdā vero df solēnis:⁊ publica.solēnis df illa de qua habef i.d.c.i capite:⁊ illa nō ponif nisi ꝓ delicto enormi:⁊ scandalizāte totā vrbē.d.c.fi.⁊.c.i capite. publica vero est illa q ponif i publico sine solēnitate.de qua habef i.d.c.i capite:⁊ hec iponif siue delictū sit graue.siue sit leue.vt hic i glo.⁊ ista solēnis nō imponif clerico.c. qsitū.de pe.⁊ re. Itē notādū fm.e.Pa.i.c.qsitū. de pe.⁊ re.q aut delictū ē graue :⁊ scādalizās totam vrbē:⁊ tūc laico iponif solēnis pnia:⁊ iste est ꝓprie casus reseruat°.aut ē graue.sz nō generat scādalū: ⁊ tūc aut ē occultū:⁊ non iponef pnia publica. siue sit clericus siue laicus. aut ē publiū sz nō scādalosum:⁊ tūc iponef pnia publica. sz nō solēnis.c.i.de pe.⁊ re.hec Pa. Quidā etiā nō ⁊ bn̄ q vbi coiter talis pnia a ꝓlatis nō iponif .q nō ē casus reseruatus:⁊ df i Pis.v.pnia.ꝫ.i prin.q nō ē hodie i vsu: ⁊ ibidē.§.4.df.q publicā pōt qlz sacerdos iponere: ⁊.s.Tho.4.di.14.q.i.ar°.5.ql°.3°.dicit.q pnia qdā est solēnis.qdā publica. solēnis fit cū quadā solēnitate.s.i capite ieiunij ꝓsentāt se an̄ ecclāz ⁊ in cena dn̄i:⁊ siūt multa alia q nō sunt āplius i vsu:⁊ a solo epo iponif .qua rōe df reseruatus.cū igif non sit amplius in vsu.iō nō est amplius reseruatus. publica vero iponif a quoꝫ ꝯfessore:⁊ sic nō est reseruatus.cū qlz possit iponere.hec.s.Tho.cū igif iste casus de solēni pnia nō sit in vsu:⁊ ex cōsequēti nō sit reseruatus ⁊ includat.ꝑ.casuz vbi.s.s.de blasfemia ⁊ oia alia q ponūtur in isto.7°.d.glo.seqtur q ille. secūdus fiat dicat Angelica ⁊ iste septimus nō sint reseruati. Uide aliquid.v.pnia.§.9. Octauus casus est quē ponit Hosti.pro.5. petm̄ clerici. ꝓpter quod incurrisset irregularitatē :⁊ est primus in declaratione Benedicti:⁊ qꝫuis Angelica intelligat solum de dispēsatiōe irregularitatis.tamen ꝓbabilius tenetur etiā q petm̄ sit reseruatū.facit ad hoc q2 Benedictus. xi.⁊ Hosti.ponunt petm̄:⁊ nō solū irregularitatē. Quō petm̄ clerici dicaf notoriū vt icurrat irregularitatem. vide .v. clericus .2.§.13.14. ⁊.15. Nonus casus qui est.6. fz Hosti.⁊ secūdus fm declarationē Benedicti. est de incendiarijs. qui dolo hoc fecerunt.vel fieri fecerint.mandato. auxilio.vel

cōsilio. ante denūtiationē. 23. q. 5. c. si quis mēbroꝝ: ⁊ sequēti. Et nō ꝙ si tales incēdūt eccliā. vel piuiū locū. sunt excoicati: ⁊ post denūciationē ē papalis. Si vero icēdūt alia loca debēt excoicari: ⁊ post publicationē. etiā est papalis. iō dixi añ denūtiationē. De quo. ꝟ. excoicatio. 5. casu. 7. Decim⁹ ꝟm Hosti. ⁊ ē. 7⁹ ꝟm. c. Hosti. Si eps audiuit ꝯfessionē alicui⁹ ⁊ eū noluit absoluere ab aliquo pctō q: tūc inferior nō debet se itromittere. 2. di. c. iferior. Notandū 4ᵉ ꝙ ꝟm Pis. Benedictus. xi. in extrauagāti q̄ incipit īter cctas. declarauit eē. 4. casus de iure. s. 8. 9. primus. ⁊. 7⁹. qui vt dictū ē ibi. 7⁹. nō ē āplius in vsu. Itē declarauit eē. 5. de approbata ꝯsuetudine. s. homicidiū volūtariū. 2ᵉ. falsarij. 3ᵒ. violatores ecclesiastice libertatis. 4ᵒ violatores ecclesiastice imunitatis. 5ᵒ sortilegi. vel diuinatores. q̄ extrauagās q̄uis sit reuocata. p cle. dudū. tñ q: illa fuit decla⁹ videt dubitare q: nō ē dicendū ipm errasse. nec circa hec ē aliqd inouatū. Itē ē notādū. ꝟz. d. ar. s. 3ᵉ. tit. 27. c. 5. ꝙ cū ista mā nō sit bñ clara. ꝙ tutius ē recurrere ad epm: ⁊ accipiāt qd velint retinere. Ista tñ reseruatio debet itelligi de accu. exteriori. Itē notandū ꝙ ex dictis pōt patere ꝙ videtur nouē casus reseruati. q: tñ homicidiū ꝯtinet i. 7ᵒ. q. 7⁹. ꝯtinet. 2ᵐ. ⁊ tā. 2⁹. q̄z. 7⁹. videntur eē reseruati rōe solēnis penitentie. q̄ nō est in vsu. ideo dicendū ꝙ neq; secūdus neq; septimus sunt reseruati. nisi quādo tractātur in foro ꝯtētioso: vel nisi ratione homicidij. vel excoicatiōis annexe. sicut etiā tertius: ⁊ quartus qui ponūtur in extrauagāti. Casus de falsarijs. non videtur reseruatus. nisi forte ꝯtineret in septimo qui vacat vt dictū est. nisi quādo ducatur ad foꝝ cōtentiosum. Conclusiue igitur dicendū est primo ꝙ sufficienter probatum est. epos nō posse sibi reseruare alios casus a dictis fratribus nisi qui sunt reseruati de iure. secūdo ꝙ illi q sunt de cōsuetudine generali quos declarauit Benedictus. habent eandē rationē sicut illi qui sunt de iure. tū q: cōsuetudo generalis habet vim legis. tū q: Benedictus declarauit. tū q: generalis cōsuetudo habet ꝙ illos reseruet. tertio ꝙ ꝯsuetudines particulares. vel synodales. vel reseruatiōes voluntarie epoꝝ. nō obstant. quarto cōcludo ꝙ eps potest sibi reseruare illos. quos Benedictus declarauit. preter illū. de solēni penitētia. qui nō est in vsu: ⁊ nō alios. quinto cōcludo ꝙ primus casus est petm̄ clerici propter qd̄ incurrit irregularitatē. secūdus de incēdiarijs. tertius excoicatio maior. siue iuris siue synodalis: ⁊ ex cōsequenti peccatū ꝓpter qd̄ incurrit. quartus de penitentia solēni vacat. vt dictū est. Primus de cōsuetudine est homicidiū voluntariū. secūdus ē de falsarijs. sed iste etiā vacat nisi deducatur ad forū cōtentiosum. tertius violatores ecclesiastice libertatis. ratione excoicatiōis: ⁊ similiter quartus. s. violatores ecclesiastice imunitatis. quinto sortilegi. vel diuinatores. de quo supra ibi tertius casus in. c. glo. quos omnes intellige vt supra declaratū est. Accipe igitur breuiter. clare: ⁊ sine dubitatiōe. ꝙ sunt septē hodie casus reseruati: ⁊ nō plures possunt reseruare a fratribus. s. primus excoicatio maior siue iuris siue constitutionū synodaliū. cū peccato ꝓpter quod incurritur. secūdus peccatū clerici ꝓpter qd̄ irregularitas cōsequit. tertius incēdiarij. quartus homicidiū volūtariū. quintus violator ecclesiastice libertatis. sextus ecclesiastice imunitatis. ratione. s. excoicationis. septimus sortilegi ⁊ diuinatores quos intellige ꝟm ꝙ declaratū est supra ibi. 5. casu.

d Iuinatio a quo sit inuenta. ꝟ. diana. §. 1.

d Isputare vtꝝ liceat de fide. ꝟ. diana. §. 2.

d Iuortiū. est viri ab vxore. vel econtra legitima seperatio. Legitimā dico. vt nō fiat sine lege. vel ratione. q: quos deus cōiūxit. hō nō separat. 31. q. 1. §. ⁊ obicit: ⁊ dicit diuortiū. a diuersitate mentiū. vel q: hi qui matrimoniū distrahūt. in diuersas partes eūt. l. 1. ff. de diuor. hec habes in. ꝟ. matrimoniū. 4. de diuortijs.

d Iuturnitas. in malo auget peccatū. de ꝯsue. c. fi. vbi dr̄: tāto sunt grauiora peccata q̄to diucius infelicē animā detinēt alligatā.

d Octor dicitur a docēdo. Ubi nō ꝟm Pa. in. c. 1. de locato: ꝙ appellatiōe magistroꝝ veniunt oēs doctores cuiuscūq; qualitatis. Et ē cois vsus loquēdi vltramōtanoꝝ. Et romani pōtifices: quēlibet doctorē in suis lris appellant magistros: de quo vide glo. secūdā. i cle. de Mag. q̄ dicit ꝙ apud Italiam. obtinuit vsus. vt promoti in iure appellētur doctores. in alijs vero facultatibus vocantur Magistri. Omnes tñ qui presunt exercitio alicuius disciplinę. possunt ꝟm etymologiā vocabuli. appellari Magistri. vt in. l. quibus papua. ff. de. verbo. sig. dr̄ etiā a magistrando. sicut doctor a docēdo. Uide tex. in prohemio decre. vbi papa oēs appellat doctores. forte habuit respectum ad cōem vsum Bonoñ. quibus scribit: ⁊ faciunt. hec ad statuta facientia mentionē de Magistris. vel doctoribus. vt nō veniant scholares nec ecōtra: in larga tñ significatiōe esset secus. Possunt doctores dici scholares inquātū frequētant scholas. hec Pa.

¶ Utrū allegationes sint faciende a doc. in cōsilijs. Re. ꝟm Pa. in. c. vestra. de cohabi. cle. ⁊ mu. ꝙ in cōsilio decisiuo nō: sicut nec in sententia vt dicit in. c. sicut nobis in glo. de sen. ⁊ re. iudi. secus in ꝯsilio postulato a parte: ratio diuersitatis. q: i primo est approbata fides cōsultoris. in. 2ᵒ. vero nō. Et ideo non credit ei nisi quātenus probet. Et nō ꝟm Archi. J. c. de quibusdā. 57. di. ꝙ doctor promotus. corruptis doctoribus nō debet gaudere priuilegio doctoꝝ. Et debent preferri docti scholares. idoctis doctoribus. Et nō ꝟm Pa. in. c. lerici. de iudi. ꝙ Magister in

Theologia debet pcedere Canonistā:ꝛ Canonista doctorē ciuilē:ꝛ ciuilis artistā.vel medicū:ꝛ accipit ar.a nobilitate subiecti.vide.d. Felinum in rubrica de maio.ꝛ obe.vbi diffuse. Unde infra.ꝟ.Magister. Nō debēt etiā fieri alr.vbi sunt hoies docti.

Dolus est duplex.s.verus ꝛ psumptus. Dolus
d verus est machinatio. seu circūuentio ad decipiendū alium manifeste adhibita.l.i.ff. de dolo:ꝛ regula sciēti.de iu.iur.lib.6. in glo. Dolus psumptus.est falax circūuētio. ad decipiēdū aliquē. presumptiue adhibita. Et nō sm glo.in.l.i.ff.de dolo:ꝙ aliquādo accipit in bonū:ꝛ sic est licitū : ꝛ est idē ꝙ solertia.sicut quādo quis aliquid simulat. ne dānificet a proximo. sicut de capto. a Januēsi.qui simulauit se cōtractū.qđ quidē. licet. vt.ff.de nego. ge.l.at qui natura.ꝟ. cū me. Tamen coiter accipit in malū:ꝛ sic diffinitur in.d.l.i. Et dolus malus est oīs calliditas.fallatia.machinatio ad circūueniēdū fallendū.decipiendū alterū:adhibita: fit tacendo ꝛ sic est:calliditas.vt.ff.de ac.em.ꝛ ven.l.i. fit i verbo mentiēdo:ꝛ dr fallatia.ff.de fur.l. falsus.ꝟ. si quis: fit arte verboꝝ : ꝛ dicit machinatio.ff.de ac.em.ꝛ ven.l.iulianus.ꝟ.idem.Ad circūueniendū.s.reddēdo singula singulis.s.circūuentionē calliditati: fallētiā:fallatie:deceptionē:machinationi. Ponit adhibita.s.ꝯtra ius:ꝛ bonos mores.propter differentiā: doli boni.hec in illa glo. Et adde sm Ge.in.c.si cō promissarius.ꝟ.si vero.de elec.lib.6. ꝙ quis dolose facit quādo scienter rē sibi prohibitā facit. De dolo quō aliquādo accipit in bono:ꝛ quō cōueniat cum astutia:ꝛ c̄.ꝟ.astutia:ꝛ.ꝟ.culpa prin.

1 ¶ Utrū ignorantia iuris excuset a dolo :ꝛ cōsequenter.a pena.ad quā incurrendā requiritur dolus.R. sm Cy.in regula ignorantia.lib.6. ꝙ sic:q: licet iurio error sit lata culpa.non est tamen dolus.vt.ff.de bis.qui no.infa.l.i.vbi est glo.singularis. Ex predictis habes.ꝙ vbi ius vel statutū requirit veꝝ dolū. ꝙ ignorans quātūcūꝗ sit culpabilis nō incurrit penam ipius:licet alio modo sit puniendus. sm modum culpe.vbi vero ius vel statutū requirit dolum presumptū : sic ignorās crasse ꝛ supine nō excusat. q: est in dolo presumpto: hoc patet in censuris ecclesiasticis.q cum requirant dolum presumptū.taliter ignorans nō euitat.vt patet i.c.vt animaꝝ.de ꝯsti. lib.6.secus si esset in leui culpa ignorantie.Unde.ꝟ. ignorantia.ꝟ.3.ꝛ.ꝟ.excoicatio.7.ꝟ.i.post vltimū casum:ꝛ.ꝟ.culpa. in princ.

2 ¶ Utꝝ iniusta causa excuset a dolo.R.ꝙ sic:ꝛ quē libertita nō Bal.in.c.vt animaꝝ:in prin.f.col. de consti.lib.6.vbi dicit ꝙ perturbans aliquē in possessiōe.ex iniusta causa. putans sibi licere excusatur a pena statuti puniētis in centū:qđ requirit dolū:per nō in.l.plagij criminis.C.ad.l.fauiam.de plagi.nō etiā Jo.an.in tit.de arbi.in addi.ad Spe. Et ꝙ ex cusat a pena legis etiā iniusta causa nō in.c.i.in fi. de elec.lib.6. Idē Jo.an. ꝛ Bal.i auf.generalr.C. de epi.ꝛ cleri.ꝛ multis aliꝭ:ꝛ glo.i.l.vnica.ꝟ.fi.co.

¶ Utꝝ lata culpa equiparetur dolo.R.ꝙ aut loquimur de actionibus descēdētibus ex delicto. vel ꝙsitūc quo ad penā corporalē.dic vt in.ꝟ.sequēti:quo vero ad penā pecuniariā:ꝛ tunc si lex.vel statutum expresse requirit dolū nō equiparat .vt dicit Bar.i actionibus.ff.de ilit.verā.ꝛ glo.i.ꝟ.suspectus. insti. de suspec.tut. Unde dicit Bal.i.l.si quis id qđ i fi. col.ff.de iuris.oīuꝫ.iudi.ꝙ quādo delictū circūscribitur per dolū.nō sufficit culpa. secus in his in quibus:culpa venit puniēda:alī.d.l.senatus: ꝛ.d.l.plagij.vnde vbi fit mentio de dolo. requirit verus dolus: si vero lex vel statutū nō requirit expresse dolū: sed simpliciter loquit sic lata culpa dolo equiparatur.l.i.ff.ne vis fiat ei. Similiter equiparat i actionibus descendentibus.ex cōtractu.vel quasi.d.l.qđ nerua. Ignorantia etiā affectata. q est quādo quis noluit.vel dissimulauit scire.equipollet sciētie.c.cos de tēpo.or.lib.6. ꝛ ideo est dolus nō culpa. 3

¶ Utrum pena corporalis.sit imponēda sine dolo. R.ꝙ nūꝗ sine doli interuentu : glo.ꝛ Bar. in.l.in actionibus.ff.de i lit.iurā. ꝛ.d.ꝟ.suspectus. vnde in penis corporalibus.vel infamiā.sm Bar. irrogantibus lata culpa nō equiparat dolo: similiter in cā sanguinis.vel infamie.vel status:ꝛ ideo in illis requiritur verus dolus.vtrū qs incurrat sentētiā excoicationis.sine dolo:ꝟ.excoi°.7.ꝟ.i.post vltimū casuꝫ. 4

¶ Utrū quis possit pacisci.vt nō teneat de dolo.R. ꝙ nō.vt est tex.i.l.i.ꝟ.cōueniat.ff.de posi.q: hec cōuentio est cōtra bonā fidē:ꝛ bonos mores : ꝛ ideo nec sequenda.vt dicit ibi tex. Nec potest quis tenere bona alicuius.q ex statuto ad eū venerūt. ppter delictū alicuius.si ipe dolose egit.vt ille delictū committeret hec Pa.in.c.postulastis : de ꝯce.preben.ꝛ tex. ibi in fi.cum sua glo. 5

¶ Utrū dolus anullet cōtractū spiritualē.puta votū:ꝛ hmōi.R.sm Pa.in.c.cū dilecti. de em.ꝛ ven. ꝙ non:nec potest quis excipere. de dolo. quādo fuit inductus ad bonum:q: non est proprie dolus.puta dolo induxi te ad religionē:tenet ingressus:facit ꝙ nō in.c.cū dilectus quod me. causa. ꝛ vide glo. nō in.l.a diuo.ff.de ritu nup.q hoc tenet.etiā in matrimonio.ꝟ.religio.ꝟ.17. 6

¶ Utrū dolus anullet cōtractū tēporalē. puta venditionē:ꝛ hmōi.R. ꝙ aut dolus per ꝯtrahētes dat causaꝫ cōtractui.puta induxi ad vendendū. qđ nō eras venditurus: ꝛ sic in cōtractibus bone fidei nō tenet:sm glo.ꝛ Pa.in.c.cū dilecti. de em.ꝛ ven. ꝛ glo.in.l.2.C.de rescin.ven.ꝛ glo.cū tex. in.l.eleganter.ff.de dolo. In cōtractibus aūt stricti iuris. tenet cōtractus:sed agens ex eo elidit .ope exceptionis.ff. de verb.obli.l.si quis cū aliter: ꝛ.C.de pac.l.cū po 7

fleta. Si vero per aliū a cōtrahentibus dat causam
cōtractui:et iā bone fidei.tenet cōtractus:sed agit ꝯ
mediatorē de dolo.d.l.elegāter.§.i.⁊.ff. de ꝓſo.l.2.
⁊.3. Tenet̄ etiā ille pro quo factus est. inquātū factus
est locupletior. vt.l.ſi.ff.ꝺ eo. per quē factū erit i ꝑn.
⁊ nō plus. Aut dolus nō dedit cāꝫ ꝯtcui : sed incidit
in ꝯtcū:puta eras vēditurus. sed dolo induxi te ad
minus vendēdū:⁊ hmōi:⁊ sic tenet ꝯtcus:ſꝫ i ꝯtcti/
bus bone fidei.aget ex eo ꝯtcu.vt suppleat pciū.vt
ff.de ac.ven.⁊ em.l.iulianus.§.ſi vēditor: erit tm̄ i
arbitrio emptoris.vel supplere pcium.vel restituere
rē:ſi deceptio ſit vltra mediū iusti pcij.e.cū cām.de
emp.⁊ ven.⁊.l.2.C.de resein.ven. Et in ꝯſcia etiā ſi
deceptio ſit minus dimidia:in ꝯtcibus stricti iuris:
age de dolo.d.l.elegāter.§.nō solū.in ſi. Aut dolus
nec dedit cāꝫ ꝯtcui.nec incidit i ꝯtcū. ſꝫ re ipſa eue/
nit.sine dolo:⁊ facto partiū. vt puta. ābo ignorabāt
iustū pciū.sic nō est pctm̄.nec restituere tenet̄ nisi pe
tat̄:ſi a pn̄ nō plus emisset. etiā ſi sciuisset plus va/
lere.puta q: nō expediebat.plus ſibi emere. Si aūt
plus emisset a pn° ſi sciuisset: ⁊ est deceptio notabi/
lis.tenet̄ restituere rē.vel supplere pciū. ar.d.l.ſi qs
cū aliter. vbi equiparat̄ deceptio. q̄ venit re ipſa : ⁊
ex ꝓposito:⁊.d.c.cū dilecti.secus i modico:⁊ itelli/
ge.d.aut.i.c.q: pleriqꝫ de imu.eccl. Si vero vterqꝫ
rei valorē sciebat.tūc dic vt.ī.ꝟ.emptio.§.2.3.⁊.4.
vbi habes quō potest quis decipere vsqꝫ ad dimi/
diam vel non:⁊c̄.l.2.C.de resein.ven.

d Omesticus quis dicitur.ī.ꝟ.familiaris.

Omiciliū pōt laicus habere i pluribus locis
d ſm Inno.i.c.ex parte.de fo.cōpe. Si modo
vtrobiqꝫ ſit istructus .i.vtrobiqꝫ habeat co/
muniter necessaria ad viuēdū : Idē etiaꝫ ſi haberet
maiorē partē suoꝝ bonoꝝ:vel familiā : vel ſi nihil
hꝫ:assidue tm̄ ibi ꝯuersat̄. sola tm̄ dom⁹ nō ꝯstituit
domiciliū.ff.ad mūici.l.libertus.§.sola. Domiciliū
hꝫ qs vbi est oriūdus.l.senatores.ff.de sena. Et silr
vbi pr̄ suus fuit oriūdus. Itē vbi voluntarie ſibi di/
git.s.deferēdo maiorē partē suoꝝ bonoꝝ. Itē cleri/
cus vbi bn̄ficiū obtinet.reqrēs residētiā : ꝑ h° ē tex.
i.c.cū nullus.de tēp.or.lib.6.secus ſi non reqrit ſm
Feli.i.c.dilectus filius.de rescrip.i.p° col.⁊ sequen.⁊
regulariter dicūtur reqrire residētiam.nisi aliud ſit
idictū de iure speciali.s.rōe ꝯsuetudinis statuti.pri/
uilegij.vel ſit minimi valoꝝ. Et ſi hꝫ tale reqrēs re/
sidētiā.i.hꝫ domiciliū vtrobiqꝫ: ⁊ punit̄ ab epo do/
micilij:⁊ ſi vni deseruit ꝑ vicariū i illo nō hꝫ domi
ciliū.nec desinit habere i loco natiuitatis. vel habi/
tatiōis. Prelati ⁊ religiosi hn̄t vbiqꝫ. vbi sunt assi/
gnati:⁊ ibi debēt citari. Itē mulier rōe matrimōij.
Itē rōe milicie. Itē rōe possessiōis. Itē rōe cursus tē
poris.s.decēnij:q° ad sacra.nō dicit Pa.i.c.nullus:
de paro.ꝙ i iuribus dyocesanis.spectamur domici
liū:⁊ non habitationē.vn̄ quo ad sacra necessaria.
eps studij erit iudex ꝯpetēs.ſꝫ nō quo ad volūtaria
ex quo infert ꝙ scholaris. nō pōt ꝓmoueri ad ordi
nes.in loco studij sine licētia sui epi. Nā lꝫ i loco stu
dij habeat habitationē nō tm̄ domiciliū. vt.l.2.C.ꝺ
icol.lib.x. Etiā infert epm studij non posse comutare
vota scholaris extranei.qꝺ ē ꝯtra multos ꝯfessores
ignorātes.hec Pa. Hosti.etiā dicit : puto ꝙ ſm ius
canonicū.qꝫ cito ad aliā parochiā trāſit : ⁊ hospi/
ciū ꝯstituit explicādo sarcinolas :⁊ ſe in ipo recipit.
animo remanēdi.statiꝫ ſit parochianus illius.c.ſi.
de paro.⁊.c.ad aptice.de deci. Uide de confessione
coꝝ.ꝟ.absolutio.ꝓ.§.21.

Ominica dies:diē dn̄icā ꝯstat īter sūmas:⁊
d pcipuas festiuitates cōtineri.exo.xx.mēto vt
diē sabbati sanctifices. dn̄icā.n.colere debe/
mus.ꝓpter honorē:⁊ gaudiū resurrectiōis dn̄ice.ꝺ
ꝯſe.di.3.sabbato:nulla operatio i illa agat̄. nisi tm̄
hymnis:⁊ psalmis:⁊ cāticis spiritualibus. dico illa
trāsigat̄.de ꝯſe.di.4.ieiunia. Itē tanta est excelētia
huius diei.ꝙ in nullo alio die pōt eps ꝯsecrari. di.
75.ꝙ die dn̄ico. Ubi etiā subdit̄.ꝙ qcqd insigne a
deo ē ꝯstitutū i terris.i huius diei festiuitate gestum
est.i hoc mūdus sumpsit exordiū.gen.ꝓ. In hac die
xps resurrexit a mortuis.de conſe.di.3.sabbato. In
eo.s.s.datus est apostolis act.2.

¶ Utrꝫ obseruatio diei dn̄ice.succedat loco diei sab
bati .R. ſm.s.Tho.2ᵉ.q.122.ar°.4.ad.4ᵐ.ꝙ obser/
uantia diei dn̄ice.in noua lege succedit : ⁊c̄. non ex
vi precepti legis.sed ex cōstitutiōe ecclesie:⁊ cōsuetu
dine populi christiani:nec.n.huiusmodi obseruatio
est figuralis.sicut fuit obseruatio sabbati.i veteri le/
ge:⁊ ideo non est ita arta prohibitio operandi.die
dn̄ica.sicut erat in die sabbati:sed qdā opa ꝯcedūt̄
in die dn̄ica.q̄ i die sabbati ꝓhibebātur.sicut decoc/
tio ciboꝝ:⁊ alia huiusmodi:⁊ etiā in quibus operi/
bus prohibitis facilius propter necessitatē dispēsat̄.
in noua qꝫ in veteri lege.q: figura pertinet ad prote
stationē veritatis. quā nec in modico pterire opor/
tet:opera autem ſm ſe cōsiderata immutari possunt.
loco.⁊ tempore:hec.s.Tho. Et ſm Hosti.in sabba
tis maxime laborare oꝫ ne videamur iudaizare.de
hoc supra.ꝟ.adorare.§.4.⁊.ꝟ.dies.§.2.

¶ Quare magis.vel solū.ſit mētio in lege antiqua.
de die sabbati .R.ſm.s.Tho.1ᵉ.q.100.ar.5.ad.2ᵐ.
ꝙ omnes solēnitates veteris legis.sunt istitute in cō
memorationē alicuius diuini beneficij. vel preteriti
cōmemorati : vel futuri prefigurati : ⁊ silr ꝑꝑ hoc.
omnia sacrificia offerebantur. Inter omnia aūt dei
beneficia cōmemoranda. primū ⁊ precipuū erat be
neficiū creatiōis. ꝙ cōmemoratur in sanctificatio/
ne sabbati. Unde Exo.xx. ꝑ rōe huius precepti po/
nitur. Sex.n.diebus.fecit deus celum ⁊ terram:⁊c̄.
Similiter inter omnia beneficia futura. q̄ erāt pre/
figuranda.precipuū : ⁊ finale erat quies mentis in
deo : vel in presenti per gratiam : vel in futuro per
gloriā. q̄ etiā figurabatur per obseruantiā sabbati

Et iō Exo.xx. p̄missō p̄cepto de sanctificatiōe sabbati. assignat rōez: q: sex diebus fecit celū: ꝛ terrā: ꝛ i septima die requieuit. Ista igit̄ bn̄ficia sunt p̄ ꝛ principaliter i mēte hoiū: ꝛ max̄ fideliū. Alia xo celebrabātur pp aliq̄ pticularia bn̄ficia. q̄ trāseunt: ꝛ iō p̄termissis aliꝭ. de solo sabbato fiebat mētio. Dicit etiā. xx. q. iii. ar. 4. ad. 2ᵐ. q̄ alie cerimōie legis. sunt signa alioꝝ particulariū effectuū dei. s3 obseruatio sabbati. est signū generalis beneficij. s. p̄ductiōis vniuerse creature: ꝛ iō ꝯueniētius debuit poni inter precepta generalia de calogi. q̄ aliud cerimoniale.

5 ¶ Utrū ꝯueniēter sit mutatū in diē dn̄icā. R̄. q̄ sic: q: sabbatū figurabat qeté dn̄i in sepulcro. die septima: ꝛ requiē sanctoꝝ futurā i celo. per xp̄i meritū. in. 7ª. etate: ꝛ iō: veniēte veritate. debuit cessare figura. Itē debuit cessar̄ p̄pter exclusionē erroris. ne forsitā qs crederet q̄ obligatio ad cerimonias veteris legis. maneret. sicut p3 de ꝯse. di. 3. c. puenit. vn̄ cōueniēter debuit i aliū diē mutari. Nec alius fuit q magis ꝯueniret q̄ primus. i. dies dn̄ica. tū p̄pter beneficiū creatiōis celi ꝛ terre: ꝛ resurrectionis christi: ꝛ multis aliꝭ de quibus dr̄ di. 77. q̄ die dominica: ꝯ cōse. di. 3. c. sabbatū: ꝛ. c. ieiunia.

Dominus nomē est ptātis. vn̄ Boe. dicit. q̄

d dominiū est ptās q̄dā. qua seru᷒ coherceť. ꝛ. s. Tho. i. q. ꝯ po᷒ dei. q. 7. arᵒ. x. ad. 4ᵐ. dicit. q̄ hoc nomē dn̄s tria i suo itellectu icludit. s. potentiā cohercēdi subditos: ordinē ad subditos. q ꝯseq̄t talē potētiā: iterationē ordinis: ꝛ subditoꝝ i dominū. Un̄ solet diffiniri a canonistis. q̄ dominiū. a quo qs dr̄ dn̄s. ē ius. habēdi: ꝛ possidēdi. fruēdi. vtēdi. ac disponendi. de aliqua re. pro libito volūtatis. vel s̄m aliquē determinatū modum. a qua superioritate. vel auctoritate diffinitum est.

1 ¶ Utrū hō habeat nāle dn̄iū. sup oia aialia: ꝛ sup oēs alias res. R̄. s. s. Th. pª. q. 96. ꝛ. s̄. di. 44. q. i. ar. s. q̄ sic. Et i statu inocētie. nō fuisset aliq̄ repugnātia ad hoiez. sed oia sibi obedissent ad nutū. qꝺ p̄bat. Pº q: videm᷒ nāt̄r q̄ iperfectū ordinať ad pfectū. sic mā ad formā. terra ad herbam: ꝛ arbores. herba vero: ꝛ arbores. ad aialia: ꝛ vnum aial ad aliud: ꝛ oia ista ad hoiez. Un̄ ph̄s. p̄. polliticoꝝ. dicit. q̄ venatio siluestriū ē nālis. Secūdo q: videm᷒ q̄ de᷒ s3 suā p̄uidētiā. gubernat iferiora p supiora. Tertio q: aialia participāt prudētiā quā hō habet vniuersalē. s3 qꝺ est per participationē ordinať ad id qꝺ est per essentiā. igit̄. q̄ aūt post pctm̄ nō oia sint subdita vni. s3 diuisa: fuit ex industria hoiū tū q: eoia minus bn̄ gubern̄aťr. tū ad seruādā pacē.

2 ¶ Utrū vnus hō habeat dominiū nāliter sup aliū hoiez. ita q̄ etiā ante pctm̄. fuisset dominiū: ꝛ sit ēt in paradiso quātum ad aliqd: ꝛ in iferno. R̄. s̄m. s. Tho. vbi. s. q̄ q̄ᵐ ad aliqd ē dominiū naturale: ꝛ est etiā i angelis. Ubi sciēdū q̄ dominiū est duplex. vnū qꝺ relatiue opponiť ad seruum. siue seruituti: ꝛ hec est dominatio tirānica. q̄ est ad p̄priū bonū: ꝛ nō ad bonū seruoꝝ: ꝛ isto mō dr̄ dominus q habet seruū: ꝛ talis ē nālis hois ad res irrationales: ꝛ fuisset maior ante pctm̄: ꝛ de ista dictū ē in p̄cedēti. §. s3 hois ad hoiez. nō ē ista nālis. nec fuisset añ pctm̄: s3 post pctm̄ vnus hō est dominus alterius. tali dominio. iq̄ᵐ vnus hō. s. seruus. participat de ꝯdictiōe alioꝝ aialiū: q̄ nāt̄r participāt seruitutē. Un̄ phs. 8. ethy. cōparat seruū organo. dicēs. q̄ seruus ē organū aiatū. Alio mō accipitur dominiū coiter s̄m q̄ refert̄ coiter ad subditū. i. ad iferiorē: ꝛ sic ille q gubernat aliū dr̄ dn̄s. Et istud tale dominiū. dr̄ regiū: qꝺ ē pp subditos. i. ad vtilitatē subditi: ꝛ istud dominiū: qꝺ nihil aliud ē q̄ gubernatio directio. instructio: ꝛ similia. ē naturale. hominis ad hoiez: ꝛ fuisset in statu inocētie: ꝛ ē: ꝛ erit in paradiso: ꝛ aliquo modo est in dānatis sed depraauatū.

¶ Quō acquirit̄ dominiū rerū. R̄. q̄ q̄druplicitер. 3
Primo auctoritate legis nālis: vt ea q̄ i nullius bonis sunt: fint occupātis. vt insti. de re. diui. §. singuloꝝ. Secūdo auctoritate p̄ricipis. q pōt: ex iusta cā. rē alicuius. ei auferre: ꝛ alteri dare: vt nō Inno. ꝛ coiter doc. i. c. q̄ i ecctiaꝝ: de ꝯsti. vt puta: p̄pter delictū puniēdū: ꝛ hmōi: alias nō. ꝛ non solū principis sed etiā per statuta iferioꝝ habētiū auctoritatē statuēdi. vt i. d. c. ecctiaꝝ. Tertio p ꝯsensum illius cuius est: ꝛ istud fit p donationē: p̄mutationē: vēditionē: p mutui dationē: ꝛ hmōi. Quarto iure ciuili qꝺ statuit. vt vsucapionibus: p̄scriptiōibus: adoptiōe: deportatiōe: cessione: addictione: bonoꝝ possessione: ꝛ hmōi. de quibus habes. ff. de acq. re. do. in glo. l. i. ꝛ insti. de re diui. Aduerte tm̄ differētiā. iter spiritualia ꝛ nō spiritualia: ꝛ q: in spiritualibus ex solo titulo. sine traditiōe dominiū trāsit i aliū. de quo ē tex. i. c. si tibi absenti. de p̄ben. lib. 6. secus in aliꝭ in quibus requirit̄ traditio ad translationē dominij: nec sufficit solus titulus. nisi i re dacta ecclesie. l. nūq̄ nuda traditio. ff. de acquir. re. do.

¶ Quis dicat̄ legitimus dn̄s. R̄. q̄ multis modis. 4
Pº p legitimā successionē. Secūdo p ꝯsensū seu electionē populi habent̄ auctoritatē sibi eligēdi dominū. Tertio p istitutionē supioris. s. principis. vel habētis auctoritatē. Quarto p legimā p̄scriptionē. cū bona fide factā. Quinto p emptiōez. Sexto p p̄mutationē. Septimo p donationē. Octauo p iustū bellum: puta pugnādo ꝯ ifideles: aut alio iusto titulo. Qui vero alia via itrat. fur est ꝛ latro: ꝛ resignare teneť: si pōt sine notabili periculo aiaꝝ: corpoꝝ: aut rerū. Teneť etiā ad restitutionē oīuz redituū. quos habuit ab illis locis sic vsurpatis: ꝛ vt homicida. ē iudicandus: quātū ad eos. quos fecit per se. vel per officiales suos occidere. vel mutilare: licet illi digni fuerint propter malefitia perpetrata. 23. q. 5. si non licet. Nec potest absolui: nisi disponat se ad satisfaciendum: ꝛ dimittendum: si titulum iustificatum

habere non pōt: ar. de pen.di.5.c.falsas. Intellige
qñ hoc est clarū: q̄ habet iniustū titulū: seu nullum:
secus in dubio: vel cū dimittere nō posset: sine graui
lo aiaꝝ: corpoꝝ: seu reꝝ: puta q: populus se poneret
seditioni: sic nō tenet resignare: nisi volūtate solū:
qñ sciret p certo q̄ talia iminerent. c. si reo. 14.q.6.
Idē dic. de officialibus quos tales tirāni ponunt in
officijs. q̄ nec salariū possunt recipere. nisi esset tale
officiū qd̄ eēt necessariū reipublice. vel vtile. q: tunc
nō peccarēt recipiēdo nec salariū restituere tenent.
de quo in. c. in litis. de resti. spo. et in. c. nihil. de elec.

5 ¶ Sed nūquid ciuitas pōt sibi eligere dñm. R. sm
Hosti. i. c. nouit. de iudi. q̄ nulla ciuitas pōt se dare
alicui dño. nec pōt titulū dominij iustificare. q: hoc
eēt in piudiciū iperatoꝝ. quo ad illas q̄ ei subiciūt.
vel pape quo ad sibi subiectas: vel alterius: qd̄ vez
nisi ex priuilegio: vel ɔsuetudie haberēt ius eligēdi:
q: ɔsuetudo dat iurisdictionē. c. dilecti. de arbi. C. de
emācī. l. 1. et fi. Similiter nec dñs pōt ɔponere. super
iure superioritatis in piudiciū superioꝝ suoꝝ. vel subdi/
toꝝ suoꝝ. ipis nō ɔsentiētibus. vt nō Pa. in. c. si. de
maio. et obedi.

6 ¶ Utrū dominis habētibus. manifeste iniustū titu/
lū. vel nullū: teneātur subditi obedire. R. q̄ non. Un̄
s. Tho. 2a. 2e. q. 104. ar. vltimo. ad vltimū: ait. Princi/
pibus secularibus i tm̄ hō obedire tenet. inq̄tm̄ ordo
iustitie requirit: et iō si nō habeāt iustū principatum
sz vsurpatū: vel si iniusta pcipiāt. nō tenētur eis sub
diti obedire. nisi forte per accñs. pp̄ter vitādū scā/
dalū. vel piculū. hec ille. sec9 si habeāt iustū titulū et
pcipiāt iusta. q: tūc siue sint boni siue sint mali. dñt
obedire. i. pe. 2. obedite dñis vr̄is nō tm̄ bonis. etc.

7 ¶ Utrū dñs teneat ex facto familie. R. Hosti. vt re/
citat Pa. i. c. p. de resti. spo. dicit q̄ tenet tūc. qñ res
puenit ad ipm. c. sepe. e. tit. vel qñ mādauit: vel ratū
habuit. ff. de vi. et vi. ar. l. 1. §. ait pretor. et §. deiecisse:
et. c. ad sedē. e. tit. Pa. vo ibidē. post Bar. et alios.
dicit dominū non teneri ex facto familie. nisi qñ fa/
milia deliquit i illo officio. seu ministerio in quo est
ppositus dñs: et ipe in illo ministerio vtit opa fami
lie: est. n. tūc. qd iputet dño si nō elegit seu preposuit
honestā familiā. vt. l. 1. §. familie. ff. de publi. vbi pre
positi ad vectigal tenentur ex facto familie sue. seu
quē sibi adiūxit in illo ministerio. Idē est videre de
nauta. qui tenet de maleficio facto p familiā suā. vt
i. l. vnica. ff. fur. aduersus nau. tenet tn̄ dñs ciuiliter
et nō criminalr. vt. l. ne quid vero. ff. de incēdio. rui.
naufra. Et ideo si aliquis eēt ppositus ad custodiā
alicuius territorij. tenet ex robaria facta ibidē p fa/
miliā suā. siue familia sit libera. siue seruilis: vt. d. §.
familie. Ex quo infert. ptātē seu aliū rectorē teneri ex
facto officialiū suorum. vt. l. si pōt. C. de asses. et nō
Bar. i. d. §. familie. liberātur tn̄ pdicti exhibēdo ma/
lefactores: vt. d. §. familie: et. d. l. si pōt: et hoc cū quis
exercebat officiū publicū secus si priuatū. vt q: rege
bat hospitiū: tūc nō sufficit exhibere malefactorē. sed
est in optiōe. dānū passi: an agatur ɔ famulū. an ɔ
dominū. seu hospitātē. vt. d. l. vnica. ff. fur. aduers. nau.
et nō Bar. in. d. §. familie. Ponit Bar. in. d. l. vnica.
multas qōes. ad hoc. circa delicta comissa i hospi/
tio: et vtꝝ stet iuramēto hospitati. sup reb9 omissis:
et de psumptione. Dic etiā de domino territorij vel
ville. q̄ tenetur de robaria. qñ fuit sciens et potuit p
hibere: et nō phibuit: non. n. debet pati vt maleficiū
comittat super suo. l. 1. C. de fal. mo. secus aūt si pro
hibere nō potuit. l. 1. §. is aūt. ff. si fami. fur. fe. di. te/
nētur tn̄ ciuilr vt. ō. hoc Pa. Uide aliquid. s. resti/
tutio. §. 23. ibi. 5. nō obstans. etc. Angelica. s. domi
nus. §. 4. in fi. dicit. q̄ quo ad ɔsciētiā. tenet idiffe/
renter. qñ nō corrigit: et si ē icorrigibilis. debet expel/
lere: etc. sz hoc nō apparet nisi fuerit in culpa.

¶ An in aliquibus casibus. dñs a subditis possit exi 8
gere vltra ɔsuetū. vel cōez statū. R. sm Ray. Hosti.
et. s. Tho. i epistola ad ducissam barbātie: q̄ pōt p
ɔsueta et honesta. Secūdo pōt de nouo p defensiōe
terre sue. ad hoc. n. tenētur oēs. nō solū de rebus. sed
etiā corporalr laborare. vt sic seipos saluēt. 23. q. 3.
fortitudo. Tertio si dñs vult ire i exercitū idictū ab
ecclesia. vel principe. ɔ hereticos. vel paganos. nec
sufficit ad expēsas. pōt a subditis petere moderatū
subsidium. Quarto si in bello ex parte sua iusto. fuit
captus ab hostib9. nec pōt se redimere absq̄ graui
dāno. Quinto si vult ire ad principē pro obtinēdo
priuilegio ptectionis specialis. p se: et subditis: et nō
pōt comode expēsas quo ad hoc necessarias facere:
et si alia cā emergat sibi onerosa qñ maritat filiā: nā
acqrit sibi affines et amicos: et aut qñ facit filiū mili/
tē. aut accipit qd̄ erat feudū suū. vel nouū acqrit. q:
cū talia videātur respicere comodū subditoꝝ. nō vi
dētur dānādi qui talia recipiūt. vel ad refectionem
pōtiū. vel viaꝝ. vel qñ sine culpa sua. depauperatus
est. vel obligat9: dūm semp moderate: et nō ad gra
uamē exigat. x. q. 3. vnio et de cēsi cū aplūs: qñ vero
dñs sine iusta cā extorquet a subditis tenet ad resti
tutionē. sz Ray. vn̄ si velit ludere. vel vltra vires ad
vanitatē expēdere. vel si i bello qd̄ ex parte sua erat
iniustū. cogat se redimere: tūc si qd p eū vel ei9 offi
ciales a subditis exactū est: et ad dños ipos puenit:
tenētur restituere illis a quibus exactū est. si sciūtur
alias i pias cās. vel vtilitatē cōez. si aūt ad eos nō
puenit nihilominus debēt officiales suos ad restitu
tionem cōpellere: et eos punire. Utrū possint hec ab
infidelibus. s. infidelitas. §. x.

¶ Quid si subditi. hn̄t vsurarii in aliquo ncuiore etc. 9
dñs aufert eis: nūquid tenet ad restitutionē. Aut si
alius abstulit eis aliqd. nūquid sufficit si satisfaciat
dño illoꝝ. R. sz Gui. Tales subditi si ita sunt serui
q̄ nihil habeāt pp̄riū: sz peculiū. si qd̄ hn̄t. est i pote
state dñi vt reuocet. qñ voluerit et ipm vsurariū hn̄s
pro peculio. dñs pōt reuocare. Idē etiā de dānis eis

datis.ab alio sufficit.satisfieri dño. Si autem tales subditi sunt.q nihilominus hnt res ꝓprias tūc nec dñs potest eis auferre vsuarū.nec de dānis eis illa/tis pōt dño satisfieri Et notādū q coiter. dñi sunt ꝓni ad auferēdū:ꝛ iō restringēda ē hmōi abusio.

x ¶ Utrū dñs possit minuere penā iuris vel totaliter aufferre:vt puta si qs occideret hominē. leges siue cōes siue municipales dicūt q debeat suspendi vel pati siue soluer aliā penā. vtrū iudex possit diminue/re.mutare.vel totalr dimittere.R.fm.s.Tho.2ª.q.67.ar.4º.q2 tria sunt hic ꝯsiderāda. Primo offen/sio partis.s.qn̄ alius cēt offensus vel ali⁹ accusaret vel quocūqꝫ fieret iniuria parti ex remissiōe:ꝛ tunc relaxatio nō est i arbitrio iudicis.q2 quilꝫ iudex te/net ius suū reddere vnicuiqꝫ. Secūdo ē cōsiderāda auctoritas iudicis. Judex.n.iferior nō habet aucto/ritatē absoluēdi reū a pena ꝯ leges superioris sibi ipositas.vñ Aug.sup illud Jo.19.non haberes ad/uersuꝫ me ptātē vl'i sic ait. Talē dñs dederat pote/statē Pilato vt eēt sub Cesaris ptāte ne oio liberū eēt accusatū absoluere: sꝫ princeps qui hꝫ plenariā ptātēꝫ in re publica pōt remittere. Tertio est ꝯside/rādū bonū rei publice cuius ptāte fungit ad qd̄ pti/net q malefactores puniātur vt peccata vitētur.vñ deute.13.post penam seductoris subdit vt ois Jsrael audiēs timeat:ꝛ nequaqꝫ vltra faciat quipiā hui⁹ rei simile:ꝛ.e.li.c.19.de homicida: moriet nec misere/beris eius:ꝛ.e.li.c.13.de eo q suadet seruir dijs alie/nis dr̄. Nō parcat ei oculus vt miserearis ꝛ occul/tes eū sꝫ statiꝫ interficies eū: dico ergo ꝯcludēdo q si eēt aliqs bānitus ꝓpter aliqd̄ homicidiū vel sile: ꝛ sit iudex hñs plenariā:ꝛ nō sit pars q̄ petat iudi/ciū vel satisfactionē ꝛ nō ē verisile q multitudo of/fendat .vel sit ꝓniior ad hmōi cōmittēda.tūc pōt talis iudex parcere ei iuxta illā regulā. q̄ dicit vnu/icuiqꝫ lꝫ facere qd̄ alicui ꝓdest:ꝛ nulli nocet:ꝛ sic in/telligi dꝫ illud Jaco.2. Judiciū sine misericōdia fiet ei q nō facit misericordiā. vñ Eze.18.dr̄. Deus nō vlt mortē pctōris.sꝫ magis vt ꝯuertat ꝛ viuat.Hāc sniaꝫ videt ꝯfirmar Hosti.i.c.i archiepatu ꝯ rapto. Pa.i.c.2.ꝯ emp.ꝛ vē.i fi.vbi dīc q iudex pōt ex cā mitigar penā et statuti.Uide.ꝟ.vsura.9º.qsi p to⁹.

y ¶ Utrū dñi tēporales possint vēdere officia. R.fm s.Tho.i epistola ad Ducissā Barbātie.q.q.ista hꝫ duas difficultates quaꝝ pª ē ꝯ officioꝝ vēditiōe circa quā ꝯsiderādū ē.q apls dicit.q multa licent q̄ nō expediūt.cū aūt officialib⁹ nihil cōmittat nisi tēporalis ptātis officiā nō apparet q̄re hmōi offi/cia vēdi nō possint.dūmō talibus vēdātur de qbus possit ꝑsumi.q sint vtiles ad talia officia exequen/da:ꝛ nō tāto pcio vēdantur qd̄ recuperari nō possit. sine grauamine viroꝝ subiectoꝝ: Sed tū talis vēdi/tio expediēs nō videt.ꝑ qdē q2 ꝯtingit frequēter q illi q eēnt magis idonei ad hmōi officia exercēda. sint pauperes:ꝛ emere non pñt:ꝛ si et sunt diuites. illi q sunt meliores.talia officia nō ābiūt.nec inhiāt ad lucra ex officio aīqrēda:ꝛ sequit q coiter.illi offi/cia suscipiūt.q sunt peiores:ꝛ ābitiosi ꝛ pecunie ama/tores.quos etiā ꝓbabile subditos opp̄mere:ꝛ etiā ꝓ auitatū comoda nō sic fideliter pcurare. Uñ ma/gis videt expediēs vt boni hoies ꝛ idonei ad susci/piēda officia digātur.q et iuiti si nec⁹ sit cōpellāt: q2 p eoꝝ bonitatē ꝛ idustriā maiora bona cueniēt dñis ꝛ populis qꝫ de ꝑdicta officioꝝ vēditiōe:ꝛ h⁹ ꝯsiliū dedit Moys si.eius cognatus: puide inqt. de oi plebe.viros sapiētes:ꝛ timētes deū.i qb⁹ sit chas sitas:ꝛ oderint auaritiā:ꝛ ꝯstitue ex eis tribunos ꝛ cēturiones:ꝛ quinquagenarios:ꝛ decanos.qui iu/dicēt populos i oi tēpore.hec.s.Tho.q etiā possint vēdi.seqt Be.in.c.ꝑ humani.de bonu.lib.6.dūmō duo ꝯcurrāt.pᵐ q publice det.ñ occulte. q2 dādesti/ne dāt reprobat.ff.ꝯ poll.l.i.ꝛ.2.ꝛ sic intellige.l.q.h⁹ ꝓhibēt.2ᵐ.q cupiat ꝓdesse. Adde q sit idoneus. Ui/de Pa.i.c.i.ne.ꝑla.vit.sua.vbi videt tenere q peccēt vēdēdo:ꝛ q sit turpe lucrū.sꝫ expone vt dicit Be.

z ¶ Utrū dñi possint accipe mutuo. ab his qb⁹ dant officia.R.ꝯ hꝫ.s.Tho.vbi.s.q si pacto.hoc mutuū dant.vt officiā accipiāt.absqꝫ dubio pactū est vsu/rariū.q2 ꝑ mutuo accipe officij ptātē.vñ i hoc dāt eis occasionē peccādi:ꝛ ipi etiā tūc tenētur resigna/re officio.taliter acqsito. Si tñ officia gratis darent: ꝛ postea ab eis mutuum acciperent.q possint de suo officio recipere.hoc absqꝫ oi pctō fieri posset.hec.s. Tho. hoc intelligendū qn̄ officia vendūtur secus si dantur gratis q2 tūc domini malefacerent si nolent dare nisi mutuo cōcurrente

¶ Utrū officialis possit aliquid recipere.qn̄ tenētur gratis impēdere officiū.R.q nō.vt.l.fi.C.ad.l.iul. de ābi.vbi ꝓhibet aliqd recipere.cū qs ē i admini/stratione.etiā post depositū officiū ꝑ aliquo ꝑsito bñficio.tpē administratōis.Uide.ꝟ.iudex.§.7.ꝟ. donatio.ꝑ.§.18. Quomodo dominus potest facere aliquos exemptos.ꝟ.priuilegiū.§.8.

Donatio ꝑ iter viuos.qd fit.R.fm Hosti. q est liāte rei.nullo iure cogēte.mera liberali/tate facta collatio:ꝛ datur ea mēte:vt statiꝫ vdiat accipiētis fieri.nec vllo casu.ad se reuertat:ꝛ ꝓ/pter nullā aliā cāꝫ facit.qꝫ vt liberalitatē:ꝛ munifi/cētiā exerceat.ff.de dona.l.i.ꝑn. Et hoc ꝓprie dicit donatio.vt ibi. Et q̄uis sint multe spēs. fm q sunt diuerse volūtates:diuersimode mota:tñ fm glo.i.l. res vxoris.C.de dona.iter virū ꝛ vxo.tm̄ sunt tres. pª dr̄ donatio iter viuos.q̄ simplr vocat dona⁹.ꝯ q̄ hic agit.2ª dr̄ cā mortis.3ª dr̄ iter viꝝ ꝛ vxorē. Et nō i eo q dicit nō ꝓp aliā cāꝫ:ꝛ nullo iure cogēte. ꝛc. Nā fm Pa.i R.ca.eo.tit.qn̄ ad ē alia cā. qꝫ libera/litas.nō dr̄ dona⁹.sꝫ vel recōpēsatio.ꝛc. Uñ qdam decipiūtur q postqꝫ receperāt mutuū ab aliquo.di/cūt.dono tibi tale qd.tñ nisi mutuasset.nō donaret. Nō igr ē dona⁹ sꝫ recōpēsa⁹.vide de h⁹.ꝟ.resti.§.4.

1 ¶ Donatio q̄ dr̄ inter viuos q̄druplex ē. p° simplex & absoluta. q̄ simplr̄ qs donat. de q̄. d. l. i. pn̄°. 2° ē cōdi cionalis. de q̄ in. d. l. i. §. 2. q̄ ē qn̄ qs donat sub cōdi cióe. vt si fieret. vel si venerit & hūōi. 3° est modal. vt. C. de dona. sub mō. l. i. & 2. & est qn̄ donat. vt tale qd fiat. 4° est renūtiatiua bn̄ficiorū. ō q̄ i. l. aqlli°. ff. de dona. vbi dr̄ nō eē merā donationē: sʒ officium mīsi remuneratū q̄d. i mercede: i. & ppea ista nō re uocaſ ex igratitudinis. ista faciūt aid. d. §. 3. ᵭ. rest.

2 ¶ Quis possit donare iter viuos. vt sciam° qs pos sit donare iter viuos. scʒ. q sunt. 24. psone q̄ donare nō possunt hic nō est sermo de donatione remune ratiua sʒ tm̄ ō simplici. vel cōditionali seu modali.

3 ¶ Primus. q nō est compos sue mētis. sic furiosus: amēs. & hūōi. 15. q. 1. merito. & in de. si furiosus. de homi. & l. iulianus. ff. de cura. fu. Nec curo au fit ei datiss curator. q: in ɔscia ex quo nō est. sane mentis nō tacet. facit. l. modestinus. i fi. ff. de do.

4 ¶ Secūdus pdigus. vt i. l. 1. ff. de cura. furio. & hoc verū postq̄ʒ curator ē ei datus. vel iterdicta ē ei alie natio. vt. l. 10 cu. ff. de. ᵭ. ob. etiā si vere nō eēt pdi gus. secus i curatore dato pupillo. q ē adultus: & in curatore nō sane mētis. q: ista pendēt a nā. sʒ eē p digū a declaratōe iudicis. fm̄ Bar. ibi. Nec suffi cit pconizatio q nullus ɔhat cū tali. q: regrit iter dictio. q̄ debet fieri ipi pdigo. vel saltē datio cura toria. fm̄ Bar. i. d. l. 10 cu. vel saltē sentētia declara toria q sit pdigus. fm̄ Auge. are. Insti. qb° nō est permissuʒ facere testamētum. §. itē prodigus.

5 ¶ Tertius minor. 25. āniis nisi ratum habeat post cōpletū. 25. C. si maior. fa. ra. ha. l. vlt°. vel nisi cug sētie tutor: l' curator. vt. l. pupill°. ff. ō agr. re. do.

6 ¶ Quartus. filiusfamilias. vt. l. filiusfa. ff. de dona. fallit si ē fili° i dignitate. sʒ Inno. i. c. gradi. de sup. ne. p. lib. 6. al. d. l. fili°. vel sit fili° senatoris. vel alte rius dignitatē. q: pōt si pr̄ dedit ei liberā administra tionē peculij. nisi specialr̄ pr̄ sibi denegauerit. Itē si filiusfami. habeat liberā peculij administrationē: & iusta rōe mot° donet. vt matri. & sic iib° ɔsōi cuiq̄ pōt. alias nō. Itē si hʒ peculiū castrēse. vel q̄si pōt. vt i. d. l. filiusfa. i tex. & i glo. Itē i casib° ō qb° i. §. se.

7 ¶ Quintus. seru°. religiosus. monach°: & similes q nihil habēt pprij. 12. q. 1. Nō dicat. nisi ō licētia supioris. vt ibidē dr̄. fallit i religiosis: & monachis. si hn̄t le gitimā administrationē: & ex cā legitima donēt. sʒ sine rōe iusta. n̄ pn̄t. d. l. filiusfa. i pn̄. & 12. q. 1. q: tua. itellige de mobilib°: & q̄ seruado p̄unir nō pn̄t. vt. s. ᵭ. aliena°. Itē si. de li° plati stat in scholis. cū ɔsilio maioris ptis ɔuēt°. vel i pegrinationē vadit. q: pōt. q̄ aiu scholares. & pegrini honesti. rōnabilr̄ facere so lēt. vt 13 glo. i. d. c. nō dicatē. al. l. vlt°. C. ad mace do. l. si longius. ff. de iudi. & etiā donare possunt cā elemosine. de quo infra. ᵭ. elemosina. §. 9.

8 ¶ Sext°. abbas & qlʒ ali° platus religiosus. q nihil dare pōt. nisi sic̄ dictū ē de filiofa. q hʒ administra tionē. 5 q. abbati. nisi p statuta aut ɔsuetudinē aliō caueaſ. ar. l. phibere. §. nō tm̄. ff. qd. vi. aug. dā. de his. q̄. fi. a. prela. c. ea noscitur.

¶ 7°. vxor si nō hʒ vltra doē. nisi demōstrā. fm̄ q dr̄. i. ᵭ. demo°. §. 11. 8° q comisit crimē lese maiesta tis. C. ad. l. iul. ma. l. fi. 9° hereticus. q: ipo iure bo na ei° sunt ɔfiscata. vt. c. hʒ leges. de here. lib. 6. 9

¶ 10°. q ɔhit icestas. s. iter ascēdētes & dscēdētes: aut nephariis. s. iter collaterales vel i vnicos alias ɔhi bitas nuptias: q: ipo iure. bonorū suorū dn̄iuʒ pdit. vt. d. c. cū hʒ leges: & i auſ. de ice. & ne. nup. i pn̄. & ibi dicit pcedere i quocūq; matri° illicito. dūmō fuerit sciēs factū. puta ɔsāguineā: & iua. s. q phibet. alias nō. s. si sciat iua: & nō factū: aut factum. sed non iua. q: error iuris excusat a dolo. 10

¶ 11°. q i aliq̄ re cadit i comissuʒ. puta i agro vecti gali. ipo vectigali n̄ soluto. l' qn̄ qs occultat merces. quarū vectigal ē soluēdū. q: ipo iure pdit dn̄iuʒ illi° rei: & hūōi. vt nō i. l. comissa. ff. de publi. vbi dr̄: na. ʒ qd comissuʒ ē stati dn̄iuʒ cē ei° q crimē ɔmit: dn̄iuʒ qʒ vectigaliū acqrit fisco. s. vel hʒ ordinē ciuitatē hʒ glo. ibidē. i isto tn̄ casu: & trib° pcedētib° licite a do natario retineſ. id qd ē ei donatū. an̄ sniaʒ declara toriā. q̄ regrit an̄q̄ʒ eis possint auferre. ō q̄. i. §. se. 11

¶ 12°. q comisit aliqd capitale crimē a pdicq̄ pp qd bona ei° sint publicāda post ɔdēnationē n̄ pōt do nare sʒ an̄. sic. vt. ff. de dona. l. post ɔtū. ᵭ. assassin° §. i. hic diffuse: &. ᵭ. alienatio. §. 17. &. ᵭ. carcer. §. 5. 12

13°. Miles q meretrici l' ɔcubine dōare nō pōt. l. 2. C. de do. iter. vir. & vxo. & p glo: & doc. i. l. miles. §. mu lier. ff. de testa. mili. Idē dic de clerico. doctor: & ad uocatis. q dicūſ milites. p nō i. l. miles. ff. de sen. & re. iudi. Sʒ Cyn. d. l. 2. itelligit de milite. non de militi bus qui militāt lucum: & appellātur milites dignita tis: & gaudentes nō milites opere. 14° Uir vxori & ecōtra cōstāte matrimonio. infra donatio. 4.

¶ 15°. Pr̄ q filio filieue. nō pōt donar̄ aliqd. q: pr̄ & filius cēſenſ vna psona. vt. C. de ipu. & alijs sub. l. fi. fallit hʒ glā. i. l. pē. C. ō iosfi. dona. i q̄tuor casib°. p̄ cā dotis: & donatōis pp nuptias. l. pōponi° philadl. ff. famil. hercis. 2° cūti ad castra. nā ei pōt res mobi les donare. l. 4. C. famil. hercis. 3° pp aliqd diurnū vt puta p alimētis. 4° pp vsufructū quē hʒ i aucti tijs. quē pr̄ pōt donare. Pōt addi. 5° qn̄ vʒ fili° ē emācipat°: ar. de resti. i iteg. c. ɔstitutus. Addaſ. 6. qn̄ donat pp benemerita hʒ Bar. i. l. 1. C. de colla. 13

¶ 16°. qlʒ donare phibeſ vltra. 50. solidos. vt. C. de dona. l. pē. i fine: quod ē verū sine isinuatōe pcedēte. Excipiūſ. 7. casus. p̄ i magistro militū. q res mobi les tā suas q̄ʒ ex spolijs hostiū habitas. donare pōt milib°. 2° qn̄ qs donat p reparatōe dom° rupte. ex ruina. vel icēdio. 3° i redēptōe captiuorū. si sūt i. d. l. pē. i glo. vbi adduūſ. 4° i dona°° ipiali. 5° i donatiōe pp nuptias vsq; ad q̄titatē dotē. 7° i dōa°° cā mortē pōt addi. 7° i donatiōe ad pias cās. vt. d. l. sācim°. 14

.C.de dona. Et lz glo.ibidē.d.l.sancimus. velit qꝫ i
pia cā nō valeat.sine isinuatiōe nisi vsqꝫ ad octin
gētos solidos.tñ Bar.tenet qꝫ valet.in.l.illud.C.de
sacro.eccl.p idēptitatē rōis.d.l.pen.cū insinuatione
valet vsqꝫ ad quācūqꝫ summā factā.In distincte.ab
his qui donare pñt.vt.d.l.pen. ẜ. emunitas .§.16.
Sed qd si sit facta donatio duobus de maiori sum
ma.ꝗ̄ quingētoꝝ solidoꝝ.sine isinuatiōe .ẜẜ.qꝫ nō
valet.tex.est i autē.itē a pruatis.sup.d.l.sancimus.
Sed qd si donatio sit facta i singulos ānos eiusdē
qūtitatis.ꝗ singulariter nō excedit summā.sꝫ simul
iūcta sic.ẜẜ.qꝫ nō valet sꝫ Hosti. qꝛ ē donatio vna.l.
senatus.§.si.ff.de dona.cā mortis.Sed qd si fiat di
uisiꝫ per plures donatiōes vltra pfataꝫ summā.ẜẜ.
Albe.in.l.illud.C.de sacro.san.eccl.qꝫ nō valet. qꝛ
ad hoc qꝫ cessēt necessitas isinuatiōis reqrit distan
tia in tēpore.d.autē. Itē a pruatis.§.si qōs fuit.n.
vnus spetus quē lex p insinuationē voluit refrenare
C.de in offi.do.l.pe. alr pualerēt verba rei.ꝯ.l.ꝛ in
si.C.coia dele.vbi dr.Nos.n.nō verbis sꝫ ipsa reb⁹
legē iponimus.facit.ff.de castrē.pecu.l.si forte. Nā
vnus spet⁹ facit plura eē vnū .ff.ad.l.aql.l.illud.§.
si.de or.cog.c.cū dilectus.
15 ❡ Sed nūqd reuocabit tota donatio si excedat sū
mā sine isinuatione.ẜẜ.qꝫ nō.sꝫ solū excessum a di
ctis.5o.solidis.vt.d.l.sancimus.qd limita.nisi fuis
set iuramēto firmata.qꝛ tūc in nullo reuocabit. sm
Jo.an.i addi.i spe.de fide istru.ꝛ qd valeat solidus
dic qꝫ.72.solidi faciūt librā auri. Sed qd est isinua
tio.ẜẜ.Albe.i.d.l.illud. qꝫ ꝯsuetudo videt admitte
re. qꝫ isinuatio est p superiorē auctoritatis pstatio.
qd videt innuere glo.in aut. vt nō fiant pignora.§.
illud.vñ ad cautelā.solēt hec verba poni.qꝫ corā
eo donatio isinuata sit ꝛ ita coiter ẜẜ. lꝫ ppe isi
nuatio sit spēcialitēr donatiōis i scripturā autēticā
redactē.apud cōpetentē iudicem facta publicatio ꝯ
tius auctoritate i publica gesta.seu acta facta reda
ctio.vt colligit .l.in hac.C.de dona. iūcto.§.illud.i
aut.vt fratrū filij ꝛ in.§.nō habēte. de defen.ciui.ꝛ
i.§.hoc puenit.vt nulli iudicū.vt sic inter tps dona
tionis ꝛ isinuatiōis possit deliberare an expediant:
vt i aut.de appel.itra.q.tpa.circa prin. An isinua
tio possit fieri tpe feriato.ẜẜ.Albe.i.d.l.illud. qꝫ sic:
qꝫ nō exigit cāe cognitionē. ergo quoqꝫ dic fieri pōt
.ff.qs ordo i bo.pos.ser.l.i. Et qꝛ ē actus volūtarie
iurisdictiōis.C.de sentē.l.act⁹. Cui iudici dꝫ fieri.ẜẜ.
Albe.i.d.l.illud. qꝫ iudici loci.l.data.i fi.C.de dona.
16 ❡ 17°. Donare nō pñt qui dominiū.i re quā donare
volūt.nō hñt sic raptores.fures.ꝛ hmōi. Quia ne
mo plus iuris i aliū trāsferre pōt.ꝗ̄ ipse hꝫ.l.nemo.
ff.de reg.iuris.facit.l.traditio.i pn.ff.de acq.re.do.
17 ❡ 18°. Illi qui ppter cāꝫ illicitā donant puta femine
pro meretricio.sed aduerte qꝫ meretrici publice.siue
cōcubine. valet pmissio. siue donatio. sm Bar.i.l.
affectiōis.ff.de dona.sꝫ p meretricio facto cū nupta.
vidua.vel virgine. qd de iure ciuili punit.nō valet
promissio.sed donatione facta potior est condictio
possidētis.nisi sit miles.veriū fisc⁹ posset auferre
a muliere.vt nō Cy.in.l.fi.ff.de cōdi.ob.tur.cāꝫ.ꝛ i
tex.l.lucius.i fi.ff.de iur.fi. Et ista ē vera opinio lꝫ
aliqui velint idistincte qꝫ nō valeat. Idē dic de do
natione facta p quocūqꝫ qd lege punit ꝛ sic intelli
ge.d.l.affectionis.19°. Qui sunt nō soluēdo credito
ribus.i.ex hoc sunt impotentes.ꝛc.
❡ 20. Illi qui iudices.seu psidi. aut alijs officialibus 18
qbus ē ꝯstitutū salariū suū.aliqd donāt.siue ante.si
ue post depositū officiū.p aliquo beneficio tpe ad
ministrationis pstito.nā tā donāsqꝫ cui donat. con
uictus quadrupli pena punit. vt.l.fi.C.ad.l.iul. In
tellit glo.vel qn occulte dat.secus si palā: ppter.l.
.i.ff.de poli. q ē ꝯ̄ facit pro ea.tex.l.barbarius.ff.de
offi.pre. Judices aūt delegati ecclesiastici nihil pos
sunt recipe nec eis donari.nisi solū esculenta.ꝛ pocu
lenta.qd i paucis diebus possit cōsumi ꝛ mera libe
ralitate donatū. Idē dic de ꝯseruatore. vt in.c.fi.de
offi.dele.lib.6. Idē dic de iudice seculari de quibus
vide.ẜ.iudex.§.6.ꝛ ẜ.dño.§. fi.
❡ 21. Illi qui visitatoribus suis aliquaꝫ pecuniā.seu 19
eoꝝ famulis.vel quodcūqꝫ aliud inun⁹. donare vo
lūt.de quo.i.ẜ.visitatio.§.3.22. Illi qbus p statuta
municipalia ē pꝛhibitū nisi cū certo modo donandi
ꝛ si donatiōnē pro anima possint prohibere. Vide
imunitas. inclius.ẜ.excōicatio.3.casu.18.§.3.
❡ Vtrū donatio possit fieri absenti.ẜẜ.qꝫ sic:siue mit 20
tas q ferat: siue iubeas qꝫ ipse penes se qd habet de
mo teneat: sꝫ ignorāti non pōt vt in.l.absenti.ff.de
dona.fallit donāo mittit p suū donatariū ꝛ ea mēte
vt stati fiāt sua.d.l.absēti. Vid aliqd.ẜ.lega.§.§.
❡ Vtrū donatiōi teneat de euictiōe donatarijs.ẜẜ. 21
glo.i.l.aristo.ff.de dona.sm Azo.qꝫ sic.hodie:cum
assimilet venditioni. Insti.de dona.§.alie. Sed ipsa
glo.distinguit.qꝫ aut fuit de ea pmissuꝫ:ꝛ sic tenet
.C.de euic.l.2. Nā p ꝗ̄ꝫ cā pmitti pōt de euictiōe.ff.
de edili.edi.l.sciēdū. Aut nō fuit pmissuꝫ:ꝛ tūc aut
cēpit donatio a donatiōe.siue traditione:ꝛ nō te
net.de euictiōe:sed de dolo.si intercessit. Aut cēpit a
pactiōe.vel pmissiōe:ꝛ tunc agi pōt vt.d.l.aristo.
ꝛ C.de iur.do.l.i.ff.de ver.ob.l.vbi autē.§.fi.
❡ Vtrū donatū ab eo q nō pōt donare sit restituē 22
dū de nec⁹ a donatario.ẜẜ.qꝫ sic:sꝫ qꝫ pꝫ p dicta.
❡ Vtrū donatū abbatiatoribus acqrat eis vel dño. 23
ẜẜ.sm Bar.in.l.si p vero.§.itē qeqd.ff.sol.ma.ꝛ p
Cy.l.i.si.ff.pro socio.vbi donatū socio.rōe societatis
cedit donatario.nō societati.ꝛ quo est donatū pso
ne nō societatis.secus si donatur rōe officij.qꝛ acqrit
dño.ff.de castrēsi.pecu.l.si forte.ꝛ.l.miles.la.i°. Pa.
i.c.postulastis.de re.sce.pbē.dicit qꝫ i dubio debemus
attēdere qualitatē doni.ꝛ si talis sit res qꝫ potius cre
dit donata dño.ꝗ̄ abbatiatori.vt puta leo.ꝛ hmōi
tūc acqrat dño.alias nō: vel pōt dici qꝫ si persona

abbasiatoꝝ antea erat nota: ⁊ tunc videatur intuitu persone. si vero solũ est nota per officiũ. sic intuitu officij datũ videat. l. si forte. l. milco. d. 2. l. dotem. §. hereditatẽ. ff. de castren. pecul.

14 ¶ Utrũ qñ donat vel legat isto mõ. dono. vel lego talẽ terrã. q̃ est infra talcs ꝯfines. q̃ est viginti iugeꝝ. q̃ tñ est triginta: vel lego vxori mee. talia iocalia. q̃ sunt p̃cij. c. ducatoꝝ: ⁊ tñ sunt. cc. donatarius poterit ne bona ꝯscia tenere. ℞. Bal. in ℞ca. de emp. ⁊ ven. C. dicit ꝙ Jo. an. in addi. ad Spe. tit. de emp. ⁊ ven. refert: ⁊ sequit. d. suũ q fuit Odloardus ꝯsi. 232. ꝙ põt totũ retinere p. l. si fundũ sub ꝯdictiõe. §. si libertus. i si. ff. de le. i. l. cũ pf. §. pf q filio. ff. de le. 2. Sed ipe Bal. dicit multũ differre an qs exprimat cõceptũ suũ incipiẽdo a numero. vel mẽsura. vt puta: dono tibi. 4. modia terre in tali ꝯfinio: ⁊ tũc nõ veniat plus. vt. l. si quis testamento. in pn. ff. de le. i. An exprimat p noia signãtia certã spẽm. vel corpus determinatũ. lz postea mẽsuret. q: tũc mẽsura ẽ loco demõstratiõis. q̃ falsa non vitiat. nec minuit id cui addit. l. demõstratio. ff. de cõdic. ⁊ de. ⁊ facit. l. si vẽditor. ff. de actio. emp. ⁊ vẽ. hoc sequit Pe. i. c. p tuas. ꝺ dona. vbi dicit ꝙ si vir legat talia iocalia vxori. q̃ extimat. c. q̃ lz valeãt duplũ. nõ poterit heres minuere. sz totũ habebit. sẽr si minus valeãt. nõ poterit mulier plus petere: idẽ dicit de emptione ⁊ venditiõe ⁊ sic solue. l. pe. i. §. fi. ff. de ac. emp. ⁊ vẽ. p hãc distinctionẽ. Uel breuius in emptiõe dic ꝙ si p̃ciũ taxat p modia. nõ habebit. id plus. secus si nõ taxatur per modia. Idem dic in vendente si est minus vt teneatur sm p̃dicta.

25 ¶ Utrũ donatio mera possit reuocari. ex penitẽtia. ℞. ꝙ nõ: ar. c. verũ. de ꝯdic. appo. facit. d. l. aristo. i pn. Et ideo dicit Bar. i. l. fi. ff. de ꝯdi. ob. cãm. ꝙ donatio ẽ ꝯctus noiatus: ⁊ nõ i. l. iuregẽtiũ. ff. de pac. i pn. Nã hz nomẽ elegãs. nec reuocat pnia. sicẽ alij ꝯctus noiati. vt. l. si pecuniã i pn. ff. ꝺ ꝯdic. ob. cãm.

26 ¶ Utrũ donatio mera reuocet pp aliquã cãm. ℞. hz ꝙ colligit ex. l. fi. C. de reuoca. dona. ⁊. c. fi. ꝺ dona. ꝙ sic. pp multas cãs. Prima pp defectũ cãe propter quã res ẽ donata. c. qꝺ a te. de de. ꝯiug. ꝺ q. j. §. 29. Secũda pp ꝯdictionẽ adiectã. c. verũ. ꝺ ꝯdic. appo. de quo. j. §. 28. Tertia pp dati enormitatẽ. puta cũ pf tñ donat. ꝙ filio hereditas nõ remanet. 13. q. 2. si qs irrascat. Quarta cũ donatarius manus violentas inieciat i donatorẽ. Quinta si attrocẽ iniuriã fecerit. s. verbalẽ. aut eũ fugauerit. vel i carcerẽ itrusẽrit: ⁊ hmõi. vt differat a p̃cedenti. Sexta cum graue dãnũ rebus donatoris intulit. puta i tota. vel i maiori parte substãtie. potest etiã ẽẽ citra maiorẽ p̃tem substãtie. ⁊ ideo erit arbitrarium sm Jo. an. in. c. fi. Septima qñ iserit ꝯsumpsit vite periculũ. lz effectus nõ sit secutus. s. ponẽdo isidias. Octaua si ꝯuẽtiões positas i donatiõe nõ seruauerit. qs ꝓmisit. hec. s. supradicta habẽtur i. d. l. finali. Adde sm glo. ibi. Nonã si donatarius negligit alere donatorẽ iops. qꝺ itellige sm Cy. in. d. l. fi. qñ donatio ꝯsistit i magna reꝝ quãtitate. Et dõatio facta liberto reuocat solũ ex obsequio nõ p̃stito: ⁊ etiã emptũ ab eo ex pecunia donata vt in. l. i. C. de reuo. dona. sz nõ libertas. C. de libera cã. l. solo. sz hoc est speciale i liberto nõ i alijs. vt ex sola nõ p̃statiõe. res ex pecunia donata empta reuocet. vt in. d. l. nõ glo. Si vero ẽ modicũ. qꝺ ẽ donatũ nõ reuocat donatio pp alimẽta denegata: ⁊ nõ i p̃dictis cãis fieri reuocationẽ p donatorẽ: ⁊ nõ per heredes: vt i. d. c. fi. i. qñ igratitudo commissa fuit i donatorẽ. ⁊ non in heredẽ. Similiter si fuit comissa i donatorẽ ⁊ ipe tacuit heres nõ poterit petere: hec Pa. i. d. c. fi. 2. col. rõ q: merita ⁊ demerita sunt p̃sonalia ⁊ nõ trãseũt ad heredes: secus si donator ignorauit. q: tũc nõ dr tacuisse: ⁊ sic heres donatoꝝ poterit agere ꝯ donatariũ sz Pa. ibi vltima col. Jta etiã donator poterit agere ꝯ heredẽ donatarij. qñ ignorauit i vita donatarij. vel nõ habuit tp̃s in quo posset agere: hec Pa. q̃ videntur vera sm tex. d. c. fi. vbi ponderat ꝙ tacuit: secus tñ videt sm. d. l. fi. p rões adductã. s. q: iniurie sunt p̃sonales q̃ nõ trãseunt ad heredes. l. i. ff. de delic. sed p̃mum magis placet Pa. ⁊ Jo. an. Decima cã ex p̃sumpta volũtate donatoris. puta pp nouã natiuitatẽ filioꝝ: ⁊ i hoc sunt varie opiniones: vt recitat Jo. an. i. d. c. fi. sz Pa. approbat distinctionẽ. Bar. in. l. titia. §. imperator. de le. 2. Ubi sic distinguit: ꝙ qñqz q̃rimus de reuocatiõe fiẽda ex p̃sumpta volũtate donatoris: qñqz per remediũ q̃relle iofficiosi. p̃ casu: aut ẽ facta i persona liberti: vel extranei: ⁊ reuocat etiã i totũ ipso iure. quasi donator hoc tacite intellexit. vt. l. si vnq̃. cũ glo. sua. C. de reuo. dona. lz glo. i. d. c. fi. aliter itellexerit. Aut donatio fuit facta in personã vnius ex liberis: ⁊ tũc nõ reuocat in totum: pp natiuitatẽ filioꝝ. sz vsqz ad debitũ bonoꝝ subsidiũ. i. vsqz ad legitimã. q̃ debet filijs iure nature. Ex quo iferẽ ꝙ donatio facta monasterio. nõ reuocat in totũ. de stricto iure. pp natiuitatẽ filioꝝ. q: monasteriũ habet loco filij. Jtẽ q: donatio ẽ facta i fauorẽ aie. q̃ nõ est minus cara q̃ filius: vt i auf. si quã mulier. C. de sa. san. eccl. canonizata. 19. q. fi. Decima cã ẽ ꝯ volũtatẽ donatoris. rõe iofficiositatis. circa qꝺ nõ Bar. i. l. si vt allegatis. C. de ioffici. do. sic distinguẽs: ꝙ aut donatio ẽ iofficiosa re. ⁊ ꝯsilio: ⁊ tũc est facta liberis. reuocat. quatenus ẽ imoderate facta: vsqz ad debitũ bonoꝝ subsidiũ: vt. l. si liqueat. C. de inoffi. dona. Si sit facta extraneis: si reliquit aliqd filijs: sic nõ reuocat: nisi vsqz ad debitũ. l. oio. C. de ioffi. testa. si vero nõ reliq̃t: sic reuocat i totũ. d. c. fi. qs irascat. Aut donatio ẽ iofficiosa i re solũ: ⁊ sic reuocat solũ q̃tenus ẽ in moderate gestũ: sicẽ si quis irascẽs filio exeredat eũ ⁊ donat oia sua ecclie. qꝺ nõ ẽ suscipiẽdũ q: iofficiosa re. ⁊ ꝯsilio. Si vero ꝯputat. x. filiũ: hñs ipe aliũ: vel si hñs duos filios. x.

cōputat.3.vel bñō.x.cōputat .xiii. ꝛ oībus eq̄ religt sic nō facit i officiose ꝛ valet:vide aliqd.ī.§.33.

27 ¶ Utrū si sit iuramēto firmata.reuocabif.ꝑp p̄dictas cās.ꝶ.ſm.d.Ant.i.d.c.ſi.ꝙ ſic: ex ſubſiſtentia ꝯdictiōis.q̄ eſt in iuramēto. Sed qd ſi ſit dictū.per pactū.ꝙ nō poſſit reuocari ꝑtextu alici⁹ igratitudinis.ꝶ.ꝙ tale pactū nō tenet.q: eqtati nāli ꝯtrariū eēt. ꝙ aliquis impune igratitudinis vitium committeret .C.de i vti. ſtipula.l.ex eo.

28 ¶ Utrū donatio ꝯdictionalis reuocef.ꝶ. ꝙ pēdēte ꝯdictiōe nō pōt.q: ex futuro euētu pēdet:facit.l.potioꝛ.§.videam⁹.ff.q po.i pi.ha. nec etiā purificata ꝯdictiōe q: ē vera:ꝛ mera donatio. ſi vero ꝯdictio deficiat.nō reuocaf .q: qđ nō eſt nō pōt reuocari.c. ad diſſoluendū.de deſpō. ipu. Erit ergo per ide ac ſi nō fuiſſet donatum.

29 ¶ Utrū donatio facta ſub mō poſſit reuocari. mō nō ſeruato.ꝶ.ſm ꝙ nō i.c.verū.de ꝯdi.appo. Aut modus fuit pꝛincipalis cā.ſeu finalis ipius ꝯctus:ꝛ ita pōt reuocari vt dicit Bar.i.l.2.§.ſi.ff. de dona. Aut modus nō fuit cā finalis donatiōis :ꝛ ſic non reuocaf ceſſante mō facit.l.meuia.ff.đ manu.teſta. vbi libertas legata tribus ſeruis.ſub hac ꝯdictione: vt alternis vicib⁹.luminaria accēderēt.ſuper ſepulcrū eius.nō reuocaf q̄uis modus nō ipleaf .q: teſt. nō ꝯſiderat vt cāz finalē libertatis date.modū. ſed vt cāz ipulſiuā:ꝛ ſi ſum⁹ i dubio ſi donatio ē i piā cāz fauoꝛe pie cāe.videbif ꝯtēplata. pia cā. ꝑ finali cā.vt videf vele. Bar.i.l.ea ꝯditione.C.de reſcin. ven. Ex his iferf ꝙ donatio facta eccle ſub mō non reuocaf .ſi modus nō ſeruef .niſi expꝛeſſum fuerit: ꝙ ſi nō ſeruef poſſit reuocari:vel ꝙ trāſferaf :vel acqraf alteri.rō q: donatū eccle ſub mō.videf donatū pro ſalute aie pꝛincipal̄r.c.reqſiſti:de teſta. Et ideo modus appoſitus nō videf cā finalis ſ ipulſiua:ꝛ rō ceſſante nō ceſſat effectus. niſi ſit expꝛeſſe actū:de cōdictiōe mō vel cā vide.ꝟ.Mōñ.2.§.xi.ꝛ quō diſferūt.ibidē.vide aliqd .ꝟ.hereditas.§.15.

30 ¶ Pone.ꝙ ſolus ꝑlatus ē.q nō ſeruat modū.nūqd reuocabif :qñ dictū ē ꝙ poſſit reuocari .ꝶ.Ant.i.c. verū.de ꝯdi.appo.tenet ꝙ non. q: delictū p̄lati ſolius.nō nocet eccle:regula delictū.lib:o.6. ꝛ idem ſequūtur doc.coiter in.c.bꝛeui.de iur.iur.ſcꝫ ſi platus cū capitulo. Aduerte ꝙ ſi eēt ſub cōdictione : ꝛ ſolus ꝑlatus nō ſeruat.nō valet donatio. ſec⁹ ſi ſub modo. rō q: in acquirēdis ſolus ꝑlatus pōt nocere eccleſie.nō in acquiſitis.vt nō glo. ꝛ doc.16.q.6.§. ſi.ꝛ Inno.in.c.fraternitatē de dona. Sed q̄rif quādo eſt dictū ꝙ poſſit reuocari vtrū requiraf ſententia.ꝶ.ſm Inno.i.d.c.verū:ꝛ ſm Hoſti.ꝛ.d.Ant.ꝛ Car.ibidē.ꝙ ſic.q̄uis alij ꝯ.ſed pꝛimū verius.

31 ¶ Quid ſi donatū ſit aliquid eccleſie vel alteri cum pacto ꝙ non poſſit alienari . ꝶ.ſm d.Ant.in.d.c. verū:ꝙ aut ponit poſt ꝯctū donatiōis: ꝛ nō ipedit alienatiōē:nec aliquid operaf circa cōtractū.l.donatio perfecta.C.de dona.q̄ ſub mō. Aut ante contractū perfectū.i.ante traditionē.tñ poſt obligationē:ꝛ tunc ſm Car.in.d.c.verū.nihil operaf tale pactū.per glo.i.d.l.vnica.§.accedit .C.de rei.vxo.ac. Aut pactū apponif tēpoꝛe cōtrahende obligationis:ꝛ tūc aut reſeruat ſibi aliqđ ius in re.quam tradit.pꝛo obligatiōe:ꝛ etiā apponit pꝛohibitionē de alienatiōe:ꝛ tūc non valet alienatio.l.ſi creditoꝛ.§. ſi.ff.de di.pi.iuncta glo.ibidem. ſm lrāz Piſanā.q̄ habet lrāz negatiuā.ſ.nullā vēditionē eē. Aut nullū ius ſibi reſeruat ſ alteri ꝛ tūc ſm.d.aut. eadem eſt rō vt nō valeat alienatio. Aut nec ſibi nec alteri reſeruat ius in re donata : ꝛ tūc ſi alienatio ſequaf valet ſ aget qui pactū appoſuit ad extimationē.l. ea lege.C.de condi.ob.cāz:ꝛ.l.pen.ꝛ ibi Bar.ff.de pac.aut apponif pꝛohibitio đ illa re nō alienāda: ꝛ nō valet tale pactū:ꝛ ita loquif .d.l.pen.niſi paciſcentis interſit de nō alienādo:q: aget ad intereſſe. ita nō in.d.l .pen.ꝛ hoc verū i pꝛiuato. In eccleſia aūt ſi alienet.ſemper videf intereſſe dantis.cuꝫ tali pacto.de non alienādo:quaſi ſit fauoꝛabile. anime dantis:niſi qñ alienaret in caſu neceſſitatis:itelligē qñ aliter pꝛouideri nō pōt:q: ſic donatoꝛ.ſi non voluiſſet.turpiter intellexiſſet: nec valuiſſet ꝓhibitio.c. ſicē hi.47.di.vel qñ alienaret ob magis cām ſm.d. Ant.vbi ſupꝛa. q̄uis alij teneāt contrariū facit qđ dicitur.ꝟ.legatum.2°.§.xi.

¶ Utrū pꝛohibiti donare.donatione mera.ꝯdictionali vel ſub mō :ꝓhibeātur donare.ꝑpter benemerita.q̄ dr̄ remuneratiua.ꝶ.ꝙ nō:q: nō eſt pꝛopꝛie donatio:vt colligif ex.d.l.acquilius regulus : ꝛ qđ nō in.c.ſi quos.12.q.2.ꝛ i.c.ꝯſenſus de re.ec.nō.alie. Niſi pꝛohibeātur donare.q: nō hñt adminiſtrationē in rebus liberā.quas volunt donare:ſicē ſunt:pꝛecedētes:a pꝛimis uſq ad.§.17.vel ꝙ nō poſſunt donare niſi in dānū alioꝝ.vt.19. Aduerte ꝙ iſta verba quādo quis dicit:ſe donare ꝑpter benemerita:ſi pꝛoferātur ab eo qui libere pōt donare.tūc inducūt pꝛobationē inter eaſdē perſonas.ſed ſi de neceſſitate requirerētur benemerita:vt valeret donatio.tunc non ſufficiūt talia verba enūtiatiua.q: nō pꝛobant benemerita pꝛeceſſiſſe.l.ſi foꝛte .ff. de caſtren.pecu. ꝛ Bar. ibidem. 52

¶ Utruꝫ talis donatio remuratiua.poſſit reuocari pꝛopter cās quibus reuocaf alia mera.vel cōdictionalis.vel modalis.de quibus dictū eſt ſupꝛa .ꝶ. ꝙ non:vt in.l.ſi pater.ff.de dona. Idē tenet Pa.i.d.c. ſi.q: ſm eū.iura ſcripta loquētia de donatiōe non habēt locū de hac donatione remuneratiua. Et nō ꝙ donatū cōſanguineo in dubio pꝛeſumif eē donatū rōe cōſanguinitatis:ꝛ nō reſpectu remunerationis.tex.eſt in.l.tutoꝛ.§.que a tutoꝛibus .ff. ex:u.tu. Quō clerici poſſint donare vide .ꝟ.clericus.4.§.ꝑ. ꝛ.ꝟ.beneficium.3°. 53

¶ De donatione eccleſie per Cōſtantinū iperatoꝛē. 54

virū potuerit facere. vel vtrū successores sui possint reuocare. Quātū ad pᵐ dicēdū q̄ Cōstātinus impe/rator. in illa donatiōe dedit pape ꝛ suis successori/bus: imperij tēporalē administrationē: in honore ve/nerationē ꝛ dominij recognitionē. Et papa hanc eandē administrationē imediatā. cōcedit imperatori quē elegit in vsum ꝛ sui officij stipēdiationē pro de/fensione: ꝛ pacifica gubernatiōe ecclesie. vn̄ cū oia sint dei: ꝛ ex ꝯsequēti xp̄i: ꝛ per ꝯns sui vicarij. Et ipse deus dedit administrationē generalē imperatori nō est icōueniēs q̄ causa rōnabili. iterū redonet ipi vicario xp̄i a quo ꝑ accepit: vnde Dauid ait primi paralip. vltimo. In manu tua dn̄e virtus ꝛ potē/tia: ꝛ i manu tua magnitudo ꝛ imperiū oium: Tue sunt diuitie: tua est gloria: tu dominaris oium. Ego aūt ꝛ populus meus. qd sumus vt possim⁹ tibi ali/qua ꝓmittere: vel dare. cū tua sint oia: peregrini. n. sumus corā te: ꝛ aduene: s; hec ipa q̄ de manu tua accepim⁹ dedimus tibi. hec ibi. facit. 12. q. 1. videtes hec fm. d. ar. f. 3ª. tit. 13. c. 5. ibi de donatione facta. Pa. aūt i. c. per venerabilem: qui fint fi. le. i. 2. col. sic ait. Donatio facta per Cōstātinū approbat in eum. ff. id aūt i patrimōio: ꝛc. ꝛ darius ibi in. §. rōib⁹. Ad huc darius i de. romani de iur. iur. facit. c. fun/damēta de elec. lib. 6. qd̄ est ꝯ illos qui dicunt q̄ de illa donatiōe nō reperiūt scripturā autēticam: adeo videas tex. nō i. c. fundamēta: vbi dicit pręsertim de Roma q̄ miraculose ꝛ dispositiōe diuina. illa do/natio fuit facta: ꝛ nō q̄ i patrimōio eccle: papa ha/bet plenā potestatē i temporalibus: ꝛ spiritualibus: ꝛ tex. i. d. c. romāi dicit q̄ plenissimā. Habet ergo papa ibi iura imperij: ꝛ iura pōtificie: stādū ē ergo istis testibus: ꝛ determinationi ecclesie: l; legiste di/sputēt de valitudine illi⁹ donatiōis: ꝛ vide p Bal. in prohemio. C. Item vide eūdem Pa. i. c. nouit: de iudi. ibi: querit glo. i. 3ª. col. Ubi diffuse cōcludit can/dē cōclusionē. Dn̄s Jo. de turre. cre. i. 2º lib. de pote/state pape. c. 113. tractat ꝺ auctoritate pape quo ad dominiū rerū temporaliū: ꝛ dicit: q̄ quidā dicūt q̄ romanus pōtifex rōe sui pricipatus i solis spiritua/libus cōsistat. ita q̄ nullo iure papatus: ad tempo/ralia se extēdat: alias tn̄ cōcedūt eum i tēporalibus iurisdictionē posse habere. puta rōe donatiōis. aut principū remissiōe. vel ꝑmissione acqsita. Alij dicūt q̄ romanus pōtifex. iure sui principatus. siue vica/riatus xp̄i habet i toto orbe terrarū plenam iurisdi/ctionem. nō solum in spiritualibus. sed etiā i tēpora/libus. adijcientes q̄ omniū principū secularium iu/risdictionalis potestas in eos deriuata sit. Ipse aūt Jo. media quadā via incedēs. ponit aliquas cōclu/siones. Prima est q̄ romanus pōtifex: iure sui prin/cipatus habet aliquā iurisdictionē i tēporalibus: in toto orbe terrarū xp̄iano: probat per. c. omnes. 22. di. vbi papa Nicolaus iquit: q̄ beato Petro. vite eter/ne clauigero: terreni simul ꝛ celestis imperij iura co/misit. vbi glo. inquit: ar. q̄ papa habet vtrūq;: spiri/tualē. s. ꝛ tēporalē. 43. di. c. tibi dn̄o: ꝛ. 15. q. 6. ali⁹. ꝛ. c. nos sanctorū: ꝛ. c. iuratos. Cōfirmat. s. Tho. i fi. secūdi sentētiarū. Secūda ꝯclusio q̄ papa habet ta/lē iurisdictionē quantū nec̄ pro bono spirituali con/seruādo. ipius ꝛ aliorū. siue qn̄tū eccle necessitas exi/git. aut debitū pastoralis officij in correctiōe pctōrū expossit. nō h; talē vt possit dici dn̄s totius orbis q: sibi ꝓhibet Mat. 20. ꝛ Luc. 22. Probātur etiā q: si fuisset dn̄s: nō sibi donasset Cōstantinus. sed resti/tuisset suū. cuius ꝯriū p; in. c. cōstātinus. di. 96. ꝛ. c. futurā. 12. q. 1. Nec pōt dici rex vel imperator mūdi: per. c. cū ad verū. di. 96. ꝛ. c. qm̄. di. 10. Nec principa/tus vel iurisdictiones regū ꝛ principū seculariū de/pendēt ab eo: p; in. c. si imperator di. 96. ꝛ i. c. ꝯstitu. 11. q. 4. ꝛ. c. solite. de maio. ꝛ obe. ꝛ. C. de vete. iur. enu. in fi. Nec pōt se impedire de feudis principū seculariū. aut de possessionibus directe. vt possit de his iudicare ordinare. p; i. c. nouit de iudi. ꝛ. c. cā; q̄ fi. sint le. Nec potest passi; ꝛ regulariter ad eū ap/pellari. a quocūq; iudice seculari. c. si duobus de ap/pel. Nec potest ad libitū disponere ꝺ bonis ecclesia/sticis. est tn̄ principalis dispensator: ꝛ minister oiu; bonorū ecclesiasticorū. p;. 12. q. 1. ex cōcilio: ꝛ. s. Tho. 2ª. q. 100. arº. ꝑ. dicit q̄ quāuis res ecclesie sint pape vt principalis dispensatorꝭ non tn̄ sunt eius vt dn̄i vel possessorꝭ ꝛ. c. li. q. 175. arº. 8. ponit q̄ platus bo/na ecclesiastica dispēsatiōi sue comissa q̄ sunt ero/gāda pauperibus vel ad vsū; ministrorū: ꝛc̄. peccat mortalr si nō fideliter dispenset: vn̄ l; papa habeat auctoritatē ꝛ rationē capitis nō solū respectu deri/corū sed etiam respectu seculariū nec sic libere potest dispensare vel disponere de secularibus sicut de de/ricis q: seculares sunt proprie dn̄i suarū rerū sed de/rici sunt dispensatores. Nec habet ita plenā iurisdi/ctionē in temporalibus sicut in spiritualibus: ita q̄ sicut deponere potest prelatū. ecclesiasticū etia; sine culpa sua. ita possit deponere principem laicu; siue vasallum. sine iusta causa: ꝛ rationabili fm Pe. de pal. in lib. de potestate pape. hec Jo. ꝺ turre. cre. vbi supra. Et quāuis fm. c. Jo. vbi supra. c. 114. nō ha/beat potestatem regulariter siue directe. ita plenam in temporalibus. sicut i spiritualibus nihilominus. tamen habet potestatē in temporalibus. ex cōsequē/ti: ꝛ hoc proprio iure: quātū. s. necessariū est ad con/seruationē spiritualiū ad directionē fideliū in salu/tem eternā: ꝛ ad correctionē peccatorū: ꝛ cōseruan/dam pacem in populo christiano. hec diffuse ꝓbat Jo. vbi supra imediate: habet igitur papa vtrūq; gladiū. s. spiritualē ꝛ tēporalē. qd̄ verū est pᵗ aucto/ritate: ꝛ superioritate s; iurisdictiōis executionē h; in spiritualib⁹: i tēporalib⁹ aūt nō nisi i casib⁹. de qb⁹ dictū ē: ꝛ qn̄uis nō vtat aliqn̄ iurisdictione tēporali p se: ꝛ hn̄ fm durādū: posset tn̄ si velet i casib⁹ supra/dicis. Uide ad hec. ff. pallū. §. 12. ꝛ. 13. ꝛ sequētibus.

Dicendũ est igit̃ q̄ imperator potuit: ⁊ de facto dedit: vt dictũ ē ⁊ probatũ. q̄ successor suus nõ possit reuocare. pbaſ p̄ q: qd̄ deo dedicatũ humano iuditio reuocari nõ põt. 12. q. 2. c. de rebus. 2° q: recepit d̄ ɔsensu populi: ⁊ principũ: ⁊ senatus vrbis Rome: quo etiã iure. ipe ɔstãtinus acceperat. 97. di. cõstantinus. Uide. d. feli. in. c. solite. de maio. ⁊ obe. i fi.

Donatio. 2°. cã mortis: est cũ qs magis vult
d habere se: q̄ʒ cũ cui donat: magisq̄ʒ cum cui donat q̄ʒ heredẽ suũ dicit tex. i. l. 1. ff. d̄ dona. cã mor. ⁊ in. l. senatus. §. donatio. eo. tit. ⁊ insti. de dona. §. 1: ⁊ ē ad instar legatoꝝ reddata: vt idẽ iuris sit i vtroq̄ʒ. d. §. 2. Itẽ vtraq̄ʒ ē extrema volontas. Itẽ q: vtraq̄ʒ quarũ numerũ testiũ requit. Itẽ q: in vtraq̄ʒ substitutio locũ hʒ: vt. l. 1. C. eo. Item q: nec isinuationẽ exigit. d. l. fi. Itẽ q: nõ est pfecta nisi morte secuta. vt. ff. eo. l. non videſ: ⁊ multis alijs de qb⁹ dic vt i. d. l. fi. ⁊. l. marcellus. differt tñ i qbusdã. p̄ q: legatũ sẽp tradiſ ab herede. ſʒ donatio causa mortis q̄nq̄ʒ a testatore. Itẽ si aliquis accusat testamentũ vt falsuʒ. amittit legatũ. ſʒ nõ i donatiõe cã mortis. Itẽ si ex aliqua cã rescindaſ testamẽtũ: ⁊ donatio cã mortis. ff. e. l. si aliqs. Itẽ q: legatũ fit nolẽti ſʒ nõ donatio cã mortis. Itẽ q: donatio i singulos ẽ vna. debita vero plura. l. senatus. eo. tit. Itẽ filiusfamilias nõ legat. sed donat. de ɔsensu patris. Itẽ dona° tʒ. etiã si testm̃ sit falsuʒ. secus de legato.

1 ¶ Tres sunt spẽs donatiõis cã mortꝫ. Quedã fit qñ iminẽte piculo mortꝫ. ita dat vt statiʒ fit recipiẽtis. Alia fit vt nullo presentis periculi. sed sola cogitatione mortalitatis vt ab homine sano. Tertia spẽs cũ donatur causa mortis nõ vt statiʒ fiat accipiẽtis sed tũc demũ cũ mortuus fuerit.

2 ¶ Cõueniut. cã mortis. cũ donatiõe simplici. Primo q: vtraq̄ʒ donatio ē. Secũdo q: vtraq̄ʒ inter viuos cõficiſ: ⁊ trahiſ. differt q: ista ex penitẽtia reuocaſ. illa nõ: vt. l. q mortis cã. ff. eo. Itẽ q: in ista quinq̄ʒ testes. i illa duo. sufficiũt. vt. l. fi. C. e. tit. in dubio psumiſ donatio iter viuos nisi pbeſ ɔ̃riũ. vel sit facta mentio de morte. vt nõ glo. in. d. l. fi.

3 ¶ Quõ reuocaſ. R̃. fm glo. i. l. nõ oĩs. i pn. ff. si cer. pe. q̄ tribus modis. tex. ẽ. Insti. de do. §. 1. p̄ si donatarius pmoriaſ. q̄ʒ donator. Secũdo si penitet donasse. Tertio cessante pdictione sub qua donatio facta fuit. Sed quid si iurauit nõ reuocare. R̃. q̄ põt reuocare in duobus casib⁹. p̄ ex noua cã. 2°. si donauit oĩa bona psentia: ⁊ futura. q: tũc iuramentũ est votũ captãde mortis: ⁊ iõ nõ tʒ q: eẽt vinculũ iniq̄tatis. petet tñ prius absolutionẽ a iuramento. secus si donasset solũ psentia. qd̄ itelligitur qñ donat oĩa bona sua. nõ addẽs futura. q: tũc nõ reuocatur de quo i. l. fi. C. de pac. ⁊. l. stipula°. hoc mõ. ff. de v. ob.

4 ¶ Quis põt donare cã mortꝫ. R̃. q̄ oĩs q põt testm̃ facere. põt donare cã mortis. excepto filiofamilias. q lʒ testari nõ possit. etiã iubẽte pr̃e. põt tñ donare cã mortis pr̃e pmittẽte. l. tã is. ff. e. tit. Itẽ q non põt donare iter viuos: nõ põt donare cã mortis. l. filiusfamilias. ff. de dona. vnde dicit Bal. de ɔsue. feu. in R̃ca de phi. feu. alie. p frede. c. 1. q̄ qñ nomẽ donationis poniſ phibitiue: tũc iduditſ etiã cã mortꝫ donatio: puta statuto caueſ ne mulier possit donare. vñ nec etiã cã mortis. q: a quo remouetur genus: ⁊ q̄lʒ eius spẽs. d. l. filiusfami. §. pari. rõe: ſʒ qñ nomen donatiõis poniſ permissiue. tũc induditſ donatio cã mortis. q: nõ est pp̄rie donatio: vt. l. 1. §. 1. ff. d̄ don. vnde feudatarius cui a dño permissum est donare nõ põt donare cã mortis. feudum.

¶ Utrũ donatio cã mortis valeat facta ab eo q capitale crimen comisit. R̃. q̄ nõ. siue sit facta añ crimen comissuʒ. siue post. siue ante sentẽtiã. siue post. cũ ⁊ testamẽtũ rũpaſ ⁊ oĩa publicẽtur vt. ff. eo. l. si aliquis. fallit in re donata vxori: facta ante reatuʒ comissuʒ: ſʒ nõ postea vt. ff. de do. inter. vi. ⁊ vxo. l. cũ hic status. §. si maritus. est tex. cũ glo. i. l. res vxoris. C. de dona. inter. vi. ⁊ vxo. 5

Donatio. 3°. iter virũ: ⁊ vxorẽ. ɔstãte matri-
d monio nõ valet. rõ est ne mutuo amore: iuicẽ spoliarẽtur donationibus nõ reparantes: vt tex. l. 1. ff. eo. Intellige si alter sit dicior: ⁊ alr̃ pauperior vt in. c. donatio de do. iter vi. ⁊ vxo. qd̄ itelligẽ verũ i donatiõe pura: ⁊ simplici d̄ q̄. s̄. dona. p̄. Secus i donatiõe remuneratiua. q̄ nõ prohibeſ: vt in. l. qd̄ aũt. §. si vir. ff. eo. tit. vbi pʒ q̄ si vir donat vnã rẽ vxori: ⁊ vxor aliã viro. sit hic. ide. ɔpẽsatio: ⁊ per hoc notabiliter dicit Bar. i. l. si diuortio. ff. d̄ verb. ob. ⁊ est glo. in. l. si volũtate. C. de dona. q̄ plebeius põt cõstituere dotẽ nobili. cui nubere vult aio donãdi: lʒ ɔferaſ in tpe matrimonij. q: remuneratiua: ⁊ nõ simplex. facit ad hoc. l. aquilius. ff. d̄ don. ⁊ sic limita iura phibẽtia donationẽ: nec solũ phibetur inter virũ ⁊ vxorẽ. ſʒ i eos qui ad eos pertinent etiã: aut interpositas personas: vt. l. si sponsus. §. generaliter. ff. eo. tit. Uide aliquid. ĩ. dos. §. 9.

¶ Quid si aliqui mortis cã donare volẽti: mandat vir q̄ donet vxori. R̃. q̄ donatio est nulla: q: videſ ac si vir donaret. l. idẽq̄ʒ. ff. eo. tit. secus si volenti legare mihi mãdo q̄ leget vxori: nõ facit donationẽ iter virũ ⁊ vxorem. l. ſʒ si vir. §. q̄ legatarius. ff. eo. rõ q: in donatiõe cã mortis etiã sine traditiõe trãsferſ dominiũ reuocabilr. tñ. l. 2. ff. eo. tit. secus i legato qd̄ cedit solũ a tẽpore mortis: vt. l. a ticio cũ similibus. ff. de fur. iõ i p̄ casu q̄sito dominio viro nõ potest: ſʒ i. 2°. sic: qñ acqrit nisi morte secuta hꝰ limitta vex. qñ iã dõauerat cã mortꝫ ſʒ qñ solũ disposuerat donare: valebit si mutato pposito ad istantiã viri donat vxori q: sic rõ cessat diuersitatis de legato. 1

¶ Utrũ vniuersalr: nõ valeat donatio iter virũ: ⁊ vxorẽ. R̃. q̄ nõ: ſʒ fallit i. 8. casibus p̄ i donatiõe imperatoris facta ɔiugi. vel cõ. tex. ẽ i. l. pen. eo. tit. Secũdo si edes vxoris cõbuste sunt incendio: donatũ ad 2

toꝝ extructionē a viro. vʒ inquātū edificij extructio expostulat.l.ꝙ si vir.ff.eo.tit. Tertio potest marit⁹ ꝯstante matrimonio remittere vxori dotem sibi ab ea promissam.in toto.vel in parte.vt ē glo.singularis.⁊ ibi Cy.⁊ Bal. in.l.si constāte .C.de don.an.
3 nup.sed remissio alterius debiti.non valet.sicut nec assignatio alterius debitoꝝ qꝛ hec oīa donationes sunt.d.l.si spōsus.§.si debitor.Quarto si ex tali donatione fit pauperior q donat ꝗuis cui datur fiat ditior.vt si maritus institutus heres ab aliquo.non adijt hereditatē.vt ad vxorē substitutā perueniat. vel si repudiet legatuʒ. vt remaneat apud vxorem oneratā pro legato per testatorē. vel si rogatus restituere hereditatē vxori.nō detraheret quartā.causa donationis.vt i.l.si spōsus.§.si maritus heres.ff. eo.vbi tex. Neqꝫ n.pauperior fit.q nō acquirit.sꝫ q de patrimonio suo deposuit. Idem dicas qū donat rē alienā.l.sꝫ ⁊ si constante.ff.e. Intellige i tali casu quo ipse donans nō teneaꝶ restituere.vt puta ⁊ licētia dn̄i dantis sibi liberā facultatē donandi.donauit.Quinto si cui donatum est non fit ditior. ꝗuis donator. fiat pauperior. vt si donauit ad emenda vnguēta.d.l.qđ autē.§.1.Idem si donauit vxori pecuniā vt p cognato suo.sportulas soluat.ꝗuis ipsa vxor.pecuniā ipaꝫ mutuo fuisset accepta.d.l.si mulier.eo.tit.ff.Idem dic si soluat vectigal. pro ea fm Hosti.Idē si dat ad oblationes faciendas.vel aliā piā causaʒ.fm cū.heres aūt vxoris.si expēderet inutiliter.nō ꝑpter hoc minus teneretur.vt in.l.qđ de bonis.ff.ad.l.fal. qꝛ satis est ꝙ donatarius effectus est locupletior.vt nō Pa.in.d.c.donatio.e.tit. Sexto quādo donat i tēpus finiti matrimonij. vt tunc res fiat mariti.vel vxoris.cū mors fuerit secuta.l.sꝫ interim.in prin.eo.tit.ff. Septimo quādo donat cā mortis.cuiuscūqꝫ speciei sit ista donatio causa mortis vt in.d.l.sed interim in prin.nisi ita fiat ꝙ nullo mō reuocetur qꝛ nō valeret. fm glo.in.d.l.sꝫ interiʒ. Octauo quādo vxor donat viro.causa dignitatis. vel honoris. adipiscendi.l.ꝙ adipiscēde.ff.e.tit.
5 ¶ Quō firmaꝶ donatio inualida.inter virū.⁊ vxorem.Re.ꝙ in duobus casibus. ꝓ morte donantis. ⁊ nō reuocātis tacite.vel expresse.vt.l.1.⁊.3.C.eo.tit. ⁊.d.c.donatio. limita verū.ꝙ morte cōfirmatur in donatione.que non est vltra.500.solidos.qꝛ si esset vltra.500.solidos.⁊ sit facta sine insinuatione non ꝯfirmatur morte.nisi expresse tūc approbauerit. Si approbauit expresse in morte.valebit vt legatuʒ.qđ nō indiget insinuatione.alias nō.fm glo.⁊ Io.an. in.d.c.donatio.Itē ꝙ non fuerit facta simplici promissione.qꝛ si sic non valeret.l.papinianus.ff.e. Et ibi Bar.dicit verū : nisi interuenisset tradicio vera vel ficta:puta qꝛ cōfitetur se habuisse qꝛ sic cōfirmaretur.requiritur ergo tradictio in vita donantis vt donatio morte ꝯfirmetur. Et nō ꝙ intelligiꝶ nō solum de morte tēporali.sed etiā ciuili. Distinguēdo tamen. qꝛ ex illa qua perdiꝶ libertas. ⁊ seruus efficitur hominis.ꝑimiꝶ donatio. vt.l.cū hic status.§. si donator.ff.eo.Sed ex illa quasi efficiatur seru⁹ pene mortis.ꝯfirmatur.vt.C.e.tit.l.res vxoris.Ratio diuersitatis fm glo.in.d.l.res.est.qꝛ vbi efficitur seruus hominis.ē dn̄s qui potest reuocare. sed nō vbi efficitur.seruus pene. hodie tn̄ ex delicto non debet quis dānari.vt fit seru⁹.aut.sꝫ hodie.C.eo.Ex alia aūt morte ciuili. ex qua matrimoniū non dissoluiꝶ vt est deportatio. ⁊ hmōi non cōfirmatur sed pendet vsqꝫ ad mortē tēporalem.⁊ si non reuocauerit. tūc ꝯfirmetur.d.l.res vxoris. Ex alia autem morte qua ingrediꝶ religionē.licet Uin.in.d.c.donatio teneat.ꝙ nō intelligaꝶ de ista.s.religionis.tn̄ Io.an. ⁊ Car.tenent ꝙ sic.qꝛ ingrediens censeꝶ mortuus.l. si.C.de epis.⁊ cleri.⁊.16.q.1.c.placuit.d.2ᵉ.Sed opinio Uin.videtur verior de matrimonio cōsumato. per.d.l.res vxoris.que requirit morteʒ temporalem qua matrimoniuʒ dissoluiꝶ. qđ non est in ingressu religionis nisi quo ad exercitiū. sed in matrimonio nō ꝯsumato.tenet opinio Io.an. ⁊ Car. Secundo cōfirmatur iuramēto.fm Pa. in.d.c.donatio.qui dicit ꝙ hec est coīs opinio. Sed quid si matrimoniū non tenuit.Re.ꝙ licet donatio ipo iure nō valuerit:qꝛ tamen indigna persona eius fuit.qui nec marit⁹ dici pōt.reuocari poterit.l.si ex volūtate.C.e.ti. Intellige si ignorabant:si vero vterqꝫ sciuit impedimentū ⁊ matrimoniū nō teneret:fiscus repetit.ff. eo.tit.l.cū hic status.§.si. Et si nō repetet poterit tenere cū bona cōscientia.licet de bono consilio deberet dare pauperibus.
¶ Utrū donatio inter sponsum ⁊ sponsam. de futuro.teneat.Re.glo.p̄facta in.d.c.donatio.ꝙ sic.allegat.l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā.si eodem die.matrimoniū postea cōtrahatur. 4
¶ Quō reuocaꝶ donatio:inter virū ⁊ vxorē.Re.ꝙ i quinqꝫ casibus. P° p penitentiā.d.l.cuʒ hic status. 5
Secūdo si alienet res donata per donatorē.l.si maritus.C.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ in.d.l.cū hic status. Tertio quādo pignori obligaꝶ res donata a donatore.nisi aliud exprimaꝶ.d.l.cū hic status. Quarto si premoriaꝶ qui donationem accepit.de don. inter vir.⁊ vxo.c.donatio:⁊ si moriātur simul. tenet fm glo.ibidē.Quinto cū diuortiū fit ex displicētia .d.l. cū hic status. nisi expresse voluerit donationē valere.l.si interiʒ.ff.eo.tit. Sexto si causa religiōis:si tn̄ matrimoniū restauretur post diuortiū non reuocaꝶ .d.l.cū hic. ⁊ idē dicit de donatione inter socerum ⁊ nurum.vel generū:⁊ inter socceros qui copulatos. matrimonio. in potestate habent .d.l.cum hic status.§.oīo. Et inter patrē ⁊ filiū non emācipatum Uide glo.in.d.c.donaᵗ que hoc tenet.In dubio Ro. quando presumatur donare vestimēta. vide.Re.peculiū.§.18. ⁊.Re.dos.§.9.

Donatio. q̄. ante nuptias: vel propter: olim
d dicebatur: ante nuptias donatio: sed hodie:
nō est. nisi donatio pp nuptias. vt. C. de do.
añ. nup. vel pp nup. l. fi. ⁊ fit in recōpensationē dotꝪ:
⁊ potest fieri a iure. hec donatio. siue anteꝙ̄ sit con/
tractū matrimoniū. siue post cōtractū. vt. d. l. fi. Et
dicit antiferna. ab anti. qd̄ est: cōtra: ⁊ ferna. qd̄ est
dos. quasi cōtra dotē. Uide. ꝟ. dos. §. 19.

1 ¶ Utrū requirat equalitas. cum dote. in ista dona/
tione. ℞. olim si fiebat in cōstitutione dotis tūc non
requirebatur equalitas. vt. C. de pac. cōuentis causa
supra dote. l. ex morte: ⁊. d. l. fi. si vero dos prius erat
cōstituta: opoꝛtebat equalitas. vt. d. l. fi. §. sancimus.
Sed hodie qualitercūꝗ oportet sit equalitas: tam
in donatiōe propter nuptias. cum dote. ꝙ̄ in lucro
sup vtroꝗ p auf. cōstitutas. posita sup. d. l. ex morte.

2 ¶ Utrū soluto matrimonio donatio ꝑpter nuptias
reuertat ad virū. ℞. ꝙ sic: vt. d. l. fi. sicut ⁊ dos re/
uertitur ad mulierem. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. illo
procul dubio: ⁊ hoc veruꝫ nisi pactū aliud habeat.
Nā si pactū est vt lucret donationē ꝑpter nuptias:
⁊ vir lucrabit dotem: ⁊ ecōtra. q: d. l. fi. dicat ꝙ pa/
ri passu vadunt. s. quo ad pactū: q: quale erit de lu/
crando donationē. vel dotem. tale ⁊ de cōtrario: ⁊
hoc verū nisi ex cōsuetudine sit derrogatū. d. auf. vt
est i multꝪ locis: ⁊ id illā obserua vt nō i. d. c. donaº.

3 ¶ Sed ad quid valet donatio propter nuptias: ex
quo vxor eam nō lucratur. nisi ex pacto speciali: vt
d. §. illo: nec fructus habeat dicte donatiōis: vt. C.
eo. tit. l. si liberis. ℞. ꝙ valet vt sit securioꝛ in dote:
vt dicit glo. in. d. l. fi. Nā res suas vir alienat cōsen/
tiente vxoꝛe: ⁊ potest renuntiare iuri ypotechario:
qd̄ habeat in alijs bonis mariti: vt. C. ad vell. l. ēt:
sed in alienatione donatiōis propter nuptias. non
pōt mulier renuntiare iuri ypotechario: aut obliga
tioni pro iure suo quod habet in hac donatione ꝑ/
pter nuptias: nec valet consensus mulieris vt. C. ad
velle: auf. siue a me: nisi interueniat iuramentum: vt
in. c. licet. de iur. iur. lib. 6. Aut duo alia concurrant:
primū ꝙ vxoꝛ cōsentiat post biēnium secūda vice.
Secundū ꝙ tantū sit in facultatibus viri: vt idēni/
tati vxoꝛis possit consuli: non solū tēpoꝛe cōtractus
vt quidam dixerunt: sed etiā tēpoꝛe quo vxoꝛ agere
potest: vt nō. in. d. auf. siue a me: vel ꝙ per. 30. ānos.
tacuerit: licet. prius nō cōsenserit vt nō Pa. in. c. perue/
nit. de emp. ⁊ ven. Itē viro dissipante bona sua po
test agere: sic pro donatione propter nuptias. sicut
pro dote. C. de iu. do. l. vbi: de quo dic vt ibideꝫ nō.
Item propter adulteriū viri lucratur.

4 ¶ Quid si soluatur matrimoniū aliter ꝙ̄ per moꝛ/
tem. nūquid pactū. vel consuetudo facere poterit. ꝙ
vir lucretur dotem: ⁊ sic mulier remēneat sine dote.
℞. sm Hosti. ꝙ non: vt nō in. d. c. donatio: ⁊ ideo
prefactus. §. illo. procul dubio loquitur quādo mu/
lier decessit. quo casu. tunc vir lucratur ratiōe pacti.
solū: sm Hosti. sed sm Car. in. d. c. donatio: etiā ra/
tione consuetudinis: q: qd̄ potest pactū. potest ⁊ cō/
suetudo: vt nō glo. in. c. nō putamus: d̄ ꝯsue. lib. 6.

¶ Queritur statuto cauetur. ꝙ si alter coniugū pre/ 5
moꝛiatur. alter lucretur dotem. vel donationē pro/
pter nuptias. An debeat intelligi de moꝛte naturali
vel etiā de ingressu religionis. ℞. ꝙ tantū de moꝛte
naturali. nō de ista ciuili. presertiꝫ q: verba statuti
sunt facti: ⁊ in facto cōsistunt. c. 1. de consti. nec reci/
piūt casus fictos: vt. l. 5. §. hec verba. ff. de nego. ges:
imo nec expꝛesse posset prouidere. ꝙ muliere ingre/
diente religionem vir lucraretur partem dotis: cum
libertas religionis grauaret per diminutionē do/
tis qd̄ non debet. l. 1. §. honorande. ff. quaꝝ rerū ac.
non. datur: ⁊ etiā q: disponeret statutū. de rebꝰ per/
sone religiose. qd̄ nō potest. c. fi. de re. eccl. nō. alie.

¶ Quid si ex pacto sit. vt lucretur alio premoꝛiente. 6
℞. ꝙ pactū manet validuꝫ. quinimo purificat. per
ingressum religionis: vt. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ de
ri. ⁊ in auf. de san. epi. §. si voluntate ꝯstante. Uide
infra. ꝟ. dos. §. 16. ⁊ sequentibus vsꝗ ad fi. s. de re/
stitutione ⁊ priuilegijs.

Dos est donatio a parte mulieris. facta par/
d ti viri. pro substinendo onera matrimonij:
ita nō canoniste Goff. ⁊ Hosti. in. c. Ramu/
tius. de testa. Et legiste in Rubrica. ff. solu. ma. ⁊
Pa. in. c. 3º. de dona. inter vi. ⁊ vxo. s. nō. ⁊. c. nup
a nobis. eo. titu. tam in tex. ꝙ̄ in glo. vnde vt dicit
glo. l. pª. ff. de iur. doc. datio dotis. est ob matrimo/
niū: ⁊ durat tādiu ꝙ̄diu ⁊ matrimoniū: sed eo solu
to soluitur: q: sine eo esse non potest. ff. de iur. doc. l.
3. ⁊ opoꝛtet ꝙ matrimoniū sit cōtractū de iure: ⁊
de facto: ad hoc ꝙ sit dos. d. l. 3. Et nō sm. d. Alex.
de Imo. super Rubrica. ff. solu. ma. ⁊ sm Pau. de
cast. ibidem: ⁊ sm Bar. l. si marito. eo. titu. ꝙ illa
lex. 3. que dicit ꝙ nō est dos nisi sit matrimoniū. de/
bet intelligi ꝙ sit vel fuerit. de iure: ⁊ de facto. vnde
⁊ vidue dicuntur habere dotem. sm Bal. C. vnde.
vir. ⁊ vxoꝛ. l. pª. fi. Quādo ergo matrimoniū nō est
neꝗ fuit de iure. ꝙ̄uis sit vel fuerit de facto: vt pu/
ta q: cōtractum fuit in gradu prohibito. tūc nō est
dos. d. l. 3. ⁊ sm Pa. d. c. 3. in glo. de dona. iter vir.
Tūc nō agitur actione de dote ad restitutionē dotis.
sed cōdictione sine causa: ⁊ pro hoc tex. in. l. fi. ff. de
cōdic. sine. causa. Et dicunt doc. ꝙ hec cōdictio est
ita priuilegiata: quo ad ipsaꝫ mulierē. sicut actio de
dote. ff. de pecu. l. ex facto. Et sic preferat aliis credi/
toribus sicut si verū fuisset matrimoniū pro vt ha/
betur in. l. assiduis. C. qui. po. in pig. ha. ⁊ in. c. ex lit
teris. de pig. Et per hoc decidit. q. nō. ꝗ fuit de fa/
cto sꝫ Pau. de cast. ꝙ statutū disponēs ꝙ mulier

teneatur equis portionibus relinquere dotem suã filijs suis vtriusqz mariti: habet locũ ne dum quãdo moritur mulier constante matrimonio. sed etiã quã do morit. eo iam soluto: qz etiaz tunc dicit dos. Et est dos quasi propriuz matrimoniũ mulieris. ff. de/ nimo. l. dauiqz. §. sz vtrũ. i fi. Sed q̃diu stat matrimonium dominiũ dotis taliuz est penes virũ. glo. fi. d. §. sed vtrũ. Unde cõtra volũtatem viri nõ potest vxor ex eis facere elemosinã. Nõ q̃ dos ꝛ donatio propter nuptias nõ dicitur tituli lucratiui. respectu eius cui datur. sed respectu eius pro quo datur. fz Bar. i. l. descriptiõis. C. de impo. lu. lib. x.

1 ¶ Due sunt species dotis. s. profectitia q̃ a patre. vel a supperiore aliquo. de linea patris. tã q̃ a patre p̃ fecta est. s. de bonis eius. vel ab alio nomine patris. ipso raptũ habente. nec refert an filia sit in potestate patris. vel emãcipata: qz non patria potestas facit dotem profectitiã, sed nomen patris. si. n. pater da/ ret. vel alius nomine alterius. q̃ patris. non esset p̃ fectitia. sed aduentitia. q̃ est. 2ª. spẽs dotis: ꝛ est illa q̃ aduenit nomine alterius. q̃ patris. ff. de iur. do. l. profectitia. Itẽ dos alia extimata. alia inextimata. si dat extimata. dãnuz lucrũ ꝛ fructus sunt mariti. sicut si res esset vendita. Si vero datur inextimata. tunc dãnuz ꝛ lucrũ sunt mulieris. fructus vero sunt mariti. propter onera matrimonij. ff. de iur. doc. l. plerũqz. secus si nõ sustineret. Unde fetus pecorum pertinent ad maritũ: qz veniunt nomine fructuum. debent tamen suppleri capita mortua. ex natis. d. l. plerũqz. hec ꝛ multa alia babes. c. salubriter. de vsu in glo. in. v. onera.

2 ¶ Quãuis pactũ factũ patri. a filia. dũ nuptui tra/ debatur: vt dote contenta nullũ ad bona patris re/ gressum haberet: improbet lex ciuilis. C. de col. l. pa ctum: si tamen iuramento nõ vi. nec dolo. p̃stito. firmatũ fuerit. ab eadẽ. oio seruari debebit. cũ non vergat in eternõ salutis dispendiuz. nec redundet in alterius detrimentũ. Hec habentur in. c. quãuis. de pactis. libro. 6. in tex. An iste tex. p̃cedat. cuiuscũqz etatis fuerit illa filia. R. fm Ge. q̃ procedit quãdo erat pubes. dicit. n. tex. q̃ nuptui tradebatur. non fit nisi puberibus. Utrũ iste tex. procedat. quãdo fit pa ctuz. postq̃ est tradita nuptui. R. Jo. mo. ꝛ Archi. q̃ sic. qz est eadem ratio. tex. vero narrat factuz fm Ge. ꝛ obligatur ratione pacti. iuramento firmati: ꝛ debet omnino seruari. i. non debet peti absolutio: vt quãdoqz fit. de iur. iur. c. primo. Nõ fm Hosti. in summa. de fideiussura que dicunt quẽlibet posse iu ri suo renũtiare. siue his que pro se sunt introducta: intelligi debent quãdo quis fuit certioratus de pre/ iudicio. c. placuit. di. 38. Dicit tamen Archi. q̃ isto casu. non putat eẽ necessariuz. Secũdũ Jo. de imo. hoc pactum valet. si etiam dos esset minus q̃ legi/ tima: quia alias non haberet dubiũ: quãdo. n. da tur legitima. etiam sine iuramento valet. l. si quan/ do. C. de inoffi. testa. v. pactum. §. 8.

¶ Utrum pater teneatur dotare filiam. R. fm Pa. 3 in. c. primo de despon. impub. in glo. Aut nupsit cõ/ sentiente patre: ꝛ sic tenetur. l. qui liberos. ff. de ritu. nup. qz nõ minus fauorabilis dos q̃ alimento. da/ tur. n. loco alimentorũ: vt infra. Aut nupsit sine con/ sensu patris: ꝛ tunc fm Goff. potest exheredari pro pter ingratitudinẽ: sed fm Hosti. quẽ sequitur Pa. ꝛ coiter: ꝛ doc. non potest nisi elegerit turpem vitã: ar. in. c. penul. ꝛ fi. de secu. nup. ex quo. n. filia vtitur permissione canonica. non debet incurrere vitium ingratitudinis. Aut ergo contraxit cum indigno: ꝛ tunc non tenetur. glo. est nõ. in. c. de rapto. 36. q. pri/ ma: quod intelligendũ est fm. d. Ant. in. c. accedẽs. de procur. si est indignus turpi indignitate. secus si esset indignus. i. non paris cõditionis. Uerũtamẽ poterit minorem dotem dare. ex cõditione perso/ ne. l. cũ post diuortiũ. §. gener. ff. de iur. do. ꝛ glo. i. l. si voluntate. C. de do. promiss. Aut elegit dignum: ꝛ tunc vel promisit dotem: vel non. si secũdo modo nõ potest pater cogi ad dotem prestandã: qz cogi/ tur pater vt possit filia reperire maritũ: vt. l. qui libe ros. ff. de ritu. nup. ꝛ. l. si. C. de do. promiss. sed ex quo filia reperit maritũ sine dote. cessat causa compul/ sionis legalis: ꝛ hoc in quacũqz etate contrahat: ꝛ voluit notãter Bar. in. l. obligamur. ff. d̃ ac. ꝛ obli. Et tenetur eam alere fm Inno. in. c. per vestras. de do. inter vir. ꝛ vxo. Et ista non excluditur a succes/ sione parentũ fm Pa. in. c. accedẽs. de procu. ꝛ sic sunt intelligende. glo. supra allegate. s. q̃ tenetur cã dotare. si promisit. Si vero primo modo. i. promi/ sit dotem tunc vel nupsit post. 25. annos: ꝛ sic pater non potest sibi impingere aliquam culpam: ex quo tanto tempore distulit eam colocare. in auk. vt cuz. de ap. cogno. §. si alicui. Aut cõtraxit ante. 25. ãnũ: ꝛ tunc est dubiuz. vtrum pater teneatur ad dotan/ dum: ꝛ tamen fm Pa. vbi supra tenetur: qz pater tenetur allere filiam: nec ex contractu illius matri/ monij potest sibi denegare alimenta. cũ in istis spi/ ritualibus. non sit sub potestate paterna: vt in. c. si annũ. de iudi. lib. 6. forti9 ergo tenetur dotare quia causa dotis est fauorabilior. causa alimentorũ: vt nõ. Cinus in. l. non omni. C. de ami. tuto. de hoc ha bes glo. 32. c. fi. Nota etiam fm Pa. in. c. ꝛ si necess. de do. inter vir. q̃ non valent pacta. que dissolu/ tionem matrimonij cõtra iuris dispositionem diffi/ cultant: quia debent esse libera in contrahẽdo: ꝛ di/ soluendo. l. libera. C. de inutu. de stipu.

¶ Utrum frater teneatur dotare sororem ex eodem 4 patre natam. R. fm Pa. in. c. peruenit. de arbi. q̃ communiter tenetur q̃ sic. glo. nõ. in. l. cum plures. §.

pen.ff.de ami.tu.⁊ in.l.non ol.C.eo.ti.ratio qꝛ ſm Cy.in.d.l.nō obſtāſa dotis eſt fauorabilior ꝙ̄ cā alimētoꝝ. ꝑpterea tenet Bar.i.l.ſi.ff.de his.qui vt indig.ꝙ pr̄ pōt relinquere filie ſpurie.dotē3. qꝛ dos ſuccedit loco alimētoꝝ. Idē nō in auk.ex ꝯplexu.C. de inceſtu.nup.vn̄ ſicͣ tenet alimētare:ſic ⁊ dotare. in caſu neceſſitatis. Idē dic ⁊ fortius. in clerico qui magis tenetᷣ ad charitatē. vt in.c.ſ.de emp.⁊ ven. Et ſi nō habet alia bona poteſt eā dotare:⁊ aliam cōſanguineā de redditibus eccleſie:ſi eſt inops.ꝙ ꝓbatᷣ per.c.i.ꝯ coha.cle.⁊ mu.⁊ i.c.oīo ꝯſitemur.31. di.qꝛ ſicut per.d.c.pōt alere cōſanguineas paupes. de redditibus eccleſie.ergo fortius dotare.cū ſit fauorabilior.vt dictū eſt.hec Pa.qd̄ credo intelligendū ad neceſſitatē ſue ꝯditionis. nō ad pompā ar. 88. di.c.negotiatorē:ꝗ cōditio poteſt etiam attendi:vt nunc eſt in ordine.vel dignitate.

5 ¶ Utrū licite maritus dotet vxorē.R̄.ſm Pa.in.c. ⁊ ſi neceſſitatē.de dona.inter.vir.⁊ vxo.ꝙ ſic.quādo iſta donatio dotis fit ante ꝯtractū matrimonij. ſecus ſi poſt ꝯtractū.vel ſi effect⁹ donatiōis referatᷣ in tēpus matrimonij:qꝛ tūc nō valeret. vt in.l.i.C. de dona.ante nup.niſi plebeus reciperet nobilem in vxorē.vt tunc videatᷣ donaſſe cauſa recōpenſandi. cū nobilitate.vt ibi nō per Bar.in.l.ſi diuortio .ff. ſo.ma.vel ſm glo.in.d.c.ſi neceſſe.dotat.i.dat donationē inter nuptias.vel ſm Um.fit ſm ꝯſuetudinē Hyſpanoꝝ.dos.n.fit a parētibus vxoris. Donatio aūt inter nuptias a marito.c.nuper a nobis. de do.inter.vir.⁊ vxo.

6 ¶ Utrū aliquis poſſit accipere vxorē3 ſine dote .R̄. ꝙ ſic:⁊ tenetᷣ eā alere.ſm Inno.i.d.c.per veſtras.ꝯ do.inter vi.⁊ vxo.⁊ ſi ꝑmoriatᷣ .relictis filijs. tenetur ſibi relinquere quartā partē ſuoꝝ bonoꝝ:ar.in glo. in auk.qbus mo.na.effi.le.ſ.pe.ſecus ſi non relinquit filios.melius tn̄ eſt ſm glo.in.l.iperialis .C.de nup. in.v̄.dotalibus.ꝙ ſaltē parū detur loco dotis :⁊ debet cōſtitui dos ſm ꝯditionē perſone.patrie:⁊ conſuetudinis:qꝛ datᷣ loco alimētoꝝ. vt.ſ.dictū eſt.

7 ¶ Utꝝ vaſallus poſſit cōcedere in dotem.feudū.R̄. ſm Pa.in.c.nuper a nobis.de do.inter :⁊c̄. ꝙ ſic. nō tn̄ plus transfert in ea re quā habeat :⁊ ad vitā ſui.dū taxat.ſm Felinū in.c.ꝗ i eccleſiaꝝ. de conſti. col.24.circa mediū.v̄.i ea glo.⁊ dicit ibidē3 Inno. ꝙ ex cauſa dotis : ⁊ alia permittitᷣ alienatio feudi. de quo nō ipe Pa. in.d.c.ꝗ i eccleſiaꝝ. Hoſti.dicit etiā.ꝙ ex alia pōt alienari.dūmō ad tempus.vt in .d.c.nuper.nec ſoluet laudemiū.qꝛ eſt alienatio neceſſaria.ſm Guil.⁊ Bar.in.l.⁊ ideo.ff.de ꝯdi.fur. ſimiliter pōt dari in dotem extranee.in extimata:⁊ ſoluet laudemiū. ſed extimata non poteſt dari. niſi filie.Uide infra.v̄.emphiteoſis.ſ.12.

8 ¶ Utrū maritus poſſit repellere vxorē ſuā. nō ſoluta ſibi dote ꝓmiſſa.R̄.ſm Hoſti.ꝙ ſic.in.c.per veſtras.de do.iter vir.⁊c̄.Nā dos datur ꝑpter onera matrimonij ſubſtinenda.vt in.d.c.per veſtras:⁊.c. ſalubriter.de vſu. Ex quo etiā pōt cōcludi ꝙ nō tenetur eā ducere.niſi ſibi ſoluatᷣ dos.ff.ſo. ma.l.ſi cū dotē.ſ.ſin aūt.ſi tamen eam ducat ſine dote. debet eam alere.ſm cōditionē ſuā.ſ.vxoris. rō h3 Inno. quia dedit ei perſonam ſuam.

9 ¶ Donatio nō valet.tā de iure ciuili. ꝙ̄ canonico. facta inter ꝯiuges.ſtante matrimonio. dūmō ex illa donator efficiatᷣ pauperior ⁊ recipiēs locupletior. alr̄ vero valet :dr̄ fieri pauperior qn̄ dat de ſubſtātia ſua:⁊ locupletior:qn̄ retinet in ſubſtātie : Et donatio oīo pura.regulariter anullatᷣ :⁊ dr̄ pura ꝗ nulla rōe cogente fit.ſed ſola liberalitas eſt cauſa.l.1.ff.de dona. Ideo donatio remuneratiua nō prohibetur. inter virū:⁊ vxorē.vt.l.qd̄ ante3.ſ.ſi vir.ff.co. vbi. p3.ꝙ ſi maritus donauit vnā rē vxori :⁊ vxor aliā marito.fit hinc inde recōpēſatio. Donatio tn̄ facta. cōſtante matrimonio nō eſt oīo nulla.ſed cōfirmatᷣ morte donatoꝝ.ꝯſtante eo in eadē voluntate. i tribus tn̄ caſibus reuocatᷣ . vt nō ꝯfirmetᷣ morte donatoris. Primo ſi donatio fuit tacite reuocata per donatorē.ꝙ fit per diuortiū. Itē quādo prius moritᷣ ꝗ accepit.ſi vero prius moriatᷣ qui donauit.ꝯfirmatᷣ in morte per ſilentiū morietis. Secūdo reuocatᷣ qn̄ expreſſe reuocatᷣ per donatorē.ſi tn̄ iterū ante mortē ꝯfirmetᷣ .vltima valebit:reuocatᷣ expreſſe qn̄ rem donatā pignorauit.vel donauit alteri.vel alr̄ alienauit. Tertio qn̄ recipiēs ꝑmoritᷣ . Ualet etiā qn̄ ex parte donātis iteruenit iuramentū nō vi neqꝫ dolo exactū.hec oīa habētur i.c.vltimo. de do. iter vi.⁊ vxo.tā i tex.ꝙ̄ in glo.⁊ ibi Pa. Ubi dicit Inno.ꝙ poſt nuptias ꝯtas.debet eſſe equalitas dotis:⁊ donationis ꝑpter nuptias. Itē ꝙ ſi fit pactū. de dote lucrāda.debet etiā fieri ꝯ donatiōe. Un̄ ſi fit pactū ſolū de dote.debet etiā extendi ad donationem:⁊ ſi fiat pactum de minori parte dotis.debet reduci ad equalitatē:⁊ dicit idē Inno. ꝙ iſta debēt intelligi. poſt nuptias.ſecus ante. Et dicit Pa.ꝙ eſt queda3 auk.icōtrariū.ſ3 putat ſeruandā ꝯſuetudinē:⁊ ſi queratur qd operatᷣ iſta donatio.cum maritus poſſideat equalēs:⁊ c̄. ⁊ ſilr̄ reddeat ſoluto matri⁹ vtrūqꝫ: ⁊c̄.R̄.ibidē ꝙ ꝓ operatur pp pactū qd̄ fit de lucrāda dote.nā extēditᷣ i fauorē3 mulieris ad donationem pp nuptias.vt ſicͣ maritus lucratur dote3 ex pacto. ꝑmortua vxore.ita vxor lucratᷣ illā donationē.premortuo viro. Secūdo fortius ius habet mulier i rebus ſibi donatis pp nuptias i dote recuperāda.ꝙ̄ i alijs bōis mariti.nā i alijs bonis pōt vxor renūtiatᷣ iuri ypothecaꝝ.ſ3 in iſtis rebus donatis non.vt ſic fit ꝯſuli mulieri in dote recuperāda. Tertio operatᷣ qꝛ marito vergēte ad iopiā. vxor pōt ēt a creditorib⁹ mariti.vēdicare tā dotē.ꝙ̄ donationē pp nuptias. nā debēt deſeruire onerib⁹ matrimonij. Quarto ſi vir committit adulteriū.mulier pōt agere.vt lucretur illā donationē.ſicut agit vir.vt lucretᷣ dotē.Ex qua

bus nõ. vt semper fiat donatio propter nuptias ipsi mulieri. ℣. donatio. 3. per totum.

8 ¶ Utrū dos vel dona° pp nuptias possint alienari. ɔsenciēte vxore. ℞. q nõ. nisi iterueniat iuramētū. sine vi. ⁊ sine dolo spōte pstitū. c. cū ɔtingat. de iur. iur. ⁊. c. l3 co. tit. lib. 6. qdā tñ circa rē dotalē imobilē sic distingūt. q aut talis est extimata. aut nõ. si sic vir eā alienare pōt. q: est ēptitia. nisi extimatio fieret. vt sciret q᷑ res valeret vt sic soluto matri° appareat an res sit deteriorata. C. de iure. do. l. si iter: ⁊ in dubio accipiť p mō vt ibi dicit glo. Si aūt nõ sit extimata. tūc nõ pōt alienarī. nisi p i casu pdicto. 2° si puocet ad diuisionē fundi dotalis a socio. qui cōe3 habte illū fundū cū ipso. ipe tñ ad diuisiōe3 nõ pōt puocare sociū. C. de fun. do. l. fi. 3° si alienet cū vniuersitate vt i. l. p°. 4° si alienat i necessitate vt ibidē. 5° si ɔuertat in vtilitatem vxoris. vt ibi. l. fi. 6° si vxor ɔsentiat alienatiōi. 2° post biēniū. vt i. d. c. cum ɔtingat. i glo. dūmō sint alie res viro ex qb° ei ɔsulere possit. C. ad velle. auť. siue a me. Si mulier p iurauit dotē vel donationē pp nuptias non alienare. nec alienatiōi ɔsentire. nisi ex cā rōnabili: ⁊ auctoritate iudicis: ⁊ postea ɔsentit sine auctē iudicis: ⁊ iurat nõ ɔueuire. serbabit p᷑ iuramētū fm Hosti. i. d. c. cū contingat. ar. de iur. iur. c. ca te. ⁊. c. intellecto: ⁊ fm. e. Hosti. debet itelligi q nõ veniēt contra ppria auctoritate. sed papa restituet eam.

9 ¶ Mulier pp adulteriū a viro sepata. pdit dote3. si p iudicē ecclasticū separeť. si vero ppria volūtate: vel maritus ppria auctoritate illā expulit: ⁊ adulteriū sit notoriū. ēt lucrať illā maritus. secus si auctoritate iudicis secularis: sit sepata. q: nõ ē in hoc cōpetēs. qñ agiť ciuiliter. i. c. tuc. de pcur. ⁊ Jo. an. i. c. fi. de fo. ɔpe. ⁊ eodē mō dr de viro adulterāte. q pdit donationē pp nuptias. sitr vxor pdit donationē quā debebat lucrari. ex pacto facto. soluto matri°. ⁊ parafrenalia. q̄ sunt bona q̄ h3 mulier pter dotem. q̄uis alij teneāt ɔtriū. quātū ad vltimū: q: cū simus in penalibus appellatiōe dot. nõ veniūt parafrenalia. ista oia debent itelligi qñ nõ sunt recōciliati. vel nõ peccauerūt ambo. ēt secrete. d. c. plerūq3. nec pñt hec allegare heredes. si maritus tacuit i vita: ⁊ sitr dō᷑ d herebib° vxoris. s. qñ maritus sciuit: ⁊ sitr qñ vxor sciuit i vita: ⁊ tacuit. secus si ignorauit: q: non pōt sibi iputari. fingūtur. n. recōciliati. Sitr si vxor amisit dotē pp adulteriū: ⁊ postea pbať ipedimētū matrimonij. ita q erat nullū. nõ tñ recupat dotē q: nõ d3 violare matri᷑. neq3 spē3 matrimonij. ff. de adulte. l. si vxor. hec oia elicitur ex. c. plerūq3. de dona. inter vir. ⁊ vxo. tā ex tex. q̄ ex glo. ⁊ Pa. vide ibi allegatiōes. Perdit ēt dotē mulier. q̄ ingreditur balneū cū alieno viro: ⁊ vir donationē. si cū aliena vxore. 81. di. i gl. fallit i isto casu qñ mulier h3 filios q: tūc filij habebūt dotē. q° ad pprietatē: ⁊ alia bona matris sue. h3 Jo. an. i. d. c. plerūq3. facit auť. sed hodie. C. de adulte. Uidue petēti dotē a fratre mariti. repelliť p exceptionē de fornicatiōe. fm Jo. an. vbi. s. l. pen. C. d adulte. Jtē ibidē dicit Jo. an. q si pr nõ ē stipulatus dotē restitui. amittit dotē pp adulteriū filie. secus si est stipulatus. q: post mortē viri habebit dotē. nõ tñ añ. q: nõ d3 pūniri: neq3 lucrari ex pctō alterius. Uir q ppria auctē expulit vxore3. pp adulteriū ñ notoriū. soluit mutuū qd accepit vxor p alimētis añ sniā: q: nõ notorium nõ priuat ipso iure. s3 reqriť snia. ff. de dona. l. post ɔtctū. Et qñ dr q mulieri obstat exceptio. itelligiť q° ad futura. sed nõ q° ad alimēta añ snia3. l. istituta. ff. d ioffi. testa. Maritus iterficiēs vxorē reptā i adulterio. pdit dotē. quā debebat lucrari. pp adulteriū h3 Bar. i gl. l. si ab hostib°. ff. solu. ma. q: nõ licebat sibi iterficere. secus si liceret ex statuto. vel ɔsuetudine. l. qd g. ℣. si heres. d le. i. nec obstat. l. si qs i graui. ℣. si tñ ad sil. q: ignoscať ei ad minorē penā. nõ vt i totū releueť: vt. l. i. de sic. Uide aliqd. ℣. adulteriū. ℣. p.

10 ¶ Qui sciēter ɔ pcepta legū. vel ɔstitutiōes pricipū. nuptias ɔtrahūt. qcqd alteri datū ē. d3 ab eo auferri: ⁊ dari fisco. C. de icest. nup. q ɔ. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. cū hic status. ℣. fi. ⁊ isti. d nup. ⁊ si aduersus. Pa. vo in glo. i. c. ⁊ si nec. de do. iter. ⁊ ē. ɔcludēdo mā3 sic ait. Aut sunt ɔtcta spōsalia tñ de futuro: ⁊ nõ h3 locū illa pena: qdā ēt dicūt. q non h3 ēt locū qñ matri᷑ ē ɔtctū de pñti. nõ ɔsumatū. sed Bar. t3 ɔtrū i. l. adminiculo. ff. de ɔdi. sine cā. Aut ē ɔtctū ⁊ ɔsumatū: ⁊ tūc si sciēter ɔtxerūt. h3 locū pena. nisi superior ex offō suo velit puidere p bono pacis: ⁊ vt fa cilius dissoluať tale matri᷑. Aut ɔtxerūt ignorāter: ⁊ tūc error iuris excusat. vt dicit Pa. i. d. c. ⁊ si nec°. vbi etiā tenet q illa pena habet locū in cōtrahentibus in gradibus prohibitis lege canonica.

11 ¶ Utr̄ dos reddeat i distīcte ad mulierē. soluto matri°. ℞. h3 Pa. i. c. vlti°. de dona. iter. ⁊ ē. in. ℣. sane. 4° nõ. q nõ. s3 tex. i. d. ℣. sane. verificať qñ ipa mulier donauit dotē de ppria sba. vñ sciēdū h3. e. ibi q aut extrane° ɔstituit dotē mulieri. aut mulier sibipi. aut pr p filia: ⁊ extraneū appello quēl3 q nõ h3 mulierē i sua ptāte. vt dicit tex. in. l. vnica. ℣. accedit. C. de rei vxo. ac. p casu qñ extrane° ɔstuit. aut ē stipulat° dotē sibi reddi soluto matri°. ⁊ reuertiť dos. si ad mulierē s3 ad illū extraneū. aut nõ fuit stipulat° vt sibi redderet: ⁊ videť tūc donari ipi mulieri: ⁊ sic reddit ad ipa3 mulierē: vt ē tex nõ i. d. ℣. accedit. 2° casu qñ ipamet mulier ɔstituit sibi dotē tūc dos ad eā reuertiť ⁊ fingiť stipulata dotē sibi reddi. d. l. vnica. 3° casu qñ pr ɔstituit p filia aut fuit stipulat° dotē sibi reddi ⁊ reddit ad prē3. aut simplr ⁊ tūc si pr emācipat filiā. efficiť filie. si āt pr° moriť mulier: cōpetet actio pñi. l. 2. ff. so. ma. ⁊ i. d. l. vnica. Et dicē hic Ūn. q dos h° casu reddit ad prē3: qñ filia pdecessit ēt si extēt liberi ex ipa filia. p. l. dos a pre. C. so. ma. hoc idē t3 Bar. i. l. post dotē. so. ma. ⁊ coiter cano/

nisi ꝯ̃suetudo quidã teneãt cõtrariũ: ⁊ hic deficit illa regula: p° ẽ hiiop: de q̃ i aut. in successiõe. C. de suis: ⁊ legi. Nõ ꝙ mortua muliere itestata deficiẽtibus liberis ⁊ ꝓpinqs vir succedit vxori: ⁊ lucraẜ dotez ⁊ eẜ. C. vñ vir. ⁊ vxor. l. p°. Jn aliis aũt casib⁹. dos ad mulierẽ: ⁊ dona° pp nuptias reddit ad vir. nisi secus obtineat de ꝯsuetu° approbata. c. donatio. §. sane. de do. iter: ⁊ ẽ. ꝯsuetudo talis semper etiã q° ad alios casus hic numeratos seruari dꝫ: ⁊ q̃si p totã Jtaliã est cõsuetudo in multis: ⁊ ẽ. ⁊ co. tit. c. i. ⁊. 2.

14 ¶ Quid aũt si filia cõsumpsit dotẽ. vtruꝫ pr̃ teneaẜ iter eã dotare. glo. in. l. si cũ dotẽ. §. si post solutũ. ff. so. ma. dicit ꝙ sic. sꝫ bꝫ Bar. ibi dd̃m. ꝙ si filia pdit dotẽ sine dolo: ⁊ sine culpa eius. pr̃ teneẜ eã iter dotare: alias secus. p hoc est casus. C. de colla. auc. qd̃ locũ. ibi filie potest iputari: ⁊ per hoc qd̃ dicit Bar. facit ꝙ si pr̃ dat filio legitimã. pro soluẽda ꝯdẽnatione ex for° statuti. ꝙ ei iter dare: vel reĩnq̃re non tenetur: ⁊ simili si ex quacũqꝫ alia causa culpabili: vel culpa cõsumpsit legitimã suam.

15 ¶ Vir agẽs p dote. nõ oio excludiẜ ex eo ꝙ vergat ad iopiã: nec pase cogiẜ satisdare. vltra facultatez ꝓpriã: sꝫ dos sibi assignaẜ sub cautiõe. quã pstare põt ⁊ si p illã. nõ ẽ sufficiẽter ꝓuisũ ꝯsumptiõi dot̃. deponeẜ dos apud mercatorẽ: vt de honesto lucro: vir substineat onera matrimonii: ⁊ hoc si ꝯtrit cum paupe. bꝫ etiã locũ. hec oia Pa. i. c. p vr̃as. d̃ dona. iter. ⁊ vxo. ⁊ multa alia tãgit cũ suis allegatiõib⁹. vide ibi. Et fruct⁹ pignoris rõe dot̃. ñ ꝯputãẜ. c. salubriẜ. de vsu: ⁊ quõ põt fieri societas d̃ dote. Pa. i. c. p vr̃as. de dona. iter. vir. 4° nõ. nõ tñ iiusta. ibidẽ.

16 ¶ Qñ restituẽda ẽ dos. R̃. si ꝯsistit i reb⁹ imobilib⁹. dꝫ statiꝫ restitui. soluto matri°. Si vero stat i rebus mobilib⁹. dꝫ restitui. j. ãnũ. C. d̃ rei. vx. ac. l. ũica. §. cũ aũt. Jdẽ Pa. i. c. 3. de dona. iter vir. ⁊ vx. i glo. i. Jn eadẽ ẽt glo. q̃rit idẽ Pa. Quid si iteri vxor non bꝫ vñ viuat. dic ꝙ dꝫ alimẽtari ab herede mariti: vt i. d. l. vnica. Et an valeat statutũ: vt q̃diu heres distulerit restituere dotẽ. soluat certũ qd̃ p cẽtenario. vide p Jo. de ligna. i de. vnica. de vsu. vbi videẜ ꝯcludere ꝙ nõ: ⁊ credo ꝙ ãnus iste dꝫ dari vbi matrimoniũ tenuit. secus si sepaẜ pp ipedimẽtũ: qdã dicũt ꝙ isto iteriꝫ teneẜ habitare cũ heredibus. Bar. tenet ꝯtrariũ. l. diuortio. ff. so. ma. Et q̃nqꝫ matri°m sepaẜ pp aliquã cãꝫ licitã. puta pp aliqd̃ ipedimẽtuꝫ. etiã si sepatus q̃ ad thorꝫ: vel mutuã seruitutẽ: i eo casu i quo mulier nõ venit. dote priuãda: vt puta si pp nimiã seuitiã viri sepaẜ matri°m: vel q2 vxor ẽ ad fidẽ ꝯuersa: vel sili. i oi tali casu dos ẽ restituẽda ⁊ dꝫ itegre restitui: ⁊ nihil de iure dꝫ maritus lucrifacere. pp expẽsas factas. nã ius solũmõ concedit sibi fructus dotis ad onera matrimonii supportanda: vt i. c. salubriter. de vsu: ⁊ l. vnica. C. de rei vx. ac. secus de expensis factis i rebus dotis: hec Pa. vbi. s. c. p. Jtẽ ibidẽ in glo. 2° nõ idẽ Pa. ꝙ qñ matri°m nõ est verũ sꝫ putatiuũ. puta ꝓpter aliqd̃ ipedimẽtũ: ⁊ sepaẜ. tũc d̃bet tota dos restitui vt dicit ibi tex. qñ nõ est verꝫ matri°m: ⁊ soluiẜ: tũc ꝓpter reliquias prioris matrimonii deferẜ marito vt nõ ꝯueniaẜ nisi q̃tũ põt: ⁊ sic intelligũtur iura ibi p glo. alle. ⁊ debet haberi respect⁹ ad tps ꝯdẽnatiõis: vt. s. q̃tũ põt: ⁊ ẽ. l. maritũ: ⁊ l. rei iudicate. ff. so. ma. Et sitr intelligiẜ si tẽpore matrimonii sepati sunt imobiles vt. s. statim restituaẜ: ⁊ nõ a tẽpore qñ fuit data dos. Jstud tamen priuilegiũ nõ transit ad heredes mariti extraneos sm̃ Jo. an. quẽ approbat Pa. ibidẽ: ⁊ itelligiẜ de marito qui non fuit in dolo.

¶ Ad quẽ ptinet periculũ rei dotalis. R̃. Res date: vel sunt extimate: ⁊ sic periculũ pertinet ad virũ. similiter lucrũ dãnũ ⁊ fructus: q2 extimatio vẽditionẽ facit. ff. de iur. do. l. plerũqꝫ: ⁊ l. res i dotẽ. si vero nõ sunt extimate. pertinent ad vxorẽ. fructus tamen sunt mariti propter onera. 17

¶ Queriẜ de priuilegiis dotis. Ad qd̃. R̃. ꝙ sunt multa. P°m sm̃ Pa. in glo. 3°. i. c. ex litis. de pig. est ꝙ prefertur prioribus habẽtibus actionem personalẽ: vel ypothecã tacitã. i. beneficio legis inductã: anterioribus aũt habẽtibus expressam. nõ preferẜ: ⁊ hec fuit opinio Bal. quã etiã sequiẜ Accur. in. l. assiduis. C. q po. i pig. ha. ⁊ Dy. i. §. actiõuꝫ. Jnsti. d̃ acti. ⁊ gl. i. d. c. ex litis: ⁊ Jnno. Cõtrariã opinionẽ tenẽt aliq in. d. l. assiduis. quos seqtur Cy. Bar. aũt dic̃ ꝙ cõsuetudo ẽ p opi. gl. ⁊ malũ eẽt sentẽtiare ꝯtrariũ. ar. l. minime. ff. de legi. Cõtra opi. glo. multum facit. d. l. assiduis. q̃ loqtur idistincte pferẽdo mulierẽ. oibus creditoribus anterioribus habẽtibus ypotecã. ergo debet itelligi generaliẜ. siue habeãt expssam. siue tacitã: q2 q totũ dicit nihil excludit. 19. di. si romanorꝫ. Pa. vero ibidem post multa cõcludit. ꝙ si extat de cõsuetudine. debet seruari: nã cõsuetudo interpretatur legẽ dubiã. l. si de iterpretatiõe. ff. de legi. ⁊ in. c. dilectus. de ꝯsue. cessante vero ꝯsuetudine debemus fauere mulieri: q2 i facto dubio. potior ẽ cã dot̃. i. c. si. de re. iudi. hec intelligenda sunt nisi prior sit codez iure. C. qui potior in pig. ha. 18

¶ Vtrũ idẽ priuilegiũ sit quo ad donationẽ ꝓpter nuptias. ad qd̃. R̃. idẽ Pa. in eadẽ glo. post. Jnno. ꝙ aut mulier dꝫ lucrari donationem pp nuptias: ⁊ eo respectu agit p donatiõe: ⁊ tunc lꝫ bona mariti sint tacite sibi ypotecata p illa donatiõe: vt ẽ tex. i. d. l. pali. nõ tñ bꝫ vxor priuilegiũ vt pferaẜ anterioribus creditori⁹: q2 h° nõ ẽ iure cautũ: nec dona° pp nuptias ẽ ita fauorabilis. sic̃ dos. q̃ est q̃si patrimoniũ mulieris. l. 3. ff. de mino. ⁊ si remaneret idotata fieret piudi°m rei publice. p ea q̃ nõ. l. i. ff. so. ma. q̃ rõ cessat i donatiõe. Aut mulier agit ad donationẽ. nõ vt eã lucreẜ. sꝫ tãqꝫ sibi specialr̃ obligatã p dote: ⁊ tũc bꝫ priuilegiũ dot̃: q2 h° casu agit potius p dote. De parafrenalib⁹ autẽ. i. de bonis q̃ mulier bꝫ pter dotẽ: q̃ dr̃ a para qd̃ ẽ iuxta: ⁊ frena qd̃ ẽ dos: q̃si 19

dicta dotē:nā sepe mulier hȝ aliq̄ bona vltra dotē: vt̄ bona mariti sint obligata vxori ꝓ illis.glo.pē. vbi.ō.repit̄ varia. Nā aliq libri hn̄t q̄ non:aliq q̄ sic:⁊ vtraq̄ lr̄a pōt eē vera:ꝑ distinctionē. Aut.n. maritus hȝ administrationē illoꝝ bonoꝝ:⁊ sunt tacite obligata:vt.d.l.fi. Aut vxor retinet illa bōa penes se:⁊ cessat illa obliga°.j.ꝟ.parafrenalia ꝑ totū.

20 ¶ Secūdū puilegiū ē.q̄ oia bona mariti sunt ypothecata ꝓ dote.c.ex lr̄is.de pig. 3ᵐ puilegiū q̄ nō ꝑdit̄ pp malef̄ciū viri:nec ēt p̄fis:vt nō glo.i.d.c.ex lr̄is. ēt si comisit crimen lese maiestatꝫ.C.ad.l.iul.maie. q̄sq̄s. Excipit Pa.i.d.c.ex lr̄is:i vxore pāmipilarij. 4ᵐ hȝ Pa.in.c.de ꝓuidētia:⁊.c.ꝑ vras.de dona.inter vir.⁊ vxo.q̄ ecc̄ia pōt se īpedire ꝯ dote.nō solū ī fauorē viduaꝝ:vt i.c.nup.de do.īter:⁊c̄. ſȝ ēt i fauorē mariti.petētis sibi dotē ꝓmissaȝ:⁊ hᵒ hȝ Inno. i.c.lator.q̄ fi.sic leg. Quidā tn̄ dn̄t ꝯ̄triū nisi accessorie. 5ᵐ q̄ marito vergēte ad iopiā dȝ cautio dari: vt.ō.§.16. 6ᵐ ē q̄ fūd⁹ doꝫ.ñ pōt aliēari:vt.ō.§.11. ⁊ pōt aliq̄d acciꝑe hȝ Pa.i.c.pⁿudētia.ꝯ dōa.iter: ⁊c̄.⁊ quō i societate.d.§.16.Ui.ō.ꝟ.dōa°.4.ꝑ totū.

Dubitatio hȝ.s.T.3. di.17.ar.vlt°. dupl̄r dr̄. p̄.n.⁊ p̄ricipalr̄. signat motū rōis.ō.vtraq̄ parte ꝯ̄ditiōis: cū formidie determinādi alteꝛ:⁊ sic ꝓp̄e sumit̄ dubitatio : ⁊ ex hoc trāslatuȝ est hoc nomē ad significādū formidinē affectus:in agrediēdo:vel sustinēdo aliq̄d terribile. P° āt mō dicta dubita° ꝯ̄tingit ex defectu mediū sufficiētis ad veritatē inueniēdā:⁊ iō ꝯ̄tingit ex defectu scie: ⁊ pp hoc i xp̄o nō fuit:2° aūt mō dicta ꝯ̄tigit ex ifirmitate ei⁹.q̄ lesiuū iminēs.euadēdi facultatē.nō videt: ⁊ q̄ xp̄s sustinebat ifirmitatē i carne:⁊ lesiuū mortis iminēs:sensualitas trepidabat.iō erat talis dubitatio i xp̄o q̄ᵐ ad sensualitatē. q̄uis eēt sūma securitas.q̄ᵐ ad rōeȝ.q̄ auxiliū diuinū iminere videbat:q̄d sensualitas aphendere nō poterat.Uñ maḡr sniaꝝ in.d.di.recitat Ambro°ᵐ dicētē.ꝯ eo vtiq̄ qui dicat trāsfer.dubitat hoīs affectu:⁊c̄.Uñ sciēdū pro maiori declaratiōe pmi mod:q̄ ista.s.suspicio.dubitatio.opi°.credulitas.⁊ scia.siue itellegere.se hn̄t ad seiuicē hȝ maiorē ⁊ minorē adhesionē rōis. Nā suspicio iportat hȝ.s.T.2ᵉ.q.60.ar.3.opinionē mali.q̄ñ ex leuib⁹ idicijs ꝓcedit. Suspicio igit̄ ē.cū itdlectus ex leuib⁹ ꝯiecturis:⁊ multū debilib⁹ mouetur ad vnā partē.q̄ aliq̄ñ dr̄ scrupulus:vel pusilanimitas spiritus:que est repelēda vt dr̄.6.q.1.oīs.in fi.de quo infra.ꝟ.opinio. Dubitatio vero proprie dicta: est vt dictū est in principio quādo nō determinat se ad vnam partē ꝯ̄tradictionis. sed stat indifferens. vnde Isido.in lib.ethi.dubiū est motus :suple rōis: in vtrāq̄ partē indifferēs.ꝯ̄tradictiōis:vel est equalitas rōnuȝ ꝯ̄trariaꝝ. Opinio vero hm̄.s.Tho.e. lib.q.1.ar̄.4.est assensus itellectus alicui rei. non q̄ sufficienter moueatur ab obiecto ꝓprio: ſȝ declinat magis in vnā partē q̄ȝ in aliā cū formidine alteri⁹ partis.Credere vero est.quādo vt dictū est nō mouet̄ sufficiēter ab obiecto: sed ex electiōe volūtaria : declinat in vnā partē sine formidine. Scire aūt:est q̄ñ ex obiecto itellectus certitudinaliter declinat ad vnā partē:cū visiōe itellectus. Intellige de omnibus istis proprie q: alias vnū ꝓ alio accipitur.

¶ Utrū dubia. sint in meliorē parteȝ interpretāda. 1 R̄.hm̄.s.Tho.2ᵉ.q.60.arᵒ.4.q̄ sic: vt dicit glo.ad ro.14.super illud:qui nō manducat manducantem nō spernat:rō:q: ex hoc q̄ aliquis habet malā opinionē de aliquo absq̄ sufficienti causa : iniuriatur ei ⁊ cōtēnit:nullus aūt debet alium cōtēnere:vel nocumentū quodcūq̄ iferre.absq̄ causa rationabili cogente: ⁊ ideo vbi nō apparent de malitia alicuius manifesta indicia debemus eū bonū habere interp̄tando id q̄d dubiū in meliorē partē:⁊ melius est q̄ aliquis frequēter fallat̄.habens bonā opinionē de aliquo malo homine:q̄ȝ rarius fallat̄.habens malā opinionē de aliquo hoīe bono: q: ex hoc fit iniuria alicui nō aūt ex p̄.c.estote:de reg.iur. Et in dubijs tutior via est eligēda.c.ad audiētiā. Uñ Pa. in.c.iuuenis de spon. In dubijs vbi versat̄ periculuȝ aie.semꝑ tutior pars est eligenda: ⁊ in ipis q̄d certius est tenēdū:⁊ q̄d periculo explicari pōt.

¶ Utrum in dubijs debeamus interp̄tari : vt potius quis nō sit irregularis.R̄.hm̄ Pa.in.c.cum tu 2 fili:de testi.⁊ in.d.c.ad audientiā:q̄ aut loquimur ī foro anime :⁊ sic debemus interpretari irregulareȝ ⁊ sic de alijs penis:vbi dubitatur de aliquo delicto: vide glo.i.c.vnico:de seru.in.or.fa.similiter dicēdū in foro quasi penitētiali:vt puta quia nō agitur ad penā propriē:sed vt a ministerio abstineat : aut ab alio in quo esset pctm̄:sicut in cōtractu matrimonij: facit.c.significasti:de homi.⁊.d.c.iuuenis:⁊.c.illud: de cleri. exc. mi. Aut loquimur in foro cōtentioso ⁊ sic debemus interp̄tari pro nō. maxime vbi agit̄ de pena:puta q: celebrauit:vel q: collatio nō tenuit ⁊ hmōi:q: in penis mitior iterp̄tatio est faciēda: de reg.iur.odia.lib.6. Et idē dic in excōicatione ⁊ hmōi. Et sic intellige Inno.in.d.c. ad audientiā ⁊ sic loquūtur iura per eum all'.

¶ Uerba dubia sunt accipiēda hm̄ intentionē pro- 3 ferentis.ff.de re.iur.in ābiguis :⁊ vt res potius valeat q̄ȝ pereat.c.abbate:de ver.sig. i re dubia fidei: auctoritas est requirenda romane ecclesie.11.di.palam. In rebus ambiguis absolutū nō debet eē iudicium.33.di.c.habuisse: imo quādo dubiū est in persona:in facto:vel in iure:nullo mō sententia est ferēda.30.q.5.iudicante. Nec dicat̄ iteratū q̄d dubitatur esse factum:de p̄ces.nō bap.c.veniens. Et dubio existente in iure:matrimonij : tutius est cōtra statuta hominū dimittere copulatos q̄ȝ disiungere cōiūctos.ꝯ statuta dei.c.lȝ.ex quadā:de testi.

d Duellū est sm̄ Ray. singularis pugna pro ꝓ/ bationē veritatis facta videlicet vt qui vicerit probasse intelligat: et si nō vicerit defecisse i probatione putet. Et dicit duellū q̄si duoꝝ bellū. dr̄ etiā monomachia .i. singularis pugna. 2. q. 5. Dicit etiā vulgo in quibusdā partibus iudiciū: eo q̄ ibi iudicium dei expectatur.

1 ¶ Utrū sit licitū facere duellū. R. sm̄ s. Tho. 2a 2e. q. 95. arti. 8. q̄ non. Et probat sm̄ eū: q̄ ordinat ad iudicandū occulta. q̄ diuino iudicio reseruatur: tū etiā q̄ hmōi iudiciū nō est auctoritate diuina sancitū. ar. 2. q. 5. c. monachia: et c. cōsuluisti: et eadē est ratio h3. c. sicut ferri cādētis: et aque feruētis. nisi q̄ plus accedit ad cōem rōem sortis. īquātū nō expectatur ibi miraculosus effectus: nisi forte quando pugiles sunt valde impares: virtute: vel arte. Est etiaz ꝯ preceptū. Nō tentabis dn̄m deum tuū: de vtero. 6. et Mat. 4. Itē expresse prohibet legibus ciuilibus. C. de gladi. l. vnica. lib. xi. Et est mortale nō solum in offerente. sed etiā in acceptante: cū dātibus auxiliū. cōsiliū. et fauorē. ex officio. et valentibus prohibere: et nō prohibētib9: ro. i. digni sunt morte q̄ ꝯsentiūt. Et nō excusant ex cōsuetudine: vel metu acceptantes. Nec obstat q̄ Dauid cū Golia. certauit. q̄ fuit ex instinctu. s. s. sicut et Sansom: et dicit glo. in. d. c. Monomachia: et. 23. q. 5. si non licet.

2 ¶ De pena clerici in duello pugnātis. dicit q̄ debet deponi: et ē irregularis: tñ eps potest dispēsare dūmō mors: vel mēbroꝝ diminutio. nō interuenerit. c. i. de cleri. pug. in duel. nec solū efficit irregularis: si ipse pugnat. s3 etiā si aliū pro se pugnare facit: vt in. c. 2. e. tit. et quicūq3 hoc mādat. cōsulit vel defendit: si mō homicidiū sequat. vel mutilatio. vt i. d. c. 2o. dispēsat tñ eps cū clerico i bñficio. et ꝯ nouo habēdo. solū ꝑ subītētatiōe. d. c. 2o. dūmō nō habeat curā aiaꝝ.

3 ¶ Sed nūqd ille qui cogitur a iudice: tali mō. q̄ suspendet: q̄ habet eū pro ꝯuicto. nisi duellū suscipiat possit suscipere cū sit inocēs. R. q̄ diuersa fuit opi9: vt nō. in. c. ꝑ. e. tit. d. ar. f. 3a. tit. 4. in fi. post Ray. recitat multas opiniones. Quidā. n. dicūt indistincte q̄ cōsuetudo excusat. s3 ista Ray. reprobat. q̄ hoc ē cōtra diuinū preceptū. cōtra qd̄ nulla valet cōsuetudo. di. 8. c. q̄ cōtra. Alij distingūt v3 q̄ aut offertur aut oblatū sponte suscipit. aut inuictus. iudice indicente: et i ꝑ et 2o. peccat mortaliter: sed nō in. 3o. casu vbi indicat sibi a iudice: et si nō suscipit. oportet eū perdere vitā. vel res suas: et hanc videtur sequi Angelica hic. Quidā tñ iterū distingūt. q̄ .s. vbi est periculum vite: puta inocēter accusatus: de crimine. si nō vult se purgare. per hunc modū sibi indictū. tā q̄3 conuictus occidit: dicūt tūc eē licitū. q̄ facit ad defensionē suā secus eēt pro rebus tēporalibus. Et hāc opinionē videt tenere Nico. de ly. i. R. 16. vbi agit de duello Dauid cū Golia. sed glo. Ray. dicit in isto casu esse licitū: cū res suas liceat armis defendere et raptorē occidere si nō pōt aliter defendere: dicit tñ. d. glo. q̄ nō liceret sacerdoti. Sed. d. ar. f. arguit ꝯ eūꝫ q̄ si est licitū laico: propter ꝓpriā defensionē: etiam erit licitū clerico. Un̄ idē ar. f. dicit q̄ tutior est via Ray. qui post alia. cōcludit sine exceptione: q̄ nulla cōsuetudo excusat. Et q̄ oēs idistincte peccāt mortaliter. s. tā offerētes q̄3 suscipientes: siue sponte siue coacte. Et iudices qui deferūt et qui prestāt auctoritatē et accessores et dantes ꝯsiliū: etc. ex officio et sacerdotes qui dant hmōi benedictiones: vel afferunt reliquias ad iurandū: et fiūt irregulares si occidit: minus tñ grauiter inuictus q̄3 spōtaneus: etc. Idem tenēt Goff. et Hosti. et Jo. in summa ꝯfessoꝝ. Et idē videt sentire. s. Tho. vbi. s. qui dicit idistincte q̄ idē iudiciū: duelloꝝ: et ferri cādētis: etc. Angelica etiaz dicit q̄ quādo ois sine ipsis erant pugnaturi: clerici nō erūt irregulares: qui portauerūt reliquias etiaz si aliquis occidat. Sed supp9 arguit ꝯ eū: q̄ nō pōt negari quin aliquo mō sint cooperatores: et cū duellū sit iniustū merito icurrūt irregularitatē. Unde et Guil. dicit. q̄ nō est securū dicere ꝯtrā. Sed quid si talia fiāt per yconomos vel ꝓpositos seculares. ad ministratores ꝑlatoꝝ. sine speciali mādato ꝑlati: et quidē peccant mortaliter tolerando: non tamen videtur q̄ sint irregulares q̄uis coiter percipiant q̄ faciant iustitiā. Unde. v. irregularitas. 3. §. 20. et 21.

¶ Sed q̄rit vtrū ꝓhibetur sepultura morietes i duello: et videt q̄ sic: q̄ ē eadē rō ꝯ duello et torneamētis: rō. n. q̄ alt. i. c. i. de torne. est q̄ mortes. multociēs et pericula aiaꝝ sequūtur: s3 eodē mō sequūtur in duello sicut itorneamētis. igit videt q̄ debeāt puniri eadem pena: s3 morietes i torneamētis nō debēt sepeliri in loco sacro. vt. i. c. ꝑ. e. ti. facit qd̄ dicit Ric. 3o. di. 57. vt recitat Rosella. v. sepultura. 4. pri9. q̄ morietes i astiludio. non debēt sepeliri i loco sacro: ꝓpter idētitatē rōis. ergo et hic a sili. s. in duello. Sed ꝯ q̄ sm̄ Pa. i. c. 2o. de torne. ista ē pena: et d3 restringi i proprijs terminis: ꝯ pen. di. i. §. pen. sed duellū est aliud a torneamēto vt patet. q̄ in alio tit. etc. facit quod nō idem Pa. in. c. 2o. de fur. vbi dicit in vltimo notabili. q̄ quātūcūq3 facinorosi in vita. in morte cōtriti nō sunt denegāda sacra: ad hr̄ de pen. d. 7. c. si quis nisi in casibus a iure expssis. Nā eccl'a nō dat dit gremium redeunti: de here. c. super. eo. lib. 6. Et hec faciūt ad. q. Nūquid isti qui ꝓpter facinora sua suspenduntur in patibulo. vel aliter morte violenta afficiūtur: sint i cimiterio eccl'astico sepeliēdi: et alia sacra sint eis ꝯcedēda: dicūt doc. q̄ sic: si eos pēitet de peccatis: vt ē tex. 13. q. 2. c. si. nec valet ꝯsuetudo in cōtrariū: in dc. si. de pe. et re. glo. in. d. c. si. limitat dūmodo fiat auctoritate principis. ff. de cadaue. l. 2. intellige hoc vltimū. s. de auctoritate principis quādo specialiter prohibetur sepultura. quādo ergo penitent et non est prohibitum specialiter: et maxime si confiteantur. debēt sepeliri in loco sacro: nec valet 4

q in simili phibeat: et per hoc p3 responsio ad 3tra: q hic in tali pena nõ valet ar a sim. vt dictũ est: et sic de facto fuit determinatũ Clerobe: vbi qdã mortuus i astiludio fuit sepultus i loco sacro: mouebãt q ista pena nõ debet stringere nisi illos q expsse nominãtur in iure ad istar irregularitatis. de quo i.c. is q. d sen. exc. lib. 6. vbi dr q nullus incurrit irregularitatẽ nisi specialr exprimat: facit et qd dic Pa. i. d. c. 2. de fur. vbi dr: furib et latronib i pctõ obeũtib sacra ecclesiastica denegãda sunt. secus si in morte eos penituit: vbi nõ Pa. q iterẽtus i aliquo facinore psumit decessisse i illo pctõ: et ex hoc: et ex tex. nõ q in extremo vite nõ psumit 3trictio. ex quo manifeste p3 de crimine pcedẽti. o3 ergo: q p aliq signa exteriora 3stet de 3trictiõe. Jtẽ facit qd nõ Pa. i. c. s. de loca. et cõdu. vltima col. vbi post Jo. an. dicit: q quãuis dispositio statuti possit extẽdi pp idẽtitatẽ rõis. nõ tñ d3 extẽdi pena 3stitutiõis: et sic contrafaciẽs inoluitur pctõ: s3 nõ pena: et facit de pen. di. i. §. penul. vbi tex. dicit q pena nõ debet excedere casu3 propriũ. hec Pa. Et qbus oibus p3 q morientes in duello si appareãt signa penitẽtie. debẽt sepeliri in loco sacro. q aũt ista pena. s. negatio sepulture q dat morẽtibus i torneamẽtis nõ debeat extẽdi ad pugnãtes in duello: vel astiludio: multũ facit: q doc. et summiste tractãtes de penis pugnãtiũ i duello. nõ ponũt istã penã: vt p3 in Pa. i tit. de de. pug. i duel. et aliis doc. canoni. et d. ar. s. 3. tit. 4. i fi. et in sũma 3fessor et i summa Pis. i. v. duellũ: et i Angelica. e. v. sic ergo posuerũt istos duos. v3 q morientes in peccato mortali notorie et morẽtes i torneamẽtis: et quosdã alios. vt3. v. sepultura. §. 14. ita et posuissent istum. si credidissent: et c. de carrẽtibus ad brauiũ. certũ est q deficiat rõ. c. i. de torne. q nõ sepe moriũtur ibi. Cõcludẽ igit q morẽs notorie i pctõ mortali in quecũq3 ludo nõ sepelit in loco sacro. 2 q moriẽs in torneamẽtis qui illuc accessit vt ibi luderet et mort ibi vel ibi vulnerat uulnere mortali qd notarie ẽ mortale siue peniteat siue nõ: caret sepultura sac: alias sec. Uide. v. argu. §. 8. et 9.

D Ulia qd sit: et quõ differt a latria: et quõ h3 diuersas spẽs. v. adorare. prin: et §. §. 6. 12. et aliis sequentibus.

D Uplicitas cordis b3. s. Tho. sup. ps. xi. col. 3. ẽ aliqd ostẽdere et aliud itẽdere. d q. v. simula.

E Brietas dr quasi extra rõe3. qd põt fieri tripliciter. p ex feruore diuini amoris. q feruor letificat cor hois: sic iebriati fuerũt apli: et de ista ebrietate loquit scriptura: can. 5. comedite et bibite et iebriamini carissimi. Et ps. iebriabũt ab ubertate domus tue. Secũdo ex voluptatibus seculi: de qua tre. 3. inebriauit me absintio. P est opti. 2 est pessima: et de istis satis. Tertia ẽ ex vino materiali de quo apls: nolite inebriari vino: et ẽ. ista ebrietas sm. s. Tho. 2. 2. q. 150. ar. p. põt accipi dupl. Uno mõ p vt significat ipm deffectũ hois: qui accidit ex multo vino potato. ex quo fit. vt nõ sit cõpos rõis: et sm hoc ebrietas nõ noiat culpã: s3 deffectũ penalẽ sequẽtẽ ad culpã. Alio mõ p vt noiat actu3 quo qs i hũc defectũ icidit. q põt causat ebrietatẽ dupl. vno mõ ex nimia fortitudine vini: pter opinionẽ bibẽtis: et sic etiã ebrietas põt accidere sine pctõ praue si nõ ex hois negligentia 3tingat: et sic creditur Noe iebriatus fuisse. vt legit gen. 9. Alio mõ ex iordinata cõcupiscẽtia: et vsu vini. Et hoc cõtingit tripliciter. vno mõ sic q nesciat potum eẽ imoderatũ: et iebriare potẽtẽ: et sic etiã ebrietas põt esse sine pctõ: vt dictũ est d Noe: alio mõ q aliqs percipiat potũ eẽ imoderatũ: nõ tñ estimat: potũ iebriare potẽtẽ: et sic ebrietas põt esse pctm veniale. 3 modo põt eẽ q aliqs bene aduertat: potũ eẽ imoderatũ et iebriare potẽtẽ et tñ magis vult ebrietatẽ incurrere. q a potu abstinere: et talis pprie dr ebrius: q mortalia accipiũt spẽ3: nõ ab his q sunt p accñs. i. pter itentionẽ: s3 ab eo qd est per se intentũ: et sic ebrietas est pctm mortale: q sm hoc: hõ volẽs: et sciens. priuat se. vsu rõis. q sm vsum virtutis operat: et a pctis declinat et sic peccat mortalr: periculo se peccandi committẽs. hec. s. Tho. vbi. s. Et itez. 2. q. 88. ar. 5. p sic ait: de ebrietate dicẽdũ est. q h3 suã rõe3 h3 q sit pctm mortale: q. n. hõ absq3 necessitate reddat se ipotẽtẽ ad vtẽdũ rõe. p quã hõ i deũ ordinat: et multa peccata occurrentia vitet: ex sola voluptate vini: expsse 3riat virtuti: et sic ẽ spẽs gule. q h3 aplm. ad ro. 13. diuidit p cõmessatiões et ebrietates: et h3 vnũ vitiũ sibi oppositũ: inoiatũ: puta si qs. scẽter. itm a vino abstineret: vt naturã multũ grauaret.

¶ Utrũ q solũ semel vel nõ frequẽter iebriat peccet mortalr. R. sm. s. Tho. vbi. s. q si aduertit potum eẽ imoderatũ et iebriare potẽtẽ. tũc peccat mortalr. etiã si solũ semel: secus si aduertit q sit imoderat. tñ nõ credit eẽ potẽtẽ iebriat. tũc si semel tñ iebriet peccat venialr. s3 si frequẽter: peccat mortalr. nõ q assiduitas faciat ebrietatẽ eẽ mortale: sed q nõ põt eẽ q hõ assidue iebriet: qn sciẽs et volẽs. ebrietate3 incurrat: dũ multotiẽs expitur fortitudinẽ vini: et suã habilitatẽ ad ebrietatẽ. Et sic p3 sm. s. Tho. q prima: vel. 2. vel. 3. vice iebriet nõ facit pctm mortale s3 tũc. siue i p siue. 2. qñ sciẽs: et volẽs. incurrit. Sed 3 hoc videt eẽ dctus Aug. et coiter canoniste in. c. vnũ. 25. di. §. alias ea demũ: et glo. ibidẽ. Et Pa. in. c. crapula. et se. de vi. et ho. de. qui coiter dicũt. q q semel iebriat: peccat solũ venialr vt tex. Aug. expsse dicit: q vo frequẽter: peccat mortalr. R. q accipiũt ebrietatẽ semel: qñ nõ credit eẽ potentẽ: hoc aũt nõ põt accidere si frequẽter. vñ loquũtur ex psumptiõe. imo forte q si multotiẽs iebriet: et tñ nũq3 i veritate percipiat eẽ potentẽ. non peccabit mortalr. vñ. s. Tho. 2. 2. vbi. s. sic ait. q ebrietas sit peccatũ veniale cõtingit per ignorantiã quãdã: vel ifirmitatẽ: puta

cũ hō nescit virtutē vini: aut ꝓpriā debilitatē: vñ nō putat se inebriari. tūc.n.nō imputat͛ ei ebrietas ad peccm̄: sed solum superhabūdātia potus. sed quādo frequēter inebriat͛ nō pōt per hāc ignorātiā excusari. quin videatur voluntas eius digere. magis pati ebrietatē. q̄ȝ abstinere a vino superfluo. hec ille.

2 ¶ Utrū inuitans aliquē ad bibendū. ex quo iebriat͛ peccet mortaliter. R͞. fm̄ s. Tho. 2ᵃ. vbi supra q̄ sic si facit sciēter. i. si sciat q̄ talis ē cōdictio. ipius bibentis. q̄ debeat inebriari ex tali potu: ⁊ tñ inuitat eū: vide. d. ar. s. 2. tit. 6. c. 3. §. 2. sic ait. Si qs daret alicui ad bibendū multū: ad inebriandū eum. vel estimans q̄ ex nimio potu. quē quis sumit inebriatur: ⁊ q̄ si auisaret nō faceret. vel aliter ipedire posset. sȝ ex leuitate vt inde solatiū sumat permittit iebriari. vel etiā ponit studiose sal i vino vel aliud. iebriare valens occulte: peccat mortaliter. de iur. ⁊ dan. da. c. Si culpa. Tabernarij etiā cū perpendunt aliquos. ex nimio vino sumpto inebriari: quod experti sunt plures. vt in ebriosis. ⁊ nō curant ꝓpter auaritiā: grauiter peccāt. hec ille. Et Angelica. ꝟ. ebrietas. §. p̄. in fi. sic ait. Ille qui procurat vt qs inebrietur. coiter peccat mortaliter. siue sequatur ebrietas siue nō. siue sit peccm̄ mortale in eo qui inebriat͛ siue nō: q: cōsentit in dānū notabile proximi. hec ille.

3 ¶ Utrū sit peccm̄ mortale qñ aliq̄ superflue bibūt sȝ ꝯsiliū medicie: vt postea p̄ vomitū purget͛ ⁊ ex h͛ seqt͛ ebrietas. R͞. sȝ. s. T. 2ᵃ. vbi d̄ q̄ cib⁹ ⁊ pot⁹ ē moderād⁹ sȝ q̄ ꝯpetit corporis valitudini. et iō ſic q̄nq̄ ꝯtigit. vt cib⁹. vel potus. qui ē moderatus sano. sit superfluus ifirmo. ita ēt pōt eꝯ ꝯtinger͛. ut ille q ē superfluus sano. sit moderatus infirmo. ⁊ hoc mō cū aliquis multū comedit. ⁊ bibit. fm̄ ꝯsiliū medicine. ad vomitū ꝓuocādū. nō est reputādus superfluus. abus. vel potus. nec tñ ad vomitū ꝓuocandū. requirit͛ q̄ sit potus inebriāīs. q: etiā potus aque tepide vomitū cāt. ⁊ ideo ꝓpter hanc cāȝ. nō excusaret͛ aliquis ab ebrietate. hec ille. ⁊. 2ᵃ. q. 148. arᵒ. fi. ad. 3ᵐ. ait. lȝ vtilis sit vomit⁹ post superfluā comestionē tñ vitiosum est q̄ aliquis huic necessitati se subdat. per imoderantiā cibi. vel potus. pōt tñ absq̄ culpa vomitus procurari. ex ꝯsilio medicine. i remediū alicu⁹ lāgoris. hec ille. Ex quibus patet p̄ q̄ pōt quis sine peccato. de cōsilio medicine. multū comedere vel bibere ad prouocādū vomitū. 2ᵒ. q̄ si per istū potum inebriaret͛. intellige. sciēter. q̄ non euitaret peccm̄. Et fm̄. d. ar. s. vbi supra. tā ipse qui sciēter biberet. etiaȝ causa medicine. q̄ȝ etiā medicus consulens. peccant mortaliter. hec ille. con. Angelica Rosella ⁊ Pis. ⁊ nō q̄ prouocare se ad vomituȝ. vt sepius comedat est quedā spēs gule. q̄ vocat͛ imunditia. vel tñ comedit q̄ necesse habet euomere. ⁊ coiter est veniale: aliquando tñ mortale. sicut qñ comedit intendens euomere motus ex delectatione gule. nulla alia causa bona adductus ad hoc. vel quādo ex hoc generat sibi notabile nocumentū in corpore. nec propterea vult desistere. hoc aduertendo. aut quādo hoc facit vt habeat polutionē in nocte dormiēdo. ⁊ huiusmodi. videt͛. n. ponere vin͞u finē i illa delectatiōe.

¶ Utrū ebrietas sit maximū peccatū. R͞. fm̄. s. Th. vbi supra. q̄ ex hoc aliq̄d d͛r eē malū q̄ priuat bonū. vñ quāto maius est bonū q̄d priuatur ꝑ malū. tanto maius est malū. manifestū est aūt q̄ bonū diuinū est maius q̄ȝ bonū humanū ⁊ ideo peccata q̄ sunt directe cōtra deū. sunt grauiora ebrietate q̄ opponit͛ bono rōis humane. dr̄ tñ peccata talia. s. intemperātie fm̄ Chri. eē mater oiuȝ vitioꝝ ⁊ maxime amica diabolo: q: sunt apud hoies frequētiora. 4

¶ Que est pena clerici deseruientis ebrietati. R͞. fm̄ Ray. q̄ si ē ep̄s. vel p̄sbiter l͛ diaconus. ⁊ sȝ Hosti. est eadē rō de subdiacono. ⁊ sunt moniti ⁊ nō desistunt. deponūtur. si vero est i minoribus vel laycus coīone priuet͛ vel verberet͛. 35. di. ep̄s. ⁊. c. ante oia. 15. q. 1. sane. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici. ⁊. c. a crapula. in fi. Miles secularis ꝓpter ebrietatem. remouetur ab omni militia. l. omne delictū. ff. de re. mili. 5

¶ Mouet dubiū Pa. in. d. c. a crapula. vtrū bibēs vinū sine aqua. vel bibens pluribus vicibus q̄ȝ tribus. peccet mortaliter. ⁊ arguit q̄ sic. p̄ p tex. i. d. c. a crapula. vbi est prohibitio ꝯalij. ⁊ sic bibens sine aqua. facit ꝯ ꝓhibitionē ꝯalij. ⁊ q̄ debeat eē ꝯtentus trina potatiōe. est tex. in. c. quādo. 43. di. R͞. fm̄ Pa. ibidē. ad p̄ᵐ. q̄ hoc est verū fm̄ doc. nisi faciat illud ex causa. Nam reperiūtur quedā vina minus potentia. ⁊ satis est q̄ se tēperet vino. vt ibidē dicit tex. ⁊ dicit͛ se tēperare quādo habet respectū ad potentiā vini. ita ut nō inebriet͛. Et dicit͛ ad tex. d. c. a crapula. q̄ nō loquit͛ de precepto. sed de honestate. ⁊ sic bibentes vinū. sine aqua maxime clerici de q̄bus loquit͛ tex. q̄uis nō videātur peccare mortaliter nisi inebriētur. tñ faciunt ꝯ honestatem. Ad. 2ᵐ. aūt. s. q̄ bibat solū trina vice. R͞. idē Pa. q̄ est intelligendū. quādo appetit⁹ naturalis vltra nō exigit. voluit. n. tēperare hoies imoderatos. ⁊ sic pōt etiā dici ad tex. q̄ nō loquit͛ preceptiue. 6

¶ Utrum ebrietas excuset a peccō. R͞. fm̄. s. Tho. 2ᵃ. vbi. s. arᵒ. 4. q̄ quidā dicūt. q̄ nō solū nō excusat sȝ merētur duplicē penā. ⁊ duplices maledictiones. sȝ p̄lm. 4. ethy. ⁊ vt d͛. 2ᵒ. poli. fuit sentētia cuiusdam pictati. q̄ ebrij plus debeāt puniri. si d̄linquūt q̄ȝ sobrij. Alij aūt dicūt q̄ oio excusat ad instar furiosi. qui ēt nō incurrūt irregularitatē occidēdo. i de. vnitate duo attēdūtur. s. defectus ꝯsequēs. ⁊ actus precedēs. Ex parte defectus cōsequētis in quo ligat͛ vsus rōis. ebrietas hȝ excusare a peccō. i q̄ȝtū cāt inuolūtariū per ignorātiā. sȝ ex parte act⁹ p̄cedētis. videtur eē distinguēdū. q: si ex actu illo. p̄cedēte subsecuta ē ebrietas sine peccō. tūc peccm̄ sequēs totalr̄ excusat͛ a culpa. sic forte accidit d̄ Loth. Si āt act⁹ p̄cedēs fuit 7

culpabilis. sic ñ totalr aliqs excusaẽ a pctõ sequẽti.
qd̃.s.reddit volũtariũ ex volũt^a act^9 pcedẽt. iq̃ztũ.s.
aliqs dãs opã rei illicite.icadit i sequẽs pctm̃. dimi/
nuit tñ pctm̃ sequẽs.sic ⁊ diminuit rõ volũtarij.h.s.
Tho. Nõ bz q̧ ẽ dictũ .v.coiare.§.30. ⁊ sequẽtib^9.
q̧ si accipiaẽ ipa aliena^o a rõe cũ toto illo. qd̃ i ca/
dẽ alienatiõe fit p se.nõ põt hr̃e rõez pcti.q: tũc non
põt ẽẽ odiberatio rõis: si tñ cõpareẽ ad suã cãz sic
põt denoiari culpabilis.⁊ puniri. ⁊ hoc ẽ q̧ qdã di
cũt.q̧ q^o ad culpã excusat a toto. ⁊.s.Tho. dicit q̧
reddit volũtariũ ex volũtate pcedẽti. ⁊ sic ipz totũ
.s.aliena^o a rõe.⁊ actus i ipa alienatiõe factus. p se
sũpta.sũt extra rõez:⁊ ex ɔsequẽti sine culpa.si tñ cõ
parẽtur ad cãz pcedẽtẽ.aliq^co sunt volũtaria.⁊ sic i
culpa.⁊ sic dz pati penã.⁊ dupliceẽ icq̧^m i illo p pctõ
erat eius culpa.⁊ effectus sequẽtis.quem ex ɔsequẽti
aliquo mõ voluit i actu ebrietatis.

8 ¶ Utrz occidẽs.vel mutilãs i ebrietate.icurrat irre/
gularitatẽ. Angelica hic.§.3.dic̃ simplr̃ q̧ nõ. siue
culpa pcedat siue ñ.adducit quodd.i.d. Pa. i.c.q:
diuersitatẽ.d ɔce.pbẽ.q pa.exponẽdo q̃zdã glo.ob
scurã dic̃.q̧ qñ culpa fuit cã imediata.ipedimẽti.s.
ad tribuẽda bñficia. d q^o loquit.tũc merito sibi ipu
taẽ.c.si.de iniuri.sz secus qñ pena ẽ cã imediata.sic̃
fuit ibidẽ excoi^o.ita i ppposito.q: pena.i.aliena^o rõis
ẽ cã imediata.puta occasiõis. iõ nõ iputaẽ.⁊ sic bz
eũ non icurrit. Allegat i ɔtrariũ Ric.4.d.15.tenẽtẽ
q̧ sit irregularis.⁊ sic sunt cõtrarie opiniones. Di/
cerẽ saluo meliori iudicio.distinguẽdo.sm.s.Tho.
q̧ quando ebrietas est sine omni peccato.tam in se
q̃z in causa.tũc homicidiũ.vel mutilatio comissa in
actu ebrietatis. nullo mõ imputaẽ.vt dr̃ d Loth ⁊
tũc nõ efficiaẽ irregularis:ista cõclusio põt probari
per iura all'.v.irregularitas.p.§.3.in.5.regula vbi
dr̃ q̧ qñ dat operã rei licite ⁊ adhibet diligentiam
quã debet ⁊ nõ excedit nec bz volũtatem occidẽdi:
nõ fit irregularis.ppter homicidiũ sequẽs.c.dilect^9
de homi.cũ multis alijs. Et ista opinio bz magnã
apparentiã quãtũ ad culpã ⁊ ad oẽz penã quã qs
nõ põt icurrere sine culpa.sz de irregularitate quaz
quis põt incurrere sine oi culpa vt dr̃ i glo.pen.i de.
vnica de homi.videẽ ɔtrũ ẽẽ verũ.nisi de illis q ex/
cipiũtur in.d.de.vnica.de quo .v.irregularitas.p.
§.5.circa si.⁊ a fortiori: de ebrietate q̃ pcedit ex cã
q̃ est pctm̃ eo q̧ videẽ dare operã rei illicite : ad ca
q̃ allegãtur ⁊ ad .d.regulã quintã dr̃ q̧ itelligiẽ nõ
de eo qui occidit vel mutilat sed de illo qui facit ali
quid ad qd̃ sequiẽ occasio:alias frustra fuisset decla
ratio.d.de.in qua excipiũtur aliq non tñ ebrij:vide
sn.d.§.5.v.irregularitas.p.vel dic q̧ oia:vt dictũ:
itelligũtur q̃z^m ad penã quã qs nõ icurrit sine culpa.

9 ¶ Utrũ ebrietas qua qs non priuaẽ totalr̃ vsu rõis
sz bene alteraẽ:⁊ fit letus ita q̧ facilr̃ pcipit i aliq̃
mala.q̃zuis cognoscat qd̃ facit sit pctm̃:vel excuset
Re.q̧ absq̧ dubio nõ excusat a malo qd̃ facit ex q^o
cognoscit.qd̃ facit:vtrũ autez peccet mortalr̃:saluo
meliori iudicio dicerẽ distiguẽdo:q̧ vel pcognoscat.
hũc potũ trahere eũ ad talẽ excessum vt facilr̃ ruat i
malũ pcti mortal' ⁊ sic peccet mortalr̃: alias secus.
¶ Utrũ teneãt gesta p tales ebrios.Re.q̧ nõ:qñ pro x
prie est ebrius:vel qñ nõ est cõpos sui :vt cognoscat
qd agat:qñ aũt nõ est ppãe ebrius sz ɔfortatus:scit
tñ qd agit tũc tenẽt.lz in multis succurraẽ ei:vt i iu/
ramẽto:⁊ ɔfessiõe:⁊ similibus: p misericordiã iuris
sm glo.i.c.ex lris de diuor:nec puniẽ p penã.c.sta/
tuimus de male:bz Pa.ibidẽ:ar.l.oẽ delictũ.§.qui
se vulnerauit.ff.de re.mili.⁊ sm Guil.si ẽ ebrius ita
q̧ oio careat vsu rõis. nõ põt ɔtrahere matrimõiũ:
eo q̧ nõ põt habere ɔsensuz:secus si nõ caret oio.

Ecclesia est duplex.s.spiritualis ⁊ materialis.
e Prima est etiã duplex.i.vlr̃ sumpta.tã p bo
nis q̃z p malis:⁊ sic icludit oẽs baptizatos:
iuxta illud:oẽs qui baptizati estis xpm induistis:⁊
sic in ecclesia vnus ɔsequiẽ aliũ.sm sentẽtiã: Pauli.
Alia est ecclesia solũ bonoz:q dr̃ ecclesia Romana
catholica:⁊ dr̃ ẽẽ vbi sunt boni:⁊ nõ bz maculam:
neq̧ rugã ⁊ tẽpore mortis xpi fuit.tñ i sola virgi/
ne.c.q̃zuis.11.di. Et ista ecclesia quõ non põt errare
vide.v.excoicatio.5.casu.4°.§.3.⁊ .v.ɔcilium.§.12.
⁊.13. Ista ecclesia bz.s.Tho.4.di.49.q.4.ar.3.q^m.
duplr̃ accipitur:qñq̧.n.nominat tmmõ corpus.qd̃
xpo cõiũgiẽ sicut capiti:⁊ sic tñ ecclesia bz rõez spon
se:⁊ sic xps nõ ẽ mẽbrũ ecclesie:sz capud iflueñs oib^9
ecclesie mẽbris:⁊ spõsus. Alio mõ accipitur ecclesia
sm q̧ noiat capud:⁊ membra cõiũcta:⁊ sic xps dr̃
mẽbrũ ecclesie inquãtũ bz officiũ distinctũ ab oibus
alijs.s.ifluere alijs vitã:q̃zuis nõ multũ ppãe dicaẽ
mẽbrũ q: mẽbrũ iportat partialitatẽ quãdã in xpo
aũt ẽ bonũ spirituale ñ particularizatũ sz itegralr̃.
vñ ipse ẽ totũ ecclesie bonũ:nec est aliqd̃ maius ipo:
sic aũt loquẽdo de ecclia.nõ noiat solũ spõsam : sed
sponsuz ⁊ spõsaz:pro vt per ɔiũctionẽ spiritualẽ est
factũ ex eis vnũ.vñ lz xps aliquo mõ dicaẽ mẽbrũ
ecclesie:nullo tñ modo põt dici:mẽbrũ spõse:⁊ sic ei
nõ cõpetit rõ doctis:hec.s.Tho. Quõ ista ecclia ɔsti
tuaẽ ex collectiõe fideliũ : ⁊ quõ aliqs icorporeẽ per
fidẽ ⁊ charitatẽ:⁊ faciãt vnũ corpus:vide.v.coica
re.§.18.⁊.19. Quõ ecclia accipitur multis modis.7.
q.1.c.scire.tã in tex.q̃z in glo.⁊ ista ecclesia catholi/
ca.fuit edificata per totũ mũdũ: sm.s.Tho.i.s^o.ps.
col.2.ita q̧ verificeẽ illud in oẽz terraz exiuit sonus
eoz:sz postea p Nicolaũ hereticum:⁊ per Machor
metũ ad ifidelitatẽ redierũt:⁊ hãc eccliaz solus xps
fundauit cuius ministeriũ comisit Petro:⁊ successo
ribus eius in edificationẽ:nõ in destructionẽ:hec.s.
Tho.i lib.de regimine pn̄.lib.3.c.x.i fi. Quid possit
papa i ecclia.v.ɔciliũ.§.12.⁊.v.dispẽsa^o:⁊.v.papa
¶ Alia ẽ ecclia materialis.q̃ sumiẽ pro edificio ma/ i
teriali de qua dr̃.i.Thi.4. volo i ecclia orones fieri:
de hac habeẽ de ɔse.di.i.c.nemo: ⁊.c.eccliaz.p.5.2^o.

et p°.q.i.c.placuit. de q° loco vtrū sit necessarius ad orandū:vide.ꝟ.adorare.§.3. Et quō debet fieri ad orientē ibidē. Et talis ecclia qn̄ nō ē ꝯsecrata:nō dr̄ proprie ecclia:sꝫ basilica fm̄ Pa.in ꝓēca ꝺ ꝯse.eccl. vel al.i.domus regis:et facit ad statuta vt delictuꝫ comissuꝫ i ecclia nō ꝯsecrata.nō sit comissuꝫ i ecclia. lꝫ ꝑpropie vnuꝫ accipiat̃ ꝑ alio:qn̄ tn̄ est edificata auctoritate epi ꝫ Pa.in.c.fi.de ꝯse.eccl.vel al.gaudet eodē priuilegio sicē ꝯsecrata. Uide.ꝟ.emunitas.§.14. Itē equiuoce dr̄ ecclia:oratoriū: lꝫ ꝓprie oratoriū sit locus aptus ad orādū:quē quisqꝫ in domo sua edificare pōt:non tn̄ ꝫ Ray.lꝫ habere i forma eccl̄e: absqꝫ epi auctoritate:nec debet ibi missa celebrari:nisi de ꝯsensu eius:pp necessitatē:et nō fiat preiudiciū enorme parochiali eccl̄e: clericus aūt q sine epi auctoritate in tali oratorio celebrauerit dꝫ deponi de ꝯse.di.i.c.vnicuiqꝫ:et.c.clericos. Et ista ecclia aliqn̄ dr̄ cathedralis.i.epalis. Aliqn̄ matrix.q̄ dicit̃ principalis:vel baptismalis. Aliqn̄ dr̄ parochialis: seu baptismalis.c.venerabili: de.ꝟ.sig.et.c.ex trāsmissa de rescrip.et.c.ad audientiā.el.i.de eccl. edi.et glo.de.i.de sen.exc. Quō debet consecrari et a quo. vide.ꝟ.ꝯsecratio.i°.per totū:et.ꝟ.oratoriū.

2 ¶ Edificare eccliaꝫ nemo pōt: nisi auctoritate dyocesani:qui debet ponere p̄m lapidē:crucē figere:et cimiteriū designare:et ēt petere dotē sufficientē:sine q̄ ꝯsecrari nō dꝫ:de ꝯse.di.i.nemo.el.ꝑ.et.c.placuit:sed cus i ecclesijs mēdicātiū:et hodie sufficit.ꝙ assignet̃ pro dote:vnus māsus.i.vnū ꝑdiū sufficiēs pro vno pari bouꝫ:totalr̄ liberū.de cen.c.ꝑ.talis.n.donec in hac paupertate fuerit:nō tenebit̃ ad hospitalitateꝫ seruādā nec epo aliquid persoluendū:nisi quantum potest:donec perueniat ad pinguiorē fortunā.c.cuꝫ dilectus de consue.et.d.c.ꝑ.

3 ¶ Exēpti nō possunt ꝯstruere oratoria: siue ecclias: vel capellas in locis nō exēptis.sine dyocesanoꝝ licentia:nec i sic ꝯstructis:facere celebrare.vel celebrare tēpore iterdicti.i casibus nō expssis:alias p ordinarios ꝯpesci debēt:et propter hoc ꝯseruatores coꝝ si ferrēt sentētias ꝯ ordinarios.nō valet.ꝺ priuil.c. auctoritate. lib.6. In locis vero exēptis nullus pōt edificare. sine licētia sedis aplice i.d.c.auctoritate: et.c.de locoꝝ cū.c.se.de ꝯse.di.i. Quō altare nō pōt de nouo erigi sine licētia epi.ꝟ.altare.§.2°.

4 ¶ Ecclesia fundata i alieno solo.fm̄ Ray.et Hosti. Si dn̄s soli est laicus et hoc sciuit:et non ꝯdixit:sibi iputabit̃:et ecclesia libera mānebit:ar.di.54.c.si seruus. Si vero ignorauerit ecclia qdē remanebit consecrata et libera:nec efficiet̃ laico cēsualis:sꝫ tn̄ ille q ꝯstruxit.tenet̃ dominū seruare idēnē:vel etiā epē:si ponēdo p̄m lapidē:et postea i consecratiōe eccl̄e fuit negligēs:de ꝯse.di.i.nemo:et.14.q.fi.cōperimus. Si vero solū erat alteri⁹ ecclesie:vel collegij.ecclia dꝫ ei restitui.h° mō:ꝙ ecclia cōsecrata sit eis subdita quo ad ius patronatus.12.q.2.apostolicos.17.q.4.qsti.

Edificās i alieno solo ordinarie effiat̃ edificiū dn̄i soli:secus si i litore maris vt piscatōi intēdat.casaꝫ edificauit.qꝫ q̄diu durauerit sua est.l.i tātum.ff.de re.diui. Insti.co.§.ex diuerso:fallit qn̄ edificatur de bonis eccl̄e:qn̄ autē ignorāter bona fide edificat in alieno.credēs i suo edificare: in ꝯscia dn̄o soli tenet̃ vel vēdere illi solū:vel satisfacer.d.§.ex diuerso. Si quis vero de alieno i suo edificat totū est suū sed debet satisfacere:et c̃.

¶ Quis tenet̃ ecclesiaꝫ cū indiget reparare.R̄.fm̄ Hosti.si fabrica hꝫ portionē deputatā de illa reparari dꝫ.x.q.3.vnio:et si nō sufficit: tūc rector et alij i ea beneficiati. ꝯferre debēt extra.eo.c.ꝑ.et.c. de his: et.16.q.i.c.si monachus:i quo casu.stādū est depositioni epi:et maioris partis capituli:de his que fi.a.ma.p.c.c.fi. In qbusdā etiaꝫ religionibus:laici hoc faciūt:expēsis suis:et vbi ꝯsuetudo est:tenētur: cū in ea percipiāt sacra ecclesiastica et audiāt diuina.16.q.7.quicūqꝫ:et.c.et hoc diximus:et.c.filijs:et cōpellandi sunt talē ꝯsuetudinē buare.c.ad aplicā:ꝺ symo. Si vero talis ꝯsuetudo nō reperitur:quarta ꝓuētuū.q̄ quōdā a sanctis patribus. fabrice deputata ē ad hoc tenet̃:ita vt qui eā percipiūt soluant:nō obstāte vlla p̄scriptiōe:seu ꝯsuetudine:sꝫ post reparationeꝫ redibit quarta ad illos q eam pcipere:ꝯsueuerūt sic itelligit̃.12.q.2.de reditibus:et vsqꝫ ad.c.statuimus: Pa.i.c.ꝑ.de eccl.edi. dicit ꝙ de iure tenetur p̄latus dare quartā partē reditus si speciales non sunt ad hoc deputati:vel si ꝯsuetudo nō trāstulit onus fabrice i populo:nec valet ꝯsuetudo i ꝯriū vt i.c.cognouimus.12.q.2.et in.d.c.ꝑ:qđ itellige qn̄ superest aliqd: detractis necessarijs sibi:alias:nō tenet̃ fm̄.c. Pa. in.d.c.de his:et qđ dr̄ de p̄lato.debet itelligi de oib⁹ beneficiatis in ea.i.d.c.ꝑ.et.d.c.de his. De ista diuisione et dispensatiōe bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. vide.ꝟ. resti°.§.19.et.ꝟ.clericus.2°.§.6. et.ꝟ.cleric⁹.4°.pri°. et.§.ꝑ.et.ꝟ.beneficiū.3°.§.11.et.12.

¶ Ecclesia et p̄cipue ꝯsecrata.vel oratoria.mōasteria:et hm̄oi.nō debēt reuerti ad secularē habitatiōnē:et ꝓphanos vsus.19.q.3.q̄.semel.et.c.qm̄. Neqꝫ etiā hospitale pōt ꝯuerti ad aliū vsum.c.ad hec. de reli.do.et dicit glo.in.d.c.q̄ semel:ꝙ si monasteriuꝫ destruit̃. pōt bene de lignis et lapidibus ꝯstrui dormitoriū:vel alius honestus locus: vel etiā in cogna possunt ꝯburi de ꝯse.di.i.ligna.sꝫ ad priuatos vsus nō debēt cōuerti.locus aūt manet sacer.lꝫ diruptuꝫ sit edifitiū: et nō ꝫ glo.i.d.c.q̄ semel.ꝙ de monasterio nō pōt fieri ecclia secularis.nisi enormiter viuāt: tūc possunt monaci remoueri: et istitui canonici seculares cū auctoritate pape:vel nisi inueniantur de illo ordine et reformentur. 6

¶ Utrū oblatiōes q̄ fiūt capelle.cedāt ecclesie parochiali.ifra quā est sita.R̄.fm̄ Pa.i.c.pastoralis.de his q̄ fi.a pla.ꝙ sic: p locū a speciali in.c.ad audiētiā.el.ꝑ.ꝺ eccl.edi. Infert etiā.d.Ant.ibidē.ꝙ obla/ 7

do q̄ fit imagini picte i muro alicuius parochie.ce/dit eccl'e parochiali:facit glo.i.l.statue.ff.de vsufru. hoc pōt limitari:qñ fit intuitu eccl'e parochial. alias nō.nō etiā.d.Ant.ꝙ oblatiōes q̄ fiūt celebrāti i al/terius eccl'ia.sunt rectoꝝ illius eccl'e.nisi fit ep̄o i p̄o/p̄ria diocesi:vel archiep̄o i tota p̄uincia.dū visitat: q: tūc ep̄o vel archiep̄o cedūt:q: tota dyocesis cen/set eius parochia.de rap.c.ꝑ.ꝛ de paro.c.sup eo :ꝛ prouintia est parochia archiepi .c.romana.§.fi.de cen.lib.6.Uide aliquid.ꝟ.oblatio.§.ꝑ.

8 ¶ Quicqd emptū fuerit de pecunijs eccl'ie: eius erit .12.q.1.c.ꝑ.ꝛ.q.5.c.fixū:qđ adeo verꝫ ē:ꝙ si clericus hꝫ pecuniā de p̄bēda siue eccl'ia sua:ꝛ idē emat p̄e/diūꝫ illā pecuniā potuisset dar̄ alijs.ituitu pietatꝭ. nō tñ dare pōt p̄diū:q: statiꝫ acquisitū fuit eccl'ie:si/ue ēptū noie eccl'ie siue noie alieno.de pecu.de.c.ꝑ.ꝛ .c.iquirēdū:ꝛ pp hoc nō pōt hmōi cleric⁹ illud alie nare:eodē mō si qs de pecunia ecclesie quā habuit furto vel rapina:seu deposito: possessionē sibi emit: q: eccl'e fit:vt dictū est:vtrū ōrelictū clerico fiat eccl'e vide.ꝟ.clericus.4.§.5.ꝟ.emunitas.§.16.

9 ¶ Ecclesia pro alienis debitis nō pōt obligari: nec eius possessiones:ꝛ siqs obligauerit: est suspēsus ab administratiōe tēporaliū:ꝛ spiritualiū de solut.c.1. poterit tñ hec sentētia.p ep̄m relaxari: q: papa hec sibi nō retinuit.de sen.ex.nup.ꝫ nō dꝫ hoc facere ni si idētitati eccl'e ꝯsulat .ar.ð.ꝟ.sig. cū olim:ꝛ.c.ex parte.d.ꝑ.Et nō compꝛehēdit ep̄os cum de ip̄is nō fiat specialis mētio. de sen.exc.q: periculosuꝫ.lib.6. Uide.ꝟ.p̄latus.§.4.

10 ¶ Nullus pōt ipedire magnā vtilitatē ecclesie pp aliqđ ius qđ habet i eccl'ia:ð ꝯsti.c.cꝫ accessissent: Abb.i glo.f'circa fi. Quō de nouo vsurpātes rega lia vel collecta i eccl'ia vel monasterijs sunt excoica ti.ꝟ.excoicatio.5.casu.28.ꝟ.p̄latus.§.4.ꝛ.ꝟ.su/spensio.§.6.casu.9.

e Dificās cū nocumēto vicini nō tenet̄ ad ali qd:q: nō d̄r qs facer̄ iniuriā vtēdo iure suo: lꝫ ex tali vsu : alteri puta vicino noceat: vel cōsueta comoda auferat.ex quo non facit aio iniu/riādi. Nā tūc posset ꝯueniri actiōe iniuriaꝝ vt.l.fi. ff.de iniur.pone ex͡m. Si hñs partē inferiorē domus facit ignē pro vsu suo. Nā lꝫ fumus ascēdēdo itret fenestrā partꝭ sup̄ioris.ita vt noceat dño illius par/tis sup̄ioris.nō pōt pp hoc ꝯ eū agi.ex quo nō facit aio iniuriādi:vel qñ disponeret circa rem vicini.de quo ðð vt nō p̄sertiꝫ Cy.i.l.fluminū.ff.de dā.isfec.ꝛ iu.l.1.§.deniqꝫ.ff.de aqua plu.ar.vbi bonus tex. Et facit ꝙ in fili nō Inno. in.c.fi.de resti.spo.vbi dicit ꝙ cū emulatiōe ꝛ iniuria alteri⁹ nō lꝫ noua castra agere.nec vetera icastellare q̄ nō p̄batur p̄rius fuisse habitata.hec Pa.in.c.cū eccl'ia.de elec.in glo.in.ꝟ. iniuriā. Et quidā nō ꝙ qs posset eleuare muꝝ vsqꝫ ad celū.si ē sibi vtile:ꝛ seruitutē nō hꝫ.l.alterius.ff. si ser.vē. Quō quis possit de nouo edificare castra.

Uide.ꝟ.emphiteosis.§.14. Utrū possit quis i alie/no aliquid facere inuito dño.ꝟ.An.de arc.Insti.de lege.fussia.cani.tollen.ꝙ sic : qñ facienti p̄odest:ꝛ dño nō nocet.vt ibi:ꝛ in.l.1.§.fi.ff.de aqua plu.ar. secus si lederet.C.de serui.ꝛ aqua.l.aquā. Idē dicit ꝙ nemo pōt facere id qđ alteri nocet:ꝛ sibi non p̄/dest:ꝛ ꝙ si facit aio nocēdi : tenet̄ de dolo.d.l.1.§. deniqꝫ:ꝛ.ff.de dan.infec.l.proculus.

e Lectio accipit̄ dupl'r.s.theologice seu moꝛa liter ꝛ canonice:qd sit electio theologice seu moꝛal'r.vide.ꝟ.ꝯsentire.§.ꝑ.q̄ electio sm.s. Tho.it̄.q.13.ar.5.ē tñ de possibili:ꝛ ē semp libera ꝛ ad bonitatē eius i nobis. reqrit̄ itētio debiti fi/nis:qđ fit p virtutes morales : ꝛ recta acceptio coꝝ q̄ sunt ad finē per prudētiā.q̄ electio q̄ītū ad discur sum:vel dubitationē nō ē in deo vel in angelis : est tñ i eisdē.quātū ad hoc ꝙ eligūt vnuꝫ ꝛ reliquū di mittūt.vñ deus iquātū accipit : vel acceptat aliquē ordinādo eū ad vitā eternā.separādo eū ab alijs q nō p̄destināntur. d̄r eligere eū. Inqᵐ vero dat sibi sua dona:qbus ducūtur ad grāꝫ. d̄r vocare seu voca°. Inqᵐ vero recipiūt grāꝫ ab eo.d̄r iustifica°.ꝛ postea sequit̄ magnificatio p gloriā. vñ deus quos elegit. vocat.quos vocat iustificat.quos iustificat magni/ficat : ꝛ hec sufficiāt ꝙᵐ ad p̄ns de electione theolo/gice.excedit.n.capacitatē huius operis. f

¶ Electio canonica ē alicui⁹ persone ad dignitatē vocatio.c.cū inelectis.eo.§.q: pp .ꝛ sm Hosti. Ele/ctio ē alicuius persone idonee.ad dignitatē:vel fra ternā societatē.seruata forma canonica facta voca tio.hāc diffinitionē ponit Pa. in scđa de postu.di/cens ꝙ ē magna differētia iter postulationē: ꝛ ele/ctionē.vñ ille qui de iure pōt eligi.nō debet postula ri:ꝛ si electores illū postulāt nihil agūt q: debēt pro uidere eccl'e.de meliori:ꝛ meliori mō: ꝛ per electio nē meliori mō ꝓuidet̄:q: initiat̄ vinculū matrimo niale.vt in.c.iter canonicos.e.ꝫ in postulatiōe non initiat̄ aliqđ vinculū. ꝫ vota sua dirigūt i sup̄iorē. vt sup̄ior de grā debeat admittere postulatū .ar.in glo.4.c.vnico.de postu.lib.6. Et nō sm .c. Pa. in scđa.de elec.ꝙ electio ē nomē ꝟbale.ꝛ noia verba/lia habēt duplicē significationē actiuā.s.ꝛ passiuā. vt nō i.l.2.ff.de duobus reis.vñ tñ est dicere:de ele/ctiōe:qᵐ de his qui possunt eligere.ꝛ de his qui p̄nt eligi. Iteꝫ nō in eo.ꝙ diffiᵒ dicit meliori mō:ꝛ iteꝝ nō ꝙ ille qui pōt eligi nō postulari. vñ qñ aliq vo/lūt aliquē postulare qui ē eligibilis : nō possunt illū postulare. nisi p̄rius faciāt vnā electionē alterius:ꝛ tūc ille quē volūt postulare.nō pōt eligi ab eodē:q: nō pōt fieri nisi vna electio simul.ꝛ sic pōt postula re:q: fit meliori mō:quo sit possibile:sit̄ si qs velet postulare ep̄m.q nō pōt eligi.c.cum venerabilis.de ꝯsue.posset illū postulare sine alia electione: q: tunc fit meliori mō:ꝛc. Est etiā differentia iter electionē: ꝛ postulationē sm Pa.in.c.in causis ꝙ postulātes

possint recedere a postulatiõe.quousq; sit p̄sentata supiori.c.bone.e.ii.Nō etiã s̄m.e.Pa.in.c.q̄situ de elec:q̄ gr̄a nō reuocat q̄n ius est alteri q̄situ:secus si nō est q̄situ vn̄ si supior.⁊ postulãtes conueniũt:admittit variaᵒ.et si postulaᵒ sit p̄sentata superiori.nec h₃ postulatus de quo ꝯquerat. cũ ius nō sit sibi acq̄situ:⁊ anteq̄ p̄sentet possint ipsi soli postulãtes et inuito postulato mutare.⁊ aliu eligere.vl postulare. ⁊ nũtius missus ad p̄sentandũ postulationẽ:pōt reuocari s̄m Inno.anteq̄ sit p̄sentata.⁊ sufficit q̄ reuocaᵒ peruenat ad ipm nũtiũ.vel ꝓcuratorẽ:⁊ ex quo nō est p̄sentata admittit variatio: secus in electiõe. in.c.publicato de elec.vñ in electiõe est acquisitũ ius ipsi electo.ex quo est ꝯclusa ⁊ publicata in.cᵒ. secus i postulatiõe vt dictũ est.sũt tñ sittes q̄ᵐ ad hoc q̄ in postulatiõe solẽnis d₃ seruari forma electionis q̄ sit p scrutiniũ.d.c.q2 ꝓpter.vide j.§.19.⁊c mēᵐ.Nō etiã q̄ fratres p̄dicatores h̄nt priuilegiũ. Sixti.4.q̄ incipit regimini :p q̄d possint supiores q̄n electiões veniunt ad eos cã cõfirmationis.cõfirmare illũ quem cognoscunt quocũq; mō p lr̄as eligentium.q̄ maior pars conscientie quocunq; modo in eũdem.

2 ¶ Ad quos spectat elecᵗ.⁊c.de iur cõi.spectat ad collegiũ.Nã quelibet ꝯgregaᵒ.debet sibi de iure cõi eligere p̄latũ.Nisi ꝯsuetudo sit i ꝯtriũ.de elec.c.p̄.16.q.ſi.c.ꝯgregaᵒ.18.q.2.c.abbatẽ.⁊.c.se.vñ ad eam spectat.et si duo solũ.vel tres fuerint.de elec.c.i.⁊ de cõsue.c.cũ dilectus.imo vt tenet glo. in.c.2ᵒ. de postu. Inno.⁊ Hosti. ⁊ cõiter doc.ius vniuersitatis pōt remanere i vno solo.oibus aliis mortuis.vel priuatis suspensis.vel excõicatis.tex.est i.l.sic.§. sed ⁊ si vniuersitas.ff.q̄d cuᵒ vniuer. cũ gl.⁊ Bar.⁊ Pa.i.d.c.q2 ꝓpter.§.2ᵒ.in fi.post Inno.dicit q̄ q̄n sunt duo solũ.vel vnus q̄ nō tenent ad aliquã formã:s₃ sufficit mutuᵒ ꝯsensus coꝝ sine alia forma.si vo ē vnus. poterit corã testibus exprimere suũ cõsensũ.⁊ postea eliget.⁊ postea voce publicata.imo pōt totũ simul.i. eligere ⁊ publicare.q2 nō tenet ad seruãdũ ordinẽ. vnde in isto casu ptãs eligẽdi:pertinet ēt ad paucos rõi:q̄n maior pars ē inhabilis ad eligẽdũ.puta excõicati vel suspensi.⁊ sic minor pars rep̄sentat totũ collegiũ.cũ ihabiles nō cõp̄rehẽdant in nũo facit.c. illa.de elec.bona glo.in c.q̄d circa. de elec.§.17.⁊c si iste tñ solus nō posset se eligere.q2 nōret ambitiosus.c.p vestras.de iure pa.ptinet ēt aliq̄n ex ꝯsuetuᵗ. vel priuilegioꝝ ad alios q̄ de collegio.c.cumana. de elec.et q est quasi in possessione.eligere pōt . ēt si postea.possessionẽ amittat.de iure.patro.c.cõsultationibus.⁊.c.cũ propter.⁊.c.querellam.de elec.Et similiter q̄n potestas eligendi d₃.deuolui ad alios de collegio.q2 ipsi sunt priuandi potestate eligẽdi. pro ea vice.anteq̄ priuentur possint eligere. in.d.c.2ᵒ. de postu.quando etiam non sequitur elecᵒ. vel postulaᵒ non essent priuati.nec etiam priuandi.c. ꝑpetue.de elec.liᵒ.vj.vide Jo.an. ponit vnum semper mente tenendum .in re.la odia. de regu.iur.liᵒ.vj.q̄ vbi pena ponitur a iure.ipso facto.propter aliquod delictũ.comissum.nunq̄ est locus illi pene.nisi istud delictum sit consumatũ. q̄ᵐ cũq; fuerit incohatum. licet posset extraordinarie puniri.q delictum icohauit.pro hoc facit dictum singulare.Bar.in.l.i.ff.de sica.vbi dicit q̄ statutum puniens delictũ. certa pena non habet locum in eo qui inchoauit.si illud nō perfecit.q2 statutum est strictissime interp̄retãdum. maxᵉ penale.d.re.la odia. vide j verbo elecᵒ.3.§.p̄. Quando tamen clerici non essent in ecclesia vt collegiũ.sed vt singulares p̄sone.tũc supior ꝓuidebit per se.vl ad p̄sentationẽ patroni.si qo sit.de iur.patro. pastorat.Itẽ eligere pōt p̄latus.⁊ q̄libet clericus.in quẽ cõp̄romissum fuerit.Et nō h₃ Pa.in.c.scriptũ. eo.ti.in pᵃ.col.q̄ electores possint cõi cõsensu.cõtrare extraneis ius eligendi in electione q̄ imminet.nam quemadmodum possint totã auctoritatẽ.in comissarios trãsferre ita istud.o₃ tñ q̄ oẽs ꝯsẽtiãt.⁊ vno cõtradicente.non valet.Nō etiã s̄m ᵉ. Pa.in.c.cumana.6ᵒ.nō.q̄ q̄n dubitat .vtᵐ aliquis habeat vocẽ.⁊ tp̄s instat.ita q̄ comode nō pōt recipi probaᵒ tunc admittat cũ ꝓtestatiõe.vt coꝝ voces valeãt.si ⁊ inquantum appareat postmodum eos debuisse interesse.⁊ sic non voces.

¶ Utᵐ vnus possit hr̄e vocẽ in duobus collegiis. vel p̄latus vniᵒcollegij possit possit hr̄e vocẽ.i alio monasterio.⁊c.s̄m Pa.in.c.cõstitutis.de elec.vbi ē tex. expressus.q̄ non.vbi sic ait.Pa.in.2ᵒ.nō:q̄ monachus electus.in abbatẽ alteriᵒmonasterij.nullã cõionẽ h₃ deinceps.cũ priori monasterio.nec pōt ēt sibi exp̄sse reseruare ius seu locũ in priori monasterio. ⁊ hoc q2 esset ꝯ iuris dispositionẽ:s₃ quã nemo potest habere locũ in duplici monasterio.nisi forte vnũ depẽdeat ab alio.vt in.c.si.de relig.domi.⁊ in.c.p̄.de priuil.liᵒ.vjᵒ.Itẽ Pa.in.d.c.si.q̄rit nũqd prior illius monasterij subiecti.ex quo nō d̄finit esse monachus maioris monasterij.debeat vocari ad electionẽ p̄lati in maiori monasterio.Inno.⁊ cõiter doc.post eũ dicunt:q̄ si prioratus h₃ ad electionẽ ꝓprij p̄lati p se.vel saltẽ bōa sunt diuisa a bonis monasterij maioris.nō est tũc vocãdus.alias secus.i hoc tñ est stãdũ cõsuetudini.s̄m Inno.⁊ acquirit prioratui. 3

¶ Quid si nō vocent illiᵉqui sunt priuati . vel inhabiles ad eligendum.⁊c.s̄m Pa.in.d.c.2ᵒ.q̄ tenet electio ⁊ alia capitularia.licet nondum sit discussum. an sint priuati.quia sufficit q̄ postea possunt conuinci.secus si eẽnt priuandi.§.imediate p̄cedẽti ⁊.j. ver.elecᵉ.3ᵒ.§.p̄. 4

¶ Quis nō pōt eligere.⁊c.s̄m Inno.⁊ Pa.i.c.2ᵒ. de postu.Multi priuantur potestate eligendi . Primo excommunicati excõicatione maiori.c. constitutus. de appl.secus de minori. de quo ver.excoiᵉ.p̄.§.10. Secundo suspensi ab offiᵒ.c.cum dilectus de cõsue. secus si essent suspensi a beneficiis solo.c. apostolice. 5

de except. Tertio interdicti de elec.c.cū inter. Quarto quibus interdictum est eligere. sine superioris licentia. de elec.c.fi. Quinto qui scienter celebrauerunt in loco interdicto.nisi super hoc sint priuilegiati.c.is qui.de sen.exco.li°.vj°. Sexto illi qui in ea vocatione elegerunt.scienter indignum.c. cum inconctis.§.fi.de elec.et c.inotuit.in fi.de elec. Uide infra ver. suspensio.§.6.casu.6.et idē si peccauerunt in postulando.c.scriptum.e.q2 pro ea vice sunt priuati. potestate eligendi.si facta nominatione secuta est postula°.secus si non fuit secuta.q2 non sunt priuati.c. perpetuo eo.ti.li°.vj°. Nō sm Pa.in.c. cum vitom. de elec.in glo.in ver.sed in tertia.quomodo intelligi q2 sint priuati in p°.vice.p quando omnes sunt priuati tunc potestas eligendi deuoluit ad superiorē. et si iste superior processit ad electionem vitiū istorū purgatū est.vnde aliquo accidenti ista electio facta a superiori non potest habere effectum reddibit ad primos.d.c.cum vintō.siue fuerit ratione delicti.siue negligentie.2° quando aliqui sunt priuati. aliqui nō. et tunc dō q2 aut illi qui nō sunt priuati elegerūt ex interuallo post electionem illorum qui sunt priuati.et tūc h3 oēs.p istā scdā3 electionē. siue hēat effectū siue nō.est purgatū vitiū illo2.q2 ista fuit 2ª.nisi illi elegerent.scienter indignum. q2 deuolueretur. eo q2 erant totum capitulum.aut elegerunt eod.in cōceptu.et si elec° co2 qui nō peccauerunt cōualuit ex delicto ipso2.sic purgant.vel nō.puta q2 erat maior que nō peccauit.et sic priuat in sequēti.vide in.2°.precedenti.§. Itē qui peccauerunt in forma electiōis.q2 debent priuari iure eligendi.c.q2 pp eo.ti. Septimo pupilli.i.i masculis añ.14m.i feminis añ.12m.nec malitia supplet etatē.c.ex eo.de elec.li.vj.tā in tex.q3 in glo. Octauo illi q p laicalē abusum elegerūt.c.qsqs. eo.ti. Nono nō eligentes j tps debitū.de quo.j.§.7. Decimo laici siue 2uersi de qbus dicit Ludo.Ro.i suis nō.q2 nō possunt eligere.alr.d.c.ex eo.nisi antiqua cōsuetudo hoc haberet.h3 Inno.in.c.2°.ō isti. Idē tenet Fede.2si.107.p tex.i.c.et si x°.de iur.iur.j. ver.vos.et cōuersi qd esset frustatoriū monasterij vestri. Undecimo illi qui sunt pfessi.tacite vel expsse.in locis regularibus.d.c.ex eo. Nec illi qui p eo2 ecclesiā.vel 2stitutiōes,phibent. Duodecimo illi q nō sūt subdiaconi.in cathedralib°.collegiatis.secularibus. vel regularibus ecclijs.nō habēt vocē in.c. et si ab aliis libere 2cedat.de.vt hi q.ō eta. et quali.qdā tñ limitāt q° ad illos.q nollēt ordinari laici. pfessi tñ cū clericis admitti debēt ō iure cōi.vt in.c.messana. de elec. Nō laici cōuersi.nisi vbi h3 cōsuetudo q2 admittant.vt nō glo.i ver.electionibus.d.c.ex eo.et in d.de.vt hi.q2.d.c.ex eo.excludit solū laicos 2uersos laici vero pfessione et habitu.nullo modo et ex 2suetudine.possunt habere vocē.d.c.messana. Nō q2 de cōuersis.et de nō in sacris.tñ pfessis.dr vbi est 2suetudo.et c.ex quo p3 q2 nō sunt nātr priuati. sed consuetudo est sequēda.nisi vbi rela.vel cōstitu° 2rium decerent.hoc idē tenet glo.fi.in.d.c.ex eo. Nō q2 est mag° dubita°.vtrū in ecclesijs regularibus.nō subdiaconi possint habere vocē.et videtur q2 nō. p tex.i.d. de.vt hi.vbi dr in cathedralibus. et collegiatis secularibus.vel regularibus ecclijs et c.et sic vr includere etiā regulares.et tñ phibet nō subdiaconos hre vocē. In 2riū est 2suetudo quarūdā religionū.quida3 in hoc casu ponūtur solū.in cathedralibus collegiatis secularibus.dimittūt.regularibus.et vidētur fundari.in.d.de.vt hi.vbi glo.dicit q2 quo ad regulares nihil est inouatū.et sic est stādū.in.d.c.ex eo.i fi. et sic vbi est 2suetu° q2 illi qui nō sūt subdiaconi.admittant.debēt admitti:ar.q2 i 2stitutiōibus fratrū predicatorū nō excipiūt illi q nō sunt subdiaconi.s3 solū q nō hūt q̄tuor annos a pfessione. Itē fortificatur.q2 si.d.de.vt hi.tenet in regularibus. nulla monialis poterit hre vocē.videt igit esse cōcludēdū q2 in eclesijs collegiatis regularibus.nō excludant illi qui nō sunt in sacris.de iure cōi.si tamen sit 2suetudo 2.vel ordina°.seu 2stitutio seruet:q2 etiā illa de. intelligat solū ō secularibus.p3 q2 rō sua fondamētalis erat.q2 qdā canonici nollebāt ordinari.ex quo poterant retrocedere ad vitā secularē.secus antē est de regularibus pfessis.vñ in.d.c.ex eo.solū facit mētionē ō clericis.et nō dicit subdiaconi. In ordinē tñ predicato2 est declara° capituli gñalis.q2 nō habēt vocē.nisi sint in sacris.nō tñ hñt ex 2stitutionibus. Cōclude igit ex dictis.p.q2 nō pfessi nullo mō hñt vocē nec et possūt p 2suetudinē.2° cōuersi de iur cōi nō hñt.nisi ex antiqua 2suetudine habeāt. itellige ō pfessis.3°.illi q phibēt p rela3.2stitutionē. ordinationē.vel 2suetudinē.nō hñt.4°.clerici seculares nō subdiaconi nō habēt.5°. Clerici i regularibus pfessi nō phibent de iure cōi:et si nō sint i sacris.6°. In ordine fratrū pdicato2.phibēt oēs añ.4m.ānū.post pfessionē.p 2stitutiōes suas.7°. In eodē ordine nō phibēt p 2stitutiōes nō existētes i sacris.8°. phibētur in eodē or° nō existētes in sacris per declarationem cap.generalis.que est seruanda.

¶ Utrū elector possit vnū vel plures pcuratores instituere ad eligēdū.R.q2 sic.si ipse sit absens.et iusto ipedimēto detinet.sed o3 q2 si plures instituit.q2 quilibet sit insolidū.aliter non admittet.et si simul concurrant.potior erit conditio preoccupātis. Si vero nullus preoccupat.tunc capitulum admittet quē voluerit.vel si maior pars capituli nō 2cordat.admittet q prius fuit istitutus. Itē o3 q2 pcurator sit ō collegio.et si null° vellet eē.nō posset extraneū.capitulo nollēte.ōputare. Neq3 pōt qs p litras votū suū exprimere. Itē 3°.o3 q2 pcurator istitutus nō eligat vnū suo noie.et alte2 noie pcuratorio.q2.n.nihil valeret nisi dñs speciale mādatū dedisset de aliquo noiando.q2 tūc illū noie dñi.et alte2 suo noie poterit noiare.c.si qs.de elec.li°.vj°. Et dñs Fdi.in.c.q̄uis.ō off. 6

ddeg.alle.Pa.in.c.ↄstitutis.el.3°.de appel. dicit q̄ talis ꝓcurator peccat mortalit̄ si nō digat opti° pro alio. sic tenet̄ p se.intellige qn̄ nō d̄dit mādatū d̄ spe cifice noiando. Nō q̄ q̄uis ita sit de iure cōi.vt di ctū est:tn̄ sm̄ f̄res p̄dicatores nō admittit̄ nisi p̄ns. vn̄ in quacūq3 electiōe fiēda n̄ possint electores ab/ sentes p lr̄as.aut p procuratorē digere.in codē ordi ne.sed o3 q̄ ipsi p̄sonaliter i loco electionis existant. nisi i codē cōuētu essent ifirmi decūbētes.q2 tūc scru tatores deberēt ad eos accedere ⁊c̄. hec habent̄ in cōstitutionibus ipsoꝝ:di.3°.c.2°.⁊ sm̄ Hosti.scructa/ tores debēt ire ad infirmos.q sūt in ciuitate. ⁊ inq/ rere vota coꝝ.sic alioꝝ presentiū ⁊ dicit̄ p̄sentes. sm̄ cū.q sunt i orto.vel ciuitate.ff.de ꝓcu .l.5.nec ē nec° q̄ sint i collationibus.vel aliis q̄ secūt̄ .s3 sufficit cō/ sensus.⁊ hoc q̄ nō impeditus.nō possit p ꝓcurato/ rē.est speciale i electiōe.q2 in ea videt̄ industria p̄so ne electa.secus esset i aliis negotiis explicādis.p capi tulū.ar.is cui.d̄ of.deleg.lib°.vj. si tn̄ capitulū velet admittere i electiōe nō impeditū.p ꝓcuratorē posset nō obstāte.d.c.q2 ꝓpter.q2 emanauit i fauorē alio/ rū.cuius signū.q2 possūt admittere totaliter alienū. ⁊ idē d̄o si velēt admittere ꝓcuratorē.q nō esset de collegio.⁊ factū per ꝓcuratorē dicit̄ factū p ipsum.

7 ¶ Qn̄ debet fieri elec°.R3.q̄ in cathedralibus vel re/ gularibus ecclīis.j.tres mēses.aliter deuoluit̄ ad su/ periorē primū.q superior.si j p̄fatū terminū.non elege/ rit deuoluit̄ ad aliū superiorē .⁊ sic usq3 ad papā.vt in.c.ne ꝓ defectu.de elec. nisi iusto ipedimēto fuerit impediti.deinde tenent̄ electores p̄sentare electionē electo ⁊ petere ↄsensū eius j octo dies.postq̄3 commo/ de poterūt:aliogn sūt suspēsi.p tres ānos ab oibus bn̄ficiis ipsius ecclie.c.cupiētes.§.ceteꝝ.e.ti.li°.vi°.in aliis vero ecclesiis d3 ꝓuideri ifra sex menses:aliter ad proximū superiorē d̄uoluit̄. vt in.c.d̄ multa. de p̄/ bē.⁊ in.c.nulla.de ↄce.p̄ben.Electus v̄o tenet̄ cōsen tire.j mēses a p̄sentatione.aliter ē priuatus iure ele/ ctionis.nisi forte ea sit electi ↄditio.q̄ nō possit cō/ sentire absq3 licentia superioris:quo casu tenet̄ electus vel electores petere licētiā.cū ea celeritate quā superio ris absentia vel p̄sentia patit̄.Et si nō hēat̄ ex tunc ad electionē aliā ꝓcedāt.Quibus ēt electus post cō/ sensum.j tres mēses.tenet̄ petere ↄfirmationē.aliter irrita ē electio.c.q̄3 sit.e.ti.li°.vi°.nisi petēda sit con/ firma° a papa.q2 tūc electus tenet̄ .j.mēses. post cō/ sensum.vel si nō fuerit ei.elec° p̄sentata j mēses a no/ titia.iter arripe versus curiā.⁊ sic petere cōfirmatio nē ac negotiū ꝓsequi.vt i.d.c.cupiētes.fratres p̄di/ catores sm̄ cōstitutiones suas.tenent̄ j mēses elige/ re.alias deuoluit̄ ad ꝓuincialē.⁊ nisi ꝓuintialis ꝓ/ uideat j tres mēses.deuoluit̄ ad ḡnalē.vtrū possit fie ri elec° an̄ sepulturā p̄decessoris.tex.i.c.bone memo/ rie.el.2°.e.ti.tenet q̄ n̄:si tn̄ fieret valeret s3 gl.ibidē. Electio facta d̄ nocte.nō tenet s3 Pa.i.c.p°. de clā. despō.quē seqt̄ Fedi.i.c.cōsuluit:de offi°.ddeg.col.pe.

¶ In quo loco debet elec°.R3.q̄ pōt fieri in quocūq3 loco honesto.max° sm̄ ↄsuetudinem.vt i.c.causis.e. dūmō.nō sit locus clādestinus.q2 electiones q̄ fiūt in camenis p occulta cōuēticula.reprobant̄.79.di.c.2°. ⁊.c.si trāsit°.ꝓpterea electiōes epoꝝ.solēt fieri i eccle siis.c.qd̄ sicut.e.vtrū āt facta in loco iterdicto.valeat 8 Pa.in.c.p°.d̄ postu.pla.dicit q̄ l3 Archi.i.c.i noie. 23.di.teneat.q̄ nō:tn̄ Ugo verzel.⁊ Jo.an.⁊ cōiter doc.post eū tenēt q̄ valet.tā elec° q̄3 postula°. q2 sūt qdā ↄctus .⁊ ꝓbat̄ p tex.d.c.p°.Fallit hoc i electiōe pape.vt i.c.vbi piculū.li°.vj.e.Et s3 Hosti. d3 seruā ri ↄsuetudo.de qua si nō appareat.nō est vis.vbi si at dūmō.fiat i loco clericoꝝ.⁊ honesto.Et ex cā pōt etiā electio epoꝝ.fieri extra ciuitatē.23.di.in noie.

¶ Qui sunt vocādi ad electionē.R3.q̄ oēs q sūt pre/ 9 sentes ad quos ꝑtinet digere.q debēt volūt.⁊ possūt ⁊ absentes sūt vocādi.⁊ expectādi. sm̄ cōsuetudinē c.corā.e.q2 l3 de iure absentes sint vocādi.vt in.c.q2 ꝓpter.e.tn̄ ↄsuetudo pōt itroducere vt nō vocent̄ .⁊ valet elec° vt nō Pa.i.d.c.corā.⁊ i.c.cumana.e.⁊ si vocādi verbo.vel scripto.vel cōsueto sig° cāpane. ⁊ huiusmodi sm̄ ↄsuetudinē.Nota q̄ inuiti nō sūt co/ gēdi.q dicāt̄ comode posse iteresse.nō pōt dari cer ta regula:sed sm̄ ↄsuetudinē.vel discrimina ad ar/ bitrium boni viri.

¶ Utrū possit statui terminus minor triū mēsiū.i quo 10 si nō ↄueniāt licite ꝓcedat̄ ad electionē.R3.sm̄ Ho/ sti.q̄ si due partes p̄sentes sūt.⁊ cū cohartatiōis as/ signet̄ .sic pōt.q2 tūc pōt absens saltē vni d̄ collegio comittere vices suas.c.q2 ꝓpter e.ti.si vero due par/ tes absentes sint.vl̄ nō sit cū cohartatiōis.sic nō pōt sed debet expectari vsq3 circa finē triū mēsiū.⁊ sic i/ tellige doc.⁊ ↄcor.in.c.cū inter vniuersas. ⁊.c.cū no bis.e.Si vocati ad cōpetētē terminū eisdē a vocāti bus assignatū.nō veniāt.nō o3 eos vlterius expecta re.s.ad finē triū mēsiū. cū mora i electiōibus sit dā/ nosa.c.cū inf.e.Hosti.tn̄ itelligit hoc s3 p̄dicta qn̄.s. due partes sunt p̄sentes.⁊ ē cū cohartatiōis.Pa.in c.cū nobis.e.col.pen.limitat dicēs.q̄ si de ↄsuetudi/ ne ptās cōgregādi collegiū spectat ad aliquē de ipso collegio.vel forte ad epm̄ vel ad platū.tūc si vult re stringere terminū.nō pōt.sm̄ Inno. q̄uis alibi di/ cat aliter.Si v̄o nō tractat̄ de restrictione. tūc pōt cōuocare.⁊ facit ↄtumaces nō cōparentes .vt ptās cap.residat apud venetes.sed qd si minor pars ve niret:dicit idē Pa.i.c.i causis.e.vlti°.nō:q̄ poterūt digere i tali casu:si vero cōuocet̄ per aliquē cui non cōpetit de ↄsuetudine.subdistingue.q2 vel labebatur tps p̄fixū ad digēdū.tūc pōt minor pars cōuocare. ne curat sibi tps.imo vnus solus pōt.⁊ illi q ↄueni/ unt possint digere.ēt minor pars.si vero nō iminet terminus.tūc reqrunt̄ due ptes ad ↄuocādū capitu/ lum.⁊ iste possunt ↄuocare.⁊ ↄstituūt aliā partē.in ↄtumatia.s3 minor hoc nō posset.si v̄o iste due ptes volūt restringere terminū iuris. si adest cā possunt.

alias sectio. et est cũ sufficiẽs. q volũt puidere ecclie vacanti. terminus.n. est datus in fauorẽ collegij. cui due partes possunt renũtiare. Sed qd si postq̃ sunt ꝯgregati recedat minor pars. et remaneãt due partes. dico q poterunt. si vero maior pars recessit. nisi immineat terminus non poterunt.

11 ¶ Ulterius pulsata cãpana si minor ps sit q̃ ꝯuenit possit fieri elec°. Re. sm Pa. in. c. in causis. c. q in negotijs q̃ possũt expediri p ꝑsentes: qd est regulare iuxta nõ per glo. in. c. 2°. de testi. li°. 6. sufficiat vocatio p sonũ cãpane. dũmõ talis sit campana q ipsius sonus possit ꝑuenire ad intelligentiã existẽtiũ in loco. sz in negotijs i qb᷑ absentes sunt vocãdi. nõ sufficiat vocatio p sonũ cãpane. sz absentes debẽt vocari p nũtiũ. vel p lr̃as vt. d. c. cũ iter: et. c. q: pp. c. et ita videt᷑ sentire. Inno. i. d. c. in causis. Sed opinio legistaꝝ in. l. oẽs pp̃li. de iusti. et iur. et ibi Bar. est: q q̃uis pulset᷑ cãpana. nisi tñ ꝯueniãt due ptes non valet. Põt tñ dici p ꝯcordia. q qñ ꝯuocant᷑ p illũ q hz auctoritatẽ ꝯuocãdi. sit vera opi° canonistaꝝ. alias ẽ vera opinio legistaꝝ. n̄r itellige qñ tale signũ itelligitur ab oib᷑ vocãdis. Si tñ ꝯsuetudo: vel ordinatio: vel statutũ cẽt q nihil fieret. nisi due ptes cẽnt ꝑsentes. dz seruari. Nõ sm Pa. i. d. c. q: pp. q q nolũt interẽe. nõ debẽt cõpelli. nisi itersit ecclie: nec debẽt ꝯputari i numeꝝ duaꝝ partiũ. vel alio numero et idẽ ibidẽ: ꝑsentia vocãdoꝝ nõ ẽ de sba: sz de iustitia q: retractabit᷑ electio ad validitatẽ tñ electiõis reqrũt᷑ due ptes vocandoꝝ. alias nõ ꝯsistit ibi vniuersitas. Nõ sz Pa. i. c. cũ nobis. c. 2°. nõ q vocati ad capitulũ. p habẽtẽ ptãtẽ. faciũt se alienos. si cõparere nolũt. ex quo iferi q isti. nõ sunt cõputãdi i numeꝝ absentiũ. seu i numero coꝝ. q sunt de capitulo. faciũt.n. se alienos. vt i lr̃a dr̃. qd dari᷑ voluit Inno. i. c. ecclia el. 2. co. ii. et glo. i de. q circa. c. et idez dic de his qui de iure. nõ sunt vocãdi. nõ.n. debẽt computari i numero vt nõ in locis all'. hec ille.

12 ¶ Si qs electoꝝ ꝯtẽptus. nec vocat᷑ fuit ad electionẽ. Ad petionẽ ei᷑ cassanda ẽ electio: põt tñ si vult eã ratã habere. c. q sic. c. et si nõ ꝓsequat᷑ ꝯtẽptum suũ põt ꝯfirmari. Põt aũt elector qlz renũtiare voci sue. q: qlz põt renũtiare iuri suo. C. de pac. l. si qs i ꝯscribẽdo. Unde qd postea sit p alios. ipe nõ poterit ipugnare. si tñ accedat. electiõe nõdũ facta. admittẽdus est. i his q̃ circa ipaz restãt. ꝯcor. Albr. i. ar. c. ecclia vr̃a. e. ti. ꝑ. Re. et ꝯsensus ꝯtẽpti ñ ꝯualidat electionẽ. sz defendit a iure retractatiõis. Pa. i. d. c. qd sicut: i glo. i. vbo. ꝯsentire: nec vox sua est. cõnumerãda. ita q si nõ habebat sufficiẽtes. valeat.

13 ¶ Quis debet eligi. Re. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 185. ar°. 3°. q sz decretales sufficiat eligere bonũ. seu sufficiẽtẽ. i. q nõ habeat aliqd ipedimẽtũ canonicũ. de qbus. s. §. 15. et hoc itellige i foro ꝯtẽtioso. In foro vo ꝯsciẽtie tenet᷑ eligere meliorẽ: nõ simpliciter. i. sz q ẽ melior sz charitatẽ: sz meliorẽ illi ꝓlature. q. s. possit illam ecclia z: et istruere: et defendere et pacifice gubernare: dz.n. vnusqsqz fidelr̃ diuina ministeria dispensare: qd fieri dz ad vtilitatẽ ecclesie. sz illud. 1. cor. 14. ad edificationẽ ecclesie q̃rite vt habũdetis. nõ aũt diuina ministeria hoibus. cõmittũtur pp coꝝ remunerationẽ. quã expectare debeãt i futuro. vñ ꝯ quosdã Hiero. dicit: q qdã nõ q̃rũt. eos i ecclesia collõnas erigere. quas plus cognoscãt ecclie ꝓdesse: sed quos plus ipi amãt. vel quoꝝ sunt obseqiis deliniti. vel deduti. vel p qbus maiora qspiã rogauerit: et vt deteriora taceã. q vt clerici fierẽt. mulieribus ipetrarũt: hoc aũt ptinet ad acceptionẽ ꝑsonaꝝ q̃ i talibus in graue pctm̃ ẽ. Et iteꝝ i ql. 8. ait. nõ oz semp eligere meliorẽ simplr̃: sz eũ q sit melior ad hoc officiũ. Si aũt qs eligat eũ quẽ reputat minus idoneũ. ad tale offi᷑ peccat: nõ.n. põt esse q de duobus vnus alteri ꝑeligat᷑. nisi pp aliqd i ipo ꝯsideratũ. Illud aũt qd de duob᷑ vnus alteri ꝑeligat᷑. nisi pp aliqd i ipo cõsiderato. Illud aũt qd cõsiderat᷑ i eo q ẽ min᷑ idoneus. ad h° vt magis idoneo ꝑferat᷑: ẽ aliq̃ ꝯditio, idebite mouens. vel familiaritas. vel ꝯsanguinitas. vel aliqd hmõi. Nõ.n. põt cẽ aliq̃ ꝯditio ptinẽs ad ꝓlati idõeitatẽ. ex q° alter simplr̃ magis idone᷑ reputat᷑: et sic idebite mouet. Un̄ i tali electõe erit acceptio ꝑsonaꝝ. q̃ sine pctõ ñ fit. Uide aliqd. vo. epus. §. 2.

¶ Ulterius ille q eligit nõ meliorẽ. mõ supradicto. peccet mortalr̃. Et videt᷑ sz. s. T. q sic: q: sz eũ ẽ acceptio ꝑsonaꝝ: et graue pctm̃. vñ glo. b. Aug. sup illd Ja. 2. ffres mei nolite i ꝑsonaꝝ acceptionẽ. sic ait. Si hanc distãtiã: sedẽdi: et stãdi ad honores ecclasticos referam᷑. nõ ẽ putãdũ leue cẽ pctm̃. i ꝑsonaꝝ acceptiõe hr̃e fidẽ: etc̃. Intellige qñ hoc facit sciẽter: q: sic credit sz. s. T. i de regimine principũ: paup non debet eligi ad regẽdũ. vel iudicãdũ. ne corrũpat᷑ pecunijs nisi sit paup volũtarius. Nõ tñ sz. s. T. i. d. ar°. 3°. q ad eligẽdũ aliquẽ. sufficiat q nihil iueniat i se. per qd ei fiat illicitũ: illud officiũ. d. Feli. i. c. cũ adeo. de rescrip. 3°. col. vo. nobilitas: ꝯcludit duo: ꝑ. q ẽ habẽda ꝯsidera° electiõis: et collatiõis bñficioꝝ et ꝓlatur. nobilitatis. potẽtie. diuitiaꝝ: et litterature. 2°. q aliqñ pp ista posset eligi malus. i. peccator hec sz Feli. q᷑ ad p᷑ si itelligit q ista ꝯsidera° sit habẽda q᷑ ad bonũ regimẽ ꝓlatur. ceteris parib᷑: sic verũ dicat ꝯformiter. s. T. q᷑ vo ad. 2m. nullo mõ põt substẽtari. q: sz. s. T. pctõr nõ põt vti ꝓlatura sine pctõ mortali: et vt dicit Alb. eligẽs talẽ peccat mortalr̃. con. s. T. nec sz eũ dr̃ eligere min᷑ bonũ vtilẽ. q: eligit malũ: et nõ minus bonũ: et hec dz ꝑpõderare. oi alteri vtilitati. vñ ipemet Feli. i. c. q̃uis. de offi. dele. alegãs. Pa. i. c. costitutis. d. 3°. de appel. dicit q peccat mortaliter ille q eligit p alio si nõ eligit optim᷑. vt dictuz est. s. §. 6. Et q sit pctm̃ mortale habes. vo. acceptio personaꝝ p2m. vbi dicit᷑ q est cõtra iustitiã in spiritualibus alicuius importãtie: et contra fidelitatem dispensatoꝝ: et ibidem. §. 1.

15 ¶ Utrũ eligens sibi incognitũ saluet ꝯsciaꝫ suã .R.
sm Pa.in.c.bone memorie el.2°.de postu.pla.ꝙ nõ
per tex.ibidẽ qui vult vt plenã habeat noticiã. itelli
ge.vel per se.vel per eos cũ quibus côuersatus est.c.
scriptum.eo.tit.

16 ¶ Que sunt canonica impedimẽta.R.ꝙ sunt mul/
ta.p^m est.si ẽ malus:ꝛ male vite. Uñ sm Dyo. qui
nõ est gra illuminatus.nõ est iste sacerdos. sꝫ delu/
sor suspiuus:ꝛ lupus ꝯ dominicũ populũ. pelle oui/
na armatus. Et.s. Tho.i ql.8.dicit ꝙ ꝑ quodlꝫ pec
catũ mortale aliqs reddit idignus.ad quodlꝫ spiri
tuale exequẽdũ. Secũdũ ẽ excoicatio maior.c.cõsti
tutus.d.ꝑ.de app. Tertiũ excoicatio minor .c. si.de
cle.exc.mi.Quartũ suspẽsio.vel iterdictũ.aut viola
tor iterdicti.c.ꝑ.de postu.pla.ꝛ.c.cũ dilect⁹.de ꝯsue.
vel irregularitas.c.ex eo.de elec.lib.6.ꝛ.c.is qui.de
sen.exc.lib.6.Quintũ si nõ est legitime natus.etatis
debite:ꝛ cõpetẽtis litterature.vt i.c.cũ icũctꝭ.de elec.
.v.clericus.2°.§.2.ꝛ.3.vel hꝫ aliqd ꝺ alijs ipedimẽtꝭ
circa ordinãdũ.v.beneficiũ.3.§.20.ꝛ.21. Sextũ si se
mel ꝑꝑ vitiũ ꝑsone fuit reprobatus.c.sup eo.de elec.
secus si cassata fuit elec^o ꝑꝑ vitiosum ꝓcessum.c.ino/
tuit.e.tit. Septimũ si ẽ eps q: nõ pôt eligi ad aliaꝫ
dignitatẽ:sꝫ dꝫ postulari.c.si.de postu.pl. Octauo
ĩ aliq̃ religiõe nõ pôt eligi nõ expsse ꝓfessus.i.c.nul/
lus.e.ti.lib.6.ꝛ de.cũ romani.e.In epꝫ tñ pôt eligi
nouitius.d.c.nullus. Abbas exẽptus pôt eligi i epꝫ:
siue in abbatẽ eiusdem regule:ꝛ habitus. sꝫ nõ pôt
trãsire nisi de licẽtia pape.vel delegati de latere si ẽ
ĩ ꝓuintia.c.si abbatẽ.e.ti.li.6. Nullus autẽ religio/
sus.pôt eligi i ꝓlatũ alterius religiõis.qꝺ si secus fa
ctũ fuerit est irritũ:ꝛ inane.vt de.p^o.e.ti. Religiosus
de ordine mẽdicãtiũ trãsiens ad ordines nõ mendi
cantiũ.nõ pôt eligi in ꝓlatũ.

17 ¶ Ut^m elec^o de tali habẽte aliquid ꝓdictoꝝ. sit nulla
ipso iure.R.ꝙ sic.excepto ꝑ vbi nõ ꝙ electus crimi/
nosus:ꝛ ꝯfirmatus.si crimẽ iducit irregularitateꝫ.
nõ pt̃: illud tenere. sine dispẽsatiõe. si tñ crimen sit
occultũ:ꝛ nõ inducit irregularitatẽ. tũc pôt tenere.
Qñ vero ẽ crimẽ graue:ꝛ manifestũ.sm Pa. in.c.
inotuit.de elec.nõ valet elec^o: ꝛ sic non pôt retinere.
Felinus aũt i.c.dilecte.de exce.2^a.col.diffuse disputat
ꝛ tꝫ ꝑ ꝙ crimina q̃ iducũt suspẽsionẽ ab officio.tũc
nõ pôt tenere.2.silr qñ ẽ enorme.3.qñ criminosus si
vult se corrigere.tunc nõ dꝫ ꝯfirmari. alias pôt.v.
clericus.2°.pri.ꝛ.§.9.ꝛ sequẽtib⁹. Et i.3°.ipedimẽto.
tũc elec^o ẽ cassanda.vt pꝫ i.d.c.si.ꝛ sunt priuati ele/
ctores ipa vice electiõe:ꝛ suspẽsi triẽnio ab ecclñasti
cis bñficijs.ipofacto.d.c.cũ in cũctis. Nõ hꝫ.d.Feli.
in.c.si vero.de sen.exc. ꝙ eligẽs dignũ credẽs indi/
gnũ:ꝛ silr eligẽs idignũ credẽs eẽ dignũ. nõ puniũ
tur penis [illegible] ndica.d.c.cũ incũctis:ꝛ sic valeret elec^o.
corã deo.tñ punirẽtur:ꝛ qñ credit.se eligere idignũ
peccat mortaliter. hec Feli. Uide.ĩ.§.14. Sed que/
rit vtrũ paciẽs aliquẽ istoꝝ defectuũ. teneat illum
manifestare.vel aliũ defectũ.vt nõ eligat .vel cõfir/
met .R.sm Pa.in.c.sasaitatus de rescrip.i pen.col.
distinguẽdo:ꝙ aut ipedimentum fuit priꝰs ab alio
detectũ.vt puta q: fuit sup hoc sententiatus. vel fuit
manifestatus.ita ꝙ nõ ẽ amplius defectus occult⁹:
ꝛ tũc tenet manifestare aut erat occultũ:ꝛ tunc aut
ipedimentũ erat tale qꝺ ipediebat exercitiũ officij.
vel dignitatis.quãtũcũqꝫ eẽt occultũ:ꝛ tũc tenet ꝓ
dere.alias peccat: ꝛ debet puniri.ex^m in bigamo:ꝛ
homicida.nã quãtũcũqꝫ sint occulti.nõ possũt ad
ministrare.sine pctõ vt i.c.si.de tẽpo.or.ꝛ de big. ꝑ
totũ. Aut non erat tale ipedimentũ:ꝛ sic secus.ex^m ĩ
infamia.nã infamia nõ tollit nãle iudiciũ iudicãdi
hec ille. Idem pôt dici de oi pctõ.vel defectu qꝺ pôt
dimittere.vel an pôt ꝓuidere non se manifestãdo.
Uide.v.epo.§.2.

¶ Quo^o debet fieri electio .R.tres sunt forme a iure 18
nobis tradite:vt.d.c.q: ꝓpter:ꝛ ideo electio que nõ
fit per vnã ipaꝝ ẽ nulla ipo iure.vt ibidẽ:ꝛ q cõtra
ꝓdictas formas.s.ꝑ scrutiniũ. cõp:omissiꝫ:vel cõeꝫ
ĩspirationẽ eligere attẽtauerit ea vice debet eligẽdi
ꝑtãte priuari.d.c.q: ꝓpter. vbi etiã reprobãtur ele/
ctiones clandestine:ꝛ statuitur vt cꝫ p^m electio fuerit
celebrata.solẽniter publicet ĩfra.§.imediate sequẽti
in.vi.qꝺ reqrit. Et nõ hꝫ Pa.in.c.cũ i veteri. i glo.
ꝙ aliqñ dat mãdatũ eligẽdi.in quo nõ pôt saluari
aliqua istaꝝ formaꝝ.tñ valet: ꝛ iõ intellige qñ pñt
saluari.vñ si elec^o ꝑtineret ad vnũ.vel ad duos.non
possent has formas seruare.vt.j.§.se.ꝛ.ĩ.§.2.

¶ Prima dr̃ forma:scrutinij i qua reqrũtur ista de 19
necessitate.alr sm iura esset nulla electio.ꝑ ꝙ oẽs q
debẽt:volũt:ꝛ pñt iterẽe.cõgregentur simul:ꝛ illi q
nõ debẽt.nõ possunt.vel nolũt nõ compellãtur.neqꝫ
cõputẽtur i numero. Secũdũ ꝙ ab ipis sumãt tres
de collegio:ꝛ deputẽtur ad scrutãda vota oiuꝫ de
collegio:ꝛ non sit plures neqꝫ pauciores. sm cõem
opinionẽ:posset tñ teneri opi^o Uin.ꝛ Tãcre.in.d.c.
q: ꝓpter.qñ i collegio eẽnt pauci.ꝙ sufficerẽt duos
ꝛ qñ nõ eẽnt nisi duo. sufficeret vnus vocatis resti/
bus sm Inno.ꝛ placet. Pa.in.d.c.q: ꝑr.tenẽt etiaꝫ
aliq ꝙ qñ illi tres.non eẽnt de collegio eligentiũ. ꝙ
electio nõ eẽt inualida. sꝫ cõis opinio tꝫ ꝙ oꝫ sint de
collegio.alr sit nulla:ꝛ magis ꝯuenit lre. Tertiũ ꝙ
isti tres exqrãt vota singuloꝝ i secreto.s.ab alijs de
collegio q: bñ possent eẽ alij.s.q nõ eẽnt ꝺ collegios
dũmõ nõ sint tales q possent timorẽ icutere eligẽti/
bus.q: tũc possent refutari sicẽ ꝛ scrutatores si tales
eẽnt.vel aliqs ipoꝝ:ꝛ esset ista iusta cã appellãdi.
sm Pa.in.d.c.q: ꝑꝑ. Quartũ ꝙ ista iqsitio fiat si/
gillatiꝫ.nec bini.vel trini sũt vocãdi. Quintũ ꝙ vo/
ta oiuꝫ exqrãtur.q: si vnus ꝯtẽneret nõ valeret. Et
itellige qñ ꝯtẽnit seu ꝓtermitit pñs q nõ scrutaret
nã si aliqs nõ vocaret ad electionẽ ꝯtẽptus illius.si
reddit electionẽ nullã.q: voca^o oiuꝫ nõ ẽ de for^a sub
stãtiali.sꝫ eẽt irritãda. Sextũ ꝙ scribãt.vl ꝑ scriptores.

vel p tabellionē vota oiuȝ q tabellio ꝫ Pa. pōt eē
secularis. Septimū ꝙ mox postq̄ȝ i scriptꝰ reddata.
vota oiuȝ noiantȝ publicēt i cōi c°. ibi dič gl. mox. s.
incōtinēti. nullo actu ꝑ̄rio itermisso. post vota scru/
tata: ꝛ scripta: ꝛ vno ꝯtextu. Octauū ꝙ facta publi
catiōe. fiat colla° nūi ad nūȝ. ꝛ ꝫli ꝛ meriti. fres p/
dicatores hñt ꝙ fiat solū nūi ad nūȝ. ꝑpter getē ele
ctiōis ex puile°. qñ aūt vnus nūs excedit reliquū i du
plo. altera nō pōt ei opponere ꝯ extenuatōe ꝫli. vel
nūi. c. si qñ. e. li. 6. Et ꝫ. d. ar. s. qñ supior. qui hȝ ꝯfir
mare ē pñs i domo. recitāt ꝟbotenꝰ gesta i electiōe
p vnū eligētiū. sȝ qñ ē absēs: talis lr̄a q̄ dr̄ decr̄. h i°.
Nonū ꝙ facta collatione fiat elec° p vnū de. ē. noie
capituli: ꝛ p ꝟba singularis numeri vt in. c. sič. e. tit.
li. 6. dicat sic. Ego. N. noie meo. vl vice mea: ꝛ oiuȝ
electoꝝ pñtiū: si oēs ꝯsenserūt eli. N. i poꝛē. vel epm
talis loci. vel sic. Ego. N. noie meo ꝛ oiuȝ vestrū q
mecū i ipȝ ꝯsensistis. eligo. N. i epȝ. vel poꝛē: ꝛ sic vi
det ꝙ ille q hūit pmā vocē in eligēdo. q. s. fuit pri/
mus iter eos. q dederūt vocē eligēdo. formet electio
nē. si ꝟo ille q format nō ꝯsēsit. dicat noie oiuȝ viꝫ.
q i illū ꝯsensistis. ꝛč. Decimū ꝙ elec° fiat de eo i quē
maior ps: ꝛ sanior toti° capituli ꝯsensit: ꝛ sanior ps
p̄sumit semp maior ps. c. dudū. e. ti. ꝛ i. c. eccl̄ia vr̄a
. e. ti. ibi dr̄. vbi maior ē nūs. ꝫlꝰ maior p̄sumit. vñ
ad fugiēdū oēȝ discordiā: hñt fres pdicatores: vt di
ctū ē: ex puile° ꝙ maior nūs semp pualeat. Et nō ꝙ
minō ps imedietate: post publicatōeȝ scrutinii: pōt
accedere ad maioꝛē: ꝛ non eꝯ. xiꝙ dicta elec° so/
lēniter: ꝛ publice denūtiet: credo tñ sufficere. ꝙ publi
cet i. c°. ꝛ tūc dr̄ publice denūtiata. xii. ꝙ seruetur
oiuȝ pdictoꝝ ordo successiue. sicut enumerata sunt.
Alr̄ si ꝑposteret nihil valet. Addūt aliq multa alia
q̄ dicūt foꝛ de s̄ba hui° foꝛ. sȝ coiter nō tenet nisi de
ꝯdictꝭ. Nō ꝫ Pa. i. c. qꝛ plerūq ꝯ imu. eccl. q. 9. i. 2°.
pte. q. post Inno. i. c. ꝙ sič de elec. ꝙ si elec° tenuit de
iure nāli. s. rōe ꝯsensus eligētiū qꝛ maior ps ꝯsensit i
eū lȝ sit nulla pp solēnitates iuris positiui nō serua/
tas: nō tenet electus: i foro ꝯscie renūtiare: qꝛ habuit
fundamētū nāle: ius. n. positiuū adiuēit solēnitates:
pp piculū ecclīaꝝ: ꝛ deceptiōes euitādas: sȝ cūȝ oia
cessent i casu isto: nō ē i foro ꝯscie de illaꝝ defectu cu
rādū. hec ille. vñ ꝫ Inno. in. d. c. ꝙ sič. dr̄ canonica
large qñ ē solū de iure nāli: qñ āt illa ꝛ ea q̄ substā
tialia sunt hȝ. tūc dr̄ canonica stricte: qñ aūt insunt
etiā solēnia iuris positiui dr̄ canonica strictiꝰ: Pa.
tñ videt recessisse ab hac opiōe Inno. ꝛ alioꝝ. i. d. c.
ꝙ sič: sȝ p° verior: qd̄ā addūt: ꝙ determinet dies ele
ctiōis. sȝ hoc nō ē de substātia: sȝ de iustitia ꝫ Pa.
ꝛ si sit vnꝰ solus elector: ipe ꝑferet vocatr electionē
vocato notario vel testibus. Adde vnū ꝙ sit libera
de q°. ī. §. 25. Tractatus q ab aliqbꝰ fit añ electionē.
nō est de substātia electiōis ꝫ Pa. i. c. cū i veteri. e.
ti. i glo. i. ꝟ. i tractatu. sȝ solū sunt de foꝛ q̄ dicta sūt.
i casu aūt. d. c. cū i veteri. fuit nec° prius tractatuȝ de
p̄sona eligēda saltē in genere. qꝛ rōe forme mādati
tenebātur reqrere ꝯsiliū quorūdā añ electionē. Itēȝ
ꝫm eūdē ibidē. ista foꝛ ē seruāda i oi electiōe oium
p̄latoꝝ q hñt iurisdictionē vlcȝ. s. q pñt cognoscere ꝯ
cāis criminalibꝰ: ꝛ ciuilibꝰ. sič faciūt abbates: ꝛ p̄/
lati regulariū: ꝛ ꝓ h° facit tex. i de. vt hi q: ꝛ. c. pce.
ꝛ. c. ne ꝓ ꝯfectu. e. ti. vbi tex. eqꝑat eccl̄ias cathedra
les: ꝛ regulares. sȝ nō i alijs. s. diffinitoꝝ: socioꝝ poꝝ
ad capitulū: ꝛ hmōi. nō nec° seruat ista foꝛ: sȝ solū
i electiōibꝰ p̄latoꝝ p quoꝝ ablationē eccl̄ia rema/
net viduata. Itē ꝫ eūdē Pa. notādū ꝙ eadē foꝛ ē
seruāda i postulatiōe solēni. s. qñ postula° hȝ q̄si viꝫ
electiōis. i. qñ ipa admissio postulatiōis ē ꝯfirma°:
ꝛ postulatꝰ seqt plenū ius: sec° si postularet vt seq̄/
ret tñ vt posset eligi. ꝟ. postula°. §. 5. Nec hȝ locuȝ
i collatiōe ēt si ad plures spectet colla°: sufficiūt sin/
gulares ꝯsensus. Itē p̄fixio diei nō ē de substātia sȝ
de iustiᵃ ꝫ Pa. Itē ꝙ structatores sint fide digni ē
de iustiᵃ nō de s̄ba. p̄sumit tñ. Itē ꝙ fiat i loco vel i
eccl̄ia cuius p̄lati fit elec°. ē de iustiᵃ nō de foꝛ. ꝛ sil̄r
ꝙ fiat post sepulturā p̄lati defuncti. Decretū ē scri/
ptū i q° ꝯtinet ordinatio totiꝰ electionis. seu ordo a
pn°. vsq ad finē: ꝛ fit ad fidē vt appareat formam
fuisse seruata: ꝛ vt electores nō possint negare. quod
decretū nō ē s̄ba electiōis. ꝫm Pa. in. c. inotuit. e. ti.
post Hosti. ꝛ Jo. an. sȝ ē ad fidē redēdā: ꝛ satꝭ esset
ꝙ alias possit fieri fides: puta p illos q erāt pñtes.
Et dȝ exprimi i decreto modus vacatiōis. Sil̄r in/
uocatio. s. s. vel missa de. s. s. nō sunt de substantia. vt
dicit idem Pa. in. c. trāsmissam. e.

¶ Querit qs scrutabit vota scrutatoꝝ. Re. ꝫm Pa. 20
i. d. c. qꝛ pp. ibi. 4°. qrit. ꝙ dāt diuerse pratice. sȝ coīs
ꝛ melior est vt duo ex eis scrutent. 3. ꝛ ē vtile ꝫm
Jo. an. vt p ipi scrutent seipos. nec reseruent i fine.
qꝛ cū vota alioꝝ. sint eis nō: posset elec° depēdere ab
eoꝝ ptāte: ꝛ ē vtile vt capitulū h° exprimat a prin°.
vt duo eoꝝ scrutētur. 3. añ scrutiniū alioꝝ. Alij di
cūt ꝙ poterit dari quartus. q cū tabelliōe scrutabit
illos tres: ꝛ hec pratica posset seruari. sȝ p° melior: ꝛ
coior. Et qñ fit aliqd i capitulo: oibus vidētibus: ꝛ
tacētibus dicūtur ꝯsentire: nisi vbi reqrit ꝙ expresse
loquātur sicut in arduis: ꝛ per ꝯñs in electione. De
quo infra. ꝟ. electio. 2°. §. 3.

¶ Querit per quē debet fieri collatio: ꝛ electio. siue 21
formatio. Re. ꝫm Pa. vbi supra ꝙ fiet per illum cui
capitulū hoc cōmiserit: ꝛ est vtile vt a principio ca/
pitulū hoc cōmittat vni illoꝝ triuꝫ scrutatoꝝ: me/
lius tamen ꝙ ille qui habuit primā vocē in eligen/
do. i. qui primo elegit illuꝫ de quo fit electio: formet
electionē. q vere poterit dicere mecū ꝯsentiētiū: si tñ
fiat per aliū cōsentiēte capitulo tȝ. Et debēt scribere
vota omniuȝ. Et isti qui dicūt vota sua. possunt di/
cere nomino talem. vel consentio in talem. vel eligo
talem. Pa. tamen magis approbat primū ꝛ scdū/
dū q̄ȝ. 3. non tamen vitiatur si fiat tertio modo: ego

vero magis approbo.3ᵐ. Et iste q̄ facit formationē
potest eē vnus qui nō sit de capitulo.dūmō habeat
vocem ſm glo.i.c.ſi cui.e.tit.lib.6.i.v. de capitulo.
Aliquis.n.pōt habere vocem qui nō est de capitulo
vt in.c.cumana.e.tit.

23 ¶ Querit̄ vtrū electio teneat.quādo ꝯpellūtur aliquē
eligere.ita ꝙ electio nō ſit libera.Et.ſm Pa.in.c.lȝ
ad cuiuſdā.in glo.7ᵃ.col.circa fi.vbi ſic diſtinguit:
q̄ aut electores cōpellunt̄ eligere certū:⁊ tūc ipo iure
nō valet electio.q̄ ē ꝯ propriū ſignificatū ⁊ ſubſtā/
tiale vocabuli.Nā eligere.ē vnū ex pluribus volun
tarie capere. Unde nō est electio vbi nō est volūtas
libera.23 q.5.⁊ est tex.nō in.c.vbi periculū in.§.cete
rū.e.ti.lib.6.Ubi dr̄ ꝙ ceſſat electio vbi adimitur li
bertas eligēdi:concor.Bar. in tractatu de tyrāno.
Ubi dicit ꝙ ſi ciuitas habens electionē rectoris:⁊ p
tyrānū cōpulſa est eligere rectorē. nō valet electio.
Et ſimilr ſi tyrānus cū exercitu iuit ad ciuitatē:⁊ pp
timorē:ciuitas elegit illū.nō valet.Aut electores cō/
pellūtur eligere aliquē de certo genere pſonarū:⁊ vi
det̄ talis electio valere.q̄ nō adimit̄ libertas.ſȝ re/
ſtringit̄.ſicē ſit multotiēs in iure.ſimr diceret̄ de ꝯſue
tudine.ꝙ nō valeret ſi remoueret libertatē.pmō.ſe/
cus.ſi.2°. Et ſm Pa.i.c.cū terra.e.pōt induci ꝯſue/
tudo vt mortuo plato.capitulū non prius procedat
ad electionē q̄ȝ nūciet̄ principi mors plati:⁊ petat̄
ab eo poteſtas eligendi:⁊ hec ꝓpter intereſſe princi
pis vbi dubitaret ꝺ ꝓdictiōe:⁊ hmōi:ſi tn̄ nollet cō
ſentire ſine rōnabili cā: nō caſſaret̄ ꝓpter hoc. Uñ
nō valeret ꝯſuetudo vt electio dependeret a volūta
te principis.vel alterius q̄ tolleret libertatē eligēdi.

24 ¶ In electionibus poſtulationibus. ac ſcrutiniis. ex
quibus oritur eligendi ius.vota incerta ⁊ cōdictio/
nata.ſeu alternatiua nō valent :⁊ debent haberi ꝓ
nō adiectis.puta cōſentio in quē talis cōſentit. Uel
ſi Petrū habere nō potero cōſentio in Jo.Uel con/
ſentio in Jacobū vel Jo.⁊ ſimilia.c.electionibus.e.
tit.lib.6. Et nō ſm Pa.in.c.eccleſia veſtra.e.tit.ꝙ
voces.nō debent dari per lupinos.vel fabas. p tex.
illū.qui vult ꝙ ad validitatē electionis debet ſciri:
q̄ ſit ſanior pars.qȯ non poſſet cognoſci per fabas.
Et dicit Pa.ꝙ hoc.ſ.ꝙ ſit ſanior pars attendit̄ in
aliis vniuerſitatibus:intellige vbi est ꝯſuetudo. Si/
militer dicēdo ego eligo poſtulādo:ſiue poſtulādū.
aut in poſtulādo.vel poſtulo eligendo.ſiue eligēdū.
aut in eligendū.nihil agit̄. Similiter nec in hac for
ma:eligo ⁊ poſtulo pro vt melius pōt de iure vale/
re.Niſi quādo probabiliter dubitaret̄.vtrū quis ſit
eligēdus quo caſu electus.vel poſtulatus tenet̄ vnā
viā determinate acceptare:nec poteſt poſt ad aliaȝ
reddire:de poſtu.c.perpetuo.li.6. in cōpromiſſo tn̄:
limitato:poſſunt dari voces per lupinos vel balle/
tinos.vt infra .v.electio.2.§.i.

25 ¶ Publicato ſcrutinio.electores nequeunt variare vo
ces:ſȝ facienda ē collatio:⁊ elec̄ celebrāda.c.publica
to.e.tit.ergo a ꝯrio ſenſu ante publicationē poſſunt
variare:⁊ alios noiare.d.c.qȯ ſic̄.q̄ per talē nomi
nationē ante nullū ius acquirit̄ nominato. ille tn̄ q̄
nō cōſenſit.poteſt ꝯſentire in eū:qui aliter eligēdus:
aliter nō pōt ad aliū accedi.c.auditis.§.p̄.e.ti.ꝙ ſi
p viā ſcrutinii pmi. null⁹ poſſit eligi.poterūt ꝓcede
re ad.2ᵐ.⁊.3ᵐ.quouſqȝ aliqs eligi poſſit.ō.§.1.⁊.19.
ſecus in poſtulatiōe.vt ſupra in locis all. in poſtula
tione.n.pñt variare vſqȝq⁹ pſentet̄ ſuperiori. vt.ē.

¶ Caſſanda est electio illius. qui reqſitus añq̄ȝ eſſet 26
electus cōſenſit electioni de ſe fiende. q̄ pſumit̄ ābi/
tioſus.c.cū poſt petitā.e.⁊.e.officij. Nec quis poteſt
eligere ſeipm.etiā ſi iuraſſet eligere: idoneiorē ⁊ cre
deret ſe eē magis idoneum.q̄ quiſqȝ debet de ſeipo
cognoſcere culpā : ⁊ de alio debet preſumere bonū.
de preſū.c.ſi.Idē dic qñ ſuperior.preciperet ꝙ elige/
ret magis idoneū.Nec electus debet cōputari in nu
mero eligentiū.q̄ nullus pōt eligere ſeipm.c.cuma/
na.e.ti.lȝ forte locū habeat aliqñ: qñ procedit̄ per
viā cōpromiſſi.vt infra electio.2°.§.4.

¶ Si electus ante cōfirmationē adminiſtrat. remo 27
uendus est.c.qualiter.e. vbi Pa.ſic ait. Nō ibi irri/
tandū.ꝙ adminiſtrās.ante cōfirmationeȝ nō pdit
ipſofacto ius ſibi acquiſitū.per electionē.ſȝ debet ele/
ctio per ſentētiā irritari:⁊ hoc erat indubitatū tpe
huius capituli.Sed hodie dubitat̄ ꝓpter.c.auari/
tie.e.tit.lib.6. Nā tex. videt̄ ibi velle ꝙ electio talis
ſit irrita.ipſofacto.Alij vero intelligūt illū tex.proce
dere qñ electus adminiſtrauit aliquo q̄ſito colore:
puta tāq̄ȝ yconom⁹ vicarius.vel hmōi: ſecus ſi ad/
miniſtrauit vt electus. prima tn̄ opinio cōior ⁊ ve/
rior est vt ibi nō in glo.hec ille. Est ergo indubitatū
⁊ clarū:ꝙ ſi electus ad aliquam dignitatē admini
ſtrat ſiue in tēporalibus.ſiue ſpiritualibus.ante cō/
firmationē.aliquo q̄ſito colore:puta vt procurator
⁊ hmōi in illo beneficio in quo est electus est ipſofa/
cto priuatus.oi iure acquiſito per electionē. Sed cir
ca iſta ſunt aliq̄ dubitatiōes ꝓpter diuerſas opinio
nes.ideo vt magis clare pateāt.adducā tex.cū glo.
accidit.n.ꝙ quidā elect⁹ per cōpromiſſuȝ in quādā
platurā:⁊ ante ꝯfirmationē:forte nō cogitās ꝺ iſta
dec̄.auaritie cōfirmauit quēdā ſuppriorē vt appa
rebat per lr̄as ſuas cū eius ſigillo:⁊ etiā aliū abſol/
uit a quodā caſu pertinēte ad illā platurā dubita/
bat̄ a quibuſdā vtr̄ ꝯfirmatio ſequēs teneret:Addu/
camus igit̄ tex.cū glo.vt ſolutio magis pateat.tex.
igit̄ in.d.c.auaritie. ſic ait.Nullus de cetero admi
niſtrationē dignitatis ad quā electus est.priuſq̄ȝ ce
lebrata de eo electio cōfirmet̄ ſub noīe yconomatus:
vel procurationis:aut alio de nouo q̄ſito colore:i ſpi
ritualibus vel tēporalibus per ſe vel per aliū ꝓ par
te vel in totuȝ.gerere vel recipere aut illi ſe immiſcere
pſumat:oēs illos qui ꝯfecerint iure ſi qȯ eis per ele/
ctionē q̄ſitū fuerit decernētes eo ipo priuatos hec ſ
tex.Caſus litteras ibi in glo.ſic dicit electus:ante cō

firmationē administrare nō d̄bet per se. vel p aliū: in totū vel in partē sub quocūq3 colore qui d̄ fecerit ipo iure priuati sunt iure ex electione q̄sito hec ibi: Glo.in.d.eccliaꝝ.s.oin3 cū indefinite loquat̄ s. di/ gnitatū.nisi in papa.c.l3.e.ti.⁊ in vltramōtano cō corditer electo.qui ē sub papa imediate.c.nihil.e.ti. ⁊ ita eēt de citramōtano si papa eēt vltra montes: ⁊ si administraret interposita legitima appellatōe post cōfirmationē incurreret in .d.colore.vt icono/ meatus.pcuraria.vicaria.comenda. castaldiona/ tus.canonicatus:⁊ hmōi.etiam si fuisset prius ante electionē pcurator.vel aliqd̄ hmōi.in.d.incurrit.se cus fm Jo.an.in nouella sup.6°.si speciali iure. pu ta priuilegij.vel ↄsuetudinis. ptinebat ad eū admi/ nistratio epatus vacātis: puta si ad archidiaconū ptinet administratio qn̄ vacat:⁊ ipe digit̄.tūc non icurrit. in.d.spiritualibus.s.excoicare absoluere in/ terdicere.penitētias iniūgere.in.d.tēporalibus reci pere cēsu3 ⁊ debita.habere curā colligendoꝝ:⁊ ↄser uādoꝝ fructuū : ⁊ sitia in.d.corpo.s.quo se inuisceat: nō quo sit iconomus in.d.q̄sito colore. ipsofacto. s3 si solū vt electus.per sentētiā:⁊ placet vt videt̄ corre ctio iuris.c.cū expediat.e.ti.lib.6.p^m veri° s3 Bar. pro eo.c.cupiētes.e.ti.lib.6.in.d.iure si qd̄ :⁊ si de/ ctus alias nullū ius habebat.vel renuntiauit. debet puniri arbitrio bōi viri. Jo.an.i noud. sup.6.dicit. q̄ includit epos. Et q̄ fortius ē in postulato.⁊ q̄ si est aliquid furatus nō incurrit si nō administrauit hec ibi. Ad casum igit̄ ppositū:credo saluo semper meliori iudicio q̄ nō incurrit ipo facto. s3 erat pri/ uandus p hoc qd̄ dicit tex.q̄sito colore ⁊ placet Jo. an.vt in glo.nō.n.illa fecit q̄sito colore. s3 vt dicta°: ⁊ sic erat stādum iuri antiquo:⁊ q̄uis glo.dicat q̄ fortius videt̄ de postulatione.credo ↄ̄rū esse verius fm tex.q dicit q̄ priuat̄ iure acq̄sito. qd̄ nō pōt itel ligi de postulatiōe.i qua nullū ius acqrit̄. Ad sciē dū qd possit epus.vel alius platus electus:⁊ nō cōfir matus.vel cōfirmatus:⁊ nō cōsecratus: est notādū s3 Pa.in.c.trāsmissa3.⁊ramo nō.vsq3 ad fi. q̄ corꝝ q̄ spectāt ad platū.q̄dā sunt ordinis.q̄dā iurisdictio nis. Jlla q̄ sunt ordinis nō spectāt ad epm ante ↄse/ crationē:quātū vero ad ea q̄ sunt iurisdictiōis disti guē.q: vel loquimur ante ↄfirmationem:⁊ sic nihil pōt administrare:nec valet ↄsuetudo ↄ̄ria. vel post ↄfirmationē.s3 ante istalationē:⁊ tūc aut sub est cō suetudo.in loco vt cōfirmatus.seu institutus. vel p/ uisus.administret ante istalationē: ⁊ sic seruāda ē. aut est simpliciter ↄsuetudo d̄ instalādo :⁊ isto casu debet fieri.q̄uis nō fit de substātia.s3 de solēnitate. aut est ↄsuetudo de nō ministrādo.ante instalatio/ nē ⁊ etiā cōfirmatiōnē:⁊ sic in istis collegiis secula/ ribus potest valere cōsuetudo. vt administrēt ante cōfirmationē.vt in rectoribus scholariū. s3 in spiri/ tualibus nō valet cōsuetudo.d.c.auaritie.post cōfir mationē aūt ⁊ ante instalationē pōt valere.quādo

vero ↄsuetudo nihil disponit.tūc aut alius est i pos/ sessione plature.l3 iniuste.tūc nō est licitū cōfirmato seu puiso administrare. nisi prius iducat̄ legitime in possessionē.q: secus faciēdo eēt spoliare possesso/ rē.ppria auctoritate qd̄ nō l3.vt i.c.cū g. de pben. lib.6.qd̄ loquit̄ in detētore violēto. Aut platura va cat.ita q̄ nemo est in possessiōe illius tā q̄ platus:⁊ tūc ē opinio cōis vt post ↄfirmatiōe3.seu istitutionē licitū sit administrare. Nō etiā fm Pa.i.c.q̄ sic.e. tit.q̄ archiepo ante receptionē pallij:etiā si sit conse cratus nō pōt exercere ea q̄ sunt ordinis epalis.nec alia q̄ sunt magni pōderis.vt cōuocare cōciliū pro uinciale:⁊ sitia.s Pa.vbi.s̄.imediate. Et i dubio videt̄ exercer vt archiepo.vide.d.ↄfirma°.§.i.⁊.5.

¶ Nō q̄ si religiosus. electiōi de se facte ad platio/ nē aliquā extra suū monasteriū. seu ecclesiā nō pe/ tita licētia:⁊ obtēta.cōsenserit.cōsensus non valet:⁊ electio ipa viribus euacuat̄. Jtē nō q̄ plati religio soꝝ.irregl̄itis cōuētibus. pn̄t hmōi licētiā dare.c.si religiosus.e.ti.lib.6. Nō aūt valeret licētia q̄ ↄcede ret pro futura electiōe quā ↄtingeret fieri.vt i de.cū pcessa.e.ti. Nec aliquis religiosus pōt pfici i aliqua eccliā.q̄ clero careret:⁊ populo christiano.vt in de. pleris3 eo.ti. Jtē nō fm .s.Tho.ql.5 q.xi.ar^c.f. q̄ in religioso qui electiōi de se facte cōsentit ↄsiderari pcipue debet qd intēdit.si.n.intēdit aliqd tēporale. puta honores.diuitias.exaltere se a iugo religiōis: ⁊ hmōi.manifestū est. q̄ est praua intētio eius.vn̄ melius faceret si nō assentiret. Si aūt intēdit pfectū ecclie.sic planū est q̄ bona est intētio. s3 tn̄ sciendū q̄ ad hoc opus.maxima requirit̄ idoneitas. q: vt Greg.dicit i pastorali:tm̄ actionē populi debet trā scēdere actio psulis.q̄^m distare solet a grege. pastoꝝ vita.ad q̄ humana fragilitas s3 proprias vires suf ficiēs nō est.s3 tn̄ ex auxilio gr̄e diuine hoies idonei ⁊ sufficiētes reddūtur iuxta illud q idoneus nos fe/ cit ministros noui testamēti. pōt ergo aliqs lauda/ biliter cōsiderans ppriū defectū.ex humilitate offi^m platiōis recusare.sicut Jere.dixit. Nescio loq quia puer ego sum:pōt etiā laudabiliter cōsentire ex cha ritate fraterna. vt salutē primoꝝ pcuret.sicut Ysa. qui dixit.ecce ego mitte me.sed sicut Greg.dicit. Jn vtroq3 est subtiliter intuēdū:q: is q recusauit. plene non restitit:⁊ is qui mitti voluit ante se per altaris calculū purgatū vidit.ne aut non purgatus addire quisq3.sacra misteria audeat. aut quē superna gr̄a degit.sub humilitatis spē.supne dispositioni ↄtradi cat.q: ergo valde difficile purgatu3 se quēl3 agno/ scere posse.platiōis officiū tutius declinat̄ nō tn̄ per tinaciter.cum ad su^scipiendū hoc superna volūtas agnoscit̄ vn̄ melior est itentio.platiōe3 sugiētiū.fm propriū desideriū.dūmō nō assit necessitas ex parte imponētis hoc onus. vide Aug.19.d̄ ciui.dei.supe rior locus sine quo populus regi non potest:⁊ si ita teneatur vt decet.tn̄ indecenter appetitur. ociū.n.

sanctũ qrit charitas veritatis.negotiũ iustũ.suscipit necessitatẽ charitas hec ille. Uide.ẽ.cathedra.§.i.

b ¶ Quid si fiãt due electiões.Et.fm Hosti.si simul ⁊ incõtinenti fiũt.puta q: in scrutinio:diuisa vota tũc illa de iure cõi valet q̃ melioribus ⁊ maioribus me ritis adiuuaẽ.c.l3.i.fi.e.⁊.c.dudũ. Si vero electio/nes fiant ex interualo:⁊ prima fuit rite facta. illa va let. Imo etiam si prima anullãda sit.2ª.nihilominus cassari debet.c.bone memorie.e.tit. nisi grã fiat.sic quid i intelligũt.d.c.bone memorie. Similiter etiã cassanda est.2ª.et si pª nulla. pp̃ter cã3 nõdũ patẽtẽ .c.cõsideratis.⁊.c.auditis.e.ti.q: si pª ex cã notoria nulla fuit.valebit.2ª.rite facta.e.fi. de suple. ne.pla. ⁊.c.venerabilẽ.e.ti.§.fi.Sola aũt noiatio nõ pstat impedimẽtũ electiõi sequẽti. vt p3.c.qd sicut.e.q: p simplicẽ noiationẽ nullũ ius acquirit noiato. Sũt aliqui casus in qbus electores .iterũ possunt eligere. vt puta si electus nõ vult cõsentire :vel post ɔsensũ renũtiauit iuri suo.vel morit.vel pp̃ter occultũ vi/tiũ irritatur:⁊ his casibus hñt electores integrũ tps a discessu.vt renũtiatiõe.vt morte.seu irritatione.ac si vacaº noua ẽẽt.dũmõ nihil egerit fraudulẽter.c.si elec°.e.ti.li.6.Duas electiõs ɔ se factas i vna eccña. nemo põt ɔfirmare. s3 vnã tñ eligat.c.vt q.e.co.ti.li.6.

Lectio.2ª.de forma cõpromissi. q̃ potest fieri

c vt.d.c.q: pp̃ter.§.2º.⁊.c.in causis:q: nõ solũ potest quis eligere per se s3 etiã comittere.d. 2º.§. Et nõ solũ põt.cº.cõmittere personis certis po testatẽ eligẽdi.qd est cõpromittere. sed etiã põt ali/quos eligere.per quos eligãtur compromissarij.qui habeãt eligere vice capituli:⁊ sic in principio erunt incerti certificãdi per primos:⁊ possint astringi ad iuramẽtũ fidelitatis.nõ est tñ hoc de substãtia.hec Pa.in.d.c.i causis.§.⁊.5º.nõ. Et ista via ẽ facilior s3 glo.i.c.cũ expediat eo.ti.li.6.⁊ glo.i.d.c.q: pp.

f ¶ Cõpromissum sm Pa. in.d.§.2º.põt fieri dupliciter. p limitatẽ ⁊ qlificatũ.s.vt cõpromissarij.teneant eligere illũ quẽ maior pars totius capituli. scrutatis vocis de capitulo sigillatim: ⁊ secrete ab ipis cõsense rint:⁊ ista est forma in.c.cũ dilecti. eo.ti.d.c.cũ ex/pediat:⁊ ista est melior sm Pa.oibus formis:⁊ fa cilior vt dictũ est.Non.n.abdicant electores a se po testatẽ noiatiõis:⁊ siliter nõ est necẽ q noia publicẽt. imo si nõ cõfiderẽt de cõpromissarijs ita q timeret q eos manifestarẽt.possunt eligere per bulettinos:⁊ ponere in vna bussula corã ipis scrutatoribus:⁊ sic remanẽt noia secreta.qd nõ põt fieri p electionẽ scru tinij supra electio.§.§.24.isto mõ videẽ eligere mo/niales ordis pdict ɔ q̃.ẽ.abbatissa pxim.⁊.§.i.⁊.2. Et fres ɔgregatiõis Lõbardie vicariũ suũ gñralẽ.

g ¶ Ad istã formã reqrũtur de necessitate.§.q cõpro mitẽtes sint simul ɔgregati oẽs q debẽt.pñt :⁊ vo/lũt.s3 formã pcedẽtẽ.s.scrutinij .d.c.q: pp. Secũdo q ɔpromittãt i vnũ.duos:vel tres:⁊ nõ ẽ nũs deter minatus.nisi° tñ ẽ vt sint ipares.siue sint de colle/gio siue nõ.dũmõ sint clerici.e.ɔtigit ɔ aib. Tertio q scrutẽt vota singula secrete:⁊ sigillatim.vel p bu/lettinos vt dictũ ẽ.Quarto q eligãt illũ i quẽ maior ps toti° capituli ɔsensit ɔº. Ego.N.cõpromissari° de ɔsensu ⁊ volũtate ɔpromissarioꝝ meoꝝ. si h3 so cios.virtute ɔpromissi in nos facti. eligo i epm.vel poẽ ⁊c.i quẽ maiõ ps toti°capituli ɔsensit vel sic. Ego.N.vice mea ⁊ fratrũ.N.⁊.N.ɔpromissarioꝝ ⁊ oiu3 electoꝝ.si oẽs ɔsentiãt vel eligẽtiũ:meoꝝ ɔsen tiẽtiũ.si nõ oẽs ɔsentiãt. Et si i pª scrutatiõe nõ ɔsẽ sit maior ps toti°capituli replicare ds. tã i ista q̃3 i alia forª scrutinij.donec ɔsentiat i aliquẽ maior ps.e. cũ terra.e.⁊ q maior ps medietate toti°.e.ɔsentiat s3 ẽ dubiũ magrũ.vtrũ i electiõe ɔpromissarioꝝ isto ṁ mõ reqrat q oẽs ɔsentiãt:ita q vno ɔdicẽte nõ va leat:sic fit i cõpromissarijs.2º mõ dicti de qº i.§.se.⁊ pª facie videẽ q sic.q: doc.coiter loquũẽ gñaliter ɔ hº dicẽtes.q vno ɔdicẽte nõ t3:⁊ i.d.§.2.dicat gñlr vt ex oiu3 eligãt.ɔtrũ credo verũ.mouẽor.ṗ q: tex.in qº qm ad istud oẽs fundãẽ. dicat vice oiu3 eligãt. s3 hº nõ põt saluari i isto pº cõpromissi.q: pñt eligere pla tũ auẽte maioris ptis.vt p3 p ṗdicta .2º. moueor q: rõ quã adducũt doc.nõ t3 i isto pº.q: nõ abdicãt a se auẽte3 eligẽdi.s3 retinẽt vocẽ suã.qd nõ fit i.2ºe.⁊ ita credo q sit stãdũ i iure cõi.q.s.id qd facit ma/ior ps teneat.Magna ẽ.n. dña iter. pm.⁊.2m.modũ. vt p3:⁊ hº inuit Pa.i.d.c.q: pp.vbi dicat.q pñt eli gere.nudos ɔpromissarios.vel cõcedere p illa vice. hec t3 expsse.Se.i.d.c.cũ expediat.Ad arⁿ i ɔtrũ.Re q loquũẽ de ɔpromisso stricto.i.2º.mõ:de qº.j.

h ¶ Fit.2º.ɔpromissũ simpliciter.s.vt ɔpromissarij eligãt quẽ volũt:⁊ istoº nõ põt fieri nisi oẽs ɔsentiãt:alias vno ɔdicẽte ñ valeret s3 Pa. i.d.c.i causis.⁊.d.§. 2º.q: cuiusl3 iest singularit vt eligãt p se : ⁊ ñ p aliũ. iõ qlz põt ɔdicere:⁊ i re cõi potior ẽ rõ phibẽtis. i rella.i re cõi.de reg.iur.li.6.Nec sufficit q vnus cõ/promittat noie alioꝝ. s3 oẽs debẽt p se loq eo q est res ardua.ṁ Pa.i.d.c.i cãis.qº.nõ.Et debẽt simul ɔgregari.s3 q dcm ẽ de ɔgregatiõe i forª scrutinij. Et s3 Pa.i.d.§.2º.si postq̃3 ẽ factũ ɔpromissũ. ap pareat aliqs q ɔdicat.nõ ẽ audiẽdus q si oẽs con sentiũt.nõ reqrit nisi vt eligãt sic. Ego.N.ɔpromis/sari°ɔ ɔsẽsu ɔpromissarioꝝ meoꝝ: si h3 socios. vir tute ɔpromissi.i nos facti eligo i ep3.vel abbatẽ ⁊c. .N.⁊ si pdicti ñ elegerit.vel maior ps ipoꝝ elegerit idignũ scienter:electio deuoluiẽ ad.e.q i eos cõpromi serũt. Dãtes.n.auẽte3 aliqb° ɔpromissarijs eligẽdi platũ.vel officialẽ videẽ itellexisse de ỳdoneo.Uñ si elect° nõ ẽ idone°:nõ teneñẽ electũ recipe.ṁ Pa.i.c. cã3.eo.ti.⁊ tũc si minor ps eligat idoneũ. valet nisi i forª aliud exprimaẽ.Uide.j.§.6. nec refert s3 Pa. i.d.c.i cãis.vt cõmissarij eligãt in.cº.vel extra.secus eẽt i mõ pcedẽti. Est tñ publicãda i.cº.sic in formis pcedẽtib°. Et isti ɔpromissarij s3.e.Pa. ibidẽ ime/diate.Re nõ integra nõ pñt reuocari. secº re integra.

Et dr̄ res itegra quousq3 icepint tractare cēntialia
electiōis.sec⁹ si icepissent solū illa q̄ sūt de solēnitate.
puta cātare missam. Cōpromissarij tn̄ p̄mo mō si
nō sunt facti gratia cor̄.puta q: ipi cōpromissarij:
petierūt ex gratia. vel apparet ex alio.q̄ sunt electi:
gratia cor̄:in dubio tn̄ p̄sumit q̄ sit factū p̄ pro/
uisione ecclesie:possunt semper reuocari. secus si sūt
electi p grāz cōpromissariorū.q: tūc sua itercēt ⁊ sic
nō possent reuocari.h̄ Pa.i.d.c.in causis:⁊.d.§.2°.
⁊ b̄3 eūdē Pa. Nō p̄nt reuocari nisi a maiori p̄te.
4 ¶ An cōpromissarij possint eligere vnū ex seipis.R̄.
b̄3 Inno.Hosti.⁊ cōpst.⁊ ē q̄si cōis opi° q̄ sat̄ pbat
per.c.cū in iure.e.ti.⁊.c.cū i ueterī:q̄ sic:ɔ̄riā tn̄ opi
nionē tenuit glo.i.d.c.cū in iure.secus eēt si daretur
vni soli.sicut loquūtur iura all̄.p glo. Nō.n.eligit a
se s3 ab alijs. Sed qd si qnq3.vel septē:⁊ duo.si sūt
qnq3.eligāt vnū ex eis.alij duo nō eligant eūdē.vt̄ᵐ
ɔ̄sentiēdo duobus q eligūt eū.valeat. Pa.i.d.c.cū3
in iure.post Hosti.quē coiter sequūtur doc. dicit.q̄
vbi p̄cedit per viā cōpromissi. vox electi auget nu
merū:⁊ sic ɔ̄sentiendo electioni sue perficit numerū.
quo casu p̄cedit.d.c.cū in iure. Aut p̄cedit per viā
scrutinij ⁊ nō cōputat in numerū.c.cumana.eo. Rō
diuersitatis.q: cū p̄cedit per viā cōpromissi.nō d3
eē cōpromissarijs officiū dāinosū3. Itē q: electio non
orat a se. sicut oraret in forma scrutinij. Itē s̄m Jo.
an.in.c.per vr̄as de iure patro.cōpromissum nō ar
tat ad seruādū formā.c.q: pp. vn̄ p̄nt ⁊ solēt cōpro
missarij eligere palā vt qsq3 audiat vota aliorū.vn̄
cū qs n̄ possit eligēr qn sciat se ab alijs electū.ɔ̄sētiē
do electiōi d̄ se facte.aparte eq̄li nō videt ābitiosus.
nec orari a se:cū sit pri⁹ vocat⁹ a socijs.s3 p viā scru
tinij p̄cedit secrete:⁊ sic ignorat:an fuerit ab alijs ele
ct⁹.iō nō pōt ɔ̄sentire i seip̄3.q: sic videret ābiciosus.
5 ¶ Si cōpromissum fiat vni.siue pluribus:electio d3
fieri per verba singularis numeri.sic̄ de scrutinio di
ctū est.alias nō valet.c.sicut.de elec.lib.6.nec tenēt
seruare aliquā formā i electiōe per eos fiēda: per di
ctionē:saltē:positā.i.d.c.q: pp q̄ importat illam for
mā cōpromissi eē subsidiariā. nec valet ɔ̄promissū3
de eligēdo aliquā personā certā.s̄m coiter doc. ⁊ si
non eligūt.j.t̄pe a iure determinatū. auct̄as reddit
ad capitulū.nisi capitulū ɔ̄sētiret i electionē idigni.
6 ¶ Quid si ex tribus cōpromissarijs.duo scienter eli/
gunt indignū.tertius vero eligit idoneū: vt̄ᵐ valeat
electio vnius .R̄. q̄uis sint diuerse opiniones p̄ba/
bilior tn̄ est q̄ valeat:⁊ nō s̄m coiter doc. q̄ electio
facta si p aliquā istarū formarū.ē nulla q̄uis Hosti.
dicat q̄ sit annullāda quē sequr Pa.i.d.c.q: p̄pter
⁊ glo.ibidē:⁊ videt verius. secus quādo peccarēt i
eligēdo.de quo.c.cū in cūctis:infra.v̄.electio.3.§.i.
Et nō s̄m Pa.in.d.c.in causis q̄ factu3 per cōpro/
missarios.fingit esse factum per cōpromittētes:⁊ si
vnus cōpromissariorū esset publice excoicatus. non
valeret electio ab eis facta. si autē occulte:⁊ maior
pars non est excoicata. valet.q: remansit in illis.se/
cus si nō maior pars.puta q: erant tn̄ duo itellige
quando habent cōpromissum cū forma.q̄ vel oēs.
vel maior pars eligat:⁊ forma d̄bet seruari.siue di
cat q̄ oēs. vel maior pars. siue dicat q̄ possint eli/
gere vnū de seipis.secus si diceret q̄ possint eligere i
quē plures cōsentiūt.l3 ɔ̄sentiētes maiorē partē3 ca
pituli nō attingāt.q: tūc nō valet.c.si cui.e.ti.lib.6.
Eodem mō si dicerēt vt possint eligere illū in quem
minor pars cōsentit.nō valet. Valet aūt si dicāt vt
eligant illū in quē maior pars ɔ̄sentit. Si aūt nihil
sit dictū.sed facta cōpromissio:⁊ maior pars cōpro
missariorū.eligat indignū expresse.auctoritas rema
net apud pauciores. Si aliquis vel maior pars sit
excoicata. vel alio mō ex culpa sua sint priuati.au/
ctoritas eligendi transit ad alios.etiā si essent pau/
ciores. q: p̄pter culpam aliorū nō debent priuari:⁊
ista via b̄3 Pa.ē p̄babilior q̄uis qdā dicāt ɔ̄riū.

e Lectio.3ª. per cōez inspirationē de qua tan/
gitur in.d.c.q: p̄pter.in.v̄.nisi.vbi s̄m Pa.
⁊ alios nō. q̄ ad hoc vt valeat requiruntur
duo de substātia.vt valeat. p̄ q̄ sit facta ab oibus.
vno.n.cōtradicēte nō valeret.ista electio. q: nō vi/
detur tūc facta inspirāte deo.ar.8.q.i.nō est nouū.
qd̄ tenēt coiter doc.⁊ bn̄. Intellige q̄ sint cōgregati
oēs qui debent:volūt : ⁊ cōmode possunt.s̄m q̄ di/
ctū est in pª forma. Secūdo requirit q̄ sit sine vitio
symonie:⁊ facta sine aliquo tractatu. tūc.n.est du/
biū vtrū sit a solo deo inspirāte.vel ab aliquo corū3
procurāte. Et nō subijciūtur alicui forme.sed sibi for
ma est.vt ab oibus fiat:⁊ nō appareat de inductio
ne alicuius hoīs:quare aūt dicat :quasi inspiratio/
nē.dicūt doc. q̄ aliquādo fit per inspirationem dei
expsse.vt fuit electio beati Nicolai.Ambrosij:⁊ Se
ueri.de quibus.62.di.§.his oibus :⁊ tūc est per ispi/
rationē simplr:⁊ ista nō idiget cōfirmatiōe.Aliqn̄
fit per quasi ispirationē.quādo nō ɔ̄stat expresse q̄
auctoritate dei sit facta:s3 p̄sumit vt hic. Nō tn̄ b̄3
Jo.an.q̄ posset fieri tractatus in cōi.s. dicēdo bene
prouideamus.vel faciamus meliorē ⁊ hmōi. Sed
quid si velent eligere vnū de colegio p̄sentem. Et vi
detur ex vna parte q̄ non possit q: vel ipe cōsentit:
⁊ sic videt ambiciosus.vel nō :⁊ sic non oēs cōsen/
tiunt. Ex alia parte videtur q̄ sic.tū q: nō debet si/
bi p̄iudicare tū q: vox electi nō ponit in numerū.vt
dictū tū q: aliud est q̄ cōsentiat fratribus suis vo/
cantibus eū in quo nō nō ambitio vt dictum est.de
cōpromissarijs. Aliud est q̄ se eligat anteq̄3 videat
alios se eligere.s̄.electio.2°.§.4.sic si ipe nō cōtradi
cat.imo etiā si cōsentiat.videt tenere.quādo aūt cō
tradiceret eēt magis dubiū.q: dicat i tali forma q̄
nullus cōtradicat:qd̄ habet magnam apparētiā si
pertinaciter ɔ̄tradicat.secus aūt esset si humiliter se
excusaret.tn̄ qn̄ videt volūtatē oiu3 acqesat.
¶ Querit ad quē deuoluet auctoritas eligēdi.secu/ i

ta sententia priuationis. qn nō diguntur p aliquā istarū formarum: cū in tex. d. c. q: pp dicat solū: ptate priuet. R. fm Pa. in. d. c. q: ppter. post Inno. et Hosti. q si oēs peccauerūt in forma secuta sententia: deuoluitur ad superiorē immediatū. nisi sit ecclia cathedralis. q: tūc ad papā. Aut aliq tn elegerūt contra formā: et tunc deuoluitur ad eos. q nō peccauerūt: sz qd si ille quem eligit maior pars q peccauit eligēdo. nō vult acceptare. vel ē mortuus: et illa maior ps vult eligere aliū. anqz det sententia contra eos. minori parte resistēte: et appellāte. qd si digāt aliū. R. fm Pa. i. d. c. q: pp. i fi. sunt diuerse opiniōes ipse tn tz q valet: mouet q: illa maior ps nō icurrit penā quousqz priuet p sentētiā. cū sit sententia ferēda: et nō lata. nec minor pars pōt priuare maiorē. nec eā ipedire p appellationē. secus si hec fierēt post snīā: et nō sint restituti ab illo q pōt.

Elemosyna qd est. R. fm. s. T. 4. di. 15. q. 2. ar. 1. q. 1. p. 1. et. 2. 2. q. 32. ar. 1. p. q elemosyna dr ab eleo: qd ē verbū grecū: qd idē q misereor: cuius iperatiuus est eleyson. i. miserere: inde: kyry eleysō. i. deus miserere: kyry. n. idē ē qd deus et ab hoc. s. eleo venit eleos. i. misericordia: et iō dz scribi: eleymosina: et nō elemosina: vel elimosina. vt psuetudo hz: nō profert tn. y. ex psuetudine. Dr igit ab eleys qd miseria vel misericordia q alienā miseriā suā facit. vn sicut hō miseriā a se expellit qm pōt. ita misericors miseriā alienā expellit. ei subueniendo. q qdē subuētio. fit p hoc q ei sua bona cōicat. vn ipa cōicatio ppriorū bonorū ad miserū. nomē eleymosine accepit. hec aūt cōicatio. n pōt eē meritoria et virtuosa nisi qn fit pp deū. Et iō diffinit a Mgris. 4. snīarū di. 15. Elemosyna. est opus i quo dat aliqd idigēti ex cōpassiōe. pp deū. i qua diffinitiōe tāgūtur oia q ad pfectionē elemosyne cōcurrūt. bz qd ē meritoria. Ipa. n. miseria aliena q ē misericordie prinm tāgit in hoc q dicit idigēti: misericordia q ex miseria aliena nascit i nob tāgit i hoc: qd dr ex cōpassiōe. sz misericordie effectus i releuādo alienā miseria. qsi suā. tāgit i hoc q dicit: opus: q aliqd dat. hec. n. ē essentiale ipi elemosyne. sz itētio directa in deū. q dat ei rōēz merēdi: tāgit i hoc. q dicit: pp deū. Accipitur aūt ibi: datū large p oi actu q fit i subuētionē alicuius. siue snīipius. siue aliorū: siue corporale siue spirituale: et sic visitare ifirmos. est elemosyna. Aliqn aūt accipit p suo effectu: et sic dicimus dedi elemosynā. eēntialiter tn nō ē ipm datū. sz ē ipa donatio q ē effectus misericordie. q est effectus amoris. q est effectus amicitie. vel charitatis. de q. s. B. bnficiū. in prin. Bonū. n. facere qd est idē bnficientie. si sit ad subleuādū miseriā. i. defectū pximi. dr elemosyna. Est igit elemosyna actus charitatis. mediāte misericordia. Et qquis aliqs nō exns i charitate. facere possit opus materialiter elemosyne. nō tn dat delectabiliter. prōpte: et firmiter. fm q ē opus virtutis. nisi habeat charitatez. Istud aūt opus si accipiat fm q ordinat ad satisfaciēdū p culpa sua. siue alterius. est actus penitentie. siue satisfactiōis. si vero accipiat. fm q tenet ad dandaz elemosyna. sic est actus iustitie. si vero accipit fm q ex mera liberalitate dat. sic est actus liberalitatis. q remouet impedimentū dādi. qd esse posset ex superfluo amore diuitiarū. per quē fit nimis retētiuus. si vero accipiat bz q pcedit ex dolore. vel displicētia causata ex amore miseri. vel ex appzehēsiōe miserie pximi. sic pprie ē elemosyna. q ē effectus misericordie. Inquātū autē ordinat ad placādū deū. habet rōēz sacrificij: et sic imperat a latria. more vero vulgi bz Aug. de ciui. dei dr pertinere ad pietatem.

¶ Quotuplex est eleymosina. R. fm. s. Tho. vbi. s. q distinctio eleymosinarū cōueniēter sumit: fm diuersos deffectus pximorū. quorū qdaz sunt ex parte aīe. ad quos ordinātur spirituales elemosyne. qdaz vero ex parte corporis. ad quos ordinātur etiā corporales. deffectus. n. corporalis. aut est in vita. aut post vitā: et si est in vita: aut est deffectus cōis. qb9 oēs indigent. aut specialis propter aliqd accidēs superueniēs. si p mō aut est interior. aut exterior. interior quidē est duplex. vnus qdē cui subuenit p elemētū siccū. s. fames et fm hoc ponit pasce esurientem. alius cui subuenit p humidū: et fm hoc ponit potum sitiēti. Deffectus aūt cois respectu exterioris auxilij duplex vnus respectu tegumēti: et sic ponitur vestire nudos. alius respectu habitaculi: et quātū ad hoc suscipere hospitē. Similiter autez si sit aliqs deffectus specialis. aut est ex cā intrinseca. sic ifirmitas: et fm hoc visitare ifirmos. aut ex causa extrinseca: et fm hoc redēptio captiuorū. Post vitā aūt exibet sepultura. Similiter spiritualibus defectibus. spiritualibus actib9 subuenit dupli. vno mō poscendo auxiliū a dño: et qm ad hoc ponit oro: qua quis p alijs orat. Alio mō ipendēdo humanū auxiliū: et tripli. vno mō contra defectū itellectus: et si sit speculatiui p doctrinā prouidet. si vero pratici p psiliū. Alio modo deffect9 ex passiōe appetitiue virtutis: iter quos maximus est tristitia. cui subuenit per cōsolationē. tertio modo ex parte inordinati motus qui quidē tripliciter ordinari pōt. vno mō ex parte ipius peccantis. inquantū procedit ab eius inordinata volūtate et sic per correptionē. Alio mō ex parte eius in quez peccatur: et si quidē sit peccatū in nos. remediū adhibemus remittendo offensam. si autē sit in deū vel proximū. nō ē nostri arbitrij remittere vt dicit Hieronymus super Matth. Tertio ex parte seqle ipi9 actus inordinati. ex quo grauantur ei cōuenientes. etiā pter intentionē: et sic est remediū supportādi. maxime in his q ex infirmitate peccāt. etiā quecūqz onera. iuxta illud. alter alterius. onera portate. Ad istas: oēs alie reducūtur: sicut dirigere eccās: et substētare claudū. reducūtur ad visitationez ifirmorū. sic subuenire hoi contra quācūqz oppressionem extrinsecus

illatā. reducat ad redēptionē captiuoꝝ:diuitie vero
nō q̄runt nisi ad subueniēdū p̄dictis defectibus:ideo
nō oportuit specialit noiari. Est igit duplex elemosy
na vna corporalis.s.pasce esurientē.pota sitiētē.vesti
nudos.suscipe hospitē.visitare infirmos.redimere ca
ptiuos.sepeli mortuos. Alia est spiritualis.s.oro pro
alijs.fiue ꝯsiliū.ꝯsola[us] mestoꝝ.remittere offensā.sup
portare.docere.Cor[us]les visito.poto.cibo.redimo.te/
go.colligo.ꝯdo.sex p[m].ponūt in euāgelio Math. Se/
ptima pbat in tobia.nicodemo.⁊ simeone. Spiri/
tuales.consule.castiga.solare.remitte.fer.ora.cōsule
ignorātē.dirige dubitātē.castiga delinquētē.solare
.i.cōsolare tristē.remitte delinquētibus i te fer.i. por
ta infirmitatē alioꝝ.⁊ grauamina.oro pro oibus.

2 ¶ Queritur que elemosyne sint potiores .s. vel spi/
rituales.vel corporales.R.ꝙ possunt ꝯparari dupli
cit vno modo simpliciter loquēdo.⁊ s[m] hoc spūales
p̄eminēt triplici rōe.p[o] q: id qd̄ exhibet nobilius est.s.
donū spūale.qd̄ p̄eminet corporali s[m] illud prouer.
4.donū bonū tribuā uobis legē meā.ne derelinqua
tis. Scdo rōe ei[us] cui subuenit.q: spūs ē nobilior cor
pore.vn̄ sicut hō sibi ipsi magis debet puideri.q̄z[m] ad
spūm.q̄z q̄z[m] ad corpus.ita ⁊ proximo quē dz sicut
seipsum diligere. Tertio q̄z[m] ad ipsos actus quibus
subuenit pximo q: spūales actus sūt nobiliores cor/
poralibus.q sūt quodāmō seruiles.alio mō possunt
cōparari s[m] aliquē pticularē casum i quo q̄dā cor/
poral elemosyna alicui spūali p̄fert:puta magis.ē.
pascēdo moriētē.q̄z docēdo.sicut s[m] philosophū me/
lius est indigenti ditari.q̄z philosophari q̄uis hoc
sit simpliciter melius.

3 ¶ Ut[rum] corporalis elemosyna hēat spūalē effectū.
R.ꝙ tripliciter pōt ꝯsiderari.vno modo s[m] suā sbstā/
tiā.⁊ s[m] hoc nō hz nisi corporalē effectū . inquātū.s.
supplet corporales defectus proximoꝝ. Alio mō pōt
ꝯsiderari ex parte cause ei[us].inquātū.s.aliqs elemosy/
nā corporalē dat pter dilectionē dei.⁊ pximi.⁊ q̄z[m]
ad hoc affert fructū spūalē. s[m] illud.ecc.29 . pde pe/
cuniā pter fratrē.pone thesaurū i p̄ceptis altissimi.
⁊ pderit tibi magis q̄z aurū.3[o].mō ex parte effectus
⁊ sic hz spūalē fructū.inq̄ztū.s. pximus cui p corpo/
ralē elemosynā subuenit .mouet ad orādū. p bn̄fa/
ctore.vn̄ ⁊ ibidē subdit .ꝯclude elemosynā i sinu pau
pis.⁊ hic p te exorabit ab oi malo:nō tn̄ itēdit eme
re aliqd̄ spūale p tpale.q: sunt spūalia in infinitū p̄e/
minere corporalibus.sed itēdit p caritatē effectū spi/
ritualē fructū pmereri.⁊ s[m] hūc effectū.aliqn̄ ma/
gis ꝯseqt q minus dat.sicut de vidua dicit saluator.
que tn̄ s[m] suā pportionē magis dedit.ex quo pēsa/
tur in ipsa maior caritatis affectus.

4 ¶ Ut[rum] sit d̄ p̄cepto dare elemosynā.R.s[m] s. Th.2[e].
q.31.ar:5.⁊.4.s[n]tē.di.15.q.2[a].ar[e].p[o].q[a].4[a].q[a].8.ar[o].
12.ꝙ sic.⁊ pbat.p[o].p legē nature. Jo.3.qui habuerit
sbaꝫ huius mūdi.⁊ viderit fratrē suū necessitatē ha
bere.⁊ clauserit viscera sua ab eo. q̄uo caritas dei
manet in eo. Scdo pbat p legē diuinā. Math.25.
esuriui ⁊ nō dedistis mihi mādu care. Et legis ca/
nonice.86.di.nō satis.⁊.7.q.1.ois. Probat ēt rōe q:
cū dilectio pximi sit i p̄cepto.nec[e] ē oia illa cadere sb
p̄cepto.sine qbus dilectio pximi nō saluat .ad dile/
ctionē āt proximi ptinet vt pximo nō solū velimus
bonū.sz ēt operemur s[m] illud.1. Jo.3. Nō diligam[us] v[er]/
bo neqz ligua sz ope ⁊ veritate .ꝙ fit p elemosynā.
Ideo elemosynaꝝ largitio est i p̄cepto:sz q: p̄cepta
dant de actibus virtutū.nec[e] est ꝙ donū elemosyne
cadat sub p̄cepto s[m] ꝙ est actus. de nec[e] virtutis.s.
s[m] ꝙ recta rō reqrit . s[m] quā ē aliquid ꝯsiderādū
ex parte dātis.⁊ aliqd ex parte eius cui dat . ex pte
q̄dē dantꝭ ꝯsiderandū vt idē qd̄ est i elemosinas er/
rogādū sit ei sup̄fluū.s[m] illud Luc.11.qd̄ sup est da
te elemosynā.⁊ dico sup̄fluū nō respectu sui ipsius.
qd̄ ē sup id qd̄ est nec[m] īdiuiduo.sz ēt respectu alio/
rū quoꝝ cura sibi icūbit.q: prius oz ꝙ vnusqsqz si/
bi puideat.⁊ his quoꝝ ei cura incūbit.⁊ postea de
residuo alioꝝ necessitatib[us] subueniat. respectu quo/
rū dr̄ nec[m] psone .s[m] ꝙ psona dignitatē importat.
sicut ⁊ nā pri[us] accipit cibū ad sustētationē pprij cor
poris.qd̄ est nec[m] virtuti nutritiue:sup̄fluū aūt erro
gat ad gn̄onē alterius.p virtutē gn̄atiuā. ex pte āt
recipiētꝭ.requirit ꝙ necessitatē hēat .alioqn nō esset
rō quare elemosyna ei daret .sz cū nō possit ab aliq[o]
vno . oibus necessitatē habētibus subueniri: nō ois
necessitas obligat ad p̄ceptū.sz illa sola sine qua is
q necessitatē patit sustētari nō pōt.i illo.n.casu lo
cū hz qd̄ Ambro.dicit.pasce fame moriētē.si nō pa
ueris occidisti.sic ergo dat elemosynā de sup̄fluo est
in p̄cepto.⁊ dat elemosynā ei qui ē i extrema neces/
sitate. Alias āt elemosynā dare ē de ꝯsilio sicut d̄ q[o]/
libet meliori bono.dant ꝯsilia hec.s. Tho.vbi.s.2[e].
Et.4.s[n]iaꝝ.vbi.s.postq̄z dixit multa que hic iā scri
pta sunt.cōcludit dicēs ⁊ ideo p̄ceptū ad hoc obli/
gat vt illud qd̄ supest alicui post subuētionē p̄fectā.
⁊ sibi ⁊ ꝯiūctis puta familie quā gubernare dz: re/
spectu vtriusqz necessitatis in elemosynas expēdat.
ad subueniēdū alijs respectu vtriusqz dictaꝝ neces/
sitatū.sicut etiā nā.illud qd̄ sibi d̄ alimēto sup̄fluit ab
actu nutritiue i q[o] attēdit q̄si necessitas absoluta. ⁊
actu augumētatiue i q[o] attēdit quasi necessitas ꝯdi/
cionata.pparat ad ꝯseruationē spēi.gn̄atiue v[ir]tuti
subministrās. Et sic p̄ceptū legis obligat ꝙ ēt ne/
cessitati extraneoꝝ absolute. prius subueniat q̄z ne/
cessitati pprie.vel propiquo ꝯdicionate. Et ideo dr̄
cōiter ꝙ dat elemosynā d̄ sup̄fluo cadit i p̄cepto: ⁊
sic dat elemosynā ei q est in extrema necessitate:da
re aūt de eo qd̄ est nec[m] necessitate.2[a].nō aūt d̄ eo qd̄
est nec[m] necessitate .p[a].q: hoc esset ꝯ ordinē carita/
tis hec.s[e]. Et ad p[m] argumētū dicit dare aliqd de su
perfluo respectu p[e] necessitatis .sz nec[e].2[e].necessitati.
ad subueniēduz maiori necessitati. ⁊ si nō sit neces/
sitas absoluta.est bonū ad qd̄ de p̄cepto nō obliga/

mitt. ideo est de consilio. hec. 1. Et in ql. 8. ar. in prin. vbi querit vtrum hns de superfluo teneatur dare paupi petenti sic ait. Aut videt in paupere petente euidentia signa extreme necessitatis: aut non. si videt. certum est quod tenetur dare. et non dando peccat. in hoc. n. casu loquitur Ambro. pasce etc. Si vero non appareant tunc non tenetur dare pauperi petenti. quia quamuis teneatur superfluum dare pauperibus. non tamen tenetur omnibus dare. nec huic dare: sed tenetur distribuere secundum quod sibi visum fuerit oportunum. nec tenetur inquirere quia hoc esset nimis graue. quod de omnibus pauperibus inquirere et precipue cum ad eum qui necessitatem patitur pertineat vt necessitatem suam exponat. et 2a 2e. q. 66. ar. 7. dicit quod ex naturali iure. res quas aliqui superhabundanter habent: debentur pauperum sustentationi quamuis non teneatur huic vel illi nisi appareat necessitas. et e. li. q. 118. ar. 4. ad. 2. dicit post Basilium. quod ex debito legali. quilibet tenetur bona sua pauperibus erogare. vel propter periculum necessitatis. vel etiam propter superfluitatem habitorum. et ql. 6. ar. 12. ad primum. sic ait non semper est peccatum quando homo non dat de superfluo. sed quando videt necessitatem imminere. si non tunc. peccat mortaliter. Ex his manifeste patet quod aliquando aliqui tenentur ex precepto. sed quando vel quot modis. non dare patet. ideo vide. se.

5 ¶ Ex quo patet quod aliquando homo tenetur de precepto dare elemosynam. ideo queritur quando. et quot modis ad idem teneatur. R. ad hanc. q. diuersi diuersa dicunt. imo ipsemet. s. Tho. videtur diuersimode loqui in diuersis locis. vt patet in precedenti. §. vnde Pis. ver. elemosyna. §. p. et. d. ar. fi. et. ti. p. c. 24. §. 3. et Rosella ver. elemosyna. p. prin. et Pa. de iure iur. c. si vero. 4a. col. etiam prin. et. d. Feli. in additionibus super decretum de superfluo tamen indiuidui. s. que pertinent ad necessitatem sue vite et suorum: quamuis persone. s. que pertinent ad decentiam status. et apparet patiens necessitatem extremam. que dicitur necessitas absoluta. Duo ergo requirunt secundum istos ad hoc quod aliquis teneatur. primum quod dans habeat de superfluo respectu vtriusque necessitatis. 2m quod recipiens patiatur necessitatem extremam. Et hec videntur sonare verba. s. Tho. 2a 2e. q. 32. ar. 5. vbi dicit quod requiritur superfluum ex parte dantis. et necessitas extrema recipientis. similiter ea que dicit ibidem ar. 6. in fi. vbi dicit. quod si appareat persona particularis patiens extremam necessitatem. si ipse non habeat de superfluo quantum ad statum sue personam. non tenetur nisi de consilio. ea etiam que dicit ql. 6. ar. 12. ad primum idem videntur innuere vbi dicit. quod non semper est peccatum mortale. non dare de superfluo. sed solum quando adest necessitas extrema. et sic solum videtur necessarium quando habet superfluum persone. et adest necessitas extrema. Addit Rosella in ver. mutuum. §. 2. quod opinio Ricardi. que dicit quod quilibet habens de superfluo persone tenetur. est nimis rigida. et quod omnes diuites et confessores eorum damnarentur. Sed contra predicta est expresse. s. Tho. vbi. s. s. 4. di. 15. q. 2. ar. p. ql. 4. vbi expresse ponit duos modos. in quibus necesse est dare elemosynam. p. quando imminet necessitas extrema patientis. quilibet hns de superfluo respectu eiusdem necessitatis. tenetur illi subuenire. s. quando non est alius qui subueniat. vt sit negligentie. s. quando aliquis patitur magnam necessitatem quantum ad statum persone. puta imminet magnus verecundia. si non maritat filiam. vel similia. tunc ille qui habet de superfluo persone. tenetur illi subuenire. s. quando non est alius vt dictum est. istos duos modos expresse ponit. s. Tho. vbi. s. et probat. vt patet in precedenti. §. hoc idem probatur ex verbis eius. 2a 2e. q. 66. et q. 118. et ql. vbi expresse dicit quod dupliciter aliquis tenetur. s. quando habet superfluum persone. et quando imminet necessitas extrema: Istam viam sequitur. Pe. de pal. Durand. Ric. et communiter doc. in. 4. di. 15. hanc etiam videtur sentire. d. ar. fl. vbi. s. §. v. vbi exponens verba. s. Tho. dicit quod forte intelligitur quando dicit quod homo non tenetur de eo quod est necessarium quantum ad statum illi qui patitur extremam necessitatem: de tali necessitate persone. i. quo ad decentiam propter cuius carentiam sustineret magnus pericula vel damna corporis vel anime: hec via valde est consona omni nature: vt probat. s. Tho. 4o. vbi. s. Est etiam consonum ordini caritatis. vt magis debeamus diligere corpus proximi quam bona nostra corporalia sine quibus comode viuere possumus: videtur etiam magna absurditas quod dominus temporalis qui habet centum corbes frumenti qui sunt sibi necessarii quo ad statum et videt morientem et quod nullus alius prouidet et non teneatur sibi dare decem panes. Similiter est valde absurdum quod aliquis habeat decem milia ducatos de superfluo etiam quo ad statum et non teneatur subuenire cui paupi qui non habet vestimentum quo operiatur decenter vt possit decenter ire ad diuina vel possit tenere filias suas ne veniant ad magnam confusionem. etiam si habeat necessaria vite. vnde concludendum est et tenendum tamen secundum. s. Tho. quam secundum Pe. Ric. et durandum cum concor. Angelica ver. elemosyna. §. p. quod elemosyna in duobus casibus est de precepto: p quando is cui est facienda patitur extremam necessitatem sic quod nisi ei tunc subueniat in victu vel vestitu. mortem aut grauem infirmitatem verisimiliter incurreret. Et iste qui videt non habet similem necessitatem sed superfluitatem quantum ad talem necessitatem. Et hoc est quod dicit Jo. Baptista qui habet duas tunicas quod est decentie: det vnam non habenti. quod nature est. quia extra paradisum nullus potest viuere nudus. 2. tenetur subuenire necessitati contradictionale de hoc quod sibi ad hanc superfluit. homo. n. debet sibi velle ex caritate illud idem quod proximo. vnde contra caritatem faceret si seipsum dehonestaret. quia crudelis est qui famam negligit. contra caritatem etiam proximi facit si eius honestati de sic superfluo non subuenit. Et hoc est quod dicit. s. Tho. s. in. q. Et ideo preceptum ad hoc obligat vt illud quod superest. alicui post subuentionem perfectam. et sibi et coniunctis. puta famulis quam gubernatur debet. respectu vtriusque necessitatis. in elemosynas expendat ad subueniendum aliis respectu vtriusque dictarum necessitatum. sicut nam etc. hec. s. Tho. vbi expresse patet ista. 2a. conclusio. Ad contraria non est difficile respondetur. Ad primum. s. quod illi doc. allegantes. s. Tho. dicitur quod ipsi solum superficialiter viderunt. id quod dicit. s. Tho. 2a 2e. quod quamuis p aspectu. videatur hoc dicere. tamen ar. 5. q. 6. tamen si bene consideretur sententia eius est contra eos et pro nobis. Nam dicit ibi in fi. 5. ar. Sic ergo dare elemo/ 4

synam de supfluo est in pcepto & dare elemosynam ei qui est in extrema necessitate. hec.1ᵉ. vbi pʒ expsse φ ponit duos modos.s.qñ hʒ supfluū. sup respectu vtriusqʒ necessitatꝫ.& qñ iminet necessitas extrema: nec copulat ista duo vʒ φ hēat supfluū & sit necessitas.sed copulat duas ppositiōes.s.tenet qñ hʒ supfluū & tenet qñ est extrema necessitas.ecce φ ponit duos modos.& loquit diuisim.de istis duobus modis. Nō igit est dō φ aliter intelligat in.2ᵉ.& aliter in.4ᵒ. vbi expsse hoc dicat.& signū φ nō ɔ̄dicat sibi. q: nec Mr̄ petrus in suis ɔcordātijs ponit hāc.neqʒ etiā ponit in tabula noua.vel pōt dici:φ.s.Tho.in isto arᵒ.loqtur solū de supfluo idiuidui.qd pʒ ex verbis suis.dicit.n.φ est necᵐ induiduo sʒ etiā respectu alioꝝ quoꝝ cura sibi incumbit.ita φ necᵐ idiuidui sit id qd ē sibi necᵐ.& hoc dr̄.pᵐ.2ᵐ vero necᵐ.sit qđ est sibi necᵐ.respectu familie.& de istis duobus nemo tenet.& 2ᵐ.vocat aliqñ.s.Tho.necᵐ persone.3ᵐ.necᵐ est respectu status.siue ɔdecentie.qd dr̄ supfluū respectu induidui.& de hoc supfluo.nō tenet quis.nisi patiēti extremā necessitatē.& sic videt loqui in.d.arᵒ.5.& cōsequenter eodē modo dʒ intelligi in.d.arᵒ.6. Similiter in ql.8.alle.postqʒ dixit φ si nō appareat extrema necessitas nō tenet quidē illi potēti.& seqt qʒuis teneat dare supfluū paupibus. ecce φ dicit ipm teneri & tñ nō apparet necessitas extrema. In alijs locis.s.2ᵉ.pʒ expsse φ ponit duos modos. Ad illa q̄ dicit.2ᵉ.q.32.arᵒ.6.in fi.&.q.6.arᵒ.10.pᵐ.in fi. q̄ magis videt stringere dō est φ sunt itelligeḿ hʒ ea que dicit in alijs locis.vbi loquit ex pposito vt videmus correctionē doc.vt dr̄ in.c.cū expediat de elec. liᵒ.6. φ correctio iuris est vitāda:pōt tñ dici ad id qđ dicit.2ᵉ.q.32.ar.6.vbi fortius loquit φ nō loquit simpliciter de supfluo.vel necᵒ hʒ statū.sʒ hʒ induiduū: dicit.n.φ aliter nō posset decēter viuere qd pertinet ad necessitatē idiuidui.qᵒdā mō:silr nō dicit simpliciter φ nō teneat sʒ φ laudabiliter daret.& sic i illo loco nō videt simpliciter loqui.Unde intelligendus est sm φ loquit qñ de hoc loquit simplr.& ex pposito.Et hoc est qd dicit.d.ar.flo.vbi.s. Ad id qđ dicit i.ql.alle.dō φ ñ est ɔ̄:q: nō dicit simplr φ nō teneat.qñ nō apparet necessitas:sʒ φ nō semp tenet. q: qʒuis teneat nō tñ tūc.vel illi petēti.vt dicit i alio ql.alle.ad arᵐ rosille dicet in.§.seqūti vbi declarantur quedā que hic dicuntur.in fi.

6 ¶ Ad maiorē declarationē pcedētiū.sūt qdā notāda sm.s.Tho.p.igit nō φ extrema necessitas ē accipiēda.qñ apparent sigᵃ pbabilia extreme necessitatis future.nisi ei subueniat vt cum aliquis videt alios ipotētes.vel pigros ad subueniēdū.& paupem indigentē potu.& cibo.& alijs vite necessarijs.nec sibi satisfacere posse.nō.n.expectanda est vltᵃ necessitas:q: tunc forte nō pbsset iuuari.nā iā fame & siti cōsūpta hec.s.Tho.i.4.vbi.s.2ᵒ.notādū hʒ.e.ibidē. qʒᵐ ad necessitatē dantꝭ.φ qñ hō hʒ multa quibus nō indiget.neqʒ ad substentationē vite.sui.& suoꝝ. neqʒ ad decētē statū ɔseruādū & si paupes extreme necessitatꝭ nō ɔpareāt neqʒ oʒ occasionē future necessitatꝭ ptēdere.vlt pbilia signa futur necessitatꝭ:q: hec supflua solicitudo est.quā dñs phibet. Mat.6. nollite soliciti esse &c.hec.s.Tho.Itē.2ᵉ.cum hō hʒ supflua.q̄ hʒ statū psentē. nō sunt sibi necessaria pro vt probabiliter extimari pōt.nec oʒ φ ɔsideret oēs casus qui possunt ɔtingere in futurū . hoc.n.esset de crastino cogitare.Mat.6. sed dʒ diiudicat supfluū & necᵐ sm ea q̄ pbabiliter. & vt in plurib⁹ occurrūt hec.1ᵉ.Ex quibus habes φ necessitas extrema similiter supfluitas debēt accipi hʒ ea q̄ cōiter accidunt. 3ᵒ.notābū φ qʒᵐ ad id qđ dr̄ de habūdantia hʒ statum.φ decentia sm statū.nō ɔsistit in aliqᵒ induisibili:q: multis additis.hō nō excedit status sui ɔdictionē.multis etiā subtractis.ɔdictio sui status ɔdecenter saluat.sʒ tñ posset addi φ esset extra.& similiter tñ diminui &c. et hoc sermone determinari nō pōt.q: de singularibus nō est iudiᵐ.sed stat i hoc prudētie arbitrio. & unctionis q̄ de oibus docet.hec s.Tho. Itē habundantia qᵃ qs teneatur prouidere alijs ex pcepto caritatis. necessitatē patiētibus non pōt determinari sic & cetera particularia q̄ i humanis actibus ɔsiderant.hoꝝ.n. determinaᵒ relinquit humane prudentie.hec 1ᵉ.Itē sm e. Si qs bona fide dispenset ecclesiastica bona.inde accipiēs qđ sibi ɔuenit sm ɔdictionē status.& psone. & alijs largitur sm φ sibi videt bona fide expedire.nō peccat mortaliter ēt si forte aliqd plus in suos vsus ɔuertat. qʒ oporteat:talia.n.q: in singularibus est coꝝ iudiciū nō possunt p oiodā certitudinē diffiniri. vñ si nō sit multus excessus potest cōpati bonaʒ fidem dispensatoris.si vero mult⁹ excessus fiat nō pōt latere ita nō pōt cum bona fide dispēsatoris.hoc agi. Si āt non conseruat bonā fidē dispensatoꝝ.peccat mortaliter. hec.s.Tho.Itē nō semp peccat mortalit quotiēsqʒ nō dat paupi q supfluū hʒ.sed qñ necessitas immet. qñ aūt sit talis necessitas φ obliget ad pctm̄ mortale.nō pōt rōe determinari.sed cōmit prudētie. & fidei dispēsatoris.Uñ si bona fide det qñ sibi videtur expedire imunis est a pctō.alioquin mortaliter peccat.hec 1ᵉ.Ex qbus oibus pʒ respōsio ad argᵐ Rosille vbi dicit φ multi dānarent ex opiniōe Ricar.q Ricar.seqt cōiter.s.Tho.in sententijs.& qñ psse dicit ea q̄ dicit.s.Th.trūcando aliqñ & addēdo.que opiᵒ.Ricardi ē opiᵒ.s.Tho.& Pe.de pal.& qʒ oiuʒ ibi scribentiū.Unde si bñ intelligant ea q̄ dicta sūt in isto.§.& precedētibus.apparebit φ nō oʒ φ multi dānent ex ista opiniōe.imo pʒ φ nullus ex ista dispēsatiōe dānet .nisi sciēs.& ex ɔsequēti volēs:nō.n. peccat mortalit vt dictū ē hʒ.s.T.nisi qñ sibi vr φ teneat dar.vñ si ē fidelis dispēsator facilit pōt euadere peccatum:q: nō tenet nisi qñ potest & cognoscit se posse teneri. Et si quis vellet dicere φ in hoc

opinionē.s.Tho. ₴ fundare ī isto passu. iō videtur rōnabilr eē dō ꝯm ꝙ dicit.d.ar.flo. ꝙ.s.Tho. volēs limitar illā ꝯclusionē.s.ꝙ qñ dʒ seq aliqđ magnū icōueniēs vel magna idecētia circa ꝓpriū statū ꝙ tūc nō tenear ēt paciēti extremā necessitatē:ꝛ rō ē q: hoc videt quasi ptinere ad necessitatē idiuidui:ꝛ hoc innuit ibi:vt de residuo nō posset vitā trāsigere ꝯuenienter: hoc.n.qñ ptinet ad vitā:ꝛ sic qñ poneret i periculo ꝓpriā vitā.vel suoꝝ:ꝛ ibi:vt non sequat maxīm icōueniēs :ꝛ sic intellige solutionem q̄ posita fuit ad hoc supra in pcedenti.§.6. circa fi.

Utrū possit fieri de illicite acqsitis puta p symoniā per ludū.p meretriciū. hystrionicū.furtū.vsurā:ꝛ similia. vide.ī.ꝟ.restitutio.§.14.15.ꝛ.16.

8 ¶ Quis possit facere elēaz .R.ꝙ glʒ q pōt donare. de qb' supra.ꝟ.donatio.p totū.de seruo aūt ancila vel famulo. dicit.s.Tho.vbi.ē.2ª.q.32.arº.8.ꝙ ille q ē sub ptāte alterius ꝯstitutus iqn̄tū hui' hʒ supiorīs ptātē regulari dʒ.hec ē.n.ordo nālis. vt iferiora ꝯm supiora regulētur:ꝛ iō oʒ ꝙ ea i qb' inferior supiori subijcit dispēset. nō alr q̄ ei sit a supiori comissuʒ.sic gº ille q est sub ptāte ꝯstitut'.de re hʒ quā supiori subicit .elēaz facere nō dʒ.nisi quatenus fuerit ei a supiori cōmissum. Si qs vero habeat aliqđ ꝯm qđ ptāti supioris nō subsit.iā ꝯm hoc nō ē subiectus.qm̄ ad hoc. ꝓprij iuris exīs:ꝛ đ hoc pōt elēaz facere hec .s. Tho. qñqʒ tñ pñt facere. p̄ qñ iminet aliq̄ magna necessitas:ꝛ nō ē tps vt possint habere recursū ad supiorē vt nō. Pan.i.c.si qs.đ fur.ꝛ nō. glo.i.c.nō dicatis.12.q.1. Secūdo qñ vidēt aliquē i extrema necessitate.etiā ꝯ̄ supioꝝ ꝓhibitionē pñt ei elēaz dare.imo pñt furari:ꝛ rapere vt dēt. imo tenētur q: i tali casu.oīa facta sūt coīa. hʒ.s. Tho.4. di.15.q.2.arº.4.ad.2m.ꝛ.2ª.q.32.arº.8.ad.2m.Tertio pñt de volūtate dñi expssa.vel psūpta. vt puta q: hñt administrationē a suis supiorib' cōmissaʒ.ar. ff.de dona.l.filiusfamilias.§.1.itētellige hʒ .s.T.4. di.15.q.2.arº.5.qlª.5.iqn̄tū dat sibi cōmissionē.alias enīʒ qn̄uis sit dispēsator rēꝝ nō tñ potit dispēsator qñ ptātē aliquā habeat i reb' dñi. ſʒ qñ tractās ea ad vtilitatē dñi.nisi panē ꝛ hmōi.vt dictuʒ ē de filijs.pōt ēt facere in illa necessitate qua dñs tenet :q: debemus de vnoqʒ existimare ꝙ velit facere ea ad q̄ tenetur : alias nō debet nisi ꝯstet ꝙ placeat dño. Quarto qñ de licētia suoꝝ supioꝝ peregrinātur:vel sunt i scholis. q: pñt facere elēas. quas alij honesti pegrini:ꝛ scolares coiter faciūt ar.l.vltª.C.ad macedo.ꝛ.l.si longius.ff.de iudi.ꝛ.c.pterea đ offi.dle. facit glo.i de.2ª.de vi.ꝛ ho.de.Uide supra.ꝟ.donatio.§.6.7.de salario aūt certū ē ꝙ pōt.

9 ¶ Utrū monachus possit facere.R.hʒ.s.Tho.vbi.ē. l.2ª. ad ꝗm ꝙ nisi hʒ dispēsationē a plato comissaʒ noie cui' pōt ꝛ dʒ elēas facere de rebus monasterij supfluis hʒ ꝙ sibi ē comissuʒ.si vero nō hʒ dispēsationē q: nihil ꝓprij hʒ.tūc nō pōt facere elēas.sine licētia abbatis. vel expsse habita. vel ꝓbabilr psūpta. nisi forte i articulo extreme necessitatis.nō tñ pp hoc efficit peior ꝯditiōis q: qn̄uis bonū sit facultates paupib' erogare melius tñ ē ꝓ itētiōe sequēdi deū isimul oia donare :ꝛ absolutū solicitudine egeꝛ cuʒ xpo hoc.s.Tho. pōt ēt illis q̄tuor modis dictis in.§.pcedēti de seruo vide supra.ꝟ.donatio.1.§.7. De clerico vide.ē.ꝟ.cleric'.2º.§.4.ꝟ.restitutº.§.19.

¶ De filijs familias dicit.s.Tho.vbi.ē.ad.3m.q̄ea q̄ sunt filijfamilias sunt ꝛ patris:ꝛ iō nō pōt elēaz facere nisi forte aliquā modicā.de qua pōt psumere ꝙ patri placeat. nisi forte alicuius rei eēt sibi a patre cōmissa dispēsatio : ꝛ idē dō ē de seruis h.s.T. vñ pōt etiā illis quatuor modis dictis i.§.8.de seruis vide.ē.ꝟ.donaᶜ p̄.§.6.Addit.s.Tho.q.vbi.ē. imediate qlª.2ª.ꝙ pōt dare panē.vel huius.q̄ nō iferūt sensibile dānū.de qbus satis ꝯstare pōt. ꝙ parētib' placeat:ꝛ qn̄uis sit heres.nō tñ ē itēꝝ dñs reꝝ: ꝛ nō dīt a seruo.pōt tñ vti rebus parētū ad necessitatē suā.q: parētes ad hoc tenētur.non tñ pōt dare alijs.posset etiā si haberet peculiū castrēse.vel quasi de alijs dic vt dictū est. Uide ifra.§.12. X

¶ De vxore dicit.s.Tho.vbi.ē.ad.2m.ꝙ si hʒ alias res pter dotē.q̄ ordināt ad sustētāduʒ onera matrimonij. vel ex ꝓprio lucro. vel quocūqʒ alio licito mō.pōt dar elēaz:ꝛ irreqsito assensu viri. moderatas tñ.ne ex eaꝝ supfluitate vir depaupet. alias āt non debet dare elēaz.sine ꝯsensu viri.vel expsso vel psūpto.nisi i articulo necessitatis.sicut đ monacho. vel seruo dictū ē.qn̄uis .n. mulier sit equalis viro in actu matrimonij.tñ i his q̄ ad dispēsationē domus ptinēt vir caput ē mulieris. beata Lucia sponsum habebat nō viꝝ. vñ đ ꝯsensu matris poterat elēas facere.hec ille.subiūgit.s.Tho.q.d.15.q.2.arº.5.qlª pº.dūmō vir nō ꝓhiberet:ꝛ si etiā ꝓhiberet verbo. posset ꝓbabilr credere ꝙ eā nō itēderet simpliciter ab elēis coherceri ſʒ a supfluitate elēaꝝ. nisi aperte pateret ꝯtrariū q: tūc nō valeret rati habitio.aliqs tñ cōes ꝛ modicas de quibus ei ꝯstare pōt. ꝙ viro placeret.si necessitatē paupis inspiceret.h ille.posset aūt illis q̄tuor modis dictis.ē.§.8.Quinto pñt dare ꝯm ꝯsuetudinē q: ꝯsuetudo dat iurisdictionē:ꝛ lʒ aliqñ viri ꝓhibeāt dic vt dictū ē. Sexto qñ vtilr gerit negotiū viri.puta q: videt viꝝ crudelē:ꝛ vt de' suspēdat irā suā.vel cum illuminet.dat moderatas elēas occulte.16.q.1.reuertimini :ꝛ iō bñ facit mulier dādo elēas occulte sine scādalo viri vt de' illū illuminet. itellige tñ ꝯm ꝙ dictū ē. facit ad hoc exm abigail.1.R.25.q̄ liberauit virū suū pp panes datos Dauid ꝯ̄ volūtatē viri sui. Septimo si vir assignauit sibi certū qđ p victu:ꝛ ipa abstinet. vt inde elemosinas faciat:q: sibi datū videt .s.ex ꝓprio lucro vt dictū ē. Nec debēt deduci ꝓpter expēse:q: vir tenet ad illas ex dote : ꝛ gubernatiōe familie :ꝛ alia obsequa. si tñ vir nec' haberet priuo teneret sibi ꝛ viro

q̃ aliis. adde si vir eẽt fatuus fm̃ Pe. de pa. q2 tũc dispẽsatio deberet ad vxorẽ. nisi p superiorẽ aliter eẽt ordinatũ. Uide. s. 𝔳. donatio. p̃. §. 9. Itez adde fm̃ Pe. de pal. Si vir sit absẽns: ⁊ nõ posuit aliũ dispensatorem domus sue loco sui.

12 ¶ De minore h3 Pe. de pal. 4. d. 15. q. 4. ar. 6. ꝙ ea debet fieri ab habẽte plenariũ dominiũ: ⁊ plenariã administrationẽ. vñ nõ a minore a. 25. ãnis. nisi sit tã modica ꝙ nõ videat circũscriptus. Tutor aũt ⁊ curator possunt de eis deficiẽtib⁹ suis. q2 possunt remunerare bñmeritos pupilli: ⁊ magis paupes loco xp̃i ad Gala. 4. q̃zto tpe paruulus ẽ. Uide. s. §. 1.

13 ¶ Quis debet preponi i elemosyna. R. fm̃ s. vbi. s. . 2. ar. 9. ꝙ sicut Aug. dicit. li. de doc. chri. Illi q sũt nobis magis cõiũcti: quasi quadã sorte nobis obueniũt. vt eis magis puidere debeamus. Est tñ circa hoc discretiõis mõ adhibẽda. fm̃ differentiã cõiunctiõis: ⁊ sanctitatis: ⁊ vtilitatis. Nã multo sanctiori magis idigentiã patienti: ⁊ magis vtili ad cõe bonũ ẽ magis eẽ danda. q̃ psone pꝓpinquiori. max. si nõ sit multũ cõiũcta. cuius cura specialis nobis imineat: ⁊ si magnã necessitatẽ nõ patiat. hec ille. Sic ergo elemosyna ẽ oibus indigẽtibus faciẽda eo ꝙ misericordia oẽz miseriã velet remouere cui⁹ actus est elemosyna vt. s. dictũ est. De hoc ẽ tex. ⁊ glo. in c. quiescamus. 42. si tñ dñã est habẽda vt nõ possit oibus puidere vt3 ex his 𝔳bis. s. Tho. ⁊ ex tex. 86. di. c. nõ satis. Ꝑ ad seipm̃ debet habere diligentiam q̃uis non proprie dicat elemosyna q2 misericordia est ad alios nisi forte ex persona alterius puta cum aliquis distributor ponit elemosynarꝫ. põt ⁊ ipse sibi accipere. si indigeat eo tenore quo ⁊ aliis ministrat. hec. s. Tho. vbi supra. ad p^m. q̃uis Angelica videat dicere ꝯtrariũ. sed tene. s. Tho. quõ denique possit distribuere bona ecclesiastica sibi comissa ⁊ maritare proprias filias. vide isra. 𝔳. restitu. §. 19. 2° ad suos. 3° noti. 4° boni. deinde extranei que intelligenda sunt ceteris paribus. posset. n. eẽ extraneus in tãta necessitate ꝙ deberet ꝑponi noto: ⁊ ꝯiuncto. qui nõ est in tali. sed pater etiã malus debet ꝑponi cuicũq3 bono in equali necessitate: ⁊ etiã filij h Pe. ꝑpter ꝑceptũ dei ad qđ tamen ꝑceptũ reducit ois necessitas dandi elemosynã. q. pro primo accipit ois hõ h3 ꝙ dicit. s. Tho. 4. di. 15. q. 2. ar. p̃. q. 4. Et q̃uis peccatori nõ sit subueniẽdum fm̃. s. Tho. vbi supra. 2. ad p^m ar^m. inquãtũ est peccator. i. vt p hoc in peccato foueatur. sed inquãtũ hõ est tñ est subueniẽdũ. i. vt natura sustẽtet ar. d. c. quiescamus: ⁊ si propter securitatẽ cibi negligeret iustitiã tũc esset subtrahẽda. 5. q. 5. nõ ois. Et si quis arguit q2 elemosyna datur ꝑpter retributionẽ mercedis eterne ad quã non valent peccatores. R. s. Tho. vbi. s. 2. ad. 2^m dicens ꝙ opus retributioni eterne dupliciter valet vno quidez modo ex radice charitatis ⁊ fm̃ hoc elemosyna est meritoria p vtrũ ea seruatur ordo charitatis fm̃ quã ꝓpinquioribus magis puidere debemus ceteris paribus. Uñ Ambro. i. lib. p̃. de offi. Illa probãda liberalitas vt proximos sanguinis tui nõ despicias si egere cognoscas melius est. n. vt ipse subuenias tuis quibus pudor ẽ ab aliis sumptus deposcere. Alio° valet elemosyna ad retributionẽ vite eterne ex merito eius cui donatur qui orat pro eo q elemosynã dedit ⁊ sic tenet ar^m.

¶ Utrꝫ elemosyna sic faciẽda abundãter. R. fm̃. s. Tho. vbi. s. 2. ar. si. ꝙ abũdãtia elemosyne potest cõsiderari dupliciter. s. ex parte dãtis: ⁊ ex parte recipiẽtis. Ex parte quidẽ dãtis. cũ. s. aliqs dat qđ est multũ fm̃ ꝓportionẽ ꝓprie facultatis: ⁊ sic laudabile est abundãter dare. vñ ⁊ dñs Luc. 21. laudauit viduã q̃ ex eo ꝙ dẽerat illi. oẽm victũ quẽ habuit misit. obseruatis tñ his q̃ supradicta sunt de elemosyna facienda de necessarijs. §. 7. Ex parte vero ei⁹ cui dat est abundãs elemosyna dupliciter. vno mõ ꝙ supat sufficiẽter eius indigentiã: ⁊ sic laudabile ẽ abũdanter elemosynã tribuere. Alio° vt supabũdet ad superfluitatẽ: ⁊ hoc nõ est laudabile. s3 melius est pluribus idigẽtib⁹ elargiri. vñ ⁊ apostolus dicit. 1. ad cor. 13. si distribuero in cibos pauperũ. vbi dicit glo. per hoc cautella elemosyne docet vt non vni s3 multis det. vt pluribus prosit. nec debet dari abundãter etiã ꝓximis vt dictiores fiant: ⁊ sunt diuersimode dande fm̃ diuersas ꝯditiones dãtis: ⁊ recipiẽtis fm̃ ꝙ prudẽtia ⁊ virtus docet hec h3. s. Tho. Nec est dãda elemosyna vt sit alicui occasio negligentie. vel non laborandi ar. §. p̃. 82. di. c. ep̃s. Et est merito diligẽtia adhibenda circa illos. qui fingunt ⁊ mẽdicant. d. §. p̃. Nec est furandũ etiaz iudeis. vt elemosynã inde faciat fm̃ Ray. q2 nõ sunt faciẽda mala vt veniant q̃cũq3 bona. 14. q. 5. forte. intellige nisi in extrema necessitate vt dictũ ẽ. s. §. 5. ⁊ 6. 14

3

¶ Utrũ elemosyna liberet ab inferno decedentem in pctõ mortali. R. h3. s. Tho. 4. d. 15. q. 2. ar. 2. q^la p^a. ꝙ cã pene infernalis. est culpa mortalis manẽte autẽ cã manet effectus. vñ cũ ab eo q in peccato mortali morit non possit vlterius culpa mortalis tolli. sicut nec a demonibus. q2 vt dicit Damascenus qđ est hominibus mors est demõibus casus. p3 ꝙ neq3 elemosyna ab eo prius facta: neq3 post mortez eius facta ab alio. põt eũ qui in peccato mortali decedit a pena inferni liberare. Et si qs arguat q2 Thobie. 4. dr̃ ꝙ elemosyna liberat ab oi peccato: ⁊ a morte. R. fm̃. e. ibi ad p^m ꝙ eo mõ quo aliquis liberat a peccato mortali per elemosynã liberat ab isernalibus tenebris. liberat aũt a peccato mortali elemosyna hoiez adhuc i statu vie existẽtem dupliciter vel ipediẽdo futurꝫ petm̃. sicut ⁊ alia opa meritoria. q̃ hoiez i grãz ꝯfirmãt. vel a ꝑterito liberãdo. iq^m disponũt eũ q iã i petm̃ icidit ad grãz recuperãdã. sic ⁊ alia opa de gñe bonorum recta ĩtẽtiõe fcã. h ille. vñ illa auctoritas debet itelligi q^m ad statũ ꝑsentẽ. 15

15 ¶ Utr̄ elemosyna sit plus satisfactoria magis q̄ oro: et ieiuniū. R. ſm s. Tho. vbi. s. q. ſiñaz. q. 2. q̄ sic. vbi ait efficacia satisfactionis inuenit̄ i tribus satisfactionis partibus eius. q̄ q̄dē cōplecte i vna iuenit̄: et aliis diminute. Elemosyna. n. icludit i se virtutē orationis: et ieiunij duplici rōe. p̄ q: elemosina cum cōstituit cui dat̄ debitorē ad orādū: et ieiunando et alia opa bona faciēdā. q̄ potest p eo q dedit. 2°. q: elemosyna pp deū data ē quasi deo q̄dā oblatio facta. Et sic in q̄tū bona exteriora ad corporis cōseruationē ordinatur. subtractio exteriorum bonorum per elemosynas quasi virtute cōtinet ieiuniū. q: extensio quo maceratur corpus. similiter etiā oro cōtinet. ieiuniū. extēsio intellectus ad deū debilitatē corporis parit. vt dictum est vñ elemosyna cōplectius habet vim satisfactiōis. q̄ oro: et oro q̄ ieiuniū: et iō dr̄. i. Thy. 4. corporis exercitatio ad modicū vtilis est: et pp hoc elemosyna magis indicit̄ vt vtis medicina peccati. q̄ oro. sic Luc. xi. date elemosynas et oia mūda sunt vobis. et Dan. 4. peccata tua elemosinis redime et Thobie. 4. elemosina ab oi peccato liberat et. i. Thi. 4. pietas ad oia valet. q̄ aūt Matth. 17. nō fiat mētio de elemosina. s3 de orone et ieiunio. ad liberādū illud gen⁹ demoniorum. est pp quādā dispōnē interiorē quā facit oro: et ieiuniū. elemosina etiā plus habet de rōe boni q̄ ieiuniū. inq̄tū imediatius sed habet ad charitatē. Est et magis satisfactoria q̄ alia opa. q: cōstituit debitorē eū cui dat̄: et habet bonā itētiōez dantis et opus in se. Utrū retardatio elemosine noceat defuncto in fra. ꝟ. mors. §. fi. et ꝟ. executio. §. 16.

Emancipatio qd sit. R. q̄ ē relaxatio patrie potestatis. corā iudice cōpetēte volūtate pr̄is et volūtate filij cōcurrēte: et in vtrusq̄ pn̄a dicta ex eo q̄ extra manū. i. p̄tāte p̄ris ponit̄ fili⁹. l. nō nudo. C. de eman. li. et Insti. qui. mō. ius pa. po. sol. §. p̄terea. Et per hoc qd̄ dr̄ volūtate filij cōcurāte Bar. i. l. q̄dā cū filiū. de verb. ob. dicit. q̄ filius non pōt cogi emācipari nisi ex cā vt ibi. Et sicut pater cogit̄ emancipare filiū ex cā. ita filius cogit̄ recipe. l3 aliter dicat glo. et male. Insti. qui. mo. ius pa. po. sol. i fi. quidā dicūt q̄ nō requirit̄ pn̄a filij ipetrato tñ rescripto principis: et filio cōsentiēte. Itē infans ꝯ speciali licētia principis potest emancipari. s3 tunc non requiritur cōsensus filij.

1 ¶ Utrū pr̄ teneat̄ emācipare filiū. R. q̄ nō regulariter q: patria potestas ē inestimabilis. ff. de le. i. l. filiusfamilias. nec filius regulariter pōt cōpelli vt emācipet̄ a patre. nā ibis q̄ sunt voluntarie iurisdictionis non pōt quid fieri altero inuito. vt in auct. qui. mo. ius pa. sol. §. fi. fallit p̄ si pr̄ maleficit filiū ꝟbe ribus ꝯ pietatē. Itē si cōpellat eū peccare in corpus suū. Itē si fili⁹ ē arrogatus ipubes: et pubes fact⁹ p̄bat nō sibi expedire eē arrogatū. Itē si pr̄ agnouit sibi relictū legatū. vt emāciparet filiū: et i istis pr̄ tenet̄. vt nō Azo. i summa. C. de emanci.

¶ An emācipatio sit pena. vel honō. R. Bar. i. d. l. quidā dicit q̄ emācipatio quo ad quid ē honor. q: soluit̄ patria p̄tās. quo ad quid est pena. cum filius adoptiuus expoliectur totaliter a successiōe vt i. l. cū adoptiuis. C. de adop. An pater possit emācipare filiū per procuratorē dic q̄ sic. vt nō Bar. in l. gallus. §. forsitan. de li. et po. 2

¶ Utr̄ filius emācipatus reuocet̄ in p̄tātē patriā pp alimēta nō p̄stita pr̄i. sic libertus reuocat̄ i seruitutē pp alimēta denegata patrono. R. Linus i. l. fili⁹. C. de igra. li. q̄ sic. q: hec ē magna iniuria. q̄ attrociori manui equipolet. ff. de li. agno. l. alimēta. imo plus q: necat̄ dr̄ q alimēta denegat. vt. e. ti. l. necat̄. 3

¶ Qui sint effect⁹ patrie p̄tātis. R. Angelus de arc. Insti. de pa. po. ponit multos primus ē q: p̄ria potestas opat̄ circa casum. l. si ifanti. C. de iur. deli. vbi mortuo filio infante herede ab alio instituto et non addita hereditate pr̄ occupat dictā hereditatē iure patrie p̄tātis vt ibi nō p Bar. Secūdo opat̄ q̄ filiusfamilias nō obligat̄ ex mutuo. vel voto sine cōsensu p̄ris. vt. l. p°. et p totū. ff. ad macedo. et. l. si quis rē. §. voto. ff. de pollici. Tertio opat̄ q̄ filiusfamilias nō pōt testari. vel codicilari ēt cōsentiēte p̄re. vt. l. pe. et fi. C. q testa. fa. po. Quarto q: filiusfamilias non pōt donare ēt cā mortis sine cōsensu patris. vt. l. tam is. §. 1. et ibi glo. et Bal. ff. de do. cā mor. Quinto q: pp patriā p̄tātē pr̄ pōt corripe: et castigat̄ filiū. vt. l. p°. C. de emanci. p pr̄i: et. l. si filius. C. de pa. po. Sexto opat̄ q̄ filiusfa. nō pōt habere tutorē nisi i casu. l. fi. C. de sen. pas. et sic nō q̄ filius q prius erat subiectus alteri per emācipationē efficit̄ sui iuris et liber. 4

¶ Nō etiā q̄ l3 pr̄ debeat habere itegrū vsufructum aduētitiorum filij exīstētis i p̄tāte. vt. l. p°. C. de bo. ma. tñ in filio emācipato nō totū s3 medietatem tm̄. sibi reseruat. l3 oli lucraret̄ pr̄ tertiā partē bonorum aduētitiorum filij. vt isti. p q̄s psonas. no. acq. §. hoc quoq3 et ibi Ange. de arc. Et sic nō q̄ si pr̄ perdat patriā potestatē per emācipationē. q̄ etiā pdit partē vsufructus: et sic quādoq3 facto patris finit̄. sin autem sine facto suo finiat̄ patria potestas. nō finitur vsufructus vt. l. n. C. de bo. ma. ita dicit Bar. in auct. Idē est. C. de bo. q̄. lib. Adde etiā qd̄ nō Bar. in l. pater filiū. ff. de colla. dot. q̄ l3 emancipatus non teneatur cōferre id qd̄ si fuisset in potestate esset aduētitium q: aduentitia non cōferuntur. cum hodie fructus qui ex eo peculio aduentitio percipiūtur debet conferre. q: si remansisset in potestate. dicti fructus fuissent p̄ris. igit̄. et ē. Idē Ange. i. d. §. hoc quoq3. 5

¶ Utrum datū a patre filio pro premio emancipationis ſm consuetudinē. vt. l. vt liberis. C. de col. bo. sit cōmunicādum cum alijs fratribus. R. q̄ sic. sed cum alijs non computabitur in legitima nisi pater hoc dicat expresse. vt. l. si quādo. C. de ioffi. te. Quomodo pater potest donare filio emancipato. ꝟ. donatio primo. §. 13. 6

e mphiteosis qd est. R. latine melioza°. dicitur.
Antiquitus.n.p hûc tractatû viles q̄dā terre
cōcedebant.quas recipiēs meliozabat.⁊ me/
liozatiōes sue erāt.qd postea pmissuz de fertilibus.⁊
fructuosis.⁊ cōsistit i reb⁹.soli tm̄.qd ⁊ iuxta vulga
re quozūdā.dr datio ad liuellū.⁊ est medi⁹ ɔ̈ctus in
ter locationē ⁊ venditionē.⁊ bz Pa.in.c.fi.ð loca.est
propzie emphiteosis ɔ̈ctus p quē trāsfert dñium in
emphiteotam.retēto dño directo apud ipsuz dñm.
⁊ aliqd soluit singulis ānis dño.l.i.ff.si ager.vecti.
de cui⁹ nā.p°.est.ꝙ dñiū eius directū remanet apð
dñz.vtile ŝo apud emphiteotā.2°. qꝛ dñs bz posses/
sionē eius ciuilē:⁊ emphiteota nālē. Et cōparantur
vsufructuario cuius signū qꝛ nō pōt eā pscribere.C.
de pscrip.30.an.l.male.ergo nō bz ciuilē.esset.n.suf/
ficiēs eā pscribēdi.ff.de aq.rez. do.l. acquirit.§.fi.
3°.cū in eo fiat distinctio.vtilis ⁊ directi dñij.nec̄ est
vt ɔ̄sistat in rebus soli.⁊ fm Pa.in.c.fi.de loca.fm
aliquos requirit scriptura.sed Bar.tenet oppo^m.qꝛ
cōsuetudo est ɔ̈ria. Quarto bz aliquos dz dari ali/
qd in pzin°.sed fm Pa.in.d.c.fi.nō est nec^m.Quin/
to ꝙ singulis annis aliquid accipiat. Sexto ɔ̈hitur
aliqñ ad tps.puta.10.vel.20.annoz.vel ad pzimaz
vel scðaz gñationē.aliquādo in perpetuum.⁊ tunc
nunq̄ȝ auffertur quousq̄ȝ soluat canonem.

1 ¶ Cōtractus iste.differt a ɔ̈ctu cēsuali.qꝛ p ɔ̈ctū em
phiteoticū trāsit solū dñium vtile.d.l.ager.vecti.sȝ
per cēsualē trāsit ēt directū.⁊ fit cēsualr.qñ dicit trās
fero in te.quicquid iuris in ea habeo.c.cōstitutus de
reli.domi.⁊ illa q̄ fit de gñone i gñonē assimilat in
uestiture feudali.fm Bar.in.l.si mihi ⁊ titio.ff. de
verb.obli.⁊ tex.cū Bal.in.c.p°.de vasallo decrepi/
te etat̄.Quomodo differat a feudo ŝ. feudū.§.p°.

2 ¶ Ut^m ius emphiteoticū.trāseat ad extraneos here/
des.R.ꝙ fuerūt opiniōes sed opi°.Jo.ð Imo. in.c.
fi.ð loca.videt melior q dicit ꝙ sic.etiā in re eccla/
stica dūmō fit dacia bz illā solēnitatē.c.i.de re.eccl.
nō alie.li.6.⁊.c.sine exceptiōe.12.q.2.d.Fel.i.c.i pñā
de pba.col.12.disputat hāc.q.⁊ videt adherer dicte
opiniōi:adēo ꝙ si appareat de ɔ̄suetudine ꝙ ðbet
seruari:⁊ bz.d.Abb.i.d.c.i pñā.emphiteosis ɔ̄cessa
a priuato p se ⁊ filijs:trāsit ad nāles.qdā tñ fm.d.
Feli.ibidē tenēt ɔ̈rū.dicētes.ꝙ nāl nō ē ppzie fili⁹:
⁊ ipse.d.Feli.dicit eē attēdendā mentē. dātis ex ver
bis:⁊ ibidē dicit.d.Abb. ꝙ emphiteosis cōcessa ab
eccl̄ia p se ⁊ p suis filijs.nō extēdit ad nāles :vt q/
dā extēdūt.si ēt eēnt legitimati.nisi legitimarētur p
sequēs matri^m. Sed qd de ēphiteosi possessa ab ali/
quo qui efficit monacus .d.Feli. i.d.c.i pñā.24.col.
ibi.†.disputat hāc.q.⁊ ɔ̄cludit post Jo.an.ꝙ si est
ab eccl̄ia data.ꝙ trāseat.si vero eēt a psona priua
ta.tūc sunt ɔ̈rie opiniōes Pe.de ācha.ɔ̄suluit ꝙ sic
dic̄ tñ ꝙ dñs pōt reuocare.J.bienū a pfessiōe:vel a
morte nāli.bz alios.illa tñ opi° q̄ tȝ ꝙ ñ.dic̄ ꝙ mo/
nasteriū habebit quousq̄ȝ vixerit ipse mōachus.

¶ Ut^m accipiēs ēphiteosiz.vsq̄ȝ ad tertia generatio 3
nē:⁊ nō dicit inclusiue:neq̄ȝ alia eq̄pollētia.illð:vsq̄ȝ
intelligat exclusiue.R.ꝙ si:vsq̄ȝ:ponit a lege sup gra
du.sic stat inclusiue.vt isti.de agna.succ.§.fi.⁊.c.nō
debet de ɔ̄san.⁊ affi.sȝ si ponit ab hoie i ɔ̈ctu obli/
gatozio.tūc ponit exclusiue.l.veteribus.ff.ð pactis.
sȝ quidā intelligūt i eo ꝙ auget obligationē.sȝ i casu
nr̄o nō auget.sȝ facit eā trāmissibilē: ⁊ iō includit bz
Cal.Bal.tñ i.l.meminisse.ff.de offi.pcōsu. dicit.in
re eccl̄ie si dicat vsq̄ȝ ad tertiā generationē stabit i
clusiue.si vero vsq̄ȝ ad quartā stabit exclusiue.qꝛ vl
tra tertiā generationē nō pōt fieri inuestitura.vt i.d.
.§.ēphiteosiz.De hoc vide Ang.de are.isti.ð loca.
.§.adeo aūt. Sȝ nō qd stipes cōputabit.R. ꝙ nō.
qꝛ accipiēs nō ē gñs suppius:⁊ i gradib⁹. stipes nō
cōputat i numero.ff.de gradi.l.iuriscōsultus. sicut
vn⁹ nō ē nūs sȝ numeri pzīcipiū.Bar. ŝo tȝ ꝙ cō/
putet nisi dicat sic.vsq̄ȝ i ipi⁹ tertiā generationē.

¶ Ut^m pr̄ q accepit emphiteosiz pzo se ⁊ p suis filijs 4
possit illā plegare vni filioz.R.Bal.i.c.p.in tit.an
agnatus i.6.col.tȝ ꝙ sic: ēphiteosiz sed nō feudū ⁊
multi alij.Ang.ŝo ɔ̄si.18. tȝ ꝙ nō:qꝛ ius ē acq̄sitū
filijs nisi alteri filioz tātūdē de alijs bōis plegasset.
Arr.l.i.§.assignare.ff.de assi.liber iūcta.l.si cuȝ do/
tē.ff.solu.ma.vbi pr̄ pōt diminuere ius filie ex pzima
pmissiōe qua.s.dotez dedit marito:⁊ postea exigit
ipsa filia:dūmō tātūdē eidē derelinquat q̄tū dimi/
nuit:⁊ sic ɔ̄cozda dicta doctoz.

¶ Ut^m veniāt filie qñ accepit p se ⁊ suis filijs.R.fm 5
Jo.de Imo.i.c.fi.de loca.ꝙ nō.p singulare dictum
Archi.i.c.si qs suadēte.17.q.4. vbi voluit ꝙ i ma/
teria ɔ̈ctuū masculinū nō cōcipiat femininū. per.l.
veteribus.ff.de pac.hec tenēt multi alij.

¶ Ut^m emphiteota possit dimittere emphiteotecā:⁊ 6
se.qñ vult liberare. Et lȝ aliq distinxerūt an sit obli/
gatus rōe rei:⁊ sic possit. an rōe psone :⁊ nō possit:
vt dicit.d.Odoar.tñ Jacob⁹ est ɔ̈. tenens ꝙ nullo
mō pōt ⁊ idē Pau.i.c.iudicatū. de imm.ec.qꝛ qð a
pzin° est volūtatis.ex post facto ē necessitat̄.l.sic̄.C.
de act.⁊ ob. Itē qꝛ psonalr ē obligat⁹ ad pēsionē.l.
p° ⁊.2°.C.de iur.emphi.ergo tenet psonalr. cuȝ oēs
actiōes sint psonales. Insti. de acti.§.appellamus:
⁊ sic dimittēdo rē obligaret ad pēsionē. qꝛ psona/
les actiones sunt affixe ossib⁹ nr̄is.l.qs g°.ff.de pecu.
Et ꝙ ñ possit renūciare ēphiteosi inuito dño. tenet.d.
Feli.i.c.q̄ i eccl̄iaz.de ɔ̄sti.col.30.circa mediū qꝛ te/
net ad pstādū seruitiū certū.p viā dādi.vñ dimittē
do rē nō pōt ab hac obligatiōe liberari.nisi pactuȝ
vel cōsuetudo aliud inducat.

¶ Ut^m possit aliū ēphiteotā facere.vel alteri locare. 7
R.ꝙ sic. Insti.locati.§.adeo.qꝛ nō est ppzie aliena
tio vera.ɔ̈rū tenet Spec.tit.de loca.§.nunc.ŝ.125.
sȝ pōt ɔ̄cozdari. ꝙ si talr vult dare i emphiteosiz ꝙ
ipse sic liber a pstatiōe canonis.nō pōt:alr sic locare
tñ ēt ad lōgū tps pōt fm.Spe.vbi.ŝ.ŝ.125.

8 ¶ Utrū emphiteota cuiuscūq3 etiā ecclesie possit donare. aut legare melioratiōes. quas fecit i ēphiteoticā. sine alia solēnitate. R̄t. glo. i. c. fi. de loca. φ sic: ꝛ coiter sequūtur doc. Bar. tenet verū in emphiteota fisca: sȝ nō in emphiteota priuati in. l. fi. C. de iur. ēphi. per. l. 2. C. eo. sȝ Bal. i. l. vsufructu. ff. solu. ma. reprehendit Bar. ꝛ dicit eū male intellexisse. d. l. 2. q2 loquit̄ qñ alienat proprietatē: ꝛ sic ius dominij: sȝ qñ alienat donādo vel legādo saluo iure dñico. sēp tenet donatio. vel legatū. vñ dicit Pa. i. c. fi. de loca. φ vbicūq3 ꝓhibet̄ vēditio facta cōmemoratiōe de ꝑcio. vt in. d. c. fi. ꝛ. d. l. fi. nō itelligit̄ de alia alienationis specie. vt in. l. fi. C. de ꝑdi. curi. ꝛ deci. Et per hoc infert φ etiā ꝑmutare pōt: ꝛ sic limita. l. statu liberi. §. quintus. ff. de statuliber. ꝛ qđ nō in. l. 2. C. de vsuc. ꝓ empto. vbi tenet̄ φ noie ēptiōis: ꝛ vēditionis. intelligit̄ ois ꝯtrus per quē dominiū rei trāsfertur. tutius tñ est vt nō permutet sine cōsensu dñi. ꝓp doctores multos qui tenent φ nō pōt ꝑmutare. d. l. fi. ꝛ in. d. c. potuit. pignori tñ obligari pōt. l. tutor. §. fi. ff. de pigno. ac lȝ sit tutius facere cū consensu dñi. s̄m Spe. infra. §. 25. circa fi.

9 ¶ Utrū possit vēdere rē ēphiteoticā ecclesie. vel meliorationes ꝑdictas. R̄t. Pa. in. c. fi. de loca. φ sic dūmō hāc solēnitatē fuet. ꝑ φ reqrat ꝑlatū. vel rectorē ecclesie. q dr̄ ecclesia. vt. 7. q. 1. scire. Secūdo denūtiet ꝑciū. qđ offert̄ vere. l. fi. C. de iure ēphiteo: ꝛ sic pōt emphiteota. sine cōsensu: ꝛ requisitiōe dñi exponere ius suū vēditiōi. q2 alias nō posset sibi ꝑciū denuntiare. Tertio φ ecclesia nō respōdente. labātur duo mēses: hec ꝓbātur in. d. c. fi. ꝛ si ante elapsum terminū expsse declararet. cessat ꝑfixio termini: ad hoc. c. ab eo. de appl. lib. 6. ꝛ hoc q2 cessat rō ꝑfixiōis termini: ꝛ sic cessat terminus: ꝛ nō oporteбit āplius expectare. Quarto φ nō vēdat ꝓhibitis personis. q̄s ponit glo. ibidē: ꝛ sunt oēs ꝑsone q̄ non sunt faciles conueniri. sicut capitanei: ꝛ hmōi. ex quibus ꝑiudiciū posset pati ecclesia. vt. ff. q satisda. cogū. l. 2. Iste tñ ꝑsone nō exprimūtur iure sȝ attēdit̄ ius municipale. vel pactū appositū in ipo ꝯtu. vt innuit tex. i. l. fi. ff. ad. l. fal. ibi in glo. d. c. fi. dr̄ φ ecclesia cēset̄ ꝓhibita ab ēptiōe rei ēphiteoticate priuati. q̄si sit lōge potētior. φ sit priuata ꝑsona. Uñ deteriorareт̄ dñi cōditio si fieret alienatio i ecclesias. Et dicit Jo. an. in. d. c. fi. φ ꝑsone naliter pauperes ꝛ mulieres cēsent̄ ꝓhibite. imo nec debet trāsferri in ꝑsonā minus idoneā. Quinto φ nō vēdat. nisi vtile dominiū sibi ꝯpetēs: ꝛ meliorationes quas in. re fecit. Sexto φ prius nō ceciderit a iure suo. puta nō soluēdo canonē. q2 i. l. nemo. ff. de re iur. dr̄. nemo plus iuris in aliū trāsferre pōt. q̄ȝ habet. infra. §. 19.

x ¶ Utrū supradicta debeat obseruare. superficiarius ecclesie. qñ vult vēdere. q est dñs superficiei q supra solo alicuius edificat domū donādo sibi incēsū parūū. R̄t. Bar. i. l. p̄. §. pen. ff. de super. φ sic per. l. 2. C. de rei. diuine. vel tēplorum. sȝ. d. Car. est ꝯ. Ang. vero dicit ibidē dictū Bar. eē equū sed iure non ꝓbat̄: ꝛ iō añ factū sequēdū. post factū secus Car. nō tñ s̄m Bal. in aut. qui res. C. de sac. sanc. eccle. φ q cadit a solo cadit a superficie.

¶ Utrum ꝑfacta solēnitas sit seruanda in emphiteota priuati. seu secularis. R̄t. φ nō. nisi solū vt requirat̄ dñs an emere velit meliorationes: ꝛ nō vēdant talibus ꝑsonis. qb9 dñs comode nō haberet ius suū vt potētioribus: ꝛ hmōi. alias caderet a iure suo. vt. l. fi. C. de iur. ēphiteo. vt nō glo. i. d. c. fi. de loca. xi

¶ Utrum frater fratri possit alienare sine ꝑfacta solēnitate. R̄t. Bal. in. l. volūtas. C. de fideico. φ sic. quādo duo fratres habēt emphiteosiȝ paternā ecclesie. etiaȝ φ vnus pōt iura sua alienare alteri sine cōsensu ecclesie. vtrum possit in dotē dari sine ꝯsensu dñi. R̄t. spe. i ti. de loca. §. nūc aliqua. v. 190. φ sic: non trāsfert tñ plus iuris q̄ȝ ipse hȝ. vt in. c. nuper. de do. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ s̄m. d. Feli. in. c. q̄ i ecclesiarum. de cōsti. col. 29. circa mediū: mortuo patre filia poterit retinere ex quo est trāsitoria ad heredes: ꝛ idē erit in donatiōe ꝓp nuptias. nec soluere laudemiū q2 ē alienatio necessaria s̄m Guil. ꝛ Bar. in. l. ꝛ ideo. ff. de ꝯdic. fur. filie: pōt dari in dotē extranee. si inestimata detur: ꝛ soluet laudemiū. sȝ estimata nō pōt dari nisi filie. Uide. v. dos. §. 8. Sed qd si alienauit sine ꝯsensu dñi: cū ꝯdictiōe si dño placuerit. vel si ꝯsensus dñi accesserit. an res cadat i comissuȝ. R̄t. Albe. post Alber. papień. φ nō: similr dic si res fuit vendita verbo ꝛ nō tradita. q̄uis quidā dicāt cōtrariū. ꝛ si eēt tradita hac lege. vt si dñs vellet emere tātūdē teneat̄ illi restituere emptor. idē esset dicendū infra. §. 20. 12

¶ Utrum debeat fieri remissio canonis. i. ānue solutionis. ꝓpter guerrā. R̄t. φ lȝ sit diuersa opinio. pōt tñ dici φ si q̄ȝtas canonis sit ita magna. φ si res locaret̄ de anno in annū nō plus perciperet̄: tūc ꝓcedet opinio φ fiat remissio. nō solū ꝓp guerrā. sȝ etiā ꝓp aliā sterilitatē. vt dicit Bal. i. l. i. C. de iur. emphi. ꝛ ibi Bar. φ nō est ꝓprie ꝯtus emphiteoticus. tunc qñ dat̄ tāta q̄ȝtitas sicut ꝓ locatiōe. Si vero ē modicus vt coiter fit. tūc non fieret remissio. ar. l. si merces. §. vis maior. ꝛ. l. ex ꝯducto. §. i. Nisi s̄ba rei penitus lederet̄. vel nisi fundus captus ab hostibus desperaret̄ posse rehaberi. q2 tūc fieret remissio. vide glo. i. d. c. fi. ibi Pa. Et idē dic de augumēto rei. φ nō auget̄ pēsio i casu. q̄ nō minuit̄ ꝓp ei9 lesionē. hȝ Bar. i. l. p̄. C. eo. ti. rō s̄m Pa. i. d. c. fi. q2 ēphiteota soluit in recognitionē dominij directi. qđ remāsit penes dominū. iō q̄ȝdiu durat s̄ba. semꝑ subest cā soluādi. lȝ Bar. i. d. l. i. dicat h̄ itelligere qñ ēphiteota potuit ꝑm recoligere. φ pōt soluere pēsionē. sȝ h̄ dictū nullo iure ꝓbat̄ nec puto verum. Nā hȝ h̄ nō eēt dr̄ia iter ēphiteotā: ꝛ colonū. hec Pa. q ibidē ponit secūdaȝ ꝯclusionē. s. φ ꝓp sterilitatē ꝯtingētem in fructibus. q̄ȝtūcūq3 maximā. ñ fit remissio ēphiteote. ꝓp dānū 13

sȝ aliud sit in colono. colonus. n. videt̃ ꝯduxisse sub quadã tacita ꝯductiõe fructuũ futuroꝝ: ⁊ iõ deficiẽtibus fructibus. fit remissio ꝓ rata. secus de ẽphiteota. Eodẽ mõ videtur dd̃ quocũqȝ alio mõ. nisi fun dus totus vel maior pars perierit.

14 ¶ Ut̃ destructa re ẽphiteotica ⁊ reparata. teneat̃ ẽphiteota pseuerare. puta cõbusta domo ⁊c̃. R̃. ꝙ nõ. q: illud dr̃ nouũ. facit qd̃ dicit Bar. i. l. dãni. §. si is q. ff. de dan. isec. vbi vult ꝙ si quis obligauit se alicui habẽti domum i villa dare de aqua recẽti in estate. destructa domo destruit̃ obligatio. lȝ postea reficiat̃. facit etiã qd̃ voluit. Bar. i. l. de pupillo. §. si qs nuos. ff. de no. oper. nũ. vbi dicit ꝙ q reficit de nouo facit. l. inter stipulãtẽ. §. sacrã. ff. d. v. obli. Itẽ voluit Ang. in. l. i. §. siqs edificiũ. ff. de no. oper. nũ. ⁊ Bal. in. l. si vt ponis. C. de nup. vbi dicit: dicat cõstitutio eccl̃ie ꝙ nemo faciat fortilitiũ nouũ. icõsulto papa: an filij possint reficere destructuȝ castrũ. pp rebellionẽ patris: ⁊ dic̃ ꝙ nõ. ita facit. l. cũ alijs. C. de cura furio: vbi si furiosus effic̃ sane mẽtis expirat curatoꝝ officiũ. nec reuiuiscat si postea reddit in furiã. sȝ debet sibi dari nouus. Itẽ facit qd̃ nõ doc. de eccl̃ia reparata an sit eadẽ vt nõ i. c. de fabrica. de cõsecra. ⁊ i. c. ꝓposuisti. ⁊. c. ligneis. d ꝯse. eccl. vel alta. ⁊ in. d. §. sacrã. ⁊ fm̃ illud limita oĩa ista.

15 ¶ Ut̃ emphiteota nõ soluẽs canonem cadat a iure suo. R̃. ꝙ si per triẽniũ nõ soluit a iure cadit: si est priuati vt. l. ii. C. de iure emphi. neqȝ tenet̃ dñs requirere. q: dies statuta iterpellat. Si vero est eccl̃ie. per biẽniũ nõ soluẽs cadit. ipsofacto nisi celeriter soluat. vt. c. si. de loca. Et nõ dr̃ celeriter fm̃ Bal. in additionibus ad Spe. ti. de locato. si expectat libellum. vel reqsitionẽ. fm̃ glo. i. d. c. fi. Ista celeritas erit in arbitrio iudicis. vt ꝯsiderata paupertate: ⁊ alijs iudicet. qd̃ est valde equũ: q: cũ ista mora. purgatio. ꝑ celeritatẽ. nõ habeat locũ in ẽphiteota priuati. fȝ Jo. de Imo. i. l. isulã. ff. de. v. ob. sed solũ eccl̃ie q̃ mitius agit. ppterea merito arbitriuȝ boni viri magis est sequẽdũ i hac celeritate. Et ꝙ possit se purgare assignat Pa. rõeȝ post Inno. q: nõ erat comissa pena ipsofacto. sȝ relinqtur volũtati dñi. J. §. 25. Et perdit oẽs melioratiões fm̃ Pa. i. d. c. fi. ⁊ fȝ Abb. ꝯsi. 73. ꝓ volumine: cõsuetudo nõ multũ ledens ecclesiã valet. puta ꝙ nõ soluens nõ cadat. J. §. 22.

16 ¶ Ut̃ ẽphiteota nõ soluẽs ꝑ biẽniũ vel triẽniũ cadat a iure suo. si dñs tenebat̃ in tãta quãta vel maiori. R̃. Pa. in. c. bona fides de depo. ꝙ nõ q: exceptio cõpẽsatiõis q̃ ad euitãdũ penã debẽtis soluere fit ipo iure vt est tex. nõ iũcta glo. i. l. si constat. C. d cõpen. vbi doc. sic determinant.

17 ¶ Ut̃ dñs recipiendo canonẽ ab ẽphiteota. q cecidit a iure suo. pp nõ solutionẽ ꝑiudicet sibi. R̃. Pa. i. d. c. fi. aut eũ expulit ꝓ ⁊ petit solutioneȝ ꝑteriti tẽporis: ⁊ sic nõ ꝑiudicat sibi. aut nõ expulit: ⁊ tunc. aut recipit canonẽ pro tẽpore post morã ꝯtractaȝ. ⁊ sic ꝑiudicat sibi: q: videt̃ per actũ ꝯtriũ renũtiasse iuri suo. c. solicitudinẽ. de appl. aut recipit canoneȝ ꝓ ꝑterito. cũ ꝓtestatiõe. ꝙ nõ itẽdit sibi ꝑiudicare: ⁊ sic nõ ꝑiudicat. aut nõ fecit ꝓtestationẽ. sȝ simplr̃ recepit: ⁊ i hoc fuere opiniões. sȝ de subtilitate iuris dd̃. ꝙ nõ ꝑiudicat q: i dubio nõ videt̃ qs velle renũciare iuri suo. vt i. c. sup hoc. de renũ. ff. de ꝓba. l. cũ deindebito. facit glo. i. l. cũ qd. ff. si cer. peti. q̃ dicit ꝙ si trado magnã q̃ntitatẽ pecunie dicẽdo tolle. nõ ꝓsumit̃ donatio simplr̃ ex hoc sȝ mutuũ. vel depositũ. nisi aliud appereat respectu ꝑsone. sic i ꝓposito. Et lȝ glo. dicat verũ eẽ. ꝙ recipiẽdo canonem ꝑiudicat i priuato ñ i eccl̃ia. q̃ hȝ capitulũ. tñ Pa. vbi. s. dicit. ꝙ nõ ẽ veꝝ. q: solus ꝑlatus in accipiẽdo ꝑiudicare põt: ⁊ decrioẽ facere. vide glo. 17. q. 4. §. pe. Idẽ sentit Inno. in. c. 2. de dona. ⁊ doc. in. c. qñ. de deci. Et ideo solus ꝑlatus recipiẽdo canonẽ. sine ꝯsensu capituli ꝑiudicat eccl̃ie. Sed aduerte hic. ꝙ Pa. in. c. vt sup. de re. ecl. nõ alie. limitat Rede. cõsi. 184. q tenet ꝙ res ẽphiteotica reddita ad ecclesiaȝ pp nõ solutionẽ pẽsionis. põt iteꝝ dari ei q cecidit. a iure suo. sine aliqua solẽnitate: ⁊ causis reqsitis i alienatione rei ecclesiastice a ꝑlato eccl̃ie: sic dicens hoc veꝝ vbi pᵃ cã cõcessionis duraret: puta q: erat castrũ i feudũ qd̃ pp custodiã erat potius dãnosum ecclesie: ⁊ hmõi. q: nõ est noua alienaᵒ. sed executio ordinatiõis ãtiq̃. sȝ vbi pᵃ. cã ꝯcessiõis cessaret. puta q: ager dactus ad excolẽdũ tractu tẽporis excultus reuertit̃ ad ecclesiã. tũc dari nõ poterit i ẽphiteosiȝ. vel feudũ sine debita solẽnitate: ⁊ causis requisitis i alienatiõe rei ecclesiastice: ⁊ fm̃ hoc videret̃ vera opinio glo. ꝑdicte. sȝ ꝙ nõ possit dari de nouo: ei q cecidit a iure suo pp nõ solutionẽ pẽsionis qñ cessat cã pp quã fuit data i ẽphiteosiȝ sine solẽnitate: ⁊ causis reqsitis i alienatiõe rei ecclesiastice. nõ credo Pa. qñ ei q cecidit vel heredibus eius q: videt̃ tex. d. c. fi. ꝯ eũ ⁊ ꝯsuetudo. sed bene cẽt veꝝ qñ alteri q̃ ei q cecidit vel eius heredibᵘ vellet dari. vel qñ tã eccl̃ia ꝑ aliqd̃ tẽpᵘ pacificã habuisset possessionẽ talis rei. ita ꝙ fuisset facta de mẽsa ꝑlati. i. incorporata monasterio. qd̃ coĩter fit per possessionẽ pacificã vnius anni. Uide. v. alienatio. §. 13.

¶ Querit̃ in quot casibus emphiteota cadat a iure suo. R̃. ꝙ in quinqȝ casibus ꝓ qñ negat pẽsionẽ dño petẽti eã: ⁊ negat se emphiteotã illius fm̃ Pe. bel. in. c. tra. rõ q: magis debet operari contumacia expressa. q̃ tacita. l. si ita expssuȝ. ff. de cõdic. ⁊ demõ. sed emphiteota nõ soluẽte per triẽniũ canonem. res cadit in cõmissum. vt. J. q: tacite negat dominiũ recognoscere. ergo multo fortius vbi expsse negat. 18

¶ Secũdus casus est quãdo vendit sine dñi voluntate rẽ emphiteoticã. fm̃. c. Pe. qd̃ limita fm̃ Spe. in tit. de loca. ⁊ Bar. in. l. sequit̃. §. item labeo. ff. de vsu. ca. ⁊ canoniste in. c. potuit. de loca. verum si res sit tradita. alias secus. Ang. in. l. volũtas. C. de si/ 19

dei com. Uide. s. §. 13. Sed qd si vedit et tradit simpliciter: et postea redemit. R. nihilominus cecidit a iure suo: q: p alienationem ius est acqsitu dno: et ideo sine facto suo no pot aufferri ab eode. Sed pone q sunt duo dni rei ephiteotice: et vedit rem de psensu unius: et no alteri. R. q cadit solu p parte alteri. q: no plus puniri debet q deliqrit. l. heres. ff. de his qui. vt in di. Uide supra. c. §. 9. x. xi. et xii.

20 ¶ Tertius casus est quado res emphiteotica est data pro se: et suis filijs. nepotibus et heredibus. tuc si filius: vel nepos refutat hereditate. cadit. q: eam non pot habere. vt no. Bar. i. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. secus si no poneret verbu: et heredibus: q: sic refutata hereditate. no caderet q: pcessio in. p. casu reqrit vtruq vt. s. sit filius. vel nepos: et heres vt in aut. de no alie. §. emphiteosi. et ideo feuda q trasent ad filios vt filios. ita si heredes sint dicut venire in hereditatis petitione. vt in. l. ite videndu est. ff. de pe. here.

21 ¶ Quartus casus est. qn quis accipit emphiteosim. pro se. et suis. et morit sine filijs legitimis relictis solu naturalibus. q: reuertitur ad dnm q limita sm Bar. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad tre. veru quado emphiteosis est dacta ab ecclesia. q: psumedu est q de illigitimis no cogitauit. sed qn data est a priuato emphiteosis. sic veniet ad illegitimos. in tali casu: et sic intellige et limita qd dictu e. s. §. 2.

22 ¶ Quintus casus est. qn emphiteota no soluit canone. d quo dic vt supra. §. 15. et. 16. Quid si sunt qnq heredes: et oes soluerunt pter vnu pensione. R. glo. in. d. c. si. q no cadut. si soluerut tota. secus si non tota. q: caderet oes. et ideo soluat tota: et postea agat c no soluete. Ide dic si vnus soluit solu parte. q: cadit a toto. sm coiore opinionem. nisi fecisset pter paupertate. vel errore: et qsuis hz. d. fcli. i. c. ex transmissa. de pscrip. p. col. in prin. excusat: si non soluit. q: no possidet: fallit tn si fuit negliges: et qsuis aliq velint q qn no soluit canone teneat ad restitutione fructuu. quos percepit ipse. tn. d. fcli. i. c. de quarta d pscrip. x. col. probat ptrarium: et similiter licet heres in emphiteote. no soluens canone incidat in comissu. tn sm. c. fe. in. c. si vigilati de prescrip. col. 2. i prin. restituitur ex capite iuste ignorantie. Quid si heres ignorat rem ee emphiteoticam. R. glo. in. l. 2. C. de iur. emphi. et Bar. ibidem. et glo. et Dy. in. l. cu filius. §. in hanc. ff. de. v. obli. q cadit sed restituitur de equitate. Ide dic de minore qui non soluit. p. l. si. C. in quibus casibus i inte. re. no e necessaria. Sed quid si dns sit mortuus et hereditas iacet per triennium in quo emphiteota no soluit. R. q no debet expelli: neq cadit: hoc tenet Albe. i. l. 4. ff. de dan. inse. et Bal. in. l. 2. C. eo. sed Jo. an. in addi. ad Spe. vbi supra cu ipso Spe. tenet q cadit nisi deponat iuxta forma. l. 2. C. eo. et hoc tutius. Utru filia priuet ephiteosi quado instituta est in certa re herese: et iussa est esse cotenta: et q no possit de bonis suis plus petere. R. Bar. in. d. §. si liberi q no q: dicta verba debet intelligi q non possit peti. plus iure hereditario. sed no iure emphiteotico. vel vt patronus: et posito q pater ex dispositione sua. posset filiaz priuare ab emphiteosi. tamen illa verba no important. Idem dic q per talia verba no priuatur. quin possit petere dotem materna sm eu Bar. etiaz si bona sibi a patre relicta sint vltra legitima: q: bona intelliguntur here alieno deducto: et es alienu est dos: et similiter res emphiteotica. Utru tutor pupilli qui habet emphiteosiz ab eo non soluendo. per quinquenium cadat. R. q sic. q: iste tutor debuit exigere a seipso. l. si pupilli. ff. de nego. ge. sm Pe. vbi. s.

¶ Utru laudemiu sit soluedum. quado res emphiteotica transit ad aliu emphiteota. R. q sic: et debet excedere quinquagesima parte precij rei emphiteotice. l. fi. de iur. emphi. sed de cosuetudine est trigesima pars. sm Host. q seruari debet. fallit hoc sm. Pe. vbi. s. in quatuor casibus in qbus no detur. 23

¶ Primus quado heres. roe hereditatis emphiteosim addit. sm. c. Pe. vbi supra. q: dominus pter labore habet laudemiu. q: loborat mittendo nouu emphiteota in possessione. sed in additione hereditatis no requirit talis labor. cu heres possit addire propria auctoritate. vt in aut. de here. et fal. §. in oibus. Quida tamen dicut cotrariu per. l. fi. C. de iur. emphi. vbi patet q cu quis de nouo adipiscat possessione rei emphiteotice. tenetur ad laudemiu. sed i additione hereditatis est sic. l. cu heredes in principio. ff. de acquisi. posse. ergo debet. Ite patet q: per alienatione debetur laudemiu. sed aditio hereditatis est alienatio. q: per eaz trasfertur dominiu ergo debetur. Sed primu videtur verius. nisi cosuetudo sit in cotrariu. Sed quid si emphiteota donauit rez emphiteotica. quod potest vt dictu est supra. §. 8. R. sm Pe. vbi supra q debetur laudemiu q: magis fauendu est illi qui rem habuit titulo honeroso. sicut qui emit q q titulo lucratiuo: et ideo sicut primus debet. sic et iste: et q primus debeat habet in. l. fi. C. de iur. emphi. Ite q: legatu: et donatio equiparatur. sed ex legato debetur. l. is qui. ff. d leg. iij. ergo et donatarius. Nec obstat q emphiteota potest donare sine volutate dni. q: hoc cocesso non sequit q non debeatur laudemiu: cotrariuz tenet speculator in tit. de loca. s. q no tenetur. s. §. 8. 24

¶ Secundus casus est quado res emphiteotica. fuit vendita: et tradita post retradita fuit ex antiqua causa. secus si fuisset retradita ex noua. quia ista retradictio esset similis priori tradictioni in qua fuit vendita. Item ad multitudine tradictionuz. sequit multitudo laudemiorum. l. quicuq. C. de ser. fug. Intellige ex noua causa. secus in antiqua. q: no videtur alia tradictio. sed prima. vide supra. §. 18. et. v. alienatio. §. 13. 25

26 ¶ Tertius casus est qñ qs vendit. sed re integra di/ scessum est a venditione. q: dñs nõ hz mittere nouũ ẽphiteotã in possessionẽ. Sed tñ Pe. vbi. s. dicit q debeť. q: p eũ nõ stetit: ideo per ide est ac si misisset qd videtur ver de rigore iuris: Secus de equitate. Adde .4m. casum quãdo alienatio est necessaria vt puta q: pr dotat filiã nõ habens alia. fm Bar. i. l. ⁊ ideo. ff. de cõdi. fur. Nã solũ soluiť laudemiũ quan do alienatio est voluntaria.

27 ¶ Quintus casus. qñ plures habẽtes rẽ ẽphiteoticã cõez diuidũt eã iter se. q: eiz hoc possint facere dño irreqsito. vt nõ Bar. i. d. l. volũtas. rõ q: eã pp quã phibeť alienari in extraneũ est q: extraneus nõ hz nec recognoscere dñm. vt nõ in. d. l. si. q̃ eã cessat qñ vendit alteri ẽphiteote socio suo: ⁊ ideo nõ debetur laudemiũ fm Guil. ⁊ Bar. p. d. l. p diuersas. C. mã dati: q: ista est alienatio necessaria. Alij tenẽt q de/ beť q: añ diuisionẽ nullus ẽ dñs istius partis. q̃z il/ lius sed post diuisionẽ quilz est dñs partis sue. ff. de le. ij. l. meui⁹. §. duoꝝ ergo videť alienatio. sz p⁹ opi nio Bar. est melioꝛ. quã nõ. in. l. ⁊ ideo. ff. de cõdic. fur. Nisi ꝯsuetudo sit i ꝯtrariũ. q possint diuidere irre qsito dño tenet. d. Feli. in. c. cũ in ecclijs. de ꝯsti. col. 54. v. sitr dicať. q: nõ pιudicat Bar. l. qui romo. §. duo fratres. ff. de. v. ob. ⁊ i. d. l. ⁊ ideo: tenet: cũ multis alijs q qñ sunt duo ẽphiteote vnius dñi q possunt ad seinuicẽ trãsferre sine volũtate dñi. qdam tñ alij tenent cõtrariũ qd videtur verius.

28 ¶ Utrum ẽphiteota cadat ex deterioratiõe rei facta ab ipo. Re. Pe. vbi. s. q sic. per tex. in aut. q rẽ. C. de sa. san. ec. q: cã finali cessante. cessat effectus. l. adigere. ff. de iur. pa. §. q̃uis. sz eã. si. ẽ melioratio vt. l. si. C. de iur. ẽphi. iõ cadit q: frãgenti fidẽ fides frãgatur eidẽ. Limitat hoc Bal. in. d. aut. verũ: si deterioratio sit nõbilis q̃ntitatis ⁊. 2o. q sit ad ppetuã deteriora/ tipnẽ fundi. vt cẽt in vinea q̃ nõ putať. vel qñ arbo res iadũtur. secus si solũ ad deterioratiõnẽ fructuũ. vt si ager nõ colať. Et. 3o. q talis deterioratio pce/ dat ex dolo. vel lata culpa. vel leui alias nõ.

29 ¶ Utrum dñs possit ppria auctoritate expellere ẽphi/ teotã. Re. Pa. i. d. c. si. dicit Cy. post Accur. q non. q: emphiteota hz ius i re. vt. d. l. i. ff. si ager. vecti. ⁊ iõ ppria auctoritate nõ dbet expelli: facit. l. credito/ res. C. de pig. hec opinio est tutior.

30 ¶ Utrum pr possit dare i ẽphiteosiz. res filij. Quidã di cũt q sic q: hz administrationẽ i eis. sz ꝯtrariũ ẽ verp. q: sunt ꝯtractus determinati. qb⁹ pr põt i rebus filioꝝ. iter quos nõ est iste: ⁊ filij mortuo patre poterũt re/ uocare. Sed quid qñ pr hz fructus alicuius terre: ⁊ dominiũ ẽ filij: ⁊ alius hz istã i ẽphiteosiz: ⁊ vendit illã. qs habebit laudemiũ. Re. q filius q ẽ verus dñs.

31 ¶ Utrum si emphiteota velet soluere p pluribus annis posset. Re. q nõ nisi forte fm Bar. p tribus annis. Utrum si emphiteota venderet sua melioramẽta dño fundi. debeat soluere laudemiũ. Re. q nõ. q: p noua institutiõe in alienũ ꝑbať laudemiũ. qd nõ est i ꝓpo sito. Queriť aliquis dedit in emphiteosiz. solũ. paꝝ valentẽ. super quo sunt edificata palatia magna. ꝯ quo habebit dñs laudemiũ. Re. de domo q: cedit so lo. l. i. §. quod ait. ff. de superficie.

¶ Quid si ipe emphiteota nõ soluit sed alius. an ca dat: Ludo. Ro. in suis singularibus dicit q nõ. p. l. so⁹. §. si cũ ego. ff. de consi. ⁊ plus dicit q. 3o. soluẽte. nõ solũ noie ẽphiteote. sed etiã simpłr. vel noie suo. emphiteota nõ priuať iure suo. d. l. so⁹: facit quod nõ Bar. in. l. cũ seruus. ff. de. v. ob. q ad fugiẽdum penã sufficit esse factũ qd precipitur. etiã si nesciret a quo fit: si tñ dñs nollet accipere ab alio non poterit cogi. fm Bal. l. acceptã. C. de vsu. Nec valeret pa/ ctũ q nõ solueret vel si nõ solueret q nõ posset pri/ uari. q: est ꝯ substantiã. fm Bar. dubitať tñ de. 2o. q: vt dictũ ẽ. s. §. 15. q ꝯsuetudo valet vt nõ cadat nõ soluẽdo. si go valet. videť q nõ sit ꝯ sbaz ꝯct⁹. 32

¶ Queriť quis recepit emphiteosiz p se: ⁊ suis filijs ⁊ nepotibus. si primus. vel secũdus deligt circa ipz ꝯtrctum: nõ soluẽdo. vel vendẽdo sine licẽtia. an no/ ceat sequẽtibus. Re. fm Bar. in. l. cũ qui. ff. de inter: q sic: sed si alias delinquerent ppter qd bona publi carent. ista bona debẽt remanere apud filios ⁊ ne/ potes. q: nõ trãseunt ad eos vt ad heredes sed ha/ bẽt iure suo vt. l. vt iureiurãdi. §. si liberi. ff. de op. li. 33

c Emptio est cõtractus quo fit alienatio rerum in emptorẽ ex venditore: volũtate mutua in/ teruenientẽ pcio: ⁊ domi⁹: ⁊ periculũ: ⁊ fruct⁹ rei vendite. stat apud emptorẽ sine spe rescindendi. quando recte est peracta. Quot modis dicať ꝯtus vide infra. v. vsura. p. prin⁰. circa medium: ⁊ nõ fm Pa. in. c. cum dilecti de emp. ⁊ ven. in glo. si. q mu tuus cõsensus est de substãtia emptiõis: ⁊ voluntas cõditionata sufficit: ⁊ periculũ pertinet ad empto/ rem. etiã si res esset apud vẽditorẽ: ⁊ si vẽditio de/ beat tenere. oportet. q preciũ soluať. vel detur fides de solõne posset tamen periculũ pertinere ad vendi torẽ ex pacto. ꝯditione. dolo. vel ratione scripture. quãdo dictũ est q fiat in scriptis. vel quãdo nõ est cõpleta venditio. Nõ q in emptione trãsfertur do minium ex volũtate vendẽtis: ⁊ iõ spiritualia. liber homo. illa quoꝝ vsus est malus: res aliena. res pu/ pili. non possunt vendi. de quibus dicet infra.

¶ Notandũ hz q dicitur a. s. Tho. 2a. 2e. q. 77. ar⁰. p. ⁊. 2o. q preciũ seu valor rei est duplex. s. naturalis q attenditur fm naturam rei. qui põt attendi vel fm gradus entitatis: ⁊ sic formica est preciosior corpore quocũqz inaiato. vel hz informationẽ materie: ⁊ sic corpus incorruptibile puta celũ est preciosius omni corpore corruptibili. Alius est valor seu preciũ rei vsua lis. fm q res assumũtur ad vsum nostrũ: ⁊ tunc qñ aliqua sunt nobis magis vtilia tanto sunt cariora. q: igiť emptio ⁊ vẽditio sunt ordinata ad vsuz hu/ mane vite. quo vnus indiget re q̃ est alterius. vtz g i

philosophū ꝑ politi. ideo ꝓciū magis sumendū ē. 2°. mō q̄ꝫ. ꝓ. qḋ etiā cōsideraꝉ triplex. ꝑ. ex natura rei. s. virtuositate rei. 2°. ex raritate. 3°. ex eius cōplacibilitate. res. n. q̄ habet maiorē virtutē pertinentem ad vtilitatē nostraꝫ est carior. similiter ceteris paribus res q̄ est magis rara est ꝓciosior iuxta illud Hiero. omne rarū ꝓciosum. 92. di. c. legimus vñ tēpore caristie carius est frumētū. similiter quādo res plus placet carior est: ⁊ q̄uis ꝓciū rerū sumaꝉ ſm se ex his. tñ q: difficile est punctualiter illud cognoscere vtꝫ ꝑ experiētiā q: diuersi diuersimode appreciātur eādē rem. ideo ꝓciuꝫ rei nō est indiuisibile vt dicit. s. T. vbi supra: ⁊ coiter ꝓciū iustū. dr a doc. ꝙ est ſꝫ cōeꝫ appreciationē. qḋ potest esse triplex quoddaꝫ minimū qḋ dr piū. quoddā discretū siue mediū. quoddā rigidū siue maximū. vt puta quidā vendunt cūdeꝫ pānū in eadem ciuitate. x. quidā. xi. quidā. 12. ⁊ qḋlꝫ istoꝝ dr iustū preciū ⁊ hoc ſm se: potest tñ esse mai⁹ ſm vtilitatē. vel cōplacentiā vēdentis ſꝫ. s. s. Tho. vbi supra quādo. s. res est magis vtilis vendenti. q̄ꝫ esset alteri plus valet q̄ꝫ sit cōe preciuꝫ q: plus valet vendēti. non tamen idem esset de vtilitate ementis. q: vendens nō pōt vendere qḋ nō ē suū. con. ar. s. 2°. tit. ꝓ. c. 16. §. 5. ibi vnde recipiendus sit ⁊c. ⁊. c. 8. §. ꝓ. 2°. ⁊. 3°. vide in. §. sequenti.

2 ¶ Queritur vtruꝫ carius vendere vel vilius emere q̄ꝫ sit iustū preciū sit iniustū. seu illicitū. R. ſm. s. Tho. vbi supra. ꝙ sic. probaꝉ q: emptio ⁊ venditio sunt inuenta pro cōi vtilitate vtriusq̄ꝫ. duꝫ. s. vnus indiget re alterius: ⁊ ecōtra. sicut patet per philosophuꝫ. ꝑ. politi. qḋ aūt pro cōi vtilitate inductū est non debet eē in grauamen magis vnius q̄ꝫ alterius: ⁊ ideo debet ſm equalitatem rei inter eos cōtractus cōstitui. q̄ntitas aūt rei q̄ in vsum hominis venit. mensuraꝉ ſm ꝓciū datū ad quod inuentū est nūmisma vt dicitur. 5. ethycoꝝ. ⁊ ideo siue preciū excedat q̄ntitatē valoꝝ rei. vel ecōtra tolleꝉ iustitie equalitas: ⁊ ꝓciuꝫ sumendū est ſm ꝙ dictū est supra. §. precedenti. vbi etiā notandū est ad maiorē declarationē. ꝙ iustuꝫ ꝓciū rei est duplex. s. per se qḋ sumiꝉ ex virtuositate rei ordinate ad vsum. seu vtilitatē nostraꝫ. aliud est per accidens ⁊ hoc dupliciter. vno modo ex vtilitate ementis. vel vendētis. Alio mō ſm voluntatē corūdē. ꝑ mō dicaꝉ ꝙ vēdens pōt plus iusto precio vēdere q̄ꝫ valeat ſm se q: dānificaꝉ ex carētia illius: ⁊ tanto plus. quāto plus dānificaꝉ. nō tñ pōt vēdere plus q̄ꝫ valeat ſm se ex vtilitate ementis. q: vtilitas emētis nō est vendētis. Posset tñ emēs aliqḋ plus dare propria sponte. ꝓpter vtilitatē quā consequiꝉ. qḋ pertinet ad eius honestatē. 2° mō sit iustū ꝓciū per accidens ex volūtate. vnde ſm Pa. in. c. q: plerumq̄ꝫ de imu. eccl. in. 9. q. post Inno. est aduertenduꝫ ꝙ qñ venditor est sciens veruꝫ valorē: ⁊ vendit pro valde minori. tūc videtur vēditor dare. vt nō doc. in. l. 2°. C. de rescin. ven. facit regula scienti. de re. iur. Et etiā ſm eū tenet in foro cōsciētie: hoc aūt credo verū quādo cōcurrunt ista. ꝑ. sciētia. s. quādo nulla occurrit deceptio ex vtraq̄ꝫ parte sed quilꝫ ipoꝝ cognoscat valorē: ⁊ qualitatē rei. 2°. libertas volūtatꝫ. s. ꝙ nō sit talis necessitas que excludat rōeꝫ volūtarij puta si nō faceret incurreret magnā verecūdiā. vel necessitatē naturalē i se. vel in familia: ⁊ similia. 3°. ꝙ sit prudēs q: magna mētis leuitas redderet contractū illicitū. vel si esset calidus in ludo. ⁊ similia. 4° ꝙ ille qui vendit possit donare. vide. S. vsura. 13. in prin. circa prin. alias si quis vendat plus q̄ꝫ sit rigidū preciū vel emat minus q̄ꝫ sit piū preciū: de quibus in ꝓcedenti. §. peccat: ⁊ teneꝉ ad restitutionem. qḋ intelligendū est quādo est plus vel minus i aliq̄ q̄ntitate notabili: de minimis. n. non curat ꝓtor. vñ ſm Pa. vbi supra. quādo aliquis vēderet rem alterius. puta procurator. vel similes nō valeret. ſꝫ debet vendere iusto ꝓcio. Quādo aūt interuenit ignorantia in causa. vel deceptio. debet restituere id qḋ plus. ſm Pa. ibidem. ad hoc faciunt sequētia.

¶ Utrū emens minori iusto ꝓcio vel vendens maiori peccet mortaliter. R. ꝙ est peccatuꝫ mortale. ꝑ. quādo vtūtur periurio sciēter. de quo. S. periuriū. §. 2. q: ſm Ray. expresse cōtra dei ꝓceptū faciunt irreuerentiā committēdo. 2° ē mortale quādo dicūt simplex mendatiū. vel vtūtur simulatiōe ad decipiēdum: ⁊ tenentur ad restitutionē ſm. e. Ray. quod intelligo quādo est res alicuius importātie: ⁊ ratio potest eē q: est ꝯtra iustitiā: ⁊ charitatē ⁊ q̄uis glo. ibidem dicat siue in modico siue in magno. intelligo tamē illud quo ad peccatū mortale quādo in paruo noceret habēs tamen voluntatē si posset etiā in magno nocere. alias secus. q: deficit ratio peccati mortalis. tertio est pctm̄ veniale qñ vtiꝉ simplici mēdatio vel simulatione vt seruent se indēnes. puta dicat se plus emisse vt veniat ad iustū preciū. qḋ aliter nō posset. vel etiā si diceret mendatiū ignorāter. Notandū tñ ꝙ supplementū in. S. emptio. §. 8. in. 2°. addictione: dicit ꝙ si mendatiuꝫ simplex cōtinuetur ꝙ sit pctm̄ mortale. allē. s. Tho. 2a. q. 110. ar. 4. sed vel nō vidit. s. Tho. vel nō intellexit. ibidē. n. ad. 4m. dicit ꝯtrariū. Quomō quādo dolus dat causam cōtractui sit rescindendus vt venditio non teneat. vide. S. dolus. §. 6. ⁊. 7. 3

4 ¶ Queriꝉ q: lex permittit deceptioneꝫ vsq̄ꝫ ad medietatē precij. vtrū tales peccent. R. ſꝫ. s. Tho. vbi. s. ꝙ lex humana populo datur. in q° sunt multi a virtute deficiētes. nō aūt datur solum virtuosis: ⁊ ideo lex humana nō potuit prohibere quicqḋ ē ꝯtra virtutē. sed ei sufficit vt prohibeat ea q̄ destruūt hoīuꝫ cōuictū. alia vero habeat quasi licita. nō q: ea approbet. ſꝫ q: ea nō punit. sic ergo habet quasi licitū. penā non inducens. si absq̄ꝫ fraude venditor rē suā superuēdat. vel emptor vilior emat. nisi sit nimius excessus. q: tunc ēt lex humana cogit ad restituēdū.

puta si aliquis sit deceptus vltra dimidiā iusti pcij qūtitatē.c.cū dilecti.de emp.ꝛ ven. Sed lex diuina nihil impunitū relinquit qđ sit virtuti ꝯ̄triū.vñ bm diuinā legē illicitū reputatur. si in emptiōe non sit equalitas iustitie obseruata:ꝛ tenet ille qui plus habet recōpēsare.si sit dānū notabile.quod ideo dr̄ q: pciū nō est pūctuale.sed magis in quadā extimatione cōsistit.ita q̄ modica adiectio.l.minutio. non tollit equalitatē.hec.s.Tho.vbi supra.ad pᵐ.ꝛ simulia dicit.ql.2ᶠ.q.x.vbi dicit ad pᵐ argᵐ.per dictuꝫ legis. nō habet q̄ licitū sit simplr venditori decipere emptorē ꝛ ecōtra .sed dicit aliqđ esse licitū bm legeꝫ qđ per legē nō punit sicut bm legē veterē licebat libellus repudij. hec ille. Ex quibus habemus multa documēta facientia ad pcedētia .p̄.quō lex humana nō puniēdo nō approbat:ꝛ est corrigēda bm legē diuinā. nec obstat q̄ lex diuina aliqua mala pmittat.puta libelluꝫ repudij.q: intelligit vel de lege noua vel de lege cōscientie.q̄ nullū malū permittūt. 2ᵒ q: sine fraude potest plus vel minus nō aūt cum fraude.3ᶠ q̄ etiā de lege humana diuina.noua. seu cōscientie.prohibet deceptio etiam citra dimidiaꝫ. 4ᵒ q̄ pciū nō est pūctuale.sed stat in extimatione. fundata tñ super ea que dicta sunt supra.con.Pa. in.c.in ciuitate.de vsu.in prima glo.vbi sic ait. Videtur.n.permittere de iure canonico deceptionem vsq̄ ad dimidiā iusti pcij. quādo res ꝛ pciū sūt de pñti.secus quādo differt solutio pcij.ſꝫ glo. .x.q.2.hoc ius porrectū dicit.q̄ ecclesia nō d̄bet aliū decipere in cōtractu.vnde si offerat aliquid plus debito nō debet illud capere. Idem putat hic.d.Ant. in personis ecclesiasticis:ꝛ etiā in laicis.in foro aie. Sed Jo.cal.in.c.nauigāti.de vsu.in repetione.dicit q̄ iura permittētia deceptionē vsq̄ ad dimidiam iusti pcij debent intelligi. quādo deceptio venit in re ipa.secus aūt vbi dolus dedit causaꝫ contractui. vel incidit in cōtractū.q: tunc debet quis illud restituere.non.n.est verisimile q̄ ius canonicū cōditum istictu.ſ.ſ.vt in .c. si quis diaconus.50.d.approbaret hanc deceptionē dolosam:ꝛ hoc bene nō.ex hoc apparet q̄ clericus pōt etiā cogi de dolo etiaꝫ in foro cōtentioso.hec ille.cōformiter pcedētibus.con. .d.ar.ſ.2ᵒ.tit.p̄.c.16.§.5.ibi quātū ad.3ᵐ.principale. nec obstat si quis dicat q̄ Aug.13.de tri.adducit d̄ istō mimo quod ab omnibus acceptatuꝫ vili vultis emere ꝛ care vendere q: bm.s.Tho.vbi supra illud dictum fuit bm hominū appetitū quod deberet corrigi.exemplū de quodā qui volebat emere librum ꝛ ven lens propter ignorātiā volebat vile vendere:ꝛ de iu iustum.

5 ¶Utrū quis possit cogi vt vendat rem suā :ꝛ iusto pcio.R̄.bm Pa. in.c.p̄. de emp.ꝛ ven. ponendo veriorē:ꝛ coioreꝫ opinionē.q̄ aut quis exposuit res suam venalem.aut nō. p̄ casu in his q̄ sunt necessaria ad vitā hominis.potest superior statuere iustuꝫ pciū.nam superioris interest prouidere necessitatib⁹ subditoꝶ:ꝛ rei publice:ꝛ in istis debet intelligi iste tex.ꝛ iura similia.ex quo infert.Bar.in.l.i.C.d̄ epi.audi.q̄ cum vita hominis non possit duci sine vestimētis:ꝛ sine hospicio. q̄ etiā i domibus aptis ad locandū:ꝛ in pānis possit statui certū pciū : ꝛ ita iā dudū actū fuit Padue in domibus cōducētis dis per scholares.Nā quęꝫ domus acta fuit descripta in certo loco.ꝛ extimata pensio annalis. i alijs vero que nō sunt necessaria ad vitā hominis.habēt locū ꝯtraria.vt nō cōpellātur vendere certo pcio. sed quisq̄ in re sua sit ponderator:ꝛ arbiter. vt.i.l. re mādata.C.man.ꝛ.l.dudum.de cōtrahē.emp.sa c.t.c.de his de sepul.2ᵒ casu principali.ſ.cū quis non exponit rem suā venalem. Aut nulla sub est necessitas:ꝛ nō cōpellitur quis vendere.vt in.l.inuictuꝫ.de cōtrahen.emp.aut subest necessitas : ꝛ possunt exuberantes cōpelli ad vēdendū iusto pcio.ea q̄ sunt necessaria ad vitā hominis:ꝛ sic seruat tēpore caristie:pbat ratiōe.nam tēpore necessitatis omnia victualia debent eē coia.vnde excusat quis a furto. si necessitate maxima iminēte capit alienū.vt nō in .c.si quis ppter necessitatem.de fur.ꝛ de ꝯſe.di.5.c. discipulos. Et vide tex.nō cū glo.in.c.sicut.47.di. vbi cōcludit q̄ licet indigentibus nō cōpetat actio cōtra diuitē ad victualia coicanda.possunt tamen implorare officiū superioꝝ. vt eos compellat. nam cū peccēt nō largiēdo poti⁹ peccāt vēdere nolēdo.

¶Cōsequēter ad pcedētia queritur. de aliquibus quō possint vendi:ꝛ.p̄.de homine ad quod.R̄.q̄ quidā sunt serui.quidā liberi.serui sunt in multiplici differētia.nā bm.s.Tho.2ᶠ.q.81.ar.p̄.ad.3ᵐ.quidam sunt serui large:ꝛ sic oēs eiusdē regni dicūtur serui regis:ꝛ oēs eiusdeꝫ dyocesis dicūtur serui epi.vnde vocant eū mōsegnor.q̄uis melius diceret pater.sicut etiā generales ordinū:ꝛ alij filij.Quidā sunt serui respectu alicuius specialis obligatiōis in seruiendo.qui dñr vassali:ꝛ si seruiāt vel mēsatī ad tēpus dñr mercenarij:ꝛ isti nō possunt vendi. nisi vt.ſ.3ᵒ. dñr ppie serui ꝛ stricte.q nō sunt sui iuris. sed seruilis cōdictiōis:ꝛ de istis est sermo:Hec seruitus bꝫ Ray.est introducta nō solū iure gentiū vt.d.pᵒ.ius gentiū.ſꝫ ꝯfirmata per ius canonicū. vt.12.q.2.c.ecclesiaꝝ:ꝛ per ius ciuile.ſꝫ etiā incoacta per ius diuinū.ſ.qñ Noe maledixit Cham.qui cū derisferat.vidēdo pudēda. dicēs maledictus Cham seruus seruorum erit fratribus suis. Gen.x.vbi dicit Ambro. anteq̄ iueniret vinū manebat oibus incōcussa libertas.di.35.c.6.Et hinc est q̄ si paganus.vel iudeus seruus alicuius christiani efficit christianus.nō.ppterea liberat a seruitute.q: in baptismo tolūtur crimina ñ obligatiōes hoiꝫ.aut ꝯdictiōes.con.Gof. Hosti.ꝛ Tho.Addit Ray.q̄ vbi ꝯsuetudo esset q̄ christiani nō essent serui ꝯsulerē q̄ dñs eius in remissionē peccatoꝝ manumitteret eū.i.liberuꝫ faceret. 6

vel saltē pecunia mēdicata. vel hvitio exhibito. 12. q. 2. cū redēptor. Et dic. d. ar. s. 3. ti. 3. c. 6. §. 5. q̄ ē bonū ꝯsiliū nō tñ obligatio. Et isti tales efficiūt serui tripliciter. s. iure. emptiōe: ⁊ natiuitate. Iure ꝟo multipliciter. p̄. iure gētiū. d. c. ius gētiū: ⁊ .s. Tho. 22. q. 57. ar. 3. vbi dicit glo. q̄ si bellū est iustū i eo capti efficiūt serui capiētiū. 23. q. 5. c. dicat: ⁊ peccaret talis seruus fugiens a dño suo. qḋ intelligi debet. nisi ad malū iducerēt: ⁊ talis ad ecclīaꝫ fugiēs debet restitui dño suo. pmissa impunitate. neqꝫ extrahi debet violēter. 17. q. 4. §. verū. Et cū christiani habeāt iustū bellū ꝯ ifideles. ideo capti sunt serui: ⁊ christiani ab eisdē capti. pñt ab eis fugere. nec vendi pñt. sed debēt redimi. In bellis aūt christianoꝝ siue iusta siue iniusta. nō seruaꝟ hoc de facto. sꝫ captis armis: ⁊ alijs. dimittūtur cū certa cauptiōe de quo Pa. in .c. p̄. de comuer. ifi. p̄. nō dicat. q̄ sm Inno. ⁊ ḋ iure. sunt serui. sꝫ nō seruaꝟ de facto. barones autē ⁊ alij magni redimūtur ⁊ si bellū sit iustū nō est illicituꝫ. hi dicti sunt serui q: cū victi in pļio occiderētur tales seruab. itur. in vita. s. ad seruiēdū. Ex iure aūt canonico efficiꝟ seruus. raptor ipius rapte. s. qñ ad forū ꝯtētiosum adducꝟ. 31. q. 3. de raptoribus. Itē qui defert ligna. vel alia pꝯhibita saracenis. c. ita quorūdā. Et etiā vxor q̄ ꝯtrahit cū existente in sacris: ⁊ filij sunt hui ecclesie. c. cos q. di. 32. ⁊ 15. q. vltima. c. cum multi. Iure ciuili efficiꝟ seruus libertus. ꝑpter magnā ingratitudinē in dominū q eum liberauit. Emptione aūt fit seruus p̄ qñ ipe patitur seipm venūdari: ⁊ ad hoc vt fiat seruus sex requirūtur. p̄. q̄ sit maior. xx. annis. C. de lib. cā. si ministeriū. 2. q̄ itendat pciū participare. C. de libe. cā. nō ideo. 3. q̄ in veritate participet. ff. qui ad liber. paruo. l. s. 4. q̄ emptor credat ipm seruū. ff. ḋ lib. cā. liberis. §. siqs sciēs. 5. vt ille q vēdit sciat cōdictionē suā. ff. q ad liber. puo. liberi. q. se. 6. q̄ vēditor sciat eū esse liberū. ff. q. ad. liber. prouo. l. 4. si aliqd istoꝝ deficiat. iure cōi. ad ingenuitatē reuocaꝟ. sꝫ si nihil coꝝ deficiat. etiā si postea manumittaꝟ. nō fit ingenuus. sed libertus. ff. de statu. hominuꝫ. l. hō liber. nisi reddat dño pciū. nec dño cogitur: ⁊ seruus ꝯiugatus mō dicto inuita vxore. sꝫ ancilla cōiugata hoc nō pōt. non assentiente viro eius: quādo vero venditur ab alio. tūc distinguēdum est. q: si est iudeus. vel paganus: ⁊ emit iudeū. vel paganū. aut emit ad seruiendū: ⁊ tūc si ille vult effici christianus: ⁊ efficiaꝟ eripitur in libertatē nullo pcio dato. si vero emit ad mercimoniū. si nō exponitur venditioni infra tres menses. a tēpore emptionis. si efficitur christianus. fit liber. sine pcio. si aūt exponit: ⁊ nō iuenit infra dictum tēpus. liberatur. 12. solidis. i. ducatis. c. p̄. de iude. ⁊ pa. ibi in glo. 2. Si autem iudeus. vel paganus. emeret christianū. liberatur nullo pcio dato. hec. 54. di. c. generalis. §. fi. in glo. ⁊ s. Tho. 22. q. x. articulo. x. Si aūt christianus emit iudeū. vel paganū: ⁊ fiat christianus. nō liberaꝟ. vide ⁊ vendi pōt sicut prius. d. c. p̄. de iude. q̄uis piū esset liberū facere. pcipue post certū tēpus seruitij. sed si emit illum qui a principio sue venditiōis prime. erat christianus. q̄uis ignorauerit emptor reputans fuisse saracenū: ⁊ hmōi. cū non potuerit vendi. nec etiā emi. iō liber efficiꝟ. Natiuitate sunt serui nati ex matre serua in legitimo matrimonio. sm .s. Tho. q. di. 36. articulo. 4. ⁊ in secūdā: ⁊ tertiā generationē: ⁊ fiunt serui dñi ipius ancille: ⁊ si pater ⁊ mater sunt seruilis cōdictionis: ⁊ pertinent ad diuersos dños. diuidūtur: ⁊ sufficeret q̄ mater esset libera aliquo tempore. quādo illū portat in corpore. Pa. in. c. licet. de cōiug. ser. Liber aūt homo sm Hosti. nō pōt vēdi. nisi filius a patre ꝑpter famē. nō aūt a matre: ⁊ nisi modis supradictis. Ar. f. 2. tit. 2. c. 2. §. penul. sic ait. Qui emit in seruū. vel ancillā qui ab initio cum fuit captus in bello iusto erat christianus. vel christiana. q̄uis heretica. liberū dimittere debet. nec potest petere pciū ab ipō seruo. sꝫ ab eo a quo emit: si iuenit. alias, sibi imputet. sicut ⁊ qui emit rē alienā ignoranter. cōperta veritate debet restituere dño eius. vel si ignorat dominuꝫ pauperibus erogare. Si aūt nō erat christianus. talem in seruū emptum vendere pōt: ⁊ postea baptizatū piū est certo tēpore cōueniēti ex seruitio habito cū libere dimittere. si tamen bene vtitur libertate. non tñ est nec. hec ille. Habes aliquid. ꝟ. ifidelitas. §. 8. ⁊. ꝟ. iudeus. §. 15. ⁊. ꝟ. furtū. §. 7. ⁊. ꝟ. seruitus prin.

¶ Utrum liceat emere. vel vendere. seu redimere res spirituales. vt vasa sacra. sepulturā. ecclesiā: ⁊ videtur q̄ non. per. c. querellā. ⁊. c. nō satis. de symo. In cōtrariū est tex. x. q. 2. hoc ius porrectuꝫ. vbi dicꝟ q̄ pro necessitate possunt vendi calices. R. sm q̄ pōt dici ex. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. ql. 3. ⁊ 22. q. 100. ar. 4. q̄ spiritualia possunt dupliciter considerari. vno quantū ad id qḋ spirituale est: ⁊ sic nullo pñt vēdi. tū q: nō sumus dñi. tū q: nō est pciū sibi equalens. tū q: sunt ex grā: ⁊ iō gratis dari debent. Alio mō possunt cōsiderari q̄ ad id qḋ est sibi āneꝝū tēporale: ⁊ hc pōt ꝑ necessitate vēdi. dūmō tñ nō fiat irreuerētia rei sacre. puta q̄ seculares habeāt ptractare ipas res sacras. c. ligna. de ꝯse. di. 1. de calice habetur expsse in. d. c. hoc ius. De sepultura. dicit expsse. s. T. vbi. s. i. 4. Silr de terra vbi fuit ecclīa: ⁊ eodē mō ḋḋ ē de sitib. puta de capella. sepultura marmorea: ⁊ sitib. ad ōia ꝯtra pōt respōderi q̄ intelligūt. q̄ ad id qḋ ē sacrū. Notādū tñ q̄ sunt q̄dā i quib principalr ꝯsideraꝟ qḋ spirituale ē. vt sacra ⁊ sitia: ⁊ si talia vēdātur videꝟ q̄ itētio vēditiōis fit ad spūale: ⁊ talia simplr ab oib negaꝟ q̄ possint vēdi. si tñ fiat disti. credo q̄ ad ōia posset adaptari Nā. s. T. ꝯcedit q̄ calix. aq̄ bapti: ⁊ mixta sitia pñt emi. vñ q̄uis simplr loqndo i mulē negeꝟ vēditio. applicādo tñ mētē ad tēporale posset vēdi. si tñ eēt

ꝓdicādū q̄ hoīes āpliāt. nec oēs sciūt distinguere: ⁊ sunt prom ⁊c̄. Et idē dō cēt de cādelis bñdictis. paramētis: ⁊ sil'bus. Sciēdū tñ fm.d.ar.f.3ª.tit.8. c.4.§.ꝑ. ꝙ calices non debēt vendi secularibus.nisi prius frāgant̄. vt ꝯsecrationē amittant. Notādū3 ēt bz.s.Tho.vbi.s. ꝙ opa q̄ hñt ꝓ principio rē sacrā.nō pñt vēdi.puta celebraº q̄ fit ex prin̄.s.ordine sacro.illa vero q̄ hñt terminū spiritualē: ⁊ nō prin̄ vt doctrina pñt vēdi: ⁊ i illis q̄ nō pñt simplr vendi.s.de primis nūc dictis.si aliqd dat̄ .dbet applicari ad aliqd tēporale: ⁊ non ad spirituale. vt puta.si qs det ꝓ missa. vel sil'bus.debet sumi pro sustētatione.vel pro adminiculo: ⁊ sil'bus. Uide.ꝟ.symonia.§.20.⁊.21.⁊ multis aliis.§.max'.57.⁊.58.

8 ¶ Utrū possit aliqs vēdere vnā rē pro alia. R̄. ꝙ qñ aliqs vēdit vnā rē ꝓ alia. vel ābo cognoscūt: ⁊ sic nō est aliq̄ iniustitia.q: sciēti: ⁊ ꝯsentiēti nō fit iniuria.de re.iur.lib.6.vel ambo ignorāt ⁊ credunt esse aliud.qđ itēdunt.puta credunt argētū: ⁊ ē aliud : ⁊ tunc nō peccat vendens qñ tñ scit debet satisfacere. vel vendēs cognoscit: ⁊ emēs ignorat.credēs emere vnū: ⁊ ē aliud: ⁊ tunc vēdens ē in dolo: ⁊ peccat: ⁊ tenet̄ ad restitutionē.nō solū rei.sꝫ etiā dānī sequētꝭ. q: fuit cā directa: ⁊ sufficiēs: ⁊ hᵗ ē qđ dr̄ ꝯ quosdā. Isa.ꝑ. Argentū tuū versuꝫ ē in scoriā.vinū tuū mixtū ē aq̄: ⁊ bz.s.Tho.2ª.q.77.arº.2º. Idē est iudiciū de eo q vēdit vnā spēꝫ.ꝓ alia. puta auricalcū pro auro: ⁊ de illo q miscet vnū cū alia. puta aquā cuꝫ vino.ibidē ad pᵐ dicit.ꝙ nō lꝫ vēdere auꝝ.vel argentū alchimicū.ꝓ ꝟo.q: nō solū sunt cara pp vtilitatē vasoꝝ.sꝫ ēt pp dignitatē.⁊ vtilitatē ipoꝝ sbe: ⁊ iō si auꝝ.vel argētū.ab alchimicis factū.veram spēꝫ nō habeāt auri.vel argēti.ē fraudulēta ⁊ iniusta vēditio.pſertiꝫ cū sint aliq̄ vtilitates auri: ⁊ argēti bz nālē opationē ipoꝝ.q̄ nō ꝯueniūt alchimicis.sic̄ ꝙ bz ppꝛietatē letificādi: ⁊ ꝯ quasdā ifirmitates medicinalr iuuat. frequētius etiā pōt poni in opatiōe: ⁊ diutius i sua puritate pmanet. Si aūt ꝑ alchimiā fieret auꝝ veꝝ.nō cēt illicitū ꝓ vero ipm vēdere.q: nihil ꝓhibet artē vti.aliqbꝰ nālibꝰ causis.ad ꝓducēdos nāles ⁊ veros effectus. sic̄ Aug. dicit.3º.de tri.de his q̄ arte demonū fiūt.hec.s.Th. vbi.s.ad pᵐ con.pa.post.Oldra.ꝯsi.6ᵒ. de sorti.c. ex tenoꝛe circa fi.Hec eadē dicit .d.ar.f.3.ti.8.c.4. §.ꝑ.vbi subiūgit. Notādū ꝙ hi q vacāt hmōi exercitio alchimie.coiter ꝟificat̄ illđ apli.2ª.ad Tymo. .3.semp addiscētes. ⁊ nūq̄ ad sciaꝫ veritatis peruenietes.experiētias multas faciūt ⁊ quasi nūq̄ ad ꝑfectū effectū deueniūt.multa cōsumāt i hmōi.⁊ ipis. ⁊ pecunias.⁊ laborē.⁊ famā.⁊ semp paupiores inueniūtur.vñ se diuites expectāt. Fraudē quoqꝫ aurifices cōmittūt.qñ opuꝫ argēteoꝝ q̄ vēdunt. ipm argētū nō repitur in tot ligis.vel opa aurea.i tot caratibis.quot rōnabilr cē dꝫ.ita ꝙ ibi ē plus de mixtura eris q̄ cē dꝫ.bz statuta ciuitatis.vel cōeꝫ morē. Dicit̄ .n.argētū oio puꝝ: ⁊ sine aliqua mixtura. qñ ē.12.ligaꝝ.⁊ aurū oio puꝝ ē.qñ ē.24. caratboꝝ ⁊ qñ ē hmōi puritatis q̄ꝫcūq̄ ꝫ in igne pmaneat. nō diminuit̄ i pōdere suo. sꝫ si ē.ī.dictos gradus ligaꝝ.vel caratboꝝ.in ignē proiectū minoꝛat̄ .q: ibi materia alia admixta eris.vl stagni.vel alteriꝰ metali.paulatiꝫ ꝯsumit̄ : ⁊ in fumum euanescat.si ergo statutū est in ciuitate. ꝙ opa argētea debeāt esse.x. ligaꝝ.cum dimidia.s.argenti.in vna libra.s.operis argentei.si esset ibi argentū.x.ligarū.ita ꝙ residuū est mixtura eris.fraudē vtiqꝫ cōmitteret.q: mediaꝫ illā ligā eris.q̄ in opere illo est. pro argento vendit. hec ar.f. Uide.s.ꝟ.ars. ⁊.ꝟ.alchimia per totum. De aromatatiis aūt dicit.d.ar.f.vbi.s.§.7.ꝙ multas sophisticatiōes: ⁊ fraudes cōmittūt.ꝑ in cōficiēdis medicinis.ponūt aromata multū vetusta: ⁊ virtutē modicā habētia.vel si nō habēt illa q̄ exigunt̄ aliqua alia.nō cōferētia loco illoꝝ ponunt. vnde ⁊ infirmo paꝝ prosunt.vel forte. nocent qđ est graue pctm̄: ⁊ tenet̄ ad restitutionē dānī. In candelis formādis.aliquā ponūt ibi cleū.vel lupinos.seu fabas fractas bene machinatas vt sit similis coloris . In speciebus cōponendis ⁊ cōfectionibus ⁊ sirupiis ponūt ea q̄ paꝝ valent: ⁊ in oībus talibus tenētur ad restitutiōeꝫ pcij abūdātis: ⁊ dānī: ⁊ peccant iniuste faciētes. Ita dicendū est de macelariis ⁊ similibus. Notandū tñ ꝙ quādo vēdunt vnā spēm pro alia. vel mixta q̄ tñ valet pcciū quo vēdunt: ⁊ nullū sequitur dānū.tunc nō tenētur ad restitutionē.q̄ꝫuis peccēt adhibēdo fraudē: ⁊ exponāt se periculo: ⁊ aliqñ posset esse mortale.rōe periculi: ⁊ rōe rei magne. Et qđ est dictū de venditoꝛe.idē dicēdū de ēptoꝛe.cū.s. venditor crederet rem suā minus pciosaꝫ. puta esse aurichalcū quod est verum aurū: ⁊ vitrū quod est lapis preciosus.

¶ De fraude q̄ cōmittitur in emptiōe rōe q̄titatis. dicit.s.Tho.vbi.s.dicēs. Alius est defectus bz quātitatē q̄ per mēsurā cognoscit̄ : ⁊ ideo si quis sciēter vtatur deficiēti mēsura. i vēdēdo fraudē cōmittit: ⁊ est illicita vēditio: deut̄.25.nō habebis i sacculo diuersa pōdera.maius.⁊ minus.nec erit i domo tua modius maioꝛ: ⁊ minoꝛ.abominat̄ .n.dñs eum qui hec facit: ⁊ aduersat̄ oēꝫ iustitiā. Et mensuras rerū venaliū.necᵉ est in diuersis locis cē diuersas. ppter diuersitatē copie: ⁊ inopie rerum.q: vbi res magis abūdāt.cōsueuerūt cē maioꝛes mēsure. i vnoquoqꝫ tñ loco ad rectoꝛes ciuitatis pertinet determinare q̄ sunt iuste mēsure rerū venaliū.pēsatis cōdictionibꝰ locoꝝ: ⁊ rerū: ⁊ ideo has mēsuras publica auctoritate.vel ꝯsuetudine cōstitutas pterire nō licet.hec.s. Tho.d.etiā ar.f.2ª.tit.ꝑ.c.16.§.21.ibi in quātitate fit fraus cit. Cōmittūt dolos: ⁊ fraudes in mēsuris: ⁊ etiam si habeant iustas mēsuras cum fraudulēter vtūtur eis ad decipiēdū.cū dāt diminutas. vel accipiūt habūdātet: ⁊ eodē mō dr̄ ď nūo. Oēs hᵗ scīēter 9

faciētes iniuste:⁊ ꝯ deū faciūt:⁊ tenētur ⁊c̄. Nō tñ
ꝙ vbi de more patrie q dat lanā. vl linū ad nēduz
cōputat .13. vncias pro libra. qñ hoc sat q laborat il
la filādo si nō soluit sibi de .13. vncijs nisi ꝓ vna li/
bra. nō ꝓprie ibi est fraus qꝛ nō decipit cū sciat sic
sibi debeꝛ:⁊ a principio ē pactū. Scienti. n. ⁊c̄. ꝗuis
turpis videat mos. Nō tñ excusant tabernarij qui
dāt diminutas mēsuras. qꝛ ementes decipiūtur cre/
dētes se recipe mēsuras cōplectas. nisi forte facerent
vt ꝯseruēt se idēnes. qꝛ. s. nō possunt cū moderato lu
cro aliter artē facere. cū tñ sit necͤ. Vtrū fraudantes
mēsuras sint sic falsarij puniendi:⁊ ꝯ pena cor. ff.
falsarius. §. x. Itē nō excusant lanifices qui faciunt
trahere pānos vltra debitū artis. qꝛ sunt postea cū
magno dāno ementiū. puta faciūt caligas ⁊ postea
cū balneātur restringāt se:⁊ sic cito frāgūtur hic est
fraus:⁊ sic pctm̄ ⁊ dānū. vñ tenētur. Itez lanifici q
minus soluūt ꝗ̃ sm̄ debitū artis tenentur:⁊ similes
oēs nisi forte vt dictū est de tabernarijs facerent vt
seruarēt se idēnes. vt i simili accidit Verone vt ha/
bui a quodā mercatore prudēti:⁊ bone ꝯsciē. dū. n.
illū iterrogarē quare soluēdo pauperes mulieres fi/
latrices cū ꝓmittāt sex solidos pro libra : ⁊ dāt pro
medietate pānos. vel alia que nō tñ valēt ꝓ quāto
illis dāt. sȝ in veritate dāt solū quatuor:⁊ ꝓmittunt
sex. Rñ. ꝙ istud pciū. s. sex ꝓ libra fuit iā diu ipositū.
qñ pāni plus vēdebātur:⁊ tūc poterāt dare sex. etiā
stādo cū moderato lucro. nūc aūt pāni minus va/
lent. ita ꝙ si darēt sex. nō possent remanere cū bone
sto lucro. ipe tñ mulieres volūt citius sic faceꝛ. ne vi
deātur diminuere pciū. sciūt tñ a pnͦ ꝙ sic soluūt:
⁊ idō nō existimo hic iteruenire iniustitia. eo ꝙ acci/
piunt tñ quātū lucrātur:⁊ cōsentiunt ⁊c̄. ⁊ in simi/
libus esset idem iudiciū. qd̄ bene nō.

x ¶ Querit de fraude q̄ comittit in qualitate. ꝯ qua
dicit. s. Tho. vbi. s̄. dicēs. Tertius defectꝰ ē ex par/
te qualitatis. puta si aliqd̄ animal ifirmum vēdat:
q̄si sanū. qd̄ si qs sciēter fecerit. fraudē comittit i vē
ditiōe. Vñ est iniusta vēditio:⁊ i oibus talibus. nō
solū peccat. sȝ etiā ad restitutionē tenet. Si vero eo
ignorāte: aliqd ꝑdictoꝝ ꝺfectuū in re vēdita fuerit.
vēditor qdē nō peccat. qꝛ facit iniustū mālr non tñ
eius operatiōe ē iniusta. tenet tñ cū ad eius notitiā
puenerit. dānū recōpensare emptori. Et qd̄ dictū est
de vēditore itelligēdū ē etiā ꝯ emptore. Cōtingit. n.
qñqꝫ vēditorē credere rē suā eē minus preciosam. qᵐ
ad spēz. sicut si qs vēdat aurū ꝓ auricalco:⁊ ēptor
si id cognoscat. iniuste emit:⁊ ad restitutionē tenet.
Et eadē rō de defectu qualitatis:⁊ ꝗ̃titatis:⁊ intel
ligit ista qualitas siue spēs sm̄ ꝙ sunt apta vsibus
humanis. hec. s. Tho.⁊ hoc vltimum valet ad duo
dubia ꝑcedentia. d. ar. f. vbi supra. §. sequēti sic ait.
In qualitate rerū sit fraus cū vendūtur carnes infe
cte pro sanis. aromata antiquata :⁊ sic virtute de/
bilitata pro recētibus. liber corruptus:⁊ falso pro si
deli. corriū fragile pro durabili. vinuz corruptū pro
sano: vel ifirmū pro sano. domū ruiturā pro stabili:
⁊ firma. pānū ꝺfectuosū ꝓ idefectuoso:⁊ hmōi h iͤ.

¶ Vtr̄ defectus rei sit manifestādus in venditione: y
⁊ videt ꝙ nō. qꝛ habet imputari emptori. si papi/
tanter emat. nec debet manifestare id ex quo sequit
sibi interesse. nec tenet vnusquisqꝫ docere oēs. viam
virtutis. a fortiori igit. Rñ. sm̄. s. Tho. vbi. s̄. ꝙ dat
alicui occasionē periculi. vel dāni semper est illicitū
ꝗuis nō sit necessariū ꝙ hō alteri semper det auxi/
liū. vel cōsiliū pertinēs ad eius qualēcūqꝫ prouoca/
tionē. sed hoc solū est necessariū i aliquo casu deter
minato. puta cū alius eius cure subdat: vel cū non
pōt ei ꝑ aliū subueniri : vēditor aūt qui rē vēdēdā
proponit ex hoc ipo dat emptori dānū : vel periculi
occasionē. q rē vitiosam ei offert. si ex eius vitio dā
nū vel periculū incurrere possit. Dānuz quidē si pp̄
hoc vitiū. res q̄ vēdenda ꝓponit. minoꝛ sit precij.
ipe vero ꝓpter hmōi vitiū nihil ex pcio subtrahat.
Periculū aūt si pp̄ hmōi vitiū. vsus rei reddat ipe
difficilis. vel nociuus. puta si aliquis alicui vendat
equū claudicātē pro veloci. vel ruinosam domū ꝓ
firma. vel cibū corruptū siue venenosum pro bono.
Unde si hmōi vitia sunt occulta:⁊ ipe nō detegat.
erit illicita ⁊ dolosa venditio : ⁊ tenet venditor ad
dāni recōpēsationē. Si vero vitiū sit manifestū. pu
ta si equus sit monoculus. vel cū vsus rei:⁊ si nō cō/
petat venditori. pōt tñ esse ꝯueniens alijs : ⁊ si ipse
ꝓpter hmōi vitiū subtrahat ꝗ̃tum oꝫ de pcio. non
tenet ad manifestanduz vitiū. qꝛ forte ꝓpter hmōi
vitiū emptor vellet plus subtrahi de pcio. ꝗ̃ eēt sub/
trahendū. Vñ pōt licite venditor sue idēnitati cōsu
lere. vitiū rei reticendo intellige sm̄ ar. f. qñ vitiuz ē
notū ementi. Speculator in tit. de em. ⁊ ven. §. nūc.
ponit. q. de illo qui vēdit equū dolentē i spatula. nō
tñ ostendentē dolorē. qꝛ erat calefactus in eūdo. di/
cendo do tibi istum equū pro strabone. pro giboso.
dolentē in spatula:⁊ habentē oēs maculas. nec vo/
lo ex aliquo teneri. dicit ipe Spe. ꝙ nihilominus te
net ex quo alias specifice nō ꝓpulsauit defectū. Nā
emptor fuit deceptus vidēs ꝙ i alijs expssatis dixe
rat falsitatē:⁊ credidit verisimiliter falsuz dixisse ꝯ
morbo spatuloso. tūc latēte. Notandū hȝ Pa. in. c.
iniustū. de re. pmu. i pͣ glo. ꝙ si vendit animal. seu
alias res patiens defectū latentē. cōpetunt emptori
due actiones. vna q̄ apellat redibitoria de qua i il/
la glo. ⁊ ista cōpetit quādo emptor fuisset nō ēptu/
rus. si sciuisset illud vitium. vel defectū : ⁊ per hanc
actionē ex toto recedit a contractu. vnde sit redibi/
tio quasi reditio. qꝛ res ⁊ pciū redeunt in priorē sta
tū. l. redibere. ff. de edil. edic. ad idem. l. si heres. ff. ꝯ
excep. rei. iudi. Alia actio appellat quātū minoris:
⁊ ista ꝯpetit emptori. alias empturo. etiā si sciuisset
vitiū. sed dat restitutio partis precij. quāto minus
fuisset empturus. si vitiū sciuisset:⁊ ista actio ꝯpetit

infra ānū vtile̅. alia actio cōpetit īfra semestre. l. 2. C.
d̄ edil. ac. Et dn̄r iste actiōes edilitie. q2 fuerūt edite
ab edilibus: ⁊ ab illis officialibus Romāis. q erāt
super rebus edibilibus: ⁊ statuebāt ne res morbose
vēdanť: ⁊ finaliter ediderūt illas duas actiones: ⁊
dicit idē Pa. vbi. s. ꝙ oꝫ manifestare vitiū in spe/
ciali: ⁊ sine obuolutiōe verboꝝ. alias competit ista
actio: ⁊ dat talē distictionē ibidē circa fi. Aut mor
bus erat notus tā emptori q̄ꝫ vēditori: ⁊ nō cōpetit
aliqd̄ remediū. q2 sciēti nō fit iniuria. neqꝫ dolus. l.
p. ff. de edil. ac. aut vterqꝫ ignorauit: ⁊ ꝯpetit actio.
q̄ꝫto minoris p̄cij. nō aūt ad totū dānū. vt in. d. l. te/
neť. vel etiaꝫ redibitoria. si nullo° emisset. patefacto
vitio. d. l. si is. Aut sciebat alter tm̄: ⁊ si emptor. sibi
est iputandū. rōe p̄dicta. si vero vēditor teneť ad oē
interesē. qd̄ ide passus ē emptor. non solū ad p̄ciū vt
in. l. iulianus. in prin°. ff. de ac. emp. nisi interuenisset
pactū ꝙ nō teneret. d. l. pacisci. qd̄ itellige sm̄ limi/
tationes factas. Et nō sm̄ eūdē ꝙ vitiū dr̄ patens
qn̄ glꝫ aspiciēs potuisset perpēdeť. Sed qd si ēptor
fuit minus diligēs: ⁊ nō bene ꝓspexit. dicit nō ꝙ ni
hilominus teneť vēditor. q2 lꝫ ēptor sit in quadam
negligētia. tn̄ vēditor est i dolo. q nō dixit: ⁊ dolus
p̄pōderat. l. itē si obstetrix. ff. ad. l. acquil. ⁊ nō ꝙ si
morbus in breui apperiť. p̄sumiť fuisse: ⁊ sic tenetur
ibidē: ⁊ ista valēt etiā in foro cōtēptnoso. d. ar. s. vbi
supra subiūgit. Quid de lanificibus vēdentes pan/
nos laceratos. ad tiratoriū. sed remēdatos. ac si nō
haberēt p̄dictū defectū. aut etiaꝫ pānos itextos. vel
tintos male. p bonis. vel vestes veteres renouatas:
⁊ cardatas ac si eēnt quasi noue. vt regaterij faciūt
R. dicēdū si talis nō demat de p̄cio q̄ꝫuꝫ importat
ille defectus. fraudē: ⁊ dolū perpetrāt: ⁊ tenētur ad
satisfactionē: ⁊ similiter dicendū eēt de mediatori/
bus ad similia vendenda. Ad argumēta aūt q̄ fiūt
in principio. qn̄ dr̄ ꝙ debet imputari: ⁊c̄. dr̄ ꝙ ipse
emptor nō pōt de occulto cōsulere. Quādo diciť ꝙ
sequiť interesse. negetur. q2 scito defectu. poterit illuꝫ
cōputare alijs defectibus: ⁊ proprietatibus: ⁊ vēde/
re quantū valet. Ad aliud diciť ꝙ tenetur tūc qn̄ ex
eius dicto vel facto iminet alteri periculū.

12 ¶ Utrū quis teneatur manifestare circūstantias pro
pter quas. vel non posset vendere merces suas. vel
oporteret viliori p̄cio vendere. puta si sciret mul/
tos aduenire qui portant frumentū: ⁊ sic erit vilio/
ris p̄cij. R. s. Tho. vbi supra. ꝙ circūstantie. q̄ sunt
de p̄senti. vt vitiū. vel defectus rei. faciūt ipaꝫ rem
tunc minus valere de p̄senti. future aūt non faciūt
nunc. sed i futuro. ⁊ ideo q̄ꝫuis benefaceret illis ma/
nifestando. vel minuēdo p̄ciū. nō tn̄ ad hoc teneť.

13 ¶ Utrū mercatores possint inter se pacisci. vt vnus so
lus vendat. vel non vendant minori p̄cio. R. sm̄
Host. tale pactū illicitū est. nec debet quis impetra/
re vt sibi soli liceat vendere: ⁊ talis sꝫ leges puniť. s.
officialis. qui permittit. vel cōcedit. vel nō punit. C.
de monopo. l. vna. Ubi sic dicitur iubemus ne quis
cuiuscūqꝫ vestis. aut piscis. aut pectinuꝫ. vel cuiusꝫ
alterius ad victū vel quēcūqꝫ vsum pertinētis spēi.
vel cuiuslibet materie pro sue auctoritate. vel sacro
iam edicto monopoliū. audeat exercere ne ue illici/
tis quis habitis cōuentionibus cōiuret aut paciscať.
vt spēs. diuersoꝝ corpoꝝ negotiatōis. nō minoꝝ q̄ꝫ
inter se statuerint venūdetur: ⁊ ꝓhibet breuiter oēꝫ
talē cōuentionē: ⁊ tādē cōcludit. si quis autē mono
poliū ausus fuerit exercere. bonis proprijs spoliatus
perpetuitate dānetur exilij. Et intelligi debet. qn̄ fit
ꝓpter vtilitatē persone particularis: ⁊ in fraudem.
si. n. fieret ꝓpter publicā vtilitatē secus esset. sicut fit
de sale: ⁊ similibus. Unde sm̄ Inno. in. c. significāte
de pigno. debet intelligi qn̄ hoc fraudulēter faciunt
in dānū rei publice: ⁊ hoc etiā intelligiť de omnib⁹
artibus. sicut aliqn̄ nolunt alios instruere. Idem in
telligendū est de his qui quocūqꝫ modo procurant
vt ānona cari⁹ vēdatur. puta impediēdo nauesne
portēt: ⁊ similia. Peccant. n. ꝯtra bonū cōe faciētes
⁊ videtur ꝙ teneātur ad procurandū. vt fiat in me
liori foro sm̄ ꝙ fuerūt causa ⁊c̄. Et debent puniri. l.
f. ff. ad. l. iul. de anno. Idem dicendū de illo q emit
omnia blada vel aromata. vel similia. vt cari⁹ vē/
dantur. de quo supra. h. ars. §. 8. Quid dicendū de
illo qui finxit scribens vnā litterā. ꝙ in illis partib⁹
ex quibus veniūt aromata. nulla sunt: ⁊ permisit vt
sibi caderet vbi sciebat quēdam mercatorē venire:
⁊ ille accepit: ⁊ legit. postea emit omnia aromata.
credens multū lucrari: ⁊ multū perdidit. dicatur ꝙ
peccauit cōtra charitatē faciens. decipiendo ex pro
posito illū mercatorē. nō tamen tenetur. q2 fuit ex le
uitate illius qui emit vt ita leuiter emeret. d̄ illo aūt
qui habuit litteras. ꝙ nō sunt aromata: ⁊ frangēs
litteras proicit. alius recolegit: ⁊ legit: ⁊ preuenit i
emendo. dr̄ ꝙ prudēter fecerit.

¶ Utrum aliquis licite negotiando. possit aliquid 14
emere. vt carius vendat. R. sm̄. s. Tho. vbi supra
ar°. 4. ꝙ ad negotiatores pertinet. cōmutationibus
rerū insistere. vt autē philosophus dicit in p° politi.
duplex est rerū cōmutatio. vna quidem quasi natu
ralis: ⁊ necessaria. per quam. s. fit cōmutatio rei ad
rem: ⁊ denarioꝝ: ⁊ reruꝫ. propter necessitatē vite: ⁊
talis cōmutatio nō proprie pertinet ad negotiato/
res. sed magis ad iconomos. vel polititos. qui ha/
bent prouidere. vel domui. vel ciuitati de rebus ne/
cessarijs ad vitaꝫ. Alia vero cōmutationis spēs est
vel denarioꝝ ad denarios. vel quarūcūqꝫ rerū ad
denarios. nō propter res necessarias ad vitā. sꝫ pro
pter lucrū querēdū: ⁊ hec quideꝫ negotiatio. ꝓprie
videť ad negotiatores pertinere. sm̄ ph̄m. Prima
aūt cōmutatio laudabilis est. q2 deseruit nāli neces/
sitati. Secūda aūt iuste vituperať. q2 ꝙ̄ est de se de
seruit cupiditati lucri. q̄ terminū nescit. sꝫ i infinitū tē
dit: ⁊ iō sꝫ se cōsiderata quādā turpitudinē hꝫ. iq̄ꝫ

nō importat aliquē finē honestū. qđ est negotiatio/
nis finis. tñ ⁊ si in sui rōe nō iportet aliqđ honestū:
vel necessariū nihil tñ importat de sui rōe vitiosum:
vel virtuti ɔ̄riū. vñ nihil ꝓhibet lucrū ordinari ad
aliquē finē necessariū: vel etiā honestū: ⁊ sic negotia
tio iusta reddeť. sicē cuȝ aliquis lucrū moderatū qđ
negotiādo q̄rit. ordinat ad domus sue sustētatio/
nē: vel etiā ad subueniēduȝ idigētibus: vel etiā cum
aliqs negotiationi intēdit ꝓpter publicā vtilitatē.
ne. s. res necessarie ad vitā patrie desint: ⁊ lucrū expe/
tit nō quasi finē: sȝ quasi stipēdiū laboris: ⁊ vt exer
ceat propriā artē. Si aūt fiat pp lucrū: vt. s. sibi vlti/
mū finē ponat: vel vt ponat caristiaȝ: vel si est cleri
cus. 14. q. 4. c. quocūqȝ tēpore. 88. di. q̄ñ. peccat gra
uiter: ⁊ si aliquē ex hoc dānificauit teneť: alias ſm
doc. de ɔ̄silio deberet dare pauperibus lucrū. cōcor.
Ray. Guil. Inno. Hosti. ⁊ Pa. i. c. fi. de vsu circa fi.
⁊ iterȝ melius i. c. p̄. ne. mo. vel cle. se. ⁊ Pe. de ācha.
i. c. p̄. e. lib. 6. Et dicit. s. Tho. vbi. s. ad p^m. q dictuȝ
Criso. ē intelligendū de negotiatiōe ſm q vltimuȝ
finē in lucro ɔ̄stituit. qđ ꝑcipue videť q̄ñ aliqs rem
nō mutatā vendit carius. Si. n. rē i melius mutatā
carius vēdat: videť p̄ciū sui laboris accipe: q̄uis ⁊
ipm lucrū possit licite intēdi: nō sicē vltimus finis: sȝ
pp aliū finē honestū vel necessariū vt dictum est. Et
ad. 2^m. arg^m ait. Nō quicūqȝ carius vendit aliqđ q̄ȝ
emerit negotiať. sed solū qui ad hoc emit vt carius
vendat. si aūt emit rē nō vt vendat: sed vt teneat: ⁊
postmodū pp aliquā cāȝ. eā vēdere velit. non est ne
gotiatio. q̄uis carius vendat. pōt. n. hoc licite face
re: vel q: in aliquo rē meliorauit: vel q: preciū rei est
mutatū ſm diuersitatē loci: vel temporis: vel ꝓpter
periculū cui se exposuit trāsferēdo rē de loco ad lo/
cū: vel ea fieri faciēdo: vel propter latitudinē p̄cij: ⁊
ſm hec nec ēptio nec vēditio est iniusta.

15 ¶ Utrū liceat clericis negotiari. R. et. s. Tho. vbi. s.
ad. 3^m. arg^m dicēs. q clerici nō solū debent abstinere
ab his q̄ sunt ſm se mala. sȝ etiā ab his q̄ hūt spēm
mali. qđ quidē i negotiatione ɔ̄tingit. tū ꝓpter hoc
q: est ordinata ad lucruȝ terrenū cuius clerici debēt
eē cōtēptores. tum etiā ꝓpter frequētia negotiatorȝ
vitia. q: difficulter exuitur negotiator a peccatis la
biorȝ. vt dr̄ eccl. 26. est ⁊ alia cā. q: negotiatio nimis
iplicat aīuȝ curis secularibus: ⁊ per ɔ̄ñs a spirituali
retrahit. vñ aplš. 2. ad Timo. 2. Nemo militās deo
iplicat se negotijs secularibus: ⁊ ſm Pe. de pal. non
excusanť a mortali. lȝ tñ clericis vti p^a cōmutatiōis
spē q̄ ordinať ad necessitatē vite emēdo: vel vendē
do. ne cle. vel mo. p totū. 88. di. c. fornicari: ⁊. c. nego
tiatorē. Licet et clericis facere honesta exercitia. nō
tñ dimittēdo spiritualia. 91. di. c. clericus: con Ray.
Clerici negotiatores debēt excoicari. xi. q. 3. c. nemo
eorȝ. Et si se nō correxerint debēt deponi. d. c. cleri/
cus. Et ſm Ray. debent de cōsilio dare lucrū pau/
peribus. ſm Pa. in. c. i. ne. cle. vel mo. est de p̄cepto:
sȝ primū melius: ⁊ hȝ. e. Pa. ibi circa fi. Ista oia in
telligūtur de clericis beneficiatis: vel existentibus in
sacris: ⁊ de oībus religiosis. Uide. Ꝟ. clericus. 3°. ꝑn.

¶ Utrū clerici vel monachi. possint per alios exerce 16
re negotiationē: vt puta dando pecunias mercato/
ri iniusto exercitio: de quo sui sepe interrogatus. R.
videť q sic. tū q: nō reperiť ꝓhibitū nisi in sua ꝑso/
na. tū q: in. d. c. i. ne. cle. vel mo. permittiť iusta ne/
gotiatio. tū q: rō q clericis prohibeať est vt vacent
diuinis sȝ hic deficit. fiťr possunt illud lucrū ad ho/
nestū finē ordinare. De istis vide. Ꝟ. clericus. 3°. ꝑn.
⁊. §. i. ⁊. Ꝟ. excoicatio. 5. casu. 19. §. 3.

¶ Utrū liceat negotiari i festo. R. simpl'r q nō sine 17
pctō. cōputātur. n. inter opa seruilia. c. i. ⁊ fi. de ferijs
excipiūtur. p̄ ſm Pe. de pal. rōe nōdinis. quādo epi
sciūt: ⁊ pmittūt. vel nō ꝓhibēt: ⁊ iusto: ⁊ honesto fi/
ne fit. 2°. rōe necessitatis ſm. s. Tho. 2^a 2^e. q. 122. arti^o. 4.
ad penul. Illa. n. q̄ sunt nec^a victui cotidiano. nō ꝓ/
hibētur. quō multa permittūtur in die festo: ⁊ que.
vide. Ꝟ. ferie. §. 18. ⁊ sequentibus.

¶ Utrū liceat in loco sacro. s. ecclesia. R^o. q non. q: 18
fit irreuerētia loco sacro. Uñ dn̄s vendentes ⁊ emē
tes de loco sacro eiecit dicēs. nolite: ⁊c̄. q: etiā plura
pctā i hmōi fiūt: ⁊ fiūt cū tumultu ipediētes diuina
officia. De vendētibus aūt ibideȝ cādelas si fiat vt
satisfaciāt deuotioni populi. pōt admitti. secus si ex
auaritia in istis quatuor casibus: ſm. d. ar. s. 2°. tit.
p̄. c. 16. §. 3. ibi. 4°. est mala rōe loci: lucrū habitū ex
his quū ē ꝓhibitū. debet de cōsilio dari pauperib^9.
q̄uis alij. aīr: ⁊ melius q non tenentur. non tamen
ſm eum debet predicari.

¶ Utrū ille cui datū ē aliquid ad vēdendū. p decē: 19
⁊ vendidit. p. xii. teneať illa duo restituere dn̄o rei.
R. q vel ille qui dedit in intētione habebat q velet
sibi dare illa duo: vel hoc idē declarauit per verba.
puta dicēdo da mihi decē ⁊ reliquū do tibi: vel si/
milia: ⁊ tūc est datū q ille cui est datū pōt retinere
rōe doni: vel dedit simpl'r vt vēderet: etiā si dixisset
nolo q des. p minori p̄cio q̄ȝ decē: vel des. p deceȝ:
⁊ tūc dicit Angelica. Ꝟ. emptio. §. 28. q pōt retine/
re illa duo: q: si illa duo sunt vltra iustū p̄ciū teneť
restituere emēti: si vero nō excedit iustū p̄ciū sȝ sua
idustria habuit. sic sibi acqsiuit: nec obstat q dať si
bi certa merces. p labore: q: illa dať sibi vt inueniat
ēptorē. p decē: ⁊ sic nō tenetur necessario restituere.
hec ille. sȝ Rosella post. d. ar. s. in. Ꝟ. emptio. dicit q
sufficere debet sibi lucrū qđ ide ɔ̄sequiť. puta tantuȝ
pro libla ⁊ reliquū dare p̄ vendēti: ⁊ hoc videť ve/
rius. q: si res valet. 12. ⁊ ipe medius ex quo habet sa
lariū suum debet facere qđ pōt: ita q nō liceat sibi
accipere: nisi ex labore vel expressa donatione pro/
prij vendētis. Quō in emptione ⁊ venditione possit
esse vsura rōe mutui impliciti vel rōe expectationis
vide. Ꝟ. vsura. 5. p totū: ⁊ de emptione cū cōditiōe
de retrouendendo. Ꝟ. vsura. 16.

Emunitas eccle est priuilegiū ecclastice liber
tatis. vel psonarum. vel rerum. ad eā pertinētium.
Et dr emunitas quasi extra munia .i. officia
a qb⁹ sunt imunes. vt .j. Di ēt imunitas quasi sine
muneribus data libtas: ab i qd ē sine. Ud imunitas
qsi puritas: ide dr qs imunis a pctō. de pur. ca. c. fi.
1 ¶ Ad q se extēdit emunitas eccle: ⁊ cimiterij. R. ad
multa. P⁹ secularia placita nō sunt in ecclia vel ci
miterio tractāda: ecclastica tn̄ possunt vt i .c. p⁹ de
imu. ec. c. cū ecclia. Et sententia iudicis secularis da
ta i ecclia. est nulla. ipo iure: ⁊ mar⁹ sentētia sangui
nis. q sub anathema phibet ibi ferri. d. c. cū ecclia.
Limita nisi sit data alia a sanguine per viā volū
tarie dispositiōis. vel iurisdictiōis. qz sic tz fm Pa.
in. d. c. cū i ecclia. De causis aūt ecclasticis bene tz
ar. c. qua frōte. de app. ⁊ pōt aliqs doctorari i eccle
sia. fz Jo. an. i. c. decet. e. ti. lib. 6. ⁊ placet Pa. i. d. c.
cū ecclia. sitr tenēt ɔtus facti i ecclia: fz glo. i. d. c.
decet. Et fm Pa. i. d. c. cū in ecclia. qz illud. c. decet.
cū sit penale ⁊ loquat solū de strepitu iuditiorum. non
dbet extēdi ad ɔtus. Ex quo aduerte q dispositio
odiosa nō debet extēdi ɔcepta super quasi ɔtu: ad
ɔtū purū: nā in iuditio qsi ɔhimus. l. 3. §. idem scri
bit. ff. de pecu. Idē dic de ɔcepta: supra ɔtu puro.
nō extēdi ad quasi ɔtū: ita dicit Bar. i. l. more. ff.
de acq. here. vbi vult q si statutū phibet mulierem
ɔhere sine certa solēnitate. q potest nihilominus ad
ire hereditatē. qz tūc nō vere ɔhit. fz quasi ɔhit cū
debitoribus hereditarijs. Ad qd vide qd legit in. l.
apud iulianū. ff. q. ex. cā. i. posse. eat. §. pe. ⁊ fi.
2 ¶ Secūdo nō debēt in ecclesia vel cimiterio fieri cō
damatiōes. seditiones. ipetus. vniuersitatū concita
tiones. vel publica parlamenta. negotiatiōes nūdi
nari: ⁊ fori. d. c. decet. p actu tn̄ piatatis: possunt fie
ri fm Jo. an. vt refert Pa. i. d. c. cū i ecclesia: non tn̄
peccāt mortr ɔfaciētes: nisi ex se sint mala. vel fiat
ex ɔtēptu: vel totalr ipedirent offim̄ diuinū. vel orones
tpe suo. Un̄ dicit tex. i. d. c. decet: ordinarij locorum h⁹
faciāt obseruari. suadēda suadeāt. iterdicta ɔpescāt.
3 ¶ Tertio qz in ecclesia nō debēt sepeliri nisi epi: vel
Abbates. vel digni psbiteri. aut fideles laici. 13. q. 2.
nullus. Et itelligūt qdā de laico fideli. qui miracula
faciūt ex virtute fidei. Alij de quolz fideli cuius bo
nitas fuit manifesta: Hosti. itelligit d quolz fideli in
dignitate ɔstituto. vt comite rege imperatore. Sed
hoc hodie nō seruat qms male: ⁊ d iure ciuili nul
lus debet in ecclesia sepeliri vt nō Albri. in. l. nemo
apostolorum. C. de sac. san. ec. Uide aliqd. s. cimiteriū.
4 ¶ Quarto nō dz ecclesia icastellari. nec in ppugna
cula edificari. vt ide fiat guerra. vel vt ibi recipiat
q guerrā faciunt. nisi iusta necessitate: ⁊ auctoritate
epi. de custo. eu. c. reliq. s. vt boni viri defendātur a
malis: ⁊ h⁹ coiter tenēt doc. fz Pa. i. d. c. cū i ecclia.
5 ¶ Quinto intra ecclesiā vel cimiteriū: nō debēt sup
pellectilia poni. vel hospitari i ea. nisi p necessitate.
alias videt mortale in isto: ⁊ in pcedenti: vt in. d. c.
reliq. Quō v̄o lz i ecclia negotiari ⁊ quō lz ibidē
vēdere cādellas pp cultū diuinū. s. ēpno. §. 18.
¶ Sexto q i ecclesia vel cimiterio nō dbet vlla vio 6
lentia fieri. vel aliqd violenter extrahi. aut eius cōfi
nia frāgi. vt i. c. sic antiquus. 17. q. 4. Nec ea q in ea
posita sunt. p vi aut furtū auferri. aliter sacrilegiuz
comittit. c. qsqs iuetus. 17. q. q. ⁊ sic peccat mortr
vtz. d. c. qsqs. Utrū excoicatus ɔfugiēs ad ecclesiaz
gaudeat tali priuilegio. R. q sic qz cū non excipiat.
nec nos. vtrū seruus fugiēs ad ecclesiā possit violen
ter extrahi. R. q aut venit sine armis. s. vt dn̄o se
subtraheret: ⁊ sic reddet dn̄o: pstito tn̄ prius iura
mento de ipunitate. c. iter alia co. tit. aut venit cum
armis: ⁊ sic ɔtinuo extrahet. l. si seruus. C. de his q
ad ecclias ɔfu. itellige pmissa ipunitate. vtrū iude⁹
cōfugiēs ad ecclesiam gaudeat isto pilegio. R. fm
glo. i. l. 1. de his q ɔfigi. ad ec. q nō. ⁊ dicit Pa. i. c.
iter alia. e. ti. q ē verior. qz opinio glo. d. c. iter: qz. l.
pdicta. iducit psumptionē iuris ⁊ de iure ɔ quā nō
admittit pbatio. 50. di. ferrū: qz cōfugit nō pp zelū
fidei. fz pp euasionē debitorum. vel criminū. Inno. tn̄ ē
cū glo. pfacti. c. iter. Possēt dicit q si venit ad eccle
siā ⁊ petit bapm̄: gaudebit alias nō. qz videt venisse
vt effugiat n̄ cā fidei. Clerici tn̄ ⁊ religiosi. fugiētes
ad ecclesiā. possunt abstrahi a suis prelatis qui zelo
religionis qrunt eos. secus si ex odio vel alia mala
cā. hec Pa. in. d. c. inter. infra. §. 9.
¶ Utrū ɔfugiēs ad ecclesiā pp delictū gaudeat isto 7
priuilegio. R. Pa. in. d. c. iter: q legiste i. l. psenti. C.
de his. q. ɔfu. distinguunt: aut est debitū pp tributū. s.
debitū pncipi: ⁊ sic extrahit. vt i auct. de mā. pri. §.
publicorum: ⁊ ibi in glo. sed Pe. vt recitat Cy. tenet q
nō extrahet: fz ibi citabit: ⁊ si se dfendet. bene qdē.
sin autē pcedet ad missionē i possessionē bonorum: ⁊
ita itelligit. d. auct. ⁊ placet Pa. Si vero debitū est
pp aliud. tūc nō extrahet iuitus. fz oēs. d. l. psenti.
fz in mō pcedēdi. sunt opiniōes: ⁊ dicit Jacobus d
Rauēna q dabit sibi securitas stādi: ⁊ excūdi ex
tra ecclesiā per. 30. dies infra quos respōdebit aduo
catus ad iudiciū: ⁊ iudex si dabit sententiā ɔ eum.
cōdēnabit q aut reddeat ad ecclesiam. aut pareat
sententie: ⁊ cū hac opinione trāsit Cy.
¶ Utr̄ comittēs maleficiū ⁊ vadens ad ecclīaz gau 8
deat isto priuilegio. R. fm Pa. i. d. c. iter. q sic. quo
ad duo pncipalr. p̄ vt nō possit inde violenter ab
strahi. 2⁹ vt nō possit āplius d illo dānari ad mortē.
vel ad aliā penā corporalē. seu corporis afflictiuā.
pōt tn̄ pecunialr dānari vel alia pena extra corpus
⁊ cogi ad penitētiā agēdā ⁊ aliaz satisfactionē. ita
tn̄ q violēter non abstrahat. fm coiorē opinionē:
⁊ aduerte q lz egrediat de ecclia ex q⁹ semel ɔfugit
ad eā. nō pōt apli⁹ d illo corporalr dānari: ⁊ h⁹ dic
glo. i. c. reū. 17. q. 4. ⁊ fuit sn̄ia Ugo. ⁊ firmat ⁊ seqt
Archi. Et sic dfēsādi sūt ab ecclia illi q gaudēt eē.

9 ¶ Excipiuntur ab ista immunitate.s.l.§.6.quatuor genera hominum primo.latronum publicorum q palam: et publice furantur.vt sunt pirate.vel illi q publice stant i stratis: et depredantur oes transeuntes.2 est notorium depopulatorum agrorum: et differt istud genus a primo fm Inno.q istud est in nocte segetes destruit dum ibi se abscondit. vel iacet.vel q ultra homicidia: et depredationes quas faciunt istratis publicis.comburunt agros illorum q eis non seruiunt.vel sibi sunt contrarij: conueniunt tamen ista duo genera q quodlibet depredatur in stratis.3 genus e illorum qui aliquod maleficium enorme committunt in vna ecclesia.vt defendantur ab alia.secus si committerent extra ecclesiam vel cimiterium sub spe vt defenderentur ab ea.q gaudent vt i.c.fi.e.ti.Et licet loquatur de homicidio.vel mutilatione.tamen etiam habet locum i alijs delictis grauibus.fm Pa. ibidem.pp identitatem rationis: secus i non enormibus ibidem commissis.q gaudet.Sed qd si commisit maleficium i ecclesia: sed non sub spe vt defendatur ab ecclesia.Pa. i.d.c.fi. vult vt non defendatur.Alij contra et melius p.d.c. fi.4 genus fm Pe.de ancha.e raptorum virginum. homicidarum.et adulterorum.p aut.de man. prin.§.q si delinquentes.sed coiter tenetur et verius q e correcta illa aut.p ius canonicum et q gaudent illa imunitate.

x ¶ Vtrum confugientes ad ecclesiam tempore belli.sint capiendi.sic.q non.si ipsas non icastellauerunt. ar.d.c.fi. Nec res eorum ibi reposite.nisi essent ad pugnandum vt i.c.sicut antiquus.17.q.4.vtrum detentus sub iuramento redeundi dimissus fugiens ad ecclesiam.sit educendus .Sic.fm Jo. an.in addi.ad spe.ti.de iur.iur. q si iniuste detinebat.non reddibit maxime si imminet periculum mortis.vel mutilationis.sed petet absolutionem a iuramento.secus si iuste detinebatur q tunc compellendus est reddire. vt voluit Bar.in.l.relegati.ff.de penis.non tamen debet pati ecclesia.vt inuictus abstrahatur nisi prestita cautione de impunitate mortis.vel mutilationis.

xi ¶ Vtrum violenter abstrahens aliquem de ecclesia. nisi in casu permisso.teneatur illum restituere.Sic.Pa.i.d.c.iter: et Bar.in.d.l.penulti:q de iure pot peti.se restitui cum de facto sit priuatus.pro.Oldra.consi.53.et ecclesia pot agere.cum sit spoliata libertate. vt i.c.minor.17. q.4.Et ideo non liberatur nisi restituatur:etiam si dominus prestaret iuramentum.vel captionem de seruo abstractis:et facit ad.q.an capt i teritorio alieno possit peti: et q sic p.d.c.minor.et firmat Bar.i.l.fi cui.ff.de ac.

xij ¶ Qua pena puniatur de iure ciuili qui tales violenter abstrahit.Sic.q crimen lese maiestatis incurrit:et vltimo suplicio feriendus.d.l.penulti.De iure vero canonico debet excoicari: et condemnari pecuniariter:et iponi sibi publica penitentia.nec restitui coioni:nisi restituat quem violenter extraxit.vt i.d.c.minor. iuncto.c.si quis contumax:et.c.qsqs:et qd ibi no.17.q.4.et sic patet q peccant mortaliter tales.j.§.20. et non q ecclesia et cimiterium habet istud priuilegium:et.40.passus.si est ecclesia maior.vel matrix.vel.30.si est minor.vt capella.d.c.sicut antiquus.et.d.c.minor.similiter et monasteria religiosorum fm ar.s.et Hosti. licet non sit expressum in iure.capelle tamen q sunt intra ambitum murorum ciuitatis.vel castri seu ville.non ponuntur i.30.passuum obseruatione fm Hosti.d.c.qsqs.non fm Isido.q passus e mensura quinque pedum.pes vero.15.digitorum.Unde glo.i.d.c. sic antiquus vbi hoc dicitur.Limita istud spacium.quando vadit ad requisita nature.sec si iret vt accederet ad alias domos.vt in.d.c.diffiniuit.17.q.4. q possent capi.j.d.spatium:et ipse confugiens faciet sibi expensas.si habet de suo:fm Pa.d.c.inter.vel laborabit. si pot vt viuat.q si non pot.vel non habet de suo:ecclesia sibi prouidebit fm Archi. post Ugo. in.c.diffiniuit .17.q.4. Et debet ecclesia p excoicationem compellere extrahentem ad restitutionem ac etiam interdicere ne a tota domo sua recipiantur oblationes. nec euitat restitutionem si sit domino q extraxit seruum etiam si velet dare cauptionem de ipunitate q iniurie satisfieri debet ecclesie et iuramentum ante prestari debet et non postea ar.d.c.minor.17.q.4.Non q nulli de ordinibus paupertatis licet oratorium vel ecclesiam constituere seu constructam recipe iuxta ecclesias predicatorum et oratoria eorum intra spacium centumquadraginta cannarum et si secus factum fuerit dirimatur fm priuilegium dc.q plerique etiam autenticum e Bono et Regij in conuentu predicatorum .

¶ Vtrum mandans fieri delictum existens i ecclesia. violet imunitatem ecclesie.Sic.Bar.i.l.si vt pmittitur.ff. de fideiussor:latius p eum i.l.non solum.§.si mandato.ff.de iur.iur.tex.in dc.pastoralis.in.§.deciperet igitur. de sen.et re.iudi.vbi innuitur.q citatio facta extra territorium ciuitatis non valet:ergo videtur q debeamus attendere locum:vbi mandatum exequitur non vbi mandatur: videtur tamen q debeat attribui factum i loco vbi mandatur. qn exequens exequitur necessitate iuris ad qd facit qd infra dicitur.§.excoi.5.casu.p.§.55.circa medium. 13

¶ Vtrum ecclesia non consecrata gaudeat hoc priuilegio. 14
Sic.fm Pa.post.Hosti.i.c.ecclesia.e.ti.q sic.quius fuerint opiniones.facit tex.ibidem.mouetur ipse Pa.q palacium epi gaudet hac imunitate .17.q.4.c.id constituimus.ergo multo fortius ecclesia.Item facit q oia priuilegia concessa ecclesijs extenduntur ad hospitalia.i.l. oia priuilegia.C.de epi.et de.Item qd de primo faciendum e habetur pro iam facto.vt.l.non tamen. in prin.ff.de excusa.tut.et in.l.pe.ff.de testa.mili.hanc tamen Car.in .d.c.ecclesia.et Jo.de lign.post Lau.i dc. p. de pe.et re.itellige.si auctoritate epi.vel superioris edificata e. Unde.§.ecclesia.i prin.et similiter dicendum est de hospitali:et de alijs oratorijs priuatis.fm Goff. si auctoritate epi sunt fundata : et facit qd ipse no.i.c.fi.de eccl. edi.et tenet Lau.i.d.de.i.et placet Pa.i.d.c.ecclesia.p.d.l. oia.Alias non.Et similiter ecclesia interdicta gaudet fm Goff.et Uin.ar.pfacti.c.ecclesia.et sequuntur coiter doc.et similiter confugiens ad corpus xpi.fm Hosti. licet hoc in iure non exprimatur q vbi maior est ratio:et ibi maius ius:et mulier tangens fimbriam Christi saluata est Mathei.9.

15 ¶ Septimo eccl'ia h3 imunitaté qꝑ eius rustici non
pñt eius rura deserere: ⁊ alias se trásferre. vt i.c.3.e.i/
telligé. fm glo. ibidé. de illis q glebe sunt astricti. Et
quõ itelligit vide. s. colonus. §.i.
16 ¶ Octauo q3 pót ré suá. eccl'ie relinqre. l. generali.
⁊ l. iubemus. C. de sac. san. ecc. Et etiá donare inter
viuos. sine isinuatióe in ifinitum. l. illud. ibide3: ⁊ in
aut. de nõ alie. re. §. si min⁹: q̃3uis glo. i. d. §. teneat
ɔ̃rũ. s3 pm verius vt. ĕ. s. donatio. ṗ. §. 14. i. 7°. mó.
Nono trásferi dominiũ rei in ecclesias. solo pacto. s.
sola nuda ꝓmissióe. l. vt sic iter diuinũ. C. de sa. san.
ec. i glo. Et hanc sequit Alba. ibidé: ⁊ idem est fm
Rodo. qñ dat aliqd ecclesiastice ꝑsone ituitu. eccl'ie.
In emptióe tñ reqrit solũ ṗcij. vel fides de ṗcio. q:
alr dominiũ nõ acqreret fm glo. ṗdictam: decimo
qcq fuerit emptũ de pecunia eccl'ie. reuerti debet ad
eá. 12. q. 2. aplocos. in glo. ⁊. q. 5. firmum: ⁊ hoc siue sit
emptũ nomine ecclesie. vel non. de pecul. de. c. 1. ⁊ c.
inquirendũ. Uide. ĕ. s. ecclesia. §. 8.
17 ¶ Undecimo qꝑ nõ tenet ad munera ꝑsonalia me/
re. q̃ dicũtur q̃si ai ꝓuisióe: ⁊ corporali labore. sine
aliquo regẽtis detriméto ꝑpetrãt. vt i. l. fi. i pn. ff. de
mu. ⁊ ho. vide. s. clericus. 5. pn. circa mediũ. quorꝫ
munerꝫ mere ꝑsonaliũ. q̃dá sunt sordida. vt doacbe
mũdãde. Duodecimo eccl'ia non tenet ad munera
patrimonalia. seu realia. q̃ auté sint ista munera ⁊
q̃lia: ⁊ quõ clerici vel ecclesie teneátur. vide. s. exco/
municatio. 5. casu. 18. 13°. sunt imunes eccl'ie: ⁊ cle/
rici a gabellis. q̃ iponũt vino: ⁊ alijs. de q°. s. excoi°
. 5. casu. 19. 14°. qꝑ statuta laicorꝫ nõ hñt locũ super
reb⁹ eccl'ie. de quo. s. excoi°. 5. casu. 20.
18 ¶ Quitodecimo h3 imunitaté. qꝑ nec eccl'ia nec mo
nasteria. vel hospitalia tenẽtur ad lucratiuá descri/
ptioné vt i. §. sancimus. 23. q. 8. ⁊ é lucratiua descri/
ptio. quarta ps bonorꝫ q̃ curialibus relinqbat. qñ
fiscus védicat exceptis relictis curialibus: ⁊ corꝫ con
iũctis. l. 1. ⁊. 2. C. q. ⁊ qb⁹ quarta. ⁊. C. de ipo. lucra.
descrip. l. vnica. 16. qꝑ nec ét ṗlati. aut ꝑsone eccle/
siastice. pñt eis nouos cẽsus ponere. aut veteres au/
gere. aut alio mõ grauare. s. cẽsus. §. i. 17° se exten
dit imunitas ecclesie. ita qꝑ si ecclesia careat ꝓprio
pastore. nõ currit sibi ṗscriptio. l3 ṗlatus supior: pos/
sit. ꝑ ea agere. s3 Inno. i. c. oli3 el ṗ de resti. spo. tex.
est i. c. ṗ. de re. eccl. nõ alie. lib. 6. l3 Bar. in. l. 2. ff. de
aqua plu. ar. dubitauerit. 18°. qꝑ res ecclesie nõ pñt
aliẽari. sine certa solẽnitate. de q°. s. aliẽa°. §. 2°. ⁊ se.
19°. qꝑ de ꝑsonis ecclesiasticis nemo pót iudicare. nisi
iudex ecclesiasticus. de fo. cõpe. ⁊. s. clericus. 5. ꝑ totũ
⁊. s. excoi°. 5. casu. ṗ. §. 23. Que sunt iste persone. s.
excomunicatio. 5. casu. 18. §. 7.
19 ¶ 20°. qꝑ de reb⁹ ecclesiasticis: ⁊ ét patrimonialib⁹ cle
ricorꝫ. aut de causis spũalib⁹ iudex secularis iudicare
nõ pót. Uide. s. excoi°. 5. casu. 18. §. 6. ⁊. 7. 21° qꝑ lo
ca pia sunt sub iurisdictióe eccl'ie. c. ad hec. de reli.
do. ⁊ Pa. i. c. cũ sit gñale. de fo. ɔpe. Uñ offendétes
ea sũt sacrilegi. 22°. qꝑ relicta i testõ min⁹ solẽni fa/
cta eccl'ijs. ⁊ pijs locis. valét. c. cũ esses. c. relatũ. c. idi
cáte. de testa. s. testa^m. §. 5. 23. qꝑ eccl'ia vel ei⁹ pos/
sessióes. nõ pñt ꝓ aliẽis debit3 obligari: ⁊ obligás ẽ
suspẽsus ab administratióe spũaliũ. ⁊ tẽporaliũ. de
solu. c. 2°. q̃ tñ sñia pót ꝑ ep3 relaxari. ɔsulto idẽ nita
ti ecclesie ṗ. c. ex pte el. 1. de. s. b. sig. Nõ ɔphẽdit hec
sñia epos. c. q: ṗiculosũ. de sen. ex. lib. 6. vide. s. ṗla/
tus. 4. 24° excoicant vsurpátes regalia custodiá: ⁊
hmói. de qb⁹. s. excoi°. 5. casu. 28. 25. qꝑ clerici q te
nẽt ecclesiá. ex collatióe laici si nõ resignauerit. suspẽ
sus ab offi°. ⁊ bñficio. laic⁹ excoicád⁹. de iure patro.
. c. pterea. 26°. qꝑ ecclesia vtit iure minorꝫ: ⁊ iure rei
publice. ita qꝑ oia priuilegia rei publice ɔcessa. sunt
ɔcessa eccl'ie s3 Pa. i glo. i. c. audit3. de resti. i iteg.
¶ Qua pena puniũt violátes eccl'iasticá imunitaté 20
R. diuersa s3 qꝑ diuersimode violat. Ná q violát.
q° ad pm puniũt nullitate sñie. q° ad. 2m. peccat mor/
taliter. q° ad. 3m. nec ét peccat mortalr pp ɔsuetudi/
né ɔ̃riá. q° ad. 4m. vltra mortale ñ adiuuát ab eccl'ia.
q° ad. 5m. videt mortale. q° ad. 6m. peccat mortalr vl
tra pená de q̃ ibi. q° ad. 7m. ɔcludũt. q° ad. 8m. videt te
neri ad restitutioné vltra mortale. q° ad. 9m. vsq3 ad
13m. idé dic. ⁊ puniũt vt ibi. ⁊ silr q° ad. 14m. q° ad. 15m.
vt ibi. ⁊ silr q° ad. 16m. q° ad. 17m. ⁊. 18m. peccát mor/
talit. silr q° ad. 19. 20. 21. q° ad. 22. vltra mortale tenẽt
ad restitutioné. q° ad. 23. 24. ⁊. 25. vt ibi. q° ad 26. ma
le faciũt. q° ad. 27. é nullitas vẽdictóis: ⁊ peccát mor
talr. silr q° ad. 28. é mortale. vide aliqd. ĕ. §. 11. 12.
¶ Sed qd si ecclesie pticulari. vel alicui speciali or/ 21
dini. cõpetit aliqd̃ pticulare puile^m. ⁊ istud violet. vt
puta de puile^m cistercieñũ. de q° de ṗscrip. c. cũ ordiné.
qñ aliqs legat⁹ vrget eos ad respõdẽdũ corá se per
rescriptũ. nõ faciẽs de ordine suo mẽtioné. an faciat
ɔ̃ libtaté ecclesie. R. qꝑ nõ. Ná hc casu oz qꝑ citatus
alleget puile^m suũ. forte. n. negabit eẽ cistersiẽse3. ⁊ tenet
docere de his q̃ sũt facti. ⁊ hc nisi sit notoriũ. Cõclude
igit qꝑ fit ɔ̃ libtaté ecclesie qñcũq3 violat puile^m cõ/
cessu3 sup gñali libtate ecclesie: ⁊ hoc siue violet q° ad
oẽs ecclesias. siue clericos. siue q° ad vná ecclesiá. vel
clericũ. q: oẽs ecclesie sunt vna. 24. q. 1. loqt. secus de
libertate vnius ecclesie. vel clerici.

Normis iniuria qñ dicat. R. c. cũ illorꝫ. de sen.
e exc. exẽplificat. si mẽbrũ mutilet. si effusio san
guinis fit i abũdátia: ⁊ de mẽbro de q° nõ fa
cile sanguis exit. Ité si i epm. aut abbaté. vel ṗlatũ.
seu supioré sit iniecta man⁹. Insti. de iniur. §. atrox.
Ité si qs vulneret qñ idiget medicamie cirugie. vel
ẽplaustrorꝫ. seu aliorꝫ medicabiliũ. s3 ii Donat. Ite3
si qs fustib⁹ cedit. Ité i theatro vel foro. aut i ɔspe/
ctu iudicis vberet. Ité s3 aliquos si i ecclesia. vel ci
miterio. aut dormitorio vberet. ar. de sen. exc. cũ ꝓ
cá. 17. q. 4. qsqs. ⁊. §. q aũt. Ité si sacerdoti inducto
vestib⁹ sacerdotalib⁹. C. de iniur. l. atrocé. Et breuiter
dic qꝑ iniuria dr enormis. ṗ ex ꝑsona ⁊ i qui nõ habe

mus expssus.nisi qd e dictu.i.d.c.cum illoꝝ.⁊ i.d.l. atrocē.⁊.d.§.atrox.⁊.d.§.atrocē. vbi dr̄ de magi/stratu.parēte.patrono.epo.plato.⁊ sacerdote idu/cto.2° ex loco vt puta si icōspectu ptoꝝ faciat. seu p/lan:⁊ i.d.l.ptor ⁊ i theatro.vel foro.vt i.d.§.atrox. ⁊.l.sʒ ē qōis.i pn.ff.de iniur.3° ex tēpore: ⁊ hoc ē ar bitrariū.vt puta ludi vel magne festiuitatꝭ.4° ex ipa re.puta ex vulnere vn̄ dicit lex vulneris magnitudo atrocitatē facit:⁊ nō nūqꝫ loc⁹ vulneris vt i oculo. 5° ex mō.vn̄ dicit Pa.i.d.c.cū illoꝝ. ꝙ pcussio i ec/clesia.vel i platea:⁊ excessiue notori⁹.dr̄ enormis.d. .§.atrox.⁊ ꝙ eps pōt nō absoluere a talib⁹ iniurijs notorijs factis psonis ecclesiasticis. Et q: h° aliqñ depēdet ex arbitrio.vt dicaṫ enormis.qrit qs habe/bit arbitrari.vt sit enormis iniuria. R. ꝙ ille q hʒ absoluere:⁊ ligaṫ an sit sue iurisdictiōis.vt possit eū absoluere.vel ne.ar.super lris de rescrip. ⁊.l.si qs ex aliena.ff.de iudi.sed caueatur vbi ius determinauit atrocē ne determinet leuē q: nō absolueret sed deci/peret secus vbi ius non determinauit.

1 ¶ Enormia ēt hʒ canones dicūṫ illa q̄ ad normaꝫ penitētie reduci nō pn̄t qn semp remaneat aliqd de pena. Illa ⁊ ipediūt ordinis execationē:⁊ bn̄ficij re/tētionē.ēt post penitētiā.talia aūt coiter sunt tria.s. homicidiū.so.di.minor. Itē heresis i q° post vuln⁹ sanatū remāet cicatrix.i.q.i.vetū. Itē symo⁹ i ordi/ne.c.iqsitiōis.de accu. ⁊ ibi pʒ ꝙ idē ē de symo⁹ in bn̄ficio.dn̄r ēt enormia q: dispēsationē nō recipiūt. vt symo⁹ i bn̄fic°.i.q.i.g°.h° ēt mō dn̄r enormia illa dlicta q̄ iducūt ifamiā ciuilē.i.i qb⁹aliqs remāet ifa mis post pn̄iā. Uide aliqd. v.excoi°.5.casu.p.§.24.

2 Episcopus.latine speculator iterptaṫ.xx.di.c. cleros.⁊.8.q.i.q epatū:speculari.n.dʒ mores ⁊ vitā ppli sibi sbiecti.vn̄.o.T.27.q.185.ar°. 8.ad p^m ait sic.aplis hʒ Aug.dicēs.q epatū dsiderat bonū opus dsiderat.exponere voluit qd sit epatus. q: nomē opis.nō honoris:scop⁹ qdē itētio iterptaṫ si g° epʒ latine vdim⁹ significare. supitēdere possu/mus dicere:dʒ igiṫ intēdere ad salutē.primi sui.vn̄ hāc negligēs cū videaṫ se obligasse ⁊ sit i aliq̄ ma/gna negligētia.videṫ peccare mortaliṫ: ⁊ dr̄ canis ipudicus.⁊.q.7. q nec. v.platus.§.i.vt^m aliqs possit appetere epatuꝫ.vide.v.cathedra. Quō teneaṫ ad eīyā.v.restitu°.§.19.vn̄.o.T.vbi.s̄.ar°.7. Si eps n̄ fideṫr dispenset ea q̄ sibi tāqꝫ dispēsatori comittuṫ. ⁊ sit i aliq° excessu qd n̄ possit lateṫ. peccat mortaliṫ. tā qꝫ ifidelis dispēsator:⁊ c. ⁊ dʒ magis itēdere ad multiplicationē spūaliū.qꝫ tēporaliū.qꝫ secundario pōt.imo dʒ ēt augumētationē corporaliū ad vtili/tatē ecclesie:⁊ clericoꝝ.procurare.

1 ¶ Ut^m liceat alicui epatū sibi oblatū :vel iūctū.ois recusaṫ. R. hʒ.o.T.vbi.s̄.ar°.2°.ꝙ i assūptiōe epat⁹. seu alteri⁹plature duo sunt ɔsiderāda.p°.qdē.qd d̄ceat hoiēꝫ appetere.hʒ ppriaꝫ volūtatē.2° qd hoieꝫ deceat facere ad volūtatē alteri⁹.q^m g° ad ppriā vo lūtatē ɔuenit hoi pricipaliṫ isistere.ppriē saluti: sʒ ꝙ alioꝝ saluti itēdat. hoc ɔuenit hoi ex dispositiōe al/terius.ptātē i ipm habētis.vn̄ sic ad iordinationeꝫ volūtatꝭ ptinet.ꝙ aliqs pprio motu feraṫ in hoc ꝙ alioꝝ gubernatiōi pficiaṫ.ita ēt ad iordinationem volūtatꝭ ptinet. ꝙ aliqs oio ɔ̄ supioris iiūctionē p/dictū gubernatōis offi^m finaliṫ recuset.pp duo.p qdē q: hoc repugnat charitati primoꝝ. quoꝝ vtilitati aliqs se dʒ exponere p loco:⁊ tēpore.vn̄ Aug.19.d ciui.dei:dicit ꝙ negotiū iustū suscipit necessitas cha ritatꝭ.2° q: hoc repugnat humilitati p quā aliqs su/perioris mādatꝭ se subicit.vn̄ Greg.dic̄ i pastorali.ꝙ tūc añ dei oculos vera ē humilitas.cū ad respuēdū hoc qd vtiliṫ subire pcipiṫ.ptinax nō ē.nec ē mino/ris pfectiōis.ꝙ aliqs ex obediētia supioris.aliqñter minuat suā ɔtēplationē.vt saluti primoꝝ intēdat. facit.c.si.de postu.⁊ ibi Pa. Ut^m liceat petere platu rā.v.cathedra:pn.vt^m liceat eā appetere ibidē.§.i.

¶ Sʒ qriṫ q: hʒ.b. Greg. valde difficile ē.vt aliqs se purgatū possit cognosceṫ.nec dʒ aliqs nō purgat⁹. sacra misteria adire:si g° aliqs nō sentiat se purga/tū.qñtūcūqꝫ sibi epale iiūgaṫ offi^m.vel alteri⁹platuṫ. videṫ ꝙ nō debeat illud suscipe. R. hʒ.o.T.vbi.s̄.ꝙ nullus teneṫ obediṙ plato.ad aliqd illicitū:pōt ergo ɔtigere ꝙ ille cui iniūgiṫ platiōis offi^m.i se aliqd sen tiat p qd nō liceat ei plationē accipe.hoc aūt ipedi/mētū qñqꝫ qdē remoueri pōt p ipmmet. cui pasto/ralis cura iniūgitur.puta si hʒ peccādi ppositū.qd pōt deserēṫ:⁊ pp hoc nō excusaṫ.qn teneaṫ finaliter obedire plato iiūgēti.qñqꝫ vo ipedimētū ex q° fit ei illicitū pastorale offi^m.nō pōt ipe remouere.sʒ plat⁹ q iniūgit.puta si sit irregularis.vel excoicat⁹: ⁊ tūc dʒ defectū suū plato iiūgēti ostēdere.q si ipedimētū remouere voluerit.teneṫ humiliṫ obediṙ. vn̄ Ex.4. cū Moyses dixisset obsecro dn̄e nō sum eloquēs ab heri ⁊ nudius tertius:dn̄s respōdit ad eū: ego ero i ore tuo doceboqꝫ te qd loqris. Qñqꝫ vero non pōt remoueri ipedimētū.neqꝫ p iiūgētē.nec p eū cui in/iūgiṫ:sic si archieps nō possit sup irregularitate di/spēsare:⁊ tūc subdit⁹ nō teneṫ ei obedire ad suscipiē/dū offi^m plature.vel ēt sacros ordines.si sit irregula ris.h.o.T.⁊ sic itellige ⁊ expone ea q̄ sunt dicta. v. electio.p.§.14.⁊ se. Sufficit igiṫ ⁊ reqriṫ hʒ doc.o.ꝙ nihil i se repiat p qd illicitū ei reddaṫ assumere pla/tiōis officiū:⁊ non reqriṫ ꝙ reputet se aliis meliorē. hoc.n.eēt psumptuosuꝫ.nec ē nec° ꝙ sciat se eē pur/gatū.sʒ sufficit ꝙ nō ɔstet de opposito:⁊ ꝙ intēdat ad hoc vt talē se exhibeat.q^m pōt:qlē reqrit platura. Quō aliqs teneaṫ eligeṙ meliorē. v.elec°.p.§.13.⁊ se.

3 ¶ Ut^m eps ł ali⁹plat⁹ licite possit petere absolutōeꝫ. vt possit ad religionē.vel aliū stat^m pfectiorē.vel ad qetē sui accedeṙ. R. h.o.T.vbi.s̄.ar°.4.ꝙ pfect° pla tuṙ i h° ɔsistit.ꝙ aliqs ex diuina dilectōe se obligat ad hoc ꝙ saluti primoꝝ isistat:⁊ iō tā diu obligaṫ ad h°.ꝙ curā pastoralē retineat.qꝫdiu pōt subditis

sibi cōmissio pficere.ad salutē.quā qdem negligere nō dz neqȝ pp diuine cōtēplatiōis qetē.cuȝ aplꝰ pp necessitatē subditoꝝ etiā a ɔtēplatione future vite se differri paciēter tolleraret.ſȝ si salutē alioꝝ pcurare nō possit.ɔueniēs ē.vt sue saluti itēdat.siue sit istud ipedimētū ex parte sui.puta qꝛ ifirmus.vel malus.vel negligēs vel nō extimatus.vel simia.vel ex parte subditoꝝ quocūqȝ mō:⁊ qꝛ pōt existimare ꝙ p aliū meliorē melius fiat.pōt semp desiderare. sine ptinatia tn̄.vel hoc faciat de licētia pape.

4 ¶ Ut᷑ liceat epo vel cuicūqȝ plato.ppter aliquam psecutiōeȝ tēporalē corporalr deserere gregem.sibi comissum.Rꝫ.ſm.s.Tho.vbi.ō.ar᷑.5.ꝙ i qualȝ obligatiōe pcipue attēdi dz obligatiōis finis: obligāt aūt se epi.vel alii plati ad exequēdū pastorale offi᷑ ppter subditoꝝ salutē : ⁊ iō vbi subditoꝝ salus exigit psone pastoris psentiā.nō debet pastor psonalr suū gregē deserere.neqȝ pp aliqđ comodū tēporale neqȝ etiā pp aliqđ psonale periculū iminēs.cū bonꝰ pastor aiaȝ suā ponere teneat̄.p ouibus suis:itelligē vt i.§.sequēti. si vero subditoꝝ saluti possit sufficiēter i absentia pastoris p aliū pui deri.puta qꝛ solus platus qrit᷑.tūc lȝ pastori.vel ppter aliqđ comodū ecclesie.vel psone pīculū.corporalr gregē deserere. vn̄ Aug.i epla ad Honor:fugiāt d ciuitate i ciuitatē serui xpi qn̄ eoꝝ qsqȝ specialr a psecutorībꝰ qrit᷑ vt ab aliis q nō ita qrūtur nō deserat̄ ecclia.cū aūt oīuȝ ē cōe pīculū.hi q aliis indigēt nō deserātur ab his qbus idigēt:si.n.pniciosūȝ est nautā in trāqlitate nauē deserere. qȝto magis in fluctibus vt habet̄ .6.q.2.ar.7.q.i.c.sciscitaris.⁊ Inno.i.c.nisi:d renū. ⁊ glo.i.§.hoc etiā.7.q.i.tenent etiā epi ſm.s.Tho. .2ᵉ.q.184.arᵒ.7. ad pᵐ. exponere omnia sua p honore dei ⁊ p salute gregis sui qn̄ opus fuerit.h ille.

5 ¶ Querit᷑ vt᷑ plati religiosoꝝ.iminente periculo pestis.qn̄ nō iueniūt aliū q velit se periculo mortis spōte exponere ad seruiēdū.vel ad administrāda sacra. subditis pestilētiatis teneātur se exponere pīculo p suis subditis.vel possint aliis pcipe vt se exponāt : ⁊ videt̄ ꝙ sic.ex his q̄ dicta sunt in pcedēti.§.qꝛ tenent̄ se exponere psonali periculo. nec pōt fugere pp iminēs periculū. In ɔtrariū ē qꝛ cogūtur ex pcepto supioꝝ acceptare platurā.nec qrūt illā.ſȝ fugiūt aliq: ⁊ superior nō pōt eos cogere vt se exponāt pīculo mortis.ergo videt̄ ꝙ nō teneātur .Rꝫ.p certo platus tenet̄ se exponere pīculo corporali p salute spirituali subditoꝝ.qđ nō solū pȝ ex his q̄ dicta sunt i pcedēti.§.ſȝ etiā ex his q̄ dicūtur de ordine charitatis.qꝛ tenemur plus diligere aiaȝ pximi.q̄ȝ corpus ppriū. Sūt ergo notāda qdā. ſm.s.Tho.vn̄.3ᵒ.snīaꝝ di. .29.arᵒ.5.qᵃ.2ᵃ.i.Rꝫ.ad.2ᵐ.sic ait. Cū scimus fratreȝ nr̄m posse liberari p mortē corpīs nr̄i.a morte aie. sine pīculo aie nr̄e:tūc tradere aiaȝ.i.vitā corporalē p fratribus nō est pfectiōis.sed necessitatis.alias aūt ē pfectiōis.hec ille. Item i opus.de pfectiōe vite spiritualis.c.14.sic ait. Plus debemus aiaȝ pximi diligere q̄ȝ corpus nr̄m vn̄ vitā corporalē p salute spirituali proximoꝝ ponere ɔuenit :⁊ hec cadit sub necessitate pcepti.i necessitatis articulo. puta si aliqs videret aliquē ab infidelibus decipi.deberet se mortis periculo exponere.vt eū a seductiōe liberaret: silr si videret pueꝝ mori sine baptismo in casu pestilētie. vel similibus.alias ē de pfectiōe.hec ille. Et i.q.disputatis ait. Ponere aiaȝ.i.vitā pn̄tem pro fratribus. quodā mō ē de necessitate charitatis :⁊ quodā mō est de pfectiōe ipiꝰ:plus.n.hō debet diligere pximū quātum ad salutē aie q̄ȝ corpus ppriū.vn̄ i eo casu quo aliqs tenet̄ pcurare salutē pximi. tenet̄ etiā p ipius salute periculo:tēporalē vitā exponere:ſȝ hoc pfecte charitatis ē vt etiā p his i qbus pximo non tenemur p eo.tēporalē vitā exponere.h ille. Et.2ᵉ. .q.26.arᵒ.5.ad.3ᵐ.sic ait. Cuilȝ hoi iminet cura ppriȝ corporis. Nō aūt iminet cuilȝ cura de salute pximi nisi forte i casu:⁊ iō nō est de necessitate charitatis. ꝙ hō ppriū corpus exponat p salute pximi. nisi i casu quo tenet̄ eius saluti puidere. ſȝ ꝙ aliqs se spōte ad hoc offerat ptinet ad pfectionē charitatis hec ille. Ex qbus possūt poni aliq ɔclusiones.pᵃ.ꝙ tā platus q̄ȝ alius q videt aliquē subiacere periculo aie.cui pōt subuenire ēt exponēdo se pīculo mortis corporalis.tenet̄ subuenire vt i exemplis de decepto ab ifidel:⁊ i puero baptizādo.vt.ō.⁊ silr si viderē fratrē meū peste laborātē q desperat nisi ad eū vadā.in his ⁊ similibus.teneor exponere ppriū corpus p salute aie eius. Secūda.platus si verisilr dubitaret de pīculo futuro aie suoꝝ subditoꝝ: ⁊ nō iueniret q vellet subuenire.vel supplere.nō posset fugere qꝛ cura sibi simplr cōmissa ē suoꝝ ⁊ tenet̄ qrere vbi verisilr iminet pīculū.nō sic alii. Tertia.Alii qui nō vident actualr pīculū aie fratris sui q̄ȝuis posset dubitare de salute eius i futuro.puta desperatiōis nō tenetur expectare.ſȝ pōt fugere. qꝛ nōdū est sibi cōmissa cura illius.ſȝ ppriȝ corpus semp ē comissū:⁊ i hoc differt platus ab aliis:etiā si ābo eēnt psentes ⁊ imineret actualis ⁊c.platus.n.tenet̄ :⁊ i negligētia plati: tenet̄ alius:⁊ i hoc etiā differt.Quarta ɔᵒ.p administratiōe sacramētoꝝ q̄ nō sunt de necessitate salutis.puta ɔfessio vel viaticū q̄ si habeātur i pposito: ⁊ deficiat ɔtentus sufficit.iuxta illud.crede ⁊ mādu casti. Nō tenet̄ qs se exponere pīculo corporis.Quinta.ɔᵒ.neqȝ platus neqȝ alius tenet̄ se exponere pīculo mortis pp salutē corporalē fratris. Sexta.ɔᵒ.platus nō pōt pcipere subdito vt expōat se pīculo mortis. qꝛ i hoc nō est platus.ſȝ frater. vn̄.s.Th.2ᵉ.q.105. arᵒ.5.ad.3ᵐ.sic ait. Secūdū ea q̄ ad nāȝ corporis ptinēt.hō hoi obedire nō tenet̄.ſȝ solū deo.qꝛ oēs homines nā sūt pares.puta i his q̄ ptinēt ad corporis substētationē.hec ille. Septima.ɔᵒ.si qs se exponat periculo mortis.ppter fratrē in his ad q̄ nō tenet̄ ē signū maxime charitatis. Ad arᵐ in ɔtriū negamꝰ

cōsequētia.vñ dico φ q̄uis plat⁹ nō possit aliquē
cogere ad piculū mortis.q: in hoc nō ē plat⁹.vt dictū ē.
sz socius:pōt tñ cogere ad suscipiēdā platurā:⁊ ad
oia ad q̄ obligat platura ɔsequēter. et platura aūt
sola.nō posset obligare ad piculū mortis.sz et platu/
ra q̄ fundat i ordine charitatis.hec opti⁹ pōt. Ad id
qd̄ dicit.o.φ tenet exponere nec pōt fugere itelligen
dū semp ē qñ iminet i pñti piculū spūalis vite i futu
ro aūt semp pōt iminere ⁊ iō nisi p aliū puideat nō
pōt fugere:tenet.n.platus vltra alios ad q̄rēdū de/
fectus subditoꝝ vt corrigat vel releuet qñ fama vel
sufficiēs monitū venit ad eū.Uide.ꝟ.correc°.§.5.

6 ¶ Utrū religiosi q assumūtur i epos.teneāt ad obser/
uātias regulares.R.fm.s.T.22°.q.185.ar°.8.φ si q̄
sint i regularib⁹ obseruātijs.q̄ nō ipediāt pōtificale
offi^m.sz magis valeāt ad pfectiōis custodiā:sic ē cō
tinētia.pauptas.⁊ alia hmōi.ad hec remanet reli/
giosus ēt factus eps obligat⁹:⁊ p ɔñs ad portādū
hitū sue religiōis.q est obligatiōis signū.Si q̄ vero
sunt i obseruātijs regularib⁹ q̄ officio pōtificali repu
gnāt:sic ē solitudo.silētiū:⁊ aliq̄ abstinētie.vel vigi
lie graues.ex qb⁹ ipotēs cor⁹ redderet ad exequādum
pōtificale offi^m.ad hmōi obseruāda nō tenet.i alijs
tñ pōt dispēsatiōe vti fz φ requirit necessitas ꝓprij
officij.psone.ł ɔdictōis hoiuz cū qbz viuit.p modū
q° ēt plati religionū i talib⁹ secū dispēsant.vñ absol
uit a iugo monastice pfectiōis.non φ^m ad oia.sz φ^m
ad illa q̄ offi° pōtificali repugnāt:sc hz.n.religio ad
offi^m pōtificale sic dispositio ad pfectionē.q̄ dispō
est necessaria ad huc pfectiōe obtēta.nec destruitur
dispō p pfectionē.nisi φ^m ad illa q̄ repugnāt pfectiōi.
sic i ꝓposito vt dictū ē.φ aūt nō teneant obedire p
latis suaꝝ religionū.est p accñs.sic accidit plat⁹ re/
ligionū.tñ ad huc remāet obligatio voti virtualr:
ita.s.φ si eis legiti⁹ aliqs pficiat obedire teneāt igi^m
tenet obedire statutis regule p modū pdictū:⁊ suis su
piorib⁹ si quos habēt. Propriū aūt nullo mō habe
re pñt.nō.n.paternā hereditatē quasi ꝓpriā.sed q̄si
eccle debitā:testa^m aūt nullo° facere pñt. q: sola eis
dispō comittit reꝝ ecclesiasticaꝝ.q̄ morte finit.ex qua
incipit testa^m valere vt aplus dicit ad he.9.Si tñ ex
cōcessiōe pape testa^m faciat nō itelligit ex ꝓprio face
re testa^m.sz aplica auctoritate itelligit eē ampliata po
testas sue dispēsatiōis.vt eius dispēsatio possit vale
re post mortē.hec.s.T.⁊ eodē mō posset dari papa
quilibet religioso vt etiā sic posset disponere. ⁊ quo/
dā mō testari vt dictū ē:imo etiā mīor ordinis:pos/
set hoc facere dūmō dominiū illaꝝ reꝝ nō sit acqui
sitū alicui super quē non habeat auctoritatē.vt sic:
ista aūt q̄ dicta sunt de voto pauptatis quo ad epos
nō religiosos cessant q: fm.s.Tho.vbi.s.ar°.6.epi
in sua ordinatione nō se obligant ad pauptatē.nec
illo voto sunt astricti sicut nec alij clerici.ꝟ.mona/
chus.§.5.⁊.ꝟ.religio.§.41.

7 ¶ Utrū psbiter habēs votū simplex religiōis:factus
eps teneat renūtiare epatui ⁊ ingredi religionē.R.
fm.s.T.22°.q.189.ar°.3°.ad p^m.φ sic.p.c.p tuas de
voto:vbi ē casus litralis dicēs q uouit religionē igre
di.si voto nō cōpleto fiat eps renūtiare dz: ⁊ votuz
iplere hec ibi.Et si qs arguat vt facit ibidez Pa.ɔ̄
q: monachus pōt fieri eps.ergo nō tenet dū est eps
fieri monachus.q: epatus videt esse quid maius:⁊
vinculū maius frāgit minus.c.q pōt.de regu.lib.6.
R.difficilis ē respōsio tñ saluo meliori iudicio:dice
rez φ qñ monachus fit eps remanet obligatus ad
vota essētialia ⁊ obseruātias regulares vt dictū est
in.§.pcedēti.ille aūt q post votū simplex fit eps.nō
obligat ad ista q: añ votū solēne.nō obligat actua
lit ille.q fecit votū simplex:⁊ iō necesse ē vt ꝓfiteat
solēniter p igressuz religiōis qd̄ ꝓmisit p votū sim/
plex:⁊ tūc post votū solēne.poterit iteꝝ effici eps: ⁊
erit obligatus ad vota religiōis:⁊ sic q̄uis epatus
fm qd sit qd pfectius q̄z religio.tñ fm aliud religio
plus obligatiōis ɔtinet.puta votū pauptatis.

¶ Utrū eps i sua ordinatiōe recipiat caracterē vt or/ 8
do epalis possit dici ordo.R.b.s.T.4.sniaꝝ di.25.
q.1.ar°.2°.φ i ꝓmotiōe epi.dat sibi ptās.q̄ ppetuo
manet in eo.q̄uis dici nō posset caracter q: per eā
nō ordinat hō directe ad deū.sz ad corpus xpi mi/
sticū ⁊ tñ indelebilr manet sicut caracter q: per ɔsecra
tionē dat.hec ille.⁊.e.li.di.7.q.3.ar°.p.q^a.2^a.ad.3^m.
ar^m sic ait.Quāuis eps nō habeat aliquē ordinem
supra sacerdotē fm φ ordines distingūtur per act⁹
relatos ad corpus dñi veꝝ.tñ hz aliquē ordinē su/
pra sacerdotē.fm φ ordines distingūtur per actus
supra corpus misticū.vñ Dyo.in lib.ecle.hic.ponit
epatū ordinē.vñ ⁊ cū quadaz cōsecratiōe dignitas
epalis ɔfert.Et ideo in ꝓmotiōe mēbroꝝ corporis
mistici.aliqd pōt cōpetere epo.qd̄ nō cōpetit simpli
ci sacerdoti.vñ φ^m ad corpus xpi veꝝ nullus ordo
est supra sacerdotalē:sz φ^m ad corpus xpi misticum
epalis ordo ē.s.sacerdotalē.hec ille.⁊.e.li.di.24.di
cit.φ ordo pōt accipi dupl'r.vno mō fz φ ē sacrm:
⁊ sic ois ordo ordinat ad eucharistie sacrm.vñ cū
eps nō habeat ptātē supiorē sacerdote.φ^m ad hoc
non erit epatus ordo.Alio mō pōt ɔsiderari ordo.
fm φ ē officiū quoddā.respectu quarūdā actionuz
sacrarū ⁊ sic cū eps habeat ptātem respectu corpo/
ris mistici supra sacerdotem.epatus erit ordo: ⁊ sic
debēt itelligi auctoritates q̄ dicūt φ epat⁹ ē ordo.
vt est Dyo.⁊ canoniste.Illi vero q dicūt φ non est
ordo accipiūt ordinē ꝓprie.fm φ ponit caracterē
circa corpus verū ⁊ sic Theologi accipiunt proprie
ordinem.vñ nō est cōtradictio nisi in verbis.

¶ Eps hz magnā auctoritatem sub papa.vt pz de 9
offi.or.per totum.vide.ꝟ.clericus quasi per totum.
⁊.ꝟ.beneficium.⁊.ꝟ.dispensatio.§.14.vtruz possit
concedere auctoritatem.nō epis.quā ipse habet.R.
fm Pa.in.c.accedentibus.de exce.prela.φ nō:ca q̄
pertinent ad ordinē epalē sicut ordinare: crismare:

cõsecrare.⁊ filia. de quo.ß.abbas.§.5. Ea vero q̃ spectãt ad dignitatẽ epalez. bene põt sĩe cognoscẽ ð cã matrimoniali.iniũgere solẽnẽ pñiaz:iudicare de clericis:⁊ hmõi.vt.16.q.2.visis:preter isignia.vt visus mitrie:⁊ põtificaliũ.q̃ solus papa ꝯcedit.ar.c. apl̃ica.de priuil.lib.6.ea ẽt q̃ sunt iurisdictionis põt cõcedere.etiã si nõ sit cõsecratus. nec sacerdos.⁊ de omnibus vide.d.§.5.⁊.d.§.14.

x ¶ Ut̃ eps cadat i penã susp̃esiõis.aut interdicti.ß. q nõ:ex ꝯstitutiõe aliqua.nisi i ipa de ipis epis fiat specialis mẽtio:siĺr nec coꝝ supiores vt i.c.q: pericu losũz.de sen.exc.lib.6. Idẽ dic de suspẽsiõe a bene/ ficiis a iure posita.vt i.c.si cõpromissari⁹.§.hmõi:ð elec.li.6.sec⁹ de excõicatiõe vt nõ i.d.c.q: piculosuz.

xi ¶ Ut̃ execu⁰ reuoluta ad epz pp negligẽtiã executoꝝ teneat̃ eps seruare formã quã tenebãt̃ executores.ß. Bar.i.l.si puellã.C.si mi.ita.fu.ali.q sic.faĉ tex. i de.i.ð sup.ne.p.⁊ qð nõ Jo.an.i.c.publicato.ð elec.

12 ¶ Utruz mortuo epo expiret auctoritas vicarij.ß. fz Pa.i.c.p.ne.se.va.q sic vt nõ glo.i de.si.ð pen. Idẽ videt̃ de officio prioꝝ cõstituti ab abbate mor/ tuo abbate ar. ex nõ i.d.c.si.secus si cõstitut⁹ ẽẽt ab abbate cũ c̃:ar.c.2.de statu reg.ß.delegare.§.9.

13 ¶ Eps in synodo dz ꝯstituere aliquos ydoneos vi/ ros p totã dyocesiz quos debet iuramẽto astringerẽ ad denũtiãdũ sibi vel p eũ:misso:qcqd perpẽderint fieri ꝯ volũtatẽ dei ⁊ totã christianitatẽ qð ptineat ad iurisdictionẽ ecclesiasticã.c.epo in synodo.35.q. 6.⁊ tales appellãtur testes synodales.

14 ¶ Eps põt cogere religiosos mendicãtes vt vadãt ad pcessiões.c.nimis praua de exce.pxla.ex q̃ ter. dicũt doc.q ex quo phibet̃ eis ne ex leui cã ꝯpellãt eos.ire ad pcessiões sequitur q ex magna cã ⁊ graui possunt.vt puta nouo epi vel legati itroitu vel imi/ nente peste vel alio flagello vel i generalib⁹ letaniis hec nõ Pa.i.c.dilect⁹.de offi.or qð est verũ nisi spe ciale priuilegiũ habeãt vel ꝯsuetudo sit i ꝯtrariũ.

15 ¶ Epi singulis ãnis synodũ teneat admonẽdo cle/ ricos:ꝯstitutiões legẽdo ⁊ laicos pdicãdo vt.2.q.i. placuit itẽ singulis annis si põt visitet oẽs ecclesias monasteria ⁊ hospitalia sibi subiecta.

16 ¶ Precipit̃ epis vt in ecclesijs cathedralibus ⁊ alijs cõuentualibus viros idoneos ad predicandũ ⁊ cõ/ fessiones audiendũ: deputent siĺr qñ ipse nõ põt pp amplitudinẽ dyocesis vel alia occupatione tenetur habere viros potentes in opere ⁊ sermone qui visi/ tent ⁊ doceant vite coꝝ plebes sibi comissas ⁊ eis p videant de substẽtatione.c.inter cetera: de offi.or.

17 ¶ Eps debet quos vult ordinare inquirere.p de eta te debita ad illũ ordinẽ.⁊ de litteratura. Naz ordi/ nans subdiaconũ qui nesciat officiũ. vel alia necessa ria ad talẽ ordinẽ.videt̃ peccare mortaliter. q: pre bet ei causam peccãdi.quãtũ vero ad illos quos p/ mouet ad curã animaꝝ.vt habeant scientiã neces/ sariã.alias peccat. Itẽ nõ permittat vt notarius pe

tat salariũ in scribẽdo.ordinãdos. q: prohibitũ est .i.q.2.sicut epm. Intellige ɓm glo.ibidẽ qñ est sala/ riatus. alias potest accipere aliqd dũmodo eps nõ participet.in lucro.lz glo.ibidẽ teneat ꝯ.

¶ Eps põt q̃rere de tit⁹ bñficij sui subditi.si nõ ꝯsen sit i eũ vt voluit Fede. ꝯsi.98.⁊ idẽ dic.de quocũqz alio cuius interest. Eps nõ debet comittere ecclesia/ sticã beneficia.vel officia propinquis.nec administra tionẽ reꝝ ecclesiasticaꝝ.vt in.c.idicatũ ẽ nobis. 89. di.cũ.c.sequẽti.sz yconomus debet eẽ clericus hone ste vite.vt pbat̃.c.di.per totũ. Eps in dãdo benefi/ cia.debet attẽdere vt det dignis.alias peccat. Eps in publico debet vti lineis indumẽtis.nisi sit religio sus.in.c.cleri.officia. de vi.⁊ ho.de. 18

¶ Eps tẽpore interdicti põt celebrare ⁊ celebrari fa cere vbicũqz ⁊ audire diuina vt i.c.si.de priuil.li.6. qð limita vt in.c.qð nõnullis de priuil.s.interdictis exclusis:submissa voce ⁊ cãpanis nõ pulsatis ⁊ ipse specialiter nõ sit interdictus vel nõ fuerit causa ipi⁹ interdicti. Et põt vbiqz cũ altari portatili celebrare ⁊ cocelebrari facere.d.c.si. 19

¶ Eps nõ seruans canones vel nõ faciẽs seruari.est periurus.vt nõ Pa.i.c.ego.de iur.iur. alĺ.glo.in.c. sacerdotes.d.i.⁊.2.q.7.q̃ dicit:q a prelato non ser/ uãte canones põt recedi.sicut ab excõicato recedit̃:⁊ ⁊ heso.qð intelligit Pa.verũ qñ ex cõtẽptu nõ ser/ uat.neqz seruari facit. alias secus. 20

¶ Epalis dignitas liberat a ꝯdictiõe seruili:⁊ ascri/ ptitia.54.di.si seruus.d.2⁰.⁊ etiaz a curiali.ɓm ca/ nones.in.d.c.si seruus. 21

¶ Eps si habet iurisdictionẽ tẽporalẽ.in aliquo lo/ co.debet cõstituere iudicẽ laicũ.qui i cã precipue cri minali.faciat iustitiã:⁊ põt etiã in speciali sup aliq⁰ maleficio delegare.vt faciat iustitiã:⁊ non efficitur irregularis.dũmõ per suã iurisdictionez. neqz directe. vel indirecte indicet iudici.q debeat penaz sanguinis irrogare.sed solũ in genere.q faciat iustitiam:⁊ q cõsulat peritos.si dubitat.aĺr esset irregularis .c.ex litte. de exce.p.tenet tñ Rodo.q etiã põt dicere q puniat reos.ɓm q ius vult:dũmõ non exprimat de morte. vel de mutilatiõe.vt etiã nõ Ugo.di.3.c.ois: psona tñ nõ debet eẽ vendicte sanguinis.vt in.d.c.ex litte. 22

¶ Utrũ episcopus peccet mortaliter respõdendo in ordinatiõe sua cũ interrogat̃ vtrũ sciat nouũ ⁊ ve/ tus testamẽtum q sci.ß.q sic.si est ita ignarus q nesciat i gñali mãdata dei:articulos fidei:virtutes vitia.etiã sacra.q: tũc mentit̃ perniciose. Si vero nõ est ignarus.quin sciat vetus ⁊ nouũ testã̃ quãtũ ad ea q̃ necessa⁰ sunt scire plato:⁊ sine quoꝝ scia nõ põt ꝯuenienter exeq officiũ suũ.tũc nõ videt̃ peccare mor taliter.lz i alijs.sit idoctus.q: videt̃ q cõsuetudo sic solũ velit de q̃ scia.vide.ß.clericus .2.§.2.3.4. ⁊.5. Quõ ipse ẽ ꝓprie spõsus eccl̃e.⁊ portat anulũ. Alij aũt plati nõ ꝓprie.vide Pa.c.pẽ ð vi.⁊.ho.de. 23

¶ Utrũ si det̃ alicui ptãs dispẽsandi cũ adultero.itẽ 24

postea ꝛ sepatis cū icestuoso: an possit dispēsare cū aliquo adultero simul. ꝛ icestuoso. ꝟz. Bar. in. l. sti/pulationē. ff. de. vb. obli. determinat ꝙ ſm iuris ri/gorē. sub simplicibus nō cōtinētur mixta. ſʒ ex beni/gnitate. sic. cuʒ ergo. q. nr̄a loquaꝛ de beneficijs fiet largissima iterptatio. vt. l. fi. ff. de ꝯsti. pn. Item sub simplicibus cōtinētur mixta. cū vitāde ꝯtrarietatis. vt d. l. stipulationē. Itē vbi lex hoc exprimeret: ſʒ extra hos casus. dispositio facta de adultero. ꝛ icestuoso sepatiz. nō porrigiꝛ ad simul iūcta. vt. ff. ꝺ adulte. l. vi passaʒ. §. pscriptiōe. Idē tenet Bal. Insti. ꝺ acti. Et vide. c. Bal. i. d. l. oēs populi: vbi dicit ꝙ mixtū nō venit appellatiōe simplicis. vt stāte statuto ꝙ fe mina cōtrahat cū cōsensu propinquoꝝ. non intelli/gitur de hermofrodita.

25 ¶ Eps nō pōt doctorare nisi habeat ex priuilegio. ex quo pōt argui. ꝙ si ptās doctorādi ex priuilegio daꝛ epo. non intelligiꝛ ꝙ faciat cū ꝯsensu. vel ꝯsilio capituli: hec Pa. i. c. cū aplica de his q̄ fi. a pla. i fi. Ex quo pōt iferri ꝙ si aliq̄n eps hʒ ex priuilegio. ꝙ nō hʒ a se. Ex qbus etiā ꝯcludiꝛ ſm. d. Feli. i. c. ver̄ de foro cōpe. ꝙ eps in his q̄ non cōpetunt iure pro/prio. non habet coionē cum. c.

E Rror qd est. ꝟz. hꝫ. s. T. in. q. 8. de malo. ar. 1. ꝟ. ad. 7. ꝙ est adhesio mētis. siue itellectus ad aliqd̄ falsum. vbi notandū ſm eū. doc. m. todē loco. ꝙ est differētia inter errorē: ꝛ ignorātiā: ꝛ heresiʒ. ꝛ nesciētiā. Nā nescia. ē carētia cuiuscūqʒ cognitiōis. Uñ Dyo. ponit nesciaʒ. etiā in angelis. Ignorātia vero dicit nesciaʒ coꝝ q̄ dʒ scire. q̄ nō est in angelis. neqʒ i beatis: error vero dicit ignorātiā. coꝝ q̄ dʒ scire. cū approbatione seu defensiōe ꝯrij. s. cū adhesiōe itellectus ad falsuʒ. qd̄ ē ꝯrīū scie. quaʒ dʒ habere. vel cuius hʒ ignorātiā. heresis ꝟo addit ptinatiā i volūtate circa ea q̄ sunt fidei: de quo vi/de. ꝟ. excoi. 5. casu. 4. §. 5. ꝛ. ꝟ. heresis per totū. De ignorātia vide in loco suo. vñ errare nihil aliud est nisi falsuʒ. p ꝟo putare. c. q̄uis. 38. di. vbi ait Aug. qsqs se existimat scire. qd̄ nescit. p vero qppe appro bat falsuʒ. qd̄ erroris ē ꝓpriū. ad idē. 22. q. 2. c. i qb. vñ dꝛ i. d. c. q̄uis: ꝙ nō est ꝯsequēs vt ꝯtinuo erret quisqs aliqd nescit: ꝛ errātes nō videntur cōsentire. l. nihil cōsensui. ff. de re. iur. Uide. ꝟ. ipē. ꝓ. p totū.

1 ¶ Ut error sit peccatū. ꝟz. hꝫ. s. T. 12. q. 76. ar. 2. ꝙ error coꝝ q̄ qs scire teneꝛ. est pctm̄. qꝫ. n. teneꝛ scire: illa sine quoꝝ scia nō pōt debitū actū recte exercere. vñ oēs teneꝛ scire coiter. ea q̄ sunt fidei: ꝛ vlia iuris ꝓcepta: singuli aūt ea q̄ ad coꝝ statū. vel officiū spe ctāt. vnusqsqʒ vero teneꝛ scire. q̄ suo officio. vt bene fiat sunt necessaria. Nō tamen cōtinue errās peccat actualiter. vel de nouo. ſʒ solū q̄n est tēpus acqrēdi sciam quā hr̄e teneꝛ: Quō sit pctm̄ mortale. ꝛ quo/tiēs. vide in locis suis ꝛ maxime. ꝟ. ignorantia. Et dꝛ i. d. c. iqb. ꝙ error i his q̄ nō ptinēt ad regnū dei capescēdū. vel nō: pctm̄ nō est. aut si est minimū est.

¶ Error iuris quō excusat a dolo: ꝛ ꝯsequēter a pe/na q̄ debeꝛ pp dolū. Uide. ꝟ. dolus. §. 1. errorē suuʒ qꝫ dʒ corrigere. 55. q. 9. §. q: g. ꝛ. §. sequn. Error dꝛ itollerabilis. q̄n aliqd coiter. vel i suo genere. ē pctm̄. vt i. c. venerabilibus. §. pōt. de sen. exc. li. 6. vel si cōti neat aliqd ipossibile. vt i glo. c. p tuas. de sen. exc. vel ꝯ ius. vel legē. vel excoicet q: bonū fecit. puta clr̄aʒ i. d. glo. de isto errore vide. ꝟ. excoi. 2. §. 9. pn̄.

E Rubescētia ſm. s. T. 2. 2. q. 144. ar. 2. est timor turpitudinis viciose. pp aliqd̄ viciosuʒ qd̄ ve let agere. vnde erubescētia est timor de turpi fiendo: sed verecūdia est timor de turpi facto. ita ꝙ ambe sunt species timoris.

E Tas determinata reqriꝛ i mult̄ nec a iure. ita ꝙ nō tʒ. actū an̄. Pꝰ i spōsalib. 7. ānoꝝ ꝯple ctoꝝ. vt i. c. vnico. ꝺ dispon. ipu. li. 6. Secūdo i mr̄a. 12. ānoꝝ. i femina. ꝛ 14. i masculo. nisi mali/tia suppleat etatē. qd̄ tūc ē q̄n sūt potētes ad cohe-dū simul. vt nō. i. d. c. vnico. Uide. ꝟ. spōsalia. §. 5. Tertio i voto ꝓfessiōis. 12. i muliere. ꝛ. 14. i masculo ꝯplectus. vt habeꝛ de muliere in. c. cū vir. de regu. ꝛ i. c. puelle. 20. q. 1. de masculo i. c. significatū. de regu. ꝛ i. c. ꝓ. de regu. lib. 6. De tēpore nouitiatus vide. ꝟ. nouitius. §. 1. 2. 5. ꝛ. 9. In ordīnib capiēdis pꝰ tōsuꝛ est. 7. ānoꝝ ꝯplectoꝝ. vt i. c. i singis. 77. di. ꝛ sīr triū minoꝝ ordinū. d. c. i singulis. ꝛ qcūqʒ ꝯferrēt an̄ p/dictā etatē. nisi religionē itraret. suspēsus ē ipso facto p ānū a collatione eiusdē ordinis. c. nullus. de tēpo. or. lib. 6. accolitatus post. 12. annum. d. c. in singulis. Subdiaconus. i 8. ānus icohatus. diacouatus vero. xx. icohatus: pbiteratus. 25. icohactus. vt i de. gene ralē. ꝺ eta. ꝛ q̄li. or. Si tñ ordineꝛ an̄ dictā etatē qs suscipit caracterē. s. rē ordis. ſʒ nō executiōeʒ vsqʒ ad ꝯplectū tp̄s. vt nō i. d. c. gn̄alē. nec eps posset dispen sare. vt ibi nō. Nō tñ reqꝛ ꝙ icurrerit aliā penā ſm. d. ar. s. Uide. ꝟ. ordo. 4. In electiōib monialū re/quiriꝛ etas. 12. ānoꝝ ꝯplectoꝝ. alr̄ nulla admittiꝛ ad digēdū. vt i. c. idēnitatib. de elec. li. 6. In iuramēto ꝛ testimoꝰ reqriꝛ pubtas. vt nō i. c. paruuli. 22. q. 5. ꝛ i. c. testes. 4. q. 3. In testamentis. ꝛ mult̄ alijs reqriꝛ. pubertas. Nō ꝙ alr̄ accipiꝛ pubtas q̄n relinquūꝛ ali/mēta vsqʒ ad pubtatē q: i masculo debenꝛ vsqʒ ad 18. ānū in femina vero vsqʒ ad. 14. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. l. mella. In electōe sepulture reqriꝛ ꝙ ad ānos pubtatꝭ puenerit. ar. c. lʒ. ꝺ sepl. li. 6. De etate ad qꝫ bñficia vide. ꝟ. bñficiū. 3. §. 20. De etate iqsitoris he retice prauitatꝭ. ꝟ. iqsitor. pn. Uide aliqd de dispen/satione istoꝝ. ꝟ. dispēsatio. §. 13. casu. 23.

¶ Quō cognosceꝛ q̄n reqriꝛ etaꝛ ꝯplecta q̄n ignoraꝛ ꝺ mēte statuētꝭ vel disponentꝭ. ꝟz. Bar. i. l. si cui. ff. ꝺ le. i. ꝙ q̄n etas. pferꝛ i gtō reqriꝛ ꝙ ꝯpecta sit: i ablrō cū ꝓpositiōe i. sufficit sit icohata. sine ꝓpositiōe req/riꝛ cōplecta de. i. de se. pos. in accusatiuo cū verbo si/gnificāte rē pfectā. vt in ꝓpositiōe. p. vel cū futuro cōiūctiui. reqriꝛ cōplecta. l. nō putabā. ꝛ. l. si i ānos.

ff. de ↄdic. ⁊ demõ. sine tali verbo. si de fauore agit̃ sufficit icohasse: si de odio regnĩ cõplectus. l. ad rẽ publicã. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. i accusatiuo cũ ꝓpositiõe ad sufficit icosse. l. q filiũ. ff. ad tre.

z ¶ Etas i eccl'ia sumit̃ q̃drupl'r. s. pueritia i aberau/ uēt⁹ i patriarchis: senect⁹ i aplis. senecta i fine mũdi. Nõ h3. s. Tho. 4. di. 40. i expositiõe lr̃e. ꝙ i mundo nõ assignãtur etates q̃tũ ad substãtiã. q2 sic ip'er/ petuũ durabit: s3 q̃tũ ad statũ. sic. n. trãsibit mudus: ⁊ sic ãtiquat̃: ⁊ senescit. ⁊ s̃m hoc distingunt̃ etates mũdi methaforice ad similitudinẽ vnius hoĩs: va riãtur. n. i hoĩe etates s̃m diuersas notabiles varie/ tates i statu ip̃ius. Vñ p̃ etas d̃r infantia vsq3 ad 7ᵐ annum. 2ᵃ pueritia vsq3 ad. 14ᵐ. 3ᵃ. adolescentia vsq3 ad. 25. q̃ tres aliq̃ dñr vna. 4ᵃ ẽ iuuẽtus a. 25. vsq3 ad. 50. 5ᵃ est senectus vsq3 ad. 70. 6ᵃ seniũ vsq3 in fi. Et silr in mũdo d̃r p̃ etas ab Adam vsq3 ad Noe i qua fuit humani generis institutio: ⁊ lapsus. 2ᵃ a Noe vsq3 ad Abrahã. in qua humani generis destructio p diluuiũ: ⁊ renouaᶜ. 3ᵃ ab Abrahã vsq3 ad Dauid. i qua fuit circũcisiõis. ⁊ legis institutio. 4ᵃ a Dauid vsq3 ad trãsmigrationem Babilonis. 5ᵃ. ab hac vsq3 ad xp̃m i qua fuit populi captiuaᵒ. ⁊ liberaᶜ. 6ᵃ a xp̃o vsq3 ad finẽ. i qua humani gene ris redẽptio. s3 tñ nõ o3 ꝙ cẽrto numero ãnoꝝ. mun di etas humani generis cõpleat̃. sicut nec etas vni⁹ hoĩs. q2 vltima etas q̃nq3 h3 tm̃ q̃tũ oẽs p̃ᶜ. hec ille. Et s̃m ꝙ recitat catholicõ. a p̃nᶜ mũdi vsq3 ad in/ carnationẽ xp̃i. fuerũt ãni. 5228. sic dicũt Prosper. ⁊ Eusebius cesariẽsis: ⁊ Hieronym⁹ i cronicis suis. Orosius aũt p̃sbiter scribẽs ad Aug. sic dicit. Sũt ab Adã p̃ hoĩe. vsq3 ad niniũ magnũ regẽ. q̃ndo natus est Abrahã. Anni. 3184. qui ab oĩbus histo/ riagraphis. vel obmissi. vel ignorati sunt. A nino aũt. vel Abrahã. i. vsq3 ad Cesarẽ Augustũ. i. vsq3 ad natiuitatẽ xp̃i. qui fuit ãno imperii Cesaris. 15. q cũ facta pace cũ parthis iã porte clause sunt: ⁊ bella to/ to orbe cessauerũt. colligũt̃ ãni. 2005. Et sic ab Adã vsq3 ad xp̃m colligũtur. 5189. s̃m Orosiũ.

e Vagatio mẽtis circa illicita. ẽ filia accidie p quã hõ pp tristitiã a sp̃ualibus trãsfert se ad delectabilia exteriora: ⁊ p ea vagat̃. q̃ euaga tio h3 ꝙ i ip̃a arce mẽtis residet. volẽtis iportuñe ad diuersa se diffundere. vocat̃ iportunitas mẽtis. s̃m aũt ꝙ ptinet ad cognitionẽ. d̃r curiositas: q̃tũ vero ad locutionẽ. d̃r verbositas. q̃tũ ad corpus i eodẽ lo co nõ manẽs. d̃r inquietudo corporis. q̃n. s. aliq̃s p in ordinatos motus mẽbroꝝ vagationẽ idicat mentis: q̃tũ ad diuersa loca d̃r istabilitas. vel põt accipi ista bilitas p̃ mutabilitatẽ ꝓpositi. h. s. T. 2ᵉ. q. 35. arᵉ 4. ad. 3ᵐ q̃ ip̃o. tũc as mẽtis. vel curiositas. vel iquietudo corporis. p quã significat̃ euagaᵒ mẽtis. vel istabili tas s̃m mutationẽ ꝓpositi. tũc sunt peccã mortalia. cũ fit per p̃dicta ↄtra aliqđ p̃ceptũ. coĩter. n. mixent̃ cũ aliis peccatis. alias sunt venialia.

i Vãgeliũ s̃m. s. T. sup ep̃lã Pauli. ad Ro. e ẽ bona anũtiaᶜ. s. triplicis ↄiũctiõis ad deũ. i. p grãz vniõis. adoptiõis. ⁊ glĩe: ⁊ ducit ho/ minẽ ad p̃fectionẽ: breuiãs legẽ veterẽ exponẽs ⁊ i/ plẽs: cui⁹ v̓ba hñt virtutẽ salutiferã. sic Barnabas p illud curabat infirmos. Vtrũ liceat portare euãge/ liũ ad colliũ. v. reliquie. §. 4. ⁊. v. sortes. §. 7.

i ¶ Euãgeliũ xp̃i h3. s. T. 12ᵉ. q. 106. arᵒ. 4. p̃ᵐ ẽ euãge/ liũ regni. s3 p̃dicatio euãgelii xp̃i. de q̃ᵒ d̃r Mat. 24. p̃dicabit̃ hoc euãgeliũ regni i vniuerso orbe: ⁊ tunc veniet ↄsumaᵒ. põt itelligi dupl'r. vno mõ q̃tũ ad di/ uulgationẽ notitie xp̃i: ⁊ sic p̃dicatũ fuit i vniuerso orbe ẽt tẽpore aplOꝝ. vt Chriso. dicit; ⁊ s̃m hoc. qđ addit̃. tũc erit ↄsumatio itelligit̃ hoc de destructiõe Hierlm. de qua tũc ad lr̃az loq̃bat̃. Alioᵒ põt itelligi p̃dicaᵒ euãgelii i vniuerso orbe. cũ pleno effectu. ita s. ꝙ i q̃l3 gẽte fundet̃ eccl'ia: ⁊ ita sic dicit Aug. in ep̃la ad Esichiũ. Nõdũ ẽ p̃dicatũ i vniuerso orbe s3 hᵒ facto. vẽiet ↄsumaᵒ mũdi. vide. v. p̃dicat̃. §. 12.

e Vcharistia. q̃ idẽ ẽ qđ bõa grã. d̃r. n. ab eu qđ ẽ bonũ. ⁊ caris. grã. h3 q̃tuor noĩa. s. sacri ficiũ. l' hostia. coĩo. l' synaxis. euchaᵃ: viaticũ. qđ declarat. s. T. 4. di. 8. q. p̃ᵃ. arᵉ. p̃. q̃ᵃ. 3. vbi sic ait. i quolz sacro ẽ. 3ᵃ. ↄsideraᵗ. s. originẽ. p̃fectionẽ: ⁊ finẽ ad quẽ. ẽ. origo ãt oĩu3 sacroꝝ. ẽ passio xp̃i de c⁹ la/ tere i cruce pẽdẽtis sacra fluxerũt. vt sancti dicũt: p̃fe/ ctio aũt sacri ẽ i hᵒ ꝙ ↄtinet grãz. finis ãt ẽ duplex. p̃rim⁹. s. sãtificaᵒ recipiẽtis: ⁊ vltim⁹. s. vita eterna. hec ãt p quãdã excellẽtiã i euchaᵃ iueniũt̃. q2 hᵒ sacrm̃ ẽ sp̃ãlr i memoriã dñice passiõis. Vñ Mat. 26. quo/ tiẽscũq3 feceritis i mei memoriã facietis. Et iõ q̃tũ ad originẽ vocat̃ sacrificiũ. vel hostia. silr ẽt. grãz nõ p modũ itẽtiõis ↄtinet. sic alia sacra. s3 plenitudinẽ grẽ i suo fonte. iõ ãtonomatice. euchaᵃ d̃r. silr ẽt q2 ip̃a ẽ cõsumaᵒ. oĩu3 sanctificatiuũ. vt Dyo. dicit. id qđ ẽ oĩu3. s. cõgregari ad vnũ. huic sacro attribuit̃ ⁊ d̃r coĩo. vel synaxis. qđ idẽ ẽ. inq̃tũ. s. hõ ↄgregat̃ ad vnũ. ⁊ ad seip̃m. ⁊ ad alios. et qđ ẽ maxᵉ vnum ↄiũctiuũ. silr iq̃tũ ad vltĩm finẽ ↄsequẽdũ. maximã effi caciã h3. iq̃tũ realr cõtinet hᵒ qᵒ ianua celi nob apta ẽ. s. sanguinẽ xp̃i. ⁊ iõ specialr viaticũ appellat̃. hec ille. Est igit̃ sacrificiũ iq̃tũ rep̃sentat ip̃az passionem xp̃i: ⁊ d̃r hostia iq̃tũ ↄtinet ip̃m. q ẽ hostia altaris vt d̃r ad ephe. 5. ⁊ hᵒ respectu p̃teriti iq̃tũ rep̃sentat pas sionẽ p̃teritã. q̃ fuit verũ sacrificiũ: ⁊ 2ᵒ respectu p̃sentis ↄtinẽs grãz vnitatis. per quã ip̃i corpori xp̃i mistico vnimur. de q̃ vniõe dictũ ẽ. v. coĩcare p̃n. ⁊. §. 17. ⁊. se. ⁊ sic noĩat̃ coĩo seu euchaᵃ. Est. 3ᵒ. significatiuũ. vel causatiuũ respectu futuri. s. fruitiõis diuine: ⁊ sic d̃r viaticũ. eo ꝙ nob p̃bet viã illuc pueniẽdi: ⁊ s3 ẽt hᵒ põt dici euchaᵃ. i. bõa grã. hᵒ s. s. T. 3ᵃ. q. 73. ar. p̃.

e ¶ Vtrũ euchaᵃ sit sacrm̃. Re. h3. s. T. vbi. s. ꝙ ẽ sacrm̃ nõ coĩ: ⁊ ẽt quodãmõ speciali. Nam sacrm̃ s̃m sui noĩs p̃prietatẽ. sanctitatẽ actiue iportat. vñ s̃m hoc aliqđ h3 sacri rõe3. s̃m ꝙ h3 rõe3 sanctificatiõis. q̃

sanctū aliqd fit. vñ cū hoc sacr̄z causet i nob sancti/
tatē. sic oia sacra faciūt. hz nomē cōe sacri. q2 ēt cō
tinet auctorē totius sanctitatis. iō excellētissi^m est oiuz
sacroz. speciali mō. eo q2 speciali mō excellentissime
ɔtinet ipaz sanctificationē. vñ. s. T. 3^a. vbi. s. sic ait.
sacra eccie ordināt ad subueniē^m hoi i vita spūali.
vita aūt spūalis vite corporali ɔformatur. eo q2 cor
poralia spūaliū silit̄ gerūt. Manifestū ē aūt q2 sic
ad vitā corporalē reqrit̄ gña. p quā hō vitā acci/
pit: ⁊ augumētū q° hō pducit̄ ad pfectionē vite. ita
ēt alimētū q° hō ɔseruat̄ i vita. Et iō sic ad vitam
spūalē oportuit eē baptismū. q ē spūalis gña. ⁊ ɔfir
matiōez q ē spūale augumētū. ita oportuit eē sacr̄z
eucha^e. qd ē spūale alimētū: ⁊ sic pz q2 ē sacr̄m: ⁊ q2
ē excellēssi^m. ⁊ q2 ē nec^m. de q̄ nec^e vide. H. coicarī pn.

2 ¶ Ut^m eucha^a sit vnū sacr̄m. R. hz. s. T. vbi. s. q2 sic.
vbi not^m q2 vnū nūo p se dr̄ tripl'r. hz p hz. 5. metha.
.c. d vno. pmō dr̄ vnū sic pūctus. idiuisibile actu. ⁊
potētia. 2° mō dr̄ vnū ex ɔtinuitate. sic linea. 3° mō.
dr̄ vnū pfectiōe. sic vna domus: ⁊ vnus hō. Est aūt
vnū i pfectiōe ad cuius itegritatē ɔcurrūt oia q̄ req
rūt̄ ad finē eiusdē. sic hō itegrat̄ ex oib° mēbris ne/
cessarijs ad opationē aie: ⁊ dom° itegrat̄ ex ptib° q̄
sunt nec^e ad habitādū: ⁊ sic hoc sacr̄m dr̄ vnū. ordi
nat̄ n. ad spūalē refectiōez q̄ ɔformat̄ corporali. ad
corporalē aūt duo reqrūt̄. s. cib° q ē alimētū siccū. ⁊
pot° q ē alimētū humidū: ⁊ iō ēt ad itegritatē hui°
sacri. duo ɔcurrūt. s. spūalis cib°. ⁊ spūalis potus. hz
illud Jo. 6. caro mea vere ē cib°. ⁊ sanguis me° ve
est potus. g^e hoc sacr̄m. multa qdē mālit̄ ē. s3 vnū
formalit̄. s. formalitate itētiōis: ⁊ finis. ⁊ pfectiue. vñ
i vna ⁊ eadē collecta dr̄ pluralit̄. p purificēt nos sa/
cramēta q̄ sūpsimus: ⁊ postea singularit̄ dr̄. hoc tuū
sacr̄m: nō sit nob reatus ad penā. Ad ostēdendū q2
hoc sacr̄m quodāmō ē multa. simpl'r aūt est vnū.

3 ¶ De istitutiōe ⁊ significatiōe ipius eucha^e. Nō s̄m
.s. T. vbi. s. q2 ɔuenienter istitutū fuit i cena i q̄ xp̄s
vlti° cū suis discipulis. ɔuersatus fuit. p. qdē rōe ɔti
nētie hui° sacri. ɔtinet̄ n. ipe xp̄s i eucha^a. sic i sacro:
⁊ iō ipe xp̄s. qñ in ppria spē a discipulis discessurus
erat. i sacrāli spē. seipz eis reliqt. sic i absentia ipera
toris exhibet̄ venerāda ei° ymago. vt dicit Eusebius.
2° q2 sine fide passiōis xp̄i. nūq̄z potuit esse salus. s̄m
illud ad Ro. 3. quē ppossuit de° ppitiatorē p fidē i
sanguine ei°. ⁊ iō oportuit oi tēpr apud hoies esse
aliquā rep̄sentatiōez dñice passiōis cui° i veteri qdē
testa^e pcipuū sacr̄m erat agnus pascalis. vñ ⁊ aplūs
dicit. i. cor. 5. pasca nr̄m imolatus est xp̄s. Successit
aūt ei i nouo testa° eucha^e sacr̄m qd ē rememoratio
pterite passiōis. sic ⁊ illud pfiguratiuū future. Et iō
ɔueniēs fuit immiēte passiōe. celebrato priori sacro.
nouū sacr̄m istituere. 3°. q2 ea q̄ vlti° dicūt̄ max^e ab
amicis recedētib°. solēt memorie cōmēdari. pcipue
q2 tūc magis iflammat̄ affectus ad amicos. vñ Aug.
saluator quo vehemētius cōmēdaret: misterij illius
altitudinē. vltimū hoc voluit ifigere cordibus: ⁊ me
morie discipuloz. a qb° p passionē discessurus erat.

¶ Quātū ad figurationē. Notādū s̄m. s. T. vbi. s. 4
q2 in hoc sacro. tria ɔsiderare possumus. s. id qd est
sacr̄z tm̄. qd ē panis ⁊ vinū. ⁊ id qd ē res. ⁊ sacr̄z. s.
corpus xp̄i verū. ⁊ id qd ē res tm̄. s. effectus h° sacri. s.
gr̄a. vel corpus eius misticū. q2^m igit̄ ad p^m potissimā
figura fuit h° sacri: oblatio Melchisedech. q obtu/
lit panez ⁊ vinū. q2^m ad 2^m. figura eius fuerūt oia sa
crificia veteris legis. ⁊ pcipue sacrificiū h° expiatio/
nis. qd erat solēnissimū. q2^m ad 3^m. fuit pcipua eius fi
gura. māna qd habebat i se oēz saporis suauitatē.
sic ⁊ gr̄a h° sacri reficit mentē. s3 agn° pascalis q2^m
ad hec tria. pfigurabat hoc sacr̄m. q2^m ad p^m. q2 mā
ducabat̄ cū panib° azimis. s̄m illd Exo. 12. edēt car
nes. ⁊ azimos panes. q2^m s̄o ad 2^m. q2 imolabat̄ ab
oi multitudine filioz Jsrael. 14. luna. qd fuit figura
passiōis xp̄i. q pp inocētiā dr̄ agnus. q2^m s̄o ad effe/
ctū q2 p sanguinē agni pascalis. ptecti sunt filij Jsrl
a deuastāte āgelo: ⁊ educti de egyptiaca seruitute:
⁊ quātū ad hoc ponit̄ figura huius sacri pcipua
agnus pascalis. q2 s̄m oia. eā representat.

¶ Querit̄ de mā hui° sacri. q. 2. q̄t. sit. R. hz. s. T. 3^a. 5
vbi. s. ar^e. p. q2 circa hāc māz aliq multipl'r errauē/
rūt. qdā n. q dicūt̄ artotirite vt Aug. dicit i lib. de
heresib°. offerūt panē. ⁊ vinū. ⁊ caseū. i hoc sacro di
centes a primis hoib° oblatiōes de fructib° terre: ⁊
ouiū fuisse celebratas. Alij vero sic cathafrige: ⁊ pe
puciani. de ifantis sanguine. quē de toto eius cor^e. mi
nutis pūctiōib° vulnerib° extorquent. q. eucharistiaz
suā ɔficere pibent̄. miscendo farine. panēq3 inde fa
cientes. Quidā vero aquarij. aquā solam sub spē so
brietatis i hoc sacro offerūt. Oēs aūt hij errores. ⁊
sil'es excluduntur p hoc q2 xp̄s hoc sacr̄m. sub spē pa
nis ⁊ vini istituit. sic pz Mat. 26. vñ panis. ⁊ vinū
sunt mā huius sacri. Et hoc rōnabil'r. Primo qdez
q2^m ad vsum huius sacri q est māducatio. i q̄ coiter
hoies pane ⁊ vino reficiūtur. Secūdo q2^m ad passio
nem xp̄i i qua sanguis a corpore est separatus: ⁊ iō
in hoc sacro qd est memoriale dñice passionis. seor/
sum sumit̄ panis vt sacr̄m corporis. ⁊ vinū vt sacr̄z
sanguinis. Tertio q2^m ad effectū respectu totius ec/
clesie. q̄ ɔstituit̄ ex diuersis fidelibus sic panis ɔficit̄
ex diuersis granis: ⁊ vinuz fluit ex diuersis vuis. vt
dicit glo. i. cor. x. multi vnuz corpus sumus: ⁊ q̄uis
panis ⁊ vinū nō nascat̄ vbiq̄3. tm̄ de facili ad oēm
terrā deferri pōt q2^m sufficit. Panis igit̄ triticeus vt
ɔcludit. s. T. vbi. s. 3^a. parte. ar°. 3^e. ⁊ vinū vitis sunt
materia cōpetens: ⁊ q̄uis multe ad hoc sint rōes.
tm̄ potissima est q2 xp̄s de tali. s. pane. ⁊ vino ɔfecit:
⁊ cōficiendum instituit.

¶ Ut^m panis ordeaceus sit ɔueniens mā. R. s̄m s. 6
Tho. vbi. s. 3^a. ar°. 3°. ad p^m. q2 nō: q2 panis ordea/
ceus pp suā duritiem. cōpetit ad significādā duriciē
antique legis. vt dicit Aug. i lib. 83. q. s3 hoc sacr̄m

ꝑtinet ad suaue iugū xpi:ꝛ ad veritatē iaꝫ manife/
statā:ꝛ ad ꝓpꝰm spūalē.Un̄ nō ē̄t ꝯueniēs mā hu
6 ius sacri panis ordeaceus.hec ille. Nō pōt etiā fieri
i mā lactis sm̄.s.T.vbi.s̄.i.4. q: iste cibus euchari
stie.est grādiū sm̄ Aug. Nec ēt in mā melis.q: mel
inflat.sed iste cibus ē humiliū. Nec ēt in mā carnis
aialiū occisoꝝ:q̄ꝫ expssius repsentet xpi passionem.
tn̄ minus competūt ad cōeꝫ vsuꝫ huius sacri : ꝛ ad
ecclesiasticā veritatē designādam:sil'r nec loliū.nec
miliū.q: non sunt eiusdem spēi cū frumēto. hec oia
sm̄.s.Tho.in.4.ꝛ in.3ª.parte.
7 ¶ Utrū panis ex spelta.R.Alb.voluit. ꝙ triticum:
spelta:far:ꝛ siliga:sint q̄dā spēs imediate ipius fru
menti.ꝛ frumētū qḋ est mā huius sacri. sit genꝰ ad
oia.ꝛ sic ex oibus istis possit ꝯfici.ſꝫ Pe. de pal.q.
di.xi.q.1.arᵒ.4.i.3ª.ꝯclusiōe reprobat hāc rōeꝫ.dicēs
ꝙ nō ē ꝓbabile ꝙ due spēs ꝯtrarīt respectu eiusdē
forᵉ.admodū partiuꝫ subiectiuaꝝ. diuerse materie.
spē.q: xps i vna tm̄ ꝯficit. Dicit aūt ipe Pe.ꝙ far.
ꝛ spelta q̄ generāt ex tritico sunt eiusdē spēi cuꝫ fru/
mēto.ꝛ iō ex ipsis pōt fieri hoc sacrm̄:addit fortifi/
cādo ꝙ i aliqbꝰ ꝓuinciis ꝯficiant ex istis:ꝛ sic pꝫ ꝙ
ꝯuenit i ꝯclusiōe cū Alb. Ricar. vero.ꝛ Sco.ꝛ Pe.
canonista:dicūt ꝙ ē cōis sn̄ia doc.ꝙ in nullo istoꝝ.
ſꝫ i solo frumēto:eo ꝙ verisile est xpm̄ i eo ꝯfecisse.
ꝛ seipm̄ similauit frumento .ꝺ.ar.f.3ª.ti.13.c.6.§.ꝓ.
recitat istas opiniōes.ꝛ dicit ꝙ cū certū nō sit. vtrū
sit eiusdē spēi.añ ꝯfectionē tenenda est opiᵒ Alb. ſꝫ
post cōfectionē opiᵒ. Pe.caᵉ.Sed.s.T.cuiꝰ doctrina
dꝫ cōis ꝛ sequēda.i.3ª.pte.q.74.arᵒ.3ᵒ. in Rᵉ ad.2ᵐ.
argᵐ:sic ait. Generās generat sibi simile i spē. fit tn̄
aliq̄ dissimilitudo generātis ad gētū q̄ᵐ ad accn̄ia.
vel ꝓp māꝫ.vel ꝓp debilitatē virtutꝭ generatiue.ꝛ iō
si q̄ frumīta.sunt q̄ ex seie tritia generari possint. sic
ex grano seminato i malis terris nascit siligo.ex ta
li frumēto pōt eē mā huiꝰ sacri. qḋ tn̄ nō videt hic
locū.neqꝫ i ordeo.neqꝫ in spelta.neqꝫ ēt in farre.qḋ
īter oia ē grano tritici similior : silitudo aūt figure
i talibꝰ magis videt significare ꝓpinqtatē q̄ꝫ idēp
titateꝫ spēi.sic ex silitudine figure manifestat ꝙ ca/
nis.ꝛ lupus sunt ꝓpinq̄ spēi.nō aūt eiusdē.vn̄ i ta/
libus frumētis q̄ nullo mō pn̄t ex seie generari. non
pōt ꝯfici panis.q sit debita mā huius sacri.hec ille.
Idē dicit i.4ᵒ.vbi.s̄.vn̄ opinio.s.T.est. ꝙ i tritico
seu frumēto ꝛ sil'r in saligine q̄ generat ex frumēto.
possit cōfici.q: sunt eiusdem speciei:sed nō in ordeo
neqꝫ in spelta neqꝫ in farre.
8 ¶ Utrū ex frumento mixto cū aliis granis alterius
spēi possit ꝯfici.R.ꝙ modica ꝑmixtio nō soluit spe
ciē.q: id qḋ est modicū quodā mō assumit a pluri/
mo:ꝛ iō si sit modica admixtio alterius ad multo
maiorē q̄ntitatē.poterit ex ide cōfici panis q est mā
huius sacri:si vero sit magna ꝑmixtio puta ex eq̄li/
bus.vel q̄si.talis ꝑmixtio q̄ spēꝫ mutat. panis inde
ꝯfectus.nō erit mā debita huiꝰ sacri.h.s.T.cō. Pe.
de pal.ꝛ aliꝭ coiter : ita ꝙ virtus alterius grani sit
ꝑdominās.vt mutet spēꝫ.vel reddat mediū.nō pōt
ꝯfici.ꝛ dicit Pe.de pal.ꝙ ꝓp piculū cōberet discerni
frumentū:ꝛc̄. ꝛ ꝙ cognoscit ex coloꝛe.vel sapoꝛe.
¶ Quid qn̄ hostia icipit corrūpi.R.ꝙ si tāta ē cor/ 9
ruptio panis.ꝙ soluitur spēs panis.sic ꝯtinuitas:ꝛ
sapor.ꝛ color.sine violētia.ꝛ alia accnꝰ mutāt. tūc
ex tali mā nō pōt ꝯfici corpus xpi. aliqn̄ aūt nō est
tāta corruᵒ.q̄ spēꝫ soluat.ſꝫ ē aliq̄ dispō ad corrup/
tionē.qḋ declarat aliq̄ mutaᵒ saporis: ꝛ ex tali pōt
cōfici corpus xpi.sed peccat cōficiens. ꝓpter irreue/
rentiā sacri. hec.s.T.ꝛ con.aliꝭ.
¶ Utrū ex amido possit cōfici.R.ꝙ nō.q: amidū ē x
ex tritico corrupto.iō nō videt ꝙ panis ex eo factus
possit fieri corpus.q̄uis qdā ꝯtrariū teneant.hec.s.T.
con. Sco. dicēs ꝙ accn̄ia eiꝰ idicāt ꝙ nō est panis.
similiter pꝛeparans māꝫ ex amido ad celebrādū cū
nō sit certuꝫ ꝙ sit panis se exponit periculo.
¶ Utᵐ ex pasta cruda.R.ꝙ nō.sic̄ de amido.qḋ est xi
crudū.vn̄ qdā dicūt ꝙ si coquat poterit cōficiꝛimo
ſꝫ Pe.ꝺ pal.cū fiat ex farīa purissiª poterit magis:
ſꝫ securiꝰ ē qḋ dictū h.s.T.ꝛ Sco.ꝙ n̄ possit ꝯcō. ēt
Sco.ꝙ nō fiat ex pasta cruda.eo ꝙ nō ē panis.
¶ Utrū ex azimo.R.ꝙ circa māꝫ hꝰ sacri.duo pn̄t xij
ꝯsiderari.s.qd sit necᵐ.ꝛ qd ꝯueniēs:necᵐ qdē est vt
sit panis triticeus sine qᵒ nō pficit sacrm̄. nō est aūt
de necᵉ sacri ꝙ sit azimus.vel fermētatꝰ q: i vtroqꝫ
ꝯfici pōt.Cōueniēs aūt est vt vnusqsqꝫ sm̄ rituꝫ sue
ecclie in celebratiōe hꝰ sacri se habeat.sup hoc autē
sunt diuerse ecclia ꝝ ꝯsuetudines.dicit.n. Greg. i re/
gistro. Romana ecclia offert azimos panes. ꝓpte/
rea ꝙ dn̄s sine vlla cōmixtiōe suscepit carneꝫ.ſꝫ ce/
tere ecclie offerūt fermētū.ꝓ eo ꝙ verbū patris idu
tū est carne.sic fermētū miscet farine. vn̄ sic peccat
pſbiter i ecclia latinoꝝ.celebrās de pane fermētato.
vt i.c.lr̄as.de cel.mi. vbi puniī sacerdos q i pane fer
mētato celebrauit.ita peccaret pſbiter grecꝰ.i ecclia
grecoꝝ celebrās de azimo pane. q̄si puertens ecclie
sue ritū.ꝛ tn̄ ꝯsuetudo de pane azimo celebrādi ra/
tionabilior est.ꝓ qdē ꝓp istitutionē xpi q hoc sacrm̄
istituit.pᵒ die azimoꝝ.vt habet Mat.26. ꝛ Mar.
14.ꝛ Luc.22.q̄ die nil fermītatū i domibꝰ iudeoꝝ eē
debebat.vt habet Exo.12. 2ᵒ.q: panis ē ꝓprie sacrꝫ
corporis xpi qḋ sine corruptiōe ꝯceptū ē maxᵉ q̄n/
tatis ipiꝰ.sunt etiā alie rōnes.Habet tn̄ etiaꝫ ecclia
grecoꝝ:aliquā rōeꝫ maxᵉ ꝓp detestationem heresis
nazareoꝝ.q legalia cū euāgelio miscebāt.hec.s.T.
con. Sco. ꝓbās diffuse ꝙ xps ꝯfecrauit i azimo. de
erroꝛe grecoꝝ circa hoc vide.ꝟ.hereticus.§.45.
¶ Utᵐ panis triticeus ꝯfectus ex aqua rosacea.sit cō xiij
ueniēs mā huius sacri.R.ꝙ non.vn̄.s.T.vbi.s̄. sic
ait. Inno.3.dicit i q̄dā decᵉ. ꝙ vera admixtio aque
ad farinā est de necessitate huius sacri.vt posse cōsti
tuens substātiā panis:ſꝫ si farine admisceret aqua
rosacea.vel quicūqꝫ alius liquoꝛ q̄ꝫ vera aqua.non

possit ex eo cōfici sacrm. q2 nō eēt verus panis. qdā dīt ꝙ sitr est ex parte panis. ꝙ de pane confecto ex aqua rosacea. pōt ɔfici corpus. q̄uis peccaret sacrīter ex tali pane ɔficiēs: sed ꝓbabiliter videt ꝙ non possit ɔfici. q2 panis est pncipalis mā huius sacri. de cuius substātia ⁊ cōpositiōe est aqua. ⁊ ideo diuersificacº aque hꝫ spēꝫ. facit diuersitatē i mā sacri. hec. s. T. con Sco. ⁊ Ricar. ⁊ coiter doc. sūmiste.

14 ¶ De materia sanguinis. vtm vinū sit ꝓpria mā ei⁹. R. fm. s. T. 3ª. q. 74. arº. 5. ꝙ de solo vino vitis pōt hoc sacrm ɔfici. Pº qdē pp istitutionē xpi q i vino vitꝫ h sacrm istituit. vt pꝫ ex eo qđ ipse dicit Luc. 22. circa istitutionē hº sacri. amodo non bibaꝫ de hoc gemine vitis. Secūdo q2 ad māꝫ sacroꝝ assumit id ꝙ coiter. ⁊ ꝓprie hꝫ talē spēꝫ. ꝓprie aūt vinum dr qđ de vite sumit. alij vero liquores vinuꝫ dicūtur p quādā situdinē ad vinū vitis. Tertio q2 vinū vitꝫ magis cōpetit ad effectū huius sacri q ē spūalis letitia. q2 scriptū est ꝙ vinū letificat cor hois. hec ille. q2 etiā xpo assimilauit se viti dicēs. ego saꝫ vitis vera.

15 ¶ Utrū possit ɔfici in accepto. R. fm. s. T. vbi. s. ꝙ vinū fit acceptū p corruptionē. vn nō fit redditus ex accepto in vinū. vt di. 4. Metbf. ⁊ iō sicē de pane totaliter corrupto non pōt ɔfici hoc sacrm. ita nec de accepto: pōt tñ ɔfici de vino acescendi sicē de pane q est i via ad corruptionē: lꝫ peccet ɔficiēs vt dictū supra. §. 9. Et similiter de omni liquore q recedit a specie vini quod non possit secus alias.

16 ¶ Utrū de agresta. R. fm. s. T. vbi. s. ꝙ non. q2 cū sit via ad vinū nōdum habet spēm vini. ⁊ propter hoc de ea non potest confici.

17 ¶ Utꝝ d musto. R. vbi. s. ꝙ mustū iā hꝫ spēꝫ vini. N i eius dulcedo attestat digestiōi q̄ est ɔplectio a nāli calore. vt di. 4. Methau. ⁊ iō de musto pōt cōfici hoc sacrm. Nō tñ debent vue integre huic sacro miscerí. q2 iā eēt aliqd pter vinū. Prohibet etiā ne mustū st atꝫ expssum de vua i calice offerat. q2 hec est ideceēs pp ipuritatē musti. pōt tñ i necessitate fieri. dr tñ ab codē Julio papa. si nec̄ fuerit. botrus i calicē pmat. hec. s. T. de ɔse. di. 2. si nec̄: dū. n. est in vua est magis comestibile q̄ꝫ potabile.

18 ¶ Sc̄dū Pe. de pal. nō pōt fieri i balsamo. q̄uis dicat vinea engadi ⁊ vinea balsami: q2 nō ē vinū. ſꝫ bn̄ pōt fieri i vino vernatico: grego: cretēse: ⁊ muscatello rabiēsi: ⁊ maluatico. q2 sunt vina ꝓprie dicta. De clareto vero dicit idē Pe. ꝙ si pp virtutem specierꝫ ⁊ melis admixti. spēs vini mutata est. ɔfici nō pōt: alias sic. ſꝫ nō dꝫ. q2 sola admixtio aque. ⁊ nō alterius liquoris fieri dꝫ. De vincta. q̄ post vinū expssuꝫ de torculari. aqua supposita. exprimit. ⁊ est liquor hūs colorē vini. ⁊ aliqualem saporē. de qua dđ ꝙ nō est vinū purꝫ. ſꝫ pp aquā nimiā q̄nqꝫ reducit ad spēꝫ aque. vel si nō nimia saltē i tāta q̄ntitate supponit ꝙ ad tertiā spēꝫ trahitur: ⁊ iō in ea cōfici nō pōt: ⁊ sitr si super secco. ar. de ɔse. di. 2. c. cū oē: ⁊ de cele. missa. c. perniciosus. Si vero parum de aqua poneret in tinatio. ita ꝙ cōuerteret in vinum. q̄uis possit confici. q2 est factum vinū. nō tamen videtur decens. nisi in necessitate infra. §. 22.

¶ Utrū in terris vbi nō repit vinum possit cōfici. ex dispensatiōe pape. i aqua. R. Pis. v. eucharistia. 2. 19 §. 12. dicit fm Alb. ꝙ in terris vbi nō repit vinū eēt cōsulēdus papa vt dispēsaret ꝙ possent corpus xpi ɔsecrare sine vino. ſꝫ. s. T. faciliter huic dubitatiōi respōdet dicēs. ꝙ vinū qm ad sufficientiā huius. pōt portari ad oēs partes. i q̄ntitate necessaria. Ad dubiū dicerē saluo meliori iudicio. ꝙ papa non posset dispēsare ꝙ cōsecrarēt in aqua. eo ꝙ nō hꝫ auctoritatem super essentialia sacroꝝ. vt dictū est. v. dispensatio. §. 2º. Un̄ dr ꝙ papa Alex. vltimus voluit sup hoc dispēsare petētibus illis. ſꝫ fuit declaratū ꝙ nō posset. Utm aūt posset dispēsare ꝙ ɔsecrarēt solū corpus crederēꝫ ꝙ sic: vt innuit Pis. ⁊ con Angelica. v. eucharistia. §. 20. Crederē tñ ꝙ meliº eēt vt aliterꝫ q̄ñ accideret casus ꝓuideret saluti coꝝ eo ꝙ in necessitate sufficeret coicare in ꝓposito vt dictuꝫ ē. v. coicare. §. p. ⁊ hoc ne sacrm careret aliquo complemento de quo vide aliquid. v. missa. §. 29. ⁊ se.

20 ¶ Utrū permixtio aque sit de necessitate huius sacramēti. R. vbi supra. ꝙ nō. sed de precepto. Nam iudiciū de signo sumendū est ex eo qđ significatur. appositio aūt aque ad vinū refert ad significāduꝫ participationē huius sacri a fidelibꝰ quātū ad hoc ꝙ aqua mixta vino signatur populus adunatus christo. sed hoc sacrm perficit in cōsecratione materie: vsus aūt fideliuꝫ nō est de necessitate sacramēti: sed est aliqd cōsequens ad sacrm: ⁊ ideo ɔsequens est ꝙ appositio aque. non sit de necessitate sacramēti. vnde greci fm Pe. de pal. non apponunt aquā: ⁊ tamen cōficiunt. etiā si intenderet inducere errorē dūmodo seruet formam: ⁊ intendat consecrare. q2 est ibi materia: quāuis Magister videatur dicere cōtrariū. ꝙ autēꝫ de precepto ecclesie debeat admisceri habes in. c. litteras. de cele. mis. ⁊ de ɔse. di. 2. c. p. ⁊ c. omne crimen: ⁊ hoc propter misteriuꝫ multiplex. vt dicit. s. Tho. vbi supra. arº. 6. ⁊ sic consecrās sine aqua peccaret mortaliter. faciēs ɔtra preceptū ecclesie. debet autem apponi propter institutionēꝫ. q2 dominus apposuisse probabiliter creditur. q̄uis de aqua nō fiat mentio in euangelio. eo ꝙ nō est principalis materia. sed ponitur ad repñtādū vnionem populi ad christū. vt ad caput: ⁊ si dimittit ex magna negligētia. videt mortale. si vero fuit semiplena negligentia videt veniale. fm Al.

21 ¶ Utm possit admisceri aq̄ rosacea. vel q̄cūqꝫ alia. R. vbi. s. ꝙ admixtio aq̄ ad vinū nē ē d nec̄ sacri. nō. n. ifert. qm ad necessitatē sacri. q̄cūqꝫ aq̄ misceat: q̄uis qm ad ɔueniētiā sacri. peccēt q aliā aquā miscēt. nisi nālēꝫ: ⁊ verā. q2 de latere xpi pēdētis i cruce aqua vera ꝓfluxit. Un̄ idē eēt ac si nō poneret

aquā.i.q pſecraret. ſ3 faceret ꝯ ꝯſtitutionē eccłie.
22 ¶ Utrū debeat apponi aqua i magna q̄ntitate. R̄. vbi.ſ.q circa aquā adiūctā vino.ſic Inno.3.dicit. i quad.i dec̄.triplex.eſt oppi͂.qdā.n.dicūt q adiūcta vino p ſe manet vino cōuerſo i ſanguine. ſ3 hec opi° oio ſtare nō pōt.q: i ſacro altaris poſt pſecrationē3 nihil ē niſi corp⁹.⁊ ſanguis xpi. ſic Ambro. dicit i lib.de offi. Ante bñdictiōem alia ſpēs noiaꝛ. poſt bñdictionē.corp⁹ ſignaꝛ. aliogn nō adoraref adoratōe latrie:⁊ iō alij dixerūt q ſic vinū ꝯuertiꝛ i ſanguinē.ita aq̄ ꝯuertiꝛ i aquā.q̄ de latere fluxit: ſ3 hoc rōnabilr dici nō pōt.q: ħ3 h͂.aqua pſecraꝛ ſeorſum.a vino.ſic vinū a pane. ⁊ iō ſic ipe Inno. dicit opi° ꝓbabilior ē.q dicūt aquā ꝯuerti i vinū:⁊ vinū i ſanguinē.h͂ aūt fieri nāčr nō poſſet niſi adeo modicūapponeref de aqua. q ꝯuerteref in vinū:⁊ ſemꝑ tutius eſt paꝝ de aq̄ apponere.c.ꝑiculoſus.de cele.miſ.⁊ ꝑcipue ſi vinum ſit debile.q: ſi tāta fieret appoſitio aque q ſolueret ſpē3 vini. nō poſſet pfici ſacrm̄.Uñ Julius papa de ꝯſe.di.2ª.c.cū oē.repꝛhendit quoſdā q pānū lineū muſto itintū.p totū annu3 ſeruāt:⁊ i tpre ſacrificij:aq̄ ꝑte3 lauāt :⁊ ſic offerūt. ſufficit.n.ad ſignificatiōe3 ſacri h⁹.q ſumaꝛ aqua cū apponiꝛ vino.nō aūt o3 q ſit ſenſibilis poſt admixtiōe3.Uñ ſi nō apponeref aqua oio. ceſſaret ſignificatio.ſ3 cū ꝯuertiꝛ i vinum ſignaꝛ q populus xpo icorporaꝛ. Ex his p3.q meli⁹ ſit qñ calix ꝑparaꝛ i pn͂ miſſe.q: eſt maius tps vt pfecte ꝯuertatꝛ aq̄ i vinū.q̄uis h⁹ ſit alie cauſe. Pa ꝟo.i.c.pe.de cele. miſ.dicit q q̄uis aq̄ debeat cē minoris q̄ntitaꝭ.q̄ vinū.nō tñ d3 ſolū guta poni.q: tex.nō dicat guta3 aque.ſ3 plus de vino.q̄ de aqua.igiꝛ d3 poni aq̄.⁊ nō guta aque.hec iꝭ.ſ3 pōt faciłr dici q guta aque eſt aq̄.nec tex.dicat q ponaꝛ in aliq̄ q̄ntitate.Unde Sco.ꝯformiꝛ.s.T.dicit q ē ponēdu modica aq̄.⁊ tēpeſtiue vt paruo ꝯuertaꝛ in vinū añ pſecrationē3. vñ fratres ꝑdicatores ꝑparāt calice3 in ꝓn͂ miſſe:⁊ ſic ponūt aquā i calicē i pn͂ miſſe. Sed vt ſufficeret vt prius poneref i dolio.R̄.q ſi apponeꝛ i dolio nō ſufficeret ad ſignificationē h⁹ ſ3 o3 aqua3 vino apponi circa tpa3 celebratiōe3 ſacri.hec.s.T. Pe.dič. d3 apponi ſimul: tū q: ſimul de latere xpi fluxit cu3 ſanguie.⁊ d3 bñdici ipa aq̄. nō āt vinū.q: nihil nō bñdictū d3 venire i hoc miſteriū. vinū aūt bñdiciꝛ multipłr.ſ3 aq̄ nō.q: nō remanet.Utrū poſſit aliqs liquoꝝ pmiſceri poſt pſecratōe3. vide.ꝟ.aq̄ p totū.
23 ¶ Utr͂ ſit dare determinata q̄ntitas panis vel vini. ita q ſacerdos nō poſſit maiorē pſecrare.R̄. Angelica.ꝟ.eucha͂.ꝑ.§.25.poſt Alex.i.4°.trac.ꝺ eucha͂. dicit q ſolumō pōt pſecrare illā q̄ntitatē q̄ rōnabilr pōt ſumi a fidelib⁹.q: ſic itētio dñi dātis formā cōficiēdi fuit vt ſumeref qꝺ p3 cū dič accipite ⁊ comedite: ⁊ ſic nō ē ex defectu forꝭ ſ3 ex itētiōe iſtituentiꝭ q nō itēdit i ludibrio.vel ſtultitia fieri pſecrā ſ3 ad vtilitatē.⁊ ſic p3 q nō pſecrat q ad naleſitia cōſecrat. hec āgelica.⁊ ſubiūgit q ħ cōtra ꝺ Thoma. ſ3 tenē vt ipe dič .s.ꝟo.T.di.x.q.2.ar°.ꝑ.q͂.3ª.recitat iſtā opinionē q̄ fuit āntiq̄:⁊ dicit cū modeſtia q iſta opinio nō videꝛ vera.ſic ēt Alex.loqꝛ cū modeſtia dicēs.cū ſuportatiōe:⁊č. Iſte aūt neſciuit prudētiam quā habuerūt doc.ſui. Dič igꝛ.s.T. Nō videꝛ veꝝ. Nō.n.pōt dici q q̄ntitas materie ſit determinata. ħ3 vſu3 q i pñti occurrit. q: ſic ſacerdos i deſerto nō poſſet ꝯficere tot hoſtias quot poſſet ſacerdos alicuius ciuitaꝭ habēs multos parochianos. qꝺ falſu3 eſt.tāto ġ͂ de pane ⁊ vino pſecrare pōt.q͂ ē ſūmibile ab oib⁹. Ad hoc aūt nō ē q̄ntitas determinata.ꝑ.ꝑpue cū vnus hō poſſit ſumere i magna q̄ntitate:⁊ parua.Uñ q̄ntitas magna vel parua ad hoc nihil facit.hec ille.⁊.3ª.pte.q.74.ar͂.2.poſt q̄ recitauit ꝑdictā opinionē.nō pōt iquit eſſe q iſta magnitudo materie determineꝛ ad vſu3 fideliū. q nūc occurrit. aliogn ſacerdos hñs paucos parochianos. nō poſſet pſecrare multas hoſtias.vñ relinqꝛ q mā huius ſacri determineꝛ p ꝯpationē ad vſu3 fideliū abſolute. Nūs aūt fideliū q nūc ē indeterminat⁹.vñ nō pōt dici q q̄ntitas huius ſacri ſit determinata.hec ille. Pe.de Tharā.t3 primā opinionē. Pe.de pal.t3 ſecūdā. ⁊ ſic p3 q iſta q͂ ē difficilis.rō tñ.s.T.multū ſtringit vñ crederē cē dd͂. ſic ipe .s.T.dicit vbi.ſ.q.di.xi. q.2.ar.ꝑ.q͂.3ª.ad p͂.vbi ſic ait. Sacra ad aliquid ordinanꝛ.vñ i ſacris ē duplex itētio.vna q̄ ordinaꝛ ad pfectionē ſacri:⁊ h ē ēēntialis ſacro.vñ ea ꝑtermiſſa nō ē ſacr3.Alia q̄ ordinaꝛ ad finē ſacri:⁊ hec ſeqꝛ ſacm̄ vt ea poſita.vel remota.nihilominus ꝑficiꝛ ſacr3.ſic ſi aliqs itēdat baptizare aliquē vt lucrū tēporale ſequaꝛ: ſacm̄ baptiſmi veꝝ eſt.q: ſm̄ primā itētionē ꝯformaꝛ itētioni eccłie.q̄uis nō q͂ ad ſecūdā:⁊ ſitr i hoc ſacro ſi ſacerdos itēderet cōſecrare.nō ad ſumēdū. ſ3 vt veneficijs vtereꝛ.veru3 corpus xpi eēt.vñ ⁊ ſi aliqs ſacerdos itenderet pſecrare magnā q̄ntitatē panis.⁊ vini.nō ad viſum fideliū.ſ3 ad irriſiōe3.eēt pſecratū. Nō tñ dico q poſſet pſecrare totū panē.q ē i ciuitate.ſimul.vel q eſt i foro.q: ipa forꭤ ꝓ noie demōſtratiuo vtens.oſtēdit q mā pſecrāda d3 eſſe corā ſacerdote.Uñ ſacerdos exiſtēs i domo ſua.nō poſſet pſecrare panē q ē i altari.qꝺ ēt nō pōt de toto pane.q ē i foro.neq3 de toto vino q ē i celario.ſ3 q̄ntūcūq3 ſit q̄ntitas panis:⁊ vini.q̄ corā ſacerdote ꝑponiꝛ.credo q poſſit pſecrari ab ipo hec.s.T. De iſta pſentia dicit Pe.de pal. Nō pōt pſecrare niſi mā3 pſentem. ⁊ añ ſe poſitā. alias eēt falſitas i ſacro veritaꝭ.pp ꝓnomē demōſtratiuū:hoc:vel hic:cū demōſtratio nō ſit niſi rei pſentꭤ: de mā aūt q̄ eſt i ſua pſentia. nō eſt nobis determinata q̄ntitas.ꝟ.grā. vtꝝ exiſtēs in foro max°: pleno panib⁹.poſſit totū pſecrare neſcio de hoc.ſ3 ſi reqriꝛ talis pſentia vt poſſit oia ſimul tāgere nō poterit ſimul cōſecrare:centū hoſtias. Uñ iſtā diſtantia:⁊ pſentia.⁊ q̄ntitas nō ſunt nobis determinata

Cōcludēda sunt igiť .p̄. q̄ oʒ ea eē p̄sētia. 2°. q̄ dūmō intēdat ɔsecrarí siue ad bonū siue ad malū finē ɔsecrat. 3°. q̄ non est determinata q̄ātitas: ⁊ ista est via .s. Tho. ⁊ doctrina cōis. Nō Angelice soluta ē. Et q̄uis ipe dicat q̄ non curēs de Thoma. Alij tñ magis modesti i suo sermone. magis curāt: ⁊ rō .s. Tho. ē magis ꝓbabilis. p⁹ igitur itētio .s. q̄ itēdat ɔsecrare reqriť: 2ª vero .s. q̄ sit ad bonū nō est necessaria sed ad bene esse ⁊ honesta.

24 ¶ Queriť de for^a^ consecrationis panis. q̄. 2. q̄l. fit. R̄. fm .s. Tho. 4. di. 8. q. 2ª. arᵒ. p̄. qᵃ. pᵃ. q̄ ē hec: hoc est corp⁹ meū: qd̄ declarat dicēs. p formā cuiuslʒ sacri. oʒ exprimať id in quo substātia sacri ɔsistit. sic i forma baptismi ablutio exprimiť: qua baptismi pficiť sacrm. tota aūt pfectio huius sacri. i ipa materie ɔsecratiōe ɔsistit. q̄ est p trāsubstātiationē panis in corpus xpi. ⁊ hāc exprimūt verba hec: hoc ē corpus meū. ⁊ ideo hec verba sunt for^a^ huius sacri. hec ille.

25 ¶ Videť q̄ hec nō sit for^a^. q: dn̄s nō videť ɔsecrasse. p illa verba: q: vt habeť Matth. 26. Cenātib⁹ illis accepit Jesus panē: ⁊ benedixit. ⁊ fregit. deditq̄ discipulis suis. ⁊ ait. Accipite ⁊c̄. vr igř q̄ dixerit illa verba: hoc ē corpus meum postq̄ʒ coicauerat ⁊ sic nō videť ɔsecrasse p illa v̄ba. R̄. s. Tho. vbi. s̄. vbi postq̄ʒ recitauit multas opiniones ait. Et ideo alij melius dicunt q̄ xp̄s p ea ɔsecrauit: ⁊ tñ semel illa dixit: ⁊ ēdit formā ɔsecrādi alijs. Hoc. n. participiū dicēs: nō iportat cōcomitātiā solū ad hoc verbum dedit. sʒ ad hoc cū alijs p̄dictis. vt sit sensus. dū benedixit: ⁊ fregit: ⁊ dedit discipulis. hec verba ꝓtulit acapite ⁊c̄. vel dum benediceret: ⁊ frāgeret: ⁊ daret discipulis suis: hec verba dixit. Accipite ⁊c̄. ita q̄ h verba: hoc est: ⁊c̄. dixit ante q̄ʒ daret.

26 ¶ Vtr^m^ ista verba. hoc ē corpus meū: solū sint de substātia. vel for^a^. ita q̄ si alia precedētia. vel sequētia nō dicanť. fiat ɔsecratio. R̄. Sco. i. 8. di. q⁴. dicat. q̄ nō est certū q̄ sit for^a^. nec ē nec̄ scire. q̄ sit determinata for^a^. ⁊ nisi aliqs dicat oia verba canonis non est securus: ⁊ q̄ est periculosuʒ asserere: ⁊ q̄ qn̄ nō dicūtur oia p̄missa. nō ē adorandū. nisi sub ɔdictiōe. Vñ si diceret solū illa verba. hoc est corpus meū. de virtute sermonis nō dicerētur i psona xpi: ⁊ sic non eēt ɔsecraᵒ. Sed .s. Tho. 3ª. q. 78. arᵒ. p̄. ad. 4^m^. tenet q̄ ista verba. sola sunt for^a^. ⁊ q̄ si sacerdos diceret illa sola cū itētiōe ɔsecrādi q̄ fieret sacm perfectū. Ait. n. sic. Quidā dixerūt hoc sacm perfici nō posse p̄dictis verbis platis: ⁊ alijs ptermissis: p̄apue que sunt i canone misse. sʒ hoc pʒ eē falsum. tū ex verbis Ambro. in lib. de sac. q ait. ɔsecratio fit verbis: ⁊ sermonibus dn̄i Jesu xpi. Nā p reliqua oia q̄ dicūtur. laus deo deferť. orone petiť ꝓ populo. ꝓ regibus. p ceteris. Vbi aūt sacm ɔficiť iā nō suis sermonibus sacerdos vtiť. sʒ vtiť sermonibus xpi. hec ille. tū etiā q: canō misse nō idē apd̄ oēs. nec ꝑ oia tēpora. sʒ diuersa sūt a diuersis apposita. Vñ dd̄ ē q̄ si sacerdos sola v̄ba p̄dicta pferret cū intētōe ɔficiēdi hoc sacramētū. q: itētio faceret vt hec verba itelligereť quasi ex psona xpi ꝓlata. etiā sine verbis pcedētib⁹ hoc non recitareť: grauiter tñ peccaret sacerdos sic cōficiēs hoc sacm. vt pote ritū ecclie nō seruās. hec .s. Tho. ⁊ fm .e. illa verba. accipite. exprimūt vsum sacri: ⁊ nō formā. q vsus non est de substātia huius sacri. Et illi q dicūt q̄ sunt de for^a^ acapiūt formam cū cōplemēto .i. cū vsu eius: ⁊ sic pʒ qd dd̄ ad Sco. q: videť sua opinio eē ɔ̄ vsum ecclie. ꝑ quē: ali q̄ʒ dicātur illa nō ꝓponit ad adorādū. sʒ imediate q̄ sunt ꝓlata offert illud ad adorādū: ⁊ ꝓ certo eccłia eēt in magna ābiguitate. Nā si aliqs dimisisset alqua verba canonis q̄cūq̄ eēnt illa: semp oporteret dubitare vtrū ɔsecrasset. ⁊ multa alia incōueniētia sequerētur: ⁊ rōeʒ suā simul: ⁊ angelice satis breuiter: ⁊ faciliter. soluit .s. Tho. dicēs. q̄ ex itētiōe sacerdotis fieret vt hec verba intelligētur quasi ex psona xpi. Vide aliqd. ✠. adorare. §. pen.

¶ Queriť de qbusdā verbis pcedētibus formā .s. de eleuatis oculis: ⁊ māducate: ⁊ de eo q̄ dicit. oēs: ista. n. nō habētur in euāgelijs. videť igiť ista nō eē apponēda. q: fm Dio. nō debemus audere circa diuina. nisi q̄ sacra scriptura: ⁊c̄. R̄. ꝑʒ .s. Tho. i. 4°. vbi .s̄. q̄ multa sunt a dn̄o facta. vel dicta q̄ euāgeliste nō scripserāt. vt pʒ Jo. 20. q̄ tñ ecclia postea ab apl̄is accepta fideľr obseruauit: ⁊ fm hoc dd̄ ad. p^m^ .s. de eleuatis: ⁊c̄. sic Inno. 3. dicit i .e. cū Marte. de cel. mis. q̄ q̄uis nusq̄ʒ i sacra scriptura legať q̄ dn̄s ad celū occulos subleuasset i cena. tamē hoc ex traditiōe aplo᷑ recitat: ⁊ satis rōnabiľr pōt ex alijs sacre scripture colligi. Legiť. n. Jo. xi. q̄ i suscitatiōe Lazari occulos ad patrē eleuauerit: ⁊ siľr Jo. 17. oroneʒ ad patrē fundēs. hoc aūt i arduis faciebat gras agēs: ⁊ ex^m^ nobis ad deū recurrēdi pbēs. fm illud ps. Ad te leuaui oculos meos: ⁊c̄. Et q: hoc sacm arduissimū est: ideo istituēs hoc sacm ꝓbabiľr colligiť q̄ oculos ad prēʒ leuauerit grās agēs pri. de repatiōe generis humani. q̄ hoc sacro figurať: ⁊ nobis ostēdens virtute diuina hoc cōfici. Ad. 2^m^. de eo qd̄ dr̄: māducate: ⁊c̄. nō sunt de suastātia: ⁊ iō nō est tāta vis faciēda. vt penitus eadē obseruētur: ⁊ ꝓpterea comedere ⁊ māducare in nullo differētē hn̄t significationē: ⁊ q̄uis circa ista verba. nō ponať i euāgelijs verbū māducandi. poniť tñ parū ante. Luc. 22. desiderio desi. hoc pasca manducare: ⁊c̄. debet igiť dicere sacerdos. accipite ⁊ māducate. ꝓpter ɔsuetudinē ecclie. si tñ diceret. comedite. idē significaret. sʒ male faceret. si hoc faceret ex ꝓposito. Ad. 3^m^. dicať q̄ illa dictio oēs: ⁊ si nō exprimať in euāgelio. tñ intelligiť. q: spiritualis māducatio. ē oiuʒ saluādo᷑. vel ē oiuʒ i virtute. Vide. ✠. coicare p̄m.

¶ Queriť de ista dictiōe. n. vtrū sit de substātia. R̄. 28
ꝑʒ .e. q̄ iportat ordinē ɔsecratiōis ad vsuʒ materie ɔsecrate: ⁊ iō sicē verba. q̄ ptinent ad vsum. nō sunt

de forma.ita nec pdicta ɔiũctio.apponi aũt dꝫ fm
vsuꝫ romane ecclesie.q̃ a.b.Petro initiũ sumpsit:⁊
rõ q̃re ɔgrue apponaẜ ẽ.q: ẜba pferũẜ i hoc sacro
i psona xpi.q̃si recitatiue:⁊ iõ oꝫ apponere ɔtinua
tioné ad recitationẽ pmissam quã facit cõiũctio.n.
hec.s.Tho.vbi.ṡ.ſ.4.ql^a.^a.ad.^m .
29 ❡ Querẜ quõ ista verba:hoc ẽ corpus meũ:habeãt
veritatẽ.R.ꝫ.s.T.3^a.vbi.ṡ.⁊.4.⁊.ꝫ Pe. ḋ pal.e.
di.ꝙ sunt ɔueniẽtia huic trãsubstãtiatiõi.Nã ꝫ ꝙ
dictũ ẽ.§.24.for^a dꝫ exprimere ea q̃ i sacro fiũt: hec
aũt ɔsecra^e ɔsistit i cõuersiõe sbe panis i corpus xpi.
vñ ⁊ for^a ɔsecrationis dꝫ significare ipaꝫ cõuersionẽ
panis i corpus xpi i q̃ tria ɔsiderãtur.ſ.ipa ɔuersio
⁊ termin^9 a q^o.i.panis.termin^9 ad quẽ.i.corpus xpi.
ɔuersio aũt põt ɔsiderari dupl̃r.vno mõ vt in fieri.
Alio mõ vt i facto eẽ.nõ aũt debuit significari con
uersio i hac for^a vt i fieri vt dicẽdo fit. vel ɔuertiẜ ſꝫ
vt i facto eẽ.p qdẽ q: hec ɔuersio nõ ẽ successiua. ſꝫ
istãtanea:⁊ i hmõi.fieri qđ signaẜ p ẜbũ.nõ ẽ nisi.
factũ eẽ.2° q: opa^o diuina q̃ fit ista ɔuersio opaẜ in
istãti.Vñ meli^9 dr ẽ:q̃ꝫ.fit.vel q̃ꝫ:erit:vt noteẜ termi
nus i facto eẽ q̃sius.li.ẽ.sit pñtis tẽporis:⁊ videaẜ si
gnificare illud tps i q^o pferẜ.qđ pcedit ɔuersionẽ. q̃
fit i fine platiõis.tñ q: sua significa^e pncipalis ẽ co/
pulare subiectũ cũ pdicato:⁊ ista ẽ sibi prior q̃ꝫ co/
gnifica^o tẽporis.⁊ copula^o nõ ɔpleaẜ añ vlti^e dictio/
nis platiõnẽ.iõ nõ designaẜ nisi tps ɔuersiõis vt sit
sensus.ɔtẽtũ sub his spẽb^9.ẽ corpus meũ.nũc p.cum
hoc dictũ ẽ:⁊ sic pꝫ de ista ẽ.h aũt dictio hoc nõ de
mõstrat terminũ ad quẽ determinate.q: iã psuppo
neret ẽtitatẽ rei significate:⁊ nõ eẽt cã ei^9.neq̃ꝫ iter
demõstrat terminũ a q^o determinate.q: ei^9 significa^o
ipediret veritatẽ significatiõis toti^9 locutiõis.termi
nus ẜo a q^o nõ m.iet ꝫ sbaꝫ panis.ſꝫ solũ ꝫ accñia
qb^9 sensui subiacet:⁊ ad sensuꝫ determinari põt.vñ
ɔueniẽter termin^9 ɔuersiõis a q^e exprimiẜ p pnomẽ
demõstratiuũ.relatũ ad accñia sensibilia.q̃ manẽt
⁊ demõstrat sbaꝫ in coi sine for^a determinata vt sit
sensus.ɔtẽtũ sub his spẽb^9.ẽ corp^9 meũ.ḋmõstrat.n.
indiuiduũ vagũ.sub sensu predicto.hec aũt dictio.n.
ɔiũgit ad pcedẽtia.vt dictũ.§.28.hec dictio:corpus
meli^9 ponẜ q̃ꝫ caro.q: nõ i carnẽ solũ.ſꝫ i totũ corp^9
ɔuertiẜ.qđ ɔtinet carnẽ.⁊ ossa.⁊ neruos.hec dictio.
meũ.bñ ẽt poniẜ.q: sacerdos pfert verba i persona
xpi cuius est hoc corpus:⁊ sic locutus est:⁊ nõ dicaẜ
corpus xpi ne xps videreẜ eẽ alius a seipo .
30 ❡ Querẜ ḋ for^a ɔsecrationis vini.R.ꝫ.s.T.3.q.78.
ar^o.3°.ꝙ circa hoc sunt diuerse opiniões. qdã dicũt
vt Alb.⁊ qdã alij.ꝙ ista sola ẜba. hic ẽ calix san/
guinis mei.sunt ɔplecta for^a.ad istar ɔsecratõis pa
nis.ſꝫ h^o videẜ falsũ.q: ea q̃ sequũẜ vsq̃ꝫ ad remissio/
nẽ pctõꝝ.sunt qdã determinatiões pdicati.i.sanguis
xpi.vñ ptinẽt ad itegritatẽ locutiõis:pp h^c sunt alij
q dicũt.ꝙ oia sequẽtia sunt de sba for^e.vsq̃ꝫ ad hoc
qđ postea seqẜ i meã ɔmemorationẽ facietis.iclusiue.
ſꝫ hoc ẽ ɔ̃ ɔsuetudinẽ ecclesie q̃ pponit ipm adorã/
dũ i mediate postq̃ꝫ dixit i remissionẽ pctõꝝ. iclusi/
ue.Scđo.ẜo dicit ꝙ nõ ẽ psumẽdũ:⁊ ẽ.vt dictũ ẽ.§.
26.⁊ iõ alij dicũt ꝙ oia sequẽtia sunt ḋ sba for^e vsq̃ꝫ
ad h^o qđ postea seqẜ:h^o quotiẽscũq̃ꝫ feceritis.exclusi/
ue.q̃ ptinẽt ad vsuꝫ sacri. Vñ nõ sunt de sba for^e.⁊
ide ẽ ꝙ sacerdos eodẽ ritu:⁊ mõ.ſ.tenẽdo calicẽ in
manib^9.oia h ẜba pfert. Luc.ẽt.22.iterponũẜ.ẜba
sequẽtia.verbis primis.cũ dr hic ẽ calix noui testa/
mẽti i sanguine meo.ḋđ^m ẽ g^e ꝫ.s.T. ꝙ oia pdicta
sunt de sba for^e.ſꝫ p pma ẜba.cũ dr:hic ẽ calix san
guis mei:significaẜ ipa ɔuersio vini i sanguinẽ. co
mõ q^e dictũ ẽ i for^a ɔsecrationis panis:per verba aũt
sequẽtia designaẜ virtus sanguis effusi in passiõe q̃
opaẜ i h^o sacro:q̃ qdẽ ad tria ordinaẜ.p.qdẽ ⁊ prin
cipalit̃ ad adipiscẽdũ eternã hereditatẽ.ꝫ illud ad
Hebr.x.habem^9 fiduciã i itroitu sanctoꝝ p sangui
nẽ ei^9:⁊ ad h^o ɔsignãdũ dr noui ⁊ eterni testamẽti.
2° ad iustitiã grie q̃ ẽ p fidẽ.ꝫ illđ ad ro.3°.quẽ ppo/
suit de^9 ppitiatorẽ p fidẽ i sanguie ei^9. vt sit ipe iu/
stus ⁊ iustificãs eũ q ex fide iesu xpi:⁊ q^m ad h^o sub/
diẜ:misteriũ fidei.3° aũt ad remouẽdũ ipedimẽtuꝫ
vtriusq̃ꝫ pdictoꝝ.ſ.pctã ꝫ illud ad Heb.x.sanguis
xpi emũdabit ɔsciãs nrãs ab opib^9 mortuis.i.a pec
catis:⁊ q^m ad h^e subdiẜ.q.p vob ⁊.p multis effundeẜ i
remissionẽ pctõꝝ.hec.s.T. Et ista opi^e vlti^a q̃ ẽ.s.
Tho.videẜ magis ɔsona ɔsuetudini ecclesie.q̃ i istis
multũ valet.Nã ɔsuetudo ecclesie hꝫ ꝙ pponat ipꝫ
adorãdũ quousq̃ꝫ sacerdos dixerit i remissiõeꝫ pec
catoꝝ iclusiue:⁊ tũc imediate ipe sacerdos pponit
ad adorãdũ:⁊ ꝫ ɔsuetudinẽ aliq̃ruꝫ ecclesiaꝝ.illa
ẜba.h^o quotienscũq̃ꝫ feceritis.nõ dicunẜ quousq̃ꝫ oẽs
adorauerit.ſ.qñ deponit calicẽ.ɔfirmaẜ ꝫ Pe. q: i
missali ãbrosião vt dr.totũ hoc vsq̃ꝫ ad remissionẽ
pctõꝝ iclusiue.scriptũ ẽ litteris aureis.sicẽ illud. hoc
est corpus meũ.Nec obstat si dicaẜ ꝙ hec dictio.n.ẽ
ẽt scripta lris aureis.⁊ tñ nõ est de sba.q: hoc iõ ẽ.
q: ẽ i me^o pñũ cẽntialiũ for^e.⁊ ne videreẜ due for^e.
❡ Decla^o isti^9 for^e:⁊ de dictiõe:hic: ⁊ de illa:est:dic 31
vt dictũ ẽ.§.29.de for^a corporis.De eo ꝙ dicit:calix
sanguis mei:dic ꝫ.s.T.⁊ Pe.ꝙ itelligiẜ:cõtẽtu^9:⁊
vt accipiaẜ ɔtinẽs p ɔtẽto vt sit sẽsus:hic ẽ sanguis
me^9 ɔtẽtus i calice ḋ q^e fit hic mẽtio.q: sanguis xpi
i hoc sacro ɔsecraẜ iq^m ẽ. pot^o fideliũ qđ nõ iporaẜ
i rõe sanguis:⁊ iõ oportuit hic designaẜ p vas huic
vsui accomodatũ:vel rememoratiuus passiõis:per
calicẽ.n.itelligiẜ similitudinarie pa^o xpi noui ⁊ eterni
testamẽti.q: eterna q̃ nõ veterascũt pmittit lex no/
ua:⁊ dicendo.nouũ.q: veterauit pri^9. huic.n.sacro
vetera ccdũt.Misteriũ fidei.nõ q: solũ sit hic.sicẽ in
signo.vt dicũt heretici. ſꝫ q: aliud crediẜ.aliud vi/
deẜ.q.p vobis.ſ.aplis:⁊ p multis.ſ.oib^9 electi.effũ/
deẜ i remissionẽ pctõꝝ:supple q^e ad efficiẽtiã.Nã p
toto mũdo effusus est q^o ad sufficientiã.⁊ nõ ꝙ san/
guis seorsuꝫ cõsecrat^9 a cor^e.expressius reṗsentat pas/

fionẽ xpi:⁊ iō ī ɔsecratiōe sanguis.fit mētio de pas/
siōe xpi.⁊ fructu ipius.potiusq̃ icōsecratiōe corpo/
ris. Nec valet ꝙ nullus euāgelista dicat oia ista si/
mul. q: b3.s.T.nō itendebat tradere formā sacroꝝ
quas i primitiua ecclesia oportebat esse occultas.vt
Dio.dicit i h.eccl.hoc.s3 itēdebāt historiā de xpo te
xere:tñ oia scire ex diuersis locis scriptur̃ accipi pñt.
Quō iste for̃ possint variari vel possit aliqd addi
vel minui:⁊ de platiōe pfecta : ⁊ similib⁹.vide.s.
baptismus.3ᶜ.de forma eius.

52 ¶ Utrum hec verba istaꝝ formaꝝ habeāt aliquā vir/
tutē creatā ɔsecratiōis.R̃.fm.s.T.vbi.s̃.ꝙ sic.vbi
sic ait.Cū hoc sacr̃m sit ceteris dignius.ɔsequēs est
ꝙ i verbis formalib⁹ huius sacri sit qdā virtus crea
ta.ad ɔuersionē h⁹ sacri.faciēdā.istrumētalis tñ.sic
ī alijs sacris.cū.n.hec vba ex psona xpi pferanr̃.ex
ei⁹ mādato ɔsequūr̃ virtutē istrumētalē.a xpo sicut
cetera facta.vel dctā sua hñt virtutē salutiferā istru
mētaliter.vñ i ɔsecratiōe. uis ɔuersiua q̄ ē i formis
istoꝝ sacroꝝ.seqr̃ significationē q̄ i platiōe vltᶜ di/
ctiōis terminar̃.Et iō i vltᵒ istāti platiōis verboꝝ
pdicta vba ɔsecūr̃ hāc virtutē.i ordine tñ ad pce/
dentia:⁊ hec virtus est simplex rōe significati.l3 i ipis
verbis platiōis sit qdā ɔpositio. hec ille.

53 ¶ De existētia xpi sub isto sacro.p̃.notādū b3.s.T.
3ᵃ.q.75.arᵒ.p̃.ꝙ verꝝ corpus xpi:⁊ sanguinē. eē sub
hoc sacro.nec sensu dephēdi pōt.sed sola fide q̄ au/
ctoritati diuine initir̃. Uñ sup illud Luc.22.hoc est
corpus meū:⁊c̃.dicit Cirillus.nō dubites an hᵒ verꝝ
sit.s3 poti⁹ suscipe vba saluatoris i fide.hec ille.Itē
ibidē corpus xpi nō ē eo mō i hoc sacro. sic corpus
ī loco.qd̄ suis dimēsionib⁹ɔmēsurar̃ loco.s3 quodā
speciali mō.q ē ppꝛi⁹ huic sacro.Uñ dicam⁹ ꝙ cor/
pus xpi i diuersis altarib⁹.nō ē sic i diuersis locis.
s3 sic i sacro.p qd̄ nō itelligim⁹ ꝙ xps sit ibi sic i si/
gno solū.l3 sacr̃m sit i genere signi : s3 intelligimus
corpus xpi hic eē: fm modū ppꝛiū huic sacro. qui
modus est.vt verū corpus xpi habeat habitudinē3
ad ista accedentia vt infra.§.58.

54 ¶ Utrum remāeat sba panis.vel vini.R̃.s.s.T.vbi.s̃.
ꝙ nō:nec tñ ɔuertir̃ i piacētē mā3 nec anihilar̃. s3
cōuertir̃ i xpm.ɔuersiōes.n.denoiant̃ a termino ad
quē.s3 terminus ad quē hui⁹ cōuersiōis.nō ē nihil.
neq3 piacēs mā.s3 verꝝ corp⁹ xpi igir̃.Et ista ɔuer/
sio nō ē nālis s3 sola dei virtute facta.q̄ tota sba pa
nis.ɔuertir̃ i totā sba3 corporis xpi.⁊ tota sba vini
ī totā sba3 sanguis xpi.Uñ hec ɔuersio ñ ē forma/
lis.i.tm̄ for̃.s3 substātialis.i.tot⁹ sbe.nec ɔtinet̃ iter
spēs motus nālis.s3 ppꝛio noie pōt dici:trāsbatio.
⁊ icipit ibi eē p ɔuersionē panis i ipm:remanēt aūt
ipa accñᵃ sine sbo. q̄ accñᵃ hñt ppꝛias opatiōes sic
imutare sensus.⁊ alias q̄ sunt opationes accidētiū.
qdā vo sūt opatōes q̄ ɔsequūr̃ panē rōe materie sic
ꝙ ɔuertar̃ i aliqd.vel rōe for̃ sbalis sic est opaᵒ ɔpis
spē3.puta ꝙ ɔfirmat cor hoīs:⁊ tales opatiōes iue

niūtur i hoc sacro.nō pp̄ter formā vel materiā que
remaneat.sed q: miraculose ɔferūr̃ ipis accidētib⁹.
hec.s.Tho.⁊.q.77.ar.3. dicit.Illa accñᵃ habēt oē3
actionē quā poterant. substātia panis.⁊ vini.⁊ eo/
dē mō dō quātū ad passionē.vel corruptiōē3:⁊ sūt
iste actiones siue generatiōes ⁊ corruptiōes nāles.
q̄uis psupponāt miraculū factū in ɔuersiōe.nec est
nouū miraculū qñ sba gñar̃ ex his accñtibus. s3 ex
miraculo.p̃.hñt ista seqntia.hec ille.

¶ Quō tot⁹ xps ɔtinear̃ sub hᵒ sacro.declarat.s.T. 55
vbi.s̃.q.76.arᵒ.p̃.dicēs:oio necᵉ ē ɔfiteri b3 fidē ca/
tholicā.ꝙ tot⁹ xps sit i hᵒ sacro.Sciēdū tñ ꝙ aliqd
xpi est i hᵒ sacro dupl'r.vnoᵉ q̄si ex vi sacri. Alioᵒ ex
nāli ɔcomitātia.Ex vi qdē sacri ē sub spēb⁹ huius
sacri id i qd̄ directe ɔuertir̃ sba panis.⁊ vini. phesi/
stēs.p vt significatū p verba for̃.q̄ sunt effectiua i hoc
sacro.sic ⁊ i ceteris.puta cū dr̃.hᶜ est corpus meū.ex
nāli āt ɔcomitātia.est i hoc sacro illud qd̄ realr̃ est
cōiūctū ei i qd̄ pdicta ɔuersio terminar̃.si.n.aliqua
duo sūt realr̃ ɔiūcta vbicūq3 ē vnū realr̃ o3 ⁊ alid̄
eē.Et q: ɔuersio panis ⁊ vini nō terminar̃ ad aia3
xpi.vel deitatē.ɔñs ē ꝙ deitas vel aia xpi nō sit in
hᵒ sacro ex vi sacri.s3 ex reali cōcomitātia.Quia.n.
deitas corpus assumptū nūq3 deposuit. vbicūq3 est
corpus xpi necᵉ est ⁊ eius deitatē3 esse. vt i ephesina
synodo legir̃.aia vero realiter sepata fuit a corpo/
re:⁊ ideo si i illo triduo mortis fuisset celebratū hoc
sacr̃m.non fuisset ibi aia xpi nec ex vi sacri neq3 ex
reali cōcomitātia.⁊ si tale sacr̃m fuisset reseruatum
post resurrectionē.de nouo fuisset sub illo sacro aia:
⁊ cō̄ si fuisset consecratū ante mortē. ⁊ reseruatū in
morte.nō fuisset aia cum corpore sub illo sacro.nec
sanguis fuisset cū corpore. nec corpus cū sanguine.
⁊ sic cōclude generaliter.ꝙ oia illa que sunt ɔiūcta
in re.sunt etiā sub sacro:⁊ extra.sed q: xps resurgēs
ex mortuis iā nō morir̃.vt dicir̃ ad Ro.6.aia eius
semper est realiter corpori cōiūcta:⁊ ideo in hoc sa/
cramento.corpus quidē xpi est ex vi sacramēti:aia
aūt eius ex reali cōcomitantia.similiter quantū ad
spēs panis.non solū caro. sed totū corpus christi.i.
ossa. ⁊ nerui : ⁊ alia huiusmodi. ⁊ hoc apparet ex
forma huius sacramēti in qua nō dicir̃. hec est ca/
ro mea.sed hoc est corpus meū:⁊ ideo cū dominus
dixit Jo.6.caro mea vere est cibus : caro ponir̃ ibi
pro toto corpore.q: fm consuetudinem videtur esse
magis manducationi accomodata.pro vt.s.homi
nes carnibus animaliū vescūtur coiter. nō aūt ossi/
bus.vel alijs huiusmodi.Conclude igitur generali/
ter ꝙ corpus est sub sacramēto panis.vi. sacramē/
ti.omnia aūt alia que sunt realiter vnita vero cor/
pori christi sunt sub hoc sacramento ex reali conco/
mitantia:⁊ illa que non sunt cōiuncta illi.non sunt
sub hoc:⁊ si de nouo seperātur a corpore : seperanr̃
etiam ab hoc sacramēto : ⁊ eodem mō.si de nouo
vniūtur:⁊ similiter dic de sanguine.

56 ¶ Querit quō q̄ntitas xpi sit sub isto sacro .R. vbi
supra. q̄ facta cōuersiōe panis i corpus xpi. vel vi/
ni in sanguinē. accn̄s vtriusq̄ manent. ex quo p3 q̄
dimēsiones panis ⁊ vini. nō cōuertūtur i dimēsio/
nes corporis xpi. s3 substātia i substātiā: ⁊ sic substā
tia corporis xpi. vel sanguinis est sub hoc sacro ex
vi sacramēti. nō aūt dimēsiōes corporis. vel sangui
nis. Vn̄ p3 q̄ corpus xpi ē i hoc sacro p modū sub/
stātie: ⁊ nō p modū q̄ntitatis. ppterea aūt totalitas
substātie ptinet idifferēter i parua ⁊ magna q̄ntita
te. sicut tota nā aeris in magno. vel paruo aere: ⁊ to/
ta nā hoīs i magno. vel paruo hoīe. Vn̄ ⁊ tota sub
stātia corporis xpi: ⁊ sanguinis. cōtinet i hoc sacro.
post ɔsecrationē. sicut ante ɔsecrationē continebat
ibi tota substantia panis: ⁊ vini.

57 ¶ Pro maiori declaratiōe. §. pcedētis. Notādū q̄
q̄ntitas veri corporis xpi nō est in hoc sacro nisi ex
reali cōcomitātia: ⁊ ex ɔsequēti nō o3 q̄ sit ibi sm
ppriū modū q̄ntitatis. s. extēsiue. s3 p modū substan
tie. q̄ substātia corporea. est ibi ex vi sacri: ⁊ ideo q:
q̄ntitas ē ibi rōe alterius. s. rōe substantie. iō est ibi p
modū substātie: ⁊ sic nō icōuenit q̄ q̄ntitas magna
xpi sit sub q̄ntitate parua sacri: ⁊ sicut diuisa q̄ntita
te. substātia remāet sub qualibet parte q̄ntitatis. pu
ta substātia aeris remanet sub qual3 parte eius. ita
diuisa q̄ntitate sacri. remanet substantia xpi sub q̄l3
parte: ⁊ q: substātie xpi ē vnita eius q̄ntitas: ⁊ est in
sacro p modū substātie. iō tota q̄ntitas remanet sub
q̄l3 parte sacri. Ex quibus etiā sequit q̄ corpus xpi
nō est sub hoc sacro sicut locatū in loco. q: id qd̄ ē in
aliquo sicut locatū in loco. est in illo per pprias di/
mēsiones. s3 corpus xpi nō est in sacro rōe pprie di
mensiōis. s3 rōe q̄ntitatis sacri. vel substātie. iō ē ibi
p modū substātie: ⁊ nō p modū p se locati. Oē. n. p
se locatū. ē i loco sm extēsionē sue q̄ntitatis. ad q̄nti
tates loci. Ex qbus etiā sequit q̄ nō ē sub sacro cir/
cōscriptiue. neq3 diffinitiue. q: nō est ibi sm cōmen
surationē pprie q̄ntitatis: ⁊ sic pōt eē in diuersis lo
cis. nō tn̄ est vbiq3. q̄ aūt sit hic: ⁊ nō alibi. ē q: sub
stātia huius panis cōuersa est in corpus xpi virtute
sacri: ⁊ nō illa. ⁊ q̄uis corpus xpi sit sub hoc sacro.
nō tn̄ replet hūc locū. q: nō est locatr. sed ille locus
replet spēbus sacri. vel rōe q̄ntitatis. vel saltē mira/
culose. sicut ⁊ miraculose subsistunt. per modū sub/
stātie. nec pōt signari vbi sit manus. vel pes.

58 ¶ Utrū xps sit sub hoc sacro mobilr. ita q̄ mouea
tur mota hostia. R. vbi. s. q̄ qn̄ aliqd ē vnū subie/
cto ⁊ multiplex sm eē. nihil phibet sm aliqd̄ moue
ri: ⁊ sm aliud imobile pmanere. sicut corpori aliud
est eē magnū. aliud ē esse albu3. vn̄ pōt moueri sm
albedinē: ⁊ pmanere imobile sm magnitudinem.
xps aūt nō est idē eē sm se: ⁊ eē sub sacro. q: p hoc
ipm q̄ dicimus. ipm sub sacro. signat quedā habi/
tudo eius ad hoc sacrm̄. qua remota desinit eē: sicut
deus desinit eē dn̄s creature. ipa deficiēte. sm ergo
hoc eē. nō mouet xps p se. s3 solū p accn̄s. q: xps nō
est i hoc sacro. sicut i loco. qd̄ aūt nō est i loco nō mo/
uet p se localiter. sed solū ad motū eius in quo ē. sicut
aīa mouet moto corpore: ⁊ sic corpus xpi dr̄ moueri
ab vno loco ad aliu3. p accn̄s. i. respectu hostie. qn̄
hostia mouet ab vno loco ad aliū: ⁊ sic i diuersis
hostijs mouet sursū ⁊ deorsū: ⁊c̄. p diuersas hostias.
nō mouet etiā p se alijs motibus. puta q̄ calefiat.
vel frigefiat. nec voluit corpus xpi si hostia voluat
q: l3 partes ordinē habeāt in ipo corpore absolute.
nō tn̄ per cōparationē ad spēs. vnde nō pōt dici q̄
pes sit in vna parte: ⁊ caput in alia: ⁊ sic de ceteris
mēbris. q: oēs sunt simul sub qual3 parte hostie: ⁊
silr dic de alia passiōe. Nō mouet etiā p se. vt desi/
nat eē. vel incipiat. q: h3 eē suū imutabile. pōt tn̄ di
ci q̄ icipat. vel desinat eē. qn̄ accn̄s desinūt esse. sicut
deus desinit eē in creatura. ipa deficiēte. vel incipit
eē qn̄ hostia p ɔsecrationē icipit habere illū respectū
ad corpus xpi. Est igit in hoc sacro imobilr. p se. s3
mobilr per accn̄s. ꝟ. eucharistia. 4. infi.

¶ Utrū xps put est sub hoc sacro possit videri. R. 59
vbi. s. q̄ duplex ē oculus. s. corporalis: ⁊ intellectua/
lis. q per similitudine3 dr̄. a nullo oculo corporali pōt
videri. put ē i hoc sacro. q: nō est p modū. vt possit
imutare mediū. per qd̄ visibile videtur. eo q̄ est ibi
p modū substātie. q̄ inq̄ntū hmōi nō est visibilis oculo
corporali. Nec h3 habitudinē ad mediū qd̄ circū/
dat hoc sacrm̄. mediātibus pprijs accidētibus. sed
mediātibus speciebus sacramētalibus. nec subiacet
alicui sensui. s3 nec etiā imaginationi. s3 solo intelle/
ctui: ⁊ iō pprie loquēdo corpus xpi s3 modū eēndi
quē h3 in hoc sacro. nec sensu. nec ymaginatione. p/
ceptibile est. s3 solū itellectu. q dr̄ oculus spiritualis:
⁊ sic nullus oculus corporalis. potest videre. siue sit
glorificatus. siue nō. de oculo vero xpi corporali. q
est sub sacro. vtrū videat seips3. s. Tho. 3a. q. 76. ar. 7.
ad. 3m. dicit. q̄ oculus corporalis xpi videt se. sub hoc
sacro qd̄ ptinet ad solū intellectū. nec est silr. de alio
oculo glorioso. q: oculus xpi ē sub hoc sacro. cui nō
cōformat alius oculus gloriosus: ⁊ in. 4. di. x. ar. 4. si.
q. 1. p. ad pm. dicit. q̄ si esset extra sacrm̄ nō videret
se: ⁊c̄. Sed hoc dictum est valde difficile. vn̄ Pe. de
pal. dicit q̄. s. Tho. nō dicit simplr q̄ videat se sub
sacro. s3 q̄ extra sacrm̄ non videat se. vt dicit in. 4o.
nisi miraculose. s3 hoc ē expsse ɔ verba. s. Tho. i. 3a.
vn̄ etiā ipe Pe. inuit q̄ loquat arguēdo: ⁊ respōdē
do qd̄ forte posset saluari. vt loquit in. 4. s3 i. 3a. vi/
detur expsse cōfirmare respōdendo vn̄ alij dicūt q̄
videt se i sacro. s3 nō ex sacro. qd̄ videt intelligēdum
vt sit sensus. oculus xpi videt se. q oculus ē in sacro.
nō tn̄ est per modum visibilis in sacro. neq3 actiue
neq3 obiectiue: ⁊ ideo nō o3 q̄ oculus gloriosus vi
deat. nisi forte miraculose. i. qn̄ xps ibi apparet in
aliqua forma. pōt aūt videri ab oculo intellectuali.
diuersimode tn̄ pcipit a diuersis intellectibus. q: n.

modus essendi xpi in hoc sacro.est oio spiritualis.a supnali itellectu diuino sm se e visibilis.et p pñs ab itellectu beato.q videt ipaz essentiá diuiná.ab intellectu xo hois viatoris nó pót pspici. nisi p fidé.sic alia spúalia.sz nec etiá itellectus angelicus. per sua nália sufficit ad hoc videnduz.vñ demones nó pñt videre.nisi p fidé.cui nó volútate assentiunt.sed ad euidentiá signoz cóuincútur. vt dr Ja.2. q demones credunt et cótremiscunt.

90 ¶ Utruz quádo miraculose apparet caro. vel sanguis in hoc sacraméto. vel alia species.sit ibi veruz corpus christi.R. vbi supra.q dupliciter ptingit talis apparitio. qz quádoqz in hoc sacraméto miraculose videt aliquid.vt sit mutatio ex parte vidétis quoz oculi imutátur tali imutatióe.ac si expresse videret exteri⁹ carné.vel sile. nulla tñ mutatióe facta ex parte sacri:et hoc qdez vidit ptingere qñ vni videt sub specie carnis.alij sub spé panis.vel pueri.vel qñ ad horá videt sub spé carnis:et postmoduz sub spé panis.nec tñ hoc ptinet ad aliquá deceptionez. sicut accidit in magoz prestigijs.qz talis spés diuinitus format i oculo ad aliquá veritatez figurádá. ad hoc.s.q manifestet vere corp⁹ eé sub hoc sacro. sicut etiá xps absqz deceptione apparuit discipulis eútibus i Emaus.et qz p húc modú. nulla mutatio fit ex parte sacri.manifestú est q nó desinit xps sub hoc sacro tali apparitióe facta.Quádoqz vero cótingit talis apparicio.nó p solá imutationé vidétiú sz spé q videt realr exterius existente: et hoc qdé videt esse qñ sub tali spé ab oibus videt:et nó ad horá.sz lógo tépore.ita q durat.vel pmanet et in hoc casu qdá dicút q e ppria spés corporis xpi.nec obstat q nó videt totus christus.sed aliqua pars. vel etiá videt in spé iuuenili.vel pueri.qz e in ptáte corporis gloriosi vt videat ab oculo nó glorificato.vel sm totú vel sm partez:et i effigie.vel ppria.vel aliena.sz hoc videt incóueniens. qz corpus xpi nó pót videri i ppria spé nisi i vno loco.i q diffinitiue ptinet corpus etiá gloriosum. qd apparet post apparitioné disparet.sz sanguis q aliqñ apparet manet. vt pz qz aliqñ fuit reseruatú i piscide. p multos epos Et io dd est q manentibus dimensionibus q prius fuerát sit miraculose qdá imutatio circa accidétia alia.puta figurá.i.coloréz: et alia hmói vt videat caro.vel sanguis.aut etiá puer:et sic pz q remanétibus dimensióibus.q sunt fundamenta alioz accidentiú.remanet vere corpus xpi:et sic i hmói apparitióib⁹.nó videt ppria spés xpi sz spés miraculose formata.vel i oculis ituentiú.vel etiá i sacramétalibus dimensióibus.vt dictú est.Quid agendú sit qñ siút iste apparitióes vide.E.coicare.§.9.

Eucharistia.2°.de ministro quis possit pficere
e hoc sacrm.R.vbi.s.q ppriú est sacerdotum pficere hoc sacrm: est.n.táte dignitatis q non pficit nisi i psona xpi. qcúqz aút aliqd agit i psona alterius oz hoc fieri per ptátez ab illo pcessam.sicut aút baptizato pcedit a xpo ptás sumédi hoc sacrz. ita sacerdoti qñ ordinat pfert ptás. hoc sacrm cósecrádi i psona xpi.per hoc.n.ponit i gradu eoz qb⁹ dictú est.a dño. Hoc facite i meá cómemorationé. vñ.c.p lectis. di.25. ad presbiteroz ptinet hoc sacrm corporis.et sanguinis dñi i altari dei pficere.d súm. tri.et fi.ca.c.firmiter.§.vna.

¶ Ut plures sacerdotes possint eádem hostiá cósecrare.ita q vnus pficeret medietaté vel vná partez alius aliá.R. Pe.de pal.4.di.13.q.4.ar.§.dicit. q quidá dicút q nó.ipse aút tenet q sic.facta designatione.siue p sensum siue p intellectú.puta dd⁹ intendo psecrare medietaté dextrá citra talem licentiá:et ali⁹.sinistrá:et si qs qreret vtrum post psecrationé vtriusqz partis sint duo sacra.vel vnuz.credo saluo meliori iudicio q si tota sit cósecrata q erit vnú. f

¶ Utrú plures sacerdotes possint eádé hostiá consecrare .R. Alb.dicit q nó.et qñ dr q qñ sacerdotes ordinátur pcelebrát.quidá dicút q nó debét dicere verba cósecratióis.alij dicút q debét dicere. sz non cú intétióe psecrádi.Ange.aút in.E.eucharistia.2°. .§.5°.dicit q qbus sit diuersa opinio.tñ ipse tenet q nó.qz qui prius ptulit verba.ille psecrauit alij nihil faciút.vñ credit q i ordinatióe presbiteroz. sit melius nó dicere. Sed.s. Tho. sequés psuetudiné ecclesie.3.q.82.ar.2°.ait. Sacerdos dú ordinat pstituit in gradu eoz qui a dño acceperút potestaté psecrádi in cena:et ideo sm psuetudiné aliquaz ecclesiaz. sicut apostoli xpo cenanti pcenauerút.ita noui ordinati.epo ordináti cócelebrát.nec pro hoc iterat cósecratio super eádé hostiá.qz sicut.Inno.dicit oium intétio debet fieri ad idé instás psecratióis. dicit et idé Inno.q psueuerunt presbiteri cardinales circústare póntificé:et cú eo pariter celebrare.cúqz psumatú est sacrm.de manu eius coioné accipe. significantes apostolos qui cú dño pariter discúbétes. de manu eius eucharistiá acceperunt. Tenet igit.s.Tho. post determinationé Innocétij.3. q fundauit se sup psuetudine ecclesie.qué sequit Pe.de pal.p q ordinarie nó debet nisi vnus et semel dicere verba super eádem hostiá .2°.q posset fieri aliqñ et tunc intentio alioz debet referri ad instans principalr psecrátis. 3° q aliqñ pp misteriú fit a papa qñ celebrat cú cardinalibus:et ab epo qñ ordinat. Et dicit Pe.de pal.q cú oia ista fiant a deo ordináte.q credendú est ordinatióí ecclesie.quá credimus a.s.s.dirigi.q pót et verba et virtutes verboz pseruare:et dirigere. ita q oés ille forme cócelebrátiú. vel pueniant virtualiter.vel suspendátur. ad illud instans celebrátis principalr.qui ostendit illa adorandá quádo dicit formá suá. Quis sit dispésator huius sacraméti.E. cóicare.§.51. et.52. et.E.clericus.2.§.13.et.14. Quá consecrans teneatur recipere .E. cóicare .§.7. et de alijs quomodo teneátur ibi.

3 ¶ Utrū sacerdos possit unā partē hostie ꝯsecrare sine alia sibi continua. R̄. ꝙ sic si determinaret certā partē q: verba nō operātur nisi ad id qd̄ intēdit sacerdos. secus esset si intētio eius eēt indeterminata. q: tunc nulla esset ꝯsecrata. Similiter dr̄ de sacerdote qui haberet. 20. hostias ꝛ nō intēderet ꝯsecrarī nisi decē. indeterminate. secus si crederet ꝙ eēnt solum decē: ꝛ sunt duodecim. tamen intendit ꝯsecrare oēs. q̄ sunt ante se. Et eadē ratione. si essent alique hostie in altari ex obliuiōe. vel alia causa. siue vinū super pedē calicis. nō essent ꝯsecrata q: intentio cōficientis non refert ad eas. nec actualiter nec habitualiter. Si tamen acceptis pluribus hostijs ꝯsecrādis. quādo actu ꝯsecrat nō cogitat actualiter de aliquibus. vel nō aduertit. nisi ad illā quā habet ī manibus. tn̄ sunt omnes ꝯsecrate q: habitualiter intendebat cōsecrare. intellige quādo p̄mus cogitauit aliter. secus q: habitualis intētio sufficit. quādo p̄cessit actualiter: ꝛ postea nō habuit ꝯtrariā.

4 ¶ Utrū malus sacerdos possit ꝯsecrare hoc sacm̄. R̄. vbi supra. ꝙ sic. eo ꝙ ꝯsecrat hoc sacm̄ nō virtute p̄pria. sed sicut minister christi. in cuius persona ꝯsecraī hoc sacm̄. nō aūt ex hoc ipo desinit esse minister aliquis ꝙ ē malus. vnde Mat. 24. Si aūt dixerit malus ille seruus: ꝛc̄. Et hoc ad excellētiam christi pertinet. cui sicut vero deo seruiūt nō solū bona. sed etiā mala. ꝛ similr̄ dicēduȝ de hereticis. scismaticis. ꝛ excōicatꝭ. q: aliud ē. oīo nō posse ꝯsecrare. aliud nō recte posse. Cōsecrāt igiī verū sacramentū. s; nō p̄cipiūt fructū sacrificij. p ordinis. n. potestatē ꝯsecrat quā nō amittit ēt hereticus: ꝛc̄. ꝛ sic̄r dic de degradato q: potestas cōsecrādi eucharistiā ꝑtinet ad caracterē sacerdotal' ordinis. q ē indelebilis.

5 ¶ Utrū missa sacerdotis mali. tm̄ valeat quantum boni. R̄. sm̄. s. Tho. vbi supra. ꝙ in missa duo est cōsiderare. s. ip̄m sacm̄ qd̄ est principale: ꝛ orationes q̄ in missa fiūt pro viuis. ꝛ mortuis. qutāū ergo ad sacramētū nō minus valet missa sacerdotis mali. q̄; boni. q: vtrobiq; ide; ꝯficitur sacramentū. orō etiam q̄ fit in missa potest ꝯsiderari dupliciter. vno modo inquantū habet efficaciā ex deuotione sacerdotis orātis: ꝛ sic nō est dubiū ꝙ missa melioris sacerdotis magis est fructosa. Alio modo inquantu; oratio in missa profertur a sacerdote in persona totius ecclesie. cuius sacerdos est minister. qd̄ ministeriū etiā in peccatoribus manet. vt dictū est in p̄cedenti. §. ꝛ sic orō eius potest esse fructuosa.

Ucharistia. 3ª. quo ad eius effectum. primus e est vita gratie. i. trāsformatio hoīs in deu;. h vnde causat gratiā vel augumentat qd̄ habet ab ipo christo contento sub isto sacramēto. imo nullus potest habere gratiā nisi sumat hoc sacramētū. saltem in p̄posito proprio. vel alieno. sicut paruuli baptizati. de quo. ꝟ. cōicatio. p̄m. Secundus est remissio peccatoꝝ. ex passiōe eius quā rep̄sentat. Tertius est nutritio. s. ex modo quo tradiī. s. per modū cibi. facit. n. oē; effectū ī vita gratie. quē facit cibus in vita nature. Nā in bene disposito. cibus. nutrit augumētat generat fortificat. ita iste cibus. nutrit gratiam. ꝛ virtutes: ꝛ augumentat easdē; generat bona opera: ꝛ fructificat ea: ꝛ delectat. Quartus effectus q: vnit christo ꝛ ecclesie. sicut panis fit ex multis granis ꝛ hoc per charitatē. Quintus ꝯfert gloriam. oīa. n. p̄cedētia sunt causa adeptionis glorie. q: dant virtutē ambulandi vsq; ad mōtē dei. Sextus q: remittit peccata mortalia per faciēdo cōtritionē: ꝛ deuote recipiēs ꝯsequiī p hoc sacrm̄. gratiā charitatis. p quā fit remissio peccati. Septimus remittit peccata venialia inquantū augēt feruorē: ꝛ charitatē. Octauus diminuit penam per quandā cōcomitātiā. ad principalē effectū. non quidem totius pene. sed sm̄ modū sue deuotionis. ꝛ feruoris offerētis. vel illis pro quibus offerī: ꝛ ꝙ non tota aufferaī nō est ex deffectu sacri. sed humane deuotionis. Nonus p̄seruat a peccatis sicut cibus a morte. Decimus q: prodest etiā alijs non sumētibus. inquantū est sacrificiū. qd̄ offertur pro viuis ꝛ mortuis. quō effectus eius impediatur per peccatū. vide. ꝟ. coicare. §. 24. ꝛ. 25. ꝛ aliquid de eius effectu ibidē. De effectu q est vnire christo. ꝛ de dulcedie sumētiū. ibidē. §. 16. ꝛ. 18. vbi agiī ō māducatione ei⁹: ꝛ tādē qd̄ ē effectus passiōis xp̄i. ē ēt hui⁹.

6 ¶ Utrū habeat maiorē efficaciā in sumptione plurimū hostiaꝝ simul. R̄. vbi supra. ꝙ non. sumptio. n. pertinet ad rationē sacramēti. sed oblatio ad rōem sacrificij: ꝛ ideo ex hoc ꝙ aliquis sumit corpus christi. vel etiā plures non acrescit alis aliquid iuuamētum. similiter etiā nec ex hoc ꝙ sacerdos plures hostias consecrat. in vna missa non multiplicatur effectus huius sacramēti. q: non est nisi vnū sacrificiū. nihil. n. virtutis est plus in multis hostijs consecratis q̄; in vna. cū sub omnibus. ꝛ sub vna. nō sit nisi tot⁹ christus. vñ nec si aliqs simul ī vna missa multas hostias ꝯsecratas sumat. p̄cipabit maiorē effectū sacri. In plurib⁹ vero missis multiplicaī sacrificij obla⁹: ꝛ iō multiplicaī effectus sacrificij ꝛ sacri.

Ucharistia. 4ª. quo ad vsum. Sciendu; sm̄ e. s. Tho. 3ª. q. 81. ꝙ christus sumpsit ipse corpus: ꝛ postea sumendū discipulis tribuit. sm̄ ꝙ dicit glo. rub. 3. super illud cūq; comedisset ꝛ bibisset. dicit glo. christus comedit. ꝛ bibit. in cena corporis ꝛ sanguinis sui sacramentū. quādo discipulis suis tradidit. vnde pueri cōicauerūt carni ꝛ sanguini: ꝛ ipe participauit eisdem. aliter tamen māducauit q̄; ceteri. Primo spiritualiter q: habuit dulcedinem non tamen auxit gratiā. similiter sacramētaliter q: cognouit se esse sub sacramēto. sed aliter māducant alij. de quo. ꝟ. cōicare. §. 16. ꝛ sequentibus. dedit etiā iude cū alijs discipulis christus suu; corpus ꝛ sanguinem vt dicit Dyo. in lib. ecle. hier. ꝛ

Aug. super Jo. Non tamen comicauit cũ quãdo dedit panem tinctũ: q2 prius iaʒ cõicauerat eũ cũ aliis. postea dedit panẽ tinctũ adm̃ manifestandũ traditorem suũ. Et dedit corpus suũ passibile ⁊ illud quod videbatur in propria spẽ. dedit in sacramẽto. i quo tamen nõ est neqʒ fuit passibili modo. Et cũ corpus christi idem in substantia sit in hoc sacramẽto: ⁊ in propria spẽ sed nõ eodẽ modo. ideo quicquid pertinet ad christũ ſm ꝙ in se est. potest attribui ei. ⁊ in propria spẽ: ⁊ in sacramento existenti. sicut viuere. mori ⁊ dolere. animatũ. vel inanimatũ esse: ⁊ cetera huiõi. quecũqʒ vero ꝯueniunt ei per ꝯparationẽ ad corpora extrinseca possunt ei attribui in propria spẽ existenti. non aũt prout est in sacramẽto. sicut videri. cõspui. crucifixi. flagellari: ⁊ cetera huiõi. vnde quidã metrice dicunt pixide seruato. poterit sociare dolorem. inatũ. sed nõ illatus ꝯuenit illi. vnde si christus tẽpore mortis fuisset sub hoc sacramẽto passus fuisset sub sacramẽto passione inata. non aũt illata: ⁊ ꝙuis vt dicit s. Tho. 4. di. xi. q. 3. ar. 3. sub sacramẽto in die cene esset passibilis. sub sacramẽto. nõ tamen sub illo patiebatur: ⁊ dicitur dedisse corpus impassibile. vel imortale: ſm glo. Mat. 17. q2 p sacramẽtalẽ sumptionẽ nõ patiebatur. neqʒ moriebatur. dicit ãt passio inata illa q̃ ꝯuenit xp̃o ſm se. vt dolere pati ⁊ huiõi. dicit aũt illata illa verba q̃ significãt passionẽ illatã ab alio sic flagellari. crucifigi: ⁊ similia. ⁊ talia non ꝯueniũt ei sub sacro.

Eunuchus ſʒ s. Tho. 4. di. 49. q. 5. ar. 3. q. 4. p. ad. 7. ⁊ frigidi. si voluntatẽ habeãt incorruptionẽ perpetuã seruare etiam si facultas adesset. coheũdi. virgines sunt dicẽdi: ⁊ aureolam merẽtur. faciunt. n. de necessitate virtutem. Si vero voluntatẽ habeant ducendi ꝯiugem. si possent aureolam non merẽtur. vnde dicit Aug. in lib. de sancta virginitate. quibus ipm̃ virile mẽbrũ debilitat. vt generare nõ possint. vt sunt eunuchi. sufficit cum christiani fiunt. ⁊ dei precepta custodiunt. eo tamẽ proposito sunt vt coniuges si possent haberent. con iugatis fidelibus ad equari. hec ille.

1 ¶ Eunuchus cui nõ poterat honor. qui patribus debetur ⁊ precipue in populo iudeorum i quo dei cultus cõseruabatur per carnis propagationẽ. etiã gentiles qui multos filios genuerũt alicui insigni honori nõ donabãt. sicut philosophus dicit in. 2. poli. tamẽ quantũ ad ea q̃ ad gratiã dei pertinẽt eunuchi ab aliis nõ seperãtur. vnde Isa. 56. Nõ dicat eunuchus. ecce ego lignũ aridũ. hec s. Tho. 2a 2e. q. 105. ar. 3.

2 ¶ Eunuchus si per insidias hominũ factus est. vel si in persecutiõe eius sunt ãputata virilia. vel ita sit natus: ⁊ est dignus. fiat eps. nõ est nec portare illaʒ carnẽ. vel seruare. vel illam puluerẽ. vt dicũt vulgares. 50. di. c. eunuchus: ⁊ ibi glo.

Eusebia dicit quasi bonus cultus. vñ idem est qd religio. Ideo Andronicus dicit ꝙ ẽ scia dei famulatus: ⁊ loquit ſm modum quo socrates dicebat. oẽs virtutes eẽ scias: ⁊ ad idẽ reducatur sanctitas. hec s. Tho. 2a 2e. q. 80. ar. p. ad. 4.

Eutrapelia. dicit a bona versione: ⁊ est virtus circa ludos: ⁊ pars modestie. ſʒ s. Tho. 2a 2e. q. 168. ar. 2. de quo vide. ꝟ ludus.

Excepta intelligit psona iurans qñ iurat nõ eẽ ꝯ aliquẽ. vt intelligat nõ esse ꝯ eũ: nisi p se. vel iure suo. vel pro ecclesia sua. vel p amicis: ⁊ põt fieri exceptio. vel interptatio iuramẽti. ſʒ materiã subiectã precedẽtiũ. vel sequẽtiũ: ⁊ in iuramẽto gñrali excipiũt. verisimr nõ cogitata. c. veniẽs. ⁊ c. quanuis de iur. iur. Si. n. iuraui nõ esse ꝯ te. eo ꝙ in iudicio tecũ egeri. ⁊ inimiciã ꝯtraxi. tunc non excipit etiã cã ppria. q2 hoc videt actũ pp precedẽtia. Silr in iuramẽto generali. excipiũtur ea. q̃ de nouo accidũt. debet. n. intelligi cõdictio. si res i eodẽ statu pmanserit. c. quẽadmodũ. e. Et si essemus in dubio nõ apparet ex precedẽtibus. vel sequẽtibus. vel pñt ad vtrãqʒ partẽ deduci. tũc videt iterptatio facienda. ꝙ excipit ipa psona: res sue: sua ecclesia: ⁊ familiares. in dubio. n. nõ psumit ꝙ qs velit negligere ista hec Pa. in. c. petitio de iur. iur. vide. ꝟ iurare. § 16.

Excecatio mẽtis qd est. R. ſm s. Tho. 2a 2e. q. 79. ar. 3. ꝙ ẽ motus animi humani iherẽs malo: ⁊ auersi a diuino lumine. cũ subtractiõe gr̃e diuine. ex q̃ sequitur ꝙ mẽs diuinitus nõ illuminet ad recte vidẽdũ: ⁊ cor hoĩs nõ emolliat ad recte vidẽdũ. Ex quibus sequitur: exceca. mẽtis: aggraua. auriũ: ⁊ obduratio cordis: q̃ distinguũt ſʒ effectus gr̃e. q̃ pficit intellectũ dono sapie: ⁊ affectum emolit igne charitatis: ⁊ q2 ad cognitionem itellectus max. deseruiũt duo. s. sensus visus. ⁊ auditus: quorum visus deseruit inuẽtiõi: auditus vero discipline. iõ ꝙ ad visum ponit excecatio mẽtis: ꝙ vero ad auditũ: auriũ aggraua. ꝙ ad affectũ obdura. vñ ista. 3. sunt idẽ ꝙ ad sĩam ſʒ differũt ꝙ ad ipositionẽ nois. Dicũt igit duo. s. remotionẽ gr̃e: ⁊ c. Dr aũt deus eẽ cã hui. q2 non dat ipam gratiam. Est tñ sciẽdũ ꝙ deus ẽ cã vlis illuminationis gr̃e. ipi. aĩe. ſʒ illud Jo. i. erat lux vera: ⁊ ẽ sic sol ẽ cã vlis illuminatiõis corporum: aliter tñ ⁊ aliter. Nã sol agit illuminãdo p necessitẽ nẽ. deus aũt agit volũtarie p ordinẽ sue sapie. sol aũt lʒ ꝙ ẽ de se. oia corpora illuminet. si tñ aliqd ipedimẽtũ inueniat in aliquo cor. relinqt illud tenebrosũ. sic pʒ de domo. cuius fenestre sũt clause. sʒ tñ illius obscurationis sol nullo mõ ẽ cã. n. n. suo iudicio agit: sʒ ille q claudit fenestras: deus aũt pprio iudicio lumẽ gr̃e nõ imittit illis i quibus obstaculũ inuenit. Vñ cã subtractiõis gr̃e ẽ. nõ solũ ille q ponit obstaculũ gr̃e. sʒ ẽt deus q suo iudicio grãm non appõit. ⁊ p hũc modũ deus ẽ cã excecatiõis. ⁊ obduratiõis cordis: iuxta illud exceca cor ppli huius non tñ est p mõ. i. cordis iherẽs malo: sʒ malitia hois iuxta illud excecauit eos malitia eorum. s. meritorie ⁊ sic ẽt diabolus dr excecare iqʒtũ inducit ad culpã.

Excomunicatio ꝑ.maior. de qua notandum

primo quantũ ad significationẽ nois.ꝙ ista noia.s.pena.sentẽtia. cẽsura ecclesiastica excoi͂o se hñt sicut magis cõe.⁊ minus cõe iter se.ita ꝙ pᵐ est cõmunius.q̃ʒ.2ᵐ.⁊.2ᵐ.q̃ʒ.3ᵐ.⁊ sic successiue. pena.n.est qd cõe ad oia sequẽtia:significat.n.oẽ malũ qḋ est ꝯ volũtatẽ.vñ excoi͂o ẽ pena excoicati. sñia vero ẽ aliqd min⁹ cõe q̃ʒ pena.q: ẽ pena q̃ iferf p sñiaʒ.siue hoĩs siue iuris.nõ tñ ꝙ excoi͂o.nõ ẽ sñia ꝑpãc diffinitiua.vel iterlocutoria. ꝭ Pa.i ꝭca de sen.exco. ſʒ reducif magis ad iterlocutoriã:fm.c.Pa.i.c.sacro.de sen.exco. Cẽsura vero ecclesiastica ẽ qd min⁹ cõe.q̃ʒ sñia:q: itelligif solũ de excoicatiõe suspẽsiõe.⁊ iterdicto:de.vb.sig.q̃rẽti. Que.3.differũt iter se in multis:⁊ ꝯueniũt.ꝭʒ Pa.i.c.ad hec.el.5.de appel.de quo.j.ꝟ.iterdictũ.ꝑ.pnᵒ.⁊.§.1. Et sic excoi͂o est etiã minus cõe q̃ʒ cẽsura ecclesiastica.anathema aũt est minus cõe q̃ʒ excoi͂o.q: anathema ẽ excoi͂o maior.lata cũ quadã solẽnitate.s.cũ cãdelis.fm Pa.in.c.cũ nõ ab hoĩe.Et habef ista solẽnitas.xi.q.3.nõ debẽt.aliqñ tñ coĩter acapiẽdo vnũ ponif p̃ alio:⁊ hñt eũdẽ effectũ.q̃uis cũ maiori difficultate remittaf anathema.q̃ʒ simplex excoi͂o.

1 ¶ Excoicatio diffinif. ꝭ Tho.4.di.18.ꝙ ẽ sepatio a coĩone ecclesie.quo ad fructũ:⁊ suffragia generalia.Que diffinitio ꝭʒ.s.T.ibidẽ ipoꝛtat sepationẽ a sacris.i hoc qḋ dicit.quo ad fructũ.⁊ a coĩone fideliũ:in eo aũt qḋ dicit:⁊ suffragia generalia:seperat a participatiõe spiritualiũ. Daf ẽt alia diffinitio ab eisdẽ vbi.s̃.q̃ ponit sepationẽ ab vtrisq̃ actibus. q̃ talis est. Excoi͂o est a qualʒ licita coĩone:⁊ legitimo actu separatio.Ponit ẽt Pa.in ꝭca. de sen. exco. aliã diffinitionẽ.q̃ in idẽ reddit dicẽs.Excoi͂o est cẽsura a canone.vel a iudice ecclesiastico ꝓlata.priuãs legitima coĩone sacroꝝ:⁊ aliqñ hoĩuʒ.Ubi notãdũ ꝭʒ.s.Tho.ꝙ ille q per baptismũ i ecclesia ponif ad duo ascribif.s. ad cetũ fideliũ. ⁊ ad sacroꝝ participationẽ.⁊ hoc.2ᵐ.ꝑsupponit.pᵐ.q: in sacris participãdis.etiã fideles cõicant:⁊ iõ aliqs põt extra ecclesiã fieri p excoicationẽ dupľr.Uno ᵒita vt sepef tñ a participatiõe sacroꝝ:⁊ hec erit excoi͂o minoꝛ.Alio vt excludaf ab vtroq̃ʒ:⁊ sic erit excoi͂o maioꝛ. q̃ hic diffinif. de minori.n.dicef.j.cõicatio vero fideliũ ẽ duplex. q̃dã i spiritualib⁹.sicut mutue orõnes sunt.⁊ cõuentus ad sacra papiẽda.quedã i corporalib⁹ actibus legitimis.de qbus ifra excoi͂o minoꝛ.vñ cõcludẽdo sicut ẽ triplex cõi͂o fideliũ.s.in cõuersatione os.orare:⁊c̃. In sacroꝝ susceptiõe. Et i bonoꝝ spiritualiũ participatiõe.q̃ fiũt i ecclesia.iuxta illud particepeꝫ me fac.⁊c̃. sic triplex potest dici excoi͂o. aliis omissis:⁊ pᵃ est maioꝛ.q̃ ẽt ꝺr anathema.q̃ excludit a ꝑdicta triplici coĩone .2ᵃ.est minoꝛ. que excludit a coĩone sacroꝝ.maxime passiua .3ᵃ.est qua qs sepaf a deo p pctm̃ moꝛtale. q̃ sepat a .3ᵃ.coĩone.

2 ¶ Utrũ sit cõueniẽs ꝙ ecclesia vtaf excõicatiõe.ꝭ. ꝭʒ.s.Tho.vbi.s̃.ꝙ sic.vbi sic ait. finis excoicatiõis est.vt excõicatus delictũ suũ recognoscat:⁊ ad deũ reddeat. Jmitaf .n.ecclesia i hmõi.iudiciũ dei.qui peccatores p diuersa flagella castigat. vt ad bonuʒ trahat:⁊ ipos sibi rdingt.vt auxilis subtractis qb⁹ a malo ꝑpediebãtur:suã ifirmitatẽ recognoscant:⁊ humiles ad deũ reddeãt. sic eccla aliquos excõicat sepando eos a coĩone fideliũ.vt erubescãt.⁊ suffragiis.⁊ aliis spiritualibus p̃uãdo. vt p humilitateꝫ seipos cognoscẽdo. ad penitẽtiã reddeãt.vñ excoi͂o medicinalis ꝺr de sen.exco.c.cuʒ medicinalis lib.6. Est.n.q̃dã pena q̃ ꝭʒ pħm.2ᵒ.ethy. ẽ medicia q̃dã. Et dicit Aug.ꝙ in ecclesia nulla est maioꝛ pena q̃ʒ excõicatio.24.q.3.corripiantur.

¶ Utrũ excoi͂o possit ifringi.nisi ꝓ pctõ moꝛtali.ꝭ. 3
ꝭ.s.Tho.vbi.s̃.ꝙ nõ.neq̃ʒ a iudice.nisi ꝓp cõtumaciã.Un quo ad pᵐ.dicit.s.Tho. per excõicationem excõicatus excludif quodãmõ a regno.vñ cũ nõ debeat excludi nisi idign⁹. vt p diffinitionẽ dauid pʒ. nec aliqs reddaf idignus nisi p pctm̃ moꝛtale amittit charitatẽ.q̃ est via ducens ad regnũ. iõ nullus excõicari debet.nisi ꝓ pctõ moꝛtali.Et Pe.de pal. vbi.s̃.q.2.Cũ sñia iuris non sit iniusta. põt hõ formare ꝯsciaʒ suã.ꝙ vbi nõ peccat moꝛtaliter. nũq̃ʒ icurrit sñiaʒ iuris.q: iniuria ꝺr cẽ.oẽ qḋ nõ iure fit. vñ cũ sit iniuriosa : excoi͂o q̃ ferf sine pctõ moꝛtali: nõ est sñia iuris:vbi nõ est moꝛtale. si ergo fiat sine moꝛtali.aut cõtumacia vera.vel ꝑsumpta.sił sine crimine vero.vel verisiłr ꝑsumpto:excoi͂o est iniusta hec Pe. ꝙ etiã nõ fiat a iudice nisi ꝓp cõtumaciaꝫ declarat.s.Tho.vbi.s̃.dicẽs. Quia excoi͂o est grauissima penaꝝ.pene aũt medicine sunt.vt dictũ est. medici aũt est a leuioꝛibus medicinis incipe:⁊ minus periculosis. iõ excoi͂o infligi non debet etiã pro pctõ moꝛtali.nisi ꝯtumax fuerit.vel nõ veniẽdo ad iudiciũ.vel ante determinationẽ iudicii sine licẽtia recedẽdo.vel determinationi nõ parendo. tũc.n.qñ monitus fuerit.si obedire cõtẽpserit. cõtumax reputaf:⁊ excõicari ꝺbet a iudice iã nõ habẽte qd ꝯtra ipm facere possit.hec.s.Tho.Et addit Ray.ꝙ qñ offensa ẽ manifesta:⁊ iussus a iudice nõ vult emendare.sił põt excõicari.c.ex parte. de ꝟb.sig. Jdem Hof.Et Pa.in.c.ꝑ.de iudi.ait.Nõ cõtumaciã i nõ veniẽdo.vel ante tẽpus:⁊ sine licẽtia recedẽdo excomunicatiõe digna.xi.q.3.certum. Et glo.singularis i.c.duo.96.di.dicit.ꝙ q̃lʒ cõtumacia digna ẽ excomunicatiõe.⁊ tãto ẽ maioꝛ q̃sto ex minori re surgit. ⁊ sic nõ ꝙ ꝯtumacia ẽ pctm̃ moꝛtale.ałr nõ posset excoi͂o ferri.xi.q.3.nullus.Concludo ergo ꝙ ab hoĩe nõ ferf excoi͂o nisi ꝓ cõtumacia.ſʒ a iure ferf aliqñ pro delicto.vt.17.q.4.Si qs suadente.ita dicit glo. .xi.q.3.epi.Patet etiaʒ ꝙ a iure ferf ꝓ cõtumacia. q: cõstitutio tacite admonet ne quis comittat illud delictũ : ⁊ iõ etiã i statuto synodali põt ferri excoi͂o pro delicto.absq̃ alia monitione. de ꝯsti.c.2ᵒ.lib.6.

Nõ sm.d.Archie. flo.3ª.ti.25.c.73.q aliqs potest excoicari p iuasiõe. vel retẽtione re℞ ecclesiasticaℝ de resti.spo.pisanus.li.6.sili excoicare põt platus p iniuria sibi facta.23.q.4. Guilesarius. Itẽ excoicare põt ordinarius p defensa iuris sui. de sen.exc.c.dilectio.li.6. Excoicari põt qs pp negligẽtiã.de ꝯse.di.1. nemo. Excõicari põt dñs pp ꝯtumatiã serui.vel p/curatoꝝ.vt lit.nõ. ꝯte.c.1.de dolo. ⁊ ꝯtu.c.2.⁊ cum modificatiõe ibi notata ꝑ Jo.de lig. Et pp ꝯtumatiã capituli:excõicantur singuli culpabiles. de.c.de sen.exco.c.romana.li.6.nõ ad pdictã Pa. i.d.c.ꝑ. de iudi. in nõ ante pe.

4 ¶ Quia dictũ ẽ ꝑ q excoiª priuat a coione bonoꝝ scõꝝ.qrit vtm possimus orare p excõicatis.R. sm.s. Tho.2ª.q.83.arº.7.⁊.4.sũmaꝝ.di.18.q.2.arº.ꝑ.qlª. pª.ad pm.2ª.⁊.5ª. q nulli denegãduꝫ est suffragium orõnis.quousqꝫ põt eẽ spes.vt illis psit:⁊ sic p oibus possumus orare. nisi deus reuelaret. q aliqs sit dãnatus.vel pscitus.vel ꝯstet q decessit in mor/tali.23.q.5.placuit. p isidelibus ẽt oraẜ.ſꝫ ipi fructũ orõis nõ pcipiunt nisi ꝯuertãtur.silr ⁊ p excõicaꝫ oraẜ q̃uis nõ inter orõnes q̃ p mẽbris ecclesie siũt: ⁊ tñ fructũ nõ particip.ãt q̃diu i excõicatiõe manẽt ſꝫ oraẜ vt deẜ eis spiritus penitẽtie.nec orõ ex psona ecclesie. p eis iter mẽbra ecclesie fieri põt.q: ecclesia p excõicatiõis sñiaꝫ sepat excõicatos ab vniuersitate fideliũ. p qbus suffragia facit. q̃uis aliqua pso/na priuata possit ad eius ꝯuersionem aliquod suf/fragium dirigere hec omnia .s. Tho. vbi supra. de his habes.13.q.2.pro obeũtibus.⁊ ibi glo. ⁊.23.q.5. placuit. ⁊ de sen.exc.a nobis.2º.⁊.c.sacris.⁊ Pa.in .d.c.a nobis.i glo.1.Uide.ſ.v.hore canonice.ꝟ.14. Nõ igitur sit i publico p aliquo in speciali alias sic etiam in momento ⁊ in speciali.

5 ¶ Secũdo priuat a participatiõe i diuinis officijs. vt nõ possit cum alijs itẽesse diuinis.vel cũ alijs. in ecclesia orare.alias mortaliter peccat. nec etiã licet ei extra ecclesiã sic prope stare.q audiat diuina. de pe.⁊ re.qđ i te. Nõ tñ phibeẜ ab igressu ecclesie dũmõ ibi nõ audiat diuina. vel cũ alijs oret ibi Jo. đ lig. Põt etiã iterẽẽ pdicatiõi. ſꝫ ⁊ alias ad officiũ diuinũ dicẽdũ.i.ad horas canonicas ad quas tenetur.solus tñ ⁊ sine dño vobiscũ.con. Pe. de pal.4. d.18.q.4.arº.ꝑ.ifra.ꝟ.7.h. Et derici sm eũdẽ Pe. nõ debẽt.eis sic audiẽtibus extra ecclesiã celebrare. q: audire diuina est participare diuinis. nec lꝫ eis videre corpus christi.

6 ¶ Tertio excoiº iusta.excludit a regno celoꝝ.24.q. pª. quisqꝫ.sed ⁊ iniusta lata.si ꝯtẽnaẜ.a regno ex/cludit.x.q.3.nemo.vbi dr. Nemo ꝯtemnat vincula ecclesiastica.q: nõ hõ est qui ligat. ſꝫ xps q ptãtem dedit hãc:⁊c. Tales.n.mortalr peccãt sm doc.

7 ¶ Quarto.excludit ab actu.vel officio cuiuscũqꝫ ordinis.ita q si exequaẜ.sit irregularis.de clẽ.exc.mi. apostolice.nec põt dispensari nisi per papã. de sen. ⁊ re.iudi.c.eternu.nisi forte q baptizaret in casu necessitatis.vt facit vetula sine solẽnitate. tũc nõ icurreret sm Guil. Pe. vero de pal.4.di.18.q.4.ibi.5ª. effectus.sic ait. Si celebrat.vel ordines recipit.sit ir/regularis.nisi pbabilis ignorãtia excuset.d.c.apostolice.siue aũt suscipiat ordinẽ sacrũ.siue nõ sacrũ. in excõicatione irregulis ẽ.q: nõ distinguiẜ. de sen. exc.cũ illoꝝ. Et lꝫ ibi nõ distinguaẜ iter errorẽ iuris ⁊ facti.quo ad icursionẽ irregularitatis. si tñ error fati eẽt probabilis excusaret.cũ grauius sit celebraẜ excõicatũ.q̃ʒ ordinari.Unde si pbabilis ignorãtia pseruat celebrãtẽ ab irregularitate.pari rõe ordinatũ. Si aũt est ignorãtia nõ pbabilis.abbas dispensat.si vero ẽ clericus secularis. solus papa dispẽsat. ibidẽ. Et q̃uis aliqui restringãt illũ casum ad excommunicatũ. pper iniectionẽ. tñ quacũqꝫ de cã aliqs sit excõicatus. videẜ eadẽ rõe.q abbas possit dispẽsare.xi.q.3.c.pen. vñ sacerdos solẽniter baptizãdo. aut etiã i ꝯscie foro absoluẽdo.irregularitatẽ ꝯhit. ⁊ sicut nõ refert vtrũ dicat missam cantãdo.publi/ce.vel occulte.sic nec quõ absoluat i foro ꝯsciẽtie. q: ista duo semp sunt actus ordinis sacerdotalis. non magis publice q̃ occulte. Si aũt dicat eplaꝫ priuate.vel etiã solẽniter.sine manipulo.non incurrit. vbi tñ est ꝯsuetudo q fiat per nõ ordinatũ. Itẽ si actuꝫ minoꝝ ordinũ etiã solẽniter exerceat. cũ hoc etiã q p nõ ordinatũ licite fieri possit.nõ incurrit. Si autẽ sicut sacerdos officiaret ecclesiã solẽniter.in matu/tinis.vesperis.vel alijs horis.incurreret.secus si psalmodiãdo cũ alijs.qđ etiã laici faciunt. Si aũt epõs excõicauit celebrantẽ in aliqua capella sine licentia sua.sic celebrãs.2ª.vice.sit irregulis.ſꝫ nõ pª.q: pª vice nõ erat excõicatus. quousqꝫ celebrasset. q: causa precedit effectũ:⁊ sic celebrauit nondũ excõicatus:⁊ hoc pꝫ.q: sicut excõicatus celebrãs est irregulis. ita ⁊ ille cui est ingressus ecclesie interdictus.c.is cui.de sen.exc.li.6.sed ille qui publice excõicatum admittit ad diuina.hoc faciẽdo suspẽditur ab ingressu eccle/sie.nõ tñ ppter hoc est irregulis.nisi postea ingerat se diuinis.de priuil.c.epoꝝ.⁊.c.is qui.đ sen.exc.li.6. Sed si capella esset simplr interdicta ⁊ cũ hoc epõs tulisset sentẽtiã.in oẽs ibi celebrãtes.tũc excõicatio/nẽ incurreret.⁊ irregularitatẽ ꝯtraheret.ẽt si nõ eẽt lata sẽtẽtia.d.c.is q.hec Pe. Ric. aũt.e.di.sic ait. Si ille qui ordinaẜ in excõicatione scit se eẽ excõicatũ ppter iniectionem.siue sit enormis. siue nõ. siue hoc sit ante ingressum religionis. siue post. sup tali irregularitate per platũ suũ dispensari non põt. In ordine tamẽ predicatoꝝ.⁊ minoꝝ:⁊ credo etiã nũc in alijs p priuilegia possint plati dispensare sup oĩ irregularitate.pter q̃ʒ in bigamia mutilatiõe:⁊ ho

micidio volūtario.etiā si ante ingressum. De eo qḋ dictum de ignorantia dicit Ric. ꝙ in foro ꝯscientie creditur cuilibet.secus in foro cōtentioso. Pa. vero in.c.2°.de de.exco.mi.in glo.in.ṽ.ꝑsumpserint sic ait. Si clericus.suspēsus. vel excōicatus. attentat aliqd attributū alicui ordini. tūc efficitur irregularis: secus aūt si attentat aliquid exerabile per laicum: vt qui cantat.ep̄ᵐ. vel psalᵐ.tūc.n.lʒ grauiter peccet nō cul tādo coronē.nō tamē efficitur irregularis. vt nō in.c. illud.de de.exc.mi.⁊ in.cītāta.de exc.p̄la. Ex hoc infert ad.q.glo.verū possit dicere officiū.⁊ ꝯcludit ꝙ nō solū pōt.imo tenetur.⁊ peccat nō dicēdo.qꝛ delictū nō debet sibi prestare imunitatē. debet tñ dicere priuatiʒ:⁊ vt priuata persona:vt in.d.c.illud. ⁊ nō Hosti. Ex quo infert ꝙ dicēdo officiū nō debet dicere dñs vobiscū.qꝛ nō est verbuʒ priuate persone.vñ etiā secularis excōicatus peccat se ingerendo coroni fideliū:⁊ cōcludit idem de omni clerico. siue in minoribus:⁊c.ꝙ incurrit irregularitatē exercēdo officiū cuiuscūqꝫ ordinis.hec Pa. ꝯformiter superioribus. Intellige tamen hec oīa de excōicatione maiori. De isto vltimo vide.ṽ.hore canonice.§.14. De eo qui ignorabat probabiliter. se eē excōicatū. dicit tex.in.d.c.apostolice.ꝙ si celebrat. nō icurrit penā. secus si erat ignorātia crassa.qualis aūt notitia requiratur vide.ṽ.interdictū.5°.§.ṗ. De ignorātia vide .ṽ.excōicatio.7°.post vltimū casum.§.1.

8 ¶ Quinto excludit a bñficio ecclesiastico.ita ꝙ nullū acquirere pōt.c.postulasti.de cle.exc.mi. Et de beneficio habito sā dū est i mora petēdi absolutionē nil percipit.de appel.pastoralis. secus si nō est i mora.c.qꝛ diuersitatem.de exc.p̄el.⁊.c.tanta. Et dicit Pe.de pal.ꝙ si quis est iniuste excōicatus. vel facit posse suū.de impetrādo absolutionē ab iniusta excommunicatiōe.in foro cōsciētie facit fructus suos. ⁊ in foro exteriori debet secū dispensari:⁊ per simplicem dispensationē secū factā.etiā pro tēpore quo erat in mora.potest fructus percipere.secus autē si tēpore electionis.vel cōfirmatiōis.vel collationis. erat excōicatus.qꝛ tūc nullū ius fuit acquisitum.ꝑpter qḋ non sufficit dispensatio. sed reqritur noua collatio. vnde si beneficiū pertinēs ad colationē epi.vel simpliciter.vel tunc rōe delicti.qꝛ cōtulit excōicato. non sufficit eius dispensatio. sed pape.vel alterius.q potest cōferre.ex certa sciētia facta. sufficit. ⁊ habetur pro noua collatiōe. absolutus aūt nō ex hoc ipso facit fructus suos. medio tēpore. perceptos. nisi cum fuerit super hoc dispensatuʒ specialiter.vel fuisset iniuste excōicatus.2.q.5.super causas.vel nō fuisset in mora petendi.vt dictū est.hec Pe.ſm Ber.duʒ est in excōicatione. debēt prouideri de bonis ecclesie.s. de fructibus.alicui officianti. Rose.ṽ.excōicatio.7. .§.28.⁊.29. Si excōicatus non haberet vnde viueret quocūqꝫ modo etiā si esset in mora debet sibi prouideri ne cogaᵗ mēdicare in opprobriū cleri. Et ſm Pa.in.c.fi.de penis:ecclesie absoluuntur a debito quo tenētur excōicato. Et stans excōicatus p annū. potest priuari omnibus beneficijs .xi.q.3.c.rursus. ⁊.c.quicūqꝫ.ſm aliquos intelligitur qñ clericus est excomunicatus pro cā criminali. secus pro ciuili. Quō perseuerās in excōicatione per annū.sit suspectus de heresi.ṽ.hereticus.§.1.

¶ Sexto excluditur ab ingressu religionis ſʒ Ray. 9 in qua non debet recipi nisi prius absoluaᵗ.si tamē fuerit receptus tenet.similiter.etiam professio.Unde Pa.in.c.ex publico.de ꝯuer.cōiug.in glo.2ᵃ.ait. De bebat intrare religionē.quā ingredi cū excōicatiōe. nō est honestum. sed professio valeret.vt est tex. nō in.c.cū illoꝝ.de sen.exco. ⁊ hoc est dictū.Inno.in.c. pro illoꝝ.de preben. Fratres vero ordinis p̄dicatoꝝ possunt eos absolueᵗ añ igressuʒ coꝝ.ex priuilegio.

¶ Septimo.excluduntᵗ ab electione canonica. tam 10 actiue ꝙ̄ passiue.de appel.c.constitutus. si secus factum fuerit ipa electio est nulla.de ꝯsue.c.cum dilectus.⁊.9.q.1.Nos in hominē.vbi etiā dicit glo.ꝙ si qui eligunt cū excōicatis viciatur electio.Item qꝛ dicit regula iuris in.6.infamibus porte non patent dignitatis. sed excōicati sunt infames .16.q.1. infames.⁊ intelligitur ſm.d.ar.Flo.de maiori. ⁊ notoria. Et dicit Pe.de pal.hoc esse verū non solum de dignitate ecclesiastica regulari.vel seculari. sed etiā laicali.Unde in regē vel imperatorē. nō potest eligi.c.per venerabilē.de elec.Pa.i.c.i causis. de elec. in fi.sic ait.Cōcludunt coiter doc. ꝙ aut est excōicatus publice:⁊ non tenet electio.etiā alioꝝ.ar.in.c.fi. de procu.⁊.c.ad probandū.de re.iudi. Si aūt esset occulte excōicatus. ⁊ tunc aut non remanet maior pars in non excōicatis.puta qꝛ erant duo compromissarij:⁊ tunc etiā non tenet electio.secus si maior pars remansisset in alijs.ad quod facit quod nō.in .c.illa.de elec.⁊.c.fi.de procura. Et idem Pa.i.d.c. illa ait.Certum est ꝙ notorie excōicati. non debent admitti sciēter per alios. alias tota electio corruit. vt.d.c.fi.de procu.⁊ facit tex.in.d.c.illa.in ar.a cōtrario littere. Sed dubium est quid si excōicati.non possunt de capitulo expelli.de iure. vel de facto. dixerunt.Inno.⁊ compo.ꝙ possunt admitti premissa protestatione. ꝙ non intendunt eis cōicare. ius eligendi:⁊ potent fieri protestatio publice. vel occulte.si verisimile timeatur .ar. quod me.causa.c.ṗ.⁊ in.c.fi.de elec.lib.6.si autem possunt de capitulo repelli. tunc omnino sunt repelendi. alias electio habilium esset nulla. in odium eorum qui scienter admiserunt excōicatos:⁊ hoc dicit Pa. esse verū quādo curreret tempus electionis.qꝛ non debent non excomunicati.ius suū amittere.propter excōicatos. si tamen tempus non curreret.deberent expectare.ſm Hosti.⁊ alia vice digeᵗ.illis excōicatis nō vocatis.

Glo.etiã in.c.si qñ.de elec.lib.6.sic dicit.qd si aliquis eligentiũ erat excõicatus.an teneat electio.nõ:si scie ter ei cõsenserũt.alias secus.de sen.& re.iud.ad pro bandũ. Et Pa.i.d.c.illa.§.nõ. Electio nõ dr mi⁹ canonica.ex.eo.q excõicati minori excõicatiõe.fue runt admissi ad eligẽdũ.'rõ q: minor nõ priuat po testate eligẽdi actiue.s3 passiue tñ.vt i.c.si celebrat. de cle.exc.mi.vbi satis pbaf.hec Pa.rõ quare non priuaf actiue ẽ.q: nõ est priuatus coione boiu3.sed priuaf passiue.q: per electionẽ ordinaf vt dispenset sacra.a quoru participatiõe priuaf.vt.j.vbi de ex/ comunicatiõe minori:Pa.tñ i.c.veritatis.de dolo.& ptu.i fi.videf innuere q electio facta ab excõicatis.si ue secrete.siue publice.siue añ sciaf.siue post sciaf. est nulla ρ supradicta.q: distinctio de notorio.& se creto.fit rõe publici officii.s3 electio ẽ officii priuati. als.Jnno.& Jo.an.posset respõderi.p. q qũuis elec⁹ cuiuslibet eligẽtis sit psone priuate.tñ elec⁹ facta ab eis est officij publici.2° posset dici q intelligũt qñ maior pars eẽt excõicata.3° q accipiũt secretũ h3 q distin guif a notorio.tñ aliquo⁹ est notu3. secus si oio esset secretum. Uide aliquid.v.electio.p.§.4.pri⁹.

xi ¶ Octauo excludũt ab officio.ita q ẽ suspensus ab offõ.bñficio.& iurisdictiõis vsu.ita q nec ligat.nec absoluere possit.24.q.i.audiuimus.tã i tex.q3 i glo. Uñ.s.T.4.di.18.q.2.ar.2.q⁴.3⁸.sic ait.Usus iurisdi ctiõis est in cõparatione ad aliũ hoie3:& iõ cũ ois ex/ cõicatus a coione fideliu3 sepef.gl3 excoicatus vsu iurisdictiõis priuaf:& q: excoi⁹ est iurisdictiõis pri/ uatio.iõ excõicatus excõicare nõ põt:& eadẽ rõ est de suspẽso a iurisdictiõe. Si.n.sit suspẽsus ab ordi/ ne tñ.tũc nõ põt ea q sunt ordinis. s3 põt ea q sunt iurisdictiõis.& eõ.si sit suspẽsus a iurisdictiõe:& nõ ab ordine.si aũt ab vtroq3.tũc neutrũ potest nõ tñ amittit iurisdictionẽ.vel ordinẽ.s3 vsu3.cuius signũ q: qñ absoluif.nõ ordinaf de nouo.neq3 accipit de nouo iurisdictionẽ.hec.s.Tho.q oia.probaf i.d.c. audiuimus.Uñ Pa.i.c.duobus.de sen.exc.cõformi ter ad pcedẽtia ait. Excoi⁹ maior aufert ptãtes in actu absoluẽdi:& nõ i bitu.vt i.c.ad pbãdũ. de re. iudi.minor aũt nõ aufert neq3 in actu neq3 in bitu. nõ.n.absoluẽdo ab excõicatiõe immiscet se sacris.sed exercet iurisdictionẽ.qua priuatus nõ ẽ.p minorem excõicationẽ.vt i.c.si celebrat.de cle.exc.mi.hec ille. secus eẽt ĩ absolutiõe sacrali.s.a pctis. Jtẽ idẽ Pa. i.c.apostolice.de excep.ait. Aliqñ aliqs suspẽdif ab offõ solũ:& tũc nõ põt illa q sunt ordinis.aliqñ bñfi cio solũ:& sic non põt illa q sunt bñficij.puta recipe prouentũ.vel agere pro bñficio.aliqñ ab vtroq3.ĩ isto vltimo.vide diffuse.v.suspẽsio.§.5.4.7.9.de eo qd dictũ ẽ q excõicatus nõ põt excõicare. neq3 ab/ soluere.vel ab excõicatiõe vel a pctõ:sic ait Pa.i.c. veritatis.de dolo.& ptu.Cõis opi⁹ videf q excoi⁹ la ta ab excõicato nõ tenet l3 debeat seruari.donec cõ stiterit excoicatorẽ fuisse excoicatũ.rõ q: cũ sit extra ecclesiã.nõ põt aliũ ponere extra.ad h⁹ allegat mul ta iura:& dicit q opinio Jnno.q itel igit ista qñ nõ est toleratus.ẽ tutior.& verior.q: ex quo toleraf.di/ gnitas.& nõ psona.videf excoicare.vel absoluere.q dignitas nõ est excoicata.8.q.4.nõ ne. Si vero nõ erat toleratus.vel erat pbabilis opinio.q eẽt liga/ tus.tũc nõ tenent gesta rõe publici officij.q: p exco/ municationẽ.ab illo suspenditur.vt i.d.c.veritatis. & in.c.tanta.de exce.prela.

¶ Nono excludũtur ab oi spũali ptãte: a receptiõe ordinũ.vel traditiõe.q⁸ ad executionẽ.ita q si ordi nat imprimit caracterẽ.s3 nõ dat executionẽ.siir si re/ cipit:& siir dr de scismatico.& heretico.Uñ.s.Tho. 22⁸.q.39.art⁹.3.sic ait: duplex est spũalis ptãs.vna qdẽ sacralis.alia iurisdictionalis. sacralis est q per aliquã cõsecrationẽ cõferf. oẽs aũt cõsecratiões eccle sunt imobiles.manẽte re q cõsecraf.sic etiã p3 i reb⁹ iaiatis.nã altare semel cõsecratũ. nõ cõsecratur iteru. nisi fuerit dissipatũ:& iõ talis ptãs fm essentiã sua3 remanet i hoie. q p cõsecrationẽ eã ẽ adeptus qdiu viuit.siue i scisma. siue in heresi.siue excoicatiõe la baf. qd p3 ex hoc q rediens ad ecclesiã nõ iteru cõse craf.s3 q: ptãs iferior nõ debet exire i actũ. nisi fm q mouef a ptãte superiori. vt ẽt in rebus nãlibus p3.Jnde ẽ q tales vsum ptãtis amittũt.ita.s.q nõ liceat eis sua ptãte vti.si tñ ea vsi fuerint. cor ptãs effectũ h3 in sacralibus.q: in eis hõ nõ opaf nisi sic instrumentũ dei.vñ effectus sacrales nõ excludunf pp eor culpas.ptãs aũt iurisdictiõalis.est q ex sim/ plici iniũctione hois cõferf: & talis ptãs nõ imobilir adheret. Uñ in supradictis nõ manet.vnde nõ põt absoluere.nec excõicare.nec idulgẽtias dare.vel ali quid hmõi.qd si fecerint nihil est actũ. Qñ ergo dr q tales ptãtẽ spiritualẽ nõ hñt.intelligẽdũ est de.2⁸. vel de p⁸ qtũ ad vsu3 hec.s.Tho. Sed magna du bitatio ẽ qñ sunt secreti & tolerati vtrum ordinãdo dent executionẽ.vel excõicatus si ordinetur recipiat executionẽ.siir si absoluat i foro pñie vtrũ teneat.ĩ quo dicit Pa.i.c.veritatis.de dolo.& cõtu. q est.2. opinio.vna q dicit q nõ:& videf eẽ cõis:& secutioe hãc sequtur.d.ar.flo.post.Pe.de pal.3⁸.nt.25.c.76. Pe.tñ dicit q non est sic in foro pñie.ita q occulte excõicatus.si audiat cõfessionẽ.t3 absolo. Angelica etiã.v.irregularitas.i.§.50.t3 istã primã opiniõe3. Sed Jnno.i.c.p.de scismaticis melius cõsiderans.t3 q si sint secreti.& tolerati.q recipiũt:& dant etiam executionẽ.hãc sequtur colle in.c.si.de ordi.ab epo.& hec placet Pa.rõ h3 Jnno. q: dignitas in tolerato nõ est pcussa.8.q.4.nõ ne. Mihi aũt magis placet hec.2⁸.& videf tutior. Ualde.n.videf piculosum. & absurdũ.q ille qui sine oi culpa recipit caracterem. imo & gra3 ab epo excõicato secrete.nõ recipet exe/ cutionem.& cũ ignoraret sine oi culpa.se nõ habere executionẽ.possent seq multa incõueniẽtia.puta ab solueret.vel faceret multa q nõ posset sacef.& crede/ 12

ret se posse. Et qñ dr q qui nõ habet executionẽ nõ põt dare. dr. q cũ ista sit pena positiua. nõ ẽ dõ q ecclesia velit inferre hãc penã respectu ipsi recipiẽtis qui est sine oi culpa: et sic dico q p illo actu habet executionẽ. vel sicut Pa. post Inno. dicũt. dignitas q tolerat. hoc facit. in. d. c. non ne. vbi dr q eps retinet dignitatẽ quousqz pateat de crimine. sicr dr in. c. cõstat. i. q. i. q ordinati ab hereticis per vim. recipiũt executionẽ. q sunt sine culpa. et tñ heretici nõ hñt executionẽ. ar. c. si q. i. q. i. Hec idẽ tenet Pa. in. c. ab excõicato. de rescrip. dicẽs q illa q fiũt a tolerato. tenẽt rõe publice vtilitatis. vt in. c. ad pbãdũ. de re. iudi. sicr habet. 24. q. i. audiuimus. vbi dr q qui nõ habet. s. s. nõ põt illũ dare. et tñ heretici si ordinãt aliquẽ vi. ita q ipe ordinatus careat culpa. recipit. s. s. et executionem. i. q. i. c. cõstat. et sic aliqñ põt dare istrumẽtalr. qd nõ hz. vel alio qz habeat. nõ. n. sequitur ista executio ad ordinẽ cẽntialr. cuius signũ. q aliqñ separat hz institutionẽ ecclie. q aliqñ dat. aliqñ remouet. i. tñ opinio posset saluari quãdo cẽt aliqs toleratus. nõ tñ oio occultus. et ille qui ordinat sat ipm ordinatorẽ cẽ excõicatũ. tũc. n. requireret dispẽsationẽ. Inno. vero facit distictionẽ quã sequtur Pa. s. q si nõ cẽt toleratus. tñ ille q ordinat ignorat. tũc põt secũ dispẽsari. si vero sciret. non dispẽsat. itellige nisi per papã. Hodie tñ ista hñt magnã modificationẽ ex cõstitutiõe cõcilij cõstancieñ. de qua. j. v. interdictũ. 3. §. 9. Et iõ nõ icurrit ista suspẽsio executiõis. vel irregularitas nisi q ad illos quos tenentur vitare. et hoc multũ facit p. 2. opinione. Nõ de eo qd dictũ ẽ de his q vt ordinãtur ab hereticis q sm. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. q. 1. 3. ad. 2m. q nullus debet quocũqz mõ recipere ordines a symoniacis. hereticis. vel excõicatis. vel hmõi ad pceptũ cuiuscũqz. q malũ de se: et hoc si sint manifesti. sm q iura ponũt manifestũ. si vero nõ sic sit manifestũ debet obedire pcipiẽti. si nõ põt alr subterfugere. et si ipe sciret. Et sic pz q s. T. seqt secũdaz opinionẽ. Nõ tñ q pcipiẽs aliqñ imittit timorem cadentẽ in cõstantẽ virũ: et tũc indifferẽter põt recipe vt dictum est de hereticis: et nullã penaz incurrit. sicr qñ est oio occultũ. vel ipe oio ignorat. qñ vero nõ ẽ timor cadẽs in cõstantẽ virũ. sic itellige dictũ. s. Tho. vltimo adductũ. Aliqd. j. §. sequẽti vide. v. irregularitas. 4. §. 5. etiã. v. absolo. p. §. si.

13 ¶ Decimo nõ possunt bñficia cõferre de pec. pben. c. tãta. Tamen qzdiu tolerat valet. qd fit ab eo. vt si prouideret alicui ecclesie. vel alicuius cõfirmaret electionẽ. ar. 8. q. 4. c. nõ ne. nisi forte cẽt notorium. vñ Ric. 4. di. 18. dicit. q si actus legitimi quos aliqui exercẽt. dũ eoz excõicatiões latẽt cẽnt irriti. et ianceo iudicãdi postqz eoz excoi est detecta. multi de statu suo cẽnt icerti. q aliq sunt plati. aliq plura beneficia habẽtes ecclesiastica. q latẽter excõicati. fuerũt absoluti: et sic dubia videt hec sñia: et iõ alioz sñia rõnabilior est. q dicũt q i dicto casu. eoz absolutiões: et bñficioz collatiões tenẽt. qzuis excõmunicatiões eoz fuerint postea detecte. de exc. excõptioni: et ibi glo. facit ad. §. pcedentem.

¶ II° interdicitus ẽ excõicato actus legitimus. vide nec iudicare põt. nec accusare. neqz testificari. 3. q. 2. §. euidẽter. neqz testari. de isto vltimo vide. v. testamentũ. §. i. nono casu. et ifra. c. c. §. 16. h. et si viuus de iudicibus ferẽtibus sñiaz excõicat fit. nõ valet sñia. si simul cũ excõicato pnũciauit. Jo. de lig. de sen. et re. iudi. ad pnũciãdũ. Notãdũ p declaratiõe supradictoz hz Pa. in. c. veritatis. de dolo. et cõtu. col. 12. ibi. nũc venio ad glo. nõ Inno. q gesta p excõicatũ sunt i duplici dña. Nã qdã sunt tẽporalia. qdã spiritualia. Tẽporalia qdã sunt priuati officij. vt emere. vẽdere. locare. donare: et silia: et ista valẽt vt isurgat actio ex parte vtriusqz. põt tñ repelli excõicatus. ab actiõe quousqz sit absolutus. si tñ nõ repelitur. tenet actus. Alia sunt gesta tẽporalia publici officij. vt eẽ iudicẽ. pcuratorẽ. tabelionẽ. et silia: et ista si ẽ toleratus valẽt. alias secus. Alia sunt gesta spiritualia quoz quedã sunt solũ facti. vt ponere electũ. et cõfirmatũ i possessiõe temporali. et talia tenẽt. q ex hoc nullũ ius trãsfert. lz. n. vitari debeãt. tñ facta tenẽt. Alia sunt iuris vt cõfirmare. cõferre bñficia. ordinare et silia: et ista sunt in duplici dña. q quedã sunt q geruntur rõe publici officij. quedã priuati. Illa que sunt publici. qdã sunt in quibus nõ cõfertur caracter. nec reqrit aliqua executio. vt cõferre bñficiũ. de istis dictũ est i. §. pcedẽti. Quedã sunt in qbus iprimit caracter. de qbus dictũ ẽ. s. e. c. §. 12. Quis dicat toleratus. dic hz Pa. i. d. c. veritatis. q qñ qs fuit depositus. seu isignis dignitatis spoliatus. vel qñ fuit excõicatus publice. vel excoi ẽ notoria. illi nõ solũ dñr nõ tolerati. lz et itrusi. facit. c. apostolice: de cle. exc. mi.

¶ 12°. fidelitas vassaloz hz Hosti. est suspẽsa. durãte excõicatiõe. nec ẽ curãdũ sm. d. antho. de iuramẽto. ex quo nõ ẽ solut. supueniẽte cã legitima facit. c. nos sanctoz. et. c. iuratos. 15. q. 6. Utrũ isurgat obligatio nãlis. q est de iure gentiũ. videt q sic. Unde qñ erit absolutus. poterit petere q aũt i excõicatiõe positus. nõ possit. vel ẽ q phibita ẽ sibi cõuersatio. vel q sit p salute eius. vt citius surgat. Uñ i necessitate posset petere. et ille teneret. Utrũ possit agere p iniuria sibi illata. dr. Pa. i. d. c. veritatis. q obstat exceptio. i glo. ex isinuatiõe. de pcu. nisi volẽti explicare rẽ sibi cõcessaz. puta psequẽdi appellationem. vel querẽdi absolutionem. qua obtẽta põt agere. de iniuria prius sibi illata. q cõ ius illata fuit.

¶ 13°. Nõ põt cõtrahere matrimoniũ. si tñ cõtrahit tenet. lz peccat mortaliter. reddere debitũ exigẽti debet. exigere etiã nõ puto mortale. Et sic decedẽs nõ debet i ecclesia sepeliri. nec põt p eo oblatio suscipi. Et cadauer excõicati nõ facit locũ sacrũ. vel religiosũ. vt facit corpus fidelis nõ excõicati. hz Jo. de lig. Et

sepultus in cimiterio si pōt discerni. debet exumari. Est etiā excōicatus isamis.6.q.1.isames.Bal. hoc refert ad notoriā. Nec valēt līe per eū impetrate a papa super aliquo articulo.c.epo. de rescrip. lib.6. Et ſm aliquos debet soluere vnū grossuʒ per singulos dies.anteq̄ʒ absoluaf.qḋ pōt fieri si fiat i penā:⁊ vt facilius cōuertaf.Pōt tñ ſm Pa.i.c.ad ꝓbandā.de re.iudi.testamētū facere:q: equiparaf rdegato:ſm aliquos aūt non pōt.ē.§.14.

17 ¶ Ex his omnibus apparet.qñāte malignitatis sit excoi:⁊ quot mala iterat:⁊ ex ꝯsequēti q̄ sit timēda.qñ.s.tenet. Vñ Pe. de pal.q.di.18.q.pª.arº.3º. sic ait. Licet excoi sit iniusta.est timēda.qñ nō nulla ſʒ anullāda.siue sit iniusta ex parte excōicati. qa inocēs in illo facto.siue ex pte excōicātis.q ex odio. aut per grāʒ.vel sordes tulit.siue ex ordine. q: p falsos testes.aut sine monitione.vel scriptis. vel aliter. Unde Greg.in Omelia de octaua pasce. Sentētia pastoris.siue iusta.siue iniusta.timēda est. ⁊ ꝑpter culpā.⁊ pp penā.ꝑpter culpā q: peccat petō in obediētie. si nō eā teneat quousq̄ʒ ꝓcurauerit se absolui. Secūdo pp penā.q: ex quo nō est nulla. incurrit penas iuris.q illā nō seruat.sicḋ si eēt iusta.hec Pe. Ubi notandum est ſm.c.Pe.⁊ alios.vtʒ.ē.⁊.ſ̄.q̄. Sentētia aliqñ est nulla. ⁊ nō alr sequtur scādalum in nō seruādo illā:⁊ tūc nō est timēda neq̄ʒ seruanda:⁊ nullam penā inducit. Aliqñ q̄ꝛuis sit nulla.tñ astantes scādalizātur.si nō seruef:⁊ tūc ē seruāda. qñ.s.rō scādali cogit.sicut patebit in.c.de scandalo. alr nō est seruanda.nec aliquā penā inducit. Aliqñ est qḋē iniusta ex quacūq̄ʒ cā.tñ nō est nulla:⁊ tunc est timēda.i.humiliter substinēda.⁊ seruāda q̄rendo quāto sibi possibile ē absolutionē : ⁊ tūc nullam penā iuris icurrit.q: alias pena iuris eēt iniusta.qḋ nō est dicēdū. Si aūt nō seruat illā.ſʒ ꝯtēnit. tūc sit iusta:⁊ incurrit culpā : ⁊ alias penas iuris. Aliqñ tenet ⁊ est iusta:ſʒ tñ ē secreta.ita q̄ nec ipe nec alij inter quos ꝯuersaf sciūt:⁊ sic etiā nō peccat.nec incurrit penā iuris q̄ꝛuis posset icurrere aliquā penaʒ facti. Aliqñ tenet:⁊ est iusta:⁊ ipe habet aliquā cognitionē ꝓbabilē:⁊ sic debet eaʒ timere :⁊ seruare: alias peccat:⁊ incurrit penas iuris. de qua scia habes.ī.iterdictū.3º.§.ꝑ. Aliqñ tenet ⁊ est iusta ⁊ ipe excōicatus solus scit:⁊ tūc ipe debet eā timere:⁊ seruare.alias peccat : ⁊ incurrit aliquas penas iuris. nec est suspensus quo ad alios.de isto casu habetur supra.e.c.§.11. Aliquādo ipe:⁊ aliqui alij sciunt:tamen nō est notoriū.sed est toleratus:⁊ tūc debet illā timere:⁊ seruare:alias incurrit quasdā penas. non tamen omnes:⁊ quedā acta eius tenent.quedā nō. vt in ꝑcedētibus declaratū est. Aliquādo tenet:⁊ est iusta:⁊ notaria facti.ita q̄ nō pōt tergiuersari. vel per sentētiā.vel per ꝓpriā cōfessionē iuridicā.vel ꝓbatā est per testes sufficiētes:⁊ tūc timēda ⁊ seruanda est. alias oēs penas iuris incurrit. Aliqñ super

hec oīa additur.q̄ actualiter deponitur.vel degradatur:⁊ hoc etiā aggrauat. Qñ aūt sint illa q̄ dicta sunt. ⁊ q̄. ⁊ qualia incurrat in singulis mēbris. aliqualiter supradictū est:⁊ iteꝝ oꝫ dicere de forma eius i sequēti .c. ex qua multa dicta declarāf.

Excōicatio.2º.de cā formali:⁊ p̄ querif.vtruʒ c requiraf monitio precedens.R̄.q̄ sic. triplex vel vna p̄ro tribus.corā personis idoneis facta.qbus possit probari.cū interualo dierū. nisi necessitas aliud suadeat.alr est iniusta: ⁊ iudex est suspēsus per mēsēʒ ab ingressu ecclesie.c.sacro. de sen. exc.hāc penā nō icurrūt epi. vel superiorꝫ.c.q: periculosuʒ.e.ti.lib.6.Et q̄ꝛuis sit iniusta. tamē tenet.c.romana.co.ti.lib.6.Et excōitator cōdēnaf ad expensas.Pa.in.c.refragabilis.in glo.2ª. ⁊ ibi habes qō habeat facere hāc taxationē.⁊ q̄ etiā teneat in delegato.Ista monitio pōt fieri sine scriptura:⁊ quādo sit in scriptis.non requirif q̄ sint persone coram quibus fiat quia p scripturā sufficiēter probari pōt. hec Pa.d.c.sacro.Notandū ſm Pa.in.c.reprehēsibilis.de appel.q̄ qñ ius excōicat ꝑpter aliqḋ delictū.tūc iudex pōt pro eodē excōicare sine monitiōe. ſʒ tñ Hosti.nō est noua excōicatio.sed pronūtiatio iuris. Et notāter dicit. nisi necessitas facti aliud psuadeat.q: ſm glo.in.c.cōstitutionē.co.ti.lib.6.pōt aliqñ sine monitione.vel per vnicaʒ.puta si partes sunt ad rixā.vel arma parate.vel res rata.est pūsnec curāt monitiōes epi.ff.de vsuf.l.equissimū.iterdū.nec locus.nec tēpus patif plenius deliberare. cōsiliū. Notandū q: excōicatio est magna pena.vt dictū ē.c.ꝑcedenti.§.3.ideo non debet fieri sine monitione:⁊ ideo sciendū.q̄ delictuʒ ꝑpter quod fit.siue contumatia.vel est ꝑteritū.vel presens.vel futurū. si presens.vel ꝑterita.⁊ iudex ferat sentētiā sine monitione.tūc sentētia est iniusta.tamē tenet.c.romana. .e.ti.lib.6.⁊ iudex est suspēsus vt supra nisi necessitas aliud suadet.Uel talis est futura: ⁊ hoc.vel per modū statuti:⁊ sic pōt fieri sine monitiōe. siue statutū generale.seu municipale.hec Jo.an.in glo.i.c. romana.e.ti.lib.6.Pa. tñ in.c.excōicatiōi. de rap. post. Inno.⁊ glo.dat vnā limitatiōnē.s.quādo statutū infert sententiā de re futura.negatiue.vt dicendo nisi restituerit furtū.vel nisi fecerit residentiā. sit excōicatus.nisi adderet tēpus. puta infra tot dies: ⁊ similia. q̄ nullus incurrit nisi precedat monitio. q̄ꝛuis dicat ibi Pa.q̄ quo ad deū.incurrit. qḋ ego intelligo.quo ad peccatū.si est in mora.quādo aūt ifert sententiā affirmatiue. vt puta dicēdo quicūq̄ʒ intrauerit ecclesiā tali hora.sit excōicatus. nō requiritur monitio.Uel est de re futura per modū sententie:⁊ tunc.vel sit affirmatiue.vt puta dicēdo oēs satisfaciant creditoribus suis.vel.p.satisfiat: ⁊ tūc nō debet fieri sine monitione.vt supra nisi mora.culpa offensa.seu causa rōnabilis precesserit.d.c.romana que debent exprimi in sententia.ibidē:⁊ q̄ꝛuis aliter

sit iusta.tñ tenet sm Pa.c.a nobis §. in glo. vel est de futuro negatiue.vt dicẽdo nemo furetur: & tunc quidã dicũt q pót fieri sine alia monitiõe.eo q cõ/mittens actũ prohibitũ. habet cõtumaci.ã annexã. sed q: hoc videtur esse ꝯtra tex.& glo.d.c.romana. ideo alij & tutius dixerũt.q fiat sub ista forma.mo nemus.vel precipimus.§.2ͤ.&.3ͤ.peremptorie. ne aliqs committat.sub pena &c. De monitiõe trina. vide.ꝟ. excõicatio.5.casu.§.§.24.& .ꝟ.denũcia.5.§.§.ꝟ.ci/tatio.pain.& hic diffuse.

1 ¶ Secũdo querit vtrũ debeat fieri in scriptis.R̷.q sic:& tenet tradere exemplũ requisitus infra mẽsẽ. de qua requisitiõe fiat instrumentũ.vel littere cũ si/gillo autẽtico.nec sufficiũt testes.aliter excõicator ẽ per mensem suspẽsus.ab ingressu ecclesie. & diuinis officijs.e.ti.c.§.lib.6.Et si se ingerit.fit irregularis: & nõ absoluit.nisi a papa:& similiter seruandũ est in sententia suspẽsionis. & interdicti:ibidẽ eps vel supe/rior nõ incurrũt.d.c.q: periculosum. & q̃uis sit in/iusta.si ferat sine scriptura.& incurrat penas.tamẽ tenet.d.c.§.in glo. In eadẽ glo.querit.quãdo exco/municatio.fit in incertã personã. puta dicẽdo exco/munico facientem furtum.teneat facere in scriptis. R̷.glo.q tutius est tenere q sic. quo aũt ad tradi/tionẽ exempli tenet solũ quo ad determinatas per sonas. Requisitio debet fieri loco:& tẽpore cõpetenti bus.alias nõ est locus pene.Itẽ si nõ fiat infra mẽ sem.tenetur dare. tñ nõ est locus pene.si petat post mẽsem. Et intelligit mẽsis a die sententie:& ꝯsequit irregularitatẽ. si se ingerat in quocũqȝ ordine offi/ciãdo.in glo.d.c.i.circa si. Post mensem ipe suspen sus si seruauit suspẽsionẽ est restitutus.sine alia ab/solutione.in glo.d.c.i. Et in eadẽ glo.dr.q itelligit de excõicatione suspensiõe: & interdicto.antiquitus solũ tenebat in excõicatione. Nec requirit dolus.ƀȝ glo.d.c.i.in illo qui incurrit hanc penã. sed sufficit negligẽtia.fatuitas.vel stulticia. Si tamen erat pe/riculũ in mora.nõ erat necessaria scriptura. vt i.§. precedenti:& ista intelligũtur solũ in sententia hois: & excõicationis maioris. in glo. in.c.statuimus.e.tit. lib.6. Et ex hoc soluit vtrũ religiosi incurrant hãc penã. dr q nõ.eo q cõtinue habeant corrigere:& sic oporteret semper habere notariũ ꝑsentẽ.qd pót ve/rificari.qñ necessitas vrget:vel quãdo haberẽt aliũ modũ in suis ordinationibus approbatũ.vel ex cõ/suetudine diu approbata: & forte q excusarẽtur ex ignorãtia excusabili.q: religiosi faciliꝰ ignorãt iura pp ꝯtẽplatõẽȝ.ꝺ̄ symo.c.veniẽs.vide.ꝟ.citaͦ.§.3.

2 ¶ Tertio querit vtrũ requirat expressio cause i scri/ptura.R̷.q sic.alias incurrit dictas penas.d.c.§.& ibi glo.quõ fiat expressio.dicẽdo q: peremptorie fuit ci tatus corã nobis.& noluit cõparere: & sitia. & licet falsa sit causa.tñ tenet.ibidem.in.c.glo.& sic pȝ sm Pa.in.d.c.sacro.3ͦ.notabili.q tria requiruntur vt sententia hois iuste fiat.§.vt precedat cõpetens moni/tio supra.e.c.pain.2ͦ.q cã sit rõnabilis. 3ͦ.q sit ma nifesta. Unde ex causa solũ nõ ꝓbato. nõ debet fieri excoiͦ.pót addi.4ᵐ.s.de scriptura supra.§.§.& sine his.sententia est iniusta.siue excõicationis.siue suspẽ sionis.vel interdicti. Et incurrit lator.§. priuatus ẽ ab ingressu ecclesie.2ͦ pót puniri aliter superioris ar/bitrio.3ͦ tenet excõicato ad interesse. 4ͦ tenet actiõe iniuriaꝝ. 5ͦ tenet pena sacrilegij. Si ista cã expssa esset irrationabilis.expsse.puta si.diceret q: dedisti elemosynã.vel nõ fecisti furtũ.vel similia.excoiͦ eẽt nulla.q: ꝯtinet pctm̃.glo.in.d.c.sacro.ꝟ.iusta: tex. datus est in.c.venerabilibus.§.vltimo.e.tit.li.6.vel 2ͦ ꝯtinet aliũ errorẽ ꝯ̄ ius scriptũ: & tũc aut ꝯ̄ ius.& ꝯ̄ id de quo agit:& sic etiã nõ tenet.2ͦ.q.6.§. si sñia vbi tex.expssus.vel ꝯ̄ ius.& nõ ꝯ̄ id de quo agit. & sic etiã nõ valet.eo q fundatur super cã falsa noto/rie.ꝯ̄iũ.n.iuris:notorie dr falsuȝ. Aut ꝯtinet errorẽ iuris:& facti.& tũc aut iniustitia est notoria.q: cau/sa est impossibilis.puta excõicat insanus. q: stupra/uit virginẽ:& sic est etiã nulla.d.c.romana.§.i vni/uersitatẽ.e.ti.li.6. Aut causa nõ est impossibilis sȝ notorie iniusta:& tũc aut error est expressus i senten tia:& sic ẽ etiam nulla.l.i.ff.q̃.sen.sine.ape.rescin.& qd nõ Inno.in.c.cũ bertoldus.de re.iud. Aut non ẽ expssus error in sententia.sed aliũde ꝯstat.de iniusti/tia.vt puta excõicauit titiuȝ. q: expoliauit sempro/niũ:& notorie ꝯstat.q ipe nõ expoliauit.sed alius: & tunc glo.in.c.per tuas.e.ti.videt dubitare: & etiã Jo.an.tex.n.in.d.c.per tuas: &.d.c.venerabilibus: in si.requirunt q error exprimatur in sententia:& idẽ tenuit Archi.in.d.c.venerabilibus:sed cõtrariũ te/nuit Pa.in.c.cũ apostolus:de censi.in pͦ glo.& mul tis alijs locis q: vbi cõstat notorie de iniustitia. ibi cessat ꝑsumptio. q: presumptio cedit notorietati. &. di.c.veritate. Nec est ꝑsumptio q ius valde equũ i se.velit approbare notoriã iniustitiã:& ea q̃ sunt no toria habẽtur ꝓ expressis.facit.c.euidẽtia:de accu. Nam & cõfessio partis cõfitentis iniustitiã sententie. induceat retractationẽ.vt nõ Inno.in.c.q: plerisqȝ:ꝺ̄ imu.eccl.fortius vbi est notorietas. Si vero nõ con stat notorie de iniustitia. sic sententia tenet. q̃uis sit iniusta:& seruãda est.q: ꝺ̄ ipa merito dubitat. glo. in.c.sacro:de sen.exco.ꝟ.dubitari:& sic tenet coram ecclesiã in omnibus modis quibus est iniusta: & te/net:& si nõ seruetur eo q seruãda est.contẽnit:& sic peccat.ex quo sit postea iusta. De errore intolerabi/li.vide.ꝟ.error.& .ꝟ.dolo.

3 ¶ Quarto vtrũ requirat aliqua forma verboꝝ de/terminata.R̷.q non.Unde.d.ar.§.3ͦ.ti.25.c.74.sic ait. Non.n.in talibus.q̃uis verba exigantur.est ꝓ/scripta certa forma verboꝝ. sm Hosti.tamen opor tet q vtat talibus verbis. q̃ exprimant intẽtionem iudicio volentꝭ excõicare.Uñ si diceret denũtiamus

te excõicatũ.quẽ prius non excõicauit.nõ erit excõi/catio.si aũt cõstaret de intentiõe. puta q2 est solitus sic excõicare.tunc esset excõicatus.7 i foro pñti esset tutior via eligenda. Sed qd si diceret excõico vnũ ex his duobus. Angelica.v.excõicatio.1°.§.4.dicat.simplr q nullus ẽ excõicatus.q2 s3 cũ requirit vltra intentionẽ certa expssio. sed melius dr sm Sil.post Gui.v.excoi°.§.§.12.7 sm Rose.v.excoi°.7.§.18. q si intẽtio fuit vaga nullus est excõicatus. si vero fuit determinata ad vnũ.ille erit excõicatus. Alij tñ nõ tenẽtur illũ vitare nisi vbis explicent. vel cognoscãt quẽ intẽdebat excõicare. Unñ sicut i absolutiõe. sufficit exprimere intentionẽ. ita i excõicatiõe. Sed nũqd fert excõicatio qñ iudex scribit sñiaz.puta dicendo.nisi sic feceris.scias te esse excõicatũ.qdã dñt q nõ q2 sñia ẽ.pferẽdo ore iudicis.facit.c.pm.e.tit. lib.6.vbi dicit tex.q pferat i scriptis.vbi ponderãt .v.pferat.sed sm Pa.coiter tenet oppom.de hoc ẽ tex.3.q.4.c.nullus.vbi innuit supiorem posse excõicare p lras suas absq3 eo q ore pferat sñiaz. facit.c. quãto.1°.q.5.vbi absolõ fit p lras q de pari currũt. Ad hoc facit pratica ordinaria. ad qua põt dici. q satis pfert i scriptis redigẽdo.p se.vel per aliũ:7 mittẽdo eas aduersarijs.nec ẽ pprie sñia.sed reducit ad iterlocutoriã.facit q dñr.v.absolutio.p.§.4.

4 ¶ Quinto qrit qñ fert sñia.sub pena excõicationis. vel anatematis.vel sub iterminatõe anatemat3.vtm sit lata sñia.R.si fit a iure. sic vtr est cõmĩatio ferẽde.7 non late.sm Pa.c.vnico.de sagi.Si aũt fit ab hoie.est etiã cõminatio. 7 nõ lata. nisi appareat de mente iudicis.q sit sñia lata.hec Pa.vbi.s. Et idẽ Pa.i.c.relatum.de iur.patro.7.c.dura scpe.de cri.fal.qd etiam itelligit i papa.ibidem.7.c.deniq3.ne.de.vel mo.3e.notabili.7 .c.sicut tuis.de symo.in glo.v.subinterminatione.

5 ¶ Sexto.qrtur quõ cognoscat ex verbis.q sit lata sñia.R.sm Pa.in.c.si diligẽti.de foro cõpetẽ.i glo. .v.perdãt.sic distinguit.Qñq3 lex pmulgat p participiũ pteriti tpis.vt dicẽdo sit inodatus. sit excõmunicatus.7 siĩia.7 sic regulr est lata sñia.c.capientes.de elec.§.cetcrũ.7 ibi glo.7 glo.in.c.quicũq3. de here.lib.6.7 hoc nisi appareat.p aliud ius.q ẽ ferẽda.vel sm mã3 subiectã.sic itelligit glo.in.c.nullus de fo.cõpe.7 ibi Pa. qñq3 verba nõ sunt pteriti tẽporis:7 tũc si sunt verba declaratoria.est canõ late sñie.vt si dicat decernimus viribus carere. pro hoc tex.cũ glo.in.c.nouis.de his que siũt a pla.Si vero sunt dispositiua tũc si sonãt i futurũ.7 respiciãt actũ iudicis.vt dicẽdo priuet.excõicet.puniat.cã3 pdat 7 silia.est ferenda sñia.nisi addat aliqd verbũ.per qd appareat q sit late sñie.vt ddc ipofacto.ipo iure.vel corpore:7 siĩia.de hoc glo.in reg.in penis. de reg.iur.lib.6.7.d.c.deniq3.de boc.v.subiaceat excõmunicationi.dicit Pa.i.c.deniq3.ne.de.vel mo.q nõ reqrit aliã sñia3 sed est lata ipo iure.c.si qs suadẽte.17.q.4.7 glo.in.c.vnico.de iur.iur.lib.6.i glo. si.qñuis sonet in futurũ:7 sic dicat Pa. limitãdã esse illã glo.d.c.i penis. 7 idẽ est ddo vbicũq3 illa verba iponẽtia penã.nõ respiciũt actũ iudicialẽ: vt cadãt a iure suo. Nõ.n.videt hoc subiaceat ex sui significatiõe.exigere ministeriũ alicuius.cũ denotet excõicationẽ. Per ista verba noueris te excõicationi subiacere.fert sñia ipofacto i.c.nõ minus.de imu.ecclesie 7.c.excõicamꝰ.de rapto.i glo. De istis verbis sicut excõicat° vitet:7 similib°.dicẽ Pa.i.c.sup specula.ne.de.vel mo.2°.notabili.q d3 ponderari mã.si a iure pferãtur.si aũt ab hoie cõsiderabimus. an pferens cẽt in actu ferendi sñia3. vel ne.7 qd simile:7 sic de se nõ sunt late s iure. Hec dictio pfisus:7 hec dictio penitus.tantũ valẽt quãtũ ipofacto.vel ipo iure:7 sic qñuis iũgant cũ verbis futuri tpis. tñ ẽ lata sñia. de penis.c.pen.abbas circa si. Et sic breuit i hmõi. p est cõsiderãda mã si ẽ grauis.vel leuis.si.n.sic grauis.signũ est q ẽ lata.secus vbi ẽ leuis.2°.sunt cõsiderãda verba.vt dictũ est. 3°.sunt cõsiderãde circũstantie:q grauãt vel exprimũt aiũ iudicis vel legis.

¶ Septimo qrit quõ cognoscat qñ excoi° ẽ maior. vel minor.R.qñ simplr fert.siue ab hoie.siue a iure.itelligit de maiori.de hoc ẽ tex.expssus i.c.pen.°d sen.exc. Nõ s3 Pa.ibidẽ.pa. q2 i pcemẽtibus piculũ aie.tutior iterptatio fiẽda ẽ.vt i.c.iuuenis.de spon. s3 cũ excõicans possit intelligere de maiori.7 minori.nullũ remanet piculum.si de maiori itelligat. Et q2 verba debẽt intelligi s3 cõsuetudinẽ:vt i.c.ex lris.de spon.s3 coiter itelligit de maiori igit. Nec valet si qs dicat q i penis mitior est interptatio fienda: vt in reg.i penis:7 regula odiosa.de reg.iur.lib.6. 7.l.si de iterptatiõe.ff.de penis.q2 ista intelligũtur de pena corporali.seu pecuniaria.sed excoi° est aie medicina.c.p.de sen.exc.lib.6. vñ illico q vult satisfacere absoluit.d.c.p.7.1°.q.p°.c.multi. Notãdũ tñ s3 Pa.in.c.illa quotidiana.de elec.in p° glo. q excoi°minor põt ferri 7 ab hoie:7 a iure:7 possunt cognosci excoi°.siue maior.siue minor.siue suspensio.p per verba excõicãtis.seu suspẽdentis.qñ iportãt effectũ maioris.vel minoris. p cã3.n.cognoscit effect°. 2° p illa q alibi dñr i iure vt puta si i alio loco.p sñi ponat pena minoris excõicatiõis. In dubio tñ semp sumit pro maiori.d.c.illa quotidiana.

¶ Octauo. Nõ s3 Pa.in.c.excõicato. in glo.p°.de rescrip.q excõicatus.excoione minori.põt absolui ab excõicatõe.nõ tñ a petõ.q2 minor excoi° solum puat a participatiõe sacror.nõ ab vsu iurisdictionis. Idẽ est de suspẽsõ.ab igressu ecclesie.vñ ille qui sine monitiõe excõicauit.est suspẽsus. tñ põt eũ quẽ excõicauit absoluere.ea rõe q dicta ẽ.glo.i.c.sacro. de sen.exc.in.v.iterdictũ. Quidã tñ dicũt.q itroducat in ecclesiã p aliũ. vñ ponit pratica. qd si cẽnt duo.ãbo excõicati minori excõicatiõe. 7 velent sibi mutuo cõfiteri.deberet.n.p. vnus absoluere aliu3 ab

6

7

excōicatione minori.⁊ tūc ille q est absolutus ab ex/
cōicatiōe.pōt aliū absoluere ab vtroqꝫ.s.p ctō ⁊ ex/
cōicatiōe.Uide.s.ꝟ.excoi°.p.§.xi.ꝟ.excoi°.8.prin.
8 ¶ Nono q̄rit vtrū excoi° possit fieri ad tps.℞.An/
gelica.ꝟ.excoi°.2°.§.5.lꝫ simplr q̄ sic:⁊ ēt absolō.
All.d.Anto.⁊ Pa.saꝫ trūcate:⁊ notādū ꝫ Hosti.
vt recitat Pa.i.c.veniēs.2° de testi.i glo.fi.q̄ de cō
suetudine curie.tales.i.excōicatos.q hūt reddere te
stimoniū.vel restituere pecuniā.idifferēter absoluere
ad tps.ita q̄ illato testimonio stati reicidāt.ipso fa/
cto.i eādē sniaꝫ:⁊ dicit tales absolōnes potius ver/
bales quo ad hoīes q̄ꝫ reales.q° ad deū.cū eos non
peniteat.nec ex corde pectāt veniā. nec cōterātur. q̄
pp dicit absolutiōes de rigore iuris nō faciēdas.xi.
q.c.cū aliqs.d.Ant.dicit se putare.q̄ sic excoi° pōt
fieri ad tps.ita ⁊ absolō ad tps fieri pōt:⁊ q̄ de in
re tolat vinculū excōicatiōis.lꝫ nō viculū pctī. ex q°
nō dat pñia.nam excōicatus pōt absolui inuitus:⁊
ipenitēs lꝫ secus i vinculo pctī.iuxta nō i.c.ab excōi
cato:de rescrip.⁊ q̄uis Pa. reprobet istos quo ad
hoc q̄ absolutus ab excōicatiōe retinēs pctm̄ pos/
sit testificari.tn̄ quo ad hoc q̄ possit fieri excōicatio
ad tps.vt nūc petit ꝯsentit.qꝺ etiā pōt ꝺclarari sic.
Excoi° q° ad id qꝺ addit.s.pctm̄ ē quedā pena.seu
priuatio iuēta a iure positiuo.fm.s.Tho.vbi .s. ⁊
iō pōt aduenire.vel remoueri fm q̄ ius positiuum
ordinat:⁊ iō sic dr̄ i iure.q̄ ille q absoluit .i articu/
lo mortis reicidat i eādē.s.specie.a qua vere fuit ab
solutus. ita pōt ordinare q̄ aliquis sit excōicatus.
vsqꝫ quo satisfaciat.sic.vel sit absolutus pp aliquā
cāꝫ:⁊ post reicidat. nisi fecerit qꝺ facere tenet . imo
fm.s.Tho.ex sola volūtate habētis auctoritatem.
pōt remoueri etiā ab initio.imo qn̄ non pdest.debet
remoueri vt ifra de absolutiōe patebit.vtrū autem
possit suspēdi.videt mduis ꝺꝺ q̄ remouet . vel ab/
soluit:⁊ iterꝫ reincidit.pp aliquā culpā: puta qꝛ nō
se p̄sentat.vel qꝛ nō satisfacit.vel qꝛ se nō preparat.
vel nō penit:⁊c̄.c.presenti:de sen.exco.lib.6.vide.ꝟ.
iterdictū.p.§.8.Est aūt differētia iter excōicationē.
⁊ absolutionē:qꝛ excōicatio pōt fieri cum cōdictiōe
proprie dicta: et deficiēte ꝯdictiōe.nō sequit excōica
tio.sed absolutio nō fit cū cōdictiōe ppie. q̄ est de
futuro.q̄ suspendit actū.bene tn̄ fit cū cōdictione de
p̄terito.vt dicēdo si es excōicatus:⁊c̄.sicut dicimus
si nō es baptizatus:⁊c̄. sed ista nō est proprie cōdi/
ctionalis:⁊ excōicatio sub cōdictiōe non ligat quo/
usqꝫ veniat cōdictio.c. a nobis.i.de sen. exco.vnde
ante cōdictionē pōt appellari.sed si pure fertur nō
relaxat per appellationē.de appel.pastoralis. trās/
fert tn̄ oēm cognitionē in superiorē.de sen.exco.per
tuas.Quid si dicat iudex excōico te si hēs res furti/
uas.nūquid per appellationem suspenditur.℞.fm
Hosti.nō.si habet illas.si tamen est occultū.ecclesia
nō iudicat de occultis.tamen quo ad deuꝫ est liga/
tus. hec fm ar.s.3ª.ti.25.c.74.

¶ Decimo. dicendū est quādo est nulla.nullitas.n. 9
pertinet ad formā.Et p̄ est nulla. quādo in sentētia
exprimit cā que est pctm̄.puta qꝛ noluisti facere fur
tū.vel qꝛ fecisti elemosynā.c.venerabilib⁹.§.vltimo:
de sen.exco.li.6.supra.e.§.2°.Secūdo quādo expri/
mit in sentētia cā ipossibilis.c.romana.§.i vniuersi
tate.e.ti.li.6.⁊ glo.c.per tuas.e.li.⁊ ti.Tertio quā/
do exprimit aliqd pro causa quod est cōtra ius scri
ptū.2.q.6.§.si sentētia:de consi. cū apostolus : ⁊ de
exce.pla.c.qꝛ quorūdā:⁊ Pa.in.c.p̄.vt lite nō cōte.
circa fi.Quarto quādo exprimit in sententia causa
notorie iniusta.l.i.ff.q̄ sen.sine ape. rescin. ⁊ qꝺ nō.
Inno.in.c.cū bertoldus:de re iudi.fm Pe. de pal.
debet esse in aliqua parte sententie.secus si in actis.
Quinto quādo nō expressus in sententia.sed aliūde
cōstat notorie de iniustitia:⁊ q̄uis in isto casu mul
ti teneāt q̄ valeat tn̄ verior est opinio.q̄ dicit illam
eē nullā:⁊ de oibus his dictū est supra .§.1°. Sexto
quādo est notoriū cāꝫ eē falsam.siue exprimat .siue
nō.vt puta excōicauit semproniuꝫ. qꝛ expoliauit ti/
tiū.⁊ est notoriū q̄ fuit alius : ⁊ q̄uis glo.in.c.per
tuas.e.ti.dicat q̄ tenet nisi exprimat in sentētia. tn̄
verius est qꝺ ibi dicit Pa. q̄ est nulla. qꝛ nō est p̄/
sumptio q̄ lex equissima velit rē tā iniustā.notorie/
tati.n.cedit p̄sumptio supra.§.1°. Septimo fert qn̄
cū cōdictione ante cōdictionis euentū.fm Hosti.de
appel.c.p̄terea.2°.⁊.c.a nobis.p̄.e.ti. Un̄ si pēdēte
cōdictiōe appellet.tenet appellatio:⁊ excōicatio est
nulla:⁊ nō fm Pa.in.d.c.p̄terea:q̄ quādo senten/
tia hoīs datur sub cōdictiōe de futuro. debet pcede
re mera culpa.aut offensa.alias est iniusta.secus si
per statutū.c.romana.e.ti.li.6.§.caueāt : in glo.ꝟ.
appellatio.§.4.5.⁊.6.⁊ in.e.c.§.25.⁊ .ꝟ.suspēsio.
.§.8.⁊.ꝟ.absolutio.3.prin. Octauo quādo senten/
tia est lata generaliter.sub cōdictione:⁊ per moduꝫ
sentētie.secus esset si per modū statuti:⁊ ante aduē/
tū cōdictiōis desinit eē iudex. tūc est nulla fm glo.
in.c.a nobis.de sen.exco.el p̄.⁊ Pa.i.c.cū ad hoc:ꝺ
de.nō resi.rō qꝛ nō habuit effectū cōsumatū.quādo
habuit iurisdictionē.adducit.l.fi.ff.de penis: vbi di
cit.tex.q̄ si aliquis magistratus interdicit alicui ob
suū delictū.ne exerceat certā arteꝫ. tollit hoc ipso fa/
cto. finito magistratu. Notandū tamen q̄ Pis. in
.ꝟ.excōicatio.p̄.§.27.tenet cōtrarium.nisi appellet.
Idem tenet.d.ar.s.3ª.ti.25.c.74. adducit.c.pen. de
foro.cōpe.⁊.c.relatū:de offi.ꝺleg.similiter Rosella
in.ꝟ.excōicatio.7.§.31.⁊ nihil addit ad Pis. An/
gelica vero.ꝟ.excōicatio .3. § . 18. postqꝫ recitauit
opinionē Pa.tenet in fi.cōtrarium.s.q̄ teneat.nisi
appellet .per eadem iura. Ego vero credo opinio/
nē glo.⁊ Pa.esse magis verā. ad illa iura q̄ all.Ho.
dicitur q̄ loquūtur quādo iurisdictio est icepta. ita
q̄ iam habet aliquē effectū: ⁊ est acquisita iurisdi/
ctio.vnde ibi tex.c.pen.dicit.q̄ iā est preuētus in iu/
risdictiōe.secus in proposito. qꝛ excōicatio nō ē ice/

pta: ⁊ cū expiret eius auctoritas. ió nō pōt incipe.

x ¶ Illo io quādo aliquis excōicaret maiori excōicatione illos qui excōicato participāt nō in crimine. ſʒ in locutiōe: ⁊c. Nā talis sentētia nō valet nisi pmissa trina monitiōe. vel vna per tribus ⁊ nisi expresse itur noiatiʒ ipi admonēdi.c.statutū.c.ii.⁊.c. cōstitutionē li.6. Pa.in.c.qḋ in dubijs.c.tit.recitat Jo.an.limitantē illū tex.ad excōicantē participantes excōicato ab alio.vt puta si epo fert hāc sententiā excōico oēs participātes excōicato ab archiepo vel a papa tūc.n.ista sentētia tenet lʒ forte sit iniusta ⁊ hoc videt̄ probari in.d.c.statutū ibi excōicatꝰ ab eo.hoc etiā casu nō tenet sentētia suspēsiōis vel i terdicti nisi pmissa monitiōe.d.c.statutū.glo.i.d.c. cōstitutionē dicit ꝙ hodie non pōt fieri excōicatio cū participibus neqʒ in generali neqʒ in speciali nisi a papa ⁊ sic remotā est qḋ dicit̄ in.d.c.qḋ in dubijs q̄uis quidā dicant ꝙ remouet̄ solū quādo singulares persone excōicantur.sed pꝰ tutius ſm glo.⁊ taliter excōicans sine monitiōe est suspēsus per mēsem ab ingressu ecclesie.d.c.sacro:de quo supra pn. io quādo sentētia excōicationes est lata a delegato pape vltra cōprehēsa in rescripto delegationis tūc est ipo iure nulla de preben.c.vltimo vbi Pa.vltimo notabili dicit ꝙ quidā voluerūt sumere arg̃ ex illo tex. ꝙ sentētia excōicationis lata a delegato ꝯ intentionē delegātis est ipo iure nulla. sed ista opinio nō placet sibi neqʒ.d. Ant.⁊ breuiter concludit ꝙ dūmodo nō excedat auctoritatē quā habet a delegante seu nō excedat vires mandati vnde etiaʒ si ferat sententiā sine monitiōe vel sine cause cognitiōe tenet qḋ tamen nō est de intentiōe delegātis.imo dicit ibidē Pa.post Jo.an.i.c.prudētiā:de offi.dele. ꝙ si delegatus fert sententiā ꝯtra clausulā insertam in rescripto cōcernentem instructionē circa merita cause nihilominus tenet sentētia.vnde opus cēt appellare.vnde patet ꝙ falsum est id quod dicit Angelica in.ꝟ.excōicatio.3.§.8. vbi tenet primā opinionē:⁊ ad.c.vltimū.ꝟ.Inno. ꝙ sentētia fuit lata excedendo vires mādati ⁊ idem dicendū de alijs legatis.vnde absolutio ꝯtra formā hominis est nulla.secus ꝯtra formā iuris.xi.q.3.c.i.Idem dicendū de excōicatiōe q: currūt de pari de peni.di.i.c.verbū ⁊ facit.c.fi.de preben.ratio diuersitatis ē q: quādo dimittit̄ forma data ab homine nulla cōpetit auctoritas.sed secus in forma iuris. vnde si alias habenti potestatē excōicandi mandet̄ a superiore vt excōicet certa forma data ⁊ non seruata. q: habet auctoritatem aliunde tenet.

xi ¶ Undecimo est nulla.quādo iudex ferēs sententiā. nō intendit ligare aliquem.respectu illius erit nulla q: excōicatio sumit vires ab intentione excōicatoris ſm Pa.in.c.ex parte.el ꝓ.de offi.or.facit glo.i.c.2. ꝓ testi.cog. Unḋ quādo iudex generaliter excōicat nō reuelantes.vel qui fecerūt aliquid.si intendit aliquos eximere ab hoc.nō ligantur. Angelica .ꝟ.excōicatio.5.§.16. dicit.esse similē quādo fit ad instātiā alterius solū.q: tūc nō ligat vltra intentionē requirētis.all.c.bone memorie.el ꝓ. de postu.prela. ſʒ non video quō hoc possit stare. cū primo dicto.s.ꝙ sumit vires ab intentiōe excōicatoꝝ.Illō.n.ē dubiū ꝙ intētio excōicatoꝝ:⁊ impetrātis possint esse ꝯrie. Unde dicerē securius.ꝙ si intentio excōicatoꝝ.ē solū excōicare illos quos intendit requirētis. verū esse dictū Angeli.alias secus:⁊ sic stabimus primo dicto.s.ꝙ sumit vires ex intentiōe excōicatoꝝ. Et ex hoc potest solui alia.q.de facto.vbi quidā procurator impetrauit excōicationē ꝯtra oēs qui comiserūt furtū rex sui dictuli:⁊ ipse similiter fuerat furatus. pro parte. de quo fertur sententia. vtrū ipse procurator incurrat:⁊ dicit̄ ꝙ nisi excōicator intenderet illuʒ excipere.ꝙ incurrit. nec est recurrendū ad intētionē obtinentis:in dubio tamen posset dici ꝙ non intendit. nisi de his qui petantur.

¶ Duodecimo.quādo sentētia fert̄ generaliter.cōtra nō facientes.puta restitutionē.vel nō soluentes:⁊ aliquis nō facit.q: non pōt.ſm Pa. in.c.p. ⁊.g.de offi.deleg.q: verba vniuersalia debent intelligi ciuili modo.ar.l.si cui.ff.de serui. hoc etiaʒ tenet Fede. cōſi.93.idē itelligēdū ē de pena iuris.siue statutoꝝ. 12

Tertiodecimo. quādo sentētia fertur specialiter ab homine.puta excōicat testes.nisi cōpareant: ⁊ non possunt cōparere in termino.vel precipitur aliquid alicui qḋ ille nō potest.sic etiā nō tenet. vñ Pa.i.c. cū.super:de testi.cogen.i glo.3. sic ait.Ego i hac.q. sic soleo distinguere.ꝙ aut ex tenore sentētie apparet ꝙ iudex voluit oio ligare nō cōparentē:⁊ talis nō tenet eo ꝙ cōtineat itolerabilē errorē.de sen.exc. per tuas.Aut nō constat ex tenore sentētie.q: iudex simpliciter excōicauit.nō cōparentē in termino. sed ex aliquibus verbis potest iudicis mens dephēdi. vt q: dixit si contēpserit.vel si distuleris in termino cōparere:⁊ nō erit excōicatus.q: qui nō potest non cōtēnit.in glo.in.c.quā sit:de elec.li.6.in.ꝟ.distulerit.aut nō potest dephēdi:⁊ sic nō est excōicatus. quo ad deū.ex quo nō deliquit. de re.iudi.c.ꝓ. li.6. ſʒ q: quo ad ecclesiā excōicatio iniusta ligat.maxime quādo est apparēter iniusta. poterit fieri absolutio saltē ad cautellā.plus tamen in subtilitate placet opinio Host.⁊ Specu.vt dato: ⁊ probato ipedimento facti.nulla idigeat absolutiōe. q: nō videt̄ verisimile.ꝙ iudex voluerit eum ligare .ar.c.vt nostrū prodeat:vt eccle.bene:⁊ per hoc puto idē dicendū in sententia pape: ⁊ fortius q: sentētia hoc casu nō infringit̄ ex defectu potestatꝭ.ſʒ potius voluntatꝭ. ꝗ potꝰ dʒ ꝓsumi i papa.tāꝗ iustiori.hec Pa.

¶ Quartodecimo. quādo sententia dicit ꝙ aliquis faciat aliqḋ i certo termino: ⁊ terminus prorogat̄ ab illo cui facere debet:⁊ sic nō facit.infra terminū. vtrū sit excōicatus. Inno.in.c.preterea.el 2.de appel. 13

ponit duas opiniōes. vna q non. q creditor potest
debitori suo terminū ꝓrogare.l.2°.ff.si quis ca.facit
.c.cū dilecti:de dolo ꝛ cōtu.ꝛ.c. de causis de officio
delegati. Videt igit ꝓrogatio facta cū oibus ap/
pendicijs suis:ꝛ accessorijs:ꝛ sic nō icurrit. ar.reg.
accessoriū:de re iuris.li.6.sz si in termino ꝓrogato
nō soluit tūc incidit.ar.in.l.fm si manētē.ff.d̄ pca/
rio. Inno.ipe videt inherere opinioni ꝯrie:ꝛ idem
Hosti.q hoc nō dependet a facultate partis. lz.n.
possit ꝓrogare terminū respectu solutiōis nō tamē
respectu excōicatiōis. cū ergo hic versef factū iudi/
cis. debet ꝯsensus illius interuenire.ar.i.l.labeo.i fi.
ff.de arbi.ꝛ.l.itē querit.§. quo ipleto.ff.locati. D.
Ant.ante factū dicit tenendā secundā opinionē.q
tutior est.sed post factum p° opinio videt verior.q
iudex videtur fulminasse in fauorē partis:ꝛ sic da/
to partis ꝯsensu.excluditur ꝯtumatia Pa.dicit pri/
mā esse verissimā.adducit simile d̄ iuramēto parti
pstitū.qd̄ principaliter dirigit in deum. ita q deus
recipit principalr obligationē. vt in.c.debitores:de
iur.iur. ꝛ tamen pars pōt illud remittere.vel obli/
gationē differre.vt est tex.in.c.p̄.de iur.iur.ꝛ i.c.f.
de spon.ꝛ est rō.q cū deus recipiat obligationē in
fauorē partis.remittēte parte. remittit ꝛ deus. ita
in ꝓposito.posset tñ dici pro cōcordia.q vel iudex
cogitauit de ista ꝓrogatiōe ꝛ etiā intēdebat vt cre
ditor posset sententiā ꝛ debitū ꝓrogare ꝛ tunc sine
dubio prima opinio ē vera.vel cogitauit ꝛ intēde/
bat q nō posset:ꝛ tūc est vera secūda opinio.vel nō
cogitauit:ꝛ sic presumptiue p° est vera:ꝛ hoc ꝓbāt
sue rationes.ar.ſi.3°.n.25.c.74. tenet simpliciter se/
cundā opinionē. Angelica vero.v.excōicatio.p̄.§.
.20.lz simplr primā.tn vo dic bz datā distinctiōez.

14 ¶ Decimoquinto.quādo platus pcipit.sub excōica
tiōe.vel interdicto. q sacerdos reuellet pctm̄ quod
solū scit in ꝯfessione.de exce.pla.c.dilectus.tā in tex.
q̄ȝ in glo.rō est q sacerdos i hoc casu.ē specialis vi
carius dei.papa vero ē generalis.lz specialis in illa
spē.est maior generali.c.studuisti.de offi.lega.vide
.v.ꝯfessiōis celatio.§.p̄.vbi glosat hoc dictū : ꝛ ex
illo tex.d.c.dilectus:fm Pa.p̄.notabili optime pro
batur per locū a speciali.q eps potest facere excōi/
cationē de furto:de quo vide.v.inquisitio.§.si.

15 ¶ Sextusdecimus.quando excōicatiō est lata post
appellationē legitimā.c.dilecti:de appel. ꝛ extra:d̄
religi.do.c.cū dilectus:vbi sic ait Pa.nō:p̄.q sentē
tie cēsure late.post appellationē. etiā extra iudicia/
lē.ipo iure sunt nulle : ꝛ ex hoc nō bonā praticam.
cū quis timet iniuste excōicari. extra iudicionaliter
appellet a grauamine verisimiliter futuro.in.c.per
tuas.de exco.ꝛ Pa.ibi. Secus esset quādo appella/
tio fieret potest setētiā excōicationis.q ꝗ̄ius tunc
deferret ad superiorē iurisdictionē. tñ non suspēde/
ret excōicationē.c.cū tu.de testi. Et allegās nullita/
tē nō petens absolutionē.debet audiri. secus de alle
gante iniustā sententiā. Ex his pz quid dicendū qñ
iudex dicit excōico te si appelles ꝛ ipe postea appel/
lat dicendū est.n.fm Hosti. q si appella° erit iusta.
sententia erit nulla. vtpote post appellationē. vel q
ꝯtinet itolerabilē errorē. est.n.de iure nature vt qlz
possit se defendere.tū q fieret i p̄iudiciū supioris .ad
quē est appellādū.si vero eēt friuola. sentētia tene/
ret:ꝛ hoc eēt d̄terminādū p superiorē:ꝛ ꝗ̄uis Pa.
recitet diuersas oppiniones i.c.pterea:de appel.cir/
ca si.ꝛ tandē videat dubitare.tñ pdicta determina
tio videt melior.bz Pis.i.v.cōicatio.p̄.ꝛ.d.ar.f.3°.
tit.25.c.73.ait. Si prelatus dicat excōico te.si appel
les.vel cū te pparaueris ad appellādū. talis senten
tia non tenet.cū qlz oppressus possit appellare. fm
Hosti. Idē est si sedi apostolice se comisit.c. ad au/
dientiā:de appel. Idē si iter arreptū ad papā.c.di/
lecti filij.e.ti. Sz quid si dicat excōico te si elegeris/
vel si eligis.&c.q si est notoriū ipm iniuste pcipere:
tunc sentētia nō tenet.vt ꝯtinens itolerabilē errorē.
si vero est notū illū posse. tūc appellatio esset friuo.
la:ꝛ sic ligaret.si vero esset dubiū.tūc curreret dubi
tatio. Inno.ꝛ Pa.in.d.c. pterea: ꝛ tunc credo esset
ponderandū. vtrū sentētia pcedat. puta q excōicat
anteq̄ȝ eligat.vel sequat. puta q ꝯdictio nōdū iple
ta. Sed quid si iudex dicat in sentētia.si nō satisfe
ceris infra talē terminū.ex nūc ego te excōico.nūqd
per appellationē suspendat .hec sentētia.ꝗ̄uis qdā
dicant q nō. Pa.tamen in.d.c.pterea.d f.ꝛ coiter
doc.tenent ꝯtrariū:ꝛ bene vt nō sit differētia.an di
cat excōico te ex nunc. seu dicat excōico te ex tunc.
semper.n.idem resultat effectus. nūq̄ȝ.n.ligat nisi i
euentu cōditiōis.hoc videtur probari.in simili. in
cle.vnica:de ꝯce.pb̄.cū glo.ibi.in.v.ex nūc. Nā sen
tentia hoꝝ verboꝝ hec est.excōico te ex nūc.i.ex nūc
decerno q si nō satisfeceris in termino.sis tūc excōi
catus:ꝛ sic si appellatio interponat ante terminū.
precedet sententiā:ꝛ ista optime faciūt ad dubium
precedens. Si aūt non prosequit appellationē fm
q debet.tūc sententia habet effectum suum. vide ali
quid.v.suspensio .§.8.

¶ Septimodecimo. qñ sñia ē lata a nō suo iudice 16
.c.ad nrāz:de ꝯsue. vbi sic dicit Pa. p̄.notabili. q
lz ex ꝯsuetudine possit acquiri iurisdictio vt i.c.cuȝ
ꝯtingat:de foro.ꝯpe.ꝛ.9.q.3.c.cōq̄stus. nō tñ valet
ꝯsuetudo vt sententia a non suo iudice lata teneat.
est.n.irrationabile vt valeat sententia a non habē/
te iurisdictionē. Quidā faciūt exceptionē. quā facit
glo.in.d.c.ad nostrā.nisi ex certa scientia quis con/
sensisset in eum tāq̄ȝ in iudicem proprium.sed bene
consideranti nulla est.q vel per consensum est effe/
ctus proprius iudex:ꝛ sic nō esset sentētia a nō suo
iudice.vel nō est effectus:ꝛ si nō tenet. Decimoocta
uo.quādo est lata ꝯ excēptū.c.cū dilectus:d̄ reli.do.
vbi Pa.2°.nō. Excoi° nulla ꝯ excēptū etiā si nulla p
cedat appella°: ꝛ glo.i.c.pñti.co.ti.li.6.v.cautelā

Decimonono.quādo plātus excōicat aliquē ꝯ teno/
rē sui priuilegij.c.cum capella:de priuil.⁊.c.quāto:
vbi Pa. priuilegia nō sunt violāda etiā indirecte.
Uigesimo quādo est ab excōicato.qꝛ ex quo ē extra
ecclesiā.nō pōt alios extra ponere. Nisi qñ est occul
tus de quo supra.ꝟ.excōicatio.ꝑ.§.xi.⁊.xii. Uigesi
moꝑ quādo ferēs sententiā violauit interdictū hoīs
.c.tāto:de exce.pla.vbi dr̄ ꝙ nō seruans interdictū.
suspēsus est ab officio.⁊ beneficio:⁊ oī iurisdictiōe.
ſm vnū intellectū illius tex.⁊ irritātur sentētie excōi
catiōis iterdicti:⁊ collatiōes beneficioꝝ:⁊ institutio/
nes attētate post violationē iterdicti. ex quo sequit
ꝙ facta ante violationē etiā post interdictū tenent.
Et nō ꝙ violās interdictū.nō est ipsofacto priuat⁹
beneficijs.nec excōicatus.sed priuādus per sentētiā.
ſꝫ ē suspēsus.hec oia i.d.c.tāta.ſ.ꝟ.iterdictū.5.§.i.
17 ¶Uigesimosecūdo qñ fertur a delegato impetrato
ab excōicato.i casu nō permisso. Nā solū pōt impe
trare excōicatus rescriptū sup articulo excōicatiōis
vel appellatiōis.alias nō. Et oia gesta per eū vigo
re talis rescripti.sunt ipo iure nulla.et sine exceptio/
nis ope .hec oia in.c.ꝑ.de rescrip.li.6. Si aūt dele/
gatus sit ab excōicato : ⁊ recepit delegationē anq̄
esset ipe delegās excōicatus. tenet.⁊ retinet. secus si
postq̄ fuit excomunicatus ſm Pe.de pal.4.di.18.
Uigesimotertio qñ fert ꝯ insinuātes.vel exponētes
supioribus.aut aplice sedis legatis.vel igsitoribus.
statū ecclesiaꝝ.monasterioꝝ.seu locoꝝ suoꝝ. perso/
naꝝ:⁊ rerū ipoꝝ.de offi.or.qꝛ pleriq₃.
18 ¶Uigesimoqr̄to qñ excōicatur collegiū.vel vniuer
sitas.qꝛ posset irretiri inoxios.c.romana.§. i vniuer
sitatē.co.ti.li.6. In q° casu diuersi diuersimode di/
cunt. Tex.n.in.d.§.dicit. Penitus prohibemus:⁊ vi
detur verbū expressum.ꝙ nō teneat. Pis.etiā.ꝟ.ex/
cōicatio.ꝑ.circa fi.dicit.ꝙ non potest excōicari ad/
ducendo rōe₃ tex.⁊ nihil addit : ⁊ sic multi simpl'r
tenent ꝙ sit nulla.glo.vero i.d.§.dicit. ꝙ tutius est
dicere.ꝙ teneat in.c.etiā:cū tu.de testi.dicit.ꝙ qdā
archiepus excōicauerat quoddā colegiū canonicoꝝ.
⁊ nihil respondet papa de collegio.sed solū dicit ꝙ
nō tenet.qꝛ post appellationē. Unde ex illo tex. ha/
betur expresse.ꝙ tenet. Pa. etiā i.d.c.cū tu. dicit ꝙ
licet vniuersitas non debeat excōicari.vt in.d.§. in
singulos tamen de vniuersitate.fieri potest.licet ne/
mo excipiatur. vt puta excōicamus oēs canonicos
talis ecclesie.⁊ intellige ꝙ omnes ⁊ singuli sint ca/
paces.hec dico ꝓpter nō in.d.§.licet Pa.Angelica
in.ꝟ.excōicatio.ꝑ.§.7.transit cū glo.dicens.ꝙ non
debet excōicari. si tamen excōicatur tenet. Rosella
in.ꝟ.excōicatio.7.§.47. adducit multos. cū mult₃
distinctionibus. quas infra tangam Pe. de pal.4.
di.18.q.ſ.ar°.ſ.dicit.ꝙ vniuersitas nō potest excōi
cari. Prima ratio Hosti.qꝛ nō habet animā.nō.n.
habet vnū corpus verū.sed fictum.ſm ꝙ dicit Pa.
diffuso sermone. post Bar. in .c.dilectus. d. ſ. de
sermo.supra.ꝟ.ciuitas.§.ſ.⁊.ſ.⁊ infra.ꝟ.excōica/
tiōis casu.5.§.2. Ista ratio nō multū placet Pe. qꝛ
pari ratione nō posset interdici. Et ideo addit secū
dā rationē.q̄ est melior ſm eū.qꝛ sentētia est ipo iu/
re nulla.q̄ habet intolerabilē errorē expressum .c. ꝑ
tuas.e.tit. sed ista est hmōi. in quā vniuersitas sub
hoc nomine excōicatur.d.c.romana. vnde si dicat
sic excōico vniuersitatē Parisiensem. vel totū capi/
tulū.vel simile.est ꝯtra ius expresse ideo. Et eodem
modo si diceret oēs ⁊ singulos.de tali vniuersitate.
Tertia ratio ſm Pe.qꝛ videtur eē oppositio in ad
iecto.qꝛ excōicatus.est seperatus a cōione hominū.
non aūt a cōione sui.si ergo vniuersitas excōicatur
ipa seperat a cōione omniū hominū alioꝝ ab illa.
nō autē intra se inuicem:⁊ vnus poterit alteri cōi
care.quod est ꝯtra rationē excōicationis maioris.
Si aūt diceret excōico omnes q̄ fuerūt actores.vel
cōsentiētes:⁊c̄.valeret.hec Pe.d.ar.ſ. in tertia pte.
ti.25.c.75.circa fi.sic ait. Excōicari nō potest colle/
giū.vel cōitas.d.c.romana.quod si fiat licet quidā
dicant ꝙ tenet.alij tamen dicūt ſm Ricar. in .4.⁊
melius ꝙ nō tenet.ſꝫ bene possunt excōicari singuli
de collegio.ſm Hosti. puta sub his verbis excōico
ꝑpositū decanum.⁊ oēs alios de tali collegio.hec
ille. Se.in.d.§.sic ait. si excōicās profert eo animo
vt ligetur vniuersitas.clarū est ꝙ est nulla.qꝛ excōi
catio ordinatur ad ligandū animā.e.ti.c.ꝑ.li.6.sed
vniuersitas nō habet animā. aut intēdit ligare sin
gulos de vniuersitate:⁊ dubiū residet super hoc ver
bo penitus.qꝛ si est exclusiuū potestatis.non valeret
sentētia.qꝛ lata a non suo iudice.de iudi.at si deri/
ctiⁿ ⁊ ꝙ sit priuatiua potestaꝫ ipo iure tenet Jo. an.
in.c.vnico:de postu.lib.6. Nā ipe tex.loquitur quā
do excōicatio profert ea intentiōe vt singuli ligētur
vt probat tex.in ratione. qꝛ dicit ꝙ cōtingeret ino/
xios.hec ille.⁊ bene.vnde patet ꝙ diuersi diuersa di
cunt. Cōprehēdendo tamen oia quātū ad sensum.
sic posset dici.ꝙ vel loquimur de sentētia interdicti:
⁊ sic ſm Hosti.⁊ alios potest vniuersitas interdici
simpliciter.vel loquimur de excōicatione:⁊ hoc du/
pliciter.vel accipiēdo ipam vniuersitatē ſm suam
rationē cōe₃:⁊ sic non habet animā:⁊ nullo modo
potest excōicari.qꝛ nō est capax:⁊ sic itelligēdi sunt
illi qui dicūt ꝙ nullo modo:⁊c̄. Alio modo accipit
vniuersitas pro singulis personis.simpliciter.i.sine
aliqua applicatiōe. ad aliquem actū. vt dicēdo ex/
cōico singulos.vel oēs de collegio.nihil aliud adden
do:⁊ in isto sensu videtur loqui tex.ſ.penitus inhibe
mus.aliquādo.n.cōtingeret irretiri inoxiū:⁊ si fer/
ratur sentētia isto modo est nulla. qꝛ cōtinet expres
sum errorē.ſ.qꝛ est ꝯtra ius scriptū in.d.§.vel quia
ſm Se.est priuatus auctoritate.vel accipitur colle/
gium pro personis applicatis ad aliquam culpa₃.
siue omnes de collegio comiserint siue aliqui ; ⁊
tūc dico ꝙ possunt omnes excomunicari.vel aliqui

vt dicendo excõico.ꝓpositũ pp talem culpã:⁊ omnes alios q cõmiserũt vel ꝯsenserũt. vel filia:⁊ ista ẽ sen tentia ipsius tex.i.d.§.in.fi.vbi sic ait.ſʒ in illos dũ taxat de collegio vel vniuersitate. quos culpabiles eẽ cõstiterit promulgeť.hec ibi. hãc totã distinctio/ neʒ.accepi a.s.Tho.4.d.18.q.2ª.arᵒ.3.qlª.2ª.vbi sic ait. Excõicari nõ debet aliqs nisi pro pctõ mortali. pctm aũt in actu ꝯsistit:actus aũt nõ est cõitatis. ſʒ singulaꝝ psonaꝝ.vt frequẽter:⁊ iõ singuli de cõita te excõicari pñt.nõ aũt ipa cõitas:⁊ si etiam qñqʒ actus sit totius alicui⁹ cõitatis. vt qñ multi trahũt nauẽ.quã nullus trahere posset.tñ nõ ẽ ꝓbabile.ꝙ aliqua cõitas.ita tota ad malũ cõsentiat.qn aliqui sint dissentiẽtes:⁊ nõ ẽ dei q iudicat oĩa. vt ꝯdẽnet iustũ cũ impio. vt dr̃ Gen.29.iõ ecclesia q̃ iudiciũ dei imitari debet.satis ꝓuide statuit. vt tota cõitas nõ excõiceť.ne collecꝫ ziʒanijs simul eradiceť ⁊ triticũ: ⁊ ad.2ᵐ.arᵐ.ait.suspẽsio nõ tãta pena ẽ q̃̃ta excoiᵒ. q: suspensi nõ fraudãtur ecclesie suffragijs.vñ aliqñ totũ regnũ interdiciť.ꝑpter pctm̃ regis.vnde nõ est sic de excõicatiõe ⁊ interdicto.hec.s.Tho.vbi tota nr̃a distinctio ꝯtineť q̃ etiã ꝓbať per superiora.

19 ¶ 25ᵒ.Qñ ferť a mero laico.vel muliere. etiã abba/ tissa.pᵐ ponit Pan.in.c.ab excõicato : de rescrip.⁊ in.c.aqua:de ꝯse.eccl.2ᵐ habes de pe.⁊ re.c.noua q̃/ dã ⁊ ambo habes. ab Archiepo flo.3ª.ti.25.c.75. papa tñ solus.posset committere laico puro fm Pa. in.c.decernimus.de iudi. pª.col.posset etiã committeť mulieri.q: ẽ de iure positiuo.secus quo ad ordines. q: est de iure diuino.vbi.s.hoc idẽ tenet Pe.Addit ꝙ nec nouitius qui hʒ coronã monachalẽ.nõ deri/ calẽ.ab epo.vel alio q dare possit :⁊ sola pª tõsura. cũ iurisdictiõe sufficiat.fm eũdẽ Pe. 26ᵒ.Qñ est ab vno delegato sine alio.qñ nõ est ibi clausula.ꝙ si nõ oẽs.de offi.deleg.cãʒ.idẽ Pe. 27.fm Pe. de Pal. est nulla ex parte cause.nõ exp̃sse.ſʒ tacite.si.n.excõi ret oẽs venientes ad altare. nisi sibi.vel suo mãdato ꝯfessos.vel oẽs q nõ sunt ꝯfessi sibi.vel suo mãdato quo ad ꝯfessos fratribus. nulla est ipo iure. vñ dr̃ i decre. bñdicti. iter cõtas.q̃ tñ nõ est reuocata.i con cilio vienẽsi.vbi sic habeť fratres pñt audire cõfes/ siones:⁊ post:excõicatiões vero.vel sñias latas per platos ꝯ hmõi.vel ei⁹ fraudẽ.denũtiamus irritas: ⁊ inanes. hec Pe. vbi supra arᵒ.4ᵒ.

20 ¶ Excõicatus.põt iteꝝ excõicari.vñ.s.Tho.vbi.s. Ille q excõicatus est vna excõicatiõe.põt iteꝝ excõi cari per eiusdẽ excõicatiõis iteratione ad maioreʒ sui confusionẽ.vt vel sic a pctõ resiliat.vel pp alias causas:⁊ tũc tot sunt principales excõicatiões.quot cãe ꝑ qbus aliqs excõicať:⁊ Pe. sic ait. Põt quis ligari diuersis excõicationibus.nõ soluʒ ꝑ diuersis cãis.a iure.vt si eẽt incẽdiarius ⁊ ꝑcussor clerici. ſʒ et ꝑ diuersis cãis.a diuersis iudicib⁹:⁊ pro vna ab hoie:⁊ alia a iure:⁊ ꝑ eadem ab hoie.⁊ a iure. Si aũt ꝑ eadẽ cã in iuribus diuersis inueniť sententia lata.videtur esse vna.hec Pe.⁊ multa alia ad pro positum.3.q.4.engeltrudam.

e Excõicatio.3ᵃ.de cã efficiẽte:⁊ ꝑ ab hoie.de q̃ sic ait.s.Tho.4.di.18.q.2.arᵒ.3.qlª.pª. Cũ p iurisdictionẽ aliqs ꝯstituať in gradu supio/ ritatis respectu eius in quẽ hʒ iurisdictionẽ.q: est iu dex eius.iõ nullus hʒ in seipm. vel supiorẽ.vel eq̃lẽ iurisdictionẽ:⁊ per ꝯñs nullus põt seipm excõicare. vel supiorẽ.vel equalẽ.c.cũ inferior.21.di. Et iteꝝ ideʒ .s.doc.ait.qñ sacerdos excõicat i generali.ꝑ furto. vel alio hmõi.in tali casu.nec ipe.neqʒ equalis. nec supior.si faceret furtũ icurret.q: par in parẽ non hʒ imperiũ.nec valet.vt idẽ.s.doc. arguit. ꝙ aliqs in foro penitẽtie põt supiorẽ absoluere. q: absolutio ⁊ ligatio in foro ꝯfessiõis.est quo ad deum tm̃. apud 5 quẽ aliqs alio inferior reddiť ꝑ pctm̃. ſʒ excõicatio ẽ in foro exteriori.in quo aliqs nõ amittit supioritatẽ ex hoc ipo ꝙ peccat.vñ nõ est sic̃s rõ in vtroqʒ fo/ ro:⁊ tñ in foro ꝯfessiõis.aliqs nõ põt seipm absolue re.nec supiorẽ.nec equalẽ.de mortali. nisi ex commis/ sione sibi facta.hec ille. Ex qbus pʒ.ꝙ falsum est id qd̃ dicũt aliq.archiepm vel epm ligari.statuto epi. qñ ꝓhibet aliqd̃ maleficiũ : ⁊ ꝙ nõ ligetur ſʒ Pa. in.c.ꝑ.de rap.fi.⁊.c.nup.de sen.exc.secus eẽt si exco municator coicaret ipi excõicãdo. in delicto. dãdo ꝯsiliũ:⁊c̃.vt in.c.nup.c.ti.q: ista est sñia iuris.secus de sñia hoĩs.q: seipm ligare nõ põt.hec Pa. i.d.c. nup. Pe.de pal.vbi.s.arᶜ.ꝑ.sic ait. Oĩs epi.subdi/ tos de diocesi nõ exẽptos.põt excõicare iure ordina rio.q: excõicatio ẽ ꝓprius mucro epi.16.q.2.visis i fi.ibi.felici mucrone epi.sacerdotũ piacula recẽseť ſʒ anathema solẽne soli epo reseruať. Inferior pla/ tus epo q de iure vel ꝯsuetudine hʒ subditos:⁊ i fo/ ro ꝯtẽtioso ecclesiastico ius redder põt: ⁊ q: iudiciũ reddiť in iuictũ:⁊ sine cohibitiõe nulla ẽ iurisdictio corpo põt excõicare sicut archidiaconus hñs curã: ⁊ decanus ruralis si ⁊ ipe curã hʒ. sic̃ decanus si nõ solum habet curã aiaꝝ. ſʒ ⁊ cause cognitionẽ.⁊ decisionesʒ.per quã facit ius actori.de reo.canonice corã se.cãto: aut succẽtor.vel alius ad quẽ ꝑ modũ iudicij.vel fori ꝯtẽtiosi.ꝑtinet iurisdictio.super cleri/ cos cori. Si aũt talẽ curã sic iudicialiter cognoscẽ/ tẽ nõ hñt.nec ꝑ ꝯñs possunt excõicare.cũ hoc sit iu/ risdictiõis:⁊ fori cõtentiosi. ꝯsuetudo.n.dat iurisdi/ ctionẽ.iurisdictio aũt sine modica cohertiõe nulla est.quã interptať papa excõicationẽ.de offi.deleg.c. ex lr̃is. Curatus simplex q: talẽ iurisdictionẽ nõ hʒ. nõ põt excõicare de iure. ſʒ q: ꝯsuetudo põt dare iu risdictionẽ integrã:⁊ forte cũ rõe dimidiã. ide est ꝙ q̃̃tũ hñt de ꝯsuetudine.facere pñt:⁊ non plus.puta pro certis casibus manifestis generalibus : ⁊ nõ in speciali.ꝺ offi.or.c.2ᵒ. Et prior ꝯuẽtualis ꝑ electionẽ positus.põt excõicare.c.cũ i ecclesijs.ꝺ maio.⁊ obe. secus de priore claustrali. q sine electiõe ponitur ab abbate.ſʒ nõ possit amoueri sine cã.nec hʒ auctori/

tatem nisi quātū abbas sibi committit. cuius est dele/gatus. sed abbate mortuo. prior eius vicē gerit. per legē: ꝛ tūc iure suo pōt excōicare. sicut capitulū vacā/te sede. q̄n gerit vices in spiritualib⁹ epī mortui. c. 10 q. de maio. ꝛ obe. Abbas q: ꝛ ipe est iudex mona/chorꝝ suorꝝ ꝑ electionē. dū tn̄ sit ꝯfirmat⁹. ꝺ symo. c. sicut cardinalis nō eps in ecclesia sui tituli. pōt fulmi/nare. c. hoc pōt. e. tit. Officialis epī. vel cuiuscūqꝫ q hꝫ curā. hoc pōt. Prior collegio assignatus. qui sine abbate totalr̄ regit cōuētū. sicut guardianus. videt̄ posse excōicare. prior q fit ꝑ electionē. q̄n fit ꝑ ꝓui/sionē supioris. sicut pōt. de offi. or. c. 5°. i glo. ꝛ. c. quā/ta. i glo. legatus excōicat i prouintia sibi debita. nō extra eā. si sit de latere. c. nouit: de offi. leg. legatus simplr̄ hoc pōt. nisi q̄n legatus a latere supuenit. c. nolētes. de offi. leg. Quis possit excōicare iure dele/gatiōis. de legato pape nō est dubiū. nec subdelega/to ab eo. q solus subdelegare pōt. Item officialis vt dictū est ꝫ magis iure alterius q̄ꝫ suo. Itē delegat⁹ cuiuslibet ordinarij. q pōt excōicare. q: hoc est iuris/dictiōis. nō pōt committi. visitator missus nō ad sim/plicē inq̄stā faciēdā: ꝛ referēdā. sed ad corrigēdū. īgrediēdū: ꝛ puniēdū. qꝺ sine cēsura ecclesiastica bene fieri nō pōt. ꝺ offi. ꝺleg. ex tuis. Nō oꝫ ꝙ prior clau/stralis possit q habet abbatē presentem qui hoc pōt vn̄ nisi specialr̄ sit sibi commissum ab abbate vel ha/beat ex ꝯsuetudine nō hꝫ fulminat̄. ꝫ disciplina. vn̄ ꝛ vicarius. vel firmarius curati cui ex toto ꝛ ꝑ totū ānū vices suas itegre cōmisit. h⁹ pōt. q: sic hꝫ ꝯsuetu/do. h Pe. de pal. oīa ista con. ar. f. 5ª. tit. 25. c. 75.

1 ¶ Ad maiorē declarationē corꝝ q̄ dicta sunt in pre/cedenti. Not. idū fm̄ Pa. i diuersis locis ꝑ ꝙ excōi/care nemo pōt nisi sit iudex ecclesiasticus: ꝛ habeat subditos. ad hoc. c. i. e. ti. lib. 6. Itē fm̄. e. oēs prelati ꝓprie dicti: de quo. S. platus prin. habētes subditos in actu. pn̄t excōicare. c. cum in ecclesijs de maio. ꝛ obe. ꝛ. c. sicut. de symo. fm̄ Jo. an. in. c. cū cōtingat. de fo. ꝯpe. Inferiores plati. epis. nisi sint exēpti cum suis subditis. nō hn̄t territoriū. q: tota dyocesis est territoriū epī. de archidiacono aūt dicit idem Pa. in. c. ꝑ. de eo. qui. fur. or. rece. ꝙ de iure excōicare nō pōt. nec fundat itētionē suā nisi in duobus. q̄ nō i. c. ad hec. de offi. archi. ꝑ. in quadā. s. ꝙ examinet cle/ricos ordinādos: ꝛ ad beneficia. In alijs vero siqd precipit hoc facit de iure speciali: ꝛ cōiter stat in cō/suetudine. ad hoc qꝺ nō in. c. f. de exce. pla. ꝛ sic in/tellige ea q̄ in. ꝑ. precedenti dicūtur.

2 ¶ Papa pōt facere in toto mundo excōicationem. Eps aūt ꝛ qlꝫ superior in sua iurisdictiōe. Eps tn̄ nō videt̄ posse facere statuta sine consilio capituli. vnde Pa. in. c. q̄sto. de his. q̄ fi. a prela. sic ait. Nō ibi statuenda ꝙ statutū episcopi sine cōsensu capi/tuli. non valet: ꝛ nō bene ꝙ in statutis cōdendis ꝑ epm̄ nec⁹ non requirit̄ cōsensus capituli. sed sufficit cōsiliū. quid aūt si capitulū nō vult prestare cōsiliū: imo dissentit. vide archi. ꝛ Jo. an. in. c. ꝑ. de consti. lib. 6. vbi cōcludunt. statuta valere si per capitulum nil rōnabile opponit̄: ꝛ hoc est mihi indubitabile. q: cū requirat̄ cōsiliū: ꝛ non cōsensus. satisfactū est iuri. ex sola petitiōe: ꝛ expectatiōe responsi. cū nō te/neat̄ cōsiliū sequi. vt in. c. cū inuicteri. de elec. ꝛ in. c. cū olim. de arbi. Et debet corrigere subditos cū ꝯsi/lio capituli. valet tn̄ ꝯsue⁹ ꝯtra. vt i. c. 3. de ꝯsue. li. 6.

Excōmunicatio. 4°. de causa materiali: ꝛ ꝑ in cōi. quis possit excōicari. deinde de casibus po/sitis in iure. Excōicari non pōt papa. nisi ꝑꝑ heresim. de qua ꝛ iudicari pōt ꝛ deponi. 40. di. c. si papa. alias excōicari non pōt. neqꝫ a canone. q: eo solutus est. q̄uis fm̄ canones deceat viuere. nec ab homine. q: est superior omnibus. di. 21. inferior. 9. q. vltima. c. patet. nec etiā minori participādo cū exco/municatis. c. nulli. de sen. exc. in glo. vide aliquid su/pra excōicatio. f. prin. Excōicari nō potest mortu⁹ eo ꝙ non est homo. de fi. ea. c. ꝑ. nec potest peccare. ꝛ moneri. vel esse cōtumax. sine quibus nō fit excōica/tio. In quibusdā tamē casibus ad terrorē excōicat̄ ratione precedētis vinculi. ꝓpter qꝺ negat̄ sepultu/ra: ꝛ coīo oratiōis. sicut in crimine heresis: ꝛ in no/torio crimine decedentes. Excōicandi sunt etiā post mortē quorꝫ scripta cōtinent hereses. qꝺ intelligitur nisi: ꝛ scripta: ꝛ seipos submisissent correctioni: ꝛ de/terminatiōi ecclesie. vt fecit abbas Joachiꝫ. de sum. tri. ꝛ fi. ca. c. dānamus ꝛ etiā qui hereticos heredes instituit. 24. q. 2. sane. Excōicari nō potest infidelis. q: nō habent caracterē baptismi. per quē ānumera/ti sunt in populo dei. s. per baptismū. a quibus sepa/ratur quis per excōicationē. Unde apostolus ꝑ cor. 5. quid mihi est. ꝺ his qui foris sunt iudicare. 2. q. 1. multi: sed de coīone extrinseca fideliū inquātꝫ ani/malia ciuilia: ꝛ socialia. vt pote in cōmercijs: ꝛ alijs actibus humanis. q̄uis a tali coīone directe exclu/di non possint. ita ꝙ exclusio terminet̄ in eos. q: nō sunt in hoc subditi: per indirectuꝫ tamen possunt. s. interdicēdo fidelibus coionem taliū. Excōicari non possunt pueri. furiosi. vel quicūqꝫ carent vsu ratiōis q: non possunt peccare. Excōicari nō possunt. neqꝫ suspendi. nec interdici. fratres mendicātes ab epis. vel alijs prelatis ecclesie nisi super hoc haberent spe/cialē licentiā: ꝛ auctoritatē pape. que omnia patēt in suis priuilegijs. quō notoria sunt ista priuilegia. S. priuilegiū. ꝑ. 5. Nec subditi ordinariorꝫ. possunt ab eis excōicari. eo ꝙ participent cū exēptis. c. quā/to. de priuil. Alias tamen exēpti ratione delicti: con/tractus. vel rei de qua agitur possint excōicari. c. ꝑ. de priuil. lib. 6. ꝛ similiter non subditi qui rōe istorꝫ fiunt subditi. c. ꝑ. de rapto. quidā tamen habent etiā priuilegiū circa hmōi: similiter impediētes iurisdi/ctionē. licet aliter nō subditi qui hoc ipo fiunt subdi.

ti.possunt excōicari ab illo cuius impediunt iurisdictionē.c.p̄.de offi. deleg.⁊.c.significasti. Unde.§.fi. exemptus principio.⁊ in.d.§.5. Excōicari non pōt imperator.vel princeps ab epo suo.2.q.7.§.cū3 balaam. Excōicatur aūt regulariter imperator: ⁊ rex post monitionē solū p notorijs di.66. valētianus. Excōicari pōt archiepus.vel eps a suo subdito.delegato a superiori.2.q.6.si quis episcopus. de de.non resi.ex tua:⁊.c.sane.de offi.deleg.⁊ licet metropolitanus nō possit excōicare subditos suffraganei sui. potest tñ excōicare epm.quasi sibi subditū.dū tamē prius fuerit interdictus:⁊ suspensus.q: aliter nō debet excōicare.de offi.deleg.sane : ⁊ similiter officiales suffraganeoꝝ. potest excōicare. de offi.vica.c.i. q: vna sedes.2.q.6. Excōicari nō potest q cessit bonis.qui quasi quo ad bona desijt eē subditus. de soluti.c.3.con. Pe.de pal.⁊ ar.fi.vbi supra.

1 ¶ Querit .2°. Nūquid statutū ordinarij.vel qdcūq3 synodale.liget nō subditos delinquētes in loco statuētis.data scientia statuti glo.in.c.a nobis.el p̄.de sen.exc.cōcludit q̄ sic.ex quo delinquūt in loco statuētis.c.p̄.lib.6.de priuil. vbi dicit tex. q̄ fit subdit⁹ ratione delicti : cōtractus.vel rei de q̄ agit. Idē tenent cōiter legiste i.l. cūctos populos.C.de sum.tri. ⁊ fi.ca.facit tex.c.q̄ cōtra mores.di.8.Cōtrariū videtur dicere tex.in.d.c.a nobis.Inno.ibidē. videtur variare:⁊ rō p° opinionis.videtur eē.q: tēpore quo fit statutū.statuēs nō habet iurisdictionem i actu in non subditos.ergo cū statutū assumat vires tēpore promulgatiōis nō est potēs ad cōprehēdendos nō subditos.cū3 anteq̄3 veniat casus iurisdictionē tribuens non possit iste.su.i iurisdictionē exercere.ar.c. p̄. de offi.or.lib.6.ad idem.l.obseruandū.in fi.ff.de offi.procō.Pa.i.d.c.a nobis. post Inno.distinguit q̄ aut querimus de statuto. aut de sentētia. hec distinctio sumit ex glo.in.c.romana.de sen.exc.lib.6. ⁊ in.c.vt animaꝝ.de cōsti.c.lib.p̄.casu si delinquens ratione delicti fiat subditus : hoc pro tanto dico q: aliqui vt archiepus sm aliquos:⁊ similiter medicātes. ex sua exemptione habent q̄ non fiunt subditi. ratione delicti: incurrit. Nam lex semper loquitur. vt.l.arriani.C.de hereti.ideo incōtinenti.cū nō subditus delinqt.efficitur de iurisdictiōe statuentis:⁊ ligatur statuto suo:⁊ sic intelligit prima opinio. Si aūt feratur per modū sentētie generalis.sic videtur q̄ sententia non liget. nisi subditos sentētiātis tunc quādo sententiā profert respectu delicti cōmittendi: ⁊ sic intelligitur.d.c.a nobis.cuius ratione.2°.opinionis. Sentētia.n.incōtinenti assumit vires:⁊ incōtinenti in eū cōtra quē fert.Unde habet cōprehēdere tantū subditos.qui sunt subditi.tunc: facit.l.vsufructus.ff.de stipu.seruo.sed secus in statuto. qd habet vires tempore delicti. Et q̄uis multi multa dicant circa istū casum. ista tñ distinctio Pa. post Inno. ⁊ Hostī.est valde probabilis:⁊ cōsona.tex.d.c.a nobis:⁊.d.c.i.de priuil.lib.6.⁊ mihi magis placet.

¶ Querit.3°.psupposito q̄ non subditi delinquētes 2
in territorio statuentis ligent statuto. data scientia statuti.querit quid dicēdū de ignorātibus.glo.in.c. a nobis.de sen.exc.el p̄.⁊ Bar.in.l.cūctos populos .C.de san.tri.⁊ fi.ca.quē sequit .d.Anto.dicūt.q̄ si statutū punit factū alias dānatū ligat.etiā ignorātes.contrariū tenet Jo.an.in.d.c.a nobis.⁊ in.c.vt animaꝝ.de consti.lib.6.vbi tex. videt expressius.qui videt loqui de furto.qd est actus dānatus: ⁊ tñ nō incurrit. Nec valet solutio.d.Anto. ad istū3 tex.qui dicit.q̄ loquit quādo ligat solū ratione contentus. q: ibi vt dictū est loquit de furto:⁊c̄. nec potest dici contēnere statutū qui illud ignorat. Unde infra.§. excōicatio .7. post vltimū casum.§.p̄.

¶ Querit .4. Nūquid subditus delinquēs extra ter/ 3
ritoriū statuentis.incidat in penā statuti. Inno.i.c. a nobis.el p̄.c.ii.tenet q̄ sic.cōtrariū dicit tex.i.d.c. vt animaꝝ.de cōsti.lib.6.Bar.in.l.cūctos populos .C.de sum.tri.⁊ fi.ca.distinguit. q̄ aut statuēs agebat ligare expresse subditos extra delinquētes:⁊ tūc ligantur subditi.exēplū dicit statutū quicūq3 comisserit vbicūq3 furtū.sit excōicatus. Aut statutū est generale:⁊ tūc restringit ad territoriū. sed multi moderniores legiste.in.l.fi.ff.de iur.omniū iudi.tenent oppositū.⁊ hoc verius.sm Pa. in.d.c. a nobis.vt nūq̄3 delinquentes extra territoriū afficiātur statuto.per rationē illius.l.fi.⁊.d.c.vt animaꝝ. Nā ratio illoꝝ iurium est. q: extra iurisdictionē ius dicēti nō paretur impune. Itē q: statutū proprie est lex territorij.nec potest vires suas extendere extra territoriū.q: videbit ibi legē dicere. Sed quid dicemus de illo.qui fecit furtū in dyocesi : ⁊ est subditus:existēs nunc extra dyocesi3:⁊ eps precipit nūc.q̄ omnes q fecerūt furtum:⁊c̄. Se.in.d.c.vt animaꝝ.dicit q̄ ligat eos.qui iā deliquerunt in propria dyocesi.ante sententiā.licet extra territoriū existentes. tēpore sententie.Unde quidā limitat.d.c.vt animaꝝ.quādo delinquens ⁊ res circa quā delinquit ⁊ ipm delictu3 sunt totaliter extra territoriū statuentis. q: tunc nō incurrit.secus si aliquo mō initiū vel finem haberet in proprio territorio.puta si eps excōicaret non facientes residentiā tūc clerici existētes extra prouintiā ligarentur:⁊ hoc intelligūt quidā. quādo subditus habet noticiam sentētie. Sed querit vtrū episcopus possit per sententiā specialē.cōtra subditū existente3 extra dyocesim. ferre sententiā.doc.i.c.fi.de fo.cōpe. ⁊.c.p̄.de rapto.cōiter dicūt. q̄ potest excōicare suū subditū cōtumacē extra territoriū:⁊ hoc per sententiā specialē.imo sm aliquos etiā si comisisset furtū extra dyocesim:⁊ procederet specialiter cōtra existētē extra.ppter cōtumatiā icurreret:⁊ pōt illū existētē extra dyocesi3 ad oē3 effectū sñie citare. p seud p

aliā.secus si mutasset domicilium añq̃ eēt citatus.
Multa alia ponit Pa.i.c.si.de fo.ҙpe. quō acq̄rit
forus. Et nō q̄ q̄ncūq̃ qs sortit foҙ alicui⁹ iudicis.
ab illo pōt iudicari:ꝛ excōicari.sm q̄ iura req̄rūt.
Et nō sm Jo.an. in.c.vt aiaҙ. in nouella.q̄ locus
exēptus equiparat loco extra diocesiҙ existēti: ꝛ sic
cōmittētes ꝯ statutū.etiā subditi in loco exēpto. nō
ligātur. Ex his solui pōt alia.q.quotidiana eps pci
pit per sniaҙ excōicatiōis generalr. q̄ nullus acce/
dat ad monasteria monaliū qdā accedūt ad mo/
nasteriū exēptoҙ.vtҙ incidāt.Re. q̄ nō q: delictum
comittit i loco exēpto.sed qd si diceret nullus acce/
dat ad monasteria exēpta.posset dici q̄ eēnt excōi/
cati.ppter delictū comissuҙ in loco nō exēpto.puta
in via. Et intelligit monasteriū sm de.ex:ui. de.v.
sig.Claustrū.domus.officine iteriores. vñ loca vbi
seculares accedūt. puta porta vel ecclesia vbi etiā se
culares vadūt.nō est ꝓhibitū accedere.secus tñ vbi
ꝓlatus ꝓhiberet.nō solū ingressum.sҙ etiā accessuҙ.
quia tunc non liceret.
4 ¶ Querit.5°.nūqd statutū. seu snia. durāt post ipe
disponētis.Re.p̄ q̄ statutū.cū sit lex qd.ī.ꝑpetuo du
rat.nisi reuocet expresse.vt est tex.in.c.si.de offi.leg.
Vñ dicit Fre.in ꝯsi.suis.q̄ si capitulū sede vacāte.
fecit statutū durat etiā creato epo. nisi expsse reuo/
cet per epm. Secūdo loquēdo de snia dr post glo.
in.c.penul.de de. nō.resi. q̄ quo ad effectus iā pro/
ductos ex snia.remanet.Vñ si iudex excōicauit ali
quē.remanet excōicatus.sҙ quo ad effectus ꝓducen
dos.nō remanet.q: pendebat ex iurisdictiōe sua. q̄
nō remanet:ꝛ hoc casu ꝑdit.glo.d.c.a nobis.Ex
his soluit .q.ista.s.est facta monitio p epm.vt q hҙ
istrumēta talia reuelet ifra sex dies. Petrus hҙ vnū.
ꝛ est absens.ꝛ ignorās.post sex dies fit excoi°. dein
de venit Petrus.nūqd icurrit.dr q̄ nō. q: vltra ter
minū statuētis.nullū habet vigorē.
5 ¶ Querit.6.qd iuris.si forēsis delinquēs in alieno
territorio:ꝛ inde recedēs.an possit excōicari a iudi
ce delicti.dic q̄ nō.nisi fuisset citatiōe ꝯuētus a iudi
ce delicti in territorio delicti.vel ad req̄sitionē iudi/
cis delicti citaret per iudicē loci.vbi degit.ad qd̄ ēt
ipe tenet de iure.q̄ nō.hoc.in.c.si. de fo.ꝯpe.vt iret
ad parēdū.respōdēdū.qd̄ si nō faceret posset excōi/
cari etiā si eēt extra territoriū:ꝛ pōt puniri sm sta
tuta loci delicti Pa.in.c.p̄.de rap.in glo. Ex his.s.
q̄ rōe delicti sortit foҙ.insurgit dubitatio.vtrū de/
linquēs i aliena parochia subiciat. quo ad foҙ aīe
iudicio illius sacerdotis.vbi deliq̄t:ꝛ sic teneat illud
delictū sibi cōfiteri.vel ille possit eū absoluere.vel li/
gare rōe huius delicti.Re.Pa.i.c.p̄.ꝺ rapto. q̄ nō.
ꝛ sic est drā inter foҙ ꝯtētiosum ꝛ penitētie:ꝛ rō di
uersitatis eē pōt. nā in foro ꝯtētioso imponit pena
vt satisfaciat rei publice lese quā scādalizauit : ꝛ iō
est imponēda vbi deliquit:ꝛ ob hoc delinquēs quo
ad istā penā sortit foҙ alicui iudicis. sҙ i penitētia.

vt satisfaciat deo. cui⁹ vicarius ē ꝓprius sacerdos.
q dҙ cognoscere vultū pecoris sui.c.ois.de pe.ꝛ re.

e Xcōicatio .5°. de cā materiali in particulari
postq̄ dictū ē.de cā materiali in cōi.descen/
denduҙ est ad casus particulares.qb⁹ alique
ꝑsone sunt particulariter excōicate:ꝛ q: sentētie que
sunt ab hoie.sm diuersos iudices:ꝛ i diuersis locis:
ꝛ etiā sentētie synodales variātur:ꝛ non hñt deter/
minatā materiā.ipossibile eēt illas determinari.nec
possemus cognoscere q sint illi q icurrūt. vñ sufficiāt
illa q̄ dicta sunt de cā materiali i cōi. Sentētie aūt
papales.q̄ ligāt totū mūdū.q̄ sunt i decretis. decre/
talibus.in li.6.in de.in ꝓcessu curie:ꝛ in extrauā/
gantibus.sunt determinate:iō de illis dicēdū ē etiā
i particulari. Et p̄ de his q̄ sunt i decret ꝛ papales.
¶ Primus casus in dec̄.a quo solus papa absoluit. 1
est i.c.si qs suadēte.17.q.4.vbi excōicat q̄cūq̃ sua/
dēte diabolo.in clericū.vel monachū.vel monialē.
canonicū.aut cuiusҙ religiōis approbate cōuersuҙ.
vel ꝯuersam. aut nouitiū queҙ.violētas manus in
iecerit. Et habet sic ibidē. Si qs suadente diabolo.
huius sacrilegii viciū.vel crimē incurrerit. q̄ in cle/
ricū vel monachū man⁹ violētas iniecerit.anathe/
matis vinculo subiciat:ꝛ nullus epoҙ p̄sumat illuҙ
absoluere.nisi mortis vrgēte picᷝlo. Donec aposto
lico cōspectui p̄sentet:ꝛ eius mādatū suscipiat. hec
ibi. Inno.2°.ꝛ.c.nō dubiū: ꝛ.c.veniēs:ꝛ.c.ad emi/
nētiā:ꝛ.c.cū illoҙ:ꝛ.c.de monialibus. eo.ti.cū.c.reli
gioso.e.tit.in.6. Sup his dec̄.vidēda sunt.5. pᵐ est
in.v.quis:de quo.ī.§.2ᵉ.2ᵐ est i.v.suadēte diabolo:
de quo ifra.§.3.3ᵐ in.v.clericū:de q° ifra.§.18. ꝛ se.
4ᵐ in.v.violentas manus. de q°.ī.§.32.5ᵐ.i.v.nul/
lus epoҙ.de quo.ī.§.44.ꝛ sequentibus.
¶ De p̄ sic ait.d.ar.s.3°.tit.25.c.p̄.in prin. sub noie. 2
si qs.ꝯplēdit etiā femina.vt dicit ibi glo. ꝛ Arch.
ꝛ hoc max̄ fauore religiōis. sҙ Pa.in.c.quāte.eo.
tit.ꝛ pҙ in.c.mulieres.eo.tit.ꝛ etiaҙ pueri.c.p̄.eo.tit.
itellige si sunt doli capaces.Vñ stulti.amētes.ebrii
ꝛ sitti.q nō sunt doli capaces.nō includūtur. q: nō
possunt facere diabolo suadente.
¶ De.2°.v.s.suadente diabolo. Notandū q̄ nullus 3
icurrit excōicationē maioreҙ nisi pro pctō mortali.
vt.s̄.v.excoi°.p̄.§.3. vñ dicit suadēte:ꝛc. ad cuius
declarationem dicit Pa.in.c.p̄.eo.ti. in.v.leuitate
iocosa. Ad incurrēdā excōicationē canonis huius.
nō sufficit solū factū.sҙ req̄rit animus iniuriādi.itē
req̄rit violētia.tria ergo regulr req̄rūtur p̄ req̄rit
factū.qd̄ denotat .v.manus iniecerit. vñ si manus
imittit:ꝛ nō hҙ effectum.nō incurrit. Idē si eleuauit
manū vt peuteret.silr si ꝓiecit lapidē: ꝛ nō peutit.
.ī.e.c.§.qi. 2° req̄rit animus iniuriandi q: si peutit
iocose nō icurrit.vt hic.ꝛ hoc innuit ibi.suadēte dia/
bolo.3° req̄rit violētia.vt hic i fi. rōe etiā discipline
ꝛ relig de qbus infra.§.6.ꝛ sequētibus.
¶ Primo de eo q iocose peutit.tex.d.c.p̄.ꝛ Pa.ibi/ 4

de Pis. ꝟ. excõ. 2°. §. ꝑ. ꝙ nõ icurrit. Angelica ver/ro. ꝟ. excõicatio. 5. §. 3. intelligit qñ ex ludo. ⁊ ioco. ⁊ leuiter. D. ar. Fl. vbi supra. c. ꝑ. dicit ꝙ debet pon/derari qualitas ioci. ⁊ nõ fallẽdi. q: in pena cano/nis requirit̃ psuasio diabolica quã excludit iocus. ipius qualitate põderata Jo. de lig. in. c. ꝑ. de psũp. vbi dr̃ in casu litterali. ludus noxius inducit psum/tionẽ fraudis. ⁊ Pa. ibi dicit post Hosti. ꝙ ille tex. adducat̃ cõtra illos. q i aliquo festo faciũt ꝯtra ali/quẽ carmẽ famosum. vt ꝑpter occasionẽ ludi. non excusent̃ a pena. C. de famo. li. l. vnica. ⁊. 5. q. i. c. ꝑ. 2. 3. ⁊. 4. facit. 6. q. i. ex merito: ⁊. c. deteriores: sic ergo ludus moderatus excusat secus de imoderato ⁊ multum offendente.

5 ℭ Querit̃ de pueris. ꝟ. Pa. in. d. c. i. in glo. sic ait. Intellige tex. i impuberibus doli tamen capacibus. Nã infans nõ est doli capax. ⁊ nõ incideret in hãc excõicationẽ. q: ad incurrẽdũ eã nõ sufficit factum solũ. ꝫ reqritur animus iniuriãdi. vt dictuꝫ est. §. 5. sed infans nõ doli capax. nõ põt iniuriã inferre. q: nõ habet animũ discernẽdi. 15. q. i. illud. ⁊ ff. de in/iur. l. illud. de. si furiosi. de homi. Minor: tñ etas nõ excusat. si est doli capax. ꝫ excusat quo ad minoreꝫ penã. c. 2. de deli. pue. vñ pueri i. d. c. ꝑ. icurrũt excõi/cationẽ percutiẽdo clericũ. ꝫ nõ tenentur ire ad sedem apostolicã ꝑ absolutiõe. ꝫ eps põt eos absoluere. c. si. e. ti. vbi ẽ casus litteralis. sic pueri excõicati ꝑ in/iectione manuũ in clericuꝫ. possunt ab epo absolui. etiã si ante absolutionẽ effecti eẽnt puberes. facit. c. ꝙuis. eo. tit. de quibus infra. §. 44.

6 ℭ Querit̃ de magistro scholariuꝫ. ꝟ. d. ar. f. vbi. s. dicit ꝙ magister q eã discipline percutit scholarẽ: ⁊ leuiter nõ incurrit. c. i. ⁊. c. ex tenore: ⁊. c. cũ volũtate ⁊ dicit Guil. ꝙ magister quando percutit. cũ causa correctionis faciat. nõ incidit in canonẽ. addit etiã ꝙ si principalis magister prohibeat sub magistro. vel alij cui cõmittit aliquos pueros docẽdos. ꝙ nõ percuciat: ⁊ tamen percutit existẽtes clericos. sed cã discipline. credit ꝙ sic ꝓhibitus non incidit in ca/nonẽ. q: per hꝰ prohibitionẽ nõ põt ei auferre bene/ficiũ iuris. qđ est corrigere posse quos. docet. hec ille. Glo. i. d. c. cũ volũtate. qrit qđ si psone ibi noiate. s. pf. Mr̃. ꝑlatus. seniores ⁊ similes: excedant modũ. ꝟ. ꝙ non credit eos incidere. nisi irato animo: ⁊ ex proposito hec faciant: q: canõ requirit dolũ. sed isti nõ dolose sed charitatiue. s. causa correctiõis faciũt. licet fortuito casu excedant modũ discipline. hec ibi d. ar. f. post Jo. de lig. dicit. ꝙ non credit hanc glo. dicit̃ verũ q: limitata correctio permissa est patri/bus erga filios: ⁊ dñis erga seruos. sicut prelatis ꝑ iura hic all. excessus ergo inducit penam. hec ille. ⁊ posset dici ꝙ glo. intelligit de paruo vel subito in quo non notatur dolus. seu peccatũ mortale: ⁊ isti intelligũt de magno hec pticula dꝫ itelligi de oibus priuilegiatis. rõe correctiõis. de qbus. s. ⁊. f.

ℭ Querit̃ de ꝑlatis. ꝟ. d. ar. f. vbi. s. dicit ꝙ excu/sat̃ ꝓprius ꝑlatus. vel ille qui facit de mãdato eius c. ex tenore: ⁊. c. vniuersitatis: ⁊. c. cũ volũtate: ⁊ in/telligit in ꝑlato hñte iurisdictionẽ ecclesiasticã cor/rigẽte: nõ tñ modũ excẽdente. alias foret locus ap/pellatiõi: ⁊ puniret̃ sic excedẽs. fm glo. breuis ergo correctio est pmissa. hec ille: qđ intelligo fm moduꝫ culpe ⁊ eã correctiõis: vel penitẽtie. Unñ qdã sta/tuta quarũdã religionũ. ꝑpter quasdã culpas: dã/nant ad carceres perpetuos: ⁊ ad verbera grauia: posset etiã si eã subeẽt. clericũ capere: ⁊ incarcerare: etiã per laicũ. c. si clericos. lib. 6. e. tit. Pa. i. d. c. vni/uersitati diffuse ꝓsequit̃ hãc mãꝫ: sic dicẽs. ꝫ nõ ibi necessitas vrget: ⁊ c. vnã regulã ꝙ ꝑlatus inferior ci/tra epm nõ põt sibi subiectũ etiam eã discipline per aliũ verberare. nisi necessitas vrgeat: ⁊ tunc nõ per laicũ: ꝫ per clericũ: vel monacũ: ⁊ hãc lraꝫ adduco ad. q. quotidianã. nũqd clericus licite possit torqri ꝑ laicũ. ad mãdatũ sui iudicis: nõ repio hac. q. expsse eẽ tacta: ꝫ glo. videat̃ tãgere in. c. pꝛsbiteri. el ꝑ. 5. q. 6. dicẽs: clericũ debere torqri corã suo epo: ⁊ nõ co/rã laico: ꝫ posset itelligi illa glo. ꝙ nõ a laico. s. di/sponẽte: ⁊ auctorizante: secus in laico ministrãte: ⁊ obtẽperãte mãdato ecclesiastici iudicis: sic videmꝰ in fiñ. nã nõ põt laicus ꝓpria auctoritate capere: ⁊ detrudere clericũ sine pena excõicatiõis. vt in. c. nup. eo. ⁊ tñ ad mãdatũ iudicis ecclesiastici licite capit ⁊ detrudit sine pena: vt in. c. si clericos. e. ti. li. 6. sed his nõ obstãtibus: puto ꝯtrarium i tortura iferũt ver/bera ⁊ cruciatus: nã pena infertur vt vi pene: dicat veritatẽ. l. i. ff. de qõnibus. 5. q. 5. c. illi: ꝫ per laicũ nullꝰ clericus verberari debet etiã ad mãdatũ iudi/cis ecclesiastici: vt hic. igit̃: ⁊ hoc ꝓcedit tenẽdo ma/xime opinionẽ q nõ in. c. cũ ꝯtẽplatiõe: de re. iur. ⁊ d. c. illi: ꝙ clericus nõ debet ita seuere verberari: sic laicus: sed debet subici verberibus: vt sic cogat̃ dice/re veritatẽ. Nã nõ lꝫ verberare clericũ vbi ꝯstat de delicto ꝓcedentia. ita ꝙ verbera inferãtur i penã de/licti cõmissi: fortius hoc nõ debet licere: nõ obstat. c. vt fame: q: aliud ẽ i deprehẽsiõe: ⁊ detrusiõe aliud i verberatiõe: cõiter tñ seruat̃ ꝯtrariũ: ⁊ male: ⁊ hoc ideo q: hoc tẽpore clerici torquẽtur vt laici: ⁊ talis modus torquẽdi nõ posset fieri ꝑ clericos: q: fere ne/mo i hmõi obtẽperaret: nec sunt edocti in hac arte torquẽdi: sic laici: sed de iure nõ puto hoc fieri posse Pa. paucis trũcatis. Ex his etiã infert Pa. ꝙ serui nõ tenẽtur in hoc obedire dñis suis in hmõi. d. ar. Fl. sic ait vbi supra. Si ꝑlatus mandat clericũ ver/berari: vel poni ad torturã ꝑ laicũ: vterqꝫ est excõi/catus: vt in. c. vniuersitatis eo. ti. ⁊ hoc nisi talis cle/ricus esset incorrigibilis: siue q: nõ bene põt capi ꝑ clericũ. Item dicit Archi. di. 45. ꝙ nõ est tutũ: neqꝫ honestũ monachũ verberari per cõuersum laicum. Angelica dicit intelligi per merũ secularem. Glo. in d. c. si clericos dicit ꝙ si detinẽs excedit modũ. puta

pmittit se pacifice īdudi: ꝛ tn̄ ipse percutit.est excōicatus:ꝛ sic̄r si vult fide iubere nō debet detineri.nisi excessus. enormitas vel alia rōnabilis cā suaderet. vt.d.c.si clericos.hec sunt dicta doc.circa correctionē platoꝝ.q̄ q̄uis in multis ꝯueniāt.tn̄ i aliq̄bus discordāt.Un̄ ꝓ intellectu coꝝ.Ego crederē eē notanda tria.pᵐ est circa animū corrigētis vt.s.si ex odio seu vindicta pncipalr̄ moueat̄ siue secundario:ꝛ deliberate.tūc nō euaderet rōez peccati mortalis:ꝛ ꝛ excōicatiōis.2ᵐ.est excessus.i corrigēdo. leuis.n.ꝛ moderata pmitti̊:ꝛ aliquādo grauis.s₃ exigentiā culpaꝝ: ꝛ personaꝝ.q̄ videtur eē determinādā.ad arbitriū boni viri:ꝛ si eēt excessus paruus. vel non deliberatus.nō credo ꝙ incurreret.3ᵐ est consuetudo locoꝝ:vel religionū.q̄ est optima legū interpres. vn̄ q̄uis Pa.conet̄ ꝓbare ꝙ nō pōt torqueri ꝑ laicū. tn̄ ex dictis suis satis apparet.ꝙ si ē necessitas cum cōsuetudine ꝙ possit fieri. imo nec videtur decēs ꝙ clericus exerceat tale officiū. vn̄ si necessitas vrgeat vt torqueat̄ vt aliquādo accidit apud inquisitores heretice prauitatis.nō video sufficientē rōez ꝙ non possint per laicū:ꝛ hoc videt̄ vde expresse glo.allegata.dū dicit corā plato:ꝛ nō dicit per platū.Con. Pis.ꝟ.excōicatio .2.§.1. ꝛ Angelica.ꝟ.excōicatio 5.§.5.6.7.ꝛ.8.Idem Rosella.ꝟ.excōicatio .2.§.6. Notādū ſm Pa.in.c.vt fame.e.ti.ꝙ familia potestatis.pōt capere clericū inuētū de nocte. q2 cum sit ꝑsumptio fraudis.q2 qui male agit odit lucez:ꝛ q2 verisimiliter pōt timeri d̄lictū cōmittēdū.nō icurrit excōicationē.si illum capit:ꝛ p̄sentat plato suo:q2 hic nō pōt notari diabolica suasio.Idē puto in capiente clericū debitorē suum fugiētē. imo plus dicit Inno. ꝙ si laicus habet clericū seruientē suspectum de furto.pōt illuz capere ꝛ detinere.qđ intellige ad tēpus vt.s.p̄sentet p̄lato. Uide aliquid supra.ꝟ. carcer. in prin.

8 ¶Querit̄ de patre propinquo seu dn̄o.vtrū possint corrigere filios propinquos.seu subditos.R.d.ar.f. vbi.s.ꝙ sic.c.cū volūtatis.eo.ti.ꝛ.23.q.4.duo ista. C.de emen. ꝓpinquo.l.vna.glo.in.c.cū voluntate. dicit ꝙ intelligendū est de non existētibus in sacris: q2 ordo sacer liberat a potestate patria. s₃ Pa. dicit ꝙ sola dignitas ꝑalis liberat.vt in.c.per venerabilē.qui fi.sint legi. fatet̄ tn̄ ꝙ sacer ordo quo ad percussionē liberat a patria potestate. vt deferatur ordini sacro:ꝛ ad hoc videt̄ tex.d.c.cum volūtate. vbi dicit.inferioꝝ graduum. Io.vero de lig. Pe.de Peru.ꝛ Pau.tenēt ꝙ pōt etiā corrigere existentes in sacris.ratio q2 nō videt̄ minorē auctoritatē habere pater super filios. q̄z Magister super discipulos.Ar.f.dicit ꝙ prima est tutior.2ª vero rationabilior.Angelica dicit ante factū esse tenēdā primā. s₃ post factū secūdā.Rosella tenet secūdā quaz magis approbo:ꝛ ꝙ dominus possit corrigere clericū sibi seruientem ponit Pa. in.c.ex tenore.eo.ti.de modo corrigendi vide supra.§.precedenti.

9 ¶Querit̄ de obtinētibus officiū in ecclesia:ꝛ de senioribus.R.ꝙ possunt corrigere pueros existētes in minoribus.d.c.cū volūtate: ꝛ similiter quilꝫ sacerdos potest eijcere de ecclesia.turbātes officiū: ꝛ oēs isti etiā p̄cedētes.si aliqua passione.vel ira percuterent.dūmō habitualiter faciant causa correptiōis. ſm Gui.nō incurrunt: ꝛ nō deliberate ex odio.vel vindicta.vn̄ nisi quādo multū excedunt vel ex odio deliberate.non incurrunt.

10 ¶Querit̄ de repercutiēte.R.ꝙ repellēdo imediate: vim vi.nō incidunt.c.si vero.e.ti.el ꝑ.vbi dicit Pa. percutiens clericū se defendēdo.nō est excōicatus.q2 nō videt̄ habere animū iniuriandi.sed se defendendi:ꝛ intellige quādo clericus volebat iteꝝ percutere. vel dubitat probabiliter ꝙ iteꝝ velit percutere ſm Io.an.secus aūt si clericus percutiēs desistit. q2 tūc ipse percutiēs esset excōicatus.q2 nō eēt repellere violentiā s₃ exercere vindictā.ad hoc.c.olim.ꝑ.de resti. spoli.hec ille.ratio q2 inductū ē iure nature se defendere. D.ar.f.dicit ꝙ si quis tāta surectiōe ꝙ nec se vindicare nec iniuriari intēderet non incideret. Si aūt libidine vindicte ꝛ d̄liberate incurreret.ſ Rica. si adest tātū tēpus sufficiēs humane fragilitati ad deliberandū. tūc tenetur deliberare:ꝛ sic nō euaderet. Licet ergo vnicuiqꝫ se defendere:ꝛ vim vi statī repellere cū moderamine inculpate tutelle.d.c.olim: ꝛ.c. significasti de homi. d.ꝑ.C. vnde vi.l.i. ꝛ.c.si vero.de sen.exco.ꝛ dicit̄ statim.quādo q̄z cito poterit.glo.in.d.c.olim:in.ꝟ.cum statim:ꝛ hoc cōsideratis circūstantijs rei persone:ꝛ ꝯdictiōis.vt dicat̄ fieri statim. quādo ipse nō potuisset citius. dūmodo nō desistat:ꝛ non diuertat ad ea q̄ interrūperēt rez inceptā.vnde maius tēpus requireret quādo oporteret cōuocare bellū:ꝛc̄. Et cū moderamine: ꝛc̄.ꝛ est sensus.debet seruare moderamen: ꝛ tutelā. seu defensionē inculpatā.q2 non debet reperiri i culpa. qđ est quādo id fit quo omisso iniuria repelli nō potest non.n.alicui imputat̄.quod facit si aliter nō poterat se defendere:ꝛ iniuriā repellere.l.scientiā.§.qui cū aliter.ff.ad.l.aquiliā.quod cōsiderabit̄ ad arbitriū boni viri ꝯsideratis circūstantijs.s.modum qui est circa qualitatē armoꝝ.nō.n.debet resistere cum armis.si sine armis inuaditur.vel si venit cum pugno.nō debet baculo repercuti:ꝛ breuiter potest vti talibus.q̄ sunt sufficiētia ad repellendū:ꝛ nō plus. 2ᵐ moderamen est. in tēporis cursu.vbi notandū ꝙ vel inuadit̄ persona: ꝛ sic anteq̄z quis percutiatur potest incōtinenti illū percutere. ad effectū euadēdi percussionē.seu iniuriā:ꝛ dicit̄ potius repellere iniuriā q̄z inferre:ꝛ intelligit̄ glo.in.l.si ex plagis.§.tabernarius.ff.ad.l.aquil.ꝛ ibi Bar.sed si iniuria iā est facta persone.nō est licitū percutere. etiā incōtinēti.q2 nō esset defensio. s₃ vindicta.q̄ nō est pmissa singulis.sed iudici.d.§.tabernarius ꝛ Inno.in.d.c.

olim:nisi forte timeretur geminata percussio.sm.c. Inno.et dicut doc.i.d.§.q3 licet no debeat insequi per cussus.suu percussore. ex quo no vult amplius per/ cutere.tn si de facto insequitur percutiente: et cu vul/ neret.no debet puniri vt dolosus. sed vt culpabilis. qz icosultus calor. vitio calumnie caret.l.i.ff.ad turp. 22.q.3.§.notadu:et.l.si adulteriu.§.imperatores.ff. de adul.puta si indeliberate:et maxime quado non habuit tepus deliberadi peuteret:vel excederet igno ranter.no credes excedere. dumo non sit ignorantia suppina.vel grassa no incurreret.No tn oportet q expectet prima percussione.quado dubitat pbabi/ liter q velit percutere.d.c.significasti si vero vis in fert rebus.debet repelli incotinenti.i.q3 primu pote rit.licet iniuria ia sit facta. qz illa no est vindicta sz potius defensio qd.l.3. moderame eni ex eo vt fiat ad defensionem.no ad vindictam quod pideratur ex circustantiis.

xi ¶ Querit quado aliquis timet percuti ab aliquo de/ rico:et potest fugere:et etia se defendere.vtru teneat fugere:quida dicunt q tenetur fugere. eo q est mi/ nus malu.Pa.vero in.c.olim:de resti.spo.d p.post Bar.dicit.q quis no teneatur fugere. sed possit se defendere sine scrupulo excoicatiois.qz si potest pro rebus percutere a fortiori pro fama.quam perderet fugiedo.tn si occidit fit irregularis.in de.si furiosus.d homi.vide infra.v.irregularitas.i°.§.16.et.17.

12 ¶ Queritur vtru pro defensioe patris: matris:fra/ tru:soror:parentu:et familie.liceat percutere dericu sine excoicatione.R.d.ar.s.vbi supra.c.p.§.2°.post Inno.q sic in.c.si.vero co.ti.Na et socii iniuria p/ pulsanda est.23.q.3.c.no iferenda:et.c.fortitudo.v. irregularitas.2.§.24.et se.et.v.homicidiu.§.7.et.8.

13 ¶ Utru pro defensione lesi extranei.R.sm Pa.i.d. c.olim:post Inno.et Bar.q sic.l.si quis in seruitu/ tem:de fur.Nam et si licitu est percutere vt opem p stet pro defensione vel recuperatioe reru temporaliu: vt patet.d.l.si quis:q quilibet potest capere fugiete cum rebus alterius a fortiore pro persona.glo.23.q. 8.§.i.q dicit illu no peccare.qui aliu iniuria patie/ tem defendit.etia si homicidiu.licet incurrat irregu laritate.c.tue: de penis:et Inno.in.c.si vero.e.ti.

14 ¶ Utru pro defensione reru liceat percutere.R.sm Pa.post Inno.in.d.c.oli:q sic.ta pro propriis.q3 alior iniuria patietu:vt patet ex.§.precedeti: imo sm eude3 est licitu mouere bellu. quod no est pprie bellu. sed defensio. quod est intelligendu incotineti: antequam diuertat ad alia negotia.l.i.C.vn vi.Si.n. expectaret q iam asportasset.non liceret sibi ius di/ cere.Nec incidut si moderate defendunt.q modera tio patet supra.§.x.Quo no defendens dericu icur/ rat infra.e.c.§.37.5°.modo.

15 ¶ Utru ingrediens possessione alterius. dno igno/ rate.acquirat possessione ciuile:vt no possit expelli. vim vi impellendo.R.sm Pa. in.d.c.olim:q non. sed imo est dadestinus possessor:et dicit viz inferre. si no admittit veru dominu. seu possessore venieté. Un tadz vim inferens.pot a vero dno expelli.l.da3 possidere.§.qui ad nodinas.ff.de acquir.pos. Pro cuius declaratioe est notandu sz eude Pa. ibide3. q possessio est duplex.s.naturalis: q dr quado dns possidet per aliqué actu naturale.puta tenet mani/ bus.vel habitado. vel recipiedo fructus: et similiter vel per aliu cui comisit.vel est pnaliter ipe.vel qz vi det oia ista:et similia.dicutur actus naturales qsi a natura.qbus naturaliter dr habens possessione3:et stare in ea.Alia est possessio ciuilis:et dr ciuilis qz le gibus ciuilib9 possidet:et possidere idem est qd gete habere.vel tenere:et io si quis est in vna istar:et eij/ ciatur ab alio.dr vim pati: et potest repellere vi: et dicit perdere naturale possessione.quado alius pos sidet maiori actu naturali.q3 ipe:et perdit ciuilem. quado est in aliqua negligetia ad cotinuada natu/ rale:et quado habet naturale. vel ciuile: et aliquis vult auferre.no auctoritate iudicis. tunc dicit vim pati. Eodem mo sm Pis.v.excoicatio.2°.§.3.post Inno.si aliq psona ecclesiastica occupat domu ali/ cui9:et no vult exire sine violetia. eijcies no icidit.

¶ Quia dictu est q pot fieri defensio:et c. Notandu 16 sz Pa.i.d.c.olim:q tales defendetes. vel excedunt modu ex pposito:et deliberate: puta qz poterat re/ pellere solis verbis:et ipi itulerut vbera.vel qd simile. et tuc si no e secuta mors.vel mutilatio.solu icurrut excoicationem ipsofacto:et sunt puniedi a iudice:et ad satisfactione cogedi:vt.d.c.olim:et.c.parochia/ nos.e.ti.vel est secuta mors.vel mutilatio: et sic su/ pra has incurrut etia irregularitate:vt.c.si. d tepo. or.et.d.de.si furiosus. Aut no excesserut:et sic no sut excoicati.si tamen est secuta mors.vel mutilatio.sut irregulares.qz non fugit irregularitas nisi quando aliter no possunt fugere morte:et forte excoicati sut. qz videtur excessisse occidedo p rebus temporalibus. si vero excesserut ignorater tuc no sunt excoicati. qz excoicatio requirit dolu. qui cessat data ignorantia. glo.i.c.cu volut.e.ti.23.q.i.§.p.nisi fuisset crassa.vel suppina.sz pbabilr p Host. Ide ts Pa.i.c.significa sti.s.de homi.s.q p reb9 lz defendere:et peutere:no tn occidere.pot limitari hoc vltim dictu3.p qn addi/ buit diligetia.sz a casu secuta est occasio tuc.n.no in currit cu no sit i dolo.2° qn sublatio reru vrgeret i pi culu psone nre puta si eutu p loca piculosa auferant arma vel i austera hyeme auferatur vestes et sitia vel qz oporteret ihoneste viuere.Et not sz Pa.i.d. c.significasti.2°.q i dubio ad iponeda pena iudica du est q no incurrit qs irregularitate. vel excoica/ tione:i cessando vo a diuinis iudicadu e q icur. it. qz magnu malu pot seq:et paruu bonu. Not et sz d.ar.s. q qn aliqs mutuauit re sua derico vsqz ad aliquod tempus. no pot illam auferre de manibus eius violenter.vsqz ad illud tempus.

17 ¶ Querit̃ de includente ⁊ arrestāte clericū violēter:
ne asportet res.quas furatus est: ⁊ per violētiā au/
fert.vtrū sit excōicatus.R̃.sm.Ho.credit.φ nō inci
dat in canonē.si res ab eo aufert.dū est in asportā/
do.anq̃z asportans se recipiat in locū determinatū.
secus si ex iteruallo.q: nō lz sibi ius dicere.con.ar.ſ.
Eodē mō icludēs clericum violēter. ne ab inimicis
ipm igrētibus occidat̃. nō incidit in canonē.sm.c.
d.ar.ſl.post Inno.q: lz assit violētia. nō tñ dolus.
sz ad salutē ipius fit.nō aūt ad iniuriā. Et hz.c.ar.
ſ.post Jo. de lig.si qs obsideret castrū.i quo est cle/
ricus.tñ nō facit pp clericū violādū.sz ꝓpter castrū
habēdū.tūc credit φ nō incideret. si vero fieret ob/
sessio ꝓpter psonā.vt violet̃.tūc icideret.c.nup.e.ti.
sili mō.dr̃ ꝯ claudēte domū mulieris.ad vercūdiā
clerici detegendā.φ incidit. nā fit iniuria psone cle/
rici inclusi. Si qs teneret violēter.zelo dei.aliquem
clericū paratū facere aliqđ flagitiū. aliquo paruo
tēpore.sine pcussiōe.nō incideret.ſz Guil.cō.Inno.
⁊ Hosti.Idē sm Inno. dicēdū est. si supueniētibus
inimicis.clericus teneat̃.ne icidat i man⁹ coꝝ.nō.n.
irrogat̃ iniuria.sz sal⁹.ar.45.di. cū beatus.j.§.52.

18 ¶ Nunc.3°.dicēdū est q̄ sunt persone q̄ gaudēt hoc
priuilegio.dr̃.n.i.d.c.si qs.i clericū vel monacū:⁊c̃.
vñ sub noie clerici ꝯprehēdūtur oēs habētes aliquē
ordinē.etiā primā tōsurā solū.c.cū ꝯtingat. de eta.
⁊ quali.⁊ Pe.de ancha.in.c.ꝑ.de cle.coniug.lib.6.
Sub noie monaci itelligūtur canonici regulares.c.
non dubiū.e.ti.⁊.c.monachi.⁊.c.canonica.Intelli/
gūtur etiā oēs alij religiosi. ar.in.d.c.nō dubiū.vbi
dr̃ φ cōuersi cuiuslibet religiōis .ſ. approbate.ergo
a fortiori clerici earūdē religionū.Includūtur etiā
nouitij eoꝝ.c.religiose.e.ti.lib.6. ⁊ dē cōuersis reli/
gionū approbataꝝ nō est dubiū in.d.c.nō dubiuz.
⁊ i.c.ex tenore.e.ti.Includūtur ēt moniales:⁊ ꝯuer/
se.⁊ cōuersi eoꝝ.c.demonialibus.e.ti. Tēplarij etiā
gaudēt q: sunt ecclesiastice psone.glo.c.duo sunt.12.
q.i.⁊ etiā hospitalarij.glo.in.c.quisquis.17.q.4.

19 ¶ De cōuersis q nō sunt alicuius regule approbate
qui dicūtur oblati.remanet dubiuz.eo φ cōiter tex.
loquūtur de ꝯuersis religionū. vñ quedā glo.17.q.
4.quisqs tenet φ oēs ꝯuersi penitētes. tēplarij. ho/
spitalarij gaudēt:⁊ φ tex.ibi dicit deo deuotis.oi/
busqz ecclesiasticis psonis.sed Pa.in.c.nullus.ꝯ fo.
ꝯpe.post Hosti.⁊ multos alios.dicit.φ oblatus ali
cuius ecclesie qui incedit in habitu ⁊ tōsura:⁊ viuit
inter clericos:⁊ dedicauerūt corpus.⁊ animā dan/
do se:⁊ sua in seruitiū deo ⁊ sorte xpi:⁊ perpetuo:⁊
efficaciter oblati sunt alicui ecclesie.isti gaudent : ⁊
nō aliter.facit glo. in.d.c.nullus. vbi dicit deputa/
tus:magis facit tex.in.c.p exceptionē de priuil.li.6.
in.ꝟ.perpetuo oblati.ar.in cle.pª.de deci.in fi.Jo.ꝯ
lig.⁊ Lau.dicūt. soluz receptio ordinis.⁊ cōuersio
ad aliquā religionē approbataz eximit a potestate
seculari.c.si.de reli. do.d.ar.ſ.vbi.ō.c.ꝑ.circa prin.

adducit Hosti.⁊ Jo.de lig.in.d.c.nullus.dicētes φ
cōuersus q remanet in domo sua viuēs vt laicus. nō
gaudet hac immunitate.17.q.i.vt lex ꝯtinētc. si vero
sit cōuersus tradēs se.⁊ sua ꝯsecratus icedēs.horas
audiēs.honeste viuēs. talis gaudet.probat̃ in.c.vt
priuilegia.de priuil.Ho.hoc aūt.⁊ hanc tenet.d.ar.ſ.
Pa.in.d.c.nullus dicit. hoc dictū eē verius de iure
ꝯuis dictū glo.sit equus.Et φ illud dictum Hosti.⁊
alioꝝ doc. sit verius ⁊ rōnabili⁹.ꝓ.q: tales sola vo
lūtate sua ibi stant:⁊ possunt redire:⁊ accipe vxorē:
⁊c̃.2° q: nō videt̃ φ aliqs gaudeat nisi iur̃ probet̃.
non aūt expresse probat̃ per dictū glo. ideo:⁊ sic vi
det̃ φ solū illi gaudeāt qui habent oēs cōditiones
positas in prin° h⁹.§.ibi oblatus alicui⁹ ecclie: ⁊c̃.
¶ De fratribus.⁊ sororib⁹ tertij habitus sancti Do
minici.Frācisci:⁊ hmōi.qui dñr de penitētia.Item
milites sancte Marie.seu fratres gaudentes.Item
iesuati.quibus papa Martin⁹.5.cōcessit.vt possint
licite in suo statu pmanere. vsqz ad beneplacitū se/
dis apostolice.de oibus his dicūt quidā φ gaudēt.
Pa.vero post Fre.de se.in cōsilus. dñt ꝯtrariū. φ pōt
probari.ex his q̄ dicta sunt in precedēti.§.Pe.i.d.
c.nullus.dicit φ.2m.dictū est verius. sed pm est equus:
⁊ tutius.qđ tenet Bar.Ego aūt dico φ de iure cōi
nō gaudēt.sed fratres. ⁊ sorores tertij habitus. silr
iesuati. vt credo hñt priuilegia super hoc. Sixti.q.
⁊ forte etiā alij nominati. φ nō possint de nouo cō
trahere.vel redire ad seculū:⁊ q̄dā alia priuilegia.
ex quibus oib⁹ videntur gaudere.vide.j.§. sequēti.
¶ De rectoribus hospitaliū.qui dñr hospitalarij:⁊
portāt aliqđ signū.puta crucē.silr de heremitis qui
sunt sicut locuste.vt quidam dñt.de oibus his.tenet
Jo.ꝯ lig.φ nō gaudēt. Pa.vero i.d.c.nullus.dicit
φ si promittāt castitatē in manu epi.⁊ non ducere
aliā:mortua ꝓpria vxore:⁊ renūtiauerūt proprio.
tūc pōt teneri.φ gaudeāt.sm qđ dicit Hosti. q: vi
dentur cōuersi.Et de istis videt̃ loqui.s.Tho.2a.q.
186.ar°.5.in.R̃.ad.3m.arm.vbi dicit. φ heremite nō
excusant̃ ab obediētia epoꝝ:⁊ arguēdo ipe.s.Th.
ponit eos inter religiosos:⁊ idē doc.s.4.di.17.in ex
positiōe lr̃e.sic ait. heremite ꝯuis obedientiā nō ꝓ
mittāt.tñ votū cōtinētie hñt annexū:⁊ ex mora sm
ꝯterminatū tēpus coꝝ.votū solēnizat̃.hec ille.⁊ sic
pz sm eū φ veri heremite obligātur. ad castitatē:
obedientia:⁊ ad paupertatē. ex quo vocat eos reli
giosos:⁊ hoc nō pōt itelligi nisi ꝯ his q promittūt.
vt dicit Pa.qui con.ꝯ.s.Tho.⁊ sm.s.Tho. pmit/
tunt:⁊ vouēt ipliciter.trahēdo morā. itellige quādo
intēdunt se obligare. vt innuit.s.Tho.sm Pa. pro/
mitūt explicite.in manu epi:⁊ ideo tales pñt dici re
ligiosi:⁊ sic gaudēt.alias secus.Idē pōt dici de tē/
plariis.silr de familia epi.:⁊ de familia clericoꝝ:hª
idē dicēdū ē de muliere iclusa ad penitētiā: ⁊ de so
lēniter penitentibus. Angelica in.ꝟ.excoi°.5.§.27.
dicit.φ nō tenet hoc post factum. q: pñt redire:⁊c̃.

sed melius est tenere simplr. fm q dicit Pa. nec est verū qd dicit ipe angelus. q possint redire:7c̄. cum promittāt vt dictū est: 7 pñt dici cōuersi. Rosella in .§.absolutio.2°.§.ƥ.c.2°. sequit Pa. i oibus pcedē/tibus. Ex his dictis doc. potes soluere similes.q. vñ cōsiderāda sunt coꝝ priuilegia: 7 si per illa. vel per aliqē aliū modū viuēdi. oio obligātur ad seruiendū deo perpetuo. in seruitio ecclesie. vt possint dici pfecte oblati. gaudeāt. alias secus hec fm doctrinā. Pa.d.c.nullus. Uide Angelicā in.§.heremita vbi eadē repetit. Et nō tex.in.c.perlatū.§.cō.19.q.3. vbi virtualiter ponit distinctio. Pa. facit.n. drāz inter eos qui pmittūt obediētiā: 7 offerūt se.7 sua: 7 illos q nō faciūt: 7 de primis verū. de secūdis secus. Uide infra.§.heremita pin. 7 ifra casu.55.§.3°. D. Felinus i.d.c.nullus. disputat difuse hec.7 tādē ɔcludit q p priuilegiū Sixti.sūt de foro ecclesie.s.fratres 7 sorores tertij bitus. vide ibi q multa dicit de istis: 7 satis concordat cum Pa.

22 ¶ Querit de percutiēte clericū ignorāter. R. q si probabiliter ignorauit. puta q portabat comā: 7 probabit suā ignorātiā. iuramēto in foro ɔtentioso. nō habebit p excōicato. secus si nō pbabit. puta q vidit coronā. vel q nō vult iurare se ignorasse. in foro.n. ɔtentioso habebit p excōicato. extra co.ti. Si vero. In foro aūt aie. si vere ignorauit ipm eē psonā priuilegiatā. nō incurrit: 7 silr si credidit eē clericū: 7 tñ nō est. nō incurrit. q fz Hosti. 7 Pa.i.d.c.si vero. ad hoc q icurrat requirit q intēdat pcutere clericū. vel psonā priuilegiatā: 7 in veritate sit talis: 7 ió qñ credidit ipm eē clericū. vel psonā priuilegiatam. 7 tñ nō est. ante q̄z sciat. ipm nō eē priuilegiatū. debet abstinere a celebratiōe. alr peccaret. tñ nō incurreret irregularitatez: hec oia probātur per Hosti. 7 Pa. in.d.c.si vero: 7 p Fre.in.13.cōsi.

23 ¶ Sunt multi casus. in qbus clerici nō gaudēt priuilegio canonis: 7 ex ɔsequēti percutiēs nō icurrit. vbi notandū q priuilegiū clericoꝝ est triplex.s. canonis. si quis suadēte. Secūdū est fori.s. q non pñt iudicari a iudice seculari. de foro ɔpe.c.cū. Tertiuz est psone: 7 reꝝ.s. q nō tenētur ad gabellas: 7 alias exactiōes principū. de ƥ igit hic maxͤ agenduz est. q quādo nō gaudet illo. non cōnectur sub.§.clericos. Uide.§.clericus.5.prin.

24 ¶ Primus casus ē qñ clerici nō ostēdūt aliquid de clericali ordine. neqz i bitu neqz itōsura. neqz i qualitate negotioꝝ: 7 sunt.3° moniti. tūc.n. perdunt oia priuilegia.c.cōtingit.el.2°.co.ti. ex his igit tribus. distinguit vita clericalis. a laicali. de tōsura vide.12.q.i.c.duo. 7 glo.in cle.i.de vi. 7 ho.cle. 7.§.clericus.2°.§.8. De forͤ vestimētoꝝ vide tex.i.c.clerici.ƌ vi. 7 ho.cle.§.clericus.2°.§.7.7.5. De negotijs coꝝ. vide.§.clericus.3°.p totū. Reqrit igit vt nō appareat i aliqͤ istoꝝ vita clericalis: 7 q sit.3° monitus vt resipiscat: 7 nō sufficeret vnica p oibus ad icurrēdaz penam iuxta theoricā glo.in.d.cle.si. 7 per Jo.an. in.c.ex tue. de clerico nō residēte de quo.§.clericus.3°.§.ƥ.7.§.citatio pri. Et iste est vnus modus degradādi. si.n.3° moniti nō reassumūt bitū ipofacto. pdūt priuilegiū clericale: 7 nō reqrit alia degradatio. sz incōtinēti efficiūtur de foro seculari: 7 ista monitio debet fieri ab habēte epalē iurisdictionē 7 specialiter. fm Pa.c.si. de vi. 7 ho.cle. silrz casum habes i.c.i audiētia. vbi accipiēs arma militaria. vel seculariter viuēs.3° monitus. vt.ƌ. Rosella.§.excoi.2.§.3. dicit. q monitio generalis. q vbi ius voluit specialē fecit mentionē. de speciali. vt i cle. pͣ. de vi. 7 ho.cle. 7 i.c.ɔstitutionē.ƌ sen.exc.li.6. sz melius ē ddm̄ q ille tex.i.c.iaudiētia.co.ti. qd adducit Rose. p se. dz itelligi p alios tex. cū simus i penalibus.

¶ Secūdus casus est qñ clericus nō portat habituz neqz tōsurā: 7 imiscet se enormitatibus. tunc.n. pdit ipofacto priuilegiū canōis. Pa.i.c.ƥ. de aposta. nō tñ pdit priuilegiū fori. qd difficilius pdit.c.iudex. de sen.exc.li.6. vbi habet q ille q apparebat secularis: 7 dephensus in maleficio. allegās se clericū. debet restitui. si apparet q fuerit clericus: 7 hoc idē probat diffuse.d. Alex. de Imo.i ɔsi.8. si aūt fuisset.3° monitus pdidisset oia priuilegia. vt.§.pcedēti. Ex sola igit apostasia. qd fit dimittēdo bitū. nō pdit. sz requirit monitio. vel q se misceat enormibus: 7 i isto pdit priuilegiū canonis solū. Uñ oz restrigere.c.pͣ. de apostatis. silrz casuz habes i.c.perpēdimus. vbi clericus dimisso habitu: 7 tōsura faciēs seditionē i populo. vel guerrā. q dicūtur scisa: 7 enormia. pdit priuilegiū canonis. ipofacto. sine monitiōe: 7 stipēdiarij dñr se imiscere enormibus. fz Pa. ibidē. 7.c.cū nō ab hoie nō tñ sine monitiōe perdit priuilegiū fori.co. q facit mentionē de isto. qñ dicit relicto habitu se imiscet: 7c̄. 7 est pena vt nō Pa. in.d.c.perpēdimus: 7 q̄uis talis nō icurrat excōicatōez pcutiēdo. tñ peccat iniuste faciēdo. vide.§.iudicare.§.14. 25

¶ Tertiͦ ē quādo clerici. seu ioculatores. seu goliardos faciūt. aut buffones. si p annū artē illā ignominiosam exercuerint. ipo iure carent oi priuilegio. si aūt tēpore breuiori 7.3°. moniti. non resipuerint carent etiā oi priuilegio clericali.c.vnico. de vi. 7 ho.cle.lib.6.§.clericus.5°.§.4. 26

¶ Quartus est qñ clerici ɔtraxerūt cū virginibus: 7 nō portāt habitū. neqz tōsurā. tūc.n. perdūt vtrūqz priuilegiū.s. canonis: 7 fori. Si vero portāt habitū: 7 tōsurā. gaudent vtroqz.c.vnico. de cle. ɔiug.li.6. perdit tñ priuilegiū reꝝ. vt quo ad gabellas. 7 angarias. perdit etiā priuilegiū fori.i ciuilibͧ cāuis.s. ad penā pecuniariā. secus in criminalibͧ. vel criminaliter.i. ad penā corporalē.c.ex parte. de cle. ɔiug. 7 oia alia: 7 hoc ipofacto. con.d.ar.s. vbi supra.ƥ. circa prin. 7 dicit fm veriorē opinionē. q si dimisit habitū 7 postea reasumpsit. q gaudet. Bigamus vero qui est bigamus vere. 7 nō solū psumptiue nul 27

lo simpliciter gaudet priuilegio.ibidē. Et cogit nō portare de big.c.vnico.lib.6. Bigamus vero ficte: puta qui cōtraxit de facto.9.2ª.existens in ordine sacro.nō est priuatus ipo iure. qz dispositio i casu vo nō se extēdit ad casuz fictū.maxime i penis :z quādo est corrigibilis.c.degrada°.de penis.li.6.z Pa. I.c.ex pte de de.piug.z.c.Joānes. Pa.hic i glo.pª. z supra.v.bigamia.§.5.

28 ¶ Quintus est quādo clerici cōiugati. faciūt officiū tabernarij.vel macellarioꝝ publice: z in ppria persona:z.3ª moniti nominati.per dyocesanū.si nō desistūt.vel reassumūt. sunt priuati oī priuilegio clericali:nō cōiugati vero perdūt priuilegiū rex:z si nō portant habitū:z tonsurā perdūt etiā personale de. pª.de vi.z ho.de.v.clericus.3ª.§.2. clericus cōiugatus nō pōt habere būficiū.nisi ex dispēsatiōe : z vr epus possit dispēsare in beneficijs simplicibus. cū coniugato nō bigamo est dubiū.bz Pa. i.d.c.Joānes z ille vxoratus.q habet beneficiū.cogit portare tonsurā.qui vero nō habet beneficiū cogit causatiue.i. si vult habere beneficiū. vtrum valeat cōsuetudo q clericus cōiugatus.nō teneat portare tōsurā.est dubiū.hec Pa.vbi supra.vide.v.beneficiū.2.§.12.

29 ¶ Sextus est in deposito actualr. qui ē priuatus oī priuilegio.c.degradatio:de penis.lib.6.secus. est in degradato verbaliter. si est corrigibilis. gaudet.n. vtroqz priuilegio Pa.in.c.Joānes:de de.cōiug.in pª.glo.Si vero ē incorrigibilis. est ipsofacto priuatus.Con.d.ar.f.dicēs.q de hoc sunt due opiniōes: z cōcordat isto mō.s.actualiter:z verbalr.post Jo. de ligna.Pa.in.c.ad abolendā:de here.in glo.i.v. prorogatiua idē cōfirmat.vide.v.degrada°.§.1.

30 ¶ Septimus.est in clerico ordinato. nō baptizato. siue in ordinato inuito.coactione absoluta.tales.n. nō gaudēt priuilegio.fm ar.f.post Jo.de lig.ordinatus aūt per saltū gaudet.Clericus pcutiēs seipm. incidit si suadēte:z c.23.q.5.c.si nō licet. Quidā dicūt q excōicatus pdit priuilegiū canonis .23.q.5.c. excōicatoꝝ:z.2ª.q.1.multi.i 3ªio ē cōis opinio.

31 ¶ Octauus de clerico inuēto cū matre:soror:e:vxore.vel filia propria.turpiter agēte.talis.n.si pcutiat nō incurrit.secus si cū alia.nō ita propinqua. cū ea etiā q putat vxor:z nō est idē dicendū est :z hoc tenet Vin.z Gof.noie etiā vxoris intelligit sponsa d presenti:vt tenet ibi glo. z Hosti. noie vero matris vtrū intelligātur oēs ascendētes: z noie filie descendentes.tenet glo.q nō.hoc casu.qz non debet extendi.Hosti. dicit hoc tutius.sequit Jo. de lig. z Pa. hoc idem dicit Inno.de collateralibus:vt nō extendatur ad illas.fm Guil.hoc est extendendū nō solū ad coitū.sed z ad amplexus: z oscularatiōes:z qū quis pparat sed ad actus carnis. si tū nō in loco suspecto.sed in publico hoc. sicut fit quādoqz ludendo.tunc verberans hmōi incideret in canonē. Item cū per signa aperta:z propinqua negotio. constat a clerico ibi ante explectā.statim eē cū predictis.verberans nō incideret.si hoc faciat incōtinēti.anteqz deuertat ad alia.nā postea verberās incideret : z hoc intellige de attinētibus pdictis. Itez si clericus tangat mulierē inuitā.ppter turpitudinē.si illa se defendens cū moderamine inculpate tutelle eū repercutiat.nō incidit in canonē.bz Guil.hec.d.ar.f.vbi supra.c.p.§.1.Utrū aūt si occideret.vel mutilaret incurreret.quidā dicūt q nō.qz lex nō distinguit.quidā dicūt q sic.qz peccaret.fm Pa.ibidē. z dicit q fm legē ciuilē nō punit.secus fm canonicā.Angelica distinguit. si faceret deliberato aio incideret. secus si improuise. sed certe ista distinctio nō videtur facere in proposito.qz eodem mō posset dici quādo excedit:z tū neqz tex.neqz doc. dicūt ipm incidere. Unde videt dicendū simpliciter.q non incidit.sed tū peccat. tex.n.nō distinguēdo videtur simpliciter remouere excōicationem.tū qz excedit peccat. hanc partē sequit Pis.post Guil.ar.q peccet.de pe.c.2°. dūmō non faciat ex interualo tēporis vel deliberationis seriose. Et maritus fm eūdē potest clericum sic inuentū retinere quousqz sint testes. Sed quid si maritus ordinaret vt vxor vocet clericū:z pcutiat. ambo essent excōicati.fm Guil.z Pis.qz sunt i dolo.ō.v.apostasia.§.5.z.6.

¶ Quarto dicendū de manu violēta vbi sciendum fm q nō Pa.in.c.cōtingit.e.ti.q nō requirit manus violenta ad incurrendā sententiā canonis. sed sufficiat iniuriosa manus.absqz violentia.vnde etiā excōicatus est.qui in clericū etiā volētē manus iniecerit iniuriosas.etiā si hoc faciat in satisfactionem pcedētis iniurie:z hoc intelligit quādo hoc facit. aio vlciscēdi : z sciuēdi.secus si iocose:z ratio qz clericus nō potest cōsentire : cū iniuria sit toti collegio clericali.ex quo etiā in'ert Pa.ibidē.q clericus etiā percutiens seipm incidit ex quo hoc facit aio irato: sic sepe faciūt illi qui tedio vite.vel alia cōcupiscentia ducti.seipos interficiūt.seu vulnerāt.vt cōiter tenet hic per doc.z facit tex. in.c.si nō licet .23.q.5.z ita etiā de iure ciuili puniret ille qui se vulnerat.i.l.i. .§.vsqz.ff.de iniur.similiter si arrestaret clericū.vel clauderet in custodia dolose. sine manu iniectione incurreret.c.nuper.e.ti. 32

¶ Sed quid dicendū de clerico subiiciente se.R.non est excōicatus sed excōicādus.in.c.cōtingit.p.ibi in tex.excōicet .bz videt q sit excōicatus.qz coicat i crimine dānato.c.nup.z.c.si cōcubine.e.ti. R.Jo.an. in.d.c.nuper.multipliciter.soluit.bz solutionē breuiter ponit Pa.in.d.c.si cōcubine.dicēs q duo requirūtur ad hoc q quis icurrat rōe participij hui° tex. p.q cōicet postqz sententiā icurrit:z sic cōicet excōicato. 2° q in crimine dānato p talē sententiā. ponit exēplū si mulier esset excōicata ppter cōcubinatuz clerici.si laicus cognoscat hāc mulierē excōicatam nō incurrit.qz nō est excōicata ppter cōcubinatum 33

laici.sed clerici. Si vero clericus cognoscat eandez. erit excõicatus.q2 post excõicationẽ cõicat secum in crimine dãnato. secus cẽt si cognosceret eã clericus p^a vice.s.anteq̃3 ipa cõmisisset ɔtra excõicationẽ. q2 in illa vice mulier cẽt excõicata.nõ aũt clericus.sed 2ª vice. Si vero illa cẽt excõicata generaliter ꝓpter fornicationẽ. tunc postq̃3 illa fuit excõicata.ql3 cognoscẽs illã icurreret:⁊ iste ẽ vnus casus i quo participãs cũ excõicato icurrit excõicationẽ maiorẽ: ⁊ dr̃ participare seu cõicare.dãdo auxiliũ. cõsiliũ:seu fauorẽ. Pa.in.d.c.nuper:⁊.c.2°.de de.pug.in clud. ⁊.c.quante.co.tit.

54 ¶ Sed ɔtra q2 percuciens in h̃ ictu quo percutit.est excõicatus.ergo in.2^a.vice participabit:⁊ sic erit excõicatus .R̃.si percutiẽs percutiat multis verberib⁹ ⁊ cõtinuet solũ reputabit̃ pro vna vice. habet̃.n.p vno facto.ex quo vno impetu fiũt:⁊ sic nõ incurrit s̃m Pa.post Jo.an.in.d.c.ɔtingit.h̃. Ego aũt credo q̃ si percutiat ⁊ diuertat ad alia: ⁊ iterũ de nouo percutiat.q̃ erit excõicatus.si faciat hoc cũ interuallo:⁊ anteq̃3 sit absolutus a p^a excõicatiõe:⁊ idez clericus subiciat se.2^a.vice. q̃ satis apparet ex his q̃ dicit Pa.in.d.c.cõtingit.el h̃.Sed qd dicendũ esset si ille qui percutit prius percussisset aliquem alium. nũc iste submitteret se illi percuciẽdũ.R̃.nõ incurreret.q2 o3 q̃ cõicet in illa excõicatiõe q̃ excõicat̃ ipe. cui cõicat.vt3 p dicta.vide de pticipãte .J.c.c.§.57.

55 ¶ Sed ɔtra h̃piens cõsulẽs vel auxiliũ p̃stans. q̃ aliqs percutiat clericũ. icurrit. etiã p^a vice.c.mulieres.co.ti.⁊ Pa.in.c.nuper.⁊.c.2°.de de.pug.i clud. ⁊.c.quãte.e.ti.R̃.q̃ alio capite incurrit talis. q2 facientẽ:⁊ cõsentiẽtẽ.par pena tenere debet.d.c.nup. e.tit. Pa.ibi.⁊.c.mulieres.e.ti.vbi notãdũ q̃ mandans icurrit eãdẽ penã regulariter cũ exequẽte.itelige qñ exequẽs perficit actũ. q2 secus esset si nõ poneret in executiõe. Sciendũ tñ s̃m Pa. in.d.c.mulieres.ibi.extra glo. q̃ aut verba sunt scripta in rẽ. puta dicit ius.seu statutũ.q̃ homicidio iponat̃ talis pena:⁊ tunc mãdans includit̃. q2 de homicidio tenet̃ .vt.d.c.2°.de de.pug.⁊.l.lxec verba.ff.de adul. ⁊ Bar.ibi.⁊ hoc casu includit̃ mãdans ꝓpria significatiõe verboꝝ:⁊ in isto nõ distinguit̃ inter ius cõe.aut mũicipale. Aut verba sunt scripta i p̃sonã. puta q2 dicit si quis cõmiserit homicidiũ puniatur tali pena:⁊ tũc aut quis cõmittit delictũ per instrumentũ qd̃ nec^o operat̃ necessitatẽ facti:⁊ tũc mãdãs includit̃ .siue sit dispositio iuris cõis. siue municipalis.q2 tunc ipe.vere facit.qñ actus attribuit̃ principali.exẽplũ in mittentẽ sagitã.lãceã.vel lapidẽ.na3 ipe vere facit.l3 nõ tetigerit ꝓpriis manibus.l.itẽ mella.§.h̃.ff.ad.l.aql. Idez dicit p oĩa vbi instrumentũ p qd̃ cõmittit̃ delictũ. operat̃ necessitate iuris.vt puta mãdauit filio qd̃ tenebat̃ explicare. vel seruo.vel pcuratori.tũc i ueritate cũ ego faciã iclu‑dar sub dispositione: actus.n.attribuit̃ mihi ex quo tenebar parere. Aut instrumẽtũ p quod explicat̃ delictũ.opat̃ ꝓpria volũtate. nõ necessitate facti.vel iuris:vt puta mãdaui delictũ cõmitti.mãdatarius nõ tenebat̃ mihi obedire. s3 nihilominus ꝓpria voluntate voluit mandatũ exequi:⁊ tunc aut sumus in dispositiõe iuris cõis: ⁊ mãdator cõprehẽdit̃ nõ ex ꝓpria significatiõe verboꝝ s3 ex interptatiõe iuris. q2 ius interptat̃ cũ facere q̃uis vere nõ faciat. parũ.n.refert aut ꝓpriis manibus interimat.vel per aliũ.vt dicit tex.in.l.p^a.§.deicasse .ff. de vi.⁊ vi.ar. facit tex.c.cũ ad sedẽ:⁊.c.sepe.de resti.spo.⁊ rela.q̃ p aliũ facit.de reg.iur.lib.6. Et nõ ꝓ solutiõe multoꝝ tex.q videtur ɔtrarij.q̃ dr̃ vere facere. quo ad pctm̃.vel penã peccati. dũ sumus i dispositiõe iuris cõis.tñ in veritate nõ facit.si vero sumus i dispositione iuris municipalis.q.ẽ dubia:⁊ sun⁹ opiniões. q̃ includat̃ .vel ne:⁊ põt ɔcludi.q̃ aut statutũ idulget.puta dicat nõ puniat̃ tãta pena:⁊ sic iducitur. vel auget penã:⁊ sic nõ includit̃ :⁊ possunt intelligi iura q̃ iponũt penã excõicatiõis.iuxta.d.distinctionẽ.de mãdãte ⁊ faciẽte.notandũ s̃m glo.in regula rati habitionẽ.q̃ est dr̃a inter mandãtẽ:⁊ iubentẽ: q2 iubens ponit necessitatẽ.sed nõ mãdãs. Notãdũ est etiã s̃m Inno.in.c.mulieres.co.ti.fi. q̃ mandãs vt clericus pcutiat̃ :⁊ anteq̃3 mãdatarius perficiat actũ:ipm penitet: ⁊ reuocat q̃uis põt.tñ reuocatio non põt peruenire ad mandatariũ. anteq̃3 percutiat non incurrit.nisi hoc dolo fecisset. q̃uis glo.in.d.c. mulieres.dicat oppositũ.s3 primũ verius. q2 qñ ille pcussit.mandans nõ erat amplius in peccato: ⁊ sic nõ poterat incurrere.cũ nullus incurrat sine pctõ:⁊ forte posset verificari. quãdo nõ fecit qd̃ potuit. ad reuocãdũ Jo.an.i.c.cũ qs.co.ti.li.6.recitat vtrãq3 opinionẽ ⁊ ɔcludit q̃ quo ad deũ nõ est excõicat⁹. secus quo ad ecclesiã.Sed qd si mãdans moriatur anteq̃3 mãdatarius exequat̃ .glo.i.d.c.mulieres: ⁊ doc.ibi diuersa sentiũt.s3 credo q̃ possit determinari ex p̃cedẽti.q.s. q̃ si fecit dũ viueret qd̃ potuit facere ad reuocãdũ. nõ icurrat. q2 qñ iste exeq̃t mãdãs nõ est ãplius i pctõ.qd̃ requirit̃ ad hoc vt incurrat. Quõ aũt excoi° siue absolutio fiat post mortẽ.quo ad nos:⁊ nõ q̃ ad deũ.vide Pa.i.c.a nob.el.2°.e.ti. Uide ẽt ibidẽ q̃sdã apparentes demõstratiões.q̃s aliqñ vsa ẽ ecclesia ad terrorẽ ctiuus. q̃ magis ptinẽt ad foꝝ ɔtentiosum. io dimitto.v.excõicatio.5. casu.57.§.3.⁊.v.irregularitas.2°.quasi per totũ.

¶ Sed qd d̃r^m.si nõ mãdat.tñ dicit aliq̃ v̾ba dolo se iducẽtia ad p̃scutiõnẽ.pone ex^m qd̃ põit Pa.i.c. ex liño.de exce.pla.famulus cuiusdã nobil̃ fuit v̾beratus.dño eius sibi dixit.nũq̃3 reuertaris domũ nisi aliud sentiã de te q̃ v̾berãtẽ.postea famulus iterfi‑cit v̾berãtẽ.q̃rit̃ vt^m dño tenet̃ .q̃si mãdasset:⁊ fuit determinatũ q̃ sic. vt recitat Bar.i.l.si qs mihi bona.§.iussu.ff.de acqui.here. Et ad hoc facit q̃ non refert.an directe:vel indirecte aliquid cõsulat̃ :⁊ ad 56

hoc facit.d.c.ex lris:⁊ sic videtur in casu nro. qp sit excóicatus. qsi mādasset. si ex illis verbis aliq mō secuta est percussio. Sic habes ð irregularitate.ꝟ. irregularitas.2°.§.3.

57 ¶ Quia facta est mētio .ō.c.c.§.33.⁊ se. de partici/pāte .p maiori declaratiōe.ē noi. qp multis modis pōt qs participare cum excóicatis.p qñ aliqs deri/cus scienter ⁊ spōte participat i diuinis excóicatōis a papa.tūc incurrit eādē excóicationē maiorē. a q̄ solus papa absoluit.c.significauit.co.ti.de qua isra casu.8.p totū.2° participat aliqs quocūq mō ptici patiōis .phibite.os.orare:⁊c.in qbus cōiter icurrit minor:de quo i suo loco.3° qñ ptcipat cū excóicat. cū suis participib°.c.statuimus.e.ti.li.6. quā papa pōt idifferēter facere:ceteri aūt nō pñt. alias ē nul/la.de quo vide.ꝟ.excóicatio .2°.§.x. 4° participat aliqs cū illo q iā est excóicatus.pp aliqð delictū : ⁊ post excóicationē cóicat dādo ɔsiliū.auxiliū.vel fa uorē. vel opē in eodē crīe ⁊ tūc icurrit eādē.de quo supra.c.§.33.34.⁊.35.⁊ casu.49.§.5. 5° qñ pmittit dolose pcuti dericū:⁊ pōt phibere.c.quāte.e.ti.⁊ nō Pa.ibidē qp psumit dolose pmittere.qñ pōt phibe re ⁊ nō phibet:nō tñ in veritate icurrit.nisi vere do lose pmittat sm.c. Pa.cōtrario.Jo.glo. dicat idifferē ter qp icurrit.qñ pōt phibere ⁊ nō phibet : ⁊ Ber. glo.dicat.qñ hz ex offō.sed p° verior vtr.s.qñ dolose pmittat ⁊ incurrit eādē cū eo q percutit.d.c.quante. Jnno.⁊ sequētes.6° participāt illi cuius mandato. vel eius auctoritate alij manus violētas iniciunt in dericū:⁊ isti mādātes vel auctorizātes icurrūt ean/dē.cū illis q pcutiūt.c.mulieres.e.ti.Quia is vere cō mittit.cuius auctoritate vel mādato dlictū committi pbat. Uide sequētē.§.habes hūc.§.totū.J.casu.8. ⁊.ꝟ.excoi°.8.§.i. vide.ꝟ.ɔsentire.§.3.

58 ¶ Quid de cooperāte ɔsilio : auxilio:vel fauore.R. si aliqd opet:⁊ ipe dolose coopet.icurrit ar.i.c.cōtē vbi dr qp pmittēs pcuti dericū dolose hz itē Jnno.⁊ seqtū ē excóicatus:⁊ rō tex.q: agētē ⁊ ɔsentiētē pa ri pena puniri dz:⁊ dicit ibi tex.qp interptat illū fa/uere q nō resistit:⁊ pp hoc q: fauet dicit illā excóica tā.s3 isti magis expsse fauēt q̄3 pmittentes igit. Ad hoc fac quoddā dictū Pa.i.c.nup.c.ti. vbi dicit qp i maleficijs. gl3 tenet idistincte ex ɔsilio. Sed ɔ.sm Pa.i.c.fi.de iniur.⁊ dan.da.q: statutū faciēs mēti onē de committēte delictū.nō ɔphēdit opē pstātem. Nā aliud ē ferre opē ad delictū. aliud committere. p hoc ē tex.i.d.c.fi.vbi ista ponunt vt diuersa:⁊ opti facit tex.i.l.is q opē.ff.de fur.⁊ Bar. ibi:secus esset si nō facit mētionē de cōmittēte:⁊ nō agit crimina liter:s3 i pposito nro.tex.si qs. facit mētionē de co/mittēte q: dicit iniecerit:⁊c.igit. Ad hoc.R.s Pa. i.d.c.cōtē:qp ille tex.si qs.dz iterptari largissime pp fauorē puilegij dericalis:⁊ sic ɔsiliū:auxiliū:vel fa uor.qñ aliqd opātur ad effectū. etiā cōtūcūq mo/dicū:vt costodire vestes.c.sic dignū:de homi.dicit agere:⁊ si agūt dolose.tūc icurrūt: ⁊ sumit magnū ar.ad hoc ex illo tex.cōtē: vbi extēdit ad pmittētē. si tñ aliqs nō defenderet q: nō vult se imiscer rumo ribus.vel q: timet. vel alia cā dūmō nō sit dolosa. nō icurrit. Silr si aliqs psentialr adeēt .tñ sua psen tia nihil opat.vel ipe nō itēdit ad hoc facere.puta nō itēdit defendere pcutiētes. nec mittere timorem alijs.vel fictā.nō icurrit. q: sine dolo nō icurrit sm Jo.an.i nouella. Scīēdū ad maiorē declarationem s3 qp dr i glo.i de.p°.de pe.qp agētes dicūtur qñ plu res cōcurrūt ad agēdū:⁊ nullus ē principalior. So cius hic sumit stricte.p eo q aliqd agit.vel coopat ad actū pcussiōis.vel captiōis:⁊ ali° ē principalis. Cōsulens vel dat ɔsiliū circa ɔcrū.vel q̄si aut circa maleficiū.vel q̄si. P° casu subdistingue aut tale cō/siliū nō ē fraudulētū:⁊ tūc nō tenet i regula.nullus ex ɔsilio:de re.iur.li.6.aut ē fraudulētū: ⁊ tūc tenet actiōe de dolo:⁊ ipi cui ɔsiliū:⁊ illi ɔ quē dedit :vt si qs ɔsuleret de mutuo forte lucri cā. Si autē circa maleficiū.sic tenet illi ɔ quē est ɔsiliū:vt si cōsuleret furtū facere.vel iniuriā.vel seruo vt fugeret. Illi aūt cui dedit ɔsiliū. nō tenet q: debebat scire id sibi nō expedire:⁊ si alias nō erat facturus.tenet ad tantā penā.si vero erat facturus ⁊ fuit ɔsiliū dolosum.silr ad tātā.vel erat facturus ⁊ nō fuit ɔsiliū dolosum:⁊ sic nō tenet ad tātā penā.in.c.nup.c.ti.⁊.d.c. sic di gnū:⁊ ēt sunt ɔsiderāde circūstātie ibidē. Dare cōsi liū nudū.vel fauorē nudū. dicūtur illi q ad malefi/ciū nihil adijciūt:⁊ tales nō icurrūt:glo.in.c.felicis de penis.li.6. Uide.ꝟ.ɔsilio.§.3.⁊.4. ⁊.ꝟ.restitu/tio.§.24. ⁊ infra casu.5.§.9.

59 ¶ Incurrit etiā hāc sententiā sine iniectiōe manuum violētarum:puta si spuit i dericū.aut aliqd effudit su/p eū.aut claudit ei hostiū.vel ponit custodes ad ca piendū eū.si de domo exeat. vel ei eqtāti capit abe nas eq.vel rūpit cingulā selle.vel minis:⁊ terrorib° arrestat eū.vel facit ire quasi captum ad iudicē.oēs tales s3 Ray.⁊ cōiter doc.sunt excóicati. itellige si dolose:⁊ iniuria nō ē leuis q: pctm mortale sine quo nō icurrit nō ē ð leui ⁊ h° generalr i oi excóicatiōe. nec refert s3 Pet.⁊ alios:vtrū iniciat qs manū i p/sonā.aut i rē psone iherētē:aut rē de manu eius ra piat:aut vestes qb° iductus ē scidat:secus eēt si solo nutu nō ꝟbo neq facto cogit eū vt redimat:vel vt sibi aliqd det. vel accipit corrigiam ab eo sepatā.vel nō sentit:⁊ furat bursam.vel fictā:tūc.n.nō fit violē tia psone.neq rei ɔiūcte psone. ð oia ð Car.i de.p°. de penis.vñ s3 Hosti.si aliqd a derico auferat.qð ipe nō sentiat.nō icurrit q: vel par.vel nihil violen tie fit psone:eo qp nō sentiat. Si res fint sepate a p/sona nō ē dubiū:qp nō icurrit:si āt fint ɔiūcte: puta habebat bursam i sinu:⁊ fuit furata.d.ar.s.s3 Jo.ð lig.dicit esse de mēte canonis qp incurrat:⁊ Archi. in.d.c.si quis:Pe.de pal.⁊ Jnno.tenēt primam Jo. de lign.⁊ ar.s.tenent secundam.

40 ¶ Quid de eo qui fugiēs inimicos. vt facilius eua/dat eijcit clericū de equo: ꝛ ipꝫ ascēdit. an sit excōi/cat⁹ .p.ꝛ ꝯ.pōt argui. ꝙ hic videt̄ eē iniectio.ꝛ vio lētia.nec obstat ꝙ licitū sit se defendere.q: hoc verū sine lesione tertij. In ꝯtrariū arguit̄ fm Pe.de cen/suris q: nō videt̄ ꝙ aliqs sapiēs diceret talē peccare mortaliter:ꝛ hoc quod dicit̄ de equo. posset dici de gladio:ꝛ quodcūqꝫ aliud in simili.

41 ¶ Quid de eo q ꝓijcit lapidē vt pcuciat.vel vadit clerato pugno.ense.vel alia.irato aio.tū nō pcutit fm Ray.Hosti.ꝛ Goff.nō incidit. q: manū nō in/iecit.Un̄ Jo.de lig.post Jo.an.in.c.ppetue.de elec. lib.6.tenet ꝙ nullus icidat nisi pueniat ad actū cō/sumatū.nō p solā attētationē.vel etiam si tāgat.tū nō infert vim.vel lesionē. q: vba sunt cū effectu ac/cipiēda.c.rdatū:de de.nō.resi.Ad hoc facit dictuꝫ notabile Pa.in.c.cum icūctis.de elec.§.clerici sane. vbi dicit̄ ꝙ vbi pena apponit̄ a iure. ipsofacto ꝓpter aliqd delictū. nūqꝫ est locus illi pene. nisi illud deli/ctū sit ꝯsumatū.qꝫtūcūqꝫ sit icoactū.lꝫ posset extra/ordinarie puniri.q: delictū incohauit.pena tū a iu/re iposita.nō hꝫ locū.hec dictū ꝓbat̄ i.c. cū icūctis: ꝛ.c.ppetue.c.ti.lib.6. ad qd̄ facit dictum singulare. Bar.i.l.pª.ff.de sicariis:vbi dicit ꝙ statutū puniēs delictū certa pena.nō hꝫ locū in eo q icepit illud de/lictū.si illud non pficit.q: statutū:ꝛ max̄ penale.est strictissime iterptandū. Sed qd de eo q accipit per capillos:ꝛ dicit si non esses clericus.percuterē te.R.fm.Ar.h.si facit aio iniuriādi.ē excōicatus:ꝛ idē cēt dō˜ si p aliqd aliud acciperet. puta per corrigiā.

42 ¶ Quid de illo q sequtur clericū fugiētem:ꝛ ipse cleri cus sine pcussiōe cadit:ꝛ offenditur.R.fm.Ar.non videt̄ incidere. secus si ipe fugiens:ꝛ quasi coactus pcipitat se in aquā.vel fluē.vt euadat.pᵐ dictū non videt̄ securū sꝫ.2ᵐ securi⁹.posset dici ꝙ si isequtur do/lo siue iniuste icurrit secus si bono ꝛ iusto fine.

43 ¶ Sed qd dicēdū de illo q nō pcutit nec mādat. sꝫ ratū hꝫ post factū.R.si qs ratā hꝫ pcussionē factaꝫ suo noie.i.cōteplatione sui fm glo.i.c.cū qs:de sen. exc.lib.6.in clericū.est excōicatus.q: rati habitio re tro trahit̄:ꝛ mādato cōparatur. si vero hꝫ ratā:ꝛ nō est facta suo noie.peccat sꝫ nō est excōicat⁹.d.c. cū qs.Jo.an.ibi i glo. dat exēplū puta tu ꝯtempla tione seruitor.vel amicus tuus.clericū q tibi iniuriā realē.vel verbalē itulit.pcussit.quē tu ratum postea habēdo receptasti.Sed qd si amicū.vel seruitorem nō receptauit.vel illū expulit.nec per aliqͣ exteriora. pōt apparere ꝙ ratū habuit.sꝫ tū i veritate ratum hꝫ i corde.dicit Hosti.in.c.mulieres.e.ti. ꝙ hic quo ad deū est ligatus.nō tū quo ad ecclesiā militantē. q nō iudicat de occultis.c.sicͭ nobis. de si mo.ꝛ.c.a nobis.ſ.e.ti .itellige ꝙ peccauit mortalr non est tū excōicatus.Sed qn̄ erit iste excōicatus.R.idcꝫ Jo. an.qn̄ habuit ratū ex nūc nō tūc qn̄ pcussit.vn̄ act⁹ pcucietis trahit̄ retro.nō excōicatio q statiꝫ ligat.c. pastoralis.ꝺ appel.vel nō ligat.nec suspēdit effectū suū:Pa.i.d.c.mulieres in glo.fi.dicit.ꝙ nō oia ge/sta noie meo possuꝫ rata habere. Nam qdā sunt q pnt p aliū explicari.vt vulnera.homicidia:ꝛ similia: ꝛ in istis rati habitio retro trahit̄.d.c.cū qs:ꝛ i.l.i. .§.deicasse.ff.de ui.ꝛ ui.ar.qdā sunt q non possunt explicari p aliū.vt adulteriū: ꝛ reliq carnis delicta: ꝛ in istis non hꝫ locū.rati habitio. vt dr̄ in.d.l.i.§. quotiēs:ꝛ in.c.sciant cūcti.de elec.lib.6. Et i.c.i.de ꝯuer.in glo.fi.sic ait.Idē Pa.nō glo.ex qua habes casuꝫ i quo cessat rati habitio:ꝛ idē tenuit Jo.in.c. is q viuēte.3i.q.i.ꝛ idē Un.ꝛ Hosti.hic.ꝛ siłr Jo. an.dic ergo dare ponēdo verā rōeꝫ decisionis.glo. Rati habitio retro trahit̄ ex fictiōe iuris. sꝫ ad hoc vt fictio ꝓcedat reqrit̄ ꝙ duo extrema sint habilia ad illū actū ppetrādū.s.tps i quo actus fuit gestus: ꝛ tēpus rati habitiōis.si.n.alteꝝ istoꝝ deficit.nō ꝓ cedit ratihabitio.q: fictio nō cātur sup iposſibili. de quo plene p Bar.in.l.si is:q ꝓ ēptione.ff.de vsuca. Exᵐ qdā interficit noie infantis hoieꝫ.demū infans maior factus hꝫ ratū. certe hec ratihabitio nō tra/hit̄ retro.q: iposſibile erat illū infantē tūc tempore is mādare delictū.nō ergo pōt trahi retro.cū non de/beat plus posse fictio.qꝫ veritas:ꝛ illud appellatur extremū ad qd:pone exᵐ in extremo aquo.si fit ꝯct⁹ habebā terminū ad certū qd agēdū. amicus meus noie meo egit illud. ego post terminū habui ratuꝫ. nūqd hoc sufficiat:dicēdū ꝙ nō.q: cū post terminū nō potuissem vere facere. ergo nec ficte. p hoc ē pul cer tex.in.l.bonor.ff.rē.ra.ha.vide bonaꝫ glo.in.c. quā fit.de elec.lib.6.Ad ꝓpositū ergo cū post mor/tē mariti.nō possit vxor machinari in ipius mortē. ergo deficit hoc extremū a quo:ꝛ sic nō ꝓcedit rati habitio.q: qn̄ deficit alteꝝ extremoꝝ.nō habet locū ratihabitio.hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ multa reqrūtur ad hoc ꝙ ratihabitio valeat:ꝛ cōparet̄ mādato:ꝛ est sensus illud qd ratifico : tū valet quo ad me.sicͭ valuisset si ad hoc faciēdo dedissem mādatū.Et ꝓ reqrit̄ ꝙ noie meo sit factū.2º ꝙ possim per aliū ex/plicare talē.i.ego possim per alium facere. 3º ꝙ ille actus quē ratifico sit mihi possibilis tā i termino a quo qꝫ in termino ad quē .i.ꝙ potuissem facere qn̄ ille fecit:ꝛ qn̄ ego ratifico.4º reqrit̄ ꝙ illud factum teneat.secus si fuisset nullum:Inno.i.c.prudētiā : de offi. deleg. puta alienus iudex excōicauit subditum meū.nō possuꝫ illā ratificare.q: ab origine fuit nul/la.rō q: fictio fundat̄ supra veritatē: ꝛ sic nō debet plus posse fictio:Jo.an.in glo.reła ratihabitioneꝫ. ponit aliud exᵐ.s.aliquis appellauit pro me:ego nō possum ratū habere:post decēꝫ dies a sñia: qn̄ ego non possem appellare:5º requirit̄ ꝙ sit solū de his q ego possum mādare per expssuꝫ mādatū. q: hꝫ Jo. an.in.d.regula.ratihabitionē: ratihabitio operari nō pōt nisi qd posset mādatū expressum. Nō tū ꝙ aliqs pōt habere ratū dupłr.mo⁹ expresse. qn̄ expͣ

mit vbo.vl facto.2° ipliciate.s.qñ sat aliqd maleficiũ factũ i noie suo:ꝛ nõ ĩprobat.c.ꝑ.vt li.nõ ꝯte.silr aliqd põt fieri noie meo dupli.s.vbalr.ꝛ realr.puta i 2° mõ fili⁹ me⁹ noie suo fecit ꝯctũ.q ẽ ꝯ me.vñ lex approbat p ꝯsensũ.qd reprobat p dissensũ.i.d.reꝉa ratihabitionẽ.i glo.Ange. i.v.ꝯsentire.§.4.põit multas alr.quas cã breuitatis dimitto.vide eas ibidez. Pa.in.c.prudẽtiã.de offi.deleg.recitat Inno.dicẽtẽ ꝙ vbicũqz actus est nullus ex defectu solẽnitatis: ꝛ suppletio nõ depẽdet a volũtate mea.nõ possũ nũc habere ratũ. qd est gestũ noie meo. q: actus est nullus ex facto.nõ dependẽte a mea ptãte.secus qñ depẽderet.exẽplũ in papa. Nã ipse põt ratificare sententiã nullã.q: nõ subiacet dispositioni iuris cõtraria tñ ꝙ talis sentẽtia valeat.vt ex nũc non vt ex tũc. si vero actus est nullus ex defectu consensus mei. tunc possum ratificare. Nisi igit ratihabitio valeat ꝛ cõpareꝉ mãdato:nõ icurrit:ꝛ sic intellige pan^m.

44 ¶ Quantũ ad.5.s.nullus epoꝝ:de quo.s.§.ꝑ.Querit vtrũ ꝑlati sint semp per sedẽ aplicaz absoluẽdi. R.ꝑ nõ sm doctrinã Io.an.ꝛ Pa.in.c.peruenit.e.tit.ꝙ triplex ẽ iniuria.s.leuis.mediocris.ꝛ enormis de quo.§.sequẽti. Pro leui glz epus põt.d.c.pueniit:ꝛ p ꝯsequẽs ois ꝑlatus qui hz iurisdictionẽ in foro exteriori q° ad suos subditos.ꝺ q°.s.v.abso.2°. pri.ꝛ.§.2°.ꝛ sufficit ꝙ sit clericus v: ibidẽ.§.3. Pro iniuria mediocri nõ pñt ꝑdicti absoluere nisi ꝑuilegiatos. ꝺ qb⁹.j.§.46. Pro iniuria ãt enormi:regulr nullus põt ꝑter sedẽ aplicã.vt.d.c.si qs suadẽte.ꝉ legatos. de qb⁹.v.legat⁹.§.2°.nisi i casib⁹ de qb⁹.j.§.47.

45 ¶ Nõ.2°.sm.c.Pa.ꝙ iniuria dr leuis.ad arbitriuz boni viri.ex varijs circõstãtijs.ꝑsonaꝝ.locoꝝ.vel tẽpoꝝ.sm Hosti. caueat de bono arbitrio.ꝛc. Si.n. clerico solẽniter ministrãti in altari publice:manus qs iiecerit leuit:nõ iudicareꝉ leuis.q̃ alias leuis cẽt: ꝛ q̃dã ẽ leuis ꝯ pueꝝ q̃ grauis esset ꝯ senẽ ꝛ siũb⁹. Grauis aũt dr qñ vulnus qd est illatũ reqrit medicamẽ cirogie vel ẽplaustꝝ ꝛ hmói. de enormi vo dic vt i.v.enormis: ꝛ rõe notorietatis vel loci puta i eccꝉia vel scãdali.ꝛ siũb⁹ fit enõmis a q° epus ñ põt.

46 ¶ Querit.q̃ sint ꝑsone ꝑuilegiate.R.hz Pa. in.c. cũ illoꝝ.e.ti.ꝙ sunt.17.que ꝯtinẽtur i his.v.regula. mors.seruus.hostis.puer. officialis. deliciosus.iops: eger.senesqz.sodalis.ianitor.astrictus.dubius.cause.leuis ictus.debilis. Absolui sine summo merẽtur. declaratio. Regula.s.religiosi de quo i.c.cũ illoꝝ.e. Mors.s.in extrema necessitate.c.nõ dubiũ.e.ti. Seruus.s.mulieres.c.mulieres .e. Hostis.c. de cetero .e. Puer.c.ꝑ.e.ꝛ.c.q̃zuis. Officialis.c.si vero.el ꝑ. Deliciosus.d.c.mulieres. Inops.c:qd ꝺ his. Eger.d.c. qd de his. Sodalis.c.qm.ꝺ vi.ꝛ ho.cle. Ianitor.d.c.si vero. Astrictus potestati alteri⁹.d.c. mulieres: ꝛ.c.relatũ. Dubius.c.cũ desideres. Cause.s.iuste ad nõ.eũdũ.d.c.qd de his.leuis ictus.vt in.c.pueniit.e. Debilis.c.ea noscit:vbi tex. loquit: de mulieribus: senibus ꝛ valitudinarijs. seu mẽbris destitutis. Et dñr ꝑuilegiate q: in ꝑdictis iuribus excipiũt. Et q̃dã hñt ipedimẽtũ perpetuũ.sic senes.mulieres.valitudinarij.vel mẽbris destituti.q̃ nõ pñt se ꝑsentar. ex ꝯsequẽti nõ ẽ iniũgendũ ꝙ deficiẽte:ꝛc. De deliciosis dicit glo.in.d.c.mulieres. ꝙ si videbit epo ꝙ nõ possit assumere laborẽ.põt absolui.cũ cautiõe: ꝛc.ꝙ parebit ꝯsilio.seu mãdo pape. Quedã aũt sunt q̃ hñt tẽporale ipedimẽtũ. vt existẽs i articulo mortis.hñs inimicitias capitales.eger. inops. Iste pñt absolui:ꝛ est iniũgendũ ꝙ cessante ipedimẽto ꝑsentent se.sedi apostolice.d.c.q̃zuis.iter istas coputat. puer.d.c.q̃zuis. Impuberes.hostiarius.officiales.religiosi.clerici viuẽtes in cõi ꝛ serui. isti pñt absolui sine mãdato:ꝛc. ꝛ non tenẽtur se ꝑsentare deficiẽte ipedimẽto. Nõ tñ ab enormi. Impedimẽtuz legitimũ dr.oẽ id. qd arbitrio boni viri rõnabiliter ipedit ire.ad.se.apo.ꝛ hoc itelligit de omnibus excõicationibus sm Pa. in .d.c.de his.

¶ De existẽtibus in periculo mortis. ꝛ de habẽtib⁹ 47
legitimũ ipedimẽtũ:de infirmis:ꝺ habẽtibus hostes: de obsessis de pauperibus:de senibus:de destitutis i mẽbris de his q sunt magne potẽtie ꝛ ꝺ ptinẽtibus ad istas cẽsuras vide.v.excõi°.5.casu.40.p totuz: Mulieres pñt absolui etiã ab enormi nec debet mãdare ꝙ se ꝑsetet q: hz perpetuũ ipedimẽtũ:filijfamilias.serui:ꝛ hmói q nõ sunt sui iuris.itellige quãdo ꝑlati.vel dñis nõ fuerunt in culpa ꝛ ex eoꝝ absentia multũ lederẽtur.d.c.relatũ. Et qñ hñt sui iuris tenẽtur se ꝑsentare:silr dic de iuuenib⁹ sm Pa.i.d.c.ea noscit:pueri vero ipuberes q doli capaces ꝑcusserũt siue añ pubertatẽ petãt siue post absolutionẽ:debẽt absolui sine mãdato.c.ꝑ.ꝛ fi. Beneficiũ.n.semel indultũ minoribus ex q° cepit habere locũ nõ extiguit p superueniẽtiã maioris etatis.hec Pa.i.d.c.fi. Moniales nũc debẽt absolui sine mãdato tñ q: mulieres ꝛ q: mõiales.c.de monialibus: ꝛ nõ distinguit de enormi sm Pa. ibidem Hostiarius : officiales: arcẽs turbã:regulares:fratres sancti Io.ierosolo.clerici viuẽtes in cõi ꝛ serui:isti sunt ꝑuilegiati vt possint absolui a mediocri nõ tñ enormi ꝛ istis nõ est iniũgendũ vt se ꝑsentẽt p mediocri. Concludc igit ꝙ mulieres.senes. valitudinarij.membris destituti. Impuberes isti pñt absolui etiã ab enormi ꝛ nõ tenẽtur recipe mãdatũ. Existẽs aũt i mortis articulo. habẽs inimicitias capitales.eger.iops.existẽs i ptãte alterius qñ ipse i cuius ptãte est nõ fuit i dolo ꝛ multũ offendereꝉ ex absentia eius. Iuuenes ꝛ habẽtes legitimũ ipedi^m. Isti pñt absolui ẽt ab enormi.tñ tenẽt se ꝑsentar remoto ipedimẽto.oia ista patẽt i iurib⁹ ꝑallegatis. Quõ legati pñt absolu̇.v.legat⁹.§.2.

f Ecũdus casus ẽ i.c.felicis.de pe.li.6.q ponit hic pp ꝯuenientiã cũ ꝑcedẽti. q̃zuis sit i lib.6. vbi ꝑ excõicat oẽs isecutores cardinaliũ Ro^e eccꝉie hostilr.2° ꝑcussores ꝛ captores.3° mãdãtes. 4° socij talia faciẽtiũ.vel mãdãtiũ.5° q factũ ratũ habuerũt.6° q ꝯsiliũ dederũt.vel fauorẽ.7° q tales po/

sciẽa receptauerit.vel dẽfensauerit scienter. sᶜ excõicãr principes.senatores.pẽsules.ptãtes.rectores. siue alij diũ:ꝛ coꝝ officiales. q.ĩ.mẽse a die notitie habite. de pdicto dẽlicto.nõ pũiũt pdictos reos ẜʒ tenorẽ.d. c.felicis.nec pñt absolui nisi a papa.exceptĩs istis vlti mis.s.principes:ꝛ sequentes. q poterũt absolui a suis ordinarijs. Siũ pena sunt plectẽdi q pdicta faciunt clericos.vel religiosis familie pape.vel cardinaliũ.

1 ❡ Nõ ꝙ sic dẽliqntes icurrũt ꝛ alias penas multas tẽporales:ꝛ nõ solũ ipi ẜʒ ꝛ filij.ꝛ nepotes coꝝ.vtʒ i tex.committẽs.n.hᵒ sacrilegiũ ẽ ifamis ppetuo sicͭ reᵒ crĩs lese maiestatĩ.ẽ diffidatᵒ.ꝛ bãnitᵒ.itestabilis. ꝛ ab oĩ successiõe repulsus. habitatiões eiᵒ debẽt dirũ pi.sine spe rehedificatiõis. Nullus sibi quocũqʒ mõ tenecͭ:ꝛ oĩa sua ɔfiscãr: ꝛ nihil ad posteros dʒ trã/ smitti.ẜʒ cũ ipo ɔdẽnãr:ꝛ sua.oĩ bñficio tẽporali:ꝛ spũali:ꝛ feudis ẽ puatᵒ.ipo iure.filij ꝛ nepotes p re/ ctã lineã descẽdẽtes sunt puati oĩ bñficio.sine spe p motiõis cuiuscũqʒ dignitatĩ.officij.vel ministerij pu blici:ꝛ sine spe cuiuscũqʒ dispẽsatiõis pdictoꝝ.dẽbẽt publicari singulis festis.cũ cãdelis.ꝛ cãpãis. qʒdiu erãt i excõicatiõe:ꝛ i locis vicinis. Qñ absoluũt ca/ uebũt idonee de pñia pagẽda.debẽt corã pplo die/ bᵒ festiuis i ecc̃ia icedere nudi.cũ solis femoralibᵒ.ꝛ fustigari.p ferreas catenas:debẽt ire p tres ãnos vl tra mare. Post absolonẽ poterit hẽre ptitẽ petendi ea q post absolutionẽ acqsiuit. Ciuitas q i hoc erit rea.careat pontificali dignitate:ꝛ sit interdictã:ex/ cepta ecclesia romana. vide casuʒ sequentẽ.

2 ❡ Noͭ circa pᵐ.s.dẽ isecutoribᵒ.ꝙ isecutio ẜʒ Inno. i.c.nup.c.ñ.sonat i malã ptẽ: ꝛ ẜʒ glo.d.c.felicis in .ṽ.isecutiõe. De psecutiõe ꝛ captiõe nõ erat dubiuʒ ẜʒ dẽ isecutiõe hic specialr statuir hᵒ pena.h i glo.ꝛ ẜʒ ꝙ innuit ibi tex.i.§.pñti.nihilominᵒ ex sola isecutiõe icurrit hᵒ pena:ꝛ i pñᵒ tex.ponũr disiũctiue.s.hostilr fuerit isecutᵒ.vel pcusserit:ꝛ ẽ.ꝛ Archi.expõit hosti/ liter.i.sicut hostis:ꝛ inimicus capitalis.vel publice: ꝛ manifeste.sic etiam sumir.xi.q.3.quicũqʒ.

3 ❡ Noͭ circa.3ᵐ.s.pcussores.ꝛ captores.ꝙ glo.d.c.fe licis.i.ṽ.pcusserit hᵒ itelligit i illo q nõ iurͤ hᵒ fecit qꝛ si se defendendo.tunc cessaret pena.c.significasti.de homi.2ᵒ.ꝛ.ti.ꝛ.c.si ṽo.nõ.n.tũc peccat cuʒ auẽte le/ gis hᵒ facit.23.q.4.q peccat. Nã vi vi repellere lʒ.s. cũ moderamĩe:ꝛ ẽ.vt dictũ ẽ.ś.casu.p̃.§.x. Itẽ glo. i.ṽ.cepit itelligit cũ effectu. vñ si nõ capiar hᵒ Inno.i d.c.nup.ẜʒ fiat isultᵒad domũ.vt ei fiat iiurͣ.l obsi/ dẽt cũ i domo.ñ vt costodiãt.s; vt iserãt ṽecũdiã ñ credit tũc hic locũ qd̃ hic dr̃.hᵒcõ ar.ᶜ.vbi.ś.c.2ᵒ.

4 ❡ Noͭ circa.5ᵐ.s. ꝛꝛ mãdãtes. ꝙ illa q dicta sũt.ś. casu.p̃.§.35.ꝛ se.dñt hic oĩa itelligi:ꝛ ẽt casu sequẽ ti:ꝛ regulr tenẽr ꝙ nũqʒ mãdãs icurrit penam.nisi mãdatariᵒexeqr:ꝛ qd dẽᵐ qñ reuocat.vel morir.l sicte mãdat.d.casu.p̃.§.35.ꝛ se.nõ ꝙ Rof.ṽ.absᵒ. p̃.§.19.ꝛ.53.excipit ab ista regla duos casus. vnᵒ est i.c.p humani.dẽ homi.li.6.vbi habeẽr ꝙ mãdãs iter/ fici xpãnos p assassinos.ẽ excõicatᵒ ẽt si nõ seqr ef/ fectus:ꝛ hᵒ ẽ verꝫ vtʒ i glo.d.c.p humani.2ᵒcasus ex/ ceptᵒ hᵒ Rossellã vbi.ś.ẽ.de ɔspiratoribᵒ i psonã. vel statũ ro.põtificis.ꝛ ẽ i sixtina ẜʒ cuʒ.ꝙ pbat ipse p ṽbũ ɔspiro ras.a qᵒ venit ɔspirator qd̃ idẽ ẽ ꝙ ɔiu ro ras:ꝛ nihil aliũ allegat ꝛ dicͭ ꝙ i hᵒ dñt aduer/ tere ɔfessores.ẜʒ forte melᵒ diceremᵒ ꝙ ipe minᵒ bñ aduertit qꝛ nõ ẽ recedẽdũ a regla pp illud ṽbũ. qd̃ significat ɔiuro ras. sicͭ.n.isti q ɔiurãt faciunt actũ cõiuratiõis ita mãdãs dat mãdatũ:ꝛ tñ nõ icurrit nisi seqr effectus. gᵒ a sili hic debemᵒ stare i regla.vñ Angeᵃ.i.ṽ.excoĩᵒ.7.casu.48.§.5.solũ excipit pᵐ ca suʒ:ꝛ bñ.hᵒopĩᵒ pbar p.d.Jo.an.i gl.i.ṽ.mãdauc rit de.p̃ᵃ.dẽ pe. Uide.ĩ.casu.57.§.3.ꝛ casu.3.§.1.i fi.

❡ Noͭ circa.4ᵐ.qd̃ ẽ.socij.ꝛ ꝛꝛ.6ᵐ qd̃ ẽ.ɔsiliũ dẽde/ rit.l fauorẽ. ꝙ ista ẜʒ ꝙ dictũ ẽ.ś.casu.p̃.§.38.s.so ciᵒ dãs fauorẽ.l ɔsulẽs.pñt dupl'r accipi vnoᵒ p sim pliciꝛ nudo ɔsilio.auxilio.seu fauorẽ. q sunt ẜʒ glo. d.c.felicis.ꝛ.d.ar.s.qñ ad maleficiũ nihil adijciũt:ꝛ tũc nõ icurrũt.vt ẽt videẽr pbari p tex.i.d.c.felicis.ꝛ per glo. i de.pᵃ.de pe.alioᵒ qñ dolose ad actũ aliqd̃ opãr.ꝛ tũc icurrũt p.d.tex.ꝛ glo.i.ṽ.socius.cũ.n.el cõiecẽr p facinᵒ.pari pena punicͭ.C.dẽ epis.ꝛ cle.l.si qʒqʒ.i fi.ꝛ.2.q.i.notũ.de offi.dẽleg.c.i.dẽ fu.exe.qʒte 23.q.vltᵃ.c.fi.ꝛ itelligir de socio ɔsulẽte.vel dãte fa/ uorẽ isecutiõis.captiõis.pcussiõis.aut societatĩ.hoꝝ criminũ.ibi in glo.in.ṽ.aliquo predictoꝝ. 5

❡ De habẽte ratũ qd̃ ẽ.5ᵐ. Noͭ ꝙ qdã dicũt ꝙ si hʒ ratũ ẽt si nõ sit facñ noie suo.vel eiᵒɔtẽplatiõe ꝙ icurrit ꝫ Archi.ꝛ ar.s.ꝛ glo.d.c.felicis.i.ṽ.ratum. dicit cẽ stãdũ regle.de ratihabitiõe. Uide ꝛ tene sm ꝙ dictũ est supra casu p̃.§.43. 6

❡ Noͭ circa.7.qd̃ ẽ receptatores.vel dẽfensores.sciẽ ter.ẜ glo.ibi.i.ṽ.receptatores.pari pena sunt punie di.pessimi receptatores.sine qbᵒ delĩquẽtes diu latẽr nõ possent.ff.de recep.l.i.C.dẽ his.q latro.ce.l.i.ꝛ.2. nisi cẽnt ɔsãguinei.vel affines.ff.eo.l.2ᵃ. Idẽ.d.ar.s. Et dñr receptatores vt i quodã ɔsilio ad iqtores dñi Ilĩ.s.q sciẽter hereticos recipiũt in suis domibᵒ. vt eos occultẽt:ꝛ sic illi euadãt manus iqsitoꝛis.ita p bar.ff.de recep.l.i.ꝛ.2ᵃ.ꝛ.ff.de offi. psidis.l.cõgruit ꝛ i.d.l.i.C.dr̃ ꝙ grauius punir q sciẽter receptat:ꝛ associat fugiẽtẽ.qʒ q solũ latitãtẽ occultat.vtrũ aũt q semel tñ receptat dicar receptator.dicas ꝙ suffic semel sciẽter.ꝛ dolose recipiat.ff.de adulte.l.marti .§.questum. adest tex.in.d.c.felicis. 7

❡ Sciẽdũ ꝛꝛ.8ᵐ.s.dẽ principibᵒ:ꝛ ẽ.dñt pũire vt dr̃ in pñᵒ:postqʒ rei ad noticiã dẽuẽit ꝙ hᵒ ar.s.post archi. põt.3.itelligi. vnoᵒ sic.qñ velit ꝙ si aliqs accusator existat.dʒ ad istãtiã hᵒ cãʒ criminalẽ ex qᵒ sunt ɔter stata.s.spaciũ mẽsis p sñiaʒ terĩare:ꝛ executiõi mã dar.alioqn isti icurrũt penas hic isertas. 2ᵒ põt itel ligi.qd̃ dicͭ dẽ noticia.vt absqʒ accusatore aliqᵒ.si qs denũtiauit sibi.ꝙ tale facinus ppetratũ fuerit:ꝛ hoc si aliqs de officialibᵒ suis hoc nũciauerit ipi iudici. siue quicũqʒ alius priuatus : debuit ergo iudex sta/ tim vt audiuit tali nunciatione accepta procedere 8

ad inquisitionē:⁊ testiū receptionē.ex vicino.i quo ta
le facinus dicebaꝛ perpetratū.quos testes indicabit
sibi denūtians:⁊ si nō oēs tñ aliquos:⁊ si iudex ne/
glexerit.ꝙ nō inqsierit ⁊ veritatē inuestigauerit ⁊
sñiaꝫ cōdēnatoriā nō tulerit ⁊ executus eā nō fuerit
a tēpore nūtiatiōis ꝑdicte sibi facte ⁊ mēsis lapsus
fuerit ita ꝙ oia ꝑdicta expedicta nō fuerint isti pe/
ne subiaꝛ hic imposite tā ipse ꝗꝫ eius officiales hoc
tñ sane intellige. Nāꝫ qñ reus ignoraꝛ debet plenius
ad noticiā iudicis aduenire ⁊ tūc diuina ⁊ huma/
na lex resoluaꝛ ⁊ ſm ꝙ ibi ꝯstitutū est remota acce
ptione personaꝝ diffinitiua sñia proferatur.xi.q.3.
summope.ꝫͤ pōt intelligi ꝙ hic dꝛ p noticiā vel per
famā vt iste mēsis icipiat currere ex die ex qua ista
fama aurib⁹ iudicis inotuit ꝗꝫuis nō sciat:tūc.n.dꝫ
statiꝫ iudex ꝓcedere ex offō suo ad iqsitionē.h ille.
9 ¶ Notandū circa ifamiā ⁊ bonoꝝ ꝯfiscationē effe/
ctualē ⁊ penā corporalē infligēdā.nec⁹ est sñia.ſm
Archi.saltē generalis.vt ꝓnūcieꝛ eū criminosuꝫ eē.
crimine lese maiestatꝭ.alias ꝗꝫuis dominiuꝫ bonoꝝ
suoꝝ.ipo iure.vel ipofacto. etiā pri⁹ amittat ex die
comissi criminis.nō tñ ei auferētur.nec fiet executio
ablactiōis bonoꝝ. vel alterius pene. nisi post sñiaꝫ
saltē generalē. Idē dic ſm Jo.mo.⁊ Jo.an.in.c.cū
ſm.de here.lib.6.i crimine lese maiestatis diuine.s.
in crie heresis ꝓpter bona hereticoꝝ q̄ sunt ipo iure
ꝯfiscata.d.c.cū ſm. tñ executio vel occupaᵉ bonoꝝ.
nō pōt fieri p dños tēporales.nisi sñia sup hoc p iu/
dicē ecclesiasticū fuerit promulgata .d.c.cū ſm:⁊ si
hoc reqriꝛ i crie lese maiestatꝭ diuine multo magis
humane:⁊ in alijs iferioribus delictis.sunt coiter in
ciuitatibus italie decreta principum. ꝙ comittētis
homicidium publice.vel occulte.bona sunt ipo iure
cōfiscata.vñ pꝫ ꝙ tales maxime occulti.pñt retine
re talia bona. donec sequaꝛ saltem sñia generalis.
ꝗꝫuis pertineant ad fiscū.a die comissi criminis.C.
de here.l.4.ff.de dona.l.donatiōes.§.pfecte. ⁊.d.c.
cū ſm:⁊.c.statutuꝫ de here.lib.6.⁊ iō donatio siue
alienatio facta p hereticū postꝗꝫ fuit hereticus non
tꝫ.nec emācipatio filioꝝ.q: coipo ꝙ hereticus est.si
lij desinunt eē in ptāte patris.lꝫ tūc nō appareat ipm
eē hereticū.c.qcūqꝫ.de here.lib.6.§.fi.⁊ ex quo secu
ta cōdēnatio p sñiaꝫ effectus huius dānatiōis tra/
hiꝛ ad diē comissi criminis: ⁊ allienatio ē ei iterdi/
cta.C.ad.l.iulie.maiestatis.l.qsqs.§.emancipatio.
Et si hereticus alienauit a die comissi criminis. fi/
scus.vel iquisitores nō tenētur dare ꝑciū emptori.q:
effectus dānatiōis retro trahiꝛ:⁊ sicut facta dāna/
tione.nō pñt bona alienare.sic non pñt ante dāna/
tionē a die comissi criminis ar.C.de dona.inter vi.
⁊ vxorē.l.donatiōes ⁊ ꝑdicta sūt vera nisi ꝑciū vel
aliqd loco ꝑcij iueniaꝛ in bonis heretici ar.ff.solu.
ma.l.si cum dotē.§.vltimo:⁊.l.sequēti. Et itelligas
ꝙ nō solū reuocabit rē nō restituto ꝑcio ēptori. sed
etiā fructus.⁊ qcūqꝫ emit quātūcūqꝫ p plures ma/
nus trāsierit q: nō habuit ius vēdendi.hec ſm ꝑdi/
ctos. Nō tñ ſm ꝙ habeꝛ i.c.iͦ.de prescri.lib.6.ꝙ si
heredes hereticoꝝ.vel alioꝝ quoꝝ bona ipo iure sūt
ꝯfiscata:⁊ tñ nō iteruenit sñia.vt dictū ē. occupeꝛ
ab heredibus bona fide p.40.ānos. nō sunt āplius
molestandi.etiā a romana ecclesia. si discooperiaꝛ ꝙ
ꝑdecessores fuerūt heretici.vel alr bona fuerint ꝯfi/
scata. Et faciūt ꝑdicta ad multa.puta qñ quecūqꝫ
statuta dicāt.si quis fecerit tale qd. icidat in talem
penā ipofacto.vel ipo iure:⁊ ad statuta ordinū.vel
ꝯstitutiōes q̄ dñt.ipofacto icurrant.vel sint priuati:
nō.n.teneꝛ nisi p sñiaꝫ ꝑlatoꝝ declareꝛ:⁊ qñ dñt ꝙ
ꝑlati.vel alij qui sic fecerint sint suis officijs priuati.
vel sñia.pñt stare i illis quousqꝫ p sñiaꝫ:⁊c̄. Et silr
ꝑdictā faciūt.ꝙ si tabelio p sñiaꝫ legis est priuatus
tabelionatu:⁊ nō sit declaratū p sñiaꝫ hois.semper
valebūt instrumēta:⁊ acta eius quousqꝫ:⁊c̄.ita nō
glo.in.§.pe.in aut.de tabil. Quid ergo nocet ꝑuari
dominio bonoꝝ.ex quo non valet añ sñiaꝫ:⁊c̄. Rñ.
Archi.in.d.c.felicis:ꝙ ꝓpter fructus medij tēporis
q fisco debēt restitui:⁊ ita nō in aut. per glo.de ite.
nup.§.ꝑ.dos tñ vxoris.nō dꝫ ꝯfiscari.nisi sciēter cō
traxerit cū heretico. vel fuerit in dolo in tali crie.c.
decreuit.de here.lib.6.q: tūc ꝯhere nō debet.28.q.i.
caue. Videꝛ.n.tūc heretico fauere. secus si ignora/
uit. Sed quid si isto iterim ante sñiaꝫ faciat legata
ad pias cās .Rñ. ꝗꝫuis priuilegia sunt multa ad le/
gata ad pias cās. tñ q: disposuit de non suo adeos
⁊c̄. Vide aliquid.ꝟ.assassinus .§.i.⁊.ꝟ. hereticus
.§.4.⁊ se. ⁊.ꝟ.pena.§.5.
¶ Nō vlterius glo.in.ꝟ.⁊ sua. q: regulr bona dā/ x
natoꝝ trāseūt ad heredes:⁊ nō in fiscū.C.de bonis
dā.aut.bo. sed hoc fallit in supradicto.§.imediate
ꝑcedēti.C.ad.l.iul.maie.qsqs.canonizata.6.q.i.§.
verū:⁊.c.cū ſm.de here.lib.6.silr nō glo.i.ꝟ.pōtifi
calē.ꝙ alias non includūtur nisi specifice:⁊c̄.c.iqsi/
tor.de here.li.6.⁊.c.q: piculosum. de sen.exc.lib.6.
Itē nō glo.i.ꝟ.vicinaꝝ q̄ sunt loca vicinia.dicit.n.
iudicis arbitrio relinquēdū:⁊ possent dici nō distā/
tia vltra duas dietas vulgares.c.nōnulli:de rescrip.
vel vltra vnā dietā.de rescrip.c.statutū lib.6. vel.J.
prouinciā.de elec.corā. Arbitreꝛ igiꝛ iudex. Et i.ꝟ.
caueat idonee.dicit glo.p pignora.vel fide iussores
.ff.man.si mādata.§.paulus. Alias.ꝟ.cauptionis
nullā promissionē cōtinet.C.de ꝟb.sig. Sancimus:lꝫ
hoc casu. si sufficientē alias dare non pōt dabit iu/
ratoriū.vel cauebit sub ypotheca reꝝ.

Ertius casus ē in cle. pᵉ de penis.vbi excōi/
e caꝛ qlꝫ qui iniuriose. vel temere ceperit.ce/
perit.aut bānierit.aliqueꝫ epm. seu q ꝑdicta
mādauerit.vel facta ab alijs rata habuerit. vel so/
cius fuerit. in his faciēdis.aut ꝯsiliū.vel fauorē de/
derit.vel defensauerit eosdē. nec pōt absolui nisi in
articulo mortis.nisi a papa:⁊ cū absoluēdus fuerit
in articulo mortis. nō dꝫ absolui nisi prius caueat

y donec. q parebit pene imponēde:⁊ penitētiā dño
auxiliāte faciet. Itē .2°.excōicant oēs officiales quo/
cūqꝫ noīe cēseātur. q i aliq° pdictoꝝ fuerint culpa/
biles.nec valēt absolui.nisi vt pdictū est. Ista pena
bꝫ glo.nō tenet in epo nō ꝯsecrato.tenet tñ in epo q
renūtiauit loco:⁊ nō ordini. Quis nō habeat locū
qātū ad bñficia.eo q renūtiauit:⁊c̄. Ista decretalis
bꝫ plus q̄ꝫ decr̄.felicis.e.ti.lib.6.in hoc q punit bā/
niētē id mādantē.vel id ratū habentē.vel sociantē.
vel dātē ꝯsiliū:auxiliū:vel fauorē:vel receptantē:⁊
oīa alia q̄ ptinēt ad bānū. Illa aūt decretal̄ felicis.
bꝫ hoc plus q punit insequētes : ⁊ alia ptinētia ad
isecutionē.s.ꝯsiliū:auxiliū:⁊c̄. Iste vero due icludūt
defendētes:⁊ receptatores. Vide casuꝫ supiorē.

4 ¶ Notādū q socius ꝯsiliarius.fauorē dās:⁊ defen/
sator.hic accipiūtur stricte. bꝫ q dolose aliqd opat̄
ad actū pcussiōis.detētiōis.vel bānitiōis. Nō tñ q
qñ sunt plures agētes pricipal̄r. isti oēs ꝯtinentur
sub noīe agentiū.qñ aūt vnus ē principalis.alij co/
agētes.dicūr socij:⁊ sic accipit̄ hic socius:⁊ bꝫ Inno.
i.c.ad audiētiā.de homi.dr̄ aliqs ꝯsiliū pstare.sua/
dēdo.rogādo.ipellēdo.istruēdo vtilitatē inde secu
turā ostēdēdo. De socio aūt ⁊ dāte fauorē. nō sunt
itelligēda de simplici. qd nihil aduat ad pctm̄. sed
de eo qd aliqd ad actū captiōis. pcussiōis.vel bāni
facit. Vñ pꝫ si sequant̄ ipm actū captiōis:⁊c̄.q nō
ligant̄.p hoc.q: nō pñt adherere ad actū q pterit:⁊
nō est neqꝫ erit. De defensore dō est q est duplex.s.
defensor : ⁊ auctorizator delicti : ⁊ isti grauius pu/
niūtur.q̄ꝫ agentes.xi.q.3.q ꝯsentit. Alius ē defensor
q post delictū.defendit malefactorē. puta ipediēdo
ne ad manus iudicis veniat puniēdus.27.q.1.si cu/
stos.vel ipediēdo ne fiat executio:⁊ hoc bꝫ glo.iclu/
dit.hec decretalis:⁊ decr̄.felicis. Nō tñ puto q hi q
tales defenderet ne ledant̄ a priuato. ne dū tertio sꝫ
illo offenso.vel eius cōsanguineis vindicare volēti/
bus.icludant̄ in hac pena.cū illa sit iniuria ad quā
etiā ꝓpulsanda socio.qs tenet̄.c.delicto.de sen.exc.
lib.6.sꝫ qd de eo q defenderet i iudicio patrocinan/
do.fm Pau.dicēdū q aut credit se iuste defendere:
⁊ sic nō icurrit.vel iniuste:⁊ sic icurrit.de here.si ad
uersus:⁊ tales appellant̄ defensores.ō.casu.p.§.38.
eodē mō itellige psentē casum sicut dictū est in casu
pcedēti.§.4.q nō sufficiat mandatū.sꝫ reqrit̄ factū
ꝯplectū.vt.s.pcussiōes.captiōes.vel bāna sint facta.
Quidā ponūt illos duos ibi dictos :⁊ addūt istum
pro.3°.illū.3°.imediate pcedentē:⁊ rō sua videt̄ esse
q: sequit̄ effectus imediatus.s.i secutio. sꝫ isti nō vi/
dētur bene capere pño dubiū qd stat in hoc vtrū si
aliqs mādet isecutionē ⁊ nō sequat̄ ipa isecutio.icu/
dat:⁊ sic dr̄ q nō : ⁊ sic intelligit Roscla ⁊ alij qui
dicūt q ex nudo mādato nō icidūt. Si aūt qratur
vtrū mandans inseq:⁊ sequit̄ isecutio. nō tñ attin/
gunt eū nec capiūt vtrū icidit dr̄ q sic ⁊ sic saluat̄
dictū istoꝝ q dicūt q icurrit eo q sequit̄ imediatus

effectus:⁊ in hoc verū dicūt.sed nō ē ꝯ Rosclā.
¶ Querit̄ qñ ciuitas sit culpabilis vt subiaceat iter/ 3
dicto delinquēdo i epm̄. R. Pa.i.c.dilectus.el.2°.de
symo.ꝯcludit post Bar.q tūc attribuit̄ vniuersita/
ti qñ fuit prius deliberatū i ipa vniuersitate.pulsa/
ta cāpana:⁊ alijs reqsitis ad ꝯgregationē vniuersi
tatis.vñ si oēs hoīes ciuitatis certū delictū committe
rēt ⁊ isurgerēt.nō diceret̄ factū p vniuersitatē. sꝫ p
singulos de vniuersitate.etiā qd plus.si facerēt pul/
sare cāpanā:⁊ leuare vexillū vniuersitatꝭ.nā potius
sunt icitatores singuloꝝ.oꝫ ergo q prius fiat delibe
ratio i vniuersitate. Sed iteꝝ qrit̄ q: dr̄ si ē ciuitas
subiaceat iterdicto.donec satisfecerit.nūqd facta sa
tisfactiōe.erit remotū iterdictū.sine alia relaxatiōe.
R. Jo.de lig.q nō.sꝫ reqrit̄ supioris sñia.qua rela/
xet̄ .26.q.6.psbiter. secus si vsqꝫ ad certuꝫ tēpus vel
modū fuit positū.q: lapso tēpore.seu modo.cessat i
terdictū.de spon.c.nō est.rō diuersitatis est.q: p ca/
su pōt dubitari an plene sit satisfactū.sed in alio se/
cus.c.cū bone de eta.⁊ quali.
¶ Tertio qrit̄ q: dr̄ q isti ihabilitant̄ ad beneficia 5
obtinēda.qd de obtētis.dicit glo.q illa nō perdūt.
pñt tñ illa augere. q: ꝓhibitus acqrere nouū ius in
re.nō dr̄ venire ꝯ ꝓhibitionē.sꝫ augumētet pristinū
ius.arñ qsito.de pces.pb.c.si.li.6.⁊ ex h° nō q augē
tes gabellas.eadē rōe nō dicūtur facere nouas. nō
tñ possent beneficia habita cōmutare.q: dicerentur
acqrere de nouo. Alia q̄ veniūt ad declarationem
huius cēsure vide in pcedēti imediate:⁊ de mandā
te ibidē.§.4.⁊ de socijs ⁊ ꝯsilio ibidē.§.5. Et q̄uis
isti duo casus sint in.6.⁊ cle.q: tñ multū cōueniūt
cum primo.ideo omnes simul posui.

Quartus casus ē de hereticis. vbi p sunt excōi
cati.oēs heretici quocūqꝫ noīe cēseātur. per
iura antiqssima .24.q.p°.c.1.⁊.2.tā in tex.q̄ꝫ
in glo.2°.p iura antiqua.i decretalibus excōicāt̄ oēs
qui al̄r sentiūt.vel docent.de septē sacris ecclesie. q̄ꝫ
teneat romana ecclesia.c.ad abolēdā.d here.⁊ fiūt
oēs:quos singuli epi p dyoceses suas cū ꝯsilio cleri
coꝝ.i.canonicoꝝ. vel ipi canonici sede vacāte cum
ꝯsilio epoꝝ vicinoꝝ.si oportuerit hereticos iudica/
uerint : vinculo perpetui anathematꝭ inodant̄.d.c.
ad abolēdā. Itē excōicāt̄ oēs heretici.fautores.rece
ptatores:⁊ defensores eoꝝ. extra de here.c.excōica/
mus p.⁊.2°. Itē in pcessu curie excōicant̄ oēs here/
tici cazari.pactarini:⁊ alij quocūqꝫ noīe censeant̄.
ac oēs fautores.receptatores. ⁊ defensores. Iteꝫ in
quadā extrauagāti Jo.22.q incipit.super illius:⁊c̄.
vbi sic dr̄.Quidā tāta erroris caligine obnubilant̄.
q cū morte fedus iniūt:⁊ pactū faciūt cū iferno:de/
monibus nāqꝫ imolāt.hos adorāt.fabricāt:⁊ fabri
cari pcurāt ymagines.anulū.vel speculū. fialā.vel
rē quācūqꝫ aliā magice. ad demones inibi alligan
dos.ab ipis petūt respōsa.ab hijs recipiūt:⁊ p iplē
dis prauis suis desiderijs. auxilia pstolāt̄.p re feti/

dissima fetidam exhibēt seruitutē. proh dolor. hmōi
morbus nūc p mūdū solito āplius ꝯualescēs.successi
ue grauius ifiat xpi gregē. Cū igit ex debito susce/
pti pastoralis officij.oues oberrātes p deuia.tenea/
mur ad caulas xpi reducere: ꝛ excludere a grege do
minico morbidas.ne alias corrūpāt. hoc edicto in
perpetuū valituro.de ꝯsilio fratrū nr̄oꝝ. monemus
oēs:ꝛ singulos.renatos fonte baptismatꝭ.in virtute
sancte obediētie: ꝛ sub īterminatiōe anathematis.
ꝑcipiētes eisdē. ꝙ nullus ipoꝝ aliqd de puersis di/
ctis dogmatibus doceꝛ.aut adiscere audeat.vel qđ
execrabilius quomodolibet alio illis vti. Et qꝛ di/
gnū est ꝙ hij q sua opa peruersa spernūt altissimū:
penis suis pro culpis debitis procellanꝛ.nos in oēs:
ꝛ singulos. qui ꝯtra nostra saluberrima monita:ꝛ
mādata facere de ꝑdictis quicq̄ꝫ ꝑsumpserint.excōi
cationis sententiā ꝓmulgamus quā ipos incarcere
volumus ipofacto. Statuētes firmiter.ꝙ preter pe/
nas predictas.ꝯ tales q admoniti de predictis. seu
ꝑdictoꝝ aliquo infra octo dies a monitiōe cōputā/
dos prefata. nō se correxerint. ad infringēdas pe/
nas oēs ꝛ singulas preter bonoꝝ cōfiscationē dum
taxāt.quas de iure mereanꝛ heretici.per suos cōpetē
tes iudices procedaꝛ .Uerꝫ cū sit expediēs ꝙ ad hec
tam nephāda.ois via omnisq̄ꝫ occasio ꝑcludatur:
de dictoꝝ fratrū nostroꝝ ꝯsilio. vniuersis ꝑcipim⁹:
ꝛ mandamus.ꝙ nullus coꝝ libellos. vel scripturas
quascūq̄ꝫ de prefatis dānatis erroribus quicq̄ꝫ cō/
tinentes habere. aut tenere. vel in ipis studere ꝑsu/
mat.Quin potius volumus ꝛ in virtute sancte obe
dientie cūctis precipimus. ꝙ quicūq̄ꝫ de prefatis
scripturis.vel libellis quicq̄ꝫ habuerit ifra octo die/
rū spaciū:ab hmōi edicti nostri noticia cōputādū.
totū:ꝛ in toto:ꝛ in qualꝫ sui parte abolere:ꝛ cōbu/
rere teneanꝛ: alioquin volumus ꝙ incurrant sniaꝫ
excōicationis.ipofacto. processuri ꝯtra cōtēptores
hmōi cū cōstiterint ad penas alias grauiores.datꝭ.
Auinione.hec ille. Ex quibus oibus pꝫ ꝙ excōican/
tur.ꝑ.Omnes heretici .2° oēs sentiētes de sacris ec/
clesie aliter q̄ꝫ docet sancta romana ecclesia .3°.oēs
docentes aliter q̄ꝫ eadē ecclesia doceat.4°.oēs quos
xpi hereticos iudicauerint .5° oēs fautores hereti/
coꝝ.6° oēs receptatores coꝝ. 7° omnes defensores.
8° credentes.9° ymolantes demonibus.decimo ado
rantes eosdē.vndecimo fabricātes.vel fabricari fa/
cientes. vel procurātes ymagines.anulū.speculum.
fyalā.vel rem quācūq̄ꝫ aliā.magice ad demones i/
bi alligādos. duodecimo petētes vel recipiētes re/
sponsa ab eis.13° auxilia prestolātes pro implendis
suis prauis desiderijs. 14° docentes. vel adiscentes
hmōi artes.15° cōmittētes ꝑdicta si fuerint moniti.
ꝛ infra octo dies non desistant possunt puniri alijs
penis quibus puniūtur heretici. ꝑter cōfiscationem
bonoꝝ. 16° habentes.tenentes.studentes.ꝛ non cō/
burentes libros. hmōi cōtinentes infra octo dies a

notitia hmōi sunt excōicati ꝛ debēt puniri alijs pe/
nis absolutio hoꝝ non videꝛ reseruata pape nisi illi
qui per processum excōicanꝛ .s.heretici.fautores.re
ceptatores.ꝛ defensores: epi tn̄ inquātū in facto he/
resis sunt delegati pape.in cle.p°.de here.ꝛ inquisi/
tores heretice prauitatis:videntur posse absoluere sꝫ
formā canonicā.c.vt officiū.e.ti.lib.6.ab omnibus
hmōi. Ad maiorē igiꝛ declarationē dicendū est de
singulis sm ordinem tactum .
¶ Dicēdū ē p̄ de hereticis vbi nō ꝙ hereticus sꝫ ca d
nones dꝛ multꝭ modis d̄ qb⁹.ꝟ. hereticus pri.hic āt
accipiꝛ hereticus proprie qui a cōi fide q̄ catholica
dicꝛ discedit ꝯtrarie opinioni vehemēter inherens
per electionē ꝛ dꝛ hereticus ab heresi q̄ ponit erro/
rē in itellectu.pertinaciā in volūtate.coꝝ q̄ pertinēt
ad fidem catholicā de qua heresi.vide.ꝟ.hereticus
.§.25.ꝛ de istis hereticis proprie dictis intelligitur
presens cēsura. de quibus queriꝛ vtrū sit couenienf
ꝙ excomunicentur.R.sꝫ.s.Tho.ꝙ sic.2a.q.xi.ar°3°.
vbi sic ait.circa hereticos.duo sunt cōsiderāda.vnū
quidē ex parte ipoꝝ.qđ est peccatuꝫ.per qđ merue/
runt nō solū ab ecclesia per excōicationē separi : sed
etiā per mortē a mūdo excludi. multo.n.grauius ē
corrūpere fidem per quā est anime vita. q̄ꝫ falsare
pecuniā.per quā tēporali vite subueniꝛ .multo ergo
magis heretici. statim cū de heresi conuincunꝛ .pos/
sent nō solū excōicari.sed ꝛ iuste occidi. Aliud ē ex
parte ecclesie misericordia ad errantiū cōuersionē:
ꝛ ideo nō statim cōdēnat.sed post primā:ꝛ secūdā
correctionē.vt apostolus docet. Patet ergo ꝙ here
tici sunt iuste excōicati.per iura supra allegata.
¶ Utrū dubitans. de his q̄ pertinent ad fidē .s.de e
articulis fidei.de sacra scriptura:ꝛ de his q̄ sunt de
terminata ab ecclesia. tāq̄ꝫ pertinētia ad fidem. de
quibus.ꝟ.hereticus pari°.ꝛ.§.25. : sint heretici. vel
excōicati.R.sm Pa.in.c.dubius : de here.ꝙ dubi/
tans cū firmitate animi:ꝛ pertinacia mētis.est he/
reticus:ꝛ excōicatus.ita ꝙ eligat pertinaciter teneꝛ
ꝙ aliqua q̄ sunt fidei. sint dubia facit hereticū.vn̄
sm.d.ꝑcli.d.c.dubius:quatuor modis exponitur.ꝑ
quādo est cū perseuerātia animi.secus si non ꝑsistit
qꝛ primi motus nō sunt in potestate nostra.c.sed pē
sandū.di.6.2° quādo ex malitia vult dubitare. sec⁹
si ex simplicitate.quādo.s.intendit se submittere de/
terminationi ecclesie. vt Abbas Joachiꝫ.c.2°.de s.
tri. 3° quādo est de his q̄ pertinent ad fidem.4°.nisi
essent opiniones inter doc.qꝛ ante determinationeꝫ
ecclesie.pōt tenere ꝛ dubitare de vtraq̄ꝫ .
¶ Quia dictū est ꝙ ea q̄ determināꝛ ab ecclesia. f
vt pertinētia ad fidem.sunt determinate vera:ꝛ ꝙ
nō lꝫ dubitare.queriꝛ vtrū de necessitate sit dicendū
ꝙ talia ab ecclesia determinata. semper sint vera.
R.sm ꝙ recitat directoriū inquisitiōis. ꝙ tempore
cle.5.quidā Pe.Jo.disseminauit.ꝙ dn̄s Jesus xpūs
cū suis apostolis nihil haberūt de proprio. neq̄ꝫ in

bis q̄ vsu sunt cōsumptibilia.neq̄ȝ in aliquo. nec etiaȝ in cōi.sed tm̄ vsum rer nudū facti. ita ꝙ nō habue rūt aliqd ius dominij vel proprietatis.nec ius vten/ di:dominio apud alios remanēte:⁊ dicebant ꝯtra/ riū esse hereticū:⁊ ꝙ hoc posuit Nicolaus.3.in regu la. Exijt ⁊ ꝙ papa nō possit cōtrariū determinare. sine heresi. Jo.vero.22.in quadā cōstitutiōe q̄ icipit. Cū iter nōnullos: determinauit oppositū eē catho/ licū:⁊ dictū suū esse hereticū.q: scriptura dicat i mul tis locis xp̄m ⁊ discipulos eius aliqua habuisse. si/ militer q: talis vsus esset iniustus. Sequaces vero istius Pe. Jo.isurrexerūt ꝯtra.d. Jo.22.dicentes. ꝙ Nicolaus determinauit oppositū. Ad qd̄ respōdit Benedictus.12.tūc cardinalis dicēs.ꝙ q̄uis Nico laus dicat istud in.d.dec̄.exijt.tn̄ illud non ostendit eē ver ex dictis sacre scripture.sed solū narratiue di cit:⁊ incidēter. Jstud aūt ostendit esse verū ex dict. sacre scripture.ꝓpter ꝙ.d.Jo. mature examinans determinauit assertionē illā.si sit pertinax. esse here ticā:ꝯtra qd̄ iterū arguūt p̄dicti dicētes.ꝙ in his q̄ pertinēt ad fidē.vel ad mores.semel determinatum ab vno summo pōtifice.nō pōt per aliū reuocari. Ad qd̄ iterū respōdit.d. Benedictus. dicens.ꝙ fal/ sum est nā Petrū q̄ nō recteābulabat ad veritateȝ euāgelij correxit Paulus. vtȝ ad Gal.2°.sed tn̄ non erat sibi par sed inferior. Jtē Stephanus papa de/ terminauit ꝙ nullus baptizatus per quoscūq̄ȝ here ticos.veniens ad ecclesiaȝ rebaptizaret. Ciprianus vero cū multis ep̄is in Africa celebrās ꝯciliū.deter/ minauit oppositū vtȝ in epistolis Cipriani ad Ste phanū:⁊ ad pōpeiū. Conciliū autē Nicenū vtrūq̄ȝ correxit determinās ꝙ baptizati ab hereticis nō ser uātibus formā ecclesie. venientes ad ecclesiam bapti zentur a catholicis.baptizati vero sm̄ formā eccle/ sie nō rebaptizent. vt non sit ꝯtra illud fidei vnum baptisma. Jtē in.c.nō debet de consa.⁊ in.c. alma. de sen.exc.lib.6. Mutata sunt quedaȝ q̄ statuerant p̄decessores ⁊ in.c.licet:de spon.duo. Ex quibus cō/ stat ꝙ si apparet aliquid male determinatū a prio ribus.per sequentē pōt ꝯtrariū determinari.idō non est mirū si.d.Jo.diligēti examinatiōe cū multis pe/ ritis in Theo°.⁊ in vtroq̄ȝ iure habita.dicta Nico/ lai correxerit. Sed isti iter arguūt ꝯ istā determina tionē.q: si ꝯtenta in.d.ꝯstitutione exijt.sunt falsa:⁊ heretica.sequit ꝙ papa Nicolaus errauit in fide: ⁊ hereticus fuit.R.ꝙ nō. q: dū volūtas nō est in cri/ mine.sȝ ex defectu humane intelligentie error cōtin/ gat.nō est simplr̄ culpabilis.vtȝ in Petro ⁊ Cipria no.vbi.s.quē isto modo excusat Aug.in.lib.de ba/ ptismo cōtra donatistas.vnde Aug.in epistola ad Esitū.ait.error vitādus est q ab hoie vitari possit. sed mihi quisq̄ȝ non videt errare.cū aliquid nescire se scit.sed cū putat scire qd̄ nescit.faciēs aūt dec̄.exijt nō videbat ꝙ putaret se veritatē fidei ac mores de/ terminare certitudinaliter qd̄ scia requirit. q: dicit ꝙ si aliqd̄ dubiū in sua declaratione insurgeret. nō per quoscūq̄ȝ.sed per romanū pontificem declarari deberet. Multuȝ aūt dubitabile erat id qd̄ dixerat de pauperpate xp̄i.⁊ apostolor:⁊ an vsus in oibus rebus possit seperari a dominio:⁊ proprietate.ideo potuit ⁊ debuit.d. Jo.illud dubiū declarare.cū con/ trariū ex scriptura diuina:⁊ legali posset deduci : ⁊ d. Nicolaus nō errauit simpliciter in fide.q: nō pu/ tabat se scire qd̄ nesciebat sȝ putabat se nō scire. qd̄ non sciebat.alioquin frustra:⁊ sine causa.si crederet se scire p̄dicta.aliquē correctorē vellet habere. cuȝ illud qd̄ veraciter scit. sic eē sit impossibile aliter se habere:⁊ ita ipe nō errauit pertinatiose.nec eū sequen tes:⁊ simili modo excusat Petrū.Aug. Sed cōtra istud iterū arguūt.q: dec̄.exijt est per vniuersalē ec/ clesiā approbata.in cōcilio generali Uienensi.R.q supra.ꝙ nūq̄ȝ fuit approbata p vniuersalē ecclesiā aliter nisi vt cōce ꝯstitutiones papales.nec de.dicit ꝙ fuerit approbata.vel reprobata. vel cōfirmata. Sed iterū arguūt q: sequit ꝙ tota romana ecclesia multis annis errauerit in fide.qd̄ est ꝯtra articuluȝ credo in vnā sanctā ecclesiā .R. ꝙ iste error non est imputādus.nec errauit simplr̄. vt possent dici here/ tici. Jtē arguunt q: venientes ꝯtra determinationē ecclesie sunt heretici:⁊ sic nō licuit alicui determina re ꝯtrariū .R.ꝙ non est verū nisi illud qd̄ est deter/ minatū. sit in sacra scriptura.vel ex ipa nec°.⁊ eui/ denter cōcludatur. vel nisi ecclesia expresse determi/ net.ꝙ tale quid sit tenendū sicut pertinens ad fidei articulū.determinās ꝙ dicens:⁊ tenens cōtrariū sit hereticus.qd̄ nō est in proposito.vnde.s.Tho.p°.q. 52.ar°.4.sic ait. circa hmōi.s.que sequūtur ex sacra scriptura.absq̄ȝ periculo heresis. aliquid falsum po test opinari anteq̄ȝ cōsideretur. vel determinatū sit. ꝙ ex hoc sequit aliquid cōtrariū: ⁊ maxime si non pertinaciter adhereat.sed postq̄ȝ manifestatū est p̄/ cipue si sit per ecclesiā determinatū.ꝙ ex hoc sequit aliquid ꝯtrariū fidei : ⁊ in hoc errare non esset sine heresi : ⁊ propter hoc multa reputant heretica.que prius non reputabātur.propter hoc q: nunc est ma gis manifestū.quid ex eis sequat .hec.s.Tho.ex qui bus tria sequūtur primū. ꝙ tenere cōtra determina tiones ecclesie vel sacre scripture vel cōtra ea q̄ per/ tinent ad mores anteq̄ȝ sit determinatū per ecclesiā ꝙ cōtrariū sit hereticū pōt esse sine heresi ⁊ sine pec cato.2m.est ꝙ postq̄ȝ sic est determinatū nō pōt sine peccato ꝯtrariū teneri.3m.est ꝙ post talē determina tionē nūq̄ȝ pōt tale quid falsum inueniri ⁊ sic pȝ ꝙ ad hoc ꝙ aliqd determinatū nō possit esse falsum tria requirūt pm:ꝙ sit de ptinētibus ad fidē. vel dire/ cte.vel idirecte.2°.ꝙ determinet p vrēȝ ecclā.3°ꝙ d̄ter minet vt ptinēs ad fidē:⁊ dicēs ꝯtrariū eē hereticū:⁊ sic pȝ ad q̄situ principale.s.quō possit eē falsū. qd̄ d̄minat ab.ecclia. De q° vide aliqd.s.canonizā°.§.si.⁊.s. ꝯciliū.§.12.⁊.13.⁊.s.fides.§.2°.⁊.s.heretic°.§.25.

4 ¶ Utrũ heretici ꝓprie dicti q̃ hñt errorẽ corꝫ q̃ sunt fidei cũ ꝑtinatia volũtatis.oio occulti.sint excõicati. Rosella in.ꝟ.absolu°.ꝑ.§.28.⁊.29.adducat aliquas distinctiões quorũdã.s.Pe.de pal. ⁊ Angelice i.ꝟ. hereticus.§.2.q̃ distinguũt vt.ſ. ⁊ reprobatis oibus. dicit ꝙ hereticus si habeat solũ heresiꝫ i mẽte.cuius nũq̃ꝫ habuit aliquẽ actũ extrinsecũ.ostendẽtẽ.vel si gnificãtẽ illã.est excõicatus.mouet̃ q: glo.i de.pͤ.ꝯ here.in.ꝟ.eo ipo icurrũt.dicit patere aperte ꝙ ꝯtra° eccñe nullãq̃ꝫ ligat crimẽ oio occultũ ad penã suspẽsiõis.⁊ excõicatõis:⁊ adducũt multa iura i illa glo. ad hͦ facientia. ad hoc ẽ etiã glo.Jo.24.q.1.i sũma. hoc placet Gofre.⁊ Ray.⁊ sic ꝯcludit. Rosella cuꝫ illa glo.ꝙ ecclesia ligat oio occulta. q̃muis noiatim de illis nõ iudicet. sꝫ habeat illos ꝓ solutis.c.a nobis.el.2ͤ.de sen.exco.ad hoc aducit etiã Pa. Cõcludit igit̃ per illud.ꝟ.oio.qꝺ significat.oi modo.ꝯtra illas distinctiões: ⁊ ad dictũ Hosti.⁊ glo.i.c.cũ q̃c. de sen.exc.lib.6.q̃ dicit.ꝙ ratã hñs ꝑsecutionẽ clerici.solũ i mẽte:⁊ nullũ signũ extrinsecũ ostẽdẽs ẽ excõicat⁹.q°ad deũ:⁊ nõ q° ad ecclĩã.dicit Rose.ꝙ ẽ ꝓ se.eo ꝙ dicit illũ eẽ excõicatũ.quo ad deũ.fatet̃ tñ ipa Rosella.ꝙ ecclesia militãs hꝫ talẽ ꝓ absoluto.q̃ non iudicat de occultis.⁊ͤ soluit ꝯtraria. Angelica vero vbi.ſ.post Pe.de pal.⁊ Hosti. tenet ꝯtra Rosellã:⁊ melius.vbi notãdũ est q̃ oio occultũ põt intelligi multis modis.ꝑ dr̃ oio occultũ qꝺ est i sola mẽte nullũ hñs actuꝫ.vel signũ extrinsecũ:⁊ de istis solus deus ẽ iudex:⁊ sic solũ in ꝯfessione.vbi ꝯfessor gerit ꝑsonã dei. dat̃ ꝑnita.vñ.s.Tho.4.di.18.q.2ͣ. ar.2ͤ.q̃l°.pͦ.sic ait. In foro ꝯsciẽtie cã agit̃ iter hoiẽs ⁊ deũ.in foro aũt exterioris iudicij.cã agit̃ hois ad hoieꝫ:⁊ iõ absolõ.vel ligatio. q̃ vnũ hoieꝫ obligat q° ad deũ tm̃.ptinet ad forꝫ penitẽtie. sꝫ illa q̃ hoieꝫ obligat i ꝯparatiõe ad alios hoies.ad forꝫ publicũ exterioris iudicij ꝑtinet:⁊ q: per excõicationeꝫ hõ a coione fideliũ separ̃.iõ excoi° ad forꝫ exteriorẽ ptinet:⁊ illi soli pñt excõicare.q̃ hñt iurisdictionẽ i foro iudiciali.hec ille. Et.2ͤ.q.104.ar.5.ait. In his q̃ ꝑtinẽt ad iteriorẽ motũ volũtatis.hõ non tenet̃ hoi obedire.sꝫ solũ deo. Ex q̃bus pꝫ qꝺ dictũ ẽ. 2ͦ dicit̃ aliq̃d oio occultũ.qꝺ q̃muis habeat aliquẽ actũ exteriorẽ adiũctũ qui põt eẽ illius actus iterioris signũ. tñ iste actus exterior est ita occultus ꝙ nullo° ꝓbari põt:⁊ iste dr̃ oio occultus. quo ad hoies. q̃muis iste actus exterior possit manifestari:⁊ q̃tũ ad hoc iaꝫ ecclesia põt habere auctoritatẽ.q̃tũ ad forꝫ extrinsecuꝫ:⁊ sic põt excõicare:⁊ hoc est qꝺ dicit .s.Tho. vbi.ſ.ꝙ excoi° ptinet ad forꝫ exteriorẽ siue publicũ siue exterioris iudicij. Ad ꝓpositũ igit̃ dr̃ ꝙ si heresis sit oio occulta pͦ.ꝙ nõ ẽ excõicatus.hoc optime ꝓbat̃ per dictũ .s.Tho. q: excoi° pertinet ad forꝫ exteriorẽ.in quo nullo° est talis actus.si aũt sit occulta oio.2ͦͦ tũc dr̃ ꝙ est excõicatus. q: rõe illius actus exterioris. sit de iudicio exteriori hãc distinctionem ponit formalr̃ Pe.de pal. quẽ sequit̃ dñs ar.f.i di/cta cẽsura.nihil addẽs. hoc sequit̃ Hosti.i.c.mulieres.de sen.exc. ⁊ idẽ videt̃ sentire glo.i.c.q̃sq̃s.li.6. e.ti.q̃ dicit ꝙ ille q̃ solũ mẽte hꝫ ratũ.nõ est excõicatus.quo ad ecclesiã.ad quã solũ ptinet excoi°.vtꝫ p s.Th.vbi.ſ. Nõ obstat.d.glo.i de.pͦ.cũ iuribus allegatis.q: cõcedo ꝙ si ecclesia ꝑcipiat aliq̃d extrinsecũ faciẽdũ vel nõ faciẽdũ cũ tali intẽtione vel aio ꝙ faciẽs ꝯ ligat̃.etiã quo ad ecclesiã.lꝫ ecclesia non iudicet ex quo occultũ: ⁊ ita loquũtur iura p.d.glo. allegata. Nã in.d.de.pͦ.iq̃sitor faciens.vel omittens.ꝯ ꝯsciaꝫ ligat̃.ecce ꝙ ꝑcipit̃ aliquid extrinsecũ. de.pͦ.de sta.mo.loquit̃ de actu exteriori. quo qs ad curias ꝑricipũ vadit.eo aio.vt offendat: ⁊ oia alia semp hñt opus aliq̃d faciẽdũ.vel omittẽdũ:⁊ q̃ãtũcũq̃ꝫ sit occultus talis actus exterior. tali aio factus.vel nõ factus.erit ligatus. secus vbi cogitatiõi cordis nihil addit̃ opis. q: solũ deũ hꝫ vltorẽ.C.de iure iur.l.iurciurãdi.33.di.c.habuisse.5.di.§.illud. .ꝟ.quoꝝ: ⁊ sic pꝫ ꝙ ecclesia ligat oio occulta:⁊ tñ nõ ligat ea q̃ solũ ꝯsistũt in corde.sine aliquo opere adiũcto.facto.vel omisso: ⁊ ꝙ iura q̃ dñt ꝙ ligat. oio occulta.sic intelligãtur.s.de oio occultũ.2ͦ ⁊ nõ pͦ pꝫ per Pa.i.c.porro.de sen.exc.vbi sic ait. Nõ ꝓ ex tex.ꝙ percutiẽs clericũ q̃tũcũq̃ꝫ occulte. icidit in excõicationẽ:⁊ tenet̃ ꝓ absolõne ire ad sedẽ aplicã: ⁊ ex hoc notabili isero.ꝑ ꝙ dispõ iuris afficit delinq̃ntẽ q̃tũcũq̃ꝫ occulte.ꝓ hͦ vide bonũ tex.i de.pͦ.de here.⁊ optime.ꝓbat̃ hic.iuncto.c.si qs.17.q.4.hec ille. Ex q̃bus pꝫ expsse ꝙ ipe itelligit iura q̃ allegãt ab istis q̃ñ sunt oio occulta. 2ͦ iste.n.q̃ pcutit certuꝫ est ꝙ dr̃ pcutere oio occulte ꝑꝫ.c.Pa. ⁊ tñ est actus quo pcutit exiẽs ad aliũ:⁊ sic optime itelliguntur:⁊ exponuntur oia iura allegata p.d.glo ⁊ p Rosellãꝫ de Rosella tñ nõ est multũ curandũ q: cõiter videt̃ ꝯtradicere his q̃ dñr p Angelicã.forte vt sapiẽs videat̃.pcurbialr̃.n.dr̃ ꝙ quidã dñt ꝯ suos vt sapiẽtes videant̃.qꝺ tñ fieri nõ debet.sꝫ veritas ẽ q̃rẽda. ceteri vero doc. ꝯ:iñ tenẽtes facilr̃ saluant̃ p.d.distinctionẽ.sicut pꝫ de Pa.quẽ adducit Rosella pro se.credo etiã ꝙ ceteri canoniste.s.Jo.an.⁊ aliq̃.q̃ tenuerũt ꝙ ecclesia ligat oio occulta.nõ intelexerunt. pͦ.sꝫ.2ͦ. Archi. aũt q̃ reliq̃t disputatiõi. itelligebat 2ͦͦ.imo oẽs canoniste siue tex.siue glo. disputabant illo. 2ͦͦ q̃ modus bene erat dubius ⁊ est.apud eos. Probabilius tñ est post glo.Jo.an.alr̃. Non credo tñ ꝙ fuisset dubiũ de pͦ. De eo. qꝺ dicit Rosella ꝙ ar.f.videt̃ adherere sue opinioni. dimissa opinione Pe.nõ est verũ.q: ipe ar.f.i tertia parte tit.25.c.4. expsse sequit̃ opinionẽ Pe. In.c.vero.7.c.ti.narrat opinionẽ glo.nullã mentionẽ faciens de distinctiõe Pe.⁊ non dicit.pro.neq̃ꝫ ꝯtra: ⁊ sic significabat se stare in eo quod dixerat supra.

¶ Quantũ ad illos.q̃ male senciũt de sacris.vel aliter docẽt q̃ꝫ roma⁹ ecclesia doceat.q̃ sunt scãdi.⁊ tertij 5

positi in prin°.huius cap. Notādū.p̄.ꝙ de hoc ē tex. expressus in.d.c ad abolēdā.⁊ de pamis.s.male sen tiētib⁹.dicit ibi Pa.p̄ nō.ꝙ nō solū hereticus ē ma/ le sentiēs de articulis fidei.q̄ ꝯtinēt in symbolo.ſ3 ēt male sentiens ꝯ sacris ecc̄e.q̄ sūt baptismus.ꝯfirma tio.ꝯfessio.eucharistia.ordo.mīa̅.extrema ūtio. de quatuor habes hic.s.i.d.c.ad abolēdā.de aliis.vide in glo.i.c.veniēs.de trāsac.⁊ p Jo.an.i rubrica.ꝯ sa cra.nō ite.⁊.d.Feli. ibidē ait.ꝯhēs cū duabus est su spectus de heresi.q̄ vr̄ male sētire de sacro matrimo nij.hoc tn̄ intellige.qn̄ male sentit cū ptinatia.sec⁹ āt si ex igorātia.vel simplicitate.⁊ sine ptinatia. q̄ꝫuis n.aliqn̄ ignorātia n̄ excusaret a pctō vel ab alia pe na.tn̄ credo ꝙ hic excusaret ab excōicatiōe.q̄ hic ex cōicaṫ vt hereticus.⁊ nō est hereticus sine ptinatia. credo ēt ꝙ debeat itelligi.de illis q̄ male sentiūt.ꝯ sa cris.s.q̄ᵐ ad ea q̄ sūt de essentia sacroꝝ.⁊ nō de sola solēnitate.hoc vlu̅ pōt pbari ex dicto pa.in glo.p̄. d.c.ad abolēdā.vbi dicit i spectātib⁹ ad fidē catho/ licā.seq debemus.⁊ retinere qd̄ seruat romana ecc̄a sed i aliqs.secus.multe āt sūt solēnitates i sacris.q̄ nō ptinēt ad fidē.Nō tn̄ ꝙ inqsitor heretice prauitatis fin dominicā ſ3 de san.gemi.post pcedere ꝯ illā qui contrahit cū duabus tāq̄ꝫ ꝯ suspectū de heresi.

6 ¶ Sed qd de pdicātibus seu dicētibus q̄ sūt tertij po siti in prin°.huius cap.q̄ tn̄ nō essent mēte obstinati. Hāc.q.nō repi i aliq° doc.specialr motā. pbabilis. tn̄ dubita° est de illa.tex.d.cap.ad abolēdā.dicit di/ uisiue.male sentiētes vel docētes.si igiṫ intelligeret so lū ꝙ docētes ptinaces incurrerēt.⁊ illi q̄ docēt nō pti naces.sed forte docēt ex ignorantia.vel q̄ pbabiliter tenēt.nō ptinaces.ſ3 ꝯuertibiles.nō incurrāt. frustra fuisset additū vl̄ docētes.q̄ si solū ptinaces incurrūt sufficiebat dicere male sētiētes:q̄ docētes cū ptina/ tia.sūt etiā male sentiētes. Et sic videṫ ꝙ docētes ali qd ꝯ id qd̄ tenet vel docet romana ecclesia.ꝯ sacris etiā sine obstinatione.sit excōicatus.ꝯtrū tn̄ videtur q̄ excōi° nō inferṫ sine pctō mortali. vt dictū ē.s.v. excōi°.p̄.§.5.ad qd̄ posset pbabiliter respōderi. ꝙ si ille actus docēdi sit pctm̄ mortale sic incurrat. alias secus:qn̄ āt sit pctm̄ mortale.R.ꝙ qn̄ nō teneṫ scire. vel explicite credere.tūc videṫ excusari.secus qn̄ tene tur.⁊ sic ⁊ darius vel iste q̄ docet ⁊c̄.loqtur assertiue ⁊ nō augumētatiue .similiter sciēter.i.sciat ꝙ roma/ na ecclesia tenet contrarium vt pertinens ad fidem. ⁊ tunc credo ꝙ incurrat ⁊ iste videṫ casus illius ca/ pituli ad abolendaꝫ.requiritur igitur.p̄. ꝙ id quod docet sit contrarium illi quod tenet romana ecclesia de essentialibus sacramentorum.⁊ hoc habeṫ ex ter. d.capituli ad abolendā. 2° ꝙ sciat esse contrarium ⁊c̄.3°.ꝙ dicat assertiue.ista duo vltima accipiuntur ex ter.24.q.5.dixit apostolus. Sꝫ dubitatio magna est in eo qui ignorāter docet talia assertiue q̄ s.d.c. dixit apostolus non est hereticus.credo tn̄ ꝙ incur/ rat. quia tenetur scire ex quo exponit se ad docen/

dum vel predicandum.nec est nec̄ ꝙ sit hereticus vt dictum est.Conclude igitur ꝙ aliter sentientes perti/ naciter:de sacris ecclesie: q̄ꝫ teneat romana ecclesiā est excomunicatus.2°.ꝙ docentes aliter q̄ꝫ teneat ro mana ecclesia de sacramētis assertiue ⁊ sciens ꝙ ro mana ecclesia aliter teneat est excomunicatus etiaꝫ si non pertinaciter teneat.

¶ De illis qui ponunṫ.4°.loco.s. qui cōdemnanṫ ab epis.sic dicit Pa.in.d.c.ad abolendā.Intellige hoc qn̄ factū est clarum ꝙ articulus de quo ꝯdenanṫ est herericalis ⁊ determinatū:sin āt esset dubiū.tūc.q.de beret remitti ad solum papam.24.q.1.quotiens ⁊.c. maiores de baptis.vnde dicit quedam glo.super.v. iudicauerint.i.in heresi iam dannatā. ⁊ indubitatā incidisse.alias.n.si de articulis fidei dubita° orietur. ⁊ dubium sit ꝙ bene vel male diceret. sola romana ecclesia habet determinare.d.c.quotiens. Sed dubi/ tatur vtrum quicūq̄ tenet vbicunq̄ ꝯ articulos per epm parisiensem.cōdemnatos.sit excōicatus . ⁊ vi/ detur ꝙ sic.⁊ si non sn̄ia episcopi.que non ligat nisi subditos in proprio teritorio. saltēꝫ sn̄ia huius decre tal.ad abolēdā que dicit vinculo ppetui anathema tis inodamus oēs qui per singulos episcopos tanq̄ꝫ heretici sunt dānati.R.d.ar.R.ꝙ episcopus n̄ intēdit omnes articulos dannare sicut hereticos . sed sicut dubios.⁊ periculosos.tū q̄ multi catolici eos tenent. tum q̄ non excomunicaret sed denunciaret excomu/ nicatos.tum quia n̄ solum dogmatizātes sed etiam aliter credētes essēt excomunicati. tum quia ad solū papam pertinet determinare generaliter.quid est he reticum ⁊ quid catholicum quādo factū est dubium vt dictum est.nō est ergo excomunicatus a iure qui tenet illud qd̄ vna ecclesia particularis iudicat esse hereticū.⁊ q̄ꝫdiu adheret homo fidei ecclesie roma/ ne.q̄ꝫuis q̄cūq̄ alia ecc̄a teneat opp̄ᵐ.nūq̄ꝫ ē hereti/ cus.c.danamus.de su.tri.q̄ illa n̄ pōt errare . ſ3 ois alia sic.sic̄ tota ecc̄a grecoꝝ. vn̄ determināds ꝯ tales articulos n̄ icurrit sn̄iaꝫ iuris.qūo āt subditus icodē loco incurrat sn̄iaꝫ epi.vide.s.v.excōi°.4.§.1.

¶ Quā̅ ad fautores q̄ ponūṫ .5 .loco.dic̄ Pe.ꝯ pal. fautores sūt q̄ aliqn̄ fauēt facto mittēdo alimoniā. vel hmōi.aliqn̄ v° vt dd̄° isti sr̄ bōi viri.iniustuꝫ est agere ꝯ eos.⁊ iqsitores iponūt eis maligne cōficta. aliqn̄ omissiōe.vt qn̄ q̄ ptāte fugiṫ .i capiēdo. ⁊ alios nō fauēt inqsitoribus.sic̄ dn̄t.oēs sr̄ excōicati.ipo fa cto.sic̄ heretici.qd̄ ē itelligēdū qn̄ vitiū suū ostēdūt p aliquē actū exteriorē. Itē q̄ i ptāte exñs omittit face/ re qd̄ dꝫ.ſ3 nihil exteri° agat.icurrit.q̄ ad idē iudi̅. ptinet.hitus ⁊ priuatio. Archi.i.c.qcūqꝫ.ꝯ here.li.6. sic ait i.v fautores:q̄ publica auctoritate fūguṫ vt p lati.⁊ pricipes.ex sola omissiōe pn̄t dici fautores. pu ta ab ecc̄a ꝯdēnatos nō fugāt.⁊ puniūt sic̄ dn̄t.23. q.5.q̄ pōt.⁊ maxime qn̄ reqrūṫ ab epo vel iqsitore. priuate v° psone i hoc casu si nō capiūt vel si ꝑter/ eūtes n̄ detinēt.fautores dici nō pn̄t.nā hoc pertinet

ad eos q ꝑtāte funguntur: ⁊ hoc verū nisi fuerit pri/
uate ꝑsone tales. q iuramēto.vel voto se astrinxerit.
si.n.iurauerūt māifestare:⁊ celāt. nō nego eos fau
tores. Itē si qs excusat hereticū. non lingue lubrico.
neqꝫ ꝑ iocū.sꝫ i ꝯuēticulis:⁊ iter laicos.sicē multi se/
pe dicētes. isti nō sunt tales q̄les dicūf. nec negant
ista.vel illa.vel forte q: aduocati sunt:⁊ defendunt
eos.excusando eoꝝ ꝓcessus ꝑnt dici fautores.ꝯside/
ratiōe hita ꝑsonaꝝ.loci:⁊ tēpoꝝ. Itē si qs facto fa/
ueat nō idiget ꝓbatiōe.puta i eo q tali alimoniam
ꝑstat:⁊ ꝓcurat:q laborat si ea q̄ laborat submini/
strat:⁊ si q̄ sunt sitia. Itē i eo q ꝑ eib⁹ laborat.14.q.
6.c.ꝑ.hec ille. D. Tadeus doc. vtriusqꝫ Bonon.in
quod.i ꝯsilio ad iqsitores.sic ait.fautores dicūf tri/
bus modis.ꝑ omissiōe.seu negligētia. 2° opatōe. 3°
locutiōe.ꝑ° itēꝫ dupl'r.ꝑ i puniēdo. hn̄s.n.ꝑtāte pu/
niēdi hereticos.si scīēter omittit. videf eis fauere : ⁊
icadit i suspicionē heresis.vt i seipo videaf errare.ꝺ
here.c.q aliū.de homi.sicē dignū.§.illi vero. Negli/
gere g° cū possis ꝑuersos:⁊ ē.nihil aliud ē q̄ꝫ fauere.
ff.ad.l.aql.l.sciaꝫ.i ꝑn.de sen.exc.c.q̄ꝫte.⁊.2ª.q.7.ne
gligere.83.di. error. ⁊ dicit lex ꝙ rectores simili pena
puniūf si facinorib⁹ negligūt vindicare .C. de sac.⁊
paga.l.ꝑª.si.nā non caret scrupulo societas iniqꝫ. q
cū pōt manifesto facinori desinit obuiare.vt.d.c.ne
gligere:⁊.d.c.error. In indicādo videf idē ꝺꝺ̄m i eo
q tenef hereticū idicare.q: ille q iurauit idicare.for
te ad petitionē iqsitoris q quotidie exigit a multis
hoc iuramētū.p.c.excōicam⁹.ꝑ.§. adiciam⁹.ꝺ here.
si sciēs hereticū nō idicat imo celat p hoc pōt cēse/
ri fautor.cū ad hoc ex ꝺbito teneaf .11.q.3.qsqs.ad
hoc facit.22.q.5.q audit:⁊.c.h° videf. Sed qd si is
q nō iurauerat idicaf celādo iterrogef ab iqsitore:
⁊ sciēter eos celat:⁊ recusat ipos indicare. nūqd ex
hoc cēsebif fautor.dic ꝙ sic q: iā illꝺ dictū ē.ꝙ ois
q tenef ex ꝺbito celādo sciēter icadit i suspicionē fau
toris:⁊ illud ꝯstat apte ꝙ qlꝫ fidelis xp̄ianus.etiā si
ne iuramēto.tenef .ex debito idicare hereticū.cū te/
neaf idicare i minoribus delinquētē.c.q cū fure.de
t fur. Et habef exp̄sse i q̄dā ꝯstitutiōe Inno.q̄ incipit
Mouerit vniuersitas.§.itē si qs hereticos iqsitori.l'
ep̄o.vel saltē suo ꝯfessori idicare : ⁊ sic restat ꝙ oēs
sciēter recusantes ipos idicare cēsenf ex omissiōe eē
fautores:⁊ maxime ꝯstituti corā iqsitore : ⁊ iurati.
celādo sciēter.2° fauet facto seu cooperatiōe.puta si
eos sciēter associauit.ipos visitauit. Item qn̄ ꝑstant
auxiliū ad euadēdū.vl' fauorē.puta q: ministrauit
ea per q̄ tute fugiat:⁊ euadat vt Insti. de obliga.q̄
ex.deli.na.§.ope.ff.de fur.si pignore .§.pen. ⁊.c.vt
officiū.de here.§. ꝓhibemus:⁊.c.accusatus.§.sacer
dotē.23.q.4.c.iniusta. Verbis aūt ꝺf quis fauef dū
sciēter excusat hereticos publice.vel excessum eoꝝ:⁊
dū ipis hereticis sciēter ꝑstat ꝯsiliū.vt euadāt. Iteꝫ
dū sciens ipos hereticos fundit pro eis ꝑces. ne pu/
niant.nā ex predictis ⁊ similib⁹.ꝺf quis fauere vel
bis:⁊ cōsilio.prima duo probātur.11.q.3. timendos
⁊.c.⁊ ita.1.q.1.c.vltimo : ⁊.c.accusatus.§.sacerdo/
tes:de here.li.6.3m de effusiōe ꝑcū probaf argu°.14.
q.6.c.1.merito dixi.sciēter.in oibus supradictis.cuꝫ
in oibus delictis attendaf .scia:⁊ propositū.ff.ad.l.
cor.de sica.l.diuus.c.de fur. q in iure. Ignorātia.n.
facti.nō debet puniri:q: illa fallit prouidētissimos.
ff.de iur.⁊ fac.igno.l.2. Oēs isti sunt excōicati.c.vt
inquisitionis.§.prohibemus.c.ti.li.6.⁊ si steterint p
annū vt heretici puniūtur.ibidem.hec ille. Vide ali
quid infra.c.ti.§.12.

¶ De receptatoribus qui.6° loco supra dicit dir.in/ q
quisitionis.2ª parte.q.51. Recipiētes hereticos sunt
in duplici differētia.quidā nāqꝫ sunt.qui nō tantuꝫ
semel.sed pluries ⁊ frequēter hereticos recipiunt :⁊
isti proprie:⁊ sm vim vocabuli dn̄r receptatores:a
recipiendo qꝺ est verbū frequentatiuū:⁊ inde dicif
receptaculū domus. vel hospitiū in quo heretici fre
quenter:⁊ pluries ꝯueniūt ad docendū. vel ad mo/
rādū:⁊ tales receptatores quādoqꝫ sunt sine culpa:
vt puta si ignorāter hoc faciūt.vt q: eoꝝ errores ne
sciūt.nec vnq̄ꝫ aliqd sinistrū de eis audierūt.nec su/
spicati sunt. Aliqn̄ sunt in culpa vt puta quādo eoꝝ
errores sciunt.vel ꝙ ecclesia pro illis.eos ꝑsequitur
nō ignorāt:nihilominus eos latēter ⁊ frequēter re/
ceptant.ne ad manus ecclesie perueniāt.tales.n.ꝓ/
prie dn̄r hereticoꝝ receptatores:⁊ de talibus loquū
tur iura : ⁊ isti tales sunt excōicati.iuxta.c.excōica/
mus.1.§.credentes :⁊ si credant eoꝝ erroribus sunt
heretici. Quidā aūt nō pluries sed tn̄ semel.vel bis
hereticos receptauerūt:⁊ isti nō vidētur proprie di/
ci receptatores.q: non frequēter. sed receptatores q:
eos receperūt.quidam tn̄ dicūt ꝙ sic.sicut Archi.⁊
Guido fulconis in cōsultationibus ad inquisitores.
sed nō est vis in verbis.si.n.dolose semel receperunt
sic incurrūt.si vero nō dolose:vel ignorāter vt supra
si tn̄ esset ꝯsanguineus mitius puniref.

¶ Defensores vero qui.7°. loco : ⁊ē. sunt in duplici r
differentia.quidā nāqꝫ sunt qui defendūt hereticoꝝ
errorē:⁊ hi dānabiliores sunt illis qui errant:⁊ non
solū heretici sed heresiarche habēdi sunt.24.q.3.que
illoꝝ:⁊ de his defensoribus cōiter nō loquūtur iura.
q: isti ab hereticis nō distingūtur:⁊ in his habet lo
cū.c.ad abolendā.§.presenti.de here. quidā alij sūt
qui nō defendūt errorem.sed personaꝫ.vt pote illi q
defendunt ne heretici veniant ad manus inquisito/
ris:⁊ tales sunt excōicati iuxta .d.c. excōicamus.ꝑ.
.§.1.⁊ tales non sunt heretici sed suspecti.c.damna/
mus.de sum.tri.⁊ si.ca.⁊ debent abiurare: ⁊ intelli
ge quādo sciēter ⁊ dolose vt supra.

¶ Credētes qui.8°.loco:⁊ē.sunt in duplici differen/ s
tia quidā nāqꝫ sunt hereticoꝝ credentes. qui credūt
eoꝝ erroribus:⁊ isti sunt excōicati.d.§.credentes:⁊
vt heretici habendi.c.excōicamus.el.2°.c.ti. Iudicā/
tur aūt aliqui credentes verbis.vt cōfessiōe propria.

dicēdo se credere erroribus taliū. vel facti euidētia. publice predicādo. vel defendendo errores eoꝝ:ꝛ te stiū productiōe legitima. vt producātur testes ꝙ pre dicarūt. vel defenderūt seu diuulgauerūt .c.super q/ busdā.ꝺ verb.sig.vbi heretici iudicātur qui publice predicāt errores. Aliquādo aūt iudicātur credētes factis.vt si hereticos adorauerūt. eoꝝ verbis vten/ do.reuerentiā eis exibendo.suo modo.cōsolationē. vel coionē ab eis recipiēdo seu similia. q̄ ad ritum eoꝝ pertinēt.sermonē eoꝝ sepius audierūt: ꝛ simi/ lia.per q̄ animus iudicis induciᵣ ꝙ illi credāt.ex fa ctis.n.presumiᵣ de affectu.32.q.5.qui viderint .C.ꝺ dolo.l.dolū. nec refert vtrū qs māifestet animū suū verbis.vel factis.30.q.5.imo plus est facto. q̄ꝫ verbo aliquid facere .ar. de appel.c.ꝯdicti. Magis.n.est standū factis.q̄ꝫ verbis.vt docet xp̄s Mat.7. Qui/ dā alij sunt hereticoꝝ credētes.de quibus nō appa/ ret clare. ꝙ credant eoꝝ erroribus sed videtur cre/ dere q: vadūt:ꝛ veniunt ad eos sermones eoꝝ.licet raro audiūt.litteras eoꝝ hinc inde deferūt ducatuꝫ prebēt.eos visitant:ꝛ alia faciūt in q̄bus ꝺ ritu eoꝝ nihil ostendiᵣ.tales nō iudicātur credētes. sed non carent suspiciōe.ꝫ signa:ꝛ debet imponi purgatio iuxta.c.excōicamus.i.§.qui vero inuēti fuerint.sola suspiciōe notabiles:ꝛc̄. ꝛ.c.e.§.credentes:ꝛ.c.accu/ satus.lib.6.eo.ti. Intellige oia ista quādo fiunt.vel dicūtur.scienter: ꝛ apensate.

ic ¶ Quātum ad ea q̄ ponūtur.5ᵒ.loco ꝛ sequentibus q̄ sunt in illa extrauagāti. Notandū p̄.ꝙ cū ipe nō sibi reseruet absolutionē quilꝫ ep̄s poterit absoluere suos subditos. 2ᵒ notandū ꝙ illa ponūtur disiūcti/ ue:ꝛ sic quicūqꝫ facit aliquid illoꝝ incurrit.3ᵒ notā/ dū ꝙ cū illa extrauagans sit facta.post lib.6.ꝙ te/ net etiā tēporibus istis.4ᵒ notandū ꝙ q̄uis dicat i aliquibꝰ ꝙ puniātur tāq̄ꝫ heretici.tn̄ dicit a suis iu/ dicibus.Vn̄ ꝑpter hoc inquisitores non poterūt de illis se impedire.nisi aliter sapiat heresim maīfeste. fit.n.inuocatio demonū tribus modis:p̄ exibēdo si bi honorē latrie:vt puta eis sacrificando.adorādo. orones execrabiles effundēdo. aliquid se facturum pollicendo.laudes demonis.vel cātus.in eius reuerē tia promēdo.genua flectēdo.prostratiōes faciēdo: castitatē pro demonis reuerētia vouendo.lumina/ ria accēdendo.turificādo.ista ꝛ similia soli deo exi beri debent.2ᵒ fit.sibi exibēdo honorē dulie vt attri/ buendo sibi nomen sanctitatis.vel petendo illos vt mediatores inter nos ꝛ deuꝫ ꝛ similia.3ᵒ inuocātur simpliciter sine aliquo istoꝝ vt circulū faciēdo:ꝛ si/ milia.primus ꝛ secūdus modus.vidētur sapere he/ resim manifeste.vtꝫ per Jo.an.ꝛ Archi. in.c.accu/ satus.§.sane.ꝟ.saperent.de here.lib.6.Nam dicere dyabolū esse deū.vel esse sanctū.est hereticū.sed pri/ mus.vel secūdus modus sic significant.tertius vero modus maxime quādo petunt a demone. qꝺ est ꝫ suā virtutē:ꝛ cōsuetudinē. puta vt inducāt mulierē

ad pctm̄ carnis:ꝛ silia.non videtur sape expresse:ꝛ et cōsequēti nō pertinēt ad inquisitorē.

¶ Notandū ꝙ in.c. vt iꝰ quisitiōis.§.prohibemus. de here.li.6.excōicanᵣ oēs impediētes officiū inqui sitionis.vbi sciendū ꝙ dupliciter.quis pōt impedire primo mō directe vt pote qui captos pro heresis cā a carcere propria temeritate liberat.vel processus i/ quisitionis lacerat.testes in causa fidei.pro eo ꝙ te/ stificati sunt vulnerat.vel si dn̄s temporalis statuat ꝙ nullus de fide cognoscat nisi ipe: ꝛ similia.q̄ nō. Jo.an.in.c.statutū.ꝟ.directe:de here.lib.6.Quidā impediunt indirecte vt qui statuūt ꝙ nullus portet arma nisi de familia dn̄i tēporalis.vel ꝙ nullus ca piat aliquē nisi per familiā dn̄i tēporalis: ꝛ silia vt nō Jo.an.in.d.c.statutū.ꝟ.idirecte. Isti.n.ipediūt indirecte.q: familia inquisitoꝝ non potent:ꝛc̄. oēs tā primi q̄ꝫ secūdi sunt excōicati.ꝛ ꝑstantes ad hoc auxiliū.ꝯsiliū.ꝛ fauorē. sunt suspecti de heresi: ꝛ si steterint per annum obstinati in illa excōicatiōe vt heretici sunt cōdēnandi.d.c.vt inquisitiōis:ꝛ cōtra tales etiā si nō stent per annū in excōicatiōe. potest procedi sicut ꝯ fautores. ar.c. accusatus.§.vltimo. de here.liō.6. Et ſm priuilegiū dn̄i Urbani.4.Cle. Alex.ꝛ alioꝝ sūmoꝝ pontificū. ad inquisitores.vbi sic ait.Ceterū si forte qꝺ nō credimus aliqui cuius/ cūqꝫ ꝯditiōis huic negotio vobis cōmisso se oppo nere ꝑsumpserit.vel aliqualiter impedire vt nō pro cedi libere.in eodem:imo requisiti.nisi id fecerint:ꝛ iuxta officiū:ꝛ posse suū iuuerint ꝯ eos tāq̄ꝫ contra hereticoꝝ fautores:ꝛ defensores.ſm sanctiones ca/ nonicas freti.eodē auctoritate intrepide proceda/ tis.Uide supra.c.e.§.7.

¶ Notandū ꝙ in dec̄.vt inquisitionis. excōicantur i4 multe persone.multis de causis. primo oēs potesta/ tes dn̄i tēporales:ꝛ rectores. quibuscūqꝫ dignitati/ bus vel officijs ꝛ nominibus censeātur: ꝛ eoꝝ offi/ ciales.ꝛ baliui qui ep̄is vel inquisitoribus non obe/ diunt in hereticoꝝ.vel ipoꝝ credentiū. vel defensoꝝ receptatoꝝ.seu fauctoꝝ inuestigatiōe captiōe.ꝛ cu/ stodia diligenti.cū ab eis fuerint requisiti.2ᵒ omnes ꝑdicti rectores si predictas personas pestiferas nō duxerint.vel duci fecerint sine mora postq̄ꝫ fuerint requisiti in potestatē. seu carcerē ep̄oꝝ. vel inquisi/ toꝝ.seu ad locū aliū.de quo ipi vel aliqui ipoꝝ mā dauerint.infra eoꝝ dn̄oꝝ.vel rectoꝝ districtū.vbi ꝑ uiros catholicos a prefactis ep̄is.vel inquisitoribus vel eorūdē aliquos deputatos. sub arta:ꝛ diligenti custodia.teneātur.donec eoꝝ negotiū per iudicium. ecclesie terminetur. 3ᵒ omnes supradicti rectores ꝛ eoꝝ officiales ꝛ nūtij.si de heresi ab ep̄is.vel inqui/ sitoribus cōdēnatos:ꝛ eoꝝ brachio derelictos.non statim ceperint ꝛ indilate anima uersione debita puniendos.nō obstantibus appellatiōibus quibus/ cūqꝫ ꝑdictoꝝ.4ᵒ oēs ēdicti rectores: ꝛ officiales.si captas ꝑ eis heresis absqꝫ dictoꝝ ep̄oꝝ seu iq̄sitoꝝ.

aut alterius coꝝ licentia a captiōe. vel carcere libe/rauerint. 5° oēs supradicti coꝛūqꝫ officiales si de cri/mine heresis cū sit mere ecclesiasticū cognouerint q̄ quomō. s. principalr̄ vel icidēter iudicauerint. 6° oēs supradicti si excōicationē pro hmōi crimine a dyocesanis. vel inquisitore iniūctā prōpte pro vt ad suū spectat officiū distulerint. 7° si dyocesani. vel inqsitoris iudiciū. sniaꝫ seu processuꝫ directe. vel idirecte impedire p̄sumāt. 8° oēs qui sciēter i p̄dictis. vel aliquo p̄dictoꝝ ꝯ inqsitiōis officiū. dederint ꝯsilium. auxiliū. vel fauorē. 9° oēs predicti si sentētiā excōicationis in quā incurrisset per annuꝫ sustinuerint ex tūc velut heretici cōdēnāitur. hec in dcē. vbi Jo.an. dicit. q̄ si inquisitor discordat ab epō. expectāda sententia pape. vt in de. Quidā Matheus limitat qn̄ isti facerēt eo animo vt impedirēt officiū. secus si facerent vt offenderēt inquisitorē. puta q: eius inimici. vel aliquē de familia. pōt tñ inquisitor eos punire. quidā etiā nō. si sciēter. i. sciebāt se impedire officiū: ꝛ sic dolose. ꝺ dātibus auxiliū: ꝛc̄. dic vt. s. casu p̄. ꝛ. f: de fautoꝛib' dic vt. s. §. 8. de ꝺ̄fensorib'. §. x.

15 ¶ Jn. c. quicūqꝫ. de here. li. 6. excōicant quicūqꝫ hereticos. credētes receptatores. vel fautores coꝝ. sciēter p̄sumpserint ecclesiastice tradere sepulture. vsqꝫ ad satisfactionē ydoneā. nec absolutiōis beneficiū merent nisi propꝛijs manibus extumulēt publice: ꝛ prohibeant hmōi corpora dānatoꝝ: ꝛ est epalis. q: papa non sibi reseruat: ꝛ locus ille perpetuo careat sepultura. hec ibi. de expositiōe istoꝝ nominū. s. hereticos. credens: ꝛc̄. vide. s. eo. casu. §. 8. ꝛ sequentib'. glo. quicūqꝫ laici. vel clerici cū vlr̄ dicat nullū excipit. Jn. ꝟ. sciēter. ergo si p̄babiliter ignorabat. illos tales esse non incurrit. Jn. ꝟ. ecclesiastice sepulture: vult dicere littera ista q̄ taliū cadauera nō debent in cimiterio ecclesiastico tumulari nec alibi ad modū xp̄ianoꝝ. s. cū orone. cruce. processiōe: ꝛc̄. secus si extra locū sacrū: ꝛ sine orone: ꝛc̄. sed foras iactari ab ecclesiastica sepultura. in signuꝫ perpetue dānationis. Jtē in. ꝟ. propꝛijs manibus. ergo nō alienis: ꝛ sic ē qd̄ nō possumus p alios qd̄ per me possum. Jtē in. ꝟ. extumulēt. hoc verū itelligo qn̄ ossa ipoꝝ possunt ab ossibus alioꝝ discerni. alias secus. c. sacris: de sepul. Jtē s̄m glo. hic negat̄ sepultura oibus qui manifeste moriūtur in petō mortali. 13. q. 5. placuit: ꝛ his qui moriūtur in torneamētis etiā si petere't p̄niaꝫ. q̄ eis nō negat̄ de tor. c. p̄. de quo ifra. ꝟ. sepultura. §. 14. Jtē excōicant̄ oēs qui sepeliūt. iter dictos. vel publicos vsurarios. de. p°. de sepul. de q̄ excōicatiōe dicet̄ infra casu. 42. per totū. ꝛ. ꝟ. sepultura. §. 13. ꝛ. ꝟ. iterdictū. 5. §. 11. hic habes q sunt illi q tradūt sepulture vel qui icurrūt penā puta vtrum associantes. dicentes officiū fodiētes: ꝛ similes.

16 ¶ Jtē i de. multoꝝ. de here. excōicant̄ oēs inquisitores: ꝛ iferiores epis. qb' officiū iqsitiōis heretice prauitatis cōmittit̄. q odio. gra. vel amore. lucri vel cōmodi tp̄alis. obtētu. ꝯ iustitiā: ꝛ ꝯsciaꝫ suā omiserit ꝯ quēpiā p̄cedere. vbi fuerat p̄cedēdū. epi vero: ꝛ superiores icurrūt suspēsionē. Jtē excōicant̄ p̄dicti. si eodē obtētu. prauitatē ipaꝫ heresis. vel ipedimētuꝫ sui officij alicui iponēdo p̄sumpserit. aliquē quoquō vexare. Absolutio reseruāt̄ pape: ꝛ sitr̄ epi. ꝛ superiores suspēdunt̄ p triēniū: ꝛ nō p̄nt absolui nisi i mortis articulo: ꝛ tūc p̄missa satisfactiōe. intellige qn̄ ꝛ quō pōt fieri. aliter nō valet absolō nullo priuilegio suffragāte. s. iuris. Nō q: dr̄ i tex. ꝯ iustitiā. ꝛ ꝯsciāꝫ copulatiue. vn̄ nō incurrit nisi ābo ꝯcurrāt. nō etiā s̄m Pau. q̄ quoquō vexent aliquē. siue in citationibus. siue fideiussiōibus: ꝛ similibus incurrūt. nō itēꝫ s̄ꝫ glo. q̄ si dimittūt p̄pter timorē. vel scādalū non incurrūt. Nō s̄m Pe. de ancha. super. de: ex grauit. de vsu. q̄ q̄uis act' fenerādi nō sapiat heresiꝫ. nec ptineat ad inquisitorē heretice prauitatis. sitr̄ alia peccata: ꝛ sitr̄ facere id qd̄ est ꝯ bonos mores. q̄uis semp habeāt errorē. circa illa i particulari. s̄ꝫ p̄ bnē. ꝛ. e. Tho. tñ si qs ptinaciter diceret ista nō eē petā. vel malefacta: ꝛ sitr̄ si qs ptinaci' assereret. q̄ post restitutionē vsure nō sit nec'' ꝯfiteri de illo petō. eēt hereticus. ꝛ ptineret ad inqsitorē. Et ex hoc decidūt hoc. quoddā dubiū. fuerūt quidā bizocholi qui dicebāt laicos nō teneri ad solutionē ꝺamaꝝ p̄sbiteris. nec illis ꝯfiteri: ꝛ q̄ peccabāt soluētes. q: presbiteri sunt. vn̄ dubitabat̄ vtrꝫ ꝯ tales inqsitor posset procedere: ꝛ determinatū fuit q̄ sic. q: sapiebat heresim. eo q̄ multos errores determinatos pertinaciter asserebat. Et itellige hoc qn̄ simplr̄: ꝛ ptinaciter. q diceret vsurā. vel ista alia nō essent peccata. si qs. n. dubitaret in aliquo casu. vtrū ibi esset vsura. vel ne. vel in aliquo actu. vtrū ibi ꝯcurrat rō illius qd̄ determinatū est: ꝛc̄. nō eē hereticū. sic p3 ꝺ multis doctorib'. i. c. nauigāti. de vsu. vbi multi dubitāt eē multos casus.

¶ Jtē i de. no'ētes. de here. excōicāt̄ iqsitores: ꝛ vicarij ipoꝝ. vel epoꝝ. seu capituloꝝ. sede vacāte. sup hoc deputati. si ptextu officij iqsitiōis. qbuslibꝫ modis illicitis. ab aliqbus pecuniā extorquēt. aut sciēter attētāt ecclesiaꝝ bona ob clericoꝝ delictū p̄dicti occasione officij. fisco eccle aplicare. nec absolui p̄nt p̄ter q̄ i mortis articulo. donec illis a quibus extorserint plene satisfecerint. Nullis priuilegijs. pact' aut remissionibus. sup hoc valituris. Nō qdā in glo. ꝟ. comissarij: dāt ergo inqsitores: ꝛ capitulū. sede vacāte. comissarios. quos vicarios vocamus. vel substitutos. de epis nō videt̄ loq. ꝟ. ptextu. si ergo alio p̄textu illicite exigit. lꝫ male agat tñ nō incurrit penas. ꝟ. pecuniā large itelligit̄. i. q. 3. per totū. ꝟ. ecclesiaꝝ secus de bonis p̄prijs. ꝟ. ecclesie: multo minus sibi vel alteri. ꝟ. absolui. p ordinarios cū sibi nō reseruet papa. ꝟ. satisfecerit. si h3 vn̄ alias paupertas excusat. de vsu. cū tu. i. ꝟ. sciēter. secus si ignorāter. in. ꝟ. illicitis: penas pecuniarias applicādas officio nō p̄hibet iponi: ꝛ exigi s̄ꝫ illicitas exactiōes fieri. ff. 17

de offi.psidis.illicitas.in prin.de symo.i ini:s.c.audi
uimus:s sequenti.vide supra.§.exactio pan.

18 ¶ Jtē asserētes cōtumaciter ecclesiā romanā. nō eē
caput oīuz ecclesiaz s non posse cōdere canones vel
sibi tāq̄ʒ capiti nō eē obediēdum sunt excōicati.19.
di.nulli fas.Nō sm.d.ar.s.3ᵒ.ti.25.c.x. q istud.c.lo
quitur de cōtēptoribus canonū s trāsgressoribus. Sed
sʒ Ugo.s Pau.i de.c.dr qs cōtēptor canonū duo
q: aplicā sedē cōtumaciter negat eē caput ecclesiaz
s habere ptātē cōdēdi canones:s c.s talis ē scisma/
ticus.hereticus:s excōicatus:s sic intelligendo.d.c.
nulli fas:est lata sñia.itellige. nō rōe illius capituli.
sʒ q: est hereticus.vt.s.q aūt sit hereticus pʒ.22.di.
oēs.Idē dicunt Jo.an.Inno.s Hosti. 2ᵒ dr cōtēptor
q: ipa mādata canonū non seruat. q̄uis credat:s
dicat eē seruāda. hic nō ppter scismaticus neq̄ʒ ex/
cōicatus:s sic sm Ugo.d.c.nulli fas ē ferēde sñie:s
si qs trāsgredit canones:s statuta cōtinētia pcepta.
siue negatiua siue affirmatiua.peccat mortalr.14.
q.1.qd papis.secus si eēnt cōsilia:s qn sunt cōsilia vel p
cepta.vide.§.lex.§.23.vsq̄ʒ ad.28.s.§.religio.§.23.

19 ¶ Jtē i.c.lʒ de elec.li. est excōicat' gerēs se p papa.
2ᵒ oēs adherētes.sequaces.seu fauentes.publice.vel
occulte.isti duo casus sunt i.d.c.lʒ. 3ᵒ qn qs emit rē
ecclesiasticā.vel alr acqrit a scismatico.alias.n.oc/
cupās rē ecclesiasticā est excōicādus regulr.vt in.c.
cōq̄stus.de fo.cōpe.4ᵒ qn qs tʒ bñficiū a scismatico.
5ᵒ qn qs initit ordinatiōi facte p scismaticū.Isti tres
vltimi pbātur i.c.li.de scismaticis; s in istis tribus
est epalis.In p aūt s. 2ᵒ qn sunt heretici ē papalis.
p pcessuʒ.alias ē epalis.Quidā doc.nō in.d.c.li.q
regulr scismatici:s adherētes eisdē.nō sunt excōica
ti pp hoc q i.d.c.li.excōicant alii: s nō illi q ponūt
i p vel.2ᵒ loco.h'.§.sʒ dō sʒ Pa.i.d.c.li.q ē veꝝ q
i.c.li.nō excōicāt scismatici vl' adherētes sʒ excōicāt
i.d.c.lʒ.vid.§.scismatic' qt modis dr s mlta alia.

Quintus casus. est de falsariis lraꝝ aplicaꝝ.
q vbi q̄tuor ponūtur.p de his q recipiunt lras
aplicas ab aliis.q̄ʒ ab his qb' cōmissum ē.
2ᵒ ponitur falsantes.3ᵒ vtētes falsis.4ᵒ tenentes fal/
sas.de p.dr i tex.i.c.dura.de cri.fal. Etiā in curia.
lras aplicas nō recipiat. nisi de manibus pape.vel
officialiū ab ipo deputatorū . psone tñ solēnes. per
nūtios recipe poterūt.de manibus tñ pdictoꝝ. cōtra
faciēs si laicus ē excōicatiōi subiacet.si clericus est:
ab officio s bñficio deponit . Pa.ibidē. Ista pena
afficit solum existētes i curia recipiētes lras ab alio
q̄ʒ a māib' pape vel officialiū suoꝝ. Et curia apo/
stolica dr eē ibi.vbi est papa:s curia sua.siue ergo
ipetret p se.siue pro alio.dʒ lras recipe de manibus
pape.vel officialiū:s hoc fit.q: āriqtus multū falsa/
bant lre aplice:s falsantes dicebāt se a papa impe
trasse.an aūt cōtrafaciēs sit excōicatus ipofacto.glo.s
doc.variāt. sʒ dic q p hec verba excōicatiōi subia/
cet.fert sñia ipofacto.h Pa. Jo.an.s Pe.de āch.

dñt q hoc qd dicat hec dec.hodie curia non seruat.
imo qlʒ parue auctoritatis mittit ad bullatorē s reci
pit:s hoc videret satis duꝝ.q aliqs exñs i curia nō
possit recipe bullā quā alius ipetrauit.vel recipit vñ
glo.Ber.ibidē.nō credo q sit excōicat'.q h' nō ser
uat.imo videmus idifferēter q qlʒ p nūtiū ipetrat
s hoc papa scit s tollerat sʒ hoc itellige q lre debēt
recipi originalr a papa:s c.alias false sunt vt i.c.se
quēti dr s sic eēnt excōicati vt ifra ista ergo excōi/
catio nō videt tēporibus istis ligare nisi vt dictū ē
quādo essent false.i.nō essent originalr ab his offi/
cialibus pape.vel a papa .

¶ De.2ᵒ.i.de falsantibus lras pape.sic dr i.c. ad fal 1
sarioꝝ.de cri.fal.q p se.vel p alios lras pape falsāt.
excōicati sunt.cū suis fautoribus:s defensoribus:s
clerici officiis:s bñficiis. priuati sunt:s degradādi:s
tradēdi curie seculari.vt puniātur pena mortis:s ē
speciale i falsificatiōe lraꝝ pape.sʒ Pa.ibi.s nō sʒ
c.Pa.q multiplici pena puniūtur.Nā si ē clericus.
est ipofacto excōicatus. Itēʒ priuat offō s bñficio.
3ᵒ dʒ tradi curie seculari.vt puniat pena legali.statī
postq̄ʒ ē cōuictus de crie.regulr.n.non tradit nisi sit
icorrigibilis.vt nō i.c.at si clerici.s i.c.cū nō ab ho
mine.de iudi. Si vero est laicus ē excōicatus ipofa
cto.Excōica' igit icurrit tā a clerico q̄ʒ a laico. ipo
factoꝝ alie pene sunt iponēde clericis ab ipo iudi/
ce s post dephēsionē.sunt priuati officiis s bñficiis.
s post degradationē dʒ tradi imediate iudici secu/
lari:glo.i.§.dephēsi.i si.nō.q iste pene cōtēte in tex.
itelligūtur qn falsarius ē cōuictus criminalr.secus si
agebat ciuilr:Hosti.sentit. q q̄ñcūq̄ʒ cōstet de hoc
crie.semp hʒ locū dispō huius.c.quasi sit speciale in
hoc delicto.sʒ Pa.distinguit iter penas q iferunt ipo
iure:s tūc stati itelligūt ifligi cōmisso delicto. nec ē
uis q̄ttr fuerit actū.q: cōsti' ligat delictū oio occultū.
vt dicat glo.i de.p'.de here.sʒ respectu penaꝝ ifligen
darū p iudicē.sʒ cū glo.ar.c.sup lris.ō rescrip.s i.c.
sup his.de accu.Nā diligētius forte defendisset se.si
fuisset actū criminalr. Et q̄uis papa nō sibi reseruet
absolutionē i.d.c.ad falsarioꝝ. tñ p pcessuʒ curie ē
papalis.nec valet qd dicat.d.ar.s.q ē papalis per
tex.dura.i si.q: ibi nō loqt de falsantib' sʒ Pa.sed
de habētib' sʒ Pe.de āncha.s sʒ Ric.q ille q scien/
ter ipetrat rescriptū surreptitiū s vtit nō icidit i illā:
s sitr q ipetrat tacita veritate. vel expssa falsitate.
sʒ alr puniūtur:s sitr dōm ō his q alr vtūt .sub alio
noie q̄ʒ sit ipetrate.sunt.n.vere lre.q̄uis largo noie
possint dici falsarie.15.q.2.dicēti.Angelica xo i .§.
excoi'.5.casu.3ᵒ.§.1.videt tenere q oēs falsarii sup/
plicationū cōtinētiū gr̄az.sint excōicati.nullo tñ iu/
re hoc pbat.iō sm.d.ar.s.dicēdū vt.s.

¶ Quātū ad .3ᵐ .s.de vtētib' lris falsis pape scienter. 2
dicat Pa.i.d.c.ad falsarioꝝ. vtētes lris falsis .s.ab
aliis falsatis.si sunt clerici.debēt priuari officiis:s be/
neficiis.sʒ si sunt laici sunt excōicati.ipofacto : s vi/

dctur hec lr̄a limitare ꝙ clerici vtētes nō sunt excōi/
cati.ipsofacto.sȝ Hosti.tȝ oppo̅ᵐ:⁊ itelligit.ꝙ clerici
sunt excōicati:⁊ ēt puādi officijs:⁊ bn̄ficijs. sȝ ista
opi° nō placet Pa.q: ille tex.apte distiguit iter cleri
cos:⁊ laicos:⁊ i penis ē hēda mitior iterp̄a°.vt i re
gula i penis li.6. Nec duplici dȝ pena coherceri.vt
i.c.at si clerici. de iudi.vn̄ artius puniūř falsantes.
q̄ȝ vtētes vn̄ sumiř ar.ꝙ vtētes pecunijs falsis.mi/
nus puniūř q̄ȝ falsantes : ⁊ sunt magis puniēdi q p
malitiā q̄ȝ per negligētiā.tā i ista q̄ȝ in suplori. De
ignorantia dicit Hosti.in.d.c.q: falsariorȝ si simplr
ignorāter vtiř talibus lr̄is falsis.non excusař q: per
alios d̄buit igrere.ar.17.di.c.si. Sed si falsitas erat
ita latens.ꝙ de facili papi nō potuit i apto.si per se
⁊ alios adhibuit diligentiā.quā potuit:⁊ nihil pci/
pit excusař .alioqn nō:de homi.c. Joānes.tūc.n.sm
Pe.de ācha.ibidē.cēseř iusta ignorātia.q̄ hȝ excu/
sare.nō.n.poterat illuminare falsitatē rescripti. sȝ si
ignorauit ex negligētia.q: h° crimē ē.puniř :⁊ dolo
cōpař .ff.mā.l.fideiussor:⁊.c.dura. de cri.fal. Et ex
quo papa non reseruat est epicopalis.

5 ¶ Quātū ad.4ᵐ.s.de.eo q falsas lr̄as pape se habeř
cognoscit.q̄ ab alijs puenerūt ad eū:⁊ non destruit.
vel resignat.istra viginti dies.tales nō sunt ipo iure
excōicati.si illis nō vtūtur.nisi sit lata a iudice.cum
terminis.20.dieȝ.⁊ iō sȝ P.i.d.c.dura.si iudex spe
cifice non fert excōicationē ꝯ tales.nulla pena.talis
afficiř .ex q° nō falsauit:⁊ absolut° pape reseruař : ⁊
factū nō tȝ. Angelica i.ꝟ.excoi°.5.casu .3°.pn.dicit
ꝙ sȝ Hosti.isti dies icipiūt currere a die noticie.sm
vo Pa.i.d.c.dura.icipiūt a die plationis sn̄ie.sȝ cer
te si qs bn̄ videat Pa.i.d.c.dura.nō dicit h° expsse.
sȝ pōt dici ꝙ vtrūqȝ reqriř .s.noticia.vt dictū est : ⁊
sn̄ia sȝ ꝙ ibi dicit Pa.post tex.⁊ sic postq̄ȝ habuit
noticiā:⁊ fuit lata sn̄ia post.20.dies.icurrit.

4 ¶ An possit qs corrigere:⁊ abradere si dephēdit er
rorē.i lr̄is aplicas. Doc.cōiter i.c.ex lr̄is.de fi.instru.
dn̄t ꝙ nō.qn imo si hoc psumereř carerent oi como/
do rescripti. Un̄ dicit Hosti. ꝙ i curia est canō late
sn̄ie.i quēcūqȝ aliū ab officialibus. sup hoc in curia
deputatis q i rescripto bulato.vel notato.aliqd. sal
tē vnā figurā.vel lr̄aȝ vel etiā dimidiā abraserit.de
leuerit.diminuerit.ꝯpleuerit vel mutauerit. sine illi°
ad quē spectat.data licētia : ⁊ dicit ꝙ sepe hoc pu/
blicař i curia.vt nō possit qs ptēdere ignorātiā .ff.
de isti.l.sȝ ⁊ si.§.de quo palā:⁊.c.ita quorūdam:de
iude:⁊ ita stricte hoc seruat curia.vt cū magna diffi
cultate absoluat ligatos.vn̄ absolutio reseruař pa/
pe.posset tamen ipetrans sine aliqua pena dilania/
re.si illa vult nō vti. quilȝ.n.pōt iuri suo renūtiare.
imo simplex notarius qui lr̄as apostolicas scripsit
nō pōt illas corrigere sine licētia officialis. ad hoc
deputati.hec Pa.in.d.c.ex lr̄is : ibi etiā habes quō
quicūqȝ notarius possit corrigere vel addere si cō/
perit errasse: limitat Ric.4.d.18.q.12.ar°.4. si talis
abrasio siue correptio seu mutatio faciat ꝙ bulla q̄
ante erat inualida efficiař valida.vel magis vtilis
vel ꝯ̄ȝ. Idem.d.ar.s.3ª.n.25.c.16.Quot modis bul/
le pape dicantur false.vide supra.ꝟ.bulla.⁊.ꝟ.fal/
sarius.§.si.

s Extus casus.Qui cū effractiōe spoliāt eccle/
sias.excōicati sunt:⁊ per papā tm̄ post denū
tiationē absoluūtur.c.cōqsto:ꝺ sen.exc. Pa.
ibi i glo.sic ait.Cōclude clare ꝙ aut qs rapit bona
ecclesie sine icēdio.seu effractiōe:⁊ tūc nō est ipo iu/
re excōicatus.sȝ excōicādus.etiā si esset res sacra.vt
calix.hoc pbař in .c.si. de fur. ⁊ facit.c.cōqstus.de
so.ꝯpe.si etiā facerēt enormia i ecclesia.vt frāgēdo
crucē.sȝ doc.nō icurrūt.Aut ista rapina ꝯcurrit cū
effractiōe.vt q: effregit hostia seu parietē ecclesie:⁊
inde bona subtraxit:⁊ tunc est excōicatus.ipo iure.
ante denūtiationē vero si satisfaciat pōt per ordi/
nariū absolui.c.nup.de sen.exc. Ar.fi.post Guil.sic
ait.Credo ꝙ effrator ecclesie iudicādus ē.qui dolo
aut per iniuriā violēter parietē fodit. aut suffodit.
aut vitream fenestrā fregerit.aut serraturā.aut ho
stia.aut cardines. aut vectes dū tenēt hostia firma
ta.aut ipm tectū ecclesie. Qui tn̄ vadit aio frāgēdi
eccliaȝ:⁊ furādi : ⁊ tn̄ nō frangit q: inuenit fractaȝ.
vel apertā:⁊ sic itrat. vel asportat bona ipius non
incidit i istū canonē.si etiā frāgeret archā i ecclia:
⁊ asportaret res.vel ꝯbureret.sm Pe.de pa¹.nō cēt
excōicatus.q: non fregit neqȝ incendit ecclesiaȝ. Et
si tales qui ipo iure.nō sunt excōicati.puta q: soluȝ
fregerūt sine furto.vel fecerunt furtū. vel enormia si
ne fractiōe ecclesie.excōicentur.nō tamen sunt mit/
tendi ad papā.etiam post denūtiationē.sed debent
absolui ab illo qui excōicauit.Quidā dicūt ꝙ si frā
git aio furādi ⁊ nō furatur credit ꝙ incurrāt quia
illa duo cōputanř p vno facto.sed hoc est ꝯ cōiter
doc.vn̄ melius dř ꝙ non incidit nisi vt dictū est.ad
rōeȝ suā dř ꝙ q̄uis illa duo aliquo mō ꝯueniāt q:
vnū est ppter aliud tn̄ non sunt simpliciter vnū.vt
requiritur ad incurrendā penā.

s Eptimus casus. Incendiarius post publica/
tionē a solo papa absoluiř .c.tua.de sen.exc.
vbi Pa.i glo.si.sic ait. Cōclude mentē glo.
ꝙ aut qs icēdit ecclīaȝ.seu locū religiosum: ⁊ tunc
excōicatus ē.ipo iure:⁊ an̄ publicationē ipi° excōi/
cationis poterit absolui ab epo loci. sȝ post publica/
tionē nō.q: papa reseruat sibi.vt.d.c.tua.Aut icen
dit aliū locū:⁊ tūc nō ē excōicatus.ipofacto. sȝ ex/
cōicādus:⁊ si excōiceř post publicationē absolutio
reseruař pape.Quidā dn̄t ꝙ eps pōt i isto vltimo:
⁊ sm ar.s.ē coior.sȝ p° securior:⁊ credo ꝙ p° sit ve/
rior.q: tex.vbi fit reseruatio.s.c.tua. loqtur indiffe/
rēter de icēdiarijs : ⁊ de hac mā vide glo.i.c.cū de/
uotissimā.12.q.2.⁊ glo. i.c.oēs.17.q.4.⁊ tex.in.c.ca
nonica.11.q.3.⁊ Hosti.in sūma. de rap.⁊ incē.§.ex
qua pena.ꝟ.sȝ sm canones cum se. Sed extra glo.

q̄rit idē Pa. vtrū legatus possit absoluere istos icēdiarios post publicationē: ⁊ videt̄ q̄ sic. q: absoluit pro iniectiōe manuū i clericū. ut. c. ad eminentiā. de sen. exc. ergo a pari. Guil. ⁊ cōiter doc. tenent ɔ̄triū. Nā q̄uis i aliquo parificētur. non tñ permissio in vno in istis exorbitātibus extēditur ad reliquū. etiā per maioritatē rōnis. vt i regula. in argumentum. de re. iur. lib. 6. hec Pa. Nec etiā pari rōne. mulieres possunt absolui ab episcopis.

1 ¶ Querit̄ qs dicat̄ incēdiarius. R. s̄m Ray. ⁊ glo. eius. Qui auctoritate propria ciuitatē. vel villā. vel māsum. vel segetē. vel rē similē. malo studio icēdit. aut incēdi facit. vel incēdiariis ɔ̄siliū. vel auxilium impēdit. sciēter. auctoritate ꝓpria .i. cū non habeat ius mouēdi bellū. vel incendēdi aliena. secus si incēderet ꝓpria nisi faceret dolo .s. vt incēderet aliena. Itē qui in bello iusto incēdit sine auctoritate iductoris belli. incēdiarius est. q̄uis nō teneat̄ ad restitutionē. sȝ si in bello iniusto. tūc ē icēdiarius etiā si faciat cū auctoritate idictoꝝ belli: ⁊ tenet̄ ad restitutionē. Itē nō q̄ q in bello iusto vilā. vel castrū incēdit. si ibi ecclesia icaute cōburat̄ non est excōicatus. tenet̄ tñ resarcire dānū. Itē nō s̄m Lapū i. c. q: nōnulli: de emu. eccl. lib. 6. q̄ noīe eccl'ie intelligūtur nedū ecclia. ⁊ monasteria. sȝ etiā oia pia loca. Et Angelica extēdit hoc etiā ad casum p̄cedentē. sȝ nō videt̄ iure cautū. q̄uis .n. glo. in d. c. tua: ⁊ ibi etiam Pa. dicāt hoc de incēdiariis. nō tñ dñt de fractoribus ecclesiaꝝ. s. q̄ extēdat̄ ad oia pia loca: ⁊ q̄uis videat̄ par ratio. de ecclesia: ⁊ aliis piis locis. non tamen est oio idē: ⁊ sumus in penis: ⁊ q̄uis sit i fauorem ecclesiaꝝ. sunt tamen pene.

2 ¶ Querit̄ vtrū icēdiarii domoꝝ. q̄ sunt site. i ābitu ȝ ecctiaꝝ priuilegiatū. s. quo ad matricē .40. passus quo ad alias. 30. p circuitū. 17. q. 4. sicē ātiquus: sint ipso iure excōicati. sicē icendiarii eccl'ie. quidā dñt q̄ q̄uis talis violator sit emunitatis ecclesie: ⁊ vt sacrilegus puniēdus nō tñ est excōicatus. c. nōnulli. de emu. eccl. li. 6. ⁊ c. cōq̄sti. de sen. exc. nisi forte cēnt religiosa. puta si essent domus monasterii. Quidā tñ tenēt idifferēter q̄ sic: ⁊ etiā de cōtiguis his. Ecclesie etiā non cōsecrate ⁊ hospitalia q̄ auctoritate epi sunt ɔ̄secrata. vel edificata. veniunt noīe ecclesie. vel eccl'ie. Jo. an. tȝ hoc solū habere locum i incēdiariis ecclesie. Quidā dicūt q̄ ista denūtiatio debet fieri i speciali exp̄sso noīe puta excōicamus talē q icēdit: ⁊ c. vel denūtiam⁹ talē eē excōicatū. q icēdit ecctiā. alii dñt q̄ sufficit generalis. puta denūtiamus. vel excōicamus oēs q fecerūt tale incēdiū: ⁊ pōt a quocūq; habēte auctoritatē. vel ēt p̄ȝ aliquos a pochiali sacerdote. Uide q̄dā de icēdiariis. ℣. icēdiari⁹.

o Etauus casus. Clericus q sciēter: ⁊ spōte participat excōicato a papa i diuinis officiis. excōicatus est maiori: ⁊ tñ absoluēdus p papā. c. significauit: de sen. exc. ⁊ ē cōis opinio: ⁊ āplecteda s̄m Pa. ibidē: ⁊ ad hoc q̄ aliqs illā icurrat. requirūtur qnq;. q̄ narrant̄ i tex. p̄ q̄ participātes sint clerici. vtȝ ibi. clericos. 2° q̄ sciēter participauerint vtȝ ibi. scienter. 3° q̄ spōte vt ibi i tex. spōte s̄m Goff. excludit̄ coactio absoluta. non cōditionalis. credo q̄ si eēt timor cadens in cōstantē uirū q̄ excusaret. 4° q̄ excōicato a papa vtȝ ibi. a nobis. 5° q̄ in diuinis officiis pticipauerint. ibi. in officiis. Ex quo .n. est noua excōicatio. debet intelligi proprie. interuenientibus oibus. q̄ in tex. ponūtur. alias .n. regulariter ex participatiōe incurrit̄ minor. de qua i fra Pe. de pal. 4. d. 18. q. 3. ar° 2°. dicit q̄ hoc itelligitur de noiatiȝ excōicatis. secus si p canones. vel sententias generales. nisi essent tales circūstātie. q̄ ꝓpriū nomen exprimerēt. de quo. ℣. noiati ȝ. Et de clericis qui eos recipiunt in officiis. secus de laicis qui alias audirēt missā: cū cas. Ar. s. ti. 25. c. 32. sic ait. Est opinio Hosti. q̄ ista sit noua excōicatiōis spēs. ad quā icurrēdā. 5. requirūtur. vt supra. In. ℣. officiis dicit Gof. de oibus diuinis officiis intelligendū est. tā de his q̄ in ecclesia dñr. q̄ȝ de his q̄ extra. s. horis canonicis. Sed quid de participantibus in benedictione mense. Pa. in. c. si. de exce. pla. videt̄ hoc ponere inter diuina. q̄uis nō sit actus alicuius ordinis: ⁊ sic videtur tales participare in diuinis vide aliquid de benedictiōe mense. ℣. iterdictū. 5. prin. ⁊ §. 3. de aliis modis participādi excōicatis. p̄ os orat̄: ⁊ ē. c. nup. e. ti. ⁊ c. si celebrat: de cle. exc. mi. ⁊ c. a nob. ꝺ excep. i qb⁹ icurrit̄ minor. 2° qñ ē aliqs excōicatus cū suis pticipib⁹ qō pōt papa idifferēter. ceteri vero nō p̄nt nisi p̄cedat monitio trina. vel vna p trib⁹. c. statuimus. co. ti. li. 6. alias ē nulla ibidē. Et isti icurrūt eādē q̄ ligāt̄ illi cū qb⁹ pticipāt. c. qō i dubiis. co. ti. nec refert vtrū excōicet̄ cū pticipātib⁹ solū. vel fiat cum pticipātib⁹: ⁊ fauētib⁹. q: vtroq; mō pticipāt Pa. ibidē. 3° qñ participāt i crie. c. si ɔcubine: ⁊ c. nup. e. ti. 4° pticipat qñ dolose pmittit pctm: ⁊ pōt ꝓhibere c. q̄te. eo. ti. 5° pticipāt illi. cui⁹ mādato. vel eius auctoritate. alii mai⁹: ⁊ c. c. mulieres. e. ti. de his oibus modis dictū ē. s̄. casu. 1. §. 37. ꝺ pticipātib⁹ p̄ auxiliū ɔsilium: ⁊ c. habes i. d. casu. p̄. n. 32. vsq; ad. 57. vide aliqd. ℣. dispēsatio. §. 13. casu. 27. ⁊ ℣. excoi°. 8. §. 1.

n Nonus casus: ⁊ p̄m⁹ i li. 6. papal. i. c. fūdamenta: de elec. li. 6. vbi p̄ excōicant̄ oēs cuiuscūq; nobilitat̄. p̄hemineētie. dignitat̄. prāḡ. vel excelētie sint. quocūq; noīe cēseāt̄: ⁊ fr. fili⁹. vel nepos aliquoꝝ p̄dictoꝝ. q sine lr̄ia sedis ap̄lice noiatiōi. clectiōi. l' assūptiōi. i senatorē. capitaneū. patriciū. aut rectorē. ad regimē vrbis rome. assentiūt. l' se itermittūt. p se. l' p aliū. excipiūt̄ romāi. ex ipa vrbe oriūdi nāti. vel ibi icole. seu ɔtinui habitatores. q lȝ sint p̄dictoꝝ fres. filii. l' nepotes. aut subcoitatus. l' baronie noīe. extra territoriū vrbis. iurisdictionē ꝑpetuā. vel tēporalē obtineāt. p̄nt tñ i senatores romanos assumi. ad vnū annuȝ. vel breuius tēpus. dūmō nō ha

beāt extra territoriū talē ptātē.q possent euacuare
rōez cōstitutionis pdicte.s.libertatē ecclesie. Jtē.2°
excōicanť qcūqz alij a pdictis.q assentiūt ad pdictū
regimē.vltra ānū sine licētia sedis aplice. Jtē.3° ex/
cōicanť itēdētes vel obediētes eis sic assumptis. Jtē
4° q ipos noiauerit.elegerint.vel assūpserit. Jtē.5.
dātes auxiliū.cōsiliū:vel fauorē. publice.vel occulte.
tā noiatorib⁹.ꝛ assūptorib⁹.qz noiatꝭ:ꝛ assūptis. Et
qzuis Rosella i.v.excoi°.p.excōicatiōe.24.dicat.q
ē epal.pz tñ ibi in tex.d.c.fundamēta.q papa sibi
reseruat. huiđē sequtur Angelica .v.excoi°.5.casu.7°.
ꝛ suplementū:ꝛ ar.s.c.43.

Decimus casus:ꝛ.2⁹ i li.6.c.qcūqz.e.ti.vbi p.
d excōicanť oēs dātes licentiā aliem occidēdi.
capiēdi.seu alias i psonis aut bonis suis.vel
suoꝝ.grauādi eos q sñias excōicatiōis.suspensiōis.
vel iterdicte.tulerunt ꝯ quēcūqz. siue eos occasione
quoꝝ sunt plate.vel obsuate. tales sñie seu talr ex/
cōicatis nolētes cōicare.nisi licētiā ipaz si fuit ad p
sonas grauādas reuocauerit.añqz i aliq͂ sit pcessū.
vel si dicta sñia fuit ad bona coꝝ capiēda.nisi ifra
octo dieꝝ spaciū restitutionē fecerit fieri.vel satisfa/
ctionē:ꝛ licētiā reuocauerit.2° excōicāť oēs q pdicta
sñia data.vti ausi fuerit. 3° qaliqd pmissoꝝ ad q̄
comittēda dari sñia phibeť comiserit.suo motu.nisi
vt dictū ē re itegra.si ad psonas: ꝛ si ad bona ifra
octo dierū spaciū restituerit.vel satisfecerit. Jn qua
excōicatiōe oēs pdicti.si p spaciū duoꝝ mēsiū mā/
serit.nō nisi p sedē aplicā poterūt absolui. Noie suo
rū bz Archi. veniūt oēs q sunt sub ptāte coꝝ.vt isti.
de his.q sunt sui.vel alieni.iur.p totū. Jtē ꝯsangui/
nei.c.sciāt cūcti.ď elec.li.6. Jtē domestici.vt.C.ď his.
q ad eccl.ꝯfu.l.pñti.§.sane. Familiares.bz glo.3.q.
5.i sūma.dīr large.oēs q cohabitāt cū aliq͂ glo.in
.c.i his:de testi. dicit q familiares appelanť ꝯsan/
guinei.colonus.ascriptitius.mercenarius.filius.i po/
testate libertus.seruus:ꝛ oēs habitātes i domo. De
mestici vero sunt qb⁹ rōe patrie ptāt.vel dñice ipe/
rari pōt. Qñ dr.familiares domestici.itelligūť oēs
q i expēsis alicu⁹ cōmēsales ꝯtinue existūt.etiam si
aliqñ ab eē p eius negotiis gerendis ꝯtingat.vt nō
i.c.si.de verb.sig.li.6. Glo.i.v.reges. eps ē ordina/
rius regis i cui⁹ dyocesi ōliqt ť domiciliū hz.96.di.
si ipator. Et dicit Archi.q nō solū regē imo ꝛ ipa/
torē pōt excōicare.2.q.7.c. Jtē cū aliud. Ministros
ad clericos pōt referri:ꝛ sic pprie isequť .v.suspēsio/
nis. Jo.an. Liāaz multo fortius idē i vsu vel māda
to. Archi. Dederit dare demōstrat h lra q si aliqs
ꝯtēplatiōe excōicati. faciat ea q̄ hic i lra munerāť
ipe excōicat⁹ nō dr i culpa nisi subsequēs post factū
ratū habeat. Archi. Grauādi puta ne qs emat vel
vēdat eis vel his silia. Jo.an. Pe.de pal.4.d.18.q.
5.ar°.3. Nō q.v.grauādi itelligiť nō solū q͂ ad aliuz
sz q͂ ad factū q: si nō fecerit grāz quā erāt facturi ꝛ
nō linore vidicte faciūt vel omittūt in nullo grauāt
sz i grauamē faciāt nemini.n.iniuriā facit qui iure
suo vtiť hec ille.ꝛ nō videť incurrere nisi actus quo
grauant sit contra iustitiam.

Undecimus casus q ē primus i cle.ē in.c.reli
u giosi de priuil.vbi excōicāť oēs religiosi.qui
clericis aut laicis.sacrꝫ vnctiōis extreme.vel
eucha͛ ministrare psumūt.vel solēnizāt matri͂ sine
sñia speciali psbiteri parochiaľ. Jtē si pdicti absol/
uūt excōicatos.a canone.pterqz i casib⁹ a iure expsl/
sis.vel p priuilegia sedis aplice ꝯcessa eisdem.vel si
absoluāt a sñijs pmulgatꝭ p statuta synodalia.vel
puincialia seu.a pena:ꝛ a culpa.nec pñt absolui nisi
a sede aplica:ꝛ sic religiosi i sex casib⁹ sūt excōicati.
¶ Nō i.v.oēs religiosi.p.bz oēs nō ꝯphēdūť clerici 1
seculares.neqz alij seculares. eo q nō sūt religiosi.2°
nō ꝯphēdūť bz Car.religiosi religiōis nō aprobate
q: nō sunt pprie religiosi. vt i.c.vno.de voto.li.6.ꝛ
cū ista mā sit penalis.stricte ē iterptāda.facit qđ dī
cit.ē.v.cleric⁹. Et lz qdā restrigāt ad religiosos ex
ēptos.tñ cōiter teneť q habeat locū ēt i ñ exēptis.si
sint pprie religiosi:ꝛ ēt i religiosis psecꝭ ecclesie pa
rochiali.si aliqs qz suis pochianis ministrāt.bz glo.
i cle.p°.de deci. de monialibus aūt vel ꝯuersis qdaz
dñt q ꝯphēdūť eo q sunt religiosi: ꝛ magis peccāt
administrādo.q: nō ptinet ad officiū suū:qdā vero
dñt q nō ꝯphēdūť .q: nō dīr ministrare. sz abuti.
vñ iste casus ē satꝭ dubius:ꝛ qzuis.2° opinio videať
eē bz intētionē tex.eo q lra videať loq de religiosis
q sibi vsurpāt officiū parochialiū.qđ cōiter nō fit a
ꝯuersis.vel monialibus. tñ añ factū eēt tenēda.p°.
post factū vero.2° de nouitijs vero q nō sunt diacōi
vel sacerdotes videť ďď͂ sicē de ꝯuersis.de nouitio āt
q ē dyaconus vel sacerdos.videť ďď͂ q incurrat q:
gaudet puile° religiosi:ꝛ pōt hre offi͂ administran/
di.ar.c.religioso.de sen.exc.lib.6.
¶ Queriť de religiosis q administrāt eucharistiam 2
religiosis.ar.s.c.54. dicit q tutius est tenere q in/
currant maxime quādo administrat religiosis alte
rius religionis.mihi tñ videť q ꝯriū cōcludatur ex
verbis ipius tex.vbi fit mētio de clericis ꝛ laicis.ap
pellatione aūt clericoꝝ in mā odiosa vt in casu nro
nō veniunt religiosi.vt nō Pa.in rca. de vi.ꝛ ho.
cle.ꝛ a fortiori dr ď noie laici:ꝛ ista opinio videtur
verior quā sequiť Angelica ꝛ Rosella .
¶ Queriť qs possit dare hāc licētiā.Re°.p.q sufficit 3
licentia parochiani. qui nōdū est sacerdos:ꝛ qzuis
quidā restringāt ad illū q habet etatē ad sacerdo/
tiū.tñ hoc nō habet magnū fundamentū.iō dūmō
sit rite pmotus.siue sm iura. siue per dispēsationē
pape.videť sufficere q: tūc dispēsatio supplet etātē.
2° sufficit licētia vicarij gerētis curā.nec valet limi/
tatio quaz quidā faciunt de eo qui paruo tempore
sit vicarius.q: in illo paruo tempore illam auctori
tatem habet quā habet ille qui longo tempore. nisi
aliter sit sibi limitata auctoritas. 3° sufficit licentia

epi. vel eius vicarij. vel eius delegati. vel archipresbiteri ciuitatēsis. vel fm Ste. penitētiarij epi. Ad hoc multū facit ꝯsuetudo generalis quā papa scit: ⁊ tollerat. ꝙ petat ab epo. vel eius vicario: ⁊ q̄uis Pau. dicat ꝙ ē tutius nō recedere a littera. tñ hoc nō ē necessariū. Ad hoc facit qđ dictū ē. ℣. absolō. ꝑ. §. 14. Probat etiā q: qcqd pōt inferior in essentialiter ordinatis potest superior.

4 ❡ Querit vtrū regrat specialis licētia .l. specificādo sacrm religiosum. vel parochianū. Et fm Pa. sufficit ꝙ parochiano det licentia facta mētione sacri. puta de eucharistia vel alio. lz nō exprimat nomē religiosi. Jtē sufficit ꝙ det religioso facta specificatione sacroꝝ. licet parochiani nō exprimant. ar. de tēpo. or. c. 1. ⁊ pōt credere religiosus parochiano dicenti. ꝙ habet līāz. fm Jo. an. q: nō est ꝓsumēdus imemor salutis sue. de peni. di. 6. placuit. 1. q. 3. c. sanctimus. Quo aūt ad mercenarios scholares: ⁊ fitte. sufficit līa fm Jo. an. illius ꝑsbiteri in cuius parochia inhabitant. facit qđ nō de peni. di. 6. placuit. ⁊ statī cū qs vadit adhabitādū in certa parochia intelligit ibi fieri parochian⁹. nisi accessent cā recreationis. vel ob aliā cāz stati recessurus ad ꝓpriā parochiā. Et not̄ fm glo. ꝙ si parochianus ꝯfitet se dixisse religioso. ꝙ habebat līāz ꝑsbiteri parochial. nō erit ꝓcedendū ꝯ religiosuz. ad penā de q̄ hic. q: nō dr ministrasse sacrm in ꝯtēptū parochialis sacerdotis. cū hec de. respiciat solū ꝯtēptū. vt dictū est.

5 ❡ Querit vtrū tēpore mortis possint ministrare eucharistiā. posito ꝙ nullus alius sit q possit administrare. Et. Car. Pau. ⁊ Lap. ꝙ nō: nec obstat. c. penitētes i fi. l. di. q: itelligit vt in morte oibus det viaticū p illos. s. q pñit: ⁊ sic itelligat. c. qđ i te. de peni. ⁊ re. vbi ꝯsecutiue ꝯcludit viaticū ad pñiam. hanc opinionē sequitur. d. ar. s. vbi. ē. c. 54. Jnno. vero ⁊ Hosti. i. c. oīs. de peni. ⁊ re. post Jo. tenēt ꝯtrū p. d. c. qđ in te. vbi dr ꝙ p pñiaz itelligit viaticū: ⁊ pñia nulli negat. Angelica ⁊ Rosella. post dir. sequūtur istā secūdā opinionē. q̄ magno fundamēto: ⁊ doc. fulatur: ⁊ videtur verior. d. vero. ar. s. secutus est vt quasi semper facit viā tutiorem.

6 ❡ Querit Fran. zaba. de religioso ignorāte hāc penā. nō ex ꝯtēptu administrās eucharistiā. vel sacrm vltime vnctiōis. vtrū incurrat ⁊ dicit: se ꝯsuluisse ꝙ nō. ꝓpter illud. ℣. ꝑsumpserit. qđ denotat dolum: ⁊ hoc videt multū ꝓbabile. dicit tñ ꝙ si qs allegaret ꝙ corpo est ꝑsumptio ꝙ fecit ꝯ hanc ꝯstitutionē. q: ignorātia iuris nō excusat. Et. ꝙ eligat tutius ē ꝯtē. potēdo absolutionē. Nō tñ ꝙ religiosi excusantur aliqñ ab ignorātia iuris sicut milites armate militie. C. de iu. ⁊ fac. igno. l. 1. ⁊ sic videt verior opinio. ꝙ nō icurrat. Eodē mō diceret si sine dolo crederet se posse facere. vel habere priuilegiū. vel habere auctoritatē. vel crederet nō eē excōicatū: ⁊ absolueret ab aliqs: ⁊ sīlia. esto ꝙ si posset q: ibi ñ videt eē ꝯtēptū.

❡ De recipiētibus hmōi sacra ꝯ hāc ꝓhibitionem. cōiter dīit doc. ꝙ pᵃ vice nō icurrit: ⁊ ait Pau. hāc ꝯstitutionē locū nō habere in illis qui ꝑdicta sacra recipiūt vel dant rōe ꝯsuetudinis. ꝓuilegio. vel alio quo vis mō legitimo. Uñ si certa eēt ꝯsuetudo a quibus reciperētur. nō est locus huic pene. de re. do. q: ꝯtigit. q̄ ꝯcessio sacroꝝ. tūc non ꝯpetit rōe parochie cui⁹ fauore videt hoc statuū. ꝯcor. Zab. 7

❡ Jn. ℣. solēnizare matrimoniū. fm doc. ꝯpᵃhēdit oīs solēnitas q̄ obseruat iuxta ritū eccliaꝝ. de spon. c. 1. siue fiat bñdictio solēnis siue dicat missa specialis. super ꝯtrahētes: ⁊ hmōi. iducere aūt vel indicere fedus matrimonij. vel ꝓnūtiare verba inter ꝯtrahētes. nō est eis prohibitū fm doc. 8

❡ Jn. ℣. excōicatos. itelligunt fz Lau. oēs siue sint religiosi eiusdē religiōis. siue alterius. siue sint seculares. siue masculi. siue femine. Jn. ℣. canō itelligit fm Car. Pau. ⁊ Lau. de quocūq; a papa promulgato. q: ille ꝓprie dr canō. p excellentiā q̄uis aliqñ dicat canō iproprie. ille q est epi. 3. di. §. porro. ⁊ sic etiā itelligit de extrauagātibus: nō intelligit aūt de excōicatione ab hoie. siue pape. siue alterius. q: fm cōiter doc. si voluisset itelligere expressisset. Quidā intelligūt etiā de statuto legati. sz cū sit pena nō d̄bet extēdi. Alij dicūt ꝙ nō debet extēdi qñ ē dubiū. sed hic est daꝝ qđ pōt negari. vtiq; .n. alij q tenent contrariū hoc vidissent si esset daꝝ. 9

❡ Jn. ℣. excōicatos a canone. intelligit solū de maiori. fm Car. Lau. Lap. facit. c. si quē: ⁊. c. nuper. de sen. exc. Ge. aūt in. c. vno tenet ꝙ itelligit etiā de minori. sz pᵐ est verior. quā sequitur. d. ar. s. facit qđ nō Pa. in. c. itelleximus: de iudi. 2° nō. vbi dicit ꝙ noie excōicationis cōiter intelligit de maiori ad hoc est tex. in. d. c. si quē: facit etiam q: cōiter absolutio ab excōicatione minori non reseruat. x

❡ Jn. ℣. a sentētiis. glo. dicit ꝙ intelligit de excōicatione. interdicto: ⁊ suspēsione. sz Car. dicit ꝙ solū de excōicatiōe itelligit. qđ satis ꝓbat lra q: ꝑ dixit de his q absoluūt excōicatos a canōe: ⁊ postea subdit. vel a sētētijs: ⁊ sic restrigit. ℣. sētētijs. p. ℣. excōicatos. xi

❡ Jn. ℣. pena qd si religiosi absoluant solū a pena. sz°. nō incurrūt q: lra loqtur copulatiue. Consentit Angelica ⁊ Rosella allegātes Zaba. ⁊ zenzo. Quidā vero dicūt hoc eē irrationabile. q: cum religiosi expositi. absoluere possint a culpa tota: q̄ rō ē ꝙ absoluēs a pena. s. tota non incidat: ⁊ incidet ēt si sup hoc. absoluat a culpa a qua pōt sine ꝓhibitiōe absoluere: quasi dicat. solū est sibi ꝓhibitum ne a tota pena absoluat: alioquin fm sensum istoꝝ. si religiosus: ci q est alteri ꝯfessus: plenariā idulgentiā ꝯferret nō incideret. qđ est stultū hec illi. vbi nō fm d. Feli. in quodā tractatu quē fecit de indulgētia sz ꝙ habes infra. ℣. idulgētia. §. 5. ꝙ talis idulgētia a pena ⁊ a culpa nūq; emanauit a curia: ⁊ ē. vt i. d. §. 3. Uñ. d. ar. s. Jsta loqutio saluatur vt remissio culpe referat. xii

ad cōtrictionē ⁊ ꝯfessionē q sunt pābula necessaria ad ꝯsequēdā idulgentiā vtꝫ ex forma.s.ꝯfessio ⁊ cōtrictio:⁊ remissio pene referat ad effectū indulgētie. hec ille. ſm igit istā expositionē dicēdū eēt q canoniste verꝫ dicūt nec arm̄ istius noue opiniōis ꝯcludit q: plus est audire cōtritū ⁊ absoluere ⁊ dare plenā indulgentiā q̄ꝫ remittere solū. nec refert vtrꝫ possit a culpa p se:q: tex. itelligit ſꝫ modū cōeꝫ. Jo. vero de Jmola in quodā ꝯsi. dicit q illa verba. a pena ⁊ a culpa. vidētur adiecta in supabūdātiā cautelā q: si nō eēt a pena:⁊ a culpa nō eēt plenissima ſꝫ igit istā viā oꝫ distinguere q remissio pene est duplex.s. ſm qd.i.ſm partē ⁊ sic vera est.pª opinio.vel vlr.i. ſm totū:⁊ sic opinio noua eēt vera.nō tn̄ q nō remittit tota pena nisi per cōtrictionē ⁊ ꝯfessionē: ⁊ sic tene pro vt est dictū.post ar.s.qn̄ dicit q nō icurrat qn̄ alius absoluit a culpa.posset dici q nō icurret ſm cōeꝫ intellectū ipsius textus q sequēdus est vt penas nō extēdamus:⁊ similiter dr̄ si solū absoluūt a peccato: ⁊ nō ab excōicatiōe ne fiat extēsio pene. q: dr̄ q ordinarij debēt istos excōicatos publicare. postq̄ꝫ eis ꝯstiterit de excōicatiōe.q̄rit qualr eis cōstabit.soluit Lād. q vocatis ptibus:⁊ declaratione sup hoc facta.habita sūmaria iformatiōe ar.de appel.cōsuluit:⁊ ſꝫ Host. sentētia:⁊ citacio.sunt necª. Quō qs icurrat pp hāc de. suspēsionē. Uide.v.suspēsio.6.nō i casu.34.Uide aliqd.v.idulgētia.§.si.

Uodecimus.q est.2º i de.vltima:de penis.§.
d vltimo.vbi excōicant.ipsofacto.clerici.vel religiosi.q iducūt ad vouēdū.vel iurandū.vel fide iterposita.seu alias ꝓmittēdū.ꝯ eligēdo apud eos sepulturā.vel vt iā electā vlterius nō imutent:⁊ est papalis. Et nō q hec ꝯstituº habuit originē in iure antiquo.s.i.c.plerīqꝫ:de pactis:⁊ de sepul. i multis capitulis:⁊ maxime in.c.ex parte.el ꝓ.i.c.vero ꝓ de sepul.lib.6.fuit addita pena ⁊ terminus restitutionis.vbi dr̄ q hi qui sic elegerūt nec apud sic electas ecclesias vllatenus sepelianf.nec alibi ſꝫ sepeliantur oīo apud illas ecclesias.apud quas sepeliēdi de iure fuissent.si alias sepultura non electa decessissent. Si vero idē religiosi. vel clerici ꝓdictos in suis ecclesijs. vel cimiterijs ꝓsumpserint sepelire.ad restitutionē eā sepultorꝫ corporꝫ si petanf. q̄ꝫ etiā oīuꝫ q occasione sepulture illorꝫ puenerūt.quōlibet ad eos.j.decēdiuꝫ itegraliter faciēdā.ipsos obligatos eē cēsemus. quā nisi fecerint.ecclie ipe apud quas sepulti fuerint.necnō.⁊ cimiteria earūdem:ex tūc. ipso. fco.sint:⁊ tādiu maneāt ecclastico supposite iterdicto.donec ab eis fuerit facta restituº plenaria oīum ꝓdictorꝫ. hec ibi. Hic aūt i ista de.vltima. de penis.§.vltimo. addit excoiº vt.ē.vbi ē notm̄ q si qs sepeliret aliqd corpus qd sepelire nō dꝫ. sine tn̄ tali iductiōe. de qua dr̄ in istis iuribus nouis.s.in.lib.6.⁊ de.q̄uis talis posset cogi.ſꝫ iura antiq.vt.d.c. ex parte vt restituat corpus:⁊ illa q euenerūt rōe eius.nō tn̄ icurrit cēsuraꝫ.

vel penam.de quibus dicit in iuribus nouis.

1 ¶ Nō ꝓ q ex his.nō tollit. qn aliquis ꝓprio motu possit vouere vel iurare i aliqº loco eligere sepulturā:⁊ q si fecerit debeat obseruari.dūmō nō iducat ad hoc per ꝓdictos:⁊ modis ꝓdictis: ⁊ teneret obseruare votū.vel iuramētū.nisi noua cā nō ꝓcogitata adueniret.ꝯ notm̄ q si nō iducūt ad vouēdū: ⁊c. sed simplr suadēt.vel cōsulūt vt eligāt.siue si iducūt ad vouēdū:⁊c.nō tn̄ apud suas ecclesias. nō icurrūt.ſm glo.⁊ doc.nec ēt videt peccare si deficiat dolus:⁊ bono fine faciāt. Nō.3º.q sola iductio ad vouēdū:⁊c.nō iducit penā.nisi sequat effectus.s.q inductus faciat id ad qd fuit inductus. puta vouit.verba.n.debēt itelligi cū effectu. maxime in penis.

2 ¶ Nō ēt ſꝫ glo.⁊ doc.q ista pena.s.excoiº icurrit. ipsofacto q ipe q iducit vouet. vel iurat. vel dat fidē.siue ꝓmittit iductus:⁊c.pena vero iterdicti icurrit.post decē dies.q icipiūt quo ad restitutionē corporis.a die qua petit:⁊ nisi petat nō tenet.quo vo ad restitutionē corꝫ q euenerūt rōne sepulture.tenet etiā si nō petanf:⁊ illi decē dies icipiūt currere a tēpore receptōis. Jstā tn̄ restitutionē corporis:⁊ aliorꝫ limita.nisi qn̄ illa eccla in qua est sepultū.cū tali ꝓmissiōe. esset illa in qua debet de iure sepeliri. si sine electione decederet.quia sic non teneretur restituere. nec corpus.nec aliud. ſm veriorem opinionē.vt nō doc.in.d.c.primo.

3 ¶ Querit vtrū tales qui sic vouerūt.vel promiserūt possint alibi eligere sepulturā.R̸.q nō.ſꝫ sepeliētur apud ecclesias ad quas de iure eēnt deferēdi.si sine electione decessissent.d.c.ꝓ. Sed quid si illa ecclesia esset interdicta.R̸.ſm Arch.illum esse sepeliendum apud ecclesiā cathedralē.q etiā si eēt iterdicta. seruet ordo.c.vbicūqꝫ sepeliamur dn̄i sumus q: dn̄i ē terra: ⁊c.13.q.2ª. Sed cui fiet restitutio corporis ⁊ aliorꝫ qn̄ talis ecclesia ē interdicta.similiter cui dat canonica portio.R̸.q posset dici qn̄ illa ecclesia est interdicta.nō ꝓpter culpā illius ecclesie. sed aliorūꝫ q nō debet priuari.si vero ꝓpter culpam eius.tunc trāseat honor cū onere. Et si querat quare ex delicto vnius aliquādo minimi de ecclesia.tota ecclesia punit i iterdicto.R̸.Pe.de āch.q reliq puniūt ex sequēti corꝫ delicto.nō restituēdo male ablata.

Ertiusdecimus casus. qui est tertius in de.
t grauis. de sen. exco. vbi primo excōicantur oēs dn̄i temporales. etiaꝫ si sunt epi.qui sint dn̄i temporales.qui in terris suis.seu in locis suppositis interdicto. cogunt quomodolꝫ diuina officia celebrare. Secūdo qui voce ꝓconia.seu per campanarꝫ pulsationem.ad officia eadem audienda.aliquos presertim excōicationis.vel interdicti sentētia inodatos.euocant.vel.3º.qui excōicatis publice.aut interdictis.prohibent ne de ecclesijs exeant. dū missarū solēnia agunt a celebrātibus moniti generalr. vel specialiter:vt exeant. Jtem.4º.si excōicati publi

ex: & interdicti. qui in ipsis sunt ecclesijs. postq̄ fuerint moniti nominatiꝫ a celebrantibus. vt exeant remanere presumpserint: & sic ista excōicatio q̄ est papalis. est contra cogentes. euocantes. prohibentes: & remanentes.

1 ¶ Nō ꝑ in. ℣. interdicto. ꝙ intelligit̄ de interdicto tam ab hoīe q̄ꝫ a iure: & ꝙ ſm zab. habet locū etiā in cessatiōe a diuinis. quādo habet vim interdicti. i. quādo cessatio generalis vt in de. pͤ. de sen. exco. §. in cessationibus: de qua infra. ℣. interdictū. ꝑ. §. 5. Sed quid si cogerent interdictos in loco nō interdicto. ſm Pau. nō incurrerēt. secus si cogeret nō interdictos in loco interdicto. ſm. c. & dictio ꝑsertim. stat pro maxime.

2 ¶ Nō. 2ͦ in. ℣. quōlꝫ. ꝙ cōprehendit oēꝫ modū compulsiōis. realē. vel personalē. directū. vel indirectuꝫ: vt puta cōsanguineos. vel suos. vel ipsos i personis. vel rebus grauādo. vt nō glo. in. d. de. pͤ. Nō etiam in. ℣. diuina officia. ꝙ ſm Car. post Pau. solū intelligit̄ de missa: & hoc innuit tex. vbi solū noiat missas. Itē nō i. ℣. territo suis. ꝙ ſm Pau. si isti dñi ꝑapiūt nō subiectis. nō est locus huic pene. similiter si in terra aliena. Et i. ℣. voce ꝑconia. ꝙ si isti vocāt secrete per nūtiū. nō incurrūt. ſm. c. Pau. Idem zen. qui addit ꝙ hoc qđ dicit̄ de voce preconis. ꝓcedit etiā si voce tube. vel cornu. vel simili. q2 est eadē rō.

5 ¶ Nō in. ℣. moniti. ꝙ ſm zab. celebrātes debēt istare. vt excōicati: & interdicti exeant. de ecclesia. q̄tuꝫ tñ ad hanc de. dicat Pau. idē si celebrātes nō istēt: & vult dicere ꝙ est locus. eo ipso. ꝙ isti precipiunt ꝙ nō exeant. etiā si celebrātes non instent. ad hoc facit littera q̄ dicit etiā instātibus. q̄ est implicatiua. & in. ℣. publice. nō ꝙ secus si occulte. ſꝫ glo. Itē nō i. ℣. nominatim. ꝙ in ꝑ. nō dicat moniti nominatim: & sic sufficit monitio generalis. 2ͦ dicat remanētes excōicati moniti noīatiꝫ: & sic si remanētes essent generaliter moniti solū. nō eēt locus pene ex quo etiaꝫ habes. ꝙ excōicatus iterū pōt excōicari.

Quartusdecimus qui est quartus in de. vtiͤ. q de sen. exco. est cōtra fratres minores recipiētes tēpore iterdicti ad diuina. illos de tertio ordine. nullo suffragāte priuilegio: & a qua non pñt absolui. nisi a papa. post satisfactionē. possunt absolui a dyocesano. q2 tamen post hanc habuerunt noua priuilegia. ideo nihil aliud.

Quintusdecimus casus qui est primus in decretis. a qua eps pōt absoluere. est. 23. q. 5. c. q administratores plane secularū dignitatuꝫ qui ad ecclesiarū tuitionē. pupillorū. ac viduarū protectionem. rapaciūq3 refrenationē cōstituti eē procul dubio debent quotiēs ab epis: & ecclesiasticis iuris cōuenti fuerint. eorū querimonias attentius audiāt: & ſm ꝙ necessitas expecierit absq3 negligentia examinent: & diligenti studio corrigant. ꝙ si dei timorem ꝑ oculis nō habentes negligere. post secūdā. & tertiā admonitionē inuenti fuerint. omni se nouerit cōione vsq3 ad cōdignā satisfactionē priuatos. hec glo. videtur ergo ꝙ ipso iure sit excōicatus princeps. qui nō facit iustitiā clerico. hec ibi. intellige ſm tex. quando tertio est monitus.

Sextusdecimus. qui est secūdus pertinens ad f epm. est i decretalibus in. c. quoniā plerisq3: ð offi. or. vbi dicit̄ ꝙ quādo vna ciuitas. vel dyocesis. habet populos diuersarū linguarū. habentes sub vna fide varios ritus: & modos. tūc pōtifex loci si ingens necessitas fuerit. presulē nationi illi cōformē. sibi vicariū cōstituere pōt. qui sibi per oia sit obediens: & subiectus. si quis aūt se aliter ingerit. est ipso iure excōicatus.

Septimusdecimus. qui est tertius pertinēs ad d epm. est in. c. ꝑ. de loca. vbi excōicantur magistri. & scholares Bononienses: qui ante tēpus cōductiōis cōducūt hospitia aliorū magistrorū: vel scholarū sine eorū licentia. vel ꝯsensu.

¶ Doctores nō primo. quō legati possūt facere: & iusta & pro bono pacis: statuta infra limites sue legatiōis. preter iuris coīs dispositionē. qđ statutum durat post legationē finitā. ad hoc. c. fi. de offi. leg. & ꝙ tale statutum potest per superiorē cōfirmari. per successorē vero approbari. vel reuocari. 1

¶ Secūdo nō ꝙ appellatiōe magistrorū veniūt doctores cuiuscūq3 facultatis: & ꝙ appellatiōe magistrorū non veniunt scholares: & ꝙ nomine cōductoris non venit locator. q̄uis Hosti. senserit cōtrariū. sed ſm Pa. prima verior. q2 nō est eadem ratio ex parte vtriusq3: & si eadē ratione extenderet̄ statutū nō tamen pena. similiter nomine scholarium nō veniunt existentes in studio. pro scholaribus. vt cartalarij: & scriptores. ſꝫ Jo. an. & Gof. q̄uis predicti gaudeāt priuilegio scholariū: & hoc est verius q̄uis quidam teneant cōtrariuꝫ. 2

¶ Nō tertio in. ℣. inquilinus. vel inquilini. i. scholares inhabitantes tunc. ꝙ quādo cōstitutio penalis editur in fauorem vnius non inducitur ꝯtrafaciēs in penam si ille de cuius fauore: &c. cōsensit. sicut si episcopus precepit sub excōicatione debitori vt soluat. non incurrit si creditor prorogat terminū. plurimū. n. ꝙ eps etiā prorogetur. vide. ℥. excoiͦ. 2ͦ. §. 13. 3

¶ Nō quarto in. ℣. recitet ꝙ scholares presumūtur ignorare statuta legatorū: & eporū. 4

¶ Nō quinto ꝙ ſm Inno. Gof. ab. & Pe. de peru. quod magis placet Jo. an. ista pena tantum tenet Bonoͤ: & sic est localis. ſm Hosti. tamen est generalis in omni studio propter hoc q2 est in fauorem scholariū. sed prima coiter tenetur: & dicit Petrus de pal. ꝙ cōsuetudo approbat primā. Unde Parisius ſm eū non reputatur excōicatus. 5

¶ Nō sexto ꝙ est late sententie: & est episcopalis. 6

¶ Nō.7°.ꝙ ſm Jo.an. nō oꝫ expectare finē totius tēporis locatiōis.ſꝫ tpe ꝯductiōis fiēde.qḋ fit Bononie i augusto.ſꝫ Pa. dicit ꝙ magis cōuenit tertiū vt expectet finis.Pe. de pal.videt adherere.p⁹. Et ante tale tēpus nō solū incurrūt ſm glo. cōducētes.ſed etiā tractātes de conductiōe.

Casus octauus q eſt.4⁹ ptinēs ad epm.eſt
d in.c.nō minus.iūcto.c.aduerſus.ꝺ imu.eccl. vbi ꝑ excōicāt oēs officiales laici. ꝛ habētes reginē quorūcūq locoꝝ. q angarias. ⁊ exactiōes idebitas.eccleꝫ.vel eccliaſticis ꝑſonis iponūt. Secūdo ꝑdicti q iuriſdictionē ꝑlatoꝝ: ⁊ auctoritatē quā hñt in ſuis hoibus.euacuāt. Et nō ꝙ tā iſti ꝗꝫ pamu.ſi moniti ꝯpetēter nō deſiſtāt.ipoſacto.tā ipi ꝗꝫ fauctores eoꝝ.ſunt excōicati.nec debent abſolui donec ſatiſfecerint ꝯpetēter. Tertio ſucceſſores ꝑdictoꝝ officialiū.niſi in.j.mēſem exceſſum ſuoꝝ ꝑdeceſſoꝝ purgauerit:⁊ ſatiſfecerint. Et nō ꝙ in decꝫ. clericis. de imu.eccl.lib.6.p Urbanū excōicabātur ſoluentes talia:⁊ multi aliꝗ.ꝗ decꝫ.eſt reuocata per de.qñꝫto.ti.⁊ oia reducta ſunt ad iura antiqua.

f ¶ Nō ꝑ in.v.angarias.ꝙ angaria ē munus perſonale.i.ꝑncipatr aliꝗ munctū ex ſua pſona.cū vero angarie iūgit.p.ꝺr pāgaria: ⁊ eſt munus qḋ coheret rei.i.pſtat ex re.quā quis hꝫ: ⁊ eſt mun⁹ mixtū. vt.ff.de mu.ha.l.muneꝝ:p cuius declaratiōe.ſciendū ꝙ munus quoddā eſt mere pſonale.quoddā ꝺr reale.ſeu patrimoniale.quoddā ꝺr mixtū.mere perſonale ꝺr tūc.qñ explicat labore corporali ſolū.ſine ſumptu.vel detrimēto reꝝ ꝓpriaꝝ.l.ſi. in prin.ff.de mu.⁊ ho.⁊ ꝗdā iſtoꝝ hñt honorē annexū.vt ꝯſules ptātes:⁊ ſites.ad iſta nō tenētur clerici.nec pñt iſta īter ſeculares ſumere.qꝛ nemo militās deo iplicat ſe negotijs ſecularib⁹.vñ nō pñt habere vocē i ꝯcilijs. Quedā iſtoꝝ ſunt ſordida:⁊ vilia.vt arenā fodere: ⁊ calcē coqre:⁊ ſitia:⁊ iſta pñt dici āgarie. ab āgo qḋ ē ꝯſtringo:⁊ ad iſta nō tenētur clerici. neqꝫ ſerui clericoꝝ.q ſunt in dominio eccleſie.ſecus de his q ſeruiūt eccleſie ꝑ mercede. Quedā vero ſunt ꝗ non hñt honorē neqꝫ vtilitatē. vt legatio ſeu tutella. vel cura ad talia etiā nō tenentur clerici. Realia vero ſeu patrimonialia.ꝺr tūc ꝓprie. qñ cū ſumptu ꝓprio fiūt.ab alijs. Et iſta ſunt triplicia. quedam.n. ſunt ꝗ iponūtur rebus.nulla habita ꝯtēplatiōe pſone.ꝗdā medio mō. Prima ſūt triplicia.ſ.qñ idicat rei de eo qḋ fiēdū eſt de ipa re.vt ꝙ nauis. equus. vel currus.vadat ad ſeruitiū rei publice.vel indicat i eo qḋ percipit ex ipa re.vt det certa pars.fructuū. vel indicat ei qḋ eſt oio extra rē.vt qñ tenet ꝑ re dare certā ꝗtitatē pecunie annuatī.Mixta vero ꝺr. qñ cū labore corporali a nobis explicant: ⁊ cū ſumptu nro.vt colligit in.d.l.ſi.§.patrimonioꝝ. Itē nō ꝙ ꝑdicta aliqñ ꝺr ordinaria.ſ.qñ hñt certā ⁊ ordinatā pſtationē.vel aliquā legē.vel ſtatutū. ſeu cōſuetudinē lōgam.vt.ff.de vaca.⁊ excu.mu.l.i bonoribus.§.qui muneris publici. Extraordinaria vero ſunt.ꝗ ponūtur ſm volūtatē dominoꝝ ſm Bar. ⁊ pꝫ in.l.vnica.C.de vaca.pu.mu.⁊ ꝺr p acciñs ipoſita. Itē ꝺr aliqñ idicta.ſ.qñ princeps iponit p legē aliqḋ munus.vel p ſtatutū qḋ a prin°crat extraordinariū.ſꝫ tunc efficit ordinariū. Supidicta vero ꝺr qñ ſupra ordinariū aliqḋ iponit.ſine ſtatuto. ꝓpter neceſſitatē occurētē.l.vnica.C.de ſuperindic. Uide.v.angaria per totum.

¶ Nō.f in .v. exactiōes idebitas.ꝙ qñ eccleſia vel clerici cogunt ad munera. ad ꝗ nō tenent.tūc ꝺr iponere exactiōes idebitas.p cuius declaratiōe.nō ꝙ clerici.vel eccleſie tenent ꝑ ad onera patrimonialia.ꝗ habebat ordinarie poſſeſſio.ſeu fundus. añꝗꝫ veniret ad eccleſiā.ſiue habuerit ex priuata diſpoſitione.ſeu publica.puta a principe: ⁊ hoc intelligunt doc.de muneribus ordinarijs.i.ānexis:⁊ perpetuis. ſecus de nō annexis.q: ab his eccleſia ē exēpta. Secūdo tenent ſm Pa.i.d.c.nō minus.ad onera.vel munera.ꝗ rōe nāli incūbūt ipis reb⁹.vt reficere iter. añ domū:⁊ ipurgatiōe putei neceſſarij toti vicinie. in qua ē eccleſia:⁊ ſitibus.ſ. qñ ſunt imediate ⁊ directe ad vtilitatē rei eccleſiaſtice:⁊ nō ad pōpā. Ad alia vero onera ꝗ iponunt rebus. ſm neceſſitatem accidētalē.eccleſia nō tenet.q: nō pñt officiales laici.ad illa onera obligare eccleſias.ex quo.n.res peruenit ad eccleſiā.eximit ab oi exactiōe .c.ꝑ. de imu. eccl.li.6.etiaꝫ ſi fit i aduētu principis. Ad illa aūt ꝗ iponunt perſone.non hito reſpectu ad res. in dubie clerici nō tenent.ar.c.ꝗꝫꝗꝫ:de cenſi.lib.6. e

¶ Sed qd dicēdū qñ ſunt aliꝗ ꝗ aliquo⁹ cōcernūt pietatē:⁊ vtilitatē clericoꝝ. vel eccleſiaꝝ a remotis: ⁊ p ꝯſequētiā ſic in refectiōe potiū.vel itineꝝ cōiuꝫ. vel inedificatiōe vel reperatione ciuitatū.vel caſtri. vel muroꝝ.vel ſimiliū.ſ.qñ nō ſunt imediate:⁊ directe in vtilitatē eccleſie.vel reꝝ eccliaſticaꝝ.ſꝫ ꝯſequēter.ſꝫ.Pa.in.d.c.nō minus:adducit diuerſas opiniones:⁊ facta lōga diſputatione ꝯcludit p multas rōes:⁊ iura:⁊ doc.ꝙ eccleſia eſt exēpta ab hmōi:⁊ ſic debemus ſtare i diſpoſitiōe .d.c.non minus:⁊.c. aduerſus.ſ.ꝙ ſi epſ cū clero viderint tantā neceſſitatē:vel vtilitatē.vt abſqꝫ vlla coactiōe ad releuādas cōes vtilitates.vel neceſſitates.vbi laicoꝝ nō ſuppetūt facultates.ſubſidia p eccłias exiſtimēt ꝯferēda:⁊ romano pōtifico prius ꝯſulto.pñt clerici ꝯtribuere: ⁊ ipi debēt recipe cū graꝝ actiōe:⁊ nō cū coactiōe. q: ad iſta nō tenētur d.c.ꝑ.⁊ dicit ipe Pa. ꝺ facto obtinuiſſe i ciuitate Senis.ſecus aūt eēt qñ directe: ⁊.imediate ꝯcernit vtilitatē vtriuſqꝫ. puta qñ eſſet vna mala ſocietas.ꝗ deuaſtaſſes terras.taꝫ eccleſie ꝗꝫ alioꝝ:⁊ tūc ſm.c. Pa.debet ꝯcurrere ꝯſenſus clericoꝝ.nō tñ tūc requirit ꝙ ꝯſulat papa. hec.n.non fit ſolū pp vtilitatē publicā ſꝫ ēt pp vtilitatē priuatam bonoꝝ:⁊ ſic ſumus extra caſuꝫ illius.c.aduerſus:⁊ eodē mō dicēdum eēt ſi occurreret ſubita neceſſitas g

vel publice.puta isultus latronū.vel exercitus. q ve/
lēt patriā oderere.tūc.n.liceret clericis ɔtribuere icon
sulto papa.pp periculū imminēs.nec obstat.c.reprehēsi
bile.23.q.8.vbi dr̄ q̄ clerici. nō tenētur ad custodiā
ciuitatis.q2 fm Pa.i.c.peruenit:de imu.eccl. itelligif
cōiter ,ppter casum in opinabilez. in quo permittit
vt in.d.c.peruenit.v.donatio.ꝑ.§.19.

4 ¶ De māso aūt ecclesie. seu fundo.vel dote nec^e.vel
orto ɔiūcto eccl̄ie.dicit Pa.i.d.c.nō minus.q̄ non
debēt habere onera patrimonialia :⁊ q̄ epo nō dz
pati vt veniāt ad ecclesiā.cū illo onere. sz debēt re/
dimi.de gabellis aūt si ponanf pp illa onera. ad q̄
tenētur clerici.ad illas etiā obliganf eadē rōe q̄ illa
pp q̄ ponūf :⁊ sic ex supioribꝰ potes scire.q̄ sunt an/
garie.vel exactiōes idebite posite clericis. Et nō q̄
sicut clerici nō tenenf ,p bonis ecclesie. ita nō tenenf
,p bonis ,ppriis:⁊ cō.12.q.2^a.ecclesiaꝝ seruos. Eodez
mō dicēdū fz Pa.in.c.fi.de vit. ⁊ ho.de. q̄ clerici
vel ecclesie nō tenenf soluere certū qd ,p libra.fz sta
tuta quorūdē locoꝝ.Queritf i.v.iponūt vtrū si offi/
cialis nō ɔsensit.sz restitit nō tñ dimisit officiū.vtrū
icurrat.R̄.fz Inno.i.c.nouerit:de sen.exc.⁊ Jo.an.
i.d.c.aduersus:q̄ sic.⁊ videf cōiter seq doc.Pa.tñ
in.d.c.aduersus. dicit q̄ hec opinio ē valde rigo/
rosa:⁊ q̄ forte ɔtrium posset teneri:⁊ maxime post
factū.an.factū tñ tenē primā.

5 ¶ Nō.4°.q̄ laici collectantes ecclesias.vel clericos.
nō sunt ipo iure excōicati.sz reqrif q̄ admonitio p̄/
cedat:secus dic in exigētibus gabellas.vel pedagiū
q2 tales sunt ipo iure excōicati.in.c.q̄ꝝ.ꝫ cēsi.li.6.
⁊ i de.pñi.co.ti.⁊ etiā i.c.inouamus.de cēsi. Nūc
aūt per processum curie sunt excōicati excōicatione
papali.turbātes vero iurisdictionē. fm.c.nō minꝰ:
⁊.c.aduersus:de imu.eccl.requirūt etiā admonitio
nē.sed i.c.qm̄:de imu.eccl.lib.6.sunt iposacto excōi
cati:⁊ hodie per processum curie est papalis.

6 ¶ Nō.5.p:o declaratiōe.2^a.casus:in.v.iurisdictio/
nē platoꝝ.vbi q̄rif vtrū iudex secularis ɔpellens cle
ricū.vel etiā secularē personā.q̄ alias ē de foro eccle
siastico.etiā sine districtiōe psone.fit excōicatus.R̄.
fm Pa.i.d.c.aduersus: q̄ si monitus non desistat.
excōicatus ē iposacto. q2 turbat iurisdictionē eccle/
siasticā.vt ē tex.i.d.c.nō minꝰ:⁊ tenet Hosti. ⁊ Jo.
an.hodie aūt per ,pcessuz curie sunt excōicati excōi/
catiōe papali.de quo ifra excoi^o.6. casu.14.facit.c.
nullus de fo.compe.

7 ¶ Sed q̄rif q̄ sunt iste psone. q̄ nō pñt iudicari a iu
dice seculari.R̄.q̄ sunt ꝑ oēs ille q̄ gaudent priuile^o
canonis.si qs suadēte.17.q.4.ꝫ qbus i ꝑ casu.§.18.
⁊ sequētibꝰ:⁊ breuiter fm Pa.i.c.nullus:de fo.ɔpe.
oēs q̄ per ordinē clericalē vel ex ppetuo seruitio sunt
astricte ecclesie. Secūdo sunt oēs de familia epi fm
cōez opinionē vt nō Pa.i.d.c.nullus: Tertio cleri/
cus cōiugatus.si ɔxit cū virgine:⁊ defert tonsurā:⁊
vestes clericales.solū gaudet priuile^o canonis. si qs:
⁊ nō pōt trahi ad iudiciū seculare. pp aliqd crimē.
nec iudex secularis ptextu cuiuscūqz excessus.pōt eū
punire pecuniarr.vel psonalr.c.vnico: de cle.cōiug.
lib.6.in reliqs nō gaudet.Uxores vero taliuz.gau/
dēt eisdē priuilegiis fori.tex.ē in.l.fi.C.de icolis.vbi
sic dicit.Mulieres honore maritoꝝ erigimus:⁊ ge
nere nobilitamus:⁊ foꝝ ex eoꝝ persona statuimus.
Idē Pa.i.d.c.nullus.Quarto rectores hospitaliū.
pioꝝ. si sunt ppetuo obligati fm.e.Pa.d.c.nullus:
alias nō. Quinto fratres tertii ordinis sancti dñici
⁊ alioꝝ ordinū.,ppter priuilegia qbus ppetuo seruit
tio sunt astricte seruitio dei.silr credo.de iesuati. pp
priuilegia sua.de heremitis vero ⁊ aliis qui sola ,p
pria volūtate hñt habitū. vide.d.§.18.⁊ se.

¶ Nō in.v.q̄z fautores.q̄ dicta sunt supra.v.excōi/ 8
catio.5.casu.4.§.x.

¶ Nō ,p.3^a.casu.v.successores.q̄ fz Pa.d.c.aduer 9
sus:successor nō est excōicatus.iposacto.nisi pdeces/
sor deliqrit.ptextu officii.ad comodū ipiꝰ officii.vel
vniuersitatis. secus si deliqt ad comodū ,ppriū.vel
ad libidinē suā satisfaciēdā. nā tūc ipe reus solus te
nef:⁊ eius heres cōueniri debet.iuxta illud q̄ legif.
⁊ nō in.l.p^a.⁊.2^a.ff.ad.l.iul.repe.in.c.ꝑ. de solu.

¶ Nō ad idez.q̄ si coitas in cuius vtilitatē est ver/ x
sum.extortū.nō vult satisfacere.tenef pfactus officia
lis satisfacere.fm Pa.d.c.aduersus:de suo etiam si
nihil habuit:⁊ silr coitas. i cuius vtilitatē eiersum
est.si est effecta locupletior.tenef satisfacere.si vult
eē secura.facit.l.iulianus.ff. de ac.emp.

¶ Sed qd de successore q nō negligit inducere vni/ xi
uersitatē.vt satisfaciat.tñ nihil facit.R̄.q̄ tenef di/
mittere officiū.vt sic coitas cogaf ex necessitate offi
cialis satisfacere.

¶ Utrū oēs cōsiliarii talis vniuersitatꝫ teneātur.R̄. 12
fm Pa.i.d.c.aduersus.q̄ si dederunt ɔsiliū.ad hec
grauamina iferēda: ⁊ moniti nō reuocauerūt.i du
bie sunt excōicati.vt i.d.c.aduersus.⁊ i.c.nouerit.de
sen.exc.⁊ tenef qlz ipoꝝ i solidū ad satisfaciēdū.fz
Inno.i.c.sicut dignū.ꝫ homi. Si vero tacuerūt.ita
q̄ nō ɔsuluerūt.nec ,p.nec ɔ. tūc videtur iuolui.cuz
his q expsse ɔsenserint.vt nō Inno.i.c.ꝑ.de his q̄ fi.
a ma.pce.ca.Si āt expsse ɔdixerūt.sz nō dimiserūt
officiū.an iuoluātur.Inno.i.d.c.nouerit recitat opi
niōes ɔrias.nō tñ videtur q̄ icurrāt.nisi ex tali di/
missiōe officii.vel ɔsiliatiōis iducerēt vniuersitatez
ad ɔsistēdū. nō tñ q̄ hec pena nō hz locū fz Inno.
in oi successore excōicati.sz soluz qñ ē excōicatus pp
dictas causas.vel qñ successor foueret cāz pp quam
pdecessor fuerat excōicatus. puta idusit clericū quē
successor etiā retinet.facit.c.si cōcubine.de sen.exc.

¶ Nō i.v.si moniti.cōpetēter.q̄ fz glo.ista sñia fer 13
tur cū ista ɔdictiōe .s. si amonite desistere noluerit:
⁊ iō si se nō corrigūt post admonitionē sunt ipo iu
re excōicati:⁊ fz Hosti.sufficit vna admonitio.ma
xime q2 canō iste inductus est in fauorē ecclesiaꝝ:⁊

odiū tyrānoꝝ. quoꝝ aliqui sunt adeo terribiles qd̄ nec facile ē eos tertio admonere: ꝛ appellatio exclu dit.q: a correctiōe canonis nō appellat. Nō tn̄ q successores ante mēsē nō icurrūt. a tēpore sui regi/ minis ꝯputandū. nec credo q respectu eoꝝ requirat monitio: ꝛ nō debēt absolui cū pdecessor: q̄ȝ succes/ sor.nisi satisfecerit ab oi dāno: ꝛ iterū secūdo eccle/ sie.vel clericis:ꝛ silr itellige de ꝯsiliariis:ꝛ fautori/ bus.qn̄ tenētur:ꝛ ipe lapsus tēporis q cōceditur suc cessori nō extendit ad predecessorē.

Excamusnonus casus. est in.c.q̄ȝq̄ȝ: de censi. d li.6. vbi excōicant. exigentes p se.vel p aliū. pedagia.vel gabellas.a psonis ecclesiasticis p rebus suis.vel eccliaꝝ.quas nō cā negatiōis defe rūt.q ē sñia lata.ipofacto:ꝛ erat epalis.sȝ nūc p p/ cessuȝ curie ē papalis:ꝛ dr̄ i.d. pcessu.q nō solū exi gētes phibita.sȝ ēt noua iponētes.qbuscūqȝ psonis i terris suis.dr̄.n.i ipo pcessu:excōicamus oēs. q in terris suis.noua pedagia iponūt.vel prohibita exi/ gūt.hec ibi.secus de spōte soluētibus.fm Pau.i cle. qn̄:de imuni.eccl.q: exigere.ē ab inuito extorqre. ꝛ ēt augumētātes:ꝛ dr̄ i.d.c.q̄ȝq̄ȝ:q singularis pso na excōicata ē.si aūt locus.collegiū.vniuersitas. ci uitas.castrū.iterdicti sñiā.ipofacto.icurrūt:ꝛ nō q iste casus ponit hic.q̄uis nō sit i decretalib⁹.sȝ i.6º pp ꝯueniētiā quā hȝ ad pcedētē: ꝛ silr dr̄ d sequēti.

6 ¶ Nō p q pedagiū dr̄ a pede.q: dat a trāseūtibus i locis ꝯstitutis a principe. vel ab eo q hȝ auctorita tē sup hoc. Guidagiū vero dat p ducatu. p terram alicui⁹ vt securi⁹ vadat. Salinariū dat p sale.vt.s. possint emere.vel vēdere.hec habēt i.c.sup qbusdā: de.verb.sig.i glo.ꝛ significat pedagiū.idē qd̄ vecti gal:ꝛ soluit qn̄qȝ solū p trāsitu psonaꝝ.vt Ferrarie. aliqn̄ p rebus.quas qs defert.nō vsus sui cā. Tribu tū est quod pstatur fisco:ꝛ idem est quod cēsus. vel pensio .v.pedagiū. pn.

2 ¶ Nō.2º.in.v.exigētes.q qn̄ gabellarij.nō exigunt. nec extorquēt.ab inuitis.sȝ ipi clerici spōte soluūt.fm Pau.i cle.qn̄:de imu.eccl.nō incurrūt q: exiger est ab inuito extorqre.tn̄ fm Car. ibi clerici nō debent soluere tallias.vel hmōi sine lña pape. ar.c.nō mi/ nus:ꝛ.c.aduersus:de imu.eccl.ꝛ tales trāsgressores nō debēt absolui.ab excōicatiōe.vel interdicto. nisi prius exacta plenarie restituerint:ꝛ de trāsgressione satisfecerint ꝯpetenter .d.c.q̄ȝq̄ȝ: nō tn̄ q si gabella fieret de eo ad quod tenētur clerici.sicut dicit i casu precedenti.tunc nō incurrerent exigendo.

9 ¶ Nō.5º.i.v.negotiatiōis.q clerici nō ꝯiugati. sūt immunes a solutiōe pedagij.p rebus quas deferunt. vel trāsmittūt.nō cā negotiādi. a ꝯrio ergo sensu si negotiādi cā tenētur.ad hoc vide bonā glo.in.c.si. de vi.ꝛ ho.cle.quā approbat Pa.ex qbus dicitur p q semp qn̄ clericus portat bona ppria.vel paterna cā negotiatiōis.tenet ad gabellas. Secūdo q si sit cōpetēter monitus.a suo superiori specifice: ꝛ trina monitiōe.vel vnica p trina ita q generalis moni/ tio nō sufficeret. tūc pdit puilegiū qd̄ hn̄t clerici in bonis paternis:ꝛ ppriis quo ad imunitatē.nō tn̄ p/ dit quo ad bona ecclesie.q: ecclesia nō ledit ex pctō alterius.nec debet soluere de bonis ecclesie.etiā si ne gotiādi cā deferret. Non pdit etiā alia puilegia.s. illius canonis si qs:nec etiā fori vt possint p crimi/ nibus aut excessibus puniri. seu ꝯdēnari criminaliter. seu ciuilr.p iudicē secularē.c. q̄ȝq̄ȝ:de cen. li.6.ꝛ de. pn̄a.c.si.poterit tn̄ superior phibere ne negotiet etiā i bonis ecclesie:ꝛ poterit addere alias penas: ꝛ qn̄ pdit tale puilegiū.nō pdit ppetuo.sȝ qn̄ desinit ne/ gotiari recupat.hec oia.ex Pa.in.d.c.si. Clerici cō/ iugati ipofacto q sunt cōiugati.pdūt puilegiū quo clerici nō pn̄t vexari exactionib⁹. i psona vel bonis propriis.c.vnico:de cle.ꝯiug.lib.6.ꝛ.c.Joānes.e.ti. Quid sit negotiatio ꝛ quō phibet.v.clericus.5.pn. ꝛ.§.p.ꝛ.v.emptio.§.14.ꝛ se.

¶ Nō q coloni q colūt terras clericoꝝ tenētur sol/ uere de parte sua fm Car.post fede:q: sua ps ē sub/ iecta dn̄is tēporalib⁹ꝛ silr emētes reditus clericoꝝ. 4

Casus.20.q est.6º.ptinēs ad epm ē i.c.noue/ e rit:de sen.exc.vbi excōicāt p oēs illi q statuta edita ꝛ ꝯsuetudies itroductas ꝯ eccle libta/ tē fecerint seruari.2º.excōicāt oēs q eadē statuta nō fecerint deleri q̄ȝ primū sciuerint.3º statuarij pdicti. 4º scriptores pdictoꝝ.5º ptātes ꝯsules.rectores.ꝛ cō siliarij locoꝝ vbi pdicta statu⁹ edita fuerit.6º qcūqȝ iudicāt fȝ pdicta statuta.7º q iudicata reddūt i pu blicā formā hec sñia fȝ Jo.an.ē epalis.eo q papa nō reseruat sȝ ex pcessu curie ē papalis.

¶ Querit p.qd dr̄ ꝯ ecctiasticā libertatē.ꝛc.fȝ Pa. 6 i.d.c.nouerit.q ē oē id qd̄ statuit ꝯ puile datum vl̄ ecclesie a deo.vt est illud qd̄cūqȝ ligaueris super terrā.24.q.i.ꝛ hoc q ad psonā pape extēdit ad in/ terptationē oiuȝ dubioꝝ:q si.sint le.c.p venerabilē. Itē q decime ꝛ pmitie ad clericos spectāt.16.q.i. re uertimini. Itē q ecctia sola res ecctiasticas admini strat.96.di.si iperator. Itē q de spiritualib⁹ ius cō dere pōt:ꝛ iudicare vt i.c.deniqȝ:ꝛ.c.cū ad verum: ꝛ.c.bn̄ qdē.facit.11.q.i.duo sunt genera: ꝛ.c.ecctia: de ꝯsti.ꝛ multa alia puilegia.q ꝯtinētur i veteri ꝛ nouo testamēto:vel ab ipatore. vt verbi grā q nul lus iudicet ecctiasticas personas.vel clericos nisi sui plati:ꝛ q qlȝ libere pōt donare ecctie.vel ecctiasticis psonis.l.i.ꝛ.l.illud:ꝛ.l.si.de sa.san.eccle. ꝛ q statu/ ta ꝯ libertateȝ ecclesiasticā sunt nulla.l.cassa.C.de sa.san.eccle.ꝛ sñia.secus si tale statutū eēt ꝯ puile giū datū alicui particulari ecclesie.q: non essent ex/ cōicati.fm cōiter doc. Adde fȝ Bar.i.d.aut.cassa. q statutū quo clerici efficerentur timidiores:ꝛ laici audatiores ad nocēdū eēt ꝯ libertatē ecclesiasticā. vt verbi grā.si statueret q q pcutit clericū soluat de cē.q vero laicū viginti:vide etiā eūdē Bar. i.l.3.§. honorādc.ff.quaꝝ.reꝝ actio.nō dat.vbi ponit istā

doctrinā. q libertas dr̄ offendi.qñ ex statuto.vel cō suetudine.libertas efficit timidior: ⁊ ipsm sequitur. Aug.dicēs ibi.esse casuz. Idē dicit.d.Feli. i.d.c.nouerit:⁊ i fi.c.dicit. Et dicas generalr q illud statutū dicat ꝯ libertatē ecclīasticā p qd ꝓhibet psonis ecclīasticis illud qd de iure diuino. seu humano nō erat ꝓhibitū.qz ita suadet diffi° libertatis.q dr̄ eē: naturalis facultas faciendi qd alicui libet nisi iure prohibeatur.l.libertas.ff.de sta. ho.

2 ¶ Nō.2°.sm Pa. ibi q statuarij:⁊ alij de qbus i tex. sunt excōicati.ipsofacto.nec oz expectare duos menses.sz successores eoꝝ vel illi q debēt delere excōicati sunt qñ sciuerūt vel vt seruarētur opaz dederūt.aut offi° nō renūtiauerūt.nisi qz primū sciuerit fecerint hec statuta deleri de libris si pñt.dbet tñ dari aliqd tps qd moderat ad arbitriū boni viri.i.iudicis. qz nō i cōtinēti post sciaz tenētur currere ar.i.l.ratū:⁊ .l.qd dicimus.ff.de soluti. Nec sufficiat q i fine statutoꝝ ponat q si essent aliqua ꝯ libertatē ecclesie habeātur pro nō scriptis.vt cōiter fit.sz oz q deleri faciāt:⁊ sm.d.Feli.i.d.c.nouerit.non sufficeret dicere vacat.nec sufficeret virgula sic̄ sufficit. i libris mercatoꝝ. Sed qd si sciūt statuta sz ignorāt qd sit ꝯ libertatē ecclesie.qžuis Jo.de lig.teneat q nō sunt audiēdi.verius tñ ē qd tenet. Inno.q nō incurrūt. Et sm.d.Feli.si icipēt facere statutū ⁊ nō pficerēt.nō incurrerēt.qz verbū facere denotat pfectionē.l.3.§.hec verba.de.g.gest.

3 ¶ Nō.3°.de ꝯsiliarijs q si ꝯsulūt vt fiāt nō ē dubiū q icurrūt.si aūt nō ꝯsulūt.neqz pro neqz ꝯ. sz doc. etiā icurrūt.si vero ꝯdicūt.nō tñ dimittūt officiuz. sm Hosti. icurrūt posset tñ teneri q nō icurrūt nisi forte ex dimissiōe officij iducerēt comunitatē ad desistēdū. Nō etiā q si tota ciuitas vel maior ps ꝯsentit i tale statutū vel ratū habuit factū vel si monita nō emendat.vel facit emendari. oēs sunt excōicati. Nō etiā q iperatores ligant si talia fecerit.

4 ¶ Querūt quidā vtrū valeat statutū laicoꝝ. ita q nō sit ꝯ libertatē ecclesiasticā. si statuāt vt vltra certos cereos.nō deferant cū funere.vel q filij dūtaxat debeant vestiri de nigro.vel q certus ⁊ determinatus numerus clericoꝝ dūtaxat in exqis vocet.vel q vltra certas pecūias nō dētur clericis.vel q nō offerat qs nisi in magnis festiuitatibus. vel nisi tñ.vel q sup mortuo nō nisi talis pānus:⁊ silia. Et videt q.q nō teneāt.p tex.expssius.i.c.fi.de re.eccl.nō.alie. vbi generalr ꝓhibet statuta laicoꝝ sup mortuarijs arguit etiā rōe. tum qz sunt ānexa spiritualibus.vt cōiter tenēt.doc.d.c.fi.tū qz sunt alterius fori.12.q.i. duo sunt genera. Tū qz seculares sunt inferiores ad clericos.c.si iperator.96. di.⁊.c.ecclesie sancte Marie:de ꝯsti.⁊ per ꝯñs non pñt statuere ꝯ clericos.qz inferior nō pōt statuere ꝯ supiorē.c.inferior.21.di. ⁊ de maio.⁊ obe.c.cū iferior:⁊ de.rc romani. de elec. 2° videt q sint ꝯ libertatē ecclīasticā.qz sunt ꝯ puilegiū datū vñ ecclie.vtz.l.i.⁊.l.illud:⁊.l.fi.C.de sa. san. eccl. vbi iperator dat puilegiū vt qlz libere possit donare psonis ecclīasticis:⁊ clericis:⁊ ecclesijs. Sz ꝯ videt q teneāt:p qz pōpe exequiaris magis sunt ꝯsolatiōes viuoꝝ qz suffragia mortuoꝝ.vñ.s.T.q.d.45.q.2.ar°.3°.q°.3°.sic ait. Illa q ad ornatū sepulture adhibētur ꝓsunt qdē viuis inqm̄ sunt viuoꝝ solatia. sed pñt ⁊ defunctis ꝓdesse. per accñs nō p se.iqžtū.s.per hmōi hoies excitātur ad cōpaciēdū.vel iqžtū pauperes.vel clerici aliqd recipiūt.hec ille.⁊ ibidem ad pm̄ arm̄.dicit. Oleū ⁊ cera ad sepulcrū ꝺfunctoꝝ plata.p accñs defunctis ꝓsunt.vel iqžtū ecclesie offerūt. vel paupibus dātur.vel iqžtū sunt i reuerētiā dei. h ille.⁊ cū ecclesia nō approbet hmōi pōpas.vel ꝯsolatiōes viuoꝝ.vt i.c.aie defunctoꝝ:⁊.c.qz pposterꝝ. 13.q.2.per ꝯñs videt.q ꝯtrū possit p laicos statui.2° qz nō minus videt posse vniuersitas qz psona pticularis.q pōt i testō suo statuere.vt nō vocet nisi tot: ⁊ nō det nisi tñ i suo funere.vel filij sui.igitur. 3° qz pōt fieri statutū pp publicā vtilitatē ne fiat cōmertiū certaꝝ rerū cū psonis nō subditis.ergo a sili. 4° seculares pñt limitare suos subditos. circa res suas ne possint illa alienare ēt si ex tali sequat priuatio lucri ecclesiaꝝ.puta dicat lex.q pr̄ non possit alienare legitimā.maxime qñ loquit de laicis: ⁊ nō de clericis.sed tale ē istud statutū qd restringit seculares ne hoc faciāt. 5° qz nō est ꝯ diffinitionē libertatis cū nihil ꝓhibeat clericis.6° qz nō videt fieri i odiū clericoꝝ sz citius ad bonū eoꝝ.s.vt fugiāt auaritiā:⁊ i bonū laicoꝝ qd lz.qz charitas icipit a seipo.7° qz lz ecclie facit statuta vt bona ecclie nō trāseāt ad seculares. g° eꝯ.8° qz Bar.i.l.fi.ꝺ pact.tz q possit fieri statutū p laicos q igrediēs religionē nō possit testari. g° a sili.9° qz alicubi sunt talia statuta:⁊ seruantur. Ad hāc.q.R.Pa.i.d.c.fi.dicēs q circa ꝯcernētia cultū diuinū:⁊ refrigeriū aie defuncti.non valent statuta laicoꝝ qz illa ꝓprie sunt ānexa iuri spirituali: ⁊ ita gñalr itelligit tex.d.c.fi.Sz eē ꝯcernētia pōpā mōdanā.valēt. ⁊ specifice valet de pānis nigris passiz nō vtēdis.qz ꝺ mortuis nō ē multū dolēdū.sz fidez xpianā.tū pp spē future vite.tū vt viui acqescāt dispositiōi diuie.vt dic̄ tex.i.d.c.qz pposterū.h Pa.d. quoqz Ant.ꝯsertus siculus.i repto suo.sic ait. Statutū non pñt facere laici sup mortuarijs.qz illa sunt ānexa iuri spūali.nā de ānexis idē ē iudim̄.c.qžto:ꝺ iudi.neqz circa ꝯtigētia cultū diuinū. vel refrigeriū aie defūcti.statutū laicoꝝ valet.vt i.c.fi.⁊ ibi Abb. de re.eccle.nō alie.facit.c.qz preposterꝝ.13.q.2. Circa ꝯcernētia tñ pōpas mūdanas valet statutū laicoꝝ: ⁊ specifice factum vt de pānis nigris in mortuarijs nō vtendis:⁊ de similibus.hec ille.d. Jo.de Imo.in repe.d.c.fi.sic ait. Nō q laici nō pñt facere statutuz super alienatiōe rerū ecclie.neqz sup mortuarijs.vel iurib° ipius ecclesie.neqz sup ānexis iuri spūali:⁊ facit iste tex.sm.d.Pe.q nō valeat statutuz ciuitatis

disponēs ꝙ circa funus non debeāt portari nisi tot luminaria.seu dupleria.vel debeāt idui de nigro.ni si tot.vel nō debeāt iuitari nisi tot derici.h ille: Pe. etiā de palude Theo.4.di.18.q.3.ar°.3.sic ait. Ui/ det eē ꝯ ecclesiasticā libertatē.ꝙ rustici statuerūt ꝙ nullus offerat nisi in magnis festis.aut nisi tm̄. aut ꝙ sup mortuū nō sit nisi talis pānus.vel tot cerei:ꝛ hmōi.q: libere ecclesie ē habere liberas oblactiōes: ꝛ liberas sepulturas.hec ille. In reptorio.d. Petri ꝺ mōte.epi bri.i lra statutū:sic refert. An valeat sta/ tutū laicoꝝ ꝙ pro exeqis mortuoꝝ nō expēdaꝭ nisi tm̄:dico ꝙ nō p.c.fi.p quē tex.fecit reuocare Brixie quoddā statutū. Et.d.Feli.i.c.ecclesia sancte Ma/ rie:de ꝯsti.sic ait.ad pdicta facit qd̄ nō. Ludo.ro/ ma.ꝙ nō valēt statuta laicoꝝ.ꝙ pro exeqis defun/ ctoꝝ nō possit tm̄ expēdi p.d.c.fi.ꝛ dicit se ita respō disse cuidam cardinali.hec ille. Ex his ego deduco tres ꝯclusiōes. p̄a q̄ clare deducaꝭ tā ex tex. q̄ʒ doc.s. ꝙ si laici statuāt circa illa q̄ īmediate ꝛ solū danꝭ p elemo°.vel i refrigeriuʒ aie defunti.puta ꝙ vltra tantā pecuniā nō denꝭ dericis. vel ꝙ nō offerat qs nisi in magnis festiuitatibus.vel nisi tm̄:ꝛ silia tūc talia statuta nō tenēt: ꝛ sunt ꝯ libertatē ecclasticā expsse.2ᵃ ꝙ si statuāt circa ea q̄ solū sunt ad pōpaʒ. vel refrigeriū viuoꝝ.vt puta ꝙ filij dūtaxat.debeāt vestiri de nigro:ꝛ alia funeralia. que nō remanent apud ecclesiā.ex qbus neqʒ eccia.neqʒ paupes reci piāt aliqd̄ emolumētū.talia.n.videtur solū ad pō/ pā.vel refrigeriū viuoꝝ.iō circa talia possent statue re:ꝛ ista ꝯ° sufficiēter probaꝭ ex dictis Pa.ꝛ alioꝝ doc.s.et est distin° Jo.de Imo.3ᵃ.ꝯ° q̄ magis infert difficultatē.s.ꝙ laici statuāt cc̄ illa q̄ sapiūt vtrūqʒ vt est ꝙ nō vocenꝭ nisi tot derici vel ꝙ nō accēdāꝭ nisi tot cerei vel ꝙ nō votētur nisi tot cruces. vel ꝙ nō denꝭ cādelle nisi tāti pōderis:ꝛ similia. Ista oia aliquō sunt ad pōpam. vel solatiū viuoꝝ:ꝛ aliquō ad refrigeriū aie defunctoꝝ : ꝛ aliquo° ad pietatem dericoꝝ.vel paupeꝝ. vtʒ per.s.Tho.vbi.s. Inquā/ tū.n.sunt plures derici.vel plures cādelle accense.vel maiores:ꝛ sitia sunt ad pōpā.vel solatiū viuoꝝ.in q̄tū vero pluribus dericis dāt plures pecunias. vel plures cādellas.quaꝝ cādellaꝝ aliqd remanet i ma nibus dericoꝝ.sic sunt elemosyne:ꝛ psunt aie defun ti. ista igitur sunt mixta ex pietate:ꝛ pōpa:ꝛ ex cō/ sequēti nō est multū darū ex pdictis. vtrū laici pos/ sint:ꝛc̄. Declināndū tm̄ videꝭ ad istā parteʒ ꝙ talia statuta sint nulla:ꝛ ꝯ ecclesiasticā libertatē: ꝛ ex cō sequēti sunt excōicati:qd̄ psuadeꝭ.p.sic q: vt sunt ad pōpā sūt ānexa eis q̄ sūt elemosyne ꝛ refrigeriū: ꝛc̄. sed de annexis non pn̄t laici vtʒ p Pa.ꝛ alios doc. ꝛ̄ nō pōt negari qn idirecte sint ꝯ ecclesiasticā liber tatē cū indirecte ꝓhibeant liberā facultatē dādi ele mosynā dericis.sʒ fm̄. D. Feli.in.d.c.nouerit: statu tū qd̄ est idirecte ꝯ libertatē ecclesiasticā cāt excōi/ cationē.allē.tex.d.c.fi.de imu.ecclesie.lib.6.3°.q: cū doc.tā magni sint ex vtraqʒ parte : ꝛ plures teneāt ꝙ nō pn̄t. certū dʒ eē ꝙ saltē illa opinio q̄ hʒ pau/ ciores sit dubia.vel periculosa.sʒ i dubijs tutior via est eligēda.c.iuuenis:de spon. 4° cū ex illa pte imi/ neat magnū malū.s.excoi°.ꝛ piculū dānationis.ex alia vero paruū malū. vt puta parua expēsa. ideo iuxta sn̄iaʒ.c.illud:de cle.ex.mi. deberēt abstinere vt ibi dicit tex. Cōcludamus igiꝭ sic.laici faciētes sta/ tuta ꝯ libertatē ecclesiasticā sunt excōicati : ꝛ statu ta nō tenēt:ꝛc̄.d.c.nouerit. vt dictū est. in pn̄° hui° casus.sʒ faciētes statuta fʒ pmā.vel tertiā ꝯclusio nes.faciūt ꝯ libertatē ecclesiasticā pʒ. q: faciētes ꝯ priuilegiū datū ecclesie vn̄. faciūt ꝯ ecclesiasticā li/ bertatē.fʒ theoricā. Inno. Pa. ꝛ alioꝝ canonistaꝝ in.d.c.nouerit:ꝛ ēt fm̄ theoricā. Bar.ꝛ alioꝝ legi/ staꝝ.i.l.i.ꝛ.l.illud.ꝛ.l.fi.de sa.san.eccle. vide.s.§.i. sʒ isti statuētes fʒ pmā:ꝛ tertiā faciunt ꝯ priuile°: ꝛc̄.pʒ q: derici hn̄t p ex priuilegio diuino vt possint viuere ex elemosynis vtʒ in testamento veteri vbꝭ tribui leui nō ē data portio sʒ ex decimis ꝛ elemosy nis viuere debebat sic ecclesie est datū priuilegiū ꝙ soli derici statuāt circa spiritualia.c.deniqʒ: ꝛ.c.ve rū.96.di.imo papa pcipit ꝙ laici nō statuāt circa mortuaria.c.fi.de re.eccl.nō alie. Est etiā priuilegiū datū ab iperatore.d.ll.allꝭ.ꝙ dericis qlʒ possit faceꝭ elemosynā sʒ laici faciētes statuta fm̄ pmā ꝛ ter/ tiā ꝯclusiōes.statuūt circa spiritualia. restringūt li/ bertatē eleme.Hec.ergo faciunt ꝯ priuilegiū:ꝛc̄.ad hec faciunt argumēta facta in prin° pro parte nec°. Quod aūt faciētes fm̄ secūdā ꝯclusionē possint fa/ cere satis pʒ ex dictis tam.s.Tho.q̄ʒ alioꝝ ꝛ sic de/ bent intelligi dicentes ꝯ. Ad argumēta facta i pn̄° pro parte affirmatiua inq̄m̄ videtur arguere cōtra pmā vel tertiā ꝯclusiones.respōdēdum est. Ad p̄m̄ vbi dꝭ de pōpis.℞.ꝙ ꝯcludit verū pro.2ᵃ.ꝯclusione alias secus. Ad.2ᵐ.vbi tāgiꝭ de psona pticulari que pōt in offō:ꝛc̄.℞.ꝙ nō est sile q: psona particula/ ris hʒ merū dominiū reꝝ suaꝝ ꝛ despotitū. Nō sic aūt cōtras vn̄ Posti.ꝛ Jo.an. in.c.veniētes de iur. iur.tenēt ꝙ p pactū. pōt psona particularis renun/ tiare appellatiōi.iter se litigātes. non tm̄ posset fieri statutū generale.ꝙ nō possit appellaꝭ.ita i ꝓposito q̄uis aliqs possit sic statuere i ꝓprio testō.nō tn̄ ge neraliter posset sic statui.q: p̄m̄ nullus derogat liber tati.3ᵐ vero sic. Ad.3ᵐ vbi tāgiꝭ de cōmertio:ꝛc̄.dꝭ ꝙ si illud statutū deroget libertati ecclesiastice sicuꝭ facit istud.nō tenet:ꝛ sunt excōicati statuētes vt.s. vn̄ Pa.i ꝯsilio.84. qd̄ incipit pn̄s dubiū disputaꝭ. vtrū statutū laicoꝝ quo inter cetera caueꝭ.vt nemo audeat sub certa pena capere possessioneʒ alicuius beneficij.vel hospitalis.sine expssa lr̄a dn̄oꝝ secula riū:ꝛ ꝙ nullus notarius vel testis itersit. sit ꝯ liber/ tatē ecclesiasticā.℞.ꝙ sic. ꝛ probat multis modis. sic ergo qn̄ facit tale statutū de quo dꝭ i.3°.argumē to si intelexit ꝙ nō possit fieri cōmertiū cū dericis.

est ꝯ libertatē ecclasticā. si vero nō itellerent de clericis.sic nō tenet quo ad eos:ꝛ sic nō est simile. Ad.4m. qn̄ ꝙ seculares pn̄t limitari:ꝛc̄.Re.ꝙ verū ē sꝫ Pa. ꝯsilio.64.qd̄ icipit stāte quadā ꝯstitutiōe ꝙ p̄n/cepsꝛc̄.ꝙ princeps pōt statuere pp aliq̄ rōnabilē cāꝫ.ꝙ id qd̄ est viuus fiat alterius. sic faciūt ll.vel statuta:ꝛ tūc sequitur ꝙ ille cui⁹ non sunt talia bona nō possit testari de his.qꝛ nemo pōt de alieno testari.c.filius:de testa.ꝛ si.3° sequaꝛ ꝙ nō possit ea legare ecclesijs.h° nō dr̄ esse ꝯ libertatē ecclasticā directe ł idirecte.qꝛ nō noiaꝛ eccl̄a.vel aliqd ptinēs ad ecclā.nec imediate seqꝛ ꝯ ecclesiā.q̄uis possit seq. 3° pter intētionē.ꝙ nō possit legare eccle:ꝛ sic nō ē idirecte: ꝯ ecclīaꝫ.nec ēt directe.qꝛ nō faciūt i odiuꝫ clericoꝝ.sꝫ vt ꝓuideāt filijs suis.vel puniāt delictū vt in hereticis.nec est ꝯ ecclīaꝫ.qꝛ ꝛ si ille nō possit legare ille tn̄ ad quē puenit pōt:ꝛ sic casus nō ē silis. nec noiaꝛ cleri.vel eccl̄a.vt sit i ꝓposito nr̄o: esset aūt silr.exm Jo.an.i.c.fi.de imu.eccl.li.6.vbi dicit ꝙ si seculares statuerēt ꝙ bona imobilia non possint alienari a suis subditis i psonas extraneas. si itelligerēt de clericis ꝛ a fortiori si noiarēt clericos.esset ꝯ libertatē ecclasticā.si aūt nō noiant.nec itelligūt de clericis.nō dꝫ extēdi ad illos.imo plati supiores possunt cogere dictos seculares vt declarēt ꝙ nō intelligiꝛ de clericis.vel eccl̄ijs: ꝛ sic tꝫ Pa. post Jo. an.ꝙ istud.s.qn̄ noiant vel intelligūt de clericis ē ꝯ libertatē ecclesiasticā:ꝛ istud est silr nr̄o. Nā q̄uis nō facerēt in odiū ecclesiaꝝ. tn̄ intēdūt imediate ꝯ clericos imo noiant dicēdo:nō vocētur.nisi tot cleri:ꝛ sic saltē est indirecte ꝯ libertatē ecclesiasticā. Ad.5m.vbi dr̄ ꝙ nō ē ꝯ diffinitionē libertatis: ꝛc̄. patet responsio.qꝛ ꝛ si non facerent principaliter:ꝛ ꝓ in odiū clericoꝝ: ꝛ si etiā ꝓ nō noiarent clericos. qd̄ tn̄ est falsum. secūdarie tamē ꝛ indirecte noiant ipos clericos dicētes.non vocētur nisi tot clerici.vel nō dētur nisi tot vel tales cādelle clericis. ecce ꝙ est saltē indirecte ꝯ libertatē dandi: ꝛ sic falsum est ꝙ nō sit ꝯ diffinitionē libertatis. Ad.6m.vbi diciꝛ ꝙ nō sit in odiū clericoꝝ:ꝛc̄.responsuꝫ est.qꝛ ꝛ si admittamus q̄uis nō cōcedaꝛ. ꝙ nō fiat ex intētiōe coꝝ in odiū clericoꝝ.sequiꝛ tn̄ saltē mediate:ꝛ indirecte in preiudiciū ecclesie.vt dictuꝫ est. similiter quo ad faciant ipi viderint.posset tn̄ dici.ꝙ ē psumptio dolī ipoꝝ statuentiū. Nā clericis opido sunt infesti.c. clericis:de imu.eccl.li.6.aut ter.nec debent imo non possunt corrigere clericos. nec est ex charitate vt sic temerarie iudicent de auaritia clericoꝝ futura. nec ad bonū clericoꝝ seu laicoꝝ debēt procedere p viā. per ecclesiā prohibitā:ꝛ sic negaꝛ ꝙ possint licite ꝓcurare bonū laicoꝝ per viā malā. nec charitas debet sic incipere a seipa.imo ē iniquitas. Ad.7m.vbi dr̄ ꝙ ecclesie licet facer statuta:ꝛc̄. Re.ꝙ similitudo nō tenet.nā secularis pōt trāsire ad sacros ordines. ꝛ ad religiones. non tn̄ eꝯ. similiter bona clericoꝝ sunt ecclesiaꝝ.vel pauperū:ꝛ sic clerici nō hn̄t ppꝛie dominiū.vn̄ cōgruū est. vt statuatur. ꝙ nō possint alienare.secus de secularibus. Itē clerici sunt supiores ad laicos.vt dictū est:ꝛ io nō est silr. qꝛ bene lꝫ ascēdere:ꝛ nō descendere:ꝛ sic pꝫ ꝙ non est simile. Ad.8m vbi dr̄ de Bar.ꝛc̄.Re.ꝙ cōis opinio ē i ꝯrariū q volūt ꝙ tā ingrediēs q̄ ingressus nō possit p statutū seculariū prohiberi.quin possit testari. Ad.9m. vbi dr̄ ꝙ alicubi sunt silia statuta.Re.ꝙ debēt intelligi ꝓ vt dr̄ in.2a.ꝯclusione.s.ꝙ statuant circa illa q̄ sunt ad pōpā vel refrigeriū laicoꝝ solū.vt de pānis nigris:ꝛ de his q̄ nullo mō hn̄t remanere i refrigeriū clericoꝝ.vel pauperū:ꝛ p ꝯñs aīe defuncti:alias nō tenēt:ꝛ tā facientes q̄ obseruantes sunt excōicati. vt dictū est in principio: Nec habent excusationem cū sepe fuerint moniti ꝛ sit ignorātia iuris.

Casus.21.est in.c.fi.de imu.eccl.li.6.vbi excōicātur oēs seculares.dominiū habētes.q suis subditis interdicūt. ne platis aut clericis seu psonis ecclesiasticis q̄cūq; vendāt. vel emant aliqd ab eisdē.nec ipis bladū molāt.coquant panem.aut alia obsequia exibere psumāt: hec de cōi iure ē episcopalis.secus per processuꝫ carie.

¶ Nō in.1.libertatis sm̄ Jo.an.ꝙ licet isti quo ad verba viderētur nō infringere libertatē.tn̄ infringebant faciendo in fraudē.de persona ad personā.de quo dic vt.14.q.5.c.pleriq; vbi ꝓhibeꝛ talis fraus. 1

¶ Nō.2°.ꝙ predicta sm̄ Domi.de san.ge.nō habēt locū in his qui nō sunt dn̄i:ꝛ nisi qn̄ pdicta interdicāt suis subditis:ꝛ expone illud tēpoꝛale ꝓ seculari. sꝫ qd si fieret statutū sic̄ in multis ciuitatib⁹ Italie. ꝙ prohibeat ne qs donet. vel vendat rē imobilem alicui nō existentiū de iure statuentiū. non subeunti onera cōiuꝫ.vel dn̄oꝝ:ꝛ irritat donationē vel venditionē: ꝛ penā iponit. an per talia statuta intelligant donationes vel vēdictiōes in ecclesiā .Re. sm̄ ꝙ tactū est in casu precedēti.§.fi.ad.3m.ꝛ.4m.ꝙ aut intelligūt vel noiant ecclesiā ꝛ sic est ꝯ ecclesiasticā libertatē.si vero nō noiant nec itelligūt de ecclesiasticis tūc nō se extendit ad clericos ꝛ sic nō ē cōtra ecclesiasticā libertatē ꝛ possunt cogi p platos vt declarēt ipi seculares ꝙ nō itelligūt ꝺ clericis h ꝓ Ge. 2

¶ Nō.3°.sm̄ Jo.an.in nouella.ꝙ Uin.ꝛ Abb.s.antiquus dicūt ꝙ statuto facto laicoꝝ.pro cōi vtilitate ꝙ vadens de nocte soluat tm̄. clerici nō sunt subiecti.sꝫ per suū iudicē sunt arcēdi. di.58.c.bene quidē.secuꝛ dicūt de dāno.de pascēdis pecorib⁹.vel ad aquam deducēdis. tūc.n.tenētur pastores de dāno propter mercedē quaꝫ accipiūt. Et nō ꝙ iste casus q̄uis sit in.6.tn̄ positus est hic propter cōuenietiaꝫ cū superioribus.sicut facit etiā.d.ar.s. 3

Casus.22.est i.c.nō magnoꝛ i.c. sup speculam de.c. vel mo. vbi excōicātur oēs religiosi tacite vel expsse professi.q exeūt extra monasteriū.vt audiāt vel legāt leges.vel phyficā: extēditur

in.d.c.sup specula.ad archidiaconos.decanos.pre/positos.pbanos.cātores.presbiteros: & ad alios p/sonatū habētes:& est epalis & late sentētie. Nec pūt fm Pa.i.d.c.super : ad aliquos honores sine pape dispēsatiōe promoueri & hoc aperte innuit lra ibi to/tius spē promotiōis & sic nec ad ordines.nec ad be neficia pmoueri poterūt.ar.c.solite.de maio.& obe. q.19.di.si romanus:& icurrūt religiosi sic excōicati quatuor penas. p° est excōcatio. 2ª.est q nō audiūt in suo patrocinio:& quātūcūq3 sint absoluti. tñ i pe nā nō debēt i aliqua eā admitti. Ad patrocinādū. etiā in casibus qbus alias.l3 sicut etiā nō pūt pmo ueri absq3 dispēsatiōe sedis apostolice.3ª sunt vltimi fratrū.4ª q nō possūt pmoueri:&c.& bene videāt audientes. q: aliqñ dr esse priuilegiū in aliquo stu/dio vt possint audire:& nō est. fm.e. Pa.& habent locū oēs iste pene in nō religioso.fm.e.Pa.

1 ¶ Primo nō fm Pe.de pelu.in.d.c.sup. q idudit triplex genus psonaꝝ. quidā.n.idudūtur rōe pfes/siōis.quidā rōe ordinis.quidā rōe beneficij.quo ad primos.s.professos itelligit tacite.vel expsse.religio nis appobate:& nisi ifra duos mēses redierint ad claustrū.excōicati sūt.ipofacto. Quo ad secūdos.s. rōe ordinis idudūt oēs sacerdotes:& soli. Quo ad tertios.s.rōe beneficij phibētur pstituti in dignitate curata.vel nō curata.si aūt habeat ecclesiam paro chialē & nō est sacerdos nō idudit nisi talis ecclia sub se habeat capellā vel capellas. vt nō in.c.statu/tū.ne de.vel mo.li.6.iuncta glo. Quid sit dignitas personatus seu officiū.h.dignitas.pān°.

2 ¶ Querit quādo incipiūt currere isti duo mēses.fz. Pa.in.d.c.super:recitatis duabus opinionibus.di/cit tertiā eē verissimā.s.quo ad religiosos incipit a tēpore exitus de monasterio causa audiēdi.vel do/cendi:&c.quo aūt ad alios currit a tēpore quo inci piūt audire.vel legere. requirūtur ergo duo ad hoc vt religiosi icurrant primuz qd exierint de claustro causa audiendi. 2ª q nō redierint ifra duos mēses. sed quid si audirent.vel legerēt in monasterijs suis. vel reliqui in domibus suis.fz. qūis aliqui dicant ipos incurrere verius tñ fm Pa.q nō incurrūt. q: pene:&c. imo nec peccarent si facerent vt ius cano/nicū vel Theologiā.melius intelligerent. secus si id principaliter intēderent Pe.de pal.dicit q si in ca/mera secrete audirēt incurrerēt. q: faciūt 3 mētem canonis & q tales deberēt accipere licētiā a papa. sed primū verius.q: pene:&c. Et fm.e.Pa.si infra duos menses mutet propositū transferens se ad sciē tias pcessiuas.s.Theologiā.vel ius canonicū.maxime si interueniat auctoritas abbatis.nō incurrit.etiam si nō reddeat ad monasteriū:& hoc verius qūis q/dam pirariū dicāt.a fortiori.de alijs presbiteris. si mutāt ppositū.J.duos mēses ñ icurrūt. Quidā dnt q si exiret ad legēdū nō icurreret. q: tex.itelligit ad legēdū.i.ad studēdū ex q° sumit via iuoluēdi se ne/gotijs secularib°. s3 h° nō placet dño ar.f.nec scrip.

¶ Utrū religiosi qui exeūt monasteria ex aliq alia rōnabilia causa.& audiūt predictas sciētes ligētur pena predicta.fz.fm Pa.in.d.c.super:q nō. q: vt ligētur dicta pena requirit vt exeant monasteriū:& 2° vt exeant ista intentiōe.s.studendi in pdictis scien tijs:&. 3° q stent vltra duos menses extra monaste/riū.siue audiāt siue nō.sed hic dñcat. 2ᵐ.& pene non sunt extēdende.secus si solū staret:& principaliter ex tra monasteriū vt audiret.q: tūc tēpus duoꝝ men/siū inciperet a die cessiōis cause ppter quā exiuit:& dispositiōis standi extra vt audiat. 3

¶ Quid si religiosus canonista.vel Theologus va/dat ad principiū amici incipiētis. causa honorādi amicū.fz.fm Pa.nō icurrit.similiter si sine fraude pinuet extra duos mēses. secus si in fraudē pinua ret.vel cōtinuaret vltra duos mēses. Quidā dicunt quantū ad istud vltimū q non incurreret qd credo falsum. Et nō b3.e.Pa.post Hosti.q canonista seu religiosus & alij quibus hoc studiū. poterūt per se i cella habere libros ciuiles.& studere ad finē iuris ca nonici. cuius.n.finis bonus est. ipm quoq3 bonum est & faciliter poterit hre ea q̄ sunt necessaria ad ius canonicū.absq3 auditiōe lectiōe iuris ciuil. Et co/dē mō si audiret phy sic.i.vt mdr° itelligat phiaꝝ. 4

¶ Ultimo nō extra alios q phy fica accipit multis modis.p° cōissime pro vt distinguit pra scientiam rōis:& sic ois sciētia realis est phy sia.2° minus lar/ge fm q distinguit pra scientiā reudatā: & sic lo/quūtur Theologi quādo querūt vtꝝ pter phy sicas sit alia.s.reuelata necessaria. 3° iteꝝ accipit minus lārge pro vt philosophus.6. methafice distinguit il lā pra methafisicā. & mathematicā. 4° cōiter pro vt accipit pro.8.libris phy sicoꝝ. b3 q noiat liber phy.5. pprie b3 q accipit pprie p illa scia q̄ est de hoie.b3 q ē sanus.vel eger:& ista vocatur phy sica pratica.q̄ est de medicinis:&c. & solū ista prohibet hic.eo q i penis vba solū accipiūt pprie de lectore q admittit istos phibitos.vide casu sequēti.§.3. 5

Casus.23. est i.c.vt periculosa.ne.de.vel mo.

c lib.6.vbi excōicant ipofacto.tria genera p/sonaꝝ.p° oēs religiosi qui tacite.vel expresse. professi.aliquā religionē appobatā.temere habitū sue religiōis dimittunt . 2° oēs religiosi qui accedūt ad qūis studia litteraꝝ.intellige extra claustrū. nisi a suo imediate prelato:vñ nō sufficeret licentia epis cū cōsilio maioris partis sui cōuentus sibi cōdi ad studiū nisi licētia primitus sit cōcessa. 3° excōicātur oēs doc. siue magistri q religiosos. hitu dimisso.le ges vel phy sicā docentes.in scholis suis presumunt retinere.est episcopalis.late sentētie:& in.6.

¶ Quo ad p° casuz.q reddit diffial tū pp diuersas rōes tactas i tex. tū pp diuersas opiniones. ideo est p° notādū.b3 q dicat Pa.i.c.deus q.de vi.& ho.de. Jo.an.i regula odia.de re.iur.li.6.i mercu. q pstī/ 1

stitio penalis nō dʒ extēdi saltē ad casuz nō habētē eiusdē rōez.ar.c.statutū.de elec.li.6.&c.cū q.de sen.exc.e.li.&sequūtur cōiter doc.2° not̄ qꝫ in.d.c.vt piculosa.tāgūtur qnqꝫ reqsita vt icurrat.p̄ᵐ ē vt sit religiosus.s.religiōis approbate.2ᵐ qꝫ sit ꝓfessus ta/cite vel exp̄sse.3ᵐ qꝫ dimittat hitū.4ᵐ qꝫ temere dimit/tat.5ᵐ est cū ꝓhibitiōe.s.scādalosa vagatio.pp scādalū aīe sue.vel alioꝝ.hec oīa tāgūtur ibi.tā in tex.qꝫ i glo.3° not̄ bʒ glo.ibidē.alias apostata.non est excōicatus.sʒ excōicādus.sʒ solū i isto tex.ē excōicatus.4° ꝑ ꝯclusiōe hui° p̄mi casus distiguēdū ē.qꝫ vel dimittit hitū.vel abscōdit.si.2° abscōdendo.vel facit ex cā rōnabili:& sic pmittiꝭ.d.c.de°q.vel ex cā nō rōnabili.vel illicita:& sic nō lʒ.sʒ peccat.imo fm Jo.an.i.d.c.de°q.post multos doc.teneꝭ qꝫ icurrit.q: ibi pmittiꝭ vt abscōdaꝭ rōe scandali.g° aliud vbi nulla cā subeēt:ꝯriū tʒ Jo.de lig.post Zenze.i de.2ª.de vi.& ho.de.nō.n.valet hoc ar.nō lʒ sine cā.ergo icidit i illā penā capituli vt piculosa:& dicit Pa.in d.c.de°.qꝫ ē aduertēdū qꝫ ille tex.cū glo.sunt ꝯ opinionē.Jo.an.lʒ ipe adducat ꝑ se.nā vt ibi pʒ.iūcta glo.aliud ē ex toto dimittere.aliud ē supius nō portare.nā ibi pmittiꝭ i supiori dimissio:& tñ iferius.& sbtus teneꝭ portare.vt ibi dicit glo.ergo pena.d.c.vt piculosa.nō verificaꝭ i istis.q: aliud ē dimittere ex toto.aliud i supiorib° tm̄ nō portare.vt pbaꝭ ex/p̄sse i.d.c.de°.& i.c.inoua.16.q.7.vbi glo.Cū igitur ista sit ꝯstitu° penalis.nō dʒ extēdi vt dictū ē.Nec est igiꝭ bʒ Pa.qꝫ dimittat ad hoc qꝫ icurrat:& pro certo Jo.an.& alij doc.cū iurib° ab eis allegatis.nihil aliud ꝓbāt.nisi qꝫ male facit coopiendo sine cā.vel pp malā cāz.& qꝫ possit aliquō dici appostata.sʒ nullo° pbāt qꝫ icurrat.vt bñ.& aperta rōe probat Pa.nec oʒ dicere vt qd.i dn̄t qꝫ añ factū.vel qꝫ sit securioꝛ.q: ꝑ certo opi° Pa.ē certa.p apertā rōez:& securissimā.Si aūt dimittat hitū.vel dimittit cū itētōe reassumēdi.vel nō.si.2°.i.cū itētiōe nō reassumēdi.vel durat i ꝓposito illo quousqꝫ occurrat rō scādali.puta q: exiit extra monasteriū sine hitu.vel apparet i monasterio corā mult° secularium:& sic in/currit.sic.n.ꝓp̄ie ē appostata.si vero mutaret ꝓpositū.& reassumeret anqꝫ veniret casus scādali.non icurreret.Si vero dimittit cū itētiōe reassumēdi.vel dimittit pp cāz rōnabilē.puta vt dormiat.vl vt melius qescat.vel vt ꝗrat pulices.vel pp balnea.vel piscationē.vel ex timore.vel vt nō appareat gib° qñ iduit vestes sacras.vel vt aptius scindat lignū.vel currat.vel iocose ad horā.vel vt lapidē ꝓhiciat:& similia.& fm quosdā poniꝭ i arbitrio boni viri.vtruz sit rōnabilis.vel nō:& tūc nō icurrit.Si āt dimittit cū intētōe reassumēdi pp cāz illicitā.puta pp aliqd qꝫ de se ē pctm̄ mortale.vel sibi ꝓhibitū.a iure.vt facere tabernā.vel histrionē.vel silia & tūc vel stat in ista dimissiōe quousqꝫ occurrat rō scādali.vt dictū est.exeūdo monasteriū.seu i mōasterio corā mult° secularium:& tūc ꝗuis qdā dicāt qꝫ nō icurrit q: di/mittere cū itētiōe reassumēdi nō ē ꝓp̄ie dimittere.ff.de diuoꝛ.l.diuoꝛtiū.Nā dimittere ē derelinquere.sʒ res nō dꝭ derelicta nisi qñ nō intēdit reassumere.igiꝭ cū ista sit pena nō dʒ ad hoc extēdi.sʒ q: nō ē daꝝ qꝫ tex.ita stricte accipiat.iō melius dd̄ᵐ bʒ Pe.de pal.4.di.18.q.3.ar°.3.qꝫ si alias dimittit hitū ex turpi cā vt de nocte eūdo ad lupanar icidit.Si vo dimittit ex cā illicita & tñ nō stat in illa cū scādalo:puta in sua camera dormit cū meretrice vel silē tūc nō videꝭ icurrere.q: tex.videꝭ adducere vagationē scādalosaz.ꝑ cā q̄ nō ē hic.Si vero dimitteret sine cā puta ex leuitate vel temerarie ex hoc solo nō vi/deꝭ peccare mortalr.q: licet debeant eo semper vti tamē hoc est honestatis nō pcepti.bʒ Jo.an.

¶ Quid si dimittit ꝓpriū hitū & assumit hitū alteri° religiōis.R.Be.qꝫ nō icurrit:& ita ꝯsuluit Lap.abb.nec obstat verbū sue religiōis.q: vna ē religio gñalr sūpta.q° ad tria vota.dicit tñ Rosel.v.excō°.excōicatiōe.16.qꝫ si qs dimitteret hitū.volēs trāsire ad aliaz religionē.vt sic citius recipiaꝭ.qꝫ incurrit.hoc tñ nullo iure ꝓbat.posset etiā dici.qꝫ si adessent omnes cōdictiones supradicte incurreret. 2

¶ Nō i.v.ꝗuis studia.qꝫ ꝯphēdit ēt studiū Theo°.seu iuris canonici:& hmōi.Et ex h° nō qꝫ religiosus exiēs monasteriū.sine lr̄a sui imediate plati:& ꝯsilio maioris ptis sui ꝯuēt° ad audiēdas scias ēt canonicas icurrit.Jdē si cū lr̄a audit:& sine hitu.& doc.q sciēter pticipāt secū.sunt excōicati.nō qdē semper isto tex.sʒ alio iure.q:.s.pticipat i crie dānato:& sic icurrit eādē.si vo idē doc.ꝑsumat retineꝭ religiosū q dimisit hitū ad lectionē.ll.vel phy sice.tūc duplici iure icurrit.s.isti° tex.&.c.si ꝯcubine:de sen.exco.doc.ēt admittētes religiosos ad lectionē phy sice.&legū ēt cū licētia sui plati.& cū habitu ligāꝭ fm Lapū:& Archi.& hoc facit ad casum superiorem. 3

¶ Sʒ qd si taꝭ religiosus nō vult exire an possit vi expelli.ex schol.glo.sup.v.retineꝭ videꝭ velle qꝫ sic.dicit ēt Archi.qꝫ pōt expelli violēter de scholis sine metu excōicatiōis.ar.c.veniēs:ꝯ sen.exc.vbi mōiaꝭ qdā.q̄ turbat officiū.fuit vi expulsa.sine metu excōicatiōis:& si ñ pōt expelli.bʒ glo.dʒ exire scholas ipe doctoꝛ.sicꝭ qñ excōicatus itrat offiᵐ.vel ecclīaz.Sed qd si mōach° hʒ domū iuxta scholas.& stādo i ea pōt audirꝭ lectōez.& doc.scit.& legit.R.glo.qꝫ ñ icurrit.q: nō posset ꝓhibere.qn i domo ꝓpria moraret. 4

¶ Queriꝭ vtrū Abbas exēptus exiēs ad audiēdum scias pmissas.sine licētia maioris partꝭ sui ꝯuētus.vel nō exēptus sine licētia epi incurrat.R.ꝗuis di/uersi diuersa dicāt.cōioꝛ tñ opi° est:qꝫ male faciat.nō tñ icurrit.pp illud relatiuū sui.qd videꝭ iportare imediatū platū.quē nō videꝭ habere.Quidā dicūt qꝫ qlʒ platus hʒ supiorē:iō icurrit bʒ q: rō tex.bʒ canonistas nō ē ista rō.& pene nō debēt extēdi.Jdem dicꝭ de clerico seculari qꝫ nō extēdiꝭ ad eū. 5

6 ¶ Utrū epo sine ɔsensu abbatis maxime non exēpti possit dare monacho hāc licētiā .ht. Archi. dicit ꝙ nō.sʒ solus abbas vel tenēs locū eius q ppꝛie dicitur plātus eius. Sed quidā dicūt hoc eē ɔ oēs rōes cuʒ tota auctoritas abbatis depēdeat ab epo. Nisi superior vtrusqʒ ita ordinauerit. vt i monacho pficien do ecclesie.16.q.i.cū p vtilitate: hec illi.potuissent etiā allegare regulā i essentialr ordinatoꝛ⁊c̄. Hoc tñ nō obstāte nō est ab opiniōe canonistaꝝ in expo nēdo tex.recedēdū.vñ illi soluūt seipos dicēdo nisi superioꝛ⁊c̄.vñ in proposito ex tex.dicitur ꝙ papa sic itellexit ibi:a ppꝛio plato cū cōsilio maioꝛis partis capituli. ille.n.platus ppꝛie q acapit vel facit cum ɔsilio capituli ē imediatus platus.epo.n. ppꝛie ac/ cipit cōsiliū propꝛiū capituli canonicoꝝ.ideo⁊c̄.

Casus.24.i.c.clericis.ne.de.vel mo.vbi excōi/
c cātur oēs sacerdotes.q post monitionē offi cium
vicecomitis. aut ppositi secularis habuerit: ⁊ cōiter fm doc.includūtur oēs existētes in sacris:⁊ est post monitionē late sentētie:⁊ epalis.

1 ¶ Nō fm Pa.i.d.c.clericis.hic expssum.ꝙ clericus nō pōt tenere vices pricipis i iurisdictiōe secularis exercēda.sʒ nō infligat penā mortis.vel mēbroꝝ de trūcationē.ꝙ intellige.qñ vult facere hoc tāqʒ offi/ cialis pricipis secularis. vt i.c.sʒ neqʒ.xo.ti.secus āt si iurisdictio secularis eēt dignitati sue ānexa.qꝛ tūc pōt p se exercere.dūmō non inferat penā mortis.vel mēbroꝝ detrūcationē: ⁊ idē dic si ipaʒ iurisdictio/ nē habet noie propꝛio.puta rōe patrimonij.ad hoc vide bonū tex.i.c.fi.ne.cle.vel mo.li.6.qđ videtur p/ cedere in plato religioso.vt i.c.dilectus: de offi.oꝛ.⁊ in.c.auditis:de pscrip.⁊ i.c.iter dilectos. i prin.đ fi. instru.qđ limita.vt nō in.c.recolentes:de sta. reg.⁊ nō ꝙ clericus nō est deponēdus ex eo solo ꝙ ē offi/ cialis pricipis secularis.sʒ excōicatur:⁊ ex ɔsequēti peccat moꝛtalr:⁊ nō fm.c.Pa.ꝙ iste tex.d.c.cleri/ cis.hʒ duos casus.primus ē.ꝙ clericus exercēs iudi ciū sanguinis ē irregulris.qñ seqꝛ mors.vel.detrūca tio mēbroꝝ.nō tñ ē ipo iure priuatus offō vel bñfi/ cio.sʒ priuādus ⁊ ꝙ p commissionē cāe sanguinis nō fit irregulr.p.c.fi.co.ti.li.6.2° casus est iste q in prin°.

Casus.25.est in.c.excōicationi:de rap.vbi p ex
c cōicari debēt.qui capiūt.vel spoliant fideles:
ex iusta cā nauigātes.2° excōicati sunt spoliā tes naufragiū paciētes.nisi ablata restituāt.ē epal.

1 ¶ Nō p hʒ Pa.ibi ꝙ capiētes.seu spoliātes merca/ tores.vel alios ex iusta cā itinerātes. seu nauigātes nō sunt.ipsofacto excōicati.sʒ debēt excōicari. pcoꝛ. 24.q.3.c.rompetas: hodie tñ isti pirate excōicantur solēnr ab oꝛe pape ter i āno. đ qᵉ i pcessu cene đn.

2 ¶ Nō.2° hʒ.c.Pa.ꝙ spoliātes naufragiū paciētes. magis puniūtur qʒ spoliātes nauigātes. nā ɔ istos nō fertur excōicatio ipsofacto. sed dicit ipaʒ ferēdā. in.2°.vero excōicatio fertur ipsofacto dū tñ pcedat ad monitio vt debeāt ablata restituere:⁊ ꝙ requiratur monitio tʒ ibi Jo.an. ad qđ facit Theozica. Inno. in.c.extirpā.de.in.§.q vero:de pben. vbi dicit ꝙ pe/ na qñ ponitur negatiue.sine determinatione tēpoꝛis. ad hoc ꝙ icurratur pena requirit admonitio ponēs exᵐ lex dicat quicūqʒ nō fecerit residētiā. sit excōica tus.in hoc casu fm Inno.requirit admonitio.quia nobis est occultū vtrū fecerit residentiā. vel vtrum habuerit iustā cāʒ nō residendi.sʒ per admonitióeʒ puniatur.sed Pa.in.d.§.nō sequitur simpliciter istā Theozicā.nisi quo ad ecclesiā.quo vero ad deū. di/ cit ꝙ imediate ꝙ est in moꝛa peccat:qꝛ apud deuʒ nihil latet:⁊ sic cessat rō Inno. ⁊ isto mō cōcoꝛdat ipse Pa.glo.d.c.excōicationi. q tenet ꝙ non requirit monitio.cū Jo.an.qui tenet ɔtrariū ita ꝙ admoni tio sit necessaria quo ad hoies.sʒ sola moꝛa sufficit quo ad deū.sed Theozica Inno.cū opiniōe Jo.an. post Hosti. dr cōis opinio.ita ꝙ sit sequēda ꝙ non sit excōicatus nisi pcedat monitio ɔʒuis. Angelica videatur tenere ɔtrariū.v.excōicatio.7.§.x.sed Rosella tenet pᵐ.v.cōicatio.p.excōicatiōe.xi.⁊ melius.

¶ Nō.3° hʒ Pe. đ pal.4.d.18.q.3.arᵒ.4ᵒ.ꝙ i isto p casu.dr iusta causa.vel honesta. ppter piratas: ⁊ illos qui saracenis aliqua phibita poꝛtāt:⁊ q alias iniuste in mari bellū ducūt. alij vero predones non sunt excōicati.pncipes vero q acapiūt bona nau/ fragoꝛ nō possunt excusari. cū hoc sit ɔ oēʒ equita tem.qꝛ afflicto nō est danda afflictio. nisi acapiāt cū intētione reddendi dñis.qñcūqʒ comparerēt.qui nō comparētibus in pios vsus distribuāt. vel de cō silio epi sic addere possunt ad defensionē poꝛtus. 3 nec valet excusatio calua ꝙ in naufragio merces p bitens habeat eas pro derelictis:⁊ sic nullius hoīs sint:⁊ ppter hoc occupanti cōcedentur. qꝛ ille nūqʒ habuisset eas pro derelictis.si sperasset se posse rein/ uenire.nec excusat ɔsuetudo.qꝛ ɔtra ius naturale:⁊ quādo ista habeātur p derelictis.vt sint occupantꝭ. Uide.v.restitutio.§.24.de rebus inuētis.

¶ Nō.4° de noie pirata.ꝙ fm Angelicā in.v.pir/ 4 rata:quilʒ qui in mari aut in fluminibus depdatur. dr pirata:⁊ si in mari depꝛedatur sunt excōicati. per processuʒ cene cū receptatoꝛibus:⁊c̄.⁊ dicit hoc nō Jo.an.⁊.d.Anto.i.d.c.excōicationi. Rosella vero ⁊ melius dicit.ꝙ pirata propꝛie ē qui i mari indiffe/ rēter depꝛedatur:⁊ dicūtur cōiter cursarij.vnde si Ja/ nuēses haberēt iniustū bellum ɔ Floꝛētinos: ⁊ illos depꝛedarētur cū galeis:⁊c̄.non dicūtur cursarij.vel pirate.nisi ad alios se extēdant indifferēter. dñr.n. pirrate cursarij qui vndiqʒ discurrūt p mare depꝛe/ dādo.mō hūc.mō illū. Et hoc persuadetur p ex deri/ uatiōe nominis.dicitur.n.a pir. qđ ē ignis:⁊ ratoꝛ.i. nauis.quasi cōmune poꝛtans ignē in naui. 2° psua/ detur ex cōi locutiōe.cōiter.n.dicunt pirate cursarij tales vt dictū est.3° persuadetur qꝛ doc. cōiter in.d.c. excōicationi faciūt differentiā inter piratas ⁊ alios depdātes in mari dicētes.ꝙ pirrate sunt excōicati.p

processu3. ceteri vero sunt excoicadi: & sic forte dictu angelice posset saluari de pirrata coiter dicto: non tamen proprie: quia nunc sumus in penis. debet proprie accipi. Uide. s. excoicatio.6.casu.4.&.5.

5 ¶ No.5°. q in isto.c. sunt tacta diuersa genera psonarum que pirrate proprie dicti cu3 oibus receptatoribus eorum: & dantibus auxiliu. consiliu. & fauore. qui oes sunt excoicati excoicatioe papali per processu3 curie. de quo infra. s. excoicatio.6.casu.4.&.5. 2° portatores prohibita saracenis de quibus ibidem.3° spoliantes naufragiu pacientes de quo hic & sunt excoicati excoicatione epali.4° spoliantes fideles ex iusta ca nauigantes. siue in mari siue i flumine. sunt excoicadi: & sm aliquos extendit ad spoliantes siue in nauigio. siue in terra.5° oes mutilantes. vulnerantes. iterficientes. capientes. detinentes. seu depredantes. romipetas: & peregrinos ad vrbem. ca peregrinationis: & deuotionis accedentes: & in ea morantes. vel recedentes ab ipsa. cu oibus in his casibus dantibus auxiliu. consiliu. seu fauore3: & est papalis ipsofacto. p processu3 de quo. j. s. excoi°.6. & p Rosel. s. s. excoi°. p. casu.21.

Casus.26. est primus i li.6. in .c. vbi periculu: de elec. vbi p. excoicant oes qui mittunt scripturas. vel nunciu. vel secrete loquuntur cardinalibus. vel alicui eorum existentibus i conclaui. p electione pape. vbi no. q missio vel locutio. o3 q sit secreta. sm Archi. & Ge. ibide3. aliter no incurrit. propter quod dicit Ge. q qn statutu enumerat plura prohibita: & vltimo prohibito qualitate aliqua restrictiua adiungit. illa qualitas restringens refert ad oia numerata: de quo. s. clausula pn. 2° excoicant oes dni. rectores. aliiq3 officiales. cuiuscu3q3 dignitatis. ac conditionis existant. qui diligenter no obseruat. aut fraudem circa ea comittut que sibi pcipiutur obseruanda i morte potificis morientis i eorum terra. vt habet i. d. c. vbi. quod intellige sm Ge. veru. nisi tales officiales ipediret de iure. vel de facto ad talia obseruanda. quia sic no ligaretur. sunt epales ta prima q3.2°.

i ¶ No penas quas icurrut si no faciat diligenter obseruari. aut si fraude comittat. p. n. sunt ipso iure excoicati. 2° sunt perpetuo ifames. 3° no possunt haberi dignitate nec aliquod officiu publicu. 4° phedis & bonis ceteris que a romana ecclesia tenet. vel ab aliis ecclesiis. sunt ipsofacto priuati: & reuertuntur ad ipas ecclesias. cu pleno iure de eis disponendis. p vt placet ecclesiarum prelatis. 5° q ipsa ciuitas in qua debet ipsa electio fieri est iterdicta. 6° q pontificali pareat potestate & no Jo. an. in. s. pmissa. s. que dicta sunt de inclusione fienda cardinaliu i conclaui: & administratione necessariorum cu certa regula: & modo qui ponitur in tex. ipsius. c. vbi.

Casus.27. qui est. 2°. in li.6. est i. c. sciant cuncti: de elec. vbi excoicant oes. qui per se. vel per aliu spoliando. seu alias iniuste persequendo. grauare presumpserint i beneficiis seu in aliis bonis suis clericos. vel quaslibet psonas ecclesiasticas. aut eorum consanguineos. vel ecclesias. monasteria. seu loca alia. ex eo q tales psone ecclesiastice. ad quos spectat elec. noluerut vel nolut eligere eu p quo rogabat: & est epalis: & late snie: & iducit et epos. p glo. i. s. cuncti.

i ¶ No sm Archi. & sequit Ge. i. s. spoliando. q itelligit. siue auferat latent. siue vastet quocuq3 mo. siue inuadant imobilia. siue rapiat mobilia. per vi3 & publice siue fraudent. per dolu. Et no i. s. germanos. q grauado affines sm Ge. no icurrut. & sm eunde3 Ge. itelligit vsq3 ad. 7m. gradu consanguinitatis.

k ¶ Querut doc. vtru hec pena habeat locu. in presentante postulatione. & confirmatione. s. glo. i. d. c. sciant. q sic dumo habeat fieri a clerico. vel persona ecclesiastica. secus si patronus eet laicus: & h3 Ge. ide e i postulante. confirmante. & pferente. Ex quo colligit q constitutio penalis quatinus concernit fauore eccle e extendenda ad aliu casum q3 expressu3. dumo casus ad quem fit extensio concernat fauore ecclesie. potest addi q sit oimoda ro. vt dictu. s. casu.23. §.i.

l ¶ Utru madatarius. i. is qui ex mandato alterius aliquid hoc operatur. sit excoicatus. s. sm Pe. de Ancha. que sequit Ge. ibidem. q aut madatarius scit qualitate facti. quia scit hoc fieri i contentum eligere debentis: & tunc est excoicatus: & sic limita: & intellige glo. ibidem. Si vero ignorat qualitatem facti. tunc quia no facit in contentum canonis. no erit excoicatus. sa. cit. c. si vero: de sen. exco. & placet hec opinio Jo. de Imo. sed punietur alia pena Archi. quem sequitur d. ar. s. dicat. q ligatur: & si non verbis huius. c. quia maxime participet i crimine & sit actor mali.

m ¶ No i. s. ecclesiastica persona quia glo. dat exemplu3. vt sunt conuersi templarii. vel hospitalarii. qui l3 non sint clerici. sunt tn ecclesiastice psone .17.q.4.c. quisquis: & no i3 Pe. de pal. q si no fuisset rogatus. no icurreret quatus aliqui extendant ad omnem. vbi esset omnimoda ratio.

Casus.28. qui est. 3°. in lib.6. est. i. c. i generali: de elec. vbi excoicatur primo illi q regalia. i. collectam que fit nomine regis. vel imperatoris. seu vectigalia concessa ecclesiis. a rege. aut custodia. seu guardia3 sicut i ecclesia Parmensi. vbi laici debent custodire. donec ecclesie sit prouisum. vel aduocationis. seu defensionis titulu. quod ide est. quia aduocatus dicit defensor. i ecclesiis. monasteriis. aut aliis piis locis vacantibus. de nouo vsurpado bona ecclesiarum. monasteriorum. aut locorum ipsorum. occupare presumunt. cuiuscuq3 sint dignitatis. 2° excoicatur clerici. monachi monasteriorum: & persone dictarum ecclesiarum. monachi monasteriorum. & persone cetere. locorum eorundem. qui predicta fieri procurant. Intellige sm Jo. an. si procurant opere consilio. psuasione: aut cooperatione. & est epalis. late sententie.

l ¶ No sm Ge. ibidem: & sm Pa. in. c. coquestus: de fo. cpe. post Jo. an. ad hoc q aliqs incurrat hanc penam requirutur. duo primu. q predicta iura de no

uo vsurpét.⁊ dñr de nouo.si a.40.annis citra. fm Bar.per.c.si.de 2suc.ᵉᵐ ꝙ virtute illius occupatiõis bona vocantiũ pdictoꝝ occupent: ⁊ addit Bar. ꝙ nõ solũ si supranoiata iura. sed quodcũqꝫ aliud per quod occupent bona pdicta vsurpent icidunt in penam pdictam.

t ¶ Nõ. ᶻ fm ꝙ dicitur ex Pa.in.d.c.cõquestus. ꝙ sacrilegi sunt qui agunt 2tra ecclesiã.vel 2tra bona ecclesiastica.vel 2tra personas ecclesiasticas: ⁊ oẽs tales habẽt puniri per iudicẽ ecclesiasticũ.rõe sacrilegij.nõ tñ oẽs sunt excõicati.sed vel excõicati sunt. vel excõicandi. Nã aliquãdo sunt excõicati. vt in psenti.c. Aliqñ sunt excõicati statuẽtes 2tra libertatẽ ecclesiasticã.vt i.c.nõ minus: de imu.eccle.supra casu.18. Sacrilegi etiã in personã ecclesiasticã sunt excõicati.17.q.4.c.si quis:⁊ supra casu.ħ. Sacrilegi etiam cũ effractiõe ecclesiaꝝ.sunt excõicati supra casu.6.⁊.c.cõquesti:de sen.exco. Sacrilegus icẽdiarius ecclesie.vel loci sacri.ẽ excõicatus.c.tua:de sen. exco.⁊ supra casu.7.occupãtes bona ecclesie vacantes.sunt suspẽsi.c.qꝛ sepe:de elec.lib.6.violãs ecclesiã extrahendo aliquẽ de ecclesia.vel pcutiens aliquem laicũ i ecclesia.nõ est excõicatus.sꝫ excõicandus.fꝫ Pa.post Inno.⁊ Jo.an.in.c.cũ pro cã:de sen.exco. Comittẽs furtũ in ecclesia.sine efractiõe: ⁊ sine cõbustione ecclesie. nõ est excõicatus. sꝫ sacrilegus excõicandus.c.si.ꝺ fur.laici exurpãtes iura ecclesiaꝝ: vt sacrilegi per iudicẽ ecclesiasticũ cõpellũtur. nõ tñ sunt excõicati.sꝫ excõicandi.c.cõquestus:de fo.2pe. de spectebus sacrilegij.ħ.sacrilegiũ.§.2.

Casus.29.qui est.4ᵘˢ.in lib.6.est in.c.idẽnitatibus:de elec. vbi excõicanť deputati.vel vocati ad dirigẽdas moniales.i electiõibᵘˢ.qui

c nõ abstinẽt ab his per q̃ iter eas super faciẽdis electionibus ipsis discordia oriri possit. vel exorta nutriri ⁊ est episcopalis.

i ¶ Nõ ꝙ si aliquis ad alia vocatus: etiã si nutriat discordias.nõ incurrit. nisi voceť ad dirigendas in electiõibus.fꝫ Ge.ibidẽ:⁊ ista pena nõ solũ hꝫ locũ i electiõibᵘˢ monialiũ.sꝫ etiã in his.qui nõ renũtiant ppriis.sed viuũt sicut canonici seculares.

t ¶ Glo.querit qui sunt isti qui possunt icidere.fᵉ.putatreligiosi:2siliarij:aduocati:discreti viri. qui vocarenť ad dirigẽdas.circa modũ electionis ab ipsis faciẽde: ⁊ nõ Pe.de pal.ꝙ aduocatus qui amore lucri suadet appelare cõtra canonice electã incidit: secus si bono ꝫelo cõsulat iustã appellationẽ. Et q̃ritur qꝛ dicitur in masculino genere quid si vocarẽtur mulieres:religiose:vel alie discrete:an si 2trafacerent inciderent.fᵉ.fm glo. ꝙ sic.

Casus.30.qui est in cle.attendẽtes:de sta.mo.

c vbi excõicaẽ impediẽtes visitatores monialiũ quarũcũqꝫ:⁊ etiã canonicaꝝ regulariũ. in his q̃ pertinent ad officium visitatoris earũdem. Est episcopalis: ⁊ q̃uis sit in cle.tamẽ ponitur hic propter cõuenientiã cum superiori.

¶ Nõ fm Car.ibidẽ ꝙ ad incurrendũ dictã penã: i oportet p. ꝙ impedimentũ effectualiter pstetur. ẜ. ꝙ admonitio vt desistant sit eis facta per visitãtẽ. vnde quãdoqꝫ ⁊ minus bene. plati volentes visitare scribũt monialibus ꝙ pparẽt se certa die ad recipiendũ visitationẽ ipsoꝝ:⁊ in eis litteris faciunt admonitionẽ ꝙ nullus impediat. talis.n. monitio fieri debet:vt desistant ab incepto:vel illato impedimẽto:vt locus sit huic pene:⁊ sic ponitur.3ᵒ ꝙ monitio nõ pcedat impedimentũ:⁊ dicit idẽ Car. sufficere vnicã monitionẽ. etiã generalẽ dũmõ fiat a visitãte:glo.tñ videť dubitare vtꝝ reqrať specialis.

¶ Nõ hꝫ ꝙ habeť i.d.cle.ꝙ ordinarij singulis ãnis t debẽt visitare monasteria.nõ exẽpta potestate ordinaria:exempta vero q̃ imediate sunt sub papa:⁊ illas q̃ viuũt in cõi:sicut faciũt canonici:nõ tñ faciũt votũ religionis:debet eps visitare auctoritate apostolica.alias aũt exemptas q̃ habẽt alios superiores.s.ordinũ:vt camaldulensiũ:cisterciensiũ:mendicantiũ ⁊ hmõi.habent visitare plati eaꝝ: ⁊ ibi in tex.determinať ipsis epis comitiuã:facias tamẽ fꝫ consuetudinẽ in ista comitiua:⁊ quãdo est aliquod monasteriũ sub alio mõasterio: Archi. dicit ꝙ abbatissa pncipalioꝝ mõasterij committet visitationẽ alterius. Alij dñt ꝙ eps etiã visitabit illud.

¶ Nõ fm glo.ꝙ plati male faciũt.qui nõ visitãt: 5 cũ verbũ sit pceptiuũ:⁊ debẽt facere singulis annis cũ interuallo.vñ nõ sufficeret ꝙ i fine viuus ãni:⁊ i pnᵒ alteriᵘˢ visitarẽt:⁊ fꝫ Car.pñt alteri comittere.

Casus.31.q ẽ.5ᵘˢ.i li.6.ẽ i.c.hac 2stitutione ꝺ

c offi. deleg. vbi excõicať q̃s pcurãs vt cõseruator sibi datus se intromittat de aliis q̃ꝫ de manifestis iniurijs:vel ad ea q̃ iudicialẽ idaginẽ.i. inq̃sitionẽ exigũt.suã exegerint potestatẽ:hec fꝫ Pe. de pal.nõ habẽt locũ in eo qui nõ tñ est cõseruator sed etiã iudex in nõ manifestis. vt cõiter fit hodie.ẽ epalis. Itẽ si cõseruatores intermittũt se de aliis q̃ꝫ manifestis iniurijs. nõ solũ incurrũt penã suspẽsionis ab officio:⁊ ex cõsequenti beneficio. fm Archi. ibidẽ.sed etiã ipsi processus nõ valent.qꝛ excedũt fines mandati ibidẽ: ⁊ si citauit aliquẽ tã q̃ꝫ pro notoria offensa:⁊ eũ ob atumatiã excõicauit.si 2stat licet iniuria sit facta: nõ fuisse manifesta. nõ est excõicatus fm Inno. de officio cõseruatoris ⁊ multa que ad ipm spectant:vide in.d.c.hac constitutione: ⁊ supra .ħ. conseruator per totum.

Casus.32.q ẽ.6ᵘˢ.in.li.6.ẽ i.c.vnico: de his q̃.

c vi.me.ve.cau.fi.vbi excõicanť illi q absolutionẽ vel reuocationẽ quãcũqꝫ.a sñia excõicatiõis.suspẽsiõis.vel interdicti extorserint.per vim aut metũ.est epalis. qꝺ intellige fꝫ glo.⁊ Archi.ibidẽ.si absolutio sit facta.seu reuocaᵒ. qꝛ si iudex noluisset absoluere vel reuocare.non haberet locũ predicta pena:⁊ si vis aut metus.sit illatus.fꝫ glo.dre

absolutio a reuocatiōe.q: absolutio ē solēnis. reuocatio vero solū verbalis. vel absolutio vbi tz excōicatio. reuocatio vero vbi fit ad cautelā: et nō tenet absolutio per metum obtēpta.

i ¶ Quid si snīa erat iniusta. R. ꝙ nihilominus ligabūt ꝑdicta pena. si p vi; vel metū obtinuerūt reuocatōez. ar. xi. q. 3. c. i. siue faciat p se siue p aliū. c. mulieres: de sen. exc. siue si ratū habuit. seu p metū rep.

2 ¶ Quid si obtinet p metū vanū: talis absolutio de quo timere nō deberet. R. fm glo. ibidē: et Archi. ꝙ nō ligabūt. q: ꝓprie nō appellat metus tal' timor. l. metū cū. l. sequēti: et. l. nō timorem. ff. qd me. cā. Nec habet locū talis pena i excōicatiōe minori. itelligit tn̄ de oi suspēsiōe. s. siue ab officio. vel beneficio. vel ab igressu ecclesie. nō tn̄ intelligit de ferēte excōicationē. ex metu. Et dr̄ metus sufficiēs fm Pe. de ancha. s. mortis. vel cruciatus corporis: vel talis q posset cadere in cōstantē virū: de quo supra. v. metus: et iudicat iudicis arbitrio fm Pe. de pal. Si ꝑpositus vel balliuus faciat oia tēporalia epi. quousqz eū absoluerit. videt iustus metus q ē sub piculo maioris partis bonoꝝ. sz si nō icidit i istā snīaz quasi metus nō cadat in cōstantē virū. icidit tn̄ in illā. c. quicūqz qui grauat ferentē sententiā.

c Casus. 33. qui ē. 7ᵘˢ. in li. 6. est in. c. mulieres: de iudi. vbi excōicātur fingētes fraudulēter casum per quē iudex ad aliquā mulierē ꝓ testimonio mittat. vel vadat. est cpalis: et nō fm Jo. an. ꝙ ad hoc ꝙ icurrat reqrit. ꝑduxerit eā ad effectū cūdo. vel mittēdo ad eā. q: verba debēt cū effectu: et ē. et dicit Pe. de pal. ꝙ hic casus raro cōtigit. sz posset cōtingere. si qs hic fingeret vt ad mulieres sub clausura morātes intraret.

i ¶ Querit Jo. an. vtrū hec pena. locū habeat i iudice laico. R. ꝙ sic. Jtē nō bz cū ꝙ si quis procurator. vel pars noiat aliquā mulierē in testē. vel fingit casum aliquē. dd' talē eē suū debitorē i cētū. de q̄ re testis ē talis mulier: et hoc facit ad hāc finē vt iudex vadat. vel mittat. p:o testimonio incurrit.

c Casus. 34. q est. 8ᵘˢ. i li. 6. est in. c. hoc ꝯsultissimo: de re. eccl. nō alie. vbi excōicant oēs cōpelētes cuiuscūqz cōdictiōis sint platos. vel vel ꝑsonas ecclasticas. ad submittēdū ecctias subiciēdo bona imobilia l' ad supponēdū iura ecctiaꝝ laicis. vel recognoscēdū seu ꝓfitēdū se tenet ab illis. tāqꝫ a supiorib' ad statuēdū eos laicos tāqꝫ patronos. vel aduocatos ecctiaꝝ. seu bonoꝝ ipoꝝ. i ꝑpetuū. seu ad nō modicū tp̄s. sine capituli ꝯsensu. et licētia spectali aplice sedis. ē cpal. Et ad h' ꝙ aliqs icurrat reqrit. p b glo. ꝙ sint bōa imobilia. vel iura q̄ cū imobilib' ꝯputat. 2ᵒ ꝙ supponant tāqꝫ sint sua. vel recognoscāt ab eis. 3ᵒ ꝙ nō sint ad modicū tp̄s. 4ᵒ ꝙ fiat sine licētia spāli capituli. vel pape.

i ¶ Secūdo excōicant oēs laici. q sine licētia pape. et ꝯsensu capituli. ꝯtcus inierūt de ecclasticis imobilibꝰ. vel iniēt i futuꝝ. si aliqd plusqꝫ iportat nā ꝯtcuū ipoꝝ. vel pactū i eis factū vsurpauerūt. vel exegerūt si moniti legitime nō desistūt ab huiusmodi vsurpatiōe. restituēdo ēt hmōi vsurpata. Ubi nō b Archi. ꝙ si eēt ꝯtcus ēphyteoticus. accipiāt qd ē a iure ꝑmissū: et nō vltra. et sic d alijs ꝯtcib' inij. Jtē dic ꝙ nō sufficit abstinere a tali vsurpatōe ad euitādā penā ꝑdictā. nisi vsurpata restituāt. ista ē cpalis.

¶ Nō bz Jo. mo. et Pe. de ācha. ꝙ ꝓhibet hic qdā modi alienatiōis. vel donatiōis i reb' imobilibus. Nā añ istā ꝯstitutionē plati oppressi ꝯ opprimētes inuocabāt nobiles ad suā dfensionē. et potētes faciēdo eos aduocatos. vel defensores locoꝝ: et pp hoc il li videbāt sibi quoddā ius dominij. vel aduocationis i ecctijs. vel locis dfensis: et refert Guil. se vidisse multos platos faciles ad talia: et quādoqz nobiles submittebant alios. vt opprimerēt ad ꝑdictuz finē. a quo vt abstineāt vidētes. platis. submissiōes istas penitus iterdictas. p istā ꝯstitutionē ē prouisum. 2

¶ Nō b glo. i isto. c. i. v. nō modicū. ꝙ qdā dīit ꝙ hoc modicū tp̄s dz dici modicū. vel magnū. ad arbitriū iudicis. ex q' hic nō exprimit. c. de cāis: d offi. dleg. ff. d iur. delc. l. i. Alij dicunt tp̄s nō modicū qd excedit spaciū. 30. ānoꝝ. q: vsqz ad h' tp̄s res ecctiastice locari pn̄t. aut'. de al. et ēphyte. §. si vo aliqs: et §. seqñti. col. 2. Et. d. ar. s. 3ᵒ. pte. ti. 25. c. 19. dicit. ꝙ dr̄ modicū tp̄s. s. x. ānos. vel bz Bar. relīqt iudicis arbitrio: et idē dicit ꝙ ꝓhibet hic talis submisio nō aliena' bonoꝝ ecctiasticoꝝ: et ꝯphēdūt ēt femine. s. moniales: et ēt nō ꝓhibet ad modicū tp̄s. et itellige. ꝯpetētē monitionē. vnā ꝓ trib' vel trinā. nisi necessitas aliud persuadeat. 5

c Casus. 35. q ē. 9ᵘˢ. i li. 6. ē i. c. vnico: de reli. do. vbi excōicāt nouū ordinē. vel religionē inueniētes. vel hitū noue religiōis assumētes. qd itelligit. s. vt cū alijs simul viuāt. alias seorsuz assumere nō ꝓhibet. 2ᵒ excōicāt oēs frēs mēdicātiū ordinū. post ꝯciliū lugdunēse istitutoris. q aliqd i ꝓprio hēre nō pn̄t ex eoꝝ regula. si aliquē recipiūt ad ꝓfessionē. siue si loca eoꝝ. vel domos allienāt. sine lr̄is sedis aplice spāli. aut ēt b Archi. si alienāt bona mobilia. excipiūt frēs ꝑdicatores: minores. et heremitaꝝ. vtz in. d. c. vnico: imo nūc excipiūt oēs religiōes approbate. ꝯciliū aūt qd allegat i. d. c. vnico: celebratū fuit ab Jnno. 5. anno dñi. 125. et habet extra. e. c. ne nimia: vide aliquid infra casu. 51.

¶ Nō b Pa. i. d. c. ne nimia. hāc eē vnā regulaz. ꝙ nulli ē licitū inuenire nouā religionē. nec edificare nouā domū religiosaz. nisi velit accipe vnā de regulis approbat. lz g' de iure ciuili videat approbata collegia dcemētia viū vsū: et cultū diui. l. i. ff. de colle. huic tn̄ dcē. ispectu religiōis stādū ē hodie. vt. n. cuius ꝯfusio i ecctia dī. b noua iuen' reprobat. Nā videm' ꝙ pp nouas ꝯstitutōes. l' iuētōes tot sūt varietates il mōacos. o. Bndi. vt vix inicē se recog'scāt. i

2 ¶ Querit vtrũ eps possit dare licẽtiã ꝯ dispositionẽ huius tex. dic ꝙ non.q: generaliť hic oibus ꝓhibeť: ⁊ ista ẽ ꝯstitutio ꝯcilij generalis. ꝯ quã eps dispen/sare nõ põt: vt in.c.cũ dilecti: de elec. vñ sicut non lz alicui citra papã sanctũ de nouo canonizare. vt in.c.1.⁊.2.de reliq.⁊ ve.san.ita nec nouã religionẽ in/uenire.hodie ẽ qdã extrauagãs. Jo.22.q̃ icipit san/cta romana eccřa.q̃ videť ipofacto excõicare istos. q adiueniũt nouã religionẽ assumẽdo.s.certũ hituz in cõgregãdo se simul:⁊ recipiẽdo.de nouo.ad coꝝ cõgregationẽ itrare volẽtes.⁊ faciẽtes sibi ꝑsidẽtes īter se. Itẽ excõicat ꝑlatos dãtes eis facultates seruã di talẽ ritũ.hec oia Pa. Istã extrauagãtẽ quã alle gat hic Pa.ponit totã.d.ar.s.3ᵃ.ti.25.c.42.vbi etiã adducit Fran.za.⁊ Pau.in cle.cuz de quibusdã de reli.do.allegãtes eãdẽ: ⁊ dicũt ꝙ in illa reprobatur status fraticellorꝫ:⁊ excõicanť oẽs q iueniũt nouaz religionẽ:⁊ epi vel superiores seu qcũqꝫ ꝑlati q con cedũt ꝑdictis hmõi. Nõ tñ ꝙ ista extrauagãs solũ videť loqui de istis fraticelis:⁊ de habitu eoꝝ:⁊ de eis q istũ assumerẽt.vel de ꝑlatis q hoc cõcedunt q: tñ in ea dr̃:eisdẽ ꝑsonis.⁊ alijs quibuscũqꝫ:⁊c. ideo isti doc.extẽdũt ad oẽs adiueniẽtes nouã.

5 ¶ Sed q̃rit qd dicendũ sit.ad dubiũ de quo fuit fa/cta magna.q.⁊ ego fui sepe iterrogatus.s.Ferrarie.Ã.1505.Et dubiũ erat tale. quidã mere secularis ac cepit ex se habitũ quẽ cõiter portãt heremite:⁊ acce pit vnã domuz extra ciuitatẽ.in qua domo recepit quosdã alios sub eodem habitu: ⁊ ibi habitabãt in cõi:faciẽtes sibi supiorẽ:⁊ mẽdicabãt.⁊ ipo institu/tore deficiẽte.succedebat aliqs eoꝝ: ⁊ credo ꝙ pro/mitterẽt obediẽtiã ipi.ꝑ q̃rebať igiť vtrũ incidcrẽt. fuit tũc determinatũ p quoddã dictũ Bar.ꝙ si sta bãt vt mere seculares nõ incurrerent. secus si vt reli giosi ad hoc facit tã i.d.c.ne nimia q̃ꝫ i.d.c.vnico. q̃ꝫ in extrauagãti: semp fundat se sup religione.vñ si fecissent ꝓfessionẽ vouẽdo tria vota.dicerẽtur re/ligiosi.secus si nõ profitẽtur.ď istis heremitis cõiter vtrũ debeãt dici religiosi. glo.i.c.nulla.95.di. ⁊ i.c. qui vere.16.q.1.tenet ꝙ sunt sub epo i cuius territo/rio sunt. Idẽ videť velle Inno.in.c.cũ monasteriũ: de elec.vbi dicit heremitã eẽ personã ecclesiasticã:⁊ Archi.in.c.vnico:de exce.ꝑla.lib.6.vbi etiã dicit ꝙ est religiosa persona. ꝯtrariuz tenet Lau.⁊ Jo.de lig. super cle.per lrãs de ꝑben.sicut.n.tales ex vtero ma tris ꝓcesserũt laici.ita ⁊ in eodẽ statu censendi sunt. ex quo nõ interuenit alius actus eos eripiẽs a iuris/dictione imperatoris. qui est dupl'ex. videlicet rece/ptio ordinis ⁊ cõuersio ad aliquaz de religionibus approbatis.vt in.c.fi.de reli. do.⁊.17.q.4. si quis: ⁊.c.non dubiũ:de sen.exc.cũ similibus:⁊ hoc dictuz ſm Pa.in.c.1°.de fo.ꝯpe.videť verius de iure. licet primã eque.isti.n.heremite nõ habẽt certã regulã. nec sunt obligati ad standũ ibi.sed sola volũtate te neť:⁊ sunt sicut locuste q̃ non habent regẽ.vt dicit glo.in ꝑallegato.c. qui vere. vñ absurdũ videreť ꝙ sola volũtate possint se eximere a iurisdictiõe im peratoris:⁊ reddire quãdo volũt: ⁊ ꝓ hoc optime facit.c.duo sunt.12.q.1.⁊ satis est ꝙ ꝯriũ iure nõ ꝓ/batur. De personis q̃ gaudẽt priuilegio clericali.ŏ. casu.ꝑ.§.11.⁊ duobus precedentibus: ⁊ tene vt ibi. De beghinis infra.c.casu.48.

Casus.36.qui ẽ decimus in lib.6.est in.c.qm̃: de imu.eccle. vbi excõicanť impediẽtes liti/gare in foro ecclesiastico coraz delegato.vel quocũqꝫ alio iudice ecclesiastico. in his causis q̃ de iure.vel ꝯsuetudine possunt ibi exerceri: ⁊ ẽ epalis. excõicantur etiã dantes auxiliũ.ꝯsiliũ.⁊ fauorẽ:nec debẽt absolui nisi prius integre satisfecerint tã iudi ci cuius iurisdictionẽ perturbarũt.q̃ꝫ parti. de iniu/ria.dãnis.expẽsis.⁊ interẽe:⁊ si eẽt cuz verberatiõe eẽt papalis.vtꝫ.j.p ꝓcessuz.s.excõicatio.6.casu.14.

¶ Queriť q: dr̃ i tex.nullaten⁹ absoluãť nisi satisfece rint:⁊c.qd si añ satisfactionẽ talis fuerit absolut⁹. Uide.ŝ.abso°.3.§.1°.⁊.ŝ.lex.§.35.⁊.j.casu.41.§.1. 1

Casus.37.qui ẽ vndecimus in li.6.⁊ pertinet ad epm. est in.c.pro humani. de homi. vbi excõicanť faciẽtes.vel mandãtes christianũ interfici per assassinos.2° receptãtes.vel defendẽtes. vel occultãtes: ⁊ si fuerit ꝑlatus.vel ꝑsona ecclesia/stica.icurrit ipofacto depositionẽ a dignitate ordi/nis.honore.officio:⁊ beneficio:⁊ ꝯprehẽdit ẽt epos ſꝫ glo.⁊ est mãdãs ab oi christiano diffidatus. nec requirit aliã sñiaz postq̃ꝫ ꝯstiterit ꝓbabiliť p sñiam declaratoriã:de quo .ŏ.ŝ.assassinus.§.1.

¶ Nõ ꝙ pcutiẽs clericuz.sic diffidatũ.nõ icurrit ex/cõicationẽ:⁊ põt i pune ab oibus occidi. Idẽ.n.est bãnire.vel diffidare.qđ statuiť vt in pune ab oibus possit occidi.vt nõ.C.de accu.l.reos qđ etiã i ꝯscia liceret.si fieret zelo iustitie.nec reqriť degradatio. si probabiliter. vt supra.

¶ Nõ ꝙ i sũma pisanella dr̃.ꝙ isti assassini fuerũt: ⁊ forte sunt.qdã ifideles.q ex qbusdã falsis opinio/nib⁹qb⁹ fuerũt enutriti de facili mittebãť ad occidẽ dũ quoscũqꝫ xpianoꝝ.nõ curãtes si ob h° occidẽdi eẽnt. ꝯ quoꝝ pestẽ statuit. Inno.4.istã decr̃.q̃ ſꝫ cõiť opinãtes nõ extẽdiť ad alios iterfectores:⁊ põt dici a scido.scidis.q: scidũt aiaz a corꝑ.ſ Jo.de imo. nõ refert vtrũ sint sub dñio alicui⁹.vel sint fideles.ꝛnõ.sꝫ medi⁹ dr̃ ſ Jo.an.⁊ Archi.ꝙ habeat solũ locũ i certo gñe ꝑsonaꝝ ⁊ h° videť itellexisse Pis. Et q̃uis multi multa dicãt eẽ h°:q: tñ ñ hñt validitatẽ ista sufficiãt. 2

5 ¶ Nõ i.ŝ.mãdauerit.ꝙ ſ glo.ẽt si reuocaret.re ite gra ⁊ nihil seq̃ť.nihilomin⁹ icurrit.q: ex solo man/dato.iã ligatus eẽt. Et itelligiť de his q mãdãt solũ occidi xpianos.secus si iudeũ. vel sarracenũ. Rece/ptauerit patẽter.vt differnt. a seq̃nti.s.occultauerit. Et isti receptatores tãq̃ꝫ aggressoreś teneť.Uide.ŏ. casu.1°.§.4.vbi ďclarať.quõ nõ ẽ alius casus sic. in quo icurrať sine effectu. ꝯ Nosdlam

Casus.38.qui ē.12.in li.6.& ptinet ad epm.est in.c.ꝑ.de usu.ubi excōicanł oēs psone singulares ecclesiastice.inferiores epis. q̄ usurariis publicis alienigenis ꝯcedūt domos ad fenus exercēdū.vel nō expellūt de terris suis ifra tres mēses. universitas vero.vel collegiū.incurrūt iterdictū.si pmittāt habitare i terris suis epi vero vel supiores sniaz suspēsiōis.vel si p mēsez substinuerit terre eoꝝ supponūtur eccl'iastico iterdicto. q̄diu ipi usurarij ibi morātur:& ipis expulsis remoueł iterdictū. nec erit necē relaxa°.qn̄ currat tps istoꝝ triū mensiū dic fm glo.ꝙ si ab vno audiuit de hoc dꝫ iquirere & scita veritate tunc incipit currere. Et glꝫ mensis fm glo. in.c.q̄ꝫ sit de elec.li.6.tot dies habet quot habet ille mensis qui currit tunc.

1 ¶ Nō fm glo.i.ꝟ.alienigenas ꝙ nō extēdił ad indigenas.eo ꝙ nō est tn̄ scādalū.tn̄ alias puniendi sunt:& dł alienigena ꝑ eo q nō est de terris illi° dominij. ad cuius territoriū se trāsfert. iō si usurarius trāsfert se de vna terra ad aliā eiusdē dominij imediati.nō hꝫ locū iste tex.cū sit igił penalis nō cōprehēdit illū q.vel eius pr.est ortus i illo dn̄o:& cōiter doc.sequūtur hāc viā:& Fran.refert se hoc habuisse a cōpositoribus hui° tex.tn̄ Jo.an.i nouella.videł teneł.ꝙ si trāsfeat ab vna ciuitate ad aliā etiā eiusdē dominij icurrat.sꝫ p'm verius.Et nō ꝙ nō ē idē eē sub eodē dn̄o & sub eodē dominio qꝛ aliqn̄ sub eodē dn̄o sunt diuersa dominia diuersoꝝ tituloꝝ puta regnū aragonie & granate.

2 ¶ Quis dicał oriūdus de ciuitate. dic ꝙ ille dł qui ibi.vel vico ciuitatis illius ortus eū.ff.ad munici. q ex.vico.vel ēt si pr ei° ide origīnē duxit.ff.admunici. l.assūptio. Incola vero dł q venit ad habitandū:& ꝯstituēdū sedez.cū maiori pte fortunaꝝ suaꝝ i aliq̄ ciuitate.vel opido. dūmō habitauerit ibi spacio.x. ānoꝝ.hoc ꝓposito:& ide nō recedat. Iste ꝓprie dł ꝯhere domiciliū:& icolatū fm legistas. tn̄ fm canonistas.ex quo detulit res suas ad aliquē locū.cū ꝓposito manendi.dł adeptus domiciliū.

3 ¶ Utrū iste tex.itelligał solū ꝺ vniuersitate ecclesiastica:& nō seculari.qdā dicūt ꝙ itelligił de vtraqꝫ. eo ꝙ loqtur generalr.Alij & meli° dicūt ꝙ itelligił solū de ecclesiastica.pp.ꝟ.ibi.ceterū:& qꝛ ē penalis. Sed tamen nō fm Gemi.& Fran.ꝙ monitio requiritur antēq̄ laici cōpellantur.

4 ¶ Secūdū Jo.an.i glo.si locās ignorat ipm eē usurariū.ꝓbabilis ignorātia eū excusat.ex quo aūt scit debet eū expellere:glo.sup.ꝟ.titulo: puta pignoris. cōmodati:& hmōi.& idē si sine titulo:ubi:illū eē permittit.sed si vēdit.vel donat.nō videł habere locuꝫ cōstitutio.sed Hoff.dicit idē esse in hoc casu.

5 ¶ Que sint pene usurarioꝝ maxł publicoꝝ:& vtruꝫ hec excoi°.habeat locū i locātibus iudeis usurariis alienigenis.hīr de pena q̄ ponił.ſ.e.q̄ꝫ: de testa. & i de.ex graui.de usu.vtrū habeat locū i iudeis:& q excōicētur p istū tex. & q dicātur publici usurarij. vide ꝺ oib°.ſ.ꝟ.usa.ꝑ.§.5.i.8.pena.&.ſ.casu.50.

Casus.39.q est.13°.in li.6.est in.c.vnico:de iniur.& dan.da.ubi excōicātur ꝯcedētes repsalias ꝯ psonas ecclesiasticas. vel eoꝝ bona.vel si generalr ꝯcessas ptextu cuius uis ꝯsuetudinis.ad easdē referūt.seu extēdūt.nisi ifra mēsez a die cōcessiōis reuocēt:itellige si sūt psone singulares.vniuersitas vero iterdictū icurrit.est epalis.

1 ¶ Nō fm Archi.ꝙ extēdere ptinet ad eos qbꝫ sunt ꝯcesse.sꝫ qd.si an̄ mēsem ꝯcesserūt ad actuꝫ.ſz.glo. fm Ge.dicit ꝙ sunt excōicati. qꝛ restitutio dꝫ fieri i integrū.Sꝫ qd si debitor q ē principalis debitor.cuius occasiōe sunt repsalie ꝯcesse.captus ē.an h̄ decr. habeat locū.ſz.hꝫ glo.ꝙ nō.cū idē grauał ꝓ seipso & sic cessat rō tex.Ibi i qbus alius ꝑ alio grauał.tn̄ qꝛ ꝯstitutio penalis.iō restringēda.qdā dicūt ꝯtrariū. & verius vt seqmur canonistas exponēdo tex.

2 ¶ Nō fm glo.i.ꝟ.ecclesiasticis.ꝙ ꝯphēdit clericos tēplarios.hospitalarios.ꝯuersos:& deo deuotos.12. q.1.duo:qrił vtrū per istā decr°corrigał.c.dn̄s nr.23. q.2.ubi ꝯcedūtur repsalie qn̄ ciuitas vēdicare negligit.qd̄ a suis iprobe factū ē.ſz.fm glo.ꝙ nō.sꝫ solū statuit ꝙ pro delicto vel credito alteri°. ꝯ ecclesiasticas personas cōcedi. vel extendi nō possunt.

Casus.40.&.13°.i li.6.est i.c.eos.de sen.exco. ubi ꝑ excōicātur illi q pp mortis piculū.aut aliud ipedimētū legitimū. ab alio q̄ꝫ ab eo. q° absoluēdi fuerāt de iure:absoluti. cessante postea piculo.vel ipedimēto hmōi. se illis a quo cessantib' his absolui debebāt q̄ꝫ cito comode poterūt. se cōtēpserint psentare.mādatū ipius sup illis ꝓ qbus excōicati fuerāt recepturi:& satisfacturi.pro vt iustitia suadebit. ꝯ excōicanł illi qbus cū a sede aplica.vel legatis ipius.absolutiōis bn̄ficiū.a qbuscūqꝫ sententijs ꝯsequunł.iniūgił vt ordinarioꝝ suoꝝ.vel alioꝝ quoꝝlꝫ suscepturi penitētiā ab eisdē. se ꝯspectui representēt:& passis iniuriā.seu his qb' pp hoc obligati existūt satisfactionē exhibeāt ꝯpetentē. si hoc cū p̄mū comode poterūt nō curauerint adiplere.Isti.n.sic̄ p'mi i pristinā excōicatiōis sniaꝫ.ipsofacto.relabūł vt i.d.decr.eos.i cuius p̄n° pꝫ ꝙ pp mortis piculuꝫ. vel aliud ipedimētū quodcūqꝫ.ab alio q̄ꝫ ab eo ad quē de iure absolō ptinet excōicatus.absolui nō dꝫ. si ad euꝫ recursus haberi pōt. vel ipius copia possit haberi.hec Pe.de pal.& q̄uis Inno.itelligat de excōicatiōe pp iniectionē manuū violētaꝝ. sꝫ tamen alios:& magis ꝯsonū tex.itelligił de oi excōicatiōe. Ar.ſ.excipit illos casus i qbus dł in sentētijs.ꝙ non possit absolui nisi i mortis articulo. vtꝫ de sentētijs q̄ i ꝓcessu curie sunt. In istis.n.solus papa absoluit nisi i piculo mortis:& nō ꝓpter alia ipedimēta.

¶ Nō q°ad istū.ſ°.casuꝫ.ſ.qn̄ absoluił a sede apostolica.vel ab eius legatis.cū iniūctiōe vt se psentet: & c.ꝙ Pa. i.c.porro.de sen.exc.videł allegare.d.c.

cos.generalr de oi absoluẽte:⁊ remittẽte.q: par rõ: Jo.tñ mo.quẽ sequũtur dñi de rota. dicit ꝙ solum hꝫ locũ in papa:⁊ legatis eius.q noiant̃ i tex.q: pena:⁊c̃. Pe.vero de pal. in.4.ponit vtrãqꝫ opinionẽ:⁊ nullã ꝓponit. Angelica.ꝟ.absolutio.3.§.15. sequit̃ secũdã.vnde si absolutos ab auditore si se non ꝓ̃sentat nõ est excõicatus sed excõicãdus: ⁊ sic secũda opinio videtur verior.

2 ❡ Quõ qñ põt copia haberi illius.q põt absoluere. alius nõ debet se ĩpedire:⁊ silr quõ non est eadẽ.de sentẽtijs:⁊ alijs casibus reseruatis.õ.ꝟ.absolutio ꝓ. .§.15. Ista aũt excoi[o] aliqñ est papalis.aliqñ epal. fm ꝙ p[a] erat.q: reincidit in similẽ:⁊ intelligit̃ tam de sñia iuris q̃ꝫ hois.vtꝫ i ꝓn.d.c.cos.

3 ❡ Nõ ꝙ si ĩpedimẽtuꝫ est perpetuũ.nõ hꝫ locũ ista remissio.hꝫ Inno.i.c.q̃zuis.ꝺ sen.exco.s.vt reicidatt Qualia sint ĩpedimẽta legitima.ꝟ.absolõ.2.§.5.⁊ qd sit piculũ mortis.ꝟ.absolõ.ꝓ.§.15.adde ad hoc ꝙ piculũ mortis ẽ qñ timet hostẽ capitalẽ.vel ẽ obsessus.vel i manibus ꝑdonis.vel tyrãni.vel nauigaturus ẽ piculosa nauigia.vel patitur naufragiũ.vel iturus ẽ ꝑ loca piculosa.vel si icidat in ĩfirmitate ẽt ex q̃ nõ iminet piculũ mor̃.vt podagra.vel quartana febris.vel inimicitia q̃ timeat̃ i via.vel iopia.vt si ita paup ẽ ꝙ nõ possit habere expẽsas itineris nã nõ ẽ sibi ꝑpiẽdum vt mẽdicet.vel senilis etas. seu mẽbrorꝫ distitutiõibus ĩpeditus.si.n.senescit lꝫ fort̃ videat̃ ad subeũdũ labores.tñ q: piculosuꝫ ẽ absoluet̃. Itẽ si teneret̃ i vinculis. Ray.etiã dicit i sũma ꝙ de his q magne po[e] sunt ita delicati. ꝙ laborem eũdi ad curiã nõ pñt subire.papa ẽ ꝯsulẽdus intimatis sibi circũstãtijs facti:⁊ psone:⁊ iuxta ipi[us] ꝯsiliuꝫ est agendũ.si tñ oio nõ pñt ire nõ requirit̃ ꝯsilium. vide .d.§.5.⁊.d.15.⁊.14.

4 ❡ Nõ declarationẽ illius verbi : cũ comode põt ire ad eũ a quo erat absoluendus:⁊c̃.in glo.pen.de.si qs suadẽte.ꝺ penis.vbi dicit Jo.an.sup.ꝟ.comode idẽ.de sen.exc.c.de cetero.vbi dec̃.dicit q̃zcũ[us] oportunitatẽ habebit.qꝺ exponit ibi Hosti.i.cessante ĩpedimẽto:⁊ aliq[o] modico tẽpore idulto q[o] sibi de necessarijs valeat prouidere:⁊ per hoc pꝫ ꝙ nõ credit̃ circa hoc absoluto sed iudex habebit hoc arbitrari. alias ipe absolutus excusatiõibus.frigoris. caloris: ⁊ his similibus.cõstitutionẽ illuderet.facit.c.cũ oli. de do.⁊ ꝯtu.nec obstat ꝙ ꝺ occulta re.⁊ sic picolo. q̃rit̃:⁊ sic sibi credendũ.de homi.c.significasti:⁊ fateor id verũ in foro penitẽtiali.de spon.c.tua.⁊ quo ad vinculũ occultũ ꝯtẽdum. vñ exquo sciaꝫ habet de mora.scire se debet excõicatũ. iudex tñ eũ nõ denũtiabit.nisi prius eo vocato per cõiecturas. si viderit illũ.cognitione super ꝓmissa sũmaria.l.ea. ꝑ. in si.hec Jo.an.Archi. dicit ꝙ iudex arbitrabit̃ cõsideratis oibus.dando etiã vnã diẽ pro septimana. pro quiete:⁊ mẽsis dat̃ ad ꝑparandũ se .20.vero dies ad expectandũ:⁊ hoc denotat lr̃a ibi comodet ⁊ debet iudex benigne arbitrari : ⁊ sufficat huic lr̃e. ꝙ non sic in negligentia ⁊ fraude: ⁊ dr̃ cõtẽnere eo ipso.ꝙ cessante iusta cã. nõ se presentat.

❡ Nõ i.ꝟ.vt mãdatũ eius:⁊c̃.ꝙ ad hũc finẽ debet cõparere.s.vt mandatũ eius recipiat. nõ vt iterum absoluat̃ :⁊ debet satisfacere qꝺ intelligit̃ iuxta proprias facultates:⁊ ꝓpter hoc infer Archi. facultates quas ad vsum habet.ad hoc nõ teneri.16.q.6.c. vult pro quo facit de.nolẽtes.de here.⁊ sufficat ꝙ se presentet.per procuratorẽ spiritualiter datũ ad hãc cãꝫ. fm ꝙ seruat curia. 5

Asus.41.⁊ primus. in de.⁊ epalis.qui est in
c de.vnica. de seq̃stra.pos.vbi excõicãtur oẽs
qui sequestrationẽ.q̃ debet fieri ꝑ ordinariuꝫ loci.de beneficio nõ possesso pacifice. ꝑ triẽniũ integrũ.post sñiaꝫ diffinitiuã. ꝯ possessorẽ apud sedem aplicã.dũtaxat i petitorio.vel possessorio ꝓmulgatã.ĩpedire.vel fructus sequestratos q supersunt oneribus tenẽtis sequestratũ.beneficiũ occupare ꝑsumpserint.a qua nõ absoluũtur nisi vsurpata restituãt ⁊ ĩpedimẽtũ remoueãt : ⁊ nihilominus si fuerit de litigantibus cadit a iure suo. nec obstat si de nullitate sentẽtie opponatur.

❡ Aliqua nõ in glo.ꝓ. in.ꝟ.vna sola:multo fortius si plures:⁊ in.ꝟ.ꝯ possessorẽ:si fert̃ sñia pro possessore nõ sequestrat̃. Itẽ si inter duos.vel plures. petitores fert̃ sñia pro vno. ꝯ reliquũ.vel reliquos.non fit sequestratio. Itẽ si fert̃ ꝯtra possessorẽ.non tamẽ pro petitore.qui forsan ad priuationẽ agebat. non est locus sequestratiõi.3[o] in.ꝟ.diffinitiua:inter locutorias nõ habet locũ cõstitutio. 4[o].ꝟ. super beneficio ecclesiastico.si ergo inter petitorẽ beneficij ⁊ possessorẽ esset.qõ.alia personalis vel alia realis diffinitiua pro petitore nõ ẽẽt locus constitutiõis .5[o].ꝟ. triẽnio:ista duo requirũtur ne fiat sequestratio.s.ꝙ pacifice sit possessum:⁊ triẽnio nõ incobato.sed cõsumato tertio anno.6[o].ꝟ.ordinariũ.non distingit an ad illũ spectet institutio. nec ne. 7[o].ꝟ.restitutis: non sufficit cautio de restituendo:⁊ si fructus non extant episcoporꝫ extimatione.8[o] in.ꝟ. nullatenus: per istud verbũ videtur ꝙ absolutio cõtra hoc facta nõ teneat cui cõcordat.c.1.de sepul. In cõtrariũ videtur cũ hec forma sit a curia romana data:nõ ab homine.facit quod scripsi post Goff.ꝺ resti.spo. c.si.vide quod dicã infra de iur.Pa.c.ꝓ.ꝟ.inhibentes.ibi videt̃ dicere ꝙ tenet talis absolutio. licet sit puniendus qui sic absoluit.remittit etiã ad nõ in.c. venerabilibus.de sen.exco.lib.6. ⁊ ibi dicit. ꝙ tenet iniusta absolutio. dũmõ habeat super hoc iurisdictionem. sicut etiã tenet iniusta excõicatio .11.q.3.c. ꝓ.q: par ius:dominus etiã voluit soluendi ⁊ ligandi.de pen.d.1.verbuꝫ.via supra.ꝟ.absolutio.3[o].§.2. ⁊ supra casu .36.§.1.

c Casus.42. q ē.1°. epalis.i de.pena.de sepul. vbi excōicanť oēs qui interdicti tēpore. i casibus nō cōcessis a iure. vel excōicatos publice itellige de maiori sm Inno.in.c.sacris: de sepul. aut noiatiz iterdictos.itellige a diuinis: participatione sacroꝝ.sm Pau.q: iterdicti a iurisdictiōe.vel ab aliquo officio.nō priuātur sepultura: vel vsurarios manifestos sciēter.sepelire psumūt.i cimiterijs. nec debent absolui. nisi prius satisfecerint illis qbus iniuria est facta ad arbitriū dyocesani.

1 ¶ Utrū ad incurrēdū dictā penā requirať.ꝙ locus sit benedictus.R.sm Car.ibidē.ꝙ sic.q: nō dr cimiteriū nisi per benedictionē.ar.c.nemo.de cōse.di.i.⁊ hoc verius. lz aliq teneāt ꝯtrū. quoꝝ opinio pōt eē vera.qñ locus diu haberet p bñdicto.lz in veritate nō eēt.puta si fratres āpliassent claustrū vbi ē cimiteriū:⁊ illa ps addita remaneret. lōgo tēpore.non benedicta.Existimať tñ bñdicta.sicut reliq.Qui sint casus ꝯcessi a iure.v.iterdictū.4.§.xi.

2 ¶ Quis dicať publice excōicatus.R.d.Feli.in.c.exceptionē.de excep.post Pa.ibidē.in glo.publice:⁊ post Jo.an.in ista de.in glo.v.publice.facit longū processuz.tñ ex verbis coꝝ ꝯcludiť ꝙ duplex est publicitas.s.iuris:⁊ facti.pōt dici publicitas iuris qñcūqz est facta sentētia p iudicē sedentē p tribunali. pñtibus duobus.vel tribus:⁊ hoc sufficit.qñ lex ipo nit penā excōicato.dr aūt publicitas facti. qñ sñia est facta corā multitudine.vel publicata in ecclesia. vel corā multitudine:⁊ ista requiriť.qñ lex punit cōuersantes.vel participātes.cū excōicato. vt est hic i proposito.vñ si aliqs sit excōicatus etiā per iudicē p°.⁊ ego nesciēs:⁊ sepelirē nō icurro.q: ꝯstitu° reqrit sciaz.vt ibi tex.sciēter:lz q si sepeliēs sciret: quidā dicūt ꝙ icurrit.secus si eēt occulta vtroqz mō.

3 ¶ Quis dicať noiatiz iterdictus.vel excōicatus.R. sm Pa.i.c.lateranēsi:de pben.⁊ di.i fi.ꝙ vbi agiť de icurrendo penā ipo iure vt ē hic i pposito. nō dr qd fieri noiatiz nisi exprimātur noia ppria. q: hoc importat ethymologia huius verbi noiatiz.naz in istis odiosis nō ē recedendū a pprio significato. vt in.c.statutis:de elec.li.6.nisi forte circūstātie sint ita stricte.ꝙ teneāt ex toto vices nois pprij.si vero non agiť de incurēdo penā ipofacto. sufficit ꝙ aliquid noietur per circūstantias.lz nō ita strictas.Uide p isto ⁊ precedēn.v.vsura.i.§.4. circa prin.⁊.v.notorium per totum.

4 ¶ Quid si vsurarius manifestus.fecit cauptionem. R.Car.d.de.ꝙ poterit sepeliri licite. nō aūt est idē de testamēto. vt cōualescat.

5 ¶ Utrū hec pena liget solū tumulo iponētes.an cōcomittātes.vel portātes.seu officiantes.R.Pau.tenet ꝙ solū tumulo imponētes.Ste.tenet ꝙ oēs etiā cōcomitātes: Glo.dicit casuz dubiū.Angelica credit nisi fiat fraudulēter ꝙ solū ponēs in tumulo cū mādantibus:⁊ auctoritatē prestantibus, simul cū prelatis.dolose non prohibētibus. sed permittētibus:⁊ officialibus sm more sepulture. tex. aūt dicit sciēter sepelire psumūt.vñ nisi sciēter cū psumptiōe sepeliāt nō incurrūt:⁊ hoc copulatiue.de sepultura tēpore interdicti.ifra.v.interdictū.5.§.xi.de sepultura hereticoꝝ.ē.casu.4.§.15.Et nō sm glo. ꝙ per istā decreto nō tolliť pena decr.epoꝝ.d pauil.li.6.vbi dicaf ꝙ si ꝯfecerint iterdicaf eis ingressus ecclesie.

c Casus.43.q est.3°.in de.religiosi.de deci.episcopalis.vbi excōicanť.oēs religiosi administrationē.vel officia nō hñtes.habētes vero officia.sunt suspēsi.ab officio.qui decimas ecclesijs debitas sibi vsurpant vel appropriāt aut q de animalibus q in fraudē ecclaꝝ emūt ēptaqz vēditoribus vel aliqs ab ipis tenēda tradūt seu qui aialib° familiarū.aut pastoꝝ suoꝝ.vel alioꝝ etiā aialium imiscentiū coꝝ gregibus.seu qui de terris quas tradūt alijs excolēdas.decimas soluere non pmittunt. aut ꝓhibēt.si post requisitionē factā ab eis quoꝝ itereſt.nō destiterint ifra mēsem.vel ifra duos menses nō fecerit sufficiētē satisfactionē ecclesijs de dānis.hec nō extēdūť ad aialia.q ipi religiosi habuerūt p eos.q vere se ⁊ sua obtulerūt q dnr oblati.

¶ Nō sm glo.ꝙ per hoc ꝙ dicit religiosi. pz ꝙ nō habet locū in secularibus clericis.vel laicis. qui delinquūt in istis.Item in hoc ꝙ dicit quicūqz comprehendit etiā feminas religiosas:⁊ etiā religiosuz ad secularē ecclesiā translatū nisi haberet beneficiū seculare vel administrationē.Itē in hoc ꝙ dicit ecclesie debitas. patet ꝙ si decime deberētur nō ecclesijs nō inciderent.Item in.v.donec.nō ꝙ indiget absolutione.nisi suspēsi.q: de satisfactiōe posset dubitari. non sic in suspensis ad tēpus determinatū. vel sm glo.sufficit iudicis declaratio.super satisfactione.secus esset in excōicatione.⁊ non debent absolui ante satisfactionē. Sed quid si predicti licet non prohibeant tamen ipi nō soluūt decimas.quādo debent. glo.ibidem.Pau.⁊ zen. dicunt ꝙ nō icurrūt.alias eēnt peioris cōditionis qj laici nō soluētes. 6

c Casus.44.qui est quartus in de.cupientes:de penis epalis: vbi sic ait tex.Illos religiosos qui aliqua vt audientes a decimaꝝ ecclesijs debitaꝝ solutiōe retrahāt in sermonib° suis.vel alibi pferre psumūt.excōicatiōis sententie decernimus subiacere ipofacto:hec ibi.vbi pz bz glo.ꝙ ad hoc ꝙ icurrat.p reqriť ꝙ talia dicāt hac itētiōe vt retrahāt audiētes a solo° decimaꝝ.2° ꝙ ille decime a qb° intendūt retrahere sint debite ecclesijs. secus si alijs quibuscūqz locis.vel psonis priuatis.3° ꝙ dicāt per sonis audiētibus q ex debito debeant soluere dictas decimas. Illud ēt.v.psumūt videť significare maliciā.secus igiť si surreptitie.vel ignorāter.Nō etiaz ꝙ siue in sermonibus.i.pdicationibus.siue alibi pferāt.i.in priuatis locutiōibus habet locū hec pena nō tñ ligat clericos seculares.vel laicos.

Casus.45.q est.5°.in de. cupientes.de penis. c cpalis.vbi excōicātur oēs religiosi q scienter. pdicare.vel audire pfessiōnez psūpserint.ne/gligētia nō purgata qñ comode pñt.de pscia facie da circa decimas.nō soluētibus cōfitētibus.vel au/dientibus pdicationē.vt soluāt. Pro quo p sciēdū q i.d.de.papis sub itermination̄e maledictiōis eterne. q i p° dñica.4°.7 vlti° qdragesime:7 i festis ascen siōis dñice.pētecostes.natiuitatꝫ Jo.Bapti.assū/ ptiōis:7 natiuitatꝫ beate virginis pdicādo populis si a platis ecclesiaꝝ aut coꝝ vicarijs.vel loca tenēti bus eorūdē fuerint reqsiti audiētes. exp̄sse de solu tione decimaꝝ iformēt. Jtē q eodē mō pfessores fa ciāt psciaꝫ pfitētib° q soluere nō obmittāt.q si post talē reqsitionē sciēter post posuerint audiētibus vel cōfitētibus psciaꝫ facere.de hmōi soluēdis decimis. tā diu ab officio pdicatiōis.vel pfessiōis. ipsofacto. sunt suspēsi.donec pfitētibus.vel audiētibus.nō fe cerint psciaꝫ.si hoc ipm sibi dicēdi comode faculta tē habuerint: 7 ideo hoc nō faciēdo p̄dicādo in/terim sunt excōicati ipsofacto.

¶ Secūdo sciēdū q tā ex tex.q̄ ex glo. 7 doc.mul/ta eliciūtur.ad declarationē hui° dec.p in.v.oēs reli/giosi.q nō icludit clericos seculares. vel laicos. nec etiā religiosos.aliquo iure pcipiētes decimas. vtꝫ i fi.huius.§. Secūdo i verbo sciēter q si ex obliuiōe. vel ignorātia dimittāt.nō icurrūt. Tertio in.v.pdi care q eadē est rō de pdicatore respectu audiētiū i illis festiuitatibus:7 de pfessoribus respectu pfitētiū. q: tex.eodē mō pcipit vtrisqꝫ. Quarto i.v.negligē tia nō purgata q iste ē ordo seruādus. aliter nō ē lo cus pene. P° q isti pfitētes.vel audiētes pdicatio/nē teneātur.q: alr nō eēt locus faciēdi psciaꝫ:7 silr si nō sunt in mora soluēdi. Secūdo q a platis.vel vicarijs.vel locū tenētibus. ipe pdicator.vel pfessor reqraf.alias nō ligat. Tertio q post reqsitionē.sint negligētes.iformare audiētes.vel cōfitētes.qñ pdi/cant.vel audiūt pfessiōes. 4° post hāc negligētiam sūt suspēsi ab officio pdicādi.vel audiēdi pfessiōes. 5° plati ꝑprij sub p̄cepto debēt sibi iponere graues penitētias.pp istā negligētiam: 7 peccāt mortalr si nō faciūt q: ē sibi p̄ceptū.quo tñ ad excōicationem nō faciat siue sic siue nō. 6° ista suspēsio durat quo/usqꝫ faciāt psciaꝫ pdictis.habēdo comoditatē. ita q si pdicāt vel audiūt cōfessiōes.postq̄ habuerunt comoditatē faciēdi psciaꝫ:7 nō fecerūt.incurrūt ex cōicationē:7 nō circa istā comoditatē q si pdicāt. vel audiūt pfessionē.post istā suspēsionē.nō habita comoditate.nō incurrūt excōicationē.q: requirif co pulatiue q habeāt.comoditatē:7 nō faciāt psciaꝫ: 7 pdicēt.vel audiāt pfessiones. ista etiā comoditas debet eē talis.q nō oporteat ipos p̄dicatores.vel cōfessores.multū discurrere ad hoc vt possint talē psciaꝫ facere.puta q: pdicatores.nō pñt āplius sibi loq in pdicatiōe. vel pfessor nō pōt sibi loq nisi mul tū discurrat.de ista etiā suspēsione.nō q ē quoddā nouū suspēsiōis genus cōiter.n.suspēsus si ingerit se illi a quo ē suspēsus icurrit irregularitatē.sꝫ hic icur rit excōicationē:7 ē ista suspēsio ab officio solū pdi cationis.vel pfessiōis. Et sm ar.s.sufficit facere psciaꝫ principalibus domus q hñt soluere vt soluāt sm q est cōsuetū.vide.v.decima.§.5.7 se.

Casus.46.qui ē.6°.in de.p°.de sta.mo.cpal. c vbi excōicātur oēs monachi:7 canonici re/gulares.q non habētes administrationē cu/rias principū itrant.vt dāmificēt monasteria.vel p/latū eius. Et sm glo.duo reqrūtur ad hoc q incur/rāt.p° q itrauerint curiā.2° q cā dāmificādi monaste riū.vel platū.lñiaꝫ vero habere.vel nō. puto nō pō derādū:hinc est q de lñia plati intrans curiā.si ad hoc intrat ligatus est. Ex solo igif exitu claustri ob hāc cāꝫ.s.vt ostēdat nō ligaf. Jtē ex quo itrauit ob hāc cāꝫ lꝫ dānū nō itulerit.siue q: nō potuit.siue q: penituit ligatus ē. Jtē ex quo generaliter loqtur cō p̄hēdit oēs monachos.tā albos q̄ nigros. Secū/dū Car.7 Lau.debemus hic accipe administratio nē.p perceptiōe fructuū. tēporaliū non spiritualiū. Sed qd si isti habētes administrationē itrāt vt dā nificēt. Rñ.nō repi aliquē tāgentē hoc dubiū ex vna tñ pte q: pmittit nō habētes administrationē: 7 c. videf q ista pena nō debeat ad eos extēdi. qui hñt administrationē. Aliā tñ partē credo verā. q: qñ i fert excōicationē. nō refert se ad illa pcedētia. vñ si itrat cā dāmificādi etiā cū lñia icurrit:7 tñ pmittit sine lñia.ita dico in ꝓposito.q̄uis pmittat nō ha/bētes administrationē.tñ si itrant etiā habētes. cū intentiōe dāmificādi icurrūt.

Casus.47.est.i de.p°.de statu mo.cpalis.vbi c excōicanf monachi.q sine lñia obtēta abba tū suoꝝ.tenēt arma itra septa mōasterij sui. Nō sm Pau.i.v.monachos. q nō repetit:7 cano nicos regulares.vñ videf q lꝫ lñia excōicatiōis.de qua.s.dixerat.arcētur in casu pcedēti. nō tñ in isto sꝫ cū loquaf generalr videf oēs monachos icludē/re.tā albos q̄ nigros. etiam si vocētur monachi:7 fratres. Angelica casu.58. dicit q intelligif solū de nigris sꝫ nō pbat.iō p'm verius:sꝫ forte ex isto.v.fra/tres.posset aliqs dubitare q etiā intelligaf de alijs ordinibus.q vocanf fratres.sicut sunt mēdicātes. sed pñū ē veꝝ.q: nō min° pueniūt canonici regulares cū monachis.q̄ mēdicātes: 7 tñ nō itelligūtur ca/nonici.facit. q:.s.fecerat mentionē de canonicis:7 nō de fratribus.ad dictū Pauli.dicit q itelligit de monachis.qui vocātur fratres. Nō i.v.tenētes.q venientes deforis ad claustrū.cū armis.nō aio tenē/di.nec tenet ex delatiōe.nō videf ligari.q:.v.tenē/tes itelligif cū effectu. Jtē nō in.v.septa.q est clau/sura monasterij.quā nō lꝫ egredi sine lñia:7 sic ex/tra tenēs.nō icurrit.eodē mō si teneret i alio mona sterio.nō suo. Jtem nō in.v.arma: q noīe armoꝝ

intelligātur ea q̄ cōiter sunt ad inuadēdū.vel defen
dendū:si vero eēnt talia qbus possent vti.vt armis
vel vt istrumētis.sic baculus:lapis:furcha:⁊ hmōi.
tūc talia sumūt significatū ab itentiōe deferētis ifra
excoi°.6.casu.5.§.1. Sed qd si abbas psequeret odio
mortali suos monachos: ⁊ imponeret iportabilia.
nūqd poterūt arma tenere sine licētia.si alijs reme/
dijs nō psit se iuuare. R̄.fm Car. q̄ pñt tenere sine
pdicta pena .11.q.3.c. iulianus.

Casus.48.q est .8°.i de.p°.de rdi.do.cpalis.
c vbi p̄ excōicānt oēs statū beghinaꝝ assumē
tes:vel assumptū sectātes.2° excōicant religio
si q dictas beghinas fouēt in eoꝝ statu:seu vt assu/
māt dictū beginatū dāt eis ꝯsiliū:auxiliū:vel fauo/
rē.directe:vel indirecte. Nō q̄ hec decr̄.nō icludit so
rores tertij habitus p̄dicatoꝝ:⁊ minoꝝ q̄ hñt regu/
lā:⁊ modū viuēdi. q̄ sunt approbata ab ecclesia:⁊
hec ꝯstant mihi.nec etiā includit mulieres fideles.q̄
ꝓmissa ꝯtinētia:vel nō ꝓmissa penitētiā agere vo
lūt:⁊ in humilitate spū dn̄o deseruire. i quocūqꝫ ha
bitu.vt dr̄ i fine hui⁹ de. Nō q̄ iste beghine erāt q̄/
dam mulieres:vt dr̄ i tex.q̄ cōgregabant simul.nec
obedientiā ꝓmittūt:nec renūtiāt ꝓprijs: nec ꝓfitēt
aliquā regulā approbatā ab ecclesia:⁊ opiniōes fi/
dei catholice ꝯrias itroducūt Fran.d̄ za. q̄rit i ista
de. An quodlꝫ eoꝝ q̄ hic numerāt .vꝫ ꝓmissio obe/
diētie:vel renūtiatio ꝓpriorꝫ.aut ꝓfessio regule.suf
ficiat ad hoc vt beghine nō tenerēt:⁊ dicit q̄ non.
q̄tū ad duo.p° etiā si religiose viuerēt nisi ꝓfiteāt
regulā:vel modū viuēdi a sede aplica approbatā.
de voto.c.vnico:li.6.si tn̄ hñt regulā:vel vitam per
papā approbatā. hꝫ sufficeret. etiā sine renūtiatiōe
ꝓprij:vt de dictis sororibus tertij hitus dictū est de
inueniētibus nouā religionē supra casu.55.

Casus.49.q est.9°.i de.vnica:d̄ ꝯsan. ⁊ affi.
c est cpalis.vbi p̄ excōicant oēs sciēter ꝯhētes
matrimoniū in gradibus ꝯsanguinitatꝫ.vel
affinitatis ꝓhibitis.2° excōicant ꝯhētes cū moniali
bus.3° religiosi vel moniales vel clerici in sacris cō/
stituti.ꝯtrahētes matrimoniū cū qbuscūqꝫ.

f ¶ Nō p̄.q̄ in sex casibus hic expssis. tn̄ locū habet
hec ꝯstitutio:⁊ eius pena.vn̄ si qs ꝯhit cū cognata
spūaliter:vel legalr̄:vel ꝯ ipedimētū publice hone/
statis:vel cū maritata:vel iudea:⁊ silib⁹. q̄uis pec
cet ⁊ matri᷑ nō teneat.tn̄ nō ē locus huic pene. Itē
in his sex casibus tūc locus ē pene.cū illicite ꝯhunt.
si.n.licite vt ex dispēsatiōe pape.cessat culpa: ⁊ pe/
na:nō incurrūt etiā si ꝯherēt solū spōsalia.nisi forte
p copulā efficeret matri᷑.sitr nō icideret si ꝯtrahat
cū ipubere.q: sunt tn̄ spōsalia.icurreret tn̄ si ꝯheret
cū pubere p vba de p̄senti.q̄uis nō cōsumaret.

g ¶ Nō in.v.sciēter.q̄ nō ligat ignorātes:⁊ intellige
ignorātia facti ꝓbabiliter:⁊ non affectata. puta q:
ignorabāt se eē ꝯsanguineos:vel affines.si vo igno
rabāt ius nesciētes gradū.puta.4m eē ꝓhibitū.non
excusat:de re.iur.c.ignorātia:li.6. Si vero alter so/
lus sciebat ille solus ligat. Sed qd si ꝯxit ignorans
post tēpora aūt sciūt.R̄.q̄ si imediate postq̄ȝ certi/
tudinalr̄ sciūt seperāt se iudicio ecclie.nō icurrūt.si
vero iterū cohabitāt.vel ꝯhūt d̄ nouo:vel nō ꝯtra/
hūt.si p̄ mō icurrūt.si vo 2° nō icurrūt.etiā si cogno
scerēt se.q: lꝫ peccēt.tn̄ nō faciūt ꝯ istā ꝯstitutionē.
q̄ punit ꝯctū: ⁊ nō icestū. neqꝫ cohabitationē cui⁹
signū q: nō debent se separe sine iudicio ecclie. Sed
qd si credebat ꝯhere cū ꝯsanguinea.vel affine:⁊ tn̄
nō erat. nō incurrit fm vb. q: iueritate nō facit ꝯ.
Si aūt dispēsent p̄. ꝯsiderādū ē q̄ oꝫ eos de nouo
ꝯhere:⁊ indigēt absolutiōe. vn̄ ꝯsiderāda sunt ver
ba dispēsatiōis:vtrū per ea absoluātur:⁊c.⁊ nō q̄
in 2° casu:⁊ seq̄ntib⁹. nō addit sciēter. q: in eis non
pōt p̄sumi ignorātia.tn̄ credit Jo.an.q̄ vbi eēt ꝓ/
babilis ignorātia facti.excusaret:dat exēplū de ordi
nato in sacris i amētia.

g ¶ Nō in.v.matrimonialr̄: q: videt q̄ coactus ad
ꝯhēdū.nō incurrit hāc penā:⁊ d̄ absoluta coactiōe
certū ē.de ꝯditionali vero lꝫ tali q̄ cadere debebat
i ꝯstātē virū:videt ligari p.c.sacris:de his.q̄.vi.me.
ve.si.lꝫ cū nō sit matri᷑ deficiente ꝯsensu:de eqtate
videt tal' n̄ ligari:fac.c.significauit:d̄ sen.exc.h glo.

q ¶ Nō i.v.religiosi q̄ itelligit de oi religioso ꝓfesso
tacite vel expsse i aliqua religiōe approbata. sitr de
moniali. Itē i.v.sacris:itelligit de subdiaconatu:⁊
supra qui sunt sacri ordines.

p ¶ Nouella in.v.excoi°.p̄.casu.45.§.si.q̄rit qd de sa
cerdote:vel alio q verba matrimōij ꝓfert iter illos
sciēter ꝯhentes:⁊ de oibus coopantibus:⁊ parētib⁹
ꝯsentiētibus:⁊ vicinis iteressentibus.an oēs hi ligē/
tur:⁊ dicit ipe q̄.q.ē pulcra.⁊ noua: ⁊ ꝓ.R̄.distin
guit:q̄ aliquis pōt participare hmōi crimini tripltr.
p̄ solo participio i actu illo per quē icurrit excoi°:⁊
tales nō icurrūt.2° nō solū coicādo.sꝫ etiā dādo:cōsi
liū:auxiliū:vel fauorē:⁊ tales fm eū incurrūt:⁊ ad
hoc alt. Pa.i.c.nup.de sen.exc.vbi dicit.q̄ lꝫ p̄dicti
ex solo participio in actu illo nō sint excōicati.tn̄ ex
alio capite incurrūt:vt si ꝯsiliū:vel auxiliū ipēdo cir
ca verberationē.nā faciētes:⁊ ꝯsentientē.par pena
cōstringere dꝫ.d.c.nuper.3° dr̄ qs cōicare mādādo.
vel auctoritatē p̄stando:⁊ tales fꝫ eūdē plus incur/
rūt q̄ȝ ꝯhētes.de hoc i.c.mulieres:de sen.exc.vbi dr̄
i tex.eoꝝ auctoritate.vel mādato:alt etiā glo.i.c.p̄.
de officio:deleg.⁊ alt scipm.in casu.17. hec ille.pau
cis itersecatis: ⁊ ꝓ certo.ista ē.q.noua eo q̄ nullus
doc.mouet eā hic:⁊ est mirū q̄ neqꝫ tex. neqꝫ glo.
neq̄ alius viderit.qd̄ eēt mirū si veniret i ꝓpositū.
qd̄ vero dicit i.2°.⁊.3°.mēbro.videt eē falsū. qd̄ pꝫ
p̄.q: i maximis penis:vt est excoi° nō dꝫ fieri extēs/
sio maxime vbi nō est oio eadē rō.vt dicit Pa.i.c.
denis q:de vi.⁊ ho.de. ⁊ i penis. ad silia nō argui/
mus.fm glo.i.c.i penis:de re.iur.li.6.vide supra ca
su .13.§.1. ⁊ per maxime vbi non currit fauor. Sed

cōtrahere.⁊ dare ꝯsiliū multū differūt.nec apparet cuius fauore debeat extēdi. vñ ꝓ Pa.i.c.fi.de iur. ⁊ dan. Statutū faciēs mētionē de comitēte delictū nō cōphēdi opē pstātē.nā aliud ē ferre opē ad delictū aliud comittere.ꝑ hoc ē tex.i.d.c.fi.vbi ista ponūtur vt diuersa:⁊ optime facit tex.in.l.is q opē.ff. de fur.⁊ ibi Bar.sꝫ sic ē ꝙ iste tex.loqꝫ solū de ꝯhēte igit.Itē fm Pa.i.c.quāte:de sen.exc.⁊.d.c.mulieres.Mādās:⁊ coopans.nō icludit.in.ꝟ.faciēs:nisi iterptatiue.cuius signū q: lex qñ punit facientē pena excōiactiōis.si vult punire dātē opē.vel ꝯsiliū exprimit.vt in multis aliꝫ.pena aūt excōicatiōis nō debet extēdi ad nomē iterptatiuū. q: nō ē oio cadē rō:⁊.d.Feli.i:d.c.mulieres in fi. adducēs multa ꝯcludit.ꝙ dispositio requirēs actū psonalē. nō pōt īpleri ꝑ aliū:⁊ sic nō debeꝫ sibi pena.q̄ reqrit oimodā rōēꝫ eādē.ita in proposito.Itē vt nō doc.in.c.si cōcubine.nō icurrit alqs excōicationem ex pricipio. nisi cōicet in crimine dānato.postq̄ est excōicatus igiꝫ preterea si ꝺ se itelligereꝫ.i oi excōicatiōe vt presupponit.d.determinatio:frustra exprimereꝫ i aliq̄bus.vbi excōicātur dātes auxiliū :⁊c̄.Si.n.tex.voluisset hoc itelligere vtiqꝫ expssisset:⁊ sic stabimus i regula cōi.vt solū icurrāt ꝯhētes. Ad ea q̄ adducūt nō est difficile respōdere. Nam oīs debēt itelligi ꝙ agētes:⁊ cōsentiētes:⁊c̄. peccāt .⁊ ꝙ aliqñ magis. aliqñ minus.aliqñ equaliꝫ.ideo diuersimode debēt puniri.Nō tñ sequiꝫ ꝙ eodē mō sint excōicati.nisi i iure exprimaꝫ: qꝺ aūt adducit de peccātēte clericū: ⁊ dāte ꝯsiliū:⁊c̄.ꝶ.fm.e.Pa.i.d.c.quāte:ꝙ hoc fit fauore religiōis.rōe cui°.c.si qs suadēte:dꝫ largissime interptari.vt i noie faciētis icludaꝫ etiā coopās. secus cēt cōtra:⁊ maxime in ista vbi interptatiuus itellectus nō icluditꝫ i pprio.vt dicit idē Pa.i.d.c. quāte:quidā addūt ꝙ icurrit quis dādo ꝯsiliū: ⁊c̄. vt pmaneat in illo crimine puta psuadēdo ꝙ a tali matrimonio nō recedat:sed etiā ꝯ hoc est glo.in.c. de.in.ꝟ.sciēter:vbi dꝭ ꝙ illa de. nō punit cohabitationē.sꝫ ꝯctū nō igiꝫ dꝭ pticipare i crie i q̄ icurrit.

Casus.50.qui est decimus in cle. p°.de vsur. c cpalis:vbi ꝓ excōicāꝫ:potestates.capitanei. ꝯsules.iudices.cōsiliarij aut alij quis officiales.quarūcūqꝫ cōitatū.qui faciūt statuta. scribunt. vel dictant.ꝙ vsure soluātur.aut ꝙ solute. nō restituātur.cū repetūtur.2° excōicātur qui sciēter iudicare fm illa statuta presumpserit. 3° si predicta statuta hactenus edita.de libris cōitatū ipaꝝ.nō deleuerint.si habent potestatē super hoc.i.tres mēses. itelligẽ tam de potestate iuris.q̄ facti. fm glo.⁊ Car. ibidem.4°.quicūqꝫ predictoꝝ psumentes obseruare predicta statuta.seu ꝯsuetudines.effectū coꝝ habentes.quoquomō.sed alij a pdictis seruātes talia statuta nō sunt excōicati.sꝫ Car.ibidē.similiter cōitas nō incurrit .c.romana.e.lib.6.

¶ Nō in.ꝟ.officialis.ꝙ his qui scribit.vel dictat.vt incidat in penā predictā opoꝫ hec faciat tāq̄ officialis.fm Pau.aliter nō ligareꝫ.similiter nō ligaꝫ scribens sententiā ꝯformē statuto.etiā officialis.nisi ponereꝫ tenor statuti in sentētia.Itē nō in.ꝟ.ꝯsules ꝙ sunt noia generalia officialiū.fm varias locoꝝ cōsuetudines ⁊ q: oīa nō possunt specificari submittitur clausula generalis.vt ꝯphēdat oēs quocūqꝫ nomine censeātur.Itē nō i.ꝟ.cōsiliarij ꝙ itelligiꝫ ꝺ dolose aliqd opās.ꝭ.casu.ꝓ.§.57.⁊ casu.2°.§.5. 1

¶ Nō in.ꝟ.statuta.ꝙ intelligūtur.de hmōi de quibus supradixerat.q̄.s.ergi. ⁊ solui vsuras cōcedūt. vel ad soluēdū debitores cōpellūt.vel grauia onera imponūt.vsuras repetētibus.sicut si esset statutū ꝙ vsuras repetētes in foro ecclesiastico.per potestateꝫ cogaꝫ vsurario mutuare tantā pecuniā : ⁊ tanto tēpore q̄ ꝯlo tenuit repetēs pecūias vsurarū. vt ergo locus sit pene . necesse vt statuto caueatur ꝙ vsure soluātur. vñ nō sufficeret si statuto caueretꝫ ꝙ vltra duos denarios pro libra nō soluaꝫ i mēse.q: supra illā summā ꝓhibēdo.nō videꝫ per hoc vsqꝫ ad illā summā cōcedere.sꝫ Pau.⁊ Jo.an.q̄uis aliqui dicant ꝯtrariū.sꝫ possent cōcordari vt illi itelligāt qñ fit i dolo.s.ꝙ intēdūt sibi ꝯcedere vt recipiāt istos duos.pmi aūt itelligūt qñ iā psupponūt ꝙ faciāt vsuras:⁊ volūt ꝓhibere de maiori.nō tñ concedere de minori.verū hec pena teneat quo ad iudeos.ꝟ. vsura.ꝓ.§.5.in.8.pena.⁊ aliquid casu .38. 2

Casus.51.qui ē.xi.in cle.cupiētes.de pe.cpaliꝫ. c vbi ꝓ excōicanꝫ oēs religiosi mendicātes. q loca de nouo accipiūt ad habitandū.2° pdicti qui accepta loca hucusqꝫ mutant.vel trāsferunt in alios:quouis titulo. Uide aliqd.ꝭ.casu.35.

¶ Nō primo in.ꝟ.loca.ꝙ lꝫ sit nouū qꝺ fuit ꝺstructū:⁊ postea reficiꝫ.vt nō.18.q.2.c.de monachis.tñ fm Car.hic.nō ꝓhibeꝫ loca destructa reficere. limitat Pau.verū. nisi ipa loca desierint esse de coꝝ dominio.⁊ postea ex nouo iure acquisierūt.eodem mō dꝭ de eo qui augumētat. loca iā capta. ꝙ non incurrat.q: aliud ē augumētare.aliud de nouo capere.facit.c.fi.de ꝯce.preb.li.6.⁊.c.ꝯsuluit:de iude. Idem dicendū est de monasterijs q̄ fuerunt destructa.vel fratres expulsi postea redeunt: ⁊ habet locū iste tex.etiam in feminis. fm Lap.Abb. 1

¶ Notandū fm Ge. in .c. cū ex eo.de excep.ꝓ.li.6. quē sequiꝫ Pe.de ancha.⁊ Lap.abb. in cōsi.188. ꝙ loca capta ante cōciliū.de quo in.d.c.cum ex eo. nō possint dimittere.aliter sunt excōicati.per.d.cle. cupiētes.sed capta post illud cōciliū possunt dimittere.facit littera in.d.c.cū eo:⁊ in.d.cle.ꝟ.hactenus vsqꝫ nūc : ⁊ de facto accidit Bononie de fratribus minoribus.fm Ge. qui mutauerunt ex vno loco in aliū:⁊ determinatū fuit ꝙ ille tex. nō habebat locū quo ad mutationē.nisi de acquisitis ante illud cō/ 2

ctiã: ꝛ similiter de dimissione.vel venditione:ꝛ sic ille tex.solū habet locū in duobus.s.ꝑ in locis de nouo acquirēdis: ꝛ similiter .2°.de locis acquisitis añ illud.c.mutādis.vel dimittendis. Itē nō ꝙ tex.prohibet ſm Pe.de ancha. nouū ꝯuentū capi.vel locū permutari ad habitandū.q̄ sint propinqua habitationibus hominū: ꝛ ꝑ hoc patet ꝙ captio domūcularuꝫ.vel mutatio earꝫ quas mēdicātes capiunt ad standū pro trāsitu.vel pro infirmaria: ꝛ hm̄oi non cadit sub dicta ꝓhibitione.hec probanf .in tex.d.c.cū ex eo.nec intelligit de habitāte solitarie in deserto. Uide aliqd.ꝟ.dispēsatio.§.15.casu.8.

Casus.52.qui est.12°.in cle.prima de sen.exco. c vbi excōicanf oēs religiosi.etiā mendicātes. qui interdictū positū a sede apostolica.vel a locoꝝ ordinarijs.q̄ꝫ matrix. vel cathadralis ecclesia seruat:nō seruauerint. Idē dic de cessātionibus generalibus a diuinis: ꝛ ligat hec pena etiā si interdictū sit nullū:ꝛ similiter ſm glo.intelligit de interdicto a iure. puta canō ponit iterdictū ciuitati q̄ insecuta fuerit epm̄.vt.c.felicis:ꝺ penis.§.ciuitas.li.6. Nō sequit tñ ſm glo.ꝙ si matrix ecclesia nō seruat ꝛ sit seruādū. ꝙ religiosi nō debeāt seruare. quādo sciunt illud eē seruandū:de qua scia vide .ꝟ.iterdictū.5°.§.1. Et quādo matrix non seruat : ꝛ religiosi sciunt esse seruandū. tūc nō incurrūt penā istā ſꝫ incurrūt alias q̄ sunt in iure:ꝛ ecōtra.si nō esset seruādū:ꝛ matrix seruat:ꝛ religiosi nō seruant.icurrunt penā istā:ꝛ nō alias q̄ habētur de exce.pla.c.si.ꝛ ꝺ priuil.c.epoꝝ.lib.6.vbi habetur ꝙ clerici seculares. ꝛ religiosi sunt suspēsi. Itē est eis iterdictus igressus ecclesie. Itē sunt irregulares:ꝛ inelegibiles actiue ꝛ passiue.ꝺ quibus infra.ꝟ.interdictū vltimo ꝑ totū. Nō tñ ꝙ fratres ordinis pdicatoꝝ cōgregationis Lombardie habent gratiā a Leone papa.x.ꝙ qñ matrix ecclesia nō seruat ipi nō tenēt seruare.

i ¶ Querif quid iuris si interdictū sit positū ab aliq̄ persona particulari.q̄ hoc possit speciali cōsuetudine. Pau.dicit ꝙ nō habet locū hec cle.cū talis non faciat auctoritate pape.nec sit ordinari°.ex hoc videtur ꝙ si ex cōsuetudine haberet ordinariā ꝙ etiā pōt esse.c.cū cōtingat:de foro cōpe. locus esset huic cle.ꝛ hoc videf veriꝰ.nā tex.nō loquit de interdicto lato a dyocesano.qꝛ tūc solus epe intelligeret :ꝺ vi.ꝛ ho.cle.lib.6.ſꝫ de ordinario:ꝛ sic sufficit ꝙ habeat ordinariā. Idēꝫ dic de legato apostolico.ꝙ si habet mandatū pōt. alias secus. sicut in delegato: quādo aūt daf mandatū spāliter.ad interdicendū. est potius minister q̄ꝫ delegatus de offi. dele.c.fi. ꝛ tunc dr̄ facere auctoritate pape.quidā tñ dicunt ꝙ semper dr̄ facere auctoritate pape ꝑm videf magis ꝯsonū tex. Itē in delegato ordinarij dax est.qꝛ non videf positū per ordinariū. nisi spāliter de hoc habeat mandatū.tūc.n.dr̄ fieri auctoritate ordinarij.

¶ Querif quā vocemus matricē Pau.ꝛ Io.an.dicūt baptismalē.vel loci maiorē.q̄ ideo dr̄ matrix qꝛ regenerat per baptismū:ꝛ sic cathedralis per baptismū in ciuitate.ꝛ matrix in alio loco.q̄ in hoc eqparātur.alias nō haberet locū nisi i ciuitate. nec curo vtrū matrix ecclesia sit religiosis subiecta.q° ad aliqua tēporalia.vel spiritualia : ꝛ si in loco nō ē aliq̄ cathedralis. vel matrix.qꝛ forte est in alio loco. vel ibi sunt plures equalr.suis parochianis baptisma: ꝛ alia sacramēta ministrātes.tūc distinguendū. qꝛ si oēs ille seruāt.locus ē huic pene. si vero alique seruāt aliq̄ nō.tūc nō ē locus pene. dr̄ aūt ecclesia matrix.qꝛ muroꝝ ambitu ē cōprehēsa in qua celebraf cōtinue apertis ianuis.siue per platū.siue per capitulū totū.vel partē.siue ꝑ alios clericos ecclesie.non est locus ibi pene ꝛ addit Pau. puto tñ ꝙ si i matrice ecclesia celebraf ab aliqbus extraneis inuitis platis ꝛ capitulis ꝙ nihilominus sit ibi locus pene. Idē etiā dicit ꝙ si ecclesia metropolitana seruat. nō tenētur illi de prouincia seruare. sed illi de ciuitate metropolitana:ꝛ si in vna ꝓuincia aliqui seruant. aliqui nō:tenētur illi vbi seruaf.secus alibi. Quid si epe mādat seruari interdictū:ꝛ capitulū mādat vel faciat ꝯrariū.ſm Zen.magis obediēdū est epo. De pena sepelientis interdictos supra casu.42.

Excomunicatio.6.de his q̄ sunt i processu cu- c rie.ſꝫ ordinē quē tenet.d.ar.f.3°.ꝑte tit.25.c.72. Et ꝑ excōicat oēs hereticos.de quo.s.ꝟ.exco°.5.casu.4.2° excōicat oēs qui in terris suis pedagia noua iponūt.de quo supra casu.19. 3° excōicātur oēs falsarij de quo supra casu . 5. 4° excōicat piratas. de quo supra casu .25. casu.5. 5° excōicat oēs christianos.qui equos.arma.ferrū.lignamina: ꝛ alia prohibita deferunt sarracenis. turcis. ꝛ aliis xp̄i nois inimicis.quibus christianos impugnāt:habes etiā in.c.ita quorūdā:ꝛ.c.ad liberādā.de iude.ꝛ sara.vbi etiā excōicat eos q galeas.vel naues eis vendūt.vel quicūq̄ in piraticis sarracenoꝝ nauib°.curā gubernationis exercent.vel machinis aut quibuslibet alijs.aliquid eis impendūt.cōsiliū.vel auxiliū.in dispendiū terre sancte. Et ſm Pa. in.d.c.ita quorūdā.&.nō.icurrunt triplicē penā.ꝑ sunt excōicati ipso iure:ꝛ nō ꝙ ſm iura cōmunia est epalis. vēꝫ per iura alr.per extrauagātes vero Gregorij.9.Nicolai.4.Cle.5.ꝛ Bonifacij.8.est papalis. in quib° excōicātur omnes portantes quascūq̄ merces tēpore guerre in Alexandriam.vel ad terras subiectas Soldano.vel ad terras Egypti : ꝛ ibi imponūtur multe alie pene. sed ſm Angelicā .ꝟ. excōicatio.5.casu.1.hodie nō ligant. qꝛ in prohemio lib.6. sunt reuocate nec sunt ſm eū postea renouate : ꝛ sic ſm eū remanet.ꝙ sit papalis.per processum curie : sed ſꝫ Pis.ꝟ.sarracenus.§.ꝑ. ꝛ ſꝫ.d.ar.f.vbi.s.c..30. sūt renouate post li.6.ꝑ cle.5.i extrau.īgāti q̄ icipit.

Multa mētis. in ti. de iude. vbi renouātur oia que ponebat Mich. quā forte nō vidit Angelica dicas etiā φ Bonifacius.8. postq̄ cōpilauit.6.inouauit easdē in extrauagāti q̄ icipit ꝯ:ꝛ sic p3 φ ē falsum φ nō sunt renouate:ꝛ sic remanet papalis etiam de iure extrauagātiū. Secūdo priuari debēt oibus bo nis p ꝯfiscationē. Tertio efficiūtur serui capiētium. Quarto pōt̄ i.d.c.ad liberādā. vt per oēs vrbes maritimas.i.adiacētib⁹ mari publicētur:ꝛ b3 Feli. in hmōi festis sñia inouaꝛ publice. Et b3 eūdem est sñia ab hoie:ꝛ etiā illa q̄ est p processu3:ꝛ.2ª.excoi° aliqd facit.nā excoi° h3 triplicē effectū.s.priuationē a deo per declarationē q̄ fit p primā excōicationē: ꝛ ꝯfirmationē q̄ fit p secūdā nā cū maiori difficul/ tate surgit:ꝛ c̄.hec Feli. Quinto nō absoluāt nisi to/ tū qđ ex cōmertio tā dānato pceperūt:ꝛ tātūdē de suo i terre sancte subsidiū trāsmiserint.vel pena cor porali castigētur. De iure ciuili capite puniūtur cū ꝯfiscatiōe bonoꝝ.l.1ª.C.q̄.res.aspor.nō debet. b3.d. de.sunt ifames:ꝛ itestabiles.nec aliis succedeꝛ pñt. nec ad offiª admittunꝛ:ꝛ nō φ añ executionē istaꝝ penaꝝ d3 pcedere sñia declaratiua.ff.assassin⁹.§.i.

1 ¶ Noie armoꝝ veniunt vt ex diuersis iur.bus dicis fustes.lapides p machinis. secus de his qui sunt p edificiis. Itē lorice.scuta.arcus. sagitte. gladii ma/ gni tella.fustes : ꝛ forte posset dici illa q̄ cōiter sunt pro vsu offendēdi.vel defendēdi se. ꝛ nō p alio vsu veniūt.noie armoꝝ:ꝛ ista ꝓhibētur siue ex intētiōe offendēdi portenꝛ siue nō b3 Pa.post Jo.an.ꝛ glo. i.d.c.ita quorūdā:ꝛ etiā tēpore pacis.q: pñt ex eis ꝛc̄.q̄uis quidā dicāt φ tēpore pacis requirꝛ itētio vt offendātur ad hoc φ incurrant: ꝛ videꝛ ad hoc facere tex.i.d.c.ita quorūdā.sed p⁹ tutior. Illa vero qb⁹ possumus vti p armis:ꝛ p alio vsu.puta p istru mēto dicūr arma ex itētōe vtēdi his p armis dēfēsio nis.ł offēsiōis alias ñ.vt pōt notari i de.ne.i agro. de sta.mo. De quo supra excoi°.5.casu.47.circa fi. Et iō gladius ad icidendū panē nō venit noie ar/ moꝝ.fm Pa.i.c.dene.cl p̄.de vi. ꝛ ho.de.

2 ¶ Quid veniat noie ferri. dic φ accipiꝛ ferrū gene/ raliter.p facto vel infecto.sub quacūq; forma.p qđ possent pugnare.vel se munire:secus cēt de brochis. vel sitibus.Hec ꝓbanꝛ i.l.1ª.C.q̄ res expor.nō de.

3 ¶ Quid noie lig̃mia.dic̄.φ itelligiꝛ qđcūq; lignū p qđ naues.galeas. aut alias machias possent facere ad ipugnādū.vel dēfendēdū se a xpiāis.sec⁹ d aliis.

4 ¶ In noie ꝓhibitoꝝ.itelligūtur.oia quibus possunt xpiani ipugnari. vel ipi infideles ne impugnētur a christianis muniri.q̄ oi tēpore ꝓhibenꝛ:ꝛ intimanꝛ quatuor expssa.s.ferrū.arma.eq. ꝛ lignamina. sūt q̄cūq; victualia.vel mercimonia tēpore guerre.cu3 eis habite ab aliquibus christianis legitime. Tēpore vero pacis mercimonia q̄cūq:ꝛ victualia. nō sunt probibita eis deferri. nisi i dispēdiū xpianoꝝ fieret puta q: tūc essēt de guerra muniti ūt se: vel vt inuadāt christianos.ar.c.significauit:de iude. Sed qd si ipi infideles nō acciperēt maius comodū:s3 etius christiani acciperēt maius comodū.vt puta ex talibus pecuniis magis se iuuarēt xpiani q̄3 se iuuēt ifideles ex illis mercibus.imo vt nunc accidit rex hyspanie ꝯcedit suis vt portēt pp dictā cā3:vt dꝛ:v.dcē φ tūc nō icurrāt.ar.d.c.significauit:q: tūc nō accipiūt co modū ꝯ xpianos.imo tēporibus istis videtur habe/ re ipi ifideles maiorē habundantiā coꝝ q̄ sunt nec̄e ad ipugn.idū q̄3 habeāt ipi xpiāi. Nō etiā b3 doc. in.d.c.significauit φ ꝓ redimēdis captiuis etiā tē/ pore guerre pñt portari iste merces itellige solū pro redimēdis.i.tantū quātū idigēt ꝓ redimēdis:ꝛ de aliis nō.ꝓhibitis nō est dubiū iter doc. de prohibitis vero fm Inno.ꝛ Hosti.idē est iudiciu3 quod posset teneri post factum.

5 ¶ Quid itelligiꝛ.qñ dꝛ tēpore guerre.dic̄.φ dꝛ quā/ do aliquis xpianus princeps. vel auctoritate princi pis.vel pape facit cū eis bellū. quo ad illū dominūt puta soldanū.vel turcū.nō quo ad alios dños ifide les.nisi cēnt illi in subsidiū. Sed quid dicemus ad quoddā argumentū qđ faciebat quidā doc. Janue dicēs φ b3 Bar. ꝛ legistas.semper ē bellū iter chri stianos ꝛ infideles:ꝛ sic semp sunt ꝓhibite oēs mer ces:ꝛ quicūq; portat possunt expoliari:ꝛ efficiūtur serui capiētiū.vt dictū est i principio:ꝛ de facto tūc acciderat casus φ quidā Januēsis acceperat quā/ dā nauē cuiusdā hyspani sub isto ptextu: ꝛ sic agi/ tabaꝛ.q. vtrū deberet restituere .dic̄.stādo in decla/ ratione data:ꝛ pro certo facieda ē distinctio de tē/ pore guerre.ꝛ pacis.vt3 per doc.i.d.c.significauit: vbi Pa.expsse tangit istam distinctionē.vñ dō ad dictū Bar.φ posset eē verū q̄tū ad bellū habitua le.ita φ semper ē bellū.i.semp habēt cā3 faciēdi vt semp possent facere:s3 qñ doc.faciūt istā distinctio/ nē intelligūt d bello siue guerra actuali.cū illo dño vt dictū est. Itē pōt argui q: in extrauagāti de.5.q̄ incipit:Multa mētis in tit.de iude. q̄ sunt post.6ᵐ. ꝛ ex ꝯsequēti tenet:dꝛ φ oēs portātes q̄cūq; merci/ monia i alexandriā.vel alia loca sarracenoꝝ terre egypti.ibi nō distinguiꝛ. de tēpore pacis. ꝛ guerre sūt inter ꝓhibita ꝛ nō ꝓhibita.ergo videꝛ φ iste di stinctiōes nō valeāt.dic̄.φ vt credo tenendū sit φ tē pore guerre eo mō quo dictū ē.s. quo ad illū domi/ nū cū quo habeꝛ guerra vel treuga sint ꝓhibita oia q̄ faciūt in comodū illoꝝ ꝯ christianos:tēpore vero pacis.i.cū aliis cū quibus nō hñt guerrā prout ē de claratū pñt portare alia pter illa prohibita.s.arma ferrū equos ꝛ lignamina ad id qđ dꝛ de extrauagā ti.dic̄.φ itelligit de portātibus prohibita eo mō quo declaratū est. Quidā dicūt φ quo ad terras soldāi q occupat terrā sanctā nūq̄3 l3 mittere.q: sēp ē guer ra ꝯ eos p quādā extrauagātē q̄ i isto nō distiguit.

6 ¶ Sed qd ē φ Januēses.Veneti.hyspani:ꝛ multi alii nauigāt ꝯtinue etiā tēpore guerr.ꝛ portāt istas

merces .sz q multi hnt priuilegia vt possit portare nō phibita oi tēpore.vn vidi vnā extrauagantē Ni/colai datā.1407.in.qua ↄcedit Januēsibus ꝛ ripa riēsibus q possint portare oēs merces libere preter arma ꝛ alia phibita. dūmō i recessu.vel imediate post aduentū.pncipales nauis.vel alterius vasell iurēt in manu sui epi q nō in fraudē faciunt ꝛ hoc per centū annos qd quidē tēpus iā est finitū. Item anno.471. Sixtus.4.de mēse decēbris cōcessit viue vocis oraculo ciuibus Januēsibus:ꝛ suis subditis. ac districtibus.licentiā de cetero negociādi cū infide/libus oibus:ꝛ presenti turcis.etiā qn cū ipis bellum gerit actualr.nō tn de rebus phibitis.excepta sar/tia illa.siue sunt.quā mauris i Alexandria:ꝛ Egy/pto.ac alijs locis maritimis īfideliū. pro necessitate dari oz a nauibus eūtib⁹ ad portus suos.vel sit ex herba.vel canapa:qd p bullā i scriptis dare noluit ne ceteri christiani ꝛ italici hoc ↄquererēt q nemini eēt cōcessurus nisi illi ciuitati pp necessitatē negotiatio nis:ꝛ vt res pertinēs ad ↄsciaꝫ iussa est registrari per cācellariuꝫ:ꝛ absoluit eos qui vsqꝫ ad illud tps incurrissent.hec licētia extracta fuit a venerabili pa tre fratre Bernaba gentili de Janua ordinis pdic. ex li. Nicolai de credētia cācelarij āno.1472.die.5. aprilis. Julius etiam.2⁹.1504.concessit Januēsibus ad centū annos.vt possint portare spēs.stagni.erix rami.plūbi.electri seu octōis ad oēs ptes infideliū: verisile etiā est q alij.s. Veneti hyspani ꝛ alij ha/beant siles gratias q̄ essent ↄsiderande.

7 ¶ Utrū portātes ferrū arma ꝛ alia phibita.de vna terra sarracenoꝝ ad aliā.vel sarracenos cū armis suis.vt puta de marica i Alexādriā.sint excōicati. Rx.q nō.nisi hoc fiat i dispendiū christianoꝝ. sicut declarauit Sx.9.in extrauagāti q̄ incipit.postula/tio:ꝛ q̄uis hec sit reuocata quo ad excōicationē. sua tn declaratio tenet.

8 ¶ Quero qd de his q exercēt gubernationē i pirra ticis nauibus sarracenoꝝ.Rx.q si exercēt ↄ christia nos.sūt excōicati:ꝛ nō debēt absolui nisi soluāt:ꝛc. vel ↄueniāt i curia: si vero exercēt ↄ alios infideles. sꝫ.d.an.de butri.i.d.c.ad liberādā.sunt sꝫ aliquos excōicati q docēt eos i pirratica arte.q̄ poterūt po stea christianos ipugnare.vn alr eēt de alijs simpli cibus nautis.qui non docent:ꝛc. Inno.tamen tenet cōtrariū quādo cōtra alios.

9 ¶ De canapa.pice.stupa.ꝛ clauis minutis. decla/rauit Sx.9.i.d.extrauagāntibus q nō cōtinēt noie phibitoꝝ.vn ↄcludebat q si portabāt ad ipugnan dos christianos. vel i dispēdiū terre sācte icurrebāt p.d.c.ad liberādā.alias nō:de lignis paruis si por tētur p galeis:ꝛ similib⁹ icurrūt.alias secus.silr si qs mutaret cultellū cū arcu.vel sitia.declarauit q.ē.qꝫ nō icurrūt.nisi fiat i dispēdiū terre sancte.

k ¶ Sūt quidā qui portāt phibita ignorātes q sint phibita.vtrū icurrāt vi q sic.q: nō lꝫ ignorare qd in vtroqꝫ ↄcilio est phibitū:ꝛ publicatū vn ad cau tellā absoluātur. Et qd ↄ illis qui portāt prohibita ignorāter:ꝛ q̄ꝫ primū sciūt eē prohibita reportāt:ꝛ nō vendūt sarracenis.Rx.q nō icurrūt. Et si aliqui vēdidissent partē dat ↄsiliū vt reportēt reliquā par tē:ꝛ tn videt excōicati.pp illā partē quā vēdiderūt. Et sunt aliq q vēdūt ignorātes q de hoc sit excoi⁹: ꝛ q̄ꝫ cito sciūt recuperāt. Rx.sunt excōicati.

¶ Sūt quidā qui necessitate ↄpulsi itrāt naues in q bus portātur phibita.vel vēdūt sarracenis qd ↄ. m
Rx. Rosella.ꝟ.absolutio.6.§.97.videt inuere q sint excōicati:ego crederē eē ↄsiderandā necessitatē ꝛ si sit necessitas sine qua non possent viuere.crederē q excusent q necessitas nō hꝫ legē ꝛ ex ↄsequenti non sit de intentione legis latoꝝ. Quō si absoluātur sine restitutiōe vtrū teneat.ꝟ.absolutio.3.§.2.

¶ Querit ex quo isti priuātur bonis suis p ↄfiscatio nē.quō pñt soluere penā.Rx.dnt doc.q hec pñia de bet iponi añ ↄfiscationē. vel q soluitur hec pena de bonis acqsitis post ↄfiscationē.vel q ↄfiscatio fit p iudicē secularē.pñia vero p ecclesiasticū:ꝛ sꝫ Pe.ↄ ancha.ↄfiscatio fit p iudicē secularē post sententiaꝫ ꝛ nō q pena penitentie nō pōt p aliū remitti nisi p papā.vel summū penitētiariū.vn tales solēt ↄuenire cū camera aplica pro parte intellige quādo habent vn possint. alr.n.sufficiūt verbera. n

Sextus casus qui ponit in pcessu est ↄ impedientes seu inuadētes victualia. vel alia ad vsum romane curie nec͛.adducētes seu ne ad ipaꝫ deferāt ipedien tes.aut pturbātes:ꝛ ↄ defensores talia faciētiū. cu/iuscūqꝫ fuerint ordinis.vel dignitat.etiā epal:ꝛc.

Septimus casus ē ↄ oēs qui illos q ad sedē aplicā veniūt ꝛ recedūt ab eadē.temeritate ppria capiūt spoliāt vel detinēt aut ex pposito deliberato verbe rare.mutilare vel interficere presumunt ꝛ cōtra oēs qui talia fieri faciunt vel mandant.

Octauus cōtra oēs mutilātes.vulnerātes.iterficien tes.capiētes.detinētes depredātes rom petas ꝛ pe/regrinos ad hierusalē cā peregrinatiōis ꝛ deuotio nis accedētes ꝛ in ea morātes ꝛ redeūtes ab ipa ꝛ i his dātes ↄsiliū.auxiliū.vel fauorē:ꝛ sunt coꝝ bo/na ↄfiscata.silr dr de vrbe.pter ↄfiscationem. Vide aliquid.ꝟ.excōicatio.5.casu.25.§.fi.

Nonus ē ↄ oēs illos q p se vel per aliū directe vel i directe sub q̄cūqꝫ titulo vel colore.occupāt. detinēt vel hostiliter discurrūt.seu iuadūt i totū seu i parteꝫ almā vrbē aut alias ciuitates.vel terras.vel loca:ꝛ iura ad romanā ecclesiā spectātia.cū adherētibus. fautoribus:ꝛ defensoribus eorūdem seu dantibus consilium.auxilium.seu fauorem in eisdem.

Decimus est ↄ illos qui iurisdictionē ordinariā vel delegatā nō habentes:morātes in curia temeritate ppria capiūt spoliāt detinēt aut ex pposito delibe/rato verberare mutilare vel iterficere presumunt:ꝛ qui talia fieri faciunt seu mandant.

Undecimus est ꝙ oēs illos qui per se vel per alios. seu alias qualscūqz psonas seculares. vel ecclesiasticas. ad romanā curiā super eoꝝ causis ꝛ negotijs recurrētes illasqz in ea prosequētes aut procurantes. vel procuratores ipoꝝ. vel aduocatos. seu iudices. su per dictis causis deputatos. occasiōe causaꝝ vel negotioꝝ hmōi verberāt mutilāt. occidūt. aut bonis spoliāt: ꝛ ꝙ dātes auxiliū: ꝯsiliū. seu fauorē. i pdicꝭ.

Duodecimus est ꝙ oēs illos qui ne pareaꝫ līis aut mādatis aplicis. vel legatoꝝ. vel nūtioꝝ. vel iudicū delegatoꝝ. eorūdē gras. vel iustitiā cōcernētib⁹. decretisqz super eis ꝛ re iudicata. seu pcessibus executoribus nō habito primo eoꝝ beneplacito: ꝛ assūsu. ne ve tabelliones ꝛ notarijs super hmōi līis: ꝛ pcessibus executorib⁹ istrumēta seu acta ꝯficere aut cōfecta parti cuius interest tradere sub grauissimis penis prohibere statuere seu mādare psumunt ꝛ contra dantes cōsiliū. auxilium. ꝛ fauorem.

Tertiusdecimus est ꝙ oēs qui se ab obedientia romani pontificis pertinaciter subtrahere. vel quolꝫ recedere psumūt: ꝛ cōtra dantes auxiliū: ꝛc̄.

Quartusdecimus est ꝙ oēs q iurisdictionē ad ecclesiasticas psonas ptinentē vsurpāt p se vel p aliū. seu alios directe. vel idirecte. aut i eisdē. auxiliū: ꝛc̄.

Quintusdecimus est ꝙ quoscūqz psumētes absoluere quēlꝫ per dictū processum excōicatū nisi in articulo mortis ꝯstituta pri⁹ de stādo mandatis sancte matris ecclesie mādatis satisfactiōe vel sufficiēti cautione etiā ptextu cuiuscūqz priuilegij. vel ꝯcessiōis aplice non faciētis plenā: ꝛ expressam de predicta phibitione mentionē. nec absolutio aliter impēsa valeat. Et lꝫ Paulus. 2⁹. plures alios casus posuerit quos i nulla cōcessione volebat itelligi nisi specialiter exprimerētur tñ Sixtus. 4. solūmō ad predictos supra expressos se restrinxit ꝛ iō casus Pauli omittūtur hic.

¶ Aduerte ꝙ. d. Sixtus in extrauagāti que incipit ꝛ si dñici gregis. excōicat oēs absoluentes a quocūqz predictoꝝ. vel dispensantes in voto vltramarino. sanctoꝝ Petri ꝛ Pauli sancti Jacobi ꝛ castitatis. ex quacūqz cōcessione ab ipo Sixto habita. nisi de. d. extrauaganti de verbo ad verbum in ipa cōcessione fiat mentio. In Angelica tamen. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 31. §. primo. dicitur ꝙ nō intelligitur de ꝯcessiōnib⁹ q̄ fuerūt data tēpore cruciate sibi commisse. vt ipe audiuit ab eodē Sixto auribꝰ proprijs.

Excomunicatio. 7⁹. d extrauagantibus. quoꝝ primus est cōtra symoniacos. Pauli secūdi qui excōicat omnes. quacūqz dignitate. prefulgentes qui quomōlꝫ dando. vel recipiendo. symoniā comiserint aut. qui fuerint mediatores. vt ipa fiat in ordine. vel beneficio. fuerūt quedā alie extrauagantes circa symoniā. sed qꝛ sunt reuocate ideo pertransco. vnde Rosella in. ꝟ. symonia. 6. §. 13. circa fi. sic ait. Et sic conclude ꝙ omnes symoniaci in ordine. vel beneficio solum sunt excōicati. Alij vero symoniaci nō. sed ipofacto cadunt in penas cōtra ipos latas a iure. nec obuiat. c. reperiūtur. 1. q. 1. nec. c. quicūqz: vel. c. placuit. similiter. c. ex multis. 1. q. 5. qꝛ licet sub anathemate prohibeant. tñ loquūtur solū de ordine. vel beneficio: ꝛ sic in nullo iure inuenitur excōicatio inflicta. ipo iure. cōtra symoniacos. nisi vt dictū est in ordine. vel beneficio. hec ille. Sixtus etiam in extrauagante que incipit ꝛ si dñici gregis excōicat eosdē in ordine. vel beneficio: ꝛ dicit ipaꝫ papalē. nec volt ꝙ possint absolui per sua cōfessionalia. nisi fiat expressa mentio de. d. extrauaganti. Sicut ibidem dicitur: symonie super ordinibus. vel beneficijs. in. d. curia. vel extra causa cōtracte cuiuscūqz quomōlꝫ reus foret. hec ibi simple sunt reseruata. Cetere extrauagantes circa hec sm modernos non tenent. vnde Angelica. ꝟ. symonia. 6. §. fi. dicit ꝙ illa Martini. dānabile: ꝛ Eugenij. detestabile. sunt abrogate hodie. per nō vsum. s. ꝙ scientes in curia aliquē comisisse symoniā. reuelet: ꝛc̄. Rosella etiaꝫ vbi supra dicit ꝙ illa Eugenij de reuelando: ꝛc̄. nō fuit acceptata: ꝛ papa scit ꝙ non seruatur ꝛ tacet. Item Jo. de ligna. in lectura sup. c. nemo: de symo. dicit. post Jo. cal ꝙ illa Bonifacij in qua statuitur ꝙ qui facit vel recipit prouisionē de aliqua re recipienda pro gratia impetrāda. vel iustitia cōsequenda in curia romana est excōicatus: ꝛc̄. est reuocata. Pe. vero de pal. dicit ꝙ fuit reuocata per de. 5. Uide. ꝟ. symonia. §. 71. ꝛ. 72.

Secūdus casus est. sub rubrica de sepul. ꝛ est. Bonifatij. 8. que incipit: detestande. vbi excōicātur oēs exēterantes. vel in frustra incidentes. aut in aquis coquentes. vt carnē ab ossibus euellant. corpora defunctoꝝ vt alibi tumulanda deferant. Ubi nō ꝙ si moriaꝫ inter infideles ꝛ hec fiant non incurrūt. vtꝫ in. d. extrauāti. Similiter si fiat alia de causa. qꝛ pene nō excedūt casum suū de pe. d. 1. c. qcūqz. §. pene. Unde si facerent ex odio. vel propter crugiā. non incurrerēt. cui⁹ absolō reseruaꝫ pp. ꝟ. sepultura. §. 14. fi.

Tertius casus in extrauagāti Benedicti. x. que incipit: qꝛ nōnulli. Ubi excōicanꝫ illi qui litteras pape impugnāt. hac occasione. qꝛ ante coronationē suaꝫ potest exercere officiuꝫ suū. 23. di. in nomine dñi.

Quartus casus est in extrauagāti Alexādri. 4. que incipit: ex alto. Ubi excōicanꝫ illi qui libellos famosos. aut cātilenas. vel ritmos faciunt detinēt. vel publicant in ifamiā status ordinū predicatoꝝ. vel minoꝝ: ꝛ etiā excōicanꝫ predicātes. docētes. vel defensantes ꝙ prefatoꝝ ordinū fratres nō sunt in statu perfectionis. vel ꝙ non lꝫ eis de elemosynis viuere. aut ꝙ nō possunt predicare siue cōfessiōes audire de licētia romani pōtificis. seu alioꝝ prelatoꝝ ordinarioꝝ. sine cōsensu curatoꝝ a quo nō possunt absolui nisi presentēt se sedi apostolice. Similiter ibidē

excōicant qui faciunt violētiā dānabilē in locis p/dictoꝝ ordinum: et nō possunt absolui nisi a papa. vel cōseruatoribus dictoꝝ ordinū. In priuilegio etiā Bonifacij.9.qd̄ incipit: sacre religionis. sic dicitur. Statuētes nihilominus ꝙ oēs: et singuli cuiuscūq3 status.ordinis.vel cōditiōis extiterint.publice: et te meritate propria.docere.aut ptinaciter asserere p̄sumentes.ordinē predictū.i.predicatoꝝ i statu perfectiōis nō esse ipsisq3 fratribus de elemosynis viuere ac de licētia summi pōtificis ac delegatorū sedis predicte.vel alioꝝ prelatoꝝ verbū dei proponere.et predicare eisq3 cōfitētes absoluere. assensu prelatoꝝ.aut rectoꝝ parochialium ecclesiaꝝ.super his nō habito.seu requisito.nō licere: sint eo ipso excōicationis sentētia inodati.a qua absolui nō possit.nisi sedi predicte se presentēt. hec ibi. In eodē priuilegio excōicant: oēs q ipediūt eosdē fres ne possint in suis ecclesijs celebrare.recipe elemosynas.vel p̄dicare.

Quintus casus ē in extrauagāti Pauli.ij. vbi excōicant alienātes res ecclesiasticas.siue facientes pactū per qd̄ ipsoꝝ dominiū trāsferat: ad oēs cōcedentes ypotechātes in feudātes vel in emphiteosim ꝯcedētes.aut locātes nisi in casibus a iure cōcessis exceptis fructibus et bonis q̄ seruādo seruari nō possunt et q taliter alienata recipiunt.

Sextus casus est in extrauagāti Nicolai vbi excōicantur glosantes seu exponentes in scholis.aliter q̄3 littera dicat.de.illā. Exiui de paradiso.vbi exponitur.regula beati Francisci. Sed.d.ar.f.dicit.ꝙ fuit suspensa per Jo.22.cuius suspēsionez dicit se vidisse: et hoc etiam dicit Fran.zab.

Septimus casus quē ponit.d.ar.f.3ª.ti.25.c.70. Intrantes monasteria monialiū ordinis predicatoꝝ i casu nō ꝯcesso. a ꝯstitutionibus eaꝝ.vel sine licētia magistri.sunt ipsofacto excōicati. a qua nō possunt absolui p̄ter q̄3 i articulo mortis. nisi a papa vel magistro ordinis: et ista est sentētia lata.per papā.in bulla ord.predic.quā dicit ipe.d.ar.f.vidisse. Intrātes etiā monasteria ordinis minoꝝ. in casibus non cōcessis in regula ipsoꝝ.vel sine licētia eoꝝ qui dare possunt.sunt ipsofacto excōicati: et pape absolutio reseruat .siue generali ipsius ordinis. Nō tñ ꝙ i locis vbi tales sentētie nūq̄3.vel quasi nūq̄3 sunt ꝓmulgate.si quis intraret talia monasteria. nesciens talem sententiā: et nō causa malefaciēdi.puto ꝙ non incideret.cū ignorantia quasi inuincibili laboret: et hec possunt trahi ex dicis.d.Ant.de bu.super.c.excōicamus: et ex dictis.s.Tho.sed si.intrat ad malefaciendū.lic̄z q̄suis ignoret sententiā: et etiā haberet istam ei3 ignorātie.nō excusat h3 Pe.de pal.hec.d.ar.f. Quantū ad hoc qd̄ dicūt ꝙ nō excusat non est dubiū.quādo aūt dīt ꝙ incurrit quādo ignorantia ē oio inculpabilis. Aliqui dubitant vt alibi adductū est.ꝟ.excōicatio.4.§.2. et infra post vltimū casum.

Octauus casus est in priuilegio fratrū p̄dic.Bonifacij.qd̄ incipit: virtute. vbi excōicātur oēs qui i monasterio.vel ecclesijs suis detinēt apostatas ordinis predic.nisi eos eiecerint postq̄3 eis p fratres p̄dicatores ne detineant fuerit denuntiatum .

Nonus casus de.ad minores vbi excōicant fratres minores qui p̄sumūt recipere fratres ordinis predicatoꝝ professos sine licētia summi pōtificis facientes expssam de indulto huius mētionē. vel nisi prīus suoꝝ prioꝝ licētia fuerit petita: et obtenta. Idem de heremitanis. Alexander ad heremitas.

Decimus casus est in priuilegio Alexādri. Ex alto. vbi magistri.rectores artistarū: et scholares studij Parisiēsis.q publice vel occulte fratres p̄dicatores. vel minores.a cōsortio vniuersitatis Parisiēsis excludere moliūtur.sunt ipsofacto excōicati.a qua absolui nequeūt nisi psonalr sedi aplice se presentent.

Undecimus casus est Martini.5.in cōcilio cōstantiēsi. vbi excōicat oēs religiosos mendicātes.euntes ad ordines seu monasteria nō mēdicantium.vt ibi sint fratres. etiā sub p̄textu cuius vis licētie.etiam aplice generalis. Itē excōicat.2º.ipsos recipiētes. sed hec pena nō extēdit ad eūtes ad ordinē cartusiēsiū.

Duodecimus casus fm.d.ar.f.3ª.ti.25.c.30.in fi. ē in lib.penitētiarie.summi penitētiarij.vbi excōicant accedētes ad sepulcrū dñi etiam causa deuotionis. sine licentia pape: et eius absolutio pape reseruat. vel summo penitentiario.

Decimustertius casus ē in sixtina. Et si dñici gregis.vbi excōicant oēs cōspirātes in personā.aut statū romani pontificis.seu cuiusuis offense.inobedientie.aut rebellionis eiusdē pōtificis.vel dicte sedis: et ē papalis.nec pōt quis absolui ab his per ꝯfessionalia eiusdē Sixti.nisi de ea faciat mētionē supra.ꝟ.excoiᶜ.5.casu.2º.§.4.et casu.37.§.3.et.ꝟ.ꝯiuratio.

Quartusdecimus est in extrauagāti Jo.22.q̄ icipit. super illius.vbi excōicant incātatores: et tenētes libros.de qº.ō.ꝟ.excōicatio.5.casu.4. ꝑin. et.§.vi.

Quintusdecimus casus ē in sixtina q̄ incipit. Et si dñici gregis vbi excōicant prohibētes deuolutionē causaꝝ ad curiā romanā et ē papalis sic casus .13. imediate.hec eadē est cōfirmata per Inno.vltimū.

Sextusdecimus casus in eadē sixtina vbi excōicantur violantes interdictū a sede apostolica positum. est papalis.vtsupra imediate .

Septimusdecimus casus i extrauagāti Pauli.ij.q̄ icipit: Munera in qua excōicātur ipsofacto: ꝙ accipiūt: oēs officiat et ministri pape et si pōtificali fulgeāt dignitate p̄ter cardinales q i terris eccle exercēt officiū qd̄cūq3 : et accipiūt munera quecūq3.rōe officij.p̄ter esculēta: et poculēta.i.comestibilia: et potabilia q̄ breui tēpore ꝯsumi pñt qd̄ ipe ad biduū3 taxat: et sicr dātes.a q̄ nō pñt absolui nisi a romano pōtifice.nisi i mortis articulo: et tenet illd̄ qd̄ acceperūt restituere.data rome ano.2º.sui pōtificatus.

18. In extrauagāti Sixti.4. de materia ꝯceptionis

beate virginis de qua.v.feste.§.12. 19. In extrauagāti Leōis.x.i ɔsilio lateranēsi ɔ̄ ipugnātes mōtes approbatos pro papam. de quo.J.v.vsura.§.§.7°. 20. In extrauagāti.c.ɔ̄ stāpātes l faciētes stāpare libros nisi p dyocesanū et iqsitor vieāt et approbēt. 21. Cōtra appelātes ad futuꝝ ɔciliū Julii.ij. a sūmo pontifice et cōtra prestantes auxiliū:rc. et mandātur haberi vt sismatici. In quadā extrauāti Martini.5.q̄ icipit.vīā ambiciose ɔ̄ oēs religiosos mēdicātes cūtes ad ordīes nō mēdicātiū etiā sub ptextu cuiusuis licētie: et ɔ̄ recipiētes eos q̄ tñ nō extendit ad cartusienses et ē reseruata absolutio sedi aplice. Quia multociēs dr in iure nō absoluaf nisi.sic fecerint quō tūc valeat absolutio. vide absolutio.3.§.2°. Quia etiā sepe fit mentio de dignitate et psonatu. ideo vide declarationē.v.dignitas.

¶ Queritur generaliter ad totū tractatū.de cēsuris.vtrum ignorās icurrat aliquā istaꝝ sñiaꝝ. vbi post illa q̄ dicta sunt.s.v.excoi°.4.§.2°.et.v.ignorantia.§.§.2°.et.5. sic distingue qꝫ aut ignorantia est affectata crassa vel suppina: et sic ligantur. tex. est expressus in.c.vt aiaꝝ.de ɔsti.li.6.vel ē ignorātia nō affectata crassa neqꝫ suppina:et tūc iterū distingue. qꝛ vel loquimur i foro ɔtētioso et sic cōiter tenet.qꝫ icurrit et punif quo ad illas q̄ sunt i corpore iuris cōis. secus de synodalibus.d.c.vt aiaꝝ. vel in foro ɔscie et tūc iterū quidā distingūt.s.qꝫ vel ille actus q cōmittif vel dimittif pp quē icurrif excoi° ē actus dānatus.a lege diuina.vel p solā positiuā. si 2° mō tunc fm oēs nō icurrit qꝛ ad eā icurrēdā requirif dolus. qui nō cadit i tali ignorāte.facit qꝺ dicit Jo.an.in.c.quāte.de sen.exc.i nouella.vbi dicit nō qꝫ in hūc. vel quēcūqꝫ canonē nullus icidit.nisi sit i dolo.cum igif talis nō sit i dolo vero.nec etiā psumpto.qꝛ nō ignorat dasse.qꝺ est lata culpa igif: facit quod nō Inno.in.c.nouerit.e.ti.vbi dicit qꝫ faciēs statutū ɔ̄ ecclesiasticā libertatē ignorās fore ɔ̄ libertatē ecclesiasticā nō ligaf. Aut id qꝺ cōmittif est ɔ̄ legē diuinā vt furtū et silia:et tūc quidā hñt qꝫ icurrit i eo qꝫ cōmittit talia i quibus nō lꝫ allegare ignorantiā. Angelica i.v.excoi°.5.casu vltimo.§.3.dicit qꝫ qñ ista aliqs publicanf icurrit qꝛ nō pōt allegare ignorantiā illud qꝺ cōiter oēs sciūt:glo.in.c.a nobis.el §.e.ti.tenet.qꝫ incurrit qꝛ videf esse i dolo faciendo rē quā scit sibi eē phibitā.qꝫuis ignoret canonē: et multi doc.sequūtur hāc viā.vt Pe.de pal.et ar.s.ꝫ Jo.an.i.d.c.vt animaꝝ:et.d.c.a nobis:et multi alij doc.tenēt ɔ̄.et videf expressus tex.i.d.c.vt animaꝝ: vbi loquif de furto.qui est actus diuina lege phibitus:et tñ dicit qꝫ nō icurrit similiter Inno.in.c.si vero.el.2°.eo.ti.post alios doc.tenet qꝫ qui percutit clericū ignorans qꝫ sit clericus non incurrit:et tñ facit actū dānatū diuina lege: Pa.in.d.c.a nobis dicit qꝫ prima opinio est verior fm subtilitatē iuris.sꝫ 2ª est equior.d.fedi.in.c.cognoscētes de cōsti.allegat. ad vtrāqꝫ partē:et magis īclinat ad secūdā addēs esse multa p.2ª. opiniōe:et maxime.d.c.vt animaꝝ. vbi nulla fit exceptio:et sic omissis multis videf esse dicendū qꝫ ista.2ª.opinio.s.qꝫ nō incurrat nō solum est equior vt dicit Pa. sꝫ etiā verior. qꝛ magis consona tex.ad id qꝺ dr qꝫ nō licet allegare ignorātiā dr p qꝫ istud forte teneret in foro cōtentioso.2° dicif qꝫ qꝫuis nō possit allegare quin puniaf propter peccatū.potest tñ allegare fm Jo.an.in.c.a nobis:el § de sen.exco.ignorātiā noue pene.habēs.n.animum delinquēdi nō debet puniri vltra mēsurā itentatam. per.c.si vero.el.2°.e.tit. Illud aūt qꝺ dicit Angelica de publicatiōe cōcluderet forte i foro cōtentioso ad faciēdā presumptionē ad qꝺ faciūt oīa q̄ adducūt doc.in ɔtrarium. sed quādo in rei veritate ignorat: videtur tenēdū in foro ɔscie qꝫ nō incurrit. Rosella.v.excoicatio.7.§.2.pauca dicit.vide aliqd.v.constitutio.§.§.et.v.dolus.§.1.

¶ Quia etiā multociēs mētio de mādante.participante.cōsulēte:et.c. Ideo vide de mandāte supra.v.excoi°.5.casu.§.§.35.et.36.et casu.27.§.3.de dante consiliū.auxiliū.seu fauorē.vide excoi°.5.casu.§.§.38.et casu.2.§.5.et casu.3°.§.§. et casu.45.§.5.
De ratū habēte excoi°.5.casu.§.§.43.et casu.2°.§.6.
De defensore.v.excōicatio.5.casu.3°.§.§.
De fautoribus.v.excōicatio.5.casu.4.§.8.
De receptatoribus.v.excōicatio.5.casu.4.§.9.
De defensoribus.v.excōicatio.5.casu.4.§.x.

Excomunicatio. 8°.de minori excōicatiōe. q̄ nō habet cōplectā rōēꝫ excōicatiōis:et differt dupliciter a maiori.§.qꝛ maior puat a participatiōe et coīone sacramētoꝝ et a coīone fideliuꝫ et suspēdit ab ordine.sꝫ minor tñ priuat a participatiōe sacramētoꝝ passiua maxime .i. receptiōe.c.si celebrat:ɔ̄ de.exc.mi.2° differt respectu effectus.qꝛ excōicatus maiori fit irregularis celebrādo.secus ī minori.vñ fm Pa.i.d.c.si celebrat.pōt exercere ea q̄ sunt iurisdictiōis actiue.qꝛ talis actus est quid extrinsecū a participatione sacramētoꝝ:et similiter si celebrat nō fit irregularis.qꝛ nō suspēdif ab ordine. vel officio.c.a nobis: el.2°.e.ti.sed qꝛ participat sacramētis exercēdo officiū ideo peccat: et similiter si cōfert sacramēta tenet collatio.tñ peccat eadē rōe. pōt etiā eligere:et absoluere ab excōicatiōe.fꝫ Pa. in.c.ab excōicato:de rescrip.in glo.p°. et alia q̄ sunt iurisdictiōis.nō tñ pōt eligi.qꝛ electio ordinatur ad administrationē sacramētoꝝ:a qua priuaf.nec potest absoluere a peccato eadē rōe. Nō pōt etiā absolui a peccatis.antēqꝫ absoluaf ab excōicatiōe.qꝛ est oīo priuatus participatiōe passiua sacramentoꝝ:et ab oī eo qꝫ ē via ad hoc. vñ nō pōt eligi nec recipere aliqꝺ beneficiū qꝛ sunt via ad hec.in.d.extrā.c.si celebrat:dr qꝫ nō est priuatus administratiōe actiua tñ si administrat actiue peccat puta si absoluit a peccato vel si celebrat. Sed occurrit magna dubitatio

nā in.d.c.si celebrat dr̄ q̄ est priuatus participatiōe passiua sacramētoꝝ nō aūt actiua ꝛ tū dr̄ i .c.c.q̄ si administraret actiue peccat.vñ nō videt̄ eē differē/ tia iter actiuā ꝛ passiuā q: eodē mō peccat recipiē do sicut alijs administrādo vñ nō videtur icurrere
2 aliā penā passiue q̄ȝ actiue.ꝛiō aliq dicūt q̄ priuat̄ passiua maxime.priuat̄ vero actiua.sȝ nō maxime q: si administrat alijs sacramēta nō carent effectu eo q̄ nō est priuatus quo ad alios. nō.n.est suspēn/ sus ab ordine.neqȝ priuatus coione fideliū. Intellige igit̄ magis clare:est priuatus participatiōe sacra/ mētoꝝ passiue maxime:q: si recipiat sacramēta nō hñt suū effectū quantū ad id qd̄ pōt ecclesia puta si recipit ordinē nō recipit executionē.ꝛ peccat.si ve/ ro ordinet alios peccat quidē tñ recipiēs.recipit exe cutionē.q: nō est priuatus q° ad alios sir̄ si absol/ uatur a peccatis nō recipit gratiā.ꝛ peccat tñ si ab soluat alios a peccatis absolutus recipit gratiā ipse tñ absoluendo peccat:ꝛ sic de alijs sacramētis tñ si absolueret ab excōicatiōe nō peccaret ꝛ absolutus reciperet effectum.q: nō est priuatus iurisdictiōe est ergo priuatus omni participatiōe sacramētoꝝ.sed maxime passiue.vide aliquid.s.excōicatio .2°.§.7. Nō tñ incurrit irregularitatē quocūqȝ mō partici/ pet etiam si celebraret vel iterū darius est priuatus passiue quo ad ecclesiā ꝛ corā deo actiua vero solū corā deo.vnde diffinit̄ sic. Excōicatio minor. est se/ peratio a participatiōe sacramētoꝝ passiua.s.ma/ xime vide.s.Tho.4.d.18.q.2ª.ar°.p̄.q̄ª.pª.nec isti p hibentur a coione fideliū: ꝛ sic nō trāsit in tertiā p/ sonā.2.q.3.quoniā multos:sm.ss. est etiā sepatus ab osculo pacis.qd̄ fit in missa.loco coionis.sed sm Pe.de pal.potest hº:ꝛ alia officia diuina nisi par/ ticipet i sacramētis.hec quasi oia habētur in.d.c.si celebrat.Uide supra.s.excōicatio.p̄.§.4. ꝛ sequen/ tibus:ꝛ maxime.§.primo.

1 ¶ Incurrit̄ .p̄.q̄ȝtū ad deū pro quolȝ mortali etiam occulto.xi.q.3.audiui.q: tali nō lȝ participare in sa cramētis actiue neqȝ passiue.sȝ quo ad ecclesiam q̄ priuat aliquo effectu sacramētoꝝ puta executione ordinis etiā post ↄtritionē añ absolutionē ꝛ validi tatē absolutiōis sacramentalis qñ excōicatio est ex parte recipiētis icurrit̄ ipso iure multis modis.2° in currit̄ cū qs sacrilegiū comittit.17.q.4.miror.ꝛ.c. si qs iuētus ꝛ generalr̄ qñ violat̄ ecclesiastica imu nitas.vt in.c.cū p10 cā eo.ti.iūcta glo.ꝛ i.c.canoni ca.xi.q.3. Aliqñ tñ per sacrilegiū icurrit̄ maior.vt si feraf iniuria ecclesiastice persone. vt in.c.nō du/ biū eo.ti.3° cū quis est symoniacus.vt i.c.tanta: de symo.de quo.s. symoº. 4° cū qs recipit ecclesiā de manu laica.16.q.7. si qs deiceps:ꝛ tā is q dat q̄ȝ is q recipit dȝ excōicari maiori d iur.pa.ꝑterea.dicit tñ glo.Ray.q̄ q̄ȝtū ad istū casuȝ illi iuri derrogat̄ in multis partibus per ↄriā ↄsuetudinē. q: reges ꝛ principes i aliqbus ecclesijs dāt decanatus ꝛ alios

ꝑsonatus ꝛ ꝑbēdas ꝛ illi quibus dāt p ep̄ȝ nō insti tuūtur hec glo. Ista tñ ↄsuetudo non excusat.8. di. mala.imo grauat.q: est ↄ ecclesiasticā libertatem. 5° sm quosdā qñ qs i bello iniusto exercet artē bali/ stariorꝝ vel sagitarioꝝ de sagi.artē.pōt etiā inferri ab hoīe q̄ȝuis hodie nō sit in vsu. Notandū ē q̄ ex/ cōicato excōicatiōe minori participās nullā sniam incurrit vel pctñ:ꝛ hº ē qd̄ cōiter dr̄ q̄ excōicatio.s. maior nō trāsit in tertiā ꝑsonā.xi.q.3. qñ multos: sȝ excōicato excōicatiōe maiori non lȝ participare vel cōicare cū alijs fidelibus. nec etiā lȝ alijs cōicat̄ cū eo.de qua participatione infra .§.se.

¶ Incurrit̄ aūt excoiº minor participādo cū excōi 2 catis maiori.i casu nō ↄcesso.vñ Fabianº papa.xi. q.3.c.glia:ꝛ.c.cū excōicato.sic̄ apl̄i statuerūt dicen tes cū excōicatis nō cōicādum eē:ꝛc.ꝛ ē casus late sñie.vbi ē notādū sm.s.Tho.vbi.s.qª.2ª. q̄ aliqs pōt participare cū excōicato maiori multiplr̄.p̄.qñ est excōicatus cū oibus participibº.de quo.s.excōi/ catio.2.§.x. Secūdo qñ pticipat i crimine. de qº.s. excoiº.5.casu.p̄.§.33.ꝛ se.ꝛ maxime.37. Tertio qñ quis pmittit dolose pauti clerū:de quo .s.excoiº.5. casu.p̄.§.37.circa mediū. 4° qñ mādat pauti de qº .s.excoiº.5.casu.p̄.§.35.ꝛ.36.ꝛ i his icurrit̄ maior 5° pticipat i alijs.s.os orare:ꝛc̄. ꝛ i his icurrit̄ mi/ nor.s.si p delict̄ anathema qs efficiat̄ .Os.orare. vale.coio.mēsa negat̄ .os.s.ne det̄ osculū. orare ne cū excōicatis oremus:vale ne salutētur.coio ne.s. in sacramētis cū ipis aliqs cōicet.mēsa negat̄ .ne ali/ quis cū eis comedat. Iste.§.est quasi totus.s.excōi catio.5.casu.p̄.§.37.ꝛ in casu.8.

¶ Declaratio:os sȝ alios doc. itelligit̄ i locutiōe:ꝛ 3 sȝ.s.s.familiaritas.vel pudor.vel scandali timor. nō excusat i locutiōe.vel alijs.i casu nō ↄcesso: ꝛ nō lȝ lrās vel nūtios mittere. vel munera. vel recipe ni/ si i casu qº liceret loq:ꝛ qñ scribit̄ i casibº licitis. nō debet eū salutare.sȝ loco salutatiōis dicat spiritum saniorꝝ cōsilij. Orare p hoc ꝓhibet̄ nō solū partici/ patio i diuinis:ꝛ sacris. sȝ etiā ne qs oret i ecclesia. vel extra simul cū excōicato. vñ si excōicatus intrat ecclesiaȝ ꝛ ibi se firmat.alij tenēt̄ exire. vel pcurat̄ q̄ exeat si manifestū ē eū eē excōicatū.sȝ Ray.xi.q.3. sic̄ apl̄i:si vero ē occultū.tūc illi q sciūt exhibēt secre/ te:ꝛ caute.ita q̄ nō sequat̄ manifestatio eiº.si pñt. alias nō exibunt.6.q.2. si tñ. occulte.n.excōicatus occulte debet moneri.vt exeat. Si aūt excōicatus ē in ecclesia.nō causa orandi.sed alio negotio.nō vi deo quare i eadem ecclesia orare nō possim. vt ait Inno. Pe.de pal.4.di.18.q.6.arº.p̄.sic.ait. Si fu/ gitiuus.clerici percussor.sit in ecclesia. pōt sacerdos corā eo celebrare.q: cū nō sit ibi causa orandi.sȝ la titandi.nō est hoc participare cū eo in diuinis sicut si p ecclesiā.transitū faceret.simili mō si excōicatus in vna capella magne ecclesie. in vno angulo au/ diat diuina:ꝛ ego ad aliū in nullo participo ei in

diuinis lʒ sciat:plus qꝫ si ipse comederet i vna came/ra taberne:⁊ ego i alia. Circa officiũ vo misse. nõ sm Ray. ꝙ si excõicatus intrat ecclesiã.iã missa icepta.si occulta est eius excoi᷒.nõ debet sacerdos dimittere missaʒ.7.q.1.nihil. Si vero ẽ manifesta moneat eũ publice vt exeat.si vero nõ vult exire.vel comode.nõ põt eũ expelleᷓ p se.vel p alios: ⁊ sacerdos nõdũ icohauit canonẽ.debet dimittere missam.24.q.1.oĩa. Si vero priusqꝫ ille ecclesiã intret. vel priusqꝫ sacerdos eũ videret.iã canonẽ incohauit. oʒ sacerdos procedere in officio simul cũ eo q assistit ei tñ. alij.n.oẽs debẽt exire ecclesiã si excõicatus nõ exit. ita tñ ꝙ finito canone:⁊ sumpto sacro. añqꝫ dicat post communionẽ.moneat illũ ꝙ exeat.de ꝯse.di.2.c. relatũ con.Hosti.⁊ Goff. ꝙ si non vult exire potest eũ sacerdos eijcere.etiã si clericꝰ sit:⁊ si nõ põt eijci in sacristiã recedat ⁊ dicat oronẽ: ⁊ post cõionẽ q restabãt. Quõ aũt possit aliqs orare pro excõicato :ꝟ.excõicatio primo.§.4.

5 ¶ Vale per hoc ꝓhibeᷓ salutatio qꝫ fieri excõicato.secus si assurgeret sine loq̃la.ꝫ Pe. de pal. vel ẽt reuerẽtiã facere ⁊ si vult loqui dicat deus emendet vos. Mẽsa ꝓhibeᷓ participare i mẽsa. sʒ si hospitatus ẽ in aliqua domo ad mẽsaʒ: ⁊ superueniat ⁊ i gerat se.sm Guil.si est publice excõicatus teneᷓ surgere.nõ obstãte quocũqꝫ scãdalo.si vero ẽ occultꝰ: ⁊ nõ possuʒ sine eius nõ surgere. nõ teneor surgere. Itẽ superueniẽte publice excõicato.nõ teneor exire de domo.imo etiã si sciret aliquẽ publice excõicatũ receptũ eẽ in aliqua domo.possum ibi hospitari.si tãte capacitatis sit ꝙ possum vitare eius coionẽ. naʒ lʒ mihi in eadẽ camera cũ excõicato comedere.sed nõ in eadẽ mẽsa:⁊ sitr nec in eodẽ loco iacere. ꝙ si veniã inuitatus ad aliqᷓ ꝯuiuiũ.⁊ inuenio ibi aliquẽ publice excõicatũ.teneor recedere.nec debeo ibi epulari.lʒ sedeã ad aliã mẽsaʒ.q: oẽs veniẽtes ad ꝯuiuiũ dicũtur cõicare simul sm Guil. Iteʒ si quis amico suo veniẽti comedere ad domũ suã.dimittit ei domũ:⁊ dauno: ⁊ dauco: ⁊ pmittit ei comedere seperatim in domo sua.si facit in fraudẽ vt eũ non offendat.sʒ fauorẽ eius acquirat incurrit minoreʒ. Si aũt faciat q: timet ne forte ille vim iferret. non incurrit. Itẽ si facit causa humanitatis.q: putat eũ indigere hospitio.vel alimẽto:⁊ de hoc facit protestationẽ non incurrit sm Guil.

4 ¶ Communio per hoc prohibetur ne quis cõicet cum excõicato in aliquo facto humane ꝯuersationis: ⁊ precipue in actibus legitimis. vnde non debet quis facere aliquẽ ꝯtractũ cũ excõicatis.tenet tñ ꝯtractꝰ initus cum talibus.si ipse ꝯtrahens non obligat ad cõicandũ cũ eis.si vero obligat se ad cõicanduʒ in casu nõ ꝯcesso nõ tenet cõtractus vt si ꝓmittat.vel etiã iuret ꝙ vendet ei.vel locabit: ⁊ hoc sm Ray. Sed Inno. dicit ꝙ oẽs ꝯtractus initi cũ excõicato etiã scienter:⁊ durãte excõicatione tenent:⁊ ex ipsis agitur ꝯ excõicatũ.sed ipse excõicatus agere nõ potest pro tali cõtractu.nisi post absolutionẽ qᷓ verꝰ videᷓ sʒ Guil. Que sint prohibita excõicato supra: excõicatio.ꝑ.quasi per totũ.⁊.xi.q.3.c.sicut:⁊ in tribus sequentibus:⁊ in.c.nuper.e.tit.

6 ¶ Sunt multe persone q̃ licite cõicare possunt cũ persona excõicata.de quibus in.c.qm̃ multos.1.q.3. q̃ cõprehẽdũtur in his.ꝟ.vtile.lex humile.res ignorata.necesse.hec anathema faciũt. ne possit obesse.ꝟ.o.Tho. vbi supra.sic ait.q: ecclesia excõicationem ad medelã: ⁊ nõ ad interitũ inducit.excipiũtur ab hac generalitate quedã.in quibus cõicare lʒ.s.i his q̃ pertinent ad salutẽ: q: de talibus hõ cũ excõicato loqui põt:⁊ etiã alia verba interserere vt facilius salutis verba ex familiaritate recipiãtur. Excipiuntur etiã quedã persone ad quas specialiter pertinet promisio excõicati.s.vxor.seruꝰ.filius.rusticus.⁊ seruiẽs: sed hoc itelligendũ est de filijs nõ emãcipatis.alias teneret vitare patreʒ nisi essent cõmensales. de alijs aũt intelligiᷓ ꝙ liceat excõicato cõicare.si ante excõicationẽ se ei subdiderũt.nõ aũt si post.quidã intelligunt ecõuerso.s.ꝙ superiores possint licite cõicare inferioribus. Alij vero cõtradicũt.sed ad minus in his cõicare debent. in quibus ei sunt obligati.q: sicut inferiores obligant ad obsequiũ superiorũ. ita superiores ad prouidentiã inferiorũ. Sunt etiã quidam casus excepti sicut quãdo ignoraᷓ excõicatio: ⁊ quãdo aliqui sunt peregrini in terra excõicatorũ. qui licite possunt ab eis emere. vel etiã ab eis accipere elemosynã:⁊ similiter si aliquis videat excõicatum in necessitate.q: tunc ex precepto charitatis teneᷓ ei prouidere.q̃ in.d.versibus: ⁊ c̃. vt vtile referaᷓ ad verba salutis.lex ad matrimoniũ.humile.ad subiectionem.cetera patent.hec.s.Tho.

6 ¶ Pro maiori declaratiõe est notãdũ primo in.ꝟ. vtile.q̃ vtilitas potest eẽ ex parte vtriusqꝫ.maxime quãdo pertinet ad animã. vnde potest interesse predicationi.c.respõso.e.tit.⁊ possunt pdicatores recipere elemosynã ab eis.c.cũ voluntate.e.tit.codeʒ modo propter vtilitatẽ participãtis. vnde creditor potest petere debitũ.c.si vero.co.tit. ⁊ potest in iuditio cũ cõuenire.c.intelleximus.de iudi.⁊ potest quis ab excõicato petere cõsilium.quãdo ad est necessitas.sm Guil.⁊ similiter potest euʒ corrigere:⁊ inducere ad penitentiã.oĩa tamen sm Ray.debet moderate intelligi.s.quãdo fiunt propter tales fine:⁊ nõ possunt comode aliter fieri.vel nõ ita bene.

¶ Lex.s.matrimonij nõ solum ꝙ vir vxori debitũ reddat ⁊ ecõuerso.sed etiam sm Pe.de pal.in alijs domus obsequijs.nisi excõicatio esset illata propter tale matrimoniũ: ⁊ debet cogere vxorem vt petat absolutionẽ:⁊ si vir vocaret excõicatũ ad mẽsam. vxor non debet ei cõicare in eadem mensa. Humile.s.filij.serui.ancille.famuli.rustici.coloni.seruiẽtes: ⁊ ceteri q añ excõicationẽ:⁊c̃. vt.s.§.5. Nõ tñ isti 7

pñt cõuersari cũ excõicatẽ. cũ qb° pr. vel dñs cõicat. q nõ sunt illoꝝ subditi. Monachi ħꝫ Guil. excusan/ tur. q2 sunt quasi de familia abbatis. Clerici etiã q sunt deputati in offi° epo excõicato. Similiter vi/ dentur oẽs excusari qui aliter non possunt viuere.
8 ¶ Nec ignorata. s. qñ ignorat eũ eẽ excõicatũ. igno rãtia facti pbabili. sꝫ qñ si audiuit. sꝫ. qꝫ aut scit p babilr: ꝛ sic tenet. alias cẽt leuis: ꝛ sic deponat: ꝛ si nõ põt deponere obsuet. Itẽ si sciré p cõfessionẽ ali quẽ eẽ excõicatũ nõ teneoꝛ eũ euitare. Necessitas ex cusat tã excõicati ꝙ̃ pticipantis: sicr excõicatis põt aliqd dari cã humanitatẽ. qñ. s. idigẽt nec tenet expe ctare extremã necessitatẽ. vel qꝫ ab oib° sit expulsus: ꝛ h° de necessarijs ad vitã. secus de aliis vtẽsilib°: ꝛ breuit qñ aliqs cõicat excõicato nõ ob sui fauorem vel comodũ: sꝫ p euitãdo meo dãno vel p euitãda mea vel sua nec̃. Dũmõ nõ pticipẽ i crimine. extra casũ iusti metus. Inferioꝛ a papa participans cũ excõicatẽ a se vel etiã inferioꝛi incurrit qꝛ ẽ iuris.
9 ¶ Queritur quãdo excõicatio minoꝛ sit peccatũ moꝛ tale. Ad qð respõdet. s. Tho. vbi supra q°. 3. vbi sic ait. Quidã dicũt: sicut Ray. qꝫ quãdocũqꝫ aliquis participat excõicato. vel verbo. vel quocũqꝫ dictoꝝ modoꝝ ſm quos ei cõicare nõ licet peccat moꝛtalr nisi in casibus exceptis a iure. sed qꝛ hoc videt val/ de graue qꝫ homo pro vno verbo leui quo excõica/ tũ aloquit moꝛtaliter peccet: ꝛ multis excõicantes laqueũ imitterent dãnatiõis. qð in eos retoꝛqueret. ideo aliqs probabilius videtur qꝫ nõ semper peccat moꝛtaliter. sed solũ quãdo i crimine participat. vel in diuinis: vel in cõtemptũ ecclesie. puta qꝛ sententiã ecclesie non extimat vel habet vt truffam. vel cõtra prohibitionẽ preceptoꝛiã. vel pertinaciter: ꝛ si quis arguat in dec. c. sacris: de his. q. vi. me. ve. si. dicit qꝫ propter timoꝛẽ moꝛtis non debet aliquis excõicato participare. qꝛ aliquis debet prius subire moꝛtẽ ꝙ̃ moꝛtaliter peccet ꝛ ex cõsequẽti videtur moꝛtaliter peccare. Respondet. s. Tho. vbi supra ad primũ. qꝫ illa dec. loquit de participatiõe in diuinis. vel dicẽ dum qꝫ quantũ ad hoc. s. qꝫ non debeat peccare ea/ dem est ratio in moꝛtali: ꝛ veniali: ꝛ sicut hõ prius debet sustinere moꝛtẽ ꝙ̃ peccet moꝛtaliter ita ꝛ ve nialiter. illo mõ debiti q° debet venialia vitare. nul lo. n. modo potest peccatũ veniale bene fieri. ꝗ̄uis aliquãdo id qð de se est veniale peccatũ. propter ali quã causam nõ sit peccatũ. Item si quis arguat qui facit cõtra preceptũ ecclesie peccat moꝛtaliter. sꝫ est preceptũ ecclesie qꝫ nullus cõicet cũ excõicato. Re/ spondet idẽ doc. ibidẽ ad. 2m. dicẽs qꝫ preceptũ eccle sie directe respicit spiritualia: ꝛ ex cõsequẽti legiti mos actus: ꝛ ideo qui cõicat ei in diuinis facit con tra preceptũ ꝛ peccat moꝛtaliter. qui aũt in aliis. fa/ cit preter preceptũ ꝛ peccat venialiter. nec valet ẽt qꝫ excõicatus minoꝛi. arcet a cõione vtꝫ in prin. qꝛ etiã sine peccato moꝛtali aliquãdo artatur hec. s.

Tho. cõcoꝛ. Pe. de pal. ꝛ Abb. i. d. c. sacris: Archi. xi. q. 3. c. sicut: qui exponit. d. c. sicut: ex cõtẽptu: ideꝫ Jo. an. ꝛ Jo. de lig. ꝛ Ricar. in. 4. Notandũ tamen ſm. d. ar. s. 3ª. tit. 26. c. ꝭ. qꝫ hodie secus per extraua/ gantẽ Martini. 5. quã habes infra. ꝟ. interdictum 3°. ꝭ. 9. vide ibi. Et nõ qꝫ ꝗ̄uis papa nõ possit incur rere excõicationẽ tñ si participat in casu non licito videt peccare ꝯ suũ diuinũ comittẽs quo prohibet eẽ. nisi foꝛte habeat eum pro absoluto. Alij aũt oẽs incurrũt etiã si participẽt in excõicatiõe ab eisdem inflicta nõ tñ incurrerẽt maioꝛẽ si epo cõicaret excõi catis a se in crimine dãnato vel criminoso. i. ppter qð illũ excõicauit aliter sua sententia ligaret ꝛ ꝗ̄uis aliqui hoc vltimũ teneant tamen verius videtur qꝫ incurrat qꝛ est sententia iuris.

Excusari pꝛopꝛie dr. qð aliquã similitudineꝫ habet mali: ꝛ tñ nõ est malũ. vel nõ tñ ꝗ̄tũ apparet. quoꝝ ꝗdã excusant a toto. ꝗdaꝫ a tãto. vñ actus matrimonialis. qꝛ ppter coꝛruptio/ nẽ ꝯcupiscẽtie hꝫ similitudinẽ actus ioꝛdinati. ideo pꝛo bono matrimonij excusat. aliquãdo a toto. vt nõ sit peccatũ. hec. s. Tho. 4. di. 26. q. i. arº. 3º.
¶ Excusari dr aliqs actus dupliciter. vno modo. ex parte faciẽtis. ita qꝫ nõ imputet faciẽti in culpam ꝗ̄uis sit malus: vel saltem non in tantã culpã. sicut ignoꝛãtia dr excusare peccatũ i toto. vel in parte: ꝺ quo. ꝟ. ignoꝛãtia. Alio mõ dr excusari actus ex pte sui. ita. s. qꝫ nõ sit malus: ꝛ hoc mõ tria bona ma/ trimonij. s. pꝛoles. fides. ꝛ sacrm. excusant actũ matri monij: de quibus. ꝟ. matrimoniũ. 5. prin. 1
¶ Excusatio peccati est maximũ vitiũ. ſm glo. sup illud ps. noli me extolere: ꝛc̃. qð intelligit ſm. s. Tho. 2e. q. 13. arº. 3. ad. 3m. qꝛ excusatio peccati ẽ ꝗdã circũ stãtia aggrauãs oẽ pctm. et blasfemiã di q ẽ max pctm: ꝛ p tãto dr eẽ max qꝛ qðꝫ facit maius. 2
¶ Nullus sequẽs heresim excusat. qꝛ i dubijs: ꝛ pi/ culosis. nõ debet eẽ facilis ꝛ maxime ptinax asser/ tus. hec. s. Tho. q. 3. q. 4. articulo. 2º. Quõ consciẽ tia dicatur excusare. ꝟ. c. ꝭ. s. 3
¶ Obliuio beneficij ex nã dr excusare ab igratitudi ne. nõ aũt ex negligẽtia. nec impotẽtia recõpẽsãdi beneficiũ. qꝛ ad gratitudinẽ suffi cit bona volũtas hec. s. Tho. 2e. q. 107. arº. ꝭ. ad. 2m. 4
¶ Qui nihil audiuit de fide. excusat a pctõ infideli/ tatis. nõ aũt ab aliis pctis. Intẽdẽs bonũ p se excu/ sat a malo qð seqt pter intẽtionẽ: ꝛ raro: non aũt si semp vel sepe. Quõ nec excusat ab ebrietate. ꝟ. ebrie tas: Loth ẽt excusat a pctõ moꝛtali. s. qñ ꝯcubuit cũ filia. qꝛ nõ cognouit eã vt filiã sꝫ credidit eẽ vxo rẽ. sꝫ filie ei° nõ excusant a moꝛtali. tñ alcuiat pp bo nã intẽtiõeꝫ. s. s. T. 4. di. 33. i expositiõe lre. ꝛ. c. iebria uerũt 15. q. i. Excusat ẽt Loth qñ voluit pstituere fi/ lias sodomitis. pp alienationẽ mẽtis quã passus ẽ ex abominatiõe sceleris. vt Aug. ait. i q. di. qð ait. Ex/ cusat ẽt coactio abso°. fac. c. nõ ẽ 15. q. i. Quõ ꝯsuẽ 5

excuset. ff. cōsuetudo. Etiā necessitas de cōse. di. 5. discipulos: etiā pietas. c. cōquestus de feri. Etiā obedientia. 14. q. 5. c. dixit dñs. Nō excusat clericus cui epūs precipit vt vadat romā eo q̄ sunt alij meliores et magis apti in glo. d. c. qd ergo et. 23. q. i. c. si. Thamar nō excusat a peccato. nec Judas fornicās cum ea. hec. s. T. 2a 2e. q. 154. ar. 2. ad. 3m. Timor qui ē fm rōez excusat totaliter a peccato. nō aūt iordinatus sʒ diminuit iq̄ntū ē inuolūtariū b. s. T. 2a 2e. q. 125. ar. fi.

1 Executor proprie dr̄. qui rē iudicatā ducit ad effectū. vt dicit glo. i. c. sup qōnū de offi. dele. et Pa. in. c. nouit. de appl. pa. col. Executor est ille q pure exeq̄t factū ab alio gestū. l. executorē. C. de execu. re. iudi. et merus executor nō recusatur. nec ab eo appellat. nisi modū excedat. maxime si dat cū clausula appel. remota. d. c. nouit. Nec dr̄ qs facere qñ exequit mādatū superioris. tex. cū glo. i. c. cū aliquibus de rescrip. li. 6. Accipit executor aliqñ cōiter. i. large: et talis dr̄ delegatus fm glo. i. c. si sup ia. ff. principalis officialis. de offi. dele. li. 6. in materia tñ stricte. appellatiōe executoris. non venit delegatus. fm Pa. i. c. si ge: de fo. cōpe. vñ nō fm Pa. i. d. c. nouit: q̄ duplex est executor. s. mixtus. i. hñs iurisdictionē: et tūc dr̄ delegatus: et dr̄ executor large: et iste pōt recusari: et ab eo pōt appellari. Alius executor merus nullā hñs iurisdictionē. in actu: et iste ē executor stricte: et tūc aut est deputatus ad certū articulū. ita q̄ nō pōt excedere quin notorie cōstet: et nō pōt recusari: et sic itellige. d. c. nouit: et hec nō Inno. in. c. ex parte: de verb. sig. vbi dicit iudicē posse vlcisci notoriā iniuriā sibi illata: q: potius est executor iuris. q̄ȝ iudex. Aut est executor datus: et deputatus. ad certū actū. i quo posset occulte grauare partem. puta vt recipiat dicta testiū. vel vt audiat et referat et pōt recusari. q: posset grauare partē occulte referēdo. vt nō. d. aut. post Hosti. in. c. pastoralis. §. preterea de offi. delega. et eodem mō distingue. fm Pa. in. d. c. nouit: de executore deputato per papā i beneficialibus. vtrū possit recusari: et dic vt supra: et nō
2 q̄ glȝ clericus pōt eē executor p̄ mō. i. pprie: pape. sʒ. 2 mō. i. cū iurisdictiōe. nō pōt ipsius pape vel legatorum nisi cōstitutus in dignitate vt dicitur. ff. delegatus. §. 2. et. ff. cōseruator. §. 2.

4 ¶ Executor testamētorum. quis possit esse. R. fm Pa. in. c. tua nobis: de testa. p̄. nō. q̄ tā clerici q̄ȝ laici: et religiosi vt in. c. 2. de testa. li. 6. religiosus tñ nō prelatus. tenet petere licentiā. excipe tñ fratres minores qbus hoc officiū est interdictū. vt in cle. exiui. de verb. sig. Et possunt simul et mixti deputari: clerici: religiosi. et seculares et ēt diuisi ȝ. c. Joānes. de testa. et ibi Pa. An aūt femina possit esse executrix. vide Jo. an. i. d. c. 2. q tȝ q̄ cōtrē ē suadā: et alias fuit cōsultū q̄ nō. Cōtrā sētit Bal. q: si cōparet mulier tāq̄ȝ procuratrix sʒ itētat actōes noīe pprio ꝯ q̄ p. e. i. l. qd pauperibus: et i. l. si qs ad declinādā. C. de epi. et cle.

2 ¶ Utrū cū deputātur tres vel qtuor executores. vno mortuo. Alij possint pcedere. R. q̄ sic. vel etiā si viueret et nollet exeq possent: nisi testator aliud expssisset vt est tex. in. d. c. 2. et sitr si vnus eēt i remotis nihilominus reliq exequent. d. c. 2. imo fʒ glo. ibidē. nō est nec. q̄ vocētur sicut et in electiōe. c. q: ppter de elec. secus si nō multū distarēt q: tūc vocādus esset: et expectādus vsqȝ ad terminū sibi datū alias ceteri pcedēt: et hoc itellige qñ simplr sunt deputati. secus si cū aliq̄ limitatiōe. puta q: vnus sine alio nō possit: et hmōi. q: tunc sequēdum est fm q̄ testator statuit vt in. d. c. 2.

5 ¶ Utrū officiū dictorum executorum trāseat ad heredes. R. quidā dicūt q̄ sic. p. l. cū vnus: et. l. a filio. i prin. et. l. alimēta. i prin. ff. de alimē: et ci. le. Alij dicūt q̄ re integra nō trāsibit secus re nō integra. vt ꝯ elec. c. i causis: et. l. mandatū. C. man. sʒ glo. in. d. c. 2. tenet q̄ nō transit. nisi testator expsserit. qd videt verius. Sed nūqd successor i dignitate. succedit i executiōe. glo. in. d. c. 2. dicit. q̄ si ille platus erat propinquus illi testatori nō trāsibit. q: videt electa psona. facit de testa. reqsiti. Si aūt nō erat ppinquus. tūc si nomen erat expressum. nō trāsibit. si vero non erat expressum trāsibit: de offi. dele. qñ requisisti.

4 ¶ Utrū deputatus executor teneat acceptare. R. fʒ Pa. i. c. Joānes: de testa. i glo. sup. ff. mādatū q̄ nō etiā i legat ad pias cās. nisi tacite. vel expsse acceptasset. q: tūc nō posset renūtiare: et dr̄ tacite acceptare. qñ aliqd fecit qd ptinet ad hoc: et hmōi. Itē si sciēter recepit lrās quibus officiū sibi deferebat: ar. l. i. ff. de procu. Aut si ipse cōsensit qñ testator ipm ad illud offim deputauit. Ad hō. l. vxori. §. p̄. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex sentētia. ff. de testa. tu. posset tñ epūs i legat ad pias citra acceptationē cōpellere. si nō vt executorē. saltem vt delegatū sicut in qualibet alia delegatione: vt. C. qui pro sua iurisdi. l. vnica: et. c. pastoralis. de offi. dele.

5 ¶ Utrū executor habeat actionē ꝯ heredē. R. fm Pa. i. d. c. Joānes. q̄ aut ē purus executor: et sic nō hʒ neqȝ de iure canonico. neqȝ ciuili. sʒ pōt iplorare offim iudicis ꝯ detinētes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. i fi. ff. de peti. he. et in. l. quintus. ff. de an. le. et hoc voluit Dyn. in. l. lucius. §. menia. ff. ad treb. et Bar. i. l. si qs ticio. ff. de leg. ij. glo. i. d. §. menia limitat verū nisi i legat ad pias cās. q: tūc dicit habere actionē ꝯ heredē. all. l. nulli. C. de epi. et cle. Idē tenet glo. i. d. l. titio. Si vero nō ē purus executor. sed legatarius sic qñ vba dispōis referūt i eum tacite. vel expsse. ex. dicit testator relinq titio cētū: et volo illa restituat seio. tūc poterit agere ꝯ detinētē bona. tāq̄ȝ legatarius: et ē vtile q: si deficeret fideicomissus et psona fideicō. accresceret sibi et nō heredi. vt i. d. l. si qs titio. Idē erit vbi tacite cōferi i eū dispositio. puta q: ē particeps ipius relicti vt q: accepit partē. fm glo. d. l. menia. et i glo. d. l. si qs titio.

6 ¶ Nūquid executor poterit vēdere bona hereditaria p executiōe vlīe volūtatis. fz. b Pa. i.d.c. ioānes: q si ē executor vīs pōt: ex qn oia bona sunt distribuē da i paupes xpi. d.l. nulli. Si vero sit pticularis. nō pōt: nisi testator sibi ↄcesserit vt i.l. alio. ff. d ali. ⁊ ci ba. lega. ⁊ hodie cōiter i testō dat libera. ⁊ plena li cētia executorib⁹ vēdēdi d bonis hereditatis p execu tiōe: ⁊ qd iportēt illa vba. nō Bar. in. d.l. alio. Et cautella ē q addat sic: dās eis generale mādatū cū vba administratōe. agēdi. exigēdi. distrahēdi: ⁊c.

7 ¶ Qn tenēt executores exeq. fz. Pa. i.c. nos qdē: de testa. i glo. i. v. ānū: q aut testator puidit sibi de tē pore: ⁊ ē seruādū: ⁊ si dicat a die mortis. intelligit vt suppleš: ⁊ scie. ⁊ addite hereditatis. vt pbat tex. i.l. sta tuliberos. §. si qs heredi. ff. de statu li. facit tex. iūcta glo. i.l. fi. §. si aūt dubi⁹. C. de iu. deli. Si vero testa tor nō puidit sibi d tpe. Pa. i.c. si heredes. d testa. q si res legata ē in patrimonio testatoris. pōt solui sine mora. Nam dominiū illico. addita hereditate trasit i legatariū: vt. l. si tibi hō. §. cū seruus. ff. d. l. i. ⁊ i.l. cū res pn. ibidē ēt dr q si nō soluat sine mora heredes ↄdēnātur ad pstādū vsurā: ⁊ oēz vtilitatē. Idē etiā si eēt pecunia legata. vt i.l. fi. domus. §. in pecūia. ff. d le. i. vbi dr q ad solutionē tps modicū dādū ē: ⁊ glo. ibidē dicit. eē decē dies a pcepto iudi cis. vel saltē arbitrariū i ſpectata q̄ntitate: ⁊ q̄litate he reditatis: ⁊ si nō hz dz repire vndecūqz. l. si pecūia. ff. de le. ii. ⁊ hoc tene quo ad obligationē. q° aūt ad penā. s. vt cogant cū emolumēto: ⁊ iterū dic q i le gatis ad pias causas: est tps sex mēsiū. vt i aut. de ecclesiasticis. ti. §. si aūt legatū. Idē videt dōo in le gatis ad nō pias causas p. ar. a maiori. i.d. §. si āt legatū: ⁊ hoc a die isinuatiōis testamenti q si per ānū a die monitiōis p iudicē sibi facte nō iplet que cūqz relicta. priuat tota hereditate: ⁊ veniet ad sub stitutos. vel si nō sūt. veniet ordie suato coheredib⁹ adeūtib⁹ vel gnrali fideicomissa⁹ ⁊ ceteris hz q ha bet i aut. āpli⁹. C. d fideico. lz posset iudex cogere ēt añ pfactū tps executores vel heredes alio remedio.

8 ¶ Utrū executore nō exeqnēte deuoluat executio. ad epm. fz. hz Pa. i.d.c. nos quidē. q si pcessit duplex monitio post negligētiā debētis exeq stati in legatis ad pias causas dnoluit. nec reqrit aliud tps. vt vi detur inuere tex. in aut. de ecd. ti. §. si aūt q hoc iussi sunt: ⁊ sic videt nō p Bar. i.d. aut. amplius. si sola vna monitio pcessit expectat annus añq̄z deuoluat ad epm. sz aduerte q hodie eps p statuta disponat vt currat ānus a die mortis admonēdo generaliter quoscūqz: ⁊ si sic post annū deuoluet. intelligēdo a die mortis: ⁊ scie. ⁊ addite hereditatis. vt. s. Lucar. limitat i. 4. di. 45. hoc verū. si habet bona i prōptu de quib⁹ possit ifra annū legata iplere. alias secus.

9 ¶ Querit quidā reliqt cētū paupibus declarādis p semproniū. an elapso āno declaratiōe nō facta. eps possit digere paupes vigore statuti pfacti i pceden ti. §. fz. Bar. i.d.l. cū qdā. ff. de leg. ii. ⁊ sequit Pa. i.d.c. nos qdē. q nō. qz statutū loquit de executore: ⁊ i eo habet locū vt nō posset se āplius itromittere. ar. lras de supl. ne pla. sz hūs declarare nō est execu tor. sic dicimus differētiā inter iudicē q declarat: ⁊ executorē. C. de exe. rei iudi. l. executorē: ex quo seq tur q nō pōt esse executor. posset eē declarator: ⁊ si militer cōsultor cū nullo iure phibeatur.

¶ Utrū pfacta deuolutio habeat locū tā in legatis ad pias cās q̄z nō pias. fz. Pa. i.c. si heredes: d testa. q in legatis ad pias causas. nō est dubiū. in aliis aūt est diuersitas iter doc. sz ipe Pa. sic ↄcordat. q aut eps vult se ipedire añq̄z heres sit priuatus heredita te. s. añ lapsū āni: ⁊ sic pōt se ipedire ⁊ cōpellere. si militer si heres icidit i penā priuatiōis. sed de facto eā possidet qz nemo eā petit. nā tūc cessat rō. d. aut. āplius. q vult vt hereditas cū onere exequēdi tran seat ad aliū: ⁊ habebit locū. d.c. heredes: qd loquit generalr. nec obstat q nō debet ipēdere eps officiū suū nō iploratū ad vtilitatē priuatā ↄ determinata in. c. bone memorie. d p. de postu. qz p qua se ipēdit est miserabilis psona: ⁊ ideo pōt vt ibi nō. qz defun ctus est destitutus oi auxilio: ⁊ iō merito etiā nō im ploratus pōt iudex impēdere officiū suū. aut vult se ipedire postq̄z peruenit ad alios hereditas. pp pri uationē primorū: ⁊ sic nō pōt respectu priuatiōis. sz bene respectu cōpulsiōis fiende heredi nouo. vt exe quatur qz tunc habebit locum. d. aut. amplius: ⁊ sic cōcor. d.c. heredes: cū. d. aut. amplius. x

¶ Quid si testator phibeat expsse ne eps se ipediat. fz. Pa. i.c. tua nobis: de testa. q quo ad cōpulsionē executoris nō valet. qz sicut ipe si viueret nō posset se eximere a foro epi. ita nec executores extrahere po tuit. vt pz i.d.c. tua nobis: quo vero ad deuolutionē executiōis. dicit idē Pa. ibidē. q si testator puidit de alio executore i casu negligētie primi. ille exeqtur nō eps. ar. in. l. nulli: ⁊ i.l. si qs ad declinandū. C. de epi. ⁊ cle. Aut solū phibuit epis executionē nō puiso sibi de alio executore. tūc in legatis ad pias causas nihilominus exeqtur. nō obstāte phibitiōe. tex. bo nus i aut. de ec. ti. §. si quis aūt p redēptiōe: ⁊ duo bus se. ⁊ i.d.c. tua nobis: in aliis aūt nō. xi

¶ Utrū cū testator reliqt. c. p restituēdis maleabla tis: ⁊ nō repertūtur maleablata vsqz ad illā sūmā. residuū sit distribuēdū. fz. Pa. in. d.c. tua nobis: di stinguit q aut testator phibuit i aliū vsum ↄuerti: ⁊ cedit heredi. aut simplr disposuit: ⁊ debet distri bui inter pauperes. sicut legatū in piū vsum: ↄuertit i aliū vsum si nō pōt deputari ad vsum destinatū. vt in. d. aut. de ec. ti. §. si quis i noie: ita ⁊ istud legatum relictū p maleablatis qz ex quo expressit testator illā q̄ntitatē credendū est illū deberi. lz nō appareāt de bētes recipere. Idē obseruādū est fm eū in cautiōe quā faciūt vsurarii: vt nō in. c. q̄zq̄z. de vsu. li. 6. 12

¶ Utrū executor cui testator dedit aliquid ad distri 13

buendū. vbi ei videbit: & placuerit. teneat illud di/stribuere id pios vsus. Rñ. q̄ sic si aliud non appareat de mente testatoris: facit. c. cū tibi: de testa. sȝ mdi⁹. verbū videbit & placuerit ad arbitriū boni viri. ff. de fideico. li. l. Lbaius. §. sorore sua: & l. fideicomissa libertas la. ii. bonus aūt vir arbitrabit magis ad salutē anime testatoris dispensandū q̄ alias. ꝯ sb. ꝯpe. cōquestus: & ad salutē magis facit vt dispēset inter pauperes. l. vt id qd̄ pauperibus: & l. nulli: & l. si quis. C. de epi. & cle. nec ipedit dispositio testatoris lȝ nō sint expsse psone quibus debeat fieri. vt in ad. ll. Itē q: debemus īterptari volūtatē testatoris i meliorē partē: & magis fauorabilē ei ȝ. ppter regulā: q: in testamētis fit melior īterptatio. c. cum dilecti de dona. ff. de re. iur. l. in testamentis. ff. de vi. tri. oleoq̄ȝ. Lū ergo nulla sit melior q̄ vt in paupes xp̄i dispēset. ita fiet: alr̄ si nō fiat ep̄s reuocare potest: & debet executionem.

14 ¶ Utrū religiosus exēptus deputatus executor. si in exequēdo deliquit. possit puniri ab ordinario. Rñ. q̄ sic. tex. est i cle. vnica: de testa. vbi etiā religiosis iniponit vt reddāt rōem de executiōe ordinarijs: & similiter vt ordinarij exigant: limittat Ricar. in di. 45. ar⁹. 5. q. 2. verū in religiosis qui hñt exēptionem cōeȝ. q tñ possent cōueniri rōe ꝯctus vel delicti. seu rei. vt in. c. ꝑ de priuil. li. 6. secus in illis q ēt ex priuileḡis cōueniri nō possunt. q: nō possunt tales puniri ab ordinarijs.

15 ¶ Utrū platus religiosi qui dedit licētiā acceptādi executionē religioso. possit eā reuocare. re etiā non integra. Rñ. glo. in. d. cle. vni. ca. q̄ sic. cum religiosus nō habeat velle neq̄ȝ nolle: & executio fiet p collegaȝ aut si alius deputatus nō est per ep̄m.

16 ¶ Utrū dilatio executiōis pie p̄iudicet defuncto testatori. Rñ. s̄ȝ s. Tho. q̄l. 6. q. 8. ar⁹. ꝑ. q̄ aliquo mō sic aliquo mō nō. Dr. n. sic. q̄stū ad meritū ecclesie. nullū detrimentū patit defunctus ex predicta tarditate. maxime si quātū in ip̄o fuit curā adhibuit vt hmōi ecclesie cito darētur. q: meritū pricipalr̄ ex voluntate: & intentiōe dependet. sed quātū ad effectū ecclesie patit detrimētū nō quidem vt pro hmōi tarditate puniat. sed q: remediū ei nō adhibet. dum suffragia differūtur. ex quibus plurimū iuuaret. s. cū ecclesia & pauperes excitātur ad orandū: & faciendum suffragia pro eis. 2⁹ q: forte defunctus a purgatorio liberaret si ecclesie daret & posito q̄ pro tanto debet stare. pro quāto debet liberari per illā elemosinam liberaretur simpliciter. si aūt nō datur oportet ip̄m expectare. ex quo patet q̄ grauiter peccet tardans. vnde vocant necatores pauperū. vel egentiū. c. qui oblatiōes. cl. ꝑ cū duobus sequentibus. 13. q. 2. & c. q oblationes. cl. 2⁹. facit. c. in litteris de rap. sed nūquid excusant. si tardant vt melius vendāt bona testatoris. Rñ. s̄m s. Tho. vbi supra ar⁹. 2⁹. q̄ in mora modici tēporis nō videt esse magnū piculū. vnde si executor per modicū tēpus elemosynā dare differat vt rebus defuncti melius vēditis ampliores elemosynas dare possit. laudabiliter hoc facit. si vero cōtra per multū tēpus differat elemosynas distribuere. vt nō multe ampliores faciat nō videt eē absq̄ȝ culpa. q: forte defunctus a purgatorio liberaret in quo existenti. remediū suffragiorum maxime necessariū erat. hec aūt requirit prudētia executoris examē. vt. s. cōsideratis: dilatiōe tēporis: & cōdicione persone que credit citius vel tardius liberāda & etiā quantū augumenti elemosynarum faciat qd̄ videbitur expedire defuncto. ꝟ. suffragia. §. i.

Exemptus dr̄. qui nō sub est iurisdictiōi ordinarij. vt innuit in. c. vt persone: de priuil. li. 6. & glo. hoc expsse dicit in. c. qd̄ trāslationē. de priuil. intellige in cōi mō exēptionis. secus i speciali. vt ifra. Et solus papa pōt eximere. s̄m glo. in. c. ꝑ. de priuil. li. 6. & 16. q. 1. c. frater. Nō tñ q̄ exēptio potest diuersimode fieri. c. cū capella: de priuil. & c. cuȝ persone eo. ti. li. 6. vnde pōt papa diuersimode aliquid ab auctoritate quorūcūq̄ȝ prelatorum: q: habet merū imperiū super alios platos: & rebus ecclesiarum & sunt inspiciēda priuilegia: & seruāda. c. ꝑ. ꝯ priuil. li. 6. vñ s̄m Pa. in. c. tuarum de priuil. quandoq̄ȝ exēptio concedit aliquibus rōe certi loci. vt monachis respectu monasterij. vel c[anonicis] respectu certe ecclesie: & tūc habet locū. d. c. pᵐ. vt rōe delicti commissi extra locū exemptū: & simili mō dic de cōtractu. nō tñ q̄ nō possint cōueniri in loco vbi habent domicilū. si alibi delinquāt. vel ꝯtrahāt. vel res ip̄e existūt nec etiā possunt dyocesani vbi habēt domicilū remittere si cōueniātur ad locū vbi deliq̄rūt. vel ꝯtraxerūt. vel res ip̄e sunt. c. volētes: ꝯ priuil. li. 6. quādoq̄ȝ cōcedit exēptio persone & non respectu certi loci. vt pȝ in priuilegio concesso capellanis. & familiaribus pape: & tūc rōe delicti nō possunt coram ordinario cōueniri. alias eorum priuilegiū eēt inutile ex quo sunt personaliter priuilegiati: & nō respectu alicuius loci quādo tñ morā trahūt in suis domicilijs. vel in suis ecclesijs. nō vidētur excusari. ar. d. c. ꝑ. §. in eos. hec Pa. & ꝯ istis duobus modis videt intelligēda glo. in. c. qd̄ trāslationē. de priuil. q̄ dicit q̄ legati pape possint cognoscere de causis exēptorum. q̄ñq̄ȝ sunt exēpti vt non possint excōicari. suspendi. vel interdici quādoq̄ȝ eximūtur aliqui. quodā speciali mō. vt fratres pdicatores. minores: & multi alij. vñ in priuilegio Sixti. 4. qd̄ incipit regimini. sic dicit. Et ne preterita ꝯstitutiōis Inno. 4. pdecessoris nostri q̄ icipit: volētes: locorum dyocesani: & alij ordinarij. in psonas & loca fratrū pdicatorum. ꝯ Greg. pdecessoris nostri ordinationē: sibi quācūq̄ȝ iurisdictionē: & superioritatē vindicare presumāt. districtius inhibemus ne q̄ppiā absq̄ȝ dicte sedis speciali commissiōe: & auctoritate. i psonas. domos. & loca dicti ordis pdicatorum. vt pote prorsus exēpta: aliquā excōicatiōis suspēsi onis

& interdicti sententias.spālr.vel gnālr quomōlz p/mulgat.aut i psonas domos.vel loca hmōi.aliquā phenunētiā superioritatē:& iurisdictionē. quomōlz exercere psumāt.etiā rōe ɔtrus.vel delicti.seu rei.de qua ɔ̄ ipos agerē. vbicūqz inbiaē cōtract⁹:comit/tatur delictū:& res ipa ɔsistat.decernimus quoqz ex nūc quaslz excōis.suspēsiōis:& interdicti sentētias:& quoscūqz ,pcessus. quasuis penas:& sentētias gene/rales.vel speciales ɔtinētes.quos.vel q̄s. pmulgari vel haberi & oia q̄ ɔ̄ fratres.domos. vel loca. dicti ordinis.quōlz fieri ɔtigerit. etiā eoꝝ exēptiōe. vtpo te notoria.nō alr allegata.nullius roboris vel mo/mēti eē & p ifectis haberi debere.hec ibi. Ex qbus pz q oio quo ad loca domos & psonas quo ad bo/na sunt exempti & imediate sub papa.nec ɔ̄ eos hz locū ɔstitutio Inno. q.nec glo.pallegati capituli.qd trāslationē.loqē.n.ɔ̄ duob⁹ primis modis.q̄uis ēt quo ad illos duos modos.qdā teneāt ɔ̄ sz de isto.3° nulla ē dubitā.cū loquaē ibi generalr.s.ne gspiā:& ibi. Alij qcūqz:& ibi ,plus exēpta:rō.n.illi⁹ glo.s.q legati:& ē.est q: solum eximūtur ab ordinarijs.sz in isto.secus.q: ab alijs quibuscūqz. Nec oz q ostēdāt priuilegiū suū.hz.c.cū psone.q: hic dē q priuilegia eoꝝ sunt notoria.vñ Pa.in.c.cū ordinē.de rescrip. circa fi.sic ait. Et nō q dixi qñ notorie ñ ɔstat. Nā facit q eps citat istos fres mēdicātes. q notorie sūt exēpti:& iā dudū tollerati in priuilegio exēptiōis.q ipi nō tenētur cōparere.etiā ad allegādū priuilegiū eoꝝ:& hoc q: multi simplices iudices decipiunē .hec ille.ad hoc vltimū ē bonus tex.cū glo.i.l.non videē laurare.ff.de iudi.& vide tex.in cle.pastoralis in.§. pisana:& ibi bōa glo.de re iudi. Inno.i.c.2°. ɔ̄ dila. & Bar.i.l.1ª.ff.si qs i ius vo. Uide aliqd.ɔ̄.excoi°. q.pn.&.ɔ̄.pulē.§.5.Quō derrogaē hmōi.ibi.§.fi.

1 ¶ Sed qd si sunt exēpti:& tñ priuilegiū exemptiōis nō est notoriū.nec diu sunt publice tollerati i sua exē ptione.vtrū si excōicētur ab ordinarijs.sñia teneat. Rē.hz Ricar.q.di.18.q.5.ar°.5.q aut talis hñs pri uilegiū alē ipm i sui defensiōe añq̄ ɔ̄ ipm feraē sen tētia.aut nō.si p mō.aut ē notū iudici ipm eē priui legiatū. vel nō. si p mō credo q nō valeat sentētia ab ipo ɔ̄ priuilegiatū data.ar.de appel.c.si duob⁹. i tex.& i glo.securius tñ eēt.si nō pōt pbare eē iudi/ci notū.vt cōpareret & ostēderet priuilegiū.vel nō ē iudici notū:& tūc vel petit iudex priuilegiū sibi ostē di:& sic teneē fm formā.c.cū persone.de priuil.l.6.s. si iudex petit.vt totū priuilegiū legaē .in loco securo corā ,pbis viris:& deē sibi pticula alē. alias si iudex ferat sentētiā ɔ̄ eū tenebit.nec pp ostensionē priuile giȷ sequentē:iudicabiē sentētia nulla.vel etiā reuocā da. Si vero iudex nō petit priuilegiū:& fuit allega/tū ante sentētiā.videē q nō teneat.maxime si offerre se ostēsurū. Si vero nō alē priuilegiū.nec ē notoriū. nec iudici notū.neqz diu tolleratū. tūc sentētia tene/bit.ar.d.c.si duobus:nisi forte i priuilegio est parti/cula irritās sentētias latas. q: tūc non tenerent hec Ricar.q̄tū ad istud vltimū.s.qñ hñs priuilegiū nō cōparet.tenet sentētia.dicit Pa.i.c.cū ordinem. de rescrip.in fi. Ego aliter dico.s.q sentētia cōtumatie punitiua teneret.q: in illa est iudex vt in.l.vnica.ff. si quis.ius.di.nō obtē.&.c.super litteris.de rescrip.sz super pricipali nō valeret sentētia. esto q eēt casus in quo posset ,pcedere lite nō ɔtestata.rō q: ē lata a iudice nō suo:& ideo si iudex vult valere sententiaz. super principali pnūtiet se prius iudicē cōpetentem tūc:& postmodū procedat in principali.q: illa pnū tiatio auctoritate iuris.facit eū iudicē.lz nō eēt.h⁹ ē de mēte Inno.i.d.c.2°.ɔ̄ dila.& Bar.i.d.l.2.h Pa.

¶ Exēpta ecclesia & monachi vel canonici vel puer si:& perpetuo oblati.intelligūtur exēpti.nō aūt pres biter q parochianoꝝ curaz habet. quo ad ea q̄ ad ipaz curā pertinēt. Nec ipi parochiani. Et si eximā tur canonici alicuius ecclesie.nō ,pter hoc sunt exē pti clerici.sz bene ecōtra.c.per exēptionez:de priuil. lib.6.sed ipa ecclesia nō est ,pter hoc exēpta.vt ibi ex quo habes q appellatiōe canonicoꝝ nō veniunt clerici.sed bene eɔ̄.per monasteriū exēptū itelligi de bet tā de ipo q̄ de cimiterio:& de domibus mona/sterij.pratis.ortis.& areis.que sunt iuxta ecclesiam. ar.12.q.1.c.necessaria.&.c.nulla. 2

¶ Quibus verbis probaē exēptio.Rē.fm.q dē in.c. si papa.de priuil.lib.6.puta si dicaē a papa in pri uilegio vel sentētiado:ecclesiā iuris sancti Petri exi stere.siue ad ius:& proprietatē romane ecclesie per/tinere.vel ad romanā ecclesiā spealr.aut sine me/dio:& simpliciter ptinere.vel si dicat.q ecclesia sit li bera. seu q potaē romane ecclesie libertate. siue q. eps nō audeat illic cathedrā colocare. seu aliquod imperiū exercere.vel potestatē. Aut q eximit a po/testate epi. Itē si recipianē in pprios subiectos.per hmōi:& sic̄ a cognoscaē exēptio vt vbi.s.vz. Secus si reciperēē sub defensiōe.vt i.c.ex pte. el.2°.ɔ̄ priuil. vel ēt ,pprios filios.q: p h⁹ nō cēnt exēpti.vt ibi dē. 3

¶ Utrū pēdēte lite sup validitate puilegij.seu an fue rit ɔcessuz.vel nō.dbeat qs priuari.vel iterdicti vsu possessiōis.vel q̄si.ēt si possessio sit ɔ̄ ius.Rē.hz Pa. i.c.p.vt li.pen.post Inno.q nō.tex.ē i.c.cū psone:ɔ̄ puil.li.6.§.q si tales:cū.§.se.& h⁹ idē tenēt.ibi doc. vbi dicit Jo.mo.vt ibi nō Ge.q pēdēte lite. nō est turbādus in possessiōe sua.ēt si possideat ɔ̄ ius cōe. dūmō ex aliq̄ ,pbatiōe.lz nō sufficiēti ad finale icē/tā ipe iustificet possessionē:& ita videē sonaē ibi tex. vñ Jo.an.ibi.i glo.vlti.ª.sic ait. Nō q̄tus fauor pri uilē debeē.ē.n.ex se puilē fauorabile.sz pscrip° odio sa:ɔ̄ deci.c.ex pte:&.c.tua:ɔ̄ re iur.odia.h Jo.an. 4

¶ Quid si exēptus litigat corā ordinario:& nō alē exēptionē.an pdat cāz pp hoc.Rē.Pa.i.c.p.de sen. & re iudi.q nō.nec tenet sentētia.nec obstat tacitur nitas.q: etiā si voluisset nō potuisset i illū ɔsentire. vt i iudicē.c.cū tēpore:de arbi.& h⁹ sz Jo.an. i relo 5

fitenti li.6.in mercurialibus: facit qḋ nō i li.C.vbi: de cri.agi.oꝫ rō est ſm Pa.in.d.c.cū tēpoꝛe. q: exē ptus nō pōt renūtiare exēptiōi.q: tāgitur.ne dū fa/ uoꝛ exēpti.ſ; etiā ſupioꝛis.qui ipm exemit.vt i.c.ad aplicā:de regu.⁊ in.l.ſi qs i diſtribuēdo.C.ḋ epi.⁊ cle. Albe.tñ tenet i.d.l.ſi quis:ꝙ exēptus pōt renun tiare puilegio exēptiōis p.d.l.ſi qs: ⁊ ad.l.ꝯtras. R̃.ꝙ loquūtur de puilegio iuris cōis itroducto in fauoꝛē ⁊ oꝛdinis clericalis. cui renūtiare nō pōt. ſ; ſuo puilegio ſpeciali bene pōt. ⁊ verius credit̃. qñ ipſe impetrauit:⁊ pma opinio eſt vera quādo ſup perioꝛ ꝓpꝛio motu aliquē exemit.

6 ¶ Utrū exēptus poſſit abſolui ab epo ab excōica/ tione inflicta a canone. quā ſibi ꝯditoꝛ canonis nō reſeruauit. R̃.ſm Pa.in.c.ſignificaſti:ſe.ꝯſ.14. ⁊ Jo.de lig.i cle.ne in agro:de ſta.reg.tenēt ꝙ ſic.ſed Jo.an.in regula ſciētı. dicit ꝙ nō. quē ſequit̃ Pa. q: non eſt ſue iuriſdictiōis.nec pōt ſe ſubmittere ſine licētia pape.rōe dicta i ꝑcedēti.§.excipere tñ videt̃ Jo.an.in.c.religioſo de ſen.exc.li.6.excōicatū ꝑ in/ iectiōe manuū violētarū p rōeꝫ tex. ibidē.ſ.ne ma/ teria vagādi.cū tñ ꝯtrariū teneat i cle.cū ex eo.de ſen. exc.in glo.fi.⁊ ꝓpterea vide ꝙ nec in illo caſu.d.c. religioſo:nec i alio exēpt⁹ poſſit abſolui ab epo.niſi ei ſpecialr̃ committat̃ a papa:⁊.d.c.religioſo: loquit̃ de nō exēptis.quos antea nō poterat abſoluere ꝓ pter.c.cū illoꝝ:de ſen.exc.⁊ hoc videt̃ verū. q: ſi de exēptis itellexiſſet ſic dixiſſet ſicͤ dixit i.d.cle.cū ex eo in fi.ꝟ.iudex.§.25.Quō exēptus deliquēs in loco li gēt ſtatuto epi:⁊ quō qñ eps facit ꝑceptū. vel ſtatu tū ꝙ nullus accedat ad moniales. qd iuris.de acce dentibus ad monaſteria exēpta.ꝟ.excoi°.4.§.3.

7 ¶ Utrū exēpti.oꝛatoꝛia vel capellas poſſint in locis nō exēptis edificare.R̃.ꝙ nō.nec in ſic ꝯſtructiſ cele brare.vel celebrari facere.niſi de licentia dyoceſani loci in.c.auctoꝛitate de puil.lib.6. Intellige niſi ex licētia pape.hoc facerēt.aſr dyoceſani eos ꝯpeſcere pñt. vt i.d.c.auctoꝛitate. Et itellige de oꝛatoꝛijs pu/ blicis.q: in priuatis poſſunt.vt nō glo ibideꝫ: ⁊ qñ epi ꝓhiberēt ne in eis celebraret̃. Alias qñ in eis ce lebrat̃ qñ faciūt de ꝯſenſu coꝝ qui curam illius loci habēt ſufficit.ſine alia licētia epi:⁊ eodē mō i locis exēptis.niſi licentiā.vel puilegiū ſedis aplice ha/ beāt ſpāle.d.c.auctoꝛitate.§. inhibemus. Nec aſſu/ mere poſſunt cā ſuoꝝ hoiꝫ ſeu cēſualiū.d.c.actoꝛi tate.§.cās.Quō reuocat̃ puilegiū exemptoꝛū per verba generalia.ꝟ.puilegiū.§.fi.

Exequie pōpatice.curatio funeris. cōditio ſe/ c pulture.potiꝰ ſunt ſolatia viuoꝝ qꝫ moꝛtuoꝝ ſubſidia.ſm.ſ. Tho.4.di.45.q.1.ar°.3.⁊.13. q.2ª.c.nec.§.curatio:⁊ tex.i.c.nō extimemus.e.q. di cit.coꝛpoꝛi humano quicqd impēdit̃. nō eſt ſalutis ꝓſidiū.ſ; humanitatis officiū. ſ; affectū quo nemo ūqꝫ carnē ſuaꝫ odio habuit. vnde opoꝛtet ꝙ qꝫdiu pōt pro carne ꝓximi curā gerat. cū ille qui gerebat receſſerit de hoc vide.ꝟ.excōicatio.5.caſu.20.§.4.

Exigere eſt ab inuito extoꝛq̄re vt in.l.fideico/ c miſſa.§.ſi rē.ff.ḋ leg.3.hec Pa.i.c.ex parte: de cēſi.vñ exactio nō eſt. vbi qs ſpōte ſoluit. vide glo.⁊ Car.in cle.ꝑſenti:de cēſi.⁊ ibi Pau. di/ cit ꝙ exigere ⁊ extoꝛq̄re dicit violētiā.d.§.ſi rē. Di/ cit tñ ꝙ ſi ꝑceſſit extoꝛſio l; ſeq̄t̃ voluntaria ſolutio. ꝙ ſatis eſt exactio.facit ſiſr qḋ nō hoſti.i.c.pterea: d.ſ.de iur. pa. ⁊ de peni.c.ꝯſtitutus. Exactio ali/ quādo dr̃ talia de quo infra.ꝟ.talia ⁊.ꝟ.excoi°.5. caſu.4.§.16.⁊ caſu.18.§.2°.⁊ caſu.19.§.2.

¶ Exactio ꝯ iudeos a domino ꝯſueta. licita eſt de ſe.ſecus ſi ſit ꝑter antiquam ꝯſuetudinē.niſi pro cōi vtilitate vel pro honeſto ſtatu domini.nouus caſus emergat.nec pōt exigere ab eis iniuſte poſſidētibꝰ. q: ꝑmittēs ſubditos iniuſte lucrari.ꝑdit redditꝰ ſuos ſ.ſ.T.i trac.ḋ regimine iudeoꝝ ad ducillā barbā.

Exilij penā.vēr lex non ſtatuit.q: ſolo populo c iſr̃o.deus colebat̃.oībus alijs populis p ido latriā coꝛruptis. vñ ſi qs populo vēr excluſus eēt.daret̃ ei occaſio idolatrie:⁊ ideo.1.reg.26.dr̃ ꝙ Dauid dixit ad Saul. Maledicti ſunt q eiecerunt me hodie.vt nō habitē i hereditate dñi.dicētes va/ de ſerui dijs alienis.erat tñ aliqḋ particulare exiliū. dr̃.n.deutero.9.ꝙ q ꝑcuſſerent ꝓximū ſuū neſciēs:⁊ qui nullū ꝯ ipm habuiſſet odiū cōꝓbabat̃.ad vnaꝫ vrbiū refugij ꝯfugiebat:⁊ ibi manebat vſqꝫ ad moꝛ tē ſūmi ſacerdotis:⁊ tunc licebat ei ad domū ſuam redire.q: i vñ dāno populi. ꝯſueuerūt particulares ire ſedari:⁊ ita ꝓximi defuncti.nō ſic ꝓni erant ad eius occaſionē.hoc.ſ. T.1.2ᵉ.q.105.ar°.2°.ad decimū. Uide.ꝟ.pena.§.6.circa mediū.

Exheredatio filioꝝ hodie nō pōt fieri. niſi pr̃ c habeat iuſtam cauſam quā debet deſcribere in teſtō.vt.C.de inoffi.teſta.aut.ſ; hodie.

¶ Querit̃ q̄ ſunt iuſte cauſe exheredatiōis. R̃.ꝙ ponū tur.13.in aut.vt.nō de ap.co.§.cauſas. Pꝛima ſi fi lius parētibus manus itulerit. Secūda ſi grauē eis iniuriā fecerit. Tertia ſi eos criminoſr̃ accuſauit.de cā q̄ nō ſit aduerſus pꝛincipē.vel rē publicā. Quar/ ta ſi cū maleficis cōuerſat̃. Quinta ſi maleficus effi ciat̃. Sexta ſi vite parentū iſidiat̃. Septima ſi cuꝫ nouerca ſua vel ꝯcubina pr̄is ſui ſe immiſcuerit. Octa/ ua ſi pro perſona ipius.vel debito eius incarcerati. in qꝫtū pōt fideiubere noluerit:⁊ iſta.8ª cā intelligit̃ ſolū de maſculis. Nona ſi prohibuerit eos facere te/ ſtamētū. Decima ſi ꝯ parentū volūtatē iter arena/ rios ⁊ mimos ꝑſeuerauerit cū pr̃ illius ꝓfeſſiōis nō fuerit. Undecima ſi filia vitā luxurioſam duxerit cū parētes vellent eā ꝑ poſſe nubere:⁊ dotare.niſi ne/ glexerint eā nubere.vſq: ad.25.annū. Duodecima ſi parētibus furioſis debitā curā nō impēderint qḋ h; locū in quolꝫ ſuccedēte ab iteſtato ⁊ herede iſti/ tuto. Tertiadecima ſi de carcere parētes educere ne glexerint. Adde.14.ſi volūtatem vltimā executionī

mandare noluerint. de quo v. executor.§.7.&.15.si filius est hereticus cum pr sit catolicus. vt.d.§.c.ie. no.sm feli.in.c.rodulphus.de rescrip.col.3. in pn.q si filius agat pniam de actu dig⁹ exhereda nō tn pr perdet auctoritatē exheredādi: q2 redderet elusoria dicit tn bar.in.l.si qs ita.ff.d adi.leg.q si pr hereda uit filiū ex iusta cā.si postea recōciliauit se cū illo he reditas illa videt adempta in denegatiōe vero ali mentoꝝ dz remitti filie correcte. Silr pfitēs aliquā religionē restituit hec feli.& i.c.pastoralis.de rescri. circa pncī.dicit q q̄uis sint posite.14. cāe exhereda tionis in iure intelligit etiā idē in filib⁹ cāis.& gra uiorib⁹ sm alex.in ɔsi.343.Itē si filius sit furiosus& nepos ex eo sanus legitime poterit heredari mō isti tuat nepos.l.pe.ff.de cu.fu.

2 ¶ Um filius possit pſem exheredare.R2.q sic. Prio si de crimine eū accusauit excepto crimine lese maie statis. Scdo si vite filij insidiat⁹ fuerit. Tertio si vxo ri sue vel ɔcubine se imiscuerit. Quarto si testari l q⁰ poterat phibuit. Quinto si nō egit curā ei⁹ cū eēt fu riosus. Sexto si captus a saracenis nō redemit: & si morit intestatus illi nō succedet:sed eccla & dabūt bona eius p redēptiōe captiuoꝝ:vt in.d.auct. cū de ap.cog. Iste tn cāe tollunt p ingressū religionis.

3 ¶ Quō in illis casibus in qbus pōt qs exheredari in eisdē pōt denegari alimēta: vide v.alimētum.§.5. Quos casus limita nisi ipos peniteat p quo facit gl. in.l.fi.C.de epi.& de.& tex.in.c. nō liceat.19.q.3.vbi dr q p religionis ingressū purgat ois ingratitudo vnde si filia fornicatrix vult penitere de petō.pr tene tur eā allere.ar.c.ferrum.50.di.per ɔñs dicit pa. in c.ex lrāꝝ.de co.q du.in ma.quā po. q etiā tenet eā dotare:q2 cā dotis nō minus est fauorabilis q̄ cau sa alimētoꝝ.vt no.cy.in.l.nō oi.C.de admi.tuto.& bar.in auc.ex ɔplexu.C.de ince.& inuti.nup.

4 ¶ Um liceat exheredare filiū vt faciat elemosinā vel heredē ecclāz.R2. hz Aug.in.c.qncq.17.q.4.qcūq exheredato filio heredem vult facere ecclam. q̄rat alium q suscipiat non Augustinum.

5 ¶ Um fr exheredet a fre.R2.q sic. in tribus casibus Primo si insidiatus est vite ipsius. Scdo si de crimi ne inscripsit ɔ eū. Tertio si in bonis eius notabilr le sit:& hoc etiā hz locū qñ morit ab intestato fr.vt nō succedat frater.vt in auf.de nup.§. ingratitudinem qd limita vꝫ.si ignorauit. q2 si sciuisset ingratitudi nē videret remisisse nō determinādo q non succedat vt in.l.fi.in fi.C.de reuo.dona.iūcta.l.ɔficiunt.l pn. ff.de vi.codi.& silr vir vxorē & ecōtra exheredare pōt vt not.in.d.§.cāo. nec est necessariū q frater alleget causam exheredationis.

e Exorbitātia a iure cōi nō dñt trahi ad sequēlā de reg.iur. lib.vi. q̄ a iure cōi exorbitant ne quaq̄ ad consequentiam sunt trahenda.

e Exorcismus est adiuratio ɔ dyabolū.vñ exor ciste ex greco in latinū adiurātes vocant ꝗ̃ canf.n.sup cathecuminos vel sup eū q hz spm̄ imūdum nomē dñi iesu adiurātes sup eū vt egrediat ab eis.hoc in tex.c.cleros.21.di.circa fi.facit.de ɔse. di. j.añ.ro dies.vñ.s.tho.4.di.26.q.ij.ar⁰.j.q̄l⁰.3.dicit. q offm̄ exorciste ē sup energuminos.i.lunaticos ob sessos a demonibus& cathecuminos in exorcisando imponere& cū ordinat dz accipe de manu epi libel lū in quo exorcismi sunt scripti cū istis verbis accipe & cōmenda memorie&c.vt in.c.exorcista.23.di.

1 ¶ Effectus exorcismi ē duplex.s.expulsio demonis & apperitio sensuū ad ministeria& mādata dei: nō tn p se ɔfert grām:necq remissionē petōꝝ siue culpe.vñ sine baptismo nihil valet post mortē ɔ ꝑpositiuū q dicit q minores tenebras patit:nec est sacrm.sz sa cramētale quoddā ɔ demones ne impediāt salutē hois hec hz.s.tho.3⁰.q.71.ar.3.& q̄uis sit ꝑpū offm̄ exorciste nihilominus ē et superioris ordinūs ad ostē dēdā vnitatē baptismi ɔsuetū est in eccla vt totum qd ad baptismū ptiet expleat ab vno.s.sacerdote& ꝑ cipue nūc qñ nō vēit magna multitudo ad baptismū sicut erat in eccla primitiua hec sm. s. Tho.4. di.6.q.2.ar⁰.3. q̄l⁰.3.

2 ¶ Exorcismi salomonis nō hñt virtutē dei ad expel lendū demones:nisi eos fecerit in gra. hec hz.s.tho. q.de po.dei.q.6.arᶜ.10.ad 3m.d hac materia vide v. bap.5.§.13.& quō ɔuenit vel differt a cathecismo vi de v.eo.vide etiā v.impedimētū.6.

e Exordium vide v.oratio.

e Expēse facte sm ꝑportionē reꝝ & psonarū fa cūliter delectabilr& pseuerāter est opus virtu tis.s.liberalitatis vel magnificētie.expēse vero deficiētes sm talē ꝑportionē vel facte cū tristicia vel nō pseuerāter sunt opa vitiosa & actus paruificentie: & est spēs auaritie q̄ oppōit vtuti q̄ ē magnificētia vel libalitas& hz vitiū oppo⁰ qd grece vocat bānau sea a furno dicta q2 oia ɔsumit vl dr a pirochalia.s. sine bono igne q2 ad modū ignis oia ɔsumit.nō pp bonū.vñ latine hoc vitiū pōt noiari ɔsumptio: & est qñ excedit modū vel ꝑportionē reꝝ vel psonaꝝ in ex pēsis.hec.s.Tho.2ª.q.135.ar⁰.j.&.2.vnde expēse tā in vestibus q̄ cibarijs & aliis debēt fieri virtuose sm dignitatem&c.l.habitatio.ff.de vē.in pos.mi.vñ sm bal.abbas dz melius vestiri q̄ monachus & magr i theo⁰ q̄ alij fres doctor q̄ scholaris.& idē dicit d ci barijs.l.j.C.de episco.audi.

1 ¶ Ut ille q aliū verberauit teneat ad expēsas.R2.q sic ad oēs quas pcuratiōe facit. Uide glo.in.c.si qs mēbroꝝ.23.q.ij.& de in iur.c.ꝑ.& c.l.vlti.ff. de his quī deie.vel effu.in estimādis facultatibus est rō expēsa rū habēda.vt no.gl.in.c.qm̄.de vi.& ho.dc.vnde il li fructus estimādi sunt qui supersunt deductis expē sis.C.de fruc.&.lib.ex.l.prima.

2 ¶ Um expēse facte in re aliena sint attēdende.R2.q aut erat possessor malefide & sic de rigore iuris nō poterat hēre nisi solū necessarias vt puta illas quas se

est gr̄a fructuū q̄rēdoꝝ. ꝯgregādoꝝ. aut ꝯseruādoꝝ & hmōi necessaria etiā ad malefidei possessorē de/ducunt. vt. l. l. si a pre. §. fructus. ff. de peti. here. & l. plane. in fi. ibidē. & in. d. l. i. alias si q̄s fecit amittit. vt. l. ex argēto. ff. de ꝯdi. fur. & insti. de re. di. §. ex di/uerso. Utiles vo ꝫ volūtarias poterit auferre q̄n si/ne lesiōe poꝝ status id pt fieri. l. domū. C. de rei ven di. Sꝫ in foro ꝯscie sm mo. ti. de vsura. §. poterit ēt repetere eas q̄s fecit ad ꝯseruatōēꝫ rei. vt pascendo equū. & hmōi vel ad oportunā melioratōēꝫ vt curan do aial morbosuꝫ & silia. Sitr vr̄ dō de eo q scripsit vel pinxit in re aliena seu edificauit q in ꝯscia pote rit petere. & ille in cui⁹ re expēsas fecit tenet nō inq̄/tū expēsa. sꝫ solū inq̄tū dicta res ē plus vtilis arbi/trio boniviri. Si aūt erat possessor bone fidei sicp̄o terit oēs expēsas q̄s fecit. tollere si sine lesiōe rei pōt fieri. l. iulian⁹. la. §. ff. de rei vē. l. si non pōt tolli dn̄o rei soluet eas. l. in fundo. co. ti. aut vēdere ei rē in q̄ ex pēsas fecit. q̄. ff. de peti. he. l. si qd possessor. §. fi. ē an̄ dr̄ q q̄s nō dꝫ culpari de admistratiōe rei quā tꝫ vt suā bona fide. Jdem erit q̄n fecit credēs vtilr̄ gerere negociū pximi. ff. de neg. ge. p totū. & no. sm. d. fdi. in. c. ad nr̄am. de iureiur. i. col. q vbū fruct⁹ intelligr̄ deductis expēsis. & idē de vbo reddit⁹ q si de fructib⁹ dꝫ solui gabella intelligit deductis expēsis q̄uis aliq tenēat ꝯtrū bnius. sed p̄ᵐ melius sm fdi.

5 ¶ Expēse nō veniūt noie dānoꝝ vel interes̄. q: expen sa ē quā q̄s facit eūdo redeūdo vel maiorē familiaꝫ tenēdo aut aduocatis soluēdo & hmōi. dāna vo vl in teresse sunt in re vel circa rē. & iō q remittit vnū non vr̄ remittere aliud. vt de iniur. & dā. c. in nostra.

4 ¶ Expēse dn̄r necessarie q̄ si facte nō fuissent piissent aut facta fuisset deterior res circa quā sunt facte. vti les sunt q̄ rē meliorē faciūt & deteriorē fieri nō pmit tūt. Uolūtarie vo sunt q̄ rē tm̄ ordināt. sꝫ fructū nō augēt. l. ipēsas. ff. de v. sig. Quō aūt debeāt q̄n sunt facte in re aliena sciēter & bona fide. & vide v. restitu tio. §. xi. & v. fructus. §. 2.

e Expiētia bꝫ doc. p metha. accipit dupl̄r. p mō ppe aliq cōīr vel sil̄itudinarie si accipiat p mō nihil aliō videt eē nisi accipe aliqd ex mult̄ i memo ria retētis cū aliq̄ rōcinatiōe seu collatiōe in ptticu/laribus. & sic sm phm̄ vbi. s. ex multis memorijs cā tur experimētū. & ex multis expimentis cātur ars. & exptus nō artifex certius opatur. q̄uis artifex nō ex pertus magis sciat. Unde puerbialiter dr̄ experiētia facit artē sed in experiētia casum. & sic acapiēdo p pie experiētiā est solū in hoibus & in potētia cogita tiua. Secūdo pōt accipi experiētia cōiter. & isto mo do pōt ēt accipi dupl̄r. pmō defectiue. & sic scđꝫ quā dā pticipationē dr̄ esse in aliqbus aialibus q̄ vidē/tur habere quādā discplinabilitatē & quodā modo dicunt disciplinabilia & expta. sicut canes & quedaꝫ aues. Alio mō accipit p quādā excellentiam. & hoc dupl̄r. vno mō prout cognoscunt pscīa. que praue nesciebant. & sic dicit angeli de nouo accipe experiē tiam. Unde Jsido. dicit q demones multa cogno/scunt p experiētiā. tm̄ sine discursu. & ex hoc nō dr̄ ex periētia. sicut est in homie q discurrit p singularia p cogitatiuā. Alio modo dr̄ experiētia sm q hō videt in rebus. id quod p habituꝫ cognitionis tenet. Hoc enīꝫ sciēti delectabile est. & isto modo fuit in adā bꝫ q̄ dr̄ gen. 8. q adā ideo positus est ad operanduꝫ in paradiso. vt naturā rerū experiret. Jn nobis aūt ex istis experimētis generat habitus. vt dictum est. Et q̄uis in xpo fuerit scientia diuina q̄ oia tā vniu q̄ singularia cognoscebat. & sciētia infusa qua etiā cognoscebat singularia nec tm̄ opatio intellectus agē tis cuius est abstrahere esst. t fructa in eo dū erat via tor. & vt haberet oēm pfectionē sciēdi. ideo. s. Tho. in tertia pte. q. 9. ar. 4. dicat q in xpo fuit sciētia ex/perimētalis. i. cāta expiētia. & sic experientia ppe. & p excellentiā pōt poni fuisse in xpo. Effectus aūt ex/periētie diuinoꝝ ē duplex. s. certitudo itellect⁹ & secu ritas effect⁹ hec oia bꝫ. s. Tho. i diuersis locis.

e Exposi° sacre scripture ē duplex vna spūal alia lr̄alis. & ista ē q̄ proces significat q̄ ē duplex vna q̄ exponit lr̄a scđm solū sensuꝫ quē significant voces. & tm̄ nō intēdit ab auctore nec illa res fuit ve ra res gesta. & ista vocat expositio hystorica vel pa rabolica. v. gr̄a. in daniele p girum caprarū. vel p lapidē decisum. nec girus caprarū. nec lapis decisus erāt res in rerū natura. nec auctor intēdebat signifi care illa. ꝫ ideo nō erat verus sensus litteralis. sꝫ pa rabolicus vel hystoricus. vt dictū est. Alia expositio litteralis est sm verum sensum lr̄alem qui significat immediate p lr̄am ex intētione auctoris. & est vera res gesta. vt in. d. exemplo de daniele. girū caprarū significabat regē grecorum & lapis abscisus sine ma nibus q replebat totam terram significabat xpm. & hec significatio est vera & ppria litteralis in qua ex positione si cū significatione vere rei geste. pponat cā talis rei geste. dr̄ ethymologia sicut xps assigna/uit cām repudij. Si vo ostendat q talis veritas al/teri nō cōtradicat. dr̄ analogia sicut xps ostendit se nō dixisse falsuꝫ appellādo se deū. q: ego dixi dij estis &c. Et oēs iste expōnes dn̄r lr̄ales. i. p lr̄aꝫ ab aucto re immediate intētes significate.

¶ Alia est expositio spūalis. s. quando per res veras gestas & significatas imediate p lr̄aꝫ & itētas imedia te ab auctore significat aliqd aliud. sicut p istā dictio nē hierlꝫ p expōnē lr̄alē significam⁹ illā ciuitatē p il lā āt ciuitatē itez significam⁹ aiaꝫ ꝯtēplatiuā vel ec clesiā & silia. & ista dr̄ expositō spūal eo q̄ latent sub rebus sensibilib⁹ sicut spūalia latēt sub corpalib⁹ vel q: sūt difficiles eo q̄ nō ita manifestēt p lr̄aꝫ dicūt tm̄ aliq̄n a. s. Tho. lr̄ales eo q̄ sumunt pmordialiter ab eadē lr̄a. Et isti sunt multi. p q̄n p tales res per litteram immediate significatas ordinamur ad ali qd bene operandū & talis dr̄ sensus moralis vel tro i

pologicus a tropos qd est couersio et logos sermo quasi couersionis sermo .s. quando ex similitudine vel figura rerum gestarum sumitur ratio bene operandi. vt per hoc quod dauid interfecit goliam intelligitur quod humilitas deiecit superbiam. et per hoc instruimur esse humiles. et sic ex eo qd scriptura dicit qd Ysidorus sctus fuit mitis instruimur etiam sic esse quod autem aliquis instruatur in bonis moribus. quia lex precipit iste non vocatur sensus moralis. quia potest esse litteralis. idest significatus et intentus imediate per litteram.

2 ¶ Secundo quando per tales res significatas per litteram immediate ordinamur ad aliquid recte credendum in ecclesia militante. sic est expositio allegorica. et dicitur ab aleon qd est alienum. et goge. quod est dicere quasi aliena locutio. quia aliud dicitur et aliud intelligitur sicut per istam dictionem ycrlm significamus ecclesiam militantem. Si autem ordinatur illa res significata per litteram ad credendum ea que sunt in ecclesia triumphante. sic dicitur sensus anagogicus qui dicitur ab anna qd est sursum et goge ductio. vt in dicta dictione ycrlm. per quam aliquando significatur patria celestis. vt ibi ydin que sursum est. loquitur .n. de terrenis et intelligit celestia. hec omnia secundum .s. Tho. 1a. .q.i.ar. 10. et ql. 7.q.6.

3 ¶ Expositio legis humane siue canonice siue ciuilis vel consuetudinis est facienda secundum mentem vel intentionem legis latoris. c. intelligentia. de verbo. signi. vbi dicit Pa. quod verba deseruiunt intentioni. et non econtra. nam verba data sunt vt quis proferat cogitationes suas in noticiam alterius. c. io aute. 22.q.2. Ex quo ergo habemus intentionem non debemus curare de verbis. et hoc voluit dicere. d.c. intelligentia. hoc idem tenet. s. Tho. 1a 2e. q. 95. ar. 6. que intentio quando est nota. debet seruari quando aut non est nota. ex verbis debet sumi ex causa persona loco et tempore. vt in. c. sciendum. 29. di. Nec est precipitandum quando verba non sunt clara. In laberintum .n. quidam intruduntur dum ante iudicant quam intelligant vel ante inculpant quam iterando lecta perquirant. d.c. sciendum.

4 ¶ Sed quid agendum quando lex est dubia vel sunt contrarie opiniones. Rx. secundum pa. de consti. c. p. circa si ne quod distinguendum est. quia aut dubium est omnino nouum. aut positum in opinionibus doc. primo casu. aut consuetudo loci interpretatur illud dubium. quia certo modo lex fuit seruata et seruanda est consuetudo. nam in hoc casu dicimus quod consuetudo est optima legum interpres. vt in. c. dilectus. de consue. et .l. si de interpretatione. ff. de legi. Aut non constat de consuetudine. tunc si verba sunt clara non debemus recedere a significato verborum. nisi sequeretur absurditas. vt in. c. fi. de v. si. et in .l. non aliter. ff. de le. iii. et in. c. ex ore. de pui. aut verba non sunt clara sed intellectus est multiplex. et si appeat de benigniori est sequenda. vt in .l. quod si ephesi. ff. de co. q. cer. lo. et i. c. fi. de transl. et per bar. i .l. oes ppli. ff. de iusti. et iu. Si non sit via benignior tunc si est dare similem in aliis legibus procedendum est de simili ad simila. vt in. c. translato. de consti. Si non est dare similem. ita quod iudex nesciat qd faciat deus tunc recurrere ad principem. et in hoc casu intelliguntur iura que dicunt eius esse interpretari cuius est condere. vt in. c. inter alia. de sen. exc. et .l. l. cum de nouo. C. de legi. et ibi Cy. attingit predicta. 2o casu quando dubium est in opinionibus doc. tunc si est reperire comem opi. tunc non debet iudex ab illa recedere nisi forte posset conuinci cois opi. euidenter vel probabilibus rationibus qd bonus iudex acutissimi ingenii arbitrabitur. vnde tex. in .l. i. p. de vete. iu. enu. in v. sed neque dicat quod ex multitudine auctorum non est iudicandum. quia vnius auctoritas in aliquibus parte est subtilior et sepe decem reuelat pluribus qd abscondit sapientibus. Si vero non est dare comem opi. propter rationes hincinde tunc bonum est habere iudicem propitium qui potest sequi quam vult. dicit tamen Jo. an. quod caueat a pena. c. cum eterni. de re iud. li. vi. s. quod non iudicet contra consciam. et si sententia retractaretur per alium iudicem. tunc euitaret condemnationem expensarum vt no. in. c. fine. de do. et contu. nec iudex faciat litem suam vt no. i .l. platam. C. de sen. et iter. om. iud. et per hoc habeas an et quando iudex potest iudicare secundum sensum suum hec Pa. quomodo aduocatus vel procurator possint procinari i dubijs. v. aduocatus. §. 13. circa fi.

Expositus dicitur infans. filius. libertus. et languidus c si dimittatur sine cura vel ei negentur alimenta a parentibus. a domino vel patrono. vt in. c. vnico. de infan. expo. qd quidem .s. exponere. i. ante ecclesias ponere solent aliqui relegato pietatis officio. vt expositos alii manifesta ratione colligant. di. 77. si expositus.

¶ Expositus filius infans a patre siue ab alio eo sciente ratum habente corpore liberatur a patria potestate. idem in suo et liberto expositis qui liberantur a dominica potestate. Idem in languidis cuiuscumque etatis vel si alicui negari alimenta contigerit ipse. si vero eo ignorante vel inuito fit expositus potest eum repetere. sed restituet expensas .s. x. dies post epistolam protestatoris factam et colliges expositum. si acquirit aliquid ius i cum. hec i. c. vnico de infanti expo. et i. c. fi. 87. di. f

¶ Sed nunquid excusentur predicti exponentes si ex necessitate. puta quia eos alere non poterant. Rx. secundum glo. in. d. c. fi. quod non. quia debuit eum mittere in xenodochium. i. hospitale. vt. C. de ca. tol .l. vnica. §. sed scimus quod si talis locus non erat. tunc videtur gl. dicere quod excusatur de filio sed de suo non p. d .l. vnica qd forte posset esse verum ad fugiendam penam. §. precedentis. sed non ad fugiendum peccatum. quia quantum in ipso est occidit cum nisi forte expositio tali modo fieret quod nullum periculum exposito immineret. g

¶ Sed nunquid recolligens poterit expensas repetere. et dicit glo. in dicto. c. fi. qd non. si sunt alimenta vel causa alimentorum facte. nisi in duobus casibus. Primo si protestatus est quod repetere volebat. vt. ff. de nego. gest .l. nensenius. qd limita verum nisi esset persona que ad hoc teneretur. sicut ecclesia ad pauperes. c. sacrorum. 12. q. 2. et .l. alimenta. C. de nego. gest. dic etiam quod protestatio est necessaria in foro contentioso coram deo autem quantum ad personam que non tenebatur. sufficit a principio non habuisse animum donandi. 3

Scḋo qñ expositus ⁊ collectus ducē nõ vult i vxoɼē filiā collectoris. C. de nup. l. patrē. Si ṽo expēse sunt alie ab alimētꝭ. puta i erudiēdo puero circa aliquā artē ⁊ hmōi repetē potent. C. ḋ ifā. ex. l. j.

e Expssio qñqꝫ nocet. vñ in. l. nõ nūqꝫ. ff. ḋ ꝯdi. i de. dicē nõnūqꝫ ꝯtigit vt qdā noiati expssa offi ciāt q̄uis omissa tacite intelligi potuissent: nec cēnt obscura. inde dictū est expssa nocēt nõ expssa nõ no cēt. hec ibi facit ad hoc. l. si qs. ff. de her. insti. ⁊ glo. in. c. cōsulti. de ꝑaur. ff. de reg. iur. l. expressa.

e Extimatio rei qñ dꝫ fieri. ꝶ. ꝙ tpe ꝯtꝰ vt in c. cū dilecti. de ēp. ⁊ vē. ⁊ i. l. ij. C. ḋ resci. vē. ⁊ dꝫ fieri sm gl. i auc. de ali. ⁊ emphi. §. sancimus. ſꝫ reditus quos res estimāda affert. facit tex. ibidē ⁊ in auē. ḋ eccl. re. §. si aūt annales. tex. in. l. si quos. C. de resciń. vē. ⁊ dꝫ tm̃ valere res q̄ꝫ pducit in ānis. xx. vt in auē. de nõ alie. §. qꝛ ṽo leonis vel si ē res q̄ debē ecclesie i. xxxv. ānis vt i. d. §. si ānale vbi ē tex. ḋ. xxxv. ānis

1 ¶ Quid si res est nõ fructuosa. ꝶ. ꝙ estimabit ſꝫ ꝙ cōiter appciaē. l. pcia. in pñ. ff. ad. l. fal. ⁊ hoc hꝫ lo cū cōiter hodie in oibus rebus. ⁊ qḋ dē res tm̃ valet q̄tū vēdi pōt p. l. j. §. si heres. ff. ad treb. ⁊ l. q̄re baē. ff. ad. l. fal. ⁊ l. si q vxori. §. vltᵒ. ff. de fur. dꝫ intelligi verū nõ habito respectu ad affectiōes singulaꝝ ꝑso naꝝ. sed cōim. vt in. d. l. pcia. nisi affectio esset rōna bilis respectu estimātis. de quo dic vt ṽ. emptio. §.

2 ¶ Utrū estimatio faciat vēditionē. ꝶ. ꝙ sic in duobꝰ casibꝰ. ꝓ cū eo aio fit estiatio vt ipa pstē. sec° si fiat vt appeat quāti sit facta deterior. vt. l. si inter virum C. de iur. dot. qḋ tūc appet qñ in pacto est vt trans acto certo termino. res q̄ estimata dicta est reddeē: qꝛ tūc nõ facit vēditōeꝫ. vt. d. l. si inter. secūdus casus est qñ res simplr daē estimata in ꝯtu de cuꝰ natu ra est vt trāsferaē dñiū vt in. l. quotiēs. ⁊ in. l. plerūqꝫ ff. de iur. do. ⁊ l. estimatio. ff. so. ma. ex° mulierꝰ dedit rē estimatam. c. viro suo cēsebiē vir emisse. fallit hoc qñ natura ꝯtractus repugnat vt faciat vēditionem. vt. l. duos. ff. fa. her. ex° egoꝫ tu sumꝰ hr̃des faciāꝰ estimatōeꝫ. ḋ hr̃ditate tūc nõ facit vēditōeꝫ.

e Extraordiariū dē q̄si extra vel pter ordinē sitū vel factū⁊ sic dē extraordinariū iudiciū corā delegato vel qñ nõ ꝑcediē in figura iudicij. ſꝫ ex offō iudicis in modū inqsitiōis vel denūciatiōis. de quo tex. ⁊ glo. in. c. qñ ꝯtra. de pba. ⁊ silr extraordina riū remediū est qḋ ob aliquā cām extra vel vltra ca sum solitū alicui daē vt restitutio minoꝝ leso vel ab senti cā iusta necessaria vel probabili ad q̄ remedia nūqꝫ recurrēdū est q̄ꝫdiu locus ē remedio ordiario.

e Extrema vnctio. ṽ. vnctio extrema.

f Fabula ſꝫ. s. tho. j. thi. c. j. ꝯtiet verū sensum ⁊ repñtat aliqd vtile ꝯueniēs ei. fabule ociose vel secularū negocioꝝ nõ dñt recitari i ꝯuiuiis clericoꝝ vel religiosoꝝ. vt in. c. ꝯuiuia ⁊ in. c. p reuerētia. xliiij di. nec fabulaꝝ oblectamēta ꝯcitātia mētes ad in cētiua libidinū. c. ideo. lvij. di. vñ fabula sm. s. Tho. vbi ō ē repñtatio i verbis delectabilis. i. dicere aliqđ repñtādo mouer volēs ad aliqd. Si gᵒ pponaē fabu la q̄ nõ pōt repñtare aliquā veritatē ē ianis. ſꝫ q̄ nõ ꝓpꝛe repñtat est inepta sicut fabula de thalamuth.

Facilitas venie icētiuū pbet delinquēdi. xxiij. q. iiij.

f est iniusta. de vi. ⁊ ho. cleri. vt clericoꝝ. vnde stepha. papa dicit ecclastici vigoris ordo cō funditē. si aut temere illicita ꝑsumanē. aut nõ ꝯcessa ipune tēptenē. pinde si negligēter eū q̄ male vsurpāē omittimus excessus viā ꝓculdubio alijs aperimus. Facilitas opandi opa virtutū pōt eē ex duobus. s. ex ꝯsuetudie pcedētes hāc facilitatē nõ tribuit virtus i fusa statim in sui pñᵒ ⁊ itē ex forti inclinatiōe ad ob iectū virtutis⁊ hāc est inuenire in virtute infusa statī in sui pñᵒ. hec. s. Tho. iiij. di. xv. q. ij. arᵗ. jᵒ.

f Facultas ſꝫ cōeꝫ vsuꝫ loquēdi significat ptātē q̄ aliqd habeē ad nutū. vñ⁊ possessiōes facul tates dicaē. qꝛ in dñio sī possidētꝭ iō liberꝫ arbitriū facultas dē nõ quasi habitus qdā. ſꝫ qꝛ actū in libe ra ptāte hꝫ. vñ ⁊ liberꝫ noiaē. hec. s. Tho. ijᵒ. dist. xxiiij. q. ij. ar. j. dē etiā facultas qñ sine difficultate pōt qs facere. vt not. Inno. in. c. in pñti. ⁊ in. c. romana. de senten. excommu. lib. vj.

f Factū legitie retractari nõ dꝫ lꝫ casus postea eueniat a qᵒ nõ potuit ichoari. ḋ re. iur. li. vj. pa. in. c. discretionē. de eo q cog. cōsan. dicit verā re gulā qñ factū est iā pfectū. puta matrimoniū lꝫ sup ueniat affinitas nõ retractaē. ⁊ l. si a me fuerit. ff. ḋ iudi. cū alijs q̄ vidēē ꝯtraria intelligunē qñ factū nõ erat pfectū. sed solū inchoatum qꝛ tunc retractatur.

¶ Utrū dicēdū sit factū qḋ nõ durat. ꝶ. glo. in. c. ad nr̃am. de regula ꝙ qñ ex facto volumꝰ iudicare ani mū. tūc est verꝫ qḋ nõ dē factū. s. aio faciēdi ꝙ nõ du rat⁊ ibi ponit multas ꝯcordātias. adde tex. in. c. nā ⁊ ego. de ṽ. sig. cum concor. in glo. 1

¶ Utrū factū illegitime dicaē factū. ꝶ. ꝙ nõ vt in. c. veniēs. de pres. nõ bap. sicut inutiles nullū paria iu dicanē. c. inter corᵖ lia. de trāsla. pla. sic dē nõ esse q minus ydoneus est. vt in. l. j. ff. qḋ cuiusqꝫ vni. facit tex. cū glo. in. c. fraternitatis. de frig. ⁊ ma. vñ bar. p d. l. j. ꝙ si nõ facit fidē de mādato ꝓcuratoꝛ idē est ac si nõ ꝯparuisset: ⁊ dñs tāqꝫ cōtumax dꝫ puniri. Itē excipe ⁊ nõ ꝓbare idē est sicut nõ excipe. ⁊ c. cū su per. de ꝯcess. pbē. ⁊ paria sunt quo ad iuris effectum nõ esse. ⁊ nõ appere. l. duo sunt ticij. ff. de te. tu. Item nõ fieri⁊ tarde fieri vel eo mō quo fieri nõ debet ar. c. audicis. de procura. 2

¶ Utrū plus sit facto ꝯsentire q̄ꝫ verbo. ꝶ. ꝙ sic. gl. est in. c. in causis. de elec. vide gl. in. c. dilecti filij. el. ijᵒ. de appel. vbi plus factis loqmur⁊c. Factū vbi ꝑmit tiē venit qḋ interest in obligatiōe. ff. si quis in ius. vo. non ie. l. cum quis. 3

¶ Intelligiē facere debere qḋ ꝯmode ⁊ honeste pōt nec videē posse qḋ honeste fieri nõ pōt. ff. de ṽ. sig. l. nepos paulo. vñ sm. s. Tho. iiij. di. xv. q̄uis hō totus 4

suā posse deo ōbeat. nō tñ ab eo exigit de necessitate
vt totū qđ possit faciat. qꝛ hoc est ei impossibile sm
statū psentis vite. vñ legis lator nō totū exigit.

Falsarius dr qs diuersimode. vt nō i .c.i me/
f morā.19 di. ⁊ in.c.qsqs.xi.q.3. ⁊ de cri.fal.
p totū.d.ar. Flo.2.parte ti.i.c.18.§.pen.

Et ē falsarius q crie falsi tenet vel q crimē falsarioꝝ
admittit.c.ad falsarioꝝ de cri.fal. ⁊ falsitas i ꝓposi
to est mutatio veritatis cū dolo ⁊ iactura ⁊ ad ei⁹
eē requirūt ista tria ⁊ si vnū deest nō punibilis crie
falsi sm Hosti. vñ ꝫ Bar. nō comittit in scriptura
q̄ fidem non facit. vide Pa.in.c.quanto.de iur.iur.
De falsarijs lraꝝ aplicaꝝ vide. ꝟ.excō.5.casu.5.

1 ¶ Utrū sit falsarius q absentiū noia ponit in istru/
mēto. vel q sigillū furtiue surripit. R. ꝙ sic. vt nō in
.c.quāto. ⁊.c.ea. de his q̄.fi.a pla. Itē sm Bar.in
aut.psbiter.C.de sa.san.ec. falsitas nō solū comittit
i dicēdo falsuꝫ. ſꝫ etiā i tacēdo verū.

2 ¶ Utrū apperiēs lras alterius vt legat. sit falsarius.
R. glo.i.c.cū olīꝫ.el.2°.de offi.dele. tenet ꝙ debet pu
niri tāq̄ falsarius.all.c.olīꝫ. de rescrip. ⁊.c.ad au/
dientiā.ꝺ cri.fal. Inno. vero tꝫ ꝙ iste minus peccat
q̄ꝫ si falsificasset sigillū. apponēdo adulterinū. tñ fal
sarius est pp qđ dicit Pe. ꝙ solū dꝫ puniri pena ex
traordinaria.c.de causis. ꝺ offi.deleg. ⁊ ꝯcor. cōiter
doc. ⁊ iura all. p glo.loquūt de falsario q facit rasu/
rā vitiādo lraꝫ. vt.d.c.olim. vel apponēdo sigillum
adulterinū. vt.d.c.ad audiētiā. Bar. dicit. ꝙ si ap/
perit ostēdēdo aduersario mittētis pōt puniri vt fal
sarius. ar. bonū i.l.i.§.10.q.ff.ad.l.cor.de fal. ꝟ.is q
ꝺposita istrumēta ostēdit aduersario icadit i crimē
falsi. qđ nō ꝯ notarios. ⁊ aduocatos q ostēdūt iu/
ra ptis aduersario. Si vero apperit ſꝫ nō ostendit
aduersario. sic nō punit crimine falsi: ⁊ videt tex.in
.c.cū olīꝫ. ⁊.ff.de cri.stelli.p totū: ⁊ ad.l. q testamen
tū.ff.de fal. dic ꝙ ē speciale i eo q apperuit testamē
tū clausuꝫ: vt puniat pena falsi. hec Pa. i.d.c.cum
olīꝫ.in glo. Ex quo collige ꝙ peccat mortalit appe/
riēs lras alterius. vt legat. nisi spē habeat i rati ha/
bitiōe. qđ itelligo qñ aduertēter: ⁊ studiose: ⁊ maxi
me si facit dolose. cū veniat puniēdus vt falsarius.
vel crie stellionatus.i.extraordinaria. secus si habe/
rētur p derelictis. vel nō eēnt alicuius iportātie. vel
faceret aliq̄ bono fine vel faceret ex leuitate. vel cu/
riositate. Nō tamē ꝙ apperiēs lras papales nō est
excōicatus qꝛ nō repit.

¶ Utrū lacerās. vel cōburēs. vel celās scripturas pu
5 blicas. vel priuatas. q̄ ad aliū spectāt. ita ꝙ āplius
nō appareāt. sit falsarius. R. ꝙ sic. vt ē casus ⁊ ibi
Bar.i.l.paulus.ff.de fal. vbi dicit tex. legis. cor. pe/
na oēs teneri q ēt extra testa.m cetera falsa signassent
ſꝫ ⁊ ceteros. q i rōnib⁹. tabulis. lris publicis. aliaue
q̄ re siue signatiōe falsū fecerit. vel vt veꝝ nō appa/
reat. qđ celauerit. subripuerint. deleuerit. subiecerit:
⁊ resignauerint. eadē pena affici solere dubiū nō ē
hec ibi. glo.i. ꝟ. subripuerint dicit sic. vt nō eēt. cōbu
rēdo: ⁊ sic pꝫ qđ ꝺ ꝺ de falsantib⁹ libros mercatoꝝ.
cōburētibus. vel occultātibus. vel alias scripturas: ⁊
⁊ vltra.d.penā. tenet ad restitutionē totius itereē.
tex. est in.l.q tabulas.ff.de fur.

¶ Utrū falsificās monetā sit falsarius: ⁊ peccet mor 4
taliter. R. ꝙ sic. ꝫ Hosti. Jo.an. Pe. ⁊ Jo.de Imo.
in.c.quāto. de iur.iur. ⁊ pꝫ p tex.ibidē. vbi dr ꝙ ser/
uās falsaꝫ monetā agit iniq̄. ergo fortius falsans:
⁊ dr ꝙ Jo.22. fecit de hoc excōicationē i regno Frā/
coꝝ: ⁊ tenet restituere oē dānū datuꝫ illi psone. cōtra
ri. vel populo dānificato vt nō pꝫ fati doc. vbi.ꝫ.
Idē est ꝺ ꝺ de eo qui ignorāter recipit falsaꝫ. quam
postea expēdit p bona: ⁊ hoc itellige qñ est moneta
alicuius iportātie: ⁊ si ignorat cui restitui debet: det
pauperibus: ⁊ sm Pa. post Bar. si scienter expēdit
monetā plūbeam. vel stagneā. debet puniri pena.l.
cor.de fal. q̄ regulariter ē deportatio: ⁊ oīuꝫ bonoꝝ
publicat⁹. seruus vo vltimo supplitio afficit.

¶ Qua pena debet puniri falsificās monetā. R. sm 5
Pa.in.d.c.quāto.i glo. assumēdo mēbra glo. p ꝙ
aut falsat qs monetā principis. itellige de nouo eaꝫ
adulterādo ⁊ cōburi debet.l.2.C.de fal.mo. Aut fal
sat ciuitatꝫ seu alterius iferioris a principe.i.ab ipe/
ratore: ⁊ capite punit. sic itelligit glo.l.2.C.eo. Aut
nō fabricat monetam de nouo ſꝫ fabricatā radit.s.
minuēdo. vel tingit puta monetā ereā vel appareat
aurea: ⁊ punit vltimo supplitio. vel dat ad bestias
sm ꝯditionē psone. vt.l.qcūq̄.ff.ꝺ fal. ⁊ nō glo. qꝛ
per hāc distictionē apperit itellectū illaꝝ triū legū:
⁊ hūc itellectū sequit Bar.in.d.l.qcūq̄: ⁊ glo.i.l.2.
pallegata. Alij vt Jo.de are.i.d.l.2°. dicit ꝙ falsans
monetā aureā principis cōburit: ⁊ sic itelligās illaꝫ
.l.2m. aut monetā ere ꝯtaminata: ⁊ procedit.l.p°. ⁊
vterq̄ itellectus est bonus. Glo. addit tria specialia
circa falsantes monetā. P° qꝛ quilꝫ tenet ad accusa/
tionē huius crie. Secūdo qꝛ ꝯdēnat⁹ nō appellat.
Tertio punit ille i cuius domo falsa moneta cudit
lꝫ illud ignoret.C.de fal.mo.l.i. Adde.q̄m.sm Pa.
qꝛ accusatori pstat imunitas. Et quilꝫ. falsariū ca
pere potest. vt.d.l.i.

¶ Quot modis falsatur moneta. R. sm Pa. i.d.c. 6
quāto. post alios doc. ꝙ pōt dici falsari tribus mo/
dis. P° in forma.s.qñ iponit signū illius q eā cudi
nō facit. vt in.l.falsi nois: ⁊ i.l.q.noīe.ff.de fal. ⁊ in
.d.c.quāto. Secūdo ex mā ex qua fit. puta si fiat de
ere. vel stagno. vel nō debita liga. vt i.l.paulus.ff.
de solu. sm Bar. vel cū tali mā imiscet. vbi nō dꝫ.
vt in.l.q nūmos: ⁊ in.l.cornelia.ff.de fal.la.p°. Ter/
tio ex pōdere. Nā ista tria requirūtur vt in.l.i.§.i.
.ff.de cōtrahen.emp.

¶ Sed q̄rit ibidē Pa. qđ pōdus dꝫ habere: ⁊ mul/ 7
ta adducit tādem venit i hāc sententia. ꝙ de iure dꝫ
eē tātus valor. q̄ntum valet mā. nō deductis expēsis
neq̄ labor q̄ expēse de iure de publico sm Bar. ſꝫ

ſm Inno.qꝛ́e cōiter ſecūtur doc.ꝛ ſeruaſ ex ꝯſuetu/
dine.tñ dꝫ eē i pōdere.qͫ erat i mā.deductio expē
ſis:ꝛ laboꝛe.qꝛ nemo ſuis expēſis teneſ eā facere.ff.
q ex.cā.ma.l.i.ꝛ q ſentit.de re.iur.lib.6.ꝛ plus cre
dit Inno.ꝙ ſi princeps idiget poterit ide ſentire ali
qđ lucrū:ꝛ ſic minuere a pdicto pōdere.ſꝫ ſm Pa.
nō dꝫ fieri maxͤ qñ ſpargiſ extra ſuū dominiū.qꝛ cū
dāno nō ſubditoꝝ ſuoꝝ nō pōt.Credit ēt ipe Inno.
ꝙ de ꝯſenſu ppłi.poſſit minuere.ꝛ dicit ſufficere cō/
ſenſus maioꝛis ptis magnatū.qꝛ negotiū regni re/
putaſ vniuerſitatꝫ.ar.i.l.2.§.ſāctiſſimꝰ.C.de iur.iur.
pp calā.ſꝫ Pa.ꝯdicit Inno.ꝙ nō ſufficeret ꝯſenſus
ppli vt expēdereſ extra regnū. Dicit ēt ibidē Pa.ꝙ
princeps cōmittit fraudē i moneta qñ reprobat ma
gis valētē.ꝛ acceptat minus valentē. facit tex.in.l.
deganter.§.qui reprobos.ff.de pi.ac.

8 ¶ Utͫ radētes vł tōdētes ſint falſarij ł ſubtiliꝰ ex aq̄
pticulā auri vł argēti tollēdo ita ꝙ cognoſci ñ pōt
R̷.ẛ Pa.i.c.q̄ſto i gl.ꝙ ſic.ꝛ teneſ vt dictū ē.ſ.§.4.

9 ¶ Utͫ illi q ſingulos denarios pōderāt:ꝛ grauioꝛes
retinēt:ꝛ ꝯflari faciūt.ſint falſarij.R̷.vbi.ſ.ꝙ ſi hͦ
faciūt qꝛ qñqꝫ ſunt aliq plus aliq minꝰ:ꝛ auferunt
oēs q ſunt plus:ꝛ dimittūt illos q ſunt minꝰ.videſ
falſarij:ꝛ teneri cōitati. Si vero oēs ſunt ſufficiētis
pōderis:ꝛ accipiūt illos q ſunt maioꝝ.q̄ꝫ hoc nō ſit
laudabile.tñ nō videſ falſarij. Uide multa de mo/
neta.ſ.pecunia per totum.

10 ¶ Utͫ falſificās menſuras.vel pōdera teneaſ.R̷.ꝙ
vltra moꝛtale teneſ ad reſtitutionē totꝰ dāni dati.
vt pꝫ ex.c.2.de em.ꝛ ven.ꝛ dꝫ.30.diebꝰ i pane:ꝛ aq̄
penitere.vt ibi lꝫ ſit hodie arbitraria. Idē dr̄ de vtē
te ſciēter falſis.ſ.ēptio.§.12.ꝛ falſās mēſuras.teneſ
l.coꝛnelia.de fal.ff.ꝯ extra.oꝛ.cri.l.ānonā.cc̄.ſi.q ē
pena publicatōis oiuꝫ bonoꝝ.cū ꝯpoꝛtatōe.ſi lib ē
ſi ſuꝰ vltͫ ſuppliciū.vt.l.i.i ſi.ff.de fal.vtēs ſo falſis
pōt dāñri i duplū:ꝛ relegari i iſulā.vt.ff.ꝯ fal.l.pē.

11 ¶ Utͫ iſtrumēta ꝯfecta p falſuꝫ nōtaū ſint nulla.R̷.
ſꝫ ꝙ colligit Pa.i.c.ſinitatꝫ de here.poſt Inno.ibi
dē.aut loq̄mur de iſtrumētis ꝯfectꝫ.poſt falſitatē co
miſſaꝫ.vel ēt añ.tñ nōdū dānatū.ſꝫ tolleratū i offiͦ
ꝛ ſic valēt ptextu officij.lꝫ poſtea dāneſ.facit.l.bar
barius.ff.de offi.p.Aut loq̄mur de iſtrumētis factꝫ
poſt dānationē nōtarij:ꝛ ſic nō valēt.vt.l.ſi aliqd.C.
de ſuſcep.ppo.ꝛ archa.facit tex.i.l.ſi qs.ex argēta/
rcis.§.ſi.ff.de edē.Bar.tñ i.l.i.ff.ad.l.iul.repe.limi
tat veꝝ.qñ nōtarius fuit dānatus pp falſitatē comiſ/
ſaꝫ i offiͦ tabelionatus:ꝛ ſic loq̄ſ.d.l.ſi aliqđ. ſecus
ſi alias fuiſſet dānatus de falſo cōmiſſo ex alia cā
extra officium tabelionatus.ſicͭ in quodā ꝯſilio ipe
Bar.ꝯſuluit p quodā nōtario dānato.qꝛ extraxerat
duas cartas ꝯ libro cōitatꝫ.valebāt eiꝰ iſtrumēta.lꝫ
ſit iſamis effectus:ꝛ hͨ veꝝ dūmō illđ officiū nō ha
beat i ſe dignitatē.vt qꝛ eſt nōtarius pricipis.l.i.C.de
man.pri.vel ſalariū de publico.vt qꝛ ē nōtarius i ban
cho.qꝛ tūc nō valerēt. alias ſic.

¶ Utrū iſtrumētū factū a nōtario nō dānato.qđ hꝫ 12
diuerſa capitula.ſit falſuꝫ totū.ſi falſitatē habeat i
vno.cͦ.R̷.ſꝫ Pa.vbi.ſ.ꝙ aut falſitas pueuit ex vi
tio nōtarij:ꝛ tūc aut ꝯcernit ſubālia iſtrumēti. puta qꝛ
i dictiōe aut die:ꝛ tūc totū coꝛruit vt nō i.c.iter. de
fi.iſtru.Aut ꝯcernit ſubālia negotij:ꝛ tūc diſtingue.
aut capitula ſunt cōnexa:ꝛ tūc totū reprobaſ. Aut
nō ſunt cōnexa.ſꝫ ſepata:ꝛ ſic ſolū illud capitulum
reprobaſ:ꝛ ſic limitat Bar.i.l.ſi ex falſis.C.de trā
ſac.q tꝫ ꝙ qñ venit ex vitio nōtarij.totū coꝛruit quod
Inno.ēt tꝫ. Si vo.falſitas ē ex̄ extriſeca.vt qꝛ ſcrip
ſit ꝯhētes eē ꝯſanguineos.vel aliqđ aliud qđ nō fa
cit ad negotiū.lꝫ hͦ ſit falſuꝫ.nō reprobaſ pp hͦ iſtru
mētū.qꝛ hoc nō ē vitiū nōtarij:ꝛ idē dic i teſte: ꝛ idē
voluit Inno.i.d.c.ſinitatis.

¶ Quid de iſtrumēto raſo i loco ſuſpecto.vtͫ vitieſ 13
totū.R̷.ſꝫ Oldra.ꝙ nō.ſecus i dicto teſtiū.nā illud
vitiaſ totū rōe ptis.qꝛ teſtis ex hͦ reddiſ piurus:ꝛ i/
telligę qñ iſtruͫ hꝫ plura capitula ſepata.vide ad p
dicta.c.ex lrīs.de fi.iſtru.vbi habeſ ꝙ reſcriptū ap/
poſtolicū pp raſurā i loco nō ſuſpecto nō cēſeſ vitio
ſuꝫ.nec tñ ps pōt coꝛrigi ſeu abradi ſi apphēdit er/
roꝛē.imo careret oio comodo reſcripti.Uide gl.ſin
gularē i.d.c.cū venerabilis:ꝛ ibi Pa.ꝙ raſura red
dit ſuſpectū iſtrumētū ſi ē facta.i loco ſuſpecto. ēt ſi
videaſ depoſita eadē manu.qꝛ repiūſ multi ſciētes
adulterare ſcripturas alioꝝ.iō ſume hāc cautelā ꝙ
vbicūqꝫ nōtarius errauit.ita vt opoꝛteat aliqd rade/
re:ꝛ iteꝝ reponere.vel facere aliquā lrāꝫ i margine
dꝫ nōtarius ad euitādā ſuſpectionē i fine iſtrumēti cō
tinuādo ſe.facere mētionē q̄lr ipe raſerit tale verbū
vel ꝙ fecit talē lineā i margine. hͦ ēt voluit Archi.
i.§.his ita.35.q.i.Uideſ ēt pbari i.l.in fraudē.ff.de
te.mi.ꝛ ibi hͦ tꝫ Bar.ꝛ ita hꝫ hodie ſtilus nōtarioꝝ.
qñ raſura ē i loco ſuſpecto.nō tñ ſi ex pcedētibus:ꝛ
ſequētibꝰ pōt elici ꝟitas coꝝ q cācellata ſunt.vt ibi
nō dicit glo. Itē nō glo.i.c.lꝫ de cri.fal.ꝙ ſi lrē eēnt
clauſe.raſura nō noceret:ꝛ nō ſꝫ Hoſti.ꝙ ieſt canō
late ſn̄ie i quēcūqꝫ aliū ab officialibꝰ. ſup hͨ i curia
ꝯputatꝫ ꝙ reſcripto bulla.vel nōto.mutat vnā ſigu
rā i aliā ſine licētia.vel ēt dimidiā abraſerit deleue
rit.cācellauerit.vel mutauerit.ſine illoꝝ ad quos ſpe
ctat data ſn̄ia:ꝛ dicit ꝙ ſepe publicaſ i curia vt nō
poſſit qs ptēdere ignoꝛātiam.poſſet tñ ipetrās.ſine
aliq̄ pena.totā lrāꝫ lacerare.ac ēt bullā.nā licituꝫ ē
cuilꝫ iuri ſuo renuntiare:ꝛ ex hoc habes ꝙ ſimplex
nōtarius q lrās apłicas ſcripſit.nō pōt illas coꝛrigere
ſine ſn̄ia officialꝫ ad hͦ ꝯputati vꝫ Ricar.i.4.di.18.
vbi q̄rit vtͫ inueniēs lrāꝫ pape cuius efficacia iā expi
rauit.vt qꝛ fuit data ad tps qđ iam.ꝛc̄.ꝛ ludo non
itētiōe vtēdi aliquā lrām ex ea maleſoꝛmatā refoꝛ/
mat.vel pūctū facit.vel q̄cūqꝫ alio mō i ea imutat.
ſit excōicatus: ꝛ ꝯcludit ꝙ ſic qꝛ q̄uis illa lrā non
imutata ſit iutilis.tñ p raſuraꝫ ſic mutari poſſet vt
vtilis appareret.vbi grā ſi ibi erat ſcriptū poſt trēs

niū minime valituris: ꝓ triēnio poneret̄ qnquennū. iā appareret vtilis q̄ añ erat i vtilis. de ista ratiōe. vide. ꝟ. excoi. 5. casu. 5. 9. 4. ꝛ i illo casu habes de falsificātib. vel vēdib. falsis quō sunt excōicati.

Fama est illesę dignitatꝫ seu maiestatꝫ status. f legib. ꝛ moribus ꝓbatus: ꝛ i nullo diminut. l. cognitionē. ff. ď var. ꝛ extraor. cog. §. extima. hec i glo. c. vlt. de coha. cle. ꝛ mul. i. ꝟ. notoriū: ꝛ dicit ibi Pa. ꝙ ista diffi. describit tm̄ bonā famā. nō malā. q̄ tm̄ pōt se habere ad bonā ꝛ malā. vñ appellat̄ qs famo us latro. l. capitaliū. §. famosos. ff. de penis: ꝛ i. l. ex parte. de testi. vbi raptores vocāt̄ nōbiles. ꝓpter aūt describēdo famā. i gēnere suo. dic ꝙ ē cōis locutio. ex verisilib. ꝯiecturis surgēs: ꝛ dr̄ ex verisilib. q: alias ꝓpter nō ē fama. saltē quo ad iuris effectū. ſꝫ sunt vane voces ꝑplī. rumor aūt i mui. se hꝫ q̄ fama. vide glo. cū tex. in. c. sup eo de co. q. co. ꝯ. vxo. Judiciū ē nōbile signum alicui. dici. rei. vel facti: ꝛ largo mō argumētū ē iditiū. vide. c. sorus. de. ꝟ. sig. ꝰ Pa. Dr̄ ēt cōis locutio vñ ꝰ Pa. i. c. cū i tua. ď spō. dicta paucoꝝ nō faciūt famā q̄uis faciāt rumorē. Uide. ꝟ. iterdictū. 3. §. ꝑ

1 ¶ Fama bona est nobis necessaria pp nos. q: ē pcipuū bonū inter exteriora bona. q: facit idoneū ad officia humana: ꝛ ꝯseruat a peccatis: ꝛ est necessaria pp alios. ne scādaligent̄ ꝛ malū exēplū sumāt ad peccādum. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 73. ar. 2.

2 ¶ Appetere famā pp se. ptinet ad ianē gl̄iaꝫ. ſꝫ pp alios ad charitatē. q: nō ē necessaria pp nos. ſꝫ pp alios. Quō mult̄ modis ledit̄ fama: ꝛ quō qs tenet̄ ad restitutionē. ꝟ. restitu. §. 8. ꝛ. ꝟ. detra. §. 2.

3 ¶ Utr̄ fama sit ďfendēda. ꝰ. hꝫ glo. i. c. senti. xi. q. 5. ꝙ aut sumus iter tales q parati sunt imitari: ꝛ sic peccat q eā nō ďfendit: ꝛ forte mortalr̄ qn̄ ex nō defēsiōe. deberet seq magnū scādalū: ꝛ sic videt̄ loq. c. nō sūt audiēdi. c. q. 2. ꝛ. c. nolo. xi. q. i. ꝛ de ꝯse. di. 4. c. iubem. Aut sumus iter tales q solū parati sūt rephēdere: ꝛ nō imitari: ꝛ sic sufficit nob ꝯscia nr̄a. fm illud appl̄i mihi ꝓ minimo ē. vt a vob iudicer. aut ab hūano die: ꝛ sic itellige. c. qd obest hoi. cum se. xi. q. 3. Et. c. q. c. iter verba. hꝫ ꝙ q̄uis principalr̄ sit curādū de bona vita. nihilominus qm̄ q ē pōt: curare dꝫ de bona fama: ꝛ ne primi ď eo scādalizēt̄. vñ Paulus si fratrē meū scādalizo nō mādūcabo carnes i eternū. Uide. ꝟ. ifamia. ꝛ. ꝟ. scādalū.

Familia fm Archi. i. c. lꝫ. de priuil. lib. 6. ē f triplex. q̄dā ē ꝑpetua: ꝛ religiosa. vt clerici. ꝯuersi: ꝛ similes: ꝛ ď tali habet̄ i. c. cū oliꝫ. ď arbi. vbi dr̄ ꝙ eligēs rectorē hospitalis tenet̄ habere ꝯsiliū. cū familia hospitalis. de tali nō itelligit̄. d. c. lꝫ. Alia ē familia q̄ mercenaria ꝛ ꝓphana appellat̄: ꝛ de tali itelligit̄. ff. de pu. ꝛ vec. l. i. §. familie: ꝛ de tali itelligit̄. d. c. lꝫ. Uide. ꝟ. iterdictum. 4. §. 15. Tertia ē familia q̄ nec ē ꝑpetua. nec mercenaria. sic sūt clerici: ꝛ religiosi. cū papa ꝛ cardinalibus cōmorātes ꝛ isti hñt speciale priuilegiū. vt pꝫ de pen. c. fēlicis. §. pmissis: ꝛ isti pñt appellari familiares domestici. eo ꝙ i coꝝ domib. cōmorāt̄. aliqn̄ ēt clerici sub eꝑis ꝯstituti: ꝛ ab eis ordinati de illoꝝ familia appellāt̄. vt pꝫ. 93. di. c. i. ꝟ. iō votū. Ubi ēt idē colligit̄: ꝛ de baptizatꝫ p eos. Notādū ēt ꝙ familia cōphēdit parētes. liberos. oēsqꝫ ꝓpinquos: ꝛ subāꝫ: ꝛ libertos: ꝛ hec significa. hꝫ locū i fidei cōmissie. l. fi. ff. de. ꝟ. sig. ꝛ fm. s. T. 2a 2e. q. 105. ar. fi. i domestica familia sunt. 3. cōbinatiōes. s. dñi ad seruū: viri ad vxorē. patris ad filium.

1 ¶ Ad qd tenet̄ pꝛfamilias. ꝰ. ꝙ ad duo tenet̄ de ꝑcepto. s. ad administrationē necessarioꝝ ad vitā: ꝛ ad disciplinā. tā v̄bo q̄ ex. moꝝ. vt colligit̄. i. Thi. 5. ꝛ nō. i. §. necesse. 47. di. alr̄ de nā sua est mortale. nisi excuset aliq̄ circūstātia. puta necessitas: ꝛ hmōi vel nō fit de nec. ad saluꝫ: ꝛ sic itellige. 23. q. 4. duo ista. ꝛ. q. 5. nō putes: ꝛ fm Guil. eo mō tenet̄ ad disciplinā moꝝ. sic tenet̄ ad educationē corporaliū: ꝛ nō seruās hoc. fidelitatē nālē deserit: ꝛ sic ē deterior ifideli. i. Thi. 5. Et i hoc ꝙ dicit domesticoꝝ dꝫ itelligere de alijs etiam a filijs.

2 ¶ Sed nūqd ifirmāti. tenet̄ subuenire q ex mercede locauerat operas suas. ꝰ. q. ad expēsas. fm Bar. in. l. si cū dote. §. sui aūt. ff. so. ma. ꝛ in. l. in rebus. ff. como. ꝙ ad magnas expensas nō tenet̄. qd limita verū rōe famulatus. secus si teneret̄ vt pauperi. quo vero ad salariū: Jo. an. d. Ant. ꝛ Pa. ꝛ cōiter doc. in. c. i. de de. egro. tenent ꝙ nō. q: casus ꝯtingens in persona q̄ locauit operas suas liberat cōductorē a prestatione mercedis. l. si vno. §. item cuꝫ quidā. ff. loca. ꝛ qd nō in. l. in rebus. ff. como. Hoc tamen limitat Pa. vbi. s. qn̄ salariū debetur solū rōe psone. secus si daret̄ rōe alioꝝ etiā vñ potestas qui habet famulos ꝛ iudices quibus habet soluere. lꝫ ifirmet̄ vel moriat̄ tenet̄ nihilominus heres: ꝛ ideo ipe potest petere ꝛ debitores debent ei soluere. tex. est in. l. pecunia. in prin. ff. de odi. in causam. Inno. videtur tenere ꝙ debeat̄ salariū in. c. propter sterilitatēꝫ. de loca. facit. c. 2. de de. nō resi. lib. 6. ꝛ ibi Ge. per illuꝫ tex. dicit doctori. vel famulo. non debet subtrahi salariū ꝓpter infirmitatē allegat qd habetur. i Spe. de de. non res. §. postq̄. ꝟ. quid si mercenarius: ꝛ istud tenet Salice. in. l. licet. C. loca. ꝛ hoc procedit indubitāter vbi ꝯsuetudo sic est. q: illud videt̄ actū quod est ꝯsuetū. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. sed vbi ꝯsuetudo non est. tenet ꝙ non debetur. nisi vt dictū est: ꝛ in casu speciali. vt. C. de aduo. di. iudicioꝝ. l. post duos. vbi aduocato debet̄ salarium ex publico ꝯstitutū. lꝫ moriat̄ i annū. secus cēt de salario ꝓmisso a parte. q: nō debet̄ nisi ꝓ rata tēporis. fm Bar. i. d. l. dū fundo. similiter i. l. cū heres. §. stichus. ff. de sta. li. vbi qn̄ per seruū nō stat quin seruiat nihilominus libertatē legatā ꝓpter hoc ꝯseq̄t̄. Quid si ꝓmisi seruire tibi per annū ꝛ fui ifirmus ꝓ

parte.nūqd teneo: supplere tps quo fui īfirmus.R̄. glo.i.c.si pp.de rescrip.lib.6. q̄ nō.vt.l.cū herco.§. sticbus.ff.de sta.li. Sed qd si pmisi stare per annū ꝛ steti p sex mēses in hyeme nūqd habebo medieta tē salary.R̄.fm Bar. in.l.duoꝛū.§. q̄ in ān̄o.ff. so.ma.q̄ nō. s3 cōputabit ad arbitriū:ꝛc̄.

3 ¶ Utrū cū dn̄s nō pōt corrigere familiā.vel aliquē ipoꝝ teneat ipm expellere .R̄. q̄ si nec verba neq3 verbera emēdāt.s3 subtra͡c necessarioꝝ.seu expulsio corrigeret tenet expellere ar.eoꝝ q̄ nō i.c.nō ois.5.q.5.si vo licēti⁹ peccaret expellēdo.faciat q̄ pōt.ꝛ s3 nō se corrigat excusat .vt p3 i.c.q̄ in s3.ꝛ.c.se.47.di.

4 ¶ Utr̄ familia vel aliqs ipoꝝ teneat reuelare deli/ ctū dn̄i sui reqsitus per obediētiā superioꝝ suoꝝ.R̄. q̄ nō.si criminalit vult pcedere. vt.c.lege iulia.d.2. Si a͡t ciuiliter videt teneri q: nulla lege repellit . vt nō glo.3.q.5.c.p.Quod videt veꝝ qn̄ nullū malu3 sibi imineret ex h°.alias secus.q: nō teneo: cū malo meo facere bonū pximi tpale.v̄.accusa°.§.13.ꝛ se. ¶ Utr̄ dn̄o familie q fecit iurare familiā de veritate dicēda sit parēdū.R̄.fm durā. Aut iste dn̄s est tru/ culē us:ꝛ probabiliter habet seruos:ꝛ sic nō tenetur. q: illicitū fuit iuramētū.si vero est māsuetus:ꝛ pro/ babiliter credit q̄ nō pcedit nisi rōnabiliter. tūc di/ stingue q̄ aut res.puta.asportate erāt ad custodiā sui deputate:ꝛ sic.sic pōt pseq asportātē. sic ꝛ dn̄o reuelare. Si vero nō erāt deputate ad ei⁹ custodiā. tūc si pōt pbare tenet dicere veritatē.si vero nō pōt pbare.nō debet reuelare.nisi tali q possit pdesse nō obesse:ꝛ si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramētū. nec obligatoriū. Idē dicit Ugo. de testibus synoda libus.q̄ nō tenet denūtiare epo.s3 iurauerit.nisi etia q possunt pbare.23.q.4.qsqs.alias eēt pditoꝛ.2.q.1. si peccauerit.nisi hoc faciat secrete.illi q h3 corrigerē pmas.r. ar.22.q.5.hoc videt.vbi.ā.d.§.13.

5 ¶ Utr̄ obligatus patrare aliquā familiā.vel fratres alicuius domus excrescente familia vel fratribus in numero teneat.R̄. fm Pau.q̄ si familia. vel fra/ tres habebāt numeꝝ determinatū. tūc nō tenetur.si aūt idetermiatū vt sunt fratres minores. alicuius puentus.sic tenet .facit.c.quāto.de censi.si tn̄ nimis grauaret p iudicis officiū sibi puidebit.vn̄ quo ad pscia3 nō tenet. Simili mō d̄d qn̄ aliqs daret fur/ nū.vel molēdinū.cū pdictiōe vt coqret p tota fami lia. Adde si mutaret statū puta fieret epo : ꝛ habe/ ret magnā familiā. nō tenet tūc.

6 ¶ Quid si famulus nō puenit cū dn̄o d̄ salario.R̄. q̄ si famulus psueuit locare opas suas:ꝛ dn̄s pdu/ cere opa ministroꝝ.q̄ tenet dn̄s soluere vsq3 ad sū/ mā qua alios fuisset pducturus.ar.l.si nō fortē.§.li bertus.ff.de pdicti. Inde nō archi.1.q.1.sunt nōnulli q̄ si fuit pductus sub mercede taxida ad arbitriū dn̄i.sic iudicio boni viri taxabit. Quō pr̄familias possit cōrigere familiā.v̄.excōicatio.5.casu.p.§.8. vtrū pr̄familias teneat d̄ furto familie.v̄.dn̄s.§.7.

Familiaris fm glo.3.q.5.i summa.large di/ f cūtur oēs q cohabitāt cū aliquo.vt i.c.i l̄ris. de testi.ꝛ.c.isinuāte.de offi.dele.glo. i.d.c.in l̄ris dicit.familiares appellātur: psanguinei colon⁹ ascriptitius.mercenarius.filius i ptāte pris.seruus: ꝛ oēs habitātes i domo.domestici vero sunt. qbus rōe patrie ptāt.vel dn̄ice.iperari pōt. Unde glo.i.l. psenti.§.fane.C.de his q ad ec.pfu. Qn̄.n.di fami/ liares domestici.itelligūtur oēs q i expēsis alicuius cōmēsales pnue exsistūt.etiā si aliqn̄ pungat ab eē p eius negotijs regēdis.vt nō i.c.si.de.v.sig.lib.6.

Familiaritas hoiu3 parit pptēptū.pp ipsectio f nē eoꝝ. Familiaritas aūt dei parit reuerēn/ tia.pp credētiā eius.hec.s.T.sup.Jo.4.c.de iude.c.ꝛ si iudeos.vn̄ appl p fuerūt vocati ad fa/ miliaritatē xp̄i. scd̄o ad sequendū:ꝛ beata Maria excedebat āgelos i familiaritate xp̄i. Et debuit xp̄s familiarit viuere cū alijs:ꝛ nō solitarie. vt doceret attraheret:ꝛ libaret eos.hec h3.s.T.3ª.q.40.ar.1. ¶ Familiaritas cū mulierib⁹ phibet ecclīasticis.32. di.c.iterdixit:ꝛ duobus se.34.di quoꝛūdā.de coha. de.ꝛ mu.p tot̄ i.imo vt dicit Hie.i.c.hospitiolū tuū 32.di.nō pōt digne cū deo habitare. q feminaꝝ ac/ cessibus delectat. Un̄ ēt demones fm.s.T.pª.q.89. arᵒ.4.faciūt aliquas lenitates vt sint familiares ho minibus.quos conātur decipe:ꝛ iō nō l3:h3.e.s.d.o. 2ᵉ.q.90.ar.2ᵒ.ꝛ.3ᵒ:habere familiaritatē cū eis. ¶ Rōne magne familiaritatis iudex pōt recusari. ꝛ hec Feli.post Hosti.ꝛ Pa.i.c.isinuāte.de offi.dleg. ꝛ h3.c.ibi dē duplex est familiaritas vna ptātiua.s. patris vel dn̄i. Alia socialis. De.2ª.nō loquitur tex. in.d.c.isinuāte. Et tota familia pōt habere suspectū quē dn̄s familie. Et habētes l̄ra3 familiaritatis nō gaudēt illo puile°.nisi exerceant officia pp q̄ dant l̄re. Domesticus dr̄ q pro maioꝛi parte cohabitat:ꝛ etiā psanguineus.dr̄ domesticus:ꝛ i dubio domesti cus dr̄ familiaris. hec oia Fel.vbi.ā.

Fascinatio quō fiat.R̄.fm.s.T.pª.q.117.arᵒ. f 3ᵒ.ad.2ᵐ. Auic.assignauit ei⁹ cā3 ex h° q̄ mā corporalis nata ē obedire spirituali sbe. ma gis q̄3 p̄rijs agētib⁹ i nā:ꝛ iō qn̄ aia fuerit fortis in sua ymaginatiōe corporalē mā imutat.h3 cā:ꝛ hāc dicit cā3 eē oculi fascinātis.s3 q: mā corporal' non obedit sbe spūali ad nutū. nisi soli creatori. iō me/ li d̄d ē.q̄ ex forti ymaginatiōe aie imutāt spūs cor poris piūcti.q̄ qdē imuta° spirituū max' fit i oculis ad quos subtiliores spūs puenīūt. Oculi aūt ificiūt aerē ptinū i.vsq3 ad determinatū spaciū.p quē mo dū specula si fuerit noua:ꝛ pura.: hāt quādā ipuri tatē ex aspectu mulieris mēstruate.vt Arist. dicit in lib.de som.ꝛ vig. Sic cū aliq̄ aia fuerit vehementer cōmota ad maliciā.sic max' i vetulabꝫ ptigit. effi/ cit h3 modū pdictū aspect⁹ ei⁹ venenosus:ꝛ noxius: ꝛ max' pueris.q habēt corp⁹ teneꝝ:ꝛ de facili recep tiuū ipsiōis. Possibile ē ēt q̄ ex dei pmissiōe. vel ēt

ex aliq° facto occulto. cohopet ad hᶜ malignitas de/monũ cũ qb⁹ vetule sortilege aliquos effect⁹ hñt. h. s. T. ⁊ i. 3. ꝯ Gen. c. 103. ait. Fascinũ accidit. q: mediã/te motu cordis. imutat corpus ꝯtinctũ. cui⁹ mutatio ꝑuenit ad oculũ a q° ifici põt aliqd extrinsecũ: ⁊ ꝑci pue si sit facile mutabile. sicut etiã oculus mẽstruatis inficit speculum. hec ille.

f Fatuitas vide. j. ꝟ. stultus prin.

Fatũ an poni debeat. ꝶ. h3. s. Tho. p°. q. 116.

f post Aug. Boe. Greg. ⁊ alios scõs doc. ꝙ fuerũt quã. q casualia iferiora i nullã cãz in fiorẽ reducere voluerũt: ⁊ hi fatũ ⁊ diuinã ꝓuiden tiã negauerũt. vt de Tulio Aug. recitat i. 5. de ciui. Et isto mõ negare fatũ ẽ hereticũ, q: negãt ꝓui/dẽtiã dei. Est etiã ꝯ Aug. ⁊ ꝯ Boe. q ponũt ⁊ de/scribũt fatũ: ⁊ sic nõ ẽ dubiũ ꝙ peccaret mortalr si obstinate negaret. Quidã ꝟo oia fortuita: ⁊ casua/lia q̃ i istis iferiorib⁹ accidũt. siue i reb⁹ nãlib⁹. siue i aliis reducere voluerũt i cãz supiorẽ. i. i celestia cor pora: ⁊ sm hoc fatũ nihil aliud ẽ q̃ʒ dispositio side rũ i qua qsq̃ꝫ ꝯceptus ẽ. vel natus. sʒ hec opinio est falsa: ⁊ heretica. Falsa qdẽ q: sm phm i. 6. metha. ⁊. 2°. physicoꝝ. sunt qdã effectus p accñs. q non pñt reduci i corpora celestia tãq̃ʒ i cãz p se. vt volũt isti dicere. Est etiã heretica. q: remouet libertatẽ arbi/trij. Vñ ponẽtes fatũ isto mõ nõ ẽ dubiũ ꝙ peccãt mortaliter: ⁊ isto mõ accipit beatus Greg. i omelia epiphanie. vbi ait. Absit a fideliũ cordibus vt fatũ aliqd eẽ dicat: ⁊ sic debet itelligi qꝺ dr. 26. q. 7. non obseruetis. Et iõ sciẽdũ ꝙ oia q̃ hic agũtur diuine ꝓuidẽtie subdũtur. tãq̃ʒ p ea ordinata: ⁊ ẽ sĩ ꝓlocu ta. vñ isto mõ fatuʒ ponere possumus. vñ Boe. sic diffinit fatũ i. 4. de ꝯso. dicẽs. Fatũ est iherẽs rebus mobilibus dispõ. p quã ꝓuidẽtia suis q̃ʒ nectit ordi nibus. Sã ctĩ tñ recusauerũt vti hoc ꝑ eos q ad viʒ positiõis sideꝝ hoc nomẽ retorq̃bant. vñ Aug. i. 5. de ciui. dei. si ꝓpea qsq̃ꝫ res hũanas fato dei tribuit. q: ipaʒ dei volũtatẽ. vel ptãtẽ fati noie appellat. sen tẽtiã teneat: ⁊ liguã corrigat ⁊ sic ẽt Greg. negat.

1. ¶ Querit qd sit fatũ sm veritatẽ. ꝶ. h3. s. T. vbi s. ar°. 2°. ꝙ diuina ꝓuidẽtia regit oia iferiora per cãs medias. põt g° ipa ordinatio effectuũ dupliciter ꝯsi derari. Vno mõ sm ꝙ ẽ in ipo deo: ⁊ sic ordinatio effectuũ vocat ꝓuidẽtia. sm vero ꝙ pdicta ordina tio ꝯsideraĩ i medijs causis. a deo ordinatꝭ ad ali/quos effectus ꝓducẽdos. sic hʒ rõeʒ fati: ⁊ sic ponit Boe. i. 4. de ꝯso. ꝙ fatũ est dispositio rebus mobili bus iherẽs. fatuʒ igiĩ est ordinatio secũdaꝝ cãꝝ ad effectus diuinitus prouisos: ⁊ sic ea q̃ secũdis causis subdũtur. sunt sub fato. si q̃ vero sunt q̃ imediate a deo fiũt. q̃ nõ sunt sub secũdis causis. non subdũtur fato. Sicut creatio reꝝ: glorificatio substantiaꝝ spi ritualiũ: ⁊ alia hmõi. vt dicit idẽ Boe. vbi. s.

Fautores hereticoꝝ qui sint ⁊ quõ puniũtur.

f ꝟ. excõicatio. 5. casu. 4. §. 1.

Femina nõ offerebaĩ i holocaustũ i lege vete

f ri. q: holocaustũ erat pfectissimũ iter sacrifi/cia. iõ nõ offerebaĩ nisi masculus. nã femina est aial impfectũ. fuit tñ necessariũ fẽiã fieri sicut scriptura dicit Gen. ꝓ i adiutoriũ viri. nõ qdẽ i ad iutoriũ alicuius alterius opis vt qdã dixerũt cum ad quodlʒ aliud opus ꝯueniẽtius iuuari possit vir p aliũ viꝝ q̃ʒ p mulierẽ. sʒ i adiutoriũ generatõis. Et q̃uis p respectũ ad naturã pticularẽ. femina sit aliqd deficiẽs ⁊ occasionatũ q: virtus actiua q̃ est i semine maris itẽdit ꝓducere sibi simile pfectũ. sm masculinũ sexũ. sʒ ꝙ femina generet. ẽ ꝑ debilitatẽ virtutꝭ actiue. vel ꝑ aliquã materie idispositioneʒ. vel ẽt ꝑ aliquã trãsmutationẽ ab extrinseco. puta a vẽtis australibus q sunt humidi vt dr i lib. de ge neratiõe aĩi. p ꝯparationẽ ad deũ ⁊ ad nãʒ vniuer salẽ. femina nõ est aliqd occasionatũ. sʒ est de iten/tione dei: ⁊ nature. ad opus generatiõis ordinata. vñ deus i principio nõ solũ marẽ. sʒ ẽt feminã ꝓdu xit. Est etiã femina aliquo mõ subiecta homini. q: i hoie nãliter magis abũdat discretio: ⁊ q̃uis femi na fuerit occasio peccãdi. nõ debuit tñ dimitti. q: si oia ex quib⁹ hõ assumpsit occasionẽ peccãdi deus subtraxisset a mũdo. remãsisset vniuersũ iperfectũ. nec debuit bonũ cõe tolli vt vitareĩ pticulare malũ. ꝓsertĩ cũ deus sit adeo potẽs. vt quodlʒ malũ possit ordinare i bonũ. hec. s. Tho. p°. q. 92. ar. ꝓ.

¶ Femina sm Pa. i. c. vxoratus de ꝯuer. ꝯiug. non i dʒ tõsurari. ẽt cã religiõis: ⁊ nõ bñ hũc tex. Mõ. n. loquitur de tõsura supiori q̃ appellaĩ clerica. sʒ iferio/ri qñ fit abscisio capilloꝝ vsq̃ ad aures. de remanẽ te i seculo. est tex. clarus. i. c. si qua mulier. 30. di. vbi expsse ꝓhibeĩ. debẽt. n. portare crines. seu comã i si/gnũ subiectiõis. Sʒ dubiũ ẽ de ingrediẽte religionẽ nã videmus ꝙ moniales cõiter tonsuraĩ: ⁊ de hoc nõ repiĩ tex. sʒ vide glo. i de. attẽdẽtes. ꝺ. sta. reg. q̃ nitiĩ saluaĩ hodiernã ꝯsuetudinẽ. sʒ iste tex. d. c. vxo ratus. i fi. facit multũ i ꝯtrariũ. Sʒ saluãdo illam glo. põt tex. iste itelligi: qñ mulier volebat tõsurari rema nẽdo i seculo. putãs religioni ꝯuenire. hec Pa. Nõ lẽs igiĩ igredi religionẽ sʒ mũdaliter viuere nõ dʒ tõsurari. sʒ portare comã i signũ subiectiõis: ⁊ ꝯtra/ciẽs sm Angelicã peccat mortalr. qꝺ probat per. c. q̃cũq̃ʒ mulier. 30. di. vbi dr anathema sit qꝺ itelligit nisi ex necessitate faceret. Rosella vero dicit ꝯ. ꝟ. fe mina. §. ꝓ. qñ facit ex leuitate. seu fatuitate. non ob/stãtibus. d. c. q̃cũq̃ʒ: ⁊. c. vxoratus. dicẽs ꝙ illa. c. lo/quũtur qñ facit ex supstitiõe. sʒ Arch. i. d. c. q̃cũq̃ʒ. Cõcludit igiĩ ꝙ ingrediẽtes religionẽ possunt tõsu/rari: ⁊ ꝯsuetudo excusat eas. Secũdo ꝙ remanẽtes i seculo si tõsurãtur ex supstitiõe. vel alio malo fine. q sit pctm̃ mortale. ꝙ peccãt mortaliter. Tertio ꝙ remanẽtes i seculo tõsurãtes se. ex leuitate fatuitate. vel alio fine q nõ sit pctm̃ mortale. nõ videĩ peccaĩ mortalr. ⁊ illa. c. itelliguĩ. vt dictũ i. 2°. ꝯclusiõe.

2 ¶ Que sunt illa q̄ feminis ꝓhibētur. R̄. sunt multa. P°. nō pōt ꝑdicare. nec docere publice. 32. di. mulier: secus eēt de moniali i. c. suo: ⁊ sedēdo. Nec ꝯfessiōes audire. Nec alijs bñdicere. vt i. c. noua. de pe. ⁊ re. Itē nec tāgere sacra vasa. 23. di. sacratas. nec sacratas palas ꝯtingere. Nec icēsuȝ circa altaria deferre vt i. d. c. sacratas: ⁊ de ꝯse. di. p°. c. vestimēta. Itē est ꝓhibendū vt nulla femina ad altare ꝑsumat accedere. aut ꝑsbitero ministrare. aut itra cācellos stare siue sedere. hec i tex. c. ꝑ. de coha. de. ⁊ mu. Item nec actū alicuius ordinis exercere. vt i. d. c. noua: ⁊ in. c. tāta. de exce. ꝑla. ⁊ i. c. dilecta. de maio. ⁊ obe. Item nec iudicis nec magistratus gerere officiū. nisi i casibus de qbus in glo. 15. q. 3. §. 1. Nec postulare. Neqȝ patrare nisi i ꝓpria cā vel suoꝝ vt i. l. femine. ff. de reg. iur. ⁊. 3. q. 7. §. tria. ⁊ d. §. 1. Itē nec testis eē de q° dic vt i. ꝟ. testis pn. Nec ꝑsonalr̄ posset trahi ad iudiciū. cā ferēdi testimoniū. aut alia qualȝ cā. q̄ in iure nō exprimit. ꝯ eius volūtatē: ⁊ si est religiosa. nō pōt etiā si vult trahi ad iudiciū ex quauis causa ꝑsonalr̄. c. mulieres. de iudi. lib. 6. Itē nec accusare. nisi i certis casibus. de qbus i. d. §. 1. i tex. ⁊ i glo. Itē nō pōt se obligare aut ꝓpriā substantiā pro debito viri. nisi creditū sit ꝯuersuȝ i ꝓpriā vtilitatē. Itē nō dȝ icarcerari. vel detrudi. ꝑ aliquo debito. vt ibidē. Quō possit eē arbitratrix vel arbitrix. ꝟ. arbiter.

3 ¶ Querit an femina cā ludi. vel ioci. vtēs veste virili: vel ecō. hō vtēs veste muliebri peccet mortaliter ⁊ videt q̄ sic. ꝑ tex. i. c. si qua mulier. 30. di. vbi dicit anathema sit: ⁊ de vtero. c. 22. In ꝯtrū ē Rosella. ꝟ. femina pn. qui ponit duas ꝯclusiōes: p° q̄ si mulier vtit veste virili vel ecō: ꝓposito malo vel deprauata itētiōe. puta vt melius possit luxuriari. vel ex supstitiōe. peccat mortalr̄: ⁊ vltra hoc excōicet mulier. nō hō. h ꝯ° pȝ p. d. c. si q̄ mulier: ꝑ declarationē Archi. q̄ sic itelligit illū tex. ⁊ ꝑ Nico. de lira. vbi. s̄. de vte. q̄ sic ēt exponit illā lraȝ. Secūda ꝯ° q̄ si mulier vtit veste virili solū cā solatij. ludi. vel ioci. vel leuitate. nō deprauata itētiōe. sic nō peccat mortaliter. imo multociēs nec venialr̄. sicut aliqñ aliqui vadūt laureati. solum cā solacij: ⁊ dicit Rosella q̄ hec ꝯ° est ꝯ ꝑdicatores q audacter ꝑdicāt ꝯtrū. hec Rosella satis probabiliter. ꝟ. ornatus.

4 ¶ Quare femina citius pubescat. R̄. glo. in. l. 2. C. de his. q. ve. eta. ipe. q2 mala herba cito crescat. s3 ē alia rō quā reddūt doc. i. c. lras. de despon. in pu. Quia sexus mulieris ē debilior ⁊ citius deficat: ⁊ iō citius ꝑficit sicut in alijs videmus. vel q2 solū ꝯcurrit passiue i generatiōe. i q° nō reqrit tāta virtus sicut i agēte.

F Enus ē vsura. s3 differt i hoc ab vsura. quia vsura ē lucrū de capitali acceptū. Fenus ꝟo est lucrū de vsura. vñ gracismus. Est vsura suos. cū qs trahit mihi nūmos. spe lucri fenus. duplex vsura vocat. Qō quidē fenus iprobū exercētes sunt infames. l. improbū. C. ex qui. ca. isa. ir. de quo ꝟ. vsura. Cōiter vnū accipitur pro alio.

F Erie: nō sm̄. d. ar. i. 2°. tit. 9. c. 7. q̄ festa dicūt ferie eo. s. q̄ pstāt vacationē ab his q̄ i foro iudiciali agi ꝯsueuerūt. vel dicūt ferie q̄si festiue. Feriaꝝ aūt qdā i sunt repētine. qdā tēporanee. qdā solēnes. Tēporanee sunt. q̄ dāt ꝑ fructib° colligēdis: ⁊ sunt duoꝝ mēsiū: gra messiū: ⁊ vindemiaꝝ: ⁊ sm̄ diuersas regiōes. tardius vel citius idicūt. de qb° i. c. ꝯsuetus. de feri. ⁊. ff. e. ti. l. 1. ⁊ de offi. ꝓcō. l. si i aliq. ⁊ i his nō pōt eē ꝓcessus iudicialr̄. nisi de ꝯsensu ptiū. d. c. ꝯsuet° i fi. Repētine ferie q̄s iperator idicit. vel ꝓp victoriā aliquā. vel q2 vxorē duxit. vel q2 ei fili° nat° ē: ⁊ hmōi. Et dicunt repētine q2 repēte idicūt: ⁊ nullus ꝑter pricipē idicere pōt. C. e. ti. l. oēs. ⁊ l. nullo. ⁊ ꝑ istas ferias s3 Pa. i. d. c. ꝯsuetus. pars restituit si iādūt i termio. s3 ꝓp alias nō. q2 istas ꝑuidere nō pōt. §. si ferie. l. sed ⁊ si ꝑ ꝑtorē. ff. ex q ca. maio. Ferie ꝟo solēnes sunt festa istituta ab eccl'ia. vt. d. c. ꝯsuetus. ⁊. C. e. ti. l. dies festos. de qb° dicit in sequētib°. vñ si aliqs dñs. vel ciuitas. sine ep̄o idicat seu mādat aliqđ festū sub certa pena celebrari. penā qdē posset exigere. a violatorib°. s3 culpā nō icurrit. q2 nō ptinet ad eos festa ꝑpe: ⁊ i pmis: ⁊ i secundis ferijs. s. tēporaneis: ⁊ repētinis. pōt manualiter opari. nō aūt i solēnib° vt. j. dicet.

¶ Utrū aliqs possit trahi ad iudiciū ꝑdictis ferijs. R̄. 1 s3 Pa. i. c. fi. de feri. post Inno. P° ferijs solēnibus itroductis i honorē dei. nō pūt ptes renūtiare. q2 non i fauorē partiū s3 dei itroducte sunt. iō ⁊ c. de fo. cō. si diligēti: ⁊ l. si vnus. §. i sūma. ff. de pac. Adeo q̄ ēt ꝯpromittēdo i aliquē tāqȝ i arbitrū nō pūt renūtiare. nā arbiter ꝓcedit ad istar iudicis: ⁊ tenet huiusmodi ferias solēnes. l. oēs dies. C. eo. Et s3 Jo. an. itelligit de ꝟo arbitro secus i arbitratore. ille. n. ē amicabilis ꝯpromissor ⁊ mediator pacis: ⁊ ista pūt fieri die sepriato. ꝯ feri. c. ꝑ. ⁊ l. fi. C. eo. Uide. ꝟ. arbit. §. 4. Secūdo ferijs publicis seu rusticis ex cā messiū seu vendimiaꝝ ptes renūtiare pūt. vt i. d. c. ꝯsuet°. ⁊ l. 1. ff. e. Est dubita° nūqd valeat renūtiar̄ fctā in ꝯctu. ita q̄ nō sit deinceps loc° penitētie. Pa. post Bar. tȝ q̄ sic. Tertio ptib° renūtiātib° hmōi ferijs. nō pūt ꝯpelli testes ad testi. s3 gl. l. oēs dies: ⁊ sic nō pūt renūtiare ptes ferijs repētinis. q2 nō itroducūt i fauorē ptiū. Quarto regulr̄ tp̄e oiuȝ feriaꝝ. iudi. ē iterdictū s3 glo. i. d. c. ꝯsuetus. Fallit ꝑ i appellatiōe iterponēda. q̄ pōt oī tp̄e iterpōi. s3 ꝓcessus nō pōt fieri. vt nō. i. l. 1. C. e. Idē Bar. ibi. Itē tp̄e feriaꝝ tēporaneaꝝ. pōt sn̄ia mādari executiōi. vel si reo ē pitura ꝓces ꝯpellūt venire ad iudi. saltē vt litē ꝯte. vt i. c. fi. de iudi. De oblatiōe libeli v° tali die possit fieri. Pa. i. c. fi. ꝯ iudi. tȝ q̄ nō valet. ꝯtrarius alii ꝯ vide ibi. Itē qñ reo ē pitura. vt. d. c. fi. pōt ꝓcedi ēt tēpore feriaꝝ itroductaꝝ i honorē dei. s3 Pa. i. d. c. fi. Itē i his q̄ ptinēt ad pacē: ⁊ ꝯcordiā. pūt semp fieri. vñ bñ pūt fieri i his dieb° pacta. vel trāslatiōes: vt. l. fi. C. eo. ⁊ fa. c. e.

p^m. de feri. in fi. Ité qñ res exigit celeritaté pñt. semp fieri. vt. l. i. ff. de dá. ife. Ité qñ pietas suadet. vt qz é cá miserabiliú psonaz: nó. n. é habéda distinctio pso naz. vt i. d. c. ɔ̃sti^s. pone ex^m i pupillis. vt eis tutores dét. aliméta decernunt: z ista pñt fieri oi feria. Ité cć punitióez vel qónes habédas cć latrones. q pñt sép fieri. vt. l. puicia. C. e. Et idé vbicuq3 i mora é piculú aiaz. Sút. n. oib^s tépozib^s pferéde. 12. q. i. pci/ pim^s. C. ð sa. san. eccl. sanam^s. Idé dð de pcessu iq/ sitoris heretice prauitatis q pñt quotidie fieri. Ité ex tra iudicialia vbi cessat strepitus iudicij. pñt quoti/ die fieri. max^e vbi imineret piculú aiaz. Ualét etiá istruméta facta die feriata i honozé dei. Ité pñt fieri act^s volútarie iurisdictóis. vt emácipaf. ɔ̃ctus inif. iustitiá facef. seu scribere z hmói. hec Pa. Et iudex pót absoluere: z excóicare vbi cáe cognitio nó req/ rif. vt. d. l. actus. Nó tñ h3. c. Pa. q qñ necessitas si ue pietas. vł alia spécialitas psuadet. pñt pdicta fie ri i festis i honoz dei: z tenét. tñ si necessitas siue. pie tas z hmói cessant. q̃uis teneát tñ peccát max^e qñ fiút pp auaritia. vel dimittút offi^m diui^m: z sifia. Ui de. š. dico. §. 2. cć fi. z š. ciatio. §. 5.

2 ¶ Festa seu ferie solénes q i honozé dei sunt itrodu/ cte z i qb^s abstinédú é ab opib^s huilib^s q sunt. š. i. c. pnúciádú. de ɔ̃se. di. 3. z i. c. ɔ̃stus. de feri sunt iste. Natiuitas dñi. s. Stephái. s. Jo. euágeliste. s. Inno céntú. s. Siluestri: Circúcisio dñi: Epiphania dñi. Septé dies dñice passióis: z resurrectióis dñi. cum septé dieb^s se: pétecostes cú duob^s se. Natiuitas bti Jo. baptiste. s. duodeci applo. s. Laurétij. festiui/ tates oés virginis gloziose. s. q erát tpe Greg. noni q fecit decř. ɔ̃stus. s. purifica^o: anútia^o: assúptio: z na tiuitas ipi^s. dedica^o. s. Michaelis. festú oiu3 sáctoz: dies dñicales. Oés alij dies quos epi i suis diocesi/ b^s cú clero: z pplo duxerút celebrádos. In. d. c. pnú ciádú addúf ét dies tres rogationú: ded: ca^o cuiuscú q3 oratozij. festú. s. Martini. In. c. crucis ð ɔ̃se. di. 3. ponif festú inuétióis crucis. In de. si dñm de. reli. z ve. san. ponif festú cozpozis xpi qð celebraf feria. 5. post octauas pétecostes: z nó erat tépoze decř. ɔ̃que stus. ideo nó est ibi nominatú.

3 ¶ Nó. þ. q ð. s. Martino: z de festo. s. crucis nó fit métio i. d. c. pnúciádú. nec i. d. c. ɔ̃stus. ió átiqtus erat dubiú. h3 Pa. ð eis: s3 qz ð. s. Martino df i. c. þ. de ɔ̃se. di. 3. z de iuétióe. s. crucis. i. c. crucis. c. di. z illa iura ñ sút expsse reprobata. imo p ɔ̃suetu^m decla rata. ió núc nó é ápli^s dubiú. s3 certú é q ð pcepto.

4 ¶ De festo rogationú. s. illoz triú diez añ festú ascé sióis: átiqtus dubitabaf qz noianf i. d. c. cóqstus. vñ Host. ibi t3 q sút de pcepto. Idé sentit Archi. i. c. ro gatóes. ð ɔ̃se. di. 3. Jo. an. refert Gui. dicef. q curia b^o nó huat. ió stádú é ɔ̃suetudini ex q p3 q nó sút ð pcepto. eodé mó dð é ð septima^a sctá z. l. oct^a pasce.

5 ¶ De q̃tuoz euágelistis: z q̃tuoz doctozib^s Ambro^s: Augu^s: Hiero^s. z Greg. dicit Jo. an. i. d. c. ɔ̃stus q sunt obfuáda festa eoz. p. c. vnicú. de reli. z ve. san. li. 6. z idé dicit. d. an. i. d. c. ɔ̃stus. Pa. vo dic cé notádú q. c. illð nó h^o dicat expsse. s3 q dñt venerari sub duplici: z videf log respectu celebratióis officij. subdit Pa. ibidé. q ð ɔ̃suetu^e male huaf. D. ar. flo. vbi. s. dic q ɔ̃suetudo é i ɔ̃rúi: z q audiuit pitos: z doctos: z timoratos. q nó sunt ð pcepto: z q illa ɔ̃suetu^e. d. c. vnica. nó pbat h^o. qz nó seqf q d3 celebra ri sub duplici. g^o dñt cessare ab opib^s: zc. Et sic vř tenédú cóiter. Eodémó dð de aliqb^s festis de qb^s in aliqb^s bullis papif vt sub duplici offi^c honozef. qz nó valet ɔ̃ña vt dictú é. Dicit ét ipe. d. ar. f. q vidit quádá declaratioñé p Euge^m. 4. ad reqsitioné quo rúdá sup h^o. q nó itédebat fideles obligari ad festa doctoz. s. noiatoz. z idé videf dð ð Luca: z Mar chi euágelistis. nisi q istoz festa cóis: z plenius ce lebráf p cessatioñé ab opib^s z attédédú q vbi festáf ex ɔ̃suetu^e dñt huari. qz ɔ̃suetudo obligat vt dicef. hec ille. vñ p3 falsuz cé qð dicat Pis. i isto. c. §. 4. vbi t3 ɔ̃rú. z. d. ar. f. é ɔ̃ cú. Intellige igf. vt dictú é. Ipa tñ Pis. seqf Jo. an. q adducit illas róes qs Pis. po nit. s3 Pa. est ɔ̃ Jo. an. tenendú est igif q non sunt de pcepto nisi ɔ̃suetudo aliter disponat.

¶ De dedicatióe ecclie cuiusl3 ozatozij. df in. c. i. de ɔ̃se. di. 3. q d3 huari: z seqf Spec. Sed Jo. an. ibi in addi. dicit vez cé q^o ad celebrationé fiédá p clericos illi^s loci. qð placet. d. an. i. d. c. ɔ̃stus: z ita h3 Pa. huaf de ɔ̃suetu^e. Ná dux cét vt edifica^o cuiusl3 oza/ toni cét i pcepto: z festú ipius sci nó cét cum cuius deberet fieri festú de natalicijs sctoz. q̃ de dedica/ tióe ecclaz ad ipoz veneratioñé con. d. ar. f. q ex ɔ̃suetudine sint cdecte. z Pa. i sc̃a. co. n. 6

¶ De festo. s. Michaelis qð fit i fine septébris. fit mé tio i. d. c. ɔ̃stus: z é de pcepto. tñ Jo. an. dic. q ec/ clesia romana colit eius apparitioñé. q est octaua y dus Mai. s3 Pa. dicit. cé stádú ɔ̃suetudini loci. cuz expsse iure nó caueaf: z sic solú est festú septébris. 7

¶ De applis. nó Pa. i. d. c. ɔ̃stus. q nó oiu3 apo/ stoz festa sút i pcepto. s3 coz tñ q fuerút ð numero duodeci. iter quos nó é Paulus. q ipe fuit ɔ̃uersus post mozté xpi. s3 nihilomin^s é i pcepto: z h^o specialř exprimif. i. d. c. ɔ̃stus. Ité Barnabas nó fuit i nu mero duodenario. vt p3 i glo. i. c. vnico. ð reli. z ve. san. lib. 6. vbi nó ɔ̃putaf vñ cessante ɔ̃suetu^e nó é de pcepto. Mathias tñ sic. qz successit i locú Jude sca/ rioř p sozté. De. s. Bartholomeo qz h3 diuersas có suetudines celebraf diuersis tépozibus. ió ɔ̃suetudo seruef. Intellige ét de festis pncipalibus appłoz festú. n. cathedre. vel ad vincula. s. petri. z festú añ poztá latiná bti Jo. z similes. non sunt de pcepto: z pfr df de ɔ̃uersióe: z cómemozatióe bti Pauli. 8

¶ Quidá dicút. p vt recitat Pa. i. d. c. ɔ̃stus. q epo cú clero sine pplo possit pcipe i sua diocesi festa san ctoz: s3 Pa. putat q ñ possit sine ɔ̃sésu ppli. pp. d. c. ɔ̃stus. vbi dicit epo cú populo: z sic i. d. c. i. ð ɔ̃se. 9

di.3.vñ sciẽdũ ꝙ lz i spectãtib⁹ ad iurisdictiões epi possit ipe eis.c. facere statuta vt puta cẽ punitiões maleficioꝝ vt i.c.vt aiaꝝ.de ꝯsti.lib.6.tñ in aliqs in qb⁹ vertit̄ alioꝝ iterẽe.nõ põt eps statuẽ sine ꝯsensu illoꝝ.vel saltẽ debent esse p̄sentes.vt nõ dicat Inno. in.c.vestra.de loca.⁊ i.c.sñ.de offi.deleg. Credit tñ Pa.i. ꝙ vbi pplo nõ hꝫ rõnabilẽ cãꝫ ꝯtradicẽdi nõ obstat ꝯdictio: ⁊ sic ꝯcludé.ꝙ eps cũ clero.⁊ pplo. pñt ꝑcipe aliqd festũ:⁊ sic i illa dyocesi obligat.

x ❡ Ulterius ꝯsuetudo possit alias a p̄fatis festiuitatibus itroducere.ita ꝙ de ꝑcepto teneamur ad illa.vel ex cusent̄:⁊c̃.R̃.ꝙ sic:sicẽ põt facere aliã legẽ de q̃.d. ꝯsuetudo.§.1.⁊ se.vñ.d.ar.f.vbi.s̃.ait.Illa festa de qbꝫ nulla fit mẽtio i corpe iuris.vel extrauagãtibus si de cõi more oiũ celebrãt̄.seruãda sunt.sic festum beati Nicolai:⁊ forte Anthonij ⁊ Catherine.q̃ aũt solũ sunt i vna patria.vel ciuitate.i illa suãda sunt: sic.n.ꝯsuetudo generalis facit legẽ generalẽ.sic etiã specialis.Quia tñ multa reqrunt̄ ad hoc ꝙ ꝯsuetudo obliget ad mortale.iõ forte ꝙ qñ ignorat̄.vtruꝫ obliget nõ peccat mortalr̄.nisi forte rõe scandali:⁊ rõ q: nõ est itroducta de ꝑcepto sed ex deuotiõe.qñ aũt eẽt scãdalũ videret̄ obligatoria. ex quo est p̄scri pta cuius signũ q: reputat̄ obligatoria.ex q° nascit̄ scãdalũ. Forẽsics ẽt q sunt i illis locis. vbi sunt tales bone ꝯsuetudines. dẽbẽt illas suat̄ di.8.q̃ ꝯ.⁊ di.12. Illa aũt. Et eodẽ mõ posset ex ꝯsuetudine introduci ꝙ aliqua q̃ sunt de ꝑcepto nõ cẽnt de ꝑcepto. sic de trib⁹dieb⁹rogationũ ⁊ septimana sctã itroducta ẽ.

xi ❡ De festo visitatiõis btẽ Marie qñ visitauit Elisabeth qd celebrat̄ ĩfra octauas apploꝝ ab Urbano.6.fuit ꝑceptũ.sed q: nũq̃ fuit custoditũ nec forte publicatũ.iõ nũc nõ obligat:festũ cõceptiõis beate Marie qd a qbusdã celebrari tolerat̄ ab ecclia sm̃ d.ar.f.rõe sanctificatiõis i vtero facte.nõ ẽ i ꝑcepto: nec ẽt festũ niuis.hec ille. Reliq̃ oẽs festiuitates beate virgis gloriose sũt i ꝑcepto:⁊ sũt pricipalr̄ q̃tuor

2 sꝫ q̃tuor tẽpora ãni.s.Anũtiatiõis i vere.Assũptiõis i estate.Natiuitaẽ i autũno:purificatiõis i hyeme.

xij ❡ Festũ aũt ꝯceptiõis gloriose virginis Marie.certũ est ꝙ hucusq̃ nõ est de ꝑcepto. vt dicit.d.ar.f.⁊ oẽs alij affirmãt.Et vt dicit̄ Angelica i.d.ferie.§.6. ⁊ Rosella.e.c.§.ꝑ.lꝫ ecclesia Romana illud ãtiqtus nõ celebrauerit vt pꝫ per.s.Tho. 3ª.q.27.ar.2.⁊.s. Bona.i.3°.di.3.⁊ p glo.de ꝯse.di.3.i.c.pnũtãduꝫ. tñ hodie i multis locis solẽniter celebrat̄ ꝑpter sanctificationẽ eius i vtero vt dicit Jo.an.i.d.c.ꝯstius ⁊.s.Tho.⁊.s.Bona.⁊ multi alij sancti.⁊ q: sm̃ ꝙ dicit Pa.in.d.c.ꝯstius.fuit longa altercatio inter fratres p̄dicatores ex vna parte asserentes ꝙ sancti doc.videtur seq ꝙ sit ꝯcepta in pctõ originali:⁊ ꝙ sit magis ꝯsonũ iuri:⁊ ꝙ fuerit determinatio beati Bernardi:⁊ ꝙ hoc ptinet ad honorẽ filij sui. vt ipe solus vt dicũt sancti.sit imunis a pctõ originali; ⁊ ipa beata virgo sit particeps redẽptiõis facte per passionẽ filij sui:⁊ multa alia allegãtes.vñ.s.Tho. ql.6.q.5.ar°.ꝑ.sic ait. Est ꝯsiderãdũ ꝙ vnusquisq̃ pctm originale ꝯtrit ex hoc ꝙ fuit in Adã sm̃ seminalẽ rõeꝫ.vt Aug.dicit super Gen.ad lr̃aꝫ.oẽs aũt illi in Adã fuerunt sm̃ seminalẽ rõeꝫ qui nõ solum ab eo carnẽ acceperũt sed etiã sm̃ naturalẽ moduꝫ originis ab eo sunt ꝑpagati.sic aũt processit ab Adã beata Maria virgo.q: nata fuit per cõmixtionem sexuũ sicut ⁊ ceteri:⁊ ideo ꝯcepta fuit i originali peccato:⁊ icluditur in vniuersitate illoꝝ.de qua apploꝝ dicit ad Ro.5.i quo oẽs peccauerũt.a qua vniuersitate solus xp̄s excipit̄.q i Adã nõ fuit sm̃ seminalẽ rõeꝫ.alioqn si hoc alteri ꝯueniret q̃ christo.nõ indigeret xp̄i redẽptiõe:⁊ iõ nõ tm̃ debemus dare matri.ꝙ subtrahat̄ aliqd honori filij.q ẽ saluator oiuꝫ hoiuꝫ.vt dicit applꝯ.i.thi.4.q̃uis aũt beata virgo i originali ꝯcepta fuerit.credit̄ tñ i vtero fuisse sanctificata añq̃ nata:⁊ ideo circa celebrationẽ ꝯceptiõis eius diuersa ecclesiaꝝ ꝯsuetudo iolcuit. Nam Romana ecclesia; ⁊ plurime alie ꝯsiderãtes ꝯceptionẽ virginis in originali pctõ fuisse.festũ ꝯceptionis nõ celebrãt.s.tẽpore.s.Thõ. Alique vero ꝯsiderãtes.sanctificationẽ eius i vtero.cuius tps ignorat̄ celebrãt ꝯceptionẽ.credit̄ tñ ꝙ cito post ꝯceptioneꝫ ⁊ aie infusionẽ fuerit sanctificata.vñ illa celebritas nõ est referẽda ad ꝯceptionẽ rõe ꝯceptiõis. sed potius rõe sanctificatiõis.sic ergo nõ ẽ ideo celebrãda ꝯceptio p̄dictã.q: fuerit sine pctõ originali ꝯcepta. nõ.n.p hoc tollitur quin fuerit specialius ceteris preparata. eo ꝙ i ipa sanctificatiõe copiosius munus gratie ceteris acceperit.nõ solũ vt purgaret̄ a pctõ originali. sed vt tota eius vita redderet̄ imunis ab oi pctõ.hec.s.Tho.⁊ multo plura dicit.s.Bona.q̃ dimitto cã breuitatis ex quibus patẽt q̃ dicta sunt. Ex alia aũt parte fratres minores istãt asserẽtes ꝙ sit magis piũ tenerẽ ꝙ beata virgo mater dei:fuerit p̄seruata ab oi pctõ eo ꝙ hoc fuerit possibile ⁊ illi sit attribuẽdum quicqd honoris sit possibile ꝑpter honorẽ filij eo ꝙ honor matris sit honor filij ⁊ hoc videt̄ fundatũ per q̃dã miracula ⁊ multa alia adducẽtes ita vt magis eẽt ad altercationẽ ⁊ irã q̃ ad deuotionẽ. Et ideo Sixtus papa.4.ad euitãda scãdala ꝑcepit sub pena excõicatiõis late sentẽtie a qua nõ possit absolui nisi a romano põtifice ꝑterq̃ in mortis articulo:oibus cuiuscũq̃ status:gradus: ordinis:⁊ ꝯditiõis fuerit ne de cetero ausu temerario p̄sumãt i sermonibus ad populũ.seu alias quouismodoꝫ affirmare.ꝙ tenẽtes virginẽ esse ꝯceptã in pctõ originali i sua ꝯceptiõe polluãtur labe heresis. vel mortalis peccati. neq̃ tenere libros. vel legere. aut habere p̃ veris hoc ꝯtinentes. Similiq̃ sentẽtia ẽt ligãtur q aũsi fuerint asserẽt̄ ꝯrĩã opinionẽ tenẽtes.s.ꝙ sit ꝯcepta sine pctõ originali incurrant heresiꝫ vel pctm mortale:hec habẽt in extrauagãti Sixti.4.q̃ icipit Graue nimis vide.d.pctm.ꝑ.§.ri.

13 ¶ Qñ incipiat dies q̃ ad obseruãtiã ab ope seruili côiter dr̃ a vespera ad vesperã tñ seruanda est ꝯsue/tudo ẜm magnitudinẽ festi ⁊ ꝯsuetudinẽ patrie. c. qñ de feri ẜm quaꝫ côiter in sero incipit. Est tamẽ ꝯsuetudo aliquoꝝ artificũ ꝙ laborãt etiã in nocte vt barbitonsores sartores ⁊ siꝉs q ꝑpter ꝯmoditatem ꝑpli hoc faciũt. Quõ autem incipiat dies vel termi/net. vide ꝟ. dies. §. f. Et quõ ipa obseruatio fit ali/quo mõ de iure naturali ⁊ aliquo mõ de iure positi uo ꝟ. adorare. §. 4. Nota tñ ꝙ ange. in ꝟ. dies. i pn cipi. dicit ꝙ ꝯsuetudo põt facere ꝙ laborent sine pctõ vsqꝫ ad mane diei festi. ar. f. dicit vsqꝫ ad mediã noctẽ. Rosella in hoc capl̃o. §. 5. reꝑhẽdit angelicã di/cens ꝙ iudicio suo hoc videt̃ periculosum ⁊ non côue/nire iuribus eo qđ sit vna ps ꝑpli. s. artifices ⁊ adda cit ꝯ cũ. ar. f. q solũ dicit vsqꝫ ad mediã noctẽ. sed ꝑ terto si veꝝ esset istud fundamẽtũ ꝙ vna ps nõ pos/sit facere ꝯsuetudinẽ. vt ipe accipit nõ magis côclu/det ꝙ nõ possit facere vsqꝫ ad mane q̃ vsqꝫ ad me diaꝫ noctẽ. vñ. d. ar. f. dicit vsqꝫ ad mediã noctẽ. q2 côiter sic fit. vt ipe accipit ꝑ fundamento. Nec video rõnẽ sufficiẽtẽ vt ꝯsuetudo possit magis valere vsqꝫ ad mediã noctẽ q̃ vsqꝫ ad mane. v. i dicẽdũ videtur vt dictũ est. ꝟ. dies. §. f. ⁊ ꝟ. adorare. §. 4. ⁊ ꝟ. diũ/ca dies. §. j. Et q̃ seruãda est ꝯsuetudo. j. §. 42.

14 ¶ Dubitat̃ a quibusdã. vtrũ qñ festa trãsferunt̃ quo ad officiũ. cũ. s. occurrũt in diucis aduẽtus vel q̃dra gesime ⁊ hmõi debeãt etiã transferri quo ad cessatio nem ab opibus ⁊ dr̃ ẜm. d. ar. f. ꝙ non. q2 eccl̃ia sta tuit illa determinata die qua occurrũt custodienda ⁊ nil vnqꝫ ordinauit de remissione. ⁊ si de trãslatiõe officij. ⁊ sic seruat ꝯsuetudo ptꝫ etiã hoc a sili. Nam si occurrat ieiuniũ eccl̃ie vel ex voto in vna ⁊ eadeꝫ die qua aliud ieiuniũ eccl̃ie puta vigilia Matthei. vel Thome apl̃i. cũ ieiunio quattuor tẽpoꝝ ⁊ null9 dicit ꝙ debeat ieiunare alio die. sed illa dies deter/minata satisfaciat vtriqꝫ.

15 ¶ A quibus opibus abstinẽdum est in festis ꝑcipuis. Côiter dr̃ ꝙ ab oĩ ope seruili abstinẽdũ est. iuxta il/lud leuit. 23. oẽ opus seruile nõ facietis i eo. vñ notã d i 63. s. Tho. 2a 2e. q. 122. ar. 4. i rñ. ad. 3. ar. ꝙ opus seruile ẽ triplex. hꝫ ꝙ seruit9 ẽ triplex. q̃dã. n. ẽ seruit9 qua hõ seruit pctõ. ⁊ ex ꝯsequenti dyabolo. iuxta il/lud q facit pctm̃ seruus est pcti. ⁊ ẜm hoc opus serui le. ⁊ tale opus seruile ẽ ꝯ finem huius ꝑcepti. immo magis ẜm. s. Tho. q̃ opus manuale. q2 magis im pedit̃ hõ a rebus diuinis. vt Aug. dicit in li. de decẽ cordis ꝙ melius faceret iudeus in agro suo aliqd vtile q̃ si in theatro seditiosus existeret ⁊ melius femi/ne coꝝ die sabbati lanã facerẽt q̃ ꝙ tota die in neo menijs suis impudice saltarẽt ⁊ hoc intellige ð pctõ mortali. Non. n. q peccat venialr̃ in sabbato ꝯ hoc ꝑcepti facit. q2 pctm̃ veniale nõ excludit sctitatẽ. hic occurrũt due dubitatiões. Prima vtrũ pctm̃ factum in die festo sint duo pctã. de quo dictũ est ꝟ. circũstã tia. §. 13. f. posito ꝙ nõ sint duo pctã. vtrũ addat cir cũstãtiã necessariã ad ꝯfessionẽ. de quo ibidẽ. §. 12. Ubi côcludit̃ ꝙ q̃uis pctm̃ mortale sit magis con/tra vltimũ finẽ hui9 precepti. nõ tñ ꝯ finẽ imediatũ. ⁊ lr̃alẽ. Adde ad ea q ibi dicta sunt vnũ ex delecta/tio venerea illicita ꝯuenit fornicationi adulterio sa/crilegio incestui ⁊ siꝉibus. ⁊ est côis ⁊ gñalis oibus istis. ille tñ q ꝯfitet̃ cômisisse fornicatiõeꝫ nõ ẽ neces/sario ꝯfiteri ꝙ habuit delectationẽ. q2 circũstantia gñalis nõ est de necessitate ꝯfessionis. ita in ꝑposito honor dei est finis hui9 ꝑcepti. ⁊ oĩm ꝑceptoꝝ. iõ qñ aliqs ꝯfitet̃ se blasfemasse deũ nõ opꝫ ꝯfiteri ꝙ fecit ꝯ honorẽ dei. ita in ꝑposito q̃uis q peccauit mor/taliter fecerit ꝯ honorẽ dei q honor dei ẽ finis hui9 ꝑcepti mediatus ꝯ quẽ honorẽ ẽ magis pctm̃ mor taliter q̃ op9 manuale. nõ tñ necesse ẽ dicere qñ cõ/fitetur pctm̃ mortale dicere fecit ꝯtra honorem dei.

¶ Secũda seruitus est dei ⁊ ẜm hoc opus seruile po 16 test dici opus latrie qđ ptinet ad dei seruitiũ. ⁊ si sic accipiat̃ opus seruile nõ ꝑhibet̃ i die festo. q2 hoc eẽt contrariũ fini obseruationis sabbati hõ eñ ab alijs opibus abstinet ad hoc vt vacet opibus ad dei serui tiũ ptinẽtibus. Et idẽ est ꝙ sicut dr̃ Jo. 7. circũcisio/nem hõ accipit in sabbato vt nõ soluat̃ lex moy si. 2. mat. 12. dicit sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatuꝫ violãt. i. corpalr̃ opant̃ ⁊ sine crimine sunt. ⁊ sic nul lius spũalis actus exercitũ est contra obseruantia fe sti. hec ẜm. s. Tho. vbi. s.

¶ Tertia ẽ seruitus q̃ hõ seruit hoi. est ãt hõ alteri9 17 seruus nõ ẜm mẽtẽ. sed ẜm corpus. ⁊ ideo opa hui/lia ẜm hoc dicunt̃ opa corpalia. quibus vnus hõ alte/ri seruit talia opa seruilia ꝯtrariãt̃ obseruãtie sabba ti inquãtũ impediũt applicationẽ hois ad diuina ⁊ talia opa corpalia nõ ptinẽt ad spũalẽ dei cultũ ⁊ i tm̃ seruilia dicunt̃ inq̃tũ ptinẽt ad seruẽtes. inq̃tũ vero sunt côia seruis ⁊ liberis nõ dicũt̃ seruilia qlꝫ ãt tã seruus q̃ liber tenet̃ i necessarijs ꝑuidere nõ tñ sibi sed etiã ꝑximo ꝑcipue in his q sunt ad salutem corporis ptinẽtia ẜm illud ꝑuer. 24. Erue eos q ducun tur ad mortẽ. scdario etiã in dãno rerũ vitãdo ẜm il lud ð vtero. 22. nõ videbis bouẽ frĩs tui aut ouẽ errã tem ⁊ ꝑteribis. sed reduces fratri tuo. ⁊ ideo illa q p tinẽt ad salutẽ ꝑpriꝫ corporis vel ꝑximi. ⁊ ad ꝯseruationẽ coꝝ vel ad imminẽs dãnũ coꝝ vitãdũ nõ violãt sab/batũ. Op9 igit̃ seruile qđ ꝑhibet̃ ꝑ h9 ꝑceptũ ẽ op9 corpale. si necessariũ ad salutẽ ꝑpriꝫ corporis neqꝫ cor poris ꝑximi. neqꝫ ad salutẽ rerũ corpaliũ. Ricar. ali ter declarat q sunt ista opa seruilia dicens ꝙ opus seruile dr̃ tripr̃. Aliqñ mãlr̃ solũ sed formalr̃ liberũ puta scribere nõ ꝑpter lucrũ tpale sed ad edificatio nem aiarũ ꝑpter diuinũ cultũ ⁊ hmõi. ⁊ hoc côcedi tur. vt ptꝫ in. c. fi. de feri. vbi cã pietatis côceduntur q alias ꝑhibent̃. facit. l. diuus. ff. de feri. vbi ea q fiũt ad disciplinã militarẽ ꝯcedunt̃ diebus feriatis. 2o dr̃ opus seruile formalr̃ solũ materialr̃ aut liberũ. vtpu

ta cū aduocatus cogitat de his q̄ die crastino dȝ p/ponere ꝑpter lucrū tpale. ⁊ lȝ ab isto abstinere deceat mas in diebus festiuis nō tn̄ astringimur de pcepto nisi ꝑpter hoc dimitteremus ea ad q̄ tenemur vt audire missam ⁊ similia. Tertio dr̄ opus seruile mālr ⁊ formalr. i. finalr. ⁊ hoc est opus corpale ordinatū imediate. ⁊ p se ad bonū corpale nō necessariū. ⁊ hoc est qḋ ꝓhibet p illud pceptū. ⁊ hoc est semp peccatū mortale nisi excuset. pͦ. ꝑpter opis modicitatē qḋ nō ipedit spūs libertatē qḋ determinabit ad arbitriuȝ boni viri. scḋo ꝑpter necessitatē q̄ nō possit puenire: nec differri cōmode vt decoctio ciboꝝ necessarioꝝ. vt in. c. lȝ de feri. 3ͦ. cordis pietas. vt. d. c. si. 4ͦ. publica vtilitas vt puta p pace p pōte. ⁊ similibus ⁊ ista excusant. Ex his possunt solui multe questiones.

18 ¶ Prima dubitatio est de mulieribus q̄ aliq̄ pūcta ponūt vel scopāt domū vel de illo q vēdit vnā solā rē vel q putat ramū facit coquā. itinerat modicum ⁊ hmōi q nō peccāt mortalr ꝑpter modicitatē rei vel opis. q: rō ꝓhibitiōis opis est q: ipediūt applicatiōnē hois ad diuina ista aūt modica nō ipediūt. nisi go p notabile tps applicaret qḋ ad arbitriuȝ boni viri reducendum est. vt attendat si ratio legis euacuatur. vel non.

19 ¶ Scḋa de carnificibus q p notabile tps occupant q: si faciūt ꝑpter necessitatē quā nec puenire possunt puta q: estas ē. vel sūt plura festa excusant. alias nō

20 ¶ Tertia de tabernarijs q si faciūt ꝑpter necessitatē excusant. secus si ad ebrietatem vel ad ludum. ⁊ huiusmodi: idem dicatur de hospitibus.

21 ¶ Quarta de his q panē herbas fructus ⁊ hmōi vēdūt. q: si faciūt p necessitate diei festi excusant aliter nō. sicut q vēdūt multa q̄ sunt solū ad gulositatem. nisi esset modicitas distractiōis sicut ē in his q vendūt cādellas ⁊ canistria in zucharata ⁊ hmoi in quibus nō optȝ facere pcia. sed qlȝ scit q tn̄ hȝ soluere ⁊ sic solute accipit siue alio strepitu. quia in modico distrahitur.

22 ¶ Quinta de medicis minutorib' aromatarijs ⁊ huiusmodi de quo dic q lȝ. q: sunt necessaria.

23 ¶ Sexta de cursorib' ⁊ muliōib' q sine necessitate magna differre nō pñt ⁊ alijs viatoribus ⁊ ductorib' reruȝ. dic q excusant. Itineratio tn̄ nō sic stricte prohibet. q: pōt qs etiā itinerādo intēdere deo ⁊ idō nisi sit vsqȝ ad vltimaȝ fatigatiōeȝ non videt ꝓhibita vel cum omissione diuinorum.

24 ¶ Septima de ferratorib' equoꝝ. dic q excusant. q: sicut illi necesse hñt ābulare sic istis lȝ pncipalr ꝑpter necessitatē eoꝝ qbus seruiūt qm̄uis lucrū habeāt.

25 ¶ Octaua de faciētib' vitrorū ⁊ silr de titorib' ⁊ cotorib' laterū q dicunt fornasarij ⁊ hmōi q sine magno dāno desistere nō pñt dic q licet.

26 ¶ Nona de molēdinis siue cū iumētis siue ad aquā vel aduētū. Dicēdū q si faciūt pp necessitatē illoꝝ qb' inseruiūt excusant. qm̄uis etiā posset dici q molēdina ad aquā ⁊ vētū nō sint ꝓhibita cū ex modico ope hois exerceri possit nō videt euacuare rōnē huius pcepti. Melius est tn̄ abstinere ⁊ securius nisi necessitas vrgeat.

¶ Decima de rusticis q cōpellūtur a dñis laborare si iusto metu faciūt est necessitas q̄ excusat alias nō. Idē dic de famulis filiisfamilias vxore ⁊ hmōi vt faciēdo foueas vel deferēdo ligna ⁊ lapides q̄ si nō facerēt immineret magnum malum. 27

¶ Undecima de ꝯducētib' laboratores in festis. ⁊ q exigūt debita a suis debitorib'. Dicēdū q si alijs diebus nō inueniūt excusant. dūmō diuina nō dimittāt. 28

¶ Duodecima de eūtibus ad mercata vel nūdinas dōm q si auditis diuinis pp necessitatē faciunt puta q: nō alio loco vel tpe talia possent vēdere vel emere p bono cōitatis: aut vt ex lucro puideāt sibi ⁊ sue familie vel vt dēt paupib' sm̄ pe. de pal. i. 4ͦ. ex quo plati sciūt ⁊ tolerāt excusant a mortali: nisi forte a platis locoꝝ essent interdicta vel nisi forte facerēt ex lucri cupiditate: intellige qñ in illo lucro ponūt vltimū finem. vide s. emptio. §. 17. 29

¶ Decimatertia de bellatorib' qḋ lȝ pp necessitatē vt de machabeis. 30

¶ Decimaquarta de habētibus segetes vel fenū i agro ꝑpter inūdationē aquaꝝ. lȝ ⁊ similia de alijs rebus quando subiacent periculo. 31

¶ Decimaquinta de habētib' domū q̄ ruinā minat ꝑpter necessitatē reparare licet. 32

¶ Decimasexta de doctore q vt expediat illū q de lōge venit. facit ꝯsiliū. dic q lȝ. 33

¶ Decimaseptima de venatoribus nō videt peccare mortalr: nisi ob aliā cām accidat pctm̄ mortale. ⁊ vbi iura ꝓhibēt venatōeȝ. vt. 86. di. q venatorib' dȝ venatione oppssiua vel arenaria abstinere q̄ sunt illicite. vide glo. d. c. q venatoribus. de quadragesima est consilium q non. 34

¶ Decimaoctaua de citaristis alijs ⁊ sonatorib'. si ad laudē dei pulsant vel sctōꝝ vel ꝑpter recreationē alicui' ⁊ hmōi pia cā vel necessaria excusant si pncipalr pp hec faciāt. lȝ secūdario pp lucrū. sec' si pp cāȝ nō piam vel necessariā vel pp lucrū pncipaliter. q: nō excusant. s. citharista. 35

¶ Decimanona de laborātib' agros pauꝑꝝ vel reficiētib' domos eoꝝ vel laborātib' ēē edificia ecclesiaꝝ aut monasterioꝝ ⁊ hmōi si fiāt ꝑpter pietateȝ lȝ nō ꝑpter remunerationē vel pp spē future remunerationis. q: opa pietatis nō debent cessare dieb' festiuis. d. c. conquestus. 36

¶ Uigesima ē de studētib' si studēt pncipalr ad illuminationē ꝓprij intellect' ⁊ alioꝝ. lȝ ꝯsir veniat lucrū nō peccāt sm̄ pa. in. c. i. de feri. ar. c. cū ex eo. de elec. li. vj. q: studiū tale ē pp publicā vtilitatē maxime in theo͂ ⁊ iure canonico. Studere autē principalit ꝑpter lucrum non lȝ. s. §. 33. 37

¶ Uigesimap' de scholarib' legētib' in dieb' festiuis 38

poti⁹ vt doceāt quā doceāt: ⁊ assuefaciāt se. ẜ pa. vbi ē l3: dūmō nō faciat pncipalr pp lucrū. ẜ si i pñaz si nocet. ar. l. i. ff. de auc. tut. ⁊ i. c. qd pderit. 61. di. Idē credo dd̄m d doctore q legeret principaliter pp publicā vtilitatē q̄uis cōsequat lucrū scd̄arie.

39 ¶ Uigesimasecūda de scriptorib⁹ nō ē illicitū vt scholares lectiōes seu recollectas notare ⁊ scribere vl smones aut legēdo libros corrigere. dūmō nō nimis intēdāt hmōi. sic de qnterno ad qnternū scribūt pncipalr pp lucrū hoc nō liceret. Scribere tñ spūalia pp spūalē cām nō ē illicitū ēt si in q̄titate. d. c. cōsil⁹. ⁊ de pictorib⁹ q stāt dieb⁹ festiuis vt adiscant in ecclesiis ad designandum.

40 ¶ Uigesimatertia de laborātib⁹ circa pōtes reficiendos viā aptādo. pont⁹ reparādos ē licitū. dūmō nō pp lucrum fiat pncipalr. q: publica vtilitas sub noie pietatis comprehenditur.

41 ¶ Uigesimaq̄rta de faciētib⁹ ferias ⁊ alias vanitates nō vr ēe licitū ex quo nō adest aliq̄ publica vtilitas.

42 ¶ Uigesimaqnta de barbitōsorib⁹ q die festo radūt si faciāt pncipalr pp aliquā cām rōnabilē ⁊ raro. ⁊ radūt solū vnū vel duos sic videnf excusari a mortali sec⁹ si pncipalr pp lucrū vel pṗter aliam cām minus rationabilem. ē. §. 13.

43 ¶ De paupib⁹ q laborāt pp sustētatōez sui vel familie sm. d. ar. f. ē licitū qñ nō pñt alr cōmode viuere cēs tñ bona cautela vt p epm vl ppriū cōfessorē vel ēt p aliquē doctū virū declararef hoc ei licere. Qñ āt ē necessitas euidēs siue in hoc siue in pcedentibus potest sine alio consilio.

Sed qd si epus faciat excōicatōez q null⁹ laboret i die festo. ẜ. dz intelligi in casib⁹ nō licit. ⁊ si exprimat q intelligit etiā in licitis est nulla. si tamē esset dubium deberet abstinere.

44 ¶ Sz si qs q̄rat p quāta necessitate pdicta liceāt. quidā rñdēt in. c. l3. de feri. q solum l3 p necessitate vite sustētāde. ẜ hoc nō vr verū cū pfatū. c. l3 qd̄ loqf de allectib⁹ q̄ nō sūt necessaria ad vitā. q: sine ipis viuere possum⁹ sic ē cos. z. xps mat. 12. cui⁹ vīz bos vl asinus cadat: ⁊c. pṗterea sm. s. Tho. vbi. ē. nō solū p necessitate psonar. ẜ ēt rer ⁊ dāni imminētis rerū l3 laborare in die festo qd̄ cōfirmaf p. l. i. 2. ⁊. 3. ff. d fer. ⁊ iter. 15. q. 4. i summa. ⁊ qd̄ nō. i. d. c. cōq̄stus. Itē ēt necessitas excusat q̄ laboraf p acq̄rēdo aliquo vtili qd̄ alio tpe bñ nō posset. sic p3 in. d. c. l3 vbi piscari alecia cōcedif. q: alio tpe bñ nō pñt. ⁊ idē de quocūq3 sili rō ē sm. s. Tho. vbi. ē. q: nō ē tā arta obsuatio dñice q̄ ad opa sic fuit sabbi. ⁊ l3 ille q laborat hēat lucrū. tñ si pncipalr laboraret pp nccītatē illorum p qbus laborat excusatur sicut si illi laborarēt excusarentur.

45 ¶ No. q oia ista itelligi debēt ad hoc vt excusēt q nō dimittāt illa diuia qb⁹ ex nccītate isistēdū vt missam vel offm si sūt ecctastica nisi cēs tāta necessitas q̄ excusaret ad arbitriū boni viri vel cōsuetu⁹ approbata q̄ excusaret vt dictū ē. bonū tñ cēs qñ aliq̄ necessitas immnet i q̄ nō ē notū q excusēt vt bīrf licētia ab epo. si pñt vel a prochiano vel ab aliq̄ docto q b⁹ posset vel saret declarare. daf ēt optim cōsiliū. i. d. c. l3. q de lucro faciat pauperes religiosos vel paupes xpi. Ista oia pñt faciliṭ pbari p ea q̄ dicta sūt i. §. 15. 16. ⁊. 17.

46 ¶ Quib⁹ isistēdū sit pdictis festiuitatib⁹. ẜ. ẜ tex. i. c. iciunia. d cōse. di. 3. vbi dr die dñica nihil aliud agēdū nisi deo vacādū nulla opa⁹ i die illa fiat agaf nisi in hymnis ⁊ ps. ⁊ cāticis spūalib⁹ dies illa trāsigaf hec ibi. ⁊. s. tho. 12. q. 122. ar. 4. aut. q: pcepta decalogi sūt q̄si qdā pⁱ⁹ ⁊ cōia legis pncipia. iō in 3 pcepto decalogi pcipif exterior di cult⁹ sub signo. dei bñficij cōis qd̄ ptinet ad hoies. s. ad repñtādū op⁹ creatiōis mūdi a q̄ requieuisse dr de⁹. 7ᵃ. die in cui⁹ signū mādatur 7ᵃ dies sctificāda. i. dputāda ad vacādū deo: iō exo. 20. pmisso pcepto de sctificatōe sat bi assignaf rō. q: sex dieb⁹ fecit de⁹ celū ⁊ terrā. ⁊ i 7ᵃ die requieuit. vñ festū de sctificatōe sabbi sc3 itellectū ēpti morale pti aūt cerimoniale morale qdē q̄m ad h⁹ q hō deputet aliqd̄ tps vite ad vacādū diuis. vñ hēre aliqd̄ tps ad vacādū diuis cadit sb pcepto mōali. Obsuātia ēt diei dñice i lege noua sbcedit obsuātie sabbi nō ex vi pcepti legis. ẜ ex cōstōne eccle. c. pnūciādū. d cōse. di. 3. ⁊ c. fi. de feri. ⁊ cōsuetudie ppli xpiani. nec ē ita arta p hibitio opādi die dñica sic erat i d. e sabbi. ẜ qdam opa cōcedūf i die dñica q̄ pibebāf i die sabbi sic decoctio ciboꝝ ⁊ alia hmōi ⁊ ēt i qbusdā opib⁹ phibitis facili⁹ pp necessitatē dispēsaf i noua lege q̄ i veteri lege q: figura ptiet ad ptestatōez veritatis quā nec i modico ptérire oz. hec. s. ex qb⁹ p3 q festa q̄ sūt i noua lege hñt vi pcepti moral q̄m ad h⁹ q aliqñ vacem⁹ deo ⁊ p3 q q̄m ad diē vel horā determiatā vel q̄m ad tot horas. puta. xxiiij. ē ex pcepto ecclie ⁊ cōsuetudie ppli xpiani. 2⁹ p3 q i die festo ē vacādū deo. 4⁹ q phibitō opeꝝ nō ē ita arta sic erat i veteri lege ⁊ ex cōsequēti p necessitate pt dispēsari. ⁊ ista faciūt ad ea q̄ dicta sūt. ē. v. adorar. §. 4. ⁊ v. dñica dies. §. 1. Quō glz tenef die festo saltē semel cōteri d pctis mortalib⁹. v. caritas. §. 20. quō i die festo glz tenef audire missaz v. missa. §. 45. ⁊ ex cōsequēti tenef ad aliquā orōnē de quo ibi. quō qs i die festo teneaf audire pdicationez. v. pdicare. ⁊ quid sit pelıgēdū aut audir missā vel pdicatiōez ibid. ⁊ vr aliqs possit dicere offm vel orōnē audiēdo missā ibid. de oblatōe q̄ dz fieri i festo. v. obla⁹. vñ. d. ar. f. sic ait. die festo dz hō isistire opib⁹ spūalib⁹ ē oīs meditatōis auditōis diuinoꝝ ⁊ pdicatōis qñ adest copia ⁊ lectōis ⁊ demosinis ⁊ pūctiōis ⁊ cōtrictiōi pctōꝝ ⁊ hmōi. h ille. quō ista sint de necessitate pcepti vide in locis suis vbi allegat.

47 ¶ Querit. d. ar. f. 2. ti. 9. c. 7. §. 3. vtrū qs abstinendo ab operibus manualibus per hoc solum q non vacat diuinis nisi audiendo missam vel non audiendo. eo quod non potest per totum festum solatiaf ⁊ iōcunaf d ociosis peccet mortalif ⁊ vr q sic q: max⁹

cadit sub pcepto qd est de intetione legis latoris. sz vacare deo videt esse intet o huius pcepti. talis aut nó vacat deo. q2 z si audit missam illud valde modicum est respectu totius diei z modicu p nihilo reputat. de ßie. di. i. reuera q si veru esset durus esset hic sermo. z multi pter suu credere. im o coe credere dánarent. Posset ergo ad ar riderí p quádá distinctioné quam ponit btus Tho. i. q. 100. ar. 9. ad. 2. vbi dicit intetio legis latoris circa aliqd pceptuz est de duobus. vno qde ad qd inducere itedit p pcepta legis. z ad hoc est virtus. aliud est de quo intendit pceptu ferre. z hoc est qd induat vel disponit ad virtutem. s. actus virtutis. Nó .n. ide est finis pcepti. z id de quo pceptu dat. sicut nec in alijs reb9 est ide finis z id qd est ad fine. z sic abstinere ab opibus seruilibus est in pcepto. nó aut vacare deo p maiori parte diei. tñ hoc pceptu est. z si nó mortale. hec ar. s. z bñ vide A. circústantia. §. xj. z quasi oia supradicta dicit. d. ar. s. vbi. s. post Guil. z s. Tho.

f Eudú e bñficiú q ex beniuolétia pcedit alicui ita q ppzietas rei imobilis beneficiarie penes dáte remaneat vsusfruct9 aut illius rei. ita ad recipiete trásferat. vt ad eu heredesqz suos masculos z feminas si de hoc noiatim est dictu in perpetuuz retineant ad hoc vt ille siue sui fideliter dño seruiát. siue illud fututu sit noiatim expssuz quale debeat ee siue non. tex. est in. c. p. §. fi. sub rubrica in qui. cau. amit. in li. de psue. feu. vñ non debet q si feudu dat vt ex eo pstet seruitiu reale nó est pprie feudu sz cótractus innoiatus sm Cy. in auf. ingressi. C. de sac. san. ec. vt p feudo soluerer par caponum vel spatula porci. z hmói. vnde eqparat emphiteosi. sicut si esset emptu nó hz natura feudi sm bal. sed qñ iponit on9 psonale. vt ire ad plamentu regis vel exercitum. vel caualcatá. z hmói túc pprie dr feuduz z regulat lege feudorú. Et qsuis p hác descriptioné pateant multe conditiones feudoz. tñ ite ponunt multe alie.

i ¶ Nota q multa sunt de pditione feudi recolligendo oes sic post pe. bdic. in tractatu suo de feudis. ex qbus etiá declarant ea q dicta sunt. Primo est de natura sua q dñs retinet sibi directu dñium z ppetatem. vt in. c. vnico. in li. feu. ti. q. cau. feu. amit. Secúdo q vtile dñium trásit in vasallu qd p3 q2 vasallus pót quasi védicare. vñ est qsi dñs alias nó védicaret. ff. de aur. z ar. leg. l. qntus. Tertio q2 dñs hz ciuile possessioné. Quarto q2 vasallus hz naturalem possessioné. q2 appellat fructuarius. sed fructuarius possidet naturalr. vt. ff. de acq. pos. naturalr. vnus tñ possidet vasall9 ciuiliter z naturalr. q2 pscribit qd nó faceret nisi ciuiliter possideret. Quinto q2 hmói cótractus cósistit inmobilibus. Sexto si vasall9 dño cóstitutu seruitiu nó pstiterit repellit a feudo. Septimo q2 sine volútate dñi feudu alienari nó pt. Octauo q2 feudatio regulariter fit imppetuu. Nono quia dñs hz mittere in possessioné vasallu. Decimo q2 si fit cótrouersia inter vasallos dñs recognoscit. secus est in emphiteota. Ratio q2 in cótractu feudali dñs hz vasallu mediáte iuraméto psonaliter obligatum z ió cu habeat iurisdictioné in psoná multo fortius in re. sed dñs hz emphiteotá obligatu róne pésiois. nec hz aliqd ius in eu qsdiu pensio soluat. ió recognoscere nó pót. Undecimo vasallus nó pt sine dñi volútate feudu ipignorare. sed emphiteota bene pót. Ratio q2 si vasallus re pignori obligaret creditor interim recipet fructus z dñs interim ex hoc pateret dánu. q2 de fructibus dño seruire tenet. sed vbi emphiteota re pignori obligat. dñs ex hoc nullum dánu patit cu emphiteota dño dare pésionem in pecunia cósistenté. Et ió lz alius interim recipiat fructus emphiteota soluéte dño pésioné: dño satisfacere pót. Duodecimo q2 vasallus feudu alteri dare nó pót sine dñi volútate. sed emphiteota bene pót. ró q2 magis obligatus est dño vasallus propter fidelitaté qs emphiteota: cu psoná ipsius vasalli dilegeret. ita q aliu subrogare nó pót inuito dño. sed lz emphiteota aliu loco sui subrogare nó possit aliená do tñ hoc sibi pmittit ppter liberalitaté. cum ita possit alius re ita meliorare sicut ipe. Decimotertio femina nó pót succedere in feudu nisi fuerit cóuentu. sed in re emphiteotica succedere pót. ró q2 feudum dat ppter seruitiu. sed mulier nó pót ita bene seruire sicut hó. sed res in emphiteosim ppter meliorationez qd eque bene pót mulier. Fallit tñ si feudu sit femineuz vel femine cócedat túc deficiétibus masculis succedút femine. 2. si fuit pactu. j. §. 7. Decimoquarto vasallus nó pót aliu vasallu facere sine dñi volútate sed emphiteota pót. ró q2 res dat in emphiteosiz ppter melioratioñe. sed ita bñ pót. 2 sic primus. sed feudu dat ppter seruitiu z nó pót eque bene scds sicut primus. Decimoqnto q2 pésio nó pstat ánuo p stat seruitiu certum vel incertu put fuerit cóuentum Ite q nó pstat aliqd p introitu. Decimosexto quia vasallus nó tenet seruitiu nisi fuerit reqsitus a dño secus in emphiteota. ró q2 emphiteota tenet pstare certá pensioné certa die. dies aut interpellat p dño. vasallus aut nó tenet dño nisi sciat q indigeat. Decimoseptimo vasallus pót feudum dimittere sine dñi volútate. sed emphiteota nó pót. ró q2 feudu datur amore vasalli. z vt aliqná vtilitaté cósequat. ió nimiru si pót sine volútate renúciare. sed res dat in emphiteosim ppter melioratioñe z ppter vtilitatem dñi. s. vt res melioret ió nimiru si sine voluntate domini renunciare non potest.

¶ Quis pót feudu dare. Rñ. sm bal. de his q feuduz da. po. §. abbatissa. q qlz tá masculus qs femina tá nobilis qs rusticus. dúmó habeat legitimá suorum administratioñe. vt in. c. p. §. noui. p quos fit inue. hosti. tenet q et possit minor. 14. ánis si feudu fuit vetus. si vero fuit nouum oz q sit pubes z iurauerit non cótrauenire. r

3 ¶ Utrū platus possit res ecclesie infeudare sine alia solēnitate. vel licētia. R. q sic antiquū q̄uis sit reuersum ad ecclesiā ēt nō obstāte iuramēto qd faciunt plati de nō alienādo. cū modificatiōe tn̄ de q̄. ö. A. ēphiteosis. §. 17. de nouo aūt nō pōt vt i. c. fi. d feu.

4 ¶ qs possit inuestiri. R. s. Hos. q qlz ēt fuᵒ dūmō sciē te dño faciat: ⁊ tā p se q̄z p pcuratorē pōt qlz iuestiri

5 ¶ Quot modis acqrit feudū. R. fm Hosti. q q̄tuor modis. Pᵒ p inuestiturā dādo sibi possessionē corporalē. Secūdo p aliqd equalēs iuestiture sicē cū dño dicat vade i possessionē talis ⁊ tene p feudo. Tertio p pscriptionē vt si trigīta ānis tenuit feudū ⁊ dño seruit lz iuestitus nō fuerit. Quarto p successionē.

6 ¶ Quis succedit in feudū. R. Bal. de his q. feu. da. pos. §. ⁊ qz: hic repit tale capitulū: Fideli absq̄z libis ex se descēdētibus: ⁊ i feudū descēdētibus si qdē feudū fuit: cōis parētis. fratres defuncti cū filijs pmortuorꝫ fratrū in stirpē succedāt: his vo nō extātibus ad agnotos pximiores id volumus ptinere: ⁊ si qdē i pari gradu sunt. pariter admittātur. si vo ex vno est vnus ⁊ ex alio plures. nō i stirpē sz in capita succedere debere ordinamus hec ibi.

7 ¶ Ut femina succedat in feudo. R. addēdo ad illa q̄ dicta sunt i p. §. Bal. in. d. §. sic aūt. ⁊ qz dicit glo. hic. q nō nisi i tribus casibus. p qn̄ noiata i inuestitura. Secundo qn̄ feudū redemit a dño. Tertio qn̄ dño ei dedit pp seruitiū pris. i qbus casibus ab aliquo ex parētibus nō ē ingetāda. vt i. c. si qs sine filio masculo. adde quartū si feudū sit datū ad nullū seruitiū. qz nō extātibus masculis succedet femina. sz Bal. i. d. §. ⁊ qz. Quintū qn̄ feudū erat q̄situ iure ēptiōis sz Odofre. i sū. sua. potiᵒ ex nā pctᵒ q̄z feudi.

8 ¶ Utᵐ pcesso feudo titio p se: ⁊ descēdētibᵒ filijs masculis: ⁊ feminis filiabus: femina cū masculis simul admittātur. R. fm Bal. q nō. sz masculus solus. qz nā feudi ē vt pferat masculus: ⁊ si postea filius decedit sine filio nō admitteret femina soror pmortui fratris. q̄ semel exclusa fuit p masculū: ⁊ iō reuertit ad dominū. qd verū ē i feudo simplici: ⁊ recto. secus in feudo pcesso ad certuz seruitiū qd femina posset explicare p se. vel p aliū. qz tūc admittet cū masculo simul. ff. d vsufru. accre. si qs tertio: ⁊ l. si mulieri. sz Jo. de bel. q dicit q fuit in facto regni Apulie: ⁊ qᵒ pcludit Bal. q statutū excludēs feminā extāte masculo. semel exclusa z nō āplius succedere nisi vt fratri habet succedere nō vt patri mortuo sine masculo. vide infra. A. hereo. §. 17.

9 ¶ Utᵐ clericus succedat in feudo. R. vt colligit ex diuersis opinionibus aliq̄lr reducēdo ad pcordiā. q aut feudū erat sibi aptum: ⁊ tūc si pmoueat ad sacros ordines sic renūtiare videt qz trāsit ad statuz incōpatibilē. facit. c. de multa: de pben. ⁊ de. grā. de rescrip. nec poterit isto casu seruire p substitutū. nisi eēt feudū ex quo pstaret solū seruitiū reale. qd non est pprie feudū: vel feudū ex quo pstaret seruitium qd nō repugnat eius ordini: qz tūc succedet eo. q p clericatū nō perdūtur iura successiōis. 12. q. 5. c. p. cuz similibus. si vero pmoueat solū ad minores ordines succedet: qz pōt seruire p substitutū. vt vult glo. i. c. i. de bñ. feu. Aut feudū nō erat sibi actū. puta qz erāt tres fratres: ⁊ pgenitus possidebat feudū: ⁊ ipse erat vltimus q effectus ē cardinalis. postea mortui sunt alij fratres sine herede: ⁊ tūc succedet qz nō pōt dici q habuerit aiuz renūtiādi: nec ēt facultatē: ⁊ tunc de equitate iuris admittet. q possit seruire p substitutū. lz secus de iuris rigore: nisi tale eēt seruitiū qd de sui nā posset per quēlz explicari: qz tūc ēt de iuris rigore succedit ar. l. pmuᵒ. §. si ab eo. ff. de. A. obli. Et hec ē determinatio Bal. i. l. qsqs. C. de epi. ⁊ cle.

¶ Quid si efficit religiosus qs succedet. R. Odofre. i auē. ingressi. C. de sa. san. ec. q trāsit ad monasteriū eo mō quo erat penes igressuz. l. si qs pbiter. C. de epi. ⁊ cle. Inno. i. c. i psentia de pba. limittat vez. si seruitiū ad qd tenet pōt pstari ab ecclesia. alias ad dñm reuertit. C. de cad. tol. l. vnica. §. ne autē. Albri. in. d. auē. tz q fm ius pluctudinis feudorꝫ reuertit ad dominū idistincte: vt ē casus: si de feu. ptro. fue. c. q clericᵒ: ⁊ de. va. mi. q. be. ar. de. i. D. fideli. i. c. ipsentia de pba. col. 22. A. 5. q̄ro. tz post multos doc. q nō trāsit: ponit tn̄ aliquas fallētias. pᵒ est qn̄ feudū francū ⁊ exēptū a legibus penalibus feudorꝫ: ⁊ est francū qn̄ est feudata pprietas: nā ex pacto pōt oē dominiū pcedi feudatario. Secūdo fallit qn̄ seruitiū ad qd vasallus tenet possit pstari per monasteriū. Tertio qn̄ eēt femina inuestita: ⁊ tūc retinebit quo adiuxerit. postea reddibit ad dominū. Quarto fallit qn̄ eēt feudū pnū trāsitoriū ad oēz heredem. Uide. A. religio. §. 33.

¶ Sed qd si pr obtinuit p se: ⁊ suis heredibus: ⁊ successoribus qbuscūq̄z trāsibit ne ad extraneas vel legatariū: vel clericū. R. Bal. i. l. i. ff. de re di. ⁊ sequit Ludo. de ro. in. l. id tpa. §. i. ff. de vsuca. q sic: sz ipse Bal. i. c. i. §. donare: ti. qualr olim feu. po. ali. corrigit se ⁊ dicit: q dictio qbuscūq̄z itelligit de succedētibus ab itestato: ar. l. si qn̄. C. d iossi. testa. vn̄ dic q nō veniet extraneᵒ: rō qz res nō dz regulari sz nām pctus: sz pctus ipe fm nāz rei deducte in eo: vt. l. stipulatio ista. §. q̄situ. ff. de obli. Ubi lz stipulaᵗ sit trāsmissibilis i heredē d sui nā vt i. l. veteris. C. de pbē. stipu. tn̄ nō trāsmittit qn̄ res i ea deducta nō ē trāsmissibilis. vt est videre in feudo. nec legatarius etiā vēiet. nec clericᵒ: ⁊ sic dictio qbuscūq̄z restrigit p nō. i. l. i. C. de sa. san. ec. ⁊ p Jo. de are. i. l. i. §. itē nūnaᵒ. ff. de no. ope. nū. Limita tn̄ de clerico hoc diri. §. 9.

¶ Sed nūqd succedit frater aut filius fratris qn̄ qs fuit de nouo i bñficio iuestitus si decedit sine liberis R. q nō: sz ad dominū reuertet. vt i ti. d nā. suc. feu. Et qd dictū ē. ö. q deficiēt hᵒ filiis veniūt agnati. intelligit de feudo acqsito ab ātiqᵒ. i. ab eo fuit q cōis parens totius cognationis.

13 ¶ Utrū vasallus possit vni ex filijs plegare totū ius feudi. R. Bal. in ti. de prohi. feu. alie. q nō ullo mō. nisi de volūtate: & ꝯsensu filioꝝ. q: lex feudoꝝ dictat q ad oēs equalr pueniat. vt in ti. q. feu. da. pos. §. sꝫ cū hoc limita nisi sit ducatus vel marchionatus & hmōi qui debētur primogenito solū.

14 ¶ Ut feudū possit dari in dotem. R. glo. in c. si. de feu. q sic. ad tēpus feudatarij & nō plus.

15 ¶ Ut vasallus valeat grauare filium heredē. vt de vino qd educit de vinea feudali. det oi āno pro aīa sua. R. Bal. in ti. de successiōe feudi. c. ꝑ. q sic. q: te/stat de fructibus nō de feudo. q fructus sunt res ꝓ/prie heredis. vñ nō dr alienatio feudi q̄ñ alienātur fructus separati. ff. de do. l. in edibus. §. ex rebus.

16 ¶ Ad quid obligat vasallus dño. R. q ad sex. q̄ nō de vsi. feu. i. c. i. de for. fi. & 22. q. 5. de forma: & ꝺ iur. iur. c. ego. Pᵒ ne sit sibi i aliquo dāno corporis sui: & q ipediat ꝓ posse. Secūdo ne dānū i tēporalibus faciat. vel vtilitatē ipediat. Tertio ne reddat difficile vel ipossibile qd facere eū videt vele. Quarto ne re/uellet eius secreta ꝑ q̄ vel minus tutus: vel noceri ei possit. Quinto ne sit ꝯ eius iustitiā: vel honestatē. s. maculādo vxorē: vel filiā eius: vel famā. dicto vel facto: vel ꝯsensu. Sexto vt fidelr ei ꝓbeat ꝯsiliū. auxi/liū: vel fauorē. Adde. 7ᵐ. q tenet iurare fidelitatem sibi. nisi ex pacto sit remissuꝫ. formā aūt iuramenti ponit Hosti. sic. Ego. N. iuro sup scā dei euāgelia. q ab hac hora i āntea vsqꝫ ad vltiᵐ diē vite mee. ero fidelis tibi. N. dño meo. ꝯ quēcūqꝫ. excepto iperato/re: vel rege: itellige i cā iusta: & ēt dꝫ excipe si hꝫ aliū dñuꝫ āntiqorē. Adde. 8ᵒ. q tenet ꝺꝫ q ꝯuētū fuerit: vel nā feudi: vel regionis ipi⁹. seu ꝯsuetudo reqrit.

17 ¶ Sed quid si dñs moriēs relīqt plures filios: vtrū iurabit oibus. R. q sic. si oēs equalr succedāt. Host. tñ tenet q nō. sꝫ solum vni. sitr iurabūt oēs filij seu heredes vasalli. si feudū indiuisum habent. si vero ad vnū peruenit. ille solus iurabit.

18 ¶ Ut vasallus possit ꝑ aliū seruire. R. ꝺꝫ Bal. q si seruitiū debet fieri principi: vel nō pōt fieri ꝑ substi/tutū: nisi de volūtate principis: vt. C. de murile. l. si qs ex cor: tūc nō pōt ꝑ aliū seruire: & si ꝑ ifirmitatē nō pōt exhibere huiuū pdet feudū: nisi eēt a casu for/tuito: sine culpa pcedente: vt puta q: a casu excecat tūc. n. nō pdet: ne det afflictio afflicto. Alias pōt.

19 ¶ Quō amittit feudū. R. q. 12. modis. Pᵒ si vasal/lus efficit clericus: vel religiosus de quo. ē. §. 9. & facit. 23. q. 8. §. i. q: arma nō portat. Secūdo si heres vasalli steterit ꝑ annū & diē q nō pecierit a dño in uestiturā feudi. itellige hic & i sequēti si ē maior. 14. ānis: vel puella. 12. vt nō. i. c. veritatꝫ: de iur. iur. Tertio si vasallus mortuo dño ab eius heredibus infra tēpus pdictū inuestiturā nō pecierit. de quibus duobus habet in. c. ꝑ. q ca. feu. amit. sꝫ pdicta limita q̄ñ iurauit persone solū: vt cū dicit iuro tibi. secus si iu/rasset sibi & successoribus: vel sub noie dignitatis: q: nō tenet āplius iurare successoribus: nisi magna lō/ginquitate periret memoria ꝺm Pa. i. d. c. veritatꝫ. Itē nisi eēt miles q: hꝫ annū: & mēsem. Iteꝫ nisi cā iusta ipedierit: vt habetur de ꝓhi. feu. alie. ꝑ lodha/riū. c. q̄ñ iter dominū. Quarto cū vasallus trib⁹ vi/cibus corā paribus: & hmōi noluerit iurare fidelitatē. q̄uis dño sit paratus facere inuestiturā. Quin/to si vasallus interficiat propriū germanū suum: vel filiū germani sui: vel aliud cōmiserit quo parricida nūcupari posset: vt totā hereditatē haberet. Sexto si vasallus dimisit dominū i prelio nō mortuū: vel ad mortē vulneratū. Septimo ꝓ multas cās igratitudinis q̄ numerāt in. c. i. & 2. qb⁹ mo. feu. amit. & de feu. si. cul. nō amit. c. i. & 2. puta cōcubuit cū vxo/re: filia: vel sorore: & hmōi. Octauo si sciēter nega/uerit feudū: vel partem aut cōditiōnē eius: secus si ignorāter. Nono si infeudauerit feudū alia lege. q̄ꝫ ea qua hꝫ ipe: vel in talē vasallū q feudū seruare nō pōt. Decimo si dominū accusauerit aut testimoniū ꝯ eū tulerit i cā criminali: & ꝺm quosdā etiā i ciuili. Undecimo si vocatus a dño q secū vadat i expeditione publica: puta vocatus ab iperatore: vt secum vadat ꝑ corona suscipiēda: & hm ōi nō venerit nec acceptā miserit vel stipēdia militie nō ꝺderit. Duodecimo si feudū i alienauerit. Isti casus habentur in summa Hosti. e. ti.

¶ Querit an aliens feudū: sine ꝯsēsu dñi. ipso facto 20
cadat. R. ꝺm Pa. in. c. vltimo: de feu. q sic. Et pōt sine alia snia expelli: & alteri ꝯferri. etiā si allienādo dixerat: saluo iure dominij. ꝺm Bal. que sit cā bene amit. c. ꝑ. q: factū sequēs est ꝯtrariū ar. ca. te iur. iur. & qd nō ibi. secus si dixisset: & alr vel alio mō. nō iterado: q: opāt vt dño ꝯdicēte nō videat facta alienaᵒ. Et hᵒ verꝫ nisi aliq̄ captio dño posset iteruenire. puta daret castellū tali q̄lē dñs expellere nō posset.

¶ Quid si nō alienat nisi partē. R. Jo. an. quē seqt 21
Pa. vbi. s. q solū pdit illā partē quā alienauit. etiā si eēt maior pe. de ꝓhi. feu. alie. iperialē. §. i.

¶ An possit alienare ꝑ aīa. R. q nō. neqꝫ legare: 22
neqꝫ disponere ꝑ aīa: vt i. c. i. q̄tr feu. alie. l. sꝫ. neqꝫ ēt de iure canonico. ꝺm Hosti. i sum. de imu. eccl. qd intellige i feudo tēporali: q: si feudū est perpetuū pōt alienari: & eccle donari ꝺꝫ. c. Host. & seqt Pa. vbi. s.

¶ Quid si alienat suas cōmoditates ad tps lōgissi/ 23
mū. R. Bal. in ti. de pace ꝯstātie in. fi. i. 8. carta q nō cadit. dūmō actū sit q dominiū vtile nō trāseat. allegat glo. singularē i. l. codicillus. §. instituto. ff. de le. ij. Idē dicit i emphiteota. Idē tenet Bar. in. d. §. istituto. vbi dicit: q vendēs fructus domus ad cētū annos nō videt alienare: sed nō placet. Sed si vult alienare faciat sic. Uēdo vel ꝯcedo fructus vel ipaꝫ perceptionē cū hoc si dño placuerit: vel dñs nō re/uocauerit & sic saluo: & saluato honore: & iurisdi/ctione: & ꝯsensu dñi: & si de iure possum: nec aliter: nec alio mō. Si aūt dño nō placuerit: vel nō ꝯsense

nit: vel reuocauerit vel ꝙ̄ tūc nō possiꝫ. res sit īepta: vel vēdit⁹: vel alienat⁹ sit irrita: ⁊ ipso iure nulla: ⁊ sic erit tutissima cautella nisi sit captio dñi: vt dictū ē.

24 ¶ Utrū possit pignorari. R̄. Pa. vbi. s. ꝙ nō: qꝛ que prohibet alienari generaliter a lege: vel a testatore aut a iudice: aut per pactū ꝯhentuū. prohibētur pignorari. l. fi. C. de re. alie. ⁊ nō alie. ⁊ per Bar. in l. i quor. ff. de pig. Ratio qꝛ per ꝯstitutionem pignoris: de facili deuenit ad distratioñe rei. ff. de distra. pig. l. 2. ⁊ 3. ⁊ C. de iur. do. ipe. l. 2. Et preterea vno ꝓhibito prohibet omne per qḋ peruenit ad illud. l. oro. ff. de spon. cū cōcor. ibi. in glo. positis: secus est quādo quis prohibet emere: qꝛ pōt in pignus accipere. nisi fieret in fraudē: pro tanta q̄ntitate. ꝙ non est verisimile dominū luitꝫ. ar. l. qui habebat: i pri. ff. de le. iij. fm Bar. in d. l. in quoꝝ.

25 ¶ Ad quē reuertet feudū vasallo priuato. R̄. Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut si libellario: ꝙ si priuat ex dolo cōmisso in personā dñi: ad dominū reuertet: vt ꝗ̄ sit prima. ca. ami. bene. c. p. §. deniqꝫ. Quando vero delinquit extra personā: tūc veniūt agnati: ⁊ nō dñs dicūtur aūt agnati qui per virilem sexū descendūt: cognati vero ꝗ per femineū. Quādo vero ex causa alienationis tūc sunt opiniones: sed Bal. ibidē dicit: ꝙ si fecit in fraudem agnatoꝝ tūc ipi agnati veniūt nō dñs. Si vero nō in fraudem fecit tūc reuertit ad dominū. tñ filij: vel agnati. imo etiā filia. masculis nō extātibus. debet redimere a dño: ⁊ cogit dñs eos inuestire: vt de his q. feu. dare. po. §. cū vero. Quod intellige si feudū non erat nouū. fm Ja. de beluisio: Bar. tñ vt recitat Pa. vbi supra dicit ꝙ si pater cōmisit delictū pp qḋ directe venit priuādus feudo. puta qꝛ alienauit: ⁊ hmōi: vel cōmisit aliquid ꝯ tenorē iuramēti. tūc nocet filio. etiā si processisset ab anteriori generatōe. ar. in l. i. ff. si qs ali. te. pro. ⁊ in l. cū ratio. §. fi. ff. de bo. proscri. vbi pꝫ ꝙ si quis prohibuerit aliquē testari: vel interficeret consanguineū. cui debebat succedere ab intestato. fiscus occupat hereditatē nec veniunt aliqui cōsanguinei qui sunt prohibēti: vel occidenti gradus inferiores: vt ibi. Si vero delictū nō est ppter qḋ directe sit priuand: sed per quādā ꝯsequentiā. puta qꝛ dānatur propter aliqḋ maleficium. ita ꝙ eius bona veniunt publicāda. tunc procedat distinctio. Dy. in regula. nō debet lib. 6. qui distinguit ⁊ tenet ꝙ si feudum a patris persona habuit originem noceat filio. secus si est a generatiōe vlteriori qꝛ tūc nō nocet. cuꝫ qua distinctione trāsit Jo. an. ⁊ dñs Ant. i. d. c. si de feu. distinctio tñ Bal. videtur equior. quo ad laicos. sꝫ in prelato ecclesiastico tenet cū Ange. de are. instit. q mo. fini. tute. §. itē finit: qꝛ lꝫ vetat puād⁹ feudo. nō tñ nocet successori: qꝛ eo mortuo reuertet ad suū successorē: ⁊ h᷑ sequit ēt gl. i. c. p. §. fi. i ti. ꝙ̄ cap. cō coradi.

26 ¶ Utrū vno feudatario deficiēte. accrescat feudū in alteri. R̄. fm Pa. vbi. s. ꝙ nō nisi fuisset expressum. Uide Bar. in l. si mihi. ff. de ver. obli.

¶ Utrū vasallus vasalli mei. sit me⁹ vasallus. R̄. ꝙ nō. sicut ⁊ libertus liberti mei. nō est meus libertus. ff. pro soci. l. nam socij. 27

¶ Utrū fili⁹ repudiata hereditate patris. possit feudū tenere. R̄. fm Hosti. ꝙ non. sed aut totū debet retenere. aut totū repudiare. nisi dñs ꝙ̄ nouo beneficio inuestiat. agnatis ꝯsentientibus. Agnati vero bene pñt feudū retinere. repudiata hereditate: vt in ꝯsti. fed. an. agna. l. fi. ꝙ̄ fun. re. he. pos. feu. re. c. si ꝯtigeret 28

¶ Utrū vasallus inuito dño possit refutare feuduꝫ. R̄. Jo. de Imo. in. c. p. de feu. ꝙ nō: allegat glo. singularē in. c. fi. de capi. q. cu. ven. ⁊ Pa. i. d. c. p. Idē tenet glo. in. c. cū in ecclesiaꝝ: de ꝯsti. Bar. vero i. l. is cū quo. ff. de aqua plu. ar. sic cōcludit. ꝙ si datuꝫ ad certū seruitiū nō pōt. si vero ad icertū. potest añ q̄ illud seruitiū sit indictū. qꝛ nōdum est purificata obligatio. Facit i simili glo. i. l. icola. ff. ad munici. nisi iurasset specifice. nō possē refutare: Bal. in plurīdys feudi. Fallit si dñs eēt in plio ⁊ tūc vellet refutare: qꝛ dñs tūc non posset sibi prouidere de equali vasallo. ar. l. filie mee. ff. so. ma. nā cedere feudo. est quoddā diuortiū ⁊ nō valet nisi possit ꝯsuli idēptitati dñi Hosti. ꝯ sꝫ opinio Bar. melior. 29

¶ Utrū dñs teneat vicē repēdere vasallo fideli. R̄. ꝙ sic alias cēsebit malefidus ⁊ debet priuari feudo per superiorē si perfide se habet ꝯ vasallū suum. 30

¶ Utrū ecclesia possit sine vsura recipere in pignus feudum: ⁊ facere fructus suos. R̄. h. c. i. de feu. ꝙ sic. dūmō iterū nō recipiat huitiū a vasallo: ⁊ hoc hꝫ ēt locū i feudo laicali hꝫ cōiter doc. q̄uis ibi glo. dicat ꝯtrū: dicit tñ Car. ibidē. quē sequt. d. Ant. ⁊ cōiter alij⁹ ꝙ si feudū eēt liberꝫ. nō posset retinet fructus: qꝛ ꝓfactū. c. i. itelligit qñ nō ē liberꝫ: sꝫ hꝫ Hosti. quē sequit Pa. itelligit generalr qꝛ hoc pcedit ex nā feudi nā cū dñium directe remāsit penes dominū: si vtile reuertit ad eū ex volūtate vasali pignorātis ꝯsolidat: ipꝫ dominū vtile cū ipa ppꝛietate vñ nō dr̄ ꝓprie fructus ex aliena re sꝫ ex ppria: vasallus iterim liberat ab obligatiōe qua dño tenet: dissoluit ergo iteriꝫ. seu suspēditur obligatio inter eos: ⁊ hec ratio facit ꝙ sit idem in laico. 31

¶ Quid si iteri recipit dñs huitiū a vasallo. R̄. ꝙ si vasallus facit tā q̄ ex debito: tūc teneret restituer fructus nisi ꝓtestet. ar. i. l. 2. C. de iure dñico ipetrā. ⁊ in . c. M. de ꝯsti. secus eēt si ex liberalitate sciēs se non teneri vasallus exibet ꝯsueta seruitia. 32

Fictio ꝓ . o. L. 4. di. 4. q. 3. ar. 2. q. . ad p. p prie ē cū aliqd ostēdit dicto vel facto qḋ nō ē i rei veritate. Hoc āt ꝯtigit dupli vno mō qñ ex hac itētiōe aliqd dr: vel fit vt. Aliud ostēdat q̄ rei veritas hꝫ: ⁊ tūc fictio est speciale petm̄: ⁊ sic opponit virtuti ꝗ̄ ē veritas. Alio mō qñ aliqd ostēdit qḋ rei veritas nō hꝫ. dicto vel facto ēt si non pp hoc dicat: vel fiat ⁊ sic accipitur fictio in baptismo

vel ꝯfessiõe. qñ nõ hñt illa q̃ requirũt: ⁊ supbus fm pbm. 3°. ethi. est fictoꝛ fortitudinis: ⁊ audatie qꝛ per hoc. hõ maxͥ reputaꝛ se posse excellẽtiã apud hoĩes ꝯsequi: vide. ꝟ. simulatio. Quõ fictio iuris valeat: vide. ꝟ. excõicatio. 5. casu. ꝓ. §. 42.

f Ideicomissuz. fm Pa. i. c. Rainaldus: de testa. est cũ qs capit de manu alterius. puta relinquo tibi fundũ ⁊ volo q̃ illud restituas titio. qđ respectu tui est legatũ respectu vero titij ẽ fideicomissuz sic appellatũ: qꝛ fidei tue comittiꝛ vñ legatũ: fideicomissuz ⁊ donaͨ cã moꝛ. sub eadẽ appellatiõe venіũt. đ qbꝰ vide. ꝟ. legatũ: ⁊. ꝟ. substituꝰ.

f Ideiussoꝛ ẽ q pꝛo alienis debitis itercedit vel qui alienã obligationẽ i suam recipit fidem. pꝛincipali tamen manẽte obligato insti. eo. ꝑn. ⁊ fm Host. hodie fit sic stipulãdo. es fideicomissoꝛ ꝑ tali ⁊ pmittis mihi pꝛo eo: ⁊ illa rñdit sic. ⁊ differt a mãdatoꝛe qꝛ mãdatoꝛ iteruenit a pñͦ: fideiussoꝛ vero possunt accedere tã añ factũ q̃ȝ post: vt habeꝛ in auẗ. pñte. C. de fideiuſ. ꝑpterea tã i. ff. q̃ȝ. C. e. ti. additꝛ: ⁊ mãdatoꝛibꝰ. Et nõ tȝ fideiussio qñ est accessoꝛia ei qđ nõ tȝ. glo. in. c. grauis de cẽsi.

1 ¶ Quis põt fideiubeꝛ. R. q̃ glꝫ qui hȝ liberã administrationẽ suoꝝ bonoꝝ. vñ mulier nõ põt pꝛo viro fideiubere. l. 2. in glo. ff. ad se ꝯsul. velle. Nec ẽt põt ꝑ altero i. l. q̃uis. ff. ad velleia. Et hȝ q̃ ibi distinguiꝛ ponũtur ibi sex casus inqbus mulier põt fideiubeꝛ. Pͦ qñ fideiubet pꝛo ꝑcio dãdo: vt qs manumittat seruũ. Secũdo qñ ꝑ dote alicuius mulieris. Tertio qñ renũtiauit beneficio velleiano certioꝛata de eo. Quarto qñ accepit ꝑtiũ ꝑ fideiubẽdo. vel aliqđ loco ꝑcij. Quinto qñ i fraudem fideiussit vt deciperet. Sexto qñ pignus vel fideiussoꝛẽ ꝑ alio dedit: ⁊ post biẽniũ a dicta cautiõe numerãdũ iteꝝ ad idẽ se obligauit vel pignꝰ. vel fideiussoꝛẽ dedit: secus si infra biẽniũ consensit qꝛ non valeret.

2 ¶ Vtrũ clericus possit eẽ fideiussoꝛ. R. q̃ ꝑ laico nullo mõ põt: ⁊ si facit est abiciẽdus vt i. c. ꝑ. de fideiu. ſȝ aliq limitãt in frequẽtia fideiussiõis pp verbũ. iserviẽs. i. d. c. ꝑ. positũ. qđ nõ frequẽtã. i. valde seruiẽs. sic ⁊ poniꝛ i. l. gallus. §. ille casus idifficilis. i. valde difficilis. ff. de li. ⁊ post. ſȝ videꝛ q̃ nullo mõ ꝑ laicis. xi. q. i. c. te qdẽ. i tex. ⁊ i glo. nisi i casu necessitatis. i qͦ sic obligaꝛ subuenire idigẽti: vt. 12. q. 1. vidẽtes. sic ⁊ fideiubere: ⁊ hoc tȝ glo. i. d. c. te qdẽ: ⁊ glo. i. c. pe. e. ti. Sed ꝑ ecclesia vel ꝑ alio clerico bñ põt fideiubere: vt in. c. 2. e. ti. obligaꝛ tñ si fideiubeat: vt i. c. ꝑuenit. e. ti. qđ limitat Host. q̃ solũ teneꝛ de patrimonio suo vel de reditibꝰ bñficij quos fecit suos. nõ aũt in preiudiciũ ecclesie.

3 ¶ Vtrũ religiosus possit fideiubere. R. q̃ nõ vt i. c. pe. e. ti. Nec etiaȝ si eẽt abbas nisi hoc faciat de maioꝛis ptis ꝯuẽtus. capituli: ⁊ abbatꝭ licẽtia: vt ibidẽ.

4 ¶ Vtrũ heres fideiussoꝛis obligetur. sicut fideiussoꝛ. R. q̃ sic. l. põt accipi. ff. de fideiuſ.

¶ Vtrũ fideiussoꝛ q ꝑmiserat aliquẽ ꝑsentare: liberetꝛ si talis ꝑ quo fideiussit post fideiussionẽ comisit capitale crimẽ pp qđ fuit ꝯdẽnatus ad moꝛtẽ: vel bãnitus ⁊ fugit. R. q̃ sic: vt ẽ casus i. l. ſȝ ⁊ si qs rei. ff. si qs cau. i ꝑn. ⁊ nõ i. l. si decessent. ff. qđ satisda. co. ⁊ ibi dꝛ q̃. d. Albꝰ. cũ fideiussisset ꝑ quodã scholarꝭ Bonoͤ accusato de quodã maleficio. de eo ꝑsentãdo sub pena mille libraꝝ. post quã fideiussionẽ accusatus fuit ꝑdictus scholaris ab alio de alio maleficio. q fugit ⁊ nõ cõparẽs. citatus. fuit: bãnitus ⁊ diffidatus ſȝ ꝯsuetudinẽ Bonoͤ: ⁊ ꝯdẽnatus ad moꝛtẽ: post quã ꝯdẽnationẽ obtinuit q̃ nõ erat obligatus sue fideiussiõi. Et hoc veꝝ nisi fideiussoꝛ eẽt i dolo: vel lata culpa: respectu maleficij postea ꝑpetrati. qꝛ i ꝯſcia teneretꝛ ad restitutionẽ pꝛimi. alias nõ. 5

¶ Vtrũ fideiussoꝛ rei decapitãdi. cui dictus reus fuerat assignatus: ⁊ fugit. sit ipe decapitãdus. R. L y. in l. ad cõmẽtariẽsem. C. de custo. re. ⁊ Bar. ⁊ ibi tex. i. l. si qs reũ. ff. de custo. re. q̃ nõ. ſȝ pecuniaꝛr puniꝛ. Nõ qꝛ nemo põt obligare se ex ꝯtu ad penaȝ capitalẽ: qꝛ nemo ẽ dñs mẽbꝛoꝝ suoꝝ. 23. q. 5. si nõ lȝ. si tñ fuerit i dolo punietur pena arbitraria: vt nõ in. d. locis: ⁊ i glo. c. cum bõ. 23. q. 5. Nec obstat. d. l. cõmẽtariẽsem. qꝛ loquiꝛ de illo q hȝ ex officio custodiã q puniꝛ eadẽ pena qua erat puniẽdus icarceratus. si est in dolo fuge vel negligẽtia nimia vt ibi. 6

¶ Vtrũ possit qs iterponere fideiussoꝛẽ i cã criminali R. Pa. i R̃ca de fideiuſ. q̃ si nõ venit iponẽda pena coꝛpoꝛal põt. alias nõ: ⁊ sic itellige. c. si clericus: de sen. exc. lib. 6. facit. d. l. si qs seruum. iũcta. l. diuus piꝰ. ff. đ custo. re. Et ẽ bonꝰ tex. i. d. c. cũ bõ: ⁊ ibi glo. fallit i muliẽr đ qͣ dic vt i auẗ. vt nulli. iudi. §. nec. 7

¶ Vtrũ cũ plures sunt fideiussoꝛes debeat diuidi debitũ iter eos. R. Pa. i. c. ꝑuenit. e. ti. q̃ sic si sunt oẽs ꝑsentes: ⁊ soluẽdo: ⁊ hoc postulẽt añ litẽ cõtestatã. ff. đ fideiuſ. l. si dubitet. §. 1. ⁊ istđ ẽ bñficiũ diui Adriani positũ. C. de ꝯsti. pecu. l. diui adriani: ⁊ habes in effectu Insti. eo. ti. §. si plures ⁊ hoc veꝝ nisi huic beneficio renũtiassent. 8

¶ Vtrũ ꝑsente debitoꝛe pꝛincipali ⁊ indiscusso: possit ꝯueniri fideiussoꝛ. R. q̃ nõ vt i auẗ. ꝑsente. C. eo. tit. ẽt hȝ Pa. i. d. c. ꝑuenit: si ꝯstiterit se pꝛincipalẽ debitoꝛẽ: vt fit cõiter hodie. Et hoc veꝝ ẽ nisi renũtiauerit huic beneficio: vt. C. de duo. re. sti. auten. hoc ita. Et nisi debitoꝛ notoꝛie sit nõ soluẽdo: vel nõ possit cõueniri: vt in. d. auẗ. pñte. 9

¶ Vtrũ creditoꝛ teneaꝛ cedere actiones suas fideiussoꝛi. R. q̃ sic. Intellige quas hȝ ꝯ eũ ꝑ quo fideiussit. aliter põt ei denegare solutionẽ debiti: vt. l. modestinus. ff. de solu. ⁊. l. fideiussoꝛibus. ff. eo. 10

¶ Vtrũ debitoꝛ teneaꝛ fideiussoꝛi. de oĩ dãno. R. q̃ sic. Intellige qđ ei euenit ex sua culpa pp fideiussionẽ. c. 2. ⁊ 3. eo. ti. de so. cõpe. c. si. qꝛ officiũ suũ nulli debet eẽ dãnosuȝ. ff. đ fur. l. si seruus cõis. §. qđ vero. ff. ad velle. l. 2. §. 1. ff. quẽadmo. testa. ape. l. sed si quis. 4. 11

q.5.§.venturis:⁊ in glo.d.c.c.

k ❡Utrū repetere possit usuras quas soluit fideiussor pro creditore. R̃. Jo.an. in regula dānum lib.6.in mercu.⁊ sequitur Pa.i.d.c.2.q aut simplr erat solū obligatus ad debitū soluēdū:⁊ sic nō repetet s3 sibi īputet si soluit q2 nō erat obligatus.facit.l.centū.ff. de co.q cer.lo.nisi soluisset usuras vt iteresse:⁊ hoc verū qñ fideiussor obligasset se non solū simplr s3 in oē3 casu3 veniētē ex debito principali: q2 teneretur de augumēto debiti:vt.d.l.cētū alias simplr fideiubens nō tenef ad interesse. nec ad augumentū debiti.vt nō glo.in.d.c.3.⁊ secūtur doc.Et iō sibi iputabit si soluet iure fori.licet iure poli debitor teneaf.si ipse erat obligatus in vero ad iteresse.seu augumentū creditori.alias nō. Aut obligauerat se fideiussor ad vsuras soluēdas:⁊ sic fm legistas ⁊ canonistas distinguif.q si soluit spōte nō repetet fm glo.d.c.2. q2 indebite erant vt i.c.debitores de iur.iur. si vero soluit coacte s3 nō opposuit exceptionē non repetet: si aūt opposuit s3 per iniqtate3 iudicis fuit coactus soluere:⁊ sic nō posset repetere nec debitor tenef p.l. exceptionē.ff.c.ti.Sed i ɔsciā videf teneri.tā qñ soluit coacte q̄3 qñ soluit spōte.eo q sibi pmisit eas soluere ⁊ possit repetere.Et q sibi debitor teneaf q2 sic itelligif mādasse vt soluat debitū vt i.l.si ꝓcurator ff.de ɔdi.ide.⁊ sic sibi iputet debitor.q cū fideiuberi fecit.de vsuris: nisi soluerit i fraudē vt faueret vsurario.q2 sic nō repetet.Aut nō solū fideiussit soluere vsuras s3 ēt iurauit ⁊ sic repetet fm oēs.q2 l3 posset petere absolutionē a iuramēto.nō tamen tenef fm Hostie. q2 l3 teneaf fideiussor excipere vt nō in glo. d.c.2.per multa iura non tenef tñ agere.

13 ❡Utrū fideiussor remaneat obligat⁹ ꝓrogato termino a creditore.R̃.fm Pa.i.c.ɔstitutus eo.ti.cōiter tenef q aut fideiussor erat obligatus ad tps solū puta ad annū ⁊ sic nō tenef post ānū ꝓrogato termino.per.l.itē q̄rif.§.q ipleto.ff.loca.vbi p3 q locaui vsq3 ad annū dato fideiussore si ɔducas postea tacite ad tēpus fideiussor nō tenef nisi d̄ nouo pmittat. Aut obligatio erat pura. l3 solutio dilatata sic ad tps:⁊ sic l3 solu⁹ sit dilatata.nō tñ libaf. Rō q2 nulla facta ꝓrogatiōe termini tenef fideiussor ēt post terminū sicͭ ⁊ reus pncipal̄ ar.c.cū dilecti d̄ dolo.

14 ❡Utrū fideiussor possit agere añ tps ɔ̄ debitore3 vt liberet eū.R̃.q sic. in tribus casibus. Primo si diu in debiti solutione steti⁹. Secundo si dissipare bona sua debitor incepit. Tertio si condēnatus fuit super fideiussiōe.de qb⁹ habes i.c.si.eo.ti.Adde.4°.si ab initio sic conuentum est.

15 ❡Utrū fideiussor ꝓ alienatiōe rei dotalis vel donationis ꝓpter nuptias cōstante matrimonio.teneaf de euictiōe.R̃.Pa.i.c.cū cōtingat:de iur.iur.Bar. in.l.cū lex.ff.co.ti.Jo.an.post multas opiniōes videtur ɔcludere.q si mulier vendit nō tenef nec ipse nec ipsa mulier.d.l.cū lex: sed si vendit maritus vel alius tenetur vēdenti:⁊ fideiussor:vel ad rē tradendā:vel ad iteresse.fm q nō in.l.rē alienā.ff.de ɔ̄hē. emp.Ratio q2 lex nō resistit vēdictiōi:⁊ actioni psonali.s3 alienationi.i.trāslatiōi dominij. Unñ vxor nō obligaf q2 teneref ad trāslationē dominij.l.ex ꝓ.in pn.ff.de actio.emp.⁊ ven.Nec fideiussor q2 haberet regressu3 ɔ̄ mulierē:⁊ hoc verū nisi mulier iurasset:q si iurasset teneref tam ipsa q̄3 fideiussor:⁊ hec opinio omissis alijs videf verior.d.c.cū ɔtigat.

❡Utrū fideiussor possit aliqd recipe sine vsura a debitore.R̃.qdā tenēt q nō:q2 eēt vsura. rō q2 videf q fideiussor sit quodāmō mutuū iterptatum.s3 verius videf q non sit vsura.dūmō fraus neq3 dolus iteruen at.puta q2 ɔuenit cū aliquo ne credat debitori.nisi fideiubeat.vt sic lucrari possit:q2 tūc non liceret.alias sic.q2 hic nō est mutuū verū.neq3 etiam iterptatū.s3 si rōe facti aliqd accipet.bñ esset iniustitia ⁊ ɔ̄ charitatē.qñ nullū piculū h3.vel laborē i fideiubēdo. s3 qñ aliqs accipit rōe piculi cui se exponit:vel forte labor:⁊ ceteror q̄ faciliter icurrerētur i talibus fideiussiōibus. eēt licitu3 aliqd accipere:⁊ potest dici ɔtractus inoiatus. 16

Jdes sumif dupl'r p̄ sīltudinarie.f.p pactio

f ne siue ɔsensu.vñ Pa.i.c.i.de spon.duo: ait sic.Oīs pact o q̄lītcūq3 simplr pōt appellari fides.vñ veniēs ɔ̄ pmissionē dr venire ɔ̄ fidē.vt ibi tex.p cū pstitā:⁊ sic capif in.l.i.ff.de ɔsti. pecu. Et pōt pmissio pactiōis seu ɔsensus appellari fides ad istar religiōis fidei.q2 sicͭ ibi credimus qd̄ nō videm⁹.ita i promissiōe credo te factu3 qd̄ pmisisti. Unñ dr fides q2 fiet vel a firmitate.Appellaf etiā fides sīltudinarie ipe ɔsensus de p̄senti ex q̄ causaf matrimoniū.d̄ p̄senti:vt i.d.c.§.Quō simplex fidei pstatio eqpolleat iuramēto. vide.ꝟ.iuramētū.§.57. Et quō frāgēti fidē.sit frāgēda eidē. ibidem.§.29. Quō aliqñ plus ē fidei pstatio q̄3 simplex pmissio: ꝟ.impedimentum.5.§.3

❡Alia ē fides chatolica seu xpiana de qua d̄ē est i p̄senti.c.q̄ diffinif p appl̄m ad hebre.xi.q ē substantia re3 sperādar argumētū re3 nō apparētiū. Que diffinitio declaraf p.s.T.2ª.q.4.arᵗ.§.q est substātia.i.fundamētū re3 sperādar.sicͭ.n.substātia ē fundamētū oiu3 accidētiū:⁊ sine substātia nō sunt accidētia.ita fides ē fundamētū re3 sperādar.q2 fides facit q vitā eternā speremus:⁊ sine fide nō est talis spes.Dr ēt argumētū re3 nō apparentiū q2 quodāmō cogit itellectū ad assenciēdū rebus nō visis.Unñ possumus sic dicere.fides ē habitus mētis.q̄ icohaf vita eterna i nob.faciēs itellectū assentire nō apparētib⁹.Quō differt fides ab opiniōe ⁊ dubitatiōe ⁊ scia vide.ꝟ.credere:i pn°⁊.ꝟ.dubita° i pn.Utrū fides sit nec° hoi ad salutē.ꝟ.credere.§.2.⁊.3.Quō ⁊ que qlз teneaf credere explicite ibi.§.2. Quō differūt credere deo in deū vel deū.ꝟ.credere.§.i.Quō dubius in fide ē ifidelis.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.§.2. i

2 ❡ Utrū fidei poſſit ſubeē falſuʒ. R. ſm. s. T. 2ᵉ. q. i. arᵒ. 3. ꝙ nō. Rō eſt qꝛ veritas pᵃ. i. deus ē rō formalis obiecti fidei. vñ nihil pōt cadere ſub fide niſi inꝙᵐ ſtat ſub veritate pᵃ ſub qua nullū falſuʒ pōt ſtare. i. nihil tenemus i fide catholica niſi qꝛ eſt a deo reuelatū. deᵒ aūt q ē ipa veritas nō pōt reuelare aliqđ falſuʒ. Uñ relinqtur ꝙ fidei nō poſſit ſubeē falſuʒ: ⁊ q̄uis i fide ſint multa q̄ ſm ſe poſſunt eē: ⁊ nō eē: ⁊ poſſint eē vera: ⁊ falſa. tñ ſm ꝙ ſunt ſub reuelatiōe diuina. nō poſſunt eē falſa qꝛ deus videt ea vt p̄ſentia ⁊ vt ſic nō poſſent nō eē: ⁊ q̄uis ſit poſſibile hominē fidelē ex ꝯiectura humana aliqđ falſum extimare. nō tñ hᵒ eſt poſſibile: ꝙ ex fide falſuʒ extimare poſſit. Et nō ꝙ ſūt tria q̄ ꝑtinēt ad fidē. ſ. articuli fidei. ſacra ſcriptura: ⁊ d̄terminatōes eccl̄ie. Uᵐ poſſit errare in iſto vltᵒ. vide. ꝟ. excoiᵒ. 5. caſu. 4. §. 7. ⁊. ꝟ. canōizať. §. 2. De eo q nūq̄ȝ audiſſet aliqd d̄ fide vide. ꝟ. credeř. §. 4. Uide aliqd. ꝟ. ꝯciliū. §. 13. cē mcᵐ.

3 ❡ Utrū ſubālia ſiue fundamēta fidei. i. illa q̄ p ſe ꝑtinēt ad fidē. ſ. q̄ ſunt ſperāda i patria: ⁊ p q̄ ad illa ducimur debeāt diſtingui p articulos. R. ſ. s. T. 2ᵉ. q. i. arᵒ. 6. ꝙ ſic: vbi ait. Credibilia fidei chriſtiane dicūtur p articulos diſtingui. inꝙᵐ in quaſdā partes diuidūtur habētes aliquā coaptationē ad inuicē. Eſt aūt obiectū fidei aliqd nō viſuȝ circa diuina: ⁊ ideo vbi occurrit aliqd ſpeciale ſm rōeȝ nō viſi. ibi ē ſpecialis articulus: vbi aūt multa ſm eādem rōeȝ ſunt cognita: vel nō cognita ibi non ſunt articuli diſtinguēdi. ſicut aliā difficultatē hȝ ad vidēdū: vel credendū ꝙ deᵒ ſit paſſus: ⁊ aliā ꝙ mortuus: ⁊ reſurrexit. Et ideo diſtinguiť articulus reſurrectiōis ab articulo paſſiōis: ſȝ ꝙ ſit paſſus. mortuus. ⁊ ſepultus. vnā ⁊ eādē difficultatē hȝ. ita ꝙ vno ſuſcepto nō ē difficile alia ſuſcipe: ⁊ pp hoc oīa iſta ꝑtinent ad vnum articulū. Et nō ſm. s. T. vbi. ſ. arᵒ. 7ᵒ. ꝙ articuli. nō qꝯᵐ ad ſubāȝ. ſȝ qꝯᵐ ad quādam maiorē cognitionē. quodā mō creuerūt. ita ꝙ plura diſtincte poſteriores cognouerūt. q̄ȝ priores.

4 ❡ Quot ſunt articuli fidei. R. ſm. s. T. vbi. ſ. ar. 8. ꝙ quidā ponūt quatuordeci. Alii vo. 12. Uñ ait ſic. Illa p ſe ꝑtinēt ad fidē. quoꝝ viſiōe i vita eterna ꝑfruemur: ⁊ p q̄ ducemur ad vitā eternā. Duo autē nobis ꝓponūtur vidēda. ſ. occultū diuinitatis. cuius viſio nos btōs facit: ⁊ miſteriū humanitatis xpi. p quod i gliaȝ filioꝝ dei aſſenſuȝ habemus: vt dř ad ro. 5. Uñ dř Io. 17. hec ē vita eterna vt cognoſcant te veꝝ deū ⁊ quē miſiſti ieſuȝ chriſtū. Et iō pᵒ diſtinctio credibiliū eſt ꝙ q̄dā ꝑtinēt ad maieſtatē diuinitatis: q̄dā vero pertinēt ad miſteriū humanitatis xpi. qđ ē pietaꝫ ſacrm̄ vt dř. i. Thi. 4. Circa maieſtatē diuinitatis. tria nob credēda ꝓponūť. Pᵒ qdē vnitas diuinitaꝫ: ⁊ ad hoc ꝑtinet primus articulus. Secūdo trinitas pſonaꝝ: ⁊ de hoc ſunt tres articuli. ſm tres pſonas. Tertio opa diuinitaꝫ ꝓpria quoꝝ pᵐ ꝑtinet ad eē nature: ⁊ ſic ꝓponiť nobis articulus creatiōis. Secūdū vero ꝑtinet ad eē grē: ⁊ ſic ꝓponūť nob ſub vno articulo. oīa ꝑtinētia ad ſanctificationē hūanā. Tertiū ꝑtinet ad eē glorie: ⁊ ſic ꝓponiť nob alius articulus de reſurrectione carnis: ⁊ de vita eterna. Et ita ſunt ſeptē articuli ad diuinitatē ꝑtinētes. Silr ēt cīc hūanitatē xpi ponūť ſeptē articuli. quoꝝ primᵒ ē de icarnatiōe eius ex virgine. ſiue ꝯceptiōe. Secūdus de natiuitate eiᵒ ex virgine. Tertius de paſſiōe eiᵒ ⁊ morte: ⁊ ſepultura. Quartus d̄ deſcēſu ad iferos. Quintus de reſurrectiōe. Sextus de aſcēſiōe. Septimᵒ de aduētu ad iudiciū. Et ſic in vniuerſo ſunt. 14. Quidā tñ diſtingūt. 12. ſex ꝑtinentes ad diuinitatē: ⁊ ſex ad hūanitatē. Tres. n. articuli triū pſonaꝝ ꝯphēdūť ſub vno. qꝛ eadē ē cognitio triū. Articulū vero de ope glorificatiōis diſtīgūt i duos. ſ. i reſurrectionē carnis: ⁊ gloriā aīe. Silr articulū ꝯceptiōis: ⁊ natiuitaꝫ ꝯiūgūt in vnū. Et fuit necᵐ veritatē fidei i vnū colligi. vt faciliᵒ poſſet oībᵒ ꝓponi. ne aliqs p ignorantiā fidei a veritate deficeret: ⁊ ab hmōi collectio ſentētiaꝝ fidei. nomē ſymboli eſt acceptū: ⁊ q̄uis ſint multa ſymbola. ſ. apoſtoloꝝ qđ cōiter dř ſymbolū paruū. de qᶜ i. §. ſeq̄nti. Et ſymbolū patrū qđ dř magnū qđ editū fuit i ſynodo generali. Et ſymbolū athanaſij qđ cātať i pᵃ. qđ ſm. s. T. vbi. ſ. artᵒ. vltimo. ad vltimū. nō fuit editū ab ipo athanaſio p modū ſymboli. ſed magis p modū cuiuſdā doctrie. vt ex ipo mō loquēdi apparet. ſȝ qꝛ integrā fidei veritatē eiᵒ doctrina ꝯtinebat. breuiter: auctoritate ſūmi pōtificis ē recepta vt q̄ſi regula fidei habeať. vnde i nullo alio differt niſi ꝙ plenius i vno q̄ȝ i alio explicāť. q̄ i alio ꝯtinēť implicite ſm ꝙ exigebat hereticoꝝ iſtātia. ſicut d̄ deſcēſu ad iferos. nullus error exortus fuerat apud hereticos: ⁊ iō nō fuit necᵐ illū reaſſumere i ſymbolo patrū. ſed p̄ſupponiť tāq̄ȝ poſitū i ſymbolo apłoꝝ. qđ nō cantať publice: ſȝ ſecrete dř i pᵃ. ⁊ ꝯpletorio: qꝛ editū fuit tēpore tribulatiōis: ⁊ fidei nōdū ꝓpalate. ſymboluȝ vero patrū cātať i eccłia: qꝛ editū fuit ad declarationē ſymboli apłoꝝ: ⁊ fide iā ꝓpalata. Quō ad ſolū papā ꝑtinet edere nouū ſymbolū ⁊ determinare ea q̄ ſunt fidei vide. ꝟ. cōciliū. §. 12. ⁊ ſe.

❡ Ad maiorē declarationē p̄cedētis. §. notandū ꝙ cōiter dř hȝ ꝯſuetudinē eccl̄ie. ꝙ ſunt. 12. articuli. ſm ꝙ ſunt. 12. apłi. p ut qlȝ eoꝝ ponit ſuū: ⁊ oēs ſimul oēs approbauerūt. q ꝯtinēť i ſymbolo minori: primus quē poſuit Petrus ē. Credo i vnū deū. patrem oipotētē. creatorē celi ⁊ terre: i qᵒ tria ꝯtinēť. ſ. vnitas dei. Uñ dicit. i deū: ⁊ nō i deos. vel i vnū deū. 2ᵒ diſtictio pſonaꝝ ibi: pře; oipotētē: vbi icludiť ꝙ ſit oīa ſciēs ⁊ oīa gubernās. 3ᵒ. creatio oīuȝ. ibi creatorē celi ⁊ terre. i. viſibiliū p terrā ⁊ iuiſibiliū p celū ſignificatis: ⁊ q̄uis vnitas dei poſſit demōſtrari ⁊ ſciri: ⁊ ſic ꝓprie de vnitate dei nō ſit fides ſȝ ſcīa. tñ hȝ ꝙ icludit iſta tria dicta. nō pōt demōſtrari: ⁊ ſic ē articulus ſimpliciť: ⁊ ꝓprie. quātū aūt ad vnitatē pōt 5

dicu articulos cōiter q: nō oēs sciūt demōstrare. Se
cūdus articulus qué posuit. s. Andreas ē. Et i iesuz
christū filiū ei⁹. vnicū dominū nr̄m. dicit ei⁹. i. pr̄is:
ꝛ vnicū. q: nō ē nisi vnus filius: ꝛ dominū nr̄m. s. iu
re creatiōis. gubernatiōis: ꝛ redēptiōis. Tertius ar
ticulus qué posuit. s. Jo. ē. Qui ꝯceptus ē de. s. s. na
tus ex maria virgine. Quartus qué posuit. s. Jaco
bus maior est. Passus sub pontio pilato crucifixus
mortu⁹ ꝛ sepultus. Quintus qué posuit. s. Thomas
est. Descēdit ad inferos. tertia die resurrexit a mor/
tuis. s. gloriosus: ꝛ imortalis i q̄ ꝯtinēt duo articuli:
primus de descēsu ad iferos fm aiaȝ. 2⁹. resurrexit a
mortuis. Sextus qué posuit Jacobus minor. Ascen
dit ad celos. sedet ad dexterā dei pr̄is: ascēdit. n. nō
solū sup oēs celos. i. sup oēȝ creaturā corporeā. sȝ ēt
sup oēȝ spiritualē q: pp dignitatē vniōis oēs excedit
ad ephe. i. ppterea addit sedet ad dexterā dei pa/
tris. i. i potioribus bonis pr̄is. Septimus articulus
qué posuit Philippus ē. Inde venturus est iudicare
viuos ꝛ mortuos. i. eos q i ei⁹ aduētu viui reperiēt:
ꝛ i momēto morient: ꝛ postea resurgēt cū eis q pri⁹
erāt mortui. Octauus qué posuit Bartholome⁹ ē.
Credo i spiritū. s. q. s. ē. 3ª. psona i trinitate. Nonus
articulus qué posuit Mathe⁹ ē. Sāctā ecclesiā ca
tholicā. i. ꝯgregationē fideliū. Decimus qué posuit
Simon cananeus ē. Sāctoꝝ cōionē remissionē pec
catoꝝ: ꝛ iste articulus ꝛ pcedēs ad eūdē articulum
ptinēt. q ē de opatiōe dei. p quā dat nob eē grē. Et
ē sensus. Credo i spiritū: faciētē ecclesiā sctāȝ catho/
licā. i. vtēȝ. i qua ē cōio sctōꝝ: ꝛ remissio pctōꝝ: ꝛ iō
nō dȝ dici i sctāȝ: sȝ sctāȝ: vel ē sensus. Credo catho
licā ecclīaȝ eē sctāȝ. s. p opationē dei: ecclīaȝ iquam
habētē coionē sctōꝝ ꝛ remissionē pctōꝝ: ꝛ ad hunc
articulū pōt reduci fides ꝯ sacris. s. fm q̄ sunt sacra
sanctificātia: ꝛ p ꝯñs pctā remitētia: iq̄m tñ i sacro
eucharistie vel aliis sacris. includit aliqd miraculū.
ptinet ad articulū oipotētie. sicut ꝛ alia miracula.
Undecimus articulus qué posuit iudas Tadeus ē.
Carnis resurrectionē. Duodecim⁹ articulus qué po
suit Mathias ē. Uitā eternā: ꝛ ē sensus istoꝝ duoꝝ
credo q̄ deus suscitabit nos ꝛ dabit nobis vitā eter
nā. s. bonis: ꝛ excōsequēti malis penā. Ista declara/
tio sumit ex diuersis dictis. s. Tho. ꝛ alioꝝ.
6 ¶ Utr̄ simplices errātes i subtilitatib⁹ fidei: vel istoꝝ
articuloꝝ peccēt. R. Speculator in ti. de here. ȝ q̄
peccāt mortalr: ꝛ sunt heretici. alle. 24. q. i. scisma. C.
de here. l. ij. ꝛ ꝯ i ius vota. l. venia. Idē tȝ Aluarus
alle. 6. q. i. c. q̄ro. 16. q. i. si cupis. 22. q. 2. i ipaꝝ. Angeli
ca vero. v. fides. §. 6. credit q̄. s. T. dicat ꝯtrariū: sȝ si
qs bn̄ ꝯsideret v̄ba. s. T. ꝛ istoꝝ doc. non sunt ꝯrij.
vn̄ possum⁹ sic distinguere q̄ errās circa illa q̄ sunt
fidei. pōt dupl̄r eē: vel q: error suus ē cū ptinatia: ꝛ
sic ē hereticus ꝛ peccat mortalr: ꝛ isto ꝯe ꝛ alius di
cūt veꝝ: ꝛ sic loqt. d. c. scisma. Alio ꝯ vt sit sine ptina/
tia sȝ ē paratus corrigi: ꝛ h̄ itez dupl̄r. q: vel errat
eē ea q̄ tenet explicite credere. ꝯ qb⁹. v. credere. §. 5.
ꝛ tūc videt peccare mortalr: q: tal ignorātia nō ex/
cusat: de q̄. v. credere. §. 2. ꝛ sic itellige iura alle p al/
ua: ꝛ seqt Inno. i. R. ca de sum. tri. ꝛ car. i de. vnica.
co. n. vel errat eē illas subtilitates ad q̄s sciēdas nō
tenet explicite: ꝛ sic n̄ peccat: ꝛ isto ꝯ itelligit. s. T. 22.
q. 2. ar. 6. ad. 2m. vbi ait. Siplices nō sūt examinādi
ꝯ subtilitatib⁹ fidei nisi qñ habet suspicio q̄ sint ab
hereticis deprauati q i his q̄ ad subtilitatē fidei ptī/
nēt: solēt fidē simpliciū deprauare. si tñ inueniūt non
ptinacit puerse doctrine adherēt si italib⁹ ex simpli/
citate deficiāt nō eis iputat. h̄ ille vbi pȝ q̄. s. T. lo/
quit de subtilitatib⁹ ad q̄s nō tenēt simplices: ꝛ sic I
tellige Angelicā pōt g̈ error simpliciū eē cuȝ merito
vt si crederet magno pdicatori dicēti aliquē errorē
ꝛ h̄ crederet aio obediēdi fidei paratus tñ corrigi:
pōt ēt esse cū pctō veniali vt puta si vetula crederet
trinitatē eē vnā vetulā q: credit ecclīaȝ sic tenet. cre
dit. n. ꝯdictionalr. s. si ecclia credit. Aliqñ ē cū pctō
mortali qñ. s. sciēter tȝ ꝯ determinatiōeȝ ecclie. c. dā/
namus de sum. tri. in fi. Aliqñ insuper peccat morta
liter ꝛ est hereticus. s. qñ est cuȝ pertinatia.
¶ Utr̄ sit necm̄ ad salutē ꝯfiteri ore pprio. ea q̄ sunt fi 7
dei. R. vbi. s. q. 3. ar. 2. q̄ aliqñ sic. Dicit n. sic. Cuȝ
ꝯfessio fidei sit qd affirmatiuū. obligat p loco ꝛ tē/
pore: ꝛ fȝ alias circūstātias debitas. fm q̄s oȝ actū
būanū limitare ad h̄ q̄ sit act⁹ virtutis. Sic g̈ ꝯfiteri
fidē nō semp neqȝ. i quolȝ loco ē ꝯ necessitate salutis.
sȝ aliq loco: ꝛ tpe. qñ. s. p dimissionē h⁹ ꝯfessiōis sub
traheret honor debitus deo: ꝛ ēt vtilitas primis i/
pēdēda. puta si aliqs iterrogat de fide. taceret: ꝛ ex
hoc crederet vel q̄ nō haberet fidē: vel q̄ fides non
eēt vera: vel alij p ei⁹ taciturnitatē auerterēt a fide.
In hmōi. n. casib⁹ ꝯfessio fidei ē de necessitate salutis.
h̄ ille. Et ibidē ad pm̄ ait. Qñ honor dei: vel vtilitas
primi h̄ exposcat. nō dȝ eē ꝯtētus hō vt p fidē suaȝ
ipi veritati diuie ꝯiūgat. sȝ dȝ fidē exteri⁹ ꝯfiteri: ꝛ
ad. 2m. dicit. In casu necessitatis vbi fides piditat qlȝ
tenet fidē suā aliis ppalare: vel ad istructionē alioꝝ
fideliū. siue ad ꝯfirmationē: vel ad reprimēdū ifide
liū isultationē: sȝ aliis tēporib⁹ istruere hoies ꝯ fide.
nō ptinet ad oēs fideles. Et si turbat ifideliū oriat.
de cōfessiōe fidei māifesta absqȝ aliq̄ vtilitate fidei:
vel fideliū nō ē laudabile i tali casu fidē publice ꝯfi
teri Mat. 7. nolite sctūȝ dare canib⁹: ꝛ si vtilitas fi
dei aliq̄ speret. aut necessitas assit. ꝯtēpta turbatiōe
ifideliū. debet hō publice fidē ꝯfiteri. Mat. 15. sine il
los. s. turbari. ceci sunt: ꝛ duces cecoꝝ: facit. c. i mau
datis. 43. di. Uide aliquid. v. infidelitas. §. 15.
¶ Quid de illo q lȝ iteri⁹ credat. tñ pp timorē facit 8
aliquē actū ifidelitatis. puta exhibet reuerētiā. idolo:
portat aliquā vestē designatā ad aliqd determina/
tū sig̈m ifidelitatis ꝛ hmōi. R. q̄ peccat mortalr: q: fȝ
Aug. 32. q. 4. c. fic. sancti⁹ ē mori q̄ȝ vti idolaticho.
fec⁹ eēt si nō deliniate signaret ifidelitatē. sic ꝯ bto.

Sebastiano. qui videbatur dimidere militari ex bono zelo. vt lucraret aias xpo et hmoi. Ex his et per ea q dicta sunt i pcedeti. §. pz solutio cuiusdam dubij. Cu.n. eent multi cogregati in vna barcha. ta reli/giosi qz seculares: qda: forte ebrius: surrexit euagi/nata spata dices. si qs pfiteat se ee christianu iterfi ciá eu. tuc oes tacuerut. Dubitabat igif illi religiosi vtrum peccassent tacedo: et fuit determinatu q no tene batur loq. qz no iminebat picu lu fidei. nec sperabat fructus. sz dabat locu ire. vtrum liceat disputare publi/ce de fide vel pdicare laicis vide. ℣. disputare.

Fiducia dicit qnada roborationé spei. causa/tá ex fide. quá hz aliqui pmittéti auxiliu: vel causatá ex vehementi opinioe alicui[9] i seipo existéte: sicut ex sanitate quá i se opinat: hz fiduciá viuédi logo tépore. vel causataz ex aliquo opinato in alio. sicut qn opinor aliqué potété amicu meu: et sic pcipio fiduciá adiutorij. vn fiducia dr spes robo rata. causata ex aliqua firma opinione ex fide quá habeo in pmittéte. vel ex aliquo qd in me est. vel in alio. hec. s. Tho. 2a. q. 129. ar. 6.

Filius hz. s. Tho. 4. di. 41. ar. 5. q. p. et Pa. in. c. tata. q fi. sint le. i glo. fi. Ipoz filioz qua druplex e status. qda.n. sunt legitimi tm. vt adoptiui vel arrogati: et dicutur legitimi tm q: fm natura no sunt filij. sz fm. ll. dútaxat. qz lex inuenit illá cognationé. vt pz de cog. le. tá. in rubro. qz i ni/groz. s. ℣. adoptio: et infra. ℣. ipedimétum 6m. Et isti si sunt legitime emácipati a pre legitimo. i nullo succedut ipi patri. sz si no sunt emácipati succedut patri legitimo. vna cu alijs legitimis: et naturalib[9] de quibus dic. vt plenius no in. l. fi. de adop. et in. §. adoptiui. Insti. de here. q ab. itd. def. et i. l. si pr. ff. d adop. Supra. ℣. adoptio. Quidá sunt filij legitimi: et naturales. vt qui sunt nati ex legitimo matrimo/nio vero vel putatiuo: et dicuntur naturales. qz fm natura sunt geniti: et dicutur legitimi qz pductio pa rentu est approbata a lege. Isti succedut paretibus ab itestato. vn oibus exclusis. ipi pferutur vt i auf. de here. q ab. itef. defe. intellige nisi i casu in quo alij specialr admittutur vt dictum est imediate in filijs adoptiuis: et sunt quasi dni viuetibus paretibus. so lu. n. deest eis administratio. vt Insti. d here. quali. et differ. §. sz sui. Et io ex psuetudine a lege inducta filij comitu appellátur comites. etiá in vita paretu. vt no. 24. q. i. c. si. Quidá sunt filij spirituales: et legi/timi. vt suscepti ex baptismate. vel pfirmatione. Et isti in nihilo succedut paretib[9] spiritualibus. q: no repit iure cautu: et forte ea roe qz cuz ista cognatio cosistat in spiritu. no debet extédi ad bona tépora/lia exteriora. Idé et fortius dd in filijs spiritualibus tm. ná oes christiani pnt dici filij pape. oes dyocesa ni filij epi. et oes de parochia filij sacerdotis vt in. c. oes. 30. q. i. Isti. n. in nullo succedut paretibus spiri/tualibus. et de istis in. ℣. ipedimetu. 5m. Quidá sunt filij nales tm. et qius generalr nati ex coitu oes pot sunt dici nales. qz tn aliqs est reprobatus a iure ciui li expsse. vt ex psanguinea. vel coiugata. vel ex mere trice. vel pcubina. qn quis hz plures. vel ex pcubina quá no habuit ex indubitato affectu. Et fm. s. Tho. qius illi nascantur fm naturá q est coie hoibus. et alijs animalibus. tn nascutur p legé nature. q est p pria hoibs. ic illus. n. et adulteriu sunt p legé nalem hois. Isti fm legé dicitur spurij. et non nales. q: re/probantur a lege. ideo no dnr legitimi. et qz sunt p naz hois. io no dnr ppe nales. Illi vero q nascut ex pcubina retéta i domo. loco vxoris. dicunt ppe fm leges nales tm. et non dicutur spurij. et isti succe/dut pri ab itestato i duabus vncijs tot[9] hereditatis. a. in. 6a. parte ex qbus matri virilis portio. i. medie tas debebit. dumo non pstent filij legitimi. vel pxut legitima. vt i auf. lz pri. C. de natu libe. Et hoc fm Pa. vbi. s. tenet tá de iure canonico qz ciuili. qius qdá dicát q tenet solu de iure ciuili. eo q de iure ca nonico pdénátur. Et qn no hnt filios legitimos. po terit istos istituere heredes i totu reseruata legitima paretibus. si hz. aut. liceat patri. C. de natura li. Et ad istos tria reqrutur p q sint nati ex solutis. 2o. q ex pcubina. 3o. q sit vnica pcubina et qn deficit vnu istoz triu dnr spurij. filius vero legitimis existétibus vel nepotibus no pot nisi vná vnciá. i. duodecimuz relinquere eis et matri et no vltra. C. de nat. li. l. ma tre et si eis nihil relinqt in nullo succedut lz debeant alimétari a legitimis. Matri aut succedut cu legi/timis etiá si ipsa sit illustris. Si vero pater no habe ret filios legitimos. vel nepotes vel descédentes sed habeat ascédentes pot tales istituere etiá i totu legi tima tn seruata paretib[9]. d. aut licet matri si aut neqz ascédétes neqz dscédétes habeat legitimos lz eos heredes pstituere in solidu. Quidá sunt filij spu rij et pnt dici spurij oes nati ex coitu dánato ex lege ciuili. vn vulgo pcepti pnt appellari spurij. vel nati ex soluto. et soluta. ex quo no erat pcubina. vt sentit glo. i. d. c. tata. et expssi[9] Bar. i. d. l. si gener. et isti i ni hilo succedut pri. et hz. ll. ciuiles istis denegát alimé ta. sec[9] iure canonico. vide. ℣. alimétu. §. 3. Et nuc stat viri canoico ibidé. Uide aliqd. ℣. successio. §. 2. ¶ Querit vtrum possit aliqd reliq istis filijs. Re. hz Pa. vbi. s. q sic. pp aliméta. Ité pro dote. Pdicta p/cedut respectu patris sz respectu matris. dic breuiter q aut est filius natus ex pcubina. et succedut matri pariter cum legitimis. vt in. §. vulgo pcepti. Insti. de succes. cogna. et in. l. si qua illustris. C. ad orfici. etiá si mater sit illustris psona. vt ibi no. Aut filius no e natus ex pcubina sz vulgo qsitus. et succedit matri vna cu alijs legitimis nisi mater sit illustris. vt i. d. l. si qua. Aut é natus ex dánato coitu. et tuc i nihi/lo succedit ét matri. vt i auf. ex pplexu. C. de incestu nup. Et idé dic cd q parétes no succedunt filijs. eo casu q paretibus filij no succedát. vt no Bar. i. d. l.

si gener.ff.de his.q vt idig. In alijs filijs dic vt dictū est i patre. Nec pr pōt ɔstituere filios spurios here/des auc.lz.C.de na.li.ꝛ.c.dicat aliqs.32.q.4.ꝛ glo. i.c.p venerabilē q si sit le.vbi dicit Pa. ꝙ tales filij nō dicūtur de parētella nobiliū.nec debēt ei⁹ arma portare.nec veniūt noie filioꝝ ex ꝓpria significatio ne.vt in.l.si ita qs.§.si.ff.de le.ij. Sed qd agere de/bet ille cui comissuz est in ɔscia de restituēdo spurio Rẞ.Bar.i.d.l.si gener.ꝙ salua rōe theologoꝝ.lega liter loquēdo debet dare fisco.ꝛ non spurio.nec sibi retinere.ꝛ similiter videtur teneri ipe spurius de bis que recepit vltra supradicta.

2 ℭ An ꝓfati spurij possint istitui heredes ab alijs ex/traneis.Rẞ.ẞ Pa.in.c.cū haberet.de eo.q.du.i ma. ꝙ sic.Quia nō ꝓhibētur nisi parētes vt nō glo. in auc qbus.mo.na.effi.su.§.fi.ꝛ ẞm Bar. i.l.si is q ex bonis.ff.de vulga.pupi.substi.nō ꝓhibeť succede re fatri suo pupillo.etiā ex iudicio patris.facit glo. in auc.q mo.na.effi.sui.i fi.q dicit.ꝙ lz pr possit talē vulgariter substituere pōt tñ pupillariter.quasi pu/pilli sit heres.ꝛ nō ꝙ qñ isti tales hñt de hereditate eo mō quo nō possunt.tenetur restituere.qꝛ ɔ legez. iō iiuste.ẞ.successio.§.2.ibi habes ad oia ꝓcedēna.

3 ℭ M iqd nati añ matrimoniū indistincte efficiūtur legitimi post ɔtum matrimoniū.Rẞ.ẞm Pa.i.d.c. tāta.i fi.ꝙ vbi coitus nō poterat eē vxorius obstā/te aliquo ipedimēto.nō reuocabili sine dispēsatiōe ecclesie nō legitimāť filij p subsequēs matrimoniū. ꝛ sic itellige tex.d.c.tāta.vbi dr in casu lrali. Natu rales legitimātur p sequēs ɔiugiū parētū.spurij vo nō.Mā ea rō q est in existētia matrimonij ꝓcedit in quolz alio ipedimēto ꝑpetuo.secus i alijs i quibus potuit eē matrimoniū tempore natiuitatis.vñ si sa racenus habeat filiū ex xpiana.lz postea efficiatur xpianus.ꝛ cū illa ɔhat nō tñ ꝓles legitimať.qꝛ tem pore natiuitatis nō poterat eē matrimoniū.vt i.c. caue.28.q.i.hec ẞm Jo.an.ꝛ Pa.qñuis Gaspar de cal.teneat ɔriū.ī illo vltimo. Et sic cōiter cōcordāt canoniste.ꝙ etiā nō requirať istrumentū dotale. vt videť iuuere tex.Insti. de nup.§.aliqñ.ꝛ per illum tex.c.tāta ꝛ sic etiā practicāt legiste ẞm ꝙ dicit tex. d.c.tāta.Nec ēt obstaret si ɔheret matrimoniū in termediū cū alia.vt ibi nō Pa. Sed qd si illo tpe i termedio haberet legitimū filiū.ꝛ in hereditate nō succedit nisi primus.Rẞ.ẞm Jo.an.ꝙ iste legitimus succederet qꝛ qñ alius fuit legitimatus ꝑsequēs ma/trimoniū iā erat acqsitū ius illi qui est natus legiti/mus.ꝛ qñuis sit secūdus qˢ ad natiuitatē est tñ pri mus qˢ ad legitimitatē. Nec debēt isti repelli ab he reditate vt ꝓbať p.c.cāz.eo.Et est legitimatus quo ad oia vtz i glo.pª.d.c.tāta.Et succedit ēt in feudo ẞm Pa.in.d.glo.pª.secus eēt de legitimatis p rescri ptū.vt i.c.p nāles.i li.feu.i ti.si de feu.ɔtro.ꝛ h placet Pa.ꝙ idistincte matri^m retro fingiť fuisse ɔtū. vt fingať matri^m fuisse i⁹ tpe q̄ ē nat⁹ i fauorē matri^{ij}.

ℭ Utrū filius susceptus in adulterio legitimeť per se quens matri^m.qñ alter ignorabat adulteriū.Rẞ.ẞm Pa.in glo.2ª.d.c.tāta.ꝙ nō.Et dicit Jo.an.ibidez ꝙ ꝓcedit vbi nō iteruenit matri^m.ꝛ itēdit dicere ẞz Pa.ꝙ si qs ignorāter ɔxit matri^m cū ɔiugato filij ide geniti sunt legitimi.vt in.c.ex tenore.q si.sint le. secus vbi nō iteruenit ɔtus matrimonij.ꝛ hec pōt eē diuersitatis rō.qꝛ ɔhēs matri^m dat operā rei lici te.iō ignorātia sua excusať.sz admittēs viꝝ sine ma trimonio.dat operā rei illicite. iō ignorātia sua nō est ꝓbabilis.nec debet ide seq pmiū. qꝛ dāti operaz rei illicite.iputātur oia q sequūtur.etiā ꝑter volūta/tē suā.vt in.c.tuam. de homi. 4

ℭ Ut^m filij nati ex clādestio matri° sint legitimi .Rẞ. glo.i.c.qd nobis.q si sint le.ꝙ.si nullū ē ipedimētū. post approbatiōnē matrimonij erunt legitimi. siue sint nati añ approbationē matrimonij. siue post.ꝛ hoc sequūtur oēs.ꝛ ꝓbatur in.c.2°.de clan.despon. Nā approbatio retrotrahiť.ꝛ pinde est ac si a pn° fuisset ɔtū i faciē ecclesie. imo ẞm ꝙ dicit alanus. qñuis clādestine ɔhētes.nō ꝓsumātur ɔiuges.vt di/cit glo.i.c.lator.q si.sint le.tñ hoc ꝓcedit respectu iu dētiū.sz respectu filioꝝ ꝓsumātur ɔiuges.ex quo in/fert Pa.in.d.c.lator.ꝙ natus ex viro ꝛ muliere si/mul cohabitātibus.ꝓsumiť legitimus.qꝛ fauore le/gitimatiōis ꝓsumiť iter eos matri^m p quo facit.l.i libere mulieris.ff.de ri.nup. Et maxime procedit si vocāt se ɔiuges.vt nō Inno.i.c.ex pte. de resti.spo. dicit ēt Hosti.ꝙ si multo tpe simul tāqz ɔiuges ha bitauerūt.ꝓsumēdum est eē matri^m facit qd nō ipe i.c.illud.de ꝓsum.si aūt erat ipedimētū tūc sunt opi niōes Jo.an.ꝛ d. Ant.tenēt ꝙ post approbationē legitimātur.lz postea separētur glo. tenet ꝙ ē verū i natis post approbationē.sz nō i añ natis Jo.cal. tz ꝙ nullo° vez.ꝛ hoc putat Pa.vez de rigore iu/ris.facit.c.fi.i.§.si qs.de clan.despon. Et ibi videť tex.expssus.Uide.ẞ.matri^m.2.§.x.ẞ.spōsalia .§.ꝑ. 5

ℭ Utrū natus de spōsa de futuro sit legitimus .Rẞ. ẞm Pa.in.c.per tuas.q si.sint le.ꝙ sic si nullum sit ipedimētum.alias secus. 6

ℭ Ut^m fili⁹ q cōiter reputať fili⁹ viri.ꝛ vxoris teneať credere vxori dicēti illegitimū.vide.ẞ.adulte^m.§.4. 7

ℭ Utrū tractatus parētum cōstituat filium.Rẞ.ẞm Pa.in.d.c.per tuas.ꝙ ex nominatiōe filij.ꝛ tracta tu.vt filij ɔstituiť quis in possessione filiatiōis.etia⁹ si sit natus extra domū.vñ ibidē dicit.d.Ant.quez sequiť Pa.ꝙ tractatus parentū.puta qꝛ illi tracta bant cū vt filium.ꝛ ipe eos vt parentes ꝓbat ali/quem filiū alterius.imo plus vult glo.in.c.trāsmisse q si.sint le.ꝙ ꝓbatio huius tractatus ꝑferť negatio/ni parentū. Itē.d.Ant.i.c.c.vult.ꝙ etiā sola fama probet filium.si nihil probetur i ɔtrariū. 8

ℭ Quid si probeť ꝙ vxor.eo tēpore comisit adulte/riū.quo talis est ɔceptus.Rẞ.ẞz Pa.i.d.c.per tuas. ꝛ.d.c.transmisse.ꝙ si maritus cohabitabat cod.in 9

tēpoꝛe cū vxoꝛe.reputabiꝛ legitimus:q2 cū possit eē legitimus debemus fauoꝛe filioꝝ ꝑsumere ꝙ sit fili⁹ mariti.potius ꝙ̄ adulteri.de hoc ē tex. i.l.mulos.§. defuncte.ff.de adul.facit.l.q2 semp.ff.ꝺ i ius vo.Idē dic de filio nato de ꝯcubina retēta i domo.vt semp ꝑsumaꝛ filius ꝯcubinarij.vt ē glo.i.c.Michael : de fi.ꝑs.secus si fuisset absens tāto tēpoꝛe ꝙ nō potuis/set eū generare.Uide.ꝟ.adulteriū.§.4.

x ¶ Utrū filij denoīenꝛ a patre.℟.ꝙ sic.de iure vt in .c.2.de ꝯuer.īfi.ꝛ ibi.de le.ag.tu.§.fi.ꝛ hoc seqꝛ fa/miliā agnatiōis patris:nec obstat .c. raynutius de testa.q2 ſm Jo.an.illud erat per superbiā:q2 mater erat nobilioꝛ.vñ filius sequiꝛ priuilegiū pr̄is.i trib⁹. Pᵒ quo ad honoꝛes. Secūdo qᵒ ad curialē ꝯdictio/nē.C.de curio.l.eos.l.exēplo:ꝛ.l.nullus. Tertio quo ad originē.ff.ad municip.l.1.ꝛ glo. i.c.dicat.32.q.4. ꝛ glo.in.l.cū legitime.ff.de sta.ho.

xi ¶ Utˢ filij sequātur siliꝛ ꝯdictionē pr̄is.℟.ꝙ nō ꝺ iu re:sꝫ matris ſm glo.quā sequūtur cōiter doc. i.c.ꝑ. de ꝯiug.ser.Que vult ꝙ partus ācille erit penes do/minū ācille.l.ꝛ seruoꝝ i pñ°.ff.de sta.ho.nec obstat .c.liberi.32.q.4.vbi dr̄:semp q nasciꝛ deterioꝛē par/tē sumit:ꝛ expone deterioꝛē.i.matris. q̄ fragilioꝛ ē. Hoc tñ limitat Pa.i.c.l3:de ꝯiu.ser.vez nisi ꝯsuetu doꝛ vel statutū habeat aliud.sicꝫ hodie est. ꝙ natus ex ancilla non est seruus.si pater est liber.pcoꝛ.e.T. 4.di.36.arᶜ.4. Uide.ꝟ.ipedimētū erroꝛis.§.x.

xij ¶ Quibus magis vel prius subueniēdū sit.s.parēti bus vel filijs vel vxoꝛi vel fratrib⁹.℟. ꝭꝫ.s.2ᵉ.q.26. ar.9.x.ꝛ.xi.p totū:vbi notādū ꝙ i istis ꝯparationi bus.id qꝺ dr̄ ē itelligēdū p se:vt vꝫ intelligaꝛ eē q̄si/tū de pr̄e inqᵗ ē pr̄.an sit plus diligēdus:ꝙ̄ filius vt filius vel mater vt mater pōt.n.i oībus his tāta eē distantia virtutū:vel malitie.vt amicitia soluaꝛ:vel minuaꝛ.vt pħs dicit i.8.ethi.vñ Ambro.dicit. bo/ni domestici. sunt malis filijs ꝑponēdi. Secūdo nō ꝙ aliꝛ oꝫ loq qñ q̄rimus iter istos qs sit magis dili gendus.sicꝫ q̄riꝛ.ꝟ.charitas.§.16.Aliter qñ q̄riꝛ cui magis subueniendū sit.sicꝫ hic q̄riꝛ. De ꝑ igiꝛ qs sit magis diligēdus nō.3°.ꝙ dilectio potest cōsiderari dupliꝛ vno mō rōe diligibilis:ꝛ tūc illud est magis diligendū qꝺ hꝫ rōeꝫ magis boni:ꝛ est deo filius ꝛ sic hō cōparatur ad parentes sicut ad principium. Ad filiū aūt sicut ad effectū:ꝛ isto mō magis pr̄ di ligiꝛ.ꝙ̄ mater.q̄ plus ꝙ̄ filius : q2 principiū habet maioꝛē rōeꝫ boni:ꝛ magis assimulaꝛ deo.ꝙ̄ effect⁹. 3°.ipse frater est diligendus post filios:ꝛ ante vxoꝛē. q2 frater cōparaꝛ fratri:vt ab eodē principio proce dūt:vxoꝛ aūt vt oꝛdinātur ad filiū.Isto aūt modo magis ē diligēdus benefactoꝛ:q2 hꝫ rōeꝫ principij. Alio mō possumus ꝯsiderare dilectionē rōe diligē tis:ꝛ tūc illud prius ē diligendū qꝺ est magis ꝯiun/ctū:ꝛ tūc q2 vxoꝛ est magis ꝯiūcta. ideo prius dili/gitur.vnde relinquet hō pr̄eꝫ : ꝛ matrē ꝛ adherebit vxoꝛi sue. 2ᵒ est diligēdus ipse filius q2 est sibi ꝯiun/ctus vt aliqꝺ sui.3° mater q2 magis sibi vniꝛ i mā. 4ᵒ ē diligēdus pr̄ q2 vniꝛ sibi vt principiū effectiuū. 5ᵒ fratres q2 sibi vniūtur rōe patris ꝛ matris. Si lo quamur rōe subuētiōis cui.s.prius subueniēdū est. etiā possumus loq dupliꝛ.ꝑ mō qñ nō vrget necessi/tas:ꝛ sic hō plus ꝛ prius obligaꝛ subuenire filijs:ꝙ̄ parētibus.eo ꝙ principiū est magis ad vtilitatem effectus.ꝙ̄ ecꝯ.vñ deus magis nobis bona facit ꝙ̄ nos ipi faciamus:ꝛ isto mō pr̄ maioꝛi iure tenetur prouidere filijs.ꝙ̄ ecꝯ.vñ dr̄ ꝙ amoꝛ magis descen/dit.l.isti.qdē.§.fi.ff.qꝺ me.cā.ꝛ.l.liberoꝝ .ff. de.ꝟ. sig.Et inde est ꝙ pr̄ teneꝛ alere filiū iure nāli. vt di/cit Bar.i.l.si a liberis i.§.si vel parēs.ff.de li.ago. Alio mō possumus loq de subuētiōe rōe necessitatꝭ: ꝛ isto mō hō magis debet subuenire patri ꝛ matri ꝙ̄ filijs:ꝛ ꝑ patri ꝙ̄ matri.rō est q2 isto mō dꝫ ma gis subueniri his a qbus maius bñficiū recepit : ꝛ isto mō loqꝛ Cynus i.l.2.C.de pa. q fi.di. vñ pater posset filiū vēdere ꝑ suis necessitatibus.Et.e.Tho. vbi.s.ar.9.an si.dicat.ꝙ i articulo necessitatis filius obligatus est ex beneficijs susceptis:vt parētib⁹ ma xime ꝓuideat. si aūt loquamur quibus magis ho/noꝛ exhibēdus sit.sic nō est dubiū ꝙ patri : ꝛ matri. magis ꝙ̄ filijs.sicut deo magis debemus rōe digni tatis:ꝛ sic itellige ea q̄ dicit Angelica.ꝟ.fili⁹.§.24.

¶ Utrū filius vel filia possit nubere sine licētia pr̄is. ℟.ſm.s.Tho.4.di.29.ar.4.ꝛ.2ᵉ.q.104.ar.5.ꝙ sic. q̄uis nō deceat.Uide.ꝟ.dos.§.3.Et quō pōt etiaꝫ intrare religionem sine eius consensu. vide .ꝟ. pie/tas.§.ꝑ.Quomodo potest vouere sine eius licētia. vel non .ꝟ.votum.5.§.5. 13

¶ Filiusfamilias viuēte matre emācipatus. acqrit vsufructū in maternis bonis.pro virili.i.pro media parte.si est vnus filius:ꝛ pr̄ pro alia post moꝛtē ma tris.casus ē.C.de bo.mater.l.si viua mater. Idem dic in nepotibus:ꝛ pro nepotibus. Idem dic si sunt plures filij.q2 pro virili parte simul cū pr̄e: sꝫ si aliq sunt emācipati:alij in patria potestate. pro virilib⁹ partibus venient oēs:sed vsufructus nō emācipa/toꝝ remanebit apud patrē.vt.d.l.si viua:ꝛ hoc te/net solū in bonis maternis.non aūt in bonis aduen titijs. ſm glo. in.d.l.si viua. 14

¶ Utꝝ filius possit agere ꝯ patrē.℟.ſm Pa. in.c. nō est:de spon.ꝙ sic:rōe peccati.alias nō est admit tēdus:vt nō glo.i.c.si ecclesia.23.q.4.sꝫ glo.in.c.q̄ri tur.2.q.7.tenet.ꝙ pōt.ſm canones conq̄ri tā i ciuili ꝙ̄ in criminali negotio.sed ſm leges nō pōt.nisi ca strēsi cā ciuiliter.nō in alia.ff.de iudi.l.nulla. Et ēt in quasi castrēsi:vt.ff.de fur.l.si quis vxoꝛi.ꝑ ℟ᵉ nō tñ de furto sꝫ actiōe in factū.C.de do.ma.l.supstite: ꝛ hoc nō existens em.icipatus:sed emācipatus bene pōt agere petita venia:ꝛ ipetrata.C.de in ius vo.l. fi.sꝫ i criminali cā.nō audiꝛ.2.q.i.ꝓhibenꝛ: nisi in/iuriā in ipsm comiserit:vt.C.de pa.pote.l.ꝯgruēti⁹. 15

¶ Ad quid tenētur filij parentibus.℟.ꝙ ad tria de 16

precepto. Primo tenentur eos diligere. ratio quia cum filius sit obligatus anime patris: et matris ex quorum operatione generatus est. tenetur eis rependere quod non potest in alio nisi amando: quia sic consolantur eos. dum perpendunt hoc et hoc est quod dicit Hiero. in li. de honore parentum. Redde amoris vicem: et Jo. 14. vt cognoscat mundus: etc. quasi dicat exemplum capiendo quod diligo patrem: et non sufficit quod consistat in corde. sed oportet quod ostendatur in signo. propterea non excusantur a mortali. qui numquam ostendunt signum amoris parentibus. imo semper loquuntur dure: et videntur eos habere exosos. Secundo tenentur eis obedire in his que pertinent ad dispositionem rei familiaris: et multo magis in necessariis ad salutem: vt sunt ea que pertinent ad bonos mores in his scienter contemnens obedire peccat mortaliter. secus si ex inaduertentia et raro sine contemptu: quia videtur venialis. ad alia autem obedire est de consilio. Tertio debent eis in necessariis subuenire. siue sint infirmi: vel alia necessitate. vnde mortaliter peccant qui cum possint eorum necessitatibus non subueniunt. nisi forte esset quid minimum. hec Alex. de ale. 3. de. 4. precepto vide. s. pietas. §. i. tit. 2.

17 ¶ Utrum malitia patris noceat filiis. Resp. quod sic quantum ad penam temporalem: vt ps. C. ad l. iul. maie. l. si quis: et in. c. cum secundum: de here. lib. 6. et in. c. nisi cum pridem. §. i. de renun. et. 56. di. c. numquam: et. c. nasciturus etiam ad penam eternam propter malum exemplum: vel malam curam: vt de heli. i. Re. i. facit. c. si gens. 56. di. similiter malitia filii inducit presumptionem contra patrem. 6. q. i. qui crimen. 57. di. legant. Quomodo filii acquirunt sibi. s. peculium.

18 ¶ Filius si de voluntate patris tacita vel expressa cepit studere. cogitur pater etiam nollens subuenire in necessariis ad studium. secundum glo. in. l. Macedoniani. C. ad macedo. quam sequitur ibi Bal. quod limitat nisi qualitas ingenii aliud suaderet dummodo ista cognoscatur in spatio temporis: sepe enim ingenia grossa propter assiduitatem studii efficiuntur efficacissima. secus quando pater expresse prohibuisset. intellige cum causa rationabili. imo contradicens sine causa videtur consentire. quod limita vbi requiritur solum consilium. secus vbi requiritur consensus: quia tunc non habebitur pro consentiente. sed pro non contradicente: vt sufficiat hic in proposito. secundum d. glo. hec d. Felinus in. c. quam de magis. cum multis aliis secundum suam consuetudinem.

Fiscus est bursa Cesaris: vel principis. 16. q. 7. c. maiores: vel potest dici quod hodie est saccus sine conscientia. qui imbursat omnia quesita male. ff. de calu. l. in heredem: et. ff. de inofficio testa. l. papi. meminisse. Et fiscus turpia lucra etiam ab heredibus extorquet. licet crimina sint extincta. d. l. i heredem: in prin. s. hereticus. §. 4. et 6.

Fletus erit in damnatis secundum illud. ibi erit fletus et stridor dentium. Sed notandum secundum s. T. 4. di. 50. q. 2. ar. 3. q. 3. quod in fletu corporali duo inueniuntur. quorum vnum est lacrimarum resolutio: et quantum ad hoc fletus corporalis in damnatis esse non potest: quia post diem iudicii quiescente primo motu. primi mobilis non erit aliqua generatio: vel corruptio: vel corporalis resolutio: vel alteratio. sed in lacrimarum resolutione est genero quedam. Aliud est quedam perturbatio capitis et oculorum: et quantum ad hoc. fletus in damnatis poterit esse post resurrectionem. Corpora enim damnatorum non solum ab exteriori affligentur sed etiam ab interiori. secundum quod corpus immutatur ad passionem anime in bonum: vel malum: et quantum ad hoc fletus post resurrectionem carnis. indicat: et respondet delectationi culpe. que fuit in carne. hec ille. fletus de mortuis improbatur. 13. q. 2. quam preposterum. Vide. s. gemitus.

Fomes secundum s. Tho. 3. q. 27. ar. 3. Nihil aliud est nisi inordinata concupiscentia sensibilis appetitus. habitualis tamen: quia actualis concupiscentia est motus peccati. dicitur autem concupiscentia sensualitatis esse inordinata. inquantum repugnat rationi. quod quidem fit inquantum inclinat ad malum: vel difficultatem facit in bono. hec ille. vbi nota quod appetitus sensibilis habet naturalem inclinationem ad suum proprium obiectum. quod est delectabile sensibile: et inquantum appetitus fertur in illud delectabile. quod repugnat rationi recte: puta inquantum fertur in delectationem carnalem. que est contra rationem. sic est malus: quia igitur appetitus habet istam habitualem inclinationem. que nihil aliud est nisi sua naturalis inclinatio. ideo dicitur habere fomitem. vnde fomes nihil aliud est. nisi ipse appetitus sensitiuus. cum naturali inclinatione. in respectum ad actum delectationis male: vel inquantum per eandem naturam resistit rationi indicanti oppositum sue inclinationis. vnde. s. Tho. 1a 2e. q. 101. ar. 6. sic dicit. Sub deo legislatore. diuerse creature diuersas habent naturales inclinationes. ita vt quod vni est quodammodo lex. alteri sit contra legem: vt si dicam quod furibundum esse. est quodammodo lex canis. est autem contra legem ouis vel alterius mansueti animalis. Est ergo hominum lex quam sortitur ex ordinatione diuina. secundum propriam conditionem: vt secundum operationem propriam operetur. que quidem lex fuit tam valida in primo statu: vt nihil. vel preter rationem: vel contra. posset subripere homini. sed dum homo a deo recessit. incurrit in hoc quod feratur secundum impetum sensualitatis: et vnicuique particulariter hoc contingit. etiam quantum magis a ratione recesserit: vt sic quodam modo bestiis assimiletur. que sensualitatis impetu feratur. secundum illud ps. homo cum in honore esset: etc. sic igitur ipsa sensualitatis inclinatio. que fomes dicitur in aliis quidem animalibus: simpliciter habet rationem legis. illo tamen modo quo in talibus lex dici potest. secundum directam inclinationem. In hominibus autem secundum hoc non habet rationem legis. sed magis est deordinatio a lege rationis. sed inquantum per diuinam iustitiam homo destituitur originali iustitia: et vigore rationis. ipse impetus sensualitatis qui eum ducit habet rationem legis inquantum est penalis: et ex lege diuina consequens hominem destitutum propria dignitate. iuxta illud

ad ro.7. video aliā legē i mēbris meis repugnātez legi mētis mee. fomes igit̄ sm se ꝯsideratus ꝑ ut in dinat ad malū. nō hʒ rōez legis. sʒ sm ꝙ sequit̄ ex diuine legis iusticia. tāq̄ si diceret̄ lex esse ꝙ aliqs nobilis pp suā culpā ad huilia opa iduci pmitteret̄. vñ sensualitas i alijs aialib⁹. est ad bonū cōe.i. ad ꝯseruationē spēi. vel idiuidui: ꝛ hoc ēt est in hoie hʒ ꝙ subicit̄ rōi: ꝛ vt sic nō hʒ rōez fomitis. sed solū hʒ ꝙ exit a rōis ordine hec ille. Et sic habes qd est fomes: ꝛ quō hʒ rōez mali: ꝛ quō pōt dici lex. vide. s. Tho. 2°. iniaꝝ. di.32.q.2.ar.ꝓ. fomes sm ꝙ est malus descēdit a culpa. nō adeo vt sic: sʒ sm ꝙ est q̄dā nā ꝛ ꝓmouēs vt ordinat⁹ a rōe ad bonū. sic est a deo: vel vt pena sm. s. ꝙ nō isluit grāz refrenātē. vñ.15. q.1.§. vt itaq̄ dr̄. fomes ē langor nature qui carnis cōcupiscētia appellat̄. q̄ qdem nō est pctm̄ sʒ pena peccati. vñ fomes b. s. T. super epistolas Pauli ad ro.7.c. Est originalr̄ i appetitu sēsitiuo. sʒ diffusiue est i oi mēbro: ꝛ effectus ei⁹. ē rebellio: ꝛ seruitus.

1 ¶ Utrū fomes sit equalr̄ in oibus hoibus. R̄. sm. s. T. 2. di.32.q.ꝓ.ar°.3. ꝙ si ꝯsideret̄ sm nāʒ cōez absolute: sit equalr̄ i oibus q: ab oibus: ꝛ equalr̄ ē subtracta rectitudo illa. q̄ oēs uires aie i vnū ꝯtinebat: ꝛ hoc oibus equalr̄ ꝯuenit. q: priuatio q̄ in se ē nō suscipit magis: ꝛ minus. si aūt ꝯsideret̄ inq̄ⁿ isectio originalis redūdat i ꝑsonā particularē inq̄ⁿ potentie. sua rectitudine carētes. i turpes operatiōes indināt. sic i vno ē maior corruptio fomitis. q̄ʒ i alio. s. inq̄ⁿ vel ꝑ nālē ꝯplexionē. vel ꝑ ꝯsuetudinē ꝯcupiscibilis. vel irrascibilis i vno est efficatior: ꝛ feruentior ad suū actū q̄ʒ i alio: ꝛ per hūc etiā modū fomes dr̄ post baptismū diminui inq̄ⁿ grā retardat impetuz ꝯcupiscibilis: ꝛ irrascibilis i ꝯ̄ᵃ̄ oēs actus indināss.

2 ¶ Ut̄ fomes fuerit in xpo. R̄. b. s. T. 3ª. q.15. ar°. 2. ꝙ non. vbi ait xps ꝑfectissime habuit grāz ꝛ oēs virtutes. virtus aūt moralis q̄ est i rōnabili parte aie. eā facit rōi eē subiectā: ꝛ tanto magis q̄to ꝑfectior fuerit virtus. sicut tēperātia. ꝯcupiscibilē: ꝛ fortitudo ꝛ māsuetudo irrascibilē. Ad rōez aūt fomitis ꝑtinet idinatio sensualis appetitus. i id qḋ ē ꝯ̄ rōez. sic igit̄ pʒ ꝙ q̄to virtus fuerit i aliquo magis ꝑfecta. tāto magis i eo debilitatur vis fomit̄. Cū igit̄ i christo fuerit virtus sm ꝑfectissimū gradū cōsequēs est. ꝙ i eo fomes pcti nō fuerit. cū iste defectus nō sit ordinabilis ad satisfaciēdū sicͭ dolor: ꝛ alie passiones. sʒ potius idinat ad ꝯtrariū satisfactiōi.

3 ¶ Utrū fomes fuerit in btā virgine. R̄. sm. s. T. 3ª. q.27.ar.3. vbi postq̄ʒ recitauit multas opiniōes cōcludit dicēs. Medius dō est ꝙ per sanctificationē in vtero nō fuerit sublatus virgini fomes sm essentiā. sʒ remāserit ligatus nō qdē per actū rōis sue. sicut i viris sanctis q: non habuit vsum liberi arbitrij adhuc i vētre matris existēs. h° n. ē speciale puilegiū xpi. sʒ ꝑ habūdātiā grē. quā i sanctificatiōe recepit: ꝛ etiā ꝑfectius ꝑ diuinā ꝓuidentiā sensualitatē eius ab oi iordinato motu ꝓhibentē. ꝑostmodū vero in ipsa ꝯceptiōe carnis xpi i qua ꝑ debuit refulgere peccati imunitas: credēdū est ꝙ ex ꝓle redūdauerit i matrē totaliter a fomite subtractio: ꝛ hoc signat̄ Eze.43. vbi dr̄. Ecce gloria dn̄i Israel igrediebat̄ ꝑ viā orientalē.i. per beatā virginem: ꝛ terra.i. caro ipius. splendebat a maiestate eius.s. xpi.

f Forma est q̄ dat esse rei sm Inno. in R̄ca de ꝯsec. ecc. vel al. ꝛ si omittat̄ forma i sacris nihil sit.i.q.1.q ꝑfectionē.i. glo. Et sm. s. Tho. in diuersis locis. oē eē est a forma. ita ꝙ eē substantiale ē a for̄ subali. accidētale vero ab accidētali.

f Fornicatio accipit̄ tripl̄r. ꝑ mō similitudinarie sm ꝙ dicit. s. T. 2ᵉ. q.151. ar°.2. qñ mēs separat̄ aliquo mō a delectatiōe diuina: ꝛ adhereret cuicūq̄ alteri delectationi illicite: ꝛ sic oē pctm̄ pōt dici fornicatio spiritualis. sm illud Hiere.5°. tu aūt fornicata es cū amatoribus. Secūdo accipit̄ cōiter ꝑut ē genus ad oē illicitū coitū. sm ꝙ dr̄.32.q.2.§. qui ergo ꝛ.c. meretrices.c. cā.q.4.5°. mō accipitur ꝑ pꝛie. sm ꝙ distinguit̄ ꝯ̄ alias spēs luxurie: ꝛ sic ē solus cū soluta: ꝛ dr̄ fornicatio a fornice. q: iuxta fornices.i. arcus triūphales: ꝛ in alijs locis vbi hoies ꝯueniebāt cōgregabātur meretrices: ꝛ ibi polluebāt̄ tur: ꝛ solet sic diffiniri: fornicatio ē iordinatus ꝯcubitus nālis. quo solutus solutā nāli vsu cognoscat: ꝛ itelligit̄ qñ ē solutus oi vinculo. s. ꝯiugij: ꝯsanguinitatis: ordinis: religionis: seu voti. Dr̄ nālis ad drāʒ illius vsus q dr̄ ꝯ̄ nāʒ vt nō i. d. c. meretrices: dr̄ etiā inordinatus. ad drāʒ actus matrimonialis: ꝛ isto mō est spēs distincta ab alijs peccatis luxurie. de quibus. v. luxuria: ꝛ. v. adulteriū: ꝛ. v. ꝯcubinatus.

¶ Ut̄ fornicatio simplex sit pctm̄ mortale. R̄. sm. s. T. vbi. s. ꝙ absq̄ oi dubio tenēdū est ꝙ sic. cum sit ꝯcubitus vagus: vtpote ꝑter matriᵐ existēs: ꝛ ꝯ̄ bonū ꝓlis educāde. vñ Thobie.4. attēde tibi ab oi fornicatiōe: ꝑter vxorē tuā nūq̄ paciaris crimē scire. sʒ crimē iportat pctm̄ mortale. Item sm appl̄m ad Gala.5. excludit a regno dei. Itē.22.q.1. dr̄: ꝙ talem penitētiā de fornicatiōe. sicͭ de piurio: ꝛ homicidio. sʒ ista sunt mortalia. qḋ aūt dr̄ de Osee nō fuit proprie fornicatio q: deus dispēsauit. sicͭ Abraham: ꝛ Jacob habuerūt plures vxores ex dispēsatiōe diuina. Judā aūt nō oʒ a pctō excusare. q: ēt fuit in vēditiōe Joseph. est ēt ꝯ̄ virtutē castitatis. 1

¶ Utrū sit grauissimū pctm̄. R̄. vbi. s. ꝙ grauitas aliquius peccati pōt attendi dupl̄r vno mō sm se. Alio mō sm accñs. sm se quidē attendit̄ grauitas peccati ex rōe sue s̄. ei. q: ꝯsiderat̄ sm bonū cui opponitur. fornicatio aūt est ꝯ̄ bonū hoīs nasciturī: ꝛ ideo est grauius pctm̄ hʒ spēz suā pctīs q̄ sunt ꝯ̄ bona exteriora. sicut est furtū: ꝛ alia hmōi. Minus autez peccatis q̄ sunt directe ꝯ̄ deū: ꝛ peccato qḋ est ꝯtra vitā hoīs iā nati. sicͭ homicidiū. Est ēt minus oib⁹ alijs speciebus luxurie. v. luxuria. §.7. 2

5 ¶ Utrū accedētes ad meretrices excusent pp̄ igno/
rātiā nesciētes eē ꝓhibitū. R. q̄ nō: sʒ peccāt morta
liter: ⁊ totiēs quotiēs. q: ignorātia iuris nālis: ⁊ in
tali casu dare neminē excusat. i. q. 4. p̄ totū. Itē pec
cat mortalr. si qs iducit aliquē ad eā. q̄ hoc nō itēn
debat: de pen. di. i. noli: ⁊. 2. q. i. notum. Differētiā: ⁊
ꝯueniētiā iter spēs luxurie. vide. ꝟ luxuria: ⁊. ꝟ. ad
ulteriū p̄n. De pena deriċi fornicarij. ꝟ. dericus. 2°.
§. xi. ⁊ se. Quō filij nati ex fornicatiōe legitimētur p̄
sequēs matrimoniū. ꝟ. filius. §. i. ⁊ se. Quō magis
peccat vir q̄ꝫ vxor: vel cō. ꝟ. adulteriū p̄n.

Ortitudo acapit̄ dupl̄r. s. corporalr̄ b₃ quā
f hō ipedimēta corporalia superat: ⁊ repellit.
Alio mō spūalr̄: ⁊ ista ē iterū duplex. p̄ ē
sm̄ q̄ absolute iportat quādā ai firmitatē: ⁊ b₃ hoc
est generalis virtus: vel potius ꝯditio cuiuslʒ vir/
tutis: q: sic̄ p̄hs dicit i. 2°. ethi. ad virtutē reqrit̄ fir/
miter ⁊ imobilr̄ opari. Alio mō pōt acapi fortitu/
do sm̄ q̄ iportat firmitatē animi in sustinēdis: ⁊
repellēdis his i qbus max° difficile ē firmitatē tene/
re. s. i aliqbus picults grauibus. vñ Tulius dicit in
sua retho q̄ fortitudo ē ꝯsiderata periculoꝝ succes/
sio: ⁊ laboris ppessio: ⁊ sic fortitudo ponit̄ specialis
virtus. iter q̄tuor cardinales. h₃. n. māʒ determina/
tā: ⁊ pncipalr̄ ꝯuenit sibi firmiter stare ꝯ̄ q̄cūqꝫ i/
pugnātia. vñ p̄hs. 3. ethi. i sustinēdo tristitiā max°
dicūtur aliq fortes: ⁊ sic ē virt⁹ cardinalis. subiecti/
ue existēs i irrasabili. partes potētiales ei⁹ sunt ma
gnanimitas: fiducia: securitas: magnificētia: ꝯstan
tia: tollerātia. i. paciētia: ⁊ firmitas: fortitudo talis
nō ē i deo nisi metha°. hec sm̄. s. Tho. De fortitu/
dine q̄ ē donū. s. s. dicet̄ infra. §. 2°.

i ¶ Querit̄ de mā circa quā ē fortitudo. R. sm̄. s. T.
2a. q. 123. q̄ ē circa timores q̄̄si cohibitiua: ⁊ auda/
tias moderatiua. 2°. ⁊. 4. ethi. Ad virtutē. n. fortitu/
dinis ptinet remouere ipedimētū: quo retrahit̄ vo/
lūtas a sequēla rōis. q̄ aūt retrahat̄ aliqs ab aliquo
difficili ptinet ad rōeʒ timoꝝ. qui iportat recessum
quēdā a malo. difficultatē hn̄s: ⁊ iō fortitudo prin/
palr̄ ē circa timores. difficiliū reꝝ. q̄ retrahere pn̄t
volūtatē a sequēla rōis. Oʒ aūt hmōi reꝝ difficiliuʒ
ipulsuʒ nō solū firmiter tolerare cohibēdo timoreʒ.
sʒ ēt moderate aggredi: qñ. s. oʒ ea exterminare ad
securitatē i posteꝝ habēdā. qd̄ videt̄ ptinere ad rōeʒ
audatie. Et iō fortitudo est circa timores: ⁊ auda/
tias: ⁊ q̄uis fortitudo bene se habeat in oib⁹ aduer
sis. nō tñ ex tolleratiōe oium aduersoꝝ reputat̄ hō
simplr̄ fortis. sʒ solū ex hoc q̄ bene tollerat. etiā ma
xima mala. ex aliqs aūt d̄r hō fortis sm̄ quid: ⁊ sm̄
p̄hm in 3°. ethi. ista max° mala sunt picula mortis. q̄
sunt i bello iusto. siue sit generale sic̄ qñ aliqui decer
tāt i acie: siue pticulare puta cū aliqs iudex vel pti/
cularis psona nō recedit a iusto iudicio timore gla
dij iminētis: vel cuiuscūqꝫ periculi. etiā si sit mortife
rū: ⁊ sic martyres stāt firmi i bello: ⁊ silr̄ circa peri/
cula cuiuscūqꝫ alterius mortis: puta cū aliquis nō
refugit amicos ifirmātes obseq pp̄ timorē mortifere i/
fectiōis: vel pp̄ timorē naufragij: vel latronū. Et cir
ca ista ē virtus fortitudinis si fiat vt aliqd̄ rōnabi/
le bonū ꝯsequat̄: secus est qñ sustinet piculū mortꝭ.
pp̄ ifirmitatē: vel ex tempestate maris: vel icursu la
tronū: ⁊ alia hmōi. Est ēt pncipalr̄ circa timores
eo q̄ difficilius est repmere timores q̄ꝫ audatias:
q: ad repmēdas audatias adiuuat timor: ⁊ dele
ctat̄ fortꝭ. max° b₃ mētē. sic̄ martyres nō tñ pcipiūt.
nisi forte ex dono dei: sic̄ de Laurētio ⁊ Uincētio.
¶ Alio mō acapit̄ fortitudo sm̄ q̄ est donū. s. s. ⁊ 2
ꝯuenit cū fortitudine q̄ est virt⁹ moralis p̄ i noie. 2°.
i subiecto. s. sunt ābo i irrasabili: 3°. q: sunt ābo circa
passiōes. s. circa timores ⁊ audatias: vt dictū ē i p̄/
cedenti. §. 4° q: est pncipalr̄ circa timores mortis
cohibitiue: secūdarie vero circa audatias modera
tiue ⁊ alios timores: 5° q: nō remanēt sm̄ suas ac/
tiones i patria: differūt aūt p̄. q: sunt distincta speci
fice: ⁊ realiter. 2°. q: virtus cātur a virtute humana
donū vo ifundit̄ a deo simul cū gra: ⁊ alijs donis:
⁊ virtutib⁹ iusis: ⁊ simul recedūt: 3° q: virtus opat̄
sm̄ modū humanū ⁊ pficit sm̄ virtutē humanā. i.
q̄ nō excedit facultatē humanā. fortitudo. n. q̄ est
virtus dirigit circa timores: ⁊ audatias vt sm̄ q̄̄li
tatē suaꝝ viriū. qs hmōi aggrediat̄ vel fugiat: do/
na vero excedūt modū humanū vt nomen doni si/
gnificat. s. gratis datū: ex sola liberalitate: vt opētur 4
circa ardua ex virtute diuina: vt. s. acapiat diuinā
virtutē ad ardua opa. q̄ scit suis viribus nō suffice/
re: ⁊ picula q̄ vires suas excedūt nō formidet: diuio
auxilio iuxus: ⁊ de illatis iniurijs nō solū vindictā
nō reqrat. sʒ ēt gloriā habeat i remunerationē. itē
dēs vltra humanū modū: ⁊ totū efficit̄ p̄ donū forti
tudinis: vt p₃ i martyribus. q aggressi sunt talia. q̄
nō solū humanā virtutē excedūt: sʒ ēt i ipis tormen
tis recipiebāt adiutoriū diuinū: vt nō solū aggre/
derētur: sʒ ⁊ cū gaudio supperarent: vt legit̄ de btō
Laurētio: ⁊ Uincētio: ⁊ alijs: ⁊ ex eo q̄ donū est a
cā superiori. ideo ad plura se exēdit. q̄ꝫ virtus for
titudinis: ita q̄ virtus est pncipalr̄ circa timores
mortis donū vero circa moderantiā oiūʒ timoꝝ: ⁊
audatiaꝝ: hec sm̄. s. T. 3. di. 33. q. p̄. ar. i. 2. 3. ⁊. 4.

Orus. cū est masculini generis: denotat locū
f vbi iudiciū exercet̄. c. forus: de reg. iuris. ha/
bet ⁊ alias significatiōes: vt nō i sċca de so.
ꝯpe. sʒ i iur̄ cōiter sic capit̄. qñ ē generis masculini.
Qñ aūt est generis neutri. tūc foꝝ denotat territo/
riū iudicis: vbi h₃ ptātē terrēdi: ⁊ aiaduertēdi in sce/
leratos hoies. l. pupillus. §. territoriū. ff. eo. vñ quoti
die dicim⁹ iste nō est de foro tuo. i. de territorio tuo.
Quādoqꝫ vero denotat locū vbi fiunt nūdine. vnde
dicit̄ foꝝ reꝝ venaliū. hec Pa. vbi. s.
¶ Quō aliquis sortitur foꝝ. R. regulariter sm̄ glo.
in. c. p̄. 3. q. 6. per istos versus: cōtractus: crimē: res:

reo:religiosq3:vir:rō.simul vel ꝓuocat atq3 recusat: excellit:iussus:vel si ꝯsensit vterq3:ꝯtractus.ff.de iu/ di.l.heres.crimen vt.d.c.ꝑ. Reus q2 actor debet seq for3 rei.vt.c.nemine.3.q.6.reo.c.sane de fo.ꝯpe. reli gioq3:vt cā iuris patronat⁹ ꝛ decimar3.c.q3 o.q.c. decernimus:de iudi.vir.q2 vxor for3 viri sequitur.l. pen.de iur.oiu3 iudi.vel ꝓuocat peregrina iuditia: ea cā ꝛ.q.atq3 recusat.c.si qs ꝯ clericū.de fo. cōpe. excellit.q2 eps nō deponit nisi a papa.c.q3uis:ea.q. iussus.c.vnaquaq3 ꝓuītia.ea.q.vel si ꝯsentit vterq3 ff.de iur.o.iudi. Itē si secularis iudex ē negligēs. de fo.ꝯpe.c.licet. Itē i scholaribus vt i ꝯstitu⁹ Federici. C.ne.fi.pro.pa.aut habita. Que sunt cāe ecclasiice. v.iudicare.§.7.ꝛ se.

Fratres:possunt dici canonici:ꝛ oēs collegiati:ꝛ oli oēs xpiani appellabātur fratres. pp lauacrum regenerationis.s.baptismi:oēs hñt vnū patrē.s.deū q dat ēt eē oibus hoibus.in similitu/ dinē ꝛ imaginis: ꝛ ideo dr ꝓprie pr oiu3 hoiu3.sed specialr xpianor3.q oēs sunt fratres i christo.11.q.3. ad mēsa3. Et vsq3 ad tps ꝯalij Niceni. oēs xpiani appellabātur fratres. Ab illo ꝯalio citra dicti sunt christiani.vt est tex.cum glo.in.c.2.77.di.ꝛ legitur in actibus appl'or3.hec Pa.in.c.ꝑ.de his.q fi.a maio. parte capituli.2.nō. Et oēs filij adoptiui ipius dei per gratia3.sunt fratres:ꝛ iter3 magis qui sunt per gloriā.vide.s.Tho.p^a.q.33.ar.3.

Fratres dñi sic dicit Hier.super Mat.qdā suspi/ cātur fuisse filios Joseph.de alia vxore. Nos aūt fra tres dicimus domini:nō filios Joseph.s3 ꝯsobrinos saluatoris.soror:is.s.Marie matertere dñi. filios in telligim⁹:quatuor.n.modis i scripturis fratres dñi dicti sunt: nō fm nā3 quasi ab eadē matre nati sed fm cognationē quasi ꝯsanguinei eius existētes. Si cut Hier.dicit Joseph.ꝯ eluidiū magis ē credēdus virgo pmāsisse:q2 aliam vxorē habuisse nō legit:ꝛ fornicatio in sanctū virū nō cadit.hec.s.T.3^a.q.28. ar.3.ad.5^m. Et dicūtur fratres fm scripturā.s.natu ra:gēte:cognatioē:ꝛ affectu:fm.e.s.T.p^a.q.33.ar^a. De fraternitatibus quō dicātur collegia approba/ ta.v.collegium.§.1.

Fraus nō pōt eē sine dolo:s3 bene dolus sine fraude: iō fraudi inest dolus sic spēs generi hec Pa.in.c.ex tenore.de rescrip. Et fraus ꝛ dolus nemini debet patrocinari.tex.est in.d.c.ex te nore:facit.26.q.6.c.ꝑ.20.q.3.cōstituit.

Fraus legi fit.aliqñ ꝯ psona ad personā. sicut qñ mulier vult donare viro:ꝛ cꝯ.cū non possit:vt.c.si. de do.iter.vir.ꝛ vxo.supponit aliā personā.puta ꝙ soluat eius creditori vt.ff.de do.iter.vir.ꝛ vxo.l.hec ratio.§.fi. Similiter tutor qui non pōt emere rē pu/ pilli.iterponit aliā per'onā.q emat. Aliqñ fit rei ad rē.sicut cū quis dat frumētū filiofamilias: vel sibi: vt vendat pro eo.q2 pecuniā nō pōt sibi dare mu/ tuo.l.4.§.ꝑ.ff.ad.mace. q2 idē ē ac si mutuaret.ar. 14.q.3.plerisq3. Aliqñ fit vnius ꝯtus ad aliū ꝯtu3 ꝯiū: vt cū vxor vēdit viro id qd donare itēdit.l.si spōsus.ff.de do.iter.vir.ꝛ vxo. Aliqñ fit vnius ꝯtus ad aliū ꝯtū similitudinē:vt cū mulier q fideiubere nō pōt.facit se pricipalē debitricē.l.q3ui.c.§.si cū essē3. ff.ad vel.l.le.seq.ꝛ oēs tales ꝓuaricātur leges: ꝛ in ꝯspectu dei nō excusant.facit ꝙ nō in.c.itelligētia. de.v.sig.ꝛ in.c.q3to:de ꝓsuml.

Fraudare nemo videt eos q sciūt:ꝛ ꝯsentiūt.ff.ꝯ reg.iuris.l.nemo.fraudē videt facere etiā q nō fa/ cit.qd d3 facere.ff.de his q i freu.cre. di.l.i fraudē ꝛ fraus fit legi.qñ qd aliquid ꝓhibet p vnā.vult lice re p aliā viā.d.c.q3to.c.ꝯstitutus de ꝯce.ꝑben. Ud cū qs saluis verbis legis.sententiā eius circonuenit. ff.de leg.l.ꝯ legē.ꝛ.d.c.q3to. Uide aliqd.v.dolus: ꝛ.v.astutia.

Frigiditas quō ipediat matrimoniu3 vide. v.impedimentum.13.

Fructus fm.s.T.1^a.q.70.ar^a.ꝑ.sumit dupl'r ꝑ mō.ꝓprie:ꝛ sic ē solū i corporalib⁹:ꝛ ē id qd ex plāta ꝓducit.cu3 ad ꝑfectionē puenerit ꝛ q3dā i se suauitatē h3.q qdē fructus ad duo ꝯpara ri pōt.s.ad arborē ꝓducētē ipm:ꝛ ad hoie3 q fru/ ctū ex arbore adipiscit: ꝛ de isto fructu.s.corporali solū loquūtur canoniste.de quo ꝑ dicet.2° mō sumit fructus ad similitudinē fructus corporalis ꝛ que fit dupl'r vno mō vt dicat fructus hois id qd ab hoie ꝓducit:ꝛ sic ipi actus hūani fructus dicūt:opa⁹.n. est actus opanti:ꝛ h3 dilectationē si sit ꝯueniēs ope ranti. Alio mō dr fructus id qd hō adipiscit.non aūt oē qd adipiscit s3 id qd est vltimū delectabile:ꝛ fm hoc fructus hois dr vltimus finis.

Fruct⁹ ꝑ mō dicti.i.corporales sunt i triplici drā. Quidā.n.fm Bar.i.l.ex diuerso.C.de rei ven.sunt nāles:vt poma ꝛ hmōi.q nā ꝓducit:ꝛ sic ꝓducit vtimur. Alij sunt pti3 nāles:ꝛ parti3 idustriales vt lac.lana.segetes ꝛ hmōi.qui nāles sunt inq3tū a nā sunt:ꝛ industriales inq3tū in aliam spē3 ex idustria ipis vtimur:in.d.l.ex diuerso:ꝛ cōiter dr de istis ꝙ relinquit arbitrio boni viri an sint nālesvel istustria/ les:vt si plus versat de idustria hoiu3 dicant idu/ striales vt de vino.lana.caseo. ꝛ hmōi ar.l.qrit.ff. de sta.ho.ꝛ.4.q.3.hermosiroditus:si vero magis ꝯ nā dicātur nāles. Alij vero solū sunt idustriales sic fructus qui acquirūtur ex artificio:vel negotiatione ꝛ hmōi.qui alio mō dicūtur ciuiles:eo ꝙ non ꝓue/ niūt ex re s3 ex ꝓuisiōe hois pcipiūtur pp rē. vt est pēsio domus vel hmōi.sic i.l.si naues.ff.de rei ven. Istor3 qdā sunt honeste pceptor3 quidā ihoneste vt si locauit domū ad exercendū questum inhonestū.l. ancillar3.ff.de pe.he.

Utrum bonefidei possessor faciat fructus suos.rei quā bona fide possidet. R'.vt colligit ex.c.grauis:ꝯ resti.spo.ꝛ.d.l.ex diuerso:dimissa longa distinctiōe quo ad for3 ꝯtētiosu3. ꝙ quo ad obligationē resti/

tutiõis i ɔscia:oẽs fructus tã nãl:s ꝙ̃ industriales. siue possideat cũ titulo siue sine titulo teneť restitue/re.si extãt:si vero cõsumpsit teneť solũ restituere in/quãtũ factus est locupletior. puta q: in eã rẽ expen/dit in quã oportuisset expendere tñ de suo. vel emit aliqua ex quibus ãpliauit patrimoniũ.facit.d.l.cer/tũ:ꝛ.l.si me ꝛ titius.ff.si cer.peta. verũtñ diminuet ꝺ fructibus idustrialibus rei lucrose ꝙ̃ idustria sua est extimãda in dicto negotio exercitata i vtilitatẽ. seu augumẽtũ dictoꝝ fructuũ accipiẽdoꝝ. q: nemo militat ĩpẽdijs suis.de lucro aũt facto ex re.q̃ de se nõ est lucrosa.puta pecunia nõ teneť nisi de iteresse expsso. Si vero nõ est factus locupletior.nõ teneť de ɔsumptis.ff.de pe. he.l.vtruꝫ ex quo dolo non desit possidere:ꝛ q̃uis ãgelica dicat ꝛ teneat ea q̃ i isto .§.tñ melius dr.ꝟ.restitutio.§.xi.ꝛ aliqd.12.Et.ꝟ. expẽse.§.2.hic habes quõ fructus debẽt accipi dedu tis expẽsis ɔgregãdi ɔseruãdi ꝛc.d.ꝟdi.in.c.quar/ta de pscrip.col.9.sic ait: errãs in iure restituet etiã fructus industriales quatenus factus est locupletior ꝺducta omni ipẽsa.q: cessat rõ dãni qꝺ pẽdet a du bio magno vt possessor bonefidei restituat illud lu/crũ Bar.dicit ꝙ sic i.l.ex diuerso.ff.de rei.ven.vlti ma col.ɔriũ tenẽt qdã:ipe ɔcordat vbi bona fides existit positiue.secus si priuatiue puta nõ hꝫ malaꝫ fidẽ.hec ille.dimissis aliꝫ.

5 ¶ Notandũ fm ꝙ dicit ex doctrina.s.Tho.3.sniaꝝ: di.34.q. pª. quasi p totũ ꝙ fructus multipliciter su/mitur ꝛ distinguit pª distintio ꝙ fructus alius pro prie dictus.i.corporalis.de quo.s̃.dictũ ẽ.Alius spi ritualis ꝛ iste est duplex quidã est simplr dictus:ꝛ pfectus:ꝛ iste est vltimus ꝛ finis oiuꝫ opationũ no/straꝝ i.beatitudo.ꝛ opatiões nr̃e sunt flores.2ª.disti guit fructus fm euãgeliũ Mat.13. vbi fructũ diui/dit in.30ᵐ.saxagesimũ ꝛ cẽtesimũ :ꝛ accipit ista di stinctio fm ꝙ spirituale semẽ .i. verbũ dei in nobis seminať.vñ q̃to magis aliqs i spiritualitatẽ ɔuer/titur a carne recedens.tãto in eo est maior fructus: ꝛ fm hoc fructus distinguit ab aurea. q̃ cõsistit in gaudio qꝺ habeť de deo : ꝛ ab aureola q̃ habetur de operũ pfectiõe.puta martirio. Et accipit ista di stinctio fm vnã ꝛ eãdẽ virtutẽ.s.ɔtinẽtiã:ꝛ hꝫ ideꝫ donũ.s.sciaꝫ.fm ꝙ magis vel minus illam partici pant.fm tres gradus ɔtinẽtie. Primus est necessa/rius spiritualitati.s.ꝙ rectitudo spũs ex delectatiõe carnis non peruertať.qꝺ fit dũ aliquis fm rectam rõeꝫ vel rectũ ordinẽ rõis vtitur delectatiõibus car nis:ꝛ hec ẽ castitas ɔiugatoꝝ. Alia ẽ spiritualitas habũdãs per quã hõ ab hmõi delectationibus car nis spiritũ suffocãtibus oio abstinet.sed hoc ɔtingit duplr vel respectu cuiuslibet tẽporis pñtis pteriti: ꝛ futuri.ꝛ hec est spiritualitas virginũ. vel fm ali/qꝺ.ꝛ ista est viduaꝝ. Seruãtibus igit ɔtinentiam cõiugalem. dať fructus trigesimus.viduale saxage simus : virginalẽ centesimus. Primo gradui non additur perfectio sed sola necessaria ad salutẽ. Se/cundus gradus abstrahit ab oĩ delectatione. Ter/tio gradui nihil põt addi hanc distinctionẽ habes etiã 3.4.di.49.q.5.arᵒ.2ᵒ.per totum.

¶ Alia ẽ distictio quã ponit apostolus ad gala.5. vbi ponit duodecim fructus : qui sunt charitas.i. amor:gaudiũ:pax:paciẽtia:lõganimitas:bonitas: benignitas:mãsuetudo:fides .i.fidelitas:modestia: cõtinentia:castitas. Hi oẽs dicũtur fructus in cõpa ratione ad virtutes:ꝛ dona iquãtũ secũtur ad ope/rationes ipoꝝ:si aũt cõparẽtur ad vltimã beatitu/dinẽ sunt flores:ꝛ huic vltime beatitudini siue huic fructui nõ respõdet donũ sꝫ dos.q̃ est fruitio. Ubi ẽ notãdum fm.s.Tho.vbi.s̃.3ᵒ.sniaꝝ:q.s.s.volens pficere hominẽ pro ut est possibile hꝫ pñsentẽ statũ: dedit illi virtutes quibus operať virtuose fm facul/tatẽ humanã superadidit aũt.7.dona:ad perfecti operandũ etiã fm modũ eminẽtiore ẽ ad ipaꝫ virtu tẽ humanã:puta dedit virtutẽ fortitudinis.ad mo derãdũ timores ꝛ audatias fm ꝙ nãlr est sibi pos/sibile:dedit aũt donũ fortitudinis vt nõ solũ hꝫ vir tutẽ humanã aggrediať grauia sed etiã illa q̃ non posset naturalr.vt pꝫ in martyribus:ꝛ sic:alijs vir tutibus ꝛ donis:ad ista duo.s.virtus ꝛ donũ : seqť operatio perfecta q̃ est quedã beatitudo: ad quam beatitudinẽ sequit delectatio ꝛ ista delectatio ẽ quĩ dã fructus qui diuidit per illos duodecim supradi ctos:ista aũt oia.s.virtus:donũ beatitudo:fructus: ꝛc.petũtur a deo per septẽ petitiones q̃ ponũtur in orone dñica:ꝛ oia ista.s.virtutes dona: operatiões pfecte:beatitudines:fructus :ꝛ petitiões sibi inuiceꝫ correspõdent.nõ ꝙ correspõdeant singula singulis sꝫ aliqñ vnum correspõdet duobus vel eꝯ. Et vt in pratica dicamus per primã petitionẽ petimus: Pa ter noster qui es i celis sanctificeť nomen tuũ : i quo petimus vt sanctificeť per beatitudinẽ apud hoies. ita vt beatificẽtur.cui petitiõi ordinať ad pficiendũ virtus q̃ est sapiẽtia:ꝛ similiter donũ qꝺ est sapien/tia:vt.s.viuať illis causis altissimis trãsformatus i eaꝝ similitudinẽ per modũ quo quis adhereret deo: ꝛ iudicet de oibus per modũ superioꝝ. huic sequť septima beatitudo.s.beati pacifici quoniam filij dei vocabũtur ꝛ istis sequit fructus primus .s. amor ꝛ ista oia incipiũt in via ꝛ perficiũtur in patria. Se/cũda petitio est adueniat regnũ tuum in qua peti/mus vt manifestetur hominibus vt .s. in nobis ve/niat:ꝛ in xpo regenerari mereamur. fm ꝙ orabat ille:ostende faciem tuam ꝛ salui erimus: hoc fit per virtutem intellectus per quã ipe deus venit ad intel lectum nostrũ per cognitionẽ:ꝛ perficitur per donũ intellectus ad q̃ sequitur sexta beatitudo.s.beati mũ do corde :ꝛ huic additur premium.s.quoniam ipsi deum videbunt:cui correspondet tertia beatitudo. idest beati qui lugent qm̃ ipi cõsolabũtur:ꝛ ad ista sequitur fructus qui est fides.i.certitudo inuisibilis.

Tertia petitio:fiat volūtas tua:in q̄ petimus ſm btm̄ Aug. obediētiā ad deum:vt ſic fiat i nobis i terra. ſicut in celis ab angelis:ſm ꝙ orabat ille: greſſus meos dirige ſm eloquiū tuū vt non dominet mihi ois iniuſtitia.ad hoc diſponit per virtutē q̄ eſt prudētia: ⁊ pficit p donū ſcie:⁊ ꝯ ſm Aug.cui addit quinta beatitudo.ſ.bti miſericordes:ſeqt pmiū: qm̄ ipi miſericordiā ꝯſequētur.ad q̄ ſeqtur fructus.ſ.bonitas: ⁊ dulcēdo. Quarta petitio ē panē noſtrū quotidianū da nobis hodie i qua ſm Aug.petit: ſufficiētia quotidiana:ſicut petebat ille diuitias ⁊ paupertates ne dederis mihi ſ; tm̄ victui meo pbe.neceſſaria huic petitiōi dat virtus fortitudinis:⁊ pficit p donū fortitudinis.cui reſpondet.q^a.beatitudo.ſ. bti q eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā. cui ānectit fructus.ſ.patientia: ⁊ lōganimitas. Quinta petitio eſt:⁊ dimitte nobis debita nr̄a.ſicē ille orabat:ſi reddidi retribuētib^9 mihi mala:⁊ huic dat virtus q̄ ē ſcia:q^m ad cognitionē; nālē:⁊ fides q^m ad ſupnālia:⁊ pficit p donū ſcie. ad quā ſeqtur.3^a.beatitudo.ſ.bti q lugēt qm̄ ipi ꝯſolabūtur:⁊ ſeqtur fructus q ē ꝯtinētia. Sexta petio ē: ⁊ ne nos inducas i tēptationē:in qua petit ne peccemus in futuro ſm ꝙ orabat ille:aufer a me ꝯcupiſcētiā:⁊ ē iſta pficit p virtutē iuſtitie:⁊ donū pietatis.ad quā ſequit.2^a.beatitudo.ſ.bti mites:⁊ pmiū: qm̄ ipi poſſidebūt fructus eius ē manſuetudo. Septima petitio eſt:ſed libera nos a malo:⁊ ſ; Aug.ois chriſtian^9 i q̄l; tribulatiōe ꝯſtitutus gemitus debit. ſ; ꝙ orabat ille:erue me ab inimicis meis ad te cū fugi.huic dat virtus tēperātie:⁊ pficit p donū timoris.cui correſpōdet p^a beatitudo q̄ dicit: beati pauperes ſpū:qm̄ ipi deū videbūt:⁊ ēt. 8^a beatitudo.ſ. beati q pſecutionē patiūtur.cui dat idē pmiū cum p^a:⁊nō ſibi reſpōdet donū:fructus eius ē:modeſtia. charitati ēt ⁊ ſpei nō reſpōdet donū.q: nō hn̄t ipſe ctionē ex mō ſuo opandi: quilibet.n.imediate amat deū ⁊ ſperat i eū.Cuilibet dono reſpōdet aliqua beatitudo ⁊ ꝯ̄ṫio tn̄ oꝫ vt vni tm̄ reſpondeat vna. Et beatitudines nō ſunt habitus diſtincti a donis ⁊ virtutibus:ſ; ſunt opationes pfecte p virtutes ⁊ dona vel ſunt opationes donoꝝ:⁊ q: opatio pfecta hꝫ delectationē.2.ethi.ideo ipe delectatiōes ſunt fruct^9. Et nō ꝙ fruct^9 q ſunt.delecta^o.gaudiū. q^m ad vniōnē opationū:⁊ pax q^m ad remotionē ipedimentoꝝ pturbātiū ꝯcūt ad oēs virtutes: ⁊ ad oia dona:⁊ ſic nō ſibi attribuūt ſpeciales virtutes:vel dona.ſed correſpōdēt oib^9:ꝯ petiōib^9 ⁊ donis.✠.oro.§.x.

f Ugere vt^m poſſit q q̄rit vt capiat .℞. ꝙ ſiue ſentētia ꝯ eū data ſit.vel nō:pōt fugere. non tm̄ cū violētia officialiū.q volūt eū capere. q: ipi hn̄t iuſtū bellū ꝯ eū.5.q.5.nō putes.xi.q.3.q reſiſtit:⁊ ſic eos ipugnādo mortalr peccaret.ſiſr auxiliātes:vtꝝ icarceratus poſſit fugere vide.✠.accuſatio.§.x.⁊.✠.carcer.§.1.vtrū liceat epis vel platis fugere. vide.✠.eps.§.4.⁊.5.

f Unus debet fieri i ſumptibus ſm dignitatē: vel facultatē defuncti.l.ſi qs ſepulcrū.§.ſūptus.ff.de reli.ſum.fu. ⁊ funeris ipēſa ſemper ex hereditate deducit.q̄ ēt oē creditū ſolet pcedere. cū bona ſoluēdo nō ſunt.l.funeris:cū duab^9.ll.ſe.ff. de reli.⁊ ſum.fu.hoc itellige ꝯ neceſſarijs.ſecus ſi ad pōpā:vel ſtatū.q: nō liceret ex alio debito in ꝯſcia. Et de ſuo expedit mortuū funerari.iō mulier de dote q̄ſi de pprio matrimonio funeret.l.cū.ff.de reli.⁊ ſu;.fu.Et expēſa funeris vxoris nō tm̄ aſtringit heredes p̄ro hereditarijs portiōibus.ſed ēt vir ꝑ ꝑ portiōe q̄ puenit ad eū de dote vxoris .ff. e.l.quoties: ⁊.l.vduu. De his q moleſtant ſepulturā. vide.✠.ſepulturā.§.19. De funeralib^9.vide.✠.excōicatio.5. caſu.20.§.4.⁊ ſequentibus.

f Urioſus pfitēdo nō obligat niſi factus ſane mētis ratū habuerit.e.ſicut tenor de regula:vbi Pa.in.2°.nō.ait. ſurioſus nō pōt aliquo caſu ſe obligare.ēt deo cū nihil ſentiat:⁊ ſic nō ꝙ etiā benefaciēdo non pſumit ꝙ furioſus ſane ſit mētis.ex quo iſero ꝙ l; furioſus faciat teſtamētum tā q̄; gl; mētis cōpos.nō p hoc valebit teſtamētu;. idē videt ſi daret oia bona ſua pro aia ſua.facit.e. ſi.de ſucc.ab iteſte.vbi tex.exegtur ꝙ pfeſſio facta tēpore alienatiōis mētis pōt rata haberi ſana mēte redeūte:nec veniēte ſana mente ſufficiat ratihabitio.niſi pficeat.l; hoſti.ꝯ: hec Pa.nec iputat ſibi id qḋ facit ad penā.vel ad culpā.ar.in de.vnica.ꝯ homi.Nā ſatis furore ſuo punit .ff.ad.l.pon.de pa rri.l.peni i ſi. Pati ēt pōt iniuriā.ſed nō facere.ff.de iniur.l.illud relatū q̄.l.ponit i.e.illud .15.q.i.vii qḋ facit p ide eſt ac ſi ſine facto perſone acadiſſet.ff.de admi.tu.l.ſi.i ſi. Ut^m poſſit donare.✠.donatio.§.ꝑ. Ut^m ꝯbeat baptizari .✠. baptis.7.§.x. Ut^m debeat cōicare.✠.e.§.55.Ut^m ꝯbeat ordiari.✠.corpus vitiat^9.

f Urtū ſm.s.T.2^a.q.66.ar^o.5°.ē occulta acceptio rei aliene.vbi nō hꝫ Iſido.i lib.ethimo. ꝙ fur a furuo dictus ē.i.a fuſco:nam noctis vtit tēpore.l.p^a.co.ti.ff.Et ſm.e.d.s.vbi.s. tria ſūt de rōe furti.quoꝝ p^m ꝯuenit ſibi.ſm ꝙ ꝯuat iuſtitie q̄ vnicuiqꝫ tribuit qḋ ſuū eſt:⁊ ex hoc competit ei ꝙ vſurpat alienū. Secūdū ꝯuenit ei.p vt diſtinguit a petis q̄ ſunt ꝯ perſonā.ſicut ab homicidio:⁊ adulterio:⁊ ſm hoc ꝯpetit furto ꝙ ſit circa rē poſſeſſa;:ſi quis.n.accipiat id qḋ eſt alteri^9 nō quaſi poſſeſſio: ſ; quaſi ps ſicut āputet mēbrū:vel ſiē pſona ꝯiūcta vt auferat filiā:vel vxorem nō hꝫ ppꝛie rōe; furti. Tertia dr̄a q̄ ꝯplet rōe; furti ē :vt.ſ.occulte vſurpet alienū:⁊ ſ; hec rō furti eſt:occulta acceptio rei alieneꝫ. Et q̄uis occultatio q̄ ē ſimplex circūſtātia pcti. diminuat ⁊ non ꝯſtituat pcm̄. ſecus tm̄ de occultatione q̄ eſt cā peccati.puta cū q̄s vtit occultatiōe ad peccādū.ſicut accidit in fraude:⁊ dolo.hec.s.Tho. Pa.tn̄ in ſ;ca de fur.ponit diffinitionē ſm leges.q̄ q̄uis ſit magis lōga tn̄ tota ꝯtinet i pdicta.Aut.n.

sic. Furtū est cōtrectatio rei aliene fraudulosa. inuito dn̄o. aio lucrādi. siue ipius rei. siue vsus rei. siue possessiōis: vt dicit tex. i. l. p^a. ff. eo. Et vide gl. i. c. dudū: d. 2. de elec. Et dr̄ fraudulosa q: si qs cōtrectaret rē alienā putās eē suā: vel dn̄m rei permissuꝝ. non comittit furtū: vt. l. iter oēs. §. recte. ff. e. Non tn̄ credit sibi asserenti simplr̄ q̄ credebat suā: vel q̄ dn̄o esset pmissurus: q: sic qlꝫ de facili vitaret penā furti. sꝫ ex cōiecturis iudex habebit hoc iudicare vt nō in iuribus palꝫ. Itē dr̄ in diffinitiōe siue vsus: ⁊c̄. q: semper comittit furtū siue qs furet vt habeat ipaꝫ rē. siue vsum rei. siue vt habeat soluꝫ possessionē. vt q: proprietarius subtraxit rē vsurarij. hec Pa. Et fuit diffinitio Ray. Dr̄ ɔtrectatio q: sine ea non ē furtū. ēt si iteruenit volūtas: siue verbū vel dispositio. d. l. i. §. p. dr̄ aliene rei q: in re ppria nō cōmittit furtū: ⁊ intellige nisi in ea aliqs habeat aliqđ ius. puta si erat pignorata vel aliqđ hmōi. ff. si reꝰ. §. p. eo. dr̄ mobilis q: circa imobilia nō comittit furtū: vel spiritualia sicut est possessio vel actiōes q: talia non pn̄t ɔtrectari. ff. e. l. veꝝ. Dr̄ inuito dn̄o: q: si ɔsētiret n̄ eēt furtū. Si tn̄ putauit facere inuito dn̄o: ⁊ tn̄ d is volebat. facit qdē furtū q̄tm̄ ad itentionē. non tn̄ tenet ad restitutionē. Dr̄ lucri faciēdi grā: q: si qs alienam ancillā rapuerit. nō cā lucri. sed libidinis. nō comittit furtū. ff. eo. l. veꝝ. Sed qd si dn̄s videt ⁊ nō ɔdicit. Rx. q̄ si nō ɔdicat ex timore: vel verecūdia. pinde est ac si ɔdiceret. l. pe. ff. e. Alias videt ɔsentire. 83. di. error. fallit hoc i isto casu. qa hic expssus ɔsensus exigit: vt. ff. eo. l. q vas. §. vacare: ⁊ in casu. l. si quis seruo. C. eo. vbi suadēs seruo vt tollat rē a dn̄o suē te. tn̄ talis tenet furti: ⁊ serui corrupti.

1 ¶ Querit quot sunt spēs furti. Rx. fm̄ s. T. 2^a 2^e. q. 66. ar. 4. q̄ fm̄ phm̄. 5°. ethi. furtū: ⁊ rapina sunt vitia opposita iustitie. inquātū aliqs alteri facit iniustuꝫ. nullus aūt patit iniustū volens: vt pbat. 5. ethi. ⁊ ideo furtū: ⁊ rapina: ex hoc hn̄t rōeꝫ peccati. q̄ acceptio ē inuolūtaria: ex pte eiꝰ cui aliqd subtrahit. Inuolūtariū duplr̄ dr̄. s. p ignorātiā: ⁊ violentiā: vt habet in. 3°. ethi. ⁊ iō aliā rōeꝫ peccati hꝫ rapina: ⁊ aliā furtū: ⁊ pp hoc differūt spē. Raptor. n. vult p propriā ptātē obtinere. fur vero per astutiā: ⁊ iō est alia rō inuolūtarij. a qua sumūt speꝫ peccata iniustitie. Ista aūt spēs furti diuidit q: aliqn̄ ē simplex furtū. qđ infert reparabile dānum: ⁊ hoc retinet cōe nomen. s. furtū. Aliqn̄ addit aliquā grauē circūstātiā. sicut pꝫ de sacrilegio qđ est furtū rei sacre: ⁊ de peculato qđ est furtū rei cōis: vt pꝫ per Aug. sup. Jo. vel religiosa: vel publica. ff. ad. l. iul pecu. l. i. 23. q. 4. qđ ergo. Et de plagio qđ est furtū hoīs pro quo qs morte punitur: vt pꝫ. exo. 21. Et dr̄ plagiatus. s. furtū hoīs liberi vēditi: vel empti. sciēter. ff. de plagia. l. i. ⁊. 4. q. i. c. furādo. Distinguit etiā Pa. i. c. 2. e. tit. dicēs q̄ fures ⁊ latrones puniūt ibi vt diuersi: ⁊ fm̄ hoc. dicuntur fures de nocte. latrones vero de die: ⁊ fm̄ Bar. in aut sꝫ nouo iure. C. e. furē dici q furat clā sine aggressura siue cū armis siue sine: ⁊ etiā satis videt velle. tex. in. d. aut. sed nouo. tn̄ in diuersis locis equoce accipiūtur. p eodē in. c. tua: de homi. Nō etiā q̄ furtū aliqn̄ dr̄ manifestū. s. cū fur deprehendit priusq̄ veniat ad locū destinatū. siue dephēdat ab eo cuius est res. siue ab alio. ff. eo. l. 3. Aliqn̄ dr̄ nō manifestū. s. cū nō deprehendit cū re furtiua: vel si deprehēdit cū re furtiua iaꝫ delata ad locum destinatum: vide. ⅌ rapina.

¶ De pena furis. Rx. fm̄ Pa. i. c. vltimo. e. in fi. q̄ d furto pōt agi duplr̄. s. ciuiliter: ⁊ criminalr̄. ciuiliter pōt agi ɔdictiōe furtiua. ad ipam rē dūtaxat. recuperādā: ⁊ de hac ɔdictiōe habet. ff. de ɔdi. fur. p totū. Item pōt agi ad penā furti ad comodū eius cui res sublata fuit: ⁊ si furtū est manifestuꝫ tenet pena quadrupli. si vero nō est manifestū tenet pena dupli: ⁊ pōt hec pena peti etiā post annū: ⁊ imperpetuū. Insti. de perpe. ⁊ tempora. ac. §. furti. Et licet p̄ egerit criminalr̄. poterit iteꝝ agere ciuiliter: ⁊ econtra. C. qn̄ ciui. ac. pin. cri. l. vnica. An aūt i ɔscia hec pena sit soluēda. dic q̄ nō. Et qn̄ sit manifestū dic. vt i pcedēti. §. Pōt agi ⁊ criminalr̄ ad vindictā: ⁊ tūc varie mō pōt agi vt nō in. d. aut sꝫ nouo iure. C. eo. ⁊ in. c. 2. de homi. Nā si eēt fur sine aggressura tūc de iure autēticoꝝ nō debet iponi pena mortis: vel abscisit. seu debilitatio mēbri alicuius. sꝫ fustibꝰ pōt castigare. secus si est latro cum aggressura. de quo ibi: ⁊ in. l. capitaliū. §. famosos. ff. de penis. Alij etiā dicūt q̄ hodie rapiēs rē vltra. 5. solidos valentē. debet puniri pena mortis. sꝫ mihi placet illa opinio q̄ illa iura intelligantur qn̄ ex tā modico furto sequit pacis fractio. sꝫ hodie cōiter statuta ɔuidēt de pena. in quolꝫ loco: ⁊ hoc de iure ciuili. Et dicit Ray. q̄ ɔsuetudo q̄ hꝫ q̄ suspendūtur oēs latrones q̄trūcūq; simplices si vltra certā summā furati fuerint est rōnabilis. pp necessitatē pacis: ⁊ frequētem incorrigibilitatē huius malitie hoīuꝫ. Sed de iure canonico clericus comittēs furtum debet deponi: ⁊ detrudi in carcerē. ad agendū penitētiā: vt i. c. cum nō ab hoīe. de iud. ⁊ in. c. tue. d penis. In foro vero ɔsciē sufficit restituere simplex. cum dāno. nisi forte fuisset sentētialr̄ dānatus ⁊ illud duplū vel quadruplum intelligūtur vltra furatū. Utrū liceat occidere furem. ⅌ homicidium. §. 8. 2

¶ Utrū in re parua comitat furtū vt sit reus furti: 3
vel peccet mortalr̄. Rx. fm̄ s. T. vbi. s. ar^o. 6. ad. 3^m. q̄ illud qđ modicū est. rō apprehendit quasi nihil: ⁊ iō in his q̄ minima sunt. hō non reputat sibi nocumentū iferri: ⁊ ille q accipit pōt psumere hoc nō esse ɔ volūtatē eius cuius ē res: ⁊ pro tāto si qs furtiue hmōi res minimas accipiat. pōt excusari a peccato mortali. si tn̄ hꝫ aīuꝫ furādi: ⁊ inferendi nocumētū. primo. etiā in talibus minimis pōt eē pctm̄ mortale. sicut ⁊ in solo cogitatu per ɔsensuꝫ. hec ille. sicut

si crederet vel sciret q dño rei habeat multū grauē. maxīe aliq̄ cā rōnabili:ꝛ tunc valet qd dr.14.q.4. Nō qd furatū ē sȝ mēs furādi attēdit.ꝟ.circūstā. §.9.Et.ꝟ.auari.§.5.ꝟ.restitu.§.31.ꝛ.ꝟ.iiustitia.

4 ¶ Quid si mulier fecit furtuȝ.siue ante matri.siue post:ꝛ vir participauit.vel eꝯ. nūqd licebit vxori d rebus cōibus satisfacere.R.bm Guil.q vbi de ɔsuetudine regiōis vir ꝛ vxor cōicant sibi credita:ꝛ debita ex ɔtcu.vel maleficio si res furtiua ad huc exstit.i coꝝ ptāte.vxor pōt illā restituere etiā ɔdicente marito.Idē etiā eēt si nō foret iter eos talis cōmunio.Nā qcūqȝ hȝ rē furtiuā debet illā restituere.C. eo.inciuilē.Si aūt ɔsūpta est.pōt vxor si expsse vir nō ɔdicat.negotia mariti gerēdo:ꝛ se liberādo.extimationē restituere de cōibus bonis.phibēte autē marito nō credo q debeat facere hmōi restitutionē cū nō habeat reꝝ administrationē.sȝ maritus. Si tn̄ restitueret d bonis cōibus.bona fide.nō credo q eēt ei iniūgēda penitētia.de mortali.si fiat fine periculo:ꝛ fine scādalo.

5 ¶ Vtrū det actio furti.ɔ quēcūqȝ furē.R.q sic:facit .l.ipuberē.ff.eo.itellige si ē doli capax Itē nō solum ɔ furē sȝ etiā ɔ eū q dedit opē.vel ɔsiliū.l.is qui reȝ pignori.§.si tu.ff.eo.fallit in patre ɔ filiū:ꝛ eꝯ:ꝛ in vxore ɔ maritū:ꝛ eꝯ.ɔstāte matri.sȝ dat eis actio reꝝ āmotaꝝ.l.is q vxori .ff.eo. Si tn̄ filius haberet peculiū castrēse.secus eēt q: pater ageret ɔ filium:ꝛ ecōtra .ff. eo.l.ne cum filio.

6 ¶ Vtrū furās ppter necessitatē peccet mortalr.R.bȝ .s.Tho.vbi.s.ar.7.q si sit extrema necessitas non peccat.si aūt sit magna:ꝛ nō extrema peccat.sȝ nō mortal:ꝛ sic intelligit.s.Tho.ꝛ dec.si qs.ꝛeo.ti.vn̄.s.T. sic ait Ea q̄ sunt iuris humani nō possūt drogare iuri nāli.vel iuri diuino.bm aūt nālē ordinē ex diuina puidētia istitutū ē res iferiores sūt ordinate ad hoc.q ex his subueniat hoiuȝ necessitati:ꝛ iō p reꝝ diuisionē:ꝛ appropriationē ex iure hūano pcedētem.nō ipedit qn hoīs necessitati sit subueniendū.ex hm ī rebus:ꝛ res quas aliqui superhabūdāter hn̄t ex nāli iure debent paupeꝝ sustētatiōi. vn̄ Ambro. dicit ꝛ habet:di.47.Esurietiū panis est quē detines:nudoꝝ idumētū est qd tu recludis: miseroꝝ redēptio:ꝛ absolutio est pecunia quā tu i terra fodis: sȝ q: sunt multi necessitatē paciētes:ꝛ nō pōt ex eadē re oibus subuenire. cōmittit arbitrio vniuscuiqȝ dispēsatio propriaꝝ reꝝ:vt ex eis subueniat necessitatē paciētibus:si tn̄ sit adeo euidens ꝛ vrgens necessitas vt manifestū sit istāti necessitati de rebus occurētibus eē subueniēdū.puta cū iminet persone piculū:ꝛ alr subuenire nō pōt.tūc licite pōt quis ex rebus alienis sibi necessitati subuenire. siue manifeste siue occulte sublatis.nec hoc ppe habet rōeȝ furti: vel rapine. Vn̄ dec alr in pn̄ loquit in casu vbi nō est vrgēs necessitas:ꝛ p talē necessitatē extremā efficit suū ꝛ i casu silis necessitatȝ.etiā pōt aliqs occulte rē alienā accipe.vt subueniat pximo sic idigēti.hec .s.Tho.ꝛ Pa.i.c.qn̄ de symo.idē ɔfirmat.Ex quibus p habes q furās rē alienā i necessitate extrema nō cōmittit furtū neqȝ peccat.Secūdo q i necessitate nō extrema accipiēs peccat sȝ nō mortal. Tertio dicit. Pa.vbi.s.q ppter nullā necessitatē posset qs adulterare:vel deierare. vel facere aliqd qd de se sit malum.Vide.ꝟ.restitutio.§.4.

¶ Quid si qs furat christianos detētos a paganis vt eos libet.R.d.ar.f.z.ti.p.c.15.§.p.in fi.ꝛ Pis.ꝟ. furtū.§.8.post Ray.ꝛ Hosti. distingūt q si est tps guerre i nullo tenet ꝛ hoc est daꝝ.Si vo ē tps treuge tenet ipi pagano restituere nō hoieȝ ppter periculū aie.sȝ extimationē sitr et tenet de aliis male ablatis.ar.23.q.1.noli. Si tn̄ pagani cōpulerāt ad aliqd petm̄ mortale.tūc penitus ille liber factus ē:ꝛ sic furās eū nō peccat sȝ meret.ar.54.di.nulla : sȝ ꝛ si qs vteret violenter ancilla sua. nec vellet desistere. si alr nō posset euadere tale malū:licite fugere posset. Et bȝ Hosti. Si xpianus dā eēt treuga frāgeret eā:ꝛ sic erat i culpa:ꝛ fuit captus.nec iminet piculū necessitatȝ.nō lȝ furari.sȝ tenet ad restitutionē:nā talis iuste detinebat vt q: tpe belli captus est.hec.d.ar.f. Si aūt hn̄t bellū pn̄t res eoꝝ accipere sine dubio.c. dn̄s.23.q.2. Si vero nō sit bellū non videt q possint res eoꝝ accipe nisi forte pp iterecē suū. Angelica vo ꝟ.furtuȝ.§.58. dicit simplicit q nullo mō peccat q: nullo mō poterāt eos habere captiuos:vt.C.ne.xpi m.i.ha.vel pa.i rubro.ꝛ i nigro ꝛ rō q: iiuriose eos tenēt.iō nō peccat q eos liberat.sitr dōm de eo q liberat iniuste detētū a quocūqȝ:facit.c.dn̄s.23.q.2. Rosella i.ꝟ.furti.§.24.videt iniuere q semp iniuste detinent:ꝛ ex ɔsequēti semp pn̄t liberari. Et q̄uis hoc videat veꝝ q semp habeāt iniustū bellū:ꝛ semp iniuste detineāt : tn̄ p opinio fundat se sup treuga i q̄ dāt sibi iuicē inimici fidē:ꝛ q: fides seruāda ē etiaȝ hosti. vt i.d.c.noli:tā in tex.q̄ȝ in glo.iō talis videt fractor fidei:ꝛ sic peccare nō tn̄ videt teneri ad restitutionē.vt rō alterius opiniōis pbat:nisi forte inquātū eēt ɔuentū i data fide:vt nō violet fides etiā hosti. Vide.ꝟ.infidelitas.§.8.ꝛ.11. Quō hō possit vēdi.ꝟ.ēptio.§.6.ꝛ.ꝟ.cōstitutio.§.3. post me. 7

¶ Quid si quis rē auaro:vel vsurario furat : vt faciat elemosinā.R.bm Ray.talis furtuȝ cōmittit q: nō sunt faciēda mala vt veniāt bona:si qs tn̄ furet vt restituat dn̄o. bm Hosti. videt ar.q possit.ff.de po.bo.si.nā etiā vtilr gerit negotiū furis.potest etiā qs rē suā accipere ab iniuste detinētibus:ꝛ breuiter quicūqȝ est eī q aliqs habeat suū. nō videt iniuste facere.cū mō tn̄. De quo.ꝟ.restitutio.§.50.Quādo aliquis habet aliquid qd nō ē illius a quo accepit. cui debeat restituere.ꝟ.restitutio.§.13. 8

¶ Qui rem alienā inuenit nisi publice denūtiet rem inuentā:vt ille cuius est inueniat eā.furtū cōmittit.ff. de nego.ge.Pa.in.c.ex līris : de fur.dicit q nisi hoc 9

rogat.incidit i suspicionē:⁊ iō dic vt.℣.restitutio.§.26.27.⁊.28. Rosella addit de thesauro in vento.℣.furtū.§.xi.ꝙ qñ inuenit in sacro loco: vel religioso casu fortuito.totū erit inuentoris. Insti.de re.diui.§.thesauros. In.§.vero.12.dicit:ꝙ vagabūda aialia.vel pisces.sunt occupātiū:⁊ sunt capiētiū siue vulnerāti: quousq3 sua custodia cohercent. l3 in libertate redd itur qñ oculos effugiūt capiētiū.d.isti.§.fere. Apū vero ⁊ Pauonū: ⁊ Colūbarꝝ nā fera est.l3 ex ꝯsuetudine aduolare ⁊ reuolare soleant:⁊ iō tm̄ reputātur sub dominio alicui⁹.ꝗ3 diu sunt i loco eius. verꝫ si qs aucupet examē apū i arborib⁹ cuiuscūq3: ⁊ etiā fauū:furtu3 nō ꝯmittit l3 dñs arboris possit ingredientē ꝓhibere nisi examē fuerit i suo alueo recollectū p ip3 ꝓsequat̃.sic ẟ pauonib⁹: ⁊ colūbis.d. Insti.§.apū ẟ ceruis ⁊ caniculis:⁊ alus ferio.ꝗ habent de ꝯsuetudine ne ⁊ redire ad certū locum:illorꝫ sunt quousq3 hn̄t aiu3 reuertēdi:⁊ nō vltra:⁊ aiu3 reuertēdi videt̃ desinere cū reuertēdi ꝯsuetudinē deseruerint.d. Insti.§.ceruos. Si aūt sunt iclusa i plag vel i alijs locis.furtū cōmittere:⁊ idem de piscibus ar.d.§.apū. Uide.℣.restitutio.§.26.27.⁊.28.

x ¶ Utrꝫ iueniēs aial dās sibi dānū i sua possessiōe q ipm accepit:⁊ ducit ad domū suā cōmittat furtu3. R̷.videt̃ ꝙ sic.vt i.l.3.ff.co.s3 videt̃ ẟ ꝙ si aio occīdi cū dño.furtū cōmittit.si vero nō aio occīdi.sed q: ignorat cui⁹ sit.includit donec sciat l3: vt nō in.l.qntus:alias icipit ꝗ3uis.ff.ad.l. acql.nā nō l3 in co agere aliqd mali.s3 dñm admonere vt suū recipiat ⁊ de dāno satisfaciat. vt ibidē:si tm̄ cēt statutū municipale de hoc.vel ꝯsuetudo: vt i aliqbus locis fit. illa excusant:⁊ possunt seruari.si sunt rōnabilia.

xi ¶ Utꝝ qs possit vsucape i re furtiua.vel vi ablata.ꝯ dñm rei. R̷.ꝙ nō.tā q̄ad furē.ꝗ3 q̄ad ei⁹ heredes: ⁊ etiā q̄ad eū q ꝯā emit.seu q̄ad quēcūq3 quocūq3 titulo habuerit. Insti.de vsuca.§.qd aūt dictū est. De ementibus rē furatā.℣.restitutio.§.24.

12 ¶ Utꝝ mulier ꝗ h3 virꝫ ꝓdigū:⁊ celat de bonis ꝯ ei⁹ ꝓhibitionē:vt sibi ⁊ viro ꝓuideat tp̄e nec̄.cōmittat furtū. R̷.ꝙ nō. nec tenet̃ obedire viro ꝑcipienti. vt det sibi oīa bona sua.q: cēt dare gladiū furioso.

13 ¶ Utꝝ fili⁹familias.religiosus.vxor:⁊ hmōi.possint ꝯ volūtatē pr̄isfamilias. vel mariti ⁊ hmōi restituere rē furatā ab eis. R̷.ꝙ si res est apud eos.tenet̃ .l.icumlē rē.C.de fur.intellige nisi sequat̃ aliqd maius malū.Si ℣o nō extat s3 est ꝯsumpta.vel alienata. tūc si ꝑciū.vel res ē versa i vtilitatē supiorꝫ. pōt bono mō de bonis illius restituere. etiā ipo ꝯdicēte:⁊ itellige hic vtilitatē dñi. ēt si se vestiuit sm̄ decentiā sui status:⁊ hmōi. ad ꝗ tenebat̃ ip̄e dñs.vel pr̄. Si vero expēdit i vtilr̄ vt puta i vanitatibus: ⁊ hmōi. nō pōt ꝯ volūtatē dñi restituere. Nisi habeat aliqd ꝓpriū.puta peculiū castrēse:⁊ hmōi. Quō isti possint accipe de bonis supiorꝫ.℣.elemosina.§.8.⁊ se.

14 ¶ Utꝝ furtū sit pctm̄ mortale. R̷.s.s.T.vbi.s.ꝙ sic: vbi dic̄. Sicq ꝯsideret furti rōes duas rōes pcti i eo inueniet. P⁹ qdē pp ꝯrietatē ad iustitiā.ꝗ reddit vnicuiq3 qd suū ē:⁊ sic furtū iusti̇ opponit̃ iqm̄ furtū est acceptio rei aliene. Scđo rōe doli seu fraudis quā3 fur cōmittit occulte:⁊ ꝗsi ex isidijs rē alienā vsurpādo:⁊ sic p3 ꝙ sit mortale. Itē q: ꝯriat̃ charitati.s3 quā ē spūalis aie vita.isert.n.nocumētū ꝓximo. in suis reb⁹: ⁊ si passi3 hoīes sibi iuicē furēt̃. periret humana societas. Uñ furtū tāꝗ3 ꝯriū charitati ē mortale vñ zacha.5.oīs fur iudicabit̃:qd nō fit nisi rōe pcti mortalis. Est ēt ꝯ pceptū dei Exo.20.nō furtū facies.i q̄o pcepto ꝓhibet̃ oīs illicita vsurpa°.14.q.5.penale.32.q.4.meretrices.qd aliqñ itelligit̃ etiā i re parua vt.s.§.3.⁊.℣.restitu°.§.31.

¶ Utꝝ fur possit repetere seu retinet̃ expēsas factas i re furata. R̷.ꝙ nō.cū sit malefidei:⁊ sēp i mora.nisi s3 ꝙ dictū ē.℣.expēsa.§.3. Quō ⁊ qñ furātes res sacras i ecctia sint excōicati.℣.excōi°.5.casu.6.vtꝝ debeāt sepeliri i ectia.℣.duellū.§.fi.vtꝝ fur possit occidi a ꝓuato.℣.homicidiū.§.8. Quid agēdū qñ eps facit excōicationē de furto reuelādo.℣.iqsitio.§.fi. 15

¶ Utꝝ ꝯsentiēs furto teneat̃. R̷.s3 Ricar.4.di.15.si ꝯsensit expsse.sine q̄ furtū nō fuisset factū.tūc peccauit mortalr̄:⁊ tenet̃:si ℣o fuisset factū sine eo.peccauit mortalr̄:s3 nō tenet̃:⁊ sic limitta.c.notū.2.q.i.cū ibi nō i gl.ꝗ volūt ꝙ ꝯsentiēs liget̃ eadē pena.eodē mō dr̄ de habēte ratū:max̄ qñ ex tali nō pōt rehre: vel nō fuisset furata si nō ꝓsūpsisset talē hre ratū. 16

Futura cognoscūt dupl̄r.s.i se ⁊ i suis cāis.p̄m ꝯtigit tm̄ deo:2m̄ nob s3 magis demonibus ⁊ iterꝫ magis bonis āgelis. s3 i cāis necessarijs certitudinalr̄.i ꝯtigētib⁹ ℣o vt i plurimū opinatiue tm̄.ꝗ aūt raro nullo mō.hec.s.T.p̄a.q.14.ar°.13.

f

¶ Declarat.s.T.ista pcedētia.2a.q.65.ar°.ꝓ.dicēs futura pcognosci pn̄t:dupl̄r vno qdē mō i suis cāis Alio° i scipis.cāe āt futurorꝫ tripl̄r se hn̄t. ꝗdā.n.ꝓducūt suos effectus ex necessitate ⁊ hmōi effectus futuri p certitudinem precognosci possunt:⁊ ꝓnūtiari ex cognitiōe suarꝫ causarꝫ. sic astrologi cognoscunt eclipses futuras: ⁊ istos tales effectus pcognoscunt oēs angeli tā boni ꝗ3 mali. ꝗdā vero cāe ꝓducunt suos effectus nō ex necessitate:⁊ semper.sed vt i plu ribus.raro tm̄ deficiunt:⁊ p hmōi cās. possunt pcognosci effectus futuri nō quidē p certitudinē sed per quādā ꝯiecturā. sicut astrologi per ꝯsiderationem stellarꝫ quedā precognoscere:⁊ prenūtiare possunt ẟ pluuijs:⁊ siccatatibus:⁊ medici de sanitate: ⁊ mortes:⁊ quidē āgeli tā boni ꝗ3 mali magis cognoscūt istas causas ꝗ3 medici:vel astrologi:⁊ ideo magis pn̄t ꝓnūtiare nō tm̄ certitudinalr̄.eo ꝙ ex causis dependēt ꝯtingēter tm̄. Quedā cause sunt ꝗ si i se ꝯsiderēt̃ sūt ad vtrūlibet.i.nō sunt magis determinate ad ꝓducēdū ꝗ3 ad ñ ꝓducēdū.qd pcipue videt̃ ẟ potētijs rōnabilib⁹.ꝗ se hn̄t ad opposita s3 ph̄z:⁊ tales effect⁹ vel ēt si q effect⁹ vt i paucioib⁹. casu accidūt. i

ex nālibus cāis p cognitionē cāꝝ pcognosci nō pos sunt. qꝛ coꝝ cause nō hñt īclinationē determinatam ad hmōi effectus: ꝛ iō effectus hmōi pcognosci nō pñt nisi i seipis ꝯsiderent: hoīes aūt siue āgeli. nāli cognitiōe: in seipis hmōi effectus ꝯsiderare possunt solū dū sunt pñtes. sicͭ cū hō videt sortem currere ꝛ ābulare: sꝫ ꝯsiderare hmōi i seipis añq̄ fiant ē dei ppriū. q solus i sua eternitate videt ea q̄ futura sūt. quasi pñtia. vñ Isa. 41. anūtiate q̄ vētura sunt: ꝛ sciemus qꝛ dij estis vos. Si quis ergo hmōi futura pnūtiare quocūqꝫ mō psumpserit nisi deo reuelāte. manifeste vsurpat sibi qđ dei ē: ꝛ ex hoc aliq dicūt diuini. vñ dicit Isi. i lib. ethy. diuini sunt dicti quasi deo pleni. diuinitate. n. se plenos simulant: ꝛ astutia quadā fraudulēte. hoībus futura ꝯiectāt. hec s. T. faciūt ista ad ea q̄ dicta sūt. ✠. astrologia. §. 1. ꝛ 2. ꝛ ✠. augures.

2 ¶ Utrū aīalia bruta precognoscāt futura. R̷. q sic aliquo mō: sicͭ formice pcognoscūt pluuias futuras qđ pꝫ p hoc q añ pluuiā icipiūt grana in foramen ponere: ꝛ silr pisces pcognoscūt tēpestates futuras. vt perpēdit ex coꝝ motu dū loca tēpestuosa declināt. vñ s. T. 22. q. 172. arͦ. 1. ad 3m. sic ait. Bruta ēt aīalia nō hñt pcognitionē futuroꝝ euētuū. nisi fm q ex cāis pcognoscūt. ex qbus coꝝ fantasie mouēt: ꝛ magis q̄ hoīuꝫ: qꝛ fantasie hoīuꝫ maxime i vigilādo disponūtur magis fm rōeꝫ q̄ fm impssioneꝫ nāliū cāꝝ: rō aūt facit i hoīe multo habūdātius id qđ i brutis facit impssio causaꝝ nāliū: ꝛ adhuc magis adiuuat hoīeꝫ diuina gr̄a ꝓphetias isptrās.

3 ¶ Utꝝ aīe hūane siue hō pcognoscat futura. R̷. q aliquͦ mō sic. vñ btūs Greg. i. 4. dialo. ait: ipa aliqn aiaꝝ vis. sua subtilitate aliqd puidet: ꝛ Aug. 12. sup Gen. ait aīe humane fm q sensibꝰ corpois abstrahit cōpetit futura puidere. vñ s. T. 22. q. 172. arͦ. 1. ad pm. ait declarādo istas auctoritates. aīa qñ abstrahit a corporalibus aptior reddit ad papiendū influxū substātiaꝝ spiritualiū: ꝛ etiā ad perapiēdū subtiles motus q ex ipssiōibus nāliū caꝝ i ymaginatiōe humana relinquūtur. a qbus papiēdis aīa īpedit cū fuerit circa sensibilia occupata: ꝛ iō Gre. dicit q aīa qñ appropinquat ad mortē pcognoscit q̄dā futura. a subtilitate sue nature prout. s. percipit etiā modicas impssiōes aut etiaꝫ cognoscit futura. reuelatiōe āgelica. nō aūt ꝓpria virtute. qꝛ vt Aug. dicit si hoc eēt tūc haberet qñcūqꝫ vellet i sua ptāte futura pcognoscere. qđ pꝫ eē falsuꝫ. Et melius fit in dormiētibus q̄ i vigilātibus qꝛ aīa vigilātis ē occupata circa exteriora sensibilia. vñ minus pōt percipere subtiles ipressiōes spiritualiū substātiaꝝ: vel etiā cāꝝ nāliū. qm tñ ad perfectionē iudicij plus viget ratio in vigilādo.

G Abaōite quodā mō fuerūt occisi a Josue. s. morte seruitutis q̄ est mors iterptatiue fm leges. vñ mulctauit eos mediorꝫ mōte. s. obsequio ministerij diuini vt eēt demētior sentētia vñ iuramētū q̄ iurauit Josue ipis Gabaonitis nō fuit ꝯ pceptū dei quo sibi pceperat ne cū gētibus fedus iniret sꝫ iterficeret eos: credidit. n. ipe Josue q nō eēnt de illis gētibus de qbus pceperat dñs. sꝫ eēnt de remotis. sicͭ ipi Gabaonite finxerāt. vñ seruauit itētionē dei papiētis. nec fuit iuramētū icautū: qꝛ nō erat ꝯ eo qđ fm se eēt illicitū. sꝫ ꝯ eo qđ factū fuerat illitū: qꝛ phibitū. hec s. T. 3. d. 34. ar. 3. q. 1a. ad pm.

G Abella vide gabella. pedagiū: ꝛ talia.

G Alilea ē duplex. s. i tribu zabulō. Alia i tribu neptali q̄ dr̄ gentiū: qꝛ multe gētes ibi erāt: vel qꝛ Salomō ꝯdit illa regi Tiri. hec s. T. super Isa. 9. c. Galilea vt iterptat trāsmigraͦ significat gētilitatē. sꝫ vt iterptat reuelatio. significat patriā celestē: hec s. T. super Jo. 4. c. Christus frequētabat galileā vt doceret esse trāsmigrandū a vitijs ad virtutes. Idem super Jo. c. 7.

G Emitus ꝛ lacrime nātr mitigāt tristitiaꝫ: ꝛ hoc duplici rōe p quidē qꝛ oē nociuū iterius clausuꝫ magis affligit qꝛ magis multiplicatur intētio aīe. circa ipm. sꝫ qñ ad exteriora quodāmō disgregat: ꝛ sic iterior dolor diminuit: ꝛ ꝓpter hoc qñ hoīes q sunt i tristitijs exterius suā tristitiaꝫ manifestāt: vel fletu aut gemitu: vel ēt verbo. mitigat tristitia. 2ͦ qꝛ semp operatio ꝯueniēs hoī fm dispositionē in qua ē: sibi ē delectabilis: fletus autē ꝛ gemitus sunt q̄dā opationes ꝯueniētes tristato. vel dolēti: ꝛ iō efficiūtur ei delectabiles. Cū igit oīs delectatio aliqualr mitiget tristitiā. vel dolorē. sequitur q per planctū ꝛ gemitū tristitia mitiget. Quō fit in dānatis. vide. ✠. fletus: nō tñ mitigat in eis dolorē: qꝛ alr est in eis nec est illis delectabilis.

G Enerale dr̄ tripli hꝫ s. T. 12. q. 46. arͦ. 1. s. p pdicationē vt animal qđ predicat de oībus spēbus aīalis ꝛ hoc mō dr̄ ꝓprie genus. fm q accipiunt artiste: vt dicit Pa. in. c. pastoralis de rescrip. legiste aūt fm. e. Pa. nō accipiūt cōiter sic ꝛ hoc mō genus est qđ pdicat de pluribus differentibus spē i eo qđ qd est. fm Porphi. ꝛ hoc ē etiam duplex fm logicos nā quoddā est generalissimū. qđ nō hꝫ aliud supra se: vt subā. Aliud ē subalternū. s. qđ hꝫ aliud genus supra se: vt corpus qđ est genus aīalis: ꝛ spēs substātie. Secūdo mō accipit genus i genere cause sicͭ dicimus celū eē cāꝫ generalē oīum generabiliū: ꝛ corruptibiliū. nec ēt isto mō accipiūt cōiter legiste. hꝫ Pa. vbi. s. In illa aūt regula generi derrogat p spēꝫ accipit genus qñ multa ꝯphendūtur sub vno signo vli: spēs vero cum res specialr exprimūtur: ꝛ nihilominus video q vēdicat sibi locū illa regula. generi p spēꝫ: ꝛc. de qua regula vide in. d. c. pastoralis: ꝛ in. c. p. c. ti. ꝛ de hīs: ꝛ ali: ꝛ qñ. spēs derroget generi. vide per Bar. in. l. q̄situm: in. §. pen. ff. de fun. istru. vide etiā p eūdē in. l. si domus: ꝛ in. l. si heres. ff. de op. le. qđ nō: hec Pa.

¶ Generalis clausula continet oia. nisi contraria mens ap/ pareat testatoris .ff. de penu.legata.l.qui penu.legat. Nec videt generalr precedere qd specialr nō ē pcessu rus.C.q res.pig.obli.po.l.1.i glo. Nec etiā maiora expssis.nisi specialr comittāt .ff. de pcu.l.pōponi⁹. i pn.q.l.mādato : ⁊ generali pcul dubio p speciale derrogat.d.c.p.⁊ pastoralis. Et i generali māda/ to multa sunt q̄ nō itelligūtur nisi exprimāt :d. offi. leg.c.p.i glo. Et i generali locutiōe psona loquēs in telligit excepta.c.petitio i glo.d iur.iur. vñ si pmisi tibi dare aliqd contra oēs hoies:nō teneor dare cō tra me.b.vicarius.§.6.

Igātes b.s.T.p^a.q.51.ar.3°.ad.6^m.producti sunt semine humano opante demōe sub cer/ ta constellatiōe.vñ.i.q.6.de po^a dei ait. Nō est incōueniēs ponere q ipa corpora nālia iq^m sūt mo ta a spirituali substātia sortiātur maiorē effectum. qd videri pōt ex h^o q Gen.6.dr. Gigātes erāt sup terrā i dieb^o illis: postq̄.n.igressi sunt filij dei ad fi/ lias hoiū illeq genuerūt isti sunt potētes a seculo. viri famosi:⁊ glo.qdā ibidē dicit:q nō ē icredibile a qbusdā demonib^o qui mulierib^o sūt icubi. hmōi hoies gigātes eē pcreatos: ⁊ sic p3 q quosdā mira biles effectus faciūt i qb^o eoꝝ opatio ē p modū artꝭ: ⁊ in eadē.q.ar^o.8.ad.7^m.ait. Possibile ē q p talem modū hoies fortiores generēt:⁊ maiores : q2 de/ mones volētes in suis mirabiles videri. obseruādo determinatū sitū stellaꝝ :⁊ viri ⁊ mulieris disposi/ tionē pnt ad hoc coopari:⁊ pcipue si semina hu/ mana qbus vtūtur sine istrumētis.p talē situm: ad aliqd augmētū virtuꝭ consequātur. hec ille. ⁊ p^a. pte. vbi.s.ait idē.d.s. Sicut Aug.dicit.15.de ciui: dei. Multi se expertos.vel ab expertis se audisse cōfirmāt. siluanos ⁊ faunos quos vulgo icubos vocāt.ipro/ be sepe extitisse mulieribus:⁊ eaꝝ expetisse cōcubitū. atq peregisse.vñ hoc negare ipudētie videt.s3 āgeli dei sancti.nullo mō sic labi añ diluuiū potuerūt.vñ p filios dei itelligūt filij Seth.q boni erāt.filias aūt hoiū noiat scriptura eas q̄ nate erāt d stirpe cayn. Neq mirādum est q de.eis gigātes esse potuerūt. neq.n.oēs gigātes fuerūt s3 multo plures añ dilu/ uiū q̄ post.si cū ex coitu demonū aliq nascūtur hoc nō est per semē ab eis decisū.aut a corporib^o assū/ ptis.s3 p semē alicuius hois ad hoc acceptū vt ipe q idē demō qui est succubus ad viꝝ:fiat incubus ad mulierē.sicut ⁊ aliaꝝ semina assumūt ad aliquaꝝ reꝝ generationē.vt Aug. dicit in.3°.de tri.vt sic ille qui nascitur nō sit fili^o demonis sed filius hominis. cuius est semen acceptum. hec ille.

Ladius flameus:ponit in Genesi ad custo diēdū paradisuꝫ q2 ille locus pcipue videt i accessibilis pter vehementiā estus in locis intermedijs pter ppinquitatē solis ⁊ hoc significatur per flameū gladiū qui versatilis dr pter p pinqtatē motus circularis hmōi estū causantꝭ ⁊ q2 motus corporalis creature disponit ministerio an gelorꝝ vt p3 p Aug.3°.de tri.cōuenieter etiā simul cū gladio versatili cherubi cōiūgit ad custodiēdā viā ligni vite vñ Aug.dicit.12.sup Gen.hoc per celestes ptātes etiā i paradiso visibili factū eē credēdū ē vt p āgelicū ministeriū eēt illic qdā ignea custodia.

¶ Ecclesia h3 vtrūq gladiū spirituale q^m ad executio/ nē sua manu exercēdā s3 h3 etiā tēporale q^m ad ei⁹ iussionem q2 eius nuptu extrahendus vt dicit Ber. hec.s.Tho.q.di.37. in littera.

¶ Gladius nō est redēdus furioso etsi eo etiā si iu/ rasset.32.q.2.ne qs arbitret :⁊ facit ad pbāduꝫ q ex iuramēto vel voto nō tenet hō qñ venit ad eū casuꝫ i q^o nullo mō iurasset vel iurare nō debuisset.

Loria vana.p.dd est qd sit gloria. Secūdo qd vana gloria. Tertio quō appetit⁹ glorie nō ē pctm̄ s3 actus meritori⁹. Quartus quō appetitus vane glorie semp ē pctm̄. Quinto quō nō est pctm̄ mortale sm suū genus s3 aliqb⁹ modis sic. Sexto quō est peccatū capitale. Septimo de suis fi liabus. Quo ad p^m notandū sm.s.T.2^e.q.132. vbi p totā.q.declarat istā māꝫ:⁊.q.9.de malo p totū.idē facit.q sic Aug.dicit sup Jo.gloria claritatē quā/ dā iportat.dr.n.quasi claria.vñ glorificari ⁊ clari/ ficari i euāgelio. p eodē sumūt. claritas āt iportat euidentiā quādā sm quā aliqd fit cōspicuū ⁊ mani/ festū i suo splēdore:⁊ iō gloria iportat quādā mani/ festationē alicui⁹ in bono. Si aūt manifestat malū alicuius iā nō dr gloria.s3 magis ignominia:⁊ pp hoc Ambro.sup epl'as ad ro.dicit : q gloria ē cla/ ra cū laude notitia.i.non^a causata ex laude.la⁹.n. ⁊ honor sunt cā ipius glorie. Nā laus ē testimoniū vocale de bonitate alicuius ordinata ad aliud. sm pbm.i^o.ethi.honor vero est testm̄ siue vocale siue p aliud signū:⁊ q^m ad hoc laus cōtinet sub honore. d dignitate q̄ vt sic nō ordinat ad aliud:⁊ i h^o differt a laude. Ex his igit testimonijs.s.laude: ⁊ honore. manifestat pfectio :⁊ ista manifestatio ē gloria q̄ ē sm triplicē statū. Nā sm maximū sui statū. gloria cōsistit i hoc q bonū alicuius manifestat.multitudi ni.hoc.n.dar esse dicimus. qd ab oibus vel a mul/ tis perspicue videri pōt.vñ Tulius dicit q gloria ē frequēs fama cū laude.vnde Titus liuius itroducit Fabiū dicētē.neq tpe gloriādi mihi apud vnū est. sed m̄ 2° modo gloria dr h3 aliquē sui status.prout bonum vnius vel paucis.vel vni soli manifestat.3° modo etiā gloria dr sm q bonū alicuius cōsistit in cōsideratiōe suipius.sm q aliquis cōsiderat bonū suū.cuius rōe eius.f.claritatis vt manifestandū:⁊ admirādū multis:⁊ sm hoc aliqs dr gloriari.cum aliquis appetit.vel etiam delectat circa manifesta/ tionem sui boni.vel ad multitudinē.vel ad paucos siue ad vnum.vel ad seipm tm̄.

¶ Quātū ad.2^m.qd ē vanagloria. seu maniter glo/ riosi:sc.sm.s.T.vbi.s.q cū vanū sit idē qd vche/

mēter añū.i.falsum. vel vacuū vel irritū: qñq3 accipit vanū pro eo qđ nō hз subsistētiā. s̄m φ res false dicunt vane. vñ in ps. vt qd diligetis vanitatē ꝛ qritis mēdatiū. qñq3 accipit vanū ꝑ eo qđ non hз soliditatē. vel firmitatē. s̄m φ dr eccl.i. vanitas vanitatū: ꝛ oia vanitas. q̄ dr ꝑter mutabilitatē rerū: qñq3 dr vanū qñ aliqd nō ꝯsequtur finē debitū. sicut dr aliqs i vanū medicinā sumpsisse. q nō est ꝯsecutus sanitatē. vñ dr Jsa.99. In vanū laboraui sine cā: ꝛ vane ꝯsumpsi fortitudinē meam. s̄m hec ergo pōt tripliciter dici gloria vana. p̄. qdē qñ aliqs gloriat falso. puta de bono qđ nō hз. vñ dr.i.cor.4. qd habes qđ nō accepisti. si accepisti qd gloriaris q̄si non acceperis. Secūdo dr glīa vana qñ aliqs gloriat de aliquo bono. qđ de facili trāsit. s̄з illud Jsa. 40. oīs caro fenū: ꝛ cōis gloria eius sicut flos feni. Tertio dr gloria hoīs vana. qñ nō ordinat ad debitū finē. Est.n. hoī nāle φ appetat cognitionē veritatis: qr ꝑ hoc pficit intellectus. s̄з φ aliqs appetat bonū suū ab aliquo cognosci. nō ē appetitus pfectionis: ꝛ sic nō est p se appetēdū. vñ hз vanitatē quādā. nisi ꝑut hoc nō est vtile ad aliquē finē. Gloria igit pōt dici vana tripl'r p̄ mō ex parte rei de qua quis gloriā q̄rit. puta cū qs q̄rit gloriā de eo qđ nō est. vel de eo qđ nō ē gloria dignū. sic̄ de aliqua re fragili: ꝛ caduca. Alio mō ex parte eius a quo qs gloriam querit. puta hominis cuius iudiciū non ē certum. Tertio ex parte ipius qui gloriaз appetit q vз appetitū glorie sue non refert i debitū finē. puta ad honorem dei vel proximi.

2 ¶ Utrū appetitus glorie sit pctm̄. R̄. s̄з.o.T. vbi.s̄. φ nō: qđ.n. aliqs bonū suū cognoscat ꝛ approbet vel in eo delectet ordinate: nō ē pctm̄ s̄m illud p̄ cor.2. nos aūt nō spm̄ huius mūdi accepimus s̄з spm̄ qui ex deo est vt sciamus que a deo donata sunt nobis. Silr etiā nō est pctm̄ φ aliqs velit bona sua opera ab alijs approbari. s̄m illud Math.5. sic luceat lux vr̄a corā hoīb⁹ vt videant opera vestra bona: ꝛ iđ appetitus glorie de se nō noiat aliqd vitiosuз. Pōt aūt laudabiliter iste appetitus ordinari ad tria. p̄. quidē ad gloriā dei. per hoc.n. φ bonū alicuius manifestat glorificat deus. cuius ē principalr illud bonū sic̄ primi actoris. vñ dr Mat.5. sic luceat lux vestra corā hoīb⁹ vt videāt opera vestra bona: ꝛ glorificēt prēз vestrū qui in celis est. Secūdo ē vtile ad proximoꝝ salutē. qui bonū alicui⁹ cognoscētes edificātur ad imitandū. s̄m illud.1.cor.x. vnusqsq3 proximo suo placeat in bonū ad edificationem. Tertio pōt ordinari ad vtilitatē ipius hoīs. q. dū ꝯsiderat opera sua ab alijs laudari. de his gratias agit: ꝛ firmius i eis ꝑsistit: ꝛ ad meliora proficit: ꝛ studet i eis perseuerare. ꝑuocāt inuicē etiam aliqui ad virtutū opera ex appetitu glorie humane. sicut ex appetitu alioꝝ bonoꝝ terrenoꝝ. vnde Tulius in lib. tuscu. q. hoies ad studia impellūtur gloria. Nō tñ est vere virtuosus qui ꝑpter humanā gloriā opera virtutis opat: vt Aug. ꝑbat.5. de ciui. dei: s̄з deberet hō expectar gloriā a deo q̄ nō ē vana s̄з repromittit i p̄miū virtutū. iuxta illud.2° cor.x. q glīat i dño glīet: ꝛc̄.

¶ Utr̄ appetitus glorie vane sit semp pctm̄. R̄. φ sic. qr quodlibet vanū appetere: vitiosuз ē s̄з illud ps. vt qd diligitis vanitatē: ꝛ q̄ritis mēdatiū. vñ si appetat gloriā de aliquo falso. vel fragili. vel ab eo a q° nō debet appetere. vel q̄rat manifestationē suoꝝ bonoꝝ. vel delectet in ipa manifestatiōe nō ꝑpter aliquē finē illoꝝ triū modoꝝ. q sunt posita i p̄cedēti. §. erit gloria vana: ꝛ manifestū est φ s̄m quēlз illoꝝ modoꝝ vana gloria iportat quādā inordinationē appetitus. q̄ facit rōēз peccati. Ultimus tñ modus est cōior. s. qñ non ordinat ad aliquē finē: sic.n. pōt aliquis inaniter gloriari. tā đ habitis q̄з nō habitis: ꝛ tā de spiritualibus q̄з de tēporalibus. Et qr magnanim⁹ est circa gloriā moderāte: inanis gloria āt est imoderate iđ directe opponit magnanimitati. 3

¶ Utr̄ inanis gloria sit pctm̄ mortale. R̄. s̄m.o.T. 2°. sniaꝝ. di.24.q.3.ar°.5. φ aliquē motū esse pctm̄ veniale pōt ēē ex duobus. aut ex ipō genere actus qđ est veniale. sic̄ verbū ociosum. aut ex parte eius cuius est motus i quātū vз motus ille electionē p̄cedit. ꝛ isto mō i oīb⁹ peccatis cōtingit ē aliqđ pctm̄ qđ nō est mortale. tā i isto q̄з i alijs. vide. đ pctm̄. 3°. in prin. Si aūt accipiat. p̄. mō tūc dicit.o.T. vbi.s̄. 2°. ar°.3. φ ex hoc aliqđ pctm̄ est mortale qđ charitati ꝯriat: pctm̄ aūt inanis glīe s̄m se ꝯsideratū nō videt ꝯriari charitati q̄ѕtū ad dilectionē ꝑximi. Quātū aūt ad dilectionem dei pōt ꝯriari charitati dupl'r. vno mō rōe materie de qua i qs gloriat. puta cū qs gloriat de aliquo falso qđ ꝯriat diuine reuerentie. s̄m illud Eze.28. eleuatum est cor tuū ꝛ dixisti deus ego: Angelica i ista p° spē addit qñ gloria ē de aliquo pctō mortali. secus si gloriet de aliquo pctō veniali: ꝛ.d.ar.s.a q° vt credo accepit angelica postq̄з dixit istū modū.o.T. subiungit: idē est cū gloriat de aliquo pctō mortali cū deliberatiōe: ꝛc̄. Sed meli⁹ est dicere φ istud.s. gloriari de aliquo pctō mortali: icludit istas tres spēs quas ponit.o.T.s. p̄cedentē cū duabus sequētibus. vñ in.q.đ malo vbi.s̄.ar° 2°. ponit oēs istas tres sub vno genere dicēs qñ ē ꝯtra legē dei.s. inanisglīa. ita φ idē ē dicere: qñ gloriat in eo qđ ē pctm̄ mortale: ꝛ dicere qñ ē ꝯ legē dei. Sequit in.o.T. 2°. vel etiā cū quis bonū tēporale de q° gloriat p̄fert deo qđ ꝑhibet Jere.9. Nō gloriet sapiens in sapiā sua. s̄з gloriet q gloriat scire ꝛ noscere me. Addit.d.ar. Flo. ita φ illa plus diligibat q̄з me vel maiorē curā habeat de eis q̄з de me Angelica dicit circa istā secūdā spēз φ hoc accidere solet qñ hō ꝑpter inanē gloriā p̄fert testimoniū hoīз testimonio dei: puta ꝑpter gloriā humanā nō perdēdā. nō ꝯfitet deū vel fidē tēpore debito vel iđ vult p̄dicare vel dicit veritatē loco ꝛ tēpore qñ tacet s̄з ista

videtur eē in tertia spē ſm.s.T. vñ ſequiṫ i.ε.s.T. vbi.ō.2ᵉ.Aut etiā cū pfert teſtimoniū hoium teſtimonio dei ſicut ꝯ quoſdā dr Job.12.q dilexerūt magis gloriā hoiuȝ q̄ȝ dei:quidā declarāt iſtā ſpēȝ qñ verecūdaṫ ꝯfiteri ſeu ſequi ꝙ deus per ſacrā ſcripturā docet ꝑpter ꝯrīā opinionē hominū ꝯ quos dicitur Luce.9.qui me erubuerit ⁊ meos ſermones hūc erubeſcet filius : ⁊c̄.

5 ¶ Sequiṫ in.s.T.Alius ē modus in q° ē pctm̄ mortale ex parte gloriātis q intētionē ſuā refert ad gloriā tāq̄ȝ ad vltimū finē ad quē ordinat etiā virtutū opera ⁊ ꝑ quo cōſequēdo nō ꝑtermittit etiā facere ea q̄ ſunt ꝯ deū:⁊ ſic ē pctm̄ mortale. Et hoc eſt qḋ dicit Aug.5.de ciui.dei:hoc vitiū tūc ē inimicū pie fidei.ſic ꝙ maior ſit i corde cupiditas glorie:q̄ȝ dei timor:⁊ amor.Alias eſt cōuer pctm̄ veniale. Uide aliqd.ſ.auaritia.§.4.Quia iſta mā ē valde difficilis vt pȝ. Jdeo accipe breuiter ꝙ duo ſunt modi qñ ē pctm̄ mortale.prim⁹ ē rōe materie de qua ē.ſ. qñ gloriaṫ de aliquo vel i aliquo qḋ ē pctm̄ mortale.vel ꝯ legē dei.ſub quo mō cōprehēdūtur tres ſpēs. pᵃ ē qñ gloriaṫ de aliquo falſo qḋ ē ꝯ diuinā reuerētiā.2ᵃ qñ pfert bonū tēporale de quo gloriaṫ bono diuino.3ᵃ.qñ pfert teſtimoniū hoiuȝ teſtimonio dei. pone eaᵃ ⁊ declara vt i pcedēti.§. Secūdus modus q pōt poni p.4ᵃ.ſpē:eſt ex parte gloriātis q itētionē ſuam refert ad gloriam propriā tāq̄ȝ ad vltimum finē.Et qꝛ iſte modus continet magnam difficultatem. ideo vide.§.ſequentē.

6 ¶ Nō ꝙ.s.T.declarat iſtū.2ᵐ.modū:de quo habeṫ in.§.pcedēn allr.i.q.de malo.q.9.arᵉ.2ᵉ.circa quam declarationē.ē magna dubitatio.ait.n.ſic naȝ cum vanū.ſi qḋ nō referṫ ad debitū finem videṫ ꝙ gloria hominis.vel nō ſit vana ſi referaṫ in deū.vel eē pctm̄ mortale ſi nō referaṫ in deū.ſed in ea finis intentiōis ponaṫ.ſā.n.aliqs:creatura frueret qḋ non ſit ſine peccato mortali:⁊ iō ꝯcludendū ē ꝙ aliquis actus nō referaṫ i deū ſicut in finem.pōt dupl’r contingere. Uno mō ex parte actus .eo .ſ. ꝙ ipſe actus nō ē ordinatus i finē: ⁊ ſic nullus actus iordinatus eſt referibilis i finē vltimū.ſiue ſit pctm̄ mortale ſiue veniale:actus.n.iordinatus nō ē ꝯueniēs mediū quo ꝑueniaṫ ad finem bonū. Alio mō ꝯtingit ex pte ipſius agētis cuius.ſ.mens nō ordinaṫ actu vel hitu in debitū finē. Ex hoc.n.ꝙ actus a tali mente ꝑcedens ordinaṫ in aliqd aliud ſicut in vltimū finē : ⁊ ſemp actus q nō referṫ i deū ſic̄ i finē ē pctm̄ mortale:dico aūt mētē hois nō ordinari i deū actu.vel habitu.qꝛ ꝯtingit qñq̄ȝ ꝙ hō nō ordinet actu aliqueȝ actū in deū. cum tamen actus ille de ſe nō cōtineat aliquā inordinationē ratione cuius nō ſit in deum referibilis:⁊ tamen qꝛ mens hominis ē habitualiter relata in deū ſicut in finem.actus ille nō ſolū nō eſt peccatū ſed ⁊ ē actus meritorius. Sic dicendū ē ꝙ ſi gloria dicaṫ vana ex hoc ꝙ nō refertur in deum ſicut in finē ꝑpter ꝙ mens hominis de aliquo gloriātis nō ſit ꝯuerſa in deū actu.vel habitu.tūc ſemp inanis gloria ē peccatuȝ mortale:ſequiṫ.n.ꝙ hō gloriaṫ de aliquo bono creato nō relato actu vel hitu in deum ſicut in finē. Si vero gloria dicaṫ vana ex hoc ꝙ nō referṫ in deū ſicut in finem ex parte ipſius actus:qꝛ.ſ.nō ē referibilis in finē ꝑpter hoc ꝙ ē inordinatus ſic nō ſemp inanis gloria ē pctm̄ mortale. qꝛ q̄lȝ iordinatio glorie.facit gloriā nō ordinalē in deū.puta cū aliquis gloriaṫ de aliquo de quo non debet gloriari.vel vltra q̄ȝ debet.vel ꝑtermiſſa aliq̄ circūſtātia debita.cū tñ nō ſequaṫ pctm̄ mortale ex hoc ꝙ q̄lȝ debita circūſtātia ꝑtermittiṫ.ſȝ ſolum qñ actus iordinatus eſt ꝯ legem dei:ſic igiṫ dicendum eſt ꝙ nō ſemp pctm̄ inanis glorie ē pctm̄ mortale.hec s.T.Que v̄ba ſūt ⁊ ſemp mihi fuerūt difficillima. Ex his.n.⁊ ſimilibus q̄ ponit.2ᵉ.q.88.arᵉ.ꝑ.ad.2ᵐ. videṫ ꝙ exiſs in pctō mortali dū peccat pctō veniali peccet etiā mortaliter:eo ꝙ non referat illū actum peccati venialis neq̄ȝ actu neq̄ȝ habitu in deū:⁊ ſic cū oēs actus volūtatis deliberate. habeāt vnū vltimū finē.ſequiṫ ꝙ creatura ſit vltimus finis eius. Et ꝗuis.s.T. ſic dicat in iſtis duobus locis. tñ ſi quis velit illa verba ſic ſine gloſa itelligere. cogeṫ dicere ꝙ nō ſolum oē pctm̄ veniale in exiſtente in peccato mortali:ſit mortale.ſed etiā ꝙ oēs actus eiuſdeȝ ſit mortale:qꝛ talis actus non eſt ordinatus neq̄ȝ actu neq̄ȝ habitu i deū.neq̄ȝ virtualr:qḋ tñ ē ꝯ .s.T.2ᵉ. ſniaꝝ di.41.q.pᵃ.arᵉ.2°.⁊.2ᵉ.q.x.ar°.4°. Et iō ſaluo meliori iudicio videṫ .dō. ꝙ actus exiſtentis i pctō mortali eſt multiplex. Nā qdā ſunt ordinati in ipm pctm̄ mortale.tāq̄ȝ i finē: vt ſi qs dicat verbū ocioſum vt fornicet:⁊ ois talis actus eſt pctm̄ mortale: vt pȝ.2°.di.24.q.3ᵃ.ar°.6. Secūdo ſunt qdā i qb⁹ hō ponit vltimū finē:⁊ ſic etiā ſunt mortalia.2ᵉ.q.88. ar°.4. Tertio ſunt quidā actus in eo qui ē in peccato mortali.qui ſunt boni de ſe puta honorare parētes dare elemoſinā ⁊ ſimilia:⁊ tales ꝗuis non ſint meritorij tamē nō ſunt peccata.d.ar°.4.ſed poſſunt eſſe peccata venialia.tā in exiſtēte in peccato mortale q̄ȝ in exiſtente in gr̄a.ſm.s.Tho.in.q.9.de malo. ar°.2°.ad.5ᵐ. Et quando arguiṫ ꝙ nō habent deuȝ pro vltimo fine .R̸.ꝙ eodē mō poſſet dici de omni actu bono exiſtente in infideli : ⁊ ſi qs dicat ꝙ non eſt ſimile.de opere bono qḋ eſt ordinabile in deum. R̸.ꝙ ꝗuis ſint diſſimilia q̄ȝᵐ ad aliquid. ē tamē ſimile in propoſito.qꝛ nō habent deum pro vltimo fine.in quo arᵐ fundatur. ſimiliter qꝛ id in quod ordinatur peccatū veniale poteſt eſſe bonū ordinabile in bonū de natura ſua.puta verbū occioſum dictuȝ pro pace. Ad verba.s.Tho.dicitur ꝙ itelligit quādo in actu peccati venialis ſiſtit. tāq̄ȝ in vltimo fine:⁊ ꝙ ſic intelligat patet qꝛ .1ᵉ.q. 88. ar°.4. dicit ꝙ peccatū veniale ſit mortale quādo ibi ponit vltimū finem.ſimilr dicit in.q.de malo vbi.ō.ſili’r ſi eēt.

casus in quo hō tenet̃ se actualiter ordĩnare in deū. de quo dictum ẽ. ꝟ. charitas. §. 20. tũc si committeret pctm̃ veniale: ⁊ nō ordinaret in deū peccaret mortaliter: alias secus. Uide. ꝟ. infidelitas. §. 3.

7 ¶ Ut̃ ianisglia sit pctm̃ capitale. seu de numero septē pctõꝝ mortaliū. Rñ. sm̃. s. T. 2ᵉ. vbi. ŏ. arᶜ. 4ᵒ. ꝙ sic ƀ3 Greg. 31. moraliū. vbi sic ait: de vitijs capitalibus dupl̃r aliq loquūtur qdã. n. ponunt supbiã vnũ de vitiis capitalibꝰ: ⁊ hi nō ponũt ianẽgloriã inter vitia capitalia. Gre aũt i. 31. moras superbiã ponit reginã oiu3 vitioꝝ: ⁊ ianẽgliã3 q̃ imediate ab ipa orit̃. ponit vitiũ capitale: ⁊ hᶜ rōnabil̃r. Supbia. n. ĩportat iordinatũ appetitũ excelẽtie. Ex oi aũt bono qd̃ q̃rit̃ ꝯseq̃t̃ qs quãdã pfectionẽ: ⁊ excelẽtiã: ⁊ ideo fines oiu3 vitioꝝ ordinãtur i finẽ superbie: ⁊ pp hoc videt̃ ꝙ habeat quãdam generalẽ cãlitatẽ. sup alia vitia: ⁊ nō d3 cōputari īter spẽalia vitioꝝ principia. Inter bona aũt p q̃ hō excelẽtiã ꝯseq̃t̃ pcipue ad hᶜ opari videt̃ glia. iꝙᵐ ĩportat alicuius manifestationẽ. Nã bonũ nãl̃r amat̃: ⁊ honorat̃ ab oibꝰ. idō sicut p gliã3 q̃ ẽ apud deũ ꝯseq̃t̃ hō excelẽtiã i rebꝰ diuinis. ita ẽt p gliã3 hoiu3 ꝯseq̃t̃ hō excelẽtiã in rebus humanis: ⁊ idō pp ꝓpinq̃tatẽ ad excelẽtiã quã hoies maxᶦ ꝯsiderãt. ꝯñs ẽ ꝙ sit multũ appetibilis: ⁊ q: ex eius iordinato appetitu multa vitia oriũtur. idō ianisgliã ẽ vitiũ capitale: ⁊ ista rō principalitat̃ ẽ sufficiẽs rō capitalitat̃. Nō aũt req̃rit̃ ꝙ vitiũ capitale semper sit pctm̃ mortale q: ẽt ex veniali pctō pōt mortale oriri. iꝙᵐ. s. veniale dispōit ad mortale. Ex his p3 falsu3 eẽ qd̃ qdã dicũt ꝙ ianisglia pōt ꝯsiderari dupl̃r. s. sm̃ ꝙ appetit excelẽtiã: ⁊ sic ẽ capitale vitiũ: ⁊ idẽ qd̃ supbia. Alio mō ƀ3 ꝙ apetit gliã3: ⁊ sic ẽ filia supbie: ⁊ nō ẽ vitium capitale. P3. n. ꝙ appetitus excelẽtie ẽ supbia ⁊ nō ianisglia. idō dictũ suum ẽ directe ꝯtra Greg. ⁊. s. Tho. Uide. ꝟ. auaritia. §. 7. ⁊. ꝟ. accidia. §. 3.

8 ¶ Que sunt filie ianisglie. Rñ. sm̃ Greg. 31. moralis: ꝙ sunt iste. s. inobediẽtia: iactãtia: ypocrisis: ꝯtẽtio: ptinatia: discordia: nouitatũ ꝓsumptio. Que declarat. s. T. vbi. ŏ. 2ᵉ. ar. si. dicẽs. Illa vitia q̃ de se nata sunt ordinari ad finẽ alicuius vitij capitalis. dicũtur filie eius: finis aũt ianisglie ẽ manifestatio ꝓprie excelẽtia. ad qd̃ pōt hō tendere dupl̃r. vno mō directe: siue per verba: ⁊ sic ẽ iactãtia: siue p facta ⁊ sic si sint vera habẽtia aliquã admirationẽ ẽ ꝓsumptio nouitatũ quas hoies solẽt magis admirari. si aũt p falsa sic ẽ ypocrisis. Alio aũt mō nitit̃ qs manifestare suam excelẽtiã idirecte. ostẽdẽdo se nō eẽ alio minorẽ: ⁊ hoc q̃drupl̃r. p̃ qdẽ ꝙᵐ ad itellectũ: ⁊ sic ẽ ptinatia p quã hō nimis inітit̃ sue sentẽtie. nolẽs credere sentẽtie meliori. Secũdo ꝙᵐ ad volũtatẽ ⁊ sic ẽ discordia. dũ nō vult a ꝓpria volũtate discedere vt alijs ꝯcordet. Tertio ꝙᵐ ad locutionẽ: ⁊ sic ẽ ꝯtẽtio. dũ aliqs ꝟbis clamose ꝯ aliũ litigat. Quarto ꝙᵐ ad factũ: ⁊ sic ẽ iobediẽtia. dũ. s. aliqs nō vult exeq̃ supioꝝ p̃ceptũ. hec. s. T. ẽ sũia dicit i. q. d̃ ma.

g ¶ Gratia accipit̃ dupl̃r vno mō ꝓprie sm̃ ꝙ loquũt̃ Theoˡ. Alio mō quasi similitudinarie. s3 ꝙ loquũt̃ canoniste. Pᵒ mō gr̃a sm̃. s. T. 12. q. 101. arᵒ. p̃. sumit̃ tripl̃r sm̃ cōem modũ loquẽdi. p̃ mō p dilectiōe alicuius sic ꝯsueuimus dicere ꝙ iste miles h3 gr̃a3 regis. i. rex h3 eũ gratu3. 2ᵒ mō sumit̃ p aliqᵒ dono gratis dacto sic ꝯsueuimus dicere hãc gr̃a3 facio tibi: ⁊ iste modus ẽ cōior ⁊ ad similitudinẽ eiꝰ loquũt̃ cōiter canoniste. 3ᵒ. mō sumit̃ p recōpẽsatiōe bñficij dati gratis sm̃ ꝙ dicimur agere gr̃as bñficioꝝ. Quoꝝ triũ 2ᵐ depẽdet a p̃. ex amore. n. q̃ aliqs h3 aliũ gratũ ꝓcedit ꝙ aliqd gratis ipẽdat. Ex. 2ᵒ. aũt ꝓcedit. 3ᵐ. q: ex beneficijs gratis exhibitis: gr̃aꝝ actio ꝯsurgit. ꝙᵐ igit̃ ad duo vltima manifestũ est ꝙ gr̃a aliqd ponit i eo q gr̃a3 accipit p̃ qde3 ipm donũ gratis datũ. 2ᵒ. huius doni recognitionẽ. Sed ꝙᵐ ad pᵐ. est dr̃a attendenda circa gr̃a3 dei: ⁊ gr̃a3 hois: q: n. bonu3 hois ꝓuenit ex volũtate dei. idō ex dilectiōe dei qua vult creature bonũ. ꝓfluit aliqd̃ bonũ i creatura: volũtas aũt hois mouet̃ ex bono p̃cedẽte: ⁊ idem est ꝙ dilectio hois nō cãt totalr̃ bonitatẽ rei. s3 ꝓsuppōit ipa3. vel i parte vel i toto: p3 igit̃ ꝙ ad dilectionẽ dei seq̃t̃ aliqd̃ bonũ i creatura cãtũ: ⁊ sm̃ hmōi boni dr̃a3: differẽs ꝯsiderat̃ dilectio dei ad creaturã. Una qdẽ cōis s3 quã diligit oĩa. q̃ sunt vt dr̃ sapie. xi. sm̃ quã rebus nãlibus esse nãle dargit̃. Alia ãt dilectio ẽ specialis s3 quã trahit creaturã rōnalẽ supra ꝯditionẽ nature ad participationẽ diuini boni: ⁊ sm̃ hãc dilectionẽ dr̃ aliquẽ diligere simpl̃r. q: sm̃ hãc dilectionẽ vult deus simpl̃r creature donũ eternũ qd̃ ẽ ipe: ⁊ ista ẽ gr̃a d̃ qua cōiter disputant Thoˡ. Sic igit̃ p hoc ꝙ dr̃ hō gr̃a3 dei habere. significat̃ quoddã supnãle donum in homine a deo proueniens.

¶ Gratia dei specialis p quã trahit creaturã rōnalẽ supra statũ sue ꝯditiōis de qua imediate dictũ ẽ sumit̃ dupl̃r. Uno mō p gr̃a gratis dacta. d̃ qua dicet̃ i. §. sequẽti. Alio mō p gr̃a gratũ faciẽte: ⁊ ista sm̃. s. T. 12ᵉ. 101. est quoddã accidẽs. siue q̃dã q̃litas cãta a solo deo effectiue: ⁊ principalr̃. q̃uis possit creatura ꝯcurrere istrumẽtalr̃: ⁊ dispositiue: ⁊ ẽ subiectiue i ẽẽntia aie. eleuãs ipa3 aia3 ad quãdã participationẽ eterne hereditat̃. p quã regeneramur in filios dei q̃ nō dat̃ nec ẽ sine charitate: ⁊ alijs virtutibꝰ ĩfusis. distincta tñ realr̃ ab eis. sm̃. s. T. q̃uis aliq teneãt ꝯ. Sicut. n. ipm lumẽ nãle rōis ẽ aliqd p̃ter virtutes acq̃sitas. q̃ dicũtur i ordine ad ipm lumẽ nãle ita ẽt ip̃ lumẽ gr̃e qd̃ ẽ pticipaᶜ diuine nature. ẽ aliqd p̃ter virtutes infusas q̃ aliũde illo deriuant̃: ⁊ ad illd̃ lumẽ ordinant̃. vñ ⁊ aplȯs dicit ad ephe. 5. eratis aliqñ tenebre nũc aũt lux i dño vt filij lucis ãbulate. Per hãc gr̃a3 participat aia nr̃a per quãdã simile3 nã3 diuinã p quãdã regenerationẽ. vel recreationẽ. Et ẽ ista gr̃a pricᵐ meritoꝛij operis me

distributis virtutib⁹. sic essentia aie est principiū operꝫ
vite. mediātibus potētijs. Et sic aia rōnalis nō pōt
eē sine suis potētijs. nec potētie sine aia. ita nec gr̄a
sine charitate: ⁊ alijs virtutibus siue donis isusis: ⁊
eꝫ. Nec valet argu͂ Angelice post Frāciscū. s. q: cha
ritas nō pōt eē sine gr̄a ergo ē idē: q: etiā aia non
pōt eē sine suis potētijs: ⁊ tn̄ nō est idē. Per istam
gr̄aꝫ q̄ nō pōt stare cū pctō mortali distinguunt filij
dei: ⁊ filij lucis. a filijs diaboli ⁊ tenebraꝝ. Nec dr̄
ista gr̄a facere gratū effectiue sꝫ formalr̄ q: p hanc
fit formalr̄ gratus deo. ſm illud ad colo. i. dignos
nos fecit in partē sortis sanctoꝝ in lumine.

2 ¶ Gratia gratis data est. p quā vnus hō coopat
alteri ad hoc φ ad deū reducat. Huōi aūt donuꝫ
vocatur gr̄a gratꝫ data: q: supra facultatē: ⁊ supra
meritū persone. hoi ꝯcedit. sed q: nō dat ad hoc φ
hō ipe per ipaꝫ iustificet. sed potius vt ad iustifica
tionē alterius ipe opet. iō nō dr̄ gratū faciens: ⁊ de
hac dicit aplš. i. cor. 12. vnicuiqꝫ dat manifestatio
spūs ad vtilitatē. s. alioꝝ. Alij per spūꝫ datur sermo
sapie. Alij aūt sermo scie. ſꝫ eūdē spūꝫ. Alteri fides
in eodē spiritu. Alij gr̄a sanitatū. Alij operatio vir
tutū. Alij ,pphetia. Alij discretio spūūꝫ. Alij gr̄a lin
guaꝝ. Alij iterptatio sermonum: ⁊ hec sufficiant de
gratia quantū ad Theologos.

3 ¶ Utrū bānitus ,ppter aliqđ delictū cuius bona sūt
ꝯfiscata si a dn̄o recipiat ad gr̄aꝫ eo ipso sit restitu
tus ad oia: ⁊ remissa sibi culpa. Et. qda tenēt φ sic.
pp tex. i. l. i. §. fi. ff. de q̄sti. vbi dicit Bar. φ bānitus
q̄ncūqꝫ recipit ad gr̄aꝫ principis. videt restitutus.
Idem videt etiam sensisse in l. fi. ff. de snia pa. sed
Sal. i. d. l. fi. dānat dictū Bar. ⁊ dicit Cy. ibidē φ
nō restituit: ⁊ magis placet p tex. i tit. de pace. ꝯstā.
in pn°. i. v. plenitudinē gr̄e nr̄e receptus. Et ibi dicit
Bal. φ qn̄ qs recipit ad plenitudinē gr̄e. φ remit
tūtur culpe: ⁊ restituit ad fauores. g° qn̄ solū simplr
ad gr̄aꝫ recipit. non restituit: ⁊ merito. Facit ēt q:
rescripta dānosa fisco. in dubio. sunt restringēda ad
minus piudiciū. ar. l. si qn̄. C. de oper. publi. Et resti
tutio principis nō trahit retro. ꝯ ius q̄situ alteri: vt
tꝫ Ang. ⁊ Imol. i. l. galus. ff. đ libe. ⁊ postu. ⁊ Bar.
Itelligēdus ē qn̄ gr̄aꝫ faciēs mādat sniaꝫ. vel bānū
cācelari. i piudiciū solū q aducit. d. §. fi.

4 ¶ Ut habētes de bonis alicuius dānati pp crimen
eius: ⁊ postea restituti p principeꝫ ad bona sua. te
neat restituere. Et. ſm Ge. i. c. q̄uis: de rescrip. lib. 6.
φ aut restitutio facta piudicat iuri q̄sito. 3°. q ea le
gitime habuerat: ⁊ sic non teneat restituere q ea ha
buit: q: nō fit itegratio i tali casu. d. c. q̄uis: ⁊ i iuri
bus alt in glo. ⁊ faciūt nō per Bar. ⁊ Bal. in l. gal
lus. §. 2. quid si tn̄. ff. de li. ⁊ po. Aut p restitutioneꝫ
pncipis tali factā. nō piudicabit nisi ꝯcedēti: ⁊ sic
reintegrat ad oia q̄ amiserat ⁊ sic oia sunt sibi resti
tuēda: ⁊ sic ,pcedūt iura alt p alia pte i. d. glo. ar. c.
cū dilecti. de dona. cū ibidē nō. Hoc tꝫ Jo. de Imo.
Et nō q: ista faciūt p legitimato post mortē testa
toris. φ nō piudicet venietib⁹ ab itestato. etiā si nō
adierūt hereditatē: q: tal legitimatio ē q̄dā restitu
nālis. l. fi. C. de nata. secus si an̄ mortē testatoris: q:
nō piudicat eo φ nullū ius ad huc habebat. l. post
emācipationē. ff. de li. lega. Uide. v. bānit⁹. §. i. ⁊ 2.

¶ Ut scriptura sit đ substātia gr̄e. vel legis. Et. Pa. 5
i Ꝛca de ꝯsti. i fi. dicit φ varie fuerūt opiniōes iter
legistas. vide per Jo. an. i regula nemo pōt ad ipos
sibile. de re iuris lib. 6. i mercu. ⁊ p doc. de ro. decisi.
238. alias. 33. p Spe. in tit. de lega. §. finit. v. quid si
gelatus ⁊ placet opinio: vt regulariter scriptura nō
sit de substātia ꝯstitutiōis. vel gr̄e: ⁊ sic φ possint p
bari p testes optime facit tex. i. c. ꝓ. de renun. li. 6. ⁊
Insti. de iur. nā. gen. ⁊ ciui. §. sed qđ principi: ⁊. §.
ꝯstat. hec ille. ⁊ Archi. i probe. li. 6. Querit pone φ
papa Benedictus fecit alicui gr̄aꝫ. seu collationeꝫ
alicui⁹ beneficij: ⁊ mādauit de hoc lr̄as fieri. sꝫ an̄q̄
fierēt vel bularētur mortuus ē papa. nūqd expirat
gr̄a: ⁊ tādē ꝯcludit. Dixerūt qdā i hoc distinguēdū
an gr̄e facte annexa sit dignitas. vel iurisdictio. an
nō. vt i p casu reqrat scriptura. C. de man. prin. l. i.
Secūdo vero nō. q: iperialis donatio non eget scri
ptura. C. de dona. l. sancim⁹. §. exceptis. Ar. ad hāc
distinctionē. C. de nup. aūt maximis in hac alterca
tione credo đđ φ gr̄a sic facta ex certa scia pricipis
nō expirat. q̄uis scriptura nō sit facta. nec quo ad
hoc credo scripturam eē necessariā. ad hoc Insti. de
do. §. pficiūt: ⁊ tādē ꝯcludit. φ est scriptura ad testi
moniū. nō ad substātiā: ⁊ pōt pbari p testes. Et. d.
Felinus i. c. ex diligēti de symo. in glo. fi. in fi. sic ait.
Nō φ gr̄a pbat per scripturā vt aūt possit pbari
per testes ē. q. lōga. tādē sic ꝯcludit. cōiter tenet φ đ
stilo curie nulla gr̄a pōt pbari nisi per scripturaꝫ.
ita Ro. deci. 316. q̄ icipit. Item φ lꝫ romana curia:
quā alt Car. i prolo. de. §. sane in. 5. q. limitto. p. nisi
essemus i foro ꝯscie. ita allegāter. d. Abb. i de. dudū
sup glo. de sepul. 2°. limito nisi velet pbare circūstan
tias gr̄e: q: poterūt pbari p testes. ita glo. singularis
in. c. duobus i. v. si non apparet. de rescrip. in. 6. quo
vult φ prioritas gr̄e possit pbari per testes: ⁊ ipam
sequit ibi doct. v. ſꝫ Bal. rōe vnius hore vnus dr̄
prior altero i. l. iperator. ff. de sta. ho. hec Fe. Tenen
dū est ergo ſm istos: ⁊ ſm Jo. an. i plo. 6. i nouella.
φ nō expirat etiā mortuo papa etiā sine lr̄is. Idem
dic qn̄ papa ꝯcedit alicui vt dispēset cū tali. lꝫ non
dispēsauerit an̄ mortē ꝯcedētis. ſm Fede. ꝯsi. 78. pa
riformiter đđ de illo cū quo dispensatū est sup aliq̄
faciēdo. φ lꝫ nō fecerit an̄ mortē dispēsantis nihilo
minus poterit post mortē facere. puta ꝯhere vel or
dinari. c. si cui de pben. lib. 6. Similiter ſm Jo. an.
⁊ sequit. d. Ant. in. c. tua. de fili. psr. perpetuat aucto
ritas dispēsandi. ꝯcessa alicui generali. a papa per
viā gr̄e per vnā dispensationē factā in vita ꝯceden
tis. Imo etiā si nulla dispēsatio pcessisset dūmō gr̄a

fuerit data:secus si fuisset facta per viā cōmissionis q: nisi fecerit actū cōez dispensatiōis. puta edictuz vōc. vel simile. expiraret quo ad illos cū quibus non dispensauit. Plus etiā dico. vz q̄ qn̄ grā ꝯcessa reuocat̄ nō expirat añ certificationē de reuocatione. nisi qn̄ papa exp̄sse vellet statī nō valere. sm̄ Ge. in.c.p̄.de ꝯce.p̄eb.li.6. de ꝯcessiōe ab iferiori secus. maxime qn̄ est alteri p̄iudicatiua ꝙ cōmittitur sine causę cognitiōe. Et grā nō reuocat̄ qn̄ alteri est ius acq̄situ:ꝙ sic intelligit̄ regula mutare.de re iur.li.6. Et ex his soluit̄.q.qn̄ ē data imunitas alicui p mo dum grē. ꝓpter multitudinē filioꝝ.posito q̄ aliqui moriat̄ hz Jo.an.i regula decet de re iur.lib.6.i mercu. vbi dicit q̄ fuit ꝯsultū p multos doc. q̄ durat.

G ¶ Gratia facta cū hac ꝯdictiōe: quousq3 aliter ordinauero.durat post mortē ꝯcedētis.sm Domi.de san.ge.in.c.si gratiose de rescrip.lib.6.post nō imediate ibi:pone q̄ papa ꝯcessit.nō aūt si dicat quousq3 placuerit nobis: vide.ꝟ.volūtas.§.1.ꝙ itellige vt ibi:ꝙ.ꝟ.p̄carīū.1.§.2.

G Reci. vide.ꝟ.hereticus.§.45.

G Uerra.ꝟ.bellum.

G Uidagiū.vide.ꝟ.pedagium.

Ula hz.s.Tho.2ᵉ.q.148.ꝙ.q.de malo.q.14.

G Nō ꝯsistit in substātia cibi. s3 in cōcupiscētia nō regulata rōe ꝙ sic noiat appetitū inordinatū. Dr̄ aūt appetitus iordinatus ex eo q̄ recedit ab ordine rōis i quo bonū virtutis moralis ꝯsistit. Ex hoc aūt aliqd dr̄ eē pctm̄ qd virtuti ꝯriat̄. vnde manifestū ē q̄ gula semp ē pctm̄. Ubi notādum q̄ duplex est appetitus. vnus quidē nālis. qui pertinet ad vires anime vegetabilis.in qbus nō pōt esse virtus siue vitium.eo q̄ nō possunt subici rōi. vñ ꝙ vis appetitiua diuidit̄ ꝯ retentiuā digestiuā:ꝙ expulsiuā:ꝙ ad talē appetitū pertinet esuries: ꝙ sitis. q̄ de se nō sunt peccata. Est aūt ꝙ alius appetitus sensitiuus.in cui⁹ ꝯcupiscētia:vitiū gule ꝯsistit. Unde primus motus gule importat iordinationē in appetitu sensitiuo.qui nō est sine pctō. Si aūt aliquis excedat in q̄ntitate cibi. nō ꝓpter ꝯcupiscentiā cibi. sed extimās id esse sibi necessariū non pertinet hoc ad gulam.sed ad aliquā imperitiā.s3 hoc solū pertinet ad gulā q̄ aliquis ꝓpter cōcupiscentiā cibi delectabilis.scienter excedat mēsurā in edendo.

G ¶ Utruz gula sit peccatum mortale.R̄.sm̄.s.Tho. vbi supra.2ᵉ.q̄ sicut dictū est vitiū gule cōsistit pro p̄te in ꝯcupiscentia inordinata. ordo aūt rationis ꝯcupiscentiam ordinātis dupl̄r tolli pōt.vno modo quantū ad ea que sunt ad finem.put.s.non sunt ita mēsurata vt sint proportionata fini. Alio mō quātum ad ipm finem.prout.s.ꝯcupiscentia. hominem auertit a fine debito. Si ergo inordinatio ꝯcupiscētie accipiat̄ in gula sm̄ auersionē a fine vltimo. sic gula erit peccatū mortale.qd quidē cōtingit quādo delectationi gule iheret homo.tāq̄ fini propter quē deū cōtēnit.paratus.s.contra dei precepta agere vt delectatiōes hmōi assequat̄.puta trāsgrediendo ieiunū de precepto.vel ꝓpter hec faceret aliquā fraudez p̄cepto.vt faciūt illi qui stant in p̄dio vsq3 ad vesperas:vel quādo tantū comedit vt exponat se periculo magne infirmitatis scienter.vel in ebrietatem quādo est mortale.de quo.ꝟ.ebrietas:ꝙ de euomitu vt ibidem:ꝙ similia. Primo igit̄ nō est mortale quādo inhereret sicut vltimo fini vt dictū est. Secūdo quādo quis sciēter comedit vel bibit in graue corporis nocumentū secus si inaduertēter nisi frequenter fieret vt de ebrio.vel modicū nocumentū. Tertio quādo sciēter comedit vel bibit vsq3 ad vomitū vel ebrietatē sm.d.ar.qd itellige vt dictū ē.ꝟ.ebrietas. Quarto rōe finis puta ad luxuriādū aut ꝓuocandam polutionē. Si vero in vitio gule itelligatur inordinatio gule tm̄ sm ea q̄ sunt ad finem vtpote q: nimis ꝯcupiscit delectatiōes ciboꝝ.nō tamen ita q̄ propter hoc faceret aliquid ꝯtra legem dei.est pctm̄ veniale.hec ille. Et in.q.de malo arᵒ.2.vbi supra ait ipa ciboꝝ delectatio sm se ꝯsiderata.nō ꝯtrariatur charitati.neq3 quantū ad dilectionē dei.neq3 quantū ad dilectionē proximi.sed sm q̄ additur inordinatio.potest quodāmodo ꝯtrariari:ꝙ quodāmodo non. Cōcupiscētia.n.huius delectabilis.pōt esse iordinata dupl̄r. vno modo sic q̄ excludat ordinez finis vltimi.qd quidē cōtingit quādo talem delectationē homo appetit vt finē vltimū.eo q̄ nō ē possibile vnius hominis esse multos fines vltimos:ꝙ talis inordinatio repugnat charitati.quantū ad dilectionē dei.qui debet diligi vt finis vltimus: aliter ē peccatū veniale:vt iā dictū.vnde gula sm rōem sue spēi.nō habet q̄ sit peccatū mortale.vt etiā dictum est de gloria vana: ꝙ quādo ponit̄ vltimus finis in eo.tūc deducitur ꝯtra p̄ceptū de sanctificatiōe festi. in quo precipit̄ indirecte q̄ quiescamus in deo sicut in vltimo fine. nec oportet q̄ oia peccata mortalia directe sint ꝯtra decē precepta.opponit̄ aūt tēperātie inquantū est circa hmōi delectationes. Et q̄uis gula ex parte sue materie q̄ est ad sustentationē:ꝙ ex parte hominis q: est difficile ponere moderamē. alleuiet̄. tñ ex parte sequētiū ad ipam gulā:hz quādā magnitudinē:ꝙ grauitatē.inquantū ex ea occasionātur multa peccata. Angelica.c.ꝟ.§.2. dicit q̄ quādo tali appetitui adiungit̄ delectatio in cibo. vel potu.q̄ ē peccatū veniale. qd dictū si intelligat̄ generaliter videt̄ falsum:q: si delectatio talis ordinet̄ sm rectā rōez. nō est pctm̄ imo pōt esse meritoriū.si vero iordinata siue appetitus nō reguletur rōe: ꝙ nō sit mere naturalis.s3 appetit⁹ ꝯcupiscētie:vt dictū ē i p̄nᵒ.tūc vez ēq̄ ē pctm̄:ꝙ dr̄ ꝓp̄e vitiū gule.

¶ Que sunt spēs gule.R̄.sm Grego.30.moralī: q̄ sunt.5. Aliquādo nāq3 indigētie tēpora p̄uenit: de quo in.c.solēt.de ꝯse.di.1. Aliquādo lautiores cibos querit q̄ ꝯueniat eius qualitati: de quo.qi.di.c.1,2. G

c.5. Aliquādo q̄ sumēda sunt pparata accuratius appetit.d.c.3. Aliquādo in ipa q̄ntitate sumēdi mē surā refectiōis excedit. Aliquādo ipo esu imēsi desideriū aliqs peccat.d.c.p̄.vii.§.pre. propere:laute:nimis ardēter:studiose.q̄ declarat.s.Tho. vbi supra dicens. Gula iportat iordinatā cōcupiscentiā edēdi. In esu aūt duo cōsiderātur.s.ipe cibus q comedit:& ipa comestio.potest gͦ iordinatio cōcupiscētie attēdi dupl'r vno quidē mō quātū ad ipm cibū q sumit:& sic quātū ad substātiā vel spēz:querit aliquis cibos lautos.i.pciosos:quātū ad qualitatē q̄rit cibos nimis accurate pparatos.i.studiose: quātum aūt ad q̄ntitatē excedit nimie.In edēdo. Alio vero mō attēdit iordinatio quātū ad ipaz assumptionē cibi:vel q: puenit tēpus comedēdi.qd̄ est propere. vel q: nō seruat debitū modū i edēdo.qd̄ ē ardēter: Isidorus vero cōphendit.pͫ.&.2ͫ.sub vno dicēs q gulosus excedit in cibo hz.qd.quātū.quō:& quādo: De ebrietate quō ē spēs gule vide.e.§.

5 ¶ Utrū sit vitiū capitale.R2.hz.s.Tho.vbi.s̄.q sic. Ubi ait.Uitiū capitale dr̄ ex quo alia vitia oriūtur fm rōez cause finalis.inquantū.s. habet finē multū appetibilē.vn̄ ex eius appetitu hoies pvocant multipliciter ad peccādū. ex hoc aūt aliqs finis reddit appetibilis multū qd̄ habet aliquā de cōditiōibus felicitatis.q̄ ē naturalr̄ appetibilis. pertinet aūt ad rōez felicitatis delecͭ.vt pz p̄.&.10.ethi.& ideo vitiuz gule qd̄ est circa delectatiōes tactus q̄ sunt pcipue inter alias.cōueniēter ponit inter alia vitia capitalia:& q̄uis finis eius.i.delectatio. sit maxͤ appetibilis.nō tn̄ oz q habeat maximā grauitatē q: grauitas attēdit qͫ ad auersionē:finis qͫ ad cōuersionē.

4 ¶ Que sunt filie gule.R2.vbi.s̄.q sunt quinqz fm Greg.3i.morali.s.inepta letitia: scurilitas.i.iocularitas q̄dā prouenies ex defectu rōis:imūditia:multiloquiū:hebetudo mētis circa intelligentiā propter euaporatiōes.imūditia q̄ pōt attendi fm quācūqz inordinatā emissionē superfluitatū.vel spal'r qͫ ad emissionē seminis. Aliter tn̄ est filia gule:& luxurie. Nā fm q pueniț ex cōcupiscētia delectatiōis aphē se pricipal'r.pertinet ad luxuriā. fm aūt q puenit ex cā corporali intrinseca.s.ex superfluo humore iterius habūdāte ex quo stimulat hō ad corporis pollutionē.imūditia ponit filia gule. Hebetudo mētis circa intelligētiā q: perturbatis iferiorib⁹ viribus corporalibus per iordinatā cibi sumptionē. ipa rō per cōsequēs ipedit. Inepta letitia q: cōsopito gubernaculo rōis.imoderate assiat. Multiloquiū q: dū rō verba nō pōderat cōsequēs est vt hō ad verba superflua dilabat. Scurilitas.i.iocularitas quedā i exteriorib⁹ gestib⁹.pueniēs ex defectu rōis.cui⁹ erat exteriora mēbra cōponere,h.s.T.in.q. de malo.

b Abitus fm phos accipit dupl'r.vno mō fm q ē q̄litas disponēs subiectū ad bene vel male operādū:& diffinit cōit'r q ē qualitas de difficili mobilis a subiecto.redēs ipm habile ad bn̄ vel male operandū.dispositio aūt est qualitas de facili mobilis a subiecto qua disponit ad bene vel male operandū:& differūt habitus & dispositio.sicͭ pfectū: & iperfectū: & sunt ābo in.pͣ.spē q̄litatis. fm phm in pdicamētis. Et diuidit habitus i corporale vt sanitas:& pulcritudo:& aialez q habitus aie ē duplex q dā ē ifusus vt spes.fides.charitas:& septē dona.s.s. & q̄dā virtutes q̄ simul cū charitate infundūtur. Et isti possunt dici bitus theologales. Quidā nāl'r acq sit:& isti sunt i duplici dr̄a:q: q̄dā sunt itellectuales. q̄dā morales:sub morali ptinēt oēs virtutes cardinales:& morales.s.prudētia i intellectu:iustitia i volūtate fortitudo in irrascibili:& tēperātia i cōcupiscibili:& sub istis cōtinentur oēs virtutes morales.sicut partes vel spēs:sub intellectuali cōtinētur oēs sciētie quaꝝ q̄dā sunt sermocinales:vt grāmatica rhetorica siue poetica: & logica. q̄dā sunt mathematice vt arismetrica:geometria:musica:& astrologia:& isti supradicti dnr̄ septē artes liberales.q̄dā sunt mecanice vt ars fabrilis:& fittes:q̄dā sunt scie speculatiue. vt physica:& methafisica.sub physica cōtinetur ars medicine & sub scia morali cōtinet ius canonicū: & ius ciuile.vn̄ oēs isti habitus & coꝝ spēs & partes simul & dispositiōes eorūdē ponunt in.pͣ.spē q̄litatis: & sil'r gratia q̄ ē in aia reducit ad primā spēm qualitatis.qui est habitus.

¶ Alio mō accipit habitus fm phos vt ē vnum de decē pdicamētis vt est corpoꝝ & coꝝ q̄ circa corp⁹ sunt:adiacētia:& ē respectus q̄dā vestiti ad vestimēta:vel ornamētū corporis ipius hois:vel i ordie ad hoies:vt sella vel frena ipius equi:& ab isto mō canoniste acceperūt hoc nomen habitus:& de isto intelligunt sequētia:& de eodē habes in.c. pnpimus. 21.q.4.& de vi.& ho.de.c.duo. Quō in ornatu vestimentoꝝ sit pctm̄ vide.§.ornatus. Qualē habitum debeat habere derici vide.§. dericus.2.6.7.&.seq. Qualis debet eē habit⁹ religiosoꝝ.s.fm statuta sue regule ita q cōueniat religioni:& penitētie.20.q.i.c. vidua:& debet vti habitu oi tēpore ibidez. Quō religiosus dimittens habitū peccet:vel sit excōicatus. vide.§.apostasia:&.§.excōicatio.5.casu.23.& quō licet ex causa rationabili occultare habitū ibidem. Quod ergo dicit glo.16.q.7.in noua: q religiosus precipue curatus in ecclesia seculari possit mutare habitū exterius.dicit Archi.& Ge.q est licitū pp̄ter scandalū vitandū aliqual'r se cōformare in habitu illis cū qbus cōuersat qd̄ fieri pōt portādo damidē sz dausū añ.cū fenestris lateralibus & caputiū & si nō totū saltē quo ad illā partē q̄ capud opit appareat ab extra damidē retro. Si aūt hmōi monachi vtāt hitu seculariū dericoꝝ vt nō appareāt monachi de h⁹ erubescētes vel vt nō cognoscāt nō euadūt mortale hz ar.f. Alias tn̄ totalr̄ abscōdendo nō vr̄ fugere apostasiā fm tex.& glo.i de.qñ:de vi.& ho.

cle.⁊ eqꝫ Jo.an.i nouella sup regula.certū est.in.6. vtrū vir possit vti habitu mulieris vel cō. dicit Angelica .c.v.§.7.ꝙ nō:⁊ ꝙ videt peccare mortalr.p.c.si q̄ mulier. Prīū dic Rosella i.v.femia.§.i. dicēs ꝙ illa .c.si q̄ mulier:⁊.c.q̄cūqꝫ mulier:loquūt qn̄ hᵒ faciūt ex supstitōe.hꝫ Archi.⁊ bn̄.vide.v.femia.§.p.cc̄.fi.

2 ¶ Quid de eo q vtit habitu monachali vel alio habitu religioso cā ludibrij.R.glo.i.c.cū decorē.d vi.⁊ ho. de.dicit ꝙ phibitū ē:⁊ sic videt mortale:⁊ sic simpliciter ɔcludit Ange.v.hitus.§.fi.sꝫ nō ꝙ hꝫ Pa. i.d.c.cū decorē:dicunt ludibria narratiōes rep̄ ihonestap̄:⁊ tales ludi nō debēt fieri i eccl̄ia:⁊ sic nō ē dubiū ꝙ vtētes habitu religioso ad ludibria est pctm̄ mortale:⁊ maxᵉ i eccl̄ia.nō rōe vestiū.sꝫ rōe ludibrij.

Hebetudo mētis vel hebetudo sensus. q̄ acci-
b piūtur p eodē: ⁊ cecitas mētis qd significēt ⁊ quō ɔueniūt:⁊ differūt:⁊ sunt pctā:⁊ quoꝝ sunt filie:⁊ qbᵒ opponūt.h oia vide.v.cecitas mētꝭ.

Hedificans vide.v.ecclesia.§.i.2.3.⁊.4.⁊.v.
b edificans.

Hereditas qd ē:Bar.in R̄ca de acq.he.dicit
b ꝙ ē successio i vniuersuꝫ ius qd defunctus habuit:vt.l.nihil:de Rb.sig.⁊ sm̄ Inno.in.c.ex lr̄is:de iure pa. Hereditas est quoddā ius vle:⁊ ea vēdita vel data trāsit ius patronatus:⁊ oia iura:⁊ iō hereditas ē successio in vniuersuꝫ ius. qd defunctus habuit tēpore mortꝭ.d.l.nihil:⁊ isto mō sumpta est de iure ciuili romanoꝝ tm̄.di.i.c.ius q̄ritū:⁊ nullius alterius gētis:⁊ hoc apparet qꝛ deportati q nō sunt capaces coꝝ q̄ sunt iuris ciuilis. nō sunt capaces hereditatꝭ:vt.l.i.C.de here.insti.⁊ ex hoc iferi ꝙ i foro ɔsciē.heres nō tenet ad debita vltra vires hereditatis:qꝛ i foro ɔsciē non sumit hereditas isto mō quo sumit de iure ciuili sed capit sm̄ ꝙ est de iure gentiū.qꝛ heres nō succedebat i vniuersuꝫ ius defuncti:sꝫ capiebat bona tāqꝫ bona vacātia: ⁊ iō nō tenet nisi quatenus patiūtur facultates hereditatis:⁊ sm̄ Bar.i.l.gerit:de acq.here. post glo. ad eūdem hereditatē sufficit aius qualitercūqꝫ declaratus.siue p factū.siue p nō factū.siue dictū.siue scriptū.

1 ¶ Hereditas diuidit:q̄ vocat.as.i.pōdus.i2.vnciaꝝ i duodecim partes:q̄ vocātur.i2.vncie:q̄ vncie vocātur diuersis noībus.s.secunx:vncia.s.vna. Alia sextās.i.sexta pars hereditatꝭ q̄ sunt due vncie. Quadrās.i.tres vncie. q̄ sunt q̄rta pars. Triens.i.q̄tuor vncie.q̄ sunt.3ᵃ.pars.Quicunx.i.5.vncie.semis.i.sex vncie.septūx.i.7.vncie.bes.i.octo vncie:dodranx.i. nouē vncie:dextās.i.decē vncie. Appellatione vero assis duodecim vncie continentur:vt Insti.de here. insti.§.hereditas.

2 ¶ Ad quos debet hereditas peruenire.defuncto aliq̄ nō disponēte.vel inualide.R.ꝙ in laicis de iure cōi. p̄ veniūt legitimi descēdētes si sunt. oibus alijs exclusis:⁊ si sūt multi p̄mi gradus equalr succedūt. Si vero sunt nepotes ⁊ vlteriores solū succedunt in stirpes.i.in eā partē quā pr̄ eoꝝ si viueret haberet. nec distinguit vtrū sint masculi.vel femine. etiā adoptiui.nō eni i cāpati.qꝛ idistincte oēs admittūt.C. de suis:⁊ legi here.aut.i successiōe. Si vero descēdētes nō sunt.tūc veniūt ascēdētes puta. pater.auus. abauus:⁊c. cū fratribus ⁊ sororibus ex vtroqꝫ parēte ɔiūctis defuncto.vel coꝝ filij quos fratres.vel sorores.seu filios.si nō hꝫ.succedūt ascendentes.salua semp p̄rogatiua gradus.s.qꝛ pr̄ pfert auo:⁊ sic cuꝫ excludit:⁊ sic de ceteris:⁊ sic solū venit de ascēdētibus.qui ē ,p̄ximior defuncto cū fratribus.si sunt i capita.sꝫ cū filijs fratrū i stirpes. exclusis fratribus ex vno parēte tm̄. Si aūt dicti ascēdētes sunt i equali gradu. puta ex parte pr̄is i p.vel.2ᵒ.⁊ hmōi:sic eqlr paterni p dimidia:⁊ materni p alia dimidia succedūt.q̄uis sint plures psone ex pte vna q̄ⁿ alia.puta auus.⁊ auia ex vna parte:⁊ ex alia soluꝫ auus.vel auia:vt i aut de here.ab itestato.§.i.⁊.2. Alr qui ē proximior gradu defuncto siue paternus siue maternus sit:admittit vt i.d.aut.defuncto. ꝙ si nec ascēdentes:sic veniūt colaterales. Et p fratres ⁊ filij alicuius fratris.pmortui.q.s.erāt ɔiuncti ex vtroqꝫ parēte defuncto.de cuius hereditate agit.nō tm̄ i capita.sꝫ i stirpes.quo ad filios fratrum pmortuoꝝ. ipi fratres bene succedūt i capita:⁊ isti pferūtur fratribus q sunt ex vno parēte solū:vt.C.de legi.here.aut cessante:dicit tm̄ Bar.i.l.oēs.C.cōia:de succe.ꝙ qn̄ parētes veniūt ad successiōes i bonis q̄sitis ex linea materna pferūtur parētes ex linea materna.l.3.C. de bo.mater.silr qn̄ sūt diuersi filij ex diuerso matrimonio pferūtur i lucro matrimonij: illi q sunt nati ex illo matriᵒ filijs natis ex alio:sꝫ si ex dispositione testatoris.vel legis.vel statuti. diceret ꝙ succedant agnati ,p vt sunt i gradu ,p̄ximiores tūc i tali casu veniūt filij fratrū pmortuoꝝ cuꝫ patruis. iuxta aut cessante.C.de legi.here.in glo.cōiter approbata.i.l. cum ita.§.in fidei comisso.ff.de leg.ij. Uide.v.successio .§.3.⁊ .4.

¶ Sed nūqd cū fratribus pfatis. veniāt filij alterius fratris.R.sm̄ Gu.ꝙ non.ff.qd cum eo qui in alie. po.l.sed si ex parte.vtrᵐ filij filioꝝ pfatoꝝ fratrū pferant fratribus ex vno parente solū.R.ꝙ sic.vtrᵐ filij fratrū soli sine patruis:⁊ amitis supstites admittant in capita.R.sm̄ Azo.⁊ Hosti.ꝙ sic.q̄uis sint filij diuersoꝝ fratrū:sꝫ nō nepotes.s.nati ex eis. Secūdo nō existētibus pdictis.vel aliquo coꝝ veniunt fratres ex vno latere ɔiūcti: ⁊ coꝝ filij.qui pferūtur patruis defuncti. 3

¶ Tertio pfatis nō exi[s]tentibus pferūtur q gradu sunt proximiores defuncto:⁊ si pares sunt. pares admittūtur:vt.C.de leg.here.aut:post fratres. Et etiā dicit h cōputatᵒ vsqꝫ ad decimū graduꝫ ⁊ vltra ēt vt habet.35.q.5.c.ad sedē. lꝫ iperator dixerit solū de deciᵒ gradu expsse:⁊ i pfacta successiōe tā ascēdētiū q̄ descēdētium.seu collateraliū.cessat oīs differētia 4

tā seruo q̄z emācipatiōis.hoc tñ attēto vt cū agitur de successione pris.solos ↄsanguineos admittas.de rebus vero maternis vterinos. Filij vero nāles tñ. vel spurij.ſm Ang.i auſ.qua na.effi.sui.§.ſi.ſi sunt ex eodē pr̄e nō ex eadē matre nō succedūt adiuicez vnus alteri. ſi vero sunt ex eadē matre vn⁹ succedit alteri ab itestato: q: cognoscūt ad iuicē.l.2.ff.vnde cog^e.ſi vero vnus spuri⁹ decederet.relicto fratre spurio:ꝛ alio legitimo.ex eadē matre. tūc venit legitimus ꝛ excludit illegitimus: q: qñ de successiōe tractat.ille frater pfert q pluribus nexibus ē cōiūctus. vt dictū est.de successione vero fratrū adiuicē.serua qd dictū est.excepto q frater legitimus nō succedit fratri suo illegitimo.ex parte pris.nec eꝯ.q: non est illi agnatus nec ille ipi:ꝛ durat i ifinitū quousq3 memoria possit hri d cognatōe. Insti.d gra.cog.p to^m

5 ¶ Prefatis oībus ascēdētibus descēdētibus ꝛ collateralibus deficiētibus: veniet vir ad successionē vxoris ꝛ eꝯ vt.C.vñ vir ꝛ vxor.l.vnica.qd ſi nō est veniet fiscus:vt.C.de bo.vacan.l.i. Si vero vxor esset sine dote ꝛ paup ꝛ maritus nō h3 nec descendētes nec ascēdētes s3 solū agnatos vel cognatos tūc succedet iura ab itestato i.4^a.parte hereditat3 vt i auſ. de exhi.re.§.qñ vero. Et idem dic de viro paupere circa bona vxoris. Alie tres partes hereditat3 eē vt agnatoꝝ:vel cognatoꝝ. Si vero eēt pactū vel statutū aut ↄsuetudo ꝯ oīa:vel aliqd pdictoꝝ.illd seruа ſi tale est qd iuri cōi possit derogare.

6 ¶ Si vero loquimur i clericis ab itestato moriētib⁹. distinguit aut sint bona ppria clerici.de qbus libere pōt dispon:re.de qbus dictū ē.℣.clericus.4.pan.ꝛ se.in talibus succedūt agnati vt dictū .ſ. ſi vero nō h3.succedet ecclesia cui seruiebat tpr̄e morꝭ.vel altare ſi solū seruiebat altari qd habebat bona distincta ab eccīa.ipi altari deputata.vt nō.12.q.vlti.c.ſi.fallit hoc i pſbiteris ex seruitute pmotis ad sacerdotiū cū ↄsensu dnoꝝ:q: de eoꝝ bonis ſi ab itestato decedit fiūt q̄tuor partes quaꝝ vna epo.alia ecclesie.3^a. pauper.b⁹:ꝛ quarta parētibus assignet: ꝛ ſi nō sit idonei puta heretici nō possunt.sed succedit ecclesia vt i.c.p.de suc.ab itesta.ꝛ.c.i.ꝛ.c.relatum:el.2°.ꝛ.c. requisisti.de testa.

7 ¶ Quid de seruis manumissis decedētibus ab intestato.R.q succedēt descēdētes.vel ascēdētes.vel lateraleꝭ.ſm q dictū est.excepto q patronus vendicat partē.nō tñ totū.vt Insti.de succe.liber.§.s3 nostra ↄstitutio:ꝛ ibi vide de eoꝝ successiōe. Bar.in.l. defuncto.C.in frau.patro.dicit: q ſi vnus patronus viuit pfert filio alterius patroni ꝛ filius patroni pfert nepoti alterius patroni.

8 ¶ Ut^m clericis laicis succedāt ſm q dictū ē ꝛ eo ordine.R.q sic idubitāter: q: iura pallegata ñ excipiūt eos.imo ēt religiosi q pñt habere ppriū in cōi.etiā ſi dñi laici erāt comiserūt vitiū igratitudinis:vt.19. q.vltima.c.ſi.fallit hoc i feudis de q.℣.feudū.§.9. De successiōe in feudo ibidē.§.6.ꝛ se. De successiōe in emphiteosi.℣.e.§.2.ꝛ se.

¶ Ut^m filius aliqñ excludat ab hereditate patris.vel alius de pdictis.R.q sic.in.5.casibus.P^o ſi pr̄ fuit hereticus:q: ipo iure bona hereticoꝝ sunt ↄfiscata. de here.c.cū ſm lib.6.d quo vide.℣.hereticus.§.4. ꝛ se.ꝛ.℣.excōicatio.5.casu.2°.§.9. Secūdo ſi pater comisit crimen lese maiestatis.l.quisqd .C.ad.l.iul. maie.ꝛ.6.q.i.§.ver.Nō tñ rōe icapacitatis q ista pena nō extēdit ad filios.nisi qñ crimē est comissuz in eū qui nō cognoscit superiorē:q: l3 sit crimen lese maiestat3:vt.l.i.ad.l.iul.maie.nō tñ quo ad icapacitatē quo ad filios ſm salice.i.d.l.quisqe. Et etiaz aduerte q crimen lese maiestatis comittit a subdito tñ.de.pastoralis:de iudi. Tertio ſi pr̄ erat patron⁹ vel habebat aliqd ius.seu feudū in ecclesia qd deberet trāsire ad filios:ꝛ ipe interfecit vel mutilauit rectorē illius ecclesie:q: ipo iure perdit oē ius ꝛ dignitatē ꝛ ad filios nō pueniet.de penis.c.in qbusdā:q: talia deuoluūtur ad ecclesiā cui iniuria facta ē.imo filij taliū vsq3 ad quartā generationē i clericoꝝ collegio nullatenus debēt admitti. nec i aliqua religione pñt eē plati.nisi fuerit cū eis dispēsatū i .d.c.i qbusdā:ꝗpo tñ dispensare pōt.ex quo ↄditor canonis nō reseruauit sibi.ar.c.nup.de sen.exc. Quarto ſi filius vel alius q pōt succedē furioso debitā curā nō ipēderit s3 succedet ille q eū i sua domo ppriјs sūptibus vsq3 ad finē vite pcurauerit:euacuata ēt istitutiōe illius q neglexit.ſi mō talis.i scriptis admonuerit eos vt curā haberēt.vt i auſ vt cū de appl. cog^e. .§.causas.vbi ēt dicit.glo.q l3 nullus extraneus eū pcurauerit.tñ hereditas ab agnatis auferet vt.ff. de his q.vt in.d.l.licet:vbi istitutus idignus iudicatus successiōe q p negligētiā suā:ꝛ culpā. id egit. vt mulier a qua istitutus fuerat moreret.vbi dicit glo.s.nō adhibēdo medicū. Quinto ſi i captiuitatē eos qbus succedere debebat mori p suā negligentiā pmisit:vt i.d.§.causas:ꝛ sic succedet ecclesia ciuitatis.ex qua orat.vt ibidē:ꝛ ēt i casib⁹ qbus pōt exheredari vt.ſ.exheredatio p totū. Quō succedāt filij illegitimi.vide.℣.filius quasi per totū.

¶ Utꝝ dñs q de ↄsuetudine totū accipit qd erat illius q sine filijs mortuus est.teneat.R.ſm Hosti. ſi talis ↄsuetudo pscripta est. excusat q: pōt allegare q hoc pactū ab initio fuerit:q: terra sua erat. x

¶ Quis succedet dānatis ex aliquo delicto ad mortē.R.q descēdētes vel ascendētes ſm q dictū ē .ſ. s3 collaterales nō nisi vsq3 ad.3^m.gradū:vxores ℣o taliū solū habebunt dotē ꝛ donationē añ nuptias. Si vero dotē nō habuerit.accipiēt partem legibus diffinitam.glo.dicit q^m ex morte lucrarētur siue habeant filios siue nō:ꝛ ſi neminē pdictoꝝ habeant fisco applicātur:vt.C.de bo.dam.auſ dāna. xi

¶ Utꝝ bona igrediētis religionē ab itestato.perueniāt monasterio.R. Pa.i.c.i pña de pba. i.25.col. xij

q quo ad minores nõ. q° aũt ad pdicatores et alios mẽdicãtes sic. q: nõ sunt ita astricti mẽdicitati non vt bona imobilia retineãt sz vt vẽdãt et se alãt. Nõ tñ q pdicatores hñt priuilegia Sixti. 4. qd incipit: Cõsiderãtes: et aliud. c. qd icipit nup p nr̃as: et hic habes q possint emere et q possint succedere et p se adire et vẽdere et alioz põtificũ vt possint hr̃e in cõi: et sic cessat tota. q. pa. qui i lõgã facit ibidem ita ẽt credo de alijs mẽdicãtibus: et forte ẽt minores hñt: de alijs nõ mẽdicãtib⁹ nõ ẽ dubiũ q sic. d. c. i pñtia. Vide. ℣. legatũ. §. 4. j. ℣. heres. §. 9. et se.

13 ¶ Sed qrit qd monasteriũ succedet cũ religiosi: vt i plurimũ trãsferãt ad placitũ platoz. Pa. vbi. s. videt dicere q nõ puenĩũt alicui pticulari monasterio sz erũt i ptãte illi⁹ q pest vt pudeat p ut sibi videbit. Cõsuetudo tñ q̃ dz seruari. i ordine pdicatoz q illud monasteriũ succedet vbi pfessus ẽ. cui⁹ dr ẽẽ fili⁹. nisi p generalẽ ordinis d̃ cõsensu coz ad quos ptinet filiatio illi⁹ monasterij i q° pfessus ẽ trãsferat filiatio ad aliud monasteriuz. Quid si moriatur ante professionem vide. ℣. nouitius §. 12.

14 ¶ Quid si igrediẽs erat vsufructuarius solũ. R̃. sm Pa. vbi. s. q trãsibit i monasteriũ vsusfructus: et solũ durabit in vita ingredientis et non plus.

15 ¶ Quid de collat̃ tali igrediẽti ea lege vt nõ aliẽnetur. R̃. Jo. an. tenet q succedet monasteriũ. ar. l. 1. ff. defun. istru. et l. pñ. §. iulianus agrippa. ff. de le. iij. et i eo qd nõ d̃ iur. patro. ex lr̃is. Pa. vbi. s. tz cõtrariũ: et qdaz alij. p ar. l. peto lucij titij. ff. de le. ij. facit qd nõ in l. si ita qs. §. ea lege. ff. de v̓b. ob. posset sic distingui: si phibita ẽ aliena° vt i familia remaneat sic ẽ vera opinio Jo. an. p. d. l. peto. §. fi. a cõtrario sensu: si vero vt ad extraneũ perueniat prohibitũ ẽ sic nõ succedet monasteriũ. vide. ℣. donatio. p. §. 28. et se.

16 ¶ Qñ accipiet monasteriũ vel ali⁹ qd sibi debet ex hereditate igrediẽtis. siue fecerit testm̃ siue non. R̃. Pa. vbi. s. Bar. dicit q mors ista ciuilis opat oẽs effectũ quẽ mors nãlis. sic ẽ i igrediẽtib⁹ ordinẽ minoz q nihil i cõi, vel pticulari pñt hr̃e. tũc stati habebit post igressuz cũ effectu. i. post pfessionẽ expssaz ar. l. deo nob. C. de epi et cle. sz qñ nõ opat oẽs effectũ i quẽ mors nãlis. puta q: hñt saltẽ i cõi. tũc d̃bẽt expectare mortẽ nãlẽ ipi⁹ igrediẽtis: et interiz dispositio si fecit erit i suspẽso: et cũ hac opi° tanrsit Cy. et . d. Aut. et Pa. i. d. c. i pñtia. limita p° nisi i testõ alr determinasset de tpe q: illud seruãdũ. 2°. limita nisi q° ad filios legitimos q legitimã habebũt ex eqtate stati post igressum. nõ aũt alimẽta sm pdictos. qd itelligẽdũ qñ legitima eis sufficit. alr n̄. saltẽ i cõsciã. sz vel monasteriũ dabit eis stati qd debẽt hr̃e ex bonis igressi. vel stati alimẽta pstabit. donec eis talia bona dederit. facit. d. l. deo nob⁹ §. nã et maritus. Et qd nõ ibi i glo. Quõ diuidit hereditas inter illos q hñt peculiũ. ℣. peculiũ quasi per totũ.

Eres aliqñ pximũ. i. p^m. significat nõ vlteriorẽ. vt. ff. de. v̓. sig. l. scẽdũ. sz regulariter nomen heredis p multas successiões accipitur. vt. d. l. scẽdũ: et l. fi. C. de here. isti. vbi heres heredis testatoris dr heres: et glo. i. c. trãsmissa de fi. psñ. Aliqñ aũt d̃scẽdẽtes post p^m heredẽ vocat pheredes: vt sz glo. i. c. fi. de pecu. cle. q̃zuis alias pheres q se putat heredẽ cũ nõ sit. ff. de pe. here. i. l. pheredes: et isti. de iterdi. §. adipiscẽde. Aliqñ qlz descẽdẽs cui relinquit aliqd dr pheres vt i. d. glo. Noie vero suoz heredũ. nõ veniunt extranei heredes de qua p Bar. et alios i. l. gallus. ff. de libe. et postu. Qd limita verũ in his q̃ nõ trãseũt ad heredes extraneos: et extraneus heres dr q nil attinet q̃zuis pprie in statuj. heres extraneus dicat qlz q tpe mortj nõ ẽ i ptãte morientis. etiã si sit filius emãcipatus sm Ange. are. insti. de here. quali. et vi. §. ceteꝝ.

¶ Utꝝ heres istitutus solũ i certa re q pprie non dr heres sz legatarius. vt i l. quotiẽs. C. de here. cõstitu. possit i foro aie nõ dato alio herede adire totaz hereditatem: sm q vult. l. 1. i. §. si ex fundo. ff. de here. istitu. R̃. Pa. i. c. q: igrediẽtib⁹ d̃ testa. dicit q sede. cõsi. 126. et multi alij doc. i sacra pagina cõsuluerũt q sic. q: ius hũanũ nõ ẽ cõtrariũ diuino dz seruari i foro aie. ergo licite poterit. limitãt tñ dũmõ dolose nõ sit iductus testator ad istituẽdũ eum i certa re. vt puta q: psuasit q nõ posset hr̃e regressuz ad alia bona. 1

¶ Quid si ita istitutus i certa parte hoc addito. Et volo q de bonis meis plus nõ possit petere sz sit cõtẽtus: et cẽ. et sit institutus alius heres vñs q nõ vult adire hereditatẽ. an suprascript⁹ possit ipaz adire. R̃. Ar. q sic. d. §. si ex fundo: et. d. l. quotiẽs. Sed cõtrariũ est veꝝ: vt i l. quotiẽs. §. sz si duo. ff. de here. isti. vbi pz q. §. pdictus: si ex fundo: et pdicta. l. quotiẽs. hz locũ qñ volũtas testatoris ẽ simplex: et non restricta expsse vt i casu isto: et iõ venient succedẽtes ab itestato. q: testamẽtũ nõ repit habere heredẽ: et nõ põt qs p parte decedere itestatus: et p parte testatus. l. ius nr̃m. ff. de re. iuris. Si dicis quõ põt phiberet q nõ possit plus petere. R̃. per. l. domus. §. fi. ff. vsufr. vbi testator phibet ius accrescendi: et casus est in. l. 1. ff. de inuisto. rup. testa. 2

¶ Utrũ heres teneat ex delicto vel quasi delicto defuncti. R̃. vt colligit ex Bar. i. l. 1. ff. de pana. ocli. q aut actio est penalis ex vtraqz parte: vt puta qñ petit pena q̃ ẽ aplicãda parti. nõ tam ex parte rei q̃z actoris est penalis: et sic nõ tenet aliquo iure. Si vero actio est penalis ex parte rei et psecutoria rei. ex parte actoris: vt puta q: ago pro satisfactione dãni mei: et sic de iure ciuili si delictũ fuit comissuz circa cõtractũ qui qdẽ cõtractus tenuit sic tenet heres: q: nõ fundatur itentio actoris imediate ex delicto. sz ex cõtractu. puta q: agit rõe comodati. vel depositi et hmõi: et nõ ex dolo. vel delicto. Casus est in l. ex depositi. ff. 3

de ac. et obli. et ex contractibus: ibidem: et bonus tex. l. l. si hoiez. §. dat actio. ff. depositi. Si vero fuit commissum delictum circa contractum qui nó tenuit: vt puta quia dolus dedit cám contractui. ideo nó tenet. vt in. c. delicti: de emp. et ven. sic nó tenet. quia cú agere nó possit ex contractu: cú nó sit cóz ageret contra heredé: et crimina morte extinguútur 23. di. quoz fidá: et nullus post morté pót accusari. 24. q. 2. c. 1. nisi i casibus heresis. 24. q. 2. sane. vel si hereticos istituit heredé. de here. c. si qs epus. vel si i crimine notorio decessit. vt nö i gl. d. c. quozúdá: et. 24. q. 2. i summa. vel generalr dic quicúqz. comisit defuntus crimé propter qd ipo facto pena sit isticta a lege. sic i heresi: et crimine lese maiestatis. quia túc accusatur et agitur contra heredé. nó vt puniatur ex illo delicto sed vt bona aufferátur ab eo q i comissum ceciderút. facit. l. commissa. ff. de publi. et tex. bonus i. c. f. de pscrip. lib. 6. Alias nó tenetur heres pro quocúqz delicto comisso a defunto siue i contractu nullo. siue extra oés contractú. nisi in duobus casibus. Primus si lis fuit cótestata cú defunto. vt. l. vnica. C. ex deli. defunc. ró quia in iudicio quasi contrahimus. vt i. l. 3. §. idé scribit. ff. de peculio: et ió videtur initus contractus cú defunto per contestationé litis. Secúdus si aliqd peruenit ad heredé ex delicto defunti: quia in tantum tenetur: et nó plus vt i. d. l. vnica: fallit i códictione furtiua quia in. l. si pro fure. ff. de condic. fur. dicit tex. furti actio pená petit legitimá condictio. rem ipam: et sequitur condictio rei furtiue: quia rei hz psecutioné. heredé quoqz furis obligat nec tantum si viuat seruus furtiuus sed et si decesserit. s. viuo fure vel mortuo: de iure aút canonico tenet Bar. indistincte teneri quádo quis agit pro satisfactione dáni contra heredé et hoc sequútur cóiter doc. Et sic itelligéde sunt glo. in. c. ex presentiú. de pigno. de solu. c. 1. de rapto. c. lre: de vsu. c. tua nos. Intellige inquátum hereditas se extédit. Et placet in csciantia. sz Pa. in. c. fi. de sepul. solum admittat vez quádo defuntus penituit quia iura canonica loquútur quod tenétur qñ defuntus penituit vt nö glo. singularis in. c. ex nobis: el. 2. de sen. exc. quia tunc agitur ex quasi contractu non ex delicto: si vero non penituit non tenetur sm. c. Pa. et glo. d. c. a nobis. nisi quatenus de iure ciuili tenetur.

4 ¶ Utrum heres teneatur soluere legata in testaméto minus solémni facta. Re. quod i foro iudiciali nó: de quo dd. vt in. l. si veritas: et. l. fi. C. de fideicomi. sz in foro aie pédet hec. q. ex alia. s. vtrú ex volútate defunti oriatur obligatio nális: et cóiter vltramontani tenét quod nó. Cismótani quod sic. de quo vid. p canonistas i. c. fi. de solu. et p Bal. et legistas i. l. cú qs. C. de iuris: et facti. igno. Et ibi dicit Albric. quod opio cismótanoz é cóis opinio: et sic tenenda ex qua opinióe. d. Ant. motus dicit se consuluisse i facto i quo tantum vnus testis fuerat adhibitus. tenebatur heres i foro aie: Pa. aút i. c. quia plerisqz. de imu. eccle. distiguit: quod aut defuntus nó egit solémniter relinquere sz totú comisit fidei heredis: et sic tenetur ciuiliter: et nálr: et sic i vtroqz foro: casus est nö sm vná lecturá quá sequitur Bar. i. d. l. fi. Aut nó comisit fidei heredis sz simplr relicta fecit sine solénitate debita et idistincte tenetur heres in foro aie si ei de hoc constet. ró quia solénitates fuerút iducte ad falsitaté tollendá. vbi ergo constat quod nulla falsitas interuenit dz cessare et dispositio legis: et seruari eqtas: et obligatio nálr q oritur ex dispositióe defunti. l. cú áplius. §. is ná dz. ff. de re. iur. Et pro hac opinione facit qd nö Inno. de elec. c. qd sicut: et. l. ex testó. C. de fideicomis. nisi forte fuisset ipe legás doctus et voluisset sic illudere.

¶ Utrum heres teneatur satisfacere ex contractu. vel quasi defunti. i quo ipe defuntus erat obligatus vltra vires hereditarias. Re. quod si fecit inuétariú nullo mó tenetur: si vero nó fecit: i foro aie nó tenetur sz Jo. an. d. Ant. et Pa. i. d. c. quia plerisqz: in foro vero contécioso sic: vt i. l. fi. C. de iure deliber. Fede. tamen consili. 21. dicit quod ét teneatur i foro conscie vltra uires. sz prius opinio verior: et egoz quo ad csciaz. Quó possit detrahere expésas: falcidá legitimá vel trebellianicá vide. verbo legitima. Et si non detraheret vtrú possit repetere. 5

¶ Qñ sunt plures heredes an qlz teneatur i solidum. ad oia debita. vel legata. Re. quod ordinarie qlz tenetur solú pro parte hereditaria. C. de acti here. l. pro hereditarijs. Fallit i. 7. casibus. Primus qñ defuntus alr disposuit. ff. de le. ij. l. cú ab vno. Secundo si obligatio fit pp expésas funeris vxoris: quia nó solú obligantur heredes sz et vir sm pportioné quá hñt. puta si vir hz cétú et heredes. cc. túc vir tenetur pro tertia: et heredes solú pro duabus. Tertio si bona defunti cént expse vel tacite ipotecata debitoribus: quia vno existéte non soluédo tamen alij obligantur. Quartus i aliméti legatis qñ sic p iudicé é diffinitú: vel p defuntú. l. 5. in pn. §. p. ff. de alimé. lega. Quintus qñ res legata possidetur ab vno i solidú. d. l. pro hereditarijs: et. ff. como. l. sed nihil. §. heres. Sextus qñ obligatio consistit in iplédo legationé factá a defunto ad honoré dei: et sanctoz. vel rei politate. ff. de po. li. l. 1. §. si qs. Septimus qñ obligatio est indiuidua. ff. de verbo obli. l. i executióibus. §. serua: et de hoc habes i glo. d. l. pro hereditarijs. 6

¶ Quid si heres é pupillus núqd differetur soluo debitoribus. vel legatoz. Re. quod non. vt. l. sub ptextu. C. de acti. here. vtrum dilatio restitutióis facta ab herede plóget i purgatorio. verbo executoz. §. fi. 7

¶ Ut heres rogatus restituere hereditatem possit alienare aliqd de ea. Re. quod nó. C. comunia de le. l. fi. nisi i casibus positis i auf. res. q sunt isti. Cá dotis et donatióis pp nuptias: et loquitur i libris nó i extraneis. Ité dic sz Bar. i. d. auf. quod pót alienari ad ponédú filiá i monasterio: sitr p cá aliméto. qñ nó pót subsistére aliúde: et idé p redimédo filio captiuo: pót tamen retinere qrtá trebellianicá. vt i. c. raynutius: et. c. rainaldus: de testa. si vero rogatus é restituere qcqd supererit de hereditate túc ad minus qrtá parté seruabit sub/ stituto. vt. C. ad trebe. aut. contra rogatus. Uide de hoc in glo. in. d. in presentia. quod licet quis ex liberio 8

testatoꝝ sit pure rogatus restituere hereditatē. nulla facta mētiōe de filijs. si tñ postea habuerit filios. vel nepotes substitutio euanescat. C. de fideicomiss. l. cū acutissimi. Uide. ꝟ. substitutio.

9 ¶ Utrum bona īgrediētis religionē nō capacē vt sunt fratres minores sint ꝓpinquoꝝ. ℞. cōis opinio ē ꝙ ad succedētes ab itestato veniāt. ar. auē bona. C. de bo. ꝓscrip. sed hoc limita nisi ꝓdicta bona fuerint ei relicta sub ↄdictiōe si decesserit sine liberis restituenda: q: tūc ꝺꝫ errogari ad pias cās. casus est in auē de san. epi. §. ſꝫ ⁊ hoc p̄nti. i fi. ⁊ hoc sequiē Ang. in disputatiōe q̄ icipit nobilis quidā genere. vtrū in ei dicātes sint capaces. ꝟ. hereditas. §. 12.

x ¶ Utrum heres dedicās se monasterio excludat sub sti tutū. ℞. glo. i. c. i p̄ntia ꝺ ꝓba. ꝙ sic: si est priuatus: ⁊ etiā cū rogatus restituere priuato. secus si ille cui: ⁊c. esset ecclesia vel locus religiosus vel alia pia cā: q: tūc nō excluderet. vt. d. §. ſꝫ ⁊ hoc pñsenti. cōcor. Pa. in. d. c. in presentia. col. 12. in p̄n.

xi ¶ Sed qd si nō ingrediē monasteriū ſꝫ efficiē clericus. ℞. ſm glo. in. d. c. in p̄sentia: ꝙ nō euanescat nisi duob⁹ ↄcurrētibus. ꝓ. vt ꝑpetuo maneāt i ecctia. 2° vt redit⁹ expēdāē i pias cās: vt i p̄fata auē. dē. ſꝫ Pa. ibidē restrigit ad clericū ↄuersuꝫ alicui monasterio. sed videē magis vt itelligaē simpl'r ꝑ. d. glo.

xij ¶ Utrum ↄuersio seu dedicatio sui ip̄ius: ⁊ suaꝝ rerū ecclesie seculari. euacuet substitutionē. ℞. ſm. d. glo. ꝙ aut sit clericus: ⁊ sic dic vt in. §. p̄cedēti. aut non sit clericus: ⁊ sic nō expirat quidā tñ ↄ̄.

13 ¶ Quid si qs igrediē religionē in fraudē substituti. ℞. ſm Pa. i. d. c. i p̄ntia: Abb. tenet ꝙ nō euacuat: q: dolus ⁊ fraus: ⁊c. ⁊ placet cōiter doc. ar. 20. q. 3. §. fi. vbi iductio facta cā bonoꝝ ipedit. ergo.

14 ¶ Utrum heres istitutus cū ↄdictiōe. si sine liberis ex se legitime descēdentibus: vel ex corpore suo nascētib⁹ si igrediaē mōasteriū euanescat substitutio. ℞. Pa. vbi. s. col. 15. post diuersas opiniones recitatas. concludēdo cū Bar. ⁊ Cy. in. l. si ita qs. ff. de le. ij. ꝙ euanescat. ↄcor. Archi. ⁊ Jo. 19. q. vltima. c. si qua. Sed qd si nō itrauit ſꝫ instituit monasteriū heredem. ℞. Archi. in. d. c. si qua: ꝙ nō euanescat substitutio. ſm Gofre. Rosella i. ꝟ. legare. §. 24. diffuse tractat hāc q. adducēdo multos doc. ⁊ i fi. idē ↄcludit ꝙ cōior est via ⁊ sequenda.

15 ¶ Utrum heres teneaē soluere factū cā dotis si illa ingrediaē monasteriū. ℞. ſm Pa. vbi. s. ꝙ sic: ⁊ ideꝫ si esset ei relictū cā donatiōis ꝓpter nuptias.

16 ¶ Utrum substitutio expiret facta sub ista ↄdictione si ingrediē monasteriū vel si nupserit vel nō nupserit. ℞. ſm Pa. ibidē ꝙ nō. q: cōiter teneē ꝙ habeē cōdictio ꝓ nō adiecta in substitutiōe q̄ ipedit religionis igressuꝫ. sicut illa q̄ ipedit matrimoniū carnale. l. cū tale. ff. de ↄdic. ⁊ demō. Et iō mulier nō teneē restituere relictū sibi cū onere restituendi. si nupserit. l. quociēs. ff. de cōdi. ⁊ demō. Ubi legatū factū. si nō nupserit. tenet ꝙ ꝗuis faciat ↄriuꝫ. l. filie. ff. de cond. ⁊ demō. Idē dicit Albericus in. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. ꝙ puella cui relinqtur. c. si nupserit. si vero religionē itrauit. 50. ꝙ nihilominus si itrabit habebit. c. q: i casu ꝓdicto oīs ↄdictio dilatio: ⁊ grauamē remissa itelligunē cū ꝓdicta institutio succedat loco debiti bonoꝝ subsidij: vt est expressum. C. de inoffi. testa. l. qm̄ i prioribus. Et hoc dicit veꝝ i filia cui bonoꝝ subsidiū debeē: ſꝫ i extranea nō: ſꝫ solum si ↄdictio extet. Et etiā nō haberet filia qm̄ legitima ē sibi legata: ⁊ illud eēt vltra bonoꝝ subsidiū. Et de hoc disputat in. d. l. qm̄ prioribus. Ricardus malūbra ⁊ tꝫ. ꝙ si reliquaē alicui. c. si nupserit: ⁊. 50. si igrediaē religionē. ꝙ nihilomin⁹ si igrediaē habebit. c. nec distiguit vtrum sit filia vel extranea: ⁊ sic videē tenēdū.

¶ Statuto caueē ꝙ filie: extātibus masculis filijs nō succedāt ſꝫ debēt de bonis paternis dotari ⁊ eē cōtente. q̄riē si p̄re mortuo q relīqt filiū ⁊ filiā: ⁊ anq̄ꝫ frater sororem dotaret mortuus est. relicta filia sua. dicta amita debeat solū habere doteꝫ suā. vel eē sic heres. ℞. Alba. in. l. publico. C. ad. l. iul. de adul. dicit: ꝙ qdā tenent ꝙ neptis nō succedit vt masculus: ſꝫ verius videē ſm Ugolinū. de la fontana ꝙ succedat neptis nō amita: rō q: ex morte patris iam ius fuit q̄sitū filio: ⁊ illud trāsmittat filie: vt. C. de ca. tollē. §. nouissimo: q: i hoc repñsentat ꝑsonā patris. ar. C. de here. vel ac. vē. l. ēpta: ⁊ sufficiat semel ius fuisse q̄sitū. ff. ꝙ me cā. l. videamus: de quo aliqd. ꝟ. feudū. §. 8. Sed si filius fuisset mortuus añ patrē relicta filia. vera eēt p⁹ opinio q: tale statutū est factū: q: ꝓ masculos ↄseruatur agnatio. ff. de ven. isp̄i. l. i. §. pe. g⁹ nō ꝺꝫ porrigi ad sexū femineū: vt i. d. l. publico. 17

¶ Utrum heres teneaē seruare ordinē i soluēdo creditoribus ⁊ legatarijs. ℞. ꝙ sic: q: creditoribus prius satisfacere debet. siue ex ↄtu: vel quasi. aut ex delicto vel quasi. sic postea legatarijs. si tñ prius solueret sine dolo legatarijs prius veniētibus nō poterit inquietari a creditoribus si nihil ei remāsit ex hereditate. ſꝫ habebūt regressuꝫ ↄ̄ legatarios. ꝟ. restitu⁹. §. 25. 18

¶ Quis pōt heres istitui. ℞. ꝙ oīs q nō ꝓhibeē a iure. ar. de spon. cū apud. Et qs ꝓhibeaē. ℞. ꝙ. 13. ꝓ. hereticus aut paganus. ꝺ here. c. si qs epo. Secūdo credētes receptatores ⁊ defensores hereticoꝝ. e. c. excōicamus. d. ꝓ. §. credētes. Tertio apostata. Quarto collegiū illicitum. Quinto deportatus. C. de here. insti. l. i. Sexto dānatus ob crimen famosuꝫ. Septimo isecutor cardinaliū. de pen. c. felicis. lib. 6. Octauo excōicatus nā qui tpr̄e istitutiōis: vel mortis: vel aditiōis hereditatis erat excōicatus. nō valet istitutio: secus si post istitutionē fuit excōicat⁹ ſꝫ añ mortē absolutus: vel post mortē fuit excōicatus vel ante aditionē absolutus tenet istitutio. ff. de here. isti. l. ſꝫ si i cōditiōe. §. solemus. Nono spurij nati ex dānato coitu. de qbus. ꝟ. filius. §. 2. Decimo incestuosi cum mōaca. 27. q. i. Si qs solicitauerit i glo. Undecimo 19

crimē lese maiestatis cōmittēs. de pe. di.i.c.si quis. Duodecimo symoniaci sm aliquos qz parificātur ledētibus maiestatē. Tertiodecimo illi q nō pñt habere nec in ppūo nec i cōi vt sunt vel fuerūt fratres minores de.cxiiii. de vb.sig.§.cupiētes.ō.c.§.9.v. legatū.§.3.7.4.v.testamētū:7.v.executor.

Eremita: sz glo.i.c.q vcr.16.q.1.7 tex.ibidē:
b est q vere 7 pure solitariā dicit vitā 7 digni sunt cōuenētī honore:7 possunt vocari ad platurā.auctoritate.s.pape solū.sz Pa.i.c.cū monasteriū de elec. Et nō hñt determinatā vitā vel regulā sm glo.ibidē.d.c.q vere. Ut gaudeāt priuilegio clericali. v.excōicatio.5.casu.p.§.2. 7 casu.35.§.3. Querit.d.glo.quō pñt vocari ad platurā.cū ō magis stricta ad minus strictā vitā nō sit licitū ptrāsire.19.q.1.c.vno.R. q vita monachoz ē magis stricta quo ad hoc qz renūtiat ppriis:7 ponit hoiez supra se.secus ō heremita.19.q.3.c.platū.§.cū.Et nulli offerūt se.ibi. Et nō i.d.§.cū.duplicē eē vitā heremiticā de quo in.d.§.2. vt plures heremite possint cōgregari:7 cohabitare simul faciēdo aliq statuta vel ordinatiōes 7 promittere sibi inuicē obedientiaz: 7 finia:7 vt tales icurrāt excōicationē.vide.v.excōicatio.5.casu.35.§.3.

¶ Ut religiosi possint trāsire ad vitā heremiticā 7 solitariā.R. q sic.de licētia suoz platoz:7 cellas sibi habitacula i heremo siue locis vbi non sit hoiuz habitatio de ppinquo capere:7 mutare possunt religiosi:7 mēdicātes vt in.c.cū ex co.ō exce.pla.li.6. Sed plati nemini debēt dare licētiaz nisi i societate pfectis.cū sit periculosissimū ipfectis solitarie habitare.cui dr ve soli qz cū ceciderit nō hz subleuātem. Un.s.T.2a.q.188.ar.vltimo dicit: q vita socialis necessaria ē ad exercitiū perfectiōis.qz mutuo se instruūt. vbo:et 7 correptiōe q ad pfectionē pducūt. Solitudo aūt cōpetit iā pfectis.qui alioz regimine nō indigēt:7 iō si absqz exercitio pcedēti talis vita assumaf.est periculosissima. nisi suppleatur per diuinā gratiā.hec ille.v.religio.§.7.

Ereticus in iure dr multis modis.p.dr here-
b ticus ois excōicatus.4.q.1.qd aūt. Secundo dr hereticus qlz symoniacus.1.q.1.qsqs. Tertio dr hereticus q aduersus romanā ecclesiā agit:7 eius dignitatē a dño traditā auferre conaf.di.22.c.ōes:7.20.di.c.ō libellis.Quarto dr hereticus qcūqz errat in expositione sacre scripture.23.q.3.hereticus. Quinto dr hereticus quicūqz male sentit de ecclesie sacris.de sum.tri.7 fi.ca.c.1.7.2.7.c.ad abolēdam. de here. Sexto dr hereticus qcūqz alr sentit de articulis fidei qz romana ecclesia.24.q.1.hec est fides. Septimo dr heretic' qcūqz est dubi' i fide.de here.c. dubius:itellige deliberate dub tās put dr.v.excōicatio.5.casu.4.§.2.Octauo ois scismaticus.24.q.5.inter heresiz. Nono ois pcisus ab ecclesia.3.q.1.c.2.7 sic gētilis 7 iudeus. Decimo q nouā opinionē inuenit.d.c.hereticus ē.24.q.3.sequēs dr credēs.inueniēs vero dr hereticus. Undecimo q trāsgrediaf pcepta apostolice sedis.di.19.nulli. Duodecimo dr heretic' is q nō recipit neqz credit id qd pdicāt qtuor cōcilia C.ō here.l.qcūqz. Nō aūt q hereticus vt i psenti.c. itēdimus loq.denoiaf ab heresi sz.s.T.2a.q.11.ar.1.q importat corruptionē fidei christiane.q heresis sm c.ibidem ar.p.dr ab eligo eligis sm Isidoz:7 Papiā:qz falsaz opinionē eligit.24.q.3.heresis.vel dr ab eligēdo sic̄ septa a septādo.2.dr ab adherco sm Ugonē qz pnnaciter adheret false opinioni de sum.tri.7 fi.ca.c.dānam'.3.dr ab heresitor qd idē est qd diuido sic̄ heremita quasi diuisus a cōi vita. diuidit.n.se 7 alios si posset a doctrina sana:7 sic liquet q heresis.nomē:iportat tria.s.electionē:adhesionē.i.ptinatiā:7 diuisionē vñ ad hoc q pprie aliquis dicaf hereticus vt hic loqmur reqrif initiatiue error i itellectu. Secūdū i volūtate ptinatia pfectiua. Tertiū est cōplectiuū ex pte obiecti.s.q sit coz q ptinēt ad fidē.de qbus oibus vide.i.c.c.§.25.de excōicatione hereticoz multiplici multoz hereticoz fautoz:7c.vide.v.excōicatio.5.casu.4.per totū.

¶ Qua pena puniūtur heretici pprie dicti.R.vt ex dictis doc.7 iuribus elicif q vltra mortale icurrunt multas alias penas. p' ipso facto sunt excōicati vt habes diffuse.v.excōicatio.5.casu.4.per totū. Nec dū hereticus sz etiā suspectus de heresi excōicaf nisi ad arbitriū epi se purgauerit.c.ad abolēdā: de here.§.laicus:7 de sent.exc.c.sane: 7 si excōicationem sustinuerit aio idurato tūc velut hereticus cōdēnabif.c.excōicamus:d.p.§.i.7.c.cū cōtumatia ō here. lib.6. Reqrif tñ sm Jo.an.i.d.c.cum cōtumatia.vt specifice sit vocatus vt de fide respōdeat:7 se de tali suspicione purget. Et nō sm Pa.in.c.fi.de penis in glo.q aut fuit qs excōicat p cōtumatia i cā heresis: 7 tūc per lapsum āni habef p heretico 7 pōt puniri vt hereticus.d.c.cuz cōtumatia. Aut fuit excōicatus pro cōtumatia i alia cā 7 tūc lz steterit per annū vel plus i excōicatiōe.nō tñ p heretico vel cōuicto de heresi.vt nō i.d.c.cū cōtumatia.sz tñ isurgit suspicio cū de heresi.vt ē tex.nō i.d.c.fi.7 est hec suspicio pbabilis:7 nō violēta sm Inno. q dicit hāc suspicionē nō sufficiētē ad cōdēnādū cū de heresi. sz poterit sibi idici purgatio canonica i qua si defecerit habef pro cōuicto.vt i.c.iter.i fi.de purg.cano.7 i.d.c.excomunicam'. Et dr suspectus sm Pa.ibidē i.3.nō.tñ qz psumif male sentire de sacris ecclie cū nō faciat nec facere possit ad qd fidelis qlz tenef.vt i.c.ois:ō pe.7 re.tuz qz psumif male sentire de ptāte ecclie. ex quo nō curat de eis i excōicatiōe:7 lz i.d.c.fi.dicaf de bienio tñ sm Hosti.idē est de āno.ar.i.c.rursus: 7.c.qcūqz.11.q.3.7 in.d.c.omnis.

¶ Quid de illo qui osculaf sepulcrū machometi vel aliqd faciat ad eius venerationē sic faciūt infideles. R. q si faciūt qz ita credūt:7 iō pñtef sic sunt apo/

state.heretici: ⁊ excoicati. Si vero hoc faciūt solum verbo vel signo pp metū nō icorde. sic peccāt mortaliter ⁊ iudicātur suspecti: nō tn̄ sunt heretici.

3 ¶ Secūda pena est q̄ cū heretico nō debet qs negotiationē aliquā exercere nec eū i domo sua recipe. vel alr fauere. idē de subuenientibus: de qbus i. l. i. ff. de recepta: ⁊ extra d̄ here. c. sicut ait. vbi dicit Pa. q̄ q̄uis tex. ibi loquat̄ de tolosanis. dz tn̄ idē itelligi d̄ oib⁹ hereticis: ⁊ magis sunt cauēdi q̄ alij excoicati pp periculū: posset tn̄ aliqs secū ꝯuersari p̄o bono aīe sue. vbi nō ē piculū: ⁊ nō sunt excoicati noiatī.

4 ¶ Tertia pena est q̄ infligit̄ a iure qz statī comisso scelere. i. cū icidūt i errorē vel heresim perdūt ipi oia eoꝝ bona: ⁊ ipo iure sunt ꝯfiscata. Naz hoc ꝯtingit i crimine lese maiestatꝭ. C. ad. l. iul. maie. l. qsqs: ⁊ l. fi. ⁊ iquibusdā alijs criminib⁹. vn̄ multo forti⁹ i hoc maiori crimine. c. vergētis de here. Hy. itelligebat ista iura alr. vz q̄ stati comisso crimine pderet admini strationē suaꝝ reꝝ: ⁊ ptātē disponēdi sup eis: domi niū vero nō pderēt ipo iure. sz demū p sniaz ꝯfiscationis: ⁊ publicationis ita nō ipe de iur. fi. l. imperatores: sed hodie videt̄ q̄ stati comisso crimine pdit ipo iure ēt dominiū: de here. c. vt iqsitiōis. §. phibem⁹: ⁊ est casus i. c. cū sm leges. lib. 6. de here. q̄uis forte oliz de iure ciuili alr videret̄: vt. C. eo. l. manicheos ⁊ l. qcūqz: ⁊ nō Godff. i summa tit. e. col. 2. Itē desinūt aliq̄ bona posse possidere: ⁊ p ꝯñs nec p̄scribere: vt. 23. q. 7. p totū iūcto. c. fine possessiōe: d̄ re. iur. li. 6. de ista ꝯfiscatiōe vide. ꝟ. assassinus. §. i. ⁊ ꝟ. excoicatio. 5. casu. 5. §. 9. Et aduertēdū q̄ hec pena ꝯfiscatiōis seu adeptiōis bonoꝝ vendicat sibi locū solūmō i illis quos ꝯstat fore hereticos vel q de heresi sunt dānati vt i. c. ad abolēdā de here. ⁊. c. sup quibusdā: de. vb. sig. nō aūt i alijs q sunt sola suspiciōe notabiles sicꝫ fautores ⁊ siles vt pbat̄ in. c. accusatus. §. porro: ⁊. §. i. eo. de here. ⁊ silr dic qn̄ acceptat̄ ad misericordiam q̄ pōt imo dz illi dimittere. d. §. porro. Et sz Pa. i. c. fi. e. pōt fieri post mortē qn̄ ꝯstat de crie: vide aliqd. ꝟ. vsura. 9. pn̄. cē. mediū.

5 ¶ Sed pone eo casu quo iqsitor nō vult facere grāz sup bonis puta qn̄ tradit ipm brachio seculari. si ille de cuius bonis agit̄ habeat filios catholicos. an poterūt ipi ipedire adeptionē bonoꝝ dicentes forte q̄ ipi remaneāt absqz hereditate paterna sine sua culpa. sz certe qcqd dicāt iura ātiq̄ ciuilia i alijs criminib⁹. ff. de iur. pat. diui. de bo. dan. l. cū rō: vel ēt i isto crie hereseos: vt. C. eo. l. manicheos: ⁊ l. cognouimus: ⁊ auf eo. de nestorianis pp q̄ iura fuerūt varie opiniōes i hoc pūcto iter canonistas: vt pz in. c. vergētis de here. ⁊ mai⁹ ibidē sup glo. Nūc tn̄ ē d̄d̄ q̄ filij nō poterūt ipedire i toto vel i parte. imo quātūcūqz ipi sint catholici bona paterna ab ipis aufe rūtur pp p̄ris delictū: vt. c. vergētis: de here. i fi. ⁊. c. cū sz leges. e. lib. 6. ⁊ habet̄ expsse i quadā ꝯstitutiōe Federici ipatoris q̄ icipit Gazaros: ⁊ i alia q̄ icipit comissis: ⁊ sūt approbate i. c. vt iqsitiōis. d̄ here. li. 6. i pn̄. Fallit hic q̄ bona nō auferuntur filijs etiā si p̄r dānet̄ de heresi i duob⁹ casibus. P⁹ qn̄ ipi filij spōte reuelassent d̄lictū patris: vt. C. ad. l. iul. maie. l. qsqs: ⁊ habet̄ i. d. ꝯstitutiōe Federici. q̄ incipit comissis. §. cetez. ꝟ. nec qdē. Secūdus casus ē qn̄ ipi filij tanto tp̄e possedissent bona q̄ ea p̄scripsissent. his ꝯcurrētibus q̄ habet̄ de p̄scrip. c. fi. lib. 6. Et scias q̄ statim cū eps vel inqsitor viderit q̄ verisilr bona sint publicāda. faciet ipa ānotari: ⁊ describi: ⁊ demū coget sciētes ad ipa idicāda vt. C. de bonoꝝ p̄scrip. l. si qs itra. vxor tn̄ nō pdet suā dotē nisi ipa sciēter cū heretico ꝯtraxisset. c. decreuit. e. lib. 6. nec excusat filios si fuerūt mancipati post ppetrationē crīs. c. qcūqz. e. lib. 6. secus si añ. Et filij sunt priuati bñficijs ecclesiasticis vsqz ad secūdā generationē sz lineā paternā: ⁊ i p sm lineā maternā. d. c. qcūqz: ⁊. c. statutū. Bona tn̄ ecclesiaꝝ nō ꝯfiscant̄. sz applicant̄ ecclesijs: ⁊ si ꝯ. sunt excoicati ꝯfiscātes de. nolētes. e. ti.

¶ Querit̄ qs sit iste fiscus cui applicāda sunt ista bona hereticoꝝ. Re. d. Thadeus de pepulis Boñ. doctor: i vtroqz i quodā ꝯsilio qd̄ fecit ad iqsitores. sic ait. Quocūqz i ppria significatiōe intelligat̄ fiscus. p vt nō glo. C. de iure fisci. lib. 2. sup Re ca. nō est curādū hic. qz alr acciperet̄ ⁊ iudex secularis se nō intromittet sup bonis dānatoꝝ hereticoꝝ. nisi q̄tinus p ecclesiasticū iudicē fuerit reqsitus: vt extra. e. c. vt inqsitiōis. §. phibemus: ⁊. c. cū sz. §. fi. lib. 6. Unde nō q̄ vnū oli caueba(t) vt i. c. vergētis. e. Aliud tp̄e Inno. 4. ⁊ de. 4. p quos fuerat cautū i q̄dā eoꝝ ꝯstitutiōe q̄ icipit statuimus. §. teneat̄ isup iuxta fi. ⁊ i q̄dam extrauagāti Inno. 4. q̄ icipit ad extirpāda cui⁹ plūbeā ego iudi ⁊ ē i camera iqsitoris Boñ. q̄ iqsitores deberēt diuidere bona hereticoꝝ cōfiscata i tres partes: ⁊ vnā partē darent ciuitati seu cōi ciuitatis illius i q̄ hereticus dānabat̄. Aliā tertiā partē ptāti ⁊ officialib⁹ secularib⁹ qui faciebāt executionē circa hereticū. Aliā tertiā tenerēt ad subsistētādū officiū: ⁊ icūbētia suo officio iqsitiōis: ⁊ nisi ꝯtrariū ostēderetur deberet seruari: vt i. c. fi. e. tit. lib. 6. hodie tn̄ dicunt iqsitores q̄ ista ꝯstitut⁹ p dissuetudinē est abrogata: ⁊ dicāt q̄ per apostolica rescripta fiscus i hoc ca in alr declarat̄. Nā dicūt q̄ romana ecclesia erit ⁊ ē fiscus q̄ᵗᵐ ad ista bona: ⁊ q̄ ipa romana eccl̄ia vult q̄ dimidia dictoꝝ bonoꝝ designetur sue camere: ⁊ alia dimidia remaneat officio iqsitiōis p icūbētibus tollerādis: ⁊ ita de ꝯsuetudine obseruat̄. hec ille. vbi est notandū q̄ tp̄e antiquo. s. ante Inno. 3ᵐ. non erat dare ex. ll. ad quē iudicē pertineret ꝯfiscatio: ⁊ eius publicatio. seu executio. siue adeptio ipoꝝ bonoꝝ hereticoꝝ. vñ idē Inno. 3. in. c. vergētis d̄ here. determinauit q̄ ipa publicatio i terris eccl̄. sic pertineret ad iudicē ecclesiasticū. i terris vero imperij ad iudicē tp̄alē: ⁊ sic videbat̄ q̄ bona hereticoꝝ debēt applicari fisco seculari i terris iperij: ⁊ sic cōtter 6

scripserāt hoc. canonū. in. d. c. vergētis: vt pꝫ de pa. Tēpoꝛe vero Bonifacij. 8. fuit determinatū: eo ꝙ hoc crimē sit oīo ecclesiasticū: ꝙ iudex secularis nullo mō se īpediat. nisi īqn̄ fuerit reqsitus a iudice ecclesiastico. ꝙ̄ ad executionē: vt pꝫ i. c. vt iqsitiōis: ⁊ i. c. cū sm̄ leges. de here. lib. 6. ⁊ sic legit ꝙ ꝓuīcialis ⁊ ꝯfiscatio supradicta: bonoꝝ hereticoꝝ ⁊ sitr fiscus in oī loco ptineat ad iudicē ecclesiasticū: ⁊ sic bona ꝯfiscata debēt ptinere ad iudicē ecclesiasticū: ⁊ fiscū ecclesie. vn̄ tēporibus Inno. 4. ⁊ de. 4. fuerunt facte ꝯstitutiōes supra alle. i qbus fiebat diuisio. supradicta bonorum i tres partes: ⁊ dn̄s secularis habebat ptē tertiā pp expēsas quas faciebat vt pꝫ i dictis extrauagantibus: ⁊ familia ptātis aliā tertiā propter labores. tēpoꝛe vero de. 5. fuit declaratū ꝙ inqsitoꝛ possit habere ꝓpriā familiā: ⁊ proprios carceres: ⁊ custodes: ⁊ ꝓprios notarios. qbus oībus iqsitoꝛ dꝫ satisfacere. vn̄ tēpoꝛe quo ego frater Io. de Tabia funtus sum officio heretice prauitatis Bono. s. anno. 1513. ⁊ supra p multos ānos. multotiēs fui iterrogatus ab alijs iqsitoribus de ista ꝯfiscatiōe: ⁊ decreui habere aliquā declarationē hic i studio Bonoñ vn̄ idiui quēdā doctorē solēnē. s. dn̄m Ludouicū de bologninis doctorē i vtroqꝫ q multis ānis legerat ordinarie i studio bonoñ. vt sup hoc vellet facere ꝯsiliū q egregiū ⁊ diffusum ꝯsiliū fecit. i quo ꝯcludit duas ꝯclusiōes pᵃ ꝙ executio oiuꝫ q̄ fieri habēt i. d. ꝯfiscatiōe fieri habent p inqsitorē vel p aliū solū cui comiserit. 2ᵃ. ꝙ ista bona ꝯfiscata oia applicari debeāt ad ꝓmotionē ⁊ vtilitatē officij inqsitiōis: ⁊ factū est hoc ꝯsiliū. 1506. de mēse septēbris. tpe Iulij pape. 2. q̄ ꝯclusiōes facilr ⁊ breuiter pñt psuaderi ad pñs omissis multis all. p eū factis i. d. ꝯsilio. pᵃ. ꝯ satis pꝫ per. d. c. vt iqsitiōis ⁊. c. cū sm̄ leges: vbi dr̄ ꝙ iudex secularis quoquo mō nō se ipediat nisi inqn̄tū fuerit sibi ꝯmissuꝫ ab inqsitore nec obstat ꝙ i. d. iuribus dr̄ ꝙ nō se ipediat an̄ declarationē inqsitoris ex quo videt seq ꝙ post declarationeꝫ posset se ipedire. qꝛ debet itelligi ꝙ nullo mō ipediat se an̄ sꝫ post pōt inqn̄tū fuerit sibi ꝯmissuꝫ ab iqsitore: ⁊ hoc expsse ꝓbat p illō. s. ꝙ nō ipediat se quoquo mō nisi: ⁊c. Secūda vero ꝯclusio. s. ꝙ oia bona ꝯfiscata sint in dispositiōe iqsitoris ad ꝓmotionē vel adiutoriū sui officij pōt sic psuaderi. ꝙ nō ptineat ad iudicē secularē seu fiscū eius nisi inqn̄tū p labore suo iqsitoꝛ voluerit ꝯicare hoc sufficiēter ꝓbat p Io. de anania i. d. c. vergētis vbi itroducit. d. Ia. de butrio in. l. quicūqꝫ. C. de here. qui dicit per illū tex. iuncta glo. ꝙ vbicūqꝫ crimen est ecclesiasticū ⁊ bona sunt publicāda debēt applicari camere ecclie hec. d. Ia. sꝫ istud crimē est ecclesiasticū. d. c. vt inqsitionis. §. ꝓhibemus: igit debet applicari vbiqꝫ camere ecclesie ⁊ idē Io. de anania i. d. c. vergētis. dicit ꝙ nō ē curādū i casu heresis de legibus. qꝛ cū istud crimen sit mere ecclesiasticū. d. §. ꝓhibemus: pene iposito spectat ad iudicē ecclesiasticū nō secularē. 24. q. 2. §. in hoc. Et istā opinionē quā glo. i. d. c. vergētis tꝫ. sequūtur oēs ex quo agit de fide. illud. c. debet legibus ꝓualere. c. pen. ⁊ fi. de secūdis nup. ⁊ glo. i. c. cū sm̄ leges. de here. lib. 6. hec Io. de ana. Ideꝫ ꝓbat p dominicū de. s. Gemi. i. d. c. cū sm̄. vbi ait: occupatio bonoꝝ est accessoriū ad sniaꝫ dānatiōis qđ ē principale: ⁊ accessoriū ꝯiudicat sm̄ principale. c. accessoriū: de re. iur. sꝫ illud crimen ē mere ecclesiasticū. vn̄ i. d. c. vt iquisitiōis prohibet iudici seculari ne iudicet super hoc. nec quoqꝫ mō cognoscat. ergo occupatio istoꝝ bonoꝝ ptinet ad iudicē ecclesiasticū. hec ille. Ad hoc optime facit doctrina. d. Felini i. c. cū nobis: de prescrip. i. 3ᵃ. col. vbi relata opiniōe. d. Abb. ꝯcludit ꝙ bona dānatoꝝ de heresi. non applicat fisco seculari. etiā principis nō recognoscētis superiorē: vt i pluribus ꝯstitutiōibus modernis quas attestat se vidisse i biblioteca pape i lib. q dr̄ tractatus inquisitoris: ⁊ sic dicta bona veniūt applicāda camere romane ecclesie. vel officio iquisitoris. hec ille. q̄ etiā faciūt ꝙ iudices seculares nō se ipediūt. Ideꝫ ꝓbat p. d. ꝯstitutionē Inno. 4. ad extirpāda. i qua iubet hec oīa diuidi qđ nō potuisset facere nisi esset sue facultatis. ne poneret falcem i messeꝫ alienā: ⁊ sic pꝫ ꝙ nō ptinēt ad iudicē secularē. Et si qs allegaret ꝙ ⁊ si dn̄i tēporales nō debeāt habere rōe fisci: debēt tn̄ habere rōe determinatiōis ecclesie vt pꝫ in. d. c. vergētis: vbi in terris iperij hn̄t totū ⁊ p. d. extrauagāte debēt hr̄e tertiā partē. familia ptātis aliā tertiā. Re. ꝓ. ad tex. c. vergētis ꝙ est correptū p noua iura: vt pꝫ p. c. vt iquisitiōis: ⁊. c. cū sm̄: ⁊ p extrauagātes de. ⁊ Inno. 4. Ad extrauagātem Inno. dr̄ ꝙ illud est ꝓpter expēsas ⁊ labores quos pcipit idem Inno. in eadē: sꝫ isti dn̄i ⁊ familia potestatis nihil faciūt: vt ego multotiēs expertus sum: imo si familia ptātis facit aliqd. volūt ⁊ petunt satisfactionē ab iquisitore: ⁊ huius rei ego testis sum. Cū igit iquisitoꝛ habeat puidere oībus istis. ideo debet habere totū. vnde cle. vt dictū est dat facultatē iqsitori oiuꝫ istoꝝ: ⁊ sic videt derogare illi extrauagāti. non. n. habet iquisitoꝛ aliūde quo possit ꝓuidere: ⁊c. ꝙ aūt camera apostolica nihil debeat habere patet. qꝛ ipe Inno. 4. i. d. extrauagāte ad extirpāda. iubet oia illa diuidi ⁊ dari i adiutoriū officij: ⁊ nihil sibi retinuit. ideo nihil debet habere. Et hoc i facto accidit Brixie dū. n. quidā executoꝛ camere aplice peteret portionē cuiusdā ꝯfiscatiōis ⁊ ipe iqsitoꝛ ostēderet sibi. d. ꝯstitutionē i q̄ fit illa diuisio ipe executoꝛ cessit: ⁊ cū ipe iqsitoꝛ suppleat oibꝫ de qbus pcipit ipe Inno. vt dictū ē. iō sꝫ eūdē dꝫ oia hr̄e ad subuētionē officij. Neqꝫ epus dꝫ aliqd hr̄e ꝓut determinat in ꝯstitutiōe Benedicti. xi. q̄ icipit. Ex eo. ⁊ plūbea est Bononie i camera iquisitoris. vbi dicit iuri eē absonū ꝙ dyocesani aliqd de hmōi habeāt. qꝛ cū sint ordinarij. tale officiū incūbit sibi ex proprijs. hec ibi

q̃ approbat Jo.an.i.d.de.nolẽtes.l.§.prouidebit. vbi adducit hāc extrauagātẽ bñdicti.xi. Cũ igitur dñi tẽporales nihil debeāt habere rõe fisci.q2 ẽ mẽr ecclesiasticũ nec rõe expẽsaꝝ.q2 nullā faciũt.nec fa/milia ꝑtãtis q2 si aliqd facit īqsito2 satisfacit.nec d. papa q2 renũtiauit illi i diuisiõe qua iubet aliis da re ꝑ eā quā īqsito2 supplet. nec eps vt dictũ est ⁊ iõ rõnabilr totũ vẽdicat īqsito2.q2 de oĩbus in officio ꝓuidet.vbi notãdũ fm q recitat̃ i directorio īqsi/tiõis fratris emerici ameri.i.3ª.pte.q.180. q diuer/sis tẽporibus fuit ꝓposita .q. corã diuersis summis põtificib⁹:⁊ agitata ꝑserti corã Urbano.5.⁊ Gre. xi.vñ fieri deberẽt iste expẽse officij:⁊ īqsitoꝝ:⁊ mul tis diuersa dicẽtibus.nũq̃ fuit determinata. Et tã/dẽ Inno.4.videt̃ illã determinasse.i.d.ꝯstitutione: ad extirpãda:⁊ idem Inno. i alia ꝯstitõe que inci pit malitia:⁊ posterio2 ad ꝑdictã:⁊ videt̃ declarat̃ se q ille.3.ptes ꝑtineãt ad īqsitorẽ. ex eo q dat sibi familiã cruce signatoꝝ ⁊ sic̃ modo videt̃ rõnabilr fuisse determinata ꝑ de.5.i.d.de. nolẽtes.vbi dr q īqsito2 habebit ꝓpriã familiã ꝓprios nõtios ꝓprios carceres:⁊ custodes.qb⁹ ꝓuidet: ⁊ nõ h3 vñ nisi ex istis igit̃. Quidã nõ ꝯsiderãtes iura noua.s.extra/uagãtes all̃.dicũt q i terris imperij bona secularĩũ applicãtur fisco seculari sed melius vt dictũ est.

7 ¶ Quarta pena ẽ q heretici.credẽtes.receptato2es defenso2es:⁊ fauto2es.ipoꝝq̃ filij vsq̃ ad secũdam generationẽ nullũ ecclesiasticũ bñficiũ vel officium publicũ adipisci possunt vt i.d.c.qcũq̃.Hoc itelige vt dictũ est.s.§.5.ṽc.si.de.2ª.generatione fm linea3 ꝑnã seu masculinã q ẽ filius ⁊ nepos s3 ꝑ maternã nõ nisi ad pᵐ gradũ.s.ad filiã extẽdit̃ i .c.statutum d.2ᵒ.eo.tit.lib.6.Et etiã nisi: emẽdati tales essent ⁊ reincorporati ecclesie.parati ad pñia3 pagẽdã fuis/sent.vt in.d.c.statutũ:de quo.s.§.5.ṽc.si.

8 ¶ Quinta pena ẽ q si qs vir ecclesiasticus ad pre/ces heretici.fauto2is.receptatoꝝ:⁊ alioꝝ sitiu3 pesti lẽtiũ:dignitates.ꝑsonatus:⁊ q̃cũq̃ alia ecclesiastica beneficia sciẽter est adeptus. ipis est priuatus ipofa cto:⁊ inhabilis ad silia.si vero ignorãter solũmõ.sic priuatus est de illo. sic habito.d.c.quicũq̃.

9 ¶ Sexta pena est q filij hereticoꝝ ipofacto quo sen tentiatũ est ꝯ eoꝝ parẽtes de heresi.efficiũtur sui iu/ris:⁊ effecti itelligũt̃ a die comissi criminis.vñ emã cipa⁹ facta post cõmissũ3 crimẽ nõ valet.d.c.qcũq̃.

x ¶ Septima pena ẽ q appellare nõ pñt.heretici.cre dẽtes.receptato2es:⁊ alij de qb⁹.i.§.7.c.vt īqsitiõis.

xi ¶ Octaua pena est q2 mo2tuus qñ nõ fuit ꝯdẽnat⁹ nec accusatus i vita poterit accusari ⁊ ꝯ eũ poterit īqri ẽt post mortẽ:⁊ hoc ẽ speciale i hoc crimine.24 q.2.sane.C.de here.l.manicheos: ⁊ extra de here.c. si qs eps:⁊.c.filij.lib.6.Nec mi2 q2 idẽ est i crimine lese maiestatis.C.ad.l.iulie.maie.l.fi.vñ multo for/tius i isto crimine.c.vergẽtis.e.ti. Qd tñ itellige eẽ veꝝ.vbi dr ꝯfunctũ fuisse vere hereticũ. ita q bona eius veniẽt ꝯfiscãda.nã si solũ dr suspect⁹ de heresi tũc eius crimẽ est extinctũ morte: vt.c.accusatus.e. tit.§.porro:⁊ īqsito2 volẽs īqrere sup crimine defun cti faciet citari eius herẽdẽ ad defensionẽ:cũ ipsius in tersit ꝓpter ꝯseruãdã famã ⁊ ꝓpter bona q̃ veniũt ꝯfiscãda:⁊ q̃dã pene descẽdũt ad filios. iõ ipoꝝ in/terest. Et effectus hui⁹ ꝓcessus ẽ multiplex. ꝑ q2 dã/nabit̃ eius memoria .d.c.si qs eps. i fi.⁊.d.l.mani/cheos: ⁊ poterit excõicari q̃rũcũq̃ sit mo2tuus:vt d.c.sane. Secũdus effectus erit bono2 adeptio per iura.s.all̃.in ꝑn.qd itellige eẽ verum nisi bona ipa eẽnt penes filios illius.q.filij eẽnt fideles: ⁊ possede/rint illa p.40.ãnos.vel vltra:⁊ ille defunctus de cu⁹ crimine agit̃ reputabat̃ catholicus tẽpore q̃ decessit. Nã his ⁊ alijs de qbus dicet̃ ꝯcurẽtibus.filij erũt tu ti ꝑscriptione.c.si.lib.6. Erit ⁊.3⁹.effectus q2 si talis repit̃ i cimiterio tumulat⁹ īqsito2 faciet eũ exumari. Nã sic̃ nõ debuisset tradi ecclesiastice sepulture si vi uẽs fuisset dãnatus:vt.c.2ᵒ.de here.lib. 6. ita si post mortẽ repit̃ talis:⁊ hoc qñ eius ossa possunt discer/ni ab ossibus alioꝝ fideliũ : vt.d.c.sacris.Sed qñt q̃ro tẽpore post mortẽ poterit īqri sup crimine de/functi.Quidã dicũt q ifra qnquẽniũ tm̃ a tempore mortis:vt.C.de aposta.l.si qs defunctũ.Alij dicunt q vsq̃ ad vigesimũ vt.C.de falsis.l.q̃rellã.Alij di/cũt q i fauorẽ fidei ⁊ detestationẽ hui⁹ maximi ⁊ cri minis īqri poterit sine tẽporis ꝑfiniõe cũ nulla iura fueniãtur q̃ i hoc crimine ꝑfiniãt tẽpus p⁹ ẽ tutio2.

¶ Nona pena ẽ q ꝯ hereticos credẽtes ⁊ alios pre dictos admittũtur excõicati:⁊ participes:⁊ socij cri minis.ad testimoniũ vt i.c.i fidei fauorẽ eo tit.li.6. ⁊ officiales l3 sint excõicati pñt ꝯ eos suu3 exercere offiᵐ si reqsiti fuerint ab epo.vel ab īqsito2ib⁹ vel ab eo dlegat̃:⁊ licite pñt eos reqri.c.ꝑsidẽtes.e.lib.6. 12

¶ Decima q hereticis siue sint ꝯiũcti siue extranei. nihil ẽ relinquẽdũ.seu nõ possunt istitui heredes:vt d.c.si qs eps.cũ sequẽti.secus faciẽtes si sunt epi vel clerici sunt excõicati:vt.d.c.siquis eps. 13

¶ Undecima q vasalli hereticoꝝ ⁊ qcũq̃ alij qui hereticis aliqua obligatiõe erãt astricti:vt famuli. liberti:⁊ hmõi.ipofacto liberãtur vt nõ i.c.si.eo.tit. ⁊ si aliq eis ꝓmisissent soluere sub iuramẽto.vel pe/na certo die nõ tenet̃:vt nõ glo.ibidẽ. Et hoc itelli/ge qñ est manifestũ icidisse: ⁊ nõ est acceptatus ad misericordiã:⁊ idẽ si est occultus dũmõ ꝓbari pos/sit. Jo.an.limitat qñ est ꝓcessũ3 ad ꝓbationẽ.q2 tũc ꝓbatio facit delictũ manifestũ:vt i.c.cũ oli. de ṽb. sig.⁊ Pa. vult ibidẽ q a die cõmissi criminis sunt liberi.q̃uis non possit probari dicta absolutio. nisi facta manifestatione per sententiã. 14

¶ Duodecima ẽ q dãnati:ꝑsentibus ꝑtãtibus secu/laribus aut eoꝝ balliuis relinquãtur aiaduersiõe pu/niẽdi.clericis ꝑmus a suis o2dinibus degradatis vt in.c.excõicamus.el.i.e.tit. Et ista aiaduersio est pe/na ignis sic̃ p3 i quadã ꝯstitutiõe Frederici ipato2is 15

q̃ icipit comissi. §. itẽ mortis: et i alia q̃ icipit icõsup/tilem. §. ꝯ tales: et idẽ post eũ declarauerunt Inno. 4. et de. 4. in quadã ꝯstitutiõe. q̃ icepit statuimus. §. si qñ: q̃ oẽs sunt seruãde. c. fi. e. lib. 6. Et nõ ꝙ si iqsitor vult solũ deponere ab officio et beneficio: ipe per seipm põt facere reqsito cõsilio epi. vel ei⁹ vicarii. c. vt comissi. §. priuãdi. lib. 6. Ubi vero deberet degradari. tunc qñ depositio ab officio et beneficio fuisset facta p iqsitorẽ degradatio relinquit epo: et olĩ fiebat ꝯuocatis et p̃sentibus aliis pluribus epis. sʒ hodie fieri põt p solũ ipm epm ꝯuocatis abbatibus et aliis platis et viris religiosis: et litteratis: vt pʒ. c. p̃. e. ti. lib. 6. de iure tñ est pena mortis: vt in. l. arriani. C. de hereticis. iũcta. l. vltimũ suppliciũ. ff. d̃ penis. Et hoc intellige de relapsis. vel ipenitẽtibus. Ubi nõ ꝙ hereticoꝝ ꝯuictoꝝ. qdã sunt relapsi i suis herroribus. quidã sunt ptinaces: quidã stati et spõte redeũt: relapsi vero qñqʒ dicãtur ficte: qñqʒ vere et proprie relapsi. Uere. dr relapsus ille q p ꝯfessionẽ vel plenã probationẽ. p̃ fuit ꝯuictus: et ipã ʒ adiurauit i iudicio. deide postea redit i errorẽ illũ p̃mcuũ. vel qñcũqʒ adiurauit: vt vehemẽter suspectus vel oẽs heresiʒ et reicadit i aliqã hʒ ꝙ nõ i. c. accusatus. eo. ti. li. 6. nõ. n. refert quo genere erroris qs i heresiʒ labatur. nã semp tẽdit ad vnã neqtiã sceleris: et ad vnuʒ finẽ. s. deuiãdi a fide catholica: vt. C. de here. l. arriani. in p̃n. et dr ꝙ heretici diuersoꝝ erroꝝ habent diuersas facies. sʒ caudas ad inuicẽ colligatas. q: de vanitate ꝯuenũt i idipm: vt. c. pen. eo. ti. et ex ide dr relapsus quasi. 2ᵒ. lapsus. ficte relapsus dr qs duob⁹ modis. vnõ mõ qñ nõ fuit ꝯuictus d̃ heresi sʒ ꝓpter vehemẽtẽ suspicionẽ q̃ erat ꝯ eũ abiurauit vel oẽs heresiʒ. vt nõ in. d. c. accusatus: et post adiurationẽ reincidit i errorẽ. 2ᵒ. dr qs ficte relapsus ecõuerso vʒ qñ p̃us fuit ꝯuictus de heresi: et abiurauit. deinde postea nõ reicadit vere i errorẽ sʒ icidit i vehemẽtẽ suspitionẽ heresis: vt q: hʒ ꝯuersationẽ cuʒ hereticis q: eos visitat vel associat sciẽter. vel q: eis p̃stat aliꝗ moniã. cuitat ꝯsorciũ fideliũ. nõ vult audire diuina et sĩlia. hec differẽtia ꝓbat in. d. c. accusatus. §. cum vero: et in p̃n. §. ille quoqʒ: et p̃dicta habẽtur dare i quadã ꝯstitutiõe Alexãdri. 4. q̃ icipit qd̃ sup. ex qua sumptũ fuit. d. c. accusatus. Pertinax aũt dr q ꝯuictus tenaciter d̃fendit illũ errorẽ nec vult illũ cognoscere vel detestari. ac redire ad ecclesie vnitatẽ. imo recusat. heresim abiurar vel se purgare ad arbitriũ inqsitoris. vel epi. ita. ꝓbat. 23. q. 2. qui i ecclesia: et de here. c. ad abolendã. §. laicus vero: et de. ℣. fig. sunt gbusdã in p̃n. de here. c. excõicamus. §. si qs vero: et Archi. in. c. 2. de here. in p̃n lib. 6. Et isti ptinaces dicũtur etiã ipenitẽtes. Et nõ ꝙ idẽ dr de credẽtibus sic de hereticis q: sũt pares i sedere iõ et i pena vt. c. pen. de here. et merito q: quos par facinus coiqnat. eos par pena ꝓcellat vt. C. d̃ epi. et de. l. si q̃qʒ. de suspiciõe leui rñc cuius nõ dr pertinax. nec relapsus:

vide. ℣. iqsitor. §. 15. et se. De relapsis et ptinacibus: vide. ℣. iqtor. §. 2. de redeũtibus q acceptãt ad misericordiã: vide ibidem. §. 19.

¶ Tertiadecima pena q: sunt priuati ecclesiastica sepultura. c. si ẽ. de here. ℣. sepultura. §. 14. 16

¶ Quartadecima pena ꝙ nullus clericus debet ei p̃ here sacra ecclesiastica. neqʒ tradeꝛ ecclesiastice sepulture: vt. §. p̃cedẽti. neqʒ elemosinas aut oblationes coꝝ recipere. alr clericus p̃uãdus ẽ suo officio regularis a suis priuilegiis. nec sibi seruẽt in illa dyocesi vbi ꝯfecerit in. c. excõicamus: el. p̃. e. tit. hodie tñ qcũqʒ tradiderit ecclesiastice sepulture ẽ excõicatus ipsofacto. p. c. qcũqʒ: de here. lib. 6. Uide. ℣. excõ. 5. casu. 4. §. 15. de his q sepeliũt tpe iterdicti. ℣. excõ. 5. casu. 42. Quõ nõ possunt absoluere: excõicare: ordinare: vel alios actus legitimos facere. vide. ℣. excõicatio. p̃. §. 12. h tñ limita nisi penitẽat: et sigᵃ mãifesta i eis appareãt. q: tũc ecclesiastica sacra p̃nt et debẽt dari. ẽt si forẽt relapsi: vt i. c. sup eo. d̃ here. li. 6. 17

¶ Quitadecima ꝙ nullus tabelio publica istrumẽta. vel scripta p hereticis: credẽtibus: fautorib⁹: et c̃. facere põt. nec aduocatus i aliqua cã vel facto. põt eis patrociniũ p̃stare. nec litigãtibus sub eoꝝ examine: alr ipsofacto sunt suspẽsi ab officio: et ꝑpetuo isames vt i. c. si aduersus. de her. 18

¶ Sextadecima pena q̃ eis ẽ isligẽda de iure ciuili. q: tales sic excõicatiõe nõti in excessu p̃sistẽtes. sunt bãniẽdi et ipꝑetuũ relegãdi publicatꝭ oib⁹ eoꝝ bõis. put tradit i q̃dã ꝯstitutiõe Fede. q̃ icipit. patarenos. 19

¶ Qua pena puniũt credẽtes: fautores: receptatores et defensores hereticoꝝ. sc̃. ꝙ multe sunt eoꝝ pene d̃ qb⁹. ℣. excõ. 5. casu. 4. q̃si p totũ. Nã. p̃. sũt excõicati vt ibi. 2ᵒ. si post excõicationẽ. i. ãnũ satisfacere ꝯtẽpserint ex tũc ipo iure sunt isames. vt neqʒ ad publica officia. seu ꝯsilia. seu ad eligendos ad hmõi. aliquẽ. nec ad testimoniũ admittũt. sunt ẽt intestabiles nec ad successionẽ admittũtur. Nullus eis cogit respõdere sup aliquo negotio. sʒ bñ ipi aliis. Si sunt iudices et dãt sentẽtiam. nulla est. nec alique põt cãm agitar sub eis. Si sunt aduocati nõ sunt admittẽdi ad patrociniũ. Si tabelliones istrumẽta p eos facta nihil valẽt. sʒ cũ auctore suo dãnãtur. Si vero clerici fuerit. ab oi officio: et beneficio deponit. hec habentur in. c. excõicamus: d. p̃. eo. ti. ex qbus colligũt duodeci pene ꝯ p̃dictos. Adde alias p̃cedẽtes. 20

¶ Quõ heretici. fautores: credẽtes: defensores: receptores eoꝝ et ẽt isamati de heresi recipiãtur ad penitẽtiã. sc̃. ꝙ ad arbitriũ epi vel iqsitoris p̃rius debẽt adiurare errorẽ et ꝑmittere p scripturã cũ iuramẽto ꝙ tenebũt firmiter fidem catholicã publice: et priuate sic crimẽ est publicũ. vel priuatũ. i. q. 3. quoties de ꝯse. di. 4. Ego beregari⁹: et. d. c. ad abolẽdã. Postea dʒ absolui sm formã ecclesie. de q̃. 11. q. 3. cũ i aliis: de sen. exc. cũ desideres. Et postea iponi qd̃ talibus solet iniũgi vt i. d. c. quociẽs: et ego beregari⁹. 21

vel fm ꝯsuetudinē. Si tñ adest aliqua cā rōnabilis possunt absolui sine his ſ; Hosti. ⁊ Inno. i. c. a nobis. el. i°. de sen. exco.

22 ¶ Sunt quedā alie pene q̄ imponunt̄ ab iquisitore ipis redeūtibus vel penitētibus prima est pecuniaria de qua dicendū ꝙ quādo iquisitor vult iobediētē punire vel suspectū seu reddeuntem corrigere vel purgare tūc potest idicere multam pecūiariā sicut posset ꝓ suo motu alias penitētias iniūgere: cū his casibus pena nō subueniat̄ a iure determinate. imo relinquat̄ talis purgatio arbitrio inqsitoris: vt i. c. ad abolēdam. §. p̄senti. eo. ti. ⁊. c. excōicamus. §. ꝓ. ⁊. §. addicimus. eo. tit. ⁊ de pur. ca. c. inter: ⁊ sic fm arbitriū potest imponere vt in. c. de causis. de offi. deleg. ⁊. c. ad hoc: ⁊ potest hoc casu itelligi. c. i. e. ar ca. p̄n. ꝟ. inqsitoribus: ⁊ i de. vbi dicit qbus vis modis illicitis: ⁊ ē. ergo a ꝯ̄rio pōt modis licitis ponē pecuniarias: ⁊ ita ꝫ ibi glo. ponēs tñ hāc penā pecuniariā puide ꝯsideret qñ magis timet̄ vel qz aliqbus modis extorsit: ⁊ ē. vt lite nō ꝯte. c. qm̄ frequenter in si. 23. q. 4. ea vindicta: ⁊. c. cū. q. 5. ꝓdest: ⁊ hec ptās ē attributa iqsitōi i q̄dā extrauagāti Inno. 4. q̄ icipit: sup extirpatione: vbi expsse dr̄ ꝙ pn̄t penas pecuniarias iponere: ⁊ eas possunt expēdere in substētatiōe sui officii: ⁊ i fauorē fidei: caueāt tñ a nota auaritie. Sed nūqd pn̄t istas penas pecūiarias iponere clericis: dic ꝙ si ipi nō hn̄t ꝓpriū patrimoīm nō pn̄t. qz nō debēt diminui bona ecclesiaꝝ: vt. c. i. ꝺ here. §. nec scienter. i de. Nā delictū psone nō debet in dānū ecclesie redundare. de re. iur. c. delictū. lib. 6. si vero habeāt ꝓpriū tūc potest iponi sic aliis. qz rō pdicta de ecclesiis cessat oio. Uide. ꝟ. pena. §. 7.

23 ¶ Sūt q̄dā alie pene q̄ relinquūt̄ i arbitrio iqsitoris. vt. d. c. ad abolēdā. §. p̄senti: ⁊. d. c. excōicam⁹. §. adicimus: ⁊. d. c. iter cū. fi. ⁊ qdē iste pene sunt multe ⁊ oēs tēdūt ad afflictionē corporis vel saluationē aīe vel ad vtrūqz: ⁊ p⁹ ē adiurato heresis. in. d. c. accusatus. li. 6. ⁊ i. d. c. ad abolēdā: ⁊ si recuset heresim abiurare. nō videt̄ vere redire: ⁊ iō t iq̄ʒ hereticus est dānādus. d. c. ad abolēdā. §. laicus: ⁊. d. c. excōicamus. §. si quis. Itē icarceratio seu detrusio in monasterio i perpetuū. vel ad tps. qd̄ fit ad penitētiā vt possint apparere i eo signa vere penitētie: ⁊ an ābulet i tenebris. an i luce. c. ꝑen. eo. §. si qs. Item vt faciat edificet̄ ecclesiā. vel hospitale. vel vt iduat paupes vel alia opa pietat̄. i auť. de eccle. ti. §. si qs. Itē publice faciat recognosceē errorem suuꝫ. Sic ⁊ alias sileēs penitētias iponere poterit. per quas is q purgādus talr̄ se corrigat: ⁊ ostēdat se eē correptū: ⁊ q̄̄uis debeat iponi q̄ magis timet̄ vt corrigant̄. tñ ꝯsiderare debet ꝯdictiōes personaꝝ vt magis sit medicina q̄ʒ venenū: ⁊ credat verisilr̄ vt illā adimpleat. pōt etiā suspēdere clericos ad tps ab officio. vel beneficio. 22. di. nūc auť. i glo. Et scias ꝙ si purgādus deficiat qz penas sibi iniūctas nō ꝑficiat pōt tā q̄ʒ hereticus dānari. d. c. excōicamus. §. si qs.

¶ Utrū iqsitor possit hmōi penas mutare. R̄. ꝙ qñ iposuit penam dānādo: ⁊ tradēdo brachio seculari tāq̄ʒ hereticū nō potest neqʒ mutare qz illa ē a iure determinata q̄ nō depēdet ex arbitrio iqsitoris: ⁊ ꝑ talē dānationē dr̄ diffinitiuā snīaꝫ ꝓtulisse: ⁊ sic desijt eē iudex. vñ āplius se nō itromittet vt i. c. cū listis de offi. deleg. ⁊. ff. de re. iudi. l. iudex. Sed si nō ꝯdēnauerat vt tradēd i brachio seculari. ſ; acceptauit ad misericordiā: ⁊ iposuit penaꝫ. potest remittere: mutare ⁊ mitigare. vt i. c. vt comisi. §. illoꝝ. e. li. 6. Nec mirū. qz iste pene sunt arbitrarie: ⁊ ꝑ eaꝝ ipositionē nō desijt eē iudex. nec ꝓprie est diffinitiua sed potius iniūctio pen tētie: ⁊ ꝑceptū. seu mādatū purgationis: ⁊ hāc mutationē faciet inquisitor. si circa laicos petito ꝯsilio. ſ; nō obtēto ꝯsensu epi. cū illud sit de leuibus. nec ꝯsistat i ꝯdēnādo. Si vero circa clericos fm aliquos expectabit ꝯsensuꝫ. sed ꝯ̄rū verius. vī licet de fide disputare vel laicum pdicare: vide. ꝟ. disputatio. 24

25 ¶ Notandū ꝙ heresis fm. s. T. 4. di. 13. articulo. ꝓ. est nomē grecū ⁊ diuisionē iportat fm Isido. vñ ⁊ heretica diuisiua dicūtur. Et qz i electiōe fit diuisio vnius ab alio. electio ꝓheresis dr̄. vt pꝫ ꝑ ethi. Diuisio aūt ꝯtingit alicui parti. per recessum a toto. p⁹ aūt cōgregatio q̄ est i hoibus est per viā cognitiōis qz ex hac oēs alie oriūt̄. vñ ⁊ heresis ꝯsistit i singulari opinione. ꝑter cōeꝫ opinionē. vñ ⁊ phi q quasdā positiōes habebāt ꝑter cōeꝫ sententiā alioꝝ: sectas ꝓprias. vel ꝓhereticos ꝯstituebāt. Sed qz null⁹ denoiat̄ ab eo qd̄ ie̊t sibi ipfecte ſ; solū qñ ꝯfirmat̄ in illo: sic nō dr̄ iracūdus cui iest aliqñ pa⁹ ire: ſ; q passibilis est de facili ab ea neqʒ q hꝫ dispositioneꝫ dr̄ sanus ideo neqʒ hereticus noiat̄ nisi q i singulari opiniōe firmā hꝫ stabilitatē. Uñ etiā competit ei nomē heresis fm ꝙ i electiōe sonat. qz qd̄ i electiōe fit quasi ex habitu firmato ꝓcedit. Cōpetit ei nomē heresis. fm ꝙ latinū est ab herēdo dictū. qz sue opinioni vehemēter iherēt. ⁊ qz ꝯgregatio corporis mistici. ꝑ vnitatē vere fidei ꝑ ꝯstituit̄. ideo hereticus fꝫ nos: dr̄ q. a. cōi fide q̄ catholica dr̄. discedit. ꝯ̄rie opinioni vehemēter inheret per electionē. hec ille. Item notandū fm eū. s. Tho. 22ᵉ. q. x. ar°. 5. ꝙ heresis a q̄ dr̄ hereticus ꝓprie ē spēs ifidelitatis. Infidelitas. n. habet. 3. spēs. s. paganoꝝ qui nūq̄ʒ acceperunt fideꝫ de qua habes. ꝟ. idolatria per totū. Secūda est iudeoꝝ qui acceperūt fidē christi in figura: ⁊ recedūt a veritate. Tertia spēs est hereticoꝝ. qui acceperunt fidem christi fm veritatē. sed recedunt a doctrina eius. Uide. ꝟ. infidelitas. §. 4. Et ad istam tertiam spēm de qua nūc intēdimus. tria requirūtur fm ꝙ possumus elicere ex dictis. s. Tho. vbi supra: 2. 2ᵉ. q. xi. ar. 2°. Primū se tenet ex parte itellectus: ⁊ illud est iniciatiuū ⁊ hoc est error i mēte siue in intellectu quādo. s. inuenit nouū errorem. vel sequit̄ antiquā.

Secundū se tenet ex parte voluntatis: et istud est perfectiuū .s. pertinatia. Heresis.n.fm.c.d.o.causatur a volūtate: et ē subiectiue i itellectu. sicut fides qn̄.s. eligit firmiter persistere in illo errore: et nolūt corrigi veritate declarata. Tertiū est cōplectiuū qd se tenet expate obiecti.s.cox quox est ipa heresis.q sunt i duplici differētia.qdā.n.ptinēt ad heresiz directe. sicut ad fidē directe pertinent articuli fidei.qui sunt principia et seminaria i theologia et fide catholica. quedā aūt pertinent indirecte.s.illa ad quox negationē sequit negatio alicuius articuli: et sunt duo.s. oia q sunt in sacra scriptura quox libri canonici appellant: et ptinētur in biblia.q a.o.o.credim⁹ firmiter eē reuelata. de quibus dicit Aug. in epistola ad Jo^{m}. et habētur.9.di. Ego solis eis scripturax libris q canonici appellātur didici hūc honorē deferre vt nullū auctorē cox errasse aliqd firmiter credā. si quis ergo discredat aliqd sacre scripture.sequit q.o.o.nō reuelauit: et sic segtur dubitatio circa oēs articulos. S^{m}.qd pertinet ad fidē indirecte sunt oia q sunt per ecclesiā determinata vt fide tenēda: siue in quatuor pciliis siue in pstitutionibus post factis vt fide tenēdis.D.excōicatio.5.casu.4.§.3. Ex quib⁹ pz q tria sunt in genere a fideli.mēte credēda.s.articuli fidei. sacra scriptura: et ea q sunt per ecclesiā determinata tāq pertinentia ad fidē: et per psequēs pdictox oppositox aliquid pertinaciter affirmans.hereticus ē habēdus. quare pcluditur q habere alicuius istox triū errorē i mēte facit hereticū initiatiue.habere vero errorē istox cū pertinatia.facit hereticū perfectiue.quā pertinatiā ostendit p quādo vocat a iudice fidei: et sibi declarat eē p aliquid istox: et tamē stat in sua pertinatia.S.qn̄ deprehēsus in istis erroribus nō vult resilire abiurādo: et c̄. Ex quibus pz q proprie hereticus est ille qui habet cox q sunt fidei errorem in mente et pertinatiā i volūtate et sic ista tria sunt de rōe heresis.s.error.pertinatia et obiectū circa qd. Excōicatio igit in iure p hereticos intelligit de istis hereticis ppie dictis cū sit pena debet stricte sumi: et similiter alie pene de quibus supra. No tandū etiā q heresis psistit principaliter in corde sz secūdario in ore.vñ et Hiero.dicit q ex verbis inordinate prolatis incurrit heresis.sicut etiā fides principaliter psistit in corde: et .p.sed secūdario in ore q: corde credit ad iustitiā ore aūt fit pfessio ad salutē. ad ro.x.Uide aliquid supra in principio.

26 ¶ Utrū heresis sit maximū peccatū.R.fm.o.Tho. vbi supra.q ex genere suo est maximū. q: plus nocet q aliqd aliox peccatox. eo q subuertit fundamentū omniū bonox.sine quo nihil boni remanet. qūis ex accidenti aliqd peccatū possit esse grauius sicut si multū cresceret cōtēptus dei in aliquo q ex suo genere eēt veniale. sed de eo qd est per accidēs nō est curādū ab arte: vt pho dicit.5.ethi. Nec ponitur a sanctis in numero septē peccatox capitaliū. qsi grauius eis.sicut bestialitas fm phm in.7.ethi. ponitur extra numex aliax humanax malitiax.q: humanū modū trāscendit. Tamen si ad aliqd capitaliū reduci debeat poterit ad superbiā reduci: et hz q pertinatiā quādā iportat.est spēs peccati in.o.o. Et cū septa q dicit a septando et heresis que dicit ab eligendo fm Jsido.sint idem: et septe fm apostolū ad gala.5.ponātur inter opera carnis.ideo etiā heresis ponit inter operare carnis:nō quidem quātum ad ipm actum infidelitatis. sed ratione cause. que est appetitus finis indebiti.fm q oritur ex superbia.vel etiā ex aliqua fantastica illusione.q est principiū errandi in fantasia.quodā modo ad carnem pertinet.inquantū actus eius est cū organo corporali. Oritur etiā aliqn̄ ex cupiditate comodi tēporalis. Uide.D.idolatria.§.3.et.D.infidelitas.§.2.et.5.

¶ Hereses et inuentores eax q vel qui fuerunt. Prima antiqua fuit q ponit q sunt duo.prima principia agentia.quox vnū non dependet ab alio: et primus iuētor fuit empedocles qui posuit litē et amicitiā que erat causa generatiōis: et lis causa corruptionis.ex quo videtur vt Ari.dicit.p.Metha. hec duo.s.bonū et malū. prima principia posuisse. Posuit aūt pictagoras duo principia bonū et malum sed nō per modū principiox effectiue. sz formaliter ponebat.n.hec duo eē duo genera sub quibus alia cōtinētur vt dicit philosophus p metha.hos autem antiquissimox philosophox errores qui sunt etiam per sequētes philosophos sufficiēter exclusi.quidam peruersus sensus.homines doctrine christiane adiūgere presumpserūt. quox primus fuit Marcianus a quo Martiani dicti sunt.quē secuti sunt certoniani: et postmodū.Machioniste: et vltimo manichei.qui hūc errorē maxime diffuderūt dicentes q principia sunt duo vnum bonox qd est deus. aliud malox.s.diabolus et q deus est auctor noui testamenti.s.pater christi nō aūt veteris. sed diabolus: et q diabolus est natura malus: et q caro hominis nō est a deo. sed a diabolo: et q quedā anime sunt ex bona creatiōe.quedā ex mala: et q quedā anime sunt de substātia dei: et q liberx arbitriū cogitur ad peccandū.nec pōt vitare peccatū: et q nō lz comedere carnes. nec oua q: natura dei comisceret eis. Et q in veteri testamēto nulla est pphecia de christo: et quicquid introducitur in nouo de veteri.est ex corruptione: et q deus ē corpus: et lux ifinita et christus est iste sol visibilis. Et q non est curandum de fide sed de operibus.nec credendū est aliquid supra rationē. Et dānat antiquos patres et prophetas: et et dicit q gratia semel habita non potest amitti et ista heresis Manichei qūtū ad genus pcti.ē grauior ceteris aliox idolatrax q: magis derogat diuino honori ponēdo duos deos prios: et multa vana 27

fabulosa fingētes de deo. secus de aliis hereticis qui vnū deū ꝯfitētur ⁊ eū solū colūt: dixit etiā ꝙ xp̄s nō habuit verū corpus ſʒ fantasticū: ⁊ oīa q̄ dīr de xp̄o puta ꝙ comedit mortuus est: ⁊c̄. sunt fantastica: ⁊ nō vera. Et ꝙ beata virgo nō fuit mulier. ſʒ angelus dei. hec oia. s. Tho. in diuersis locis.

28 ¶ Heresis pelagii q̄ dixit ꝙ ad pseuerādū i bonum sufficit hoi liberū arbitriū. nec ad hoc idiget auxilio grē. vn̄ ſm. s. T. 3. ꝯ Gen. c. 155. ſi. Sicut nō sufficit ad pseuerādū i bono liberū arbitriū sine exteriori dei auxilio. ita nec ad hoc sufficit aliquis habit⁹ nobis ifusus. habitus. n. q̄ nobis ifundūtur diuinit⁹ ſm statū p̄ntis vite. nō aufert a libero arbitrio totaliter mobilitatē ad malū. ſʒ per eū aliqualr liberuʒ arbitriū stabilitr in bono: ⁊ ideo cū dicimus hoieʒ indigere ad pseuerādū finalr auxilio grē. nō itelligimus ꝙ. s. graʒ habitualē prius ifusaʒ ad operādū alia desuper ifundatr ad pseuerādū. sed itelligim⁹ ꝙ hitis oibus gratuitis. adhuc indiget hō auxilio exterius gubernātis. Dixit etiā ipse pelagius errando ꝙ p̄n̄ bene operādi ē ex nobis. ſʒ ꝯsuma° ē ex deo. Un̄. s. T. 2ᵉ. q. 6. ar°. p̄. post multa ꝯcludit. Oportet ponere aliā cāʒ iteriorē. s. p̄ter exteriorē psuasionem platorꝫ p̄dicatiōis vel miraculi q̄ mouet hoieʒ interius ad assentiēdū. his q̄ sunt fidei. hāc aūt cāʒ pelagiani ponebāt solū liberū arbitriū hois: ⁊ pp̄ hoc dicebāt ꝙ initiū fidei ē ex nobis: ſʒ hoc ē falsuʒ qꝛ cuʒ hō assentiendo his q̄ sunt fidei eleuetr. s. nāʒ suā. oʒ ꝙ hoc isit ei ex supnāli p̄n̄°. interius mouēdo. qd̄ est de⁹: ⁊ iō fides q̄ⁿ ad assentiēdū q̄ ē pncipalis act⁹ fidei. ē a deo iterius mouēte p graʒ. Dixit etiā errando. ꝙ hō p solū liberū arbitriū pōt dei gloriā obtinere. vel promereri. qd̄ ſm. s. T. 3. ꝯ. Gen. c. 147. est ꝯ sacrā scripturā. ſm illud Jo. 6. nemo pōt venire ad me nisi pr̄ meus traxerit illū: ⁊. 3. c. nisi quis renatus ⁊c̄. Et iterꝫ dixit. ꝙ pueri nō ꝯhūc pctm̄ originale. sed baptizātur ꝑpter regnū. vn̄. s. Th. 4. ꝯ. Gen. c. 50. post q̄ꝫ p̄bauit ꝯ dictū pelagiū ꝙ hō nascitr cū pctō originali. ꝯcludit i fine. sic igitur ſm catholice fidei traditionē tenēdū ē ꝯtra pelagiū: homines nasci cū peccato originali. Dixit etiā ꝙ pueri nō baptizati erūt in domo dei. nō aūt in regno dei.

29 ¶ Heresis iouiniani ꝙ homo de necessitate bn̄ operatur: ⁊ nō pōt peccare: ⁊ hoc dixit ſm. s. Th. 2°. snīarꝫ di. 28. ar°. p̄. attendens ad naturā intellectualē. credens ꝙ operetr vt cetere nature. puta calidū de necessitate calefacit. Manichei vero de quibus supra. ſ. 27. attendentes ad naturam sensitiuā dixerūt de necessitate maleoperari: vt pote a malo deo existēs. Pelagiani vero ampliātes liberꝫ arbitriū dixerunt ꝙ potest ex se ⁊ nō indiget gratia non attendentes opera meritoria eē supra facultatē nature. Et ideo ſm fidem catholicā i medio ꝯtrariarꝫ heresum incedendū ē: vt. s. dicamus hominē per liberꝫ arbitriū bona ⁊ mala facere posse. nō tamen in actū merito riū exire sine gratia. Dixit etiā idem Jouinianus cōsequēter ad dictū p̄cedēs. ꝙ oēs homines sunt pares in p̄mio: ⁊ ex ꝯsequēti ꝙ matrimoniū equalr virginitati: ⁊ istū vltimū errorē. multis medijs ꝯfutat. s. Tho. 2ᵉ. q. 152. ar°. 4.

¶ Heresis nestorij sectatoris Theodori mosuesteni. 30 ꝙ i christo est vna natura dei ⁊ hominis ⁊ ꝙ beata virgo non est mater dei: dixit ꝙ aia humana: ⁊ corpus humanū verū. naturali vnione ꝯueniunt in christo ad ꝯstitutionē vnius hominis eiusdē spēi: ⁊ nature cū alijs sanctis: ⁊ ꝙ in hoc deus habitauit sicut in tēplo suo. s. per gratiā. sicut ⁊ in alijs sanctis quos errores destruxit. s. Th. 4. ꝯ Gen. c. 34. Dicebat. n. ipse nestorius ꝙ alia erat persona humanitatis. alia diuinitatis: ⁊ sic deus ⁊ homo nō erat vn⁹ xp̄s: ⁊ ex cōsequenti beata virgo erat mater hois ⁊ ⁊ nō dei. hec. s. Tho. 3°. di. 4. q. 2. ar°. 2°. vbi reprobat hanc opinionem.

¶ Heresis valentini. ꝙ verbuʒ dedit cām creationi 31 qua mundum crearet. ⁊ ꝙ pncipia rerꝫ sunt sex. s. profundū. i. pater. silentiū. itellectus. veritas. verbū: ⁊ vita. ex quibꝫ sunt triginta secula: dixit ēt ꝙ christus nō terrenū corpus habuit. sed de celo portauit: ⁊ nihil de virgine gloriosa accepit. sed per eā quasi per aque ductū trāsiuit. Occasionē erroris sui assumens ex quibusdā scripture verbis. sicut illud. Jo. 3. Nemo ascēdit in celū: ⁊c̄. Et radix ei⁹ sicut ⁊ Manichei fuit falsa. s. ꝙ oia inferiora essent ex diabolo. Et hanc opinionē reprobat. s. Tho. 4. ꝯ Gen. c. 30. ⁊ dicebat aliū eē deū bonū: ⁊ aliū qui punit sicut dicebat etiam manicheus.

¶ Heresis eutiheetis qui vt vnitatē persone contra 32 nestoriū seruaret in christo. dicit in eo etiā eē vnam naturā. ita ꝙ q̄uis ante vnionem essent due nature distincte: diuina: ⁊ humana. in vnione tn̄ coiuerūt i vnā naturā: ⁊ sic dicebat christi personā ex duabus naturis eē. nō aūt in duabus naturis subsistere. propter ꝙ in calcedonensi synodo est ꝯdēnatus. Dixit etiā ꝙ corpora resurgentiū non erūt palpabilia sed vt ventus qd̄ reprobat. s. Th. 4. ꝯ Gen. c. 84.

¶ Heresis ebionitarꝫ qui cū iudeis derrogat virgi- 33 nitati matris dei. dicendo ꝙ christus ex semine Joseph est natus. ꝯ quē est. s. Tho. post Hiero͞ⁿ. 4. sententiarꝫ di. 30. q. 2. ar°. 3°.

¶ Heresis fotiniani hebionis. ꝙ christus nō fuit an̄ 34 matrē. ſʒ purus hō meruit deitatē. Hāc positionem ſm. s. Tho. 4. ꝯ Gen. c. 4. p̄ qdā adinerunt heretici antiqui terintus: ⁊ ebeō. quā postea Paulus samosatenus istaurauit: ⁊ postea a fotino ē ꝯfirmata: vt qui hoc dogmatizant fotiniani nūcupētur.

¶ Heresis gabaonitarꝫ: ꝙ christus est cōpositus ex 35 natura diuina: ⁊ humana. idē est semp imortalis.

¶ Heresis priscianistarꝫ ꝙ facta hoiuʒ etiam christi 36 certis horis subiecta sint: ⁊ positis stoycorꝫ q ponebāt oēs actus nr̄os ⁊ etiā electiōes nr̄as ſm corporꝫ

celestiū dispositionē: vt ponit. s. T. 5. ꝙ Gen. c. 85.
57 ¶ Heresis Theodori mnsuestenī ꝙ i veteri testamē to nihil exptē dr̄ de christo.
58 ¶ Heresis eunomij ꝙ fili' dei ē oīo dissimilis patri.
59 ¶ Heresis Nazareorꝫ ꝙ fides christi sine operibus legis nō sufficiat ad salutē. vñ. s. T. 4. ꝙ Gen. c. 57. ait: magis irrationabilis est error nazareorꝫ: ⁊ hebionitarꝫ. ꝙ̄ iudeorꝫ q sacrā legalia simul cū euangelio dicebāt eē seruāda. q: dicāt ꝯdictoria. q: per legē christi ꝯfitētur icarnationē ꝑteritā. per legalia vero dicunt illam futuram.
40 ¶ Heresis vigilantij. quē tñ antiqui post secuti sunt qui ipugnabāt volūtariā paupertatē quod reprobat s. Tho. 4. ꝯtra Gen. c. 131.
41 ¶ Heresis eliudij ꝙ mater christi nō remansit virgo post partum.
42 ¶ Heresis desiderij lōbardi de secta catarorꝫ dānās statū egentiū cū christo relictis oibus.
43 ¶ Heresis vuilelmi de sancto amore: ꝙ paupertas habitualis est licita nō aūt actualis.
44 ¶ Heresis pauperum de lugduno ꝙ quilꝫ iustus est sacerdos: ⁊ ecōtra.
45 ¶ Heresis grecorꝫ. p° ꝙ sancti nō vadunt ad paradisuꝫ vsqꝫ ad diē iudicij: vñ. s. T. in. 4. ꝙ Gen. c. 91. postq̄ ꝓbauit ꝙ statiꝫ post sepationē aie a corpore ꝯsequūtur ꝑmia vel penā subiūgit i fi. c. ꝑ hoc excludit error quorūdā grecorꝫ q purgatoriū negāt ⁊ dicūt aias añ corporꝫ resurrectionē nec ad celū ascendere nec ad ifernū demergi: ⁊. 2°. sniarꝫ di. 6. ar°. 3°. ad. 5m. dicit ꝙ iste error ē deriuatus a fabulis pictagoris ⁊ poetarꝫ q ponebāt aias occisorꝫ circuire sepulcrū vsqꝫ ad vindictā mortis: ⁊ iterꝫ nō reddire ad cōparē stellā añ cōplectū periodū vite q̄ añ terminū in naturali morte finita ē hec ille. Quidā dicunt ꝙ greci tenēt idē de angelis. Itē. 2°. errāt ꝫ3. s. Tho. in tractatu ꝯ errores grecorꝫ. de purgatorio: de ptāte pape. ꝙ sit capud ecclesie: de ꝓcessiōe. s. s. filr errāt circa materiā eucharistie dicentes ꝙ non pōt ꝯsecrari i azimo. Itē ꝫ3 aliquos errāt circa formā. tā corporis q̄ sanguinis: ⁊ ꝫ3 capolū. q. di. 8. ⁊. 9. ad. 3m. ꝯ sextā ꝯclusionē. Si dimittūt verba forme nō ꝯsecrāt nisi hoc facerēt de ꝯsilio. s. s. l3 baptizent. vide. s. Th. 3°. parte. q. 66. ar°. 6. dicit. ꝙ sacrā hñt viꝫ ex istitutiōe xpi ⁊ si ꝑtermittat aliqd corꝫ q̄ christus istituit circa aliqđ sacrorꝫ. efficatia caret. nisi hoc facerēt de ꝯsilio. s. s. vt apostoli qui baptizabāt in noie xpi de quo vide aliqd. ℣. baptismus. 3°. §. ꝑ. 9. ⁊. x. Glo. i de. p° de ibragi in. ℣. ebraice: sic ait: Greci fideles sunt: ⁊ olim sub obediētia ecclesie fuerūt de bap. c. l3: ⁊ facit qđ nō de sum. tri. c. i. li. 6. tñ hodie scismatici sunt. nec recognoscūt capud romane ecclesie. Et dr̄ in glo. in. c. vnico: de sum. tri. lib. 6. i. ℣. grecorꝫ. ꝙ qdā tenēt ꝙ. s. s. procedat a filio: sicꝰ Io. griso. Cirilus: ⁊ Atanasius. Uel ꝫ3 Guil. ꝯfessi sunt hoc in ꝯcilio generali facto lugduni. De matrimonio clericorꝫ grecorꝫ nō i tex. in. c. cuꝫ olim de de. ꝯiug. ⁊ Pa. ibi in. 3° nō: ꝙ l3 greci sint christiani: ⁊ sic subditi ptāti papa: nō tñ peccāt nō seruādo legē pape: ⁊ totius ꝯcilij sup ꝯtinētiā clericorꝫ edita ꝯ hoc: tñ fortiter opponat nam lex ligat oēs subditos: vt i. c. ꝑ. de ꝯst. maxime qñ lex ē totius cōcilij. cū ꝓsumat instinctu. s. s. edita. di. 50. si ille. 95. di. diaconi. Solutio ꝙ papa approbauit tacendo mores corꝫ: ex q° .n. illa lex nō erat de necessitate salutis nec de lege diuina: ⁊ nō fuit recepta ab ipis ꝑ lōga tēpora papa sciēte ⁊ trāsgregiētes nō puniē te. illa lex nō ligauit eos: ⁊ sic qñ lex generalis a certa gēte acceptat. ab alia vero nō. saltē post multa tēpora nō peccāt. maxime papa sciēte: ⁊ c̄. secus eēt si a maiori parte vnius gētis acceptaret: ⁊ non ab alia parte. Et in tex. ibidē dr̄: orīētalis ecclesia votū ꝯtinētie nō admisit. qñ orīētales i minoribus ordinibus ꝯhūt: ⁊ in maioribus vtūtur matrimonio iā ꝯcto. Et. s. T. q. di. 37. ar°. ꝑ. sic ait: ordo sacer ꝺ sui rōe habet ex quadā ꝯgruētia ꝙ matrimoniū ipedire debeat. q: i sacris ordinibus ꝯstituti. sacra vasa ⁊ sacrā tractāt: ⁊ decēs ē vt mūditiam corporalē ꝑ ꝯtinētiā seruēt. l3 ꝙ ipediat matrimoniū ex ꝯstitutione ecclesie habet. tñ aliter apud latinos q̄ apud grecos. q: apud grecos impedit matrimoniū ꝯhēdū solū ex vi ordinis: sed apud latinos impedit ex vi ordinis: ⁊ vlterius ex voto ꝯtinētie qđ ē ordinibus sacris annexū. qđ etiā si verbotenus nō emittat ex hoc ipo ꝙ ordinē sacrū suscipit ꝫm ritū occidentalis ecclesie intelligit emisisse: ⁊ iō apud grecos: ⁊ alios orīētales. sacer ordo ipedit matrimoniū ꝯhēdū. non tñ matrimonij prius ꝯcti vsum. possunt. n. matrimonio prius ꝯcto vti q̄uis nō possint matrimoniū de nouo ꝯhere. l3 apud occidentalē ecclesiā impedit matrimoniū ⁊ matrimonij vsum nisi forte ignorāte. vel ꝯdicēte vxore vir ordinē sacrū suscepe rit. q: ex hoc nō pōt ei aliqđ ꝑiudiciū generare. hec s. T. Ex qbus p3 ꝑ ꝙ clerici orīētales pñt ꝯhere in minoribus: ⁊ post matrimoniū sic ꝯctā possint ꝓmoueri ad sacros ordines: ⁊ vti matrimonio ꝯcto. Secūdo p3 ꝙ votū ānexū ordini sacro apud occidētales ē solū ex statuto ecclesie. Tertio p3 ꝙ si greci vel orīētales i sacris ꝯstitutis si ꝯherēt ꝙ teneret matrimoniū eo ꝙ ipi non hñt annexū votū solēne ꝯtinētie. secus ē de voto solēni religiōis: vt. ℣. dispēsatio. §. 7. i respōsione ad pm. ⁊. ℣. impedimentū. 3m. Pa. etiā in. c. oīs: de pen. ⁊ re. ibi extra glo. vult eos excusare a sacro ꝯfessiōes sequens quādā glo. q̄ pōit ꝙ ꝯfessio sit instituta ex quadā generali traditiōe ecclesie: ⁊ persuadet per hoc ꝙ greci non ꝯfitent nisi deo in secreto: ⁊ nō tenētur ꝫm eū. q: nō acceptauerunt hāc. Sed melius dicēdū ꝙ in hoc errāt sicut in quibusdā alijs. q̄uis. n. ꝯfiteri semel in āno sit ex cōstitutione. cōfiteri tñ semel post pctm̄ mortale est de iur diuino: vt dictū ē. ℣. absolutio. ꝑ. §. ꝑ. ⁊. 2°. Sco.

etiā.i7.di.4.q.i.reprobat.d.glo.dicēs q irrationa/biliter loquif. q: si eēt ex ordinatione ecclesie. debet allegare illā.sequeref etiā q papa nō teneƒ ad con fessionē. Nō q tempore Inno.3.vt habeƒ in.c.fi.de bap.greci redierūt ad obediētiā sancte romane ec/clesie:ꝛ dicit ibi Inno.3.q vult eos fouere ꝛ hono/rare ac ritus suos:ꝛ mores sustinere inquantū sub stineri possunt cū dño.nō tñ vult eos sustinere vbi periculū generāt aiaꝝ:ꝛ ex hoc videƒ innuere q i his in qbus possunt saluari:debēt seruari:ꝛ ideo in hoc q ꝯsecrāt i fermēto sustinētur. nō tñ in hoc qd di/cūt nō posse ꝯsecrari in azimo:ꝛ dƒ i directorio inq sitoris q Athanasius:Cirillus:Gregorius nazāze/nus:Basilius:Chrisostom⁹:ꝛ alij sancti patres nō ꝯsentiūt in his duobus erroribus.s.d processiōe.s.s. ꝛ q nō possit ꝯfici i azimo. Et tñ veꝝ ē q nōnulli sancti doctōes grecoꝝ:posuerūt q̄ȝ plures articulos nō admittēdos.loquētes icaute:ꝛ erroribus nōduȝ determinatis.vel nō exortis. qui articuli lȝ vt sonāt sint falsi:ꝛ q̄ȝ plures erronei tñ possunt exponi vt fa cit.s.T.respōdēdo ad dictos articulos de mādato. d.Urbani.4.i opusculo qd intitulaƒ ꝯ errores gre/coꝝ.vbi dicit q ꝑpter venerationē dictoꝝ doctoꝝ nō sunt cōdēnādi.ſȝ reuerēter exponēdi:ꝛ licet sint plures fm q recitaƒ i.d.directorio.tñ principales ꝛ peius sonātes sunt hij q sequūtur. Primus q i diui na eēntia ē genita i filio ꝛ.s.s. Secūdus q.s.s.nō misit filiū.Tertius q hō fuit assumptus a filio dei. Quartus q filius dei assumpsit humanā nāȝ i sua eēntia.Quintus q creatura creatori non cōparaƒ. Hos ponit Athanasius l.3°.sermōe gestoꝝ:q icipit. Itē ꝯsilij. Sextus q.s.s.ē ymago filij. Septim⁹ q filius ē i pře tāq̄ȝ i sua ymagine.Octauus q essen/tia diuina icreata.ē ꝯcepta ꝛ nata de Maria.No nus q diuina essentia seu deitas facta ē hō. Deci/mus q deus fecit hoīeȝ deū.Undecimus q a chri/sto fuit amota ymago primi parētis. Duodecim⁹ q q semel blassemauit ipossibile ē non blassemare. Tertiusdecimus ē q fides nō ē nobis ministrata p angelos.Hos ponit Athanasius in epl̄a ad Sera/pionē.Quartusdecim⁹ q Jesus xp̄s dƒ fili⁹ paterne eētie.Quintusdecimus q q̄ nāŕ sunt ꝓpria dei přis sunt ꝓpria filij dei. Sextusdecim⁹ q noīe xp̄i itelli/giƒ.s.s. Decimusseptimus q docēte Paulo sera/phim adiscūt. Decimusoctauus q qñ Moises di/xit de hoīe formatiōe q deus ispirauit i faciē eius spiraculū vite:ꝛ factus ē hō i aiaȝ viuētē. q istud spiramē seu spiraculū nō fuit anima rōnalis.q: tūc fuisset aia de dei eētia.ſȝ itelligiƒ q fuit.s.s.hoī in spirat⁹.hos ponit Cirillus i lib.thesauroꝝ. Decim⁹ nonus q.s.s.ē in medio přis ꝛ filij:ꝛ hūc articulū ponit Gregorius nazāzenus i sermone de.s.s. Ui/gesimus q.s.s.p filiū operaƒ.Uigesimusprim⁹q in angelis quo ad nāȝ nō dicimus.3ᵐ.vel .3ᵐ.hos pōit

Basili⁹ ꝯ eunomiū hec i.d.directorio l.2°.pte.q.18.

❡ Heresis mōtani q ꝓphete nō habebāt lumē iudi cādi.ſȝ erāt arreptitij.vñ.s.T.3.ꝯ Gen.c.154.circa finē.sic aut.ex his excludiƒ error Priscille ꝛ mōtani q dixerunt ꝓphetas tāq̄ȝ arreptitios nō itellexisse q̄ loqbātur.qd diuine reuelatiōi nō cōgruit.fm quaȝ mens principaliter illuminatur. 46

❡ Heresis icepit apud iudeos: ꝛ venit iter christia/nos.q serui dei non debent eē serui hoiuȝ. 47

❡ Heresis nouatianoꝝ q peccās post baptismū nō pōt resurgere ad grāȝ .s. T.4.ꝯ Gen.c.71. 48

❡ Hēsis catafrigaꝝ q mulier pōt hře sacros ordines 49

❡ Heresis abbatis Joachi q essentia generat essen/tiā.sicut deus. generat deum . 50

❡ Heresis Macedonis q.s.s.ē minister přis:ꝛ filij. 51

❡ Heresis Simōis magi q grā.s.s.ē venal: ꝛ mū dus ē factus a quadā superna virtute nō a deo . 52

❡ Heresis Petri almalarci.q de⁹ nō pōt facere ni/si q̄ facit ꝑpter ordinē sue iustitie.vel sapiētie.vel fȝ nāles virtutes.q: agit de necessitate nature. 53

❡ Deū nō eē auctorē oiuȝ bonoꝝ.est hereticū fȝ.s. Tho.q.de Ma.q.8.ar°.4.ad.pᵐ.deū non videri p essentiā a beatis ē hereticū.idē.d.s.2.di.23,q.2ᵃ.ar°.3°. q aliqd nō sit creator neq̄ȝ creatura est hereticū.q diabolus nō sit factus p verbū dei ē hereticū.q ha/bēs grāȝ nō possit peccare ꝛ q peccās nūq̄ȝ habuit grāȝ.est hereticū.hec accepi ex dictis.s.T.i diuersis locis:multi alij narrātur i directorio iqsitoris.s̄.alī. quos dimitto cā breuitaȝ.Nō tñ q secte illoꝝ q ꝓ/prie ꝛ stricto mō dicūtur heretici.sunt innumerabiles ꝛ tot quot sunt errores i quos icidūt. Sciās tñ q ici dētes i aliquos errores dnoianƒ diuersis vocabulis: ꝛ suas denoiatiōes qdā assumūt a suo ꝓprio aucto re erroris.vt sunt Nestoriani. Arriani. Donatiste: ꝛ silēs.Quidā alij assumūt suas denoiatōes ab ipa cā seu falsa opinione sui erroris.vt Arabati : Me/thabij:Acefalaste:ꝛ silēs.q tñ oēs sub appellatione heretici ꝯphēdūƒ.vt.24.q.3.qdā aūt. vsq̄ i finē.q. 54

h Ermofroditus dƒ ille q habet vtrūq̄ sexū.s. virilē ꝛ femineū : ꝛ hic nō pōt esse testis i te/stamēto.fm glo.4.q.3.si testes.H.itē hermo frodita.sic nec mulier Insti.de testa.§.testes.i iudi/cio pōt sic mulier: ꝛ hec itellige qñ hȝ magis de fe/mina q̄ȝ de viro.secus eēt si sexus virilis magis ica lesceret.si vero ē paritas.glo.pdicta nō determinat ſȝ fm Guil.videtur eē sicut mulier:ꝛ sic nō admit/tenda nisi vt mulier .

❡ Utrū possit ordinari .H. q nō.q: ē mōstruosus. ar.36.di.illitteratos:ꝛ.49.c.vltimo. Si tñ ordinaƒ ꝛ sex⁹ virilis magis icalescat recipit caraterē.alias nō:etiā si equaliter fm Guil.ꝛ Rodor.vƒ posit cō/trahere.vel cū viro vel cū mulieƒ.H.glo.pdicta q. sexus magis icalescēs debet attendi:ꝛ subdit glo.q de modo possunt fieri mōstruose qōnes. 1

Heroes .i. manes. sunt aie defunctorum bonorum. b qb⁹ gdā heretici ex eo q̄ q̄n a corpore sepa/rātur ascēd it ad aliquem superiorē gradū. dicebāt eē attribuēdū honorem latrie. hec. s. T. 3. ꝓ Gen. c. 20. heroica virtus seu diuina. est quā phs. 7. ethi. ponit. s. virtutē cōiem. sm quā dicūtur aliq diuini viri: et sm Theologos. sunt dona. s. s. q̄ eleuāt hoies quodā mō ad aliquem gradū diuinū. h. s. T. 12. q. 68. ar. p. ad. pm. et huic virtuti. s. donis opponit directe stultitia seu feritas q̄ sm phm opponit virtuti heroice: et ꝓpue opponit dono pietatis. hec sm. s. T. 22e. q. 159. ar. 2. ad. pm. Et sm phm. 7. ethi. virtus diuidit ꝓ quēdā heroicū hitū. q attribuit hoibus diuinis. q sm. s. T. 3e. q. 7. ar. 2. ad. 2m. nō differt a virtute i cōi. nisi sm pfectionē in q̄ztū. s. aliqs ē dispositus ad bonū. quodā altiori mō. hz quē hoibus oib⁹ cōiter ꝓpetat: et sic etiā quodā mō fuerunt excelēter in xpo sicut etiā Plotinus posuit quendā sublimem modū virtutis. quas eē dixit animi purgati de hoc aliquid infra. v. fortis. §. h. circa si.

b Ipocrisis. vide. v. simulatio.

Ironia est mēdaciū in verbis. vel factis ꝯsi/ b stens: vt qs minus extimet q̄z se existimat. vt puta cū aliqs asserit de se aliqd vile qd in se nō recognoscit. Aut negat aliqd magnū qd tn̄ existimat i se eē. Et hoc pōt eē dupli sm. s. T. 22e. q. 113. ar. 1. p. s. q aliqs minora d se dicat vno modo salua veritate. dū. s. maiora q̄ sunt i seipis reticēt. q̄dā vero minora detegūt: et de se ꝓferūt q̄ tn̄ in se eē recognoscūt: et sic minora de se dicere nō ptinet ad ironiā nec est petm̄ sm genus suū. nisi p aliquā circūstātie corruptionē. Alio mō aliqs dicat minora a veritate declinās. puta cū asserit de se aliqd vile qd in se nō recognoscit. aut cū negat de se aliqd magnum qd tn̄ pcipit i seipo eē: et sic ptinet ad ironiam: et est semp petm̄: et sic itelligit dictū Aug. de verbis dñi. 22. q. 2. Cū humilitatis cā mētiris. si non eras peccator añq̄z mētireris. mētiēdo efficeris.

i ¶ Utrum ironia sit grauius petm̄ q̄z iactātia. Rn̄. sm. s. T. vbi. s. ar. 2. q ironia et iactātia sunt circa idem mētiēdo. s. circa verba vel facta q̄ pertinēt ad ꝯditionē psone. vn̄ q̄ztū ad hoc equalia sunt. sz vt i plurimū iactātia ē ex turpiori motiuo. s. ex appetitu lucri. vel honoris. ironia vero ex hoc q fugit. lz iordinate: et sm hoc philosophus dicit q iactātia ē grauius petm̄ q̄z ironia. vnde dicit. 4. ethi. q irones: et minus dicētes. gratiores hz mores videntur. Cōtingit tn̄ q̄nq3 q aliquis minora de se fingit ex aliquo alio motiuo puta ad dolose decipiēdū: et tūc ironia est grauior. Contingit aūt q̄nq3 q aliqs per verba exteriora et signa ꝓtēdit. qdē defectū i exterioribus rebus. puta per aliquā vestē abiectā. aut p aliquod hmōi: et p hoc ipm. itēdit ostēdere aliquā excelētiam spiritualē. sicut dñs de quibusdā dicit Mat. 6. qui extermināt faciē suā vt appareāt hoibus ieiunātes. vn̄ isti simul icurrūt vitiū ironie et iactātie. sm tn̄ diuersa. vn̄ de Aug. legit q neq3 vestes nimis precio sas. neq3 nimis abiectas haberē volebat. q: i vtroq3 hoies suā gloriā querunt.

¶ Utrum sit petm̄ mortale. Rn̄. ex dictis pz responsio. Aliquādo. n. nō ē petm̄ sz actus ptinet ad humilitatē. s. q̄n dicat minora de se tacēs maiora cū veritate itēdēs seruare humilitatē. vel fugere iactātiā. vel alio bono fine. Aliq̄n est petm̄ veniale. s. q̄n dicat cū mēdatio. Aliq̄n posset eē mortale q̄n. s. eēt ad decipiendū aliquē i aliquo graui. vel poneret vltimū finē in gloria. vel alio malo qd ibi q̄reret vel hmōi. et hoc est qd dr̄ puer. 26. q̄n submiserit vocē suā ne credideris ei q̄m septē neqtie sunt i corde eius et pōt etiam reduci ad petm̄ mēdatij qd aliq̄n ē mortale aliq̄n veniale. vt. v. mēdatiū. §. 3. et se.

Istrio ē q de sua psona ludū facit. vtrum aūt sit b petm̄. Rn̄. sm. s. Th. 22e. q. 169. ar. 3. ad. 3m. q ad oia q̄ sunt vtilia ꝯuersationi humane deputari possint aliqua officia licita: et io etiā officiū istrionū qd ordinat ad solatiū hoibus exhibēdū. nō est hz se illicitū. nec sunt i statu peccati dūmodo moderate ludo vtātur. i. nō vtēdo aliqb⁹ illicitis verbis. vel factis ad ludū: et nō adhibēdo ludū negotijs: et tēporibus idebitis. q̄uis i rebus humanis nō vtāt alio officio p cōparationē ad alios hoies. tn̄ p ꝯparationē ad seipm: et ad deū. alias habeāt seriosas et virtuosas opatiōes. puta dum orāt: et suas passiōes: et opatiōes ꝯponāt: et q̄nq3 etiā demosinas paupib⁹ faciūt. vn̄ illi q moderate eis subueniūt non peccāt. sz iuste faciūt mercedes ministerij eorum eis tribuēdo. Si q aūt supflue sua i tales ꝯsumūt. vel etiā sustentāt illos istriones q illicitis vtūt. peccāt quasi eos in peccato fouētes. vnde Aug. dicit sup Jo. q donare res suas histrionibus. vitiū est imane. nisi forte aliqs histrio eēt i extrema necessitate in qua eēt ei subueniēdū: et isto vltimo mō. s. de modis illicitis debet intelligi. c. p dilectionē: de ꝯse. di. 2. Et aliq̄n posset eē mortale. nā illis denegat coio. d. c. per dilectionē. Dicit etiā Guil. q si aliquis etiā malis histrionib⁹ parce dat ad cōseruandā famā suā. ne a talibus vituperet. nō credit ipm peccare mortaliter. Uide aliquid. v. clericus. 3. §. 4. et. v. adulatio. §. 3. et. v. ars. §. 7. et. v. excoi. 5. casu. p. §. 26. Et. 86. di. c. q venatorib⁹: et. c. donare itelligūtur de histriōib⁹ illicitis.

Omagiū est quādo quis facit promissionem b alteri. genibus flexis: et manibus intra manus illius positis. ita q efficit homo illius. nullius alterius fidelitate salua: et talis appellatur homoligius: et fit solū imperatori: et regi: et hmōi q nō habent superiorem: et talis homoligius differt a vasalitico in quo reseruatur saltem imperatori superioritas. vel fidelitas. vel auctoritas. Nec potest quis esse homoligius duorum. sed bene potest esse homoligius vnius et vasallus alterius. vel vasallus

pluriū. de quo homagio nō in glo. in cle. pastora/lis.§.rursus.℣.hōiq3 de sen.⁊ re.iudi.

i ¶ Utrū sit symonia ꝑ re spirituali puta bñficio ec/clesiastico homagiū exigere.℞.ꝙ sic.vt ē tex.i.c.ex diligēti.de symo.⁊ i.c.fi.de reg.iur.rō q: homagiū est seu ꝑtinet corporale comodū3 illius cui pstaṫ.q: efficiṫ eius subditus:⁊ obligaṫ sibi ad certa seruitia. Fidelitatē aūt iuramētū bñ pōt exigi sine symonia. q: nō obligat vt sibi sit fidelis:⁊ pstaṫ potius digni tati ꝗ̄ psone:⁊ hoc veꝝ qñ ē in tali dignitate cui de beṫ fidelitas talis. alias etiā esset symonia ſm vnā lecturā in.d.c.ex diligenti.

Omicidiū ſm.s.T.2ª.2ᵉ.q.100. arᵒ.8.ad.5ᵐ.⁊ b in.q.de ma.q.13.arᵒ.4.ad.xiᵐ.est occisio ho minis indebita.vñ addit.ō.occisionē iniusti tiā.Ubi sciēdū ē ꝙ homicidiū occisio hoīs:⁊ irre/gularitas sequēs occisionē hominis:vt i plurimū ⁊ cōiter ꝯsequunṫ ad seinuicē:⁊ illa q̄ dicūtur de vno ꝑnt ēt dici de alio:⁊ si qs vellet oia dicere i isto.c.ᵒ.q̄ ptinēt ad ipm:⁊ sicr in aliis de irregularitate:⁊ occa/sione hoīs.oporteret multa repetere.vñ in iure.illa tria simul ⁊ semel determinanṫ.Ego aūt breuitati studēs dimittā reliqua i locis suis determinādo solū q̄dā specialia ptinētia ad homicidiū. Et q̄uis vt dictū ē cōiter se ꝯsequātur.tñ aliqñ vnū reperiṫ sine reliquo:vt occisio hoīs qñ occidit se defendēdo cū3 moderamine sine irregularitate:⁊ sine homicidio: vt.℣.irregularitas.ꝑ.§.5.Aliqñ ē homicidiū.i.rea tus homicidii ⁊ tñ nō ē occisio hoīs neq3 irregula/ritas.sic̄ si procuraret occisionē hoīs percutiēdo.vel ali qd faciēdo vbi nō seqṫ mors.qd̄ semp ē pctm̄ mor/tale.tū q: ꝯ̄ charitatē.tū q: ꝯ̄ iustitiā. tū q: ꝯ̄ pcep/tū.nō occides Ex0.20.imo terribile pctm̄:vt p3.50. di.si qs volūtarie.vbi vult tex.ꝙ iponaṫ ei peniten tia.ꝙ semp.i.hōrio debili iaceat ad ianuā ecclesie:⁊ cōionē i termino vite sue nō recipiat.vbi glo.nisi fe cerit talē penitētiā.Iste igiṫ ē reus homicidii.nō tñ irregularis.neq3 occisio.nūq̄ tñ ē irregularitas si/ne occisiōe hoīs actualr.de quo.℣.irregularitas.ꝑ. .§.2.Irregularitas vero pōt eē sine homicidio.vt in iudice iuste sentētiādo ꝯ̄ qᵒ.℣.irregularitas.3ᵒ.§. 26.nō tñ sine occisiōe hoīs:vt dictū ē.Quō homici/diū comittaṫ aliqñ aīo.aliqñ verbo.aliqñ facto:⁊ mēte.aliqñ spiritualr.aliqñ corporalr.aliqñ man/dato.vel ꝯsilio.aliqñ volūtarie.aliqñ casualr ⁊ sic̄ ia. oia tractaṫ.℣.irregularitas.ꝑ.2ᵒ.3ᵒ.⁊.4ᵒ. p totū.

i ¶ Utrū occidere aīalia bruta sit pctm̄ ꝯ̄ illud pceptū nō occides.℞.ꝙ fuerūt quidā heretici q dixerūt ꝙ oīs iterfectio aīaliū ē pctm̄.vñ aliq ēt moderni non iterficiūt pediculos vt dr̄ ne peccēt.hūc errorē remo uet.s.T.2ᵃ.2ᵉ.q.64.arᵒ.ꝑ.dicēs.ꝙ occiderē aīalia bru ta nō ē pctm̄ nisi hoc fiat i dānū primi.q: deᵒ crea uit ea ⁊ ꝯseruat ea pp hoīe3.vñ i.3ᵒ.ꝯ̄ Gen.c.iii.idē d.s.circa fi.sic ait.deᵒ ordinauit oia pp hoīe3 iuxta illud oia subiecisti sub pedibᵒ eiusᵒ:⁊ p hoc excludiṫ error ponētiū hoī esse pctm̄ si aīalia bruta occidat. vnde absq3 iniuria eis vtiṫ hō occidēdo.vel quol3 alio mō ꝑpter qd̄:⁊ dñs dixit ad Noe Gen.9.sic̄ olera virētia sic dedi vobis oēs carnē:si q̄ vero i sa cra scriptura iueniant ꝓhibētia aliqd crudelitatē in aīalibᵒ bruti.hoc fuit vel ad remouēdū hoīs aīu3 a crudelitate i hoībᵒ exercēda.vel q: i temporale hoīs dānū ꝓuenit vel ꝑpter aliquā significationē.

¶ Utrū sit licitū occidere hoīes peccatores.℞.ſꝫ.s. T.vbi.ō.ꝙ sic aliqñ.imo meritoriū qñ fit ſm ordi nē iustitie.qd̄ ꝓbat q: iuste ⁊ virtuose absciṅdiṫ mē brū putridū qñ ē periculū ꝙ ificiat alia mēbra. sed oēs sunt.sic̄ vnū corpus ⁊ glꝫ ē ps sue mēbrū. sicut igiṫ si sit aliqs piculosus vel ifectiuus cōitatē.ꝑpter aliqd̄ pctm̄.laudabiliter ⁊ salubriter occidiṫ.vt bonū cōe ꝯseruet.modicū.n.fermētū totā massam corrū dit:vt dr̄.i.cor.5.Aliqñ tñ supportaṫ.vel ne fiat era dicatio simul bonoꝝ:⁊ maloꝝ.Mat.13.de zizania vel q: ē spes correptionis. 2

¶ Utrū liceat priuate psone occidere peccatores.℞. ſm.s.T.vbi.ō.ꝙ nō.q: vt dictū ē occisio peccatoꝝ ordinaṫ ad bonū totius cōitatē. ſꝫ nō cuilꝫ comittiṫ cura totius cōitatis. sed principibus habētibus pu blicam auctoritatē. ipis igitur solum ſm ordinem iustitie ē licitū.vñ Aug.i.ꝑ.de ciuitate dei.q sine ali qua publica administratiōe maleficū occiderit.ve/lut homicida iudicabiṫ:⁊ tāto āplius q̄to sibi po/testatē a deo nō ꝯcessa3 vsurpare nō timuit.illi aūt q pcepto vel auctoritate alterius occidūt.nō ipi oc/cidūt ſꝫ ille cuius auctoritate fit.sic̄ Ex0.32.Moy/ses pcepit vt vnusquisq3 occideret fratrē ꝑpter pec/catū vituli.Ad hoc igitur vt peccator possit occidi impune:⁊ sine peccato ab aliquo.requiritur iustus ordo.s.qñ occidit ille cui lex comittit.vel ſm ordinē quē lex statuit.de quo.23.q.5.c.reos ⁊ per totam.q. Secūdo requiriṫ iusta causa.s.vt occidaṫ propter sua demerita.Tertio iustus animus.s.ꝙ nō ex liuo re vindicte.vel alia q̄cūq3 iniusta passiōe. Quō nō liceat clericis occisio peccatoꝝ ſm ordinem iustitie: vide.℣.irregularitas.ꝑ.§.i. vnde Aug.23.q.5.c. si non lꝫ.ait.His ergo exceptis quos vel lex iusta gene raliter.vel ipe fons iustitie deus specialiter iubet oc cidi.quisquis hominē.vel seipm vel qñlꝫ occiderit. homicidii crimine teneṫ.hec ille. q̄ faciunt ad pre/cedentia ⁊ sequentia.Ex quo etiā sequiṫ ꝙ bānitus pōt occidi.a quolꝫ.q: sibi a lege comittiṫ. sine pa ccᵒ tñ.sed zelo iustitie de quo.℣. bānitus. 3

¶ Queriṫ vtrū licitū sit alicui propter aliquā causa3 4 puta vt vitet peccatū seip3 occidere.℞.ſm.s.T.2ª. q.64.arᵒ.5.ꝙ oio ē illicitū triplici ꝯ̄ causa ꝑ quidē q: naturaliter quel3 res seipa3 amat ⁊ ad hoc per/tinet ꝙ quel3 res ꝯseruat seipam in esse:⁊ corrūpē tibus resistit quantu3 potest.vnde ꝙ aliquis seipm occidat est ꝯ̄ naturalē inclinationē ⁊ ꝯ̄ charitatē. qua quilꝫ debet seipm diligere:⁊ iō semper occisio

semp est petm mortale: vtpote ꝯ nãle legẽ: ꝯ cha/ ritatẽ eastẽs. Secũdo qꝛ qlꝫ pars.id qd est totius ẽ qlꝫ aũt hõ est ps cõitatis.vñ in hoc ꝙ seipm iterfi/ cit iniuriã cõitati facit:vt pꝫ p pbm.5.ethi. Tertio qꝛ vita est quoddã donũ diuinitus hoi datũ:ꝛ iõ q seipm occidit i deũ peccat sicẽ q alienũ seruũ iterficit peccat i dominũ. Silr vsurpat sibi iudiciũ de re nõ sibi cõmissa qꝛ ad solũ deũ ptinet iudiciũ mortis:ꝛ vite nisi alicui cõmiserit. Nec põt hoc facere vt fdi/ ciorẽ vitã ꝯsequaꝛ.qꝛ hoc nõ est positũ in hoĩs po/ testate.s.trãsire ad aliã vitã. Nec vt effugiat mise/ rias huius mũdi.qꝛ maioris miserie ẽ mors. oĩ mi/ seria huius mũdi. Nec pp aliqd petm cõmissum.qꝛ aufert sibi locũ penitẽtie. nec hoc est sibi cõmissum. Nec lꝫ mulieri seipaꝫ iterficere vt fugiat corruptio/ nẽ.qꝛ nõ dꝫ i se cõmittere crimẽ marˀ.vt vitet minᵒ crimẽ alienũ.nõ.n.peccat mulier nisi ꝯsentiat. sicut dixit beata Lucia. Nec lꝫ ob timorẽ ne cõsentiat in petm.qꝛ nõ sunt faciẽda mala vt vitẽꝛ mala pserti maiora.potẽs ẽ.n.deus liberare ab oi tẽptatiõe: fa cit.c.si nõ lꝫ.23.q.5.ꝛ.23.q.4.displicet:ꝛ.c.nõ ẽ no/ strũ.14.q.5.ꝙ aũt Sanson vel aliq alie mulieres se occiderit.fuit ex istinctu.s.s. Nec est vera fortitudo ꝙ aliq occidãt se eligẽtes melius eẽ mori ꝙ͂ videre mala.sꝫ citius ẽ qdã mollities qꝛ animi nõ valẽtis mala penalia sustinere.hec.s.T.facit.d.c.si nõ lꝫ.

5 ¶ Utrꝫ liceat aliqñ iterficeꝛ inocẽtẽ.R.s.s.T.vbi.ś ꝙ nullo mõ lꝫ. ꝙ pbat sic. Quia aliqs hõ põt du/ pliciter ꝯsiderari.vno mõ sm se. alio mõ sm ꝯpa/ tionẽ ad aliud.Pᵒ mõ nullũ hoiez lꝫ occidere qꝛ in quolꝫ ẽt petõre dꝫ amaꝛ nãꝫ quã deus fecit q̄ p oc/ cisionẽ corrũpiꝛ.sꝫ sicẽ.ś.dictũ ẽ.§.2.ꝛ.3. occisio pec catoris fit licita per cõparationẽ ad bonũ cõe qd p petm corrũpiꝛ.vita aũt iustoꝝ ẽ ꝯseruatiua ꝛ pmo tiua boni cõis qꝛ ipi sunt principalior pars multitu dinis. Nec obstat ꝙ aliqs ex mãdato dei possit oc/ cidere sine petõ.qꝛ deus hꝫ dominiũ mortis:ꝛ vite. iõ exequẽs mãdatũ dei sicẽ voluit facere Abraham nõ peccat.sicẽ etiã ipe q mãdat nõ peccat. Nec va/ let si qs dicat ꝙ iterficiẽs iustũ nõ nocet ei.qꝛ acqrit vitã felicẽ: qꝛ hoc est p accidẽs ꝛ id qd est p se ma/ gis pensandũ est. Et magis offendit iterficiẽs iustũ ꝙ͂ petõrẽ tũ qꝛ nocet ei quẽ dꝫ diligere plus:ꝛ infert iniuriã illi q minus est dignus.tũ qꝛ priuat cõitateꝫ maiori bono:ꝛ magis deuꝫ ꝯtẽnit:ꝛ ex hoc seqꝛ ꝙ xpi iterfectores ꝙ͂uis marˀ bonũ sit secutũ. tũ qꝛ illi nõ itẽdebãt illud bonũ:ꝛ fecerũt magis ꝯ charita/ tem:ꝛ iustitiã ideo magis peccauerunt.

6 ¶ Utrũ iudex possit sine petõ ꝯdenare inocẽtẽ qñ sũt testes ad hoc.R.sm.s.Th.vbi.ś.ꝙ iudex si scit ali/ quẽ inocẽtẽ esse.q falsis testibus ꝯuincitur.dꝫ exa/ minare diligẽtiˀ testes vt iueniat occasionẽ liberãdi inoxiũ. sicẽ Daniel fecit. si aũt hoc nõ põt dꝫ cũ su/ periori relinq̃re iudicãdũ. Si aũt ẽt hoc nõ põt.nõ peccat sm allegata sentẽtiã ferẽs. qñ ad hoc ꝯstrin giꝛ ordine iudicij.qꝛ ipe nõ occidit inocentẽ. sꝫ illi q eũ asserũt nocentẽ.minister aũt iudicis ꝯdẽnãtis in nocẽtẽ si sentẽtia errorẽ itolerabilem ꝯtineat.nõ dꝫ obedire.alias excusarẽtur carnifices q martires oc/ ciderũt:si vero nõ ꝯtineat manifestã iniustitiã. non peccat pceptũ exequẽs exequẽdo qꝛ ipe nõ hꝫ discu/ tere superioris sentẽtiaꝫ.nec ipe occidit inocentẽ cui ministeriũ adhibet:hec.s.Tho.

¶ Utrũ liceat alicui aliquẽ occidere se defendẽdo.R. 7 vbi.ś.ꝙ sic cũ moderamine: nihil.n.ꝓhibet vnius actus esse duos effectus.quoꝝ alter solũ sit i intẽtiõe alius vo sit pter itentionẽ. Moralis aũt actus reci piũt speꝫ sm id qd itendiꝛ nõ aũt ab eo qd est pter itentionẽ cũ sit p accñs. Ex actu igiꝛ alicuius seipm defẽndẽtis duplex effectus seq põt.vnus qdẽ ꝯserua tio ꝓprie vite:alius ãt occisio iuadẽtis. Actus ergo hmõi ex hoc ꝙ itendiꝛ ꝯseruatio ꝓprie vite non hꝫ rõeꝫ illiciti.cũ hoc sit cuilꝫ nãli ꝙ se ꝯseruet i eẽ ꝙ͂tũ põt.põt tñ aliqs actus ex bona intentiõe ꝓueniens illicitus reddi si nõ sit ꝓportionatus fini:ꝛ iõ si ali/ qs ad defendendũ ꝓpriã vitã vtaꝛ maiori violẽtia ꝙ͂ oporteat erit illicitũ.si vero moderate violẽtiam repellat.erit licita defensio.nã sm iura vi vi repelleꝛ lꝫ.cũ moderamine:ꝛc. Nec est necˀ ad salutẽ:vt hũc actũ moderate tutelle ptermittat ad euitãdum occi sionẽ alterius.qꝛ plus teneꝛ hõ vite sue prouidere ꝙ͂ vite alterius.sꝫ qꝛ occidere hoiez nõ lꝫ ꝓpria aucto/ ritate.sꝫ solũ publica pp bonũ cõe vt ex dictis pꝫ illi citũ est ꝙ hõ itendat occidere hoiez.vt seipm defen dat.nisi ei q hꝫ publicã auctoritatẽ.q itẽdens hoiez occideꝛ ad sui defensionẽ.refert hoc ad publicũ bo/ nũ.vt pꝫ in milite pugnãte ꝯ hostẽ:ꝛ i ministro iu/ dicis pugnãte ꝯ latrones. ꝙ͂uis etiã ꝛ illi peccẽt si priuata libidine moueãꝛ.hec.s.T.ex qbus ꝑ pꝫ ꝙ lꝫ cuilꝫ iterficere aliũ ꝓ defensiõe sua cũ moderamine ꝛc.nõ tñ intendẽs mortẽ sꝫ defensionẽ suã. Secũdo pꝫ ꝙ si itẽderet occisionẽ etiã ꝓ liberatiõe peccaret. Tertio ꝙ hoc.s. itendere occisionẽ lꝫ psone publice pro bono cõi.i. p iustitia.qꝛ sibi cõmissuꝫ ẽ. Quar/ to pꝫ ꝙ nõ lꝫ ꝓ defensiõe alterius occidere. Uide tñ q̄ dicunꝛ in.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.5.ꝛ.ꝟ.irregulari/ tas.2.§.25.ꝛ duobˀ se. de homiᵒ casuali ibidẽ.vide etiã.ꝟ.excoiᵒ.5.casu.ꝑ.§.x.ꝛ se.

¶ Utrũ liceat occidere furẽ.R.i glo.c.cũ hõ.23.q.5.ꝙ 8 latronẽ isidiantẽ i itineribus:ꝛ nocturnũ depopula/ torẽ agroꝝ.licet cuilꝫ occidere.C.qñ liceat vni sine iudi.l.pᵃ.ꝛ.2. Latronẽ seu furẽ nocturnũ silr lꝫ.diur nũ vero nõ.nisi se armis defendat:vt i.c.si pfodiẽs. de homi. Limitat Pa.i.c.ꝑ.e.pdictaꝫ.glo.verũ qñ aliter nõ põt ꝯphendi. facit.l.furem de sicca.ꝛ.d.c.2. Limitat etiã.ꝟ.qñ fur nocturnus vel diurnᵒ cogno sciꝛ:ꝛ reus põt rehaberi p iudicẽ ꝙ nõ lꝫ occidere.fa cit qd nõ Bar.i.d.l.furẽ:aliter sic:ꝛ non solũ p eũ cui furaꝛ sꝫ etiã per quẽlꝫ. Limitat.3ᵒ.idẽ Pa.i.d.c.ꝑ. hec eẽ vera.ð iure ciuili:vt i foro ciuili nõ possit pu

niri. secus i foro 9sciē. siue canonico. vñ incurrit irre/ gularitatē: ꝛ peccat qñ occidit solū ꝑ defensiōe rei. secus si ꝓ ppria ꝑsona de quo. ꝟ. irregularitas. 2. §. 25. ꝛ duobus se. ibi habes quō pr possit iterficere fi/ liā. vel vir vxorē adulterātē. Hāc vltimā limitat. o/ nē nō ꝯsiderauit Angelica in. ꝟ. hom cañ. ꝑ. §. 5. de bānito. ꝟ. e. in prin.

g ¶ Quid si iudex occidit furē ordine iustitie non ser/ uato. ℞. ꝙ peccat mortalr sicut qñ ex aīo vidicte: vel ex cupiditate. q: iuste qđ iustū est exeq̄ris dicit tex. i deuteronom. ꝛ. c. reos. 23. q. 5. qđ videtur verū nisi ex aliq̄ vrgēti cā hoc faceret: ꝛ notorie ꝯstaret occasuꝫ dignū morte: ꝛ ꝓ hoc facit. c. de occidēdis: ꝛ. c. offi cia: ꝛ. c. nō frustra. Quid đđ qñ aliqs percussit aliuꝫ q postea occidit. ꝟ. irregularitas. 3. §. 11. ꝯclusione. 6ª. 8ª. ꝛ. 11. De mādante. ꝟ. irregularitas. 2ᵒ. a prin° vsqꝫ ad. §. 9ᵐ. De cōsilio. ꝟ. irregularitas. 2ᵒ. a. §. x. vsqꝫ ad 18ᵐ.

r ¶ Utrū cū qs vult aliquē iterficere iniuste nisi det sibi aliquā certā pecuniā teneat. ℞. glo. in pnᵒ. 83. di. ꝙ qdā dicūt sic: qdā nō: ipa videt tenere ꝙ nō. nisi sit ꝑlatus. Videt tñ ꝙ teneat iure charitatꝫ. si tñ habet illā vltra necessitatē sue vite: ꝛ illoꝝ qbꝰ tenet ꝓui/ dere. q: videt eē i extrema necessitate. ex quo alr nō pōt euadere mortē. De nō reuidante tractatū mor/ tis. ꝟ. irregularitas. 2. §. 23.

s ¶ Utrū cū homicida volūtario solus papa possit di/ spēsare. ℞. sm cōiter doc. i. c. sicut dignū: de homi. ꝙ sic. q̄uis glo. tenuerit ꝙ nec etiaꝫ papa. vide. ꝟ. di/ spēsatio. §. 2. ꝯclusiōe. 3ª. ꝛ. §. 13. casu. 18. Tenēdū est igit sm cōiter doc. ꝙ papa pōt sicut ꝛ i bigamia: imo etiā papa sm Pa. i. c. ego. de iur. iur. pōt dare licentiā clericis vt vtāt armis etiā offēsibilibus sine ꝑiculo irregularitatꝫ. q: hoc ē de iure positiuo. Uide ꝟ. irregularitas. 3. §. 11. i. 2ª. ꝯclusiōe. Sed eo inferior nemo pōt dispēsare q̄tūcūqꝫ occultū. c. si. de temp. or. Uın. tñ iꝫ ꝙ si oio occultū: ꝛ egit penitentiā ꝙ nō idiget. q: ecclie nō ē notius. eo ꝙ occultū. 32. q. 5 christiana. Sed hoc nō videt verū q: non pōt eē ꝙ nō iteruenerit aliqs actus rōe cuius subiciat ecclesie de. multoꝝ de here. i glo. Uide. ꝟ. excōicatio. 5. ca/ su. 4. §. 4. Alij dicūt ꝙ epus pōt sꝫ nō adducūt suffi/ cientē probationē: ꝛ ideo melius ꝛ securius dicēdū ꝙ solus papa. d. c. si.

t ¶ Utrū cū homicida casuali qui aliquo mō fuit i cul pa iferior a papa dispēset. ℞. sm Pa. ꝙ solus pa/ pa dispensat i sacris ordinibꝰ. c. ꝯtinebat. de homi. ita nō Pa. ibidē. 3ᵒ. nō: ꝛ ibi i glo. dicit ꝙ i minori/ bus dispēsat epus. iur suo. sꝫ i casu. d. c. ꝯtinebat. vbi archieps dispēsat in officio archidiaconatus. facit auctoritate pape. sm cōiter doc. hec Pa. Nō ꝙ est idē iudiciū de dispēsatiōe mutilatiōis: circa benefi/ ciū aūt sm Hosti. epus pōt cū homicida i simplici se cus i curato. c. si. de si. ꝑs. nō Pa. i. c. si. de pug. i duc.

v ¶ Qua pena puniat pr q occidit filiū. vel eꝯ. ℞. Pa. in. c. ꝑ. de his q pri. si. oca. sm leges dꝫ poni i sacco de corio cū cane: ꝛ simia. vipa ꝛ gallo: ꝛ sic ꝓiu/ ciat in flumine: ꝛ si nō habet portat i siluā a feris deuorādus. l. vnica. C. de his. q. pa. vel si. ꝓ oca. ꝛ. l. pª. ff. ad. l. pom. de parricidys. Clericus homicida de bet deponi: ꝛ sine alia icorrigibilitate tradi curie se culari. Hoc intellige de volūtario de casuali. ꝟ. glo. in. d. c. si. dicit ꝙ si a casu nulla culpa pcedēte nulla penitētia imponit nisi forte ad cautelā. q: bonaꝝ mentiū est culpā agnoscere vbi culpa non est. c. ꝯsi/ liū. §. 2. de obs. ie. Si vero pcessit culpa grauis dat eis penitētia. 7. vel. 5. annoꝝ. Si vero leuis dat pe/ nitētia triū annoꝝ. sm glo. i. d. c. si. Si tñ culpa est occulta bꝫ cōiter doc. nō dꝫ dari publica penitētia. Collocare aūt apud se pueros tenellos parētes non debēt. alias sunt in culpa. 2. q. 5. ꝯsuluisti: ꝛ eis ipu/ tat homicidiū. si sequtur. nisi forte ita paupercs sint ꝙ nō possint eos pānis souere. ꝯ frigora. q: tūc tenē do apud se i lecto si debitā faciūt diligentiā i religo nō tenent aliqua culpa. q: duobus malis cōcurrēti/ bus minus eligit. 13. di. nerui. ꝛ iō si est minus peri culū collocat penes se. q̄ alr tenet excusant. Ad qd tenet homicide. ꝟ. restituº. §. 6. ꝛ. 7. Quid đ debilitā se mēbrū vel trūcāte digitū. ꝟ. irregularitas. 3. §. 27.

h Omo cōstituit vel cōponit ex aia ꝛ corpore altero istoꝝ deficiēte nō est hō vt pꝫ ex. c. cū christus. de here. ꝛ in. c. quadā: de cele. mis. ꝛ i. c. sic: de homi: ꝛ i. c. ꝑ. de si. ca. hāc ꝯclusionē decla/ rat. s. Tho. pª. q. 75. arᵒ. 4. vbi ꝓbat ꝙ aia non est hō: nec corpus solū. sꝫ vtrūqꝫ. s. aia ꝛ corpus vnita. Et si quis arguat. certū est ꝙ. s. Petrus: ꝛ. s. Paulus dicūt aliqđ idiuiduū i natura humana: ꝛ idiuiduū in natura humana est hō: ergo. s. Petrus est hō: ꝛ tñ de eo nō est nisi aia. ergo aia ē hō: ꝙ aūt. s. Pe/ trus sit: pꝫ q: oramus dicētes. s. Petre ora ꝓ nobis ℞. sm. s. Tho. 3. snīaꝝ. di. 22. arᵒ. ꝑ. ad. 6ᵐ. ꝙ ille locu/ tiōes sunt sinodoche. q: accipimꝰ totū ꝓ parte. hec illc. ita ꝙ accipimꝰ. s. Petrū. i. aiaꝫ. s. Petri. Si qs iteꝝ arguat sm beatū Pauluꝫ. 2. cor. 4. lꝫ is q foris est hō corrūpat tñ is q itus est renouat de die i diē. sꝫ id qđ est intus est aia ergo aia est hō iterior. ℞. sꝫ. s. Tho. pª pte. q. 75. arᵒ. 4ᵒ. ad pᵐ. ꝙ sꝫ pħm. 9. ethi. Illud potissimū videt eē vnūqđqꝫ qđ ē pncipale i ipo. sic qđ facit rector ciuitatꝫ dr ciuitas facere: ꝛ hᵒ mō aliqñ id qđ est pncipale in hoie dr hō. Aliqñ pars itellectiua sm veritatē dr hō. i. aia intellectiua sm veritatē est pars pncipalis. q̄ aliqñ dr hō inte rior. Aliqñ vero pars sensitiua cū corpore q̄ sm exti mationē quorūdā q solū circa sensibilia detinent ē pars pncipalis: ꝛ hec dr hō: ꝛ aia intellectiua q̄ ē ps pncipalis hoīs dr hō: ꝛ aia sensitiua q̄ sm exti mationē quorūdā ē ps pncipalis. dr etiā hō exte/ rior. Hō iteꝝ dr minor mūdus. q: ē ꝯpositꝰ ex oibꝰ creaturis mundi. q: etiā ois creatura est aliquo mō ꝑp hoiēꝫ: vt pꝫ. 2ᵒ. phy. Et idē est iudiciuꝫ de hoie q

sequit partē sensitiuā:ꝛ de aliis aīalibus. sm.s.T. 1ª.snīaꝝ.di.1.q.1.arᵒ.ꝑ.ad.3ᵐ. Et nō ōis actio hoīs dr̄ hūana.sꝫ solū illa q̄ est volūtaria:ꝛ deliberata.

1 ¶Utrū christus i triduo fuerit hō .R̄. sm.s.T.3ª.pte q.50.arᵒ.4.Christū vere fuisse mortuū est articulus fidei.vñ asserere illud esse per qd̄ tollit veritas mortis xp̄i error est ꝯ fidē. ꝑpter qd̄ i epl'a synodali Cirilli dr̄. Si qs nō ꝯfitet verbū dei passum i carne:ꝛ cruci fixū carne:ꝛ ꝙ mortē gustauit carne.anathema sit ptinet aūt ad veritatē mortis hoīs. ꝙ per mortē de finat eē hoīeȝ.mors.n.hoīs pueīt ex separatiōe aīe q̄ cōplet rōeȝ hoīs:ꝛ ideo dicere xp̄m in triduo mor tuū hoīeȝ fuisse.simplr ꝛ absolute loquēdo.erroneuȝ est :pōt tñ dici ꝙ christus i triduo fuit hō mortuᵘ. Quidā tñ ꝯfessi sunt xp̄m i triduo hoīeȝ fuisse dicen tes qdē verba erronea.sꝫ sm mentē. sensum erroris nō habentes in fide.sic Ugo de sancto victore.q ea rōe dixit xp̄m i triduo mortis fuisse hoīeȝ. q: dicebat aīaȝ fuisse hoīeȝ.qd̄ tñ est falsum:vt pȝ in.§.pcedē ti:q: hō est ꝯpositus ex aīa:ꝛ corpore. M̄r etiā sen tētiaꝝ.3.di.3ᵘ.posuit ꝙ xp̄s i triduo mortis fuit hō alia rōe.q: credidit ꝙ vnio aīe ꝛ carnis nō esset de rōe hoīs.sꝫ sufficit ad hoc ꝙ aliqd̄ sit hō ꝙ habeat aīaȝ humanā ꝛ corpus.sꝫ nō ꝯiūcta:aīa aūt xp̄i re māsit vnita supposito:ꝛ silr corpᵘ.q̄uis aīa ꝛ cor pus nō eēnt vnita ad iuicē.sꝫ hoc etiā nō pōt sta re si ꝑprie accipiat hoc nomen hō.q: ad hoc ꝙ sit hō oportet ꝙ aīa ꝛ corpus sint vnita ad iuicē : si quis tñ iproprie.i.alia rōe accipiat hoīeȝ sicut fecit M̄r.pōt dicere xp̄m fuisse hoīeȝ equoce tñ. Ex qui bus ꝑ pȝ ꝙ dicere xp̄m fuisse hoīeȝ in triduo vere ꝑ prie ꝛ simplr.i.sine aliqua limitatiōe.est ꝯ fidem.s. ꝯ illum articulū mortuus.Secūdo pȝ ꝙ dicere xp̄ȝ fuisse hoīeȝ i triduo:p sinodochē sicut dixit Ugo.s. ꝙ de xp̄o erat principalis pars.s.aīa :verum dicit. Tertio pȝ ꝙ dicere de xp̄o fuisse principales ptes.s. aīaȝ ꝛ corpus vnita verbo q̄uis iter se nō eēnt vni ta vt dixit M̄r ꝛ hoc vocare hoīem.q̄uis iproprie dicatur.tñ est verū. Quarto pȝ ꝙ possumus dicere xp̄m fuisse hoīeȝ mortuū i triduo:ꝛ sic nō dr̄ simplr sed per addictionē huiᵘ quod dico mortuus. quod diminuit de ratione hominis.

2 ¶Utrū hō liber possit dari in pignus:ꝛ in subsidium aliaꝝ reꝝ deficientiū.R̄.ꝙ non:facit.c.lator: de pi gnore:imo recipiēs eū perdit debitū ꝛ tātūdem de suo dare tenet detēto vel eius parētibus:vt nō glo. in.c.ex rescripto:de iur.iur.ꝛ.C.ace.ꝛ obli.aut oio: vbi dicit ꝙ quadruplū restituat:ꝛ rō q: illa q̄ nō sunt in nostro cōmertio obligari non possunt.l.i.§.eam rem.ff q̄ res pigno.sꝫ liber hō nō est dñs membroꝝ suoꝝ.l.liber hō la pᵃ.ff.ad.l.acq.ꝛ ideo pulchre di xit Bal.in.l.2.C.ꝺ patribus qui fi.distra.ꝙ illa.l.2. habuit ortū a legibus antiquis sm quas pater po terat occidere filios.l.in suis. in fi.ff. de li.ꝛ po.que hodie est correpta:ꝛ ideo solum permittit venditio causa paupertatis.seu egestatis victus : q: filius sic venditus pōt se redimere offerendo pciū. ipe vel alius pro eo.vel mancipiū :vt.d.l.2.

¶Utrū liber hō possit dari in obsidē.R̄.ꝙ de iure nō pōt.nisi per papā ꝛ iperatorē:vt nō i.l.obsides. ff.de testa.ꝛ i.l.diuus.ff.de iur.fisc.ꝛ p eā q nō reco gnoscit superiorē:vt nō Bar.in.l.famē.ff.de publi. iudi.ꝛ in.l.hostes.ff.de cap.ꝛ i.l.pᵃ.§. de qua.ff.de postul.tñ de cōsuetudine vsurpatū est ꝯriū sm glo. in.l.2.C.de patribus.q fili.distra. ꝛ sic de facto ser uat vt etiā ciuitas q̄ recognoscat superiorē det obsi des:ꝛ alij similes:ꝛ habet tal' ꝯsuetudo viȝ legis.l. quibus.ff. de legi. imo videt licere de lege cōi. dare obsides pro pace seruāda sm glo. in.c.vt pridē.23. q.8.sꝫ nō pro pecunia : vt i.d.c.ex rescripto:q: liber hō nō pōt obligari pro pignore : nec pōt haberi in eo ius pignoris.sed tñ ius retētiōis. vide.d.Felinū. in.d.c.ex rescripto:de iur.iur.pᵃ.col.vbi multa ad ducit.Quō hō possit vēdi.v.emptio.§.5. ꝛ duobᵘ sequētibus:ꝛ.v.carcer.§.5. 3

h Onestū qd sit.R̄.sm.s.T.2ª.q.150.arᵒ.ꝑ.ꝙ sic Isido.dicit:honestas dr̄ q̄si honoris sta tus.vñ ex hoc aliqd videt dici honestū qd̄ ē honore dignū.honor aūt excelētie debet.excelentia vero hoīs maxᵉ ꝯsiderat sm virtutē. q̄ ē dispositio pfecti:vt dr̄.7.phy.ꝛ ideo honestū ꝑprie loquēdo i idē refert cū virtute:ꝛ q: iterior virtus nō inotescat hōi nisi p exteriores actus. iō exterior ꝯuersatio hꝫ rōeȝ honesti.hꝫ ꝙ ē demōstratiua interioris rectitu dinis ꝛ propter hoc radicalr honestas cōsistit in i teriori electione virtutis. significatiue aūt in exterio ri ꝯuersatiōe.Uirtuti igit.i.honesto debet honor:ꝛ q̄uis deus ꝛ felicitas sint aliqd supius ad virtutē. tñ q: nō ita nobis sunt nota.ideo cōiter dr̄ ꝙ virtu ti debet honor. iferiora aūt ad virtutē sicut nobili tas.potētia:ꝛ diuitie:vt dr̄ in.4ᵒ.ethi.honorāt iqͫ coadiuuāt ad opa virtutis: ꝛ q̄uis hmōi ab aliqbᵘ honorētur.tñ sm veritatē.honor debet soli virtuti. ipi tñ virtuti vt ordinatur ad aliud.s.ad beatitudi nē.vel ad deū.debet laus.honor aūt put est appeti bilis ꝑpter se ꝛ hꝫ hoc habet rōeȝ honesti. Et nō ꝙ pulcritudo spiritualis.i.ꝯuersatio virtuosi.sm spiri tualē rōnis claritatē.est idē qd̄ honestū.vñ Aug.i lib.83.q. honestatē voco itelligibilē pulcritudinem quā spiritualē nos ꝑprie dicimus:ꝛ postea subdit: ꝙ multa sunt pulcra visibilia q̄ minus ꝑprie hone sta appelant. Nō etiā ꝙ oē honestū est vtile q: or dinat ad beatitudinē:ꝛ est etiā delectabile:non aūt oē vtile est honestū. nec oīs delectatio est vtilis.vel honesta. Et honestas est pars tēperātie. hec.s.T.

h Onor sm.s.Tho.2ª.q.63.arᵒ.3ᵒ.est quodd testimoniū de virtute eius qui honoratur :ꝛ ideo sola virtus est debita causa honoris. Sciendū tñ ꝙ aliquis pōt honorari nō solū ꝑpter virtutē ꝑpriā.sꝫ etiā ꝑpter virtutem alterius. sicut

principes et plati honorātur etiā si sint vitiosi inq̄tū gerūt vicē psone dei: et cōitatis cui pficiūtur. Et eadē rōe parētes: et dñi sunt honorādi. pp participationē diuine dignitatis. q est oium pr et dñs. Senes aūt sunt honorādi pp signū virtutꝫ. qḋ ē senectus. lʒ hoc signū qnq̄ deficiat. vñ dr sapie. 4. Senectus venerabilis est nō diuturna annoꝝ numero ꝯputata. Cani aūt sunt sensus hoīs: et etas senectutꝫ vita immaculata. Diuites aūt honorādi sunt pp hoc ꝙ maiorē locū i cōitatib' obtinēt: si aūt solū intuitu diuitiaꝝ honorētur erit pctm̄ acceptiōis psonaꝝ. hec. s. Th. Quadrupl'r igiꝰ aliq honorāt. p. pp virtutē ppriā: vt virtuosi. Secūdo pp virtutem alterius. s. dei: vel cōitatis vt superiores. Tertio pp signum virtutis vt senes. Quarto pp participationē diuine virtutis vt domini: et parentes.

i ¶ Ulr' appetitus honoris sit pctm̄. R. fm. s. T. 2a 2e. q. 131. ar. p. ꝙ aliqn̄ nō est pctm̄ sed actus meritorius. Aliqn̄ ē pctm̄ veniale. Aliqn̄ mortale. Ait n. sic. honor iportat quādā reuerētiā alicui exhibitā i testimoniū excelētie eius. circa excellentiā aūt hoīs. duo sunt ꝯsiderāda. P° qdē ꝙ illud fm ꝙ hō excellit nō hʒ hō a seipo lʒ est quasi quoddā diuinū in eo: et ideo ex hoc nō debet sibi principalr honor. lʒ deo. Secūdo ꝯsiderādū est ꝙ illud i quo hō excellit daꝰ hoī a deo: vt alijs psit. vñ i tm̄ dʒ hoī placere testimoniū sue excelētie. qḋ ab alijs exhibeꝰ. inq̄tū ex hoc paraꝰ sibi via ad hoc ꝙ alijs psit. Tripl'r aūt ꝯtigit appetitū honoris inordinatū. vno mō p hoc ꝙ aliqs appetit testimoniū ḋ excellētia quā nō hʒ. qḋ est appetere honorē supra suā pportionē. Alio mō p hoc ꝙ honorē sibi cupit nō referēdo in deū. Tertio p hoc ꝙ appetitus eius i ipo honore qeścit. nō referēs honorē ad vtilitatē alioꝝ. Ambitio aūt iportat inordinatū appetitū honoris. vñ manifestuʒ est ꝙ ābitio semp est pctm̄. hec. s. T. appetitus igiꝰ honoris. fm rectā rōeʒ. s. ad honorē dei. vel vtilitatē sui. seu proximoꝝ. est laudabilis. oīs aūt appetitus honoris inordinatus est pctm̄. saltē veniale: si aūt ponat vltm̄ finē i ipo ē mortale. de quo vide. ℣. ābitio: et ℣. gloria vana. Quō honor laus et gloria ꝯueniūt et differūt et quid sint. ℣. gloria vana in prin.

Ore canonice. i. officia diuina. certis horis b diei nālis. deo soluēda ab oīb' ecclesiasticis psonis. sunt septē. fm tex. i. c. p. de cele. missa. et fm glo. i de. p°. e. ti. s. matutinū. p°. 3°. 6°. nona. vespe. et cōplectoriū. Archi. vero i. c. pbiter. 91. di. innuit tacite ꝙ sunt octo. diuidēs illā auctoritatē media nocte surgebam. ab alia auctoritate. septies i die: et c. et dicit ꝙ matutinū est vna hora q̄ dr i nocte. laudes vero sunt p' hora. q dr in pri° dici: et alie. s. p'. 3a. et c. sunt sex: et sic sunt septē de die: et vna i nocte: et accipit fundamentū i. d. c. p. vbi i fi. tex. dicit ꝙ duplex ē officiū. s. diurnū et nocturnū. lʒ Pa. dicit hoc nō pbari in iure: et stādū eē cōi sentētie. q̄ dicit ꝙ sunt septē. iuxta illud septies i die: et c. Et accipiꝰ dies nālis. qui hʒ. 24. horas: et hoc dicit expsse tex. i. d. c. p. vbi i prn° numerat matutinū iter septē horas. illa vero diuisio quā facit tex. ibidem i fi. est distinctio diei artificialis a nocte. nec verisile ꝙ tex. voluerit i fi. dicere ꝯ id qḋ dixit i pn°. Sunt ergo septē q̄ hʒ ar. s. 3a. parte tit. 13. c. 4. i pn°. sunt institute ab ecclesia vt dicanꝰ ad laudē dñi deū. p bñficijs suis. iter q̄ sunt maxima bñficia creatiōis q̄ expleta sunt i septem diebus: vt pʒ Gen. p. Et bñficiū redēptiōis septē quodā modo horis pactū. vñ glo. fi. i. d. c. p. sunt septē hore sic septē dona. s. s. 30. q. i. ꝯuenit: septē dies seculi et septē etates qbus ꝯplectis finiꝰ mūdus: septem petitiōes i orone dñica: septem psalmi penitentiales et ita sunt septeʒ hore de alijs nihil dicit glo.

¶ Querꝰ vtr̄ oēs clerici teneanꝰ ex pcepto ad dicēdas i horas. R. glo. fi. i. c. vltimo, ꝯ cle. dicit. ꝙ oēs teneꝰ nihil tm̄ alꝰ quo pbeꝰ illud dictū glo. etiā fi. alꝰ i pcedenti. §. in. fi. post verba alꝰ ait. De alijs. s. a sacerdotibus tex. nihil dicit. lʒ certe teneꝰ. ar. de preben. cū fm aplm̄. 91. di. c. i. et 2°. et 92. c. fi. hec i glo. Unde dicit ꝙ alij teneꝰ non tm̄ exprimit q sint isti alij. Et sic pʒ ꝙ fm iura antiq̄ nō erat multū dare: vtr̄ oēs clerici tenerenꝰ. vñ Pa. i. d. c. p. ponit duos casus. in qbus oēs ꝯueniūt. primus est qn̄ clericus est bñficiatus. Nā hʒ oēs iste teneꝰ ad officiū. 92. di. c. fi. pp officiū. n. daꝰ bñficiū. c. fi. de rescrip. li. 6. Et q altari seruit de altari debet viuere. ita eꝯ. q viuit de altari. seruire debet altari i. c. cū fm aplm̄ de pben. hec Pa. et fm Pis. ℣. hore canonice i pn. post Guil. beneficiati teneꝰ nō solū ex statuto ecclesie. lʒ etiaʒ ex obligatiōe institutie: et fm Car. i de. p°. de cele. mis. teneꝰ q̄tūcūq̄ modicū sit beneficiū etiā si sit de patrimonio: et hoc si patrimoniū sit factū bñficiū. alias nō. Hoc idem tʒ. s. T. ql. 6. q. 5. ar. 2°. rō sua est q: q recipit bona temporalia alicuius. teneꝰ ad spiritualia hec cōiter sequūꝰ oēs doc. Uide tm̄ aliqd i fi. §. se.

¶ Sed qd de clerico existente i minoribus beneficiato. q pp eāʒ rōnabileʒ est absens puta pp studiuʒ: et deseruit beneficio p vicariū. R. Pa. i. d. c. p. tractat hoc dubiū: et dicit ꝙ Abb. et Pe. dicūt ꝙ nō teneꝰ. ar. c. ꝯuenit: de appel. et c. ex eo. de elec. lib. 6. lʒ dicit ipe Pa. ꝙ illa iura hoc nō pbāt. q: loquūꝰ quo ad officiādā ecclesiā a quo excusaꝰ iusta cā interueniēte nō tm̄ excusaꝰ qn̄ dicat officiū i priuato. p illum tex. d. c. i. vbi sacerdos dixit i priuato: et p clericos scholares dr i ecclesia. Istā opinioneʒ recitāt Jo. an. et qdā alij: et nō reprobāt nec approbāt. Jo. tm̄ an. in fi. dicit votū. s. ꝙ vellet vt ecclesia faceret statutū ꝙ tales nō tenentur. ex quo pʒ expsse ꝙ ipe vult ꝙ cessante statuto teneātur. hāc opinionē ꝙ teneāꝰ approbat Pa. dicens. ꝙ nō excusanꝰ ex quo viuunt de patrimonio xpi. hoc tʒ. s. T. in. d. ql. dicens: ꝙ clericus existens in scholis teneꝰ ad officiū. etiā mortuoꝝ qḋ dꝰ ordinarie i ecclesia vbi est bñficiat': et q̄uis non

faciat distictionē iter existētē i sacris. tñ ipse fundat se super rōe būficij quoꝝ recapit bona. Et ql.ꝑ.q.7. arᵒ.ꝑ.dicat ꝙ debitū qḋ dꝫ deo per scriptū dꝫ exolue re:⁊ videt iniuere ꝙ sit debitū ꝑsonale: ⁊ hoc est ꝙ dictū est i.ꝑ.pcedēti:ꝙ tenētur ex debito iusticie. In hoc ꝯsentit Inno. Cōtraria opinio forte posset sal/ uari.si nihil emolumēti reciperet i absentia. Car.etiā in.d.de.pᵒ.dicit:ꝙ tenet. Sed qd ḋ eo q nō ē in sa cris:⁊ hꝫ simplicē ꝑbēdā sine oi spiritualitate.q̄ po test ēt dari laico.de q̄ dictū ē.ꝟ.bñficiū .2ᵒ.i pn.ꝯ. fi.⁊ videt ꝙ teneat ex rōe dicta.s.q: recapit ꝑuētus. sꝫ ꝯra i est verū:vt dictū ē vbi.ō.imediate. Ad ar/ gumētū dr ꝙ talis ꝑbēda dat ꝑ aliis meritis. Hoc idē tꝫ Pe.de pal.4.di.15.q.5.arᶜ.ꝑ.de illo q hꝫ red ditus ab ecclesia.siue de mr̄o i Theoᵒ q hꝫ fructus viuus ꝑbēde.aut mr̄ i grāmatica.q hꝫ expēsas.si pp hoc nō veniūt ad coꝝ.nō vidētur teneri. q: non sunt simpir beneficiati.hec Pe. dicit ēt ibidē idem Pe.in.5ᵒ.ꝯclusiōe ꝙ beneficiatus dr qcūqꝫ hꝫ bñfi/ ciū pp officiū spirituale qḋ respiciat ipm diuinū offi ciū.q: si qs ab ecclesia hꝫ redditus ꝑ officio matri/ cularii.vel hmōi.q nec clericus ē nec i coro recipit. non tenet ad officium.Uide vbi allegaui.ꝟ.benefi/ ciū.ꝑ.pen.circa fi.

3 ¶ Secūdus casus i quo fm Pa. oēs ꝯueniūt ē. qñ clericus ē i sacris.q: tūc tenet.etiam si nullū habeat beneficiū. rōe ordinis sacri.vñ illud verbū ꝑsbitero: i.d.c.ꝑ.capit cōiter hꝫ.e.Pa.pro oi existēte i sacris facit.c.2.de coha.de.vñ i ordinatiōe admonet cleri cus ꝙ si fuit piger i eūdo ad ecclesiā.sit deinceps soli citus hec Pa.ar.d.c.ꝑ.⁊.c.dolētes:de cele.mis.⁊.c. fi.92.di.pcor.Car.i.d.de.pᵒ. Et fm.d.ar.s.oēs tam theologi q̄ canoniste ꝯueniūt.Uñ.s.T.i.d.ql.6.sic ait.Clericus ex hoc ipso ꝙ ē clericus:⁊ pcipue in sa cris ꝯstitutᵒ.tenet dicere horas canōicas.Uidēt.n. tales speciālr eē assūpti ad laudē diuinā:⁊ ē.

4 ¶ Tertius casus i quo tenētur aliq de necessitate.est rōe voti.iuxta illud vouete ⁊ reddite i.c.licet de vo to:hoc aūt est dupl'r.ꝑ rōe voti i speciali.s. qñ quis vouet dicere aliqḋ officiū ⁊ tūc nō ē dubiū ꝙ tenet eo mō quo vouet:⁊ itēdit se obligare.d.c.licet. Se/ cūdo rōe voti religiōis. Et circa hoc sunt aliq̄ du/ bitatiōes.pᵃ.ē vtrᵐ oēs clerici ꝑfessi alicuius religiōis approbate teneātur de pcepto ad oēs horas cano/ nicas.etiā si nō sint in sacris.Rē.cōiter oēs moderni ꝯueniūt ꝙ sic.Pe.de pal.4.di.15.q.5.arᶜ.ꝑ.probat hāc ꝯclusionē.q: vt ministri ecclesie ḋ bonis ecclesie sustentant.pōt ꝯfirmari ista rō.q: vt dictū.ō.ꝑ.ꝑ. beneficiati tenētur eo ꝙ recipiūt bona ecclesiastica sꝫ etiā isti recipiūt ex quo a monasterio sustētant. vñ dictū ē.ꝟ.clericus.ᶜ.ꝑ.20.ꝙ pñt dici habere be/ neficiū simplex.eo ꝙ mōsteriū sibi tenet.d.ar.flo. pbat idē q: religiones sunt istitute ad ordū ꝑ vti statu fideliū: ⁊ iste hore canonice sunt eis determi/ nate ab ecclesia.Pōt ēt pbari p rōez.s.T.i.d.ql.6. q: clericus ⁊ pcipue i sacris ex hoc ipso ꝙ ē ordina/ tus tenet dicere horas canonicas. q: sunt assumpti specialr ad laudē diuinā.fm illud Isa.43. oēꝫ qui inuocat nomē meū i laudē meā creaui illū.hec.s.T. a fin igit ex quo ē ꝑfessus in religiōe i ordine:ad vi tā ꝯtēplatiuā:videt ordinatus ad laudē dei. p ho/ ras canonicas:fortificat q: p votū solēne religiōis hō obligat magis laudare deū q̄ nō religiosi: fa/ cit de.pᵒ.tā i tex.q̄ i glo.de sta.mo.Et sic oibus se/ cularibus q aliqñ tenēter de iure diuino ⁊ nālilaudare deū.determinat sibi ab ecclesia vt laudēt deū vacādo ab opibus seruilibus:⁊ audire missaꝫ i die festo.ita clericis ⁊ religiosis determinātur sibi hore canonice.tā ex iure diuino q̄ hūano.ergo ad istas horas tenētur:⁊ sicut existētes i sacris deputātur cul/ tui diuino p ordinē sacrū.vt nō possint redire ad vi tā secularē.ita religiosi p votū solēne. Multū facit ad hoc q: ꝯsuetudo ē i oibus religiōibus:⁊ hñt oēs ex sua regula vel ordinatiōes ꝯfirmatas p ecclesiā. vt dicāt horas canonicas:⁊ ꝑfessi ex negligētia cō trafaciētes credūt se peccare mortalr. ergo tenētur oēs clerici ꝑfessi.etiā nō existētes i sacris:⁊ hec ꝯclu sio cōiter approbat ab oibus.vñ Mr Uincētius ḋ castronouo generalis ordinis pdic.i.c.ꝑ.ꝯsti.e.ordi nis.sic ait. Declaramus ꝙ sicut clerici seculares q nō sunt i sacris si sunt beneficiati tenētur dicere officiū diuinū. ita ⁊ qlꝫ religiosus clericus q ex elemosinis viuit ⁊ ab ordine ꝑuisionē victus ⁊ vestitus hꝫ te/ net de necessitate saluꝫ officiū dicere.nec in hoc pōt cū eo plat' dispēsare.nisi forte sit nouitiᵒ q nō ē ad huc religiōi obligatᵒ.dꝫ tñ aliās oᶜ onera.ḋ bñ cēlo co officiū dicere:h ille:⁊ facit istḋ vltᵐ ad.ꝑ.se.

¶ Dubitatio.2ᵃ.ē de clericis nouitiis. de qbus dicit 5 Pe.de pal.ꝙ tenētur lꝫ nō sint religiosi.nec i sacris q: vt ministri ecclesie de bonis ipsius sustētātur: ⁊ gaudent priuilegio clericali. D.aūt ar.s.tꝫ ꝯrariū dḋᵒ ꝙ oēs ꝑfessi tenētur rōe sue ꝑfessionis.qḋ videt ve/ rius vt dicamus de eis sicut de clericis existentibus in minoribus.q pñt redire ad vitā secularē.sic ⁊ nouī tii.c.sup eo de regu. nō.n.tenētur rōe ordinis sacri. nec rōe ꝑfessiōis.nec rōe bñficii.q: monasteriū non sibi tenet sꝫ pōt illos remittere. Ad id qḋ dicit Pe. Rē.ꝙ ꝯāuis sustētent nō tñ tenētur.nec sustētant eo mō quo ꝑfessi.s. de necessitate. Ad id ꝙ dicit ꝙ gaudēt priuilegio clericali.negat ꝯsequētia q: mul ti vt existentes in minoribus gaudēt.tñ nō tenētur. Uide aliqd i pcedēti.ꝑ.in fi.⁊ ifra.ꝑ.9.

¶ Dubitatio.3ᵃ.ē de ꝯuersis religiōis approbate.ꝑ 6 fessis voto solēni.an tenētur ad tria vota. Hic sunt due opiniōes.pᵃ.ꝙ nō tenētur.hāc sequitur Mr Uin cētius.i.c.de ꝯuersis i ꝯsti.rō sua ē q: recipiūtur ad opa seruilia.vñ Pa.i.c.nō ē.ḋ regu.circa priᵐ.⁊.c. cū cā.de elec.circa meᵐ.dicit ꝙ sunt famuli mona/ sterioꝝ.debēt igit adiplere opa seruilia.Cōtrariū tꝫ Pe.ḋ pal.vbi.ō.d.ar.s.recitat ambas opiniōes: ⁊

nullas reprobat neqꝫ approbat. Ego vero credo ꝙ opinio Pe. sit verior ⁊ securior. certū est. n. ꝙ p votū solēne deputātur cultui diuino: ⁊ sic plus tenētur laudare deū ꝙ̄ meri seculares: ⁊ hoc determinatur si bi a regula vel ꝯstitutiōib⁹ approbatis per summū pōtificē. vt dicāt horas ⁊ laudēt deū tali mō. s. dicē do Pater noster. vel Aue Maria totiens ⁊c̄. Sitr viuūt de patrimonio christi ⁊ monasteriū sibi tenetur ⁊ sunt veri religiosi rōe professiōis. ad hoc facit ⁊ rōnabilis ⁊ antiqua cōsuetudo qua imponitur sibi per regulā. vel ordinationē approbatas: ⁊ ꝯ̄facientes credūt se peccare mortaliter. Nō obstat qđ dicit ꝯ̄ria opinio. q2 ꝙ̄uis ordinētur ad illa opa seruilia nō tñ solū. ꜩ etiā ad aliquā cōtēplationē. sicut aliq̄ religiones ordinātur ad quedā opera nō tñ solum. Possunt tamen ambe opiniones saluari. vt itelligatur Pe. ꝙ tenētur dicere sua pater noster. pro horis ſm regulā vel ꝯ̄stitutiōe ordinis sui. Alia vero opinio. ꝙ nō tenētur ad horas ſm ꝙ dicūtur in choro. p psalmos ⁊ añ. ⁊c̄. vñ Mḡr Uincentius postꝙ̄ dixit vbi supra. ꝙ nō tenētur dicere horas canōicas. subiungit. sed suficit dicere sua pr̄ nr̄. Nō etiā ꝙ declaratū fuit in. c. creueris celebrato. 1266. ꝙ in horis. q̄ñ dicūt pater noster. tenētur etiam dicere totiens Aue Maria. Et nō etiā ꝙ dicit in horis. secus igitur esset itelligendū de illis Pater noster. q̄ debent dicere p suffragijs mortuoꝝ. vt dr̄ in. c. 3. di. 1. de ꝯuersis.

7 ¶ Dubitatio quarta est de monialibus: ꝙ̄uis non viderim aliquē doctorē tractātē hanc dubitationē credo tñ ꝙ sit faciēda eadē diffinitio sicut supra. §. 4. ⁊ 5. de ꝓfessis ita vt ꝓfesse teneātur relique vero nō. per rōes adductas. ibidē. Et ꝓfesse tenētur ad horas ꜩ ꝯsuetudinē vel ordinatōes eaꝝ. Similiter cōuerse: ⁊ rōes. n. q̄ ꝯcludunt de religiosis. cōcludūt ēt de monialibus ⁊ parua est dr̄a.

8 ¶ Dubitatio quinta est. de fratrib⁹ ⁊ sororibus tertij ordinis siue de bisochis. de iesuatis. de heremitis. de tēplarijs de gaudētibus ⁊ alijs similibus. qui ſm aliquos gaudent priuilegio clericali ⁊ priuilegio fori. de quo vide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. p̄. §. 19. ⁊ se. hāc etiā dubitationē nō reperi in aliquo doc. soluerē tñ saluo meliori iudicio. isto modo. vꝫ ꝙ si nō possunt reddire ad seculū vel ꝯ̄here de nouo matrimoniū. si ue habeāt ex priuilegio. siue ex alio ⁊ habeāt modū viuēdi religiosuꝫ approbatū ab ecclesia: ⁊ i illo suo mō viuēdi habeāt modū dicēdi officiū determinatū. ſm horas canonicas tūc dicerē ꝙ tenētur. ꜩ illū modū. moueor: q2 isti tales nō est dubiū ꝙ votū suū ꝙ̄uis nō solēne vel ꝑmissio plus obligat ad laudādū deū ꝙ̄ alij obligētur: ⁊ iste modus sibi determinatur ab ecclesia: ⁊ transeūt quodā mō in sortē dei. ⁊ aliqui coꝝ viuunt de patrimonio dei. Secus si pñt reddere ad seculū vel ꝯ̄here: ⁊c̄. hāc distinctionē accepi a dño Felino in. c. nullus: de fo. ꝯpe. vbi dicit se vidisse tale priuilegiū Sixti. 4. Et itellige oia precedentia quādo dr̄ ꝙ tenētur ſm modū sibi taxatū. ſm Pe. de pal. facit ꝙ fratres ⁊ sorores tertij habitus teneātur. q2 in regula sua dr̄. 6. c. ꝙ teneātur dicere pro tali horas ⁊c̄. Idē videtur dicēdū de alijs nominatis. q̄ñ in suo mō viuēdi habēt sitia verba.

¶ Nūquid clerici in minoribus nō beneficiati teneātur ad officiū. R̄. Pa. in. d. c. p̄. dicit ꝙ credit eē de mēte iuris diuini ⁊ humani. ꝙ teneātur. tñ doc. dicēdo ꝙ ꝯstituti in sacris. vel i minoribus beneficiatus tenetur videntur dicere ꝙ nō teneātur: ⁊ ꝙ ꝯsuetudo generalis eos excusat. s. nō dicētes. Pe. de pal. dicit ꝙ nō est autenticū ꝙ corona clericalis obliget ad septē psal. nec ꝙ minores ordines ad officiū beate virginis. vel hmōi. tamē q2 per hoc diuino cultui ascribūtur. ad aliqd plus tenētur ꝙ̄ laici. vñ decerret ꝙ epūs aliqd sibi iniūgeret. hec Pe. vñ ꝯcludēdū est ꝙ ſm generalē ꝯsuetudinē non tenētur. bonū tñ est vt aliqd plus dicant. ꝙ̄ meri laici. 9

¶ Quid debeant dicere obligati ad horas canonicas. R̄. d. ar. s. post Fran. de zaba. ⁊ Land. dicit ꝙ si est ꝯsuetudo rōnabilis. vel certa ꝯstitutio sup hoc illud seruabunt di. x. nouit. Nā dicere hoc. vel illud. nō est i ꝓcepto. cū diuersi diuersa dicāt. de ꝯse. di. 5. in die. Modus tñ dicēdi horas quo ad clericos seculares. sumendus est ab ecclesia romana: vt i. d. c. in die. vel metropolitana. di. 12. c. fi. nec reprobatur per hoc ille vsus. quo quidā ꝯtenti tribus psal. ꜩ romana vel metropolitana ecclesia illud non seruet. c. de his: di. 12. qđ puto itelligendū de vsu antiquo alicuius ecclesie. nō de eo quē sibi faceret priuata ꝑsona. In regularibus dicit Laur. attendēdū esse ordinationem regule sue ⁊ suoꝝ statutoꝝ. di. 12. placuit. ibi monasterioꝝ: ⁊ in dic. iur. dicitur lib. p̄. tit. 8. ꝙ ordinatus ad tit. possessiōis sue. vel patrimonij. pōt dicere qđcūqꝫ officiū. q2 nō est ordinatus ad istam vel illā ecclesiā specialr. ordinatus vero ad certā regulā. vel intitulatus ad certā ecclesiā. tenetur dicere officium qđ ibi ꝯsueuit fieri. alias peccaret. xi. di. in his. Nisi eēt priuilegiatus super hoc vt clerici ⁊ religiosi qui sunt cōmēsales domestici cardinaliū: ⁊ epoꝝ quib⁹ idulgetur ꝙ idē dicāt officiū. nec ad aliud tenentur. fratres ordinis ꝑdicatoꝝ sunt cōtēti illaꝝ ecclesiaꝝ officiis. ad quas extra suos ꝯuētus declinarēt vt dr̄ in cōstitutionibus coꝝ. ꝑcor. 3. L. in q̄. qui dicit ꝙ officiū est dicēdū ſm ꝯsuetudinē eccle sue. x

¶ De officio beate virginis. dicit Pa. i. c. p̄. de cele. mis. ꝙ doc. ibi nihil dicūt. ꜩ Jo. de ligna. dicit. i cle. p⁹. c. ti. ꝙ ꜩ iure hoc nō ꝓhibet. tñ hoc coie ꝯsuetudo hꜩ. vt officiū beate virginis cōputetur iter horas canonicas: ⁊ hoc credit ipse Pa. eē vex. Nā ordo antiquus ē ab ecclesia traditus: vt etiaꝫ publice dicatur in ecclesia certis tēporibus. qđ nō eēt nisi eēt in ꝓcepto. Nā multa ex traditiōe sanctoꝝ patrū sunt sub ꝓcepto. q̄ nō reperiūtur scripta. xi. di. ecclesiasticaꝝ: ⁊ in. c. auꝫ Marthe. de cele. mis. hec Pa. Et Pe. de xi

pal.4.di.15.q.5.ar.6.dicit. ꝙ de oibus q ad horas canonicas tenētur videt ꝙ etiā ad horas beate virginis teneātur ꝯ ꝯsuetudinē.sicut hȝ ecclesie ꝯsuetudo generalis.q ligat sicut ius scriptū. Et Frā.de zab.ait. Ex quo vno ꝙ codē mō seruitores ecclesie illius consueuerūt ꝑdicta.s.officiū beate virginis:ꝙ defunctorum ꝑ horis dicere.glȝ de ipso ad hoc tenet.ar. ꝯ con.c. ex parte.secus si aliq tm̄ dicerēt.etiam plures:ꝙ alij nō ar.6.q.2.c.2. Idē dr̄ i directorio lib.ꝑ.ꝙ alle.Uul. ꝙ Mr̄ Uincētius i ꝯsti.di.pª.c.ꝑ.tex.ꝑ. Declaramus ꝙ officiu beate virginis certis diebus intermittit:ꝙ tūc ad ipm dicēdū fratres nō obligātur.vȝ in festis duplicibus ꝙ.ō.ꝙ in octauis solēnibus:ꝙ qn̄ de beata virgine agit.siue in octaua ipius.siue extra octauas: ꝙ certis alijs diebus.ꝯco2.d.ar.f. Et sic pȝ ꝙ officiū beate virginis qn̄ dr̄ fm ꝯsuetudinē ecclesie. ad illud tenētur q ad horas canonicas tenētur.

12 ¶ De officio defunctorum dicit .s.Th.ql.6.q.5.arº.2º. clericus ex hoc ipo ꝙ est clericus:ꝙ pcipue in sacris tenet dicere horas canonicas. Uidētur.n.tales spēcialiter eē asūpti ad laudē diuinā fm illud Isa.43. oēs qui inuocat nomē meū i laudē meā creaui illuȝ. Sed inquātū est clericus beneficiatus i hac ecclesia. tenet dicere officiū fm ꝯmodū illius ecclesie. Est ergo ꝯsiderādū ꝙ officiū mortuorum qūqȝ i ecclesia dicat sicut ordinarie pertinēs ad ecclesie officiū. sicut i tota ecclesia i die aiarum dr̄ officiū ꝑ mortuis:ꝙ i qualibet ecclesia ē aliqua super hoc ꝯsuetudo. puta vt dicat ordinarie semel in ebdomada.vel qualitercūqȝ aliter fm certū tēpus:ꝙ ad hmōi officiū mortuorum tenetur clericus beneficiatus in aliqua ecclesia.etiā existens i studio extra dyocesiȝ suā:ꝙ per hoc satisfacit mortuis quorum recipit bona. Aliqn̄ aūt dr̄ officiū mortuorum in ecclesia extraordinarie propter aliquā cām specialr emergentē.puta ad ꝑces alicuius persone. vel ꝑpter aliqđ hmōi:ꝙ ad hmōi officiū mortuorum nō tenetur clericus existēs in scholis.hec.s.T.ꝙ etiā faciūt ad.q.ꝑcedētē. Et Pe. de pal.vbi.ō.ait. Ad vigilias defunctorum tenētur clerici sicut habet ꝯsuetudo sue dyocesis.aut sue ecclesie.hec Pe. Idem tenet .d.ar.f.ꝙ dat exm̄ de ordine ꝑdicatorum in quo est ordinatio ꝙ ꝯsuetudo ꝙ quotidie.s.quādo dr̄ in coro officiū mortuorum dicat ab ebdomatario:dyacono: ꝙ subdiacono:ꝙ illo qui ē notatus ad missam pro defunctis.isti igit tenētur nō alij.quidā dicunt ꝙ hoc nō est personale sed possūt qui sic tenētur alteri committere.sed hoc nō videt vtcūqȝ darum cum rubrica vel ꝯsuetudo videātur in ꝯtriū.sicut.d.ar.f.dicit ꝙ est ꝯsuetudo ꝙ isti dicāt.de cātore q gerit vices prelati ꝙ possit committe ē satis apparens in his tamen ꝙ similibus multū facit consuetudo. Est etiā ꝯsuetudo i codē ordine ꝙ dicat generaliter semel in ebdomada ab oibus:ꝙ ad hoc oēs tenētur.con.Goff.in ql.2º.dicēs ꝙ canonici collegiati specialis ecclesie tenētur ad officiū mortuorum:ꝙ ad alia specialia fm cōsuetudinē ecclesie sue:ꝙ sicut illi qui habēt āniuersalia tenent dicere officiū mortuorum: ꝙ pcipue illi qui recipiūt distributiōes illius āniuersarij. ita cōe officiū defunctorum videt ịstitutū indeterminate pro oibus benefactoribus qui nō determināt sibi āniuersariū. vn̄ videtur teneri ad illud oēs qui bona illius ecclesie percipiūt.hec ille.

¶ De lectanys dicit Mr̄ Uincentius vbi.ō. Tenet quilȝ frater dicere lectanias qn̄ fit ꝯ feria:ꝙ possunt dici post qualȝ horā diei.qꝛ nō est de essentia alicuius hore.ꝙuis laudabilius dicant post matutinas fm ꝯsuetudinē cori. Quidā dicūt ꝙ nō sunt de precepto sed pm̄ melius de septē psal.scđm ꝙ aliqn̄ dicūtur. sicut i die cineris ꝙ aliqbus alijs diebus i coro.sicut totū psalteriū i parasceue. ad talia aūt non tenent nō existētes in coro de necessitate maxime qn̄ sunt legitime occupati. In fine cuiuslȝ hore debet dici pr̄ nr̄:ꝙ fm ꝯsuetudinē quarūdā ecclesiarum in fine dr̄ fidelium.cū salue:ꝙ quibusdā oronibus. Nō credo tn̄ eē de essentia ꝙuis dicat.in.c.id semp.de ꝯse.di. 5.ꝙ post vesperos ꝙ matutinū dr̄ pr̄ qđ itelligit de oibus horis qn̄ ꝑ se terminātur.secus qn̄ dicūtur cū alijs horis qꝛ tūc dr̄ i fine oiuȝ semel. 13

¶ Utrū excōicatus teneat dicere officiū. R.si ē excōicatus minori nō est dubiū ꝙ tenet ꝙ pōt etiā dicere cū alijs. Si vero est excōicatus maiori dicendū fm Hosti.ꝙ tenet quidē dicere sed nō i ecclesia.vel cum alio.aut quasi i officio suo.sȝ per modū oronis non dicēdo dn̄s vobiscū.11.q.3.si.qs epo dāna.ꝙ.c. sequēti. Nā cū sit obligatus ad hoc bonus.d.c.ꝑ excōicationē nō liberat. Etiā degradatus tenet ad horas canonicas si fuit in sacris qꝛ tenet ad ea que sunt oneris ꝙ nō honoris.sicut degradatus beneficiatus ꝙdiu tȝ bn̄ficiū.degradatus tn̄ vel suspēsus nō dȝ officiare i eccl̄ia. de degradato.vide.ꝟ.co.§.2. de excōicato.ꝟ.excōicatio.ꝑ.§.4.ꝙ.7.circa fi. 14

¶ Utrū papa possit dispēsare cū istis q tenent ad horas canonicas ꝙ non teneāt.vel mutare.R. Pa.in .d.c.ꝑ.dicit ꝙ de iure diuino clericus tenet ad septē horas canonicas iuxta illud:septies i die:ꝙ.c.sȝ non sunt de iure diuino iste hore determinate.vn̄ officiū seu determinatio.siue distinctio officij est de iure positiuo:sȝ septies in die laudare est de iure diuino ex quo isert ꝙ papa licite pōt dispēsare circa mutationē officij.sȝ nō credit ꝙ possit dispensare vt clericus non teneat dicere aliqđ officium.sed Lau.ꝙ Jo.de lig.aliter sentiūt i de.i.co.ti.vbi arguūt ꝙ sicut papa ibi dat ꝑtātē mutādi.ita possit dispensare.sȝ ipe Pa.negat ꝯsequētiā.qꝛ papa non dispensat in iure diuino sine ratione.hec Pa. Et ꝙuis hoc dictū generaliter ꝙ papa nō dispēsat i iure diuino habeat multas istantias.si tn̄ dicat ꝙ nō dispēsat in iure diuino fundato i iure nāli.vel morali. sic non habeat istātiā vt.ꝟ.dispēsatº.§.2.i.f.ꝯclusiōe:ꝙ ꝙ isti tenent dicere officiū de iure diuino fundato i iure nāli.naȝ 15

q̄ bñficiatus dicat officiū.° fm̄ iustitiā vt.ē. de illo aūt q nō ē bñficiatus eēt difficile sustinere q̄ papa nō possit. ideo q̄ʒ ī ad istā partē tenerē cū illa opi/nione q̄ dicit q̄ pōt dispēsare. q̄ʒ vero ad aliam partē videt q̄ nō possit dispēsare ī iure diuino fun/dato ī iure nāli:q̄ē. videt etiā de iure nāli q̄ aliq̄s teneat laudare deū ⁊ iō simplr̄ videt dōᵃ q̄ papa nō pōt dispēsare q̄ nūq̄ʒ laudet deū.pōt tñ dispen/sare q̄ nō teneatur ad septē horas ⁊ similia.

16 ¶ Utr̄ aliqs p̄ter summū pōtificē possit mutare offi/ciū. Angelica. v̄. hora canonica. §.14. dicit q̄ mu/tās officiū ɔsuetū ad libitū suū. peccat mortalr̄. si ē religiosus. vel bn̄ficiatus. secus dicit si est ordinatus ad suū patrimoniū. d̄ quo.ē.§.x. vbi d̄r q̄ talis po/terit dicere qd̄cūq̄ voluerit. Mā Uicētius in pᵒ di. ɔsti.c.p̄.dicit.q̄ plati.sicut p̄nt ex cā rōnabili fratres dispēsare a coro ita possunt eos dispēsare a pprieta te officij.q̄ iducta ē ab ordine.nō tñ possunt eos di/spēsare quo ad substātiā officij.quin illud dicāt fra/tres quoquo mō.vt puta pōt dispēsare qñ dʒ fieri d̄ feria vt possit ex aliq̄ cā rōnabili fieri de aliqᵒ san/cto:⁊ sic a. Nō pōt tñ platus aliqd inouare circa diuinū officiū ad durādū ppetuo p modū ɔstitutio nis.vel ɔsuetudinis generalis. sicut nō pōt tollere ɔsue tudines cōiter approbatas ⁊ obseruatas in ordine. nec nouas inducere. pōt tñ ex deuotiōe. vel alia cā rōnabili dispēsare.q̄ ad hoꝝ aliqd imutet circa p prietatē officij.puta q̄ fiat de aliquo sancto festum simplex.vel duplex.seruato tñ ordine hʒ correctionē Mgr̄i ūberti iducto. vʒ si sit ɔfessor q̄ dicātur tales psal.⁊c. D.ar.f.vbi.ē.dicit q̄ p̄ceptū hmōi non est determinatū circa modū dicēdi. Non tñ ex hoc vi/det euadere graue pctm̄ q ad libitū suū.sine causa rōnabili mutat ɔsuetū officiū.

17 ¶ Utr̄ illi q dimisit officiū sit iniūgēdū de necessita te vt illud de nouo dicat. R̄.fm.s.T.q.3.arᵒ.19. q̄ in oī diuino officio ē hoc cōe qd̄ ptinet ad laudem dei:⁊ ad suffragiū fideliū.sʒ distinguit vnū officiuʒ ab alio fm̄ diuersitatē tēpoꝝ:⁊ locoꝝ. rōnabilr̄.n. īstitutū ē vt deus diuersimode laudet fm̄ ɔgruētiā tēpoꝝ ⁊ locoꝝ:⁊ iō sicut in officiis diuinis euoluēdis obseruāda ē ɔgruitas loci.ita etiā cōgruitas tēpo/ris.q̄ qdē obseruari non posset si oporteret iniūgere omittēti q̄ horas diceret q̄s omisit. forte.n.ī cōple/torio diceret.iā lucis orto sidere:⁊ ī tēpore pascali diceret officiū dn̄ice passiōis.qd̄ eēt absurdū. Et iō nō videt eē iniūgēdū ei q omisit q̄ horas easdem repetat.sʒ aliqd ad diuinā laudē ptinēs.puta vt di cat septē psal.vel psalteriū ⁊ silia fm̄ q̄ntitatēʒ deli/cti.q̄uis.n.eēt debitor officij tēpore d̄bito.tñ p̄tereū te tēpore.factus ē impotēs ad soluendū tēpore suo. hec.s.T. Et P̄e.de pal.dicit.q̄ dei vicariᵒ pōt mu tare restitutionē deo faciēdā.ī aliqd deo acceptius. dicere aūt aliqd officiū cū deuotōe est deo acceptū: ⁊ q omisit vnā horā.non oʒ q̄ dicat oēs alias.nec etiā illā.sicut si p ānū dimisit officiū nō oʒ q̄ totū du plicet.sed in aliud pōt cōmutari.q̄ magis placeret deo:⁊ q̄ ī tediū eēt penitēti. Et fm̄ Jnno.⁊ Archi. ⁊ oēs alios. est arbitraria illa cōmutatio vel peni/tentia. Et sicut fm̄ Guil. si dicens officiū aliq̄ verba ptermittat.nō oʒ q̄ pp hoc a capite resumat officiū disturbādo. imo si dicēdo ī coro cū aliis ex aliqua necessitate itermisit psal.vel lectionē.vel aliqd hmōi ⁊ nō alr̄ pōt omissuʒ supplere nisi subtrahēdo vo/cē ab adiutorio cui melius ē ptrāsire q̄ʒ officiū co ri minuere. secus si cōmode posset supplere. pōt tñ aliqd post officiū pp hoc supplere:⁊ si omissa vna hora dicat sequētem.sufficit supplere qd̄ omissum ē ⁊ agat penitētiā de negligētia. Et fm̄ Henr.d̄ Gan. ī ql.si qs nō ex malitia sʒ ex cā legitima nō iterfuit pnᵒ officij.vel fini nō oʒ a capite reicipere.vel finem pficere pp pfectionē charitatis.qua vnū corpus repu tātur:⁊ q̄ vnᵒ dicit extimat alter dixisse:⁊ hoc verū nisi coris multū pcessisset.vel multuʒ de fine resta/ret.hec ille. Et.d.ar.f.vbi.ē.aitq nō bilr̄ omittit de aliqua hora.si vult euadere mortale.totuʒ redicat. sʒ modicū dimittēdo nō oʒ totū redicere.puta si di misit versuʒ:hec ille.⁊ fm̄ P̄e. si ēt dimisit psal.vel lectionē.sʒ sufficit aliqd supplere.si vult euadere pec catū veniale. Et q ī coro horas dicūt.nō tenētur re/petere ea q̄ a sociis dicūt.puta versus psal. respōso/ria lectiōes.initatoriū:⁊ silia q̄ vnᵒ dicat loco.oiuʒ. Alii vero debēt attēte audire:⁊ sicut de illo q se exer/cet in coro sufficit vt audiat alios.q̄ charitas vult vt qd̄ facit vnus attribuat alteri. vide.v̄.ieiuniū.§. 13.⁊.v̄.votum.3.§.7.

¶ Que pena illoꝝ q nō dicūt officiū. R̄. fm̄ oēs.q̄ 18 illi q tenent de qbᵒ dictū ē.si dimittūt aliquā horaʒ ex idustria vel negligētia mortalr̄ peccāt. q̄ ɔ̄ pre/ceptū ecclesie fundatū supra p̄cepto diuino.d.c.p̄.⁊ .c.dolētes:⁊.14.q.1.c.qd̄ papir. Et si quis dimittat oēs septē horas vnius diei.fm̄ Guil.nō p̄terea cō/mittit septem mortalia sʒ vnū ⁊ tāto grauius q̄to plus d̄ ipso dimittit. q̄ totū officiū vnius diei cadit sub vno p̄cepto.d.c.dolētes. Si aūt dimisit aliquas horas.ī diuersis diebus puta. primā nonā ⁊ cōple/toriū comisit tria peccata mortalia. puta primā ī vno die ⁊ nonā ī alio q̄ totū hoc itegrale p̄cipit quotidie adimpleri. Alia ē opinio q̄ dicit q̄ tot pec cata cōmittit quot horas dimittit ēt in eadē die.q̄ q̄lʒ hora p se hʒ suā rōes diuersaʒ ab alia hora. vñ ille q dimisit vnā:⁊ dixit reliquā satisfecit p illa.nec valet rō alterius opiniōis.s.q̄ totū officiū cadit sub eodē p̄cepto. q̄ eodē mō cōcluderet de toto officio totius āni.imo totius vite vnius q̄ p idē p̄ceptū to/tū papir. Quāuis.n.sit vna rō ex pte papiētis ē di uersa rō ex pte rei de qua sit p̄ceptū. Nam ē alia rō primē ⁊ alia cōpletorii ⁊ magis diuersa rō.pᵉ.⁊ cō pletorii eiusdē diei q̄ pᵉ vniᵒ diei a pᵉ alterius diei. iō.2ᵃ.opinio est magis rōnabilis. q̄uis nō multum

differāt q.2ᵃ. opinio dicit eē duo peccata id qd̄ alia dicat eē vnū pctm̄ cū duobus circūstantijs. q̄ sunt de necessitate ꝯfessiōis ⁊ nō maiorē penitentiā recipit. Uide. ꝟ. ieiunium. §. 9.

19 ¶ Quid si quis dimittat ex īfirmitate. R̄. fm̄ Pa. i sepe dicto. c. ꝓ. de cele. missa i fi. post Inno. ꝙ aut īfirmitas ē talis ꝙ ei multū noceret: ⁊ tunc excusatur. secus si nō multū noceret. puta i febre quartana antiquata. vel febricola. Sed vꝛ tūc teneatur aliter satisfacere nō reperit cautū in iure ideo credo ꝙ nō: vꝛ teneatur audire si nō pōt dicere. R̄. ꝙ q̄uis hoc esset bonū ꝯsilū nō tn̄ reperit ꝙ teneatur iō credo ꝙ nō.

20 ¶ Quid d̄ illo qui ex paupertate nō habet librū vel caret visu vel est i via sine libro vel h₃ aliqd̄ hmōi impedimētoꝝ. R̄. ꝙ excusatur ar. in de. fi. de vi. ⁊ ho. de. tenet tn̄ aliter satisfacere dicendo psal. vel pr̄ nr̄. ⁊ hmōi. vn̄ dr̄ in ꝯsti. fratrū ꝓdic. ꝙ itinerātes dicāt officiū vt sciūt ⁊ possunt. Nō. n. pceptū est de officio determinato. nō tn̄ debēt mutare vt dictū ē. §. 16.

21 ¶ Quid de ꝓdicatore lectore vel scholari. q dimittūt officiū ꝓpter ꝓdicationē lectionē. vel studiū. R̄. ꝙ si tales nō potuerūt ꝓuenire ⁊ si diceret officium sequeretur aliqd̄ scādalū. vel ipediretur aliquis magnus fructus. excusantur: alias secus. vꝛ vero teneatur satisfacere die sequēti. Rosella. ꝟ. hora canonica. §. 4. circa fi. dicit ꝙ sic. s₃ ꝯtrariū videtur per exᵐ qd̄ adducit de ieiunio. in quo doc. cōiter dicunt ꝯtrariū.

22 ¶ Quid si dimittatur ex obliuione. R̄. Pis. eo. §. ꝓ. tenet ꝙ nō peccat mortaliter. Angelica tn̄ dicit eo. §. 8. ꝙ debet supple. e. qd̄ forte verū esset si recordaretur infra tale tēpus quo posset supplere puta eodē die. si vero nō recordatur eodē die sufficit vt cōfiteatur de negligētia: ⁊ faciat penitentiā sibi iniūctā a cōfessore. qui pōt fm̄ Inno. ⁊ Tho. mutare. vꝛ clericus beneficiatus nō dicēs officium teneatur restituere fructus. Uide. ꝟ. beneficium. 5. §. 16.

23 ¶ Quid si clericus sit ꝓbēdatus i duabus ecclesijs ex causa puta ex dispēsatiōe cuius officiū dicet. R̄. fm̄. s. Tho. i. ꝓ. ql. supposito ꝙ aliquis licite sit prebendatus i duabus ecclesijs. s. ex dispēsatiōe vel alia causa. ꝯsiderandū est ꝙ ille q i aliqua ecclesia ꝓbēdā accepit duobus obligatur. s. deo vt ei debitas laudes exoluat pro eius beneficijs: ⁊ ecclesie d̄ qua accipit fructus. ea vero q̄ ad ecclesiā pertinēt subiacent dispēsationi platoꝝ ecclesie: ⁊ ideo hoc debitū quod debet ecclesie debet exoluere fm̄ ꝙ est statutū: vel p seipm̄ si sit ꝓbenda q̄ requirat residentiā vel p vicariū si hoc sufficiat fm̄ ecclesie statutū. vel ꝯsuetudinē. sed debitū qd̄ debet deo per seipm̄ debet exoluere. Nō refert aūt quātū ad deū quibus psal. ⁊ hymnis deū laudet vt puta verū dicat i vesperis: dixit dn̄s: vel laudate pueri nisi quātū ad hoc ꝙ hō debet sequi maioꝝ traditiōes: ⁊ q₃ laudes deo debet q̄si vnus hō. sufficit ꝙ semel officiū dicat fm̄ ꝯsuetudinē alicuius ecclesiaꝝ quaꝝ ē clericus. Sed de electiōe offi

cij rōnabiliter videtur ꝙ debeat dicere officiū illius ecclesie i qua maiorē gradū habet. puta si i vna sit decanus: ⁊ i alia simplex canonicus. debet dicere officiū ecclesie i qua est decanus ꝙ si i vtraq₃ sit simplex canonicus d₃ dicere officiū ecclesie dignioris. q̄uis forte i minori ecclesia habeat pinguius beneficiū. q₃ tēporalia nullius momēti sunt spiritualibus cōparata. Si vero ambe ecclesie sint equales. pōt eligere quodcūq₃ officiū voluerit. si fuerit ab vtraq₃ ecclesia absens. Si vero fuerit i aliqua ꝓsens debet se cōformare illis cū quibꝰ cōuersatur. hec. s. T. q̄ valēt ad multa. Et nō ꝙ illa q̄ dicit de electione officij intelligit de bene eē vt p₃ q₃ dicit: rōnabiliter: in quo con. doctores. in. c. ꝓ. de cele. mis.

¶ Sed qd si monachus vel alius trāsferatur ad aliā ecclesiā. siue secularē. siue alterius ordinis cuius officiū dicet. R̄. ꝙ si perpetuo trāsferatur cū nihil retineat cōe cū monasterio. 16. q. i. ne pro cuiusq₃. dicet officiū illius ecclesie ad quam trāsfertur. ꝙ placet Io. glo. 16. q. 1. c. 3. ⁊ Gof. in sum. de sta. mo. ⁊ Host. i sum. eo. ti. secus si ad tēpus sit trāslatꝰ: q₃ dicet monachale siue officiū loci a quo: ⁊ hoc videtur sentire glo. in de. fi. de cele. mis. ⁊ facit tex. ibidē i ar. de religiosis morantibus cū prelatis supra. §. x. in fi. 24

¶ Qua hora est dicendū officiū. R̄. ꝙ vel loquimur in officiādo ecclesiā. vel i priuato. si ꝓ nō debet dici tēporibus ꝓprijs fm̄ morē patrie. vel fm̄ regulam. vel ꝯsuetudinē: ⁊ hoc nisi aliqua cā rōnabili interueniēte mutetur. puta ꝓpter ꝓcessionē. vel ꝓdicationē. ista ꝓbantur i. d. c. ꝓ. ⁊ clarius i. d. de. pꝰ. tēpus aūt matutinoꝝ fm̄ cōiter doc. videtur eē. 4. vigilia noctis. hoc. n. fm̄ Pap. Ug. ⁊ Isi. ē matutinū. s. inter abscessū tenebraꝝ ⁊ aurore aduētū. l₃ aliq dicāt ꝯtra iuxta illud media nocte surgebā: ⁊ c̄. d. c. ꝓ. s₃ vt dictū est i hoc est standū ꝯsuetudini loci vel ꝯstitutiōi si habetur: ⁊ fm̄ aliquos. si platus vel ille cui platus iponit trāsgreditur id qd̄ dictū est peccat mortaliter nisi iusta cā vel i paruo trāsgrediatur. q₃ videtur eē p modū ꝓceptū i. d. de. pꝰ. s. i ecclesijs cathedralibꝰ regularibus ⁊ collegiat i. ꝟ. sanamus: vt dicātur: ⁊ c̄. puta si diceretur i ecclesia matutinū post nonas. 25

¶ De officio qd̄ dr̄ i priuato. s. nō officiādo ecclesiā: si dici nō pōt p occupationē horis ꝓprijs. melius ē ꝓuenire q̄₃ tardare. nā ꝓuenire fm̄ Ug. ē ꝓuidētie. s₃ tardare negligētie: vnde Io. an. i nouella. de cele. mis. pōit exᵐ de quodā sancto cui dicēti horas añ tēpus ei afferebat āgelus vuā acerbā. post debitū tēpus afferebat vuā marcidā tēpore aūt ꝯuenienti dicēti horas afferebat vuā maturā ⁊ bonā. Solēt curiales ⁊ alij occupati dicere mane vsq₃ ad vesperas exclusiue: ⁊ i sero vesperas cū ꝯpletorio. hoc ꝯsulitur i. d. c. ꝓ. Satisfacit tn̄ si qs dicat quācūq₃ horā vniꝰ diei a vesperis ꝓcedētis diei vsq₃ ad mediā noctē sequētis. s₃ Rosellā. q₃ nō reperitur ꝓceptū. vel determinatū tēporis dicēdi officiū i priuato s₃ officiādo ecclesiaꝝ 26

cathedrale: vt. s. i mediate l.d.de.vñ si ex causa ra/
tionabili nõ seruãt debitas horas nõ peccãt sꝫ pos/
sent mereri vt i.§.se. si vero fit ex negligẽtia peccãt
venialr. si aũt ex ꝯtẽptu eẽt mortale: ꝛ dũmõ satis/
faciant ante mediã noctem de quacũqꝫ hora illius
diei. nõ peccãt mortaliter. sm.d.ar.s. ꝓpter rõeꝫ di/
ctã. s. q꞉ pceptũ nõ videꝛ de horis dicẽdis referri ad
tẽpus. Vñ Vmbertus i expositiõe ꝯsti. dicit ꝙ vsqꝫ
ad nonã põt satisfacere ꝓ matutinis. sꝫ nõ postea.
nihil tñ alr. nisi ꝙ postea nõ solet dici: ꝛ forte loqui
tur in ecclesijs non in priuato.

17 ¶ Vt liceat clerico q teneꝛ ad horas dici dicere ma
tutinas diei sequẽtis de sero. R. sꝫ s. T. ql. 2. ar. 28.
ꝙ hic ꝯsi ꝯsiderãda ẽ itẽtio eius q puenit tẽpus i ma/
tutinis dicẽdis. vel i qbuscũqꝫ horis canonicis. si. n.
hec faciat ꝓpter lasciuiã: vt. s. quietius sonolentie. vel
voluptati. vacet nõ ẽ absqꝫ pctõ. si vero hec faciat ꝓ
pter necessitatẽ licitã: ꝛ honestaꝝ occupationũ. pu/
ta si clericus. vel magister debet videre lectionẽ suã
de nocte. vel propter aliqd aliud hmõi. licite põt de
sero dicere matutinas: ꝛ i alijs horis canonicis pue
nire tẽpus. sicut etiam hoc i solẽnibus ecclesijs fit q꞉
melius est deo vtrũqꝫ reddere. s. ꝛ debitas laudes
ꝛ honesta alia officia. qꝫ ꝙ per vnũ aliud ipediaꝛ.
hec ille. q̃ faciũt ad ea q̃ dicta sunt. s. i pcedẽtibꝰ. §.
ar. ad pcedẽtia. c. clericis. d. p. 91. di. Celebrare ħo
añ matutinas sm. ar. s. post Guil. ꝛ Host. est pctm̃
mortale. q꞉ ẽ ꝯtra generalẽ ꝯsuetudinẽ ecclesie. di. 2.
his rebus. sꝫ celebrãdo ante primã non videꝛ pctm̃
mortale. ħ. missa. §. 6. vt vespere debeant dici ante
prandiũ tẽpore quadragesime. R. sm. d. ar. s. ꝙ sic.
de ꝯse. di. i. solẽt. Intellige i cõi. i. officiãdo ecclesiaꝫ.
sicut ille tex. loquiꝛ. i priuatis vero si qs diceret post
nonas nõ ẽ ꝯdẽnãdus. si bono respectu faciat. ẽ tñ
ꝯsuetudo timoratis dicere añ prandiũ: ꝛ tũc ẽ ho/
ra magis deuota. de nona dicẽda añ prãdiũ extra
quadragesimã tẽpore ieiuniorꝫ non repeꝛ in iure:
vbi tñ ẽ ꝯsuetudo bonũ ẽ vt seruet.

18 ¶ Vbi debet dici officiũ. R. ꝙ in ecclesia vt nõ glo.
i. c. si. 92. di. ꝛ libẽtius d̃bet ibi dici qꝫ extra tũ ꝓpte
deuotionẽ loci. tũ ꝓpter pñtiã corporis xpi. tũ ꝓ
pter reliqas sanctorꝫ. tũ ꝓpter angelos assistẽtes tũ
ꝓpter societatẽ fratrũ vel clericorꝫ: ꝛ maiorẽ diligẽ
tiã q̃ i officio dicẽdo solet ibi apponi qꝫ extra. vtrũ
aũt sit de pcepto dicere officiũ i ecclesia. seu i coro. p
dico ꝙ ẽ de pcepto. vt i chatedralibus. regularibꝰ.
vel collegiatis dicãtur hore canonice. d. de. pᵒ. tam
i tex. qꝫ i glo. facit. c. si. 92. di. ꝛ d. c. pᵒ. ꝛ Inno. ibi. ꝛ
per ꝯñs plati. vel illi ad quos pertinet vt faciãt hoc
obseruari. deficiẽte cã rationabili. peccant mortalr.
vt. d. de. pᵒ. Secũdo dico ꝙ illi q sunt beneficiati in
aliqua ecclesia ꝛ deputati ad officiũ persoluẽdũ in
tali ecclesia nõ dicẽtes officiũ i talibus ecclesijs sine
cã rõnabili peccãt mortalr. vt. j. dicit. n. tex. i. d. c. si.
ꝙ q nõ ꝯuenerit deponaꝛ a clero q̃d nõ fit sine pctõ

mortali: ꝛ hoc solũ intelligiꝛ de deputatis ꝓpter verbũ
ibi i tex. d. c. si. ecclesie deputatis: vt aũt talis depu/
tatus vt. s. s. beneficiatus vel religiosus semp peccet
mortalr qñ sine cã rõnabili nõ cõuenit ad ecclesiaꝫ
ad dicẽdũ officiũ. R. ꝙ si faciat ex ꝯtemptu. vel qñ
ecclesia ꝓpter eius absentiã pateret magnã iactu/
rã i celebratiõe officij. tũc nõ videꝛ excusari a mor/
tali: ꝛ sic põt limitari. d. c. si. ex aliq̃ aũt rõnabili cã.
lꝫ plati: ꝛ alijs se absentare. dũmõ dicant officiũ in
priuato. nec obstat. c. epis: de ꝯse. di. 5. q̃d videꝛ inuere
sufficere epo si die diuis ad ecclesiã ꝯuenit: q꞉ illõ. c.
nõ dat licẽtiã absentie. sꝫ nõ vult vt p alia cã qꝫ in/
firmitatis. vel si ħo absit diebꝰ festiuis: ꝛ ꝙ alijs die/
bus debeat interesse. facit. c. puenit ad nos. 7. q. i. ꝛ c.
eps. 41. di. cessãte itellige ipedimẽto. ħ. adorari. §. 5.

¶ Quo ad attẽtionẽ qriꝛ vtrũ dicẽtes officium sine 19
attẽtione satisfaciãt. R. vbi sciẽdũ ꝙ hec. q. fere ab
oĩbus sapiẽtibus ventilata ẽ: ꝛ idõ oꝫ diuersorꝫ posi/
tiões adducere vt erroribus euitatis viã veritatꝫ te/
neamus. reddiꝛ aũt valde difficilis: tũ q꞉ tex. de hoc
loquẽtes nõ sunt multũ clari vt patebit. tũ q꞉ diuersi
diuersimode exponũt illos. tũ q꞉ res ẽ de se difficilis
eo ꝙ attẽtio ptineat ad itellectũ ꝛ volũtatẽ q actus
sunt difficiles ad diffiniẽdũ. ħ. itẽtio. §. Sciẽdũ est
igiꝛ sꝫ Pa. i. c. dolẽtes. d̃ cel. mis. post Jo. an. ibidẽ.
ꝙ circa hoc ẽ triplex opinio. Prima dicit ꝙ peccã.
mortalr qñ nõ deuote quo ad mentẽ. i. attẽte: ꝛ stu/
diose quo ad officiũ oris. s. nõ sincopãdo sed itegre
ꝛ bñ dicẽdo: ꝛ ad hoc facit tex. i. d. c. dolẽtes: ibi ꝓ
nitus inhibemꝰ districte pricipiẽtes: ꝛ c̃. veniũt ergo
ꝯ pceptũ huius. c. ꝛ p ꝯñs peccãt mortalr. 14. q. i. q̃d
papiꝛ: ꝛ. c. 2. d̃ maio. ꝛ obe. Secũda opinio dicit ꝙ
nõ peccãt mortalr sꝫ venialiter. q꞉ dicere ẽ i pcepto
alia vero suadẽtur ꝛ ꝓ hoc tex. dicit. quãtũ eis deꝰ
dederit: ꝛ c̃. Tertia opinio dicit ꝙ ex ideuotiõe obli
ganꝛ ad penã sꝫ nõ ad culpã. Nã tex. ibi papit sub
pena suspẽsiõis. i. ꝙ ꝯfabulatores: ꝛ ideuote celebrã
tes debẽt suspẽdi ab officio: ꝛ subdit ipe Pa. ꝙ satis
credit qñtitatẽ ꝯsiderãdã ex qualitate ꝛ qñtitate cõ/
tẽptus ꝛ negligẽtie. hec Pa. Jo. an. i. d. de. pᵒ. i glo.
i. ħ. fructũ labiorꝫ. tãgit quartã opinionẽ. quã etiaꝫ
tãgit Pi. ꝛ Rosella. q̃ opinio dicit ꝙ dũmõ dicãt
verba satisfaciat. q꞉ dicẽdo horas pceptũ fit de iure
positiuo: ꝛ nõ referꝛ nisi ad ea q̃ sub iudicio huma
no cadere possunt. q꞉ ecclesia nõ iudicat de occultis
vt multa iura dicũt: ꝛ illa sunt q̃ exercẽtur p actus
exteriores. nõ ãt iteriores. Hec ẽ opinio Host. sꝫ d.
ar. s. ꝛ ẽ benignior ꝛ tenẽda sm eũdeꝫ ar. s. ꝛ multi
canoniste sequũtur eã. Nõ tñ ꝙ idẽ. d. ar. s. i alio. §.
sequẽti recitat opinionẽ s. T. ꝛ Pe. ꝛ videꝛ eã ap/
probare: ꝛ sic recedit a pcedẽti vt. j. dicet. ipe vero
Jo. an. i clemẽtina vnica de reli. ꝛ ve. san. i glo. ħ. d̃
orone. recedẽs ab oibꝰ istis opinionibꝰ. adducit qn/
tã opinionẽ q̃ est opinio theologorꝫ. s. s. T. 4. di. 15.
q. 4. arᵒ. 2. qlᵃ. qᵃ. ꝛ Pe. de pal. e. di. ꝛ aliorꝫ theolo/

pos. hāc et adducit.d.ar.f.& Angelica & sequūtur illā. Notādū est igit p declaratiōe huius opinionis sm.s.T.2.2.q.83.q attētio pōt eē ad tria.p ad verba.s.ne i eis erret. Secūdo ad sensuz verboꝝ.s.qd significēt verba. Tertio ad finem orōnis.s. ad deū:& ad rē p qua orat.q gde est maxime necessaria:& hāc etiā possunt habere idiote:& qnqz i tm abūdat hec itētio qua mens fert i deū.vt etiā omniū alioꝝ mens obliuiscatur.sicut dicit Ugo de sancto Uic.& q̄lz istaꝝ triū sufficit. Secūdo est notādū sm.c.d.e. vbi supra i.4.q attētio q̄ ē ad aliqd istoꝝ triū pōt etiā eē triplex. Prima ē actualis. qn̄.s.actualr cogitat p itellectū de officio dicēdo & p volūtatē vult dicere:& deo satisfacere: & q̄cūqz apphensio actualis q̄uis breuis & imperfecta cū qualicūqz volūtate satisfaciendi sufficit ad hoc q dicat actualis attentio. Secūda ē virtualis.s.postq̄ habuit primā actualē & nō recessit ab ea deliberādo ꝯtriū: vt i mente.s.dicat nolo āplius officio attēdere.sed alteri rei.tūc deliberat ꝯtriū qd nō potest eē sine cōtemptu officij. secus.n.esset si attēderet alteri rei & etiā apphenderet q attēdit illi rei nō tn̄ hoc facit ex deliberatiōe. sed ex surrectione vel pcedenti fantasia:tūc.n.nō videt deliberare ꝯtriū: & sic nō aufert virtutē precedentis attētionis:si vero deliberaret ꝯtrium tūc remoueret virtutē actualis attentiōis pcedētis:& sic nō haberet virtutē attētionis precedētis.s.attētionē virtualem:remouetur etiā attētio virtualis qn̄ digeret facere aliqd opus manuale qd requirit attētionē ita q nō eēt possibile habere attētionē ad officiū & simul facere illud opus:puta si qs dū dicit officiū vellet numerare pecuniā vel aliqd hmōi facere q̄ nō possunt fieri sine attētione.tūc vult recedere ex cōsequēti ab attētiōe officij: & sic nō remanet virtualis attētio.secus eēt si faceret aliqd opus q nō requirit de necessitate attētionē.puta parādo se ad missam vel aliqd hmōi q̄ potest facere:& simul attēdere ad officiū.vel faceret aliqd ordinatū ad officium puta voluēdo libros i choro. tūc.n.nō videt totalr & ex pposito remoueri prima actualis attētio: & sic remanet i virtute. Tertia ē attētio habitualis solū.s. qn̄ nō ē actualis neqz virtualis sm q dictū ē sz solū hz i potētia q:.s.potest illā habere nō tn̄ hz actu neqz virtute.dat exm̄.s. Th.vbi.s.de motu lapidis. qn̄.n.mouēs lapidē tāgit cū mouēdo ibi est virtus mouētis actualis.postq̄ vero pijcit & nō amplius tāgit illū.tn̄ itez mouet tūc actus pijciētis ē i lapide virtualr & nō actualr.postq̄ aūt quieuit iā deficit actus pijciētis & nō remanet neqz actu neqz virtute:remanet tn̄ habitu.siue potentia q: est itez actu natus moueri:sic i pposito d attētiōe:aliqn̄.n.actualiter apphēdit officiū & vult actualr illud dicere:aliqn̄ aūt actu recedēte pseqtur officiū:& mētem ad alia distrahit q̄uis nō ex pposito nec occupat se volūtarie i his q̄ de necessitate mentē remouēt ab officio & sic q̄uis non sit attētio actualis ē tn̄ virtualis q: ex illa prima ꝯtinuat actū dicēdi officiū:& ista dr attētio virtualis:qn̄ vero deficit ois ista attentio q: vel nō fuit aliqn̄ actualis vel q: defecit p modos dictos tūc nō remanet virtus sz solū habitus q: pōt illam habere. Istis igit sic declaratis ponūtur.3.ꝯclusiones sm doctrinā.s.T.Pe.ar.f.& Angelica.Jo.an. & multoꝝ alioꝝ p.ꝯ.actualis attētio nō ē necessaria i toto officio,pbat sm.s.T. q: cū sit valde difficilis imo forte ipossibilis pter volubilitatē mentis humane:iō nō est verisimile q ecclesia voluerit hoc pcipere & q: etiā sine hac pōt officiū habere virtutē suā vt declaratū est:& sic itellige illas opiniōes que dicūt q attētio nō ē necessaria.s.actualis. Secūda ꝯ ē q attētio habitualis solū nō sufficit ad satisfaciēdū p officio ad qd tenet pbat sz.s.Tho.& Pe. q: officiū diuinū est actus virtutis q nō pōt eē sine electōe sz electio dicēdi officiū nō pōt eē sine aliqua itētiōe humana.dicere.n.officiū sine oi attētiōe:eēt sicut actus alioꝝ brutoꝝ i hoc.n. differt hō ab alijs aialibus.q: agit ex sua deliberatiōe: pceptū aūt de officio dat homini.vt hō ē.i.vt distinguit ab alijs aialibus:& sic vt ex pposito & ex ppria electiōe.vn̄ Greg.illā orōnez deus nō audit cui ille q orat non itēdit: Ugo. Si cū orōne fundimus aliud quodlz i corde versamus.etiā si illud bonū sit. a culpa liberi nō sumus:qd intelligit sm.s.Tho.qn̄ ex proposito mentē ad alia distrahit:& pcipue si i alijs sponte se occupat q̄ mentē distrahūt:vt sunt exteriora opera: & si ad ꝯtriū mens euaget etiā culpa mortalis erit. hec.s.Tho.quidā dicūt q attētio actualis vel habitualis:seu virtute sufficit.sz dic vt supra: & infra q requirit actualis vel virtualis & habitualis sola nō sufficit. Tertia.ꝯ.q̄ depēdet ex duabus pcedētibus est q attētio virtualis ē necessaria i officio diuino ad qd tenemur. Ista.ꝯ.pz ex dictis i pcedēti ꝯclusiōe:& huic ꝯclusiōi optie facit.d.ter.dolētes.ext.s. In quo pcipit deuotio q̄tū ad actuz exteriorē.vt.s. nō dicat hore operādo i exterioribus aliqd illoꝝ q̄ ibi rephēdūtur:& sic q̄tū ad actū interiorē pcipit id sine quo actus exterior.i.officiū.nō pōt bn̄ dici virtuose.cuiusmodi est velle vel intēdere satisfacere officio seu pcepto ecclesie & abstinere ab illis:&c. Illo aūt pcipit attētio sine qua officiū bn̄ dici pōt: & sic itellige primā opinionē q̄ dicit q est de precepto restāt quedā dubia circa dicta q: tn̄.§.presens est prolixus ideo vide sequentes:vide et.§.baptismus.6.§.6. &.§.charitas.§.20. &.§.itentio.§.1.

¶ Circa pcedētia sunt aliqua dubitatiōes prima est 30 qādo aliqs icepit officiū habuitqz aliqualē volūtatem actualē dicēdi officiū. ex ꝯsequēti attentionē actualem q: primū nō potest eē sine.2°.& postea dū dicit officium vult de aliquo alio cogitare ex deliberatiōe:& ex ꝯsequēti nō attēdit ad officiū. Querit vtz iste satisfaciat:& vr.p.q nō q:.s.T.dic q qn̄ aliqs

ex proposito mentē ad alia distrahit in orando. tūc sine culpa nō est: ⁊ sic videt̄ hic. Sed i ɔtrariū facit q: idē. s. Tho. vbi supra i. 4. dicit copulatiue: quando aliquis ex proposito mentez ad alia distrahit ⁊ precipue si i alijs se occupat q̄ mentē distrahūt. sicut sunt exteriora opera: ⁊c̄. vbi videt̄ innuere ꝙ ad hoc ꝙ ɔtrafaciat ⁊ peccet mortaliter: requirit̄ ꝙ voluntas abstrahat se ⁊ occupet se i exteriori ope. pri°. n. dixerat. quādo distrahit se volūtarie. nō est sine culpa: ⁊ postea quādo dicit: ⁊ precipue si i alijs occupat se q̄ distrahit mentē: subiūgit. nō euadit culpā mortalis. Hanc viā videt̄ sequi. d. ar. f. post Pe. qui sic ait: sed si euagatio est aduertēter ⁊ solū sm actum interiorē lȝ sit temerarie ⁊ graue nō tn̄ mortale nisi propter cōtemptū q: ecclesia non habet iudicare de actu interiori mere: vbi notandū ꝙ sunt tres opiniones dimittēdo illas. 3. pri° alle. prima ē ꝙ nulla attētio ē de necessitate. q: ecclesia nō pōt precipere actū iteriorē: hec fuit opinio Guil. quaz recitat Jo. an. in. d. de. p°. ⁊ sequit̄ Pis. eo. ℣. §. 1. hanc recitat Rosella. c. ℣. §. 3. ⁊ videt̄ sequi. sed imediate itrat opinionē Petri nō distinguēs iter eas: hāc opinionē sequitur Hosti. ⁊. d. ar. f. dicit illā eē benignā ⁊ sequendā: Ista opinio nō potest stare propter rōes. s. Tho. ⁊ Pe. supra alle. motiuū suū nihil valet. p̄. q: dicere horas canonicas nō solū est d̄ precepto ecclesie sed iuris diuini quod pōt precipere actū interiorē. 2°. q: ecclesia pōt precipere actū iteriorē quādo precipit actū exteriorē qui sine iteriori nō potest bene fieri: hoc tenent oēs canoniste i c. de. multoꝝ. de here. vbi precipit iquisitori ꝙ quādo ɔsciētia dictat: ⁊c̄. de quo. ℣. excōicatio. 5. casu. 4. sic est i proposito. nā hore canonice dicūtur p actū exteriorem nec sufficeret actus iterior ar. d. c. dolētes. cū ibi nō: q actus exterior nō potest bene fieri sine aliquo actu iteriori: imo neqȝ potest eē actus humanus neqȝ meritorius sine omni electione vel attentiōe. Et ideo est. 2ª. opinio Pe. q dicit ꝙ verū est ꝙ reqrit̄ aliquis actus iterior: quādo. s. qs ponit se ad dicendū officiū cū itētione attēdendi ad illud vel saltē itēdit soluere debitū suū quo obligat̄ ad officiū. tn̄ si prosequēdo distrahit se volūtarie dūmodo nō occupet se i exterioribus q̄ nō cōpatiūtur secū attētionē officij satisfaciat q: ille actus mere iterior nō subiacet precepto ecclesie: ⁊ hanc videtur sequi. d. ar. f. ſȝ ista opinio accipit etiā fundamentū falsuȝ. de quo dictū ē imediate. Et preterea querit̄ ab eo: vtrū illa pars q̄ sequit̄ distractionē retineat virtutē prime attētionis vel nō: nō potest dicere ꝙ remaneat eo ꝙ volūtarie discessit. si aūt nō remanet. vnde habet virtutē vt sit actus moralis: ⁊ sic ratio sua quā accipit i principio ad probādū ꝙ requirit̄ attentio: nulla erit. Est ergo tertia opinio. s. s. Th. q̄ dicit ꝙ i principio reqrit̄ attētio vt etiā dicit precedēs opinio. 2°. ꝙ si distrahat̄ pter itētionem nō obstat: quātūs bonū eēt sepius repetere: ⁊ i his duobus ɔcor. Pe. 3°. ꝙ si deliberate auertat itētionē. tūc nō remanet virtualis attētio ⁊ sic pars sequēs nō habet virtutē prime attētiōis: ⁊ sic pro illa parte nō satisfacit ⁊ i hoc differt a Pe. 4°. ꝙ si se occupat in exterioribus q̄ requirūt attētionē ɔriā ꝙ nō āplius satisfacit: ⁊ i hoc ɔuenit etiā cū Pe. d. ar. f. videt̄ seq opinionē Pe. Angelica primo recitat opinionem Pe. postea opinionē. s. Tho. ⁊ dicit illam eē tenēdā: nō videt̄ tamen vidisse differētiā que est inter Pe. ⁊. s. Tho. sicut nec. d. ar. f.

¶ Secūda dubitatio ē q: multi sunt q dicūt officiū: ⁊ si peteret aliqs ab eis vtrū habuerit aliquā actualē attētionē. forte nescirēt dicere. vnde opinio. s. Tho. ⁊ Pe. videt̄ eē valde periculosa ⁊ grauis: preterea multotiēs dicētes officiū aduertūt se aliud cogitare ab officio ⁊ nō remouēt se ab illa cogitatione: ⁊ tn̄ nō redicūt officiū: ⁊ sic idē qd̄ prius. Ad. p̄m. dico ꝙ illa opinio. s. Tho. ⁊ Pe. est valde rōnabilis nec est periculosa. Nō. n. dicit. ꝙ reqrat̄ pfecta ⁊ deliberata cū magno discursu. ſȝ sufficit quecūqȝ actualis attētio. vt possit dici humana ⁊ virtuosa: vt saltē velit dicere officiū ad qd̄ tenet̄. Et qs. n. ē qui pōat se ad dicēdū officiū. ⁊ nō cogitet aliqualr ⁊ actualiter ꝙ debeat ⁊ ex ɔsequēti velit dicere ⁊ satisfacere: ⁊ si dicat per se ⁊ i priuato: quō poterit icipere sextā dicendo. rector potēs: ⁊ nō dicēdo iā lucis orto. nisi cogitet aliquo mō ⁊ velit talē horā dicere: ex eo. n. ꝙ est assuetus dicere officiū faciliter facit talē deliberationē sicut artifex qn̄ icipit aliqd̄ artificiū nō idiget magna deliberatiōe sicut pulsatio organorū: ⁊ ista attentio sufficit q̄ nō ē grauis. Similiter dicēs i coro vel cū alio socio quō pōt ire ad coꝝ ⁊ facere veniam ⁊ multa alia q̄ fiūt nisi aliqualr cogitet qd agere debeat: ⁊ ista attētio sufficit vt sit actio humana ⁊ virtuosa sicut actio artis: imo si nihil de officio cogitaret oio. staret ibi sicut mōstrū vel sicut aial brutum. Et sic ista opinio nō reddit̄ periculosa. Ex quo etiā pȝ ad secūdā q: nō est difficile recordari se iuisse ad corū vt diceret officiū vel si icepit p se qd̄ voluit dicere talē horā ⁊ non aliā vel saltē debet cogitare ꝙ fuit difficile icipere sine aliq̄ cogitatiōe ⁊ si ēt i hoc deficeret ɔcedēdū erit q: forte deficit i capite: ⁊ idiget ouis recentib° ⁊ carnibus volatilibus. Ad illud aūt qd̄ d̄r ꝙ cognoscūt se cogitare de alio: ⁊ nō retrahūt se ab illo. R̄e. ꝙ si cognoscūt de illo cogitare ⁊ ꝙ illud repugnat attētioni quā debet habere ad officiū: ⁊ deliberat stare i illo cōtrario: pro certo iste non satisfaciet: ⁊ nō poterit eē sine aliquali cōtēptu. nisi forte intenderet iteꝝ satisfacere pro illa parte: si autem sit aliquid istoꝝ puta q: solū cognoscit se de alio cogitare nō tamen deliberat in illo stare ſȝ solum ex negligentia vel inaduertētia stat in illo tunc nō deficit virtualis attentio. N

32 ¶ Solutio aliquorū q̄ dicta sunt q̄ videntur esse cōtra opinionē .s. Tho. & declarationes factas: ad primam opinionē positā supra. §.29. q̄ ponit q̄ attētio est de pcepto. R. q̄ ē vera quātū ad attētionē virtualem: alias pciperet īpossibile vt declaratū ē. q̄d nō est dicendū. Ad secūdā opinionē q̄ dicit q̄ solū peccat venialiter. R. q̄ dicit verū quātū ad defectū attentiōis actualis. secus de virtuali .p vt declaratū est. Ad tertiā opinionē q̄ dicit q̄ nō obligat nisi ad penam dr̄ q̄ cōiter ecclesia nō īponit penā suspēsiōis nisi pro pctō mortali. Ad quartā opinionē dictū est q̄ fundat se supra fundamēto falso .s. q̄ sit solū pceptū de iure positiuo: vel q̄ nullo mō possit pcipere actū interiorē vt declaratū est. Ad Guil. & Pis. & sequaces dr̄ q̄ fuerunt decepti i fundamēto de quo dictū est. Ad Jo. an. dr̄ q̄ q̄uis recitet illā opinionē i .d. de. p. nō tn̄ illā sequitur sed remittit ad de. vnicā. de relig. vbi sequitur opinionē .s. Tho. & sic patet ad oia illa. Ad Pe. & ad .d. ar. s. dico q̄ ipsi crediderūt q̄ .s. T. loqretur copulatiue .s. q̄n deliberate vult cogitare de alio & occupat se: & c. sed pro certo illa nō est intētio .s. Tho. tū q̄z dicit: & pcipue: q̄ dictio nō remouet pcedens sed auget sequēs: & pterea fundamentū eorum est falsum. vt dictū est. Reliqua q̄ possent dici de officio. vide. ꝟ. oratio. Ad id q̄d dicit .d. ar. s. q̄ illa opinio est benigna & tenēda. R. q̄ .i. §. sequenti recitat opinionē .s. Tho. & nō reprobat illam nec respōdet ad rationē .s. Tho. & Pe. vnde videtur timuisse in determinatiōe vt sepe facit.

33 ¶ Quidā q̄runt de illo q̄ dicit officiū in coro ita q̄ dicit versum suū submisse sibi ipsi soli: alterius vero cori versus audit tm̄mō: vtrū satisfaciat pcepto: & c. quidā dicūt q̄ sic: q̄z nullus i coro vel associatus dicens officiū tenetur dicere totū sed sufficit vt dicat vnū versum: aliū aūt audiat: & attēdat ad illū quē dicat alius corus: vt habet ↄsuetudo ecclesie. Alij vero dicunt ↄ̄ & q̄ isti accipiūt id q̄ ē per accidēs. vn̄ notandū fm̄ istos q̄ est pceptū ecclesie vt quilz dicat totum officiū vtz de cele. mis. c. pbiter: & hoc ↄtingit dupliciter .s. cōicando cū alio & p se. q̄n aūt dicit per se tūc totū solus dicit: q̄n aūt cōicat tūc totū dicere censetur q̄n fit vt quodlz ab altero dictū fit cōe alteri: & hoc est per se i tali mō dicēdi. sed nō pōt eē cōe alteri quādo dicit sibi soli. q̄z est sibi propriū. igitur nō satisfacit. nō. n. dicit vt pars cori vt tenetur per audibilitatē. Et q̄uis ista .2.a opinio habeat subtilē rōez tn̄ nō video q̄ iure vel ↄsuetudine sufficiēter probetur q̄ requiratur plus q̄z ponat prima opinio ideo illa ē sequēda vt nō ponamus maiorē obligationē q̄z ponāt iura vel ↄsuetudo.

h Horror siue desperatio futuri seculi est filia luxurie. fm̄ .s. Tho. 2.2. q.153. ar.5. q̄z dū .n. aliquis vult frui voluptate venerea i qua sunt vehemētes delectationes: & vult i eis ↄseuerare. p oppositū sequitur horror siue desperatio futuri seculi. q̄z dū nimis detinetur carnalibus delectationibus nō curat peruenire ad spirituales. sed fastidit illas .s. spirituales: & eternas: de quo horrore vide. ꝟ. luxuria.

b Hospitale q̄d aliquādo denominatur Xenodochiū. 23. q.8. sanatū: & c. de Xenodochijs de relig. do. Et fm̄ Pa. i. c. ad hec. eo. ti. Aliud est religiosum .s. q̄d ē edificatū & deputatū ad hospitalitatē auctoritate epi. Aliud ē nō religiosum quādo .s. edificatur vel deputatur ad hospitalitatē a psona priuata. ex quo arguit Pa. ibidē. a ↄ̄rio. q̄ hospitale edificatū seu ad hospitalitatē deputatū sine auctoritate epi: potest redire ad humanos vsus. quod itellige eo viuēte q̄ edificauit. Nā lz cuiqz fz Inno. & hn̄. i domo sua erigere hospitale. ar. i. c. vnicuiqz: de ↄse. di. i. & melius i. c. p. de emp. & ven. Et idē tractu tēporis. tolere lectos & trahere ad statū pristinū: ad hoc. c. iter dilectos de don. & q̄d ibi nō Inno. secus vbi decessisset qui edificauit vt dictū est p aut. b ecclesie. ti. §. si quis edificationem.

¶ Nūqd lz priuato edificare hospitale sine auctoritate pōtificis. qdā dicūt q̄ sic dūmodo non habeat oratoriū. Hosti. sentit q̄ etiā cū oratorio pōt ↄstrui. sed nō dz ibi celebrari. sine auctoritate pontificis. ar. d. c. vnicuiqz: & hoc putat Pa. veri9 alle. tex. expssum fm̄ vnā lecturā i .d. c. iter dilectos. de dona. 1

¶ Quid iuris q̄n epūs exercuit vnum iuo epāle dūtaxat i aliquo hospitali & nō cōstat q̄ hospitale sit religiosum. nūquid per exercitiū illius iuris possit epūs ibi exercere oia iura epalia & prima frōte videtur dicēdū q̄ sic. ar. per tex. d. c. i. sed ↄtrarium ↄsuluit Fre. ↄsi.275. q̄z de possessiōe vnius articuli nō est inferendū ad alios articulos: vt i. c. cū ↄtingat. de deci. & similibus nō obstat .d. c. p. q̄z locus ille de quo i .d. c. p. necessario debebat eē subiectus alicui epō. ideo psumptio est pro eo q̄ exercuit ibi aliqua. sed nō sic est i hospitali: q̄z hospitale nō religiosū nō tenetur epō ad iura epalia. d. c. ad hec. ideo sumus extra terminos illius. c. i. & sic dicamus tn̄ fuisse pscriptū: & faciat hoc ad multas q̄ōnes. vn̄ vbi hospitale nō apparet religiosum nō sufficit epō ad pbādū subiectionem pbare exercitiū alterius iuris epalis. 2

¶ Utrū hospitalia pertineāt ad epm̄. R. fm̄ Pa. in .d. c. de xenodochijs q̄ sic. nō vt disponat de reditibus ad libitū. sed vt ordinet ad vsum destinatum. vnde nō potest epūs peruertere vsum destinatū rei religiose. ar. i de. q̄z ↄtingit. de reli. domi. Nūquid aūt ille tex. c. de xenodochijs: vendicet sibi locū indifferēter in omnibus hospitalibus: credit Pa. q̄ nō: sed i his q̄ sunt edificata auctoritate epo4 tāq̄z religiosa. vt in .d. c. ad hec. sed si nō sunt religiosa: puta q̄ edificata sine auctoritate epi. non habet epūs de his se impedire. sed patronus hospitalis ad libitū disponit. d. c. inter dilectos: & ibi per Inno. q̄d putat verum 3

Pa. nisi patronus q edificauit esset mortuus. qz tūc ad curā epi pertinet vt volūtas pia defuncti man/ detur executioni. d. §. si quis. cū se. vnde licet talis lo cus nō teneat epo in epalibus respōdere. tamen eps debet habere curā ipius ex quo locus est pius. intelli ge nisi edificator aliter disposuisset quod esset seruā/ dum. d. §. si quis.

4 ¶ Quis potest eē rector hospitaliū. R. s3 Pa. i. d. c. de xenodochijs: φ religiosi nō possunt deputari ni/ si habeāt ecclesiā curatā. vel nisi hospitale esset sub/ iectū monasterio: & monachus deputaret per abba tem tāq3 obedientiari⁹. hoc vltimū sentit Fede. psi. 155. clerici vero seculares possunt eē rectores: sed nō possunt habere in titulū vt in cle. per litteras. de pre/ ben. laici etiam possunt eē dūmodo nō sint suspecti. Unde ad hoc. d. cle. qz ptingit. vbi dicit φ pficiatur Iuētariū: & reddat rationē: & debet iurare de fideli tate: & precipit eis vt couertant fructus i vsum pau perū: & nō in alios. Rectores tamen militariū & reli giosorum hospitaliū. sufficit prouidere sm eorū ordinū istituta: & antiquas ordina: i. 3ce pauperibus cōueni entibus est limitandū quādo quod superest expo/ nunt pro fide vel pie cause. alias nō excusant si ma le expendūt i nō pios vsus: qz negari nō potest quin tales reditus sint istituti propter pios vsus. Et psue tudo debet seruari quo ad ministrāda: & exercenda spiritualia. s. d celebratiōe: & sacra ministrāda. d. cle. qz contingit. vbi etiā precipit omnibus ad quos de iure. vel cōsuetudine. vel statuto. vel priuilegio perti net. φ bona deperdita vel alienata idebite i statu3 debitū reducant & reforment: vt rectores iuxta fa cultatē prouentuū isistant subētatiōi miserabiliu3 personarum i quo si negligētes fuerūt ordinarijs iniū/ gitur vt ipi si nō sunt exempta auctoritate propria. si vero sint exempta auctoritate apostolica cōpel/ lant ad predicta faciēda per cēsurā ecclesiasticam. cōpescendo tam eosdem q3 quoscūq3 cōtradictores cum dantibus cōsilium: auxiliū: vel fauorē. nō ob/ stātibus quibuscūq3 priuilegijs quo ad hoc. hec i. d. cle. qz ptingit.

b Ospitalis d3 eē clericus. v. clericus. 2. §. 6.

Ostiarius vide. v. ordo. 4. 8. Tho. 4. di. 24.
b . q. 1. ar⁰. p. q⁰. 1. & 4. contra Gen. c. 75. 21. di. . c. cleros in si.

Osti seruanda est fides promissa. 23. q. 1. no/
b li: & 22. q. 4. inocens quod intellige vt ifra. v. iuramentum.

Umilitas quid est. R. s3 s. Tho. 22. q. 161. φ
b est virtus moralis presupponēs antecedenter cognitionē proprie virtutis: & propriorum defe/ ctus: & cōparationē ad vitia & virtutes. Essentiali/ ter aūt est habitus subiectiue existens i irrascibili. re frenans animū ne imoderate tendat in excelsa. bo/ na. n. ardua habent rationē excellētie: & sic trahunt appetitū imoderate. ideo ponit virtus q est humi/ litas vt refrenet ipm ne vltraq3 recta ratio dictat. te dat i illa. Habent etiā ipa ardua difficultatē q de/ primit animū: & ideo ē necessaria alia virtus q fir/ met: & trahat animū ad alta sm rectā rationē. que est magnanimitas: & q3uis sit circa ardua & ex cō/ sequēti conueniat cū fortitudine q est subiectiue i irra/ scibili sicut humilitas. tn qz habet modū operādi & moderādi passiōes sicut modestia q ē pars tēperā/ tie. ideo magis ponit pars tēperātie q3 fortitudinis q humilitas post virtutes Theologales: & itellectua les: & iustitiā maxime legalē. est potior aliis: & prefer tur etiā iustitie q ē cū superbia. q iam desinit eē vir tus. Et inquātū remouet ipedimēta alia virtutum. est prima sicut remouēs prohibēs. fides aūt ē pri/ ma directe. Aris. nō tractauit de humilitate quia ē principaliter respectu dei. Aris. aūt tractauit de vir tutibus sm φ sunt principia vite ciuilis: & gradus persone addit ad dignitatē humilitatis. ideo hu/ militas christi fuit excelentissima.

¶ Utrum hō debeat se oibus per humilitatē subicere. R. 5
sm s. Tho. vbi supra φ aliquo mō sic. vbi notādū primo φ sm Isido. i lib. ethi. Humilis homo dicit quasi humi acclinis imis iherēs. psiderās. n. suū de/ fectū tenet se i imis qd si sit solū sm signa exteriora. est fictio. si vero sm mētis iteriorē electionē. est vir/ tus. Humiliare igit se alicui vel per humilitatem se illi subicere est aphēdere se per itellectū iferiorem ad illū: & digere. vele eē iferiorē: & sm signa exteriora hoc idem ostēdere. Secūdo notandū est φ i nobis sunt duo. s. virtus vel pfectio & vitiū siue imperfectio. primū ē a deo i nobis. 2ᵐ. vero a nobis ē. iuxta illud Osee. 13. perditio tua Israel ex te ē ex me tm auxiliu3 tuū. Si igit cōparet se deo nō dubium φ quātū ad deffectū propriū ē inferior deo: & subiectus. similiter quātū ad bona q habet a deo. est iferior ipo deo. q est simpliciter pfectus: & similiter debet se subicere & humiliare deo tāq3 ab eo totū bonū suū recipiens & eē subiectus sibi. Unde debet se humiliare deo. s. aprehēdendo ista q dicta sunt. eligendo se stare illi subiectum: & obligatū: & ex pseqūti in exterioribus ostēdere hāc subiectionē per honorē latrie: & sic pro prie humilitas ē qua homo se deo subicit per reue/ rētiā & timorē filialē. vnde quili3 homo quātū ad id imperfectiōis qd ē in se a seipo. debet se cuili3 proxi mo subicere: quātum ad id quod ē dei i ipo. nō hoc requirit humilitas vt aliquis id quod ē dei i seipo subiciat ei. modo supra dicto. quod dei i altero est. Na3 illi q dona participāt cognoscūt ea se habere sm illud prime cor. 2. vt sciamus que a deo donata sunt nobis & ideo absq3 piudicio humilitatis. pos/ sunt bona q ipi acceperūt pferre bonis dei que aliis apparent collata. sicut apostolus ad ephe. 3. dicit. Aliis generationibus nō ē cognitū filijs hominū. si/

est nūc reuelatū ē sanctis apostolis eius. Similiter nō hoc reqrit humilitas vt aliqs id quod est suū in seipso subiciat ei quod est hominis in proximo. alio/quin oporteret q quilz reputaret se magis peccatorem quolz alio cū tamen apostolus absqz preiuditio humilitatis dicat ad Gal. 2°. Nos natura iudei et nō ex gētibus peccatores. Potest tamē aliqs reputare aliqd boni esse i proximo quod ipse nō habet. vel aliquid mali i se eē quod i alio nō ē. ex quo pōt se subicere p humilitatē. Nō etiā q nō solū debem⁹ reuereri deū i seipo. sed etiā id qd est eius debemus reuereri i quolz. nō eo modo reuerētie qua reuere/mur deū: et ideo per humilitatē debemus nos subi/cere oib⁹ proximis pp̄ter deū s3 illud prime Pe. 2°. subiecti estote oi humane creature pp̄ter deū. latriā tū soli deo debemus. Sic ergo possumus cum veri/tate et debemus nos humiliare p̄ et principaliter deo et per se. proximo aūt debemus nos humiliare. p̄. pp deū quantū ad oia bona q̄ habet proximus a deo. ita q deus in illis reuereaf. Secūdo debemus nos humiliare proximo cōparādo sua bona ad nostra mala. Tertio q: possumus putare aliqd bonū eē in proximo nobis occultū qd sit melius bonis nostris. Quarto q: possumus putare aliqd malum i nobis eē qd nō est in proximo. Quinto q aliqñ bona que apparēt in proximo sunt meliora q̄3 ea q̄ apparēt i nobis. Et debemus ita cū veritate existimare non solū fingere. Et si qs dicat aliqñ accidit q si quis se humiliat alteri vergeret i detrimētū eius qui ex hoc superbiret ergo nō debet se oib⁹ humiliare. R̄t. p. T. vbi supra. q humilitas sicut etiā cetere virtutes preci/pue i aia cōsistit iterius: et iō pōt hō s3 iteriorē actū aie alteri se subicere. sine hoc q occasionem habeat alicuius. qd pertineat ad detrimētū sue salutis et h° est qd Aug. dicit i regula timore corā deo platus substractus sit pedibus vestris: s3 i exterioribus hu/militatis actibus sicut et i actionibus ceterarū virtu/tū ē debita moderatio exhibēda ne possint vergere i detrimētū alteri⁹. Si aūt aliqs faciat qd d3: et alij ex hoc occasionē assumāt peccādi: nō iputaf humilit/agēti q: ille nō scādalizat. q̄uis ceteri scādalizēf.

¶ Querif q sunt gradus humilitaſ. R̄t. q sunt duo/decī3 sm q ponit beatus Bñdictus i regula quorū rōe3 reddit. s. T. vbi. s. dicēs. Humilitas eēntialr i appetitu ɔsistit s3 q aliqs refrenat ipetū animi sui ne iordinate tēdat i magna. sed regulā habet i co/gnitione: vt. s. aliquis nō se existimet supra id eē qd est: et vtriusqz principiū ē reuerētia quā quis habet ad deū. Ex iteriori aūt dispositiōe humilitatis pro/cedunt quedā exteriora signa i verbis: et factis: et ge/stibus. quib⁹ id qd iterius latet manifestaf sicut et in ceteris virtutibus accidit. Nā ex visu cognoscif vir et obcursu faciei sensatus ecc. 19. Et ideo in gradib⁹ humilitatis ponif aliquid qd pertinet ad humilitaſ radicē. s. duodecimus gradus. qui est vt homo deū timeat: et memor sit omniū q̄ pcepit. Ponūf etiā ali/qd qd pertinet ad appetitū. ne. s. i ppriā excelentiā inordinate tēdat. qd quidē fit tripl̄r. Uno modo vt hō nō sequaf ppriā volūtatē qd pertinet ad vnde/cimū gradū. s. vt nō delectef implere propriā volū/tatē. Alio mō vt reguleт eā sm superiorū arbitriū. qd pertinet ad decimū gradū. s. vt se subdat maiori per obediētiā. Tertio mō vt ab hoc non desistat pp dura et aspera q̄ occurrūt: et hoc ptinet ad nonū. s. amplecti aspera: et dura pp̄ter obediētiā. Ponūtur et quedā pertinentia ad existimationē hois cogno/scētis suū defectū: et hoc tripl̄r. Uno quidē mō per hoc q ppios defectus recognoscit: et ɔfitef qd per/tinet ad octauū gradū. s. ɔfessio peccatorū. Secūdo vt ex ɔsideratiōe sui defectus aliqs se isufficiēte ad maiora existimet. qd pertinet ad septimū gradū. q est q ad oia se indignū ɔfiteaf et credat. Tertio vt quātū ad hoc aliū sibi pferat qd pertinet ad sextū. s. credere et pnūtiare se oibus viliorē. Ponūf aliqua pertinētia ad exteriora signa quorū vnū ē vt factis vt. s. hō nō recedat i suis operibus a via cōi qd per/tinet ad quintū. s. tenere qd habet cōiter monasterij regula. Alia duo sunt i verbis vt. s. hō nō pueniat tē/pus loquēdi qd ptinet ad. 4m. s. taciturnitas vsqz ad iterrogationē. Nec excedat modū i loquēdo qd pti/net ad. 3m. q ē vt pauca verba et rōnabilia loquaf. nō clamosa voce. Alia vero ɔsistunt i exterioribus gestibus puta in reprimēdo extolentiā oculorū. qd ptinet ad primū. s. corde et corpore semper humilita/tē ostēdere defixis i terrā aspectibus: et cohibendo exterius risu3: et alia inepte letitie signa qd pertinet ad. 2m. s. vt nō sit facilis. aut prōptus i risu3.

Iacob. dī dr̄ q vidit deū facie ad faciem s3 s. Tho. p°. q. 12. ar°. 11. ad. pm. Nō ē referēdum ad ipa3 diuinā eēntiā s3 ad figurā i q̄ repñtabaf ipe de⁹: et hoc ipm ad quādā pphetie eminentiā ptinet vt videaf psona dei loquētis vel loquens de⁹ l3 ymaginaria visione. vel hoc dixit Jacob ad designādā quādā eminētiā itelligibilē ɔtēplatiōis supra cōes statū. vñ s3 Gre. 4. c. ede. ie. sic i scriptu/ris dr̄ aliquos deū vidisse i qn̄tū formate sunt aliq̄ fi/gure. vel sensibiles. vel ymaginabiles sm aliquā si/militudinē aliqd diuinū repñtātes et sic Jacob nō vidit eēntiā dei. s3 q̄sdā ymagies repñtātes aliqd diuinū que q̄uis imediate repñtarent deum et sic dicatur deus videri fiebāt tamē ille ymagines per ministerium angelorum.

Iacobus epūs Jerlm dr̄ minor q: vocat⁹ fuit ad apostolatū post Jacobū maiorē s3. s. T.

Iactātia qd sit. R̄t. s. s. T. 2a 2e. q. 112. ar. p̄ ppriē iportare videf q hō verbis se extollat illa. n. q̄ vult hō lōge iactare i altū eleuat. vñ tūc p/priē aliqs se extollit qñ de se aliquid supra dicit qd ɔtingit dupliciter. qñ. n. aliquis loquif de se nō qui/dē supra id quod i se est. sed supra illud quod de eo

homines opinantur qđ apostolus refugiens dicit. 2. cor. 12. parco ne qs existimet supra id qđ videt i me. aut audit aliqd ex me. Alio mō aliqs se extollit per verba loquēs de se supra id qđ i se est ſm rei veritatē: ꝛ qꝛ est magis aliqd iudicādū ſm ꝙ i se ē q̃ȝ ſm ꝙ est i opinione alioꝝ. ide est ꝙ magis ꝓprie dicat̄ iactantia qn̄ aliquis effert se supra id qđ est in ipo q̃ȝ qn̄ effert se supra id qđ est i opiniōe alioꝝ. q̃ȝuis vtroqȝ mō iactātia dici pōt ꝛ ideo iactātia proprie dicta opponit̄ veritati per modū excessus.

1 ❡ A quo ꝓcedit iactātia. R̄. ſm. s. Tho. vbi supra. ꝙ iactātie pctm̄ pōt cōsiderari dupl̄r. vno mō ſm spēȝ actus ꝛ sic opponit̄ veritati vt dictum est. alio mō ſm cāȝ suā ex qua. ꝛ si nō semp. tn̄ frequēter accidit: ꝛ sic procedit quidē ex superbia. sicut ex causa iterius mouēte ꝛ ipellēte. ex hoc. n. ꝙ aliquis iterius per arrogantiā supra seipm̄ eleuat̄ sequit̄ plerūqȝ ꝙ exterius maiora quedam de se iactat. licet quādoqȝ nō ex arrogātia ſȝ ex quadā vanitate aliqd ad iactantiā ꝓcedat: ꝛ i hoc delectet̄. qꝛ talis est ſm habitū: ꝛ ideo arrogātia per quā aliqs supra seipȝ extollitur est spēs superbie. nō tn̄ est semp iactātie sed vt frequētius eius causa: ꝛ ꝓpter hoc Greg. iactantiā ponit iter superbie spēs. tēdit. n. iactator plerūqȝ ad hoc ꝙ gloriā ꝯsequat̄ per suam iactantiā: ꝛ ſm Greg. ex inani gloria orit̄ ſm rōeȝ finis. opulentia etiā iactantiā causat dupl̄r. vno mō occasionaliter inquātū de diuitiis aliqs superbit. vn̄ ꝓuer. 8. opes dicūtur superbe. Alio mō per modū finis qꝛ vt dicitur i. 4ͤ. ethi. aliq seipos iactāt non solū propter gloriā sed etiā propter lucrū q de seipis fingūt ea ex quibus lucrari possint. puta ꝙ sint medici. vel sapiētes. vel diuini.

2 ❡ Utrū iactātia sit peccatū mortale. R̄. ſm. s. Tho. vbi supra ꝙ pctm̄ mortale est qđ charitati ꝯtrariatur: dupl̄r igit̄ iactātia ꝯsiderari potest. vno modo ſm se pro vt est mēdaciū quoddā: ꝛ sic quādoqȝ ē mortale qn̄qȝ veniale. mortale quidē qn̄ aliquis iactanter de se ꝓfert qđ est ꝯtra gloriā dei. sicut ex persona regis Tiri dr̄ Eze. 28. eleuatū ē cor tuū: ꝛ dixisti. Deꝰ ego sum. Tales sunt q iactāt se suis meritis habere aliqua dona dei. vel a se habere. vel illi qui de peccatis mortalibus q̄ fecerūt. vel nō iactant se vt strenui videātur. vel etiā laudāt alios. vel iactant de peccatis mortalibus q̄ fecerūt vt nō glo. i. c. sint plurimi. 6. q. 1. secus eēt de venialibus qꝛ nō sunt ꝯ deū. 2ͦ. est mortale quādo iactant se de aliquo qđ est ꝯ charitatē proximi sicut cū aliquis iactādo seipm̄ prorūpit i cōtumeliā alioꝝ. sicut habet̄ Luc. 18. de phariseo q dicebat. Nō sum sicut ceteri hominū raptores ꝛc̄. velut etiā hic publicanus. Quādoqȝ vero ē peccatū veniale qn̄. s. aliquis de se talia iactat ꝙ neqȝ sunt ꝯ deū neqȝ ꝯ proximū. Alio mō pōt ꝯsiderari ſm suā causam. s. superbiā vel appetitū ianisglorie: ꝛ sic si ꝓcedat ex superbia. vel ianigloria q̄ sit peccatū mortale. etiā ipa erit: alioqn erit peccatū veniale: sed quādo aliquis prorūpit i iactantiam propter appetitū lucri: ꝛ hoc videt̄ iā pertinere ad proximi deceptionē: ꝛ dānū: ꝛ ideo erit talis pctm̄ mortale. vn̄ ꝛ phs dicit in. 4ͤ. ethi. ꝙ turpior est qui se iactat causa lucri q̃ȝ qui se iacta causa glorie. vel honoris nō tamen est semper pctm̄ mortale qꝛ potest eē tale lucrū ex quo alius nō dānificat̄. vel parū. vel nō intēderet multū dānificare. puta si aliqs se iactat esse medicū magnū: ꝛ iterficit ifirmū. sicut etiam si quis iactat se itēdens iurgiū vel aliud malū alicuius importantie. est pctm̄ mortale secus si sequat̄ per accidens qꝛ nō itendebat illud vel nō erat verisimile ꝙ deberet sequi. similiter si eēt parue extimatōis quia minimā rō apprehēdit quasi nihil. 2ͦ. phi. hec. s. T. Uide. ꝟ. supbia: ꝛ. ꝟ. gloria vana. Nō etiā ꝙ q̃ȝuis iactātia sit proprie solū i dictis pōt tamen eē etiam i factis. quādo ipa facta significāt aliquid aliud a se. tūc. n. habēt vim verboꝝ: vt puta portare vestes preciosas. facere magna cōuiuia ꝛ similia: vt ostendat se de magna domo: ꝛ hmōi. ꝛ tūc erit mortale ſm modos dictos. s. si sit ꝯ deū vel proximū: ꝛc̄.

Conomus dr̄ cui res ecclesiastica gubernan
1 da mandat̄ vt. 89. di. c. quia inquibusdam.
Et idē est iconomus qđ sindicus. Et d̄bet eē clericus nō laicus vt pȝ i. d. c. qꝛ iquibusdā: ꝛ. c. indicatū. 99. di. ꝛ. c. qn̄ i quibusdā. 16. q. 7. Sed aduerte ꝙ ē differētia iter actorē ꝓcuratorē: ꝛ sindicū. seu iconomum ſm glo. in. c. erga epm̄. 2. q. 7. Quia actor ꝯstituit̄ a nō dn̄o ꝛ auctoritate iudicis ad ꝓsentes lites tn̄: procurator vero semper a vero dn̄o cōstituit̄ siue ad vnā litē. siue ad plures. siue presentes. siue futuras: sindicus aūt seu iconomus ab vniuersitate cōstituit̄ seu a collegio ad vnā causam: ꝛ plures: ꝛ presentes ꝛ futuras: ꝛ auctoritate epi de iur. cal. c. imperatoꝝ. in si. canō tn̄ oēs administratores ecclesie vocat ꝓcuratores. 1. q. 3. saluator. vide glo. i. d. c. iperatoꝝ. cū suis allegationibus. Tenet tamen Pa. in. d. c. imperatoꝝ ꝙ si ad vnā certā causam solū cōstituit̄ ꝙ potest fieri sine auctoritate superioris. alias non. Uide. ꝟ. laicus pn.

Dolatria est quedā species superstitiōis ad
1 quam superstitionē pertinet excedere debituȝ
modum diuini cultus. Est. n. superstitio quedam infidelitatis protestatio per aliqua exteriora signa. siue per exteriorē cultū. q̄ protestatio significatur per nomen idolatrie. Heresis autēȝ significat̄ ipam falsam opinionē. que est species infidelitatis. Infidelitas ergo ꝛ superstitio a seinuicē distinguūt̄. sicut distinguuntur ea que pertinent ad mentem interiorem scilicet infidelitas: ꝛ ea que pertinent ad cultum exteriorem scilicet superstitio. Et infidelitas est genus ad heresim ꝛ alias species infidelitatis.

supstitio vero ē genus idolatrie ꝛ ad alias spēs su/pstitiōis. Idolatria ergo ē supstitio .i. idebitus cul/tus exterior exhibitus creature q soli deo debet .s. cul/tus latrie q debet soli deo. sicē dictū ē .§. adorare in pri̇n. ꝛ se. Nō tñ ꝙ qñ dicimus ꝙ cultus latrie exi/bitus creature ita ꝙ idolatria ē cultus latrie. ꝙ la/tria pōt accipi dupliciter p̄ mō sȝ ꝙ significat pase actū humanū exteriorē ad cultū dei pertinētē: ꝛ sic hoc nomen latria est eiusdē rōis i actu idolatrie: ꝛ in actu religiōis q: ille cui exhibet non cadit isto mō sub rōe latrie. Alio mō accipitur latria sȝ ꝙ est idē religiōi: ꝛ sic cū sit virtus de rōe eius est ꝙ cultus di/uinus exhibeat ei cui debetur: ꝛ sm hoc latria nō dr̄ sm eādē rōeȝ de idolatria ꝛ vera religione. sicē pru/dētia dr̄ sȝ diuersaȝ rōeȝ de prudētia q̄ ē virt⁹ ꝛ de prudētia carnis. Vide aliqd. §. heretic⁹ pn. ꝛ. §. 25.

1 ¶ Quō diuersi diuersimode idolatrant attribuētes honorē latrie creaturis credētes ipas eē deos. Qui/dā .n. p quādā nefariā artē ymagines quasdā ꝯstru/ebāt q̄ virtute demonū aliquos effectus habebāt. vñ putabāt i ipis ymaginibus eē aliqd diuinitatis ꝛ per ꝯsequēs diuinus cultus eis deberet: ꝛ hec fuit opinio Hermetis trimegistri vt Aug. dicit. 18. de ci/ui. dei. Alij vero nō exhibebāt cultum diuinitatis ipis ymaginibus sȝ creaturis quaꝝ erant ymagines: ꝛ vtrūqȝ coꝝ tāgit apls ad ro. p̄. Nā q̄ȝtū ad primuȝ dicit. Mutauerūt gloriā icorrūptibilis dei i similitu/dinē ymaginis corruptibilis hois: ꝛ volucrū ꝛ qua/drupedū ꝛ serpētiū. Quātū aūt ad. 2m. subdit. Colue/rūt ꝛ seruierunt potius creature q̄ȝ creatori. Hoꝝ tñ fuit triplex opinio qdā .n. extimabant quosdā hoies deos fuisse. quos p coꝝ ymagines. colebāt sicē Iouē Mercuriū: ꝛ alios hmōi. quidā vero extimabās to/tū mūdū eē vnū deū nō ppter corporalē substātiaȝ sȝ ppter aiaȝ quā deū eē credebāt. dicētes deū nihil aliud eē q̄ȝ aiaȝ motu: ꝛ rōe gubernātē. sicē hō dicit sapiens ppter aiaȝ nō ppter corpus. vnde putabāt toti mūdo ꝛ oibus partibus eius eē cultū diuinita/tis exhibendū .s. celo: aeri: aque: ꝛ oibus hmōi parti/bus: ꝛ ad hec referebāt noia: ꝛ ymagines suoꝝ deo/rū. sicut Varro dicebat vt narrat Aug. l. 7. de ciui. dei. Alij vero platonici posuerūt vnū eē summū deū cāȝ oiuȝ. post q̄ȝ ponebat substātias quasdam spiri/tuales a sūmo deo creatas. q̄s deos noiabant par/ticipatione .s. diuinitatis. nos aūt eos angelos dici/mus. post quas ponebant aias celestium corpoꝝ ꝛ sub his. ponebāt demones. quos dicebāt eē aerea q̄/dā aialia: ꝛ sub his ponebāt animas quas per vir/tutis meritū ad deoꝝ vel demonuȝ societatē assumi credebāt: ꝛ his oibus cultū diuinitatis exhibebāt: vt Aug. narrat in. 8. de ciui. dei. Has autē duas vlti/mas opiniones dicebāt pertinere ad philosophicā theologiā. quas philosophi ꝯsiderāt in mūdo: ꝛ do/cebāt in scholis. Aliā vero de cultu hoiuȝ dicebant pertinere ad Theologiā fabularem. q̄ sm figmēta poetaꝝ representabat i theatris. Aliā vero opinio/nē de ymaginibus dicebāt pertinere ad ciuilē theo/logiā. q̄ per pōtifices celebrat i tēplis. Oia aūt hec superstitionē ꝯtinebāt sicut dicit Aug. i. 2o. de doctri/na christiana. vbi sic ait. Superstitiosuȝ est quicqd istitutū ab hoibus est ad facienda ꝛ colēda idola. vel pertinēs ad colēdū sicut deū creaturā. partē ue vllā creature: hec oia. s. T. 2a. q. 84. ar. p̄.

¶ Utrum idolatria sit pctm̄. R̄. sm. s. Tho. vbi. s̄. ꝙ q/dā heretici dixerūt ꝙ tēpore ꝑsecutiōis nō est perni/ciosuȝ colere idola exterius. dū tñ i mēte seruēt fidē. sȝ hoc apparet manifeste falsuȝ. Nā cū exterior cul/tus sit signū iterioris cultus. sicē ē perniciosuȝ mēda/tiū si qs verbis asserat ꝯtrū eius qd per verā fidem tenet i corde. etiam est pniciosa falsitas si qs exterio/rē cultū exhibeat alicui ꝯ id qd sētit i mēte. vñ Aug. dicit ꝯ Senecā in. 6. de ciui. dei ꝙ eo dānabilius co/lebat idola quo illa q̄ mēdaciter agebat sic ageret vt eū populo veraciter agere estimaret. Non sic est de ymagine q: nō instituūtur i ecclesia vt eis honor latrie exhibeat sȝ ad quādā significationē vt p hmōi ymagines mētibus hoiuȝ iprimat ꝛ ꝯfirmet fides de excelentia angeloꝝ: ꝛ sanctoꝝ. secus autem est de ymagine christi cui rōe diuinitatis latria debet vt dictū est. §. adorare. §. 7. ꝛ sequētibus. 2

¶ Utrum idolatria sit grauissimū pctm̄. R̄. sȝ. s. Tho. vbi. s̄. ꝙ grauitas alicuius peccati pōt attendi du/pliciter vno modo ex parte ipius peccati: ꝛ sic pctm̄ idolatrie grauissimū est. sicut .n. i terrena republica grauissimū eē videt ꝙ aliqs honorē regiū alteri at/tribuat q̄ȝ vero regi. q: quātū i se est totū reipublice ꝯturbat ordinē. ita i peccatis q̄ ꝯ deū comittūtur q̄ tñ sunt maxima. grauissimū esse videt. ꝙ aliqs ho/norē diuinū creature attribuat. q: quātū est in se fa/cit aliū deū i mūdo. minuēs pricipatū diuinū. Alio mō pōt attēdi grauitas peccati ex parte ipius pec/cātis. sicut dr̄ grauius eē pctm̄ eius qui peccat scien/ter q̄ȝ eius qui peccat ignorāter: ꝛ sm hoc nihil phi/bet grauius peccare hereticos. qui sciēter corrūpunt fidē. q̄ȝ acceperūt q̄ȝ idolatras ignorāter peccātes ꝛ silr etiā aliqua alia peccata possunt eē maiora p/pter maiorē cōtemptū peccātis. Et nō ꝙ idolatria p̄/supponit infidelitatē interiorē ꝛ addit exterius ide/bitū cultū. si vero sit exterior tm̄ idolatria absqȝ in/terior ifidelitate. est additio culpe falsitatis perni/tiose: ꝛ includit magnā blasfemiā q: deo subtrahit dominij singularitas: ꝛ fidē opere impugnat idola/tria. dās hostiā nō ꝯsecratā pro eucharistia reus ē idolatrie. nō aūt adorātes hec. s. T. ql. 5. q. 6. ar. 2o. Vide. §. hereticus. §. 26. ꝛ. §. ifidelitas. §. 2. ꝛ. 5. 3

Eiuniū sm. s. Tho. 2a. q. 147. ar. 1o ad. 4m. dr̄

1 dupl̄r. p̄ methaforice .i. abstinētia a quibusȝ nociuis q̄ maxime sunt peccata. Isa. 58. Nō/ne hoc est ieiuniū qd elegi dissolue colligatiōes colli tui. vñ Hier. ꝛ habet de ꝯse. di. 5. c. ieiuniū. Nō ē so

lū in elcis sȝ a cūctis illecebris abstinētia. Alio mō
dr̄ ieiuniū ꝓprie.s.carētia cibi materialis ⁊ istud ē
etiā duplex.s.ieiuniū nature ⁊ istud ē carētia cuius/
cūqȝ cibi siue potus i eadē die icipiēdo a media no
cte ⁊ de isto dictū est.𝔰.cōicare.§.42. ⁊ sequētibus.
Aliud est ieiuniū.s.abstinētia a cibo vel potu volū
tarie assumpta. Et hoc ē triplex quoddā ē de iure na
ture.i.de iure morali qḋ ordinaṫ ad virtutes. puta
ad ɔcupiscētias carnis reprimēdas. vñ.2.cor.6. In
ieiunijs multis:⁊ sequiṫ i castitate. q: p ieiunia ca/
stitas ɔseruaṫ.vñ Hie.sine cerere ⁊ bacho friget ve/
nus:⁊ iterꝫ ad hoc:vt mēs ad sublimia releueṫ ɔtē/
plāda.vñ Dani.10.post ieiuniū triuȝ ebdomadaꝝ
reuelationē accepit a deo:⁊ ad satisfaciēdū ꝓ pctis
Joel.2°.Cōuertimini ad me i toto corde vestro i ie/
iunio:⁊c̄.vñ Aug.i quodā sermone de ieiunio. Je/
iuniū purgat aiā ⁊ mentē subleuat:ꝓpriā carnē spi
ritui subicit. cor facit cōtritū ⁊ humiliatū:ɔcupiscē
tie nebulas dispergit.libidinū ardores extīguit. vnde
pȝ ꝙ ieiuniū i cōi ē actus virtutis ⁊ sic pertinet ad
legē moralē:hoc ieiuniū ſm Amb.icepit i paradiso
i statu inocētie Gen.2°.de ligno boni:⁊c̄. ⁊ post la/
psuȝ ē ɔfirmatū.d.auctoritate Johel.Hoc ieiuniuȝ
debet eē ſm ꝙ recta rō iudicat ⁊ nō hȝ determina/
tā diē vel horā.neqȝ materiā.nec est facile iudicare
qñ obliget:⁊ de hoc loqtur Pa.post Inno.i R̃ca ḋ
ieiunio dicēs.ꝙ ieiuniū est abstinētia cuiuslȝ edibilis
ſm ꝓpriā volūtatē:⁊ pōt dici i pcepto qñ eēt expsse
ɔ̄ virtutē.puta qñ gula est pctm̄ mortale. Est aliud
de iure diuinali.puta qñ daṫ ꝓ penitētia sacramen
tali.vel voto. Ista.n.hñt viȝ a iure diuino: ⁊ debēt
seruari ſm ꝙ dictū est.𝔰.ɔfessio.2. §.18. De ieiunio
antiq̄ legis.siue de ieiunio supstitioso nō intēdimus
q: nō sunt seruāda. Est aliud ieiuniū qḋ de lege hu
mana.siue ex regula.sicͭ i religiosis.siue ex statu° ec/
clesie.siue ex ɔsuetudīe generali:⁊ de istis erit ſmo.
1 ¶ Quid est ieiunium. R̃.ſm Pa. in.d.rubrica post
Gof.ꝙ ieiuniū ſm ꝙ sumiṫ hic:⁊ in ɔsuetudine lo/
quēdi doc.qḋ dr̄ ieiuniū ecclesie. Est subtractio prā
dij:⁊ post cenā cuiuslȝ cibi priuatio. vsqȝ ad diē se/
quētē:⁊ abstinētia a carnibus:⁊ trahētibus semēti
nā originē a carnibus:vt ab ouis.caseo:⁊ lacte.di.
4.c.deniqȝ:⁊ circa hāc diffinitionē mouētur quedā
dubitatiōes.diffinit etiā.s.Th.4.di.15.q.3.ar°.ꝓ.ꝙ
est psimonia victus abstinētiaqȝ ciboꝝ:⁊ debet in/
telligi de abstinētia a cibis alias licitis.quā ecclesia
ieiunātibus determinat.hec ille. vñ breuiter ieiuniū
est afflictio carnis per subtractionē cibi ⁊ potus fa
cta ſm institutionē ecclesie.vñ restat videndū q̄ sit in
tētio ecclesie. Et nō ōȝ.s.T.vbi.s̄.ꝙ ɔsuetudo expo
nit i multis itentionē ecclesie:⁊ q̄uis Hosti. i.c.2°.c.
dicat ꝙ ɔsuetudo nihil possit facere in ieiunijs insti
tutis ab ecclesia.tñ ſm Pa. in.d.R̃ca debet itelligi
qñ ex toto tolleret. Uide ifra.§.x.in fi.

¶ Queriṫ vtrū requiraṫ ad obseruantiā ieiunij ecclesie 4
ꝙ hō tm̄ semel comedat. R̃.s.T.vbi.s̄. ꝙ sic.vnde
ait. Jeiuniū ab ecclesia istituiṫ ad ɔcupiscentiā refre
nandā.ita tñ ꝙ natura saluēṫ.ad hoc aūt sufficere
videṫ vnica comestio.p quā hō pōt:⁊ nature satisfa
cere:⁊ tñ ɔcupiscētie aliqd detrahit diminuēdo co/
mestionē: ⁊ ideo ecclesie moderatiōe statutū est.vt
semel i die a ieiunātibus comedaṫ. Non potuit aūt
sic statuere ḋ q̄titate cibi.vt oēs equalr comederēt
ꝓpter diuersas corpoꝝ cōplexiōes. ex qbus ɔtingit
ꝙ vnus maiori alter minori cibo idiget. sȝ vt i plu/
rimū oēs possunt p vnicā comestionē nature satis/
fare. Ad hoc pcipue valet ɔsiderare intentionē sta/
tuētis.itendit aūt ecclesia certū modū statuere mā
ducādi vt.s.semel in die ieiunās māducet: ⁊ ideo si
aliquoꝝ sumptio ſm q̄ māducatio solet cōpleri ite/
reṫ.ieiuniū pdicto mō accepto soluiṫ. si aūt aliqua
sumanṫ q̄ de se ad hoc ordinata nō sunt.sȝ ad aliū
vsum.q vsus cōiter māducatio nō dicitur.talis cibi
vel potus sumptio.pter māducationē vnā.ante vel
potest.nō facit eē binā manducationē: ⁊ ideo talis
sumptio ieiuniū nō soluit. vnde q̄uis potus aliquo
modo nutriat tamen de se nō ordinatur ad nutriē/
dū sed magis ad bonā dispositionē coꝝ q̄ nutriunt
vt.s.p mēbra deducanṫ:⁊ in stomacho nō cōburā/
tur. vnde sumptio potus māducatio nō dr̄: ⁊ ideo
ille q potat extra horā vnice comestiōis.non dr̄ bis
manducare:⁊ propter hoc nec ecclesie statutū fran/
gere nisi fraudē faciat. q: legē violat q i fraudē le/
gis aliqd facit.hec.s.Th. ⁊ sic potus siue ante siue
post dūmodo non sit in fraudē nō frāgit ieiuniū de
quo in.§.sequēti. Pa.in R̃ca.ḋ obser.ieiu.dicit.nul
lo tex.caueri vt semel tm̄ comedaṫ in die ieiunij:sed
ſm eū hoc cauetur ſm mentē.c.quadragesima. de
ɔse.di.5. Nam ibi dicaṫ ꝙ dies dñicales sunt illo tē/
pore subtracti ab obseruātia ꝙ nō pōt intelligi nisi
vt tunc pluries possit comedi. ergo in alijs diebus
vt exceptio sit bona.solū est semel comedendū. Ad
idem tex.i.c.sint tibi:⁊a.di.5. Et sic pȝ ꝙ Angelica
non bene accipit Pa.dicens ꝙ ipse Pa. videtur eē
huius opiniōis ꝙ quis possit comedere pluries.𝔰.
e.§.3.sed.s.Tho.breuius dicit ꝙ ɔsuetudo hoc de/
clarat. cōcor. Inno.
¶ Queriṫ vtrū potus:electuaria:medicine: ɔfectio/ 5
nes:fructus:frustrū panis:collatio: vel hmōi fran/
gant ieiuniū. si ante vel post prandiū sumātur. R̃.
ſm.s.Tho.22°.q.147.ar°.6.ad.2m̄.⁊.3m̄.ꝙ duplex est
ieiuniū.pm̄.dicaṫ nature:⁊ hoc soluiṫ per qualȝ sum/
ptionem cibi vel potus.𝔰.cōicare.§.42.⁊ sequētib⁹
vide ibi.2m̄.est ieiuniū ecclesie qḋ dr̄ ieiuniū ieiunan
tis ⁊ istud nō soluiṫ nisi per ea q̄ ecclesia interdice/
re intendit istituēdo ieiuniū. Nō aūt intendit eccle/
sia interdicere abstinētiā potus.qui magis sumitur
ad alterationē corporis ⁊ digestionē ciboꝝ assum/

ptoꝝ. ꝙ̄ ad nutritionē. licet aliquo modo nutriat: ⁊ ideo licet ieiunātib⁹ plures bibere. si aūt quis imoderate potu vtatur pōt peccare ⁊ perdere meritum ieiunij. sicut etiā si imoderate cibū i vna comestione assumat de quo etiā vide in. §. pcedēti. Electuaria ⁊ cōfectiōes etiā si aliquo mō nutriant non tamen principaliter assumūtur ad nutriendū. sed ad digestionē ciboꝝ. vnde non soluūt ieiuniū sicut nec aliaꝝ medicinaꝝ assumptio. nisi forte aliquis i fraudē electuaria in magna quātitate assumat. per modum cibi: aqua ⁊ si soluat ieiuniū nature q: aliquo modo nutrit nō tñ soluit ieiuniū ecclesie. q: ecclesia nō attendit in statuendo id qḋ quocūq; modo nutrire pōt. sed id qḋ principaliter ordinatū est ad nutriendū. Quidā dicunt ꝙ si electuaria comedantur ad delectationē soluūt ieiuniū si aūt causa medicine sumanẜ nō soluūt: sed statutū positiue legis non attendit intentionē seruātis sed actuz eo ꝙ modus virtutis nō cadit in pcepto. sed est finis precepti. sed ex intentione pōt aliquis mereri ⁊ demereri: ⁊ ideo dicendū ꝙ electuaria ⁊ si aliquo mō nutriant. non tamen hic ē pricipalis vsus eoꝝ. vnde nec loco mādicatiōis sumi ꝯsueuerūt: ⁊ ideo talis sumptio ieiunii ecclesie nō soluit: vt dictū est. ꝗ̄uis hō possit totaliter vel in parte ex hoc meritū ieiunij perdere. vel etiā mortaliter peccare. si sit imoderata libido. non tamen est trāsgressor pcepti ecclesie. nisi in fraudem sumeret. aut si eis quasi aliis cibis vteretur ad famem extinguendā. hec. s. Tho. i diuersis locis. Pa. in rubrica de ieiu. sic ait: sumere aliquid pro collatione de sero. magis ad substentationem nature ꝙ̄ ad delitias non esset petm̄ nec frangereẜ ieiunium ḋmodo hoc fiat temperate fm cōsuetudinem loci. Nam ex quo nō habemus ḋ hoc ius specificū recurrendū est ad consuetudinē loci. ad hoc. c. vtinā. 76. di. ⁊ c. illa. 12. di. hec ille. Nō ꝙ circa hoc multi multa dicūt ⁊ est difficile saluare oēs hoc tamē pro cōclusione videẜ esse sumendū. s. s. Tho. ⁊ Pa. post Inno. ꝙ quādocūq; aliquis accipit aliqd propter potū ne offendat. vel ne deficiat pre anxietate. vel vt habeat vocē meliorē. puta ad predicandū. vel ad adiuuandū digestionē. vel causa medicine. vel fm cōez vsum christianoꝝ. etiā si non cogitet ꝙ faciat causa medicine. vel nō cogitet de potu tunc. n. vsus cōis eū excusat: fm tamen. d. ar. f. non oia ista sunt predicāda: secus aūt esset si i aliquo istoꝝ excederet vel in intentiōe. s. q: intēderet ꝑpter famem siue ad nutriendu; vel in modo siue quātitate ⁊ magis in mane ꝙ̄ in sero posset excedere: ⁊ iteꝝ magis in his ꝗ̄ cōiter solent sumi ad nutriendū: ⁊ per modū cibi: ⁊ nō distinguo in quocūq; genere cibi dūmodo per modū medicine sumanẜ. i. ne vinū offendat. vel vt subueniat alicui anxietati. tūc nō frāgit: si aūt alio modo. vel animo vel ꝗ̄titate magna frangit quicūq; cibus. Quidā dicunt ꝙ frustrū panis frangit sed hoc nullo iure probaẜ veꝝ est ꝙ facilius i hmōi presumereẜ fraus. eo ꝙ cōiter sumiẜ per modū cibi: ⁊ ꝑpter famem: ⁊ sic intelligi debent illi doc. secus si per modū medicine vt dictū est. s. ne potus offendat: ⁊ per maxime quādo non habet aliud qḋ possit supplere locū medicine.

4 ¶ Quid de seruitoribus mense vel dominoꝝ. vel lectoꝝ. vel de his qui surgunt de mensa ⁊ post aliqḋ spacium redeunt. isti oēs ⁊ similes videnẜ diuidere prandium. s. s. fm Pa. in. d. Rubrica post Inno. ꝙ nō frangūt ieiuniū. q: fm. s. Tho. ista nō videẜ intentio ecclesie obligare similes. vnde fm Inno. cistersienses statuerūt vt hi qui ministrāt reliquis possint aliqd plibare tempore ieiunij. vt melius possint differre prandiū. imo ministrātes dominis. vel infirmis possint plibare de carnibus. propter aliquam rōnabilē causam. etiā in quadragesima. dūmodo non faciāt ad voluptatē: ⁊ rō oiuz istoꝝ q: ieiuniū quātū ad istas circūstātias. est de iure positiuo. qḋ recipit iterpretationē. nec itētio ecclesie ē ad hoc.

5 ¶ Queriẜ de hora prandendi. s. s. s. Tho. 2ª. vbi supra arº. 7. ꝙ ē circa horā nonā: ait. n. sic. Ieiuniū ordinatur ad delectionē ⁊ cohibitionez culpe. vnde oportet ꝙ aliquid addatur supra cōez ꝯsuetudinē. ita tamen ꝙ per hoc nō multuz natura grauеẜ. est aūt debita ⁊ cōis ꝯsuetudo comedendi hominibus circa horam sextā. tū q: iam videẜ completa digestio nocturno tēpore naturali calore iterius reuocato. propter frigus noctis circūstans: ⁊ diffusio humoris per membra cooperante ad hoc calore diei. vsq; ad summū solis ascensuz. tū etiaz q: tūc precipue natura corporis indiget iuuari contra exteriorem aeris calorē. ne humores interius adurenẜ: ⁊ ideo vt ieiunās aliquam afflictionē sentiat. pro culpe satisfactione. ꝯueniens hora comedendi taxatur ieiunātibus. circa horā nonā. Cōuenit etiā ista misterio passiōis christi ꝗ̄ ꝯpleta fuit hora nona. qñ iclinato capite tradidit spūz. ieiunātes. n. dū suā carnē affligūt passioni xp̄i ꝯformātur. fm illud ad Gal. 5. qui christi sunt carnē suā crucifixerūt cū vitiis ⁊ ꝯcupiscētijs. i statu aūt veteris testamēti. ieiunātes ieiunabāt vsq; ad vesperā. q: comparaẜ nocti iuxta illud nox pcessit: ⁊ iō sequiẜ. dies aūt appropinquit. Ista tñ extimatio none fit fm grossam extimationē. sufficit. n. ꝙ fit circa horā nonā: ⁊ hoc de facili qlz cognoscere pōt. hec. s. Tho. ⁊. q. di. 15. q. 3. arº. 3º. qª. 3ª. hec hora ē ab ecclesia istituta: ⁊ cōiter obseruata: ⁊ ponit ibidē oia pcedētia. Ad idē est Pa. in sepe dicta rubrica vbi dicit ꝙ debet eē prandiū ⁊ nō cena per tex. in. c. sint tibi. de ꝯse. di. 5. vbi dicit tex. quotidie esurire ⁊ quotidie prandere: ⁊c. ⁊ glo. ibidē concludit ꝙ nō est differendū vsq; ad noctis tenebras sicut faciūt iudei: ⁊ saraceni. veꝝ ꝙ i quadragesima

sit prādiū post vesperas. de ɔse. di. i. solēt. Et hʒ Pe. de pal. nōbiliter āticipare sine cā rōnabili frāgit ieiuniū. pōt tñ i hora dispensari vel ꝑpter debilitatē. vel ꝑpter lectionē. vel ꝑter iter. vel ꝑpter alias ꝑias cās. hec Pe. Tardare aūt horā post nonā quacūqȝ hora nō viciat ieiuniū nisi fiat ex supfluitōe. Ricar. dicit i. 4. d. 15. di. ꝙ i aliqb⁹ locis ē ɔsuetudo comedēdi i mediate post sextā: ꝙ nō ē tante necessitatis de hora sicut de vnica comestiōe. Angelica. e. v. §. 5. dicit ꝙ tȝ. ꝙ āticipare horā etiā nōbilr̄ sine cā ē pctm̄ veniale. c i cā aūt nullū est pctm̄. ſȝ ista opinio non solū est ꝯ opinionē Pe. 2. d. ar. 5. ſȝ videt ee ꝯ ɔsuetudinē generalē tā religiosoꝝ ꝙ̄ secularū. vñ dicēdū ꝙ q̄uis nō sit aliq̄ tex. expssus de hora prandēdi. ipa tñ ɔsuetudo generalis hoc hȝ ꝙ i meridie sit hora prādēdi. ad quā ɔsuetudinē recurrere debemus. ex quo nō habemus ius specificū. c. vtinaȝ. di. 76. ꝛ glo. 25. di. §. alias: vñ Pis. e. v. §. 5. prudētius loqt̄ dicēs. ɔueniēs est hora nona. i. meridies. ar. c. solent de ɔse. di. i. Nec illam oȝ stricte ɔsiderare. ſȝ sufficit grossa extimatio. s. ꝙ sit circa horā illā. nec multuȝ nocet si ex aliqua cā aliquātulū hora illa ꝑueniat. vel si forte ꝑp infirmitatē vel etatē vel aliqđ hmōi tali hora comedere cederet alicui in magnū grauamen. nā eēt dispēsandū in ieiunio. vel vt aliquātulū ꝑueniret horā hec ibi ꝛ bene ꝛ hoc tene simplr̄. Nō tñ ꝙ diuersis tēporibus fuit diuersa ɔsuetudo vsus ecclesie. q̄ quātū ad hoc maxime seruāda est. Nam tēpore antiquo. s. i testamēto veteri nō comedebant vsqȝ ad tenebras in sero. qñ stelle icipiebāt apparere. ꝙ etiā nūc quidā ifideles seruāt. deinde. s. i nouo testamēto cepērūt comedere i die. s. hora vespertina deinde ceperūt comedere hora nona: ꝛ hoc seruabatur tēpore. s. Tho. quā horā nonā nō accipit. s. Tho. pro meridie vt multi credūt. ſȝ hora sexta hȝ. s. Tho. ē meridies vt pȝ q2 dicit sextā eē i maximo solis ascēsu. horā vero nonā accipit idē. d. s. per tres horas post sextā quod pȝ q2 dicit ꝙ hora nona ē illa hora qñ Christus in cruce emisit spiritū. qđ fuit fm̄. s. Tho. hora. 21. vbi notādū ꝙ. s. Tho. accipit horā fm̄ ꝙ i euāgelio dr̄. nō ne duodecim hore sunt diei. ita ꝙ quilȝ dies artificialis diuidit̄ i duodecim partes: ꝛ q̄lȝ potest vna hora maior vel minor fm̄ ꝙ est dies artificialis: ꝛ sic si addant̄ sex de istis horis ipi nocti. illa est hora sexta. q̄ semꝑ est meredies si vero addāt̄ nouē erit hora nona: ꝛ i ista nona hora prādebant tēpore. s. Tho. nūc aūt est hora prādij in meridie que erat hora sexta. fm̄. s. Tho. ꝛ sic pȝ ꝙ multū mutata ē ista hora. Pe. vero de Pal. Pis. ar. s. ꝛ cōiter doc. accipiūt horā nonā ꝑ meridie vt pȝ ex vulgo: ꝛ nullus coꝝ ɔsiderauit ꝙ. s. Tho. alr̄ accipiat horā nonaȝ ꝙ̄ ipi accipiūt. vñ auctoritas. s. Tho. nō ē tēpore moderno i proposito. q2 alr̄ nūc seruat̄ ꝙ̄ fieret tēpore eius. seruāda est ergo ꝛ accipiēda hora nona ꝑ meridie fm̄ ꝑsentē ɔsuetudinē: adueri aūt verba. s. Tho. nō vt debeāt seruari tēpore moderno. ſȝ vt bñ itelligāt̄: ꝛ sic pȝ ꝙ Ricar. dicit veꝝ. s. ꝙ post horā sextā. i. i meridie sit prādēdū: ꝛ si accipiat sextā fm̄ ꝙ s. Tho. accipit dicit veꝝ. erat. n. magnus tomista ꝛ sic accepit mentē. s. Tho. q̄tū ad hoc ꝙ hora sexta sit in meridie. Seruādū est gͣ ꝛ tenēdū hȝ ꝙ dicit Pis. vt allegaui. s. i isto. §. ēē. inͣ ꝛ ita ē cōis ɔsuetudo.

¶ Ult° in ieiunijs ab ecclesia ɔstitutis sit abstinendū a carnibus. ouis ꝛ latticinijs. R. hȝ. s. Tho. vbi. s. ꝙ oia ista iterdicunt̄ tēpore quadragesime. i alijs aūt ieiunijs iterdicunt̄ semꝑ carnes. oua vero ꝛ latticinia fm̄ ɔsuetudinē patrie. q̄ est seruāda. aīt. n. sic. Ieiunium ab ecclesia est istitutū ad repⁱmēdas ɔcupiscētias carnis. q̄ gdē sunt delectabiliū fm̄ tactū. q̄ ɔsistunt i cibis ꝛ venereis: ꝛ iō illos cibos ecclesia ieiunātibus iterdixit q ꝛ icōmedēdo maxime hñt delectationē: ꝛ iteꝝ maxime hoies ad venerea ꝑuocāt. hmōi aūt sunt carnes aialiū in terra nascētiū ꝛ respirātiū ꝛ q̄ ex eis ꝑcedūt. sicut latticinia ex gressibilibus: ꝛ oua ex auibus. q2. n. hmōi magis ɔformāt̄ hūano corpori. plus delectāt: ꝛ magis ɔferūt ad humani corporis nutrimētū: ꝛ sic ex coꝝ comestiōe plus superfluit vt vertat̄ i materiā seminis. cuius multiplicatio ē maximū incētiuū. vel iotamētū luxurie: ꝛ iō ab his cibis ꝑcipit ieiunātibus ecclesia eē abstinēdū. hec ille. Et si qs diceret vinū magis ꝑuocat ɔcupiscētiaȝ ꝙ̄ caro: ꝛ tñ nō ꝓhibet̄ ergo nec caro nec oua: ꝛ c. R. s. Tho. dicēs. ad actū generatiōis tria ɔcurūt. s. calor: spiritus: ꝛ humor: ad calorē gdē maxime cooperat̄ vinū: ꝛ alia calefaciētia corpus. ad spiritus aūt vident̄ cooꝑari isflatiua. ſȝ ad humorē maxime cooꝑat̄ vsus carniū. ex qbus multū de alimēto generat̄. alteratio aūt caloris: ꝛ multiplicatio spirituuȝ. cito trāsit: ſȝ substātia humoris diu manet: ꝛ ideo magis iterdicit̄ ieiunātib⁹ vsus carniū ꝙ̄ vini. vel leguminū. q̄ sunt isflatiua. Itē si qs dicat aliq̄ pisces ita delectabiliter comedūtur sicut q̄dā aialiū carnes. ſȝ cōcupiscētia est appetitus delectabilis ergo ieiunium qđ est institutū ad cōcupiscētiā refrenādā dȝ pisces ꝓhibere. R. s. Tho. dicēs ꝙ ecclesia ieiuniū istituēs intēdit ad id qđ communius est. esus aūt carniū est magis delectabilis cōiter ꝙ̄ esus pisciū. q̄uis i qbusdā alr̄ se habeat. Si quis iteꝝ arguat ieiuniū est istitutū ad refrenādā ɔcupiscentiā. Sed sunt aliqui puta frigidi qui nō hñt motus ɔcupiscentie. ergo tales nō tenētur. R. ꝙ nō solū ē istitutū ꝯ ɔcupiscētiā. ſȝ etiā ad delectionē aliaꝝ culpaꝝ. vt dictū est i ꝑ. 5. §. 2. ꝑpter multa alia. vide. s. §. 8. ꝛ. xi. vide. s. Tho. 4. di. 15. q. 3. ar. 2. q. 2. ad. 2. 6

¶ Ad declarationē precedētis. §. q̄rit̄ quare magis caro ꝙ̄ oua ꝛ latticinia prohibeat̄: ꝛ quare magis in quadragesima ꝙ̄ in alijs ieiunijs: ꝛ quare vinuȝ nō prohibeat̄. R. fm̄. s. Tho. vbi. s. ꝙ oua ꝛ latici- 7

nia ieiunãtibus iterdicũtur ĩquãtũ sunt ex aialibus
exorta carnes habẽtibus. vñ principaliꝰ carnes i/
terdicũtur q̃z oua vel lacticinia. Silr ẽt iter alia ieiu
nia solẽniꝰ ẽ q̃dragesimale ieiuniũ: tũ qꝛ obseruať
ad imitationẽ xpi. tũ qꝛ p ipm disponimur ad redẽ
ptiõis nr̃e misteria deuote celebrãda: ⁊ iõ in quolꝫ
ieiunio iterdicať esus carniũ. i ieiunio aũt q̃dragesi
mali iterdicũt vlr etiã oua ⁊ lacticinia. circa quoꝝ
abstinẽtiã i alijs ieiunijs diuerse ↄsuetudines exñtũt
apud diuersos. quas quisqꝫ obseruare debet. ſꝫ mo
rẽ eoꝝ iter quos ↄuersať. Vñ Hie. d̃ ieiunijs loquẽs
vna q̃z puitia abũdet in suo sensu ⁊ p̃cepta maioꝝ
leges apostolicas arbitreť. 76. di. c. vtinã. hec. s. T.
⁊ i. 4. dicit: q̃ vsus carniũ ieiuniũ. soluit qꝛ sicut ec/
clesia taxauit vt semel tm̃ comedať ita taxauit vt a
carnibus abstinereť. qꝛ hoc genere cibi p̃cipue cõcu
piscẽtia foueť: ⁊ silr dicit de vino q̃ nõ ita efficaci/
ter opať ad ↄcupiscẽtie fomẽtũ sicut esus carniũ quo
p̃cipue materia ↄcupiscẽtie ministrať. Ex alia par/
te subtractio vini nimis debilitaret naturã pp dige
stiõis ipedimẽtũ. Et silr dicit q̃ pisces sunt frigidio
res q̃z carnes nec alimẽtũ ita ↄueniẽs corpori p̃stãt
⁊ silr dicit de quadragesima vt. s. hãc opinionem
approbat Pa. post Archi. dicẽs: q̃. c. deniqꝫ. di. 4.
i quo p̃hibeť esus carniũ. solũ loquiť d̃ q̃dragesima.
Sed qd si i aliquo loco eẽt ↄsuetudo q̃ ẽt i alijs ie/
iunijs nõ comedãtur oua. vel lacticinia. vtrũ comedẽs
frãgeret ieiuniũ. ex vna parte videť q̃ nõ qꝛ nõ est
tex. expsse hoc p̃hibẽs i alijs a q̃dragesima. In con/
trariũ videť q̃ sic. qꝛ ↄsuetudo videť obligare. Pri
mã opinionẽ sequiť Angelica. h. c. §. 5. ſꝫ secũdam
opinionẽ sequiť .d. ar. s. post Pe. de pal. q Pe. alľ.
d. c. vtinã: vbi dr̃ q̃ vnusq̃sqꝫ seruet ↄsuetudinẽ suã:
⁊ ista videť opinio. s. T. vt pꝫ. s̃. i hoc. §. vbi addu
cit auctoritatẽ Hie. d. c. vtinã. Nec valet ar. qꝛ non
repiť i iure eo q̃ ↄsuetudo sufficiat ad obligãdum.
imo ex iure sumiť ar. q̃ teneať. qꝛ nisi ↄsuetudo sit i
ↄtrariũ. in oi ieiunio ecclesie dꝫ abstinere ab his ar. de
ↄse. di. 3. c. rogatiões. vñ ista. 2ª. opinio est securior: ⁊
tutior. nec valet ar. angeli q dicit q̃ pp rõnabilẽ cãꝫ
hoc posset. Nõ valet qdẽ qꝛ si sit cã sufficiẽs ⁊ excu/
sans etiã poterit comedere carnes. c. ↄsiliũ d̃ obś. ie.
nõ igiť debemus loqui i casu particulari ſꝫ genera/
liter. Nõ q̃ vbi ẽ ↄsuetudo vt comedãtur oua ⁊ la/
cticinia possunt etiã comedere sanguinẽ. ar. c. deniqꝫ
di. 4. ⁊. 82. di. c. si. tã i tex. q̃z i glo. Quidam extẽdũt
dicẽtes q̃ ẽt tũc lꝫ comedere. sagimẽ. i. lardũ. ſꝫ hoc
tamẽ nõ p̃bať. d. ar. s. post Pe. de pal. dicit q̃ brito/
nes comedẽtes butirꝝ i q̃dragesima videť excusari
qꝛ i illis i qbus ecclesia dispẽsare põt: sciẽdo ⁊ dissi/
mulãdo dispẽsat dũmõ alr nõ p̃hibeat. qꝛ si eccl̃ia
sẽderet q̃ peccarent deberet p̃hibere. Itẽ nõ ſm. s.
d. ar. s. q̃ si qs sextis ferijs sine ĩfirmitatis cã come/
dat carnes peccat mortalr de ↄse. di. 5. c. de esu car/
niũ. Itẽ sabbatis comedere carnes i locis vbi nõ est
ↄsuetũ mortale ẽ de ↄse. di. 5. qꝛ dies. secus si ↄsuetu/
do patrie hꝫ vt comedãtur. vt in Frãcia. Cathalo/
nia: ⁊ similibus. qꝛ tũc stabitur ↄsuetudini. 12. di. illa
autẽ. Et Pa. nõ i. d. c. ↄsiliũ: q̃ nõ ẽ p̃hibitũ de iure
Ab istis excipiť dies natiuitatꝭ dñi. qñ ẽ i sexta feria
vel sabbato qꝛ tũc licite comedũtur carnes ab oĩbꝰ:
nisi ex voto suo vel regulari obseruãtia teneret absti
nere. d. c. ↄsiliũ: ⁊ ſm Pa. ibidẽ peregrini debẽt ob/
seruare i ieiunijs ⁊ obseruãtia cibarioꝝ cõsuetudinẽ
loci ⁊ ad hoc possunt cõpelli per ep̃m. ne sint alicui
scãdalũ. d. c. ↄsiliũ: ⁊ bonus tex. in. c. illa. 12. di. vbi dr̃
q̃ ad quãcũqꝫ ecclesiã accesseris eius ↄsuetudinem
serua si nõ vis eẽ cuiqꝫ scãdalũ. nec quẽq̃z tibi: ideo
peccãt Catalani q comedũt i istis partibus carnes
i die sabbati lꝫ i eoꝝ partibus vtãtur: ⁊ facit qd̃ nõ
glo. i. d. c. ↄsiliũ hec Pa. Illi etiã qui sunt de patria
vbi nõ ↄsueuerũt comedere si ad locũ vbi ↄsuetũ est
veniãt ad habitãdũ totalr ñ peccãt comedẽdo nisi
alr voto vel obſuãtia regulari teneãť. c. si. d̃ obś. ie.
¶ Vtr̃ de ieiunio ecclesie sit p̃ceptuꝫ. R̸. vbi. s̃. q̃ sic.
qd̃ declarat. s. Tho. vbi. s̃. 2ª. arº. 3º. dicẽs. Sicut ad
seculares principes ptinet p̃cepta legalia iuris nãlis
determinatiua tradere de his q̃ ptinẽt ad vtilitatem
cõeꝫ i corporalibus rebus. ita etiã ad p̃latos eccle/
siasticos ptinet ea statutis p̃cipe q̃ ad vtilitatẽ cõeꝫ
fideliũ ptinẽt i spiritualibus bonis. dictũ ẽ aũt i pri.
huius. c. q̃ ieiuniũ ẽ vtile ad deletionẽ ⁊ ad cohibi
tionẽ culpe: ⁊ eleuationẽ mẽtis i spiritualibus. vnuſ
q̃sqꝫ aũt ex nãli rõe teneť tm̃ i ieiunijs vti q̃ztũ sibi
necessariũ ẽ ad p̃cepta: ⁊ iõ ieiuniũ in cõi cadit sub
p̃cepto legis nature. ſꝫ determinatio tẽporis: ⁊ mo/
di ieiunãdi ſꝫ ↄueniẽtiã: ⁊ vtilitatẽ populi christia
ni. cadit sub p̃cepto iuris positiui. qd̃ ẽ a p̃latis eccle
sie istitutũ: ⁊ hoc vocať ieiuniũ ecclesie qd̃ est i p̃ce/
pto. Et fuit ↄueniens vt ecclesia aliq̃ ieiunia statue/
ret i cõi ab oĩbus seruãda determinãs i speciali id
qd̃ est necessariũ i cõi. nõ qꝛ ieiuniũ ſm se sit bonuꝫ.
ſꝫ qꝛ oĩbus ẽ vtile cõiter. tũ qꝛ cõiter oẽs idigẽt tali
remedio. tũ qꝛ i multis offendimus oẽs vt dr̃ Iaco/
bi. 3º. tũ etiã qꝛ caro ↄcupiscit aduersus spiritum. vt
dr̃ ad Gal. 5. Et sic q ↄfacit sine cã rõnabili peccat
mortalr. si aũt ex aliq̃ cã rõnabili. d̃ qbus. s. p̃cipue
i casu i quo si legislator ad eẽt nõ decerneret eẽ ser
uandũ. talis trãsgressio nõ ↄstituit pctm̃ mortale: ⁊
idẽ ẽ q̃ nõ oẽs q nõ seruãt ieiunia peccãt mortalr:
⁊ sic ieiunia ecclesie sunt i ↄcilijs ep̃oꝝ statuta: ⁊ cõ
suetudine vlis ecclesie roborata. determinatio igiť
talis abstinẽtie ſm determinatũ tẽpus ⁊ determina
ta cibaria. ad ius positiuũ ptinet. qd̃ moderať ho/
minũ actus: ⁊ hoc mõ ieiuniũ sub p̃cepto ecclesie ca
dit: ⁊ q ex ↄtẽptu vel sine aliq̃ rõnabili cã. talẽ ordi
nationẽ nõ seruat est trãsgressor p̃cepti. Aliqñ ẽ sine
oi pctõ aliqñ sine mortali cũ veniali. aliqñ etiaꝫ cũ
mortali: ⁊ hoc ſm diuersas occasiões qbus hõ idu/
cať ad ieiuniũ trãsgrediẽdũ. hec ſm. s. T. qbus ↄcor

dat Pa.i.d.sũma.in fi. vbi dicit q̃dã dñt q̃ trãsgre diens p̃ceptũ de ieiunio solũ ex ↄ̃tẽptu peccat mor/taliter.s; hoc est falsum ſm Archi.in.d.c.vtinã.ſed q̃ sine cã trãsgredit̃ peccat mortalr. illi aũt q teñt ↄ̃riũ decipiũtur credẽtes q̃ lex nõ dicat per modũ p̃cepti.s; hoc est falsum.cuius ↄ̃riũ per cõe; ↄ̃suetu dinem declarat̃ facit.d.c.vtinã.⁊.c.ieiunia. de ↄ̃se. di.5.ↄ̃cor.d.ar.f.dicẽs q̃ si quis omittat ex negligẽ tia.vel gula.peccat mortalr. Et Pe.de pal. dicit q̃ qñ est trãsgressio sine cã rõnabili.ẽ mortale.

s ¶ Sed nũqd totiẽs peccat mortalr quotiẽs come/dit i die ieiunij sine cã.sũ.d.ar.f.2ª.pte.ti.6.c.2.§.9. dicit q̃ Jo.de neapo.i ql.tenet q̃ sic.q: videt̃ reduci ad p̃ceptũ negatiuũ.s; sibi magis placet opinio du rãdi.i.4.q̃ non. nisi semel nisi forte comedẽs nouo ↄ̃tẽptu mẽtis pluries comederet.q: tũc p̃ᵃ opinio eẽt vera:⁊ est.2ª.opinio cõtra alr obligaret̃ ad ipossibi/le q: ex qᵒ semel ieiuniũ fregit iã illud nõ põt ãplius facere illo die:⁊ ideo p̃ceptũ est sibi factũ ipossibile. grauius tñ est qñ pluries comedit.secus eẽt de ieiu/nio quadragesime q: l; fregerit vno die põt tñ ieiu nare:⁊ tenet̃ altero die:⁊ sic quot dies omittit i qua dragesima tot peccata mortalia comittit. Sed qd qñ quis est excusatus a ieiunio puta ꝑpter etatẽ vel debilitate;. posset tñ abstinere a carnibus:⁊ hmõi. videt̃ teneri ad cibos quadragesimales. alias pec/cat mortalr.q: ↄ̃ preceptũ ecclesie rõe cibo;.d.c.de/niq;.d.4.Uide.ꝟ.hore canonice.§.18.⁊.j.ꝟ.ludus .§.5.vna.n.dies habet suã obligationẽ particularẽ ⁊ diuisam ab alijs.sicut vna hora officij qd nõ ẽ de vna comestiõe i vno die.vel ꝺ vno psal.i vna hora.

x ¶ Jn quibus diebus sit ieiunãdu; de p̃cepto.sũ.ſm Pa post Jnno.i.d.sũma.q̃ p̃ ieiunãdũ est per tota; quadragesimã exceptis dñicis diebus: vt i.c.q̃dra/gesima.de ↄ̃se.di.5.vbi dr̃ q̃ summa obseruatiõe ẽ ieiunãda:⁊ icipit in.4ª.feria q̃ p̃cedit p̃mã dñica; quadragesime qᵒ ad seculares .d.c. quadragesima quo aũt ad clericos icipit .2ª. feria post dñicã quin/quagesime.vt i.c.deniq;.di.4.sed cõiter tenet̃ q̃ est cõsiliũ nõ preceptũ.eodẽ mõ dicendũ de religiosis. nisi ſm suã ordinẽ haberẽt p̃ceptu; de hoc.adde de quadragesima.c.solent. Secũdo quattuor tẽpora. de quibꝰ in multis.c.76.di.⁊ maxime i.c.statuimꝰ. vt quatuor tẽpora ãni ab oĩbus hoĩbus cũ ieiunio obseruẽtur.pᵃ tẽpora cadũt i quadragesima.s.4.fe ria:⁊.6.⁊ sabbato post p̃mã dñicã q̃dragesime.2ª cadũt.4.⁊.6.feria.⁊ sabbato post pentecostẽ.3ª ca/dunt.4ª.⁊.6ª.feria ⁊ sabbato post exaltationẽ san cte crucis.vltᵃ cadunt.4ª.⁊.6ª.feria ⁊ sabbato post festũ sancte Lucie vt p; i.c.de ieiunio.di.76.vñ.ꝟ. vult crux.Lucia.cinis ⁊ carismata dia. vt ieiunet̃ 4ª.sequens feria.itellige vt.s̃. Tertio ieiunãdũ ẽ oĩ/bꝰ vigilijs apostolo; p̃ter Jacobi ⁊ Philippi. q̃ ve nit tẽpore paschali:⁊ btĩ Jo. Euãgeliste.⁊ Mathei. q̃ venit i.j.octauas natiuitat; dñi .c.2ᵒ. de obser.ie.⁊ vigilie apostolo; ieiunãde sũt.s. vigilia Petri ⁊ Pauli. Jacobi. Bartholomei. Mathie. Simonis ⁊ iude. Andree.⁊ Thome. vigilia.o. Bartholomei ieiunãda est qñ festũ fit ſm ↄ̃suetudinẽ. Pe.de pal. dicit de vigilijs aplo; Bartholomei. ⁊ Jacobi. ⁊ Mathie.q̃ vbi est ↄ̃suetudo ibi ligãt.alias nõ. sed melius dr̃ ſm d.ar.f.⁊ est magis ↄ̃sonũ iuri: vt di/cãtur simplr de p̃cepto sic cõiter dicũt doc. de vigi lia sancti Mathie in bisesto.dic vt.s̃.ꝟ. bisestus in pñº. Quarto ẽ ieiunandũ i vigilia assumptiõis dñe nr̃e.c.p̃.de obs.ie. Et scias h; Pa. q̃ i iure nõ repit̃ aliud festũ eius qd habeat vigiliã de p̃cepto. Nam hoc festũ assumptiõis ẽ celebrius alijs festis.vt in.c. fi.de sen.exc.lib.6. fert̃ tñ q̃ qdã papa oẽs dñe nr̃e festiuitatũ vigilias posuit i p̃cepto.s; de hoc nõ ha/beo scripturã autẽticã hec Pa. d.ar.f.dicit q̃ a qui busdã dr̃ q̃ vigilia natiuitatis.b.Mᵉ.sit posita i p̃/cepto in quadã extrauagãti:⁊ dicit se vidisse extra/uagantẽ Bonifacij.vbi istituit festũ visitatiõis bea te Mᵉ ⁊ ↄ̃suluit vigilia; ieiunare sic ieiunat̃ vigilia assumptiõis:⁊natiuitat;.b.Mᵉ. Pe.vero de pal. di/cit nõ eẽ i p̃cepto nisi assũptiõis q Pe.nõ vidit illã extrauagãtẽ.eo q̃ ipe Pe.p̃cesserit.ipe tñ.d.ar.flo. cõsuluit nõ eẽ p̃dicãdã.tñ videt̃ adherere q̃ nõ sit de p̃cepto. dicẽs q̃ illa extrauagans nõ videt̃ fuisse ꝑmulgata i populo:⁊ hoc videt̃ verius ⁊ tenẽdu;. Quinto est ieiunãdu; i vigilia natiuitat; dñi.d.c.p̃. Sexto vigilia oiu; sancto;:⁊ sancti Laurẽtij:⁊.s. Jo.baptiste.ſm Jnno.⁊ ex generali ↄ̃suetudine.ſm .d.ar.f.nõ tñ repit̃ i iure q̃uis Jnno.hᵒ ponat. Pa. i sũma dicit q̃ doc.nõ numerãt alias vigilias ibidẽ ipe vero Pa.addit vigiliã pẽthecostes. ꝺ qua sunt due glo.vna Jo.glo.in.§.necᵉ.76.di. Alia est Ber. i.c.2.eo.ti. ⁊ eas dicit eẽ mẽti tenẽdas. eo q̃ Gra/tianᵒ i.d.§.necᵉ. videt̃ tenere ↄ̃riũ hec Pa. Et q̃uis tex.nõ sint multũ clari de hoc.tñ vt dicit glo.i.d.§. necᵉ.generalis ↄ̃suetudo hoc declarat: ⁊ sic tenẽdũ: est eẽ i p̃cepto. Jte; dubitat̃ de diebꝰ rogationũ ꝑp tex.i.c.rogatiões.de ↄ̃se.di.3.sed ſm Pa.ẽ seruãda ↄ̃suetudo vt ibi.ſm.d.ar.f.rogationes. aduẽtus:⁊ sexte ferie per totũ annũ sunt de ↄ̃silio. Et q̃uis qdã dubitẽt de aduẽtu vrᵐ sit i p̃cepto clericis:⁊ religio/sis.tñ hoc cõius est q̃ nõ sit de p̃cepto nisi forte ali/qui religiosi habeãt i precepto ex regula. Et nõ ſm Hosti.quẽ sequit̃ Pa. q̃ q̃uis ↄ̃suetudo non possit facere qn ql; teneat̃ i vigilijs aplo;:⁊ i alijs solẽni bus ieiunijs.tñ i alijs est sequẽda ↄ̃suetudo intellige qñ h; cõditiões reqsitas ꝺ qbus.ꝟ. ↄ̃suetudo.§.5. ⁊ sic i qual; patria seruãda ẽ h; Hie. Quãdo vigi/lia aliqua; p̃dicta; vigilia; venit in dñica d; die sabbati p̃cedẽti celebrari .c.i.⁊.2.e.ti.vide.s̃.§.p̃. . .

¶ Cõuenientiã ⁊ rõe; isto; ieiunio;rũ ponit .s.T. xi vbi.s̃.dicẽs. Ad duo ordinat̃ ieiuniũ.s.ad delectio/nẽ culpe ⁊ eleuationẽ mentis in superna:adde.3ᵒ.ꝺ ↄ̃cupiscentiã.s̃.§.6: Et ideo illis tẽporibus specialr

fuerűt ieiunia idicenda i quibus oportebat hoies a peccató purgari: ⁊ mentē eleuari in deū p deuotionē q̄ gdē ꝑcipue iminēt añ pascale solēnitatē i qua cul/pe per baptismū relaxātur qui solēniter i vigilia pasce celebraꝰ qñ recolitꝰ dñica sepultura. q: per baptismū ꝯsepelimur xpo i mortē: vt dr.ro.6. In festo ēt pasce oꝫ maxime per deuotionē mentē hois eleuari ad eternitatē gloriā quā christus resurgēdo ichoauit: ⁊ ideo imediate ante solēnitatē pascalē ecclesia statuit esse ieiunādū: ⁊ eadē rōe in vigilijs ꝑcipuaꝝ festiuitatū i qbꝰ ꝑparari nos oꝫ ad festa futura deuote celebrāda. Sitr etiā ꝯsuetudo ecclesiastica habet vt i singulis quartis anni sacri ordines ꝯferanꝰ in cuius signū dñs quatuor milia hoium de septem panibus saciauit p qd̄ significātur anni noui testamenti: vt Hie. dicit ibidē. ad quoꝝ susceptionē oꝫ p ieiuniū ꝑparari. Singula vero ieiunia quatuor tēpoꝝ tribus diebus ꝯtinētur ꝓpter numeꝝ mensiū q ꝯuenit cuilꝫ tēpori. Nec obseruat ecclesia ieiunia q̄tuor tēpoꝝ eisdē tēporibus qbꝰ iudei. nec etiā ꝓpter easdē cās. illi. n. ieiunabāt i iulio q ē quartus mēsis ab aprili quē primū habēt. q: tūc Moyses d̄scēdēs de mōte synai tabulas legis ꝯfregit: ⁊ iuxta Hieremiā muri Hieru. ꝑ. sunt rupti. In. 5. autē mense qui apud nos vocaꝰ augustus cū propter exploratores seditio cēt exorta i populo iussi i montē nō ascēdere: ⁊ i hoc mense Nabuchodonosor: ⁊ post ā tito tēplum hierosolimis ē incēsum. i. 7°. vero q appellaꝰ october Godolias occisus ē: ⁊ reliqe populi dissipate. In decimo vero mensem q apud nos dr Januarius populus cū Ezechiele i captiuitate positus audiuit tēplū esse subuersuꝫ. Et nō hec q ieiunia ecclesie sunt magis ieiunia afflictiōis q̄ nō ꝯueniūt i diebus leticie. ꝓpter hoc nō est ieiuniū ab ecclesia istitutū i tēpore pascali. nec etiā i diebus dominicis. i quibus si qlibet ieiunaret nō male faceret. nisi supstitiose faceret. vt nō crederet per deuotionē festi vtilitatē ieiunij recōpēsare posse. vñ Hono. 3. i quadā decretali dicit q die natalis sexta feria veniēti nō sunt p hibēdi q ꝓpter deuotionē voluerint ieiunare. co. ti. c. fi. Ubi etiā dr q illi q nec voto nec regulari obseruantia sunt astricti in sexta feria si festū natiuitatis dñice die ipo venire ꝯtigerit carnibus ꝓpter festi excelentiā vesci possūt. Sed qrit vtrm̄ plati i illa religione in qua sm suas ꝯstitutiōes nō pñt comedere carnes puta i ordine ꝑdicatoꝝ: possint dispēsare vt comedant carnes cū alias i sexta feria nō possent dispensare. R. credo q sic per dictū notabile Pa. i. d. c. fi. vbi dicit q qñ ꝯstitutio disponit id qd̄ ius: ⁊ aliquid vltra. sublato iure cōi non tolliꝰ ꝯstitutio sicut hic nō tolliꝰ votū vel ꝯstituo cōcurrens cū iure cōi: ⁊ disponens aliquid vltra. ita dico in ꝓposito: per .d. c. fi. tolitur ius cōe ⁊ remanet votū. vel religio. ꝫ in religione potest dispensare igiꝰ: ar. q: quādo tex. in. d. c. fi. excipit religionē ab illa dispēsatiōe qua dispensat q possint comedi carnes in die natiuitatis nō intendit plus in religioso obligationis dimittere q̄ haberēt eo q nō appareat causa: sed in obligatione quā habebāt p̄latus poterat dispēsare ergo potest. Simile habes infra. §. 16. vbi habes q professus in religiōe ante. 21m̄. annū nō teneꝰ ad ieiunia ecclesie rōe precepti ecclesie q: ab eo remoueꝰ tale ꝑceptū. teneꝰ tñ ad ieiunia regule: ⁊ tūc p̄latus potest dispēsare. similiter dic de eo q habet votuꝫ non comedere oua. 6. feria. q ex dispēsatiōe poterit comedere carnes ⁊ oua. vtꝝ aūt possit comedere carnes sine dispēsatiōe videꝰ q nō. q: abstinētia ouoꝝ videꝰ includere abstinētiā a carnibus. nisi forte qñ emisit votū aliter habuisset in intētione se non obligandi cū non teneatur aliter.

¶ Utrm̄ ieiuniū possit trāsferri de vno die in aliū. R. ꝫ Pa. i. d. R. ca. post Inno. q sic existēte causa. Nam videmus q si festum sit in die lune nō ieiunatur in dñica. sed trāsferꝰ in dieꝫ sabbati ꝑcedētis. vt i. c. ꝑ. e. n. ita dicēdū pari rōe q si vigilia cōtingit i aliq̄ festo solēni. q tūc vigilia ꝓpter venerationem festi possit quo ad ieiuniū explicari die ꝑcedēti: ⁊ ponūt exm̄ hoc in multis locis Frācie vbi colliꝰ festū. s. Quintini qd̄ accidit in vigilia oiuꝫ sanctoꝝ. nō. n. tūc ieiunāt ꝫ trāsferūt ieiuniū i aliū diē: ⁊ sic posset fieri i simibꝰ: ⁊ placet Pa. vt fiat auctoritate epi. ar. c. 2°. e. 14

¶ Sed nūquid ille qui non potuit ieiunare die q̄ est de precepto teneatur alio die ieiunare. R. Pa. i. c. s. e. tit. dicit q pꝰ facie videtur q sic. facit ille tex. sed ipe tenet ꝯtrariū. sicut etiā si aliquis nō dixit officiū vno die nō teneꝰ dicere alio die. Secus esset quādo aliquis vouisset facere aliqd infra mensem. q: trāsacto mēse iteꝝ tenetur. q: ad duo tenebaꝰ. s. ad faciendum: ⁊ faciendū i tempore: ⁊ remoto vno remanet aliud. secus in proposito i. c. per tuas. de voto: eodē modo dicitur si voueret dare elemosinam īfra mensem quia transacto mense tenetur. Uide. s. hore canonice. §. 17.

¶ Utruꝫ i ieiunijs possit dispēsari. R. sm Pa. in. d. Rubrica. post Inno. q i ieiunijs idictis per ecclesiā nō pōt aliquis dispēsare preter papā. nisi causa sit in debente ieiunare. ex causa. n. potest episcopus dispēsare ⁊ talia ieiunia i aliud cōmutare: ⁊ causa satis sufficiens est debilitas persone siue proueniat ex defectu ñatuꝰ siue exercitio exteriori. exemplū i agricultoribus messoribus ⁊ in alijs artificibus qui ex diurno ⁊ lōgo labore debilitantur ita q comode tollerare non possent. licite. n. fit istis cōmutatio. ar. in. c. presbiter. 82. di. in fi. nec intelligas q ꝓpria auctoritate quis possit sibi hoc ieiunium cōmutare. ar. c. 2. e. tit. in fi. In ieiunijs aūt ad que qs se obligauit ex voto pōt eps dispensare etiā sine cā existēte i vouēte dūmodo fiat in melius. c. ꝑ. de voto. hec Pa. In ieiunijs aūt ipositis p penitētiaꝫ pōt fieri cōmutaꝰ p supiorē. vel p equalē ꝯfessorē. Et nō q qñ cā rōnabilis est nota 15

nõ idiget aliã dispẽsatiõe. si vero nõ est nota. põt si bi declarari. vel p epm vel p ppriũ parochialẽ. vel p ppriũ cõfessorẽ. vel p aliũ qui habeat notitiã iuris. vel per medicũ. ista. n. nõ ẽ dispẽsatio qꝛ solus papa vt dictũ est dispẽsat i ieiunijs ecclesie. sꝫ est declaratio q̄ nõ tenet̃ sm itẽtionẽ iuris ⁊ sic itellige pcedẽtia ⁊. §. sequẽtẽ: ⁊ sic nõ videt̃ ppꝛie dispẽsatio. sꝫ declaratio. vñ. s. T. 4. di. 15. q. 3. arᵒ. 2. qᵃ. 1ᵃ. dicẽ. q̄ legislatoꝛ tradit legẽ sm id qđ cõiter accidit reseruãs iudiciũ aliqbus qui hoc habeãt diffinire i illis casibus i qbꝰ modus determinatus p legẽ nõ cõpetit: ⁊ hec ẽ dispẽsatio platis comissa i hmõi pceptis. vñ nõ q̄ declarationẽ facere põt qlꝫ doctoꝛ vbi nõ reqrit̃ dispẽsatio. sꝫ declaratio. vbi aũt reqrit̃ dispẽsatio. puta qꝛ nõ ẽ clarũ p se nec põt determinate cognosci p sapiẽtes. vtrũ sit cõ itẽtionẽ legis: ⁊ tũc reqrit dispẽsationẽ: ⁊ nõ sufficit declaratio: ⁊ tũc sꝫ Pa. post Hosti. ⁊. s. T. si adẽ cã rõnabilis eps põt. si vero non adest cã solꝰ papa dispẽsat i ieiunijs ecclie vide. j. §. 22.

15 ¶ Qui sunt illi q tenẽtur ad ieiuniũ. Rñ. vbi. s. q̄ statuta cõia pponũt̃ sm q̄ multitudini cõueniũt: ⁊ iõ legislatoꝛ attẽdit i eis statuẽdis id qđ cõiter habet̃: ⁊ accidit. Si qđ aũt ex speciali cã i aliquo iueniat̃ qđ obseruãtie statuti repugnet nõ intẽdit talẽ legislatoꝛ ad statuti obseruãtiã obligare. i quo tñ est discretio adhibẽda. Nã si cã sit euidẽs p seipm licite põt hõ statuti obseruãtiã pterire pserti ꝫ cõsuetudine iteruenientẽ. vel si nõ posset de facili ad supiorẽ recurrere. si cã sit dubia q̃ etiã nõ posset declarari p illos dictos i pcedẽti. §. debet recursũ ꝫ habere ad illũ qui põt dispẽsare: ⁊ forte tũc eps põt dispẽsare: vt dictũ est i. §. pcedẽti. de habẽte cãꝫ: ⁊ sic cessante ipedimẽto de quo. j. qlꝫ tenet̃ hec. s. T. Et sic cõcludit Inno. q̄ oẽs tenẽtur q sunt sane mẽtis. doli capaces: ⁊ potẽtes ad ieiunãdũ. cũ peccare possint ⁊ peccata deflere debẽt. vt i. c. p̃. de deli. pue. ⁊ etiã iusti q nõ hñt pctm̃ qꝛ idigẽt cõseruatiõe: ⁊ si qs dicat q̄ nõ habet rebellionẽ carnis ergo nõ tenet̃ vide. s. §. 6.

16 ¶ Utrũ pueri teneãtur. Rñ. vbi. s. q̄ in pueris maxime est euidẽs cã nõ ieiunãdi tũ ppter debilitatẽ nature ex quo puenit q̄ idigẽt frequẽti cibo: ⁊ nõ multo simul assumpto. tum rõe augumẽti qđ fit de residuo alimẽti: ⁊ iõ q̄ñdiu sunt i statu augumẽti qđ est vt i plurimũ vsqꝫ ad finẽ tertij septẽnij. nõ tenẽtur ad ecclesiastica ieiunia. cõueniẽs tñ est vt etiã i hoc tẽpoꝛe se ad ieiunãdũ exerceãt. plus. vel minus sm moduꝫ sue etatis. hec. s. T. con. Pa. i. Rñ. Sed qđ dicemꝰ de religiosis. j. talẽ etatem. Rñ. q̄ siue sint pfessi siue nõ. nõ tenẽtur ad ieiunia ecclesie. si vero nõ sunt pfessi nõ tenẽtur etiã ad ieiunia regule. s. de pcepto. si vero sunt pfessi. tenẽtur ad illa ieiunia q̃ sunt sꝫ regulã. vel oꝛdinatiões. sicut ⁊ alij. Nec ẽ incõueniẽs vt possint se obligare añ illã etatẽ. qꝛ sm. s. Th. ppter aliquã cãꝫ pñt se obligare puta ppter magnã tristiciã: ⁊ teneri ad ieiuniũ vt pꝫ Johel. 2ᵒ. vbi dr̃ sanctificate ieiuniũ: ⁊ sequit̃ cõgregate paruulos sic igit̃ añ illud tẽpus. s. añ. 21ᵐ. ãnũ possunt obligari. si igit̃ ex voto religiõis se obligãt tꝫ obligatio sm dispositionẽ regule: vt. s. platus possit in eis dispẽsare sicut i alijs ieiunijs regule. s. §. 21. circa si.

¶ Quid de senibus. Rñ. nullũ tẽpus determinatũ est ab aliquo vsqꝫ ad quot ãnos qs teneat̃ ieiunare. in nimiũ aũt senibus. secus videt̃ sꝫ Ricar. i. 4. 15. di. vbi dicit q̄ nimiũ senes nõ tenet̃ ad ieiuniũ qꝛ i eis virtus ⁊ caloꝛ est debilis: ⁊ iõ sepius alẽdi. Nimiuꝫ aũt senes dicũtur decrepiti: ⁊ sm medicos regulariter hoc ẽ a. 70. ⁊ vltra: ⁊ sm glo. i pbe. 6. a. 70. ãnis vltra nõ dr̃ eẽ. qs i senectute. sꝫ in senio. qđ est aliaꝝ etatũ terminus. ad hoc facit. l. 2. §. si. ff. de cur. Ubi maioꝛ. 70. ãnis excusat̃ quo ad excusationẽ munerꝝ psonaliũ. ergo a fiti excusabit̃ a ieiunio qđ est magnũ honus psonale. Inno. videt̃ dicere q̄ idẽ iudiciũ est de senibus ⁊ de ifirmis: ⁊ debilibus. Idẽ dicit astẽsis: ⁊ qñ nõ teneãtur stãdũ est arbitrio boni viri. sm. d. ar. s. nisi senes sint multũ debiles tenet̃. nec excusant̃ rõe senectutis tñ. nec est determinata etas. placet mihi pcedẽs. s. ad arbitriũ boni viri. 17

¶ Utrũ peregrini vel operarij teneãtur. Rñ. sm. s. T. 2ᵃ. vbi. s. q̄ circa peregrinos ⁊ operarios distinguẽduꝫ est qꝛ si peregrinatio ⁊ opis laboꝛ comode differri possit. aut dimitti absqꝫ detrimẽto corpoꝛalis saluti ⁊ exterioꝛis status q reqrit̃ ad cõseruationẽ corpoꝛalis: ⁊ spiritualis vite. nõ sunt pp hoc ecclie ieiunia ptermittẽda. Si aũt imineat necessitas statiꝫ peregrinãdi ⁊ magnas dietas faciẽdi vel ẽt multũ laborãdi. vel pp cõseruationeꝫ vite corpoꝛalis. vel pp aliqđ necessariũ ad vitã spiritualẽ: ⁊ simul cũ hmõi non possunt ecclesie ieiunia obseruare. tũc nõ obligat̃ ad ieiuniũ. qꝛ nõ videt̃ fuisse itẽtio ecclesie vt p hoc ipediret alias pias cãs: ⁊ magis necessarias: ⁊ videtur i talibus recurrẽdũ eẽ ad superioꝝ dispẽsationẽ. nisi forte vbi ita ẽ cõsuetũ qꝛ ex hoc ipo q̄ plati dissimulãt vident̃ ãnuere. hec. s. T. ⁊ i. 4ᵒ. ait idẽ. Siue laboꝛe vie siue egritudine iminente siue quocũqꝫ alio cũ quo simul ⁊ ieiunio ppriꝰ status corpoꝛalis. vel spiritualis cõseruari nõ põt. nõ tenet̃ ex pcepto ieiunare. Si. n. operarij ieiunãdo pñt cõpetẽter victũ pro psona sua habere ⁊ p familia cuius cura eis icũbit tenẽtur alias nõ: hec ille. Et q cõduceret operarios cũ ista cõditiõe q̄ nõ ieiunẽt sm Ricar. nõ excusant̃ a pctõ. nisi forte cã rõnabilis ⁊ necessaria vrgeret. Quidã dicũt q̄ Euge. 4. 1404. indulsit. q̄ artifices laboꝛiosa opera exercẽtes: ⁊ rustici siue sint diuites siue paupes. nõ tenẽtur ad ieiuniũ sub pcepto: ⁊ q̄ absolui possunt ⁊ q̄ iducãtur ad alias elemosinas: ⁊ bona opa. Ex his habes qđ dicendũ de pdicatoribus maxime faciẽtibus fructũ. q̄ si non pñt simul ieiunare: ⁊ pdicare q̄ nõ tenẽtur. Et sitr dic de qua cũqꝫ alia opatiõe bona. necessaria ad vitã spiritualẽ. puta obediẽtia plati. audiẽtia cõfessionũ: ⁊ hmõi. 18

quidā addūt de peregrinatiōe ex deuotiōe al.ko.T. & Astensem sed de hoc ego dubito:nec s.Tho.facit pro eo:loquit̄ .n.de operatione spirituali siue pia et necessaria.secus est de peregrinatiōe ex deuotiōe.nisi forte sequeret̄ aliqd̄ maius bonum :vt loqtur text.l.c.nō mediocriter de ɔse.di.5.&.s.T. Forte postq̄ aggressi sunt iter & sunt i via q̄ possent excusari.

19 ¶ Querit̄ de pauperibus .R.fm.s.T. q̄ pauperes qui possunt sufficiēter habere qd̄ eis ad vnā cōmestionē sufficiat nō excusant̄ ꝓpter paupertatē a ieiunijs ecclesie a qbus tn̄ excusari videntur illi q̄ frustratim elemosinas mēdicāt q nō possunt simul habere qd̄ eis ad victū sufficiat.vel etiā qn̄ ex precedenti inedia tm̄ debilitati sunt q̄ ieiuniū sufferre nō possunt.nec aliquis tenet̄ mēdicare qn̄ nō est solutus vt possit ieiunare.Uidētur etiā excusari illi q nō habēt ꝓparātes prādiū vt comode possint ieiunare.nec ēt ipi possunt ꝓparare.hec fm.d.ar.f.

20 ¶ Quid de mulieribus maritatis.R.fm Pa.in.d.sec.a.q̄ doc.dicūt q̄ ieiunia volūtaria nō debēt explere sine licētia maritoꝝ.33.q.4.c.noluit:&.c.manifestū.sꝫ ad ieiunia necessaria : & idicta ab ecclesia obligātur.nec excusat maritoꝝ ɔ̄dictio. q: magis ē obediēdū deo & vicario eius q̄ꝫ maritis iniuste ꝓcipiētibus.xi.q.3.c.iulianus:&.c.dn̄s:&.c.q resistit. nisi oriret̄ scādalū iter eas:& maritū. Tūc.n.saltē cuꝫ licētia proprij sacerdotis poterūt ieiunia dimittere. pro hoc facit.q: ꝓceptū positiuū ecclesie nō obligat aliquē cū scādalo.i.c.2.ꝺ noui opis nū. & in.c.nihil cū scādalo.de ꝓscrip.& i.c.cū teneamur.de ꝓbē. hec Pa. Et diceret̄ oriri scādalū. qn̄ mariti ꝓpter hoc procederēt ad verbera. vel blasfemias:& similibus. Pe.de pal.dicit q̄ ē scādalū pharisеoꝝ: & q̄ nō faciliter debēt dimitterē nisi adsit alia cā. Nec ē Pe.ɔ̄ Pa.i eo q̄ dicit q̄ nō debet facile dimittere. nō.n. facile dimittit.q dimittit pp ea q̄ dicta sūt vel sitia.

21 ¶ Quid de ꝓgnātibus.R.fm Ricar.4.di.15. q̄ nō tenētur ad ieiuniū duplici rōe.pᵒ.q: debēt accipe cibū nō tm̄ ꝓ se sꝫ etiā ꝓ nutrimēto fetus.2ᵒ.q: pregnātes ɔsueuerūt habere varia:& inordinata desideria ciboꝝ diuersoꝝ:& qn̄qꝫ ita itēsa q̄ nisi possent aliqᵒ mō appetitui satisfacere posset eē periculū perdita nōis fetus:& pp p̄mā rōeꝫ lactātes etiā nō tenētur ad ieiuniū:& vbi ꝓdicte maxime ꝓgnātes de se vellēt ieiunare per magnū tēpus.puta per totā vel mediā quadragesimā. ꝓhibēde sunt.con.dd. & fꝫ.d. ar.f.qn̄ cēnt fortes q̄ non imineret aliqd ꝓdictoꝝ debēt ieiunare:& tenētur.

22 ¶ Quid de egrotātibus & debilibus.R.fꝫ.e.Ricar. q̄ lꝫ i eis aliqn̄ abstinētia sit vtilis tn̄ nō tenent̄ ad ieiuniū.q: i eis nā est debilis:& iō si daretur eis vna vice totū simul qd̄ est necessariū sue substētatiōi.nā grauaret̄:& si dat̄ pluribus vicibus.nā ɔfortat̄ .Uide aliqd̄ de infirmis.s.§.18.Et de istis & alijs cāis q̄ sint legitime & sufficiētes.stādū est arbitrio boni viri.Pro quāta egritudine possunt frāgere si nō est expressuꝫ stādū iudicio medici:vel alterius in hmōi recte sentiētis.Possunt etiā frāgere de ɔsilio medici ieiuniū vel comedere carnes. peccarent tn̄ medici si nō bene ɔsulerēt. cæter fm.d.ar.f.

¶ Ut̄ ieiuniū factum in pctō mortali valeat.R.fm Alb.q̄ nō valet ad vitā eternā. Ualet tn̄.ꝓ.ad obedientiā mādati.ita q̄ satisfacit ꝓcepto.vt nō peccet de nouo.siue teneat̄ ex mādato ecclesie siue a ɔfesso re. Itē q: disponit ad castitatē:& ad alia bona. Itē q: relinqt effectū. post se puta maceratiōnē carnis q̄ posset simul eē cū grā sequēti:& tūc valeret ad vitā eternā.itellige ꝺ illa q̄ ē p̄ns cū grā secus ꝺ ꝓterita. 23

¶ Quid si qs vouit i aliq̄ die puta vigilia.s.Laurētij nō comedere panē postea vel an̄ vouit die veneris vel sabbati nō comedere nisi panē & aquā : & accidit q̄ vigilia venit i illa die.ad qd̄ votū teneat̄ vel ad vtrūqꝫ.R.distiguēdo q̄ aut i vouēdo.s.nō cogitauit ꝺ.ꝓ.& si cogitasset excepisset.tūc tm̄ tenet̄ ad pᵐ.aut cogitauit & voluit se.ad vtrūqꝫ obligar̄: & tunc si pōt debet vtrūqꝫ explere.ar. de spon.c.commissum:&.c.si.q: q̄ sine cōdictiōe vouētur.sine ɔdictione soluātur.aut non pōt vtrūqꝫ adiplere:& tunc tenet̄ ad pᵐ.& nō ad.2ᵐ.c.si.de voto.q: ad ipossibile nō potuit obligari:& in hoc casu licitū esset comutare aliquod istoꝝ per epm. 24

¶ Sed vtrū ille qui vouit non comedere carnes die mercurij possit comedere ferculū vel blodiuꝫ in quo cocte sunt carnes. dic q̄ si i vouēdo cogitauit de eo & voluit se obligare ad hoc.nō poterit. Si vero nō itēdebat pōt.si vero nō cogitauit & si cogitasset nō excepisset tenet̄ .secus si excepisset.ad hoc facit.c.quēadmodū de iur.iur.vbi iuramētū nō fertur ad verisimiliter non cogitata. 25

Epte peccauit vouendo de quo dr̄ Judic.xi. votum vouit dn̄o dicens.si tradideris filios amō in manus meas qcūqꝫ primus egressus de forib' domus mee mihiqꝫ occurrerit reuertēti i pace cū offeram holocaustū dn̄o.poterat.n.sibi occurrere aliqd̄ nō ymolabile sicut accidit q: occurrit sibi ꝓpria filia.debebat.n.vouere cū cōdictione. vn̄ Hie.ait. In vouēdo fuit stultus q: discretionem nō habuit:& i reddēdo ipius. vn̄ etiā reddēdo peccauit. Premittit̄ tn̄ ibidē q̄ factus est super eū spūs dn̄i.q: fides & deuotio ipius ex qua motus ē ad vouēdū.fuit a.s.s. pp qd̄ ponit̄ i cathalago sanctoꝝ: ad He.xi.Et ꝓpter victoriā quā obtinuit q: ꝓbabile est eū penituisse de facto iniquo.qd̄ tn̄ aliqd̄ bonū figurabat.hec.s.Tho.2.2.q.88.ar.2.

Erarchia est sacer principatus. In noīe aūt principatus duo itelligūtur.s.ipe princeps & multitudo ordinata sub principe. q: igitur vnus est princeps nō solū oīuꝫ angeloꝝ sanctoꝝ. sꝫ etiā hoiuꝫ:& totius rōnalis creature. q̄ sacroꝝ particeps esse pōt.ideo vna est hierarchia fm q̄ Aug.

dicit l.12 de ciui. dei: duas eē ciuitates hoc est socie/tates. vna i angelis bonis & hoibus altera i malis. Sed si cōsiderēt principatus ex parte multitudinis ordinate sub principe sic vnus principatus dr. sz ꝙ multitudo vno & codē mō pōt gubernationē recipe q ac vero nō possunt codē mō gubernari a principe sunt diuersus principatus. sicut sub vno rege sunt diuerse ciuitates q̄ diuersis regūt legibus & ministris. Manifestū est ꝙ hoies alio mō diuinas illumina/tiōes percipiūt ꝙ̄ angeli. Nā angeli percipiūt eas i intelligibili puritate. hoies vero suscipiūt eas sub sensibiliuꝫ similitudinibus. vt Dyo. dicit. i. c. ecle. hier. & ideo oꝫ distigui humanā hierarchiā ab Angelica. Et p eūdem modū i angelis tres hierarchie distin/gūtur: & sic possumus dicere ꝙ ē vna sola hierar. s. vna ex parte principis. dei. s. & oium beatoꝝ. possu/mus etiā dicere ꝙ due sunt hierar. s. hoiuꝫ iustoꝝ: & āgeloꝝ. possum⁹ ēt dicer ꝙ sunt tres hierar āgeloꝝ.

IEremias & Moyses digni erant officio ad qd diuinitus digebāt ex diuina gra Ex 3o.3. & hier. p. sz ipi ɔsiderātes ꝓpꝛie ifirmitatis insufficiētiā recusabāt. nō tn̄ pertinaciter ne i supbiā laberent. hec s. Tho. 2a 2e. q. 133. a. p. ad. 3m.

IEronymus fuit punitus ꝯ studio Ciceronis qz cōtēnebat prophetas sanctos. tm̄. n. dele/ctabat i ornatu verboꝝ Tulij. ꝙ displicebat ei icultus sermo ꝓphetaꝝ vt ipe dicit. sic etiaꝫ accidit illis q tn̄ adherēt rōnibus humanis ꝙ a fide discedūt & eā ipugnāt. h. s. T. 3. di. 35. q. 1. ar. 3. ql. 3.

IErusalē erat locus a deo dect⁹ ad sacrificia sibi offerēda. q̄ quidē figuralia sacrificia fi/gurāt xpi passionē. qd est verū sacrificiū. sm illud ad ephe. 5. tradidit semetipm hostiam & oblationē i odorē suauitatis. vn̄ Beda dicit i quadaꝫ omelia ꝙ appropinquāte hora passiōis voluit loco passiōis apropinquare. i. ierusalē quo puenit an̄ .5. dies pasce. sic agnus pascalis ante sex dies pasce. sz qz virtus passiōis eius ad totū mundū diffundēda erat i medio terre habitabilis. i. Jerusalem pati voluit. vnde dr i psal. i medio terre operatus ē salutē. i. in Jerusalē. qui dr eē vmbilicus hec s. Th. 3a. q. 46. ar. x. ad. pm. & significat ecclesiā pśentē vel celestē.

IEsus significat naturā humanā. sz christus diuinā & humanā: & cōuenienter impositū ē Christo in sua circūcisione. qz ipi munus gre collatū fuit vt per ipm oēs saluarētur. ideo ɔuenien/ter vocatū est nomē Jesus. i. saluator. āgelo hoc nomen pronūtiante. nō solum matri. sed etiaꝫ Joseph. qui erat futurus nutritius: & fuit sibi propriū simpliciter. i. esse saluatorem vniuersalem omnium. hec s. Tho. in. 3a parte. q. 16. ar. 5. & q. 37. ar. 2. Quan/to tēpore vixit vel pdicauit. vide. ꝟ. pdicare. §. si.

IGnorātia multis modis dicit & accipit & diuiditur multis modis: & aliqbus modis sumpta. est peccatū aliquibus vero non. Potest igit. p. distingui ex parte ipius ignorātie. qz qdā est inuincibilis. s. q̄ studio nostro expelli nō potest. sicut ignorātia futuroꝝ ɔtingentiū: & ista nullo mō pōt dici peccatum. Alia est vincibilis. i. qz est i potestate nostra illā ignorātiā expellere acquirēdo scientiam ɔtrariā: & ista est etiā duplex. qz quedā est i potesta/te nostra sm se. sicut qui ignorat aliqd pceptū quod statim scire pōt. Alia est i potestate nostra per suaꝫ cām. s. qz possum⁹ remouere cāꝫ illius ignorātie puta ebrius nescit se peccare cuius cām. s. ebrietatē po/terat remouere. 2o distiguit ignorātia ex pte scibilis. Quedā. n. ē ignorātia eius qd qs scire tenet q̄ ē peccatū vt ifra & hec sm phm dr ignorātia vniuersa/lis & sm iuris peritos ignorantia iuris. Et hec va/riatur qz quidā tenētur scire aliqua q̄ alij nō tenent vt in locis in. fi. huius. c. all. Quedam est ignorātia eoꝝ q̄ quis nō tenet scire & hec est ignorātia parti/cularū circūstantiaꝝ i actu. quā phs vocat ignorātiā particularē. i iure vero dr ignorātia facti. Ter/tio diuidit diuisiōe q̄ sumit in ordine ad actū. Quedā. n. ignorātia est q̄ est causa actus. qz si sciret non faceret. puta quis credit se interficere inimicū & iter/ficit patrē: quē si cognosceret nō iterficeret cuius si/gnū est penitudo. ꝙ̄ primū. n. cognoscit penitet. ideo est causa ipius actus & dr p ignorātiā peccare. Tollit. n. sciaꝫ q̄ prohiberet actū peccati. Quedā ē igno/rantia que nō est causa actus. sz per accidēs se ha/bet ad actū: & sm hanc vt phs dicit i. 4. ethi. non dr aliquis per ignorātiā peccare. sz ignorās peccat. vn̄ talis non penitet vt si aliquis crederet accedere ad vnā mulierē: accedat ad aliā ad quaꝫ tn̄ accederet si eā nō ignoraret. Alia est ignorātia q̄ quodā mo/do affectū peccati ɔsequit vt quādo ex cōcupiscētia peccati quam volūtas nō reprimit absorbet iudiciū rōis in particulari sm ꝙ dr in. 6. ethi. ꝙ delectatio corrūpit extimationē prudentie & hec est ignorātia electionis sz quā oīs malus vel peccās dr ignorās.

¶ Quarto prosequendo precedentē. §. distinguitur ignorātia rōe significatiōis. i. per quid noīs. Nam ignorantia accipit dupliciter vnō mō cōiter sm ꝙ dicit negationem sciē: & sic dr nescia. s. quādo nō hꝫ scientiā alicui⁹. siue sit aptus natus habere. siue nō: & ista ignorātia siue nescia nullū defectum ponit: & istā ponit Dyo. i. 6. c. ecle. hier. etiā in angelis: & so/lus deus caret ista. qui scit oīa. Alio modo sumitur ignorātia proprie pro ut habet rōeꝫ priuatiōis. s. qn̄ caret sciētia quaꝫ est aptus natus habere & deberet habere. si eēt cōplectū sm naturā & est duplex. Naꝫ quedā est cū habitu ɔtrario vere sciētie. sicut ille qui habet cognitionē falsam. alius dr ignorātia ponue dispositiōe. q̄ potest eē peccatū: & sine peccato. vt infra patebit. Si aūt huic addāt actualis sententia false ɔclusiōis. tūc dr error. qui si sit circa illā que sunt fidei cum pertinacia erit heresis. Alia est ignorātia eoꝝ que deberet habere sine habitu ɔtrario & hec ē

duplex. quedā .s. cuius sciētiā nō tenet habere. vt ē
sciētia theorematum geometrie: et contingētia parti/
cularia: nisi i casu. Alia est ignorātia illius scientie
vel cognitōis quā quis tenet habere .s. sine quorum sciē
tia nō potest debitū actum recte exercere. vnde oēs
tenētur scire cōiter que sunt fidei et vniuersalia iuris
precepta: et etiā singuli ea que ad eorum statū spectant: et
ista siue sit cū errore contrario siue nō: semper est cum
petō propter negligētiā. Ille .n. qui tenet habere vel fa
cere aliquid si nō facit vel non querit ex negligētia
peccat petō omissiōis. Nō tamen quod continue peccet qui
caret illa sciētia: sed sicut in alijs peccatis omissiōis
solū illo tēpore hō actu peccat pro quo tēpore pre/
cepti affirmatiuū obligat ita est: et de peccato igno
rantie. tunc .n. peccat quādo tēpus est pro quo obli/
gatur ad acquirendā scientiā quā habere tenet. pu
ta si aliquis ignoraret vtrum vigilia .s. Laurētij sit de
precepto: et nunc intelligit quod aliquis predicator hoc
declarat tenet ire ad predicationem. aliter peccat et
quādo errabit i hoc nō erit excusatus sed peccat. Et
nō quod ignorātia que ē causa peccati excusat a toto.
vel a tanto. Illa aūt que nō est causa: sm quod dictū ē
in prin. sed cōcomitatur peccatū. vel sequitur petm vt
sit in oi petō sm quod ois peccās est ignorās: talis non
excusat. Pro cuius declaratiōe nō quod nō semper excu/
sat a toto et hoc potest eē ex duobus .s. ex parte rei
ignorate. intm .n. ignorātia excusat a peccato inquātū
ignoratur aliquid eē petm. potest aūt eē quod aliquis
ignoret quidē aliquā circūstantiā peccati quā si sci
ret retraheret a peccādo. siue illa circūstātia faciat
ad rōem peccati siue non: et tamen remanet aliqua
sciētia i eo per quā scit illud esse peccatū. puta si ali/
quis percutiēs aliquē sciat quidē esse hominē quod
sufficit ad rationē peccati non tm scit eū eē patrem.
quod est circūstantia constituēs nouam spēm peccati.
vel forte nescit quod se defendens repercutiat eū quod
si sciret nō percuteret quod nō pertinet ad rōem pec/
cati. vnde licet talis per ignorantiā peccet. nō tamē
totaliter excusat a peccato. quia adhuc ei remanet co
gnitio peccati. Alio modo potest cōtingere ex parte
ipius ignorātie. quia .s. ipsa ignorātia ē volūtaria. vel di
recte sicut cū aliquis studiose vult nescire aliqua vt
liberius peccet. vel indirecte sicut cum aliquis propter
laborē vel propter alias occupationes negligit addi
scere id per quod a peccato retraheret: talis .n. negli/
gētia facit ipsam ignorātiā volūtariā: et peccatū dū/
modo sit eorum que tenet scire: et potest: et ideo talis
ignorantia nō excusat totaliter a peccato. Si vero
sit talis ignorātia q̄ oio sit inuolūtaria siue quia est inui
cibilis. siue quia est eius quod quis scire nō tenet. siue sit
ignorantia particularis .s. facti. adhibita tm debita
diligētia cui non admiscetur rō culpe: talis ignorātia
oio excusat a peccato. Idem esset dicēdū quādo ali
quis stasset totū quod potuit in petēdo consiliū et fuit si/
bi falsum cōsultum. intellige quādo nullā rōem culpe
habuit de re. iur. c. ignorātia. li. 6. et sic habes duas
cōclusiones. pª. quod aliquādo excusat. 2ª. quod aliquādo
nō excusat. 3ª. conclusio ignorantia q̄ totaliter excludit
vsum rōis sicut i freneticis vel i dormiētibus vel amē/
tibus excusat a toto. dūmodo nō sit ex propria cul/
pa. sicut in ebrijs. de quo. ℣. e. §. 7. 4ª conclusio ignorantia
vniuersalis de quā in. §. precedēti excusat a tāto non
a toto vt i pª. conclusione. De ignorātia i quolibet ge
nere ecclesiastico vide. ℣. clericus. 2. §. 1. 3. 4. et. 5. de
ignorātia confessoris. ℣. confessio sacramētalis. §. 11.
Quid teneatur credere et scire quilibet fidelis. ℣. crede/
re. §. 2. et. 3. Quō statutū synodale liget ignorātē. ℣.
excōicatio. 4. §. 2. et melius. ℣. excōicatio. 7. post vlti
mū casum: hic habes quō ignorātia excusat i omni
excōicatiōe. Que ignorātia excusat ab obseruatiōe
iterdicti. ℣. iterdictū. 3ª. §. 1. Quō simplices habētes
dubitationes circa subtilitates fidei excusentur. ℣. fi
des. §. 6. et. ℣. credere. §. 2.

¶ Ignorātia affectata nō excusat a quacūque pena 2
neque minuit peccatū quia nō minuit volūtariū sed au
get. ideo aggrauat peccatū ex intensiōe .n. volūta/
tis ad peccādū prouenit vt aliquis velit subire igno
rantie dāmū propter libertatē peccādi. Ignorantia
crassa et supina non excusat a penis iuris quāuis pos
sit alleuiare. Quid aūt sit vide in. c. 2º. de cōsti. lib. 6.
tam i tex. quā i glo. et supra. ℣. excōicatio. 7. post vlti
mū casum. §. 1. dicitur .n. per methaphorā hominis
crassi et suppini qui nō videt etiā ea q̄ corā eo sunt.
sicut qui publica et manifesta dicit se ignorare. cui
nō facile creditur. de postu. prela. c. 1. et nō quod quāuis
nulla istarum excuset tamen affectata est peior et non
solū non excusat. sed etiā est peccatū: Pa. in. c. apo/
stolice de cle. exco. mi. dicit quod ignorātia crassa et sup
pina dicitur quādo de facili potuit scire et nō curauit
indagare. sicut .n. existēs suppinus potest videre ea
q̄ ibi agūtur eleuādo capud: et crassus quādo respi
ceret ad pedes leuādo caput ita in simili ille qui po
tuit scire et non curauit videtur eē ignorantia cras/
sa et suppina.

¶ Quia ista hucusque dicta sunt Theologice ideo q̄ 3
ritur sm canonistas vtrum lex vel statutū afficiat vere
ignorantes. Re. sm Pa. in. c. 2. de consti. in glo. fi. quod
aut ignorantia ē sine omni culpa et tunc euitat oēm
penā legis per tex. apertū. qui. ma. ac. po. c. fi. sic intel
lige. l. fi. de decre. ab. or. fa. vbi tex. loquitur de statuto
municipali: et pro hoc dicto facit regula que ponitur
in. d. c. 2. in prin. quod sine culpa nō est aliquis puniē/
dus de hoc. regula sine culpa. de re. iuris lib. 6. et
glo. in. d. c. 2º. Aut ignorantia non excludit omnem
culpam. sed solum dolum cum fuit in lata culpa.
ex quo ignorabat statutum quia communiter homi/
nes illius loci sciebant statutum. vt. l. late culpe. ff. de
verbo. signi. et hoc casu dic quod si statutum requirat

dolum expresse vel tacite nõ habet locũ. licet p̄ modo culpe aliãs sit puniẽdus. hoc probaẽ in tex. si q̄s suadẽte. 17. q. 4. sacto. c. si vero. de sen. exc. q. c. si q̄s suadẽte requirit dolũ dũ dicit: suadẽte diabolo: et c. et dr̃ requirere dolũ expresse quãdo verba statuti hoc importãt. Tacite vero requirit dolum quãdo punit actũ qui fit i personã alterius. exẽplum dicat statutũ si quis percusserit clericũ vel aliã personã puniatur tali pena. Nã iniuria nõ põt eẽ sine dolo. 15. q. 1. c. 1. Idem est dicendũ in casibus in quibus lata culpa nõ equiparaẽ dolo quãdo pena est corporis afflictiua: vt. l. in actionibus. ff. de i. l. iurã. plene. per Bar. in. l. q̄d nerua. ff. depo. et in. d. l. p̄. et vide quod dixi in. c. 2. de deposi. Si vero sumus extra casus p̄dictos tũc ignorãs culpa lata puniaẽ sicut si dolo fecisset. q: regulariter lata culpa equiparaẽ dolo. vt regula magna negligentia. ff. de re. iur. et in. d. l. q̄d nerua. vbi de hoc. Quãdoq̄z ignorãs fuit in leui vel leuissima culpa: et tũc tenet Cy. in. l. si quis nõ dicaz. C. de epi. et cle. et in. l. data opera. C. qui accu. nõ possunt: q̄ nõ puniẽ criminaliter sed ciuiliter. puta ad resartionẽ dãni iuxta modũ culpe. all. bonum tex. i. l. qui cedes. ff. de icẽ. nu. nau. gl. Et Bar. tenet c̄trariũ i. l. respiciendũ. ff. de penis dicẽs per illum tex. et in. l. absentẽ. ff. de co. q̄ etiaz criminaliter potest puniri per modũ culpe: et hanc opinionẽ sequiẽ hic. d. Ant. sed ego nõ video bonã respõsionez ad. d. l. qui cedes. vñ pro cõcordia dicerẽ sic q̄ aut pro leui seu leuissima potest quis puniri ciuiliter et procedit dictuz Cy. q̄ leuis culpa leuiter est puniẽda i. c. cũ dilecti. de accu. et iste est proprie casus illius. l. qui cedes. Aut nõ põt puniri ciuiliter. q: nõ dedit dãnũ. sed aliter venit c̄ legem et tunc p̄cedit opinio c̄traria. vt ne delictum remaneat impunitũ puniaẽ criminaliter. p̄ modo culpe: et sic procedat. l. respiciẽdũ. Nã queadmoduz fit cõmutatio pene ex ĩpotentia facti. vt. d. l. q cedes. vbi dicit q̄ si nõ põt soluere dãnũ puniaẽ i corpus. ita dicamus i impotẽtia iuris. s. q̄ q̄n non põt puniri ciuiliter puniaẽ criminaliter hec Pa. Et idem in. c. apostolice. de cle. exc. mi. dicit q̄ ignorãtia crassa et suppina et latissima culpa equiparẽtur sciẽtie. etiã i penis delictoꝝ. p̄ hoc est tex. i. c. p̄. in fi. de ordi. ab epo. qui re. epis. l3 regulariter i delictis lata culpa nõ equipareẽ dolo de quo i. c. 2. de c̄st. tamen latissima culpa bene equiparaẽ: vt. d. c. apostolice. hec ille. ponit h c d. differẽtia nesciẽtie et ignorantie et erroris cõformiter. s. Thome de quo. s. §. 1.

¶ Utrũ post duos mẽses admittaẽ probatio ignorãtie c̄stitutiõis. R. sm. d. Felinũ i. c. cognoscẽtes de c̄sti. q̄ sic. per. c. si qui mi. accu. po. vtrũ autez p̄obetur per iuramentũ. R. idẽ ibidẽ q̄ sic regulariter. per glo. in regula p̄sumiẽ. de re. iur. lib. 6. fallit p̄. si posset aliter probari: et vbi iuratur p̄sumiẽ ignorantiã nõ fuisse affectatã. 2° fallit vbi agereẽ de p̄eiudicio alterius. 3° quãdo statutũ prohiberet allegare ignorãtiã. 4° quãdo allegatur ignorãtia eius q̄d publice notum fuit. 5° fallit quãdo aduersarius probaret legitime cõtrariũ.

Illegitimus quot modis dr̃: et quõ possunt succedere: vide. ꝟ. filius p̄mi. Quõ quis possit illis aliquid legare. ibidẽ. §. p̄. Utrũ possit istitui heres ibidẽ. §. 2°. Quõ nati ante matrimoniũ fiant legitimi ibi. §. 3. et 4. Utruz filii nati ex matrimonio clãdestino sint legitimi ibi. §. 5. Utrũ natus ex spõsa de futuro sit legitimus ibi. §. 6. De filio suscepto ex adulterio. ꝟ. adulteriũ. §. 3. Utrũ talis p̄sumaẽ legitimus ibi. §. 4. Quid de filio nato ex vxore superinducta alteri vxori. ibi quasi per totũ: et maxime. §. 5. Quis possit dispẽsare cũ illegitimo vt retineat beneficiũ ecclesiasticũ. ꝟ. beneficiũ. 2°. §. 14. ibidem de dispẽsatiõe cũ illegitimo vsq̄z ad. 20. §. ide siue. vtruz quãdo papa dispẽsat vt illegitimus possit eẽ clericus possit p̄moueri ad sacros ordines. ꝟ. clericus. p̄. §. 3. vtrũ illegitima possit fieri abbatissa vel p̄oissa. ꝟ. virginis cõsecratio. §. pen.

Illiberalitas est species auaritie. vide. ꝟ. auaritia. §. 9.

Illicite acquisitũ quõ debeat restitui vide. ꝟ. restitutio: et. ꝟ. elemosina.

Imagines sanctoꝝ et christi quare depingũtur. vide. ꝟ. adorare. §. 8. et. 9. et qua adorare debeãt adorari. s. eadẽ qua adorãtur illa q̄ representãtur. vide etiã beatũ Greg. c. per latũ. de c̄se. di. 3. et c. di. c. venerabiles in glo. Et nõ q̄ christus nõ est d. p̄pindẽdus i forma agnus sed hois. vt in. c. sanctã synodũ. e. d. glo. tñ dicat q̄ nõ est prohibitũ pingere christũ in spẽ humana et sub ipo agnũ sed solũ pingere christũ in agno est p̄hibitũ.

¶ Utrũ liceat i aggrauationẽ cessatiõis aut excõicationis prosternere imagines sanctoꝝ in terrã. lapidibus aut spinis supponere: et hmõi. R. q̄ nõ. sed districte p̄hibeẽ in. c. si canonici. de officio ordi. li. 6. Nec l3 sculpeẽ signũ crucis i solo vel silice aut marmore humi positis. C. nemini licere. sig. sal. l. vnica: et videtur esse preceptum.

Inmisericordia est filia auaritie q̄ est obduratio cordis q: nõ flectitur cor. vt subueniat miseris de qua vide. ꝟ. auaritia. §. 8.

Inmunditia ẽ filia gule. vt p3. ꝟ. gula. §. 4. et est quãdo quis prouocat se ad vomitũ. vt sepius comedere possit. vel tantũ comedit q̄ habet necesse euomere cõiter et si fiat aliquo bono fine. puta sanitatis est veniale. potest tñ esse mortale quãdo comedit vt euomat propter delectationez gule. nulla alia bona cã adductus. ad hoc vel quãdo ex hoc generat sibi notabile nocumentũ i corpore nec propterea vult desistere hoc aduertendo: aut quãdo hoc facit vt habeat polutionẽ in nocte dormiẽdo: et hmõi. Uide. ꝟ. ebrietas per totũ.

Inmunitas vide. ꝟ. emunitas per totum.

Impedimētū primo in cōi.vtr̄ matrimonio cōue uēter assignētur impedimēta.R̄ꝫ.fm̄.s. Tho.4.di.34.ar°.p̄.ꝙ in matrimonio sunt quedā q̄ sunt de eēntia ipius:ꝛ quedā q̄ sunt de solēnitate eius.sicut ꝛ in alijs sacris:ꝛ qꝛ remotis his q̄ nō sunt de necessitate sacri. adhuc manet verum sacrm̄:ꝛ ideo ipedimēta q̄ ꝯ̄rātur his q̄ sunt de solēnitate sacri.nō officiūt q̄ i sit verū matri^m:ꝛ talia dicitur impedire ꝯ̄hēdū.sed nō dirimūt ꝯ̄ctū. sicut prohibitio ecclesie:ꝛ tēpus feriatꝫ.vn̄.x̄.ecclesie vetitū nec nō tēpus feriatū.ipediūt fieri permittūt tñ tn̄ teneri. Impedimēta vero q̄ ꝯ̄rantur his q̄ sunt de eēntia matrimonij faciūt vt nō sit verꝫ matri^m:ꝛ ideo dicūtur nō solū ipedire matri^m ꝯ̄hendū. sed dirimere ꝯ̄ctū.q̄ his.x̄.ꝯtinētur. Error.ꝯdictio.votū.cognatio.crimē. Cultus disparitas.vis.o:do.ligamē.honestas. Si sis affinis.si forte coire nequibis hec sociāda vetāt ꝯnubia facta retractāt. horꝫ aūt numerus hoc modo accipi pōt. Pōt.n.matri^m ipediri aut ex parte ꝯ̄ctus. aut ex parte ꝯ̄hentiū. si p̄mō cū ꝯ̄ctus matrimonij fiat p volūtariū ꝯ̄sensuꝫ q̄ tollit per ignorātiā:ꝛ violētiā.erūt duo ipedimēta matrimōij.s.vis.ꝛ.coactio:ꝛ error ex parte ignorātie:ꝛ ibi pertinēt ad cāꝫ matrimonij. Si aūt ipediāt ex parte ꝯ̄hentiū pōt sic distingui. Pōt.n.aliquis ipediri a matri° ꝯ̄hendo.vel simpl̄r.vel respectu alicuius persone.si simpl̄r vt cū nulla possit matrimoni i ꝯ̄here hoc nō pōt eē nisi qꝛ ipedit̄ a matrimoniali actu.qꝺ quidē cōtingit dupl̄r. p̄ qꝛ non pōt de facto siue qꝛ oio nō possit:ꝛ sic ponit̄ ipotētia coheūdi.siue qꝛ nō libere possit:ꝛ sic ponit̄ ipedimentū ꝯdictio seruitutis.2° qꝛ nō licite pōt:ꝛ hoc fit ꝙ ad ꝯtinentiā obligat̄ qꝺ ꝯtingit dupl̄r.qꝛ vel obligat̄ ex officio suscepto:ꝛ sic ē impedimētū ordinis.vel ex voto emisso:ꝛ sic ē impedimētū voti. Si aūt impedit̄ aliquis a matrimonio nō simpl̄r. sed respectu alicuius persone.vel ꝓpter obligationē ad alterā personā. sicut q̄ iunctus ē vni i matrimonio nō pōt alteri cōiungi:ꝛ sic ē ligamē.vel qꝛ deficit ꝓportio ad alterā personā:ꝛ hoc dupl̄r. vel ꝓpter nimiā distantiā ad ipaꝫ:ꝛ sic est disparitas cultus.2° ꝓpter nimiā propinquitatē:ꝛ sic ponit̄ triplex. ipedimentū.s.cognatio q̄ ipoꝛtat propinqtatem duaꝝ personaꝝ rōe.3°.matrimonio cōiuncte:ꝛ publice honestatis iustitia in qua ē ꝓpinquitas duaꝝ psonaꝝ rōe.3°.persone per spōsalia iuncte.3°.ꝓpter idebitaꝫ cōiunctionē ad ipam.p̄.factā ꝛ sic impedit crimen adulterij prius cū ipa commissi.

2 ¶ Notādū ꝙ q̄uis alia etiā sacra impediri possint si aliquid qꝺ sit ꝺ essentia vel solēnitate subtrahat̄. tñ magis matri° q̄ꝫ alijs impedimēta assignantur ꝓpter.3ª.p̄.qꝛ matri^m ꝯsistit in duobus:ꝛ iō pluribꝰ modis pōt ipediri q̄ꝫ alia sacra q̄ vni persone cōpetūt.2°.qꝛ matri^m hꝫ i nobis cām.sed alia q̄dā sacra solū i deo.vn̄ ꝛ penitētie q̄ hꝫ cām in nobis aliquō mōꝝ sm̄ aꝫ.46.di.q̄rti. q̄dā ipedimenta assignat:vt hypocrisiꝫ.ludus:ꝛ hmōi.5°.qꝛ de alijs sacris ē pceptū vel cōsiliū sic̄ de bonis pfectioribus.sꝫ de matri° est idulgētia sic̄ de bono minus pfecto:ꝛ iō vt detꝛ occasio ꝓficiēdi i melius plura ipedimēta assignāt̄ matri° q̄ꝫ alijs sacris.qꝛ etiā ē qd iperfectū iter alia sacra ꝛ ex ꝯsequēti pl̄a regrūt iō hꝫ pl̄a ipedim̄ta.

3 ¶ Itē notādū ꝙ psone dicūt̄ illegitime ad matri^m ꝯ̄hēdū ex eo ꝙ sunt ꝯ̄ legē qua matri^m ꝯstituit̄.matrimoniū aūt iq̄ꝫtū ē i officiū nature statuit̄ lege nature iq̄ꝫtū est sacrm̄ statuit̄ iure diuino.iq̄ꝫtū ē i officiū cōitatis statuit̄ lege ciuili:ꝛ iō ex qualꝫ dictaꝝ legum pōt aliq̄ psona fieri illegitima ad matri^m nec ita ē de alijs sacris q̄ sunt sacra tm̄:ꝛ qꝛ lex ꝛ nā hꝫ diuersos status recipiūt determinatiōes diuersas ꝛ ius positiuū etiā variat̄ hꝫ diuersas hoiuꝫ ꝯditiones i diuersis tēporibus iō ecclesia ponit in diuersis tēporibus diuersas personas illegitimas fuisse.c.nō debet de cōsang.ꝛ affi.

¶ Itē notādū ꝙ ipedimēta p̄dicta nō dr̄r iterimere matri^m ꝯ̄ctū quasi soluētia verꝫ matri^m qꝺ recte cōtractū ē.sꝫ qꝛ soluūt matri^m qꝺ ꝯ̄ctū ē ꝺ facto ꝛ nō de iure.vn̄ si ipedimētoꝝ aliqꝺ matri° recte facto superueniat.matri^m soluere nō valet.sic̄ illa ipedimēta q̄ nō dirimunt matri^m ꝯ̄ctū ipediūt q̄nq̄ matri^m ꝯ̄hēdi nō vt nō fiat.sꝫ vt nō licite fiat verꝫ matri^m:ꝛ tñ si fiat.verꝫ matri^m ē.q̄uis peccēt sicut si aliq̄s ꝯsecraret post comestionē peccaret ꝯ̄ statutū ecclie faciēs nihilominus verꝫ sacrm̄ perficeret̄ qꝛ ieiuniuꝫ ꝯsecrātis non est de eēntia sacri.hec oia.s.Tho. Et ista sunt:ꝓhibitio ecclesie:tēpus feriatū. q̄dā crimina de qbꝰ ipedimēto criminis:spōsalia q̄ prius fuerūt cū alia:cathecismus.votū simplex de qbꝰ oibꝰ.j.

4 ¶ Querit̄ vtꝝ ꝯsuetudo ipediat matri^m ꝯ̄hēduꝫ vel dirimat ꝯ̄ctū.R̄ꝫ.q̄uis Pa.i.c.sup eo ꝺ cog° spūali multa dicat tñ videt̄ ꝺꝺ^m sm̄ Hosti.ꝙ si ꝯsuetudo ē approbata p papā ne matri^m ꝯ̄hat̄ ꝛ vt ꝯ̄ctū separet̄ certe ipedit ꝛ dirimit sic̄ i qbusdā casibꝰ posset facere canōica cōstitu°:ꝛ facit.c.p̄.de cog° spi.ꝛ.c.sup eo de ꝯsangui.ꝛ affi.ꝛ.c.qꝺ dilectio:ꝛ.c.nō dꝫ.nā approbatio pape hꝫ vi ꝯstitutiōis.sed si ꝯsuetudo nō sit p ipm̄ approbata nec reprobata tūc ad euitādū scādalū qꝺ forte seq̄ret̄ faciēdo ꝯ̄ eā.ipedit ꝯ̄hēdū.sꝫ nō dirimit ꝯ̄ctū.Idē Ber.ꝛ Inno.q̄dā tñ dn̄t ꝙ q̄ñ seq̄t̄ scādalū nō seruādo ꝙ semꝑ ipediat etiā dirimēdo ꝯ̄ctū:ꝛ hꝰ.vi illꝰ statuti ecclie.d.c.i.sꝫ pꝰ melior. vide.j.x̄.ipedim̄tū cogna° spi.§.5°.ibi.2°.not^m.

5 ¶ Sed q̄rit Pa.i.c.p̄.de spon.circa fi.qd agēdū q̄ñ ꝯsuetudo mariti ē diuersa a ꝯsuetuᵉ vxoris q̄ sit seruāda.R̄ꝫ.ꝙ aut ꝯsuetudo disponit sup solēnitate cōtrahēdi ꝛ dꝫ seruari semꝑ ꝯsuetudo patrie vbi matrimoniū ꝯ̄hit̄ etiā si ābo ꝯ̄hētes sunt forēses. qꝛ nō debēt peregrini violare ꝯsuetudinē patrie cū scādalo alioꝝ vt i.c.q̄ ꝯ̄. di. 8.facit.l.si fundus.ff.de euic.ꝛ.l.2.C.quēadmodū.te.aper.Aut statutū seu ꝯsue/

tudo disponit sup executiõe vel sup aliis obseruãdis post ꝯctũ: ⁊ dꝫ attẽdi ꝯsuetudo domicilij ipi⁹ mariti. rõ q: vxor seqͥ domiciliũ ipi⁹ mariti. l. fi. §. idẽ rescripserũt. ff. ad muni. vñ animi destinatiõe matrimoniũ vꝫ ꝯctũ i domicilio mariti. ar. i. c. romana. §. ꝯtrahẽtes. de fo. ꝯpe. lib. 6. ⁊ i. l. ꝯtraxit. ff. de acti. ⁊ obli. vñ si ꝯsuetudo vel statutũ domicilij ip⁹ mariti hꝫ ꝙ maritus sup viuẽs dꝫ lucrari dimidiũ dotis. seruabit ibi illa ꝯsuetudo lꝫ i loco vbi fuit ꝯctũ fuerit alia: ⁊ hec sũt de mẽte Bar. i. l. exigere. ff. de iudi. vbi. tex. cũ glo. ⁊ i. l. cũctos populos. C. de sũma tri. seqͥ i effectu. d. Ant. i. d. c. §. q dicit se putare ꝙ si maritus domiciliũ mutaret. post ꝯctũ matrimoniũ ꝙ attẽdit ꝯsuetudo domicilij tẽpore ꝯct⁹: ⁊ nõ vbi dissoluit. q: dꝫ attẽdi locus vbi fuit orta obliga°: ⁊ nõ vbi recepit purificationẽ ⁊ p hoc facit tex. iũcta glo. sꝫ itellectũ quẽ seqͥ i. l. si vxor. ff. de iudi. ⁊ p h° potes decidere q° ad tex. nisi in q ꝯsuetudo erat seruãda i frãcoꝝ vel saxonũ h Pa.

6 ¶ Queritur de statutis alicui⁹ patrie vtrum possint disponere circa matrimoniũ. Pa. vbi. s. s. c. §. de spon. re. i gl. 3ª. dicẽs. Inno. d. c. ꝙ circa substãtiã matrimonij disponere nõ põt. ar. ibi. d. c. §. lꝫ circa dotẽ forte ꝙ sic. ar. i. c. raynuti⁹. de testa. d. Ant. lati⁹ exordit mãꝫ dicẽs ꝙ aut statutũ patrie dispõit circa sbaꝫ matrimonij puta iualidãdo ꝯctũ vel ꝑsonas ⁊ nõ valet. d. c. §. ex quo põt notari ꝙ leges ciuiles nõ valẽt circa matrimoniũ qd lꝫ ſe. ꝯsi. 39. vbi gñraliter lꝫ ꝙ statuta vel leges laicoꝝ circa matrimoniũ nullius sũt momenti. q: ẽ mã ecclesiastica vt i. c. tua. de or. cog. facit qd nõ Bar. i. l. titia. ff. sol. ma. ⁊ c. fi. de secũdis nup. Qñqꝫ statutũ disponit circa penã erga substãtialia matrimonij: ⁊ si hoc faciat apponẽdo penã de nouo: ⁊ sic iferẽdo dãnum nõ tenet. vt late disputat Jo. an. i. c. statutũ de here. lib. 6. q: matrimoniũ inuidatur qd debet eẽ liberũ: vt in. c. cũ locũ. de spon. Item q: laici nõ possunt disponere circa matrimoniũ. Qñqꝫ imponit penã auferẽdo lucrũ qd lex secularis attulerat: ⁊ tenet. d. Ant. ꝙ valet. sꝫ Jo. an. ſe. ⁊ Pa. tenent ꝯtrariũ. Qñqꝫ statutũ disponit circa dotẽ ⁊ valet sm Inno. Quãdoqꝫ disponit circa solẽnitates matrimonij: ⁊ nõ videt valere q: ẽ materia ecclesiastica. secus de ꝯsuetudine vbi interuenit ꝯsẽsus epi: ⁊ toti⁹ cleri: ⁊ mari⁹ qñ seqͥ icertitudo ꝯctus qd vꝫ mortale. notãdũ sꝫ Hosti. ꝙ vbi sunt diuerse opiniões circa matrimoniũ nisi tex. sit i ꝯtrariũ vel quasi tex. vel ꝓbabilib⁹ rõib⁹ possit cõuinci: ⁊ illud põt habere effectũ suũ sequẽda est opinio q dicit matrimoniũ tenere ꝓpter fauorẽ ar. c. licet ex qdã. de testi.

7 ¶ Queritur quis possit dispẽsare in his impedimẽtis. Re. primo nõ potest papa dispẽsare in matrimonio nõ cõsumato supra. ꝟ. dispẽsatio. §. 3. Secũdo non põt dispensare in gradibus diuina lege prohibitis ibidem. §. 4. Tertio nõ põt dispẽsare ꝙ aliquis accipiat duas vxores ibi. §. 5. Quarto nõ potest dispẽsare ꝙ aliqs cõtrahat cũ aliqua ad tẽpus ibi. §. 6. Quinto nõ potest dispensare cũ professo regule approbate vt ꝯtrahat matrimoniũ ibi. §. 7. In aliis aũt vꝫ hre auctoritatẽ. Eps aũt nõ hꝫ auctoritatẽ nisi i interdicto ecclesie facto a suo iferiori. vel a se: ⁊ qbusdã criminibus nõ dirimẽtib⁹ ꝯctũ. j. ꝟ. ipedimẽtũ. 8. vel ꝓpter aliquã magnã cãm. vt dictũ est supra. ꝟ. dispẽsatio. §. 14. circa fi. vel in reddendo debitũ.

IMpedimẽtũ in particulari: ⁊ primo de impe
1 dimẽto erroris qd ẽ primũ impedimẽtũ qd
cõtinet duo impedimẽta. s. erroris persone ⁊

seruitutis vtrũ impediat matrimoniũ vbi. §. est notandũ sꝫ s. Tho. 4. di. 30. ar. §. ad. pᵐ. arᵐ. ꝙ quãuis error ⁊ ignorãtia differãt simplr sm Aug. q: ignorãtia nõ importat aliquẽ actum cognitiõis sꝫ error ponit iudiciũ rõis peruersum. tñ quãtũ ad hoc qd ẽ impedire volũtariũ non differũt q: nulla ignorãtia potest impedire volũtariũ nisi q habet errorẽ adiũctũ eo ꝙ actus volũtatis presupponit extimationẽ illius i qd fert: ⁊ sic semp est cũ errore. vñ nihil refert vtrũ dicamus errorẽ esse impedimẽtũ. seu ignorantiã q: ideo ponit impedimẽtũ q: impedit cõsensum volũtatis. 2° notãdũ sm. e. ꝙ quãuis in oibus impedimẽtis quãdo occurrit ignorãtia siue error nõ tenet matrimoniũ. tñ solum tractat de ignorãtia siue errore impo⁹ coeũdi. erroris persone: ⁊ ꝯditiõis seruilis. q: in aliis siue sit ignorãtia siue sciẽtia nõ tenet. hic aũt solũ quãdo ẽ ignorãtia: ⁊ iterũ notãduꝫ ꝙ alia ẽ rõ spãlis ignorãtie. erroris persone: ⁊ alia ꝯditiõis seruitutis: ⁊ alia ipo⁹ coeundi: ⁊ ideo ponũtur diuersa impedimẽta. 3° notandũ sm. e. vbi supra: ⁊ Pa. in c. 1° i glo. de ꝯiu. seruo. ꝙ quadruplex ẽ error. s. fortune. qualitatis. ꝯditiõis seruilis: ⁊ error persone. subiũgit Pa. error ꝯditionis vt hic. s. d. c. 2. persone. vt si quis credebat ꝯtrahere cũ berta ⁊ ꝯtraxit cũ sinfronia. fortune vt si credebat ꝯtrahere cũ diuite ⁊ ꝯtraxit cũ paupere: qualitatis vt si quis ꝯtraxit cũ corrupta credẽs ꝯtrahere cũ virgine. duo vltimi errores nõ impediunt vt. 29. q. 1. pͥn°. secũdus impedit q: nõ ẽ ibi cõsensus i persona. vt nõ in. c. tua. de spon. primus error. s. ꝯditiõis. aut ẽ error in libero vt q: liber credit cũ libera ꝯtrahere: ⁊ ꝯtraxit cũ serua: ⁊ idubio non tenet matrimoniũ: ⁊ hoc fauore libertatis. vt i. d. c. 2. ⁊ 29. q. 2ª. parco. Aut ẽ ꝯtra. seruus credebat ꝯtrahere cum serua ⁊ ꝯtraxit cũ libera: ⁊ hoc casu sunt opiniones. quidã dixerũt ꝙ nõ est matrimoniũ. q: error disparis ꝯditione: ⁊ idẽ isti dicũt vbicũqꝫ ꝯtingit similis error. secus dicũt si ẽ error i pari ꝯditiõe. puta q: seruus credebat ꝯtrahere cũ libera: ⁊ ꝯtraxit cũ serua: ⁊ sic tenuit glo. 29. q. 2ª. i summa. sꝫ cõior opinio doc. hic hꝫ ꝙ tñ fauore libertatis ipediatur matrimoniũ: ⁊ sic vbi deterioratur cõditio ꝯtrahẽtis. secus si melioratur vel ꝯseruatur i eqlitate: ⁊ hec opinio plus mihi placet. q: ex q° ꝯsensum ẽ i ꝑsonã. isti errores extrĩseci nõ debẽt ipedire tãtum sacrm: ⁊ i dubio iudicãdũ ẽ ꝓ matrimonio. vt i. c. lꝫ ex qdã. de testi. hec Pa. ꝯformiter. s. Tho. 4. di. 36. arᵐ. §. ad 5ᵐ. vide infra. e. c. §. 6.

1 ¶ Querit̄ igit̄ iuxta ꝑcedētia vtrū oīs error īpediat. R. ꝫm. s. T. vbi. s. ar. 2. ꝙ error q matrimoniū īpedit oꝫ eē alicuius eoꝝ q̄ sunt de eēntia matrimonij. duo āt īcludit matrimoniū. s. ꝑsonas q̄ ꝯiūgunt̄ ⁊ mutuā ꝑtātē in iuicē i qua matrimoniū ꝯsistit. pᵐ tollit̄ ꝑ errorē ꝑsone. 2ᵐ vero ꝑ errorē ꝯdictiōis. q2 seruus nō pōt ꝑtātem sui corporis tradere alteri sine cōsensu dñi sui: ⁊ ꝑp hoc hi duo errores matrimoniū īpediūt: ⁊ non alij. con. Pa. i. d. c. 2. error īfidelis nō impedit sꝫ. s. T. vbi. s. ad. 2ᵐ. q2 nō ē circa substātiā. silr diuersitas fortune ꝫm. e. vbi. s. ad. 4ᵐ. q2 diuersitas fortune nō variat aliquid qd̄ sit de eēntia matrimonij. nec diuersitas qualitatꝭ sicut facit ꝯditio seruitutꝭ. Error vero nobilitatis ꝫm. e. ibidē ad. 5ᵐ. iq̄ntum hmōi nō euacuat matrimoniū. eadē rōe q̄ nec error q̄litatꝭ. sꝫ si error nobilitatis vel dignitatꝭ redūdet i errorē ꝑsone. tūc impedit matrimoniū. vñ si ꝯsensus mulieris ferat̄ i istā ꝑsonā directe erit error de nobilitate ⁊ nō īpedit. si aūt directe itēdit ꝯsentire in filiū regis qcūqꝫ sit ille. tūc si alius ꝑsentet̄ ei q̄ꝫ filiꝰ regis ē error ꝑsone ⁊ īpedit.

2 ¶ De errore ꝑsone dicit. s. Tho. vbi. s. ꝙ īpedit q2 qcq̄d īpedit cām ꝯ sui nā īpedit effectū. ꝯsensus aūt est cā matrimonij: ⁊ id qd̄ euacuat ꝯsensū euacuat matrimoniū. ꝯsensus aūt ē actus volūtatis q ꝑsupponit actū itellectus deficiēte aūt pᵒ. necᵉ ē defectū ꝯtingere i. 2ᵒ. ⁊ id qñ error cognitionē impedit seqtur ēt i ipo defectus ꝯsensus: ⁊ ꝑ ꝯñs i matrimonio: ⁊ sic error de iure nāli hꝫ ꝙ īpediat matrimoniū. q2 vbi ē error ꝑsone nō ē ꝯsensus. hec. s. Tho. vñ q errat nō cōsentit. ff. de iurisdictione oium iudi. l. si ꝑ errorē. Et errātis volūtas nulla est. C. de iuris: ⁊ fac. igno. l. cū ꝑ testamentū: ⁊ se. Et sic error ꝯriat̄ cause matrimonij sine q̄ non sit matrimoniū. s. sine ꝯsensu. Idē nō Pa. i. d. c. f. Ex quibus pꝫ ꝙ hoc īpedimētū ē ex nā rei. s. ꝯ eēntia matrimonij ⁊ nō ex statuto ecclesie. Ex qbꝰ ēt seqt̄ ꝫm ꝙ dicit Mr̄ sniaꝝ. 30. di. q̄rti. ꝙ matrimoniū qd̄ fuit īter Lyā ⁊ Iacob. nō fuit veꝝ matrimoniū ex ipo ꝯcubitu q ex errore ꝯtigit sꝫ ex ꝯsensu q postmoduꝫ accessit. tñ vteqꝫ excusat̄ a pctō. vt ibi dicit Mr̄.

3 ¶ Notāduꝫ ꝫm Ray. pro itelligētia ꝑdictoꝝ. ꝙ ad hoc ꝙ aliqs dicat̄ errare i ꝑsona. oꝫ ꝙ ꝑ visuꝫ. auditū. vel famā. habeat aliquā noticiā illius persone absentꝭ. quā credit illā p̄ntē. q2 i ignotū penitus. nec affectū nec ꝯsensuꝫ dirigere possumus. vñ si nullam noticiā habeat mulier de ꝑsona absente. nō errat in eā. sꝫ ꝯcipit̄ i p̄nte. vbi grā. si aliqs āglitus rusticus veniat ad aliquā mulierē nobilē dicēs se eē filiū regis anglie: ⁊ illa ꝯhat cū eo credēs eū filiū regis. nō īpedit matrimoniū q2 nō fuit error ꝑsone sꝫ potius qualitatis. hoc ēt nō videt̄ placere Hosti. q2 cū vbiqꝫ habeat̄ noticia regis anglie. saltē ꝑ famā. videt̄ ꝙ hic sit error ꝑsone. nec i p̄nteꝫ ꝑsonā sꝫ i ꝑsonā filij regis ꝯsentire videt̄. vñ itelligēdū qñ nō exprimit aliquā certā locutionē ꝑ quā habeat̄ noticia regis anglie. vel patris. vel matris. vel alterius determinationis ꝑ quā aliquo mō cognoscat̄ filius. puta dicat se esse filiū regis vel magni comitis i genere. vel si specificat nō venit aliquo mō i cognitionē illiꝰ ꝑsone. silr ꝫꝫ Ray. si scit aliquē habere multos filios: ⁊ vnus venit dicēs se eē primogenitū: ⁊ sic amore hereditatis ꝯsentit. nō est error ꝑsone. sed fortune. Et hec oīa dicit breuiter. s. Tho. vt recitatū ē. s. i. ꝑ. §. i fi. vbi dicit ꝙ si ꝯsensus ferat̄ i istā ꝑsonā directe erit error ꝯ nobilitate q nō īpedit. si aūt directe itēdit ꝯsentire i filiū regis qcūqꝫ sit ille. tūc si alius p̄ntet̄ ei q̄ꝫ filius regis. est error ꝑsone: ⁊ impedit. vñ si directe intēdit suū ꝯsensum i hāc ꝑsonā dirigere. i quocūqꝫ alio decipiat̄. nō est error ꝑsone. si vero i aliā directe itēdat erit error ꝑsone. vide i. ꝑ. §. in fi.

¶ Sed quid eēt dicēdū ad casuꝫ q accidit Mutine tēpore quo hec scribebā Bononie. s. 1513. de quo fui iterrogatus. vꝫ erat quidā hñs duas filias. quaꝝ pᵃ nō erat multū sana neqꝫ pulcra. 2ᵃ vero erat pulcra ⁊ sana. qdā vero iuuenis vidēs hāc secūdā dixit patri ꝙ illā acciperet in vxorē. pr̄ respōdit ꝙ nō erat cōsuetudo vt. 2ᵃ. prius nuptui tradat̄ añ primā: ⁊ ꝙ si volebat primā q̄ eque bona erat sibi eam traderet. Iste iuuenis qui nūq̄ꝫ viderat primā misit quēdam amicū suū vt videret eā. cui amico ostēderūt secūdā dicētes illā eē primā. Ille vero amicus retulit illi iuueni ꝙ eēt pulcra ⁊ fortis: ⁊ bona ꝑ eo. Venit igitur iste iuuenis ad domum istaꝝ ⁊ ꝑsentauerūt sibi primā. cū qua ꝯxit ꝑ verba de p̄nti credēs ꝙ eēt illa q̄ fuerat ostēsa amico suo. cognita aūt deceptiōe voluit dimittere eā allegādo ꝙ fuisset error persone. Respōdendi ꝙ matrimoniū teneret ⁊ nō fuit error ꝑsone. sꝫ q̄litatꝭ. mouebar q2 ꝯsensus suus nō potuit esse i secūdā ex quo dixerat sibi pr̄ ꝙ nolebat tradere secūdā: ⁊ ex ꝯsequēti nō ē verisl̄e vt dirigeret ꝯsensum suū i secūdā. videt̄ igit̄ ꝙ dirigeret ꝯsensuꝫ suū i illā q̄ fuit sibi p̄ntata. eo ꝙ nō cognoscebat aliā nisi primā. vel secūdā. nec erat alia i quā posset dirigere cōsensū suū. ꝯsensit igit̄ i istā p̄ntatā. s. primā cū isto. s. ꝙ credebat illam eē q̄ fuerat ostēsa amico suo: ⁊ sic erat error i q̄litate. si āt nūq̄ꝫ fuisset sibi dictū ꝙ nolebāt dare secūdā: ⁊ determinasset ꝯsensuꝫ suū i illā q̄ fuit ostensa amico suo. oīs fuisset casus valde dubius ⁊ videret̄ error ꝑsone. Mouebar etiā q2 i dubio iudicandū est pro matrimonio. 4

¶ Sꝫ qd si ꝑ mltos ānos detineat̄ isto errore ꝑsone ⁊ habeat filios. R. s. Th. vbi. s. ad. 8ᵐ. arᵐ. dicēs. ꝙ q̄ntūcūqꝫ fuerit cū ea nisi ꝯ nouo ꝯsentire velit. nō ē matrimoniū. Sꝫ qd si frꝫ eiꝰ i quē credit ꝯsentire offerat̄ eis ⁊ cognoscat̄ ab eo. R. s. T. vbi. s. ad. 9ᵐ. arᵐ. dicens ꝙ si añ nō ꝯsenserat i frēꝫ eius. pōt eū quē ꝑ errorē accepit retinere. nec pōt ad frēꝫ eius redire ꝑcipue si fuit cognita carnalr̄ ab eo quē accepit. si āt ꝯsenserat i. pᵐ. ꝑ vba de p̄nti. ñ pōt. 2ᵐ. hr̄e. ꝑ. viuēte. sꝫ pōt 2ᵐ relīq̄re ⁊ redire ad pᵐ: ⁊ ignorantia facti excusat peccatū q2 fraus alterius nō dꝫ sibi ꝑiudicare. 5

6 ¶ Q: error seruitutis.vtrū ɔdictio seruitutis ipediat matriᵐ. R̄. s̄m s. Tho.4.d.36.ar.p̄.q̄ in ɔ̄tu matrimonij obligat̄ vnus cōiugū alteri ad debitū reddēdū:⁊ iō si ille q̄ se obligat ē ipotēs ad soluēdū.ignorantia huius ipo⁹ i eo cui fit obligatio tollit ɔ̄tcā:⁊ sicē p ipotētiā coeūdi fit aliqs ipotēs ad reddēdū debitū.vt oio nō possit soluere.ita p seruitutē vt libere debitū soluer̄ nō possit:⁊ iō sicē ipo⁹ coheūdi ignorata.soluit matriᵐ.nō aūt si sciat̄.ita ɔdictio seruitutis ignorata matriᵐ ipedit nō aūt seruitus scita. hec s. Tho.q̄ pbātur imo determinātur p ecclesiā i.c.i°.de ɔiug.ser.⁊ hec decī.ē illa quā s. Tho.alt̄ ibi i.ɔ̄. Et sic p3 q̄ istud ipedimētum tenet ex statuto ecclesie.fundato in iure naturali. Nā vt ibidē dicit s. Tho.ad pᵐ.⁊ etiā nō in.d.c.2.seruitus ɔ̄riat̄ matrimonio quātū ad actū ad quē quis per matriᵐ obligatur alteri.quē non pōt libere exequi:⁊ quātū ad bonū prolis q̄ peioris ɔdictiōis efficitur ex seruitute parētis. sed q: quilʒ pōt in eo qd̄ sibi debetur spōte detrimētū aliqd̄ subire. iō si alter ɔiugum scit alterius seruitutē nihilominus matriᵐ tenet. Sicut etiā q: i matri° est equalis obligatio ex vtraqʒ parte ad debitū reddēdū nō pōt aliquis reqrere maiorē obligationē ex parte alterius.q̄ ipe possit facere:⁊ ppter hoc seruus.si ɔtrahit cū ancilla quā credit liberā nō ppter hoc ipedit matriᵐ: ⁊ sic p3 q̄ seruitus nō impedit matriᵐ nisi quādo ignorata est ab alio cōiuge:⁊ ille ē libere ɔdictionis. Et iō nihil phibet iter seruos eē ɔiugia vel etiā iter liberū ⁊ ancillā.hec s. Tho.q̄ oia pbātur in.d.c.2.⁊ maxime per Pa. cuius dicta recitata sunt.s.i pn°.vide ibi.

7 ¶ Sed querit̄ vtrū seruus possit ɔtrahere sine ɔsensu dn̄i.R̄. s̄m s. Tho.vbi supra.ar°.2°.q̄ q̄uis ius positiuū progrediat̄ a iure naturali non tn̄ potest illi piudicare:⁊ ideo seruitus que ē de iure positiuo nō potest pIudicare illis q̄ sunt de iure naturali.sicut āt appetitus nature ē ad operationē indiuidui.ita est ad ɔseruationē spēi per generationē.vnde sicut seruus nō subditur dn̄o quin libere possit comedere ⁊ dormire:⁊ alia hmōi facere q̄ ad necessitatē corporis pertinēt.sine quibus natura ɔseruari nō potest. ita nō subdit̄ ei q̄tū ad hoc q̄ nō possit libere matrimoniū cōtrahere.etiā dn̄o nesciēte aut ɔtradicēte.hec s. Tho.⁊ ibidē ad.2ᵐ.dicit q̄ etiā si dn̄s preciperet q̄ nō ɔtraheret.nō tenet̄ sibi i hoc obedir̄. hec pbātur per determinationē ecclesie in.c.p̄.de ɔiu. ser.s̄m aūt leges ciuiles serui nō possunt ɔ̄here vt dicit Pa.in.c.proposuit.co.ti.i°.nō. Sed nūquid priuabitur dn̄s fructu serui puta qn̄ accideret q̄ vxor debitum peteret ⁊ dn̄s aliud preciperet. R̄. s. T.vbi supra.ad.3ᵐ.dicēs. q̄ si seruus volente dn̄o ɔtraxit tūc debet ptermittere seruitiū dn̄i imperātis :⁊ reddere debitū vxori q: per hoc q̄ dn̄s cōcessit vt seru⁹ matriᵐ ɔtraheret itelligit̄ ei cōcessisse oia q̄ matriᵐ requirit. Si aūt matriᵐ ignorāte vel ɔtradicēte domino est ɔtractū nō tenet̄ reddere debitū. sʒ potius obedire dn̄o.si vtrūqʒ simul eē non possunt.sʒ tn̄ in his multa particularia ɔ̄derari debēt sicut i oib⁹ humanis actibus.s. periculū castitatis imminēs vxori:⁊ impedimētū qd̄ ex redditiōe debiti seruitio imperato generat̄:⁊ alqs hm̄ōi qb⁹ oib⁹ rite pensatis iudicari poterit cui magis huius obedire teneat̄. hec eadem habes per Pa. in.d.c.p̄. quasi ad litterā ⁊ addunt Hosti.⁊.d.Ant.

¶ Sed nūquid poterit dn̄s vēdere seruū ad lōginquas partes.vt vxor priuet̄ debito. R̄. s̄m s. Tho. vbi supra. ad.4ᵐ.q̄ i tali casu dr̄. q̄ dn̄s cogendus est ne seruū vēdat taliter q̄ faciat onera grauiora matrimonij.pcipue cū nō desit facultas vbicūqʒ vēdendi seruū suū iusto pcio.hec s. Tho.q̄ pbātur in.d.c.p̄.per Pa.i glo.si.i fi.vbi sic ait. De hac materia vide per glo.i.c.si.29.q.2. ⁊ distingue hic post Hosti.q̄ aut seruus ɔtraxit cū serua.aut cū libera. p̄ casu aut maritus ⁊ vxor sunt serui diuersoꝝ aut vnius.p̄ casu debet dn̄s ita vēdere seruum vt vxor possit debitū reddere:⁊ idē in effectu vult Inno. ⁊ sic sequūtur opinionē glo.si vero sunt vnius cōpellit̄ dn̄s aut ambos vēdere aut ita distrahere vt matrimoniū non careat effectu.ar.in.l.possessionē.alt̄. in glo. Si vero ɔtraxit cū libera aut scienter ⁊ tenetur libera sequi maritū. aut ignorāter ⁊ nō tenet matrimoniū.vt in.c.sequēti.hec ibi. Nec valet si quis dicat. Seru⁹ nō pōt itrar̄ religionē.nec suscipere ordines sine ɔsensu dn̄i.ergo nec cōtrahere matriᵐ.non valet q: vt dicit s. Tho.vbi supra. ad.5ᵐ.p religionē ⁊ ordinis susceptionem. aliquis obligat̄ diuinis obsequijs q̄tum ad totū tēpus.sed vir tenet̄ vxori debitū reddere nō semper sʒ cōgruis temporibus:⁊ ideo nō ē simile:⁊ ptcrea ille qui intrat religionē ⁊ suscipit ordinē obligat se ad opera q̄ sunt naturalibus supaddita i quibus dn̄s potestatē habet eius:⁊ nō i naturalibus ad que obligat per matriᵐ. vnde posset cōtinētiā vouere sine cōsensu dn̄i.

¶ Utrū hō liber vxoratus possit vendere seipm:⁊ 9 videt̄ q̄ nō q: libertas ⁊ matrimoniū sunt fauorabilia.c.licet.de ɔiu.ser.ergo ppōderabūt vēditiōi R̄. s. Tho.vbi supra. ar°.3°. dicens. q̄ vir subditur vxori solū i his q̄ ad actum nature pertinēt.in quibus sunt equales ad q̄ seruitutis subiectio nō se extēdit:⁊ ideo vir nolēte vxore potest se alteri in seruū dare nō tn̄ ex hoc matriᵐ dissoluet̄.q: nullus impedimentū matrimonio superueniēs pōt ipm dissoluere.nec vxori potest pIudicium generari.quin inuito dn̄o possit debitū petere : ⁊ ille teneat̄ ad omnia q̄ matriᵐ requirit.nec pōt ab his retrahi dn̄i precepto. nec illa vēditio ē ita libera sicut si non esset vxoratus nec est simile de vxore libera que non potest se i seruitutē dare. sicut vir. q: vir est capud vxoris in gubernatione domus : ⁊ debet illam corrigere.hec s. Tho.vbi ad.3ᵐ.

x ¶ Utrū filij sequātur cōditionē patris vel matris. R̄.s.Tho. vbi supra.ar.4.dicēs q̄ b3 leges ciuiles Insti. de iure perso. partus sequit̄ vētrē: et hoc rationabiliter. q2 proles h3 a patere cōplemētū formale. s3 a matre substātiā corporis. seruitus aūt corporalis est cū seruus sit quasi istrumētū dn̄i i operādo: et iō proles i libertate et seruitute sequit̄ matrē. s3 i his que ptinēt ad dignitatē q̄ est ex forma rei sequit̄ patrē. sic̄ i honoribus et municipijs: et hereditate: et alijs: et huic etiā pcordāt canones vt i.c.licet ꝺ piug.b.et.c. vltimo. de ser.nō.or.et.c.vnico.de na.ex.li.vē. et lex Moy. vt3 Exo.21.i qbusdā tn̄ terris q̄ iure ciuili nō regūtur partus sequtur deteriorē pdictionē: non tn̄ si post p actū matri[m] pr̄ se i seruū dedit. nolēte vxore: et sic si fit de facto ep̄. si aūt vterq3 fit seruilis pditionis et ptineāt ad diuersos dn̄os. tūc diuidūt filios si plures sunt vel si sit vnus tn̄ alter recōpēsabit de pcio: et accipiet plē natū i sui seruitiū. tn̄ nō ē credibile q̄ talis psuetudo possit esse ita rōnabilis sicut illud qd̄ multoꝝ sapiētū diuturnio studio determinatū est. Hoc etiā i nālibus inueni q̄ receptum est i recipiēte p modū recipiētis: et q2 honor ē ex patre vt dicitū ē iō genealogia texit̄ ex pr̄e. hec.s.Tho. que oia pbātur i.d.c.licet. p Pa.ibidē. Jo.an.dicit q̄ p cōsuetudinē pōt iduci q̄ i hoc filius sequat̄ patrē.s.q° ad libertatē et b.d.ar.f. i Italia est psuetudo q̄ filij nati ex libo et ācilla sint pr̄is: vide.§.fili°.§.x.et.xi.

xi ¶ Quid qn̄ agit̄ de seruitute anq̄3 sit detecta vt̄ teneat̄ reddere vel petere. R̄.b.s.Tho. vbi.s̄. i lr̄a. vbi ait. Sciēdū q̄ si anq̄3 sit detecta seruitus vxoris de q̄ dubitat̄ petat debitū. si leui suspitiōe moueat̄. d3 reddere debitū nec ex h° ei aliqd̄ piudiciū generat̄. si aūt ex cā pbabili dubitet. vel vehemēter psumat. aut certe cognoscat. nō d3 ei debitū redder̄. ēt ecclia pcipiēte. q2 vel sibi piudiciū faceret si eā vxoris affectu cognosceret. aut alias fornicaret̄. hec.s.T. Notandū tn̄ q̄ glo.in.c.f°. de piug.ser. recitat vnā opinionē dicētē idifferēter q̄ ad pceptū eccl̄ie d3 reddere: et psupponit̄ reddere affectu.p. et sic nō piudicat sibi nec peccat. Ipa aūt glo.i fi.t3 q̄ d3 reddere si sciat certe. recitat aūt opinionē Tācre. dicētis formaliter sic̄ dicit.s.Tho. quē sequtur Pa.ibidē. quā3 dicit eē. Inno.Jo.an. et multoꝝ alioꝝ q̄uis Hosti. sequat̄ opinionē glo. Et sic p3 q̄ opinio .s.Tho. ē opinio Inno. Jo.an. Pa. et multoꝝ alioꝝ. q̄ videt̄ verior: et rōnabilior. Notādū tn̄ q̄ supplemētū i.§. impedimētū.3°.f.erroris pdictiōis. vltima additiōe vbi Pis. recitat: et t3 hāc opiniōe.s.Tho. dicit ista verba. Salua reuerētia: nisi euidēter et manifeste cōstet pp pbabilē ipedimētū psumptionē nō d3 denegare debitū. alr̄.c.iqsitiōi.de sen.exc. Sed salua sua reuerētia nō bn̄ pōderauit istū tex.c.2.ꝺ piug.b. vbi dicit tex. q̄ si postq̄3 audiuit ipā3 eē ancillā cognouit eā ē matri[m]. hoc tn̄ verbū audiuit nō dicit scia3 s3 pbabilitatē. sic ergo si h3 pbabilitatē: et postea cognoscit. piudicat: et fit matrimoniū de nouo: vt dicit.s.Tho. In illo aūt tex.f.inqsitiōi. facit solū mentionē de ipedimēto qd̄ forte nō erat simile huic. puta si fuisset psāguinitas. tūc.n.si reddit nō pfirmat̄ matri[m]. sic̄ sit hic et excusat̄ a pctō pp pceptū. vn̄ debuit cogitat̄ iste q fecit supplemētū. q̄ Inno. Jo.an. Pa. et multi alij canoniste excelētissimi viderūt illu3 tex. imo Tācre. alr̄. illū tex. i sui ar. q tenuit opinionē s.Tho. et q̄ melius itellexerūt illū q̄3 ipe itelligat: et tn̄ tenēt istā opinionē. s3 loqtur more solito ꝯ Pis. et s.Tho. s3 Ricar. Angelica Rosella q sūt oēs fratres minores tenēt opinionē.s.Tho. et sic voluit etiā dicere ꝯ suos. vt forte sapiēs appareret. dt̄ etiam q̄ Hosti. correxit. dictū suum.

¶ Querit Pa.i.c.fi.i vltima glo. vt̄ dn̄o tradēs ancilā libo ignorāti teneat matri[m]. R̄. q̄ sic post Goff. et eo ipo fit ancila libera. Sed qd̄ si liber ꝯxit ignorāter cū ancilla et illa durāte ignorātia ꝯxit cū alio nō ignorāte pditionē ei°. R̄. b3 Guil. tenet. 2[m]. q2 p[m] fuit nullū. Sed qd̄ si ꝯxit ignorāter cū ācilla quam dn̄o viro ignorāte postea manumisit. nūqd coipo ē matri[m]. R̄. b3 Hosti.nō. q2 talis cohabitat qdē muliere. s3 hoc ex.p. psensu facit q cū fuerit erroneus nō fuit effectiuus matrimonij. con. Tan. Goff. Inno. et Ber. Alij dn̄t ꝯriū eo q̄ ipa manumissa statim est matri[m]. q2 sublatū est impedimētū quoꝝ sniā3 glo. Ray. credit veriorē credo primā opinionē eē verissimā. nisi adueniat nou° psensus post manumissionē: et scia3: et eo tūc.2.ē vera. Sed qd̄ si libera ignorāter ꝯxit cū huo et postea eā sciēte vult stat̄ cū illo. s3 ille nō vult secū stare. R̄. nō est matri[m]. tn̄ deberet cogi. vt staret secū nisi postea cum alio ꝯxisset. Sed qd̄ si ꝯxit ignorāter cū ancilla: et postq̄3 sciuit petijt debitū. R̄°. si pbabilr̄ sciuit et exegit nō pōt separi.c. iqsitiōi. de sen.exc. et.c.2. de piug.b. Si aūt fuit leuis vel temeraria nō piudicauit hec itellige i foro ptentioso. i pscia aūt psideraret̄ si itēdebat de nouo cōsentire. vel si cognouit eā amore maritali. S3 nūqd qn̄ liber accepit ancilā ignorāter pōt eā dimittere p pria auctoritate cōperto q̄ sit ancilla. Ricar.in.4°. dicit q̄ nō. si ꝯxit i faciē ecclesie: Hosti. tn̄ et qdā alij dicūt ꝯriū qn̄ seruitus fit notoria. 12

¶ Sed qd̄ de ascriptio siue originario qd̄ idē est.f. qdā hoīes q ita ascripti sunt terris collendis q̄ non pn̄t a cultura recedere sine dn̄oꝝ voluntate nec pn̄t vēdi: et dicit̄ ascriptitij q2 deputati siue ascripti sunt ad culturā: et originarij q2 a sua origine tales sunt. vel de libertino. R̄. Pa.i.d.c.2°. q̄ nō ipedit matri[m] sm̄ doc. cōiter. q2 nō est pprie seruitus. s3 ad qdam onera tenēt. Uide de isto termino. §. colonus. pn. 13

Impedimentū.2[m]. voti. vt[m] votu3 ipediat matrimoniū ꝯctū vel ꝯhēdū. Ad qd̄. R̄. q̄ anti

1 quis nō erat dar vt3 p glo. Jo. glo.27.q.1°.c. b. et Ber.c.rursus. qui.de.vel vo. hoc fuit determinatū vel ꝺclaratū p Bonifaciū.8.i lib.6.ꝺ voto.c.

vnico.vbi sic ait. Quod votū debeat dici solēne ac ad dirimendū matri^m efficax. nos ↄsulere voluisti. Nos igit attendentes q̄ voti solēnitas ex sola ↄsti/tutiōe ecclesie est iuenta.matrimonij vero vinculū. ab ipo ecclesie capite rex oiuz cōdictore.ipm i para diso ⁊ i statu inocentie istituente.vnionem ⁊ indis/solubilitatē acceperit.p̄nti declarationem diuinus oraculo sanctiōis.illud solū votū debere dici solēne quantū ad post ↄ̄ctum matrimoniū dirimendū.qd̄ solēnizatū fuerit per susceptionē sacri ordinis. aut per ↄfessionem expressam.vel tacitā.factā alicui de religiōibus p sedem apostolicā approbatis. Reliq̄ vero vota ⁊ si qn̄q3 matrimoniū ipediant ↄ̄bendū: ⁊ quāto manifestius sunt emissa tāto ↄpter pluriū scandalū :⁊ exemplū durior pnia trāsgressorib^9 de/beat. nō tn̄ rescidere p̄nt matrimonia post cōtra/cta.hec ille.formaliter in tex.

1 ¶ Quare votū solēne dirimat ↄ̄ctū assignat.s.T. 4.di.38.q.1.ar.5^c.q^a.5^a.dicens. Oēs dicūt q̄ votū solēne sic ipedit ↄ̄bendū ita dirimit ↄ̄ctū. qdā aūt assignāt pro cā scādalū.s3 hoc nihil est q2 etiā votū simplex qn̄q3 scandalū habet.cu3 sit quodāmō pu/blicū qn̄q3:⁊ preterea idissolubilitas est de veritate vi te q̄ nō est ↄpter scādalū dimittēda : ⁊ iō alij dicūt q̄ est ↄpter statutū ecclesie.s3 hoc etiā nō sufficit q2 s̄m hoc ecclesia posset ↄ̄riū statuere. qd̄ nō videtur ver:⁊ iō dicendū cū alijs q̄ votū solēne ex sui natu ra habet q̄ dirimat matri^m ↄ̄ctū.inquātū.s.hō per ipm amisit sui corporis ptātem.illud ad perpetuā3 ↄtinentiā actualr̄ tradens:⁊ iō nō pōt ipm tradere i ptātē3 vxoris matri^m ↄ̄bendo:⁊ q2 matri^m qd̄ seq̄f tale votū nullū est.ideo votū p̄dictū dirimere dicit matri^m ↄ̄ctū.hec ille. Et q̄uis votū simplex quo ad deū dicat nō minus obligare q̄3 solēne in his q̄ ad deū spectāt.sic est seperatio a deo per pctm̄.q2 mor/taliter peccat frāgens votū simplex.sic solēne q̄uis grauius sit pctm̄ frāgere solēne vt sic ↄpatio i gene re accipiat nō in determinata q̄ritate reatus.s3 quā tū ad matri^m per qd̄ hō hoi obligat nō o3 q̄ sit ob ligatio equalis.etiā i genere q2 ad q̄dā obligat vo/tū solēne ⁊ non simplex hec .s.Tho.vbi.s̄.ad.p^m.⁊ ad.3^m.dicit q̄ iuramentū plus obligat ex parte ei^9 ex quo fit obligatio.q̄3 votū.s3 votū solēne plus ob/ligat quātū ad modū obligādi inquātū actualiter tradit hoc qd̄ promittit:q̄ nō fit per iuramentum neq3 per votum simplex .

2 ¶ Nō q̄ si qs. post susceptionem ordinis sacri ↄ̄bit matrimoniū dirimit:vt in.c.vnico.de voto.lib.6.⁊ est excōicatus ipsofacto vt in de.eos de ↄsan. ⁊ affi. Si vero ↄ̄bit post susceptionē3 minor nō dirimit sed in officijs nō ministrat si est occidentalis ⁊ bene ficia nō assequit ⁊ ideo ordo sacer ipedit ⁊ dirimit. Quō se habeat votū3 adueniens post matrimoniū contractū.vide.s.matrimoniū.p̄.§.2^c.⁊.sic.vide.s. excōicatio.5.casu.49.

¶ Quare votū simplex nō dirimat ↄ̄ctū q̄uis ipe/diat ↄ̄bendu3 declarat.s.Tho.vbi.s̄.q^a.1^a. dicens. 3
Per hoc res aliqua desinit esse i ptāte alicuius p qd̄ trāsit i dominiū alterius.promissio aūt alicuius rei nō trāsfert eā i dominiū illius cui pmittit : ⁊ iō non ex hoc ipo q̄ aliqs rem pmittit aliquā desinit esse i ptāte sua:cū ergo i voto simplici nō sit nisi simplex pmissio ↄpri3 corporis ad ↄtinentiā deo seruandā. facta.post votum simplex ad huc remanet hō dn̄s sui corporis:⁊ ideo pōt ipm dare alteri .s. vxori i q̄ dactiōe matrimonij facim ↄsistit.qd̄ idissolubile est ⁊ ↄpter hoc votū simplex.q̄uis ipediat ↄ̄bendum q2 peccat matrimoniū ↄ̄bendo post votum simplex cōtinentie.tn̄ q2 verus ↄ̄ctus est nō pōt per hoc ma trimoniū dirimi.hec i le. Et i.sc.ad.p^m.ar^m.ait. Uo tū est fortius vinculū q̄3 matri^m quātū ad illud cui fit:⁊ ad qd̄ obligat.q2 per matri^m ligat hō vxori ad redditionem debiti.s3 per votū deo ad cōtinentiā.tn̄ quātū ad modū ligandi matri^m est fortius vinculū q̄3 votu3 simplex.q2 per matri^m traditur actualiter vir i ptāte3 vxoris.nō aūt p votū simplex.vt dictu3 est.potior aūt semp est ↄdictio possidentis s3 quātū ad hoc sicū mō obligat votum simplex sic spōsalia. vn̄ ↄpter votū simplex sunt spōsalia sequentia diri menda.etiā cū iuramento.c.rursus.q.de.vel vo. q̄ si p̄ iurauit debet iplere iuramentū ⁊ tenet itrare re ligionem.vt i.c.comissu3.de spon. Qd̄ aūt dr̄ i.d.c. comissu3 qd̄ prius ↄ̄bat ⁊ postea igrediat est ↄsiliū s̄m Pa.ibidē.nō p̄ceptū.Quō votū simplex:⁊ spō/salia se habeāt adiuice3 vide.s.spōsalia.§.x. ⁊ ali gd ibidem.§.9.i.p̄.modo soluendi sponsalia.Et p̄/ ⁊ ptū.phibens matri^m iter ↄsanguineos nō h3 iquā tū est p̄ceptū siue dei siue ecclesie q̄ dirimat matri/moniū ↄ̄bendū.sed iquātū facit q̄ ↄsanguinei cor/pus non possit trāsire i ptātem ↄsanguinei. hoc aūt nō facit p̄ceptū prohibens matrimoniū post votu3 simplex.ideo nō dirimit ↄ̄ctū.Et ille q ↄ̄bit matri/moniū per verba de p̄nti post votū simplex.nō pōt cognoscere vxorem carnalr̄ sine pctō mortali.q2 ad huc restat sibi facultas iplendi cōtinentie votū ante matrimoniū ↄsumatū.s3 postq̄3 iā matrimoniū cō sumatū est:est sibi factū illicitū nō reddere debitum vxori exigēti.tn̄ ex culpa sua:⁊ iō ad hoc obligatio voti nō se extendit.tn̄ debet lamentū p̄nie recōpen/sare pro cōtinentia nō seruata. vnde quātū ad ea i quib^9 nō est factus ipotēs votū seruare.ad huc post ↄ̄ctū matrimoniū obligat ad obseruādū.ↄpter qd̄ mortua vxore tenet totalr̄ ↄtinere : ⁊ q2 ex matri/monij vinculo nō obligat ad debitū petendū. ideo nō pōt petere debitū sine pctō.q̄uis possit sine pec cato reddere debitū exigenti postq̄3 obligatus ē ad hoc per carnalē copulā p̄cedentē.hoc aūt itelligen/dū est siue mulier petat exp̄sse siue iterp̄tatiue:vt qn̄ mulier verecūda est ⁊ vir sentit eius volūtatē de re/dditiōe debiti.tūc.n.sine pctō reddere pōt : ⁊ p̄cipue

si ei timet de periculo castitatis. Nec obstat q̄ non sunt pares in matrimonij actu q2 qlʒ pōt qđ suū est abrenūtiare. Quidā tñ dicūt q̄ pōt ⁊ petere ⁊ reddere ne nimis onerosuʒ reddaẜ matrimoniū vxori semper exigenti. sʒ si recte īspiciaẜ hoc est exigere in terptatiue. hec oia. s. Tho. vbi. ŝ. ad. arg⁹. Ex qbus oia q̄ spectāt ad hoc ipedimētū optime soluunẜ.

4 ¶ Notādū q̄ circa prius determinata tā p ter. q̄̄ p s. Tho. qdā dubitāt. Et. ĥ. Angelica. ẜ. matri⁹. 3°. ipedimento. 5. i pn°. Et Rosella ipedimento. 4. §. 2. post Pa. in. c. rursus. q de. vel vo. tenent q̄ hoc. s. q̄ votū solēne ipediat etiā ɔ̄ctū sit solū ex statuto eccle sie ⁊ arguunt q2 de iure diuino sunt ꝓhibite quedā psone. vt i. c. lras. de resti. spo. iter quas vouens non reperiẜ. vñ oʒ dicere: aut q̄ ecclesia erret in seruādo matri⁹ post votū simplex aut q̄ etiam hodie possit statuere. vt matri⁹ ɔ̄ctū post votū solēne teneat qđ nō est dicēdū igiẜ. Sed bñ ɔsiderāti verba. s. Tho. apparet oia ista eē soluta. Nam ipe. s. Tho. vbi. ŝ. ait. Alij dñt q̄ hoc est ꝓpter statutuʒ ecclesie. sʒ hoc nō sufficit q2 ſm hoc ecclesia posset ɔ̄riū statuere q đ nō videẜ verꝫ. hec ille. Ubi pʒ q̄ ecclesia nō pōt alr statuere. q2 de iure nature est. q̄ ille q tradidit corpus vl̄r ⁊ actualr deo sic̄ fit p votū solēne religiōis nō pōt alteri tradeẜ ⁊ sic q̄̄uis nō sit noiat⁹ vouēs in illa lege diuina. est tñ alr ꝓhibitus vtʒ. nec oʒ q̄ ecclesia erret q2 nūq̄̄ determinabit ɔ̄riū: ⁊ signū huius ē q2 an̄ illā decr̄. nouā i. 6. Bonifatij. h⁹ ẜsabaẜ i dubio. Et. s. Tho. q̄̄uis non viderit illā decr̄. q2 q̄ñ s. Tho. scripsit hec. lib. 6. nōdū cōpilatus erat qđ pʒ q2 ql. 3. ar°. xi. ad. p^m. recitat decr̄. Inno. 4. tā q̄̄ extrauagantē cuius decr̄. sunt i. 6. ⁊ tñ ecclesia declarauit sic̄ determinauerat. s. Tho. ⁊ q̄̄uis ecclesia nō alr̄. rōeʒ quā adducat. s. Tho. tñ illa rō debuit mouere illā: ⁊ forte q̄ illi ordinātes lib. 6. viderunt. s. Tho. Et q̄̄uis dicaẜ i illa decr̄. q̄ solēnitas voti sit ab ecclesia nō tñ dicit q̄ solū ipediat ex eo q̄ est ab ecclesia. imo nec dicit statuimus sʒ: declarādū psentis duximus oraculo: ecce nō statuit sʒ declarat: ⁊ forte q̄ illud itelligiẜ de voto annexo ordini sacro. seu de voto religionis: ⁊ c̄. vide. ẜ. matrimo. ĥ. §. 2. circa. fi. vñ saluo semper meliori iudicio. videẜ mihi dicendū q̄ declaratio ecclesie est fundata i iure nature. s. q̄ illud qđ actualiter est donatū alicui nō possit alteri donari. eo q̄ ius est acquisitū ĥ ⁊ ratiōe huius actualis donatiōis votū solēne plus obligat q̄̄ votū simplex. preterea si est soluʒ rōe determinationis ecclesie querẜ ſm Sco. vbi sit illa determinatio. si dicaẜ q̄ est in decretis vel decretalibus. ɔtra q2 dicit Jo. an. in. d. c. vnico. in lib. 6. q̄ ante erat dubiū. qđ nō fuisset si determinatio ecclesie pcessisset. si vero dicas q̄ per. d. c. vnicū. de voto: ɔtra q2 ante illā determinationē nō ipediuisset. vñ papa nō statuit sed declarat: vt dictū est. vnde videẜ cōcludendū q̄ nō est solum ex statuto ecclesie vt dicit. s. Tho. sed ecclesia hoc declarauit fundatā i iure naturali. vide ad hoc aliquid. ẜ. heresis. §. 45. circa mediū: ⁊. ẜ. dispensatio. §. 7. in respōsione ad. p^m. vbi habetur q̄ est solū ex statuto ecclesie in voto solēni ordinis sacri. secus de voto religionis.

¶ Secūdo dubitant quidā vt Angelica. ẜ. matrimoniū. 3. impedimēto. 5. §. ĥ. ⁊. 2. đ eo q̄ si quis haberet votū simplex: ⁊ ɔtraheret matrimoniū cū intētione itrādi religionē: ⁊ postq̄̄ ɔtraxit mutaret voluntatem: ⁊ cōsumaret exactus. q̄ in nullo istoꝝ peccasset q2 in. ĥ nō fecit ɔtra votū in. 2°. tenebatur. hec Angelica: q̄ sunt expsse ɔtra. s. Tho. vtʒ in. 4°. §. d. ar. s. i. 3°. tit. ĥ. ipedimēto voti. dicit q̄ peccaret mortaliter. tū q2 facit ɔtra iura. 27. di. c. si vir. tū q2 exponit se periculo. tū quādo ɔsumat tenebaẜ igredi religionē ꝓpter votū simplex qđ poterat itꝝ obseruare: ⁊ sic pʒ q̄ illa opinio sit periculosa cuius ɔtrariū etiā tenet Ricar. ⁊ Rosella. Itē Angelica vbi supra. §. 3. videtur tenere q̄ ɔtrahens post votū simplex. post primā pōt etiā petere sine peccato: ⁊ mortua illa pōt aliā accipere. q̄ oia sunt ɔtra ea q̄ dicit. s. T. ⁊ cōtra Ricar. in. 4. di. 28. ⁊ est illa opinio Angeli valde piculosa. dicit etiā i eodē. §. q̄ si dep:ehēdat matrimoniū eē onerosum potest petere. sʒ melius dicēdū q̄ tūc illa est petitio iterptatiua: vt inuit. s. T. ⁊ ideo in oibus his melius est q̄rere dispēsationem quā eps pōt vt cōiter tenēt moderni. in. d. c. rursus. ⁊ hoc ꝓpter periculū. Et eodē modo esset dicenduʒ si ābo haberēt votū simplex. s. q̄ teneret matrimoniū: ⁊ nullus posset petere. possent tamē ambo reddere quādo cognoscerēt aliā partē petere iterptatiue: ⁊ est melior ista opinio ⁊ melioꝝ doc. q̄̄ illa que dicit q̄ post primā sunt soluti. Uide Rosellā ipedimēto. 4. §. 6. ⁊. 7. dicit iterū ipa Angelica ibidē. §. fi. ɔ̄ Pis. impedimēto voti. §. vltimo. ⁊ ɔtra Hosti. q̄ si quis interrogaret vtrū ɔtrahēs post votū simplex teneaẜ. vel nō. dʒ respōdere q̄ sic. sed tutior est opinio Hosti. ⁊ Pis. q̄ sufficit dicere nō potes ɔtrahere. Sed quid de illa q̄ voueret castitatē solū i aliqua religione approbata vtrū si ɔtraheret teneret. R̄°. cū nō possit eē religiosa sine essentialibus. si iten debat habere propriū. non ē religiosa. 2°. habet vim voti simplicis. 5

6 ¶ Sed pone q̄ ābo qui ɔtrahūt habeāt votū simplex castitatis. nō quid valet matri⁹. R̄°. Jo. glo. 27. q. i. c. si qs votū. tʒ q̄ nō. q2 nullus poterit petere: ⁊ sic erit sine effectu. sʒ alij cōiter tenēt q̄ sic. sʒ nō poterūt petere neq̄ reddere: ⁊ multo minus si fecerunt votū post ɔ̄ctū. glo. tñ vbi. ŝ. recitat q̄ qdā dicūt q̄ solū. p⁹. vice peccāt mortalr. sʒ post pñt petere: ⁊ reddere. q2 p matri⁹ sequēs votū extinguiẜ. alr̄. c. de viduis. 27. q. i. ⁊. c. rursus. q. de. ẜ vo. ⁊. c. qđ votū. đ voto li. 6. hāc opiniōeʒ vr̄ tenere Host. ⁊. d. Car. i. d. c. rursus. Sʒ meliō. securiō: ⁊ vlior ē alia opī. q̄ dic̄ q̄ p⁹ vice peccāt ābo mortalr post p^m ẜo reddēs non

peccat. siue petat explicite siue iterpretatiue. sꝫ petēs si
ne dispēsatiōe semꝑ peccat. ꝑ ut dictū ē i.§.ꝓcedēti
ſm.s.Tho. hāc opinionē tꝫ Archi.c.si vir.17.di. di
cēs ꝙ talis nō absoluit a voto nisi iqꝫtū ius matri
monij ipedit eū agere ꝯ votū. ar.i.c. qꝫto de iur.iur.
vbi dr̄ ꝙ iuramētū dꝫ seruari qꝫtū pōt sꝫ ius matri
monij nō cōpellit debitū petere: ⁊ sic etiā post mortē
alterius nō pōt aliꝰ aliā accipere. q: iterꝫ stat votū.
hāc opinionē tꝫ ēt Ricar. Sco. ⁊ Pe. ⁊ sic motiuū
illoꝝ falsūꝫ ē vtꝫ. q: extinguit ꝑ matrim solū qꝫtum
ad hoc qd̄ repugnat matrio. vt dicit. s. Tho. Sed q
dā.s. Angelica. ꝟ. ipedimētū.5.§.3. credit ꝯcordare
istas opiniones dicēs. ꝙ nō pōt petere ad satisfaciē
dū suo appetitui. sꝫ pōt petere qñ nō petēdo redde/
ret se onerosūꝫ. sed ista distinctio ē illa quā ponit. s.
Tho. dicēs. ꝙ qñ cognoscit partē iterꝑtatiue petēt.
puta qñ cognoscit partē tētari maxime si ē mulier.
vel cognoscit nāꝫ illiꝰ moueri. vel breuiter quocūqꝫ
signo cognoscat aliā petere. tūc pōt petere: ⁊ tūc dr̄
reddere. hec videt sniā. s. Tho. quā sequit glo.i.d.c.
de viduis. vbi q̄rit. Pone ābos vouisse ꝙ nūqꝫ exi/
gēt. R. ꝙ bñ tꝫ matrim. q: vterqꝫ pōt reddere. sꝫ quō
R. ꝙ cū aliqs nō exigit: vterqꝫ si sciat altero idiget
nec posse expresse exigere reliqꝰ dꝫ cōmisceri: ⁊ vterqꝫ
dicet reddere. Cū igit hec opinio sit rōnabilior secu
rior ⁊ habeat plures doc. dꝫ teneri. bonū tñ ē semꝑ
petere dispēsationem.

Impedimētū.3m.s. ꝯsanguinitatꝭ vbi.ꝑ. scien/
dū. ꝙ triplex ē cognatio. pa. fundat i nā q̄ dr̄
ꝯsanguinitas. 2a. i eē spirituali. q̄ dr̄ cōpater/
nitas. 3a. i eē ciuili. q̄ dr̄ adoptio. 2o notādū ſm. s. T.
4. di. 40. q. pa. arto. pa. ꝙ ꝯsanguinitas ē vinculū ꝑso/
naꝝ ab eodē stipite descēdentiū: ⁊ dr̄ ꝯsanguinitas
quasi i sanguine vnitas: ⁊ dr̄ vinculū. i. vnio. q: ois
amicitia ſm phm. 8. ethi. fundat i aliqua vnione.
Illi ergo q cōueniūt i nāli cognatione dicūtur ꝯsan/
guinei: ⁊ iō i dicta diffinitōe ponit vinculū vt genꝰ.
ꝑsone descēdētes vt subiectū. ab vno stipite: vt prīm.
⁊ dr̄ magis ꝯsanguinitas qꝫ nā vel caro. q: semen
vel ē sanguis. vel ex sanguie imediate generat. nec
est i aialibꝰ q: nō vniūt i amicitia ad ꝓpagationē.

¶ Quō accipiātur gradus i ꝯsanguinitate. R. hꝫ. s.
Tho. vbi. s. arto. 2o. ꝙ ꝯsanguinitas ē qdā ꝓpinqtas
i nāli cōicatiōe fundata ſm actū generatiōis q̄ nā
ꝓpagat. vñ ſm phm. 8. ethi. ista cōicatio ē triplex.
vna ſm habitudinē principij ad principiatū: ⁊ hec
est ꝯsanguinitas prīs ad filiū. vñ parētes diligūt fi/
lios quasi aliqd̄ sui existētes. Alia est ſm habitudi/
nē principiati ad principiū ⁊ hec est filij ad patrē.
vñ filij diligūt parētes vt ab illis existētes. 3a. est ſm
habitudinē eoꝝ q sunt ab vno prīo adiuicē. sicut fra/
tres dicūtur ex eisdē nasci: ⁊ q: pūctus motus licen/
tiā facit: ⁊ per ꝓpagationē quodā mō prīs descēdit i
filiū iō ſm tres dictas habitudines. tres linee ꝯsan/
guinitatis sumūtur. s. linea descēdentiū ſꝫ primā li/
nea ascendētiū ſm. 2m. linea trāsuersaliū ſm tertiā.
Sed q: ꝓpagatiōis motus nō qescit i vno termino
sꝫ vltra ꝓgredit. iō cōtingit ꝙ prīs ē accipe prēꝫ: ⁊
filij filiū: ⁊ sic deinceps: ⁊ ſm hos diuersos gradus.
diuersi gradus i vna linea inueniūtur: ⁊ q: gradus
cuiuslꝫ rei ē pars aliqua illius rei. gradus ꝓpinqtatꝭ
nō pōt eē vbi nō est ꝓpinqtas: ⁊ iō idētitas ⁊ mini
ma distātia gradū ꝯsanguinitatꝭ tollūt. q: nullus ē
sibipi ꝓpinquus sicut nec sibipi filius: ⁊ pp hoc nulla
ꝑsona ꝑ seipaꝫ facit gradū. sꝫ cōpata alteri. gradū
facit ad ipaꝫ. sꝫ tñ diuersa ē rō ꝯputādi gradus in
diuersis lineis. i linea. n. ascēdentiū ⁊ descendētium
trahit ex hoc ꝙ vna ꝑsona ex alia ꝓpagat eoꝝ iter
quos gradus ꝯsiderat: ⁊ iō ſm cōputationē cano/
nicā: ⁊ legalē ꝑsona q̄ pa i ꝓgressu ꝓpagatiōis occur
rit vel ascendēdo vel descēdendo. distat ab aliqꝰ pu
ta a petrutio i pa gradu vt prī ⁊ filiꝰ. q̄ aūt vtriqꝫ. 2a.
occurrit distat i. 2o. gradu: vt auus ⁊ nepos: ⁊ sic dei
ceps. sꝫ ꝯsanguinitas eoꝝ qui sunt i trāsuersali linea
ꝯtrahit q: vterqꝫ ꝓpagat ab vno: ⁊ iō dꝫ gradus in
hac linea ꝯputari ꝑ cōpationē ad vnū prīm. ex quo
ꝓpagātur. sꝫ ſm hoc est diuersa cōputatio canoni/
ca ⁊ legalis. q: legalis ꝯputatio attendit descensuꝫ
a cōi radice ex vtraqꝫ parte. sꝫ canonica tm̄ ex alte/
ra. ex illa. s. ex qua maior numerus graduū inueniť.
vñ ſm legalē ꝯputationē frater ⁊ soror vel duo fra
tres attinent sibi in. 2o. gradu. q: vterqꝫ a radice cōi
distat ꝑ vnū gradū: ⁊ simr filij duoꝝ fratrū distant a
seiuicē i. 4o. gradu. Sed ſm ꝯputationē canonicaꝫ
duo fratres attinent sibi i. pa. gradu. q: neuter eoꝝ di
stat a radice cōi nisi ꝑ vnū gradū. sꝫ filiꝰ vnius fra
trū distat ab altero fratre i. 2. q: tm̄ distat a cōi ra/
dice ⁊ iō ſm canonicā ꝯputationē quoto gradu di
stat qs ab aliquo superiori toto distat a quolꝫ descen/
dentiū ab ipo ⁊ nūqꝫ minus q: pp qd̄ vnūquodqꝫ
⁊ illud magis. vñ si filij descendentes a cōi prīo ꝯue/
niūt cū aliquo rōe principij cōis. nō possent ꝓpinquio/
res esse descendenti ex alia parte qꝫ sit. pm. prīm ei ꝓ/
pinquū. Aliqñ tñ plus distat aliqs ab aliquo descē
dēte a cōi prīo qꝫ distet ipe a prīo. q: ille forte plus di
stat a prīo cōi qꝫ ipe: ⁊ ſm remotiorem distantiā oꝫ
cōsanguinitatē ꝯputari. c. si. de ꝯsan. vnde ꝯsangui
nitas est relatio quedā aliquaꝝ personaꝝ adiuicē.
quaꝝ collectio lineā ꝯsanguinitatis facit: ⁊ nō ꝙ li/
nea hic accipit iproprie pro his q̄ lineaiter dispo/
nūtur sicut i numeris vnitas post vnitatem ponit:
⁊ sic quelꝫ vnitas adiecta gradū facit. ita iproposi
to. hec. s. Tho. Ex quibus pꝫ quid sit ꝯsanguinitas
quid linea. s. persone lineaiter disposite ſm successio
nem adiuicē. Quot sunt linee. s. 3. vna ascēdentiū. 2a.
descendentiū. 3a. transuersalis. Et qui sunt gradus. s.
descendendo pater ⁊ filius: ſm canonicā cōputatio
nem q̄ debet attendi i matrimonijs sunt i pa gradu.
pater ⁊ nepos in. 2o. ⁊ sic successiue eodē modo dic
ascendendo in linea trāsuersali fratres. siue frater ⁊

proxime sunt ī p̄ gradu.filius fratris ē in.2°.ad fratrem patris ⁊ ad filiū.primus ē inequalis.2°.equalis: ⁊ sic successiue. Patet etiā vnde sumātur isti gradus.

3 ¶ Qui sunt gradus prohibiti.R̷.sm.s.Tho.vbi.s. ar°.4.q̄ sm diuersa tēpora inueniē ꝯsanguinitas s̷ʒ gradus diuersos matri^m impedisse.i pricipio.n.humani generis solus pater ⁊ mater.a matri° repellebanē eo q̄ tūc tēporis erat paucitas hoīuʒ:⁊ oportebat propagationi maximā curā impēdere. vñ non erāt remouēde nisi ille persone q̄ matri° icōpetētes erāt etiam quātū ad principalē matrimonij fineʒ q̄ est bonū prolis.postmodū aūt multiplicato humano genere per legem Moy. si plures persone excepte sunt q̄ iā cōcupiscētiā reprimere icipiebāt.leuiti.18. ⁊ que sint iste vide .v̄. dispēsatio.§.4.vnde vt dicit Rabi Moy. sco oēs ille persone excepte sunt a matrimonio q̄ in vna familia cohabitare solēt.q: si inter eos licite carnalis copula eē posset. maximū incentiuū libini p̄staret.sed alios ꝯsanguinitatꝭ gradus lex vetus permisit. imo quodā mō p̄cepit.vt.s. vnusquisqʒ de cognatiōe sua vxorē acciperet. ne successionū cōfusio esset.q: tūc tēporis cultus diuinus p̄ successionē generis propagabaē.Sed postmodum ī lege noua q̄ ē lex spiritus:⁊ amoris plures gradus ꝯsanguinitatis sunt prohibiti: q: iā per spiritualem gratiā nō per carnis originē cultus dei deriuaē.vñ oʒ vt homines etiā magis a carnalibus abstrahāē spiritualibus vacātes:⁊ vt amor magis diffundaē ⁊ ideo antiquitus vsqʒ ad remotiores gradus matrimoniū ipediebaē.vt ad plures per ꝯsanguitatē: ⁊ affinitatē amicitia remaneret .s.vsqʒ ad septimū gradū.sed post circa vltima tēpora restrictū est ecclesie interdictū vsqʒ ad quartū gradū.c.non debet de ꝯsan.⁊ affi.q: vltra inutile ⁊ periculosuʒ erat gradus ꝯsanguinitatis prohibere.Inutile quidē.q: ad remotiores ꝯsanguineos quasi nullus fedus amicitie maioris q̄ʒ ad extraneos habebaē charitate in multoꝝ cordibus frigescente.Periculosuʒ autē erat q: cōcupiscētia.⁊ negligētia p̄ualēte.tā numerosaʒ cōsanguinitatis multitudinē. hoīes nō satis obseruabant:⁊ sic laqueus dānationis multis iniciebaē ex remotioꝝ graduū prohibitiōe:satis etiā cōuenienter vsqʒ ad quartū gradū dicta prohibitio est restricta.tā q: vsqʒ ad quartā generationē hoīes viuere ꝯsueuerūt.vt sic nō possit ꝯsanguinitatis memoria aboleri.tū q: in qualʒ generatiōe noua mixtio sanguinis cuius idēptitas cōsanguinitatē facit.fit cum sanguine alieno:⁊ quantū misceē alteri tantū recedit a p̄.⁊ q: demēta sunt quatuor: ⁊ in omni generatione euanescit vnum. primo magis subtile: ⁊c̄. ideo vsqʒ ad quartum:⁊c̄. hec.s.Tho.quare papa possit circa hoc sacramētum sic ordinare est q: nō solum est sacramētum.sed etiam in officiuʒ nature. de quo vide.v̄.dispensatio.§.3.circa fi. De noībus istoꝝ ascēdentiū ⁊ descēdētiū:vide.v̄.patruus.

¶ Utrū ꝯsuetudo in aliqua prouintia q̄ prohibitio extendatur ad vlteriores gradus teneat.R̷.q̄ sic.c. q̄d dilectio de ꝯsan.⁊ affi.Angelica dicit q̄ debet itelligi de cōtrahēdo:⁊ nō ꝯtracto. sed hoc nihil est q: ex eo q̄ approbaē ab ecclesia dirimit ꝯtractū: ⁊ p̄terea tex.dicit illos seperari:vide.v̄.impedimētuʒ p̄.§.4.secus si nō esset approbata a papa. Et nota q̄ ista prohibitio sm Jo.an.⁊ Pa.post Hosti.i.d. c.nō debet.nō debet itelligi nisi i linea trāsuersali in ascēdentibus aūt ⁊ descēdētibus sit perpetua q̄uis alij intelligant etiā in linea ascēdentiū.sed primū p̄batur sm Pa. q: in linea ascendētiū sʒ iura nō ponitur ⁊ q: si viuerent remaneret reuerētia superioritatis.Nota etiā sm.d.ar.s.q̄ in p^a prohibitiōe.s.inter patrē ⁊ matrē nūq̄ʒ fuit dispēsatū ⁊ indubitanter papa nō potest q: est de iure diuino fundato super iure naturali. de his aūt que lege diuina prohibentur.s.p̄ gradu simpl̄r ⁊.2°.trāsuersali inequali si fuisset solū prohibitio iudicialis.papa posset dispensare:⁊ nō obligarent amplius ex lege diuina.sed solum humana.sʒ videnē prohibiti etiā iure naturali ⁊ morali ideo probabilius videtur q̄ nō possit dispensare. de quo.v̄.dispensatio.§.4.Item nota sm Pa.in.c.q̄ dilectio.de cōsan.⁊ affi.q̄ si quis impetraret dispensationē in tertio gradu ex vno latere:⁊ vnus nō distet in alterū nisi in.2°.q̄ tenet dispensatio nec est surrectitia.Ad hoꝝ intellectū hic ꝯsanguinitates arborem statuo. in qua fit probatio ad oculū ex ostensiōe facti.per quaʒ indius percipiūtur q̄ʒ elocutione. Et est autentica ex canonibus Isidori ⁊ Alexandri.35.q.5.c.i.2.⁊ fi. ⁊ ex lectura Jo an.que ponit in principio sexti ex qua manifestatur correctio multoꝝ canonū antiquorum. 5

Cōsanguinitas est attinentia personarum ex eo prouenienꝭ ꝙ vna descendit ab altera vel ambe ab eadem. Uel est vinculum personarum ab eodem stipite descēdentium carnali ꝓpagatione ꝯtractum. Et dicitur a con ꝙ est simul vel vnitio ⁊ sanguine: q. si sanguinis vnitas.

Linea ē collectio ꝑsonarum ab eodē stipite descēdentiū gradus ꝯtinens: ⁊ numeros distinguēs. Et est triplex scilicet graduum descēdentium ascēdentium ⁊ collateralium.

Gradus est habitudo distantium ꝑsonarum qua cognoscitur quota agnatiōis vel cognatiōis distantia due persone inter se differūt. Et dicuntur gradus ad similitudinē graduū scalarum vel locorū procliuium quia sic gradimur de proximo in proximum.

Pro maiori declaratiōe precedētis arboris. primo notandū ꝙ omnia nomina q̄ sunt in istis celulis. sic noiantur per cōparationē ad celulam vacuā q̄ non habet nomen neqꝫ gradū. sed sicutne dicatur petrutius. Nam pater dicitur pater petrutij: ⁊ filius. dicitur filius petrutij: ⁊ frater ⁊ soror. s. petrutij. Auus petrutij ⁊ nepos petrutij: ⁊ sic de singulis oibus que scribuntur in arbore. si igitur habuisset nomen. fuis/

sunt plura.s.pater.filius.frater.soror. cũ suis geniti/
uis.s.pater filij.filius patris:⁊c. melius ergo fuit vt
ista ponerẽt circa ipaz vacuã:⁊ ipa vacua fingat
eẽ stipitẽ oiuz. Secũdo notãdũ ꝙ i oibus cellulis po
nũtur q̃dã pũcta.vel numeri.s.⁊ infra.qui significãt
gradũ quẽ habẽt ad petrutiũ.s.vbi ponit.2°.signifi
cat ꝙ ẽ in.2°.gradu ad petrutiũ.sitr vbi ponit.5.si/
gnificat.ꝙ ẽ in.5°.gradu ad eũdẽ:⁊ sic de singulis.
Supiores aũt numeri q̃ deberẽt eẽ rubei. significãt
cõputationẽ.fm canones: iferiores vero.fm leges.
Ex qbus numeris vel pũctis.patet in quoto gradu
sint tã fm canones q̃z fm leges oẽs q̃ sunt scripti in
hac arbore i cõparatiõe ad petrutiũ.p3 etiã ꝙ ascẽ
dẽdo vel descẽdẽdo nõ est differẽtia iter canones ⁊
leges. Et q̃uis ista arbor multos gradus iter mul/
tas personas ⁊ per eã possit accipi exẽplum ad oẽs
tñ nõ potuerũt oia ibi poni. vñ accipe regulas ge/
nerales.pa regula.tã fm canones q̃z fm leges si vis
scire i quoto gradu.vna persona distet vel attineat
alteri i ascẽdẽdo vel descẽdẽdo.accipe illas duas ⁊
numera simul cũ itermedijs:⁊ quot psone sunt vna
dẽpta.i tali gradu sunt iter se.verbi grã. si vis scire
quãtũ distat abauus ab abnepote numera psonas:
⁊ iuenies nouẽ.vñ sunt i octauo gradu: ⁊ sic de si/
milibus.2a regula collateraliũ i linea eq̃li quoto gra
du qs distat a cõi stipite toto distãt iter se fm cano
nes.exẽplũ eũ facto stipitẽ abauũ iter petrutiũ:⁊ p
nepotẽ sunt i.4°.⁊ sic iter se sunt in.4°.fm canones.
Secũdũ leges vero aliter ẽ qꝛ fm regulã collatera/
liũ i linea equali quoto gradu quis distat a cõi sti/
pite toto duplicato distãt a se vt in exẽplo dato di/
stãt i octauo ⁊ isurgit illa diuersitas.qꝛ fm leges q̃/
libet persona gradũ facit i collateralibus: ⁊ sic filij
duoꝝ fratrũ fm canones distant i.2°.fm vero leges
i.4°.vt dicit .s.Tho.vbi.s.circa mediũ.Nec obstat
ꝙ i arbore ponũtur i.5°.fm leges.qꝛ ibi accipit i or/
dine ad petrutiũ.sꝫ.s.Tho.cõparat iter se. In linea
vero iequali quoto gradu distat remotior a stipite
toto distãt iter se fm canones pone exẽplũ.s.prone/
pos:⁊ filius patrui.faciẽdo stipitẽ. Abauũ distãt a
se i.4°.gradu.vñ persona addita psone ex illa par/
te i q̃ est minus remota nõ mutat gradũ vsq̃ ad li
neã eq̃litatis:⁊ sic nepos eoꝝ pronepos distat i eo/
dẽ. Sed fꝫ leges aliter ẽ qꝛ collateraliũ i linea ieq̃li.
quot sunt psone stipite dẽpto tot sunt gradus:⁊ sic
addita persona additur gradus. Ex his facilr põt
patere rõ oiuz q̃ sunt i arbore:⁊ ꝙ petrutius nõ pos/
set ꝯtrahere cũ aliqua eoꝝ q̃ sunt i arbore. si tñ vnus
eoꝝ qui sunt i extremis qui distãt ab eo fꝫ canones
i.4°.gradu.puta fratris pnepos haberet filiaz pos/
set petrutius cũ ea ꝯhere. Iteꝝ nota.2°.ꝙ ꝯputatio
fm leges parũ valet. qꝛ nõ vtimur illis i matrimo/
nijs.sitr cõputatio q̃ fit iter ascẽdentes ⁊ descẽdẽtes
qꝛ nũq̃z tempore moderno veniũt ad gradũ.5m.vt
possint ꝯhere. Itẽ nota ꝙ si velis ꝯparare. Abauũ
ad propatruũ ⁊ hoꝝ filiũ.seu eoꝝ nepotez.siue pro/
nepotẽ coñdẽ tñ nõ sit i gradibus collateralibus.
sꝫ i linea recta. Nã propatruus ad petrutiũ ẽ filius
abaui:⁊ hoꝝ filius ẽ nepos abaui. Et pauus i cõ/
paratiõe ad petrutiũ.est filius abaui:⁊ est frater p/
patrui petrutij ⁊ pauunculi. Et sic abauus si cõpat
ad petrutiũ ẽ abauus si vero ꝯparat ad propatruũ
i latere dextro.vel ad proauũculũ ad sinistrũ sic est
pater.eodẽ mõ itellige de his qui sunt i recta linea i
ordine ad lineas ab eis descendẽtes.

[I]Mpedimẽtũ.4m.affinitatis de quo ꝓ notan
dũ.ꝙ affinitas ẽ ꝓximitas psonaꝝ ex carna
li copula ꝓueniẽs.oi carẽs parẽtella. Quaꝫ
diffinitionẽ declarat.s.Tho.4.di.41.q.1a.ar.1°.p.qb
p° dicẽs.amicitia q̃dã nãlis i cõicatiõe nãli fundat
q̃ est duobus modis.8.ethi.vno p carnis ꝓpaga/
tionẽ.alio p ꝯiũctionẽ ad carnis ꝓpagationẽ ordi
natã.vñ ibidẽ dr ꝙ amicitia uiri ad vxorẽ.ẽ nãlis
vñ sicut persona ꝯiũcta alteri p carnis ꝓpagatio/
nẽ.quoddã vinculũ amicitie nãlis facit.ita si cõiũ/
gãtur p carnalẽ copulã.sꝫ i hoc differt ꝙ psona cõ/
iũcta alicui p carnis propagationẽ.fit filius pñ.fit
pticeps eiusdẽ radicis:⁊ sanguinis. vñ eodẽ genere
vinculi colligat filius ꝯsanguineis pr̃is qua pater
cõiũgebat.s.ꝯsanguinitate q̃uis fm aliũ gradum
ꝓpter maiorẽ distantiã a radice. Sed persona cõ/
iũcta p carnalẽ copulã. nõ fit particeps eiusdẽ radi
cis.sꝫ q̃si extrisecus adiũcta:⁊ iõ ex hoc efficit aliud
genus vinculi.qd affinitas dr:⁊ hec ẽ qd i hoc.v.dr.
Mutat nupta genus sꝫ generata gradũ.qꝛ.s.perso
na per generationẽ fit i eodẽ genere attinẽtie. sꝫ in
alio gradu.p carnalẽ vero copulã fit i alio genere.
cã.n.eius ẽ equoca.s.vnio matrimonij q̃ cãt affini/
tatẽ.s.q̃tũ ad carnalẽ copulã.hec.s.Tho. Ex qbus
p3 ꝓ ꝙ affinitas dr quasi a finibus.i.extrisece adue
niẽs.2°.p3 quõ est ꝓximitas psonaꝝ.i.amicitia siue
vnio q̃ ponit vt genus: persone vero vt subiectũ.3°
quõ est p ꝯiũctionẽ ad carnis ꝓpagationẽ ordina/
tã:⁊ sic dr i diffinitiõe:ex carnali copula:⁊c̃.vbi de
clarat pñm affinitatis. vltimã particulã diffinitiõis
declarat .s.Tho.ibidẽ i.3°.qa.ad.2m.dicens ꝙ dr in
diffinitiõe oi carẽs parẽtella. itelligẽdũ est iquãtuz
hmõi.i.vt sic nõ requirit aliã parẽtellã. sꝫ ex ista sola
põt cãri.accidit igit ꝙ aliter ꝯiũgatur.
¶ Utrm affinitas deficiat deficiẽte cã.s.carnalis copu 1
la.R̃.fm.s.Tho.vbi.s.qa.2°.ꝙ nõ.qꝛ cãt ex eo qd
fuit actũ.nõ ex eo qd fit. puta si sum affinis Petro
ꝓpter vxorẽ suã ab eo cognitã.q̃ ẽ mihi cõsangui/
nea. ipa mortua remaneo affinis. qꝛ ille actus per
quem ego sum affinis.nõ potest eẽ ꝙ nõ fuerit.hec
s.Tho.⁊.35.q.x.c.fraternitatis.
¶ Querit vtꝝ causet ex oi actu carnali .R̃.fm.s. 2
Tho.vbi.s.qa.3°.ꝙ cãtur ex oi actu carnali in quo

fit mixtio seminis. Ait.n.sic.ſm ph3.8.ethi.ꝯiūctio
viri ⁊ vxoris dr̄ nālis principaliter ꝓp ꝓlis ꝓductio
nē:⁊ secūdario ꝓpter opeꝝ cōicationē.quoꝝ primū
ptinet ad matri.ᵐ rōe carnalis copule.s3.2ᵐ.iqʒtū est
qdā societas i cōe3 vitā.pᵐ aūt hoꝝ ē inuenire in qu3
carnali copula.vbi est cōmixtio seminū q2 ex tali co
pula pōt ꝓles ꝓduci.qʒuis.2ᵒ.desit: ⁊ iō q2 matriᵐ
affinitatē cābat ſm q erat qdā carnis cōmixtio.ēt
fornicarius ꝯcubitus affinitatē cāt.inqʒtū h3 aliqd
de naturali cognatiōe.35.q.3.c.n.c eam:⁊.c.tue.de
eo.q cog.ᵒꝯsan. ⁊ qʒuis affinitas semp sit honesta.
tñ aliqñ i cā ei⁹ ē aliqua īhonestas .s. i fornicatiōe.
s3 nō cātur rōe īhonestatꝫ.s3 rōe illius qd est nāle qd
est cōe fornicatiōi ⁊ matri.ᵒ secus cēt ſm leges que
nolūt q sit affinitas nisi rōe matrimonij.ff.de gra
di.l.nō facile.§.sacēdū. Ex eo etiā q ꝯcubitus ꝯtra
nā; nō h3 mixtionē seminis q possit esse cā genera/
tionis ideo ex tali ꝯcubitu nō cāt affinitas.hec ille.
Ex qbus p3 q nūqʒ cāt affinitas nisi vbi est mixtio
seminis.35.q.3.extraordinariā.2ᵒ.p3. q si vir etia3
itret claustra pudoris ⁊ nō seminet intus q nō cāt
affinitas.3ᵒ.q etiam si nō itret ⁊ tñ seminat itus vt
fiat mixtio seminis ex quo possit fieri genera°.sic cāt
affinitatē.non obstat de sterili vel sene q2 sufficit q
possit generalr fieri gñra°. 4ᵒ p3 q si vir itus semi
net ⁊ mulier nō seminet ex quo pōt sic fieri genera°
ſm phm.2.d.a.q2 etiā ex solo sanguine mulieris pōt
generari.sic etiā cāt affinitas.hec oia ꝯfirmat Pa.
in.c.fraternitati. de eo.q.cog.ᵒꝯsan.vx.su.qdā alle.
s.Tho.dicētes q o3 fieri mixtionē seminis.sed non
bene intelligūt.qʒuis.n.dicat q fiat mixtio seminis.
tñ imediate subiūgit.ad generandū.vñ fundamē/
tū ē genera° q pōt fieri sine semine mulieris.i.ex san
guie vel mēstruo mulieris ita tenet Pa. vbi supra.
5ᵒ p3 q nō cātur affinitas nisi semen viri intret. Et
eodē mō nō cōsumat matriᵐ nisi fit mixtio potēs
generare. Quocūqʒ igit modo semen viri misceat
cū sanguine vel semine mulieris.siue veniat per de/
monē deferentē siue p ipm viꝝ itrantē vel ꝓpe locū
seminantē dūmō semē itret cāt affinitas ⁊ ꝯsumat
matriᵐ ita q non amplius pōt ingredi religionem
vxore iuita alias secus.si tñ fit nixus vel itret ⁊ non
seminet qʒuis nullū istoꝝ fiat tñ ratificant spōsalia
ante tēpus facta ⁊ causat honestas publica hec bre
uiter ꝓpter honestatē q vt credo intelligēti sufficiūt
ꝟ.matriᵐ.2.§.ri.circa mediū.

3 ¶ Querit de modo causandi istas attinētias.s.cō/
sanguinitatē ⁊ affinitatē.R.ſm doctrinā .s.Tho.
vbi supra.q.ᵃvltima. q duplex ē modus causandi
aliqd vnus vniuocus sic hō generat hoie3:⁊ asin⁹
asinū: ⁊ i tali generatiōe semp fit idē i spē sic fit ge/
ner.i° attinētie ꝯsanguitatꝫ. alia ē genera° equoca.
sicut quādo sol generat ranā.q nō ē eiusdē spēi cu3
sole:⁊ si iteꝝ ex rana per putrefactionē generet her
ba.est alterius spēi:⁊ talis ē genera° attinētie affini
tatis. Illā iuoium⁹ ipꝛocessu attinētie duos modoꝝ
quibus vinculū huiōi causat vnus p carnis propa/
gationē:⁊ hoc facit semp eidē spē3 attinētie.s.ꝯsan
guinitatꝫ. Ali⁹ p matrimonialē ꝯiūctionē:⁊ hᵒ facit
aliā spē3.i pri°.sicut p3 q cōiūcta matrimonialr fr̄i
vel ꝯsanguineo meo nō fit cōsanguineus meus. sed
affinis.i.stans circa finē.vel limites ꝯsanguinitatꝫ.
vñ ⁊ si iste modus procedēdi iteret non erit affini/
tas.sed aliud attinētie genus.vñ psona q matrimo
nialiter affini ꝯiūgit nō est affinis.s3 est aliud gen⁹
affinitatis qd dr̄.2ᵐ.genus:⁊ rursus si affini i.2ᵒ.ge/
nere aliqd per matriᵐ ꝯiūgat .nō erit affinis.i.2ᵒ ge
nere.s3 i.3ᵒ.vt puta exēplariter vxor fratris mei vel
germani mei. est mihi affinis i p genere:mortuo ve
ro fratre meo vel germano. si ipa vxor ꝯdā fratris
mei accipiat aliu3 viꝝ ille vir suus erit mihi affinis
in.2ᵒ.genere:⁊ si iteꝝ ille vir vxoris ꝯdā fratris mei
accipiat aliā vxorem.illa sua vxor erit mihi affinis
i.3ᵒ.genere.iuxta illud.Mutat nupta gen⁹.s3 gene/
rata gradū. duo genera prima olim erāt ꝓhibita.
35.q.4.ꝯdicimus.ꝓpter publice honestatis iustitiā
magis qʒ ꝓpter affinitatē q2 deficiūt a vera affini
tate sicut illa attinētia q ex spōsalibus cātur. sed mō
prohibitio illa cessauit : ⁊ manet solū sub ꝓhibitiōe
primi generis affinitatis.in quo ē vera affinitas.c.
non debet.de consan.
¶ Querit quo affinitas impediat matriᵐ.R.ſm.s. 4
Tho.vbi.s.arᵒ.2ᵒ.qᵒ.pᵒ.q ipedit i p genere : ⁊ i tot
gradibus sicut ꝯsanguinitas.vñ sic ait. Affinitas p/
cedēs matriᵐ ipedit ꝯhēdū ⁊ dirimit ꝯtractū.eadem
rōe qua ꝯsanguinitas.sicut.n.icest necessitas qdā iha/
bitādi ꝯsanguineis ad iuicē.ita ⁊ affinibus:⁊ sicut
est quoddā amicitie vinculū inter ꝯsanguineos.ita
iter affines.s3 si affinitas matriᵒ superueniat non pōt
ipm dirimere ꝟ ille.con.p.c.pᵐ.⁊.2ᵐ.de ꝯsan. ⁊ affi.
Multiplicatio.n.amicitie ⁊ depssio ꝯcupiscētie.po/
nūtur cāe ꝓhibitiōi matrimonij q sunt pariter i cō/
sanguinitate:⁊ affinitate. Sūt igit oēs ꝯsanguinei
vxoris mee mihi affines:⁊ in eodē gradu.quo sunt
ꝯsanguinei vxori mee. silr oēs ꝯsanguinei mei sunt
affines vxoris mee:⁊ in eodē gradu quo sunt mihi
ꝯsanguinei.ꝟ.gra.soror vxoris mee est ipi vxori i p
gradu ꝯsanguinitatꝫ ⁊ mihi in p gradu affinitatꝫ ⁊.
filia:⁊ eodē mō de coitu fornicario. Sed ꝯsangui
nei mei nullo mō sunt affines cōsanguineis vxoris
mee nec iter eos matriᵐ ꝓhibet .c.qd sup his:⁊.c.si.
de ꝯsan.⁊ affi. Itē qʒuis mortua vxore mea nō pos
si3 accipere aliquā ꝯsanguineā vxoris mee vsqʒ ad
quartū gradū:possum tñ accipe aliquā q fuit vxor
ꝯsāguinei vxoris mee:⁊ econuerso:⁊ fr̄ me⁹ pōt accipe
illā q fuit vxor fr̄is vxoris mee.sicut ⁊ ego eādē accipe
posse3:⁊ l3 ego ñ posse3 accipe sororē vxoris mee.fr̄
tñ me⁹ posset illa3 accipe. Itē si aliqs cognoscat ali/
quā i.5ᵒ gradu.nō cāt affinitas ipediēs. Itē duo cō
sanguinei imo duo fr̄es.pñt accipe duas sorores.

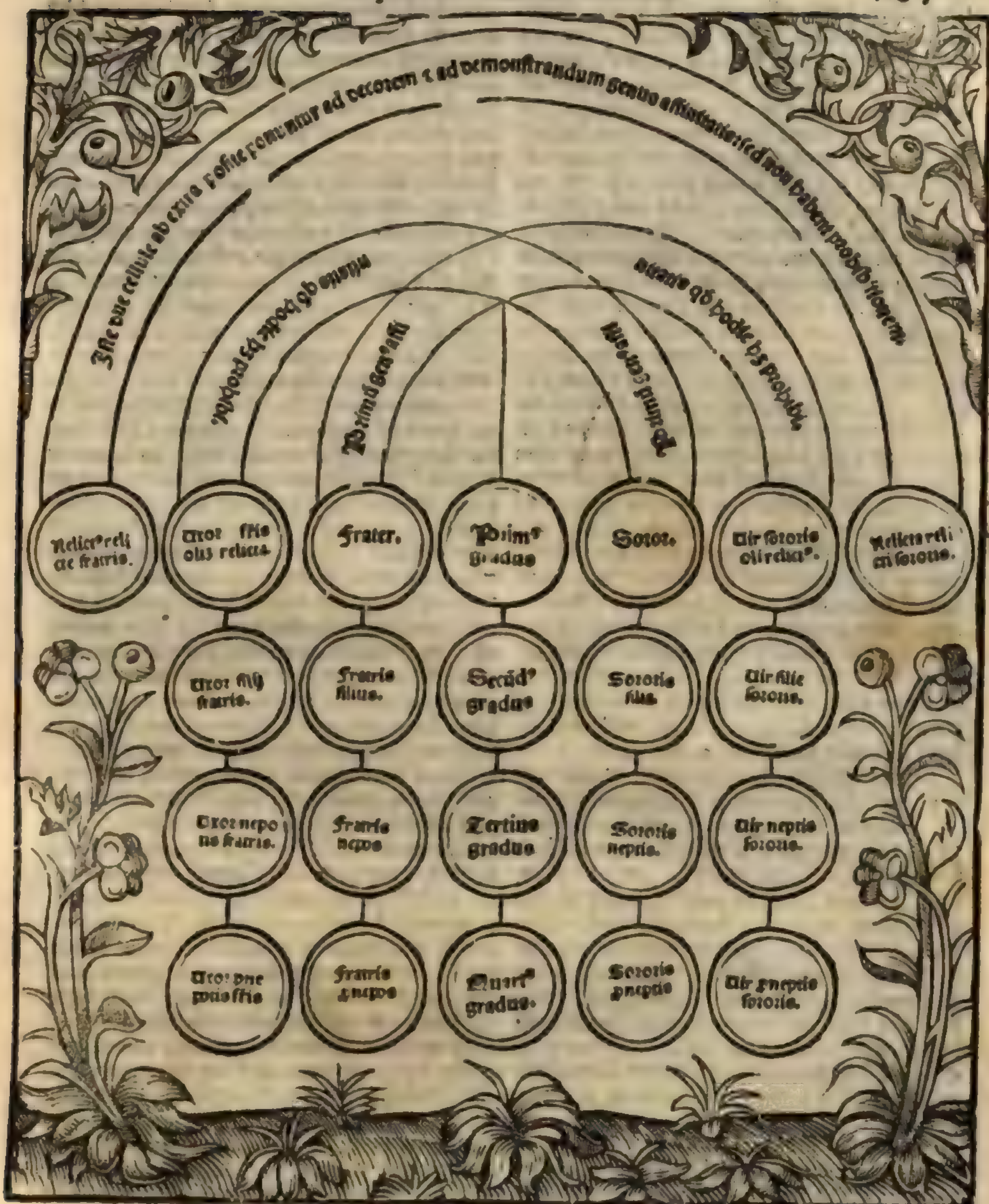

Ad pleniorē dictoꝝ notitiā hic affinitatis arborem statui iuxta tradita per Jo.an.in eius lectura in cuius medio sunt quatuor cellule in quaꝝ pma supe/riori ponit̄ pmū gradus: i.2ª.secūdus: i.3ª.tertius: & in quarta quartus:qui ponūtur i medio fratris & sororis:vt detur itelligi q ex parte vtriusqꝫ sexus affi/nitas ꝯbit ex ꝯsanguinitate:& non exprimit̄ vt̄ illi gradus sint ꝯsanguinitaꝫ.vel affinitaꝫ.vt illa ꝯpu tatio ad vtrūqꝫ refferatur.vnde frater & soror sunt i pmo gradu ꝯsanguinitatis:& frater ac vir soro/

ris in primo gradu affinitatis: et sic de aliis. Deinde a latere dextro illarum cellularum ponitur linea aliarum quatuor cellularum et in prima scribitur: frater: in. 2ª. fratris filius: i. 3ª. fratris nepos: in. 4ª. fratris pronepos: et ad dorsum huius linee ponitur alia linea: quatuor similiter cellularum. in quarum prima scribitur: uxor fratris olim relicta. In. 2ª. uxor filii fratris: i. 3ª. uxor nepotis fratris i quarta uxor pronepotis fratris. A latere sinistro sunt alie quatuor cellule. i quarum prima ē soror: i. 2ª. sororis filia. In. 3ª. sororis neptis: i. 4ª. sororis proneptis. Et ad dorsum huius linee: ponitur alia linea quatuor similiter cellularum. i quarum prima ē: vir sororis olim relictus. In. 2ª. vir filie sororis. In. 3ª. vir neptis sororis. In. 4ª. vir proneptis sororis. Ponūtur etiā alie due cellule. vna a latere dextro a tergo superiorum cellularum ptinens: relictus relicte fratris. Alia a sinistro cōtinēs: relicta relicte sororis: q̄ ponūtur ad demōstrādū: secūdū genus affinitatis: qḋ hodie non hz locū: cuius rei gr̄a etiā i cellula: vxoris fratris: ponitur olim relicta qḋ i inferioribus nō ponitur quasi dicatur: ꝙ frater habuit vxorē quo mortuo relicta eius ꝯtraxit cū alio. sz ea mortua iste relictus. a relicta fratris vult ꝯtrahere cū sorore: et pōt hodie: olim secus. Nō insuper ꝙ si cōpares vxorē fratris olī relicta. sorori sunt i. p̄. genere eo ꝙ vxor fratris facta ē affinis sorori et suis ꝯsanguineis in p̄ genere si vero cōpares eādē vxorē fratris olim relictā. viro sororis olī relicto. sic sunt i. 2ª. genere. Eodē mō dic de relicto relicte fratris. si cōparatur. relicte relicti sororis. sunt in. 3ª genere. sed est in. 2ª. si cōparetur viro sororis olim relicto: et cē̄ et hec patent in figura per lineas.

Mpedimētū. 5. cognatiōis spiritualis. q̄ est i. attinētia prouenies ex sacris baptismi. vel cōfirmationis dactione. vel ad id: deceptione. Jo. an. i. c. p̄. de cog. spi. in glo. ꝟ. spiritualem lib. 6. hanc diffinitionē declarat. s. Tho. 4. di. 42. q. pª. ar. p̄ dicens. Sicut per carnis propagationez hō accipit esse nature. ita p sacra accipit esse spirituale gratie. vnde sicut vinculū quod ex carnis propagatione ꝯtrahitur. est naturale homini. inquātū est res quedā nature. ita vinculū quod ꝯtrahitur ex sacrorum susceptione. est quodā mō naturale alicui. inquātum est mēbrū ecclesie: et ideo sicut carnalis cognatio impedit matri͞m ita spiritualis ex ecclesie statuto. tamen distinguendū est de spirituali cognatiōe. qr aut precessit matri͞m. aut sequitur. si precessit tunc impedit ꝯtrahendum et dirimit cōtractum. c. p̄. co. lib. 6. Si sequitur tunc nō dirimit vinculum matrimonij. sed quātū ad actū matrimonii est distinguendū. qr aut spiritualis cognatio inducitur causa necessitatis. vt cū pater baptizat puerum i articulo mortis: et tūc non impedit actū ex neutra parte. aut extra cāz necessitatis. tñ ex ignorantia: et tūc si ille ex cuius cā inducitur diligentiā adhibuit est eadē rō sicut et de p̄ aut ex industria extra cursuz necessitatis: et tūc ille ex cuius

actu inducitur amittit ius petendi. sed tñ debet reddere qr ex culpa eius non debet aliqḋ incomodū alius reportare. hec. s. Tho. con. Pa. i. c. 2º. co. q̄uis. ꝟꝟ. et quidā alij teneāt ꝙ nūq̄ priuatur. ar. i. d. c. 2º. rō ꝙ hec cognatio ipediat est qr hec sola suff. at ad amicitiā ideo per matri͞m debet extēdi ad alios. Ex his pz p̄ ꝙ cognatio spiritualis ē attinentia quasi loco generis. proueniēs ex sacris. quasi ex cā: tñ principalis causa est statutū ecclesie. pz etiā ꝙ dirimit ꝯtrām. et ꝙ est solū ex his duobus sacris hec oia ꝓbantur. i. c. p̄. co. li. 6. tā i ter. q̄z i glo. pz ēt ꝙ si pcedit ipedit matri͞m. si sequitur aliqñ impedit actū. hec habes. in d. c. 2º. qḋ per ista duo sacra. s. baptismū et ꝯfirmationē ipediat matri͞m declarat. s. Tho. vbi. s. ar. 2º. ad. 2m. Qḋ aūt nō impediatur per alia sacra declarat ibidē. dicens ꝙ per alia sacra nō fit aliqua regeneratio puta p ordines. In pnia etiā fit per modū sanationis et nō regeneratiōis. vt in glo. c. p̄. lib. 6. eo. sed tñ per pniā ꝯtrahitur quoddā fedus iter sacerdotē et mulierē ꝯfitentē simile cognatiōi spirituali. vt tñ peccet eā carnaliter cognoscēdo ac si esset sua spiritualis filia: et hoc ideo qr maxima familiaritas est inter sacerdotē et cōfitentē: et ex hoc. ista prohibitio est inducta vt tollatur peccati occasio. hec. s. Tho. vbi supra ad. 8m. vide de hoc vltimo. ꝟ. sacrilegiū. §. 2º. circa prin. De cathecismo dicit idē. s. Tho. ibidem ad. 3m. in cathecismo fit quedaz ꝓfessio futuri baptismi. sicut in spōsalibus. vñ sicut i spōsalibus ꝯtrahitur quidā motus propinquitatis matrimonij. ita et i cathecismo. ad minus ipediēs ꝯtrahendū nō aūt in alijs sacris. hec ille q̄ etiā probantur in. c. 2º. co. li. 6.

¶ Queritur q̄ sunt persone q̄ sunt prohibite cōtrahere ꝓpter hoc ipedimētū. Rz. p̄ aducā dicta. s. Tho. 2ª. s. in. §. sequēti ponā ꝯclusiones breuiter ptinētes illas psonas ꝓhibitas. 3ª. s. i. 3º. §. ponā quedā notabilia declarātia hoc ipedimētū. pm. dictū. s. Th. 4. di. 42. arº. 3. qlª. pª. vbi sic dicit. Sicut i generatiōe carnali aliquis nascitur ex patre et matre. ita i generatiōe spirituali aliquis renascitur filius dei sicut pris: et sicut matris sicut aūt ille qui sacrm cōfert gerit vices persone dei cuius istrumētū et minister est. ita ille qui baptizatū suscipit de sacro fonte aut ꝯfirmādū. tenet personā ecclesie. vñ ad vtrūq̄ spiritualis cognatio cōtrahitur. hec ille. Et ibidē ad. 3m. ait Non baptizatus nō pōt aliquē leuare de sacro fonte cū non sit mēbrū ecclesie cuius tipū gerit i baptismo leuās. q̄uis possit baptizare qr est creatura dei cuius tipū gerit baptizās. nec tñ aliquā cognationē spiritualē ꝯtrahit pōt. qr est expers spiritualis vite. i quā hō p̄ per baptismū renascitur. hec ille. et ibidē. qlª. 2ª. ad. 3m. ait. Si vxor leuātis nō sit baptizata nō peruenit ad eā spiritualis cognatio ꝓpter hoc ꝙ nō ē capax. hec ille. Baptizatus aūt et nō ꝯfirmatus pōt tenere ad baptismū: et ꝯtrahit qr est baptizatus: et per ꝯns ē capax: vtrū aūt possit tenere ad ꝯfirmationē: et si tenet vtrū

ꝯhat. Angelica. ꝟ. ꝯfirmatio. §. xi. dicit ꝙ nō ꝯhit. nec pōt tenere alī. c. i baptiſmate. de ꝯſe. d. q. s. Th. ꝛ Pe. de pal. ꝯriū eſt veꝝ ille. n. tex. nō dicit ꝙ non ꝯhat. ſꝫ dicit ꝙ nō pōt tenere: ꝛ eſt magna differē/tia iter illa: ꝛ rōeꝫ aſſignat. s. Th. vbi. ē. ꝛ Pe. vbi dicit ꝙ nō baptizatus nō ē capax alicuius ſpiritua litatis ꝛ ſic nō ꝯhit. ſꝫ nō ꝯfirmatus ē capax. cū igi tur ſpiritualitas ſit ei ſm. s. Tho. ꝛ nō cōfirmatus eſt capax ſm eūdeꝫ. qꝛ eſt baptizatus. igiſ ꝯhit ſi te/net. nō tñ debet tenere propter ꝓhibitionē eccleſie: ꝛ ſic ille tex. nō facit ꝓ angelo. vñ. s. Tho. ꝛ Pe. dicūt ꝯriū. quē male alī angelus. Itē. s. Th. vbi. ē. arᵒ. 3. qlª. ꝑ. ſic ait. Aliquis pōt fieri cōpater alicuꝰ dupli. vnoᵒ ꝑ actuꝫ alterius qui baptizat. vel i ipo bapti/ſmo ſuſcipit filiū eius: ꝛ ſic cognatio ſpiritualis nō trāſit a viro ad vxorē. vel eꝯ. niſi forte ille ſit filius vxoris. qꝛ tūc vxor directe ꝯhit cognationē ſpiritua lē. ſicut vir. alioᵒ ꝑ actū ꝓpriū. ſicut cū leuat filiū alte rius de ſacro fonte: ꝛ ſic cognatio ſpūalis trāſit ad vxorē quā iā carnaliter cognouit. nō aūt ſi nō ſit cō ſumatū matriᵐ. qꝛ nōdū effecti ſunt vna caro: ꝛ hᵒ eſt per modū cuiuſdā affinitatis. vñ etiaꝫ pari rōe videſ trāſire ad mulierē q̄ ē carnalr cognita. q̄uis nō ſit vxor. vñ. ꝟ. q mihi vel cuiꝰ mea natū fonte le uauit: h mea ꝯmater. fieri mea nō valet vxor. Si q̄ mee natū nō ex me fōte leuauit. hāc poſt facta mee non inde vetabor hēre. hec ille. Et ibideꝫ ad. 2ᵐ. ait. Pr ſpūalis ꝛ mater ſpiritualis eiuſdē. nō ꝯiūgūſ i generatiōe ſpirituali. niſi ꝑ actiōis qꝛ vnus per ſe ad hoc ſufficit. vñ nō oꝫ ꝙ ex hoc aliq̄ cognatio ſpiri/tualis i eos naſcaſ. qn poſſit eē iter eos matriᵐ. vñ ꝟ. vnus ſemꝑ erit cōpatrū ſpiritualis. Alter carna/lis. nec fallit regula talis. ſed ꝑ matriᵐ fit vir ꝛ vxor vna caro. ꝑ ſe loquēdo: ꝛ iō non eſt ſilr. Et ad. 4ᵐ. ait. Ex quo iter pꝛeꝫ ſpiritualē ꝛ matrē nō ꝯhiſ ali qua cognatio. nihil ꝓhibet ꝙ vir ꝛ vxor ſimul ali/quē de ſacro fonte leuarēt. nec eſt icōueniēs ꝙ vxor ex diuerſis cauſis efficiaſ bis mater ſpiritualis eiuſ dē. ſicut pōt eē ꝙ ſit affinis ꝛ ꝯſanguinea eiuſdem ꝑ carnalē ꝓpinquitatē. hec ille. Et ibidem qlª. 3ª. ſic ait. filius ē aliquid pris ꝛ nō eꝯ vt dicitſ i. 8. ethi. ꝛ ideo ſpiritualis cognatio trāſit a patre i filiū. ſꝫ nō eꝯ. ꝛ ſic pꝫ ꝙ ſunt tres ſpirituales cognatiōes. vna q̄ dꝛ ſpiritualis pr̄nitas q̄ ē iter pꝛeꝫ ſpiritualē ꝛ fi/liū ſpiritualē. Alia q̄ dꝛ ꝯpaternitas q̄ eſt iter pꝛem ſpiritualē ꝛ carnalē eiuſdē. 3ª. aūt dꝛ ſpiritualis fra ternitas q̄ ē iter filiū ſpiritualē ꝛ filios carnales eiuſ dē pris ꝛ qlꝫ ipedit Pa. i ſecūda. co. Et ibidē ad. pᵐ. dicit. s. ꝙ ſpiritualis cognatio nō hꝫ gradū. Idem Inno. i ſecūda. Et ibidē ar. 2ᵐ. dicit. s. Th. ꝙ a fratre nō trāſit i fr̄eꝫ. qꝛ vnus nō eſt aliqͦ alterius. ſicut vir ꝛ vxor ſunt vna caro. hec ſunt dicta. s. Tho.

2 ¶ Ex his q̄ dicta ſunt i p̄cedēti. §. eliciūtur iſte ꝯclu/ſiones pª inter baptizātē tenētē ꝯfirmātē ꝛ leuāteꝫ: ad baptizatū vel ꝯfirmatū cāſ cognatio ſpiritualis ipediēs ꝛ dirimēs matriᵐ: iter ſe vo nihil. 2ª. ꝯ. Si aliqs baptizet vel leuet filiū alicuius mariti q filius nō ſit filius ſue vxoris. ſꝫ alterius mulieris q̄uis ipe leuās ꝯhat cū pꝛe cognationē nō tñ cū vxore eius q̄ nō eſt mater. Pa. i. c. martinus co. 3ª pr ꝛ mr bapti zati vel ꝯfirmati ꝯhūt cū baptizāte vel leuāte q̄ co/gnatio dꝛ ꝯpaternitas. 4ª. ꝯᵒ eſt ꝙ qñ ꝓprius mari tus poſt matriᵐ ꝯſumatū baptizat vel leuat aliquē tūc ſua vxor añ cognita ꝯhit cū eiſdē. ſ. cū baptiza to ꝛ cuꝫ pꝛe ꝛ matre baptizati. d. c. martinus. 5ª. ꝯᵒ ꝙ idē ſeqtur cū muliere q̄ fuit cognita extra matriᵐ ab ipo leuāte vel baptizante. i. fornicaria: quidā tñ poſt Pa. in. d. c. martinus dicūt ꝙ ꝯria ē cōis opi/nio. ſꝫ iudicio meo opinio. s. Tho. poſt glo. i. c. ſiqs. 30. q. 4. q̄ glo. fundaſ ſup tex. d. c. ſiqs. eſt verior ꝛ fūdaſ etiā ſup tex. c. i. co. li. 6. adducūt. n. ꝓ eā qꝛ ſūt facti vna caro qͦd ſit i vtroqꝫ p̄terea certū eſt ꝙ qñ nō eſt matriᵐ ꝯſumatū nō ꝯhiſ talis cognatio igiſ nō ē rōe matrimonij. ſꝫ rōe copule nec valet ꝙ iſta cognatio ſit ſpiritualis. qꝛ etiā affinitas de qua ipe dicit in p̄cedēti. §. 2ª. Angelica aūt in eo ipedimēto dicit ne cures de alia opiniōe. ſed pro certo doc. qui tenēt illā opinionē: ꝛ rōes coꝝ ſunt multo meliores Nā. s. Tho. ꝛ alij magni doc. q tenēt illā opinionē: ꝛ fundāt dictū ſuū. ē. tex. vt facit etiā glo. ꝑfecto nō ſunt tales de qbus nō debeas curare. vel ſaltē faciūt rē dubiā ꝛ i dubijs tutior via ē eligēda. c. iuuenis ꝺ ſpon. imo ſua opinio ē valde periculoſa nec ē verum ꝙ illa ſit cōis. Nā i theoᵒ ꝛ in moralibus opinio. s. Tho. dꝛ cōis opinio ſicut eſt hic: ſꝫ ipe Pa. dicit illaꝫ eē cōez ꝓpter glo. Io. an. ſꝫ ipe Io. an. i. c. ꝑ. c. lib. 6. videſ ſeq glo. q̄ ē i. d. c. ſi quis q̄ tenet cuꝫ. s. Tho. d. tñ ar. ſ. dicit ꝙ añ factū eēt cōſulēda. prima opinio qꝛ ſecurior poſt factū vero eēt petēda diſpēſatio. 6ª. ꝯᵒ. qñ duo ſimul tenēt aliquē nō ꝯhiſ iter ipos tenē tes adiuicē ſm Inno. i ſecūda. co. ꝛ Pa. in. d. c. marti nus: ꝛ q̄uis ſꝫ canones nō debeāt plures tenere. tñ ſi tenēt oēs ꝯhūt. c. ſi. co. lib. 6. ꝛ. c. nō plures. de ꝯſe. di. 4. ꝯſuetudo ē ſeruāda ꝛ eps pōt diſpēſare. 7ª vir ꝛ vxor pn̄t: q̄uis nō ſit decēs: leuare ſimul aliquem baptizari ꝛ tñ iter eos nō ſeqſ aliq̄ cognatio ſpiri/tualis. 8ª. ꝙ qñ pr carnal ꝯhit cū aliquo baptizato vel criſmato legitimo vel nō legitimo cognationeꝫ ſpiritualē. ꝙ ēt filij carnales ꝯhūt cū eodē qui dicūſ ꝯfratres. c. ſi. co. ꝛ Inno. i ſecūda. 9ª. ꝙ ſi filiꝰ carnalis ꝯhit cū aliquo ſpiritualē cognationē ꝙ nō oꝫ pꝛem carnalē ꝯhere cū eodē. c. illud. 30. q. 3. ꝛ. c. ꝑ. co. 1ª. ꝙ nō trāſit ab vno filio i aliū: ꝛ ſic q̄uis filius bapti/zatus ꝯhat cū leuāte ꝛ filius eiuſdē nō tñ ipe leuās. vel filij eius ꝯhunt cū alijs fratribꝰ baptizati. d. c. ꝑ. xª. ꝙ nō baptizatus ſiue baptizet ſiue aliter conue/niat nō ꝯhit cognationē ſpiritualē. qꝛ nō ē capax. Sūt igiſ decē ꝑſone ꝯbinate ꝑ quas cōbinatiōes. pª ſunt iter baptizatū ꝛ leuantes q dn̄r patrini ꝛ filia/tio. 2ª iter leuātes ꝛ parētes leuati. ſ. pꝛeꝫ ꝛ matrē ꝗ

dicūtur cōpatres. 3ᵉ. inter baptizatū ⁊ filios leuantis qui dicantur confratres. 4ᵉ. inter leuatū ⁊ vxorē prius cognitā leuātis. q̄ dr̄ matrina ⁊ filiaȝ. 5ᵉ. inter vxorē prius cognitā leuātis: ⁊ parētes leuati qui dr̄ etiā cōpatres: ⁊ extēdit ad filios illegitimos ſ3 Pa. in. d. c. martinus. nō tñ extenditur ad adoptiuos. §. quod autem. 30. q. 3.

5 ¶ Notādū. p̄. q̄ id qđ dr̄ de baptiſmo itelligit etiā de ɔfirmatiōe: ⁊ qđ dr̄ de leuāte eodē mō itelligitur de baptizāte: ⁊ ɔfirmāte: ⁊ qđ dr̄ de viro itelligitur etiā ď vxore: ⁊ ɔ̄. tā p matriᵐ q̄ȝ p aliā copulā vbi sunt facti vna caro. 2ᵒ notādū q̄ si eēt aliqua ɔsuetudo ɔ̄ria his dictis: ⁊ nō seruādo generet scādalū. q̄ debet seruari. c. p̄. eo. ⁊ sic cōsuetudo ihabilitat psonas qñ nō ſuādo eēt scādalū: ⁊ videt habere viȝ statuti ſm Pa. ibidē. q̄uis Ber. videat intelligere añ ɔ̄ctū nō vero post ad dirimēdū vide. s. ℣. ipedimētū. p̄. s. i cōi. §. 4. Tertio ē notādū q̄ nō ē ,phibitū prēȝ spiritualē ɔ̄hēr cū sorore filie spiritualis. 30. q. 3. c. si. 4ᵒ est notādū q̄ si aliquis fingat se eē patrinū nō tñ tāgit q̄ nō est patrinus. si aūt tāgat ⁊ non respōdeat itendēs facēr qđ alij patrini faciūt. fit patrinus. q2 verba nō sunt de eēntia. Idē tenet Pa. in d. c. si. eo. q̄ nō requirit itētio. ſ3 sufficit tenere linteū. 5ᵒ notādū q̄ nō pōt ɔ̄hi per ,pcuratorē Pa. i. c. veniens. eo. hic habes quō idē ,pcurator ipe ɔ̄hat q2 si itendit nō est dubiū si vero nō itenderet ɔ̄hēre sunt opiniones. si. n. teneat tñ noie illius cuius ē ,pcurator. nec intēdat esse patrinū nō ɔ̄hit. nō est tñ silr de eo q baptizat vel t3 noie suo q̄uis nō itendat ɔ̄hēr cognationē. q2 ɔ̄hit: ⁊ non sic de ,pcuratore quo ad istud vltimū. Nec etiā ciuitas seu vl̄itas pōt ɔ̄hēre q2 nō habet aiaȝ. 6ᵒ est notādū q̄ abbates: monachi. religiosi vel canonici regulares nō pñt baptizar vel tenere ad baptiſmū seu ɔfirmationē. 16. q. 1. placuit de ɔ̄se. di. 4. nō l3: ⁊. c. ex parte de postu. 7ᵒ notādū q̄ cū hoc sit edictū ,phibitoriū nullus ,phibet cōtrahere nisi i his cōphēdat. 8ᵒ notādū q̄ p reiterationē sacri nō ɔtrahit q2 nō recipit nouū eē spirituale. 9ᵒ notādū q̄ qñ aliqs baptizat i domo causa necessitatȝ: ⁊ postea solēniter i ecclesia tūc ɔtrahit qñ baptizat. s. i domo. 10ᵒ notādū q̄ lauātes crisma nō ɔtrahūt q2 tūc nō recipit eē spirituale. 11ᵒ q̄rit est sor. maritus tenēs Petrū ex quo etiā vxor cognita fit matrina baptizati. morit sor. ⁊ sua vxor accipit aliū virū. ex quo habet filiā vtrū iste filius possit illaȝ filiā accipere. d. An. tenuit q̄ sic q2 nō ē expsse ,phibitū Ge. tenuit ɔ̄triū. c. p̄. lib. 6. eo. q2 ē filiᵘ spiritualis ⁊ illa filia naturalis qđ videt verius.

Impedimentū. 6ᵐ. vtrū adoptio ipediat ma-
i trimoniū. R. ſm s. Tho. vbi. s. ar. 2ᵒ. q̄ lex diuina illas personas ɔ̄cipue a matriᵒ excludit quas necesse erat cohabitare ne vt Rabi Moyses dicit si ad eas liceret carnalis copula facilis pateret cōcupiscētie locus. ad quā repmēdā matriᵐ est ordinatū: ⁊ q2 filius adoptatus ɔuersat i domo patris adoptantis sic̄ filius nāl's idō legibus humanis ,phibitū est iter tales matriᵐ ɔtrahi: ⁊ talis ,phibitio est p ecclesiā approbata: ⁊ inde h3 q̄ legalis cognatio matriᵐ ipediat. hec s. Th. q̄ ɔfirmātur p. c. ita diligere. 30. q. 3. Et nō solū impedit ɔtrahendū. sed etiā dirimit cōtractū Pa. in. c. p̄. eo. i glo.

¶ Querit iter quas psonas hec cognatio ɔtrahat. 6
R. h3 s. Tho. vbi. s. arᵒ. 3. q̄ triplex ē legalis cognatio pᵃ q̄ſi descēdētiū q̄ ɔ̄hit iter prēȝ adoptātē: ⁊ filiū vel filiā adoptatū: ⁊ filiuȝ vel filiā filij adoptiui ⁊ nepotē: ⁊ sic deinceps q̄uis nō habeat gradus. 2ᵃ q̄ ē iter filiū adoptatū ⁊ filiū nāl'ē. 3ᵃ p modū cuiusdā affinitatȝ q̄ est iter prēȝ adoptātē. ⁊ vxorē filij adoptati. vel eɔ̄. iter filiū adoptatū ⁊ vxoreȝ pris adoptantȝ. pᵃ āt cognaᵒ ⁊. 3ᵃ. ē ppetua ēt soluta adoptiōe. 2ᵃ. nō ipedit nisi q̄ȝdiu manet i ptāte pris adoptātȝ. vñ mortuo prē vel filio emācipato pōt iter eos ɔ̄hi matriᵐ: ⁊ ad pᵐ dicit q̄ iter prēȝ adoptātē ⁊ matrē nāl'ē nō ɔ̄hit. vel prēȝ nāl'ē. s. s. T. d. c. ita diligēter: ⁊. c. post susceptū: ⁊ extra eo. c p̄. ff. ď ritu nup. l. adoptiuᵘ. Insti. de nup. §. p̄. ⁊. 2ᶜ. h3 Hosti. ⁊ Inno. filius adoptiuᵘ pōt ɔ̄hēre cū illegitima pris adoptātis. q2 illegitimus nō ē i patria ptāte. Insti. de nup. §. pen. ɔ̄triū tenet Pa. i. c. vnico. eo. i si. ⁊ ibidē in glo. tenet idē Pa. q̄ filius adoptiuus siue trāseat i ptātē patris sic̄ arrogatus siue nō vt simplr adoptatus nō pōt ɔ̄hēre cuȝ filia nāl'i q̄uis qdā teneāt ɔ̄triū: ⁊ nō obstat q̄ nō sit ppetua q2 sufficit q̄ possit esse. Huic videt ɔsentire. s. Tho. ⁊ i. ar. c. pᵐ. 30. q. 3. ⁊. c. pᵐ. eo. Uir ⁊ vxor simul ab eodem adoptati pñt ɔ̄hēre q2 nō repit ,phibituȝ Hosti. tñ ɔ̄: ⁊ silr filius nāl'is ⁊ adoptata si vnus eoȝ mācipet pñt ɔ̄hēre. c. p adoptionē. 30. q. 3. ⁊. c. p̄. eo. secᵘ ď pᵃ vel. 3ᵃ. specie. Insti. de nup. §. ergo: presbiter pōt adoptare Pa. c. p̄. eo. supra. ℣. adoptio. §. 6.

¶ Angelica i. ℣. ipedimētū. eo. §. p̄. ⁊ pen. dicit q̄ filij filioȝ arrogatoris etiā ,phibēt iter se: alī glo. l. c. i. eo. ⁊ Insti. de nup. §. iter eas: ⁊ videt i si. ɔcludere q̄ Tho. ⁊ Pe. con. ſ3 hoc nō videt veȝ. p̄. q2 nō repit aliquo iure prohibitū. imo aliq etiā tenēt q̄ nō dirimit ɔ̄ctū iter adoptatū ⁊ nāleȝ vt recitat Pa. i. d. c. p̄. eo. 2ᶜ q2 illa glo. alī nihil dicit de filijs filioȝ. ſ3 solū de filijs. 3ᶜ nō facit ,p eo illa. Insti. q2 nō logt ď filijs filioȝ nisi respectu pris. s. in pᵃ spē. imo ibideȝ. §. eius. di ɔ̄triū. Tho. etiā ⁊ Pe. faciūt i ɔ̄triū. itē petrus dicūt: qui dicūt q̄ tenet simpliciter. i. etiā i adoptione simplici filij adoptiui ſ3 veriorē opinionē pñt inter se ɔ̄hēre. Reliqua que pertinent ad apodtionem vel arrogationē. vide. ℣. adoptio.

Impedimentū. 7ᵐ. s. criminis: ⁊ p̄ q̄rit q̄ sunt
i crimina q̄ impediūt matrᵐ ɔtrahēdū. R. h3 s. Tho. 4. di. 35. i expositiōe littere q̄ sunt sex pᵐ est icestus. c. si quis viduā. 32. q. 7. ⁊. c. qui dormierit: ⁊. c. cūcubuisti. Secūduȝ vxoricidiū. c. admone-

re:ꝛ.c.interfectores.33.q.2.Tertiū rapine aliene spōse.c.statutū.27.q.2.Quartū quādo aliquis isidiādo matrimonio propriū filiū de fonte leuauit vt possit priuare vxorem debito cōiugali.30.q.1.de eo.Quintū qui interficit sacerdotē.c.qui presbiterū.de peni.ꝛ re.Sextū quādo aliquis peragit penitentiā solēnē.33.q.2.de his:ꝛ.c.antiqui.Hosti.addit. Septimū si quis monialē scienter acceperit i vxorē.27.q.1.c.hec vero.ꝛ multis.c.se.Octauū ponit.s.Tho.4.d.38.i lra.s.crimē heresis: ꝛ similiter.39.in littera vbi dicit.ꝙ nō dirimit ꝯtcū tn̄ si sit nō baptizata: ꝛ 65.s.Tho.de alijs pcedētibus nō dirimūt ꝯtcū. vn̄ si timerent de icōtinentia possēt epūs dispēsare. Secūdū aliquos sufficit licētia ppriꝫ presbiteri:ꝛ sm.d.ar.f. si tales ꝯtrahant sine licentia epi peccāt mortaliter. Ego crederē ꝙ esset ꝯsideranda ꝯsuetudo.

1 ¶ Querit .1.q̄ sunt crimina q̄ dirimūt ꝯtcū .R. sm .s.T. vbi.s.ꝙ vnū ē qn̄ aliqs cū aliq̄ cōiugata ꝯcūbit:ꝛ ex hoc machinatur in mortem viri cū effectu. tūc.n.ad iuicē ꝯtrahere nō debent:ꝛ si ꝯtraxerint separātur.circa qd̄ varia sentiūt doc. i.c.super hoc.eo.ti.ꝛ.c.p̄.de cōuersi.ifi.sed opinio quā sequit Jo.an.magis placet vt sine adulterio requirat machinatio vtriusqꝫ.puta si coniunx machinat mortem mariti cum extraneo vt illū possit habere i maritū secuta morte.nō pōt iter eos esse matrimoniū vt est tex.i.d.c.p̄. Si vero interuenit machinatio alterius tm̄ nō impedit matri^{m} nisi sit machinatio cū adulterio ꝯiuncta.ar.c.si quis viuente .31.q.1.ꝛ sic itelligitur.c.1.eo.ꝛ.d.c.super hoc.Et hoc intelligit quādo occasio seu machinatio fit.hac de causa.vt.s.habeat i maritū vel vxorē. si.n.ppter aliā cām faceret.puta odio vel i bello.nō ipediret.c.laudabilē.de ꝯuer.ifi. ꝛ idem itelligit si per aliū occidit ac si per se faceret.semper itelligit de morte cū effectu.Nō tamen ipediret si tn̄ ratuꝫ ꝛ nihil operata sit.habet ergo hoc crimen duo mēbra p^{m} est quādo ambo machinātur i mortē ꝛ tūc requirūtur tria ad hoc ꝙ impediat.p^{m} est vt ambo machinent.2^{m}. ꝙ machinentur hoc fine vt possit ꝯhere. 3^{m} ꝙ ex ista machinatione sequat mors.2^{m} membrū est quādo vnus solus machinat ꝛ tunc requirūtur ad hoc vt impediat.p^{m} ꝙ machinet.2^{m} ꝙ hoc fine.3^{m} ꝙ sequat mors. 4^{m} ꝙ interueniat adulteriū i vita mariti. Et nō sm.s.Th.4.di.37.q.2.ꝙ nūꝙ licet homini sine pctō occidere propriā vxorē.ꝗuis sibi liceat eā ppter adulteriuꝫ accusare apud iudicē vt interficiat: ꝛ post mortem pōt libere alteri nubere. Et ibidem ar.2.ponit quō aliquādo adulteriū ꝛ vxoricidiū impediūt ꝯhēdū: ꝛ aliqn̄ dirimūt ꝯtractum.

2 ¶ Secūdū crimen qd̄ dirimit ꝯtractum est sm.s.s.Tho.vbi.s.quādo ꝯtrahit matri^{m} d̄ facto cū adultera.primi.n.matri^{m} facit ꝙ non stat.2^{m} vnde si primū matri^{m} nō fuisset verū saltem per verba de presenti etiā si esset separatū quo ad thorū.c.significauit:ꝛ.c.litteras.eo.ti.staret.3^{m}.in quo.ad hoc vt dirimat ꝯtractū requirit p̄ ꝙ ꝯtrahat de facto p verba de p̄senti. 2° ꝙ sequat vel precedat adulteriū an mortem mariti.nihil.n.refert vtruꝫ precedat vel sequat ꝯtractū matrimonij dūmodo sit ante morteꝫ mariti vel vxoris.3^{m} ꝙ tā adulter ꝗ̄ adultera sciāt ꝙ habet aliū vel aliā. Si.n.pcessit solūmodo adulteriū sine ꝯtractu vel fide data.vt in.§.sequēti non impedit.c.significasti.eo.ti.ꝛ 31.q.1.c.si quis viuente.similiter si solū ꝯtraxit vel fidē dedit sine adulterio nō impedit de nouo ꝯtrahi mortua ppria vxore.vt i.c.si.eo.Similiter si cōtraxit secuto adulterio cū ignorāte nō impedit.c.p̄.eo. Et debet intelligi ꝙ superinducta ignorauit toto tēpore ante mortē prime vxoris.si aūt certiorata de vita prime coniugis permisit se cognosci ab illo viro.nō pōt amplius illū habere i maritū.c.si.eo.ti. Et isto iteꝫ quo ignorat si ꝯtraheret cū tertia mortua prima debet stare cū tertia etiā si post mortē prime cognosceret secundā ipa.2^{a}.stante in ignorātia.c.veniēs.d̄ eo qui du.i ma. Et itelligit qn̄ adulteriū ꝛ matri^{m} facta sunt stante p̄ matri^{o}.siue adulteriū precedat ꝯtractū vel fidem vel sequat.31.q.1.relatum.

¶ Tertiū crimen est quādo nō precessit matri^{m} sed dedit fidem ꝯtrahēdi post morteꝫ ppriē vxoris.vel 3
promisit cū iuramēto ꝙ ꝯtraheret post mortē proprie vxoris:ꝛ secutū est vel precessit adulteriuꝫ cum scientia ipedimēti q̄ oia debēt itelligi sm ꝙ dictū ē i.§.pcedenti:ꝛ vt i iuribus ibi alt.vnde p̄ requiritur ꝙ promittat cū iuramēto viuēte prima vel det fidē accipiendi eā post mortē proprie.2° ꝙ sequat vel p̄cedat adulteriū viuēte prima.3° ꝙ fiant ista cū cognitiōe vtriusqꝫ dicti ipedimēti.declara.vt.s. Sed quid de illo qui facit simplicē promissionē .R^{o}.qdā dicūt ꝙ dirimit q: videt idem periculū ꝛ eadeꝫ rō cū illo qui dedit fidē:Pe. de pal.4.di.34.q.1.ar.3°. dicit ꝙ sub noīe fidei itelligit etiaꝫ nuda promissio nihil tn̄ ad hoc alt. Sed melius videt dicendū cuꝫ alijs ꝙ nō dirimit q: est edictum prohibitoriū ideo nō tenet nisi reperiat expresse.sed nō reperiūtur nisi predicta.s.fidei datio seu fidei promissio.c.si.eo.s.d̄ eo qui du.quā po.ꝛ iuramentū.31.q.1.c.relatū. Facit cōis regula q: in dubio est iudicādū pro matri^{o} ꝛ maxime post factū. Quō differat simplex pmissio.fidei prestatio:ꝛ iuramētū.v.iurare.§.31.

¶ Sed quid quādo cōtraxit vel promisit multis in 4
sexis viuente prima ꝛ concubuit cū omnibus.querit cum quā debet.mortua prima .R. sm Hosti.locus est gratificatiōi.q: cū nullū illoꝝ esset matrimoniuꝫ oportet ꝙ ꝯtrahat d̄ nouo:ꝛ sic illa erit quā primo post mortē prime acceperit . Sed quō dicit inscia. R. sm Hosti.si maritus venit de longe ꝛ dicit se nō habere vxorem.c.cū apostolica.de spon.ꝛ sic inscia nō committit adulteriū.q: non committit dolū.ff.ad.l.iul.de adul.l.penul.34.q.2.in lectū:ꝛ etiam filij non

erunt illegitimi. Sed quid si. P. solicitat bertam vt sibi cōsentiat & berta non vult cōsentire nisi promittat q post mortē proprie vxoris accipiet quam cōsulerit sibi Antonia credēs q nō de alia q̄ de Berta obcat cōsulere. R. si dolo hoc fecit nō poterit Bertā accipere. si aūt bono cōsilio vel sine dolo. tūc poterit illā accipere. Sed qd si quis pmisit aliam viuēte prima & tn̄ illā nō cognouit. s3 mortua p⁹ accipit aliā: & illa viuēte cognoscit. illā secūdā cui prius pmiserat. mortua. 3ª. vtr̄ possit illā accipere. R. sm̄ Pa. i. c. si quis. de eo. q. du. q q̄uis qdā dicāt q nō. tn̄ verius vr̄ q sic. q2 dū accepit tertiā videt recessisse a pmissiōe facta. 2ª. & sic ē solū adulteriū sine pmissiōe: & p̄terea rō legis ē ne sequat machinā° i mortē p⁹ q̄ rō ɔ̄siat hic.

Impedimētū. 8ᵐ. s. cult⁹ disparitas vbi ꝑ notādū. s3. s. Tho. 4. di. 39. ar⁹. ꝑ. q infidelis non pōt ɔ̄here cū fideli. Nam principalius bonū matrimonij ē proles ad cultū dei educāda. cuius aūt educatio fiat cōiter p patrē & matrē. vterqz s3 fidē itēdit ad cultū dei plē educare: & iō si sint diuerse fidei. itētio vnius. itētioni alterius erit ɔ̄ria: & ita iter eos nō pōt cē ɔueniēs matri⁹: & ppter hoc disparitas cultus pcedēs matri⁹ ipedit ipm ne ɔ̄hi possit. In veteri aūt lege aliqñ. s. qñ erat periculū vt traherētur ad idolatriā vt de cananeis. erat phibitū. aliqñ erat pmissum. s. qñ nō erat picułū. vt de Moyse & Joseph: & Hester. Nūc aūt fideis ē rō de oibus ifidelibus: & iō ex statuto ecclesie ē vtr̄ phibitū. 28. q. i. caue. Nec obstat qd̄ dr̄ deute. xi. si egressus ad pugnā videris mulierē pulcram i medio captiuo⁊: & adamaueris eā dormiēs cū ea erit tibi vxor. q2 vel loquit de alijs natiōibus cū qbus licite poterat inire ɔnubia. vel loquit qñ illa captiua ad fidē & ad cultū dei ɔuerti volebat. sponsalia tn̄ de futuro possunt ɔ̄hi cū cōdictiōe si voluerit ɔuerti. Cū heretica pōt ɔ̄here si sit baptizata q̄uis peccet sicut cū excōicata. q2 hūt baptismū qui ē ianua sacro⁊. secus de cathecumino q̄uis habeat ppositū q2 nō est baptizatus. hec s. Tho. Ex quibus p3 solutio. q. quā mouet Rosella. ẜ. papa. §. 6. vtrū papa possit dispēsare cū fideli vt accipiat infidelē ad qd̄. R. qdā Jo. antho. in. c. si. de ɔdi. apo. dicēs post Bal. q sic. ex magna cā. puta regina cū turcho de quo sperat ɔuersionē. Car. aūt tenet q nō q2 habet ortū a iure diuino. sed prima opinio videt ɔformis opinio s. Tho. i eo q dicit q est de iure positiuo: & q in testamēto veteri aliqñ licebat: rc. Uide. ẜ. dispēsa°. §. 2ª. ɔclusiōe. 5ª.

1 ¶ Utrū iter ifideles possit cē matri⁹. R. sm̄ s. Tho. vbi supra ar⁹. 2ª. q pñt ɔ̄here nō tn̄ erit pfectū. neqz sacm̄. vtēdo aūt matri⁹ si ppter prolē vel fidē quā sibi iuicē tenētur vtāt. nō peccāt aūt. n. sic. Matri⁹ principaliter istitutū est ad bonū prolis nō tm̄ generādē. q2 hoc sine matri° fieri posset. s3 ēt pmouēde ad perfectū statū. q2 q3libz res itēdit effectū suū nāliter perducere ad perfectū statū. Est aūt in prole duplex perfectio ɔsiderāda. s. perfectio nature nō solū quātū ad corpus. s3 etiā quātū ad aiam per ea q̄ sunt de lege nature: & pfectio gratie. & prima pfectio ē materialis: & iperfecta respectu secūde & iō cū ea q̄ sunt ppter finē sint pportionata fini matri⁹ qd̄ tendit ad primā perfectionē ē iperfectū: & materiale respectu illius qd̄ tēdit in perfectionē secūdā: & q2 prima perfectio cōis cē pōt fidelibus & ifidelibus. 2ª. aūt est tm̄ fideliū. iō iter ifideles est quidē matri⁹. s3 nō pfectū vltima perfectiōe. sicͭ ē iter fideles. nec ē sacm̄ actualiter q̄uis forte sit sacm̄ habitualiter: s3 est matrimoniū sm̄ q est in officiū nature: & pñt ɔ̄here in oibus gradibus. qui nō sunt phibiti de iure diuino: & si couertātur poterūt i illis remanere. hec ille.

¶ Utr̄ cōiunx ɔuersus ad fidē possit cū vxore nolēte ɔuerti remanere. R. s. s. Tho. vbi. s. ar⁹. 5ª. q fidelis cōuersus pōt cū ifideli remanere cū spe cōuersiōis si eā i infidelitate nō viderit obstinatā: & bene facit cōmanēdo: & hoc ē ɔsiliū apli. i. cor. 7. non tn̄ tenet si non vult cōuerti. vñ er. s. Tho. vbi. s. ar. 5ª. 4. & 5ª. eliciūtur iste sentētie: qñ aliquis infid. lis ɔuertit ad fidē vel alia sibi i matri⁹ vult ɔuerti: & sic tenet secū stare. vel est spes ɔuersiōis: & vult secū habitare sine iniuria creatoris nec trahit eum ad infidelitatē vel aliud petm̄: & sic nō pōt alteri nubere. debet de cōsilio secū habitare. vel nō vult cōuerti nec est spes cōuersiōis. vult tn̄ secū habitare sine iniuria: rc. & tūc non pōt alteri nubere neqz accipere sacros ordines nec emittere votū castitatis: & pōt recedere vel cohabitare si vult. Aut nō vult cōuerti nec est spes vel nō vult secū habitare vel non vult habitare sine iniuria saluatoris & tūc nō pōt secum habitare: & pōt nubere cui vult. prius requisito si vult cōuerti: & pōt accipere ordines & vouere castitatē: & postq̄ ɔ̄xit cū alia est solutū. p⁹ matri⁹ si tn̄ anteq̄ cū alia cōtrahat velit cōuerti vel cohabitare sine blasfemia: rc. nō pōt cū alia ɔ̄here: & sic p3 cē falsum id quod notat Pa. i. c. gaudemus ꝺ diuor. i glo. in. ẜ. cōplentur. s. q sit solutū anq̄ ɔ̄hat. soluit. n. s3. s. Tho. qñ maius vinculū aducit ɔ̄hēdo i fide. signū hui⁹ q2 si isto iterū cōuertat nō erit solutū.

5 ¶ Querit de cōsuetudinibus quibusdā q̄ sunt iter infideles vtr̄ qñ ɔuertūtur debeāt illas seruare. R. sm̄ s. Tho. vbi. s. ꝑ si ɔ̄xerūt i gradibus prohibitis iure diuino vel nature q2 tenētur ad illud etiā in ifidelitate ideo debent separi si vero i gradibus humāo iure prohibitis. possunt in illis remanere. q2 ecclesia nō se impedit ꝺ his qui foris sunt. 2ª. si habuerūt plures vxores q2 est ɔ̄ ius nature ideo sola prima fuit sua vxor: & ideo si illa vult cōuerti debet alias emittere. si vero prima nō vult cōuerti. pōt accipere quā vult. 3ª. q2 repudiū est ɔ̄ ius nature ideo si dedit libellū repudii alicui q̄ fuit sua vxor tenet illam acceptare. si vult cōuerti. nec pōt sibi obijcere adulteriū pcetū. pro eo q nupsit alij post repudiū. nisi alias

fuerit fornicata. q° si alter cōuertat. altero i infidelitate remanēte si habent filios adultos. potest sequi quē vult. si vero sunt pueri ante vsum rōis debēt dari volēti cōuerti. non obstāte φ partus debeat sequi ventrem vel altero indigeat ꝛ hoc fauore fidei hec oia. s. Tho. q̄ etiā ꝓbatur i. c. gaudemus. de diuor. ꝛ darius i. c. ex litteris de cōuer. ifi.

4 ¶ Quid si ifidelis ꝯbat cū altera ifideli alterius ritus. R. φ nisi legibus suis phibeat φ pōt fieri. Jtez si fidelis ꝯtrahat cū heretica baptizata tenet matrimoniū nec vnq̄ʒ illa viuēte potest aliā accipere. etiā si fiat postea ifidelis. q: pⁿ fuit ratū i rōe sacri quod nō est de matri° ifideliū nō baptizatoꝝ. Jtē ifidelis cōuersa gaudet priuilegio dote Pa. i. d. c. gaudemus. circa fi. vbi ēt nota φ si ifidelis diceret simul multis ifidelibus accipio vos i vxores ꝛ ipe responderent ꝛ nos te accipimus nō valet cū aliqua illaꝝ q: nō fuit cōsensus i vnā. Jtez si ꝯtrahāt ꝯ aliquod coꝝ statutū anullās matriᵐ ꝯtractū nō tenet. q: ḃʒ Pe. 4ᶜ. di. 59. lʒ talia statuta nihil valeāt quātū ad sacrm valent tñ vt est fedus humanū ꝯcor. s. Tho. vt in principio huius. §.

Mpedimentū. 9ᵐ. f. violentie seu metus. primo querit quid sit. R. fm. s. Tho. 4. di. 19. ar°. ꝓ. φ duplex est coactio vel violētia vna q̄ facit necessitatē absolutā ꝛ tale violentū dr̄ a pho violētū simplr vt cū quis alium impellit ad motū. alia q̄ faciūt cōdicionalē necessitatem: ꝛ hāc vocat philosophus violentū mixtū. sicut cuʒ quis proiicit merces in mare ne perdiderit ꝛ in isto violēto q̄ʒuis hoc qđ fit nō fit per se volūtariū. tñ cōsideratis circūstantiis hic ꝛ nūc volūtariū est: ꝛ q: actus i particulari sunt. ideo simplr volūtariū est. sed fm quid inuolūtariū. vnde hec violētia vel coactio potest esse i volūtate cū cōsensu nō aūt prima. Et q: hec coactio fit ex hoc φ timet aliqđ periculū iminens. ideo ista vis idem est qđ metus. qui volūtatē cogit quodāmodo. sed prima vis cadit etiam i corporalibus motibus. sed q: legis lator nō cōsiderat solū interiores actus. sed magis exteriores. ideo per vim itelligit coactionē simplr ꝓpter qđ vim ꝯtra metū diuidit. sed nūc agit de cōsensu iteriori. i quē non cadit coactio. seu uis q̄ a metu distinguit: ꝛ iō quātū ad ꝓpositū pertinet idez est coactio qđ metus. est aūt metus fm iuris peritos istātis vel futuri periculi cā. mentis trepidatio. hec. s. Tho.

1 ¶ Utrū aliquis metus cadat i cōstantē virū. R. fm s. Tho. vbi supra. arᶜ. 2°. φ cadere metū i aliquē est aliquē metu cogi. cogitur aūt aliquis metu quādo aliqđ facit qđ alias nō vellet ad euitandū aliqđ qđ timet. i hoc aūt cōstans ab incōstāti distinguit quātū ad duo. primo quātū ad qualitatē periculi quod timet q: cōstans sequit rationē rectam per quā scit aliquid pro quo sit aliquid dimittēdū vel faciendū semper aūt minus malū vel maius bonū digendus est: ꝛ ideo cōstans ad minus malū substinēdū cogitur metu maioꝝ mali. nō aūt cogit ad maius malū vt vitet minus malum. sed incōstans cogitur ad maius malū ꝓpter metū minoꝝ mali. sicut ad peccata .ū. ꝓpter metū corporalis pene. sed pertinax ecōtrario nō etiā potest cogi ad minus malū substinendū vel faciēdū vt euitet maius malū. vnde ꝯstans est medius inter incōstantē ꝛ pertinacē. 2°. differunt quo ad estimationē periculi iminētis. q: cōstās nō nisi ex forti estimatiōe ꝛ probabili cogit. sʒ icōstās ex leui prouer. 27. fugit impius nemine persequente. Nō timet igitur cōstans fm philosophū nisi quod oportet. quādo oportet: ꝛ vbi oportet. Ad peccata ergo q̄ sunt maxima maloꝝ nō potest cōstās cogi. imo magis vult mori. vt etiā dicit phs i. 3°. ethi. sed quedā dāna corporalia sunt minora quibusdā aliis q̄ sunt iter pāpua q̄ ad personā pertinēt. sicut mors verbera. dhonestatio per stuprū: ꝛ seruitus. Et ideo ex istis cōstans cogit ad alia dāna corporalia substinēda: ꝛ hec ꝯtinētur his. v. stupri siue status. verberis atq̄ necessis. Nec differt vtruʒ hec pertineant ad personā propriā vel vxoris vel filioꝝ aut alioꝝ hmōi. Jnfamia aūt q̄ʒuis sit magnū malū tamē ei de facili occurri potest ꝛ ideo nō reputat cadens in cōstantem virū metus ifamie fm iura. Nec obstat quod dicit in glo. l. nec timorē. ff. co. φ timor infamie facti nō causat timorē iustū puta si timet φ dicet mala de eo vel faciet cāndlā: ꝛ in hoc ꝯcordat cū s. Tho. sed metus ifamie iuris talis qui habet iure effectū iustus est. l. isti. §. fi. co. ti. ꝛ cadit fm iura i cōstantē virū qđ est cōtra. s. Tho. R. φ timor talis infamie vel habet penā adiūctā mortis vel cruciatus ꝛ hmōi. ꝛ sic cōtinet in premissis. si vero nō habet talem vel similem penā faciliter potest prouideri. vt dicit. s. Tho. glo. potest itelligi de ifamia q̄ habet adiunctā talem penā. Et licet aliquādo constans videat mentiri ꝛ sic peccare. videlicet quādo promittit aliquid qđ nō vult dare. tñ nō mentit q: tūc vult dare q̄ʒuis postea velit repetere. vel saltem iudicii ꝯnūciare. si se promisit nō repetiturū restitutionē. nō pōt aūt promittere se nō denūtiatuꝝ cum hoc sit ꝯtra bonū iustitie. hec oia ḃʒ. s. Tho. Nō ḃʒ Pa. i. c. cū locū. d spon. φ metus quis sit cadēs i cōstātē viꝝ dʒ iudicari ex arbitrio bōi viri. vñ minor metus i muliere sufficit: ꝛ dʒ his addi vincula° ꝛ fm hosti. si captiua° vel vincula° rōe matrimonij nō teneret. secus si eēt rōe alterius. metus morꝭ ꝛ cruciatus cadūt i ꝯstātē. c. cuʒ dilectus. de his q̄ vi. me. fiūt stupri ꝛ futuriꝭ ꝛ captiua° ꝛ vincula°. ff. co. l. neq̄ timorē: ꝛ ḃʒ Pa. i. c. fi. q. de. ꝭ vo. si tyrān⁹ solet male tractat nō parētes. pecc ei⁹ cārēt timorē cadētē: ꝛ c.

2 ¶ Querit. 3. vtrū cōsensus coactus tollat matrimoniū. R. fm. s. Tho. vbi supra ar°. 3. qᵃ. pᵃ. φ vinculū matrimonii perpetuū est: vnde illud qđ perpetuitati repugnat tollit matriᵐ. Metus autē qui cadit

tn cōstantē viꝝ perpetuitatē tollit. q: pōt reperi i in tegrū. talis ergo coactio q̄ est metus cadens i cōstātem viꝝ tollit matri^m: ⁊ non alia. Cōstans aūt vir iudicaꝭ virtuosus qui est mensura i oibus operibus humanis vt pħs dicit i. 3^c. ethi. Quidā aūt dicūt ꝙ si cōsensus assit q̄uis coactus itenus. est matrimoniū quātū ad deū. sed nō quātū ad statū ecclesie. q̄ p̄sumit ibi nō eē cōsensum interiorē ꝑpter metū. sed hoc nihil est q: ecclesia non debet p̄sumere de aliquo pctīn quousqꝫ probeꝭ. peccauit aūt si dixit se ꝯsentire ⁊ nō ꝯsensit. vnde ecclesia presumit cū ꝯsensisse. sed iudicat illū ꝯsensum extortū. nō eē sufficientem ad faciendum matri^m. nō. n. sufficit ad matri^m quicūqꝫ ꝯsensus. seu quodcūqꝫ volūtariū. sed requiritur volūtariū cōplete. q: debet eē perpetuū: ⁊ iō per violentū mixtū impediꝭ hec. s. Tho. q̄ cōfirmatur per Pa. i. c. cum locū. de spon. ⁊ dicit ꝙ est cōis opinio. s. ꝙ est nullū ipo iure: ⁊. c. ꝑ. de his q̄ vi. Et q̄uis ibi Pa. adducat multas rōes huius sententie tñ ratio. s. Tho. melior est oibus: ⁊ sic patet ex. d. c. cū locū: ⁊ ex tex. c. veniens. ꝑ. ⁊. 2^c. ꝙ hoc ipedimentū est ex statuto ecclesie. fundato i iure naturali: ⁊ ratificaꝭ per ꝯsensum tacitū sequentē. q: q̄uis ꝯsensus tacitus solus: ⁊ per se nō sufficiat. cū illa tñ expssiōe precedente sufficit. ſm Ricar. dūmodo ꝯsensus alterius perseueret. Quid si ꝯfirmeꝭ iuramēto. Rꝫ. ꝙ nō valet. q: quod nō est non pōt ꝯfirmari. Quid si per copulā sequentē. Rꝫ. q̄uis presumaꝭ si nō damauit. tñ nō est nisi ꝺ nouo ꝯsentiat. q: primus ꝯsensus nō valuit. nec etiā pr̄ pōt cogere filios. c. requisiuit. de spon. Dolus si tātus esset ꝙ remoueret ꝯsensū ipedit. ſm Pa. i. c. cū dilectus. de his q̄ vi. vide. ℣. coactio. per totum: ⁊. ℣. metus.

Impedimētū. x^c. s. ligaminis. vt^m quādo aliquis est alicui ꝯiūctus per matri^m possit aliā accipere. Rꝫ^c. ꝙ nō. alias adulteriū comittit. de spon. du. c. licet. si etiā p^m sit solū per verba de presenti: ⁊. 2^m. sit ꝯsumatū. sꝫ nūqꝫ fuit licitū nisi ex reuelatiōe diuina. c. gaudemus. de diuor. Potest tamen alter ꝯiugū ingredi religionē ante ꝯsumationē approbatā ⁊ remanēs erit liber post ꝓfessionē de quo ipedimēto. 2^c. pōt etiā vir vxorem dimittere quo ad thoꝝ siue habitationē ꝑpter fornicationē q̄uis nō possit aliā ducere. 32. q. 7. c. ꝑ. 2. ⁊. 3. post morte vero alterius. alter pōt nubere cui vult ⁊ ifra tēpus luctus mulier sine pena ifamie. c. super illa de secūdis nup. Quādo alter alligatus est alteri tantū per sponsalia. vide. ℣. sponsalia.

¶ Dubitans de morte cōiugi nisi prius certificetur ꝯhere nō debet. q̄uis ignoret quid sit de eo q lōgo tēpore affuit: ⁊ si ꝯtraxit ⁊ dubitat debet reddere. sꝫ nō exigere: ⁊ si postmodū sciat. primū viuere. dimittit. 2^m. c. dñs. de secūdis nup. ⁊. c. i p̄ntia. de spon. ſm Ray. si credidit ex probabili cā ipm eē mortuū vel professum añ ꝯsumationē ⁊ ꝯtraxit. excusaꝭ ꝑpter ignorātiā facti ⁊ filii si quos susceperit iudicabūtur legitimi. si vero primus venerit debet stati reddere ad primū. aliter si steterit cū. 2°. ē adultera. 34. q. 2. c. cū per bellicā: ⁊. c. cū i captiuitate: ⁊. c. si virgo. Primus quoqꝫ teneꝭ eā recipe vt i. d. c. nisi forte postq̄ sciuit ꝺ vita primi pmisit se cognosci a. 2°. ⁊ sic adultera fuit glo. nota i. c. qm̄ frequēter. vt li. nō ꝯte. i. ℣. ꝑsumaꝭ dicit ꝙ per famā q: senex erat vel etiā q: in acie fuit nec reddijt. p̄sumiꝭ ꝙ his casibus sit mortu^s: ⁊ si ꝯhat ita credēs excusaꝭ ab adulterio etiā si viuat ꝑpter ignorātia. d. c. per bellicā q: nō comittiꝭ adulteriū sine dolo. ff. de adul. l. pe. vel si recepat lr̄as illoꝝ cū quibus militauit. C. de repudi. aut. hodie tñ dr̄ ꝙ nō debet ꝯtrahere nisi ꝑ sit certa ꝺ morte ipius. d. c. dñs: ⁊. c. i presentia. sꝫ satis certū ē illis per solas hmōi violētas ꝑsumptiōes postq̄ aliquāto tēpore durent expectādū. hec ibi. i glo. Pa. i. d. c. presentia postq̄ multū disputauit i illa glo. ꝯcludit. ꝙ erit i iudicio iudicis ꝯsideratis circūstātijs. vtrū sit certū vel nō. Nō ſm. d. ar. s. ꝙ illud qđ quidā dicūt. s. ꝙ sufficiat expectare per qnquēniū nō est veꝝ. sꝫ debet expectare quousqꝫ certificeꝭ. vt. s.

¶ Credēs maritū suū eē viuū qui tñ est mortuus si ꝯtrahat cū alio ⁊ ꝯsentit i illū credēs posse ꝯtrahere ꝯhit veꝝ matri^m. secus si ꝯheret credens nō posse ⁊ stat cū illo tāq̄ cū adultero. tū q: nō iteruenit ꝯsensus i matri^m. iō nō ē matri^m. ſm. ℣. ℣. ⁊. d. ar. s. 2

Impedimētū. xi^m. s. iustitie publice honestaꝭ. vt^m ipediat matri^m. Rꝫ. hꝫ. s. Tho. 4. d. 41. q. p^a. ar. ꝑ. q^a. 4. ꝙ spōsalia nō habent perfectā rōez matrimonij. sꝫ sunt q̄dā preparatio ad matri^m. ita ex spōsalibus nō causaꝭ affinitas sicut ex matri^o. sꝫ aliquid affinitati sile. qđ dr̄ publice honestatis iustitia. q̄ ipedit matri^m sicut affinitas ⁊ ꝯsanguinitas ⁊ hꝫ eosdē gradus: ⁊ diffiniꝭ sic. Publice honestaꝭ iustitia est propinqtas ex spōsalibus prouenies robur trahēs ab ecclesie istitutiōe. c. cōtinebaꝭ. de desꝑon. ipu. ⁊. c. iuuenis. ꝺ spon. ꝑpter eius honestatē. Ex quo pꝫ rō nois ⁊ cā. q: s. talis ꝑpinquitas instituta est ꝑpter honestatē. Ex matri^o nō ꝯsumato cōtrahiꝭ quedā affinitas sicut ex sponsalibus. hec ille. Ex quibus pꝫ. ꝑ. quid sit. 2^c. ex quib^9 causaꝭ. s. ex matrimonio nō ꝯsumato: ⁊ ex spōsalibus. 3^c. vnde habet rōes impediēdi. s. ex statuto ecclesie. 4^c. ꝙ habet gradus sicut affinitas. 5^c. ꝙ impedit vsqꝫ ad quartū gradū sicut ꝯsanguinitas ⁊ affinitas. Jn. c. vero vnico de spon. lib. 6. post. s. Tho. determinatū est ꝙ sponsalia pura ⁊ certa etiā si ꝯsanguinitatis. affinitatis. frigiditatis. religionis aut alia quauis causa sint nulla. dūmō nō sint nulla ex defectu ꝯsensus. puta ab infante vel furioso: ⁊ itelligiꝭ ſm Pe. de pal. quādo deficit apparēter consensus puta. q: puer. 5. anoꝝ vel est furiosus vel patet ꝙ iocose. secus si ad decipiendum. causant efficax impedimentum ad impediendum ⁊ dirimendum sequentia sponsalia.

vel matri° nō aūt pcedētia. ɔditionata vero cōdi/ tiōe q̄ suspēdit actū de quo. v. matri. 2°. §. xi. itelli ge qn̄ ē honesta ɔiūgēs: ⁊ de futuro an̄ aduētū cō/ ditiōis nihil cāt. vn̄ si qs ɔtrit de futuro sub cōdi/ tiōe: ⁊ an̄ aduētū ɔditiōis ɔhit spōsalia absoluta cū ɔsanguinea ei° illa spōsalia p° hūt nulla. nec pōt cū illa p° ɔhere ppter ipedimētū publice honestatis ɔtctū ex. 2°. si tn̄ post spōsalia ɔditionata sequat̄ co pula recedit̄ a ɔditiōe ⁊ trāsit in matri. sīlr icerta sic si pmisit ducere filiā ptoris habētis plures filias hec habētur i. d. c. vnico. tā i tex. q̄ȝ in glo. ⁊. c. iuue/ nis: ⁊. c. spōsa: de spon. vbi Pa. dicit q̄ idē iudiciuȝ imo magis est de matri° de p̄ñti non ɔsumato. s. q̄ cāt idē ipedimētū: ⁊ dicit etiā ibidē q̄ aliqn̄ ē soluȝ iustitia publice honestatꝭ aliqn̄ simul cuȝ affinitate aliqn̄ etiā cū ɔsanguinitate. vn̄ qn̄ petit̄ dispēsatio caupte exprimēda sunt. Et nō fm Pa. i. c. nō dȝ: de ɔsan. q̄ qn̄ honestas simul ɔcurrit cuȝ affinitate: si honestas sub affinitate cōphendit̄ nec̄: satis est de affinitate fecisse mētionē qn̄ querit̄ dispēsatio: ⁊ sic pcedit glo. i. d. c. non dȝ. vt si ipetro ducere vxorem ɔsanguinei mei defuncti nō obstāte affinitate in. 3°. gradu. q: ex quo feci mētionē q̄ fuerat vxor cōsan/ guinei mei. feci etiaȝ mētionē de publica honestate. Si vero ex narratiōe verboꝝ nō ɔphēdit̄: vt si ipe/ tro vt liceat mihi ducere vxorē nō obstāte q̄ sit mi/ hi affinis i. 3°. gradu nō valet ex quo de publica ho nestate nō ē facta mētio expssa. vel tacita. q: affini/ tas pōt ɔhi sine matri° puta per fornicationē pbant̄ et i. c. ɔtinebat̄. §. fi. de despōs. ipu. tā i tex. q̄ȝ p Pa. Pueri an̄ septēniū nō p̄ñt ɔhere spōsalia: ⁊ si ɔhāt vel parētes p eis nō cāt hoc ipedimētū: ⁊ si ɔhāt matri an̄ pubertatē sunt spōsalia: ⁊ cāt ipedimē tū: ⁊ si parētes p filijs ɔhāt nisi filij ɔsentiant nō te/ nēt. nec cāt. c. vnico de despon. ipu. li. 6. Multa sūt dicta i. v. spōsalia ad hoc ptinētia ⁊ maxime. §. 4. imo per totuȝ vide ibi.

Impedimētū. 12m. s. ipotētie coeūdi vtrū̄ ipediat

1 matri. R. s. s. Tho. 4. di. 34. ar°. 2°. q̄ sic. vbi dicit. In matri° ē ɔtctus gdā quo vnus alte/ ri obligat̄ ad debitū carnale soluēdū. vn̄ sic in alijs ɔtctib° nō ē ɔueniēs obliga° si aliqs se obliget ad h° qd̄ nō pōt dat̄ vl nō pōt facer̄. ita nō ē ɔueniēs ma trimonij ɔtctus si fiat ab aliq° q debitū carnale sol/ uere nō possit: ⁊ hoc ipedimentū vocat̄ ipo° coeūdi noie generali. qd̄ ipedit ɔhēdū ⁊ dirimit ɔtctū co. ti. p totū: ⁊ mat̄ i. c. qd̄ sedē. Nec valet q̄ copula non sit de ēentia. q: po° ad hoc ex statuto ecclesie est de essentia. q: p matri dat̄ vtriqȝ ptās in corꝰ alterius respectu carnalis copule: ⁊ sic pȝ q̄ statutuȝ ecclesie fundatur in ratione naturali huius ɔtctus. hec ille.

2 ¶ Querit̄ q̄ sunt spēs huius. R. fm s. Tho. vbi. s. q̄ hoc ipedimētū pōt eē ex cā itrinseca ⁊ nāli. vel ex cā extrinseca accidētali. sic per maleficiū p° pōt eē du/ pliciter. vel tēporalis cui pōt subueniri bñficio me/ dicine vel pcessu etatis vt i pueris: ⁊ tunc non soluit matri. vel est ppetua: ⁊ tūc soluit matri. ita q̄ il/ le ex cui° parte allegat̄ ipedimētū ppetuo maneat absqȝ spe ɔiugij. alius nubat cui vult i dn̄o. Ad hoc aūt q̄ cognoscat̄ vtrū̄ sit ppetuū. ecclesia tēpus deter minatū adhibuit i quo huius rei posset eē experimē tū. s. triēniū. ita q̄ si post triēniū i q° fidelr̄ ex vtraqȝ parte dederūt operaȝ carnali copule iplēde inueniat̄ matri nō eē ɔsumatū. iudicio ecclesie soluit̄: ⁊ tn̄ ecclesia qn̄qȝ errat q: p triēniū qn̄qȝ nō pōt sufficiē/ ter experiri ppetuitas ipo°. vn̄ si ecclesia se deceptā in/ ueniat p hoc q̄ ille i quo erat ipedimētū iuenit̄ car/ nalē copulā cū eadē. vel alia pfecisse reitegrat pce/ dēs matri: ⁊ dirimit. 2m. q̄uis de eius licētia sit fa/ ctū. hec ille. Et ē ista spēs fm Ray. nālis. s. ipo° pue ri. 30. q. 2. c. p. frigiditas senis. seu cōplexiōis. aut ar tatio mulieris. de sene dic vt. j. §. 4. De experimēto triēnij itelligit̄ qn̄ nō pōt aliter pbari sufficiēter. fȝ Pa. i. c. laudabilē: ⁊. c. fraternitatꝭ. eo. ti. vbi dr̄ i gl. q̄ si nō erat habilis. p. sine piculo mortis. q̄uis per frequētē vsuȝ. 2°. sit facta habilis. p. non dȝ restitui. Vide ibi i glo. in. v. cuius sit. hoc tn̄ videt̄ eē ɔ. s. Tho. ⁊ cōiter ɔ doc. de quo. j. §. 6. ⁊. 7. Videt̄ n. ex quo ē facta potēs p vsuȝ nālē q̄ nō erat simplr̄ ipo tēs. qd̄ reqrit̄ ad hoc q̄ ipediat. q̄ sit facta habilis iudicabit̄ iudicio matronaꝝ fm ss.

¶ Utrū̄ nimia caliditas ipediat. R. s. s. Tho. vbi. s. ad. 2m. Caliditas supflua vix pōt eē ipedimētū ppe/ tuū. si tn̄ iueniret̄ q̄ p triēniū ipediret carnalē copu lā. iudicaret̄ ppetuū. tn̄ q: frigiditas magis ⁊ freqn̄ tius ipedit. tollit. n. nō solū cōmixtionē seminū. sȝ ēt rigorē mēbroꝝ quo fit ɔiūctio corpoꝝ. iō frigiditas hic magis ponit̄ ipedimētū q̄ȝ caliditas. cū ois de/ fectus nālis ad frigiditatē reducat̄. hec ille. 2

¶ Querit̄ de vetulis ibi ad. 3m. q̄uis qn̄qȝ n̄ habeāt caliditatē sufficiētē ad generādū. tn̄ hn̄t sufficiētem ad carnalē copulā: ⁊ iō ɔcedit̄ eis matri fm q̄ ē i remediū. Supplemētū nō i isto ipedimēto. §. 2°. q̄ senes si nullo° p̄ñt callere nō p̄ñt ɔhere. all. glo. i. c. nu ptiaꝝ. 27. q. p°. sȝ ɔ h° ē. s. T. ⁊ cōiter doc. q dn̄t sim/ plr̄ q̄ pōt. rō q: si nō ē i eis ad plē salte est ad sola/ tiū. ɔ illā glo. ē alia glo. i. c. q̄ senē eo. ti. ⁊ seqt̄ ar. s. 3

¶ Qn̄ alter scit ipedimētuȝ ⁊ tn̄ ɔhit vtrū̄ teneat. R. vbi. s. ad. 4m. q̄ i quolȝ ɔtctu. hoc vtr̄ tȝ. q̄ ille qui ē ipotēs nō reputat̄ idoneus ad ɔtctū illū quo se obli gat ad eius solutionē. tn̄ ipotēs pōt esse triplr̄ vno modo q: nō pōt soluere de iure: ⁊ sic talis ipo° facit oibus ɔtctū eē nullū. siue sciat ille cū quo facit talem ɔtctū. siue nō. Alio° q: nō sit soluēdo de facto: ⁊ tn̄ si sciat ille cū quo ɔhit talē ipotētiā: ⁊ nihilomi° ɔhit. ostēdit̄ q̄ aliū finē ex ɔtctu q̄rit: ⁊ ideo ɔtctus stat. si aūt nesciat tūc ɔtctus nullus ē: ⁊ iō frigiditas que cāt talē ipotētiā vt hō nō possit de facto soluere debitū ⁊ ɔditio huiusȝ p quā hō nō pōt libere soluere. ipe diūt matri qn̄ alter ɔiugū ignorat hec q̄ alius nō 4

pōt soluere. Impedimētū autē p qḋ aliqs nō pōt de iure reddere debitū. vt ꝯsanguinitas. annullat ꝯtū matrimonij siue sciat alter siue nō. hec. o. Th. Pa. i. c. ꝯsultationi. co. ti. dicit. post Inno. ⁊ Hosti. quos se quit Pis. ꝙ qñ sciēter ꝯtrāxit nō est verū matri. ⁊ si ꝯtraheret cū alia teneret. sꝫ. ꝙuis possint simul habitare. imo vnus tenet alteri ad necessaria. sꝫ. o. Tho vi detur tenere ꝯ. vtꝫ de seruo: ⁊ sic Pe. de pal. quē sequitur. d. ar. s. ⁊ Angelica. co. ipedimēto.

5 ¶ Qñ aliqs nō hꝫ potētiā cū aliq̄ virgine ad coeūdū. tñ hꝫ sufficiētē cū corrupta. vtrū impediat. R. vbi. s. ad. 5. ꝙ nō pōt eē ꝑpetuū ipedimētū nāle in viro respectu vnius psone: ⁊ nō respectu alterius. sꝫ si nō pōt iplere carnalē actū cū virgie: ⁊ posset cū corrupta. tūc medicinalr aliquo istrumēto posset claustra pudoris frāgere: ⁊ ei cōiungi nec eēt hoc ꝯ matri. q: nō fieret ad delectatōēꝫ. sꝫ ad medicamētū. h ille.

6 ¶ De artatiōe mulieris. vtrū ipediat. R. vbi. s. ad. 6 ꝙ ꝙuis frigiditas nō ipediat ex parte mulieris q: maior caliditas requiritur in viro ꝙ̄ i muliere q actiue se hꝫ. tñ artatio i muliere eodēmō ipedit sicut frigiditas i viro: ⁊ est idē iudiciū vtriusqꝫ. hec ille. hꝫ. xv. si nō pōt fieri apta nisi p icisionē nō dr apta ad cōtrahēdū: ⁊ si scindatur: ⁊ postea fit apta oꝫ ꝙ de nouo ꝯtrahat q: primus ꝯsensus non valuit ꝙ castratus nō possit ꝯtrahere clarū est i. d. c. ꝙ sedē. Sed qd de illo q erigit virgā nō tñ pōt emittere semē. R. Pa. i. d. c. ꝙ sedeꝫ. dicit ꝙ pōt ꝯtrahere q: pōt ꝑuocare mulierē. sꝫ ipse tenet ꝯriā opinionē. q: pōt dicere volo eē matrē. pꝰ tñ opinio videtur verior q: sterilis: ⁊ ē.

7 ¶ Queritur de alia spē ipotentie q̄ est a cā extrinseca ⁊ accidētalis sicut maleficiū. vtrū ipediat. R. vbi. s. ar. 7. ꝙ qdā dixerūt ꝙ maleficiū nihil erat i mūdo nisi i extimatiōnē hoiꝫ qui effectus nāles quorū cāe sunt occulte maleficijs iputabāt. Sed hoc ē ꝯ auctoritates sanctorū qui dicūt ꝙ demones hūt ptātēꝫ supra corpora: ⁊ supra ymaginatiōes hoiꝫ. qñ a deo ꝑmittūtur. vñ p eos malefici signa aliqua facere psūt. Procedit aūt hec opinio ex radice infidelitatis siue icredulitatis. q: nō credūt eē demones. nisi i extimatione vulgi tñ. vt terrores quos hō sibiipsi facit ex sua extimatiōe iputet demoni: ⁊ q: etiaꝫ ex ymaginatione vehemēti aliq̄ figure apparēt i sensu. tales quales hō cogitat: ⁊ tūc credūtur demones videri. Sed hoc vera fides repudiat p quā angelos de celo cecidisse ⁊ demones eē credimꝰ ex subtilitate sue nature multa posse. q̄ nos nō possumus: ⁊ iō illi q eos ad hec faciēda īducūt malefici vocātur. Et iō dixerūt alij ꝙ per maleficia prestari pōt ipedimētū carnali copule. sꝫ nullū tale ē ꝑpetuū. vñ non dirimit matri ꝯtū: ⁊ dicūt iura q̄ hoc dicebāt eē reuocata. sꝫ hoc ē ꝯ experimētū: ⁊ ꝯ noua iura q̄ antiquis ꝯcordāt: ⁊ iō distinguēdū ē. Quia ipotētia coeūdi ex maleficio aut est ꝑpetua: ⁊ tūc matri dirimit. aut nō est ꝑpetua: ⁊ tūc non dirimit: ⁊ ad hoc experiendū ecclesia eo mō tēpus pfixit triēniū. s. sicut de frigiditate dictū ē. tñ hec est dra iter maleficiū ⁊ frigiditatē. q: qui ē ipotēs ex frigiditate sicut ē ipotens ad vnā ita ad aliā: ⁊ iō qñ iudicio ecclesie matri dirimitur. nō datur ei licētia vt alteri ꝯiūgatur. sꝫ ex maleficio hō pōt eē ipotēs ad vnā ⁊ nō ad aliā: ⁊ ideo qñ iudicio ecclesie matri dirimitur vtrisqꝫ datur licentia ꝙ alterā copulā ꝯtrat. hec ille. Nō sm Pa. i. c. fraternitatis. co. ꝙ qñ ipedimētū quodcūqꝫ sit. pōt p remediū hūanū remoueri nō ipedit. alr sic: ⁊ qḋ ⁊ q̄lr maleficiū ipediat: ⁊ q̄le remediū adhiberi debeat. vide i. c. si p sortiarias. 33. q. 1. vbi ēt dr ꝙ si. s. nupserint ⁊ factus sit potens ꝑ. ꝙ nequit ad illū reddirt.

8 ¶ Queritur vtrū maleficiū possit esse ꝑpetuū vt possit ipedire matri: ⁊ vr ꝙ nō. q: expulso pctō tolletur maleficiū vel ēt p aliud maleficiū vel exorcismos ecclesie q sunt ordinati ad repamēdū vim demonū. R. vbi. s. ad. 3. ꝙ maleficiū est ita ꝑpetuū ꝙ nō pōt habere remediū humano ope. ꝙuis deus possit remediū pstare demonē cogēdo. vel etiā demō desistēdo. Nō. n. oꝫ semp ꝙ id qḋ p maleficiū factū est, possit per maleficiū aliud destrui. vt ipi malefici cōfitētur: ⁊ tñ si posset p maleficiū adhiberi remediuꝫ nihilominus ꝑpetuū reputaretur. q: nullō debet aliqs demonis auxiliū p maleficia iuocare. Sir nō oꝫ ꝙ si pp pctm aliqḋ data eēt diabolo ptās in aliquē ꝙ cessante pctō cesset ptās. q: pena iterdū remanet. culpa trāseūte. Sir etiā exorcismi ecclesie nō valēt ad repamēdū demones semper ꝙtū ad oēs molestias corporales. iudicio diuino hoc exigēte. semp tñ valet ꝯ illas ifestatiōes demonū. ꝯ quas principaliter instituta sunt. hec ille. de hoc i ꝑcedēti. §. ꝓxi.

9 ¶ Utrū maleficiū p aliud maleficiū sit tolendū. R. ex ꝑcedēti. §. pꝫ ꝙ nullō debet aliquis demōis auxiliū p maleficia iuocare vt destruat aliud. con. Bona. Pe. ⁊ al. ca. di. 4. sir Host. Posset tñ ē strui p exorcismos p orōnes p ꝯfessiōes ⁊ similia. Sir qñ qs sciret remoueri cāꝫ sine auxilio demonis. vel iuocatiōe vt puta si eēt posita p maleficos aliqua statua ad caminū ignis. vel aliqd sile: ⁊ facta eēt ꝯuentio per maleficos ꝙ duret maleficiū quousqꝫ stat illa statua vel quodcūqꝫ aliḋ. tūc posset remoueri sine peccato. q: nō iteruenit auxiliū vel iuocatio demonis. sed sic posset ꝓbica statua demōis i cloachā. vñ quidā dicunt ꝙ possumus vana vanis illudere. dūmō nō cōcurrat actus peccati. nec ē necesse ꝙ cōcurrat ifidelitas aliqua. q: credit ꝙ demō possit: ⁊ ē. Angelica āt i. v. supstitio. §. 13. post Pe. Aureo. dicit ꝙ si eēt paratus aliqs ad destruēdū p artē demonum. posset quis vti malo illius ad suū bonū. alr dictum Aug. de iuramēto ifidelis. sꝫ Rosella i. v. ipedimētū. 15. §. 18. i addictiōe. dicit hāc opinionē esse erroneā: ⁊ periculosaꝫ valde: ⁊ icētiuā ad īfinita peccata mortalia perpetrāda. i oi. n. ciuitate iueniūtur qui hmōi maleficia sciūt destruere saltē cū maleficijs: ⁊

illicitis: ⁊ semp stāt parati ad talia faciēda: ⁊ iō si hoc esset licitū ad tales recurrere. oēs vexati dolori bus recurrerēt ad tales qui haberent pro gr̃a tales sanare. silr de vulneratis possent ire ad icātatores: ⁊ ē siłis rō. Nec ē siłe de eo q accipit vsurā vel vtit iuramēto ifidelis. qꝛ ſm s. Tho. 2ᵉ. q. 78. nō se imi/ scet pc̄ō illius. sꝫ vtit fidelitate iurātis: ⁊ mutuatiōe vsurarij. q̄ sunt bona. nō. n. pc̄m̄ vsurarij stat i hoc ꝙ mutuat vel i eo ꝙ iurat. sꝫ in sua volūtate q̄ vult iniuste accipe vel iniuste credit falsis dijs: ⁊ ad hoc nō iducit. sꝫ sunt semp parati. Secus est de inuoca/ tiōe demonū. sine qua nō fit tale remediū: ⁊ ad quā actualiter iducit. si tn̄ iduceret ad vele iniuste acci/ pere. vel vele per falsos deos iurare peccaret. vn̄ s. Th. 2ᵉ. q. 33. ar°. 2°. sic ait. actus peccatoꝶ sunt ſm se mali ⁊ nullo° bene fieri possunt. nec aliquo tēpoꝛe. aut loco. qꝛ ħꝫ se sunt ꝯiūcti malo fini. vt dr̄. 2°. ethi. Hāc opinionem ꝙ non possit fieri tenet. d. ar. s. Ui/ de. ẜ. vsura. 8. §. 5.

k ¶ Notādū ꝙ ad hoc vt ipedimentū istud dirimat matri^m vt ex p̄cedētibus pōt haberi quatuoꝛ req/ rūtur ꝓ. ꝙ p̄cedat. qꝛ nihil sequēs matri^m raptus pōt illud dirimere. 2° ꝙ sit tāta impotētia ꝙ nullo° possit coire. 3°. ꝙ sit perpetuū. 4ᵉ. ꝙ sit ignoꝛāis.

Impedimētū. 13^m. s. de iterdicto ecclesie: circa

i qd̄. Sciēdū ꝙ illi iter quos matri^m iterdicit. nō debēt ꝯhere. si tn̄ ꝯhāt peccāt moꝛtr. non tn̄ sunt sepandi. nisi ad penitētiā peragēdā. qꝛ ꝯtē/ pserūt mādatū ecclesie de matri. ꝯ. ꝯ. inter. p totuꝫ. Interdicta sunt ēt matrimonia clādestina. de q°. ẜ. sponsalia. §. ꝓ. De iterdicto pape vel ecclesie vtrum matri^m ꝯctū ꝯ illud teneat Pa. i. c. ad dissoluēdū. i glo. si. sic ait. Matri^m ꝯctū ꝯ iterdictū pape etiā cū clausula decreti irritātis qd̄ agit tenet mero iure ħꝫ istā glo. alijs ipedimēta nō obstātie: ⁊ idē videt tene re Inno. sentiēs. aliud eē in spōsalib⁹. Sed Host. ꝯ qꝛ iterdictū pape ē foꝛtius q̄ꝫ matri^m nō ꝯsumatū. cū supꝛa illud possit statuere ſm libitū. vt i. c. ex pu/ blico. de ꝯuer. ꝯiug. Alij distingūt iter clausulā gene ralē ⁊ specialē vt ꝓ casu non irritet. 2°. vero sic. ex q° ꝯstat de itētiōe pape. Sed ego distinguerē ꝙ aut iterdictū pape habet perpetuā cām pꝛohibitiōis: ⁊ tūc matri^m est nullū. aut tēpoꝛalē: ⁊ tunc matri^m te net: ⁊ decretū debet iferri ad cām vt sic durāte cau/ sa debeat matri^m separi: ⁊ pro hac distinctiōe vide glo. notabilē. i. c. tua. de spon. duo. ⁊ facit glo. i. l. nō dubiū. C. de le. Notabis tn̄ ꝙ aliquis iferioꝛ papa nō potest ipedire virtutē matrimonij ex aliquo ipe dimēto tēpoꝛali. Nā in papa est dubiū vtꝫ hic. hec Pa. Quilibet tn̄ qui potest cognoscere de matri° vt ep̄s vel alius oꝛdinarius pōt interdicere. de ꝯsan. ⁊ affi. c. ꝓ. ⁊ ꝯfaciētes peccant vt dictū est in pꝛincipio. Nō tn̄ ſm Pe. de pal. ꝙ d̄ñis parochialis cōiter nō possit pertractare cās matrimoniales possint tn̄ ꝓ/ hibere ad iquirēdū vtrū sit ipedimētū ⁊ subditi te/ nētur obedire. Sciēdū ꝙ s. Tho. ql. 5. ar°. 15. ad. p^m cōpꝛehēdēs totum simul dicit. ꝙ ecclesia i his q̄ ad matri^m pertinēt tripłr se hꝫ. Uno qdē mō p modū iudicātis: ⁊ qꝛ hoīes vident q̄ apparēt ſm ꝙ dicit p̄mi re. 16. oꝫ ꝙ iudex ecclesiasticus iudicet ſm ea q̄ sibi apparēt p ꝯfessiōes partiū: ⁊ per idoneos te/ stes: ⁊ per alia legitima documēta. qbus oībus ad/ hibitis ꝯtingit qn̄qꝫ veritatē latere: ⁊ p̄cipue in his q̄ ptinēt ad iterioꝛa coꝛdis. q̄ humano nō possunt p bari testimonio: ⁊ si p aliqua signa exterioꝛa d̄ his possit aliqua cōiectura haberi. Et iō iudiciū ecclesie circa ea q̄ ad matri^m ptinēt si veritas lateat nō ipe dit sequēs matri^m ꝯhēdū. nec dirimit iā ꝯctū. Alio° se hꝫ p modū ꝓhibētis vel puniētis ⁊ hoc qdē ipe/ dit matri^m ꝯhendū. sꝫ nō dirimit iā ꝯctū. puta vxo ricide. penā iponit ecclesia vt vlterius a matri° ab/ stineat. si tn̄ ꝯxerit matri^m non dirimit. Tertio mō se hꝫ p modū statuētis qd̄ sit soluꝫ auctoꝛitate sūmi pōtificis: ⁊ ſm hoc psone aliq̄ reddūt illegitime ad ꝯhēdū. ita ꝙ si etiā ꝯhāt nō tenet. vtꝫ de qbusdam gradib⁹ ꝯsanguinitatꝭ. vel affinitatꝭ. ⁊ nō oꝫ. d̄ spō. vel ēt de adultera cū qs dedit ei fidē: ⁊c̄. hec s. Th. Itē idēꝫ doc. 4. d. 40. ar°. 4. ad p^m. ⁊. 2^m. sic ait. sicut de⁹ nō ꝯiūgit illos q ꝯiūgūt ꝯ diuinū p̄ceptū. ita nō ꝯiūgit illos q ꝯiūgūt. ꝯ ecclesie ꝓceptū. qd̄ hꝫ eādeꝫ obligādi efficaciā quā ⁊ p̄ceptū diuinū qn̄. s. fit cla/ ue nō errante: ⁊ ad. 2^m. dicit: d̄d̄^m ꝙ matri^m nō tn̄ est sacrm̄. sꝫ etiā ē i offi^m: ⁊ iō magis subiacet oꝛdina/ tiōi ecclie ministroꝶ q̄ꝫ baptismus q ē sacrm̄ tm̄. qꝛ sicē ꝯctus ⁊ officia humana determināt legib⁹ hu/ manis. ita ꝯctus ⁊ offi^a spūalia lege diuina. ħ ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝓ ꝙ papa i quo residet tota auctoꝛitas ecclie tā q̄ꝫ i capite pōt illegitimare psonas ad ma/ trimōiū. ita ꝙ ꝯfaciēs nō teneat. 2° ꝙ iferioꝛ illo nō pōt. 3° ꝙ qn̄ pꝫ de volūtate sūmi pōtificis. imo etiā alioꝶ dꝫ sernari. alias peccat. 4° ꝙ qn̄ i cōi loqt. i. qn̄ nō ē māifestū qd itēdat quō credo canōistas. ē. alit. loq túc si p̄cipiēdo vel puniēdo loqt ipedit ꝯhendū sꝫ nō dirimit ꝯctū. si vero statuēdo tūc ēt dirimit: ⁊ hoc ē qd̄ dic Pa. qn̄ cā ē ppetua: ⁊c̄. quō papa nō possit i mult̄. cc. matri^m. ẜ. dispen°. §. 2ᵉ. 3^m. 5ᵉ. ⁊. 4ᵉ. ⁊ . §. 3. ⁊. 4. i isto. 3. §. habes auctates. s. T. diffusi⁹.

Impedimētū. 14^m. s. feriaꝶ d̄ q° notādū ꝙ s. T.

i 4. di. 32. ar. vlt°. ql^a. si. ꝙ qn̄ noue spōse tradu cūt aīus ꝯiugū magis ex ipa nouitate ad cu rā carnaliū magis occupat ⁊ iō i nuptijs ꝯsueuerūt multa signa leticie dissolute ostēdi: ⁊ pp h° illis tēpo rib⁹ i qb⁹ hoīes p̄cipue debēt se ad spūalia eleuare ꝓhibitū ē. nuptias celebrari: h° āt ē ab aduētu vsqꝫ ad epiphiāꝫ pp cōionē q̄ ħꝫ ātiquos canones i natiui tate fieri ꝯsueuiēter solet. de ꝯse. di. 2. c. si nō freqētr⁹: ⁊. c. seculares. Et a. 70ᵉ. vsqꝫ ad octauas pasce pp coionem pascalem. Et a tribus diebus ante ascen/ sionē vsqꝫ ad octauas pēthecostes ꝓpter p̄epara/ tionem ad coionē. illo tempoꝛe sumendā. Habet. n.

quādā mūdanā ⁊ carnalē leticiam adiūctā. Nō tñ illo tēpore ꝓhibeꝛ redditio debiti. vel petitio q: nō eſt tāta diſtractio aioꝝ ſicͭ i celebratōe nuptiaꝝ. Utꝝ tēporibus ſacris ſit licitū petere vel reddere debituꝫ vide. ṽ. matriᵐ. 3°. §. 8. Et ſi tñ fiāt traductiōes vel celebritas tenēt. tñ iponiꝛ pnia q: egerūt ꝯ ſtatutuꝫ eccleſie: ⁊ ſic peccāt mortalr ſm Guil. ſm Ray. non ꝓhibeꝛ ſpōſalia. nec ēt matriᵐ de pñti qđ fit ſolo cōſenſu. ſꝫ tradu° vxoris ⁊ oīs nuptiaꝝ celebratas ꝓhibeꝛ. 33. q. 4. c. nō oꝫ. ꝑ. ⁊ trib⁹ ſeqntib⁹. ꝺ matri° ꝯcto ꝯ iter. ec. ꝑ totū: ⁊ c. capellan⁹ ꝺ ferijs. facit ſequēs. §.

1 ¶ Quid ī dubitāt i. d. c. capellanus. de eo qđ dictum eſt. ꝙ lꝫ ꝯhere ꝑ verba de pñti. cui. ſꝫ. Pa. ibidē. in glo. dicēs ꝙ putat oī tempore poſſe ꝯhi ſine celebri ſolēnitate. q: in ꝯhēdo nulla repiꝛ cā ꝓhibitiōis. cū nō fiāt ꝯuiuia nec exerceꝛ comertiū carnale. ſed tñ venit ꝯſenſus de pñti. i quo nullū repiꝛ pctū. imo eſt ſacrm. vt i. c. debitū de biga. ad hoc facit. glo. 33. q. 4. c. vir. vbi dꝛ ꝙ ꝓhibenꝛ nuptialia ꝯuiuia. nuptiales ſolēnitates. ſolēnes traductiōes: ⁊ carnis cōmixtio. d. ar. ſ. dicit eſſe ſtanduꝫ ꝯſuetudini. Pe. de pal. tenet ꝙ nō poteſt fieri q: niſi fiat clādeſtine oportet ꝙ fiat cum ſolēnitate q̄ prohibetur. ſed pōt reſpondeꝛi ꝙ poteſt fieri corā teſtibus ſine celebritate. con. ea. q. c. nec vxorem. vbi expreſſe dicit ꝙ nec ducatur nec fiāt ꝯuiuia ex quibus ꝯcludit ibidē Pa. ꝙ non ſolū virgines ſꝫ nec vidue debeāt viris ꝯiūgi etiam ſine ſolēnitate ⁊ ſi ducātur debēt ſeparī donec durauerint ferie. d. c. nō oꝫ: ⁊ c. nec vxorē. Ex qbus pꝫ ꝙ eſt falſuꝫ id qđ dicit Angelica eo ipedimēto. i ſi. vbi dicit ſe credere. q̄ aliū viꝝ habuit ducaꝛ ⁊ ꝯſumet. ſine alia ſolēnitate. ꝙ nō peccet. pꝫ ex dictis hoc eē falſuꝫ. imo glo. i. d. c. capellanus adducit ꝯſumationē pro principali cauſa: ⁊ ſic nō deficit rō ꝓhibitionis. con. s. Tho. vbi. ś. ⁊ Roſella. ſꝫ qd ſi vidua cōſumaret iſto tēpore. ſꝫ. ꝙ peccauit p⁹ vice. nō tñ videꝛ ꝙ denuo debeat ſeparī. q: ꝓhibenꝛ ꝯſumare. qđ nō ꝓprie dꝛ fieri niſi i pᵃ ad iſtar illius q ꝯſumauit añ bñdictionē. de quo i. §. ſequēti: ⁊ ſm. d. ar. ſ. peccauit ſolū i pᵃ vice. nec obſtat id qđ dictū ē ꝙ debēt ſeparī. q: itelligiꝛ qñ ſunt traducte ⁊ nōdū ꝯſumauerūt. vt expſſe inuit ibi Pa. ſ. i. d. c. capellanus. Nā tex. i. c. nō oꝫ. el. 2°. 33. q. 4. vbi dꝛ de ſepatiōe. ſ. ad tēpus. nō facit mētionē de ꝯſumatiōe. ſꝫ tñ de ſolēnitate. ſi igiꝛ ē traducta vel ē facta ſolēnitas ⁊ nōdū ꝯſumauerūt debēt ſeparari vſq; poſt ferias vel ſeparāꝛ ꝑ pnia peti q: egerūt ꝯ ſtatuᵐ eccle. ś. pñ. ēē. ſi.

2 ¶ Sed nūquid i ꝑdictis diebus iduđꝛ octaua epiphanie vel pēthecoſtes. d. ar. ſ. poſt Piſ. dicit ꝙ nō. eo ꝙ nō repeꝛ ſcriptū. ſi. n. canō voluiſſet icludere noiaſſet octauā ſicͭ noiauit octau. i paſce. Pa. tñ in. d. c. capellanus. tenet ꝯriū quē ſeqꝛ Angelica ⁊ Roſella. q tñ quātū ad octauā epiphanie tenēt primaꝫ opinionē. ſꝫ p⁹ opinio videꝛ magis ſm tex. q̄tū ad vtrāq; octauā. i iſtis tñ ⁊ in alijs hmōi ipedimētis. ſequēda eēt ꝯſuetudo. q̄ ē optima legꝫ iterp̄s. c. cū dilectus. de ꝯſue. De octaua paſce oēs ꝯcordāt ꝙ iducłꝛ. q: tex. dicͭ octauas paſce. De tēpore epiphanie tꝫ Pa. ꝙ imediate poſt diē epiphanie poſſint duci. d. c. capellanus. ⁊ hec tene niſi obſtaret ꝯſuetudo de octaua vero pēthecoſtes nō ē dubitatio de ipis ſex diebus q ſequūꝛ dominicā pēthecoſtes. ſꝫ de ipo die octauo. ſ. dñica trinitatꝫ: ⁊ de iſto ſunt opiniones vt dictū eſt: ⁊ ſic ſequēda ꝯſuetudo de qua ſi non ꝯſtaret verior videꝛ opinio ꝙ nō iduđaꝛ: ⁊ ſm. d. ar. ſ. iſte ferie ordinarie icipiūt a veſperis ꝑter ſabbatuꝫ ſeptuageſime qđ icipit a cōplectorio pp alleluia qđ dꝛ i veſperis ⁊ itermittiꝛ i cōplectorio i hec tñ ꝯſuetudo eēt ꝯſiderāda: ⁊ ſi iſtis tēporibus ſit mortale ꝯſumare tñ poſt primā vicē ſm Pe. nō āplius peccant ⁊ ſm eūdē Pe. ſacerdotes benedicētes tali tēpore grauiter puniuntur.

¶ Querꝛ de ſecūdis nuptijs vtrᵐ ſint licite. ſꝫ. ſm. s. Tho. 4. di. 42. q. vltima. ar°. ꝑ. vinculū matrimonij ſe qđ noiaꝛ ꝑ nuptias nō durat niſi vſq; ad mortē vtꝫ ad Ro. 8. ⁊ iō moriēte altero ꝯiugū. vinculum matrimoniale ceſſat. vñ ꝓpter pcedēs matriᵐ non ipediꝛ aliqs a. 2°. mortua ꝯiuge. etiā. ſ. tēpus luc⁹. c. ſup illa. de ſecūdis nup. nec fit ifamis. eo. c. ſi. Ponit Pa. ꝙ ll. ciuiles q̄ ſunt ꝯ libertatē matrimonij ſunt ſublate. alie vero manēt Pa. ibidē: ⁊ ſic nō ſolū 2°. ſꝫ etiā 3°. ⁊ deicceps nuptie. ſunt licite. Chriſo. q dicit ꝙ eſt fornicatio itelligiꝛ q̄tū ad cāꝫ q̄ aliqñ ē ꝯcupiſcētia. Et qñ Ambro. dicit ꝙ 2ᵐ. nō eſt bonū itelligit q̄tū ad horrorē ſignificatiōis. q ē in primis nuptijs. vt ſit vna vnius ſicͭ xp̄s ⁊ eccleſia. qua rōe cāt irregularitatē. Et eſt veꝝ ſacrm ſm. s. Tho. ibideꝫ. ar°. 2°. q: eſt ibi mā ⁊ forma. Nec valet ꝙ ſacra non reiteranꝛ. q: itellegiꝛ ꝺ his q̄ hñt effectū perpetuū. ſ. q̄ ipmūt caracterē hec. s. Tho. 3

¶ Utrū debeāt bñdici. ſꝫ. ſm. s. Tho. vbi. ś. ar°. 2°. ad. 2°. ꝙ q̄uis. 2ᵐ. matriᵐ i ſe cōſideratū ſit pfectum ſacrm. tñ ꝯſideratū i ordine ad pᵐ hꝫ aliqd de defectu ſacri. q: nō habet plenā ſignificationē. cū nō ſit vna vnius. ſicut eſt i matri° xp̄i ⁊ eccleſie: ⁊ rōe huius defectus. bñdictio a ſecūdis nuptijs ſubtrahiꝛ. ſꝫ hoc ē itelligēdū qñ. 2°. nuptie ſunt. 2°. ⁊ ex pte viri ⁊ ex parte mulieris: vel ex parte mulieris tñ. Si n. virgo ꝯhat cū illo q habuit aliā vxorē. nihilomin⁹ nuptie benediciūꝛ. ſaluaꝛ. n. aliquo mō ſignificatio. etiā i ordine ad primas nuptias. q: xp̄s ⁊ ſi vnā eccleſiā ſpōſam habeat. habet tñ plures pſonas ſpōſatas i vna eccleſia. ſꝫ aīa nō pōt eē ſpōſa alterius q̄ꝫ xp̄i. q: cū demone fornicaꝛ. nec eſt ibi matriᵐ ſpirituale: ⁊ pp hoc qñ mulier. 2°. nubit. nuptie nō benedicūtur ꝓpter defectū ſacri: ⁊ q̄uis i. 2°. repiaꝛ pfecta ſignificatio ſm ſe ꝯſiderato. nō tñ ſi ꝯſidereꝛ i ordine ad pcedēs: ⁊ ſic hꝫ defectū ſacri. hec ille. Notādū aūt ꝙ i. c. vir. aūt. de ſecūdis nup. nō fit dr̄a iter viꝝ ⁊ vxorē. ſꝫ idifferēter dꝛ. vir aūt vel mulier ad biga

m iā trāsiēs. nō debet a p̄sbitero benedici. q2 cū alia vice bn̄dicti sint eoꝝ bn̄dictionem iterare nō debet. hec ibi. vn̄ dicēdū q̄ i multis locis cōsuetudo habet ſm q̄ dicit. s. Tho. q̄ ē seruāda ſz oēs doc. ⁊ iō ip̄e s. Tho. reddit rōez illius ꝯsuetudinis q̄ quasi vbiq3 seruat. credo tn̄ q̄ deficiēte ꝯsuetudine. debet seruari ille tex. tā q3 determinatio ecclesie. Sacerdos iterans bn̄dictionē qn̄ nō debet iterari grauiter punitur. c. ꝑ. de secūdis nup. Nō tn̄ ibi Pa. post Hosti. ⁊ Jo. an. ꝑ. q̄ si sit ꝯsuetudo nō icurrit illā penā. ſ. q̄ ille sacerdos reiterās: ⁊ ē. nō sit suspēsus. ſz sit ab ep̄o pena arbitraria iponēda. q̄ sponsa q̄ nō est virgo non debeat benedici habes. 3. di. c. feriatis.

¶ Querit qn̄ aliqui ꝯhūt ⁊ bn̄dicunt ſz ꝑpter aliqd ipedimētū puta ꝯsanguinitatis vel alterius cuiuscūq3. separātur: ⁊ trāseūt ad secūdas nuptias. vtrū i secūdis debeāt benedici. R. si vir. 2° ꝯhat cū virgine. debet benedici vt i pcedēti. ꝑ. si vero vxor q̄ pa⁹ fuit bn̄dictā ꝯhat. videt q̄ nō debeat. 2° bn̄dici. tu3 q2 quātū i se fuit ꝯtrarit. 2° ⁊ sic nō seruat misteriū vnius. vel ſm rōez tex. d. c. vir aūt. q2 trāsit ad bigamiā. hoc idē tenet Hosti. Sed qd de illis qui. 2° contrahūt ⁊ i p̄mis nō fuerūt bn̄dicte. R. Rosella i. v. nuptie. ꝑ. 4. dicit. q̄ p̄nt bn̄dici q2 ſm dir. nō sit vis i bigamia. ſz i reiteratiōe. ſz ſm rōez. s. Tho. videt q̄ fiat vis i bigamia q2 dicit q̄ nō seruat i secūdis nuptijs pfecta rō sacri. s. vnitas: ⁊ ista videt rō tex. d. c. vir aūt. i eo q̄ dicit ad bigamiā trāsiēs: ⁊ q̄uis tex. subiūgat eti3 reiteratōis. tn̄ prima videt melior. qd declarat ꝯsuetudo quorūdā locoꝝ. vbi si virgo ꝯhat cū illo q̄ habuit aliā vxorē ābo bn̄dicūt. q2 ſz s. Tho. seruat significatio vnius ex parte vxoris: ⁊ tn̄ reiterat bn̄dictio in viro. ecce q̄ reiterat. ergo illa saltē nō ē rō principalis: ⁊ istā rōez. s. Tho. adducit ipa Rosella ibide3 ⁊ approbat. ex quo apparet q̄ ip̄e nō itelligebat qd diceret. q2 rō. s. Tho. quā ip̄e approbat ē ꝯtria illi determinationi quā posuit i principio eiusdē. ꝑ. Cōclude igit ex oibus his q̄ qn̄ nuptie sunt. 2° ex parte vtriusq3 nullo⁹ debēt bn̄dici. sic qn̄ sunt. 2° ex parte vxoris: qn̄ vo sunt. 2° ex parte viri solū: bn̄dicunt ſm cōsuetudinē q̄ i istis seruari debet ſm glo. d. c. si. maxime qn̄ scit a papa ⁊ nō p̄hibet. Et si qs ꝯsumaret an̄ bn̄dictionē qn̄ debēt bn̄dici peccaret mortlr p⁹ vice solū: q2 facit ꝯ pceptū ecclesie. d. c. ꝑ. ⁊ d. c. vir aūt: ⁊ debent bn̄dici ēt post ꝯsumationē qn̄ ꝯsuetudo sic h3. Quō se habeat ep̄s ad dispēsandū circa ista ipedimēta. vide. v. impedimentum. ꝑ. ꝑ. 7.

Impedimentū. 16. allegās vt fugiat p̄scriptionē vel aliā istantiā tēporis nō sufficit ꝑbare ipedimētū nisi ꝑbet se adhibuisse diligentiā. ad ipedimētū remouēdū ⁊ nō potuisse actū expedire. Et debet ꝑbare q̄ illa fuit cā impeditiua sufficiēs. i. sine qua nō potuit fieri. Et ille q̄ dimittit accedere ad locū timore inimicoꝝ: si fuit negligēs i petēdo securitatē quā potuisset obtinē. nō releuat. secus si fuisset periculū i petēdo etiā i nūtio: ⁊ debet tēptari vel experiri vt̄ sit piculū. Et sic nō excusat occidēs nō ricte bānitū q2 debebat q̄rere. vt̄ eēt ricte bānitus: oīa ista itellige: nisi eēt notoriū q̄ ois diligētia fuisset frustratoria. Itē appellans ipeditus ita q̄ nō pōt facere q̄ cā comittat. nō sufficit conatus vnus: ꝑ addeūdo superiore nisi ipedimētū pseueret quo casu ē ꝑstādū: ⁊ hoc narrādū i ꝑstatiōe ⁊ solū vltima mora nocet: ⁊ pestis ē legitimū ipedimētū q̄ equiparat hostilitati. etia3 si reddat ius q2 timebat horribilitatē pestis. itellige qn̄ erat magna ita q̄ nec fuisset isectus. qd ad arbitriu3 boni viri ⁊ docti eēt recurrendū. vt̄ sibi immineret periculū: ⁊ est vtile ꝑstari ⁊ ista ꝑstatio valet qn̄ notorie nō p3 d̄ ipedimēto. hec. d. Feli. i. c. ex trāsmissa. d̄ appel.

¶ Jussus cōparere sub pena excōicatiōis late sentētie. si detētus ipedimēto nō cōparet ē excōicatus ſz glo. in. c. 2°. de testi. cog. quā multi secūtur: ꝯriū tenet ibi Hosti. ⁊ Pa. ⁊ multi alij. q2 si itēdat eum ligare iusto ipedimēto obstantē est error itolerabilis. Prima tn̄ opinio ſz. d. Fe. i. d. c. 2°. limitat. ꝑ. nisi iudex sciuisset ipedimētū. 2° nisi ex verbis sentētie exprimeret q̄ nō excōicat nisi i ꝯtēptum vt q2 dicit si ꝯtēpseris vel si distuleris ⁊ similibus.

Imperiū merū est habere ꝑtātē ad animaduertēdū i facinorosos hoies. qd ⁊ ꝑtās appellat. Mixtū vero iperiū i dāda possessiōe ꝯsistit. vt i. l. iperiū. ff. de iur. oīu3. iudi. ⁊ ibi glo.

Impossibile dr̄ aliqn̄ illud quod nō comode possumus facere: ⁊ sic sumit i. c. chatanensis ecclesie. 61. di. ff. de. v. sig. l. nepos. proculo. Impossibile dr̄ qd nō est honestū vt Insti. de ꝯdici. l. filius. ipossibile dr̄ qd nō iuste pōt fieri. 14. q. 2. sane. d. ꝑ. Et ē i ar. q̄ illud qd de iure possum⁹ possibile dr̄.

Impubes dr̄ masculus donec cōpleuerit. 14. annū: femina aūt. 12. q2 i ista etate hoies incipiūt pubescere. l. fi. C. qn̄ tutor. vel cura. ⁊ isti. qui mo. fi. tu. in pn̄°. ⁊ hoc ver3 quo ad tutellā. ſz ad matrimoniū ꝯtrahēdū tā diu ē impubes masculus vel femina q̄diu nō sunt potētes ad generandum. vt in. c. puberes. de despon. ipu. in tex. ⁊ i glo.

¶ Impubes vel furiosus capitalē fraudē. i. penā ꝑp quā capite puniēdus. cōiter nō pōt icurrē. ff. d̄ edi. edic. l. cū autē. ꝑ. ꝑ. facit. C. de fal. mo. l. i. i fi. nec debēt torq̄ri. tn̄ solēt ⁊ habena vel ferula cedi. ff. ad senatus ꝯsul. silenianū. l. i. ꝑ. ipuberē autē.

Inanis gloria. vide gloria vana.

Incantatio vide. s̄. v. diuinatio: ⁊. v. sortilegium: ⁊. v. superstitio.

Incarcerat⁹. vide. v. carcer: ⁊. v. accusat⁹. ꝑ. 2.

Incendiarius qua pena puniat. R. de iure ciuili. l. qui edes. ff. de icēdi. Qui edes aceruūue frumēti iuxta domū positū cōbusserit. cōuictus verberatus igni necari iubet. si mō sciēs pru

dāꝗꝫ id comiserit. si vero casu .i. negligētia. aut no/xā: sarcire iubet. aut si minus idoneus sit. leuius ca/stigat. hec ibi i tex. Et quo pꝫ illud: q nō pōt soluer i ere luat in corpore. ff. de iur. oiuꝫ iudi. l. si qd id. §. in sermoe: et. ff. de i ius vocan. l. fi. et. ff. de penis. l. i. i fi. Quo vero ad ius canonicū vltra mortale si scien ter et volūtarie fecit. vel ex lata culpa tenet ad resti tutionē totius dāni dacti. c. si egressus. cū. c. sequēti. de iniuri. fact. l. si fortuitu. ff. de icēdio. si vero fuit le uis vel leuissima culpa. sic siłr tenet ad restitutionē si mō teneat de leui vel leuissima. non videt tñ pec/casse mortalr. Si aūt nihil omisit de ꝯtingētib⁹ nō tenet. Uide qñ tenet. ꝟ. culpa. Et nō q tales icēdia rii culpabiles non solū tenētur de dāno incendij. sed etiā de rebus perditis pro icēdio. c. fi. de iniu.

i ¶ Ur̄ rapiētes res illoꝝ qui paciūtur icēdiū teneāt ad restitutionē. R̄. q sic. c. si qs domū de iniur. nisi haberētur pro derelictis. puta qꝛ ignis tm̄ inualuit q nullus sine periculo vite pōt eis succurrere: et dñs di mittebat eas ꝑ derelictis. tūc si quis eas caperet nō teneret ꝺ necessitate. ar. l. si qs merces. ff. ꝑ derelicto.

2 ¶ Ur̄ destruēs domū vicini timore icēdij ne sua cō buratur. teneat ad restitutionē. R̄. q nō videt teneri. si erat iustus metus. puta qꝛ ignis iā peruenerat ad domū vicini. vel ꝓbabilr dubitabat. qꝛ tpe erat vē tosuꝫ: et hmōi. l. 3. §. qd ait ptor. ff. ꝺ icen. rui. et nau. vñ dicit tex. i. l. si alius fecerit. §. ē et alia exceptio. ff. qd vi. aut clam. nullā iniuriā aut dānū dare videt. eque perituris edibus: facit. l. si quis fumo. §. qd di/citur. ff. ad. l. acquil. Si aūt nō fuit iustus metus. tūc tenet ad simplum dānū. hꝫ Hosti. Addit tñ Hosti. q si a vicinitate domus alicuius est dirupta iusto metu icēdij q iudex ex officio et summa eqtate de/bet facere q vicini ei satisfaciāt quilꝫ pro parte sua. ar. l. ii. §. equissimū. ff. ad. l. rо. de iactu. et l. i. interdū. ff. q. po. i pigno. ha. Quis proprie dicat icēdiarius et quō icurrūt excōicationē. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 7.

Incertoruꝫ restitutio. vide. ꝟ. restitutio. §. 18.
i et. ꝟ. dispensatio. §. 15. 3⁰. nō. casu. 5.

Incestus ē ꝯsanguineaꝝ vel affiniū abusus.
i vñ incestuosi dicūtur qui ꝯsanguineis vel affi nibus abutūtur. 26. q. i. c. lex. §. cū ergo: et pro hibet et est peccm̄. ꝓ qꝛ natr hō debet quādā honori/ficētiā parētibus: et per ꝯsequēs aliis ꝯsanguineis: et affinibus qui ex eis parētibus de ꝓpinquo originē trahūt. i tm̄ q apud antiquos vt Maximus Vale rius recitat non erat phas filiū simul cū patre bal/neari ne seiuicē nudos ꝯspicerēt: i actibus aūt vene/reis maxima turpitudo et ex consequēti irreuerētia ꝯsistit: et ꝯ honorificētiā. vñ in his verecūdātur. vñ leui. 18. Mater tua est. non reuelabis turpitudinem eius: et idē dr̄ i aliis ibidē. 2⁰. qꝛ ꝑpter magnā ꝯuer/sationē iduceret corruptellā castitatis. 3⁰. qꝛ ꝑpter ni miū ardorē amoris qui est īter eos magis castitas violaret sm̄ q dicit phs. 2⁰. polit: et nimius amor eēt maximū libidinis icētiuū. 4⁰ qꝛ nō tm̄ multipli/caret amicitia. vñ anthonomatice abusus taliū ꝑ/sonaꝝ vocat incestus. quasi priuatio castitatꝫ. vel nō castus. hec s. T. 22ᵉ. q. 154. ar⁰. 9. Et nō q dr̄ icestus qñcūꝗ cognoscit quis aliquā ꝯsanguineā. vel affi/nē vsꝗ ad. 4ᵐ. gradū. nisi fiat matrimoniū per di/spēsationē. de quibus. ꝟ. ipedimētū: ꝯsanguinitatis vel affinitatis. vñ. d. ar. s. dat bonū documētū ꝑpter corruptellā hodiernaꝝ: ne germani vel affines pueri ifra istos gradus permittātur simul dormire. quia multa incōuenientia sequātur.

¶ Ur̄ icestus sit grauius adulterio. R̄. q sic. 32. q. 7 i
. §. sunt n. et. c. se. vincit tñ a pctō ꝯ nāꝫ vt i. d. c. q i capit: adulterij malū. et sm̄. s. T. vbi. s. ar⁰. 12. vnū ꝯ nāꝫ est grauissimū i isto genere. 2ᵐ. est sacrilegiū. 3ᵐ. icestus. 4ᵐ. est raptus alterius mulieris. 5ᵐ. est adulte riū. 6ᵐ stuprū. 7ᵐ simplex fornicatio vñ. d. ar. s. nar/rat multa exempla iquibus multi tales icestuosi ha buerūt malū finē ꝑpter enormitatē peccati.

¶ Ur̄ accedēs ad monialē comittat icestū. R̄. q sic 2
27. q. i. virginibus. qꝛ spōsa dei est. qui ē pr̄ nr̄. 12. q. 2. q abstulerit. nec solū icestū. sꝫ etiā adulteriū. qꝛ spon/sam alterius corrūpit: et ēt sacrilegiū vt. d. c. de vir/ginibus. sed tamen non sunt tria peccata. sed vnum solum habens diuersas differētias. hꝫ s. Tho. Quō impedit matrimoniū cōtrahēdum. et quis possit di/spēsare. ꝟ. ipedimētū. 7ᵐ. criminis.

Incōsideratio ꝗuis possit accipi et dici qñ/
i cūꝗ quis male iudicat de aliquo agibili. qsi nō bñ ꝯsiderās qd iudicādū. vel bene agen/dū sit. tñ sm̄ quādā appropriationē dr̄ icōsideratio. sm̄. s. T. 22ᵉ. q. 153. ar. si. qñ ipedit rō a bono iudicio agēdoꝝ ꝑpter delectationē venereā. vñ dr̄ dani. 13. de senibus luxuriosis. Auerterūt sensuꝫ suū vt nō re/cordarētur iudicioꝝ iustoꝝ: et est filia luxurie. Uide ꝟ. cecitas mētis: qñ igit aliqs volūtarie auertit mē tē suā vt nō iudicet talē delectationē eē fugiēdaꝫ ne retrahat a tali delectatōe est icōsideratio. Et. 22ᵉ. q. 54. ar⁰. 4. ait idē. s. doc. qꝛ cōsideratio maxime ptī/net ad iudiciū. iō defectus recti iudicij ad viciū icō/siderationis ptinet ꝑ vt. s. aliqs i recte iudicādo defi/cit ex hoc q ꝯtēnit vel negligit attēdere ea ex qbus rectū iudiciū ꝓcedit. vñ manifestū est q icōsidera/tio est peccatum et pars imprudentie. qꝛ prudentia est que recte iudicat. hec ille. Et est mortale quando ex illa incōsideratiōe siue falso iudicio sequit pctm̄ mortale. Et est filia luxurie inquātū ex delectatione venerea impedit vt dictū est.

Incōstātia sm̄. s. T. 22ᵉ. q. 53. ar⁰. 5. importat
i recessum quēdam a bono ꝓposito diffinito. hmōi aūt recessus. principiū qdē hꝫ i vi ap/petitiua. nō. n. aliqs recedit a priori bono ꝓposito nisi ꝑpter aliquid qd sibi iordinate placet. sed iste

defectus nō cōsumat nisi per defectū rōis q̄ fallit in hoc q̄ repudiat id qđ recte acceptauerat: ꝗ cum possit resistere ipulsui passionis.s.q̄ nō resistat. hoc ex debilitate ipsius q nō se tenet firmiter i bono ꝓposito ꝯcepto: ꝗ ideo icōstātia quātū ad sui ꝯsumationē pertinet ad defectū rōis. q: autē ois rectitudo rōis pratice pertinet ad prudētiā aliqlr.iō incōstātia quātū ad sui ꝯsumationē ptinet ad iprudētiā: ꝗ sicut ꝑcipitatio est ex defectu ꝯsilij: ꝗ incōsideratio circa actū iudicij.ita incōstātia circa actum ꝑcepti. ex hoc.n.aliqs dr eē incōstās. q: rō deficit i ꝑcipiēdo. q̄ sunt ꝯsiliata ꝗ iudicata.vñ cū bonū prudētie participet in oibus virtutibus moralibus: ꝗ sm boc ꝑsistere i bono ptinet ad oēs virtutes morales.ꝑcipue tñ ad fortitudinē q̄ patit maiorē ipulsum.ad ꝯtriū. Jra tñ ꝗ iuidia q̄ sunt ꝯtētionis pncipiū faciūt in cōstantiā expte appetitiue virtutis.ex qua est pn^m i cōstātie.ꝯtinētia aūt ꝗ perseuerātia sunt spēs ꝯstantie.ita ꝗ icōtinētia ꝗ nō pseuerātia.sunt spēs icōstātie. Et sm.s Tho.2^a.2^e.q.153.ar^o.fi. Incōstātia ē filia luxurie iquātū ꝑceptū bonū ipedit per delectationem venereā.iquātū ex impetu cōcupiscentie ne exequat id quod decreuit esse faciēdum. vnde Terentius dicit in eunucho de quodā qui dicebat se recessurꝫ ab amica: hec verba. vna falsa lacrimola restriget.hec .s.Tho. Uide.b.ꝯstantia.

Incōtinētia q̄ dr eo q̄ caro ꝯcupiscēs aduersus spūm supperat ipm.vt^m sit magis in aia q̄ꝫ i corpore.R.s3.s.T.2^a.2^e.q.156.ar^o.ꝑ q̄ sic. Naꝫ vnūquodqꝫ magis attribuit illi qđ ē cā per se alicuius q̄ꝫ illi cui ꝯuenit solū occasionaliter: id aūt qđ est ex parte corporis solā occasionē ꝑstat incōtinētie: ex dispositione.n.corporis pōt cōtingere q̄ insurgāt passiōes vehemētes in appetitu sensitiuo qui est virtus corporis organici.s3 huiōi passiones quātūcūqꝫ vehemētes nō sunt sufficiēs cā incōtinētie.s3 occasio sola.eo q̄ durāte vsu rōis semper hō potest passiōibus resistere. si vero passiōes adeo isurgant q̄ totaliter auferāt vsum rōis sicut accidit i his qui ꝑpter vehemētiā passionū amētiam incurrūt.nō remanebit rō icōtinētie q: nō saluatur i eis vsus rōis qđ ꝯtinēs seruat: ꝗ icōtinēs deserit: ꝗ sic relinquit q̄ per se cā incōtinētie sit ex parte aie q̄ rōe passionib^9 nō resistit.qđ quidem fit duobus modis. vt phs dicit.7°.ethi.vno mō qñ aia passionibus cedit anteq̄ꝫ rō ꝯsiliet.q̄ quidē vocat irrefrenata incōtinētia. vel ꝑuolatio. Alio mō qñ nō permanet hō in his q̄ consiliata sunt eo q̄ debiliter est firmatus in eo qđ rō iudicauit. vnde ꝗ hec incōtinentia vocat debilitas: ꝗ sic patet q̄ incōtinētia principaliter ad aiaꝫ pertinet. Et nō sm p.h.m vbi supra q̄ mulieres non dicūtur cōtinētes neqꝫ incōtinentes q: debiliter iherēt his q̄ determinat rō sm illud prouer. vltimo. Mulierem fortē quis inueniet. Et q: id quod est paruuꝫ vel debile.reputatur quasi nihil: unde est q̄ philosophus loquit de mulieribus quasi nō habētibus iudiciū rōis firmū. q̄uis i aliquibus ꝯtrariū accidat: ꝗ ꝑpter hoc dicit q̄ mulieres nō dicimus cōtinētes q̄si nō habētes solidā ꝗ firmā rōeꝫ.qđ reqrit ad cōtinētiā. s3 dicūtur q̄si de facili sequētes passiōes.

¶ Utrū colerici ꝗ malēconici sint sm irrefrenatam ꝯcupiscentiā incōtinētes. R.sm.s.T.vbi supra post philosophū.7°.ethi.q̄ sic cōtter: ꝗ rō sm.s.Tho.q: ipetu passionis cōtingit q̄ aliquis statim passionē sequat ante ꝯsiliū rōis.impetus aūt passiōis prouenire solet vel ex velocitate.sicut in colericis.vel ex vehemētia.sicut in malencolicis.qui ꝑpter terrestrem cōplexionē vehemētissime inflāmātur.sicut ecōtrario cōtingit q̄ aliquis nō persistit in eo qđ ꝯsiliatuꝫ est ex eo q̄ debiliter inheret ꝑpter molliciē cōplexionis.vt de mulieribus dictū est.in.§.p.recedēti. quod etiā videtur in flegmaticis cōtingere ꝑpter eandem cām sicut in mulieribus.hoc aūt accidit inquātū ex cōplexione corporis dat aliqua incōtinētie occasio nō aūt datur causa sufficiēs q: semper ratio potest resistere.ideo dictū: cōiter. vnde cōcupiscētia carnis in eo qui est incōtinens supperat spūꝫ.nō ex necessitate.s3 p quādā negligētiā spūs.nō resistētis fortiter.

¶ Ut^m incōtinētia sit pctm̄ .R.sm.s.Tho.vbi.s̄.q̄ icōtinētia pōt attēdi circa aliqd ii ipsr.vno mō ꝑprie: ꝗ simplr: ꝗ sic incōtinētia attendit circa cōcupiscētias delectationū tactus.sicut ꝗ intēperātia: ꝗ hoc modo incōtinentia est peccatū dupl.r. vno mō ex eo q̄ incōtinens recedit ab eo quod est sm rōeꝫ. Alio modo ex eo q̄ imergit se turpibus delectationibus.ꝗ ideo philosophus dicit in.7°.ethi.q̄ incōtinentia vituperat nō solū peccatū qđ .s.est per recessum a rōe.sed sicut malitia quedā inquātū prauas concupiscētias sequitur. Alio modo incōtinentia attenditur circa aliquid.proprie quidem inquantum homo recedit ab eo quod est sm rationem.sed non simpliciter.puta cum aliquis non seruat modū rationis in cōcupiscētia honoris. diuitiarꝫ ꝗ aliorum huiusmodi.que sm se videntur esse bona.circa que non est incōtinētia simpliciter.sed sm quid. ꝗ sic in cōtinentia est peccatū.non ex eo q̄ aliquis ingerat se prauis cōcupiscētijs.sed ex eo q̄ nō seruat debitū modum rationis etiā in cōcupiscentia reꝝ appetendaꝝ per se.tertio modo incōtinentia dicit esse circa aliquid non proprie. sed sm similitudinē. puta circa cōcupiscētias coꝝ quibus non potest aliquis male vti.sicut circa concupiscētias virtutū.circa quas potest aliquis dici incōtinens esse per similitudineꝫ q: sicut ille qui est incōtinens totaliter ducitur per cōcupiscentiā malam. ita aliquis totaliter per concupiscentiā bonā ducitur que est sm rationē: ꝗ talis incōtinentia non est peccatū.sed pertinet ad perfectionē virtutis. Et hoc ē quod dicit Dyo.4.c.de di.no. quod Paulus per incōtinentiā diuini amoris dixit. Uiuo ego iam nō ego.sed viuit i me xps.

3 ¶ Quis magis peccat icõtinẽs vel itẽperatus. R. s3 s. Tho. vbi. s. q itẽperatus magis peccat et minus est ɔuertibilis. vñ phs vbi. s. Intẽperatus nõ est penitiuus. Rationẽ assignat s. Tho. dicens. pctm̃ sm Aug. pcipue i volũtate ɔsistit. volutas n. ẽ qua peccat et recte viuit: et ideo vbi est maior iclinatio voluntatis ad peccãdũ. ibi est maius pctm̃. In eo aũt qui est itẽperatus volũtas iclinat ad peccãdũ ex ppria electiõe. q pcedit ex habitu p ɔsuetudinẽ acq̃sito. In eo aũt q ẽ incõtinẽs volũtas iclinat ad peccãdm ex aliqua passiõe: et q passio cito transit. hitus aũt est qualitas difficile mobilis. inde est q icõtinẽs statim penitet trãseũte passione: qd nõ accidit de itẽperato qn imo gaudet se peccasse eo q opatio peccati ẽ sibi facta cõnaturalis sm hitũ. vñ de his dr̃ puer. 2. q letãtur cũ malefecerint: et exultãt i rebus pessimis. Uñ p3 q itẽperatus est multo peior q̃ icõtinẽs. vt etiam dicit phs vbi. s. q icõtinens est melior itẽperato. q: saluat i eo optimũ pncipiũ. s. recta extimatio de fine. s3 itẽperatus errat circa finẽ. q: eligit delectatiõnẽ tãq̃ vltimũ finẽ: et magis itẽperatũ vituperam⁹ q: peccat etiã ex parua tẽptatiõe. imo q̃nq3 eã puenit. incõtinens aũt nõ peccat sine magna tẽptatiõe

4 ¶ Utrũ icõtinens cõcupiscẽtie sit peior q̃ icõtinens. ire. R. sm s. Th. vbi. s. q aliquo mõ sic. aliquo mõ nõ. Quãtũ n. ad principiũ mouẽs turpior ẽ incõtinens ɔcupiscẽtie. quãtũ vero ad malũ in qd incidit vt in plurimũ est peior icõtinens ire.

Inditiũ quid ẽ. R. sm Bal. i. l. ea quidẽ. C. de acc. Inditiũ plenũ est diuinatio rei p signa sufficiẽtia per q aius i aliquo tãq̃ vero quiescit: et plus iuestigare nõ curat. vt. C. de rei vendi. l. iuditia. Semiplenũ vero iditiũ ẽ psũptio fortiter mouẽs aiũ ad aliqd credendũ. vel dicẽdũ. de quo i. l. cũ pbatio. ff. de pba. et pbat iditiũ ad minus p duos testes. vt est glo. singularis: et doc. i. l. fi. C. famil. her. et Bar. i. l. fi. ff. de qõnibus: et vt pIudicent reo oz citetur et iurent testes. alias nõ preiudicat. vt nota in. l. si quis. ff. de adul.

1 ¶ Utr̃ vnũ iditiũ sufficiat. R. q regulariter non. sed oz sint plura. vt nõ glo. et Bar. i. l. i. §. occisor. ff. ad silleia: et bal. i. l. cõgruit. ff. de offi. psi. teneret tñ processus si nõ oponeret: q̃uis plura nõ pcessissent iditia. s3 tñ dãnari nõ posset etiã si i tormẽtis ẽ ɔfessus et etiã post ratificauit. vt est tex. cũ glo. et ibi Bar. i. l. pen. de q̃sti. secus si spõte et sine tortura ẽ ɔfessus. sm Pe. de ãcha. i de. p⁹. de homi. sufficeret tñ aliqñ vnũ iditiũ. puta vnus testis integer: et bone fame. q testificat de visu: et tũc põt poni ad torturã ad iquirendũ. nõ glo. et doc. i. l. si quis. C. ad. l. iuli. maie. et Bar. in. l. i. §. 2. et l. maritus: et l. pen. ff. de q̃sti. Item ɔfessio extraiudicialis rei. si est hõ male vite et cõditionis sufficit. vt dicit Bar. i. l. fi. ff. de q̃sti. Itẽ iuuenis iuenit exire de domo pulchre mulieris vel iuuenis est cũ ea i locis secretis et aptis ad fornicãdũ. vt nõ i. c. litis. de psump. et hmõi. et ita videt reliquẽdũ arbitrio iudicis. qñ vnum sufficiat. Cõcludẽ igit sm Pa. i. c. cũ incõtẽplatiõe. de reg. iuris: et Bar. i. l. fi. ff. de q̃sti. q nõ põt dari certa regula q iditia sufficiãt. s3 dimittẽdũ iudicis arbitrio: et sic eius arbitrio relinquit vtr̃ sufficiat iditiũ vnũ vel plura reqrãtur sm Angel. i lib. de malefi. duo etiã leuia inditia ɔstituũt vnũ sufficiẽs ad torturã s3 Bar. i. d. l. fi.

2 ¶ Utr̃ inditia sufficiãt. si reo nõ det copia et aduocato suo. R. q nõ. vt. l. custodias: et ibi glo. et Bar. ff. de pu. iudi. limitat Ang. i. l. si vacãtia. C. de bo. vacan. nisi qñ iudex pcedit ex mero officio: et nõ ad q̃rellã. vt nõ. d. Aut. i. c. q̃lr. et qñ. el. 2°. de accu.

3 ¶ Utr̃ fama sit sufficiẽs iditiũ. R. q nõ. vt t3 Bar. i. l. i. §. idẽ cornelio. ff. de q̃sti. nisi iungat cũ aliis iditiis. Fama tñ cũ vno teste i ciuilib⁹ fac̃ plenã pbationẽ. vt i. c. veniẽs. el. p̃. de testi. secus i criminalib⁹.

4 ¶ Utr̃ particeps criminis iterrogatus vel sponte dicẽdo faciat iditiũ ɔ sociũ. R. q nõ. vt nõ Bar. i. l. p⁹. §. si seruus. ff. de q̃sti. facit qd nõ glo. i. l. si filiũ. C. de li. cã. sicr̃ nec pr̃ vel filius aut alii cõmẽsales. de quibus i. l. parẽtes et liberi. C. de testi. faciũt iditium. vt nõ Bar. i. d. §. idẽ cornelio: et hec pcedunt qñ nulla alia iditia vrgẽtia pcedũt: et ideo socius ɔ socio nõ est interrogandus. l. fi. C. de accu. fallit in crĩsimis. vt nõ glo. i. l. nõ ideo minus. C. de accu. et i delictis in offensam generalitatis. vt nõ Bar. i. l. reperi. ff. de q̃sti. sicut sunt latrones et hmõi. vide. Inq̃sitor. §. 6. et sequẽtibus: et. Inquisitio.

1 Indignatio est filia ire sm q ira est in corde: iquãtũ reputat idignũ vt sibi tale quid fecerit ille ɔ quẽ irascit. hec. s. T. 2ª. 158. ar°. 7°. Uide. Ira. Et ex ista idignatiõe sequit q nõ vult videre vel audire eũ cui irascit: et cõiter est veniale. nisi p accidẽs. s. rõe scãdali vel q: denegat loqui vel respondere in casu quo tenet de pcepto.

1 Indulgẽtia sm Archi. i. c. idulgẽtie. de peni. et remi. li. 6. est nomẽ sumptũ ab idulgeo qd verbũ sumit multis modis. Aliqñ. n. significat ɔcessionẽ grẽ. vñ solet dici: Damas. papa idulsit mihi talẽ grãm. ad hoc. vt lit. pẽ. c. dilectus. ɔ priui. dudũ. Aliqñ dispẽsationẽ. 77. di. c. fi. i fi. de elec. dudũ. el. s. et aliqñ ius cõe. 35. q. 2. iterfectões: et. 35. q. 5. de incestis. Aliqñ accipit p vacare. seu operã dare. vt dicẽdo iste idulget gule. vñ Cato. Indulgere gule noli q vẽtris amica est. Aliqñ remittere vel cõdonare. nã dicimus deus peccata idulget penitẽti. Aliqñ demõstrat pene remissionem. vt. 2. q. 5. i fi. Et sic cõiter accipiũt doc. qñ loquũt de idulgẽtiis q dant cõiter i ecclesiis. vel psonis priuatis. p platos ɔ quas dicat s. T. 4. di. 20. ar°. 3°. ql⁹. p⁹. q ab oibus ɔcedit. idulgẽtias aliqd valere. q: ipiũ eẽt dicere q ecclesia aliqd vane faceret. Sed qdã dicũt q nõ valet ad absoluẽdũ a reatu pene. q̃ qs ipurgatorio sm iudiciũ dei meret. s3 valẽt ad absoluẽdũ ab obligatiõe

qua sacerdos obligauit penitentē ad penā aliquā3. vel ad quā etiā ordinaē ex canonū statutī. Jsta opinio nō videē vera. Pº qdē q: est expsse ꝯ priuilegiū Petro datū. vt qd̄ i terra remitteret in celo remitteretē .24.q.1.quodcūqz.vñ remissio q̄ fit quātū ad foꝝ ecclesie valet ēt quātū ad foꝝ dei: ꝛ ꝓterea ecclesia per hmōi idulgētias magis dānificaret q̄3 adiuuaret q: remitteret ad grauiores penas .s. purgatorij absoluēdo a penitētijs iniūctis. hec.s.Tho.multas alias opiniones ponit Pa. post glo.i.c.qd̄ autē.de pe.ꝛ re.quas dimitto q: paruz valēt:subiūgit.s.T. vbi.s̄.ꝛ dicit. Et iō alr̄ dicēdū q̄ volēt ꝛ quātū ad foꝝ ecclesie:ꝛ quātū ad iudiciū dei.ad remissionem pene residue.post ꝯtricionē:ꝛ ꝯfessionē:ꝛ absolutionē siue sit iniuncta siue nō.hec ille.ꝛ hoc est qd̄ dicit Pa.vbi.s̄.dicēs vltra glo. daē ꝛ alia opinio q̄ videē cōis quā sequūtur Gof.Hosti.ꝛ Jo.an.ꝛ cōiter alij doc.q̄ iste indulgētie prosunt ꝓ vt verba sonāt ꝛ qº ad deū ꝛ qº ad penitētiā hic iniūctā.p hoc ē tex. i.c.cū ex eo.de pe.ꝛ re.hec ille.j.§.12.ꝛ.17.

1 ¶ Ex his pōt haberi diffinitio idulgētie s3.d.Feli. i quodā sermone quē facit de idulgētia q̄ ē remissio pene tēporalis ꝓ peccatis actualibus penitētiū non remissis i absolutiōe sacrali.facta a ꝓlato ecclesie ex cā rōnabili ꝑ recūpensatiōe:de pena indebita xp̄i ꝛ sanctoꝝ.hec ille. Nec ē faciēda vis i hoc q̄ sit donatio vel remissio q: p id qd̄ iste dicit donatio ille itelligit remissionē ꝛ pōt dici remissio q̄m ad recipiētē donatio vero q̄m ad dātē ꝑ cui9 declaratiōe q̄rūē aliq̄.

2 ¶ Pº q̄ritur i eo q̄ dicit remissio pene.vtrū se extēdat ad culpā.ita q̄ hñs culpā peti mortalr̄ sit capax idulgētie.R̄.s3.s.T.4.di.20.ar.5.qº.pª.q̄ non.vbi sic dicit.qdā dicūt idulgētias valere ēt existētibus i petō mortali.nō quidē ad dimissionē pene q: nulla pōt dimitti pena nisi cui iā ē dimissa culpa. qui.n. nō est ꝯsecutus opationē dei i remissionē culpe non pōt ꝯseq remissionē pene a ministro ecclesie.neqz i indulgētijs. neqz in foro penitētiali.valet tñ eis ad acquirēdū grāz. Sed hoc nō videē veꝝ q: q̄uis merita illa q̄ per idulgentiā cōicātur possent valere ad merēdū grāz.nō tñ pp hoc dispēsanē.s3 determinate ad remissionē pene:ꝛ iō nō valēt existētib9 i mortali.vñ i oīb9 idulgētijs fit mētio de ꝯtritiōe:ꝛ ꝯfessiōe. Si aūt fieret cōicatio ꝑ istū modū fatio te pticipem meritoꝝ totius vel vnius cōgregatiōis.aut vnius specialis psone.sic posset valere ad merēdū aliqd illi q ē in petō.s.dispositiue.vt ꝓdicta opiº dicit hec.s.T.ꝯcor.Pe.Ricar.ar.s.ꝛ cōiter doc.vñ.d.Fel.post Fran.de mai. i.d.sermōe dicit q̄ papa nō pōt daē idulgētiā a pena ꝛ a culpa.q: culpa ē mā repugnās idulgētie.q: nō remittiē nisi ꝑ ꝯtritionē:ꝛ iō bñ dē i diffinitiōe:remissio pene. Et iteꝝ.s.T.i ql.2ª.arº.s. ait. Jō ꝯseqē qs idulgētiā q: vnus pōt ꝓ alio satisfaceē sicē vnū mēbrū corporis.satisfacit ꝓ alio eo q̄ sunt vnita i vno cor9.ita oēs existētes i charitate sūt vniti i illa sicē i vno corpore ꝛ sic meritū vnius pōt alteri attribui:ꝛ sic ꝓ illo satisfacere.secus ergo esset si non est in charitate:ꝛ sic existens in peccato mortali.nō est capax.hec ille.que faciūt ꝓ.§.sequēti.

¶ Queriē gº si nō valet ad culpā q̄re aliqñ dē remissio pene ꝛ culpe.R̄.d.Fel.i.d.ser.dicit q̄ talis idulgētia a pena ꝛ a culpa nūq̄3 emanat a curia nec sic d3 dici.q: sup culpa nō iponiē iō ē corruptio vocabuli.ꝑ qº facit tex.i de.pª.de priuil.ꝛ i de.2ª.§.ad h. de pe.ꝛ re.ibi vt eoꝝ verbis vtamur quod denotat abusionē vocabuli.s3 tñ.d.ar.flo. pōt saluari talis locutio.vt remissio culpe referaē ad ꝯtrictionē.ꝛ cōfessionē q̄ sunt ꝓābula necª ad ꝯsequēdā idulgētiā. vt p3 ex forª.ꝛ remissio pene referaē ad effectū idulgētie. Jo.vero de Imo.in quodā ꝯsilio dicit. q̄ illa verba a pena ꝛ a culpa.videē adiecta i suphabundātē cautellaz.q: si nō eēt a pena ꝛ a culpa nō esset plenissima idulgētia. siue igr̄ tūc fiat remissio culpe ꝑ ꝯtrictionē siue psupponaē ꝓcedeē.si d3 eē plenissima o3 q̄ sit remissio ab vtroqz qd̄ maxª vē veꝝ qñ id qd̄ faē ꝑ idulgētia ꝯseq̄nda.reliq̄t effectū post se. 3

¶ Dictū ē q̄ nō valet existēti i petō mortali. S3 qd si qñ ipetrat ꝓ aliqº tēpore futuro ꝛ tpe ipetratiōis est i petō mortali.vel qd si icipit iter ad eūdū ad indulgētiā:ꝛ ē in petō mortali.in ꝓcessu tñ ꝯterit.R̄. s3.d.Fe.vbi.s̄.q̄ sufficiat ip3 eē sine petō mortali qñ ꝯseqē.nō qñ ipetrat.vel qñ incipit vel mediat iter. Jdē s̄m.d.ar.flo.de eo q h3 idultū vt possit absolui i articulo mortꝭ si ieiunet ꝑ ānū:ꝛ qñ ieiunat ē i peccato mortali:ꝯseqē tñ. Jn tpe igiē in qº ꝯseqē remissionē necª est eē sine petō mortali.s3 nō reqriē qñ ipetrat vel qñ facit id ꝑ qd̄ ꝯseqē remissionē.ꝯcor.s.T. i ql.2ª.arº.s. S3 qd si dās itēderet q̄ recipet qñ erit i grā ꝛ nō qñ facit:forte q̄ posset sic aliqñ daē dōº si fuerit.j.mēses ꝯfessus.vide aliqd.s.excoiº.5.casu .xi.§.si sat ēt sicut est qñ absoluit in articulo mortꝭ ꝛ dicit:si nūc nō decesseris.reseruo illā tibi i alia vice ex quo vē q̄ sit in auctoritate ꝯcedētis determinare tempus infra.§.17. circa prin. 4

¶ Dē.2ª.i diffinitiōe:tēporalis:q: s3.e.Fe.post Car. nisi hō doleat:pena remanet ꝑpetua ꝛ talib9 idulgētia nō ꝓdest.s3 ꝑ ꝯtrictionē recōciliaē deo:ꝛ aboleē culpa:ꝛ pena q̄ erat ꝑpetua remanet tēporalis. recessura i hoc seculo vel i purgatorio:ꝛ hec ꝑ indulgētiā tolliē.vel ꝑ certo tēpore.vel in totū qd̄ vltimū est soli9 pape.vñ bñ dē pene tēporalis. 5

¶ Dē.3.i diffinitiōe ꝓ petis actualib9.vbi nō q̄ duplex ē petm̄.s.originale ꝛ actuale pᵐ fuit delectū per mortē xp̄i:ꝛ ꝑ baptismū.iō nō est opus satisfaciēdi ꝓ illo. Actuale ꝟo qd̄ aliqs comisit post baptismū siue sit mortale.siue veniale.h3 aliquē reatuz pene. ita q̄ opus ē aliqñ satisfacere ꝓ illa pena siue hic siue in purgatorio:ꝛ iō dicit ꝓ peccatꝭ actualib9ꝛ nō ꝓ originali.dē.4º.penitētibus.q: anteq̄3 peniteat ꝛ ꝯteraē nō est capax.vt dictū est.§.2ª. 6

7 ℭ Subiūgit̄.5.i diffinitiōe:nō remissis i absolutiōe sacrali. vbi q̄rit̄ vtrū ꝯfessores simplices possint dare idulgētias sibi ꝯfitētib⁹.R̄e.ꝭ Inno.in.c.ꝙ autē.ꝙ sic.⁊ pn̄t ꝯcedere ꝙ idulgentijs vel remissiōib⁹ non suoꝝ iudicū vti possint. Idē tꝫ Zab.i de.religiosi. ꝺ priuil. Pa.ēt i.c.sic dignū.de homi.i p^a col.sic ait. pōt ēt sacerdos ex ptāte sibi comissa aliq̄ntulū dispē sando minuere de pena debita:⁊ ē pulcer tex.Aug. de pen.di.i.quē penitet.§.ipi aūt:⁊ iō bonū ē vt sacerdos i ipositiōe penitētie dispēset cū ꝯfitente circa residuū pene si maior esset iponēda ħ ille. Et archi. i.c.idulgētie.de pe.⁊ re.lib.6.sic ait. Alīq dicūt quēlꝫ sacerdotē posse ꝯcedere idulgētias nec obstat ꝙ vr̄ eē ꝯ̄ de excessib⁹ pla.c.accedētib⁹ cū similib⁹. Nam aliud ē dare lr̄as generales idulgētiaꝝ qđ ē iurisdictiōis.aliud i absolutiōe penitētis ꝓuidere diuersos modos liberādi a penis.qđ ē offi̅ᵐ sacerdotū ħ Inno. q ēt dixit ⁊ bn̄.ꝙ lꝫ restricta sit hec potestas i idulgētijs q̄ fiūt publice.nō tn̄ sunt restricte i foro penitētiali.qn possint ānos ⁊ dies ꝑ vt vult idulgeri dūmō iuste faciat. Idē ēt ꝺo̅ᵐ ad auctōitatē.s.T.4.di.20. ar^o.4. q^a.p^a. q dicit vn̄ sacerdotes parochiales vel abbates ⁊ alij hmōi plati nō pn̄t hmōi idulgētias facer̄. Idē nō glo.i.c.nr̄o.de pe.⁊ re.ꝙ iferiores epo nō pn̄t dare idulgētias nisi ex speciali ꝯcessione.vel priuilegio.vel alia legitima cā.puta ꝓscriptione vt faciūt iq̄sitores.vel ꝑdicatores.ar.c.accedētibus.de exce.pla.itellige publice vt dictū ē.vel forte.s.T.intelligit p modū idulgētie.secus virtute clauiū. Pn̄t etiā iferiores plati ꝯcedere ꝑticipationē bonoꝝ sue ꝯgregatiōis ꝭ.s.T.q̄ fit p mutuā charitatē. ꝯcor. Alua. dicēs cū Inno. ꝙ pōt dare ānos vel dies sicut eis videbit̄.dūmō discrete hoc faciāt. Idē tꝫ glo. in.c.mēsurā de pen. di.i.vbi dicit ꝙ apud deū nō tm̄ valet mēsura tēporis q̄ᵐ doloris:⁊ iō relīqt̄ arbitrio sacerdotū p ut viderit expedire vt ipse artet vel ꝓroget.hec ibi. Nō igit̄ ꝭ Inno.restringit̄ auctas ꝯfessoris ad ānū vel dies vt restringit̄ epis.d.c.cū ex eo ⁊.d.c.idulgētie.dūmō discrecte.ꝯcor. Ge.i.d.c.idulgētie. Idē Io.an. Sic igit̄ post remissionē factam rōe ꝯtrictiōis:⁊ rōe absolōis vi clauiū:⁊ rōe alteri⁹ pn̄tie:⁊ rōe remissiōis a ꝯfessore.i.p residuo purgādo.dat̄ idulgē^a.vn̄ bn̄ dr̄ i diffinitōe:ñ remissis:⁊c̄.

8 ℭ Dicit̄.6.i.d.diffinitōe:facta a plato ecclie:iuxta h^o q̄rit̄ qs possit dare istas idulgētias.R̄e.ꝭ.s.Th. vbi.s.ꝙ solus papa pōt vt̄r p totū mūdū idulgentias vles vel ꝑticulares ꝭ ꝙ sibi placet dūmō rōnabilr̄ vt.j.§.x.papa.n.hꝫ plenitudinē ptāꝫ pōtificalē q̄si rex i regno.ꝯfir.p.d.c.cū eo.⁊.24.q.i.qđcūqꝫ.itē legati pape pn̄t facere idulgētias ꝑpetuas i terminis sue legatiōis.s.ē ⁊ ꝑpetua statuta.de offi.leg.c. fi.⁊ archiepi i sua ꝓuīcia subiūgit.s.T.vbi.s.Sed epi assumūt̄ i ptē solicitudinis q̄si iudices singulis ciuitatib⁹ ꝓpositi pp hoc etiā solos eos i suis lr̄is fr̄es vocat.reliquos āt oēs vocat filios. itellige iferiores epis:⁊ iō ptās faciēdi idulgētias plene residet i papa.q: pōt facere qđ vult.cā tn̄ existēte legitima. sꝫ i epis ē taxata ꝭ ordinationē pape:⁊ iō pn̄t facere ꝭ ꝙ ē taxatū:⁊ nō ā pli⁹.hec.s.T. Et iō nō pn̄t excedere ꝭ sūmā.40.dieꝝ.siue sit p vniuersario ecclie. siue p q̄cūqꝫ alia cā. In dedicatiōe ꝟo basilice pn̄t ꝯcedere vsqꝫ ad sūmā vnius āni:⁊ nō plus.siue dicat̄ ab vno aut archiepo siue a plurib⁹.vt i.d.c.cū ex eo.⁊.c.nr̄o.e.ti.ar.p nō i.c.idulgētie.e.tit.li.6 qđ itellige ꝭ glo.nō valere. q^o ad excessuꝫ nō q^o ad numeꝝ ꝯcessuꝫ.de iferiorib⁹ epis.dic ꝭ.s.T.vt i ꝓcedēti.§. Sed qd si vnus epus ꝯcedit.40. successor ꝟo alios.40.vel alius:qdā dicūt ꝙ .2^a.nō valet ne fiat ꝯ̄ statutū ecclie:⁊ durāt post mortē vt dictū ē de legato. Intellige.s.ꝙ epi pn̄t suis subditꝫ.c.qđ āt.de pe. ⁊ re.vel illis q hn̄t a ꝓprijs vt possint ꝑticipare quā licētiā pn̄t dare ꝓprij parochiales. Archiepi ꝟo in tota ꝓuīnia ⁊ silr̄ legati dūmō nō excedāt numerū vt dictū ē.qdā dicūt ꝙ qn̄ epus celebrat pōt ꝯcedere ānū:⁊ ēt.40.dies.sꝫ Pa.i.c.cū eo.de pen.⁊ re.dicit h^o eē veꝝ i papa.vide.j.§.16.d.Feli.i.d.tra.dicit.ꝓ. ꝙ legatus pape ēt nō sacerdos archieps ⁊ eps sunt pares i dādo idulgētias. Itē dicit ꝙ vicari⁹ epi nō pōt dare nisi habeat specialē licētiā. Itē ꝙ ꝯciliū generale pōt dare plenarias.ꝭ Abb.i quodā sermone. Itē ꝙ capitulū sede vacāte nō pōt dare.

ℭ Utrū nō sacerdos possit dar̄ idulgētiā.R̄e.ꝭ.s.T. 9
vbi.s.ꝙ sic.dūmō habeāt iurisdictiōeꝫ ecclesiasticā vbi sic ait.ptās faciēdi idulgētias seq̄t̄ iurisdictionē:⁊ q: diaconi ⁊ alij nō sacerdotes pn̄t hr̄e iurisdictionē.vel comissaꝫ sicut legati.vel ordinariā sicut decani.iō pn̄t idulgētias facere.ēt nō sacerdotes. q̄uis nō pn̄t absoluere i foro penitētiali qđ ē ordinis. Indulgētias.n.facere ꝑtinet ad clauē iurisdictiōis.hec ille. Eodē mō ꝓbat ꝙ existēs i pctō mortali pōt dare idulgētias q̄ eq̄lr̄ valēt.q: p pctm̄ nō tollit̄ iurisdictio:⁊ iō idulgētie eq̄ valēt si fiāt ab eo q est i pctō mōtali sicut si fierēt ab eo q ē sanctissim⁹.cū nō remittat penā ex vi suoꝝ meritoꝝ. sꝫ ex vi meritoꝝ recūditoꝝ in thesauris ecclesie.hec.s.Tho.vide ifra.

ℭ Dr̄.7.i diffinitōe.ex cā rōnabili.vn̄ ħ.s.T.vbi.s. x
tria req̄rūt̄ ad hoc ꝙ idulgētia alicui valeat. P^o cā rōnabilis.s.ꝑtinēs ad honorē dei.vel ad necessitatē aut vtilitatē ecclie.2^a auctas dātꝭ vt dictū ē i trib⁹.§. ꝓcedētib⁹.3° vt recipiēs sit i statu charitatꝭ:vt.s.§. 2.3.⁊.4.⁊ hec tria signāt̄ in lr̄is papalib⁹.nā cā designat̄ in hoc qđ promittit de subsidio terre sancte ⁊ hmōi. Auctas in hoc ꝙ fit mētio de auctē Petri ⁊ Pauli:⁊ ipius pape. Caritas āt recipiētꭓ i hoc ꝙ dicit oib⁹ vere penitētib⁹ ⁊ ꝯfessis.nō dicit ⁊ satisfacientib⁹.q: idulgētia nō excusat a ꝯtritiōe ⁊ ꝯfessiōe.sꝫ cedit i locū satisfactiōis.ħ.s.T.pōt addi.4^a.s.ꝙ faciat id p q^o dat̄:⁊ cōiter doc.dicūt ꝙ nō ꝺbēt dari sine magna cā:⁊ hoc ꝭ.d.Feli.i.d.tractatu.ne thesaurus ecclie vilescat:⁊ facit.c.legim⁹.93.di.vbi oē

par preciosum. cum rónabilis est pro recuperatióe terre scte pro edificatióe ecclesie. pro visitatióe corpoꝝ sctóꝝ rome et similib⁹. pro reparatióe póntiũ. max' vbi pegrini i trásitu paciebát piculũ. c. qd át. et ibi Pa. pro defensióe fidei: pro his et q̃ sunt ad laudé dei vt pdicare et similia: et pro pmotióe studij. Si tñ iordinate remittat ita q̃ homies q̃si pro nihilo ab opib⁹ penitétie reuocent. peccat faciens tales indulgétias. nihilominus quis plená indulgentiã ꝯsequit. hec. s. T. vide. j. §. 17.

11 ¶ Utrum possit dari indulgétia pro mere téporali. vt nó committat symonia. R. bz. s. T. vbi. s. q̃ nó. sz pro téporali ordinato ad spirituale. sic pro elemosina data pro edificationé ecclesie. vel similia. qd pbat p cóez cósuetudiné ecclesie. vñ. s. T. sic ait. téporalia ad spiritualia ordinát qz pp spũalia téporalib⁹ vti debem⁹: et io pro téporalib⁹ simplr nó pót fieri idulgétia. sz pro téporalib⁹ ordinatis ad spũalia sicut repssio inimicoꝝ ecclesie q pacé ecclesie pturbát: et similiũ vt dictũ est. Et p hoc pz q̃ nó sit ibi symonia. qz non dat spũale pro téporali. sz pro spũali: pro puro etiá spũalibus pót fieri indulgentia: et fit qñqz. s. vt qcũqz orat pro rege Fráncie bz decé dies idulgétie. a papa Inno. 4. et siĺr crucé pdicátibus dat qñqz eadé indulgentia q̃ dat crucé accipiétibus. hec ille. Dz et esse id qd dat volũtariũ non nec' vt est solutio debiti vel remissio iniurie: debet etiam esse aliquo modo penale.

12 ¶ Dr. 8. in diffinitióe pro recõpésatóe. vbi qrit qs sit effect⁹ ei⁹. i. qd remittit. R. bz. s. T. vbi. s. post illa q̃ dicta sunt. s. in pn°: q̃ valét et q̃ᵗᵘ ad foꝝ dei et q̃tũ ad foꝝ ecclesie. ad remissioné pene residue post ꝯtritioné. ꝯfessionez. absoloné. satisfactioné q̃lécũqz q̃ prius fuisset facta siue fuerit iniũcta siue nó. residuũ igit penaꝝ q̃s deberet pati vel hic i pñti vita vel in purgatorio pro pctis actualib⁹. siue sit sibi iposita a ꝯfessore. siue a lege. siue a iusto iudicio dei. remouet aliqñ totaĺr sic i indulgétia plenaria. aliqñ i parte bz alias indulgétias. vñ dr in tex. in. c. ex eo. de pe. et re. q̃ p indulgétiã satisfatio penitétialis eneruat. et sic remouet illa opi°q̃ dicat q̃ satisfit solũ corá deo nó corá ecclesia ita q̃ nihilominus tenet facere penitentiá. siĺr destruit illa opi° q̃ dicat q̃ solũ satisfaciũt pro penitétia hic iniũcta. vñ. d. Fe. post Lau. ait. p indulgentias relaxant pene iniũcte a canone: et iniũcte a sacerdote in ꝯfessióe: et soluédo in purgatorio: et etiá pena téporalis corrèspódés culpe remisse. vñ bz. s. T. nó oz q̃ tales faciát aliqd de penitétia in ꝯfessióe q° ad necessitaté. expedit tñ q̃ faciat penitentiá vt etiá ex his remediũ ꝯsequat q̃uis a debito pene cént imunes. qz qñqz sunt debitores plus q̃ credát: et et qz illa bona opa disponũt ad augumétũ charitatis: et pseruatióe pcti futuri. Nec pp indulgétias dz solui regularis obsuátia. qz religiosi magis merent religioné suá seruádo q̃tũ ad pmiũ vite eterne q̃ indulgentias egrẽdo. q̃uis minus q̃tuz ad remissioné pene qd est minus bonũ. Nec iteꝝ p indulgétias dimittunt pene iniũcte in capitulo a plátis. qz in capitulo agit q̃si foꝝ iudiciale magis q̃ penitentiale. vñ etiá nó sacerdos capitulũ tenet. sed absoluitur a pena iniũcta vel debita pro peccato in foro penitentiali. hec. s. Tho. vide infra. §. 20.

¶ Querit q̃tũ et q̃é effectũ habeát iste indulgétie: et quó intelligant isti dies: et isti áni. R. bz doctriná s. T. possumus dupĺr log. pro q̃tũ ad pmiũ essentiale vel ad dispositioné pfectióis et charitatis: et sic nó est dña iter ista opa q̃ fiũt pro indulgétia ac si fierét pro alia cá. 2° q̃tũ ad remissioné pene et tũc vel nó fit id qd iponit pro indulgétia: et sic nihil valet. vel fit et tũc vel iponit aliqd determinate sicut duz puta q dederit decé solidos tali ecclesie: et tũc si dat bz indulgétiá alias secus. Si vo dr ideterminate vt puta si visitauerit talé ecclesiaz: et ꝯtribuerit: et c. tũc dicũt qdá q̃ dz ꝯtribuere pportionabiĺr bz statũ suũ. vel visitat cũ decéti comitatu. et c. sz hoc cét difficile limitare. vñ in dubio iudicaré q̃ obtinet dũmó visitet et aliqd ꝯtribuat. q̃tũ aũt ad determinationé istoꝝ dieꝝ vel ánoꝝ quó debeát itelligi. credo q̃ cét difficile bz doctriná sctóꝝ determinare. credo tñ pbabiĺr posse dici q̃ itelligũt bz penitétiá q̃ cóiter solet fieri. ita q̃ si est plenaria nó est dubiũ. si át vnius diei. táta sit remissio q̃ta fieret p penitétiá cóez. q̃ fieret in vno die: et sic i vno mése. vel i vno áno: et similia. Et hoc est qd cóiter. dicũt doc. q̃ tñ valent q̃tũ sonát. Nó q̃ Pa. post Host. in. d. c. cũ ex. facit lógũ sermoné de istis. 40. dieb⁹. vel áno vtrũ sint visuales vel ꝯtiui: et c. Et q̃uis diuersi. diuersa dicát. ego tñ sic intelligo. s. q̃ qñ dant p penitentia. 40. dies. q̃ nó est nec° q̃ sint ꝯtinui. sz pót illá penitentiá facere diuisiz puta ieiunare vno die in septimana. et alia. alio die. vsqz ad determinatũ tps. 40. dieꝝ: et tũc si eps det. 40. dies indulgentiaꝝ. est satisfactũ oibus illis diebus: et ibi nó Pa. p illũ tex. q̃ indulgentie nó solũ valét pro penitentia vel pro pena quá debet in purgatorio. sed etiá valent pro penitentia iniũcta. siue a canone. de anno aũt dicit q̃ debet esse ꝯtinua. i. qñ quis habet facere penitentiá per annũ debet per vnũ annũ continue penitere: et tunc si datur sibi annus indulgentie satisfacit. ex illo etiá tex. quidá volunt q̃ quádo dr in indulgentia q̃ relaxat per. 40. vel per annũ. vel vĺr de iniunctis penitentijs. q̃ tunc nó intelligit de pena purgatorij. sed de penitentijs iniunctis solũ et sic per talem indulgentiá nó euolaret. sz hoc non dicat Pa. sed citius innuit ꝯtrũ. s. q̃ intelligatur de oibus. dicit. n. q̃ nó solũ valent pro pena purgatorij. sed etiá pro penitentia iniuncta nó igit dr pro iniũctis diuisiue. sz accumulatiue. s. nó solũ pro hoc. s. purgatorio. sed etiam pro iniunctis. 13

¶ Seqt vlti° i diffinitióe de pena idebita xpi et sctóꝝ. vbi notádũ est bz. s. T. in psal. ql. q̃ op⁹ vni⁹ pót cé pro alio satisfatoriũ ad quẽ per intétioné facientis refert qñ ábo sũt i charitate. sicut vnũ mébrũ pro alio pót 14

satisfacere. xp̃s aũt ꝑ ecclia sua sanguinē suũ fudit: ⁊ multa alia fecit: ⁊ sustinuit quoꝝ extimatio ē īfi nita valoris pp̄ dignitatē ꝑsone. vñ dr̄ sapie. 8. q̄ īfi nitus thesaurus ē hoibus. Silr̄ etiā ⁊ oēs alij sancti itētionē habuerūt i his q̄ passi sunt: ⁊ fecerūt pp̄ deū vt hoc eēt ad vtilitatē nō solū sui. sȝ ēt toci⁹ eccłie. Totus ergo iste thesaurus ē i dispēsatōe eius q̄ pest eccłie generali. vñ Petro dñs claues regni celoꝝ co misit. Mat. 16. qñ ergo vtilitas vel necessitas eccle sie hoc exposcit pōt ille q̄ pest ecclesie d̄ ista īfinitate thesauri cōicare alicui qui p charitatē sit mēbrū ec clesie de ꝑdicto thesauro q̄ntū sibi visuȝ fuerit opor tunū vel vsq̄ȝ ad totalē remissionēȝ penaꝝ. vel vsq̄ȝ ad aliquā certā q̄ntitatē. ita. s. q̄ passio xp̄i ⁊ alioꝝ sanctoꝝ ei īputeť. ac si ip̄e passus eēt. q̄ntū sufficeret ad remissionē sui peccati. sic ꝯtingit cū vnus ꝑ alio sa tisfacit. hec. s. T. Uide. v. satisfactio. §. 5. ⁊. 6.

15 ¶ Quō habeāt itelligi verba idulgētiaꝝ. R̄. q̄ diffi cile eēt dare certā doctrinā. sed pñt aliq̄ regule assi gnari. P° vt īspiciāť verba ⁊ cōiter dr̄ tātuȝ valent q̄ntū sonāt. ar. de priuil. c. cū ⁊ plātare. 2° q̄ dās ha beat auctoritatē. vt dictū ē. §. 8. ⁊. 9. 3° q̄ recipiens sit ꝯueniēter dispositus. vt dictū ē. §. 2. 3. ⁊. 4. 4° re gula q̄ faciat id qd̄ i ip̄is ꝯtineť: ⁊ ſm q̄ ei ꝯuenit facere. vt dictū ē. §. 2. ⁊. 11. 5° q̄ qñ dať idulgētia sic puta a primis vespis vsq̄ȝ ad secūdas. vel vsq̄ȝ ad octo dies. sic soluȝ semel habeť ēt si visitaret decies. secus si diceret q̄ totiēs quotiēs quis visitauerit. vel qñ est ꝑpetua. hȝ. s. T. vbi. s. 4. sniaꝝ. vbi ponit tres modos primus qñ dicit totiēs quotiēs ⁊ tūc daruȝ q̄ ꝯsequiť totiēs quotiēs facit: ⁊ c. 2⁹ modus est qñ i bullis exprimit q̄ semel tm̄: ⁊ tūc ēt est daꝝ. 3⁹ mo dus qñ nō exprimit ⁊ tūc si ē ꝑpetua ꝯsequiť totiēs. si vero est ꝑ vnū diē vel duos vel plures determina te tūc tm̄ semel ꝯseq̄ť. Idē dicit. d. Fe. in. d. trac. post Jo. an. ⁊. d. Car. Rosella. e. c. §. 12. Alť. Spe. ⁊ Inn. vť diceť idistīcte q̄ qñ dať ꝑ visitatōe ecclesie hȝ to tiēs: ⁊ c. sȝ illi quos alť opti⁹ pñt itelligi vt dictuȝ est hȝ. s. T. ita q̄ nō oȝ dubitare de eo qd̄ dictū est. i q° cōiter doc. ꝯcor. littere q̄stoꝝ nō sunt acceptāde a parochialibus nisi habeat litteras pape vel epi.

16 ¶ Ut̃ plati iferiores a papa pñt ꝯcedeť nō suis sub ditis. R̄. q̄ nō. nisi i duob⁹ casib⁹. primus ē i. c. nr̃o d̄ pen. ⁊ re. vbi archieps ꝯcedit ꝑ totā ꝓuinciā sȝ non sint ei⁹ subditi. nisi i casib⁹ a iure exp̄ssis. nō valet tm̄ alijs q̄ nō sunt de ꝓuintia. nec hñt i ea domiciliū. 2⁹ casus est qñ illi q̄ volūt eā accipe hñt licētiā a ꝓprio epo ſȝ aliquos. vt nō Inno. i. d. c. qd̄ autē. Alij vero dicūt q̄ etiā de licentia ꝓprij sacerdotꝭ parochialis pñt ip̄as accipe: ⁊ cū hoc trāsit Hosti. Guil. vero in Spe. dicit q̄ req̄riť licētia epi vel archiepi. d. c. nr̃o. ⁊ q̄ eps pōt statuere q̄ valeāt veniētib⁹ ex alienis locis. facit. d. c. qd̄ autē. Nō tm̄ posset ꝯcedeť q̄ idul gentie facte ab alijs epis i ei⁹ dyocesi ꝯcesse valeāt. Ex q° pȝ q̄ illi q̄ habēt lr̃as diuersoꝝ epoꝝ dātes in dulgētiā faciētib⁹ eis elemosinas nō valēt nisi ha beāt licentiā a ꝓprio epo. vel sacerdote. vt tales idul gentias eis ꝓsint. de ꝓ. ꝯtē. c. significasti. Sed qd̄ si eps ꝯcedit silr̄ archieps faciētib⁹ tale qd̄. R̄. q̄ oēs subditi epi habebūt vtrāq̄ȝ. alij vero habebūt soluȝ archiepi. Uide aliqd̄. s. §. 8. i fi. hec itelligit Pa. in. d. c. qd̄ aũt. de alijs a papa ⁊ dat documētū vt pe regrināte s habeāt licētiā a ꝓprijs parochialibus: vt possint participare de alienis idulgentijs.

¶ Quereť ꝑ maiori declaratiōe q̄ sint nec° ad h° q̄ 17 aliqs ꝯsequať idulgētiā. R̄. post illa q̄ dicta sunt. s. §. 2. ꝑ. q̄ dȝ eē cā rōnabilis de q°. e. §. 2. 2° req̄rit au ctoritatē i dāte: de q°. s. §. 8. ⁊. 9. 3° dȝ eē capacitas i recipiēte. s. q̄ sit in charitate vide. s. §. 4. ꝯfessus ⁊ ꝯtrictus. hoc tm̄ nō req̄riť i dāte q: h° ē iurisdictionis si tm̄ eēt excōicatus: suspēsus ab officio. vel irregula ris. secus eēt vt dictū. v. excoi°. ꝑ. §. 11: q̄ tm̄ nō cadūt i papa. Sȝ q̄rit Pa. i. c. ois. de pe. re. i pen. col. vtruȝ req̄rať actualis ꝯfessio i recipiēte idulgētiā. R̄. q̄ nō sȝ sufficit ꝯtrictio cū ꝓposito ꝯfitēdi tp̄e determina to ab ecclia: dicātur. n. ꝯfessi ex q° fuerunt ꝯfessi tp̄e suo determinato ab ecclia: ⁊ hñt ꝓpositū ꝯfitēdi: ⁊ sic dicūť ꝯfessi i ꝓposito: ⁊ cū idulgētia sit gr̃a suffi cit sic eē ꝯfessos i fauorē recipiētiū. bonū tm̄ eēt vt cōfi tereť actualr̃ max°. q: vt i plurimū nesciūt seculares vere ꝯteri nisi ꝯfiteāť. hāc viā. s. q̄ nō req̄rať actualť seq̄ť Jo. an. ⁊ Car. Req̄riť. 4°. q̄ sit subdit⁹ de q° in ꝑcedēti. §. q̄. q. nō currit de papa. 5°. q̄ habeat deuo tiōeȝ fidei q̄ credat hāc ꝑtātē eē i ecclia d̄ q°. s. §. 14. lȝ. n. nō habeam⁹ māifesta testimonia añ tp̄s Gre. tm̄ credēdū ē q̄ ēt añ fiebat. lȝ nō ita freq̄nter. q: añ sua tēpora raro poterāt fieri ita solēnes sicut fit i iubi leo ⁊ catholici erāt magis ꝑfecti: ⁊ iō nō tm̄ indige bāt. ⁊. d. Fe. i. d. trac. adducit mltos sūmos pōtifices ⁊ mlta iura ad ꝓbādū q̄ possit. ꝯcludēs q̄ videať hereticū dicere q̄ sūmus pōtifex nō possit: ⁊ c. 6° q̄ faciat id ꝑ q° dať. s. §. 15. Nec ēt valet si libēter fa ceret id pro quo dať nisi faciat.

¶ Quereť vtꝝ vnus ꝑ alio possit obtinere idulgētiā 18 faciēdo id ꝑ q° poniť idulgētia. R̄. ſm. s. T. vbi. s. q̄ sic. si sint ābo i charitate ⁊ idulgētia sit papalis ⁊ in bulla fiat mētio q̄ vnus ꝑ alio possit obtinere. Ait. n. sic. opus ꝓpriū pōt qs applicare ꝑ itētionem cuicūq̄ȝ voluerit suple. si sunt vniti i vno corꝑe chari tatis sicut vnū mēbrū pōt ꝑ alio satisfacere. Et iō pōt ꝑ quocūq̄ȝ vult satisfacere. sȝ idulgētia nō pōt ap plicari ad aliquē nisi ex itētiōe eius q̄ dat idulgētiā suple. auctoritate ꝓpria. i. pape: ⁊ iō qñ applicat ad faciētē vel dātē aliqd: ip̄e faciēs nō pōt alteri appli care. si tm̄ fieret sic idulgētia. Ille q̄ facit vel ꝑ q° hoc fit habeat tātam idulgētiā valeret ei ꝑ q° fit nec tūc iste q̄ facit hoc opus daret alicui idulgētiā. sȝ ille q̄ idulgētiā sub tali forma facit hec. s. T. Cōclude igiť q̄ vnus pōt ꝑ alio facere opus meritoriū si ē i charita te ⁊ alteri applicať ⁊ si ille cui applicat nō sit i cha

ritate valēt sibi ad disponēdū se: ꝛ p modū suffra/
gij. Si vero sint ābo i charitate ꝛ papa exprimit i
bulla valebūt etiā per modū idulgentie ꝯcor.cōiter
alij doc.maxime Ricar.ꝛ Feli.

19 ¶ Utrum aliqs possit obtinere indulgētiā p amico suo
existēte i purgatorio. Rñ.bz.s.T.4.di.45.q.2.ar.5.
q.2.ꝙ sic.si ipe ē i charitate ꝛ i bulla pape fiat spe
cialis mētio ꝛ hoc idirecte. vñ sic ait.s.T. Indulgē
tia alicui dupl'r pdesse pōt.vno principal'r.Alio se/
cūdario principal'r qdē pdest ei q idulgentiā acci/
pit.i.q facit hoc p q idulgētia daſ.vt q visitat limi
na alicu' scti. vñ cū mortui nō possint aliqd coꝝ
p qb' idulgētie daſ eis idulgētie directe valere nō
pñt.secūdario aūt ꝛ idirecte psunt ei p q aliqs fa/
cit illud qd ē idulgētie cā.qd qñqꝫ ꝯtigeſ pōt: qñqꝫ
aūt nō pōt:bz diuersaꝫ idulgētie formā. Si.n.talis
sit for idulgētie. Quicūqꝫ facit h vel illud habebit
tm̄ de idulgētia.ille q h facit nō pōt fructū idulgē/
tie i aliū trāsferre qꝛ eius nō est applicare ad aliqd
itētionē ecclesie p quā cōicaſ cōia suffragia ex qb'
idulgētie valēt. Si autē idulgētia sub hac for fiat:
qcūqꝫ fecerit hoc vel illud ipe ꝛ pr̄ eius vel qcūqꝫ ei
adiūctus i purgatorio detētus tm̄ de idulgētia ha/
bebit.talis idulgētia nō solū viuo.sꝫ ēt mortuo pro
derit. Nō.n.ē aliq rō q̄re ecclia non possit trāsferre
merita cōia qb' idulgētie innitūtur i viuos: ꝛ nō in
mortuos. Nec seqſ ꝙ platus ecclie possit p suo libi/
to aias a purgatorio liberare.qꝛ ad hoc ꝙ idulgē/
tie valeāt reqriſ cā ꝯueniēs idulgētias faciēdi. hec
s.T.vide aliqd .s.§.x. Roboraſ ex ꝯsuetu ecclie q
aliqñ hoc facit.2 pbaſ rōe qꝛ meritū ecclie ē effica/
tius q̄ꝫ meritū pticularis psone.sꝫ h pdest vt ē cōis
opi vt demosine valeāt p defunctꝭ.3 qꝛ idulgētie p/
sunt illis q sunt de foro ecclie.sꝫ illi q sunt i purgato
rio sunt d foro ecclesie alias eis suffragia ecclesie nō
pdessent.hec.s.T.ꝛ ꝯcor.fere oēs doc.ꝛ summiste.
q̄ꝫuis qdā dicāt ꝙ psunt eis p modū suffragij solū:
sꝫ de hoc nō ē rō vt dicit.s.T. Nec valet si aliqs ar
guat qꝛ auctoritas absoluēdi data ē super terrā:qꝛ
papa dn̄s est sup terrā pōt oib' dare q sunt i sua iu/
risdictiōe.secus tm̄ eēt de existētib' i iferno vel i libo
tū:qꝛ nō hñt charitatē in q fundaſ ista cōica tm̄ qꝛ
sunt in termino nō aūt illi q sunt i purgatorio.

20 ¶ Utrum idulgētie valeāt religiosis. Rñ.bm.s.T.4.di.
.20.ar.vltimo q.2.ꝙ sic. Ait.n.tā secularib' q̄ꝫ re/
ligiosis valēt idulgētie dūmō sint i charitate ꝛ hūēt
cā q p idulgētijs idicunſ.nō.n.religiosi sunt minus
adiuuabiles merītꝭ alioꝝ q̄ꝫ seculares: ꝛ q̄ꝫuis reli/
giosi sint i statu pfectiōis.tm̄ ipi sine pctō viuere nō
pñt:ꝛ iō si aliqñ pter pctm̄ aliqd comissuꝫ sit reus
alicui' pene pōt p idulgētiā expiari. Nō.n.ē icōue
niēs si ille q ē simpl'r supabūdās aliq tpre idigeat:
ꝛ q̄ꝫ ad aliqd:ꝛ sic indiget supplemēto quo suble
uaſ.vñ dr̄ ad Gal.6. alter alterius onera portate.
hec.s.T. Et lꝫ nō habeā ppriū qd possint dare pro

ꝯsequēda idulgētia. nec possint exire claustrū sine li
cētia.tm̄ platus pōt sibi dare licētiā vt faciāt id pp
qd daſ idulgētia:ꝛ sic obtinebūt.nō tm̄ dꝫ dimittere
religiōis obseruātiā.vt dictū ē.§.12.neqꝫ pp hoc di/
mittiſ penitētia data a plato i capitulo i.d.§.12.

¶ Utrum illi q sunt vicini ecclesie i qua poniſ idulgētia 21
habeāt illā visitādo ecclesiā cū quotidie vadāt etiā
sine idulgētia. Rñ.ꝙ sic.vñ.s.T.vbi s. Ille q ē vici/
nus ecclesie:ꝛ ēt sacerdotes ꝛ clerici illius ecclesie cō
sequūtur tātā idulgētiā sicut illi q veniūt a mille dieꝫ.
qꝛ remissio nō pportionaſ labori.sꝫ itētioni dispen
santis illa merita.vt dictū est.§.14. q̄ꝫuis plus labo
rās ceteris parib' plus acqrat de merito essentiali.
Quidā dubitāt qñ veniētes ad visitādū ecclesiā: ꝛ
nō pñt itrare eo ꝙ ē parua:ꝛ plena alijs hoibus.sꝫ
credo qñ veniūt cā visitādi:ꝛ itrarent si possent. ꝙ
obtineant.qꝛ bene ex hoc dicūtur visitare ecclesiaꝫ.
dūmō faciāt alia q in bulla ponūtur.

¶ Queriſ quō itelliganſ illa verba ꝯfessis ꝛ ꝯtritis. 22
Rñ.p vtrum reqraſ actualis ꝯfessio: vide.s.§.17. 2 non
reqriſ ꝯfessio venialiū.bꝫ.d.Feli.bꝫ tm̄.d.ar.f.reqriſ
ꝯtritio coꝝ.qꝛ si qs acciperet idulgētiā plenariā ꝛ ha
beret aliq peccata venialia i pposito. ita ꝙ nō eēt
ꝯtritus neqꝫ i generali neqꝫ i speciali.bm.e.nō ꝯseq
reſ idulgētiā illoꝝ venialiū. Nō credo tm̄ ꝙ ipediāt
remissionē alioꝝ.3 bm.e.d.fe.nō reqriſ ꝙ de nouo
ꝯfiteaſ illa q alias ē rite ꝯfessus.4 bꝫ.e.Fe.nō req
riſ ꝯfessio de oblictis dūmō fecerit diligētiā necessa/
riā:ꝛ doleat i genere paratus ꝯfiteri si posset ꝛ opor/
teret.alias nō eēt vere ꝯtritus.ꝯcor.d.ar.f.vr̄ tm̄ ipe
ar.f.q̄ꝫtū ad mortalia oblicta tenere ꝯriū.s.ꝙ non
ꝯseqſ remissionē coꝝ.eo ꝙ dr̄ ore ꝯfessis. melius tm̄
vr̄ ꝙ ꝯseq̄ſ.qꝛ est ꝯfessus i genere.eo mō q ē possibi
le ꝯfiteri:ꝛ sil'r ē ꝯfessus i pposito:ꝛ ēt bꝫ.s.T.ē ab
solutus ab illis qꝛ ꝯfessor absoluit etiā ab oblictis.

¶ Queriſ de for absolutōis. Rñ.bꝫ.d.Fe.post.d.ar.f. 23
ꝙ quotidie ꝯcediſ plurib' a papa p viā specialis i
dulti ꝙ i articulo morꝭ p ydoneū ꝯfessorē quē elege
rint possint auctoritate aplica absolui plenarie ꝛ ꝙ
apud Eugeniū.4.max i hoc fuit liberalis.multe du/
bitatiōes pposite fuerūt ꝛ p ipm ꝛ penitētiales de/
clarate.iter reliquas fuit qñ qs dubitat qs sit articu
lus morꝭ i hoc respōsū fuit ꝙ si plus nō hꝫ for idul
ti.nec ꝯcedens al'r suā itētionē declaret. itelligendū
est de articulo psūpto.nō vero.sicut ēt extrema vnctio
q dr̄ sacrm̄ exeūtiū.dꝫ dari his q cōi extimatiōe re/
putanſ morituri cū igiſ i tali articulo psumpto ab
soluiſ vr̄ ꝯseq actū idulgētie vsqꝫ ad illud tps.lꝫ po
stea euadat periculū:ꝛ grā expirat in posteꝝ: fallit
qñ i for indulti dr̄. ꝙ ꝯsequaſ effectū idulgētie i casu
quo moriaſ.tūc.n.nō ꝯseqſ effectū si nō moriſ .nec
grā expirat p illā absolutionē: vñ dicat ꝯfessor ab/
soluo te si hac vice morieris. Idē dicat si nō dr̄ hoc
i forma ꝛ tm̄ cōcedens declarat verbo vel scripto sic
intendere.s.de articulo vero : nō presumpto hec Fe.

Idem sequitur Rosella .c.ꝟ.§.24. addens non esse mirũ q₃ tñ valent quantũ sonant.

24 ¶ Absolutio plenaria generalis i articulo mortꝭ tñ habẽtibus licẽtiã ⁊ plenariã idulgẽtiã a papa:⁊ ꝑ dicat ifirmus ꝯfiteor:⁊c̃.si põt ⁊ postea dicat sacerdos misereat tui:⁊c̃. deide:auctoritate dñi nr̃i Jesu xp̃i:⁊ aploꝝ eiꝰ Petri ⁊ Pauli:⁊ dñi nr̃i pape.N. i hac parte tibi specialr̃ ꝯcessa: ꝯcedo ⁊ do tibi plenariã remissionẽ oiu₃ pctõꝝ tuoꝝ de qbꝰ ore ꝯfessus ⁊ corde ꝯtritus es:⁊q̃ nõ comisisti sub ptextu istius i dulgẽtie:iq̃tũ claues eccl̃ie se extẽdũt ⁊ bñplacitũ ẽ in oculis diuine maiestatis In noie patris ⁊ filij ⁊ s.s.amẽ. Eadẽ auctoritate do ⁊ ꝯcedo tibi plẽariã remissionẽ oiu₃ penaꝝ de qbus pp peccata tua es obnoxius ⁊ obligatus q̃tũ claues ecclesie se extẽdũt ⁊ restituo te illi puritati i qua fuisti.qñ fuisti baptizatus:⁊q̃ qdẽ plenaria idulgẽtia sit tibi i augumentũ virtutis ⁊ gratie ⁊ i acquisitiõe vite eterne in nomine patris ⁊ filij ⁊.s.s.Amen.

25 ¶ Quid de illo q añq̃ iter arripiat vel dũ est i ipso itinere cẽdit ad locũ idulgẽtie morꝭ vtr̃ ꝯseq̄t idulgentiã.R̃.h₃.s.T.q.l.2ᵉ.arᶜ.si.q ꝙ si ſm forma₃ idulti ꝯcedaꝭ:accipiẽtibꝰ crucẽ vel iter iapiẽtibꝰ ꝙ dũ iapit iter.h₃.vel si dicat ꝙ accipiẽtes crucẽ.ipsa cruce assumpta.h₃ idulgẽtiã. Si aũt i for̃ littere ꝯtineaꝭ ꝙ idulgentia deꝭ his q trãsierint vltra mare. ille q decedit i via nõ accipit.q₃ nõ h₃ idulgentie cã₃.hec ille.rõ igiꝭ est q₃ tantũ valent quãtu₃ souant si igiꝭ exprimaꝭ.sic debet intelligi.ꝯcor.Sedinus.

26 ¶ De idulgẽtia iubilei dicit.d.Fedi.post Jo.đ ana. ꝙ nõ est dr̃a iter illã ⁊ alias plenarias nisi q₃ tã in via q̃₃ ibi pp ꝯtẽplationẽ multoꝝ sepultoꝝ:⁊ funda mentoꝝ fidei ⁊ reliquiaꝝ q̃ rome oculata fide ꝯcernũtur.multi pducũtur ad pagendũ residuũ vite virtuosius ⁊ in hec aliqd plus operatur.

27 ¶ Jngrediens religionẽ itellige p ꝓfessionẽ h₃ tãtã idulgentiã q̃tã h₃ p trãsiẽs ad terrã sanctã.s.plenariã.hec.s.T.2ᵉ.q.189.arᶜ.3ᵒ.ad.3ᵐ.vbi sic ait votu₃ religiõis cũ sit ppetuũ ẽ maius q̃₃ votũ pegrinatõis terre sancte qđ est tẽporale. sicꝭ Alex.3.dicit i.c.scripture:de voto. Reus fracti voti aliq̃lr̃ nõ habeꝭ q₃ tẽporalr̃ obsequiũ i perpetuã noiaꝭ obseruãtia₃ cõmutare.rõnabilr̃ etiã dici põt ꝙ etiã per igressu₃ religiõis aliqs ꝯsequaꝭ remissionẽ oiu₃ pctõꝝ.si.n.aliquibus demosinis factis hõ põt stati₃ satisfacere de pctis suis ſm illud Dani.4.peccata tua elemosinis redime.multo magis i satisfactiõe p oibꝰ pctis sufficit.ꝙ aliquis se totalr̃ diuinis obseqis mãcipet.per religiõis igressu₃.q excedit oẽ genus satisfactionis. etiã publice penitentie vt habeꝭ.33.q.2.c.admoneꝭ. sicut etiã holocaustũ excedit sacrificiũ vt Greg. dicit sup Eze.vñ legiꝭ in vitis patrũ ꝙ eãdẽ gr̃a₃ cõsequũtur religionẽ intrãtes quã ꝯsequũtur baptizati:si tñ nõ absolueren̄ꝭ per hoc ab oĩ reatu pene nihilominus igressus religiõis valior ẽ q̃₃ peregrinatio terre sancte q̃tũ ad ꝓmotionẽ i bonũ q̃ ꝓpõderat absolutõi a pena hec.s.T.eãdẽ snia₃ ponit i.4. di.4.q.3.qᵒ.3.ad.3ᵐ.d.Fedi.dicat ꝙ putat istã snia₃ nõ substentabilẽ ⁊ dicat Ale.⁊.s.Bona. tenere oppositũ.s₃ ꝓ certo nõ vr̃ bñ itelligere illos quos alꝭ. vt sui moris est.dicũt.n.ꝙ eqpollet martirio. sed in martirio habeꝭ idulgentia plenaria vt pie crediꝭ ⁊ expsse dicit.s.T.vbi.s̃.i.4ᶜ.⁊ ꝓbat igiꝭ : quõ martyr ⁊ ois q moriꝭ pp xp̃m: ⁊ sicr̃ latro q depĥẽdiꝭ. citius vult mori q̃₃ xp̃m offendere negando veritatem. omnes isti sunt martyres ⁊ sic habent plenariã.Uide.ꝟ.martyres.§.2.⁊.3.

¶ Utr̃ plati possint sibipsis facere idulgentiã.R̃.ſm s.Tho.di.20.arᶜ.5.qᵉ.4.ꝙ nõ. possunt tñ vti idulgentia facta alteri ex legitima causa. 28

¶ Quid aũt de reuocatiõe idulgẽtie an noceat añ certificationẽ exᵐ oli p papã Calistũ ꝯcessa fuit indulgentia plenaria oibus q dabãt subsidiũ:⁊c̃. postea p successorẽ fuit reuocata.Nũqd illi q exbursauerũt pecunias suas illo itermedio tempore. puta a die reuocatiõis ⁊ noticie habuerit dictã idulgentiã đđ h₃ doc.i.c.ꝑ.de cõcessi.pben.li.6.ꝙ sic:⁊ Ge. ibi dicit ꝙ talis idulgentia valet quousq₃ certificati fuerint illi qbꝰ ꝯcessa est. Nisi in dicta reuocatiõe esset clausula decreti vel qd sic.per qđ expsse appareret de volũtate pape ꝯria.ita ꝙ vellet ꝙ a die bullationis nõ ãplius valeret qđ tñ cõiter nõ fit. Sed qd đ ipetrãte vtr̃ imediate gaudeat vel iapiat tẽpore noticie.R̃.doc.vbi.s̃.dicũt ꝙ si ipe,vel nũcius eius impetret imediate gaudet. secus si papa daret ex se. vel ad instantiã alterius. 29

¶ De pena religiosoꝝ ꝓnũtiantiũ vel pdicantiũ in dulgentias idiscreta habes i cle.religiosi. de priuil. vbi p₃ ꝙ peccãt mortalr̃ q₃ ꝓhibeꝭ eis i virtute sancte obediẽtie sub pena maledictõis eterne. Et dicũꝭ pdicare idulgentias idiscretas ſm glo.qñ ꝓnũtiant idulgẽtias nõ ꝯcessas.i.quas nõ habẽt:itellige non ꝟas vel nõ validas: Car.i.d.de.dicit ꝙ etiã si sint ꝯcesse tñ idiscrete. Et h₃ Pau.dicũtur indiscrete qñ excedũt q̃ntitatẽ puta eps dat plus q̃₃ quadraginta dies.d.c.ex eo.vide.s̃.§.8.Possunt etiã dici idiscrete qñ nõ pñt ꝓbari.ar.de ꝓba.c.qñ.⁊.c.post cessionẽ.⁊ de fi.istru.c.2.Sed solũ videꝭ mortalr̃ peccare qñ ꝓnũtiãt nõ veras aut nõ validas.Qñ absoluũt a pena ⁊ a culpa.ꝟ.excõicatio.5.casu.11.§.fi. 30

Infamia qd sit.vide.ꝟ.fama i pnᵒ. Quotu-

i plex sit.R̃.h₃ Pa.i.c.testimoniũ.de testi.ꝙ ẽ triplex q̃dã iuris q̃ dr̃ ciuilis. q̃dã canonica: ⁊ q̃dã est infamia facti.q̃ potius dr̃ infamia.

¶ Jnfamia iuris dr̃ illa q̃ irrogaꝭ p snia₃.vel ipsofacto.i casibꝰ i qbꝰ iure caueꝭ dũtaxat.vt q ꝯuictus ẽ de furto p snia₃.vel q pugnat i arena ꝓ lucro.de qbꝰ p tex.⁊ glo.3.q.7.porro:⁊.l.athletas.§.calũniator cũ.§.se.⁊.l.1.ff.de his q nõ ifa.⁊ tene regulariter ꝙ oẽs ifames ſcđm legeſ sunt ifames h₃ canões.

hoc ꝓbat tex.nõ i.c.oẽs vero.6.q.i.⁊ Inno.i.c.qͥtr: ⁊ qñ.d.ꝭ.de accu. Ista ifamia idistiete repellit a testimõio:⁊ ꝓbaꝭ hac rõe.q: fundamẽtũ testimonij ẽ fides i.c.fo:us i fi.ꝺ ꝟ.sig.ſ3 iste caret fide cũ ei⁹ status sit diminutus:⁊ maculatus iuris dispositione.

2 ¶ Quib⁹ casib⁹ icurraꝭ ipo iure .ꝶ.ꝙ icurriꝭ.ꝓ.qñ iꝑator militi aufert isignia vel mittit aliquẽ i exiliũ.l.qꝺ ait.§.ignominiosa.ff.de hi.q.no.isa. ꝭ q exercẽt iꝓbũ fenus.exigẽtes vsuras.c.vsurarꝫ.3.q.7. §.porro. 3ᵒ cũ aliqs ꝺephẽdiꝭ i adulterio.l.palã.§. q i adulterio.ff.de rit.nup. vel ꝯbit simul cũ duab⁹ vel simul h3 duas spõsas.l.quid igiꝭ.ff.de hi.q.no. isa.ꝺ biga.nup a nobis. 4ᵒ q lenociniũ exercuit vel filias ꝭ nepotes ꝓstituerit.l.athletaſ.§.aut ꝓtor.ff.eo.⁊ ibi ꝺ multis. 5ᵒ q pugnauit cũ fera.ff.ꝺ postul.l.i.§.bestias:⁊ multis aliis ꝺ qb⁹ i .d.§.porro.⁊ d.l.athletas.

3 ¶ Ut ꝯfessio delicti i iudicio reddat aliquez isamẽ. isamia iuris.ꝶ.ſm Bar.i.l.isamẽ.ff.ꝺ publi.iudi. ⁊ nõ Pa.i.c.at si clerici.ꝺ iudi:ꝙ nõ.q: reqriꝭ sñia vt dictũ est.§.i.vñ daꝭ cautella.vt soluat añ sñiaz. qñ ex sñia debet incurrere infamiam.

4 ¶ Ut isamia iuris tollat executionẽ o:dinũ.ꝶ.ſm Pa.i.c.l3 beli.de ſ:mo.ꝙ sic.⁊ ẽt exercitium cuiuscũqꝫ dignitatis:⁊ adhimit honorẽ qͥsitũ ⁊ qͥrẽdũ vt dicit tex.l.isamia.C.de decuri. Et iõ ꝑlatus nõ expectet sñiaz.ſ3 resignet sponte a pñ⁹:⁊ sic euitabit infamiã. Sed nũqd talis isamia p:iuat titulo bñficij: ⁊ aliis dignitatib⁹ ipo facto.ꝶ.Pa.i.c.qͥrellã de iur. iur.puto ꝙ sic i dignitatib⁹⁊ hono:ib⁹citra titulos bñficiales.ꝓbaꝭ ex tex.l.2.§.miles.ff.de hi q no.isa. vbi dꝭ ꝙ sicẽ isamia p:iuat ipo facto militẽ militia vt ibi si pari rõe p:iuat militia celesti i aliis dignitatib⁹:⁊ hono:ib⁹:⁊ ꝥ Pa.i.d.c.qͥrellã nõ iueniꝭ tex. q h⁹ dicat.vñ nõ ꝺbem⁹ iponeꝭ hãc penã i spũalib⁹. fateꝭ tñ idẽ Pa. ꝙ colla⁹ facta isami ipo iure ẽ nulla.reſa isamib⁹ ꝺ reg.iur.li.6.vide.ꝟ.iiuria.§.7.

5 ¶ Ut ꝯdẽnatus de falso comisso in offi⁹ testificãdi efficiaꝭ isamis.ꝶ.i.c.cũ dilectus ꝺ o:.cog.i fi.ꝙ sic si directe fuit ꝯdẽnatus.secus si directe nõ fuit actũ ꝯ eũ.ſ3 vt repelleretꝭ a testimonio.ar.d.c.cũ dilectus ⁊.l.lucius.ff.de hi.q nõ isa. Sñia tñ arbitri nõ infamat.ſ3 oꝫ ꝙ sit iudicis o:dinarij .l. quid ergo.§.ex cõp:omisso.ff.de hi.q no.infa.ꝟ.iniuria.§.7.

6 ¶ Quis põt tolleꝭ isamiã iuris.ꝶ.h3 Pa.i.c.cũ.te. de sen.⁊ re.iudi.ꝙ p soluz p:incipẽ tolliꝭ qͦ ad eos q sibi sunt subiecti.ſ3 nõ qͬ ad subiectos pape.ſ3 p ipꝫ papã solũ.vt i.l.i.ff.de postu.⁊ i.d.c.cũ te:⁊ hoc directe.ſ3 idirecte põt aliqñ eps vt cũ dispẽsat i casib⁹ sibi a iure pmissis.vt puta cõdẽnatus de adulterio efficiꝭ isamis:⁊ tñ eps põt dispẽsare sup adulterio: ⁊ sic ꝯsequẽter sup isamia.ſ3 nõ p:incipaꝉr seu directe.posset ẽt papa restitueꝭ secularẽ nõ sibi subiectũ. si illo indigeret in clericatu.Quõ papa possit illam tollere.ꝟ.papa.§.si.

7 ¶ Ut reges possint tollere isamiã iuris.ꝶ.ꝙ nõ illi q subsunt iꝑatori.h3 Inno.ſ3 bñ illi q nõ recognoscunt superio:em.ſm.d.Ant.

¶ Ut restitutus p iꝑatorẽ idigeat alia dispẽsatione.vt ꝓmoueaꝭ.ꝶ.h3 Pa.i.d.c.cũ te.ꝙ nõ. dũmõ egerit penitẽtiã vel dic ꝙ eps poterit dispẽsare respectu criminis quod fuit notoriũ. 8

¶ Infamia.ꝭ.s.canonica h3 Pa.i.d.c.testimoniuz caꝭ ex quolꝫ pctõ mo:tali vt i.c.isames.6.q.i. ⁊ ibi p glo.⁊ illa si daꝭ ꝑseuerãtia.repellit ab accusatiõe ⁊ testimonio de iure canonico ⁊ hoc idubitatum si daꝭ ꝑseuerãtia i crie.Nã solũ crimẽ ꝯtinuatũ sufficit.Sed an sublato crie remaneat effectus illius isamie.cõiter teneꝭ ꝙ nõ.vt nõ i iuribus p:eallegatis: ⁊ glo.in.c.illi qui.6.q.i.⁊ Inno.hic. 9

¶ Tertia isamia.s.facti.i criminalib⁹.idubie repellit:⁊ idẽ i causis grauio:ib⁹ h3 Bal.nisi quo ad ꝓsumptionẽ. i aliis vero puto ꝙ admittãtur.ſ3 plus vel minus vel nihil crederꝭ h3 qͣlitatẽ ⁊ qͣtitatẽ isamie.de hoc vꝭ tex.i.d.c.l3.de ꝓba.vbi dꝭ ꝙ qdaꝫ ex illis testibus erant ita malefame ⁊ leuis opiniõis ꝙ modica vel nulla eis erat adhibẽda fides.rumõ ãt i minus se h3 qͣ3 isamia seu fama:⁊ tolliꝭ isamia facti saltẽ qͦ ad iuris effectũ p emẽdationẽ.cuꝫ tollaꝭ p purgationẽ qꝺ min⁹ ẽ.vt ẽ tex.i.c.decretũ.15.q.5. ⁊ i.c.mẽnã.2.q.5.⁊ i.c.cũ i iuuẽtute.de ꝑsũ.ꝥ Pa. x

¶ Infamia facti icurriꝭ aliqñ a crie ita ꝙ crimẽ est pessima cã isamie. Aliqñ caꝭ ab aliquo alio puta. q: fuit icarceratus.vel fuit pp crimẽ repulsus a testimonio.vt.d.c.testimoniũ vel cũ pꝭ per ꝟba turpia istituit filiũ beredẽ.dicẽdo filiũ meũ ꝓditorẽ necqꝫ ⁊ hmõi.istituo heredẽ vel ei lego vt.C.ex q ca. isa.ire.l.ea q pꝭ:⁊ multis aliis modis vt qñ est apud graues ⁊ bonos viros isamat⁹ ex aliqͦ facto vel apud eosdẽ grauata est opinio sup crie aliqͦ. Infamia.n. nõ faciũt dicta paucorꝫ vel leuiũ. Et nõ ꝙ ois isamis siue iuris.siue facti dꝫ repelli a ꝓmotione.siue sit dignitas.siue o:do. q: po:te dignitatis isamibus patere nõ ꝺbent.di.51.qui in aliqͦ:⁊ ꝺ reg. iuris in famibus.lib.6. Itẽ isamis non potest esse iudex vel p:ocurato:.d.regula.infamibus. xi

Infernus: q: oẽ multiplex h3 pħm i añpdicis

i prius ẽ distinguẽduz qͣ3 diffiniẽdũ. Ideo ſm .s.T.4.di.45.q.i.ꝺꝺ ꝙ isern⁹ ẽ qͣdruplex.s. dãnatorꝫ.puerorꝫ.purgãdorꝫ.⁊sanctorꝫ patrũ. In ꝥ sunt tria.s.tenebre gr̃e.i.carẽtia gr̃e.ꝭ tenebre gl̃e. 3ᵒ pena sẽsus. In.ꝭ.isemo.s.puerorꝫ q dꝭ lib⁹puerorꝫ sũt duo.s.tenebre gr̃e:⁊ tenebre gl̃e. In.3ᵒ.s. purgato:io sũt duo.s.tenebre gl̃e:⁊ pena sẽsus. In.4ᵒ.q dꝭ lib⁹patrũ erat tñ vnũ.s.tenebre gl̃e.q nũc ẽ vacu⁹.

¶ Infernus dãnatorꝫ h3.s.T.vbi.s. ꝓbabiliꝭ crediꝭ eẽ i medio terre.q locus h3.s.T.sup Isa.30.c.i fi.est largus quadrupliciter. p:imo retinẽdi auiditate. ꝭ dãnatorꝫ multitudine. 3ᵒ penarꝫ diuersitate quarto eternitate durationis. Et si consideremus ſm situꝫ probabile est ꝙ ille locus sit idem qui est infernus i

purgatoriũ:limbus puerorꝫ:ꝛ patrũ.ita tñ ꝙ q̄dã superior pars inferni:limbus patruꝫ dicat.2ª. vero limbus puerorꝫ.3ª.purgatoriũ.4ª.infernus dãnatorꝫ. Existentes.n.in inferno ƀꝫ diuersitatẽ culpe.diuersaꝫ sortiunẽ ꝛ penã:ꝛ iõ ƀꝫ ꝙ grauioribꝰ pctis ẽt irretiunẽ dãnati.ƀꝫ hoc obscuriorẽ ꝛ ꝓfundiorẽ locũ obtinẽt in inferno.vñ sancti patres in qbus minimũ erat de rõe culpe supplemũ ꝛ minus tenebrosuꝫ locũ habuerũt oĩbus alijs puniẽdis:ꝛ sic successiue vt dictũ est. Nã sancti pr̃es solũ fuerũt puniti retardatiõe grãe ad tẽpus.pueri vero retardatiõe grãe eternalr̃ ꝛ carẽtia grãe:purgãdi vero retardatiõe grãe ad tp̃s ꝛ pena sensus ẽt tẽporalr̃.sꝫ dãnati puniũtur oĩbꝰ his eternaliter. In patribus.n.erat solũ ipedimẽtũ ex parte nature ꝓ qua nõdũ fuerat plenarie satisfactũ.sed in pueris erat ipedimentũ:ꝛ ex parte ꝑsone:ꝛ ex parte nature. q: in patribus fuit expiatuꝫ pctm̃ originale ƀm ꝙ erat ifectiuũ ꝑsone.nõ aũt in pueris: In alijs aũt erat etiã puniẽdũ vel expiãdũ pctm̃ actuale.

2 ❡ Ut fuerit ꝯueniẽs assignare receptacula aiabus post mortẽ ꝛ distincta.R̃.ƀꝫ.s.Th.4º.sniarꝫ vbi.õ. ꝙ sic. Et declarat dicẽs. Receptacula aiarꝫ distinguũtur ƀꝫ diuersos status earꝫ.aia aũt ꝯiũcta mortali corpori hꝫ statũ merẽdi.sꝫ exuta a corꝑe est in statu recipiẽdi ꝓ meritꝫ bonũ vel malũ.vel igiẽ ẽ in statu recipiẽdi finale ꝑmiũ.vel ẽ in statu quo ipedit ab illo. Si ꝑ mõ hoc est dupl̃r vel q̄ntũ ad bonũ.ꝛ sic ẽ paradisus.vel q̄ntũ ad malũ:ꝛ sic vel rõe actualis culpe:ꝛ sic ẽ infernus.vel rõe originalis culpe: ꝛ sic est limbus puerorꝫ. Si aũt ẽ in statu i quo ipedit a finali retributiõe recipiẽda vel hoc est ꝑꝑ defectũ ꝑsone ꝛ sic est purgatoriũ in quo detinenẽ aie ne statim ꝑmiũ ꝯsequãẽ ꝑꝑ peccata q̄ comiserũt.vel ꝑꝑ defectũ nature:ꝛ sic ẽ limbus patrũ in quo detinebãẽ pr̃es a ꝯsecutione grãe ꝑꝑ reatũ humane nature q nõdũ poterat expiari. Si aliqbꝰ aũt ãgelis vel aiabus determinenẽ iste aer caliginosus hoc nõ fit q̄si sit locus in quo recipiãt retributionẽ ꝓ meritꝫ.sꝫ q̄si ꝯpetẽs officꝰ eorꝫ. in q̄ntũ deputanẽ nobis ad exercitiũ.iõ nõ ꝯputanẽ inter receptacula. Silr̃ dr̃ de paradiso terrestri. q: ꝑtinet magis ad statũ viatoris q̄ꝫ ad statũ recipiẽtꝫ ꝓ meritis.iõ nõ reputatãẽ inter receptacula:ꝛ sic remanent qnqꝫ quorꝫ duo ƀꝫ .s.Th.sunt tẽporalia.s. limbus patrũ q iã ẽ euacuatus ꝛ purgatoriũ qd̃ euacuabiẽ. Alia tria erunt perpetua.s.paradisus:infernus ꝛ limbus puerorꝫ.

3 ❡ Ut xp̃s descẽderit ad inferos.R̃.ƀꝫ.s.T.3ª.q.52.arº.ꝑ.ꝙ sic.ꝓbaẽ ꝑ hoc qd̃ dr̃ i simbolo:descẽdit ad iferos:ꝛ ad eph.4.qd̃ aũt ascendit qd est.nisi q: descẽdit pꝰ ad iferiores partes terre glo.i.ad iferos. ꝛ fuit ꝯueniẽs vt sicẽ mori dignatus ẽ vt nos liberaret ita descẽdere vt nos eriperet de manu inimicorꝫ tenebrarꝫ:ꝛ ꝑtãtẽ suã etiã i iferno ostẽderet. Nõ tñ aia xp̃i descẽdit ad iferos eo gñre motꝰ quo corpora mouẽẽ.sꝫ eo gñre motꝰ quo ãgeli mouẽẽ vt dr̃ i seq̄nti.ƒ.

4 ❡ Ut xp̃s ẽt descẽderit ad ifernũ dãnatorꝫ.R̃.ƀꝫ.s.T.vbi.õ.ꝙ ad locũ iferni vbi sancti pr̃es detinebãẽ descẽdit aia eius etiã ƀꝫ ẽentiã. vt quos ipse ꝑ grãꝫ iterius visitabat ƀꝫ diuinitatẽ:eos ƀm aiaꝫ visitaret ꝛ loco:ꝛ lumẽ grãe sue infunderet.sic aũt in vna parte iferni existẽs effectũ aliq̄l̃r ad oẽs iferni ꝑtes deriuauit sicẽ i vno loco terre passus totũ mũdũ sua passiõe liberauit. In ifernũ aũt dãnatorꝫ descẽdit ꝑ hũc effectũ ꝙ descẽdens ad iferos eos de sua incredulitate ꝛ malitia ꝯfutauit. Ad illos aũt q detinebãẽ in purgatorio descẽdit dãdo spem grãe ꝯsequẽde: ꝛ q̄muis ibi non fuerit corpus tñ põt dici ꝙ xp̃s fuerit ibi totꝰ rõe suppositi.qd̃ nõ erat sepatũ ab aia:ꝛ sic erat ibi tota persona xp̃i q̄muis non totaliter.q: erat etiã vnita corpori quod erat in sepulcro.

5 ❡ Utrũ xp̃s traxerit mori i iferno .R̃.ƀꝫ.s.T.õ.arº.4º.ꝙ sic.vsqꝫ quo surrexit. Nã sicẽ xp̃s vt nr̃as penas i se susciperet voluit corpus suũ in sepulcro poni. ita ẽt voluit aiaꝫ suam ad ifernũ descẽdere.corpus aũt eius mãsit i sepulcro per diẽ integrã ꝛ duas noctes ad ꝯprobãdũ veritatẽ morꝫ sue.vñ etiã credendũ ẽ aiaꝫ fuisse in inferno vt simul anima eius educereẽ de inferno:ꝛ corpus de sepulcro.

6 ❡ Utrũ xp̃s aliquos ab iferno dãnatorꝫ liberauerit. R̃.vbi.õ.ꝙ nõ:q: solũ illos liberauit q fuerũt ꝑ fidẽ charitate iformatã participes.sꝫ illi nõ habuerũt fidẽ passiõis. vel si habuerũt nõ habuerũt charitate informatã: siũ rõe nullũ liberauit a libo puerorꝫ ƀꝫ illud apl̃i ad ro.3. deus ꝓposuit xp̃m ꝓpiciatorẽ ꝑ fideꝫ in sanguine eius. sꝫ illi nõ pticipãt fidẽ igiẽ.

7 ❡ Utrũ xp̃s descendens ad iferos liberauerit aliquẽ a purgatorio .R̃.vbi.õ.ꝙ libauit illos q si nũc adessent liberarenẽ nõ alios:qd̃ sic declarat .s.T.descensus xp̃i ad iferos fuit liberatorius in virtute passionis ipsius.passio aũt eiꝰ nõ habuit tẽporalẽ virtuteꝫ ꝛ trãsitoriã.sꝫ sempiternã ƀm illud ad hebr.x.vna oblatiõe ꝯsumauit sanctificatos i sempiternũ : ꝛ sic pꝫ ꝙ nõ habuit tunc maiorẽ efficatiã passio xp̃i q̄ꝫ habeat nũc:ꝛ iõ illi q fuerũt tales q̄les nũc sunt qui in purgatorio detinenẽ nõ fuerũt a purgatorio liberati ꝑ descẽsuꝫ xp̃i ad iferos. Si q aũt iuenti sunt tales q̄les etiã nũc virtute passiõis a purgatorio liberãtur.nihil prohibet per descensuꝫ xp̃i ad inferos a purgatorio esse liberatos.hec.s.Tho.

Infidelitas q̄ opponiẽ virtuti fidei est subie-
1 ctiue i itellectu:motiue aũt i volũtate sicẽ etiã fides siue fidelitas sicẽ dictũ ẽ.✠.fides.i pꝰ.

2 ❡ Ut ifidelitas sit pctm̃.R̃.ƀꝫ.s.T.2ª.q.x.arº.ꝑ.ꝙ infidelitas põt sumi dupl̃r vno mõ negatiue ƀm ꝙ dr̃ aliqs ifidelis ex hoc solũ ꝙ nõ hꝫ fidẽ:ꝛ isto mõ nõ hꝫ rõeꝫ pcti.sꝫ magis pene.q: talis ignorãtia diuinorꝫ ex pctõ ꝑmi parentꝫ secuta est.q aũt sic sunt ifideles dãnanẽ qdẽ ꝑꝑ alia pctã q̄ sine fide remitti nõ pñt.nõ ãt dãnãẽ ꝑꝑ ifidelitatꝫ pctm̃. vñ dñs dicẽ Jo.15. Si nõ venissꝫ ꝛ locutꝰ eis nõ fuissꝫ pctm̃ nõ

haberet:qd̄ exponēs Aug. dicit q̄ loquit̄ de illo peccato q̄ nō crediderūt i xp̄m. Alio mō sumit̄ ifidelitas p̄uatiue ſm̄ ꝯrietatē ad fidē q̄.ſ. qs repugnat auditui fidei vel ēt ꝯtēnit ipaꝫ ſm̄ illud Iſa. 53. qs credidit auditui nr̄o:ꝛ i hoc ꝓprie perficit̄ rō ifidelitatis:ꝛ ſm̄ hoc infidelitas eſt pct̄m. Et q̄uis fides nō ſit ſm̄ nāꝫ humanā.eſt t̄n ſm̄ nāꝫ: vt mēs hoīs nō repugnet iterioꝛi iſtīctui ꝛ exterioꝛi p̄dicatiōi veritatis. vn̄ ifidelitas ſm̄ hoc ē ꝯ nāꝫ:ꝛ oꝛit̄ a ſuperbia ex qua ꝯtingit q̄ hō itellectū ſuū nō vult ſubiicere regulis fidei:ꝛ ſano itellectui patrū. vn̄ h̄ꝫ Greg.31. moral. Ex iaíglozia oꝛiūtur nouitatū p̄ſumptiones. q̄uis poſſit dici q̄ ſic̄ virtutes Theologice non reducūt̄ ad virtutes cardinales.ſꝫ ſunt p̄ioꝛes eis. ita etiaꝫ vitia oppoſita virtutibus Theologalibus nō reducūtur ad vitia capitalia. hec s.T. Quid de illo q nūq̄ꝫ audiuiſſet aliquid de fide ꝛ non haberet aliud peccatū. vide ſupra. ꝟ. credere. §.4.

2 ¶ Utrū ifidelitas ſit grauiſſimū pct̄m. R̄. ſm̄ s.T. vbi.ē. q̄ eſt maius oibus peccatis q̄ ꝯtingūt i puerſitate moꝝ:ſecus de aliis peccatis q̄ opponūtur v̄tutibus Theologicis. vt eſt odiū dei vel deſperatio qd̄ ſic declarat. tāto aliqd̄ pct̄m ē grauius q̄to per ipm̄ hō a deo ſepat̄. p̄ ifidelitatē aūt maxime hō a deo ſepat̄ ꝛ elōgat̄ q: nec verā dei cognitionē h̄ꝫ. p̄ falſam aūt cognitionē ipius nō approquinquat ei. ſꝫ magis ab eo elōgat̄. nec p̄ōt eē q̄ quātū ad quid deū cognoſcat q falſaꝫ opinionē de eo h̄ꝫ. q: id qd̄ ipe opinat̄ nō eſt deus. iō manifeſtū eſt q̄ ē maius pct̄m vt dictuꝫ eſt. Uide. ꝟ. idolatria. §.2.ꝛ.3.ꝛ. ꝟ. hereticus. §.26. Et hoc itellige de peccatis p̄ ſe loquēdo. poſſet.n. id qd̄ eſt minus pct̄m p̄ ſe. fieri grauius ex aliqua circūſtantia. Et q̄uis infidelitas habeat excuſationē ex parte ignorātie vt in paulo:ex p̄te t̄n̄ diſcēſus p̄ ꝯtētū ad ea q̄ ſunt fidei h̄ꝫ grauitatē.

3 ¶ Ut̄ꝝ ois actio ifidelis ſit pct̄m. R̄. vbi.ē. q̄ nō. Et declarat ſic. oē pct̄m moꝛtale tollit gr̄am gratū faciētē. nō aūt totalr̄ corrūpit bonū nature. vn̄ cū ifidelitas ſit quoddā pct̄m moꝛtale. ifideles carēt gr̄a dei. remanet t̄n̄ i eis aliqd̄ bonū nature. vn̄ manifeſtū eſt q̄ ifideles non p̄nt opari bona opa q̄ ſunt ex gr̄a.ſ. opa meritoꝛia: t̄n̄ bona opa ad q̄ ſufficit bonū nature aliquo mō opari poſſunt. vn̄ nō oꝫ q̄ in oi ope ſuo peccēt. Sicut.n. habēs fidē p̄ōt aliquod opus cōmittere i actu quē nō refert ad fidei finem. vel venialr̄ vel etiā moꝛtalr̄ peccādo. ita etiā ifidelis p̄ōt aliquē actū bonū facere i eo qd̄ nō refert ad finē infidelitat̄. Et ſi qs adducat glo. ad Ro.14. oē qd̄ nō ex fide ē pct̄m. ibi glo. dicit. Dis ifideliū vita eſt pct̄m. ad hoc. R̄. s.T. dicēs q̄ verbū illud eſt itelligendū vel q: vita ifideliū nō p̄ōt eē ſine pct̄ō cum peccata ſine fide nō tollātur. vel q: qcq̄d agunt ex ifidelitate pct̄m eſt. vn̄ i eadē glo. ſequit̄. q: ois ifideliter viuēs vel agens. vehemēter peccat. hec ille. Faciunt hec ad declarationē eoꝝ que dicta ſunt. ē. ꝟ. charitas. §.20.ꝛ. ꝟ. gloꝛiauana. §.6.

¶ Quot ſunt ſpēs ifidelitatis. R̄. vbi.ē. q̄ ſunt tres i generali.ſ. paganoꝝ q nūq̄ꝫ habuerūt fidē: iudeoꝝ q habuerūt fidē xp̄i i figura:ꝛ hereticoꝝ. In ſpeciali vero ſunt ifinite. qd̄ ſic declarat dicēs. Cū pct̄m ifidelitatis ꝯſiſtat i renitēdo fidei. hoc p̄ōt contingere dupl̄r q: aut renitit̄ fidei nōdū ſuſcepte: ꝛ talis infidelitas eſt paganoꝝ. vel gētilium. Aut renitit̄ fidei chriſtiane ſuſcepte i figura:ꝛ ſic ē ifidelitas iudeoꝝ. vel ſuſcepte i ipa manifeſta veritate:ꝛ ſic eſt ifidelitas hereticoꝝ. vn̄ in generali poſſunt aſſignari iſte tres ſpēs. Si vero diſtinguāt̄ ifidelitatis ſpēs ſm̄ errorē i diuerſis q̄ ad fidē p̄tinent. tūc non ſunt determinate ifidelitatis ſpēs: poſſunt.n. erroꝛes i ifinituꝫ multiplicari. vt p̄ꝫ per Aug. in lib. de hereſibus. hec s.Tho. Uide. ꝟ. hereticus. §.25. hic habes q̄ ſunt tres ſpēs. §. vero.27.ꝛ ſequēntibus habes alias ſpēs. 4

¶ Querit̄ q̄ iſtaꝝ ſpēꝝ ſit grauioꝛ. R̄. vbi.ē. Simpliciter loquēdo ifidelitas hereticoꝝ eſt peſſima q̄ declarat. s.Tho. ſic. In ifidelitate duo poſſunt cōſiderari quoꝝ vnū eſt cōparatio ei⁹ ad fidē ꝛ ex hac parte aliquis grauius peccat ꝯ fidē q fidei renitit̄ ſuſcepte q̄ꝫ nō ſuſcepte ſic̄ grauius peccat qui facit ꝯ id qd̄ ꝓmiſit ꝛ cognouit. q̄ꝫ qui facit ꝯ id qd̄ nūq̄ꝫ ꝓmiſit vel nō ſic cognouit ꝛ ſm̄ hoc ifidelitas hereticoꝝ qui ꝓfitet̄ fidē euāgelij ꝛ ei renitit̄. eā corrūpēs grauius peccāt q̄ꝫ iudei qui fidē euāgelii nūq̄ꝫ ſuſceperūt. ſꝫ q: ſuſceperūt eius figurā i veteri lege quam male iterp̄tantes corrūpūt iō etiaꝫ eoꝝ ifidelitas eſt grauius pct̄m q̄ꝫ ifidelitas gētiliuꝫ qui nullo mō fidē euāgelij ſuſceperūt. Aliud qd̄ i ifidelitate ꝯſideratur ꝯſiderat̄ ē corruptio eoꝝ q̄ ad fidē pertinēt: ꝛ ſm̄ hoc cū pluribus errēt gētiles q̄ꝫ iudei ꝛ iudei q̄ꝫ heretici. grauioꝛ eſt infidelitas gētiliū q̄ꝫ iudeoꝝ. ꝛ iudeoꝝ q̄ꝫ hereticoꝝ: niſi forte quoꝛūdā puta manicheoꝝ qui etiā circa credibilia plus errāt q̄ꝫ gētiles. Haꝝ t̄n̄ duaꝝ grauitatū prima p̄epōderat. ſ. quātū ad rōeꝫ culpe q: ifidelitas h̄ꝫ rōeꝫ culpe magis ex hoc q̄ renitit̄ fidei q̄ꝫ ex hoc q̄ nō h̄ꝫ ea que ſunt fidei: hoc.n. videt̄ magis ad rōeꝫ pene p̄tinere. Uide. ꝟ. hereticus. §.26.ꝛ. ꝟ. idolatria. §.2.ꝛ.3. Ut̄ꝝ ſit diſputādū cū ifidelibus. vide. ꝟ. diſputatio. 5

¶ Utrū ifideles ſint compellēdi ad fidē. R̄. vbi.ē. q̄ ifideliū quidā ſunt qui nūq̄ꝫ ſuſceperūt fidē ſic̄ gētiles ꝛ iudei:ꝛ tales nō ſunt ad fidē cōpellendi vt ipi credāt: q: credere volūtatis ē: ſunt t̄n̄ cōpellēdi a fidelibus ſi aſſit facultas. vt fidē nō ipediāt vel blaſfemijs vel malis perſuaſiōibus. vel etiā apertis p̄ſecutionibus ꝛ p̄p hoc fideles xp̄i frequēter ꝯ ifideles bellū mouēt nō quidē. vt eos ad credēduꝫ cogāt q: ſi ēt eos viciſſent ꝛ captiuos haberēt i eoꝝ libertate relinquerēt an vellēt credere: ſꝫ p̄pter hoc vt eos cōpellāt ne fidē xp̄i ipediāt. Alij vero ſunt ifideles q q̄nq̄ꝫ fidē ſuſceperūt: ꝛ eā ꝓfitentur ſicut heretici:ꝛ q̄nq̄ꝫ apoſtate:ꝛ tales ſunt etiā coꝛpoꝛalr̄ cōpellēdi 6

vt impleãt qđ pmiſerũt. ⁊ teneãt ꝙ ſemel ſuſceperũt
i ar. 45. di. de iudeis. vtrum filii iudeoꝝ ſint baptizandi
inuitis parẽtibus. vide. ſ. baptiſmus. 7. §. 9. ⁊. x.

7 ¶ Utrum liceat fidelibus cõicare cũ ĩfidelibus. R. ꝙ ſi
⁊ ĩquãtũ eccleſia ĩ aliquo prohibet ſiue iure cõi quo
ꝓhibet multa. vt pꝫ de iude. ⁊ maxime magnã con
uerſationẽ periculoſam. ſiue iure particulari ꝓpter
aliqđ pctm̃ eoꝝ idirecte puniẽdo. tũc nõ eſt ꝯuerſan
dũ. Iſto aũt nõ obſtãte tũc reſpõdet̃ ſꝫ. ſ. T. vbi. ſ.
ꝙ illi qui ſunt ĩ fide firmi ita ꝙ ex eoꝝ ꝯuerſatione
ſperat̃ magis illoꝝ ꝯuerſionẽ ꝗ̃ ſubuerſionẽ ſeq nõ
ſunt ꝓhibẽdi. Simplices aũt ⁊ ĩfirmi ꝓhibẽdi ſunt
ne ſine magna neceſſitate cũ eis cõuerſent̃ ⁊ pcipue
eſt cauẽdũ a magna familiaritate. vñ. 28. q. 1. dicit̃
Nullus eoꝝ q ĩ ſacro ordine ſunt aut laicus azima
eoꝝ mãducet. aut cũ eis habitet. aut aliquẽ eoꝝ in
infirmitatibus ſuis vocet. aut medicinã ab eis perci
piat. aut ſe cũ eis ĩ balneo lauet. ſi quiſꝗ̃ hoc. ſi de
ricus ẽ deponat̃. ſi laic⁹ excõicet̃: ĩtellige ſine neceſſi
tate. vel diſpẽſatiõe pape. Uide. ſ. iudeus. §. 1. ⁊ ſe.

8 ¶ Utrum ĩfideles poſſint habere ꝑlationẽ ſuper fideles.
R. vbi. ſ. ꝙ circa hoc dupl'r loq poſſumus. vno mõ
de dominio ⁊ ꝑlatiõe de nouo ĩſtituẽda: ⁊ hoc nul
lo mõ pmitti debet. cedet. n. hec ĩ ſcãdalũ ⁊ ĩ pericu
lũ fidei: de facili. n. illi q ſubiciũtur alioꝝ iuriſdictiõi
ĩmutari poſſunt ab eis qb⁹ ſubſunt. vt ſequãtur eoꝝ
ĩperiũ. niſi illi qui ſubſunt ſint magne virtutis. Et ſilr
ĩfideles fidẽ ꝯtẽnunt ſi fideliũ defectus cognoſcant:
⁊ iõ apls ꝓhibuit vt fideles nõ ꝯtẽdãt in iudicio co
rã iudice ĩfideli: ⁊ nullo mõ pmittit eccleſia ꝙ ĩfide
les acquirant dominiũ ſup fideles vel qualitcũꝗ eis
ꝑficiant̃ ĩ aliquo officio. Alio mõ poſſumus loq de
dominio vel ꝑlatiõe iã ꝑexiſtẽte: ⁊ ſm Ray. nõ pñt
habere aliqua officia publica. ne habeãt occaſionẽ
ſeuiẽdi ĩ xp̄anos. 54. di. c. nulla: ⁊. 17. q. 4. c. ꝯſtituit.
vbi ꝯſiderãdũ ꝙ dominiũ vel ꝑlatio ĩtroducta ſunt
ex iure humano. diſtinctio aũt fideliũ ⁊ ĩfideliũ ẽ ex
iure diuino. Ius ãt diuinũ qđ ẽ ex grã nõ tollit ius
humanũ qđ eſt ex nãli rõe. ideo diſtinctio fideliũ ⁊
ĩfideliũ ſm ſe ꝯſiderata. nõ tollit dominiũ ⁊ ꝑlatio
nẽ ĩfideliũ ſup fideles. põt tñ iuſte p ſententiã vel or
dinationẽ eccleſie. auctoritatẽ dei habẽtis. tale ius
dominij vel ꝑlatiõis tolli. qui ĩfideles merito ſue ĩfi
delitatis merẽtur ptãtẽ amittere ſup fideles q tranſ
ferũt ſe in filios dei. ſed hoc eccleſia qñꝗ facit. qñꝗ
nõ. In illis. n. ĩfidelibus qui etiã tẽporali ſubiectiõe
ſubiciunt̃ eccleſie ⁊ mẽbris eius. hoc ius eccleſia ſta
tuit vt ſeruus iudeoꝝ cũ fuerit chriſtianus ſtatim a
ſeruitute liberet̃. nullo ꝑcio dato. ſi fuerit vernacu
lus. i. in ſeruitate natus. ſilr ſi ĩfidelis exiſtens fuerit
emptus ad ſeruitiũ. Si autẽ fuerit ẽptus ad merca
tionẽ tenet̃ eũ ĩ tres mẽſes exponere ad vẽdendum.
Nã ĩ hoc eccleſia nõ facit iniuriã qꝛ cum iudei ſint
ſerui eccleſie põt diſponere de rebus eoꝝ ſicẽ etiã pri
cipes ſeculares multas leges ediderũt circa ſuos ſub
ditos ĩ fauorẽ libertatis. In illis vero infidelibus q
tẽporalr eccleſie vel eius mẽbris nõ ſubiacerẽt. pre
dictũ ius eccleſia nõ ſtatuit: lꝫ poſſet ĩſtituere de iu
re: ⁊ hoc fecit ad ſcãdalũ vitandũ. Uide. ſ. iudeus
§. x. ⁊. 13. ⁊. ſ. emptio. §. 6.

¶ Utrum ritus ĩfideliũ ſint tolerãdi. R. vbi. ſ. ꝙ huma 9
nũ regimen deriuat̃ a diuino ⁊ ipm̃ debet imitari.
deus aũt ꝗ̃uis ſit oĩpotẽs ⁊ ſũme bonus pmittat tñ
aliqua mala fieri ĩ vniuerſo ꝗ ꝓhibere poſſet. ne eis
ſublatis maiora bona tollerẽtur. vel etiã peiora ma
la ſequerẽtur. ſic igit̃ ⁊ ĩ regimine humano illi qui
ꝑſunt recte aliqua mala tollerãt ne aliꝗ bona impe
diãtur vel etiã ne aliqua peiora eueniant ſicẽ Aug.
dicit ĩ lib. de ordine: Aufer meretrices de rebus hu
manis turbaueris oĩa libidinibus. ſic ergo ꝗ̃uis in
fideles ĩ ſuis ritibus peccent. tollerari tñ poſſunt. vel
ꝓpter aliqđ bonũ qđ in eis ꝓuenit. vel ꝓpter aliqđ
malũ qđ vitat̃. Ex hoc aũt ꝙ iudei ritus ſuos ſer
uant ĩ quibus oli ꝑfigurabat̃ veritas fidei quã tene
mus hoc bonũ ꝓuenit ꝙ teſtimoniũ fidei noſtre ha
bemus ab hoſtibus: ⁊ quaſi ĩ figura nobis repñtat̃
qđ credimus: ⁊ ideo ĩ ſuis ritibus tollerãtur. Alioꝝ
vero ĩfideliũ ritus. q nihil veritatis aut vtilitatis affe
rũt nõ ſũt aliq̃lr tollerãdi. niſi forte ad aliqđ malũ
vitãdũ. ſ. ſcãdalũ. vel diſſidiũ. qđ ex hoc poſſet ꝓue
nire. vel ĩpedimẽtũ ſalutis eoꝝ q paulatim ſic tolle
rati ꝯuertunt̃ ad fidẽ. ꝓpter hoc. n. etiã hereticoꝝ ⁊
paganoꝝ ritus aliqñ eccleſia tollerauit qñ erat ma
gna infideliũ multitudo. ar. de iude. c. ꝯſuluit.

¶ Queritur nunqd ſit licitũ xp̄anis expellere iudeos ⁊ x
alios ĩfideles de regnis ſuis. ⁊ eis auferre bona. R.
ſm Pa. i. c. ꝙ ſuper. de voto. poſt Inno. ꝙ nõ. ex q̃
nõ ſunt ĩfeſti chriſtianis. nec alr d̃linquũt ꝯ legẽ na
ture vel legẽ licitã. ſꝫ Oldra. plene diſputat cõſi. 91.
⁊ ibi cõcludit ꝙ priuatis chriſtianis hoc non lꝫ. ad
hoc. C. de iude. l. nullus: ⁊. c. ſicẽ. de iude. Principib⁹
vero lꝫ. ſi iminet periculũ fidei: alias ſecus. Nã debe
mus tollerare ĩfideles ⁊ eos lucri facere deo. nec de
bemus eos cõpellere ad fidẽ ſuſcipiẽdã vt i. c. q̃ ſin
cera: ⁊. c. d̃ iudeis. 45. di. ⁊. c. ad fidẽ. 23. q. 5. ſ. Pa.

¶ Utrum principibus chriſtianis ſit licitũ mouere bel xi
lũ ꝯ ĩfideles: ⁊ eis auferre dominia ⁊ alia bona. R.
Pa. i. d. c. qđ ſup. dicit ꝙ Inno. ꝯcludit. ꝙ infideles
licite tenent dominia ⁊ principatus ⁊ alia bona. qꝛ
deus ſubiecit orbẽ rõnali creature. nec ĩter hoĩes di
ſtinxit: poſtea ſupuenit ius gentiũ ⁊ habuit locũ illđ
quodcũꝗ calcauerit pes tuus. tuũ erit. ita ꝙ licite
infideles acquiſiuerãt dominia: ⁊ ideo non debent
moleſtari ſine cauſa a chriſtianis. fatet̃ tamen ꝙ ſi
ĩfideles ſunt moleſti chriſtianis vel aliter delinquũt
ꝯtra legẽ nature ꝙ papa poterit cõtra eos ĩdicere
bellum: ⁊ eos priuare hmõi bonis: facit. c. diſpar. 23.
q. 8. Uidet̃ excipere terrã ſanctã quã chriſtus conſe
crauit ſuo ſanguine. Hoſti. aũt dicit ꝙ ſi ĩfideles nõ
cognoſcũt dominiũ eccleſie. licite poſſunt bonis ſuis

expoliari per illud Mat. vltimo. data est mihi oīs potestas in celo & in terra: quā quidē trāstulit ī vicariū suū. sȝ si cognoscūt dominiū ecclesie nec sunt infesti christianis debēt tollerari. Facit tex. cū glo. i. c. si de rebus. 23. q. 7. & c. quecūqȝ. hec Pa. Et nō approbat neqȝ reprobat aliquā istaꝝ. sed dicit ꝙ predicta fallūt in prouintia Hierosolomitana. q2 cum sit ꝯsecrata sanguine christi nō debet eē ī dominio infideliū. Maxime cū multi iperatores illam acquisierint dominio christianoꝝ. hec ille. i hoc autē ꝙ facit exceptionē huius prouintie videt̄ in reliquis approbare opinionē Inno. Intelligēdū tñ est ī his ī quibus possunt expoliari: ꝙ fiat auctoritate pape & nō priuate persone ƀm. s. Tho. 2a 2e. q. 66. ar. 8. ad. 2m. & videt̄ approbare opinionē Hosti. Quia aūt tempore moderno acceperūt multa dominia christianoꝝ & detinēt. sicut fuerunt multum molesti & sunt christianis. videt̄ ƀm opinionē Hosti. ꝙ possint expoliari: maxime turchi. de iudeis aūt dicit. s. Th. i epl'a ad ducissam lothoringie ꝙ cum merito culpe seruituti sunt adicti & sic domini res eoꝝ possint accipe tāqȝ suas ita tñ ꝙ nō subtrahant̄ vite necessaria. quod etiā itelligendū est in superioribus: q2 tñ oȝ nos ābulare honeste ad eos qui foris sunt. ne nomē dñi blasfemet̄. hoc obseruandū videt̄ vt in exactionibus q̄s facere nō ꝯsueuerunt nō pregrauētur. sed ad cōsuetas cogi possunt. obseruādū tñ est ꝙ vsure restituāt & de hoc satis ad presens. Quō dñi possunt nouas angarias a iudeis. vide. s. dñs. §. 8. Heretici autē ex ꝯstitutiōibus sanctoꝝ patrū possunt licite oibus bonis expoliari q2 magis delinquūt ipi qui fidē semel agnouerunt qȝ infideles. vt in. c. vergentis. de here. vide. s. §. 5. & s. hereticus. §. 5. & seqntibus.

12 ¶ Querit̄ si infideles delinquāt a quo debeāt puniri. R. Pa. i. d. c. qd̄ super. post Inno. ꝙ per papā q2 est generalis vicarius in terris: & ipe deus fecit vnum ouile & vnū pastorē. vt habet̄ in euāgeliū: & sic infideles. velint. nolint. sunt de illo ouili: & dicit Inno. ꝙ cū infideles nō habeāt aliā pter legē nature. si delinquūt i illā puniūtur per papaȝ adinstar dei qui puniuit sodomitas Gen. 19. & 2. q. 1. de' oipctēs. Iudei vero si delinquūt ꝯ legē eoꝝ i moralibus puniūtur per ecclesiā. Et aduerte q2 Inno. totā iurisdictioneȝ infideliū videt̄ attribuere pape qd̄ nō procedit indistincte. Nā sunt sub romano ipio. vt pȝ. C. d pagā. p totū. Ad idē. c. postulasti. d iude. Itē iperator saltē quo ad exercitiū habet iurisdictionē super vniuersum orbē: & est dñs mundi. l. de precario. ff. ad. l. rodiā. de iac. & l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. Facit ꝙ ipe Inno. nō. in. c. lȝ ex suscepto. de fo. ꝯpe. vbi dicit ꝙ si iperator non est negligēs. sed subditi sunt sibi rebelles nō succedit papa i iurisdictiōe. sed debet iuuare iperatorē ad domādū rebelles ar. i. c. cū ad ver. 96. di. Sed ꝯcordando dicta Inno. pōt dici ꝙ in criminibus ecclesiasticis sicut in matrimonio vel heresi papa exercet iurisdictionē in. c. nouit de iud. In alijs vero iperator. i mixtis aūt locus erit pueūtioni. sicut i pctō ꝯ nāȝ. ꝯcernit. n. dei reuerentiaȝ qui est ꝯditor nature: & sic etiā impedit se de crimine vsure ꝯ laicos & etiā ꝯ infideles. vt i. c. post miserabilē. 2. c. si. de vsu. hec Pa. Quō iquisitor possit ꝓcedere ꝯtra iudeos. vide. s. inquisitor. §. 32.

¶ Itē q̄rit Pa. i. d. c. qd̄ sup. vtrum sit licitū christianis vti auxilio infideliū in bello iusto q. R. post Oldra. ꝯsi. 67. ꝙ sic. Nā Machabei q fuerunt viri sancti. inierunt ligā cum romanis qui tunc erāt gētiles. vt mutuo se adiuuarēt Machabeoꝝ. 1. Itē in bello iusto. iustū est parare isidias & simulare. vt in. c. vltime. 23. q. 2. & c. dñs. 23. q. 2. ergo fortius est licitum vti auxilio infideliū. Naȝ & fideles i bello licite adiuuant dominiū infideliū. vt i. c. iulianus: & c. si dñs. 11. q. 3. 13

¶ Utrum infidelib' sit credēdū i pridiciū alioꝝ. R. ƀm Pa. i. c. 1. d here. ꝙ nō: ar. d. c. p. ex q° sūt infideles deo: nō psumūt̄ fideles hoib': & io nō admittūt̄ i testes. ꝯ xpianos. 2. q. 7. nō pōt: & c. pagani. s. iudeus. §. 12. 14

¶ Utrum liceat assumere habitū infideliū: & sic se simulat̄ infidelē. R. ꝙ si fiat ex rōnabili cā lȝ. sicut fecit. s. Sebastianus. Dūmō i tali vestimēto nō sit aliqd̄ signuȝ vel aliqs caracter principalr ꝯstitutus ad discernēdū ꝯfessores alicui' infidelitatis. q2 sic nō liceret q2 sic mētiret̄ ꝯ fidei ꝯfessionē vel ꝓfessionē. Sine cā autē rōnabili nullo mō lȝ. Uide. s. fides. §. 7. & se. 15

1 Infirmitas qd ē qñ hō dr̄ peccare ex infirmitate. R. ƀȝ. s. T. 1a 2e. q. 77. ar. 3. ꝙ ē qñ hō aliqua passiōe irascibilis vel ꝯcupiscibilis motus. nō opat̄ ƀȝ rectā rōeȝ. Ait. n. sic cā pcti ꝓpria ē ex pte aie i q̄ pricipalr ē pctm̄: pōt aūt dici infirmitas i aia ad similitudinē infirmitatis corporis. Dr̄ āt corpꝰ hois eē infirmū qñ debilitat̄ vel ipedit̄ i executiōe ꝓprie opatiōis pp aliquā iordinatiōeȝ partiū corporis. ita. s. ꝙ humores & mēbra hois nō subdūt̄ regitiue & motiue corporis. vñ & mēbꝝ dr̄ eē infirmū qñ non pōt pficere opationē mēbris sani sicut oculus qñ nō pōt clare videt̄. vt dicit phs i. x. d historijs aialiū. vñ & infirmitas aie dr̄ qñ ipedit̄ aia i ꝓpria opatiōe ꝓpter iordinationē partiū ipius: sicut aūt partes corporis dicūt̄ eē iordinate qñ nō ꝯsequūt̄ ordinē nature. ita & ptes aie dicūt̄ eē iordinate qñ nō subdūt̄ ordini rōis. rō. n. ē vis regitiua partiū aie. sic g° qñ extra ordinem rōis vis ꝯcupiscibilis. aut irascibilis aliq̄ passiōe afficit̄: & p hoc ipedimētū pstat̄. mō p dicto. debite actiōi hois. dr̄ eē pctm̄ ex infirmitate. vñ & phs p ethi. cōparat icōtinētē paralitico. cui' ptes mouēt̄ i ꝯtrariū ei' qd̄ ipe disponit. Et sicut q̄nto fuerit motus fortior i corpore pter ordinē nature. tāto est maior infirmitas. ita q̄nto fuerit motus fortior passionis preter ordinē rōis. tāto est maior infirmitas anime. q aliqñ dr̄ infirmitas carnis: iuxta illud a'. eō datus est q2 caro sunt. iquātum ex ꝯdictione carnis passiones anime insurgunt i nobis, eo ꝙ appetitus 2

sensitiuus ē virtus vtēs organo corporali. ꝯ sequētū est i ptāte volūtatis assentire vel nō assentire i tm̄ ꝯ appetitus eē sub nobis. iuxta illud Gen. 4. subter te erit appetit⁹: ⁊ tu dominaberis illi⁹. sꝫ tm̄ iste assensus vel dissensus volūtatis ipedit̄ ꝑ passionē modo dicto. ideo dicit̄ peccare sic.

1 ¶ Ut̄ṁ pctm̄ ex passiōe ⁊ īfirmitate modo p̄dicto sit mortale. R̄e. b3. o. T. vbi. s. 12ᵉ. ꝙ sic. qñ ē cū ꝯsensu deliberato i his q̄ sunt mortalia. vel. ꝓcedit ad actum peccati mortalis. puta fornicationis vel homicidij. qḋ sic declarat. Pctm̄ mortale ꝯsistit i auersiōe ab vltimo fine qui ē deus. q̄ quidē auersio pertinet ad rōēꝫ deliberātē cuius est ordinare i finē: hoc igit̄ solūmō pōt ꝯtingere ꝙ iclinatio aīe i aliqd qḋ ꝯ̄riat̄ vltimo fini nō sit pctm̄ mortale. q2 rō deliberās non pōt occurret. qḋ ꝯtingit i subitis motibus: cū aūt ex passiōe aliqs ꝓcedit ad actū peccati. vel ad ꝯsensuꝫ deliberatū. hoc nō fit subito. vñ rō deliberās pōt hic occurrere. pōt. n. excludere vel saltē ipedire passionē vñ si nō occurat ē pctm̄ mortale. sic videm⁹ ꝙ multa hōicidia ⁊ m̄lta adulteria ꝑ passionē comittūt̄.

2 ¶ Ut̄ṁ hoc pctm̄ ex passiōe possit dici veniale. R̄e. b3 o. Th. vbi. s. ꝙ sic dupl̄r. p̄. ex cā. q2. s. h3 aliquā cāꝫ venie q̄ diminuit pctm̄: ⁊ sic pctm̄ ex infirmitate vel ignorātia dr̄ veniale. 2ᵒ. ex euētu. sic oē pctm̄ ꝑ penitētiā fit veniale. i. veniā ꝯsequit̄. 3ᵒ. mō dr̄ veniale ex genere. sicut verbum ociosum: ⁊ hoc solum veniale opponitur mortali: ⁊ sic pctm̄ ꝙ est ex passione est mortale. vt dictum est.

5 ¶ Ut̄ṁ passio vel īfirmitas aīe totalr̄ excuset a pctō. R̄e. vbi. s. ꝙ aliqñ sic aliqñ nō. vbi sic ait. Secūduꝫ hoc solū actus q̄ de genere suo est mortale. totalr̄ a pctō excusat̄ q2 totalr̄ inuolūtarius reddit̄. vñ si sit talis q̄ totalr̄ inuolūtariū reddat actū sequētē. totalr̄ a pctō excusat: alioqn nō totalr̄ excusat. circa quod duo ꝯsiderāda sunt. Primo ꝙ aliqua possunt esse volūtaria dupl̄r. s. vel ꝑ se: sic qñ volūtas directe in ipm fert̄: vel sm̄ suā cāꝫ qñ volūtas fert̄ i cāꝫ ⁊ nō i effectum vt p3 i eo qui volūtarie inebriat̄. ex hoc. n. quasi volūtariū iputat̄ ei. qḋ per ebrietatē comittit. Secūdo ꝯsiderādū est ꝙ aliquid dr̄ volūtariū directe sic illud i qḋ volūtas per se fert̄: idirecte vero id qḋ volūtas pōt vel potuit ꝓhibere ⁊ nō ꝓhibet. sꝫ hoc distinguēdū est ꝙ passio qñqꝫ est tāta ꝙ totaliter aufert vsuꝫ rōis. sic p3 i his qui ꝓpter amorem vel irā isaniūt: ⁊ tūc si talis pas̄ a p̄n⁹ fuit volūtaria iputat̄ actus ad pctm̄. q2 est volūtarius i sua cā. sic de ebrietate dictū est. Si v̄o cā nō fuerit volūtaria. sed nālis. puta cū aliqs ex egritudine vel aliq̄ huiōi cā. icidit i talē passionē q̄ totalr̄ aufert iudiciū rōis actus ois reddit̄ inuolūtari⁹: ⁊ per ꝯñs totalr̄ a peccato excusatus. Qñqꝫ vero passio nō est tāta ꝙ totaliter itercipiat vsum rōis: ⁊ tūc rō pōt passionem excludere. diuertēdo ad alias cogitationes vel ipedire ne suū ꝯsequat̄ effectū. q2 mēbra nō applicant̄ operi nisi per ꝯsensuꝫ rōis vt dictū est. vñ talis passio nō totalr̄ excusat a pctō. sic tm̄ inebrias excusaret cāe ignorātia vt dictū est. s. v̄. ebrietas. ita posset dici de passiōe. vñ i. q. de ma. q. 3. arᵉ. 10. ad. 4ᵐ. ait. Nō velle repellere passionē aliquā ⁊c. si simpl̄r nō sit peccatū mortale. tm̄ i hoc casu qñ iclinat vsqꝫ ad ꝯsensuꝫ peccati mortalis. ē pctm̄ mortale: ⁊ idiōē ad. 5ᵐ. Euētus i posteriꝰ ꝓcedēs ex passiōe ⁊ ipꝛouisus nō aggrauat infinitū. sꝫ euētus ꝯiūctus ⁊ ꝓsuſus. pōt aggrauat̄ i īfinitū vt sit pctm̄ mortale. qḋ alias nō eēt. sic ꝓicere sagitā nō est pctm̄ mortale. sꝫ ꝓicere cū ocasiōe hōis ē pctm̄ mortale: ⁊ sil̄r nō repellere passionē inclinātem ad peccatum mortale. nō est absqꝫ peccato mortali.

¶ Utrū peccare ex passiōe qḋ ē peccare ex īfirmitate alleuiet pctm̄. R̄e. sm̄. o. T. in. q. de ma. q. 3. arᵒ. 11. ꝙ si passio p̄cedat. alleuiat. si vero sequit̄ vel cōcomitat̄ aggrauat. vñ ait. Passio appetitus sensitiui. dupl̄r se h3 ad motū volūtatis. vno mō vt p̄cedēs. Alio mō vt ꝯsequēs. vt p̄cedēs quidē: sic cū ꝓp passionē iclinat̄ volūtas ad aliqd volēdū: ⁊ sic passio diminuit rōēꝫ meriti vel demeriti. q2 meritum ⁊ dmeritū i electiōe ꝯsistūt ex rōe p̄cedēte. Passio aūt obnubilat vel etiā ligat iudiciū rōis. quāto aūt iudiciū rōis fuerit purius tāto electio est perspicatior ad merēdū vel demerēdū. vñ qḋ iducit̄ ad bene faciēdū ex iudicio rōis laudabilius operat̄ q̄ꝫ q̄ iducit̄ ad hoc idē ex sola aī passiōe. hic. n. iterdū errare pōt idebite miserēdo: ⁊ sil̄r ille qui iducit̄ ad peccādū ex deliberatiōe rōis. magis peccat q̄ꝫ ille q̄ iducit̄ ad peccādū ex sola aī passiōe. Ut ꝯsequēs autēꝫ ꝯsiderat̄ passio qñ ex forti motu volūtatꝭ cōmouet̄ appetitus iterior ad passionē: ⁊ sic passio addit ad meritū. q2 tūc passio est signum ꝙ motus volūtatis sit fortior: ⁊ hoc mō veꝝ est ꝙ ille qui cū maiori cō passiōe facit elemosinā magis meret̄: ⁊ qui cū maiori libidine facit pctm̄. magis peccat q2 h⁹ est signū ꝙ motus volūtatis sit fortior. Sed hoc nō ē ex passione bñ facere vel peccare. sꝫ potius pati ex electiōe boni vel mali. Uide. v̄. cogitatio. §. 5. Infirmus famulus quō debeat habere salariū vel expensas. Uide. v̄. familia. §. 2.

1 Ingratitudo quid ē. R̄e. b3. o. Tho. 2ᵃ. q. 107. arᵒ. 2. ꝙ igratitudo ē vitiū oppositū gratitudini: gratitudo aūt h3 tres gradus. p̄ ꝙ hō acceptuꝫ beneficiū recognoscat. 2ᵒ. ꝙ laudet ⁊ grās agat. 3ᵒ. ꝙ retribuat pro loco ⁊ tēpore sm̄ suā facultatē. Primus igit̄ gradus igratitudinis qui opponit̄ 3ᵒ. gradui gratitudinis ē vt hō bñficiū nō retribuat. vel maluꝫ ꝑ bono reddat. Secūdus ē vt dissimulet quasi nō demōstrās se bñficiū accepisse vel beneficiū vituperet. Tertius ē qui ē grauissimus ꝙ nō recognoscat siue ꝑ obliuionē siue quocūqꝫ alio mō. vel maleficiū reputet: ⁊ ptinet ad duas primas spēs supbie. Uide. v̄. beneficiū. p̄. per totū.

1 ¶ Utr̄ igratitudo sit pctm̄. R̄. sm. T. 2ª. 2ᵉ. q. 107. ar. p. q2 ex hoc aliquid est pctm̄ q2 repugnat virtuti. s3 in gratitudo repugnat debito gratitudinis qđ est de/ bitū honestatis quā virtus requirit. vn̄ manifestū ē q2 ois igratitudo est pctm̄. Et sm Senecā ingratus est q non reddit beneficiū. vn̄ aplȝ. 2ᵃ. ad Thimo. 3. numerat igratitudinē iter alia pctā dicēs: parētib9 nō obediētib9. igrati. iniusti: 7c. Sed qd qn̄ aliquis adiuuit aliū ad malefaciēdū vel peccādū. R̄. o. T. ibidē ad pᵐ. dicēs q2 gratitudo respicit beneficiū. il/ le aūt qui aliqu auxiliaf ad peccādū nō ꝯfert bene/ ficiū. s3 magis nocumētū: 7 iō nō debef gra☐ actio. nisi forte ꝑpter volūtatē si fit deceptus dū credidit adiuuare ad bonū adiuuit ad peccādum: 7 tūc nō debef talis recōpensatio vt adiuuef ad peccādū. q2 hoc nō eēt recōpēsare bonū. s3 malū qđ ꝯriaf grati tudini: 7 qn̄ reddif ipotēs sufficit bona volūtas. ob liuio aūt beneficij q̄ ꝓuenit ex nūli defectu memorie q nō subiacet volūtati nō ptinet ad igratitudinē. s3 illa q̄ ex negligētia ꝓuenit. vt dicit Seneca in. 3. de beneficijs. apparet illum nō sepe de reddendo cogi/ tasse cui obrepserit obliuio.

2 ¶ Utr̄ igratitudo sit pctm̄ mortale. R̄. s. o. T. vbi. s. ar. 3ᵒ. q2 aliqñ sic aliqñ nō. vbi est ꝑnotādū q2 igra tus dr̄ aliqs dupl̄r. vno mō p solā amissionē puta q2 nō recognoscit. vel nō laudat vel nō retribuit vi/ ces ꝑ bñficio accepto: 7 hoc nō semp est pctm̄ mor/ tale. q2 d̄bitū gratitudinis ē. vt hō ēt aliqd specialr̄ tribuat ad qđ non tenef: 7 iō si illud ꝑtermittit non peccat mortalr̄. est tn̄ pctm̄ veniale. q2 hoc prouenit ex negligētia quadā. aut ex aliq̄ indispositiōe hois ad virtutē. Pōt tn̄ ꝯtinger q2 etiā talis igratitudo sit mortale pctm̄ vel pp iteriorē ꝯtēptū vel ēt pp cō/ ditionem eius qđ subtrahif qđ ex necessitate debef benefaciēti siue simpl̄r. siue i aliquo casu necessitat̄. Alio mō dr̄ aliqs igratus q2 nō solū ꝑtermittit iple re gratitudinis debitū. s3 etiā ꝯriū agit: 7 hoc ēt s3 cōditionē eius qđ agif. qñq3 est mortale qñq3 ve/ niale. Sciēdū tn̄ q2 ingratitudo q̄ est pctm̄ mortale h3 pfectā ingratitudinis rōem. illa vero q̄ ꝓuenit ex pctō veniali ipfectā. hec. o. T. sic ergo ꝑ est mortale si ꝑtermittit facere id qđ ē necessitat̄. 2ᵒ qñ ea q̄ facit sunt ꝯ ea q̄ nec̄ d3 cauere. 3ᵒ qñ ex ꝯtēptu ꝑtermittit recognitionē beneficij. alias videf veniale.

3 ¶ Utr̄ i oi pctō sit pctm̄ igratitudinis. R̄. sm. o. T. 3ª. q. 88. ar. si. q2 ingratitudo pro ut est quedā circū stātia est in quolȝ pctō q̄ tn̄ circūstātia nō est de ne/ cessitate ꝯfessiōis. s3 ad bene eē ꝯtiā i recidiuāte. p2o vt aūt est ꝯ gratitudinē iter hoies. sic est quoddam speciale pct̄ n̄. vt dictū est. sm aūt q2 aliqs peccat in ꝯtēptū dei 7 cōtēptū suscepti beneficij sic est speciale pctm̄. pertinēs ad pctm̄ igratitudinis: 7 circūstātia vel spēs pcti de necessitate ꝯfessionis. vnde. o. Tho. sic ait. Ingratitudo peccātis qñq3 est speciale pctm̄ qñq3 aūt nō. s3 est circūstātia generalr̄ ꝯsequēs ge/ neraliter oē pctm̄ mortale qđ aliquo mō ꝯ deū co/ mittif. pctm̄. n. spē3 recipit ex itētiōe peccātis. si igif aliqs peccator in ꝯtēptū dei 7 suscepti bñficij aliqđ pctm̄ committat: illud pctm̄ trahif ad spē3 ingratitu dinis: 7 hec ingratitudo peccātis est speciale pctm̄. Si aūt aliqs recidiuās itendēs aliqđ. puta adulte/ riū non retrahif ab hoc. pro hoc q2 quoddāmodo ptinet ad ꝯtēptū dei. igratitudo talis nō erit specia le pctm̄. s3 trahef qd adulteriū sic circūstātia qdā3. vt Aug. dicit i lib. de nā. 7 grā. Non oē pctm̄ est ex ꝯtēptu dei: 7 tn̄ i oi pctō deus ꝯtēnif in suis ꝑcept̄. vn̄ manifestū est q2 igratitudo peccātis qñq3 ē spe/ ciale pctm̄: 7 nō semp. hec. o. T. 7 i. 2ª. 2ᵉ. q. 107. arᵒ. 2ᵒ. ad pᵐ dicit. i quolȝ pctō ē mālis igratitudo ad deū iq̄ntū fit aliqd qđ est ꝯ beneficia recepta. formalr̄ āt igratitudo ē qn̄ actualr̄: 7 specialr̄ bñficiū ꝯtēnif 7 hoc est speciale pctm̄. hec ille. Utr̄ ꝑpter igratitudi nē reuocef donatio. vide. ✠. donatio. §. 26. Utr̄ igra titudo sit circūstantia nec̄ ad ꝯfessionem. ✠. ꝯfessio sacralis. §. 25. 7. ✠. circūstātia. §. 6. Quō pp ingra/ titudinē pr̄ pōt filiū exheredaf. ✠. exheredaᵒ. §. i.

4 ¶ Utr̄ per pctm̄ sequēs recidiuātis reddeāt ola pec cata dimissa. R̄. sm. o. T. 3ª. q. 88. ar. pen. q2 aliqui dixerūt q2 ex pctō sequēti pp igratitudinem ꝯsurgit tātus reatus quātū fuit reatus oīu3 pctō☐ prius co/ missō☐ post reatū ꝑpriū huius peccati: 7 postq̄3. o. Tho. ꝓbauit q2 hoc nō est nec̄ ꝯcludit dicēs. vnde manifestū est q2 nō est nec̄ q2 pp igratitudinē semp per pctm̄ sequens reddeat tātus reatus quātus fuit ꝑcedentiū pctō☐. s3 nec̄ est q2 ꝑportionabilr̄ quāto peccata prius dimissa fuerūt plura 7 maiora tanto reddeat maior reatus per qualecūq3 sequens pctm̄ mortale. hec ille. vn̄ itelligendū est q2 peccata semel remissa nō dicūtur reddire s3 se ꝑpter pctm̄ sequēs. s3 i suo effectu ita q2 sit sensus: ille cui plura peccata prius fuerūt remissa. si iter☐ comittat aliquod pctm̄ illud erit grauius ceteris paribus peccato alterius cui nō fuerunt remissa tot vel tāta peccata. q2 ex eo q2 receperat beneficiū remissionis committit maiorē ingratitudinem: 7 quō sit de necessitate cōfessionis habes in. §. precedenti.

5 ¶ Utr̄ igratis sint beneficia auferēda. R̄. sm. o. T. 2ª. 2ᵉ. q. 107. a rᵒ. si. q2 circa ingratū duo ꝯsiderāda sūt ꝑ. quidē quid ipe dignus sit pati: 7 sic certum est q2 meref beneficij subtractionē. Alio modo ꝯsideran/ dū est quid oporteat beneficiū facientē. facere: primo nāq2 o3 q2 benefaciēs nō debet eē facilis ad ingra/ titudinē iudicandā q2 frequēter aliquis vt Seneca dicit qui nō reddidit gratus est. q2 forte non occurrit ei facultas aut debita oportunitas reddendi. 2ᵒ de/ bet tendere ad hoc q2 de ingrato gratū faciat q2 si non potest ꝑ beneficio satisfacere satisfaciet forte. 3ᵒ. Si vero ex beneficijs multiplicatis ingratitudinem augeat 7 peior fiat debet a beneficio☐ exhibitiōe ces/ sare. hec. o. Tho. fac. c. nō ois. 5. q. 5.

Iniuria qd est. R. q quadrupliciter accipit. p gene
raliter & sic est oe qd non fit iure ar. c. qd di/
cas. 14. q. 4. 2° accipit specialiter & sic e iniqtas
vel iniustitia iudicantis quasi ius iniquu & iniustu.
3° iniuria dr culpa vt i. l. aqlia. 4° accipit singula/
riter & pprie & sic fit aliqn re qn manus violete ise/
rutur. ff. co. l. p°. §. iiuria. 17. q. 4. si qs suadete. aliqn
fit verbis puitiado vel ptumelia dicedo. facit. c. oli.
extra co. ti. fit. & 3° l. litis cu videlicet libru vel cartas
vel historia ad ifamia alicui° ptinete. qn. s. scripsit.
coposuit. edidit vel dolo malo fecit vt aliqd hoz fie
ret. puta pmisit scripturam cadere i platea. ar. ff. de
v. sig. l. late. nec distinguit vt° noie suo vel alterius
ediderit. vel vt° nome expssent illius que intedebat
ifamar. vel no. dumo aliter p circustatias cognosci
possit. eode mo tenet si sine scriptura. i nota vel si/
gnu aliqd istoz pdidit puta veste lugubri vtit i in/
iuria alicuius. vel cornua posuit in & hmoi. ff. de in
iur. l. ite apud labeone. §. ait ptor ne quid ifamadi
causa fiat: & 5. q. 1. quidam.

1 ❡ Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. homicida:
& hmoi. cu dicat vez. R. sm Hosti. q si facit aio ac
cusandi. vel denutiadi ad puniedu delictu: & pba/
uerit no punit nec tenet iniuria. ff. e. l. eu q. i pn° vbi
dr: peccata. n. nocetiu nota ee & expedire & oponere
& C. e. ti. l. si quide: & ide si faciat excipiedo vt eum
repellat a testimonio. de testi. c. ex parte. vel ab ordi
ne. vel beneficio. de accu. c. sup his. qz hoc a iure pce
dit & nemo facit iniuria qui vtit iure suo. de dec. c.
cu ecclesia. Si vo. dicit ad ifamadu tm qd psumit
qn no hz caz iusta dicedi. tunc iniuria facit & code/
nadus e. d. l. si quide: & l. 3. C. co. & 6. q. 1. ex merito:
& c. deteriores: & no Hosti. & Ber. i. c. si culpa. co. ti.

2 ❡ Quis pot facere iniuria. R. q ille tm q & pati ea
possunt. fallit hoc i furioso: & puero. q non sunt doli
capaces cui iniuria fieri. ipi tn alijs no pnt facer: &
ide de dormiete. Aduerte tn q nemo iniuria potest
facere nec tenet de iniuria nisi qui scit se iniuria fa/
cere. vel scire debeat. etia si ille cui fit nesciat. qz si qs
p iocu pcutiat aut du certat. non tenet iniuriaz. hec
habet. ff. co. l. illd. ibi et dr. Naqz hi pati iuuria pnt
no facer. cu iiuria affectu facietj pstat. 15. q. 1. §. illd.

3 ❡ Cui dat actio iniuriaz. R. q illi q ea patit: & no
q ne du iniuria fit in ppria psona alicuius. sed etia
ei dr fieri si fit i filio. vel ei que hz i ptate. Insti. e. §.
patit. du tn iniurias sciat eu filiufamilias. lz igno/
ret cuius: datur etia actio filiofamilias i noie suo. l.
filiusfamilias. ff. de acti. & obliga. Ite i sponsa; vel
vxore: & sic dat actio viro vel mulieri & si fit filius/
familias. l. i. §. si. ff. co. No tn ea q fit viro iniuriam
patit sponsa vel vxor qz vxores a viris. no viri de/
fenduntur ab vxore. l. 2. ff. co. de sponsa dr in l. item
apud labeone. §. spons9. Ite dat heredi ob iniuria
facta cadaueribus defuncti cuius est heres. Ite si fa
ma defuncti sit lacessita. d. l. i. §. sz si forte cadaueri.

Ite dat dno ob atroce facta seruo. d. l. ite apud la
beone. §. ptor ait. ij. §. sequeti. & insti. co. §. huius. Ite
dat epo p iniuria facta clericis: & abbati i suis mo
nacis vt no i. c. parochianos. de sen. exc.

❡ Naqd matrone i veste meretricali dephese fiat 4
iniuria si itentet. R. q no. facit. c. i audietia. de sen.
exc. No iniuriat matrimonio sm Hosti. & Ber. q
ipz ignorauit. C. d adul. l. si ea. sic nec milite q mili
tia ignorat. ff. loca. l. si ignorans. sec° si i hitu honesto.

❡ Ut° iniuria qs possit repellere. R. q defendedo so 5
lu lz sz pcutiedo fuit diuersa opinio Ug. i. §. si vero
ira. 50. di. tenuit q no lz: Ber. vero: & Lau. i. §. su/
scepimus de homi. restrigit hoc ad clericos. Tu ve/
ro vide. v. excoicatio. 5. casu. p. §. x. & sequetibus.

❡ Quo dimittit seu tollit actio iniuriaz. R. q tribus 6
modis. p. remissioe. vt per supplicatione & pces. 25.
q. 4. c. si illic. aut p pactu. ff. de pac. l. si ubi acce. §. i.
2 remittit dissimulatioe. ff. de iniur. l. no solu. §. i. &
Insti. co. §. si. vn si iniuria illata & per annu vtile si
est per metu: aut ptinuu si alio mo e illata. no agit
abolet. l. si cu exceptioe. §. i causc. ff. qd me. ca. & C.
de iniur. eo qd no. i g'o. l. si no puitij. Posset tn idi/
recte agere. eti post anu p via exceptiois. puta si eet
excoicatus iniuriator ne absolueret. hz Host. & Pa.
i. c. ea noscit. d sen. exc. Ite 3°. remittit actio iniuriaz
salutatioe. deosculatioe. comestione: & hmoi signis.
Na hmoi signa sunt recociliatiois sic subtractio est
signu inimicitie. vt no glo. i. c. cu adrianus. 63. di. &
i. c. cu sup abbatia. de offi. deleg. qd videt vez nisi a
pri° puocasset aduersari° faciedo eu citare. qz tuc p
osculu vel p dicta signa no tolleret nisi expsse renucia
ret. vel transigat: & sic itellige pdicta. l. non solu. §. i.
No videt et q tollat actio iniuriaz si ho exhibet si/
gna q nec° tenet exhibere inimico. qz p illa non dr qs
recociliatus: & p hoc facit qd no Bar. in. d. l. si tibi
dece. q ifirmus. sacerdoti dicedo q remittit iniuria
sibi illata itelligit remisisse odiu. no satisfactioez in
iurie qd no. Item tollit actio iniuriaz quocuqz
qs icitat iudice vt torqat iniuriate. corpo q ipz tor
quet. aut codenat ad vindicta remittit iniuria. vn
alia satisfactionez p iniuria petere no poterit. vt est
bonus tex. & ibi Bar. in. l. sz & si vnius. §. si an iudi
ce. ff. de iniurijs. nisi ptestetis q ex hoc non vis tibi
piudicari. qn pro tuo iterece possis agere actioe iniu/
riaz. vt. l. si. ff. de iniur. Ite remittit p morte qz iniu/
riaz actio no transit ad heredes an litis ptestatione
moriete iniuriato. vt. l. iniuriaz. i pn. ff. de iniur. Et
hec oia limitta sm Pa. in. c. olim. de iniur. quo ad
actione iniuriaz vera. sz no quo ad dana & expen/
sas. qz p hoc no tollit qn agere possit ad restitutio/
ne. ar. c. p. de iniur. & sic videt seruadu i pscia: & etia
si iniuriatus no ageret ad iterece & dana qd intulit
nisi ipe remittere velit. vt. d. c. p. tn sm Hosti. si iniu/
riatus nollet coponere. tuc iniuriator in pscia posset
tenere arbitriu iudicis penitentie. ar. c. veniens. de.

fur. iur. r. c. 2. de arbi.

7 ℭ Quãn cõdẽnabit reus i hac actiõe: & dico q tãti qũtũ actor iurauerit se nolle illã iniuriã sustinuisse. premissa iudicis taxatiõe. Insti. eo. §. pena. In isto aũt iuramẽto duo modi tradũtur. Nã quidã dicũt q sufficit actorẽ iurare. q nollet lucrari tñ p eo q talẽ iniuriã sustineret. Sed alij melius dicũt: q dz iurare se potius velle de suo perdidisse tñ qñ talem iniuriã sustinuisse. qd videt approbare Ho. i sum. de iniur. & Spe. eo. ti.

8 ℭ Aduerte: etiã q si qs soluat pecuniã pro remissiõe iniurie obtinẽda. efficit infamis. nisi pactũ fiat auctoritate iudicis. ff. de his q no. isa. l. furti. §. pacisci: & nõ Jo. i. d. c. si illic. sicut eẽt isamis si eẽt cõdẽnatus p iudicẽ siue ciuiliter siue criminaliter agat. ff. de his. q. no. isa. l. athletas. §. fi. & iõ cũ agit cõ aliquẽ cõstituat pcuratorẽ vel faciat cõpromissum. vt dictũ est. ꝟ. isamia. §. 4. Quõ aliqs tenet remittere iniurias ꝟ. charitas. §. 2. & sequẽtib'. Quõ vĩdicare aliqñ iniurias sit virtus. ꝟ. vĩdicatio. Que iniuria dicatur enormis vel atrox. ꝟ. enormis. Quõ iniurias possit remittere iudex. ꝟ. dñs. §. 2.

9 ℭ De iniurijs psonalibus sm s. T. ql. 5. q. fi. ar. p. decet pfectos viros eẽ maxĩ paratos. vt sint ẽt parati plura sustinere sm illud Mat. 5. Si qs pcusserit i dextera maxilla pbe ei & alterã. itelligẽ sm aĩ ppationẽ. de quo. s. ꝟ. cõsiliũ. §. 2. Statũ vero suũ ipugnari pati nõ debẽt qñtũ resistere pñt. hoc. n. vergeret i iniuriã dei: & iõ dñs iniurias q cõ humanitatẽ eius iferebãtur patiẽter tollerauit sicut cũ iudei dicebãt ecce hõ vorax & potator vini. Mat. 6. sed iniurias dei nõ tolerabat. vñ pharisẽos dure redarguit q dicebãt i belzebub eijcere demonia qd pertinebat ad iniuriã. s. s. vñ Chri. Mat. 4. Illius discam' ex nr̃as qdẽ iniurias magnanimiter sustineẽ dei aũt iniurias nec vsq ad auditũ sufferẽ. qñ i ppriis iniurijs eẽ quẽlz paciẽtem laudabile est. iniurias aũt dei dissimulare nimis impium est.

x ℭ Illi q petũt veniã de iniurijs factis & cõfitẽt se male fecisse: & humiliant & penitẽt. mitigãt irã. sz illud puer. 15. Respõsio mollis frãgit irã idqñtũ. s. tales videtur non despicere. sed magis magnipendere eos. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 47. arº. vltimo.

xj ℭ Nõ mouert iniurijs qñqz quidẽ cõtingit ex hoc q hoi nõ sapiũt terrena sz sola celestia. vñ hº nõ ptinet ad stultitiã mũdi. sz ad sapiaz dei. vt Greg. dicit. xi. moral. qñqz ãt cõtigit ex hº q hõ ẽ simplr eẽ oĩa stupidissim'. vt pz i aĩalib' q n discernũt qd sit iiuria.

i Iniusti' vt sit peccm mortale. ꝟ. sz. s. T. 2a 2e. q. 59. ar. vltiº. q sic sz suũ genus. excusat tñ a peccõ mortali vel rõe ignorãtie. vel rõe paruitatis: qd sic declarat dicẽs. Peccm mortale ẽ qd cõtrariat charitati p quã ẽ vita aĩe. oẽ ãt nocumẽtũ alteri iniuste illatũ. ex se charitati repugnat q mouet ad volẽdũ bonũ alteri': & iõ cũ iniusti' semp cõsistat i nocumẽtũ alterius. manifestũ est q facere iniustũ ex gñe suo ẽ peccm mortale. nõ oz ãt q ita sit de alijs virtutib'. qñ ãt ẽt ignorãtia facti excusaret q: nõ facit i iustũ nisi p accñs. Et q: ẽt i paruis deficit a rõe pfecte iniustitie. iõ ẽt excusat. puta si auferat aliqs alicui vnũ pomũ. vel aliqd de quo pbabile ẽ q ille ide nõ ledat nec ei displiceat. h. s. T. vide. ꝟ. furtũ. §. 3º.

i Inobediẽtia vide. ꝟ. obediẽtia: & ꝟ. pceptũ.

i Ingetudo mẽtis ẽ filia auari' d q. ꝟ. auari'.

i Ingrere facta alioz bono aĩo vel ad vtilitatẽ ppriã. vt. s. hõ ex bonis opib' primi puocet ad melius vel etiã ad vtilitatẽ illius vt. s. corrigat. si aliqd ab illo agit vitiosũ sz regulam charitatis vel debitũ officij. est laudabile sm illud ad Heb. x. cõsiderate vos iuicẽ i puocationẽ charitatis bonoz opũ. Sz q aliqs itẽdat ad cõsiderãda vitia primoz ad despiciẽdũ. vel detrahendũ. vel saltẽ inutilr iquietãdũ. ẽ vitiosũ. puer. 24. Ne isidieris: & qras ipietatẽ i domo iusti. neqz vastes regẽ ei'. hec s. Tho. 2a 2e. q. 167. ar. 2. ad. 3m.

ℭ Ingrere tenet creditorẽ ille q ei pecuniã dz cũ tps aduenerit vt ei debitũ reddat sicut q hz spãlr curam alicui' dz eũ igrere. vt eũ corrigat d peccõ: sz illa bñficia q nõ debẽt certe psone. sz cõiter oib' primis siue sint corporalia siue sint spũalia. n oz nos igrẽ qb' ipẽdam'. sz sufficit vt dem' his q nob occurrũt. hec s. T. 2a 2e. q. 33. ar. 2º. ad. 4m. & i hº differt plat' ab alijs.

i Ingsitio p quã pcedit iudicialr ad ingrẽda crimina sm Pa. in. c. qñr & qñ. d. 2º. de accu. qdã ẽ generalissima vt qñ platus ingrit sup statu totius puintie: & de hac mã i. c. sicut olim. de accu. & i. c. romana. de censi. li. 6. & i hac nõ ẽ opus isamiã pcedere. imo tenet quolz ãno hãc facere. vt i. c. cũ venerabilis de censi. & i iuribus. s. all. Quedã est ingsitio generalis. vt qñ igrit sup statu ciuitatis vel castri. vel alicuius loci: & tũc ẽt nõ exigit q isamia pcedat. ad hº. c. i. de offi. or. l. cõgruit. ff. de offi. psi. sicut fit i sindicãdo officiales ciuitat. Quedã est igsitio specialis: vt illa q fit cõ certã psonã: & si fit nõ ad penã iponẽdã. sz ex debito officij. vt puta q matrimoniũ carnale nõ cõhat pp aliqd ipedimẽtũ. vel nõ pmoueat qs ad platurã. seu nõ cõfirmet electio. si repiret electus. vel pmouẽdus vitiosus: & sic ẽt nõ pexigit isamia. q: nõ agit ad penã. ex quo fit ex debito officij. ad hoc. c. postqñ: & c. cũ dilecti: & c. nihil. cum multis sibibus. de elec. & c. fi. de dande. despon. Et vide qd nõ Inno. i. c. p. de exce. pla. & Hosti. i. c. vnico. vt eccle. benefi. Qñqz ista specialis fit ad penã iponẽdã: & de tali itelligit diffinitio Hosti. s. igsitio est alicuius criminis manifesti. saltez p famã ex bono & equo iudicio cõpetẽtis canonice facta. inuestigatio. Et tũc si ad denũtiationẽ publici officialis nõ ẽ ẽt opus q isamia pcedat. l. ea qdẽ. C. de accu. & c. pterea. d testi. cogen. sz nõ denũtiat nisi notoria alias nõ credit denũtiatorib'. d q tñ dic vt iiurib'

palegatis. Aliqñ fit speciali isamia deferete. et tunc aut procedit contra platum secularé. aut contra subditū etiā secularé. aut contra regularé. Primo casu nō debet fieri nisi pcedat tāta isamia vt sine scādalo vel periculo dissimulari nō possit. vt i.d.c.qualr et qñ.el.ii. sz contra subditū secularé nō reqrit scādalū. vel periculū. sz sufficiat qz isamia damnosa pcesserit. vt i.d.c.qualr et qñ. iii casu contra regularé aut agit ad penitētiam. seu ad correctioné et nō est nec. seruare hūc ordiné. sz de facili pcedi pōt. vt i.c. reprehēsibilis. de appel. Si vero contra prelatū regularé. debet iste ordo huari. sz nō ad vnguē nec etiā seruatur iste ordo i illis platis qui ad voluntaté abbatis remouētur ab administratioé. vt i.c.cuz ad monasteriū. de sta. regu. An autē talis remotus sine cā possit iplorare officiū supioris. vide p Inno. in.c. isinuāte. q de. vel vo. et p Jo.an.i.c.cū singula. de pben.lib.6. Puto tñ qz si agit contra regularé etiam simplicē ad depositioné ab ordine. tūc etiā si nō seruet ad vnguē. aliqs tñ ordo seruari debet cuz agit de grauissimo piudicio: et sic de iure canonico regulariter admittit inquisitio. secus de ciuili nisi i qbusdā. fallit sm aliquos vbi fit iquisitio psente parte: et nō opponēte se diffamatā eē. vel isamiā pcessisse. vt i.c.ii. de accu.li.6. Itē vbi inqsitio fit contra pfessium crimé. vt i.c.p. de pfe.lib.6. Idē dic qñ pcedit ex debito officij. Cōiter i cā criminali. h doc.i.d.c.qualr et qñ. el.ii. Nō debet iudex pcedere ad aliqué actū puta capture aut arrestatiōis psone vel tormētoz añ inquisitioné isamatiōis. in reliqs serua vt dictū é. Si vero iquisitio specialis ad penā fiat contra alios a pdictis claustralibus. sic nō pōt fieri nisi fama publica pcedēte: et talis fama debet deferri iudici sedēti pro tribunali ad bācū. Alias i secreto nō valet. Pa. itez limittat qd dictū est infamiā debere pcedere. s. qñ fit inquisitio p ordinariū. de suo mero officio tunc nō est nec. recipi testes sup isamia. sz satis est sibi pstare. vt i.d.c.qualr.ii. vbi tm exigit qz ad aures supioris puenerit a uiris pudis et honestis. secus i delegato vel ordinario pcedēte ad instātiā: et de hoc vide Pa. in.c.cū oporteat. de accu. et.c.cū dilecti.

6 ¶ Querit q sint attendēda in iquisitiōe. R. p. est notādū sm qz dicit ex precedētibus et ab ar.s.3.ti.9. c.7. et se. qz in iquisitiōe generali quo ad psonas speciali vero quo ad delicta. quinqz sunt attēdenda. p vt nominet modus procedendi. ii psona inquirens cū officio iportāte iurisdictioné ad inquirēdū. iii personē in genere contra quas inquirit. iiii delictū de quo inquiritur. v locus ac tps quibus delictū comissum é: sic dicēdo. Hec est quedā inquisitio: quo ad p. q fit per. M. ptātez: quo ad. ii. ptra oēs et singulos: quo ad. iii. qui titiū occiderūt: quo ad. iiii. tali loco et tépore: quo ad. v. forma vero generalis quo ad delicta. specialis vero quo ad personas includit predicta. v. et eodēmō excepto qz personas exprimit i spé et delicta i genere. sic. hec est quedā inquisitio. q fit p M. contra ptātē olī talē et ministros ei. super eo qz iniqz egit. tali tépore et loco: etc. forma vero specialis quo ad personas et dlicta icludit etiā pdicta quinqz ita tñ qz personas et maleficiū specificet et vlterius reqrit. vi. s. isamiā pcedenté sic. hec est quedā iquisitio quā. M. intēdit facere contra talé de eo qz fama publica precedéte et damosa isinuatiōe referéte. Nō quidez a maliuolis vel suspectis. sed ab honestis et fide dignis ad aures eius puenit qz titiū iterfecit tali tépore et loco. vide diuersos modos pcedendi. v. accusatio pn. et. v. iquisitor. §. ii. et sequétibus: et quō quis possit procedere qñ factū est manifestū et quō qs teneat respōdere. c. v. §. 14. et. 15. quō requirat. vt pcedat infamia. v. inquisitor. §. 7. et. 8.

¶ Quō habeat pcedere platus in inqsitiōe. R. qz p debet descēdere ad locū vbi pucrsat persona contra quā vult inquirere q: ibi veritas melius iquirit vt i glo. i.c. postqz. de elec. et hec itellige si pōt comode. alias nō est nec. ii si iquisitio est generalis dabit iuramé tā clericis si est contra ecclesiā super his q sciūt. vel credūt i sua ecclesia reformāda. tā i capite qz i mébris exceptis criminibus occultis. de mera veritate dicēda vt in.c. qualr et qñ. el. ii. i fi. de accu. Nec excōicatio vel aliud factū ab abbate ne reuellent iquisitori valet. de offi. or. lib. 6. c. plerūqz. Si vero est specialis citabit illū contra qué vult procedere. d.c. qualr et qñ. ii. §. debet. et. 5. q. 2. c. si primates. iii procedet ad receptioné dictoz eoz clericoz quos inquirit. vel testiuz si q producūtur ab aliquo. presentibus tñ eis contra quos inquirit nisi per pumaciā se absentēt: et ea q eis obiciūtur: et noia testiū sunt eis exponéda. fallit in casu quo iquisitor heretice prauitatis procedit. vt in.c. si. li.6. de here. Quarto exceptiōes tā contra testes qz alios et replicatiōes legitimas admittet. vt deponēdi falsum audatia prohibeat. vt in.d.c. si primates. In inquisitiōe vero regulariū cōiter loco iuramēti fit preceptū. nec opus est ita stricte obseruare ista oia nisi in arduis. vt supra. Et vbi nec. est recipere testes super infamia. prius inquirat de ea: et ipse ptra quem procedit i tali casu pōt negare isamiā precessisse: et sic oz accusanté probare isamiā: et si accusatus probet nō pcessisse preualet: qz potétius é piuilegiū bone qz male fame. ar. in.c. lz. de accu. i fi.

¶ Querit an iqsitus pfitēs pprū dlictū debeat interrogari de alijs criminosis. R. supra. v. accusatio. §. fi. fuit terminata hec dubitatio. sm Pe. de pal. qz postqz est pfessus vel cōuictus de aliquo pctō. tenet de se oia alia pfiteri et sibi mō d alijs socijs qñ d eis pōt iqri: hic aūt determinat sz Bar. i. l. repeti. ff. de qōni. q distiguit dicēs qz qdā sunt delicta q nō comittūt pricipalr i offensaz. vel odiū alicui. sz pp comodū committētiū vt falsare monetā. seu eā fabricat vel latrocinia facer. Nā latrones nō odiūt aliqué. sz diligunt eos alterius: et in isto casu possunt interrogari de socijs. vt probat in. l. diuus. ff. de custo. re. et in. l.

provinciarum.C.de feriis. Quedã sunt delicta q̃ comit tũtur principaliter in odiũ offensi: et in illis cõfessis de se nõ debent interrogari de aliis. vt i.d.l.repeti.et l. vltima.C.de accu. fallit in l.prius.ff.ad simul: et h3 Pa.in.c.s.de cõfe. etiã fallit in crimine lese maiestatis: et ex p̃dictis infert Bar. q̃ fures pñt interrogari de sociis: et de receptatoribus: et similibus. rõ p̃dictorũ est q: qñ delictũ comittit in alterius iniuriã est q aliis põt accusare. s3 nõ ita in delictis q̃ nõ comittũt prin cipaliter in alteri' iniuriã. iõ magis p̃mittit iudici inquirere: et q: heresis est crimen lese maiestatis. iõ pñt interrogari de sociis: et seruat ↄsuetudo inq̃sitorum he retici prauitatis. Nõ tñ q̃ nõ d3 interrogari ad hoc q̃ sit testis s3 ad hoc vt p eius dictũ possit inueniri veritas ab aliis: et sic intellige. ll. q̃ pro et ↄ dicũt hec Angelica. ℣. ↄfessio delicti.§.4. Melius dr q̃ nõ fa ciũt sufficiens indiciũ. q: est infamis. eo q̃ ↄfessus est pctm̃ suũ: et ad hoc q̃ vnus testis faciat sufficiens in diciũ debet esse oi exceptiõe maior. i. nõ debet haberi aliqd qd deroget fame: alias indiciũ p̃bat ordina rie p duos testes. de q° vide. ℣. idiciũ. vide. ℣. accusa° .§.fi. ↄcorda cũ istis q̃ hic dicũt nõ.n.multũ discor dãt. s3 Pe. vbi theo. hic Bar. h3 iuristas discriminauit.

4 ¶ Utrum inq̃situs possit recusare iudicẽ si h3 eũ suspe ctũ. R. q̃ sic. c. cũ speciali de appel. vt puta. q: ex odii fomite p̃cedit. vel q: est criminosus. ar. 3.q.7.c.iudi cet. Et qlz platus põt imo tenet inquirere. ne rõ ab eo regrat in die iudicii. de offi. or. c. irrefragabili: et de regu.c.fi. Et nõ q̃ quis fratres mendicãtes q pro prie dñr fratres possint p sedẽ apl'icã deputari inq̃ sitores generales nõ tñ monaci. qui stricto vocabu lo non sunt fratres. hec Pa. in. d.c.cũ dilecti.

5 ¶ Utrum de iuribus singularium personarum sit p̃cedẽdũ inq̃rendo sine instãtia partis. R. h3 Pa.in.c.ad no strã.cl.2°. de iur.iur. q̃ nõ. s3 libello oblato: et seruato ordine iuris. etiã si factũ allegat notoriũ. nec valet citatio nisi parte petente. limitat. hec Bar. in.l.4.§. hoc aũt iudiciũ.ff.de dãnis infec. nisi sit cã miserabi liũ personarum q̃ se iuuare non pñt. vñ. s. T. 2°.q.67. ar°.3°. sic ait. o3 q̃ iudex inter aliquos duos diiudi cet. qd qdem fit cũ vnus est actor et alius reus: et iõ in criminib' nõ põt aliquẽ in iudicio ↄdẽnare iu dex nisi habeat accusatorẽ. s̃m illud actu.25. nõ est ↄsuetudo romanis dãnare aliquẽ hoiẽ priusq̃ is q accusant p̃sentes habeat accusatores. locũq; defen dendi accipiat. ad abluenda crimina q̃ ei obiciũt. hec ille. et ibidẽ. ad. 2°. sic ait. publica infamia h3 lo cũ accusatoris. vñ sup illud Gen. vox sanguinis fra tris tui Abel clamat ad me. dicit glo. Euidentia p petrati sceleris. accusatore nõ eget. In dñũtiatiõe ℣o nõ intendit punitio peccãtis. s3 emendatio: et iõ ni hil agit ↄ eũ cuius pctm̃ denũtiat. s3 pro eo. et ideo ibi nõ est necessarius accusator. pena.n.infert pp re bellionẽ ad ecclesiã q̃ q: est manifesta. tenet locũ ac cusatoris. ex eo ãt q̃ ipse iudex videt nõ põt p̃cedere ad sententiã ferendã nisi s̃m ordinem publici iudi cii. quod tenet locum accusatoris.

¶ Nõ q̃ sunt multe differentie inter p̃cessum factũ vbi iudex p̃cedit ex mero suo officio: et vbi p̃cedit alio p̃uocãte. vel ipetrãte inq̃sitiõez. p° est q: qñ pro cedit ex mero suo officio: recipit iuramentũ ab illis ↄ quos est fienda inq̃sitio. secus qñ ad instantiã al terius ne instruat aduersariũ. s3 ipse aduersarius h3 p̃bare ea q̃ denũtiauit. 2° dña est. qñ p̃cedit ex offi° nõ tenet recipe p̃bationem sup famã. satis.n.est q̃ ↄstet. secus qñ p̃cedit ad instantiã. de quo in.c.cum oporteat. de acc. 3° dña est q: si p̃cedit ad instantiã alterius admittit p̃batiões ↄrias sup bona fama. secus qñ p̃cedit ex offi°. rõ diuersitatis. q: nõ ita p̃su mit ↄ iudicẽz sicut ↄ partẽ. in.c.nra. de pen. et.in.c.ad audientiã. de p̃scrip. 4° dña q: qñ p̃cedit ad instan tiã. fit litis ↄtesta°. cũ p̃mouente inq̃sitiõez. vt in.c. cũ dilectus. de pur.ca. secus qñ ex offi° p̃cedit. q: ibi nõ est cũ quo fiat litis ↄte. s3 fit qdã q̃si ↄtinuatio in ter infamiã q̃ t3 locũ accusatoris: et respõsiõez inq̃si ti. 5° dña q: qñ p̃cedit ex offi° pñt recipi testes etiã publicatis oibus attestatiõib'. tũc.n.cessat rõ timo ris subornatiõis. cũ semp dicta testiũ sint nõ iudici. secus qñ p̃cedit ad instantiã partis. vt nõ in.c.da mor. de testi. hec Pa. in.d.c.q̃lr et qñ.el.2°. in glo. p° vide de infamia vtrũ debeat p̃cedere et qdã alia. ℣. inquisitor.§.6.7.8.et.9. 6

¶ Utrum eps possit facere excõicatiõez. vt q sciũt fur tũ reuellent illud. R. h3 Pa. l.c. dilectus. de exce. pla. p nõ: q̃ sic: qd p̃bat p locũ a speciali. Dic.n.ibi tex. est speciale: q̃ nõ possit fieri cõpulsio qñ hoc est i pe nitẽtia detectũ. secus ergo si iste lauisset nõ tãq̃ de° s3 tãq̃ hõ. p hoc est tex. ibi p̃ntiosum esse: et c. et per hoc p̃bat pratica epor fulminãtiũ excõicatiõem ↄ nõ reuelãtes furez siue furtũ qd t3 Bar. in.l.incius lem.C.de fur. Pa. etiã in.c.q cũ fure de fur. nõ sic. q̃ s̃m aliũ intellectũ ↄscius furti tenet indicare fur tũ dño q̃rẽti. alias peccat: et p istũ tex. iustificari põt snia epor q quotidie subditos suos ↄscios furti ad monent vt debeãt reuelare: et nõ reuelãtes excõicant si.n.nõ esset pctm̃ in nõ reuelãdo. nõ debent posse ex cõicari. tenet g° qs de necessitate indicare furtũ. hoc tenuit Bar. et c. vt. s. vbi nõ h3.c. Pa. post Bar. q̃ tenet qlz reuelare furtũ qñ põt illud reuelare sine re uelatiõe furis. aliter esset aliq̃'ter reus furti. s3 furez nõ tenet reuelare max° qñ imminet piculũ mortis. Ad instantiã tñ partis tenet qñ nõ est oio occulto et iu dex põt ↄpellere et excõicare ex officio eius implora to vel dũ p̃cedit per inq̃sitiõez generalẽ nõ indicã tes furem vel furtũ. q: supiores tenent oibus modis purgare p̃uinciã malis hoibus. Sed q̃rit qñ scien tes teneãtur reuelare ad p̃ceptũ supioris. R. q̃ qñ p lati q̃rũt siue p excõicatiõez siue p p̃ceptũ vel iura mentũ põt eẽ dupliciter. s. in cõi vel particulari. si p mõ iterum dupliciter. q: vel põt manifestari furtũ sine reuela 7

tione furis & fine reuelantis preiudicio & sic simpliciter in oi euentu tenetur. quia vt conclusum est qz tenetur ad reuelandum furtum quando pot sine sui periculo & sine reuelatione sui ius. vel no pot sine aliquo istorum: & tunc dupliciter. quia vel est notoriu seu publicu qs fecerit: & sic tenetur. vel non est publicu & hoc dupliciter. vel scio & possum probare. puta habeo duos testes preter me: & sic etiam tenetur. non tamen proprijs expensis. nec tenetur reuelare iniuria passo. sed iudici. secundum Hosti. 35. q. 6. c. epis. vel illi cui iudex precipit esse reuelandum. vel non est notoriu neqz pot probari. sed scio ego solus vel cum vno solo teste: & tunc dupliciter. quia vel volo reuelare tanqz iudici & teneor non reuelare. 2. q. 7. plerumqz. nec pot precipere vt reuelem isto modo. facit de. noletes. cum glo. de here. vbi dicit tex. qp si socij sciunt delictum inquisitoris: & possunt probare: &c. vel volo reuelare tanqz patri qui pot prodesse: & isto casu dicit Rosella. v. excoicatio. 7. §. 26. qp tenetur dicere secrete. quod credo intelligendo quando oio crederet qp deberet prodesse. Si autem fiat in speciali tunc vel scit qp no pot procedere iuridice: & tunc no tenetur. vel scit qp pot: & sic tenetur. in dubio presumitur pro iudice. Si haberet solum in confessione sacramentali nullo modo teneretur. secus si in secreto vel subiuramento vide aliquid. v. accusatio. §. 14. & v. celare.

Inquisitor heretice prauitatis non pot esse nisi. 40.
1 annum attigerit etatis sue in cle. noletes. de here. & hz glo. ibidem. constituuntur per generales & prouinciales. vel ministros illorum ordinum. s. predicatorum & minorum quibus a sede aplica est commissum. Et mortuo summo pontifice a quo habent auctoritatem & a quo dicuntur instituti. no expirat auctoritas eius. c. ne aliq. de here. lib. 6. & hz auctoritatem delegatam quia est delegatus pape. no ordinarius. c. vt officij. & d. c. ne aliq: & de. multorum. c. Et quamuis instituantur a ministro ordinis. no tamen est eius delegatus. nec hz auctoritatem ab eo sed a papa. nec mortuo ministro vel instituente expirat eius auctoritas. quia instituit in persona pape. qui ministri eadem auctoritate pape pot eum remouere: & similiter prouincialis: & hoc ex priuilegio. s. cum ronabili exigente: & no libere. Item fit inquisitio ab epo vel eius vicario. vel a capitulo sede vacante. vt in d. glo. & per extrauagantes. Inno. 4. & cle. 4. Et possunt prefati inquisitores committere vices suas hz. d. glo. & vocamus eos vicarios. seu commissarios. de. pe. §. porro. & §. notarij. eo. ti. vtrum sit necesse qp tales vicarij habeant similiter. 40. annos sicut inquisitores. glo. ibidem putat qp sic. eo qp videtur par ro. Sed contrarium & melius putant alij. quia no est par ro. Nam inquisitores habent dirigere & limitare suos vicarios: & informare: & non econtra. & cum maiori difficultate fiunt vel remouentur inquisitores qz vicarij: & ideo no est par ro. vt pz. & hanc viam sequitur directoriu inquisitoris.

1 ¶ Utrum prefati inquisitores possint se impedire de diuinationibus. vel sortilegijs. aut de. q. vsurarum. R. qp no nisi sapiant heresim manifeste. tex. est in. c. accusatus. §. sane. de here. lib. 6. & ibi glo. in. v. saperent. sicut est circa aras idolo prophanas preces emittere sacrificia offerre. demones consulere. eorum responsa suscipere. 26. q. 2. hi. q. & q. 4. igitur vel associant sibi propter sortes exercendas hereticos. vel faciunt predicta cum corpore. vel sanguine christi. vel in sortibus vt possint habere responsa puerum rebaptizant. vel his similia. hec ibi in. d. glo. Et no qp quandocuqz adorant aliquam creaturam tanqz deum. vel exibent reuerentiam demonibus. vel vocant eos sanctos. vel abutuntur aliquo tali: & hmoi. sapiunt manifeste heresim: & sic intellige oia posita in. d. glo. Si quis tamen diceret vsuram no esse pctm. vel fictia. de eo posset se inquisitor impedire. imo sibi precipitur. de. vnica. de vsu.

¶ Utrum ipsi inquisitores possint cognoscere an sapiat heresim. vel no. R. qp non. quia iurisdictio est sibi attributa existente conditione. vt no glo. in. d. c. accusatus: & glo. in. c. 1. de offi. deleg. lib. 6. que videtur contraria. intelligenda est vera. qp inquisitor pot cognoscere an sapiat manifeste heresim. quando certum est qp sapit heresim. sed dubitatur an sit manifesta vel no. quia tunc pot recipere probationes an sit manifesta: & intelligunt glo. esse manifesta quando sunt notoria: & ita patentia qp nulla tergiuersatione celari pnt. d. v. sig. ex pte. 2

¶ Prohibetur inquisitori districtius ne abutatur quolibet portatione armorum & qp non habeant nisi officiales necessarios. in cle. noletes. de here. Item qp no possunt de crimine heresis procedere contra epos. nisi in litteris apostolicis exprimatur expresse qp hoc possint. in. c. inquisitores. de here. lib. 6. Item inquisitores ordinis predicatorum no possunt procedere contra fratres minores: & econtra. vt in priuil. Sixti. 4. & Pauli. 2. Et si fecus sunt excoicati per extrauagantem Pauli. aliqua alia prohibentur inquisitoribus. de quibus. v. excoicatio. 5. casu. 4. §. 15. & 16. 3

¶ Utrum inquisitores possint indicere silentium predicatoribus. R. qp possunt questuarijs & etiam alijs predicatoribus quando contingeret congregationem facere pro negotio fidei. vel quando eidem negotio impedimentum afferret. c. vt officium. de here. lib. 6. & vt viderint predicto modo expedire offi. pnt aduocare populum. c. vt commissi. eo. li. 6. Quo pnt aduocare peritos. d. c. vt commissi. 4

¶ Utrum inquisitores possint procedere sine epo: & econtra. R. qp possunt processum formare. inquirere. citare. capere. ac tute custodire. nec no in vinculis & manicis ferreis ponere: & oia facere contra illos quos iustitia pro hmoi crimine dictat esse faciendum. sed tradere carceri ita atroci qp magis est ad penam qz ad custodiam aut exponere tormentis. aut ad sententiam contra illos no pot inquisitor sine epo: nec epus vel eius vicarius seu vicarius capituli sede vacante contra exemptos. sine inquisitore si sui ad inuicem copiam valeant habere infra octo dierum spatium. post qz se requisierint: & si secus presumptum fuerit irritum est ipso iure. de. i. de here. & post nisi ibi de carcere. damb: & officialibus. vbi no glo. qp secus esset de absolutione. pot etiam vnus inquisitor procedere sine alio vbi sunt plures in eadem prouincia. d. c. vt 5

officiū.quō officiales debēt iurare fidelitatē.d.de.i.
6 ¶ Quō habeat ꝓcedere iqsitor.Rñ.serua ea q̄ dicta
sunt.ꝟ.iqsitio:⁊.ꝟ.indiciū:⁊.ꝟ.cita°:⁊.ꝟ.accusa°.
Adde ꝙ accusatores vel deponētes seu testes qñ pp
potētiā psonaꝝ vel malitiā seu proteruiā eoꝝ.ipe in
qsitor iudicat i ꝯscia sua ꝙ imineat pcīlū ipis de/
ponētibus.vel testibus:⁊c̄.si noia eoꝝ publicarent.
tūc nō publice ſꝫ secrete corā dyocesano vel eoꝝ vi/
cario.ipo absente.qñ iqsitores ꝓcedūt. vel eꝯ si co/
mode potest fieri ⁊ aliqbus aliis psonis prouidis:⁊
honestis iurisqꝫ peritis.totū ꝓcessuꝫ super quo deli/
berādū est manifestēt:⁊ de ipoꝝ ꝯsilio.ad sententiaꝫ
vel cōdēnationē ꝓcedere possunt:⁊ plena fides tali/
bus adhibet .lꝫ eoꝝ noia nō fuerit publicata: ⁊ pñt
pcipere iqsitores pfactis sub pena excōicatiōis quā
icurrāt ipofacto.ne reuelēt predicta noia.epo tñ non
potest pcipere iqsitori nec inqsitor epo. ſꝫ papa pci/
pit i virtute obediētie.vt teneāt secreta: ⁊ sic pecca/
ret mortalr ꝯfaciēdo:cessante tñ tali periculo debēt
noia accusatorū:⁊ testiū publicari. Itē possunt ꝓce
dere simplr ⁊ de plano ⁊ absqꝫ aduocatoꝝ strepi/
tu:⁊ figura iudicij.vt i.c.si.e.ti .li.6.q̄ verba quō in
telligātur habes i de.sepe ꝯtingit.de ꝟb.sig.vide in
fra.e.c.§.37.Itē ꝓcedēdo per viā iqsitiōis excōicati
participes.vel socij criminis admittūtur ad testimo
niū ꝯ hereticos.receptatores:⁊c̄.si ex circūstātijs ve
ra dicere psumātur.c.i fide.e.ti.li.6.secus si ꝓcedat
per viā accusatiōis.vel exceptiōis qꝛ tales nō admit
tūtur ſm Io.an.ibidē.Itē religiosi oēs qui ante reli
gionis igressum erāt notarij quātūcūqꝫ sint i sacris
libere illud officiū tabeliōis possunt exercere.quo ad
oia q̄ ad officiū iquisitōis pertinēt.c.vt officiū li.6.
e.ti. Et possunt iquisitores accipere duos non nota/
rios.vice vnius notarij q subscribāt se dicēdo acce/
ptauit nos ꝓ sufficiētibus.imo potest pcipere oibus
religiosis vt sibi obediāt i dicto officio. hec oia vbi
supra:⁊ nota ꝙ ponit in iudicio iquisitoris vt iudi
cet si imineat periculū vel nō: ⁊ illi statur.forte ꝙ si
male iudicaret posset appellare.
7 ¶ Ad maiorē declarationē eoꝝ q̄ dicta sunt.ꝟ.inq
sitio p totū.Querit ꝑ vtꝝ in officio heretice prauita
tis iquisitor possit ꝓcedere qñ hꝫ vnum vel duos te
stes.vel aliqua alia iditia.nō pcedēte ifamia.prius
nō iquisito super ifamia. Et vr̄ ꝙ nō.qꝛ ſm Ang.de
aretio i suo tractatu maleficioꝝ reqrit ꝙ fama pu/
blica a fide dignis pcedat :⁊ nō semel tñ ſꝫ sepius:
⁊ sit tāta ꝙ generet scādalū:⁊ sine periculo tollera/
ri nō possit.vt.c.ꝑ.c.qlr ⁊ qñ.⁊.c.cū oporteat : ⁊.c.
ad petitiōes.de accu.⁊ ad hoc est cōis regula ⁊ pra
tica. Sed ar.per.l.2.C.de here.vbi ex leui iditio cō/
minat hereticis:⁊ glo.pen.i.c.litteras.de psum.condu
dit.quā etiā ibi approbat Pa.ꝙ ex leui.argumēto
potest iquiri.sed vnus.vel duo testes: ⁊ aliqua alia
iditia sunt plus qꝫ leue arḡ.ad hoc facit cōis prati/
ca inquisitoꝝ.Rñ.saluo meliori iudicio ꝙ i facto he/
resis sufficit habere vnū vel duos testes. vel aliquod
aliud iditiū quodcūqꝫ bñ ꝓbatū. vt iquirat verita/
tē.etiā i speci ali.sine alia ifamia.vel iquisitione ifa/
mie.hanc determinationē ponit decise ipe Angelus
de are.i supradicto tra.i illo.c.qd̄ icipit. hec est q̄dā
iquisitio.§.quarto q̄ro ꝯ principalr quot sunt nec.ꝟ.
quarto requirit vbi dicit ꝙ ista regula.s.ꝙ infamia
pcedat.vel de ea iquirat:⁊c̄. fallit i pluribus casib⁹
⁊ maxime qñ reus est psens ⁊ nō opponit.qꝛ tūc si/
ne diffamatiōe ꝓcedit iquisitio.vt i.c.2.de accu.li.6.
vbi dicit glo.ꝙ potuit appellare.vñ si nō appellat
videt tenere iquisitio. 2° fallit. In iquisitiōe generali
ꝯ capud ⁊ mēbra.vt i.c.ꝑ.de officio.or. 3° fallit qñ
iudex iquirit ad denūtiōes officialis publici. 4° fal/
lit qñ iudex iquirit ex suo mero officio: ⁊ nō ad po/
stulationē vel q̄rellā alicuius.vt.d.c.ꝑ.de isto.q° vi
de.ꝟ.iquisitio.§.7. 5° fallit qñ iudex ꝓcedit ex neces
sitate sui officij. vel vbi vertit periculuꝫ aiaꝝ vt no
ta i.c.ad nr̄aꝫ.d.2°.de iur.iur.vñ si statuto cauet ꝙ
ptās debeat iquirere de tali delicto:⁊ nō fecerit. ipo
nit sibi penā tūc de tali crimine pōt iquirere sine in/
famia:⁊ sic ꝯcludit ipe Ange.Rñ.ad argumentū in
ꝯriū ꝙ pter istos casus ordinarie requirit ifamia.
Istud vltimū tenet Pa.i.d.c.ad nr̄aꝫ.Cū igit iqui
sitor heretice praui aliqñ imo quasi semp ꝓcedat.ex
suo mero officio:⁊ iponat sibi sub excōicatione per
de.multoꝝ.de here.vt ꝓcedat:⁊c̄. Et semp ꝓcedat
ꝯ crimina periculosa ne alij subuertātur.vñ oia.ꝯ.
videtur simul repiri i tali iquisitiōe.ex quo ꝯcluden
dū est ꝙ pōt:⁊c̄.vñ additio ibidē i.d.tra.sic habet.
Addit alius casus.s.i crimine heresis. i quo ꝓcedit
ad iquisitionē hꝫ.d.Car.ifamatiōe nō pcedēte.vbi
dicit Ang.ꝙ i isto casu.s.heresis ē dr̄a qꝛ vbi iudex
ex suo officio procedit ad iquisitionē ⁊ recipit testes
ꝙ si apparet ꝯdictor qui velit ꝓbare de bona fama
nō auditur.secus si ad postulatiōeꝫ:⁊ ita dicit velle
Ban.alr̄ specu.i.ꝟ.vtqꝫ : ⁊.ꝟ.si.⁊ hoc voluit idem
specu.§.ꝑ.ꝟ.vtꝫ.e.ti.⁊ dicit ꝙ fortificat per barbo.
ꝯsi.72.icipiēte. Scribit lib.hester. Ad idem est dñs
Feli.i.c.excōicamus.el ꝑ.§.addicientes.vbi ait. Eo
ipo ꝙ qs discedit a cōi ꝯuersatiōe fideliū circa cul/
tū diuinū. pōt ꝯ ipm absqꝫ ifamia iquiri de heresi.
qd̄ dicit Car.se nō legisse alibi.dicit aūt discrepare
puta si circa missaꝫ vel alia sacra ecclie ē diu negli
gēs:⁊ idē i sitib⁹.h.d.Feli. Ad arḡ i ꝯriū respōsuꝫ ē
per Ang.qꝛ istud est crimen exceptum.
¶ Utꝝ qñ ꝓcedit i gñali iqsitiōe ⁊ sūt aliq̄ ꝯpositio 8
nes de aliq̄ psona speciali:⁊ crie speciali. vt cōiter fit
i iqsitiōe heresis p iqsitores.sit nec̄ añ sniaꝫ vel tor/
turā vel añ oēꝫ iqsitionē specialē. repetere eosdē te/
stes iqrēdo specialr ꝯ talē reū ꝯpositū:⁊ de illo crie
speciali.Rñ.hꝫ Pa.i.c.ad petitiōeꝫ de accu.i ꝑ nō.ꝙ
sic qñ ꝓcedit i gñali. ita ꝙ nec explicite neqꝫ iplicite
est noiata psona i illa gñali iqsitiōe. secus si saltem
implicite fuit noiatus. vt puta qñ ꝓceditur contra

aliqđ collegiū vel ecclesiā specialē siue in vniuersita
te scholariū.q2 tūc ĩplicite oēs de illo collegio noiant
tur:ꝛ sic in effectū inq̄sitio vr̄ formata ꝯ̄ quēlꝫ:ꝛ iō
repertus culpabilis ex p̄iori tela iudicij venit punien
dus.de hoc est tex.in.d.c.ad petitionē:ꝛ sibi tex.ꝫ
vnā lecturā.i.c.p inq̄sitioē.de elec.facit ꝙ nō i.c.f.
de ꝯfess.ꝛ tūc satis est ip̄m noiatim citare vt veniat
ad opponendū si qd opponere vult. Si aūt sit solū
generalr formata nō restricta ad certuꝫ genus p̄so/
naꝝ.vt puta repto hoie mortuo iudex generalr ꝓce
dit ad inq̄rendū:ꝛ in hac generali inq̄sitioē p testes
inculpatus est titius.qui nullo mō fuerat noiatus.vel
vocatus in generali inq̄sitioē:ꝛ tūc iterato de nouo
ꝯ̄ istū debēt idem testes recipi.alr̄ Inno.i.c.bone.de
elec.hec ille. Et idē pōt dici qñ inq̄sitores formāt in
quisitioēs i genere quicūqꝫ sint:ꝛc̄. ꝛ apparēt testes
deponētes:ꝛc̄.vñ Angelus i.ō.d.tra.de quo i.§.p̄/
cedenti.i.ṽ.super infamia:dicit ꝙ prudēs iudex dꝫ
p̄ recipe testes sup delicto . ꝛ reo in speciali. 2° citare
ip̄m reū ꝛ examinare.3° si stat i negatiua debet ad/
ducere testes corā eo.i.reo.ꝛ eos examinare coram
ip̄o reo.dicit tñ ꝙ vbi eēt ꝯ̄ria ꝯsuetudo ꝙ teneret.
Si vero nō stat i negatiua.ſꝫ ꝯfitetr crimē suū.tunc
d̄ ꝯfessis faciat vt ratificet i alio die ad hoc sibi assi
gnata.deinde det sibi tp̄s defendēdi se.quare nō de
beat puniri:ꝛ trāsato termino defensiōis ferat sentē
tiā:ꝛc̄. D.vero fedi.i.c.cū.i.ꝛ.a.de sen.ꝛ re.iudi.di/
cit ꝙ hoc.3m.s.ꝙ adducat testes ꝛ examinetr:ꝛc̄.nō
est nec͡m.si tñ pars petat dꝫ sibi publicare noia testiū
vt possit se defendere. si tñ nō daret teneret sentētia
nisi pars appellaret qđ posset.hec ille. In inq̄sitione
vero ꝯ̄ hereticos serua qđ dictū.ō.§.6. Et nō ꝙ in/
q̄sitor nō dꝫ manifestare qñ in ꝯsciā sua iudicat eē
p̄iculū in manifestatione qđ pōt faciliter accidere:ꝛ
accidit cōiter vt machinentr ꝯ̄ testes.etiam vsqꝫ ad
mortē.vt ego sepe expertus sum :ꝛ h̄ directoriū non
solū est ꝯsiderāda potentia.sed etiā malitia ꝛ astu/
tia ꝛ filia ip̄ius rei.2° q2 nō est ꝯsuetudo i offitio inq
sitiōis vt testes sic examinentr.q̄ ꝯsuetudo valet fm
d.Ange.ꝛ est rōnabilis i fauorē fidei.vt testes libe
rius deponāt ꝛ manifestēt:ꝛ hoc vr̄ determinatū p
ecclesiā i.c.fi.de here.lib.6.vñ cōiter inq̄sitores pru/
dentes p̄cipiūt vt noia deponentiū teneātur secreta
p.d.c.fi.ꝛ hñt a diuersis summis pōtificibus vt pos
sint dare idulgētias d̄ponētibus. vt magis trahātr
ad manifestandū hereticos. Et cōcludenū est ꝙ qñ
iudicant in ꝯsciā sua eē periculū qđ de facili accidit
nō debēt manifestare.ſꝫ facer͡ vt dictū est in.d.6.§.
Si vero sit claꝝ ꝙ nō imineat p̄iculū. dꝫ tñ inq̄tor
conari vt nō manifestet tū q2 ꝯsuetudo est ꝯ̄ria.tuꝫ
ne alij retardentr a denūtiatiōe :ꝛ si fiat sine publi/
catiōe tꝫ snīa.si vero vellet appellare: ꝛ sit manife/
stū ꝙ nō imineat p̄iculū.teneret.n.tūc appella°.tunc
manifestet:ꝛ hoc aliqñ praticaui. Et nō ꝙ ex dicto
.d.fedi.alr̄.ō.sequitr ꝙ qñ repetatio testiū siue publi/
catio veniret faciēda : ꝛ nō fieret.nisi appellet tenet
sentētia sequēs. Itē Pa.i.c.nouit de iudi.19.col.ibi.
hodie inductū vnū nouū p extrauagantē ad repri/
mendū.vt in crie lese maiestatis possit ꝓcedi p de/
nūtiatioēꝫ factā a quocūqꝫ:ꝛ dicit ibi Bar. ꝙ ista
denūtiatio hꝫ vim cuiusdā mādatoris.seu accusato
ris:ꝛ iō desistens icidit i turpillianū.ff. ad tur.l.i.§.
incipit. Cuꝫ igitr istud crimen heresis sit crimen lese
maiestatis igitur:ꝛc̄.

¶ Itē nō ꝙ statutū loci per qđ officiū inq̄sitiōis di/ 9
recte vel indirecte ipediretr.vel quōlibet retardaretr.
ip̄o iure ē nullius roboris: ꝛ p censurā ecclesiasticaꝫ
possunt cogi rectores illoꝝ locoꝝ ip̄a reuocare vel
moderare vt non ipediat.c.statutū.de here.lib.6.ꝛ
etiā pñt aduocare brachiū seculare p censurā eccle/
siasticā ꝯ̄ hereticos vt in.c.vt officiū.c. Itē statutuꝫ
de duabus dietis in.c.nō nulli.de rescrip. nō ipedit
inq̄sitiōis officiū.vt.d.c.statutū. Itē fm Io.an.pñt
ꝓcedere ꝯ̄ hereticū lꝫ alibi comiserit crimē si in sua
inq̄sitio.re iueniatr:ꝛ ꝯ̄ quascūqꝫ p̄sonas non solū exi
stētes de sua dyocesi.vel ꝓuintia.ſꝫ etiā ꝯ̄ alienige
nas:ꝛ forēses d̄linquētes ibidē q̄stūcūqꝫ etiā illi eēnt
exēpti.vt sunt fratres ꝛ religiosi.cū iste reatus oēm
exceptioēꝫ ꝛ dignitateꝫ excludat.vt.C.vbi senatus.
vel cla.l.i.i fi.ista ꝓbātr in.c. vt officiū.§.deniqꝫ. de
here.ꝛ.c.vt comissi.e.li.6.imo ip̄i religiosi sunt gra/
uius puniēdi.vt in.c.accusatus.§.fi.eo.ti.li.6. Pñt
etiā ꝓcedere ꝯ̄ illos q recesserūt ex ꝓuintia sua.d.c.
vt comissi : ꝛ pōt trahere testes de vna dyocesi ad
ali.i nō obstāte. d.c.nō nulli.ꝯ̄.terminos sue iurisdi/
ctiōis.d.c.vt offi͡m.§.deniqꝫ. Nō tñ ꝙ inquisitores
nō pñt ꝓcedere ꝯ̄ fratres p̄dicatores siue sint sui or
dinis siue nō.ſꝫ debēt puniri per p̄latos suos. codē
modo dic de fratribus minoribus per priuilegium
Sixti.4.forte ꝙ alij mēdicātes hñt idē priuilegiū.

¶ Quātū ad modū ꝓcedendi ip̄ius inq̄sitoris. No/ x
tandū ꝙ q̄ primū ip̄e inq̄sitor habuit lr̄as sue isti/
tutiōis debet se p̄sentare p̄sidēti illius regiminis vbi
hꝫ inq̄sitionē:ꝛ facta fide de sua institutiōe eidem
p̄sidenti recomendet seip̄m officiū suū: officiales ꝓ/
p̄rios:ac notariū suum:bono mō sibi notificādo ꝙ
fm canonicas sanctiōes ad hoc tenetr si vult euadere
multas penas canōis. iuxta.c.ad abolendā:ꝛ.c.vt
inq̄sitionis.de here.li.6.q̄bus.factis petat lr̄as ꝓte/
ctionis i toto suo regimine :ꝛ ad familiā ip̄ius dñi
tēporalis ad capiēdos hereticos:ꝛc̄. Si tñ inq̄sitor
hꝫ familiā ꝓpriā p illāmet faciat hꝫ ꝯsuetudinē sui
p̄decessoris.quo facto p̄sentet se ep̄o vel archiep̄o ꝛ
simir faciat fideꝫ de sua institutiōe petēdo fauorē ab
eo : ꝛ super oia caueat inq̄sitor ne ab ep̄o discordet
q̄stū honor ꝛ vtilitas officij pmittit.q2 vt expientia
docet cū difficultate pōt expedirͤ ea q̄ sunt officij sui.
sine eius fauore ꝛ ꝯcordia. Alias.n.si velet officiū
suū icipere añ fidē factā.posset ipediri seu retarda/
ri siue regri. vt fidē faciat. His factis posset iq̄sitor

exigere.iuramentū ꝓtectiōis a dñis ⁊ a suis officia
libus ẜ3.d.c.ad abolendā.§.statuimus:⁊.c.vt offi
de here.li.6.hoc aūt faciat si expedire videat vel cre
dat hoc sibi.alias sequat ↄsuetudinē. Istis peractis
ↄuocet aliquā multitudinē corā notario ⁊ testibus:
⁊ faciat vt lr̄e sue istitutiōis legātur:⁊ ipe notarius
faciat publicū istrumētū de hac publicatiōe. isuper
ꝓmulget edicta sua i qbus moneat oēs tā absentes
ꝙ̄ psentes dando triplicē terminū vt qcūqꝫ cōmisit
ↄ fidē catholicā veniat.s.tot dies ⁊ ↄfiteaṫ crimen
suū.q2 cū misericordia suscipiet eos: ⁊ istud tps hn̄t
aliquos vocaṫ tps grē. Silr de scietibus vt denūtiēt
īfra tale tps assignādo.p.2.⁊.3.terminū prētoriū
⁊ nisi ↄparuerint ad denūtiādū.s.talē terminū icur
rant excōicationē a qua nō possint absolui:⁊c̄.⁊ bo
nū est vt sepi⁹ publiceṫ. Istis pactis ↄuocet populū:
⁊ ipe i publica pdicatiōe vel ali⁹ p eo publicet suas
lr̄as simul:⁊ edicta facta pōt imo bonū ē vt faciat
monere parochianos p paruas cedulas vt moneāt
populū q̄tenus ↄgregētur i die tali tēpore pdicatio
nis:⁊ die pcedenti monere religiosos vt mittāt ali
quos ad talē pdicatiōe3. Quib⁹ pactis faciat inqsi
tor vt ipe lr̄e sue monitorie i aliquo loco publico le
gātur:⁊ figātur:⁊ ibi stēt.ꝙ si.s.illud tps aliq cōpa
ruerint ↄfitētes crimē suū si ē secretū ⁊ nō fuit alias
iudicialr dephēsus pōt eū absoluere secreto iudialr
tñ.s.corā notario ⁊ duobus testibus. Si vero crimē
suū fuit publicū.vel alios ifecit.faciat ẜ3 canonicas
sanctiōes mitius tñ agendo ꝙ̄ si fuisset dephensus.
silr si aliq ↄpareāt ad denūtiandū recipiat iuridice
ẜm modū īscriptū:⁊ bonū ē vt inqsitor habeat li
brū in quo notet oēs depositiōes p aliquē modū fa
cilē ad iueniēdū scribēdo in illo nom̄ deponentis de
positi:⁊ diem depositionis.vt possit ad illum recu
rere tāꝙ̄ ad memoriale.

xj ¶ Nō ꝙ triplex modus pcedēdi vt habes.s.ꝟ. ac
cusatio.i pn°.primus est p modū accusatiōis vt ibi.
Et est qñ ↄparet accusans aliquem corā inquisitore
offerēdo se illud ꝓbaturū:⁊ iscribit se ad penā talio
nis nisi ꝓbet. Attēdat tñ inqsitor ne istū modū faci
liter admittat tū q2 nō est i cā fidei vsitatus tū q2 ē
accusanti multū litigiosus. vbi aūt accusator instet
⁊ reqrat.acqescat ⁊ dicat accusanti ꝙ accusatiōe3
porrigat in scriptis. Quo facto ipe inqsitor pcedat
nō ex officio.s3 ad istātiā partis:⁊ hito notario pu
blico ⁊ duabus personis religiosis. vel honestis sibi
astātibus.iuxta.c.vt officiū.e.li.6. Incipiat pcessum
⁊ scribat notarius p modū qui sequiṫ. In noie dñi
amen. Anno tali die tali:⁊c̄.ac i terris ⁊ dominio.
In pñtia mei notarij:⁊ testiū īfra scriptorꝫ. Talis
de tali loco ⁊ dyocesis.ↄparuit psonalr in tali loco
corā ven.d.fre.N.ord.pdicatorꝫ:⁊c̄.heretice prāui
tatis inqsitore a sancta sede aplica spālr delegato:⁊
obtulit eidē dño iqsitori quādā cedulā accusatoriā
tenorꝫ sequētis corā vobis:⁊c̄.iseraṫ tota: q̄ iserta:
sequiṫ sic paulo.s. Acta sunt hec tali āno ⁊ die vt.s.
in psentia taliū testiū ad hoc vocatorꝫ ⁊ rogatorꝫ:⁊
mei.talis notarij publici ⁊ scriptorꝫ officij iqsitoris:
⁊ sic icepto pcessu ⁊ assumpto p fundamēto ↄtinua
bit sic. Nā iqsitor mādabit accusatori ꝙ noia testiū
ꝓducat.qbus productis citabūtur ⁊ examinabūtur
mediāte iuramēto ⁊ iuridice.s.cum notario:⁊c̄.⁊ si
repiaṫ ꝙ nihil faciāt ad factū.inqsitor cōsulet accu
satori vt desistat ⁊ ipe inqsitor supsedeat. Si aūt re
periaṫ ꝙ testes nō plene probāt l3 eorū dicta idicia
magna faciāt.ↄsulet inquisitor accusatori vt amo
ueat nomē accusatiōis ⁊ ponat nomē denūtiatiōis
vt sic inqsitor pcedat ex officio p modu3 q sequitur.
vbi aūt repiaṫ ꝙ testes sufficiēter ꝓbant ⁊ accusator
oīo vult stare in accusatiōe ⁊ nō denūtiare. s3 accu
sare:tūc iqsitor:testes iudicialr corā notario ⁊ dua
bus psonis vt.s.diligēter examinet. iurato primit⁹
ad q̄tuor dei euāgelia de dicēda veritate:⁊ ↄtinua
bit sic. Postꝙ̄ ↄsiderās ipe inqsitor ꝙ pdicta here
ticalis de qbus talis est accusatus sunt talia ⁊ tāta
q̄ nō pōt nec debet ↄniuētibus oculis pertrāsire. ac
oportet eū redeṫ iustitiā accusanti descēdit ad testes
examinādos p modū q sequiṫ. Talis de tali loco te
stis ꝓductus citatus.iuratus: ⁊ iterrogat⁹ si cogno
scat talē.s.accusatū:⁊ dixit ꝙ sic. Itē iterrogatus ꝺ
cā cognitiōis ⁊ dixit.p eo ꝙ vidit ⁊ locutus est cu3
eo plures ⁊ sibi. Item interrogatus de tpre cogni
tiōis.ẜ.sic. Itē iterrogatus ꝺ fama.sic iterrogatus
qd est fama.ẜ.ꝙ id qꝺ cōiter dicaṫ. Itē iterroga
tus si vidit vel audiuit supradicta.ẜ.sic:⁊c̄. Inter
rogatus in quorꝫ pñtia.ẜ.⁊c̄.de alijs cirstātijs pti
nētibus ad illa de quibus accusaṫ reus. Interroga
tus si hec deponit odio vel amore vel dimittit:⁊c̄.
ẜ.sic:⁊c̄. Interrogatus de amicitia inimicitia vel
parētela:⁊c̄.ẜ.⁊c̄. Et sequitur:iniūctū est sibi tenere
secretum ⁊ paulo.s.acta sunt hec i tali loco die tali:
⁊c̄.in pñtia taliū testiu3 vocatorꝫ ⁊ rogatorꝫ ⁊ mei
talis notarij.ↄsilr examinētur alij testes oēs.quibus
examinatꝭ si inqsitor videat factū eē ꝓbatum plene
vel eē magna idicia ⁊ suspiciōes vehemētes ↄ accu
satū ⁊ timeat de fuga accusati.faciat eū capi. Si āt
nō timeat de fuga.faciat eū citari ⁊ accusato cora3
inqsitore personalr ↄstituto. collectis hiis de qbus ē
accusatus ⁊ hiis de quibus est per testes ↄuictus vel
habitus suspectus formet iterrogatiōes super illis ⁊
iterroget eū ac inqrat cū eodē. hito secū notario:⁊
duabus:⁊c̄.⁊ hoc per mōm qui sequiṫ. pstito primo
corporali iuramēto ad quatuor dei euāgelia de ve
ritate dicēda. Talis de tali loco delactus de dicēda
veritate.tā de se ꝙ̄ de alio ⁊ iterrogatus vñ ē:⁊c̄.⁊
de parētibus.ẜ.⁊c̄.⁊ vbi fuit nutritus:⁊c̄.q̄ faciūt
ad veritatē iuestigandā: ⁊ tūc descēdat ad mā3 de
qua accusaṫ vt veritas habeaṫ:qua cōfessiōe facta.
scribaṫ paulo post. Acta sunt:⁊c̄.vt.s. Et si videat
ꝙ sit plene ↄuictus faciat eū ↄtineri ad custodiā ne

euadat: ⁊ sic freq̄nter interrogabit eũ sup his q̄ ne/
gat de q̄bus ē ꝯuictus per testes. vel vehemēter su/
spectus. dactis legitimis defensiōibus si petit. forma
bit negotiū p modū ifrascriptū. his pactis tunc pro
terminatiōe ꝓcessus. cōuocādi sunt doc. ⁊ regrēdus
est eps. Nō tñ ꝙ q̄uis ꝯsiliū sit petēdū nō tñ tenet
sequi vt dictū est. v. ꝯsiliū. §. 5. secus de epo. Si igit
de bono ꝯsilio ꝑitoꝝ repit oīo imunis. s. ꝙ nō est cō
uitus p testes. nec ꝓprio ore ꝯfessus. nec facti euidē/
tia. nec alias est suspectus. neq3 diffamatus publice
de dicto crie. Circa istū talis pratica ē seruāda. Ta
lis. n. p epm ⁊ iquisitorē ꝯiūctī3 vel diuisim qꝛ i hoc
casu. s. absolutōis. vnus solus pōt iuxta glo. Jo. an.
sup. c. multoꝝ. §. duro tñ: ⁊. v. ꝯ illos. s3 i alijs. s. ꝯdē
natiōis nō pōt diuisi3. Absoluat igit p sententiā de
qua in. §. sequenti.

xij ❡ Sentētia absolutoria sic fiat. Nos frater. N. ⁊c̄.
Attendētes ꝙ tu talis: ⁊c̄. fuisti nobis delatus de ta
li heretica prauitate. s. ꝙ fecisti vel dixisti: ⁊c̄. pone
totū vt fuit delatū. attēdentes etiā illa eē talia q̄ nō
valebamus neq3 debebamus ꝯniuētibus oculis p/
trāsire. descēdimus ad videndū si ꝑdicta fulcirētur
aliqua veritate testes recipiēdo ⁊ examinādo defen
siones ꝯcedēdo ⁊ alia faciēdo q̄ decebāt s3 canoni/
cas sanctiōes ea ꝓpter visis ⁊ diligēter examinatis
oībus actis: ⁊ actitatis i hac cā oībusq3 equa lance
libratis habitoq3 ꝯsilio ꝑitoꝝ in iure ⁊ i theologica
facultate illoq3 sepius repetito. sedētes pro tribunali
more iudicū hac die hora ⁊ loco tibi assignato ad
audiēdā nr̄a3 diffinitiuā sentētiam ac habētes pre
oculis solū deū ⁊ negotij veritatē sacrosanctis euā/
gelijs corā nobis positis vt de vultu dei. nr̄m ꝓdeat
iudiciū: ⁊ oculi nr̄i videāt equitatē. ad nr̄a3 diffini/
tiuā sentētiā ꝓcedimus i hāc modū xp̄i noīe inuoca/
to. Quia p ea q̄ vidimus ⁊ audiuimus ⁊ ꝓducta ⁊
ꝓbata. acta ⁊ actitata sunt corā nobis. in p̄nti ꝯ te
nō eē neq3 fuisse aliq̄d legitime actū corā nobis pp
q̄d possis vel debeas hereticus iudicari. nec suspect⁹
haberi aliq̄lr de heretica prauitate quare te a p̄sen
ti istanti iquisitione ⁊ iudicio totalr relaxamus. Et
sic i his scriptis dicimus: ⁊c̄. lata fuit hec. me nota/
rio rogato ⁊ testibus ifrascriptis tali loco ope: ⁊c̄.
Caueatur vt nō ponat i sentētia ꝙ est isons. vel im
munis. sed ꝙ nō fuit probatum legitime ꝯtra eum.
vnde si postmodū tēporis processu iteꝝ deferatur ⁊
legime probētur ea qua nō fuerūt legitime probata
potest cōdēnari nō obstāte ꝑdicta absolutiōe. eodē
mō est absoluēdus quis q̄n est delatus de receptio/
ne defensiōe. seu fautoria q̄n nihil legitime ꝓbat.

13 ❡ Aliquādo reperit imunis vt supra: sed diffama/
tus i aliqua vila vel alio loco. Circa talē talis pra/
tica est seruāda. qꝛ nō potest ferri sentētia absoluto/
ria pro reo sed cōtra idicēdo sibi purgationē cano/
nicā. Eps ⁊ iquisitor ꝯiūctim: ⁊ nō diuisim nisi vn⁹
committat alteri vices suas. vel ꝯsentiat sm̄ de. multo
rū ꝯ here. ferāt sn̄ia3 p hūc modū. vel ꝯsilē. i effectu.
Nos frater. N. inq̄sitor: ⁊c̄. ⁊ talis eps: ⁊c̄. vel vices
gerētes epi. ⁊c̄. vel de ꝯsensu epi vt p3. Cōsiderātes
ꝙ meritis ꝓcessus facti per nos ꝯ te talē talis loci:
⁊c̄. nobis delatū de tali heretica prauitate. s. ꝙ feci/
sti vel dixisti: ⁊c̄. pone totū. nō iuenimus te ꝯfessatū
nec ꝯuictū de ꝑdicta labe nec alias suspectu3 nisi ꝙ
reperimus legitime ac veraciter i tali vila vel loco
apud bonos ⁊ malos publice diffamatū. Ea ꝓpter
ad purgādā hmōi ifamiā tibi idicimus purgatio/
nē canonicā: ⁊ vt iuris est. assignādo tibi talē diem
talis anni: ⁊ mēsis: ⁊ talē horā: ⁊ cōparens coram
nobis personalr purges tuam ifamiā. tāta seu tota
manu ordinis tui. i. ꝯdictiōis propinquoꝝ qui q̄dē
cōpurgatores sint hoīes fide catolici. ac vita ꝓbati
⁊ q ꝯuersationē tuā ac vitā nouerint nō tā moder/
no tēpore q̄3 ꝑterito. significātes ꝙ si defeceris i pur
gatiōe te habebimus pro ꝯuicto pro vt volūt cano
nice sanctiones. Et nota ꝙ i ista purgatiōe canoni
ca d3 habere aliquos bonos viros. s. 7. x. 20. vel. 30.
sm̄ ꝙ plus vel minus ⁊ i locis pluribus vel paucio
rib⁹ magis vel minus fuerit infamatus qui sint sue
cōdictiōis seu ordinis: vt si diffamatus ē religiosus
⁊ illi sint religiosi. si clerici seculares: ⁊ similes. qui
purgēt eū. a crimine de quo est diffamatus. vt in. c.
iter solicitudines. de pur. cano. si aūt se purgare no/
luerit excōicet. quā excōicationē si per annū substi/
nuerit aīo idurato ex tūc vt hereticus ꝯdēnatur iux
ta. c. excōicamus. el. ꝑ. de here. §. qui autē. Si aūt se
purgare decreuerit si i purgatiōe defecerit. i. ꝙ cō/
purgatores tales vel tot pro vt ei iniūctū qui eū pur
gent nō iuenerit pro ꝯuicto habet: ⁊ sicvt hereticus
ꝯdēnatur. vt habetur. d. c. excōicam⁹. §. adicimus:
⁊ de pur. cano. c. cū dilectus. Talis forma debet ser/
uari adueniēte termino ꝑo purgādo cōparēte eo3
suis purgatoribus corā inq̄sitore. Ponēs manū sup
librū euāgelioꝝ sic dicet. Ego iuro sup ista quatuor
dei euāgelia ꝙ talē heresi3 exprimēdo eā ꝯ qua est
diffamatus ꝙ nūq̄3 tenui. nec credidi. nec docui. nec
teneo: negabit cū iuramēto q̄cq̄d sit id de quo ē dif
famatus: quo facto oēs cū purgatores ponēt manū
sup ꝑdictū librū euāgelioꝝ ⁊ q̄l3 sic dicet: ⁊ ego iuro
sup ista sancta dei euagelia ꝙ credo ipm veru3 iu/
rasse ⁊ tūc canonice est purgatus. Et si sic purgat⁹
recidat i heresim iā purgatā pro relapso habet in. c.
excōicamus. el. ꝑ. §. addicimus: ⁊ sic tradēdus curie
seculari. Uide. v. purgatio per totū.
❡ Aliquādo processus. meritis diligēter ꝯsideratis 14
cū bono ꝯsilio: ⁊c̄. nō est dep̄rehensus ꝓpria ꝯfessiōe
nec facti euidētia. nec testium legitima ꝓbatiōe. nec
sunt iditia ad talē suspicionē vt habeat heresi3 ab/
iurare: est tñ i suis ꝯfessionibus varius vel alias sūt
iditia sufficiētia ad q̄ones ⁊ tormēta. Circa istum
talis pratica est seruādā qꝛ talis sentētia iterlocuto
ria ad torturā nō pōt per solū iquisitorē fieri. d. de.

multoꝝ.iō ꝯiūctim.i.simul cū epō. vel de eius ꝯsen/
su ferreᷣ sentētia i hūc modum. Nos:⁊c̄. Attēdētes
meritis processus facti per nos ꝯ̄ te talē : ⁊c̄.⁊ dili/
gēter examinatis.iuenimus ꝙ es varius i tuis ꝯfes/
sionibus vel ꝙ sunt iditia sufficiētia ad exponendū
te qōnibus:⁊ tormētis.vel vtrūqꝫ.s.qn̄ est varius ⁊
sunt alia iditia. Ea ꝓpter vt veritas ab ore tuo ꝓ/
prio habeaᷣ:⁊ vt tu deinceps aures iudicū nō offen
das.iterloquēdo declaramus. iudicamus ⁊ senten/
tiamus⁊ in his scriptis die p̄nti : ⁊ hora.te suppo/
nēdū tormētis ⁊ qōibus.lata fuit hec snia:⁊c̄. corā
me notario ⁊ testibus die loco:⁊c̄. Aliq p̄mittūt per
aliquos dies monitionē vt se p̄paret ad hāc sniam
audiendā. Sententiā aūt sic latā mox exequaᷣ.vel
exequi simuleᷣ. Nō sit aūt iquisitor multū volunta/
rius ad qōnādū qꝛ nō fiūt qōnes nisi i d̄fectu aliaꝝ
ꝓbationū:⁊ sunt multū fallaces.nec festinet qꝛ mul
totiēs per aliqua bona verba ⁊ per aliquos ꝓbos
viros magis iueniᷣ veritas. Cū aūt fuerit lata sentē
tia.tūc mox ministri se disponāt vt obtemperent: ⁊
qōneᷣ leuius vel grauius ꝓ exigētiam nō tn̄ modis
icōsuetis.ꝙ si noluerit ꝯfiteri.assignet sibi aliā diē
vel tertiā ad cōtinuādū nō ad iterādū qꝛ iterari nō
debēt nisi nouis supueniētibus indicijs.sed ꝯtinuari
nō prohibeᷣ.diceᷣ ergo sic:⁊ totum scribaᷣ i ꝓcessu
qḋ actū est. Et nos iquisitor assignamus tibi talem
diē ⁊ horā ad ꝯtinuādū.vt a tuo ore ꝓprio veritas
eruaᷣ:⁊ scribaᷣ.pōt addi qꝛ nō habemus te ꝓ pur
gato.sꝫ magis suspecto:⁊ illo iterim iducet probos
viros qui bonis modis iducāt eū:⁊c̄. veniēte igitur
hora assignata iteꝝ qōneᷣ ⁊ poterūt debitas cautel
las adhibere ad veritatē habēdā. ꝙ si fuerit iterū
qōnatus decēter ⁊ noluerit ꝯfiteri āplius nō vexeᷣ.
sed abire libere dimittaᷣ : ⁊ si requirat iudices ꝙ p
sniaꝫ expediaᷣ nō poterūt denegare. Et ferreᷣ snia
sicut i ꝓ mō.ē.§.12. Si vero i qōnibus proderit veri
tatē:scribaᷣ totū in processu:⁊ post qōnes ducaᷣ ad
aliū locū i quo nō sit aspectus ad tormēta ⁊ legaᷣ
sibi ꝯfessio quā fecit i tormētis ⁊ iterrogeᷣ etiā dili/
gēter ꝙ si nō perstiterit i pᵒ ꝯfessiōe.sꝫ adhuc nega/
uerit veritatē ⁊ nō est decēter qōnatus qꝛ est sibi ꝓ
rogatus terminus poterit iteꝝ torq̄ri nō iterādo. sꝫ
cōtinuādo.si est decēter qōnatus dimittaᷣ abire li/
bere ⁊ si petat expediri per sententiā fiat vt dictū in
p̄senti.§. Si aūt perstiterit i ꝯfessiōe tūc expediaᷣ vt
alij ꝯuicti. Si tn̄ iste qōnatus est cōfessus aliqua vel
sunt sufficiēter ꝓbata ꝯ̄ eū ⁊ fuit expositus tormen/
tis ꝓpter quedā alia vel ꝓpter variationē ⁊ stete/
rit firmus i tormētis.vt dictum est.nō tn̄ ꝓpter hoc
debet liberari.sed iudicari s̄m cōfessa vel probata.
vide aliqd de tortura. ꝟ. ꝯfessio delicti.§.5.

15 Aliqn̄ delatus de heresi nō deꝓhēdiᷣ ꝯfessiōe ꝓ/
pria nec facti euidētia.nec testiū ꝓductōe legitima.
nec alias sunt iditia fortiora. seu vehemētia de illa
heresi ꝯ̄ eū.sꝫ tn̄ nō modica ⁊ leuia:⁊ talia p cōsi/
liū sunt iudicata. pp̄ q̄ vt suspectus leuiter de heresi
pōt ⁊ dꝫ haberi.vt illā heresiꝫ debeat abiuraᷣ:⁊ ta
lis si relabaᷣ nō puniᷣ pena debita relapsis iuxta.c.
accusatus.i ꝑa.de here.li.6. Iste dꝫ abiurare talem
heresiꝫ s̄ꝫ modū patrie q sūt diuersi i diuersis locis.
Et sic abiurabit posit' corā iqsitore. Ego talis:⁊c̄.
i iuditio ꝯstitutus corā vobis:⁊c̄.sacrosanctis euan
gelijs corā me positꝭ ⁊ ꝓprijs manibꝰ p me tactꝭ.iuro
me credere corde ⁊ ꝓfiteor ore illā sanctā catholicaꝫ
⁊ aplicā fidē quā sancta romana ecclia credit.ꝓfi/
teᷣ.p̄dicat:⁊ obſuat.ideꝫ iuro me credere ⁊ ꝓfiteor
ore ꝙ dn̄s nr̄ Jesus xp̄s:⁊ ponaᷣ ꝯ̄riūs illiꝰ heresis
i q̄ ē suspectus:⁊ eiꝰ discipuli dū erāt in vita mortali
p̄nti habebāt⁊ habuerāt i cōi aliq̄ q̄ dicat sacra scri
ptura illos habuisse:⁊ ꝙ i illis habuerūt ius donā/
di.vēdēdi:⁊ alienādi:⁊ postea abiuret hereses ꝯ̄ri/
as sic. Et ex ꝯsequēti abiuro.abnego.⁊ reuoco illaꝫ
vel illas heresiꝫ de q̄ me habetꝭ suspectū dn̄i iudices
⁊c̄.q mēdaciter asseuerat ꝙ dn̄s Jesus:⁊c̄. Itē iuro
ꝙ nūqꝫ p̄dictā heresiꝫ credidi neqꝫ credo.neqꝫ ūqꝫ
credā.nec ūqꝫ docui.nec docedo:⁊ si aliqḋ p̄dictoꝝ
fecero i futuꝝ qḋ deus auertat.penis talr abiurātis
prōpto aīo me submitto. paratus subire oēꝫ penaꝫ
quā ꝓ his de qbꝰ me habetꝭ suspectū volueritꝭ mihi
iniūgere:⁊ illā studebo ꝓ virībꝰ adiplere ⁊ nullatenꝰ
ꝯ̄uenire.sic deꝰ me adiuuet ⁊ ista sacrosancta euan
gelia:⁊ ista dicat vulgari:⁊ tūc iqsitor declaret sibi
qd seqᷣ si ꝯ̄uenerit:⁊ tunc ferat sniaꝫ isto mō. Nos:
⁊c̄. Attēdētes ꝙ visis ⁊ diligēter examinatꝭ meritis
ꝓcessus p nos facti ꝯ̄ te talē:⁊c̄. repimus te talia ⁊
talia comisisse:dicat illa q̄ comisit:pp̄ q̄ te taleꝫ:⁊c̄.
Merito habētes te leuiter suspectū fecimꝰ te abiura
re.veꝝ ne p̄dicta p te comissa remaneāt ipūita ⁊ vt
efficiaris cautior i futuꝝ. de multoꝝ pitoꝝ.i ⁊ sup
his.habito maturo ꝯsilio pariter ⁊ digesto.haben/
tesqꝫ p̄ oculis solū deū.sedētesqꝫ ꝓ tribunali more iu
dicū te talē p̄nalr ꝯstitutū ꝯdēnamꝰ.sniamꝰ seu po/
tius penitētiamꝰ.s.ne de cetero ūqꝫ sciēter facias sic
ponat ꝯ̄ qbꝰ ē suspectus ⁊ alia q̄ sibi vult iponeᷣ ad
salutē:caueat ne pōat:vehemēter suspectū.sꝫ leuiter
seqᷣ:fuit hec sentētia seu penitētia lata lecta:⁊c̄.

Aliqn̄ meritꝭ ꝓcessus diligēter discussis.repiᷣ dela 16
tus nō ꝯfessus.nec legitime ꝺꝓhēsus.nec facti euidē
tia.nec testium ꝓductiōe legitima.sꝫ sunt magna ⁊
grauia ꝓbata iditia ꝯ̄ eū:⁊ talia p cōsiliū iudicata
q̄ illū reddūt suspectū vehemēter. Circa istū talr pra
tica ē suāda. Talis.n.dꝫ vt suspectꝰ vehemēter ab/
iurare tales hereses.ita ꝙ si postmodū relabaᷣ.pe/
na relapsis debita puniaᷣ.hoc ꝙ tradaᷣ curie secu
lari vltiᵒ supplicio feriēdus.iuxta.c.accusatus.i ꝑaᵒ.
de here.li.6. Et abiurabit publice vel secrete s̄ꝫ ꝙ ē
suspectus publice.vel secrete. Et abiuret s̄ꝫ solēnita/
tem patrie. I quibusdā.n.locis poniᷣ in ecclia super
tinatū. inquibusdā super quēdam lapidē altum:⁊
ibi abiurabit. modo predicto in modo precedenti.

mutato. ꝟ. leuiter. i vehemēter: ⁊ penis relapsis debitis me submitto: ⁊c̄. Attēdendū est aūt ꝙ suspecti de heresi: ⁊ nō dephensi. siue sint suspecti leuiter siue vehemēter. nō debēt perpetuo imurari. nec ꝑpetuo carceri. q2 illa est pena illoꝝ q fuerūt heretici: ⁊ postea penituerūt. vt pȝ i. c. excōicamus. el. 2°. de here. ⁊ in. c. qm̄. li. 6. co. ti. ſȝ possunt ꝑpter illa q̄ comiserūt ex qbus habiti sunt suspecti ad certū tpꝰ carcerari: ⁊ postmodū ſm ꝙ vr̄ dispēsari iuxta. c. vt comissi de here. lib. 6. possunt alie penitētie iponi ſm arbitriū inquisitoris ſm cōsuetudinē patrie.

17 ¶ Aliqñ iudicaꝛ suspectus violēter. i. maxīa suspitione: puta si quis sit leuiter suspectus ⁊ nolit abiurare vel penitētiā facere ⁊ excōicaꝛ tūc trāsit i vehementer. si vero substineat per annū aīo idurato. tūc trāsit in violentā ꝯ. quā nō admittiꝛ ꝓbatio: ⁊ tūc iudicaꝛ tāq̄ȝ hereticus. hec oia patēt i. c. vt ꝯtumatia. ꝺ here. lib. 6. ⁊ si voluerit redire subito ⁊ spōte ⁊ non sit relapsus acceptaꝛ ad misericordiā ⁊ imuraꝛ vel tradiꝛ carceri perpetuo. ſȝ. c. ad abolendā. co. ti. Si vero nollit reddire tradiꝛ curie seculari. Sed qd si expectant vt dephēdātur ab inqsitoribus vel expectāt torturā ⁊ prꝰ stāt i negatiua vel forte expectāt sententiā añq̄ȝ velint ꝯfiteri delicta sua ⁊ postea volūt redire. Nūqd sunt acceptādi ad misericordiaȝ. ſȝ. in tex. in. c. accusatus. de here. lib. 6. relaxio dūtaxat nō paraꝛ. i. c. ꝟo excōicamus. el. ꝑ. co. ti. dr̄ simpliciter i tex. ꝙ dānati de heresi. relinquēdi sunt potestatibus seculariꝰ: ⁊c̄. Jn. c. aūt pen. co. ti. dr̄ simpliciter: ꝙ si qui postq̄ȝ fuerint dephensi redire voluerint ad agēdā ꝯdignā penitētiā i ꝑpetuo carceꝛ detrudātur. Jn. c. ad abolēdā dr̄ i tex. ꝙ nisi ꝯtinuo post dephensionē. spōte recurrere: ⁊c̄. Jn. ꝑ. igiꝛ oēs sunt acceptādi nisi relapsi. Jn. 2°. nulli est parcēdū. ſȝ oēs dānati sunt tradēdi. ⁊c̄. Jn. 3°. oibus volētibus redire parcēdū. Jn. 4°. volentibus reddire ꝯtinuo ⁊ spōte parcēdū est: ⁊ nō alr̄. q2 tñ vltimus tex. s. capituli ad abolēdā darius ē iō alij tex. debēt ſȝ illū exponi vt fugiamꝰ correptiōeȝ. volētes igiꝛ redire. i. q ostēdunt se penitere ⁊ velle ab illis recedere ⁊ facere dignā penitentiā ⁊ hoc subito ⁊ spōte sunt recipiendi. alias secus. ſȝ q2 ista verba. ꝯtinuo ⁊ spōte. sunt obscura iō doc. nō ꝯcordāt. Naȝ Jo. an. i quadā apostilla vt alr̄ Pa. i. d. c. excōicamꝰ. el. ꝑ. ⁊ glo. i. d. c. pen. tenēt ꝙ qñcūq̄ȝ voluerint reddire ēt post sentētiā sunt acceptādi. ar. d. c. accusatus: ⁊. d. c. pē. ⁊ hāc opinionē dicit Pa. eē mitiorē: ⁊ posse colorate respōderi ad. c. ad abolēda. dicēdo ꝙ satis icōtinēti dr̄ reddire si nō expectat penitētiā. i. ꝙ ꝯduraꝛ Alij dicūt vt Archi. ꝙ si expectant dephensionē vel torturā nō sunt āplius acceptādi. q2 non spōte neq̄ȝ subito venūt. Et pro certo si expectāt vt examineꝛ: ⁊ negāt se defecisse ⁊ postea vi torture ꝯfiteꝛ ⁊ tūc volūt redire nō videtur reddire spōte. vñ illa responsio Pa. bene dr̄ colorata ⁊ iō. d. Jo. de car. i quodā ꝯsi. ad inqsitores ponit quādā viam mediā dicēdo ꝙ qñ venūt pᵃ vice añ dephēsionē vel añq̄ȝ examinētur vel negent iuū errorē. ſȝ i pᵃ examinatioōe vel añ ꝯfiteꝛ ⁊ dicūt se velle rediꝛ sint oēs acceptādi. Si vero expectāt sentētiā nullus ē acceptādus. Si post pᵃᵐ examinationē ⁊ añ sniaȝ volūt. tūc i arbitrio iudicis ē iudicaꝛ vtr̄ᵐ libere venerint vt ꝺbeāt acceptari vel non: ⁊ illā sequūtur cōiter inqsitores: ⁊ videꝛ verior ⁊ ꝯformis quibusdā extrauagātibus ad inqsitores. forma abiurandi qñ tales acceptātur. Ego talis: ⁊c̄. in iudicio positus ꝑsonalr̄ corā vobis inqsitori: ⁊c̄. sacrosancti euāgelijs corā me positis eisd ꝑprijs manibus ꝑ me tactis corporalr̄: iuro me credere corde ⁊ ꝓfiteor ore illā sanctā fidē catholicā: et ⁊c̄. ⁊ ꝯsequēter abiuro abnego ⁊ reuoco oēȝ heresim extollentē se aduersus sanctā romanā ecclesiaȝ cuiuscūq̄ȝ secte fuerint vel erroris. Jtē iuro me credere corde ⁊ ꝓfiteor ore ꝙ sic ⁊ sic explicētur articuli catolici ꝯtrarij illis erroribus de qbus ipe est bitus suspectus. Jtē iuro me credeꝛ corde ⁊ ꝓfiteor ore: ⁊c̄. ⁊ ex ꝯsequēti abnego reuoco abiuro illā nephādissimā: ⁊c̄. ⁊ si de multis est suspectus noiabit illa sigillatiȝ ꝑ modū dictū. Jtē iuro ꝙ oēȝ penitētiā quam mihi iniūgetis ꝑ viribus iplebo nec ꝯ veniā i aliq ꝙ si diabolo instigāte ꝯ fecero penis de iure relaxis debitis nūc ꝑ tunc me obligo ⁊ astringo. Et scribat: ꝙ violēter est suspectus. Quibus actis inquisitor declaret sibi qd significet talis abiuratio: ⁊ qd seqtur si ꝯ faciāt. Est etiam absoluēdus ab excōicatiōe q2 ois hereticus ē excōicatꝰ. vt habeo. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 4. ꝑ totū. Cū igiꝛ iste sit violēter suspectus ideo absoluaꝛ cū ꝑs. disciplina: ⁊c̄. Jn forᵃ sentētiādi fiuꝛ q̄ dicta sunt i alijs formis noiando penitētiā: ⁊ iponēdo: ⁊c̄. ⁊ ſm suā ꝯsuetudinē patrie ſȝ determinationem ⁊ cōsilium doc. ⁊ cōsensu epi.

¶ Aliqñ ineniꝛ ifamatus ⁊ suspectus: ⁊ tūc ꝑp infamiā debet se purgare ⁊ ꝑp suspicionē abiurare ſm qualitatē suspiciōis ⁊ penitētiā recipe ꝑ vtroq̄ȝ ſm ꝙ dictū est de infamato ⁊ suspecto ⁊ abiurabit: ⁊c̄. 18

Nouella mouet vnū dubiuȝ. ꝟ. hereticus. 5. 5. Quid si inocator demonū in iudicio corā inqsitore abiurauit heresiȝ ⁊ postea iteꝝ inocauit sit dicēdus relapsus: ⁊ puniri pena relapsi ⁊ dicat ꝙ Ge. i. d. c. accusatus. dicat ꝙ fuit ꝯsultū ꝙ nō ſȝ ipe Ge. distiguit ꝙ aut iuocabat credēs ꝙ posset id qd̄ petebat: ⁊ sic est relapsus. alias nō: sed tu melius ⁊ clarius dicas ꝙ si illa iuocatio sapiebat heresiȝ manifeste ⁊ abiurauit vt vehemēter suspectus: ⁊ etiā illa. 2ᵃ. sapiebat heresiȝ māifeste puta q2 adorabat ꝺmōes vel similia: vt relapsus ꝯdēnabiꝛ alias secꝰ: faciūt q̄ dixi. 5. 5. ꝑ.

¶ Aliqñ ꝯfiteꝛ iuridice heresiȝ ⁊ non est relapsus ⁊ vult reddire subito ⁊ libere ⁊ abiurare oēm heresiȝ ⁊ facere penitentiā sibi iniūgendā. Circa tales. talis pratica ē seruāda. Talis. n. esto ꝙ multis annis i illa steterit si etiaȝ alios istruxisset ⁊ q̄ūq̄ȝ fecisset. nō tñ 19

est tradendus brachio seculari. Nec sm aliquos est degradãdus si est clericus iuxta sepe.d.c.ad abolendã.§.pñti.sz ad miscordiã recipiẽdus ⁊ perpetuo carceri tradẽdus iuxta.c.excõicamus.d.ti.§.si qo. ⁊ ei bñficiũ absolutiõis exhibẽdũ qd̃ ꝯsueuit iuxta.c. vt officiũ: puiso tñ solerter ne simulata fictiõe redeat fraudulẽter ⁊ epm ⁊ iqsitorẽ.imo scipm fallẽdo sub agni spẽ lupũ gerat. Nec bona sua sunt ꝯfiscãda cũ recipiat ad misericordiã:⁊ nõ auferat sibi vita. vñ debet posse viuere ex bonis suis. poterit tñ penitentias pecuniarias iponere. Et qr̃nis iqsitor de ꝯsilio. dyocesani petito ⁊ si nõ obtẽto possit mutat vel remouere penã sibi iniũctã iuxta.c.vt commissi.ꝯsiderãda tñ est ꝯditio: ⁊ cũ maiori difficultate cũ vno q̃ cũ alio. Et qr̃nis id qd̃ dictũ ẽ q nõ est degradãdus videat ꝯtrariũ.d.c.ad abolendã: ⁊ possit etiam seruari ex misericordia si videat epo ⁊ inqsitori.tñ sm ter.i p̃.c.de here.li.6. vbi ꝓprie loquitur de hac materia ⁊ sit ter. posterior videt q sit degradandus:⁊ hoc veꝝ de subtilitate iuris:⁊ etiã de iustitia qñ sua merita exigũt. Quãtũ ad solẽnitatẽ abiurãdi seruet ꝯsuetudo. Põt iqsitor facere illã solẽniter i publica p̃dicatiõe:⁊ ꝯuocare clerũ ⁊ iponere silẽtiũ alijs p̃dicatoribus illa hora:⁊ breuiter fiat sm ꝯsuetudinẽ.vel sz q magis cedat ad timorẽ alioꝝ. adiurabit generalr oẽz heresim ⁊ specialr illas q̃s tenuit iurãdo ⁊ affirmãdo articulos ꝯrios illis heresibus. vt dictum est supra.⁊ darius i.§.sequẽti.de degradatione. vide.b.c.7.j.§.22.

20 ¶ Abiuratio sm istũ:talis eẽ debet. Ego talis de tali loco. talis dyocesis ꝯstitutus in iudicio personalr corã vobis dominis epo ⁊ iqsitore heretice prauitatis i terris talis dñi iurisdictiõi subiectis a sancta ecclesia ⁊ sede aplica specialr delegato sacro sancti euãgelijs corã me positis.eisq ꝓprijs manibus corporalr p me tactis iuro me credere corde ⁊ ꝓfiteor ore illã sanctã fidẽ catholicã⁊ aplicã quã romana ecclesia credit. ꝓfitet.p̃dicat.⁊ obseruat.⁊ ꝯsequenter abiuro.reuoco.detestor ⁊ abnego oẽz heresiz cuiuscũq sit cõditiõis.vel secte extollẽtez se aduersus sanctã ⁊ aplicã ecclaz. Jtẽ iuro me credet corde ⁊ ꝓfiteor ore q sic ⁊ sic explicet articulus catholicus ꝯri⁹ illi heresi i quã se ꝯfessus ẽ icidisse.vt vbi gr̃a. si ꝯfessus ẽ icidisse i illã heresiz q dñs Jesus xp̃s nõ fuit verus de⁹.sz hõ purus. abiuret sic. Jtẽ iuro me credere corde ⁊ ꝓfiteor ore q dñs Jesus xp̃s beate Marie semp virginis filius. fuit verus de⁹ genitus de deo p̃re eternalr:⁊ verus hõ ꝯceptus ⁊ natus ex Maria virgine tẽporalr:⁊ ꝯsequẽter abiuro abnego:⁊ detestor:⁊ reuoco illã heresim dãnatã p sacro sanctã ecclesiã que falso ac mẽdaciter asseruerat q dñs Jesus xp̃s nõ fuit deus verus.sz hõ solũ. i quaz heresiz ego miser icidi eãqztenus illi credidi per annos tot ac dogmẽtizaui docui ⁊ defensaui cuius rei me penitet toto corde. Et si i plures heresis se incidisse est ꝯfessus abiurabit quãlz sigilati p modũ ſtatz dictũ. Jtẽ iuro ⁊ ꝓmitto q deinceps nullã heresiz p̃dictaꝝ.seu aliã qualẽcũq tenebo credãl nec adherebo nec dogmatizabo alicui. nec docebo qualẽcũq de aliqua heresis prauitate nec libros hereticales sciẽter habebo.imo iuro ⁊ promitto q si sciuero aliquẽ eẽ ifectũ aliqua heresi.vel error seu libros vel scripturas hereticales habere q citius quo comode potero vobis dñũtiabo ⁊ intimabo. Jtẽ iuro pariter ⁊ ꝓmitto q penitẽtiã p vos mihi iniũctã pro p̃dictis nõ refutabo nec ꝯueniã i aliquo imo ꝓ viribus adiplebo. Jtẽ iuro pariter ⁊ promitto q non fugiã nec me absentabo: nisi de vr̃o bñplacito ꝯsensu ⁊ licẽtia ⁊ assensu.imo iuro ⁊ ꝓmitto q qñcũq ⁊ quotiẽscũq reqsitus fuero per vos vel vestros successores noĩe vel mandato q citius quo comode potero me psonalr p̃sentabo sic me deus adiuuet ⁊ hec sacro sancta euãgelia ⁊ si ꝯ p̃dicta iurata vel ab iurata.seu coꝝ aliqd qd̃ deus auertat fecero i futurũ. haberi volo ꝓtinus p relapso: ⁊ penis de iure relapsis debitis me nũc ꝓ tũc obligo: ⁊ astringo q̃tinus illis p̃etar si ⁊ qñ ꝓbatũ extiterit legitime i iudicio seu me ꝯfessũz ꝯ iurata nunc ⁊ abiurata aliqua cõmisisse. Et sit circũspectus notarius vt ponat i ꝓcessu q abiurauit tãq deph̃ẽsus i heresim ꝓpria ꝯfessione. vt si relabat pena relapsis debita puniat: ⁊ sic etiã obsuãdũ est i alijs abiuratiõibus vt ponat vel vt leuiter suspectus vel vehemẽter vel violenter suspectus vel vt hereticus vel deph̃ẽsus ꝓpria ꝯfessione vel ꝓbatiõe legitima ⁊ filia. sm q ẽ abiuratio:⁊ notificet sibi qd significãt illi modi quib⁹ iurãt. Et q: deph̃ẽsi sunt excõicati iuxta.c.excõicam⁹: de here.§.⁊.2°. ⁊ recipit ad misericordiã. iõ dz absolui iuxta.c.vt officiũ i p̃n°.e.ti.li.6. Et absoluet cũ disciplina ps. hird p̃r nr̃: ⁊c̃.dñs vobiscũ: ⁊c̃.oro deus cui: ⁊c̃. Et addat. Et ego auctoritate aplica qua fungor in hac parte absoluo te a s̃nia excõicationis qua fuisti inodatus ꝓ eo q i dãnatã heresiz icidisti:⁊c̃. tũc iniũgat penitẽtiã dicẽdo aliqua bona verba sm ꝓpositũ. Hãc formã abiuratiõis poteris applicare ad quẽlz modũ abiurandi mutatis aliquibus sm occurrentia.

¶ Nonus modus ꝓcessus fidei terminãdi ⁊ finiendi est:qñ ꝯfitet heresiz ⁊ est relapsus realiter qd̃ est qñ delatus pro heretica prauitate ipe cõfitet iudicialr corã iqsitore se oẽz heresiz abiurasse legitime: ⁊ q post credidit tali heresi seu errori vel q specialr aliquã heresiz abiurauit ⁊ post redijt ⁊ credidit i eãdẽ:vel aliã qñ vl̃e abiurauit.sz post adherẽs sanioꝝ ꝯsilio penitet.credit catholice ⁊ reuertit ad ecclẽe vnitatẽ. Tali.n.nõ sunt si humuliter petit denegãda penitẽtie ⁊ eucharistie sacra.vt i.c.sup eo.ꝺ here.li.6.sz q̃tũcũq peniteat nihilominus vt relapsus.est tradẽdus curie seculari vltimo supplicio feriẽdus. hoc itelligit vbi iuenit abiurasse tãq deph̃ẽsus i he/

relapsus seu tanquam suspectus de heresi vehementer vel violēter nō aūt leuiter tm̄. Circa talē talis practica ē seruāda q̄ vt iq̄sitor añ aliquos dies sententie mittet aliquos q eū iducāt ad patiētiā: et eucharistie sacrm̄ et sepius q ex parte iquisitoris significēt sibi quatn̄ nō pōt euadere mortē: et hoc faciat post determinationē factā in ɔsilio doctoꝝ qd̄ poterit repetere ſm̄ q visuȝ fuerit sibi. Quib⁹ sacris receptis atq; bene disposito ad salutē iudicio p̄dictoꝝ qui ad eū fuerunt missi post duos vel tres dies i qb⁹ per p̄dictos i fide catholica ɔfirmeī: et ad penitētiā et paciētiā iducaī. Jnq̄sitor mādabit balliuo loci seu p̄sidi curie secularis: quatenus die et hora. s. nō festiua sit cuȝ sua familia i tali platea. seu loco extra ecclesiā ituri ad recipiēdū ꝺ foro suo q̄ndā relapsuȝ quē ipi eps̄ et iq̄sitor tradent ei: et nihilominus q die p̄fixa de mane. seu die p̄cedēti faciat publice p̄coniȝari p ciuitateȝ. seu locū i locis illis seu vicis i qb⁹ p̄coniȝatōes aliē cōiter ɔsueuerūt fieri q tali die et hora et i tali loco iq̄sitor p fide sic fiet vel sic. si fiat p̄dicatio vel sermo: et q fiet sn̄ia de quodā relapso i heretica prauitate tradēdo eū brachio seculari. Nō q relapsus q ideȝ est qd̄ iteꝝ lapsus pōt eē q̄tuor modis. P° qñ iteruȝ scidit i illā hereſiȝ quā añ abiurauit vt dep̄hēsus in ea. c. ad abolēdam. §. p̄nti: et §. illos q;. Secūdo qñ nō fuit dep̄hēsus. ſȝ abiurauit vt vehementer suspectus aliquā hereſiȝ et postea dep̄hēdiī incidisse i eādē. c. accusatus i p̄n°. eo. ti. li. 6. Tertio qñ vehementer suspectus de aliq̄ heresi et abiurauit vt̄r oēȝ hereſiȝ et postea dep̄hēdiī i aliā incidisse. d. c. accusatus. §. tū ꝟo. Quarto qñ abiurauit ꝺ cu⁹ lapsu ɔstabat vel p facti euidētiaȝ vel p ꝓpriā ɔfessionē vel p legitimā testiū p̄bationē: et cōstat post abiurationē q post abiurationē visitet hereticos. deducat. associet. vel mittat munera seu fauorē eis impēdat. d. c. accusatus. §. ille quoq;: et omnes isti sunt tradendi curie seculari.

22 ¶ Cōsiderādū q qñ tradēdus curie seculari vel perpetuo carceri. si est i aliquo ordine clericali p̄ius q̄ȝ tradaī ē totius ordinis ecclesiastici p̄rogatiua nudādus: et sic oī officio et bñficio ecclesiastico expoliatus. reliquaī. secularis arbitrio p̄tāƺ aiauersiōe puniēdus. vt i. d. c. ad abolēdaȝ. §. p̄nti. Qñ igiī talis est a suis ordinibus degradādus et seculari curie reliq̄ndus. eps̄ ɔuocet p̄latos et religiosos viros sue dyocesis. qd̄ lȝ nō oliȝ. nūc tñ solus eps̄ cū p̄latis et aliis viris religiosis et p̄itis sue dyocesis pōt i. c. p̄. de here. li. 6. Uide. s. ꝟ. degradatio: et aliqd̄. s. e. c. §. 19. Aduenīēte igiī termino p̄fixo ad sn̄iaȝ. eps̄ ḃȝ ɔsuetudinē loci paratus i pōtificali eū degradabit ḃ forma positā. s. ꝟ. degradatio. Et nō q aliq p̄ius dicūt eē degradādū q̄ȝ legaī sn̄ia. sed melius videī q p̄ius legaī sn̄ia et i fine ipe iq̄sitor deponat eum ab oī ordine. officio: et beneficio ecclesiastico. q̄ pōt dici degradatio verbalis: et committat eps̄ vt degradet eūdē actualr̄. qñ ē aliq̄s degradādus absens: degradabiī verbalr̄ nō realr̄ qi nō ē p̄sens. Et sic fiet sn̄ia. Nos eps̄: et c. Attēdētes q tu talis i sacris ordinib⁹ ɔstitutus et ꝓpriāī ordines vel talis religiōe susceptus et ꝓpriāī. tuis demeritis exigēt ib⁹ eē p nos et venerabilē iq̄sitorē heretice prauitatꝭ ipenitēs iudicādus hereticus et vt talis p̄nīaȝ nr̄aȝ relinquendus brachio seculari ea pp iusticia exigēte: et vt nob mādat canonice sanctiōes sn̄iaȝ depositiōis et degradatiōis i et ꝯ te ferimus i his scriptis. te ab oī officio sacerdotali et sacris ordinibus et p̄dicatiōe et cōfessionū audiētia deponētes: lata fuit hec sn̄ia et c.

¶ Aliqñ et io sunt aliq q ɔfessi hereſiȝ nō relapsi. sed ipenitētes. s. qñ ɔfitētur se tenere aliquā vel aliquas hereses et moniti et dep̄hēsi nollūt reddire. imo aliqñ defendūt. Jsti dicūtur ipenitentes et cū talibus magna cautella ē adhibēda vt ɔuertātur: et si ɔuertāī pñt acceptari ad penitētiā et carceres perpetuos. si vero post multos modos adhibitos nollunt ɔuerti tradātur curie seculari. clericis p̄ius degradatis. vt dictū ē i. §. p̄cedēti: et eodē mō qñ ē ipenitēs et relapsus: et est laborandū vt ɔuertātur. vt. s. 23

¶ Aliqñ sunt dep̄hēsi vel facti euidētia. puta q̄ȝ publice p̄dicauit vel legitima testiū p̄bationē. puta q̄ȝ duo vel plures ɔtestes boni testimonij. ipe tñ stat in negatiua: et circa tales siue circa testes ē adhibēda max⁹ cautella. nec ē festinādū. ſȝ multo tēpore et diuersis ɔsiliis q̄rēda est veritas. si tñ sic p̄seuerēt sūt tradēdi curie seculari. tāq̄ȝ ipenitētes. si aūt testes dep̄hēdāī falso et rācore vel p̄cio sibi falsum iposuisse. sunt sentēnādi: et tradēdi carceri perpetuo. 24

¶ Aliqñ est fugitiuus. seu absens ɔtumaciter: et cōgruo tēpore expectatus: et talis aliqñ ē dep̄hēsus ꝓpria ɔfessiōe. vel facti euidētia. vel legitima testiuȝ p̄batiōe. ſȝ fugit. vel se absentauit et citatus noluit cōparere. Aliqñ autē est depositus et alr̄ suspectus: et citatus nolēs cōparere vel est excōicatus: et stetit i excōicatione p annū: et cōtumaciter se absentauit. Aliqñ pp fautoriā vel q̄ȝ impediuit officiū. vel alio mō ē excōicatus i facto fidei quā si sustinuerit per annū est vt hereticus ɔdēnādus. Jn p̄ casu est publice citādus et si nō cōparuerit tāq̄ȝ hereticus impenitēs cōdēnādus: et si postea compareuerit et voluerit abiurare si nō est relapsus pōt acceptari ad misericordiā. si vero nuluerit adiurare tradeī brachio seculari. Jn. 2°. casu est tāq̄ȝ hereticus ɔdēnādus et si cōpareat et velint reddire debet acceptari tāq̄ȝ hereticus penitēs: et sic̄r dicēdū i tertio casu. Et si nō cōpareāt sunt citādi i locis publicis: et expectādi tēpore cōgruo et tūc ꝯ eos feraī sentētia. ɔtra primos tāq̄ȝ ɔtra impenitētes. ɔtra scḋos et tertios est ferenda tāq̄ȝ ɔtra hereticos ipenitētes require reliqua in. ꝟ. accusatio: et ꝟ. inquisitio: et ꝟ. inditiū: et ꝟ. citatio: et ꝟ. hereticus. 25

¶ Secūdus modus procedēdi p inquisitorē i causa 26

fidei de quo facta est mētio supra.§.xi.pn.est p modū denūtiationis:ꝛ est qn̄ aliqs denūtiat aliquē de heresi.vel fautoria.vel aliis ad fidē pertinētibus.ipi iquisitori sine hoc ꝙ offerat se ,pbaturū.nec vult facere partē.sed dicit ꝙ denūtiat rōe sentētie excōicationis late per iquisitorem ꝯtra nō denūtiantes.vel alias denūtiat zelo fidei nō faciēs partē. Et tūc inquisitor mādet sibi ꝙ det i scriptis vel saltē dicat in presentia testiū ꝛ notarij. Et i tali casu procedat inquisitor ex officio:ꝛ nō ad instantiā partis : ꝛ hic ē cōis modus procedēdi ꝛ vsitatus in causa fidei. Et habito notario ꝛ duab' psonis religiosis.seu alias honestis vt dictū est supra.e.c.§.xi. Et icipiat p modū qui sequit̄. In noīe dn̄i:Amen.Anno:ꝛc̄. In presentia mei notarij ꝛ testiū ifra scriptoꝝ.Talis de tali loco:ꝛc̄.cōparuit personalr corā inquisitore : ꝛc̄. sedēte pro tribunali. Et obtulit eidē iquisitori cedulā tenoris sequētis inserat̄ tota. Si aūt nō denūtiauit scripto. sed tm̄ verbo ponat̄ sic post predicta. ꝛ denūtiauit eidē dn̄o inquisitori ꝙ talis de tali loco ꝛc̄. Asseruit ꝛ dixit talia ꝯtra fidē ac tenet ac defendit.ponat̄ prout denūtiat. Quo facto icōtinēti ipe inquisitor faciet iurare ad quatuor dei euāgelia ipz denūtiātē de mera veritate dicēda simplr. Et interrogabit eū vn̄ scit esse vera que denūtiauit.ꝛ vbi dixit vel fecit.vel si audiuit. A quibus audiuit ꝛ quādo ꝛ quotiēs ꝛ quibus presentibus formando articulos de quolz predictoꝝ singulariter : ꝛ diuisim:ꝛ notis.ponat totum i actis seu processu. Immediate post predictā denūtiationē ꝯtinuādo sic.qua quidē denūtiōe sic facta vt premittit̄.ipe iquisitor i cōtinēti fecit iurare:ꝛc̄.ꝛ iterrogauit eū:ꝛc̄. ꝛ ipe respondet:ꝛc̄. Et specialiter interrogetur.qui sciūt vel possunt scire quibus oibus sic peractis ꝛ scriptis.vltimo iterrogabit̄ si denūtiat mala volūtate.vel odio vel rācore vel dimittit aliqd fauore vel amore.vel agit rogatus.vel subornatus. vel si ē vel fuit amicus vel de familia eius.vel habuit aliqͦd negotiuz vel si est germanus vel vicinus:ꝛ de similibus q̄ possent idinare ad plus minusue dicendum vel colorandum. bonū est etiaz vt cuius fame est ille de quo denūtiat maxime circa fidē catholicā. Et si respondeat ꝙ ē male fame.iterroget quid ē fama.s.id qͦd cōiter dr̄. Et breuiter debet iterrogare oia q̄ faciūt ad veritatem idagādā ꝛ semper fiat cū iuramēto ꝛ notario ꝛ testibus.alias nō valeret iuridice. Et postremo iniūgat̄ ei virtute iuramēti pstiti tenere secretū : ꝛ ponat̄ totū i processu. Quibus explectis ponatur paulopost. Acta sunt hec i tali loco tali die:ꝛc̄.in presentia mei talis notarij talis loci auctoritate talis ꝛ in scriptoꝝ dn̄i iquisitoris ꝛ taliū testiū ad hoc vocatis ꝛ rogatis:facto isto fundamēto si sit vn' deponens vel plures. Cōtinuabit sic:qꝛ faciet citari testes quos denūtiauit ꝛ presertim illos qui magis videntur scire i facto:ꝛ cōtinuabit̄ sic. Post que attēdens ipe inquisitor denūtiata eē hereticalia q̄ nō possunt neqꝫ debeant ꝯniuētibus oculis tollerari cū cedant in obprobriū diuine maiestatis:ꝛ fidei catholice detrimētum descendit ad se iformandū per modū qui sequit̄. Talis vocatus ꝛ iterrogatus.vt supra.respōdit cū iuramēto:ꝛ iterrogabit ꝺ fama:ꝛc̄.vt supra ꝛ totū scribat̄ :faciūt ea que dicta sunt supra.e.c.§. p.ꝛ sequētibus:ꝛ terminabit modū istū fm modos dictos in accusatiōe supra.e.c.§.xi.ꝛ sequētibus. Faciūt etiā que dicta sunt.℣.accusatio:ꝛ.℣.inquisitio ꝛ.℣.citatio:ꝛ.℣.inditiū:ꝛ.℣. cōfessio delicti.

¶ Tertius modus procedēdi.de quo supra.§.xi.p/ 27
cessum iapiēdi in causa fidei est per modū inquisitionis ꝛ est quādo non est aliquis accusator.nec denūtiator.sed fama laborat in aliqua ciuitate.vel loco.ꝙ aliquis dixit vel fecit aliqua ꝯtra fidē : ꝛ damor ad aures iquisitoris peruenit pluries.fama publica deferēte:ꝛ damosa isinuatiōe ,pducēte. Tunc iquisitor inquirat nō ad istantiā partis.sed ex officio:ꝛ cuz talis damor frequēs peruenerit ad aures iquisitoris presertim per psonas graues ꝛ honestas ꝛ fidei ꝫlatores habito notario ꝛ duabus' ꝑsonis ꝛc̄.vt supra incipiat processuz per modū qui sequit̄ In noīe dn̄i:Amen.Anno ꝛ die:ꝛc̄. Ad aures dn̄i inquisitoris:ꝛc̄.peruenit pluries fama publica referēte.ac damosa isinuatiōe producēte.ꝙ talis de tali loco dixit vel fecit talia:ꝛc̄. ꝯtra fidē.ponat̄ totū in processu qͦd dixit ꝛ paulo ifra acta:ꝛc̄. ponatur nomen notarij testiū tēpus locus:ꝛc̄.facto isto fundamento iquisitor faciet citari aliquos testes ꝛ presertim personas graues:ꝛ bonas : ꝛ inquiret de fama solū.cum aūt sit verū ꝙ apud bonos ꝛ graues illud de quo agitur sit infamatus de heresi ꝛ cōtinuabitur sic processus. Post que attēdens ipe iquisitor ꝙ iniurias creatoris sit iniustū tollerare maxime illas que vergunt vel vergi possent i grauē eiusdem vituperiū ꝛ offensaz ac sancte fidei obprobriū ꝛ iacturā.voluit vt debuit plenius se informare an veraciter ꝛc̄.ponat totū quod supra: ꝛ sic processit ad se iformandū ꝛ testes examinādū.per modū q sequit̄. Talis testis citatus iuratus ꝛ iterrogatus si cognoscit talē de tali loco:ꝛc̄. R.ꝙ sic. Item interrogatus de tēpore cognitiōis.R.sic. Item iterrogatus de causa cognitiōis .R. sic. Item iterrogatus si est fama de eo i tali loco ꝙ ipe dixit.vel fecit talia:ꝛc̄.cōtra fidē.R.sic. Item iterrogatus quātū tēpus sit ꝙ talis est de tali:ꝛc̄.R.sic. Item iterrogatus si scit vnde orta est:ꝛc̄.vtrū a maliuolis ꝛ similia.R. sic.Acta sunt:ꝛc̄. Aliquibus aūt testibus examinatis ꝛ fama probata. Ipe inquisitor descēdet ad inquirendū super rei veritate an sit ita. Et faciet citari testes ꝛ maxime ipi delato familiares: ꝛ bonos: ꝛ fidei zelatores.de quibus presumitur ꝙ non deierabunt:ꝛ inquiret cum eis medio iuramento presente notario ꝛ testibus de veritate : ꝛ non de fama ꝛ

ptinuabit sic pcessus. Post qz cupiens inquisitor scire an damor q venit ad eu ope pleat z an fame taz puerse de tali sup heretica prauitate veritas suffra/ get descedit ad videndu ac isormadu se z igredz z testes examinadu p modu q seqt. Talis de tali lo co testis citatus iuratus z iterrogatus prout. ö. vbi agit de examinatioe testiu p modu accusatois. i. §. xi. Examinatis vero testibus pcedet ad examinan du delatu p modu. ö. Et no qp modi terminadi pro cessum per modu iqsitiois vel denutiatiois ide sunt z differut i pri° z medio: z semp seruatis essentiali/ bus. s. qp sit iudex notari° duo testes z iurametum. Alie pratice fiat bz prudetia vt melius veritas pos/ sit inueniri: z cautelle sunt multe quas plus docet pra tica cu prudentia qz ars.

28 Cotra quos generalr ex officio pot pcedere inqsi tor. R. qp pot pcedere c suspectos de heresi. c crede tes. c receptatores. c dfensores. c fautores. c ipedie tes officiu iqsitoris directe vel idirecte retardatores i. c. excoicamus i. §. credetes: z expssius i. c. vt officiu e. ti. li. 6. de ipeditoribus vel retardatoribus habet i lris Alex. z Urbani. 4. q icipiunt pcuctis. vbi sic dr. Cetez si forte qd no credimus aliq cuiuscuqz codi/ tionis huic negotio vobis comisso se opponere. seu illud psumpserit aliqr attetari vt non posset pcedi libe i eode. imo nisi reqsiti illud faucrit z iuxta offi z posse suu: c eos tqz hereticos fautores pcedatis.

29 Ut possint pcedere c blasfemos. R. fm dir. in/ quisitoris qp aut suis blasfemijs exprimut aliqd he/ reticale. vt puta dicedo qp de° sit vnus traditor vel qp no possit facere hoc vel illud vel qp beata virgo sit vna meretrix z filia. vel no dicut aliqd tale. si. ². mo no pot se ipedire. sed relinquat eos suis iudicib° puniedos: z isti icludutur sub ti° de maledictis. q e distinctus a ti° d hereticis. Si p modo tuc dicutur blasfemi hereticales z reducutur ad titulu de hereti cis: z ptinet ad officiu iqsitoris. q qde si pseuerent z nollit corrigi. sz ptinaciter volut i illis pseuerare sunt tradedi curie seculari. sic ipedietes. si vero velint re/ silire. tuc vel sunt pulcti z iuenti alias tenuisse corde tales errores: z sic sunt iudicadi vt heretici dphesi. Si vero no dephedutur illas tenuisse mete. tunc vel sepius prupit vel prupcrut i hmoi blasfemijs z sic sunt iudicadi vt vehemeter suspecti. si vero raro tuc sunt iudicadi vt leuiter suspecti. hec i dir. Sed qd si postqz adiurauerint vt vehemeter suspecti itez blas femat. vt sint tradedi curie seculari: h° videt dup: nec ponit i. d. dir. z tn ex lege coi videt qp tqz rela/ psus sit tradedus. credere dicedu esse qp si dicat vel blasfemat ex furia vel alia passioe qp no sit trader/ dus. si vero apensate z deliberate sic blasfemet vel credat dicet: vez qp tuc sit tradedus p regulas coes.

30 Quo possint se ipedire d sortilegijs: diuinatorib°: icantatoribus: demones inuocantibus z de qonibus vsurarum. vide supra. e. c. §. i.

Ut possit pcedere c xpianos trasetes ad iudeos 31 vel c iudeos baptizatos reiudaizates siue reddetes ad iudeos vel c transeutes ad saracenos. vel c fautores istoz. vel c eis dates auxiliu. psiliu. vel fa/ uore. sup hoc etia si sint iudei qui dat psiliuz: zc. R. qp sic. vt pz i. c. c christianos de here. li. 6. z darius p Nicolau. 4. i extrauagate q icipit: turbato corde: z. 45. di. c. de iudeis. ad ide e. a. Tho. q. x. ar. 8.

Ut inqsitor possit pcedere c iudeos: z alios ifide 32 les. heresis disseminates. vel c fide christiana comi/ tetes. seu facietes ea q sapiut heresiz manifeste: z vi det. R. qp no q: nihil ad eos de his q foris sunt. z. q. 3. iter verba. 45. di. q sincera: z. c. sequeti: d diuor. c. gaudem°. ². arguit p. c. postulasti. de iude. vbi Pa. no. p. ex tex. iudeu no ee d iure coi teporalr subiectu iurisdictioi ecclesie. est ergo subiectus dno teporali sic laicus nisi de iure speciali. hec ille z sic pz qp ordi narie ptinet ad dnos teporales. ³ arguit q: sic reci tat. d. Feli. i. d. c. postulasti. ille d acha. fecit vnu psi. de vno iudeo q piecit stercora i pcessioe sup crucez c que pcessit iudex secularis. In ptru est Jo. de car. i quodam psilio qd fecit ad iquisitores dicens. qp de hac. q. sepius dubitatu est: z qda dixerut in distincte qp no p p arg. Sed dicat qp circa hoc alr est dicen/ du eo tn psupposito p pstate qp iudei inuiti no sunt cogedi ad fide. Nec ad suscipiedu batismu. nec sut reuocandi a suis bonis psuetudinibus. vt. c. sic. z. c. psuluit de iude. nisi bladicijs z rectis psilijs. vt. d. iu ribus all. q: ista libere sunt facieda bz doc. Silr no sunt pturbadi i his i qbus fides sua differt a nra q: ecclesia tollerat. Si aut iudeus delinquat circa con/ teptu fidei orthodoxe. vel ipedimetu officij iqsitiois aut comittedo aliqd i cotumelia saluatoris z cote/ ptu ipius puta vituperado ecclesias. vel altaria. seu etiam sacra ornameto ecclesie vel silia tuc iquisitor pot punire. Na ipi iquisitori est comissa fidei chri/ stiane defensio. vt i. c. accusatus. §. sane. z. c. vt offi/ ciu. in pri°. z. §. deniqz: z. c. vt iquisitiois. li. 6. imo si scit aliquem peccare c fide z non corrigit p sua negli gentia icidit i suspicione heresis. seu fautorie ipi°. vt. c. nouit. de iudi. z facit. c. si iudeos. de iude. z etia no glo. c. iudei. de iude. Preterea si diceremus qp in qsitor no possit pcedere eent melioris codictiois qz christiani z ta ex sua negtia priuilegiu exeptiois ob tinerent. qd esse no dz. vt ar. ff. de peti. her. l. si a pre. §. si pdo. z. c. epoz. de tras. hec. d. Jo. de car. Dire. etia in. ². pte. q. 46. hac pclusione pbat multis modis. p. p dictu Inno. i. c. sup his. de voto. vbi dicit qp papa hz iurisdictione sup iudeos eo qp xps habuit: z de/ buit dimittere suo vicario. cum igit papa comiserit iquisitori defensione fidei no excipiedo de iudeis vr qp habeat auctoritate. Ide Jo. an. in nouella i. e. c. Hac opinione sequit Pa. in. c. postulasti. de iude. z Jo. de ana. ibide. z. d. Feli. i. eo. c. Ide tenet Oldra. in psi. 36. vbi ait. Sed nuquid excusabit. vt no pu/

niak ab inqsitore eo q est iudeus. dico q nō. q2 rōe delicti fit de foro ecclesie. d.c. postulasti: et si dicatur nihil ad nos de his q foris sunt verū est vt excōicatione possint cogi. cuius non sunt capaces. vel vt ad fidē cōpellāk. hec ille. Ad hoc dicebat quidā doctor Bono. dū iquisitor sup hoc peteret ɔsiliū q vez est q ecclia pōt eū punire. sz nō iqusitor cui nō est cōmissuz nisi de hereticis: et iudei. fm Jo. an. in. d.c. ɔ christianos. nō sūt heretici. sz ad hoc. R. q Oldra. noiat iqsitorē: et sitr. d. Felin. ad dictū Jo. an. dr q q̄uis nō dicātur ꝓprie heretici tn peccāt i materia comissa iquisitori. Jpe aūt Jo. an. prout recitat dominicus de sancto gemi. in. d.c. ɔtra christianos. de iude. lib. 6. dicit se vidisse lras Cle. 5. datas Uiterbij pōtificatus sui anno. 5. et lras Greg. x. datas Lugduni āno. 2. sui pontiua. In qbus comittūt inqsitori q possit: et sic cessat oīs dubitatio et ita fuit ɔclusuz Bono. dū ego ꝓcederē ɔ quedā iudeuz: et etiā alia vice dū ꝓcederē ɔ quosdā alios iudeos. vt ēt possit ɔsuetudo all. dicat tn ipe dñicus q si nō extarēt dicte lre q iudei nō caderēt sub officio. q2 nō sunt proprie heretici. Sed i hoc nō videk vez dicere. tū quia ꝓdicti doc. tenēt ɔriū. tū q2 rōe materie vt dicit Oldra. cadūt sub eius officio: et ita tenebāt alij doc. nec Jo. an. dicit expsse ɔriū. nec pbak sufficiēter ɔsequentia dicēdo nō sunt ꝓprie heretici ergo nō cadūt sub officio iqsitoris. q2 illi q faciūt aliqd qd sapit heresiz manifeste. cadūt et tn nō sunt semꝑ hereti. Et sic sine aliquo dubio tenēda est ista ɔ q iudei cadunt sub officio iqsitoris. vt possit ɔ eos ꝓcedere in his q dicta sunt. Ad p. igif arg. De his q foris sunt: etc. iā respōsuz est per Oldra. et iterz. R. q vez est vt spiritualiter puniātur. vel vt iudicet q faciūt fm regulas supstitiose religiōis eoz. vel vt ipi possē cōpellāk ad fidē catholicā venire. d.c. sincera: et sequēti. ē. all. q2 nō sunt cogēdi nisi semel fuissent baptizati. d.c. ɔ christianos. Ad. 2. R. Pa. dicēs q putat eē stādū ɔrio. s. q i crie ecclesiastico sit sub iurisdiōe ecclesie q hoc comisit iqsitori sine exceptiōe ꝑsonaz. Ad illud c. postulasti dicit q papa fecit pp faciliorem modū puniēdi. Ad. 3. de illo iudeo. R. d. Feli. q iō fuit q2 iudex ecclesiasticus nō poterat illū debite punire. Et videk ɔuenire cū Pa. Et tenet ipe Feli. expsse q iqsitor pōt iudeū punire qn facit aliqd qd sapit heresiz manifeste. itellige ꝑter illa i quibus a nobis dissētiūt vt dictū est. Et sic ɔcludendū q i crie heresis iudex secularis neqz ɔ christianos nec ɔ iudeos se impediat nisi quo ad executionē pene quā nō pōt iferre iudex ecclesiasticus. s. sanguinis. Uide. §. sequētē.

33 ¶ Ad maiorē ꝺclarationē et ɔfirmationē eoz q dicta sunt i ꝑcedēti. §. dir. adiecit vnā ꝺterminationē factā per Greg. xj. i qua dicit se fuisse pñs. Nā tēpore Urbāi. 5. vt ipe recitat i. 2. pte. q. 46. opposuerūt se quidē ɔ epm barchinonēsez et ɔ iqsitorē. Nicolaū eimeri: hic ɔposuit. d. dir. i aragonia q tenebāt captū quēdā iudeū q fuerat ɔuictus q sacrificauerat demōni. respōsa accepta: etc. et tādē fuit positus i deposito et deducta ē qō ad Greg. xj. successorē. d. Urbani et auditis partibus hinc et īde. demū idem dñs Greg. xj. i publico ɔsistorio mandauit duobus cardinalib. vt scriberēt quatenus restituerēt. d. iudeus iudici ecclesiastico. s. epo: et iqsitori: et sic fuit restitutus et punitus: cuius rei ipe fuit et ē testis. Sz qua pena puniet eos cū non possit eis iponere spiritualem sicut est excōicatio. R. d. Jo. cal. q. ē. all. est. q puniet eos ꝑ. ihibēdo christiāis ne aliqs christian. cōicet illis i. c. ita quorūdā de iude. Jtem pena pecuniaria vt. d.c. postulasti. Jtē alia pena corporali vz carcerādo verberādo vt extra de rapto. c. i archiepiscopatu: et multis similibus. d.c. sincera i glo.

¶ Utr. iqsitor possit ꝓcedere ɔ scismaticos vel apostatas. R. q qn sunt heretici pōt secus si nō sunt heretici. de quo vide. v. apostasia. maxime. §. 2. et habes aliqd. v. excōicatio. 5. casu. 4. §. pen. et fi. 34

¶ Utr. iqsitor possit testes cōpellere ad iurādū de veritate dicēda eidē i cā fidei et etiā pluries examinare. R. q sic. Nā iqsitor pōt et dz igrere sup heretica prauitate et in tali iqsitiōe testes examinare vt habek i. c. vt officiū. §. verz. de here. li. 6. testes aūt cogendi sunt in causis ecclesiasticis veritatē deponere medio iuramēto. c. peruenit. de testi. cogē. alias testimoniū nō valeret in. c. excōicamus. §. adicimus. q aūt pluries possit. ar. in. c. vt officiū. §. verz. v. testiū: et. c. ꝑ tuas. de testi. Et pōt admittere i fidei fauorē excōicatos. participes: et socios crīs ꝑserti i ꝓbationū aliaz defectū. d. c. i fidei fauorē. c. lib. 6. Jtē pōt admittere piuros dūmō ꝑsumak q debeāt dicere veritatē. d. c. accusatus. §. lz. Jtē pōt admittek isames criminosos: et seruos ɔ dominos. ar. d. §. lz. v. excepto. Facit. 2. q. 7. §. huic opposituz: et. d. c. i fidei. Jtē pōt admittere hereticū ɔ hereticū. pz q2 admittunk socij crīs. d. c. i fidei. Jtē pōt admittek credētes. fautores: et receptatores eoz. d. c. in fidei. Jtē admittit vxorē. filios familiares. seu de suis ɔ hereticū: secus eēt ꝓ hereticis. c. filij. de here. li. 6. Non tn admittit inimicos capitales. ar. d. §. lz. Nec admittit hereticū ɔ fidelē. ar. q2 nō admittūk nisi iquātū iure expmik. sz h. nō expmik ar. d. c. i fidei nō admittik hereticus ꝓ heretico. ar. d. c. i glo. sitr nō admittit. vxorē. filios vel familiares: pꝫ sz bñ ɔ. vt dictū ē ar. d. c. filij.

¶ Utr. iquisitor valeat testes torqre ꝓ habēda veritate seu alias punire eos. quos manifeste depꝑhēdit i cā fidei eē falsos testes. seu ɔ isontē falso et scienter posuisse medio iuramēto crimē heresis. R. q sic et lz de iure speciali vel i priuilegijs iquisitoris vel i cōstitutiōibus titulo2 de hereticis nihil habeak ꝺ hoc. tn est de iure cōi vt testes possint torqri et etiā si falsi depꝑhēsi fuerit puniri: et hoc pōt fieri in casu ꝑsenti vt declarat Pau. de liasa. in cle. p. de here. in prin. super. v. aut tormentis exponere illos. 36

37 ¶ Querit i.d.dir.i.3ª.parte.q.71. vtrū inquisitor de/beat aliquē dānare p duos testes legitimos nō sin/gulares.Et.q de subtilitate iuris hoc posset.sꝫ videt q de equitate nō debeat max. qꝛ i hoc crie noia te stiū nō publicātur vt dictū est.ā.§.6. Nō debet ēt a fortiori dānare p testes singulares ēt adueniēte i/famia qꝛ i criminalibus testes debēt eē luce clario/res.ff.de pba. Nec ex psumptiōe debet aliquis i hoc crie dānari.c.lrās.de psum.hec ꝛ multa de pceden/tibus sunt sumpta ex.d.dir.trūcate.

38 ¶ Querit quō itelligātur illa verba q possit pceder summarie:simplr: ꝛ de plano ꝛ absqꝫ aduocatorū ꝛ iudicioꝝ strepitu ꝛ figura ð quo fit mētio.ā.§.6. ꝛ q iquisitor possit sic pcedere habes i.c.statutū.e. ti.li.6.Et.q hoc declarat i cle. Sepe ɔtingit de.v. sing.vbi dr q iudex cui cā sic comittit necᵉ libellū nō exigat.litis ɔtestationē nō postulet.tēpora autē feriaꝝ ob necessitates hoīuꝫ idultaꝝ a iure pcedere valeat.āputet materiā dilationū.litē quātū poterit faciat breuiorē.exceptiōes appellatiōes ꝛ dilatiōes frustratorias reppellēdo.partiū aduocatoꝝ ꝛ pcu/ratoꝝ ɔtētiones ꝛ iurgia. testiū supflua multitudi/nē refrenādo. Nō sic tñ iudex litē abreuiet quin pro bationes necessarie ꝛ defensiōes legitime admittāt citationē vero ac pstationē iuramēti de calūnia vel malitia.seu de veritate dicēda ne veritas occultet p comissionē hmōi itelligimus nō excludi:ꝛc. Jo.an. ibidē summādo ait. Talis pōt sine libello.litis ɔte/statiōe:ꝛ ferijs iductis fauore hoīuꝫ.āputat dilatio nes.abreuiat lites. repellit frustratorias exceptiōes ꝛ appellatiōes refrenat iurgia partiū:ꝛ multitudi/nē testiū.dat simul terminū ad ponēdū ꝛ articulā/dū p:ꝛ.ɔ̄.ad pducēdū oia acta:ꝛ munimēta cause. Interrogat partes vbi suadet eqtas.nō citat pēpto rie ad sniaꝫ quā pfert stās vel sedēs etiam ɔclusiōe nō facta. Citare tñ tenet ꝛ recipe petitionē iscriptis vel verbotenus tūc scribēdā i actis. Item iuramēta calūnie veritatis vel malitie.pbatiōes necessarias ꝛ defensiones legitimas ꝛ facta remissiōe pro testi/bus pducēdis debet tūc instrumēta recipere tenetur partes ad sniaꝫ citare quā tenet i scriptis referre ꝛ bm acta cause ferre.v.summarie itelligit circa or/dinē procedēdi.i. breuiter ita q totā subiꝫ ɔpben/dat vñ i processu nihil ð substātialibus debet dimit ti.vñ libellus ita bene debet eē formatus sicut qñ ordi narie pcedit. Iteꝫ ɔtestat lis. Item snia diffinitiua dat.verbū de facto itelligit manu regia.l.ī.in pnᵒ. ff.de ori.iur. ꝛ sic omissa oi iuris solēnitate positi/ua.nō aūt q iura alterius vllo mō ledātur ɔ̄ natu/ralē equitatē.v.bona equitate ꝛ omissis solēnitati bus iuris itelligit de illis iuribus q̄ ponūt quasdam solēnitates.seu subtilitates q̄ veritatē negotij nō tā/gunt ꝛ ista vocātur apices iuris bꝫ Bar.i.l.si.fide/iussor.§.quedā.ff.mādati. Negotiū vero pricipa/le debet decidi bꝫ iura.vñ seruādū est ius cōe.puta cū dr i priuilegijs religiosoꝝ q post positis cimulis ꝛ apicibus iuris libere pcedere possint plati ad cor rectionē vitioꝝ.nō per hec verba tollit nec p hmōi eximūtur a iure cōi ad qð oēs catholici tenētur. de ɔsti.c.i. Sed nō tenētur ad ea q̄ nō sunt ð substātia iuris seu ordinis iudiciarij sine quibᵒ nō pōt pcedi in foro ɔtētioso. Sicut etiā cū dr i cōstitutiōibus fra trū pdicatoꝝ q electiōes fiant bm formā canonicā aliis iuris subtilitatibus relegatis si aliqd dimitte/ret cū pcedit per scrutiniū qð fit de substātia forme cassaret electio:sed ea q̄ nō sunt de substātia forme: vt collatio ɜdi ad ɜdū ꝛ hmōi per illa verba tollū/tur bm.d.ar.f.v.sola veritate ispecta.tollit oēs sub/tilitates iuris ꝛ rdaxate sunt oēs habens iuris cui/libet:ꝛ soluꝫ.remanet id qð est de iure naturali:ita q error formulaꝝ.seu solēnitatū iuris.seu earꝫ omissio nō nocet pter illud verbū.sola. qð denotat singu/laritatē ꝛ vnitatē ita q sola veritas ispiciat: ꝛ nō ad aliud habeat respectus. Item i causis plenarijs reqrit citatio pētoria.i summarijs aūt nō. vt nō Pa. i.c.ɔsuluit.de offi.dele. Itē vbi nō requirit ordo iudi cialis.ieptitudo libelli nō viciat processum de elec.c. bone.d.ī.de similibus.vide.d.Feli.i.c.canonum de ɔsti.col.17.circa pn.Et.d.ar.f.3ª.tiᵒ.5.c.3.ꝛ ifra.v. iudicare a pnᵒ vsqꝫ ad.§.5.

¶ Nō q iqsitor cū dyocesano possint iterptari sta tuta edita ɔ̄ hereticos vt pꝫ i lrīs Inno.4.q̄ icipiūt 39
cū negotiū fidei.imo ipe inqsitor solus vt pꝫ in lrīs Alex.4.q̄ icipiunt.prcūctis:ꝛ pōt absoluere hereti/cos ab excōicatione.c.vt officiū.de here.lib.6. Non tñ reperit q possint secū dispēsare in irregularitate si icurrisset ꝛ pōt dispensare cū penitētibus qui sunt traditi carceri perpetuo ꝛ in alijs penitentijs sibi in iūctis.c.vt commissi.de here.l.6. Et possint proceder ɔtra tales penitētiatos si nō adiplent vel fugiūt ex carcere tāqꝫ ɔ̄ impenitentē.vt i.c.excōicamus.d.ī. de here. ꝛ debent dare sacra penitētie ꝛ eucharistie traditis curie seculari.c.super eo.ð here.li.6. Et pōt dare penitētias pecuniarias p substētatiōe sui offi/cij vt pꝫ in.d.dir.ꝛ per.d.Jo.cal. Et possint dare i dulgētias multiplices. vt pꝫ in priuilegijs diuersoꝝ pontificū:ꝛ ipe habet plenariā indulgentiā.vt pꝫ i litteris Inno.4. ꝛ aliorum : ꝛ si moritur in officio habet etiam plenariam.

Insensibilitas que opponit temperantie per deffectuꝫ.est fugere delectationē.ita vt pter/mittat ea que sunt necessaria ad ɔseruatiōeꝫ nature:ꝛ est vitiuꝫ repugnans ordini naturali.quia natura apposuit delectatiōes operatiōibus nature necessarijs. Sciendū tñ q ab huiusmodi delectatio nibus ɔsequētibus huiusmodi operatiōes quādoqꝫ laudabile vel etiā necᵐ est abstinere propter aliquē finem sic propter sanitatē corporalē aliqui abstinēt a quibusdā delectationibus cibi ꝛ potus ꝛ venereo rū:ꝛ etiam propter alicuius officij executionē. sicut

athletas & milites nec° est a multis delectationibus abstinere vt officium proprium exequatur. Et similiter penitentes ad recuperandum anime sanitatem abstinent a delectationibus quasi quadam dieta vtatur: & homines volentes contemplationi: & rebus diuinis vacare. oportet q se magis a carnalibus desiderijs abstrahant. Nec aliquid predictorum ad insensibilitatem vitium pertinet.q: sunt sm rectam rônem. sicut legitur de Daniele. Nec dicendi sunt insensibiles.spirituales qui fugiunt oem delectationem sensibilem.maxime veneream propter delectationes spirituales.q: spirituales sunt nobiliores:& perfectiores: & sic non subtrahunt ab omni delectatione.hec.s.T.2.2.q.142.ar°.4.

Insidijs vtrum liceat vti in bello.vi.bellum.§.9.

Insipientia est idem q stultitia: & contrariatur sapientie.hec.s.Tho.2.2.q.46.ar°.4.ad p°. Et dicitur insipiens qui futura non considerat.stultus vero qui nec presentia.vel insipiens est qui mala presentia vel futura non attendit.stultus aut qui hec attendit.sed non vitat.hec.s.Tho.in ps.48.

Inscriptio vt ponit Pa.in.c.sup his.de accu. sm aliquos est quando accusator profitetur vera que in libello sunt vel sm alios cum profitetur se velle prosequi vsq ad finem. sed sm alios & verius inscriptio est quando accusator se obligat ad penam talionis.de istis opinionibus habes i.l.sicut.i prin°. ff.de accusa.l.in causis.C.eo.vtrum sit necessaria & quando vide.vi.accusatio.§.1.

Insignia vtrum possit quis sibi assumere.Re. sm Pa.in.c.dilecta.de exce.prela.q communiter tenetur:q sic:& arma sicut nomen accipitur ad placitum vt cognoscatur ab alio.Insti.de le.§.si quis in noie:&.l.ad recognoscendum.C.de i genu.& manu.& etiam sm e.pot arma alterius accipere sicut & nomen quod limitat nisi illi cuius sunt pretenderent aliquod damnum vt puta facinorosus assumeret arma alterius.posset ille ostendi loco facinorosi:& talis pot iplorare officium iudicis:& iudex potest prohibere q: ad eum spectat quies populorum.l.i.§.quies.ff.de offi.prefec.vr. Idem vbi interest reipublice.sicut si aliquis accipit insignia boni artificis qui non est ita bonus: & ita decipiuntur populi.de hoc habes per Bar.i tra. de insignijs & armis. Et nullus potest accipere insignia alicuius dignitatis nisi habeat illam dignitatem alias est falsarius.l.eos:& quod ibi nota.ff.de falsis.facit.c.p°.de.cle.non.or.mi.

Intentio nominat actum voluntatis presupposita ordinatione rônis ordinantis aliquid in finem.vnde.s.Tho.1.2.q.12.ar°.4.sic ait. Intentio sicut ipm nomen sonat significat i aliud tendere. In aliqd aut tendit & actio mouentis & motus mobilis.sed hoc q motus mobilis in aliquid tendit ab actione mouentis procedit.vnde intentio p° & principaliter pertinet ad id quod mouet ad finem.vnde dicimus architectorem & oem precipientem mouere suo imperio alios ad id ad quod ipse tendit.voluntas autem mouet oes alias vires anime ad finem. vnde manifestum est q intentio proprie est actus voluntatis. Intentio aut dr occulus sz Aug.Mat.6.si occulus tuus fuerit simplex:&c. Et similiter sm eundem Aug. dicitur lumen.iuxta illud.vide ergo ne lumen qd i te est tenebre sic.q: lumen rônis dirigentis vel ordinantis in operationibus humanis precedit ipm actum voluntatis qui est intentio vel q: est nota ipi intendenti.vnde intendere dicimur q: volumus ad finem per aliquid aliud peruenire. Intentio etiam cordis dicitur clamor ad deum sm prosperum in lib.sententiarum. tum quia deus est cognitor intentionis vel q: cum oramus intentionem nostram ad deum dirigimus que quidem intentio vim clamorum habet.

¶ Utrum intentio habitualis sufficiat ad meritum bone actionis.s.vt actio sit meritoria .Re. sm .s.Tho.2°. sniarum di.40.ar.vltimo.ad.6m.q non sufficit oio habitualis ordinatio ipius actus i deum q: ex hoc q aliquid est i habitu nullus meretur. sed ex hoc q actu operatur nec tn oportet q intentio actualis ordinans i finem vltimum sit semper coniuncta cuilibet actioni que dirigitur i aliquem finem proximum: sed sufficit q aliquando actualiter.oes illi fines i finem vltimum referatur. sicut fit quando cogitat se totum ad dei dilectionem dirigere. tunc.n.quicqd ad seipm ordinat i deum ordinatum erit. Et si queratur quando oportet actu referre i finem vltimum.hoc nihil aliud est querere qz querere quando oportet actum charitatis exire in actum:de quo vide.vi.charitas.§.10.q: quandocumq habitus charitatis i actum exit fit ordinatio hominis i finem vltimum & per consequens oium eorum que i ipm hominem ordinantur vt bona sibi hec.s.Tho. Idem dicit.e.lib.di.38.q.p°.ar°.4. ad.4m.& Jo.caple.2°.di.40.dicit q sm Sco.non sufficit q actus sit ordinatus sm habitum neq requiritur q sit ordinatus sm actum vt sit meritorius.sed requiritur q sit ordinatus sm virtutem & quantum ad hoc dicit sm verba sancti Tho.sed ipse Sco.aliter declarat quid sit ordinare sm virtutem dicit.n.ipse Sco.q est quando ex appetitu vnius finis sequitur operatio alterius imediate vel q: ex appetitu illius finis imediate peruentum est ad hunc actum. Sed dicit ipse caple. melius dr sm.s.Tho.operatio virtualiter ordinata quando habens charitatem prius quandoq retulit se & oia sua actualiter i finem charitatis nec postea habuit oppositam relationem i contrarium finem qd fit per peccatum mortale:& postea oia que virtuose facit pro se vel sua sunt i deum relata & sic oia sunt meritoria. hec ille. Et iterum.s.Tho.in.q.de vir.q. de charitate. ar°.xi.ad.2m.dicit q omnia actu i deum referre non est possibile i hac vita sicut non est possibile q semper de deo cogitetur hec.n.pertinet ad perfectionem patrie. sed q omnia virtute referantur i deum hoc pertinet ad perfectionem charitatis. ad quam oes tenentur. hec ille. vide.vi.bone canonice.§.19.

¶Utrũ opatio humana recipiat bonitatẽ vel mali/ tiã ab itẽtione. Re. fm. s. T. 2ª 2ᵉ. q. 19. arᵒ. 7. q itẽtio se hʒ ad opationẽ dupl'r. p mõ. añtedẽter puta si quis prius cogitauit de deo ⁊ postea ieiunat pp deũ: illõ ieiuniũ hʒ bonitatẽ suã ab illa itẽtiõe q ẽ cã illius ie iunij. Alio mõ se hʒ itẽtio ↄsequẽter vel ↄcomitãter vt puta si qs faciat aliqđ opᵘ ⁊ postea ordinet ipʒ i deũ vel i aliũ finẽ bonũ: ⁊ tũc bonitas prime volũ tatis nõ cãtur ex illa itentiõe. sʒ forsitã bonitas secũ de volũtatis quo volũtate ordinauit i ipʒ deũ. Nõ tñ q cũ malũ ↄtingat ex singularibus defectibᵘ. bo nũ aũt ex tota ⁊ integra cã. iõ si actus volũtatis sit de aliquo malo si sit etiã ex bona itẽtiõe: erit tñ malus simpl'r. sicᵗ si quis vellit furari vt det elemosinaʒ. erit actus malus. silr si qs faciat bonuʒ pp malũ finem. erit simpl'r actus malus. puta si qs det elemosinam pp vanãgloriã: si aũt sit de bono ⁊ bona itentione. sic erit bonũ simpl'r. Sic igiᵗ semp operatio dr ma la ex mala itentiõe. Nõ tñ semp dr bona ex bona i/ tentiõe. sʒ qñ ẽ de re bona ⁊ bona itentiõe. Si vero itentio sit ↄsequens nõ dabit bonitatẽ neqʒ malitiaʒ actioni precedenti sed sequenti.

3 ¶Utrũ actus exterior addat aliqđ ad actũ iteriorem i bonitate ⁊ malitia. Re. s. s. T. 2ª. sniaꝝ di. 40. ar. 3. q actus exterior ⁊ actus iterior volũtatis. hoc mõ cõparãtur ad inuicẽ q vterqʒ quodã mõ est alteri bonitatis cã ⁊ vterqʒ qñtũ i se est. quãdã bonitatem hʒ quã alteri dat. actus. n. exterior bonitatem hʒ ex circũstãtiaꝝ cõmẽsuratiõe fm quã ꝓportionatus ẽ ad finẽ hoĩs ↄsequẽdũ: ⁊ q actus exterior cõparaᵗ ad volũtatẽ sicᵗ ad obiectũ: ide est q hãc bonitatem volũtatis actus iterior ab exteriori hʒ. Nõ quidẽ ex eo fm q est exercitus. sʒ fm q est intẽtus ⁊ volitus. q: fm q est exercitus sequtur actũ volũtatis: sʒ q̃daʒ rõ bonitatis ↄsistit i actu iterioris voluntatis. fm se fm q volũtas est dña suoꝝ actuũ fm quã bonitatẽ actus hʒ rõeʒ meriti vel laudabilis: ⁊ hec bonitas ex actu interiori in exteriorẽ ꝓcedit loquẽdo igiᵗ de illa bonitate quã volũtas actui exteriori ꝓbet: actus exterior nihil bonitaẽ addit dũmõ volũtas equal'r itẽsa sit. Hoc ꝓ tãto dico q: quidã actus sunt dele/ ctabiles i qbus volũtas nõ põt eẽ ita itẽsa añ actuʒ sicᵗ i ipo actu vt pʒ i actu fornicatiõis. vñ non eq̃l'r demereᵗ qui vault fornicari ⁊ qui actu fornicaᵗ. q: volũtas nõ põt eẽ adeo perfecta añ actũ sicut i ipo actu. quidã vero actus sunt difficiles i quibus volũ tas remittiᵗ i actu ⁊ in istis volũtas põt esse magis ꝑfecta ante actũ q̃ i ipo actu. Si aũt loquamur de bonitate actus quã actus exterior hʒ ex se: sic actus exterior cõplet iteriorem i bonitate vel malitia sicut terminus motus: cõplet motũ: cõparaᵗ. n. ad volun tatẽ vt obiectũ. Et q: ad ꝑmiũ essentiale ordinatur actus ꝑ bonitatẽ primã quã habet a volũtate put liberal'r reddiᵗ ⁊ ex amore. ideo actus exterior nihil adiũgit ad ꝑmiũ ẽentiale. Tñ. n. mereᵗ q hʒ ꝑfectã volũtatẽ aliquid faciẽdi quãtũ si faceret illud. Et si facit vnũ quãtũ si faceret multos. volũtate equal'r ꝑ fecta ꝑmanẽte. Ad ꝑmiũ aũt accidẽtale per bonita tẽ ordinaᵗ q̃ est ipius actus exterioris hʒ se. Et ideo actus exterior adiũgit aliqđ ad ꝑmiũ accidẽtale. Ubi gratia. Martir iquãtũ exterius patiᵗ: victoriã de aduersarijs fidei hʒ: ⁊ ex hoc sibi aureola debeᵗ. Silr etiã aliqs ex hoc q in actũ exteriorẽ freqẽter erit. magis habilitatur ad bonuʒ ⁊ ex hoc sequiᵗ q i charitate crescat. Silr per actũ exteriorẽ puniᵗ ma gis q̃ per solã volũtatẽ: ⁊ iõ actus exterior adiũgit i satisfactionẽ: ⁊ silr i oĩbus alijs q̃ ↄsequũtur boni/ tatẽ actus hʒ q exercitus est. Et sic illa vidua de q̃ dr Luc. 21. plus alijs misisse. dr q: efficatiori volũta/ te illud dedit. vñ magis merebaᵗ apud deũ q̃ ꝑmio essential'r q̃ʒ illi q maiora munera cũ minori deuo/ tiõe dabãt. sʒ quãtũ ad ꝑmiũ accidẽtale illi poterãt plus mereri hʒ q per maiora munera plus satisfa ciebãt vel etiã ministros tẽpli plus ad orandũ pro se ꝓuocabat. vel quicqđ hmõi est. qđ actũ exteriorẽ fm se sequiᵗ. Vide meritũ. §. 6.

¶Utrũ sola volũtas cũ itẽtione sine opere valeat ad meritũ. Re. vbi. s. arᵒ. 3. ad. 6ᵐ. q voluntas tendit in actũ exteriorẽ sicᵗ i obiectũ. vñ si adsit facultas opan di nõ posset eẽ volũtas ꝑfecta nisi opareᵗ: ⁊ iõ non est superfluũ facere. q: sine actiõe nec ipa volũtas bo/ na esset. ꝑterea actus exterior ẽ in ꝑcepto: ⁊ iterũ. ad ꝑmiũ accidẽtale ↄfert. Et sic qñ adest facultas ope/ rãdi nõ sufficit bona volũtas. imo nec est ꝑfecta si/ ne opere: si autẽ desit facultas sufficit bona volũtas quãtũ ad ꝑmiũ essentiale. totũ. n. qđ pertinet ad ꝑ/ miũ ẽentiale ẽ a volũtate iformata charitate. Ma la tñ volũtas sine ope sufficit ad malũ. nõ tñ ad in currẽdã penam. crescit etiã aliquo mõ ex operatiõe. maxime q̃tũ ad essentialia vt i. §. ꝑcedenti. 4

¶Utrũ sequẽs effectus addat ad bonitatẽ vel mali/ tiã actus. Re. hʒ. s. T. 2ᵉ. q. 20. ar. 5. q aut est ꝑcogi/ tatus vel nõ. si ꝑ mõ manifestũ est q addat. cuʒ. n. aliquis cogitans q ex ope suo multa mala possunt seq. nec pp hoc dimittit ex hᵒ apparet. volũtatẽ suã maxime eẽ iordinatã. si aũt euẽtus sequẽs nõ sit ꝑ/ cogitatus. tũc distinguẽdũ est q: si ꝑ se sequiᵗ ex tali actu: ⁊ vt i pluribus hʒ hoc euẽtus sequẽs addit ad bonitatẽ: ⁊ malitiã actus. Manifestũ est. n. meliorẽ actũ esse ex suo genere ex quo possunt plura: ⁊ peio rẽ. ex quo nata sunt plura mala seq. Si vo ꝑ acciñs ⁊ vt i paucioribus. tũc euẽtus sequens nõ addit ad bonitatẽ vel malitiã actᵘ. nõ. n. daᵗ iudiciũ q̃ re aliq̃ hʒ illud qđ est ꝑ acciñs. sʒ solũ per illud qđ est ꝑ se. 5

¶Utrũ aliquis possit applicare opa sua vel alterius per intẽtionẽ alteri. Re. q sic. tribᵘ modis. Primus est particularis qñ aliqs applicat sua opa alteri exi/ stẽti i charitate si ipe etiã sit i charitate q: se habẽt sicᵗ mẽbra viiᵘ corporis quoꝝ vnũ ꝑ alio satisfacit. Secundo mõ platus põt applicare bona opa suoꝝ 6

subditoꝝ alijs.nō credo tñ ꝙ requirat illū platū eē in charitate.sed sufficiat ꝙ illi quibus applicātur: ⁊ illi a quibus fiūt illa bona q̄ applicātur sint i chari tate.q2 participāt i vno corpore.dispēsatio aūt per tinet ad iurisdictionē vt dictū est.℣.idulgētia.§.9. Tertio per modum idulgētie de quo.℣. indulgen/ tia.§.18.⁊.19.s.obtinendo pro alio.

7 ¶ Nota sm.s.Tho.12ᵉ.q.18.ar.8.ꝙ operatio pro/ cedens ab itentiōe humana deliberata est bona vel mala.si.n.est ordinata vt debet.est bona alias se/ cus.nō tñ oportet ꝙ semp sit meritoria vel demeri/ toria q2 dat mediū.puta si detur elemosina ex pie/ tate naturali ab eo qui nō est i gratia.q2 est bona. sed nō meritoria.℣.meritū.§.fi.⁊.§.5.

Interdictū.ꝑ.qd sit ⁊ quotuplex. Ubi.ꝑ. sciē dū sm Hosti.ꝙ iterdictū.excōicatio.⁊ suspē sio i multis ꝯueniunt. Primo in hoc ꝙ oēs sunt ecclesiastice cēsure.c.quærēti.de.℣b.sig. Secū/ do q2 nō debēt iferri nisi pmissa monitiōe.c.reprehē/ sibilis.de appel.c.statutū.de sen.exc.li.6.⁊.c.roma/ na.e.ti.⁊ lib.§.nec i spē. Tertio q2 oēs debent fieri i scriptis i quibus exprimat causa rōnabilis.c.medi cinalis.e.ti.lib.6. Et quō ista debeant fieri.℣.excōi catio.2°.prin.⁊.§.ꝑ.2.⁊.3°. Quarto ꝯueniūt q2 non suspēdūtur per appellationē sequētē.c.ad hec.de ap pel.⁊.c.is cui de sen.exc.li.6.secus per pcedētez.d.c. is cui: ⁊.℣.excōicatio.2°.§.15. ⁊ infra.§. sequenti. Quinto q2 ꝯstitutus i aliqua illaꝝ incurrit irregu/ laritatem celebrādo.d.c.is cui. Sexto q2 absolutio ꝑoꝝ fit pcedēte iuramēto d̄ parēdo mādatis eccle sie.vt in.c.venerabili.de sen.exco.⁊ .℣.absolutio.3°. prin. Septimo q2 quelz relaxari pōt ad cautellā.d. c.venerabili.nisi sit iterdictū generale.c.psenti.li.6. de hoc i.§.sequēti. Octauo q2 vtraq3 ligat lz iniu/ sta.xi.q.3.snia:⁊.c.si qs eps: ⁊ neutra ligat si ē nul/ la.de quo.℣.excōicatio.2°.§.9.⁊ sequētibus. Nono cōueniunt q2 ligati aliqua p̄dictaꝝ nec eligere nec eligi pōt.c.cōstitutus.ꝑ.de appel.⁊.c.cū dilectus.de ꝯsue. Decimo q2 talis sententia debet etiā a superio ribus obseruari.c.cū ab ecclesiaꝝ.de officio.or. Un/ decimo q2 nullus coꝝ durāte sentētia pōt testari.c. apostolice de excep.⁊ de testi.c.veniens.in fi.de hoc ℣.testamētum.§.i.nono probibito. Duodecimo q2 supior nō debet ipas sentētias relaxare vel pronun/ tiare illas nullas eē nisi vocatis partibus.c.roma/ na.§.pen.de app.lib.6. Tertiodecimo q2 illi q sunt priuilegiati vt recipiātur in proprios filios romane ecclesie.lz propter hoc nō sint exēpti.tñ sicut nec ex/ cōicari sic nec iterdici. nec suspendi possunt ab alio q̄ a romano pontifice.vel legato a latere.c.veniēs de verb.sig.lib.6.

ꝑ ¶ Secūdo sciēdū ꝙ pdicta in multis differūt. Pri/ mo q2 sunt diuersaꝝ specierū si proprie sumātur.vt sunt cēsure ecclesiastice.d.c.q̄rēti.⁊.c.trāsmissa.d̄ elec. suspēsio tñ cōiter sumpta est genus ad iterdictū sm Jo.cal.i tractatu de interdicto. Nā ꝑ euz.iterdictus ⁊ excōicatus sunt suspēsi non aūt.ecōu. Secūdo diffe/ rūt i participatiōe q2 cū suspēso ⁊ iterdicto pōt quis extra diuina participare nisi participatio esset sibi sim pliciter iterdicta.c.epoꝝ.de priui.lib.6.sz nō cū ex/ cōicato.c.nulli.⁊.c.cū desideres.de sen.exco. de quo infra.§.4. i fi. Tertio q2 proprie singularis perso/ na suspenditur ⁊ non interdicitur nisi improprie.c. cuz dilectus.de relig.do.⁊.c.postulasti. de de.exco. mi.i fi.locus vero ppe iterdicitur.c.nō est vobis.d̄ spon.lz i penam personaꝝ iterdicatur.c.ꝑ.de postu. Pro hac dsa.c.v.⁊.g.d̄ priuil. Uidet tñ ꝙ persona possit iterdici ⁊ suspēdi.i.c.ꝑ.de priuil.§.eos. lib.6. Quarto dsnt q2 excōicatio fert i psonā ⁊ nō i locū .c.romana.§. vniuersitatē.de sen.exc.li.6. sz iterdi/ ctū fert i locū ⁊ personā.d.c.nō est:⁊.c.fi. de sen.exc. li.6. Quinto q2 epi nō icurrūt suspēsiōis vel interdi cti sniaz prolatā ab hoie vel a iure nisi specifice ex/ primātur.c.q2 periculosum.de sen.exc. li.6. secus de snia excōicatiōis.facit.c.nulli.de sen.exc.li.6. Sexto q2 iterdictū generale loci nō pōt ad cautellā relaxa ri.c.pñti.de sen.exc.li.6.secus de excōicatiōe:⁊ suspē sione.c.pterea.el.2°.de app. Septimo q2 excōicatio regulariter nō suspēdit ab iferiore a papa.sz iterdi ctū sic.sm multos. Notanduz tñ quātū ad istud.ꝙ Pa.i.c.ad hec de app. recitat. Jo.an.ponētē tria. Primū ꝙ eps pōt suspendere iterdictū suū q2 sicut pōt totū tollere.ita partē.s.suspēdere ad tps.ar.l.iu dicīū soluit.ff.de iudi. Secūdū ꝙ appellatio facta post suspēsionē tenebit ipaz suspēsam.sicut si fuisset lata sub ꝯdictiōe.ar.c.pterea.de app. Tertiū ꝙ ex/ cōicatio suspēdi non pōt nisi totū tollat.q2 cōicare nō debemus excōicato añ absolutionē factā in for ma ecclesie. Eadez dicit.d.Anto. Jo.cal.tenet ꝯ.2ᵐ. q2 non est noua snia.dicit.n.sic. Interdictū persone suspēdi nō pōt sicut nec excōicatio.c.cuz desideres. de sen.exc.sed iterdictū loci bñ pōt suspēdi.de spon. nō est vobis.de priuil.c.priuilegia:⁊ est bz eū diuer sitatis rō.q2 locus iterdicit q nō delinquit cū sit res inaiata.vñ est sensus iterdico locū.i.celebrātes i lo/ co.vñ proferēs pōt ab hac snia excipere quos vult. Itē ꝙ certa officia celebrātes i loco sint excōicati: ⁊ nō alij:⁊ ꝙ certo tēpore seruet iterdictū.s.cū dñs terre fuerit pñs:⁊ nō alr.de officio deleg.sane.⁊.d. c.nō est vobis. Uel si proprie dicat iterdictus locus q2 tñ illud fuit factū pter delictū hoīs nō loci po/ terit ibi celebrari ad tēpus:⁊ hoc est iterdictū suspē di.vt i.c.si priuilegia.de priuil. Si vero fuit iterdi/ cta persona pter propriā ipius culpā nō potest su spendi si tñ penitet ⁊ satisfaciat.relaxanda est snia. alias nō debet sacra tractare: itellige in quibus est iterdictus.c.si qui sunt.di.81.⁊.c.ministri. vñ appel latio sequēs nō ppe suspendit:⁊ idez dicendū esset de persona iterdicta sine sua culpa.s.ꝙ posset suspē di sicut de loco.hec sm Jo.cal. Jo. vero de ligna te

net ɔtra.p^m.ibidẽ Jo.an.q: in istis censuris primus actus nõ separatur a.s.d.c.is cui:⁊ sic non potest suspẽdi.⁊ remanẽte.p.i.nõ põt eẽ ꝙ sit interdictus a celebratiõe:⁊ possit celebrare. Pa. vero aliter dicit ibidẽ.vnde p3 ꝙ materia ẽ valde difficilis. Pro declaratiõe tñ posset dici ꝙ ista tria ɔueniũt quo ad suspẽsionẽ ⁊ appellationẽ interpositã3. vnde possumus sic distinguere Theologice.ꝙ ista suspẽdi põt dupl'r itelligi. vno° ꝙ remaneat vinculum ⁊ nõ habeat suũ effectũ:⁊ sic ea suspẽdi est ipossibile. q: excõicatio.suspẽsio ⁊ iterdictũ nihil aliud sunt nisi q̃dam sepatio a diuinis:⁊ ideo dicere ꝙ est excõicatus vel iterdictus ⁊ non est sepatus implicat: ⁊ isto mõ voluit itelligere Jo.de lig. ⁊ sic ɔcludit rõ sua. Alio° põt itelligi ꝙ tollit cũ cõditiõe.s.ꝙ nisi infra tot dies sic fecerit vel satisfecerit vel sitia.iterum de nouo icurrat:⁊ sic habet quãdã similitudinẽ cũ suspensione. Ista.n.sm Pe.de pal. dñr sm quãdã similitudinẽ:⁊ sic illo tẽpore itermedio põt celebrare ⁊ facere alia spiritualia : ⁊ isto mõ appellatio medio tẽpore iterposita suspẽdit sniã3.simile illi quando aliquis absoluit ab excõicatiõe tẽpore necessitatis:⁊ nisi se psentet de nouo icurrat.c.eos.ð sen.exc. lib.6.vide.ð.excõicatio.2°.§.8.Octauo differũt h3 Pa.i.d.c.nõ est vobis.in glo.i.ð.donec. q: quãtũcũq3 excõicatio ferat ad tẽpus. semper tñ requirit absolutio post illud tẽpus. secus i interdicto vel suspẽsione.vnde si dicat suspẽdo.vel iterdico te donec satisfecerit.post satisfactionẽ nõ requirit asolutio.secus de excõicatiõe.vide tex.cũ glo.i de.p°.de deci.⁊ Inno.i.c.cũ bone.de eta.⁊ quali.dimissa igit excõicatiõe de qua dictũ est supra:⁊ suspẽsiõe de qua dicet ifra dicẽdũ est in psenti de iterdicto vide de ista vltima differẽtia.ð.suspẽsio.§.r.de pen. differẽtia ibidem.§.8.⁊.ð.interdictũ.3.§.3.

2 ¶ Querit quid sit interdictũ.vbi sciẽdũ sm doctrinã philosophi. in ante pdicamẽtis ꝙ omne multiplex priꝰ est distinguẽdũ q̃3 diffiniẽdũ. Interdictũ igitur est duplex.s.sm iuristas.prout dicit iter duos dictum.vel inter duo dicta. vt Insti.de interdic. in pn.⁊ de hoc tractat Pa. in.c.pastoralis. de causa. pos.⁊ proprie.post glo. ⁊ h.e.dicit interdictũ idem quod iudicium.vnde interdictum possessorũ datur pro recuperãda possessione.vel dicit iterdictũ quia per ptorem interdicitur. seu prohibet aliquid fieri. Uide Spe.c.ti.§.q: vero:⁊ se. quõ sunt nouẽ interdicta publica:⁊ vigintiocto priuata:⁊ de isto non itendimus ad presens.Aliud est iterdictũ sm ꝙ accipiunt canoniste.s.quãdo aliqð spirituale iterdicit seu prohibet:⁊ hoc dicit interdictum ecclesiasticu3 seu censura ecclesiastica : ⁊ hoc est etiam duplex .s. cõiter dictũ.quãdo v3 aliquod particulare spirituale interdicit.puta cũ quis interdicit ab officio.vel beneficio.vel aliqua cõuersatiõe.32.di.c.interdixit.vel aliquis actus.de dec.c.q: propter:⁊.c.is cui. de sen. exc.li.6.⁊ hmõi.⁊ istud proprie dicit suspensio.cõiter tamen dicit iterdictũ.de quo per se dicẽdũ est infra.ð.suspensio. Alio mõ accipitur proprie iterdictũ ecclesiasticũ.sm ꝙ dicit ab interdico interdicis. quod idem est qð prohibeo.c.cũ illor.ð sen.exc.vbi dicit i tex.quibus est absolutio taliũ iterdicta:⁊ maiora intelliguntur eis prohibita quibus vetita sunt minora : ⁊ hoc est quãdo i aliqua terra vel ecclesia vel personis iterdicit administratio sacror.vel celebratio diuinor officior. seu executio aliquor spiritualiũ.sm Inno. Et vocatur ecclesiastica cẽsura.c. querẽti.ð.ð.sig.seu neruus ecclesiastice disciplinę.c. cum inter.de cõsue.q: sicut in neruis stat fortitudo sic i cẽsura.v3 i excõicatiõe suspensione ⁊ iterdicto. vel q: sicut neruus flectit ⁊ nõ rũpitur ita ⁊ cẽsura. Interdictũ igitur h ꝙ est in proposito sic diffinitur. Interdictũ est priuatio quo ad aliqua ecclesiastica. per sententiã iuris vel iudicis facta.Unde sm Inno. dicere iterdico talẽ locũ.nihil aliud est q̃3 iterdicere ibi homines habitãtes a certis sacris ibi accipiẽdis ⁊ a sepulturis:⁊ ꝙ clerici ibi publice celebrare:⁊ sacramẽta ɔferre prohibẽtur.vnde interdictũ est sepatio a certis sacris:⁊ omnibꝰ diuinis officijs ⁊ ecclesiastica sepultura. de spon.nõ vobis:⁊ de pen. ⁊ re. ꝙ in te. Et hoc iterũ est duplex.s.strictũ.quod idem est quod prohibitio omniu3 spiritualiũ quod potest prohiberi:⁊ largũ.i.prohibitio aliquor spiritualiũ de quibus infra.

¶ Querit quotuplex est interdictu3 ecclesiasticũ.R. 3
duplex.s.loci ⁊ psone.c.si sententia. de sen.exc.lib.6. Interdictũ loci est quãdo iterdicit regnũ.prouintia ciuitas.castrũ.vila. terra vel ecclesia. Interdictũ vero persone est quãdo iterdicit .populus.clerus.collegiũ vel qualitercũq3 alia persona. Aliquãdo vero iterdicit vtrũq3.s.locus ⁊ persona. de interdicto loci vel persone distiguit Angelica dicẽs aliud est generale aliud speciale aliud particulare dicẽs ꝙ idem ẽ iudiciũ de generali ⁊ speciali. Rosella vero eãdẽ distinctionẽ ponit inuens ꝙ idem sit speciale ⁊ particulare ⁊ hoc accepit a.d.ar.s.⁊ melius dicit q̃3 Angelica vt ifra patebit. Iterũ melius distinguit Pis. sm tex.⁊ doc. dicẽs.ꝙ aliud est generale aliud particulare.generale dicit quãdo iterdicit regnũ vel puincia.ciuitas.castrum.seu vila. Particulare vero quãdo de multis ecclesijs vna.vel pauce. seu multe ecclesie.c.cũ i partibus. de verb.sig.vbi Pa. sic ait. Primo nota ex tex.ꝙ particulare interdictu3 dicit quãdo vna ecclesia vel plures ecclesie specifice:⁊ nõ sub noie vniuersitatis iterdicuntur.generale vero est. quãdo vniuersitas vniꝰ loci iterdicit. siue locus sit paruus.siue sit magnus.vt est vila.vel castrũ: ⁊ est rõ q: ⁊ si i vila nõ eẽt nisi vna ecclesia.tñ acta ẽ habere plures:⁊ habet plura loca.vnde ɔtinet i se vniuersitatẽ:⁊ nõ q: facit ad multa:⁊ maxime ad ɔstitutionẽ Bonifacij.vbi cauet.ꝙ pro pecuniario de/

dito nō debet fieri iterdictū generale per ordinariuꝫ vel delegatū sine licētia speciali pape. Et itē nota ꝙ olim nō licebat tēpore generalis iterdicti submis/sa voce quotidie celebrare sine priuilegio. de quo in d.c.cū i partibus.secus hodie de iure nouo. vt in.c. alma.de sen.exc.lib.6.hec Pa. Facit etiā moderno tēpore qꝛ multi habēt priuilegiū ꝙ tēpore generalis iterdicti possint audire.percipere.vel celebrare diui na. Nō etiaꝫ fm.d.ar.f.3ª.parte.ti.27.c.2°. post Jo. cal.ꝙ quādo interdicit aliqua ecclesia.vel aliq̄.aut etiā cū iterdicūtur oēs ecclesie vnius ciuitatis:vel ꝓ uincie.nō icludēdo totum territoriū.tunc ē speciale qđ idē est particulare.fm tex.Pis.ꝛ Pa. Nā si di/cat interdico oēs fm Jo.cal.idē ē ac si diceret istā: ꝛ istā:ꝛc.qđ ē ꝯ id qđ dicit Rosella.ꝟ.iterdictū.ꝓ. .§.3.vbi dicit ꝙ quādo dicit interdico omnes eccle/sias non est particulare qđ falsum ē.vt patet.nisi.n. includat totum territoriū remanet particulare.s. qꝛ sole ptes sunt iterdicte:ꝛ posset qs celebrari ꝛ audire diuina extra illas ecclesias.

4 ¶ Queritur quotuplex ē iterdictū persone.R. ꝙ simi/liter est duplex.s.generale quādo.s.promulgat i cōi. populus.ciues.icole.collegiū.clerus.vel vniuersitas. idest sub predictis appellatiōibus .d.c.alma.§.illis: ꝛ.d.c.si sententia .§.pen.vel quecūqꝫ alie psone sub noīe vniuersitatis:ꝛ i tali fm Jo.cal.habet locuꝫ ex/trauagās Bonifacij prouide attēdētes. de q̄ supra imediate fm.e.Jo.cal.in isto nō habet locū modera tio decre.alma.q̄ loquit solū ꝺ iterdicto generali loci. Et nō ꝙ quādo iterdicit populus. seu collegium ꝙ oēs de populo.seu collegio sunt iterdicti.d.c.si snia. Aliud ē particulare.s.quādo iterdicit aliquis noiati. vel ꝑ circūlocutiōes que habēt vim nois proprij. de appel.c.preterea.el.2°.vel quādo nominātur plures in aliquo facto.vel delicto.puta dicendo oēs illos qui tale delictū fecerūt.vel faciēt. Et nō ꝙ oēs psone in/terdicte generalr vel particulr quocūqꝫ vadūt sem/per sunt iterdicte.quousqꝫ durat iterdictū vel absol uat.nec possunt exercere aliquē actū ꝓcessoꝝ tēpore iterdicti.qui pertineāt ad aliquē ordinē.vel celebra tionē diuinoꝝ.aliter violarēt iterdictū.similiter non audire diuina ꝰ moderationeꝫ.d.c.alma. qꝛ vt di/ctum est.illa decre.loquitur de iterdicto loci generali nec oportet distiguere iter speciale ꝛ particulare si/cut facit Angelica.qꝛ cōiter doc.ꝛ etiā tex.i.d.c.cuꝫ i partibus.accipiūt pro eodem.speciale particulare. nec est aliquis doc.q accipiat pro eodem speciale ꝛ generale sicut facit Angelica. Et nō ꝙ iterdicti pro prio nomine.vel alia certa circūlocutione. siue per sententiā designati.qui dicūtur nominatim interdi/cti. sunt vitandi in diuinis sicut excōicati.episcopo/rum : de priuil.lib.6.secus esset in aliis a diuinis.qꝛ interdicti extra diuina non sunt vitandi.de quo su/pra.§.ꝓ.in.2ª.differētia:ꝛ.J.ꝟ.iterdictū.6.§.ꝓ.

¶ Item notandū ꝙ ponit alia distinctio iterdicti i 5
de.pª.de sen.exc.s.iterdictum est duplex.vꝫ cōiter di/ctum prout est quedā cessatio a diuinis q̄ aliquādo noiatur suspēsio diuinoꝝ organoꝝ .de qua i.c.irre/fragabili : ꝛ.c.si canonici.de offi. or. ꝛ fm aliquos i.c.dilectis.de app. ꝛ de hoc.dr i.§.seqūti. Aliud ē iterdictū proprie.de quo i.d.c.qđ i te. nō est vobis: ꝛ alma:ꝛ similibus. Interdictū .ꝓ.mō.s.cessatio est duplex fm Pa.d.c.dilectis. vꝫ generalis:ꝛ specia/lis.generalis quādo i tota ciuitate ponit talis cessa tio : spealis vero quādo i vna sola ecclesia : ꝛ talis cessatio fm.e.Pa.ibidē. siue generalis siue specia/lis nō est proprie iterdictū.ſꝫ est quid facti fm quan dā particularē cessationē ab aliquibus diuinis.s.ſꝫ cōsuetudinē alicuius loci. vnde debet seruari fm ꝙ determinat ibi ꝯsuetudo.vel determinatio iponētis talem cessationē:ꝛ qꝛ nō est proprie iterdictū ideo si quis in tali loco celebret nō fit irregularis.eo ꝙ non reperit in iure.d.c.is:ꝛ isto modo intelligit Inno. i.d.c.irrefragabili:ꝛ Pa.post Antho.de but.i.d.c. dilectis:ꝛ quō tūc icurrat suspensionē vide infra in terdictū.5.§.i. Interdictū vero.2°.mō.s.proprie.siue generale siue speciale loci.de quo supra.3°.§.est du/plex.s.strictū fm dispositionem.d.c.nō est vobis.de spon.s.fm iura antiqua. Aliud largū fm dispositio nē.c.alma.pᵐ.vocat generale fm Inno. in.d.c.nō est.nō generalitate loci qꝛ potest eē generale ꝛ spe/ciale.sed generalitate diuinoꝝ.qꝛ prohibētur oia di uina preter necessaria:ꝛ hoc vocat ab ar.f.3ª.ti.27. c.5. Interdictū strictissimū. Et Honorius.4.i quo/dam priuilegio pro fratribus ꝓdicatoꝝ qđ incipit. Meritis vestre religionis.vocat ipm iterdictum in quo ꝓhibētur oia diuina ꝓter baptismū paruuloꝝ ꝛ penitētia morietium:ꝛ videt ꝙ nūc nullus possit ponere tale iterdictū preter summū pontificē.qꝛ infe/rior nō potest apponere clausula ꝯtra dispositionē iuris cōis.fm Pa.in.c.pastoralis.de appel.etiā de/legatus de latere:ꝛ probatur per glo.i.c.fi.de here. lib.6. Idem dicit ipe Pa. in.c.ad hec de appel. sed istud tale iterdictū derrogat iuri cōi.s.d.c.alma. Et si quis celebraret in tali iterdicto efficeret irregulis. fm Inno.in.d.c.nō est:ꝛ sic patet ꝙ ipe Inno.non est sibi cōtrarius.si dicat in.c.irrefragabilis ꝙ non efficitur irregulis qꝛ celebrat in cessatione generali. in.d.c.vero.nō est.dicat ꝯtrariū.qꝛ in ꝓ loquitur de interdicto ꝓ mō .i. improprie vel cōiter. in.2°.autē de interdicto siue cassatiōe.2°.mō que est interdictū proprie. Et isto modo strictissimo positū fuit Bo/nonie a Julio.2°.1506.de mēse octobris: ꝛ tēpore. Jo.an.ferrarie.fm ꝙ ipe inuit i.c.permittimus. de sen.exc.ꝛ de hꝰ dicet.§.7.ꝛ i tali iterdicto qđ dr stri ctū.seu ſꝫ iura antiqua.pmittebat baptisma paruu loꝝ.pnia morietiū:ꝛ viaticū.ꝯfirma° i frōte. ꝺ spō. nō ē vobis.de Pe.ꝛ re.qđ i te. Permittebat etiam

cōfectio crismatis.c.qm̄.e.ti.li.6. ⁊ celebratio misse semel i septimana pro cōficiēdo corpore christi pro i firmis.d.c.pmittimus.tenet etiā matrimoniū. Ut aūt i tali permittat sepultura clericis seruātibus interdictum:⁊ q possint clericalibus vel termi submissa voce clausis ianuis:⁊c̄. dicere officiū: ⁊ silr cōcedat penitētiā accipiētibus crucē sicut ex grā permittit. i.d.c.qd in te.nō reperi aliquē doctorē hec determinate dicentē.ex vna tn̄ parte videt q sic.q2 ista sūt sm iura antiqua q̄ videtur eē seruāda i tali iterdicto.ex alia parte videt q nō.q2 sm glo. Jo.an.i.d.c.alma.non permittūtur nisi illa q̄ sunt supradicta imediate.credo ex quo nō sunt nec°. q papa possit remouere.vbi nō q papa pōt addere ⁊ remouere i suo iterdicto.vnde sunt cōsiderāda verba interdicentis.vide infra.§.

6 ¶ Nota q iterdictū de quo dictū est i.§.pcedēti qd vocat.cessatio diuinoꝝ sm.d.de.ad hoc q fiat sm Jo.an.necesse est ista iteruenire.Primo q hi q cessant hoc habeant ex cōsuetudine vel a iure vt cessare possint. Secūdo q vocētur absentes ad tractandū d cessatiōe. Tertio q de illa tractēt diligēter. Quarto q de cessando deliberēt. Quīnto q sit manifesta offensa ppter quā cessant. Sexta q causa sit rōnabilis. Septima q ante cessationē istrumēto vel patētibus lrīs autētico sigillo munitis. causam cessationis exprimāt. Octauo q illud istrumētū vel lras tradāt illi cōtra quē cessant. Nono q requirāt illum vt emēdet cōpetēter iniuriā ppter quā cessare volūt qd si nō fecerit tūc locū habeat cessatio. Decimo q post cessationē vtraq3 pars iter arripiat ad sedē apostolicā ifra mēsem per se vel per procuratorem sufficiēter istructū:⁊ cōtinuatis diebus q̄ cito poterūt sedi apostolice se psentēt. vt discutiat super hoc quid sit agendū.His nō seruatis nō seruat cessatio ⁊ si pars q̄ post posuit cessationē eā non seruauerit ab alijs nō seruetur:⁊ si causa cessatiōis fuerit iniusta ponētes cessationē durāte tēpore nihil pcipiūt:⁊ si perceperint restituere tenētur:⁊ parti satisfacere d iniurijs ⁊ dānis. Et sm Inno.⁊ Hosti. causa cessationis debet eē notoria qd si nō.nulla cōsuetudo pdesset q2 eēt ecclesijs honerosa:⁊ ille cōtra quē cessat nō debet cōuinci ex probabilibus.sed apertis ⁊ notorijs.maxime i cultu diuino colēdo. vt nota Jo.mo. ⁊ Archi.i.c.si canonici.de offi.or.li.6. Et dicit Pe. de pal.q si qs celebraret i tali loco q nō eēt irregularis. neq3 suspensus. q̄uis peccaret:⁊ eps pōt sine pctō ibi celebrare.c.q̄siuit.d his q̄ fi.a maior.pte.c.

7 ¶ Querit quid agendū qn̄ ponit iterdictū strictissimū de quo dictū est i.5.§.pcedēti. Naz Bono° fuit positū a Julio.2°.tale iterdictū in quo sic dicebatur. supponimus cathedralez ⁊ alias ecclesias iferiores de dicta ciuitate ⁊ sua dyocesi ⁊ monasteria. priorатus.domos.cōuētus.⁊ loca religiosa vel pia oium ordinū.specificādo pdicatores ⁊ alios.subiūgēdo ⁊ ipaz ciuitatem ⁊ dyocesiz iterdicto ecclesiastico. eo modo q eo durāte i pfactis locis nō dicātur misse: neq3 aliud diuinoꝝ officioꝝ sub pretextu cuiuscūq3 priuilegij.derrogādo:⁊c̄.subiūgēs imo pcipimus platis canonicis:⁊c̄.noiando oēs clericos i specie.subiūgēdo excepto epo. vt recedant ifra tres dies relinquēdo i dictis ecclesijs aliquos sacerdotes pro administratiōe baptismi paruuloꝝ: ⁊ penitētie morētiū:⁊ alioꝝ sacroꝝ q̄ tempore iterdicti permittūtur ministrari. Querit ergo quid sit agendū i tali iterdicto. R̄. Jo.an.in.c.pmittimus.de sen.exc.⁊ i.c alma.e.ti.lib.6.i nouella.⁊.d.Ant.de But. post eum i.d.c.pmittimus sic aiūt. Quid si adhuc hodie papa iussisset exire clerū reseruādo ibi parochiales sacerdotes pro sacris q̄ cōsueuerūt impēdi tēpore iterdicti sicut nūc Ferrarie. habet locū qd dr i.d.c.permittimus ⁊ nō quod dr i.d.c.alma. hec Jo.an.⁊ post eū.d.Ant. Ex quo p3 q talis clausula derrogat iuri nouo:⁊ sic ē stādū iuri antiquo:⁊ illa modificatio.c.alma.nō prodest:⁊ tūc idē erit iudiciuz de iterdicto generali loci:⁊ de speciali. S3 qd si dimisisset illā clausulā pcipimus recedere dcp: ⁊c̄. de qua solū faciūt mentionē dicti doc.credo q idē eēt q2 per illā clausulā.vt non dicātur misse neq3 aliud diuinoꝝ officioꝝ derrogat expresse.d.c.alma i quo pmittātur cū moderatiōe vt ifra. Sed quid si dimisisset etiaz illas de missa ⁊ diuino officio.noiando tn̄ oēs ecclesias i speciali ⁊ totū territoriū vt ibi faciebat.tūc sunt rōnes ad vtrāq3 partez.videt .n.habere virtutē iterdicti specialis ⁊ sic nō habet locū.c. alma.quod itelligit sm glo.ibi de generali loci. Ex alia parte videt eē generale loci:⁊c̄.credo pmam eē tutiorē.sed.2°.veriorem est. Nota tn̄ q papa potest iterdicere simplr ⁊ sm quid sm q sibi placet vt aliqualiter dictū est supra.§.5.in fi. ⁊ ideo cōsiderāda sunt verba iterdicti. Sed quid si dimisisset illam particulā:pro administratiōe baptismi paruuloꝝ: dico q pcessisset baptismū adultoꝝ de quo ifra iterdictū.5.§.1°. Et per illā particulā: ⁊ penitētie morētiū:remouit vel iterdixit:penitētiā sanoꝝ:de quo infra.v.iterdictū.5.§.5.cōcludēdū est igit q papa potest per iterdictū suū oia iterdicere pter baptismū paruuloꝝ:⁊ penitētiā morētiū ⁊ pter illa sine quibus ista duo nō bene possunt fieri sicut viaticum ⁊ missa semel i ebdomada ⁊ similia ⁊ s3 hec itellige oia q̄ dnr.v.iterdictū.5.per totū istriores vero plati q̄uis possint iterdicere aliquē vel aliquos actus tale tamen nō erit iterdictū pprie.sed suspēsio diuinoꝝ.de quo supra.§.5.si tamē simpliciter iterdicāt locum generaliter nō possunt tamen derrogare iuri nouo vt dictum est.§.5.

¶ Querit quō ad iterdictū vnius sequat iterdictum alterius.vbi p sciendū q iterdicto clero nō itellige 8

interdictus populus. nec ecōtra. nisi aliud exprimatur in sententia. Intelligit autē appellatiōe cleri contineri nō solū promotos ad ordines. sȝ etiā religiosos & religiosas cōuersos & cōuersas. q ita sunt ad ecclesiā trāslati ꝙ de populo proprie dici nō possunt 12.q.1.c.duo sunt. Jo.cal. Ge.& ar.f. Angelica vero ℣.interdictū.§.§.9.nō credit hoc.sed Rosella tenet ꝯ eū.℣.interdictū.§.§.3.possent ꝯcordari .f.verū est ꝙ quādo ē interdictus populus nō est interdictus clerus & tūc sub clero intelligūtur etiam omnes religiosi & hoc sine dubio q: est fauorabile. Si vero interdicitur clerus nō vidētur religiosi interdicti q: in materia odiosa.sub nomine clerici nō veniūt religiosi. secus i materia fauorabili. Secūdo sciendū ꝙ interdicta ciuitate ꝑpter delictum dñi.ciues non sunt interdicti ideo extra ipam audiunt diuina.c.si sententia de sen.exc.lib.6.secus si ꝑpter delictū populi.q: tunc ciues essent iterdicti:& sic nec intra nec extra audiunt diuina.d.c.alma.§.illis. Similiter nobiles. Marchiones.Comites.barones:& hmōi habitātes i tali loco.si sunt de populo iterdicto.vel de dicta vniuersitate.quod patet ex eo q: subeunt onera & honores sicut alij.ligātur sententia iterdicti: & idem si per priuilegium sunt exēpti ab oneribus.secus aūt si essent sui iuris.vel ex ꝯsuetudine vel priuilegio imperiali. ita ꝙ dicte vniuersitati tāꝗ̄ de ipius corpore i nullo participāt Jo.cal. Tertio notandum ꝙ iterdicto populo singule persone de populo itelligūtur iterdicte.d.c.si sententia.persone vero habitātes i suburbijs vel ꝯtinētijs si appareat expresse ꝙ sint alterius vniuersitatis.vel populi.nō itelligūtur.q: sicut vna persona specialr̄ interdicta nō intelligit alia.ita de vniuersitate.secus si essent eiusdē vniuersitatis: & in dubio presumet de illa. Jo.cal. Quarto notandū ꝙ interdicto clero alicuius ecclesie nō itelligitur iterdicta ecclesia. vnde alij clerici licite celebrant in illa.d.c.si sententia.tam i tex.ꝗ̄ in glo. Quinto notādum ꝙ si est interdicta ecclesia etiā erit interdicta capella seu cimiteriū que sunt ꝯtigua.i.si extrema se cōtingūt.c. si ciuitas.de sen.exc.lib.6.alias secus.sic ecclesia polluta itelligitur cimiteriū polutum eidem cōtiguum. nō autem ecōtra. Nec vno cimiterio poluto est polutum aliud etiam coherens parieti intermedio.c.i. de conse.al.vel ec.lib.6. Ex quibus sequit ꝙ interdicta ecclesia vel cimiterio. Alia ecclesia coherens interdicte vel aliud cimiteriū coherens interdicto.pariete itermedio.nō intelligātur interdicta. Jo.cald. Pe.de pal.4.di.18.sic ait. Dico aūt cōtigua quoꝝ vltima sūt simul.vñ iter ecclesiā ex vna parte & capellā vel cimiteriū ex alia parte nō nisi paries medius cōtigua sunt.q: vltimū ecclesie est suus paries qui est simul cū terra capelle vel cimiterij:& vtriusqꝫ superficies est simul cum nihil soliduȝ sit mediū. Si etiā paries capelle vel cimiterij cōtingeret parietem ecclesie idem esset.secus si esset aliqua terra media inter duos parietes.quia illa sola eēt intermedia. hec Pe.in quibus videt aliqualiter discordare a dictis Jo.cal. Nota tamen pro ꝯcordātia ꝙ si sint duo cimiteria que habeant solū parietē itermediū illa nō vidētur cōtigua q: paries nō est aliqua pars cimiterij.secus esset de ecclesia vel capella q: paries ē aliquid eius:& sic ecclesia vel capella que ad se inuicē vel ad cimiteriū nō habent nisi parietē mediū sunt cōtigua.si vero essent due capelle vel ecclesie quarū parietes non essent idem.quātūcūqꝫ parū sit quod mediat nō dicūtur cōtigue.sicut accidit Uerone inter ecclesiā maiorem fratrū predicatoꝝ & quādam ecclesiā paruā. vide.℣.cimiteriū:&.℣.cōsecratio.4. §.2. Item ſm Inno.si familia alicuius interdicit intelligitur etiā presbiter de familia q: in hoc videtur non distingui. Eadem ratione posset dici si oēs doctores vnius ciuitatis essent iterdicti ꝙ itelligantur clerici qui sunt doctores.ꝯtra Angelicā.℣.interdictū.§.§.9.nec glo.quā allegat hoc dicat.nisi forte in sententia dicatur aliquid per quod pateret de intentione. Item nō iterdicti si veniāt ad terrā iterdictam.non poterūt celebrare ibi.neqꝫ audire diuina q: terra iterdicta omnibus est iterdicta.

9 ¶ Item si iterdicatur populus. vniuersitas.collegiū vel cōitas alicuius loci nō per hoc intelligit ille locus interdictus.ſm Jo.an.in.d.c.si sententia.poterit ergo celebrari alta voce i illo loco iterdictis exclusis. q: hoc nō est prohibitū: & ꝗ̄uis hoc.dictuȝ Jo.an. sit veꝝ ſm ius scriptum:tamen ſm Jo. cal. videtur prestare occasionē delicti. audiētur.n. voces celebrātium ab iterdictis:& per hoc vilipēdetur censura ecclesie. vnde ꝯsulendum est talibus ꝙ tali iterdicto durāte abstinerent a publica celebratiōe. Angelica vero.℣.interdictum.§.§.§. dicit ꝙ nō cōsentit huic moderatiōi.sed certe est valde rationabilis.si.n.alta voce ianuis apertis & pulsatis campanis:&c.celebrarēt.cū totus populus sit interdictus vt presupponitur.non posset eē sine aliquo periculo:& parui penderetur censura ecclesiastica: & dirūperetur neruus ecclesiastice discipline.quod esse nō debet.c.cuꝫ inter vos.de ꝯsue.

r ¶ Item si aliquis de vniuersitate iterdicta se transfert ad aliquem locum dimisso.§.si est specialiter interdictus.aut de populo iterdicto.ita ꝙ sunt in culpa interdicti quocūqꝫ se transferat manet interdictus.d.c.alma.§.illis.si vero non fuit culpabilis & ex toto desinit esse de populo interdicto credo cessare iterdictū circa eum q: cessat causa efficiens i eo: & cōseruans Jo.cal. Angelica.℣.interdictū.§.§.§.si.approbat hoc dictuȝ cōtra Asten.& dicit Ge.sequi hoc dictum. sed dictum Asten.est valde probabile: scilicet ꝙ necesse est vt absoluātur naȝ presupponit ꝙ fuerint interdicti. ideo si debeant esse nō interdi-

cti vt possint interesse diuinis debent absolui. maxi/ me remanēte populo iterdicto:ꝛ sic nō videt tota/ liter causa cessare. si quis tñ teneat ꝯtrarium potest respōdere ꝙ iterdictum non idiget absolutiōe:ꝛ sic cessante causa:ꝛc̄. Item existens de vniuersitate vel de populo nō interdicto. si fiat de populo iterdicto. est iterdictus. sicut ꝛ alii. qꝛ factus est mēbꝛuꝫ illius corpoꝝ ꝛ sic debēt eodē iure cēseri. c. ꝑ. di. 12. nec ob/ stat ꝙ pcesserat sentētia qꝛ ponit ꝙ lata fuit ꝯtra vniuersitatē vel populū qui nō mutat nouis perso nis supueniētibꝰ. 7. q. 1. ꝛ cetuꝗ. Jo. cal. Itē si existēs de populo iterdicto bānitur perpetuo. desinit eē iter/ dictus. qꝛ cēsetur nō amplius de illo populo. itellige quādo nō fuit i culpa. vel specialr iterdictus. secus si ad tēpus bānatur Jo. cal. Item si talis fiat religio sus post pfessionē desinit esse iterdictus. ante vero pfessionē tutū cōsiliū est vt non ordinet si tamen ordinet credo ꝙ teneat. ar. c. religioso. de sen. exco. lib. 6. Jo. cal. Item de absente tēpore late sentētie i populū. vel vniuersitatē:ꝛ de psentibus non cōsen tiētibus. sed cōtradicētibus coꝝ culpe propter quaꝫ latū est iterdictū. an icurrāt dicat Jo. an. in. d. c. si sen tentia. ꝙ quidā religiosi tenēt talē non ligari. etiā quo ad ecclesiā qꝛ absens ꝛ ignorās ex maleficio nō obligat. 25. q. 1. aliquos:ꝛ. d. c. nō ē:ꝛ qꝛ pena suos debet tenere auctores. de pen. di. 1. nemo. Sed dicit ipse ꝙ isti nō ponderāt ꝙ pena iterdicti etiā puniū/ tur qui nō peccauerūt. d. c. nō est. vnde tenet ipse. ab/ sentes ꝛ cōtradicētes ligari quod probat per. d. c. si sentētia. fatet tñ illos insontes quo ad deū:ꝛ placet Jo. cal. Item si talis absens est de alia ciuitate vel populo. lꝫ gratiose receptus fuerit i ciuē vel popula rem. populi interdicti vt faciūt Veneti:ꝛ forte nūꝗ̄ ibi habitauerūt. credo ꝙ dicto populo iterdicto in/ telligat iterdictus. Item habitātes i ciuitate nō ci/ ues nec de populo illo. planū est ꝙ nō includūtur in terdicto illius vniuersitatis. vt i sepe. d. c. si sentētia. Jo. cal. Iteꝫ ciues qui sunt de populo iterdicto vbi/ cūqꝫ habitēt sunt iterdicti qꝛ sunt de populo. nec de sinunt esse illius populi. Jo. cal. Item pueri qui non sunt doli capaces nō sunt iterdicti. secus si sunt doli capaces. similiter mulieres ꝛ nō cōsentiētes omnes sunt interdicti. qꝛ sunt de populo interdicto:ꝛ pos/ sunt etiā interdici sine culpa.

xj ¶ Quādo iterdicit terra alicuius dñi itelligit de ea que ē sua quo ad dominiū iurisdictionale:ꝛ multo fortius si terra esset illius dñi simplr:ꝛ absolute ꝓ/ pria. Item intelligit de terra quam tenet ab alio in feudū. vel in emphiteosim. cū in illis casibus spectet ad eum vtile dominiū. Item intelligitur de terra ꝙ̄ pertinet ad eū ratiōe dotis vxoris qꝛ maritus con/ stante matrimonio est dominus dotis vxoris. Iteꝫ itelligitur de terra sibi pignorata si pferēs dicat interdico terrā quam talis tenet. secus si diceret in/ terdico terram suam Jo. an. Item si talis dominus cuius terra iterdicitur habet terrā i diuersis prouin cijs. vel diuersis locis. si habet eā pro parte ꝛ pro di uiso omnes ille partes subiacēt iterdicto. sed si pro indiuiso secus. ne inocens puniat. ar. 1. q. 4. c. si. Si aūt talis dominus postea acquirat nouā terrā. ta/ lis terra nō subiacet iterdicto. nisi lator sententie in/ tendat tam de ea quaꝫ habebat ꝙ̄ de ea quā habi/ turus esset. Si aūt vendit terrā interdictā. vel perdit eam nō propter hoc tollitur iterdictū cū onus huiꝰ rei trāseat cū ipa. c. pastoralis. de deci. nec. n. iste est modus tolendi iterdictū quod debet relaxari per iu dicem qui tñ cessante causa iterdicti ꝛ fraude inter/ dicti se facilē exhibebit. hec omnia Jo. cal. Sed quid de illa terra in qua habet vsumfructū tantuꝫ dic ꝙ illa icluditur cum in multis casibus vsusfructus sit pars dominij. ff. de vsufru. l. 4. Jo. cal. secus si illius haberet tantum proprietatē ne accessorium trahat principale.

¶ Quādo iterdicitur locus sub appellatione regni. prouincie. ciuitatis. castri. vel ville. suburbia ꝛ ꝯtinē tia edificia illius loci iterdicta intelligūtur. c. si ciui/ tas. de sen. exc. lib. 6. etiā si dicta suburbia ꝛ cōtinen tia edificia i nullo erant subiecta dicto loco iterdi/ cto. vel vniuersitati si tamen pferēs iterdictū ha/ bebat iurisdictionē spirituale in dictis suburbijs. si aūt non habeat licet de iure scripto nō videātur in/ terdicta. tamen ponderata rōe. d. c. si ciuitas. posset dici ꝙ etiā tūc itelligūtur iterdicta. non ab homine. sed a iure. c. nuper. de sen. exc. Intelligūtur aūt sub/ urbia burgi extra ꝛ prope ciuitatē. i quibus domus sunt cōtigue. ꝯtinētia vero edificia dicūtur domus vltra burgū seperate ꝛ non cōtigue:vel dicūtur sub vrbia per que iter est rectū. cōtinentia vero edificia que sunt prope ciuitatē vel locum iterdictū. vel forte sunt synonima. ꝗ̄uis tex. d. c. si ciuitas. ponat vt di uersa vel si appereat ex ꝯsuetudine que dicātur sub/ urbia vel cōtinētia. illi est standū. sin aūt reducātur ad arbitriū boni viri. Ratio. n. est qꝛ si in illis locis propinquis posset celebꝛari omnes possent ire ꝛ sic vilesceret sentētia ecclesiastica. vnde attendēda esset ratio. s. si faciliter ꝯuenirent:ꝛc̄. vnde Pe. de pal. 4. di. 18. q. 8. arꝰ. ꝑ. in. 3ᵉ. casu sic ait. Si principalis lo/ cus est iterdictus a iure tūc totū a iure. si aūt princi palis est ab homine accessorius ē a iure. Sꝫ ꝙ sub/ lato principali remouet accessoriū ide est ꝙ relaxa to principali remouet accessoriū etiā amouēs erat talis qui nō posset qꝛ quedā trāseūt cū vniuersitate de significatione istoꝝ. ꝟ. absolutio. ꝑ. §. 26. xij

¶ Quia dictum est quō interdictū vnius sequat ad interdictū alterius nūc dicendū est quomodo iterdi xiij cto vno actu itelligit reliquus vbi sciendū ꝙ aliquā do singularis persona iterdicit simplr a diuinis: in terdū vero ab aliquo actu respiciēte diuina quo ca

su a duo expressas itelligit iterdictus: et omnis alius qui in illo icluditur. vel qui sine illo actu interdicto exerceri nō potest. c. sollicitudinē. de app. secus si solū altaris ministratio sit iterdicta. c. significauit. d cō. viii. Item interdictus a sacerdotali officio non potest exercere pontificale quod sine sacerdotali exerceri non potest. de exce. prela. c. ex litteris. i si. Eadem ratione interdictus ne promoueatur ad inferiorem ordinem non potest promoueri ad superiorem. vel interdictus seu suspēsus ab officio. seu exercitio inferioris non potest exercere officium superiorum quod sine officio inferiorum non potest exerceri. secus si sine illo exerceri posset. licet. n. sit minus illud quod est interdictum. tamen quia illud maius non potest exerceri sine isto minori itelligitur prohibitum illud maius in isto minori. 16. di. illud. Ex quo etiam sequitur qd si is cui interdicta sunt pontificalia si celebrat sine pōtificalibus non fit irregularis: et similiter si quis eēt interdictus a sacerdotali non prohibentur sibi exercitia inferiorum ordinum. quia sine illo possunt fieri. d. c. significauit. Sacerdos cui interdicta sunt sacerdotalia si conficiat corpus domini sine missa. fit irregularis. c. primo. de de. exco. mi. Uide. S. suspēsio. §. 3. et 4. et sequentibus.

Interdictū. 2. de causa a qua fert. seu de causa effectiua. ubi sciēdū qd aliquādo fert a iure. quādoqz ab hoie: et utrūqz aliquādo est generale. aliquādo speciale. ut dictū est. s. §. 3. et se. generale loci fert a iure i hiis casibus. Primo quādo collegiuz vel uniuersitas ciuitatis vel loci cogit ecclesias vel ecclesiasticas psonas soluere guidagia. vel pedagia. vel ab ipsis ecclesijs vel ecclesiasticis personis exigit vel extorquet pro ppriis rebus quas nō cā negotiōis desferūt. hoc ipo sunt iterdicti. c. quāqz. lib. 6. de cen. Et addit Jo. cal. qd iste casus nō ē recepatus neqz huat lz postea sanatū fuerit penas pdictas: et alias ꝯ nō parētes ōbere p locoꝝ dyocesanos publicari. in de. presenti. e. ti. Sed cōiter ista opinio Cal. non tenetur qz et si de lege dicatur qd cōfirmat more utentiū approbatur: et propter cōtrariā ꝯsuetudinem abrogatur di. 4. § leges. nō sic de sententia excōicationis que subito trahit secum suum effectum in. d. etiam. c. quāqz. dicitur ꝯtraria ꝯsuetudine non obstante. Et dicit Pe. de pal. qd est mirū qd persone que peccant nō sunt interdicte sed locus. Uide S. excōicatio. 5. casu. 19. Secūdo fert in. c. 1. de usu. lib. 6. ꝯ uniuersitatē q domos locauerit vel conductas habere permiserit alienigenis usurarijs i terra sua ad exercendum fenus. S. excōicatio. 5. casu. 38. Tertio ꝯtra uniuersitatē q represalias ꝯtra psonas ecclesiasticas ꝯcedit vel cōcessas ad illas extēdit. nisi id reuocauerit ifra mēsem a die cōcessiōis. vel extensionis de iniu. et dan. da. c. et si pignorat. li. 6. S. excōicatio. 5. casu. 39. Quarto est ciuitas interdicta quādo officialis talis ciuitatis i qua debet romani pōtificis electio celebrari. vel rpsentātes ipaz ciuitatē nō seruauerit ea ad q tenētur per dec. ubi maius periculū. de electio. lib. 6. vel fraudē i eis vel circa ea comiserūt. S. excōicatio. 5. casu. 26. Quito iterdicta est ciuitas q̄uis pter urbē q ꝯsentit dando cōsilium. auxiliū vel fauorē occidētibus vel percutiētib9 cardinalē sancte romane ecclesie. vel q ifra mēsem deliquētes hmōi prout enormitas faciētis exegerit et ei facultas affuerit nō punient. c. felicis. de pen. li. 6. in fi. S. excōicatio. 5. casu. 1. Sexto ē iterdicta ciuitas q epm propriū iniuriose vel temere pcusserit vel ceperit vel bāniuerit vel hoc fieri mādauerit vel ꝯsiliū i his dederit. vel fauorē. vel hoc faciētes sciēter dfensauerit. i de. d penis. c. si qs suadēte. Casus aūt. c. de rcis. de imu. eccl. li. 6. reuocatus ē p de. qm̄. e. tit. S. excōicatio. 5. casu. 18. et se. Septimo qn̄ derici vel religiosi iducūt aliquē ad vouēdū aut promittēdum de sepultura. si in coꝝ ecclesia vel cimiterio eū sepeliant. tūc si ifra decēdiū. ecclesie ubi de iure venit sepeliēdus oia q occasiōe sepulture habuerūt nō restituent. etiā si nō petātur et cadauer si petat ipsofacto coꝝ eccle et cimiteria sunt iterdicta. c. aiaꝝ. d sepul. li. 6. et tādiu durat donec plene satisfecerit ibi. Octauo icurrit iterdictū regni castri vel loci qn̄ dn̄s eorū impedit ne legatus aut nūtius possit exequi suuz officiū: et tādiu donec perstiterit i tali cōtumatia in extrauagāti sup gētes de offi. lega. li. 6. Notādū est hic qd lz i supradictis casibus aliqua terra vel ciuitas vel ecclesia ipo iure subiciat. nō tamen tenet qs illud seruare ante denūtiationē p iudicē faciēdam. ita qd in ea celebrās ante dictā declarationē nō incidit: et ē. de quo ifra dicet et hoc propter ꝯstitutionez cōstācien. pdiū. de quo ifra interdictū. 3. §. 9. de hoc idē dic i casibus sequētibus in. §. sequēti: et nō etiaz s Jo. cal. qd si quis i his casibus vel i casibus. §. precedētis celebraret in aliqua istaꝝ nō statim est irregularis. qz non est expressuz i iure. secus esset si aliquis epus ferret sententiā generalē vel specialem in aliquo istoꝝ. vel illoꝝ casuum.

¶ Interdicit. 2. locus specialiter. seu particulariter quando interdicitur aliqua ecclesia. ac etiam cum interdicūtur omnes ecclesie unius ciuitatis vel prouincie quia et si non in illis ecclesijs tamen in alijs locis illius ciuitatis extra ecclesiā possent diuina celebrari et audiri ab hominibus illius loci: et dicitur speciale vel particulare quia sm Jo. cal. quando omnes interdicūtur non nominato loco tunc interdicitur ista et ista de quo supra interdictum primo §. 3. et reperitur in iure istis casibus primo. quando ecclesia est polluta humano sanguine vel iniurioso homicidio vel pp effusionē humāi seminis studiose procuratā de conse. di. 1. si motum: et c. ecclesijs: et extra de adulte. c. significasti: et c. unico de homi. li. 6.

ð quo supra.ꝟ.ꝯsecratio.2°.per totū.⁊.ꝟ.cimiteriū. Secūdo qñ ꝓpter discordiā patronoꝝ eps claudit hostia ecclesie:⁊ tolit inde reliquias: ⁊ ꝑcipit ꝙ nullus i ea aliqđ sacrū celebret misteriū donec ad concordiā redeāt.de iur.patro.c.1.⁊.2°.ita tñ ꝙ nō proferat sniaꝫ iterdicti qꝛ tūc eēt ab hoie. Tertio si ecclesia fuit symoniace ꝯsecrata nō debet i ea celebrari.1.q.4.ecclesia. Quarto si pncipalr pro questu nō pro diuino cultu fuit ꝯsecrata.de ꝯse.di.p°.si qs basilicā. Quinto qñ ecclesia ē ꝯsecrata sine licētia epi dyocesani.de ꝯse.d.1.pcepto. Sexto si sine reliquijs. vel in loco deserto:⁊ nūqꝫ habitato fuit dedicata. de ꝯse.di.1.placuit. Septimo quādo heretic⁹ tradiꝛ sciēter ecclesiastice sepulture locus careat ꝑpetuo sepultura ita ꝙ recōciliatio nihil valet.nec videꝛ eps posse hoc interdictū remouere qꝛ qñ dicit perpetua videtur remouere inferioꝝ dispēsationē. de here.c. quicūqꝫ.libro.6.

2 ¶ Ferꝛ etiā ab hoie tā generale qꝫ speciale vel particulare.vnde papa interdicit.c.tanta.de exce.ꝑla.legatus etiā interdicit.c.nouit.de offi.deleg.simr delegatus.c.sane.el.2°.⁊.c.ex lris.de offi.deleg.qđ ē darū si i lris ponaꝛ clausula ꝯsueta.per cēsurā ecclesiasticā cōpellēdo seu cōpescēdo:⁊c̄.c.querēti.ð.ꝟ.sig. Itē si simplr datus est sine dicta clausula.tūc.n.maxime vbi est expressum i iure hāc penā poterit iponere.c.de causis.el.2°.de offi.deleg. Itē ꝓferꝛ p epm ꝯ eos qui sunt sue iurisdictiōis tñ nō debet suspēdere ad longuꝫ tēpus nisi de ꝯsensu capituli.regulariter tñ ⁊ de iure snia sui pastoris tenēda est ⁊ timenda.2.q.1.c.1. Itē electus ꝯfirmatus lꝫ nō ꝯsecratus interdicere pōt hoc ē.n.iurisdictiōis.c.trāsmissam de elec.sm Pa.i.c.cum inter de ꝯsue.eps sm iura non posset sine cōsensu capituli ex cōsuetudine tñ potest. Itē inferior ꝑlatus habens iurisdictionē ordinariā interdicere pōt sibi subditos.c.cū inter.de ꝯsue.⁊.c. cū ab ecclesiaꝝ.de offi.ordi.vbi notaꝛ qui ⁊ quādo īferiores habeant iurisdictionē ordinariā. Itē sede vacāte capitulū interdicere pōt.c.is.qui.de maio.⁊ obe.qꝛ est iurisdictiōis in qua succedit capitulum. Mulier vero prelata nō pōt qꝛ hoc pertinet ad potestateꝫ clauiū.c.noua.de pen.⁊ re. Et breuiter oēs qui possunt excōicare possunt interdicere.tā locū qꝫ personā generaliter.vel quātū ad aliquē actū diuinum.vel cōiūctiꝫ.sm ꝙ videꝛ sibi expedire.c.cū iter vos.de ꝯsue.possunt etiā epi iterdicere.vel excōicare personas.vel loca nō obstāte ꝙ habeant priuilegiū ꝙ nō possint iterdici.nisi talia priuilegia essent concessa regibus.reginis.vel coꝝ filijs.vel religiosis ratione ordinis.vel loci: ⁊ non ratiōe persone.c.ne aliqui.de priuil.lib.6.nō possunt etiā iterdicere exēptos directe.vel indirecte:⁊ ꝯtra facientes sunt puniendi.c.quāto de priuile.nisi forte rōe delicti.intelligе quādo nō habēt priuilegiū super hoc.sicut nūc habent ꝑdicatores ⁊ minores:⁊ credo etiaꝫ alij canonici sine licētia epi nō possunt ponere interdictū in aliquo loco.vel ecclesia.c.ꝙ sunt.ð his.ꝙ fi.a maparte.c. Simplex canonicus qui habet ꝑbēdā cui ecclesia ē annexa vt i.c. extirpāde.§.si vero.de ꝑbē. in qua de ꝯsuetudine spirituales iurisdictionē exercet potest illā iterdicere.c. super eo. de preben.lib.6. Idem si ex ꝯsuetudine haberet iurisdictionē i territorio.c.nouit.de iudi. Intellige tñ ꝙ nullus potest ꝑ pecuniario ponere interdictū sine licētia sedis apostolice.vt i extrauagāti Boni.ꝓuide. de hoc supra interdictum.ꝑ.§.3.si.

1 Interdictū.3°.de causa formali.s. quō ⁊ ex ꝗ causa ponaꝛ quō suspēdaꝛ ⁊ quō relaxetur quātū ad pᵐ.sciēdū sm Jo.cal.ꝙ quādo ab hoie ferꝛ ⁊ ꝓpter cōtumatiā est necᵉ monitio precedens ⁊ forma ꝗ tradiꝛ.c.ꝑ.de sen.ex.lib.6. ⁊ sic itelligiꝛ.c.reprehēsibilis.de appel. Aliquādo.n.ē nullū ꝓpter defectū monitiōis aliquādo ē iniustuꝫ sm ꝙ dictū de excōicatione supra.ꝟ.excōicatio.2°.prin.⁊ §.9.⁊ quasi per totuꝫ. Sed quādo ꝓpter delictum ferꝛ nō est monitio necᵉ.5.q.4.in loco ⁊ sic intellige notata p Inno.⁊ alios.c.ad hoc de appel. quando vero a iure proferꝛ propter excessum siue delictū sine monitiōe sit siue sit speciale interdictū.s.vel ꝯtra ecclesiā vel ꝯtra personā singularē.siue sit iterdictū generale loci.s.ciuitatis siue castri vel vile vel vniuersitatis vel populi quodlꝫ.n.hoꝝ dicꝛ generale. sub hac autē forma verboꝝ proferꝛ. Nos ꝓpter talem causaꝫ.ecclesiā vel talē terrā supponimus ecclesiastico iterdicto.c.cū i partibus de.ꝟ.sig. ⁊ addiꝛ cōiter ecclesiastico.ad differētiā iterdicti legalis.de quo supra.ꝟ.iterdictū.ꝑ.§.2°. Et qꝛ iterdictū ⁊ excomunicatio quātū ad formā ꝯueniunt ideo vide.ꝟ. excōicatio.2°.p totum. Potest etiā sentētia iterdicti ad volūtatē iudicis ðterminari puta iterdicat missam caꝫ cātu vel horas vel sepulturas ⁊ hmōi. pōt etiā iudex ab iterdicto excipe ⁊ subiicere quos vult: ⁊ quādo vult.puta quādo dñs terre erit presens: ⁊ hmōi.c.non est vobis.de spon.supra.ꝟ.iterdictū.ꝑ. §.5. Nota ꝙ sm Inno.Hosti.⁊ Ber.iterdictū non pōt poni sine causa rōnabili.c.cum medicinalis.de sen.ex.lib.6.⁊.c.quesiuit. de his ꝗ fi. a maio. per.c. Quā decꝛ.itelligūt Inno.⁊ Hosti. ꝙ sentētia iterdicti nō est ferēda ꝓpter culpaꝫ alicuius particularis persone.sed ꝓpter culpā vniuersitatis.nisi quādo ē dñs loci.d.c.nō est vobis:⁊ de offi.deleg. sane. ⁊.c. petistis.de priuil.Pa.ibi.ꝑ.nō.vnde pōt ferri ꝓpter delictū dñi.siue capituli.seu alicuius cōitatis. Et nō ꝙ nullus pōt iterdici auctoritate ordinaria vel delegata pro pecuniario debito vel pro cuius uis pecunie quātitate.alias nō tenet nisi fieret de apostolice sedis speciali ⁊ expssa licētia.h Boni.8.in qđā extrauagāti ꝗ icipit.ꝓuide attēdētes Pe.ð pal.4. di.18.q.si.ar°.7. sic ait. Sciēdū ꝙ rōnabilr dꝫ fieri aliogn lator icideret i penā illius.c.sacro.⁊.c.cū

medicinalis. vt dicit Inno. in. c. cum ad ecclesiaȝ. de offi. or. Pena aūt illius p̄alij est φ q̄ cōpetēti moni tione nō p̄missa. sniaȝ promulgat. igressum ecclesie per mensem sibi nouerit iterdictū. alia nihilominus pena multandū si visum fuerit expedire. vt dictuȝ ē de excōicatione. ꝟ. excōicatio. 2°. p̄zin.

1 ℂ Querit̄ q̄ cognitio requirat̄ ad hoc φ snia excōicationis vel iterdicti liget. R̄z. φ sufficiat sniaȝ publice promulgari nec postea necesse est eam singulo⁊ auribus iculcari. di. 16. quid dicatis. sufficiat etiā cū quis scit vicinos suos max̄ metropolitanā ecclesiā recepisse sniaȝ ⁊ seruare publice. c. p̄. de postu. Hoc ideȝ dicit Archi. i. c. is qui. d̄ sen. exc. lib. 6. ⁊ Pa. i. d. c. p̄. Facit regula: qui scit non indiget certiorari de quo glo. i de. p°. e. ⁊. c. qui certus. de reg. iur. li. 6. ⁊ de de. exc. mi. c. apostolice: ⁊. c. illud. ad idē. c. cū nō de homine. de sen. exc. ⁊. c. cū desideres. §. 1. i fi. Sed quid qn̄ religiosi vel alij ignorarēt illaȝ publicationē vel obseruantiā alio⁊. R̄z. φ nō ligarētur si esset ignorātia pbabilis. p glo. in. d. de. p°. ꝟ. sciuerint: ⁊. c. epo⁊ de p̄uil. li. 6. ⁊ ē tex. i. d. c. apostolice. vbi dicit Pa. p̄ nō φ sm doc. nō oȝ φ quis sit multū curiosus inqrēdo dūmō nō sit nimis desidiosus. ar. i. l. nec supina. ff. de iuris: ⁊ facti ig°: secus eēt si esset ignorātia crassa. vn̄ i. c. illud. de de. exc. mi. dr̄. φ si quis habēs noticiā sue excōicatiōis per solam famā celebrat fit irregularis q̄uis nō deliquat ita grauiter sicut si p certo sciuisset. s̄ glo. tn̄ i. d. c. illud. si fuisset a paucis dictū nō tenebatur credere. nisi sm Pa. ibidē qn̄ illi pauci facerēt pbabile dubiū: ⁊ tūc s̄ eum tenebat̄ abstinere donec eēt certificatus. q: tractabat̄ de magno p̄iudicio ⁊ paruo vtili. Pe. de pal. q. d. 18. q. 6. ar°. 2°. dicit φ si audiuit ab aliquo emulo vel etiam ab vno nō emulo vel paucis. non oȝ credere. q: qui cito credit leuis ē corde. itellige vt dictum est quādo nō faciūt pbabile dubiū. nec obstat ille tex. qui dicit de fama. q: sm. e. Pa. intelligit̄ φ fama sufficit. sed nō dicit φ requirat̄. Nā qn̄ isurgit pbabile dubiuȝ tūc tutior via est eligēda. vt tex. ibi dicit. Insup oēs religiosi tā exēpti q̄ȝ nō exēpti q sciuerint matricem ecclesiā sue ciuitatis vel sue terre obseruare quodcūqȝ iterdictū positū auctoritate sedis apostolice vel ordinariorȝ. debēt ⁊ ipi seruare alioquin nō seruantes icurrūt excōicationē ipofacto. de qua vide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 52. Et hoc nō obstātibus quibuscūqȝ appellatiōibus ātea etiā ad sedē apostolicā vel ad aliū itenectis ⁊ alijs obiectionibus quibuscūqȝ. de. p°. de sen. exc. Et si quis arguat q: eps nullam sniaȝ pōt ferr̄ ꝯtra exēptos. 16. q. 1. q: frater. R̄z. Pa. i. d. c. p̄. post Jo. an. dicit φ ista snia qn̄ ē generalis: secus eēt de speciali. q: tūc nō illos ligaret: extenditur ad exēptos nō ex snia hois. sed iuris dispositione. quid iuris qn̄ matrix nō obseruat. vide i. d. casu. 52. fratres ꝯgregatiōis Lōbardie ordis p̄dicato⁊ hn̄t priuilegium a Leone papa. x. φ nō teneātur obseruare quando matrix nō obseruat.

ℂ Quō iterdictū possit suspendi vt per hoc differat ab excōicatiōe: ⁊ de appellatiōe iterposita vide supra iterdictū. p̄. §. 1. i. 7°. dr̄a. vt̄ aūt qn̄ iterdictū est nullū possit relaxari ad cautellā sicut excōicatio. disputāt doc. i. c. p̄nti. de sen. ex. lib. 6. ⁊ cōiter dicunt φ generale loci nō relaxat̄: ⁊ d̄ hoc est ibi tex. expssus. secus est de speciali loci: ⁊ de iterdicto persone. p ar. a ꝯrio: ⁊ sic regula qua habet̄ φ snia cēsure q̄ ē nulla. pōt tolli ad cautellā. c. per tuas: ⁊. c. venerabili. d̄ sen. ex. ⁊. c. solet. e. ti. li. 6. seruāda est. nisi i casu i quo inuenit̄ vitiata. ff. de re iur. l. i. de spon. cū apud. Jo. mo. i. d. c. p̄nti. videt̄ dicere φ est eadē rō de iterdicto generali loci: ⁊ de speciali. c. 2°. de trāsla. Jo. an. nō dicit φ p̄ᵐ est verius: ⁊ rō differētie iter generales ⁊ speciale est. q: i speciali magis psone peccāt: ⁊ sic q: tex. ibi dicat d̄ generali. sȝ ista rō paꝝ valet. nō. n. locus specialis magis peccat q̄ȝ generalis. igit̄ ista rō tenet solū de personali φ aūt tex. nō dicat de speciali hoc videt̄ esse q: nō erat nec̄. cū q̄ntū ad hoc sit eadē rō. quare aūt iterdictū loci siue generale. siue speciale nō relaxet̄ ad cautellā. iterdictū vero psone relaxet̄. difficile est assignare rōeȝ dr̄e, sȝ forte posset dici φ absolutio ad cautellā fit vt psona possit participare sacris. seu sacris: ⁊ iteresse negotijs ecclesie sm Pa. i. d. c. venerabili. q̄ rō nō facit quātū ad locū vel q: vt dictū est. locus nō peccat.

ℂ Querit̄ quō relaxet̄. R̄z. φ speciale iterdictū psone pp ipius ꝯtumatiā p̄mulgatū. tolli debet p̄stita cautione de stando iuri. c. ex parte p̄ de. ꝟ. sig. ⁊ si aliquā cautionē p̄stare nō pōt. iuret φ parebit mandatis ecclesie. c. venerabi. de sen. exc. Eodē mō tollit̄ si p dubia offensa i aliquē latū fuit. sȝ si pro manifesta offensa vel culpa singularis psone. relaxationē p̄cedere debet satisfactio. vt i. d. c. ex parte. si autē nō pōt satisfacere p̄stet ꝟ donec cautionē. vel iuratoriā si aliā p̄stare nō pōt. c. vult. de sen. exc. li. 6. §. illis. Idē dicēdū de illo pp cuius culpā p̄mulgatū ē iterdictū speciale. An aūt speciale vel generale loci vel vniuersitatis. siue populi. siue cōicatis. certa forma tollat̄ i hoc casu nō apparet certa forma i iure. nisi φ iure cauet̄ φ tale iterdictū debet reuocari. c. vnico. q̄ᵐ me. cā. lib. 6: ⁊. c. p̄nti. de sen. exc. eo. li. illo⁊ tn̄ qui fuerūt culpabiles an hm̄oi reuocationē d̄bet exigi satisfactio vel cautio. vt. s̄. ar. predicti. §. illis. Alias snia iterdicti vel suspēsionis nudo verbo suspēdūtur. vel totalr̄ relaxātur. puta dicēdo reuoco. vel remoueo. vel absoluo: ⁊ sitia. vel si est ad tēpus. vel sub cōditiōe, ex seipo desinit. secus eēt de excōicatiōe. vt nō doc. insc. h. d̄ ma. ꝯ. p̄. iter eccl. ⁊ q̄uis aliqui reddāt rōeȝ. q: excōicatio requirit certā formā i absolutiōe. tu tn̄ vide. ꝟ. excōicatio. 2°. §. 3. In p̄posito vero iterdictū sola itentiōe habētis auctoritatē relaxat̄: ⁊ sic sufficit φ exprimat suā itentionē quocūqȝ mō. vide. §. imediate sequentē. de papa. 2

3

tamen est certū q̄ sola intentiōe pōt remouere oēm
censurā vide.s.suspensio.§.x.⁊.xj. q̄r quantum ad
hoc currunt de pari.

4 ¶ Solet queri vtrū si aliqui volūt satisfacere debeat
quo ad eos relaxari iterdictū.solutio.q̄ sic.si ē per/
sona simplr iterdictam.sicut dr̄ de excōicato.abso/
lutionē petēte.c.cū ꝯtingat de offi. deleg.⁊.c.signifi
casti de eo.qui.dux.i ma. Si aūt locus tm̄ ⁊ nō per
sona vel vniuersitas siue populus q nō peccarūt. cer
tū est q̄ nō requirit̄ satisfactio.de ꝯsti.c.ij.ⁱ.ⁿ ⁊ sic sin/
gularis persona nō ē absoluēda q̄ nō peccauit. illis
igit̄ absolutio q peccauerūt mō supradicto. Alij nō
indigent absolutionē ⁊ quādo iterdictū est positum
ad tēpus.transato tēpore.nulla est necª absolutio:⁊
similiter si sub cōditione.s.remota cōditione. Illis
etiā ꝓpter quos positū est iterdictū se offerētib' ad
iustitiā.debet tolli iterdictū.dacta cautiōe de parē
do iuri sm Jo.an. Si vero essent ꝯsiliarij sunt ab/
soluēdi cū cautiōe satisfaciēdi quātū tenētur.

5 ¶ Quādo sentētia iterdicti per aliquos iferiores p̄/
latos rōnabiliter ē lata.maiores nō debēt relaxare
sine cōgrua satisfactiōe ⁊ cū ꝯscia illius qui tulit.c.
cū ab ecclesiaꝝ.de offi.or. Itē archieps nō pōt rela
xāre iterdictū.vel excōicationē.vel suspēsionē.latas
ab officialibus suffraganeoꝝ.s. archidiaconis seu
aliis iurisdictionē habētibus:ipsis qui tulerūt omis/
sis.c.romana.e.li.6.nisi esset ꝯ̄ria cōsuetudo. Intel/
lige etiā nisi rōe appellatiōis: ⁊ tūc si allegat̄ sniaꝫ
eē nullā nō est necª eum absolui.pōt tm̄ ad cautellā.
Si vero allegat̄ iniustitia ⁊ illa sit notoria supior
debet eū absoluere sine remissiōe.si vero notoriū est
ipaꝫ eē iustā nō debet absolui.sꝫ remādari. Si aūt
est dubia superior pōt illū absoluere vel remādare
ad absoluendum.

6 ¶ Utrū priuilegiū ꝯcessum a legato de latere.quo i
terdicti tēpore valeat celebrare.iterdictis ⁊ excōica
tis exclusis.valeat q̄ntū ad snias suas ⁊ suoꝝ succes
soꝝ ⁊ ordinarioꝝ.R̄.sꝫ Laudu.q̄ sic.nisi specialr
a successore reuocet̄ ⁊ tenet idē q̄ etiā valet quātuꝫ
ad snias pape.ar.c.dilectus:de rescrip.vtrū papa li/
centiā celebrādi i ecclesia spāltr iterdicta relaxet in/
terdictū.R̄.sꝫ Hosti.nō.c.vt priuilegia de priuil.nō
pōt esse sm eū q̄r pōt illud suspēdere vel pōt remo/
uere cum ꝯditiōe vt redeat.vtrū de auctoritate epi
possit qs celebrare i ecclesia iterdicta.R̄.sm Hosti.i
c.ad hec qm̄.de appel.q̄ nō.q̄r istud pertinet ad so
lū papā.de priuil.cū ⁊ plātare.secus esset i cessatiōe
a diuinis posita ab ipo epo.vel eo inferiore q̄r pos/
set eps excipere:⁊ subiicere quos vult: ⁊ tps ⁊ modū
determinare.sm Inno.d.c.vt priuilegia:⁊ idē tenet
i ecclia per eum iterdicta.allegat.c.dilectis.el.ij.ᵒ.de
appel. Sed nō pōt ꝯcedere vt persona iterdicta vel
suspēsa celebret nisi pro delicto alteri' sit suspēsa ab
eo. Nō tm̄ q̄ q̄uis eps possit limitare suā cessatio/
nē quā posuit tm̄ nō pōt apponere clausulā ꝯ̄ dispo/
sitionē iuris.vñ si poneret simplr iterdictū i aliquo
loco nō posset tollere id qd̄ permittit ius.s.vt nō ce/
lebret̄ submissa voce:⁊c.vñ.Ber.i.d.c.ad hoc qm̄.
Nō pōt dare priuilegiū alicui celebrādi i ecclia ab
eo iterdicta.secus de cessatiōe:vt dictū est.

¶ Quāuis illi ꝓpter quoꝝ delictū est positū iterdi/ 7
ctū illud nō seruēt.tm̄ alij tenētur.secus esset si illi nō
seruāt i quoꝝ fauorē latū fuit.c.petitis.d̄ priuil. Et
dr̄r violare qm̄ maiores violāt seu maior pars coꝝ
ar.in.c.si.de p̄ca. Et oportet q̄ habeāt aīuꝫ pseue/
rādi ⁊ hoc pōt percipi ex actibus coꝝ. Itē sm Jo.
cal.proferēs iterdictū siue supior eiusdē: excipit̄ pa
pa:si violat illud icurrit penas q̄ sunt a canone.c.
is q̄.de sen.exc.li.6.⁊.c.i.⁊ si.de ꝯsti. Jō q̄uis profe
rens sniaꝫ nō seruet.alij tm̄ tenētur.ar.16.q.i. i cano
nibus. Itē si ꝓferens iterdictū nō seruādo itēdit illō
relaxare ita q̄ ipe ꝓferēs hoc dixit tunc nec ipe nec
subditi icurrūt.q̄r sublatū eēt. cū nō habeat certam
formā.sꝫ si sola mēte hoc fecit nō exprimēs aliquo
signo extrinseco:tūc nec ipe nec alij euaderēt penas
de re.iu.c.p̄. Hoc verū p̄terq̄ꝫ in papa q nō subiacet
legibus.ff.de legibus.l.princeps.vñ sola mente pōt
reuocare.ignorātes tm̄ q̄ eēt remotū peccarēt.tm̄ nō
icurrerent irregularitatē.si qs tm̄ teneret q̄ eps pōt
sola mente remouere.idem diceret̄.

¶ Quis possit relaxare iterdictū. R̄. ad istar excōi/ 8
catiōis q̄r āobe sunt cēsure.c.q̄rēti.de.v.sig.si igitur
sit ab hoie.ipe vel superior potent relaxare.secus d̄
iferiori:si vero sit a iure ⁊ ꝯditor iuris nō reseruauit
eps pōt.nō tm̄ inferior ordinarie maxime ab iterdi/
cto loci.c.nuper.de sen.exc.si autē reseruauit ipe so/
lus pōt sm Archi.qm̄ papa reseruat sibi excōicatio
nē q̄ est circa iterdictū.videt̄ sibi reseruasse relaxa/
tionē iterdicti.quociēs.n.ex eadē radice vitiū nasci/
tur ꝯsequēs est vt eadē lege tollat̄.hoc tm̄ dictū non
placet. Jo.an. q̄r sm eū qm̄ ex duobus vnū reseruat̄
videt̄ alterū ꝯcedere ar.i glo.de.pᵉ.sm Jo.an.in.c.
cupiētes de elec.li.6.§.ceterū i.v.suspēsos. Si iterdi
ctū eēt terminatū ad certū tps a iure tūc añ illud tē
pus non posset ab ordinario tolli. ex quo limitat.c.
nuper q̄ aliud sit in excōicatiōe.

¶ Nō q̄ ea q̄ dicta sunt de hac materia quo.s. ad 9
obseruandū iterdictū ne ꝯ̄faciēdo icurrāt petm̄ vel
irregularē.locū habent ⁊ vera sunt sm ea q̄ sunt in
corpore iuris.sꝫ per extrauagantē Martini.5. que
icipit isuper ad euitandū.nō tenet̄ quis obseruare i/
terdictū ecclesiasticū a iure vel ab hoie generalr p̄
mulgatū nisi talis snia fuerit ꝯ̄ personā.collegium.
vniuersitatē.ecclesiā.cōitatē.vel locū certū.a iudice
publicata vel denūciata specialr ⁊ expresse:cuius te
nor est talis. Insuper ad euitādū scandala ⁊ multa
pericula q̄ ꝯsciētijs timoratis ꝯtingere possent xp̄i fi
delibus tenore p̄ntiū misericorditer indulgemus q̄
nemo deinceps a cōicatiōe alicuius sacroꝝ admini
stratiōe.vel receptiōe aut aliquid. aliis quibuscūq;

diuinis intus ⁊ extra. ptextu cuiuscꝫ finis aut cēsure ecclesiastice a iure vel ab homine generalr p̄mulgate teneaᷓ abstinere vel aliquē vitare aut iterdictū ecclesiasticū obseruare nisi sniā vel cēsura hmōi fuerit illata ꝯ personā.i.collegiū.vniuersitatē.ecclesiaꝫ. cōitatē vel locū certū vel certam a iudice publicata vel denūtiata spālr ⁊ expssa : ꝯstitutionibus apostolicis ⁊ aliis i ꝯrīu facientibus non obstātibus quibuscūqꝫ.saluo.si quē p sacrilega manuū iniectione i clericū sniaꝫ lataꝫ a canone adeo notorie ꝯstiterit icidisse qd factū nō possit aliqua tergiuersatiōe celari nec aliquo suffragio excusari.nā a cōione illius lꝫ denūtiatus nō fuerit volumus iuxta canonicas sanctiones abstineri.hec ibi. Et nō ꝙ qdā dicebāt istā cōstitutionē fuisse i ꝯcilio ppositā.sed nō acceptatā pcipue ab italicis. Alii dicebāt fuisse tēporalē.s.per quinquēniū vsqꝫ ad cōciliū sequēs qd sēnis fuit celebratū.sꝫ nullū hoꝝ ē verū. Nāꝫ sicut recitat.d.ar.f. ȝ.parte. ti.26.c.vltimo.ipe habuit a duobus viris approbatis qui fuerūt p̄ntes i illo cōcilio ꝙ fuit acceptata ab oībus:⁊ perpetua. Ex pdictis pꝫ responsio ad.q.quotidianā qñ papa dicit excōico vel interdicto.n.⁊.n.cū fautoribus ⁊ participātibus sibi: hic.n.⁊.n.sunt noiatiꝫ excōicati vel iterdicti ⁊ ideo sunt vitādi fauctores vero siue participātes nō sunt noiatiꝫ excōicati vel iterdicti nisi tm̄ in genere ⁊ idō nō teneᷓ quis eos vitare quousqꝫ per iudicē noiatiꝫ specificētur ⁊ denūtiētur de hac ꝯstitutione habes i supplemēto.h.clericus.ȝ°.§.fi. in vltima additione vbi dicit se vidisse hanc i quodā li.cuiusdā qui fuerat p̄ns in dicto ꝯcilio:⁊c.quidā addūt excōicatum nōīe quacūqꝫ excōicatiōe ita ꝙ nulla possit tergiuersatiōe celari aut iuris remedio excusari:etiam si nō sit i genere vel spē denūtiatus. Et ꝙ per hec papa excōicatos suspēsos vel iterdictos seu phibitos. nō itēdit i aliquo releuaᷓ nec eis quomodolꝫ suffragari ⁊ ita recitat Pa.i c.2.de sen.exc.ibi fuisse statutū. Et idē ꝯcludit.d.Feli.i.c.rodulph⁹ de rescrip.

x ¶Nō ꝙ fratres pdicatores habent priuilegia vt tēpore generalis iterdicti terre : possunt vbiqꝫ i oībus ecclesiis suis vel alienis clausis ianuis: interdictis ⁊ excōicatis exclusis non pulsatis cāpanis ⁊ submissa voce celebrare diuina ⁊ recipere sacra ecclesiastica exceptis tribus casib⁹. P° qñ dederūt cāꝫ iterdicto Secūdo si ꝯtingat id sibi specialiter interdici. Tertio si ecclesia illa i qua volunt celebrare est specialr iterdicta. Bonifatius:virtute. Itē possunt tempore iterdicti ad diuina recipere pueros. suis seruitiis deputatos:⁊ negotioꝝ suoꝝ pcuratores:⁊ operarios qui suis in locis.eoꝝ operibus ꝯtinue insisterint.nisi in duobus casibus. Primo si ipi causam interdicto dederit. Secūdo si ꝯtingat eos specialr iterdici.vel excōicari ibidē. Itē ꝙ tempore strictissimi iterdicti. ꝯuētus quilꝫ ordinis fratrū pdicatoꝝ quotidie vnā missam celebrare valeat cum duobus vel tribus tm̄ ministris.expulsis p oībus qui nō sunt de ordine predicatoꝝ.de. Meritis vestre religionis. Itē ꝙ quando i ciuitate vel locis aliis vbi habitaᷓ ꝯtigerit interdictū poni:⁊ prohiberi oia ecclesiastica sacra.exceptis paruuloꝝ baptismo:⁊ penitētia morētiū.nō obstantibus quibuscūqꝫ priuilegiis.religiosis qbuscūqꝫ ab apostolica sede ꝯcessis.nihilominus tēpore talis iter dicti possint ꝯfiteri peccata eoꝝ ⁊ ab ipis absolui ⁊ tēporibus ꝯsuetis iuxta morē ordinis tales sacre cōionis ⁊ vnctiōis extreme recipere sacra: ⁊ diuina officia celebrare simul.ianuis clausis.non pulsatis cāpanis ⁊ submissa voce excōicatis ⁊ iterdictis ac oībus personis q nō sunt de ordine tali exclusis.nō obstātibus prohibitionibus hmōi.seu aliquibus lris a sede apostolica ipetratis vel ipetrādis q de ordine predicatoꝝ ⁊ hāc idulgentiā specialem nō fecerint mentionē. Honorius: Meritis vestre religionis. Itē oēs snie iterdicti suspēsionis ⁊ excōicationis ꝯ eos late per quoscūqꝫ prelatos ꝯtra idulta priuilegioꝝ dictoꝝ fratrū.sunt ipo iure irrite:⁊ inanes.si aūt ꝯtra aliqaos occasiōe eorūdē fratrū sunt penitus irritāde. Alexāder. Meritis vestre. Itē ꝙ a nullo legato nisi a latere possunt suspēdi ⁊ interdici vel excōicari nisi i eoꝝ litteris. de ordine pdicatoꝝ talis specialis mētio habeatur de. ex ingētibus. Itē ꝙ Magister ordinis vel eius vicarius i toto ordine ⁊ priores prouinciales ⁊ couētuales ⁊ eoꝝ vicarii in suis terminis:possunt fratres suos ꝯstitutos in terminis pdictis vel ad eos declinātes vndecūqꝫ absoluere a snia excōicationis suspēsionis vel iterdicti a iure vel a iudice generaliter promulgatis vel si in locis suppositis ecclesiastico iterdicto presumpserit celebrare diuina. Boni.virtute. Item ꝙ viri ⁊ mulieres de Italia habentes habitū ⁊ regulā ordinis qui dr de penitētia sancti dn̄ici.possunt licite audire diuina ⁊ recipere ecclesiastica sacra.tēpore interditi.nisi causam dederint iterdicto hono⁹. Cōgruum existimantes.

¶Nō pro declaratiōe pcedētis.§.ꝙ oia priuilegia xi
que pcesserūt decr.alma. Boni.8.⁊ sunt ꝯtraria.d. decr.sunt reuocata p.d.decr.alma. i fi.n.ipius sic dr. ceterisqꝫ que circa obseruationē iterdictoꝝ a nostris sunt pdecessoribus istituta in suo robore duraturis nō obstantibus quibusuis priuilegiis ecclesiis. monasteriis ordinibus seu personis ecclesiasticis secularibus vel regularibus exēptis vel non exemptis sub quauis forma vel expssione verboꝝ ab apostolica sede cōcessis q ꝯtra tenorem presentis cōstitutionis nulli volumus suffragari cū quibuslibet tam secularibus q regularibus sufficere debeant vt tēpore interdicti modo premisso diebus celebrent supraſertis hec ibi in tex. vbi glo. fi. dicit erant fratres predicatores ⁊ minores ⁊ quidam alii priuilegiati vt in terris suis festiuitatibus celebrare possint tempore interdicti.interdum vsque ad octauas hec ⁊ similia

priuilegia sunt reuocata ꝛ puto etiā ꝙ ꝑ hec verba generalia reuocatū sit priuilegiū teplarioꝝ:ꝛ hospitalarioꝝ quo in coꝝ iocūdo aduentu semel in anno apperiebaꝛ vna ec. desia i loco.tempore iterdicti.de priuil.vt priuilegia:ꝛ itelligas de prioribus priuilegiis.hec i.d.glo. Ex quibus ꝑ pꝫ ꝙ priuilegia sequētia post.d.c.alma tenēt. Secūdo ꝙ etiā ꝑcedētia q̄ non sunt ꝯtraria.d.c.alma nō reuocātur. Tertio pꝫ ꝙ nullū de his q̄ posita sunt in.§.ꝑcedēti est reuocatū vel qꝛ nō ꝑcessit vel qꝛ nō est ꝯ.d.c.alma:vel qꝛ alma nō facit specialē mentionē de ordine:ꝛc̄. ꝛ hoc vltimū pꝫ per istā glo.ibi:per hec verba generalia. Nō tn̄ ꝙ Sixtus.4.i priuilegio qd̄ icipit:regimini:ꝛc̄.circa mediū ibi. Nos igiꝛ qui dicto ordini:ꝛc̄. cōfirmat motu ꝓprio ꝛ ꝓpria scia oia priuilegia ꝛ de nouo ꝯcedit q̄ fuissent data a ꝑdecessoribus suis īter q̄ fuit priuilegiū Alexādri.4.qd̄ icipit. Pro reuerētia beati dn̄i:ꝛc̄.i quo dat dictis fratribus ꝙ in vigiliis ꝛ festiuitatibus sancti Dn̄ici ꝛ beati Petri martiris:ꝛ octo diebus imediate sequētib⁹ si sit generale terre iterdictū possint fratres ordinis ꝑdicatoꝝ i suis ecclesiis ꝛ oratoriis diuina officia solēniter celebrare excōicatis dūtaxat exclusis:ꝛc̄. Quarto pꝫ ꝙ priilegiū quo gaudēt cruce signati per iquisitores virtute priuilegii Inno.4.qd̄ icipit. Malitia huius temporis vt possint iteresse diuinis officiis: ꝛ ecclesiastica sacra recipere dūmō si tenētur i talib⁹ ecclesiasticis sentētiis ligati prius absoluātur:ꝛc̄.nō est reuocatū.qꝛ.d.c.alma loqtur de actiue celebrātibus.vꝫ i fi.vbi dicit ꝙ sufficere debet vt celebrēt: ꝛ hoc nō ꝯsiderauit Pe.de pal. q tenet ꝙ sit reuocatū.q.d.l8.q.8.ar⁰.5.ꝯclusiōe.xi. Et hoc idē.s.ꝙ nō sit reuocatū tenet Jo.cal.i quodā ꝯsilio qd̄ fecit fratri Paulino de forliuio qd̄ est Bonō⁹ in scrinio iqsitoris qd̄ vidi ꝛ legi nec credat igitꝰ iqsitor posse admittere ad diuina illos q ꝑmissis sentētiis.s.excōicationis suspēsionis vel iterdicti tenētur ligati nisi prius absoluātur:ꝛ pōt eos absoluere ab his sentētiis canonis;ꝛ ꝓsertiꝫ ab illis quas pro incēdiis vel effractioni ecclesiaꝝ.seu manuū violētaꝝ i ꝑsonas ecclesiasticas icurrerūt:ꝛ ab aliis quoqꝫ sentētiis a papa vel auctoritate sua generaliter ꝓmulgatis nisi adeo grauis ꝛ enormis excessus fuerit ꝑsonaꝝ ꝙ ab his oporteat beneficiū per sedē aplicā obtineri. Cōsulit etiā idē Jo.cal.i.d.ꝯsilio ꝙ iqsitor nō ꝯferat crucis signaculū ꝑsonis nō iterdictis ꝑcedēte iterdicto loci vt i eo possint audire diuina qꝛ posset ꝑsumi id fieri i fraudē:ꝛ ꝯtēptū ecclesiastice cēsure accedit in ar.de priuil.vt priuilegia.hec ille. Nō tn̄ ꝙ si cessiet fraus.i.si principaliter mouētur tacti ꝫelo fidei.pn̄t recipi.vn̄ possent isormari ꝙ principaliter hoc faciant ꝫelo fidei.si etiā aliūde moueātur dūmō nō principaliter. Sꝫ qriꝛ qn̄ fuerūt excōicati vel iterdicti:ꝛc̄. anq̄ꝫ reciperēt signū crucis vtrū iqsitor possit eos recipere vel absoluere.R̄.credo ꝙ possit eos absolueꝛ ꝛ postea eos recipere mouētur qꝛ i.d.priuilegio daꝛ auctoritas absoluēdi ab his quas icurrerūt qd̄ ē de ꝑterito:ꝛ sic potest absoluere a ꝑteritis. ꝯfirmaꝛ qꝛ facit mentionē de quibusdā sentētiis ꝑteritis.i.q̄ ꝑcesserūt datū huius priuilegii ergo oꝫ ꝙ itelligat de his q̄ ꝑcesserūt acceptionē crucis. Si quis aūt iterū qreret vt⁹ possit excōicatos istos prius recipere ꝛ postea absoluere.R̄.ꝑ Jo.cal.i.d.cōsilio ꝙ nō pōt aliꝫ. mentē istius priuilegii qꝛ circa finē dicit dūmō prius absoluātur.sꝫ iudicio meo loquiꝛ ibi de admissione ad diuina q̄ nō debet fieri nisi prius absoluantꝛ nūc aūt loquimur de receptiōe ad crucē:ꝫm aūt Pa.in c.ex publico.de ꝯuers.ꝯiug.nō ē honestū.si tn̄ faciat tenet ꝛ ꝫꝫ Ray.nō est recipiēdus ad religionē.si tn̄ recipiaꝛ tenet:ꝛ sic etiā cessat ar.Pa.i.c.cū illoꝝ.de sen.exc.vbi arguit ꝙ si platus habeat auctoritateꝫ absoluēdi suos subditos ꝙ nō posset eos absoluere ab his q̄ icurrerunt anq̄ꝫ essent subditi nisi specialiter faceret mētionē.R̄.n.ꝑ ꝙ hic sit iplicita mētio cum loquiꝛ de ꝑteritis ꝛ dꝛ ꝙ nō ē silis rō nā ibi arguit Pa.eo.ꝙ minus est icurrere i claustro q̄ꝫ extra.ꝓp familiaritatē ꝛ q dat minus nō dat maius:ꝛc̄. sed secus hic.Cōcedit isup ipe Jo.cal.i.d.ꝯsilio ꝙ iquisitor possit absoluere a sn̄ia iterdicti tā generaliter q̄ꝫ specialiter iterdicto.nō obstāte ꝙ ꝺ iure sit manifestū ꝙ iterdictū generale nō valeat relaxari circa singularē ꝑsonā qꝛ i hoc priuilegio spāliter ꝯcediꝛ inqsitori:ꝛ q̄uis ꝫm eū nō sit oio daꝝ tn̄ dicit ipe ꝙ credit de iure posse defendi. 31 32

Interdictū.4.de cā materiali.s.ꝯ quē iterdictū ecclesiasticū ꝓmulgeꝛ vbi notādū ꝫꝫ Jo.cal.ꝙ idistincte ligātur hac sn̄ia.clerici laici religiosi mares siue femine plati quicūqꝫ vel priuati rectores.nobiles seu plebani cuiuscūqꝫ sint status vel etatis suo tn̄ mō.s.ꝫm ꝙ sunt capaces penaꝝ.i penis.n.sunt circūstātie attēdende.25.q.8.occidit:ꝛ c.postulasti.de cle.ex.mi.ꝛ c.si sn̄ia. de sen.exc.li.6. vbi nō ꝙ quilꝫ subditus vel ēt terra vel ecclesia habētis iurisdictionē ordinariā vel delegatam pōt ab eo iterdici alias sn̄ia a nō suo iudice ē nulla.de offi.deleg.c.sane.ꝛ.ꝛ extra de iudi.ar. si clerici. Exēpti vero a platis nō pn̄t ab eis iterdici.si tn̄ ille qui est exemptus ex vna parte haberet beneficiū aliqd̄ rōe cuius nō eēt exēptus.i sui dyocesani sentētiis subiacet.c.cū capella.de priuil. Prohibeꝛ etiā ꝙ i odiuꝫ exēptoꝝ vel i fraudē priuilegioꝝ nō iterdicātur vendentes illis vel emētes ab eis.aut eis cōicātes.alias ꝯfaciētes puniēdi sunt.c.q̄to. de priuil. Itē nō pn̄t iterdici nisi a papa illi qui sunt spāles ecclie romāe filii. Itē priuilegia ꝙ aliqui nō pn̄t excōicari vel terre coꝝ iterdici ꝯcessa singularibus ꝑsonis ecclesiasticis.vel secularibus nō extēduntur ad sn̄ias ordinarioꝝ.qꝛ ibi possunt tales excōicare ꝛ interdicere nisi fuerint ꝯcessa regibus.reginis.vel coꝝ filiis.vel religiosis.nō rōe ꝑsonaꝝ.sꝫ rōe ordinuꝫ.vel locoꝝ.c.ne

aliquid.de priuil.lib.6.Quō nō possit fieri p debito pecuniario supra interdictū.5°.pn.

Interdictū.5°.de cā finali.seu de effectu eccle/
1 siastici iterdicti.s.quid pmittit.vel qd prohi/
bet.vbi sci dū q̄ qdam iura videt̄ dicere q̄ eius effectus ē phibitio celebratiōis diuinoꝝ officio rū.nec aliud expmit.c.ex rescripto.de iur.iur.Ali/qua inuūt effectū.phibitionē diuinoꝝ ⁊ ecctiastice sepulture.c.cū ⁊ plātare.§.q̄ si.de priuil.⁊.c.vt pri/uilegia:⁊.c.is qui.de sen.exc.li.6.Alia expmūt de sacris tm̄.c.respōso.de sen.exc.Aliqua ꝺ diuinis offi ciis ⁊ sacris ⁊ ecctiastica sepultura.de pe.⁊ re.c.qd̄ i te.vel specifice solū de sepultura.i de.eo.de sepul. q̄ nō expmunt alia.q2 ille titulus loquit̄ solū ꝺ sepul/turis.Sꝫ decretalis alma.§.p̄.de sen.exc.li.6.dare i hoc articulo dicit q̄ i locis suppositis ecctiastico in terdicto.nulla certis casib⁹ ⁊ sacris exceptis.diuina celebrēt̄ officia.vel ministrēt̄ ecctiastica sacra.decr̄. aūt si snia.dicit q̄ psone ecctiastice supposite iterdi/cto.nō debēt alicbi audit̄ diuina exceptis casibus expssis i iur̄.nec aliqua recipe sacra.Jn decr̄.nō ē vo bis.de spō.phibēt̄ oia diuina officia pter baptismū paruloꝝ:⁊ penitētias morietiū.Jn.c.vero qd̄ i te. ꝺ pe.⁊ re.addit ad penitētiā viaticū.negat vltimā vnctionē:⁊ ecctiasticā sepulturā : ⁊ pcedit ex gr̄a q̄ clerici qui seruarūt iterdictū possint sepeliri i cimite rio eccte iterdicte sine cāpanis:⁊ solēnitate:⁊ q̄ cle rici valeāt bini vel terni legere horas canonicas ia nuis clausis:⁊c̄.⁊ voce dimissa.vt nō audiāt̄ exte/rius:⁊ q̄d.s.alia. Jn.c.pmittim⁹.ꝺ sen.exc.addit q̄ semel i ebdomada possit celebrari cōsulit̄ q̄ itinerā tes nō dicāt bini officiū qn̄ trāseunt p loca iterdicta vt nō audiāt̄.secus si solus.

1 ¶ Notād̄ i.2°.ꝙ i cōi loquēdo q̄ sꝫ iura antiq̄ nul/la pmittebāt̄ diuina officia celebrari.vel audiri.d. c.qd̄ i te.⁊.d.c.non ē vobis.nisi bini vel terni p mo dū legētis clausis ianuis:⁊c̄.semel i ebdomada ce/lebrari.cū pficiēdi corpus xpi.d.c.pmittimus.sꝫ per noua iura istud extitit moderatum.d.c.alma.⁊.c. qn̄.ꝺ sen.exc.li.6.p istū modū.s.q̄ singulis diebus possint i ecclesiis ⁊ monasteriis misse ⁊ alia officia celebrari sicut prius cū his q̄tuor: cōdictiōibus.s.sū missa voce.ianuis clausis nō pulsat̄ cāpanis.excōi catī ⁊ iterdictī exclusis:⁊ p qualꝫ istaꝝ q̄tuor pdictio nū.s.si vna nō seruet̄ aliis seruatis violat̄ iterdictus sm̄ Hosti.Jo.an.⁊ Jo.cal.qui subdit.⁊ lꝫ ista dura videātur tn̄ sufficit ita scriptū eē.19.di.in memoriā. Jtē si clericus i loco iterdicto facit vnū istoꝝ aliis ce lebrātibus puta pulsat cāpanā vel apperit ianuam ecclesie:⁊ hmōi credo eū irregularē.q2 participat i crie criminoso.de sen.exc.c.nup.secus si facit aliqd vt celebrētur diuina ⁊ tn̄ nō celebrātur de facto cū irregularitas reqrat actū pfectū.15.q.1.c.si.vide.s. ꝺ.interdicti.6.pn̄°.circa fi.Jteꝫ nō q̄ dicta mode/ratio nō habet locū in iterdicto psone siue generale siue speciale nec in iterdicto spāli loci q2.d.c.alma. loquit̄ de iterdicto generali loci:⁊ sic i interdico p/sone vel loci speciali stādū est iuri antiquo:⁊ ex hoc p3 Angelicā male dixisse.ꝺ.interdictū.6.§.p̄.⁊ sic dicas i iterdicto stricte sumpto.Jtē alia moderatio p.d.c.alma.vꝫ i festiuitatib⁹ natalis.resurrectiōis. pent.⁊ assumptiōis beate Marie:⁊ est addita alia festiuitas.corporis xpi p extrauagātē Martini.5. Pe.de pal.dicit q̄ eēt rōnabile idē dici ꝺ festo oīuꝫ sanctoꝝ:⁊ defunctoꝝ in qbus pcedit̄ vt cāpane pul sent̄ ⁊ ianuis apertis alta voce diuina celebrētur in locis iterdictis excōicatis exclusis.sꝫ interdictis ad/missis.ita tn̄ q̄ illi pter quos est positū iterdictum altari nō appropinquēt.Quidā dicūt q̄ itelligitur ne appropinquēt.i.nō accipiāt corpus xpi.qd̄ phi/bet̄:⁊c̄. Alii melius q̄ nō appropinquēt sicut dr̄ de vsurariis ⁊ meretricibus q̄ nō faciant offertoriū.c. q2 i oībus ꝺ vsu.nō obstātibus qbuscūq3 priuilegiis q̄ reuocātur p.d.decr̄.alma.s.pcedētia:⁊ nō q̄ debet solū itelligi de vna die pro qualꝫ solēnitate ⁊ pcor/dāt quasi oēs doc.q̄ illa dies icipiat a vesperis vi/gilie Pe.de pal.dicit q̄ i festo natiuitatis pascatis ⁊ pētecostes icipiat i missa vigilie ipoꝝ.sed quo ad finē Archi.dicit q̄ durat vsq3 ad cōplectoriū idusi ue q2 i beneficiis debet fieri larga iterpretatio.pcor. Pe.de pal.Jo.an.i glo.pen.dicit q̄ terminat̄ i ve/speris:⁊ sic excludit cōplectoriū q̄ opinio placet Jo. cal.q̄ nō det̄ corpus xpi vide ifra.§.6.⁊ est hone/stū q̄ missa principalis fit de dcō festo.q̄uis alia possit dici ꝺ Jo.cal.Jtem i dictis festiuitatibus pōt aqua solēniter benedici : ⁊ aspersio fieri panes.fru/ctusq3 benedici:⁊ laicis etiā iterdictis ministrari.vi det̄.n.pertinere ad officium diuinū qd̄ pmittit̄.Jo. cal.eodē mō dr̄ de benedictiōe solēni nuptiaꝝ.s.in festo assumptiōis beate virginis i aliis nō pōt.non rōe iterdicti.sꝫ tēporis:⁊ sic virgines.altaria.cali/ces.paramēta abbates ⁊ abbatisse ⁊ hmōi possunt benedici.eadē rōe.q2 nō sunt sacra.sꝫ officiū. De se pultura i istis diebus vide ifra.§.xi.De benedictiōe aque istis diebus vide ifra iterdictū.6.§.3.⁊ supra. interdictum.p̄.§.7.

¶ Primū sacrm̄ qd̄ pcedit̄ tēpore iterdicti ē sacrm̄ 1
baptismi ne dū paruloꝝ.sꝫ etiaꝫ adultoꝝ.c.qn̄.de sen.exc.li.6.⁊ cathecismus ⁊ totuꝫ officiū baptismi tāq̄ accessoriū pcedit̄.dicit etiā Jo.cal.q̄ si qs ba/ptizaret.vel crismaret in ecclesia specialr̄ interdicta nō icurreret irregularitatē : q̄uis Jo.mo.vi leatur p̄riū dicere.pcedit̄ tn̄ ipe.Jo.cal.q̄ si alibi honeste posset fieri securius esset.nō tn̄ q̄ iura antiqua non faciāt mentionē nisi de baptismo paruloꝝ.vnde si fieret iterdictū strictissimū.dubiū eēt vtrū pmittere tur baptismus adultorū.q2 tn̄.d.c.qn̄ videt̄ se re/ferre ad ius antiquū : ⁊ noiat vtrūq3 ideo videt̄ q̄ vtrūq3 admitat̄ i quocūq3 iterdicto.essent tn̄ psyde rāda verba interdicti qn̄ emanat a papa.q2 credo

ꝙ ipse posset excipere a secūdo. secus a primo quod
est omnino necessitatis de quo dic vt supra .sꝫ.iter/
dictū.ꝑ.§.7.circa fi. Alius autē īferior a papa non
posset ponere clausulā derogantē iuri cōi. De quo
vide supra interdictū.ꝑ.§.5.⁊.7.
3 ¶ Secūdū qḋ ꝑmittit ē ꝯfectio crismatis ī die san/
cta iouis.d.c.qm̄. Intelligit tm̄ Archi.ibidē ꝙ non
pōt ꝯfici alta voce neqꝫ cāpanis pulsatis.sꝫ cū mo/
deramie.c.alma.s.submissa voce:⁊c̄.de quo.s̄.§.ꝑ.
⁊ rō permissiōis assignat̄ ī glo.d.c.qm̄. q: sacerdos
post baptismū inūgit ī vertice. sꝫ nō ī frōte qḋ ē so
lius epi.c.quāto.de ꝯsu.ī.iterdictus.6.§.5.
4 ¶ Tertiū qḋ ꝯcedit̄ est sacrm̄ ꝯfirmatiōis.c.respon
so de sen.exc.qḋ dr̄ crismatio ī frōte:⁊ ꝗuis sꝫ Pa.
ī.d.c.respōso.fiat mētio solū de pueris.tm̄ sm̄ eūdē
Pa.itelligit̄ etiam de adultis.d.c.qm̄:⁊ posset fieri
dubitatio sicut supra de baptismo.§.2°.
5 ¶ Quartū qḋ ꝯcedit̄ est penitētia nō tm̄ morētiū.
sꝫ etiā sanoꝝ. dūmō nō fuerint excōicati q non pn̄t
admitti nisi in mōte:⁊ exceptis illis quoꝝ culpa vel
dolo lata ē snia iterdicti.vel prebuerūt ꝯsiliū. auxi/
liū vel fauorē.nisi prius satisfecerint vel de satisfaciē
do dederint idoneā cautionē aut si hoc nō pn̄t ni
si iurauerint ꝙ cum poterūt satisfaciēt ⁊ ad satisfa
ctionē faciēdā p illos q tenētur dabūt ꝯsiliū:⁊c̄. ⁊ ꝓ
posse laborabūt.nec ꝓpter aliqḋ ꝑdictoꝝ fieri debet
relaxatio iterdicti.d.c.alma. Nō ī eo qḋ dicit ꝙ ex
cōicati nō pn̄t admitti nisi ī morte ꝙ itelligit̄ de ex
cōicatiōe q̄ icurrit̄ rōe coꝝ q̄ sunt circa iterdictū. d̄
alijs.n.excōicatiōibus nō loquit̄. Itē nō ꝙ iura an
tiqua solū excipiūt pniaꝫ morētiū.vt ī.d.c.nō ē vo
bis.qḋ ī te.⁊ respōso. in iure vero nouo.s.d.c.alma
fit mētio de pnia sanoꝝ:⁊ iō si fieret iterdictuꝫ stri/
ctū derrogāo iuri nouo non itelligeret̄ nisi de pnia
morētiū.vel crucē recipiētiū ī subsidiū terre sancte.
vel peregrinoꝝ.d.c.qḋ ī te.istis.n.ꝯcedit̄ ex priuile/
gio ⁊ dicit ibi glo.ꝙ itelligit̄ de peregrinis vel cru
ce signatis qn̄ sunt ī periculo.sꝫ sm̄ Pa.ista glo.est
ꝯ tex.sitr dr̄ de his q hn̄t celebrare semel ī ebdoma
da.d.c.ꝑmittimus. q: sine ꝯfessione non debet cele/
brare existens ī pctō sitr posset itelligi de mulierib⁹
q̄ sunt propinq̄ partui.quādo ꝓ suas ꝯdictiōes imi/
net periculū mortis.ꝓ Pa.ī.d.c.qḋ in te. Sed quid
dicendū de iterdicto de quo dictum est supra iterdi
ctū.ꝑ.§.7.vtrū permittat̄ penitētia sanoꝝ preter il
los de quibus dictū est.R̸.ꝙ nō.q: vbi remouet̄ mo
deratio.c.alma.remanet ī iure antiquo sm̄ Pa.in
d.c.quod in te:⁊ glo.in.d.c.alma.circa prin.sed sic
est ꝙ ī tali iterdicto. de quo loquimur ⁊ dictum est
in.d.§.7.remouetur vt dicūt Jo.an.⁊.d.Ant.ī.d.c.
permittimus:⁊ ipse Jo.an.in nouella.igit̄ ⁊ si quis
velet negare istos doc.inueniat meliores.videt̄ .n.
loqui sm̄ itellectū ipoꝝ tex.vide ī .d.§.7. dicit̄ .n.in
tali iterdicto ꝙ administret̄ penitētia morientiū ex
quo remouet penitentiā sanoꝝ.vt dictū est ī.d.§.7.
Si vero nō poneret̄ talis particula.s.penitētia mo
rientiū vel aliud per quod specificaret illud. de iure
cōi admittit̄ etiā penitētia sanoꝝ.absolutio genera
lis q̄ fit a predicatoribus sm̄ Jo.cal.potest fieri tē/
pore iterdicti.q: ꝓ eū nō est officiū diuinū. Angelicꝰ
vero.sꝫ.iterdictū.6.§.20.dicit ꝙ ista rō nō est q: ꝑ/
tinet ad ordinē.sed ipse Angelus nō aduertit ꝙ ab/
solutio generalis magis pertinet ad iurisdictionē
sicut absolutio a cēsuris. ideo dicendū ꝙ morētib⁹
idifferēter potest fieri eo ꝙ talibus indifferēter ꝯce
ditur quēꝫ absolutio.sanis autē sm̄ iura noua pōt
fieri accessorie sm̄ vero iura āntiqua quibus est stan
dū in strictissimo iterdicto.secus diceret̄.s.vt dictuꝫ
est. De penitētia solēni si accideret. dicit Jo. cal.ꝙ
nō fit. Absolutio ab excōicatione potest fieri sine so
lēnitate. vt infra iterdictum.6.prin.
¶ Quintū quod permittit̄ est eucharistia.sm̄ ꝙ di/ 6
cit̄ viaticū.ī.cū datur decedētibus:⁊ dicit̄ viaticuꝫ
eo ꝙ datur ī termino vie.d.c.quod in te.⁊.d.c.per/
mittimus nec debet denegari taliter penitētibus.ī.ī
mortis periculo.c.penitētes.di.50. Debet etiā dari
sanis dānatis ad mortē tēpore iterdicti.ar.de.cum
sm̄.de pe.⁊ re.⁊ ibi nō.ī glo.planū est.n.ꝙ tales cē
sent̄ tūc ī mortis articulo quo casu appellatiōe pe/
nitētie itelligit̄ viaticū.d.c.quod ī te.. Sed queritur
an laicis vel clericis nō iterdictis possit dari eucha
ristia ī loco iterdicto.preterꝗ̄ ī mortis articulo.R̸.
de presbitero missam celebrāte nō est qō cū.n.pos/
sit imo debet celebrare seruata forma cā modera/
mine.§.adijcimus:⁊ per cōsequens potest imo de
bet sumere corpus xpi.c.per acta.de ꝯse.di.2.sed de
alijs dicit Jo.cal.ꝙ trepidat dare sententiā.cum vi
deat generaliter religiosos. suis fratribus ⁊ soror/
bus quarū curā gerunt.iterdicti tēpore idifferenter
cōcedere eucharistiā.sed quo iure ipi discernāt cum
ꝯtrariū videat̄ de iure scripto.in iterdictis.n.quod
nō inenitur expresse permissum subiacet regule pro/
hibitiue.2.q.5.cōsuluisti.de trāsl.c.2.⁊.ī de.crimi.de
verb.sig.§.porro.Cū ergo per iterdictū prohibeat̄
administratio sacroꝝ.certis casibus:⁊ sacris exce/
ptis.vt est expressum ī.c.alma.§.2°. ⁊ similiter sit ꝑ/
missum corpus xpi inquātū dicit̄ viaticū:⁊ nō ali/
ter.saluo quod dixi de celebratiōe. dare sequitur ꝙ
alius personis ministrari non debet. hec Jo. cal. ⁊
Pa.in.d.c.quod ī te.sic ait.Quod dicit̄ de viatico
in isto.c.hodie imutationē non recipit.bene tamen
potest exiberi decedētibus q: de viatico nulla fit mē
tio ī.d.c.si.stabimus ergo huic iuri antiquo .s.d.c.
quod in te ar.l.precipimus in fi.C. de appel. Nam
viaticū nō itelligitur proprie appellatiōe penitētie.
imo sunt duo sacramēta sepata.ideo papa hic vtit̄
verbo volumus q: de iure nō intelligebat̄ ⁊ ius cor
rigens debet stricte itelligi ar.c.cupiētes.d̄ elec.li.6.

hec Pa. Nec ob. d. c. quod i te. vbi cōceditur viaticū cui cōceditur penitētia qz loquitur propter de viatico quādo ↄceditur morientibus glo. i. d. c. alma in ꝟ. admittātur. Pe. de pal. dicit i hoc eē ↄsulendū papā. Ad hoc quod dicit de religiosis dic ꝙ habēt priuilegia vide supra. Interdictū .5°. §. 1. Ge. dicit i. d. c. alma. ꝙ clericis illius ecclesie vbi dicit efficiū secrete fm illā dec̄. alma. potest etiam administrari eucharistia. Utrū aūt debeat dari illis secularibus quibus cōcedit audire diuina fꝫ. d. c. alma. Archi. dicit ꝙ nō. ꝗuis quidam teneāt ꝙ sic. ratio eius qz in. c. si sententia. ponūtur vt diuersa audire diuina: ⁊ percipere sacra. ideo securius est. secus esset si haberent priuilegiū audiendi diuina ⁊ recipiēdi ecclesiastica sacramēta. Jo. cal. tenet etiā ꝙ nō administraf i quatuor solēnitatibus. d. c. alma. nisi sic alijs tēporibus. d. c. responso ⁊ iura q̄ habent ꝙ pluries est sumendū debent itelligi remoto ipedimēto interdicti. vel alterius. Pe. de pal. disputat de pascate eo ꝙ videtur tunc ita eē necessitatis sicut: ⁊c̄. ⁊ concludit ꝙ papa deberet declarare.

7 ¶ Querit quādo portaf corpus dn̄i ifirmis. vtrū debeat portari cū solēnitate cāpanaꝝ: ⁊c̄. credo ꝙ sic. cū. n. aliquid permittif itelligif vbi aliud nō apparet fore permissum fm ꝙ ius disponit id fieri: ⁊ vsus obseruat. di. 4. erit. ⁊ de verb. sig. ex parte. de lumine disponit ius. de cele. mi. sacre. de cāpanula habet generalis ↄsuetudo. Item cāpanaꝝ pulsatio nō videf prohibita nisi propter diuina officia celebrāda vt i. d. c. quod i te. ⁊. c. alma. Sed vtrū viaticū detur tūc ifirmo i presentia personaꝝ stantibus ⁊ venientibus ad locū vbi est ifirmus credo ꝙ sic vt permissio itelligaf fm statum persone cui permittif 41. d. quisquis. de priuil. porro. sed ifirmi ↄdictio requirit stantes. Item cū portaf ad infirmū debent se iclinare. de cel. mi. sane. potius stantes cum infirmo ipm extra piscidē ispicere ⁊ adorare. nec ē expressio in iure ꝙ visio talis sacramēti sit prohibita tēpore iterdicti. nisi cum diuina officia celebrātur actualiter. c. ꝟ. de sen. exc. circa. prin. Sed quid de pregnantibus propinquis partui. Jo. an. in. d. c. quod in te. dicit ꝙ non bene possunt dici decedentes. vnde nisi aliud periculū appareat esset abstinēdū. idē esset dicendū de itrātibus mare, vel bellū ⁊ similia. Jo. cal. Pa. i. d. c. qđ i te dicit eē ↄsiderāda pericula.

8 ¶ Sextū quod pmittif est ꝙ misse singulis diebus i ecclesijs ⁊ monasterijs celebrētur submissa voce. ianuis clausis. excōicatis ⁊ iterdictis exclusis: ⁊ non pulsatis cāpanis fm ꝙ dictū est supra. §. ꝟ. ⁊. d. c. alma. §. adicimus. Angelica vero. ꝟ. iterdictū. 6. §. ꝟ. dicit eē aduertēdū ꝙ. d. c. alma loquif de generali ⁊ speciali iterdicto tā hominū ꝙ locoꝝ nō de singulari alicu⁹ ecclesie ⁊ ideo ibi. s. i ecclesia particulariter iterdicta nō posset celebrari. ar. s. 5°. ii. 27. c. 4 dicat ⁊ melius ꝙ. d. moderatio itelligif in iterdicto loci. s. ciuitatis. vil. castri: ⁊c̄. nō de interdicto psone siue generalis. siue specialis. neqꝫ de iterdicto speciali loci: ⁊ iste est proprie sensus. d. dec̄. alma. que loquitur solū de iterdicto loci generalis. i alijs igif stabimus iuri antiquo ⁊ ista ē cōis sententia omniū doc. vnde patet ꝙ alij melius aduertunt ꝗuis ipe dicat ꝙ pauci aduertūt. de clericis extraneis. seu alibi beneficiatis an possint admitti ad celebrādū i ecclesia que est i loco iterdicto generali. vel cōcelebrādum. Archi. tenet ꝙ nō. Jo. an. tenet quod est durū ⁊ quia nimis enīgit: ⁊c̄. ⁊ sic videtur tenere ↄtrariū quod ↄtrariū Jo. cal. probat per multas rationes: ⁊ ideꝗ videf dicenduꝫ de religiosis. Ge. vero dicit ꝙ ante factū esset ↄsulenda p⁹. secus post factū. sꝫ videf dicēdū ꝙ .3°. sit melior simplr. Notandū ꝙ fm iura antiqua pmittebaf solū semel in ebdomada celebrare in ecclesia vbi ↄseruatur corpus dn̄i pro viatico. vt posset mutari ne putresceret. d. c. pmittimus. vnde si ponerer iterdictū scriptum. de quo supra iterdictuꝫ ꝟ. §. 5. ⁊. 7. esset standū huic qz per tale derrogaref d. c. alma: ⁊ hoc tenet. d. Ant. de butri. post Jo. an. i. d. c. pmittimus. Ideꝫ etiā tenet ipe Jo. an. i. d. dec̄. alma. i nouella. Quidā dubitāt vtrū alie misse preter cōuētualē possit dici fm dispositionē. c. alma. sꝫ Jo. cal. post Jo. an. tenent ꝙ sic: ⁊ fm. e. Jo. cal. si oēs fratres cōuētuales deficerēt vno solo sacerdote remanēte poterit celebrare cū familiari. Item nota ꝙ epis ⁊ superioribus ↄcedif ꝙ possit cū altari portatili celebrare ⁊ celebrari facere ⁊ audire diuina ꝗuis sit iterdicta terra castrū: ⁊c̄. seruato moderamine dec̄. alma. ⁊ simile priuilegiū habēt pdicatores ⁊ minores. c. qz i bis. de priuil. ⁊. d. c. alma. secus i interdicto speciali ꝟ Jo. cal. Iteꝫ nota ꝟ. e. Jo. cal. ꝙ si sacerdos cōficeret corpus xp̄i etiā sine missa in loco iterdicto etiā si ipe nō sit suspēsus neqꝫ iterdictus efficeretur irregularis.

¶ Septimum quod permittif est ordo sacer. đ quo sciendū est ꝙ iterdicti nō possūnt ordinari siue sint clerici siue laici. illud. n. esset participare sacramentis a quoꝝ participatiōe sunt remoti nisi in casibus permissis ad hoc de de. exco. mi. c. si. nec in loco iterdicto possūnt cōferri ordines aliquibus clericis vel laicis quia ibi prohibentur ecclesiastica sacramēta ministrari exceptis quibusdā casibus de quibus iste non est vt. d. c. non est: ⁊. c. alma. §. i. si autem loci populus sit interdictus cū per hoc nō sit iterdictus clerus. d. c. si sententia clerici illius loci poterūt extra locum iterdictum sacros ordines recipere quod itelligas dūmodo ordinentur ab episcopo qui ipos de iure valeat ordinare vel de ipius licētia ab alio de tēp. or. c. nullus. lib. 6. Si vero locus tm̄ ē iterdictus licet i eo loco vt dixi nullus valeat ordinari laici vero q nō fuerūt culpabiles delicti pp qđ sn̄ia est lata 9

extra locū iterdictū etiā p epm dicti loci vel p aliuz de eius licētia poterūt ordinari. h° verū ē qñ pp deli ctū vniuersitatis fuit lata snia iterdicti: tūc nullus d vniuersitate poterit ordinari cū eo casu oēs de vni/ uersitate itelligātur iterdicti. vt pbat. d.c. si snia. sic etiā culpabiles simplr finie late. itelligūtur iterdicti vt i.d.§. illis. et de priuil.c. lz i fi. Pa. i.c. nō ē vobis de spon. dicit: q posset attētari. vt nō iterdicti i loco iterdicto possint ordinari pp necessitatem. qz ex quo cōcedūtur aliqua q nō possunt pferri nisi p clericos ergo idirecte pmittit ordinatio clericoꝝ. sic dr de cō fectione crismatis Pe. de pal. 4. di. 18. q. 8. ar°. 5. cōclusione sexta tenet primū.

x ¶ Octauū ē extrema vnctio q est vnū de. 7. sacris q expresse prohibet. d.c. qd i te. Sed dubitāt quidam an clericis vel religiosis nō iterdictis. sz de loco iter/ dicto: et q seruauerūt iterdictū possit pferri extrema vnctio. Jo.cal. pōst Jo.an. dicit q nō. d.c. qd in te: et dicit Jo.cal. post Jo.an. q etiā i illis quatuor festi uitatibus de qbus. s. 7 i.d.c. alma prohibet. Querit Pa. i.d.c. qd i te. Nūqd clericis tēpore interdicti sit exhibēda extrema vnctio. doc. cōiter tenēt q nō. licet i facto qdam nō aduertāt. quarit aūt potius pcedit viaticū q extrema vnctio cū vtrūqz sit sacrm. dr q p ipaz vnctionē pueniat ad sacrm et sic i ipa partici patiōe cū ifirmo tūc efficit sacrm. sed corpus xpi est añq exhibeat sacrm. seu añq portet ad ifirmū. Jtē maior familiaritas pbit i extrema vnctiōe vbi dicūr multe orones q i exhibitione corporis xpi. hec Pa. vel forte dic q est qz sic scriptū est. Pe. d pal. vbi. s. vr dicere q pcedat clericis et religiosis eo q pcedit eis sepultura. d.c. quod i te. sz postea recitat aliā opi nionē: et sic relinquit insolutū.

xj ¶ Nonū ē sepultura. s. q tēpore iterdicti nō pōt ali quis sepeliri i cimiterio itellige qñ qs vult sepeliri i lo co iterdicto vel qñ psona eēt iterdicta spālr. vel ge/ neraliter qñ. s. collegiū vel vniuersitas ē iterdicta et si absoluāt illi q iter pdictos excōicātur ab excōica tione remanēt tñ iterdicti. sz si psona nō ē iterdicta sz locus tūc pōt sepeliri i alio loco sacro nō iterdicto nisi forte fm Jnno. eēt ecclesia vel locus iterdictus i penā populi etiam si multi nō peccauerūt. sz forte vniuersitas vel maior pars vel forte qz deligt dñs et i hoc puniat populus tūc parochiani nō possunt i alia ecclesia nō iterdicta sepeliri nisi forte ex priuile gio. c. vt priuilegia. de priuil. si vero est iterdicta pp delictū clericoꝝ tñ vel pp hoc qz violata fuit tūc pa rochiani pñt i alia ecclesia non iterdicta sepeliri: et audire diuina: clerici tñ et religiosi fm Pe. de pal. q seruauerūt iterdictū et ipi nō sunt iterdicti pñt cū silētio i cimiterio sepeliri. Jstud silētiū nō intelligit ab officio cuz sibi pmittat id qd est maius. s. dicere missam et officiū submisse de officio funerali cōcedi videt. s. cū moderamine. c. alma. si tñ eēt iterdictuz strictū qñ. s. remouet extensio. c. alma. credo q esset silentiū strictū. sic si esset ecclesia specialr iterdicta. Sunt cāpanaꝝ pulsatiōes. qz ē de solēnitate exeqaꝝ vñ pbibet. hoc tēpore. Jn quatuor vero festiuitatibus i qb° pōt solēniter celebrari pñt cū cāpanis et aliis solēnitatibus sepeliri fm Ge. et Jo.cal. qz ista vident ad officium ptinere qd pmittit. quis Jo.an. teneat pmū. sz p° melius. Laicis vero et illis diebus nō cō cedit qz iure antiquo negabat et nouo non pcedit. Sed querit nūqd illud priuilegiū clericoꝝ circa sepul turā habeat locū i ecclesia spālr iterdicta qdā dicūt q nō vt refert Jnno. i.c. si. de exc. pla. Host. ibi di/ cit pmū. qz tñ valet generale quo ad oia q̄tū spe/ ciale quo ad qdā. l. si duo. ff. de admi. tu. sic ergo p/ mittit sepultura iterdicto generali ita pmitti debet i speciali Jo.an. i.d.c. qd in te. tenet pm̄ qz tex. d.c. qd i te loquit de iterdicto generali. et ē. q. fm Pa. satis dubia nā pro opiniōe Jo.an. facit ille tex. qd i te i duplici loco qui semp noiat generale iterdictū. Jtem sub est tūc rō qz nisi posset sepeliri i cimiterio alicuius ecclesie tūc oporteret eū sepeliri extra cimi teriū i cāpis. secus de speciali. sz p pria opiniōe fa/ cit. c. vt priuilegia. i pn. Jtē qz posito generali inter/ dicto pñt clerici illius ecclesie ibidē sepeliri. sz aliq nō cū habeāt i loco ecclesias nō interdictas ar. i.d.c. vt priuilegia. Jtē scias q lz laicis tēpore iterdicti dene get sepultura ecclesiastica tñ relaxato iterdicto illi qui nō fuerūt culpabiles vel i quib° apparuerūt in morte signa pctitiōis si fuerit sepulti extra cimite/ riū poterūt exumari et de nouo sepeliri in cimiterio vt i.c. a nobis. de sen. exc. et hoc tenet Jnno. i.d.c. si. et Jo.an. i.d.c. qd in te. hec Pa. i.d.c. qd i te. et illos q tēpore iterdicti fuerūt sepulti i cimiterio remoto i terdicto nō oz exhumare cū ad eū statū venerit eo a quo incipe potuit. Jtē priuilegiati post decre. alma tēpore iterdicti sup admissiōe ad diuina et ad rece/ ptionem sacroꝝ pñt sepeliri in cimiterio fm Jo.cal. et idē videt si sit priuilegiatus sup auditiōe solū. non facta mētione sacroꝝ. p regulā cui cōicamus viuo etiā mortuo eodē mō si sit priuilegiatus sup partici patiōe sacroꝝ solū h.e. Jo.cal. Et si illi q moriūtur sunt penitētes pōt pro eis orare et recipi mortuaria et alie oblatiōes et istud nō solū itelligit de ecclesia sz etiā de cimiterio. d.c. vt priuilegia. Et lz quidam sic recitat Jo.cal. dicāt q sufficit q sit locus depu/ tatus ad sepulturā. ipe tñ Jo.cal. post Jo.an. tenent q requirit q sit locus bñdictus p epm de cōse. di. i. nemo: et hoc oz fateri q̄tū ad penaz excōicatiōis q ponit p cle. eos. de sepul. Jtē sepeliētes extra ecclesiā et extra cimiteriū iterdictā psonā vel nō iterdictā. sz i loco iterdicto cū officio diuino clerici illud officiuz celebrantes sunt irregulares. sed sine officio diuino hñ pñt iterdicti extra ecclesiaz et cimiteria sepeliri. Nec eniz debēt eoꝝ corpora ibumata remanere Jo.cal. Jtem h.e. cōmēdatio aiaꝝ decedētiū pōt fieri intra morē qz videt āneyā ad absolutionē q pmittit quō

sepelieītes sunt excōicati .ꝟ.excōicatio.5.casu.42.

12 ¶ Utrū ꝯfrates q ex priuilegio religiosoꝝ quoꝝ sūt ꝯfratres admittūꝰ ad diuina.possint sepeliri i eccle/sia iterdicta.ꝶ.ꝙ non.lꝫ alibi libere possint eligere d.c.vt priuilegia. Itē i quatuoꝛ festiuitatibus i qui/bus lꝫ solēniter celebꝛare possunt etiaꝫ laici ſm Jo.cal.q nō dederūt causaꝫ iterdicto vel nō fuerūt spe/cialiter iterdicti.sepeliri i loco sacro. ꝗuis multi te/neāt ꝯtrū de laicis:ꝛ ſm.e.quē sequiꝰ ꝯe.possunt cū solēnitate i talibus diebus de qbus in.d.decr.alma. Dubitāt doc.an oēs quolꝫ coboperātes i sepultura probibita.tēpoꝛe interdicti.sint excōicati per.d.cle.eos.puta apperiētes sepulturam.vel fabꝛicātes.vel fodiētes terrā i sepulcro.vel fouea.vel portātes cru/cē.vel cereos.vel portātes funus vel associātes cau/sa honoꝛ vel amicitie. vel clerici diuinū officiū fa/ciētes.vel nō prohibētes cū possint potestatiue.Jo.cal.dicit.ꝙ oēs icurrūt si cū diuino officio sepelitur qꝛ oēs videntur particpes criminis seu cooperātes.ad hoc.e.nuper.de sen.exc.ꝛ.c.cūcubine. Si vero si ne officio clericoꝝ sepultus ē etiā in loco iterdicto.lꝫ sit tutius dicere predictos oēs foꝛe ligatos. tñ dicit ipe lꝫ trepidus illos nō ligari.sed qꝛ vidētur cōtēne re generalē prohibitionē poterūt arbitraria pena puniri.etiam per ecclesiasticū iudicē.13.q.2.ꝯ.cū.de offi.deleg.c.de causis.ar.d.cle. si. Sed si poꝛtarent cū officio solēni ꝛ nō sepelirēt.lꝫ ponerēt illud ibi in aliquo loco secreto.credit Jo.cal.ꝙ icurrāt. De his oibus vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.q.ꝯ.15. ꝛ casu.42. per totū:ꝛ.ꝟ.sepultura.ꝯ.13.ꝛ.14.

13 ¶ Decimū qd ꝯcediꝰ est matrimoniū de quo Pa.i d.c.nō est.sic ait. De matrimonio nūqd possit ꝯbi tēpoꝛe iterdicti cōiter ꝯcludiꝰ ꝙ sic. etiā ab iterdictꝭ ſm Inno. Nā etiā ab excōicatis ꝛ ifidelibus ꝯbiꝰ. De solēnitate tñ matrimoniali dubitaꝰ hec ille.ſm Hosti.ꝓhibeꝰ bñdictio nuptialis solēnis. etiā si al/ter solus eēt iterdictus. vel locus solū eēt iterdictus. qꝛ est officiū clericali oꝛdini deputatū.de secū.nup. c.2.ꝛ.3. Si vero vxoꝛ eēt ꝺ populo qui iterdicto nō dedit cāꝫ ꝛ vir sit de populo. nō iterdicto i loco nō iterdicto. tūc mulier vel ābo poterūt bñdici qꝛ mu/lier desinit eē de populo iterdicto.hec Jo.cal.

14 ¶ Undecimū est diuinū officiū ſm modificationeꝫ .d.c.alma.de quā.ꝺ.c.c.ꝯ.ꝓ.vbi notandū ꝙ ſm iu ra antiqua.oia diuina officia erāt ꝓhibita vtꝫ i.c.nō ē nobis.de spon.ꝛ i.c.respōso.de sētia exc.ꝛ itelli giꝰ diuinū officiū ꝓ oi eo qd ꝯtineꝰ i bꝛeuiario.vel missali vbi sciēdū ſm Jo.cal.ꝙ psone iterdicte ꝓhi beꝰ celebꝛatio diuinoꝝ:ꝛ hoc ꝓꝓrie respicit clericos ꝛ psonas ecclesiasticas.qbꝰ istud ꝯpetit.c.clerici. de cle.exc.mi.ꝛ.c.sequēti. ꝓhibeꝰ etiā auditio.d.c.si sen tētia.qd ꝓꝓrie respicit alias psonas. Itē i loco sup/posito ecclesiastico iterdicto nō debēt diuina officia celebꝛari.c.ex rescripto. de iur.iur. ista ergo oia de/bēt seruari ſm dictā moderationē.c.alma.lꝫ cē ista ꝛ circa pcedētia occurrūt multe dubitationes.

¶ Queriꝰ ergo ꝓ an laici quicūqꝫ sint nō interdicti. 15 pnt admitti cū celebꝛātur diuina singulis dieb° sub missa voce:ꝛc.dñt oēs ꝙ nō. qꝛ iterdictū loci exclu dit oēs siue sint de loco iterdicto siue extranei.saluo qd dꝛ de clericis:ꝛ de his q hñt priuilegia.vt in.c.lꝫ de priuil.li.6.lꝫ qd si parochialis vel alius q posset celebꝛare hꝫ.d.c.alma.nō pōt habere aliū seruitoꝛē nisi secularē.ꝶ.Jo.cal. dicit ꝙ poterit accipe secu/larē cessante fraude. Tales.n.s.seruitoꝛes dñr fami/liares vel domestici q gaudēt priuilegio cōcesso ab hoīe.d.c.lꝫ.ꝯ.i. foꝛtius iuris pmissiōe de quo in.ꝯ. adiiciamus. Uide.ꝺ.ꝟ.familia pn. Hec vera nisi ta/les seruus fuisset i culpa iterdicti.d.c.lꝫ.ꝯ.si.vel fuis/set ꝺ populo iterdicto qꝛ iterdicti excludūtur. Quid de monacho nō oꝛdinato vel seculari vel muliere si se igerāt officijs diuinis vtrum violent iterdictū.ꝶ. ꝗuis nullā irregularitatē icurrāt qꝛ.c.is q.ꝛ.c.si qs. ep̄s.loquūtur de clerico tñ peccāt grauiter ꝛ debēt puniri vt icludaꝰ i altioꝛi monasterio.c.postulasti. de cle.exco.mi.vel alia pnia. Monacus tñ siue mo nacha violās iterdictū ꝓ Jo.cal.fiūt i eligibiles acti ue ꝛ passiue qꝛ istoꝝ sunt capaces irregularitatꝭ. Sꝫ qriꝰ vtꝝ mere secularis violās iterdictū possit postea oꝛdinari dicit idē ꝙ sic:qꝛ iura i hoc casu solum lo/quūtur de clerico. Sed qd de doctoꝛibus iudicibus vel alijs officialibus q sunt suspēsi a suis officijs vel violāt iterdictū .ꝶ.ꝙ nō icurrunt irregularitatem. ꝗuis peccent.ſm.e.Jo.cal.

16 ¶ Duodecimo qriꝰ de laicis societatū publice can/tātibus letanias siue rogatiōes siue laudes dei ꝛ beate Marie virginis etiā i locis sitis i loco iterdi/cto sicut fit Bono°.vꝝ ꝙ nō sint irregulares cū oꝛ/dinē vel effectū nō habeāt.nec credo eos ex hoc pec care:qꝛ nō sunt ꝓhibita talia ꝓ interdictū nisi foꝛte eēnt excōicati. Itē nō ꝓhibenꝰ oꝛare i ecclesia.extra tēpoꝛa celebꝛatiōis diuinoꝝ ſm Guil. Iteꝫ si sacer/dos ꝓbabilr credit ꝙ aliq iterdicti sunt i ecclesia hꝫ Guil.debet eos monere in generali.ꝙ exeant.alias nō teneꝰ vitare eos. maxime publice donec ꝯstet de sñia. Itē si sacerdos recipiat scienter illū q est iterdi ctus ꝗuis ipe peccet.tñ alij nō tenētur exire.nec pec cant audiendo diuina.

Interdictū.6°.de pena nō seruātis iterdictū.

1 Primo igiꝰ si clericus ē hꝫ Hosti. si celebꝛat sciēter i loco iterdicto vñcūqꝫ sit ꝑter casus ꝓ missiōis efficiꝰ irregularis ꝛ suspēsus ē ꝛ dꝫ grauiꝰ puniri.c.postulasti.de cle.exc.mi.ꝛ.c.is qui.de sen. exc.li.6.ꝛ.c.ep̄oꝝ. de priuil.li.6. Itē talis nō pōt eli gere neqꝫ eligi.d.c.is q. Itē nec pōt postulari.c.ꝓ.de postu.pl. Nō hꝫ Pa.i.c.ꝓ.de postu.col. pen. ꝙ ele/ctio facta i loco iterdicto lꝫ itellige a nō iterdictꝭ vel q nō violauerūt iterdictū. Nec pōt ꝯferre bñficia.c. qꝛ diuersitatē.de ꝯce.pben. ꝛ est suspēsus ab igressu ecclesie donec satisfaciat ad arbitriū iudicis.q tulit

stitiaȝ iterdicti. si est ab hoīe. vel ad arbitriū epi si ē a iure: ꝛ peccat mortalr si audit diuina etiā i ecclesia nō iterdicta: ꝛ hoc plus operaꝛ suspēsio ꝙ irregularitas. ſm Pe. de pal. Itē q nō seruat iterdictū remouēdus ē ab officio. d. c. postulasti. Si aūt talis sit religiosus ad nullū ordinē ordinatus: ꝛ si irregularitatē nō icurrat qꝛ nō est expressuȝ i iure. nā dec̄ is qui: agit solū de irregularitate q̄ procedit ob celebrationē diuinoꝝ: ꝛ executionē ordinū. Poterit tn̄ aliter puniri unde Pa. i. c. fi. de exce. pla. sic ait. celebrās i loco iterdicto vel si persona ē interdicta ꝛ celebrat. icurrit irregularitatē a qua per solū papā liberari pōt. d. c. is qui. ꝛ ē suspēsus ab oi potestate diuinū: ꝛ officio ꝛ rō est qꝛ iterdictus simplr vel respectu loci est suspēsus. d. c. is qui. si ergo celebrat incurrit irregularitatē vt i. c. ꝑ. de re. iudi. lib. 6. Non tn̄ est ipsofacto priuatus beneficio suo vt probaꝛ in tex. c. fi. de exce. pla. vnde cōcludēdū est ſm Inno. ꝛ doc. ꝙ illi icidūt i irregularitatē nō seruādo iterdictū qui exercēt aliqd deputatū alicui ordini ecclesiastico: ꝛ hoc faciunt tāꝙ clerici. qḋ procedit siue sint ꝑbiteri. siue iferiores clerici. vt nō i. c. 2. de cle. exco. mi. vnde si diaconus dicat euāgeliū vel subdiacon⁹ eplaȝ tāꝙ subdiaconus vel acolitus. exercet officiū suū tāꝙ acolitus efficiꝛ irregularis. vt dꝛ in. d. c. 2. Secus aūt vbi exercet aliquid nō deputatum certo ordini vnde cantās respōsoria. vel dicens psalmos. nō officiando principalr ecclesiam. sed vt qlȝ alius laicus nō efficiꝛ irregulis ſm Inno. ꝛ bene. Idem i benedicēte mēsam ar. 44. di. c. fi. qꝛ illud nō ē deputatū certo ordini. sȝ de cōsuetudine illud exerceꝛ idistincte etiā a nō ordinatis aliqd. i. e. c. §. 3. ꝛ. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 8. vt ē videre i epistola q̄ ex ꝯsuetudine cōi dꝛ sine apparatu ꝑ quēcūqꝫ. vnde si suspēsus vel excōicatus vel iterdictus tali modo diceret eplaȝ nō icurrit irregularitatē. Idē si exercet ea q̄ sunt iurisdictiōis. vn̄ tēpore iterdicti nō est irregularis aliū excōicans vel absoluēs dūmō non absoluat tāꝙ sacerdos vȝ cū solēnitate de qua i. c. a nobis. d. 2. de sen. exc. Cōclude ergo breuiter ꝙ iurisdictionalia nō sunt prohibita tēpore iterdicti nec exercēs ea tēpore excōicatiōis efficiꝛ irregularis ideȝ si nō deputata certo ordini vel si sunt deputata. tn̄ ex ꝯsuetudine exercētur ꝑ quēcūqꝫ. referꝛ ergo interdictū ad ordinē ꝛ ad quedā alia de qbus i. c. non est. de spon. ꝛ i. c. quod i te. de pe. ꝛ re. ꝛ i. c. fi. ꝺ sen. exc. li. 6. Sed circa ꝑdicta dubitaꝛ quid de audiēte diuina: cōclude post doc. maxime Hosti. ꝙ aut audit diuina ex deuotiōe quadā ꝛ iste non ē irregularis. lȝ male faciat. aut audit autorizādo vt qꝛ prelatus precipit celebrari ꝛ tūc efficiꝛ irregularis qꝛ iste ingerit se diuinis ꝛ violat iterdictū: ꝛ hoc innuit verbum violauit. d. c. fi. ꝛ vide bonā glo. i. c. archiepo de priuil. Caueat ergo plātus tēpore excōicatiōis. suspensionis. vel iterdicti ne faciat corā se celebrari aut interſit celebratiōi qꝛ videꝛ tūc auctorizare. hec Pa. Similiter diceret de eo qui pulsat cāpanas aliqs celebrātib⁹ si sit clericus vel aperit portas ecclesie vel admittit iterdictos: ꝛc̄. qꝛ videꝛ auctorizare vel principaliter se habere i officio diuino vel principaliter agere. vnde secus esset si nō principalr celebraret ſȝ Inno. ꝛ Jo. cal. ꝛ sic videꝛ solui ista dubitatio. s. qꝛ doc. dn̄t ꝙ cantās alta voce respōsoriū vel ps. vel ēt eplaȝ dūmō nō vt subdiaconus nō efficiꝛ irregularis ꝛ idē doc. dicūt ꝙ quādo dimittit vnā cōclusionē que sunt i. c. alma sit irregularis ꝛ sic alte cātās fit irregularis. vnde . R. ꝙ istud. 2m̄. intelligiꝛ quādo principalr vel quasi auctorizās. i ꝑ vero quādo nō principalr. vide supra. ꝟ. iterdictū. 5. §. i. circa me. ſm Pe. de pal. ille cui iterdictus est solus ingressus ecclesie si celebrat i ecclesia vel cimiterio fit irregularis. secus si extra ecclesiā. sed si esset suspēsus nō solū ab ingressu. sed etiā a diuinis tūc vbicūqꝫ celebret diuina fit irregularis. c. i. de sen. exc. li. 6.

¶ Nota ꝙ ois qui sciēter celebrat i loco iterdicto. siue personis iterdictis a iure vel ab homine: vel recipiens publice iterdictos ad diuina officia. vel sacramēta vel sepulturā etiā si nō fit irregularis est iterdictus ab igressu ecclesie. c. epoꝝ. de priuil. li. 6. ꝛ si i ea se ingerit in officio suo fit irregularis. c. is qui de sen. exc. lib. 6. Nota tn̄ ꝙ ꝙuis oibus noiatis hic in isto. §. sit iterdictus igressus ecclesie. d. c. epoꝝ. ē tn̄ differentia iter eos. Nā celebrās in loco iterdicto est etiā irregularis admittēs vero ad ecclesiasticā sepulturā nominatiȝ interdictos. vel publice excōicatos. sunt excōicati. de. c. eos. de sepul. ꝛ etiā qui tēpore iterdicti sepeliūt defunctos i ecclesijs. vel cimiterijs i casibus nō cōcessis. sunt etiā excōicati. d. cle. eos. ſm Pe. de pal. sepeliēs solēniter est suspēsus. qꝛ agit aliquid diuinū. i loco sacro. Vide de hac excōicatione supra. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 42. Alijs vero de quibus hic fit mentio solū interdiciꝛ igressus ecclesie modo ꝑdicto. s. si se ingerit. fit irregularis. Diciꝛ aūt se ingerere vt dictū est supra imediate: ꝛ per ꝯns violare iterdictū. cū solēniter dicat horas diurnas vel nocturnas. vel missam. vel aliud officiū. qḋ cōpetit rōe alicuius ordinis quē habet. 2. q. 3. epe. Et ideȝ nota Inno. ꝛ doc. post eum in. c. fi. de exce. prela. Pe. de pal. 4. d. 18. q. 8. ar. 6. ꝯclusione. 2. ponit vnū correl. vȝ ꝙ si qs celebrat i ecclesia i qua eps excōicat oēs celebrātes. nō est imediate irregularis. qꝛ nō icurrit irregularitatē. nisi qui exercet actū alicuius ordinis i excōicatione. vel iterdicto. causa aūt debet ꝑcedere effectū: ꝛ cū nō sit excōicatus quousqꝫ celebrauerit. ideo nō celebrat i excōicatione. secus eēt i. 2. vice. facit ar. ꝫ qꝛ qn̄ ē excōicatio ꝙ aliquis non recipiat ordines ab alieno si quis recipiat fit irregularis. igiꝛ R. ꝙ nō ē sile. qꝛ talr recipiēs nō ideo fit irregularis qꝛ recipit excōicatus. sȝ qꝛ recipit ab alieno: ꝛ talis ē suspēsus ꝑpetuo de tēp. or. c. ꝑ li. 6. ꝛ suspensus

ꝑpetuo dr̄ irregularis. vel dicēdū .§. e. q̄ eps excōica uerat cūctos ad recipiēdos ordines: ⁊ sic sit excōicatus eūdo: ⁊ tn̄ recipit ordines i excōicatiōe. sicut a sit si eps excōicaret oēs qui aliqđ diuinū exercet in ecclesia q̄ tūc statī a pn̄c fuisset excōicatus. sꝫ secus q̄n dicat oēs qui celebrat. sic si abbas ordinaret iter dictū acolitū i ꝓ ordine fuisset excōicatus q̄ admi/ sit ad sacra i.3e. vero vel. 4o. fuisset irregularis. Cele brās vel faciēs aliqđ diuinū i ecclesia vel cimiterio polutis nō ē irregularis vel suspēsus q̄uis peccet. c. is qui de sen. exco. li. 6.

2 ¶ Psalmista iterdictus vel nō iterdictus. sꝫ in loco iterdicto si celebrat. i. solēniter agit i officio suo vt̄ sit per hoc irregularis. Rn̄. Jo. cal. fm theologos. ta/ lis nō est irregularis q̄ psalmizatus fm eos nō est ordo. sꝫ fm canonistas q̄ tenēt ipm eē ordinē. 21. di. clericos ⁊ tali ordini cōpetit cātare psalmos. lectio/ nes. ⁊ respōsoria legēdo. ideo sitr̄ q̄nt Hosti. de ha/ bēte primā tōsurā tm̄ si cātat i officio suo: ⁊ dicat q̄ est irregularis ⁊ breuiter posset dici fm q̄ ē tactum i pn̄c huius capituli q̄ si isti noiati non sint ordines vt tenēt theologi nō icurrūt. si vero sunt ordines vt tenēt canoniste ⁊ igerit se tāq̄ agēs i officio suo. q̄ icurrit secus si se igerit nō vt i officio. sꝫ cantans sic quilꝫ nō ordinatus facere posset. De officiis seu mi nistris puta Archi. sacrista. magistro scholariū: ⁊ si milibus dicat Jo. cal. q̄ nō icurrūt nec peccāt sitr̄ hꝫ eūdē possint laici i die veneris sancti. ire ad obscu/ lādū crucē. q̄uis officiū ipi⁹ crucis debeat fieri fm moderationē. c. alma. sitr̄ lectio mēse ꝑmittit.

3 ¶ Jn benedictiōe aque bn̄dicte ꝯhit irregularitas fm Jnno. q̄ ē ānexa ordini de ꝯse. di. 3. aquā. q̄n. s. iterdictus clericus hoc ageret: sꝫ si nō est ipe iterdi/ ctus eo q̄ talē benedictionē aq̄ facit i loco iterdicto seruata moderatiōe. c. alma. nō icurrit. Aqua autē bn̄dicta nō debet aspergi laicis loci interdicti a sa/ cerdote: ⁊ hoc p̄terq̄ i quatuor festiuitatibus de q/ bus i. c. alma: ⁊ supra. Jnterdictū. 5. §. 1. Si tn̄ asper geret putat Jo. cal. q̄ nō eēt irregularis q̄ hoc non est iure cautū nisi forte aduersū. aspergeo i pn̄c misse q̄ vr̄ ꝓprīū sacerdotis. credo itelligēdū sine mode/ ratiōe. c. alma. Per bn̄dictionē mēse etiā ab iterdi/ cto clerico nō icurrit q̄ nulli ē ordini deputata. de qua. ō. e. c. pn̄. A bn̄dictiōeꝫ quā ꝯsueuerūt priores itinerātibus vel epi itinerādo obuiātibus eis in sua dyocesi dixerūt qdā tutū eē abstinere i loco interdi/ cto. si tn̄ ꝯ fiat nō erit irregularis qđ putat Jo. cal. eē verꝫ de simplici bn̄dictiōe. secus de solēni ad quā ꝑmittit. Sit nō dn̄i: ⁊c. talis. n. cōpetit epo rōe or/ dinis. c. ecce. di. 95. Quidā dicūt q̄ si qs daret bene dictionē simplicē rōe ordinis q̄ icurreret. sꝫ melius dr̄ simplr̄ q̄ nō icurrit eo q̄ nō est deputata alicui ordini sic dr̄ de bn̄dictiōe mēse. De bn̄dictiōe cali/ cis. vel paramētoꝝ. vel cādelaꝝ i festo purificatiōis vel oliuaꝝ i festo palmaꝝ dicat Jo. cal. fieri nō pos/ se a clericis iterdictis uel i loco iterdicto ⁊ a nō iter/ dicto nisi seruata moderatiōe q̄ tradit de officiis di uinis ⁊ idē dicat tenēdū de faciētibus officiū ꝓ ba/ ptismo i sabbato sancto. vel ꝯfectionē crismatꝫ i ce/ na dn̄i. de quo. ō. iterdictū. 5. §. 3. Et de anniuersario defunctoꝝ: de bn̄dictiōe pere ⁊ baculi peregrinoꝝ a sacerdote dicat Guil. q̄ videt̄ esse cōcessum cū non sit prohibitum.

¶ De purgatiōe post partū dicit Jo. cal. q̄ nō pōt 4 mulier post partū itroduci i ecclesiā i loco iterdicto p sacerdotē. cū ps. ⁊ orōnibus: ⁊ solēni itroductione alias icurreret irregularitatē q̄ illud ē officiū diui/ nū ordini clericali competēs. Sed sine officio facta olim ꝯfessiōe vt moris est poterit mulier per se itra/ re grās agendo. Pōt etiā ꝑdicari quotidie. c. respō so. de sen. exc. ⁊ pro ea pulsare cāpanas: ⁊ facere ab solutionē generalē Jo. cal. ꝟ. ꝑdicare. §. 3. Et simi/ liter docere nouū ⁊ vetus testamētū fm Pe. de pal. Pro missis vero vel horis canonicis dicēdis nullo modo debēt pulsari etiā si essent extra ecclesiaꝫ nec parua nec magna nisi i quatuor festiuitatib⁹. Pn̄t pulsare aliquā tabulā ad horas: possunt etiā pulsa/ ri pro horis notificādis. puta pro nona. Laici pos/ sunt sonare pro hac causa. s. pro horis. s. diuinis nō aūt clerici. Pulsari pōt cāpana pro Aue Maria. q̄ illa salutatio nō ē ānexa officio vel ordini. Non prohibet pulsari pro aduētu alicuius vel quacūq̄ causa nisi pro officio diuino. Jnterdicti noiatiꝫ vel ꝓpter quoꝝ culpā quolꝫ fuit latū iterdictū nō gau dēt idulgētiis q̄ nō sunt vere penitētes. secus ꝺ aliis Jo. cal. Uide de officio diuino supra iterdictū. 5. §. 14. ⁊ sequētibus. Cōclude igitur post illa que dicta sunt in precedenti. c. s. Jnterdictuꝫ. 5. ⁊ in presenti. s. interdictum. 6. q̄ audiens vel celebrans diuina fm mentē Pa. i. c. fi. de exc. prela. vel audit vel celebrat auctorizans ⁊ sic violat interdictū ⁊ fit irregularis vel nō auctorizans ⁊ tūc vel exercet aliquid depu/ tatū certo ordi ratione executiōis ordinis vt dictuꝫ est de subdiaconos: ⁊ sic etiā violat ⁊ fit irregularis vel exercet aliqđ nō deputatū vt benedicēs mēsam vel nō vt exercēs vt subdiaconus cantās eplaꝫ sine apparatu: ⁊ sic non proprie violat nec fit irregula/ ris tamen peccant.

Interesse fꝫ Bar. i. l. vnica. C. de sen. q̄. p. eo.

1 qđ. iter. ꝓfer. ꝓprie ⁊ stricte ē extimatio ali/ cuius vtilitatꝫ nō habite. pp alicui⁹ factū in/ iustū. vel cōcessionē iniustam: ⁊ ē duplex aliud lucri cessantꝫ: ⁊ hoc ē q̄n hō ipedit a lucro qđ fecisset si ta lis pecunia restituta sibi fuisset. vel si talis lesio sibi nō fuisset illata: ⁊ hmōi. Aliud est iteresse dāni emer gētis: ⁊ h⁹ ē duplex. Aliud i re. aliud extra rē. Jn re vel cc̄ rē qđ dr̄ ēt itrisecū fꝫ Bar. vbi. ō. ē ipa res vel rei extimā⁹. ⁊ id qđ puenit imediate ex ipa re vt fru/ ct⁹ ⁊ partus ⁊ hmōi. ex̄ vēdidi tibi vinū qđ vale/ bat. 10. ⁊ tradidisti mihi pciū nec tradidi tibi vinū.

nūc valet. qō. si tradidā fuisset tātū habiturus erat: & de hoc. ff. de ac. emp. & ven. l. si sterilis. §. cū p ven ditorē. Interēē extra rē vel extrinsecū est qd puenit nō ex ipa re. sz pp̄ter ipaz rē. ex.° vēdidisti vinū nec tradidisti. sz si tradidisses ex eo potuissez negotiari & lucrari. vēdidisti granum & q2 nō tradidisti serui mei fame perierūt: & istud qn̄ petatur i ōībus ha/ bes i. l. iulian°. §. i. ff. de ac. ēp. ven. & ff. d verb. obli. l. si insulā. Et qn̄ teneat i ɔscia. v. vsura. 2°. p totū.

1 Interlocutoria sentētia vide. v. sentētia.

Interp̄tatio sermonū pōt reduci ad donū p

1 phecie. i. qz̄tū. s. mēs illuminat ad itelligendū & exponēdū q̄cūqz sunt i sermonibus obscu/ ra. siue pp difficultatē rez significataz. siue etiā pp ipas voces ignotas. q̄ pferūt. siue ēt pp similitudi/ nes rez adhibitas bz illd Daniel. 5. Audiui d te q possis obscura iterp̄tari: & ligata dissoluere. vñ iter/ p̄tatio sermonū est potior q̄z donū linguaz. vt pz p illud qd aps dicit. i. cor. 14. Maior ē qui pphetat q̄z qui loquit linguis nisi forte iterp̄tet. post ponitur aūt iterp̄tatio sermonū dono linguaz q2 etiam ad iterp̄tandum diuersa linguaz genera. iterpretatio sermonū se extendit.

1 ¶ Utrū dubia sint i meliorē partē iterp̄tāda. R. bm s. Tho. 2a. q. 60. ar°. 4°. q cōiter sic. qd declarat isto mō. Ex hoc ipo q aliqs hz malā opinionē de alio absqz sufficiēti cā iniuriatur ei & ɔtēnit ipm. nullus aūt debet aliū ɔtēnere vel nocumētū quodcūqz infer re absqz cā cogēte: & iō vbi nō apparent manifesta idicia de malo alicuius debemus eū vt bonū habe/ re. i meliorē partē iterp̄tando. qd dubiū est. vñ glo. sup illud ad ro. 14. q nō mādūcat mādūcātē nō iu/ dicet dicit. dubia sunt i meliorē partē iterp̄tāda.

2 ¶ Utrū sit melius vt multotiēs hō fallat iterp̄tādo i meliorē partē hñs bonā opinionē de aliquo malo hoie. q̄z q rarius fallat de aliquo bono. R. bm. s. Tho. vbi supra ad pmū. q sic. q2 ex hoc fit iniu/ ria alicui non aūt ex pmo.

3 ¶ Utrū i aliis rebus ab hoie debeamus dubia i me liorē partē iterp̄tari. R. vbi. s. ad. 2m. post Aug. q il le pie & iuste viuit q rez integer est extimator in neu/ trā partē declinādo. Aliud. n. est iudicare de rebus & aliud de hominibus. i iudicio i quo de reb° iudi/ camus nō attēdit bonū vel malū ex parte ipius rei de qua iudicamus cui nihil nocet qualitercūqz iudice mus de ipa: sed attēdit ibi solū bonū iudicātis si ve re iudicet vel malū si false. q2 verum est bonū itelle/ ctus. falsuz aūt ē malū ipius. vt dicit. 6. methaphy sice. Et iō vnusquisqz dz niti ad hoc q de reb° iudi cet bm q sunt. sed i iudicio quo iudicamus d homi nibus pcipue attēditur bonū & maluz ex pte eius de quo iudicat qui i hoc honorabilis habet q bonus iudicat & ɔtēbilis si malus iudicet: & ideo ad hoc potius tēdere debemus i tali iudicio q hominē iu/ dicemus bonū nisi manifesta rō in ɔriū appareat. ipi aūt homini iudicāti falsum iudiciū q bona iudi cat de alio nō pertinet ad malū itellectus ipius sicut nec ad eius perfectionē ptinet bm se cognoscere veri tatē singulariū cōtingentium. sz magis pertinet ad bonū affectū. vñ i statu inocētie nūqz errasset hō q2 nō iudicasset quousqz cognouisset. de hoie aūt non accidisset iudiciū malū q2 nullus fuisset malus.

¶ Utrū circa seipm hō debeat dubia iterp̄tari i pe/ iorē partē. R. vbi supra ad. 3m. q sic. bz illud Job. 9. verebar oia opera mea. quod tñ potest fieri dupli. vno modo p quādā suppositionē & sic cū debeam° malis adhibere remediū siue nostris siue alienis ex pedit ad hoc vt securius remediū apponat q sup/ ponat id quod est deterius. q2 remediū quod ē effi cax ɔtra maius malū multo magis est efficax ɔtra minus malū. Alio modo iterp̄tamur aliquid in bo nū vel malū diffiniēdo siue determinādo & sic i rez iudicio debet aliquis niti ad hoc vt iterpretet vnuz quodqz bm q est i iudicio autez personaz vt iter/ pretetur in melius vt dictū est. 4

¶ Querit ad quem pertineat iterp̄tatio legis. R. q diuine & canonice ptinet ad papā. c. per venerabilē qui fi. sint legi. sed ciuilis inquātum ɔcernit clericos ptinet etiaz ad papā vt in. c. p. de iur. cal. inquantū aūt cōcernit laicos ad imperatorē. l. fi. C. de le. q2 ei° est iterpretari cuius est cōdere. de re. iur. li. 6. & hoc itellige verū generalr. sed quātū ad vnā causam po test iudex etiā iterp̄tari vt nota Inno. i. c. cū speciali de appel. Uide bonū glo. i. c. p. de postu. facit. l. vni/ ca de professis qui in vrbe. nisi esset ita arduū q fir/ mus itellectus dari nō possit q2 tūc ad principem. l. pen. & fi. C. de le. hec Pa. i. c. p. de iur. ca. 5

¶ Utrū iterpretatio priuilegii pertineat ad principē solū. R. Pa. in. c. cū venissent de iudi. q aut dubiuz est super potestate. s. si potuit dare & sic nulli inferiori a principe licet. vt in. c. p. de trāſ. prelatoz. 17. q. 4. §. qui autē. 9. q. 3. cūcta per mūdū. aut dubiū est super validitate vel surrectiōe & sic potest inferior iudex bz cōiter doc. Aut dubitatio est super vel circa verba solū & tūc si casus est clarus & decisibilis de facili sic potest inferior cognoscere ad preiudiciū partiū bm cōiter doc. rō q2 inferior iterpretat legē superioris in preiudiciū partiū vt nota Inno. in. d. c. cū specia li. facit. c. inter alia de sen. exc. & d. l. fi. si vero casus est dubius sic pertinet ad principem si eius presen/ tia de facili potest haberi ar. d. c. cū venissent & d. c. inter alia. quid si de facili nō potest adiri princeps. sic potent iterpretari per rationē naturalē & verisi/ milē que potest notari per expressa verba pro hoc ē casus i. l. ex facto. §. 2. de vul. & pupil. subsli. vbi iuris cōsultus interpretatur. l. ex naturali rōe. Item quod nota Inno. in. d. c. cū speciali. facit tex. i. c. cū perso/ ne de priuil. li. 6. Aut dubiū versat circa intentionē principis & non potest decidi sine magno dubio & sic interpretatio est solius principis. Ad predicta fa 6

est tex.in.c.cū venerabilē de elec.dicit etiā specu.i ti. de lega.§.nūc ostēdendū q epūs potest iterptari iu/riū allegatiōes .c. significāte de pigno.⁊.d.c.vene/rabilē.procedit i arduo negotio vt dictū est.glo. tū in.c.ꝑ.de postu. dicat q legatus potest interpretari mandatū pape:⁊ q̄uis Hosti. soluat q fecit plenī/tudine legatiōis vel ex speciali mādato pape vel q papa postea habuit raptū: Pa. tamen post Inno. tenet q potest nisi i aliquo arduo.s.in causa vertē/te ante eum vt i.l.nō possunt.ff.de leg.⁊ probat hoc Pa.per.c.super litteris de rescrip.vbi iudex iterpre/tatur rescriptū ad suā potestatē certificandā ⁊ vt p nunciet aūt sit iudex: ⁊ ad quātū extendat iurisdi/ctio sua:ita potest legatus iterpretari rescriptū pape vt appareat quā potestatē receperet ex eo.

7 ¶ Utrū in ɔtractibus sit iterpretatio faciēda vt reo potius valeat q̄ pereat.R. q sic.c.inter dilectos de fi.istru.i glo.⁊.ff.de re.iu.l.quotiens.si vero reo valeret ẜm itellectum vtriusqꝫ tūc accipiendū est illud qđ est magis verisimile.ff.đ re.iu.l.cū i testamēto. Et quod cōsueuit.18.di.c.de siracusane.Et qđ ma/gis ɔuenit iuri.c.cū dilectus.de ɔsu.§.fi.vbi interpretatio fit ɔtra eū qui legē potuit apertius dicere.ff.đ pac.l.veteribus.c.q2.de priuil.in glo. Interptatio in cōtractibus fit plena.i testamētis plenior.in benefi/cijs quoqꝫ plenissima.c.cū dilecti.de dona. Interpretatio locutionū debet fieri ẜꝫ personas que loquun/tur vel quibus loquitur.26.di.c.deinde i glo.

8 ¶ Quot sunt spēs interpretatiōis.R. Pa.in.c.ꝑ.de postu.post glo.ponūtur quatuor spēs. pª est princi/pis q̄ est generalis.s.quo ad oēs. necessaria ⁊ dicit necessaria q2 de necessitate tenēda:⁊ i scriptis redu/genda.hoc vltimū tamē nō videt necessariū ẜm.c. Pa.secūda spēs iterptatiōis ē p ɔsuetudinē.nā cō/suetudo est optima legū iterpres. vt i.c.cū dilectus. de ɔsue.tertia species est p iudicē. Naꝫ iudex potest iterpretari leges quo ad causas decidēdas p eū vt nota Inno.i.c.cū speciali.de appel. quarta species est.per magistrū seu p doctorē qui possunt iterpre/tari dubia illius facultatis i qua est doctor. vt in.l. vnica.C.profess.q̄ in vrbe cōstātinopolitana.li.xij. Ista tamen nō est generalis q2 non omnes tenētur sequi nec necessaria.eadem ratione. nec opus est vt fiat in scriptis. De interpretatiōe ambiguitatis vel obscuritatis que ponit in vltimis volūtatibus. aut cōuentiōibus factis in iuditio.aut ɔfessionibus.aut in cōtractibus ⁊ pactis aut in sentētijs vide diffuse in glo.in regula.cōtra eum.de re.iur.li.6. hic cum studui breuitati.

Interrogationes i cōfessione vtrū sint facien
1 de.R. q sic. per tex. Aug. de pen. di.6.c.i.
quem tex.adducit magister sniaꝝ.4.di.19.
vltimo.c.dicēs.diligēs iuestigator.sapienter inter/roget a peccatore quod forsitā ignorat.vel verecū/dia velit occultare. cognito vero crimine varietates eius nō dubitet inuestigare:⁊ locū ⁊ tempus :⁊ cetera que peccata aggrauant vel minuunt vt supra ver.circūstātia.quibus cognitis.assit beniuolus.paratus erigere:⁊ secū onus portare: ⁊ habeat dulce/dinē i affectione.discretionē i varietate.doceat p/seuerantiā. caueat ne corruat. ne iuste perdat iudi/ciariā potestatem:⁊c̄.Que verba declarat.s.Tho. ibidem.s.q.4.d.19.i expositiōe littere dicens. Sacer/dos debet perscrutari ɔsciaꝫ peccatoris i cōfessione quasi medicus vulnus:⁊ iudex causaꝫ: q2 frequēter que precōfusiōe ɔfitens taceret.iterrogatus reuelat sed tamē in iterrogationibus faciēdis.tria sunt at/tendēda.ꝑ.vt quibꝰ peccator iterrogetur de pecca/tis que cōsueuerunt in hominibus illius cōdictionis abundare.Nō.n.oportet q a milite queraf de peccatis clericoꝝ.aut religiosoꝝ.aut ecōuerso. secundo vt nō fiat explicita interrogatio de peccatis.nisi de illis que omnibus manifesta sunt.de alijs aūt adinuētionibus peccatoꝝ ita debet a longinquo fieri interrogatio.vt si comisit dicat:⁊ si non comisit non addiscat.tertio vt de peccatis ꝑcipue carnalibꝰ nō descēdat nimis ad particulares circūstantias quia hmōi delectabilia quāto magis i speciali ɔsiderantur.magis cōcupiscētiā nata sunt mouere. vt dicit i.ꝯ.ethi.⁊ ideo potest cōtingere vt cōfessor talia q̄/rens ⁊ sibi:⁊ ɔfitēti noceat:⁊ sic quādoqꝫ deficiat i suo scrutinio iniquitates scrutātes.hec.s.Tho. Ultº dimittens iterrogatiōes peccet mortalr.vide supra ꝟ.ɔfessio sacramētalis.§.29.30.⁊ maxime.31.⁊ aliqualiter.32. Et de iterrogatione circūstantiaꝝ vide supra.ꝟ.circūstātia.§.6.vsqꝫ ad fi.vnde iterrogandi sunt ẜ suā cōdictionē.de decē pceptis. de septem peccatis mortalibus.de abusione.5.sensuū.de circūstantijs que mutāt speciē:⁊ aliquādo que agrauāt grauiter.ẜ q dictū ē supra.ꝟ.circūstātia. per totū. Nō oēs de oibus sed de illis que cōiter contingunt. vt dictū est. Et poterit cōfessor simplr accipere or/dinē ex sequētibus que quasi p modū cuiusdā tabule totius istius nostre summe circa ea que pertinēt ad cōfessionem posita sunt: ⁊ accepta a reuerendo d.ar.flo.quibusdā additis ⁊ trūcatis.

¶ Sunt quedā cōiter obseruāda in audientia con/ 2
fessionū.ꝑ.quādo nō cognoscit ɔfitentē iterroget de qua terra est.vt ex hoc possit itelligere vtrum possit eū absoluere.si.n.ē sacerdos parochialis nō habet auctoritatē nisi super illos qui sunt de parochia : ⁊ idē est de illo cui ē comissa a sacerdote parochiali tā i parochia q̄ extra de quo.ꝟ.absolutio.ꝑ.§.xj.⁊ sequētibus.si vero sit ab epo vel vicario eius gene/rali i spiritualibus.vel ab alio habēte iurisdictionē quasi epalē. tūc si sit frater pdicator vel minor vel heremitanus vel hmōi.ẜ cle.dudū.de sepul. de qua ꝟ.cōfessio sac.§.25.⁊ sequētibus:⁊ tūc vel ē admis/sus ẜ formā cle. ⁊ tunc pōt audire oēs de dyocesi ⁊ solū i dyocesi. fratres tū cōgregatiōis Lombardie

ordinis pdicatoz. hñt priuilegiũ speciale q̈ tales ex positi possunt audire oẽs vndecũq3 veniẽtes etiã si hac de causa venirẽt. si vero nõ est admissus b3 for mã de. potest audire illos de dyocesi etiã extra dyo cesim. de quo vide. d. §. 25. ꝛ sequẽtibus. Et si inue nis q̈ possis eũ audire Interroga. s. cõdictionẽ ei⁹ vt possis perpẽdere vtrũ possis eũ absoluere vel ne: ꝛ si esset excõicatus vel haberet casum a quo nõ pos ses absoluere. vel nõ esset suffiẽter dispositus. vel ha beret artem quã exercere nõ posset sine peccato mor tali. de quo supra. ꝟ. ars. §. 2. 3. ꝛ. 4. vel haberet aliã circũstantiã ꝓpter quã nõ esset dignus absolutiõe: ꝛ nollet dimittere. tũc debet amoneri vt se disponat declarãdo q̈ non possit absolui nec. postea possit cõ queri q̈ est cõfessus ꝛ nõ absoluit: ꝛ declarare sibi si vult confiteri q̈ ei ad multa valebit: ꝛ dare sibi aliqua bona faciẽda disponentia ad cõtritionem. Et his dictis si vult cõfiteri audiatur ꝛ disponatur ꝛ detur sibi aliqua penitẽtia. sed nõ absoluat vt su pra. ꝟ. absolutio sac. §. 45. tertio iterogãdus quãtũ est q̈ nõ est cõfessus: ꝛ si fecit penitentiã: ꝛ si rite cõ fessus ẽ ꝛ cui ꝛ si retinuit aliquid ꝛ hmõi: ꝛ sic pos sis scire de quãto tẽpore debet cõfiteri ꝛ si ꝯfessiões sint reiterãde de quo supra. ꝟ. cõfessio sac. §. 13. ꝛ se quẽtibus. quarto debet iterrogari si discussit suffi cienter cõsciẽtiã suã ꝛ adhibuit diligentiã necessa riã ꝛ si opus sit remittere ad aliquod tẽpus vt co netur cogitare: ꝛ reducere ad memoriã discurrẽdo. per status quos habuit. p officia q̃ exercuit. p socie tates quas tenuit. p loca i quibus habitauit. p exer citia q̃ operatus est. vt sic itegre cõfiteri possit: ꝛ q̃ diligẽtia sit necessaria vide supra. ꝟ. cõfessio sac. §. 38. ꝛ sequẽtibus. Nota tñ q̈ cõiter melius disponũ tur p exortatiõe ꝛ iterrogatiões ꝯfessoris q̃3 p scrip3 ꝛ sic cõiter nõ est bonum illos remittere. his peractꝭ potest ꝛ debet iduci ad deuote: ꝛ cõposite cõfitẽdũ. puta genua flectendo dicat cõfiteor vsq3 ad meam culpã: ꝛ nõ debet permitti vt cõfessorẽ i faciem aspi ciat. maxime si sit mulier vel iuuenis: ꝛ debet iduci bonis verbis vt p se dicat peccata sua: ꝛ si scit ordi nate dicere nõ debet impediri. sed ẽ suplendum vbi deficit addendo ꝛ declarãdo grauitatẽ peccatoꝝ: ꝛ de restitutione: ꝛ quõ debeat abstinere ꝛ si non scit dicere vt i plurimũ accidit. bonũ est vt dicat sal tem illa q̃ scit dicere q2 ex his poteris accipere ali quã regulã a quibus debeat interrogari: ꝛ tũc inter roga vt dictũ est ꝛ bono modo arguẽdo vel exor tando sm cõdictionẽ psone ꝛ status.

2 ¶ Ordo interrogandi debet esse primo sm decem precepta. Circa primũ preceptũ. vnũ cole deum. vel nõ habebis deos alienos. Si vota nõ impleuit, vel deliberauit nõ iplere cũ posset ꝛ teneret. Si assensit impedimẽto nõ implẽdi votu3. Si facta vota sine determinatiõe tẽporis nimis tardauit cum posset. Si casu quando obligatur ad vota parentũ nõ ca pleuit. Si spetrauit dispẽsationẽ voti sine cã legiti ma. Si fecit votũ sciẽs q̈ vouere nõ poterat. Si fecit votũ de re mala fienda q̃ sit pctm̃ mor. q2 peccauit mortaliter: ꝛ tenet facere ꝯtrũ. Sec⁹ eẽt d pctõ veniali. Si fecit votũ de re bona malo fine mal̃ q sit pctm̃ mor. ꝟ. votũ. p. §. 5. et apostatauit ab aliq̃ religiõe vel ordie. vide apostasia. et fecit votũ nõ bñfaciẽdi. Si fecit votũ faciẽdi vana cõiter oib⁹ istis modis ẽ pctm̃ mor. vide tñ oia q̃ ptinẽt ad votũ supra ver. dispensatio: ꝛ infra votum per totum.

¶ Si adorauit aliquã creaturã adoratiõe latrie vel 5 cũ sol p apparet fecit ei aliquã orõe3 attribuendo ei honorẽ diuinũ. vel aliđ false. Si adorauit diabolũ ẽt sub ãgelo lucis apparẽtẽ. cõiter sunt pctã morta lia. q2 honor latrie soli deo debet. vt. s. adoratio: ꝛ ꝟ. idolatria p tot̃. Si inuocauit demões vel fecit ali qđ pactũ cũ eis. Si ẽ vsus nigromãtia aromãtia ꝛ hmõi supstitiose. Si vsus ẽ sortib⁹ vel icãtationibus ad sciẽdũ occulta. vel futura ꝯtingẽtia. p modũ sup stitiosu3. Si qñ obuiauit lepori vel alteri aiali credi dit de nec̃ eẽ psagiũ alicui⁹ futuri. Si qñ mulier pe tit ignẽ pgnãs ꝛ hmõi supstitiose vti ad sciẽdũ fu tura. hec oia cõiter sunt peccata mortalia. đ quibus vide. s. ꝟ. ars. §. 2. ꝛ. ꝟ. augures. §. 1. Si fecit icãta tiões cõiter est pctm̃ mor. vide vbi. s. imediate. Si credidit incãtatiõib⁹ desiderãdo illas facere. vel cõ sulẽdo alicui vt faceret vel iuit ad diuinos vt sciret suam fortunã. vel vt iueniret furtũ. Si didicit istas artes prohibitas. de quo supra ars. Si habet libros cõtinẽtes hmõi artes. Si credidit alicui planete vel corpori celesti q̈ cogant homines. Si credidit q̈ sõnia đ necessitate eueniãt. hec cõiter eo modo quo sunt dicta sunt peccata mortalia. Si vsus est litte ris. punctis. astrolabio apertione libri ꝛ hmõi. Si supstitiose dedit aliquid ad comedẽdum vt esset in gratia alicuius similiter qui consensit vel procura uit aliquid hmõi cõiter est peccatũ mortale. Si por tauit sciẽter breuia supstitiosa. cõiter oia ista super stitiosa sunt peccata mortalia đ quo vide supra. ꝟ. ars. §. 2. ꝛ augures. §. 1. Si credidit q̈ icipe vel scin dere nũc ꝛ nõ tũc vel facere aliquid hmõi in diebus felicibus vel similia ita q̈ de necessitate sic fiat vt credunt vel q̈ cogant itellectum vel voluntatẽ istis modis cõiter est peccatum mortale. Si credidit q̈ mulieres cõuertantur in gatas ꝛ hoc obstinate q2 est hereticũ. Si voluit colere deum sub ritu iudeoꝝ vel iudaizauit. Si vsus fuit ligaminibus aut cara cteribus pro sanitate danda. supstitiosum est: ꝛ cõi ter. sciẽter faciẽs peccat mortaliter quãdo sciunt q̈ est prohibitũ. Si destruit maleficiũ p aliud male ficiũ videt mortale. de q̃ vide. s. ꝟ. adiuratio. §. 4. i noua p̃. ꝛ. ꝟ. vsura. 7. §. 14. Idẽ đđ̃ qñ fecit anul lũ qñ legit passio xpi vel caracterẽ i tali die ꝛ hmõi. Si vsus ẽ herbis ꝯ demones cũ aliqua obseruãtia vel supstitiõe qñ sciũt eẽ ꝓhibita ẽ mortale. Si incã

tauit aialia. Si carminauit infirmos. Si colligendo herbas obseruauit aliqua vana. Si dixit vel fecit di ci missas vt qs moreret. Si fecit aliqd vt sciret infortuniū alicuius. Si habet libros de supradictis teneť eos cōburere ⁊ si tenuit vt illis vteretur. vel vsus est quātū ad supstitiosa ē cōiter mortale. Si vsus ē sacramētis vel sacramētalib⁹ in hmōi supstitiosis est cōiter mortale ⁊ sapiēs heresi; manifeste. Si tenuit ptinaciter aliqd ꝯ articulos fidei vel ꝯ fidē vel dubitauit ptinaciter ē mortale ⁊ hereticū. Si apostatauit a fide vel ab aliqua religiōe. Si fecit actū infidelitatis aliquo timore. Si portauit vestes ifideliu; cōit ista sūt mortalia. vide. ꝟ. idolatria. Si habuit nimiā familiaritatē cū ifidelib⁹ max cū iudeis si fuit i balneis. secū ⁊ filia q̄ sunt piculosa ⁊ cōiter ꝓhibita. Si murmurauit vel ē ꝯq̄st⁹ de deo cōiter ē mor.

4 ¶ Si blassemauit deū vel sanctos dicendo maledictus. ad despectū. Nō pōt facere. Traditor. parciale. vel noiauit p mēbra ihonesta aduertēter etiam iocose ē mortale. Si noiauit deū simul cu; demone dicēdo rogo deū ⁊ diabolū: laudatus sit de⁹ ⁊ diabolus. Regratiatus sit deus ⁊ diabolus: vellet deus ⁊ diabolus: In noie dei ⁊ diaboli ⁊ hmōi cōiter est mortale. de q̊ vide. ꝟ. blassemia. Si maledixit deū vel sanctos cōiter est mortale. Si maledixit alias creaturas. s. aerē. vētū. pluuiā. lapidē: ⁊ hmōi. si. n. ista maledixit iquātū sunt dei creature. i. itēdebat in illis deū maledicere q ē creator ea; ē mortale alias cōiter est veniale. Si pcussit crucē vel alias figuras sanctoꝝ. vel piecit eas i lutu;. vel fecit ficia i despectū dei. vel sanctoꝝ cōiter ē mortale. Si fecit aliquē actū cū manu vel p os puta faciēdo ficas vel faciēdo aliquē actū significātē ihonestatē i ꝯtēptū dei vel sctōꝝ cōiter ē mor. Si fachis eccle fec aliqd enorme puta ꝯculcādo ł hmōi cōit ē mor. si ex ꝓposito fecit.

5 ¶ Circa. 2ᵐ. pceptum. Nō assumes nomē dei iuanū. Si iurauit falsu; i iudicio. q; vltra mortale tenetur de lesiōe. Si iurauit falsu; extra iudiciū sciēter. cōiter est mortale. Si iurauit veꝝ credēs se dicere falsum cōiter est mortale. Si iurauit falsu; credēs esse verū. cōiter est veniale. Si iurauit aliqd malū se facturū qn̄ ē cū deliberatiōe ⁊ intētione faciēdi illud ⁊ est alicuius iportātie cōiter est mortale. Si iurauit nō seruire alicui vel nō facere id ad qd teneť vr mortale. Si affirmauit cū iuramēto id de quo dubitabat cōiter ē mortale. Si iurauit i cōi sermone sine d̄bita discretiōe cōiter ē veniale. nisi iuret falsū. Si iurauit p verbū credo qd tn̄ non credebat. q; est oio piurus iō ē mortale i suo gn̄re. Si credidit ꝯuenire iuramēto cū tn̄ nō eēt. vr mortale q; facit ꝯ cōsciā;. Si iurauit ex metu falsū vr mortale. Si iduxit aliquē ad iurādū quē credebat. vel sciebat vel verisilr extimabat falsu; iuratuꝝ cōiter est mortale. Si iurauit vitupose p deū vel sanctos cōiter ē mortale: ⁊ vr ptinere ad blassemiā. Si iurauit nō b itētionē dātis iuramētū qn̄ teneť ē mortale. Si nō seruauit qd p iuramētū ꝓmisit i casu q̊ tenebať ē cōiter mortale. Si fecit se absolui a iuramēto sine cā legitima cōiter est mortale. Hec omnia vide. j. ꝟ. iuramētū: ⁊. ꝟ. piuriū. si adiurauit demōes vel hoies vel alias creaturas itēdēs obligať i casu q̊ nō pōt. vr mortale. alias ē veniale. s̄. ꝟ. adiura°. §. 4. si nominauit deū vel sanctos i reb⁹ vanis vel ihonestis. posset eē mortale qn̄ res sunt ihoneste. si fecit trufas de deo vel de sanct. vel de sacra scriptura qd ē piculosu;: ⁊ silr d̄d de missa ⁊ officijs. si ꝯfecit sacerdotes de missa. vel pdicatiōe. vel ꝯfessiōe. cōiter est veniale. nisi forte ex cōtemptu.

6 ¶ Circa. 3ᵐ. pceptū. Sabbata sāctifices. si fecit aliqd opus manuale alicuius q̄titatis nō nec. vel alijs fuit cā vt facerēt cōiter ē pctm̄ mortale ꝯ h⁹ pceptū ⁊ quō itelligať vide. s̄. ꝟ. ferie. §. 17. si vendidit vel emit i die festo. si fecit rōcinia vel pacta. si laborauit i vigilia i sero vel i sabbat. si itinerauit. si diē festū ꝯsumauit i locis ⁊ ludis coreis: ⁊ silib⁹. quō oia ista aliqn̄ excusenť vide. s̄. ꝟ. ferie. §. 18. ⁊ sequētib⁹ si dimisit missa; ex negligētia vel aliquā pte i festo est cōiter mortale. si dimisit pdicationē vel alia officia cōiter ē veniale. nisi qn̄ teneret ad pdicationem vt addisceret sibi nec ad salutē vel ex ꝯtēptu. d̄ quo vide. ꝟ. ignorātia pn. cc me. si nō ieiunauit i ieiunijs de pcepto. ē cōiter mortale. qn̄ teneť de q̊. s̄. ꝟ. ieiuniū. si fecit magnā collationē in sero q̄ frāgeret ieiuniū ē mortale. vide ibidē. si comedit carnes vel laticinia i ieiunijs de pcepto vel i q̄dragesima. vide ibidē. si nō habuit attritionē de pctō mortali salte; semel i die festo. q; vr mortale. de q̊ vide. ꝟ. ferie. §. 46. ⁊. ꝟ. charitas. §. 20. si nō vacauit diuinis salte; i aliq̄ hora q; ē piculosu; de q̊ vide. ꝟ. ferie. §. 46. ⁊. 47. si fecit astiludia duella vel torneamēta i die festo q; sunt ꝓhibita iō vr mortale. vide i locis suis max. ꝟ. duellū. si etiā i missa occupauit se vanis. cōiter ē veniale. si dū audit missam i die festo dixit aliud offi ad qd teneť. q; nō vr simul duob⁹ pcep satisfacere. si comisit pctm̄ mortale in festo q; b aliquos ē duplex pctm̄ vel b aliquos est dr̄a nec ad cōfessionē. s; b alios ⁊ veri⁹ nō ē de necessitate vide. s̄. ꝟ. circūstātia. Ad istud pceptū reducunť alia pcepta positiua puta excoi°. ieiuniū. ꝓhibi° a carnib⁹ ⁊ lacticinijs. qp cōicet semel i pascate vide. ꝟ. cōicať. §. 1. vsq; ad. 7. ⁊ ꝯfiteať itegre qp faciat pnia;. ꝟ. ꝯfessio sacralis. ⁊ de mult in aliquibus locis p synodales ꝯstitutiones ⁊ hmōi. si cōicauit. si audit missa;. si ꝯtrit ma dādestine vel i gradib⁹. ꝓhibit. si fecit aliqd qd ꝓhibeť sub pena excōicatiōis. si participauit cū excōicatis de istis vide i locis suis.

7 ¶ Circa. 4ᵐ. pceptū honora patrē ⁊ matrē: ⁊c. si n̄ dilexit prēs ⁊ matrē. si n̄ ostēdit sibi signa dilectionis s; dure se h; cū eis. si dixit eis ꝟba iniuriosa. vel verbauit. si nō obediuit. si n̄ subuēit eis idigētib⁹.

Si nõ seruauit in infirmitatibus eoꝝ: vel fecit seruire. Oia precedẽtia cõiter sunt mortalia. de quibus vide .s.ꝟ. filius .§.16. si maledixit eis q2 grauius peccat ꝙ̃ si maledicat alijs ⁊ cõiter est mortale. Si nõ fuit executus eoꝝ volũtates i licitis dũ viuerẽt: ⁊ videt̃ mortale qñ alicuius ĩportãte. vel faciũt ex cõtẽptu. Si nõ est executus eoꝝ testamẽta i his ad q̃ tenẽtur videtur mortale. Si verberauit suos filios. vxorẽ. vel subditos sine rõe. videt̃ mortale. Si correxit eosdẽ i his q̃ sunt necessaria ad salutẽ. q2 videtur teneri ideo mortale.

8 ¶Circa .5m. pceptũ. Nõ occides. Si occidit vel vulnerauit aliquẽ extra ordinẽ iustitie nõ se defendendo. est cõiter mortale. Si habuit aiũ deliberatum occidẽdi vel vulnerãdi sine ratiõe. vel hmõi desiderauit deliberate: cõiter est mortale de quo supra. ꝟ. homicidiũ. Si comisit homicidiũ spirituale. s. inducẽdo aliquem ad peccatũ mortale. q2 est mortale. Si procurauit aborsum alicuius mulieris ⁊ ẽ mortale. de quo vbi supra. Si incarcerari fecit aliquem idebite videtur mortale de quo supra. ꝟ. carcer. Si pueros tenellos sine necessitate tenuit apud se videt̃ mortale maxime vbi est ꝯstitutio synodalis i ꝯriũ. Si stetit ad spectacula cũ periculo mortis. vel mutilatiõis. vel grauis vulneratiõis: ⁊ videt̃ cõiter mortale. secus si deficiebat periculũ nisi eẽt huius animi ꝙ etiã si pciperet̃ non dimitteret. vel quãdo eius aspectus eẽt cã hui9 asludij. torneamẽti. vel duelli. ⁊ hmõi. alias videtur veniale. nisi forte rõe scãdali Si ex suo facto vel ꝯsilio vel hmõi est secuta mors: ⁊ hoc fecit ex proposito est mortale. Si ipediuit ꝙ mulier nõ igrauidet̃ iniuste ẽ mortale. Si percussit aliquẽ ex ira vel iniuste est mortale. Si pcussit personã ecclesiasticã diabolo suadẽte est excõicatus. de quo supra. ꝟ. excõicatio. 5. casu ꝑ p totũ. Si pcussit seipm ex ira vel desperatiõe ẽ mortale ⁊ si est ecclesiasticus est excõicatus. de quo vbi supra imediate. Si fecit sanguinẽ cũ effusiõe magna i ecclesia. vel aliquẽ extraxit ex ea violẽter ⁊ sine ratione ẽ mortale. vide supra. ꝟ. imunitas.

9 ¶Circa .6m. pceptũ. Nõ mecaberis. Si comisit simplicẽ fornicationẽ est mortale. de quo supra. ꝟ. fornicatio. §. ꝑ. Si comisit adulteriũ est mortale. de quo supra eo. Si stuprũ perpetrauit ẽ mortale ꝺ quo. s. ver. adulteriũ. i pn°. ⁊. J. eo. Si sacrilegiũ ẽ mortale. de quo. vbi. s. ⁊. J. eo. Si icestuosus fuit ẽ mortale ꝺ quo vbi. s. ⁊ eo. Si fuit sodomita ẽ mortale. ꝺ quo vbi. s. ⁊ eo. Si alio mõ se vel aliũ polluit volũtarie: ⁊ ex delectatiõe extra matrimoniũ ẽ mortale. de q° in. ꝟ. luxuria: ⁊ supra. ꝟ. comunicare. §. 33. ⁊ sequentibus. Si volũtarie cogitauit de hmõi propter delectationẽ. cõiter extra matrimoniũ est mortale. de q° supra cogitatio morosa. §. ꝑ. ⁊ sequẽtibus. Si volũtate desiderauit aliqđ supradictoꝝ comittere: cõiter est mortale. de quo vbi. s. imediate: ⁊ alijs proprijs locis. Et nõ ꝙ totiẽs peccat mortalr̃ quotiẽs hoc ꝺ liberate appetit perpetrare ex diuersis ĩteruallis tẽporis. vel psonaꝝ. puta q2 nũc desiderat vnã ꝑsonã ad malefaciẽdum. postea occupatus i aliquo alio alia cogitat demũ postea iterũ reddit ad idem vel ad simile i istis. n. casibus ⁊ sĩlib9 sunt diuerse operatiões mentales. q̃ oẽs p se sunt peccata mortalia. Si comisit moliciẽ. i. seipm manib9 tãgẽdo ꝑpter delectionẽ venereã. est mortale. ꝟ. luxuria. Si comisit bestialitatẽ. i. cũ aliqua bestia ⁊ qualis sit illa bestia ẽ mortale. de q° i locis suis. Si comisit raptũ. i. si p viꝫ aliquã vel aliquẽ cognouit. si comisit aliqđ istoꝝ iecclesia. q2 ẽ sacrilegiũ: ⁊ mortale. etiã si cognouit psonã religiosam vel habẽtẽ sacrũ ordineꝫ est sacrilegiũ. si fuit mediator pctõꝝ carnalium. vel visus ẽ alijs ad hoc ꝯsequẽdũ: ⁊ nõ ꝙ oia q̃ facit ad hũc finẽ ex ꝑposito ẽ mortale. si seduxit virginẽ ꝑmittẽdo eã accipe i vxorẽ. ⁊ hmõi. est mortale ⁊ tenet̃ ad oẽ dãnũ. de quo vide. ꝟ. restitutio .§.23. Si habuit polutionẽ dormiẽdo si fuit ꝑcurata vel desiderata pp delectationẽ. vel postea ꝯsensit istis modis cõiter est mortale. alias cõiter ẽ veniale. de quo s. ꝟ. coicare. §. 33. ⁊ se. In istis aũt ẽ prudẽter. caute. ⁊ honeste ꝑcedẽdũ i iterrogationibus. vt dictũ. s. eo. c. i pn° ⁊. §. ꝑ. de qb9 oib9 vide in locis suis.

¶Circa .7m. pceptũ. Nõ furtũ facies. si fecit furtũ p pñe dictũ ẽ cõiter mortale. de q°. s. eo. si comisit rapinã q̃ ẽ qñ violẽter accipit aliena ⁊ ẽ mai9 pctm̃ ꝙ̃ furtũ de quo i. ꝟ. rapina. si res accepit q̃ p naufragiũ sunt: ẽ mortale: ⁊ quõ sunt excõicati. vide. s. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 25. ⁊. ꝟ. naufragiũ: ⁊. ꝟ. iuẽta p totũ seu. ꝟ. restitutio. §. 27. 28. ⁊ 29. si exegit pedagia iniusta ẽ mortale ⁊ si a psonis ecclesiasticis est excõicatus. de quo. s. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 19. Et si iposuit noua pedagia vel augumẽtauit antiqua q̃buscũqꝫ psonis. ẽ mortale: ⁊ excõicatus. vt i eo casu 19. si alias exactiões vel tallias exegit iniuste videt̃ mortale. si bellũ iniuste fecit. vel i eo fuit. ẽ mortale. ⁊ quõ ad restitutionẽ. vide. ꝟ. bellũ. §. 11. ⁊ sequẽtib9. si pticipauit i dãdo dãnũ primo. operãdo. mãdãdo. ꝯsulẽdo. ꝯsentiẽdo. adulãdo. receptãdo. ꝺfensando. comedẽdo. emẽdo. nõ obuiãdo. ratũ habendo. nõ manifestãdo: ⁊ hmõi. cõiter ẽ pctm̃ mortale: ⁊ quõ tenẽtur ad restitutionẽ. vide. ꝟ. restitu°. §. 24. ⁊. ꝟ. furtũ i multis. §. si iuenit aliqđ qđ rõ restituit sꝫ iñõ iniusto retinuit ẽ cõiter mortale. ⁊ quõ tenet̃ ad restitutionẽ. ꝟ. restitutio. §. 27. si aliqua mala fide pscripsit. vide. ꝟ. prescriptio. si comisit vsurã. isti casus cõiter sunt mortalia. etiã i precedẽti. de isto. 2° vide. ꝟ. vsura. ꝑ. ⁊ 2°. p totũ. si mutuauit super aliquod pignus vt eius fructus habeat est cõiter mortale. de quo vide. ꝟ. vsura. 4. per totum: ⁊ ver. vsura. 8. §. 5. si mutuauit pecuniã granũ vel vinum ⁊ hmõi. vt aliquid inde lucretur est cõiter mortale. de quo vbi supra. si emit aliquod pro minori pcio

q: preuenit solutionē cōiter est mortale. si vendidit
pro maiori precio. q: expectauit. cōiter est mortale.
q: iniustitia. De istis vide. ꝟ. ēptio p totū. si fecit cā/
bia sicca. cōiter ē mortale: ⁊ tenet. ꝟ. vsura. 9. §. 4.
si dedit pecuniā i societate nolēs scire aliqd de pictu
lo ⁊ accipiēs lucrū q: ē ꝯtus iniustus iō mortale: ⁊
tenet de recepto supra sortē. d q°. ꝟ. vsura. 5. p totū.
si dedit aialia i soccidā iniuste plus accipiēs. ē cōiter
mortale. ⁊ tenet ad restitutionē. de quo vide vbi. s.
imediate. si accepit sub vsuris sine necessitate videt
mortale. max qn iduxit nō paratū. de quo vide. ꝟ.
vsura. 7. §. x. si accepit i dono ab eo q donare non
poterat. vt cōiter mortale: ⁊ tenet restituere. de quo
vide. ꝟ. dona° : ⁊. ꝟ. elemosina. si accepit a psonis
ecclesiasticis mō illicito. ē mortale: ⁊ tenet ad restitu
tionē. de q. ꝟ. clericus. 4. ⁊. ꝟ. restitutio. §. 19. si icē/
dit ecclesias vel loca religiosa. ē mortale: ⁊ tenet ⁊
quō ē excōicatus. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 7. si fecit cō
cussionē cōminādo subditis nisi dēt: ⁊ hoc iniuste: ⁊
sic ē mortale: ⁊ tenet. de q°. ꝟ. ꝯcussiōis crimē. p to/
tū. si vt haberet aliqd ꝯsensit alicui opi pcti morta
lis: ⁊ vt turpe lucrū: ēt ē mortale. si p symoniā ali/
qd accepit ē mortale. de quo. ꝟ. symonia p totū: ⁊
ꝟ. restitu°. §. 16. si vēdidit vnā rē p alia. puta ma/
la p bona mixtā p pura. si falsitatē comisit i pōde/
re. vel adhibuit fraudē i numerādo. vel faciēdo cō/
pota vel aliter cōiter ē mortale. de quo. ꝟ. ēptio/ si de
fraudauit iustā gabellā ꝟ. pedagia. §. 8. si vsus est
īstrumētis falsis de quo. ꝟ. falsarius. §. x. si fecit mo
netā falsā i. ꝟ. falsarius. §. 4. ⁊ sequētib°. si depda
uit romipetas eūtes romā. de q°. ꝟ. excoi°. 6. §. 7. ⁊
8. si ipediuit aliquē ne ꝯseqret aliqd būficiū tēpo/
rale vel spūale. ꝟ. restitu°. §. 24. si nō soluit dcimas.
vide. s. ꝟ. decima. si fecit scripturas falsas. ē morta
le. de quo. ꝟ. falsarius. §. xj. 12. ⁊. 13.

xj ¶ Circa. 8m. pceptū. Nō dices falsū testimoniū. si
dixit mēdaciū i iudicio ē mortale: ⁊ tenet de dāno
dato. vide. ꝟ. accusa°. §. x. si noluit testimoniū dice
re pductus i testē. de quo i. ꝟ. inqsitor. §. 34. ⁊. 35. si
vsus fuit astutia ꝯ veritatē. de quo vide. ꝟ. accusa/
tio. §. 6. ⁊ sequētibus. si accepit pecuniā vt nō dice/
ret veritatē. ibidē: ⁊ cōiter sunt mortalia. si dixit ꝯ
fidē. vel i dānū alicuius. circa aiā. vel circa corp°.
vel circa famā. de quo vide. ꝟ. restitutio. §. xj. ⁊. xij.
si denegauit debitū alicui. si fuit testis falsus. si ac/
cusauit iniuste. ꝟ. accusatio. §. x. si addidit aliquid
vero. si reuelauit occulta ex odio. si fecit scripta in
despectum alterius.

12 ¶ Circa nonū pceptū. Nō cōcupisces domū proxi
mi tui. si voluit habere res proximi sui qualitercūq.
siue iuste siue iniuste: ⁊ est mortale. secus si desidera
ret salua iustitia. q: vel esset veniale. vel nullum. nisi
tantū desideraret q i ea poneret vltimū finē. d quo
vide supra. ꝟ. auaritia. vel desiderauit ifinitā. si de
siderauit inuenire thesaurū cū itentiōe nō restituēdi.

esset. n. mortale. si amisit multū tēporis i desiderā/
do diuitias cōiter est veniale. nisi adueniat aliqua
cōditio de precedētibus. si exposuit se alicui pericu
lo aie. vel corporis. vel proprie fame. propter lucrū:
si eēt magne iportātie videret mortale.

¶ Circa. 10m. pceptū. Non desiderabis vxorē pximi 13
tui. Si desiderauit aliquā ihonestatē extra matri
cōiter ē mortale. Si delectatus ē i cogitādo res iho
nestas si cū ꝯsensu ē mortale. Si fuit philocat° amo
re irrefrenato. ita q quocūq mō voluisset secū dele
ctari: q: ē mortale: ⁊ quotiēscūq cogitauit cū deli/
beratiōe. vel fecit aliqd ad hūc finē. Si iuit ad eccle
siā ad vidēdas mulieres: ⁊ quotiēs ꝯsensit. vt face/
ret sitia cū delectatiōis. Si i ecclesia fecit aliq signa
amoris. Si ibidē dixit ihonesta vel risit dissolute ob
talē cāz. Si tetigit i honeste. vel in ecclesia vel alibi.
Si iuit p vias cā vidēdi mulieres ob delectationē.
Si misit vel recepit lras. vel ābasiatas amoris. Si
fecit depingere personā amatā. Si portauit odores
vt ihoneste placeret. Si iuit de nocte ad faciendas
matinatas. Si stetit i fenestris ad vagezādum. Si
vsus ē coloribus nouis vel extraneis vt ihoneste pla
ceret. Si portauit capillos vel alia ornamēta ad fi/
nē ihonestū. i. vt placeret. Si eodē fine ostendit ali/
quā partē corporis. Si aliqd fecit vt incitaret se vel
alios ad luxuriā. Si cātauit vel corizauit ex libidi
ne. cōiter oia ista si sint extra matrimoniū ⁊ cū de/
liberatiōe sunt mortalia. de qbus vide i locis suis.

¶ Circa septē peccata mortalia ⁊ p de supbia regi/ 14
na oium pctōꝝ. Si pp i ordinatū amorem excellētie
egit aliqd ꝯ diuina pcepta. q: erit mortale. Si exti/
mauit bonū qd hz: a se habere ⁊ nō a deo. Si bo/
na q habuit a deo. credidit se habuisse suis proprijs
meritis. Si se iactauit habere bona q nō hz. Si de
spectis alijs singulariter appetit videri habere qd
nō hz. ꝟ. supbia: de p° filia supbie. s. de ābitione. Si
desiderauit būficia ecclesiastica principaliter pp bono
rē. vel bonū tēporale. Si appetiuit dignitatē sciens
se eē idignū. Si qsiuit dignitatē p vias illicitas. Si
emit officia vel vēdidit de quo. ꝟ. dñs. §. xj. Si mu
tuauit sup ipsis officijs ibidē: ⁊. §. sequēti. Si p par/
cialitatē qsiuit officia. vt oi mō adiuuet ptē. 2a. filia
psumptio. Si posuit se ad faciēdū q erāt supra fa/
cultatē suā. Si exercuit officiū qd nesciebat i picula
pximi. Si exposuit se piculis pctōꝝ mortaliū pba/
biliter: ⁊ aduertēter ē mortale. Si nimis psumpsit
de dei mia. vide. j. ꝟ. intimiditas. §. p. 3a filia curiosi
tas. Si stetit ad audiēdū peccata q quis ꝯfitet. Si
voluit audire vel videre vel adiscere q non pñt fieri
sine pctō mortali. Si voluit adiscere a qbus nō de/
buit. puta a demonibus. Si voluit expiri q nō licēt:
vt si icātatiōes hñt effectū. Si attēdēs curiosis di/
mittit nec°. 4a filia igratitudo. Si despexit beneficia
dei. aut alterius. Si nō retribuit benefactori. Si be
nefactori iniuriatus ē. Ista q dicta sunt de istis qua

tuor filiabus superbie aliq̄n sunt mortalia. vel pp finē
vel pp rē cui adiūgātur. de qbus vide in suis locis.
puta. ꝟ. abitio. ꝟ. igratitudo ⁊ sitia. Quita filia. s.
iudiciū temerariū. Si iudicauit i malū determina/
te factū alterius. vide. ꝟ. iterptatio. Si vsurpauit iu
14 diciū nō hñs officiū. vide. ꝟ. iudiciū. 6ª filia. s. adu/
latio. Si fuit adulator alicuius de pctō perpetrato.
Si adulādo ꝓuocauit aliquē ad superbiā. vide. ꝟ.
adulatio. 7ª filia. s. irrisio. Si derisit ꝓximū. Si de/
risit sacra vel volētes seruire deo. vel derisit deū vel
sanctos. Si derisit parētes vel p̄latos ⁊ est mortale
qn̄ ꝑuipēdit istos ēdictos: vt nō sit curādū de eorū
malo. s3 sit ꝓ ludo habendū. de quo. ē. ꝟ. derisio: ⁊
ꝟ. ꝯtumelia. 8ª filia. s. tēptare deū. Si se exposuit ꝓ/
babilr ⁊ sciēter piculo mortis. vel magni mali sine
necessitate. 9ª filia. s. ꝑtinatia. Si fuit nimis ꝑtinax.
i suo sensu. xª ē arrogātia de qua i loco suo vide. Si
dedit scādalū. Si laudauit aliquē de pctō mortali.
vel de bono false excessiue. vel vt decipiat. Si fuit
scismaticus: ⁊ de istis oibus vide i locis suis.
15 ¶ De blasfemia i spūz sanctū. pª spēs est p̄sumptio.
qn̄ p̄sumit ꝑseuerare i pctō sub spe venie. vel miseri/
cordie sine meritis. 2ª est desperatio. tenēdo ꝙ deus
nō possit vel nō velit parcere penitētibus. 3ª ipugna
tio veritatis cognite maxime fidei. vt possit liberi⁹
peccare. 4ª inuidētia fraterne grē dolēdo ꝙ grā vel
gloria dei crescat i mūdo. 5ª est obstinatio i peccatꝫ.
6ª est ipenitētia. i. ꝓpositū nō penitēdi. Uide supra
ꝟ. blassemia. §. 7.
16 ¶ Primū vitiū capitale ē inānis gloria. de qua vi/
de. ē. ꝟ. gloria vana. Si q̄siuit laudē vel gloriā ali
cuius rei q̄ ē pctm̄. Si benefecit ad laudē humanā.
Si vt obtineret vel cōseruaret laudē vel gliaꝫ pec/
casset mortalr. Si ornauit se pp vanāgliaꝫ. Si q̄si/
uit gliaꝫ i vestimētis i cornuis i capillis ianulis i co
lanis i coloribus: ⁊ silibus. Si simulauit se sanctaꝫ.
Si multū tēpus ꝯsumpsit i ornamētis. Si se gloria
uit de aliquo pctō. Si se laudauit ꝺ parētella. de di
uitijs. de pulcritudine. de fortitudine sancti: ⁊ silib⁹.
despiciēdo alios. Si cū alijs ꝯtēdit p̄sumptuose. Si
discordauit ab alijs vt ostēderet se sapiētem. Si est
vsus vel iuenit singularitates i vestitu vel alijs: ⁊ in
terroga. de ornatu sumptuoso: ⁊ ista. s. sumptuosi/
tas ē pª filia. 2ª filia est iobediētia. Si obediuit suis
maioribus. 3ª filia ē iactātia. de q̄ in. ꝟ. iactātia. 4ª
est ꝑtinatia. 5ª ypocrisis. 6ª ē discordia. 7ª ꝯtēptio.
Si ꝯtēdit i iudicio ꝯ iustitiā. Si ita ꝯtēdit iordina
te ꝙ alios scādalizauit. Si subornauit aliquē i testi
monio. Si nimis vilipēdit se. vltima ē astutia. Si
vsus ē simulatōe. Et nō ꝙ cōiter inānisglia ē pctm̄
veniale. nisi rōe finis. s. qn̄ ponit vltimū finem i ea.
vel ratione adiuncti.
17 ¶ Secūdū vitiū capitalē est auaritia de qua vide i
loco suo. Si retinuit q̄ restituere tenebat. Si nō sol/
uit creditoribus i termino cū posset. Si retinuit su/

perflua ⁊ nō fecit elemosinā qn̄ tenebatur. vide. ꝟ.
elemosina. Si nō fecit elemosiā ꝺ arte sua puta me
dicus pauperi ifirmo. Aduocatus dictulo pauperi: ⁊
⁊ silibus de qbus i locis suis. Uide de auaritia in
appetēdo. Si appetiuit illicite. vel illicita aio irrefre
nato. Prima filia est proditio. si prodidit castrum.
vel terraꝫ inimicis vltra mortale tenet̄ de oi dāno.
si prodidit res proximi volētibus eas defferre iniu/
ste i quo etiā tenet̄. si reuelauit ea que habuit sub
secreto. vel sigillo cōfessionis. vel i cōfessiōe. propter
lucrū. vel alias quādo tenet̄ seruare secretū ē cōiter
mortale. de quo vide. ꝟ. confessionis cellatio. §. 5. ⁊
alijs. §. si apperuit litteras sigilatas. vide. ꝟ. falsa/
rius. §. 3. est. n. mortale nisi spem habeat i rati habi
tione. vel faciat i aduertēter. si secreta reuelauit in
p̄iudiciuꝫ maxime dñi sui. vltra mortale tenetur de
dāno. vtrū aūt subditus dñi iniuste possidētis ciui/
tatē aut castrū. vel alius. peccet si occulte operet̄ vt
tale quid iniuste possessum reuertat̄ ad dominū ve
rum. Et dicit. d. ar. s. ꝙ sic ⁊ mortaliter. si hoc facit
auaritia vel odio. ar. i. q. i. fertur. nō tamē tenet̄ re/
stituere q2 proprio dño rem suā restituit. si vero fa/
cit ꝫelo iustitie principaliter saltem nō peccat mor/
taliter. q2 quil3 debet iuuat̄ proximū sicut i persona
⁊ i bonis. Et hoc quādo credit̄ verisimiliter ꝙ al/
ter verus dñs nō habebit per superiorē vel aliū. nec
creditur verisimiliter ꝙ debeat sequi scandaluꝫ vel
periculū. quod raro accidit ideo nō cōsulendū neqꝫ
p̄dicandū. Item querit̄ vtrū hostem capitalē alicu
ius dñi vel ciuitatis iniuste bellantē liceat prodito/
rie occidere. puta veneno. Et dicit idem. d. ar. s. ꝙ
hoc nō licet facere priuato. nec ad hoc priuatū idu/
cere. vide. d. ar. s. 2ª. parte. tit. i. c. 11. Secūda filia est
fraus de qua iterroga vt dictū est i septimo p̄cepto.
si fecit fraudē i deceptioneꝫ proximi. si est alicuius
importātie vltra mortale tenet̄ de dāno. si falsifica/
uit aliquod istrumētum. q2 etiā tenet̄. si destruxit in
strumēta vel scripturas videt̄ mortale: ⁊ quādo in
dānū. tenet̄. Similiter si occultauit i dānum: ⁊c̄. si
falsificauit sigilla prelatoꝝ. vide de omnibus his in
ꝟ. falsarius. si falsificauit monetā vel mensurā ibi/
dem: ⁊ supra septimo p̄cepto. si ex falsa causa obti/
nuit aliquod beneficiū ecclesiasticū. vltra mortale
tenet̄ renūciare si alias nō obtinuisset. vide. ꝟ. rescri
ptū. §. 13. Tertia filia est iquietudo mentis ⁊ ē mor/
tale quādo quis dimittit necessaria ad salutē vel fa
cit prohibita. de qua supra. ꝟ. auaritia. §. 9. Quar
ta filia est violētia de qua in septimo p̄cepto. vbi de
rapina. Quinta est imisericordia quādo nō subue/
nit idigenti. Sexta filia. acceptio personaꝝ. de qua
i loco suo. si i iudicio accepit personā vel i distribut̄
dis officijs. vel beneficiis. vel elemosinis. si i electio/
nibus nō elegit magis dignū. vide oia ista i verbo
acceptio personaꝝ. Septima ē turpe lucrū de ludo:
vide. ꝟ. ludus per totū: ⁊. ꝟ. restitutio. §. 15. si luxit

ad pilā vel aliū ludū i quo versat idustria nō vide tur mortale nisi obcurat fraus. vel aliqd aliud mul tū excedēs. si lusit ad ludū i quo versat fortuna. vi de quādo est mortale i. ꝟ. ludus. si stetit ad ispicien dum ludētes ibidem. Octaua filia est prodigalitas cōtraria auaritie vide i suo loco. si superflue expen dit res suas i pompis. equis: ꝛ hmōi. quādo est no tabilis excessus videt mortale. vide. ꝟ. ornatus. vi de supra septimo precepto.

18 ¶ Tertiū vitiū capitale est luxuria de qua habes. ſ. co. ꝛ supra sexto pcepto. prima filia eius est cecitas mētis. q̄ est mortale quādo nō sic vult itelligere ne cessaria vt liberius vacet delectatiōibus vel quādo ita occupat i delectionibus corporalibus ꝙ dimit tit necessaria ad salutē. de qua vide. ꝟ. cecitas men tis. 2ª filia est pcipitatio de qua. ꝟ. pcipitatio. si fuit pceps i operibus suis contēnēs cōsiderare pericula anime. 3ª est incōsideratio de qua co. ꝟ. si propter delectationē venereā nō cōsiderauit necessario cōsi derāda ad salutem. 4ª est amor sui de quo co. ꝟ. 5ª amor huius seculi. si dilexit mūdū ponēs vltimum finem i eo. vt vellet perpetuo stare i hoc mūdo. Ex quo sequit odiū futuri seculi. q: hic vellet perpetua ri: ꝛ si deliberate fiat videt mortale. 7ª filia ē icon stātia de qua co. ꝟ. octaua ē odiū dei de quo co. ꝟ. nona est stultiloquiū. si vsus est verbis libidinosis. aut ihonestis. aut gestibus vel ad prouocādū alios vel vnde probabiliter habēt prouocat ad luxuriaꝫ est mortale peccatū. Idem dic de turpiloquio. vide scurritas. si deosculatus est extra matrimoniū cau sa delectatiōis veneree. si fecit cantiōes ad amorē. si associauit aliquem ad malefaciendū. si pstauit. donauit. seruiuit. vel aliud fecit ad hoc. vt aliqs pec caret. si docuit aliquā ihonestatē. si fecit ambasia tas ad amorē. oia ista cōiter sunt mortalia.

19 ¶ Quartū vitiū capitale est gula. de quo i. ꝟ. gula. si puenit horā i comedēdo. si nimis laute comedit. si nimiū studiū apposuit. si nimis comedit. si cum nimio ardore. seu impetu: ꝛ ē mortale quādo po nit vltimū finē i ipa delectatiōe. paratus facere cō tra precepta dei vel quādo sciēter tantum comedit vel bibit vsqꝫ adifirmitatē. vel ebrietatē: ꝛ hmōi. ꝺ quibus vide. ꝟ. gula: ꝛ. ver. ebrietas. prima eius fi lia est ebrietas: ꝛ quādo est mortale. vide co. ver. 2ª est hebetudo mētis. co. ver. 3ª est inepta letitia. 4ª est multiloquiū. co. ver. 5ª est scurilitas. si fecit actus ita scuriles ꝙ ad prouocandū ad luxuriā sunt efficaces videt mortale. 6ª est imūdicia. si comedit. vel bibit vt possit luxuriari extra matrimoniū. videt morta le. si vero i matrimonio videt veniale. nisi poneret vltim i finē paratus cū alia hoc idē facere.

20 ¶ Quintū vitiū capitale ē iuidia. de quo in. ver. eo. qd sit ꝛ quō est mortale. prima eius filia est odium proximi. si desiderauit malū proximi: ꝛ quāto tem pore perseuerauit: ꝛ si sepe i hmōi occupauit mētē. q: quotiēs deliberauit malū proximi peccauit mor taliter. si erat notabile malū: ꝛ per diuersa tēpora. similiter quādo i eadē cogitatiōe transibat de desi derio sue persone ad personā ꝯiūctā. vident eē duo peccata. tū ratiōe alterius desiderij. tū rōe personaꝝ sicut filij. vxor: ꝛ similes. 2ª filia est tristitia i pspe ris. si tristatus est de bono notabili proximi deliberate ꝑpter iuidiā est mortale. vt platus de maiori pla tiōe. doctor de maiori cōcursu: ꝛ similibus. 3ª filia ē letitia i aduersis pximi. de qua dic vt. ē. imediate. 4ª est susurratio. si quesiuit disseminare discordias reportādo malū alteri. de altero. 5ª est detractio. si dixit malū false. si vere dixit sed quibus nō debuit. si augumētauit malū. si audiuit libēter detractio nes ꝛ vidētur oia ista mortalia. quādo sunt delibe rate: ꝛ de aliqua re notabili. de quibus vide i locis suis. se ha trouato catiua nomināza.

¶ Sextū est ira de quo i. ver. ira. si appetiuit vindi ctā de proximo. si noluit loqui cū proximo nec recon ciliari de quo i. ꝟ. charitas. ſ. xj. ꝛ pcedētibus ꝛ se quētibus. pª filia est tumor mētis dic vt supra i pª fi lia iuidie ꝛ fit de iplicatiōe mētis ꝛ vindicta fien da vt i pcedēti. ſ. 2ª filia ē idignatio. de qua i ver. i dignatio: ꝛ. ſ. c. de supbia. ſ. 15. 3ª filia ē clamor. 4ª est ꝯtumelia. seu cōuitiū. de quo. ver. ꝯtumelia: ꝛ cō uitiū. 5ª ē rixa. de quo eo. ver. 6ª est maledictio. 7ª ē blasfemia. de qua dictū ē in. ꝑ. pcepto. 8ª est seditio. si tenet partialitatē vel eā seqt. paratus quātūqꝫ pro parte. est i statu dānatiōis. nec pōt absolui nisi disponat dimittere. 9ª est murmuratio. si murmu rauit ꝯtra deū deliberate tenēs eum iniustū. si ꝯtra platū temerarie. vident mortalia. si portauit odiū. si tenuit loquelā. si ipcatus est malū. si dixit iniu rias. si damnauit cū furia. si fecit questionē vel sedi ctionē. de quibus dic vt i locis suis. 21

¶ Septimū vitiū capitale ē accidia. ꝺ qua. ver. eo. si dimisit necessaria ad salutē ꝑpter accidiā. si pe nituit se bene fecisse. si icurrit ifirmitatē notabilē ꝑ ter tediū accidie ista sunt cōiter. mortalia. q̄uis ra ro accidāt. filia pª ē malitia. qua quis adducit i de testationē bonoꝝ sub qua qdā ponūt sex spēs pecca ti i. s. s. de qbus supra. c. de superbia. ſ. 15. 2ª filia est rancor. 3ª filia est pusilanimitas. si desijt bona face re ad q̄ tenebat puta corrigere fratreꝫ. de quo ver. correctio fraterna. si dimisit nō necessaria ē venia le peccatū. 4ª filia est desperatio. 5ª est torpor circa precepta. 6ª euagatio mētis circa illicita. Nota tū ꝙ negligētia est cōiter cōiuncta cū aliquo alio pec cato. nec sunt duo peccata nisi multotiēs deliberas set cum interuallo tēporis. si fuit negligens. si sibi displiceat esse natū. si stetit occiosus in cogitationi bus vanis. si fuit tardus i benefaciēdo. si fuit ab stractus i oratione. si ex sua negligentia aliquis est mortuus sine baptismo. vel alio sacramēto. si tar dauit facere penitentiā. vel restitutionem. 22

23 ℂ Circa opa miſicordie ſpiritualia.q̄ ſunt ꝯſule. caſtiga.dimitte.ſolare.fer.ora. ſi noluit dare ꝯſilium petēti i his q̄ ptinēt ad ſalutē vel i re vnde notabile dānū potuit euenire ꝑximo cū tñ poſſet. vr mortale vel qñ habebat ex officio. ſi nō correxit quos debuit:⁊ tenebaẜ.de quo.ꝟ.correctio.ſi nō dimiſit rācorē ꝑximo. Si nō fuit ꝯſolatus tribulatos poſſet eē mortale i ꝑlato qñ ſubditi iducerenẜ idesperationē. vel aliud malū:⁊ ipe poſſet ſalua diſciplina.ſi non orauit ꝑ oībus.poſſet eē graue.in his qui viuunt ex elemoſinis magna negligētia.

24 ℂ Circa opa miſicordie corporalia q̄ ſunt.viſito.cibo.poto.redimo.tego.colligo.cōdo.ſi viſitauit iſirmos.ſi pauit famē paciētes. vel dedit potū ſicientibus. ſi veſtiuit nudos.ſi redemit icarceratos. ſi ſepeliuit mortuos.ſi hoſpitauit peregrinos.q̄ poſſent eē mortalia.qñ ꝑximus notabilr lederetẜ.pōt bono mō facere.puta ſi ꝑlatus viſitaret iſirmū nō deſperaret.ſ ꝯſiteretẜ. Eget cibo ⁊ potu ⁊ tu habes vltra decētiā tui ſtatus. Eſt i captiuitate ⁊ redimere poſſes de ſuperfluitatibus tuis. Eſt nudus ⁊ tu caud.i dotis. Eſt ſine domo ⁊ tu habes āpla palatia ⁊ q̄uis nō ſit i hmōi ꝑcipitāda ſnia.tñ de ꝑpi.iquo ſunt.vt ꝯfaciēs faciat ꝯ charitatē de quibus vide ſupra.ꝟ. elemoſina:⁊.ꝟ.auaritia.

25 ℂ Circa qnqꝫ ſenſus q ſunt.viſus.guſtus. auditus. odoratus.⁊ tactus i qb⁹ ſepius pōt eē mortale vt ſi voluit videre ea q̄ ſunt mortalis peccati.i eo q facit vel iductiua ad mortale.ꝺ q°.ꝟ.curioſitas.§.3. Jdē dō de auditu. Guſtus autē ⁊ odoratus cōiter ſunt venialia niſi ponat vltimū finē i eis. Tactus qūqꝫ eſt mortale qñ ſit cā luxurie vel moroſe delectatiōis de quo.ō.cogita°.de tactu.J.ꝟ.tactus.q extra maᵐ qñ ē cū ꝯſenſu i delectationē ē cōiter mortale.i ma⁹ vero ꝯſumato qñ ordinaẜ ad actū matrimonij cōiter ē vēiale niſi pōat vltiᵐ finē i ea.puta q: eēt ēt paratus facẜ cū alia vel ſi vēiat ad polutiōe extra.

26 ℂ Nūc ē dō de ſtatib⁹ q ſunt iterrogandi vltra ea q̄ poſita ſunt ꝯ ꝑcepta ⁊ peccata capitalia:⁊.ꝑ.circa cōiugatos. ſi ꝯxit dādeſtine.q: peccat mortalr.ꝟ. ſpōſalia.§.ꝑ.ſi ꝯxit i gradu .ꝑhibito q: mortale:⁊ aliqñ ſunt excōicati.ſicē i ꝯſanguinitate:⁊ affinitate.qñ ſciēter.de qb⁹.ꝟ.ipedimētū ꝑ totū.de excōicatiōe vide.ꝟ.excōicatio.5.caſu.49. ſi ꝯſumauit añ bñdictionē vbi ē ꝯſuetudo.i pᵃ vice peccauit mortaliter.de quo.ꝟ.matriᵐ.5.§.ꝑ.ſi tetigit vel ē oſculatus añ bñdictionē veniēs ad polutionē ē mortale. ſi negauit debitū ſine cā rōnabili.vel reddidit ſe ipotentē ex culpa ſua.cōiter ē mortale.ꝺ q°.ꝟ.matriᵐ.5.§.2°.ſi cognouit cā ſaciāde libidinis.ponens vltimū finē i ea.ita q ēt eēt paratus cū alia.tūc ē mortale.alias ſecus.ꝟ.maᵐ.3.ꝑn°.ſi cognouit bñs itentionē ad alterā ē mortale.ibidē.ſi vſus ē matri° extra vas.ibidē.ſi mō idebito qō pōt eē ſignū mortalis.puta qñ mulier aſcēdit vel a poſteriori:⁊ ſi ita iterrogētur de cā:⁊ ſi feciſſet credēdo eē mortale. q: tūc ē mortale ibidē.§.5. ſi tēpore mēſtrui poſſet eē mortale.ſ cōiter ē veniale vide ibidē .§.4. ſi in dieb⁹ feſtiuis vel ieiunijs cōiter ē veniale.de quo ibidē.d.§.4. ſi tēpore ipregnatiōis qñ timeẜ abortus eſt mortale.alias veniale.ibidē.§.3.ſi ꝑ tactus habuit polutionē extra vas ibidē vel ſtrahēdo ſe ſparſit extra ne igrauideẜ eſt mortale.ſecus ſi faceret q: nō pōt tot filios nutrire ⁊ nō emittit.ſi vſi ſunt ſuperſtitiōe i hmōi.eſt mortale.ſi eiegit vel reddidit adultero vel adultera aliqñ ē mōtale.ſ.qñ foueret alias veniale.ibidē matri°.4.ꝑn°.ſi ꝯxit excōicatus.vel i pctō mortali.q: vr mortale.niſi eēt ꝯtritus. de q° ꝟ.matriᵐ.2°.ꝑn°.ſi nō ꝯxit ea itētiōe qua dꝫ cōiter eſt veniale.de quo matriᵐ.2°.§.2°.ſi ꝑcurauit mortē vt ꝯheret cū ꝯſorte eius ē mortale:⁊ aliqñ nō tꝫ matriᵐ.de q°.ꝟ.ipedimētū crīs.ſi eſſendo i matri° dedit fidē alteri.eſt mōrtale:⁊ aliqñ ſequēs matriᵐ nō tꝫ.de q° ibidē.ſi ꝯxit hñs votū caſtitatꝭ.q: ē mortale.⁊ nō pōt petere niſi diſpēſeẜ.de quo.ꝟ.ſponſalia.§.9.circa.ꝑnᵐ.⁊.ꝟ.ipedimētū voti. ſi ꝯxit cum aliqua poſtq̄ꝫ ꝑmiſerat alteri.eſt mortale.ꝟ.ſpōſalia.ſi ꝯtraxit ante etatē legitimā.de quo i .ꝟ.ſponſalia.§.5.⁊.ꝟ.etas ꝑin°. ſi traduxit tēpore iterdicto ē mortale.de quo.ꝟ.impedimētum feriaꝝ.ſ.14. Si ꝑcurauit ne igrauideẜ. Si nō ꝑuidit vxori:⁊ ſi liis ꝟ q pōt.i exceſſu poſſet eē mortale. Si ſumptuoſe cōiter ē veniale. Si mulier fuit negligēs i gubernatiōe domus.cōiter ē veniale.niſi i aliquo exceſſu. Si fuerunt rixoſi cū verbis iniurioſis vel blaſſemijs vel ꝑcuſſiōibus.cōiter ē mortale. Si donauit ſine licētia.de quo vide.ꝟ.elemoſina. Si nō ē ſecuta maritū ꝟ q teneẜ.q: eēt mortale de quo matriᵐ.4. Si dedit licētiā marito vt cū alia coiret ē mortale. Si nō nutriuit filios i timore:⁊ bonis moribus.q: i exceſſu poſſet eē mortale. Si nō ꝑcurauit vt ꝯtereẜ:⁊ filia. Si habuit dotē de vſuris.ꝺ quo.ꝟ.vſura.6.ꝑn°. Si violauit fidē eſt mortale. Si vſa eſt ornatu idebito.ꝟ.ornatū. Si vir ſtetit i lōginquis partibus ꝯ voluntatē vxoris.videẜ mortale.q: ꝯ iuſtitiā.niſi ꝯſenſiſſet. Si non dotauit vel maritauit filias tempore debito:⁊ ſine cauſa rōnabili. videẜ mortale.

ℂ De ſtatu pueroꝝ. Qñ ſunt doli capaces.ſunt iterrogādi de iniectiōe manuū violēta i ꝑſonā eccleſiaſticā:⁊ poſſent eē excōicati.poſtea de cōione:⁊ ꝯfeſſiōe.de pnia.⁊ iobediētia ad parētes:⁊ magiſtrum de mēdatiis.de furtis:⁊ ſiñbus. i quibus cōiter illa etas ſolet peccare. Si furatus ē res patris ſui.vt expēderet i ſuperfluis.vel ludis.aut alijs malis.q: cōiter eſt mortale. Secus ſi accepiſſet ꝑ neceſſariis q: tunc nō vr.marẜ qñ parētes eſſent negligētes in hmōi. vel ab eis haberent licentiam. 27

ℂ Circa doctores ⁊ magiſtros. Si q̄ſiuit magiſterium vel doctoratū pricipalr ꝑp honorē.i eo ponēs vltimū finē.tūc ē pctm̄ mortale.alias ſecus.de quo 28

l.ff.honor.§.i. Si fecit se pmouere ad magisterium vel doctoratū exñs iceptuos vr̃ mortale.c.i.⁊.c.quāto.de magistris. Si legit ṗncr pp honorē.ponēdo in eo vltimū finē.videt̃ mortale.ff.honor. Si legit sciēs phibitas.vel personis phibitis.ð quo.ff.mař.⁊.ff.excōicatio.5.casu.13. Si ex pacto receptus est i canonicū vt scholas regeret. Si exegit exñs salariatus aliquid a scholaribus.de qbus.ff.mař. Si admisit ignorātes ad doctoratū:⁊ vr̃ mortale.q2 iurauit nō admittere:⁊ dicit mēdatiū perniciosū. Si notorie exñs i mortali legit in theo°.vel ṗdicauit: ⁊ videtur mortale. Si seruauit iuramēta vniuersitatis q2 alias eēt piurus qđ itelligit̃ ƀ ɔsuetudinē. Si iactauit se ð doctrina alios vituperādo.q2 posset eē mortale.vide.j.supbia. Si nōbilr̃ fuit negligēs circa pfectum scholariū q2 videret̃ mortale.vide negligētia si verberauit aliquē crudel̃r videt̃ mortale q2 solū leuis castigatio eis pmitit̃.e.cū volūtate.ð sen.exco. ⁊ si erāt dentr erit excōicatus.ð quo.ff.excōicatio.5.casu.ṗ.§.6. Si iniusto mō puta ðtrahēdo vel p sectas subtraxit scholares alterius doctoris.q2 vltra mortale tenet̃ si tā itrauerāt ƀ Jo.de ligna.sec⁹ si nōdū itrauerāt.ff.vsura.5.casu.i.§.4. si ipediuit pp odiū vel parcialitatē doctorandū vel i collegio recipiēdū idoneū q2 vltra mortale tenet̃ ad restitutionē dāni.

29 ¶ Circa scholares. Si seruauit iuramēta vniuersitatis.ƀ ɔsuetudinē. Si fecit sectas pro rectore fiēdo. multa mortalia ibi adueniūt. Si elegit rectorē isufficientē. Si studet i phibitis sciētijs. Si sepe ⁊ obstinate ɔtēdit ɔ̃ veritatē ne subcūbere videat̃. Si studet pp malū finē vel solū pp honorē. Si studuit curiosa dimittēs nec° ad salutē. Si tractauit cū aliquo Bononiēsi de cōductiōe hospicij alterius scholaris.vide.ff.excōica°.5.casu.7. ꝗuis ista oia sint grauia tamen nō ē ṗcipitāda snia de mortali.

30 ¶ Circa medicos. Si exñs ignorās medet̃. Si i medēdo nō fuit secutus regulas medicine.s3 voluit facere expimēta ex capite suo.i piculo vr̃ mortale. Si plōgauit ifirmitatē pp lucrū vr̃ mortale. Si ɔsuluit aliqd pp salutē corporis.ɔ̃ salutem aie.vr̃ mortale. Si nō admonuit efficaciter ifirmū i pn° vt ɔfiteat̃ vr̃ facere ɔ̃ pceptū.de q° i.ff.medicus.§.xj. Si pregnāti aliqd dedit ad disperdēdū ē mortale. Si dedit medicinā dubitās ꝙ grauiter deberet ledere est mortale.ibidē. Si nō ānūtiauit ifirmo mortē quā ṗcognouit dubitās ꝙ nō se disponat pp hoc q2 non credit se mori vr̃ graue pctm̃. Si nō debito mō visitauit ifirmū pp magnā negligētiā:⁊ piculū.posset eē mortale. Si paupib⁹ noluit mederi gratis q2 vr̃ teneri i necessitate. Si habuit partē cū aromatario ⁊ pp hoc grauat ifirmos emere ab eo cū eoꝝ dāno videt̃ teneri de dāno.itellige qñ i aliquo excessu.

31 ¶ Circa aromatarios. si i ɔponēdis medicinis nō posuit q̄ medicus ordinauit. s3 vnū p alio.vel corrupta:⁊ q̄ virtutē nō habebāt ex vetustate.p bonis ⁊ hmōi.ex qbus sequit̃ vel plōgatio ifirmitatis vel aliud malū pximo ifirmo.q2 extra mortale tenetur ei ad satisfactionē dāni. si vēdidit venena vel q̄ faciūt aborsum.⁊ hmōi illis de qbus sciebat nō debet̃ vti ad bonū finē.vr̃ mortale ð quo i.ff.ars. si sophisticauit aromata ponēs vnū pro alio.si ē i excessu vr̃ mortale:⁊ tenet̃ de dāno.de q° i.ff.ēptio.§.13. si vēdidit diminuto pōdere aut falso:⁊ hmōi.de quo vbi supra:⁊.ff.falsarius.§.x.

¶ Circa mercatores. si portauit phibita ifidelibus. de quo.ff.excōicatio.6.casu.5. si negociat̃ pp malū finē.i.pp auaritiā principalr̃ ⁊ nō pp bonū cōitatis.vel vtilitatis sue familie.ð quo.ff.negotiū. si tenuit mercatū i loco sacro i.ff.negotiū.ff.ēptio.i°.§.2. si excessit ṗciū iustū.de quo i.ff.ēptio. si vendens pro alio vēdit.xij.⁊ dat dño.x.emptio.i°.§.4. si vēdit vnū p alio vel corrupta p bonis. de quo i.ff.ēptio.§.8.⁊ seqūtibus. si vsus ē falsis mēsuris ibidē. si vēdidit rē plus iusto ṗcio pp tps solutiōis vel hmōi ff.vsura.5.6.7. si fecit cābia ficta ð quo i loco suo ff.vsura.§.15. si fecit aliquo ɔ̃ctus vsurarios. de q° i.ff.vsura p totū. si cōposuit cū alijs vt vēdāt vno ṗcio i damnū rei publice.de quo.ff.ēptio.§.13. si expēdit falsas monetas sciēter ē mortale.si ē alicuius importātie:⁊ tenet̃ ꝗuis etiā ipse fuerit deceptus ab alio. si bonas monetas radit.de quo ver.falsarius.§.8. si emit res raptas.vel furatas sciēter.est mortale:⁊ tenet̃.de quo ver.restituo. si fidel̃r se habuit i societate quā habuit cū alio.de quo i loco suo. si vēdidit i festis vel cū piurijs ⁊ mendacijs ⁊ similibus. si fecit baratos iniustos.

¶ Circa prosonetas. si mediator fuit ɔ̃ctuū vsurarioꝝ.vide i ver.vsura.8.§.3. si male ɔsuluit sciēter i aliquo ɔ̃ctu.q2 vltra mortale tenet̃. si decepit i precio dans itelligere vni ꝙ vult tantū:⁊ alteri ꝙ non potest habere nisi tantum. 33

¶ Circa artifices.si fecit artē cuius opus ē ad malū.vt taxillos ⁊ hmōi.vide ver. ars.§.3. si accepit isignia alterius magistri vide i ver.isignia.de fraudē i arte imēsuris:⁊ hmōi ver. ēptio.§.8.⁊ se. 34

¶ Circa lanifices si vēdidit pānū vni⁹ lane.p alia. vel tinture.vide i ver.ēptio. si soluit laboratoribus de pāno vēdēdo vltra iustū ṗciū:⁊ emēdo p viliori. si filatoribus debit.i4.vncias p libra. tenet̃ ad restitutionē.nisi a pn° sic ɔuenissent. si pānū nimis traxit. si nō soluit laboratoribus. 35

¶ Circa tabernarios. si vēdit vinū liphatū p puro.vide i ver.ēptio.§.8.⁊ se. si miscant i vino nociua.ibidē. si tenuit meretrices.vel lusores.oia pctā ei iputabūtur. si sciēter administrauit ad ebrietatē alterius.de quo vide i ver.ebrietas. si ex culpa sua perdidit sibi tradita in custodia.vide.j.ver.custos ṗn.⁊ ver.nauta. si accepit plus ꝗ̄ debuit ab hospitibus.q2 tenet̃ si i alic̄ excessu:⁊ peccauit mortal̃r. 36

¶ Circa macellarios. si vēdidit carnē corruptā pro 37

sana de pecude pro castrato: et hmoi. v. emptio. §. 8.

37 ¶ Circa pistores. si fecit panes nimis ponderosos. vel miscuit aliam farinam: et hmoi vide emptio.

38 ¶ Circa sutores. si fecit vestes ipudicas que no pnt deferri sine pctõ mortali. vide. v. aro. §. 3. et v. epo. §. x. et hoc qn sit vide ornatus. §. 2. si male scidit ex culpa sua. vide. v. culpa. si furat de pano. filo. tella. et hmoi. si no fecit sufficientem suturam.

39 ¶ Circa artifices. si vedidit aurum archimicum pro vero. vide. v. emptio. §. xj. si cudit monetam sine licetia pricipis vide i. v. falsarius. §. 4. si rasit ea vel facit aquam vnde aliquid minuatur ibidem. si emit lapidem preciosum pro vili ab illo qui ignorabat vide v. emptio. si fecit archimiam vide ver. archimia: et ver. emptio. §. xj.

40 ¶ Circa datiarios. si exegit datia iniusta. vide pedagiu p totu. si exigit a psonis ecclasticis. ibide. §. 5. et. v. excoicatio. 5. casu. 19. si iputauit fraudem datij vbi non erat vltra mortale tenetur ad restitutionem totius dani. si fraudauit socios vltra mortale tenetur ad restitutionem.

41 ¶ Circa musicos et histriones. si pulsauit his q ex libidine corrizabat vel illicite. vide corea p totu. quo aliqn e mortale. aliqn dubiu. ibide. §. 2. aliqn veniale aliqn nullu ibide. §. §. si gestus ipudicos prouocatos ad pctm mortale fecit. vide. v. histrio.

42 ¶ Circa laboratores et rusticos. si no laborauit fideliter i notabili excessu. posset ee mortale. si pmisit bestias nocere i agris: et hmoi tenet ad restitutionem: et e mortale si fuit ex culpa et aliquo excessu. si fraudauit dominu in parte sibi danda. tenetur ad restitutionem. nisi dominus i aliquo grauasset eu3 vide furtu per totu. si no seminauit possessioes vel coluit quas tenebat sicut debuit.

43 ¶ Circa venatores. si i diebus festis perdita missa. vel per totam die3. se occupauit. vide. v. ferie. §. 54. si dedit danum in agris quia tenetur si est notabile ad restitutionem.

44 ¶ Circa locatores. si sciēter locauit equu piculosu3. aut vas vitiosum. vide ver. locatio. §. 20. si conductor fuit i culpa pdictois rei locate. ibide. si petijt mercedem qua no debuit vel soluit minus q debuit.

45 ¶ Circa laborates i filado lana. vel tingedo seta: et hmoi. qui tenentur. p. si furatur. s. si male laborant vel destruunt.

46 ¶ Circa reueditores reru. si finxerut q no poterant vendi nisi pro tato: et tamen erant qui emerant pro plus. vel ipi pro modico emerut vt pro pluris venderet tenetur ad restitutionem qr p fraudem acquisierunt. Item si vendiderunt pro plus q tribuant domino. vide ver. emptio si.

47 ¶ Circa iudices. si habuit iurisdictione3 ab aliquo no vero domino. de quo ver. dominus. §. 3. et. 4. vel per symonia vel excessit suam iurisdictionem. si dedit iniqua sententia sciēter vel per ignorātia vel negligentia. vide ver. iudex. §. 19. si existes ignorās non degit bonu assessore. ibi. §. 20. si elegit assessorem in fraude cu non idigeret ibide. §. 14. si accepit pecuniā vt iudicaret vel no iudicaret. aut vt inique contra iustitia ibide. §. 6. et 16. si seruauit ordine iuris videt mortale nisi aliqua causa vrges ad hoc ipdiret. si reo dedit dilationes idebitas qr vltra mortale tenet parti lese ad restitutionem. si reo fecit interrogatioes ad quas no tenebat respodere. vide confessio delicti per totu. si posuit ad torturam sine legitimis idicijs. vide ver. torturam cum ibi allegatis. si allegatioes friuolas admisit qr vltra mortale tenetur leso. si appellatione legitima no admisit vel friuola admisit qr vltra mortale tenet pti lese vide. v. accusatio. §. 9. si pauperibus no prouidit de aduocato. vide ver. aduocatus. §. 9. si penam relaxauit. vel auxit de quo supra ver. dominus. §. x. si arrestauit aliques vel bona eius descripsit vel officiales misit vt sic pecunia extorqueret ptra iustitia. vel aliqd aliud iuenit ex quo pecunias haberet. qr vltra mortale tenet ad restitutione. si i setetia apposuit dausula obscura vt ille cotra que dabat se posset defendere ptra iustitiam. qr est mortale: et tenet de dano. si parte no codenauit i expensis cu deberet: et peteretur qr est mortale et tenet. si vt extorqueret pecunias modo suo fecit q id quod iure ordinario debebat expedire faceret iure delegato. si purgauit p pecunia malis hominibus. vide ver. iudex. §. 5. si iudicauit ptra veritate qua sciebat p allegata cu posset declinare vide ver. iudicare. §. 5. si sententia excoicatiois suspesionis vel iterdicti protulit sine monitione: et scriptis. de quo vide ver. excoicatio. 2. §. i. et. 2. si iudicare presumpsit no sibi subditos nec ratione rei vel delicti vide ver. iudicare. §. x. si protraxit sententia i longu vt pecunias extorqueret mortaliter peccauit et tenet ad omne danum. si iterposuit auctoritate i aliquo cotractu mulieris vel minoru3 i eo danu propter pecunia vel amicitia qr est mortale et tenet leso. si no accepit psiliu i dubijs. ita q ex hoc errauit. si iudicauit cu ferro cadente.

48 ¶ Circa officiales dnoru et coitatu. si cominatus est alicui nisi ei daret: et c. vide ver. cocussionis crimen. si exegit iniusta grauamina de mandato sui superioris qr vltra mortale tenet ad restitutione totius exacti. si ille no vult restituere i cuius vtilitatem est exactu. si executus est iniqua sententia. vide iudicare. §. 6. si no obuiauit malis qtu potuit bono modo vide ver. cosentire. §. 3. si fuit proditor terre. vel castri. vide ver. auaritia. §. 8. si fuit officialis tyranni vel iniusti domini. vide ver. dominus. si no accusauit quos tenebat et erit mortale si ex iuramēto tenebat alias no semper. si emit officia vel super ipsa mutuauit. vide ver. dns. §. xj. si habens soluere de

pecuniã domini vel cõitatis.alijs extorsit tñ pro du cato.existens ipe salariatus q: restituere tenetur. si quos inuenit de nocte dimisit propter pecuniã cõtra statuta.q: videt mortale. si seruauit statuta que iu rauit in principio officij.

49 ¶ Circa ɔsiliarios dñoꝝ vel cõitatũ. Si existens in cõsilijs cõsensit alicui malo.vide ɔsentire:⁊ ver.con silũ. Si dedit fraudulẽtũ ɔsiliũ ibidẽ. Si proposuit aliqua i dãnũ aliquoꝝ iniuste q: vltra mortale tenet offensio maxime qñ sine eo nõ fuisset factũ. Si ɔsen sit ad aliqua statuta facienda q̃ erãt iniusta. aut ɔ̃ libertatẽ eccl'ie ver.ɔsiliũ:⁊ ɔsentire:⁊ ver.excõi.5. casu.20. Si res cõitatis pmisit dilapidari.vel ex iniu lib⁹ cõmissiõib⁹.aut q̃lcũq: ẽ.administratio.§.p.

50 ¶ Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquã dedit sniaz scienter vel ex ignorãtia. vide ver.iudex.§.19. Si pmisit expirare cõpromissum ver.arbiter.§.xj. Si p spũali dedit tpale i recõpẽsationẽ. ibidẽ.§.7. Si pro pace abstulit ab vno ⁊ dedit alii ibidẽ.§.x.

51 ¶ Circa accusatores. Si accusauit aliquẽ calũnio'e ver.accusa⁹.§.8. Si accusauit aliquẽ mala itẽtiõe ibidẽ. Si iurauit nõ accusare ibidẽ. Si accepit ptiũ vt nõ accusaret ibidẽ. Si accusat⁹ respõdit calũnio se ibidẽ. Si accusatus tacuit veritatẽ ibidẽ.

52 ¶ Circa aduocatos. Si ibibitus a iure.puta q: ex cõicatus vel sitia aduocare:aduocauit.vide ver.ad uocatus.§.1.⁊.2. Si defendit iniustã cãz ibidẽ.§.12. Si amisit iustã cãz pp ignorãtiã.vel negligẽtiã.ibi dẽ.§.13. Si imoderatũ salariũ extorsit. ibidẽ.§.14. Si nõ aduocauit p paupibus.ibidẽ.§.19. Si fecit pactũ cũ clientulo.de quota litis.§.16. Si reuelauit aduersario secreta clientuli.vide ver. falsarius.§.x. Si cãz vsurariã defendit q: vltra mortale tenet ad restitutionẽ. Si frustratorias dilatiões qsiuit q: te net ad restitutionẽ parti lese ver.iudex.§.20. Si fal sas leges vel istrumẽta pduxit.vel istruxit clientuluz de falsitate dicẽda vel p falsos testes ⁊ q̃lcũq: fuit cã alicui⁹ dãni.hmõi aduocatiõe tenet ꝺ dãno ibi dẽ.§.20. Si solũmõ attẽdit ad ordinẽ iudiciariũ ⁊ nõ ad merita cause.quãdo possunt subterfugere nõ videtur excusari ab iniustitia. est.n.inuentus ordo ad vitandas deceptiones.

53 ¶ Circa procuratores. Si defendit causam iniustã est mortale ⁊ tenet. Si isidelr vel negligẽter se ha buit. Si in positiõibus ponẽdis.vel remouẽdis.vel respondẽdis.piurauit. i oibus istis videtur teneri:⁊ peccat mortaliter.

54 ¶ Circa notarios. Si ex ignorãtia male dictauit in strumẽta propter qd proximi dãnificati sunt. vide Tabellio.§.5. Si instrumẽta q̃ fecit nõ posuit i pro tocollis ex magna negligẽtia. Si imineat magnuz periculum.vel iurauit hoc facere videt mortale. Si malitiose occultauit.vel destruxit istrumẽta ver.fal sarius.§.3. Si falsauit istrumẽta addendo aliquid qd nõ fuit expressum.vel alio⁹ ibidem. Si nõ bene iformauit i renũtiatiõe alicuius iuris.ponẽda:par tem:que erat ignara q: tenetur ei de dãno.eo q̃ est causa deceptiõis proximi. Si fecit istrumẽta i frau dẽ vsuraꝝ vide ver.vsura.6.§.x. Si petijt idebitũ salarium i aliquo excessu.videt teneri. Si notarius epi petit ab ordinãdis salariũ nõ p istrumẽtũ sed p qualitatẽ ordinis q: videt symoniacus quãtũcũq; nõ sit salariatus.vide symonia.§.33. Si recepit in strumẽta.pro testo⁹ renũtiatiõe.donatione.vel alia obligatiõe.illius qui nõ erat sane mẽtis.quia vltra mortale tenet ad restitutionem. Si scripsit dictauit vel redegit i publica forma statuta ɔtra ecclesiasti cam libertatẽ.vel fauorẽ vsuraꝝ.vide ver. excõica tio .5. casu.20. Si rogatus pro pauperibus noluit gratis facere.q: videtur teneri sicut aduocatus. vi de ver.aduocatus. Si cõfecit istrumẽtũ de actu re probato a iure q: debet puniri ver.Tabelio.§.4.

¶ Circa litigantes. Si calũniose accusauit aliquẽ. 55
vide accusatio.§.5. Si mala itentione ibidẽ. Si ac cusatus dedit pecuniaz accusatori vt desisteret. ibi dem.§.5.7. Si calũniose se defendit ibidez.§.8. Si nõ respondit veritatẽ interrogatus quãdo tenebat ibidem.§.x. Si litigauit sciens iniustam causaz ha bere. Si habens iustã causaz litigauit nõ per me dia iusta.sed indebita vt puta cum mẽdatijs.periu rijs ⁊ hmõi.q̃uis obtineat sententiã iustam ⁊ non teneat ad restitutionem tamen peccauit mortaliter ibidem.§.x. Si appellauit causa afferẽde more ibi dem.§.9. Si fraudulẽter ɔuenit aliquẽ corã aliquo iudice. Si habens cõseruatorẽ procurauit vt intro mitteret se de nõ manifestis.quãdo in rescripto non fit alia specificatio.vide ver. excõicatio .5. casu.31. ver.cõseruator.§.3.per totũ. In oib⁹ his vĩ mortale.

¶ Circa testes. Si requisitus i iudicio noluit dicere 56
veritatem.vide ver.testis.§.fi.⁊ ver.symonia.§.20. circa mediũ. Si falsum testimoniũ dixit ibidez. Si dubiũ procerto proposuit. Si pecuniaz accepit pro testimonio ferẽdo.i oibus istis videt mortale.

¶ Circa tutores uel curatores. Si bene administra 57
uit i utilitatibus pupilloꝝ q: tenetur quãdo est i do lo uel lata culpa uide uer.administratio.§.1. Si cõ sumauit uel appropriauit sibi bona pupilloꝝ ⁊ te net ad restitutionẽ ⁊ dãna.

¶ Circa executiões testamẽtoꝝ uel ultimaꝝ uolun 58
tatũ. Si alienauit relictũ. Si soluit debita defuncti. Si legata impleuit.uel nimis distulit.

¶ Circa curiales. Si fuit adulator ut obtineret be 59
neficia: ⁊ hmõi uide uer. adulatio. Si proposuit dominis unde pecunias extorquere iniuste. uide uer.cõsiliũ. Si bona cõfiscata inique sibi fecit dona ri.quia tenetur restituere. Si fuit leno pro domino q: i hmõi multa mortalia comittũtur. Si totũ tps expẽdit i occiositate cõiter multa pctã sequit ad h⁹.

si reportauit mala de aliquo vt poneret eũ i inimi/
citia dñi.multotiẽs ẽ mortale: ꝗ qñ sequitur dãnũ te/
neẽ si dat sufficiẽtẽ cãz iniuste.si est delectatus dice
re vel audire mala de aliquo vide.ṽ.detractio.
60 ¶ Circa principes ꝗ dños tẽporales ꝗ seculares. si
hñt dominiũ ex iusto titulo.vide ver. dño.§.3.ꝗ se.
si neglexit facere iustitiã petẽtibus. qꝛ vltra morta
le teneẽ de dãnis:ꝗ multo magis si fecit iniustitiam.
vide ver.iudex.§.5.si qsiuit ponere discordiã i po/
pulis vt possit regnare qꝛ videẽ mortale ver.susurra
tio.§.1.si imposuit collectas idebitas populis suis in
ver.dño.§.8. si exigi fecit pedagia iniusta iponẽdo
nouas vel augẽdo ãtiquas.vide ver.pedagiũ. si
fuit ãbitiosus ad maius dominiũ ꝓpterea ꝑpetra/
uit bella vel aliud iniustũ.qꝛ vltra mortale teneẽ de
oĩ dãno.si fecit ꝯfederationẽ cũ aliquo de defendẽ/
do se iuste vel iniuste qꝛ mortaliẽ peccauit. si habuit
bellũ iniustũ:ꝗ qñ sit iniustũ habes ver.bellũ.§.1.ꝗ se.
si posuit officiales malos ver.dño.§.7.si vendidit
officia ver.dño.§.xj. si ea que sunt cõtraꝗ sibi appro
priauit teneẽ restituere. si icarcerari fecit aliquẽ ide
bite.vide ver.carcer ꝑ.si bãniuit aliquẽ idebite vi
de ver.bãnũ ꝑ totũ.si nõ ꝑmisit testari aliquem. si
coegit nubere filiã alicuius alteri vt ei succedat.põt
eẽ mortale ꝭ qlitatẽ rei vbi interueniat iniustitia. si
fecit fieri torneamẽta vel astiludia vel duellũ.vel lu
dũ ihonestũ.vide i locis suis. si iustitiã vẽdidit vi/
de ver. iudex.§.6.ꝗ 8. si fecit statuta vel leges ini/
quas vide ver.lex.§.34. si vassalos idebite graua
uit vel spoliauit. vide ver.dño. si ipe vassalus exñs
fuit ifidelis dño suo. vide feudũ.si tollerauit vsura/
rios ꝑꝑ lucrũ suũ.vide ver.vsura.si nõ purgauit ꝓ/
uintiã malis hoĩbus.vide ver.iudex.§.5.si ꝑꝑ aua
ritiã cõmutauit penã corporalẽ i pecuniariaꝫ vltra
mortale teneẽ lesis.si ꝑꝑ hoc aliq̃ scelera facilius ꝑ/
petrãtur.vide ver.dño.§.x. si non tenuit vias secu/
ras vide ver.dño.§.7. si pupillos ꝗ miserabiles ꝑ/
sonas noluit audire nõ dãdo publicas aliqñ audiẽ
tias qꝛ ad hoc vr teneri.si angariauit rusticos i la
borib⁹ ꝗ max i festis. si tenuit nimias põpas. aut
expẽsas vide ver.ornatus.si nimis se occupauit in
ludis ꝗ venatiõib⁹. si dedit dãnũ i agris.ꝑꝑ vena/
tionẽ.vide ver.venatio.si cõrexit familiã vide ver.
dño.§.7. si voluit ꝙ ꝑ bñficia ab ipo petãtur q̃ a
papa.videẽ mortale nisi forte excusareẽ aliq̃ rõna
bili cã.puta ne dẽtur idignis.si seruauit fidẽ ꝓmis/
sam.si soluit fautores suos potes iterrogare de mul
tis excõicatiõibus qꝛ sunt faciles ad ꝯfaciẽdũ de q/
bus i ver.excõicatio.§.6.ꝗ 7. si fuit iobediẽs plus
vel ꝯtẽpsit eos.si ꝯtẽpsit correctionẽ fraternam vel
sñias ecclesiasticas. si grauauit aliquẽ qꝛ excõica/
uit vel nõ absoluit ei se ipediuit de reb⁹ ecclasticis
i his q̃ nõ ptineẽ ad eũ.si ipediuit electiões vel ali/
queꝫ fecit eligi coacte.si vsurpauit ius patronatus
vel res ecclesie.si fecit soluere gabellas ꝑsonis eccle/
siasticis.si spoliauit ꝑiclitãtes i mari. si fecit ꝯburi
ecclesias vel loca pia.si violauit imunitatẽ ecclesia
sticã.vel fregit ei⁹ priuilegia.si fecit iniustas ꝑsalias.
si exñs patron⁹ ꝑsentauit isufficiẽtes. si recepit pre
miũ ꝓ ꝑsentatiõe.si defendit vel fauorẽ dedit here/
ticis.vel fautoribus.si ipediuit iudices ecclasticos
i suis causis.si ꝑsonas liberas fecit seruos.si vsurpa
uit bona morẽtium sine filijs.si tenuit lusores i sua
curia.vel nõ curauit de castitate:ꝗ bonis morib⁹.
¶ Circa ecclasticas ꝑsonas ꝗ ꝑ circa clericos i cõi. 61
si est irregularis:ꝗ quõ:ꝗ qñ icurriẽ.vide ver. irre/
gularitas ꝑ totũ.si ẽ suspẽsus:ꝗ i qb⁹ casib⁹ icurriẽ
vide.ṽ.suspẽsio ꝑ totũ.si recepit ordines symonia/
ce vel a symoniaco.vide.ṽ.symonia .§.32.ꝗ 33. si
recepit ordines i pctõ mortali.vide i.ṽ.correctio.§.
4. si execut⁹ ẽ ea q̃ ordinis i pctõ mortali. vide.ṽ.
denũciatio.§.8. si exñs excõicat⁹ vel iterdictus vel
suspẽsus ministrauit.vide.ṽ.irregularitas.si porta
uit tõsurã vel hitũ.ṽ.clericus.1.§.7.ꝗ 8.ꝗ.ṽ.apo/
stata.si imiscuit se negotijs secularib⁹.ṽ.clericus.5.
si exercuit ihonesta clericatui ibidẽ.si ẽ debite litte/
ratus.ṽ.clericus.1.§.2.3.ꝗ 4. si fuit ordinatus añ
etatẽ debitã.vide.ṽ.etas i ꝑn⁹. si dimisit horas ca
nonicas dicere.vide ver. hore canonice.§.ꝑ.ꝗ se. si
dicẽdo se volũtarie occupauit i aliquo alio ibidem
.§.29.ꝗ se. si nõ bñdixit mẽsaꝫ vel nõ fecit grãs est
venale.si exercuit officiũ alicuius ordinis sine debi
tis paramẽtis.ṽ.missa. si celebrauit tẽpore iterdicti.
si celebrauit ad faciẽda maleficia .ṽ.missa.§.54.
si celebrauit nõ ieiunus.ṽ.cõicare.§.42.si i altari
execrato.ṽ.altare.si plusq̃ semel i die.ṽ.missa.§.42
si cũ hostia ꝗ vino corruptis.ṽ.missa.§.34. si cuꝫ
euagatiõe mẽtis.si nimis raro celebrauit.si añ diẽ
ver.missa.§.5.4. si exñs i aliq⁹ notorio delicto ver.
clericus.1.§.13.ꝗ 14. si hita polutiõe celebrauit.ṽ.
cõicare.§.35.ꝗ se.si promisit alicui dicere missas ꝗ
nõ dixit.ṽ.restitutio .§.32. si exñs bigamus portat
tõsurã.ṽ.bigamia.§.5.si nimiam ꝯuersationẽ hꝫ
cũ mulierib⁹.ṽ.clericus.1.§.16. si participauit cuꝫ
excõicatis i diuinis.ṽ.excõicatio minor.si fuit fal/
sarius lraꝝ apostolicaꝝ .ṽ. excõicatio.5.casu.5. si
sepeliuit interdictos excõicatos vel publicos vsura/
rios vel qui moriũtur i torneamẽtis vel i pctõ noto
rio.ṽ.sepultura.§.14.ꝗ se.ꝗ.ṽ.excoĩ.5.casu.42. si
vsurarijs manifestis alienigenis domos cõcessit ad
fenus exercẽdũ. ṽ.exc.5.casu.38.si vsus ẽ ordine si
ne vestib⁹ sacris.lapide.luie vel missali.si dimisit ꝯ
bitã formã vel mãꝫ sacrox. si permisit corrũpi vel
putrefieri sacrm.si portauit ad ifirmos ꝯbito mõ.
¶ Circa bñficiatos ꝑter ꝑdicta põt iterrogari.si ob 62
tinuit bñficiũ ꝑ symoniã.vide.ṽ.symonia.si ꝑ vio
lẽtiã occupauit bñficia ecclastica.vel honores eccle
siasticos.ṽ.itrusus. si ẽ idignus per lraturã.ṽ.cleri
cus.1.§.1.ꝗ seq.si fuit corpore viciatus vel habuit
aliud ipedimẽtũ vide i locis suis.si obtinuit bñficiũ

nõ intẽdens clericari.v.bñficiũ.3.§.23. si pmutauit
beneficiũ ibi.§.14.⁊ se.si renũtiauit bñficio sy mo/
niace.v.renũtiatio.§.5.si fecit n residẽtiã. bñficio
suo.v.clericus.§.7.si hz plura bñficia.v.bñficio.2.
.§.24.⁊ sequẽtibus. si fecit q̃tuor partes d' fructib⁹.
vide.v.restitutio.§.19.⁊ i locis ibi allegat. Qñ hz
patrimoniũ.v.bñficiũ.3.§.xj. si expẽdit fructus be/
neficij i vsus ihonestos.vide.v.restitu⁹.§.19.si ma/
le tractauit ecclesiã ⁊ ei⁹ edificia.si vasa ⁊ paramẽ
ta ad diuinũ cultũ tz imũda.vasa sac.si alienauit
bona ecclesiastica q̃ fuãdo seruari põt sine legitima
ca:⁊ cũ debita solẽnitate.vide.v.alienatio.si loca/
uit sub ãnuo cẽsu vices suas alteri.v.simo⁹.§.12. si
iduxit ad vouẽdũ vel iurãdũ de eligẽda sepultura
in sua ecclesia.vide.v.excõicatio.5.casu.12.si leges
vel phy sicam audiuit.vide excõicatio.5.casu.22.si
habẽtes eligere nõ elegerũt meliorez.v.electio.§.12.
si appetijt epatũ aut plationez supiorẽ vide cathe/
dra p totũ.si male dispẽsauit bona ecclesiastica.v.
restitutio.§.19.⁊ in locis ibi all'.

63 ¶ Circa platos hñtes iurisdictionẽ maxime epos
post pdicta.si electus fecit se ɔfirmari.vide.v.ɔfir/
matio.§.2. si non correxit publicos criminosos.v.
correptio.§.6.si posuit idignos i officio vel bñficio
vide.v.epo.§.17.⁊.v.administratio. Si fuit nimis
põposus i ornatu ⁊ hmõi.v.ornatus.si idebite di/
spẽsauit i votis.v.dispẽsatio.§.x.si i alijs.v.dispen
satio.§.x.⁊ se.si aliqd exegit p licentia ministrãdi
vel docẽdi.v.magister.§.7.⁊.xj.si ɔtulit ordines i
debite qbus nõ debebat.vel qñ vel nõ mõ quo d'be
bat.v.ordo.3.⁊.4.p totũ.⁊ se.si nõ examinauit or
dinãdos.sz ordinauit idignos.v.ordo.6. si sacm̃
ɔfirmatiõis nõ tenuit notabilis negligẽtia videtur
mortalis.v.ɔfirmationis sacm̃.si crisma ⁊ oleum
sanctũ nõ ɔsecrauit i cena dñi.oi ãno.vide.v.oleũ.
si nõ fecit ɔsecratiões ecclesiaꝝ altariũ: ⁊ vestimen
toꝝ qbus debuit videt' graue pctm̃:q: videt' teneri.
si nõ habuit testes synodales de qbus.v.epo.§.13.
si ñ visitauit dyocesiz singulis ãnis.ibidẽ.15.⁊.16.
si nõ deputauit i ecclesijs cathedralib⁹ ⁊ ɔuẽtuali/
bus viros ad pdicãdũ ⁊ audiẽdas ɔfessiões. ibidẽ
.§.16.forte q nunc excusat' eo q religiosi assumpse
rũt hoc honus.vñ nõ est miꝝ si religiosi habeant se
pulturas ⁊ fũa.q: sunt socij i laboribus:⁊c.si ordi
nauit i diaconũ vel subdiaconũ illũ q nõ scit dicere
officiũ.v.ordo.3.⁊.4.si non ẽ visus lincis si non est
religiosus.si nõ seruauit vel non fecit seruare cano/
nes ibidẽ.v.epo.§.6.si cõtulit beneficia symoniace
vide.v.symonia.§.60.⁊ se. si plura cõtulit vni si/
ne dispẽsatiõe. vide.v.beneficiũ.2⁹.§.24.⁊ se. si rõe
ɔsanguinitat'.vide.v.acceptio personaꝝ.si nõ pro/
uidit de beneficio illis quos ordinauit.v.beneficiũ.
si visitando accepit munera ipe vel aliquis de suis
v.visitatio. si fecit idebitas collectas.v.iudex.§.6.
si vsurpauit bona vacantiũ ecclesiaꝝ.v.bñficiũ.5⁹.

pn.si nõ soluit d'bita iuste ɔcta a pdecessore suo.v.
beneficiũ.3.§.1. si q̃stuarios pro lucro pmisit idiscre
ta pdicare q: tenetur ipe reddere rõez de oi malo ⁊
satisfacere subditis de oi dãno dato.C.si.de iniur.
⁊ dã.ver.symo⁹. si icerta sibi appropriauit.vide.v.
restitutio.§.17.si testamẽta ⁊ legata nõ fecit iplere.
vide executor.§.7.⁊ se.si nõ tenuit bonũ vicariũ cũ
ipe nõ attẽdat ⁊ videt' teneri de dãno.si iniustã sen
tentiã dedit adde q̃ dicta sunt de iudicibus.si i die
bus festiuis nõ iterfuit diuinis. si exẽptos molesta/
uit idebite:⁊ si i aliquo graui ẽ mortale:⁊ tenet' de
dãno.si ɔsecrauit corruptã scienter.pro moniali ver.
virginis ɔsecratio.§.1.si visitauit moniales ⁊ fecit
vt seruẽt clausurã. si hospitalarios visitauit ⁊ fecit
vt facerent debitũ.vide hospitale. Si dedit malum
exemplum subditis vide exemplum.

¶ Circa cõfessores. Si audiuit ɔfessiões nõ habẽs 64
auctoritatẽ.de quo vide ver. absolutio.2.§.xj.vsqz
ad fi.si absoluit a qbus nõ põt de quo vide ver.di/
pẽsatio.§.15.⁊ ver.absolutio.2.§.xj. quasi p totuz.
si absoluit manifestos vsurarios ver.vsura.2.§.4.
⁊ ver.excõicatio.5.casu.38.⁊.50. si dispẽsauit sine
auctoritate.vr' mortale:⁊ tenet'.si fecit debitas iter
rogatiões.de quo.s.i pn⁹.si reuelauit ɔfessionẽ ver.
cõfessionis cela⁹ p totũ. si exñs i mortali audiuit cõ
fessionẽ ver.cõrectio.§.4. si audiuit ɔfessiões princi
paliter pper lucrũ ver.symonia.§.29.⁊.30. si ha/
bet scientiã debitã ver.clericus.2⁹.§.2⁹.⁊ se.

¶ Circa pdicatores.si pdicauit i mortali pctõ.v. 65
correctio.§.4.si pdicauit mẽdatia ver.mẽdatiũ.§.
6.si pdicauit pp honorẽ vide ver. honor. si pp̃ter
lucrũ vide symonia:⁊ ver.pdicare.§.x. si pdicauit
sine licẽtia q: mortalr' peccauit totiens.si pdicauit
indulgentias idiscretas ver.excõicatio.5.casu.x.

¶ Circa inquisitores hereticoꝝ.si extorsit pecunias 66
ver.excõicatio.5.casu.4.§.18.⁊ se. si bona eccliaꝝ
applicauit fisco ibidẽ.§.19.si abusi sũt armoꝝ mul
titudine ver.iquisitor.§.3. si malitiose iposuerũt cri
men vel ipedimẽtũ sui officij alicui ibidẽ. si omise/
rũt procedere ɔ̃ ɔsciaz ex amore odio vel lucro. vel
alio comodo tẽporali ver.excõicatio.5.casu.4.§.
15.⁊.16.si iquisitor vnius ordinis.s. pdicatoꝝ pro/
cessit ɔtra fratrẽ alterius ordinis.si minoꝝ vel cɔ̃ i
mari magnore ver.inquisitor.§.3.. si impediuit se
de diuinationibus de here.li.6.c.accusatus.

¶ Circa religiosos i cõi.si itrauit religionẽ per sy/ 67
moniã ver.symonia.52.si itrauit latiorẽ habẽs vo
tũ strictioris ver.religio.§.24.25.28.⁊.30 si itrauit
vt fieret abbas vel pp̃ter aliã cãm ihonestã ver.reli
gio.§.16.si fuit obediẽs ibidẽ.si fuit proprietarius
ibi.§.20.si dixit officiũ ibi. si cõtra votũ castitatis
ibi. si seruauit alia precepta regule vel cõstitionum
obligantiũ ibidem.si elegit meliorem ver.electio.si
infamauit alias religiones ver. detractio. si voluit
cõsentire electioni ver. electio. si secreta sui ordinis

reuelauit l scādalū ipius peccauit mortalr. Si iusti/tatiōē nō reuelauit q̄ debebat. v. denūciatio. Si fecit ali qd q̄ generalr ꝓhibētur religiosis. v. religiosus §. 42. Si recessit a monasterio sine licentia sui plati ver. apostasia. Si freq̄ntauit monasteria monialiū ver. monasterium.

68 ¶ Circa monacos. Si seruauit que sibi per regulaz precipiūt. de quibus infra. v. monacus.

69 ¶ Circa abbates. si habuit curā sibi comissoꝝ eos vita ꝛ doctrina istruendo. v. abbas. Si dispēsauit cū eis sine cā legitima. v. dispēsatio. Si iposuit monasterijs aut priorātibus nouas pēsiones vel auxit veteres vel applicauit sue mēse. v. abbas. Si seruauit regulam ꝛ sibi pcepta ver. monacus. Si requisiuit apostatas.

70 ¶ Circa abbatissaz. Si fecit se bñdici vbi ē ꝯsuetudo. v. abbatissa. si fecit fuari clausurā. v. mōialis.

71 ¶ Circa ībasiatores dñoꝝ vel cōitatū. Si steterunt absentes sine causa vel pro factis suis i expēsis dominoꝝ vel cōitatū ver. absens.

72 ¶ Aduertēdū ꝙ pfatas iterrogatiōes solū posui q2 circa pdicta cōiter est mortale vt3 i locis suis recurrēdo per singula ad loca sua. s3 aliq̄n nō fit mortale ꝓpter ipfectionē actus ideliberati. Et dimisi multas iterrogatiōes circa ea q̄ sunt cōiter ptā venialia. eo q2 nō sunt necessario ꝯfitēda talia peccata nisi q̄n dubitat. an sint mortalia. de quo vide. v. confessio. sacralis. §. 18. Et sufficit quo ad venialia. ꝯfiteaf sic. peccaui multis modis cogitatiōe. locutiōe. ope. ꝛ omissiōe. de quibus oibus ta3 mortalibus q̄ȝ venialibus: ꝛ bonū ē subiūgere ꝛ de oblitis seu neglectis. vel ignoratis dico mea3 culpā. quibus oibus cōpletis faciat terminare peccatorē suā ꝯfessionem. sic dicēdo. ideo pcor beatissimā ꝛ gloriosa3 virginē Mariā ꝛ oēs sanctos: ꝛ te patrē orare ꝓ me. Quibus pactis ꝯfessor corrigat dulciter moneat ꝛ inerepet peccatorē abstinere a societatibus: ꝛ causis peccatoꝝ meliori mō quo scit. Nō tñ exigat iuramētū vel promissionē de aliquo nisi solū i his i quibus iura sic voluerūt vt i excōicatione de iuramento ꝛ in alijs ad q̄ tenet᷑ promittat facere q2 aliter non esset sufficiēter dispositus nisi esset paratus facere ea ad q̄ tenet᷑. absoluat tñ absolute postea imponat ei penitentiā talē vt eam libēter acceptet ꝛ sit verisimile ꝙ eā faciet vt dictū est i pn°. Et est bonū vt notificet sibi penitentiā quā meret᷑ vt sic magis timeat ꝛ moneat vt faciat penitentiā sibi iniūctā sine peccato mortali. ita ꝙ quādo illā facit sit saltē cōtrictus cū proposito cōfitēdi: postea subiungat cōcedo tibi illā idulgentiā quā possum. de qua vide supra ver. idulgētia. §. 7. deinde absoluat eū sic. Misereat᷑ tui oipotēs: ꝛc. Indulgentiā ꝛ absolutionē: ꝛc. dñs noster Iesus xp̄s te absoluat ꝛ ego auctoritate ipius. si teneris aliquo vinculo excōicatiōis maioꝝ vel minoꝝ iquātū possum te absoluo: ꝛ restituo te sanctis sacris eccle cōioni ꝛ vnitati fideliū ꝛ eadē auctoritate. Ego absoluo te ab oibus pctis tuis mortalib⁹ ꝛ venialib⁹ ꝯfessis oblitis seu ignoratis ꝛ a circūstātijs coꝝ i noie pris ꝛ fi. ꝛ s. s. Amen. postea subiungat vt itelligat. passio dñi nři iesu xp̄i ꝛ merita oiuȝ sanctoꝝ ꝛ oia bona q̄ facies ꝛ mala q̄ paciēter sustinebis sint tibi i remissionē pctóꝝ tuoꝝ i augumētū grē ꝛ pmiū vite eterne: Amen. Et si h3 aliquē casum a q° nō possis absoluere moneas eū vel ꝙ prius vadat ad eū q pōt eū absoluere maxime si est excōicatio vt dictū ē. s. v. absolutio. p. §. 9. ꝛ. x. ꝛ postea veniat ꝛ absolues eū vt dictū est vel si nō ē excōicatio potes eum absoluere ꝛ mittere ad superiorē. Et q̄uis nō oia ista sint de necessitate tñ bonum est ꝙ seruentur p cōdictionem cōfitentiū.

Intestatus quis dr̄ decedere q̄tuor modis. p° si 1 nulli testamētū fecit. 2° si fecit s3 nō iure. 3° si fecit iure tñ postea ruptū est posthumi natiuitate vel irritū factū est capitis diminutiōe testatoris. 4° si nulli sunt heredes ex eo testamēto vt i aut. de here. ab itesta. in pn°. Pōt addi ꝛ duo alij modi ex post facto. pmus. s. ꝙ q̄rellā expugnato testamēto. 2° per bonoꝝ possessionē ꝯ tabulas. vide Azo. in sū. C. de suis. legi. here. vide. s. v. successio ab itestato.

Intimiditas vr̄ ut pctm̄. R. ꝙ itimiditas q̄ 1 dicit priuationē timoris potest accipi dupliciter vno mō generalr ꝓ oi negatione seu priuatiōe timoris cuiuscūq3 ꝛ sic pōt eē laudabilis. vituperabilis ꝛ indifferēs. Alio° pōt accipi specialr pro remotione timoris quo mala tēporalia timētur qui timor pueniit ex amore bonoꝝ tēporaliū ꝓ ut amamus ꝓpriā vitā siue spiritualē siue corporalē ꝛ bona ꝯseruatiua ipius vite. Intimiditas igit᷑ isto mō sumpta. i. nō timere mala q̄ possunt remouere propriā vitā vel alia bona q̄ vitā seruāt: sm̄ ꝙ recta rō iudicat eē timenda: est pctm̄ q2 ꝯ rectā rationē ꝛ ꝯ virtutē q̄ hoc dictat: ꝛ sic tractat. s. T. de itimiditate. 2ª. q. 126. vbi p ꝯcludit. ꝙ nō timere qd̄ o3 timere est pctm̄. Secūdo ꝯcludit ꝙ ista itimiditas causat᷑ aliq̄n ex defectu amoris ꝓprij vt cū quis minus debito amat vitā ꝓpriā ꝛ ea que ordināt᷑ ad eam. Aliquādo causatur ex elatione animi de se presumentis ꝛ alios contēnentis. Aliquādo autem causat᷑ ex stoliditate seu stultitia. Tertio ꝯcludit ꝙ opponitur fortitudini: sm̄ philosophū. 3°. ethicoꝝ que ponit mediū i timore excessiuo: ꝛ similiter i defectu timoris. vbi esset timēdum vt. s. timeamus id quod est timendū. sm̄ ꝙ est timendū: ꝛ quādo est timendum: vide ver. timor.

¶ Utr̄ itimiditas isto mō sumpta q̄ est audatia. sit 2 pctm̄ mortale. R. ꝙ illa q̄ causat᷑ ex defectu amoris vel ex elatiōe. tūc est pctm̄ mortale q̄n sine necessitate exponit se periculo ꝓbabili notabilis lesiōis corporis: ꝛ multo magis aīe. vel nō curat de eius notabili lesiōe omittēdo ꝓuisionē debitā facere. Alia ve

ro q̄ cātur ex stolid.tate qn̄ ē inuincibilis nullū ē pec/catū. qn̄ aūt est vincibilis cōiter est veniale. nisi ꝓue niat ex lata culpa. i. his i qb⁹ expresse imminet pericu/lū ꝓbabile notabilis nocumēti: ꝗ ꝓpterea omittat debitā ꝓuisionē ꝗ reducitur ad secūdā filiā supbie. s. ꝓsumptionē. de qua dictū ē. ℣. interrogatio. i. vitio in ꝑbia circa mediū: ꝗ iterū melius. ℣. audatia.

Intrusus dr̄ q nō canonice sꝫ p violētiā occu pat honores. vel bñficia ecclesiastica. vn̄ fur ē ꝗ latro. Et ē i peccō mortali ꝗ tenet restituere oīa q̄ inde recepit. c. grauis de resti. spo. Un̄ Pa. i. c. ad aures de exce. pla. i ꝓ nōli sic ait. Nō ꝓ ꝙ ex ter. gs dr̄ se intrudere i ecclesia qn̄ eā nō ꝯsequit ab ha/bēte ptātē ꝯferēdi: pcoz. c. ex frequētib⁹ de isti. ꝗ. d. Feli. i. c. meminimus ꝺ accu. i. 2ᵉ. col. i pn̄. Large dr̄ intrusio oīs bñs titulū vitiosū. Stricte vero intrusus dr̄ q caret oi titulo. Et bñs bñficiū adeptū p ꝑmutatio nē qd̄ erat reseruatū pape dr̄ intrusus. qꝛ ꝑmutatio nō tollit fm̄ doc. i. c. ꝓ. de re. ꝑmu. li. 6. ꝗ. c. veniēs: ꝺ accu. hec ille. Et idē i. c. veniēs. ꝺ accu. sic ait. Nō. 2ᵒ. i. ℣. intrusus. ꝙ intrusio i spatu. ab alio bñficio bꝫ de/poni: ꝗ dr̄ qs intrusus multis modis. ꝓ si non hꝫ ali/quē colorē sue intētiōis. c. eū qui de ꝑben. li. 6. ꝗ. c. ad aures. de exce. prela. 2ᵒ omnis qui habet beneficium absq; auctoritate superioris. Inno. vero i. c. nihil est in ver. admiserūt de elec. 3ᵒ qui depositus rema/net in beneficio. 4ᵒ. electus administrās ante confir/mationē. c. auaritie. de elec. li. 6. 5ᵒ q commisit crimen dignum depositione. 6ᵒ ille qui habet beneficiū ab/lactū alteri iniuste. c. tanta. de exce. pla. 7ᵒ dicit intru sus fm̄ Jo. an in. c. dudum. el. 2ᵒ. de elec. Adeo ꝙ lit/tere super beneficio non valēt. si quis facit se intrasse possessionē etiam auctoritate principis. Abb. i. c. ad aures de re scrip.

Inuēta vide. ℣. restitutio. ꝗ. 26. ꝗ duobus se.

Inuētariū ē libellus i quo bona hereditaria. vel ēt alia apud aliquē inuēta scribūtur. Qd̄ qdē heredi facere ē vtile qꝛ si nō fecerit tene/bit de oibus legatis ꝗ debitis. si autē fecerit grauari nō poterit vltra vires hereditatis. mō ceperit facere infra tres dies a morte testatoris vel postq̄ scit se insti tutū heredē. scribat oēs res defuncti sub testibus ꝗ ꝑ ficiat infra. 40. dies vel. J. ānū si res sunt remote.

Inuestitura proprie est. possessionis rei tradi tio improprie aūt est alicuius corporei loco possessiōis i manibus positio. vnde qn̄ dn̄s dat astā vasallo vel aliquid simile dicēs se facere i/uestiturā vt i li. feu. i titulo qd est inuestitura: inuestire dr̄: ꝗ debet fieri corā testibus: nō qꝛ nō valeat sine te stibus ꝗ sine instrumēto sꝫ vt veritas probari possit. Et quidē si fiet de bñficio nouo. si pares. i. vasallos habet corā tribus vel saltē duobus ex eis tenet face re. si vero pares. i. alios vasallos non habet. faciat corā aliis idoneis testibus. Si aūt inuestiat de veteri beneficio. pōt fieri corā quibuscūq; idoneis testibus vt in ti. qui testes sunt necessarij. ꝗ etiā si est de rebus qui inuestiturā de rebus proprijs. de rebus vero ecclē sic admittūtur oēs testes idonei fm̄ Hosti.

Inuidia fm̄ Dama. i. 2ᵒ. li. est tristitia qdam ꝺ alienis bonis inquātū est diminutiuū ꝓprie glorie vel ꝓprie excellētie. vn̄ ꝓpue ꝺ illis bo nis hoies inuidēt i quibus ē gloria ꝗ inquibus hoies amāt honorari: ꝗ i opiniōe eē. vt ph̄s dicit. 2ᵒ. rhetorico. Et ad illos tm̄ est inuidia qb⁹ hō vult se eq̄ri. vel ꝓferre i gloria. hoc aūt nō est respectu multū di stantiū. nullus. n. nisi insanus studet se equare. aut ꝓ/ferre i glia his q sunt multo eo maiores. vn̄ Greg. i. 6. moral. ait. Inuidere nō possumus nisi eis quos nobis i aliquo meliores putamus ꝗ hꝫ ph̄m vbi. s. senes inuidēt iunioribus: ꝗ illi q multū expēderūt ad aliqd ꝯsequēdū inuidēt his qui paruis expēsis illud sunt ꝯsecuti. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 37. ar. ꝓ.

¶ Utrū inuidia sit pctm̄. R. hꝫ. s. Tho. vbi. s. ar. 2. ꝙ semp ē pctm̄. Ubi notandū ꝙ tristitia ꝺ alieno pōt cōtingere q̄tuor modis vno qdē mō cū aliqs dolet de bono alterius inquātū ex eo timet nocumentū. vel sibiipsi vel alijs bonis: ꝗ talis tristitia nō est inuidia: ꝗ pōt esse sine pctō. vt Greg. 22ᵒ. moral. ait. Euenire plerūq; solet vt nō amissa charitate inimici nos rui na letificet: ꝗ rursuꝫ. Et ei⁹ gloria sine inuidie culpa ꝯtristet: cū ꝗ ruēte eo quosdā bene erigi credim⁹ ꝗ proficiēte illo plerosq; iniuste cōprimi formidam⁹. Alio mō pōt aliqs tristari de bono alterius non ex eo ꝙ hꝫ ipse bonū illud. sꝫ ex eo ꝙ nobis deest bonū illud qd̄ ipse hꝫ. Et hoc ꝓprie est zelus vt ph̄s dicit i eodē li. Et si iste zelus sit circa bona honesta. lau/dabilis est fm̄ illud. 1. cor. 14. emulamini carisma/tha meliora. Si aūt sit de bonis tēporalibus pōt eē cū peccato ꝗ sine pctō. 3ᵒ aliquis tristat de bono alte/rius inquātū ille cui accidit bonū. est eo indignus q̄ quidē tristitia non potest oriri ex bonis honestis. ex quibus aliqs iustus efficit. sꝫ sicut ph̄s dicit i eo. li. ē de diuitiis ꝗ alijs q̄ possunt prouenire dignis ꝗ indi/gnis: ꝗ hec tristitia fm̄ ipm vocatur nemesis ꝗ per/tinet ad bonos mores. sed hoc ideo dixit qꝛ cōside/rabat ipsa bona temporalia fm̄ se pro ut possunt magna videri non respiciētibus ad eterna. sed fm̄ fidē catholicā. temporalia bona que indignis pro ueniunt ex iusta dei ordinatione. disponunt vel ad eorum correptionē vel ad eoꝝ dānationem ꝗ huius/modi bona quasi nihil sunt in cōparatione ad bo/na futura que seruātur bonis: ꝗ ideo huiusmodi tri stitia prohibetur in sacra scriptura fm̄ illud ps. No li emulari in malignātibus neq; zelaueris faciētes iniquitatē. Et alibi: quia zelaui super iniquos. pacē peccatoꝝ videns. 4ᵒ aliquis tristatur de bonis alteri us inquantū alter excedit ipm in bonis ꝗ hoc pro/prie est inuidia: ꝗ istud semper est prauū vt philoso phus dicit i. 2. libro. quia dolet de eo de quo ē gau dendū. s. de bono proximi.

3 ¶Utrū inuidia sit peccm̄ mortale .q̄r. s.o.T.vbi.s. ar.3.q̄ ex genere suo ē peccm̄ mortale q̄uis aliqñ possit eē veniale ex ipfectiōe actus nō deliberati vel ex paruitate obiecti qd̄ sic declarat genus peccati ex obiecto ꝯsideraṫ: inuidia aūt s̄m rōe3 sui obiecti cōtrariaṫ charitati per quā est vita aīe spūalis. s̄m illud.1.Jo.3.Nos scimus qm̄ trāslati sum⁹ de morte ad vitā. qm̄ diligimus fratres. charitas.n.gaudet de bono ꝓximi.inuidia aūt de eo tristaṫ.vñ manifestū est q̄ inuidia ex genere suo ē peccm̄ mortale.s3 i quol3 genere peccati mortalis īueniūtur aliq iperfecti motus i sensualitate existētes.q sunt pctā venialia sic̄ i genere adulterij.pmus motus ꝯcupiscētie: ⁊ i genere homicidij pmi motus ire.ita etiā i gene re inuidie iueniṫ aliqs motus pmus qñq3 etiā i viris pfectis que sunt peccata venialia:⁊ talis est inuidia paruuloꝝ iquibus nō ē vsus rōis sic̄ dicit Aug. in lib. ꝯfe. hec.s.T. qm̄ etiā id de quo tristaṫ ē parui valoris nō diciṫ esse ꝯtra charitatē.q est rei malitiā tare.vide hoc vltimū ver.ira.§.2.

5 ¶Utrū inuidia sit vitiu3 capitale hñs diuersas filias.q̄r.vbi.s.ar.4.q̄ sic. Sunt.n.accidia est tristitia de bono spirituali diuino ita inuidia est tristitia de bono ꝓximi.s3 accidia est vitiu3 capitale ea rōe q: ex accidia hō ipelliṫ adaliqua faciēda vel vt fugiat tristitiā vel vt tristitie satisfaciat: vñ eadē rōe inuidia poniṫ vitium capitale.ꝯcor. Greg.31.moral. vbi ponit q̄ de inuidia oriṫ odiū.susuratio.detractio exultatio i aduersis proximi:⁊ afflictio i prosperis. Quaꝝ declaratio ⁊ sufficiētia sumiṫ s̄m.s.T.q: in conatu inuidie est aliquid tāq3 pn̄. ⁊ aliqd tāq3 mediū:⁊ aliquid tāq3 terminus.pn̄ qdē est vt aliquis diminuat gloriā alteri⁹.vel i oculto: ⁊ sic est susuratio.vel in manifesto:⁊ sic est detractio. Mediū aūt est q̄ aliqs intēdens diminuere gloriā alterius aut potest:⁊ sic est exultatio i aduersis.aut nō pōt ⁊ sic est afflictio i ꝓsperis.Terminus aūt est i ipo odio: q: sicut bonū delectat ⁊ causat amorem ita tristitia causat odiū.Nō tñ q̄ afflictio i prosperis proximi vno modo est ipa inuidia inquātū.s.aliquis tristaṫ i prosperis alicuius b3 q̄ habēt gloriā quādā. Alio vero modo est filia inuidie. s̄m q̄ prospera proximi eueniūt ꝯ conatū inuidētis qui nitiṫ ipedire. Exultatio aūt i aduersis nō est directe idē qd̄ inuidia.sed ex ea sequiṫ. Na3 ex tristitia de bono proximi q est inuidia sequiṫ exultatio de malo eiusdē.Nō etiā q̄ Jsido.i li.de summo bono:⁊ cassia.i li.de isti.ceno. nō ponūt inuidiā eē vitiū capitale. ꝑpter hoc q: oriṫ ex inaniglorīa.sed Greg.in.31.moral.quē sequiṫ.s. Tho.⁊ cōiter alii doc.ponūt ipa3 esse vitiū capitale:⁊.s.Tho.respondet ad rōe3 dicēs q̄ nō requiriṫ ad rationē vitii capitalis q̄ nō oriaṫ ex aliis sed sufficit q̄ sit principiū ex quo multa oriūtur. de detractione susuratione ⁊ odio vide i locis suis.

4 ¶Utrum inuidia sit grauissimū peccm̄ .q̄r.vbi supra ad.2.q̄ q̄uis inuidia nō sit simpliciter grauissimū tñ est quedā inuidia q iter grauissima peccata cōputatur.s.inuidia fraterne gratie.s̄m q̄ aliqd dolet d̄ ipo augumēto gratie dei.nō solū de bono proximi. vñ poniṫ peccatū i.s.s.q: p hāc inuidētiā hō quoda3 modo inuidet spiritui sancto qui i suis opibus glorificatur.hec.s.Tho.

i Inuocatio demonū vtr̄ sit licita.q̄r.s.o.T.2.2. sniā p.di.7.q.3.q̄ ē peccm̄ mortale.qd̄ sic probat.ea q sunt.s.facultatē humanā ⁊ naturꝫ. a solo deo requiri debent:⁊ idō sicut grauiter peccat qui illud qd̄ ē dei creature ipendit per idolatrie cultū.ita etiā grauiter peccāt qui ea q a deo expectanda sunt.auxilio demonū iplorāt: ⁊ hmōi est vaticinatio de futuro.vnde dr̄ Jsa.8.Nūqd nō populus a deo suo:⁊c̄. Et sīr i aliis operibus magicis i quibus cōplemētū operis ex virtute demonū expectaṫ. i his.n.oibus est apostasia a fide per pactū initum cū demone vel verbotenus si inuocatio interfit. vel facto aliquo etiam si sacrificia desint.Nō.n.pōt hō duobus dominis seruire vt dr̄ Mat.7.vnde de vero.17.ꝑcepit dn̄s oēs icātatores: ⁊ malficos iterfici. Et Aug.super Gen. li.2.dicit oēs diuinationes fugiēdas.nec aliqua vtilitas eē pōt pro qua aliqd faciēdū sit.qd̄ i dei iniuriā vergat.qd̄ cōtingit quādo illud qd̄ ipius est nō ab ipo q̄riṫ.sed cū eius aduersario fedus inītur. hec.s.Tho.vide.v.augures per totum ⁊ maxime .§.2.⁊.v.ars.§.p.⁊.2.⁊ ver. sors.§.5.⁊ ver.superstitio.§.1.

i Johesbaptista fuit terminus veteris legis⁊ initiū noue.s.euāgelij ⁊ pertinet ad testamētum nouū: ⁊ ē de maioribus noui testamēti hec.s.Tho.3.q.38.ar.p.Et eius exultatio in vtero matris nō fuit ab eo p liberū arbitriū eius s3 a deo: ideo fuit miraculosa s̄m.s.Tho.vbi.s.q.27.ar.6. Et ipse Jo.baptista an̄q3 itraret heremū cognouit xp̄m personalr̄ ex ꝯuersatiōe eius cū fuerit eius cognatus per carnē ⁊ sciuit etiā dignitatē eius ex prophetica reuelatiōe:sed ꝑpter longā morā amiserat vultus eius ymaginē vnde personalr̄ tñ nō cognoscebat:⁊ ideo Christo veniēte ad baptismū tria dicit s̄m diuersos sanctos:q: s̄m Cris.dicicit q̄ ista persona erat ille quē ꝑdicauerat eē vēturū. Secūdum Aug.dicit q̄ haberet potestatē excelentie quā sibi retineret tamen posset eā seruis largiri qd̄ tamē i generali prius sciuerat sed tunc in speciali de hac persona cognouit:sed s̄m Hie. dicit q̄ per baptismū Christi solū gratia cōferreṫ mūdās a culpa ⁊ etiam ab oī pena absoluens quod habet ab eius passione hec.s.T.4.di.5.i expositiōe lr̄e.

i Perdulia ē potissima spēs dulie cōiter sumpte. Maxima.n.reuerētia debeṫ homini ex affinitate quā h3 ad deū hec.s.T.2a.q.103. ar.4.ad.2.de quo supra.v.adorare.

i Pocrisis vide ver. simulatio.

I Potheca vide ver. pignus.

I Ra pprie loquendo est passio quedam appetitus sensitiui a qua vis irascibilis noiatur. i. apetitus vindicte i arduis. sequens aliq° modo rónez apphendente ipaz vindictam vt bonū quoddā: ipeditā tñ ex passiōe aliqualr. nō simplr extinguēs actū rōis. s3 turbās. cuius signū fm phm i lib. de pblematibus. est q2 ebrij simplr nō irascūtur. sed qñ parū sunt ebrij irascūtur tāq3 habētes iudiciū rōis. s3 ipeditū extimātes eē iustū vindicare & deficit q2 nō obedit rōi in vindicādo hec. s. T. 12. q. 46. Et nō q ira sumit dupl̃r. s. ppzie & methaphorice qd est qñ sequit solū apphēsionē extimatiōis: & sic est etiā i bestijs & isto mō aliqñ hō irascit sibi: & etiam ad irrationabilia: & ad mortuos. ppzie vero sumit fm q sequit iudiciū rōis aliqualr turbatū: & sic nō est i bestijs nec ad irratiōabilia. neq3 ad mortuos. nec ad seipm fm phm. 5. ethi. nec est ad aliqd cōe sicut odiū. Nā aliqs pōt odire oēs latrones i cōi nō pōt tñ irasci ɔtra aliqd cōe. sed ad particulare. Et fm phm. 4. ethi. quidā irascētes sunt acuti q2 cito irascūtur. quidā amari q2 diu retinēt irā. quidā difficiles q2 nūq3 quiescūt quousq3 puniāt. hec. s. Tho. vbi supra. Et fm beatū Aug. in regula. Melius est ira sepe tēptari & festinat ipetrare veniā. q3 qui tardius irascit: & ad petendā veniā tardius inclinat.

I ❡ Ut^m ira sit semp pctm̄. R2. fm. s. T. 2^e. q. 158. ar. p. q nō sed aliqñ est laudabilis iuxta illud irascimini & nolite peccare. vñ Criso. sup Mat. qui sine cā irascit reus erit qui vero cū cā non erit reus. Nā si ira nō fuerit nec doctrina proficit nec iudicia stant nec crimina compescūtur hec ille. Quod declarat. s. T. vbi supra imediate dicēs. Cōsiderādū est circa passionē aie q duplr pōt i eis malū iueniri. vno modo ex ipa spē passionis. que quidē ɔsideraf fm obiectū passiōis. sicut iuidia fm suā spēz iportat quoddā malū. est. n. tristitia de bono alioꝝ: qd fm se rōi repugnat: & iō iuidia mox noiata sonat aliqd mali. vt philosophus dicit i. 2°. ethi. hoc aūt nō cōpetit ire que est appetitus vindicte. potest. n. vindicta & bene & male appeti. Alio modo iuenit maluz i aliqua passione fm quātitatē ipius. i. fm abūdantiā & defectū ipius: & sic pōt malum i ira iueniri. qñ. s. aliquis irascit plus & minus pter rōez rectā. Tunc irasci est illaudabile. si aūt aliquis irascit fm rectā rōez tūc irasci est laudabile. Et q3uis ira nō pfecte audiat rōez fm philosophū. 7. ethi. & sic aliquo modo videat habere rōez mali tamen fm q appetitus sensitiuus moueẗ ɔ vitia fm q ordinat a rōe: hec ira est bona q dicit ira per zelū. vnde Greg. 5. moral. Curādū est summopere ne ira que vt instrumentū virtutis accipitur menti dominet ne quasi differētia pereat. sed quasi ancilla ad obsequiū parata a rationis tergo nūq3 recedat vnde hec ira q3uis i ipa executione turbet iudicium rationis aliqualiter: nō tamen rectitudinē rationis tollit. nec est ɔtra rōez virtutis. vt actus rōis aliquādo itermittat i executiōe eius quod est a ratiōe deliberatū q2 etiā ars impediret i suo actu. si dum debet agere deliberaret de agendis: sicut est etiā in actu matrimonij illa delectatio que absorbet rationē q2 prius fuerat ordinata potest esse laudabilis.

❡ Utrū ira sit peccatū mortale. R2. fm. s. Tho. vbi supra articulo. 3°. q motus ire potest eē iordinatus & peccatuz dupliciter. vno mō ex parte appetibilis vt pote cū aliquis appetit iniustā vindictā & sic ex genere suo ira est pctm̄ mortale. q2 ɔtrariat charitati: & iustitie. potest tñ cōtingere q talis appetitus sit peccatuz veniale propter imꝑfectionē actus que quidē imperfectio attēditur vel ex parte appetitus. puta cū motus ire preuenit iudiciū ratiōis. vel etiā ex parte appetibilis. puta cū aliquis appetit in aliquo modico se vindicare quod quasi nihil est reputandū. ita etiā q si actu iferatur. nō ē peccatū mortale: puta si aliquis parū trahat aliquē pueruz per capillos vel aliquid hmōi. Alio mō potest esse motus ire inordinatus quātū ad modū irascēdi. vt pote si nimis ardēter irascatur iterius & si nimis exterius manifestet signa ire: & sic ira fm se non habet ex suo genere rōez peccati mortalis: potest tñ cōtingere q sit peccatū mortale. puta si ex vehementia ire aliquis excidat a dilectione dei vel proximi hec ille. quod est p quādo aliquis multū irascit contra deū. Secūdo quādo ex ira sequit scandalū proximi. Tertio si ex ira decideret in odiū vt trabē faceret de festuca. Quidā addunt. 4^m. si ira diu teneat: sed hoc sane itelligendū est. s. q diuturnitas disponit ad mortale. vt velit puniri eū qui nō meruit vel plusq3 meruit vel ab eo qui nō potest vel nō debito fine vel modo vel ex idebito mō cadit a charitate.

❡ Utrū ira sit grauius peccatū q3 odiū. vel iuidia vel cōcupiscentia. R2. vbi supra ar°. 4°. simplr ē minus: q3uis fm quid. i. fm modū. s. irascendi habeat quādam excellentiā. quod declarat. s. Tho. dicens. Inordinatio ire fm duo attendit. s. fm indebitum appetibile & fm indebitū modū irascendi. Quātuz igitur ad appetibile qd iratus appetit. videtur esse ira minimū peccatoꝝ. appetit. n. ira malū pene alicuius. sub ratione boni. qd ē vindicta: & ideo ex parte mali qd appetit. cōuenit peccatū ire cū illis peccatis que appetunt malū proximi: puta cuz iuidia & odio. sed odiū appetit absolute malum alicuius in quantū hmōi. iuidus aūt appetit malum alterius propter appetitū proprie glorie: sed iratus appetit malum sub ratione iuste vindicte. ex quo patet q odium est grauius q3 iuidia: & iuidia q3 ira quia peius est appetere malum sub ratione mali q3 sub ratione boni & peius est appetere sub ratione exterioris quod est honor vel gloria q3 sub ratione rectitudinis iustitie. Sed ex parte boni sub cuius ratiōe

iratus appetit malū.cōuenit ira cū peccato cōcupi/scentie quod tēdit i aliquod bonum. Et quantū ad hoc etiā absolute loquēdo peccatum ire videtur esse minus ꝙ̄ cōcupiscētia quāto melius est bonū iusti/cie quod appetit iratus.ꝙ̄ bonū delectabile.vel vti/le quod appetit cōcupiscēs. vt philosophus dicit.7. ethicoꝝ.ꝙ icōtinēs cōcupiscētie est turpior ꝙ̄ incō tinens ire. Sed quātū ad inordinationē que est ſm modum irascendi. ira habet quādam excellentiam propter vehemētiā ⁊ velocitatē sui motus.ſm illud prouer.27.ira non habet misericordiā nec erūpens furor:⁊ impetū cōcitati spiritus ferre quis poterit. vnde Greg.5.moraliū.ire sue stimulis. accēsuꝫ cor palpitat.corpus tremit.lingua ꝑpedit.facies ignescit.exasperātur oculi:⁊ nequaꝙ̄ recognoscūtur noti.ore quidē clamorē format.sed sensus quid loquatur ignorat.hec ille.

4 ¶ Quot sunt species iracūdie.℞.ſm.s.Tho.vbi.s. ar.5.ꝙ sunt tres. ſm philosophū.4.ethi.s.acuti.qui cito irascūtur:⁊ ex levi causa:qdā amari. Qui diu retinent irā.Quidā difficiles qui nūꝙ̄ quiescūt quousꝗ puniant. Sunt autē tres gradus ire quos dñs ponit in euāgelio qui accipiūtur ſm processum humani actus inquibus ꝑ i corde aliquid cōcipitur ⁊ quātū ad hoc dicit ꝙ irascitur fratri suo. Secūdū aūt est cū per aliqua signa exteriora manifestatur exterius.etiā anteꝙ̄ ꝓrūpat in effectū ⁊ quātū ad hoc dicit qui dixerit fratri suo racha quod est iterie tuo irascētis. Tertius gradus est quādo peccatum iterius ꝯceptū ad effectū ꝑducit. Est aūt effectus ire nocumētum alterius sub rōe vindicte. Mīimū aūt nocumētoꝝ est quod fit solo verbo: ⁊ ideo quātum ad hoc dicit qui dixerit fratri suo fatue : ⁊ sic patet ꝙ.2ᵐ.addit supra primū. ⁊ tertiū supra vtrū/ꝗ.vnde si primū est peccatū mortale in casu i quo dñs loquit.vt dictū est in.§.2ᵒ. multo magis alia: ⁊ ideo singulis eoꝝ ponūtur correspōdentia aliqua pertinētia ad cōdēnationē. sed in primo ponit iudiciū quod minus est.qꝛ vt Aug.dicit i iudicio adhuc defensionis locus datur.in.2ᵒ.vero ponit concilū i qᵒ iudices iter se cōferunt.quo supplitio dānari oporteat.in.3ᵒ.ponit gehēnā ignis q̄ ē certa dānaᵒ.

5 ¶ Utrū ira sit vitiū capitale.℞.ſm.s.Tho.vbi.s. arᵒ.6.ꝙ sic. Dicit.n.vitiū capitale ex quo multa vitia oriūtur.Habet aūt hoc ira ꝙ ex ea multa vitia oriri possint duplici ratione.primo ex parte sui obiecti.quod multū habet de ratiōe appetibilitatis. inquātū.s.vindicta appetit sub ratiōe iusti.vel honesti.qꝛ sua dignitate allicit. Alio modo ex suo impetu quo mentē ꝑcipitat ad iordinata quecūꝗ agenda.vnde manifestū est ꝙ ira ē vitiū capitale. ꝯtra. Greg.30.moralis.⁊ cū ad rōeꝫ vitij capitalis pertineat ꝙ habeat finem multū appetibilē.vt sic multa peccata cōmittātur propter appetitū eius ira autē que appetit malū sub rōe boni. habet finem magis appetibilē ꝙ̄ odiū quod appetit malū sub rōe mali : ⁊ ideo magis est vitiū capitale ꝙ̄ odiū.

¶ Que sunt filie ire.℞.ꝙ sunt sex ſm Greg.31.moralis.s.rixa.tumor mentis.contumelia. indignatio. blasfemia. Ratio est ꝙ ira potest tripliciter ꝯsiderari.vno modo ſꝫ ꝙ est in corde ⁊ sic ex ira nascūtur duo vitia.vnū quidē ex parte eius ꝯtra quē irascit quem reputat indignū vt sibi tale quid fecerit:⁊ sic ponitur indignatio. Aliud est ex parte suipsius.iquātū.s.cogitat diuersas vias vindicte: ⁊ talibus cogitationibus aiuꝫ suū replet. ſꝫ illud Job.15.nūquid sapiēs implebit ardore stomachū suū:⁊ sic ponitur tumor mētis. Alio modo cōsiderat ira ſm ꝙ est i ore:⁊ sic ex ira duplex iordinatio procedit. vna quidem ſm ꝙ homo i mō loquēdi irā suā demōstrat. sicut dictū est de eo qui dicit fratri suo racha : ⁊ sic ponit clamor per quē itelligit inordinata: ⁊ ꝯfusa locutio. Alia est inordinatio ſꝫ ꝙ aliquis prorūpit i verba iniuriosa.que quidem si sint ꝯtra deum erit blasfemia.si aūt ꝯtra proximū erit cōtumelia. Tertio modo cōsiderat ira ſm ꝙ procedit vsꝗ ad factum:⁊ sic ex ira oriūtur rixe per quas intelligūtur omnia nocumēta que facto ꝑmo iferūtur ex ira. Notandū tamen ꝙ blasfemia in quā aliquis prorūpit.deliberata mente.que procedit ex superbia hominis cōtra deū se erigētis.quia vt dicit ecclesiasti/ci.x.initiū superbie est appostatare a deo.i.recedere a veneratiōe eius:est prima superbie pars ⁊ ex hoc oritur blasfemia. Sed blasfemia i quā aliquis prorūpit ex comotiōe animi procedit ex ira. Nota etiā ꝙ tumor mentis hic nō accipit pro superbia sed ꝑ quodā conatu sive audatia hominis itētantis vindictā. Audatia aūt est vitiū fortitudini oppositū. Et de istis filijs vide i locis suis. Quidā addūt septimā filiā bellū.octauā maledictio ⁊ nonā seditio. sed melius dicit ꝙ reducūtur ad istas ſm.s.Tho. ibidem ad sextum.

Iris vtrū sit signum diluuij nō futuri.℞.ſm.s.Tho.i.3ᵒ.d.ql.ꝙ sic iquantū procedit ex tali causa que repugnat diluuio: scriptura tamen tali modo loquēdi vtitur qꝛ per iridē significatur Christus per quē protegimur a spirituali diluuio. vbi est notandū ꝙ pluuiaꝝ causa efficiens ē sol.materialis vero vapor humidus eleuatus ex terra ⁊ aquis ꝑ virtutē solis.hec aūt duo i triplici dispositiōe se possunt habere : qñꝗ.n.calor solis oīo supervincit vapores ⁊ exiccat eos ⁊ tunc pluuie sequi nō possunt. vñ i egypto ⁊ i terris multū calidis nō sunt pluuie. i estate etiā ꝓpter propinquitatē solis. sunt pluuie rariores i hieme vero frequētiores. Quādoꝗ vero ꝯtrio virtus solis ad hoc vsꝗ valet ꝙ vapores multiplicat.sed tamē nō pōt eos desiccare: ⁊ tūc supabūdāt pluuie:⁊ ē rō diluuii aquaꝝ.quādoꝗ vero medio mō se habet vt.s.virtus solis non solū operet ad eleuationē vaporꝫ.sed etiā ſꝫ victo 6

riā sup eos vt nō tñ multiplicētur vt diluuiū iducāt possint nec etiā vapores oīo deficcētur:⁊ pluuia nō sequat. Et ex hac media dispositiōe vel cōpatione solis ad vapores causat iris.q̄ nō apparet vaporibus oīo deficcatis. Nec etiā eis oīo i aere suphabūdātibus:⁊ ideo iris est signū diluuij nō futuri pcedit.n.ex causis diluuij cōtrarijs.

1 Irregularitas in cōi vr̄ dicere quādā idecentiā q̄ ponit extra regulā.i.reddit idecētē.seu nō idoneū ad spiritualia. q̄ i lege veteri accipiebat magis cōiter:⁊ erāt plures irregularitates q̄ȝ i noua sic dicit.s.Tho.q.di.p°.q.1.art°.5.q°.3°.ad 3ᵐ.a quibus excludebāt oīa sacra legalia.bȝ.e.s.T.e.li.di.20.art°.5.q°.3°.ad.3ᵐ.vñ immūditia corporalis.faciebat irregularē:i noua vero lege solū ē i ministris ecclesie.i quibus reqrit maxima idoneitas. pp pfectionē sacroꝝ:⁊ ex ɔsequēti cū maiori difficultate remouetur ⁊ de ista solū ē ipposito. q̄ cōiter sic diffinit.bȝ Specu.qꝫ ē ipedimētū seu nō canonicū ex facto.seu defectu puenies.quo quis prohibet ad ecclesiasticos ordines pmoueri.vel i eisdē ministrare:⁊ habuit originē a psona Dauid.d.ɔse.di.1.c.2°. Et icurrit aliqñ ex delicto. aliqñ ex defectu corporis. aliqñ ex defectu sacri.Itē ⁊ clarius. icurrit aliqñ ex homicidio.2°.ex mutilatiōe.3°.ex idebito mō circa ordines. q°.apostatādo a fide.5°.ex īfamia vel crimine.6° pp excōicationē.suspēsionē.vel iterdictū.7° pp bigamiā.8° pp solēnē pniaȝ. 9° pp vitiuȝ corporale:⁊ alijs modis sic.J.patebit:⁊ nullus incurrit nisi bm illos modos qui sunt expressi in iure.c.is qui de sen.exc.li.6.

1 ¶ Primo dicendū est de irregularitate pp homicidiū vbi notādū bm.s.T.2ᵉ.q.64.ar°.4.qꝫ nō lȝ clericis aliquē hoīeȝ occidere. p̄ q: sunt electi ad altaris ministeriū quo repñtat passio xp̄i occisi.q cuȝ pcuteret nō repercutiebat.i.pe.i..2° rō q: clericis cōmittit ministeriū noue legis in qua nō determinat pena occisionis vel mutilatiōis:⁊ iō vt sint idonei ministri noui testamēti.debent a talibus abstinere. vnde idē.s.Tho.vbi.s.art°.7.ad.ᵐ.ait. Irregularitas sequit actū homicidij etiā si fit absq̄ peccato vtȝ i iudice q iuste aliquē ɔdēnat ad mortē hec ille. Tā igit bm legē antiquā q̄ȝ bm legē nouā. vel bm ius canonicū.occidens hoīeȝ ē irregularis.nō tñ qꝫ q̄uis ortū habuerit a iure diuino.tā ātiquo q̄ȝ nouo.tñ quo ad obseruātiā modernā bm Archi. post Inno.⁊ Hosti.i.c.oēs.17.q.4.est de iure positiuo:⁊ nullus icurrit nisi i illo actu quo expressum ē in iure canonico.d.c.is q. Et sic pōt cōcordari Pa. i.c.ad audiētiā q tenet ɔ̄ Inno. q dicit qꝫ ē de iure positiuo.est.n.de iure diuino nō nāli.sȝ positiuo ⁊ bȝ obseruātiā psentem est de iure canonico positiuo.vide aliqd.J.irregularitas.2°.§.7.⁊.v.irregularitas.5°.§.20.⁊.21.in.2°.ɔclusione. ista aūt occisio fit multis modis.s.corde.ore.⁊ ope de qbus diuisi dr̄ est.

¶ Primo de homicidio corde.vbi nō qꝫ si homicidiū vel mutila° solū mēte fiat:⁊ nō sequat effect°.i.mors.vel mutilaᵒ.nūq̄ȝ iducit irregularitatē. q: lex pmotiōis factū reqrit.15.q.1.c.si. Imo ⁊ si gereret gladiū aīo occidēdi ⁊ tñ nō sequit effect° mortis.vel mutilatōis.ñ icurrit.Et si vulneret ⁊ certū sit qꝫ nō ē mors secuta vel accelerata ex illo ł amissio mēbri. Et si sequat alia vindicta sanguinis. hoc tȝ expsse Pa.i.c.sniaȝ.ne cle.vel mo.⁊ i.c.si aliqs. de homi. dicit qꝫ nūq̄ȝ ɔ̄hit irregularitas nisi actu hō iterficiat.vel mutilet.q̄uis Jo.glo.i.c.periculose. de pe.di.p°.videat dicere ɔ̄riū.sȝ dō qꝫ loquit quātū ad petm̄.dicit.n.est irregularis qᵐ ad homicidiū:⁊ sic exponit illaȝ glo.Pa.de quo.J.v.irregularitas.5°.§.26.Eodē mō dr̄ de homicidio spirituali.Illi etiā q iterfuit vindicte sanguinis seu morti ⁊ nō pstant ɔsiliū vel auctoritatē no sunt irregulares.bm Inno.⁊.v.v.vt recitat ar.f.⁊ tenet.3°.ti.29.c.2°.circa pñᵐ. etiā bm.e.si appeterēt eius mortē.quin imo q videt aliquē occidi ⁊ delectat ⁊ posset ēt sine sui picio liberare si vellet q̄uis pessime faciat.nō tñ ē irregularis sic nec etiā medicus q dimittit ifirmū mori nolens mederi ⁊ diues q dimittit pauperē fame mori d.c.si. Angelica aūt.v.homiᵐ.p.§.17.in fi. dicit qꝫ nō obuiātes dolose vt occidat sunt irregulares. nihil tñ ibi alf.⁊ idē.v.irregularitas.§.8.vr̄ idē dicere. Rosella aūt.v.homiᵐ.4.§.12. vr̄ tenere qꝫ icurrit.alf.v.v.cc.meᵐ tñ vr̄ dubitare alf ɔ̄rias opiniones.ad h° ēt pōt alf glo.Jo.s̄.alf.s.i.d.c.picolose d pe.di.i.pōt ēt adduci.c q̄ȝte.de sen.exc.vbi pmittēs dolose.bm doc.verberari clericū est excōicatus.g°a sit de irregularitate.cuȝ sint ābe pene ⁊ ābe reqrat actū exteriorē.d q° s̄.v.excoi°.5.casu.p.§.57.⁊.58. In ɔ̄riū ē veritas ⁊ Hosti.i sūma.de homi°.§.qua pena.v.qd g° quē seq̄f Archi.17.q.4.c.oēs:⁊ cōiter doc.q dñt qꝫ ibi deficit factū i quo lex pmotiōis cōsistit.15.q.1.c.si.ad h° ē Archie.f.vbi.s̄. post Inno. Idē tȝ Pa.i.c.sniaȝ.ne cle.vel mo.⁊ i.c.clericis.co.ti.vbi pōit istā theoricā qꝫ p solā mortē seu mēbroꝝ detrūcationē qs icurrit irregularitatē:⁊ i.c.si aliqs de homi.dicit.qꝫ nūq̄ȝ ɔ̄hit irregularitas nisi actu hō iterficiat.ex sola.n.volūtate nō icurrit qd̄ etiā tȝ Hosti.de quo ifra.v.irregularitas.3.§.26. vñ vr̄ qꝫ reqrat aliqs actus positiu°q sit aliquō ci. Ad hoc facit q: vt habet i.c.is qui.de sen.exc.li.6.nullus incurrit nisi sit expssum i iure ⁊ in iure non reperitur. Ista igit via videt magis cōsona doc.maxime cuȝ simus i penis. Ad opposita dicendū.p.qꝫ non oȝ dimittere sniaȝ istoꝝ doc.pp Angelicā vel Rosellam. ad rationē eoꝝ q̄ fundat in.d.c.q̄ȝte.dr̄ qꝫ est expressuȝ de excōicatiōe p illū tex.sȝ nō de irregularitate.nec ē sile bȝ Pa.q: excōicatio fundat in petō. secus de irregularitate.nec ēt valeret arᵐ a sili cū simus i pena q̄ nō incurrit nisi exprimit.ad glo. dicit Pa.qꝫ itelligit q°ad petm̄:⁊ non de irregularitatē. 2

vñ dicit q̄ ē irregularis quātū ad homicidiū: ⁊ p̄terea nódū erat facta determinatio.c.10 q. vbi dī q̄ nó icurrit nisi exprimat. Ad id qḋ dicit Rosella q̄ sufficiat actus alterius sic̄ i mādante. ff. q̄ negat q̄ mādans nó habeat aliquē actū mouētē ad occidē dū: ⁊ idē dī de auctoꝛizāte. nec repit i iure q̄ sufficiat actus alterius. s3 i ꝓposito vt p̄supponit nó h3 aliquē actū mouētē ad occidēdū. vide. j. ꝟ. irregularitas. 2°. §. 23. cōcludé igit q̄ ad hoc q̄ aliquis sit irregularis requirit q̄ aliquis actualiter occidat vel mutilet ⁊ ipe aliquid operet qḋ sit cā moꝛti: ⁊c.

5 ¶ Secūdo dicendū ē de homicidio qḋ actu fit. siue verbo. siue facto. seu occasiōe. ad qḋ seqtur irregularitas vbi p̄ ponētur regule generales. deinde casus speciales. P° regula ē iudex siue mḡr. seu doctoꝛ in dubio. nūq̄ debēt aliquē irregularē iudicare. ar. ḋ pe. di. i. c. hoc autē. §. pene. ⁊ de sen. exc. c. 10 q lib. 6. Secūda regula q̄ i dubio qlз d3 se reputare irregularitatē. vt i. c. ad audientiā de homi. ⁊. c. petitio: ⁊ 1ó i foro ꝯscie. ma˜ qñ qs nó ē de hoc ifamatus ē relinquēdus ꝯscie sue. vt in. c. ex l̄ris. ꝑ. de homi. has duas regulas ponit Hosti. i. d. c. ad audiētiā: ꝯcoꝛ. Inno. ⁊ Pa. ibidē. Tertia ꝺ Inno. i. d. c. ad audientiā ē q̄ ad hoc vt qs icurrat. nec˜ ē q̄ iteruēiat vel ꝯsiliū vel p̄ceptū vel factū vel defensio vel coopatio occidētis vt dictū ē. ē. §. imediate p̄cedēti. Quartā regulā ponit āgelica i. ꝟ. irregularitas. ꝑ. §. 20. dicēs 4ª regula ē q̄ o3 q̄ cā homicidii sit ꝓpinq̄ ad hoc vt sit irregularis. ff. ad. l. coꝛ. de sica. l. nihil iterest. secus ē de remota cā seu occasiōe. nō. n. 1ó q: faber facit cultellū omicida ē. c. tua. de homi. i. ff. ⁊. d. c. exhibita: ⁊ hoc verū ꝺ Ber. i glo. i. c. de cetero. co. de cā remota nisi aiu3 nocēdi habuerit. aut minoꝛē diligētiā habuit q̄3 deberet habere. vel nó cogitauit q̄ cogitare deberet. c. p̄sbiteꝝ. de homi. hec ille. Et sic eo. rōne seqt q̄ qñ aliqs h3 volūtatē seu aiu3 occidēdi ⁊ facit aliqd ad istū finē siue cā sit remota siue imediata q̄ ē irregularis. qḋ pōt ꝓbari a ꝯrio in. c. dilectus. co. Et q̄uis ꝯclusio istius. 4ª. regule sit vera tñ melius ponit h3 alios. s. ⁊ pōt dici. 5ª. regula. q̄uis sit eadē cū p̄cedēte. v3 q dat operā rei licite ⁊ adhibet diligētiā quā d3 ⁊ nó excedit: ⁊ nó h3 volūtatē occidēdi. nó fit irregularis pp homicidiū sequēs. hec regula ꝓbat i. c. dilectus. co. ti. cū multis aliis. c. s. c. ex l̄ris. el. 2°. 6ª regula ē. s. q̄ q dat operā rei licite si nó adhibet diligētiā quā d3 vel ē i culpa fit irregularis pp homi˜ vel mutilationē sequentia ista ꝓbat p. c. p̄sbiteꝝ. ⁊. c. ꝯtinebat: ⁊. c. ad audientiā. eo. ti. 7ª regula q dat operā rei illicite q̄ntūcūq̄ adhibeat diligētiā quā pōt fit irregularis p casum sequētē. ista ꝓbat p. c. suscepimus: ⁊. c. ḋ cetero: ⁊. c. tua: ⁊. c. sic̄ ex l̄raꝝ. eo. ti. Istas tres regulas imediate p̄cedētes ponit. s. Tho. 2ª. q. 64. arº. 8. 8ª regula est q̄ ifans occidēs nó ē irregularis nisi sit doli capax. i. de. furiosis. de homi. hoc idē vō Pa. i. c. ꝑ. de doli. pue. ⁊ Jo. an. ibidē. vbi ponit exm̄ Gre. de puero. 5. annoꝝ blasfematoꝛe rapto a dyabolo sitr dic de furioso nisi habeat lucida iterualla facit ad hoc. 1. p°. de fal. mone. de illo vltimo vide infra. e. c. §. 5. ⁊ ver. irregularitas. 2°. §. 25. vsq3 ad. 29.

¶ Angelica. ꝟ. irregularitas. §. 3. ⁊. 20. i fi. pōit vnā regulā dicēs simplr q̄ q dat opa3 rei licite ēt si sit i culpa leuissima nó icurrit irregularitatē qḋ ꝓbat p tex. i. c. q̄sitū. de pe. ⁊ re. i. ꝟ. veꝝ si p incuriā ꝗ per Pa. ibidē ⁊ p h˚ vult itelligi qḋ dixit i. ꝟ. homi˜. 2°. §. ꝑ. ⁊. ꝟ. irregularitas. §. 17. Rosel. vero. ꝟ. homi˜ 3°. §. 21. facit addictionē dicens q̄ si ista regula esset vera destrueret q̄si totū titulū de homi° ⁊ multa. c. q̄ habēt. l. 71. Et 1ó ꝓ clara decisiōe h˚ articuli ponent tres ꝯclusiōes p° dās opa3 rei illicite. tenet de oi culpa. tā i comittēdo q̄3 i omittēdo: ⁊ de oi casu ide secuto. siue adhibuerit diligētiā. siue non: ⁊ ēt ei iputat q°ad irregularitatē. hoc ꝓbat p. c. suscepim˚: ⁊. c. de cetero: ⁊. c. tua. ⁊. c. sic̄ ex l̄raꝝ eo. ti. 2ª. 2°. dās opa3 rei licite si fuit i culpa ēt leuissima i comittendo. tenet de casu ide secuto q°ad irregularitatē. hec ꝯp3 i. c. clericū iacēte. l. di. ⁊ extra de homi. c. p̄sbiterū. ⁊. c. ad audiētiā. Isti. n. tex. loquūt de agēte ⁊ sic stāt iste due ꝯclusiōes sine correctiōe alicui˚. 3°. 2°. dās opa3 rei licite ⁊ nó adhibēs totalē diligētiā s3 fuit i leuissima culpa. i omittēdo. nó icurrit irregularitatē. Iste ē casus. d. c. q̄sitū. isti. n. parētes dabāt opa3 rei licite. tñ fuerūt i culpa leuissima omittēdo v3 i tex. ibi. ex icuria: ⁊ sic nó adhibuerūt diligētiā debitā ⁊ 1ó nó miꝝ si maritus nó icurrit irregularitatē. Jura. n. plus tolerāt culpā omissiōis q̄3 comissiōis. ꝓ hoc facit theoꝛica aurea quā facit Bar. i. l. qḋ nerua. ff. de po. de q̄ Alex. ḋ Imo. i. l. si moꝛa. ff. solu. ma. facit magnū fctm̄ q̄ i oib˚ ꝯctib˚ iqb˚ qs tenet solū de dolo ⁊ lata culpa tenet ēt de leuissima i faciēdo comissa: ⁊ iste ꝯclusiones ꝯcoꝛdāt iura 1ó tenēde. facit. c. cū expediat de elec. li. 6. ⁊ si leuissima i homi° qḋ ē grauissi˜ nó iducat irregularitatē multo minus i aliqs ⁊ nec˜ seqret q̄ in nullo casu leuissiª culpa iduceret irregularitatē qḋ ē absurdū h Rosella: q̄ dicta sunt ꝓbabilia ⁊ respondet sufficiēter ad tex. d. c. q̄sitū. quē all' Angelica. s. q̄ loqt i leuissima culpa i omittēdo sic nó icurrit. Alia vero iura q̄ inuūt q̄ icurrit ēt qñ ē leuissiª culpa loquūt i comittēdo ad Pa. tñ q pōt illā ꝯclusionē simplr. s. q̄ in leuissima nūq̄ icurrit. qñ dat opa3 rei licite. nó respōdet ipa Rosella: ⁊ tñ Angelica all' illū: posset tñ dici q̄ Pa. loqt solū i casu illi˚ tex. q loqt i ꝯmissiōe: ⁊ si qs velet saluare vtrūq̄ posset dicē q̄ āgelica loqt i leuissiª. Rosella vero i leui. iter' c̄o ē dra. posset etiā breuiter dici. q̄. d. c. q̄sitū distiguit solū culpā latā a culpa leui. ita q̄ h3 illū tex. solū ē duplex culpa. s. lata q̄ icludit latissimā: ⁊ leuis q̄ icludit leuissimā: ⁊ sic leuissª nó pūit i. d. c. q̄sitū. s3 leuis pūit i tª ḋ homi° ⁊ sic oia ꝯcoꝛdāt. vide. j. ꝟ. irregularitas. 3. §. 6.

5 ¶ Nō q̄stū ad aliqua generalia ꝙ q̄lz post baptismū occidēs vel mutilās ista.n.duo q̄stū ad irregularitatē eq̄parantur vt i de.vnica.de homi.tā in tex. q̄z i glo: aut volūtate vel idustria.lfidijs.iustitia. legis siue canonis p̄missiōe ēt sine pctō siue ex vindicta ē irregularis. Excipiat̄ p̄ ille q̄ nullo° aliter poterat ꝑpriā vitā saluare q̄ occidit vel mutilat se defendēdo.2° furiosus illo tēpore quo nō h̄z lucida iteruala 3° isane q nō ē doli capax etiā si sit maior septēnio sm̄ Pe.de ācha.4° dormiens i de.vnica. de homi. tā i tex.q̄z i glo. vbi hec determinātur nā antiquus q̄dā corꝫ erāt dubia.vñ.s.Tho.q fuit añ istā determinationē dixit 2ª.2ª.q.64.ar°.7.ad.3ᵐ.ꝛ.4.di. 25.q.2.ar°.2°.ad.3ᵐ. Judex autē q̄tūcūq̄ ex iustitia ꝓcedat ē irregularis.c.aliquātos.li.di. Sīlr accusator.testis.notarius.sniā scribēs.vel proferēs. aut attestatiōes scribēs.vel legēs.dū publicātur. aduocatus 2̄ reū vel pro reo si mors isligat̄ accusatori: assessor:ꝛ q̄lz alius officialis.i cā mortis.vel mutilatiōis.irregularis ē.vt nō i.d.c.aliquātos ꝛ.c.snia ne.de.vel mo.ꝛ nō solū qñ q̄s per se facit. s̄z etiā ex mādato.2silio.defensiōe.coopatiōe.aiatione.auxilio.auctorizatiōe.secus eēt de nō obuiāte qñ pōt vt dictū ē.s.§.2°. Et p̄ his oīb° facit dictū .s.Tho.q̄d est positū.s.§.p̄.ꝛ.c.sic dignum.eo.ti.etiā si occisus eēt paganus.c.clericū.di.l.homicida etiā casualis quasi actu vel volūtate vel negligētia vel culpa sibi iputat̄ .est irregularis.alias nō.de qb° oīb° infra i particulari dicet̄. de dormiēte dicit Bar.i d.l. pena.ff.de parri.ꝙ si sciebat hoc sibi aduenire:ꝛ nō remouit cās.puta dormiēdo solus vel nō tenere arma i camera:ꝛc̄.ꝙ sibi iputat̄ tāq̄ existēti i culpa. secus si nesciebat q: cōpat̄ furioso.l.i.§.i.ff.de acq. po.eodēmō dr̄ de oi alia culpa. de ebrio aūt q: de. nō excipit q̄d fecisset si voluisset iō si occidit ē irregularis.s̄z Mathe.3̄e.ꝛ Car.d.de.vnica.de ebrio vide.s.ver.ebrietas.§.8.circa fi.

Irregularitas.3ᵃ. de ea q̄ seq̄t̄ ad homicidiū
1 q̄d fit.ore.sine verbo.q̄d fit tripl'r.s.mādato.
2silio.ꝛ defensiōe.p̄ ergo dicēdū d̄ mādato. vbi sciēdū ꝙ mādato seu p̄cepto comissum homicidiū iputat̄ nō solū mādatario.s̄z etiā mādāti.q: vt dr̄ i.c.mulieres.his vere committit cuius mādato delictū comitti ꝓbat̄:ꝛ iō p idē determinādū est q̄stū ad irregularitatē de mādāte ꝛ mādatario: sitr de excōicatiōe.ver.excōicatio.5.casu.p̄.§.35.ꝛ.36.casus ē expssus i.c.si q̄s viduā.di.50.vbi sic dr̄. Non admittat̄ ad cler̄ si homicidij.aut facto.aut precepto.aut 2silio. aut defensiōe post baptismū cōscius fuerit:ꝛ si p aliquā surrectionē ad clericatū venerit deiciat̄:ꝛc̄.ꝛ i.c.fi.de cle.pug.i duel. dr̄ homicidiū tā facto q̄z p̄cepto.siue 2silio.aut defensione non est dubiū ppetrari. hec ibi formaliter.

1 ¶ Quid si q̄d mādauit ꝛ añq̄ seq̄ret̄ effectus reuocauit.R̄.sm̄ Inno.si expsse ꝛ sine fictiōe reuocauit: ꝛ ꝓhibuit nō fit irregularis.imo etiā si tacite reuocat.puta faciēdo pacē cū occidēdo. vel 2uerset parētelā secū.nō icurrit.sm̄.c.Inno.secus si nō reuocauit q̄uis steterit p magnū tēpus post mādatū. sitr habes d̄ excōicatiōe ver. excōicatio.5.casu.p̄.§.35. ꝛ.36.ꝛ isra.e.c.§.13.ꝛ.14.

¶ Quid si q̄s mādauit aliquē verberari ꝓhibēs ex/ 2
psse ne occideret.vel mutilaret:ꝛ ille nihilomi° occidit vel mutilat.R̄.mādator ē irregularis q: mādādo i culpa fuit ꝛ hec euenire posse cogitare debuit.c. fi.de homi.li.6.Idē Pa.post Inno.i.c.ad audientiā.e.ti.S̄z q̄d si nō fuisset i culpa.vt puta mādauit corrigi modeste filiū vel suū nec erat cā ꝙ deberet cogitare de casu.puta q: mādatari° ē psona modesta.nec erat verisile ꝙ d̄beret excedere.R̄. ꝙ nō incurrit.ar.d.c.fi ꝛ ex Pa.ꝛ Inno.i.d.c.ad audiētiā.

¶ Quid de illo cuius famulus fuit verberatus ꝛ di/ 3
xit ipi famulo nūq̄ reuertaris domū nisi aliud sentiā de te 2̄ verberātē.q famulus iterfecit verberātē. R̄.sm̄ Pa.i.c.ex litis.de exce.pla.ꝙ fuit determinatū ipm eē reū homicidij:ꝛ sic irregularis ex rōe p̄cedētis.§.s.q: fuit i culpa ꝛ debuit cogitare. sitr habes de excōicatiōe ver.excōicatio.5.casu.p̄.§.36.

¶ Quid de plato q h̄z iurisdictionē tēporalē ꝛ mā 4
dat suo officiali ꝙ sup tali crie vel i cōi iqrat.vel faciat iustitiā:ꝛ postea officialis occidit vtrū mādās sit irregularis.R̄.ꝙ nō.q: dicit tex.i.c.epo. ne.de.vel mo.li.6.ꝙ lz clericis nō liceat cās sanguinis agitare.cas tñ cū iurisdictionē h̄nt tēporalē. debēt ꝛ pñt metu irregularitat̄ cessante alijs delegare. Si aūt iterroget sp̄alr de aliquo q merer̄ penam sanguinis q̄d sit agēdū.pōt respōdere 2sule peritos:ꝛ caueat ne pp suā respōsionē directā vel idirectā ille itelligat ꝙ d̄z cū sanguine punire.sm̄ Ray. q: si ex hac.s.respōsiōe occideret̄ vel mutilaret̄ eēt irregularis. Sed q̄d si ex tali respōsiōe.s.qñ respōdet q̄rēti i particulari.dicēdo 2sule peritos vel hoc 2siliū nō ptinet ad nos.vel dicēdo nobis nō lz iterficere quēq̄.vel non possum sup hoc 2sulere.vel similia: ꝛ ille q petit 2siliū 2cludit i se dicēdo si nō mereret̄ diceret absolute ꝙ nō:s̄z q: meret̄ iō nō vult respōdere. ne fiat irregularis:ꝛ ex hoc sequtur mors.R̄.ꝙ nō est irregularis. q: nō est i culpa.qñ igit̄ aliq̄s q̄rit 2siliū.vtrū pp tale crimē q̄s mereat̄ mortē.siue i generali.siue i speciali:ꝛ nō imunet tūc casus i p̄senti.pōt respōdere veritatē sine nō irregularitat̄. si vero tūc imineret d̄z respōdere vt.s.vel ꝙ q̄rat: ꝛ faciat sm̄ ꝙ iura volūt alias esset irregularis. Hāc sniā ponit Pa.i.c. ex litis.addens ꝙ secus esset qñ ex respōsiōe sua non seq̄ret̄ mors.puta q: ois iudex ē dispositus ad illū decapitandū:ꝛ iste fuit iterrogatus a quodā alio q̄ pena debet̄ p illo delicto:ꝛ ille respōdit ꝙ pena capitis.ex hoc nō fit irregularis q: nō est secuta mors ex illa respōsiōe.hec Pa. eodē mō dicēdū i de principe q 2dit legē cuius auctoritate homines tradūtur

mozti.nõ.n.fit irregularis qꝛ aiaduertit certã psonã
ſm Archi. 23.q.5.officia.
5 ¶ Quid de clericis q pſtãt auctoꝛitatẽ directe vel in
directe ſuper homicidio.R.ſ.c.ex litis. de exce. pla.
ꝙ ſunt irregulares.vñ Pa.ibidem.ſ. nota dicit ꝙ
hñs iuriſdictionẽ tẽpoꝛalẽ i aliquo loco nõ debent
pſentiã ſuã exhibere cũ iuſtitia coꝛpoꝛal' exhibeť.alias
fit irregularis.vĩ.n.pſtare opẽ ipi homicidio.d.c.ſi
qs viduã:⁊.c.ſic dignũ.§.clericos.de homi.ſecus in
alio nõ habẽte iuriſdictionẽ. qͥuis grauiter peccet:
qꝛ facit ꝯ.c.ſniaꝫ.ne.cle.vel mo. clerici igiť qui non
hñt iuriſdictonẽ peccant itereſſẽdo niſi ſit iuſta cã
puta qꝛ aſſociãt ſuſpẽdẽdũ ꝯfoꝛtãdo eũ.nõ tñ fiunt
irregulares niſi habeãt iuriſdictõeꝫ l' dẽt ꝯſiliũ:⁊c̃.
6 ¶ Quid de plãtis q petũt iuſtitiã apud iudicẽ ſecu/
larẽ.R.ſm ꝙ habeť i.c.platis.de homi.li.6. ꝙ vel
petũt iuſtitiã i his criminib⁹ i quib⁹ nõ debeť pena
ſanguinis:⁊ ſic quocũqꝫ mõ petãt nõ eſt irregula/
ris.qcqd ſequať.vel petit ſuper crie qd puniri debet
pena ſanguinis.ſ.occaſiõis vel mutilatiõis: ⁊ tũc ſi
petat cũ ꝓteſtatiõe ꝙ nõ itẽdit penã ſanguinis etiã
nõ icurrit.qcqd ſequať.ſecus ſi peteret ſimplr. An/
gelica i.v.homicidiũ.2.§.6.limitat.2ᵐ.caſum quã/
do alio mõ nõ poterat recuperare: ⁊ nõ intẽdebat
moꝛtẽ ſꝫ recuperationẽ rerũ ſuaꝝ : ⁊ ſi aliť mẽs ſua
erat maculata fit irregularis ſm Hoſti.⁊ ſic intelli
ge.c.ex litis.de exc.pla.Idẽ dicit eẽ tenẽdũ qñ qs ca
pit furẽ ⁊ pſentat iudici.ſ.cũ ꝓteſtatõe.ſꝫ tex.nõ facit
iſtas limitatões iõ:⁊c̃.vide.v.irregularitas.3.§.8.
7 ¶ Quid de ratũ habẽte vtrũ icurrat irregularitatẽ.
R.Angelica.v.homiᵐ.2°.§.6.diť ſimplr ꝙ ſi poſt
mutilationẽ vel occaſionẽ leteť qs ⁊ habeat gratuꝫ
nõ tñ erit irregularis qꝛ lex ꝓmotiõis attẽdit factũ
15.q.1.c.ſi. Roſella vero.v.homicidiũ.2°.§.5.recitã/
do diuerſas opiniões ⁊ꝫ ꝙ clericus vel alius ratuꝫ
hñs homicidiũ. fit irregularis declarãdo q̃ reqrať
ad rati habitionẽ de qua ꝺclaratiõe.vide.v.excõi
catio.5.caſu.ſ.§.ſi.⁊.c.ſi qs.de ſen.exc.lib.6.rõ ſua
eſt qꝛ ratihabitio mãdato cõpať i regula ratihabi
tionẽ de re.iur.li.6.⁊.d.c.ſi qs.ſꝫ mãdãs fit irregu/
laris vt.ſ.e.c.pñ.all'.Specu.i ti.de leg.§.iuxta pro
poſitiões:⁊c̃. v.ſꝫ qd de leg.vbi dicit. Ego ſimplr
credo ſolã ratihabitionẽ ſiue placẽtiã vt ita dixeriꝫ
nõ iducere irregularitatẽ.vbi nullus ꝯſenſus vel co/
opatio.vel exoꝛtatio pceſſit.nec eius noie factũ eſt:
ar.ff.mã. ſi vero.§.ſi poſt ⁊ exponũt aliqui quãdo
gaudet de moꝛte perſone.ſecus ſi gauderet de iuſti/
tia qꝛ vitia puniũtur.23.q.5.reus:ipa ẽt Roſella ad
ducit i ꝯtrũ Archi.17.q.4.oẽs:qui poſt Hoſti.tenet
ꝯtrũ dicẽs.foꝛte ex rati habitiõe ſola nõ cõtrahitur
irregularitas.15.q.1.c.ſi.⁊ p illud qd nõ Ala.Cin.
⁊ Ber.de homi.c.ſi aliqs i glo.ſi. nã irregularitas
⁊ ipius pene ſunt de iure poſitiuo vt nota Inno.de
renũti.c.niſi.vñ nũqꝫ dicam aliquem irregularem
niſi vbi iure caueť:⁊ hoc tenet Hoſti.in ſumma de

homi.§.qua pena.v.qd ergo. ubi dicit ꝙ pꝛopter
ratihabitionẽ nõ efficiť quis irregularis.qꝛ factum
deficit i quo lex ꝓmotiõis ꝯſiſtat.d.c.ſi.hec Archi.
Roſella uero conať ad hoc reſpondere dicẽs ꝙ lex
pꝛomotiõis factũ pꝛopꝛiũ uel alienũ requirit alias
mãdans fieri homicidiũ nõ eſſet irregularis.quod
eſſet abſurdũ hec Roſella. unde pꝫ ꝙ ſunt ꝯrie opi/
niones. Quidã.n.ut Specu. ⁊ Roſella tenẽt ꝙ qñ
factũ eſt eius noie:⁊ ipe poſt factũ ꝯſenſit i homici/
diũ gaudẽs de moꝛte ⁊ potuit mãdare quãdo fa/
ctũ fuit homicidiũ ut pꝛopꝛie ratũ habeat.tũc icur/
rit:Hoſti.uero Archi.cum his quos all.⁊ Angelica
ꝙ nũqꝫ icurrit ex ſola ratihabitiõe:⁊ ſic ꝯdicũt ſibi
inuicẽ.Ego aũt credo opinionẽ Hoſti.⁊ Archi. eẽ
uerã ⁊ bñ ꝓbatã.rõ uero Roſelle ſolũ tenet de pec/
cato.i quo cõueniũt mãdans ⁊ ratũ habens:⁊ ſic i
telligiť regula all'.ſecus aũt de irregularitate quam
nõ icurrit aliquis niſi ſit iure expꝛeſſum.c.is.qui.de
ſen.exc.li.6.⁊ qͥuis ſit expꝛeſſũ ꝙ ratũ hñs ſit excõi
catus.ut i.c.ſi qs.de ſen.exc.li.6.non tñ eſt expſſum
de irregularitate. ſicut requiriť.d.c.is qui. Nec de/
bet extẽdi.faciũt ea q̃ dicta ſupꝛa.v.irregularitas.
ſ.§.2.Facit etiã glo.i.c.ſi qs uiduã.di.50.i.v.ut cõ
ſilio. Ex his patet quid dicẽdũ ſit qñ quis habet ra
tũ ſolũ coꝛde.nec oſtẽdit aliqd ſignũ exteri⁹.ex quo
poſſit apparere ꝙ ratũ habuerit. Roſella.n.dicit ꝙ
quo ad deũ eſt irregularis.iuxta nõ i.c.ſi qs.de ſen.
exc.li.6.ſꝫ melius dr ſimplr ꝙ nõ ẽ irregularis. ſed
peccat.quid quãdo placet i mẽte ⁊ poſſet cũ libera/
re ſupꝛa.v.irregularitas.ſ.§.2°.
¶ Quid de plato q mandat ſuũ ſubditũ quãtũcũqꝫ 8
deliqrit icarcerari cũ tali afflictiõe ꝙ i paucis die/
bus moꝛiť.R.ſm Jo.de lig.i cle.2ᵃ.de Pe.⁊ re.ꝙ ẽ
irregularis. unde dicit ꝙ carcer nõ debet eẽ nimis
crudelis.nec debet tñ uita coꝝ attenuari ꝙ in pau/
cis diebus uериſimilr moꝛiať.ſꝫ pane ⁊ aqua ſuſten
tari.ſicut habeť in.c.nouimus.de uer.ſig.Sequitur
Pa.i.c.cũ nõ ab hoie de iudi.⁊ ratio eſt qꝛ excedit
modũ ad hoc eſt tex.i.c.ad audiẽtiã:⁊.c.cũ uolũta
te.de ſen.exco.ſi tñ faceret ſm oꝛdinẽ ſm modũ ſue
regule nõ credo ꝙ icurrat.
¶ Quid de iquiſitoꝛe.qui ſcit ꝙ cũ ꝓnũtiauerit talẽ 9
eẽ hereticũ tradẽdo eũ bꝛachio ſeculari occideť.R.
ꝙ nõ eſt irregularis. ſm Hoſti.i.c.ad audientiam
de homi.⁊.23.q.8.legi. ⁊.q.5. ſi audieris. Sed qd
ſi poſtqꝫ hereticus eſt traditus iudici ſeculari:⁊ ipe
iudex nõ exeqtur ſententiã. vtrũ iquiſitoꝛ ſine irregu
laritate poſſit iſtare ut iudex ſecularis combureret
ipm hereticũ.R.ad hoc.d. Felinus i.c.ad abolẽdã.
de here.i ſi.qꝛ non qꝛ pꝛohibeť ſolum inquiſitoꝛi ꝙ
nõ per ſe exequať : ⁊ hoc ſm cum nõ eſt tactum ab
aliis.vide infra.c.c.§.15 .
¶ Secũdo icurritur irregularitas. uerbo.ſ.cõſilio. 1
Si.n.ex ꝯſilio alicuius ſequať moꝛs. fit irregularis
d.c.ſi quis uiduã. Et reſponſione.perſuaſiõe:⁊ ap/

probatiõe. Ubi notãdũ q̃ ɔsiliũ põt eẽ duplex.s.de
morte: ⁊ causa mortis.si p̃ mõ vel iminet casus de
p̃senti.puta q̃ aliqs iudex petit ɔsiliũ.vtrũ Petrus q
est i carcere pro tali crimine debeat suspẽdi.vel vtrũ
debeat iterficere inimicũ suũ.vel filiũ:⁊ tũc si dat cõ
siliũ de morte ⁊ sequat̃ ẽ irregularis.ad hoc est tex.
d.c.si qs viduã:⁊ Hosti.in.c.ex litis de exc.prela.⁊
Pa.i.c.p̃.d̃ fur. Si aũt vult i isto casu euadere irre
gularitatẽ respõdeat sm̃ q̃ dictũ est supra.e.c.§.4.
Si vero nõ iminet casus de presenti puta q̃ quis q̃
rit vtrum latro debeat occidi.sm̃ leges:⁊ similia:⁊
tũc sm̃ predictos doc.nõ icurrit.vnde etiã princeps
qui facit leges de morte latronis nõ est irregularis.
Quid de eo q ɔsuluit i genere q̃ adulteri sunt suspẽ
dendi.vel aliq aliis:⁊ nõ est verũ d̃ iure.R̃.sʒ Rod.
q̃ si reputabat̃ doctus:⁊ nõ errauit in apicibus iu/
ris. sed in iure claro: ⁊ certo ⁊ ex hoc iudex ex suo
officio aliquẽ iterficeat est irregularis.alias secus.vʒ
si nõ iminebat presentialiter vel si ɔsuluit id in quo
sunt ɔtrarie opiniões vel nõ reputabat̃ doctus. tũc
nõ icurrit sm̃.e. Si vero sit cõsiliũ nõ i morte. sʒ in
causa mortis tũc vel cõsiliũ dolosum.puta q̃ itẽdit
mortẽ vt si quis consuleret alicui vt emat vel faciat
balistã credens q̃ p illã iterficiet inimicũ.tunc si se/
quat̃ semp est irregularis per.d.c.si quis viduã. si/
ue causa mediata siue imediata.vel est cõsiliũ non
dolosum.puta q̃ nõ cogitat de morte vel ɔsulit sm̃
iura ⁊ similia:⁊ tũc vel iminet casus p̃sentialiter il
lius cause super qua dat cõsiliũ vt q̃ petit cõsilium
vtrũ debeat aggredi castrũ vel mouere bellum vel
emere gladiũ ad sic faciendũ ⁊ similia vel nõ imi/
net.si secũdo mõ nõ icurrit:ar. a fortiori.s.quando
dat cõsiliũ super mortem vt supra imediate.si vero
iminet tũc vel est causa mediata vel imediata si pri
mo mõ vt i exemplis datis vel erat verisimile q̃ de
beret sequi mors ⁊ sic sit irregularis q̃ debebat co/
gitare:⁊c̃.potest tamẽ ortari ad belandũ i bello iu/
sto nõ vero ad occidendũ.de quo ifra.v.irregula/
ritas.3.§.20.secus si non erat verisimile. si vero fuit
causa imediata ⁊ iminebat p̃sentialr̃ puta ɔsuluit
vt proiiciat lapidẽ.vel iactum baliste vel ad expo/
nendũ se pro patria:⁊ similia:⁊ tũc iterũ dupliciter
vel erat istud cõtra infideles vel cõtra hereticos vel
pro defensiõe fidei ⁊ in istis casib⁹ p̃ Jnno.⁊ Hosti.
non icurrit idem tenet.d.ar.s.3°.ti.24.c.2°.§.p̃.Idẽ
dicit Rosella .v.homicidiũ .2°.§.7.⁊.8. de hoc est
tex.23.q.3.c.pro mẽbris:⁊.e.ca.q.8.c.omni timore.
si vero erat cõsiliũ pro defensiõe patrie.vel pro iu/
stitia.vel pro oppressis.vel aliis que nõ sunt p cau/
sa fidei.tũc erit irregularis sm̃ Jnno.i.c.ad audien
tiã vide ifra.e.c.§.15.Pan.i.d.c.ad audientiã dicit
q̃ dictũ Jnno.quãdo datur ɔsiliũ super causa ime
diata debet itelligi de causa iniusta. secus de causa
iusta puta qñ exponit se p patria ⁊ tũc nõ icurrat.
Sed tũc videt̃ ɔrietas ideo dic vt supra.s.quãdo imi
net presentialiter vel quãdo est de fide ⁊ sic ɔcorda. 11
Accipe breuiter cõclusiones q̃ tangũt̃ i p̃cedẽti.§.
Prima dãs ɔsiliũ supra morte quãdo iminet casus
⁊ sequit̃ mors est irregularis. Secũda qui dat cõsi
liũ supra morte vbi nõ iminet p̃sentialr̃ nõ ẽ irregu
laris per iura ⁊ doc.vbi supra nisi dolose cõsulat.s.
vt sequat̃ mors. Tertia q dat ɔsiliũ dolosuʒ supra
causa mortis siue sit mediata siue imediata est irre
gularis.d.c.si quis.Quarta q dat ɔsiliũ non dolo/
sum super cã homicidii q̃ nõ iminet presentialr̃ non
est irregularis a fortiori. Quinta q dat cõsiliũ non
dolosuʒ sup cã mortis mediata ⁊ ẽ verisimile q̃ de
beat sequi mors est irregularis.Sexta q dat ɔsiliuʒ
supra cã mortis mediata i qua nõ est verisimile q̃
sequat̃ mors etiã si imineret p̃sentialr̃ nõ ẽ irregu/
laris.Septima q dat ɔsiliũ non dolosuʒ sup cã ime
diate ⁊ p̃sentialr̃ iminẽte i aliis q̃ nõ sunt pro cã fi/
dei est irregularis.Octaua q dat ɔsiliũ nõ dolosuʒ
super causa imediata mortis ad defensionem fidei
non icurrit infra.e.c.§.15.
Queritur qd dicendũ de eo q ɔsuluit amico suo vt 12
iterficeret aliũ:⁊ p illud ɔsiliũ iterfectus est iste q de
bebat aliũ occidere:⁊ p̃ vr̃ q̃ non sit irregularis q̃
nõ ɔsuluit i mortẽ illius q fuit iterfectus:⁊ sic nõ vr̃
comisisse homicidiuʒ. Jnno.⁊ Hosti.ɔcludunt.q̃ si
verisilr̃ iste poterat occidi ab iuadẽdo tũc ẽ irregu/
laris.q̃ debebat cogitare hoc posse euenire.secus si
cessaret illa p̃sumptio seu verisilitudo. vt q̃ ille cui
datũ fuerat ɔsiliũ erat lõge fortior. vel silr̃. sed Jo.
an.i.c.si.e.ti.li.6.tenet ɔriũ p tex. illũ ⁊ h° seqt̃ Pa.
i.c.ad audiẽtiã.e.ti. Nam i oi casu iste icurrit tãq̃
dãs operã rei illicite ⁊ cogitare debuit:⁊c̃. Nam si
mãdo vel ɔsulo vt titius verberet̃ ⁊ iste mãdatari⁹
excedit fines mãdati interficiẽs. ego teneor q̃ p̃stiti
cãʒ propinquã morti vt est tex.i.d.c.si.ergo fortius
qñ dedi ɔsiliũ ad mortẽ p illũ tex. Idẽ dicẽdũ i ca/
su nr̃o si ɔsuleret vt occideret ⁊ iuadẽs fuisset occi/
sus vt tũc ɔsulẽs sit irregularis tãq̃ dans operã rei
illicite hec Pa.in.d.c.ad audientiã.
Itẽ q̃rit̃ qd si ɔsului amico vt occideret aliquem 13
inimicũ suũ ille i ɔtinẽti nõ fecit. sʒ lõgo tẽpore iter
posito. Jnno.ɔcludit q̃ ɔsulẽs ẽ irregularis q̃ debe
bat ɔsiliũ reuocare:⁊ si putabat amicũ suũ nõ obtẽ
paturũ i reuocatiõe.debebat h° itimare illi ɔ quẽ ɔsu/
luit. vt sibi caueret: alias nõ euadit irregularitatẽ.
dʒ tñ bono mõ itimari puta nõ noiando p̃sonã:⁊c̃.
Itẽ q̃rit̃ de illo q ɔsuluit ⁊ anteq̃ seq̃ret̃ effect⁹ pe/ 14
nituit.R̃.sm̃ Jnno.q̃ si sine fictiõe reuocat nõ ẽ ir/
regularis.vt dictũ ẽ.s.de mãdãte.e.c.§.1.alias sec⁹
tñ plus req̃rit̃ i ɔsilio q̃ i mãdãte sʒ Jnno.vt i.§.p̃
cedẽti.⁊ q̃re plus req̃rat̃ i ɔsilio q̃ in mãdãte.s.qñ
credit q̃ nõ debeat obtẽperare est. q̃ ille cui consu/
lit̃ agit pro se ⁊ ideo plus requirit̃ ad remouẽdum
effectũ consilii q cõcernit ipm operantẽ.sed manda
tarius agit pro mãdãte:⁊ ideo sufficit q̃ sibi cõstet

13 ¶ Quid de eo q nō reuellat tractatū homicidij. R. Pa. i. c. petrus. de homi. i fi. dicit q Inno. refert opi niones: et videt cōcludere q si verisilr presumebat eos obtēperaturos sue prohibitiōi et prohibuit nō tenet ad reuelādū. ar. optimū. i. d. c. petrus vbi nihil dr de re uelatiōe tractatus sz tm ponderat prohibitio secus si crederet opo. Alij dnt idistincte q nō tenet reuela re satis. n. ē cū prohibuisse nā nō pōt sibi homicidiuz iputari nec quo ad volūtatē nec quo ad factuz Jo. an. dicit posse distingui an dolose tacuerit an nō. vt p casu iputet sibi. 2o nō: ar. i. c. q̃sito. d sen. exc. qd pla cet Pa. sz cōsiliū ē bz Pa. vt reuelet nā pp opiniōes de qbus. s. saltē in foro aie reputaret culpabilis hec Pa. hoc tn vltimū vr valere q ad petm. sz quo ad irregularitatē si iste nō dedit cōsiliū vel auctoritatez nec aliqd opatus ē. nullo ē irregularis qd pz q: tā Pa. q̃ Jo. an. in. d. c. petrus et alij doc. silr Rosel la. v. homi. 4. §. 15. et Angelica. v. homi. p. §. 19 solū loquūtur de homi. nou de irregularitate facit qd dr. s. v. irregularitas. p. §. 5. Sed qd dicēdū ad quēdā casum arduū q accidit Ferrarie circa. 1505. annū. venit. n. ad me: tūc morā trahētē ibidē p cō fessore Illustrissimi Ducis Herculis: qdā notarius dicēs q qdā armiger reuelauit sibi q vellet nocte sequēti iterficere vxorē suā eo q haberet illā suspectā de adulterio: et dixerat sibi q teneret illum secretuz alias iterficeret eū. Petiuit. n. cōsiliū ab illo notario quō deberet facere ne bona sua cōfiscarent. Iste igit notarius q̃siuit a me qd agere deberet an teneretur hoc reuelare. Ego aūt subito respōdi q nō tenebat exponere se piculo mortis pp vitā alterius. imo posset iterficere iuadentē se qñ nō posset alr vitā ppriā cō seruare. i de. vnica. de homi. de quo. s. v. irregulari tas. p. §. 5. Cepi aūt itra me cogitare q possez icur rere aliquā notā irregularitatis. vñ volui mutare cō siliū dicēs q mihi manifestaret illā psonā: et iré ad pncipē vt puideret. ipe aūt notarius q: itellexerat q nō eēt obligatus. dixit q nolebat mihi dicere. ex quo nō tenebat: et sic iterfecit eaz nocte sequēte. q̃rit igit vtrum ipe notarius et ex pñsequēti ego ex cōsilio da to icurrimus aliquā notā alicuius pene. R. p. quātū ad irregularitatē teneo p certo q nō. tuz q: fuimus solū i nō faciēdo: et isto mō nullus icurrit. vt dictum est. s. v. irregularitas. p. §. 5. tū et q: fm oēs opinio nes q̃ i. d. §. 2o. sunt recitate. nō tenet obuiare cuz sui piculo. tū. 5. q: nō dimisimus obuiare ex dolo. tum 4. q: nō ē expressuz i iure. Quātū aūt ad petm vr q ipe notarius teneret exponere ppriā vitā corpora lē p vita spiritali illius mulieris. Nā plus tenemur diligere aiaz pximi q̃ propriū corpus fm ordinez charitatis. d quo dictū ē. v. epo. §. 5. verisilr. n. erat q illa mulier eēt idisposita: et sic erat i piculo salut sue. vñ vr q tenebat eā auisare vt saltē se dispone ret: et ex pñseuēti dedissez malū cōsiliū. hoc aūt ē val de durū: et cōtrariū ē magis pbabile. s. q nō teneretur ad rōez dico q q̃uis vnusquisqz teneat magis p ximū diligere q̃tū ad aiaz q̃ seipm q̃tū ad corpus tn nō erat tūc clarū q illa nō eēt bene disposita. Itē q qñ videret se occidi nō disponeret vel q ad aui sationē deberet se magis disponere. vel q si nō iter ficiat nūc q erit melius disposita alias qñ moriet. De me aūt vr potuissez i pñc melius cōsulere. s. cō sulendo illi notario vt mihi vel pncipi reuelaret et poneret cautella: etc. credo q sic. sed hoc nō fuit ex dolo. sed ex icōsideratiōe: etc.

¶ Licitū est platis ob defensionē rex ecclesie vel fi dei iuocare cōtra violētos brachiū seculare et ortari ta les nō qdē vt occidāt vulnerēt vel mutilent. hoc. n. eēt directe ad homi. pcurare. sz cū ptestatiōe q nō q̃rit penā sanguinis sz vt ecclesiā vel patriā liberēt et terrā ab ifidelib' occupatā reducāt. et ad clericos ptinet disponere et iducere alios ad bellandū legiti ma bella: et lz nō debeat exercere bella manu ppria pōt tn iterēe et iuste pugnātibus spiritualr subueni re suis exortationibus: et orōnibus: et alijs spirituali bus subuētionibus: et etiā corporalibus pōt etiā in quisitores mādat vt reducāt tales hereticos ad car ceres. vel filia et sup hc ecclesia facit remissiōes ma gnas: et lz hinc inde multi occidātur nō est plato vel iquisitori iputadū. imo peccarēt nisi cōtra tales se op ponerēt. 23. q. 5. de occidēdis: et. c. cū. q. 8. c. igit. c. sci re. c. oi. c. hortatu: et. c. pridē. 14

¶ Utrum occidēs p defensiōe rex fic irregularis vel p recuperādis. R. b Pa. i. c. significasti. el. 2o. d homi. q sic. c. suscepimus de homi. et nō glo. 23. q. 3. i prin. pōt tn saluare ipas nō occidēdo neqz mutilādo cū moderamine tn. i. c. oli. el. p. de resti. spo. Unde quod nō Pa. c. 2o. eo vbi pbat ex tex. q nō lz iterficere vel mutilare seu ad seuā pcurrere pro defensiōe rerū so lū. etiā nō lz occidere furē nocturnū q: tex. ibi loquit copulatiue. s. p psona et rebus. d. c. 2. quō fm iura ci uilia liceat occidere p defensiōe rex vide. v. homici dium. §. 8. et. 7. et. v. bellū. §. 3. pōt igit sic cōcludi q: vel est p defensiōe psone mee et tūc si est cū modera mine: etc. nō incurrit aliquā penā et si occidat vel ē p defensiōe alterius psone et tūc icurrit irregulari tatē si occidat vel mutilet nō icurrit tn aliā penam vel est p defensiōe rerū et tūc vel sunt necessarie ad vitā et tūc est eadē rō de rebus et psonis vel nō sunt necessarie et pōt cū moderamine defendere. sed oc cidere vel mutilare non potest. 15

¶ Quid si violētia iferat psone soluz vel persone et rebus simul. R. siue clericus siue laicus qñ pōt fuge re vel euadere si occidat vel mutilet est irregularis fm aliquos. qdā tn tenet q post p actā pniaz pote rit i susceptis ordinibus ministrare sine dispēsatōe. sz nō ascēdere ad maiores et ita itelligit. c. d his de clericis. 50. di. Si aūt aliter nō pōt fugere nec euadet nisi mutilet. vel occidat sic licite tā clericus q̃ laic' pōt occidere vel mutilare sine pena irregularitatis. 16

in de. vnica. de homi. ꝛ sine oī pctō. ß Jo. de ligna. i tra. de iusto bello. facit. c. oli. cl. ß. de resti. spo. vnicuiqꝫ. n. vi vi repellere lꝫ cū moderamine iculpate tutele. c. iuo nāle. di. 1. sꝫ qd si pōt euadere solū mutilādo ꝛ occidit. ßꝛ. ꝙ ē irregu. q: ē i culpa ß L apū. sꝫ Car. i. d. de. tꝫ ꝛ veri⁹ ꝙ nō q: qꝛ ad irregu. ꝑficaꝛ.

17 ¶ Quid si iterficit ꝓ defensiōe ꝑsone alterius quaꝫ alr nō poterat saluare. ßꝛ. ꝙ lꝫ hoc possit sine omni pctō qꝛ volebat iniuste talē ꝑsonā interimere tñ est irregularis vt nō i. d. de. Ad ista q̄ sunt i isto. quatuor. §. ꝑcedētibus nō. d. ar. flo. 3ª. ti. 29. c. 2. §. 2. ꝛ. ō. ꝟ. homi͞. §. 7. ꝛ. 8. ꝛ. ꝟ. excoi͞. 5. casu. ß. §. 2. ꝛ se.

18 ¶ Quid de eo q videt exercitū veniētē ad obsidendū castrū itrausit se itra castrū: ꝛ cum ipugnaret ab aduersario ꝛ quasi necessitate ineuitabili cōpulsus nō valēs fugere aliquē interficit. an sit irregularis. glo. i. c. de his. 50. di. dicit ꝙ est irregularis. q: ista necessitas fuit euitabilis. poterat. n. exiuisse castrum añ aduentū inimicoꝝ: ꝛ iō fuit culpabilis. quidā limitāt qñ ꝓpria volūtate se igessit. in illud castrū. secus si domiciliū. vel res suas ibi habuisset quas seruare volebat q: tūc si necessitate ieuitabili iterficeret vt dictū ē nō icurreret idē credo qñ nō fuit verisile probabiliter ꝙ deberet occurrere talis necessitas. q: nō erat tunc necesse tale quid cogitare.

19 ¶ Quid de illo qui dabat operā rei illicite puta inuētus ē i domo cū vxore: ꝛ nō potens alr euadere occidit. vꝫ͞ sit irregularis. dubiū facit q: dabat opā rei illicite ꝛ sic videꝛ ꝙ icurrat huius opinionis est Asten. dicēs. ꝙ nō remouit ea ex quibus sequiꝛ homicidiū ꝛ dedit opā rei illicite. c. sepe. di. 50. de dormiēte. furioso ebrio ꝛ puero. ō. ꝟ. irregularitas ß. §. 5. posset ēt dici ꝙ si occidit aliū volētē iniuste se occideꝛ ꝙ nō icurrit sec⁹ si iuste q: habebat iustū bellū

20 ¶ Sed qd si fuga erat sibi vituposa ꝛ addedecus ꝛ si nō ad piculū ꝑsone ꝛ pp hoc non fugit ꝛ sic occidit Pe. de Ancha. nō credit ꝙ euadat irregularitatē qd̄ vꝫ veꝝ ß ar. s. q̄uis Jan. dicat ꝙ euadit.

Irregularitas. 5ª. que sequiꝛ ad homi͞ qd̄ fit

1 ope seu facto. d. iuribus. si qs viduā: ꝛ. c. si. ꝺ cle. pug. i duello qd̄ fit trip͞r. s. necessitate. causalitate. ꝛ volūtate. homi͞. necessitate est triplex q: aut necessitas ē iuincibilis aut euitabilis. si igiꝛ occidat aut mutilet necessitate iuitabili. i. ita artat⁹ vel angulatus ꝙ nec fugere nec clamare nec alr pōt se iuuare nisi occidat. nō ē irregularis. d. de. vnica: ꝛ de istis. s. defendēte se. puero. ebrioso. furioso vel dormiēte vide. ō. ꝟ. irregularitas. ß. §. 3. ꝛ. 5. pro defensione. ꝟ. irregularitas. 2ª. §. 14. vsqꝫ ad. 27.

1 ¶ Necessitas euitabil. i. homicidiū casuale fit multis modis ꝛ ad hoc valēt regule q̄ posite sunt. ō. ꝟ. irregularitas. ß. §. 3. ꝛ. 5. pro isto tñ. c. ponūtur aliq̄ regule. Pª qñ aliqs dat operā rei licite: ꝛ adhibet diligētiā ꝓbabilē. nullā irregularitatē icurrit ex homi͞ secuto. puta repabat domuꝫ ꝛ posuit signa añ cā ꝛ clamauit añq̄ ꝓiceret tēpore cōgruēte ptr̄seūtibus. vel icidit arborē ꝛ cecidit i partem ꝯ cōeꝫ extimationē. vel pulsabat cāpanā ꝛ cecidit: ꝛ si. sua. c. dilectus filius: ꝛ duob⁹ sequētib⁹: ꝛ. c. ioānes. ꝛ. c. vltimo. rō q: nō possum⁹ oēs casus fortuitos puidere.

Secūda regula si dabat operā rei licite ꝛ fuit i culpa vel nō adhibuit debitā diligētiā est irregularis. vñ ß Hosti. ꝓbabiliter q mittit pueꝝ ad aquādū equuꝫ monēs ꝙ caueat de fluuio: ꝛ tñ est submersus. iudicaꝛ culpabilis. q: cogitare debebat de puero periculoso. sic ēt dyaconus q non remouet falcē q̄ accitus erat cū sciret ludi ꝯsuetudinē. s. ꝙ vnus eqtat aliū. c. cōtinebaꝛ. debebat. n. cogitare piculū: ꝛ sacerdos q non remouet gladiū a corrigia qua verberat: ꝛ ē. c. ad audiētiā. c. vꝫ͞ aūt pp culpā leuissimā icurrat. ō. ꝟ. irregularitas. ß. §. 4. Tertia regula ille qui dat operā rei illicite. dato ꝙ ꝑter oēꝫ eius volūtate eueniat homi͞. vel mutilatio: ꝛ adhibuerit oēꝫ diligētiā ē irregularis. vñ si clericus exercitatiōe vel venatiōe iaculū mittit ꝛ casu occidit nō excusaꝛ. q: talia opa sunt sibi ꝓhibita. c. clerico. 50. di. ꝛ. c. petitio: ꝛ c. tua nos. ß. ßꝛ. de homi. ꝛ. s. Tho. 2ª. q. 64. arᵒ. 8.

¶ Queriꝛ de eo q ipdiꝛ i aliū ꝛ ille alius moriꝛ vel de eo q declinās illū q eū volebat ꝑcutere ꝛ ꝑcussus est alius ex tali declinatiōe: ꝛ occisus. ßꝛ. ß Ug. in. c. sepe. 50. di. nō ē irregularis nisi i fraudē fecerit. 1

¶ Quid de ludēte cū alio q a casu occidit sociū. ßꝛ. ꝙ si ludebat cū ꝑsonis qb⁹ erat licitū ꝛ ludo licito ꝛ verisilr ex cōdictiōe talis ludi casus euenire nō debebat. nō ē irregularis. vtꝫ i. c. latoꝝ. de homi. vbi clericus ludēs cū clerico ludo licito. ꝙ lꝫ vnus ipoꝝ alterꝫ accipiēs ꝛ ꝑsternēs ad terrā cultellū sibi ifixit: ꝛ mortuus ē: ꝛ tñ ꝓstratus nō ē irregularis q: cōdictio ludi nō erat ꝓsternēdi: ꝛ iō nō fuit iculpa lꝫ ꝓsternēs forte eēt iculpa si ꝟo nō ꝯsiderauit ꝯdictionē ludi ex quo tale qd̄ euenire poterat erit irregularis. vt i. c. ꝯtinebaꝛ. c. vbi volens eqtare sup sociū q habebat falcē i latere occisus ē: ꝛ socius ē irregularis. q: ꝯdictio ludi erat vt q tetigisset baculuꝫ alterius sup euꝫ eqtaret: ꝛ iō debebat deponere falcē. ex quo ludi ista erat cōdictio si tñ ꝓhibuisset. ne eū eqtaret. tꝫ Pa. i. d. c. ꝙ nō eēt irregularis. Hosti. tñ ꝛ alij tenēt ꝙ ēt pp ludi cōdictionē. q: potuit euenire: ꝛ q̄uis angelica dicat opinionē Pa. eē veriorē. tñ ipse Pa. nō firmat pedē: ꝛ vt ipemet dicat: glo. multū pōderat ꝙ cū laico ludebat: ꝛ iō hoc solū fecisset eū culpabilē. ß glo. Cōclude igiꝛ ꝙ si ludus nō erat sibi ꝓhibit⁹ ꝛ adhibuit sufficiētē diligētiā cogitādo q̄ cogitaꝛ debebat nō icurrit. alias sec⁹ p quā regulā q̄ posita ē. ō. c. ß. §. 3. ꝛ p pᵐ͞ regulā i isto. c. §. ß.

¶ Quid ꝺ eo q isequēs aliū ꝓiciēdo lapidē. vel minādo: ꝛ ille fugiēs ex fuga cecidit ꝛ mortu⁹ ē. ßꝛ. ꝙ ē irregularis ßꝫ. d. ar. s. 3ª. ti. 29. c. 2. §. 3. Intellige sm Angelicā. ꝟ. homi͞. 2ª. §. xj. si fugiēs timebat ꝺ graui malo sibi isligēdo nisi fugeret. secus si de laui: ꝛ 4

cū ludi.hec ille.sʒ qd si isequēs faceret cā ludi ꝛ nō faceret signa magne offensiōis ꝛ ipe fugiēs decep⁹ timeret magnā offensionē.videreť tūc sm āgelicā ꝙ ꝓsequēs eēt irregularis.qđ nō vr:ꝛ iō dic melius sʒ Pa.i.c.exbita.c.ꝙ si qs ꝓiciat lapidē ꝛ aliū pcutiat dūmō pcussio nō possit eē grauis: ꝛ ali⁹ ne pcutiať fugiēs cadat:ꝛ occidať nō erit irregularis vel si ꝓiceret lapidē a remotꝭ ꝛ ali⁹ timēs fugeret ꝛ corruēs interiret sīlr nō ē irregularis:ꝛ sic itelligiť tex.d.c.exbita.secus sit vt grauiter pcuteret vel ia/ctus potuisset grauē pcussionē facere.nisi alius fu/gisset q: tūc noxius eēt ludus : ꝛ sic itelligiť ar.s.de/ceptio igiť fugiētis nō facit culpabilē isequētē. nisi forte esset in dolo ver.excōicatio.5.casu.ꝓ.§.42.

5 ¶ Quid de clerico q rixā facit supuenientib⁹ ei⁹ ami cis occiderūt eū.cū q° rixabať.R.ꝙ ē irregularis in .c.petr⁹.c.limitat Pa.si rixā illicite exercebat alias nō.q: si fuit sine culpa.factū alioꝝ nō dʒ sibi iputa/ri.c.significasti.d.2°.c.limitat ēt Hosti.i.c.ad audiē tiā.c.si nō ꝓhibuit q̄̄ potuit.dič ēt Pa. i.d.c.petr⁹ ꝙ tale homi.̄ iputať clerico vbi amici vel ꝯsangui nei ei⁹ iterfecissent inimicū illi⁹ clerici. secus si supue nissent inimici ipius clerici ꝛ iterfecissent aliquē de parte ipi⁹ clerici q: tūc homi.̄ factū p illos non sibi putať rō diuersitatꝭ q: ꝓ casu homi.̄ comissū fuit intuitu illius clerici sʒ .2°.casu fuit comissū pp inimici tiā q̄ erat iter illos.vbi nō ꝙ factū amicoꝝ seu con sanguineoꝝ iputať ad irregularitatē ꝛ sic caueāt a rixa . aut Pa. si iťiť nō fuit iculpa rixādo ꝛ adhi/buit diligētiā ꝓhibēdo nec itēdebat mortē.nō icur/rit.alias secus p.5.regulā q̄ poniť.ō.℣.irregulari/tas.ꝓ.§.3.ꝛ hic.in isto.c.§.ꝓ.

6 ¶ Quid de pře.mřo.vel dño. q cā discipline verbe/rāt filiū.suū.ł discipulū. q ex illa pcussiōe iterijt.R. āgelica.℣.irregularitas.ꝓ.§.9.dič ꝙ ē irregularis qñ ex illo vulnere.ar.c.ꝑsbiteꝝ:ꝛ.c.ð cetero:ꝛ.c.ad audiētiā.c.sʒ Rosella.℣.homi.̄.3°.§.ꝓ. meli⁹ dicit ꝙ si isti adhibuerūt diligētiā debitā.puta remouē/do gladiū a corrigia.c.ad audiētiā ꝛ nō pcussit in capite ꝛ nō excessit modū i pcutiēdo nō ē irregula/ris.Manifestū ē.n.ꝙ tales sʒ Pa.i.d.c.ad audiē/tiā.i.pñt modeste verberare:ꝛ pʒ p gñralē ꝯsuetudi/nē:ꝛ sic nō dāt opaʒ rei illicite: ꝛ adhibēt diligen/tiā:ꝛc̄.vt ꝓsupponiť.g° p. 5ᵐ regulā.ō.c.c.§.ꝓ.non sunt irregulares.nec obstat.c.si qs iratus.15.q.i.q: sʒ glo.loqť i eo q excessit sīlr.c.ꝑsbiteꝝ.loqť de eo q excessit p doc.ibi:ꝛ eodē mō dř ad sīlia. secus eēt ð eo q dedit operā rei illicite vel fuit i culpa ꝛ nō per/cussit lectalr ꝛ p icuriā decessit q: esset irregularis. ar.c.petrus.c.ꝓxor.ar.f.ꝛ q̄uis parētes teneāť pro culpa leui de morte filioꝝ.vtʒ i glo.si. de his q.ppā si.occi.vbi dať eis p graui culpa pnia.7.vł.5.ānoꝝ p leui vero.3.ꝛ si nulla culpa ꝑcessit nō teneť.tñ sʒ Pa.i.c.q̄situ.ð pe.ꝛ re. p leuissima culpa nō icur/rūt irregularitatē:ꝛ max͡ sʒ Rosel.vbi culpa comit/tiť p omissionē.vñ Pa.ibidē sic ait.nō sacerdotē i currere irregu.ex lata culpa ad homi.̄ comissa vñ q̄tūcūqʒ delictū sit occultū dʒ ꝑpetuo abstinere ab altaris misterio ꝛ sic q̄̄ ad irregu.lata culpa eqpa rať dolo vt hic nā studiosa negligētia eqparať do lo:ꝛ iducit irregu.ꝛ dř studiosa negligētia lata cul pa.q: vr quodāmō affectare delictū ex tāta negligē tia.pone ex̄.i parētib⁹ collocātib⁹ ifantē triū men/siū i medio coꝝ. q postea repiť oppressus.vñ nō ꝙ leuissi⁹ culpa i homi° nō iducit irregu.ꝛ ꝓcedit tex. si sine tactu :ꝛ sine alia ꝑparatiōe homi.̄ itcruenit hec Pa.ꝛ sic pʒ qd dō̄ de pře repiēte filiū prope se mortuū de ista leuissi⁹ vide.ō.℣.irregu.ꝓ.§.q.vñ si tenēt pueꝝ i cunis ꝛ repiūt mortuū nō ē irregularis d.c.q̄situ. Quid si pcussit nō letalr ꝛ ꝯualuit ꝛ po/stea recidiuauit.R.ꝙ si pcutiēs nō dedit opaʒ rei il licite.vel nō fuit i culpa excedēdo.vel nō adhibēdo diligētiā:ꝛc̄.nō ē irregu.p relaʒ gntā allegatā:ꝛ.c. exbita si āt dbit opaʒ rei illicite vel fuit i culpa si ēt pcussit nō letalr:ꝛ ꝯualuit ꝛ recidiuauit.tūc dicit.d. ar.f.ꝙ vulnerās ē irre.ēt si mortu⁹ sit p ipitiā medi ci.vel icuriā:ꝛc̄.ꝛ ēt vuln⁹ñ fuit mortale ar .d.c.pe trus:ꝛ rō ē q: fecit aliqd ad mortē:ꝛ fuit culpabil. sič si qs adderet nouū vulnus morituro.glo. est ad h° i.c.si.15.q.2.ꝛ.c.ꝑsbiteꝝ.c.hāc ꝯ̄ seqť Rosel.℣. homi.̄.3.§.8.q: cā semp sufficit alť glo.d.c.ꝑsbiteꝝ Angelica.℣.irregu.ꝓ.§.r.limitat qñ fuit sine culpa aliq̄ ipi⁹ pcussi.q: tūc vr mors seq ex ꝓ vulneř si ℣o post ꝯualescētiā seqť aliq̄ culpa ipi⁹ pcussi vel medi ci tūc vr seq mors ex illa culpa : ꝛ nō ex ꝓ vulnere ꝛ nō vr prim⁹ pcutiēs irregu. Rosella vero vbi.ō.fa/cit additōeʒ ꝯ̄ āgelū dicēs ꝓ ꝙ sʒ medicos nūq̄ ap pellať recidiuā nisi habeat originē a p°.2° dicit ꝙ sʒ supueniat alia cā sine q̄ ifirm⁹ nō eēt mortu⁹ tñ stat qadhuc ifligēs p̄̄ vuln⁹ fieret irregularis.qđ ꝓbat pone.n.ꝙ aliqs vulnerauit aliū q tñ sanat⁹ post mo dū fuit ex illo vulnere sīlr sanatus fuit a febre q̄ illi vulnerato supuenerat ex illo vulnere adhuc pp dictū vulnus ꝛ febrē remāsit dbilis postmodū supuenit fe bris ex alia cā vel aliud vuln⁹.certū ē ꝙ illa debili/tas adiuuat:ꝛ sic vuln⁹ p̄̄ remanet i cā:ꝛ ex q° dedit cāʒ rei illicite vel fuit i culpa teneť de oi casu ide se/cuto ꝛ sic ē irreg.ꝛ p.d.glo.d.c.ꝑsbiteꝝ.q: cā semp suffuit ꝛ p certo h dtermina⁹ Rosel. vr magis ꝯfor mis dict.d.ar.f. q̄ determina⁹ āgeli ꝛ iō sequēda. ꝯsonat ēt magis iurib⁹ alť. Rosella ℣o nō respōdet ad.c.ꝑterea alť p āgelū sʒ pōt respōderi ꝙ.d.c.ꝑte/rea loqť sʒ Pa.ibidē qñ ē certū ꝙ p̄̄ vuln⁹ suffuisset i cā ł ñ.ł q̄to tpe dič Pa.ꝯmittēdū ad arbi.̄ iudicis

¶ Quid ð ꝑsbitero mittēte pueꝝ ad aquādū equuʒ monēs vt caueat a flumine ꝛ tñ submersus ē.R.sʒ Hosti.hāc ꝑsbiteꝝ eē culpabilē sic sacerdos qui nō amouit cultellū a corrigia cū vulnerauit famulū.c. ad audientiā:ꝛ hoc itellige quādo verisimiliter po/terat dubitari puta q: insanus est. 7

8 ¶ Quid si clericus tradat latronē iudici petēs etiā
cū ptestatiōe φ eū puniat citra sanguinis effusionē
⁊ postea occidat. R. φ ex hoc nō ē irregularis. fm
Jo.an. ⁊ de hoc ē tex. i.c.2°. de homi.li.6. ⁊ dicit.d.
ar.s. φ debet itelligi qñ nō poterat aliter habere suū
⁊ nō itēdebat mortē. s3 habere suū. secus si volūtas
erat deprauata. hoc dictū.d.ar.s. itelligerē quo ad
pctm̄. s3 nō ad irregularitatē. Idē itelligas si furez
capiat ⁊ det iudici fm limitationē pdictā.s. ptesta
tiōis. nec etiā nocet si det signa latronis ad cōuincē
dū eū.c.tua nos.co.2°.R. Ipe ēt ar.s.3ª.ti.29.c.2.§.3
ponit aliā limitationē.s. qñ nō h3 cām suspicādi φ
hoc ptingere poterat. sed Pa.i.c. postulasti.co. qrit
qd si clericus pro certo sciat φ sine sanguinis effu
siōe nō pōt debitū ɔsequi nūqd possit cū bona ɔscia
sine metu irregularitatꝭ offim iudicis iplorare. Un.
dicit φ nō. imo citius debet dimitterē suū ar.c.2.⁊.c.
suscepimus de homi. s3 hodie tene. qd̄ habet. co. ti.
c.2°.li.6. fm Jo.an. quasi velit dicere φ pmissa pte
statiōe φ nō itēdit ad vindictā sanguinis pōt pete
re iustitiā. nec iputat clerico si postea iudex secula
ris iponit penā mortis. nō tñ tenet a petiōe iustitie
desistere. dūmō pmittat ptestatio qd̄ nō p itellectu
illius.c.2.li.6. ⁊ vr satis rōnabile alias aūt daretur
mā cruciādi clericos ⁊ bonis suis spoliandi vt dicit
ibi tex. hec Pa. ⁊ breuiter q° ad irregularitatē suffi
cit sic eē scriptū i iure nouo.s.li.6.d.c.2. quo autē ad
ɔsciaz cōsiderāda eēt rectitudo eius fm quaz loqt
ar.s. Uide supra ver. irregularitas.2°.§.6.

9 ¶ Utrū clericus q cū socio latronē capit: ⁊ ligat: ⁊
postea clerico iscio. socius latronē iterficit. ne fugiat
sit irregularis. R. φ sic q2 fines licite defensiōis ex
cessit.c. suscepimus.co.ti. Sed qd de eo q pcussit la
tronē q asportabat res suas ex qua pcussiōe fugere
non potuit ex quo ab aliis postea occisus fm cōiter
doc.i.c. significasti.d.2°.⁊.c. de cetero.co.ti. ē irregu
laris eo φ dedit operā rei illicite. s3 tenēdo φ pp̄ter
defensionē rez pōt pcutere cū moderatiōe q̄uis nō
occidere. vel mutilare vt dictū ē.s. v. irregularitas
2°.§.25. ⁊ iste nō excesserit nec itēdebat mortē s3 de
fensionē rez. dicēdū ē φ nō ē irregularis. ista.n. vr
eē cā remota. s3.d.c. de cetero loqtur de propinqua
ná vt habet i.c. tua.co. clericus vulnerans grauiter
furē igressuz suam domū s3 fur postea captus sit ⁊
ductus ad officialē qui officialis mittēs clerico pre
dicto vt exponeret si qua sciret de pdicto fure iterfi
gnia nūtijs tribuēs ⁊ cultellū ⁊ sotulares quos a fu
re abstulerat si i nullo alio se impediuit s3 talis fur
occidat nō ē irregularis. g° nec a fortiori pdictus.

10 ¶ Quid de illo q vadēs ad spaciū sup eqū irrefrena
tū ⁊ ex petulātia fractis habenis occidit puerū. R.
nō est irregularis q2 nec volūtate neq3 facto occi
dit nec rei illicite dabat operā.c. dilectus.co. dicit tñ
ibi glo. Ber. φ si facile frenū potuit frangi erit irre
gularis.c. significasti.el.p.co. vel si pp̄ter eius ipeci
tiā equus lasciuiit vt Insti.ad.l.aqli.§.ipetu quoq3
vel pp̄ter eius ipotētiā. sitr si q debuit prouidere ⁊
non puidit nec facit.d.§.impetu quoq3.

¶ Quid de medico cui pter volūtatē ifirmus mor 11
tuus est in manibus seu sub cura. R. si ista quatuor
ɔcurrāt nō est irregularis. pm φ istud officiū non sit
sibi prohibitu3 exercere sic clericis ⁊ religiosis ciru
gia i.c. sicut.⁊.c. nō magno. ne cle. vel mo. 2m. si erat
peritus i arte. 3m. si exhibuit oēm diligētiā s3 artē. 4m
si isormauit de his q sunt ɔtria egritudini infirmo.
Nā istis seruatis nō iputat ei ita nō Pa. in.c. tua
nos.co. alias tenet.c. ad aures. de eta. ⁊ q̄lt. istis.n.
seruatis potius casu q̄3 culpa i hmōi psumit mors
accidere. 23.q.5. d̄ occidēdis con. Inno. Hosti. ⁊. V V.
⁊ ar.s. Pa.i.d.c. sicut itelligit etiā de clerico i mino
ribus sufficiēter būficiato caueāt ergo clerici vel reli
giosi ne artē cirugie q adustionē vel icisionē addu
cit q2 si idē sequat mors etiā sine culpa eoz. imo si
ex pietate faciāt.c. tua nos.co. icurrūt. v. medicus.
§.s.⁊.3°. qdā addūt φ ex h° pbabilr dubitāt puisse.

¶ Quid de seruitoribus vel custodiētibus infirmū. 12
q ad eoz petionē dederūt ei vinuz. vel fecerūt aliqd̄
ex quo sequit. vel accelerat mors. R. φ si ē certū φ
pp̄ter hoc accelerat mors ⁊ ipi potuerūt puidere.
irregulares sunt. secus si nō est certū fm Rosellā. nō
debēt tñ facere sibi hanc ɔsciaz φ pp hoc sint mor
tui. h V V. ⁊ ar.s. qñ bono aīo id fecerūt. nisi sit eui
dens culpa vel dissoluta negligētia: ⁊ si hñt ɔsciam
debēt deponere ad ɔsiliū boni viri. nisi ɔ pceptum
medici expressuz dedissent q2 nō excusarētur. vt nō
i.c. tua nos.co. Idē dic de vertētibus ifirmū. vñ vel
apostema frāgit vel anhelitus obturat: ⁊ suffocat.
vel fm ar.s. si custos infirmi frenetici vel furiosi di
misit eū vt iret in plateā ad ludēdum. vel alias dat
operā rei illicite: aut nimia crapula vel leuitate nō
vigilat. maxime cū eēt deputatus: ⁊c.

¶ Itē si aliqs facit aliquid. vel dicit vnde acceleret 13
mors. esto φ oio eēt moriturus efficit irregularis.
si hoc ē certū puta voluit ifirmū vt citius moriatur
dicit decapitādo vt ponat capud i cipo: ⁊ ex hoc ci
tius ponit. Itē dicat aliqs sateliti vt aptet manariā
ne plures habeat recipere ictus: ⁊ fit: ⁊ similia. hec
ar.s. ar. ad hec.c. si quis viduā. 50. di.

¶ Quid de eo q dedit aliquā cāz abortui. R. fm. s. 14
Tho. 2ª 2ᵉ.q.64.ar.8.⁊.4.di.31.i expositiōe lr̄e. si in
fans iā erat aiatus aīa rōnali ⁊ dedit cām rei illici
te vel nō adhibuit debitā diligentiā est irregularis.
con. Pa.i.c. sic. de homi. ⁊ itelligit fm.c. Pa.i.c. d̄
cetero.co.⁊.d.ar.s. de cā imediata. qñ nō itēdebat
homim secus si qreret. q2 tūc itelligit etiā de media
ta. Si vero nō erat aiatus aīa rōnali. q̄uis graui
ter peccet. tñ nō est irregularis. s3.d.s.⁊ Pa. vbi.s.
tū q2 nō erat hō tū etiā q2 prius nō vixit iō non dr̄
mori. Ex qbus patēt multe dubitatiōes. p° φ cleri
cus q ad se venire faciat pregnātē cā libidinis. si ca

dat vel aliqđ hmói ex quo sequit mors est irregularis.2° q religiosus apphēdēs mulierē p corrigiā ludēdo etiā leuiter q: dat operā rei illicite: ⁊ similibus. hec Pa.i.d.c.sicut.3°.q si maritus fratres vel similes leuiter luderēt cum pgnāte ⁊ sequit abortus nō sunt irregulares.q: psone honeste ⁊ nō dāt operā rei illicite.nec excedūt Pa.i.d.c.sic: ⁊ sic i codē facto dicit⁹ fit irregu.nō marit⁹.vel frater.4°.q puer cū vexitia faciēs strepitū ⁊ cadit mulier:⁊c. nō ē irregu. q:⁊c. Pa.i.d.c.de cetero.5° qcūqz dat aliqd mulieri vt seqt abortus ē irregu.qcūqz cā data. Itē nō q i hmói si ē dubiū vtr̄ fuerit cā vel vtr̄ fuerit aiatus dz ad cautellā abstinere.scrupulosaz tñ pscientiam iformet.6° parētes iuenientes puer̄ mortuū i lecto si fuerūt i lata culpa.vel i dolo sunt irregu. secus si ex leui vel icuria vt dicit tex.d.c.qsitū:⁊ facit ibi Pa. regulā generalē q ex leui culpa non icurrit irregu. ⁊ debet itelligi fm aliquos i culpa leui ex omissione secus i comissiōe.de quo.s.𝔳.irregularitas.p.§.4. Quidā sic dnt collocar apud se filios tenellos parētes nō debēt atr sunt in culpa.2.q.5.cōsuluisti.⁊ eis iputat homi. si sequit nisi forte ita pauperes essent q nō possent eos pānis fouere ꝯ frigora q: tunc tenēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligentiā i rdi quis nō tenerur aliqua culpa q: duobus malis concurrētibus minus eligit.13.di.nerui.⁊ iō si ē minus periculū collocare penes se q̄ atr tenere excusat hec Angelicā.𝔳.homi.ř.§.5.circa me.nō tñ q i quibusdā locis sic est Bono° est excōicatio synodalis: ⁊ sic expiētia docet multi pueri suffocātur ⁊ tūc nō video quō possint apud se tenere.

15 ¶ Quid d̄ eo q dat poculū amatoriū ex quo sequit abortus.q̄uis nō itēderet.R.q ē irregularis.eo q debit operā rei illicite.vt nō Pa.i.c.si aliqs.eo.facit.l.si qs aliqd.§.qui abortionis.ff.de penis. secus esset si daret vt nō posset generare.vel nasci soboles ꝯcepta.dūmō non aiatū aiama rationali.vt dictū est supra.imediate:⁊.d.c. si aliqs.

16 ¶ Quid de clericis q cū alijs trahūt admāgandellū. vnde aliquis occisus est vel probabiliter creditur. R.sunt irregulares.c.sicut dignum.de homi.q: dederunt operam rei illicite.

17 ¶ Utr̄ clericus benedicēs aquā feruētem.vel ferruz candens.vel pugiles.fit irregularis.R.fm Ray.q sic.si mors sequit:⁊ dicit Hodo.hoc cē tuti⁹ ro.cf.

18 ¶ Quid de tenētibus aialia puta vrsum vel leonez q aliquē iterfecerūt.R.fm Inno. si nō fuerūt i aliqua culpa.vel in malitia.nō sunt irregulares.alias sic.puta q: erant ferocia ⁊ non tenuerūt ligata: ⁊ hmói.ar.his qui arborē:⁊.c.sepe.50.di.⁊ quod nō in.c.de occidendis.23.q.5.⁊ hoc videt verius.q̄uis Hosti.in.c.ad audientiā de homi. videat tenere q nullo° incurrat.nisi fuerit in malitia.vel lata culpa. ar.l.1.⁊ si.ff.si qua pa.

19 ¶ Quid de presbitero q fenū de curru deponēs.peri/ticā superius alligatā prohibitis postea fuerit puer semiuiuū.q postea morit.R.fm q habetur i tex.c.ex litis.d.p.q si clamauit ⁊ fecit debitā diligētiā.cū nō daret operā rei illicite.nō est irregularis.nec reqrit q ageret rē necessariā.vt videt dicere tex.in.c.ex litis.2°.eo.ti.sz fm Pa. ibidē sufficit q ageret rē vtilē.sup nō sibi prohibitā.sicut in.c.ioānes.⁊.c.c.dilectus.c.nō.n.erat necessariū q clericus equū ascenderet sz cā vtilitatis fecit.d.c.dilect⁹.ergo sufficit q quis pmoueat cāz vtilē.nec bz.c.Pa.d.c.ex litis.2°.tenet quis clamare qñ proiicit aliqd ad locū solitū ⁊ per quē nō cōsueuit aliquē ptrāsire.vt in.l.si procurator.ff.ad.l.aquili.⁊.c.si duo.⁊.c.his q arborem.di.50.Et sic pz quid dicēdū de icidēte arborē sufficit q faciat diligētiā debitā: ⁊ simr de deponēte cāpanā.vt.d.c.ex litis.2°.⁊ nō i eodē.c.q sequit scandalū debet se purgare.Simr pz qd dicendū de pulsante cāpanā cuius tintinabulū cadens occidit:⁊c. q: dabat operā rei licite.ideo nō ē irregularis.d.c. ioānes.vbi nō fm Pa.q iputaret ipi sacerdoti nisi fecisset ex officio custodie vel ex pmissiōe ꝯsuetudinis.vel alio titulo.Simr patet qd dicendū de clerico reparāte domū q cū det operā rei licite ⁊ adhibuit diligentiā vt supponit.nō fit irregularis.c.vltimo. eo.⁊ debet facere ea q̄ verisimr requirūtur.s.clamare fortiter.vel ponere isignia vel silia.Simr dr de reparāte porcos ex agro proiiciēte lapidem:⁊ iterficiēs aliquē.q non est irregularis.c.clerico.di.50.⁊ hoc iō bz glo.q: dabat operā rei licite ⁊ adhibuit vt presupponimus debitā diligentiā circūspiciēdo.nec est opus semper clamare. sed loco ⁊ tēpore.vñ rustici qñ ducūt p plateā mulos honeratos vel similia debent clamare anteq̄ sit locus percutiēdi.

¶ Ex homicidio vel mutilatiōe q̄ cōtingūt in bello quō ⁊ qñ clerici bellatores efficiūtur irregulares.dicit Jo.cal.i addic.ad dicta Jo.an.i nouella.extra. de homi.c.petitio.sic distinguens.Aut clericus vtit armis i cōtinēti repellēdo vim vi:⁊ cū moderamine debito.aut atr.si p° etiam si occidat siue mutilet nō est irregularis cū.s.facit ad sui defensionē.di.p° ius naturale.de quo supra.𝔳.irregularitas.p.§.5. ⁊.𝔳.irregularitas.2°.§.24.⁊ se.Si aūt atr facit tūc aut hoc agit de licētia pape.aut proprio motu.si p° mō puto q i bello iusto vti possit armis offensibilibus nā iter alia q̄ faciūt bellū iustum est auctoritas pape.vel principis:⁊ tūc si occidit vel mutilat non est irregularis.ex quo papa dedit sibi licentiā.Naz cū irregularitas sit pena per cōstitutiones canonicas itroducta ex quo papa potuit dare licentiā clerico ⁊ auctoritatē vtēdi armis quibuscūqz etiā sine metu irregularitat. dādo hmói licētiā videt q abstulit ab eo icursionē irregularitatis. qđ pōt.q: cuz volūtario homicida pōt dispensare de ꝯse.di.i.c.p. quādo papa hoc expmeret vel videt.alias secus. potest etiaz hoc expressius probari per de.vnicā. de

mis offensibilibus vt bellet q̃uis sint aliq ibi occisi
dũmõ ipe nullum occiderit nõ est irregu.6° clericus
existẽs i bello iusto ꝓprio motu cũ armis offensibi
libus vt bellet ⁊ sunt aliq occisi: ⁊ est dubiũ.vtrũ ipe
aliquẽ eoꝝ occiderit cẽseẽ irregularis.psentiũ ꝺ de.
pen.⁊.c.ad audiẽtiã.de homi.⁊.c.petitio.co.ti.An
gelica i.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.xi. dicit ꝙ nõ debet re
pelli nisi se repellat ⁊ debet relinqui ſm Hosti.sue cõ/
sciẽtie.vñ si ei videẽ ꝙ neminẽ iterfecit non debet se
habere pro irregulari. Intellige tñ hoc dictũ qñ ma
gis credit se nõ iterfecisse aliquẽ. secus.n.cẽt si ma/
gis crederet ꝯriũ vel cẽt dubiũ.s.ꝙ nõ haberet ma/
ius iditiũ ad vnã partẽ q̃ȝ ad aliã qꝛ tunc in dubio
deberet eligere tutioꝛẽ.ar.c.ad audientiã:⁊.d.c.pe/
titio.de homi.⁊.c.illud.de cle.exco.mi.⁊.c.apostoli
ce.co.ti.eodẽ mõ dic qñcũqȝ sunt aliq occisi vel trũ
cati vel pcussi ⁊ postea occisi ⁊ ignoraẽ a quo. ⁊ ex
ꝯsequẽti ẽ dubiũ vtrũ ipe fecerit:con. Pa. i.d.c.peti/
tio.9°.ꝯ°.clericus existẽs i bello iusto ꝓprio motu cũ
armis offensibilibus vt bellaret nõ occidẽs aliqueȝ
tñ vulnerat aliquẽ cũ aio occidẽdi ⁊ postea ille vul
neratus iterficiẽ ab alijs est irregularis.c.significa/
sti.2°.de homi.ibi:⁊ pcussoꝛ volũtate: ⁊ c. 23.q.vlti/
ma.c.si.con. Inno.⁊ Hosti. x°.ꝯ°.clericus existẽs in
bello iusto ꝓprio motu cuȝ armis offensibilibus vt
bellaret nõ occidẽs aliquẽ. sȝ vulnerãs nõ tñ aio oc
cidẽdi ⁊ vulnus ipius põt distingui alijs vulnerib⁹
⁊ vulnus qȝ ipe intulit nõ est mortale ⁊ occidiẽ ab
alijs nõ est irregularis.c.significasti.de homi. ar.c.
petitio.co.⁊ Pa. ibidẽ.xi°.clericus existẽs i bello ꝓ/
prio motu cũ armis offensibilibus vt bellaret nõ oc
cidẽs aliquẽ.sȝ vulnerãs nõ aio occidendi ⁊ postea
ille vulneratus occidiẽ ab alijs ⁊ nõ põt discerni si
vulnus suum sit mortale pp dubiũ irregularis iudi/
caẽ.c.ti.c.significasti i eo.versiculo: ꝙ si discerni:⁊
d.c.petitio:vide supra.8°.ꝯclusione.12° non lȝ defen/
dere res suas cũ armis cũ alioꝝ offensiõe: ⁊ si occi/
dat vel mutilet ẽ irregularis.c.suscepimus eo.ti. 13°
clericus vadens i bello etiã iniusto propter aliquas
bonã cãȝ puta pacificãdi etiã si inimici putãtes cõ/
trariũ nõ audẽt se defendere dũmõ absit dolus nõ
sunt irregulares.hãc ꝯclusionẽ põit Pa.post Inno.
i.d.c.petitio.ar.a ꝯtrario in.c.quãtũ.di.50.⁊ extra
.c.presbiteꝝ.14° si clericus comodat balistã in bello
iusto siue iniusto:⁊ ex hoc sequatur mors est irregu
laris.qꝛ prestat causaȝ propinquã morti.d.c.si quis
viduã.50.di.eodẽ mõ ſm ꝟꝟ. de alijs armis itelli
ge dum sunt i ipo cõgressu.i.actu pugnãt. Si vero
mutuaret ante progressum in bello iusto nõ cẽt irre
gularis similiter si mutuaret eo casu quo potest oc/
cidere sicut supra i prima cõclusione dictũ est non i
curreret.c.si.de homi.⁊ sȝ Hosti.si mutuat vt se de/
fendat in bello iusto nõ incurrit ⁊ nomine armoꝝ
veniunt etiam lapides ⁊ fustes.ff.de verb. sig.l.ar/
moꝝum.l.pro machinis. secus de lapidibus ex qui/
bus fiunt domus.ꝟ.excõicatio.6.§.i.

¶ Postq̃ȝ dictũ est de irregularitate que sequiẽ ad 22
homicidiũ factũ in opere.s.necessitate ⁊ causalita/
te.i.a casu nũc dicendũ est de irregularitate que se/
quitur ad homicidiũ factũ volũtate.i.opere volun
tario.seu spõtanee.s.quãdo facit aliquid hoc fine vt
sequaẽ mors. vnde sciendũ est ꝙ si quis comitat ve
neno.siue gladio.siue quomodocũqȝ. etiã sine pctõ
incidit in irregularitatẽ ⁊ talis nõ debet promoue/
ri.sed si promotus est.iperpetuũ deponi.de homi.c.
sicut dignũ:⁊.d.c.si quis viduã.50.di. Idem etiaȝ
si iterficiat sarracenũ vel paganũ di.50.c.clericũ: ⁊
etiã si sit occultũ.nõ potest ministrare i ordine suo.
de tẽpo.or.c.si.nec excusatur si etiã faciat de pcepto
iudicis vt satellites q̃uis non peccent si sententia sit
iusta obediendo.23.q.5.cũ miles.

¶ Utrũ portãtes ligna ꝓpter zelum fidei ad cremãn 23
dum hereticos sint irregulares .R. ſm.d.ar.s.3°.ti.
29.c.2°.§.4.post ꝟꝟ.ꝙ si ligna q̃ portauit sunt co/
operata ad mortẽ sunt irregulares ⁊ a papa soluȝ
dispensandi.si aũt nihil cooperauerũt.puta qꝛ iam
erat mortuus ante q̃ȝ fuissent ligna que portauit ac
censa.nõ sunt irregulares.si aũt dubitant sic sine di
spẽsatione nõ debent administrare nec promoueri.
di.50.c.hi qui.⁊ extra de homi.c.ad audiẽtiã.

¶ Quid de his qui associant homicidã vt si opor/ 24
teat defendant.R.ſm.d.ar.s.ꝙ sunt irregulares si
etiã nihil aliud faciant imo etiã si dissuadeãt prius.
tñ pure volentẽ associant.c.henricus.de cle.pug.in
duel.vnde oẽs illi qui de familia rectoris vadũt ad
associandũ malefactorẽ cũ ducẽ ad morteȝ cũ va
dant ad defensioneȝ si oporteret hic.§.est supra.ꝟ.
irregularitas.2°.§.20.

¶ Quid de trahentibus ad cordã vel ad aliã tortu 25
rã reũ vt cõfiteatur delictũ ⁊ ex hoc fateẽ ⁊ occidi/
tur . R . ꝙ sunt irregulares similiter qui acuit vel
portat manariaȝ vel mutuat vel portat scalas vel
cordam oẽs sunt irregulares qꝛ dant causam ime/
diatã ad mortẽ:⁊ voluntariã.d.c.si quis viduã.se/
cus de eo qui fecit aliquid istoꝝ nõ ad mortẽ iferen
dam. sed ad alios vsus ⁊ postea casu aliquis vtiẽ
ipis ad occisionẽ.23.q.5.c.de occidendis. De iudice
teste ⁊ alijs officialib⁹ vide supra .ꝟ.irregularitas
ꝑ.§.5.ꝺ iqsitoꝛe.vide.ꝟ.irregularitas.2°.§.9.⁊.15.

¶ Quid de eo qui ex impatiẽtia se mutilat vel zelo 26
castitatis sibi virilia amputat.R.ꝙ est irregularis
55.di.c.si quis partẽ. Nota ſm Car.in cle.si furio/
sus de homi.ꝙ incurritur solus irregularitas ex mu
tilatiõe alicuius mẽbri principalis similiter ſ Pa.
in.c.ꝑ. qui cle.vel vo. ex sola fusione sanguinis non
causatur irregularitas.digitus aũt ſm Bar.i.l.2°.
ff.de publi. iudi. non dicitur mẽbrũ qꝛ mẽbrum di/
citur quod habet officiũ seperatuȝ ⁊ distinctum ab
alijs vt oculus.55.di. si euangelica.vel manus aut
pes vt in autentica. sed nouo iure .C. de ser. fugi.

digitus aũt nõ est mẽbrum.sʒ ps mẽbri ad hoc tex. bonus.89.di.singula.vbi appellaf mẽbrũ qd̃ habet officiũ distinctũ ⁊ si qs icideret alicui digitũ nõ erit irregularis.secus si totã manũ vel oculũ vel pedẽ. fitr si eẽt cã medicaminis nõ icurreret. sʒ qd dicen/dũ si nõ totaltr abscinderet sed debilitaret.ꝑ videf ꝙ sit idẽ iudiciũ tñ qꝛ paria videnf nõ eẽ:⁊ siuile eẽ. tñ qꝛ minus videf esse ꝙ̃ totaltr trũcare. vel abscin/dere:⁊ tñ de.vnica. de homi. dicit ꝙ si quis muti/lat ẽ irregularis:⁊ mutilare idẽ est qd̃ debilitare bʒ Pa.truncare vero dr̃ totaltr abscindere ſm.c.ergo multo magis q trũcat est irregularis ꝙ̃ q mutilat. hãc partẽ tenet Pa.i.c.cũ illoꝝ.de sen.exc. hoc idẽ tenet Guil.Ↄriũ tenet idẽ Pa.i.c.ꝑ.q de.vel vo.quẽ sequif Fran.de zan.in de.clericis.ne de.vel vo. ad hoc idẽ facit qꝛ mẽbrũ debilitatũ facit saltẽ ad pul critudinẽ ⁊ hic sumus i penis q̃ debet stricte sumi: vt solũ sit irregularis qui totaltr scindit: Rosella.ꝟ. homiᵐ.4.§.19.post Guil.dicit ꝙ si sit mẽbrũ occul tũ debilitatũ qd̃ nõ facit ad desormationẽ hois tũc est vera.2ª.oppinio.secus si sit manifestũ.Angelica aũt ver.homiᵐ.5.§.5.dicit ꝙ si sit totaltr ihabilita tũ mẽbrũ ꝙ nulloᵒ possit illo vti tũc.pᵃ opinio ẽ ve ra.si vero sit aliqualr debilitatũ. ita tñ ꝙ aliqualr possit vti tũc est vera. 2ª ar.i.d.de.vnica:⁊.c.pcutit 25.q.si.Cũ igif tex.noiet mutilationẽ q̃ ſm doc.idẽ est qd̃ debilitare ideo videf ꝙ qui oĩs reddit inutile mẽbrũ principale incurrat.

27 ¶ Quid si clericus aio turbato vadit ad occiden/dũ inimicũ ⁊ repericẽs ipm mortuũ ab aliĩs vt satis faciat aio suo ãputat cadaueri capud vel pcutit ⁊ sitta.Rñ.ex vna parte videf irregularis qꝛ lex ꝓmo tionis factũ reqrit.15.q.i.c.si. ⁊ pp itentionẽ cũ ope secuto extra de big.c.nuper. qd̃ etiã tenet glo.Jo.de pen.d.i.c.periculose:sʒ Ↄriũ est verũ ſm cõiter doc. qꝛ hõ mortuus nõ est hõ.hoc sequif.d.ar.si.3ᵒ.n.29. c.2ᵒ.§.pen.alias ſm.c.seqref ꝙ oẽs medici q faciũt notomiã essent irregulares qd̃ nõ est verũ eo ꝙ nõ repif in iure expressum ⁊ pene sunt restringende ad glo.Jo.dic.ꝙ itelligit qᵗ ad penã nõ qᵗ ad irregu.

Irregularitas .4ª. q̃ Ↄtrahif ex idebita celebra/tione vel executiõe.de qua Jo.cal.ponit talẽ distinctionẽ. Celebrãs aut vtẽs offiᵒ ordinis aut ẽ femina aut masculus ⁊ si est mulier siue laica siue religiosa nõ efficif irregularis qꝛ cũ nõ sit ca/par ordinis clericalis nõ cadit i ea irregularitas p quã quis ipedif i ordine vel ordinis officiũ celebra re.sumif hic rõ ex.c.debitũ d̃ big.⁊.33.q.5.hec ymã go.Si ẽ vir tunc aut furiosus.aut sane mẽtis:⁊ si furiosus ꝓpter quãcũqȝ celebrationẽ nõ efficif irre/gularis nec peccat.Idẽ de ifãte i cle.si furiosus de homi.Si sane mẽtis.aut est laicus.aut clericus:⁊ si laicus est ⁊ cũ solẽni apparatu alicuius ordinis ce/lebrauit.s.exequẽdo actũ alicuius ordinis siue Ↄuer sus sit alicuius religionis siue secularis lʒ hoc sit ri/gorosum videf ꝙ sit irregularis.c.ꝑ.de de. non or. mi:nec cũ tali vt valeat ꝓmoueri alius ꝙ̃ papa po test dispẽsare sicͭ ⁊ cũ ordinato ⁊ suspenso vel ebriãte alius ꝙ̃ papa nõ dispẽsat ergo idẽ est i isto casu.nõ tñ ꝙ hoc videf itelligẽdũ de ordinibus sacris ⁊ ap/paratu nã officia minoꝝ ordinũ licite.sʒ Tho.i.4. ⁊ alios doc.pñt exerceri etiã ab illis q nõ sunt ordi nati i ipis.Si aũt hoc agit sine solẽni apparatu ta lis nõ efficit irregularis.Si vero ẽ clericus.tũc aut celebrat i ordine quẽ nõ hʒ.aut i eo quẽ hʒ:⁊ pᵉ hoc agẽs i ordinibus sacris est irregularis. de subdyaco/conatu aũt dicit Guil.ꝙ si ẽ i minoribus põt cãtaf eplãʒ d.imõ sine solẽnitate:⁊ addit Inno.ꝙ ẽ hoc licitũ qñ deest subdyaconus ⁊ tũc etiã cãtet sine or namẽtis subdyaconi.i.sine manipulo.dicit Pe.de pal.i.4. ꝙ tunicellã lʒ etiã nõ subdyacono portare qꝛ nõ est ei ꝓpria vestis sicͭ manipulus quez nullus iferior subdyacono portare debet hec Pe. vñ si ta/lis i minoribus cãtet eplãʒ illo mõ nõ videf irregu laris.secus aũt vbi cũ manipulo ⁊ porrigẽdo calicẽ. vel vbi nõ est mos ꝙ cãtẽt nisi subdyaconi.de aliĩs ordinibus sacris nõ est qõ.qꝛ sine dubio icurrif irre gularitas.Si vero clericus celebrat i ordine quẽm hʒ tũc aut ẽ excõicatus maiori.vel celebrãs aut exer cẽs officiũ i loco iterdicto ab hoie.vel a iure.aut est suspẽsus.si pᵒ tũc i vtroqȝ casu efficif irregularis ⁊ idispẽsabilis nisi p papã.c.is q.de sen.exc.li.6.Di/cit tñ Guil.ꝙ i minoribus Ↄstitutus ministrãdo.seu exercẽdo officiũ suũ:⁊ cũ solẽnitate. cũ est excõicatᵘ nõ efficif irregularis qꝛ illa duo.c.si qs epẽ. ꝑ.⁊.2ᵒ. xj.q.3.nõ loquũtur d̃ eis ⁊ pene sunt restringẽde. se cus de subdyacono: sine tñ solẽnitate legẽdo eplãʒ subdyaconus dyaconus vel pibiter excõicatus tre dũt quidã ꝙ nõ icurrũt irregularitatẽ.Si aũt cleri cus ẽ suspẽsus sumẽdo stricte suspẽsionem.s.quo ad se ⁊ quo ad alios tũc vel est suspẽsus a canone aut ab hoie. si ab homine seu iudice tũc aut ignorauit ignorãtia ꝓbabili ⁊ tunc nõ efficif irregularis.aut ignorãtia crassa ⁊ supina ⁊ tũc ẽ irregularis:⁊ ma gis si sciuit se eẽ suspẽsum:⁊ hoc quõcũqȝ sit suspen/sus siue simplr siue ad tẽpus: ⁊ si rõe defectus siue ifamie puto talẽ.durante suspensiõe celebrantẽ fore irregularem nec posse secum dispẽsari nisi p papã. ar.xi.q.3.si quis pbiter:⁊.q.5.pbiter.de sen.exc.c. cũ medicionalis.li.6. Si vero ẽ suspẽsus a canone tũc aut rõe crĩs aut rõe d̃fectᵘ.aut rõe ifamie vt scã dali.si pᵒ tũc aut simplr ⁊ tũc celebrãdo sit irreg.2ª. q.3.si qs epũ aut suspẽsus ad tẽpus determinatũ ⁊ tũc aut Ↄdictiõe ꝙ satisfaciat aut cũ cõdictiõe do/nec peniteat si pmõ vt.81.di.si qui sunt:⁊.c.sequen/ti ⁊ de coha.cle.⁊ muli.c.sicut: ⁊ in cle.pᵃ. de dec. cũ sitibus ⁊ tũc lʒ qdã Ↄ puto si sic suspẽsus añ ab/solutionẽ celebrat ẽ irregu.qꝛ i hoc factũ iudicis est necᵉ vt habeaf p absoluto vt dixi de ex.a.⁊ qñ.or.c. cũ bone:⁊ sic cũ factũ hois sit necᵐ igif.Si vero est

suspēsus donec peniteat vt in.c.officiū.de elec.⁊ tunc equū est tenere ꝙ iterū celebrādo nō efficiē irregu. q: talis suspēsio vꝫ eē dei ad quā nihil addit canon nec vt habeaē vt sublata aliqd factū ē necᵐ:⁊ ideo idēᵐ ē de ea vt de suspēsiōe dei tm̄.s.2ᵒ sit suspēsus a canone.i.rōe defectus tunc aut rōe defectus ordinis aut rōe alterius defectus.si pᵒ vt clericus p saltū pmotus qᵐ ad ordinē obmissuꝫ.i qᵒ si exercet offiᵐ anꝗꝫ recipiat ē irregu.sꝫ celebrādo i ordine ad quē est p saltū pmotus quē hꝫ nō ē irregu.di.52.solicitudo. Si rōe alterius defectus vt bigamus illegitimᵒ. corᵉ viciatus.ordinatus añ etatē legitimā vel a nō suo epo hoc casu ꝯcordāt oēs ꝙ celebrādo nō ē irregularis.q: hᶜ nō ē expssūꝫ i iure:⁊ q: qñ curia mādat cū iā ordinatis i suprascriptis defectibus dispēsari nil dicit de irregu.di.56.apostolica: ⁊.c.cenomañ. Salua a'it curie ē attēdendus.de tm̄.sal.c.ꝗꝫ graui.nec obuiat ꝙ ordinaᵒ facta añ legitimā etatē vel a nō suo epo fuit cū pctō q: principaliter cā pp quā diximᵒ tales suspēsos ē defectus nō pctm̄.ergo rōe defectus nō crie tali cēsendus ē suspensus ⁊ hac rōe puto ꝙ lꝫ irregularis ex celebratiōe diuinoꝝ sit suspēsus a canone pp hāc irregularitatē.si tm̄ alias nō est suspēsus a iure ab hoīe puta q: absolutus est ab excōicatiōe ⁊ suspēsiōe. sꝫ nō ē secū dispēsatum super irregularitate vel nō suspēsus ꝯhit irregularitatē talis nō ꝯhit nouā irregu.q: hoc nō ē expssum i iure. Si.3ᵒ ē suspēsus a canone.s.rōe scandali vel ifamie ⁊ tūc celebrādo nō est irregularis ꝯ de.peg.c.i.sꝫ bñ faciūt aliq abstinēdo pp ifamiā q̄ ē ꝯ illuꝫ. vel vt scandalū euiteē ⁊ per hoc sequiē sm Inno.ꝙ illi quoꝝ crimina sunt notoria qui etiaꝫ post pniaꝫ prohibētur celebrāre ꝓpter scādalū ⁊ ifamiā vt de coha.de.⁊ mut.c.si.si añ absolutionē celebrāt non icurrūt nouā irregularitatē ex allegatiōe quā facit videē itelligere de notorio peccatore qd' priū est tenere:⁊ qd' nō i.d.c.ꝫ.de sen.exc.li.6. itelligaē de notorio fornicatore.vt videē expressuꝫ.c.peruenit.50.di. q: requiriē factū iudicis vt dictū est de suspēso a canone donec satisfaciat:sꝫ absolutiōe facta a sñia canonis a qua pōt hoc casu absoluere q: cōdictor canonis nō sibi reseruauit si penitet remanēte irregularitate quā contraxit hmōi fornicator notorius ex celebratiōe diuinoꝝ:dicit.n.ipe Inno. ꝙ talis celebrās anteꝗꝫ peniteat efficiē irregularis idispēsabilis nisi per papā sꝫ anteꝗꝫ secū dispēseē celebrādo et penitēs.i.dimissa cōcubina nō ꝯhit nouā irregularitatē ⁊ forte talis fuit itentio Inno.hic.hec oīa nō per Anto.de butri. super.c.si celebrat de de.exc.mi. sed abreuiata sunt. Nō tñ ꝙ ex predictis videē ꝙ ordinatus ante legitimā etatē sit ipo iure suspensus ab executiōe ordinis sic recepti sꝫ solēnes doc. tenēt ꝯriū cōiter vꝫ Ray.i summa Guil.in glo. eiusdem Archi.i rosario di.77.Ber.de clē.v sal.pmo.c.ꝫ.⁊ multi alij dñs ꝙ nō est ipo iure suspēsus sed suspendendus ⁊ iterdicēda est ei executio ordinis recepti ante legitimā etatē vsqꝫ ad etatē legitimā ⁊ postꝗꝫ fuerit iterdicta a iudice suo si fuerit vsus ordine tali ante legitimā etatē erit irregularis si āt nō fuerit ei iterdicta:⁊ sic vtiē ordine ante legitimā etatē recepto nō ē irregularis hec Archie.si.3ᵃ.ti.29.c.ꝫ.

¶ Ex ista declaratione.d.ar.s.elicitūtur multe ꝯclusiones. pᵃ. nulla mulier siue secularis siue religiosa pōt icurrere irregularitatē q: nō est capax ordinis clericalis ⁊ p irregularitatē ꝓhibeē a receptiōe vel executiōe ordinis clericalis. 2ᵃ vir furiosus vel puer nō doli capax nō efficiē irregularis sicut dormiens. vel ebrius.3ᵃ laicus siue secularis siue religiosus sane mētis q celebrat cuꝫ apparatu alicuius ordinis exeqēdo actū alicuius ordinis videē ꝙ sit irregularis ꝗuis hoc sit rigorosuꝫ nec cū tali vt possit pmoueri alius ꝗꝫ papa pōt dispensare sic ⁊ cū ordinato suspēso celebrāte.hec ꝯ ar.s.debet itelligi i ordine sacro q: sm Tho. quilibet secularis pōt exercere actus ordinū nō sacroꝝ sicut pōt exerceri a nō habēte illū ordinē.directoriū tñ dicit li.3.ti.8.ꝙ laici pp talia nō icurrūt irregularitatē vel suspēsionē cū nec ordinē nec officiū habeāt vñ alr puniūtur laici si ꝯ faciāt vt i.d.c.2ᵒ.⁊ videē verius ꝯ Rosellā.ꝯ irregularitas.2ᵒ.pn.hoc etiā sequiē Angelica.ꝯ irregularitas.ꝫ.ꝫ.38.⁊ ꝗuis Cal.teneat ꝯriū iu.c.2ᵒ.de cleri exco.mi.tñ.pᵐ.videē magis cōsonū tex.istoꝝ duoꝝ c.s.de cle.nō or.cel.vbi in.ꝫ.c. dr abiciaē de ecclesia qd' videē ptinere ad existētes in ecclia p ordines:⁊ i.s.c.dicit expresse de ordinato.vñ bene dr̄ i priᵒ ꝙ ē rigorosuꝫ ⁊ ex ꝯsequēti dicendū ꝙ nō icurrit cū simus i penis ⁊ hec opinio magis placet .d.vero.ar.s.loquitur solum recitando.

¶ Quarta.9ᵒ.clericus exercēs actuꝫ aliciuᵒ ordinis sacri cuius actus nō hꝫ ordinē tāꝗꝫ agens i suo ordine ē irregularis secus si nō vt agēs in suo ordine vt monialis legēs euāgeliū.ꝯ.dispēsaᵒ.ꝫ.13.casu.16 5ᵃ qlꝫ clericus i minoribus ꝯstitutus potest cantare eplaꝫ sine nō irregularitaꝫ etiā cū camisia ⁊ dalmatica sine manipulo ⁊ nō porrigēdo calicē sacerdoti vbi est ꝯsuetudo.de alijs ordinibus suprioribus nō est qd' q: oīo icurruntur:nō ad declaratonē huius ꝯclusiōis ꝙ clericus deficiente subdyacono cantat eplaꝫ sine manipulo .c.vt quisqꝫ pobiter de vi.⁊ ho.cle.⁊ nō est irregularis sm Hosti.⁊ Inno.ibidē Pa.ibidē dicit ꝙ si cantat idutus sine manipulo ē irregularis secus si sine vestibus cantat eplaꝫ.itelligē vt.ō.s.qñ vt agens i ordine suo. Sed qd si adesset subdyacono vel nō eēt cōsuetudo vt qs iductus sine manipulo cātet eplaꝫ nō etiā porrigēdo calicē puto ꝙ nō icurreret si cantat nō vt subdyaconus. Quidā itelligūt eodē mō de ordinibus minoribus sicē ⁊ de sacris. Alij fundādo se sup dictis.s.Tho.dicūt ꝯriū. sꝫ credo ꝙ possūt cōcordari.s.qñ exercent actus ordinū minoꝝ itendētes exercere vt habētes

tales ordines q̄ñ aūt exercēt nō vt habētes nō icur/ rūt quādo aūt nō cogitāt neq3 de hoc neq3 de alio tūc nō incurrūt ⁊ sic simpl'r tenēda est snia. s. Tho. Intelligendū est etiā q͞ iste exerceat nō ludo vel io/ co q2 l3 peccet mortal'r nō tñ est irregularis. 15. q. 1. illa: sequit̄ Hosti. Itē itelligit̄ q͞ ñ āt iciēter q2 si p/ babil'r crederet se eē ordinatū nō icurreret: ⁊ cū tali bus nō dispensat nisi papa s3 cōiter doc. vt ad ma iores ascendāt s3 i susceptis pōt epo dispēsare. Ber. vero i. c. ex lrīs. de de. nō. or. mi. tenet q͞ eps pōt di/ spēsare vt etiā ad maiores ascēdat. sed p͞ videtur verius s̄m Pa. i. c. q̄sito. de cōsue. ⁊ i. d. c. 1. Sed po ne q͞ aliqs i ordinatiōe sua dimisit aliqd q̄d oz sup plere tñ certū est q͞ nō ē de substātia: ⁊ ante q̄3 sup/ pleat̄ administrat i tali ordine. R. q͞ nō est irregu/ laris. Nā l3 nō debeat ministrare añq̄3 sit suppletū. vt i. c. ꝑ. de sac. nō itte. tñ q2 ista suspēsio nō est pp delictū suū. ió peccat. s3 nō icurrit. facit q̄d nō Pa. i. c. si celebrat. de de. exc. mi. de viciato corpore q nō icurrit s̄m eū. Sed quid de eo qui est ordinatus per saltū. R. s̄m Hosti. in summa. si administrat i ordi/ ne superiori icurrit: ⁊ solus papa dispēsat. s3 Archi. i. c. solicitudo. 52. di. tenet. q͞ talis nō est suspēsus. ni/ si sicut ille qui ē suspēdendus vel q ē i pctō mortali ideo si celebrat añq̄3 suppleat̄ obmissa3 peccat mor taliter. s3 nō efficit̄ irregularis ⁊ hoc est verius. vt3 in. d. c. si celebrat. Si vero celebrat in ordine nō ha/ bito dic vt supra. 4ª cōclusione.

¶ Sexta ꝯclusio. Excōicatus maiori excōicatiōe si celebrat i officio alicuius ordinis quē habet ē irre/ gularis. Sil'r exercēs officiū alicuius ordinis vel ce lebrās i loco iterdicto. ab hoīe. vel a iure. itellige ni/ si eo modo quo a iure pmittit̄: ⁊ nō dispēsat̄ nisi p papā. Guil. tñ dicit q͞ i minoribus ordinibus cōsti tutus ministrādo. seu exercēdo officiū suū etiā cū so lēnitate ⁊ est excōicatus nō efficit̄ irregularis. de q͞ supra in. 5ª cōclusione. Nō s̄m Pa. i. c. 2º. de de. exc. mi. ibi extra glo. q̄ro. Nūquid clericus i minoribus cōstitutus exercēs officiū vt prius post suspēsione3. vel excōicationē. icidit in irregularitatē Hosti. hic ⁊ Jo. an. post eū instant arguēdo pro ⁊ ꝯtra. sed cō clusio vera ⁊ cōis est q͞ sic q2 iura loquūt idistīcte: ⁊ rō pariter concludit ad oēs clericos. secus est s̄m Pa. si attentat aliquid exercibile etiā per laicos. vt quia cātat requiē vel versu3 psalmi: ⁊ hmōi. q2 l3 peccet se iniscēdo nō tñ fit irregularis. vt in. c. tan/ ta. de exce. prela. ar. s. ⁊ R. videtur dicere ꝯtrariū. sed cōcorda s̄m q͞ dictum est in. 5. ꝯclusione. s. quā do vt inordinate: ⁊c. nō icurrūt etiā si tm̄ audiant di uina nisi forte auctorizādo s3. c. Pa. Uide aliquid ver. dispensatio. §. 13. casu. 20.

¶ Septima cōclusio suspensus proprie seu stricte. s. quo ad se: ⁊ quo ad alios a iudice. siue simpl'r siue ad tēpus. vel rōe defectus. vel rōe infamie. de eo. di cendū est vt. §. pcedēti. s. i. 6ª ꝯclusione. 8ª ꝯ suspen sus simpl'r a canone ppter crimen. eodē mō dicitur sic de pcedēti. 9ª ꝯ suspēsus a canone ad tps deter minatū. cū conditione ne donec satisfaciat sic si cele/ brat añ satisfactionē icurrit. q̄uis quidā dicāt con/ trariū. 10ª ꝯ suspēsus a canone cū cōditione donec peniteat. vel purget̄ vt i. c. officij. de cle. tūc equū ē dicere q͞ nō icurrat celebrādo q2 talis suspēsio videt̄ eē dei. nec reqrit̄ ad remouēdū officiū iudicis. s3 so lū dei ⁊ sic nō addit ō suspēsionē dei. i. peccati mor talis. 11ª ꝯ suspensus a canone rōe defectus. vt bi/ gamus. illegitimus. cor͞ viciatus. ordinatus añ eta tē legitimā. vel a nō suo epo. nō icidit s̄m oēs cele/ brādo q̄uis peccet q2 nō est expssus ⁊ q̄ñ curia mā/ dat de supraścriptis nihil dicat de irregularitate cu ius stilus ē attēdendus. 56. di. c. apostolica: ⁊ c. ce/ nomanēn. de eta. qual. q̄3 grani. si tñ ordinatus ante legitimā etatē suspēderet̄ a celebratiōe a iudice ⁊ ce lebraret tūc icurreret. 12ª ꝯ irregularis q alias nō est suspēsus. s3 solū irregularis puta q2 ē absolutus ab excōicatiōe vel suspēsus nō fuit dispēsatū sup irregu laritate ⁊ celebrat nō icurrit nouā irregularitatē q2 nō est expssu3. vide de hoc vlti°. R. dispēsatio. §. 13. casu. 24. 13ª ꝯ suspēsus a canone rōe ifamie vel scan dali celebrādo nō fit irregularis q̄uis bñfaciat ab stinēdo. 14ª ꝯ que aliquāl'r limitat. 11ᵉᵐ. ⁊ 13ᵉᵐ. ē q͞ sacerdos cōcubinarius notorius ita q͞ nulla potest tergiuersatiōe celari vel ē cōfessus vel cōuictus i iu/ dicio est suspēsus: ⁊ si celebrat añq̄3 absoluatur ab hac suspēsione fit irregularis: ⁊ q̄uis possit post pe nitentiā absolui ab epo. s3. d. ar. s. ab irregularitate tñ quā ꝯxit sic celebrādo nō pōt dispēsari. nisi a pa pa. ar. ad hec i. c. vestra. de coho. cle. ⁊ mu. ⁊ Pa. ibi. ⁊ c. tua. eo. ti. 32. di. c. pter. §. vex. ⁊ c. 2. ō re. iud. li. 6. ⁊ q̄uis multi dicāt q͞ reqrit̄ monitio: tñ. d. Anto. ⁊ Pa. i. d. c. tua. tenēt ꝯtrariū. Angelica. R. cōcubina/ tus. §. 1. āpliat ad oē3 clericū exercētē actū alicuius ordinis ⁊ ad oē pctm̄ mortale notoriū. i. R. clericus. 8. §. 4. alr̄ Archi. p ꝓ dicto. d. c. pter. ⁊ d. Ant. pro 2. d. c. vestra. Sed cū. d. c. vestra. loquat̄ solū de sacerdo te ⁊ cōcubinario nō vr̄ q͞ debeāt extēdi sic dicit ibi Pa. d. c. vestra. vide. R. clericus. 2. §. 13. 14. Rosella ve ro. R. clericus. 5. §. 2. ⁊ 3. vr̄ seq. p͞. tñ ar. s. quē alle/ gat. nō dicit hoc clare ⁊ sil'r Inno. quē ar. s. allegat 3. ti. 29. c. ꝑ. circa si. facit ꝓ Angelica. c. si. ō aposta. vbi dicit de oī clerico: ⁊ de reatu periurij: ⁊ falsi te/ stimonij. vide. R. clericus. 2. §. 15.

¶ 15ª ꝯ. Recipiēs ordines ēt minores i excōicatiōe maiori icurrit irregu. ⁊ nō dispēsat̄ nisi p papā. c. cū illoꝝ. de sen. exc. vbi nō ꝯstiguit̄ iter ordines mi nores vel maiores. secus si i excōicatiōe minori. R. dispēsa°. §. 13. casu. 19. 16ª ꝯ. ordinatus ab epo excōi cato. vel scismatico. vel heretico. vel deposito. vel su spēso vel iterdicto vel degradato nō recipiūt execu/ tionē. eo q͞ illi nō hñt rō dare non pñt: ⁊ sic dicunt̄ irregu. ar. ad ista. i. q. i. grā. ⁊ c. statuim°: ⁊ q. 7. h/

bertū.extra de sismat.c.p.ꝛ.c. fraternitati: ꝛ Ber.
ibi.ꝛ si receperūt ignorāter epo pōt dispēsare. si vo
sciēter solus papa.c.2.de.ordi.ab.epi.q.resi. Nō tñ
sm So.Hosti.ꝙ coacti vt a talib⁹ reciperēt ordinē
ex metu q caderet i ꝯstātē virū nō idigēt dispēsatio/
nē.vel epo poterit dispēsar.ꝺ excōicato secrete vł he
retico:ꝛc.ordināte.vid.ꝟ.excoi⁹.p.§.12.ꝛ tone vt ibi:
ꝛ.ꝟ.abso°.p.§.si. Ista ēt recipiūt modificationē ex
ꝯstitutiōe ꝯalij ꝯst.iciē.ꝺ q̄ vid.ꝟ.iterdictū.5.§.9.

6 ¶17°.ꝯ°.q recipit ordines sacros sciēter ab epo q re
nūtiauit loco ꝛ dignitati executionē ordinis nō hʒ.
ꝛ sic ē irregu. Idē si ex ignorātia crassa vel supina
ꝛ nō pōt dispēsari nisi a papa.si vo ignorāter pōt
dispēsari ab epo d.c.p.de or.ab epi.q resi. Angeli/
ca.ꝟ.irregularitas.p.§.31.dicit ꝙ q recipit ordines
ab eo q renūtiauit solū loco.sine licētia ꝓprij epi.est
irreg.silr q recipit ordines minores sine licētia sui
epi ab eo q renūtiauit loco ꝛ dignitati sunt irregu.
ꝓbat p.d.c.pᵐ.sʒ p certo nō pōt ab isto tex.plus di
cere nisi ꝙ tales sunt sicut illi q a nō suis epis recipiūt
ordines.sʒ tales p.ꝯᵐ.ꝯclusionē nō sūt irreg. igit.
18°.Qui recipit sacros ordines extra tēpora statuta.
ē suspēsus:ꝛ sic aliquālr dr̄ irregu.75.di.c.vltimo.
extra de tempo.or.c.2°.ꝛ.c.cū qdā:ꝛ.c.ꝯsultationi.
Inno.tñ credit ꝛ Hosti.ꝙ nō sunt ipo iure suspensi
ab or° suscepto.sʒ debēt suspēdi ar.c.lras.i si.ꝺ tēpo.
or.ꝛ sic exponūt.d.c.cū qdā.ibi debes exptes redde
re.s.p sniaʒ.sʒ.d.Ant.i.d.c.lras. tʒ ꝙ ordinatus est
suspēsus ipo iure.sʒ ordinātes sunt suspēdēdi:ꝛ hoc
sʒ Angelicā.ꝟ.irregularitas.p.§.35.ē verius vt pʒ
d.c.2°.ꝯcedit epo dispēsa° i suscepꝫ vt ministret.d.c.
ꝯsultationi.sʒ sm Rodo. nō poterit dispēsare i susci/
piēdis.cū ibi nō dicat nisi de suscepꝫ.nō tñ ille epo
poterit dispēsar.sʒ successō b.d.Ant.i.d.c.ꝯsultatōi.

7 ¶19°.ꝯ°.apostate a fide sunt irreg.c.presbiteros.50.
di.imo sʒ Inno.ꝛ Hosti.i.c.p.ꝺ aposta.sunt puniē
di oio sicut heretici. verū est ꝙ sacerdotes q apostata
uerūt iusto timore a solo papa dispēsant. alij vero
ab epo.si vero volūtarie sine timore a solo papa di
spēsant.d.c.presbiteros.20° ꝯhit irregu.p reiteratōeʒ
sacroꝝ illoꝝ i qb⁹ iprimit caracter.siue q° ad admi
nistrātē siue q° ad suscipiētē.d.68.c.p.de con.d.5.c.
dictū.rō reddit i.c.q.bis.de con.d.4. qꝛ quasi iteꝝ
crucifixerūt xp̄m.ꝛ i.c.2°.de apo.qꝛ faciūt iniuriā ba
ptismati sacro.Archi.i.d.c.q bis. tʒ istaʒ ꝯclusionē
gnālr dicēs. ꝙ itelligit i oib⁹ sacris i qb⁹ iprimit
caracter ꝛ ꝙ sciēter reiterātes nō pnt dispēsari nisi
p papā. Ignorātes aūt ignorātia ꝓbabili pnt dispē
sari p epm:ꝛ hoc.2ᵐ.dicit rigorose.Quidā tñ alij ꝛ
credo meli⁹ dicūt ꝙ sciēter reiterātes baptismū siue
actiue siue passiue.sūt irregu. ꝛ nō dispēsant nisi p
papā.reiterātes vo ignoran° facti excusant.sec° de
ignorātia iuris b Host.pᵐ.s.ꝙ p solū baptismū:ꝛc.
ꝓbat qꝛ ꝺ alijs nō repit expssuʒ,vꝫ.d.c.2°.ꝺ apo. ꝛ
i.d.c.q bis:vbi solū fit mēn° ꝺ bap°.ꝛ irreg.ꝛ q̄uis
i.d.c.p.68.di.ꝛ.c.dictū.fiat mētio de ꝯsecratione ꝛ
ꝯfirmatiōe nō tñ fit ibi mētio de irregularitate: de
.3°.vero dicto.s.de ignorantia.hoc tenet Hosti.ꝛ vi
det valde probabile vt dicit glo. i.d.c.qui bis.vide
aliqd pro toto isto.c°.ꝟ.excōicatio.p.§.7.

Jcendū.5°.de irregularitate quo ad dispen/
d satione:vbi sciendū ꝙ ois irregularitas ho/
micidij tolit p baptismū ar.c.si qs viduam.
50.di.ꝛ.c.si quis potest.51. di.vide supra.ꝟ.bapti/
smus.8.§.i.Itē sʒ Pa.i.c.ad audientiā. de homi.
i glo.si.cū homicida volūtario nūq̄ i aliquo ordi/
ne dispēsat papa tñ dispēsat.sʒ non de facili.vt nō
p Host.ꝛ p.e.Pa.i.c.sicut dignū ar.c.miror.50.di.
Idē dicendū sm ar.s.de mutilatione. cū homicida
vero casuali.pōt epo dispēsare i minorib⁹ dūtaxat.
vt nō i.c.ad audientiā.de homi. In sacris autē so/
lus papa dispēsat:ꝛ solet cū difficultate dispensare.
vt nō i.c.cōtinebat.de homi.ꝛ i.d.c.sicut: ꝛ in hoc
differt a volūtario.s.ꝙ faciliter dispensat: ꝛ si quis
arguat qꝛ archiepo dispensat cū dyacono i homici
dio casuali.ꝶ.sm Pa. i.d.c.ad audientiā. ꝙ facit
vt comissarius pape:ꝛ nō propria auctoritate.
¶Nō p maiori declaratiōe ꝙ si homicidiū fit vo/
lūtate spōtanea factū.siue i opere.siue etiā in verbo
etiā sine petō iducit irregularitatē:ꝛ talis nō solum
nō debet promoueri.sʒ si p surrectioneʒ fit promot⁹
iperpetuo debet deponi.d.c.si quis viduā:etiā si in/
terficiat sarracenū vel paganū.c.clericum.50.di.ꝛ
cū tali nūq̄ dispensat i ordine vel officio.50.di.mi
ror.intellige nisi p papā ꝛ cū difficultate ꝛ etiam si
fit occultū ministrare i ordine suo nō pōt. de temp.
or.c.si.poterit tñ epo cū talibus dispēsare gratiose i
bñficio.ne egeat ꝺ cle.pug.i du.c.2°.ꝛ.50 di.c.stu
deat.itelligas sʒ Hosti.de bñficio simplici. sʒ cū cu/
ratū sol⁹ papa pōt.ar.i.c.si ꝺ cle.pu.i du. Pa.ibi.
¶Itē ad maiorē declaratiōeʒ est notāduʒ ꝙ Uin.
tenet ꝙ si homicidiū fit ois occultū:ꝛ egit peniten/
tiā ꝙ nō indiget dispēsatiōe.qꝛ ecclesie nō est obno
xius.32.q.5.xpiana.nec deo ꝓpter pniaʒ qua ei sa/
tisfecit:ꝛ ideo vti pōt ordinibus sine dispensatione.
Lau.vero ꝛ Jo. cōcordāt cū Uincē. si nō dispen/
satio epi iterueniat. Pa.vero i.c.ex tenore.de temp.
or.tenet ꝙ si ē ois occultū p ut occultuʒ distinguit
ꝯ ꝓbabile.sic respiēdo legē promotiōis publicā sic
nō idiget.sʒ si aspiciamus ad legē ꝯsciē iformataꝫ
ex lege positiua.sic idiget dispēsatiōe ꝛ potes itelli/
gere ꝯpalit:ꝛ ad.c.si.de tempo.or.quod videtur cō/
trariū dicere.ꝶ.ꝙ loquit de dispēsatiōe nō papali.
sʒ epi q̄ est nec° sʒ Lau.ꝛ Jo.ꝛ sequit Archi.50.di.
de his:ꝛ idē vr̄ tenere Pa.ne qs ꝯstituat se iudiceʒ
in causa ꝓpria existimādo ois occultū qḋ nō est.sʒ
Rai.ꝛ Rodo.ꝛ Guil.epo pōt dispēsare cū his qui
fuerant i bello si nullū occiderūt etiā in bello iniusto
quocūq̄ mō iuerit. Itē sm Angelicā .ꝟ.irregula/
ritas .p.§.27. epo pōt dispēsare cū apostatis a fide

qui dyaconi vel inferiores propter iustum timorem aposta
tauerunt. secundum Host. et Goff. epus dispensat cum exercen
tibus actum alicuius ordinis quem non habet in susceptis vt
possint ministrare secus in suscipiendis con. Pa. in. c.
quante de sponsa. Item epus dispensat cum acolito qui prebuit
ministerium rebaptizanti si intrat religionem. c. 2. de
aposta. Uide aliqd ver. dispensatio. §. 13. casu. 18.

a Irrisio. R. derisio: et. h. contumelia: et ver. in/
terrogatio. §. de superbia. 7. filia.

a Ironia ver. hironia.

a Strio ver. histrio.

Iudeus dicitur qui legem mosaycam ad literam tenent. vnde
a dicuntur iudaizare xpiani qui nimis litere adhe/
rent de sa. vn. c. vnico. §. pen. quod fieri non debet
de cel. mis. c. cum marthe. §. ceterum. sic dicti a nomine prin
cipalis tribus. s. a Juda patriarcha: et non a Juda ma
chabeo vt quidam volunt: et dicuntur hebrei ab heber cuius
familia cultum dei tenuit. ceteris idolatria fedatis. Et
non sunt dicti hebrei ab Abraham vt quidam dicunt.

1 ¶ Que sunt prohibita xpianis facere cum iudeis. vel
ipsis iudeis indirecte. R. quod sunt multa. Primo ne habeant
comunionem assiduam cum xpianis: et maxime cum simplicibus.
Et idem iudicium de alijs infidelibus. vnde xpiani non de
bent comedere vel habitare cum eis. nec eos ad sua con/
uiuia recipere. 28. q. 1. nullus: et. c. omnes. dicit tamen Ugo.
i. d. c. omnes. quod si cibos non discernunt licet comedere cum eis.
sed vbi cibos discernunt nullo modo licet. Eorum quoque azi/
ma xpianis est prohibitum comedere. quia est cibus discre
tus ab eis. qui inhibetur. d. c. omnes: et clericus contra faciens.
debet deponi: et laycus excomunicari. d. c. nullus. nisi for
te in necessitate: et tunc non comedat vt azima sed vt pa
nes. Administratio tamen non prohibetur cum iudeis nisi forte
aliquando in penam. vt i. c. post miserabilem. de vsu. sed solum ni
mia familiaritas. vt i. d. c. nullus: et. c. ad hec. de iude.
cum similibus. Unde admonitus nolens abstinere ab eorum
nimia familiaritate peccaret mortaliter.

2 ¶ Sed queritur vtrum liceat xpianis eis seruire. R. Pa. i. c.
ad hec. de iude. dicit quod Hosti. voluit quod sic extra do
mum. sed in domo non. c. iudei. eo. ti. sed Pa. dicit quod nec ex
tra domum assidue cum tex. ibi non faciat mentionem de
domo: et ideo prohibetur assidua familiaritas: et conti
nua conuersatio tam in domo quam extra domum. Preterea
xpiani in familiari seu assiduo seruitio iudeorum esse non
debent hec Pa. et quamuis tex. non nominet domum. tamen quia in
domo communiter interuenit maior familiaritas. ideo opi
nio Hosti. potest saluari. vnde patet quod non ratione seruitij est causa
prohibitionis. sed ratione familiaritatis: et sic possent sibi seruire
dummodo non sit magna familiaritas. puta quia laborant
possessionem iudeorum. vbi iudei non sunt presentes: et similia.

¶ Utrum xpianus possit habere seruum iudeum. R. quod sic.
3 vt in. c. si iudeos. eo. ti. 25. q. 8. c. dispar. Non tamen debet
cum eo morari ita quod eum habeat familiarem. 28. q. 1. se
pe: et. d. c. nullus: et. c. eos.

¶ Utrum liceat mulieribus xpianis nutrire filios iudeorum.
4 R. Pa. i. d. c. ad hec. post alios doc. dicit quod non. neque in
domo. neque extra domum. sed. d. Car. dicit quod solum prohi
betur in domo. propter tex. d. c. ad hec. qui dicit in domo.
possent concordari vt prima opinio intelligatur quando etiam extra
domum sequeretur magna familiaritas. Sed nunquid epus
poterit dispensare etiam in domo. Pa. i. d. c. ad hec. te/
net quod non: et ita consuluit dominus Car. quia hec prohibitio est
in fauorem fidei. nisi forte necessitas naturalis vrgeret.
puta non reperitur qui eos nutriat.

¶ Secundo prohibetur xpianis ne iudeos aduocent in suis 5
infirmitatibus neque medicinas ab eis recipiant. d. c.
nullus: et. c. omnes dicit tamen glo. i. d. c. nullus. quod medici/
nalia possunt xpiani a iudeis emere et postea prepa/
rare eas. sed non recipere preparatas. contrahitur enim quedam
familiaritas cum medico in recipiendo medicinas pre/
paratas ab eo que hic prohibetur. Posset tamen limitari secundum
Ug. nisi necessitas immineat: puta quia non reperit alium vel
non ita bonum medicum vel medicinam. h. medicus. §. 16.

¶ Tertio prohibentur xpiani ne balneentur in eodem balneo 6
simul. d. c. nullus. supradicta omnia prohibentur laicis sub
excomunicationis pena. clericis vero sub pena deposi/
tionis et sic peccant mortaliter contrafaciendo. Uide ali/
quid ad omnia precedentia. h. infidelitas. §. 7.

¶ Quarto prohibetur ne iudei aliquid accipiant ex testa/ 7
mento xpiani. C. de iude. l. 1. Item non potest aliquis chri
stianus. aliquid congregationi iudeorum vel iudeo vel pa
gano in testamento relinquere et si fecerit: etiam post
mortem anathema iudicatur. 24. q. 2. sane. d. 2. nisi le/
garet ratione extreme necessitatis alicuius.

¶ Quinto ne procedant in publico sine habitu distincto. vel 8
signo quo discernantur a xpianis. vt i. c. in non nullis. e.
ti. et hoc verum tam in masculis quam in feminis: et de
bet esse patens signum non sub plica. vel mantello secundum
doc. in. d. c. in non nullis.

¶ Sexto prohibetur eis ne nouas synagogas erigant 9
vt i. c. consuluit. eo. ti. possunt tamen antiquas rehedifica
re vel ruinosas resarcire ita tamen quod noua edificatio non
procedat antiquam formam. quia vbicunque mutatur pristina for/
ma. vt puta quia sit preciosius vel magis amplum tunc di
citur nouum edificium: et cadit sub prohibitione noui edifi
cij. vt probatur ex tex. d. c. consuluit: et secundum Pa. ibidem.
si fuit totaliter destructa. non potest de nouo edificari
facit quod not. i. l. inter stipulantem. §. sacra. ff. de. h. obl. vi
de bonam glo. i. c. 3. de iur. Pa. et not. quod si nouas syna
gogas erigere presumpserint in quinquaginta libris au
ri sunt puniendi. C. de iude. l. hac victura. secus de
alijs infidelibus qui prohibentur etiam antiquas. h. saracenus in prin.

¶ Septimo non possunt preficii alicui publico officio inter 10
xpianos nec ad aliquam dignitatem vel ministerium vt
i. c. cum sit: et. c. pen. eo. ti. et. 17. q. 4. constituit: et. d. c. nul/
lus. vnde i. l. si. C. de iude. dicitur quod nullum honorem nullam di
gnitatem nullam preeminentiam inter xpianos possunt habere:
et per istam. l. infert Bar. quod non possunt doctorari cum sit di
gnitas et preeminentia: et Pa. i. c. ex speciali infert quod
omne comertium per quod xpianis aliquod grauamen posset inge
neri prohibitum iudeis: et paganis. h. infidelitas. §. 8.

xj ¶ Octauo ꝓhibet ne i triduo añ pasca ⁊ maxime i die veneris sancti. hostias vel fenestras apertas teneãt aut i publicũ exeãt. c. q: super his. ⁊ c. nõnullis eo. ti. Nono ne decimas ꝑdiales teneãt sed vt ecclesijs soluant. c. tertio. extra de deci.

12 ¶ Decimo ne testimoniũ dicãt ꝯ xp̃ianũ. c. iudei ꝺ testi. imo repellũtur ab oib⁹ actib⁹ legitimis. 2. q. 7. alieni: ⁊ hoc veꝝ nisi i casu heresis vt i. c. ꝯ xp̃ianos de here. li. 6. ſꝫ bñ cogũtur. xp̃ianũ ꝯ eos testimoniũ dicentẽ admittere. vt i. d. c. iudei. ꝟ. isidelitas. §. 14. vndecimo nõ pñt ꝯuenire xp̃ianũ apud iudeũ. sed bene apud iudicẽ xp̃ianũ arbitruꝫ tñ i cã ciuili pñt eligere iudeũ vt. C. de iude. sniaꝫ tñ debet exequi ꝑ iudicẽ christianũ vt ibi.

13 ¶ Duodecimo ne emãt seruũ xp̃ianũ vel nõ xp̃ianũ si mõ vult baptizari. c. i. ⁊ c. vltimo. eo. ti. vñ si iudeus em[illegible] xp̃ianũ seruũ vel q̃licũqꝫ acquirat stati efficit lib[illegible] nullo ꝑcio dato. 35. di. mãcipia: si vero seruũ nõ xp̃ianũ emit. ꝓ sibi seruiẽdo tũc volũtate pactefacta ꝙ vult effici xp̃ianus stati vendicat sibi libertatẽ. nullo dato ꝑcio. c. fraternitatẽ. 54. di. Si aũt talẽ nõ xp̃ianũ emit. nõ pro sibi seruiẽdo. sed cã mercimonij. tũc si fuit expositus ad vẽdendũ infra tres mẽses q icipiũt currere a die ẽptiõis hꝫ Hosti. i. d. c. fi. vel ſm Io. an. ⁊ Pa. in. c. ꝑ. eo. ti. a die quo petijt xp̃ianitatẽ tũc nõ liberat ab eius seruitute nisi dẽtur iudeo. 12. solidi ꝓ quolꝫ bono seruo qui solidi debẽt eẽ aurei ſm An. Bo. ⁊ Pa. quoꝝ. 72. faciunt vnã librã auri. C. de susce. ꝑpo. ⁊ archa. l. quotiẽscũqꝫ certa summa solidoꝝ. ſꝫ ſm Hosti. i. d. c. fi. dabũtur de moneta q̃ ẽ i vsu i illo loco: ⁊ dicit ꝓ buo bono. i. optimo ſm Pa. in. d. c. ꝑ. ergo defalcabit si nõ sit bonus. Si vero nõ exposuit venalẽ. j. dictos tres mẽses tũc stati liberat nullo ꝑcio dato. d. c. fi. ⁊ vernaculus. i. natus ex ãcilla iudei si vult effici christianus liberat nullo precio dato. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ de. §. fi. Et si aliqs talẽ emet qui fuerat ẽptus cã mercimonij a iudeo nõ efficit eius seru⁹. ſꝫ restituet ei ꝑciũ. 12. solidoꝝ: ⁊ erit oio a seruitute libera tus Insti. de nora ac. §. dñs. Sed qd si nõ hꝫ ꝑciũ. R. ꝙ si sit i manu iudei. putã q: nullus xp̃ianus reperit q velit eũ emere tũc nihilominus liberabit ⁊ hostia ti q̃ret ꝑciũ. ff. de manumis. l. 4. §. suis aũt vel si nullo mõ põt habere seruiat sibi ꝑ quinquẽniũ hꝫ glo. 36. q. i. Si vero sit i manu xp̃iani ⁊ tunc nullo mõ põt habere ꝑciũ seruiat ei tñ ꝙ seruitiũ ꝯpẽset cũ ꝑcio: ⁊ sic liberabit. ff. de capl. l. bello. hoc veꝝ nisi ꝑciũ fuisset datũ ꝓ aia ⁊ nõ aio repetẽdi. vide. ꝟ. emptio. §. 6. ⁊ ver. isidelitas. §. 8.

14 ¶ Tertiodecimo ne vsuras exigãt. sed exactas restituãt. c. post miserabilẽ. de vsu. Et debẽt cogi ꝑ principes ⁊ si nõ faciãt debẽt cõpelli. d. c. post miserabilẽ. 14° ne aliqd itentẽt ꝯ catholicã fideꝫ sicut est ꝙ nutrices xp̃iane ꝓhiciãt lac i latrinas postq̃ susceperũt corpus xp̃i i. c. si iudeos. eo. ti. ⁊ hmõi. 15° ne queq̃ꝫ q nõ est sue secte. vel sue natiõis ꝑsumãt circũcidere etiam si sit coꝝ seruus vt. l. vnica. C. xp̃ianũ. man. ⁊ ibi ẽ pena capitalis. i. perpetui exilij q̃ dr capitalis. vt. ff. ꝺ penis. l. rei capitalis. Aliqñ dr morsnãlis vt ibidẽ i pn°. 16 ne iudeus xp̃ianã accipiat i vxorẽ. l. ne qs. C. ꝺ iudeis. qꝺ si fecerit erit adulterij punit ibidẽ. 17° ne fidẽ catholicã impugnẽt puerso dogmate alr pena sanguinis punit: ⁊ puniũt pena ignis qñ aliquẽ ex suis q vult xp̃ianus eẽ. saxis. aut alio furoꝝ genere itẽptant. vt. l. iudeis. C. eo. Quõ puniũt ꝑ principes qñ delinquũt. ꝟ. infidelitas. §. 12. vtrũ liceat dñis xp̃ianis mouere bellũ ꝯ isideles ibidẽ. §. xj. vtrũ possint eos expellere de terris suis ibidẽ. §. x. vtrũ pene vsurarioꝝ cõueniãt iudeis ⁊ vtrũ possint sibi locari domos. ꝟ. vsura. ꝑ. §. 5. pena. 8°.

¶ Que prohibẽtur xp̃iani facere ꝯ iudeos. R. ꝑ ꝙ violẽter nõ debẽt cogi ad fidẽ. vt i. c. siẽ. ꝺ iude. nec filij coꝝ ipsis inuitis sunt baptizãdi. de quo vide ver. baptism⁹. 7°. §. x. ⁊ xj. Secũdo ꝙ nõ offendãt neqꝫ i ꝑsonis neqꝫ i bonis sine iudicio terrene ptãẽ. d. c. si cut iudei. Tertio ꝙ nõ ipediãtur obseruare suas cõsuetudines i suis solẽnitatibus dũmõ nihil faciãt in obprobriũ xp̃ianoꝝ. 45. di. q sincera: ⁊. d. c. sicut iudei: ⁊. l. iudeis. C. eo. Quarto ꝙ nõ exigãtur coacta seruitia ab eis q̃ nõ sunt ꝯsueti facer. d. c. sicut. ⁊. ꝟ. dñs. §. 8. Quinto ꝙ non fodiãtur coꝝ sepulcra siue corpora humata rõe pecunie. nec cimiteria quisqꝫ iuadat. d. c. sicut: ⁊ ꝯfaciẽtes xp̃iani sunt priuandi officio ⁊ bñficio si sunt clerici si laici excõicãdi. d. c. siẽ. Sexto nõ debẽt in sabbatꝫ coꝝ ad iudiciũ trahi. l. die sabbati. C. de iude. ⁊. d. c. siẽ. Septimo ne ipediãtur sua ꝓut melius poterũt vẽdere siẽ nec christiani. l. nemo. C. de iud. Octauo ꝙ si ꝯuertũtur ad fidẽ nõ spoliẽtur bonis iuste acqsitis. neqꝫ ꝺbita sue cessiõe: ⁊ si ablata fuerit ꝑcipit prãtibus coꝝ locoꝝ sub pena excõicatiõis ꝙ ea faciãt restituere. c. iudei. d. 1°. eo. ti. Ex quo isert Pa. ꝙ nõ ꝑdũt agnationeꝫ suã. vñ debẽt succedere attinẽtibus suis ⁊ multo minus bona legitime acquisita cuius ꝯriũ existimant vulgares. Nono ꝙ nõ ꝓhibeãtur ꝯuerti ad fidem: ⁊ baptismũ suscipe. etiã si sunt serui xp̃ianoꝝ ar. dus sunt. 19. q. 2. Remanebit tñ seruus si prius erat huius alicuius xp̃iani cũ seruitus sit approbata de iure diuino canonico ⁊ ciuili. 12. q. 2. ⁊ si quos: vsqꝫ ad. c. ecclesia. dulcius tñ tractãdus est q̃ alij serui q nõ sũt xp̃iani ar. de maio. ⁊ obe. c. ꝑ tuas. Uide ad istuꝫ. ti. ver. infidelitas per totum.

¶ Utrũ iudeus sit idifferẽter admittẽdus ad baptismũ. R. ſm Pa. i. c. debitũ. de bap. ꝙ nõ. Nã ꝑ debet restituere ea q̃ extorsit ꝑ vsurã vel alias illicite vt i. c. iudei: ⁊ ibi glo. de ꝯse. di. 4. nõ aũt tenet relĩqre reliqua licite acqsita siẽ multi simplices credũt ꝑ. c. siẽ de iudeis. Itẽ nõ debet baptizari illico. ſꝫ debet aliquo tẽpore differri vt appareat an habeat rectã itentionẽ: ⁊ oli fuit statutũ vt staret cathecuminus 15 16

per. 8. méses. vt i. d. c. iudei. sꝫ postea fuit statutū ꝙ ꝑ. 40. dies tm̄ vt in. c. ne qḋ absit. ea. di. Multi tñ ꝛ nō bñ hoc nō seruāt sꝫ illico baptizāt. sꝫ postmodū quiescēte illo calore sepe tales reddeunt ad vomitū erroris eorū. hec ille. ꝛ idem ponit in. d. c. sicut. Intellige tamen illud vltimuꝫ nisi necessitas vel causa alia vrgeat. Uide. ꝟ. baptismus. 7. §. 4. de hoc quō tenentur restituere.

1 Udex qs pót eē. ℞. glꝫ q nō ꝓhibeṫ. ar. cum apud. de spon. ꝛ. l. mutus. ff. de ꝓcura. ꝓhibenṫ aūt surdus. mutus: ꝛ ꝑpetuo furiosus. impubes. femine. seruus. excōicatus. cōsanguinei. rei ꝛ inimici actoꝝ vel alia cā suspecti. Itē iperiti seu illiterati. de qbus dicit Pa. i. c. sismaticus. de rescrip. post glo. ꝙ ꝯ iudicē ddegatū pōt excipi ꝙ iudex eē nō pōt qꝛ est illitteratus: ꝛ nō hꝫ periciā iudicandi. secus aūt vbi haberet peritiā ex ꝯsuetudine. lꝫ sit illitteratus. vt ē bonus tex. i. l. certi iuris. C. de iudi. ꝛ hec nō qꝛ cā sepe comittiṫ ꝑ sedē aplicā aliqb' mar religiosis plaꝫ q nō habent periciā. vel praticā. nec theoricā iudicādi vt ꝯ tales possit excipi ꝙ iudices eē nō pñt. dic tñ ꝙ nō reqriṫ iudicē eē ꝑitissimū cū ex defectu sciē sibi ꝓcedaṫ vt possit assumere assessorē expēsis partiū. vt i. c. statutū. §. assessorē ḋ rescrip. li. 6. hec ille. Uide. ꝟ. cleric'. 2°. §. 2°. ꝓcor. s. T. ꝛ Ul. vide. ꝟ. delegare. §. fi. ꝛ. ꝟ. recusari prin.

2 ¶ Ut iudex possit iudicare sine actore. ℞. ꝙ ordinarie ꝓcedēdo. non pōt. facit. c. legitimus de accu. extra ordinarie aūt vt i inqsitiōe ꝛ denūtiatiōe fie: ꝛ tūc isamia tꝫ locū accusatoris. c. euidētia. ḋ accu. Ad cuius ddarationē nō hꝫ. s. T. 2ᵃ. q. 67. ꝙ iudex ē iterpres iustitie vñ sicꝫ phs dicit i. 5 ethicoꝝ. ad iudicē ꝯfugiūt sicꝫ ad quādā iustitiā aiatā. iustitia āt nō ē ad seipm sꝫ ad alteꝝ: ꝛ ideo oꝫ ꝙ iudex inter aliquos duos ddiudicet ꝙ qdeꝫ fit cū vnus est actor ꝛ alius ē reus ꝛ iō i criminibus nō pōt aliquē condēnare iudex in iudicio nisi habeat accusatorē bm illud actuū. 25. Non est ꝯsuetudo romanis dānare aliquē hoieꝫ p̄usq̄ is q accusaṫ p̄ñtes habeat accusatores locūq̄ defendēdi accipiat ad abluenda cria q̄ ei obiciūtur. vñ deus in suo iudicio hꝫ ꝯsciāꝫ petōꝛ ꝑ accusatore. Quādo iudex videt. euidentia facti accusat. i inqsitiōe vero publica fama gerit vices accusatoꝝ. In denūciatiōe aūt nō ꝓcediṫ ꝯ reū sꝫ pro reo. s. ad correctionē: ꝛ ideo nō reqrit accusatorē. hec. s. Tho. vide. ꝟ. inquisitio. §. 5.

3 ¶ Ut iudex possit cōpellere partes ad faciēdū cōpositionē. ℞. ꝙ si causa est ciuilis ꝙ nō. nec etiam princeps ex potestate ordinaria. l. i. ff. de noui. ope. nū. tñ si lis est longa ꝛ itrincata multū ꝙ de facili nō pōt decidi. iudex pōt cōpellere partes ad cōcordiā. tex. videṫ i. c. placuit. 90. di. dicit etiā Pa. i rubrica de treuga. ꝙ ad pacē bene pōt ꝛ debet reducere ꝛ etiā ꝯpellere tā iudex ecclesiasticus q̄ secularis respectu subdictoꝝ suoꝝ. 90. di. si qs ꝯtristatus: ꝛ. d. c. placuit. hoc tenet etiā Bar. i. l. congruit. ff. de offi. ꝓsi. vtrū aūt iudex possit cum bona ꝯsciā idistincte reducere partes ad cōpositionē. ℞. bm Pa. in. c. fi. de trās. ꝙ Spe. dicit si iura partiū sunt ignota potest. Si vero sunt clara vt qꝛ ꝯclusum est i cā: ꝛ sic iudici liquet pro qua parte debet ferre sñiam. Spe. hoc disputationi relinquit. sed Jo. an. dicit ꝙ nisi aliq̄ circūstantie suadeāt abstinere debet a tali cōpositione qꝛ nō debet ḋ iure vnius sine causa dare alteri. sed ex circūstātijs posset hoc facere puta si nō eēt ex parte vnius ꝛ alius est potēs q appellabit ꝛ sic est ꝓsumptio ꝙ cōpositio erit melior.

¶ Ut iudex possit cōpellere ne potētiores viri cōtumelijs afficiant viliores. ℞. ꝙ sic ꝛ tenetur. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offi. ꝓsi. 3

¶ Ut iudex possit ꝛ teneaṫ cōpellere aduersarium ad prestandū cauptionē de nō offendēdo. nec actorē. nec suos qñ talis verisilr iplorat eius officium. ℞. ꝙ sic. vt in. d. §. ne potentiores ꝛ ibi per Bar. ꝛ bonus tex i. l. denūtiamus. C. de his. q. ad ec. cōfu. ꝛ ibi Cy. facit tex. in. c. de benedicto. 32. q. i. ꝛ in. c. litteras. in fi. de resti. spo. 4

¶ Ut iudex teneaṫ ex necessitate officij purgare ꝓuintiā malis hominibus. ℞. ꝙ sic. tex. est in. l. 3. ꝛ. l. cōgruit. ff. de offi. ꝓsi. ꝓpter qḋ dicit Bal. i. l. gallus. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝙ lꝫ statutum ciuitatis dicat ꝙ pōt puniṙ. li. verbū pōt iponit necessitatē. d. l. gallus in ꝓn. ꝛ ideo si nō facit teneṫ de negligētia. Debet igiṫ iudex delicta iquirere. alr tenebiṫ i sindicatu: ꝛ hoc veꝝ in iudice qui habet merū imperiū. l. iperiū i ꝓn. ꝛ qḋ ibi nō Bar. ꝛ in. l. iubere cauere. ff. ḋ iur. oiuꝫ iudi. ꝛ. l. i. ff. de offi. eius. cui. man. est iu. 5

¶ Ut iudex possit aliquid petere pro labore in iudicando. ℞. ꝙ de iure canonico iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus nihil potest petere. vt i. c. cū ab omni. de vi. ꝛ ho. de. ꝛ. c. statutū de rescrip. li. 6. ꝛ licet loquaṫ de delegato. tñ idem teneṫ in. d. c. cuꝫ ab omni. per Pa. ꝛ Jo. an. ꝛ ceteros. de ordinario. est etiā glo. i. c. nō licet. 1j. q. 3. De iure vero ciuili. ordinarius secularis petit sportulas solū nec aliud potest petere. 3. q. 3. offeraṫ. qꝛ sportule sunt munera a lege nō diffinita vt in aut. generaliter. C. de epi. ꝛ de. bm Pa. in. d. c. cū ab omni. sportule sunt quedaꝫ vasa que vulgariter vocātur sportule ꝛ poniṫ cōtinens pro cōtento qꝛ in illis vasibus solebant deferri munera iudicibus ꝛ qualia debeant eē ista munera seu quāta nō est lege diffinitū. vt in. d. aut. generaliter. Delegatus vero etiā a principe nō habet nisi duos aureos i principio ꝛ duos i fine quādo causa excedit centū aureos ꝙ si nō excedit nihil habebit in aut. de iude. §. ne aūt labor: nota glo. i. d. c. cū ab omni: excipiūtur esculēta ꝛ poculēta. i. comestibilia potabilia si sunt talis qualitatis ꝙ in paucis diebus possint cōsumi: bm Archi. ꝛ glo. in. d. c. statutum: ꝛ sint ex mera liberalitate oblata qꝛ sic pos 6

sunt ab omnib' recipi. Alia aut oia etiã si sit vnus
denarius prohibẽtur. oẽs iudices accipere. vt. ff. de
offi. psi. l. plebiscito: ꝛ. l. solent. ff. de offi. procõ. nota
glo. i. l. 3. C. de cõdi. ob. tur. cã. facit. l. p'. C. de pe. iu.
q. ma. iudi. etiã si recipiant vt expediãt causam: ꝛ
si recipiũt alia preter predicta esculẽta ꝛ pocule̅ta
tenẽtur restituere de necessite. ar. d. c. statutũ: ꝛ. c. exi
git de cen. li. 6. imo si sit iudex delegatus ecclesiasti
cus qui talia recipit nõ potest liberari ex remissione
sibi facta a dante talia. nisi restituat: ꝛ si restitueret
in fraudẽ vt postea ille sibi donaret non valeret. sꝫ
glo. in. d. c. statutũ. secus aũt si sine fraude restitue/
ret: ꝛ ille postea iteꝝ donaret liberaliter. sm glo. pre
dictã: ꝛ potest saluari si post iudiciũ finitũ sine frau
de dat liberaliter. aliter nõ videt verum. Uide ver.
donatio. p. §. 18. ꝛ. 19. ꝛ. v. dñs. §. fi.

7 ¶ Ut officiales isenores ꝛ nũtij: ꝛ hmõi possint ali
quid exigere a litigantibus: ꝛ hmõi. R. q si est con
suetudo terre ꝛ non habent reditus deputatos pñt:
Hosti. tamen vult q possint etiã quãdo habent red
ditus deputatos aliqd paruũ accipere nõ per vim.
Assessor vero si habet salariũ nõ potest accipere ali
ter tenet restituere. ar. d. c. cũ ab oi. v. dñs. §. fi.

8 ¶ Sed qd si iudex secularis hꝫ proficisci extra do/
miciliũ. R. q siue sit iudex ordinarius siue eius de/
legatus. potest petere expẽsas. d. c. statutũ. sicut ꝛ te
stis cũ proficiscit extra domiciliũ. 4. q. 3. §. venturus.
qꝛ nemo cogitur militare suis sumptibus. ea tamẽ
moderatiõe ne partes enorme dãnũ patiãtur ar. x.
q. 3. illud: ꝛ si pauperes litigãtes sint tunc debet ab/
stinere etiam a sumptibus iudex delegatus vt i. d. c.
statutũ: ꝛ ordinarius etiaꝫ secularis non debet ha/
bere sportulas. i aut. de man. princi. §. si tibi quoqꝫ.

9 ¶ Sed nũquid delegatus ordinarij ecclesiastici sic
habebit expensas cũ proficiscit extra domiciliũ sicut
delegatus principis. vel ordinarij secularis. R. q sic
tam prouictualibus qꝫ pro vecturis equoꝝ ꝛ simi/
liũ. nisi esset delegatus ad vniuersitatẽ causaꝝ. vel
ad vnã ꝛ maliciose: qꝛ tunc ordinarius habet pro/
uidere de suo. ar. c. inter cetera de offi. or. ꝛ glo. d. c.
statutũ. sed glo. i. d. c. cũ ab omni tenet indistincte q
nõ potest delegatus ordinarij. sed ordinarius debet
sibi facere expensas: sed p' opinio vr magis equa.

x ¶ Ut ordinarius ecclesiasticus similiter possit pe/
tere expẽsas quãdo proficiscit extra domũ. R. q. nõ
nisi cũ proficiscatur pro cõsecratione ecclesie vt in. c.
cum sit romana de symo. ꝛ cũ visitat prouinciã suã
de cen. c. cũ apostolus: ꝛ. c. exigit eo. ti. li. 6.

xi ¶ Ut iudex ordinarius aut delegatus qui possunt
accipere expensas teneant cõputare illas quas do/
mi fecissent. R. sm glo. q sic. in d. c. cũ ab omni. sed
Pa. i. e. c. tenet 9triũ ꝛ ẽ magis benigna. sꝫ p' tutior.

12 ¶ Quid si delegatus ecclesiasticus nõ habet redi/
tus vel beneficiuꝫ ecclesiasticũ vnde viuat. R. Pa.
in. d. c. cum ab omni q poterit petere. id qd potest
petere iudex delegatus principis secularis.

¶ Ut 9suetudo excuset qua dãtur sportule ordina/ 13
rio: ꝛ delegato ecclesiastico. R. d. Car. i de. statutũ:
de dec. distinguit: q aut precessit exactio: ꝛ sic non
valet nec excusat talis cõsuetudo. aut nõ precessit ꝛ
sic possunt partes cõpelli ad obseruãdũ laudabileꝫ
cõsuetudinẽ. c. ad apostolicã. de symo. Pa. i. d. c. cũ
ab omni. tenet q nullo mõ excusat per illũ tex. cum
ab omni: ꝛ p Bar. i. l. cũ de i rẽ verso. ff. de vsu. ꝛ di
cit q. c. ad apostolicã loquit i spiritualibus vbi vi/
dentur vele se obligare ex aliqua causa. puta qꝛ est
suus parochialis. Uide ver. cõsuetudo. §. 15.

¶ Ut iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus 14
possit a partibus petere salarium pro accessore. R.
cõiter doc. i. d. c. cum ab omni. q nõ ordinarius qꝛ
debet scire canones de quibus agitur corã se: ꝛ ideo
si nescit ꝛ idiget assessore prouideat de suo. delega/
tus tamen licite petit dũmõ non faciat fraudulen/
ter. vt puta qꝛ dicat se idigere cũ nõ idigeat. d. c. sta/
tutũ. §. accessore: vel qꝛ vult participare i lucro cum
accessore qꝛ sic cũ faciat i frudẽ legis peccaret mor/
taliter: ꝛ teneretur ad restitutionẽ partibus.

¶ Ut possit petere salariũ pro notario. R. delega/ 15
tus potest dũmodo nõ participet ipe cũ eo vt i. d. c.
statutuꝫ. sed de ordinario dubitatur qꝛ videt q de
suo debeat prouidere suis officialibus. sed probabi
lius videtur q possit petere.

¶ Ut datum iudici nisi in casu permisso possit re/ 16
peti. R. sm Pa. in. d. c. cum nõ ab omni. in glo. p'.
q si dedit vt corrũperet iudicẽ sic nõ potest repete/
re. cũ turpitudo versetur ex vtraqꝫ parte. fiscus talẽ
pecuniaꝫ repetere potest qꝛ accipit omnia illa. l. lu/
cius. ff. de iur. fisci. ꝛ sm glo. i. c. qui recte iudicat. xj.
q. 3. cõiter sic presumit. ideo multi tenent q non re/
petitur. sed si dedit vt iustam daret sententiaꝫ. quaꝫ
alias nolebat dare. vel vt nõ daret iniustam. vel vt
cõseruaret ius suũ tunc redimit vexationem suaꝫ.
quod est licitũ vt nota Pa. in. d. c. cũ non ab omniꝫ
ꝛ sic nõ liberatur iudex dando pauperibus qꝛ repe
tere potest in cõscientia. vbi nõ stamus presumptio
ni. sed veritati. i. q. i. iubemus. xj. q. 3. non licet. de
symo. nemo. Si autem dedit simpliciter vt iudicet
amittit principalem causam. vt. ff. de condi. ob. cau
sam. l. 2. §. fi. ꝛ sic non repetet sicut quãdo dat vt p
se iudicaret: facit glo. in. d. c. qui recte. quod videtur
verũ. nisi quãdo aliter nolet iudicare ꝛ dare qꝛ tũc
posset ꝛ sibi tenetur restituere. vide ver. restitutio. §.
15. ꝛ iudex ecclesiasticus siue ordinarius siue dele/
gatus qui cõtra iustitiã in grauamen alterius par/
tis in iudicio quidqꝫ facit per gratiam vel per sor/
des puta per pecuniã suspensus est per annũ ab exe
cutione officij ꝛ debet condẽnari ad extimationem
litis parti quam lesit ꝛ si suspensione durante inge
rit diuinis sit irregularis: ꝛ nisi per papam pote/
rit dispensari. c. cũ eterni. de re. iudi. li. 6. isra. §. 20.

17 ¶ Ut̃ comitat̃ symonia dãdo pecuniã ꝓ sñia. R. glo. i. q. 3. c. vĩdẽtes. ꝙ nõ q: i ꝓphanis nõ comitat̃ symonia q̃uis grauiter peccet nisi i casu qñ iudex nollet dare al̃r sñiaȝ iustã q: tũc redimit vexationẽ suã: ſm Pa. tñ i. d. c. ab oi. si do pecuniã vt acqraȝ aliqd spirituale vel ãnexũ est symo͂. ſ3 hoc nõ videt̃ veꝝ qñ redimo vexationẽ meã ⁊ iã habebã ius ſe⁄ cus si p sñiaȝ de nouo acqrerẽ. Nõ etiã ſm. e. Pa. i. c. ꝑ. ne pla. vices suas. ꝙ iurisdictio epalis nõ põt ꝓcio vẽdi cũ. n. qd spirituale ꝓ hoc qđ nõ i. c. decer⁄ nimus. de iudi. ⁊ idẽ dicẽdũ de alia iurisdictiõe spi rituali: tẽporalis etiã nõ debet vẽdi ne grauẽtur sub diti de quo. v. dñs. ꝑ. xj. 12. ſ3 Inno. ⁊ Hosti. vbi vẽ dit̃ iurisdictio spiritualis est symonia. secus vbi tẽ⁄ poralis. l3 talis vẽditio sit turpe lucrũ ⁊ ꝯ legem vt nõ Inno. in. c. nemo. de symo. ⁊ pᵃ. q. 3. i summa.

18 ¶ Ut̃ sentẽtia lata itercedẽte pecunia sit nulla ipo iure. R. Pa. post glo. i. c. cũ ab oi. ꝙ sic. i. q. 6. ꝑ. ve⁄ nerabilis. C. qñ puo. nõ. ẽ. ne. l. venerabilis. i ter. ⁊ in glo. sñia tñ arbitri tenet l3 agẽs ex ea repellat̃ exce⁄ ptione doli. C. de arbi. l. 3. ⁊ i glo. ꝑdicta. secus si per grãȝ dat̃. q: tũc nõ est nulla ipo iure. ſ3 datur resti⁄ tutio. vt in. d. glo.

19 ¶ Ut̃ iudex teneat̃ ad restitutionẽ parti. si eius ne⁄ gligẽtia aliqđ dãnũ icurrit. R. ſm glo. i. c. qñ ꝯ. de ꝓba. v. negligẽtia. ꝙ sic: ⁊ sequũtur doc. Pa. i. d. c. qñ. dicit ꝙ i foro aie ẽ vera opinio. si fuit i dolo vel lata culpa alias nõ. Uer. arbiter. ꝑ. 9. ⁊. x. ⁊ ver. ad notatis. ꝑ. 13. ⁊. 14.

20 ¶ Querit̃ qñ dicat̃ comittere negligẽtiã ex qua te⁄ neat̃. R. ſ3 Hosti. ꝙ tũc qñ negligit terminare cãȝ. vel habere tabelionẽ. vel aduertere qd scribat̃. vel nõ ꝓuidet de aduocato vt tenet̃. vel nõ curauit re uoluere libros: ⁊ hmõi q̃ suo officio incũbit multo magis tenet̃ si ex dolo. vñ si iniquã sñiaȝ dedit. vel aliqd aliud fecit ꝯ ꝯsciaȝ ⁊ ꝯ iustitiã in grauamen alterius partis. vltra restitutionẽ ad iterẽ ad quã tenetur. vt. C. de pena iudi. l. nouo iure. xj. q. 3. q̃tuor. 23. q. pᵃ. dñs deus. ſ3 est ecclesiasticus iudex ordina⁄ rius. vel delegatus. si ꝯ ꝯsciaȝ ⁊ ꝯ iustitiã hoc fuerit ipsofacto est suspẽsus per annũ ab executiõe officij. i. c. cũ eterni. de re. iudi. li. 6. Si vero dãnũ itulit per iprudẽtiã tenet̃ sitr. i culpa. n. fuit cã se isufficiẽtem sciuit vel scire debuit ⁊ tñ cãm iudicare ꝑsumpsit ⁊ hoc veꝝ i ordinario i delegato. v. q necessitate obe diẽtie iudicat ⁊ bona fide ⁊ de ꝯsilio peritoꝝ l3 iniu ste iudicet nõ tenet̃ nec peccat ſ3 accessor tenet̃. l. 2. ff. qđ q̃sq3 iur. si mõ eũ elegit q habebat̃ ꝓ docto ⁊ bo ne opinionis ⁊ ita credidit eũ doctũ ad hoc. Alias nõ excusat̃ si vellet ſm capud suũ. s. ꝑ. 16. i fi.

21 ¶ Utrũ iudex iadat i penã statuti iponẽtis penam nõ terminãti sñiaȝ. i. certũ diẽ: si nõ terminat. R. ſ3 Pa. i. c. l3. de ꝓba. ꝙ sic si fuit reqsitus alias secus. q: nõ tenet̃ ipẽdere offiͫ suũ ad vtilitatẽ priuatã nisi reqrat̃ vt. l. 4. ꝑ. hᵒ ãt. ff. de dãno. ifecto. ⁊ ibi Bar.

¶ Ut̃ iudex secularis teneat̃ ꝑstare brachiũ suũ iu⁄ dici ecclesiastico. R. ꝙ si eius subditus resistit sibi đ iure: vt ꝑcepit ei aliqd ⁊ appellauit ad superiorẽ: eps dicat ꝙ nõ põt ⁊ petit brachiũ seculare ꝯ eũ tũc nõ vr̃ teneri ita nõ Pa. i. c. ꝑ. de offi. or. secus si resi⁄ stit ei de facto. vt ibi nõ. Idẽ dic i exẽplo q allegat exẽptionẽ quã eps nõ admittit appellat: nõ tenetur iudex secularis epm iuuare: ⁊ nõ vnũ dictũ. d. Feli. i. c. ꝑ. de spon. i. q. col. v. aduerte ꝙ iudex ecclastic⁹ nõ debet aduocare brachiũ seculare nisi cũ p se non põt acta exeq. q: oia iura de hoc loquẽtia semp di⁄ cunt si opus fuerit. vel si necesse fuerit. Et idẽ dicas de excõicatiõe. Uide. v. delegare. ꝑ. x. vbi diffusius. 22

¶ Ut̃ iudex post latã sñiaȝ possit eã iterptari đcla rare seu mutare. R. ſ3 Pa. in. c. ꝑ. de postu. i glo. ꝙ nõ inferiores nec arbiter: maiores aũt bñ possunt declarare. ſ3 nõ mutare. vel corrigere: iterlocutoriã vero sñiaȝ põt corrigere ⁊ reuocare de accu. c. q̃lr: ⁊ qñ. el. ꝑ. de inqsitore heretice prauitatꝫ quõ ista oia põt vide i. c. vt comissi đ here. li. 6. ⁊ ibi glo. i. v. mu tãdi: dicit secus eẽ ordinarie in alijs iudicibus vide ver. arbiter. ꝑ. 12. ⁊. ver. delegare. ꝑ. xj. ⁊. 12. 23

¶ Ut̃ nõ cõdẽnãs ptẽ aduersam i expẽsas teneat̃ ipe đ suo restituere alteri parti. R. ꝙ sic. l. sancimus. C. de iudi. qđ limitat glo. i. c. fi. de rescrip. verum si fuit petitũ alias nõ. Et nõ ſm Pa. i. d. c. ꝑ. i glo. ꝙ iudex iurat iudicare ſm qđ sibi videbit̃. s. non ſm volũtatẽ. ſ3 ſm bonũ iudiciũ isformatũ legibus. 24

¶ Ut̃ aliqs possit ꝯstituere sup se iudicẽ extraneũ. R. laicus põt cõstituere suũ iudicẽ quẽcũq3 q alias iurisdictiõi ꝑest nõ aliũ. C. de iuris. om. iudi. l. i. ⁊. l. priuatoꝝ. clerici vero nõ possunt i nõ suũ iudicẽ cõ⁄ sentire nisi sit persona ecclesiastica ⁊ de cõsensu epi sui. c. significasti. de fo. ꝯpe. ⁊ ibi Pa. Nã ⁊ secula ris iudex nullã i eũ põt habere iurisdictionẽ neq3 in criminalibus neq3 i ciuilibus. C. de epi. ⁊ cle. aũt sta tuimus. Adde etiã qđ nõ Pa. i. d. c. significasti. ꝙ exẽptus nõ põt renũtiare priuilegio exẽptiõis ꝯ. R. q: exẽptio nõ fuit idulta i merũ fauorẽ exẽpti. ſ3 ẽt i fauorẽ superioris: ⁊ per hoc isert ibi Pa. ꝙ eps non põt absoluere a sñia excõicatiõis religiosos exẽptos. etiã si renũtiarẽt priuilegio exẽptiõis: ⁊ multo for⁄ tius moniales q: fortiora priuilegia cõiter habẽt ⁊ fortiori cautella tuende sunt. Uide aliquid. v. arbi⁄ ter. ꝑ. 8. Et ver. monacus. ꝑ. 6. ver. iudicare. ꝑ. 9. ⁊. 12. ver. exemptus. ꝑ. 6. 25

¶ Ut̃ delegatus pape delinquens i delegatiõe sua possit ꝯueniri corã ordinario loci. legisse hãc. q. tra ctauerũt i aut. qua i prouintia. C. vbi đ cri. agi. oꝫ. ⁊ Jo. an. i. c. fi. de rescrip. ⁊ Pa. ibi. ⁊ cõclusio ſ3 eũ ẽt ꝙ aut legatus delinqt i ꝓcedẽdo: ⁊ tũc q: solum delinquit. ꝯ papã i parẽdo mãdatis eius nõ potest per aliũ iseriorẽ puniri. aut delinqt puerse agẽdo ⁊ tunc põt puniri per ordinariũ loci. q: nõ cõuenit vt legatus. ſ3 vt criminosus. Sed Jo. an. dicit se non 26

ceddere q pēdēte cā corā eo possit cōueniri corā or/dinario. saltē vbi ipedret̄ pcedere i cā sibi de lega/to nā respectu illius cause dū taxat ē maior ordina/rio vt i.c. studuisti. de offi. lega. Host. tñ in summa dicit q rōe pcti poterit puniri p ordinariū: Pa. ve/ro i.c. prudētia. i. de offi. delega. pcludit q aut q̄rit̄ nūqd ordinarius possit eū punire rōe pcti q2 pteꝑsit exeq mandatū supioris ⁊ pōt dici q sic q2 hoc casu nō punit eū vt delegatū. s3 vt pseuerātē in crie: ⁊ sic cessat maioritas dicit glo. ibi q nō tenet̄ quis exeq delegationē sibi iniūctā p papā cū graui dāno rep/sonā p̄ siue sit cū clausula ipotētia. siue simplr vt di/cit Pa. q2 nō est verisile q papa velit artare dele/gatū ad executionē mādati cū graui pīculo rei fa/miliaris. s3 si appareret de pressa itentiōe pape. tūc se/cus. Dicit etiā ibi glo. q delegatus q debet pficisci extra domiciliū suū pōt a pri^c petere expensas a par/tibus. hoc limitat Pa. qñ iudex eēt impotēs q nō possit suis expensis itinerare: vide ad materiā ver. dñs: ⁊. ꝟ. delegare: ⁊. ꝟ. arbiter: ⁊ ver. accusatio: ⁊ ver. inquisitor: ⁊ ver. inquisitio: ⁊ ver. delegatus.

1 Iudicare pure ⁊ simplr qd fit. R. b3 Pa. in .c. dilecti filij. de iudi. q nō est remouere ordi/nē iuris. s3 tñ subtilitatē preciosa3 q2 pdicta verba ipoztāt ex suo pprio significato idem q sine malitia ⁊ sine plica ⁊ inolutiōe: ad hoc glo. i de. se/pe. de. verb. signi. i. ꝟ. simplr: ⁊ ordo iudiciarius nō est iuētus ad inoluēdū i. d. c. dilecti: ⁊ ideo nō remo/uebitur fm Pa. ibidem.

2 ¶ Quid si dicat procedas sine solēnitate iuris. R. b3 Pa. vbi. s. q cēset̄ sublata solēnitas iuris ciuilis ⁊ canonici. s3 nō diuini ⁊ iuris gentiū: ⁊ iō duo te/stes sufficerēt l3 forte de iure ciuili plures requirerēt̄ silr ēt si sunt ifames q2 ifamia ē de iure positiuo. i. c. p tuas. de symo. nō tñ recipiūtur nō citata parte q2 citatio est spēs defensionis q̄ est de iure gētiū. nec pōt tolli de. pastoralis. de re. iudi. s3 bene poterit re/cipere testes absq3 iuramēto ⁊ diebus feriat̄ q2 hec solēnitas est inducta de iure ciuili fm Bar. in. l. fi/liusfamilias. ff. de dona.

2 ¶ Quid si dicat̄ iudices p ut volueris. R. fm Pa. d. c. dilecti: q itelligit̄ solū dolus excessiue ar. d. l. cre/ditor. §. lucius. ff. mā. ⁊ iō nō pōt tollere ius alterius sine cā sicē nec committēs q2 nemo plus iuris trāsfert q̄ ipe habeat. de dote post diuor. resti. c. nup. Et p/terea dicit Bar. i extrauagāti ad reprimēdā q ille cui comittit̄ vt faciat qd vult vel sicē libuerit. l3 non tenetur̄ seq regulas iuris ciuilis. remanet tñ ligatus regulis iuris nālis gentiū seu nālis equitatis qd idē est vt i de. pastoralis. de re. iudi. vbi ipator inualide egit q2 excessit regulas iuris naturalis.

3 ¶ Quid si dicat̄ iudices fm veritatē ⁊ equitatē. R. fm Pa. i. c. līas. de ma. calu. q debēt seruari solēni/tates etiā rigorose iuris positiui. s3 d. Anto. dicit q nō tenet̄ seruare rigorosas qd videt̄ verius.

¶ Quid si dicat̄ iudices p vt tibi vr̄. R. fm Pa. i. c. i. de iudi. q d3 iudicare iudicio itellectus cui cōgruit 4 hoc verbū videbit̄ ita nō Bar. i. l. quid tñ. §. si ar/biter. ff. de arbi. Et idem cū dr̄ relinquo vel comitto arbitrio tuo vel prudētie tue vel iuditio tuo tūc de/notāt arbitriū boni viri rōe regulati. sicē cū dr̄ vt vi/sum tibi fuerit vel tibi videbit̄. ita nō Pa. i. c. ꝑ. de sequestra possi. silr hec verba si extimaueris. si arbitra tus fueris. si tibi placuerit. vt pbat̄ i. l. fide cōmis/sa. §. q̄q3. ff. de lega. 3. ⁊ i. l. chais. §. sororē. ff. de fi/deicomisso liber. vbi tex. nōbilis: vide tex. cum glo. i. c. f. de cor. vitia. ⁊ p Bar. i extrauagāti ad repri/mēdū: ⁊ Pa. i. c. ꝑ. de psti. ⁊ iō tenet̄ seq oēs regu/las iuris ciuilis: ⁊ Bar. i extrauagāti alle. l. i. ff. arb. Et aduerte q oia verba excepto isto: volo: libet: ar/bitriū plenū. vel liberū vt ibidē nō Bar. ipoztāt ar bitriū boni viri. de quo vide. ꝟ. arbiter. §. 9. Quō i/telliguntur illa verba sine strepitu ⁊ figura iudicij ver. inquisitor. §. 57.

¶ Utr̄ iudex debeat iudicare fm allegata ⁊ pbata 5 vel fm q ipe cognoscat veritatē. R. fm s. Tho. 2^a. 2^e. q. 67. ar^o. 2°. q d3 diuertere q̄^a pōt: si vero non pōt ita q cogat̄ iudicare: debet iudicare fm allegata ⁊ pba ta vbi sic ait. Judicare ptinet ad iudicē fm q fun/git̄ publica ptāte: ⁊ iō informari debet in iudicādo nō fm id q ipe nouit vt hō vel vt priuata psona. s3 fm id qd sibi inotescit tāq̄ psone publice. hoc āt inotescit sibi ⁊ i cōi ⁊ i particulari i cōi qdē p leges publicas vel diuinas vel humanas p̄ quas nullam pbationē admittere debet: In particulari aūt ne/gotio aliquo per istrumēta ⁊ testes ⁊ alia hmōi le/gitima documēta q̄ d3 sequi in iudicādo magis q̄ id qd ipe nouit tāq̄ priuata psona: ex quo tñ adiu/uari pōt vt districtius discutiat pbatiōes iductas vt possit eax defectū iuestigare: q si eas nō possit d̄ iure repellere: d3 sicē dictū est eas i iudicādo seq. de/bēt. n. iudices veritatē fm ea q̄ fuerūt sibi pposita iudicare q2 nō iudicant fm proprā ptātez. Et ideo in his q̄ ad ppriā psonā ptinēt debet iformare con/scientiā suā ex ppria scia. s3 i his q̄ ptinēt ad publicā ptātez debet iformare pscia3 suā fm ea q̄ i publico iudicio sciri pñt. hec s. Tho. Et itez e. li. q. 64. ar^o. 6. in responsiōe ad. 3^m. post q̄ pclusit q nullo mō inocēs sit occidēdus ait. Si iudex scit aliquē inocētē esse q falsis testibus cōuincat̄ debet diligētius examinare testes vt inueniat occasionē liberādi inocuū sicē Da/niel. Si hoc nō pōt debet eū superiori relinqre iu/dicandū. Si aūt hoc nō pōt nō peccat fm allega/ta: sniam ferēs q2 ipe nō occidit inocētē. s3 illi q eū asserūt nocentē. hec ille. Ex qbus cōcludūtur aliqua p q iudex i tali casu debet quātū pōt qrere occasio nē vt illū liberet ⁊ est difficile q prudēs iudex non sciat adiuuenire aliquā subtilitatē vel occasionē qua liberet inocētē vt dictū est de Daniele. vñ Ul. ait. si iudex scit veritatē negotū cū circūstātijs vr̄ ipossibile

qn aliá viá iuris inueniat ad liberãdũ inoxiũ nisi sit ex ĩprudẽtia vel negligẽtia iudicis. hec ille. 4° ꝙ pót eẽ casus ĩ quo iudex nõ posset viá inuenire qua liberet illũ puta q: bz sindicari vel alr ĩminet sibi periculũ nisi iudicet ſm allegata: si.n. pars petat iustitiá tenet iudicař ⁊ si iudicet ꝯ ꝓbata ĩputabiť sibi: ⁊ sic ĩ.4° ĩ tali casu debet ⁊ pót iudicare ſz allegata ⁊ ꝓbata. 5° ꝙ iudex ĩ tali casu nõ occidit inocẽtẽ ſz illi q ꝓbãt falsuz hãc opinionẽ sẽcu Th. sequũť quasi oẽs canoniste.ſ. Jo. glo. ⁊ Archi. 3. q. 7. xj. q. 3. sũmope. c. iudicet. Ber. ⁊ Hosti. ð offi. or. c. ꝓ. Inno. ĩ. c. venerabilis. ff. de offi. psi. l. illicitas. §. 1. 6. q. 2. si tñ: ⁊. c. placuit: iudicabit ergo ſm ꝯsciaz quá bz vt iudex ⁊ non vt hõ. c. 1°. de offi. deleg. Uide aliquid infra ver. iudicãs. §. 2. ꝯcor. Ricar. ĩ. 3. ql. q. 15. ⁊ Pe. ⁊ Ray. Multũ ꝓ ista opiniõe facit dictũ Ambro. ĩ. d. c. iudicet vbi dr iter cetera ꝙ bonus iudex nihil ex arbitrio suo facit ⁊ domestice ꝓprie volũtatis. ſz iuxta leges ⁊ iura pronũtiat: ⁊. ĩ. sicẽ audit ita iudicat. Et Pa. in. c. veniẽtes. de iure iur. sic ait. Nõ ꝙ iudices debẽt iurare vt iudicẽt ſm leges. vt ĩ aut ius iurá. qð ꝓstať ab his q sunt ad hoc deputati ex q° ĩferť ꝙ ſm ꝯsciaz quá bz vt deus. vel vt hõ iudicare nõ pñt. de quo. ĩ. c. pastoralis. §. q: vero. de offi. deleg. Cõtrariá opinionẽ tenet Nicolaus de lira super illud Exo. 23. Innocẽtẽ nõ cõdẽnabis: ⁊ Angelica. ꝟ. iudicare. §. 7. ⁊ qdá alij dicentes absolute ꝙ nullo mõ pót sic iudicare sine pctõ. tũ q: est ꝯ preceptũ diuinũ. vbi. ð. nõ suscipies vocẽ mẽdatij: ⁊ ĩ. c. qs scãdalizauerit. de reg. iur. vtilius scandalũ nasci permittiť ꝗ͂ veritas deserať: ⁊ multa silia adducit Angelica ꝗ oia facilr soluũtur ꝑ illa ꝗ dicta sunt. ſ. ꝙ iudicat vt iudex ⁊ teneť iudicare ⁊ vt sic iudicat ſm veritatẽ ⁊ teneť sic iudicare. d ar. ſ. 3°. xi. 9. §. de inocẽte dicit ꝙ prima opinio est cotior.

6 ¶ Queriť de ministris vel officialibus qbus mandatur executio sñie iniuste. R. ſm. s. T. 2ᵃ. q. 64. ar°. 6. ad. 3ᵐ. ꝙ minister iudicis ꝯdẽnãtis inocẽtẽ si sententia ĩtolerabilẽ errorẽ ꝯtineat non dz obedire alias excusarẽtur carnifices q martires occiderũt. Si ꝟo nõ cõtineat manifestá iniustitiá nõ peccat pceptuz exequẽdo q: ĩpe non habet discutere supiores sñiaz nec ĩpe occidit inocẽtẽ. ſz iudex cui ministeriũ adhibet. hec ille. Ray. quasi ĩ eãdẽ sñiaz cõueniẽs ait: ꝙ cũ minister scit ꝓ certo illũ inocẽtẽ: nõ debet exequi mãdatũ: sed cũ dubitat tũc ðbet exequi. excusať. n. ꝓpter bonũ obediẽtie. xi. q. 3. qd ergo: ⁊. 23. q. ĩ. quid culpať ⁊ id qð dr de officialib° ĩtellige etiá de alijs subditis. ꝯcor. Alex. de al. 3ᵃ. parte ĩ pcepto. 5. ⁊ Ricar. ĩ. d. ql. qdá tñ tenẽt ꝙ nullo mõ debet exeq: sed sunt extremi iõ nõ sequẽdi q: extrema sunt vitiosa.

7 ¶ Utʳ iudex secularis possit iudicare de his ꝗ sunt peccata. vt de vsura. ⁊ hmõi. R. ſm Pa. ĩ. c. cum sit gñrale. de fo. ꝯpe. ꝙ sic dũmõ nõ disputeť principaliť vtʳ sit pctñ vt pz. ff. ⁊. C. ð ꝯdi. ĩdebi. ꝑ totũ: ⁊ h ẽ cõis opinio: ⁊ hoc est verꝫ q: coram eo pót obici de iuramẽto si non vertiť dubiũ de eius validitate. vt ĩ. c. rex debet. 23. q. 5. ſz si dubitatur vtʳ sit vsura vel ne: peccatũ vel ne: tũc iudex secularis non pót ſz ad ecclesiá est recurrẽdũ. c. per venerabilẽ. q si sicẽ legi. ⁊ ĩ cle. vnica. de vsu. vñ ex dictis pz ꝙ pót iudex secularis cõpellere ad restitutionẽ vsuraꝝ q: etiaz de iure ciuili reprobãtur hodie ſz cõez opinionẽ. fallit hoc ĩ crie heresis de quo nullo mõ pót se ĩtromitteť nisi exequẽdo excipiũtur multi alij casus ĩ glo. ⁊ per doc. ĩ. d. c. cũ sit generale: ſm Pa. tñ nullũ aliud est nisi vt dictũ est cũ agiť de dubio vtʳ valeat iuramẽtũ vel ne ⁊ hmõi. q: tũc non pót vide glo. 32. q. 5. c. christiana religio: ⁊ ibi per Archi. Uide aliquid. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 28. §. si.

¶ Utʳ iudex ecclesiasticus possit iudicare laicũ subditũ principis laici. vel ẽt principes laicos. R. ꝙ sic rõe spiritualitatis. puta si cã est spiritualis vt ð matrimonijs heresi ⁊ hmõi. vel rõe peti cuiuscũq3 mortalis. vt nõ ĩ. c. 2°. ⁊. c. nouit. de iudi. alias nõ. Idem dicit. s. Tho. 2ᵃ. q. 60. ar°. si. 8

¶ Utʳ laicus possit in aliquo casu iudicare clericũ. R. siue cã sit spiritualis. vt de decimis matrimonijs criminalibus heresi vsuris ⁊ hmõi. siue temporalis nõ pót vt ĩ. d. c. 2°. posset tñ auctoritate sibi delegata ab epo ĩ causa tẽporali mere: de clerico iudicare. alias nõ ĩ. d. c. 2°. fallit etiá qñ clericus ẽ ðgradatus ⁊ traditus curie seculi q: tũc pót. ꝟ. iudex. §. 25. 9

¶ Utʳ aliquis possit iudicare nõ subditũ. R. ſm. s. Tho. 2ᵃ. q. 67. ar. ꝓ. ꝙ nõ q: iudicare ꝓsupponit viz coactiuá ꝗ nõ ẽ nisi ad subditos aliquo mõ ⁊ hãc habẽt aliqñ ordinarie sic iudices ordinarij aliquãdo ex comissiõe sic iudices delegati. Aliqñ ex ꝓpria spõte sic ĩ arbitris q se propria spõte possunt subicere aliorꝫ iudicio ꝗ͂uis nõ sint eis superiores ⁊ idẽ ẽ ꝙ nec arbitriũ pena valari q: arbitri q nõ sunt superiores nõ de se plená ptãtẽ hñt coherẽdi. h. s. T. 10

¶ Utʳ quilz laicus possit se subicere cuilz iudici qui preest. R. ꝙ sic. si vult. ĩ. ĩ. ff. de iudi. ⁊. ĩ. ĩ. C. de iur. oĩuz iudi. ⁊ ĩtelligiť velle ⁊ cõsentire quãdo scit eum nõ eẽ suũ iudicẽ: ⁊ tamen litigat sub eo vt ĩ. l. 2. ff. ð iud. limita: ⁊ ſm glo. ĩ. c. si diligẽti. de fo. cõpe. verũ ĩ causa ciuili: secus ĩ causa criminali: vide Pa. ibidem: sed quid si ille cui vult se subicere non habet in actu iurisdictionẽ. R. si solum deficiat q: nõ est sibi subditus potest se subicere. 11

¶ Utʳ sitr clericus. R. ꝙ nõ sub iudice laico etiam propter tẽporalia bona sua. c. si diligenti. ð fo. ꝯpe. nisi agendũ ꝯtra laicũ sub iudice laico etiaz de crimine ciuiliter ⁊ tũc teneť respondere recõuentus vt est glo. nõ ĩ. c. at si clerici. de iudi. sed Pa. ibidem tenet ꝙ etiá sunt solẽnes doc. qui tenent ꝙ non potest recõueniri. sed aduerte ꝙ ĩ causa spiritnali seu annexa non habet locũ recõuentio coram seculari iudice ar. c. tuá. de or. cogni. ⁊. c. lator qui sunt si legi. ⁊ sic 12

tenent cōiter doc. in.d.c.at si clerici. sed in tēporali videtur q sic: vide. Iudex.§.25. et supra.e.c.§.9.

15 ¶ Ut' laicus laicū super re ciuili possit cōuenire sub papa. R. sm Pa.in.c.13.ex suscepto.de fo.cpe. non nisi i aliquibus casibus. p quādo hoc habet cōsuetudo vt i.c.si clericus.de fo.cōpe.2°. i terris subiectis ecclesie quo ad tēporalia vt i.d.c.si clericus. 3° qñ causa de qua agit spectat ad ecclesiasticū de iure.vt in.c.lud. de cog.et.c.cū sit generale.de fo.cpe. 4° quādo vacat imperiū et addit papa i causa spectāte ad iperatorē.vt in.d.c.13. 5° quādo dat negligētia principis i iustitia administrāda.vt i.d.c.13. et.d.c.cū sit. 6° qñ ipetrat a persona miserabili et oppressa vt.i.c. ex parte.B.de fo.cpe.7° qñ iudex secularis q nō habet i prouintia superiorē allegat suspectus vel non vult facere iustitiā vt i aut.vt diffe. iud.§.i.et.2°.8°. in.c.reconuentiōis.3.q.8.cuius i agēdo 2° bz Host. i causis mortuariorum a defunctis derelictorum i aut. de ecde.ti.§.si aūt.1°.qñ secularis iudex inocat auxiliū ecclesie.23.q.5. administratores sm Inno. puta qz subditi sunt sibi iobediētes.11° rōe administrationis sumpte a laicis.vt nō i.c.iudicatū.89.di.12°.si ecclesiarum serui vel hoies seruiētes in debite a laicis coleclanf.c.ecclesiarum seruos.12.q.2.et i aut. Itē nulla cōitas.C.de epi.et de.13° quādo i prouintia nō ē iudex aut superior laico tūc potest adiri eps et est casus in aut.vt differē.iudi.§.si vero cōtigerit.14° quādo aliquid est ambiguū et vt difficile iter iudices variat. vt i.c.per venerabilē:qui fint fi.le.15° quādo agitur per viā denūciatiōis eu.igdice:vt i.c.nouit.de iudi. 16° quādo causa prophana est annexa.seu cōiūcta cū eā spectāte principalr ad ecclesias:exēplū ponit de dote vt in.c.de prudētia.de do.post. diuor.re.et hoc.quādo nō agit principaliter de dote.sed ex consequētia hec Pa.cū multis declarationibus.

14 ¶ Qñ aliquis clericus detinet a iudice seculari: et de nouo apparet q est clericus debet restitui. Excōicatio.5.casu.p.§.25. et tūc pertinet cognitio ad iudicē ecclesiasticū si petat restitui: et iudex secularis recuset qz de re agit spirituali sz debet vocari iudex secularis aut alius cuius itersit de sen.exco.si iudex.li.6. Et si est notoriū q sit clericus statī restituetur sine aliqua cognitiōe si vero gerebat se vt clericus i habitu et tōsura:et nō est notū ipm esse clericū restituet.sed postea cognosceret an sit clericus. Si vero ante dephensionē se habebat pro laico: et sic cōiter habebat.nō est restituēdus quousqz fiat fides de clericatu. sed tñ iteri processus iudicialis cū quiesceret d.c.si iudex. Sed quid si post delictū est factus clericus vel religiosus.R. q si fecit i fraudē:et hoc sit notū iudex secularis poterit exequi si vero est notū q nō fecit i fraudē restituet si vero est dubiū et fecit se clericū post pcessum icepti etiā exequet iudex secularis.si vero ante:restituet hec sm Bar.in.l.i.ff.de penis.sz sm Io.an. debet itelligi in illis casibus vbi dr q iudex secularis exequat quātū ad executionez bonorum.sz psona semp restituet nisi degradet.itelligenda qñ dr si fieret religiosus q dz itelligi de religiōe approbata.secus si acciperet hitū aliquē q gaudēt priuilegio fori:et tñ nō sunt pprie religiosi vt begini. a

i Iudiciuz sm.s.Tho.22°.q.60.ar°.p.iportat sm primā:et ppriā noīs ipositionē: diffinitionē vel determinationē rei iuste vel iuris: q aūt aliqs bene diffiniat aliqd i operibus virtuosis reqrit.p.vt habeat cognitionē.2° vt sit bene dispositus qd sit p habitū virtutis: et sic ad hoc q aliqs recte iudicet reqrit cognitio qd ptinet ad prudētiā et virtus q est ipa iustitia.vñ iudiciū qāuis sit actus prudētie et itellectus tñ denoiat a iustitia:et est āpliatū ad significādū rectā determinationē i qbuscūqz rebus extēso noie iudicij. Iudiciū igit qd iportat rectā determinationē eius qd ē iustū.pprie ptinet ad iustitiā pp qd phs.5.ethi.dicit q hoies ad iudicē cōfugiūt sicut ad quādā iustitiā aiatā. Ad hoc aūt iudiciū vt sit iustū requirūtur.3.p vt pcedat ex inclinatiōe iustitie.2° q pcedat ex auctoritate psidētis.3° q pferat sm rectā rōez prudētie: qdcūqz aūt horum defuerit erit iudiciū vitiosum et illicitū vno qdē mō qñ est cōtra rectitudinē iustitie et sic dr iudicium puersū vel iniustū. Alio mō qñ iudicat i his i qbus nō hz auctoritatē et sic dr iudiciū vsurpatū. 3° qñ deest rectitudo rōis puta cū aliqs de his iudicat q sūt dubia l occulta pp aliqs leues cōiecturas et sic dr iudiciū suspiciosū vel temerariū de q.i.§.16.et.suspitio.

¶ Ut' iudiciū ex suspitiōe pcedēs sit peccatū mortale. i R.sz.s.Tho.22°.q.60.ar°.3.q sic qñ ē de aliq° graui. Ait.n.sic. Cū aliqs iudex i aliq° graui ex suspiciōe.i. leui idicio pcedit ad aliquē cōdēnandū hoc directe ad iniustitiā ptinet.vñ est peccatū mortale: et ibidem ad.3'.ait.iustitia: et iniustitia sunt circa exteriores operatiōes.vñ iudiciū suspiciosū directe ad iniustitiā pertinet qñ ad actū exteriorē procedit: et tūc est peccatū mortale.iudiciū aūt iterius pertinet ad iniustitiā sm q cōpat ad exterius iudiciū.vt actus interior ad exteriorem. sicut cōcupiscētia ad fornicationē:et ira ad homicidiū:et sic quādo est deliberate de aliquo est mortale.vt dicitur ifra de iudicio temerario.§ 16.et ver.suspitio.prin.

¶ Ut' sit iudicandū sm leges scriptas semp.R.vbi supra.a.ar.5.q sic. Iudiciū.n.nihil aliud ē qz quedā diffinitio vel determinatio eius qd est iustū.fit autē aliqd iustū dupl'r.vno°ex ipa nā rei qd dr ius nāle. Alio°ex quodā cōdicto iter hoies qd dr ius positiuū. leges aūt scribūtur ad vtriusqz declarationē.aliter tñ et aliter. Nā legis scriptura ius qdē nāle cōtinet.sz non istituit.nō hz.n.robur ex lege.sz ex nā.ius aūt positiuū scripturā legis et cōtinet et istituit.dās ei auctoritatis robur et ideo nec° est vt iudiciū fiat sm legis scripturā aliorqn iudiciū deficeret vel a iusto nāli vel a iusto positiuo. Uide.s.Iudicare.§.5. 2

¶ Utrum sit iudicandum secundum leges scriptas iniustas. R. quod non. ut ubi. s. ad. p. ait. lex scripta sicut non dat robur iuri naturali ita nec potest eius robur minuere vel auferre quia nec voluntas hominis potest imutare naturam et ideo si scriptura legis contineat aliquid contra ius naturale iniusta est nec habet vim obligandi. ibi. n. ius positivum habet locum ubi quantum ad ius naturale differt utrum sic vel aliter fiat et ideo nec tales scripture leges dicuntur. sed potius legis corruptiones et ideo secundum eas non est iudicandum. s. de iurare. §. 5.

4 ¶ Utrum semper sit iudicandum secundum verba legis. R. ubi. s. ad. 2. ubi sic dicitur. Sicut leges inique secundum se contrariantur iuri naturali vel semper vel ut in pluribus. ita etiam leges que sunt recte posite in aliquibus casibus deficiunt in quibus si servarentur essent contra ius naturale: et ideo in talibus non est secundum litteram legis iudicandum. sed recurrendum ad equitatem quam intendit legis lator. unde iuris peritus dicit. nulla ratio iuris. aut equitatis benignitas patitur. ut que salubriter pro utilitate hominum introducuntur. ea nos duriore interpretatione contra ipsorum comodum producamus ad severitatem: et in talibus etiam legis lator aliter iudicaret: et si considerasset legem aliter determinasset. sed quid quando aliquid est contra intentionem legis: et lex est iusta. sed equitas est contra. R. secundum Pa. in. c. fi. de trans. et glo. quod ius semper est preferendum equitati: etiam vult quod propter equitatem non scriptam non debet iudex a iure scripto recedere quia non debet iudex esse dementior lege. vel videri ut dicit tex. i aut. de iudi. §. oz. sed doc. faciunt tria membra quia aut neutrum est scriptum. s. nec ius nec equitas et tunc iudex debet servare equitatem. ut i. d. c. fi. ad hoc adde notabile verbum Inno. i. c. p. de consti. quod sequitur Bar. i. l. i. C. de. ll. quod in hiis que relinquuntur in arbitrio iudicis debet semper sequi equitatem. Aut alterum tantum est scriptum et illud est servandum. vel utrumque est scriptum et tunc aut ius est scriptum in genere et equitas in specie vel contra: et servandum est quod in specie reperitur scriptum. quia species derrogat generi aut ambo sunt scripta. seu generaliter et tunc communiter tenetur quod est preferenda equitas.

5 ¶ Non secundum glo. et doc. i. c. quoniam: de proba. quod iudicium dicitur extraordinarium quando non proceditur in figura iudicii. sed iudex procedit ex officio suo in modum inquisitionis vel denuntiationis. ut de accu. c. qualiter: et quando el. 2. Item in causis electionis vel postulationis aut provisionis super dignitatibus. personatibus. officiis. canonibus prebendis seu quibuscumque aliis. matrimoniis beneficiis ecclesiasticis aut super decimis et usuris in quibus procedendum est simpliciter et de plano dicitur procedere extraordinarie de quibus i. c. oliz. de accu. Dicitur etiam extraordinarie quando est delegatum. Item quando iudex ecclesiasticus cognoscat de temporalibus laicorum ratione peccati annexi: de iudi. novit.

6 ¶ Quot modis redditur iudicium nullum. R. tripliciter. p. ratione iudicis incompetentis. puta quia non habet auctoritatem super eum quem iudicat ut. s. pn. 2. ratione persone agentis puta quia est minor et agit sine auctoritate curatoris. C. de iudi. l. prerendam. i fi. Item excommunicatus: filiis. n. non possunt agere nisi i causis expressis a iure. 3. ex parte rei puta quia non potest tractari sub tali iudice sicut ius patronatus de iudi. c. quanto. vel res ecclesiastica. c. decernimus. de iud.

¶ Qui sunt qui non possunt vocari ad iudicium. R. multi de quibus. ff. de in ius voca. l. 2. et 3. Et sunt consul prefectus: pretor. Magistratus. qui habet imperium merum aut mixtum. Nec episcopus dum sacra agit. nec ille qui uxorem ducit nec illa que ducitur in uxorem nec qui funus familiare prosequitur vel iuxta mortuum faciente obsequia. nec qui propter religionem loci se movere non potest ut regulares. vel idiote: ponuntur alibi alii ut sunt furiosi infames. ff. de condi. fur. l. 2. et vero per se. sed bene per tutores et curatores. Item nec servus dominum. nec libertus patronum in famosis actionibus nisi venia impetrata in ius vocare potest de quibus i. d. l. de in ius voca. et sequentibus. 7

¶ Quid si pupillus vocatur in iudicium et nullus eum defendit. R. nullum erit iudicium. ff. de re iudi. l. contumacia. 8

¶ Utrum mulier possit vocari in iudicium. R. quod non personaliter nisi in casibus expressis a iure: et hoc intellige contra eius voluntatem secus si vellet ut i. c. mulieres. de iudi. li. 6. et sunt isti casus expressi in iure in quibus vocatur primo in causa criminali. ff. de publi. iud. l. pe. §. ad crimen. 2. in ferendo testimonium in causa criminali quando potest admitti de quo infra. v. testis pn. 3. quando est tutrix filiorum si non vult actorem constituere. Insti. de cura. §. ultimo. utrum autem mulieres religiose si ipse volunt possint sic evocari ad iudicium. R. quod non. pro nulla causa intellige personaliter. ut in. d. c. mulieres. 9

¶ Quid si citentur de facto aliqua mulieres contra premissa. R. irritum est ipso iure. ut i. d. c. mulieres. imo est excommunicatus fingens causam ut iudex vadat ad mulierem pro ferendo testimonio. sed ex causa vera si testimonium est necessarium debet iudex ad eas ire vel si non decet alium mittere. ut i. d. c. mulieres. x

¶ Qualiter pervertitur iudicium. R. quatuor modis. s. timore. cupiditate. odio. et amore. xj. q. 3. quatuor. xj

¶ Qua hora potest iudicium exercere. R. quod de nocte non est honestum de offi. dele. consuluit: tamen si iudex procedit de nocte cum lumine candele ad litis contestationem. vel sententie prolationem valet quod agit licet facere non deberet. dummodo aliud non impediat. quia multa prohibentur que tamen facta tenent de regu. c. ad apostolica. de iur. iur. quemadmodum. §. quod si potest. Vide. v. dies et. v. citatio. 12

¶ Utrum iudex possit iudicare ultimo die sui officii. R. quod non. ut i. l. cum quid. ff. de iur. omnium iudi. tamen tenet si iudicat ut i. l. meminisse. ff. de offi. procon. et hoc intellige in ordinario quia delegatus etiam ultimo die iudicat ut i. c. consuluit. de offi. dele. Bar. tamen i. l. cum q. limitat vero post adventum successoris quando ante licite iudicat. d. l. meminisse. 13

¶ In quo loco debeat iudicare. R. i loco sue iurisdictionis. nisi de consensu partium et iudicis territorii. 6. q. i. epm. cum duobus sequentibus. vide glo. i. c. litigantibus de offi. or. li. 6. fallit etiam hoc in episcopo expulso. sed que sunt voluntarie iurisdictionis possunt ubique exerceri. l. 2. de offi. pro. et. c. novit. de offi. lega. et ibi glo. 14

¶ Quomodo debet iudicare. R. sedendo ut not. in. §. sedebunt in aut. de iudi. 15

16 ¶ Temerariū iudiciū qd vr phibet dr sex modis s ex parte iudicātis per vsurpationē officij sibi non īpositi. 2° per idignitatē ad Ro.19.tu q es q iudicas alienū seruū. 3° pp ignorātiā. Ex parte vero rei est. 4° qñ iudicat psona quātū ad euētū futurū qz ne/ mo desperādus est ꝺ peni.d.7.nemo. 5° qñ iudicat intētio icerta. 6° qñ iudicat factū occultū qz de in/ certis ⁊ occultis temerariū est iudicare sm glo.sup illud Mat.7.nolite iudicare. Uide supra. in prin°. ⁊.§.i.⁊ infra ver.suspitio.

i Iurare sm .s.Tho.2a2e.q.89.ar°.p. est assu/ mere deū i testē.qd ideo fit qz i rebus huma nis nō possumus habere certitudinē ab hoie tū qz plurimi i mēdaciū labūtur.tū qz ꝺficit i cogni tione vñ querimus illuz a deo qui oia scit: ⁊ in quo nō pōt eē mendaciū:⁊ oēs pōt punire qui illū i testē falso assumūt:⁊ dr iuramentū qz quasi pro iure in/ troductū est.vt qd sub inocatiōe diuini testimonij. dr pro vero habeat.vel iurare ē deū i testē vocare. vñ Aug.i quodā sermone de piuro.Quid est iurat per deum.nisi testis est deus:⁊ est actus latrie.i.quo honoramus deū.vñ Hie.super Mat.qui iurat aut venerat aut diligit eū per quē iurat.Quidā canoni ste diffiniūt dicētes iuramentū ē.affirmatio vel ne/ gatio de aliquo licito probabili ⁊ honesto facto vel fiēdo sacre rei attestatiōe firmata.qd fit siue ore. si ue facto.puta tāgendo lras vel aliqd hmōi.Et no/ tandū ꝙ ꝗuis aliqñ quis iuret per creaturas sump tū iurat per deū principaliter inquātū diuina virtus i creatura manifestat.vt cum iurat per fidē vel per euāgeliū vel per sanctos itelligit per deū cuius veri tas cōtinet i fide eius.vel in eius euāgelio ⁊ sancti hāc pdicauerūt ⁊ tenuerūt. Idē ponit.s.Tho.3.sen tentiaꝝ.di.39.ar°.p.vide infra.§.4.

i ¶ Quotuplex est iuramentū.R.diuersi diuersas po nūt distinctiones.vnde.s.Tho.vbi supra. iuramen tū est duplex.s.assertoriū qd fit de aliquo psenti.vel pterito.cū.s.quis iurat sic fuisse factū vel sic modo esse. Aliud dr promissoriū cū.s.quis iuramēto pro/ mittit aliquid se facturū:⁊ quodlz hoꝝ fit dupl'r qz vel per simplicē attestationē.vt cū simpl'r iurat ali/ quid se fecisse vel eē vel nō eē vel eē facturū vel non facturū aliquid.vel fit per execrationē puta cū iurat si nō est sic vt asserit vel si nō faciet qd promittit ꝙ deus nō adiuuet eū.vel nō saluet vel eueniat sibi ta le vel tale malū vel filijs suis:⁊ hmōi. ⁊ sic obligat illud per quod sic iurat vt diuinuz iudiciū i eo exer/ ceat vel diuina vitus.si non iurat verū. Quidā alr distingūt dicentes ꝙ duobus modis iuratur s solo sermone.sicut i veteri lege dicebant. viuit dñs.viuit aīa mea hoc addat mihi dñs.i.R.17.22.q.i.c. ⁊ iu/ rabāt.i primitiua vero ecclesia.iurabāt dicētes te stis ē mihi deus.deū inuoco in testē. veritatē dico in xpo:⁊ nō mētior.testis est ꝯscia mea.22.q.i.si petim: ⁊ sic deus te.adiuuet.35.q.6.c.de parētella.Itē per euāgeliū xpi.p crucē.p ordinē īstrū.per sanctos vñ sz Ray.alr iurabat.s.sz aliā formā iurabāt i vete ri lege.s.dicēdo viuit dñs ⁊ viuit aia tua.4.R.4.⁊ d.c.⁊ iurabūt i noie meo viuit dñs:⁊c.Et hoc iura mentū est per simplicē attestationē:⁊ est sensus. ita hoc est verū sicut est verum ꝙ deus viuit ⁊ aīa tua viuit vel iurabat per execrationē.s.hoc faciat mihi deus ⁊ hec addat.s. si nō fecero. sic de° faciat mihi vel alij hec mala.hec nō Pa.i.c.⁊ si xps ꝺ iur.iur.

s ¶ Alr distingūt aliqui maxime canoniste ꝙ duplex est iuramentū.aliud iudiciale.aliud extra iudiciale pmū est qd defertur in iudicio:⁊ istud aliqñ dicit iuramētū ꝺ calūnia quo quis iurat se bona fide nō aio calūniādi cāz mouisse.vel respondere seu aliqd aliud proponere.vt.C.ꝺ iura calū.l.2.§.i.ff.fa.her. l.iter coheredes.§.q familie her.Et est calūnia fal/ sa petitio.vel iniusta repulsio.facta sciēter: ⁊ istud iuramentū nō tm̄ debet eē de pterito. sed etiā de fu/ turo.vt.d.§.qui familie her.Aliqñ solū dr iudiciale ⁊ dr iurare i litē ex eo ꝙ pter litē vel rē i litē.i.pe/ titā pstatur.vñ aliqñ dat a iudice qñ deficiētibus probationibus habet vnū testē.vel famā:⁊ cōpellit eū iurare:⁊ dr necessariū qz pars nō pōt illud recu/ sare sine causa.vt i.c.si.de iur.iur.i prin°. Appellat desertoriū qz pstatur ad litis decisionē.Aliqñ istud iudiciale dat a parte partis:⁊ istud bene pōt recu/ sari.vt.d.c.si. Extraiudiciale iuramētū appellatur volūtariū qz volūtate ⁊ ex ꝯuentiōe partiū suscipit. ⁊ istud diuiditur.vt i.§.pcedēti.

y ¶ Utrum sit licitū iurare.R.sz.s.Tho.vbi.s.ar°.2°. ꝙ iuramētū sm se est iustū. licitū. ⁊ honestū qd pz ex origine ⁊ fine.ex origine quidē qz iuramētū est in/ troductū ex fide qua hoies credūt deū habere ifalli/ bilē veritatē ⁊ vlez oiuz cognitionē ⁊ prouisionez. Ex fine aūt qz iuramētū.itroducit ad iustificandū hoies ⁊ ad finiēdū cōtrouersias vt dr ad hebre.6. Sed iuramētū pōt cedere i malū alicui ex eo ꝙ ma le vtitur eo.i.sine necessitate ⁊ cautella debita vt.n. paruā reuerentiā habere ad deū qui eū leui cā testē iducit qd non psumeret etiā de aliquo viro hone/ sto.iminet etiā periculū periurij qz ꝺ facili hō delin quit i verbo sm illud Ja.3.si quis i verbo nō offen/ dit hic perfectus est vir.vñ eccl.23.dr.iurationi non acquiescat os tuū.multi.n.casus i illa.Et pter hoc dñs Mat.5.dicit.Ego dico vobis nō iurare oio.⁊ Ja.5.añ oia fratres mei.nolite iurare. Nō qz non sit licitū oio iurare qd ostendit ex eo ꝙ Paulus in epistolis suis iurauit. sed ne iurādo ad facilitatē p/ ueniāt ⁊ ex facilitate ad cōsuetudinē ⁊ ex ꝯsuetudi/ ne ad piuriū.vnde nō legit ꝙ apostolus iurauerit nisi scribēdo qd fit cū maiori cautella. hec.s.Tho. ⁊ Ray.ait duplex est causa inuentionis iuramenti vna pter ifirmitates nō credentiū.vt puta cū ali/ cui suadet aliqd bonum ⁊ nō credit verbo simplici itroductū est ꝙ possumus iurare.22.q.i.nō est ꝯtra.

e.c.si petiñ. Alia eẽ fuit pmissiua.s. ppter euitãdaz idolatriã ppter qd pcessuz fuit iudeis iurare p deũ. ne iurãdo p creaturas i ydolatriã icideret.22.q.i.cõsidera. Est ergo iuramẽtũ licitũ ⁊ meritoriũ quãdo p ipm primo sabuenit. vñ in psal. dñe quis habitabit i tabernaculo tuo:⁊ sequit qui iurat primo suo ⁊ nõ decipit. Nõ tñ est assuescẽdũ ad iuramẽtũ propter periculũ piurij. ppter qd nõ nisi ob necessitatez vel vtilitatẽ est iurãdũ.22.q.i.ita ergo. Et sic itelligẽdũ ẽ qñcũqz iuramẽtũ iuenit phibitũ.s.q semp itelligit phibitũ nisi rõnabilis necessitas vrgeat.c. ⁊ si xps:de iur.iur. hec Ray. pformiter.s. Tho.

4 ¶ Utrum sit licitũ iurare per creaturas. R. bm.s. Tho. vbi supra ar. 6. q iuramentũ principalr referi ad deũ cuius testimoniũ iuocatur. secũdario aũt assumãtur alique creature nõ bm se. sz inquãtũ i eis diuina veritas manifestat sic iuramus p euãgeliũ.i. p deũ. cuius veritas i euãgelio manifestat:⁊ p sanctos q hãc veritatẽ crediderũt ⁊ obfuauerũt:⁊ hoc fit per simplicẽ ptestationez. Aliquãdo aũt iuratur p creaturã p quãdã execrationẽ vt dictũ est supra:⁊ i hoc iuramẽto iducit creatura aliqua vt i ea diuinũ exerceat:⁊ sic solet hõ iurare per capud suũ aut filiũ suũ aut per aliquã aliã rẽ quam diligit sicut ⁊ apostolus iurauit.2.cor.h. dicẽs. Ego testẽ deũ inuoco i aiaz:⁊ Joseph p salutẽ pharonis iurauit. vtroqz modo itelligi põt. vel per modũ execrationis qsi salutẽ pharaonis obligauerit deo si non sic faceret. vel per modũ cõtestatiõis quasi cõtestãdo veritatẽ diuine iustitie ad cuius executionem principes terre cõstituũtur ⁊ sic iuocat diuinũ testimoniũ qd i creaturis relucet. Prohibuit aũt dñs Mat.5. nõ iurare oio p celũ neqz p terrã neqz p hierosolimã neqz per capud tuũ ita q eis exibeat reuerẽtia diuina. vnde Hie. ibidem dicit q iudei per angelos ⁊ cetera huiusmodi iurãtes creaturas venerabãtur dei honore:⁊ eadem ratione punit clericus per creaturã iurans. qd ad blasfemiã ifidelitatis pertinet.22.q.i.de ricũ. vnde in sequẽti.c. dicit. si quis per capillum vel caput iurauerit vel alio modo blasfemia cõtra deũ vsus fuerit. si in ecclesiastico ordine est deponat. hec ille sic igit iurare per creaturas tãqz p id qd principaliter i testimoniũ iurãdo iuocatur est prohibituz tãqz blasfemia vt pote qr attribuũt honorem latrie creature vnde precipit Exo.23. per nomen externorũ deorũ nõ iurabitis. Si aũt iuret p creaturas iquãtũ deus p quẽ principalr iurat reperit i creatura ⁊ relucet in ea modo dicto nõ est prohibitũ.

5 ¶ Quid de his qui iurãt per mẽbra dei vel sanctorũ. R. bm.d.ar.f. q aut iurãt p mẽbra inhonesta:⁊ sic sonat blasfemiã:⁊ est mortale:⁊ magnã irreuerentiã facit:⁊ sic intelligit.c. si quis per capillũ.22.q.i. aut iurat per mẽbra honesta vt per corpus. vel sanguinẽ vel capud:⁊ hmõi:⁊ tũc de se nõ est peccatũ ex modo iurãdi. sed tñ posset si ex cõtẽptu. vel irreuerentia sic ageret. vnde possunt poni alique cõditiones. Prima q semper quãdo iurãdo blasfemat peccat mortalr. xv. blasfemia.§.i. hec itellige si aduertit qd dicit. de male.c. statuimus. vbi ppter enormitatẽ debet iponi penitẽtia publica. Secũda q noiare mẽbra dei ⁊ sanctorũ inhonesta est mortale. Tertia q quocũqz modo piurat peccat mortaliter qr est directe cõtra peptum decalogi non assumes nomen dei tui in vanũ. Alias si iurat veritatẽ non est peccatũ nisi ppter irreuerentiã vel cõtẽptũ.

¶ De forma iuramẽti qd facit imperator pape habes i de. romanũ. de iur. iur. lĩ. i. iex. qz in glo. forma vero iuramẽti qd faciũt epi pape qui sunt exempti habetur in.c. ego eps.co.ti. Nam nõ exempti epi iurant suis archiepis vt i.c. dilecti. de maio. ⁊ obe. hodie tñ. oẽs recipiẽtes dignitates a papa sibi iurant etiã Abbates i benedictiõe sicut epi i cõsecratione. 6
cõprehẽdit aũt hoc iuramẽtũ septẽ articulos. primus est q iurant fidelitatẽ sancto Petro:⁊ romane ecclesie:⁊ pape tũc existenti:⁊ successoribus suis:⁊ itelligit bm Inno. seruare fidelitatẽ beato Petro quando seruat fidẽ ⁊ doctrinã quã seruauit beatus Petrus.i. fidẽ catholicã. seruat autẽ fidelitatẽ Romane ecclesie quãdo tenet eã matrẽ ⁊ magistrã precedentẽ ⁊ dominã i ea etiã intelligũtur cardinales bm Jo. an. cũ ipi cũ papa pstituant ecclesiã romanã. intelligit etiã ibi papa. sed tñ fit mentio specialis pape ⁊ sic iurãs nõ astringit cuiz i particulari. sed ipi collegio. secus in papa cũ ipse noietur in speciali. Ista est for abstracta ex registro Greg. Ego eps. N. ab hac hora i antea fidelis ero sancto Petro sancteqz romãe ecclesie dño meo pape. N. eiusdẽqz successoribus canonice itrãtibus. Nõ ero i cõsilio aut i facto vt vitã pdat aut mẽbrũ vel capiat mala captione. cõsiliũ quod mihi aut p se aut per lřas aut per nũtium manifestabit nulli pandã. papatũ romane ecclesie:⁊ regulas sanctorũ patrũ adiutor ero ad defendendũ:⁊ retinẽdũ saluo honore meo. cõtra oẽs homines. vocatus ad synodũ veniã nisi impeditus fuero canonica pxpeditione. legatũ apostolice sedis quẽ certũ esse cognouero in eũdo ⁊ redeũdo honorifice tractabo ⁊ in suis necessitatibus adiuuabo. apostolorũ limina singulis annis visitabo aut per me aut p certũ nuntiũ. nisi eorũ absoluar licentia sic me deus adiuuet ⁊ hec sancta dei euangelia. vide vbi supra in glo. De forma iuramẽti qd faciunt rectores ⁊ curati epis suis:dicit Host. q bm diuersitatẽ locorũ diuersa seruãtur. hec tamẽ videt cõgrua ⁊ per iura probari iurabit p q erit fidelis episcopo ⁊ obediens.co.ti.c. nullus. sub quo itellige q seruabit sententias eius ⁊ faciet seruari. 2o. q mãdata sancta ⁊ honesta implebit:de offi. Archi.c.si. 3o. q nihil alienabit de bonis ecclesie sine eius licẽtia.i 7.q.4. inuentiõibus. 4o q nomine ecclesie vltra certã summã q̃ arbitrarie determinet nõ ptrahet

fratruũ. 5° q̇ ecclesiã nõ relinquet nec ad aliã se trãs
feret sine sui licentia.c.admonet de renũ.6° q̇ iura
ecclesie pro posse petet ꝛ defendet. vtilia ei procura
bit ꝛ nociua vitabit ar.16.q.i.qui vere.7° iurabit q̇
nihil dedit vel dabit nec aliqđ pactuꝫ faciet nec ali/
qđ illicitũ committet ꝑ se vel per aliũ pro adipiscẽda
dignitate.sententia vel ecclesia.de pactis.c.ꝑ. ꝛ q̇ si
hoc vitiũ ad eũ peruenerit adnũtiabit ꝛ ad volun/
tatẽ eius renũtiabit illi vitio. 8° q̇ tẽpore suo ordi/
nes recipiet si nõdũ recepit.c.queris. de eta.ꝛ quali
ta.9° q̇ in ecclesia personaliter residebit ꝛ deseruiet
in ordine suo.c.relatũ.de de.nõ resi. x°.q̇ non soluet
vltra antiquã pensionẽ seu censum in.c.tua nos.co.
ti.ꝛ hoc itellige ꝺ clerico bñficiato. Nã alij clerici.s.
nõ beneficiati nõ tenẽtur iurare epo nisi sint dispen
satores vel administratores rez ecclesiaꝝ.d.c.nullus.
De forma iuramẽti vassalli qđ prestat dño suo ha
betur.22.q.5.c.de forma.vbi dicit. Qui fidelitatem
dño suo iurat ista sex semper i memoria debet ha/
bere incolume.tutũ.honestũ.vtile.facile. possibile in
colume ne.s.sit indãnũ de corpore suo dño suo. Tu/
tũ ne sit ei i dãnũ de secreto suo vel i munitionibus
per quas tutus eẽ posset ꝛ honestũ ne sit ei i dãnum
de sua iustitia vel de alijs causis que ad eius iusti/
tiã vel honestatẽ ꝑtinere videntur. vtile ne sit ei i dã/
num de suis possessionibus. facile ne id bonuꝫ quod
dominus suus leuiter facere poterat faciat ei diffici/
le. Possibile ne id quod possibile erat reddat ei im/
possibile ꝛ sit in eis contrarijs sit fauorabilis ꝛ ita
ecõtra debet dñs vasallo. de forma iuramẽti hereti
coz. v.inquisitor.§.20.

7 ¶ Ut̃ cõueniẽter ponãtur tres comites ipsius iura/
mẽti ad hoc q̇ sit licitũ vꝫ veritas.iudiciũ: ꝛ iusti/
tia. R̷. q̇ sic ꝫm beatũ Hie.super id qđ Hiere.4.scri
bitur.iurabis viuit dñs in veritate:ꝛ iudicio: ꝛ iu/
stitia.qđ declarat .s.Tho. vbi supra.ar°.3°. dicens.
Iuramentũ nõ est bonũ nisi ei qui bene vtitur iura
mento.ad bonũ aũt vsum iuramẽti duo requirũtur
ꝑ quidẽ q̇ aliquis nõ leuiter. sed ex nec^a causa ꝛ di
screte iuret:ꝛ quãtũ ad hoc requirit iudiciũ.s.discre
tiõis.ex parte iurantis vt.s.bene examinet ꝛ discer
nat quod iuratur si est vez ꝛ si est sufficiẽs causa ꝛ
vrgens. Secũdo quãtũ ad id qđ per iuramentũ cõ
firmat vt.s.neqꝫ sit falsum neqꝫ sit aliquid illicituꝫ:
ꝛ quãtũ ad hoc requirit veritas per quã aliquis iu
ramẽto cõfirmat qđ vez est:ꝛ iustitia per quã cõfir
mat qđ licitũ est. Iudicio aute caret iuramentũ in
cautũ.veritate vero iuramentũ mendax.sed iustitia
iuramentũ iniquũ siue illicitũ.hec.s.T.ꝛ subiungit
beatus Hier. Si ista defuerint nequaqꝫ iuramentũ.
sed periuriũ erit.

8 ¶ Quãtũ ad primã cõditionẽ.s.iudiciũ discretio/
nis.sciẽdũ ꝫm.s.Tho. q̇ deuotio ꝛ fides per quã
credimus deũ oĩa scire ꝛ mẽtiri nõ posse:ꝛ q̇ deus
manifestabit falsitatẽ false iurantiũ:ꝛ puniet:ꝛ si/
milia que exigũtur ad debitũ modũ iurandi intelli/
gũtur in iudicio discretionis qđ pertinet ad iuran
tem. Alia.n.duo.s.veritas ꝛ iustitia pertinet ad rẽ
de qua iurat. Querit igitur si quis iuret ex ioco vel
leui causa.vel ex surrectiõe.sine aliqua causa.necessi
tate.vel vtilitate. vel ex ira ꝛ hmõi. que remouent
iudiciũ discretionis peccet mortalr ꝛ ex vna parte
videt q̇ sic.tũ qꝛ est ꝯtra hoc preceptũ decalogi tũ
qꝛ quãdo deficit vnũ istoꝝ triũ est periuriũ vt dicit
Hier.sed omne periuriũ ẽ mortale ꝑterea sic iurans
facit irreuerentiã deo quẽ accipit in testẽ leuiter. In
cõtrariũ sunt doc.cõiter dicẽtes q̇ quãdo adest ve/
ritas ꝛ iustitia nõ est mortale nisi hoc faceret in cõ
temptũ dei ad quẽ aliquãdo inducit frequẽs vsus iu/
rãdi:ꝛ sic tenẽdũ est pro veritate. Ad.p̃.ar̃.in cõ/
trariũ. R̷.ꝫm.s.Tho. q̇ iuramentũ ordinat princi
paliter ad cõfirmandũ dicta vel facta humana: ꝛ
sic faceret ꝯtra finẽ suũ principalẽ qui iuraret ꝯtra
veritatẽ.vnde proprie iurans falsum accipit nomẽ
dei in vanũ ꝫm q̇ est cõtra illud preceptũ. vnde.s.
Tho.3°.sententiaꝝ. di.39.q.p^a.ar.vltimo q^a.p^a.ad.3^m.
dicit. Illi.2°.precepto nõ iures:ꝛc.opponitur directe
hoc qđ est iurare falsum qꝛ hoc est qđ cõfirmari nõ
potest: ꝛ hoc semper est mortale: iurare vero sine
causa nõ est semper mortale: ꝛ ibidem q^a.2^a.ad.3^m.
dicit. Ille qui iurat per idola vel falsos deos peccat
quidẽ quãtũ ad formã iuramenti. sed nõ quãtũ ad
assertionẽ veri vel promissionẽ alicuius quod redũ
dat in bonũ cõe:ꝛ quãtũ ad hoc potest aliquis con
sentire sine peccato.nõ tamen debet eum inducere.
sed potest vti malo illius qui est paratus.sꝫ nõ quã/
tũ ad p^m.ꝛ ille tenetur seruare.22.q.i.mouet te. si qs
tamen accipiat nomen dei inuanũ quocũqꝫ modo.
nõ oportet q̇ semper peccet mortaliter.sed aliquan
do peccat venialiter. Ad.2^m.respondet q̇ vez est q̇
omne iuramentũ ad hoc vt licite ꝛ meritorie fiat.
habere debet illos tres comitates:ꝛ si deficiat vnum
istoꝝ potest dici aliquo modo periuriũ. sed nõ pro/
prie dicit nisi deficiat veritas ad quam ꝯfirmandã
principaliter inuentum est iuramentũ:ꝛ isto modo
solũ semper est mortale.alias non est necesse ad.3^m.
dicit q̇ non semper peccat moraliter i quacũqꝫ irre
uerentia dei.nam i oĩ pctõ veniali fit aliquo modo
irreuerẽtia deo. Uide aliqđ i.§.sequẽti i si. ꝛ.§.x.

¶ Secũdus comes .i. 2ª cõditio iuramenti iusti est 9
veritas que est principale in iuramẽto:ideo querit
vt^m iuramentũ sine veritate.i.mẽdax sit semper pec
catũ mortale. R̷.ꝫm cõiter doc.q̇ sic semper quan/
do scit vel credit se iurare falsum. Nam si crederet
iurare vez ꝛ esset falsum nõ esset proprie ꝛ forma/
liter periurus.sed solum materialiter:ꝛ sic non opor
tet q̇ sit peccatum mortale de se . si vero crederet
iurare falsum : ꝛ esset verum : ꝛ esset periurus for/
maliter ꝛ sic peccaret mortaliter. sed si credit iu/
rare verum : ꝛ est verum. non est periurus forma/

liter neq3 materialiter. si aūt credat iurare falsuz ⁊ est falsuz est proprie: formaliter: ⁊ materialiter periurus: ⁊ q̄ sit semꝑ mortale quādo credit iurare falsum. patet q2 proprie ⁊ pfecte est piurus vt patet ex diffinitione eius: ⁊ est directe ꝯ .3ᵐ. pceptū. s. nō iures vana p eū: ⁊ hoc est idubitatū i iuramēto assertorio. de quo i sequenti. §. vnde. s. Tho. 3ᵒ. sniaꝝ vbi supra ait. Iuramētū est duplex quoddā i quo quis pcipit se iurare ⁊ tūc si falsuz iurat credo q̄ semper peccet mortaliter siue sit iuramentū solēne siue non solēne ⁊ pcipue quādo pcipit esse falsum qd̄ iurat: quoddā vero iuramentū est i quo hō nō attēdit ad iuramētum ⁊ quasi nō pcipit se iurare. sed ex lapsu lingue i iuramentū prolabit̄ ⁊ q2 tūc quasi nesciēs iurat ⁊ nesciēs non reputat̄ volūtarius ideo i tali casu videt̄ quis nō volūtarie iurare vnde si sit falsum hoc de quo iurat siue percipiat esse falsum siue nō dūmō non sit mendatiū pernitiosum: non dico q̄ sit peccatū mortale. sed veniale: valde tñ cauēdū est ꝓpter vicinitatē ad mortale. hec ille. ⁊ i responsione ad pᵐ ait. Nō est sic de mēdatio ⁊ piurio q2 iuramentū nō nisi cū magna cautella est adhibendū ⁊ ꝓpter vicinitatē ad mortale vnde si iocose aliquis piurat nō excusabit̄. hec. s. Tho. que faciūt ad ea q̄ dicta sunt supra. §. 8. ⁊ isra. §. x. ⁊. v. votū. §. 1. ⁊ sic nō ex his q̄ requirit̄ ad hoc semꝑ sit mortale ꝓ q̄ percipiat se iurare de quo in. d. §. x. 2ᵒ. q̄ credat iurare falsum vt in presenti. §. 3ᵒ. vt sit assertoriū vt in. §. sequēti. vide. v. piuriū. §. 2ᵒ.

x ¶ Tertius comes est iustitia q̄ habet locū i iuramēto promissorio. vt. s. cū qs promittat aliquid facturꝫ. promittat qd̄ iustū est ⁊ licitū: si. n. promittit aliqd se facturꝫ qd̄ iniustū est vel illicituz vtriq3 peccat ⁊ si est quid mortale qd̄ iurat se facturꝫ est semper mortale siue itendat facere siue nō q2 deest sibi veritas de necessitate eo q̄ tenet̄ facere ꝯtriuz: vbi aūt deest veritas semꝑ est mortale. vt i pcedēti. §. Si. n. intendebat facere cū id sit mortale peccat mortaliter ex proposito suo. si vero nō itēdebat: iurauit ꝯ veritatē mētis sue. ideo semper ē mortale. Si aūt iurauit facere aliqd̄ veniale vel idifferēs h3 se: tūc quidā dicunt cū vergat i dispēdiū ꝓprie salutis q2 per ipm ipedit̄ hō vt nō cito pueniat ad salutē eternā. c. qualis. 25. di. ⁊. c. 2. de pac. li. 6. ideo videt̄ mortale fm istos arᵐ. d. c. 2ᵒ. Ug. aūt tenet q̄ si seruat tale iuramentū peccat mortaliter q2 facit ꝯ. c. i malis frāge fidē: ⁊c. 22. q. 4. quidā alij dicūt q̄ verꝫ est q̄ peccat solū venialr̄ quādo simplr̄ facit id qd̄ ē veniale. s3 si ideo comitteret q2 iurauit peccat mortaliter q2 accipit nomen dei i vanū: sed q2 nullū istoꝝ sufficiēter probat̄. iō melius ē dicere fm. d. ar. flo. post Modo. q̄ solū peccat venialr̄ rō q2 nō de necessitate salutis deest veritas. pōt. n. adesse veritas sine peccato mortali. puta faciendo id qd̄ iurat qd̄ est solū veniale. Sed quid si quādo iurauit itendebat oio facere id qd̄ est ꝯtra iuramentū puta si iurauit dicere verbū occiosum ⁊ intēdebat oio facere ꝯriū credo q̄ tunc esset mortale q2 itendebat oio piurare ⁊ sic non pōt eē sine cōtēptu. facit ad ista id qd̄ dr̄ isra in si. ⁊ qd̄ dicit. s. Tho. 2ᵉ. q. 89. arᵒ. 7ᵒ. ad. 3ᵐ. vbi sic ait. Iuramentū pōt vergere i deteriorē exitū dupl̄r. vno modo q2 ab ipo pnᵒ habet peiorē exitū vel q2 est fm se malū sicut cū aliquis iurat se patratuꝫ adulterium siue q2 est maioris boni ipeditiuū. Cōcludit igit̄ sic q̄ aut est iuramentū assertoriū ⁊ sic si percipit se iurare ⁊ credit iurare falsum est mortale alr̄ nō h3 se de quo i. §. pcedēti. aut est promissoriū ⁊ hoc dupliciter q2 vel de bono vel de nō bono si ꝓ mō vel est ō possibili bono sibi. s. iurāti ⁊ tūc ex iuramēto tenet̄ obseruare si libere sine coactione promisit cū3 iuramēto si vero iurauit de possibili cū3 metu tūc tenet̄ obseruare si pōt sine iteritu salutis eterne. sed habet remedium iuris ꝓ vt petat absolutionē a iuramēto in. c. si vero de iur. iur. 2ᵉ vt petat creditorē compelli ad relaxandū vel restituēdū. c. ꝓ. co. li. 6ᵒ. 3ᵉ vt denunciet iudici ex correctiōe fraterna ⁊ si iurasset nō denūtiare nō sunt obligatoria si vero nō potest obseruari sine iteritu salutis eterne. i. sine peccato mortali tūc tenet̄ nō obseruare ⁊ peccauit. sicut dictū ē de peccato mortali. Si aūt fuit de impossibili vel erat ipossibile quādo iurauit vel factū ē post si. 2ᵉ modo nō tenet nec est necᵉ q̄ peccauerit iurādo si vero. ꝓ. mō. tūc nō tenet̄: peccauit tñ q2 ꝯfecit iudiciū discretiōis: non tñ o3 vt sit mortale vt dictū est. §. 8. Si vero iuramentū sit de nō bono: vel fuit nō bonuꝫ. i. peccatū veniale vel i differēs ⁊ tūc peccauit q2 defecit iustitia nō tñ o3 q̄ mortali peccauerit vt dictuꝫ d. §. 8. vel fuit nō bonum qd̄ est pctm̄ mortale ⁊ sic peccauit mortalr̄ ⁊ tenet̄ nō cōseruare: vel est ō nō bono qd̄ est ipeditiuū melioris boni vt puta nō ingredi religionē ⁊ tūc non tenet̄ obseruare imo melius est nō obseruare nō tñ ē necᵉ q̄ peccauerit mortaliter q2 pōt obseruare sine pctō mortali: peccauit tñ vide infra. §. 12. nō tñ q̄ semper quādo iurat iuramēto promissorio ⁊ intēdit nō obseruare q̄ semꝑ peccat mortalr̄ eo q̄ ꝯficiat veritas i itētiōe. Istas ꝯclusiōes accepi breuiter ex doctrina. s. T. i locis. ō. alr̄. ⁊ ex canonistis i. c. ꝓ. ⁊ i. c. si vo ō iur. iur.

¶ Sed quid quando iurauit facere aliquid ad qd̄ nō tenet̄ ⁊ est bonū ⁊ alicuius iportātie ⁊ tñ nō intēdebat se obligare. R̄. q̄ peccauit mortaliter q2 iurauit ꝯ veritatē mētis ⁊ tñ fm foꝝ cōtentiosum tenet̄ adiplere: fm aliquos nō tenet̄ in ꝯscia. sed securius dr̄ q̄ tenet̄: si tñ intēdebat facere. sed est factus ipotēs. tūc solū tenet̄ quātū potest. Si vero iurauit in certo termino ⁊ in illo non potuit tenebit̄ quādo poterit. si aūt potest seruare. sed cū magna sui icomoditate nō potest ꝯtrauenire sua propria auctoritate nisi ille cui promisit relaxet. vel dilactionē det. potest tamen relaxationē petere a supperiori. xj

12 ¶ Sed quid quādo aliquis iurat. de nō fide iubē/
dō vel nō mutuare pecuniā vel nō facere demosi/
nā ⁊ hmōi. Pa.i.d.c.si vero recitat quosdā dicen/
tes q tenet obseruare. Alij dicūt q nō valet quan
do tenerētur ad ea de precepto:ꝑpe dicat simplr q nō
tenet.tu vero dic vt dictū est.§.8.⁊.x. q nō tenetur
obseruare:⁊ q peccauit iurādo id qđ est ipeditiuū.
melioris boni ⁊ deffuit.iudiciū nō tñ est nec q pec/
cauerit mortaliter nisi iurasset ⁊ nō intendebat ob/
seruare vel iurasset ex cōtentu vel perniciose.
13 ¶ Querit vtrū iurās teneat iurare sm intentionē iu/
rātis vel eius cui iurat .R. sm q possumus accipe
ex doctrina .s.Tho. vbi supra .s.2a.q.89.ar.7.ad
4m.⁊.3m.sniaꝝ.d.39.q.i.ar.3.q.3.Et Pa.⁊ alij
canoniste i diuersis locis maxime i.c.si vo.Sic oꝫ
distinguere q vel ambo.s.iurās ⁊ cui iurat .sunt in
dolo:vel ambo simplr ābulāt sine dolo. vel ille cui
iurat est i dolo ⁊ ille qui iurat simplr ambulat.vel
ecōtra iurās est in dolo ⁊ ille cui iurat ābulat sim/
pliciter. Si p mō vꝫ quādo iurās ē i dolo q.s.ostē
dit verbis vel factꝫ se iurare vnū ⁊ itēdit aliud:⁊ silr
ille cui iurat est i dolo ⁊ dr eē i dolo ille qui exigit.
puta si vir exigeret vel prestat iuramētem vxori de
adulterio reuelādo.vel prestat iuramētū de aliquo
qđ nō pōt fieri cū bona ꝯscia.vel exigit iuramentū
ab eo qui nō est sibi subditus.vel i eo casu i quo sm
ordinē iuris nō pōt exigere:⁊ sic iniuste exigit. istis
⁊ similibus modis dr dolose exigere vel prestare iu
ramentū:⁊ tūc est standū intentiōi iurātis eo q nō
tenet iurare sm intentionē dātis qui dolose agit:⁊
ideo debet accipi sm intentionē iurātis. silr dicendū
est i.3o mō.s.quādo iurās ē i bona fide ⁊ ille cui p/
statur dolose agit.tūc.n.pōt iurare sm intentionem
iurātis:⁊ seruari debet:sicut fecerūt obstetrices respō
dentes pharaoni:⁊ sic itellige Inno.in.c.veniēs.de
iur.iur.q dicit q i iuramēto determinato super ali
quo singulari sit iterpretandū sm intentionē iurātis.
i foro aie.facit.c.humane aures.22.q.5. hoc est qđ
dicit Pa.i.c.cū cōtingat.co.ii.3o.notabili. q iura/
mentū dolo prestitū non obligat. Si vero accipia/
mus.4o mō.s.qñ ille cui iurat ē i bona fide:⁊ i casu
licito:⁊ ille qui iurat ē in dolo tūc seruādū ē sꝫ intē
tionē illius cui iurat.i.prestātis vel rōe cuius dat iu/
ramētū:⁊ tūc si iurat ꝯ intentionē dātis scīēter pec
cat mortalr.q teneat iurare sm itentionē dātis.c.ex
litteris de spon.vnde Isidorus.22.q.5.c.Quacūqꝫ arte
verboꝝ quis iuret:deus tñ qui ꝯscie testis ē ita acci/
pit sicut ille cui iurat itelligit:⁊ q hoc intelligat de
dolose iurāte pꝫ p id qđ sequit :dupliciter reus fit.⁊
nomē dei i vanū assumit : ⁊ primū dolo capit.vñ
obligat ad obseruādū talr q ex dolo alius nō ledat :
⁊ hoc ē quādo sm itentionē recipiētis iplet iuramē
tū. Si aūt accipiamus .2o.mō.s.quādo ābo simplr
⁊ sine dolo ambulāt tūc i foro ꝯscie nō obligat nisi
sꝫ suā itentionē.s.iurātis. eo q ex ea obligationem
accipit.vnde Pa.i.d.c.si vero: dicit q si intēdat se
obligare tenet alias nō.sꝫ i foro ꝯtētioso vbi itētio
ignorat obligat sm q verba cōiter accipi solēt.
¶ Utrū iuramētū cadēs sup ꝯctu ficto obliget.R.sꝫ 14
Pa.i.c.cū ꝯtingat.co.ii. post q multa disputando
adduxisset col.17.ꝯclusiue sic distinguit q aut simu/
latio ē de ꝯsensu vtriusqꝫ partis taꝫ sup ꝯctu q sup
iuramēto ⁊ tūc si ex iusta cā puta iusto timore vel
q idigebat mutuo cōcepit pignus i forma vēditio/
nis. vt creditor lucraret fructus:⁊ sic nō obligat iu
ramentū q defuit ꝯsensus ⁊ fuit iusta causa simu/
landi.ad hoc.c.pn.qđ me cā. ⁊.l.si.C.de nō.nu.pe.
Si vero ex iniusta causa sit. puta causa fraudandi
gabellas.vel alr ad deceptionē proximi simulauit
vnū ꝯctū eē aliū:⁊ iurauit singula cōtenta i instru/
mēto vero.tūc eo ipso ē peiurus q simulatio itētiōis
ex iniusta causa nō excusat. vt nō i.c.iterrogasti.27.
di.sicut ille qui pcc.vel pcio deposuit falsum.c.p.de
cri.fal.⁊ volēs ꝯuenire nō dbet audiri.sꝫ si iurasset
solū nō ꝯuenire illi ꝯctui quem dissimulabat i dece
ptionē proximi.sꝫ grauiter peccauerit iurādo i dā/
nū ꝓximi.tñ nō obligat nisi de dāno secuto.q: de/
fuit ꝯsensus. vñ respectu dei nō exigit absolutio a iu
ramēto.ar.c.ma.de spon.sꝫ i foro ꝯtētioso cōpellit
obseruare audit volens allegare turpitudinē suā:⁊
hoc veꝝ iquātū ē solū in ꝑiudiciū suū:⁊ non iminet
periculū aie. Aut simulatio solū erat sup ꝯctu ex par/
te vtriusqꝫ.sꝫ iuramētū iteruenit ne agat ꝯ directe
vel idirecte:⁊ hoc ne ꝯctus feneratitius detegeretur.
exēplū pignorauit res quis ⁊ tñ simulauit vendere
vt mutuās faciat fructus suos. iurauit nō detegere
pignoratitiū ꝯctū.sed seruare ⁊ tunc iuramētū obli/
gat:⁊ pinde ē ac si iurasset soluere vsuras.habet tñ
remediū iuris vt dictū ē i.§.x.facit qđ nō Cy. in.l.
si ex canone.C.de nō.nu.pe.vbi cōcludit q iurans
nō opponere exceptionē.de nō.nu.pe. obligatur.sꝫ
simplr renūtiatio non valeret. In foro tñ aie.si non
habuit itentionē obligādi se.nō tenet. Aut simula/
tio ē de vno ꝯctu ad aliū ꝯctū qui nō potest seruari
sine pctō.vt ꝯctus symoniacus sꝫ cōcipiat sine alio
ꝯctu.q tūc iurās scienter peccat mortaliter: ⁊ tenet
nō obseruare.22.q.4.per totū. Aut simulatio fuit ex
parte iurātis tm sup ꝯctu solū ab eo simulato. vt q
aliud gerebat i corde.aliud i verbis vel visus ē ver/
bis duplicibus calide iurādo:⁊ tūc sꝫ Pa. i.d.c.cū
cōtingat.itelligit sm itētionē recipiētis : ⁊ sic deus
videt recipe.22.q.5.quacūqꝫ.§.ex his oibus ⁊ sic li/
gat iuramentū. Uide.s.§.precedēti.
¶ Quid si clericus iurauit stare mādatis epi ⁊ ipse 15
mandat vt renūtiet beneficio ⁊ nō appellet .R. sm
.d.ar.s.2a.parte.ti.co.x.c.6.§.5.q iuramēto nō ob/
stante poterit appellare q: nō erat verisimile.hoc i
tendere nec est opus petere absolutionē q iuramen/
tū nō extendit vltra intentionē vel cōsensum iuran/
tis.cōcor. Jo.an.i.c.vnico.de como.debet etiā intel/

ligi iuramentū vt nō sit ↄtra priorē promissionē vel iuramentū. vnde Pa. i. c. veniens. co. ti. post Inno. dicit q si iuramentū fuit vniuersaliter prestitū tunc nō extendit nisi ad ea de quibus cogitatū est vel debuit merito cogitari. d. c. quinta vallis: si autē fuit specialiter prestitū tūc dicit q iuramentū recipit interptationē sʒ vba i foro ↄtētioso. sed i penitētiali sm intentionē iurātis. vide i. §. sequēti ↄdictiōe. 7.

16 ¶ Ite quādo aliquis simpl'r iurat itelligat aliqua cōdictio. R. sm Hosti. q multe etiā si taceātur. Primo si superiori placuerit. c. veniētes. de iur. iur. vbi nō Pa. q iuramentū nō obligat subditū iurantem in preiudiciū iuris seu auctoritatis supioris: 7 sic videt superiorē posse impartiri subdito facultatē veniēdi cōtra propriū iuramētū. sed tu hoc intellige i iuramēto prestito in materia pertinente ad superiorem. vt. d. c. veniētes. alias secus. vt nō Pa. in. c. quāto. co. ti. Et facit ad. q. clericus iurauit in studio existens nō exire districtū senēsem anteq̄ suo creditori esset satisfactū. sed ante solutionē reuocat iusta causa p suū epm: querit nūquid iuramēto nō obstāte teneat parere supiorꝫ mādato 7 cōcludit q sic: q2 nō potuit iste clericus i preiudiciū iuris supioris se obligare. vt. d. c. veniētes: 7 ita post multa cōcludit Jo. an. in regula in malis de reg. iur. li. 6. i mercu. nisi de licentia epi vel supioris fuisset in studio 7 pro necessitate studij cōtraxisset videt. n. tūc se obligasse cū licētia illius q dedit licentiā q2 vno cōcessa videnf oia concessa sine quibus illud explicari non pōt. vt i. c. preterea 7 i. c. prudeōtia. de offi. dele. Et ibidē p oia idē cōcludit de patre reuocāte filiū. qui predicto modo iurauit: 7 ego idem putarē i quolʒ subdito hec Pa. facit. c. cū cōtingat: 7 c. quāto. co. ti. Fede. ↄsi. 161. idem concludit addens esse verꝫ nisi filius procurauerit se reuocari. Secūda cōdictio q̄ subitelligit est si res in eadē statu pmāserit extra co quēadmodū. ideo si quis iurauerit accipe bertā in vxorē. si ipa postmodū fuerit fornicata vel facta leprosa vel aduenerit alia infirmitas icurabilis non tenet obseruare iuramentū. sit'r si iuraui obseruare pacem vel nō offendere si aliquid inouet non teneor. puta q2 fregisti pacē vel fuisti de nouo bānitus: 7 similia. hec sm Bar. l. si sūū. de vbo. obli. 7 Jo. an. in ti. de pace. 7 treu. Similiter si feci pacē cum meo inimico. postea bānitur possum eū occidere q2 intelligebat nisi lege pmittente. Tertio intelligit si mihi seruet promissum in. c. peruenit. el. 2°. e. ti. 7 per hoc cōcludit Bar. in l. si cū venerit. ff. pro socio. q si iuraui nō diuidere societatē itelligit si seruet mihi ꝓmissum vel si socius nō sit rixosus vel molestus. vide aliquid ifra. §. 24. Quarto itelligit si res sit honesta 7 possibilis. d. c. quēadmodū. vnde si de nouo fiat impossibilis sm. s. Tho. nō obligor vt dictum est supra. §. x. 7 infra. §. 23. Quito si iurauerit mihi reddere pecuniā subintelligit si ego tibi numerauero. C. de nō nu. pec. l. in dubitati. Sexto si iuro tibi dare dotē itelligit si nupseris 7 nuptie sint secute: vt. l. sti. de iur. dotiu. Septimo si imoderatuʒ qd precipit a supperiore vel ab arbitro vt filios exeredare. vel vxorē expellere. c. quinta valis. co. ti. vel curiā principis nō itrare si cōsiliarius vel aduocatus. c. veniēs. co. ti. pro hoc facit q iuramentū nō extendit ad verisimiliter nō cogitata vt i. d. c. quēadmodū supra. §. 15. infra. §. 23. 7. 25. nec obligat vltra cōsensum. d. c. veniens: 7 nō Pa. in. c. cū gra. de como. 7 supra. §. 13. Octauo si facultas subsit. c. queda3: 7 c. breui. co. ti. vbi habet q difficultas excusat a piurio licet sʒ glo. ibi nō liberet a pena cōuentionali. Nono si iuraui tibi dare centū vsq3 ad certū tēps subitelligit nisi iudex iterdicat. ar°. de cen. c. significauit. Decimo si iuro tibi reddere granū itelligit eiusdē bonitatis. ff. si cer peti. l. cū quid. Undecimo cū quis iurat factū alterius subintelligit q ad hoc bona fide laborabit. c. ex lris. el. 2°. de spon. Duodecimo quādo iuro tibi fidelitatē vel q nō ero tibi cōtrarius subintelligit nisi ius meū vel meoꝝ petendo. vel defendendo. c. petitio. co. ti. Tertiodecimo subintelligit nisi ab eo cui iuraui fuero absolutus. d. c. quinta valis. Quartodecimo si vir 7 mulier iurent ↄhere subintelligit nisi alteri qd turpe acciderit: 7 hmōi vt dictū est in. 2°. cōdictione. vel nisi p alterꝫ stet. c. de illis. de spon. vel nisi ex mutuo cōsensu se absoluāt. c. 2°. de spon. Quintodecimo si iuro tibi tā q̄ regi te deposito non teneor. Idem videt si rex iuret alteri. 15. q. 6. alius. Item speciales cōdictiones nō itelligunt i iuramēto nisi exprimant. q̄uis mēte cōcipiant. 32. q. vlti. c. si. nisi vbi lex exprimit aliquid tacite agi iter ↄtrahētes. tunc illud pro expresso habet. d. l. cū quid 7 hec vera sunt i promissorijs iuramentis. secus in assertorijs ar. d. c. si. Nō tñ dr̄ iuramentū cōdictionale q̄uis oēs cōdictiones premisse intelligant. ff. de cōdic. 7 demō. l. cōdictiones. Et nō sm Ray. q in oibus bonū est requirere auctoritatē superioris ne det occasio deierādi. Sextodecimo nisi i melius comutet. c. puenit. el. 2°. co. ti. vt si quis iurauit accipere aliquā itelligit nisi intret religionē. nec obstat q aliqui cōsulant: vt eā prius accipiat 7 postea ingrediat q2 ideo fit vt apud astantes: nō est tamen de necessitate. Uide aliqd. J. §. 25. 7 sc. b. excepta.

¶ Querit quid sit magis obligatoriū vel votū aut iuramentū. R. q sm Theologos votuʒ est magis obligatoriuʒ q̄uis sm canonistas currant depari. imo canoniste faciūt maiorē difficultate in iuramēto. ꝓp'. s. q votum plus obliget pʒ p. s. Tho. 2a. q. vbi supra. ar. 8. vbi aīt vtraq3 obligatio causat ex aliquo diuino: 7 ex hoc habēt q currant de pari vt dicunt canoniste. At tñ 7 aliā obligatio voti causat ex fidelitate quā deo debemus. vt. s. ei promissuꝫ soluamus. obligatio aūt iuramēti causat ex reuerētia quam debemus ei ex qua tenemur q verifice 17

mus id qđ per nomen eius promittimus oīs aūt in fidelitas irreuerētiā ꝑtinet.sed nō ɔ̄uertit̃. vn̄ īfide litas subditi ad dominū est maxima irreuētia ⁊ iō votū ex rōe sua magis est obligatoriū q̄ʒ iuramētū nec iuramentū addit̃ voto eo ꝙ firmius sit. sed q2 due res imobiles faciunt maiorē firmitatē. hec ille. Pa.i.c.si vero.co.ti.i fi.dicit ꝙ currūt de pari alr. nō.i.c.debitores:⁊.c.ꝑ.co.ti.⁊ i.d.c.si vero. dicit ꝙ ecclesia facit maiorē vi; i iuramēto q̄ʒ i voto q2 est maius periculum deierādi eo ꝙ cōius sit iuramentum q̄ʒ votum.

18 ¶ Ut̃ i iuramēto possit dispēsari.R̃.bʒ.s.Tho.vbi supra. ar°.pen. ꝙ necessitas dispēsatiōis tā in voto q̄ʒ i iuramēto est ꝑpter hoc ꝙ id qđ i se vel vtr ɔ̄siderantū est vtile ⁊ honestū bʒ aliquē particularē euētū pōt eē nociuū vel ihonestū qđ nō pōt cadere sub voto.neq3 sub iuramēto.ꝙ aūt aliqd sit inhonestū vel nociuū repugnat his q̄ debēt attēdi in iuramēto nā si ihonestū repugnat iustitie. si sit nociuū repugnat iudicio:⁊ ideo pari rōe etiā i iuramēto dispēsari potest.nō tn̄ se extēdit dispēsatio ad hoc ꝙ aliquis ɔ̄ iuramētū faciat q2 nō pōt.sicut nō potest dispensari i iuramēto assertorio vt quis iuret ɔ̄ veritatē.sed ad hoc se extēdit vt id qđ.sub iuramēto cadebat sub iuramēto nō cadat.quasi nō existens debita materia iuramēti.sicut dr̄ ifra de voto.Mate ria aūt iuramēti assertorij qđ est de preterito vel de p̄senti i quādā necessitatē iā trāsijt:⁊ imutabilis facta est ⁊ ideo dispēsatio nō refertur ad materiā.sed refertur ad ipm actū iuramēti.vn̄ talis dispensatio directe est ɔ̄ p̄ceptū diuinū.s; materia iuramēti ꝓmissorij est aliquid futuꝝ qđ variari potest ita.s.qđ i aliquo euētu pōt eē illicitū:⁊ nociuū vel minus bonū:⁊ p ɔ̄ñs nō eēt debita materia iuramēti:⁊ ideo dispensari pōt in iuramēto promissorio q2 talis dispēsatio respiciat materiā iuramēti:⁊ non cōtrariat̃ precepto diuino.

19 ¶ Ut̃ ille cui iuramēto aliquid promittit̃ possit relaxare iuramentū.R̃.bm̄.s.Tho.vbi supra.ad.3̃. ꝙ hō pōt alteri promittere aliqd sub iuramēto dupliciter.vno mō quādo promittit aliquid pertinēs ad vtilitatē ipius:puta si sub iuramento promittat se seruituꝝ ei.vel pecuniā3 dactuꝝ:⁊ a tali ꝓmissione potest absoluere ille cui promittit̃ .intelligit̃ .n. iā ei soluisse promissuʒ quādo fecit de eo bʒ eius voluntatē. Alio modo ꝑmittit aliquis alteri qđ ptinet ad honorē dei vel vtilitatē alioꝝ. puta si aliqs iuramēto promittit alicui se itratuꝝ religionē. vel aliqđ opus pietatis facturū:⁊ tūc ille cui promittit̃ nō pōt absoluere promittētē3 q2 promissio nō est facta ei principaliter. sed deo nisi forte sit iterposita conditio rōe cuius possit.puta si illi videt̃ cui promittit̃ vel hmōi.hec ille.⁊ ibidē ad.3̃.ait. quādoq3 illud qđ cadit sub iuramēto ꝓmissorio est manifeste repugnās iustitie.vel q2 ē pctm̄ sicut cū quis iurat se facturū homicidiū vel q2 est maioris boni ipeditiuū sic cū aliquis iurat se nō intracturū religionē ⁊ tale dispēsatiōe nō idiget.s; i.ꝑ.tenet̃ nō seruare. in 2̃ aūt licitū est vtrūq3:de hoc supra.§.x.Quādoq3 promittit̃ aliqd sub iuramēto.de quo dubiū est vtrum sit licitū.vel illicitū proficuū aut nociuū. vel simplr vel i aliquo casu:⁊ i hoc potēst quil3 eps dispēsare. Quādoq3 vero sub iuramento ꝑmittit̃ aliqđ qđ ē manifeste licitū ⁊ honestū ⁊ vtile:⁊ i tali iuramēto nō videt̃ habere locū dispēsatio vel cōmutatio nisi aliquid melius occurrat ad cōe3 vtilitatē faciendū qđ maxime videt̃ ptinere ad auctoritatē pape qui bʒ curā vnīs ecclesie.vel etiā3 absoluta relaxatio qđ etiā ad papā ptinet ⁊ i oibus generalr q̄ ad dispensationē reꝝ ecclesiaꝝ ptinēt.sup qua bʒ plenitudinē ptātis:⁊ ad vnūqnq3 ptinet irritare iuramētū qđ a sibi subditis factū ē circa ea q̄ eius ptāti subdunt̃. sic pater pōt irritare iuramētū puelle:⁊ vir vxoris vt dr̄ numeri.30.hec.s.Tho.intellr istud vltimū bm̄ Pet.i illis iuramētis i qbus non pōt vxor adiplere sine scādalo viri.l.p̄iudicio ⁊ sic in aliis.

¶ Querit̃ quō ⁊ quis possit dispēsare vel absoluere i iuramēto bm̄ canonistas.R̃.ꝙ vel est claꝝ ꝙ non obligat bm̄ ea q̄ dicta sunt ⁊ dicētur ⁊ tūc bm̄ Pa. i.c.cū qdā.de iur.iur.nō est necessaria absolutio siue dispēsatio nisi forte.vt nō notet̃ de piurio hoc ē dicere ꝑpter scādalū.Si vero ē dubiū.tūc bʒ Inno. i.d.c.cū quidā.nullus debet ɔ̄uenire sine auctoritate superioris nec iudex secularis i tali casu pōt se ipedire.s; debet remittere ad ecclesiasticū bm̄ Pa. i.c.cū cōtingat.co.ti.qn̄ aūt est claꝝ ꝙ est licitum ⁊ ligat tūc vel est licitū ex vtraq3 parte.s.iurātis ⁊ recipiētis vel ex pte solius iurātis ⁊ ē turpitudo ex pte recipiētis puta q2 p metū vt i.c.ꝑ.co.ti. ⁊ tunc eps pōt absoluere ⁊ dispēsar̃ vt nō Pa.i.d.c.ꝑ.nec est opus vt citet partē vel cogat recipiēte3 qn̄ ɔ̄stat de turpitudine vt.d.c.ꝑ.Si vo sit licitū ex vtraq3 pte.tūc bʒ Pa.i.c.q̄ʒto.co.ti. q̄ si iuramētum fuit p̄stitū i mā spectāte principalr ad papam vt puta qn̄ canonici iurāt nō recipere plures vltra numeꝝ:⁊ hmōi: ⁊ sic papa pōt etiā sine cā absoluere.q2 in tali iuramēto itelligit̃ auctoritas pape excepta vt i.d.c.venientes ⁊ hoc voluit Host.in.d.c.quāto.Aut fuit p̄stitū in alia materia:⁊ tūc aut est ad honorem dei principaliter⁊ sic sine cā nullus pōt dispensare nisi solus deus ar.qđ nō Jo.an.i.c.3̃.de spon.nā papa nō potest remittere sine causa obligationē deo q̄sitā.2.q. 4.si manet itellige nō debet ex q° sequit̃ ꝙ sic papa nō pōt aliū sine cā absoluere i hoc casu multo minus seipm.c.si.đ isti.⁊.c.p vras đ iure pa. Aut ē iusta cā ⁊ sic tā papa q̄ʒ eps pōt dispēsar̃:⁊ absoluer̃: ⁊ ꝙ eps possit.nō Inno.i.c.debitores.co.ti. ⁊ ēt iter p̄tari b.d.Ant.i.d.c.q̄ʒto. Et qn̄ ē dubiū ēt đclarat̃ bʒ Pa. i.c.cū ɔ̄tingat co.ti.Est tn̄ dr̄a iter papā ⁊ ep̄3 q2 papa pōt i toto mūdo eps vo i sua diocesi:⁊ 20

fm.d.sc. in.c.p.de spon.col.7.v.3ª.declaratio post Pe.de ancha. potest papa seipm absoluere vel dispensare in iuraměto.ne dñ illiato.sed etiã si posset seruari sine iteritu salutis eterne.itellige vbi est causa rationabilis:⁊ in hoc differt ab epo. Alius autẽ citra epm vel qui nõ habet auctoritatẽ epalem nõ põt facere q sine petõ ꝯueniat.secus est de petõ pterito.c.p.de voto. Que aũt sit causa legitima dispensandi aut absoluẽdi i iuraměto qd pertinet ad honorẽ dei.põt dici q est cã legitima vt vitet scãdalũ vt nõ glo.i.d.c.quãto:⁊ est tex.i.c.peruenit.el.2º.co.ti.vel sub est alia causa iusta.de quibus.25.q.6.nos sanctoꝝ:⁊.c.auctoritate:⁊ relinquit arbitrio epoꝝ vt colligãt ex his q̃ sunt i iure.qd de aliqs debeãt iudicare.si vero materia i qua est pstitũ non pertinet ad papã nec ad honorẽ dei. sed ad comodũ hoĩs. sic papa põt ex cã absoluere vt i.d.c.quãto:⁊.c.2º.d voto. Alias nõ respectu laicoꝝ sibi i tẽporalibus nõ subditoꝝ vt in cle.pastoralis. de re.iudi. Similiter dic q põt eps ex causa legitima. Si aũt cõcerneret fauorẽ iurantiũ tñ poterit remitti per eos cui iurarũt fm Jo.an.i.c.2º.de spon.⁊ Jo.de ligna.i cle.p°.de vsur.⁊ facit qd.d.est supra.§.precedenti.secus si cõcerneret cultũ dei vel religionẽ vel pietatẽ: puta iurarũt duo sibi inuicẽ q religionẽ intrabũt vel q dicẽt duo psalteria vel q de lucro coꝝ dabũt certaz partẽ pauperibus ⁊ hmõi.q: nõ possunt sibi remittere:silr nõ possunt sibi id ad qd tenebant puta q nõ facẽt furtum.vel q mercatores nõ falsificabũt merces ⁊ hmõi.silr etiã nõ possunt remitti quãdo iurant super aliquo faciẽdo vel nõ faciẽdo qd non pertinet ad eũ cui iurat.sz simplr puta iuro tibi q nõ negotiabor.vel non faciã talẽ artẽ.si tñ tale iuramentũ respiceret icomodũ alterius puta cõitatis vel alioꝝ nõ valeret.silr non teneret quãdo iurãdo d aliquo faciẽdo vel nõ faciẽdo itendebat.si ille cui iurabat silr faceret q: sic si ille nõ seruat nec iste tenet.faciũt q̃ nõ doc.s.Inno.Hosti.⁊ Ber.i.c.peruenit.el.2º.⁊ facit.c.sic.el.3º.de iur.iur.⁊ :s.c.c.§.16.

xi ¶ Ut indifferẽter quilz possit iurare ⁊ in oi tẽpore. Re.h.o.T.vbi.s.ar°.si. q i iuramẽto duo sunt ꝯsiderãda.vnũ quidẽ ex parte dei cuius testimoniũ inducitur ⁊ qntũ ad hoc debet iuraměto maxima reuerentia ⁊ propter hoc ⁊ iuramento excludũtur pueri ante annos pubertatis qui nõ cogũtur ad iurãduz q: nõdũ habẽt perfectũ vsũ rõis quo possunt cum reuerẽtia debita iuramentũ pstare.22.q.5. paruuli si sunt tñ doli capaces ⁊ cãc alie possunt iurar ⁊ pbat iuramentũ suũ. Et iteꝝ periuri conuicti in iudicio qui ad iuramẽtũ nõ admittũtur q: ex retroactis psumit q debitã reuerentiã iuraměto nõ exhibebũt nisi fuerit remota infamia ab eo qui põt ⁊ pro hoc etiã vt iuramento debita reuerentia exhibeat.dr.22.q.5.honestũ est vt qui sanctis audet iurare hoc ieiunus faciat cũ oi honestate ⁊ timore dei.itellige de honestate.vt dixit tex.nõ de necessitate. Aliud est cõsiderandũ ex parte hominũ cuius dictũ iuramento cõfirmatur. Nõ.n.indiget dictũ hominis cõfirmatione nisi q: de eo dubitat. hoc aũt derrogat dignitati persone vt dubitet de veritate coꝝ q̃ dicit: ⁊ idõ personis magne dignitatis nõ cõuenit iurar ꝓpter qd dr.2.q.4.c.si quis q sacerdotes ex leui causa iurare nõ debẽt.pro aliqua tñ necessitate vel vtilitate licitũ est eis iurare:⁊ precipue pro spiritualibus negotiis:⁊.2.q.5.presbiter.vice iuramẽti per sanctã ꝯsecrationẽ iterroget:⁊.22.q.5.dr nullus ex ecclesiastico ordine cuiq̃ laico quicq̃ per sancta euangelia iurare psumat:⁊ hoc itellige nisi de licẽtia plati sui.vt.c.i.de iur.cal.⁊ hoc etiã itellige si iurat tãq̃ superiori: ⁊ sic itellige.d.c.nullus.alr sic. Et sine licentia.vt i.c.ex rescripto:⁊.c.peruenit:de iur.iur. Itẽ nõ põt iurare de calũnia nisi de licẽtia sui superioris.nisi ille corã quo litigat sit eius superior. sed habita licentia põt etiã i manu laici iudicis.22.q.7.nos. Itẽ prohibet iurare i actu testificãdi sine licẽtia superioris.vt in.c.q̃q̃.14.q.2.itellige i manu laici.pro spiritualibus aũt negotiis cõpetit iuramẽta prestare i solẽnibus diebus quibus est spiritualibus vacanduz.non aũt tunc iuramẽta prestãda pro rebus tẽporalibus nisi pro magna necessitate. Sũt igit quidã q dictũ suũ cõfirmare nõ possunt ꝓpter defectũ coꝝ vt pueri qui nõ sunt doli capaces ⁊ furiosi.15.q.i.merito: ⁊.d.c.paruuli. Et quidã sunt quoꝝ dictuz adeo debet eẽ certũ q cõfirmatiõe nõ egeat. vt persone magne dignitatis:⁊ presbiteri.q aũt aliqñ angeli iurẽt vt legit apoc.x.q angelus iurauit per viuẽtẽ i secula seculoꝝ.nõ fuit ꝓpter defectũ ipius quasi non sit eius simplici dicto credendũ. sed ad ostendendũ id qd dr ex iefabili dei dispositiõe ꝓcedere.sicut etiaz ⁊ deus aliqñ i scripturis iurãs adducit ad ostendẽdũ imobilitatẽ ei⁹ qd dr.sic apls dicit ad hebr.6. Et nõ q quilz doli capax põt iurare.sz pr imediate põt irritare iuramentuz filii vsq̃ ad.14.ãnũ.d.c.paruuli. Et clericus nõ debet cõpelli ad iurandũ nisi i sex casibus de cle.c.significasti q i.v.cõtinẽtur. Pax ⁊ fama.fides.reuerẽtia.cautio dãni. defect⁹ veri sibi possunt magna caueri. pro pace iurare lz 22.q.i.oẽ.extra de iudi.nouit.fama ꝓ fama ꝯseruãda per purgationẽ.de purg.ca.quotiẽs.fides pro fide retinẽda si suspectus est i fide.de ꝯse.di.i. ego berẽgarius. Reuerẽtia. ꝓ reuerẽtia seu obediẽtia exhibẽda superiori.23.di.q̃q̃. Cautio dãni pro dãno dato iurat.2.q.i.iprimis.defectus veri.pro veritate dicẽda de iur.cal.c.si de calũnia li.6.q aũt cleri ⁊ religiosi hodie iurẽt i cõi sermone pro leui.causa sicut laici non excusat consuetudo que verius dicenda est corruptela ⁊ auget peccatum ⁊ non minuit. 14.q.i.scisma ⁊ grauius peccant ipi q̃ laici. tũ q: scandalizant suo exẽplo tum q: eis specialiter ꝓhibetur per ius canonicũ.

22 ¶ Quid de duobus habentibus mensurā cōitatis vel stateram quā cōsueuerāt portare ad vēdentes ꝛ mercantes ꝛ iurauerūt sibi inuicē de cetero nō portare eādē recipe si iurauerūt sibi inuicē de cetero nō portare. Re. Guil. dicit ꝙ nō possunt venire cōtra ꝙ si multum dānificati sunt. puta q2 promissum est de alia mensura. nisi forte ex hoc ad extremā necessitatē deuenirēt ꝛ nō possent habere vnde viuerēt. ꝙ tn̄ absq3 tanta necessitate posset hmōi iuramētū i melius cōmutare cū nulli sit vtile ꝛ alicui dānosum. Sed si vnus istoꝝ piurat nūqd alter poterit venire cōtra. Re. ꝙ si intēdebat iurare sub cōdictiōe. s. si alter non portaret tūc altero portāte nō tenebit. si aūt absolute iurauit tenet ꝙ si dubitat tūc si emolumētū mēsure sit cōe ābobus vno piurāte reliquus nihilominus tenet cū nulli fiat ei piudiciū. Si aūt emolumētū est solum eius q portat tūc benignius iterp̄tādū est. s. ꝙ non seruāti fidē nō pmiserit cū suo dāno ꝛ lucro alterius nā gñralr bz Host. ꝛ Ber. Si duo sibi adinicē aliqd iurauerūt vno nō suāte nec alius tenet. c. sic. el. 5°. i si. eo. ti. nisi: si iuratū cēt i honorē dei vt si iurarēt dicere psalteriū p inuicē vel certā elemosinā dare.

23 ¶ Pone aliquis alteri fecit iniuriā ꝛ pro illa petebat quedā summa pecunie inueditus postea cōpromiserūt i arbitros p iuramētū q cōdenauerūt eū vt exiret ciuitatē nec rediret donec alter duceret reuocādū: nō qd tenet exire. Re. ꝙ nō. p. d. c. veniēs: ꝛ. d. c. qnta valis. q2 illa ē pena corporalis q est maior oi pena pecuniaria. ff. de his. q nota. isa. l. qd g°. §. pena: ꝛ hic agebat pecuniariter. s3 pone ꝙ cōdēnauerūt eū ne litigaret p pcuratorē nūquid pōt cōueniri Hosti. dicit ꝙ sic. q2 visus pcuratoris est valde necessarius. ff. de procu. l. p°. ꝟ. arbiter. §. 3.

24 ¶ Quid si iuraui tibi dare decem: ꝛ tu debes mihi alia decē nūqd possum cōpensare. Re. Pa. i. c. ad nostrā. el. p̄. eo. ti. dicit ꝙ nō. q2 iuramētū est obligatoriū i forma specifica nec sufficit illud adiplere i effectu vt p3 ibi p tex. illū q2 iurās tenet. prius actualr soluere. nec sufficit cōpēsare ꝗꝗ cōpensatio sit ficta solutio. l. si peculiū. ff. d sta. li. ꝛ dicit Pa. ꝙ doc. nostri cōiter sentiūt qd dictū ē. s3 cōiū dicit sēsisse Bar. i. l. āplius. ff. rē. ra. ha. vbi ponit talē. q. qdā tibi pmisit soluere certā ꝗtitatē ꝛ hoc iurat postea compēsat tecū. nūqd p hoc. sit periurus ꝛ cōdudit ꝙ nō. nā cōdictiones debēt ipleri i forma specifica. sic iuramētū vt i. l. q heredi. i prin. iussis dare iplet cōdictionē cōpēsando. vt. d. l. si peculiū ergo: ꝛc. p̄terea si ego ipedior iusta cā facere qd promisi. non sum piurus vt i. l. si. ff. q satisda. cog. s3 si ego nō soluo tibi qn̄ tu debes mihi tantūdē. ego ipedior a te q2 nō tibi soluo q2 tu non soluis mihi. vn̄ ꝗsi facto tuo ipeditus nō d̄beo cē piurus. hāc rōez facit tex. i. l. 5. ꝟ. itē qrit. ff. de sta. li. ꝛ cōdudit Pa. ob rōes Bar. q videntur valde efficaces ꝙ ante factū est sequēda. p° opinio. quā tenet Inno. ꝛ Jo. an. sed post factum vt qs excuset a piurio sequēda est opinio Bar.

¶ Utrū iurās nō expellere inqlinū possit expellere si nō soluit pēsionē. Re. ꝙ sic sm Pa. in. c. tua nos. de iur. iur. facit. l. qro. §. iter locatorem. ff. locati. vbi p3 ꝙ si cōductor petierit id ad qd tenetur ex nā cōtus nō teneri ei locatorē ex pmissione locationis. Idem dō i patre q iurauit nō exheredare filiū. itelligit nisi crimē igratitudinis comisent. l. qdā cū filiū. ff. de verb. obli. ꝛ generalr bz Bar. i. d. §. iter locatorē. hic. §. facit ad oēs cōtus i qbus aliqd vltra citroq3 promittit vt qlz non teneat seruare qd pmisit. si p aduersā partē nō seruat id pp qd sunt pmissa. d. . §. offerri. sitr si vir iurauit nō dimittere vxorē itelligit nisi faciat cō legē cōiugij. vel si pmisit dotē pollicitetur dimittere si nō soluit iuxta nō i. c. iurās. de dote post diuor. re. Itē si iuraui te nō offendere itelligit nisi cām offensiōis comiseris. l. q seruū. ff. de ver. obli. facit qd nō i. l. cū pr. §. libertis. ff. de lega. ij. ꝛ qd in. d. c. queādmodū. hec faciunt ad. §. 16. 25

¶ Quid si qs iurauit tenere aliqd secretū. an idistincte teneat. Re. sm Pa. de mēte glo. i. c. ego eo ti. ꝙ debet itelligi d̄ honesto ꝛ non alteri nociuo: ꝛ tunc possum reuelare. nō tn̄ oibus. s3 illis q possunt prodesse. pro hoc facit tex. iūcta glo. i. c. nerui. 8. di. Uide. s. §. 15. cōdictione. 4°. qn̄ prelatus iurauit non alienare vtrū idistincte teneat. ꝟ. alienatio. §. 11. 26

¶ Utrū actus gestus cō iuramētuz sit nullus. Re. Pa. i. c. itellecto. eo. ti. ꝙ si actus depēdet a mera volūtate iurātis puta q2 nullo iure phibet. sic tenet. vide dicit Inno. i. c. dilectus de pbēn. ꝙ si qs iurauit nō alienare librū ꝛ tn̄ alienauit tenet alienatio l3 sit piurus. facit. c. vltima volūtas. 13. q. 2. i glo. vbi tangit ꝙ q iurauit nō mutare testamētuz si mutat tenet secūdū. l3 sit piurus. itellige ꝙ sit piurus etiā i casu pcedēti nisi qn̄ pōt cōuenire. ꝛ cōiter Hosti. i. c. cū marthe. de cele. mis. teneat ꝙ. 2m testamētū nō teneat. tn̄ Jo. an. i regula. qd semel placuit li. 6. tenet ꝙ valeat. q2 nullo iure cauet ꝙ sit nullū. Si aūt dispositio actus nō depēdet a mera volūtate iurātis. puta q2 iterdicit a lege fauore ipius iurātis. ex. i mulicre ꝛ minore q nō possunt alienare vel aliū cōtū facere sine certa solēnitate: ꝛ tūc actus iuratus cō pm iuramētū nō valet. ipo iure: ꝛ sic itellige glo. c. licet. eo. ti. li. 6. rō q2 actus sine iuramento erat ipo iure nullus obstāte phibitiōe legis. rō aūt iuramēti sustineri nō pōt. q2 iā obligauerat se d̄ rōe primi iuramēti ꝛ sic. 2m. fuit illicitū. Et idē dicēdū qn̄ actus phibet rōe publice vtilitatis: ꝛ iste ē casus. d. c. itellecto. quō actus gestus cō legē valeat. ꝟ. ius. §. 6. ꝛ. ꝟ. lex. §. 35. 27

¶ Quid qn̄ aliqs frāgit fidē iurāti. Re. sm Pa. i. c. peruenit. el. 2°. e. ti. ꝙ qn̄ due obligatiōes respiciūt se adinicē puta promisi tibi pp qd alius pmisit mihi. c. ꝛ sic si ego nō seruo pmissuz nec ille tenebit mihi de cētu ꝛ sic itellige illud: frāgenti fidē fides frāgat eidē. ff. p socio. l. si cōuenerit i si. 28. q. 2. si infidelis: ꝛ sic itellige. d. c. peruenit: ꝛ. c. cōstitutus de penis. Idem 28

blendā qñ iuramētū fuit cū cōditione:puta iura/
ui ire romā si dederis centū si nō das non teneoꝛ q꜡
pꝛomissio mea nō purificaꝛ nisi a tēpoꝛe existentis
cōditiōis.l.cedere diem.ff.de verb.signi. quādoq꜡
aūt obligatiōes nō referūtur ad iuicē.sed ad diuer
sa:exēplū promisi tibi simplr centū ꝛ nō ex hoc.sed
simplr pꝛomisisti mihi aliquid facere.tunc licet ego
nō impleā pꝛomissum tñ alter teneꝛ.q꜡ non pꝛomisi
sti mihi rōe promissiōis mee.sed simplr ꝛ ꝺ spē ad
spēꝫ nō fit cōpensatio vt nō i.c.f.de depo.ꝛ sic itelli/
ge.c.noli.23.q.1.vbi dr ꝙ hosti.seruanda est fides:
nec obstat.c.ꝙ deo patri.33.q.5.de voto viri ꝛ mu
lieris.vbi licet alter frāgat alter tñ teneꝛ seruare q꜡
ibi simplr quilꝫ coꝝ vouit deo non cōditionalr:ꝛ
ei obligaꝛ secus si cōditionalr saltē tacite puta q꜡
si de hoc cogitasset nō iurasse. Uide aliqḋ supra.§.
16. 5ª conditione.

29 ¶Utrū iuramentū factum alicui obliget successores
illius cui iurauit.℞.ꝫ.d.ar.f.2.pco.n.x.c.6.§.3.ꝙ
vel iurauit ꝛ successores eius:ꝛ tūc certū est ꝙ teneꝛ
nec amplius teneꝛ iurare successoꝛibus eius.licet te/
neaꝛ se cognoscere libertū seu vassallū ꝛ de hac co/
gnitiōe loquiꝛ.c.longinquitate.12.q.2. qḋ fit ne lon/
ginquitate tempoꝛis pereat memoꝛia originis. aut
nullā facit mentionē i iuramēto de successoꝛe ꝛ tūc
iteꝝ subdiuidiꝛ q꜡ aut iurat simplr personalr ꝛ tūc
cuilꝫ successoꝛi iurare teneꝛ.ad hoc facit.l.impera/
lē.de pꝛohi.feu.ali.aut fuit simplr appositū aliqḋ
verbū personale puta pꝛomitto tibi:ꝛc.ꝛ tūc pꝛoce/
dit qḋ est.s.ꝙ teneꝛ cuilibet successoꝛi. Aut fuit sim/
plicaꝛ pstitū rōe dignitatꝭ:ꝛ tūc trāsit ad successores.
vt si dixi pmitto obedire epo floꝛētino q꜡ dignitas
nō variaꝛ ex variatiōe persone.vt i.c.liberti.12.q.1.
Utrū aūt successores iurātis obligētur ex illo .℞. fm
cōiter doc.ꝙ nō etiā si iurasse pꝛo se ꝛ suis successo/
ribus.q꜡ lꝫ quis possit obligare heredē coꝛpoꝛaliter
seu tēpoꝛaliter.imo etiā nō faciēdo mentionē de he
redibus pactū regulariter transit i eos. Spiritualr
aūt nō potest q꜡ licet sit honestū vt in spiritualibus
obligationibus filius sequaꝛ voluntatē patris non
tñ est necessariū.vt i.c.ꝫ.de despon.impuberū.vnde
filius vel heres nūq̄ꝫ ē piurus ex iuramēto defūcti.

30 ¶Quid si venditoꝛ iurauit non venire ꝯtra vendi/
tionē:ꝛ nūc dicat se deceptū vltra dimidiū. nūquid
debet audiri.℞.fm Pa.i.c.cū causa.post glo.fi. ꝙ
si est maioꝛ nō audiꝛ secus si est minoꝛ.dicit tamen
ꝙ siue sit maioꝛ siue minoꝛ ꝛ dicat se enoꝛmiter le/
sus.debet absolui:ꝛ audiri. Quid quādo iurauit re
dire ad carceres vide ver.accusatio.§.x.ibidē quō
quis possit fugere ex carcere.

31 ¶Qualiter intelligiꝛ illa auctoꝛitas .22.q.5.c.iura/
menti:ꝙ deus non facit differentiā iter iuramentuꝫ
ꝛ simplicē loquellā.℞.fm Pa. in pꝛohemio decre.
ꝙ deus nō facit differentiā inter illa.quādo simpli/
citer loquella cōtinet perfidiā vel mendatiū intelli/
ge perniciosuꝫ. Et in.c.debitoꝛes.ꝺ iur.iur.dicit idē
Pa.ꝙ illa auctoꝛitas procedit quādo iuramēti ꝛ
simplicis pꝛomissionis datur validitas.secus quan
do datur validitas iuramēti ꝛ nō simplicis pmis/
sionis.vt in casu.d.c.debitoꝛes.Et ibidē dicit idem
Pa.in.f.nō ꝙ vbi turpitudo versatur ex parte re
cipiētis obligationē:ꝛ nō ex parte se obligantis. p/
missio seu pactū nō obligat sine iuramēto.sed secus
cum iuramēto:ꝛ sic habes casuꝫ in quo ecclesia fa/
cit differentiā inter pꝛomissionē ꝛ iuramentum. Et
iterū dicit ibidem post hosti.ꝛ Goff.ꝙ q̄uis deus
nō faciat differentiā.ecclesia tamen facit. quod pa
tet q꜡ dat maioꝛē penitentiā.24.q.1. nō afferamus.
Et Jo.an.dicit ꝙ i illa auctoꝛitate fit cōparatio in
genere nō in quātitate reatus. Intellige igiꝛ dare ꝙ
non facit differentiā:ꝛc.i.ita peccat moꝛtaliter fran
gendo fidem quādo teneꝛ sicut quādo frangit iura
mentū.sed grauius:ꝛc. vnde alia est simplex pꝛo/
missio.s.que nō firmatur per fidei pꝛestationē neq꜡
per iuramentū. Alia est fidei pꝛestatio quādo pꝛo/
mittatur aliquid per fidem meā aliud est iuramētū
vt dicēdo iuro per deū ꝛ hmōi. Pa.in.c.querelam
de iur.iur.circa finē cōcludit ꝙ omnis fidei pꝛesta/
tio est iuramentū non ecōtra ver.oblatio.§.5. vide
ver.pactum.§.2.ꝛ.6.

¶Utrū per ista verba in veritate dico vobis:intelli/ 32
gatur iuramentū.℞.fm Pa.in.c.si Chꝛistus co.ti.
ꝙ sic.q꜡ iterponit ipm deum qui est ipa veritas vt
in.c.in quadā de cele.mis. Angelica ver.iuramentū
ꝫ.§.4.limitat verū quādo homines quibus fit.ha/
bent illud pꝛo iuramēto ꝛ ille qui iurat sic intendit
iurare alias nō credit hec ille.tex.tamen in.d.c.ꝛ si
Chꝛistus.simpliciter dicit ꝙ est iuramentum.posset
responderi ꝙ quādo aliquis affirmat dicēndo iue/
ritate sic esse.posset dupliciter intelligi. pꝛimo ꝙ nō
intendat accipere veritatē in testem.sed solum dice
re sic esse i mēte sua.sicut verba sonāt.sicut dicitur i
euāgelio. est.est.nō.non.amen.amen.i.sine defectu
assero:ꝛ pꝛimū refertur ad mentē:2m vero ad voceꝫ
ꝛ est sensus ita habeo in mente sicut significo in vo
ce.in quo cōsistit veritas que est adequatio mentis
ad vocē. Et videtur quedā replicatio sicut quādo
dico:certamente sic est:ꝛ isto modo non videtur esse
iuramentū q꜡ ibi nō sumitur aliquod sacrū in testē
vel cōfirmationem.sed est repetitio locutionis:ꝛ sic
dicere in veritate.est dicere hoc quod dixi est verū.
idest sic habeo in mente sicut in voce:ꝛ in isto sensu
est vera limitatio Angelica. Alio modo potest in/
telligi ꝙ dicat in veritate sic esse.i.ꝙ iducat verita/
tem in testem ad cōfirmandū dictū suū:ꝛ sic est iu/
ramentū vt dicit Pa.q꜡ veritas est deus qui addu
citur in testem.nec est necesse ꝫ eūdem Pa. in.d.c.
ꝛ si xps ꝙ expꝛimaꝛ verbū.iuro.ad hoc ꝙ sit iura/
mentū.sꝫ satꝭ ē ꝙ ad ꝯfirmationē veritatis qs iter/
ponat ipꝫ deū expꝛ'ssite vel iplicite. ꝺ quo i.c.q̄rellā.

eo.ti. Itē nō bȝ eūdē Pa. ibidē post Inno. ꝙ nulla vel modica ē dr̄a an qs iuret sup euāgelia vel reliquias. siue dicat tm̄ ꝓmitto hoc in fide mea. Itē iuramētū ē qn̄ qs dicat sub piculo aīe mee. tn̄ maior est cōtēptus ⁊ maius ē pctm̄ fallere iuramētū factū p creata. vel supiores creaturas q̄ȝ per minus sancta 22.q.1.c.mouet: ⁊ credo ꝙ oē piuriū sit pctm̄ eiusdē spēi: ⁊ sm̄.d.ar.f.qn̄ quis parti defert iuramētū. iurādū est sm̄ ꝙ placet vtriqȝ parti. ff. de iur. iur.l.3. In iuramētis vero q̄ i iure ꝑcipiūtur vt est iuramētū testiū ⁊ calūnie semp est iurādū super sancta dei euāgelia. vt i.c.fi. de iura cal. ⁊ idē i oībus aliis iuramētis q̄ a iure vel a iudice vel a partibus de necessitate deferūtur: ⁊ per cōeȝ ꝯsuetudinē omne scriptum reputatur euangeliū.

33 ¶ Ut̄ iducēs aliquē ad iurādū peccet maxime qn̄ scit vel dubitat ꝙ falsum iurabit. R̷. sm̄ s. Tho. 3. sniaꝝ. di. 39. arᵒ. vltimo. qlᵃ. 2ᵃ. ad. 2ᵐ. ꝙ qn̄ aliqs scit vel ꝓbabilr̄ credit ꝙ aliqs deierabit nō lȝ ab eo iuramētū exigere nisi forte sit i loco iudicij q: iuramētū i iudicijs nō tm̄ exibet pp iudicē. sed ꝓpter alios vn̄ nō est in ptāte eius iuramentū remittere qꝺ sm̄ ordinē iuris exhibēdū est: silr̄ si sciat eū iuraturū verū. pōt licite iuramētū exigere non p se sed pro aliis q hoc nesciūt. Si aūt dubitet dubitatio ex tāta suspicione ꝓcedere pōt ꝙ eum pctō erit: ⁊ ideo Aug. super illud ad Ro.i. testis est mihi deus. Nō audet dicere qꝺ sit sine pctō non tn̄ dicit ꝙ semp sit pctm̄. hec s. Tho. vn̄ sm̄ Ray. audiēs iurātē quē scit iurare falsuȝ sufficit sibi ⁊ tenet̄ idicare illis q possunt ꝓdesse. siue eū corripiēdo. 22.q.5.c. hoc videt̄. ꝯcor. Ricar. cū s. Tho. Et Pa. in. c. clericus. de coha. de. dicat ꝙ nūq̄ȝ est deferendū iuramētū illi ꝯtra quem est vehemēs suspitio de trāsgressiōe ⁊ offerēs peccat alr̄. c. ille. 22.q.5. itellige. quādo volūtarie vt dictum est per s. Tho. Angelica. i. ƀ. iuramētū. 3. §. 11. dicat ꝙ quādo aliquis est dispositus ad iurāduȝ falsum ꝙ nō peccat dans etiā extra iudiciū quādo facit ex aliq̄ rōnabili causa. sed hoc nō est tutū q: ipse actus piurādi ad quē eū iducit est de se pctm̄ mortale nec videtur ꝙ possit esse aliqua causa rōnabilis ꝙ aliquis periuret. Uide infra ver. periuriū. §. 3.

34 ¶ De iuramēto vniuersitatꝭ. siue alicuꝰ societatis Aduertendū est ꝙ quādo vniuersitas alicuius ciuitatis vel collegij iuramēto se obligauit ⁊ iurātes iā mortui sunt successores faciētes ꝯ non sunt per hoc piurij. Nā obligatio iuramēti est personalis ⁊ non transit ad successores tenētur tn̄ ex quadā fidelitate adiplere qꝺ iuratū est hec Pis. ⁊ d. ar. f.

35 ¶ Ut̄ quādo vniuersitas q̄ iurat aliqd seruare vel facere vel nō facere teneatur quādo maior pars facit ꝯtra. R̷. ꝙ si quādo iurarūt habebāt aliquā condictionē i mēte sm̄ illā i foro ꝯsciē debēt seruare. puta si alij oēs vel maior pars seruabit ⁊ ego. Si vero nullā cōdictionē habebat. sȝ dubitabat̄ an fuerit simplr̄. vel sub aliqua cōdictiōe tūc si iuramētū spectat tm̄ ad comodū iurātiū ⁊ medietas vel maior pars seruat ⁊ hoc vergat in dānū seruātiū ⁊ lucrū nō seruantiū benigne iterptandū est ꝙ aliqbus nō seruātibus alij nō tenētur seruare. Si vero nullū incomodū paciūtur seruātes nō est tutū ꝯuenire. sed denūciet ꝓlato. vt vel cogat seruare vel sibiinuicē remittere. Si vero cōcerneret comodū alioꝝ a iurātibus. nō possent nec sibi remittere nec aliis nō seruātibus: nō seruare sine piurio si simplr̄ iurauit. Et si dubitāt an simplr̄ iurauit vel sub cōdictiōe dimittant icertū. s. nō seruādo ⁊ seruēt qꝺ ē certū hec sm̄ d. ar. flo. ⁊ Pis. post. Uul. addētes ꝙ si oēs alij vel plures: itellige medietate: nō seruāt ipi liberati sunt.

¶ Quid dicendū de iuramēto scolariū. vniuersitatū collegioꝝ: ⁊ hmōi. q iurauerūt multa i eoꝝ statutis ꝯtēta an sint piuri ꝯueniēdo. R̷. quidā distigūt ꝙ aut iurauerūt seruare statuta: aut ꝯtenta i eis. ꝑ casu si ꝯuenīūt collegialiter nō icidunt in piuriū q: tollūt statutū ⁊ p ꝯn̄s tollit̄ iuramētū accessorium ad statutū: si vero iurauerūt seruare cōtēta i statutis tūc icidūt i periuriū veniēdo ꝯtra. sine causa rationabili: ⁊ hoc itelligit Pa. i. d. c. dilectus. de ꝑben. quādo iurauerūt seruare ꝯtēta nulla mētiōe facta de statuto. vt puta si dixerūt iuramus nō recipe aliquē qui nō sit graduatus. secus si dixissent iuramꝰ nō recipere aliquem qui nō sit gradatus sicut cōtinet̄ i statutis. q: hoc casu videtur iurasse seruar̄ statuta. Idē sentit. d. Car. i de. pᵒ. de reg. ⁊ dicit ꝙ nō solū expresse. sed etiā tacite remoueri potest. q: tale statutū obligat tā q̄ȝ singulos ⁊ nō tā q̄ȝ collegiū: ⁊ ideo cōsulit ꝙ tales primo remoueant statutū anteq̄ȝ cōtraueniāt quo sublato: iuramētū sublatū est: ⁊ ita seruat̄. Sed si ꝯtrauenerūt nō sublato statuto ad huc probabiliter videt̄ posse defendi ꝙ itelligūtur destruxisse ⁊ sic nō sunt periuri q: cuȝ possint tollere statutū expresse ergo ⁊ tacite. itelligūtur sustulisse ex quo apparet de voluntate ꝯtraria nec est veꝝ ꝙ sint piuri eo ipso ꝙ icipiūt ꝯtrauenire q: iuramētū obligat singulos ⁊ nō collegiū cum nō sit susceptibile piurij. hāc opinionē videt̄ sentir̄ Jo. an. i. c. ꝑ. de his q̄ fiūt a ma. pte. ca. Sed Jo. de ligna. in d. de. pᵒ. dicit ꝙ i primo mēbro ꝯtraueniēdo etiam collegialiter icidunt in periuriū. Pa. aūt in. d. c. dilecto. dicit ꝙ hec materia semper fuit sibi visa difficilis: ⁊ pro cōcordia dicit ꝙ aut singulares de collegio iurant seruare statuta simplr̄. ita ꝙ habito respectu ad formā ⁊ substantiā iuramēti potiꝰ ligat singulariter: ⁊ tūc sublato statuto collegialiter nullū periuriū incurretur ꝯtraueniēdo ⁊ hoc casu itelligerem primā opinionē verā. exēplū statutū est vt nullus vocē habeat nisi sit matriculatus iurauerūt singuli seruare statutū. certe iuramētū hᵒ casu ꝯcernit obseruantiā singuloꝝ iā si collegiū deliberat tollere statutū nō peccāt singuli postmodū ꝯtraueniēdo. sȝ si

iuramētū stringit eos ad obseruādū collegialr. tunc bȝ locū alia opinio vt sine metu piuriȝ nō possint ēt collegialr ꝯuenire. cā rōnabili nō subsistente. pone ex̃. ec. c. dilecto. Nā canōici iurādo nō recipe aliquē vltra numeꝝ ordinatū. iuramētū vr̄ habuisse respe/ctū ⁊ ēt collegialr nō recipiāt. q2 nulli dubiū ꝙ sin/gulares nō possunt singulr̄ digere canonicos. vnde ex forma ⁊ mā iuramēti poteris cōphēdere vtr̄ iu/ramentū tm̄ stringat singulos singulr̄ an vero sin/gulos collegialr̄ ⁊ ad ppetuationē adhibeas hanc cautellā vt singuli iurēt ꝯtēta in statuto nō habita mētione de statuto ⁊ vt iurēt ꝙ etiā collegialr̄ non ꝯuenient subsistēte post modū cā cōcernēte fauorem publicū possunt ꝯuenire: vide de hoc glo. nō. xj. di. i his nō tn̄ ꝙ est dr̄a iter eos q fecerūt statuta ⁊ iu/rauerūt: q2 ad hoc ꝙ nō incurrāt piuriū requirit ꝙ vel maior pars tollāt talia statuta collegialiter sal/tē tacite nec sufficeret ꝙ tollerēt singulr̄ vel p ꝯsen/sus singulares. Illi aūt q nō fecerunt statuta si sunt successores lȝ iurauerint seruare statuta pcedētium suoꝝ si maior pars nō obseruat dicta statuta etiaȝ ipsi ꝯuenīedo nō videntur cōdēnādi q2 verisilr̄ cogi tare potuerūt ꝙ ex aliqua licentia sint abrogata. vnde vidētur iurare obseruare statuta nō abolita.

37 ¶ Quid si hoīes alicuius vniuersitatis. seu societatis iurāt aliqd se facturos nūqd possunt sibi inuicē re/mittere. R̄. fm Pis. post Guil. hoc pōt eē q̄tuor mo dis. p̄. qdē si iuramētū sit de his q̄ ptinēt ad cultū dei seu ad religionē vel pietatē: ⁊ tūc nō possunt re/mittere. vt si duo iurēt ꝙ ibūt vltra mare militare pro deo vel ꝙ itrabūt religionē: ⁊ tūc nō possunt re mittere. si tn̄ iurassent sub cōditione. s. si alius ibit ego ibo. secus eēt. 2° si iuramētū est de aliquo tēpora li ⁊ sit tale ꝙ absq; iuramēto tenētur facere qd iu/rāt: ⁊ tūc etiā nō possunt sibi inuicem remittere q2 pp salutē aiaꝝ vr̄ sic iuratū. vt si carnifices iurēt ꝙ nō vendēt carnes ifectas pro sanis. 3° pōt cōtingere ꝙ iuramētū sit quidē super re tēporali. lȝ tali ꝙ absq; iuramēto nō tenebātur facere. qd iurāt: ⁊ tūc obser/uātia iuramēti spectat tm̄ ad comodū vel icomo/dū iurātiū: ⁊ sic possunt sibi inuicē remittere. Si aūt spectat ad comodū alioꝝ magis q̄ iurātiū. nō pn̄t sibi iuicē remittere vt aliqui artifices iurāt ꝙ i mer cibus. xo. solidoꝝ nō accipiēt de lucro vltra vnū so/lidū. vel ꝙ nō vendent opera nisi de mā sic parata vel ꝙ nō trahent pecias pāni vltra tn̄ ⁊ hmōi. 4° si obseruātia iuramēti sit alijs dānosa. Nā tale iu/ramētū nō est obligatoriū vt si iurēt sutores ꝙ tali tēpore nō laborabūt: ⁊ hoc vt ob raritatem carius vendāt q̄ iuramēta si sunt expresse ꝯ bonū nō obli/gāt: ⁊ si est dubiū recurrāt ad superiorē.

38 ¶ Quid si qs iurauit seruare statuta vtr̄ teneat ad statuta edenda. R̄. fm doc. i. c. clericus. eo. ti. ꝙ si in statuto seu iuramēto positū fuit verbū edita ⁊ edē/da ꝙ tenet. si vero nō fuit positū sed solū edita. tūc nō tenet. si nō cogitauit de edēdis. si vero non fuit positū neq; edita neq; edēda. sȝ simplr̄ iurauit tūc aliqui dicūt. vt Jo. an. ⁊ Car. ꝙ tenet etiā ad seruā da edēda qd nō placet Pa. pp piculū piuriȝ pōt di ci ꝙ si itēdebat obseruare tenet secus si nō itēdebat. Si vero sit dubiū q2 ē stricti iuris fm Pa. tūc nō vi det ligare. sȝ q2 i dubijs securior pars est eligēda re currēdū vr̄ ad superiorē: ⁊ nō ꝙ si i aliqbus statutis cōtineat aliqua illicita ⁊ aliquis iuret illa seruare. nō tenetur: ⁊ male fecit iurando simplr̄.

¶ Quid aūt dicēdū de statutis cōitatū vel vniuersi 39
tatū q̄ sunt ꝯfirmata per epm. vel superiorē vtr̄ non obstāte hac ꝯfirmatione possint ꝯuenire modis su/pradictis dicēdū ꝙ si supior ꝯfirmauit supra dicta ex certa scia ⁊ cāe cognitiōe sic iferiores absolute di spēsare nō possunt alias secus. Bar. tn̄ i. l. omnes. C. de testa. vr̄ tenere idistincte ꝙ iferiores possint ꝯuenire. Dicit. n. ꝙ lȝ testamētū sit factū d ꝯsensu principis tn̄ pōt reuocari sine eius ꝯsensu qd fm euȝ facit ad statutū qd est i ducatu spoletino ꝯfirmatū p supio/rē ⁊ tn̄ possunt sine eius ꝯsensu reuocare adde pdi/ctis qd nō Pa. i. c. cū accessissent. de ꝯsti. ꝙ statuen tes possunt recedere a statuto ꝯfirmato a sede apo/stolica vel alio supiore ⁊ reddire ad ius cōe nō ob/tēta alia licētia a supiore: ⁊ idē tenet Bal. in. l. oēs populi. ff. de iu. ⁊ iur. sȝ Bar. tenet ꝯtrariū in. d. l. omnes solet Pa. sic ꝯcordare. Aut statutū cōcernit princi/paliter fauorē statuētiū ⁊ pcedit pª opinio nā ꝯfir matio hȝ vim cuiusdā priuilegij cui possunt statuen/tes renūtiare. Si vero statutū ꝯcernit fauorē alioꝝ vel ius publicū ita ꝙ mere ipos statuētes ⁊ tūc pro cedit alia opinio q2 ex quo supior ꝯfirmat videt di spositionē facere suā: q2 oia nr̄a facimus: ⁊c. iferio/r etiā nō pōt tollere legē supioꝝ. facit dictū Inno. i. c. accedētibus. de priuil. vbi dicit ꝙ si statutū ꝯcerni. principalr̄ fauorē eccl̄e nō pn̄t canonici expresse vel tacite illi renūtiare. Aliud nō Pa. ꝙ si statuētes vel eoꝝ successores venūt scient ꝯ statutū videntur tol/lere statutū ita ꝙ per vnicū actū ꝯ statutū factū tol lit ipm statutū idem Hosti. Jo. an.

¶ Quid de statutis quarūdā terraꝝ q̄ nō pmittunt 40
vinū aliūde apportatū vēdi in suo territorio q̄diu vinū i ipsius terre inueniat venale p tāto vel tāto pcio ⁊ multotiēs talia statuta sunt iurata an sint obser/uāda. R̄. ꝙ si talia statuta sunt facta corrupta iten tione vel ꝯ bonū cōe nō sunt seruāda: secus si bona intentione ⁊ ad bonū rei publice vt puta habēt vina valde debilia ⁊ corruptioni obnoxia q̄ lōgo tēpore seruari non possunt ⁊ si vina alia deportarētur sua vina vendi non possent ⁊ sic terra illa graue dānū incurreret: ⁊ similia.

Iurisdictio est quedā ptās qua quis ponitur superior ad alios: ⁊ per quā aliquis pōt vti datribus ordinis in alios. q̄ q̄uis possit dici dans iurisdictiōis. nō ē tn̄ proprie dans edere. de

quo vide supra. ib. excōicatio. 3. 7 s. Th. 4. di. 19. q. p. ar. p. q. 5. sic ait. Clavis est duplex vna q̄ se extēdit ad ipm celū imediate remouēdo ipedimenta introitus i celū p dimissionē peccati 7 hec vocat clauis ordinis 7 hāc soli sacerdotes hñt. de qua. s. ib. clauis. Alia clauis est q̄ nō directe se extēdit ad ipz celū sz mediāte ecclesia militāte p quā aliqs ad celū vadit dū p eā aliqs excludit vel admittit ad cōsortiū ecclesie militātis p excōicationē: 7 absolutionē: 7 hec vocat clauis iurisdictiōis i foro cārū: 7 ideo hāc etiā nō sacerdotes habere possunt sicut archidiaconi: 7 clerici: 7 alij q excōicare possunt. sz nō pprie dr clauis celi. sz qdā dispositio ad ipaz: hāc aūt iurisdictionem nō possunt habere laici neqz femine 7 pōt eē simul i pluribus sicut i capitulo vacāte sede. Iurisdictio tñ large sumpta. est etiā i iudice seculari. vnde bm Azo. dicit a dictione quod est potestas 7 iuris. quasi iusta 7 legitima potestas.

f ¶ Iurisdictio sine cohertiōe nulla est de offi. dele. c. pastoralis. vnde dicit tex. i. l. fi. ff. de offi. ci. cui. iur. ma. iurisdictio sine modica cohertiōe nulla est iurisdictio: 7 iurisdictiōe comissa oia sine quibus explicari nō posset itelligūt comissa. ff. d iuris om. iu. l. 2.

Ius ē p ipositi i ad significādū ipaz rē iustā: 7 sic ē obiectū iustitie bm Isido. 7 bz phz. 5. ethicoz. Postmodū aūt est deriuatū ad significādū artē qua cognoscit qd sit iustū. vnde celsus iuriscōsultus. ius ē ars boni 7 equi. l. i. ff. de iusti. 7 iur. Et vlterius positū ē ad significādū locū i quo ius redditur. sic dr aliqs cōparere in iure. Et vlterius dr etiā ius qd redditur ab eo ad cuius officiū pertinet iustitiā facere. sz etiam id qd decernit sit iniquū: hec. s. Tho. 2. 2. q. 57. ar. p.

f ¶ Ius diuidit q: aliud nāle aliud positiuū: 7 istud aliud cōe aliud particulare. ius. n. siue iustū est aliqd opus qd est adequatū alteri bm aliqualē equalitatis modū. dupl'r aūt pōt alicui hoi eē aliqd adequatū. vno quidē mō ex ipa nā rei puta cū aliquis tñ dat vt tātūdem recipiat: 7 hoc vocat ius nāle. Alio mō aliqd est adequatū vel cōmēsuratū alteri alteri: ex cōdicto. siue ex cōi beneplacito. qñ. s. aliqs reputat se contentū si tñ accipiat: qd qdē pōt fieri. dupl'r vno mō p aliqd priuatū comodū cōdictū sicut qd firmat pro aliquo pacto inter priuatas psonas: 7 hoc pōt dici ius particulare. Alio mō ex condicto publico. puta cū totus pplus cōsentit qp aliquid quasi adequatū: 7 cōmēsuratū alteri. vel cū hoc ordinat princeps. qui curā populi hz: 7 eius psonā gerit 7 hoc dr ius positiuū: hec. s. Tho. vbi. s. ar. 2.

2 ¶ Ius diuinū partiz est nāle. partim positiuū. dr. n. ius diuinū qd diuinitus pmulgat 7 hoc qdē partī est de his q̄ sunt nāl'r iusta. sed tñ eoz iustitia hoies latet. parti aūt de his q̄ fiūt iusta. istitutiōe diuina. vñ etiā ius diuinū p hec duo distingui pōt sicut 7 ius humanū. Sūt. n. i lege diuina. quedā pcepta q: bona: 7 phibita q: mala: quedā vero bona. q: pcepta 7 mala q: prohibita hec. s. Tho. vbi. s. ad. 3.

¶ Ius nāle 7 ius gentiū aliquo mō differūt aliquo mō cōueniūt. Cōueniūt quidē q: ambo sunt a nā 7 differūt q: diuersimode sunt a nā. Ius. n. siue iustuz est qd ex sui nā est adequatū vel cōmēsuratū alteri: 3
hoc aūt pōt cōtingere dupl'r vno mō bm absolutaz sui cōsiderationē. sicut masculus ex sui rōe hz cōmensurationē ad feminā. vt ex ea generet: 7 parens ad filiū vt eū nutriat. Alio mō aliqd est alteri nāl'r cōmēsuratū nō bm absolutā sui rōez. sz bm aliqd qd ex ipo sequit: puta pprietas possessionū. si. n. cōsideret iste ager absolute nō hz vñ magis sit huius qz illius. sz si cōsideret ad opportunitatem colēdi 7 ad pacificū vsuz agri. bm hoc hz quādā cōmēsurationem ad hoc qp sit vnius 7 nō alterius. vt patet per phm. 2. politice: 7 hoiez eē huiu: id ergo qd p mō dr nāle est cōe nobis 7 bestijs 7 hoc pprie dr nāle. nāle vero. 2. mō dr ius gentiū qd procedit a iure nāli. vt dicit iuriscōsultus. q: illud oibus aialibus. hoc solū hoib. iter se cōe ē. vñ Gaius iuriscōsult ait qd nālis iter oēs hoies cōstituit id apd oēs gētes custodiat.

¶ Ius dr dupl'r. s. simpl'r. i. eqliū 7 bz qd. i. iequaliū. 4
7 hoc triplex ē. s. dominatiuū paternū: 7 yconomicū. Ius. n. siue iustū dr p cōmēsurationē ad alterū. Alterū aūt pōt dici dupl'r. vno mō qd simpl'r est alterū sicut qd oio est distinctū sicut apparet in duobus hoibus quoz vnus nō est sub altero. sz ābo sub vno principe ciuitatis: 7 iter tales bm phm. 5. ethicoz. est simpl'r iustū. Alio mō dr aliqd alteq nō simpl'r. sz quasi aliqd eius existēs: 7 hoc mō i rebus humanis filius est aliqd patris: q: quodā mō est ps eius. vt dr. 8. ethi. 7 seruus est aliqd dñi q: est istrumētū eius. vt dr p politicoz. Et iō patris ad filiū non est cōparatio sicut ad simpl'r alterū: 7 pter hoc nō est ibi simpl'r iustū. sz quoddā iustū. s. paternū: 7 eadē rōe nec iter dominū 7 seruū. sz est iter eos dominatiuū iustū. vxor aūt qzuis sit aliqd viri q: cōparat ad eū tāqz ad ppriū corp. vt pz p apłm ad ephe. 5. tñ magis distinguit a viro qz filius a patre. vel seruus a dño: assumit. n. i quādā socialē vitā matrimonij: 7 iō vt phs dicit iter viz 7 vxorē plus est de rōe iusti qz iter patrē 7 filiū. vel dominū 7 seruū. q: cū vir 7 vxor habeāt imediatā relationē ad domesticā cōitatē. vt pz p poli. ideo iter eos nō est etiam simpl'r politicū iustū. sz magis iustum yconomicū. Oēs alie diuersitates q̄ sunt i ciuitate hñt imediatā relationē ad cōitatē ciuitatis 7 ad principē ipius: 7 ideo ad eos est iustū bm perfectā rōez iusti: distinguit tñ hoc iustū bz diuersa officia. vñ 7 dr ius militare vel magistratuū aut sacerdotū nō p defectuz a simpl'r iusto sicut dr paternū 7 dominatiuū. sz pp hoc qp vnicuiqz cōditioni psone bm ppriū officiuz aliqd pprium debet: 7 sic habes quotuplex iustum hec. s. Tho. vbi supra.

5 ¶ Ius vt ponit Pis. post Ray. ⁊ Hosti. ē ars boni ⁊ equi cuius merito qs nos sacerdotes appellat. i. sacrorꝫ preceptorꝫ ministros: rigor vero ē excessiua siue austeritas iuris aliquotiēs ad terrorē ſcriptus qui qdē nō ē seruādus nisi vbi timet̄ ex̄ mali. s. ne peccatū deducat̄ ad alios p ex̄ di. 45. ſ ⁊ illud. Quādoqꝫ tn̄ rigor idē ē ꝙ subtilitas iuris: ⁊ huiusmōi. c. i. litis. de resti. spo. Equitas vero ē mediū iter rigorē ⁊ dispēsationem. C. de iudi. l. placuit: ⁊ diffinit̄ sic. Equitas ē iustitia dulcore misericordie tēperata: vel equitas ē modus rōnabilis regēs misericordiā ⁊ rigorē. hāc iudex semp debet poculis habere. ff. de co. qd̄. cer. loco. l. ꝙ si epis. i fi. ⁊. 45. di. disciplina. ⁊. c. g anēdat. Nā melius ē ꝺ misericordia q̄ꝫ ꝺ seueritate reddere rōēꝫ. 26. q. 7. c. alleganti: hꝰ itelligit̄ ſꝫ Ray. nisi ex cā iusta huet rigorē vel faciat dispēsationē.

6 ¶ Ut̄ ea q̄ ꝯ ius fiūt valeāt. ꝶ. regula dicit: que ꝯ ius fiunt debēt p ifectis haberi. de re. iur. li. 6. Quā regulā qdā voluerunt dicere habere locū solūmodo qn̄ ius ita phibet ꝙ addit ⁊ si ꝯ fiat nō valeat. sed hec expositio reprobat̄ expsse. C. de legi. l. nō dubiū Et ideo idubitāter tenēdū ꝙ qn̄cūqꝫ lex prohibet si nihil aliud addit tunc ea q̄ ꝯ fiunt ipso iure nō valent. vt sunt vēditiones. donatiōes. electiōes. testamēta ⁊ omnia hmōi. nisi sint talia ꝙ eorꝫ effectus reuocari nō pōt vt homicidium: ⁊ hmōi. Si vero lex addit aliqd plus tunc ꝯsiderādū est ꝙ pōt addere. Primo ꝙ quidē ꝯtingit si addat verba expsse anullātia vt dicēdo si ꝯfactū fuerit sit irritū ⁊ inane ⁊ tūc ē planū. ff. de uerb. l. mutuo. §. sub ꝯditiōe. 2º ꝯtingit si addat verba. exprimētia modū p quē illud factū anullat̄ vt dicēdo q ꝯ fecerit remoueat̄ exceptione tali vel tali vt macedoniani. vel velleyani de dolo: ⁊ similibus: ⁊ tūc qd̄ ꝯ legē factū pꝰ facie valet sed remouet̄ exceptiōe ꝯtria. 3º ꝯtingit addi aliqua verba ꝯfirmātia vt dicēdo sic si ꝯfactū fuerit valebit qdē ⁊c. ⁊ tunc valet. ff. de fideiusso. l. grece. §. a tutore. ⁊ hec ē sententia Hy. ⁊ Ly. quō actus ꝯ iuramētū valeat. ꝟ. iurare. §. 27. ⁊. ꝟ. lex. §. 55.

7 ¶ Pōt qs vti iure suo et si alteri noceat dūmō non faciat aīo nocēdi. vt pꝫ i glo. i. c. cū eiuā vulterana. de dec. i. ꝟ. iniuriarꝫ: ⁊ i. c. nisi specialis. de aucto. ⁊ vsu. pal. vn̄ Marcellus ait cū eo qui i fundo suo fodiēs vicini fontem auertit nihil posse agi. si nō aīo nocēdi vicino. ſꝫ suū agrū meliorē faciēdi id faciat ff. de aqua plu. ar. l. i. §. ibidē. Sed qn̄ aliqs sibi nō pdest ⁊ alteri nocet. nō debet quis audiri. l. in fundo. ff. de re. vendita.

Iuspatronatus ē ius honorificū honerosum
1 ⁊ vtile. alicui cōpetēs i ecclia p eo ꝙ de vso
cesani cōsensum eā ꝯstruxit. fundauit. vel dotauit ipse. vel is a quo cāꝫ habuit. ſꝫ Jo. an. ⁊ Pa. i sūma de iur. pat̄. Et dr̄ honorificū qꝛ hꝫ honorē presentādi rectorē qꝛ sine eiꝰ p̄sentatiōe si epo vel alius istituit ipso iure ē nulla p. c. decernimꝰ. 16. q. 6. Idē ſꝫ Jo. an. i. c. 2. de offi. vi. nisi qn̄ patronus fuisset negligēs i p̄sentādo qꝛ d̄ lapso tēpore bn̄ istituit: papa vo bn̄ posset sine p̄sentatiōe patroni: ⁊ sitr legatus de latere si patronꝰ nō eēt ecclasticus. Nō tn̄ posset p̄dictus legatus si eēt secularis. ſꝫ glo. i c. p litteras de pbē. ⁊ iste ē casus. c. cū dilectus. de iur. patꝰ. Dr̄ aūt honerosuꝫ qꝛ patronus tenet̄ defēdere ecclīaꝫ ne bona idebite dilapident̄. 16. q. 7. filijs. vn̄ p̄sentatus tenet̄ reddere rōēꝫ ꝺ administratiōe patrono itellige si patronus ē ecclasticus. i. c. cū ⁊ plātare. ꝺ priuil. ⁊ Pa. i. c. ex litteris. ⁊. c. cū pp. co. ti. nō tn̄ valde stricte dicēdo qd expēdat quotidie. ſꝫ i gnāre. ita nō Pa. i d. c. ex litte. Dr̄ et vtile qꝛ si veniret ad inopiam tenet̄ ecclia ex redditibꝰ. vltra necessaria remanētibꝰ alimētare patronū pīguius q̄ꝫ alios paupes. c. qcūqꝫ. d. 2º. ca. cū. ⁊. q. ⁊. c. nob. i fi. de iur. patꝰ. Et nō ꝙ iuspatronatus hn̄s. aliqn̄ dr̄ patronus. aliqn̄ aduocatus: ⁊ vice dn̄s. custos. guardia i hn̄s eiꝰ inequietatiōis vel possessionis ſꝫ Hosti. c. pterea. eo. ti. ⁊ i. c. i singulis. i fi. de sta. mo. ⁊ iō supponunt pro eodē.

¶ Quibꝰ modis acqrit̄ iuspatronatus. ꝶ. ꝙ ex tribus. p̄. qn̄ fundauit ecclīā. i. fundū ad edificādū dedit. d. c. nob. ⁊. c. abbatē. 18. q. 2. 2º ex ꝯstitutiōe ecclie. c. monasteriū. 16. q. 7. ⁊ hoc itellige si facit de ꝯsensu epi cū alio mō ecclia fieri nō debeat de cōse. di. i. nemo: de iur. patꝰ. ⁊. c. nob. fuit. 16. q. 7. filijs. 1

¶ Sed qd si ad refectionē dedit. ꝶ. ꝙ nō acqrit̄ ius patronatus ſꝫ Lau. ar. ff. ne qd. i loco pub. l. 2. §. vicinalis. qd̄ verꝫ qn̄ nō ē oīo destructa. secꝰ si funditꝰ erat destructa: ⁊ de ꝯsensu reparauit qꝛ p idē ē ac si de nouo fecisset. c. ꝯsuluit. de iude. ⁊ i aut. vt nullus. fab. orato. dom. §. i. ſꝫ primus q edificauerat amittit ius patꝰ. si nō dederat fundū vel ſꝫ glo. in. c. qn̄. eo. dotē. etiā si de eadē materia sit reparata. 2

¶ Tertio ex donatione dotis. d. c. filijs: ⁊. c. qcūqꝫ. Et hoc itellige de dote data an̄ ꝯsecrationē qꝛ post cōsecrationē nō iducceret̄. qꝛ nulla huius rei facre pōt īponi. ff. de serui. l. seruitus. la. 2º. §. fi. ⁊ qd̄ humani iuris desinit eē. huiusmōi nō recipit. ff. cōia. pdio. l. caueri. tn̄ Inno. ⁊ Hosti. tenēt ꝙ si nō hꝫ dotēꝫ ⁊ sibi det̄ post ꝯsecrationē ꝙ acqrit̄ ius patronatus. qꝛ si ne sua rep nō posset ecclie deseruiri. i. q. 3. si qs obiecerit. qd̄ vr̄ verius. ⁊ nō ꝙ nisi det̄ pro dote vel rōe dotis nō habebit ius patronatus. ſꝫ erit bn̄factor. ſꝫ Pa. i. d. c. qn̄. Innitat et hoc ibidē. Pa. ꝙ ex donatiōe post ꝯsecrationē effici patronꝰ. qn̄ fundator nō pōt ꝯpelli ad ipaꝫ dotādā sicē fit i istis capellis. 3

¶ Ut̄ possint eē plures i dote ꝯstituēdā. ꝶ. ſ Inno. ꝙ sic: ⁊ qlꝫ erit patronus hoc vult et glo. 63. di. in summa. Et sic limita glo. i. d. c. qcūqꝫ. q̄ vult ꝙ dās modicā dotē nō fit patronus. qꝛ verꝫ qn̄ solus dat. secus si plures simul dāt sufficiētē. Idē dic i fundatiōe: ⁊ sic pꝫ ꝙ multi eēnt patroni. puta qꝛ vnus dedit fundus alter edificauit. alter dotauit. vel plures edificauerunt vel dotauerunt. 4

5 ¶ Utrum iuspatronatus trāseat ad heredes. R. ſm Pa. in.c.i. de iur.patr̄. ꝙ ſic etiā ad extraneos ita ꝙ ſi pr̄ īſtituit filiū i certa re. & extraneū heredē vtēꝫ ius patronatus trāſibit i extraneū.nō i filiū: & ſi plures heredes i oēs trāſit.vt i.d.c.i.& de.ſi.eo.ti:& nō ſolū trāſit ad maſculos.ſed ēt ad feminas heredes.facit de.ſi.de ꝯceſſi.ꝑben.ſentit glo.i.c.inueſtiturā.16.q.7. & iō filius q repudiauit hereditatē paternā nō erit patronus hꝫ ꝗ ſede.ꝗſi.5. & hodie determinatū eſt ꝑ d.de.ſi.ꝙ ſuccedunt nō ꝑ capita.ſꝫ per ſtirpes.vñ ſi plures ſuccedūt vni ex duobus patronis oēs habēt loco vnius & lꝫ vnus habeat plus de hereditate ꝗ̄ alius dūmodo non ſit heres in certa re conſtitutus equaliter erit patronus.

6 ¶ Utrum ius patronatus poſſit diuidi iter heredes.R. ſm Pa.in.d.c.ꝗ.ꝙ nō ꝗ̄tcūꝗ̄ itelligat̄ ipa diuiſio cū ipm ius ſit icorporale:poſſunt bñ ꝯuenire patroni vt alternatis vicibus ꝑſentēt.d.de.ſi.ſilr ſi bñt plures eccl̄as pñt ꝯuenire vt ꝑſentet vnus i vna:& alter i altera q̄ ſicut diuiſio ꝑmittit in tēpore ita & reſpectu locoꝶ:& iſta nō ē diuiſio q̄ ꝓhibet̄ i.d.c.ꝗ.

7 ¶ Utrum iuspatronatus poſſit adiudicari vni ex heredibus.R. ſm Pa.i.c.querimoniā.eo.ti.ꝙ non q̄ ſi equalr̄.diuidūt nō apparet quare hoc. Silr̄ ſi iequalr̄ diuidūt & tūc ſi dat̄ pro reſtauratiōe illi qui minus hꝫ illicitū ē:& ſymoniacū.c.ꝑterea.e.ti.trāſit igit̄ cū vniuerſitate bonoꝶ.16.q.7.nemini:&.c.ex lr̄is.e.ti.

8 ¶ Utrum trāſeat donatiōe.R. ꝙ ſic.c.ex iſinuatiōe.&.c. ꝯſultationibus.eo.ti.ita tñ ꝙ ſi ē laicus nō pōt donare cuicūꝗ̄ laico.aut clerico recipiente noīe ꝓprio ſine licētia epi.vt i.c.nullus:&.c.ꝑterea.eo.ti. ſic nec aliqđ aliud ius ſpirituale. Si vero donaret eccleſie aut loco religioſo.tūc ſm cōiter doc.pōt ſine licētia epi vt nō in .d.c.nullus.&.c.ex inſinuatione:&.c.illud.&.c.vnico.eo.ti.li.6.

9 ¶ Utrum poſſit dari i feudū.R. ꝙ ſic cū vniuerſitate .c.cū ſecūdū.eo.ti.ſed ſpecialiter non.

x ¶ Utrum trāſferat̄ vēditiōe.R. ꝙ ſi ſpecialr̄ vendat̄ ē ſymonia.ſi emit itentiōe vt poſſit ꝑſentare quē velit.vel ꝑuare & debet ſpoliari ille qui emit:& eccl̄ia debet eē libera ſm Inno.ſi vero emeret cū vniuerſitate tēporaliū cum quibus trāſit ēt ius patronatus nō ē ſymonia ſm Hoſti.& Car.vt pꝫ i.c.ex lr̄is.eo.ti.niſi forte emeret principalr̄ ꝑp ius patronatus q̄ ſic videret̄ ſymonia.hꝫ Pa.i.c.q̄ clerici.eo.ti. Item ſm Jo.an.i.c.vnico.eo.ti.li.6.ſi dicat̄ vēdo tibi villā & ius patronatus qđ habeo in ea nō valet vēditio.ſecus ſi ſimpliciter vēdit villā.vt i c.de.paſtoralis.de re.iudi. Et iō emptor vel feudatarius cū acquirāt directum vel vtile dominiū reꝶ.ſimiliter acquirunt ius patronatus licite. ſicut alios fructus bñt .ff. de ꝯtrahēdꝫ empt.ꝗ.dolia.

xj ¶ Utrum vēdens oīa iura q̄ hꝫ i tali villa q̄ nō eſt ſua itelligat̄ vēdere ius patronatus qđ ibi hꝫ .R. ꝙ nō q̄ ad hoc vt trāſeat oꝫ ꝙ res q̄ vēdit̄ talis ſit ꝙ ēt ſine expſſione vniuerſitatem vel ius patronatus i ſe ꝯtineat ſic eſt villa vel caſtrū qđ i ſe ꝯtinet bonorē.iuriſdictionē.diſtrictum. & ius patronatus.ff.de verb.ſig.l.pupillus.ꝗ.territoriū.ſꝫ q̄n dicat vēdo tibi oīa iura reſoluit̄ hec vniuerſalis in ſingulares .ſ. vēdo tibi hoc & illud cū aūt iuspatronatus ſit nō 12
poſſit vēdi.ſic i tali vl̄i nō cōꝑhendit̄. ſꝫ ſi ſit aliqđ vl̄e qđ multa iura i ſe ꝯtineat vt ē hereditas bñ trāſit cū illo iuspatronat̄ .ff.d pe.he.l.itē vidēdū.ꝗ.ſi.

¶ Quid ſi vēdat qs palatiū vbi hꝫ capellā q̄ forte 13
hꝫ multa ꝑuilegia & multos reditus trāſiet iuspatronatus cū palatio.R. ꝙ ſic. ar.l.ſi mercedeꝫ.ꝗ.ſi eū fundū.ff.de ac emp. q̄ ad capellā nō eſt niſi per palatiū cōtra nō Hoſti.in.c.ex lr̄is.eo.ti.

¶ Utrum poſſit pignori obligari.R. dior opi° ē Inno. 15
ꝙ nō.etiā cū vniuerſitate q̄ cum creditor nō poſſit vti pignore ſi vacaret eccl̄ia.nemo poſſet ꝑſentare.

¶ Sed i q̄ntū tēpus dꝫ patronus ꝑſentare.R. ꝙ ſi ē 14
laicus hꝫ q̄tuor mēſes.ſi clericus ſex a tpr̄e vacationis.c.cū te decet eo.ti.& ē tex.i.c.vnico.eo.ti.li.6.

¶ Sed nūqd poterūt variare .R. ꝙ ſic.ſi eſt laicus 15
añꝗ̄ eps ꝯfirmet.vt i.c.qđ aūt.&.c.cū aūt:&.c.paſtoralis.eo.ti.ſi patronus eſt eccleſiaſticus nō pōt variare poſtꝗ̄ ꝑſentauit.d.c.paſtoralis.cū ꝑdictis.c.

¶ Utrum ꝑſentās idignū ꝑuiet̄ iure ꝑſentandi.R. ꝙ ſi 16
ē clericus q ꝑſentat idignū ꝑuat̄ ea vice.tex.ē.i.c. ſicut.i ſi.de ſup.negli.ꝑla.&.c.3.de eccle.edi. ſi vero eſt laicus nō ꝑuat̄ vt elicit̄ ex.c.cū.de offi.or. hoc tenet Inno.& Hoſti.& Ber. i.d.c.cū vos:& Archi. .c.ſuſcepti.de ꝑben.li.6. peccat tñ mortalr̄ ſcienter preſentādo in dignū.q̄ infideliter agit in officio ſibi commiſſo. vide. ꝟ.adminiſtratio.

¶ Utrum poſſit qs ꝑſentare ſeipm.R. ꝙ nō.ſꝫ bñ filiū. 17
dūmō ſit idone° facit.c.ꝑ vr̄as.eo.ti.& Pa.i.c.ꝯſuluit.eo.ti. ſilr̄ pñt ꝑſentare vnuꝫ ex ſeipis facit.l.vbi aſſunt.ff.de tuto:& tenet glo. i.d.c.ꝯſuluit.

¶ Utrum ꝑſentatus a maiori pte patronoꝶ ſit admittēdus.R. Pa.i.d.c.q̄m.eo.ti.ꝙ aut ꝑſentatio ſit ab 18
iſtis.ſic a collegio:& tūc reqrit̄ maior ps reſpectu toti°capituli.hꝫ Jo.an.& vr̄ tex.i.c.eccl̄ia.cl.ꝑ.de elec. Aut ꝑſentatio ſit ab iſtis vt a ſingularibus vt cōiter ſit a laicis:& tūc admittit̄ qui preſentat̄ a pluribus.verbi gr̄a.ſunt ſex patroni tres preſentant. admittitur preſentatus q̄ a pluribus preſentat̄.

¶ Utrum oportat ꝙ ſint ſimul q̄n volūt ꝑſentare.R. 19
hꝫ Pa.i.d.c.q̄m.ꝙ ſi agūt vt collegiū oꝫ oēs vocare aliter poterāt ꝯtēpti anullare ꝑſentationē. Si vero agūt vt ſinguli.ꝗ ſede.ꝗſi.97.tenet ꝙ nō. Sed Bar. i.l.oēs populi.ff.de iuſti. & iur. tenet ꝙ ſiue a collegio vt collegiū ē ſiue a pluribus vt ſingulares ꝑſentās ē explicādus.dūmō maior ps ꝑiudicet minori. ſemp debēt ſimul eē. per.l.iuris gentiū.ff.de pac. & hoc verius quo ad vocationē.q̄ forte ſi fuiſſent preſentes iduxiſſent ad ꝯſenſum alterius & pro hoc facit.c.2.& quod ibi nō de arbi.li.6.

10 ¶ Sed quid si duo tm̄ sunt patroni ⁊ duos p̄sentāt. R̄z. fm̄ Jo. an. i. c. cū aūt. eo. ti. q̄ ep̄s poterit quē vo luerit eoꝝ istituere ⁊ est bona glo. i. c. si plures. 16. q. 7. hoc tenet Inno. i. c. i. eo. ti. ⁊ Car. i. d. c. cū aūt. ⁊ Pa. i. c. cā te. eo ti. ⁊ vt verius q̄uis aliq alr teneāt.

11 ¶ Vtr̄ patronus possit aliqd exigere puta aliquos cereos i recognitiōe iuris patronatus. R̄z. Pa. in. c. p̄terea eo. ti. q̄ nō nisi tēpoꝛe fundatiōis a dyocesa no hoc fuisset sibi reseruatū. nec valet si ip̄e patron⁹ fundādo sibi aliqd̄ seruitiū reseruet nisi ep̄s auctori tatē p̄stiterit. vn̄ si ep̄s auctoritatē p̄stitisset posset tale ius vēdere titulo remanēte apud eum: ⁊ hoc vꝫ verū si tribuit dotē pinguē ⁊ habūdantē. secus si so lā necessariā ad sustētationē ministroꝝ q: tūc nul lū seruitiū poterit sibi retinere. ita nō Pa. in. c. p̄. de cen. ⁊ fallit hoc qn̄ locus religiosus p̄ropriis expēsis ecclesiā edificauit q: tūc talis locus hꝫ i ea oīa tem poralia sicut ep̄s spiritualia. vt de priuil. c. cū ⁊ plā tare ⁊ etiā ius p̄sentādi. c. fic. de suple. ne p̄la.

12 ¶ Vtr̄ liceat clerico recipe ecclesiā de manu laici pa troni. R̄z. Pa. i. d. c. p̄terea. el. p̄. q̄ nō: ⁊ si facit pec cat moꝛtalr: ⁊ licet nō sit suspēsus ip̄o iure tm̄ debet coīone priuari. Ex quo ifert Pa. q̄ si talis ipetrat a papa nō expresso q̄ prius habuit a laico. non va let. ex quo d̄bet coīone priuari. vt. d. c. p̄terea: ⁊. c. postulasti. de rescrip.

13 ¶ Vtr̄ laicus edificās capellā i ecclesia ⁊ eā dotans acquirat solū sibi ius patronatus an ecclesie simul. R̄z. Pa. i. c. ad audiētiā. de ec. edifi. q̄ ecclesie simul q: non pōt negari qn̄ ecclesia ponat fundū ex quo datiōe ius patronatus acqrit. c. pie mētis. 16. q. 7. ⁊ ideo simul cōcurret cū laico i p̄sentatiōe. simr si cle ricus edificat ex bonis ecclesie capellā nō ip̄e vel pa rentes eius acquirūt ius patronatus. s; solū ecclesia ex cuius bonis est edificata.

14 ¶ Vtr̄ ex delicto patris bonis oībus publicatis pri uet fili⁹ iure paronatus qd̄ habebat pr̄. R̄z. q̄ si pu blicatio fit ab iperatoꝛe iudice seculari non priuat. nec pro aliquo crīe etiā lese maiestatis pōt impera toꝛ priuare laicū. ip̄o q: hꝫ istud a papa ita nō glo. ⁊ Archi. i. c. filiis. 16. q. 7. qd̄ itelligēdū nō qn̄ est in aliqua vniuersitate seculari q: si esset ex priuatione illius vniuersitatis secularis trāsiret ⁊ vide bonam glo. i. c. satis puersū est. 56. di. q̄ dicat q̄ l; pr̄ comi serit crimen lese maiestatis ex quo filii efficiūtur ifa mes l. quis. qs. C. ad. l. iul. maie. 6. q. i. si quis filii. tm̄ clerici nō efficiunt ifames ⁊ nō perdūt bn̄ficia ⁊ sic nec ius patronatus ēt filii q nō sunt clerici nisi cum vniuersitate.

15 ¶ Quid si laicus hꝫ iuspatronatus cū ecclesia. habe bit ne sex mēses ad p̄sentādū. R̄z. hꝫ Jo. an. ⁊ Archi. i. d. c. vnico. eo. ti. li. 6. q̄ sic. ita q̄ rōe coīonis priui legiū ecclesie trāsibit i laicū ad instar eius qd̄ dr̄ de eo qui hꝫ rē cōez cū pupillo q̄ non pōt vsu capi vel p̄scribi pp̄ pupillū. vt i. l. si cōez. ff. quēad. ser. amit. ita p ecclesiā cōsequit qd̄ per se ꝯsequi nō posset. de pce. p̄ben. c. pen. Idē dic qn̄ clericus ⁊ laicus hūt p̄ sentare q̄ hꝫ tēpus sex mēsiū. s; Pa. i. c. cā te. eo. ti. q: maius dignū trahit ad se minus dignū. c. q̄ i du bus. de ꝯse. ec. vel alta: ⁊ hoc tenet Jo. an. l; Hosti. alr: ⁊ itellige de patrono ecclesiastico q hꝫ iuspatro natus rōe ecclesie. q: si haberet rōe dominii eēt idē per oīa sicut i laico. c. cū dilectus. eo. ti. nō Pa. i. d. c. cam te. ⁊ in. d. c. cū aūt.

Iustitia fm̄ iuris peritos. ff. de iusti. ⁊ iur. l.

1 iustitia. est perpetua ⁊ cōstans volūtas. ius suū vnicuiq; tribuēs. quā diffinitionē decla rat. s. Tho. 2a 2e. q. 58. ar. p̄. dicēs. q̄ ibi accipit volū tas pro actu volūtatis q: auctoꝛes cōiter diffiniunt habitus per actus. Intelligit igit q̄ iustitia est vo lūtas. i. est habitus quo voluntas vult vnicuiq; tri buere ius suū. Ad hoc aūt q̄ aliqs actus vel habi tus sit virtuosus requirit q̄ sit volūtarius icludens actū sciē: ⁊ q̄ sit stabilis ⁊ firmus q: vt p̄hs dicit. 2. ethi. ad virtutis actū requirit. p̄. q̄ opet sciens. 2o. q̄ eligēs ⁊ ꝑpter debitū finē. 3o q̄ imobilr opet. p̄ri mus aūt hoꝝ icludit i. 2o. q: qd̄ p ignoꝛātiā est iuo lūtariū. vt dr̄. 3o. ethicoꝝ. ⁊ iō i diffinitiōe iustitie. p̄. ponit volūtas ad ostēdendū q̄ actus debet eē volū tarius. addit aūt de ꝯstātia ⁊ perpetuitate. ad desi gnādū. actus firmitatē ⁊ q̄uis nullus actus volun tatis p̄ter diuinus sit ppetuus ex parte ip̄ius actus q: nō perpetuo durat ex parte tm̄ obiecti ē ppetuus. actus iustitie. q: s. aliqs vult ppetuo facere aliqd. i. vult semp tale facere qn̄ facit: ⁊ hoc reqrit ad rōez iustitie. nō. n. sufficit ad rōez iustitie q̄ aliquis velit ad hoꝛā i aliquo negotio seruare iustitiā q: vix iue nit aliqs qui velit i oībus iniuste agere. s; requirit q̄ hō habeat volūtatē ppetuā: ⁊ i oībus iustitiā ser uare: ⁊ dr̄ ꝯstans ad significādū q̄ i hoc ꝑposito firmiter p̄seuerat. Et iō p̄dicta diffinitio est cōpleta diffinitio iustitie. nisi q̄ actus ponit p habitu. q: p actū specificat. hitus. n. ad actū dr̄: ⁊ si qs vellet eā i debitā foꝛmā diffinitiōis reducere posset sic dicēre. q̄ iustitia ē habitus fm̄ quē aliqs ꝯstans ⁊ ppetua volūtate ius suū vnicuiq; tribuit: ⁊ quasi est eadē diffinitio cū ea quā p̄hs pōit i. 5. ethi. dicēs. q̄ iusti tia ē hit⁹ fm̄ quē aliqs dr̄ opatiu⁹ fm̄ electionē iusti.

¶ Vtr̄ iustitia sit virtus gn̄ralis. R̄z. fm̄. s. T. vbi. s. ar. 5. q̄ iustitia fm̄ q̄ nomē significat dr̄ ad alteꝛ nā dr̄ ab eo qd̄ est iustare. i. adequare. nihil autē est sibi equale. s; alteri hoc aūt pōt esse dupr. vno mō ad aliū singulariter ꝯsideratū. alio mō i cōi s; s. q̄ ille q seruit alicui cōitati seruit oībus hoībus q sub cōitate illa cōtinētur: ⁊ ad vtrūq; pōt se habere iu stitia fm̄ ꝑpriā rōez. Manifestū est aūt q̄ oēs qui sub cōitate aliqua cōtinētur cōparātur ad cōitatē sicut partes ad totū po autē id qd̄ est totius est. vn̄ ⁊ quodl; bonū partis. est ordinabile i bonū totius. s; hoc ergo bonū cuiusl; virtutis siue ordinātis hoīes

ad seipm. siue ordinãtis ipm ad aliquã aliã psonã singularẽ ẽ referibile ad bonuz cõe. ad qd ordinat iustitia. Et fm hoc actus oium virtutũ possunt ad iustitiã pertinere fm q ordinat hoiez ad bonũ cõe ⁊ quantũ ad hoc iustitia dr virtus generalis. Et q: ad legẽ pertinet ordinare in bonũ cõe. inde ẽ q talis iustitia predicto modo generalis. dr iustitia legalis q:.s. per eam homo cõcordat legi ordinãtis actus omniũ virtutũ in bonũ cõe. Notandũ tamen q ista iustitia nõ dr generalis per predicationẽ vt sit idem q ois virtus essentialiter sicut aial. ẽ quid generale ad hominẽ ⁊ asinũ:⁊ hmoi. sed dr generalis fm virtutẽ sicut causa vniuersalis. sicut sol est generalis in omni re generabili ⁊ corruptibili fm virtutem. ita ẽ iustitia legalis inquantũ .s. ordinat actus aliaꝝ virtutũ ad suũ finem .s. bonũ cõe ⁊ sic q̃tus obiectũ suũ sit generale: ⁊ isto modo possit dici idem qd ois virtus tñ fm essentiã suaz est virtus cõdiuisa ab oibus alijs virtutibus ⁊ est in principe principaliter ⁊ quasi architectonice in subditis aũt secũdario ⁊ quasi administratiue sicut ergo preter iustitiã legalẽ oportet eẽ aliquas virtutes particulares q̃ ordinãt hominẽ i seipo. puta tẽperãtiã fortitudinẽ ita etiã preter iustitiã legalẽ oportet eẽ particularem quãdã iustitiã q̃ ordinet circa ea que sunt ad alterã singularẽ personã. ẽ ergo duplex iustitia vna q̃ dr particularis que est circa exteriores actiones ⁊ res fm q vnus ordinat ad aliuz vt ponat in eis eq̃litatẽ. Alia est legalis q̃ ordinat oẽs res cõitatis ad bonũ cõe ⁊ sunt ãbe subiectiue i volũtate.

2 ¶ Querit de speciebus iustitie particularis. R. fm s. Th. 2ª 2ᵉ. q. 61. arᵒ. p̄. q sunt due.s. distributiua ⁊ cõmutatiua qd sic declarat dicẽs iustitia particularis ordinat ad aliquã priuatã personã q̃ cõparat ad cõitatẽ sicut pars ad totũ. potest aũt ad aliquã partem duplex ordo attendi vnus quidẽ partis ad partem cui similibus ẽ ordo vnius priuate persone ad aliã ⁊ hunc ordinẽ dirigit cõmutatiua iustitia que cõsistit in his que mutuo sunt inter duas personas ad inuicẽ. Alius ordo attendit totius ad partes ⁊ huic ordini assimilatur ordo eius qd est cõe ad singulas personas quẽ quidẽ ordinem dirigit iustitia distributiua que est distributiua coiuz fm proportionalitatẽ. Et q̃tus ordinare ea q̃ sunt priuataꝝ personaꝝ i bonũ cõe pertineat ad iustitiã legalẽ sicut generalem tamen ordinare ecõuerso bonum cõe ad personas particulares per distributionem est iustitie particularis.

3 ¶ Queritur quomodo accipitur mediuz in iustitia particulari. R. vbi supra. q in iustitia distributiua nõ accipit mediũ fm equalitatẽ rei ad rem. sed fm proportionẽ rerũ ad personas vt .s. sicut vna excedit aliã ita etiã res que datur vni psone excedit rez que datur alij ⁊ ideo dicit philosophus q tale mediũ ẽ fm geometricã proportionalitatẽ in qua attẽditur equale nõ fm quãtitatẽ. sed fm proportionez sicut si dicamus q sicut se habet sex ad quatuor ita tria ad duo q: vtrobiq ẽ sex qui altera proportio in qua maius habet totuz minus ⁊ mediã partem eius nõ aũt est equalis excessus fm quãtitatẽ q: sex excedunt quatuor i duobus tria vero excedunt duo i vno: sed in cõmutationibus reddit aliquid alicui singulari psone ppter rẽ eius q̃ accepta ẽ vt maxime patet i emptione ⁊ venditiõe i quibus p̄ inuenit rõ cõmutationis ⁊ ideo oportet adequare rẽ rei vt quãtũ iste plus habet q̃ sit suũ de eo quod ẽ alterius sic tantũdẽ restituat ei cuius ẽ ⁊ sic fit equalitas fm arithmeticã medietatẽ que attendit fm partem ⁊ quãtitatis excessuz sicut quinq ẽ medium iter sex ⁊ quatuor i vnitate. n. excedit ⁊ exceditur. Si ergo a principio vtriq habebãt quinq ⁊ vnus eoꝝ accepit vnũ de eo qd ẽ alterius: vnus.s. accipiens habebit sex ⁊ alij relinquetur quatuor: erit ergo iustitia si vterq reducat ad mediũ. vt accipiat vnũ ab eo qui habet sex ⁊ det ei q habet quatuor: sic. n. vterq habebit quinq quod ẽ mediũ.

¶ Utrũ iustitia sit nobilior alijs virtutibus moralibus. R. fm s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 58. arᵒ. 12. q si loquamur de iustitia legali manifestũ ẽ q ipsa ẽ preclarior iter oẽs virtutes morales inquãtũ bonũ cõe preheminet bono singulari vnius persone ⁊ fm hoc philosophus in. 5. ethicoꝝ dicit q preclarissima virtutũ videt eẽ iustitia: ⁊ neq hesperus neq lucifer ita admirabilis. Sed etiã si loquamur de iustitia particulari p̄cellit post prudentiã iter alias virtutes morales duplici rõe. prima sumit ex parte subiecti q: ẽ i voluntate q̃ ẽ i nobiliori parte aie: alie. n. sunt in appetitu sensitiuo: 2ª rõ sumit ex parte obiecti. Nã alie virtutes laudant solum fm bonũ ipius virtuosi. iustitia autẽ laudat fm q virtuosus ad aliud se habet bene: sic iustitia ẽ quodã mõ bonũ alterius vt dr. 5. ethicoꝝ. ⁊ ppter hoc philosophus dicit i p̄ rethorice necessarie ẽ maximas virtutes eẽ eas que sunt alijs honestissime si quidẽ ẽ virtus potẽtia bene factiua pp hoc ⁊ fortes ⁊ iustos maxime honorãt. qm̃ fortitudo ẽ vtilis i bello. iustitia aũt ⁊ i bello ⁊ i pace. 4

1 Iustificatio impij passiue sumpta. importat motũ ad iustitiã. sicut ⁊ calefactio importat motum ad calorem. Notandũ tñ q iustitia accipit dupr. p̄ mõ proprie de qua dictũ ẽ in. c. precedenti. Alio mõ accipit methaphorice fm q importat rectitudinẽ quãdã ordinis i ipa interiori hoie dispositione pro ut.s. supremũ hois subdit deo ⁊ inferiores vires anime subdunt rõi: ⁊ hanc etiã dispositionem vocat philosophus in. 5. ethicoꝝ. iustitiã.s. methaphorice vt dictũ ẽ hec aũt iustitia i hoie põt fieri dupr. vno quidẽ mõ per modũ simplicis operationis q̃ ẽ ex priuatiõe ad formã ⁊ hoc mõ iustificatio posset cõpetere etiã ei qui nõ eẽt in pctõ duz hmoi iustitiã a deo acciperet. sicut adã dr accepisse

iustitiā originalē. Alio mō pōt fieri hmōi iustitia i hoie ſm roez motus qui eſt de cōtrario i ↄ̃riū ⁊ ſm hoc iuſtificatio iportat trāſmutatiōnē quādā ↄ̄ ſta tu iniuſtitie ad ſtatū iuſtitie. de qua imediate dictū eſt: ⁊ hoc mō accipimus hic iuſtificationē ipij q̄ denoiatur a termino ad quē ſm illud apli ad Ro.4. credēti aūt i eū qui iuſtificat impiū. Et q̄uis in iuſtificatiōe impij terminus ad quem ſit gratia charitas fides ⁊ hmōi. qz.n. iuſtificat impi⁹. terminus a quo ē peccatū. ſeu iniuſtitia. terminus aūt ad quem eſt remotio peccati. itroductio grē: ⁊ oiuz aliaꝝ virtutū ↄ̄fuſaꝝ. tñ magis denoiat a iuſtitia q̄z ab aliis qz iuſtitia importat generalr totā rectitudinē ordinis. vt dictū eſt. Et iſta iuſtificatio ſꝫ q̄ deus digit ipm impiū ab aliis vt det ſibi bona ſua dr electio. ſm vero q̄ iſpirat ipm impium vt reddeat ſiue per iteriorē motionē. vel p exteriorē p̄dicationē. dr vocatio. ſꝫ aūt q̄ ifundit grāz dr iuſtifatio. ſed ſm q̄ ↄ̄firmat ipm i gratia maxime cōſumata dr glorificatio iuxta illud quos elegit hos ⁊ vocauit: quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit: quos iuſtificauit hos ⁊ magnificauit hec .ſ. Tho. 2ᵉ.q.113.

1 ¶ Que cōcurrūt ad iuſtificationē. R. ſm .ſ. T. vbi ſupra. imediate. q̄ ad iuſtificationez impij. Primo cōcurrit remiſſio peccatoꝝ. Secūdo gratie infuſio. Tertio motus liberi arbitrij i ipaz iuſtitiā. Quarto motus fidei. Quinto motus liberi arbitrij ↄ̄ pctm̄. Nā i tēpore p̄cedēte iuſtificationē oportet q̄ hō ſingula peccata q̄ comiſit deteſtet quoꝝ memoriā habet: ⁊ ex tali cōſideratiōe p̄cedēti ſubſequit i aia quidā motus deteſtatio vlr oia peccata comiſſa. inter q̄ etiā icludūtur peccata obliuioni tradita qz hō in ſtatu illo ē ſic diſpoſitus vt etiā de his q̄ nō meminit cōtereret ſi memorie adeſſent: ⁊ iſte motus concurrit ad iuſtificationē. Et ſit iſta iuſtificatio a deo in inſtāti. ſicut ifuſio gratie q̄uis aliqñ p̄cedat aliq̄ deliberatio ſucceſſiua q̄ nō ē de ſubſtātia iuſtificationis. Et q̄uis oia quatuor p̄dicta ſint ſimul. i. eodē tēpore tñ ordine nature. pᵐ ē infuſio gratie. 2ᵐ ē motus liberi arbitrij in deū. 3ᵐ eſt motus liberi arbitrij in pctm̄. ppter hoc. n. ille qui iuſtificat deteſtat pctm̄ qz ē ↄ̄ deū. vñ motus liberi arbitrij i deū p̄cedit natr motū liberi arbitrij i pctm̄. cum ſit cauſa ⁊ rō eius. 4ᵐ vero ⁊ vltimū ē remiſſio culpe ad quam tota iſta trāſmutatio ordinat ſicut ad finē.

2 ¶ Utrū iuſtificatio impij ſit maximum opus dei. R. vbi ſupra q̄ aliquo mō ſic. ſm illud pſ. Miſerationes eius ſuper oia opa. Et in collecta deus q oipotentiā tuā parcēdo max̄ ⁊ miſerando manifeſtas. Et Aug. exponēdo illud maiora hoꝝ faciet Jo.14. ait: Maiora hoꝝ faciet: q̄ maius opus ē vt ex ipio iuſtus fiat q̄z creare celū ⁊ terrā. Aliquo tñ mō non ē maius qd̄ declarat .ſ. Tho. vbi. ſ. dicens q̄ opus aliqd̄ pōt dici magnū dupl̄r. vno mō ex parte modi agēdi: ⁊ ſic maximū opus ē op⁹ creatiōis i qua ex nihilo fit aliqd. Alio mō pōt dici opus magnū ppter magnitudinem eius qd̄ fit: ⁊ ſm hoc maius opus eſt iuſtificatio impij q̄ terminat ad bonū eternū diuine participatiōis. q̄z creatio celi ⁊ terre que terminat ad bonū nature mutabilis: ⁊ ideo Aug. etiā cū dixiſſet: q̄ maius ē q̄ ex impio fiat iuſtus q̄z creare celū ⁊ terrā ſubiūgit. celū. n. ⁊ terra trāſibūt p̄deſtinatorꝫ aūt ē ſalus ⁊ iuſtificatio permanebit. Sed ſciendū q̄ aliqd dr magnū dupl̄r vno mō ſm q̄ntitatē abſolutā: ⁊ hoc mō donū glorie ē maius q̄z donū gratie iuſtificātis impiū: ⁊ ſm hoc glorificatio iuſtoꝝ ē maius opus q̄z iuſtificatio impij. Alio mō dr aliqd magnū q̄ntitate proportiōis ſic mons paruus ⁊ miliū magnū: ⁊ hoc modo donū gratie impiū iuſtificātis ē maius q̄z donū glorie beatificātis iuſtū. qz plus excedit donū grē dignitatez ipij q erat dignus pena. q̄z donū glorie dignitatē iuſti q ex hoc ipo q̄ ē iuſtificatus ē dignus gloria: ⁊ ideo Aug. dicit ibidē. Judicet q̄ pōt vtrū maius ſit iuſtos angelos creare q̄z ipios iuſtificar. certe ſi equalis vtrū potētie. hoc maioꝝ ē miſericordie: ⁊ nō q̄ bonū gratie vnius maius ē q̄z bonū nature totius vniuerſi. q̄uis bonū totius vniuerſi ſit melius q̄z bonū p̄ticulare vnius ſi accipiat vtrūqz i eodē grē.

¶ Utrū iuſtificatio impij ſit ſemper miraculoſa. R. 3 ſm .ſ. Tho. vbi ſupra. q̄ aliquando eſt miraculoſa aliquādo non. qd̄ ſic declarat dicens i operibus miraculoſis tria ↄ̄ſueuerunt iueniri quoꝝ vnū ē ex p̄te potētie agētis qz ſola virtute diuina fieri poſſunt: ⁊ ideo ſunt ſimpl̄r mira q̄ſi habētia cauſaz occultaz ⁊ ſm hoc tam iuſtificatio impij q̄z creatio mūdi ⁊ vlr oē opus qd̄ a deo ſolo fieri pōt miraculoſum dici pōt. 2ᵒ i quibuſdā miraculoſis operibus inuenitur q̄ forma iducta ē ſupra naturalē potētiā talis materie ſicut ſuſcitatiōe mortui vita ē ſupra naturalez potentiā talis corporis: ⁊ quātū ad hoc iuſtificatio impij nō ē miraculoſa qz naturaliter anima ē gratie capax. eo. n. ipo q̄ ē facta ad ymaginē dei capax eſt dei per gratiā vt dicit Aug. 3ᵒ modo i operibus miraculoſis inuenit aliquid preter ſolitū ⁊ conſuetū ordinē cauſandi effectū ſicut cum aliquis ifirmus ſanitatē perfectā ↄ̄ſequit ſubito preter ſolitum curſum ſanationis q̄ fit a natura vel arte: ⁊ quātuz ad hoc iuſtificatio impij quādoqz eſt miraculoſa ⁊ quādoqz nō. Eſt. n. iſte cōis ⁊ cōſuetus curſus iuſtificationis vt deo mouente interius animam. homo cōuertat ad deum p̄ quidem ↄ̄uerſione imperfecta ⁊ poſtmodū ad perfectā deueniat. qz charitas incohata meretur augeri vt aucta merеat perfici ſicut Aug. dicit. quandoqz vero tam vehementer deus mouet animā vt ſtatim quādā perfectionem iuſtitie aſſequatur ſicut fuit in cōuerſione Pauli. adhibita etiam exterius miraculoſa proſtractione: ⁊ iō conuerſio Pauli tāq̄z miraculoſa in eccleſia cōmemoratur celebriter.

l Acrime pꝓueniũt nõ solũ ex tristitia. sꝫ etiã ex quadã affectꝰ teneritudine ꝓci pue cũ cõsideraᵗ aliqd delectabile cũ pmixtiõe alicuiꝰ tristabilis:sicut solent lacrimare ex pietatis affectu cũ recupant filios vel caros amicos quos extimauerũt se pdidisse:ꝛ p hunc modũ lacrime ex duobꝰ pcedũt hec.s. Tho.2ᵉ.q.82.arᵒ.4.ad.3ᵐ.s.Petrus apl̃s quotiẽs recordabaᵗ Christi totus resoluebaᵗ in lacrimis.ita ꝙ gene eius videbantur aduste.s. Tho.super Jo.13.c.le.7ᵃ.col.3ᵃ.in fi. Uide aliquid supra.ꝟ.gemitus.ꝛ.ꝟ.fletus.

l Actantius errauit dicẽs ꝙ iudicium Christi generale durabit p mille annos. Itẽ dicẽs ꝙ martires resurgẽt ante alios mille annis.hec s.Tho.super Paulũ.1.ad cor.15.cᵒ.

l Aicus dr a laos grece:ꝛ latine populus.sm Isi.7ᵒ.ethi.quasi de populo nõ de clero. Et sunt illi ꝓprie qui possunt habere vxorem ꝛ possidere proprium.de quibus.12.q.1.duo.

1 ¶ Utrᵐ laicus possit eẽ procurator vel sindicus rerũ ecclesiasticaꝝ.Rñ.Pa.i.c.decernimus.de iudi.dicit ꝙ generalis administrator eẽ non põt loco prelati absentis illius qui reputaᵗ absens vt ẽ minor vt in c.f.de eta.ꝛ quali.or. Sed si platus pñt spiritualibus bene põt comitti cura tẽporaliũ laicis maxime vbi clericus nõ repiriᵗ idoneus alᵗ nõ p Inno. qui dicit ꝙ laicis generalis administratio comitti non põt.vt super oĩa dominetᵗ.sꝫ specialis quarũdã administratio comitti põt.ita vt supiori administratori respõdeat:ꝛ placet Pa.q alᵗ glo. i.c.iudicatũ. 99.di.ꝛ ideo.d.c.decernimus.loquiᵗ ꝙ nõ põt esse yconomus.i.habere generalem administrationem oĩuꝫ bonoꝝ ecclesiasticoꝝ.tã tẽporaliũ q̃ꝫ spiritualiũ:ꝛ sic preẽsit oĩbus. sed bñ põt esse yconomus ecclesie in tẽporalibus.c.in noua.16.q.7.hoc idem tenet Gaspar.de cal. ꝛ Jo. an. in .c.vnico. de sindi. Uide aliquid ver.yconomus.

2 ¶ Utrᵐ laicus possit esse procurator cleri ad eligẽdũ. Rñ.ꝙ nõ vt nõ doc. in.d.c.decernimus. qꝛ vbi habet exercere actũ spiritualẽ iudicio suo nõ põt institui laicus vt nõ Jo.an.in regula:q̃d alicui suo non licet.de reg.iur.li.6. Et sic limita.c.1.de procu. li.6. vt solũ habeat locuꝫ i iudicialibus vbi etiã i causis spiritualibus admittiᵗ ad agendũ ꝛ defendendũ.

3 ¶ Utrᵐ laicus possit eẽ vicarius epi.Rñ.hꝫ doc.ꝙ nõ. vt nõ m.d.c.in noua:ꝛ.d.c.cõtingit de arbi.ꝛ.d.c. vnico.facit glo.i.d.c.decernimus que dicit ꝙ cause spirituales nõ possunt comitti laicis etiã tã q̃ꝫ delegatis per epm ꝛ hoc itelligiᵗ ꝙ nõ possunt esse vicarius epi i spiritualibus.secus si eps hꝫ iurisdictionẽ tẽporalẽ in loco.qꝛ bene tũc põt facere laicũ vicariũ suũ.vt i.c.fi.ne.cle.vel mo.li.6. sꝫ i spiritualibus tenẽt doc.ꝙ nec ẽt clericus ꝯiugatus vt in.c.vnico. de cle.ꝯiu.lib.6. quõ prohibeatur laicus pdicaᵗ vel disputare.de fide.vide.ꝟ.disputare.

l Amina aurea fuit inuenta i pectore cuiusdã defuncti in quodã sepulcro tẽpore Cõstãtini Augusti ꝛ Helene eius matris. vt i histories Romanoꝝ legiᵗ i q̃ scriptũ erat.Christus nasceᵗ ex virgie:ꝛ ego credo i eũ. O sol sub Helene ꝛ Cõstãtini tpibꝰ iteꝝ me videbis.h.s.T.2ᵉ.q.2ᵉ.ar.7.ad.3ᵐ.

l Atria qd sit ꝛ qd adoraᵗ adoratiõe latrie. vide ver.adorare in pri.ꝛ sequẽtibus.

l Atro. vide.ꝟ.furtũ ꝛ quomõ differt latro a fure.ibidem.§.1.

l Audẽtiũ ẽ qdã solutio qnquagesime partis rei.fiẽda dño ab eo q de nouo acqrit ẽphiteosiꝫ de qᵒ vide.ꝟ.ẽphiteosis.§.23.ꝛ se.

l Aus quid sit ꝛ quõ differt ab honore vide ver.gloria vana:ꝛ ver.honor.

l Azarus resuscitatus fm.s.T.3ᵃ.q.55.arᵒ.2ᵒ. ad.3ᵐ.iteꝝ mortuus ẽ ꝛ etiã alij q surrexerũt i passiõe ꝛ apparuerũt multis:vt xp̃s eẽt primus iter simplr resurgẽtes ꝛ iterptaᵗ Lazarus auxiliatus a dño ꝛ significat sperãtes in deo.

l Egatũ.p.qd ẽ.Rñ. ꝙ est donatio quedã a testatore relicta.sꝫ ab herede prestanda.qꝛ debeᵗ post mortẽ testatoris ꝛ post additã hereditatẽ ab herede.hec colligũtur. Insti. de le.§.1.ꝛ hodie fideicomissũ ꝛ legatũ fere idẽ sunt:ꝛ fere ad equata sunt:ꝛ qcqd iuris ẽ i vno ẽ etiã i alio .ff.de lega.1.l.1.sꝫ fideicomissũ dictũ ẽ qꝛ oliꝫ fideicomissa pendebant ex fide heredũ:ꝛ ideo fideicomissarij dicũtur quibus legata soluẽda fidei comittũtur.dicũtur etiã testamentoꝝ executores.

1 ¶ Quis põt legare.Rñ.ꝙ solũ illi qui possunt testari de le.1.l.2.legatũ.n.relinqui nõ nisi in testamẽto vel codicillo.vide testari. codicillari. ꝛ legare ad hoc equipolẽt vt qui põt vnũ possit ꝛ reliquũ.ff.de iur. codici.l.diui.§.codicillos. his dũmodo. fallit in legatis ad pias causas vt infra eo.

2 ¶ Cui põt legari .Rñ. ꝙ regulariter illi soli qui põt heres institui.de quibus.ꝟ.heres.§.4.ꝛ ꝙ sit persona certa aliter nõ valet.l.vulgo.ff.de sta.ho. fallit i aliquibus casibus de quibus in sequẽtibus. vtrᵐ pater possit legare filius spurius.ꝟ.filius.§.1.

3 ¶ Utruꝫ fratribus minoribus possit aliquid legari. Rñ.ꝙ sic de.exiui.de verb.signi.§.cupientes.dũmodo non sit valor hereditatis.vel tanta eius pars.ꝙ presumaᵗ fieri i modo ꝛ forma legati fraudulenter pro successiõe hereditatis. de qua nõ sunt capaces. vt.d.§.cupiẽtes.sꝫ qd de legatᵗ q̃ fiũt fratribus minoribus puta fratres minores nõ pñt habeᵗ ãnuos redditus.p.d.de.exiui.§.cũqꝫ ãnui redditus:qdaꝫ idirecte reliquũt hospitalibus vel collegijs terraꝝ cũ onere ꝙ oĩ ãno dẽt duas petias pãni.vel hmõi.fratribꝰ minoribꝰ an fratres minores possint recipe.Rñ Pa.i.c.i pñtia:ꝺ ꝓbati:ꝛ i.c.nimis praua.ꝺ exce. pla.ꝙ talia legata nõ valẽt.qꝛ eẽt hñe quãdã proprietatẽ:ꝛ tot possent eẽ ãnui cẽsus ꝙ nõ oporteret

cos mēdicare.qđ eēt ꝯ coꝝ regulā: ꝑdicatores ve
ro nō sunt icapaces ex coꝝ rela. ſʒ ex ꝯstitutiōibus
hñt tñ ex ꝑuile vt sint capaces.ꝺ q̄.ꝟ.hereditas.
§.12.⁊.ꝟ.religio.§.6.⁊ i.§.imediate hic sequēti.
4 ¶Ut cū legat fratrib⁹ mēdicātibus anniuersariuʒ
ꝑpetuū liceat eis recipere.R. fm Pe.de pal. in epla
ad magistrū ordinis ꝑdicatoꝝ.quē sequit .d.ar.ſ.
ꝙ sic recipiēdo gratis ⁊ petēdo extra iudiciū.q2 h°
nō est habere redditus.sed in iudicio petere ea tāq̄
redditus sibi debitos.est ꝯ ꝓfessionē coꝝ. Itē dicit
de cēsibus ānuis ac ēt de redditib⁹ fratrū ad vitā.
Quidā generalis minoꝝ. dicit vt recitat Angelica
ꝙ nō lʒ fratribus iducere aliquē ad talia legata fiē
da ꝙ si fuerint facta i iudicio nō petāt. ſʒ extra iu
diciū per modū elemosine.q̄uis tñ ille teneat dare.
Annuos aūt reddit⁹ ad modicū tēpus possunt mē
dicātes petere i iudicio ꝓter minores qui q̄uis sint
capaces taliū nō tñ possunt petere in iudicio : vt in
d.de.exiui.§.veꝝ. Silr sunt capaces annui reddi
tus etiā i perpetuū qn̄ est ad certū vsuʒ diuini cult⁹
puta vinū pro missis frumētū pro hostijs hēdis ⁊
hmōi fm.d.car.in.d.§.verū.⁊ Fede.de senis.intelli
git dūmō nō fiat i fraudē.secus p̄o victu vel vesti
tu:⁊ Bar.in tra mino.d.i. per.d.de. exiui dicit ꝙ
fratres minores nō sunt capaces successionū ⁊ ꝙ si
sint istituti heredes:⁊ nullū habent substitutū vel co
heredē tūc testamētū est nullū:⁊ hereditas pertinet
ab itestato venientibus. tñ fm ꝯsciaʒ si testator vo
luit vt valeret omni melioꝛi modo:⁊c̄.ipse qui tene
ret vt ab intestato non posset retinere fm Bar.ibi.
Et q̄uis ista que dicta sunt sint probabilia de iure
cōi.tñ fratres ꝑdicatores:p priuilegiū multoꝝ sum
moꝝ pōtificū:⁊ maxime Sexti.4.qđ icipit ꝯsiderā
tes:⁊ per aliud priuilegiū qđ incipit nuper. possunt
possessiones habere nec ꝓpter hoc amittunt nomen
siue priuilegia mēdicantiū. Et p priuilegiū Cle.4.
qđ incipit.obtentu diuini noīs.habēt ꝙ possint suc
cedere in temporalibus bonis ac si i seculo cōstituti
essent. Idē dicit Magister Uincētius generalis oꝛ.
ꝑdic.i declaratiōe ꝯsti.di.2.c.x.qn imo. Pe.de pal.i
supra alle epla.dicit:vt recitat ideʒ Magister Uin
centius.vbi.ō.ꝙ Magister ordinis posset in aliqui
bus cōuentibus dispensare etiā sine priuilegio:⁊ ꝙ
generalissimū capitulū posset hoc causa rōnabili in
teruenēte facere.sine dispensatiōe pape. ꝙ aūt pa
pa hoc possit nō ē dubiū quia habere in cōi bʒ oēs
doc.non ē cōtra essentiā religionis.imo bʒ.s. Tho.
habere moderatas ⁊ nō excessiuas nō minuit perfe
ctionē religiōis. De qbus vide ver.hereditas.§.12.
⁊ ver.religio.§.6.⁊ sequētibus. Ideʒ credo per oīa
dicendū tēporibus modernis de oibus mendican
tibus ⁊ etiā de minoribus qui in multis locis vt pa
tet hic. Bono habent magnas possessiones. Unde
aliquod ver.monacus.§.16.
5 ¶Ut quis possit legare ecclesie cōstruende .R. fm
Pa.in.c.nos quidem.de testa.ꝙ sic.sed nō donare
q2 nō valet donatio facta loco ꝯstruēdo.c.abbate.
de re.iudi.li.6.rō diuersitatis ponit a Bar. i.l.ser
uos.ff.de ali.⁊ ciba.le.q2 donatio requirit ꝑsonā ⁊
sciaʒ ideo absenti lʒ possit donari nō tñ sit dño an
teq̄ sciat:⁊ consentiat.l.absenti.ff.de dona.c.si tibi
absenti.de ꝑben.li.6.sed absenti ⁊ etiā icerte perso
ne potest legari dūmodo ex euentu possit certifica
ri.l.cum pr.§.surdo.ff.de le.2.secus si certificari non
posset euentu q2 non posset ei legari vt nota glo.in
d.c.nos vide ver.donatio.§.20.
¶Ut legatū factū ecclesie sancte Marie qn̄ plures 6
sunt:sit nullum.R.fm Pa.in.c.indicāte.de testa.ꝙ
nō sed dabit ecclesie parochiali si sic noiat vel pau
peroꝛ q̄ sic noiat .glo. vero in .d.c.nos quidē dicit
ꝙ si nulla ecclesia sancte Marie sit in loco dabitur
ecclesie cathedrali.vt nō per glo.ꝑfati.c.idicante.fa
cit.l.que cōdictio.ff.de ꝯdi.⁊ demon.vbi si testator
mādauit aliquid fieri ifoꝛo:⁊ nō dixit in quo intelli
git de foro illius municipij. vbi habitat : ⁊ hoc de
auctoritate epi ⁊ executoꝝ. Silr quādo legat eccle
sie fiende ⁊ non dr de loco.eps ⁊ executoꝛ prouide
bunt de loco vbi debeat fieri ⁊ hoc fauore pie cause.
nisi aliter cōstet de mente testatoris.
¶ Quid si legatarius moꝛit ante cōdictiōis aduen 7
tū.R.fm Pa.in.d.c.nos quidem.ꝙ aut legatū est
factū ꝑsone ituitu seu cōtēplatiōe aie. puta alij per
sone fuisset relictus tunc deficiēte illa persona debet
ꝯuerti relictū ad aliā ꝑsonā.vel aliū piū vsuʒ.vt vo
luntas defuncti vel effectu ipleat .sicut dicimus i le
gato facto ad aliquod faciēdū i ciuitate ꝓpter per
petuā memoꝛiā defuncti ꝙ alibi fiet si i loco vbi oꝛ
dinauit fieri nō possit vt.l.legatum de vsufru.lega.
Si vero relictū fuit ꝯtēplatione persone vel collegij
certi nō habito respectu ad piā cām.tunc deficiente
legatario expirat legatū ⁊ remanet apud grauatū
vt i.l.pr.§.tusculanus.ff.de le.3.C.ꝺ cadu.tol.l.vni
ca.§.si autē aliqđ sub ꝯdictiōe. Si aūt dubitat an
habuerit respectū ad aiaʒ vel ad personā.tūc in du
bio fauore religionis debemus ꝑsumere ad piam
cām relinquerit.ar.l.sunt persone.ff.de reli. ⁊ sumpti.
fune.⁊ hoc sequit Bar.in.d.§.tusculanus:⁊ hec ꝺ
putatio ad aliū vsum piū debet fieri de ꝯsensu epi:
⁊ heredis simul.d.l.legatū:⁊ nō in de.q2 contingit
de reli.domi.⁊ ad.q.legati facti puelle pro ea mari
tanda q̄ moꝛit an sit dandū alteri.q2 si factū ē itui
tu persone puta q2 seruiuit ⁊ hmōi nō dabit alteri.
si vero intuitu anime sic dabit alteri: ⁊ silr de quo
cūq legato qđ nō pōt cōsequi suū effectū .
¶Ut legatū factū duobus re ꝯiūctis si vnus repu 8
diat vel moꝛiat viuo testatore vel deportet ⁊ hmōi
accrescat alteri.R.fʒ Pe.de peru.i trac.de canoni
ca portiōe epi.ꝙ sic.l.re ꝯiūct.ff.de le.3.⁊.l.vnica.
§.his ita.C.ꝺ cadu.tol.nō āt accrescit ꝯiūctis cogna
tiōe legali.l.mulieri:⁊ titio.ff.ꝺ ꝯdi.⁊ de.⁊ dicunt

verbis & re piūcꝫ.puta stichus legaꝛ Petro & Martino ꝛc tm̄.cū diuisi.puta lego Petro stichum meū. Itē lego Martino stichū meū:vt isti. ð le.§.si eadē res i tex.& i glo. Itē verbis & nō re quādo titio & seio lego fundū equis portionib⁹:& prefert piūctis verbis & re.alijs piūctis re tm̄.sed an cōiunctus verbis tm̄ preferatur cōiunctis re tm̄ est opinio diuersa.sed dic ꝙ nō equaliter veniūt vt nō in.l.re cōiūcti vnde dicit Ang.arc.Insti. de pupil. subsi.§.singulis ꝙ quādo testator reliquit sic lego filiabus meis.c.pro qualꝫ ꝙ lꝫ sint piūcte cōiūctiōe verbali tñ qꝛ qlꝫ ad sua cētū & sic ad diuersaꝫ rē vocaꝛ nō ē iter eas ius accrescēdi.casus ē & ibi Bar.i.l.hmōi.§.i.ff.ð leg.i.

9 ¶ Quid ð legato facto ab aliquo alicui ecclesie sub pdictiōe.s.si ibi sepeliaꝛ q legans moꝛit excōicatus vel se iterfecit & hmōi ppter que nō debet sepeliri in ecclesia & nō sepeliꝛ ibi.R̄.Bar.post Dy.i.l.miles §.re.i.ff.de adul.ꝙ nihilominus solueꝛ legatū ecclesie cū facto legātis & eius culpa acciderit: & sequiꝛ Bal.in.l.si qs.ad declinādū.C.ð epi.& de.&.l.i.C. de his q̄ pene no.facit tex.i.l.nulli.C.de epi.& de.rō qꝛ i legato ad pias cās attendiꝛ duplex fauor.s.legātis & eui legaꝛ.lꝫ ergo in notorio peccatore cesset fauor aie eius nō tñ cessat fauor ecclesie cui reliquit. Itē qꝛ pdictio ē ipossibilis & iō nō vitiat legatuꝫ.l. obtinuit.ff.de cōdi.& demō.de multis legatis factis sub cōdictiōe & de itrātibus religionē vide.v.heres §.9.& sequētibus.Silr quādo legaꝛ sub pdictiōe si habuerit liberos & itrat religionē ibidē.

x ¶ Si titio pecunia legata fuerit & ei⁹ fideicomissuꝫ sit vt alienū seruū manumitteret nec eū dn̄s vēdere velit nihilominus legatū capiet. qꝛ per euꝫ non stat quominus fideicomissuꝫ pstet.Nā & si seruus mortuus eēt a legato nō submoueꝛ.l.si titio.ff. de le.i.

xj ¶ Quidā testamētum faciēs legauit filie sue nupte decē ducatos pro quolꝫ anno p vestimētis vt iduat se q̄ filia stetit p quatuor annos ꝙ non induit nec a fratribus pecuniā accepit queriꝛ an possit petere pecuniā pteritoꝝ ānoꝝ.R̄.ꝙ nō.ar.l.quidaꝫ pdia. ff.de vsufruc.lega.

xij ¶ Quid si legatarius moꝛit añ legātē.R̄.ꝙ deficit legatū & remanebit apud heredes.secus si moreret post mortē testātis.sꝫ ante q̄ꝫ heres adhiuisset hereditatē qꝛ tunc debeꝛ heredibus legatarij.l.vnica.§. sed vt manifestet.C.de cadu.tollen.

xiij ¶ Utꝛ legatū factū epo psumeꝛ factum ptēplatione ecclesie.R̄.sꝫ Pa.i.c.requisisti.de testa.ꝙ i dubio ad piecturas ē recurēdū vt si factū ē ei a psona piūcta nō psumaꝛ q̄uis dicat relinquo hoc epo sitꝛ si dn̄o Joāni nō expsso epo:& sic erit suū & succedūt ppinq ab itestato.c.qꝛ nos. de testa. Si vero ab extraneo legeꝛ sic psumiꝛ factū ptēplatiōe ecclesie:idē dic per oia de quocūqꝫ habēte administrationē.seu platioꝰnē i ecclesia & nō ꝙ verbū administratio hic verificaꝛ i eo q hꝫ aliquā dignitatē.seu ministeriū i ecclesia sepatū a pgregatiōe.Itē platio hic sumiꝛ large vt cōprehēdat etiā habētes ecclesiā curatam: & sm Jnno.i.d.c.requisisti.q pōt absoluere dꝛ habere ad ministrationē.Itē nō ꝙ extraneus hic accipiꝛ q nō est ei piūctus in quarto gradu cōsanguinitatis vel affinitatis.vt ē tex.i aut.licentiā.C.de epi.& de.& in aut.de ecclesi.titu.§.itē dimus.Idē glo.12.q.3.c.i.& ē cōis opinio q̄uis aliqui aliter teneant.

¶ Cuius cōtēplatiōe psumiꝛ legatū factū nō habēti administrationē i ecclesia q tñ ē ecclasiasticus.R̄. 14
sꝫ Pa.i.d.c.reqsisti.ꝙ i dubio psumeꝛ factū ituitu psone.si talis pōt habere ppriū.Si vero nō pōt habere ppriū puta qꝛ religiosus.sic psumiꝛ factū ituitu monasterij.seu ecclesie.facit.l.deo nobis.C.ð epi. & de.c.vnico.18.q.i.& sic qñ factū est ituitu ecclesie nō poterit disponere nisi sicē de alijs bonis ecclesie.

¶ Utꝛ legatū factū filiofamilias i dubio psumatur 15
factū ituitu pris.R̄.sm Pa.i.c.raynutius.de testa. & Bar.i.l.cū aliqs.C.ð iur.deliberā.dicat ꝙ si sit p ista verba lego filio Martini nō itelligiꝛ ptēplatione patris maxime si expmaꝛ nomen filij puta titio filio Martini & noiatio pris itelligiaꝛ facta cā demōstratiōis.nec obstat.d.l.cū aliqs. qꝛ loquiꝛ in seruo qꝛ expmiꝛ qualitas q̄ si eēt vera de iure acquireꝛ dn̄o legatū: & sic videꝛ ptēplatione dn̄i factū.sed secus i filio qꝛ filiatio non facit relictū acquiri patri qꝛ posset eē emācipat⁹ & maxime hodie cū i aduētitijs acquiraꝛ filijs proprietas. sed si fieret de pr̄e mētio & de patria ptāte idē eēt sicē de seruo.sed de hoc dubitat Pa. qꝛ filiatiōis qualitas nō ipedit pprietatē acquiri filio & iō videꝛ ꝙ solū vsusfructus acquiratur patri.

¶ Utꝛ legatū factū canonicis oibus talis ecclesie & 16
si expmanꝛ noia psumaꝛ ptēplatione ecclesie factū.R̄.Pe.vbi.s.ꝙ sic per.l.ciuibus.ff.ð re.dubia. vbi dicit ciuibus ciuitatis legatū vel fideicomissum datū.ciuitati relictū videꝛ.qð veꝝ ē sm glo.nisi sit datuꝫ vt singulis qꝛ nō acquiriꝛ ciuitati.sꝫ ciuibus facit.l.ānua.§.a titia.ff.ð ānu lega. secus si vni nō habēti administrationē vel plationē q ē simplex canonicus qꝛ sibi acquireꝛ nō ecclesie vt dictū est & hoc veꝝ probareꝛ.qꝛ intuitu ecclesie legatū sint.vel nisi legatarius fraudē adhibuit.d.c.requisisti.in si. facit.l.non nūq̄ꝫ.ff.ad trebe.

¶ Utꝛ cū legatarius nō pōt vti legato nisi respectu 17
ecclesie puta legat qs iter per fundū suū clerico quo vadat ad ecclesiā itelligaꝛ ptēplatiōe ecclesie in dubio.R̄.Pe.vbi.s.ꝙ sic:& sic acqriꝛ ecclesie & ita intelligiꝛ qð nō glo.i.l.nō plures.C.de sa.san.& ne legatū sit iutile.vide qð nō doc.i.l.i.C.de sa.san.ec.

¶ Quid si qs leget ecclie sic:lego Petro & filijs eius 18
possessionē vel aliqd aliud .R̄.ꝙ Petrus habebit medietatē & filij eius aliā.ff.de vsufru. accre.l.si qs titio.de testa.c.Raynutius.

¶ Quid potest legari.R̄.ꝙ res testatoris:& res he- 19

redis.nec refert an sciverit vel ignorauerit esse suaz vel heredis vt Insti.de lega.§.si quis rē suā.

20 ¶ Sed nūqd res aliena a testatore possit legari.R̄. q̄ sic.si sciebat testator eē alienā ⁊ heres tenet eaz emere ⁊ prestare vel extimationē soluere si talis sit q̄ extimari possit.vt istu.de le.§.nō solū.⁊.§.qd̄ aūt cū tali distintiōe q̄ aut res q̄ legat erat testatori ignorata vel i ea habet ius solū ⁊ tūc nō p̄sumit nisi legatū illud ius eē qd̄ i ea habebat ⁊ sic nō dabit extimatio vt i.l.serui.electiōe.ff.de leg.i.⁊ sic si legauit fundū quem cōduxerat p quinquēniū heres soluet pēsionē ⁊ ille cui legauit habebit vsuz fundi sine aliqua solutiōe.l.q cōcubinā.§.q ortos.ff.de leg.3.Aut res legata erat testatori cōis ⁊ alteri simul ⁊ sic intelligit tm̄ legasse partē suā nisi dixisset totā talē rē q: sic extimatio debet vt nō i.l.cū alienā.C.d̄ lega. aut res oio ē aliena ⁊ tūc si ē heredis d̄bet res oio. tex.ē i.l.vnū ex familia.§.si rē.ff.de le.2.Si vero nō ē heredis.s3 alterius ⁊ si sciēter legauit debet extimatio vel res.d.l.cū alienā.dūmō sit talis cuius cōmerciū haberi possit.alias eēt inutile legatuz puta si legat res sacra vel principis.l.apud iulianum.ff.de le.i.Si vero legat ignorāter.aut extraneo ⁊ nō valet.aut cōiūcte psone cui alias fuisset relicturus tātūdē si sciuisset etiā eē alienā debet extimatio.d.l.cuz alienā.⁊ Bal.i.l.p°.C.de sa.san.ec.tene. ecclesiā eē cōiunctā psonā cū sit mater oiuz fideliū.22.q.2.q abstulerit:s3 Pa.i.c.filius.de testa.nō tenet q ecclesia hic habeat p cōiūcta psona.s3 solū cōiūctū ex sanguine vt.c.nōnulli.de rescrip.⁊ q debeat cōiūcte psone intelligit qn̄ erat generalr.s3 qn̄ erat ex cā specifica puta q: credebat suā exēptionē factā a pupillo que nō valebat tūc viciat legatū i totū.etiā factū cōiuncte persone vt nō i.d.l.cū alienam.

21 ¶ Sed nūqd qd̄ dictū ē i.q.p̄cedēti habebit locum in foro canonico.vel aie.R̄.s̄m Pa.in.d.c.filius q cōis opinio tenet q sic.s3 ipe credit q nō habeat locū i cōsciētia.rō q: i.d.c.filius dr̄ q lege dei viuimus non legibus.videt ānuere hoc esse cōtra legem dei: ⁊ ideo nullus subiectus iuri canonico poterit hāc dispositionē legis obseruare:⁊ etiā i repetiōe.c.cū esses.de testa.ita tenet: rō q: dispositio quodz debet attēdi s̄m rōez certā.c.itelligentia.de verb.sig. ⁊ ideo p3 per.d.c.filius.q ē differētia i hoc.iter ius ciuile ⁊ ius canonicū ⁊ q dispositio.d.c.filius astringit oēs quos astringit ius canonicū:posset forte admitti qn̄ heres nimis grauaret q: sic nō videret fuisse de mēte defuncti.sed eē errore deceptū.s3 qn̄ constaret de mēte defuncti.puta q: sciebat dispositionē iuris ciuilis.sic ēt videret i foro cōsciē q: per inde ē ac si legasset rē illā si emi posset vl̄ saltē extimatōez.

22 ¶ Ut legata domo debeat ortus.R̄.s̄m Pa.i.d.c. Raynutius.q si ortus coheret sic debet.ff.si serui ven.l.testatrix.⁊.ff.de ac.emp.⁊ vendi.l.si creditor in fi.qd̄ pōt limitari qn̄ eadē ianua claudit domus ⁊ ortus.secus si sic nō coheret ⁊ sic e intellige glo.i.c. fi.12.q.2°.Pa.vbi sup:a .

¶ Ut legatis aliqb° ⁊ postea vēditis p testatorem teneat heres.R̄.q sic nisi vendēdo testator habuerit aiuz adimēdi legatū.Insti.de lega.§.si rē suā:⁊ in dubio probabit heres saltē per q̄tuor testes volūtatē defuncti mutatā.vt i glo.d.§.rē suā.Idē dic si rē legatā pignori tradidit q nisi habuerit aiuz adimendi legatū tenet heres eā emere:⁊ legatario tradere vt Insti.de le.§.s3 ⁊ si rē i tex. ⁊ i glo. ⁊ videt verū in cōscia qn̄ testator i morte noluit mutare testamentū.secus si morte p̄ueētus nō potuit in vltimo aliquid disponere q: tūc posset p̄sumi q animo adimendi legatum allienauerit. 23

¶ Ut legatū quo mihi liceat cedere lapides in solo testatoris trāseat ad meos heredes.R̄.q nō. tex.est in.l.apud iulianū.§.si qs.ff.de leg.i.rō s̄m glo.q: ē ius personale. 24

¶ Ut possit legari qd̄ nōdū ē i rerū nā.R̄.q sic dūmō sit futurū vt fruct° futuri i tali fūdo.aut.qd̄ nascet.ex ācilla ⁊ hmōi.Insti.d̄ lega.§.ea.quoqz res. 25

¶ Ut iura:actiōes ⁊ seruitutes ⁊ hmōi icorporalia possint.legari.R̄.q sic.nisi viuēs testator debitū exegerit.vel remiserit:⁊ i dubiū p̄sumit legatū voluisse adimere exigēdo vel remittēdo.Insti.d̄ leg.§.cū āt. 26

¶ Ut debitori possit sua liberatio legari .R̄.q sic. Insti.de lega.§.si quis debitori : nisi testator viuus exegerit.Insti.ibidem.§.causam. 27

¶ Ut i dubio p̄sumat legatū factū creditori fuisse factū aio recōpēsandi.R̄.Bar.i.l.si cum dotē.§.si pater.ff.solu.ma.⁊ cōiter moderni i.c.officiū.d̄ testa. distingūt q aut relictū sit p debitorē necessariū q ex necessitate iuris tenet ad debitū:⁊ sic presumit aio recōpēsandi factū.vt.d.§.si pater.vbi dr̄ q si pr̄ q tenebat dare filie sue.legat eidē aliqd̄ in testamēto q filia nō poterit petere legatū ⁊ dotē q: videt legasse aio cōpēsandi cū dote debita.Aut legatuz sit p debitorē volūtariū puta q: ex sua volūtate obligauit se ad debitū:⁊ sic i dubio nō p̄sumit factum aio cōpēsandi nisi sit expressuz vt pbat i.l.vnica.§. sciēdū.C.de rei vx.ac.vbi hbbet q maritus q tenet restituere dotē vxori post mortē legauit aliqd simpliciter vxori poterit vxor vtrūqz petere. sibi d̄d de legato facto cuicūqz creditorio a debitore. ad hoc .C.de here. Insti.l.si cōpēsandi.ff.de le.i.l.lucius.in pn.⁊.ff.de leg.ii.l.si.§.pen. 28

¶ Ut p sugestionē:⁊ solicitudinē vel iportunitatez faciēs adimere legatū factū alicui ⁊ faciēs sibi relinqui teneat .R̄.d.Barto.cepola i suis cautellis.q tenet actiōe de dolo vel i factū subsidiaria ei cui adēptū ē.vel cui nō ē relictū ex solicitudie ei°.ff.de doli excep.l.i.nō Ang.i.l.si.C.si qs aliquē testa.phi.facit.l.i.⁊ ibi nō.C.de pe.bo.subla.li.2.de quo ver. restitutio.§.2.in solutione.⁊ q. 29

¶ Quid valet vxori legatum quo legat ei dos sua. 30

R. q valet. qr plenior ē actio ex legato q̄ꝫ ex dote. Insti. de leg. §. sꝫ si vxori. qr sic dicit ibi glo. l. gatuꝫ statim debetur: dos annuo si consistat i mobilibus debetur post annū solum. Item valet quia non habebit probare dotem talis quantitatis si exprimatur. alias sic. C. de fal. cu. l. 3.

31 ¶ Querit qñ legatū sit i genere qd debeat. R. q si illud genus ē generalissimū. nullū ē legatū vt si diceret lego subaꝫ vel rē si etiā ē subalternū vt dicendo lego aial vel lego corpus ē etiā nullū qr dādo musca liberat. Si aūt sit genus inferius. puta qr ē spēs specialissima tunc aut res eius generis hꝫ certos fines a nā designatos vt bos. equus ⁊ hmōi. Aut habet finē ex sola distinctiōe hois vt fundus. ff. de le. i. l. qd i rep. §. si qs. Aut facto hois vt domus: si loquimur de p̄ sic fuit varia opinio. sꝫ opinio. Jo. quem sequit accur. i. l. legato generalr. ff. de le. i. l. q aut testator quos relīqt seruos vel boues icertos ⁊ de icertis sunt i suo patrimonio: ⁊ tūc eligit legatarius. vt Insti. de lega. §. si generaliter. dūtñ nō eligat optimū. d. l. legat. Aut nō sunt i suo pr̄imonio ⁊ sic electio erit heredis. vt. ff. d̄ tritica. le. l. 3. i pn. ⁊ l. q. sitr vbi testator de certis seruis sensit icertū puta qr legauit vnum de seruis suis sic electio erit legatarij. l. qui duos. ff. de le. i. Si vero loqmur de. 2°. sic nō valet qr videt derisoriū qr heres pstādo fund̄i vnius digiti liberaret. d. l. qd i rep. §. si qs aūt. Si vero loqmur de. 3°. tūc aut legās domū i genere reliqt domos aliquas aut nō. si sic electio erit legatarij. si nō legatuꝫ erit derisoriū. ff. de le. i. l. si domus. i pn. Aduerte tñ q qñ electio dat heredi in rebus legatis i genere ⁊ illud genus ē talis qualitatꝫ q in ipo sunt quedaꝫ q̄ nihil valēt: ⁊ magis expedit nō habere q̄ꝫ habere. tūc nō pōt talia dare. sꝫ debet dar meliorē. vt. i. d. l. legato. ⁊ C. de dona. l. si qs argentū. §. i. ⁊ C. cōia. de le. l. fi. §. i. Si vero sumus extra talia. tūc poterit heres dare minimū i tali genere. l. si ita scriptū i fi. fallit hoc in legatis ad pias causas. qr debet id qd est melius fauore pie cause. vel saltem mediocre. puta legatum est vas. si relinquatur calix intelligitur argenteus si planeta de serico: ⁊ hmōi.

32 ¶ Quid si quis legauit quatuor lagenas olei q̄ sunt in tali vase que nō sunt nisi due. vel de pecunia que est in tali capsa. legat vni triginta. alij viginti. alij decē: ⁊ non sunt nisi triginta. R. q solꝫ debetur qd inuenit. l. si quis testamēto. ff. de le. i. ⁊ vnicuiqꝫ ꝑ rapta defalcabitur. puta ille cui triginta legauerat non habebit nisi quindecim cui. 20. decē: ⁊ cui decē quinqꝫ debebūtur vt ibi dicit facit. l. cum certus numerus. ff. de tri. vi. ⁊ de. le. Et de lagenis est casus in. l. quis seruū. §. si quis. ff. de le. ij.

33 ¶ Quid si legator errat i noie. R. q non officit. dūmō cōstet de quo sensit. l. si i noie. C. d̄ testa. facit. ff. de le. i. l. iiij. Insti. de lega. §. si quis in hoie. similiter falsa d̄mōstratio nō officit. puta cū dicit lego seruū meū quē emi a titio cū tñ sit emptus a diuo. dūmō cōstet de seruo Insti. de leg. §. huic ꝓxima. Sitr falsa causa non viciat legatū vt si dicat lego tale quid Petro qr fecit mihi tale seruitiū. cū tamē nō fecerit. Insti. de leg. §. lōge. secus si ꝯdictionalr vt ibidē.

¶ Ut' legās ancillā bertā: ⁊ postea vendēs eā emit aliā cui nomen berte iponit. an debeat ista. 2ª. R. q sic. ff. de ꝯdic. ⁊ demō. l. filie sue. §. titia vxor. 34

¶ Ut' legās mihi oia sua mobilia itelligātur etiaꝫ oēs fructus. R. q sic. oēs q tēpore mortis testatoris erāt a solo sepati. ff. de rep. vel. l. fructus. nō tñ habeo ex tali legato noia debitoꝝ suoꝝ nisi aitr cōstet de mēte qr noia debitoꝝ nec sunt mobilia nec imobilia. sꝫ i. 3ª. spē. ff. de re. iudi. l. a diuo pio. §. i vendi tione. Itē qr nō ē nostrū qd nobis debet. sꝫ tm̄ illud qd possumus vindicare. ff. de au. ⁊ ar. le. l. 2ª. Et idē dic de lignis ⁊ lapidibus ad edificiū p̄paratis q nō veniūt. ar. ff. de le. 3. l. ligni appellatio. §. fi. Item in lecto legato venit ornamētū eius. vt. l. librorū. §. fi. ff. de leg. 3. vide aliqd ver. alienatio. §. 5. 35

¶ Ut' legatis vestibus vxori veniant aurea vel argentea ornamēta dictaꝝ vestiū videt q nō: qr accessoria p̄ciosiora suo p̄ricipali nō accedūt Lud. de ro. in nō tenet q veniant etiā p̄ciosiora: ⁊ accedant principali vt. l. 2. si nō sunt. §. perueniamus. ff. de au. ⁊ ar. le. ⁊ Bar. in. l. cū aurū. ff. de au. ⁊ ar. le. ⁊ glo. in. l. 2. ff. de pecu. le. que vul. q accessiones p̄ciosiores nō cōtinguātur extincto principali. 36

¶ Quid si legat centum titio si voluerit. R. q non transibit ad heredem titij si titius non expresserit se. vide. l. si ita legatū sit. §. illi si vollet. ff. de leg. i. 37

¶ Quid si habens lanceꝫ maximā minorē ⁊ minimam legat lancem minorem. R. q debetur media magnitudinis si aliud non apparet. ff. de au. ⁊ ar. le. l. qui lancem. Itē si legat cirographū intelligitur legasse actiones in eo contentas. l. qui cirographū. ff. de leg. 3. 38

¶ Utrum testator qui legauit vni funduꝫ alij vsum fructum fundi debeat intelligi legasse vnicuiqꝫ iporum dimidiū vsumfructum ipius fundi. R. Lud. d̄ Ro. in nō. q sic. l. si alij. ff. de vsufruc. lega. secus in iudicijs sententia. vt. l. vt puto. §. i. ff. fami. her. quod verum est si aliud de mente non constet. 39

¶ Utrum legans sic. dicit lego centum titio: ⁊ si illos perderet iterum relinquo alios centum: ⁊ eius heres teneatur plusqꝫ semel restituere. R. q non nisi semel. ff. de leg. 3. l. fideicomissum. §. si quis decē. 40

¶ Si legatur alicui vsufructus subcerto tēpore. puta vsqꝫ quo talis peruenerit ad. 20. annos q̄ꝫuis talis moriatur nihilominus vsusfructus durat vsqꝫ ad tempus viginti annorꝫ. secus si moriatur vsus fructuari⁹ añ viginti ānos. qr expirat. si vo legat sub icerta cognitiōe puta quousqꝫ fuerit furiosus vel 41

rem. sic erit & hmōi quoꝝ euētus īcertus ē. si cōdictio euenerit expirat. si aūt moriat i furore nihilominus durabit usq ad vitam vsufructuarij. l. ambiguitatem. C. de vsufruc.

42 ¶ Quid habebit ille cui relinquit victus & vestitus siue alimēta qd idē ē. R. debet habere cibū potū vestimēta lectū habitationē & ea sine quibꝫ viuere nō posset. ff. de ali. & ciba le. l. legatus. ff. de ver. sig. l. victus. non tamen ea que ad disciplinā pertinent. d. l. legatus. Uide ver. alimentū. §. p.

43 ¶ Quid si dicat relinquo φ vxor mea sit dña & vsufructuaria oiuꝫ bonoꝝ meoꝝ. R. φ per hoc φ dicit dominā habebit gubernationē domus & familie & eius curā: p hoc φ dicit vsufructuariā habebit victū & vestitū sicr si diceret relinquo eā dñaꝫ & dñatricē bonoꝝ meoꝝ itellige φ fꝫ qualitatē patrimonij honorifice habeat sua necessaria & sit gubernatrix domus & sic cōis vsus & sapiētes iterptātur vt nō glo. i aut. hoc locū habet. C. si. s°. nupf. & sic fecit Dauid cū dr̄ de eo. ↄstituit eū dominū domus sue. i. rectorē & sic ponit qd ē. ff. mā. l. creditor. §. lucius. d. tamē Bar. Cepola i trac. suo de seruitutibus verum sola alimēta fore relicta p illa verba dñaꝫ & vsufructuariā si filij sunt istituti. secꝰ si extranei vt glo. i. d. aut. hoc locū & ibi p oēs: & Bar. i. l. titia cū testamēto. §. si. ff. de le. 2. & Bal. in l. vnica. C. q̄ idi. vi. qd itellige supstantibus filijs secus si morerent filij viua matre qr tūc efficeret ꝓprietaria. vt nō Bar. p tex. i. l. sicut in ānos. ff. quibꝫ modis vsufructu amit. hic aduerte φ q̄ius vir liberet eā a redditiōe rōis de administratiōe nihilominus tenebit q̄ dolo & lata culpa. l. creditor. §. lucius. ff. mā. reddet rōeꝫ aliqualē nō tñ scrupulosaꝫ. l. si qs rōes & ibi Bar. ff. de liber. leg.

44 ¶ Quid si dicat lego vsufructum oiuꝫ bonoꝝ meoꝝ vxori mee. vel relinquo vxorē meaꝫ vsufructuariā. R. φ in solidū habebit vsufructū oiuꝫ bonoꝝ ita φ poterit facere de illis quicqd placuerit etiā si essent vltra q̄titatē alimētoꝝ. vt. ff. de vsu. le. l. vxori mee nisi filios haberet i quo casu filij haberēt saltē legitimā partē i vsufructu. fm. d. Odofre. sicut ipe nō in aut. nouissima. C. de ioffi. testa. q̄ limitat. d. l. vxori. quo ad filios non quo ad extraneos.

45 ¶ Ut̄ legans vxori sua habitationē seu vsufructuꝫ habitatiōis domus sue qd idē ē. l. cū antiquitas. C. de vsufruc. & i eodē testamēto legādo dictā domuꝫ alteri ademerit dictū legatū vxoris. R. φ nō. tex. est in. l. sempronio i prin. ff. de vsufru. legato. vbi ꝓbat φ legato generali vsufructus vel habitationis non derrogat p legatū speciale ipius rei: & ibi Bar. dicit φ non est alibi tex. pro hoc.

46 ¶ Quid si dicit relinquo titio fundū ad vsufructuādū. R. d. Bar. Cepola vbi. s. φ ē relicta ꝓprietas. sicr qn̄ dicit relinquo fundū ad gaudimētū p. l. proculus. ff. de vsufru. & ibi dñs Flo. qui tñ distinguit vtꝝ si extranei sunt istituti secus si filij dilecti & placet i ↄsciētia licet alij idistincte velint φ ꝓprietas sit relicta non vsufruc.

47 ¶ Quō pōt fieri legatū. R. φ pōt fieri qbuscūqꝫ verbis aptis tñ & idoneis vt si dicat lego. do. dare iubeo. volo. rogo. posco. opto. vt dcs. l. 2. C. communia. de le. Itē pōt fieri pure vt cū dr̄ lego tali cētum: & in tali die. vt lego vsq ad pasca: ex die vt lego tali a pascate inātea. Et sub ↄdictiōe p si. vt lego tibi cētū si filiā meā acceperis. vel p cū. vt lego tibi centū cū sue ris. 14. annoꝝ. tūc in ē ↄdictio hec. dū cōplectus fuerit. 14. annus & nō aliter. C. de le. l. si. Fallit tñ i libertate vt videat potius eē relicta i diem puta si dicat seruū meū liberū iubeo. cū filius meus erit. 25. ānoꝝ. C. de fideico. li. l. fideicomissarie. Et vt scias de legato qn̄ sit pure vel sub cōdictiōe vel i diē. nō φ qn̄ legatū sit pure statiꝫ mortuo testatore cedit legatario qn̄ vero fit sub ↄdictione ante cōdictiōis euentū nō cedit legatario: & iō si moriet ipe legatarius añq̄ ↄdictio ipleat remanebit apud grauatū & nō transmittet ad suos heredes. limita hoc i legat ad pias causas vide. s. §. 7. Qn̄ vero legatū fit i diem tūc si dies ē icertus oio. sic legatū ē ↄdictionale. l. dies. ff. de cōdic. & demō. Si vero dies ē certus oi certitudine vt puta cū legat titio i pasca futuro. vel dies est certus ad minus in se lꝫ sit icertus i ꝓprio subiecto. puta cū relinquit talis possessio titio quādo erit. 25. ānoꝝ qr istud tēpus ē certum in se qr suo cursu pire nō pōt quin veniat illud tēpus. sꝫ in ꝓprio subiecto & i tali qualificatiōe bene ē icertū. qr talis pōt mori āteq̄ fiat. 25. ānoꝝ. & tūc legatū factū tali tēpore vel die cedit legatario statiꝫ a die mortis testatoꝝ. quo ad trāsmissionē. qr si legatarius moreret post mortē testatoris & ante illū diem nihilominus legatū debebitur eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §. cum igitur. C. de cadu. tol. Idem dic quādo legantur fructus qui nascētur ex tali fundo qr licet moriatur legatarius tñ trāsmittit ad heredes suos vt nō glo. in. l. item qr. ff. de pactis. Intellige nisi aliud impediat. l. si. ea. q. C. de his. q. vt. i di. hoc patet in. l. si cum heres. ff. quādo dies. le. ce. & l. heres. i prin. ff. de condi. & demō. vbi patet φ quādo quis legat titio possessionē cū moreret lꝫ sit incertuꝫ quādo moriet tamen qr certū φ moriet ideo legatuꝫ est ad diem certum & sic debebit eius heredibus. secus si legaret sic. Heres dato possesionē titio cum moriens qua sic est condictionale. quia est in diem incertuꝫ eo qr ignoratur quis prior sit moriturus an heres vel titius & ideo si titius premorietur legatum remanebit apud heredem grauatum. Item aduerte φ dictio. si. non semper facit condictionē proprie. l. institutio talis in si. ff. de condi. insti. & l. cas in prin. & l. si ita stipulatus fuero hanc summum. ff. de verboꝝ oblig. Nec obstat. l. si sic. ff. de le. 1. qr improprie loquitur. quādo vero. si. respicit euentū futuri tēporis. cuius euentus est certus omni certitudine. sic nō facit

cōditionē. sm Bar. l. i. ff. de cōdi. et demō. Idē dic qñ cōdictio est ipossibilis. l. i. ff. de cōdic. insti. sed qñ euētus ē certus añ. sed icertus qñ. vt mors sic facit cōdictionē sm Bar. vbi. s. et glo. i. l. oibus obligationibus. ff. de re iur. Silr facit cōditionē qñ euētus est oio icertus. Itez dictio si aliqñ ponit p. q2. l. videamus. i pn. ff. de i litez iuran. l. titiū et meuiū. ff. de admi. tu. Aliqñ ponit pro q̄uis. l. si. C. de liber et eoz liber. Aliqñ ponit simul cū dictiōe: vt puta: et si et stat p q̄uis. l. i. §. nūtiatio. ff. de no. ope. nū. vide diffuse Bar. vbi. s. dictio vero cū aliqñ h3 vim copule. l. illi cū illo. ff. de vsufru. le. et sic non facit condictionē nisi antea appareat volūtas disponētis. l. si ita fuerit. §. fi. ff. de testa. ma. et l. si ancilla. ff. de le. i. Aliqñ vero cū. est ꝯiūctio. v3 qñ apponit verbo pteriti. vel psntis tēpozis: et sic non facit cōdictionē. sed ponit causatiue. cū. p. q2. vel aduersatiue p q̄uis. l. demōstratio. §. i. ff. de condic. et demō. et ibi Bar. Aliqñ repit aduerbiū. s. cū. p. qñ. qd ē qñ apponit verbo futuri tēpozis: et sic videt q tūc nō sit dr̄a inter. si. et cū. et q vtrūq3 faciat cōdictionē. l. q promisit. ff. de cōdi. inde. cū multis alijs. i glo. d. l. demonstratio. s3 q2 multe leges vident ꝯrie Bar. ibidē dicit q est triplex. p°. q2. si. principalr denotat ꝯdictionē. secūdario vero tēpus. q2 nulla est ꝯdictio q̄ in se nō habeat tēpus futuꝝ. cū. vero denotat principalr tēpus. q2 est aduerbiū tēpozis. secūdario ꝯdictionē qd pbat i. l. si titio. ff. qñ dies. le. ce. et ideo qñ ponit circa substantiā obligatōis vel circa volūtatē q̄ exprimit per verba futuri. subiūctiui si ponit p. si: non valet. s3 bene p. cū. vbi gr̄a. Stipulatio q̄ fit sic. promitto tibi centū si volueris: non valet. secus si dicat. promitto tibi cētū cū volueris. l. cētesimus. §. fi. ff. de verb. obli. q2 i p° cōdictio ē expssa p. si. i. 2°. ē tacita p. cū. et expssa nocēt. l. nō nūq3. ff. de ꝯdic. et demon. Secūda dr̄a ē q2 si legas mihi decē cū petiero non facit cōdictionē. l. si decē cū petiero. ff. de verb. obli. et l. titia. ff. de cōdic. et demō. s3 bñ. si. lego decē. si petiero. vt nō i. d. l. si decē. q2 p si ē ꝯdictio expssa. s3 p cū tēpus principalr: et iō cuz talis tēporis expssio sapiat exactionē de psenti siue executionē. nullā suspēsionē iducat et iō l3 moriat añq3 petat nō deficit cōdictio. l. liber hō. §. decē. ff. de verb. obli. 3ª. dr̄a q2. si. siue ponat circa dispositionē siue circa executionē facit cōdictionē ꝯdictionalē. l. quibus diebus. §. qdā titio. ff. de cōdic. et demō. s3 cū. facit dispōnem ꝯdictionalē i vltimis volūtatibus. vt. d. §. quidā titio: et ibi nō. secus i ꝯtribus. s3 bene facit dispōnem resoluēdā sub cōdictione vt. ff. de idi. adiec. l. 2ª. et ibi bona glo. limita tñ q. cū. facit dispōnē i vltimis volūtatibus ꝯdictionalē. vez. qñ addicit dispōni vltime q̄ cōcernit volūtatē disponendi siue dispōnē. l. si cui leget. ff. de le. i. nisi qñ relinquit ꝯiūcte persone. q2 tūc i dubio facit diem d. l. seius saturninus. ff. ad treb. s3 secus qñ dispositio cōcernit pceptā soluendi siue executionē: et tēpus certū salte in se. sic est tēpus certe etatis. q2 tūc nō facit cōdictionē. s3 dilationē3. q2 de nā ipius. cū. ē facere. tēpus. l. his verbis: et ibi Bal. C. qñ di. le. ce. Aduerte etiā q l3 dicat lego tibi centū ea cōdictiōe vt facias tale qd q tale legatū nō ē ꝯdictionale. sed modale. l. meuia. ff. de ma. test. et l. 2. ff. de dona. et sic verbū ea cōdictione accipit iproprie h3 Bar. i. d. l. qbus diebus.

¶ Ut rdictū i diē debeat cū fructibus itermedijs tēporis. Ht. q si gr̄a legatarij fuit appositus dies puta q2 puer. sic debent. si vero dies fuit appositus gr̄a heredis. sic nō debētur: et sic ꝯcorda. l. i fideicomissaria. ff. ad trebel. et in fideicomissi. §. cū polidius. ff. de vsu. et l. cū. ff. de annu. leg. et ē glo. i. d. l. et vbis. 48

¶ Sed pone q legatū ꝯdictionale nō ipleat non ex defectu legatarij. s3 alio mō. Ht. q aut cōdictio respicit factū eius cui relinquit solū. vt puta. si manumiserit seruū suū: et tūc si ꝯdictio deficit p casum q2 moritur seruus p morte nālē. sic cōsequeret legatū. l. q̄ sub cōdictiōe. §. quotiēs. ff. de cōdi. isti. nisi fuerit in mora. l. penl. ff. de cōdi. et demō. si vero deficit p aliū puta q2 fuit iterfectus. tūc aget ꝯ iterfectorē. l. aqll. l. inde neratius. §. idē iulianus. ff. ad. l. aql. Et si occisor ē nō soluēdo de egtate debet admitti ad legatū l. titio. §. fi. ff. de ꝯdi. et demō. et l. fi. ff. d eo. p quē fa. erit. Si vero ꝯsistat i facto eius cui rdictū ē: et alterius etiā tūc si p casū3 fortuitū euenit ne ipleat amittit legatū. nisi fauore alimētoꝝ. l. ānua. ff. de annu leg. Si vero nō p casu3. s3 per factū alterius. sic non amittet. s3 ipm habebit. Hec distinctio pbat i. l. i te stamēto. ff. de ꝯdi. et de. et i glo. l. fi. C. de isti. substi. et est equissima. nisi aliud dicas i aliquo casu fauore libertatis. l. cum ita legat. ff. de ꝯdic. et demō. limita etiā illud qd dr̄ q qñ ꝯdictio nō ipleat p factū eius. q legatū deficit nisi cōdictio cēt ihonesta q2 sic habet p nō adiecta. d. l. cū ita legatū sit. ff. d ꝯdi. et d. 49

¶ Ut legatū factū sub ꝯdictiōe si nupserit sempronio expiret si nō ei nupserit. Ht. q sic si honeste possit nubere. s3 si sit idignus eius nuptijs tenet legatū, l3 ei nō nubat. q2 ꝯdictio q̄ perpetuā viduitatē iducit remittit. s3 nō q̄ tēporalē: et qd vni permittit alteri prohibet: et qd i vno prohibet i ceteris pmittit. hec habētur i. l. cū ita legatū sit: et i. l. cū tale legatū. §. memie. ff. de cōdi. et demō. Idē si legatū sit vt nubat sm arbitriū sempronij. q2 proinde ē ac si nō sit adiecta. l. filie sue. ff. de cōdi. demō. 50

¶ Qua actione petūtur legata. Ht. nō solū p actiones psonales. s3 etiā p i rē et ypothecariā i res mortui: et idē dic i fideicomissis vt isti. de lega. §. nr̄a. 51

¶ Qñ possunt peti legata. Ht. q nō possunt peti nisi addita hereditate. nisi in legatis ad pias cās. vnde scias q dominiū rei legate. postq3 ē addita hereditas. ipo iure trāsit ab eo q legauit ad legatariu3. recta via. ff. de fur. l. a titio. nō glo. in. c. raynaldus. de testa. et iō ex tūc ptinent ad legatariū fructus rei 52

legate.nō glo.i.l.i legat.C.de vsu.l.a titio.ff.d fur.l.legatū.l.a.2°.ff.de le.1.z.l.si tibi hō.§.cū seruus.ff.de le.1.fallit hoc qñ legat res aliena.l.cū alienā.C.de lega.z.l.nō dubiū.ff.de leg.3.Itē i legato relicto i gñre.l.apud officiū.ff.d op.leg. Itē i legato alternatiue.l.hmōi.§.stichū.ff.d leg.1.z.l.statu liber.§.stichū.ff.de le.2.Itē i legato facto i diē qz nisi adueniēte die nō trāsit.l.sēpronio.ff.de vsu.fru.lega. Itē qñ aggrauat hrdē ad vēdēdū rē.l.vxorē.ff.d le.3.

53 ¶ Quo ordine capiēt legatarij.R.ꝙ nullū ordinē obseruamus.sz simul oēs eqlr tenemur.dicit tex.i.l.is cui.§.si plures.ff.vt i pos.lega.

54 ¶ Quibus modis efficit caducū legatū.R.ꝙ ꝓ.qñ qd legat i testamēto habet p nō scripto: z hoc contingit triplr.aut qz decessit legatarius quē testator viuere credidit.Aut q: qd legat nō est i rez nā. nec pōt eē vt equus mortuus quē testator viuere credidit.Aut qz rei legate nullū ē cōmertiū.vel q aliena/re phibent: z vt dicit Azo. ꝙ ēt si sit cōmertiū. sed cū grādi difficultate vt i predijs necessarijs cesaris. nō valet legatū nec extimatio etiā dabit.vt isti. de lega.§.sz si talis res:nisi voluntas testatoris appareat velle extimationē dari qñ extimari possunt.ff.de le.i.l.si qs iglinos.Excipit h eūdē qñ qs redemit hoiez liber ab hostib9 qz pōt liberari a pignore qd tacite habeo i eo donec soluerit paiū.vel seruierit p quinquēniū.l.senatus.ff.de lega.i. Itē aduerte ꝙ si cōmertiū rei legate sit i cōi. sz nō heredi sic dānatū ad dādū.tñ valebit legatū z ꝓstabit talis dānatus Si vero cōmertiū non sit ei cui ꝓstari debet aut pp eius delictū puta qz hereticus aut pp sectā:puta qz iudeus q nō pōt habere mācipiū christianū:tūc nec res nec extimatio debet. Aut pp cōdictionē status vt qz ē seruus cui militia nō debet. aut pp vitiū corporis qz est claudus z legat stipēdiū cursoris z sic si sciebat testator dabit extimatio alias non vt nō glo.l.z si res.de le.i.Itē ea q sunt ꝯiūcta edibus ne vrbs deformet nō sunt i cōmertiū.ff.de le.i.l.cetera. Itē nec res sacre.2° dr legatū caducū i casu caduco triplr aut qz legatarius ꝓmorit qz testator aut efficit seruus pene.Aut qz testamētū i plebe ioffitiosū dr.ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.aut etiā pp graues inimicitias exortas iter legātē: z legatariū.si tñ reddeāt ad amicitiā reitegrat legatū sz pp leues inimicitias nō efficit caducū vt.ff.d adi.le.l.3.i fi.z.ff.de his q vt idig.l.si inimicitie.3°.dr ꝓprie caducū qd post mortez testatoris deficit qcūqz rōe.vt si legatarius spernat. vel cōdictio sub qua legatū est legatū deficiat.C.de cadu.tol.l.vnica.

55 ¶ Ite factū legatū sub cōdictiōe puta si fecerit pontē in tali loco.reddat caducū si ille cui iponit pri9 fecerat.R.ꝙ sic p.l.cōdictionū.ff.de cōdi. z demō. sz videt cōtra sm Bar.i.d.l.cōdictionum ꝙ quo ad actionē ꝯsequēdā nō sufficit aliqd fieri facto. qz nō videt obtēperare qui facto facit vt i.d.l.i fi. sz quo ad penā vitandā nō refert qualitercūqz fiat.l.ea q/dē.C.si maio.fa.fue.alie.z sic pz ꝙ nō debet legatū pdictū z ꝙ si fieret excoi° ꝯ nō iplētes legata talis nō ligaret.silr nec aliā penaz icurreret si eēt apposita.facit qd nō Ludo.de ro.z Bar.i.l.cū seru9.ff.de verb.obli.z.l.forma.§.si cum ego.ff.de censi. Quō se habeat qñ qs ingredit religionē vel sit clericus i substitutiōe.v.heres.§.9.z se.

1 Legatū.2°.ad pias cās. est oē qd relinquit ꝓ aia vt sentit glo.z clarius Bar. i.l.si quis titio.ff.de le.2.Itē qñ relinquit aliqd miserabilibus psonis vt pupillis.viduis.peregrinis pauperibus:z hmōi auxilio ꝓprio destitutis. sm .d.Pe.de peru.i trac.de canonica portiōe epi li.87.di.c.ꝓ.lx.n.psone i iudicio z extra quadā ꝓrogatiua letant.C.qñ ipera.iter.pu.z vi.p totū.Et hoc videt vez de pupillis z viduis miseris paupibus nō diuitibus.c.ex tenore.de fo.cpe.c.significātibus. de offi.dele.Itē qñ reliquit ecclesie vel alijs pijs locis.c.si.d testa.Et pia loca sunt hospitalia.monasteria. z qlz loca alia i qbus senes.languidi.pauperes.alūtur:z alia charitatis opera exercētur.d.l.si qs ad declinādā:z.c.de xenochijs.de reli.do. Itē sm aliquos qd relinquit ad custodiā ciuitat vel alioz locoz cōiuz seu publicoz ar.c.i°.de imu.ec.Itē qñ relinquit ad refectionē pontiū z viaz vt dicit glo.i.l.i.§. ad municipiū.ff.ad.l.fal.silr muroz:z fossatoz:z situum: z hoc si necessitas imineat alias nō ar.l.ad instructiōes.C.de sa.san.ec.de imu.ec.c.2. z.c.nō minus. Itē qñ legat i ornamētis ecclesie.pro luminibus.ꝓ fabrica ecclesie vel libris.aut alijs ad diuinū cultuz pertinētibus siue sit ad tēporalē vel perpetuū cultū .c.si.de testa.Itē qñ relinquit pro redimēdis captiuis.l.nulli.C.de epi.z cle.Itē qñ relinquit ꝓ puellis maritādis h Bar.i.l.i.ff.solu.ma.ar.c.si.de sergu. vbi dicūt doc.ꝙ dos est pia cā z ideo relictum pro dote ē ad pias causas.Itē qñ relinquit pro alimētis itellige egentiū.12.q.2.auz.Itē generalr qd relinquit deo.pro anima itelligit relinqui.d.§.ad municipiū. Et ideo cōclude ꝙ proprie dr relictum ad pias causas:quādo reliquit pro deo vel honore dei. vel sanctoz.vel pro salute aie:siue illud relinquatur ecclesie.siue pauperibus:siue locis publicis.q: pium est qd fit ꝓpter cultū diuinū secus si fieret pro honore mundi vel pro perpetua fama. q: non dr pium. verūtamen i dubio presumet quicquid relictum est omnibus supra fuisse relictum pro deo z pro salute anime:z sic legatuz ad piam causam.

¶ Sed querit quādo relinquit pro male ablatis incertis vtrū dicat ad pias causas.R.Jo.an.i addi.ad Spe.ti.de istru.edic.ꝙ sic:si relinquat pauperibus vel ecclesijs z similibus alias non. vnde dicit ꝙ potius ꝯsiderat cui legat qz quare legat.l.illud.C.de

sa.san.ec.vbi dicit glo.q quādo legat diuiti p aia nō est ad pias causas.secus si nō diuiti .d.l.si quis tutor.qd verū ē quo ad presumptionē.secus quo ad veritatē q̄ principaliter respicit intentionē.

2 ¶ Quid si qs legat centū nō expressa cā ppter quaz legat nec psonā cui legat. R. fm Jo.an.vbi.s.q il lud est legatū ad pias causas:vt nō Albe.i.l.ad in structionē.C.de sa.san.ec.ꝛ legatū icertum etiā reli ctū ad piū vel publicū vsum.vt viaꝝ:ꝛ pontiū refe ctio valet:vt.ff.de le.2.l.quidā i testamēto.

3 ¶ Utr̄ relictū ꝯsanguineo paupi sit ad piā causaz. R.in.l.i.C.de sa.san.ec.q non nisi dicat p aia ꝛ p deo hoc facere:facit p hoc qd nō Bar.i.d.l.i.

4 ¶ Utr̄ legata ad pias causas gaudeant priuilegio eodē cū relicto ecclesie.R.Pa.i.c.relatū.el.ꝑ. de te sta.q sic:qꝛ ecclesia priuilegiat ppter animā cōtē platiōe dei.facit qd nō.Jo.an.i.c.i.de inite.re.li.6. vbi voluit q sicut ecclesia potest petere restitutionē in integrū.ita ꝛ alia pia loca.

¶ Utr̄ de legatis ad pias causas possit detrahi fal cidia.vel trebelianica.R.fm Pa.i.c.Raynaldus. de testa.cōiter tenet q nō quo ad falcidiā. sed quo ad trebellianicam Bar.i.l.marcellus.ff.ad trebel. Bal.in.l.ad qd pauperibus.C.de epi.ꝛ de. ꝛ multi alij tenēt q nec etiā detrahat.sed Jo.an.tenet con trariū in glo.sua:ꝛ etiā multi alij vt nō Albe. in.l. si quis ad decimādā.C.de epi.ꝛ de.ꝛ lz prima opi nio sit magis pia tamen.2ª nō est ꝯtēnēda.

¶ Utr̄ legata facta ad pias causas sine istitutione heredis valeant.R.fm Pa.in.c.indicante.ꝺ testa. q si noluit mori itestatus nō valent. Insti. de le.ꝑ. ante heredis.sed vbi quis elegit mori ab itestato sic valēt nedū legata ad pias causas. sz quecūq3 alia legata:ꝛ i dubio videt voluisse mori intestatus qui facit talia legata.qd probat tex.d.c.idicāte:ꝛ facit quod nō in.l.3.ff.de iur.codicil.

7 ¶ Utr̄ ex defectu testamēti vicietur legata ad pias causas.R.fm Pa.i.d.c.indicāte.q nō fm vnā opi nionē vt nō i.l.i.C.de sa.san.ec.ꝛ i.l.eam quā.C.de fideicomis.facit p hoc qd nō Bar. i.d.l.i.ꝛ Bal. in.l.institutio.ff.de here.insti.qui tenēt q cū quis re linquit sua respectu pie dispositionis titij qui valet lz nō valeat testamentū qn heres ponit in voluntate alterius.de quo.ꝟ.testamētū.ꝑ.14.rō diuersitatis ē qꝛ talis cuius arbitrio comittit .habet regulā iuris diuini humani ꝛ gentiū limitātē eius volūtatem q̄ ē vt p oibus deo ꝛ religioni debeant ꝛ ad redimē da peccata.13.q.2.aie.de pe.di.7.medicina:ꝛ ideo aliud nō pōt facere.sz i ꝓbanis nulla ē regula li mitans:ꝛ iō posset aliud vele q̄z testator ꝛ ppterea cū volūtas testatoris sit incerta iō est captatoria.i. adulatoria seu deceptoria fz glo.i.c.cū tibi.ꝺ testa. Aduerte hic fm Bar.i sua minorica q ant. testa tor voluit vt testamētū valeat iure directo testamē ti:ꝛ nō alr:ꝛ sic si testamētū est nullū qꝛ istituit he redē icapacē.heres ad quē veniūt bona nō tenetur in ꝯscia. Aut voluit q si nō iure testamenti saltem valeret iure codicilloꝝ ꝛ oi alio mō quo posset. tunc ille ad quē bona puenerunt tenet i ꝯscia iplere lega ta defuncti:ꝛ sic ē ꝑsumēdū nisi qn testator ꝓuidit sibi.puta aliū substituēdo.vel qn ordinauit qd fieri dū:si qd ordinauerat nō habuit effectū.facit.l.cum proponas.C.de here.isti. Idē dic fz Bar. i.l.in te stamēto.ff.de fideicomis.liber.ꝛ Pa.i.c.i.de succe. ab itesta.q lz voluntas defuncti nō fuerit perfecta rōe publicatiōis fuit tn̄ perfecta rōe voluntatis.vt puta qꝛ testamētū manu sua ꝯscripsit volēs postea redigi i publicā formā.sz morte vel furore pueritus nō potuit q nihilominus heres tenet. Idē dic si in cepit facere testamentū nec potuit cōplere q legata facta valēt qꝛ nō pōt negari quin sit perfectus ꝯsen sus rōe volūtatis.lz nō rōe operis. Idē Bar. i.l.cū qs.C.de iur.ꝛ facti igno.tenet q si testamētū ē nul lū qꝛ defficit volūtas defuncti vel qn̄ est nullū ex pre teritiōe heredis ignorando q eū habeat sic legata nō debent qd limitat nisi sint talia q si etiā sciuis set se habere filiū fecisset ar.17.q.4.c.si. sz quādo te stamētū est irritū ex ꝑteritiōe vel heredatione nois. debēt legata oia vt i aut.ex causa.C.de liber.ꝑteri. Similiter qn ē nullū qꝛ nō sunt testes sufficiētes vel defficit aliqua solēnitas iuris ciuilis tūc quādo con stat heredi de voluntate defuncti. vel p duos testes pōt probari obligat nāliter iure gentiū ad iplēdaz voluntatē defuncti .ꝟ.testamentū.ꝑ.5.

8 ¶ Quid si heres renūtiauit hereditati vel non vult addire.R.fm Pa.i.c.relatū.el ꝑ.de testa. q nihi lominus legata ad pias causas valebunt. quia nō subiciūtur talibus solēnitatibus.

9 ¶ Utr̄ legatū ecclesie edificande seu monasterio de beat solui cū fructibus itermedijs tēporis.R.fz Pa. in.c.nos quidē. de testa. q sic.vt ꝯsuluerūt Bar.ꝛ Fran.de Alber.qꝛ tex.ꝑfati.c.nos.dicit q relicta ec clesie ꝯstruēde debēt solui sine diminutiōe facit pul cer tex.i.l.si ita relictū.ꝑ.pegasius .ff. de le.2.vbi dr q si relinquit prediū incertū puta post decē annos vel cū legatarius erit pubes debet prediū cū fructi bus itermedijs tēporis si dies fuerit apposita fauore legatarij.sic i casu nostro dies apponit fauore eccle sie vel monasterij qꝛ si fuisset cōstructa tēpore testa mēti legasset simpliciter ꝛ nō in diem.

1 ¶ Utrum legatum ad certum vsum possit ad aliuz conuerti.R. Pe.de peru.vbi supra.aut ipe vsus po test impleri de iure ꝛ de facto:puta quia legauit quis vt monasteriū construatur in tali dyocesi eps est contentus ꝛ sic licet de iure de conse. di.i.nemo: ꝛ nullū est impedimentū in facto qꝛ adest pecunia ꝛ cetera necessaria nec ē q aduersit ꝛ sic pōt fieri ꝺ facto ꝛ tūc nō pōt ꝯuerti i aliū vsum:ꝛ iste ē casus. d.c.nos.ꝺ testa.ꝛ.ff. de admi.re.ad ciui.ptī.l.i.ꝛ ꝺ hº ē casus i.l.nulli.C.de epi.ꝛ de.imo si p legatariū

nō iplet tale legatū reddit ad heredē:⁊ p hoc ē ca/sus i.c.cum dilecti.de dona.facit qd nō i.c.vep. de pdi.appo. ⁊ hoc vez nisi i legatis ad pias causas. vel nisi iterueniat dispēsatio pape vel alterius vt in fra.§.seq̄nti. Aut ille visus pōt ipediri. sz nō de fa/cto puta pp̄ter guerras vel q: pecunia est modica vel nō ē locus vbi legat ⁊ hmōi. ⁊ ē casus i.l.lega/tū.ff.de admi.re.ad ciui.ptī.⁊ i.d.c.nos quidē.ibi. iplen nō pōt.qd verbū etiā itelligit de ipotētia fa/cti.de rescrip.c.significatus:⁊ tūc pōt fieri cōmuta/tio auctoritate supioris etiā si i testamēto sit clausu la q nō possit zuerti ad aliū visuz. rō q: voluntas testatoz debet iterptari fz ius cōe vt res magis va leat q̄z pereat.c.abbate.de verb.sig. ⁊ io cū de iure cōi possit i aliū visum zuerti nō obstabit talis clau/sula:⁊ ex his dicto Gul.i spe.ti.ð edic.istru.i.§.nūc aliqua:q si mihi legat vt vadā vltra mare ⁊ nul/lus audet ire q zseq̄t legatū dūmō vadā ad locū fitez sic si testator legat p labore itineris vel pnie si bi iniūcte q vadā Romā ⁊ pp ipedimētū non pos/sum ire q zsequor legatū dūmō ad locū sitem.d.l. legataz.excipit q legat p succursu terre sancte q: si nūc non possum expectabit tēpus ⁊ seruabit lega/tū.c.magne de voto:Ludo.de ro.i no.dicit q lega tū factū p calice vel repatiōe ecclesie.si ecclesia non hz opus de hoc poterit p epm solum fieri zuersio in aliū visum piū. Aut visus pōt ipleri de facto ⁊ nō ð iure ⁊ tūc aut hoc ē q: nō ē ad aliquē finē honestuz puta legat qs cētum ad faciēdum ludū teatralē in ecclesia q ē illicitus de iure.c.cū decorē.de vi.ho.cle. ⁊ sic legatū inutile ē:⁊ nō fiet zuersio ar. eoz q̄ nō i glo.i.l.i.ff.de pdi.isti.vel nō pōt fieri de iure non q: nō sit ad finē honestū.sz q: ius phibet ⁊ sic fiet cō/uersio i aliū visum honestū vt ē casus i.l.legatū ciui tati.ff.de vsuf.le.⁊ sic itellige.d.c.nos qdē.i.ð.non pōt ipleri.s.de iure.ex̄ testator legat q pdicatores minores se zferāt ad habitādū i suis domibus ⁊ ce lebrēt ibi diuina p salute aie.de iure hoc nō pōt fie ri.c.vnico.de exce.pla.li.6.cle.cupiētes.de pe.tamē visus ē honestus sicut legat vt fiat eccla i tali loco nō pōt fieri pp priuilegiū qd hūt pdicatores ⁊ mino/res:⁊ hmōi.⁊ iō fiet i loco cōgruo ⁊ honesto.

xj ¶ Cuius auctoritate fiet talis cōmutatio.ff.d.Pe. vbi.ō.q si nō est cā puta q: pōt de iure ⁊ de facto adipleri tūc solus papa pōt.d.l.legatū:⁊ de.q: con tingit.de reli.do. Si vero sub ē cā legitima pōt dyo cesanus etiā qñ posset iplere de iure:⁊ de facto: nisi testator puidisset qd sit fiēdū de legato visu nō iple to.q: si puidisset non posset fieri cōmutatio vt nō Bar.in.l.liberto.§.lucius.⁊ ibi tex.ff. de an.le.⁊ q epus ex cā legitima possit cōmutare i aliū piū visum facit qd nō.d.Ant.i.c.vep.de pdi.appo.vbi vult q nō obstāte testatoris phibitiōe ne alienet.nihilomi nus tū pōt i magis piū. Facit qd dr .ð.donatio.§. .§.ri.Idē tenēt doc.i.l.i.ff.de zsti.pain.vbi volūt q iusta subsistēte necessitate possunt relicta p testatorē i aliū visum zuerti.vt nō p Bar.p illū tex.in.l.i.ff. de ope.publi. ⁊ i.d.l.legatā ex qbus cōcludc q vo/luntas ⁊ legata testatoz circa pias cās pūt etiā si/ne causa per papā mutari i aliū visum piū ⁊ p epm cā rōnabili subsistente q̄uis aliqui teneant ztra de epo i.d.de.q: cōtingit:qui possunt limitari quando sine causa:⁊c. Uide.ð.dispensatio.§.12.

¶ Ut̄ in tali cōmutatiōe requirat zsensus heredis 12 grauati. ff.fz Pe.vbi.ō.q si nō pōt ipleri de iure vel de facto reqrit zsensus grauati heredis ⁊ eccle cui sit legatū:⁊ ita loquit.l.legatū.ff. de vsufruc.le. ⁊ sic dic qñcūq ex cā legitima dz fieri cōmutatio.

¶ Quid si dubitet an sit cā legitima vel ecclia cui 13 legat vel heres nō zsentiāt i zmutatiōe.ff.Pe.vbi supra q solus eps poterit .C. de nup.l.i. ⁊ si ecclia cui legat zsentiat ⁊ heres ztdicat nōminus eps fa/uebit ecclie legatarie fauore volūtatis defuncti ad iplendo ⁊ nō heredi ⁊ iste ē casus i.d.l.legatū:fallit hoc i legato p monasterio fiēdo qd sine zsensu he/redis nō pōt mutari nisi fuerit negligēs q: tūc etiā sine ei⁹ zsensu pōt eps elapso termino.d.c.nos qdē.

¶ Qui pōt suū officiū ipēder vt legata suū zsequāt 14 effectū.ff.fm Pa.in.d.c.nos.q ēt iudex secularis. etiā i legatis ad pias cās.ē tex.i aut.de ecclia ti.§. si qs edificationē sicut tā secularis q̄z ecclasticus po test cōpellere vt legata soluant q̄ fiunt nō certe pso/ne vel si certe tū talis ē q nō pōt i iudicio petere vt sunt fratres minores:secus cēt si nō. ad pias cās fit legatū ⁊ ad certā personā factum.tūc q: oportet q solū ad instantiā partis cōpellat.

¶ Ut̄ eps in legatis ad pias cās possit se itromit 15 tere.ff.fm Pa.in.c.si heredes.ð testa.q si testator puidit sibi de executore nō pōt.nisi i defectū: vt su/pra.ð.executor.§.8.⁊ i.c.tua nos.de testa. ⁊ i aut. de ecclia ti.§.si quis.p redēptiōe. Si vero testator nō puidit sibi ð executore.tūc i legatis p redēptiōe captiuoz:⁊ p almonis paupez puidebit eps.vt in d.§.si qs p redēptione:⁊.l.nulli.C. de eps ⁊ cle. In aliis aūt heres.vt i.d.c.si heredes:⁊.c.tua.⁊.c.nos. de testa.nisi i negligētiā.vt dictū ē.ð.executor.§.i.

¶ Ut̄ legatū factū p zstruēdo hospitali paupez in 16 quo poneret rector ad arbitrium certi plati possint heredes mutare i edificationē mōsterii religiosoz. ff.Lappus.Abbas i de.q: zingit. de relig. do.vt refert.d.Ant.i.d.c.nos qdē:q Jo.an. cū qbusdam iuristis zsuluit q sic cū licētia epi. etiā ztdicēte illo plato.q: q mihi⁹ nō aliud.sz idē facit.c.puenit.el.2. de iur.iur. sz plus ē ecclesiā religiosoz facere q̄z ho/spitale.facit.c.scripture.ð voto.⁊ regula plus semp de reg.iu.l.6.ergo:⁊c. Sed ō vi.13.q.2.vltima vo/luntas.de cele.mis.cū marthe. cū similibus.vbi pz q voluntas defuncti p lege dz seruari.ergo forma mā dati diligētissima accuratiōe dz seruari. nec eo ca/su plus ztinet i se qd ē minus vel e ztro de pben. cū

de beneficio li.6.ad hoc.ʀ͂.d.Ant.ꝙ ista sunt vera
in mã odiosa vel ãbitiosa:⁊ sic restringibili.de pbẽ.
cõsuis li.6.Sed opinio Jn.and.loquiꝛ i mã fauora
bili:⁊ maxime aie defuncti i q̃ fit plena iterp̃tatio.c.
cũ dilecti.ꝺ dona.vñ verisilr p̃sumiꝛ ꝙ defunct⁹ nõ
ꝯdixisset ẽmõllrãdo sibi vsuʒ vtilioꝛẽ.facit ad hoc
qꝺ nõ Bar.in.l.finali.ff.de ope.publi. Multa ha/
bes facientia ad hoc.c.infra ver.heres:⁊ ver.execu/
toꝛ:⁊ ver.testamentum.

1 Legatus est is cui certa patria.seu prouintia
regẽda cõmittiꝛ.extra co.c.i.⁊.c.nouit. ⁊.c.
legatos.li.6.⁊ ẽ ordinarius i ꝓuintia sibi de
creta.nec crediꝛ alicui asserẽti se legatũ. nisi hoc in
scripꝭ ꝓbauerit:⁊ ꝺ mãdato ãp̃lico fidẽ fecerit.63.
di.lectis.facit qꝺ notat glo.in.c.sicut nobis. de sen.
exco.ꝙ nõ crediꝛ cardinali asserẽti aliqd i p̃iuditiũ
alterius:⁊ dicit ibi Pa.ꝙ si cardinalis dicat papã
sibi aliqd comisisse oraculo viue vocis tẽdens i p̃iu
diciũ alterius non crediꝛ sibi nisi aliter probauerit.
Et si vult ꝓbare se pdidisse lr̃as sue legatiõis nõ au
ditur.c.cũ in iure.de offi.deleg.de quo.s̃.ꝟ.delega/
tus.§.8.Alias tñ si ẽ honestus ⁊ notus.põt ⁊ dʒ ei
credere.97.di.nobilissimus. Sed lʒ legatus sit reci/
piẽdus ⁊ ei credi debeat si ẽ notus.non tñ sine lr̃is.
ſm Tan. ⁊ Archi. vt sic audeat aliquid iudicare.
Uide ver.delegare.§.8.

1 ¶ Quot sunt sp̃ẽs legatoꝝ.ʀ͂.ꝙ due. qꝛ quidã sunt
ꝓprie legati.s.nũcij:⁊ nõ iudices ⁊ sunt illi q se/
pe mittũtur a papa pro ãbasiata vel aliqꝺ ministe
riũ exercendũ.de qbus.d.i.ius gentiũ:⁊.d.c. nobilis
simus:⁊ quasi p totũ:⁊ istos q ipedit dʒ tradi ho/
stibus vt sit seruus.j.§.4.Quidam vero sunt legati
iudices quos papa facit ordinarios i certa ꝓuitia:
⁊ de istis loquiꝛ diffinitio p̃missa:⁊ ti.ꝺ officio leg.
⁊ isti sunt i triplici dr̃a.p̃mi sunt legati nati.qꝛ na
tus i sua dignitate efficiꝛ legatus pape vt archiep̃s
cãtuariẽsis.c.i.de offõ. leg. ⁊ isti dicũtur legati rõne
dignitatis.Secũdi sunt legati de latere vt sunt illi q
mittũtur de curia pape etiã si non sunt cardinales.
ſm glo.i.c.pen.de offõ.leg.Sed Pa.i.c.i.co.ti.tʒ ⁊
hñ ꝙ solũ cardinales dicũtur legati de latere maxi
me hodie. Tertij sunt legati q nec sunt de latere qꝛ
nõ cardinales.nec sunt nati.qꝛ nõ in tali dignitate:
⁊ sunt illi qbus papa legatiõis officiũ cõmittit i ali
qua ꝓuintia vel sua vel aliena.vt i.c.volentes. co.
ti.⁊ tales dicũtur legati rõne persone. non ratione
dignitatis.vt p̃mi.

2 ¶ Quid possint dici legati. ꝑ legati nati vel rõne
persone nõ hñt iurisdictionẽ ꝯ exẽptos.d.c.i.⁊.c.i.
de verb.sig.li.6.vide.s̃.ꝟ. exẽptus i principio.2°.le/
gati nati nõ p̃nt absoluere ꝓ iniectiõe manuũ vio/
lenta i ecclesiasticũ.nec i ꝓuintia.nec extra.nec sub/
ditũ.nec extraneũ. Nõ ſm Pa.i.c.pen.de offõ lega
ti.qꝛ clerici pderẽt p̃uilegiũ.c.si qs suadẽte. cũ nul
lus haberet ire ad papã ꝓ absolutiõe. eo ꝙ digni/
tas est perpetua.itellige ſm Pa.ibidẽ. de iniectiõe
a qua ep̃i nõ p̃nt absoluere.qꝛ ab illa a qua p̃nt ep̃i
absoluere multo fortius ipi.cũ sint ipi ordinarij. Le
gati vero rõne p̃sone p̃nt absoluere subditos existẽ/
tes in ꝓuintia.silr extraneos i sua ꝓuintia deliquẽ
tes.⁊ existẽtes. suos vero subditos extra ꝓuintiam
suã nõ p̃nt absoluere.ſm quosdã. Sed ſm Jo.mo.
⁊ Jo.an.quos sequiꝛ Ge.i.c.i.co.ti.li.6.p̃nt.Quidã
glosant ꝙ põt de licẽtia iudicis illius loci qꝺ posset
eẽ veꝝ qñ requireret publicã ⁊ cõtentiosam iurisdi/
ctionẽ.Suos ẽt subditos ⁊ i sua ꝓuintia q extra ꝓ
uintiã iniecerũt nõ p̃nt ſ Hosti.sʒ meli⁹ tenẽt alij q
dicũt ꝙ sic.Extraneos ꝟo aliũde veniẽtes tales le/
gati.nõ p̃nt absolueꝛ.Legati ꝟo ꝺ lateꝛ p̃nt quos/
cũqʒ tã i ꝓuintia q̃ʒ extra ſm cõiter doctores i.d.c.
pen.⁊ ẽt i enormi etiã si vel occidit ſm Jo. an. hoc
sequiꝛ Archi. in.c.i.de offi.leg.li.6. ⁊ cõiter doc.in
c.ad eminentiã.de sen.exco.fallit i duobus casibus.
ꝑ qñ sunt i p̃sentia pape.2°.qñ sunt reuocati ante re
gressum.ſʒ Pa.i.c.pen.de offi.leg. ⁊ qd p̃nt isti.vi
de i.c.legatos.co.ti.li.6.⁊ q̃ nõ p̃nt habes in glo.c.
ꝙ trãslationes.ꝺ offõ.legati:⁊ i multis.c.li.6.co.ti.
q̃ dimitto.cũ hodie illi q hñtur i vsu multa possint
ex spãli cõmissione q̃ ex suis litteris attẽdenda sunt.
de iure tñ nõ fit extẽsio ad alias excõicationes pa/
pales qꝛ i illis prohibitis nõ fit extensio.

¶ Utrũ legatus possit.ꝓcessum delegati impedire. 3
aut eius sn̄iaʒ irritare.ʀ͂.ꝙ non.c.studuisti.de off.
leg.nec silr põt absoluere excõicatos a papa vel ei⁹
delegato.d.c.studuisti.põt tñ absoluere excõicatũ a
se i sua ꝓuintia extra ꝓuintiã existens ſm. Jnno.si
nõ sit reuocatus i foro p̃niali.sʒ i foro cõtẽtioso nõ.
nisi reuertaꝛ i ꝓuintiã.itellige nisi egressus esset cũ
animo nõ redeundi.qꝛ sic expirat legatio.

¶ Quid de ipediẽtibus legatos vel nũtios ap̃licos 4
ne exerceãt eoꝝ officia.ʀ͂.ꝙ excõicati sunt ipsofacto
⁊ terre ⁊ regna.vel loca p̃dictoꝝ sunt iterdicta taʒ
diu q̃ʒ diu i ꝯtumatia p̃stiterũt eoꝝ dñi.c.sup gẽtes
de off.le.li.6.⁊ q ipedit legatos quoꝝcũqʒ.ẽt hostiũ
debet tradi hostibus vt sit suus.l.vltima.ff.ꝺ lega.
⁊ hʒ canonice sunt excõicandi vltra quod dictũ est.
94.d.si quis:⁊ glo.in.c.ius gentiũ.di.i.

¶ Legatus q̃ʒtũcũqʒ plenã legationẽ obtineat siue 5
habeat p̃textu ecclesie siue nõ ex hoc nõ hʒ p̃tãtem
ꝯferẽdi beneficia nisi ei spãlr sit ꝯcessum.vel nisi sit
cardinalis.extra co. offitij li.6. ꝙ si ecclesia hʒ pa/
tronũ laicũ nõ põt ꝯferri p legatũ.nisi ei quẽ patro
nus p̃sentaret.eodẽ mõ si hʒ patronũ clericũ.cui pa
tronatus cõpetit rõne sui p̃imonij.c.cũ dilectus.de
iur.patro.secus si clericus sit patronus rõe ecclesie.
vel ẽt si sit collegiũ.qꝛ tunc eo.irreq̃sito põt legatus
ꝯferre.qꝛ põt qꝺ maius ẽ.s.ip̃as ecclias ꝯferre non
req̃sito ep̃o.facit extra.d.off.leg.dilectus:⁊ ibi glo.
nõ. Et oẽs reseruatiões quoꝝcũqʒ bñficioꝝ facte aq°/
cũqʒ legato auctoritate legatiõis.vel ab executori/

bus deputatis per ipm ⁊ oia decreta siue denūtia/tionis ⁊ processus carēt viribus finita legatione. qn etiā si durāte legatiōe legatus i aliqua ecclesia facit aliquā reseruationē: nō pōt illa pendēte facere aliā in illa ecclesia: sicut et postq̄ reseruauit vnū bñficiū ptinēs ad collationē cuiuscūq ipa reseruatiōe pen/dente nō pōt aliud reseruare qđ ad eūdē pertinet. c. psenti. eo. ti. li. 6. Nec pōt facere aliquā reseruationē de ecclesijs ⁊ dignitatibus cap vbi illi q pficiūt hūt p electionē assumi. Nec pnt alicui cōcedere i gñral i vel spāli vt recepta resignatiōe illo q hñt bñficia possint illa alteri pferre. alr non valet ibidē. Potest legatus de latere cōfirmare electiōes epo ⁊ archi/epo ⁊ et exēpto de iure cōi. c. si abbatē. de electio ne. li. 6. secus de alijs legatis. pōt etiā dare licētiam abbati q imediate ē sub papa vt trāseat ad epatū ⁊ ab vna abbatia ad aliā ⁊ cognoscit de exēptis. secus tñ est ex priuilegiis. possunt igit aliqñ bñficia pferri a tribus. s. papa. legato ordinario ⁊ primus pualet qđ si nō pstet q prius ōderit stabit ille qui a superiori. Nullus legatus etiā de latere. siue cardina/lis pōt se ipedire de his q̄ spālr reseruant pape nisi ei pcedat i iure vel habeat ex mādato vel psuetudi ne. de offi. leg. c. nisi.

6 ¶ Cōstitutiōes legato durāt: ⁊ sunt perpetue. secus si causas delegāt. q egressus illis de puintia nō du rat iurisdictio nisi ante delegato discessū citatio pcesserit eo. ti. c. nemini. Et q̄uis i spectātibus ad iu risdictionem solus possit facere statuta. c. si. eo. dū mō illa statuta nō sint p canōes generales. p quos nō pōt sic nec epo bm Jo. an. i. c. si. de officio archi/epi: si tñ legatus velet statuere i pcernētib⁹. seu alio pudiciū tunc debet illo psensū. seu psentiā. vt no. Inno. i. d. c. si. quō se hñt ad idulgētias: ⁊ quō eorū idulgētie sunt ppetue. vide. s̄. ꝟ. idulgētia. §. 8.

7 ¶ Quot modis finit legatio. R. bm Jo. an. quatuor modis. p si datus fuit legatus ad tēpus. finito tēpo re finita ē legatio. c. de causis. de off. deleg. Secūdo qñ ē reuocat⁹. ff. de iud. l. iudiciū. Tertio qñ egressus est legationē aio nō redeūdi. extra eo. nouit. Quar/to p mortē ipius legati. nō tñ morte constituentis. extra eo. legatos. l. 6.

1 Egitimus filius bm Ray. est qui de legitimo matrimonio natus est. vel de eo quod legiti mū reputabat. vnde si vir ⁊ mulier ptraxe/runt in faciē ecclesie fide bona. credentes se legitime copulatos cū tñ nō eēnt. vel si alter eo tñ hoc ere debat. puta quia contraxit cum eo quem nesciebat habere vxorem. talis reputatur legitimus: ⁊ vtriq parenti succedit. extra eo. tenore: secus si clandestine cōtraxissent: q videtur fuisse ignorātia affectata: ⁊ multo magis si cōtraxerunt publice, scientes ambo impedimentū. extra. de clan. despō. cū inhibitio. de quibus vide supra filius in prin. §. 3. ⁊ 4.

¶ Quot modis quis legitimat. R. tripliciter. p per sequens matrimoniū. de quo supra. ꝟ. filius. §. 3. 4. ⁊. 5. Secundo legitimat per spālem indulgentiam pape: ⁊ quādo simpliciter legitimat bm Hosti. est factus legitimus quo ad dignitates: ⁊ alia. Si aūt legitimetur per epm valebit quo ad hoc vt mino/res ordines suscipere possit: ⁊ bñficiū sine cura vbi/cūq: ⁊ ad successiones bono: ⁊ actus legitimos se culares in terris tēporaliter ecclesie subiectis: ⁊ etiā in alijs terris quātum ad ea per que nō fieret alteri pudiciū: ⁊ multo magis valet ad hoc si sit legiti/matus a papa: sed in his per que fit alteri pudiciū puta q succedebat ab in testato non valet legitima tio nec per papā nec per epm in terris que eis tem/poralr nō sub sunt bm Inno. ⁊ Ber. extra. eo. per ve/nerabilem. nisi forte propter magnā causā bm Pa. in. d. c. per venerabilē. qui sint filij legiti. Tertio le/gitimat quis per leges seculares multis modis qui reduci possunt ad tres. Primo si pater naturalis of ferat filiū curie imperatoris efficiaturq curialis vt in aut. qui mo. nā effi. sui. §. si quis igit. Idem si of/ferat eū curie ciuitatis. de qua. l. de quo vico fit om/nis. vt Inst. de nup. §. vltimo. Secūdo si pater de/cedens in testamento filiū naturalē nominet legiti/mū heredē ipe postea offerat testamentū principi. vel si pater in istrumēto per publicā manū vel pro priā scripturā cū subscriptione triū testiū eum filiū nominet nec adiecit naturalem vt in aut. vt liceat. ma. ⁊ auia. §. ad hoc. Tertio mō si nullo filio exi/stente ipe naturalis filius se ipm offert curie. vt i. aut. qui mo. natura effi. le. §. i. hec legitimatio per leges facta valet ad secularia ⁊ temporalia quo ad suc/cessionem: ⁊ dignitates in terris tantū subiectis po/testati legitimātis: ⁊ in alijs vbi non fit alteri pre/iudicium. ad ordinem tamen vel dignitates ecclesie non se extendit bm Inno. ⁊ Ber. Spurij vero non possunt legitimari quantū est per leges. sed impera tor vel alius auctoritate eius aliquādo de gratia le gitimant similiter papa.

¶ Quis possit legitimare. R. bm Panor. in. c. per venerabilem. qui. fi. sint le. accipiēdo sub epilogo q aut queritur de legitimatione fienda per papā aut imperatorem. seu habentem potestatem ab eo. pri/mo casu si vult legitimare in patrimonio ecclesie li bere potest vt in. d. c. per venerabilem. si vero in ter/ris alienis. aut subest maxima causa ardua: puta ex legitimatione filij alicuius principis sequit dila/tatio fidei: ⁊ tunc potest etiam si legitimandus res 2

cognoscat alium dominũ propter talem causam & similem. Aut cessat arduitas cause & si vult legitimare non recognoscentem superiorem. seu filios & potest vt.d.c.per venerabilem. Aut vult legitimare recognoscentem superiorem. seu filios & non potest nisi superior consentiat vt arguit littera.d.c.per venerabilem.in ver.insuper nisi velet legitimare in spiritualibus.vt in.c.i.&.2°.de fi.psẽ.li.6. vel nisi velet incipere a radice matrimonij.vt in.c.tanta.qui fi.sint leg. In imperatore dicendũ q incipiendo a radice matrimonij non potest legitimare de iure quia non potest ipse disponere super matrimonio vt in.c.tuaz de ordi.cog. Aut per rescriptũ vult legitimare & tũc in spiritualibus non potest. In temporalibus vero potest in terris sibi subiectis mediate vel imediate. imo de iure ipse solus potest in toto imperio. vnde reges & alij principes qui recognoscunt imperatorẽ in dominũ de iure non possunt legitimare q: legitimatio & fame restitutio & similia videntur reseruata soli principi. secus essent principes vel ciuitates q non recognoscunt superiorem. Nam isti tantam auctoritatẽ habent quantã habet imperator in imperio suo. In terris vero ecclesie non potest imperator legitimare.

5 ¶ Nũquid legitimatio vel emancipatio possit fieri de filio quo ad certum actum & quo ad alios non. R. Bar.in.l.i.§.in filij.ff.ad trebel.relinquit sub dubio. Sed Ang.in.l.si ab eo.C.de le.hẽ.concludit q sic:& Pau.de castro. dicit se alias cõsuluisse q pater potest legitimare filium spurium cum hac conditione ne succedat:& ita dicit se postmoduz inuenisse. Ray.de for.qui ita cõsuluerat in ciuitate Pisana.quo tñ ad legitimationem vnius actus. Bal. in.l.seruum.C.qui.te.fa.po.tenet q non.quia libertas est indiuisibilis.l.i.§.i.C.de la.li. tol. & ad hoc tex.in lege.quesitum.ff.de adop.& hec opinio videtur verior.sed dictum Pau.sm Bar.cep.in tractatu suo de cautellis potest procedere q per viam dispensationis.fieri possit vt pro certo actu tñ dispensetur.q fiat status mutatio vt no.in.l.si pariter.ff. de li.causa: & ideo cautella est parentibus qui habent filios legitimos & naturales & spurios qui vellet ipsos spurios legitimari facere. sed nollent q succederent cum legitimis pariter nisi certo modo pro vt eis parentibus placuerit. Nam comes palatinus vel alius qui habet potestatem legitimãdi licet non possit legitimare quantũ ad vnum actum tantum. quia legitimatio est reintegratio totius status.d.l. quesitam. &.d.l.si pariter. tamen potest dispensare vt possint succedere certo modo.quia ista non est proprie legitimatio. sed dispensatio: & licet iste comes non possit plus facere q sibi cõmissũ; fit.minus cũ facere potest quia non habet seruare formã sui priuilegij.sicut facere debet iudex delegatus.

¶ Que requiruntur vt valeat legitimatio. R. sm Panor.in.d.c.per venerabilem.q quatuor.primo q exprimat qualitatem legitimationis. Secũdo q exprimat si habet fratres legitimos vel naturales aliter nõ valet. Tertio q pater & filius legitimãdus consentiant. Quarto q si pater mortuus fuerit vocentur agnati & cõsentiant.nisi princeps vellet legitimare ex certa sciẽtia. ipsis non vocatis. Potest & enim princeps ex certa sciẽtia restituere in integruz cum preiuditio alterius.vt no. in.l.fi.C.sententiam passis:& in.l.in cause.ff.de minoribus. Si tamen eũ disposuisset vt legitimarentur post mortem ipsius tunc non esset necessarie vt agnati vocarentur quia tunc & ipsis inuitis possent legitimari adeo q etiaz succederent ipsis agnatis abintestato morientibus. 4

Legitima portio. sciendum q olim fuit licitum cuilibet totam hereditatem suam relinquere alteri. sed falcidius statuit q quarta deberet relinqui legitimis heredibus:& triplex est legitima portio.quaz vna est debita iure nature: & dicitur debitum bonorum subsidium:& hec debetur filijs tantum qui sine causa exheredari non possunt & huic portioni nullum grauamen vel dilatio potest imponi.C.de in offi.testa.l.omnimodo:& duabus.ll.sequentibus:& hec est talis.si sunt quatuor filij: &.f.debent habere tertiã partem. Si sunt quinq; vel vltra debent habere medietatem .C. de in offi. testa.aut nouissima:& intellige tertiam partem vel medietatem eius quod debebat eis ab intestato vt no.glo.in.l.si arrogator de adop. & ibi Bar. pro hoc all.l.papinianus.§.quoniã.aut.ff.de in offi.testa.& intellige detractis debitis si qua essent.

¶ Est secũda portio.s.q.falcidie a falcidio auctore 1 que debetur iure institutionis vt cum aliquis est institutus heres & illa hereditas est exhausta per legata tunc institutus potest detrahere sibi vsq; ad quartam partem hereditatis detrahendo de singulis legatis.s.de quocũq; legato pro rata tantum quantũ eidem esset legatum ad quartam habendaz Insti. eo.primo responso. fallit primo in his que ad pias causas relinquũtur ecclesie.vel pio loco.vt in auten. similiter.C.ad.l.fal.nota tamẽ q si ecclesia vel alius pius locus institueretur heres tunc detraheret falcidiam ð legatis factis alij ecclesie.vel pio loco quia concurrit priuilegiũ cũ priuilegio: & sic cõcurrẽtibus priuilegijs vtendũ iure cõi.facit.l.assiduis.C.q po. in pig.ha.& Dy.in.l.si qs.ad declinãdum.C.de epi.&

de.ꝛ q̄ dictū ē q̄ quartā nō debet ꝺ legatꝭ ad pias causas Bal.i.l.auia.§.tito.ff.de ꝯdi.ꝛ demō. Idē ēt si indirecte relinquaꝛ vt si mihi relinquiꝛ fundus cū pacto vt restituā ecclesie.nā tūc nō deducaꝛ falci dia sicut nō deduceret si directe eēt relictus ecclesie. Itē cessat falcidia qn̄ testator sciēs quātitatē patri/ monij sui expsse illā ꝓhibuit.vel si hr̄s nō fecit inuen tariū tēpore ꝛ modis a iure statutis.vt in aut.s3 cū testator.C.ad.l.fal.vel si heres īfra tēpus legitimū volūtati nō paruerit testatoris.extra de testa. Ray naldus.in fi.ꝛ ibi dicit glo.q̄ tēpus legitimū est tē/ pus anni cōputandū a iussu iudicis infra qd̄ tēpus si nō.paruerit dicit q̄ ēt pdit oia excepto qd̄ sibi de beꝛ ex fideicōmisso. Itē cessat falcidia qn̄ aliqua sūt ita relicta vt nō alienētur.s3 remaneāt apud succes/ sores cui relinquūtur vt i aut.s3 ꝛ i ea.C.eo.

2 ¶ Est.3ª.q̄ dꝛ trebellianica a trebelio auctore sic di/ cta q̄ debeꝛ iure īstitutiōis.vt cū aliqs īstitutus he/ res rogatus vt alij restituat hereditatē nā talis īsti/ tutus pōt retinere.quartā partē de tota hereditate. vt īsti.habeꝛ.§.sed qꝛ. Et hec trahiꝛ de tota heredi tate:ꝛ i hac cōputanꝛ legata ꝛ donatiōes:ꝛ p hoc īfert Pa.i.c.Raynutius.de testa. q̄.4ª.q̄ debeꝛ iu/ re īstitutiōis.s.cū hereditas est exhausta legatis.est magis priuilegiata.q̄3.4ª.trebellianica:ꝛ.4ª.trebel/ lianica ē magis priuilegiata q̄3 legitima q̄ debetur filio. Nā in.4ª.q̄ debeꝛ iure īstitutiōis nō cōputātur nisi ea q̄ obueniūt heredi iure īstitutiōis. nō aūt le/ gata vel alio titulo ꝓueniētia.s3 in.4ª.trebellianica cōputātur nō solū ea q̄ ꝓueniunt heredi iure īstitu/ tionis.s3 ēt oia q̄ ꝓueniūt ex testamēto.puta iure le gati vel donatiōis.alia vero venientia extra testa/ mentū nō cōputantur. In ligitima vero debita iure nature cōputātur nō solū ea q̄ ꝓueniūt ex testamē to quocūq3 titulo.s3 ēt vnicūq3 sit profecta.s.a ꝺfun cto.secus si aliqd capereꝛ extra pr̄imoniū defuncti. qꝛ illud i quartā nō ꝯputaꝛ.vt.l.famus.§.repletio nē.C.de ioffi.te.ꝛ hoc etiā vult Bar.i.l.1.quarta3. ff.ad.l.fal. Aduertēdū tn̄ circa hoc vltimū ƀ3 Pa. i.c.Raynuti⁹.pallegato. q̄ aut pr̄ filio donauit ob cā3.puta dotis vel donatiōis pp nuptias: ꝛ illud i/ putaꝛ i suam legitimā vt in aut.ex testamēto.C.de colla. Aut fuit facta donatio simplr̄ ꝛ tūc si tenuit vt qꝛ facta filio emācipato vel filio vt bn̄merito ꝛ tūc illud nō i quartā qꝛ valet hec donatio.ac si fuis/ set facta extraneo. aut donatio nō tenuit in vita ꝛ tūc cōputaꝛ in legitimā ēt si ꝯfirmetur morte: Insti tutus tn̄ heres in tertia parte hanc non habebit ƀm Bal.in.l.1.ff.ad.l.fal.

3 ¶ Utrū ꝯsuetudo seu statutū possit tollere primam legitimā naturalē debitā filio.R̄. Pa.in.c.Raynu tius.de testa.vltimo nō disputat hāc questionē ad/ ducēdo multas opiniones:ꝛ t. dē ipe ꝯcludēs ait. Ego crederē q̄ vbi filius nō haberet alias vn̄ viue ret nō valeret statutū in totū absorbens.moueor qꝛ de iure ciuili spurio nihil debeꝛ.vt i aut.ex cōplexu. C.de i ces.nup.ꝛ tn̄ ius canonicū sequēdo equitatē naturalē. disponit vt spurio debeātur alimēta.c.cū haberet de eo q dux.in ma.ergo fortius hoc idē di/ cendū i legitimis vt si ius ciuile vult excludere pos/ sit ius canonicū illū rigorē tollere ꝛ tēperare. Na3 in istis stādū ē iuri canonico vt nō in.d.c.cū haberet. Sed vbi filius haberet alias.vn̄ viueret procederet opinio ꝯtra vt valeat ꝯsuetudo vel statutū ēt in to tū absorbēs legitimā qꝛ cessat eqtas nālis ꝺ qua su pra:ꝛ militat alia ƀm quam licitū debet eē pr̄i sicut cuilibet est licitū disponere de re ꝓpria ad libitū. qꝛ in re sua qlibet ē licitus moderator ꝛ arbiter. Insti. de re.diuisi.in.§.p traditionē:ꝛ i.c.ꝺ his. ꝺ sepul.

¶ Quid si filius instituaꝛ i minori pte.R̄.q̄ nihilo/ minus aget vsq3 ad supplementū.d.l.oimodo.C.ꝺ 4
ioffi.testa.qꝛ hec legitima daꝛ i bonorū subsidiū de iure nature tn̄ si filius īstitutus renūtiaret heredita/ ti nō posset petere legitimā ƀ3 Bal. i.l.vnica.C.qn̄ nō.pe.partes:ꝛ Bar.i.l.gerit.ff.ꝺ acquirē.heredꝛ. Nec similr̄ qn̄ pr̄ decessit ab intestato.

¶ In qbus casibus cessat trebellianica.R̄.q̄ in tri/ 5
bus casibus.primus i legatis ad pias causas vt di ctū est supra.ꝟ.legatū.2.§.5. Secūdus si testator ꝓ hibuit vt i aut.de here.ꝛ fal.§.si vero expressi rō.qꝛ cū testator possit tolleꝛ falcidiā multo magis trebel lianicā q̄ minus est priuilegiata.vt.ff.ad.l.falci.l.in quartā.l3 ꝯtrariū teneat glo.i aut.s3 cū testator.C.ad .l.falci.s3 cōis opinio verior ē q̄ pōt vt i.d.§.si vo. Tertius ē qn̄ substitutio euanescit vt puta qꝛ igredi tur religionē ille q rogatus si sine liberis decederet. vel nō maritareꝛ ꝛ similia.vt i aut.nisi rogati .C. ad trebe.pōt addi. quartus qn̄ iudicis offitio ꝯpul sus solū adiit hereditatē qꝛ sic totū restituet. Insti.ꝺ fideicō. here.§.in primis.

¶ Utrū legatis factis multis tā ad pias causas q̄3 6
ad nō pias.excedētibus hereditatē debeat fieri de/ tractio tā de legatis ad pias causas:an solū ꝺ alijs R̄. Albri.in.d.l.si qs ad declinādas.q̄ sic cōiter de oibus.nec obstat q̄ cessat falcidia i pdictis. qꝛ non est falcidia.s3 declaratio legati laniter facti ab ini/ tio.vt.ff.ad trebe.l.1.§.si is qui quadraginta.

¶ Utrū quis possit deducere duas legitimas portio 7
nes.s.legitimā debitā iure nature:ꝛ trebellianica3. R̄.olī3 fuerūt opiniōes vt p3 i.l.q̄3q̄3.ꝛ i.l.papinia/ nus i.§.meminisse.ff.de ioffi.testa.ꝛ Bal.in.d.l.fi/ liū:ꝛ ƀm canonistas i.c.Raynutius: ꝛ.c.Raynal/ dus.ꝺ testa. dd̄ q̄ si substitutio seu rogatio sit pure 8
facta aut ad certū diē q̄ peride est ac si sit pure fa/ cta:tūc nō poterit detrahere nisi vnā quā voluerit. Si vero rogatio sit facta sub cōditiōe vel ad certū diē sic poterit detrahere ābas duas:ꝛ sic pōt cōcor dari ius canonicū ꝛ ius ciuile q̄ vidētur discordare in hoc ꝛ hec est cōis opio ƀ3 Pa.i.d.c.Raynutius vbi ponit rationē diuersitatis.

8 ¶ Utrū falcidia ꝛ trebellianica amittātur per negatione͂ fidei cōmissum qualitate vel quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissum ē factū. ℞. ꝫ Bal. in l.sciendū.§.licētia.C.de iure.de li.ꝙ sic si ille probauerit qualitatē vel quātitatē fideicōmissi nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

9 ¶ Utrū legitima portio q̄ debet iure nature amittat ꝑpter delictū patris i lesaꝫ maiestatē.℞.d.Car. in cle.pastoralis.de re.iudi.in.ṽ.ceterꝝ.ꝙ Laud. tꝫ ꝙ nō.vnde dicit ꝙ filij audita cōdēnatione patris furtiꝫ ꝛ dolose si capiūt suā legitimā nō tenētur saltē in foro anime ad restitutionē faciēdam principi q2 possunt tenere de iure nature que p positiuuꝫ ius nō potest tolli. ar.in.d.ṽ.ceterꝝ. pro hoc de testa.c. Raynutius.§.q2 vero.q2 pater nō potest priuare filiū legitima nisi i casu igratitudinis. vt.C.de inoffi. testa.l.qm̄ i prioribus.facit.c.ius dictū. de verb.sig. i aut.de here.ꝛ fal.§.si quis aūt nō implēs:dicit ꝙ etiā per reatū inobediētie nō potest priuari filius legitima. Sed Jen.i.d.ṽ.ceterꝝ.tenet ꝯtrarium.ratio q2 per cōtractū potest tolli legitima que debetur deducto ere alieno.ff.de inoffi.te.l.papiniauus.§.quarta autem.sed i delictis quasi ꝯtrahimus.q2 p quasi cōtractū se obligat ad penā.ff.de iure fisci.l.imperatores.not.glo.ff.de postula.l.pᵃ.§.bestias.Jdem tenet Jo.de lig.q2 legitima est quota bonoꝝ quā pater habeat tēpore mortis.nihil autem.habet quādo sunt cōfiscata.ff.de incar.ꝛ rele.l.3ᵃ.ꝛ quod no t.de iure patro.l.diui fratres:ꝛ licet de rigore:ꝛ subtilitate iuris istud sit verius tñ opinio Car. ē magis benigna ꝛ sequēda : ratio.quia per titulū lucratiuū ꝛ per donationē nō potest pater alienare i preiudiciū filij.C.de inoffi.dona.per totum:ꝛ de dona.ꝛ quod ibi not.c.fi.sed filius hoc capit ex titulo lucratiuo:ꝛ ideo nō potest i preiudiciū filij. Et ad rationē Jen. potest dici ꝙ est vera quando per quasi cōtractum dānificauit principem in bonis ex cuius dāno pater esset ei obligatus ad restitutionē alias nō. quia tūc non est es alienū.nec proprie potest dici ꝙ pater teneat ex quasi cōtractu.ſꝫ simpliciter ex delicto. Ad Jo.de lig.iam patet responsio q2 i fraudē filij titulo lucratiuo facta alienatio non valet.

l Eno quis dicat.℞.glo.in.§.quod si in adulterio .33.q.i. ꝙ est qui dānatam adulteram ducit vel qui recōciliat sibi eam.vt.C.de adulte.l. castitati.vel qui scienter tenet adulteram.vt in.d.§.quid si.vel qui recipit pecuniam pro adulterio.ff.de adul l.2ᵃ.§.lenocinij. limita prefata in tribus primis casibus vera nisi emendatam teneret. Jtem lenocinīuꝫ cōmittit qui questuaria mancipia tenet. q2 hoc non est minus q̄ꝫ proprio corpore questum facere.l.palam.§.lenocinium.ff.de ritu.nup. Utruꝫ possit fieri elemosina de lucro lenocinij. vide in ver.restitutio.§.i4.

l Epra podagra ꝛ similes ifirmitates traduntur cū semine q2 sunt i eo ſm dispositiones virtutū nō aūt i actu.hec.s.Tho.2.d.30.q.i. ar.i.ad.3ᵐ. ꝛ.4ᵐ.argumentum.

l Eprosus seperat ab habitatiōe hominuꝫ vt i.c.i.de ꝯiugi.lepro.Quō lepra soluat sponsalia.J.ṽ.sponsalia.§.9.in.3ᵒ mō. Quō non soluit matrimoniū:ꝛ quō tenētur ad reditionē debiti vel cohabitationē.J.ṽ.matrimoniū.3ᵒ.§.6.circa fi.Quō teneātur ad decimas .ō.ṽ.decima.§.7. circa mediū. Quō possit ꝑmoueri vel celebrare.ṽ. corpore viciatus.§.fi.

¶ Utrū leprosi possint habere ecclesiaꝫ ꝛ ꝑsbiterꝝ q eis celebret.℞.ꝙ sic si tot sunt simul ꝙ eā cū cimiterio possit cōstruere dūmō veteribus ecclesijs de iure parochiali nō faciāt iniuriā.c.2.de ꝯiug.lepro. 1

¶ Utrū sacerdos leprosus factus:possit i parochiali ecclesia ꝑlatiōis officio fungi.℞.ꝙ si sine scandalo ꝛ abhominatiōe populi nō potest illud exercere debet ab officio remoueri. ita tñ ꝙ ſm facultates ecclesie administrentur ei necessaria quousqꝫ vixerit. vt i.c.tua nos.de cleri.egroto. Rectoribus ṽo ecclesiaꝝ qui sine scādalo illoꝝ qui sunt sani nō possunt seruire altari dandus ē coadiutor qui curā habeat aiaꝝ cui adiutori ad substētationē. cōgrua portio de facultate ecclesie eiusdē assignet vt i.c. de rectoribus:de cle.egro.ex quo patet ꝙ nō prohibet celebrare qñ sine scādalo pōt vt i secreto ꝛ hmōi.ar.d.c.ō rectoribus:de quo dic vt supra.d.§.fi. 2

l Ex ē q̄daꝫ rōnis ordinatio.ad bonū cōe ab eo q curā cōitatis hꝫ promulgata. hec.s.T. pᵃ.2ᵉ.q.90.ar.fi. Et dr̄ hꝫ eūdem.s.Tho.vbi supra.ar.ꝑ.ordinatio rōnis. q2 cū lex dicat a ligādo.rō ē quedā regula a mensura actuū humanoꝝ ſm quā aliqs iducit ad agēdū vel ab agēdo retrahit.regula aūt ꝛ mēsura humanoꝝ actuū ē rō q̄ ē principiū primū actuū humanoꝝ.rōnis.n.ē ordinare ad finē q ē pᵐ principiū i agēdis.vñ relinquit ꝙ lex sit aliqd ptinēs ad rōeꝫ.vñ Jsido.i.c.ꝯsuetudo. di.pᵃ.lex erit oē qđ rōe cōsistit. Lex ēt ordinat ad bonū cōe.vt dicit.s.T.vbi.s.ar.2ᵒ.ordinare aūt alȷ qd ad bonū cōe ptinet ad eū q hꝫ curā totius multitudinis vel ad totā multitudinē vt dicit idem doctor vbi supra ar.3.ꝛ sic dr̄ i diffinitiōe ad bonum cōe ab eo.ꝛc̄.vñ.di.2ᵃ.c.lex.dr̄ ꝙ lex ē ꝯstitutio populi ſm quā maiores natu simul cū plebibus aliqd sanxerūt. Et cū lex obliget vt dictū ē ꝛ talis obligatio fiat p cognitionē q̄ fit p ꝑmulgationē. iō bene dr̄ ꝑmulgata.vñ di.4.c.in istis.dicit ꝙ leges instituūtur dū promulgantur.Cōclude igit ꝙ lex : q̄ dr̄ a legēdo vel ligādo ꝛ aliqñ dr̄ ius q2 p hoc iustum reddit ꝛ cognoscit aliqñ dr̄ ꝯstitutio q̄si simul statutio eo ꝙ ad eā deliberandā populus ꝯueniat.dr̄ etiā statutū eo ꝙ firmet deliberatiōe quasi i statu.i.

in gradu imobili.situ vel positu: e ordinatio.s. acti/ua: rōis.s. pratice. ad bonū cōe. s. populi: ab eo q cu/rā hz cōitatis de iure. nō de facto: pmulgata.

1 ¶ Quotuplex e lex. R. sm s. Tho. vbi. s. q. 91. q est quadruplex. s. diuina et eterna. nālis. diuina tēporalis: et positiua: de p.ª s. eterna. dicit s. Tho. vbi. s. ar. i. nihil est aliud lex q3 dictamen pratice rōnis in principe qui gubernat aliquā cōitatē pfectā. manifestū est aūt supposito q mūdus diuina puidētia regat q tota cōitas vniuersi gubernat rōne diuina: et idō ipsa rō gubernatiōis rep in deo sicut in principio vniuersitatis existēs legis habet rōez: et q3 diuina rō nihil ɔcipit ex tēpore. s3 habet eternū ɔceptuz vt dr prouerbiop. 8. ide e q hmōi legē oz dicere eternā. vñ Aug. i li. p. de libero arbitrio ait. Lex q̄ summa rō noiatur nō pōt cuipiā itelligēti nō in cōmutabilis eternaq3 videri: et ista lex est promulgata ex pte dei tā verbo. s. diuino q3 scripto. i. i li. vite ab eterno. s3 ex pte creature audiētis aut ispiciētis nō pōt esse promulgatio eterna: et est idem ipa lex eterna quod deus. hec s. Tho.

2 ¶ Lex nālis nihil aliud e q3 participatio legis eterne i rōnali creatura. vñ s. Tho. vbi. s. ar. 2. sic ait. Inter ceteras creaturas rōnalis creatura excellētiori quodāmodo diuine prouidētie subiacet in q3tū et ipa sit diuine puidētie particeps. sibiipi et aliis prouidēs. vñ et i ipa participat rō eterna per quā habet naturalē idinationē ad debitū actū et finē: et talis participatio legis eterne i creatura rationali lex nālis dr iuxta illud. Signatū e sup nos lumen vultus tui dñe. quasi lumē nālis rōnis quo discernim᷑ qd sit bonū et qd malū qd pertinet ad nālez legē sic lex nālis e quedā participatio legis eterne. Et q3uis i oī creatura sit q̄dā participatio legis eterne. s. ipsa idinatio nālis ad suos actus. nō tñ pprie dr lex. sic ipa idinatio nālis q̄ est i natura rōnali. q3 lex e aliquid rōnis. vt dictū e. s. i principio: et in rōnali creatura e ista idinatio i rōne. nō autē i aliis. hec sm s. Tho. vbi. s. Ista aūt lex nālis nō e simplr habitus eo q habitus e q̄ rō agit. s3 lex e ppositio q̄ a rōne agit q3uis aliqñ sit solū in habitu aliqñ i actu. fin/dersis tñ dr lex itellectus nři q̄ est habitus i quantū est habitus continens precepta legis. hec s. Tho. vbi supra. q. 94. ar. primo.

3 ¶ Lex naturalis dicit quodāmō vna apud oēs in quātū oia principia legis naturalis fundant super hoc principio. s. bonū e faciendū et psequēdū et malū vitandū. qd principiū fundat super rōne boni q̄ est aliquomō vna. Et e eadē apud oēs quātuz ad principia prima comunia et sm rectitudinez et sm notitiā sicut i istis principiis. oē malū e fugiēdū: iustitia est seruāda. virtutes sunt emulāde: et ɔtraria fugiēda. deo e obediēdū: nullū illicitū e admittēdū: et similia. talia principia q̄ dicūtur lex nālis. vt dictuz est supra. s. pfcia. ab oibus equaliter cognoscunt et acceptatur. vñ oēs cognoscūt et acceptāt q sm rōnes agatur. Quantū aūt ad principia ppria q̄ sunt cōclusiōes deducte ex his principiis cōibus sicut q depositia sunt reddēda e eadē apud oēs vt i plurimū et sm rectitudinē et sm notitiā. s3 vt in paucioribus pōt deficere et q3tū ad rectitudinē. ppter aliqua ipedimēta particularia: et ēt q3tū ad notitiā: et hoc pp hoc q aliq hñt ɔpuatā rōez ex passiōe seu ex mala ɔsuetudine. seu ex mala habitudine vel idinatiōe nature: sicut apud germanos olī3 latrociniū nō reputabat iniquū cum tamen sit expsse contra legem nature vt refert Julius Cesar in libro de bello galico. sicut etiam quidaz aliquādo dixerūt simplicem fornicationē nō esse peccatuz. Et quātū ad ista propria intelligitur philosophus. 5. ethicop. vbi dicit q lex naturalis nō est eadē apud oēs.

¶ Utrū lex nālis possit mutari. R. sm s. Tho. vbi supra. q. 94. ar. 5. q hoc pōt itelligi dupl'r. vno modo q aliqd ei addat: et sic nihil phibet legē nālem mutari multa. n. supra legē naturalē super addita sunt ad humanā vitā vtilia. tā p legē diuinaz q3 ēt per leges humanas: et istomō intelligit qd dr ecclesiastici. 17. addidit eis. s. disciplinā et legē vite: et ibi glo. vt ifra. aliomō pōt itelligi mutatio legis nālis p modū subtractiōis. vt. s. aliqd desinat esse de lege nāli qd prius fuit ɔ legē nālez et sic q3tū ad p.ª principia legis nature de qbus i. §. pcedēti e oio imutabilis: et sic itelligit qd dr. di. 5. Nālē ius ab exordio rōnalis creature nec variat tēpore. s3 imutabile permanet. q3tū aūt ad 2.ª pcepta q̄ dixim᷑ i pcedēti. §. eē q3si quasdā pprias ɔclusiones ppinquas primis principiis sic lex nālis nō mutat qn vt i pluribus sit rectū semp qd lex nālis hz. pōt tñ mutari in aliquo particulari et in paucioribus pp aliquas speciales cās ipediētes obseruātiā taliuz pceptop: et hoc e qd dicit glo. ecc. 17. legē vite addidit q3tū ad correctionē legis nālis. scribi volūt q3 p legē scriptā suppletū est qd legi nature deerat. vel q3 lex nature i aliquop cordibus q3tū ad aliqua corrupta erat in tantū vt extimarēt eē bona q̄ nāliter sunt mala: et talis corruptio correctiōe idigebat. Nota ēt q aliqd pōt esse ɔ lege nature dupl'r. vno mō q3 ad hoc nā idinat. sic nō eē iniuriā alteri faciēdā et sic dictū e quō mutet. Alio mō q3 nā nō iducit ɔtrariū. sic possemus dicere: hominē esse nudū. est ɔ iure naturali: q3 natura nō dedit ei vestimētū. s3 ars adinuenit: et etiā isto modo cōis hominū possessio et oiu3 vna libertas dicit esse de iure naturali sm q dicit Isidorus in libro ethimo. quia distinctio: possessio et seruitus non sunt inducte a natura. sed per hominū rationem ad vtilitatem humane vite et sic sunt mutata per additionem de mutatione legis humane. vide supra verbo abrogatio: et. R. ɔstitutio. §. 3.

5 ¶ Utrū lex naturalis sit idē ꝙ lex euāgelica: ⁊ videtur ꝙ sic vt i. c. ius naturale. di. i. sꝫ ꝯtrariū est verum. ad dictū. c. R̷. s. Tho. 1ª 2ᵉ. q. 94. ar. 4. ad. pᵐ. ꝙ nō est sic itelligēdū quasi oia que in lege ⁊ i euāgelio cōtinētur sint de lege nature cū multa tradātur ibi q̄ sunt supra naturā. sꝫ q: ea q̄ sunt de lege nature plenarie ibi traduntur. vnde cum dixisset Gratianus ꝙ ius naturale ē qđ i lege ⁊ in euāgelio ꝯtinetur statim exēplificādo subiūxit qđ quisqꝫ iubetur alij facere qđ sibi vult fieri. vñ lex diuina distinguitur non tāqꝫ ab illa omnino aliena. sed tāqꝫ et aliqd super addēs sicut gratia p̄supponit naturaꝫ. ita oportet ꝙ lex diuina p̄supponat naturalem.

6 ¶ Utruꝫ lex naturalis possit a cordibus hominum aboleri. R̷. s. Tho. 1ª 2ᵉ. q. 94. ar. 6. ꝙ ad legē naturalē pertinēt p̄ quedā precepta cōmunissima q̄ sunt oibus nota. quedā aūt secūdaria p̄cepta magis propria q̄ sunt quasi cōclusiones propinque principijs. quātū ergo ad illa principia cōia lex naturalis nullo mō pōt a cordibus hominū deleri i vniuersali: ⁊ isto modo itelligitur qđ dicit beatus Aug. in. 2º. cōfes. Lex tua scripta est i cordibus hominū quā nec vlla quidē delet iniquitas: delet tñ i particulari opabili sm ꝙ rō ipeditur aplicare cōe principiū ad particulare opabile ꝑpter cōcupiscētiā vel aliquā aliā passionē sicut dictū ē. s. 5º. §. qꝫtū vero ad alia p̄cepta secūdaria potest lex naturalis deleri d̄ cordibus hominū. vel ꝑpter malas p̄suasiōes eo. mō quo etiaꝫ in speculatiuis. errores cōtingūt circa ꝯclusiones necessarias. vel ēt propter prauas cōsuetudines ⁊ habitus corruptos sicut etiā apud quosdā nō reputabātur latrocinia peccata. vt dictū ē supra. §. 5º. vel etiā vitia ꝯtra naturaꝫ vt etiā apl's dicit ad romanos. p̄. Lex diuina tēporalis ē illa q̄ nobis data est a deo tam in testamēto veteri qꝫ nouo de qua dicit Dauid. Legē pone mihi dñe i via iustificationum tuaꝝ. q̄ nobis necessaria fuit p̄ter legē naturalē ⁊ legem humanā ꝑpter quatuor rōnes. p̄ quidē q: per legem dirigitur homo ad actus ꝑprios in ordine ad vltimū finē: ⁊ si quidē homo ordinaretur tm̄ ad finē qui nō excederet proportionē natalis facultatis hominis nō oporteret ꝙ homo haberet aliquid directiuū ex parte rōnis supra legem naturalē: ⁊ legem humanitus positā q̄ ab ea deriuatur. sed quia homo ordinatur ad finē beatitudinis eternē q̄ excedit proportionē naturalis facultatis humāe. ideo necessariū fuit vt supra legē naturalē ⁊ humanā dirigeretur etiā ad suū finē lege diuinitus data. Secūdo q: propter icertitudinē humani iudicij p̄cipue de rebꝰ cōtingentibus ⁊ particularibus cōtingit de actibus humanis diuersoꝝ esse diuersa iudicia. ex quibus ēt diuerse ⁊ ꝯtrarie leges procedūt. vt ergo homo absqꝫ omni dubitatiōe scire possit qd ei sit agēdam ⁊ qd vitādū necessariū fuit vt i actibus proprijs dirigeretur per legem diuinitus dataꝫ de qua ꝯstat ꝙ non potest errare. Tertio q: de his potest homo legē facere de quibus potest iudicare. iudiciū aūt hominis esse nō potest de interioribus motibus qui latent. sed solum de exterioribus actibus qui apparēt: ⁊ tamē ad perfectionē virtutis requiritur ꝙ i vtrisqꝫ actibus homo rectus existat: ⁊ ideo lex humana non potuit cohibere ⁊ ordinare sufficiēter interiores actus. sed necessarium fuit ꝙ ad hoc superueniret lex diuina. Quarto q: sicut Aug. dicit i libro d̄ libero arbitrio lex humana nō potest omnia que malefiunt punire vel prohibere quia dum auferre vellet omnia mala sequeretur ꝙ etiā multa bona tollerentur: ⁊ impediretur vtilitas boni cōis quod est necessariū ad conuersationē humanā. vt ergo nullum malum iprohibitum ⁊ impunituꝫ remaneat necessariū fuit superuenire legem diuinā per quā omnia peccata prohibētur: ⁊ ille quatuor cause tangūtur in psalmo vbi dī. lex dñi imaculata. i. nullā peccati turpitudinem permittens. ꝯuertens animas q: nō soluꝫ exteriores actus. sed etiā iteriores dirigit. Testimoniū dñi fidele propter certitudinē veritatis ⁊ rectitudinis. Sapientiā p̄stans paruulis i quātū ordinat homines ad supernaturalem fineꝫ ⁊ diuinū. hec. s. Tho. 1ª 2ᵉ. q. 91. ar. 4º. vide quomō est necessaria supra. ℣. credere. §. 2. ⁊. 3º. ⁊. ℣. p̄ceptū. §. 1. ⁊ se.

¶ Lex vetus bona fuit ⁊ cōsona rationi quia cōcupiscentiā reprimebat que rationi aduersatur vt patet in illo mandato nō cōcupisces Exodi. 20. ⁊ prohibebat omnia peccata que sunt ꝯtra rationeꝫ. vnde apostolus ad ro. 7. Cōsentio legi quoniaꝫ bona est: ⁊ iteꝝ. Itaqꝫ lex quidē sancta est ⁊ mādatum sanctū iustum ⁊ bonū. Non tamen erat perfecta sicut lex noua eo ꝙ per se solā nō dabat gratiā. Spiritus. s. q: reseruabatur xp̄o iuxta illud. Lex per moysen data est. gratia ⁊ veritas per Jesum xp̄m facta est: ⁊ inde est ꝙ lex vetus bona quidē est. sed imperfecta. sm illud ad hebreos. 7. Nihil ad perfectū adduxit lex ⁊ ex ꝯsequēti nō perducebat ad beatitudinē. q: gratia dei vita eterna ad ro. 6. Et est data a bono deo qui est pater dñi nostri Jesu xp̄i. Et ordinabat homines ad xp̄m dupliciter. vno modo perhibēdo testimoniū xp̄o sꝫ illud Luce vltimo. oportet impleri omnia que scripta sunt de me in lege ⁊ psalmis ⁊ prophetis: ⁊ Jo. 5. Si crederetis moysi crederetis ⁊ mihi. de me. n. scripsit. Secūdo disponendo ⁊ retrahēdo ab ydolatria. Et erat perfecta sm tēpus suū sicut puer: ⁊ c. Ad Gal. 3º. Lex pedagogus noster fuit in xp̄o ⁊ nihil ad p̄fectum pduxit. Et qꝫuis lex nō sufficeret ad saluandū homines. tamen adderat aliud auxiliū a deo hominibus simul cū lege. per quod saluari poterāt. s. fides mediatoris per quā iustificati sunt antiq patres. hec. s. Tho. 1ª 2ᵉ. q. 98. 2º. ar. Uide ver. p̄ceptū maxime. §. 4. 7

8 ¶ Lex vetus data ē per angelos ſm illud ad Gal. 3°. lex data ē p angelos: ⁊ actu. 7°. dicit Stephanus Accepistis legē in dispositiōe angeloꝝ. rō ſm Dyo. in. 4. c. de ce. hier. qꝛ diuina debent deferri ad hoīes mediātibus angelis. est ēt spālis rō. qꝛ cū sit imperfecta vt dictū est. §. precedēti. nō debet itroduci a principali agēte sicut in aliis artibus. perfectā formā introducit principalis agēs. sed dispositiuaꝫ ⁊ imperfectā agens iferioꝛ. sicut in cōpaginatione nauis. principalis agens itroducit ꝯpaginationē. sed inferiores disponūt dolando ⁊ disponēdo materiā sic igiť lex vetus per angelos dāda erat que disponebat ad nouā. sed noua p xp̄m qui est deus. vnde apostolus ad hebreos. loquutus ē nobis deus i filio suo. in veteri vero testamēto sermo factus ē per angelos. hec s. Tho. vbi supra. ar. 3°.

9 ¶ Quare lex vetus data ē soluꝫ populo iudeoꝝ. R. ſm s. Tho. vbi supra. ar. 4°. ꝙ solū ex dei gratuita electione ſm illud deut. 4. Audistis verba illius de medio ignis qꝛ dilexit patres ⁊ elegit semē vt ex eo xp̄s nasceretᷣ. Si aūt rursus q̄ratur quare hūc populū elegit ⁊ nō aliū. cōueniet respōsio Aug. quā dicit super Jo. Quare hūc trahat ⁊ illū non trahat noli velle iudicare si non vis errare.

x ¶ Utrū oēs homines obligarētur ad obseruantiaꝫ legis veteris ita ꝙ sine obseruātia illius possent saluari. R. ſm s. Tho. vbi supra. ar. 5. ꝙ in lege iudaica erāt duo. quedā .n. pertinebāt ad legeꝫ naturalē ⁊ ad talia oēs tenebanť: ⁊ sine illis nō poterāt saluari. quedā aūt erāt supaddita ⁊ ad talia nō tenebātur alij. vnde Dyo. 9. c. ce. hie. Multi gentiliū p angelos sunt reducti i deū: ⁊ tamen gentiles non obseruabant legem. Uide. ṽ. credere. §. 2°. ⁊. 3°.

xj ¶ Utꝝ lex vetus cōuenieti tēpoꝛe data sit. R. ſꝫ s. Tho. vbi supra ar. si. ꝙ cōueniētissime data fuit tēpoꝛe Moysi: cuius ratio potest accipi ex duob⁹ ſꝫ ꝙ quelibet lex duobus generibus hominū imponitur. Imponiť .n. quibusdaꝫ duris ⁊ superbis qui per legem cōpescūtur ⁊ domātur. Imponiť etiā bonis qui per legē instructi adiuuātur ad implēdū quod itendunt. cōueniens igiť fuit tali tempoꝛe legem veterē dari ad superbiā hominū cōuincendā. de duobus .n. homo superbiebat. s. de sciētia: ⁊ de potētia. de sciētia quidē quasi ratio naturalis ei sufficeretᷣ possit ad salutē: ⁊ ideo vt de hoc eius superbia cōuinceretur permissus ē homo regimini sue rōnis absq̄ adminiculo legis scripte ⁊ cognouit defectuꝫ suum quādo vsq̄ ad idolatriaꝫ puenit postq̄ aūt homo est istructus per legē cōuicta ē eius supbia de ifirmitate dū implere nō poterat quod cognoscebat: ⁊ iō sicut apostolus cōcludit Ro. 8. qd̄ impossibile erat legi in qua infirmabať per carnē misit deus filium suū vt iustificatio legis impleretᷣ in nobis. Ex parte vero bonoꝝ lex data est in auxiliū quod quideꝫ tūc maxime populo necessariuꝫ fuit quādo lex naturalis obscurari incipiebat ꝓpter exuberātiam peccatoꝝ: opoꝛtebat .n. hmōi auxiliū quodā ordine dari vt per imperfecta ad pfectionē manuduceretur: ⁊ ideo inter legē nature ⁊ legem gratie opoꝛtuit legē veterē dari. vnde nō fuit congruū. vt imediate post peccatū dareť. tū qꝛ homo nōdū cognoscebat se ea idigere de sua rōne ꝯfisus. tum qꝛ adhuc dictamen legis nature nondū erat obtenebratum per consuetudinē peccandi.

12 ¶ Utruꝫ cerimonialia fuerint ante legem. R. ſm s. Tho. 2a. q. 103. ar. p̄. ꝙ ante legem fuerūt quedā cerimonie nō tn̄ cerimonie legis. qꝛ nō erāt per aliquaꝫ legis lationē institute quod sic declarat s. Tho. dicens. Cerimonie legis ad duo ordinabanť. s. ad cultū dei. i. ad figurādū xp̄m quicūq̄ autē colit deum opoꝛtet ꝙ per aliqua determinata eū colat que ad exterioꝛē cultū pertinēt determinatio aūt diuini cultus pertinet ad cerimonias. sicut etiā determinatio eoꝝ per que ordinamur ad proximū pertinēt ad p̄cepta iudicialia. ideo sicut iter homines cōiter erāt aliqua iudicialia nō tamen ea auctoꝛitate legis diuine istituta. sed rōe hominū ordinata. ita etiā erāt quedam cerimonie nō quidē ea auctoꝛitate alicui⁹ legis determinate. sed solū ſm volūtatē ⁊ deuotionem hominū deū colentiū. sed qꝛ etiā ante legē fuerunt quidā viri precipui prophetico spiritu pollentes ꝯcludēdū est ꝙ ex istinctu diuino quasi ea quadam priuata lege iducerētur ad aliquem modum certū colēdi deum qui ⁊ cōueniēs esset interioꝛi cultui: ⁊ etiā cōgrueret ad significandū xp̄i misteria q̄ figurabātur etiā p alia eoꝝ gesta ſm illud p̄ͤ. coꝛ. x. omnia in figura cōtingebāt illis. Et sic intellige de oblatione Abel. Caim. Abrahā ⁊ similia. similiter circūcisio nō fuit ex lege. sed ante ex precepto diuino. vnde dicitᷣ ex patribus Jo. 7. q̄uis seruaretur in lege. Et iste cerimonie primi status cessauerūt veniētibus cerimoniis. secūdi status. s. legis noue. qꝛ ille significabāt istas: ⁊ in passione xp̄i debuerūt cessare oia legalia quasi iā veritate eoꝝ ꝯsumata. vnde ante passionē xp̄i xp̄o p̄dicāte ⁊ miracula faciēte currebāt simul lex ⁊ euāgeliū qꝛ iā misteriū xp̄i erat inchoatū. sed nōdū ꝯsumatū ⁊ p hoc mandauit dn̄s ante passionē leproso vt legales cerimōias fuaret. post passionē vero xp̄i apud illos apd̄ quos diuulgatū euāgeliū. est nō lꝫ illas obseruare sine peccato quod declarat. s. Tho. vbi supra. q. 103. ar. 4. dicēs. Sicut peccaret moꝛtaliter q nūc suā fidē protestādo diceret xp̄m nasciturꝫ qd̄ antiqui pie ⁊ veraciter dicebāt ita ēt peccaret moꝛtaliť si quis nūc cerimōias obseruaret quas antiqui pie ⁊ fideliter obseruabant ⁊ hoc ē qd̄ Aug. dicit ꝯ Fau. Jam nō promittiť nasciturus passurus resurrectur⁹ qd̄ illa sacramēta quodāmō psonabāt. sꝫ annūciať ꝙ natus sit: resurrexit.

q̄d hec sacramēta q̄ a xp̄ianis agūtur iā personāt. Et q̄tum beatus Hiero. h q̄ dicat. s. Tho. vbi supra ad p^m dixerit q̄ imediate post passionē essent mortifera tñ melius distinguit̄ sm̄ Aug. q̄ post passionē añ diuulgationē euāgelij nō erāt mōtifera quāuis essent mortua. i. erāt mortua q: nō habebāt virtutē. tñ nō erāt mōtifera. i. obseruātes nō peccabāt: ante passionē vero nō erant mortua neq3 mōtifera: post diuulgationē vero erant mortua & mortifera: & q̄tuis Petrus nō peccauerit obseruādo tūc legalia. peccauit tñ nimiā diligentiā adhibendo ex quo gentiles scādalizabātur: & ideo fuit reprehensus a Paulo Gal. 2°.

13 ¶ Lex vetus ɔtinebat precepta moralia sicut patet Exo. 20. Nō occides. nō furtū facies. sic etiā colere deū cū sit actus virtutis ptinet ad p̄ceptū morale. cōtinet etiā p̄cepta cerimonialia. sic̄ determinatio huius p̄cepti. vnū cole deū vt. s. collat̄ talibus hostijs & talibus muneribus hoc pertinet ad p̄cepta cerimonialia. vñ p̄cepta cerimonialia distingūtur a moralibus. similitudines ēt rex̄ que vsui proponebātur vt esus agni ptinēt ad p̄cepta cerimonialia. habent ēt p̄cepta iudicialia. Sicut igit̄ determinatio cōis p̄cepti de cultu diuino fit per p̄cepta cerimonialia sic̄ determinatio cōis p̄cepti de iustitia obseruāda iter hoīes determinat̄ p p̄cepta iudicialia: & sm̄ hoc oz tria p̄cepta legis veteris ponere. s. moralia q̄ sunt d̄ dictamine rōnis & legis nature. cerimonialia q̄ sūt determinatiōes cultus diuini. & iudicialia q̄ sunt determinatōes iustitie int̄ hoīes obsuāde. vñ aplᷝs. ro. 7. cū dixisset. lex sancta subiūxit q̄ mādatū ē iustū & bonū & sanctū. iustū qdē q̄tū ad iudicialia. sanctū q̄tū ad cerimonialia. nā sanctū d̄r qd̄ ē deo dicatū bonū. i. honestū q̄tū ad moralia. Alia aūt oīa p̄cepta legis reducūtur ad ista tria. Et q: vt dictū est ista lex cōparat̄ ad legē euāgelicā sicut iperfectum ad perfectū iō iducebātur ad obseruātiā istoꝝ mādatoꝝ ex pmissiōe tēporaliū q̄ ē ipfecta. respectu spiritualiū. nō. n. erāt capaces spiritualiū. sic̄ pueri qbusdā munusculis iducūtur ad sciētias & virtutes.

14 ¶ Utrum iudicialia ligēt nūc. R. h3 Th. vbi supra q. 104. ar. 3°. q̄ moralia semp obligauerūt: & obligabūt. cerimonialia vero vt dictū ē in p̄cedēti. §. non. iudicialia aūt nō habuerūt p̄petuā obligationē. sed sunt euacuata p aduētū xp̄i. aliter tñ q̄3 cerimonialia q̄ adeo sunt euacuata vt nō solū sint mortua. s3 ēt mortifera obseruātibus vt dictū ē p̄cedenti. §. iudicialia vero sunt qdē mortua q: nō hn̄t vim obligandi nō tñ mortifera q: si qs princeps ordinaret vt i regno suo seruaret̄ nō peccaret nisi forte faceret hoc q̄si haberēt vi3 ex veteri lege. De lege noua.

15 ¶ Lex euāgelij q̄ d̄r lex noua ē lex principalr̄ idita in cordibus nostris p fidē iesu xp̄i. secūdario aūt est lex scripta. vñ Aug. i li. de spi. & lit. dicit. q̄ sicut lex factorum scripta fuit i tabulis lapideis. ita lex fidei scripta est i cordibus fideliū: & alibi dicit i eode3 li. Que sunt leges dei ab ipo deo scripte i cordibus nostris ipsa p̄sentia. s. s. habet tñ lex noua q̄da3 sic̄ dispositiua ad gratiā. s. s. & ad vsum huius gr̄e pertinētia q̄ sunt quasi secūdaria in lege noua de qbus oportuit instrui fideles xp̄i: & verbis & scriptis tam circa credēda q̄3 circa agēda: & ideo dicendū ē q̄ principalr̄ lex noua ē lex idita tā q̄3 quoddā supadditū legi nāli secūdario aūt est lex scripta: & quātū ad p^m iustificat. vñ Aug. i. d. li. In veteri testamēto lex extrinsecus ē posita qua iniusti terrērur. hec. s. in nouo testamēto: itrinsecus data est qua iustificarentur. Quātū aūt ad secūdariū. s. q̄tū ad documenta fidei & p̄cepta ordinātia affectū humanū & humanos actus lex noua non iustificat. vñ aplᷝs. 2. cor. 3°. littera occidit spiritus aūt viuificat. In dicto li. per litterā intelligit̄ q̄libet scriptura extra hoīes existēs ēt moraliū p̄ceptoꝝ qualia ɔtinētur in euāgelio. vñ ēt littera euāgelij occideret nisi adesset interius gr̄a fidei sanans. hec. s. T. vbi supra. q. 106. ar. 1. & 2°. Et notandū q̄ fuerūt qda3 in statu veteris testamenti habētes charitatē & gratiā. s. s. q principalr̄ expectabant pmissiōes spirituales & eternas: & sm̄ hoc ptinebāt ad legē nouā. Sil'r etiā in nouo testamēto sunt aliq carnales nōdū pertingētes ad pfectione3 noue legis quos oportuit ēt in nouo testamēto iduci ad virtut3 opa p timorē penaꝝ & p aliq̄ tēporalia pmissa. hec. s. Tho. vbi supra. q. 107. ar. 1. 2.

¶ Lex noua seu euāgeliū ɔuenienter incepit tēpore xp̄i nō ab initio: & durabit vsq3 ad finē mūdi p^m declarat. s. Tho. vbi supra ar. 3°. triplici rōe. p̄ lex noua principalr̄ ē gr̄a spiritus. s. vt dictū ē i. §. p̄cedēti q̄ habūdāter post petm̄ dari nō debuit anteq̄3 ipedimētū pcti ab humano genere tolleret̄ ɔsumata redēptiōe p xp̄m. vñ d̄r Jo. 7. nōdu3 erat sp̄us datus q: iesus nōdū erat glorificat^9. 2°. q: nō adducit̄ aliqd ad pfectū statim a pricipio sicut aliqs prius est puer: & hāc rōne3 assignat aplᷝs Gal. 3. lex pedagogus nr̄ fuit i xp̄o vt ex fide iustificaremur. at vbi venit fides iā nō sumus sub pedagogo. 3°. q: p̄ oportuit q̄ hō relinq̄ret̄ sibi i statu veteris legis vt i peccatū cadēdo suā ifirmitatē recognosceret & cognosceret se gr̄a idigere: & hāc rōe3 assignat aplᷝs. ro. 5. dicēs lex subintrauit vt habūdaret delictū. vbi autē habūdauit delictū superhabūdauit & gratia: q̄ aūt debeat durare vsq3 ad finē declarat. d. s. vbi supra. ar. 4. q: s. nihil est propinquius ipsi vltimo fini q̄3 gratia q̄ datur per legē nouā. ideo nō debet habere mediū q̄tuis varietur iste status h3 q̄ hoīes se habēt diuersimode ad eandē legē q: aliquādo aliqui perfectius participāt sicut tempore aploꝝ: & similiter sm̄ diuersa loca & nationes & religiones. Uide. R. euāgeliu3. §. i. quō fuit predicatū. 16

17 ¶ Lex humana siue ciuilis. siue ecclesiastica vel canonica. de cuius multiplicitate nois dictū ē supra ver. ɔstitutio i principio cōuenienter istituta ē ſm.s. Tho.1ª 2ᵉ.q.65.ar.p.q2 q̄uis homini naturalr insit quedā aptitudo ad virtutē:pfectio tñ virtutis necesse est q venīat per aliquā disciplinā ad quā nō inueni tur homo sibi sufficiēs faciliter q2 perfectio virtutis pᵖcipue cōsistit i retrahēdo hoies ab idebitis delectationibus ad quas pᵖcipue hoies sunt proni:⁊ maxime iuuenes.circa quos est efficatior disciplina:⁊ iō oportet q hmōi disciplinā per quā ad virtutē pueniatur.hoies ab alio sortiātur:⁊ quidē quātum ad illos iuuenes qui sunt proni ad actus virtutū ex bona dispositiōe nature vel ɔsuetudine vel magis diuino munere sufficit disciplina paterna q̄ est p monitiones.ſʒ q2 iueniūtur quidā proterui ⁊ ad vitia proni qui verbis de facili moueri non possunt nec̄ fuit per vim vel metū cohiberētur a malo.vt saltē sic malefacere desistētes ⁊ alijs quietā vitā redderēt ⁊ ipi tandē per hmōi assuefactionē ad hoc pducerētur vt volūtarie facerēt q̄ prius metu iplebāt:⁊ sic fierēt virtuosi.hmōi aūt disciplina. cogēs metu pene.est disciplina legū cuius ē iperare vetare pmittere:⁊ punire.vt sic bonos hoies faciat:vñ necessariū erat ad pacē ⁊ bonū hominē ⁊ virtutē q leges ponerētur.q2 sicut dicit phs p poli. Sicut hō si sit pfectus virtute ē optimū sic si sit separatus a lege ⁊ iustitia ē pessimū oiuʒ.q2 hō habet arma rōnis ad explendas cōcupiscētias ⁊ seuitias. que nō habēt alia aialia. Et ſʒ phm p rethorice.melius ē oia ordinari lege q̄ dimittere iudicū arbitrio tū q2 facilius est inueniri paucos sapiētes q sufficiāt ad certas leges ponēdas q̄ multos q requirērētur ad iudicandū recte de singulis.2°.q2 illi q leges ponunt ex multo tēpore ɔsiderāt qd lege ferendū sit. 3°.q2 legislatores iudicāt i vlī ⁊ de futuris.ſʒ homines iuditijs pñdētes iudicant de pñtibus ad que afficiūtur amore. vel odio.vel alia cupiditate : ⁊ sic eoꝝ deprauatur iudiciū.fuit igit̄ nec̄ vt inquibuscūq3 est possibile p legē determinare quid iudicandū sit:⁊ paucissima arbitrio hominis cōmitterentur. vnde Isido. in li. ethimologiaꝝ : facte sunt leges vt eaꝝ metu humana coherceatur audatia tutaq3 sit inter improbos inocentia ⁊ i ipis iprobis formidato supplitio refrenetur nocendi facultas. hec.s. Tho.

18 ¶ Lex humana ſm Isido.debet esse honesta.iusta possibilis.ſm naturā:ſm ɔsuetudinē patrie:loco.tēporiq3 cōueniēs:nec°.vtilis.manifesta quoq3:ne aliquid per obscuritatē in captione cōtineat.nullo priuato cōmodo.sed pro cōi vtilitate scripta ciuium. Et alibi. Lex erit omne qđ rōne cōstiterit dūtaxat: quod religioni cōgruat.qđ saluti proficiat: que declarat.s. Tho.1ª 2ᵉ.q.65.ar.3°.dicēs. Isidorus in conditione legis primo ponit tria.s.religioni cōgruat inquātum.s.est proportionata legi diuinæ. quod discipline cōueniat inquantū est proportionata legi nature.qđ saluti proficiat:inquātū est proportionata vtilitati humane.ad hec tria oēs alie ɔditiones quas postea ponit reducūtur.Naʒ q dicit̄ honesta refertur ad hoc q religioni cōgruat.quod aūt subditur iusta.possibilis ſʒ naturā:⁊c̄.additur ad hoc q cōueniat discipline.Attenditur.n.humana disciplina p quidē quātū ad ordinē rōnis qui importat̄ i hoc q dr̄ iusta:⁊ quātū ad facultatē agentiū. debet.n.disciplina esse ɔueniēs vnicuiq3 ſm suā possibilitatem.obseruata etiā possibilitate nature.no.n. eadē sunt iponēda pueris que imponūtur viris perfectis.etiā ſm humanā cōsuetudinē. Non.n.potest homo solus in societate viuere alioꝝ morē non gerens.3°.quātū ad debitas circūstantias dicit loco. temporiq3 cōueniens.quod vero subditur nec°. vtilis ⁊c̄.refertur ad hoc q expediat saluti vt necessitas. referat̄ ad remotionē maloꝝ. vtilitas vero ad consecutionē bonoꝝ. manifestatio vero ad cauendum nocumentū quod ex ipa lege posset prouenire. Et q2 lex ordinat̄ ad bonū cōe.hoc ipʒ i vlti° pte ostēdit̄.

¶ Quis potest facere legem.R̄.ſm.s.Tho.1ª 2ᵉ.q.90. 19
ar.3°.q lex proprie.p ⁊ principaliter respicit ordinē ad bonū cōe:ordinare autē aliquid ad bonum cōe est vel totius multitudinis vel alicuius gerētis vicē totius multitudinis:⁊ ideo cōdere legem vel pertinet ad totā multitudinē vel pertinet ad personā publicā.que totius multitudinis curam habet. q2 ⁊ in oibus alijs ordinare in finē est eius cuiᵘ est proprius ille finis:⁊ quāuis vnus possit aliuʒ monere non tñ quilibet habet virtutē coactiuā in quēcūq3 sicut requiritur ad cōdendā legem. Et q̄uis etiā pater familias possit facere aliqua precepta vel statuta in domo sua nō tamen habet proprie rationē legis.q2 lex requirit cōitatē perfectā vt est ciuitas. hec.s.T. con. Bal.in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iure.vbi dicit q quātū habet quis de iurisdictione tantum habet auctoritatē cōdendi legem vel statutū.nec vlterius extēditur.nisi hi quoꝝ iterest cōsentiant.vel ad minus sint presentes ſm Inno.i.c.i.de loca. ⁊ i.c.a nobis.el p.de sen.ex.⁊ nō ɔdicant.Al.c.ſi. de his que ſi.a pla.rō ſm.d.Anto.i.c.cū laicis de rebus eccle. nō alie.q2 potestas statuēdi depēdet a iurisdictiōe ⁊ imperio in statuēte ⁊ in subiectione quo ad eum in quem statuitur.c.ecclesia.de consti.⁊.c.bene quidem.96.di.in glo.⁊ Bar.in.l.i.ff.đ iuris om.iudi. Quō aliquādo populus potest facere legē sine principe ⁊ econuerso. vide supra.v.cōsuetudo.§.i.⁊.2°.in quo.2°.§.habeo solutionē dubitationis quaʒ ponit Hostiensis ver.lex.§.2°.s.vtrum requiratur ɔsensus populi.Utrū princeps possit facere legē cōtra illa que sunt de iure gētiū vide supra.v.ɔstitutio.§.3. Quō requirat̄ pmulgatio. vide.ī.eodē.c.principio.

¶ Qui sunt illi qui ita curā habēt vt possint facere legē declaraf in Pis.c.c.§.2.fm Hosti. generalē cōstitutionē papa pōt facere in oibus spiritualibus ⁊ ecclesiasticis.de ƺsti.c.fi.Itē legatus i prouincia sibi cōmissa.extra.de offi.le.c.fi.⁊ extra.de loca.⁊ cōduc.c.ex rescripto.Itē synodus prouincialis.16.di. quid df. Item synodus epalis .18. di.c.§.⁊ fi.Item eps i sua dyocesi extra de maio. ⁊ obe.fi quis. extra de loca.⁊ cōduc.vr̄a nobis. Itē capitulū potest sibi cō.stitutionē facere.extra ð ƺsti.c.cū accessissent. Similiter ⁊ vniuersitas Magistroꝝ ⁊ dericoꝝ.extra.co.ex litteris.Item in tēporalibus generalē legem pōt facere iperator.C.de le.l.2.⁊ fi.nō tm̄ in spiritualibus.seu ecclesiasticis.supra.℣.cōstitutio.§.2. Itē pręfectus ptorio ⁊ ois qbus iperator hoc mandat.Item populus Romanos.Itē senatus Romanus.oēs isti legem generalē facere possint.Iteʒ ois ciuitas siue populus potest sibi legē facere hec oia. Insti.de iure naturali.§.p.⁊.2.Idem videf i omni collegio approbato.extra co.que in ecclesiaꝝ.⁊.c.ex litis.Et fm Inno.i.c.vestra nobis.de loca.⁊ ƺduc. licet eps possit facere in dyocesi sua super alijs. tamen nō pōt nisi quoꝝ interest cōsentiant vel ad minus sint pręsentes.de cōse.di.3.c.§.⁊ extra. de his q̄ fi.a pla.sine ƺsen.ca.c.pen.⁊ fi.Quādo incipit ligare.vide.℣.ƺstitutio.§.§.Quō excuset ignorātia.℣. excoi^c.4.§.2.⁊ exco.7.§.§. post vltimū casuʒ.

11 ¶ Utrū ƺstitutio respiciat pterita .R.ꝙ solū respicit futura.extra.de cōstitu.c.cognoscētes. ⁊ hoc fm Pa.ibideʒ ne afficiat aliquos sine culpa nisi in ea nominatiʒ de pteritis caueatur.extra.eo.c.fi.Et sʒ eūdem Pan.i.d.c.cognoscētes.quādo lex vel statutū loquif per verba pæteriti tēpoꝛis idulgēdo aliquid nō extendif ad futura ne detur materia delinquendi vt est. textus limitās hanc materiā i.l.cum lex.ff.de legi.per quā dicit Bar.ꝙ si statuto cauef ꝙ quilibet bānitus soluens.x.eximatur de bāno nō habet locuʒ respectu coꝝ qui bāniūtur de futuro qꝛ daret materiā delinquēdi.secus si cessaret hec ratio. qꝛ lʒ loquatur per verba pæterita vel pręsentia extēditur ad futura qꝛ lex semper loquitur.l.arriani. C.de here.Et fm Pa.i.c.quoniā si symoniaca. de symo.ƺstitutio declaratiua iuris antiqui addēs nouā penā nō extenditur ad pæterita respectu pene ⁊ ⁊ sic cēsetur noua quod bene ibi probaf: ⁊ cōstitutio penalis habens etiaʒ rationes de pæterito quo ad penam cōcernit solū futura. q̄uis cōstitutio declaratiua iuris naturalis se extēdat etiā ad pæterita.rō.qꝛ declarans nihil addit.vnde potius lex antiqua ligat q̄ noua. Et quādo lex ē partim declaratoria ⁊ partim iuris noui editoria ligat in pæterito quātuʒ ad illam partem que est declaratoria. pone exemplū lex dicat nemo audeat vsuras exercere:⁊ qui exercuerit puniātur pena publicatiōe oiuʒ bonoꝝ.naʒ licet factū sit dānatū de pæterito:tamē pena publicationis cū sit de nouo non extendif ad eos qui vsuras exercuerūt ante istā cōstitutionē.

¶ Utrū posterior cōstitutio tollat priorem.R.ꝙ sic etiā si de priori nō faciat mētioneʒ extra.de cogna. spi.c.i.etiā si pma haberet clausulā derogatoriaʒ ad secūdā:de.dudū.de sepul.licet secus in rescriptis .c.cetēꝝ.de rescriptis:⁊.c.ex parte.Item secus de cōsuetudine ⁊ de statutis particularibus locoꝝ.vel psonaꝝ singulariuʒ.s.quia eis nō derogatur per nouam cōstitutionē pape nisi de ea fiat mētio cū sint facti ⁊ in facto cōsistant ⁊ eam potest papa probabiliter ignoꝛare extra.de cōsti.c.licet.li.6.secus si statutum cōtineret id quod ē de iure cōi quia tunc cessat ratio fm Inno.⁊ Hosti.hec nō Arch.⁊ Jo.an. in.d.c.licet. pręsumif.n.ꝙ papa sciat iura que sunt in iure:⁊ sic velit derogare. 12

¶ Utrū leges humane obligent in foro conscientie. R.ꝙ.e.Tho.12^e.q.96.ar.4. ꝙ sic si sunt iuste:secus si sunt iniuste vbi sic ait.leges posite humanitus vel sunt iuste vel iniuste si quideʒ iuste sint habent vim obligandi in foro ƺsciētie a lege eterna a qua deriuātur fm illud prouerbioꝝ.8. per me reges regnāt ⁊ legum cōditores iusta discernūt:dicūtur autem leges iuste ⁊ ex fine quādo.s.ordinanf ad bonū cōe ⁊ ex actore.quādo.s.lex data:nō excedat potestatē ferētis:⁊ ex forma.quādo.s.sʒ qualitatē proportionis imponūtur subditis onera in ordine ad bonuʒ cōe.cum.n.vnus homo sit pars multitudinis quilibet homo hoc ipm quod ē ⁊ quod habet ē multitudinis.sicut ⁊ quelibet pars id quod ē totius.vnde ⁊ natura aliquod detrimentū infert parti vt saluet totum ⁊ fm hoc leges hmōi onera pportionabiliter inferētes iuste subditos ⁊ obligāt i foro ƺscie ⁊ sunt leges legales hec ille.cuʒ.n.sicut df Ro.13.ois potestas humana a deo sit. qui resistit potestati in his que pertinēt ad ordinē ptātis.deo resistit. Lex autē canonis ligat oēm creaturā. fm.d.Feli.in.c.canonū.de ƺsti.^{e}.nō.⁊ idē ibideʒ col.xj.ƺsumat illa que hic dicūtur de lege iusta. 13

¶ Ut^m leges iniuste obligēt i foro ƺscie.R.fm Tho. vbi.s.ꝙ leges dicūtur iniuste dupr.vno mō p ƺrietatē ad bonū humanū eƺrio pdictis i .§.pcedenti. vel ex fine sic cū aliqs pfidēs leges iponit onerosas subditis nō ptinētes ad vtilitatē cōeʒ. sʒ magis ad propriā cupiditatē vel gloriaʒ.vel ēt ex actore sicut cū aliqs legē fert vltra sibi comissaʒ ptātē. vel ēt ex forma puta cū i equaliter onera multitudini dispēsanf.ēt si ordinēf ad bonū cōe.⁊ hmōi magis sunt violētie q̄ leges.vn̄ tales nō obligāt i foro ƺscie nisi forte pter vitādū scādalū vel turbationē. pter qd̄ ēt hō iuri suo dʒ cedere. Alio mō leges pñt eē iniuste p ƺrietatē ad bonū diuinū.sic leges tyrānoꝝ i ducētes ad idolatriā vel ad qd̄cūq̄ aliud qd̄ sit ƺ 14

legē diuinā: ⁊ tales leges nullo mō licet obseruare. q: sicut dr̄ actuū. 4. obedire oportet deo magis q̄ƺ hominibus. hec ille. vnde cōtrarium dr̄ Mathei. 15. Irritū fecistis mandatū dei propter traditiones vestras. Et Isaie. x. vbi q cōdunt leges iniquas ⁊ scribētes iniustitias scripserūt vt opprimerēt in iudicio pauperes: ⁊ vi3 facerēt cause humiliū populi mei. Et sic patet tā ex isto q̄ƺ ex precedenti. §. q ad hoc q lex sit iusta: ⁊ obliget o3 ꝑ q non sit cōtra legē diuinā. 2° q sit ad bonū cōe. 3° q sit ab habēte potestatem. 4° q proportionabiliter imponat onera. ⁊ vno istoꝝ deficiēte ē iniusta: ⁊ nō obligat. 5° q sit publice promulgata. aut solēniter edita. puta i ꝯsilio populi fm Pa. de postu. prela. c. ꝑ. 6° q elapsum sit tēpus post quod incipit obligare circa qđ ē notādu3 fm q possumus dicere a [illegible]io doc. q vel loquimur i foro ꝯsciētie. vel in foro ꝯtētioso si ꝑ mō vel loquimur de ignorātibus ⁊ sic dic vt dictum est. ꝟ. excōicatio. 7. casu ri. §. ꝑ. Si vero de sciētibus vel in cōstitutiōe vel lege determinaf tēpus quādo incipiat ligare ⁊ illi est standū. vt in glo. c. cū singula. de p ben. li. 6. vel nō determinaf tēpus: ⁊ tūc si ē ꝯstitutio generalis. puta pape. vel iperatoris ligat post duos mēses a publicatiōe. de hoc ē glo. i. c. nouerit. de sen. exco. ⁊ Jo. an. in data. li. 6. Si vero sit ꝯstitutio inferioꝝ. puta epi. capituli. vel vniuersitatis. sic ligat imediate post promulgationē. Si vero loquamur in foro cōtētioso dicēdū est vt imediate dictū est de sciētibus. 7° requirif q per inferiores sit suscepta. de quo dic vt dictū est. ꝟ. cōstitutio. §. 4.

25 Utrū faciēs cōtra legē iustā ad cuius obseruātia3 tenef semp peccet mortaliter faciēdo ꝯ lege3. R. fm d. Feli. in. c. canonū. de ꝯstitutionibus. post. s. T. 2ᵉ. q. 186. ar. 9. q nō. q: sicut i lege ciuili nō semp facit dignū morte corporali transgressio legalis statuti. ita nec in lege ecclesie oēs ordinationes vel publica statuta obligant ad mortale hec. s. Tho. sic ergo nō semper peccat mortaliter faciēs cōtra legē ciuilē vel canonicā. nec etiā cōtra regulā. vtrū quando lex imponit penam peccet etiā mortaliter cōtrafaciens ver. cōstitutio. §. si.

26 Sed q̄ritur quādo quis peccet mortaliter faciendo cōtra legem. R. fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 186. q aliquid cōtinef in lege dupliciter. vno mō sicut finis legis q sunt actus virtutū. nā lex ordinaf ad faciēdū hoie3 virtuosum ⁊ hoꝝ transgressio quātū ad ea q̄ cedūt cōiter sub pcepto obligant ad mortale. sicut sunt ꝑcepta legis ⁊ prohibitio pctōru3 mortaliū: ⁊ hec ēt si de eis nō esset lex positiua essent mortalia: ⁊ dicif fm. d. Feli. in. d. c. canonū. materia necessitatiua ⁊ necessaria. ad salutē. de quibus in locis suis. Quantū vero ad ea q̄ excedunt cōiter necessitatē precepti nō obligant ad mortale nisi ꝑpter ꝯtēptu3. de quo supra. ꝟ. contēptus in principio: ⁊ talia sunt ꝯsilia. Alio mō ꝯtinetur aliquid in lege pertinēs ad exterius exercitiū. sicut sunt oēs exteriores obseruātie inter quas sunt quedam ad quas obligaf quis ex sua volūtate. puta voto ꝓmissiōe fide ⁊ iuramēto. ⁊ ad ista obligaf cōiter ex peccato mortali alioꝝ autem trāgressio nō obligat ad mortale nisi propter ꝯtētū legis. vel q: directe ꝯ̄riatur obligationi legis. vel ꝓpter preceptum. hec ille.

Unde. d. Feli. in. d. c. canonū. col. 3. format regulā 27
q canones ligāt oēs. adeo q q ꝯuenit canoni maxime ex cōtēptu peccat mortaliter. c. nā cōcupiscentiā: de ꝯstitu. ⁊ dicit procedere hāc regulā in tantu3 q a plato nō seruāte canōes possunt subditi leuare obedientiā: ante latā super hoc sentētiā. de hoc. glo. in. c. sacerdos. 2. q. 7. ⁊ sequif Ludo. Ro. in singulari. 510. intellige quādo nō seruat ex cōtēptu. imo fƺ glo. in. c. generali. de elec. li. 6. credens canones non ligare tāq̄ƺ sint facti a nō habēte auctoritate3 legis ꝯdendi. pōt vt hereticus ꝯdēnari. Et dicunt doc. q transgressores canonis ex cōtēptu ⁊ moniti possunt deponi. adde q pluries ꝯtrauenerint: ⁊ lex mō imponat aliā penā. q: illa sufficeret. faciēs etiā cōtra canones icurrit in famiā: facit vnā exceptionē a dicta regula. s. q canones nō ligant in ꝯscia quādo agif solū de salute anime fm Inno. i. c. q: ꝓpter. de elec. vbi dicit q q̄uis in electōe nō fuerit seruata forma data a canonibus dūmō interuenerit purus cōsensus eligentiū tenet i foro ꝯscie. Idem sentit Ab. i. c. i. i fi. de resti. in itegrū: dicēs q valet in omni actu in quo ꝑtermissa solēnitas iuris positiui vt i foro anime nō teneatur quis sibi de hoc facere cōscientiā ex quo nō interuenit aliqua deceptio ⁊ affuit cōsensus habentiū actu3 explicare de iure naturali. facit. c. i. de spō. in principio. li. 6. vbi probaf q actus potest esse nullus de iure positiuo ⁊ non de iure naturali. Et Pe. de Ancha. in regula possessor. co. li. ⁊ ti. i. q. dicit de herede ex testamēto carēte solēnitatibus iuris ⁊ habēte purū ꝯsensum in purū testatorē an licite teneaf in cōsciētia ⁊ cōcludit q sic cessante fraude. ⁊ do. Ab. i. c. relatū. el ꝑ. 2ᵉ. col. de testa. dicit q cōtractus mulieris factus sine fraude valet in foro cōsciētie etiā nō seruata forma statuti loquētis de consensu propinquoꝝ. Itē idem Abb. c. porrectū. de regu. 2ᵉ. col. dixit. q professio facta omissa forma que tradif in regula quo ad deū ligat. hec aūt regula. s. q quādo loquimur in foro cōsciētie non est necesse q solēnitas iuris assit non debet intelligi vniuersaliter. sed in aliquibus casibus. primus est quādo canon vel lex fundaf super presumptione: q: in foro anime scit presumptionē illam nō esse vera3 preualet enim ibi veritas etiā quādo lex induceret presumptionem iuris ⁊ de iure: ⁊ hoc fƺ Abb. post Jo. an. in. c. is qui fidem. de spon. vt de inuentario non confecto ab herede quia tunc non potest detrahere

saladiā q: tūc iuo nō ꝑsumit ꝙ hẽditas nō sit exau
sta legatis.sꝫ potius ꝙ bona hereditatis vsurpaue/
rit ⁊ ideo tenet vltra vires hereditatis: ⁊ huic iuri
ius canonicū nō resistit.imo vr̄ approbare i.c.Ray
naldus.de testa.⁊ tñ i ꝯsciā nō tenet vltra vires he
reditatis ſꝫ Pa.i.c.i.de ꝯsti.⁊ inde ē ꝙ cōdēnatio
iniusta lꝫ nō suspēsa p appellationē liget i foro con
tētioso i quo lex ꝑsumit p sentētia.nō tñ semp i foro
ꝯscie.2ᵘˢ.casus ē qñ lex ē iniusta vt dictū est.s.§.24.
⁊.25.Ex q° infert.d.abb.i.d.c.canonū ꝙ licite potest
fraudari gabella iniusta. 3ᵘˢ qñ nō tenet seruare le/
gē in foro ꝯscie ē vbi a lege ponit pena. q: respectu
pene nō procedit i foro ꝯscie.sed satis ē ꝙ sacerdos
imponat penitentiā de delicto ſm glo.i.c.fraterni/
tas.12.q.2.rō ē q: pena iponit a iudice ⁊ ad terrorē
alioꝝ q̄ rō cessat in foro aie.vñ ſm Inno.i.c.dignū
de homi.si qs infert dānū primo sine culpa lata nō
tenet in foro aie.secus i foro ꝯtētioso.l. q occidit.ff.
ad.l.aql.⁊ iste pōt eē quartus casus. secus esset qñ
esset in lata culpa vel dolo.sicut dicens falsū testimo
niū.vel qñ aduocatus ex sua culpa pdit causā Ab.
i.d.c.canonū.limitat de pena iuris.q: nō tenet qs
ad penā iuris ante ꝯdēnationē ſm glo.i.c.fraterni
tas.12.q.2.nisi lex iponeret penā ipsofacto ⁊ bōa sunt
publicata vel p sniā declarata. 2° limitat qñ reus
est cōdēnatus de delicto. qñ.n.iudex fert sniā tunc
reus tenet ad penā ſm.s.Tho.22ᵉ.q.62.ar.3°.Et quo
ad deum.limitat 3° qñ pena venit ex mutuo ꝯsensu
4° qñ pena eēt rōe interesse. pōt et iudex facere ꝯ le
gē ex magna cā ſm ꝙ dicit.s.Tho.ꝙ deficit aliqñ
⁊ ꝙ tūc intentio ē seruādo nō verba. silr nō ligat i
foro ꝯscie qñ lex distinguit inter vtrūqꝫ foꝝ ſꝫ Pa.
in.d.c.canonū in glo.ꝟ.ab oibus.silr ſm Pa.in.c.
tua nos.de vsu.in fine qñ rō legis deficit in foro aie
tūc in illo foro nō ē seruāda vel qñ non ē eadē rō i
vtroqꝫ foro.c.tua.de spon.adde theoricā.doc.ꝙ qñ
ius ciuile nō reprobat ab ecclesia nec ꝯtinet i se pec
catū ⁊ nō foueat lucrū proximo dānosum nec rigo/
rē.tūc i foro aie seruandū ē.Adde qñ rō legis defi/
cit in foro ꝯscie vel semp vel in aliquo casu. vide su/
pra.ꝟ.ꝯstitutio.§.fi.qñ lex pceptiua ꝯtinet penam.
aliqd.ꝟ.pena.§.5.7.aliqd absolutio.3.§.2.⁊ in.§.
sequenti imediate.

28 ¶ Quia dictū est in.§.26.ꝙ lex obligat ad mortale
rōne pcepti.qrit quō cognoscat ꝙ sit pceptiua.R̄.ꝙ
ꝙ qñ mā ē pceptiua ⁊ verisilr excogitata q̄ dr mā
necessitatiua ſm.d.ſcdi.vt dictū ē.s.§.26.tūc nō est
curādū de verbis q: semp obligat sub pcepto:⁊ ista
sunt precepta legis siue affirmatiua.siue negatiua.
Si vero nō ꝯstat de mā vbi ꝗs esset certus de mēte
statuētis qd vult iducere ad mortale sic induat.fa/
cit qd notat glo.i.c.3°.⁊.c.p venerabilē q fi.sint leg.
⁊ ibi p Pa.Si aūt nō ꝯstat de mēte.tūc aut verba
sunt pceptiua.puta pcipimus iubemꝰ ⁊ sic obligat
ad mortale.facit.c.qd pcipit.14.q.1.aut vtit verbis
imperatiui modi:⁊ sic mā nō est necessaria nec mul
tū pōderosa nō obligat ad mortale.exēpluꝫ si qs te
pcusserit i vna maxilla pbe.⁊c. q: ē ꝯsiliū.23.q.1.para
tus.Si vero mā est multū pōderosa. sic iducit mor
tale tex.ē in de.exiui in.§.itē q: pterea.de verb.sig.
exēplū in psalmo Uouete ⁊ reddite q: vouere ē cō/
siliū.sꝫ reddite pcepti. Aut vtit verbis ihibitorijs vt
ihibemus.phibemus interdicimus ⁊ hmōi.⁊ sic ſꝫ
Pa.i.c.nā ꝯcupiscētiā.de ꝯsti.iducūt mortale.Aut
loquit p verba coia vt decerno statuo ⁊ similia: ⁊ sic
nō obligat ad mortale vt dicit idē Pa.i.d.c.nā cō
cupiscētiā. silr ē ꝟbū cōe ⁊ ordino siue i plurali di
cant siue i singulari.Aut loquit p verbū debet ⁊ sic
inducit mortale q: debet ex suo ppio significato i/
portat necessitatē.vt glo.i de. attēdentes ꝺ sta.reg.
Idē dicit glo.in.c.pposuit.de appel.rōe tñ materie
aliqñ ē cōgnitatis in.c.ꝑ.de despō ipu.Aut cōmi/
natur sub pena excōicatiōis:⁊ sic iducit mortale.q:
nisi p mortali nullus excōicatur.11.q.3.nullus:⁊.c.
nemo epoꝝ.Aut loquit p virtutē obediētie vel sub
pena maledictiōis eterna vel sub idignatione oipo
tentis dei ⁊ hmōi:⁊ sic iducit mortale.vt i.c.vnico.
de statu reg.li.6. Aut cōsuetudo hꝫ vt talia verba
obligēt ad mortale ⁊ sic inducent.ar.c.dilectus. de
ꝯsue.⁊.d.de. exiui.§.item quia pterea. vide.ꝟ.reli/
gio.§.22.⁊.ꝟ.clericus.2.§.5.

¶ Sed nūquid inter leges imperiales q̄ nūc vigent 29
sint aliq casus illiciti ⁊ ſm aiā nō seruādi.R̄.sunt
vt dr.di.x.lege.Et primo quidē i matrimonijs.Nā
ſm leges filius vnius germani copulari pōt in ma/
trimonio.cū filia alterius germani vt Insti.ꝺ nup.
.§.inter eos.C.de nup.l.meminimus:⁊ ſm deū tales de
bent penitus separari.de ꝯsan.⁊ affi.non debet:⁊.35.
q.5.pgēie. Secūdo q: ꝑ leges puella rapta nō pōt
ꝯhere matrimoniū cū suo raptore.C.de rap.vir.l.
vnica.⁊ idē erat olim ſm antiquos canones.sꝫ ho/
die pōt extra de rap.c.fi.Tertio q: ſm leges licituꝫ
est homini soluto tenere mulierē solutā in ꝯcubinaꝫ
vt aut.qbus mo.na.effi.sui.§.siqs aūt.sꝫ ſm deū ēt
fornicatio simplex ē pctm mortale: ⁊ excludit a re/
gno dei.vt dicit aplʼs.i.cor.6.Quarto ſm leges lici
tū ē viro occidere adulteꝝ vxoris dephēsum i adul
terio si ē psona vilis ⁊ cui nō debet reuerētia.ff.de
adul.l.marito.ꝑ respōso:⁊.l.si adulteriū:⁊.C.ꝺ ad
ul.l.grauis.⁊ silr lꝫ pri qui hꝫ filiā in ptāte occidere
adulteꝝ filie i domo filie:⁊ eē°.lꝫ pri occidere adul
terā filiā:⁊ generi lꝫ occidere filiā.ff.de adul.l.pater:
⁊.l.nec i ea:⁊.l.ꝙ ait. Silr ⁊ latronē siue populato
rem agroꝝ.Sed ſm deū nihil eoꝝ lꝫ ⁊ phibet cuꝫ
pcipit Exodi.20. non occides. Quinto q: ſm leges
dānat qui cōphēsam i adulterio tenet vxorē.C.de
adul.l.crimē:⁊.l.castitati.Sed ſm deuꝫ ⁊ iura ca/
nonica pōt tenet sine vlla pena dūmō ipsa velit ab
adulterio recedere .32.q.1.§. subaudit. Sexto q: in
multis casibus ſm leges licitū ē vxorē repudiare ⁊

matrimoniū licite ɔctū dissoluere: ꝛ maxime in casu qui notatur. x. di. lege. ꝛ. 27. q. 2. sunt qui dicunt. §. ꝙ matrimoniū rite cōtractū: ꝛ ɔsumatū potest dissolui ꝓpter religionē. sed hoc lex diuina prohibet vt in eisdem. Septimo q: ſm leges mulier que mortuo marito nubit infra tēpus luctus. s. vnius anni infamis fit ꝛ icurrit multas penas. C. ď secūdis nup. l. i. ꝛ. 2. Sed ſꝫ deū vt aplꝯ dicit nubat libere cui vult de secūdis nup. c. fi. ꝛ vt nō Inno. remittūtur ei oēs ille pene que sunt tantū ad ipius penā. secus si inde proueniat aliqd ad alios. Octauo ſm leges filius spurius nō est allendus. Sed ſm deū ꝛ canones ɔ. vide supra verbo alimentuꝫ. §. 3. Nono de iuētario de quo supra. §. 27. Decimo q: cū i certis casibus ſꝫ leges heres teneat de maleficio defuncti. secus est ſꝫ deū q: tenet ad oia debita defuncti etiā de maleficio inquātuꝫ hereditas sufficit. Undecimo q: ſm leges id quod relinquit in vltima volūtate nō valet nec habeat. 7. vel. 5. testes. C. de testa. l. vnus. ꝛ. l. fi. sed ſm deū in relictis ad pias causas sufficiūt tres aut ēt duo testes. extra de testa. cū esses: ꝛ. c. relatuꝫ. Duodecimo q: si promitto aliqd nudo pacto ſꝫ leges sine alia iuris solēnitate nō teneor: q: nō oritur inde actio vt. ff. de pactis. l. iuris gentiuꝫ. sed ɔ ſm deū ꝛ canones q: mortalr peccat recedens a pacto extra de pactis. c. i. cū similibus: ꝛ ideꝫ si promitto vni pro altero recipienti q: ſm deū teneor. ſm leges nō. Tertiodecimo q: iter emētes ꝛ vendētes pmittunt leges deceptionē. Quartodecimo q: ſm leges nō lꝫ emere seu vēdere iura ꝛ actiones q̄ quis habet ɔtra aliū pro minori precio ꝙ̄ sit principale debitū alr non valet emptio nec peti pōt nisi vsq; ad id qđ solutū est. nec ēt pn̄t talia iura pro parte vendi ꝛ pro parte donari. C. mādati. l. ꝑ diuersas. ſꝫ ſꝫ animā nihil ꝓhibet me emere iura ɔ aliquē pro minori ꝑtio ꝙ̄ sint ipa iura dū tñ nō faciā hoc i fraudē vsure. ſꝫ ꝓp iteresse meū. aut laborē q forsitā erit in rehabēdo. seu q: dubito ne debitor fugiat aut ad paupertatē veniat. Quintodecimo q: i longissimo tēpore ſm leges possessor male fidei prescribit. secus ſm deū ꝛ iura canonica. extra de reg. iur. possessor malefidei. li. 6. isra. ꝟ. restitutio. §. 5. Sextodecimo q: ſm leges maleficia cogitatiōis regulr nō puniūtur. ff. de penis. l. cogitatiōis. ſꝫ cū ois cogitatio mala vel a deo vel per penitentiā puniēda ē. 33. q. 2. ois. Decimoseptimo q: ſꝫ leges lꝫ magi ꝛ venefici puniātur tñ q hoc faciūt ɔ ibres. vētos. ꝛ grādines ꝓhiātur. C. de male. l. eoꝝ. Sed ſm deū talia etiā sic facere grauissimū pctm̄ ē. vt dare ꝓbat. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 96. Decimooctauo q: ſm leges licitū ē in causa sanguinis corrūpere accusatoreꝫ. ff. de preuari. l. fi. Sed ſm deū nō licet ſm. s. Tho. ibidē. Notanduꝫ etiā ꝙ in iure canonico sunt multa q̄ nō obligant. Primo rōne auctoris sicut dictum ē. ꝟ. liber: de gratiano. in decretis. illa. n. q̄ ipe ex proprio capite posuit nō habēt magnā auctoritatē ꝛ a multis reprobātur sicē illud qđ ponit. di. 13. §. i. ꝙ ei qui veget inter duo mala licitū ē eligere minus. vnde videt esse perplexus vt sit necesse eligere peccatum. qđ ibi glo. summa. reprobat. de quo vide ver. perplexus. Item illud qđ ponit di. 95. §. sed illud. in. c. presbiteros. ꝙ necessitate vrgēte in absentia epoꝝ pbiteri possunt crismare in ɔtū ē. c. quāto. de cōsue. ꝛ doc. de quo vide. ꝟ. ɔfirmatio sacrm̄. §. 5. ꝛ. ꝟ. abbas. §. 5. Itē id qđ dicit. 12. q. i. ꝙ clericis nō lꝫ habere propriū qđ ibi glo. reprobat. de quo vide. ꝟ. clericus. 4. pn̄. Itē id qđ videt dicere. 16. q. i. dilectio: ꝙ ad pscribendū sufficit habere bonā fidē in pn̄º. qđ dicit glo. nō esse veꝝ ſm ius canonicū cui ē stādum de reg. iur. possessor. li. 6. de quo vide. ꝟ. prescriptio. §. 7. Et multa alia similia. 2º sunt quedā q̄ nō obligāt q: nūꝙ̄ fuerunt acceptata. de quo vide. ꝟ. cōstitutio. §. 4. ꝛ. ꝟ. ferie. §. xi. 3º q: multa ꝑ iura noua mutata sunt vel correcta vt ꝙ electio pape nō solū fiat a cardinalibus di. 23. i nomine. q̄ hodie solū fit ꝑ cardinales. c. vbi periculū. de elec. li. 6. ꝛ similiter de electiōe epoꝝ ꝛcē. Et etiā in tēpore ordinādoꝝ. di. 77. ꝛ. 78. ſꝫ hodie sunt mutata per de. de eta. ꝛ quali. or. ď quo. ꝟ. etas: ꝛ. ꝟ. ordo. 4º per totū. Et ꝙ certi gradus seruarētur ad matrimoniū. 35. q. 2. 3. ꝛ. 4. que hodie sunt mutata per decē. nō debet. de ɔsan. ꝛ affi. de quo. ꝟ. impedimentū cōsanguinitatis ꝛ affinitatis. Et sic̄r de coione. de q̄ vide. ꝟ. cōicare. §. 5. ꝛ i multꝭ aliis. Quō aliqñ aliq̄ sint correcta. vide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 4º. §. 3. 4º multa abrogata ꝑ longā dissuetudinē. sicut ꝙ clerici icobēt ieiunium quadragesimale imediate post quinquagesimā di. 4. statuimus: ꝛ. c. deniq;. de quo vide. ꝟ. ieiuniū. §. x. Et ꝙ dies rogationū añ ascēsionē feriētur. de ɔse. di. 3. pronūtiādū. Et ieiunētur. c. di. rogationes: ꝛ ꝙ ebdomada sancta feriet ꝛ pasce. d. c. pronūtiandū. de quo. ꝟ. ferie. §. 4. ꝛ. x. ꝛ. ꝟ. ɔsuetudo. §. 4. Utrū lex ciuilis vel statutū secularū liget clericos. vide. s. ꝟ. ɔstitu⁰. §. 2. ꝛ. 3.
¶ Utrū possit fieri dispēsatio i legibus. R. ſꝫ Tho. 1ª 2ᵉ. q. 97. ar. fi. ꝙ dispēsatio proprie iportat cōmēsurationē alicuius cois ad singula. vñ etiā gubernator familie dr̄ dispēsator inquātū vnicuiq; de familia cū pondere: ꝛ mēsura ꝛ operationes ꝛ necessaria vite. sic igit ꝛ i q̄cūq; multitudine ex eo dr̄ aliquis dispēsare q: ordinat qualr aliqđ cōe pceptū sit adiplēdū a singulis. ɔtingit aūt qñq; ꝙ aliqđ pceptū qđ ē ad comodū multitudinis vt i plribus nō ē conueniēs huic persone vel in hoc casu q: vel ꝑ hoc impediret aliqd melius vel ēt induceret aliqđ malum piculosuꝫ aūt esset vt hoc iuditio cuiuslibet cōmitteret nisi ꝓp euidens ꝛ subitū piculū ꝛ iō ille q habet regere multitudinē ſꝫ ptātē dispēsandi in lege humana q̄ sue auctoritati innit vt. s. i psonis ꝛ casibus 30

in quibus lex defficit licentiã tribuat vt peceptũ legis nõ seruet. Si aũt absq3 hac rõe p sola volũtate licẽtiã tribuat nõ erit fidelis in dispẽsatione. aut erit iprudens. ifidelis quidẽ si nõ habeat itẽtionẽ ad bonum cõe. Imprudẽs aũt si rõez dispẽsandi ignorat pp qd dñs dicit Luce. 12. Quis putas ẽ fidelis dispẽsator ⁊ prudẽs quẽ ↄstituit: ⁊c. Lex aũt naturalis i quãtũ ptinet pcepta cõia q nũq3 fallũt dispẽsationẽ recipere non põt. In alijs vero pceptis q sunt quasi ↄclusiones pceptoꝝ cõiu3 qñq3 per hoies3 dispẽsat. puta q mutuũ nõ reddat proditori patrie vel aliquid huiusmodi. ad legẽ aũt diuinã ita se habet qlibet hõ sicut psona priuata ad legẽ publicã cui subiicitur. vnde sicut in lege humana publica nõ põt dispensari nisi ille a quo lex auctoritatez habet vel is cui ipse cõmiserit. ita i pceptis iuris diuini que sunt a deo nullus potest dispẽsare nisi deus vel is cui ipse spãliter comisit. quibus aũt sit comissum. vide ver. dispensatio per totum.

51 ¶ Utrũ in ↄstitutionibus itelligãtur ↄcessa quecũq3 nõ sunt prohibita. R. fm Host. si ↄstitutio promulgata ẽ affirmatiue. oĩa que cõtinet ⁊ ex eis sequẽtia vidẽtur cõcessa nisi repiant prohibita. puta ↄcessu3 est ↄhere matrimoniũ ergo cuilibet ⁊ semp nisi repiatur prohibitũ. Si vero pmulgata est negatiue. oĩa ex eis sequẽtia. itelligũtur prohibita nisi reperiatur cõcessa. sicut prohibet ne quis occidat. ergo oĩbus ⁊ semper prohibet nisi qñ inuenit cõcessum.

52 ¶ Utrũ i penalib9 fiat extẽsio legis. R. Jo. de Jmo. ⁊ sequit Ge. i. c. si post q3. de elec. li. 6. q fm mentem cõprehensiuã sic: ⁊ fortius i fauorabilibus. s3 b3 mẽtem extensiuã nõ fit in pgnalibus. i. c. statutũ. d elec. li. 6. In alijs aũt nõ penalibus fit extẽsio ex idẽptitate rõis. vide glo. ⁊ Ge. i. c. sepe. de temp. ord. li. 6. Cognoscit aũt mens comphensiua fm cu3. Jo. de Jmo. ⁊ Ge. i. d. c. si post q3. ex q̃tuor. p ex cõi vsu verboꝝ q2 pualet oĩ rigori ⁊ significationi verboꝝ. ff. de leg. 3. l. libroꝝ. §. qd tñ cassius: ⁊ de ↄsu. c. cũ dilectus. 2°. Si aliter itelligẽdo sequeret absurditas cu3 lex debeat esse possibilis ⁊ honesta. q. d. erit aũt. ⁊ not. Bar. i. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. Exẽplu3. Lex dicit q occiderit hominẽ capite puniatur. si ad litterã deberet intelligi sequeret q occidẽs se defendendo vel furiosus ẽet occidẽdus. ↄ de. si furiosus d homicidio qd ẽ absonũ. 3° monstrat mens cõphensiua quãdo in illa ẽ expressa ratio. q2 ex illa vt dictũ est colligit mens legis. facit de. p°. de elec. exẽplũ i. c. ex parte. de postulã. vbi prohibitio facta d aduocado: facta monachis extenditur ad canonicos. q2 l3 sint diuersi tñ q2 ↄstitutio fundat se supra religionẽ. ideo extendit etiã ad canonicos: ⁊ ideo omnis cõstitutio q h3 respectũ ad religionẽ l3 loquat de monachis ↄphẽdit ẽt canonicos ⁊ oẽs q pmittũt tria vota. secus si loqueret de religione cũ aliqua qualificatione. puta monachus niger ⁊ hmõi. 4° cõprehendit mens legis quãdo per eãdem ↄstitutionem vel per aliã apparet id qd ibi est positũ. sicut in l. i. ff. vti possi. dicit q l3 verba edicti de ede. tñ in fundo etiã habet locũ vt i. §. hoc iterdictũ oĩbus ibidẽ. Qualiter aũt dephẽditur mens extensiua legis. R. fm Jo. de Jmo. ⁊ Ge. ibidẽ vbi supra ex idẽptitate rõnis nõ scripte vt i. l. i. C. de iterdic. ⁊ re. facit. c. inter ceteras. de rescrip. ⁊. c. 2. de trãsl. pla. nam de similibus ad similia idẽ est iudiciũ vt i. d. c. d.

53 ¶ Leges imperiales imitantur canões. vnde dicũt sic. Nõ dedignãtur sacre leges: canones sacros imitari spãliter in matrimonijs ⁊ vsuris. vt in aut. vt deri apud proprios epos. coll. 6. ⁊. 2. q. 6. §. hoc colligit. extra. de noui op. nũc intelleximus. Et notandum fm Inno. in. c. fi. de reb. ecc. nõ alie. ⁊ sequitur Pan. i. c. i. de resti. i inte. q vbi ius canonicũ in alia materia dat regulã spãlem q nõ debemus illa3 distinguer per ius ciuile. verbi grã. canon induxit suã solẽnitatẽ in alienatione rei ecclesiastice. Ideo non debemus seruare illam iuris ciuilis positam in aut. hoc ius. C. d sa. san. ec. Et in legis fraudẽ nihil agẽdũ est. ff. de legibus. ↄtra legẽ. q2 cu3 quid prohibet per vnã viam intelligit prohiberi ⁊ alia. extra. de reg. iur. cũ quid. li. 6. Et facta in fraudẽ legis nõ tenent. vt not. Bar. in. l. ãplius. ff. re. ra. ha. allegat. l. si libertus minorem: ⁊ ibi tex. ff. de iure patro. secus esset si fieret in fraudẽ hominis etiã pncipis. vide Pan. in. c. dilectus. el. 2°. de preben. ⁊ quod nota in. d. l. si libertus. Et quomodo fiat fraus legi. vide supra ver. fraus. Nota fm Panor. i. c. clerici. de iudi. q leges ciuiles sequũtur canonũ dispositiones ⁊ sic in effectu nõ potest dari ↄtrarietas inter canones ⁊ leges quod intellige i materia spectante ad ecclesiã ⁊ sic potest dici q etia3 de iure ciuili mulier nubens infra annũ luctus non efficitur infamis quia canon permittit vt in. c. pen. ⁊ vltimo. de secundis nup. nec vsure permittũtur de iure ciuili nec cõcubinatus q2 materia pertinet ad ecclesiã: ⁊ canon prohibet: ⁊ sic de alijs. secus in materia indifferenti. q2 tunc data ↄtrarietate inter canonẽ ⁊ legem canon seruatur in foro suo vt nota glo. in regula possessor. de reg. iur. ⁊ ibi Jo. and. in mercuriana. li. 6 tex. cum glo. i. c. 2. de arbi. co. li. facit tex. i aut. quomodo oportet epi. §. i. col. i. vbi imperator dicit se velle sequi. ⁊ seruare regulas sacras. vt in. l. cũctos populos. C. de summa tri. ⁊ fi. ca. vide Panor. i. c. primo. de noui. ope. nun. vide aliquid ver. papa. §. i. ⁊ ver. dispensatio. §. 13. casu. 41.

54 ¶ Ut ↄdẽtes leges iniq̃s peccẽt ⁊ an qd tenent. R. q l3 d iure tales leges. seu statuta nõ valeãt. di. 8. q. ↄ. ⁊. 32. q. 7. flagitia. tñ facientes ⁊ ↄsentiẽtes peccãt

mortaliter de quibus Isaie.x.ve q cõdunt leges ini/
quas: ⁊ si sunt ꝯ libertatē ecclesiasticā sunt excõica/
ti de quo.s̃.verbo exco.5.casu.20.⁊ tenenẽ restitue/
re dānū qđ prouenit alicui rõne talis legis: ⁊ oẽs
volūtarie seruātes silr peccāt mortalr: ⁊ oia acqsi/
ta rõe talis legis tenenẽ restituere sicẽ de raptoribus
⁊ nõ solū dicunẽ inique qñ sunt ꝯ legē dei ⁊ nature.
sꝫ ẽt qñ sunt ꝯ ius positiuū ad paupes opprimēdos
⁊ iustitiā ipediēdā ꝟ Hoit. Silr ꝯdētes leges ne viu
re restituāẽ sunt excõicati.đ q°.s̃.ꝟ.exco.5.casu.50.

55 ¶ Utrū actus factus ꝯ legē sit nullus ipso iure.R.ꝙ
nõ.i q̃tuor casibus.ꝑ qñ cā ꝓhibitionis nõ est ppe/
tua. sꝫ tēporalis vt i.c.ꝑ. de mīi.ꝯtrac.ꝯ.inter.ce.⁊
dẽ tēporalis qñ ẽ restricta ad certū tps. puta ꝓhi/
beẽ mrimoniū.pp venerationẽ certe diei. silr de ꝓ/
fessione facta ifra annū q̃ ꝓhibeẽ i.c.ad aplicaꝫ de
regu.li.6. Secus si ꝓhibitiõis cā est ppetua.puta cū
ꝓhibeẽ aliqd pp malū qđ inde seq pōt.vt mrimoniū
pp ꝯsanguinitatē: ⁊ hmōi.⁊ sic itellige.l.nõ dubiū
C.de legib⁹: ⁊.c.video.x.di.⁊.c.interdicimus.35.q.3.
3° qñ ꝓhibitio legis ꝯcernit pncipalr fauorẽ alicu/
ius.talis ꝓhibitio hꝫ potius viꝫ exhortatiõis respe
ctu illius pro cuius fauore pncipalr fit q: pōt renū
tiare.p hoc.di.4.§.hec. ⁊ si legib⁹.hoc ponit Pa.
i.c.ad aplicā de regu.⁊ infert ꝙ posset p hoc inten/
tari lꝫ statuto caueaẽ ne mulier possit ꝯctū facere si
ne ꝑsentia duoꝝ agnatoꝝ ꝙ valeat ꝯctus sine eoꝝ
ꝑsentia si statutū expsse nõ ānulet actū factū.facit.l.
si qs in ꝯscribēdo.C.de pac.⁊ facit.d.c.ad aplicā:
vbi pꝫ obligationẽ acqri deo lꝫ sit act⁹ ꝓhibitus a
lege fauore ꝓfiteri volētis.3°.qñ lex certā formā sup
eo qđ alicui ꝯuenit ex sua ptāte. Exēplū. Eps ex sua
iurisdictiõe pōt absoluere ab excõicatione vbi ꝯdi/
tor canonis nõ sibi reseruat. attamē lex dicit ꝙ nõ
absoluat nisi faciat sic vel sic si facit ꝯriuꝫ tenet tñ
absolutio.secus qñ lex dat ptātē illi q eā alias non
habet cū tali forma q: si nõ seruat formaꝫ nihil fa/
cit.hoc accipiẽ a dño.Car.in cle.p° de iure patro.⁊
ꝯcordat glo.ibidē.⁊ Pau.4°.qñ lex punit ꝯfaciētē
q: tenet si expsse nõ ānullet factū ꝯ. secus qñ nõ pu/
nit.sꝫ solū ꝓhibet q: sic nõ tenet ⁊ sic loquiẽ lex non
dubiū.C.de leg.hoc ponit.d.Car.i cle.p°. de rescri/
ptis.diuersa tñ ẽ certa hoc.doc.opinio qbusdā dicē
tibus ꝙ in oibus casibus.facta ꝯ legē sunt ipso iure
nulla nisi lege speciali actus sustineaẽ ſm Jo.and.
in.d.c.ad aplicā: ⁊ cū eo cõiter doc.vide.ꝟ.absolu/
tio.3.§.2.⁊ ver.ius.§.6.

56 ¶ Utrū lex indulgēs aliqd qđ pōt intendere in alte
rius piudiciū intelligaẽ saluo interesse ptie.R.ꝙ sic
vt lꝫ Bal.de pa.iura.fir.⁊ Pa.i.c.ꝑ.de iudi.vtrum
ꝯsuetudo tollat legē.s̃.ꝟ.ꝯsuetudo.§.3.⁊.4.

l Ibellus famosus dicitur quādo aliquis scri/
bit cedulaꝫ cõtinentem iniuriā siue ifamiam
alterius ⁊ proiiciat eam i loco vbi inueniaẽ:
⁊ sic alius infamatur.

¶ Que pena ꝯficiētis libellū famosum.R.quadru/ l
plex ẽ pena ſm ꝙ q̃tuor modis pōt agi de eo: ⁊ ꝑ
qdē si agaẽ criminalr.ẽt ſm leges est pena capitis
tā ꝯ illū q fecit q̃ꝫ ꝯ illū q inuenit nisi corruperit vel
nulli reuelauerit.C.eo.l.vnica.5.q.1.si qs famosuꝫ:
⁊ qlibet de populo accusare pōt tales. quin ẽt accu
satori ꝯstituiẽ pciū p modo substātie accusate pso/
ne: vel si erat seruus ꝓducẽ i libertatē.ff. de iu.iu.l.
lex.§.fi.⁊.C.eo.l.vnica.2° si agaẽ ciuilr.s.actõe iniu
riaꝝ q̃ nõ publici iudicij.sꝫ priuati ꝯtinet q̃rellā.C.
de in iur.iur.⁊ sic puniẽ ſm iuramentū actoris: ⁊
taxationẽ iudicis vt isti.de iniur.§.pena.3°.si agaẽ
ſm canones: ⁊ sic q libellū famosuꝫ ꝯficit flagellaẽ
⁊ excõicatur.5.q.1.qui in alterius: ⁊.c.hi.qui.⁊ po/
test deponi cū sit graue crimen ⁊ dānatiõe dignissi/
mū.25.di.§.nunc aũt.4°.i foro penitētiali. q: tā isti
q̃ꝫ alij detractores tenētur ad restitutionem fame p
modū qui dictus est.ꝟ.detractio. vnde deberet fa/
cere alium libellū in ꝯtrariū.

l Iber dẽ ille q nullius subest ptāti.ff.đ capti.
⁊ postli reuer.l.nõ dubito.§.liber aũt popu/
lus. ⁊ liberā hꝫ ptātē qñ sine alterius ꝯsensu
qs pōt disponere ⁊ nõ alr.c.fi.de postu.pla.⁊ ver/
bū libere excludit oēm morā ⁊ cõditionē.c.extirpā/
dū.§.pen.de ꝑbe.⁊.c.si beneficia de ꝑben.li.6. ⁊ de
offi.or.c.ordinarij.§.qd si forte li.6. ⁊ ibi p Jo.an.
⁊ Archi.đ homi.pro humani. li.6.imo sꝫ alios de
notat quādā ꝑrogaturā absolutā. seu dñium super
actū cui adiciẽ.vt.l.pcurator cui libera.ff.de pro/
curatoribus: ⁊.l.iniurandū ꝙ ex cõuentiõe.§.fi.ff.
de iur.iur.de dec.cū nobis oliꝫ in fi.vide per Bar.
in.l.alio.ff.de ali.⁊ aba.lega.⁊ Pan.i.c.cū libertū
de sepul.⁊ i.c.mā.de loca vñ liberꝝ dñiuꝫ nõ hꝫ qs
sup actū quẽ qñ vult illū exercere ipediẽ aliqualiter
oio prohibitio siue tēporalis siue perpetua ꝯtradi/
cit libertati.l.libertas.ff.de sta. ho.

l Iber sapiētie nõ erat oliꝫ inter canonicas.sꝫ
fuit cuiusdā philonis. hec.s.T. sup Dyo.4.
lec.9.c.5.Et glo.i.c.canones.16.di. dicit.ꝙ
sapiētia Salomonis liber Jesu filij sirach qui diciẽ
ecclesiasticus ⁊ liber iudicū ⁊ Thobie: ⁊ liber Ma
chabeoꝝ sunt apocriphi: ⁊ tñ leguntẽ.sꝫ forte nõ ge/
neraliter hec ibi. Ideꝫ tenet Pa.in.c.ꝑ de ꝑscrip. in
principio vbi dicit ꝙ idē tenet Hiero. i ꝑfatiõe sup
li.prouer.qdā tñ dicūt ꝙ i quodā ꝯcilio fuit deter/
minatū vt leganẽ ad edificationē: ⁊ Hiero. i ꝓhe°.
li.Re.galeato dicit: ꝙ liber sapiētie Jesu filij sirach
⁊ Judith.⁊ Tobias.⁊ pastor nõ sunt i canone. Et
i ꝓhemio Judith dicit.idē Hiero.ꝙ synodus nice/
na in numero sanctaꝝ scripturaꝝ legiẽ cõputasse.
Liber de ifantia saluatoris ẽ apocriphus sꝫ.s.T.
3°.p.q.35.ar°.6.liber decretoꝝ ſm Pa.post Jo.an.
c.1.de rescrip. nõ est approbatus nisi quo ad dicta
sanctoꝝ ⁊ pōtificū q̃ ibi sunt iserta.imo dicta grani
quotidie reprobāntur sicẽ dicta alterius doctoris.

1 Libertus ē ille q ex seruo factus ē liber p manumissionē. Manumissor aūt dr̄ patronus: et semp libertus patrono tenet ad q̄dā obsequia. Ingenuus aūt vocat q liber natus ē et sic nulli tenet obseq. Est aūt casus quo libertus eripit ingenuitatē .s. si a dn̄o fuerit expositus lāguidus cuiuscūq3 etatis. vel si ei ipse alimenta denegari ptigerit hoc ipso libertus fit ingenuus et seruus liber. Idem si pr̄ exponat filiū languidū. hoc ipo filius a patria ptāte. libertus ē. Illi tn̄ qui hos susceperūt nō possunt pp hoc i eoꝝ psonis ius aliquod vindicare. de expo. et lan. c. vnico.

2 ¶ Utrū libertus possit reuocari i seruitutē. R̄. q sic pp igratitudinē .s. cū man⁹ iniecerit in patronū aut atrocē iniuriā. seu graue dānū i psonā vel rebus inferre psumpserit. vt i glo. extra. de dona. c. fi.

3 ¶ Que differētia iter libertū ecclesie et priuatoꝝ. R̄. fm̄ Hosti. ē multiplex. p⁹ q2 liberti ecclesie reuertunt i seruitutē pp opas nō pstitas. 12. q. 2. dyaconi. secus in liberto priuati. C. de liber. cā. solo. Inno. tn̄ itelligit hoc de obsequijs ipositis nō de alijs. 2⁹ q2 filij libertoꝝ ecclesie ēt nati post manumissionē iter obnoxij ecclesie. 12. q. 2. de libertis. secus i alijs. C. de liberis: et eoꝝ. l. i. l. 1. et 2⁹. 3⁹ q2 liberti ecclesie tenentur seruire ecclesie ēt si nulla opa sint eis iposita. d. c. dyaconi. secus i alijs fm̄ Inno. 4⁹ q2 liberti ecclesie si iniurient ecclesie vel accusent illā vel testificētur ꝯ illā reuocātur i seruitutē ēt si ordinati fuerint. 54. di. q ex famulis. 5⁹ q2 liberti ecclesie manumissi ad hoc vt ordinētur nō possunt de acquisitis quocūq3 mō ad alios transmittere fm̄ quosdam quin potius omnia ad ecclesiā pertinebūt. sed verius videtur q hoc verum sit solum quādo in manumissione fuit dictum. alias etiam testamentum possunt cōdere de his que acquisiuerūt. fm̄ Lan. Ray. vl. et Hosti. multa habes d hoc infra verbo manumissio: et maxime. §. 5.

1 Littera an piudicet scribēti. R̄. Pa. i. c. frater nitati. d cle. non resi. pcludēdo post Bar. i. l. luti⁹. ff. d fideiusso. Aut sunt lr̄e generales sic cū dr̄ psentiū latori adhibeas fidē et hmōi: et isto casu cū iste lator nō possit ꝯhēri vel aliqd itētare i piudiciū scribētis si cui scribit sibi mutuaret pecuniā: et hmōi nō piudicaret scribenti vt i. l. fi. C. qd. cū eo q i ali. postea q2 potius sunt littere recomēdatitie nisi aliud ad dat puta sub piculo meo et hmōi. vel nisi dolose dedit illi litteras q2 tūc tenet. ar. l. q vendi tio. ff. de dolo. Si vero sunt littere magis speciales. puta q2 dr̄ i eis tali de mea itentiōe iformato adhibeas fidē plenā q2 tunc tenet: et aget acti mādati ꝯ scribētē ille cui scribūtur. s3 nō debet ei credere i aliquo quod ei approprict. facit. l. fi. vero remunerādi. ff. man. De eo qui aperit litteras alterius. vide supra falsarius. §. 2. et 3⁹. de litteris. vide infra. R. probatio: et. R. scriptura: et. R. tabdio. §. 6.

1 Litigiosa res dr̄ de cuius dn̄io iter petitorē et possidētē mouet i iudicio. de cessiōe rei litigiose. vide supra. R. cessio actionū: et vtrum possit alienari ibidem.

¶ Utrū litigās teneat ad restitutionem expēsaꝝ et dānoꝝ parti aduerse. R̄. q sic si sciebat iniustā cāꝫ fouere. si aūt a principio nō sciuit tn̄ i processu cause cognouit iniustitiā et nō desijt tenet. ar. in. c. dn̄o. de secū. nup. et i. l. si qs ificiatus: et ibi Bar. ff. depositi. litigiosus idē ē q ꝯtētiosus. de quo. s. R. ꝯtētio. et discordia et grauius peccat p se q̄ adulator. q2 litigiosus frāgit amicitiā et sunt illi pprie q ad oia ꝯtrātur eā ꝯtristādi de nullo curātes vt dicit ph̄s. 4. ethicoꝝ. Et nō dꝫ ordinari. 46. di. §. i. Et nō fm̄. s. Tho. sup Paulū. p⁹. cor. 6. q litigare i iudicio ē peccatū. q̄drupl'r. s. rōe auaritie. modi. medij et scādali. 2

¶ Litigiū pprie i verbis ꝯsistit. cū. s. vnus verbis alterius ꝯdicit i qua quidē ꝯdictiōe duo psūt attēdi. q̄nq3. n. ꝯtingit ꝯdictio pp psonā dicētis cui ꝯdicēs ꝯsentire recusat pp dfectū amoris aios vnictis. et hoc vr̄ ad discordiā ptinere: charitati ꝯriā. q̄nq3 vero ꝯdictio orit rōe persone quā aliquis ꝯtristare nō veret et sic fit litigiū qd pdicte amicitie vel affabilitati opponit ad quā pertinet delectabiliter alijs ꝯuiuere. vn̄ ph̄s dicit. 4. ethicoꝝ q illi q ad oia cōtrariātur. eā eius qd ē ꝯtristare neq3 quoscūq3 curātes: discoli et litigiosi vocantur.

¶ Utrū litigiosus plus peccet q̄ adulator. R̄. fs. s. Tho. 2⁹. q. 116. ar. 2⁹. q d vtroq3 istoꝝ pctōꝝ possumus loqui dupl'r. vno mō ꝯsiderādo spēm vtriusq3 peccati: et fm̄ hoc tanto aliqd vitiū ē grauius q̄to magis repugnat opposite virtuti. virtus aūt amicitie principalius tendit ad delectādū q̄ ad ꝯtristandū et iō litigiosus q supabūdat in cōtristando grauius peccat q̄ placidus vel adulator: qui superabūdat in delectando. Alio mō psūt ꝯsiderari fm̄ exteriora motiua: et fs hoc q̄nq3 adulatio est grauior. puta quādo intēdit p deceptionē indebitū honorē vel lucrū acqrere: q̄nq3 vero litigiū ē grauius puta qn̄ hō intēdit vel veritatē impugnare vel dicentem in contemptū adducere. 3

¶ Lis aūt q idē est qd litigiū. est ꝯdictio verbalis opposita amicitie. seu affabilitati. i. facta aio cōtristādi et sic lis pprie semper ꝯsistit i hoc q quis alicui malū ifert vel aufert bonū q2 tristitia siue ꝯtristatio nō ē nisi de malo iherēte vel carētia boni: et ē duplex. s. cū psona priuata et publica. i. iudicialis q fm̄ glo. i. c. forus. de verb. sig. iportat cā et ciuilē. 4

¶ Principiū litis i iudicio ē ꝯtestatio q est initium actiōis et ꝯsuetus nō obstāte q oporteat libellū pcedere super quo fiat ꝯtestatio vt de libel. obla. c. p. q2 ipa oblatio libelli ē dispositio ad ꝯtestationē. vnde semper necesse q pcedat libelli oblatio. d. c. pnisi de partiū ꝯsensu remittat. litis vero ꝯtestatio fs Gof. est negotij principalis hinc inde apud iudicem facta 5

narratio et subsecuta missio. siue negando. siue procedendo. quod fit iudice iterrogante. et verbabitur .i. ocrte nuo. fm Pa. e. c. vnico. 5°. quod hec fiant animo procedendi i cá. 4° quod per principales personas nó p aduocatos nisi forte principales adeo fuerint idiscreti vt eorum defectus de licentia iudicis suppleat. c. pastoralis. de iudi. Sed litis quasi contestatio é qñ aliquis conuentus i iudicio super rebus mobilibus quas possidet noie alicuius noiat dominum i iudicio et accipit in ducias ad denuntiandum dño vt ad iudicem veniat. aut mittat. si ipe dñs nó cóparet infra terminum sibi datum. tunc. n. lis dicitur quasi cótestata contra dominum. Litem autem pédere é. litis contestationem esse vsque ad sententiam diffinitiuam vel terminum litis. Sed lis dicitur pendere quo ad hoc quod nihil inouetur cum citatio legitime peruenerit ad partem vel per eam stetit quominus perueniret cum tali expressióe quod potuit istrum sup quo conueniatur vt summat Jo. an. i de. s. c. ti. et dz peruenire debito tempore. vt ibi.

1 Iuellarius contractus qui dicitur dactio ad liuellum idem est quod emphyteosis: et ideo ibi vide. et ibidem de laudemio soluendo.

1 Oca an liceat mendicantibus dimittere vel de nouo accipere et de excóicatione eorum. vide ver. excóicatio. 5. casu. 51.

1 Ocatio é persone vel rei ad vsum facta concessio. mercede i pecunia numeráda conuenta. alias si spés vel res daretur nó esset locatio. sed cótractus inoiatus .s. do vt facias et ageretur pscrip. ver. ff. deposi. l. i. §. si qs seruum. Et ideo locator dicitur q sub mercede pecuniaria locat domum suá et huiói. cóductor dicitur qui ipam accipit soluédo pésionem. vt in .d. §. si qs. Aduerte tñ quod contractus innoiatus induitur sm naturam contractus noiati cui assimilatur nisi aliud actum fuerit vt in. d. §. si quis. sequitur Bar. Et si operauerio in re mea certa mercede tibi dáda tu locator operarum tuarum ego cóductor earundem dicor. ff. eo. qui operas. sed respectu operis ego locator et tu cóductor dicerio. ff. eo. Item queritur. §. i. et §. si gemma. Et nota quod inquilinus dicitur proprie conductor rei vrbane colonus vero rustice.

2 ¶ Quid pót locari. R. quod omnes ille res que vendi possunt nisi sint seruitutes pdiales vt iter actus via etc. que locari nó possunt vt est tex. et glo. in. l. locare. ff. locati. seruitutes autem personales que sunt vsus fructus bene possunt locari. ff. de vsufruc. l. arboribus. sed non seruitus vsus. vt insti. de vsu. et habi. §. minus. sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per mortem vsufructuarij. vt. C. de iur. do. l. si so-cius. et per maximá et mediá capitis diminutioné. insti. de vsufru. §. finitur. a proprietario autem fieri non potest locatio seruitutis personalis.

3 ¶ Utrum fructus decimarum possint locari ad annuum censum laicis. R. sm Pan. in. c. etiam. de loca. quod sic. vtrum platus possit locare fructus ad magnum tempus: et quó. vide supra. ver. alienatio. §. i.

5 ¶ Utrum beneficiatus possit locare fructus ecclesie sue sine alia licentia. R. sm Pan. i. d. c. vía: quod sic intelligé nó ad magnum tépus. puta pro nouem annis pót. facit glo. i de. i. de rebus ecclesie nó alie. nec valet statutum. seu prohibitio superiorum in contrarium hoc ipedire propter verbum libere quod ponitur i lra. d. c. vía. Et si ante tépus locationis finitum moriatur extinguitur locatio qr comparatur decreas vsufructuario vel vsuario. c. vlti. de pec. de. et ideo extinguitur sicut ius vsufruarij. de dona. c. cósultationibus. de pigno. c. vltimo. sm Jo. mo. qui sic not. in. c. hoc consultissimo. de re. ecc. non alie. li. 6. et si soluit pensioné non rehabebit a successore in eodé beneficio nisi sit conuersum in vtilitaté ecclesie vt not. Hosti. in. c. i. ne prela. vi. su. vide totú ista. §. et alia plura supra. ver. beneficium. 3°. §. §. vide infra eo. §. 17.

4 ¶ Utrum sacerdos possit locare operas suas. R. quod pro diuinis officiis dicédis nó licet. c. cú in ecclesie. de symonia. et multis aliis. c. alias esset symonia. sed pro temporalibus bene pót. sed tñ si paciscitur cú aliquo quod moretur in alia ecclesia vt celebret ibi diuina. ita tamen quod intentio nó dirigatur ad diuina. sed ad mansioné quá ibi facit vel ad laborem quem sustinet vel ad dánum quod róe more patitur vt in. c. ad questióes. de re. permu. et no. Inno. in. c. ven. ne prela. vi. suas. ver. symonia. §. 15. et sequentibus.

5 ¶ Utrum scholaris recedés possit alium ponere loco sui in domo vel camera códucta. R. sm Pan. in. c. inter dilectos. de fide istru. quod sic. qr cóductor potest locare alteri ré conductam. l. nemo. C. loc. nisi aliud conuenissent. vt l. d. l. nemo. Sed an possit facere inuito socio. glo. insti. loca. i si. dicit quod licet possit iure locationis locare alteri ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locatióis cum videatur electa industria persone. Insti. pro socio. §. soluitur. Idem tenet Specu. de iudi. §. s°. Et darius. Azo. p. l. preceptóe. ff. de his q dege. vel effu. et addit. quod si scholaris non degit i domo vt debet versari potest contra eú agi actione pro sotio. sed vtili. qr directa datur quádo contrahitur societas ad comodiorem vsum et vberiorem questum de qua leges loquuntur. vt no. Specu. vbi supra. Ex quo intellige quod in materia odiosa nó veniet socius in domo. Et ideo si statutum dicit quod socius teneatur pro socio nó veniet socius i domo quia non é proprie ista societas: et in odiosis verba stricte capiuntur. l. 3. §. hec aũt verba. ff. de nego. ge. et in. c. ne stra. de iure iur. Insuper dicit Pan. i. d. c. inter dilectos. quod si male versatur et non possit cópesci aliter a

sua violētia q̄ poterit expelli. per l. si cōuenerit in fi. ff. pro socio. ⁊. 5. q. 4. in loco.

6 ¶ Utrū possit locari domus propinqua alteri magistro ita q̄ voces adinuicē cōfundantur. R̄. q̄ nō. ⁊ si fecerit primus poterit expellere vltimū. C. d stu. li. vr. ro. l. vnica. in fi. ⁊ hec causa tractari potest in ferijs tēpore messio sm Hosti. de iudi. c. significauerūt. ⁊ idē posset de quocūq3 alio qui ipediret lectionē pfati magistri. ar. d. l. vnica. ⁊. c. pdē. 15. q. 2.

7 ¶ Cui potest locari aliqua res. R̄. q̄ oibus qui possunt emere nisi sit miles vel curiales quibus nō pūt locari pdia ad colendū ne amisso vsu armoꝝ ad opus rurale se transferāt. vt. C. loca. l. milites. l. curiales. ⁊ l. vltima. subueniť ignorāter faciēti. ff. loca. l. si quis ignorās. vbi dr̄. q̄ poterit exigere mercedē. non enī ptēmit disciplinā qui ignorauit militem. Idem videť in clericis ⁊ monachis nisi ex cā necessitatis. extra ne cle. vel mona. c. 1. ⁊. c. secūdum vbi hec not. Ber. ⁊ Hosti.

8 ¶ Usq3 ad quod tēpus potest fieri locatio. R̄. q̄ ⁊ ad tēpus: ⁊ in perpetuū. vt. ff. si ager vecti. l. 1. ⁊ dicitur vectigalis agri qui imperpetuū locantur. s. q̄diu vectigal soluatur vt. d. l. 1. ⁊ succedit heres in locatione ⁊ cōductiōe si moriť cōductor infra tempus locatiōis in iure cōductionis. secus in vsufructu qui personalis est ⁊ extinguitur cū persona. ff. loca. l. si quis domū. §. si fructuarius.

9 ¶ Quādo est merces soluēda. R̄. sm Azo. ⁊ Gof. ⁊ Pan. in. c. ppter sterilitatē. co. ti. q̄ si actum est qñ sit soluenda id seruabiť. alias cōsuetudo regionis: ⁊ si non appareat de cōsuetudine. id quod minimū est. s. in fine anni. ita dicit. l. semper in stipulationibus. ff. de re iur. ⁊ not. Host. ⁊ Ber. de cens. ex pñti facit de re. iur. i obscuris. li. 6. ff. de ver. obliga. l. qui hoc āno. ⁊. l. cū qui. ⁊. ff. quādo dies vsufru. le. ce. l. 1. in principio: ⁊ hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requirat: vt puta q2 datur pro sumptibus ⁊ similibus. In alqs vide in. l. 1. C. quādo dies le. ce. ⁊. d. l. qui hoc anno. ⁊ Inno. i. c. ppter sterilitatē. de loca. Et nō sm Pan. i. c. peruenit. de arbi. q̄ differentia est inter soluere annuatim ⁊ quolibet anno. nam si promisi tibi soluere annuatim teneor in principio anni. si aūt in quolibet anno tūc in fine anni fiet. vnde. h. āno. si debeo i fine tenebris anni. annua si dēbeo tūc repicies capud anni.

10 ¶ In quibus casibus potest locator expellere inquilinū ante tēpus finitū cōductionis. R̄. q̄ in quatuor. p̄ si nō soluit pensionē per biēniū. sed si paratus sit soluere audiēdus ē. ff. loca. l. quero. Intellige si aliꝰ modus de sequētibus nō iest. 2°. si domus locata sit necessaria sue habitatiōi. intellige ex necessitate superueniēte. cui aliter prouideri nō pōt. vt. l. edem. C. locati. aliter nō diceret necessitas. si posset prouideri alio mō. secus esset si tēpore locationis aliā domū nō habebat q2 sibi iputabiť nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domū. §. huic subiūgi. 3° cum domus eget refectione q2 minať ruinā. que tñ tēpore locationis nō minabať ⁊ in isto casu ⁊ pcedēti fiet remissio pensionis. pro rata tēporis. c. pp sterilitatem. de loca. ⁊. d. l. edem. ⁊. d. l. quero. §. inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque idonea. ff. eodē. l. cū plures. in prin. Sed an ea refecta possit cōductor petere in ea reponi. R̄. q̄ sic. glo. iuncto tex. l. si duo. §. cū inquilinus. ff. vti possi. ⁊ ibi p Bar. 4° quādo cōductor i domo peruerse cōuersatur sine lesione rei vt puta tenet publicas meretrices: ⁊ sic nō remittiť pensio sm Hosti. vel versať peruerse cū lesione rei tenēdo porcos in solario incidit arbores nō colit suo tempore: ⁊ tūc remittitur pensio. sed aget ad interesse dñs de dāno dato sm Hosti. in. d. c. propter sterilitatē. ⁊ sm hāc distinctionē pcor. doc. in. d. l. edem. ⁊ in. d. c. ppter. qui videntur ptrarij. 5° sm. d. Alex. de imo. pñ. 176. quādo conductor iurauit soluere omni anno affictū ⁊ cessat soluere vno anno. l. si quis maior. C. de trāsac. ⁊ cōiter sz doc. in ea. l. tenet in quolibet contractu iurato.

¶ Utr̄ inquilinus possit similiter pp necessitatem dimittere domū ante finitū tēpus p̄ volūtatē dñi. R̄. 11
sm Pan. in. d. c. ppter sterilitatē. q̄ sic sm Ant. ⁊ Jo. an. hoc tenet etiā glo. in. l. si in lege. §. si domus. ff. loca. Ex quo potest inferri q̄ propter pestem potest dimitti q2 est probabilis necessitas: ⁊ facit tex. in. l. habitatores. ff. eo. ti. ⁊ sic in pscia esset seruādū. q̄uis i foro ptētioso forte aliter teneretur.

¶ Utrū sit minuēda pensio rei locate quādo cōductor non potuit vti re pducta. R̄. q̄ aut quis locat 12
reo: ⁊ si stat per locatoris volūtatem: quo minus re cōducta nō vtatur conductor sic tenetur ei ad interesse. l. si de fundo. C. locati. si vero non ex volūtate. sed per casum fortuitū ex eius parte vel ex parte rei locate cōtingentē sic pensio remittiť pro rata: exemplum ex parte locatoris. puta q2 ppter delictū eius fundus locatus publicatus est. Exemplum ex parte rei. veluti si edes locate exuste fuerūt vel ager terremotu corruit. vt. l. si quis domū in fi. ⁊. l. ex cōducto. §. 1. Et. l. sed addes. §. si quis. ff. loca. Idē dicendū quādo ex necessitate locatori adueniente oportuit cōductorē expelli. vel propter refectionē domus. l. qui insulā i prin. ⁊. l. si fundus. ff. eo. ti. Si vero stat per conductorē vel per eius culpā quo minus re locata vtať nihilominus totam pensionem soluere tenetur. l. colonus. §. nauem. ff. locati. Si vero ex casu fortuito ex quo re locata vti non potuit similiter tenetur quādo locator alteri locando mercedem habuisset. alias non. vt patet ex. l. si. §. 1. ff. ad. l. ro. de iactu. facit. l. sz addes. §. cū qdā. ff. locati. Sz i casu

qñ qs locauit opas nec p eũ stat quo minus eas soluat. sꝫ p ꝯductorẽ sic talis ꝯductor ẽt si ipediaſ casu fortuito nihilominus pẽsionẽ pstabit vt est casus in.d.§.cũ qdã.qꝺ verbũ crediſ in ꝯscia qñ talis locator nõ habuit cui locãdo opas acqreret mercedẽ pp talẽ locationẽ quã mercedẽ habuisset si tali non locasset. Si vero stat p locatorẽ quo minus operas pstaret tũc nõ ipediſ casu fortuito teneſ ad oẽ interesse nec mercedẽ habebit. Si vero ipediſ casu fortuito sic remittiſ pẽsio p rata tẽporis vt ẽ casus i.l. si vno.§. Itẽ cũ quidã.ff.loc. Itẽ in.l.si hi.C.locati: ⁊.l.aduocationis.C.de ꝯdi.ob cãm. non aũt teneṫ ad interesse ⁊ si iã inchoasset operas vel fecisset aliquas expẽsas ad se pparandũ ⁊ tali casu fortuito ipediſ repetet eas expẽsas quas fecit pp hoc vt in.l. pecuniã in pñn.ff.de ꝯdi.ob.cãm: habeſ de eo qui parauerat se ire ad locũ ⁊ ipeditus p tẽpestatẽ.fallit hoc vt remittaſ pensio qñ ex casu fortuito stat p locatorẽ in aduocato q: nõ repetiſ salariũ ab eius heredibus ipo moriente.l.i.ff.de va.⁊ extraor.cog. Idẽ de quocũqꝫ hñte officiũ publicũ:⁊ sic loquiſ.l. arboribus.§.de illo.ff.vsuf.⁊.l.diẽ functo.ff.de offi. asse. Itẽ fauore libertatis vt i.l.cũ heres.§.stichus. ff.de sta.liber.hec dictũtur ex Azo.⁊ Bar.⁊ aliis.i .d.§.cũ qdã:⁊ hoc tenẽ nisi ꝯsuetudo aliṫ haberet.

13 ¶ Sed quid si locata re ꝯductor vsus fuit.sꝫ sterilitas in eius fructibus ꝯtigit.R̃.sm Pa.i.d.c.pp sterilitatẽ.q si sterilitas pueniat ex casu fortuito vel ex vitio rei sine culpa coloni vt puta q: timet magnã siccitatẽ vel aquã habũdantiã vel frigus vel grãdinẽ ⁊ hmõi:⁊ nõ põt recõpẽsari cũ fertilitate ãni pcedẽtis vel sequẽtis imediati dũmõ duret eadem locatio sm Hosti.i summa.eo. ti. sic fiet remissio p rata.puta erat solitus colligere.xv.modios ⁊ soluebat tres aureos.nõ colligit nisi decẽ.sic nõ soluet nisi duos aureos nisi sequẽti ãno vel pcedẽti recollegisset.xx.modios ⁊ idẽ dicas etiã si soluatur certa spẽs.q: lꝫ nõ sit pprie ꝯctus locationis vt dixi tamẽ quo ad hoc idẽ erit iudiciũ.pdicta ta tñ non intelligas a partitiario q cũ dño lucrũ ⁊ dãnũ partitur q: nõ fit remissio vt not.glo.i.d.c.pp sterilitatẽ. Et qũuis doctores fuerint varii in.d.c.pp.⁊ in.l.ex cõducto.ff.eo.ti.qñ dicaſ sterilitas vſ tñ maxime quo ad ꝯsciaꝫ.q Jo.an.⁊ Pa.in.d.c.propter:sequũtur vt.s.dicaſ sterilitas.qñ non colligũtur nisi due ptes de tribus solitis.secus esset i alio modico. sꝫ ꝯsiderãdũ q si fructus affuissent.sꝫ postqꝫ recollecti fuerũt marcuerũt vel exercitus pteriẽs ipos destruxit ⁊ huiusmodi.nõ dicaſ sterilitas nec fiet remissio pẽsiõis. secus si erant recolligẽdi.vt in.l.ex ꝯducto.§.si vis. ff.locati. ⁊.l.dãnũ.C.eo.ti.

14 ¶ Sed quid si fit fertilitas nũqd augmẽtabiſ pensio.R̃.sm Pa.vbi supra.q: aut hoc cõtingit q: fructus plus valent solito:⁊ sic nõ fit augmẽtatio sicut nec fieret minutio si minus valerẽt. aut puenit per industriã coloni ⁊ sic nõ augmẽtabiſ pensio ne sua industria sibi sit dãnosa vt.ff.eo.l.ex ꝯducto.⁊.l.si.C.de alluui: Aut ꝯtingit pp bonitatẽ rei ⁊ simꝉr non fit. Aut cõtingit melioratio casu fortuito.puta locaui molendinũ ex quo ꝯductor pcipiebat solũ.50.pp alia molẽdina q nũc sunt destructa percipit centũ:⁊ sic fiet augmẽtatio pẽsionis pro rata sicut fieret remissio pp sterilitatẽ.casu fortuito ꝯtingente q: cõtrariorũ eadẽ ẽ disciplina.32.di.hospitiolũ. hoc idẽ tenet glo.in.l.si merces.ff.eo.ti.propterea aduertendũ q ꝯctus locationis ⁊ cõductionis ẽ ꝯctus bone fidei vt Insti.de acti.§.actionũ: ⁊ iõ merces dꝫ ꝯuenire.arbitrio boni viri.l.si in.lege locationis in pñn. ff.locati.aliter restituere obligatur.

¶ Quid si quis cõducit molẽdinũ pro se ⁊ suis heredibus pro certa mercede in perpetuũ: ⁊ diuisis filiis fit multiplicatio i infinitũ.nũqd tenebiſ molendinũ molere illis oibus pcio quo cõuenit.R̃.sꝫ Ugo. q nõ q: nõ vi de hoc cogitasse.l.si quis i vna.ff.de pi culo ⁊ com.rei ven. Sed Albe.i aut.hoc ius.C. de sacro.sanc.eccle.dicit q imo teneſ de stricto iure ad qꝺ facit.l.si seruitus ita.ff.R̃.ff.de seruitu.rꝰ.predio.sꝫ pꝰ equior sm ꝯsciaꝫ. 15

¶ Utrũ locãs fundũ ad medium alicui nulla facta mentiõe de arboribus nũqd colonus habebit ptem fructuũ arborũ.R̃.q nõ.sꝫ locator habebit oẽs.l.fructus.ff.de vsur.⁊ si colonus destruat arbores tenebiſ.simꝉr eius culpe iputeſ.si aliquis eius odio arbores excidat.l.si merces.§.culpe.ff.loca. quod limitata sm glo.in.d.§.culpe.verũ qñ pp culpã suã seu dolũ tale odiũ ẽ causatũ.alias non. 16

¶ Nũquid postqꝫ colonus seminauit agrũ si dñs eũ vendat alicui poterit expelli p emptorẽ.R̃.q nõ sꝫ medietatẽ fructuũ habebit vel prout ꝯuenerãt. si tñ venditor oẽs fructus accepisset aget colonus ꝯ vẽditorẽ.ff.de lega.i.l.i.nihil tñ spãle priuilegiũ habet colonus fisci.sm Rodoñ.hic aduertẽdũ q succedens i re locata si ẽ de bñficiis ecclesiasticis ⁊ sit facta ab habẽte administrationẽ: ⁊c̃.vide.s.eo.§.i. 2ᵒ.⁊.3.⁊.s.rꝰ.bñficiũ.3ᵒ.§.p.Cũ vero res locata nõ est ecclesiastica tũc successor vlis teneſ stare.l.viam veritatis.C.locati. Successor vero particularis in dicta re nõ teneſ stare nisi locator habuisset administrationẽ plenã.vt maritus i pdio dotali q: sic teneſ.vt i.l.si filio.§.si.ff.soluto mat. Idem in tutore respectu pupili.l.si tutelle.ff.de admini.toto. 17

¶ Quid si ꝯductor aliquid expẽdit i re ꝯducta.R̃. sm Hosti.si expendit necᵉ.vel vtiliter auxit. edificauit.vel instituit.aget ꝯ locatorẽ vt restituat expẽsas. ff.de loca.l.dominus.⁊ in.d.l.sꝫ addes.§.si inquilinus:⁊ ibi glo. sꝫ clarior ẽ.i.l.colonus.p.R̃.ff.eo.ti. si tñ posset tollere impẽsas sine lesione rei non teneſ locator.sꝫ ipse eas tollere posset.vt i.d.§.si iquilinꝰ. nõ sunt itelligẽda pdicta ꝺ expẽsis p pascẽdo aialia locato.vel colẽda possessiõe ⁊ hmõi. sꝫ de aliis.pu/ 18

ta curatione morbi reparatio ruine vel plantatiōe vineaꝝ: ⁊ hmōi. vide etiā supra. ℣. cedula. §. 1. 2. 3. ⁊. 4. ℣. hereditas.

19 ¶ Ex qua culpa tenet̄ cōductor de re cōducta locatori. R̄. ꝙ de dolo. lata culpa ⁊ leui. q: grā vtriusq̄ ꝯtrahit̄ Insti. quibus mo. re. ꝯtrahi. obli. §. vltimo. ſꝫ aliqui teneāt ꝙ ēt teneat̄ de leuissima. sed pⁱmū cōiter tenēt glo. ⁊ doc. in. l. si quis. domū. §. celsus. ⁊ in. l. si merces. §. qui colūnā. ff. locati. Idē dicendum de locatore. vbi tñ quis locaret vel ꝯduceret operas in re q̄ requirit diligētissimā curā vt polire adamātem incidere brocatū ⁊ sic a teneret̄ ēt de leuissima. §. qui colōna. vide. ℣. restitutio. §. 20. ⁊. 21.

20 ¶ Utrū locans vasa vitiosa ignorāter: ⁊ propterea vinū effusum ē vel marcuit teneat̄ ad restitutionē. R̄. ꝙ sic ad itéresse. nec excusat ignorātia. secus esset i pascuis locatis vbi herba pestifera erat quā ignorabat. q: licet aīalia cōductoris sint mortua non tenebit̄ locator. vt in. d. l. ſꝫ addes. §. 1. vbi dicit glo. hoc eē spāle i locato vt iterē extra rem hic veniat. Quo tñ ad ꝯsciaꝫ nō haberet locum. d. l. nisi qñ locasset talia vasa pro bonis. secus si simpliciter exibuisset vidēda per cōductorem ignorās ipse an sint bona vel ne. q: tunc cū non sit in aliqua culpa non tenet̄. A fortiori ad restitutionem interesse qñ sciēter locat rē vitiosaꝫ. ar. d. l. ſꝫ addes. Et qđ dictū est in vasis intelligendū est in omni re vitiosa ex qua dānū proximo euenire pōt. qđ notādū pro illis qui locant equos qui volūt se in aquam si destruātur vestes ⁊ similes. secus icomodato. vide infra. ℣. restitutio. §. 20. ⁊. 21.

21 ¶ Quid si nauta poneret res meas in alia naui q̄ꝫ vbi posuerā ⁊ pierūt. R̄. ꝙ tenet̄. d. l. itē queris. §. 1. ⁊ hoc veꝝ si inuito dn̄o. si vero bona fide ⁊ sine culpa nō tenet̄. sīlr etiā nō tenet̄ si dolose posuisset quādo vtraq̄ nauis pⁱit i eadē nauigatiōe. ff. ad. l. ro. de iac. l. fi. §. 1. q: ſꝫ sit i culpa ifideliter rē tuā cōtractando nō tñ ex tali culpa ē amissa ex quo ois pictura erat. Sed quis probabit affuisse dolū vel lataꝫ culpa hosti. dicit ꝙ cōductor. puta pastor. sicut argentarius debet probare amisisse rōnes cum ruina vel incēdio. l. si quis ex argentarijs. §. vltimo. ff. de edēdo. Idē de custode carceris. l. vltima. ff. d̄ custo. ⁊ exhi. re. tñ alias qui dolū allegat ꝓbare debet. l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de probati. quidam dicūt ꝙ quādo quis tenet̄ solū de dolo ⁊ lata culpa ꝙ incūbit probatio dicēti eū fuisse i dolo vel lata culpa. ſꝫ qñ tenet̄ de leui vel leuissima tūc tenet̄ probare casu amisisse ⁊ sic loquūt̄. d. §. vltimus. ⁊. d. l. vltima.

22 ¶ Utrū cōductor in soluēdo pēsiōeꝫ teneat̄ ipse ingrere dn̄m. R̄. ſm Pan. in. c. significāte. de pigno. ex mente Bar. in. l. itē illa. ff. de cōsti. pe. ꝙ aut solutio debet fieri respectu alicuius rei ⁊ ꝓ aliqua re: ⁊ tūc si creditor ē eiusdē fori i quo ē res illa situata tunc debet ire debitor ad domū creditoris. si vero sint diuersi fori nō tenet̄ ire ad domū creditoris. sed sufficit ꝙ dicat in domo sua sum paratus satisfacere si aliquis esset qui reciperet. Jō infert Pan. ꝙ si ēphiteota non est de foro dn̄i non tenet̄ pro canone soluendo perquirere dominū. secus si est eiusdē fori. sic itellige. c. pp. de loca. vide. ℣. mora. ꝑ totū.

l Onganimitas q̄ est virtus qua habet̄ animus tendēdi in aliquid distās in lōginquū. Utrū sit idē ꝙ patiētia vel magnanimitas. R̄. ſm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 136. ar. fi. ꝙ sicut magnanimitas dr̄ per quā habet aliquis animū tēdēdi in magna. ita ēt longanimitas dr̄ per quā habet aliquis animū tendēdi in aliqđ. qđ in longinquū distat: ⁊ ideo sicut magnanimitas magis respicit spē tendētem in bonū q̄ꝫ audatia vel timor siue tristitia que respiciunt malū. ita etiā longanimitas maiorē cōuenientiā habet cū magnanimitate q̄ꝫ cū patiētia. pōt tñ cōuenire cū patiētia duplici rōe. ꝑ q: patientia sicut ⁊ fortitudo sustinet aliqua mala ꝑꝑ aliqđ bonū. quod si ex propinquo expectetur facilius est sustinere. si aūt in longinquū differat̄ difficilis ē expectatio. mala aūt i presenti sustinere difficilius est. 2ᵒ q: hoc ipsum qđ est differri bonū speratū natū est causare tristitiam ſm illud prouerbioꝝ. 13. spes que differt̄ affligit animam. vnde ⁊ i sustinendo hmōi afflictionē pōt eē patiētia sicut ⁊ in sustinēda quascūq̄ alias circūstātias. Sic ergo ſm ꝙ sub eadem rōe mali cōtristantis pōt cōprehēdi ⁊ dilatio boni sperati que pertinēt ad longanimitatē: ⁊ labor quē homo sustinet in ꝯtinua executione boni operis qđ pertinet ad cōstantiā. tā longanimitas q̄ꝫ ꝯstantia sub patientia comprehendūtur.

l Ucrū nō dr̄ nisi deductis expensis. l. illud. in glo. c. de colla. ⁊. ff. pro socio. l. mutuus.

l Udus vel ludicra vel iocosa sunt dicta vel facta in quibus nō queritur nisi delectatio. vñ ludo fieri dicūtur que preter intentionē alicuius necessitatis fiunt ad solā delectationē: ⁊ necesse est talibus interdū vti quasi ad quādam anime quietem sicut dicit phūs in. 4. ethicoꝝ. ꝙ i hmōi vite cōuersatione quedā reges cū ludo habet̄: ⁊ ideo oportet iterdū talibus vti. Ex eo. n. ꝙ aīa ē finite virtut̄. oportet tēperate laborare: ⁊ ideo aliquādo quiescet̄ necesse ē: quies aūt anime ē delectatio: ⁊ iō remediū cōtra fatigationē aīaleꝫ adhibet̄ per aliquam delectationē intermissa intētione ad isistendum studio rōnis. vti igit̄ ludo tēperate ſm determinationem recte rōnis ē actus virtutis q̄ vocatur ſm phm vbi supra eutrapelia ⁊ vtens tali ludo vocatur eutrapelus sic dictus a bona cōuersatiōe: ⁊ si fiat cum debitis circūstātijs est actus virtutis ⁊ meritorius: ⁊ ludere imoderate est cōtra eutrapeliā ptinēs ad moralitatem. hec. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 168. Et in quātum per hāc virtutem homo refrenatur ab imoderantia ludoꝝ sub modestia continetur.

1 ¶ Utrū in ludo possit esse vitiū. seu peccatū. R. sm s. Tho. vbi supra. ar. 2. q sic tripliciter. p qn̄ fit verbis vel factis turpibus vel nociuis. 2°. quādo totaliter grauitas aīe. seu virtutis resoluitur. vn̄ Ambro. li. p de offi. Caueamus ne dū relaxare animū volumus soluamus omnē armoniā q̄si cōtentū quendā bonoꝝ opuz. 3° qn̄ nō congruit psone loco ⁊ tēpori vel nō ē ƀz alias circūstātias d̄bitas ƀz ordinē rōis.

2 ¶ Utrū in defectu ludi sit peccatuz. i. vtrū nullo mō vti ludo sit peccatū. R. sm s. Tho. vbi supra ar. vltimo q sic. qꝛ omne qd̄ est cōtra rōez in rebus humanis vitiosum est. est aūt cōtra rōez in rebus humanis vt aliquis se alijs onerosum exibeat. puta cū nihil delectabile exibet: ⁊ etiam alioꝝ delectationes īpedit. vnde Seneca dicit. Sic te geras sapiēter q nullus te habeat tāq̄ asperū nec ɔtēnat quasi vilē. Illi aūt qui i ludo deficiūt nec ipsi dicūt aliqd̄ ridiculū ⁊ dicētibus molesti sunt. qꝛ. s. moderatos coꝝ ludos non recipiūt: ⁊ ideo tales vitiosi sunt ⁊ dicūt duri ⁊ aggrestes. vt pho dicit in. 4°. ethicoꝝ. defectus tn̄ ludi minus vitiosus ē q̄ ludi super excessus. vnde pho dicit i. 9. ethicoꝝ. q pauci amici propter d̄lectationē sunt habēdi. qꝛ paꝝ d̄ d̄lectatiōe sufficit ad vitā q̄si p ɔdimēto sic paꝝ d̄ sale sufficit i cibo.

3 ¶ Quotuplex ē ludus. R. sm s. Tho. 4. di. 16. q. 4. ar. 2. q triplex. quidā. n. sunt qui ex gaudio deuotionis procedūt. sicut Dauid dicit. Ludā ⁊ vilioꝛ fiaz corā dn̄o. secūdi re. 4. ⁊ tales ludi nō sunt vitādi. ſʒ laudādi ⁊ emulandi. Quidaz vero ludi sunt qui ex se ipsis turpitudinē habēt: ⁊ tales ab oībus vitādi sunt sicut ludi qui in theatris agebātur ad luxuriā prouocātes: ⁊ dr̄ ludus diabolicus qꝛ operatiōe diabolica ē inuētus ad idu cēdos hoies ad peccatū. similiter dic d̄ ludo derisorio. Quidā sunt ludi qui dicūtur humani nullā turpitudinē habētes quos phi losophus liberales vocat: ⁊ hi sunt materia virtutis. s. eutrapelie: ⁊ ideo seruatis debitis circūstantijs possunt laudabiliter fieri ad quietē propriaz ⁊ alijs delectabiliter cōuiuēdū: ⁊ isti hn̄t diuersa noīa ab eo a quo exercentur vt pilealis. balistalis: ⁊c. Inter istos āt aliq ɔsistūt solū i igenio vt ludus schacoꝝ. qdā i sola fortuna vt taxiloꝝ qdā mixti vt tabulaꝝ.

4 ¶ Utrū in ludo possit esse peccatū mortale. R. q sic multis modis. p sm s. Tho. 2ª. 2ᵉ. 168. ar. 2. ad. 3ᵐ. quādo in delectatiōe ludi ponit aliquis vltimū finē iuxta illud. Sapiētie. 15. Estimauerūt ludū esse vitam nostrā: ɔtra quos. dicit Tulius in p de offi. Non ita generati sumus a natura vt ad ludum ⁊ iocū facti eē videamur ⁊ isto mō intelligit Chrisostomus dicens. nō dat deus ludere. ſʒ diabolus. Audi quid ludentes passi sunt: sedit populus mȧducare ⁊ bibere ⁊ surrexerūt ludere ⁊ hoc ē sm eūdē s. Tho. vbi. s. quādo esset ita vehemēs affectus ad ludū q paratus esset facere cōtra pceptum dei vel ecclesie. Cōfirmat per glo. prouer. i4. super illud extrema gaudij luctus occupat. q̄ dicit luctus perpetuus: vide. 2ª. q. 118. ar. 4. ⁊ supra. ꝟ. auaritia. vn̄ quādocūq̄ aliquis q̄rit lucrū modo illicito reducit ad hunc modū. sic ludens ex auaritia ponēs vltimū finē i lucro ē mortale. secus si luderet ex auaritia nō tn̄ poneret vltimū finē q̄uis etiā non luderet nisi crederet lucrari. qꝛ tūc videt veniale vide. ꝟ. restitutio. §. 17. 2° ē mortale sm. e. s. Tho. vbi supra. ar. 3. quādo. s. vtit aliquis causa ludi turpibus vel factis. vel etiā hijs que vergūt in proximi nocumentū notabile q̄ de se sunt peccata mortalia. 3° possunt esse mortale rōe loci vel psone. c. cū decorē. de vi. ⁊ ho. cle. vbi Pa. sic ait ludi seculares nō debent fieri in ecclesijs ⁊ dicūtur isti ludi theatrales a theatro. i. i loco apto ad theorandū. i. speculandū. vn̄ larue dicūtur deformitates hominū siue per appositiōes pellium. siue coloꝝ. ⁊ in volgari dicūtur mascbare. ludibria ꝟo dicūtur narrationes reꝝ inhonestaꝝ: ⁊ tales ludi nō debēt fieri in ecclesia nec etiā per clericos vbicūq̄: quin imo dicit canon clericū non debere interesse istis ludis imo si clericus existēte i mensa venit histrio vel busso. debet clericus de mensa surgere ⁊ potius recedere q̄ ista videre vel audire gesta coꝝ vt i. c. nō oportet de cō. di. 5. non tn̄ per istū textū prohibētur representationes sollēnitatū fidei nostre vt hic dicit in glo. Sed hic querit nūquid isti buffones. seu histriones. seu lusores possunt promoueri ad clericatū saltem post penitentiā. Et dicit hic Inno. ⁊ bene q nō. Isti. n. sunt īfames. vt est tex. 51. d. c. i. ⁊. c. pterea. 4. q. i. c. i. imo nec corpus xp̄i debet eis nō penitētibus indulgeri. de con. d. 2. c. pen. Requirit tn̄ ad hoc vt repellātur a promotiōe vt dicit Inno. q habeāt hoc officiū i curia. vel q assuefecerint se in arte illa. secus aūt vbi i occulto hoc fecissent maxime aliqua causa rōnabili puta ad cóplacētiā infirmi. Nam Dauid lʒ esset rex sius pulsauit in cithara ⁊ chorizauit. Idē dic si in publico semel vel pluries fecisset qꝛ ē effectus īfamis ar. l. palā. ff. de rei nup. vbi tex. inuit. q mulier q̄ admisit duos causa q̄stuū dr̄ meretrix ⁊ sic i proposito hec Pan. ex quibus patet q rōe persone pōt esse mortale qꝛ fiunt īfames. quādo tn̄ esset sine scādalo causa recreatiōis conuiuij vel ɔsuetudinis ⁊ gratis nō videt mortale infra. §. 6. ⁊. 7. Similiter ratione loci qꝛ prohibitū. d. c. cū decorē vbi prohibētur ludi theatrales qui fiunt cū quodā ludibrio ⁊ turpitudine chorrizare igit i ecclesia aut per laruas representare vana ⁊ hmōi importātia irreuerentiā magnā videt mortale. non aūt vꝫ ibi ludere. puta ad scachos. sicut quidā vidētur dicere. vide de histrionibus supra. ꝟ. histrio cū allegationibus ibi factis. 4° rōe periculi lesionis corporalis sicut torneamēta ⁊ hmōi. de quo vide supra. ꝟ. duellū per totū: ⁊ infra. ꝟ. torneamentū. Intellige quādo vt i pluribus sequit mors vel aliud graue. secus quādo non probabiliter immineret. sed casu accideret. potest addi. s.

trõe statuti.puta epūs fecit statutū vt sit excōicatus q cūqz ludit ad azardū: et similia.

3 ¶ Querit circa p̄dicta de questiōe quā mouet Bar. i.l.isiciando.ff.de fur.quādo statutū epi dicat q̄ qui cūqz ludit ad azardum sit excōicatus vel puniatur in tantū mō lusi i vno sero cū pluribus: et plures vici et perdidi an videatur plures ludi et plura delicta et an sit pluribus excōicationibus ligatus an vna tantū. R. sm Bar. vbi supra q̄ nō. sz totus ē vnus ludus donec sit cōpletus recedētibus lusoribus. vt.l. cōtractus.C.de fide istru.nec pōt dici perfecte vici/se donec ludus noster sit perfecte cōpletus qz adhuc super ē spes perditionis.nec pluralitas personarum cū quibus lusi simul dr̄ facere plura delicta. Lex.n.offendit que ē vna.l.si plura.ff.ar.fur.et.eodē mō dr̄ si lex dicat q̄ non possit qs secū ducere nisi tres famulos.si ducat.20.qz vnū ē delictū: et similiter si dicat q̄ nō possit quis habere ad cōuiuiū nisi decem: et similia vide.b.ieiuniū.§.9.

6 ¶ Ludus alearum et taxillorum clericis sunt p̄hibi. imo nec eis dedent interesse i.c.cleri.d.2.de vi.et ho.de. vbi dicit Pa.q̄ possunt accipi pro eodē ludo vel p̄ duobus.s.alearum et tabullarum cū luditur ad tabullas cū taxillis et taxillorum qui noiatur azardū. Ex his vlterius cōcludit ibidem Pa.q̄ ludus schacorum clericis nō ē prohibitus.hoc tenet sm eūdem Uin. et cōiter doc.sequētes et glo.i aut.iterdiam⁹.C.de epi.et cle.et Inno.i.c.lator.de homi.et Archi.i.c.epūs.35.di.i pri. Et q̄uis qdā teneāt p̄triū de ludo schacorum tm̄ id qd̄ dictū ē veri⁹ ē: et sz doc.vt dictū ē et sz p̄suetudinē.

7 ¶ Aleator publice clericus.sm Pa.i.c.cleri. d.2. de vi.et hone.de.i glo.i.b.aleas.ipso facto repellitur a p̄motiōe.sed nō priuatur a beneficio obtento nisi p̄cedat monitio vt ibi.in.d.glo. An aūt dicatur publice aleator q semel vel bis publice ludit mittit ad Bar.i p̄hemio.ff.tu vide supra.§.4.i.3 modo.

8 ¶ Utrū acquisitū per ludū sit obnoxium restitutiōi R.sm.s.Tho.22.q.32.ar.7.ad.2.ar. q̄ circa ea q̄ per aleas acquiruntur videtur esse aliquid illicitū ex diuino iure.s.q̄ aliquis lucretur ab his qui rē suā alienare nō possunt.sicut sunt minores et furiosi et hmōi. et q̄ aliquis trahat aliū ex cupiditate lucrādi ad ludū: et q̄ fraudulēter ab eo lucretur. et i his casibus tenetur ad restitutionē.aliquid aūt vr̄ eē illicitū ex iure positiuo ciuili quod prohibet vr̄ tale lucrū.sz quia ius ciuile nō obligat oēs.sz eos solos qui sunt his legibus subiecti: et iterum per dissuetudinē abrogari potest.iō apud illos qui sunt hmōi legibus obstricti tenētur vr̄ ad restitutionē qui lucrātur nisi forte p̄tria cōsuetudo p̄ualeat.aut nisi aliqs lucratus sit ab eo q traxit eū ad ludū in quo casu non tenetur restituere qz ille q amisit nō ē dignus recipe nec pōt licite retinere tali iure positiuo durāte.vn̄ debet de hoc elemosinam facere in hoc casu.hec.s.Tho. et idē ponit.4. d.15.q.2.ar.4.ad vltimū totius articuli. Ista attractio dz large sumi.s.quocūqz verbis vel factis inducit eū cū ille alias non erat lusurus. Itē siue inducit a principio siue a medio ludi cuz ille vellet desistere vt Azo.dicit hec l Pisanella.vide.b.restitu.§.13.

9 ¶ An aūt acquisitū illud qd̄ lucratur in torneamētis possit licite retinere. R.sm Rosellā post Ric.q̄ quidā sunt ludi ita p̄hibiti qd̄ tm̄ nō papitur restitui qd̄ hō lucratur sz legē illius ludi sicut sunt torneamēta.vn̄ illi q lucrātur i tali ludo q̄uis peccēt qz faciūt p̄ p̄stitutionē ecclie tm̄ restitucre nō tenētur. Et q̄uis i ludo licito schacorum baliste et similium nō debeat qs ludere ex auaritia vel i moderate.tm̄ nō tenetur restituere lucrū nisi forte ex fraude vel vt dictū ē.i.§.p̄cedēti.

10 ¶ Sz pone q̄ ludēs i casib⁹ i qb⁹ tenetur restituere lucretur: et postea cū eadē p̄sona i alio ludo p̄dat nūqd potent recōpēsationē facere. R.q̄ si i eodē ludo darū ē q̄ sic: et voco hic eūdē ludū qn̄ se nō diuerterūt ad alia ar.l.p̄stitutus.i pri.ff.de b.obli.s.§.5.et per iterū rei morosus debitor nō liberatur.l.l re furtiua. ff.de p̄di.fur. Illud.n.lucrū dr̄ viasse in ludo quod i sinē ludi secū reportat: et facit qd̄ nō Bar.i.l.isiciando.§.isanus.ti.de furt. Si bo i diuerso ludo.puta qz hodie lucratus fuit et cras cū eodē amisit sic de subtilitate nō poterit recōpēsationē facta si ille cū quo lusit sit de illis q nō tenetur de necessitate restituere. sz forte de equitate pōt fieri.silr si vnus ludus erat licitus et alius illicitus tūc forte nō fiet recōpēsatio.

11 ¶ Utrū cōpetat repetitio i eo qd̄ qs amisit i ludo. R. sm Pa.i.d.c.cleri.q̄ qn̄ ille q lucratur tenetur restituere illi q amisit vel certe p̄sone tūc cōpetit repetitio alias secus de quo vide.s.§.8. Querit deinde Pa. vbi.s.vtrū ex mutuo facto i ludo oriatur actio.et dicat breuiter q̄ si mutuātur pecunie ludēti nō sit repetitio.secus si alteri lz i ludo.ad hoc iducat bonū tex. cū glo.i.l.1.ff.de aleā. et qd̄ nō i.l.pen.et vltima.eo. ti. Deinde q̄rit vtrū valeat transactio facta i ludo: et dicit q̄ doc.cōiter tenēt i.d.c.cleri.q̄ non.rō.qz ibi nō pōt eē lis.imo ē eadē calūnia. g⁹ nō valet trāsactio.l.sūma.ff.de p̄di.i debi. Et sz glo.i.d.c.de tra officia.si qs existēs i alea rē suā vēdidit nō tenetur de euict.ff.q̄rum.re at.nō da.l.2.§.1.itellige q̄ emēs rē vēdētis nō pōt p̄ vēdētē agere si ab eo euincatur.qd qn̄ pr̄ dedit pecuniā filio p̄ emēdis libris et ipe lusit vel expēdit i meretricib⁹.vide.J.b.bo peculiū.§.x.

12 ¶ Utrū īspectio ludorum sit pctm̄. R.sz.s.T.22.q.167. ar.2.ad.2.q̄ sz se nō ē pctm̄.sz redditur vitiosa īq̄tū p̄ h⁹ sit p̄nus ad vitia vel lasciuie vel crudelitatis p̄ ea q̄ ibi rep̄sentantur.vn̄ Chriso.dicit q̄ adulteros i uerecūdos p̄stituūt tales īspectōes.h.s.T.pōt ēt eē pctm̄ īq̄tū p̄ h⁹ retrahitur ab vtilib⁹ et bōis ita q̄ ēt aliqn̄ debēt excōicari.de con.di.p⁹.q die solēni p̄termisso ede sie p̄uētu ad spectacula vadit excōicetur. Si ēt ex īspectiōe sufficiēter iducerētur ad ludū q ē pctm̄ mortale videtur eē cā sufficiēs. Silr si eēnt tales ad quos p̄tinerēt eorum cōrectio.si ēt sibi aspiciētib⁹ immineret piculū.

13 ¶ Utrum liceat cā ludi. vti habitu religiosoꝝ. R̄. q̄
nō. sed puniri debet grauiter qui hoc facit vt i aut.
de san. ep̄is. §. pen. vbi dr̄ omnibus generaliter in se
culari vita ꝯuersantibus ⁊ maxime theatralia ex/
ercētibus uiris ⁊ mulierib⁹ iterdicimus vti scema/
the monachi aut monasterij aut assistere aut cuius
cūqꝫ persone huius scītibus vniuersis p̄sumenti/
bus in tali scemathe aut mutare aut illudere i qua
cūqꝫ ecclesiastica disciplina. q̄ ⁊ corporalia suppli/
cia sustinebūt ⁊ exilio tradētur prouidētibus huius
locoꝝ ep̄is ⁊ q sub eis sunt clericis. sꝫ ⁊ quibuslibet
militaribus iudicibus qui sub eis sunt officijs ⁊ lo/
coꝝ defensoribus: ⁊ ar. C. de ep̄ali audi. l. minime. d̄
pena tenentiū ludum aleaꝝ prohibitū vide Angeli
cam. e. ti. §. vltimo. quia tamen leges prohibētes vi
dentur abrogate. ideo dubiū est vtrū ille pene tene/
ant. vide dimitto.

Uxuriosus fm̄ .s. Tho. 2ª. q. 154. ar. 1. post
Isido. in li. ethi. dicit̄ quasi solutus in volu/
ptates quod dr̄. 2ᶜ. s. cōiter fm̄ q̄ aliquis so/
luit̄ in quācūqꝫ delectationē ad excessum pertinen/
tem. vnde glo. dicit ad Gal. 5. q̄ luxuria est queli/
bet superfluitas. 2ᶜ dr̄ proprie fm̄ q̄ maxime volu/
ptates venereę animū hominis soluūt. ideo circa vo
luptates venereas maxime luxuria ꝯsideratur: ⁊ dici
tur vinū luxuriosum prouer. 20. vtroqꝫ mō. s. vel fꝫ
q̄ i qualibet materia habūdantia ad luxuriā re/
fert̄. vel in quātū superfluus vsus vini incentiuū vo
luptati venereę p̄bet: ⁊ sic libidinosa voluptas spe
cialiter sibi vendicat nomen venerea delectatio ⁊ si
in alijs materijs dicatur. vnde luxuria dicitur esse li
bidinose voluptatis appetitus. s. spāliter.

1 ¶ Utrū aliquis actus venereus possit eē sine pecca/
to. R̄. fm̄ .s. Tho. vbi supra. ar. 2°. q̄ sic i matrimo/
nio si fiat debito mō ⁊ ordine fm̄ q̄ ē cōueniēs ad
finē generationis humane. vnde ait sic. peccatuꝫ in
humanis actibus est quod est ꝯtra ordinē rationis
habet aūt hoc rōnis ordo vt quelibet cōueniēter or
dinet i finē suū: ⁊ ideo nō ē pctm̄ si per rōem homo
vtatur rebus aliquibus ad finē ad quē sunt in ordi
ne ⁊ mō cōuenienti dū mō ille finis sit aliquid vere
bonū. Sicut aūt est vere bonū q̄ cōseruetur corpo/
ralis natura vnius indiuidui. ita ēt est quoddā bo/
nū excellens q̄ ꝯseruet̄ natura spēi humane. Sicut
aūt ad ꝯseruationem nature vnius hoīs ordinātur
vsus ciboꝝ ita ēt ad cōseruationem totius humani
generis vsus venereoꝝ. vn̄ Aug. dicit in li. de bono
cōiugali. Quod ē cibus ad salutē hominis hoc est
cōcubitus ad salutē generis. Et iō sicut vsus ciboꝝ
pōt eē absqꝫ pctō si fiat debito mō ⁊ ordine fm̄ q̄
cōpetit saluti corporis ita ēt ⁊ vsus venereoꝝ pōt
esse absqꝫ oī pctō si fiat debito mō ⁊ ordine fm̄ q̄
est ꝯueniens ad finē generatiōis humane. vide i. v.
matrimoniū. 3. §. 2. Et i q̄onibus de veri. q. 25. ar. 5.
in respō. ad. 7ᵐ. sic ait. Cū aliqs accedit ad vxorem
suā ex cōcupiscētia dūmō nō excedat limites matri
monij ē pctm̄ veniale. vn̄ pꝫ q̄ ipse motus concupi/
scētie i ꝯiugato iudiciū rōis p̄ueniens ē pctm̄ venia
le. sꝫ qn̄ per rōēz determinat̄ q̄ ē licitū cōcupisci. tn̄
⁊ si sensualitas i illud ferat̄ nullū erit pctm̄.

¶ Utrū luxuria q̄ ē circa actus venereos possit esse 2
pctm̄ mortale. R̄. fm̄ .s. Tho. vbi supra. ar. 3. q̄ sic.
vbi sic probat dicens. Quāto aliquid ē magis nec̄
tanto magis oꝫ vt circa illud rōis ordo magis cō/
seruetur. vn̄ per ꝯn̄s magis ē vitiosum si ordo rōis
p̄termittit̄. vsus aūt venereoꝝ est valde necessarius
ad bonū cōe qd̄ ē cōseruatio humani generis: ⁊ iō
circa hoc maxime attēdi debet rōis ordo: ⁊ p ꝯn̄s
si quid circa hoc fiat p̄ter q̄ꝫ rōis ordo habet vitio
sum erit. hoc aūt pertinet ad rōēz luxurie vt ordinē
⁊ modū rōis excedat circa venerea ⁊ iō absqꝫ du/
bio luxuria ē peccatū ⁊ ē mortale fm̄ q̄ dictū est in
locis suaꝝ spēꝝ. est. n. directe ꝯtra p̄ceptū illud non
mecaberis Exo. 20. vbi Aug. Nomine mechie oīs il
licitus cōcubitus. s. extra matrimoniū atqꝫ illorum
membroꝝ non licitus vsus prohibitus intelligitur.
vide ver. cogitatio morosa. §. fi.

¶ Utrū sit vitiū capitale. R̄. fm̄ .s. Tho. vbi supra. 3
ar. 4. q̄ sic. quod sic probat vitiū capitale est quod
habet finem multuꝫ appetibilē ita q̄ eius appetitu
homo procedat ad multa peccata perpetrāda que
oīa ex illo vitio tāq̄ꝫ ex pricipali oriri dicūtur. finis
aūt luxurie ē delectatio venereoꝝ que est maxima.
vnde huius delectatio ē maxime appetibilis fm̄ ap
petitū sensitiuuꝫ. tū p̄pter vehementiā delectatiōis
tū etiā p̄pter cōnaturalitatē huius cōcupiscētie. vn̄
manifestū ē q̄ luxuria ē vitiū capitale. Idem cōfir
mat Gregorius .31. moralium.

¶ Utrū ille sint filie luxurie. s. cecitas mētis: incōsi/ 4
deratio: precipitatio: icōstantia: amor sui: odiū dei:
affectus presentis seculi: horror: vel desperatio futu/
ri. R̄. fm̄ .s. Tho. vbi supra. ar. vltimo post beatum
Gre. 31. moraliū: q̄ sic: declarationem vide ibidem
in sancto Tho. Quomō stultitia ē filia luxurie ver.
stultitia. §. 2.

¶ Utrū cōueniēter assignēt̄ sex spēs ipsius luxurie. s. 5
fornicatio simplex. adulteriū: icestus. stuprū: rapt⁹:
⁊ vitiū ꝯtra naturā. R̄. fꝫ .s. Tho. vbi supra. q. 154.
ar. p̄. q̄ sic. ⁊ ponit̄ i decretꝭ. 36. q. p°. qd̄ declarat .s.
Tho. sic dicēs. Pctm̄ luxurie cōsistit in hoc q̄ aliqs
nō fm̄ rectā rōēz delectione venerea vtit̄. qd̄ quidē
cōtigit dupl̄r. vno mō fm̄ materiā in qua hmōi de
lectationē q̄rit. Alio mō fm̄ q̄ materia debita exi/
stēte nō obseruātur alie debite circūstātie: ⁊ q̄ circū
stātia i quātū hmōi non dat spēꝫ actui morali. sed
eius spēs sumit̄ ab obiecto qd̄ ē materia actus. iō
oportuit spēs luxurie assignari ex parte materie vl̄
obiecti: q̄ qdē m pōt nō ꝯuenire rōi recte dupl̄r. vno
mō q̄ habet repugnātiā ad finē venerei actus ⁊ sic
i q̄tū ipedit̄ generatio ꝯlis ē vitiū ꝯ naturā qd̄ est

in oi actu venereo ex quo generatio sequi nõ potest. In q̃stũ vo ipedit debita educatio ⁊ pmotio plis nate ẽ fornicatio simplex q̃ ẽ solun cũ soluta. Alio mõ mã in qua exercet actus venereus põt esse non queniẽs rõi recte per pparationẽ ad alios hoies: ⁊ hoc dupli. p̃ quidẽ ex parte ipius femine cui aliqs cõmiscet q2 ei debitus hono2 nõ seruat: ⁊ sic ẽ incestus qui cõsistit in abusu mulie2 psanguinitate vel affinitate iunctar2. 2° ex parte eius in cuius ptãte est femina. q̃ si ẽ in ptãte viri ẽ adulteriũ. Si aũt i potestate patris ẽ stup2ũ si nõ inferat violẽtia: raptus aũt si inferat: diuersificãtur aũt iste spẽs magis ex parte femine q̃3 viri q2 i actu venereo femina se habet sicut patiẽs: ⁊ per modum materie: vir aũt per modũ agẽtis. dictũ est aũt q2 pdicte spẽs sm differentiã materie assignẽtur: sacrilegiũ aũt continet sub adulterio. eo q2 vouẽs ptrahit matrimoniũ spirituale cũ deo: ⁊ similiter alij modi sacrilegij reducũtur ad alias spẽs luxurie: põt. n. concurrere cũ diuersis luxurie spẽbus. Si. n. aliquid abutat psona cõiũcta sibi. sm spiritualẽ cognationẽ cõmittit sacrilegiũ. admodum incestus: si aũt abutat virgine deo sacrata iq̃stũ ẽ sponsa xpi. ẽ sacrilegiũ p modũ adulterij. In q̃stũ vero est sub spiritualis pris. cura pstituta: erit quoddã spirituale stup2ũ: ⁊ si violẽtia iferat: erit spiritualis raptus: q ẽt sm leges grauius puniut q̃3 alius raptus. vñ Iustinianus iperato2 dicit. Si quis nõ dicta rapere. s3 attẽptare tantũ mõ matrimonij coniũgendi causa sacratissimas virgines ausus fuerit capitali pena feriat. Est ẽt sacrilegiũ sm q2 dicit. d. Archieps. 2ª. pte. ti. 5. c. 2. in principio qñ committit q̃cũq3 luxuria in loco sacro.

6 ❡ Querit vtrũ vitiũ ptra naturã sit spẽs luxurie. R. sm. d. Tho. vbi. s̃. ar. xi. q2 sic: ait. n. ibi est determinata luxurie spẽs vbi spãlis rõ deformitatis occurrit q̃ facit indecentẽ actũ venereum qd̃ quidẽ potest esse dupl2 vno quidẽ mõ q2 repugnat rõi recte qd̃ ẽ cõe in oi vitio luxurie. Alio mõ q2 etiã super hoc repugnat ipsi ordini naturali venerei actus q queniẽt humane spẽi qd̃ videt vitiũ p naturã: qd̃ quidem põt pluribus modis ptingere: vno qdẽ mõ si absq3 oi cõcubitu cã delectatiõis veneree pollutio pcurat qd̃ pertinet ad pctm̃ im̃ũditie quã quidã mollitiẽ vocãt. Alio mõ si fiat per cõcubitũ ad rem. nõ eiusdẽ spẽi: qd̃ vocat bestialitas: de quo supra. v. bestialitas. 3° si fiat per cõcubitũ. ad nõ debitũ sexũ: puta masculi ad masculũ: vel femine ad feminã: vt aplus dicit ad Ro. 1. qd̃ dr̃ sodomiticũ vitiũ. 4° si nõ seruetur naturalis modus cõcubẽdi: aut q̃stũ ad instrumentũ nõ debitũ: aut q̃stũ ad alios monstruosos. ⁊ bestiales cõcubendi modos.

7 ❡ Utrũ vitiũ p naturã sit pessimũ iter oia vitia luxurie. R. sm. d. Tho. vbi supra. ar. vltimo post beatũ Augustinũ i li. de adulterinis coniugijs q2 oĩum vitio2. s. que ad luxuriã pertinent pessimũ est quod contra naturã fit. quod sic declarat. d. Tho. dicens. In quol3 genere pessima ẽ pncipij corruptio. ex q° alia depẽdent: pncipia aũt rõis sunt ea que s3 naturã sunt. Na3 rõ psupposititis his q̃ sunt a natura determinata: disponit alia sm q2 cõuenit: ⁊ hoc apparet tã i speculatiuis q̃3 i practicis: ⁊ ideo sicut i speculatiuis erro2 circa ea quo2 cognitio est hominĩ naturaliter idita ẽ grauissimus. ita i agẽdis: agere ptra ea q̃ sunt sm naturã determinata: ẽ grauissimũ: ⁊ turpissimũ: q2 ergo in vitijs q̃ sunt ptra naturã transgredit homo id quod ẽ s3 naturã determinatum. circa vsum venereũ: inde ẽ q2 i tali materia hoc peccatũ ẽ grauissimũ: post quod ẽ incestus: quia est ptra naturalẽ reuerentiã. quã personis cõiunctis debemus: per alias aũt luxurie spẽs preteritis solu3 id quod ẽ sm rõe3 rectam determinatũ. ex psuppositione tñ naturaliũ pncipio2. Magis aũt repugnat rõi q2 aliquis venereis vtat: nõ solu3 id qd̃ cõuenit proli generẽde. sed etiã cũ iniuria alterius: ⁊ ideo fornicatio simplex q̃ comittit sine iniuria alterius persone. ẽ minima inter spẽs luxurie. Maio2 aũt ẽ iniuria si quis abutat muliere alterius ptãti subiecta ad vsum generatiõis q̃3 ad solã custodiã: ⁊ ideo adulteriũ ẽ grauius q̃3 stup2ũ ⁊ vtrũq3 aggrauat per violentiã: ppter qd̃ raptus virginis est grauius q̃3 stup2ũ: ⁊ raptus vxoris q̃3 adulteriũ: ⁊ hec omnia etiã aggrauãtur sm rõe3 sacrilegij: ⁊ i responsiõe ad. 3m. ait. grauitas i peccato magis attendit ex abusu alicuius rei q̃3 ex omissione debiti vsus: ⁊ ideo inter vitia que sunt ptra naturã ifimu3 locũ tenet peccatũ imũditie quod psistit i sola omissione cõcubitus ad alte2 grauissimũ aute3 ẽ peccatũ bestialitatis: q2 non seruat debita spẽs: vnde sup illud Genesis. 37. accusauit fratres suos crimine pessimo. dicit glo. q2 cum peccato2ibus miscebãtur: vel sm. d. ar. flo. itelligitur de vitio sodomitico: vel de vtroq3: post hoc aut ẽ vitiũ sodomiticũ: cũ ibi non seruetur debitus sexus. post hoc aũt ẽ peccatũ ex eo q2 nõ seruat debitus modus pcubendi: magis aũt. si nõ ẽ debitum vas. q̃3 si sit i o2dinatio sm aliqua alia pertinẽtia ad modũ cõcubitus: de quo. s. §. 5. vide supra. v. fornicatio. §. 2. Et peccatũ cõtra naturã habet tres spẽs: prima ẽ sodomia que est grauissimũ peccatũ: vnde clericus debet deponi ⁊ i monasterio detrudi ad agendũ penitẽtia3. Laicus vero excõicari ⁊ penitus reddi alienus a cetu fidelium. e. clerici. de excess. pla. sm vero leges debet igne cremari. vt in aut. vt nõ lux ptra naturã: ⁊ ibi dicit q2 propter impios actus sodomita2 fames ⁊ terremotus ⁊ pestilẽtie fiũt: ⁊ ciuitates cũ omnibus pariter perierũt: 2ª spẽs ẽ molities. 3ª ẽ bestialitas: ⁊ ẽ maius vitiu3 q̃3 si quis cognosceret propriam matrem. 32. q. 7. adulterij.

❡ Sciẽdũ s3. d. Archiep3 flo. 2ª. p. ti. 5. c. 6. §. 3. q2 est peccatũ cogitatiõis mortale: sit eiusdẽ spẽi. cũ eodẽ 8

opere exteriori perpetrato. sed differunt secundum imperfectum et perfectum. quia peccatum cordis dicitur imperfectum respectu peccati operis. secundum s. Tho. 12. ideo quemadmodum peccata mortalia operis de necessitate: oportet ea confiteri non solum in genere. sed in ultima specie. non. n. sufficeret dicere se perpetrasse luxuriam. sed oportet quod exprimat speciem luxurie. puta simplicis fornicationis: vel adulterii et huiusmodi. ita etiam et de cogitationibus deliberatis luxurie. non sufficit dicere se habuisse cogitationes turpes cum consensu. sed etiam oportet quod exprimat materiam ipsarum. utputa si erga coniugatam vel solutam et huiusmodi: et idem videtur iudicium de cogitationibus morosis. ut s. exprimatur qualitas personarum erga quas animus versatus est. cogitatio autem deliberata in uxorem propriam non est mortale sicut nec ipse actus coniugalis de se. et hoc nisi ita immoraretur in ea quod pollutio in eam sequeretur in vigilia. hec d. Ar. Flo. Secus tamen esset quando de nulla muliere vel masculo cogitaret. vide de circumstantiis. ii. co. .§. maxime. §. 6.

9 ¶ Quid est fornicatio: et quotuplex. vide supra. §. fornicatio. prin. utrum sit peccatum mortale. ibidem. §. 1. utrum accedens ad meretricem. ignorans esse peccatum. excusetur. ibi. §. 3. Quid sit adulterium et quomodo diffinitur ab aliis speciebus luxurie: et quot modis accipitur supra. §. adulterium. prin. De pena adulterii. ibidem. §. 1. De ea que supposuit sibi alienum partum. ibi. §. 2. De adulterio ratione prolis. ibi. §. 3. de spurio quis dicatur. ibi. §. 4. et. 5. De incestu quid sit: et quomodo prohibetur et quomodo est peccatum. §. incestus. prin. Quomodo est gravius adulterio. ibi. §. 1. et s. Tho. 22. q. 154. ar. ultimo. Quomodo accedens ad monialem committat incestum. ibidem. §. 2. De cogitatione morosa quomodo est peccatum: et multa subtilia de ea. vide. ver. cogitatio per totum. De pollutione nocturna quomodo accidat: et quomodo sit peccatum: et quomodo impediat colonem. vide ver. comunio. §. 33. usque ad. 40. De incontinentia. quid et qualis sit. §. incontinentia principio. Quomodo est peccatum. ibi. §. 1. De comparatione eius. ibidem. §. 1 5. et. 4. De tactibus osculis et similibus quomodo sunt peccata ver. cogitatio. §. si. s. Tho. 22. 154. ar. 4. De deflorante virginem. §. restitutio. §. 23.

m Achabei secundum quod habetur secundi machabeorum. 3. c. invenerunt sub tunicis interfectorum de donariis idolorum a quibus lex prohibet iudeos. unde videtur quod fuerint damnati: et sic Judas male fecit orare pro eis mittendo duodecim dragmas argenti Hierosolimam orando pro eis. Ad quod. R. s. Tho. q. d. 45. q. 2. ar. 2. q. 1. in responsione ad primum ar. dicens. quod donaria non fuerint inventa apud illos mortuos ut ex eis signum accipi posset quod in reverentiam idolorum eis deferrent. sed ea acceperunt ut victores que eis iure belli debebantur: et tamen per avaritiam venialiter peccaverunt. unde non fuerunt in inferno damnati: et sic suffragia eis prodesse poterant. vel dicendum secundum quosdam quod in ipsa pugna videntes sibi periculum imminere de peccato penituerunt secundum illud psalmi. Cum occideret eos querebant eum: et hoc probabiliter potest extimari et ideo oblatio fuit pro eis facta.

m Acharius ut refert Damas. in sermone suo et legitur in vitis patrum inventa in via calvaria. s. in deserto cuiusdam defuncti oratione premissa quesivit cuius capud fuisset: et capud dedit responsum quod fuerat sacerdotis gentilis qui in inferno erat damnatus: et tamen confessus oratione Macharii se et alios iuvari. unde videtur quod suffragia ecclesie etiam existentibus in inferno prosint quod videtur etiam affirmare Augustinus dicens. quod quibusdam valent suffragia ad hoc ut sit plena remissio vel ad hoc ut tollerabilior sit eorum damnatio. Ad que. R. s. Tho. ubi supra. s. 4. d. 45. q. 2. ar. 2. i responsione ad. 2. et. ad. 4. dicens. quod damnatio in verbis Augustini large accipitur pro quacumque punitione. ut sic includatur pena purgatorii que quandoque totaliter per suffragia expiatur. quandoque autem non. sed diminuitur. hec ille. et ibidem ad. 4. ait. Illud adiutorium Macharii non erat quod pena eorum diminueretur. sed in hoc solo ut ibidem dicitur quod eo orante concedebatur eis ut mutuo se viderent et in hoc aliquod gaudium non verum. sed fantasticum habebant dum implebatur hoc quod desiderabant. sicut et demones gaudere dicuntur dum homines ad peccata pertrahunt quamvis eorum pena nullatenus minuatur. sicut nec minuitur gaudium angelorum per hoc quod malis nostris compati dicuntur. hec ille.

m Aceratio carnis quomodo sit laudabilis vel cadat sub voto. §. votum. §. 6. circa medium.

m Achometus introduxit sectam suam promissis carnalium voluptatum ad quorum desiderium carnalis concupiscentia inclinat: et sic populos illexit precepta etiam tradidit promissis conformia voluptati carnali habenas relaxans in quibus in promptu est a carnalibus hominibus obediri. documenta etiam veritatis non attulit que de facili aquolibet mediocriter sapiente naturali ingenio cognosci possunt quin potius vera que docuit multis fabulis et falsissimis doctrinis immiscuit. signa etiam non adhibuit supernaturaliter facta quibus solum divine inspirationi conveniens testimonium adhibetur. dum operatio visibilis que non potest esse nisi divina ostendet doctorem veritatis visibiliter inspiratum. sed dixit se in armorum potentia missum que signa etiam latronibus et tyrannis non desunt. omnia novi et veteris testamenti documenta fabulosa narratione depravat ut patet in legem eius inspicienti. unde astuto consilio libros veteris et novi testamenti suis sequacibus non reliquit legendos ne per eos falsitatis argueretur. hec s. T. primo contra gentiles.

¶ Machometus et Nicolaus hereticus postquam ecclesia fuit per totum mundum edificata reduxerunt aliquas partes mundi ad infidelitatem. hec s. Tho. in ps. 2. §. lex. §. 16. circa finem. §. evangelium. §. 1.

Macula dr̃ dupliciter primo mõ proprie ꝛ sic est solũ in corporibus. quãdo .s. aliquod corpus nitidũ perdit nitorẽ ex cõtactu alterius corporis. sicut vestis ꝛ aurũ ꝛ argentũ. aut aliquid hmõi in rebus aũt spiritualibus ad similitudinem huius oportet maculã dici. habet aũt aĩa hominis duplicẽ nitorẽ. vnuz quidem ex refulgẽtia vel naturalis rõis per quã dirigit̃ i suis actibus. Aliũ vero ex refulgẽtia diuini luminis .s. sapiẽtie infuse ꝛ gratie per quã etiaz homo perficit̃ ad bene ꝛ decenter agendũ. Est aũt quasi quidã aĩe tactus quãdo ihẽret aliquibus rebus per amorẽ. cũ aũt peccat adheret aliquibus rebus ꝯ lumen rõis. ꝛ diuine legis. vñ ipm detrimentũ nitoris ex tali cõtactu proueniens macula anime methaphorice vocatur que macula in anima dicit priuationẽ gratie i ordine ad pctm̃. ꝛ sic sm diuersa peccata sunt diuerse macule ꝛ dr̃ aliquãdo cecitas vel tenebre in cõparatione ad intellectũ: ꝛ quo ad suã causam .s. peccatũ dr̃ cõtagiuz: ꝛ est media iter actũ peccati ꝛ reatuz: est. n. effectus peccati ꝛ fundamentũ reatus: ꝛ actus peccati non põt esse sine macula ꝛ reatu: sed nõ ecõtra: ita ꝙ recedẽte actu peccati remanet macula ꝛ reatus: ꝛ cessante macula põt remanere reatus remissa tamen macula cessat reatus siue pena eterna nõ tamen tẽporalis. vide isra. ꝟ. peccatũ. ĩ. §. 9. ꝛ. ꝟ. peccatũ. 2. ꝛ ver. peccatũ. 3. §. 4.

Magdalena sm Hieronymũ. Crisostomũ. ꝛ Origenem nõ fuit Maria peccatrix. s; vero Ambrosiũ fuit Maria peccatrix corporaliter nõ aũt spiritualiter: hec. s. Tho. sup Math. 26. c. Sed q2 nõ vr̃ ꝙ possit inquinari corpus nisi ꝺ cõsensu mẽtis vt Lucia dixit. iõ dicẽdũ ꝙ cõiter tenet̃ ꝙ fuerit Maria peccatrix ꝛ corporaliter: ꝛ spiritualiter s; postꝗ̃ ad pedes Jesu venit ꝛ ab ea eiecta sunt septẽ demonia non fuit peccatrix amplius corporaliter neq; spiritualiter. sed fuit data nobis i exẽplũ penitẽtie. vñ Ambrosius ait. põt q̃stio meriti ꝛ tẽporis diuersitate dissolui vt adhuc illa peccatrix sit iã ista perfectior ꝙ̃ p̃ferẽ multis virginib9.

Magister sm Hosti. dicit̃ is qui alicuius rei siue negotij curam gerit. l. i. §. magistrũ. ff. de exerci. ꝛ sm glo. in. c. ĩ. de magi. dr̃ amonendo siue a mõstrãdo vel põt dici magister sm Pa. ibidem quasi maior vt dicit glo. in de. 2. de magi. ꝛ apud italicos in iure canonico ꝛ ciuili apellant̃ doctores i artibus vero apellãtur magistri. sed in quibusdã locis vltramontanis oẽs apellant̃ magistri. proprie aũt qui legunt grãmaticã vel artes liberales vel theologiã dicũtur magistri.

1 ¶ Qualis debet eẽ magister. R2. sm tex. in. d. c. ĩ. de magi. ꝙ debet eẽ idoneus ꝛ sm Pa. ibidẽ ad hoc ꝙ sit idoneus i docẽdo requirunt̃ multe qualitates. ĩ vt habeat peritiã docẽdi. 2° vt habeat facũdiam dicendi. 3° vt habeat subtilitatẽ interp̃tandi. 4. copiã disserẽdi. 5° ꝙ sit approbatus ab habẽte ptãtez. ꝛ hec oĩa probãtur in. l. vna. C. de profes. qui i vrbe ꝯstãtinopolitana li. 12. Et debet ne dum in scientia. sed etiam in moribus excellere ꝛ se aptare ingenio adulescentium. 8. q. 1. oportet. Ex quibus sequitur ꝙ scholaris nõ debet legere: ꝛ si legit legat vt adiscat: ꝛ si quis diceret se doctorẽ ꝛ nõ est: comittit crimen falsi. l. eos. ff. de falsis.

¶ Utrũ monacus possit assumi i magrm. seu alius religiosus. R2. Pa. post Hosti. ꝛ Jo. an. in. c. q2 nonnullis. c. ꝙ si se ingerit d; repelli: ꝛ assumi p habẽtẽ ptãtez cũ licẽtia supioris: ꝛ admittendus ẽ p. c. doctores: ꝛ p. c. moderamine. 16. q. 1. Si. n. religiosus põt assumi ad curã. vt i. d. c. 10. ꝛ. c. quod dei timorẽ. de sta. mo. ergo poti9 ad officiũ docẽdi ꝛ maxime ad sciaz ꝙ̃ h; i se pietatẽ. vtrũ qs possit petere magisteriũ ꝓ se vide. s̃. ꝟ. cathedra. i pn. 2

¶ Utrũ debeat magistri istitui. R2. vt habet̃ in toto titulo de magistris. Ecclesia cathedralis ꝛ quelibet collegiata ꝙ̃ ad hoc sufficit d; assignare cõpetẽs beneficiũ. seu redditum vnius ꝓbẽde vni magro in grãmatica q clericos illi9 ecclesie ꝛ alios scholares pauperes gratis doceat ꝛ eliget̃ a plato cũ capitulo vel maiori parte ipius quoꝝ negligẽtiam supplebit ordinari9 loci. Metropolitana eccña habet ẽt theologũ cui fructus vnius p̃bẽde q̃diu docuerit ministrẽtur. nõ tamẽ erit canonicus: ꝛ si ipa vtriq; magro prouidere nõ poterit ꝓuideat grãmatico ꝑ ecclesia sue ciuitatis ꝛ dyocesis: ꝛ vt possit haberi copia doctoꝝ in theologia. p̃lati ꝛ capitulũ mittere debent personas dociles ad studium quibus si proprij reditus nõ sufficiũt eis in expensis per quinquẽniũ ministrabunt. Doctores vero q̃diu docuerint ꝛ studentes per quinquenniũ. recipiunt fructus ꝓbendaꝝ suaꝝ p quinqueniũ. hec omnia vbi. s̃. 3

¶ Pro licẽtia docendi etiam p̃textu cõsuetudinis nil debet exigi vel promitti ꝛ ob hoc promissum remittitur ꝛ solutuz restituitur. Idonei ad legendum non debent impediri in facultate ꝛ licentia legendi obtinẽda. cõtrafacientes officijs ꝛ dignitatibus priuabũtur. hec vbi supra quõ in istis comittatur symonia. vide infra. ꝟ. symonia. §. 40. 4

¶ Utruz possit scholaris se obligare ad intranduz sub certo doctore. R2. sm Panor. in ti. 2. de magi. ꝙ doct. cõiter dicunt ꝙ non. nam videtur turpis promissio cum multum valeat affectio doctoris ꝛ modus tradendi. vnde facilius. data etiam equalitate scientie quis proficiet magis sub vno ꝙ̃ sub alio. facit. l. 1. §. proinde. ff. de vari. ꝛ extraor. cogi. 5

¶ Utrum Magistri legentes possint aliquid exigere a scholaribus. Respõsio vel sunt salariati. vel nõ si secũdo modo possunt: a pauperibus tamẽ nõ deberent. si ĩ modo tũc distinguit Pa. i. c. q2 nõnullis 6

de magi. dicēs. ꝙ aut ĩ loco ē ꝯsuetudo vt fiat collecta aut nō. ꝑ casu quātūcūq; sit salariatus pōt collectā facere ſm ꝯsuetudinē loci. vt in l. qd si nolit. §. si mācipia. ff. de edil. ⁊ edic. ⁊ facit l. si fundus. ff. d euic. ⁊ qd nō. Bar. i l. nemo ē qui nesciat. ff. de duo bus reis. Si vero esset ĩ sufficiēter ꝓbendatus tunc idē iudiciū esset ac si nō esset. pro tanto. semper tamen possunt oblata recipere. c. dilectus. el. 2. in fi. de symo. a pauperibus tñ nō puto aliquid exigēdum. Ar. 4. 7. di. in. c. sicut. Scḋo casu qñ non apparet de ꝯsuetudine ⁊ tūc distinguo ꝙ aut magistro prouidetur de beneficio vt hic dr: ⁊ ille potest a diuitibus nō tñ clericis ⁊ illius ecclesie premiū laboris exigere: q; beneficiū tantū ꝯstituit ꝓ clericis illius ecclesie ⁊ aliis pauperibus alios docere gratis nō tenet: ⁊ i hoc casu saluat dictū huius glo. Aut doctor cōstituit salariū de publico pro vt hodie cōiter fit in Italia in studijs generalibus ⁊ tūc puto ꝙ nihil petere potest a quibuscūq; etiā diuitibus. q; salariū eis statuit vt nō solū doceāt indigenas s; ēt forenses vndecūq; ꝓficiscentes. imo hodie solēt eligi potius vt cōfluāt forenses. ꝗ pp indigenos non ergo salariū qḋ hodie prefigit est ita strictū ad certas personas sicut prouisio illius. c. ex quo. n. simplr cōducitur ad legēdū debet legere ⁊ quoscūq; docere alio premio nō exacto. Nec obstat si diceret ꝙ hoc salariū succedit hodie loco prouisiōis huius. c. q; diuersa ē rō i vtroq;. Nam hic ecclesia prouidet sic vt tenet pauperibus ⁊ clericis illius ecclesie. de diuitibus se nō īpedit. 12. q. 1. videtes. s; hodie salariū statuit doctoribus vt forēses cōfluāt ad ciuitatē bonificandā que rō plus vēdicat sibi in diuitibus ꝗ in pauperibus hec Pan. Et si arguat aliquis ꝙ in. c. ꝑ. de magi. dr ꝙ pro licētia docēdi nullus pretiū exigat vel sub obtētu alicuius cōsuetudinis ab eis qui docent aliquid ꝙrant vbi vr dicere ꝙ ꝯsuetudo non valet. R. d. ar. flo. 3ͣ. ti. 5. c. 2ͤ. §. 4. qui incipit vtrū magistri scholarꝫ: ⁊c. ꝙ intelligendū ē ꝙ pro licētia nō debet aliquid exigi vel recipi. vñ Jo. an. super. c. quātū dicit ꝙ illud fuit īpetratū. s. ꝙ nō exigatur a docēte aliquid ꝯtra cancelariū parisiensem qui a quolibet docēte vnā marchā exigebat.

7 ¶ Magister quousq; legit etiā absens ꝑcipit fructꝰ sui beneficij. s; scholaris vsq; ad quinquēniū vnde magister ē magis priuilegiatus. hec Pa. in. c. fi. de magi. ⁊ hoc priuilegiū habent studentes tā in theologia. ꝗ iure canonico ſm. c. Pa. ibidem.

8 ¶ Utrū magister possit eligi i canonicū cū ista conditione vt doceat. R. cōiter ꝙ non q; debet cessare ōis pactio alias esset symoniacū. sed si vacaret aliqua prebenda tunc ea vacante possent statuere ſm Hosti. in. d. c. q; nōnullis: vt illud onus esset ei annexum. tamen Panor. post Hosti. in. d. c. fi. videtur tenere ꝙ etiā in ꝑ casu nō sit symonia. sed ꝯmutatio de spūali ad spūale. c. ad questiones. de re. ꝑmu.

¶ Utrū magister pp lucrū datū sibi a scholaribus cōcedens eis vacationē vel celebrationē festi ꝑccet. R. ꝙ si hoc facit pro recreatiōe coꝝ nō est symonia sed tñ turpe lucrū. secus ſm Ray. si faceret pp festū colendū vel non colendum quia esset symonia. 9

¶ Utrū possit sine symonia aliqd exigi pro licētia docendi danda. R. ſm Hosti. ꝙ nō ē symonia. sed turpe lucrū de necessitate restituendū ei qui dedit si erat idoneus q; nō turpiter dedit. sed potuit redimere vexationē suā. c. dilectus. el ꝑ de symonia. secus si nō erat idoneus. q; cū turpiter dederit non debet ei restitui. sed pauperibus de bono cōsilio ē dandum. Idem dic de epo qui nō vult dare licētiā suo clerico eūdi ad scholas nisi aliquo sibi dato: ⁊ videret symoniacū si propter lucrū dat licētiam pro quinquēnio a iure cōcessio si habeat respectū ad absoluēdū eū a spirituali officio quod debet ecclesie. Si vero propter morā in studio faciendā sic turpe lucrū est non symonia. sed mortale peccatū. x

¶ Utrū in doctoratiōe alicuius magistri vel doctoris possit aliquid exigi. R. ſm. d. ar. flo. 3ͣ. ti. 5. c. 2. §. 4. vbi supra vbi sic ait. Alio mō potest intelligi licētia docendi ipsa dignitas magisterij qua datur facultas alicui in generali vt possit legere publice interꝑtari ⁊ gloriare ſm ꝙ fit i doctoratiōe alicuius ī aliqua facultate ⁊ pro tali licētia docendi aliquid accipere vel exigere non vr prohibitū per. d. c. cum cōsuetudo que ē optima legū interpres cū vbiq; habeat ꝯtrariū. Naꝫ i doctoratiōe alicuius: qui ē cancelarius recipit ⁊ exigit octo florenos vel plures: ⁊ examinatores presentes duos nec aliter doctorarentur nisi illa soluerēt. Nec adhuc legi reprehendētē; talem exactionē: ⁊ potest eē ratio diuersitatis. a casu. §. precedētis q; ista nō ordināntur ad actualitatem legēdi. sed ad quandā dignitatē in cuius collatione. s. magisterij ⁊ talis licentie ponitur spacium temporis. nā presentes dabent studere pro arguēdo licentiātes habent sermocinari. cācelarius habet laborare pro defensione studij: ⁊ sic fit in sumptus officij nō in modū pretij. si cui tamen nō placet ista distinctio potest dicere ꝙ illa. c. ti. de magi. sunt abrogata per cōtrariā cōsuetudineꝫ ⁊ videt ꝙ accipiāt pro labore. 12. q. 2. charitatem. Nō tamen ꝙ Cardi. flo. tractans istam materiā inducit aliquos doc. dicentes illicitā dationē talem ⁊ symoniacā vel turpe lucrū quod tamen ipse nō tenet. sed licitā asserit ratione laboris: ⁊ alle. Pe. de Ancha. hoc tenentem. hec. d. Archi. flo. xj

¶ Magistri scuitia. s. nimis corrigendo culpe imputatur. quia leuis tantum castigando permissa est ei. ff. loca. l. item queritur extra. de homi. c. ad audientiam. 23. q. 5. c. 1. d quo vide supra ver. excōicatio. 5. casu primo. §. 6. 12

l3 ¶ Magister sententia nō ē autēticus fm .s. Tho. p^a.q.94.ar.4.ad.2^m. i aliquibus pūctis. ⁊.d.ar.flo. l.q^a.p.sue.ti.5.c.8.recollegit.14.pūcta i qbus nō te/nes q^a ē di.17.primi vbi tenet q charitas est idem. q.s.s.2^a.24.di.primi vbi ponit q termini numera les nihil ponūt positiue.3^a.31.d.e.primi.q eq̄litas ⁊ sīilitudo nihil ponūt positiue.4^a.d.5.secūdi li. q in angelis pmiū pcessit meritū.5^a.q nihil de cibis trā sit i substātiā.di.30.secūdi.6^a.q semen ē de substā/tia pris.ea.d.7^a.q aia separata a corpore ē psona tia pris.ea.d.7^a.q aia separata a corpore ē psona di.5.tertij.8^a q xps i triduo fuit hō.di.32.tertij. 9^a q sacramēta veteris legis nullo mō iustificabāt ēt ex charitate facta.di.1.quarti.x^a q baptizati bap^a Joānis nō ponētes ibi spez non rebaptizabāt.di.2. q̄rti. 11^a.q deus potuit cōicare potētiā creādi crea ture.di.5.q̄rti.12^a q heretici scismatici suspensi.⁊ si/ miles nō pnt ɔsecrare.di.13.q̄rti.13^a q maritus ali/ cuius spōse per ɔsensuz de psenti quaz tñ nō cogno/ uisset bigamus vocat ad sacros ordines pmoueri non pōt.di.27.q̄rti.14^a q cognoscens sororem pro/ prie sponse legitime postremo non potest debitum reddere vxori.di.34.qrti.

m Maledictio pprie ē iprecatio.seu optatio ma li alicui facta sub rōne mali hoc ē in q̄tum est malū intēdens ipm malū. hec diffinitio accipit ex doctore scto.2^e.q.76. ar.p.⁊ in.c.deus. 24.q.3.large ēt acapit p blasfemia dei vel sanctor. vt in.c.statuimus. de male. ⁊ ois talis maledictio. prohibetur.24.q.3.si igitur.

i ¶ Utrū liceat maledicere aliquē.R.fm.s. Tho.vbi supra.q maledicere idem ē q malū dicere. dicere aūt triplr se hz ad id qd dr. vno mō per modū enū tiatiōis.sicut aliqd exprimit modo idicatiuo:⁊ sic maledicere nihil aliud ē q̄ malū alterius referre qd pertinet ad detractionē, vñ q̄nq maledici dicitur detractores.Alio mō directe se habet ad id qd dr p modū cause ⁊ hoc qdē p ⁊ principaliter ɔpetit deo qui oia verbo suo fecit fm illud ps.ipse dixit ⁊ facta sunt.ɔsequēter aūt ɔpetit hoibus q verbo suo alios mouēt per iperiū vel ad aliqd faciēdū:⁊ ad hoc in stituta sunt verba iperatiui modi.3° mō ipm dicere se hz ad id qd dr q̄si expssio q̄dā affectus desideran tis id qd verbo exprimit:⁊ ad hoc istituta sunt ver ba optatiui modi.pmisso ergo.p mō maledictio nis qui ē per modū enūtiationis ɔsiderandū est de aliis duobus.vbi scire oz q facere aliquid ⁊ velle il lud:se ɔsequūtur i bonitate ⁊ malitia.vñ i istis duo bus modis quo malū dr per modū iperātiu vel per modū optātiu:eadē rōe ē aliqd licitū ⁊ illicitū. Si enīz aliqs iperet vel optet malū alterius in quātū ē malū intēdens.sic maledicere vtroq mō erit illici/ tū:⁊ hoc ē maledicere per se loquendo: ⁊ ita loquit aplo ad ro.7.nolite maledicere. Si aūt aliquis ipe ret vel optet malū alterius sub rōe boni q̄nq quidē sub rōne iusti ⁊ sic iudex iuste maledicit illū cui pci/ pit iustā penā iferri: ⁊ sic ecclesia maledicit anathe matizādo.sicut ⁊ pphete i scripturis q̄nq iprecan tur mala pctōribus quasi ɔformātes volūtatē suaz diuine iustitie.lz he iprecatiōes possint ēt per modū pnūtiationis itelligi. q̄nq vero dr aliqd malū per modū valis.puta cū aliqs optat aliquē pctōrē pa/ ti aliquā penā puta egritudinē aut aliqd ipedimen tū vel vt ipe melior efficiatur vel vt saltem ab alior nocumento cesset.

¶ Utrū sit licitū maledicere creaturā irrationalez. 2 R.h3.s. Tho.vbi supra.ar.2^a.q hoc ɔtingit tripl̄r. vno mō inquātum ē creatura dei:⁊ sic ē blasfemia 2° mō fm se:⁊ sic ē verbū occiosuz ⁊ illicitū q3 bene/ dictio vel maledictio pprie ad illā rē ptinet cui po test aliquid bene vel male cōtingere.s.rōnali creatu re.creaturis aūt irrationabilibus dr aliqd bene vel male ɔtigere i ordie ad creaturā rōnalē:⁊ sic:3° mō ɔtingit i ordine ad rōnalē.de q^o dic vt i.c.pcedēti.

¶ Ut^r maledicere sit pctm̄ mortale .R.fm.s. Tho. 3 vbi.s.ar.3.q sic hz se.q3 repugnat charitati. est tñ veniale q̄druplr vt.j.i.fi.§.psentis.vbi sic ait.Ma/ ledictio de qua loquimur ē per quā pnūtiat malū ɔ aliquē vel iperādo vel optando.velle aūt vel ipe/ rio mouere ad malū alterius fm se repugnat chari tati qua diligimus pximū volētes bonū ipius:⁊ ita fm suū genus ē pctm̄ mortale ⁊ tāto grauius q̄to p sona cui maledicim^o magis amare ⁊ reuereri tene mur.vñ dr Leuitici.20. Qui maledixerit pri suo ⁊ matri morte moriat.⁊ aplo.p^e.ad cor.6. Neq ma ledici neq rapaces regnū dei possidebūt. Cōtigit tñ verbū maledictōis platū eē pctm̄ veniale vel pp paruitatē mali qd quis alteri maledicēdo iprecat. vel ēt pp affectū eius q profert maledictionis verba dū ex leui motu vel ludo.aut ex surreptōe aliqua ta lia verba profert q3 peccata verborum maxime ex affectu pensantur.

¶ Ut^r maledicere sit grauius pctm̄ q̄ detractio.R. 4 fm.s. Tho.vbi .s. ar.vltimo q fm se detractio est grauius.Quod declarat sic dicēs.duplex ē malū.s. culpe ⁊ pene.malū aūt culpe peius ē. vñ dicere ma lū culpe peius ē q̄ dicere malū pene dūmō sit idez modus dicēdi. Ad cōtumeliosum aūt ⁊ susurronez ⁊ detractorē ⁊ ēt derisorē ptinet dicere malū culpe. s3 ad maledicētem prout nūc loquimur pertinet di/ cere malū pene nō aūt malū culpe nisi forte sub rōe pene nō tñ ē idem modus dicēdi. Nā ad predicta quatuor vitia pertinet dicere malū culpe solū enun/ ciādo.p maledictionē vero dr malū vel causando vel per modū imperij vel optādo.ipa aūt enūtiatio culpe pctm̄ ē inquātuz aliqd nocumentū ex hoc p/ ximo iferr.grauius aūt ē nocumētū iferre q̄ nocu/ mentū desiderare ceteris paribus.vñ detractio fm cōez rōnez grauius pctm̄ est q̄ maledictio simplex desideriū exprimēs.Maledictio vero q̄ fit p modū imperij cū habeat rōez cause pōt eē detractiōe gra

uior si maius nocumentū inferat q̄ sit denigratio fame vel leuior si minus: et hec quidē accipiēda sunt s̄m ea q̄ p se ptinēt ad rōes hoꝝ vitioꝝ. pn̄t autem et alia per accidēs ꝯsiderari que predicta vitia vel augent vel minuunt.

m Aleficiū dr̄ dupl'r. vno mō qd̄ habet sortilegiū de quo agit̄ .C. de male. et mathe. p totū. de quo ēt multa habētur īfra. v. sortilegiū: et de tali maleficio inquantū īpedit mrimoniū habetur extra de frigi. et male. supra impedimentū. 12. Et vtrū possit per aliud maleficiū destrui. vide ibidē. §. 9. Alio mō dr̄ maleficiū quodcūq3 crimen vt furtū. rapina. homicidiū. et huiusmodi. dr̄ etiā quasi maleficiū quādo est nocumentū pter propositum vt cū iudex ppter imperitiā male iudicat. vel cū de domo alicuius aliquid ē eiectum quod nocuit transeūtibus vt Insti. de obli. que ex quasi delicto. i prin principio per totum.

m Alitia ex qua aliquis dicit̄ peccare potest intelligi malitia habitualis s̄m q̄ habitus malus noiat̄ a pho malitia sicut habitus bonus noiatur virtus et s̄m hoc aliquis dr̄ ex malitia peccat̄ q2 peccat ex īclinatiōe habitus. potest ēt intelligi malitia actualis. siue ipa mali electio. malitia noiatur: et sic dr̄ aliquis ex malitia peccare inquātū ex mali electiōe peccat. siue etiā malitia dicatur aliqua pcedēs culpa ex qua orit̄ subsequens culpa. sicut cū aliquis impugnat fraternā gratiā ex inuidia: et tūc idem non est causa sui ipsius. s3 actus interior est causa actus exterioris: et vnū peccatū est causa alterius. nō tamen in īfinitū q2 ē deuenire ad aliqd̄ primū peccatū3 nō causatur ex aliquo priori. hec. s. Tho. 12e. q. 78. ar. 1. ad. 3m. Nota tamen q̄ nō semper quādo aliquod peccatū ē causa alterius peccati tūc dicit̄ peccare ex malitia q2 potest esse q̄ illud pm̄ peccatū quod est causa alterius ē comissum ex īfirmitate vel passione. ad hoc autē q̄ aliquis ex malitia peccet oportet q̄ malitia sit pm̄ peccādi principiū. vt dicit idē. s. Th. i. q. de ma. q. 3. ar. 12. ad. 5m. nō etiā q̄ habens habitū vitiosum nō semper peccat ex malitia. sed potest peccare ex ignorantia vel passione. sed quando peccat vtendo habitu vitiose tūc peccat ex malitia. hec. s. T. vbi. s. 12e. ar. 2.

1 ¶ Qui peccat ex malitia s̄m. s. Tho. 12e. q. 78. ar. fi. grauius peccat q̄3 q peccat ex passione. tū q2 ratio peccati ꝯsistit in volūtate et quāto magis habet d̄ volūtario tanto magis peccat. sed quādo volūtus peccat ex habitu quod ē peccare ex malitia firmius et diuturnius peccat.

m Amona iniquitatis dicūtur diuitie etiam licite acquisite et possesse vel in quantum eas sola iniquitas diuitias esse reputat vt Augustinus exponit. 21. de ciuitate dei. vel in quantum sunt iniquitatis occasio. i. inequalitatis q2 non equaliter sunt hominibus distribute, bono aliquādo agēte et malo superabūdāte vel q2 iniuste a p̄ sunt acquisite. hec. s. T. 4. di. 15. q. 2. ar. 4. q. 2. pm̄.

m Andatum dicit̄ quādo quis ad satisfationem sue voluntatis imponit aliquid alicui nulla data pecunia. seu quocūq3 aliomodo interueniant quecūq3 verba ita tamen q̄ sint que mandantur ad vtilitatē. seu satisfactionē mādantis. Si vero sunt ad vtilitatē illius cui committit̄. sic dicitur persuasio et persuasor non mandator vt nō. Bar. in. l. non solū. §. si mādato. ff. de iniur. Si aūt data pecunia si est circa delictū sic dr̄ mandatū accipiēs assassinus. de quo in. c. pro humani. de homi. li. 6. et. d. l. non solū. vbi vero non ē circa delictū mandatarius dicit̄ locator et mandans conductor. nec est mādatū pprie. vtrū mādans delictū icludat̄ sub dispositione iuris vel statuti punientis eū q fecerit tale delictum. s. v. excō. 5. casu. fi. §. 35. et. 36. et casu. 2. §. 4. et casu. 37. §. 2o. v. irregularitas. 2o. §. 1. et. §. 14.

¶ Utrū mandatarius non seruans formā mandati faciat aliquid validum. R̄. cōiter q̄ non. q2 gesta ꝯtra formā mandati sunt nulla: et nō solū quando fit expresse cōtra formā. sed etiā quādo fit preter et citra formā quia quando ad actum datur certa forma paria sunt agere cōtra citra et preter formam. vide tex. cum glo. in. c. si cui. de elec. li. 6. et. c. prudentiam. de off. deleg. facit. l. diligenter. in prin. ff. mandati. nō Pan. in. c. fi. de resti. spo. vide aliquid supra. v. absolutio. 2o. §. 17. et. 20. 1

¶ Quid de mandato qualificato. R̄. s̄m Panor. in. d. c. fi. q̄ distribuitur in duo mandata: et si non potest impleri in facto. seu substantia. debet impleri in modo. seu qualitate. Ex quo infertur q̄ si duo mandantur etiā data certa forma licet non possint simul impleri debet tamen fieri quod potest et valebit actum. facit quod nō per glo. et doc. in. c. constituimus. de rescriptis. 2

¶ Quid de eo qui mandauit delictum quod post multum tempus exequitur. cōcludit Inno. in. c. ad audientiam. de homi. q̄ tenetur si nō reuocauit expresse vel tacite. puta quia fecit pacem vel parentelam. vt. l. 3. §. fi. et ibi glo. et Bar. ff. de adimē. legatis: et sequitur Bal. in. d. l. nō ideo min. C. de accus. vide ver. irregularitas. 2o. §. 1. et. 14. 3

¶ Utrū mandans teneatur mādatario de casu fortuito. R̄. Panor. in. c. sic̄ de iur. iur. q̄ agens actione mandati petit dāna que verisimiliter contingere potuissent. quasi mandans ea debuerit cogitare a principio. s̄m Inno. in d. c. sicut. et sic petit expensas et dāna. ar. ff. de nego. ge. l. nēsennius: et sic dicit intelligendam. l. inter causas. §. nō omnia. et. l. si quis alicui. §. impendia. ff. manda. nisi dāna contigissent ex casu fortuito qui verisimiliter nō fuisset cogitatus. d. §. nō omnia: et hoc tenet etiā Io. an. in regula dānum. li. 6. in mercurialib. et intellige predicta in eo q2 gratis suscepit mandatū. Nam mandatum 4

debet esse gratuitū.l.i.§.i.ff. mandati. Et ideo isti stipendiarij qui veniunt pro precio nō possunt agere ad dāna q2 non sunt mandatarij vt dictum est. Item illi qui causa pietatis vel parentele & huiusmodi hoc faciunt.13.q.2.non inferēda.similiter nec illi qui ex debito tenētur.2.q.3.si dn̄s:&.c.iulianus.

5 ¶ Utrū mandatum expiret morte mandatoris.R. doc.in.c.gratum:&.c.relatū.de offi.dele. q̄ re integra expirat.l.mādatū.C.manda.alias nō.

Manifestum nos rescribimus itelligere quod vel per confessionē vel probationem legitime notum fuerit aut euidētia rei que nulla possit tergiuersatiōe celari dicit tex.in.c.cū olim. in fi.de verb.sign.& ibi dicit glo.q̄ proprie manifestū dicit̄ quod nō eget probatione & sic est notoriū:sed manifestū proprie prout est species distincta a notorio dicit̄ quod probari potest. Manifestuʒ igit̄ sumit̄ tripliciter.p̄ modo.vt idem est quod notoriū & sic intellige quod dictū est hic in principio.2º modo sumit̄.vt est spēs diuisa ꝯtra notoriū.vt dictum est imediate & sic dicit̄ illud quod sufficiēter probari potest & nō per omnes neqꝫ per maiorē partem.q2 tūc esset notoriū. Et dicit̄ etiā manifestū quādo probatio procedit ex cōiecturis & verisimilibus p̄sumptionibus vt in.l.licet.ff. de lega.i.vbi dicit̄ q̄ euidens volūtas testatoris est que cōiecturis eliciť. Et manifestū isto.3º.modo aliquādo dicit̄ occultū.l.eos. de ap.vbi dicit̄ occultū quod quinqꝫ sciūt.de pe.di.i.§. hec autē secreta: & glo.in.c.manifesta.2.q.i.3º modo sumitur pro vtroqꝫ.

i ¶ Utrū in dispositione vbi fit simpliciter mentio de manifesto debeamus accipere manifestū proprie p̄ vt ē spēs distincta a notorio.R.sm̄ Pa.in.d.c.cuꝫ olim.q̄ debemus ꝯsiderare materiā subiectā.vt nō in.c.rogo.i.q.3.& etiā vsum loquēdi.c.ꝙuis.de.R. sig.in dubio vero debemus capere proprie.ad hoc .l.non aliter.ff.de le.iij.& in.c.fi.de ver.sig. & maxime in penalibus.

Manumissio est datio libertatis. Nam ꝙdiu quis in seruitute est:manui & potestati ē suppositus manumissus vero liberatus ē Insti. de liber.i p̄n. Et manumissi dicūt̄ liberti & libti.

i ¶ Quis potest manumittere.R.q̄ dominus qui est maior.20.annis nisi alias nō habeat administrationē vt furiosus & prodigus:Minor vero.20.manumittere inter viuos nō potest nisi ex causa :& tūc si est maior.17.annis.C.qui manumit. nō potest.l. si minor.sed in vltima volūtate pōt qui potest testari.s.post.14.annū.C.qui manumit.nō pos.aut : sed hodie. Item eps potest manumittere seruos ecclesie benemeritos.3.q.2.si quos:potest etiā alios nō bene meritos dū tamen det ecclesie pro vno duos eiusdē meriti & peculij.12.q.2.eps:& sm̄ Uid.itelligi debet. vt det de suis bonis proprijs nō de rebus ecclesie. Item potest manumittere causa missionis.12.q.2.cū redēptor.quod intelligi debet de benemeritis. Item Abbas nō potest manumittere seruū monasterij nisi de cōsensu epi & monachoꝝ di.54. abbati. nisi sit cōtraria ꝯsuetudo.de his.que fi.a prela.c.ea noscit̄. Item seruus cōis pluriū manumitti potest ab vno dūmodo alios seruet indēnes.C.de cōi ser. ma.l.i. Et nō q̄ nō valet in fraudē creditoris facta.C.qui manumit.nō pos.l.i.

2 ¶ Qualiter fieri debeat manumissio.R.multis modis aliquādo i ecclesia sub aspectu epi & plebis & debet de hoc fieri scriptura ad cautelā futuri. C. de his.qui in ec.ma.l.i.ꝺ ser.nō or.c.i. Itē fit quādoqꝫ corā iudice & dr̄ manumissio vindicte nā vindicta appellabat̄ virga pretoria cū qua tāgebātur a pretore illi qui manumittebātur Insti.de libert.§.multis:& ibi glo.& si quidē manumissio fiat ad hoc vt manumissus ordinet̄ debet potius fieri corā iudice ecclesiastico ꝙ corā seculari.d.c.i. Itē manumissio fieri in secreto:vt dicat dn̄s. Esto liber vel iter amicos vel per ep̄laꝫ vel testamentū vel quālꝫ vltimaꝫ voluntatē. Itē pōt fieri diebus feriatis. Itē tam de die ꝙ de nocte & a iudice non pro tribunali sedēte d.§.multis. Insuper serui fiunt liberi per alios multos modos ꝙ per manumissionē quos vide.R.seruitus.§.i.principes quoqꝫ sola volūtale potest.C.de ser.ma.l.cū apud.

3 ¶ In quibus ꝯsistit ius patroni .R. sm̄ nō i.l.fi.C. de bo.liber.in glo.multis modis fit.p̄ vt nō pponat turpē actionē aut actionē aduersus patronū.2º.reuerentiā ei debet tā faciēdo ꝙ nō faciēdo.3º.p̄stare: debet ei alimēta si alias nō hꝫ. 4º patronus habet ius reuocādi eū i seruitute rōe offense comisse ꝯ ipꝫ. 5º patronus hꝫ ius succedēdi liberto.vñ tenet̄ libertus ei relinquere legitimā q̄ est.3ª pars suoꝝ bonoꝝ si in bonis hꝫ pluꝭ ꝙ centuꝫ aureos & nullos liberos hꝫ qñ decedit:si vero minus ꝙ cētum aureos hꝫ in substātia nō tenet̄ ei aliquid relinq̄re q̄ si mortuus fuerit ab itestato nullo liberoꝝ relicto sic succedet in totū.vide ēt isti.de suc.liber.§.sꝫ nr̄a ꝯstitutiōe. Ille g pp̄ delictū icidit i seruitutē nō pōt manumitti sm̄ Pa.i.c.quozūdā.de iude.& sm̄ Jo.an.facit.l.2.C. quibus.ad li.proda.

4 ¶ Quō reuocat̄ mānumissio.R.pp̄ oēs cās igratitudis qbꝰ reuocat̄ donaꝰ ꝺ qbꝰ.R.donaꝰ.p̄.§.25.& se.

5 ¶ In qº dr̄t manumissus ab ecclesia a manumisso a priuato.R.p̄ dr̄t q2 pp̄ opas nō p̄stitas reuocatur i seruitutē.12.q.2.dr̄ac.cōi.secus i priuat̄.C.ꝺ libe.cau. .l.solo.2º q2 filij eoꝝ remanēt obnoxij ecclesie sue patrōe.12.q.2.ꝺ libꝭ.sꝫ alij n̄.C.ꝺ libe. & eoꝝ li.l.i.&.2. 3º q2 hui ecclie pūt mānumitti cū hºq̄ nō possint alii ꝙ ecclie sua bōa reliq̄re.12.q.3.c.i.&.3.R.libtꝰ.§.2.

6 ¶ Utrū i mānumissiōe possit dn̄s aliqđ hmōi sp̄uale sibi iponere.puta q̄ sibi dicat horas & hmōi.R.sic ita q̄ si seruare noluerit ēt si ordinatus fuerit ī gra dū & pristie suituti subiciat̄.c.nullus.ꝺ ser.nō or.

m Artyres dicunt quasi testes ipsius xpi eo q per passionē i suis corporibus vsqz ad mortē perhibēt testimoniū xpi. vñ ad rōez martyrij ptinet vt aliquis firmiter stet i veritate ꝛ iustitia ꝯ psequētiū ipetus ita q de rōe eius ē mors. vñ ē actus fortitudinis sicē elicētis secūdario vero est ꝓprius paciētie sicē recipiētis. charitatis sicut iperantis ꝛ fidei tāqꝫ finis: ꝛ ē signuꝫ maxime perfectiōis in qꝫtū exponit vitā ꝓ fide iuxta illud Jo.15. maiorē charitatē nemo hꝫ: ꝛcē. vñ sm Pe. de pal. 4. di. 49. q. 8. tria requirūt ad martyriū. s. pena. s. mors nisi. n. iterficiātur ab alio nō dicūtur ꝓprie martyres. vñ si qs interficiat se vel eligat sibi genus mortꝭ nō ē ꝓprie martyr. 2º. cā: de qua. j. §. 2º. 3º. reqrit voluntas. vñ si quis occidat dormiēs nō ē martyr. Jnnocētes etiā qꝫuis virtute passionis xpi sint martyres ꝛ habeāt pmiū: proprie tñ nō sunt martires. nec sm. d. ar. s. est cōplecta in eis rō aureole.

1 ¶ Utrū subsistinere martyriū sit de pcepto. R. s. s. T. ql. 4. q. 12. ar. 2º. q aliqñ sic. aliqñ nō. vñ si opus esset ꝛ hoc exigeret salus aliorꝫ hō debet eē paratus ad hoc paciēdū ꝛ per hūc modū subsistinere martyriuꝫ pp xpm ē sub pcepto q: s. hō debet habere aīuꝫ paratū vt potius pmitteret se occidi qꝫ xpꝫ negare vel mortalr peccare. Aliqñ aūt ē de ꝯsilio. vt puta cum ex zelo fidei ꝛ charitate fraterna multotiēs legūtur martyres sponte se obtulisse martyrio. Aliqñ autē nō est bonū qrere q: non debet dari occasio iniuste agendi. sed oblatū patiēter tolerare.

2 ¶ Utrū dicat martyr qui occidit ꝓpter actū alterius virtutꝭ a fide vel ne committat aliqđ pctm̄ ꝓpter xpꝫ. R. sm. s. Tho. 2ª 2e. q. 124. arº. vltimo vbi sic ait: oiuꝫ virtutū opa sm q referūtur i deū sunt qdā ꝓtestationes fidei p quā nobis inotescit q deus hmōi opa a nobis reqrit ꝛ nos ꝓ eis remunerat ꝛ sꝫ hoc possunt eē martyrij cā. vñ beati Jo. baptꝭ martyriū i ecclesia celebrat q nō ꝓ negāda fide. sꝫ ꝓ rephēsiōe adulterij mortē substinuit. vñ nō solū dr̄ eē xpi ex eo q hꝫ fidē xpi. sꝫ ēt ex eo q spiritu xpi ad opa virtuosa ꝓcedit sꝫ illud ad ro. 8. si qs spūꝫ xpi nō habet hic nō ē eius ꝛ ēt ex hoc q p imitatiōeꝫ xpi peccatis morit sm illud ad Gal. 5. Qui xpi sunt carnē suā crucifixerūt cum vitijs ꝛ ꝯcupiscentijs. Et iō vt christianus patit vt sit martyr nō soluꝫ qui patit ꝓ fidei ꝯfessiōe q̄ fit p verba. sed ēt quicūqꝫ patit pro quocūqꝫ bono faciēdo vel ꝓ quocūqꝫ pctō vitādo ꝓpter xpm. q: hoc totū ptinet ad fidei ꝓtestationē ꝛ q: oē mēdaciū pctm̄ ē vitatio mēdacij ꝯ quācūqꝫ veritatē fit inquantū mēdaciū ē diuine legi ꝯrium iō pōt eē cā martyrij. vñ qđcūqꝫ bonū humanū potest eē cā martyrij sm q i deū refert. vñ si latro dū dephēdit digit citius mori qꝫ offendere deū dicēdo mēdaciū vel negādo suū delictū erit martyr.

3 ¶ Utrū i martyrio hō ꝯsequat oēꝫ liberationē a pena ꝛ a culpa. R. s. s. Tho. 4. di. 4. q. 3. arº. 3. qlª. 3ª. q sic vbi sic ait: sicut i baptismo aque liberat hō ab oi culpa pcedēte ꝛ pena ita i baptismo sanguinis. hec ille. ꝛ baptismus sanguinis est per martyrium. vide ver. indulgentia. §. 25.

¶ Utrū martyres i passiōe sua pcipierēt aliquid glorie celestis. R. s. s. Tho. q. de veri. q. 13. arº. 3º. ad. 9ᵐ q sic. vbi sic ait. Martyres i tormētis existētes pcipiebāt aliqd de diuina gloria nō quasi eā i suo fonte bibētes sicē illi qui deū per essentiā vidēt. sꝫ aliqua illius glorie aspersiōe refrigerabātur. vñ Aug. dicit. 17. sup mīsm ibi. s. vbi deus vr per essentiā: beata vita i suo fonte bibit: inde aspergit aliqđ huic humane vite vt i tēptationibus huius seculi fortiter ꝛ iuste prudenterqꝫ iuuatur. hec ille. 4

m Athematica: sine aspiratiōe dicūtur diuini. sꝫ cū aspiratiōe significat sciaꝫ quadriuialē. vñ. v. scire facit mathesis. sꝫ diuinare mathesis. de quo. v. sortilegiū: ꝛ. v. supstitio: ꝛ. v. diuinatio. vñ tales nō debent ad limen alterius domus accedere. alias cōcremari debēt nec aliqs eos suscipere. seu ꝯsulere alias debent deportari ꝛ bona eorꝫ ꝯfiscari ꝛ diuinator: gladio vltore feriri vt. C. de male. ꝛ mat. l. nullus: ꝛ. l. nemo. ꝛ. l. culpa.

m Atheus fuit imediate vocatus ad statum pfectionis non aūt imediate ad statū apostolatus. vñ. s. Tho. ql. 5. q. xj. arº. s. sic ait. Si loquamur de apostolatu manifestū ē sm narrationē Mathei. Marci. ꝛ Luce q dñs post vocationē Mathei aliquāto tēporis spacio intercepto ex suis discipulis. 12. aplos elegit inter quos vnus fuit Matheus ꝛ sic pꝫ q statiꝫ a pritº fuit vocatus ad discipulatū xpi nō aūt ad apostolatū nisi sm pordinationē xpi q eū i aplm sumēdū disponebat ꝛ sꝫ hoc itelligēda sunt verba Hiero. q de publicano repēte sit aplus ꝛ sitr Bede. Si aūt loquamur de perfectione euāgelica sic manifestū est q statim a pritº vocatus ē ad statū pfectōis. dr. n. Luce. 5. q surgēs relictis oibus secutus est eū qđ ēt ad discipulatū xpi ptinebat sꝫ illud Luce. 14. nisi qs renūtiauerit oibus his que possidet nō pōt meus esse discipulus.

m Athias electus est: sorte: de quo Dyo. dicit 5. c. ec. ierar. de diuina sorte Mathie data. Aliq alia dixerūt nec recte vt existimo: meū ꝛ ipe sensum dicā: videt. n. mihi scriptura sortē nominasse diuinū quoddā donū declarās Mathiā quasi diuina electione ostensum.

m Atrimoniū. s. quid sit. R. sm Magistrum sniaꝝ. 4º. 27. di. ꝛ sm. s. Tho. ꝛ Pe. de pal. ꝛ alios doc. ibidē q dant multe diffinitiones. sꝫ magistralr diffinit sic. matrimoniū ē ꝯiūctio viri ꝛ mulieris: indiuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs: inter legitimas psonas: vbi. s. notādū: i vbo ꝯiūctio: sm. s. Tho. vbi. d. q matrimoniū ē i gñe ꝯiūctiōis eo q aliqui ordināntur ad vnā generationē ꝛ educationē plis ꝛ iterꝫ ad vnā vitā domesticā ꝛ ex hoc

cōstat ꝙ in matrimonio ē aliqua cōiūctio ſm quā
dr̄ maritus ꝛ vxor ꝛ ex hoc ꝙ ordinaf ad aliquod
vnū:eſt matri^m:ſi quis tñ vellet ſubtilius iueſtigare
ſcīēdū ꝙ i matri° ē multiplex ꝯiūctio. p^a ē i ꝯſenſu
q̄ ē cā matrimōij:ſine q° nō ē matri^m.c.tua.ꝺ ſpō.
ꝛ.27.q.2.c.ſufficiat: ꝛ.s.Tho.vbi.ſ. de quo .j.ꝟ.
matri^m.2°.§.5.Secūda ꝯiūctio ē in verbis ꝛ ſignis
exterioribus ſignificātib⁹ ꝯſenſum iteriorē q̄ ſunt cā
exterior matrimonij ſ₃.s.Tho.vbi.ſ.ꝛ ſacr̄m tm̄:ꝛ
for^a huius ſacri:ſicꝫ verba i baptiſmo de qua for^a ꝛ
mā.j.ꝟ.ma^m.2°.pn.ꝛ dictūf iſta ſigna exteriora.de
ſpōſatio:ꝛ ſ₃ hoc vocanf nuptie a nubere q: i ipa
ſolēnitate dīſpōſatiōis qua matri^m pficif capita nu
bētiū velāf.33.q.5.hec ymago:ꝛ.c.mulier. Tertia
ꝯiūctio q̄ eſt matri^m eēntialr:a qua dr̄ ꝯiugiū ꝛ eſt
res ꝛ ſacr̄m:ē relatio iter viꝝ vxorē ꝛ eſt pura relo
prout ē qd humanū. ſ₃ put ē quid diuinū.ſ.ſacr̄m
noue legis ex eo cātur aliqđ abſolutū reale ad qđ
ſequif relo ꝛ forte ē in virtute organica q: delectur
i morte.c.ſi.de ſecūdis nup.ꝛ aut.de nup.mors ſol/
uit oia ꝛ ſe h₃ vt caracter ad cāndā grāꝫ ꝛ ē orna
tus qdā poſſet ēt ſaluari ſm Pe.de pal.ꝛ Jo.cap.
vbi.ſ.ꝙ ſit aliqđ i aia ꝛ ēt in cor^e.Quarta ꝯiūctio
rōe cuius dr̄ matri^m.eſt in actu matrimoniali.q̄ eſt
effectus ꝛ q̄uis multis de cauſis poſſit dici matri^m
particulr̄ tñ. dr̄ q̄ſi mater nati: ꝛ pp hoc q̄uis pf
ſit dignior tñ dr̄ a matre: ꝛ ē ꝺ.2^a.itegritate matri/
monij.nō de p^a.nec de eſſentia.Quinta vnio ē q̄ ſi/
gnificaf p matri^m.ſ.vnio nature humane vel chri/
ſti cū eccleſia.ratione cuius dr̄ ſacr̄m.

1 ¶ Secūdo notādū i.ꝟ.viri ꝛ mulieris:ꝙ loquif in
ſingulari innuēs ꝙ nō l₃ habef plures vxores neqꝫ
plures viros.vbi nō ſm.s.Tho.ꝛ Pe.de pal.ꝛ Ri
car.vbi.ſ.ꝙ nūqꝫ licuit alicui vxori habere plures
viros q: ē ꝯ legē natuř ꝛ nūqꝫ fuit diſpēſatū a deo
qui ſolus pōt.2° ꝙ nūqꝫ licuit alicui viro habef plu
res vxores niſi ex diſpēſatiōe diuina q: ē ꝯ legē na
ture circa quā ſolus de⁹ diſpēſat q fuit ꝯditor illius
de diuor.c.gaudemus.ꝛ.c.lřas.de reſti.ſpo. in glo.
vtrū papa poſſit diſpēſare. vide.ꝟ.diſpēſatio.§.5.
Nō ēt Pe.de pal. ꝙ dicit viri ꝛ mulieris vt inuat
ꝙ cōiūctio viri ad virū ē nefandiſſi^m.ꝯ oēs leges.

2 ¶ Tertio notādū i.ꝟ.īdiuiduā vite ꝯſuetudinē reti
nēs:itelligif ꝺ matri° ꝯſumato ꝛ iter fideles.alia.
nō eēt indiuiduū.imo poſſent ſeperari:vt.j.ꝛ iſtud
ver.declarat Ray.ꝫ.q: nō l₃ alteri ꝯtinētiā vouef:
vbi notandū ꝓ declaratione ꝙ ꝑ poſſumus loq de
votis ſponſoꝝ reſpectu ſpōſaliū de futuro:ꝛ de hoc
habes.ꝟ.ſpōſalia.§.9.caſu.ꝫ.ꝛ.§.x.Secūdo poſſu
mus loqui de votis coꝝ reſpectu matrimonij pver/
ba de pñti ante ꝯſumationē.ꝛ tūc vel loquimur de
votis q̄ p̄cedūt matri^m vel q̄ ſequūtur ſi ꝑ mō vel ē
votū ſolēne religionis approbate ꝛ ſic matri^m ē nul
lū de quo.j.īpedimētū voti.Uel ē votū rōe ſacri or
dinis ꝛ ſic ēt matri^m ē nullū vbi.ſ.imediate. Uel ē
votū ſimplex: ꝛ ſic t₃ matri^m peccauit tñ mortalr
ꝛ tenef adiplere itrādo religionē:ꝛ ſi ꝯſumaret.pec
cat.ꝛ tenef reddere deinceps. nō tñ pōt petere ſine
diſpēſatiōe.quā pōt facere eps. Uel loquimur ꝺ vo
tis factis poſt matri^m ꝯctū de pñti. nō ꝯſumatū:ꝛ
ꝑ de voto ſolēni religiōis approbate ꝛ ſic frāgitur
matri^m.c.ex publico.de ꝯuer.ꝯiug.ꝛ.c.veꝝ:ꝛ rō ꝙ
poſſit frāgi ſ₃.s.vbi.ſ.ꝛ.d.c.veꝝ:ꝛ.c.ex pte.co.ti.2.
q: ſignificat vnionē grē cū aia:q̄ aliquādo frāgif:
ꝛ q: morif ciuiliter. tale.n.matri^m ē ſolū vinculum
ſpirituale qđ per mortē ſpiritualē frāgif ſicꝫ p mor
tē tēporalē frāgif matri^m ꝯſumatū.Sed nūqd hoc
eſt ſolū ex ſtatuto eccleſie vt eccleſia paſſet diſpēſaf.
ꝛ vr̄ ꝙ ſic.c.rurſus q cle.vel vo.i glo.ꝛ.c.vnico. de
voto.li.6.ꝯriū tenet.s.Tho. de quo vide.ꝟ.īpedi/
mentū voti.§.3.ꝛ.§.ꝫ.vel loquimur de voto rōe ſa
cri ordinis ꝛ dr̄ ꝙ nō pōt recipere:vxore i vita:ꝛ ſi
de facto ordinaf recipit caracterē.ſ₃ nō executionē
ꝛ peccat mortalr.ſi vero vxor daret licētiā tūc idēꝫ
dicendū ē ſicꝫ.j.dicef de voto ſolēni poſt matri^m cō
ſumatū eo ꝙ tale matri^m ſtaret.Ubi nō ꝙ glo. Jo.
an.i.c.vnico.de voto.li.6.dicit ꝙ quidā pp illū tex.
voluerūt equiparaf votū idiſuꝫ ſacro ordini.voto
religionis ita ꝙ ſicꝫ votum religionis frāgit matri^m
p̄cedēs nō ꝯſumatū:ſic ꝛ votum ſacri ordinis:ſ₃ vt
dicit:eadē glo. hoc fuit reprobatū ꝓ extrauagantē
Jo.22.q̄ incipit antique:ꝛ merito q: nō equipanf i
multis.vide.ꝟ.īpedimētū.2^m.ſ.voti.§.3°.ꝛ.ꝟ. diſpē
ſatio.§.7.ad p^m.ꝛ.ꝟ. hereticus.§.45.circa mediū.
vel loquimur de voto ſimplici ꝛ dr̄ ꝙ pōt vouere.
ſ₃ tenef īgredi religionē ſ₃ Pe.de pal.ꝛ ſi de facto
ꝯſumet peccat mortalr matri^m tñ tenet nec pōt pe/
tere debitū.c.ex publico.de ꝯuer. ꝯiug. vbi dicif ꝙ
nō aliter frangif niſi per votū ſolēne.

¶ Itē poſſumus.3°.principalr loqui ꝺ votis ꝯiugū 3
reſpectu matrimonij ꝯſumati.de qbus proprie itelli
gif.ꝟ.Ray.ꝛ tūc aut volūt ābo vouere cōtinētiaꝫ
ſtatu nō mutato:ꝛ pñt:ꝛ talia matrimōia dn̄r ſan
ctiora:q: melius pñt vacare orationibus ꝛ ꝯtēpla/
tionibus diuinis ceſſando a carnali ꝯiūctiōe:vt i.c.
qđ deo pari.33.q.5.ꝛ qđ nō i.c.cariſſimus.ꝺ ꝯuer.
ꝯiug.aut alter tm̄ vult vouere ꝛ pōt i ſui p̄iudiciūꝫ
nō aūt i preiudiciū cōiugis.vñ nō pōt exigere debi
tū.ſ₃ tenef reddere facit.c.quidā de ꝯuer.ꝯiug. Et ſi
alter ꝯſenſit nō obligaf ꝯſentiēs ſm Inno.i.c.ꝫ.de
ꝯuer.ꝯiug.quin poſſit exigere.niſi etiaꝫ ipſe vouerit.
Nā ſi ambo vouerint nō tenētur amplius alter al/
teri reddere debitū.d.c.cariſſimus .s.Tho.4.di.32.
ar°.4.dicit de voto ſimplici ꝙ nō pōt vouere alter
ſine alterius licētia ꝛ peccat vouēdo nec ꝺbet obſer
uare q: nō pōt vouere qđ ē alteri⁹: hoc pōt itellige
qñ ꝯdiceret. p^m aūt qñ ꝯdixit nec ꝯſenſit:nec peccat
alter irritādo.q: nō vult impedire bonū alterius:ſ₃
fugef ſuū p̄iudiciū.Sed quid ſi alter ꝯſentiat.R.s.
Tho.vbi.ſ.imediate i expo^e lře ꝙ pōt:ꝛ tenet: nec

pōt alter reuocare: de hoc Pis. b. votū. 3°. §. 3°. imo ſm Jo. neap. nō pōt reddere q: cooparet crimini. Pa. i. d. c. cariſſimus: dicit q ſi ꝯſenſit peccat reuocādo: ſi tñ reuocat tenet alter. qð non eēt ſi ābo vouiſſent ⁊ pōt eē iſta ꝯcordātia inter Inno. ⁊ d. o. ſm s. Tho. videt alr ꝯcordare. ſ. q qñ diſſimulauit tūc pōt reuocare: qm̄uis diſſimulatio ſit quidā ꝯſenſus. ſecus qñ expſſe ꝯdixit hec. s. Tho. i. d. lra. vtꝝ poſſit vouere nō petere debitū. ſz. s. T. 4. 32. ar°. q. ad. 3m. q aliqui dicūt q pōt vouere nō petere. non tñ pōt vouere nō reddere. q: quo ad. pm. eſt ſui iuris nō quo ad. 2m. ſz ðð ſm alios q nō poſſit q: eſſet iuris honeroſus. hec. s. Tho. Pe. de pal. ea. di. q. 2ª. arº. p. dicit q peccat vouēdo. ſed debet ſeruare. d. ar. ſ. 3°. ti. p. c. 22. §. 2°. qð ibi ait: quātū ad votū caſtitatis: diſputat hoc adducēdo opiniōes. vide ibi credo bonum eē ſequi ſimplr. s. Tho. Aut volūt mutare ſtatū ⁊ hoc pōt ꝯtingere multiplr q: aut maritus vult eē epūs: ⁊ tūc requirit q vxor itret monaſteriū etiam ſi nō ſit ſuſpecta de icōtinētia vt i. c. ſane de ꝯuer. coniug. ⁊ ē caſus ſpecialis. Aut vult ad ordines ꝓmoueri ⁊ ſi vxor ē ſuſpecta debet itrare religionē alias ſi nō ē ſuſpecta ſufficit q voueat ꝯtinētiā remanendo i ſeculo vt i. c. cōiugatus. de ꝯuer. ꝯiug. ſm Pe. de pal. 4. di. 2 . q. 3. arº. 2. pōt recipe ordines ſacros i illis caſibus i quibus pōt igredi religionem: i alijs nō pōt. reciperet tñ caracterē. ſz nō executionē. Aut vult itrare monaſteriū ⁊ ſi alter comiſit adulteriū pōt ēt eo iuito q: comittēdo adulteriū pdit ius qð habebat i altero quo ad mutuā ſeruitutē. c. agatoſa. 27. q. 2ª. ⁊ hoc i adulterio carnali intellige quādo ipe nō ſilr peccauit vel nō recōciliauit ⁊ ſilr dicēdū eſt de hereſi. c. de illa. de diuor. Aut alter non comiſit adulteriū ⁊ tūc aut itrat altero ignorāte aut ſciēte ⁊ ꝯdicēte aut diſſimulāte aut eo ꝯſentiente p metū aut p dolū. Itē aut ꝯſenſit ſimplr aut votū cōtinētie emittendo. p. caſu qñ itrauit altero ignorante dic q pōt reuocari ad petitionē iſtius ignorātis vt in. c. placet. de ꝯuer. ꝯiug. Si vero eo ſciēte ⁊ ꝯdicēte idē eſt dicendū. d. c. quidā. Idē ſi alter ſciuit ⁊ diſſimulauit. c. ꝯſuluit. de ꝯuer. ꝯiug. ſi tñ i vita nō reuocauit. nō pōt poſt mortē remanētis i ſeculo profeſſus exire monaſteriū. d. c. ꝯſuluit. aut alter ꝯſenſit inuitus ⁊ ſit reuocatio ad ipſius petitionem vt in. c. attēdens. de ꝯuer. ꝯiug. Idē ſi cōſenſit per dolū i. c. veniens. eo. Si vero cōſenſit ſponte i alterius ingreſſum: nō tamen emittendo votū cōtinentie tunc ſunt opiniones. Nā Inno. in. d. c. quidā: vult q ſi remanens in ſeculo eſt iuuenis debet ad petitionē ipſius reuocari: Pa. tenet q ad iudicis officiū quia ꝯſentiendo renūtiauit iuri ſuo glo. in. c. vxoratus: ⁊ in. c. 2°. de conuer. cōiug. ſed iudex ex officio ſuo ne committatur adulteriū per remanētem in ſeculo educet illū de monaſterio ⁊ videtur iſto caſu q ille ſit verus religioſus ex quo vxor cōſenſit. vnde poſt mortem vxoris debet compelli vt reddeat ad monaſteriū. c. ex parte. de cōuer. cōiug. ⁊ forte ſi dans licentiā erat ꝯſcius iuris tūc nō fit illa reductio q: dādo licentiā tacite videtur vouere. c. p. c. Aut conſenſit i greſſui alterius. vouēdo ꝯtinētiam: ⁊ ſi eſt ſenex poteſt licite fieri. vnde manebit in ſeculo ⁊ ille perſeuerabit in religione in. c. cū ſis: ⁊. c. vxoratus: ⁊. c. ad apoſtolicā. de cōuer. cōiug. Aut remanens in ſeculo eſt iuuenis ⁊ ſuſpectus. de incōtinētia ⁊ nō debet ſuperior pati aliū ingredi niſi alter ingrediat vt in iuribus proxime all. ſi de facto ingrediatur tenet ſz omnes q: profeſſio alterius nō eſt de ſubſtātia religionis profeſſionis alterius vt in. c. ſignificauit. de cōuer. ꝯiug. ſed remanēs in ſeculo ex quo eſt ſuſpectus ⁊ vouit cōpellitur ingredi monaſteriū vt. d. c. ſignificauit. ſed vtrū teneatur profiteri ſunt opiniones. Nam Inno. in. c. p. de cōuer. ꝯiug. tenet q non cogitur profiteri. ſed debet recludi in monaſterio vt arceat a vagationibus q: vltra ꝓpoſitū cōſenſum nō ꝯpellitur quis profiteri. 32. q. 1. c. integritas Hoſt. tenet cōtrariū in. d. c. ſignificauit: mouet quia non eſt licita coio in monaſterio profeſſoꝝ ⁊ nō profeſſis. c. deniq. de reg. ⁊ tranſ. ad relig. Item quia vouendo tacite obligatur religioni ex quo nō poterat ſtare in ſeculo ſine ſuſpicione incōtinentie. d. c. ſignificauit. Jo. cal. dicit eē diſtinguēdum q: aut alter voluit intrare religionē ⁊ compellitur profiteri vt i. d. c. agatoſa. aut ſimpliciter vouit dando licētiā viro de intrādo ⁊ ſi erat iuris ꝯſcia ꝯpellit. 33. q. 5. qui vxorem. Aut fuit iuris inſcia ⁊ ſic talis quā excuſat iuris ignorātia. puta miles. minor mulier vel agri cultor aut nō erat talis ⁊ cōpellit. s. Tho. dicit vbi ſupra. q nō poteſt intrare altero inuito quia nō poteſt vouere de alieno ex cuius ratione ſumit arm multoꝝ pcedentiū caſuū. Quantū ad omnia vota pcedentia vir ⁊ vxor ſunt paris conditionis. Notandū ſm Pe. de pal. vbi ſupra. q alter ſolēniter profiteatur alio profitente ſiue ſolēniter ſiue ſimpliciter eo q remanet vinculū matrimonii. ſicut etiā dic. s. Tho. 4. di. 24. q. pª. arº. vltimo. qª. 3. ad primū. remanens nō poteſt cōtrahere cū alia ⁊ ſolum in hoc caſu votum ſimplex dirimit ꝯtractū nō ratione voti. ſed vinculi matrimonialis: de alijs autem votis que nō impediunt directe actum matrimonij. ſed grauāt. puta abſtinentia peregrinatio ⁊ ſimilia. ſi maritus diſſentit non tenetur. imo ſm s. Tho. peccat vouendo. 33. q. 5. c. noluit. cōcor. Ray. Si vero nō ſunt cōtra nec grauant vel cōſentit maritus debet adimplere.

¶ De voto vltramarino dicit. s. Tho. in. ql. Ea q ſunt neceſſitatis non ſunt pretermittēda propter ea que ſunt poꝛ volūtatis. vnde ⁊ dñs Matth. 15. reprehendit phariſeos qui dicebant pretermittēdū mandatū dei de honore parentū vt aliqui oblationes voluntarie deo offerrent ex neceſſitate aūt viro 4

dominet vt gerat curã vxoris q: caput mulieris vir est vt di p° cor.xj.sed q accipiat crucé ad trãsferen/ dú se extra mare subiacet p:op:ie volũtati. vnde si vxo: sit talis que sequi nõ possit & de eius icõtinétia timeat nõ é ɔ̃siuendũ ei q accipiat crucé & di mit/ tat vxoré.sic eis si vxo: volũtarie cõtinere proponat vel si velit & possit sequi virũ.põt tñ etiã inuita vxo re .c. ex multa. de voto.vxo: quoq inuito viro sm Hosti.potest tale votũ emittere. s3 tñ si sit suspecta. vel nimis iuuenis nõ exequet personaliter.s3 votum redimet extra.co.q super his.si vero nõ é suspecta & potest secũ ducere delatores per se exequat.si vero non potest redimat.

5 ¶ Secũdo nõ i.ꝟ.Ray.vel orationi vacare:q oro est duplex.vna q̃ est o:dinata ab ecclesia.vt puta d missa:& in hoc nõ põt eã impedire. similiter i dieb° solénibus i quibus debet cõicare de cons. di.2ª.c.oĩs hõ.similiter põt o:are orõne nõ ipediéte aliter non põt hec ar.f.3°.ti.p.c.19. in .3°. effectu matrimonij. 3° nõ in.ꝟ.nec se alteri copulare.q nũq̃ l3 alterum accipere post ɔ̃sumationé iter fideles .c. gaudem°: de diuo:.4° nõ in.ꝟ. Ray.& debitũ reddere. 5° nõ i ꝟ.Ray.& debitã subuentioné. declarat igit Ray. illud.ꝟ.iduiduã:&c.p q: nõ l3 vouer:vt i.§.2°.2° q: nõ l3 o:ationi vacare.3° nec alteri copulare.4° & de bitũ reddere.5° & debitã subuentioné vt i.§.psenti.

M Atrimoniũ.2°.vtrũ sit sacrm & videt q nõ p q: est ante aduentũ xpi : & similiter est inter ifideles.2°.sacrm cõiter quod nõ est necessita tis solũ a sacerdote perficit.3° q: nõ habet materiã. 4° q: papa potest mutare circa ipm.Sed ɔ̃ é aplȝ ad Ephe.5.Sacrm hoc magnũ:&c.p:eterea:nume rat inter sacra.c.ad abolendã.de here. &.c.quãto. de diuo:.ptrea cõpetit sibi diffinicio sacri .s. sacre rei signũ.ℜ.quidã dñt q nõ est sacrm pp̃ter argu méta p°.Quidã pp̃ter arguméta.2°.dñt q é sacrm sed imp:op:ie. Sed.s.Tho.4.di.26.q.2ª.ar°.p.ɔ̃du/ dit q est sacrm p:op:ie:dicés : sacrm impo:tat ali/ quod remediũ sanctitatis homini ɔ̃ pctm exhibituȝ per sensibilia signa.sed hoc inuenit in matrimonio ergo iter sacra cõputatur.hec ille.vtrum aũt ɔ̃ferat gratiã dicit idem vbi sup:a ar°.3°.circa hoc fuit tri/ plex opinio. quidã.n.dixerũt q matrimoniũ nullo modo est causa gratie. sed tantũ signũ & hec videt opinio magistri sniaꝝ qui voluit q soluȝ significa/ ret vniõné nature humane in xpo.Sed hoc nõ põt stare q: sm hoc i nullo habũdaret a sacris veteris le gis.vnde nõ esset aliqua rõ quare sacris noue legis ãnumeraret.Et ideo alij dixerũt q cõfert grãm in o:dine ad recessuȝ a malo inquãtũ mitigat cõcupi scétiã ne extra bona matrimonij ferat & nõ cõfert grã3.s3 hoc nõ põt stare q: eadé é grã q̃ impedit a malo & trahit ad bonũ.vñ alij dñt q matri° iquã tũ i fide xpi ɔ̃hit h3 vt causet grã3 adiuuãté ad il/ la operãda q̃ i matri° requirũtur & hoc é probabi/ lius:q: vbicũq dat diuinitus aliqua facultas. dat ét auxilia quibus hõ ɔ̃uenienter vti possit facultate illa sic p3.q oĩbus potétijs aie respõdét aliqua mé b:a co:po:is qb° i actũ exire possint.vñ cũ i matri° dat hoi ex diuina istitutiõe facultas vtẽdi sua vxo re ad ,pcreationé ,plis dat ét grã sine qua id conue niéter facere nõ possit & sic ista grã data é vltima res ɔ̃téta i hoc sacro:& ibidé ad.2m.ait idé.s.doc.di cendũ q sic aqua baptismi vel fo:ª verboꝝ nõ ope rat ad grãȝ imediate.s3 ad caracteré ita actus ex/ terio:es & verba exp:iméntia ɔ̃sensuȝ.directe faciunt nexũ quédã.qui é sacrm matrimonij & hmõi nexus ex virtute diuine istitutiõis. dispositiue operat ad grã3:vide aliqd.s.matri°.p.pn.Quõ requirat cõ/ tractio qñ ɔ̃hit p verba d pñti.vide.ꝟ.suspẽsio.p.§. p.Quõ nõ requirat ɔ̃fessio actualis.ꝟ.ɔ̃fessio sacra métalis.§.40.41.&.42.Ad pm igit dicẽdũ é q ma tri° fuit añ aduẽtũ xpi vel vt é nũc iter ifideles.vel vt é i officiũ nature vel vt est remediũ nõ vt sacrm noue legis.Ad.2m.negat illud añcedẽs.Ad.3m.esset dicendũ sm Pe.de pal.vbi.s.q fo:ma sunt verba vel signa exp:iméntia ɔ̃sensuȝ.materia vero est pso/ na.s3 sm Ber.i.c.tua.de spon.& Pa.ibidé ɔ̃sensus est mã : verba vel signa sunt fo:ma & quidã alĩ ét Pe.ad hoc.s. Tho. dicit q verba vel signa exp:i/ ménta ɔ̃sensum sunt materia & fo:ma.i.totũ sacrm sm q é solũ sacrm & nõ res sacri.Ad.4.dicendum h3.s.Tho.ql.5.ar.15. ad pm q ecclesia i his que ad matri° ptinét.tripl'r se h3 vno° p modũ iudicãtis & tũc nõ impedit sequẽs matri°. Alio° p mõm phibẽs vel puniẽtis & hoc ipedit ɔ̃hẽdũ sic de vxoricida. 3° modo per modũ statuentis & tũc impedit etiã cõ tractũ q: potest illegitimat personas & sic habet au ctoritaté super circũstãtias matrimonij nõ auté sup eẽntiã eius & per hoc soluit arm.vide de isto vltimo ꝟ.dispẽsatio.§.2°.i.3°.ɔ̃clusiõe. &.§.4.

¶ Querit qñ fuit istitutũ matri°.ad qd̃.ℜ.q in di uersis tépo:ibus & diuersimode.vñ.s.T.4.di.26.q. 2ª.ar°.2°.sic ait.Nã idinat ad matri° itendés aliqd̃ bonũ qd̃ qdé variat h3 diuersos hoiuȝ status & iõ o3 q h3 illud bonũ diuersimode indiuersis statibus hoiuȝ istituat & iõ matri° h3 q o:dinat ad ,pcrea/ tioné ,plis q̃ erat nec° ét pctõ nõ existẽte istitutũ fuit añ pctm a deo i h° q hoi mulieré i adiuto:iũ de co sta fo:mauit & dixit eis:crescite & multiplicamini : &c.qd̃ q̃uis alijs aialib° dixerit nõ tñ p ea. eodem mõ iplẽdũ.sic p hoies.Adã āt p ꝟba illa:nũc os ex ossib°:&c. ptulit. a deo factã ispiratus.vt itelligeret matrimõij istitutioné a deo q sit istitutũ a deo & i paradiso ante peccatũ.in hoc oẽs cõueniunt & ha/ betur tex.in.c.si.de frig.& mal.& in.c.gaudemus: d diuo:.&.32.q.2.c.sicut.§.his itaq : & in.c.vnico.de voto.li.6.hic tñ dr in glo.q fuit istitutũ in illis ver/ bis p:othoplausti:nũc os ex ossibus:&c. rep:obãdo illã opinioneȝ que dicit q in illis verbis crescite:&c.

sed illa glo. videt nō itelligere scripta cū supportatione tñ: dicit. n. sm tex. ibidē q a deo fuit istitutū. sed tñ deus nō dixit illa verba. s3 Adā. vñ melius dicit sm. s. Tho. vt. s. sequit in. s. Tho. vbi. s. sm aūt q remediū pbet ꝯ vulnus peccati istitutū fuit post peccatū tēpore legis nature. sm aūt determinationē p sonaꝝ istitutionē habuit i lege Moy si. s3 sm q representat misteriū ꝯiūctiōis xpi et ecclesie istitutionē habuit i noua lege qꝺ fuit Mat. 19. vbi xpo referēs verba Ade: relinquet hō patrē et matrē: etc. ꝯstituit illud et sm istā istitutionē ē sacrm noue legis ꝙtuꝫ aūt ad alias vtilitates q ex matri° sequūtur sicut ē amicitia et mutuū obsequiū. h3 istitutionē i lege canonica et ciuili. Sed q2 de rōe sacri ē q sit signū et remediū iō quātū ad medias istitutionēs ꝯpetit ei rō sacri. s3 quātū ad primā istitutionē cōpetit ei vt sit i officiū nature quātum vero ad vltimā q sit in officium ciuilitatis.

2 ¶ Querit q sunt cāe matrimonij. R. sm. s. Tho. 4. di. 30. q. p^a. ar°. 3°. q cā finalis matrimōij ē duplex. s. p se et p acciñs p se ē ēt duplex. s. principalis q ē susceptio ꝓlis educāde ad cultū dei Gen. p. cresite etc. p se secūdaria ē vitatio fornicatiōis. i. cor. 7. pp fornicationē vnusquisqꝫ habeat suā vxorem et eꝯ et ista fuit solū post petm: p acciñs finalis ipius: est id qꝺ ꝯhētes itendunt ex matri°: puta reformatio pacis: pulcritudo mulieris: diuitie et hmōi. Et q2 id qꝺ ex matri° itendit: ꝯsequit ad matri^m: et priora nō variātur ex posterioribus. s3 eꝯ. iō ex illa cā nō recipit matri^m bonitatē vel malitiā: s3 ipi ꝯhētes: quoꝝ est finis: et q2 cause per acciñs sunt ifinite: iō ifinite tales cause matrimonij. possunt eē: quaꝝ quedā sunt honeste: et quedā inhoneste. sm igit. s. Tho. vbi. s. ad p^m. cā per se et principalis ē solū vna cā secūdaria p se ē multiplex per acciñs vero sunt ifinite vt dictū ē.

3 ¶ Sed qrit vtꝝ ꝯhens principalr pp cāꝫ per acciñs teneat matri^m. R. sm. s. Tho. vbi. s. ad. 3^m. q intentio ecclesie qua itēdit tradere sacrm ē de necessitate cuiuslibet sacri ita q ea nō seruata nihil agit in sacramētis: sed intentio ecclesie qua itēdit vtilitatē ex sacro ꝓueniētē: est de bene eē sacri. vñ si non obseruet nihilominus ē veꝝ sacrm: s3 ptermittēs hāc intentionē peccat. Sufficit ergo etiā sm Ray. q ꝯhētes itēdāt ꝯhere matri^m: siue aliud itendat siue non 32. q. 2. solet qri. Idē dicit Pa. i. c. tua. ꝺ spon. 3°. nō. Ubi pꝫ q ille iuuenis ꝯtrit pp cōcupiscentiā et tñ tenuit matri^m: hoc tñ itelligo dūmō finis ꝯhentiū nō sit ꝯ finē p se matrimonij. vt puta si itēderet: aliquā sibi adhibere: donet aliā dignā honoribus vel suis facultatibus iueniat: pro. n. aio adulter ē vñ. s. Tho. 4. di. 31. q. p^a. ar°. 3°. ad. 4^m. ar^m. dicit q ꝯsensus ad tēpus nō facit matri^m de quo. v. dispēsatio. §. 6. Similiter si itentio sit facere aliquid quo vitent filios in. d. c. solet queri. ista. n. duo sunt ꝯ finē per se matrimonij. Itē nō h3. s. Tho. 4. di. 31. q. p^a. ar°. 3. et di. 28. q. p^a. ar°. 4°. q ista. 3. s. fides. i. q nō cognoscat aliaꝫ et reddat debitū ꝯsorti: proles. i. suscipiēdi et nutriēdi: et sacrm: quo ad vinculū indiuisibile: q dñr finis ecclesie pñt accipi dupl’r. p i sua cā. s. in ipa mutua obligatōe q est essentialiter matri^m. 2° i suo effectu. s. ipa proles i se et sitr isepabilitas i se et fides i se. si qs intēderet i ꝯctu ꝯ. p^a. s. q nō intēderet ꝯsentire i illā mutuā obligationē diceret matri^m sine cōsensu qꝺ eēt nullū. c. tua. de spon. siue exprimat i cōditiōe siue nō. si quis vero intēderet ꝯ. 2° solū. i. si intenderet nō seruare fidē vel separe se vel ꝓcurare venena siue vtilitatis dūmō intēdat. p^m. s. ꝯhere obligationē ad hec. q ē essentia vt dictū ē et nō ducat i pactū extrinsecū erit matri^m si vero duceret i pactū etiā quātuꝫ ad. 2^m. nō eēt matri^m pp ordinationē ecclesie ꝺ ꝯdic. apo. c. si. et sufficit vt iplicite itendat ista. i. q itēdat ꝯhere sm vsuꝫ ecclesie. Si vero nihil de his cogitēt tñ itēdūt ꝯhere et h3 solū aliū finē i intētiōe principalē puta cōcupiscentiā qui tñ nō est directe contra finē per se. tenet matri^m. vide. s. e. c. §. xj.

4 ¶ Sed nūquid peccat mortalr ꝯhēs principalr pp has causas per acciñs. R. sm. s. Tho. vbi. s. s. di. 30. q. i. ar°. 3. ad. 3^m. vbi sic ait ptermittēs hāc itētionē. s. vtilitatē quā itēdit ecclesia: peccat sicut si i baptismo nō itēdat sanitas mētis quā ecclesia itēdit hec ille. vñ aliqui dñt. s. Angelica. v. matri^m. 2°. §. 25. q cōtrahens principaliter pp pulcritudinē vel aliqꝺ simile peccat mortalr q2 videt cōtēnere sacrm. s3 hoc sm d. ar. s. et Pe. de pal. videt rigidū et multos illaqueare. vñ saluo meliori iudicio sic distinguerē q2 vel ille finis quē principalr intēdit ē directe ꝯ finē ecclesie vel matrimonij. i. ꝯ fidē ꝓlē vel sacrm: et sic peccat mortalr vel nō est directe ꝯ et tunc vel ponit ibi vltimū finē cuius signū esset qñ etiā paratus ꝯ pcepta dei facere vt illud posset ꝯsequi vt puta pulcritudinē vel simile et tūc peccat mortalr q2 finē vltimū ponit i creatura et sic itelligit. s. Tho. di. 30. in lra in si. vel nō ponit vltimū finē i illo simplr ꝙuis principaliter hoc itēdat i isto ꝯctu et tūc vel cogitat actualr de fine ecclesie vel nō. p mō. s. cogitat et nō magnifacit. seu nō curat de fine ecclesie magis estimās hūc finē. puta pulcritudinē tūc non pōt esse sine ꝯtēptu et sic crederē eē intelligēdos illos qui dñt q peccat mortaliter rōe ꝯtēptus. Si aūt nō cogitat tunc non crederē illuꝫ peccare mortalr. Nā vt habet. 3°. reg. Dauit Abisay sunamitē duxit i vxorē nō spe ꝓlis neqꝫ timore fornicatiōis q2 non cognouit eā nullus tñ diceret ipm mortalr peccasse. Et de vtero no. xi. dr si videris mulierē pulchraꝫ i medio captiuoꝝ et amaueris eā volueris qꝫ in vxorē habere introduces eā in domo tua: etc.

5 ¶ De matri° beate virginis. de quo p est notandū sm. s. Tho. vbi. s. di. 30. q. 2^a. ar°. p. q beata virgo añqꝫ ꝯheret cū Joseph vouerat virginitatē i mēte cū ꝯdictiōe. s. nisi deus alr determinaret nō tñ ap/

posuit hãc ɔdictionẽ quasi dubitaret nec vellet seruare.sȝ vtrũ deberet.sȝ ſm.b.Aug.i li.de nuptiis: ⁊ habet.27.q.2ª.c.beata Maria. post ɔctuȝ matriᵐ expressit votũ extrinsece de ɔsensu Joseph qui siſr vouit ⁊ votũ eius fuit cógruẽter factũ qꝛ iquãtũ icipiebat noua lex i qua virginitas ẽ optima ideo vouit. inq̃ʒtũ vero erat i fine antiq̃ legis i qua dabaƒ male dictio nó relinquẽtibus semen de vi⁰.6. ⁊ proles pp xp̃m vẽtuꝛ ꝓponderabat virginitati.ió vouit sub cõdictióe.ɔxit ẽt matriᵐ qð fuit pfectũ q̃ʒtũ ad essentiã matrimonij. imo sanctius.vt dicit magi auctoritate Aug.30.di.q. ⁊ fuerũt oia tria bona matrimonij.s. ples q̃ nó solũ dr̃ bonũ matrimonij inq̃ʒtũ p matriᵐ generaƒ.sȝ ẽt inq̃ʒtũ a deo in matri⁰ suscipiƒ ⁊ educaƒ.siſr fides ⁊ sacrm̃: ⁊ ɔsensit simpſr in copulã ɔiugalẽ.sȝ i copulã carnalẽ cũ cõdictióe.s.si deus cã iuberet.talis ãt cõsensus i copulã sufficit ad matriᵐ nec minuit de perfectióe virginitatꝭ. Nó.n. eſt necᵉ itẽtio ɔsumãdi vt dicit Pa.i.c.comissuȝ.de spon. Et rõ fuit quare ɔxit ⁊ vouit post rões quas adducit Mꝛ vbi.ſ.⁊.s.T. qꝛ i beata virgine d̃buit eẽ oĩs pfectio sibi ɔueniẽs. sȝ votũ dicto mõ factum fuit pfectissimũ vt dictũ ẽ.matriᵐ ẽt hȝ istũ modũ ẽ pfectissimuȝ. Copula.n.carnalis q̃ʒuis fit de aliqua significatióe ⁊ sit ad aliqð cõplemẽtũ tñ cũ virginitate ẽ sanctius q̃ cũ istis ɔdictionibus:⁊ q̃ʒuis post votũ virginitatis absolute factũ:nó possit aliqs cõsentiƒ i matriᵐ.sine pctó.post tñ votũ factũ isto⁰ pót ɔsentiƒ sine pctó: imo cũ maiori pfectióe qꝛ sacrm̃ ẽ aliq̃ magna pfectio ⁊ sunt sanctiora sine copula.

6 ¶ Que sunt psone q̃ pñt ɔtrahere.vbi p̃ notãdũ ꝙ cũ hoc edictũ sit ꝓhibitoꝛũ qlȝ q nó ꝓhibeƒ pót ɔtrahere.c.cũ apud.de spon.2º notandũ ꝙ masculus añ.14. ãnũ ⁊ mulier añ.12ᵐ.ꝓhibẽtur.c.ipuberes:⁊.c.cõtrahebaƒ.de despon.ipub.nisi eẽnt ꝓximi pubertati ⁊ malitia suppleret etatẽ.c.de illis.p̃.eo.vbi notandũ ſm.s.Tho.4.di.36.arᵒ.5.ꝙ matriᵐ cũ fiat p modũ ɔctus cuiusdã ordinatiói legis positiue subiacet sicꝫ ⁊ alij ɔctus.vñ ſm iura determinatũ eſt ꝙ ante illud tẽpus discretiois quo vterqȝ possit sufficiẽter deliberare de matri⁰ ⁊ debitum sibi iuicem reddere matriᵒ nó ɔtrahaƒ hoc aũt tẽpus cõiter ẽ i masculo 14.i femina.12.annus qꝛ tñ ꝑcepta iuris positiui sequũtur id qð ẽ i pluribus si aliquis ad pfectionẽ debitã añ tẽpus ꝑdictũ ꝑueniat ita ꝙ vigor nature ⁊ discretióis defectũ etatis suppleat.matriᵐ nó dissoluiƒ ⁊ ió si ɔtrẽtes añ annos pubertatꝭ carnaſr ante tẽpus ꝑdictuȝ fuerint copulati nihilominus matriᵐ stat idissolubile i.c.de illis.2º.eo.⁊ nõ ſm Pa.idem ꝙ ꝓximitas tẽporis sola.nó sufficit.sȝ vigor nature cũ vsu rõis.bñ sufficit.ẽt remoti a tẽpore p ser menses.bonus tñ iudex arbitrabiƒ.qñ sit ista ꝓximitas sufficiẽs. vide glo.in.c.vnico.d̃ despon.ipub. Nõ ẽt ꝙ q̃ʒuis aliq̃ dicãt ɔtrãuȝ tñ verius ẽ ꝙ qñ hñt tẽpus iuris.s.masculus.14.⁊ femina.12.q̃ʒuis tũc sint

ipotẽtes.tñ pñt ɔtrahere. Si tñ eẽt etiã ipotẽs qñ peruenit ad cõpletã pubertatẽ.s. decimũoctauũ annum posset altera pars petere licẽtiã alteri nubẽdi.qd intrio qñ ɔxerũt ante ãnos pubertatꝭ:⁊ cũ venerint ad pubertatẽ ostẽdũt signa.puta oscula.vtrũ sit matriᵐ. siſr.ꝙ si ɔsentiũt i tẽpore acto.est matriᵐ.aſr de presumptióe stabiƒ iudicio:quõ qñ ɔhũt añ ãnos pubertatis trãseũt i spõsalia vide.ꝟ.spõsalia.§.3.hic.s.§.4.ẽt habes de etate reqsita. vtrũ peccẽt ɔhẽtes ante legitimã etatẽ Pe.de pal.dicit ꝙ peccãt mortaſr si ɔhãt sine ligitima cã ⁊ sine licẽtia epi cui facit i arter.i.c.vbi nó ẽ.de despon.ipub.vbi dr̃: districte ihibemus ne sine cã:⁊c̃.nihil tñ dicat ter.siue glo.de licentia epi.3º notãdũ pricipaſr ꝙ ɔhẽtes debẽt habere rõeȝ qua possint deliberare vt dicit.s.Tho. hȝ itẽtioné iuris:ió furiosus.isans.ebri⁹:⁊ siles. qñ nõ pñt vti rõe nó pñt ɔtrahere.32.q.7.neqȝ furiosus.5.q.9.c.iudicas.7.q.pª.q̃ʒuis triste. 4º notãdũ pricipaſr ꝙ absentes pñt ɔtrahere sicut Jsaac cũ Rebeca.32.q.2.§.cũ dr̃.sȝ nó ẽ idoneus ꝓcurator nisi sup hoc habeat speciale mãdatũ.nec pót aliũ substitueƒ nisi sit ei specialr̃ comissuȝ.⁊ si fuerit reuocatus añq̃ ɔtraxerit.lȝ tam ille q̃ʒ illa cũ qua ɔxit hoc ignorauerit.tñ nó tenet matriᵐ postea ɔctũ.c. ꝓcurator.d̃ ꝓcura. li.6.⁊.s.Tho.4.di.29.i lr̃a. Per lr̃as ẽt pót ɔhi.ita tñ ꝙ recipiẽs lr̃as ɔsentiat:⁊ manifestet suũ ɔsensũ illi q misit lr̃as.vel alteri anteq̃ʒ ipe qui misit dissentiat. 5º notãdũ ꝙ multi ipediũtur per diuersa ipedimẽta de qbus.ꝟ.ipedimẽtũ p totũ. 6º nõ ꝙ in lege diuina.p̃.fuerũt soluȝ ꝓhibite due persone.s.pr̃ ⁊ mater ⁊ ſm Pa.i.c.lr̃as:de resti.spo.fuerũt ꝓhibiti ibi. Relinquet hõ pr̃eȝ ⁊ matrẽ quo ad thoꝝ ⁊ adherebit vxori sue.deinde fuerũt ꝓhibiti primus ⁊.2ᵘˢ. gradus in linea iequali.exᵐ i patruo ⁊ i nepte.2ᵘˢ vero gradus in linea eq̃li.ꝓhibeƒ solũ iure canonico. exᵐ i duoꝝ fratrũ filijs. Pa.i.c.gaudemus.d̃ diuor. i glo.pª.ꝟ.dispẽsatio.§.4. Sed qd de illo q ẽ cecus: mutus:⁊ surdus.siſr.ſm Pa.in.c.cũ apud.de spon. post Hosti.ꝙ attẽdendũ ẽ vtrũ possit exprimere consensum suũ:⁊ sic admittaƒ.si autẽ nó pót qð iudex arbitrabiƒ vtrũ possit exprimere:⁊ tũc repellaƒ:⁊ ibidem habes quõ surdus ⁊ mutus possunt cõtrahere eo ꝙ non prohibẽtur.

¶ Quõ cõtrahitur per cõsensum.de quo.s.Tho.4. 7
di.27.arᵉ.2ᵒ.sic ait. Jn oibus sacris est aliqua spiritualis operatio mediãte materiali operatióe.q̃ eaȝ significat.sicut per ablutionẽ corporaleȝ in baptismo fit ablutio interior spiritualis.vnde cũ i matri⁰ sũt quedã spiritualis cõiunctio.inquãtũ matriᵐ est sacramentũ:⁊ aliqua materialis ſm ꝙ ẽ in officiũ nature:⁊ ciuilis vite:oportet ꝙ mediãte materiali fiat spiritualis.mediãte virtute diuina.vnde cũ cõiunctiones materialiũ cõtractuũ.fiant per mutuuȝ cõsensum:oportet ꝙ etiã hoc modo fiat materialis cõiunctio:⁊ sic cõsensus in matrimonio ẽ causa ha

beus efficatiā supra rē spiritualē. institutiōe diuina. Et q2 materiales cōtractus nō possunt fieri nisi sibi inuicē suā verbis vel signis pponāt voluntatē: opoz tet q cōsensus matri^m faciēs verbis vel signis expri mat: ⁊ sic si aliquis ablueret aliquē dicēdo verba baptismi nō intendens baptizare nihil faceret. ita si quis exprimeret cōsensū quē nō habet. hec. s. Tho. q̄ probātur per. c. tua. de spon. ⁊. c. tuas. de spō. duo. ⁊. 27. q. 2. sufficit. Et requirit sʒ Hosti. q isti cōsensus sint simul vel vnus duret quousqʒ cōsensus alterius adueniat. Idē Pa. in. c. dilectus: de spon. ⁊ Jo. an. Iste aūt cōsensus sʒ. s. Tho. vbi. s̄. di. 29. ar^o. 2°. q^a. 2^a. debet esse saltē implicite. i. copulā matrimonialē. i. i mutuā ptātē corpoꝝ i qua copula icludit implicite: ⁊ in potentia copula carnalis: ⁊ debet eē nō ad tē/ pus. sed ad totā vitā. Et q̄uis ecclesia iudicet p ma trimonio quādo dicūt se cōsentire verbis: ⁊ nō con sentiūt tamē in veritate nō est matrimoniū nisi ābo cōsentiāt. c. tua. de spon. ⁊ ille qui decipit excusat sm s. Tho. Et lʒ sm doc. quādo aliquis cōtrahit sponsalia de futuro: ⁊ sequit copula. ecclesia iudicet p matrimonio. tn̄ nisi cōsentiāt vt de p̄senti vel cognoscat eā vt propriā vxorē affectu maritali. nō est matri^m. Itē sm Guil. si quis protestet corā pluribus q quicqd dixerit nō itēdit cōtrahere ⁊ postea cōtrahit p verba: ecclesia cōpellet eū q2 debemus accipere verba sm suum cōē sensuʒ: tū q2 interptatio est faciēda cōtra eū qui fecit dolū: ⁊ q2 potuit mutare voluntē: hoc idem dicit Hosti. Hoc tn̄ itelligendū qn̄ hoc fecit dolose ⁊ secuta est copula. Iteʒ sm. e. Guil. quādo aliquis vtitur verbis cōibus ad decipiendū. puta accipio te ⁊c. ⁊ sequit copula. nō admittitur probatio in cōtrariuʒ ꝑsumptionis fraudis. c. is qui de spon. Si vero vteret verbis i cōsuetis. puta Petrus contrahit tecū admittit probatio. d. c. tua. Item notandū sm Pa. in. d. c. is qui. q̄uis aliqui minus bene dicant cōtrariū: q quādo aliquis cōtrahit cū aliqua nō cōsenciēdo. sʒ vt deciperet. secuta copula: ⁊ postea cōsentit in aliā. ista. 2^a est vera vxor: ⁊ nō p^a. ⁊ si ecclesia cogat reddire ad primā: citius debet humiliter pati excōicationē. Sʒ quid faciet predicta mulier sic decepta. dico q si ille dicat se nō cōsensisse: ⁊ maxime si accepit aliā. q poterit credere: ⁊ ex cōsequēti alium accipere. Sed queritur sunt aliquis qui decepit aliquā vt dictū est ⁊ secuta est copula: in quadragessima cōfitet: ⁊ dicit sibi cōfessor: q ē matrimoniū ⁊ ille credēs accipit eā ⁊ cognoscit amore maritali. vtrū erit matrimoniū. Rosella in. s. matrimoniū. 4. §. 4. ⁊ Angelica ver. matrimoniū. 2°. §. 17. dicūt q nō: sed hoc ē valde periculosum. nisi illo interim. antequā reddeat ad istam: accepisset aliā: tūc. n. omnino deberet reddire ad secūdam: sed quādo nō accepit aliam: nec est aliud impedimētū: ⁊ cognoscit istaʒ de nouo amore maritali: qui sufficit ad cōtrahendum matrimoniū: etiā de nouo: sm oēs doc. cōsulerem q teneret in fauorem matrimonij: eodē modo diceretur quādo hoc habuisset a iuris peritis. id quod habuit a cōfessore. Sed ad quid tenet deceptor predictis modis. R. si nō fuerūt signa fraudis tenetur eam ducere. vel ei satisfacere quo ad omnia ide secuta ad arbitriū boni viri. si vero signa fraudis apparuerunt puta quia erāt dispares cōditionis. vel quia iacebat cū deceptore. vel leuē: ⁊ similia. tunc videtur q voluerit decipi ⁊ sic ad nihil tenet sʒ. s. Tho. 4. di. 28. ar^o. 2°. ad. 4^m. vide hoc vltimū. s. restitutio. §. 22.

¶ Utrū requiratur aliquod signum sensibile in matrimonio ⁊ videtur q nō. primo q2 dicit in. c. cum apud. de spon. ⁊. c. sufficiat. 27. q. 2^a. q solus cōsensus facit matrimoniū igit. 2° q2 sm. s. Tho. 4. di. 27. q. prima. ar. 2°. q^a. 2^a. ad. 3^m. ⁊. c. honoratur. 32. q. 2^a. ⁊. c. vnico. de voto. li. 6. puella q̄ p verecūdia tacet parentibus tradentibus illā nuptui tenet matrimoniū ergo signū sensibile nō est necessariū. Sed cōtrariū est verū quod probat sm. s. Tho. vbi supra imediate. q^a. 2^a. sic. Matrimoniū sit admodum tractatuū materialiū. sed in talibus nec^e. si debent tenere. vt sibi inuicē voluntatē suā promant. aliquo signo exteriori. vt signa exteriora se habeāt in hoc sacro sicut ablutio exterior in baptismo: est. n. sacrm quod sm Magistrū nō est sine signo exteriori hoc habeo in tex. in. c. cū apud. de spon. in fi. vbi dicit q mutus q nō potest verbis valeat signis declarare. Sed vtrū sint nec^e verba Inno. i. c. tue fraternitati. de spon. dicit q in valentibus loqui sunt necessaria eo q ecclesia in illo. c. sic ordinat ⁊ probat q2 aliter sequeret absurditas. vʒ q vir ⁊ vxor videntes se iuicē ⁊ inuicem cōsentiētes erit matrimoniū: ⁊ sic generabit incertitudo Jo. an. dicit q si precesserūt tractantia de matrimonio: ⁊ postea sequit. puta copula q nō requirūtur verba. sed si nō pcesserūt sunt necessaria. Hosti. quē sequit Pa. in. d. c. tue fraternitati: dicit q sufficit quodcūqʒ signū extrisecū. sufficiēter significans cōsensum etiā in loqui valentibus. quod probat primo. q2 in illo tex. tue. papa cōsulitur i genere. vtrū verba sint necessaria: ⁊. R. q nō. quod probat per exemplū de muto ⁊ q̄uis tex. ibi dicat q verba sunt necessaria voluit inuere qd̄ cōiter accidit. s. q in valentibus loqui verbis melius exprimant. vnde in fi. c. cum apud: de spon. dicit q sufficit signis ⁊c. Item videmus q legatū ⁊ fidei comissum. possunt relinqui nutu etiam a loqui valentibus. vt in iure all. in glo. c. tue: satis etiā probatur q2 puella tacens p verecūdia parentibus tradētibus eam nutui valet matrimoniū: ⁊ tamen potest loqui. Iteʒ quia sm Ray. potest cōtrahere aliquis per lrās: probat etiā ratione. s. Tho. q2 verba sunt solū ad ostendendum cōsensum. sed eque bene potest per alia signa: ⁊ hec opinio est tutior ⁊ verior. ad. 2^m. Inno. dicitur

q ecclesia i illo tex.nihil de nouo ordinat.sed respódet nec est alius tex.in quo hoc ordinet de absurditate dicit q nihil sequit incóueniés qz si signis sufficienter manifestant suú cósensum erit matrimoniú certum:sin aút nó erit ad p^m ar^m factum i principio dicit q ille tex.intelligit de cósensu signis exterioribus expresso vt dicit ibidem in fi. Idem respondet Pa.in.c.tua.de spon.in fi. Ad.2^m.dicit q taciturnitas habetur pro signo exteriori cú aliqo ibidem concurrentibus vt ibi dicit .s.Tho.

9 ¶ Querit quó cognoscátur signa exprimétia cósensum de presenti. Respondeo recurrédum primo ad itentioné et si quecúqz signa occurrerint si intédant exprimere cósensum de presenti quem habebant est matrimoniú si auté de futuro eodé modo erit de futuro:si vero ignorat intétio:túc si aliqua verba precesserút ex vna parte de matrimonio.d presenti túc illa signa determinabútur per illa verba.vt puta si vnus dixit:Ego te accipio in vxoré et si tu similiter sensentis bibe vel da osculú vel ánue et similia et túc erit matrimoniú.si vero verba fuissent de futuro eodé modo erit de futuro. Si aút nulla verba pcesserunt tunc nó potest iudicari ex exterioribus:et sic in dubio pro matrimonio eét iudicádum. De verbis autem quádo nó cóstat de intétioné vel cósensu si sint clara.puta accipio te:&c. sz illa est iudicádú:si sint dubia tunc iudicádum est sm cóez intellectum.c.ex litteris.el.§.de spon.similiter si verba sint sophystica debent accipi sm intellectú bene sensati ibidem et Hosti. Et allegans se nó intellexisse nó auditur:ibidem in glo.et Pa. Nec excusat ignorantia iuris.vt ibi:Pa.vero ibi in.c.ex parte.dicit q idem est:habebo te.vel volo te habere. vel habeo te pro vxore: ac si diceret duco te in vxorem.Quádo dicit tenebo te pro vxore est matrimoniú.c.ex parte. de spon. in tex. Idem Pa.post.d.Ant.in.c.ex litteris.el §.dicit q verbum placet vel verbú volo significant de presenti:et q infinitú est aptum cóprehendere presens et futurz sm verba adiecta: de se.n.nihil perfecte significat:quádo igitur verbo volo vel placet adiūcitur. verbum infinitú:denotans actum dependétem a libera voluntate proferétis : et túc si verba denotant principiú actus nó inducitur dispositio de presenti: vt si dico volo vel placet te desponsare:seu tecú contrahere:quádo auté verbum infinitú denotat actus et tunc inducitur dispó de presenti vt si dico volo te habere in vxorem : non.n.possum vele te habere in vxorem:nisi prius cótraham tecuz et túc inducit matrimoniú. Eodé modo si dicat habebo te tácç vxorem.hec Pa.in.d.c.ex parte. similiter seruabo tibi fidem tácç viro siue vxori et sic de similibus:quádo scilicet verba futuri tépores denotant executionem matrimonij.non autem principiú cótractus:qui.n. vult cósequens videtur velle antecedens.c.preterea: et.c.prudétia.de offi.dele. Secus esset si denotarent principiú.vt puta si diceret volo te desponsare vel volo tecú cótrahere.ista.n.dicunt principiú matrimonij et nó executioné:et sic iudicaret de futuro quando auté dicat volo te habere pro vxore dicit executioné.nó.n.habetur pro vxore nisi prius cótrahat matrimoniú eodé modo si adderet de cetero et est proprius casus illius.c.sm Pa.ex parte.hec tamen intelligéda sunt sm eúdem Pa. ibidem:nisi verba denotátia executioné sequátur.sponsalia de futuro. vt puta promitto q ducá te in vxorem et tenebo te pro legitima vxore nam propter verba precedétia restringútur sequétia i tépus matrimonij cótracti.s. qñ matri^m erit cótractú.similiter si diceret. post fidé datá de cótrahédo:bibamus vinú noie matrimonij vel osculemur inuicé vel similia. Eodé modo dicédo pmitto q nó habebo aliá mulieré i vxorem nisi te vel nolo habere aliá vxoré nisi te sm.c. Pa. ibidez est matrimoniú. Eodé modo sm Hosti.si dicat promitto tibi q semper prouidebo tibi sicut vxori vel promitto tibi q nó dimittá te pro meliori vel peiori nisi aliud protestet vel aliud appareat pro matrimonio iudicabit. In talibus.n.dubijs iudicádú est pro matrimonio nisi quádo sequeret preiudiciú tertij et túc recurrédú eét ad sensum cóez verbor vt in.c.ex litteris.el.§.de spó. Idé dicédú si quis dicat uis vel placet tibi talis et respódeat volo vel placet. Ad oia aút pcedétia notádú est q i cóscia semper recurrédú est ad intentioné et si nó cóstat ad signa circústátia si vero verba sunt clara illis é standú.s.quádo nó cóstat de intentióe. Ité notandú q ista verba q nó possunt verificari nisi sit matri^m d presenti sufficiút ad matri^m cótrú.vt dicédo teneo te:reputo te:habeo te vel procurabo tibi tácç vxori.si auté talia dicátur de futuro.vt habebo te:&c. et subiúgat ex núc vel de cetero vel semper sunt etiá matri^m.sed si nó adderet ista ex núc vel alia quádo dixit de futuro nó est daz q intelligatur de presenti.

¶ Querit de solénitatibus requisitis i matrimonio x vbi.§.notandú sm Ray.q aliquádo matri^m est legitimú et non raptum quod est quádo legali tantú institutione vel prouidentie moribus inter infideles cótrahitur quod ideo dicit non raptum qz sine fide et sine deo fit. Raptum vero et nó legitimú est quod iter fideles et legitimas personas sine solénitate fit. Ot aút legitimú et raptú qñ hz vtrúcz.28.q.1.§.Ité illud:et.c.qzto.de diuor.et.c.gaudemus.vñ.s.T.4. di.28.ar^o.5°.Querens vtrú cósensus i occulto factus p verba de pñti faciat matri^m.R.sic dicés. Sicut I alijs sacris quedá sunt de essentia sacri qbus omissis non est sacrm qdá aút de solénitate sacri quibus omissis verum perficitur sacramentú quáuis peccet qui omittit ita etiam consensus expressus per verba de presenti inter personas legitimas matrimoniuz facit qz hec duo sunt de essentia sacri. alia auté oia sunt de solénitate qz ad hoc addibentur vt matri^m

cõuenientibus fiat. vnde si omittãtur tñ veꝝ factum est
quãuis peccẽt sic ꝯhẽtes nisi ꝑ aliquã legitimã cãz
excusent ⁊ ad argumẽta dicit. Ista solẽnitas debet
attẽdi ſm ꝯsuetudinẽ patrie ⁊ mar. ꝙ non clãdesti
ne ꝯhaſ. vbi notãdũ ꝙ matri͂ dr̃ clãdestinũ ꝭ glo.
in.c. Cũ ĩhibitio de clan. despon. tribus modis: ꝑ cũ
nõ habent testes. vt i.c. cũ nobis.e. 2ͦ cũ nõ fit cũ so
lẽnitate illa de qua i.c. aliter. 30.q.5. ⁊ ẽ vt despon/
ſeſ a parentibus vel quibus cura cõpetit mulieris.
doteſ suo tẽpore ⁊ a sacerdote benedicaſ. 3ͦ qñ non
ꝑmissis bãnis a ꝑsbitero publice: ⁊c̃. d.c. cũ ĩhibitio.
sicut dictũ ẽ. s. de spõsalibus. §. ꝑ. Et notãdum ſm
Ray. ꝙ clãdestinũ nõ presumiſ matri͂. sꝫ fornica/
tio. d.c. aliter: ⁊ sic nõ est legitimuꝫ. Nõ tñ ꝙ dupl̃r
põt dici clãdestinũ ꝑ qñ non sunt testes ⁊ tale ꝗuis
sit matri͂ nõ tñ presumptũ ⁊ peccant mortal̃r. d.c.
cũ ĩhibitio: ⁊ d.c. al̃r. 2ͦ qñ ẽ sine solẽnitate tñ i pre/
sentia testiũ ⁊ tale ẽ matri͂ verũ ⁊ ꝑsumptũ ⁊ ꝯsu
liſ primis vt de nouo ꝯhãt. quõ peccãt vide. ꝟ. spõ
salia. §. ꝑ. Si ex rõnabili causa ꝯhant corã duobus
testibus. puta qꝛ timet de ĩpedimẽto iniuste obiecto
vel qꝛ est senes ⁊ verecũdaſ nõ videſ peccare. bonũ
tñ esset vt faceret de cõsilio epi vel parochialis nisi
forte eẽt excõicatio synodalis i ꝯhẽtibus sine bãnis
hec nõ i.d.c. cũ ĩhibitio. ꝯcor. s. Tho. vbi. s. s. di. 28.
arͦ. 3ͦ. ad. 3m. ⁊. 4m. vbi ait. Nõ sunt ꝓhibita matri͂
clãdestina quasi ꝯ essentialia matrimonij existẽtia
sicut sunt prohibita matri͂ illegitimaꝝ personaꝝ q̃
sunt mã ĩdebita huic sacro. sꝫ ꝓhibẽtur ꝓpter peri
cula q̃ inde euenire solẽt qꝛ frequẽter i talibus ẽ aliq̃
fraus ex altera parte. frequẽter etiã ad alia ꝯiugia
trãseũt dũ peniteẽt de his q̃ facta sunt subito: ⁊ mul/
ta alia mala inde accidũt ⁊ spẽꝫ turpitudinis ꝑter
hoc hñt. hec ille. Matri͂ aũt legitimũ ⁊ ratũ. ꝑ. cãt
ꝙ nũq̃ desinit eẽ etiã si alius fiat hereticus. 32.q.7.
c. ꝑ. ⁊. 2. ⁊ d.c. quãto. nec maritus põt vxorẽ dimit/
tere sine efficiaſ leprosa vel ꝓpter aliã infirmitatẽ.
27.q.5. horrẽdus. nisi tñ causa fornicatiõis ⁊ tũc si
dimittit maneat sine ꝯiuge vel recõcilieſ. 32.q.pͣ. di
xit dñs. Item nõ habent potestatẽ sui corporis: ⁊ cõ
pellendi sunt reddere. Nõ ꝙ vbi est aliqua ꝯsuetudo
cõtra predicta nõ peccant seruando illã vide. ꝟ. spõ
salia. §. ꝑ. ⁊. ꝟ. filius. §. 5.

xj ¶ Queriſ de matrimonio cõtracto sub cõditione.
vbi ꝑ notãdũ ꝙ cõditio est triplex. s. persone. c. vlti
mo. de ser. nõ or. 2ͣ reꝝ. ff. de seruitu ꝑ totũ. 3ͣ est pro/
missionis que quãuis cõiter sumpta se extendat ad
causam ⁊ modũ: proprie tñ differt qꝛ cõcipitur per
si: modus vero per vt: causa per quia. Est aũt con/
ditio proprie futurus euentus in quẽ actus suspen/
ditur. vt nõ in.c. veꝝ. de condic. appo. Modus aũt
est exortatio siue inuitatio ad remunerationẽ quãdã
loco eius quod est factũ. vnde nõ suspẽdit. sed clari
ficat actũ i.d.c. veꝝ. Causa aũt est rõ dispositionis
de preterito vel presenti sumpta: demõstratio est cer

tificatio de qualitate rei ex ꝑterito. vel presenti sum/
pta. accipe breuiter exẽplũ puta vẽdo tibi funduꝫ si
hoc vel illud feceris quo ad cõditionẽ. Aut vendo
tibi vt hoc vel illud facias alioquin reuocetur. quo
ad modũ. Aut vẽdo qꝛ hoc ẽ vel fuit quo ad cau/
sam. Aut vẽdo tibi fundũ quem emi a titio quo ad
demõstrationẽ. Cõditio i matrimonio ẽ multi/
plex. pͣ est generalis q̃ semper debet intelli sicut ille
quas ponit Jacobus. 4.c. si deus voluerit vel si vi/
xerimus vel sunt necͤ in ꝯtractu. vt si dicã cõtrahã
si cõsenseris vel ꝯtraho si nõ ẽ ĩpedimẽtuꝫ ⁊ similia q̃
sunt de eẽntia cõtractus vel si sunt futura necͤ ⁊ iste
cõditiones semper intelligũtur nec faciũt cõtractũ
ꝯditionatũ ꝭ. s. Tho. ⁊ ꝗuis Jo. an. i glo. si. c. vni/
co. de spon. li. 6. dicat ꝙ qñ diciſ si deo placuerit sit
actus cõditionatus ⁊ nõ causeſ impedimẽtum iu/
stitie publice honestatis tñ Archi. ibidẽ tenet ꝯtriuꝫ
qđ est verius ſm. s. Tho. Quidã dñt ꝙ qñ ponitur
ꝯditio necͤ de futuro ꝙ nõ ẽ matrimoniũ quousq̃
eueniat cõditio. sꝫ ꝯtriũ est verius ꝭ. d. s. 3ͣ cõditio
est cõtingẽs ⁊ honesta q̃ põt apponi ⁊ non apponi
vt si pater meus cõsenserit vel si dederis mihi cẽtũ:
he si apponãtur suspendũt actũ vsq̃ ad euẽtũ cõdi
tionis nisi interim ꝯsensus de ꝑsenti vel carnali co
pula fuerit subsecuta eo ꝙ tales vidẽtur recessisse a
cõditiõe. c. de illis: ⁊. c. super. eo. ⁊. c. ꝑ tuas. de spõ.
⁊. s. Tho. vbi. ꝑ. notãdũ ſm Pa. i.d.c. de illis ꝙ si
dicat ꝯham si dederis centũ ⁊c̃. ꝙ debet itelligi ra
tione dotis vel qñ sub est legitima causa petẽdi. pu
ta si nobilis cũ plebea cõtrahat nõ est ihonestũ si ꝑ
mittit aliquid ipi nobili i recõpẽsationem: ⁊c̃. aliter
erit cõditio ihonesta. Secũdo notandũ ſꝫ. e. Pa.
ꝙ quãuis copula ⁊ cõsensus perficiant vt dictũ est.
tñ nixus ad copulã nõ perfectus vel violatio virgi/
nis sine permixtiõe seminis vel osculũ siue quecũq̃
alia nõ perficiũt. rõ est qꝛ isti duo casus. s. copula ⁊
ꝯsensus sunt casus excepti a iure ⁊ ideo stricte sumẽ
di. Et sil̃r dr̃ de cõsensu de presenti ꝙ debet eẽ abso
lutus. vide. ꝟ. ĩpedimentũ. 4. s. affinitatis. §. 2ͦ. 3ͦ no
tandũ ſm glo. i.d.c. super eo ꝙ si dissentiat anteq̃
venit cõditio nõ tenet: debet tñ cogi vt ꝯtrahat ad
ueniẽte cõditiõe: nisi cũ alia: ⁊c̃. 4ͦ notanduꝫ ꝙ si
post cõditionẽ cognoscat eã fit matri͂. d.c. ꝑ tuas.
Intellige ꝑsumptũ. 5ͦ notãdũ ibidẽ i glo. ꝙ si dicat
ꝯho tecũ si iuenero te virginẽ tenet cõditio: ⁊ intelli/
giſ ꝑ aspectũ mulieꝝ. secus si itelligeret per copulaꝫ
qꝛ eẽt turpis: qđã dñt ꝙ qñ fuit posita illa cõditio
i foro ꝯscie tenet. secus i foro iudiciali. 6ͦ notãdũ
ꝙ si ꝯhit dicendo si patri placuerit ⁊ ꝑ pr̃ dissentit
postea cõsentit ſm. d. Car. in. d.c. super eo tenet si ꝑ
seuerauerũt ãbo: qđã tñ dicũt ꝙ nõ tenet qꝛ itelligiſ
de ꝑ ꝯsensu. sꝫ pͣm verius: si vero nõ ꝯsentit vel dissen/
tit expsse: vr̃ tenere ſm Hosti. i.d.c. sup eo fauore ma
trimonij itellige qñ semel ꝯsensit siue ante siue post
qđ teneas firmiter si non trãsiuit ad. 2ͣ vota si vero

trāsiuit videt̄ tenere.2ᵐ q: ɔdictio non videt̄ adiple
cta nisi ɔsentiat. Quid si dicat ɔ̄bo si pri placuerit
ɛ postea iuenit illū mortuū quidā dīt ꝙ ē nullū q:
mortuus nō h3 volūtatē quidā distingūt q: vel scie
bat eē mortuum ɛ sic habet̄ pro nō adiecta si vero
ignorabat videt̄ ꝙ nō teneat q: volūtas erat suspē
sa. Sed qd dō si ɔ̄xit cum.M.sub ista cōdictiōe:si
dederis cētū:ɛ postea cū.P.sub eadē: ɛ ābo simul
dant cētū:quidā dīt ꝙ ē nullū:rōe itertitudinis:vt̄
tñ ꝙ primus sit melioris cōdictiōis nec potuit.2ᵒ.ꝑ
ꝑiudicare.3ᵃ cōdictio ē ihonesta qñ tñ nō est ɔ̄ sub/
stantiā matrimonij ɛ habet̄ fauore matrimonij ꝑ
nō adiecta vt si diceret ɔ̄bo tecū si feceris furtū vel
fictā:ɛ sitr dr̄ de ipossibili.puta si tetigeris celū:de
cōdi.appo.c.si.con.s.Tho.vbi.s.4ᵃ cōdictio ē tur/
pis ɛ ɔ̄ substantiā matrimonij. puta si dicant ɔ̄bo
tecū si generationē ꝓlis euites vel donec iueniā aliā
digniorē aut si pro q̄stu adulteraberis:vel si comis/
seris adulteriū:volo posse aliā ducere:ɛ si tales ap/
ponātur nihil agit̄.d.c.si.32.q.4.iter cetera. Notan
dū tñ ꝙ si vna pars ɔ̄dixit vel tacuit ſm Inno. te/
net matriᵐ maxime si ē pactū ad copulā. Angeli/
ca i.ꝟ.matriᵐ.3ᵒ.impedimēto.3.§.xj.dicit ꝙ si dice
ret si te adulterādā ꝓstitues ꝙ nō est ɔ̄ substātiā ɛ
ꝙ tenet matriᵐ.quāuis canoniste teneāt ɔ̄triū ɛ.R.
ꝙ tex.c.si.itelligit̄ qñ ponit̄ sub cōdictiōe resolutiua
1 vel qñ ponit̄ si te adulterādā ꝓstitues taliter ꝙ mi
hi debitū denegare possis. Sed ɔ̄triū tenet ibi Pa.
dicēs.ꝙ quāuis videat̄ resolutiua ē tñ suspēsiua q:
nūq̄ valuit vel saltē operat̄ vt suspēsiua. Idē tenet
Pe.de pal.dicēs.ꝙ q̄uis illa ɔdictio nō sit forma
liter ɔ̄ substantiā tñ rōe statuti ecclesie q̄ sic ordina/
uit vitiat ɛ tex.videt̄ clarius dādo illudmet exēplū.
Idē tenet Rosella ɔ̄ Angelicā.ꝟ.matriᵐ.5.§.ꝑ. di
cēs.ꝙ oēs canōiste ɛ summiste hoc tenēt ɛ dicit eē
exᵐ ipius tex. vide.ꝟ.pactū.§.9.ɛ.ē.e.c.§.3.

12 ¶ Querit̄ ē aliqs q h3 ipedimētū affinitatꝭ vel alte
rius ipedimēti:ɛ ɔ̄hit cū ɔdictiōe si papa dispēsa/
uerit:vtᵐ sit matriᵐ sine alio cōsensu. papa dispen/
sante:quidā ꝙ sic.ɔ̄triū verius q: tunc fuit nullū nec
potuit valere iō o3 ꝙ de nouo nisi forte ambo perse
uerassent i illo cōsensu ita ꝙ o3 ipos post dispensa/
tionē habere simul cōsensum. Notandu3 ꝙ matriᵐ
factū sub modo vel causa tenet ac si nō apponeret̄
secus de ɔdictōe. Quid si dicat ɔ̄hā tecū si ꝑmiseris
copulā dō ꝙ habet̄ ꝓ nō adiecta q: vel itelligit de
copula matrimoniali vel adultera si pᵐ est matriᵐ
si.2ᵐ.ē turpis igit̄. Notādū ꝙ ad hoc ꝙ ɔdictio su/
spēdat actū requirit̄ ꝑ ꝙ sit posita i pñ° alias si sup
ueniret nō suspēderet q: eēt resolutiua Pa.i.c.ꝑ. de
ɔdic.appo. 2° ꝙ sit defuturo q: si eēt de pñti vel de
ꝑterito vel eēt vera ɛ sic eēt matriᵐ vel falsu3 ɛ sic nō
eēt.3° ꝙ ābo expsse ɔsentiāt.4° ꝙ nō sit futura dō ne
cessitate.5° ꝙ nō iteruenīat ɔsensus. 6° ꝙ nō iterue
niat copula.7° ꝙ sit ꝓprie ɔdictio ɛ ñ mod° l cā.

MAtrimoniū.3°. de effectu eius ɛ ꝑ de copula
q̄rit̄ vtᵐ sit de integritate eius.R.ꝙ matriᵐ
pōt dupli̅r ɔsiderari.ꝑ.qᵐ ad itegritatē pri/
mā ɛ eēntialē ɛ sic dr̄ ꝙ nō.2 qᵐ ad accidētalē ɛ sic
pōt dici de itegritate.recipit.n.ab ista copula quan
dā ɔfirmationē ita ꝙ nō possit ēt ꝑ religionē sepa/
rari.c.ex publico.de ɔuer.ɔiug.ɛ ibi diffuse ꝑ Pa. in
glo.si.sitr significat vnionē nature assumpte qd nō
facit añ copulā.q̄ significatio est ad rē nō ɔtēptā q̄
nō est de itegritate essentiali.significatio vero rei cō
tēpte.puta qñ verba cū ɔsensu. significāt ɛ causant
essentiā sacri.ɛ ipm sacrm significat ɛ causat gra3
Ista talis significatio ē essentialis de qua dictū ē in
diffinitiōe.hec.s.T.4.di.26.q.2.ar°.vltimo. di.27.
q.pᵃ.ar°.3°.qlᵃ.2ᵃ.

¶ Querit̄ vtᵐ semp sit petm̄:ɛ videt̄ ꝙ sic.q: habet 1
semp adiūctā delectationē habūdātē q̄ ipedit rōe3
ab actu suo.7°.ethy.ɛ ē cū quadā turpitudine .R.
ꝙ quāuis i illo actu rō absorbeat̄ vt tūc non possit
actualiter ordinare illā delectationē.vel ea q̄ circa
illā agūtur.vñ ꝓphete illo tūc nō habebāt istarum
spūs ꝓphetie:ɛ illi q tractāt spiritualia vel habent
vacare cōtēplatiōi ꝓhibētur ab illo actu: tñ pñt añ
actū illū.ordinare illā delectationē : ɛ i illo actu est
habitualr̄ ordinata i deū.vel i bona matrimonij.s.
fidē. ꝓlem.ɛ hmōi.ɛ sic totalr̄ pōt a petō liberari.
Nā.n.iclinat ad illud tā q̄ ad ɔseruationē suipiᵒ.
vñ nisi quis velet dicere ꝙ natura ē a pricipio ma
lo sicut quidā heretici dicebāt vt dicit M.f.26.di.4.
necᵉ est dicere ꝙ i eo mediū possit iueniri ſm virtu/
tē i quo nō sit petm̄. Natura.n.bona q̄ a bona deo
est potest ad bonū finē ordinari ɛ sic per tria bona
matrimōij ordinat̄ ɛ excusat̄ .vñ aplˢ.1.Thi.4.vo
lo iuuēculas nabere.filios procreare:ɛ ꝑcipit̄ vxori
reddet̄ dōbitū. qd si eēt semp petm̄ nō fieret. Ad illd
qd dr̄ de turpitudine.R. ꝙ illa est pena magis q̄
culpa.s.iobediētia cōcupiscētie ad rōe3.sicut ē etia3
turpitudo quedā i egestione.imo in oi defectu etia3
naturali. hec ſm .s.Tho.4.di.26.q.pᵃ.ar°.3°. patet
etiā ꝙ illa delectatio añ illū actū ordinat̄ ɛ manet
ordinata i illo actu habitualiter.ꝟ.luxuria.§.i.

¶ Querit̄ vtrū ille actus possit esse meritorius ɛ vi 2
detur ꝙ nō q: etiā primi motus in hmōi delectatio
ne sunt peccata venialia.ergo nō potest eē merito/
rius. Sed cōtra ois actus in quo impletur preceptū
ɛ est actus iustitie si fiat ex charitate.est meritorius
sed ille est actus iustitie.q: reddit debitū:ɛ ē ꝑceptū.
q:.1.cor.7.precipit̄ vxori vt viro debitū reddat.R.
ꝙ cū nullus actus procedens a deliberata ratione
sit indifferens.vt dr̄.2°.sententiaꝝ : actus matrimo/
nialis semper ē peccatū aut meritorius i eo qui gra
tiā habet si.n.adhūc actū virtus inducat vel iusti/
tie ad reddendū debitu3 vel religionis vt proles ad
cultū dei procreetur est meritorius:si aūt moueat li
bido sistens ifra bona matrimonij.vt.s.nullo modo

ad aliā accedere vellet:est pctm̄ veniale:si aūt extra bona matrimonij efferat vt.s.cū quacūq₃ muliere id faceret est pctm̄ mortale.hec.s.Tho.vn̄ sm̄ Pe. oportet q̄ actualiter proponat & cogitet d̄ alia:alr nō est mortale. Nā aūt mouere nō pōt quin vel ordinet rōe & sic erit motus virtutū & i nō habēte gratiā erit bonus q̄uis non meritorius vel nō ordinet & sic erit motus libidinis:& per hoc soluit ar͞ quia primus motus nō ordinat:duobus igit solis modis carnalis copula est absq₃ omni peccato.s.i matrimonio quod ē sanctū ꝓpter sacrm̄ qn̄ ādo causa prolis procreādē.vel debiti reddēdi.alias aūt semꝑ est peccatū ad min⁹ veniale.hec dicit Aug.35.di.c. vnū.§.criminis.circa fi. & ad hoc q̄ nō sit peccatū requirit vt actu vel habitu ordinet ad prolē suscepiā:vlterius ipa proles ordinet in deū: vt sic.n.solū est bonū sacri alias staret in creatura.vel ad debitum iustitie hec.s.Tho.4.di.31.q.2.ar.2. Et ex hoc patet sm̄.s.Tho.vbi supra imediate q̄ illa opinio est falsa que dicit q̄ quādocūq₃ ad actū cōiugalem libido principaliter mouet est peccatū mortale.sed quādo mouet ex latere est veniale quādo autē delectationē oio respuit tūc est oio absq₃ veniali. vt sic in actu illo delectationē querere sit mortale. oblatā vero acceptare sit veniale.s₃ eā odire sit perfectōis. hoc aūt est falsum q₃ sm̄ phm̄.x.ethicoꝝ. idē est iudiciū.de delectatiōe & operatiōe q₃ operatiōis bone est delectatio bona : & male mala.vnde cum actus matrimonialis nō sit de se malus nec querere delectionē erit peccatū mortale semper sicut dictū supra imediate:&c.vnde ꝯsensus i delectatiōe ꝯcubitus q̄ est peccatū mortale sicut semper est extra matrimoniū:est mortalis.nō autem est talis matrimonialis actus.nisi in illa delectiōe ponat vltimū finem vt faciat qui eā vbicūq₃ quereret: & sic frueret creatura. iste aūt qui nō ponit vltimum finem in ea vtitur ea propter se:se aūt habitualiter propter deū quāuis nō actu. Et ex his patet eē̄ falsum quod dicit supplementū in Pisa.in.v.debitū ꝯiugale.§.2. in prima addictione.vbi dicit q̄ hoc solū potest cōtingere ex dono dei singulari:& nō alr.s.q̄ nō sit peccatū veniale q₃ rectitudo volūtatis potest mutari vt i executione teneat aliqua voluptatis delectiōe.adducit Greg.33.q.4.vir cum propria:& q₃ a sacri loci ingressu ē abstinēdū. Sed ista nō obstāt q₃ sufficiat q̄ ante illā actū ordinauerit illā delectationē ad debitū iustitie.vel ad prolem vt dictū est.vnde ad primū quādo dicit q̄ rectitudo potest mutari dicit q̄ in illo actu remanet rectitudo habitualis. nec illa delectatio est mala de se vt dictum est nisi velet seq illā heresim quā adducit Magister vbi supra. Ad tex.Greg.sic.q̄ ipemet in eodem tex. soluit dicens. actus matrimonialis nō est culpandus : & circa finem inuit q̄ itelligit de illis qui nō causa prolis:&c. vnde.s.Tho.4.di.26.q.1.ar.3.ad.2.dicit deo cōiūgimur & sm̄ habitū gratie & sm̄ actum cōtemplationis & amoris.quod aūt primā cōiūctionē sepat semper ē pctm̄ nō aūt quod seperat secūdā.q₃ aliq̄ occupatio licita circa inferiora animū distrahit vt actu deo ꝯiungi nō sit idoneus:hoc precipue accidit i carnali cōiunctione in qua detinet mens propter delectationē intensam:& ꝓpter hoc illis quib⁹ incūbit diuina cōtēplari aut sacra tractare indicit pro tēpore illo abstinētia ab vxoribus. hec ille. Ex quibus patet.s.q̄ illa abstratio in illa delectatione nō seperat ab habituali vnione gratie.2. q̄ illa seperatio a diuinis nō est semper propter peccatū.falsum est etiā quod dicit in.c.§.in.4.addictione vbi vult q̄ semper sit peccatū mortale quādo comedit calida vel aliud facit vt querat delectationē i matrimonio.patet.n.ex dictis q̄ nisi ponat vltimū finem:&c.& illa que alr si sint alicuius auctoritatis sic intelligēda sunt.tunc.n.voluptates meretricias querit qn̄ idē faceret si eēt meretrix ꝯcorr. Ric.31.di.4.

¶ Deinde querit de debito cōiugali vtrū alter spōsoꝝ teneat statum post matri͞m ꝯtractū reddere debitum petēti. Ad quod respondet.s.Tho.vbi supra di.27.dicēs ante carnalē copulā nō est oio trāslatū corpus vnius sub potestate alterius.sed sub ꝯditione si iterea alter ꝯiugū ad frugē melioris vite non cōuolet.sed per carnalē copulā ꝯplectur dicta translatio q₃ tunc itrat vterq₃ in corporalē possessionē sibi tradite potestatis.vnde etiā ante carnalē copulā nō statim tenet reddere debitū post matrimoniū ꝯtractū per verba de presenti.sed dat ei tēpus duoꝝ mensiū propter tria.s.vt interim possit deliberare de trāseūdo ad religionē.2.vt preparētur nec͞ria ad solēnitatē nuptiarū.3. ne vilem habeat maritus datam quā non suspirauit dilactā.hec.s.Tho.que videntur abstrahi.ex.c.ex publico.de cōuer.ꝯiug. tā in tex.q̄₃ in glo.sm̄ Pa.ibidem loquit de volente itrare religionē quod tēpus sm̄.c. Pa.intelligit nō solum de ingressu.sed etiā quo ad professionē vt sufficiēter prouideat parti.que forte nō potest cōtinere:& vult ad aliā trāsire:& potest iudex breuiare vel prolungare sm̄ glo.ibidē.& quāuis tex.glo.& Pa. loquātur vt dictū est de volente itrare religionē.tamen etiā si nolet intrare habet exceptionē ista non solum rōe religionis. sed etiā propter alias causas alr a.s.Tho.cui ꝯcor.al. Quidam tamen dicunt & Pa.ibidem dicit dici ex tex.q̄ tenet reddere si petatur nisi velit ingredi religionem. sed prima melior. Notandū tamen sm̄ W.q̄ in locis illis vbi est cōsuetū q̄ prius adhibeat nuptialis bn̄dictio.si absq₃ dispēsatione ecclesie:& sine iusta cā hoc faciat mortaliter peccat:& idem eēt dicēdum sm̄ eū i omissiōe aliaꝝ honestaꝝ cōsuetudinū.hoc itellige sine legitima causa. puta q₃ nō potest cōtinere.vel propter timorē vel verecūdiā que possunt multis modis accidere:quidā tamē dicūt hoc esse duꝝ q₃ lex que hoc

ordinat.l.30.q.5.c. aliter nõ videtur pceptiua & sic sine cõtẽptu nõ videt mortale:& quidã etiã dicũt q intelligit solũ de petente & nõ de reddẽte debitũ.vñ.s. Tho.4.di.28.ar.2.q.5. dicit q si sponsa spõsum ad mittit credẽs cum vele matri cõsumare.excusat a peccato.nisi aliqua signa expssa fraudis appareãt sicut si sunt multũ distãtis cõdictiõis vel quãtũ ad nobilitatẽ.vel fortunã.vel aliud signũ euidẽs appareat.sz tñ sponsus peccat fornicãdo & qd plus fraude facit.hec.s.Tho.& õquis.s.Tho.sic cõiter alr ad hoc ppositũ tñ nõ multũ facit ad propositũ qz ipe loquit rõe fraudis rõe cuius sponsa excusat & non spõsus & nõ loquit rõe benedictiõis.posset.n.accidere q benedictio nõ eẽt nec sicut i secũdis nuptiis. vñ qñ nõ ad est cã cogẽs:& saltẽ licentia parochialis ptrafaciẽs vbi ẽ psuetudo nõ videt fugere ptemptũ & sic peccat mortalr.vel ẽt rõe scãdali. post prima tñ vicẽ nõ peccat qz pceptũ solum est de cõsumatione.nisi forte propter nouũ cõtẽptũ.

4 ¶ Querit vtrũ alter cõiugũ teneat reddere debitũ alteri.R.sm .s.Tho.4.di.32.ar.2.vir & vxor sunt paris cõdictionis quãtũ ad redditionẽ debiti õquis eo q vxor cõiter est magis verecunda ideo magis vir deberet reddere etiam interptatiue q vxor:& sm.s.Tho.vbi supra ar.p.q. qz matri ẽ magis institutũ in officiũ nature & ideo i actu ipius psiderãdus est motus nature sm quẽ nutritiua nõ ministrat generatiue nisi id qd superfluit ad cõseruationẽ idiuidui qz hic ẽ ordo naturalis vt prius aliqd i scipo perficiat & postmodũ alteri de perfectiõe sua cõicet.hoc etiã ordo charitatis habet q naturã pficit:& ideo cum vxor i viro potestatẽ nõ habeat nisi quãtũ ad generatiuã virtutẽ.nõ autẽ qtũ ad ea q sunt ad cõseruationẽ idiuidui ordinata.vir tenetur vxori reddere debitũ i his q ad generationẽ prolis pertinẽt. salua tñ prius psone icolumitate. vñ si vltra exigat nõ ẽ petitio debiti.sz iniusta exactio:& ppter hoc vir nõ tenet satisfacere.vnde si aliquis reddit ipotens ad reddẽdum ex causa ex matrimonio psecuta.puta cũ prius debitũ reddit vlterius mulier nõ habet ius petẽdi:& petẽdo vlterius magis se reddit meretricẽ q vxorẽ si aũt reddat ipotẽs ex altera causa si illa ẽ licita sic itez nõ tenet. si aũt non. tũc peccat & peccatũ vxoris si per hoc labat.aliquo modo sibi imputat & ideo debet quãtũ põt operaz dare vt vxor cõtineat. Sed querit vtrũ teneat alter reddere debitum nõ petẽti.R.sm.s.Tho.vbi supra ar.2.q petere debitum est duplr.vno modo expsse alio modo interpretatiue quando per aliqua signa papit:& tunc tenetur vir reddere & hoc quo ad interpretationẽ magis debet attendi in vxore que est magis verecũda.nec vir dz auertere vxorẽ ne petat nisi pp cãz rõnabilẽ:& tũc etiã nõ debeat cũ magna instãtia prop ter picula iminẽtia.

¶ Querit vtruz peccet aliquãdo petendo.R.sm.s. 5
Tho.q aliqñ est peccatũ p.qñ fit rõe icõtinẽtie i se. si.n.itẽdat vitare fornicationẽ i se sic ẽ ibi aliqua superfluitas & sm hoc ẽ peccatũ veniale.nec ad hoc ẽ matri istitutũ nisi sm idulgẽtiã. que est de peccatis venialibus.quidã dñt satis apparẽter q quãdo nõ occurreret quõ alr posset vitare q tũc non esset peccatũ.2. qñ fit rõe sanitatis:ẽ pctm veniale. õquis.n. itẽdere sanitatẽ nõ fit p se malũ.tñ hec intẽtio efficitur mala si ex aliquo sanitas intẽdat qd nõ est ad hoc de se ordinatũ. sicut qui ex sacro baptismi tantũ salutẽ corporalẽ quereret:& similiter ẽ i proposito.3. rõe ipregnatiõis õquis.n.matrix post ipregnanonẽ claudat tñ ex delectatione vt Auic.dicit mouet & apperit.vnde ex hoc iminet periculũ abortus & ideo Hiero. vituperat accessum viri ad vxorem ipregnatã.non tñ ita q semper sit peccatũ mortale nisi forte quãdo probabilr timet de periculo abortus:& hoc ẽ maxime circa principiũ qñ nõdũ ẽ coagulatũ.vel circa finẽ de suffocatiõe qñ iã ẽ aiatũ.

¶ Querit vtz liceat petere vel reddere tẽpore menstruate.R.sm.s.T.4.di.32.ar.2.q.3. vbi sic ait. 6
Quidam dixerũt q mulier menstruata sicut nõ debet petere debitũ ita nec reddere.sicut.n.nõ tenetur reddere si haberet infirmitatẽ i propria persona ex qua periculũ ei imineret.ita nõ tenet reddere ad vitãdum periculũ prolis.sed ista opinio videtur derogãre matrimonio per quod datur omnimoda potestas viro in corpus mulieris quãtũ ad matrimonialem actum.nec est simile de infirmitate corporis prolis:& periculo proprii corporis. qz si mulier infirmat certissimũ est q ex carnali actu periculũ ei iminet nõ aũt ita certũ est de prole que forte nulla sequitur.Et ideo alii dñt q mulieri mẽstruate nũq licet petere si autem vir eius peccat aut petit scienter:& tũc debet eum auertere precibus & monitis.non tamen ita efficaciter vt possit ei esse occasio in alias dãnabiles corruptelas si ad id pronus credat:aut ignorãter & tunc mulier potest aliquã occasionem prtẽdere vel infirmitatẽ alr.ne debitum reddat nisi periculũ viro timeat tamen finaliter si vir nõ desistit a petione debet debitũ reddere:passionem vero suã nõ est tutũ idicare ne forte vir ex hoc ad eam abhominationẽ cõcipiat nisi de viri prudẽtia psumat auctoritas leuitici.19.que dicit q accedẽs ad menstruatã ãbo debẽt occidi.dz itelligi qñ ãbo volũtarie cõsentit.sz hic nõ psentit volũtarie.sz coacte & idẽ si ẽt scienter alter petat & peccet mortalr nõ tñ ipa & gladius aliquãdo est reddendus furioso vt maius malũ fugiat:accedere autem ad menstruataz in lege prohibitum erat triplici ratione tũ propter imũdiciam tum pter nocumẽtum q in prole ex hmõi cõmixtione frequẽter sequebatur & quo ad primus erat pceptũ cerimoniale. sz qtũ ad.2.erat morale

q: tũ matri[m] fit ad bonũ ꝓlis principalr ordinatũ: io ordinatus ẽ ois matrimonij vsus quo ipedit bonũ prolis: ⁊ iõ hoc pceptũ obligat etiã i noua lege ꝓpter secũdã rõez ⁊ si nõ ꝓpter primã: fluxus tñ mẽstruoꝝ põt eẽ nãlis ⁊ nõ nãlis: nãlis quidẽ qñ.s.mulieres patiũtur tẽporib[9] determinatis qñ sunt sane. Jnnãlis a.ũt qñ iordinate ⁊ quasi cõtinue ex quadã ifirmitate fluxũ sanguinis patiũtur: i fluxu ergo mẽstruoꝝ inãli nõ est prohibitũ ad mulierẽ mẽstruatã accedere i lege noua tũ ꝓpter ifirmitatẽ q: mulier i tali statu cõcipe nõ põt tũ q: talis fluxus ẽ ꝑpetu[9] ⁊ diuturnus. vñ oporteret ꝙ ꝑpetuo cõtineret. ſ; qñ nãliter mulier patit̃ fluxũ menstruoꝝ põt ꝯcipere ⁊ iteꝝ talis fluxus nõ durat nisi vsq; ad modicũ tps. vñ ꝓhibitũ ẽ ad talẽ accedere ⁊ siſr ꝓhibitũ ẽ mulieri debitũ petere. hec oia.s.Tho.in diuersis locis. Ex quibus põt dici ꝙ qñ vir. vel mulier petũt sciẽter debitũ i tali fluxu nãli vbi fit ꝓsumptio prolis seq̃nde ꝙ ẽ pctm̃ mortale pp periculũ prolis q̃ cõiter ſm medicos nascit̃ defectuosa. aĺr ẽ pctm̃ veniale. ergo semp i leproso erit pctm̃ mortale q: ibi iminet. R. ꝙ nõ ẽ siĺe q: lepra est perpetua nõ aũt talis fluxus de quo est sermo. de qua lepra nõ h;.s.Tho.4. di.36.ar[o].ꝓ.ad.6[m]. vbi ait lepra non ipedit matri[m] quãtũ ad.p[m].actuz suũ eo ꝙ leprosi debitũ reddere possunt q̃uis aliqua grauamina matri[o] iferãt q[m] ad secũdos effectus ⁊ tenet̃ reddere nisi expsĺe iminerct periculũ mortis vel ꝯtagionis: ⁊ credẽduz est medicis. nec tenet̃ cohabitare i quo ẽ maius periculũ ifectiõis q̃ꝫ p vnũ actũ vel plures cognitionis: ⁊ dr̃ ꝙ ẽ magis periculosuz viro accedẽti ad mulierẽ leprosaz maxime quãdo i spẽ leonina. q̃ꝫ cꝫ.de hoc ar.f.3[a].ti.ꝓ.c.10.4.casu qñ tenet̃ reddere debitũ.

7 ¶ De petẽte post partũ ante purgationẽ illaꝝ imũdiciaꝝ. vr̃ esse eadẽ rõ si iminet periculũ. vt dictum est de fluxu.in.§.ꝑcedenti.qd̃ tñ nõ videt̃: ⁊ hoc facit sciẽter si vero nõ iminet pıculũ vt videt̃ tũc est peccatũ veniale impetẽte in reddente vero nullum. Postq̃ꝫ vero est purgata ab illis imundicijs nõ videtur peccatũ etiã anteq̃ꝫ vadat ad ecclesiam: ⁊ si vult ire ante tẽpus ad ecclesiã nõ debet prohiberi.c. vnico.de pur.post.par.nisi forte iminceret periculuz infirminatis ipi mulieri.c.ad eius. di.5.⁊.c.si causa.33.q.4.⁊.c.origo.32.q.4.⁊.c.non solum.q.7.loquũtur de mẽstruata de qua vt supra.§.precedenti vel loquũtur de cõsilio.

8 ¶ De petente tẽporibus sacris. R. ſm.s.Tho.4.di. 32.ar[o].vltimo.q[la].p[a]. vbi dicit actus matrimonialis quãuis culpa careat tamen q: rõez deprimit ꝓpter carnalem delectiõnẽ hominẽ reddit ineptũ ad spiritualia ⁊ ideo in diebus i quibus precipue spiritualibus est vacandũ nõ licet petere debitũ. tenetur.n. tota die se seruare idoneũ ad orãdũ ⁊ alia remedia possint adhiberi ad cõcupiscentiã reprimendã. hec ille. Jdem dicenduz de diebus ieiunij processionũ ⁊ aliaꝝ penitẽtiaꝝ.c.quociẽscũq;.33.q.4.⁊.c.fratres: ⁊.c.si causa: ⁊.c.christiano. Sed nũqd peccat mortaliter petẽdo. R. idem.s.Tho. vbi supra q[la].2[a].dicens. petere debitũ in die festiuo nõ est circũstantia trahens ad aliaz spẽz peccati. vnde nõ potest in infinitũ aggrauare: ⁊ ideo nõ peccat mortaliter vxor vel vir si i die festiuo petat debitũ. ſ; tñ grauius est peccatũ si sola delectatiõis causa petatur q̃ꝫ si propter timorẽ quo quis sibi timet de lubrico carnis. hec ille. Sed nũquid peccabit reddendo debitũ. R. idem vbi supra.q[la].3.dicẽs. Cũ mulier habeat potestatẽ i corpore viri quãtũ ad actũ generatiõis spectat ⁊ ecõtra. tenet̃ vnus alteri quocũq; tempore ⁊ quacũq; hora salua debita honestate que i talibus exigitur. q: nõ oportet ꝙ statum in publico debituz reddat ne aliqua occasio peccati detur. dicunt tamen coiter doc. ꝙ si quis hoc faceret ex cõtemptu tẽporis. seu ecclesiastice ordinatiõis ꝙ peccaret mortaliter: Supplementũ super Pis.in.v.debituz.§.6. in.2[a].additione satis i cõpacte declarat qd̃ sit ꝯtem ptus. sed tu vide.v.cõceptus per totum. Jlli tex. qui videntur dicere ꝙ pecet mortaliter loquũtur de honestate ⁊ non de precepto.

¶ De loco sacro dicit Ric.4.di.32.ꝙ si nec[e] guerra 9
rũ inclusi i aliquo loco sacro vnde exire nõ possunt pro longo tẽpore licet vtriq; exigere ⁊ reddere debitũ q: nõ est inijciẽdus laqueus aiabus propter mũdiciã loci sacri. sed si paruo tẽpore tũc debẽt cõtinere tẽpore necessitatis ⁊ tribulatiõis. Nam ⁊ Noe ⁊ filij eius ⁊ pecora cõtinuerunt tẽpore diluuij. Pe. de pal. reprobat istam distinctionẽ ⁊ dicit simpliciter illicitũ ⁊ mortale. q: ⁊ si nõ potest aliũ habere locũ nõ debet propter hoc locũ sacrũ poluere. cũ hoc nõ sit necessitatis. sicut ibi emittere vrinã. vnde non potest peti neq; reddi sine irreuerẽtia loci sacri. nam propter hoc idiget recõciliatiõe. ſm Jo.an. quãtũq; est ex natura facti. licet per accidens si ẽ occultũ nõ indigeat: ⁊ licet iura antiqua nõ faciãt mentionem nisi de polutiõe p adulteriũ.c.significasti. de adul. equaliter tamẽ iura noua dicũt de effusione sanguinis ⁊ seminis. vnde si effusio sanguinis fiat etiaz a iudice cui alias licet: locũ tamen sacrũ violat ibi sacta: ⁊ etiã si sanguis in terrã nõ cadat: ita etiã seminis effusio a quocũq; etiã si nõ cadat in terram poluit locũ. Angelica.v.debitum.§.si. recitat vtrãq; opinionẽ: ⁊ dicit ꝙ nõ est credendũ Petro: ⁊ ꝙ ratio Pe. nõ valet. quia est necessitas. s. ꝙ aliquis stet diu iuxta ignẽ ⁊ nõ calefaciat: ⁊ quãuis locus poluatur non sequitur. quia etiam per polutionẽ nocturnã polluit̃: ⁊ tñ non est peccatũ. hec ille. Jste aũt loquitur satis irreuerẽter ꝯtra Pe. qui fuit magnus theologus ⁊ canonica. nec valet sua responsio q: si talis casus ponatur. s. ꝙ sint reclusi ⁊ non possint

habere locū aliū hoc non pōt eē sine magna tribu/ latiōe.vel captiuitatis.vel alterius tribulationis.⁊ sic deberēt abstinere:⁊ petere humiliter auxilium a deo.sicut etiā i archa faciebāt:⁊ fʒ.s.Tho.possunt recurrere maxime i tali necessitate ad alia remedia .s.ieiunij ⁊c.sʒ ꝯtrū facerēt polluendo ecclesiā dei:⁊ ꝙ nō possint abstinere nō erit sine culpa sua in tali necessitate:boni.n.religiosi cōtinent perpetuo q̄uis aliqñ habeāt oportunitates tñ abstinēt. qḋ aūt di/ cit de pollutiōe nocturna nō ē in proposito q꞉ est in uolūtaria ⁊ iēuitabilis.ista vero volūtaria. Rosel/ la.ꝟ.debitū.§.7.sequit Angelicā. q̄uis modestius loquaꝛ. Supplemētuʒ vero qui ēt fuit frater minor ver.debitū.§.7.pª additione dicat ꝙ opinio Thoᵉ ⁊ Pe.verior ē.q꞉ satis videꝛ rediculū ⁊ absurdū.ꝙ i loco sacro ⁊ diuino cultui deputato. liceat aliqͦ ca/ su tale. qḋ ꝑsuadet lōgo sermōe. Pil.etiā i eodē.§. tenet cū Petro.ait ꝙ nō quocūqʒ mō debitū ē red/ dendū.sʒ cū debita honestate:⁊ ꝙ nō ē sile de tem pore qḋ nō polluiꝛ.nec idiget recōciatione.sicut lo/ cus sacer i ꝓposito. Notādū tñ ꝙ quidā ait.Tho. ⁊ Pe.simul nō faciētes distinctionē iter eos. in ista opiniōe.sʒ isti nō debuerūt videre.s.Tho. q nō di/ cit simplr ꝙ sit petm̄ mortale.vt dicit Pe.sʒ idē.s. Tho.4.di.32.arͦ.5.q.pª.in arᵉ in ꝯtrū adducto. sic ait. Sicᵘ aliqua loca sunt sacra q꞉ deputata sunt sa cris.ita aliqua tēpora sunt sacra ꝓpter eādē rōeʒ. sʒ i loco sacro nō lʒ peteꝛ debitū ergo nec i tempore sacro hec.s.Tho.formalr.ad qḋ nō respōdet.sʒ in illa qͥ determinat ꝙ nō lʒ petere in tēpore sacro.vt supra i.§.ꝑcedēti.vñ q̄uis.s.Tho.ꝯcludat ꝙ nō ē petendū in tēpore ⁊ ex ꝯsequēti. imo afortiori nec i loco sacro nō dicat tñ expresse sicᵘ dicit Pe.ꝙ peccet mortalr petēdo vel reddēdo quocūqʒ mō. vt isti in differēter ait.Ista tñ opinio Pe.est valde probabi lis ⁊ cōformis dictis.s.Tho. in illa qͥ.2ͦ. ꝯ ait.vbi dicit ꝙ circūstātia festi nō trahit ad aliud i infinitū sʒ circūstātia loci bene trahit.quia trahit ad sacrile giū.s.violationem loci sacri:⁊ periculose loquiꝛ iste angelus ⁊ cōtra mundiciā loci sacri qui custodiꝛ a bono angelo.vide.ꝟ.cōsecratio.2ͦ.§.7.

x ¶ Queriꝛ de redditiōe debiti modo nō nālī.Ad qḋ ꝶ.s.Tho.4.di.31.i expositiōe lrē sic dicens.vsus ꝯ nāʒ ꝯiugis est qñ debitū vas ꝑmutit vel debituʒ modū a nā ꝯstitutū quātū ad sitū.⁊ in ꝑ semper est petm̄ mortale.q꞉ proles sequi nō pōt vnde totaliter intētio nature frustraꝛ.sʒ i 2ͦ mō nō semper ē petm̄ mortale.vt quidē dicūt.sʒ pōt esse signum mortalis ꝯcupiscētie qñqʒ etiam sine petō eē pōt. qñ.s.dispō corporis nō patiꝛ.alias tāto ē grauius quāto ma/ gis a nāli mō recediꝛ.hec ille. Eodē mō fm Guil. dꝛ ꝓpter egritudinē vel ꝓpter periculū suffocandi. fetū in vtero aut propter aliā causam rationabilē ⁊ sic vel est veniale vel nullum.

xi ¶ De procurāte venena dicit.s.T.vbi.s̄.imediate. hoc petm̄ q̄uis sit graue ⁊ iter maleficia ꝯputādū ⁊ ꝯ naturā.q꞉ etiā bestie fetus expectant.tñ est mi/ nus q̄ homicidiū q꞉ adhuc poterat alio mō impe/ diri cōceptus. nec est iudicādus irregularis nisi iaʒ formato puerperio aborsuʒ ꝓcuret. hec ille.

m Atrimoniū.4ᶜ.de diuortio ⁊ ꝑ q̄nꝛ virꝫ ma trimoniū ꝯsumatū possit seperari .ꝶ.vel lo quimur de sepatiōe vinculi.ita ꝙ possit alte ri nubere:⁊ sic iterū vel loquimur de matriͦ nō ra/ to.s.qḋ est ꝯtctū iter ifideles:⁊ istud est sepbile.ꝟ.ipe dimētū ligaminis.vel loqmur de matriͦ ꝯsumato ⁊ rato.s.iter fideles ꝯcto ⁊ sic nullo mō ē seperabile nec ēt per auctoritatē pape.ꝟ.dispensatio.§.3.⁊.c. quanto:⁊.c.gaudemus.de diuor.⁊.c.ex publico. de ꝯuer.ꝯiug. Nec valet si quis dicat ꝙ Mat.19.dꝛ q vxorē dimiserit ⁊ aliā duxerit excepta cā fornicatio nis:⁊c.ibi sit exceptio igiꝛ i tali casu pōt:non valet fʒ Tho.vbi.s̄.arͦ.5.ad.4ᵐ.q꞉ illa exceptio itelligiꝛ de sepatione thori.aut loquimur quo ad seperatio nē thori.⁊ cohabitatiōis tm̄.q̄ dꝛ diuortiū.⁊ est di/ uortiū seperatio iter virꝫ ⁊ mulierēʒ legitime facta. qḋ dꝛ a diuersitate mentiū vel q꞉ i diuersas partes eūt.ff.de diuor.l.pª.⁊ sic pōt separi.vt dicit.s.T.4. di.35.arͦ.ꝑ.dicēs. Dñs dimittere vxorē cōcessit ꝓp fornicationē i penā illius qui fidē fregit ⁊ i fauorē illius qui seruauit vt nō sit astrictus ad reddēdū de bitū ei qui non seruauit fidē.de diuor.c.2ͦ.⁊ ꝓp hoc excipiūtur.7.casus i qbus nō lʒ viro dimittere vxo/ rē fornicātē i quibus vel vxor a culpa imunis ē vel vterqʒ sunt equalr culpabiles.ꝑ.si ipe vir siꝛr fuerit fornicatus.c.significasti:⁊.c.ex lrīs.de diuor. etiam post seperationē q꞉ reitegraꝛ ēt si occulte q꞉ nō defi cit sibi ius.sʒ ꝓbatio.fʒ.s.Tho.vbi.s̄.arᶜ.6.ad.5ᵐ. ⁊ sit ꝯpēsatio nālis ad inale ⁊ cꝯ.Itē correptus pōt ꝯ nō correptū ⁊ vltimo correptus pōt ꝯ nō vltimo correptū vel de nouo peccantē.2ͦ nō potest dimitteꝛ qñ ipe vxorē ꝓstituit i.d.c.significasti.i glo.⁊.c.di/ screctioni.de eo qui cog.vx.ꝯsan.sue. Et hoc ideʒ si cōsensisset vel nō ꝓhibuisset.q꞉ idem est nō ꝓhibere delictū iferioris cū pōt:⁊ facere. secus si idirecte oc/ casionē dedisset vt abiciēdo eā vel nō ꝓuidēdo.c. ex lrīs.de diuor.3ͦ quādo vxor virꝫ suum probabilr credidit mortuū per longā eius absentiam ⁊ alteri nupsit.4ͦ si latēter cognita ē ab aliquo sub spē viri lectū subitrāte.5.si fuit vi oppssa.c.ꝓposito.32.q.5. quod intelligiꝛ de vi absoluta.32.q.7.oēs cātiones. 6ͦ si spōte recōciliauit post adulteriū perpetratum carnalr eā cognoscēs.vel eā publice adulterāteʒ te/ net icōsorciū maritale.32.q.pª.c.2ͦ.⁊.3ͦ.7ͦ si matriͦ in ifidelitate quāto vtriusqʒ vir dederit vxori libel/ lū repudij ⁊ vxor alteri nupserit tūc.n.si vterqʒ con uertaꝛ teneꝛ eā vir accipe.c.gaudemus.de diuor.

¶ Sed nūqd peccat dimittēdo.ꝶ.fʒ.s.Tho.vbi.s̄. i ad pᵐ.ꝙ si dimittit liuore vindicte vel lucri peccat. si aūt ad ifamiā ꝓpriā cauēdā ne videaꝛ particeps

criminis vel ad vitiū vxoris corrigēdū vel ad euitā
dā plis icertitudinē nō peccat. Sed nūquid fiet nisi
aliqs accuset. R. vbi .s. ad .2m. dicēs. diuortiū fit vno
accusantē aliū. R. vero dicit ꝙ licet tā ſm canōes
ꝗ̃ ſm leges quilꝫ bone fame admittat̄ ad accusan
dū pro adulterio cū agit̄ ad penā legalē. vel cano/
nicā. tñ cū agit̄ ad thoꝛi ſeperationē nullus admit
tit̄ nisi vir ⁊ vxoꝛ. vñ maritus volēs accusare vxo/
rē de adulterio ad penā legalē debet iscribere: ⁊ ad
penā talionis se obligare. nec pōt agere p procura/
torē. ſꝫ per seipm ꝑsentē agere oꝫ. sed si corā ecclesia
stico iudice vult agere ad thoꝛi sepationē. tenet̄ scri
bere ⁊ dare libellū accusatiōis. ſꝫ nō debet se ad pe/
nā talionis obligare qñ siue ꝓbaret qđ obiceret si/
ue non haberet qđ velet q: separet̄ ab vxoꝛe: ⁊ pōt
maritus agere ⁊ illa respōdere per procuratorem.
ꝗ̃stio. n. de crimine fiat nō ē tñ criminalr̄. ſꝫ mixta.
ꝓbāt̄ ista i. c. tue. ꝺ̄ procura. ⁊ s. T. vbi .s. ar. 3. ad. 5m.

2 ¶ Sed nūqd ꝑꝑ aliud crimen pōt dimittere. R. s.
Tho. vbi .s. ad .3m. dicēs: fornicatio ē directe ꝯ̄ bona
matrimonij q: tollit̄ certitudo ꝓlis p eā: ⁊ fides frā
git̄ ⁊ significatio nō seruat̄ dū vnus cōiugū pluri/
bus carnē suā diuidit: ⁊ iō alia crimina ꝗ̃uis forte
sint maiora nō causant diuortiū. ſꝫ q: infidelitas q̄
dr̄ spiritualis fornicatio ēt est ꝯ̄ matrimonij bonū
qđ ē ꝓles educāda ad cultū dei etiā ipa facit diuor
tiū tñ alr̄ ꝗ̃ fornicatio q: vnus actus fornicationis
carnalis ē sufficiēs ad diuortiuꝫ nō aūt vnus actus
ifidelitatis. ſꝫ ꝯsuetudo q̄ ꝑtinatiā ostēdit in qua cō
sistit ifidelitas. c. q̄uiuit. ⁊ c. de illis. de diuoꝛ. Et etiā
per vitium ꝯ̄ naꝫ ſm s. Tho. vbi .s. ad .4m. extra de
adulte. c. ꝓ. Inno. ⁊ Pa. 32. q. 7. oēs cauptiōes: ⁊ c.
adulterij. ſꝫ tñ nō fit ita mētio de illo tum q: passio
inoiabilis tū q: rarius accidit tū q: nō ita cāt incer
titudinē ꝓlis hec s. Tho. Quādo aliquis violat ali
quā extra claustra pudoris videt̄ ꝙ vxoꝛ possit eū
dimittere q: eque violat fidē matrimonij ⁊ magis pec/
cat. committit. n. fornicationē. 32. q. 4. meretrices. Itēꝫ
qñ ptrahit ad aliqđ pctm̄ ⁊ pseuerat: pōt peti Inn.
⁊ Pa. i. c. 2o. de diuoꝛ. ſm Guil. ꝑꝑ solā volūtatē vel
ꝑꝑ actū i seipo nō pōt peti sepa. Itēꝫ pōt separi ꝑꝑ
suspitio ē fornicatiōis qñ ē violēta ⁊ certa. puta si
ꝓbat̄ ꝙ ē iuētus solus cū sola. vel nudus cū nuda i
eodē lecto aut simul i multis secretis locis i latebris
ad hoc comodis ⁊ horis electis. 32. q. 1. c. dixit deo:
de ꝑsum. c. litis. Qñ committit sodomiticuꝫ vel violat
extra claustra ipaꝫ vxorē ⁊ vult perseuerare potest
dimitti dūmō ipa nō sit in culpa. puta violēter vel
dormiens. Nō ꝙ solus vir vel vxoꝛ potest accusare
vbi possunt sine peccato cohabitare. s. quādo nō te/
net rōe frigiditat̄ vel altatiōis vel erroꝛe ꝯdictiōis
⁊ silr̄ qñ q̄rit̄ sepa thoꝛi ⁊ rō q: pñt sil cohabita/
re vt sro vel se recōciliat̄ ⁊ pōt accusari ēt si iurasset
ꝯ̄riū. c. queādmodū. ꝺ̄ iur. iur. ⁊ ad ꝓbatōeꝫ sufficit
violēta suspicio. d. c. litis. ⁊ s. T. vbi .s. ar. 3. ad. 4m.

¶ Utrū vir teneat̄ ex ꝑcepto vxorē fornicātē dimit/ 3
tere. R. hꝫ s. T. vbi .s. ar. 2. ꝙ dimissio vxoris forni
cātis itroducta ē ad corrigēdū crimē vxoris p talē
penā. pena aūt corrigēs nō reqrit̄ vbi emēdatio iā
ꝑcessit ⁊ iō si mulier de peccato peniteat vel est spes
nō tenet̄ eam dimittere. si aūt nō peniteat tenet̄. ne
pctō eius ꝯsentire videat̄. dū correptionē debitam
nō apponit. hec s. T. con. Pe. addēs ꝙ si crimē est
occultū nec pōt ꝓbari nō debet eā dimittere. Itē qñ
saltē plus cohibet̄ p hoc ꝙ retinet̄ ꝗ̃ exposita. que
corpo se ꝓstituet. Itē qñ timet sibi de icōtinētia. In
istis tribus casibus ſm Pe. non debet eā dimittere
⁊ si in aliquo istoꝝ imineret scādalū debet notifica
re ꝙ ꝑꝑ talē cāꝫ facit vel si nō pōt nō curet. Aucto
ritates. n. sanctoꝝ q̄ i ꝯ̄riū sunt. itelligūt̄ qñ nō adest
aliqđ ꝑdictoꝝ: ⁊ silr̄ dr̄ de muliere: ⁊ plus q: nō tā/
tū tenet̄ corrigere viꝝ: nisi forte nolet eā cognoscere
nisi inālr̄. vel timeret ꝙ trahat eāꝫ ad pctm̄. Et nō
ꝙ penitēs pōt iurare i priuato ꝗ̃uis nō coram eo
vbi tenet̄ ſm intētionē dantꝭ: ꝙ nō ē adultera eo ꝙ
est correpta. alias. s. ꝑter istos casus tenet̄ eā dimit/
tere: itellige ſm mēteꝫ s. T. qñ ꝑceptū fraterne cor/
rectiōis vrgeret: dicit. n. dū correptionē debitā non
apponit. Et si icorrigibilē posset cōpescere includē/
do: deberet facere.

¶ Querit̄ vtrū ꝓprio iudicio possit vir vxorē dimit/ 4
tere. R. s. Tho. vbi .s. ar. 3. dicēs. vir pōt dimittere
vxorē duplr̄. vnū mō q̄ntū ad thoꝝ tm̄ ⁊ sic pōt eā
dimittere q̄ncito ꝯstat sibi de fornicatiōe vxoris pro
prio arbitrio. nec tenet̄ reddere debitū exigēti quia
ꝑiudicaret sibi: ⁊ fieret irregularis. i. bigamus nisi
per ecclesiā ꝯpelat̄ ⁊ talr̄ reddēs nullū ꝑiudiciū fa
cit. Alio quo ad thoꝝ ⁊ cohabitationeꝫ ⁊ hoc mō
nō pōt dimitti nisi iudicio ecclesie ⁊ si alias dimis/
sa fuerit debet cogi ad cohabitādū nisi possit ei vir
i cōtinēti fornicationē ꝓbare hꝫ Hosti. j. octo dies
33. q. 2. ecclesiastica. hec aūt dimissio diuortiuꝫ dr̄ ⁊
iō ꝯcedēdū ē ꝙ diuortiū nō pōt celebrari nisi iudi
cio ecclesie. hec s. Tho. Notādū ꝙ i. c. porro. de di/
uoꝛ. ⁊ i. c. ꝺ̄ illa. dr̄ ꝙ nō pōt illā dimitter̄ ꝓprio iu
dicio. si sit ēt notoriū. Cōtrariū dr̄ in c. de illis. c. R.
ꝙ i ꝑ loquit̄ de spirituali in. 2o de carnali. sed Pa.
ibi dicit ꝙ intelligit̄ qñ nō est notoriū: qñ aūt noto/
rietas ē i vtroqꝫ. est par rō: glo. i. c. fi. de ꝯuer. ꝯiug.
Notoriū aūt dr̄ qđ p sniaꝫ vel propriā ꝯfessionē vel
p facti euidētiā ita ꝙ nō pōt aliqua tergiuersatiōe
celari Pa. in. d. c. porro. 2o nō. ꝙ potest cogi per ex/
cōicationē ad recipiendū icaute dimissum.

¶ Quādo vnus est absolutus p sniaꝫ ecclesie ꝓpter 5
fornicationē carnalē seu spūalē pōt intrare reli/
gionē altero iuito. c. ex litis. de diuoꝛ. ⁊ c. fi. de ꝯuer.
ꝯiug. ⁊ s. Tho. vbi .s. ar. 5. ad. 3m. Itē si vxoꝛ a vi/
ro lapso i heresim propria auctoritate diuertit ad
eū reuersum reddire cōpellit̄. secus si p iudiciū eccle
sie. d. c. de illis. Pa. ibi sic dicit i fi. si alter recessit p/

pria auctoritate altero i heresim relapso non cogit reddire ad nō ꝯuersuȝ.ſꝫ ad ꝯuersum sic.ſi āt recessit iudicio ecclesie:ꝛ ſi vult itrare religionē nō cōpellit redire ad ꝯuersuȝ.d.c.ſi.ſi aūt nō vult itrare religionē ꝛ alius ꝯuertit sunt opiniōes.vtrum aūt reus ſi fuerit igressus monasteriū possit reuocari.R. Guil.ꝙ sic:qd.ī limitāt qn̄ nō fuit data sniā q2 tūc cēt par rōe cū sint ābo p ecclesiā ab obligatiōe liberati ſi tn̄ igrederet altro sciēte ꝛ nō reclamāte satis videt data licētia. Quid ſi post latā sniaȝ diuortij ꝛ postq̄ vir factus ē sacerdos vel religionē itrauit ꝯstet ecclesiā fuisse deceptā.vt puta p falsos testes.nūqd restituet.R.hꝫ Ray.ꝙ sic etiā ſi professionē fecisse ꝛ teneret reddere.ſꝫ n̄ peteret idē.s.T.vbi.s.ar.5.ad.3m. ꝛ di.41.i lra.Et ſi vxor nō petit virū vir nō pōt petere.q2 sibi p̄iudicauit ꝛ ſi vxor petisset diuortiū forte nō posset repetere pone ꝙ vir pp fornicationē vxoris separatus est per sniaȝ mō vult eaȝ recōciliare sibi ꝛ illa nō vult.nūqd est cogēda.R.hꝫ Ray.ꝙ sic q2 qd̄ fauore meo itroductū ē i dānū meū retorq̄ri nō dꝫ.C.ď legi.qd̄ fauor.Idē.s.T.vbi.s.ar.6.ad.5m.

6 ¶ Querit qn̄ vir vel vxor comisit adulteriū secrete ita ꝙ inocēs ignorat hoc:vtrum possit q peccauit petere debitū sine petō.R. Angelica i.v.adulteriū.§.3. dicit ꝙ.3a pena adulterij ē q2 amittit ius petēdi debitū nō tn̄ facit mentionē qn̄ ē secretū vt nūc loquimur.nec ibi aliqd adducit.ſꝫ alr se i.v.debitū.§.7. vbi loquit i alio casu.Rosella vero i.v.debitū.§.17. dicit post Ray.ꝙ ꝯiūx pp adulteriū a se comissum videt pdere ius petēdi quo ad foꝝ aie q2 peccauit i lege matrimonij:ꝛ iō reddidit se idignū.vn̄ nō dꝫ petere nisi purgata culpa vbi ēt nullā facit mētionem de occulto.d.ar.ſ.3.n.p.c.20. i casu nono dicit sic. Adulterās q2 peccauit in lege matrimonij. actu cōiugali idignū se reddidit.ideo nō debet exigere nisi purgata culpa.alias peccat petēdo ſm Ray.hec ille.vbi etiā loqt qn̄ scit ab alio.Idē dicit Pis.i v. debitū.§.14.Dicit ēt idē Ray.ꝙ lꝫ adulter ipo iure amittat ius petēdi dꝫitū ſi tn̄ petit ꝛ adulteriū sit occultū debet sibi reddi q2 vterq3 ꝯiugū hꝫ duplex ius i reliquo .s.petēdi ꝛ vt sibi reddat pm amisit adulterādo.ſꝫ nō.2m.qn̄ est secretū.hec ille. Sed hoc videt dubiū q2 qn̄ vxor sit q̄uis alias sit occultū q̄uis deficiat sibi ius pbādi non tn̄ defficit iustitia negādi ꝛ sic nō videt teneri ad reddendū hꝫ.s.Tho.vt.s. Ex his igit nō videt clara respōsio ad p̄ns dubiū. ex vna.n.parte videt ꝙ peccet mortaliter q2 i simili quādo habēs votū simplex cōtraxit ſi petit cōiter dr a doc.ꝙ peccat mortaliter eo ꝙ ē priuatus iure petēdi.sed hic ꝯcluditur ꝙ talis ē priuatus igitur. Ex alia vero parte videt valde duꝝ ꝙ quādo vxor ignorat adulteriū viri ipe vir nō possit petere. videtur.n.ꝙ ſi ipe vir vult se recōciliare teneat prodere delictū suuȝ.vnde saluo meliori iudicio dicerē ꝙ nō peccet mortaliter ſi petat q2 hoc videt introductū i fauorē illius qui nō peccauit q2 ſi ipa redderet p̄iudicaret sibi.ſꝫ qn̄ ipa ignorat etiaȝ ſi reddat nō p̄iudicat sibi credo tn̄ ꝙ debeat esse sine coactiōe sic qn̄ vxor sciret crimen ꝛ vir humiliter petit vt ipa velit sibi recōciliari non credo ꝙ peccet petēdo ita dico i ꝓposito ꝛ maxime qn̄ ipe reus velet corrigi.

¶ Querit vtrum vir ꝛ vxor debeāt i cā diuortij ad paria iudicari.R.hꝫ.s.Tho.vbi.s.ar.4.ꝙ sic. nō tn̄ pariter iudicātur ad illa q2 causa diuortij ē maior i vno q̄ i alio cū tn̄ in vtroq3 sit cā sufficiēs ad diuortiū. Diuortiū.n.ē pena adulterij inquātuȝ ē ꝯ matrimonij bona.quātū aūt ad bonū fidei ad quā ꝯiuges sibi iuicē equalr sibi tenētur.tantū peccat ꝯ matrimonium adulteriū vnius sic alterius:ꝛ hec causa in vtroq3 sufficit ad diuortiū.sed q̄tū ad bonū prolis plus peccat vxor: ꝛ ideo est maior cā diuortij ꝛ sic ad equalia.sed non ex equali causa obligantur.nec tn̄ iniuste q2 i vtroq3 ē cā sufficiēs ad hanc penā sicut est de duobus qui dānātur ad eiusdē mortis penā.q̄uis alius altero grauius peccauerit. 7

¶ Utrum possint post diuortiū recōciliari.R.hꝫ.s.Tho. vbi.s.ar.6.ꝙ ſi vxor post diuortiū de petō pniam agens emēdata fuerit.pōt eaȝ sibi vir recōciliare ſi aūt i petō icorrigibilis maneat nō dꝫ eā ad se assumere.eadē rōe q̄ nō licebat eā nolētem a petō discedere.retinet.snia.n.ecclesie nō fuit cogēs.ſꝫ licētiās. 8

¶ Sꝫ q̄rit qn̄ mulier petit reitegrationē quō agēdū sit.R.hꝫ.s.T.4.di.41.i lra.ꝙ distinguēdū ē q2 aut agit petitorio:vt.ſ.cū dꝫ aliqs vir q2 cū ea ꝯxit an q̄ fiat restitutio.tractabit de exceptiōe ex pte mariti ꝓposita.de or.cog.c.p.Si autē agat possessorio.p. restituēdus ē sibi vir q̄ exceptio pdicta tractet ꝛ eadē rō ē ſi vir agat.c.porro.de diuor.ꝛ ď resti.spo.c. ex ꝯqstiōe:ꝛ.c.lras. Sꝫ excipiūtur cōiter ab vtroq3 quinq3 casus.primus ē qn̄ vir excipiēdo ꝓponit publicā vxoris fornicationē.c.significasti.de diuor.2o. qn̄ ꝓponit gradū ꝯsanguinitatꝫ iure diuino ꝓhibitū tn̄ ſi differūt oꝫ fieri restitutionē p sniaȝ.ſꝫ ille non tenebit reddere debitū ſi habeat ꝯsciaȝ de ꝯsanguinitate pdicta.d.c.lras.3o ſi obiciat exceptio rei p̄iudicate a qua nō ē appelatū.c.cāȝ.de offi.dele.4o qn̄ est tāta seuitia viri ꝙ nō pōt sufficiēs cā adhiberi puta q2 vir sequit vxorē odio capitali.c.trāsmissa: ꝛ.c.lras.ď resti.spo.5o qn̄ ille q agit expoliauit aliū sine causa.hec.s.Tho.con.Ray.addens.Credo ꝙ in omnibus casibus mulieri virū petenti sit restitutio facienda ꝛ ecōtra dūmodo probetur se in possessione fuisse:ꝛ a viro spoliatā sine ordine iuris. q2 hic duo habet probare.c.consultationibus. de offi. ď lega. ꝛ.c.causaȝ que.ſi.sint leg.ꝛ debet restitui ad omnia a quibus fuit spoliata. 9

¶ Quid ſi mulier propria auctoritate recessit a viro ꝛ modo ipa petit restitutionem.Nunquid debet restitui.Responsio secūduȝ Guil.ſm quosdam non debet restitui.sed secundum Uincētium debet quod x

approbat p Guil. qr corpo q̄ reddidit nō admittit est expulsa. ⁊ cadit a possessiōe. ff. de aquis pos. l. dā possidere. in fi. Idē nō Ber. de diuor. c. significasti. Idē Ugo nisi ipa fuerit publice fornicata vel publice cum adultero morata.

xj ℭ Quid si ecclesia pcipiat alicui ꝯiugū cohabitare cū altero: ⁊ ille cui pcipit sciat impedimētū. R. sm Ug. i hoc casu quātū ad reddēdū debitū non tenet obedire. sed quātū ad cohabitationē sic: ⁊ necessariop exhibitione quātū potest sine peccato.

h ℭ Secundū Guil. si quis audiuit a fide dignis esse aliqd̄ ipedimētū i suo matri° debet inquirere ne sit negligēs ꝺ salute sua: ⁊ debet reddere quousqꝫ sciat veritatē: ⁊ nō petere nisi veniat i cōiecturā ꝓriā. vel dubiā. qn̄ aūt scit p certo. nec petere debet. Sed nūquid peccat sacerdos vel quicūqꝫ alius sciēs ipedimētū isinuādo hoc alteri ꝯiugū. vel ābobus. R. sm Guil. si pbari nō pōt dicēdo. agit idiscrete nisi credat q̄ audiēs paratus sit i hac parte peritop cōsilio obedir. si vo possit pbari: ⁊ sciat h° sacerdos vel alter cōiugū tenētur ad seperatiōnē publicā nisi de cōi ꝯsensu possint ⁊ velint habitare vt germani.

m Atutinum ⁊ alie hore canonice quādo dici debent. ꝟ. ℏ. hore canonice. §. 15. 16. ⁊. 17.

m Edicina ⁊ ex ꝯsequēti medici ortum habuerūt a deo qui illustrat itellectū ad hāc artez ⁊ primi medicine artis actores fuerūt sm .d. ar. f. 3°. ti. 7°. i pn. Apollo ⁊ Hesculapius qui inuestigauerūt vires herbap ad experiēdū eius effectuz quos vt primos iuētores venerati sunt homines vt deos. Quos ēt secuti sunt Ypocras: Galienus: Auicena ⁊ antiqui medicine artis scriptores: ⁊ ex inde alij. Et sancti viri fuerūt medici vt Lucas euāgelista. de quo ait apls. Salutat vos Lucas medicus carissimus. Sācti etiā vsi sunt medicinis. Jo. n. euāgelista existēs i balneis vidēs ꝗrintū hereticū dixit socijs fugiamus hinc ne balnee corruant in quibus Therintus filius diaboli lauatur. 24. q. 1. ois qui. ⁊ Aug. dicit in regula: q̄ medicus cōsulat.

i ℭ Querit. d. ar. f. 3°. ti. 5. c. f°. post Aug. de anchona. ꝙ sit dignior scia. s. vel medicina. vel scia iuris: ⁊ ex cōsequēti qs debeat pcedere. vel medicus. vel iurista: dicēs sm phm i ꝓlogo li. de aia: q̄ vnā sciaz eē digniorem alia ꝯtingit tripl'r. p° ex parte obiecti. seu rei cōsiderate. vt illa sit dignior ꝙ rē digniorē ꝯsiderat tā ꝗ̄ p™ obiectū: ⁊ sic methaphisica ꝙ cōsiderat deū ⁊ angelos ē dignior oi scia humana iuēta per itellectū humanū. 2° dr̄ dignior ex parte modi ꝯsiderādi: ⁊ sic mathematica est dignior ꝗ̄ sit scia nālis q̄r certiori mō procedit. 3° ex pte finis ad quē ordinātur ⁊ sic architetonice digniores sunt. seruientib° sicut dignior est militaris freneficatiua. Primo igit quātū ad materiā subiectā siue obiectū. ꝙ p eodez accipiūtur dicēdū q̄ subiectū medicine ē corpus sanū egrū seu neutrū. subiectū vero legū sunt ipe leges seu decreta iperatop: ⁊ quātū ad hoc medicina tāto est nobilior. ꝗ̄to corpus humanū qd̄ est organū aie itellectiue ē dignius ipis legibus. 2° ꝗ̄tū ad finē. finis medicine ē sanitas siue hō sanus. finis vero legū est cōseruatio iusti ⁊ equi. vt vnusquisqꝫ habeat qd̄ suū est. sed sanitas humana. seu hō sanus videt perfectior ꝗ̄ sint res exteriores circa quas ordināt leges. igit ⁊c. Nec valet si quis arguat: lex ē circa cōseruationē boni publici qd̄ videt pfectius ꝗ̄ sanitas vnius persone particularis q̄r sic finis particularis istius medici ē hec sanitas. ita finis hui° legis particularis sunt hec bona particularia circa ꝙ ponit mediū ⁊ sic finis cōis medicine est ꝯseruatio totius populi i sanitate. ita finis cōis legis ē bonum publicū quātū ad res fortune. vn̄ sicut ista sanitas est qd pfectius ꝗ̄ eius diuitie. ita sanitas totius populi ē qd̄ pfectius ꝗ̄ bonū cōe quātum ad res fortune circa quas sunt leges: ⁊ quātū ad hoc medicina vr̄ pfectior. 3° ꝗ̄tū ad modū ꝓcedēdi siue ꝗ̄tū ad certitudinē vr̄ se habere sicut excedēs ⁊ excessuz. q̄r sicut regula medicinalis variāda ē ex varietate ꝯplexionū. sic regula iperatoris variāda ē ex varietate cōdictionū populi. vt dicit Aug. i li. de li. ar. Non obstat dictū Pa. i. c. clerici. de iudi. q dicit ꝯtrū q̄r nō bene accipit rōez subiecti. vnde simpliciter loquendo medicina videtur nobilior.

ℭ Tripliciter pōt eē medicus in culpa de morte. seu de ꝯtinuatiōe vel longitudine ifirmitatis p° ante factū. s. qn̄ intromittit se de eo qd̄ ignorat. vel ad ipm nō spectat. vel nō sufficit ad agendū solus. Si. n. sꝫ artē nō ꝯstat vel dubitat q̄ noceāt ꝯferēdo peccat. q̄r i tutiorē partē tendēdū est: ⁊ sꝫ Inno. securius est egrotū nature relinquere ꝗ̄ medico ipito comittere ⁊ tenet de dāno: siue sit ex ipitia. siue ex negligētia. siue ex malitia notabili: ⁊ ē mortale etiam si nō faciat volūtarie. nec excusat: si etiā sequat sanitas: a pctō mortali. 2° pōt eē i culpa i facto q̄r lꝫ peritus non tn̄ sequit traditiōes artis. sꝫ fantasiā sui capitis vel expimēta noua: itellige nisi experimēta noua vel sua fantasia sit rōnabilis q̄r tūc liceret. 3° post factū qn̄ ē negligēs circa custodiā ifirmi etiaz si sit doctus vel q̄r nō visitauit ifirmū: ⁊ i oibus his tenet de dāno. maxime qn̄ pdicabat se eē doctū. secus si dicebat se iperitū ⁊ manifestabat defectū suū. tn̄ illi cū voluerūt: ⁊ i oibus his si sequat mors erit irregularis q̄r ē i culpa. Si vero adhibuit debitam diligentiā: ⁊ erat pitus: ⁊ nō dubitabat. sꝫ pp incōsuetā dispositionē venap vel pp isolitū timorem. vel tremorē qui venit super eū. puta iacēdo vel ꝓpter aliū casum qui nō cōiter accidit tunc nō sibi iputat nec tenet ad aliquid nec icurrit irregularitatē ⁊ potest ꝓmoueri si nihil omisit sꝫ pbabilitatē sue ꝯscie alias non: de eta. ⁊ quali. c. ad aures. ⁊ c. cor. Inno. ⁊ Host. dūmō nō sit sibi ꝓhibitū exercere sicut clericis ⁊ religiosis cirugia. i. c. sniaz: q̄r tūc semp icurrit irre k

gularitatē etiā si sit sufficiēs ⁊ adhibeat diligentiā: ⁊c̄. vide. v. irregularitas. 3°. §. xj.

3 ¶ Utrum ars medicine sit clericis ⁊ religiosis ꝓhibita. R̄. clericis i sacris: religiosis: ⁊ clericis i minorib⁹ beneficiatis nō lz vti nisi gratis ⁊ vbi piculū nō iminet. c. multa ne de. vel mo. Cirurgiā vero q̄ idiget icisione vel adustiō cū sanguinis effusiōe ſm Ber. in. c. ad audiētiā. ꝺ falsa. oio exercer nō pñt. qꝫ simpl'r ē eis iterdicta. c. sniaz: ⁊. c. super specula. ne de. vel mo. ⁊ c. tua nos. de homi. ⁊. c. ꝓ. de postu. vide. v. irregularitas. 3°. §. xj. cum ibi all.

4 ¶ Quid si pp defectū vel corruptionē aut sophisticationē reꝝ i medicina positaꝝ: ifirmus icurrit periculū. R̄. ſm Inno. si medicus ſm diligentiā quā debuit opatus ē etiā i rebus eligēdis icilpabilis erit.

5 ¶ Utrum medicus teneat gratis curare. R̄. ꝙ sic. si infirmus ē pauper. ſm. s. Tho. 22ᵉ. q. 71. ar°. ꝓ. in fi. 83. di. §. 1. Si vero diues ē nō tenet̄ quia nemo cogat̄ de suo facere beneficiū. x. q. 2. pcarie: ⁊ licite recipit mercedē suā. 14. q. 5. c. nō sane: si tñ eēt salariatus de publico tenet̄ seruire gratis tā magnis q̄ȝ paruis ifirmis. sz a sanus bene posset petere salariuȝ. vt dicit. l. archiatri. C. de profe. ⁊ me.

6 ¶ Sed quid si ifirmus sit diues. tamen ex auaritia nō vult soluere medico. debet ne medicus pmittere eū mori. R̄. ꝙ nō. sed debet ei medicus medicinas ⁊ alia necessaria facere suis expēsis: ⁊ postea repetere poterit cū sanus effectus fuerit. qꝫ vtiliter gessit negotiū eius. ff. de nego. ge. l. pōponius. ⁊ si moriatur repetet ab heredib⁹ qꝫ sufficit si vtiliter cepit gerere. vel euētus nō sit secutus. l. sz an vltro. ff. de nego. ge. Nec pōt ei obici ꝙ cā pietatis hoc fecerit nisi sit propinquus vt. l. alimēta. C. de nego. ge. qꝫ oportet protestet̄ ꝙ gratis nō itēdit hoc facere. alias nō repeteret. d. l. alimēta: glo. nō i. d. §. ꝓ. ⁊ etiā itellige in finibus vbi vtiliter: ⁊ fideliter gerit negotiū alterius ſm Bar. i. l. sicut. ff. de pe. le. ꝓ. omni.

7 ¶ Utrum medicus qui cōuenit pro. x. ducatis cū titio liberare eū ab aliqua ifirmitate ⁊ liberat eū. sz ifra modicū tēpus reincidit in eādeȝ infirmitatē teneat̄ iteꝝ pro eisdē decē eū iteꝝ liberare. R̄. ꝙ aut recidiuauit ex culpa sua ⁊ sic nō tenet̄. l. ꝙ quis ex culpa. ff. de re. iur. Si vo nō ex culpa ifirmi tūc aut stati redit ⁊ sic tenet̄ qꝫ nō vr̄ eū liberasse aut ex interuallo ⁊ sic nō tenet̄. vt. ff. de re. iur. l. quicquid.

8 ¶ Utrum medici licite recipiāt salariū pro infirmitate quā sciūt eē icurabilē. R̄. ſꝫ. d. ar. flo. 3. ti. 5°. c. 1°. §. vltimo. ꝙ sic. qꝫ medicus ē instrumētū nature tādiu ergo istrumētū medicine nō ē ex toto sub trahēduȝ ifirmo q̄ȝdiu nā nō succūbit. iō non peccat medicus accipiēdo stipēdiū de cura egritudinis quā p principia artis medicine credit eē icurabilem nisi forte malitiose nō idicādo illius curaȝ būt vel superfluos sumptus faciēdo vel eū curare oio pmittēdo. sz idicata veritate quā nouit de egritudinis cura tā diu pōt accipe stipēdiū suū q̄ȝdiu exhibet i cura ipsius fidele ministeriū ⁊ veꝝ ꝯsilium ⁊ maxime quid debeo facere intendat ignorantus.

¶ Quid de monacho existēte i studio de licētia abbatis ifirmo qs soluet expēsas si moriat̄ an abbas an eius pr̄ carnalis. R̄. d. ar. flo. vbi. s. ꝙ abbas. 9

¶ Utrū peccet mortal'r medicus ꝯsulēdo ꝯ̄ aiaȝ p salute corporali. R̄. ꝙ sic. ⁊ ne hoc faciat ꝓhibetur ei sub pena excōicatiōis i. c. cū ifirmitas de pe. ⁊ re. x

¶ Utrum sit'r peccet mortal'r si nō admonet ifirmū vt ꝯfiteat̄. R̄. ꝙ sic. qꝫ facit ꝯ̄ pceptū. d. c. cū ifirmitas. nec pōt dici abrogatū p ꝯ̄riā ꝯsuetudinē qꝫ nō consuetudo. sz corruptella ē ⁊ ꝯ̄ bonos mores: ⁊ iō non valet. ſm Hosti. i. d. c. cū ifirmitas. excusaret̄ tñ medicus i casu repētino qui indiget celeri remedio qui nō añ ipm ifirmū iduceret ad ꝯfessionem: ⁊ nō sufficit admoere. sz debet iducere cū effectu. vt i. d. c. nō. Nihilominus si infirmus nollet ꝯfiteri nō credo pp hoc ꝙ medicus debeat desistere a medicamine qꝫ itelligēdū ē moneas ⁊ iducas effectual'r quātum ex parte medici. sicut ⁊ i. c. si. de eo. qui. co. cō. vxo. sue. facit. l. stipulatio ista de ver. obli. nō ex parte ifirmi qꝫ si dimitteret eū forte moreret̄ desperatus qui sanatus poterit postea ꝯuerti: ⁊ sic pceptū ecclesie videret̄ ꝯ̄ pceptū dei de charitate pximi qd̄ nullo modo credēdū ē. facit tex. cū glo. 83. di. in pn. xj

¶ Sed nūquid tenet̄ medicus ad hoc in oi infirmitate. R̄. ꝙ nō. sz solū in ifirmitate piculosa ſm se rō. qꝫ sicut ifirmus nō tenet̄ ꝯfiteri de necessitate pcepti in oi ifirmitate. sz solū qñ est piculosa sic nec medicus tenet̄ eū inducere lz sit optimū ꝙ iducat i oi infirmitate: ⁊ itelligit̄ piculosa. s. qñ posset ꝓbabil'r inducere piculū mort̄. sec⁹ qñ ē daꝝ ꝙ nō ē piculosa. Quidā tñ tenēt idistincte i oi ifirmitate. sz medius modus ē ꝓbabilior. s. ꝙ i oi graui sit de necessitate etiā si nō sit mortalis i aliis ꝺ bono ꝯsilio. Duꝝ. n. esset ꝙ i oi dolore capitis deberet iducere cū effectu vt quidā dicūt vel quātum pōt vt alij dicūt. 12

¶ Utrum ifirmus teneat̄ obedire medico. R̄. ſꝫ Inno. ⁊ Hosti. i. c. tua nos. de homicidio. ꝙ nō de pcepto. eo ꝙ nō ē plátus eius vel cui de pcepto teneat̄ obedire. bonū tñ ē vt illi credat ⁊ obediat qꝫ ſm phm. vnicuiq̄ȝ experto credendū ē in sua arte. Si tñ ifirm⁹ accipit aliqd vel facit ex certa scia vel ex affectata vel iprobabili ignorātia pp qd̄ notabile malū icurrit peccat mortal'r qꝫ facit ꝯ̄ charitatē qua debet diligere propriū corpus ar. c. si nō lz. 22. q. 5. Idem dic de seruiētibus qui ei aliquid administrāt tale. secus esset si nō esset notabiliter lesiuū q̄ȝuis aliqual'r modicū. tñ qꝫ sitis aliqñ magis cruciat q̄ȝ febris ⁊ iter duo mala minus eligēdū est. 13. di. duo: ⁊ ex tali administratiōe mors seq̄ret̄ vel mutilatio mēbri eēnt seruiētes irregulares. secus si ex leui ignorantia vel leui culpa hoc fecerūt. Sani autē nō tenētur viuere medicinal'r qꝫ sanis. oia sana. si q tamen scienter su/ 13

merent cibū vel potum quem crederēt sibi nociuum vtiqz peccarent.

14 ¶ Utrū medicus teneat nūtiare mortem infirmo quā prognoscit certo venturā. R. hʒ.d.ar.flo.post Jo.de Neapo.i quol.xj.qꝫ aut pbabilr credit qꝫ talis pnūtiatio erit multū vtilis aie ifirmi. vt puta qꝛ cōfitebit cū sit i pctō mortali ꝛ ordinabit testamentū ex quo euitabūtur multe lites: ꝛ sic tenet vel p se vel p aliū ei manifestare. aliter peccat mortalr contra charitatē faciēs qꝛ dānificat multū ꝛ nō ipedit dānū eius cum pōt. Jdē dic si ē i dubio an sit vtilis vel nō. Si aūt probabilr credit qꝫ talis pnūtiatio nō erit multū vtilis ifirmo. puta qꝛ ē ꝯfessus ꝛ iam ordinauit facta sua. sʒ forte erit dānosa corpori tūc nō tenet ei dicere. q̄ꝛuis aliqñ melius eēt. qꝛ forte melius se disponet: ꝛ semp bonū aie ē ppōderādū bono corporis. Nec i hoc ē sequēdus Galienus q dicat qꝫ medicus dʒ semp ꝯfortare ifirmū q̄ꝛuis despret de sanitate ꝛ promittere sibi sanitatem nisi i illo casu i quo nō spat pdesse de quo dictū est.

15 ¶ Pone qꝫ statuto caueť qꝫ nullus sub pena excōicationis intret monasteriū monialiū nisi medicus. mō intrauit quidā q medeť nō tñ ē cometātus seu doctoratus an sit excōicatus. R. Bar. i.l. sciēdū. ff. de edil. edic. refert se habuisse hāc. q. ď facto ꝛ respōdisse qꝫ nō erat excōicatus. qꝛ q̄ꝛuis nō sit cōmentatus tñ medicus est ꝛ ita a vulgo noiat. Jtē non dr medicus a dignitate. sed a medicādo. vñ nō refert an sit doctor dūmodo medicetur.

16 ¶ Nō sm.d.ar.flo. vbi.s.qꝫ phibet oibus iudeos medicos q̄rere i ifirmitatibus suis. dr.n.28.q.1. Nullus aliquē iudeorꝫ i ifirmitatibus suis vocet. aut medicinā ab eis percipiat. aut cū eis in balneo lauet. si quis aūt hoc fecerit si clericus est deponat si laicus excōicet: ꝛ vr istud eē pceptū ita qꝫ ꝯtrū faciēs peccet mortalr nisi ignorātia iuris eū excuset. nam nullus dʒ deponi vel excōicari nisi pro mortali. dicit tñ Ugo ibi qꝫ necessitas excusat. qñ.s. alium nō habet medicū: ꝛ idē videť qñ nō habet sufficientē vel forte qñ est multo melior. Jtem dicūt Ugo. ꝛ Lau. qꝫ medicinalia pñt ab eis emi ꝛ facere per aliū prepa rari. H. iudeus. §.5.

17 ¶ Nota ēt sm eūdē.ar.flo.post Aug^m de ancho. qꝫ cū officiū rei publice sit fidelr exercēdū ideo medici propter experiētie probationē debēt a populo eligi cōiter propter rei publice administrationem debent esse de legitimo matrimonio nati. propter officii fidelem executionem debent licētiari iurati. Et sapiētis medici est a leuioribus ꝛ minus periculosis incipere. hec.s. Tho. 4. di.18.q.2. ar.p. q^a.3. Sapiens medicus sm.e.s. Tho. permittit minorem morbū vel procurat vt curet vel vitet maiorem: ꝛ dimittit aliquem morbum non curatuʒ quando non potest curari sine periculo maioris: ꝛ aliquādo procurat febrem vt curet spasmum.

m Embrū proprie quid sit vide.s. h. irregularitas.3.§.17. vnde in statutis ita accipe vt ibi nisi aliud appareat de mente statuentis Bar. in l.2.ff.de publi.iudi.

m Endatium sm Aug^m. vt recitat Magister sniarꝫ.3.di.38.ꝛ est canonizatū.22.q.2.c.beatus.§. ille ergo.ē falsa vocis significatio cū intentiōe fallēdi. vbi ē notandū sm.s. Tho.s. sniarꝫ vbi.s.q.p^a.ar.p. qꝫ i hac diffinitiōe includūtur duo p^m est materiale.s. falsa vocis significatio. vbi nota qꝫ falsum est qñ aliquis dicit aliquid eē qđ non est vel non eē qđ ē ꝛ sic ipa res q̄ falso significat dicit res falsa ipa vero ōro qua significo id eē qđ non ē. est signū falsi ꝛ sic falsum includit ista tria.s. res falsa significata: ipaꝫ orōnē falso significātē cū quadā relatiōe signi ꝛ signati: ꝛ hoc totū ē materiale i mēdatio. Nota tñ sm.s. Tho. vbi.s. qꝫ ibi vox accipit cōiter pro oi signo quo quis intendit suā mentem exprimere sicut nutib⁹ ꝛ signis mutorꝫ: ponit tñ vox qꝛ ē quid cōius. S^m qđ icludit mēdatiū p modū formalis ē eiꝫ intētiōe fallēdi. vbi notandū sm s. Tho. vbi.s. qꝫ itentio i mēdatio ē duplex. quedaʒ qua itendit significare falsum siue iprimere falsum in mēte alterius: ꝛ hoc est proprie formale mēdatij. Alia est intētio qua quis intēdit decipere aliquē ꝛ hoc dr cōplectiuū. seu pfectiuū mēdatij ꝛ accñs eius. Qñ ergo aliqs credit ꝛ itēdit dicere verꝫ ꝛ tñ dicit falsuʒ ibi est mēdatiū mālr solū ꝛ iproprie. qñ vero aliquis dicit verꝫ ꝛ credit dicere falsum ꝛ itendit iprimere falsum in mēte audiētis. ibi ē mēdatiū formaliter solū: ꝛ sm beatū Aug^m dr mentiri nō tñ est mēdatiū simplr hʒ.s. Tho. qꝛ nō ē falsa significatio: ꝛ sic pōt eē qꝫ aliquis mētiat ꝛ nō dicat mēdatiū simplr qꝛ mēdatiū abstrahit a mētiēte. sʒ mētiri dicit respectū ad ipm mentientē: ꝛ qꝛ credit ꝛ intēdit dicere mēdatiū iō mētit. Qñ vero dicit falsuʒ credēs dicere falsuʒ cū intētiōe iprimēdi falsū i mēte audientis. nō tamē intēdit decipere tūc est mēdatiū simplr: ꝛ proprie: quia cōtinet materiale ꝛ formale nō tamē perfectū mendatiū. quādo aūt intendit etiā decipere tūc ē mēdatiū materialiter formaliter ꝛ pfectiue vt est i mēdatio pernitioso: ꝛ si quis arguat qꝫ formale debet poni in diffinitiōe. sed ibi ponit itentio fallendi igit illud est forma. Respondet.s. Tho. vbi supra.s.3^a. qꝫ illa particula ponitur per modum finis.

1 ¶ Queritur de diuisione mendatij. R. hʒ.s. Tho. 22^e. vbi supra ar.2°. qꝫ mēdatium tripliciter diuidi potest. vno modo sm ipam mendatij ratiōnē que est propria ꝛ per se mēdatij diuisio: ꝛ sm hoc mendatium in duo diuidit.s. in mēdatiū quod trāscendit veritatem i maius quod pertinet ad iactantiā: ꝛ in mēdatiū quod deficit a veritate i minus quod pertinet ad ironiaʒ. vt patet per philosophū in.4.ethi.

Hec aūt diuisio ideo est per se ipsius mendatij. quia mendatiū in quātum hmōi opponit̃ veritati. veritas autē equalitas quedā est cui per se opponit̃ magis ⁊ minus:⁊ de istis vide supra in locis suis. Alio modo potest diuidi mendatiū inquātum habet rationē culpe ſm ea que aggrauāt vel diminuūt rōez culpe ex parte finis intenti. Aggrauat aūt culpa mēdatij si aliquis per mēdatiū intēdat alterius nocumentū quod vocat̃ mendatiū perniciosuz. diminuit̃ aūt culpa mēdatij si ordinet̃ ad aliquod bonuz vel delectabile:⁊ sic est mendatiū iocosuz vel vtile ⁊ sic est mendatiū officiosuz quo intēdit̃ iuuamētum alterius vel remotio nocumēti ⁊ ſm illa diuidit̃ mendatiū in illa tria predicta. s. i. mēdatiū iocosum qd̄ fit causa ludi ⁊ mendatiū officiosum quod fit causa vtilitatis ⁊ mendatiū perniciosum quod fit causa nocumenti. hec ille. xxi. q. ii. ne quis.

3 ¶ Tertio modo diuidit̃ mendatiū a beato Augustino in li. cōtra mendatiū ſm ordinē ad finem siue ex hoc addat̃ vel minuat̃ ad culpam mēdatij. siue non vt habet̃ .xxij. q. ii. c. p. ⁊ ſm hoc diuidit̃ in octo mēbra. quoꝝ primū est mendatiū in doctrina religionis. secundū est ꝙ nulli prosit ⁊ obsit alicui. tertiū aūt quod prodē vni ita ꝙ alteri obsit. quartum est quod fit sola mētiendi fallēdiqꝫ libidine. quintū est quod fit placēdi cupiditate. sextuz quod obest ⁊ prodest alicui ad cōseruandā pecuniā. septimū qd̄ obest ⁊ prodest alicui aduitandū mortē. octauū qd̄ nulli obest ⁊ prodest alicui ad vitādum imūditiam corporalē in qua diuisiōe tria mēbra cōtinētur sub mendatio perniciosa quod quidē fit vel cōtra deuz ⁊ ad hoc pertinet primū mendatiū vel cōtra hominē siue sola intētione nocēdi alicui ⁊ sic est. ii. vel si etiā intēdatur in nocumento vnius ⁊ vtilitas alterius:⁊ hoc est tertiū. Inter hec tria primū est grauissimū q: semper peccata cōtra deū sunt grauiora. ii. autem est grauius. iii. quod diminuitur ex intētione vtilitatis alterius. post hec aūt tria que superaddūt ad grauitatē culpe mēdatij ponit̃. quartū quod habet propriā quātitatē sine additione vel diminutiōe ⁊ hoc est mendatiū quod fit ex sola mētiendi libidine quod procedit ex habitu. vnde ⁊ philosophus dicit in. iiii. ethi. ꝙ mendax eo ꝙ talis est ſm habituz ipo mendatio gaudet. quatuor vero sequētes modi diminuūt de culpa mēdatij. Nam tertiū est mendatiū iocosum quod fit placēdi cupiditate. Alia vero tria cōtinent̃ sub mēdatio officioso in quo intēdit̃ quod est alteri vtile vel quantū ad res exteriores:⁊ sic est sextum. vel vtile corpori ⁊ sic est septimū. vel etiā vtile est ad honestatē virtutis:⁊ hoc ē octauū. patet ergo ꝙ quāto bonuz intentū est melius tanto magis minuit̃ culpa mēdatij ⁊ ideo si quis diligenter cōsideret ſm ordinē predicte enumeratiōis ē ordo grauitatis culpe in istis mendatijs. Nam bonū vtile preferf delectabili ⁊ vita corporalis preferf pecunie. honestas autem ipi corporali vite. hec sanctus Thomas.

¶ Utrū omne mendatiū sit peccatū .ſc. b3. o. Tho. 3
2e. vbi supra. ar. 3. ꝙ sic. probat̃ primo ratione. q: illud quod ſm se ex genere suo est malū nullo modo potest esse bonū ⁊ licitū. q: ad hoc ꝙ aliquid sit bonū requirit̃ ꝙ omnia recte cōcurrant. bonū. n. est ex integra causa malū vero est ex singularibus defectibus. vt Dyo. dicit. 4. c. de diui. no. Mendatiū aūt est malū ex genere. est. n. actus cadens super indebitā materiā. Cum. n. voces sint naturaliter signa intellectuū innaturale est ⁊ indebitū ꝙ aliquis voce significet id quod nō habet in mēte. vñ philosophus dicit in. 4. ethi. ꝙ mendatiū est per se prauum ⁊ fugiendū. verū aūt est bonū ⁊ laudabile. vnde omne mēdatiū est peccatū. sicut etiā Augustinus asserit in li. cōtra mendatiū vbi sic ait. Quisquis aliquod genus mendatij quod peccatum nō sit eē putauerit se ipm turpiter decipit. Idem habetur .xx. q. ii. c. mihi aūt. ⁊ c. primuz. in fi. ⁊ c. super eo de vsu. Nec valet si quis dicat ꝙ euāgeliste aliquādo videntur dicere mendatiū. eo ꝙ vnus aliquādo dicit vno modo alius alio. quia ſm. s. Tho. vbi supra. post beatum Augustinū. rem quā audierūt vnus recitat vno modo alius alio. Quid dicendū sit de Abrahā ⁊ alijs sanctis vide. ſ. Abraham. §. p. De Jacob qui dixit se esse primogenitū dicendū ꝙ mistice loquebat̃ per misteriū q: debebat̃ sibi primogenitura: ⁊ ideo nō dixit mendatiū: vide. ſ. simulatio pn. de Christo ⁊ Abrahaz. Obstetrices egypti de quibus dr̃ Exo. p. nō bene fecerūt dicēdo mēdatiū. sed bene fecerunt timēdo deū ⁊ de hoc fuerūt remunerate. Et similiter quādo aliquis promittit se aliquid facturꝫ intendēs illud facere nō dicit mēdatium si aliquid adueniat propter quod nō sit bonū illud implere ⁊ nō ipleat quia si debeat adimplere requirit̃ ꝙ omnia permaneant que faciebāt ad illud: ⁊ quāuis mēdatiū iocosum non offendat tamen de natura sua habet ꝙ possit offendere ⁊ decipere:⁊ similiter figuratiue locutiōes nō sunt mēdatia quia verꝫ est id quod intēdunt significare:⁊ de simulatione dicit ibidem ad quintū ꝙ sicut locutio figuratiua veritatē habet nō a sensu quem verba habent in primo aspectu. sꝫ ab eo quem loquens facit intēdere. ita etiā ꝙ dominus ostendit se velle longius ire quasi per similitudinez elongationis in itinere significabat elongationem sui a cognitione discipuloꝝ ⁊ in hoc veritatē habebat. stat igitur ꝙ omne mendatium sit peccatum. vnde Eccle. 7. Noli velle mentiri omne mendatiū. vbi est notandum ſm .s. Tho. vbi supra ar. 3. ad .4. ꝙ verba que in sacra scriptura sunt scripta. aut sunt verba eius qui scripturam ediderunt. aut sunt verba alicuius qui in scriptura recitatur loquens.

Si þ mõ sic nõ ꝯtigit i eis mẽdatiũ q: i figuratiuis locutionibus nõ ẽ sensus verboꝝ quem þ aspectu faciũt.ſꝫ quẽ proferẽs sub tali mõ loquẽdi facere itendit.sicut qui dicit ꝙ pratũ rideat sub quadã rei similitudine itendit significare prati floritionẽ. Si ãt sunt verba alicuius qui recitaꝛ loquẽtꝭ.aut sunt alicuius cuius malitia i scriptura arguiꝛ ⁊ sic nõ est icõueniẽs ꝙ sint ibi etiã mẽdacia sicut verba iudeoꝝ xp̄m blasfemãtiũ aut alicuius qui cõmendaꝛ nõ de pfectiõe virtutis.ſꝫ de ꝓfectu sicut obstetrices cõmendãtur.ꝙ i hoc ꝓfecerũt ꝙ nõ i dãnuꝫ alicuius.sed i obsequiũ diuinũ mẽtite sunt. Aut sunt verba alicuius qui cõmẽdaꝛ de pfectiõe virtutis ⁊ i exẽplũ proponiꝛ:⁊ tũc ẽ eadẽ rõ sicut de verbis scripture.

4 ¶ Utrũ aliqñ sit licitũ peccare vel dicere mẽdatiuꝫ vt fugiamus mortẽ corporis vel aliud malũ proximi.vide infra.ꝟ.scandalũ.§.12.

5 ¶ Utrũ mẽdatiũ sit aliqñ pctm̃ mortale.R̃.ſm.d.ar.flo.2ª.parte.ti.x.c.1.§.3.post .s.Tho.2ª.vbi.s.ar.si.ꝙ mẽdatiũ est mortale ſm ꝙ ꝯriaꝛ charitati p quã aia viuit deo ꝯiũcta:ꝯriaꝛ autẽ charitati tripliciter:vno mõ ſm se. Alio modo ſm finẽ intentũ. 3º p accidẽs:ſm se quidẽ ꝯriaꝛ charitati ex ipa falsa significatiõe. q̃ si sit circa ipas res diuinas:contrariaꝛ charitati dei cuius veritatẽ occultat.vel corrũpit.vñ hmõi mẽdatiũ nõ solum opponiꝛ virtuti charitatis.ſꝫ ẽt fidei ⁊ religionis.vñ hoc mẽdatiuꝫ est grauissimũ.sicut si fidelis. i psecutiõe negaret se ẽẽ christianũ:qd̃ eẽt ꝯ dilectionẽ dei ⁊ i opprobriũ fidei:quasi nõ eẽt vera sicut Petrus:Matthei.26. Si vero falsa eius significatio sit circa aliquid cuiꝰ cognitio ptineat ad hoĩs bonũ. puta q̃ ptinẽt ad pfectionẽ scie vt docẽdo falsa sciẽter i iure.vel medicina.vel alia facultate:vel q̃ ptinẽt ad pfectionẽ morũ sicut falsi ꝓphete qui ꝓmittebãt populo liberationẽ.pmanẽti in peccatis suis iuxta illud prophete qui dixerũt tibi falsa.tren.2.⁊ eiusdẽ.7. Nolite ꝯfidere i verbis mẽdatij dicẽtes tẽplũ dñi:⁊c̃. Supple.ꝓteget nos a malis qd̃ falso ꝓmittebãt ꝓphete. tale mẽdatiũ qd̃ isert ꝓximo dãnũ ꝯriaꝛ charitati proximi.vñ mortale ẽ. Ad idẽ vr̃ pertinere mẽdatium pronũtiantiũ falsas idulgẽtias ⁊ reliquias sanctoꝝ ⁊ i predicatiõe sciẽter falsa dicẽdo:⁊ ꝓmittẽdo missas ⁊ orões mẽdaciter:⁊ dicẽtiũ se habere auctoritatẽ. Si vero falsa opinio ex mẽdatio generata sit circa aliquid de quo nõ refert vtrũ sic vel aliter cognoscaꝛ cũ ex tali mẽdatio nõ dãnificeꝛ ꝓximus ſꝫ se nõ erit mortale.2º mõ mẽdatiũ ẽ mortale rõe finis intenti.puta cũ quis itẽdit iniuriã dei vel nocumentũ proximi quo ad psonã:famã:vel diuitias:⁊ quodlibet ẽ ꝯ charitatẽ qñ notabiliter nocet ⁊ mortale. Sic ẽ itelligẽdũ qd̃ dicit Ray.i.2ª.pte sue sũme in dictiõe mẽdatiũ in fi.s. ꝙ qui verbis mẽdacibus in mercationibus vtuntur dicẽtes rem vilem eẽ caram ⁊ preciosam mortaliter peccant propter nocumentũ qd̃ iserũt ꝓximo qd̃ verꝫ ẽ cũ intẽdũt notabiliter dãnificare ⁊ decipere si pñt nã ꝺ modico nõ apparet rõ quare sit mortale ex sola aũt intentiõe peccati mortalis peccaꝛ mortalr̃. Si vero finis intẽtus nõ sit ꝯriũ charitati nõ erũt mortale vt i mẽdatio iocoso vel i quo itendiꝛ leuis delectatio vel officioso i quo intẽdiꝛ vtilitas.sicut fuit mẽdatiũ Sarre q̃ angelis negauit se risisse pp verecũdiã. Gen.18.⁊ Michol q̃ mẽtita est Sauli de Dauid.s.ꝙ coacta dimiserit eũ recedere.pmi Reg.19.3º mõ põt ꝯriari charitati per accñs rõe scãdali vel cuiuscũqꝫ dãni cõsequẽtis ⁊ sic ẽt erit mortale. dũ.s.aliqs nõ veretur pp scãdalũ publice mẽtiri. ⁊ sic p accñs iocosuꝫ vel officiosum pñt esse mortalia q̃ de se sunt venialia. Nec ẽ verꝫ ꝙ oẽ mẽdatiũ i viris sanctis sit mortale.vt quidã dicũt nisi forte ex suo offitio i iuditio vel doctrina ꝯ q̃ si mẽtiaꝛ vt iudicãdo vel pdicando erit mortale.alias ẽ veniale:⁊ qñ ẽ mortale tũc est ꝯ.8m̃.pceptũ.s.nõ loquaris ꝯ ꝓximũ tuũ falsum testimoniũ. Quõ semp ẽ mortale qñ est cũ iuramento.s.ꝟ.iurare.§.6. Quõ qñ dat simplicẽ fidẽ equipolleat iuramẽto.ꝟ.iurare.§.36. Quõ oẽ mẽdatiũ i iudicio ẽ mortale.ꝟ.accusatio.§.xj.vide Pa. i.c.þ.de testi.cog.q dicit ꝙ tacere veritatem vel dicere mendatiũ i iudicio ẽ mortale qd̃ itellige vt i .§. sequẽti.⁊ Jo.an.de ꝯfessis.c.þ.li.6.pº glo.dicit ꝙ aduocatus docẽs dictuluꝫ dicere mendatium in iudicio tenetur parti.

¶ Utrũ pdicator.vel doctor semper peccet mortalr̃ mentiẽdo:⁊ vr̃ ꝙ sic ex his q̃ dicit.d.ar.flo.post.s. Tho.vt pꝫ i.§.pcedẽti circa.fi.vbi dr̃ simplr̃ ꝙ mẽdatiũ in iudicãdo vel pdicãdo ẽ mortale.sed i ꝯriũ vr̃ valde durꝫ ꝙ pdicãs dicẽs mendatiũ quodcũqꝫ iocosum vel officiosum peccet mortaliter.puta dicẽdo ꝙ surexit media nocte ad studẽdũ vt trahat eos ad cõpassionẽ si sit falsuꝫ:peccet mortalr̃.R̃.ꝙ aliq casus sunt dari ſm oẽs doc.aliq dubij.primus daius ẽ ꝙ dicẽs sciẽter aliqd̃ mendatiũ p qd̃ occultaꝛ veritas fidei vel corrũpiꝛ vel ꝯ veritatẽ diuinã grauiter ⁊ mortaliter peccat sicut si fidelis i psecutiõe negaret fidẽ vt Petrus:⁊c̃.2º ꝙ sciẽter dicẽs mẽdatiũ i notabile dãnũ ꝓximi corporale vel spirituale semper ẽ pctm̃ mortale.puta q̃ ptinẽt ad pfectionẽ scie necessarie ⁊ in formationẽ moꝝ.3º qñ dicit qd̃cũqꝫ mendatiũ cũ intentiõe faciẽdi aliquid de pdictis ẽt si nõ faciat. 4º qñ dicit mendatiũ cũ tali affectione ꝙ nõ dimitteret ẽt si eẽt ꝯ charitatẽ dei vel ꝓximi peccat mortalr̃ q: itentio ẽt erronea ligat. 5º est rõe scãdali vt cũ quis dicẽs mẽdatiũ ꝓbabilr̃ scãdaluꝫ sequi aduertit tñ nõ curat.ſꝫ dicit mendatiũ peccat mortalr̃.6º est qñ fit i iudicio ad puertẽdũ iuditiũ. tũc.n.dicit ꝯ deũ q: ꝯ eius dilectionẽ cuiꝰ ẽ iudiciũ: ⁊ ꝯ dilectionẽ ꝓximi rõe iudicis cui debitũ negat. tũ ex pte accusatoris qui puniꝛ si deficiat.tũ rõe ptis q̃ lediꝛ. hec.s.Tho.2ª.q.69.ar.þ.3m̃.⁊.q.110. ar.4. 6

intellige qn̄ iudex pcedit iuridice ꝛ ipe tenet͂ respondere alias secus.melius tn̄ dr̄ ꝙ pōt sophistice respōdere.i.ƀȝ mentē suā ꝛ nō iudicis.ꝟ.accusatio.§.14.circa mediū:ꝛ.ꝟ.iurare.§.13. de isto vl'imo habes supra.ꝟ.accusare.§.xj.Septimo est rōe iuramenti.de quo supra.ꝟ.iurare.§.6.Octauo rōe voti.puta qꝛ vouit nō iurare vel dicere falsum.Primus casus dubius ē si oē mēdatiū dictū in iudicio sit mortale.2° si oē mēdatiū dictū in pdicatiōe sit mortale.3° si oē mēdatiū dictū a doctore publice legēte sit mortale.Ad hos tres casus dicūt quidā idifferēter eē mortale moti vt credo ex verbis.s.Tho.ꝛ.d.ar.flo.vt pȝ i pcedēti.§.ꝛ ēt i isto.Quidā vero dicūt non esse mortale nisi rōe scandali vel rōe ꝯtēptus veritatꝭ.s.i doctore vel pdicatore.Ego vero credo eē ƀm mentem.s.Tho.ꝙ dicēs mēdatiuȝ in iudicio ptinēs ad iudiciū.i.aliquid faciēs ad iudiciū ꝙ tūc sit mortale.sic.n.probat rō.s.Tho.sitr pdicator dicēs mēdatiū ex quo sequat͂ aliqd pmissoꝝ vel sit dubiū ꝙ debeat sequi.puta ꝯ charitatē dei vel proximi vel scādali vel ex itentione.s.qꝛ itendit aliquid istoꝝ vel si crederet vel dubitaret aliqd istoꝝ sequi ꝛ nō dimitret tūc credo ꝙ eēt mortale.alias secus:ꝛ eodē mō dico de doctore.De mēdatio aūt dicto in ꝯfessione sacramētali vide.s̄.ꝟ.ꝯfessio sacramētalis.§.x.In alijs aūt casibus mēdatiū est peccatū veniale.vide in.§.precedenti.in fi.

m Endicare quō sit licitū religiosis vel alijs.ſ.ꝟ.religio.§.5.ꝛ.s.Tho.2ª.q.187.ar.5.Mēdicantes ƀȝ glo.in de.pª.de regu.i.ꝟ.quolibet sunt pdicatores minores heremite.Sancti Augustini ꝛ carmelite.De istis mēdicātibus vide in.c.vnico.de relig.do.li.6.vbi dicit.dominicus de sancto ge.ꝙ seruite nō sunt mēdicātes.Quō mendicantes pnt̄ succedere.s̄.ꝟ.legatū.ꝑ.§.4.

m Ensa epoꝝ nō dȝ splendere auro vel argento.42.di.epe vilem supellectilē q ꝛ qualia ꝯbeāt eē ꝛ abesse i mēsa clericoꝝ.vide.s̄.ꝟ.clericus.3°.§.6.Mensa ƀm.s.Tho.sup.ps.22.in sacra scriptura est triplex.s.mensa veteris legis.noue legis ꝛ patrie celestis.

m Enstruus sanguis est i feminis loco seminis ꝛ vt videt͂ dicere.s.Tho.ē materia ppria corporis xp̄i ꝛ alioꝝ ƀȝ ꝙ vr̄ dicere.s.T.3ª.parte.q.31.ar.5.nō aūt est semen femine vt ibidē dicit.Imo ƀm.eūdē ibidē in respōsione ad.3ᵐ.ex sanguine mēstruo nō format͂ ꝯceptus.vn̄ pro declaratione notādū ē ƀm doctrinā eiusdē doctoris.vbi.s̄.ꝛ i.3°.sniaꝝ.di.3.q.5.ar.ꝑ.ꝙ i muliere ex virtute digestiua generat͂ quidā sanguis qui postea vertitur in carnē eius i nutriēdo vel augmētādo.qn̄ aūt puenit ad pubertatē nō solū generat͂ sanguis necessarius sibi.sȝ ēt generat͂ in ea aliquid plus q̄s necessarius ꝛ est aliquo mō purior q̄s alius:ꝛ iste sanguis dr̄ superfluus sibi.sȝ necessarius generationi qui postea p semen viri cū quadā delectatione deducit͂ ad quādā pfectionē maiorē:ꝛ tūc dr̄ semen mulieris ꝛ i illa deductiōe pdit͂ virginitas.s.in illa ꝯcupiscētia qua deducit͂ ad locū generatiōis p semen viri.aliqn̄ aūt istemet sanguis superfluus qn̄ ipa mulier nō cognoscit viꝝ vel nō generat ille sanguis supfluus corrūpit͂ ꝛ tūc fit ppꝛe mēstruū:ꝛ istum emittūt quolibet mēse p purgationē.ille igit͂ sanguis q pcedit generationē pōt dici mēstruus qꝛ ea ipo per putrefactionē fit mēstruus.xp̄s igit͂ fuit ꝯceptus ex illis puris sanguinibus q fuerūt deducti ad illā perfectionē ꝛ ad illū locū ad quē ducit͂ i alijs per semen viri ex virtute.s.s.ꝛ sic nō amisit virginitatē quā perdunt alie qn̄ ille sanguis deducit͂ ad illā pfectionē p semē viri.vnde etiā pōt dici ꝙ xp̄s fuit ꝯceptus ex purissimis sanguinibus qui pnt̄ ēt aliquo modo dici sanguis mēstruus.i.ex quo in alijs fit mēstruū ppꝛie.i.sanguis corruptus ꝛ ex castissimis iquātum fuit sine cōcupiscentia.

m Ensuras.vide.s̄.ꝟ.falsarius.§.x.

m Entiri est cōtra mētē.sc tenēs extra ex parte mētientis.vn̄ dicēs veꝝ credens se dicere falsum mentit͂ ƀm Augᵐ.Mendatiū aūt est abstractū:ꝛ iō dicēs veꝝ credens dicere falsum q̄uis mētiat͂ nō tn̄ dicat mendatiū ppꝛie.qꝛ mēdatiū ē falsa significatio q nō est indicēte veꝝ.Aliqn̄ tn̄.s.T.dicit ꝙ ibi ē mendatiū formalr.sȝ ibi accipit mendatiū ƀm qd.i.ƀm vnā rōeȝ solū.s.formalē mendatiū in alio vbi dicit ꝙ nō ē mendatiū accipit mendatiū cōplete.s.ƀȝ materiale ꝛ formale simul.

m Ercantia.mercatio.mercator.vide de negotiatiōe.s̄.ꝟ.clericus.3°.ꝑn.ꝛ.§.ꝑ.ꝛ ēptio.2°.p totū.de retrouēdendo.ꝟ.vsura.x.p totuȝ.de emptiōe redituū ad tēpus.vsura.9.§.pēultimo:ꝛ vltimo.de vēdētibus cū pacto fortune.de emptione ꝛ venditione.ꝑ.ꝛ.2°.per totum.

m Eretrix dr̄ illa q multoꝝ libidini pȝ.34.di.vidua.Alibi dr̄ ꝙ meretrix ē cuius turpitudo venalis est.32.q.4.meretrices.Et phibitū ē de iure diuino ad eas accedere.d.c.meretrices.quō simplex fornicatio ē pctm̄ mortale.ꝟ.fornicatio.§.1.Et vtrū meretrix teneat͂ ad restitutionē.ꝟ.restitutio.§.14.vtrū accipiens meretricē in vxorem mereat͂.sr.ꝙ sic si faciat.vt eā a malo retrahat.32.q.1.nō est culpādus.secus si alio malo fine.

m Eritū ppꝛie dr̄ actio qua efficit͂ vt ei qui agit sit iustū aliqd dari.hec pōit.s.Tho.4.di.15.q.1.ar.2°.qᵃ.4ª.

¶ Meritū dr̄ dupl'r.vno mō actus p queȝ efficit͂ vt ipse agēs habeat debitū recipiēdi:ꝛ hoc vocat͂ meritū cōdigni.Et ad hoc tria reqrunt͂.pᵐ.ē ƀȝ cōparationē merētis ad mercedē.vt.s.ille q meret͂ sit i statu acqrēdi mercedē:ꝛ pp hoc illi q sunt oio i termino nihil merent͂.qꝛ nihil acqrere pnt̄ sic beati ꝛ dānati.vbi nō ꝙ nullus beatus pōt augmētare pmiū

essentiale nec de nouo acquirere: ⁊ iō quātū ad hoc nō pn̄t mereri q: nō pn̄t illud ꝺ nouo acquirere nec augmētare. Si tn̄ q̄ztū ad aliqd aliud eēt viatores vt illi qui sunt in purgatorio: ⁊ xp̄s qn̄ erat in via q poterat mereri gloriā corporis sic pn̄t mereri q̄ȝ vis nō ita ꝑprie. Silr pōt dici de beatis de aliquo gaudio accidentali qđ aliqn̄ non hn̄t ⁊ illud merenf ⁊ acqrūt p aliqđ ministeriū. q̄ztū ad illud pn̄t aliquo mō dici mereri q̄ꝫuis itēꝫ min⁹ ꝑprie. 3m qđ reqrif ad meritū ꝑprie dictū ē ex ꝯparatiōe agētis ad actionē. vt. s. sit dn̄s actōis. alias p actionē suā nō dignificaf ad aliqd habendū nec laudaf: ⁊ iō ea q̄ agūt p necessitatē nature. vel ēt p violētiā nō merenf. 3m. est ſm cōparationē actiōis ad mercedē. vt. s. equipararetur mercedi nō quidē ſm eq̄litatē quātitatis q: hoc requirif in iustitia cōmutatiua q̄ cōsistit i ēptiōib⁹: ⁊ vēditionibus. sȝ ſȝ equalitatē ꝑportiōis q̄ reqrif i iustitia distributiua ſȝ quā deus eterna p̄mia partif. actio aūt ꝑportionata ad vitā eternā ē actio ex charitate facta: ⁊ iō per eā ex cōdigno merēf qs. ea q̄ ad vitā eternā ptinēt. sine ea aūt nihil pōt mereri q: p̄m donū ē ipa charitas. 2° mō ꝺf meritū iꝑprie. s. qn̄ facit opa bona sine charitate: ⁊ hoc pōt esse duplr. p̄ mō q̄i hȝ similitudinē cū opatiōe facta in charitate q̄ztū ad substantiā actus ⁊ q̄ztū ad intentionē. vt cū aliquis existēs i peccō mortali dat elemosinā pp deū ꝺf meritū cōgrui. 2° mō. qn̄ est siītudo in substātia actus ⁊ nō in intentiōe sic dicif meritū interꝑtatiuū sicut cuȝ quis dat paupi elemosinā pp inanē gloriā. hec. s. Tho. 3. di. 18. q. p̄a. ar. 1. Aliud ē meritū digni. s. qn̄ existēs i caritate orat ꝑ eo q nō ē i charitate dignū. n. ē vt exaudiaf. Et sic q̄drupler est meritū. s. cōdigni cōgrui. iterꝑtatiuū ⁊ digni.

2 ¶ Utr̄ bona facta extra charitatē q̄ sunt meritoria ex cōgruo vel iterꝑtatiue valeāt ad aliqd. R. ſȝ. s. Tho. vbi. s. imediate q̄ nō merenf aliquid ex cōdigno neq̄ȝ eterni. neq̄ȝ tēporalis boni. valēt tn̄ ad cōsecutionē tēporaliū. 2° valēt ad dispositionē ad gratiā. 3° ad assuetudinē bonoꝝ opeꝝ. 4° q: euadit reatū omissiōis qui hmōi opera pficit. 5° q: retrahūtur a multis peccatis per hmōi opera. 6° q̄ ex minori cōtemptu peccant.

3 ¶ Quolibet actu meritorio merēf hō augmentum gratie sicut ⁊ gratie ꝯsumationē que ē vita eterna. sȝ sicut vita eterna nō statiȝ reddif. sed suo tempore cum. s. aliquis sufficiēter fuerit dispositus ad gratie augmentū per quēlibet. n. actum factū in charitate fit aliqua dispositio. aliqn̄ aūt non est sufficiens ad augmentū: ⁊ tunc p. 2m. vel. 3m. vel. 4m. fit sufficiens: ⁊ vltimus agit i virtute p̄cedentiū ⁊ itroducit augmētū. aliquādo aūt vnus solus est sufficiēs introducēs augmētū. hec. s. Tho. 1a 2e. q. 114. ar. 8. 3m.

4 ¶ Nullus pōt sibi mereri ex cōdigno primā grāȝ: ⁊ similiter nullus pōt mereri alteri primā gratiam ex ꝯdigno nisi solus xp̄s. q: vnusquisq̄ȝ nostrū mouef a deo p donū gratie vt ipe ad vitā eternā pueniāt: ⁊ iō meritū cōdigni vltra hāc motionē nō se extendit. sȝ aīa xp̄i mota ē adeo per gratiā nō solū vt ipe perueniret ad gloriā vite eterne. sȝ ēt vt alios in eaȝ adduceret i q̄ztū ē caput ecclesie ⁊ actor salutis humane. sed merito cōgrui pōt aliqs alteri mereri primā gratiā. q: n. hō in gratia constitutus implet dei volūtatē cōgruū est ſm amicitie ꝑportionēȝ vt de⁹ ipleat hominis voluntatē in saluationeȝ alterius. lȝ q̄nq̄ȝ possit habere ipedimētū ex parte illius cuius aliquis iustificationē desiderat: ⁊ i hoc casu loquif Hiere. 15. Si steterint Moyses ⁊ Samuel corā me nō ē aīa mea ad populū istū. h. s. T. 1a 2e. q. 114. ar. 6.

¶ Utrū in habēte gratiā sit aliquis actus idifferēs qui non sit meritorius neq̄ȝ demeritorius. R. ſm. s. Tho. 2° sniaꝝ. d. 40. ar. 5. q̄ i eo qui habet gratiā ⁊ charitatē nullus ē actus deliberatus indifferēs. sed quilibet ē meritorius vel demeritorius. si. n. sit deliberatus in bonū ē meritorius. si aūt in malū est demeritorius. nō pōt aūt esse q̄ sit a volūtate deliberata ⁊ sit idifferēs ad bonitatē ⁊ malitiā. In illo aūt qui nō hȝ grāȝ pōt eē aliquis actus qui nō est meritorius neq̄ȝ demeritorius. sicut si habeat aliquē actū deliberatū a rōe qui sit bon⁹ bonitate ciuili talis nō erit meritorius q: nō hȝ gratiā neq̄ȝ demeritorius. q: est bonus: ⁊ ideo erit indifferens ad meritum ⁊ demeritum. v. intentio. §. si. 5

¶ Utrū actus iterior volūtatis sit equalr meritorius sine actu exteriori sicut cū illo. R. ſm sniaȝ. s. T. 2°. sniaꝝ. d. 40. ar. 3. ⁊ 1a 2e. q. 20. ar. 4°. q̄ actus interior volūtatis pōt acquirere bonitateȝ ab actu exteriori triplr. p̄ per modū obiecti siue finis: ⁊ sic actus volūtatis ꝺf bonus ⁊ meritorius qn̄ est de obiecto bono puta si vult dare elemosiā est bonus. si vult offendere proximū ē malus ⁊ quātū ad hoc actus volūtatis sic ꝺf meritorius si act⁹ exterior fiat sicut si nō fiat. 2° mō hȝ bonitatē ab exteriori quātū ad intēsioneȝ vel extēsioneȝ. puta qn̄ aliquis vult fornicari nō ita intense vult sicut qn̄ fornicaf q: itendif per actū exteriorē. vn̄ magis demeref cū actu exteriori. q̄ȝ sine. Similiter quātū ad multiplicationē. nā aliqn̄ act⁹ exterior si multiplicef causat pluralitatē actus volūtatis ⁊ eodē mō dicendū de bono meritorio. q̄ztum igif ad hoc nō equaliter meref actus iterior sine exteriori: ⁊c. 3° mō possumus loqui de actu exteriori ſm se. q̄ztū. s. ad eius bonitatē vel circūstātias. bonitas aūt ipius actus volūtatis se hȝ essentialr ad meritū. bonitas vero actus exterioris accidētaliter. puta volūtas ipius act⁹ martyrij si sit eque itēsa sine actu exteriori habebit equale meritum essentiale nō aūt accidentale. s. aureolā. Similiter ille qui habet voluntatē dandi elemosiā equalr intensaȝ si nō det q: deficit possibilitas habebit equale meritūȝ essentiale sicut si daret nō tn̄ habebit meritū accidētale. puta non equalr satisfaciet pro pena nec equaliter 6

mouebit pauperes ad orandũ pro eo ꝛ sicut q̃ sequu tur actũ exteriorẽ ꝛ quãtũ ad hoc dr actus interior equaliter meritorius sine actu exteriori essentialiter. sicut cũ actu exteriori nõ aũt accidẽtaliter. vide glo. Mat.12.q̃stũ intẽdis tantũ facit itelligif ꝺ ẽẽntiali. Silr Ber.ait. Bona volũtas sufficit ad meritũ.sȝ bona actio reqrif ad exẽplũ. Et sic intellige exẽplũ de vidua. Luce.21. ꝟ.itẽtio.§.3.ꝛ se.ꝟ.pctm̃.ꝑ.§.8.

7 ¶ Utrũ ille qui ex charitate meref alteri de cõgruo magis mereaf sibi. R̃z.fm.s.T.4.di.20.ar.2.qlª.3ª. ad.3ᵐ.ꝙ sibi magis meref nõ tamen equalr satisfa cit. vide ait sic. In solutione debiti attendif quãti/ tas pene.sed i merito attẽdif radix charitatis:ꝛ iõ ille qui ex charitate quo alio meref saltẽ merito cõ grui etiã sibi magis meref. nõ aũt qui pro alio sa/ tisfacit pro se satisfacit q: illa quãtitas pene nõ suf/ ficit ad vtrũqȝ pctm̃.tamen sibi meretur maius qd q̃ȝ sit dimissio pene.s.vitã eternã.hec ille.

8 ¶ Utrũ sit magis meritoriũ facere aliquid ad obe/ dientiã prelati q̃ȝ ad dictuȝ alterius fratris vel sua propria sponte. R̃z.fm.s.Tho.quol.6.q.6.ꝙ sic vbi sic ait. Aliquis actus põt dici meritorius dupliciter vno mõ ex genere operis ꝛ sic ille actus est magis meritorius qui ẽ excellẽtioris virtutis. Manifestum est autẽ ꝙ latria per quã aliquis seruit deo est excel lentior virtus q̃ȝ beneficiẽtia qua quis satisfacit ꝓ/ ximo.sicut ꝛ diligere deũ est magis meritoriũ q̃ȝ di ligere proximũ.ꝙ aũt obediatur prelato in quãtuȝ est dei minister pertinet ad religionẽ qua qs colit ꝛ diligit deũ:ꝛ ideo magis ẽ meritoriũ ꝙ aliquis fa/ ciat aliquid obediẽs ꝑlato vel seruans votum.q̃ȝ si aliquid faciat ad dictuȝ fratris. Alio modo potest dici aliquis actus magis meritorius ex eo ꝙ proce/ dit ex maiori charitate lȝ sit minor ex suo genere:ꝛ sic nihil prohibet magis mereri illũ qui facit aliqd ad dictum fratris.hec ille.

9 ¶ Utrum vnus ꝛ idem actus possit esse meritorius ꝛ demeritorius siue bonus ꝛ malus. R̃z.fȝ.s.Tho. 2ª.q.20.ꝙ si accipiaf vnus actus pro vt ẽ in genere moris impossibile est ꝙ sit bonus ꝛ malus bonita/ te ꝛ malitia morali.si tamen sit vnus vnitate natu re ꝛ non vnitate moris.potest esse bonus ꝛ malus. Ambulatio.n.cõtinua est vnus actus fm genus na ture.potest tamen contingere ꝙ sint plures fm ge/ nus moris si mutetur ambulantis voluntas:ꝛ sic ꝓ parte potest esse actus meritorius stante voluntate bona ꝛ pro parte malus recedente bona voluntate ver. intentio.

M Etus quid sit ꝛ quotuplex sit ꝛ multa alia pertinentia ad metuȝ supra .ꝟ.coactio per totũ:ꝛ.ꝟ.ipedimentũ.9.per totũ.

1 ¶ Metus excõicationis vtrũ sit iustus. R̃z.fm Pa. in.c.olim inter.in glo.in fi.2ª.col.vbi glo.dicit ꝙ eq paratur metui cadenti in cõstantẽ viruȝ Pa.vero adducit cõtra.d.c.cũ dilectus.ꝙ me.cã.in glo.i.ꝟ. violentia.sed Jo.an.cõcordat ibi. ꝙ aut quis iuste minatur excõicationẽ ꝛ nõ excusat q: culpa sua ia dit i metũ.ar.in.l.si mulier.ff.quod me.cã. ꝛ quod nota glo.in.c.abbas.eo.ti. Aut iniuste ꝛ tunc excu/ sat cũ grauis pena sit inter homines eẽ: ꝛ hominũ carere cõmertio.vt.l.hi qui sanctã.C.de aposta.fa/ cit.c.sacro.de sen.ex.vide bonũ tex.in.c.corripiãtur 24.q.3.vbi dicitur:ꝙ in dei ecclesia nõ reperitur pe na.excõicatione maior ꝛ hanc distinctioneȝ appro bant doc.de rota. Facit glo. notabilis in.l.nec timo re.ff.ꝙ me.causa.que dicit timorem infamie iuris inferre iustum metum.secus de alia infamia.supra ver.coactio.§.3.ꝛ melius.ꝟ.impedimentuȝ.9.§.ꝑ. circa medium. Et hoc intellige quãdo quis nõ ha/ bet facile remedium cõtra metum excõicationis vt puta propter potentiã ꝛ tyrãnitatẽ minantis excõi cationeȝ non audet appellare vel aliter superiorem adire alias secus. tunc.n.est sibi imputandũ quare sibi non prouidit.ar.in.c.si.de dec. hec Panor. de electione facta per metum vide.ꝟ.electio.ꝑ.§.23.vi de aliquid .ꝟ.excõicatio.5.casu.32.§.2.

M Iles dicif a mile quia electus ex milibus vel quia.ꝑ.electi sunt mile a Romulo.hec.s.T. in li.de rege princi.ꝛ fȝ Uegetiũ de re mili. est qui iurat se nõ euitaturꝫ mortẽ propter salutem rei publice nec sufficit ꝙ sit electus Tiro etiã si publi cis expẽsis.sed necesse est ipm i numero militũ refer/ ri.ff.de testa.mili.l.anpen.i.in matricula vel tabula in qua omnia noia militũ scribãtur fm Azo. sicut alias legitur.ff.de albo. scri.l.i.ꝛ.2ª. Idem est si in comitatu principis retentus cõfestim cingi iussus ẽ ff.de testa.mili.l.pen. sed ꝛ stigma .i. nota publica corꝫ brachijs debebat infigi .C. de fabricea.l.l.stig/ mata ꝛ talis miles a signis militaribus citra.20ᵐ. annum sine magna causa remitti non poterat sine infamia.ff.ex qui ca:ma.l.pen.hodie vero tales mi lites nõ inueniũtur.sed inermes tantum puta clerici de ser.non or.l.eo libentius. Milites nostri tempo/ ris licet nõ habeant insignia obseruãtie veteris ha bent tamẽ insignia obseruãtie noue fm Bal.in.l.i. C.qui bo.ce.pos.allf in ar.c.translatio.de consti.ta/ men non gaudent priuilegijs militaribus q: corꝫ mi litia nõ est priuilegiata ꝛ in corꝫ actibus debent vti iure cõi vt cõiter tenetur per doc. Cy. in.l.pª.C. de iuris ꝛ facti igno. Saly. ꝛ Bar. in.l. filiusfami/ lias.§.veterani.ff.de procu. quia magis promouen tur ad pompam.

¶ De priuilegijs militum pᵐ est q: si inexpeditione ẽ in cõflictu belli vel vite periculo cõstitutus licet ei te stari quõ potest ꝛ vult.C.de testa. mili.l.q̃ȝq̃ȝ pro/ inde etiã si nullus testis iterfit:si tamen sanguine ru tilanti vel in vagina vel clipeo suam aut in puluere scripserit ꝛ legi possit stabilis erit.C. de testa. mi.l. miles in hoc.n.casu nuda voluntas sufficit.ff.de te/ sta.mi.l.i. Si autem inexpeditiõe sit nõ tñ icõflictu 1

vel vite piculo.sȝ i tẽtorio forte vel alibi duos saltem testes adhibere dȝ.vt testet corã eis quem velit sibi heredẽ eẽ ⁊ cui libtatẽ.⁊ cui legatũ relinqre.℣.testamentũ.§.4.i fi.nec sufficeret si sermonibus simplicibus sic plerũqȝ fieri solet diceret te heredẽ facio.aut bona mea relinquo qd ipoꝝ militũ iest.Alioqn nõ difficulter inueniret q diceret se post mortẽ militꝫ hoc audiuisse:⁊ sic vera iudicia subuerterent.ff.ꝺ testa.mi.l.diuus. Si aũt nõ inexpeditiõe sit.sȝ domi vel alibi iure cõi testari dȝ.C.de testa.mi.l.pen.⁊ ẽ ar. ꝙ illi clerici tñ q regulr viuũt ⁊ sunt circa diuinuȝ officiũ occupati debeãt gaudere priuilegio.s.libtatꝫ psone ⁊ reꝝ hñt.n.clerici puilegiũ ne grauent angarijs ⁊ pangarijs:eqtes aũt ãgarijs munus psonale.i.principalr alijs iniunctũ ex sua psona cũ vero ãgarijs iũgit.p dr pãgaria ⁊ ẽ manus qd coheret rei.i.pstat ex re quã qs hȝ ⁊ est munus mixtũ vt.ff. de mu.⁊ ho.l.muneꝝ ab his imunes sunt clerici : ⁊ coꝝ predia de imu.eccle.non minus.

2 ¶ Utr miles possit icarcerari p debito alicuius contractus vel vltime volũtatꝫ Bal. in.l.p[a].C.q.bo.ce.po.ꝙ nõ:sed Bar.in.l.miles.ff.de re.iu.limitat ad debitũ cõtractũ in castris solum.

3 ¶ Quis nõ põt esse miles.R.ꝙ ipugnãtes securitates nauigãtiũ ⁊ hostes publici ⁊ ifames.milites esse nõ possunt vt.l.i.℣.optimos fidelissimosqȝ cõmilitones.ff.de testa.mili.

4 ¶ Quõ instituũtur ⁊ de coꝝ priuilegijs habes in.l.pen.ff.qui cau.ma.in glo.

5 ¶ Utr ars militie sit licita.R.ꝙ sic:si debito modo fiat.23.q.i.militare de quo dic vt.s.bellũ sȝ etiã militibus se exercere i his q̃ nulli sunt nociua cã exercitij. puta icursionib[9] equoꝝ i pijciẽdo tela ⁊ hmõi i qb[9] nõ iminet pbabile piculũ pximi.sic iminet in torneamentis ⁊ iõ phibent:facit ad hoc.2.R.ꝑ.vbi Dauid pcepit.vt docerent filios Israel arcũ.i.artẽ sagitãdi.vñ hȝ Pet. abusus militie est max[e] i trib[9]: ꝑ ex pcussiõe inocentũ.2[o] i exactiõe imoderati salarij.3[o] i exercitio imoderato vel indebito.puta si fiat ad ostentatiõeȝ viriũ cũ nocumento pximi sic sunt torneamenta siue pugna singularis inter socios hastarum lanceaꝝ:⁊ hmõi.

m Inor quis dicat.R.ille qui nõ habet.25.annũ cõplectum.ff.de mino.l.

1 ¶ Utr minor possit petere restitutiõeȝ in itegrũ non solũ i lesiõe q̃ venit de patrimonio. sȝ etiã i lesione lucri cessantis.R.ꝙ sic ad quadriẽniũ post qꝫ cõpleuit.25.ãnũ. de his tñ solũ igb[9] lesus est.i.25.ãnũ dũ eẽt iminoribus.vide glo.de resti.i inte.c.2.

2 ¶ Utr teneãt gesta cũ minori sine auctoritate curatoris.R.Pa.i.c.i pñtia.ꝺ pba.ꝙ si itrat religiõem põt aliẽare oia bõa sua qꝛ fingit mori.l.ꝺo nob.C.ꝺ epi.⁊ cle.sȝ ñ itrãdo ñ põt aliẽare ẽt ad pias cãs.

3 ¶ Minor si renũtiauit bñficio ecclastico nõ restituit qꝛ in spiritualibus.vt maior adimittit ⁊ agit ⁊ cõuenit.ff.de mino.l.ait ptor i glo.in pn.

m Inores fratres sunt fratres ordinis sancti frãcisci:de quibus vtrũ possint recipe pecuniã p iterpositã psonã.vide.℣.pecuniã.§.i.

m Issa dr ⁊ noiat qꝛ p ãgelũ sacerdos pces ad deũ mittit sic pplo p sacerdotẽ:xps ẽ hostia nob missa:vñ ⁊ i fine misse dyacõus i festis licẽtiat pplm dicẽs ite missa ẽ.s.hostia p angelũ ad deũ:vt.s.sit deo accepta.vñ ẽt sacerdos dicit iube h[o] pferri p man[9] scti ãgeli tui i sublime altare tuũ. vñ missa dr qsi trãsmissa eo ꝙ pplo p misteriũ sacerdotꝫ q mediatoꝝ vice fungit iter deũ ⁊ hoieȝ: pces vota ⁊ oblatiões deo trãsmittit vel ipa hostia sacra missa vocari põt qꝛ trãsmissa pri[9] a patre nob.vt.s.nob cũ eẽt postea a nob patri vt apud patrẽ p nob eẽt hec s.T.3[a].q.83.ar[o].4.⁊.4.di.13.in lra. de alijs noibus huius hostie vide.℣.eucharistia pn.

¶ Missa a q[o] debeat celebrari.R.a solo sacerdote rite ordinato:ꝺ sũma tri.c.ꝑ.§.vna.ꝺ cõse.di.i.c.i.i fi. de q[o].s.℣.eucha[a].2[o].p totũ:⁊ .℣.cõicare.§.51.⁊.52. 1

¶ De dispositiõe celebrantꝫ vtr ex[n]ns i pctõ.vide.℣. cõicare.§.25.vsqȝ ad.32.vtr polut[9] ibidẽ.§.33.vsqȝ ad.40.vtr nõ ieiunus ibideȝ.§.42.vsqȝ ad.50.vtrũ peccator peccet vidẽdo hãc hostiã ibidẽ.§.41. 2

¶ Quo tẽpore vel q̃ hora debeat celebrari .R.hȝ.s. Tho.3[a].q.83.ar.2[o].ꝙ cũ i celebratiõe hui[9] misterij attẽdat ⁊ repsenta[o] dñice passiõis ⁊ pncipa[o] fruct[9] ei[9]:hȝ vtrũqȝ eẽ oportuit determinatũ tps actũ celebratiõi hui[9] sacri:qꝛ.n.fructus dñice passiõis quotidie idigem[9] pp quotidianos defect[9] quotidie i ecclia iterat:⁊ offert.vñ ⁊ dño nos petere docet Luc.xj.Panẽ nrũȝ quotidianũ da nob ho[e].vñ Aug.de ℣.dñi accipe quotidie qd tibi psit:qꝛ aũt dominica passio celebrata est a.3[a].hora vsqȝ ad nonã iõ regulariter i illa pte diei solẽnit celebrat hoc sacrm i ecclia:⁊ qꝛ i h[o] sacro recolit pa[c] xpi hȝ ꝙ ei[9] effectus ad fideles deriuat:tpe passiõis xpi recolit pa[o] solũ hȝ ꝙ i ipo capite fuit pfecta:qd qdẽ factũ ẽ semel: fructus aũt dñice passiõis quotidie fideles r... piũt:iõ sola cõmemora[o] fit semel i ãno.s.i die pa...õis.h[e] ãt quotidie ⁊ pp fructũ ⁊ pp iugẽ memoriã.vñ i die q[o] ipa dñi pa[o] recolit put realr gesta ẽ. nõ celebrat cõsecra[c] h[9] sacri:ne tñ ecclia eo ẽt die sit sine fructu passionis p h[o] sacrm exhibitũ : corpus xpi cõsecratũ i die pcedẽti reseruat sumẽdũ i illa die nõ aũt sanguis pp piculũ ⁊ qꝛ sanguis speciali[9] ẽ ymago dñice passiõis nec verũ ẽ qd qdã dicũt ꝙ p imissionẽ pticule corpõis xpi i vinũ cõuertat vinũ i sanguinẽ.qꝛ nõ põt fieri nisi p cõsecratiõeȝ factã sub debita for[a] ℣boꝝ.hec.s.T.Et sic habes quõ quotidie sumẽdũ est ⁊ quotidie celebrandũ nisi in die dominice passionis. 3

¶ Utr possit celebrari ꝺ nocte.R.ꝙ ñ.sȝ i die qꝛ ipse xps est pñs i h[o] sacro q dicit Jo.9.me oȝ opari opa ei[9] q misit me donec dies ẽ ita tñ ꝙ pn[o] diei sumat.non a media nocte.nec ẽt ab ortu solis.vel qñ subs 4

solis apparet sup terrã:sꝫ qñ icipit apparet aurora túc.n.quodã mõ dr̃ solis ortus:iq̃ꝫ claritas radioꝝ ei⁹ apparet : vñ Mat.26.dr̃ ꝙ mulieres ue ad mo. or.iã sole ꝛ tñ venerũt ad monumẽtũ cũ adhuc tene bre eẽnt.vt dr̃ Jo.20.sic.n.hãc ꝯrietatẽ soluit Aug. i li.de ꝯsen.euã.specialr̃ tñ i nocte natalis missã cele brat̃ ꝑ h° ꝙ dñs nocte natus ẽ vt habet̃ ḋ ꝯse.di.i.c. nocte:hec .s.Th.3ª.q.83.ar.2.ad.3ᵐ.vna tñ sola dꝫ dici de nocte.j.§.42.ꝛ ibi habes q̃re dr̃ de nocte : ꝛ silr̃ ẽt i sabbato scõ ẽẽ noct̃ pñᵗ ꝑ hoc ꝙ dñs nocte surrexit.i.cũ ad huc tenebre eẽnt añ manifestũ solis ortũ.hec.s.T.vbi.s.ꝛ habet̃ de ꝯse. di.i.c.solẽt.§.i ieiuniјs. Jllud de sabbato cõiter nõ seruat̃ . sꝫ dr̃ in sabbato sancto.vñ in prefatiõe fit mẽtio de nocte.

5 ¶ Qua hora dꝫ dici.R̃.6.s.T.3ª.q.83.ar°.2°.ad.3ᵐ ẽẽ finẽ:ꝙ a nob̃ celebrat̃ hora dñice passiõis q̃ fuit a pᵃ vsqꝫ ad nonã.s.i dieb⁹ festis.i.3ª. qñ crucifix⁹ ẽ liguis iudeoꝝ Mat.25.ꝛ qñ.s.s. descẽdit sup disci/ pulos:vel i dieb⁹ ꝑ festis.i.6ª.qñ crucifixus ẽ mani/ b⁹ militũ.vt habet̃ Jo.21.vel dieb⁹ ieiunioꝝ.in nona qñ emisit spiritum Mat.29.põt tñ tardari maxᵉ qñ sunt ordines faciẽdi ꝛ ꝑcipue sabbato scõꝝ tũ ꝑꝑ ꝓ/ lixitatẽ officij tũ ẽt q: ordines ptinẽt ad diẽ dñicaꝫ 75.di.qḋ a patrib⁹.pñt tñ ẽt misse celebrari i pᵃ pte diei ꝑꝑ aliquã necessitatẽ.de cõse.di.pᵃ.necᵉ ẽ hec.s. T.ꝛ accipe primã ptẽ diei vt i.§.ꝑcedenti.vñ misse priuate pñt dici ab aurora vsqꝫ ad nonã.i.meridiẽ ita ꝙ i nona sit icepta. Sic tñ dictũ i isto.§.6.s.T. ꝑꝑ necessitatẽ põt ãticipari paꝝ añ aurorã ꝛ tarda ri aliq̃lr̃ post nonã.ꝛ Pe.ḋ pal.dicit ꝙ si credit añ diẽ eẽ diẽ:aut eẽ añ meridiẽ qñ ẽ post pñt excusari si paꝝ ẽ.maxᵉ qñ hᵉ est ex deuotiõe q: qḋ paꝝ deest nihil de eẽ vr̃. Jdẽ vr̃ qñ necᵉ ẽ cõicare ifirmũ ꝛ nõ hꝫ viaticũ maxᵉ si est de licẽtia epi vel supioris silr̃ epi itinerãtes añ diẽ celebrare pñt ne ipediãt̃ i via sꝫ.d.ar.f.post glo.i.c.si.ḋ priuil.li.6.de eo qḋ ẽ ḋ.3ª 6ª.9ª.itelligẽdũ ẽ de missa solẽni vel sꝫ ꝯsuetudinẽ ãtiquã : moderno.n.tp̃e nõ ſuat̃ ꝛ ꝯsuetu° excusat. põt igit̃ isto tẽpore sm̃ ꝯsuetudinẽ celebrari ab au/ rora vsqꝫ ad nonã.i.meridiẽ. vbi nõ ꝙ alr̃ accipit s.T.nonã vtꝫ q: dicit ꝙ noua est qñ xp̃s expirauit qḋ fuit sm̃ eum.21. hora ꝛ forte ꝙ tp̃e suo erat ista ꝯsuetudo.vt.d.ꝟ. Jeiuniũ.§.5.de quo vide ibi. Et q alr̃ añ die celebrat sm̃ Uuil. peccat mortalr̃ q: ꝯ ꝯsuetudinẽ gñralem eccĺie.Et forte sꝫ Uuil. ꝙ eps posset i casu dispẽsare.Quo ꝟo ad eos q volũt cõi/ care nõ iueniũt qn possint oi hora cõicari dũ sint ie/ ieiuni a media nocte mane tñ dici ẽ cõgruẽtior ho ra.vide aliquid.ꝟ.cõio.§.4.

6 ¶ Quid de eis q nõdũ dictis matutinis celebrãt.R̃. s.ꝟꝟ.ꝙ mortalr̃ peccãt cũ h° sit ꝯ gñralẽ ꝛ appro batã ꝯsuetudinẽ eccĺie.xj.di.c.i his.q̃uis possit au/ diri.dicit ẽt.d.ar.f.post Pe.de pal.ꝙ nõ dꝫ dici añ primã.nisi sit ꝯsue° i ꝯtrũ vel gñralis vt i missa .pª. ꝛ.2ª.natalis vel pticularis.vt i quibusdã mõasterijs vbi dicũt̃ multe misse añ primã:ꝛ h° nũc vr̃ gñalr̃ q̃si vbiqꝫ.vñ cũ ad h° cõiter nõ adducat̃ a doc.aliḋ ar.nisi ꝯsue°:ꝛ nũc ꝯsue° sit i ꝯtrũ : vr̃ ḋḋ simplr̃ ꝙ cã rõnabili iteruenïẽte põt celebrare añ primã nec ẽ necᵉ vt illã añ missaꝫ dicat alias opõteret aliq̃ñ illã bis dicere q: multotiẽs aliq celebrãt añq̃ꝫ pᵃ dicat̃ i co ro ꝛ sic oportebit illã bis dicere l' nõ vadat ad coꝝ.

¶ Ubi dꝫ missa celebrare.R̃.sꝫ Ray.ꝙ missa ñ dꝫ ordinarie celebrari nisi i eccĺia cõsecrata si fieri põt vel saltẽ i altari ꝯsecrato vel si h° nõ habet̃ ad mi/ nus semꝑ habeat̃ parua tabula ꝯsecrata ꝛ nõ refert de q° sit altare sup q° ponit̃ talis tabula ḋ q̃ vide.ꝟ. altare ꝑ totũ i nulla ãt necessitate lꝫ celebrare i mari vel i fluuio.Nõ hñtib⁹ ãt capellas lꝫ poti⁹ celebrare sub diuo q̃ꝫ stare sine missa dũmõ habeant necᵉ:qñ nõ põt hr̃e licẽtiã ab epo i h°.n.papa dispẽsat ꝛ nõ ꝙ qcũqꝫ celebrat vel celebrare facit diuina i ciuitat̃ h⁹.castris vel villis nisi q̃tenus eis a iure ꝯcedit̃ :ẽ ei iterdict⁹ igressus eccĺie ipo facto cuiuscũqꝫ ordinis vel priuilegij sit munitus.c.epoꝝ.de priuil.li.6.Jdẽ si i locis a iure vel a iudice ꝓhibitis.ibidẽ. Predicato res tñ ꝛ minores hñt priuilegiũ vt dictũ ẽ.s.ꝟ.al/ tare.§.2.ꝛ silr̃ epi i via.ibidẽ.ꝯtra.s.T.3ª.q.83.ar. 3ª.dicẽs ꝙ passio xp̃i nõ ẽ celebrata i domo. sꝫ sub diuo q: eccĺia.vt dicit Aug. nõ erat ꝯcludenda sub finib⁹ gẽtis iudaice.sꝫ i vniuerso mũdo. Nũc vero regulariter celebrari dꝫ i domo q̃ est eccĺia dei viui q: extra eccĺiaꝫ nõ ẽ locus sacrificij veri ꝛ tñ i.c.cõ/ cedim⁹.de ꝯse.di.i.ꝯcedit̃ in itinere vt.s.hec ille.Et iteꝝ ibidẽ dicit regularit̃ nõ lꝫ celebrare h° sacm̃ ni si i domib⁹ ꝯsecrat̃.vñ sic habet̃ de ꝯse.di.pᵃ nullus p̃sbiter missaꝫ celebrat̃ ꝑsumat nisi i sacrat̃ ab epo locis nec lꝫ ꝯsecrat̃ domũ i q̃ fuerũt sepulti pagãi de ꝯse.di.i.c.eccĺiaꝫ:ꝑꝑ necessitatẽ tñ põt h° sacꝫ pagi i domib⁹ ñ ꝯsecrat̃ tñ ḋ ꝯsensu epi.c.missaꝝ.e.di.nõ tñ sine altari portatili ꝯsecto.d.c.ꝯcedim⁹ s.s.T.

¶ Corã qb⁹ dꝫ missa celebrari.R̃.sꝫ.T.vbi.s.ar.5. 8
ad vltᵐ ꝙ i solẽni celebratõe misse.plures dñt ad eẽ vt habet̃ de ꝯse.di.i.c.h° quoqꝫ statutuꝫ ẽ vt nullus p̃sbiter celebret solẽnia nisi duobus p̃sbiteris sibi ꝓ/ sentibus respõdẽtibus ipe tertius habeat̃ q: cũ plu/ raliter ab eo dr̃ dñs vobiscũ ꝛ illud in secretis orate pro me apertissime cõuenit.vt ipi respõdeat̃ saluta tioni.vñ ad maiorẽ solẽnitatẽ ibidẽ statutũ reperitur vt eps cũ pluribus missaꝝ solẽnia pagat: ꝛ cũ dya cono.93.di.dyaconi in glo. ꝛ qḋ ibi dr̃ ꝙ sacerdos celebrãs nõ dꝫ ꝑ se calicẽ accipe est sꝫ Pe.monitio. Jn missis aũt priuatis sufficit vnũ habere ministrũ qui gerit ꝑsonã totius populi catholici ex cuius ꝑso na sacerdoti pt̃r respõdet ar.c.ꝑposuit.de fi. ꝑs.hec s.Tho.hoc idẽ ꝯfirmat Pa.i.c.quisqꝫ.de vit.ꝛ ho. cle.vbi igit̃ dr̃ i iure ꝙ debẽt eẽ plures itelligit̃ ḋ so/ lẽni missa vel vt Pe.ḋ pal.dicit ẽ abrogatũ ꝑ ꝯtrã ꝯsuetudinẽ:vbi aũt dr̃ ꝙ vnus sufficit itelligit̃ ḋ pri uatis ꝛ hoc ꝯsuetudo approbat. Mulier ãt i missa

ministrare nō pōt nec palas nec vestes ɔtingere vel lectiuʒ ēē altari offerre.c.sacras.di.23. ⁊ ḋ ɔse.di.1.ve stimēta ⁊ q̄ requirit saltē vn⁹ buitor.c.sufficiat idē di cit Al.⁊ Host.ar.ḋ ṽ.sig.ɔsuit ꝑ .sꝫ.Pa.vbi.s̄.di cit.q̄ si diceret.peccaret sed ɔsecraret imo plus dicit glo.i.d.c.h⁹ quoqʒ q̄ reclusus missaʒ sol⁹cātare pōt vbi clerici copia nō suffragat̄ q: necessitas non hʒ le gē ar.c.ɔsuit.de.ṽ.sig.vbi solus pᵬbiter iūgere pōt sʒ sec⁹cessante necessitate. Sʒ qd si iminet necessitas celebrādi.puta q: dies festus ⁊ ñ hʒ sotiū sʒ illā gl. videt̄ q̄ possit celebrare solus.sʒ ɔ̄ est Pa. ⁊ Host. credo q̄ non deberet celebrare ad glo.dr̄ q̄ est abro gata ꝑter ɔtrariā ⁊ generalē cōsuetudinē.

9 ¶Cū qb⁹ istrumētꝭ dʒ missa celebrari.sꝫ.ꝑ.q̄ dʒ cū vestimētꝭ debitꝭ celebrare q sunt calciamēta:amict⁹ vestis alba:cīgulū:mānipul⁹:stola:planeta:sʒ q̄lia de bēt ēē ꝑdicta.sꝫ.q̄ sʒ ɔsuetudinē rōnabilē regiōis vel ɔgregatōis ar.l.ḋ qb⁹.ff.ḋ legib⁹.An debeāt ēē bñdicta cōiter tenet̄ q̄ sic exceptꝭ calciamētis. cīgulū ēt sʒ Ricar.i.4.di.13.ḋ ɔsuetudine nō bñdicit̄ rōna bilior tñ ē oplo q̄ bñdicat̄:ḋ bñdictiōe istoꝝ vide.ṽ. bñdictio.ꝭ.i.2ᵒ dʒ celebrari cū igne ḋ cele.mis.c.si.⁊ celebrās sine igne dʒ offi⁹ ⁊ bñficio priuari ibidem. Debet ēt corp⁹ dñi qñ portat̄ ad ifirmos portari cū lumie.c.sane.ḋ cele.mi.ar.q̄ dʒ teneri i eccl̄a cū lu mine q: nō adhibet̄ lumē pp tenebras.sed ad signū letitie demōstrādū. vt ostēdat̄ q̄ ē lux ṽa:⁊c.n.di. c.clerōs.3ᵒ cū calice ⁊ patena ḋ qb⁹.ṽ.calix.4ᵒ cū al tari lapideo de q̄.ṽ.altare.5ᵒ cū corporali ⁊ tribus tobaliis ⁊ ꝑ.d.ar.Flo. ad minus debēt ēē due sʒ q̄ erāt duo liteamia dr̄.n.i plurali: ⁊ debēt ēē de lino simplici ⁊ siēr corporalia vel de canapo de quibus. ver.corporalia. 6ᵒ cū missali:hostia azima:vino ⁊ aqua q̄ in minori q̄ntitate debet iponi q̄ʒ de vino vt l.c.perniciosus.de cele.mis.ṽ.eucha².ꝭ.4.⁊ se.

x ¶Ut̄ peccet mortalr̄ q celebrat sciēter sine aliq̄ isto rū.sꝫ.d.ar.f.⁊ cōiter doc.q̄ si celebrat sine igne.aq̄ vel pane fermētato si ē latin⁹.sine altari ɔsecrato vel sine palliis vel sine mānipulo:stola vel sine calice:⁊ pa tena.vl̄ sine casula cīgulo:veste alba:amictu sic pec cat mortalr̄ ⁊ ali⁹ dʒ dimitteř ēt die festo:nō tñ effi cit̄ irregularis siue sciēter siue ignorāter faciat sm Ricar.4.di.13.q: nō reperit̄ i iure: de calciamētis āt nō repit̄. vñ si dimitteret eo q̄ nō haberet ⁊ nō fa ciat ex ɔtēptu nō videt̄ mortale:bote vbi est ɔsuetu do sufficiūt:⁊ nō q̄ pceptū ē clericis q̄ vasa ⁊ vesti mēta i qb⁹celebrari dʒ sint mūda ⁊ nitida i.c.relīq ḋ custo.euic.⁊ iō videt̄ mortale facere ɔ̄riū.i.q.q.i. qd̄ pcipit̄:qd̄ itelligerē qñ est in magno excessu.

xj ¶De missali .d.ar.Flo. credit q̄ peccet mortalr̄ si celebrat sine:vel saltē sine libro i quo sit canon pro pter piculū cui se expōit q: multi etiā magne memo rie defficiūt ⁊ ēt pp ɔsuetudinē cui ɔsentit Angelica ⁊ dr̄ canō cōiter a te igit̄ vsqʒ ad coioeʒ.

ij ¶Qnō.i.qbus verbis vel actib⁹ dʒ celebrari .sꝫ.q̄ dʒ obſuari ordinariū misse tā i dicēdis q̄ʒ ēt i acti bus.cui⁹ ordinatōis originē habuim⁹a Jacobo fra tre dñi ⁊ a Basilio ep̄o cesariēsi ⁊ Thelesfore papa .4.a Petro:de ɔse.di.i.c.Jacob⁹:q̄dā ṽo p successio res ⁊ q̄dā sunt ɔsuetudme roborata quaꝝ vsui:par ritus ⁊ eidem.vtriusqʒ pietatꝭ debet̄ affectus.di.xj.c. ecclesiasticaꝝ:quoꝝ oiuʒ.s.T.4.di.8.i lra. reddit ra tionē:siēr i.3ᵃ.pte.q.83.ar.4.⁊ ponit ordinē ⁊ expo sitionē dicēs q̄ missa hʒ tres ptes principales.s.pri mo orōnis qd̄ durat vsqʒ ad ep̄laʒ exclusiue:Mediū.s. ipaʒ celebrationē q̄ durat vsqʒ ad post coionē exclu siue ⁊ graꝝ actiōis ex ide vsqʒ ad finē:p⁹ ps ɔtinet duo.s.pparationē populi ad orōnē ⁊ ipaʒ orōnē.p paratur āt pple ꝑ p ɔuotionē i itroitu.2ᵒ p humiliatio nē q̄ fit p kirieleyson.i.dñe miserere q̄ sūt noia greca q̄dā āt sūt ebraica sic alleluia.i.laudate deū : saba oth.i.exercituū osāna.i.salua obsecro:amē.i.ṽe:vel fiat. Alia sūt latia: ⁊ dr̄ kyrieleyson nōies pp nouē coros angeloꝝ vel pp fidē trinitatꝭ sʒ q̄ q̄lʒ psona i se ɔsideratur ⁊ i ordine ad alias duas.3ᵒ p rectā intē tionē.q̄ ad celestē patriā ⁊ gloriā dirigēda ē q̄ oēʒ rōeʒ humanā excedit ⁊ hoc fit p gloriā i excelsis qd̄ dr̄ i solēnitatibus q̄ nobis celestē solēnitatem repsen tāt in officijs vero luctus oio itermittit̄.deinde seq tur orō ad deū ꝑ populo fusa quā sacerdos publice proponit.pmissio:dñs vobiscū:qd̄ sumit̄ de ruth.2ᵒ. 2ᵃ aūt ps principalis tres ptes ɔtinet.p⁹ est populi in structio vsqʒ ad offertoriū. 2ᵃ materie oblatio vsqʒ ad pfactionē.3ᵃ sacri ɔsumatio vsqʒ ad post coionē ⁊ iste ptes diuidūtur i multas partes vt ponit.s.T. vbi.s̄.vbi nō q̄ effectus euāgelice doctrine est fidei ɔfessio q̄ q: ē.s̄.rōeʒ a sacerdote ichoat̄ Symbolū fidei ⁊ chorus prosequit̄ nec dr̄ nisi in solēnitatibus de quibus mētio i symbolo:sicut ḋ natiuitate resur rectione de ap̄lis qui fidei fundatores fuerūt ⁊ simi libus.3ᵃ pars principalis ē gratiaꝝ actionis ⁊ cōti net duo.s.memorationē beneficij accepti i cātu anti phone post coionēʒ ⁊ graꝝ actiones i orōne quam sacerdos psequit̄ vt ɔformit̄ finis misse pri⁹ respōdeat multa alia pōit.s.T.vbi.s̄.q̄ dimitto cā breuitatꝭ.

¶Ut̄ gloria i excelsis debeat dici i missis votiuis. 13 sꝫ.q̄ nō ordinarie vt i.c.ɔsiliū ḋ celebratōe missaꝝ nec ēt:credo i vnū deū:dicit tñ Host.i.d.c.ɔsiliū.q̄ deuotā ɔsuetudinē nō reprobamus vt i missa voti ua de bt̄a virgine i q̄ cōiter glīa dr̄:pfacio ēt ꝑprie dʒ dici i missis votiuis si hʒ sm Pa. i.d.c.ɔsiliū:⁊ sunt decē ab eccl̄a approbate nouē habētur i.c.in uenimus:de ɔse.di.i.s.natiuitatꝭ dñi: epiphāie:qua dragesime:pasce:assensiōis dñi:pētecostes:scte cru cis:scoꝝ ap̄loꝝ:⁊ scte trinitatꝭ:⁊ i.c.scoꝝ.70. di. ponit̄ decima de dñica .s.cōis. Alie sunt delende de missali nisi ex priuilegio vel ɔsuetudine habeat̄ Ro sella dicit.ṽ.missa.ꝭ.12.q̄ ex priuilegio Alex. 4. qd̄ icipit passi graniora:licet dicere hymnū āgelicū qñ missa de spiritu sancto ⁊ de beata virgine celebrat̄ ⁊ coꝝ sequētias.2.ppriā pfactionē i missa de cruce: ⁊ hmōi hec ille.credo tñ q̄ glʒ attēdere debeat ad

pprias rubricas vel ordinationes maxime qñ sunt apro bate p summū pontificē vt i ordine fratrū pdicatorum vel ad laudabiles & antiquas cōsuetudine.

14 ¶ Utrum cōueniēter ordinēt hec oia ad cōsecrationē cū so lis vbis xpi hoc sacrm cōficiat. R. b. s. T. vbi. s. 3a. pte ad. p[m]. ꝙ nec fuit h addere ad pparationē populi.

15 ¶ Utrum cōueniēter dicat ꝙ xps eleuatis occulis i celū: &c. sicut accipite & māducate oēs cū i euāgelio nō legā tur. s. eleuatis occulis: &. v. oēs. R. b3. s. T. vbi. s. ad 3m. ꝙ sicut dr Jo. vlti°. multa sunt a deo facta vel di cta q̄ euāgeliste nō scripserūt iter q̄ fuit hoc qd dñs i celū oculos leuasse dr in cena: qd tñ traditiōe apo stolorum ecclesia habuit. rōnabile aūt vr vt q i suscita tiōe Lazari hec fecit: fecerit etiā i institutiōe huius sacri qd aūt i canone dr māducate & non comedite nō dicit ꝙ ad sensuz nec multū refert ꝙ dicat psertiz cū verba illa nō sint de forma qd aūt addit oēs i telligit i verbis euāgelij lz nō exprimat q2 ipe dixit Jo. 6. nisi māducaueritis: &c. & qd sit necesse oēs su mere vide. v. cōicare. pum. &. §. p. & se.

16 ¶ Utrum cōueniēter fiat memoria cois oiuz fideliū de functorum cū i alijs sacris nō fiat. R. b. s. T. vbi. s. ad 3m. ꝙ eucha. ē sacrm totius ecclesiastice vnitatis & iō specialr i hoc sacro magis q̄z i alijs dz fieri mentio de oib q̄ ptinēt ad salutē totius ecclesie & reqrit in hoc sacro maior deuotio q̄z i alijs sacris pp hoc ꝙ i hoc sacro totus xps ptinet: & coior q2 i hoc sacro reqrit deuotio totius populi p quo sacrm offert & nō solū pcipiētiū sacrm sic i alijs sacris & iō sic Ciprianus dicit sacerdos pfactiōe pmissa parat fratrū mentes dicēs sursū corda: & respōdet plebs: habem ad dñz vt admoneat nihil aliud cogitare q̄z deū & quō re grat actualis deuotio seu attētio vide. v. cōicare. §. 25. nec ē nec i memēto noiare aliquā psonā b3 glo. i. c. visuz. de cōse. di. i. pōt tñ noiare. vt i ea glo. dicit & sic i hoc casu non minus quilz habet sub generali q̄z si specialr fieret vt ibi vide infra. §. 55.

17 ¶ Utrum debeat sacerdos celebrare capite discopto. R. ꝙ sic de cōse. di. i. c. nullus eps. vñ q sine rōnabili cā celebraret capite non discopto peccaret. secus si aliq̄ rōnabili cā hoc faceret: pp verbū temere. positū i. d. c. nullus. Et qñ euāgeliū legit oēs debent stare non se dere neq3 genuflectere vt i. c. auctoritate. de cōse. di. i.

18 ¶ qd si post icēptā missaz dēsistat. R. ꝙ si sine rōna bili cā dimittit peccat mortalr. Alias nō i. d. c. null.

19 ¶ Utrum debeat aliqd aliud dici a sacerdote q̄z qd cōti net i missali: puta qñ eleuat corpus dñi adoram te xpe: & post coionē: nūc dimittis l aliqd hmōi. R. An gelica i. v. missa. §. xj. dicit ꝙ nō: adducit. c. visū: &. c. de noib. de cōse. di. i. Idē dicit Rosella. v. eucha. 3°. §. 42. s3 cōiter fit cōtrariū q̄si ab oib nec ab aliquo repbē dunt nec illa. c. ptinēt aliqd i tex. seu i glo. qd faciat ad ppositū vt p3 ispiciēti. vide si pia deuotio mo ueat nō esset extinguēda.

20 ¶ Quid si omittat aliqd de his q̄ ordinarie dicūt. R. ꝙ peccat mor. si scienter dimittat aliqd nōbile. pu ta euāgeliū vel epla z. secretas & hmōi: secus de aliq̄ puo vt aliquo vbo solo: alioz a cōsecra. cōsecrat tñ si sit debita mā cū forma cōpleta & itētiōe cōsecrādi quocūq3 alio dimisso a forma. de q vide. v. bapt. 6. §. 5. & 6. de forma istius vide. v. eucha. p. §. 21. & se. quō iste forma pos sint variari vel minui vel addi. v. bapt. 3. p totū.

21 ¶ Utrum cōueniēter fiat i pn° ablutio māuū cū videat cerimōia ātiq legis q̄ minime suari dñt. R. b. s. T. 3a. q. 83. ar. 5°. ad. pm. ꝙ ablutio manuū cōueniēter fit pp reuerētiā huius sacri & hoc dupl. p qdē q2 aliq̄ pre ciosa tractare nō curamus nisi manib ablutis. vñ idecēs vr ꝙ ad tñ sacrm qs accedat cū manib cor poralr ignatis. 2° pp significatōez. vt dicit Dyo. vlti° c. ecc. ier. extremitatū ablutio signat emūdationē ēt a minimis pctis b3 illud Jo. 3. q locus ē nō indiget nisi vt lauet pedes & talis emūda° reqrit ab eo q ac cedit ad hoc sacrm qd ēt signat p cōfessionē q̄ fit ante itroitū misse & idē signabat ablutio sacerdotū in veteri lege vt ibidē dicit Dyo. nec tñ ecclia hoc cele brat tāq̄z cerimōiale veteris legis pceptū. s3 tāq̄z ab ecclia isitutū & b3 ꝙ ē b3 se cōueniēs & iō nō eodem mō suat sic tūc. Pretermittit. n. pedū locio & suat manuū ablutio q̄ pōt fieri magis i prōptu & q̄ suf ficit ad significādū pfectā mūdiciā. cū. n. man sint organū organorum vt dr in. 3°. de aia: opa attribuūt manib. vñ & i ps dicit: lauabo iter inocētes man meas. vr āt pctm veniale ipediat hāc mūdiciā vi de. v. cōicat. §. 26. & vtrum reqrat cōfessionē ipsorum venia liū ibidē. §. 32. Eodēmō dicit. s. T. de turificatōe q2 ad duo vtimur p qdē ad reuerētiā huius sacri q2. s. per bonū odorē depellit si qd corporalr praui odoris i loco fuerit qd possit puocare horrorē. 2 ad repsētādū effectū grē q2 sic bono odore xps plen fuit & a xpo driuat ad fideles offi° ministrorum & iō ūdiq3 turificato altari p qd xps dsignat turificāt oēs p ordinē b i.

22 ¶ Utrum cōueniēter reiterent cruces cū ea q̄ fiūt i sacris cōiter nō reiterēt. R. b. s. T. vbi. s. ad. 3m. ꝙ crucis si gna° repsentat passionē xpi q̄ est teriata ad crucē q̄ fuit p acta qbusdā gradib quos significāt iste cru cis signatiōes vel pōt dici q̄ fit p cōsecra° huius sacri & acceptio sacrificij. fruct eius pcedit ex virtute xpi iō vbicūq3 fit mētio de aliq̄ horum sacerdos crucis signa tiōe vtit. Et post cōsecratōez sacerdos nō vtit crucis signatōe ad bñdicēdū vel cōsecrādū. s3 solū ad cōme morādū virtutē crucis & modū passiōis xpi.

23 ¶ Utrum cōueniēter sacerdos faciat actus quos facit in missa cū videāt qdā gesticulatōes vt idinādo se ex tēdēdo brachia & silia. R. b. s. T. vbi. s. ad. 5m. ꝙ ea q̄ sacerdos facit i missa nō sunt ridiculosa. sed fiunt ad aliqd repsentādū. ꝙ. n. brachia extēdit post cōse cratōez: signat extēsionē brachiorum xpi i cruce leuat etiā manus orādo ad significādū ꝙ oro eius p po pulo dirigit ad deū: qd aūt manus iterdū iūgit & i dinat se suppliciter & humiliter orās: dsignat humi litatē & obediētiā xpi. ex qua passus ē. digitos autē iūgit post cōsecrationē. s. policē cū idice qb corpus

ꝯsecratū tetigerat vt sit ꝙ ꝑticula digitꝭ adheserat. vt nō disperdat qḋ ptinet ad reuerentiā sacri.

24 ¶ Utrū ꝯuenienter sacerdos ꝯuertat se ad populū. R. vbi. s. ad. 6m. ꝙ sacerdos qnqȝ ꝯuertit se ad pp̄lm ad signādū ꝙ dn̄s qnqȝ se manifestauit i die pasce: salutat aūt septies populū. s. qnquies qn̄ se vertit ad populū ⁊ bis qn̄ se nō ꝯuertit. s. an̄ ꝑfatioꝫ cū dicat dn̄s vobiscū ⁊ cū dicat pax dn̄i sit semper vobiscū ad signādū septiformē grāꝫ. s. s. Eps aūt celebrās i festis in pᵃ salutatiōe dicat pax vobis qḋ post resurrectionē dn̄s dixit discipulis cuius personā ipe capue repꝛesentat eps. hec ille.

25 ¶ Utrū ꝯuenienter fiat diuisio corporis cū xp̄s nō sit diuisus. R. sm̄ s. Tho. vbi. s. ad. 7m. ꝙ fractio hostie tria significat ꝑ quidē ipam diuisionē corporis ꝙ facta est in passiōe. 2ᵒ distictionē corporis mistici sm̄ diuersos status. 3ᵒ distributionē grāꝝ ꝓcedētiū ex passiōe xp̄i. vt Dyo. dicat. 3. c. ec. ier. vn̄ talis fractio nō iducit diuisiōeꝫ xp̄i: nec diuidit in plures ꝙ̄ tres q: sm̄ ꝙ Sergius papa dicit ⁊ habet de cōsc. di. 2. triforme est corpus dn̄i: ps oblata ⁊ i calicem missa corpus xp̄i qḋ iā resurrexit dmōstrat ⁊ alios sanctos i glīa: ps vero comesta āmbulās adhuc sup terrā q: viuētes i terra passiōibus ꝯterunt sicut panis comestus atterit dētibus. Pars i altari vsqȝ in fine misse remanens vsqȝ i finē seculi corpora sctōꝝ i sepulcris erūt quoꝝ tn̄ aie sunt. vel in purgatorio. vel i celo: hic tn̄ ritus non seruat mō vt. s. vna pars seruet vsqȝ i finem misse. manet tn̄ eadē significatio partiū. Quidā tn̄ dicūt ꝙ pars i calicē missa significat eos q viuunt i hoc mūdo ps aūt extra calicem signat plene beatos qm̄ ad aiaꝫ ⁊ corpus: ps autē comesta signat tertios. Et notādū ꝙ ps ꝙ̄ est in calice nō dꝫ dari populo i supplemētū coionis q: panē itītī nō porrexit xp̄s nisi iude proditori.

26 ¶ Utrū ꝑfusio post sumptionē sanguinis debeat fieri cū vino. R. sm̄ s. T. vbi. s. ad 10m. ꝙ vinū rōe sue humiditatꝭ est ablutiuū ⁊ iō sumit post ꝑceptiōeꝫ huius sacri ad abluēdū os. ne aliq̄ reliqe remaneāt qḋ ptinet ad reuerentiā hui⁹ sacri. vn̄ de cele. mis. c. ex pte dr̄. Sacerdos vino os ꝑfundere dꝫ postꝙ̄ totū ꝑcepit sacrm̄. nisi cū eodē die missaꝫ aliā debuerit celebrare. ne si forte vinū ꝑfusiōis acciperet celebratiōnē illā ipediret: ⁊ eadē rōe ꝑfundit vino digitos qb⁹ corpus xp̄i tetigerat. hec ille. ꝯcor. ter. d. c. ex parte: eadem rōe dr̄ de calice i quo fuit sanguis.

27 ¶ Utrū ꝯuenienter reseruet corpus xp̄i. R. vbi. s. ad. 11m. ꝙ veritas qm̄ ad aliqḋ dꝫ respōdere figure: ⁊ iō sicut āntiquus non debebat remanere aliqd de agno pascali vsqȝ mane ita etiā nō dꝫ ps hostie ꝯsecrate de qua sacerdos ⁊ ministri. vel etiā pp̄lm coicarēt i crastinū reseruari. vn̄ vt habet de ꝯse. di. 2. Clemēs papa statuit: tāta holocausta i altario offerātur ꝙ̄ta ppl̄o sufficere debēt. ꝙ si remāserint: i crastinū nō reseruet. sꝫ cū timore ⁊ tremore clericoꝝ diligentia sumitur: intellige qn̄ sūt ieiuni q: tn̄ hoc sacrm̄ quotidie sumendū ē non aūt agnus pascalis quotidie sumebat. vt legit ea. di. eucharistiā semp habeat ꝑsbiter paratā. vt quādo quis infirmat statim cum coione muniat ne sine coione moriatur.

¶ Quō succurēdū ē defectib⁹ misse. R. vbi. s. arᵒ. s. ꝙ defectib⁹ misse dupl'r pōt occurri vnoᵒ ꝑueniēdo. ⁊ sic dꝫ qlꝫ sacerdos cū magᵃ diligētia ꝑagere oia ꝙ ptinēt ad illud sacrm̄. Alioᵒ subsequēdo vt. s. illud qḋ accidit emēdet vel adhibēdo remediū vel saltē per penitentiā que negligenter egit emendet. 28

¶ Quid agendū qn̄ sacerdos deficit pp mortē. ifirmitatē. vel hmōi. ita ꝙ n̄ pōt ꝯplere icepta. R. vbi. s. imediate ad. pm̄. ꝙ si hoc fiat an̄ ꝯsecratiōeꝫ. nō oꝫ ꝙ p aliū suppleat. si vero post iceptā ꝯsecratiōeꝫ hoc acciderit. puta ꝯsecrato corꝑe an̄ ꝯsecratiōeꝫ sanguinis vel ēt ꝯsecrato vtroqȝ dꝫ misse celebratio p aliū expleri. vn̄ i. c. nihil. 7. q. 1. in toletano ꝯcilio legit ꝙ cēsuim⁹ ꝯuenire vt a sacerdotib⁹ missaꝝ ministeria ꝯsecrēt si egritudis accidit cuiuslꝫ euentus qᵒ ceptū neqat expleri sacrificiū: ⁊c. qᵒ ali⁹ dꝫ ꝑficere. Idē dicit i. 4. di. 8. q. 2. arᵒ. 4. qᵃ. 2. vbi addit ꝙ si nesciat vbi dimisit dꝫ a capite incipe. q: nō dr̄ reiteratū qḋ dubitat nō eē factū nec pp hᵒ derogat vnitati sacri q: oēs vnū sum⁹ i xp̄o pp fidei vnitateꝫ: ⁊ sꝫ Inno. cōsultius est vt illa hostia iā cōsecrata seorsū posita super aliā deinceps totū officiū iteret. 29

¶ Sꝫ qd si sanus ꝑsistēs nō ꝑficiat. R. vbi. s. ꝙ subiacebit excōicatōis sniaꝫ. s. minorē. vn̄ i. d. c. nihil dr̄. Nec tn̄ qḋ vere lāguori cū ꝯsulit i pnicīē ꝑsumptiōis ꝯuertat. null⁹ absqȝ patēti ꝑuētu molestie minister vel sacerdos cū cepit ipfecta offiᵃ ꝑsumat ois reliqre. si qs hᵒ temerarie ꝑsūpserit excōicatōis sniaꝫ sustinebit ⁊ ꝙ̄uis ordinarie i iure sm̄ Pa. i. c. itellectm⁹. de iudi. ꝑ hᵒ. v. excoiᵒ itelligat de maiori: alr̄. c. pen. de sen. exc. tn̄ hic solū itelligit sꝫ Archi. i. d. c. nihil. de minori: rō pōt eē: q: i alio loco. s. i. c. null⁹ eps. ea. di. ponit i isto casu pnia excōicationis minoris. Et nō ꝙ dicat temerarie. secus igit si relinqret obliuiōe vel alia cā. puta q: credit se cōsecrasse ⁊ hmōi nec posset p aliū suppleri qn̄ ipe posset ꝑficere sꝫ glo. i. d. c. nullus eps: sꝫ qd si qn̄ celebrat ecclesia videtur ruere. R. sꝫ Archi. i. d. c. nullus eps. ꝙ pōt fugere. 30

¶ Quid agēdū qn̄ sacerdos an̄ ꝯsecratiōeꝫ vel post recolit se comedisse aliqd l' bibisse vel alicui mortali petō subiacere vel ēt excōicatiōi cui⁹ pri⁹ memoriaꝫ nō habebat. R. vbi. s. ꝙ vbi difficultas occurrit sēp accipiēdū ē illud qḋ hꝫ minus de piculo ar. c. nerui di. 13. Maiꝰ āt piculosū ē eē istud sacrm̄ qḋ ē ꝯ ꝑfectionē q: hᵒ ē imane sacrilegiū. Min⁹ āt ē illud qḋ ptinet ad qlitatē sumentꝭ ⁊ iō sacerdos post ꝯsecratiōeꝫ iceptā si recordat aliqd comedisse vel bibisse nihilomin⁹ debet ꝑficere sacrm̄ ⁊ sumere illud sir si recordet se aliquod petm̄ comisisse debet penitere cū proposito cōfitēdi ⁊ satisfaciendi ⁊ sic nō idigno sꝫ 31

fructuose sumere sacrm et eadē rō ē si se meminerit excōicatiōi cuiusqz subiacere: debet.n. assumere cum proposito absolutionē petēdi: et sic p inuisibilē pōtifi cē Jesuz xpm absolutionē ꝯsequitur qūtū ad hūc actū qꝫ pagat diuina misteria. Si vero añ ꝯsecrationez sit memor alicuius pdictoꝝ tutius reputarē maxime i casu mādūcatiōis et excōicationis qꝫ missam i ceptā desereret nisi graue scādalū timeret. hec.s.T. Pe. de pal. dicit qꝫ si ēt sine scādalo missam dimittere icboactā nō debet dimittere qñ ē solū pp pctm̄ nō ꝯfessum. sꝫ sufficit ꝯtritio cum pposito ꝯfitēdi et nō multū discordat a.s. Tho.s. Bona. dicit idistincte qꝫ postq̄ icboauit debet pficere cum ꝯtritiōe et idē qñ meminit se eē irregularez. sꝫ tutior est via.s. Tho. et idē videt ꝙ si iminet scandalū populi vel psone etiā si nō icepit: nec icurrit irregularitatē ar. c. deri. et c. latores. de de. exco. mi. q̄ reqrūt temeritatē nec obstat. c. apostolice. co. ti. qꝛ ibi sunt in culpa nō itelligēdo qꝺ debēt. sꝫ hic ē ex necessitate nisi forte eēt scādalū fariseoꝝ. Sed qd si incepta missa meminit se nō eē pbiteꝝ. R. fm Bon. qꝫ ante ꝯsecrationē debet dimittere missaz ifirmitatē fingēdo aut ꝯsciaz deponere. vide. ṽ. cōicare. §. 30.

52 ¶ Quid si ꝯtingat qñqꝫ qꝫ i calice musca. aut aranea. aut aliqꝺ aial venenosum vel simile cadat vel cognoscat venenū eē imissum. R. fm.s. Tho. vbi.s. ad. 5m. qꝫ si musca vel aranea in calicē añ ꝯsecrationē ceciderit. aut etiā venenū dephēdērit eē imissum debet fundi et abluto calice denuo aliud vinū poni ꝯsecrādū: si vero aliqd hoꝝ post ꝯsecrationē acciderit debet aial caute capi et diligēter lauari et cōburi et ablutio simul cū cineribus i sacrariū poni. Si vero venenū ibi eē dephēdērit nullo mō debet sumere nec dare alij ne calix vite vertat i mortē. sꝫ debet diligēter i aliquo vasculo ad hoc apto cū reliquijs cōseruari et ne sacrm maneat iperfectū debet vinū apponi i calice et denuo resumere a ꝯsecratiōe sanguinis nisi iā sumpsisset corpus qꝛ tūc de nouo deberet ꝯsecrare etiā corpus et sacrificiū totū pficere. Idem itelligendū est qñ res est venenosa vel est periculosa vel ꝓuocaret vomitū vel ē venenū qꝛ tūc oia simul eēnt reponēda i vase: et c. vt dictū ē nihil.n. abominabile sumendū ē occasiōe huius sacri vt dicit glo. i. c. si per negligentiā de ꝯse. di. 2. Angelica in verbo missa. §. 18. i fi. dicit qꝫ post missaz accipiat sanguinē illū et igne cōburat cū aliqua stupa vel pāno lineo in ipo madefacto et cineres ponat in sacrario. hec ille. Sed hoc nō videt multū securū. imo videt magnū sacrilegiū fm Pe. de pal. et irreuerētia sanguinis vt comburat ideo melius dicit.s. Tho. vide infra. §. sequenti in fi. et §. 39. in fi.

53 ¶ Quid si per negligentiā ministri vel alia occasione ꝯtingat qꝫ aqua nō ponit i calice. aut etiam nec vinū et hoc sacerdos auertit. R. fm.s. Tho. vbi.s. ad. 4m. qꝫ si sacerdos ante ꝯsecrationē sanguinis et post ꝯsecrationē corporis percipiat. aut vinum. aut aquā nō eē i calice ꝺbet statīz apponere et ꝯsecrare. si vero post ꝯsecrationē hoc percipit. qꝫ aqua defuit debet nihilominus ꝓcedere qꝛ appositio aque nō ē de necessitate sacri debet tñ puniri ille ex cuius negligētia hoc cōtigerit. nullo tñ mō ꝺbet aqua vino iā ꝯsecrato apponi qꝛ sequeret corruptio sacri pro aliqua parte. Si vero pcipiat post verba ꝯsecrationis qꝫ vinū nō fuerit positū i calice si quidē hoc pcipiat añ assumptionē corporis debet deposita aqua si ibi fuerit: vinū cū aqua iponere: et resumere a verbis ꝯsecrationis sanguinis. Si vero hoc perceperit post sumptionē corporis: debet apponere aliam hostiā simul cū sanguine ꝯsecrādā qꝺ iō dico qꝛ si diceret sola verba ꝯsecratiōis sanguinis nō seruaretur debitus ordo ꝯsecrādi: et sic d. i. d. c. nihil. Perfecta videri nō pñt sacrificia nisi pfecto ordine cōpleāt: si vero iciperet cōsecrationem sanguinis et repeteret oia verba sequētia nō competerēt nisi adeēt hostia cōsecrata cū i verbis illis occurant quedā dicēda et fiēda nō solum circa sanguinē. sꝫ ēt circa corpus et debet i fine sumere hostiā iteꝝ ꝯsecratā et sanguinez nō obstāte etiā si prius sumpserit aquā q̄ erat i calice qꝛ pceptū de pfectiōe sacri maioris ē ponderis q̄ pceptū de ieiunio. hec.s. Tho. Angelica post Sco. ṽ. missa. §. 16. dicit qꝫ solū debet in isto vltimo casu ꝯsecrare vinū. sed nō soluit argumētum.s. Tho. qꝺ sumit. ex tex. iō via.s. Tho. est probabilior. Sed qd agēdum qñ hꝫ aquā i ore et pcipit esse aquā añ q̄ degluciat. R. Rosella vbi.s. §. 50. Et Angelica. ṽ. missa. §. 17. dicunt qꝫ debet expuere aquā i calicē et extrahet particulā hostie. et aquā reponet i alio vase et sic accipat vinū et ꝯsecret et i eo ponat particulā hostie. et sumat postea illā aquā si pōt facere sine pculo vomitus vel si timet de periculo vomitus reponat aquā i sacrario et idē dicit ꝺ particula qꝫ eēt ꝯburēda et cineres i sacrario reponēdi hec Rosella: sꝫ fm.s. Tho. et melius debet iteꝝ totū perficere et illa particula cū reliquijs poni de quo i. §. pcedēti.

¶ Sed qd qñ sacerdos ifra missaz et añ ꝯsecrationē corporis aduertit hostiā nō eē triticiā vel eē corruptā vel ibi nō eē vinū vel quā. R. hꝫ Pe. et Ricar. 4. di. xj. qꝫ remota illa vel illo. ponat debitā mām et reicipiat a canone. sꝫ fm.s. Tho. vt dicit. d. ar. f. est reicipiēdū a verbis ꝯsecratiōis intellige qñ vsqꝫ ad illa verba puenit alr debet ꝓsequi vbi se iuenit. Idē ꝺ si hostia nō fuit posita vel fuit pdita et silr si vinū nō fuit positū vel fuit sparsum: si vero nō haberet materiā de qua posset supplere. debet totū dimittere fm Rosellā. ṽ. eucharistia. 3. §. 48. 54

¶ Sed quid si pciperet defectū hostie post sumptionē sanguinis. R. hꝫ. d. ar. f. et itellectū.s. Tho. qꝫ rursus ponat nouū panē et nouū vinū et icipiat fm aliquos a canone vel fm alios. ibi. q pridie. Et itellige ista qñ percipit defectū añ benedictionē qꝛ si perce- 35

po℞.nō eēt perficere.ſed reiterare ſm.d.ar.ſ. Nota
tñ .p Ricar.dicit ꝙ ſi ſacerdos iā ſumpſit hoſtiam
nō cōſecratā ſ; quoīdā nihilominus debet ſumere
calicē cōſecratū q̄ʒuis nō ſit ieiunus q: neceſſitas cū
cogit ne ſanguis remaneat ſic iaſſumptus.ſ; ſi iam
ſumpſit vtrūq;.ſ.hoſtiā nō ꝯſecratā ⁊ vinū ꝯſecra/
tū.⁊ eʒ nō debet illa die aliam ꝯſecrare q: ieiunus
nō eſt.ſed opinio.s.Tho.ē magis rōnabilis.ſ.vt de
nouo ꝯſecret ne ſacrm̄ remaneat iperfectū. Si vero
ꝯſecrauit corpus ⁊ nō habet materiā debitā nec po
teſt habere.ſ.vinū debet ſm Roſellā vbi.ſ. ſumere
corpus ne remaneat iaſſūptū vide aliqd.j.§.57.i ſi.

56 ℭ Sed quid agendū ſi poſt ſumptionē hoſtie ⁊ añ
ſumptionē ſanguinis percipit ꝙ hoſtia nō fuit ꝯue
niens.R.ſm cōiter doc.ꝙ nō obſtāte ꝙ nō ſit ieiu/
nus nihilominꝰ accipiet aliā hoſtiā debitā ⁊ icipiet:
dñs Jeſus xps pridie q̄ʒ vſq; ad ſimili mō:⁊c.⁊ po
ſtea ꝓſeq̄f vbi dimiſit hec Angelica.v.miſſa.§.15.

57 ℭ Sed quid qñ cōtingit ꝙ ſacerdos nō recolit ſe di
xiſſe verba ꝯſecratiōis vel ēt alia q̄ i ꝯſecratione hu
ius ſacri dñr.R.ſm .s.Tho.vbi.ſ.ad.5m.ꝙ nō de/
bet ex hoc mēte perturbari nō.n.qui multa dicit re/
colit oiuʒ q̄ dixit niſi forte i dicēdo aliqđ dephēde/
rit ſub rōe iā dicti.ſic.n.aliqd efficit memoriale.vñ
ſi quis attēte cogitet id qđ dicit nō tñ ſe cogitet di/
cere illud nō multū recolit poſtea ſe dixiſſe ſic.n.ali/
qđ ē obiectū memorie inquātū accipif i rōe pteriti
vt dr̄ i li. de memoria.Si tñ ſacerdoti ꝓbabilr̄ con
ſtet ſe aliqua omiſiſſe ſi quidē nō ſunt de neceſſitate
ſacri nō extimo ꝙ pp hoc debeat reſumere imutan/
do ordinē ſacrificij.ſ; debet vlterius ꝓcedere.Si ve
ro certificef ſe obmiſiſſe aliqđ eoꝝ q̄ ſunt de neceſſi/
tate ſacri ſic ē forma idē dicendū eſt qđ dictuʒ ē in
defectu materie vt.ſ.reſumaf a forma ꝯſecration s
⁊ alia per ordinē reiterētur nec mutef ordo ſacrifi/
cij.vide ſupra.§.55. ⁊ ſequentibus.

58 ℭ Sed quid ſi ꝓpter frigus vel aliquid aliud ho/
ſtia cadat i calicē ſiue ante fractionē ſiue poſt cum
ſola.3a.ps debeat imitti.R.vbi.ſ.ad.6m.ꝙ fractio
hoſtie ꝯſecrate ⁊ ꝙ pars vna ſola mittaf in caliceʒ
reſpicit corpus miſticuʒ ſic̄ amixtio aque ſignificat
populū ⁊ ideo hoꝝ ꝑtermiſſio nō facit iperfectionē
ſacrificij.vt per hoc ſit necē aliquid reiterare circa ce
lebrationē huius ſacri ſi tamen poſſet accipere par/
tē nō balneatā per illā perficiat.

59 ℭ Sed quid qñ ꝯtingit p negligētiā vel aliā cauſaʒ
ꝙ ſanguis effundif vel euomitur ſacrm ſumptum.
aut qñ hoſtie ꝯſecrate tā diu ꝯſeruātur vt putreſiāt
vel etiā ꝙ a muribus corrodūtur vel qualitercūq; pe
reūt.R.ſm.s.Tho.vbi.ſ. ad vltimū ꝙ ſic legif de
ꝯſe.di.i.ex decreto Pij pape.primi.⁊ di.2a.ſi per ne/
gligentiā aliqđ ſtilauerit de ſanguine i tabula que
terre adheret que ſolet eē ſub pedibus ſacerdoꝫ lin/
gua lābaf ⁊ tabula radef. Si vero nō fuerit tabu/
la.vt nō cōculcef locus corrodaf ⁊ igne ꝯſumaf ⁊
cinis iuxta altare recōdaf ⁊ ſacerdos.40.diebus pe
niteat.Si aūt ſup altare ſtilauerit calix:glo. non in
terpoſita palia:ſorbeat miniſter ſtillā ⁊ tribus die/
bus peniteat.Si ſup linteū altaris ⁊ ad aliud ſtilla
puenerit quatuor diebus peniteat ſi vſq; ad.3m.no/
uē diebus peniteat ſi vſq; ad.4m.20. diebꝰ peniteat
⁊ linteamina q̄ ſtillā tetigerūt tribus vicibus lauet
miniſter calice ſubtus poſito ⁊ aq̄ ia ablutionis ſu/
maf ⁊ iuxta altare condaf:poſſet etiā ſumi i potuʒ
a miniſtro niſi abominationē cāret.quidā vlterius
partē illā linteaminis icidūt ⁊ cōburunt ⁊ cinerem
altario vel ſacrario repo īunt Guil. dicit ꝙ ſufficit
vt lauētur mō predicto.ſubdif aūt ibidē ex penitē/
tiali bede:ſi quis p ebrietatē vel voracitatē eucbari
ſtiā euomuerit.40.diebus peniteat.Clerici vel mo/
naci ſeu dyaconi vel preſbiteri.40.diebus:epš.80.
ſi aūt īfirmitatis cā euomuerit .7. diebus peniteat.
Et in ea.di.legif ex ꝯcilio Aurelian. Qui nō bene
cuſtodierit ſacrificiū ⁊ mus vel aliqđ aliud in eccle
ſia comederit.40.diebus peniteat:qui aūt ꝑdiderit
illud i eccleſia aut pars eius ceciderit ⁊ nō inuenta
fuerit.30.diebus peniteat ⁊ eadem penitentia dr̄ di
gnus ſacerdos qui p eius negligētiā hoſtie ꝯſecra/
te putreſcūt:predictis aūt diebus debet penitēs ieiu/
nare ⁊ a coione ceſſare penſatis tñ ꝯdictiōibus ne/
gotij pōt minui vel addi ad penitētiā predictā.hoc
tñ ſeruādū eſt vt vbicūq; ſpēs itegre ſunt reuerēter
obſeruāde vel ſumēde q: manētibus ſpēbus manet
ſacrm:ea vero i qbꝰ iueniūtur.vt mus comburāda
ſunt ſi comode fieri pōt cinere i ſacrario recōdito ſi
cut de raſura tabule dictū eſt. De iſta penitētia di/
cit idē.s.doc.4.di.13.i expoſitiōe lre i ſi. Dicūt qdā
ꝙ pena irrogata fuit ad cautellā vt negligētia ca/
uereſ ⁊ idō circūſtātijs penſatis pōt minui vel addi
ad penā ꝑdictā.ſ; tutius eſt vt ꝑdictā penā pagat:
qdā dicūt ꝙ iſtis diebus iniūgēda eſt penitētia ar/
bitraria pēſatis cōdictionibꝰ pſone ⁊ negotij ⁊ hoc
ꝓbabilius videf hec oia s.s.Tho. ⁊ poſſet proba/
biliter dici ꝙ oia ſunt arbitraria ad arbitriū ꝑlati
Pe.vero de pal.dicit ꝙ mus exēterari debet ⁊ mus
qdē cōburi ⁊ cinis in piſcinā proijci. pars aūt ho/
ſtie ſi hō abhorret eā ſumere debet i tabernaculo reue
rēter poni ⁊ tā diu ibi dimitti donec naturaliter cō
ſumef:ipſa aūt hoſtia nequāq̄ʒ debet i piſcinā ꝓijci
ſic fecit quidā ſacerdos de muſca repta poſt ꝯſecra
tionē i calice.nec etiā debet cōburi ſic fecit alius ſa/
cerdos de hoſtijs mucidis ꝯſecratis ⁊ cinis ipaꝝ in
piſcinā ꝓiecit q: hoc ē imane ſacrilegiū ⁊ ideo quā/
tūcūq; minima particula iueniaf debet deponi cū
reuerētia q: i ea totus Chriſtus eſt. Et ſi quidē hō
eēt tātī feruoris ꝙ hmōi nō horreret.ſ; ſumeret lau
dādus eēt.ſi tñ eēt ieiunus.b.Ugo cluniacus cōmē
dauit godirañ ſumendo porticulaꝫ hoſtie quam
leproſus cū viliſſimo ſputo euomuerat dicens:dati/
cū ā Laurētij fuiſſe tolerabiliorē.hec Pe.

40 ¶ Quid si sumēdo sanguinē remanet particula i ca lice. R̄. debet digito ad labiū calicis adducere ꝛ su/ mere: ꝛ sm aliquos nullo mō debet apponere vinū ante eius sumptionē q2 vinuȝ citius descēderet ꝛ sic sumeret nō ieiunus: credo tñ ꝙ si etiaȝ apponeret ꝛ sic simul sumeret nō peccaret lȝ vinū citius descēde/ ret q2 qđ fit tali modo dr̄ fieri simul p ea q̄ nō i. c. q2 pp de elec. q̄uis sit melius cū digito: ꝛ c̄. nō tñ ꝙ gu ta vini q̄ est i pede calicis vel sepata a vino i calice nō ꝯsecraꝶ nisi itēdat. Qñ aūt hostia adheret pala to ꝛ remanet descēdente sanguine bonum ē itez su mere vinū vt sic descēdat ꝛ melius est q̄ȝ cū digito isra. §. 42. circa fi. Sed qd si hostia inueniaꝶ fracta añ ꝯsecrationē. R̄. ꝙ nihilominus pōt ꝯsecrari nisi forte eēt scādalū in populo. q2 tūc aliā accipiet. Fra ctio. n. ꝛ quadratura ꝛ hmōi nō viciāt sacrm.

41 ¶ Quid si vinū i calice cōgeleꝶ. R̄. ꝙ sacerdos de/ bet ipm ante ꝯsecrationem soluere vt habeat rōem actualē potus. si tñ nō soluiꝶ adhuc ꝯficit. q2 vinuȝ ꝯgelatū nō dr̄t a nō ꝯgelato nisi q̄litate accidētali.

42 ¶ Utrū liceat pluries i die celebrare. R̄. sm s. Tho. 3ª. q. 83. arº. 2º. ad. 2m. ꝙ i die natiuitatis lȝ tribus vi/ cibus ꝓpter xp̄i triplicē natiuitatē quaꝶ vna ē eter na q̄ quātū ad nos ē occulta ꝛ io vna cātatur i no/ cte i cuius itroitu dr̄ dñs dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te. Alia est tēporalis. sȝ spiritua lis. s. qua xp̄s oriꝶ tāq̄ȝ lucifer in cordibus nr̄is vt di ciꝶ. 2ª. pe. i. ꝛ p hoc cātatur missa i aurora i cuius in troitu dr̄ lux fulgebit hodie super nos. 3ª. xp̄i natiui tas tēporalis ꝛ corporalis p quā visibilis nobis pro cessit ex vtero virginali carne iductus ꝛ ad hoc can taꝶ. 3ª. missa i plena luce i cuius itroitu dr̄ puer na/ tus est nobis. hec. s. Tho. ꝛ sic habet cōsuetudo: sed ante aurorā nō debet dici nisi vna. s. illa de media nocte. ꝛ habētur i. c. co sol. isti. de cele. mis. ꝛ ibideȝ dicit. s. Tho. ad. 5m. ꝙ pp necessitatē. puta ꝓ cōican do ifirmo aliqñ lȝ pluries celebrare nō tñ ꝓ auari/ tia vel adulatiōe. hec. s. Tho. de cel. mis. c. i. ꝛ. 2. d. ar. s. post Pe. vltra istos duos ponit alios q tñ oēs itelligūtur i isto. 2º. Tertius igiꝶ est ꝓpter defunctū q subito occurrit sepeliēdus post missaȝ dictā nec de bet sine missa sepeliri si fit tēpore misse. puta q2 sic habet ꝯsuetudo loci ꝛ sm Ray. pōt ex itentione di cere vnā ꝓ viuis aliā ꝓ defunctis nō quidē regula/ riter nec oi die. sȝ ex cā rōnabili. puta cū parochia/ nus vel cui teneꝶ petit āniuersariū vel ānale vel tri/ gesimū nec ille pōt comode aliuȝ sacerdotē habere nisi sm Guil. hoc fit ꝯ ꝯsuetudinē loci approbataȝ vel cōstitutionē synodalē. vnde tempore moderno nā videꝶ amplius fieri. Quartus est pro necessitate peregrinoꝶ die dñico vel alio festo qñ oēs peregri/ ni debēt audire missaȝ vel ꝓ nuptiis q2 laudabilis ꝯsuetudo est nō nisi i missa dare benedictionem nu ptialē q̄uis in quibusdā partibus post vesperas ꝛ aliqñ i profunda nocte soleāt ista fieri hos ēt casus ponit Ray. Sextus sm Hosti. est si duas ecclesias cōmēdatas vel vnā comēdatā aliā itutulatā ꝓpter paupertatē nec pōt habere vicariuȝ ꝛ qlȝ populus vult habere suā missam i sua ecclesia cum vtriq̄ te/ neaꝶ. 21. q. 1. c. ꝓ. i fi. de elec. c. dudū. 7. q. 3. c. vnio. Se ptimo qñ occurrerēt eodē die due misse vna forte đ festo ꝛ alia de ieiunio vt cōtingit in. 40. ꝛ videtur sm. d. ar. s. iusta cā celebrādi bis: si tñ alias nō pōt audire secūdā nō teneꝶ. Idē itellige i oi ecclesia col legiata. c. cū creatura. de cel. mis. ꝛ sm Pa. ibidem debet seruari alias peccāt ꝛ sic seruāt fratres ꝑdica tores. i aliqbus tñ locis nō seruatur ꝛ tūc nō peccāt nō seruādo: oēs tñ isti casus ꝑter. pm. intelligūtur qñ nō adest alius sacerdos qui possit supplere: pōt addi Octauus qñ aliqua magna ꝑsona venit. puta eps ꝛ siles quos nō decet trāsire diē ꝙ nō audiāt missaȝ. c. si. de priuil. li. 6. ꝛ idem videꝶ de quolȝ alio viro magno. ar. c. i. de cel. mis. eodē mō posset dici qñ eēt duo festa de ꝑcepto ꝛ aliqui nō habuerūt missam lȝ nō sint magni p eādē rōeȝ. s. necessitatis ad quaȝ videnꝶ reduci oēs isti modi sm. s. Tho. vt dictuȝ ē i pr̄º huius. §. vñ ponit tñ duos. Et nō sm. d. ar. s. ꝙ i his casibus nūq̄ȝ lȝ celebrare vltra binā vicem nisi i natali vbi ter. Itē itelligiꝶ in oibus casibus ꝙ sit ieiunus ita ꝙ nō sumpserit purificationē. Item ꝛ si liceat aliqñ bis celebrare vt i dictis casibus in q bus semp debet sumere. nūq̄ȝ tñ lȝ i eadē die bis co municare absq̄ȝ celebratiōe. Itē sicē dr̄ vnū prādiuȝ ꝛ vna cena vnitate cordis. i. comestiōis licet sit ibi multe potatiōes ita si sacerdos sumat priº sub dua bus speciebus fractionis: ꝛ postea calicē tñ est vna comunio: sitr si ꝓpter periculum custodie sacri vel ꝓpter aliā cāȝ sumeret simul decem hostias ꝯsecra tas nō dr̄ nisi semel cōicare. Item postq̄ȝ celebrauit vel alias cōicauit lȝ nō plus cōicare intēderet si sit periculū lȝ et ieiuno aliā hostiā ꝯsecratā sumere ar. de ꝯsc. d. 2. tribus: de reliquiis aūt secus eēt đđ q2 ēt q̄uis acceperit ablutionē anteq̄ȝ đ ipsis aduerterit tñ postea sunt sumēde tus q2 nō possunt sic seruari. imo leuiter amitterēt ꝓpter coꝶ paruitatē ꝛ in isto casu ex quo est in actu purificatiōis ꝛ recolectionis reliquiaꝶ quicquid sit dicaꝶ fieri i cōtinēti. i. quasi si mul sumeret oia anteq̄ȝ cēseaꝶ nō ieiunus per ea q̄ nō in. c. olim. el. ꝓ. de resti. spo. in glo. preterea ꝙ nō ieiunus nō sumat istitutū est ab ecclesia propter re/ uerentiā sacri. sed sumēdo tūc videꝶ fieri cū maiori reuerētia q̄ȝ si seruaret propter pericula: ꝛ c̄. vide de isto vltimo supra. §. 40. Quō nō liceat bis in eodem die cōicare. ꝟ. cōicare. §. 15.

¶ Utrū quilibet sacerdos teneatur quotidie celebra re. R̄. ꝙ nō etiā in diebus festiuis vt patet i. c. quo/ tidie de ꝯse. di. 2. exceptis habētibus curā aiaꝶ q ad minus i diebus festiuis tenētur celebrare nisi p aliū satisfaciāt populo ar. c. ꝓ. de cel. mis. tenētur tñ i ali/ quibus diebus vt dictū ē. ꝟ. cōicare. §. 11. 43

44 ¶ Utrū institutio beneficij q quis celebret oī die ob/
ligat institutū ad sic celebrādū. R. fm Pa. i. c. cōsului/
sti de cele. mis. & i. c. significatū. de pbēb. q nō q: ta/
lis institutio ē illicita & daret materiā peccādi & ideo
debet accipere iterptationē ab illo tex. c. significatū
vt. s. itelligat q debeat celebrare & teneat quāto fre
quētius pōt: salua honestate sua & debita reuerētia
& deuotiōe ad sacrm & sic itellige de quocūqz bene/
ficiato silr dic qn̄ institueret ad dicendū missam pe/
culiarē quotidie q: hoc nō obstāte pōt & debet dici
de feria. c. quidā: de cele. mis. sic p3 q qs aliqn̄ tenet
frequētius celebrare. secus eēt si diceret q i tali ca/
pella quotidie celebret q: pōt p aliū & d3 supplere.
45 ¶ Utrū qlz teneat audire missā3. R. b3 Host. q die
dominico qlz tenet ex pcepto & totā ita q accipiat
bñdictionē sacerdotis de cōse. di. i. missas. & c. se. & c.
oēs fideles. nisi excusent magna necessitate & nō so
lū diebus dominicis. sed etiā alijs diebus festiuis ex
pcepto ecclesie q: ē eadē rō. vt. s. saltem illo modico
tēpore vacēt diuinis de quo. ℣. adorare. §. 4. & ℣.
dies. §. 2. & ℣. dñica dies. §. 2. & ℣. ferie. §. 46. intelli
ge nisi sit excōicatus iterdictus aut legitime ipedi/
tus. Alijs aūt tēporibus nullus tenet ex pcepto: nec
ob. c. solet. de cōse. di. i. qđ videt velle q i quadragesi
ma quis non dicat ieiunare nisi audita missa. non
obstat etiā. c. fi. ð priuil. i. 6. vbi dr̄ q eps. religiosus
& ecclastica psona quotidie audiāt q: oia loquūt
de honestate nō de pcepto Angelica. ℣. missa. §. 42.
Adducit Ricar. i. 4. ql. q. 19. dicētē q qn̄ aliquis di/
mittit missam i diebus pceptis ex cōtēptu vero vel
iterptatiuo peccat mortalr qn̄ vero ex aliqua pas/
sione animi vel pigritia vel causa non rōnabili. si
tamen ad hoc nō est assuetus est veniale pctīm. Si
vero ex legitima erit nullū pctm̄ & quāuis pm̄ & 3m̄.
membrū vep sit. 3m̄ tamen est valde dubiū. de quo
in. §. sequentibus. vide infra. §. 50.
46 ¶ Querit q̄ sit necessitas vel cā que excuset ab audi
tiōe misse. R. fm. d. ar. s. q p est necessitas vt ifirmi
qui nō possunt sine piculo exire ad audiēdū missā3.
Idē de eius seruitorib' silr habētes paruulos quos
nō pñt cōgruēter dimittere sine piculo ar. ð re iur. c.
qđ nō est: silr qui aliqđ arduū & iustū negotiū ha/
berēt facere & audiēdo missā3 ipedirent officiales q
rōe officij nō pñt exire vt castellani & alij seruiētes
dominis: domini ēt & cōsiliarij qui tēpore misse sup
vrgētibus causis occupati sunt: puelle nobiles quan
do eap parētes nō pmittūt faciētes qđ i se ē vt va/
dāt. nō. n. eēt decēs vt irēt sole & si parētes hñt cām
rōnabilē. puta q: est cōsuetudo i pñtū. q: sic solent fa
cere & stare quasi clause i domo pp honestatē videt
tollerādū ar. de cōsue. c. fi. vel pp aliā cā3 honestatis
vel periculi nō tñ excusarētur si permitterēt vt irent
ad choreas & hmōi. vel qn̄ pmittunt eas morari in
vijs vel fenestris. vt videātur. vidue diu stantes rōe
viduitatꝭ. vt quasi p honore mariti nō vident bene
posse excusari. di. 8. cōsuetudo nisi forte p breue tem/
pus vt vnius ebdomade vel mēsis. Itē cōiugate que
nō pñt sine magno scādalo virop q: s. cum nō pñt
ita bene pparare necessaria familie vidētur posse ex
cusari. 33. q. 5. noluit. secus si mariti facerēt studiose
ad ipediendū eas a bono. Patrōi tñ & patrone de
bent sic ordinare iuxta posse de famulis & famula/
bus suis vt audiant missam. vñ dicit Pe. de pal. q
ab hoc pcepto nō serui plusqz dñi: imo serui & an
cilla ita debent vacare & quiescere deo sic dñi tenē/
tur etiā filios inducere ad hoc.
¶ Utrū oēs idifferēter teneātur. R. b3 Pe. pal. q oēs 47
habētes vsū rōis tenētur. s. qn̄ sciūt vel comode sci/
re pñt hoc eē pceptū. Itinerātes etiā fm. d. ar. s. nō
excusant ab hoc pcepto si comode audire pñt alias
secus puta aliquis est i societate aliop q nolūt expe
ctare missam & sine societate illa nō pñt bene iter fa
cere vel q: ignorat viā vel q: difficilis vel periculo
sa vel q: nō est tuta a latronibus vel q: ab illis ha/
bet expēsas & hmōi. Idē videt dicendū de pauper
culis mulieribus q̄ aliqn̄ nō hñt vestes. aut velami/
na. aut alia necessaria ad corporis tegumētū tñ ob
paupertatē tñ q: maritus ea ipignorauit vel hmōi
q̄ si irēt ad ecclesiā sine cōsuetis vestibus deriderent
ab alijs. Idē dic in hmōi quod fm rectū iudiciū le/
gitima excusatio debeat appellari.
¶ De quo d3 missa celebrari vel audiri. R. q coiter 48
debet celebrari de eo de quo fit officiū ar. i. c. qdam
laicop. de cel. mis. & ibi Pa. nec pp missam peculia/
rē. i. specialē p aliquo sancto vel defuncto debet qs
dimittere qn audiat missā3 propriā de die qn̄. s. h3
propriā missam & illa die tenet audire. c. missas: de
cōse. di. i. vñ Angelica. ℣. missa. §. 33. & ℣. ferie. §. 42.
dicit q nō satisfacit pcepto audiēs vel dicēs missā3
peculiarē q: illa q̄ pcipit est missa de festo. vel q̄ fm
officiū debet dici. vt. d. c. quida3. Dicit tñ q secula/
res ignorātes excusant. s3 nō celebrātes ar. c. & hoc.
de cōse. d. i. s3 melius dicendū est fm. d. ar. s. q nō te/
net quis ex necessitate ad ppriā missā3. q: nec. d. c.
missas. neqz. d. c. quidā: loquūtur de pcepto. sed idi/
stincte. sed audire ðbet ppriā ex cōgruitate & b3 hāc
cōgruētiā loquit. d. c. quidā. & Pa. ibidē. vñ i mul/
tis ecclesijs eadem die occurrūt plures misse dicēde
vt puta de octaua alicuius sancti & de dominica q̄
occurrit: hāc viā sequit Rosella. ℣. missa. §. 14.
¶ Utrū sit necessariū sensibilr audire & itelligere ver 49
ba misse dubiū facit q: i. d. c. missas. dr̄ q debebeat
audire. R. fm. d. ar. s. q nō ē nec̄. Nā tunc sequeret
hoc icōueniēs q qui audiūt missam ab his qui sub
misse dicūt cū multitudo populi adesset si a remotꝭ
eēnt nō iplerēt pceptū: silr qui surdi sunt vel haben/
tes hebetē sensū3 vel auditū. Intētio igit ecclesie est
in illo decreto q pñs sit. j. missa & vacet his q̄ dicūt
si etiā ē intelligens dignū est & iustum vt intēdat
& conetur intelligere q̄ dñr in missa.

50 ¶ De eo qđ dictū ē.§.45.φ audiat totā itellige fm .d.ar.§.φ id quod est modicum pro nihilo reputaē. puta si solū dimitteret itroitū.secus aūt si dimitteret notabilē partē. puta mediā vel tertiā partē vel epistolā vel euāgeliū:⁊ dic̄ Archi.i.d.c.missas.φ.d.c. nō remouet qn pro cā necessitatꝫ possit recedere añ benedictionē:seruitores āt misse seu ministri qui discurrūt hinc ⁊ inde ꝓ his ꝙ expediūt. vt i missis solēnibus pro ture.vino ⁊ hmōi itelligendi sunt misse adesse pro illo tempore.

51 ¶ Ut̄ audiēda sit missa i propria parochiali ecclesia i dieb⁹ festiuis.R̄.ꝫ Pa.i.c.vt dñicis ď parro. φ sic nisi ex aliqua cā legitima alibi audire velit. puta qꝛ parrochianus ē cōcubinarius publicus vel vt deuotius audiat qꝛ melius officiaē vel pp ꝑdicationē ⁊ hmōi. Si vero alibi audit ex cōtēptu ꝓprij sacerdotis:dicat φ facit ꝯ ꝑceptū superioris ⁊ q eū admittit dicit φ quodā mō comittit furtū. Sed potest dici φ de iure i maximis festiuitatibus: sicut sunt festa dñi nostri.⁊ beate Marie.⁊ Jo.baptiste ⁊ huiusmodi qlꝫ teneē audire missaꝫ.aut i ecclesia parrochiali.aut i publico oratorio facto a populo ꝫ glo. in.c.si qs.de ꝯse.di.i.⁊ a fortiori pōt audire i eccl'ijs mēdicatiū ⁊ alioꝝ religiosoꝝ auctoritate sedis apostolice edificatis ⁊ ꝙuis istis dieb⁹ nō debeāt audire i oratorijs disciplinatoꝝ vel locis priuatis tñ si audiūt satisfaciūt qꝛ nullo caueē iure φ hoc sit de pcepto nec obstat.d.c.si qs:qꝛ ibi nullū verbū ē positū laicis qđ sit de ꝑcepto.sꝫ solū clericis ne celebrēt predictis festiuitatibus i talibus oratorijs sine iussu vel ꝑmissiōe epi:sitr nō obstat qđ ibi dicaē φ ad parrochias est legitimus ordinariusqꝫ cuētus gᷓ ad alias nō erit legitimus qꝛ nō sequiē cū ꝯtineat absurdum sensum qꝛ ibi dicaē φ i ciuitatibus aut parrochijs in ꝑdictis festis audiaē ergo etiā alibi ē legitimus cuētus:nō obstat ēt.d.c.vt dñicis.qꝛ si quis bene attendit nihil ꝑcipiē laicis nec ēt oibus sacerdotibus.sed solū sacerdotibus parrochialibus φ eiciāt illuꝫ qui ꝯtēpto ꝓprio sacerdote:⁊c̄.ergo si audiat i aliq̄ ecclesia q̄ nō sit parrochia ⁊ sacerdote nō parrochiali nō debet expelli ergo licite pōt audire.Iteꝫ posito φ eēt aliqđ ius ꝑceptiuū eēt abrogatū ꝑ ꝯriā ꝯsuetudinē ⁊ priuilegia religiosoꝝ q̄ iā sunt notoria.

52 ¶ Ut̄ missa de sancto dicta ꝓ defuncto tm̄ ei ꝓficiat sicut si diceret̄ de mortuis.R̄.fm Hosti. φ sic ⁊ eꝯ ⁊ ꝯsueuit dicere.d.Ugo.Car.φ ipse celebrādo ꝓ dña nostra sciebat celebrare defunctis ⁊ eꝯ:⁊.s.Tho.4. di.45.q.2.arᵒ.3.q.pᵃ.ad.5ᵐ.sic ait i officio misse nō solū ē sacrificiū.sꝫ ēt sunt ibi oratiōes:⁊ iō misse suffragiū.ꝯtinet duo hoꝝ q̄ Aug.pōit.s.orationē ⁊ sacrificiū:ex parte igiē sacrificij oblati missa equaliter prodest defuncto de quocūqꝫ dicaē:⁊ hoc ē ꝑcipuū qđ fit i missa.sꝫ ex parte orationū magis prodest illa i qua sunt oratiōes ad hoc determinate.sꝫ tñ iste defectus recōpēsari pōt ꝑ maiorē deuotionē vel ei⁹ qui dicit missaꝫ vel qui facit dicere vel iteꝝ per intercessionē cuius suffragiū i missa iploraē. vtꝫ tm̄ valeat vna missa ꝓ pluribus ⁊ quō pōt ꝓmittere multis ⁊ sīlia vide.R.restitutio.§.si. Quō possit audire missa ꝯcubinarij vide.R.clericus.2.§.xj.⁊.12.

¶ Ut̄ tm̄ valeat missa mali sacerdotis sicut boni.R̄. 53
ꝫ s.Tho.4.di.13.q.i.arᵒ.ꝑ.qᵃ.5. φ quo ad sacramentū ē equalis.i.q.i.ifra.quo vero ad oratiōes q̄ i ipa dicūtur inquātū ꝓferūtur ex ꝑsona toti⁹ ecclesie sic sitr tm̄ valēt:ꝙtū vero habēt efficatiā ex deuotiōe orantis sacerdotis sic plus valet missa boni ꝙ mali ⁊ iō bene facit qui libētius audit missaꝫ boni dūmodo i substātialib⁹ nō credat excedere quia periculose erraret.

¶ Quid de illo qui celebrat vt deus ꝑdat aliquē vel 54
aliquos.R̄.φ peccat mortalr.ar.26.q.5.ꝗcūqꝫ:nec nocet ei ad cui⁹ ꝑdictionē sit cū nā sacramti sit vt ꝓsit.ar.i.q.i.si aūt de⁹:posset tñ excusari a mōtali qñ tales sunt inimici rei publice ⁊ ipeditores bonoꝝ.

¶ Pro quibus debet dici missa.R̄.φ generaliter ꝓ 55
oibus viuis ⁊ defunctis i statu purgatorij.c.visum. de ꝯse.di.i.solū tñ prodest exīstētib⁹ i charitate. vñ s.Tho.3ᵃ.q.79.arᵒ.7.ad.2ᵐ.sic ait sicut passio xpi ꝓdest quidē oibus ad redēptionē culpe ⁊ adeptionē gratie ⁊ glorie.sꝫ effectū nō hꝫ nisi i illis qui passiōi xpi coniūgūtur per fidē ⁊ charitatē.vnde ⁊ Aug.dicit ad renatū quis offerat corpus xpi nisi pro his q sunt mēbra xpi.vñ etiā i canone misse nō oraē pro his qui sunt extra ecclesiā.illis tñ prodest plus ⁊ minus fm modū deuotiōis coꝝ vide.ō.§.16.vtꝫ missa sit celebrāda ꝓ excōicatꝫ vide.R.excoi⁹.ꝑ.§.4.⁊ se.

¶ Ut̄ debeat celebrari ꝓ paruulis.R̄.ꝫ s.Tho.4. 56
di.4.q.2ᵃ.arᵒ.ꝑ.qᵃ.2ᵃ.ad.2ᵐ.φ pro pueris baptizatis missaꝝ solēnia celebrātur nō qꝛ eis iuuētur ꝙtum ad remissionē alicuius culpe vel ꝙtū ad augmentū glorie.sꝫ pp alias rōnes:⁊tū pp solatiū viuoꝝ tum ad ostendendū paruulos ad vnitatē corporis xpi ꝓtinere dū idē modus exequiaꝝ seruaē i ipsis ⁊ i alijs tū ad cōmēdandū redēptiōis ministeriū quod in hoc sacramēto cōmemoraē per quod paruuli sine ꝓprio merito salutē cōsequūtur eternā.

Miserabiles ꝑsone dicunē ꝫ Jo.an.ad q̄s nā mouet ad miserēdū.vt i.l.ūica.C.qñ.iper. iter.iud.pu.⁊ i.c.ꝑ.ď postu.dr φ miserabilis ꝑsona ē q̄ ꝑ se nō pōt cāꝫ ꝓmouere.puta pp defectū paupertatꝫ vel alteri⁹ ipotētie:⁊ sunt iste.ꝫ Inno.i.c. significātib⁹.de offi.deleg.⁊ Pa.i.c.sꝫ de cēsi. ceci: paup:pupill⁹:vidua. ⁊ alij morbo laborātes q pssit auxiliū ab eccl'ia iplorare qñ nimis aggrauāē i collectis:facit.d.c.significātib⁹⁊ qđ ibi nō.vbi ē notanᵐ ꝫ Pa.i.d.c.significātib⁹.φ ꝑsone seculares sunt in triplici drā.q̄dā.n.nō sūt miserabiles neqꝫ actu neqꝫ habitu qꝛ nō hñt q̄litatē pp quā nā moueaē ad miserēdū eis.puta qꝛ sunt masculi ⁊ potētes vel femie ꝯiugate:⁊ diuites.q̄dā ꝟo sūt miserabiles actu ⁊ ha

bitu.sicut sunt ille q̄ dicte sunt. quedā vero sunt ha/ bitu tantū.vt vidue ⁊ pupilli diuites: ⁊ sm Inno.p grini quo ad res quas secum deferūt ⁊ illatas iniu/ rias.vt i.c.quis.⁊ i.c.omnipotēs.24.q.3. Et idez de libertis ecclesie officialibus: ⁊ rusticis ⁊ similibus. ar.12.q.2.eccliaꝝ.87. di.quasi per totum. primi ad ecclesiasticū iudicez trahere nō possunt nisi sint de foro ecclesie.aut ratiōe cause.secūdi vero sm Inno. possunt alios trahere ad iudiciū etiaz non data ne g'igētia iudicis secularis ar.d.c.significātibus:⁊.c. super quibusdā.de verb.signi. Idē i penitētibus.24. q.3.si quis romipetas. si tamen isti trahunt coram iudice seculari illū ōdinare nō pñt nec inde possunt appelar iudicē ecclesiasticū.2.q.6.āterioꝝ. tertū aūt si opprimūt pñt malefactores suos imediate traher ad iudicē ecclasticū.d.c.super qbusdā. alias secus. vt̄ excusent a munerib⁹.ff.sz Pa.i.d.c.lz:ꝙ sic a psonalib⁹ q̄ iponūt psonis vt.l.f.C.qb⁹ mo.se.excu. a realibus aūt muneribus ordinarijs non excusant nisi princeps velit ea remittere.C.de vaca.mu.⁊ de mune.patri quasi per totū.secus si sunt extraordina ria q: non tenētur ad illa.l.vnica.C.de sup idic.fa/ cit.c.idicatū.89.di.⁊ quādo dicant realia.ordina/ ria.⁊ extraoria.vide.ꝟ.munus.

Moderamen iculpate tutelle quid sit ⁊ quō ē m liatū ⁊ non incurrit excōicationez. vide.ꝟ. excōicatio.5.casu.§.§.2.

Modestia sz ꝙ dicit ex doc.s.2e.q.140.⁊.q. m 160. accipit dupli. p̄ mō cōiter sm ꝙ dicit quādā moderationē put significat nomen eius:⁊ sic reperit i oī virtute q: q̄lz virtus ponit ali quā moderationē circa suum obiectū.seu circa suaz materiā. Alio mō sumit ꝓprie sm ꝙ ē virtus ⁊ po potētialis tēperātie q̄ refrenat actus exteriores ipi⁹ appetitus ⁊ ponit moderationē quādā circa actus corporales:⁊ diuidit sm Andronicū i tria.s.in bo/ nā ordinationē sm ꝙ discernit qd agendū ⁊ quid dimittēdū ⁊ quo ordine sit agendū ⁊ i hoc firmiter persistere.2ᵒ i ornatū vt i his q̄ agit seruet decentiaz. 3ᵒ in austeritatē.s.i collogijs amicoꝝ vel quibuscūq3 alijs de qua austeritate.vide.ꝟ.austeritas: de mo/ destia dicit.s.Tho. Tēperātia moderationē adhi/ bet circa ea i qbus difficilimū est moderari.s.circa cōcupiscētias delectationum tactus vbicūq3 aūt est aliqua virtus specialr circa aliqd maximū o3 esse aliam virtutē circa ea q̄ mediocriter se hñt eo ꝙ o3 quātū ad oia vitā hois sm virtutes eē regulatā:si/ cut de magnificētia q̄ ē circa magnos sumptus pe/ cuniaꝝ pter quaz est maxima liberalitas q̄ fit circa mediocres sumptus. vnde nec̄ est ꝙ sit q̄daz virtus moderatiua i alijs mediocribus i quibus nō est ita difficile moderari: ⁊ hec virtus vocat modestia ⁊ adiūgit temperātie tāquā principali. Mansuetudo aūt siue clemētia refrenat motū ire tēdentis i vindi ctā.hec.s.Tho.⁊.q.120.arᵒ.2.ad.3ᵐ.dicit. Ad epy

kiā pertinet aliqd moderari.s.obseruātiā verboꝝ legis. sz modestia q̄ ponit pars tēperātie moderat exteriorem hominis vitaz.puta in incessu vel habitu vel alijs hmōi:potest tñ esse ꝙ nomen epykee apud grecos p quādā similitudē trāsfertur ad oēs mode/ rationes. hec.s.Tho. partes modestie sm Andro/ nicū sunt tres.vt dictū est. sed sm Tuliuz ptes eius sunt quatuor.s.humilitas:studiositas:māsuetudo:⁊ simplicitas:⁊ sz Aristotelē etiā eutropelia.

Ollicies opponit perseuerātie sm.s.Tho.2e m .q.138.ar.p̄.vñ sz phm.7.ethi.ꝓprie mol lis dr̄ q recedit a bono ꝓpter tristitias cau/ satas ex defectu delectationū q̄si cedēs debili moue ti:⁊ idē phs vbi.s.molli opponit pseueratiu⁹.la⁹.n. pseuerātie i hoc ꝯsistit ꝙ aliqs nō recedit a bono ꝓ pter diuturnā tolerātiā difficiliū laboriosoꝝ cui di recte videt ꝙ aliqs de facili recedat a bono ꝓpter aliqua difficilia q̄ sustinere nō pōt:⁊ hoc ptinet ad rōez molitiei:mole.n.dr̄ qd̄ facile cedit tāgenti non aūt iudicat aliqd mole ex hoc ꝙ cedit fortiter ipel/ lētinā ⁊ paries cedit machine percutiēti:⁊ iō non re/ putat aliquis mollis si cedit aliquibus grauiter ipel lētibus.vnde phs dicit vbi.s.ꝙ si qs a fortibus ⁊ sup percellētibus delectationibus vincit vel tristitijs non est admirabile.sz cōdonabile si ꝯ tēdat: Mollicies tñ alio mō speciali sumit ꝑ imūditia.seu volūtaria pollutione. vñ glo.ad cor.6.sup illud neq3 adulteri neq3 molles:expōit molles.i.patici:hoc ē muliebria pacientes ⁊ ista opponit castitati. hec.s.Tho. de q̄ vide.ꝟ.luxuria.§.5.hoc est est petm̄ mortale. Molli ties vero p̄ mō nō semp est petm̄ mortale.sed qñ/ do recedit a bono necessario faciendo.

Onachus:grece:latine:singularis dr̄:q: de/ m bet singularis.i.seperatus a ꝯuersatiōe secu lari. vt.16. q.1.c.1. Monacus dr̄ monacus: nō doctoris:sz plāgentis officiū hz:vel se vel mūdū lugeat ⁊ dñi pauidus pstolet aduentum.hec ibi:dr̄t monacus a ꝯuersis sm Pa.in.c.nō est. de regu. qr ꝯuersi sunt q obtulerūt se ⁊ sua mutādo habitū ⁊ p fitēdo tñ laici sunt q: nō ꝓmouētur ad ordines:ob/ lati vero sunt q se ⁊ sua obtulerūt monasterio habi/ tu tñ nō mutato: ⁊ vt dicit glo.27.q.1.c. vi lex. Isti cōuersi ⁊ oblati. magis astringūtur monasterio q̄3 monachi.vñ nec etiā cā altioris religionis possunt trāsire ad alia monasteria q̄ꝯ petāt a supior licē tiam q: efficiūtur quasi serui monasterij:Monachi vero ꝓprie hodie sunt qui habitū mutāt ⁊ ꝓfitētur ⁊ promouētur ad ordines.16.q.1.i multis.c. Quidā dicunt ꝙ nūc monachi proprie dicti veniūt oēs reli giosi in oī mā nisi appareat rō specialis differentie qd̄ nō videt vez i mā odiosa.puta in excōicatione. Nā i de.1.de sta.re.excōicātur monachi:⁊c̄.de quo ver.excōica⁹.5 casu.46.vbi tex.postq̄3 noiauit mo/ nachos.subiungit aut canonicos regulares.vñ si p monachos itelligerētur:⁊ canonica.vt sequit ex illo

dicto. frustra addidisset. aut canonicos regulares. nō.n. apparet specialis differētia iter eos.j.c.§.9.

1 ¶ Ut'monacus possit fieri canonicus regularis.R. sm.s.Tho.2ª.q.1 9. ar.8.ad.2ᵐ.ꝙ vtraq; religio ordinat̄ ad opa vite ꝯtēplatiue iter q̄ pcipue sunt ea q̄ agūtur i diuinis ministerijs ad q̄ ordinaȓ directe ordo canonicoꝝ regulariū gbus p se cōpetit ꝙ sint de.ici.vt.16.q.1.c.alia cā:ꝛ ideo q̄uis ordo monachoꝝ sit altioꝛis obseruātie.tñ si monachi eēnt laici liceret eis transire ad ordinē canonicoꝝ regulariū. nō aūt eꝯ̃19.q.3.mādamus. Sed si monachi sint clerici sacris ministerijs obsequētes.hñt id qḋ ē canonicoꝝ regulariū cū maioꝛi altitudine: ꝛ iō licitū erit trāsire ad ordinē monachoꝝ ab ordine canonicoꝝ regulariū.petita tñ licētia supioꝛis:ꝛ nō eꝯ̃.19. q.3.statuimus.quō generalr̄ possit religiosus trāsire ex vna religiōe ad aliā ꝛ de licētia regsita. vide.R. religio.§.25.ꝛ sequentibus.

2 ¶ Ut'monacus vel religiosus possit fieri canonicus eccīe secularis.R.ꝙ nō.c.in noua.16.q.7.extra. de elec.c.cū cām:sm Jo.glo.74.di.c.quorūdā.

3 ¶ Ut'monacus vel alius religiosus possit pmoueri ad aliqḋ bñficiū vel dignitatē ecclesie secularis.R. sm ꝙ dicit̄ ex dictis Pa.i.c.qḋ dei.ḋ sta.mo.ꝙ vel loquimur de dignitate epāli ꝛ sic sm oēs pōt.tex. ē i.c.1.18.q.1.ꝛ i de.i.de elec.ꝛ i.c.quorūdā : ꝛ.c.religiosus.de elec.li.6.Aut loquimur de ecclesia iferiori ꝛ tūc vel est collegiata.aut nō.ꝑ casu aut q̄rit̄ de ꝑ motiōe ad canonicatū vel ad aliud bñficiū simplex ipsius ecclesie collegiate:ꝛ pmoueri nō pōt. vt in.c. super eo ḋ regu.adeo ꝙ sꝫ Car.ēt epo dispēsare nō pōt.vt religiosus sit canonicus i ecclesia seculari de quo i.§.pcedēti.Nā cessat hoc casu priuilegiū cure. rōe cuius pmittit̄ pmotio ad ecclesiā secularem. vt i.d.c.qḋ dei:itellige nisi cathedralis esset regularis. Aut q̄rit̄ nūqd possit pmoueri ad ipaꝫ dignitatem ecclesie collegiate.puta vt sit ꝑpositus:ꝛ in hoc sunt varie opiniōes Hosti.tꝫ ꝙ nō possit fieri nisi dispēsatiue pp cure necessitatē.Alij tenēt ꝯ̃rū.s.ꝙ sic pōt pmoueri vel eligi i epm ita hic ꝛ hāc sequit̄ Pa.qꝛ nō repit̄ ꝓhibitū i iure:ꝛ rō cure militat hic ꝛ pdicatiōis.vt i.d.c.qḋ dei.i tex.2ᵒ casu cū q̄rit̄ de ecclia nō collegiata.aut nō est curata ꝛ religiosus eā obtinere non pōt qꝛ cessat rō cure.Aut est curata ꝛ sunt opiniones.vt'reqrat̄ dispēsatio ꝛ cōīter tenet̄ ꝙ de iure cōi possit promoueri hoc tenēt Hosti.Jo.an.ꝛ Cal.q dicūt nō eē nec̃ vt epo i pmotiōe vtat̄ verbis dispēsatiōis.hāc opinionē tꝫ Fed.ꝯsi.131.Sed doc. ḋ rota late tractāt hāc decisionē.254.vbi maioꝛ pars videt̄ deuiare ab hac sentētia.vñ tenent ꝙ religiosus nō pōt p̄sentari p patronū ad ecclesiā parochialē.sꝫ cōis opio est i oppō̃ꝛ videt̄ tex cū glo.i.c.parrochia.16.q.1.ꝛ tex.in.d.c.qḋ dei: dicit ꝙ monachi pñt pmoueri:id.n.qḋ dispēsatiōe pōt fieri non dicimur posse simplr̄ sm Jnno.in.c.pastoralis.de cau. pos.ꝛ ꝓprie.Sed dubiū ē vt' possit pmoueri sine socio:ꝛ q̄uis sint diuerse opiniōes:sꝫ Pa. sic ē dicendū ꝙ si pmouet̄ i claustralē oī modo debet dare sociū si est monacus:ꝛ si redditus ecclesie nō sufficiūt pro duobus dꝫ ecclesia vniri vel serua qḋ dr̄ i .d.§. ad hec i de.ne i agro.ḋ sta.mo. Si vero ecclesie nō sunt monasterio sub mō pdicto subiecte ꝛ tūc de iure antiquo poterat solus monacus pmoueri.vt i.d.c.i parochia:cū sīlibus.sꝫ de iure nouo nō debēt singulariter pmoueri.vt i.d.c.2ᵒ.de sta.mo. ꝛ de canonico vero regulari satis pōt dici ꝙ dꝫ habere sociū si comode pōt:nō tñ ꝙ i his casibus i gbus religiosus pōt pmoueri ad ecclesiā secularē ꝙ nō pōt fieri sine licētia abbatis vt habetur in.c.si religiosus.de elec.li.6.Si aūt abbas non vult ꝯsentire ꝛ vtilitas. seu necessitas suggerit tūc pōt cōpelli ad ꝯsentiendū sꝫ doc. pter bonū publicū facit.c.nullus.ḋ iur. Pa. Jtē supioꝛ pōt dare hāc licētiā:sicut pōt dici ḋ statuto.qḋ dicit ꝙ puella non pōt maritari sine assensu agnatoꝝ ꝙ pñt ꝯstringi qñ elegit dignū sibi maritū sm Bar.i.l.cū dotē.ff.solutū ma.regularis autē nō pōt istitui plātus i ecclesia alterius religionis. vide si eligat̄ nō tenet electio:de.c.cū romani.ḋ elec. vide aliquid .R.abbas.§.4.

¶ Ut' liceat monacho habere locū i diuersis monasterijs.R.ꝙ nō lꝫ:de reli.do.c.si.intellige nisi vnum monasteriuꝫ sit sub alio de quo.R.electio.ꝑ.§.3.nec potest pfici diuersis monasterijs nec pluribus ecclesijs.curā habētibus animaꝝ nisi vnū dependeat ex alio.c.cum singula:de preben.li.6.imo plus.si monachi vnius monasterij.prioratus vel ecclesias. aut administratiōes.seu officia vnius monasterij ꝯsuetas per eiusdē monachos gubernari:sine licētia pape committerēt monachis alteri' monasterij sunt priuate auctoritate puidendi ea vice ꝛ recipiētes siūt ieligibiles ipo iure.d.c.cū singula.§.fi. 4

¶ Utrum monacus vel religiosus deputatus alicui ecclesie etiam epatus teneatur ad obseruantiā ecclesie sue vel ordinationū ordinis sui .R.ꝙ sic quantū ad tria substātialia regule:ꝛ vt habitū deferat etiā si sit episcopus nec debet portare rochetum.c.clerici de vi.ꝛ ho.de.nec ex eo ꝙ habet administrationeꝫ dicitur habere propriū.quia eam tantū habet ratione officij sibi impositi.de sta.mo . c . monachi.§.ꝑ. Jn obedientia vero distinguitur quia si transit ad episcopatū:ex toto absoluitur a iurisdictione abbatis.19.q.1.c.vnico:si vero trāsfertur ad ecclesiam inferiorem secularem que non est subiecta abbati suo nec in temporalibus nec in spiritualibus ex toto eximitur ab obedientia abbatis .16.q.1. in parochia. Si vero sit soluꝫ subiecta abbati in tēpoꝛalibus sic eximitur ab obediētia abbatis in spiritualibus .16. q.2.visis:ꝛ.c.sane.Si vero sit subiecta quo ad spiritualia solum.sic eximitur quo ad temporalia: si vero sit in omnibus subiecta sic ex toto obedit abbati. 5

Quo vero ad alia a tribus votis ⁊ ab habitu non
eximit absolute: Nam ad esum carniū tenet absti-
nere sicut ante nisi dispēsetur cū aliquo monaco a
papa vt solus pficeret alicui ecclesie ⁊ sine scāda-
lo illoꝝ cū quibus viuit nō posset abstinere q: tunc
comedere posset ſm Goff. all. c. quisq. 41. di. factus
eps ſm Hosti. ⁊ videt sequi glo. i. c. carnem. de ɔse.
di. 5. etiā pōt comedere. Ieiunia vero ⁊ silentiū ⁊ vi
gilias seruare nō tenet vt dicit. 16. q. i. c. nemo: ⁊ bre
uiter si attēdant verba. d. c. nemo dico ꝙ ab illis so
lūmodo absoluit pceptis regule q̄ comode non pōt
seruare cū exercitio plationis sibi iposito: sȝ ad illa q̄
nō dū ipediunt officiū plationis imo potius adiu-
uāt videt teneri ad obseruantiā ⁊ sic itelligit. c. mo
nacū. 20. q. i. ad qd̄ officiū teneat vide. ℣. hore ca-
nonice. §. 23. ⁊. 24. Et quō tenet ad obseruantiā regu
larē ⁊ pōt testari. ℣. eps. §. 6.
6 ¶ Sed pone ꝙ pdictus idigeat aliqua dispēsatiōe
ad quē recurret. R. ꝙ si talis ecclesia subest abbati
in spiritualibus ad ipm abbatē recurret si vero sub
est epo ad ipm epm recursuȝ habebit. c. si quis mo-
nacus. 16. q. i. Si vero sit exēpta illa ecclesia ⁊ ime-
diate sub papa ad ipm papā recurret. ℣. exemptus
. §. 6. quidā satis probabiliter dicūt ꝙ ipse ordinarie
pōt secū dispēsare sicut ceteri plati exēptoꝝ ⁊ elige-
re sibi ɔfessorem. verū possit ɔfiteri ⁊ absolui ab epo
vel penitētiario si est exēptus. ℣. iudex. §. 25.
7 ¶ Que specialiter probibētur monacis i iure. R. ꝙ
decē notant i. d. de. ne i agro: pᵐ qd̄ pcipit ē delatio
habitus debiti ſm formā i. d. de. posita. 2ᵐ ꝙ oi mē
se ɔfiteātur ⁊ suscipiāt eucharistie sacrm de quo. ℣.
cōicare. §. xj. 3ᵐ ꝙ ille qui pest exponat regulā vul-
gariter capitulo vel ab alio exponi facere. sȝ pdicta
solū astringūt monacos nigros vt in. d. de. nō. 4ᵐ.
ne vtantur camisijs. vt in. c. ad monasteriū. de sta.
mo. 5ᵐ ꝙ seruēt silētiū cōtinuū i dormitorio refecto-
rio. ⁊ oratorio i claustro vero certis horis vt ibidē.
6ᵐ ꝙ faciāt capitula d̄ triēnio i triēniū. c. i singulis.
eo. ti. 7ᵐ. aucupatōes: ⁊ venatōes iterdicūtur eis. d.
de. ne i agro. 8ᵐ ne ad curias principū vadāt vt suis
monasterijs inferāt dānū alias sunt excōicati illi q
administrationē non hn̄t. ℣. excōicatio. 5. casu. 46.
9ᵐ qd̄ phibet ne arma itra septa monasterij teneant
ver. excōicatio. 5. casu. 47. 10ᵐ ne carnes comedāt ni
si i necessitate. vt. d. c. cū ad monasteriū: ⁊. c. carneȝ.
de ɔse. di. 5. Multa sunt alia q̄ ne dū eis. sȝ oibꝰ reli
giosis sunt phibita de qbꝰ. ℣. religio. ⁊ marᶜ. §. 43.
8 ¶ Quid de illis monachis vel religiosis q i illis mo
nasterijs comedūt carnes in quibus memoria non
extat ꝙ nō comedant. R. d. Car. cōsuluit vt recitat
Pa. in. d. c. cū ad monasteriū. ꝙ possunt comedere
ex quo. n. ipi nō fuerūt c. i nec apparet ex qua cā fuit
itroductū pōt psumi ex aliqua cā legitima fuisse in-
troductū secus qn̄ ex corruptella q: nō excusaret. c.
cū tanto. de ɔsue. ℣. religio. §. 21. ⁊. 22. quō monacus
comedēs carnes nō peccat mortaliter nisi pter p-
ceptū vel cōtemptū. vide. ℣. religio. §. 22.
¶ Ut appellatōe monacoꝝ veniāt alij religiosi. R. 9
ſm Pa. i. c. ex pte: de postu. ꝙ qn̄ cōstitutio emanat
respectu religiōis lȝ loquat de monacis tn̄ extēditur
ad oēs religiosos: ⁊ hoc nisi possit assignari rō di-
uersitatis inter eos ⁊ monacos. ē. c. pn.
¶ Ut ex ɔctu monachi obliget abbas vel monaste x
riū. R. ſm Inno. si monaco comissa ē administra-
tio. abbas ⁊ couētus tn̄ obligātur quantū admini-
stratio se extēdit: si vero nō habet administrationeȝ
obligat monacus. sȝ nō tenet soluere q: nō hȝ vn̄.
¶ Sed qd de obligationibus. seu pmissiōibus fact xj
monacho vel abbati nūquid acquirūtur monacho
vel monasterio. R. ſm Inno. ⁊ Hosti. ex ɔctis initus
cū monacho vel abbate obligat quis mōasterio q:
pōt monacus monasterio actioneȝ acquirere nō tn̄
pōt obligare monasteriū. vn̄ q̄uis abbas siue mo-
nasteriū possit agere nō tn̄ tenet respondere nisi de
eo qd̄ ad ipm ptinet ⁊ lȝ ois ɔctus sit phibitus mo
nacis nisi iperāte abbate vt. i. q. i. nō dicatis hoc in
telligit inquātū monasteriū obligaret. sȝ obligatio
alterius ad monacum acquirit monasterio sicut ⁊
possessio etiā per monacū fugitiuū. ff. d̄ acq. pos. l. s.
cui monasterio acqrat. ℣. religio. §. 27.
¶ Quid de rebus ablatis monacho. R. ſm Inno. ⁊ 12
Hosti. si res erāt monasterij vel etiā alterius: ⁊ mo-
nasteriū ad restitutionē tenebat tūc aget monaste-
riū: si vero erat eius nec de eis tenebat monasteriū
tūc agit ille qui dn̄s est reꝝ. ita tn̄ ꝙ si tales res erāt
deposite apud monacū ⁊ abbas videt eas subtrahi
⁊ facile eēt abbati eas liberare. satis credit Inno. ꝙ
abbas teneat depositi i solidū pter dolū. sȝ si non
vidit vel phibere nō potuit etiā si monacus eas ab
stulisset q: nō est obligatus ex eius maleficio. Hosti.
dicit ꝙ lȝ abbas videat res auferri ⁊ nō prohibeat
lȝ peccet nō tn̄ credit ꝙ ipse vel monasteriuȝ teneat
ex quo fuerūt penes psonā monachi. c. i. de depo.
¶ Sed qd de maleficio comisso p monacuȝ vel ab- 13
batē. R. ſm Inno. ⁊ Hosti. non tenet monasteriū q:
delictū persone: ⁊c̄. nisi quātū ad monasteriū perue
nisset ⁊ i eius vtilitatē versum fuisset.
¶ Ut relictū monacho cū tali ɔdictiōe ꝙ nihil acq 14
ratur monasterio valeat. R. ꝙ nō. nisi talis condi-
ctio itelligat ꝙ nihil acquirat monasterio respectu
vtilitatis nō respectu iuris sic nō Bar. i aut. excipit
C. de bo. q̄ libe. q: tūc valet: qd̄ est dicere ꝙ ɔuentus
pmittat illū administrationē habere relicti: sic seruꝰ
dr̄ habere ppriū. vt. l. is qui suis. ff. de manu. ⁊ facit
qd̄ nō glo. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre. qd̄ qdē
dictū Bar. pōt limitari qn̄ talis administratio re-
fert ad casuȝ licitū. s. vt dispēset i pios vsus qd̄ reli-
giosis lȝ de testa. c. 2ᶜ. li. 6. vel vt ɔuertat ad vsuȝ ve
stimētoꝝ vel libroꝝ ⁊ hmōi: nō aūt liceret vt posset
administrare ad libitū illa bona tāq̄ ppria etiā de

licētia pape.d.c.cū ad monasteriū:⁊ si abbas nolet cōsentire.vt predictā licitā administrationē suscipe/ret relictū nō valebit ⁊ remanebit apud grauatū.l. vnica.C.de ca.tollē.⁊ glo.in.d.§.tres heredes. Abbas tū poterit talē vsum fructū i quo legatū tenuit: auferre a monaco per nō in aut.ingressi.C.de sac.san.eccle.⁊ i.c.2.de sta.mo. Sed qd si addaē:si mo lestet monacū cadat a legato:glo.i.d.§.tres here: hāc.q.format:⁊ ibi Bar.⁊ Cy.in.i.l.quotiēs in fi. C.de dona.q.sub.mo. Et ɔclude ꝙ si legans dispo/nat per viā pene nō valet q: ipositio pene super fa/cto ipossibili de iure vel de facto nō valet.l.cerdonē ff.de op.li.ij.l.i.C.de q.pe.noie. Sed si vult nō pos/sit molestari dicat lego vel relinquo vsūfructū tali monacho donec ⁊ quousq abbas faciet sibi qōez: ⁊ ex tūc nō relinquo ita dicit Bal.in.d.l.i.in.7.q. ⁊ Pau.de castro.in.d.§.tres heredes:sed in eo qđ habuit monacus ante cōtrouersiā poterit abbas cō trouersiā facere ⁊ illi auferre ħm ꝑdictos:hoc tamē vltimū mihi videē dubiū ex quo.n.presupponiē ꝙ abbas ɔsensit:q: alr nō valuisset legatū. vt dictum est:quō ergo pōt dicere ꝙ de ꝑterito non fuit legiti/mus dispensator:⁊c.

15 ¶ Ut̄ bona igredietis ptineāt ad monasteriū iure successionis an iure traditiōis inter viuos .ꝶ.ma/gna ē ɔtrouersia iter doc.⁊ glo.iuris ciuilis.de quo vide in aut.ingressi.C.de sa.san.eccle.ſʒ veritas vi/deē ꝙ iure successionis vide.ꝟ.religio.§.38.

16 ¶ Quid ꝺ relictis illis religiosis q nihil habere pñt ꝶ.i.d.aut.igressi.ponūtur q̄tuor opiniōes.p ꝙ ha beātur pro derelicꝫ.2. ꝙ ptineāt ad venientes ab ite/stato.3. ꝙ ad epꝫ i cuius dyocesi sub sunt.4. ꝙ acq raē eccle romane de h vide.ꝟ.legatū.§.§.4.⁊.5.

Monasteriū vt̄ possit grauari noua ɔsuetu/m dine:seruitio.vel onere .ꝶ.ꝙ nō nisi a pap̄ de ɔsensu epi a patrono sit ei iposita. vt scīē tes:de cēsi.nō itelligas ꝙ i dote nec̄ possint ēt a pā iponi aliqđ onus.ſʒ itellige i alijs a dote ꝑdicta.

1 ¶ Ut̄ quis possit frequētare monasteria monialiū. ꝶ.ꝙ nō nisi ex cā manifesta ⁊ rōnabili alias post admonitionē frequētātes si sunt derici deponūtur. si laici excōicētur.c.monasteria.de vi.⁊ ho.de.

2 ¶ Ut̄ mōasteria dupla feminaꝝ ⁊ religiosoꝝ sint li cita.ꝶ.ꝙ nō.vt i.c.diffinimus:⁊.c.i decima.18.q.2.

Monialis nō debet habere singularē habita m tionē.sed cōiter tam i ecclesia q̄ in refecto/rio ⁊ dormitorio eē ꝺbet.18.q.2.perniciosaꝫ vt sibi sint testes castitatis ⁊ honestatis. vt in aut. de mona.§.cogitandū:nec debet loqui cum aliquo monacho nisi cum socia vel presente abbatissa: ⁊ breuiter.c.diffinimus:⁊.c.in decima.18.q.2.nec de bet cantare in coro cū monacis.d.c.ꝑniciosam:⁊ de bent seruare clausuraꝫ oēs.c.periculoso. de sta.reg. li.6. Nec obstat qđ aliqui dicūt ꝙ nō potest eis idi ci vita artior ipis initio q: hoc nō ptinet ad artiorē vitā.sed ad cōseruationē honestatis debite ⁊ iō nō excusanē q̄ nō obseruāt clausurā cū possint. Potest tū abbatissa exire pro homagio cū honesta societa te ita tū ꝙ ad alia nō diuertat similiter si esset aliq̄ q̄ notabili morbo laborās sine aliaꝝ ifectiōe hoc eē nō posset. vt in.d.c.periculoso. vbi ꝑlatis ipaꝝ preci pif ꝙ prouideāt:⁊ ꝙ nō pmittant patere accessum quarūcūq personaꝝ ad eas nisi ex rōnabili causa ⁊ ꝙ singulis annis eas visitēt ⁊ ille q̄ sunt ita exē/pte ꝙ imediate sub sunt pape debet eps auctoritate apostolica visitare. vt nō in de. accedentes.de sta. mo.⁊ in.d.c.periculosa. Intellige nisi aliter habeāt per priuilegia:⁊ nō tenet receptio monialiū nō mē/dicantiū vltra numeꝝ eaꝝ q̄ possunt sustētare sine penuria de ꝓuētibus monasterioꝝ ⁊ ipo iure ē nul la.d.c.piculosa:ꝺ isto vlt. vide.ꝟ.symo.§.61.⁊ se.

Moneta:quot modis falsaē .ꝟ. falsari.§.6.
m Quod pondus debet habere:ibideꝫ.§.7.de radētib monetā ibidē.§.8.de illis q pōde rāt monetaꝫ retinēt meliores ibidē.§.9.quō teneaē go restituere eādē monetā vel nō .ꝟ.pecūia p totū.

Mora icurritur cū quis non facit id quod fa m cere tenetur ⁊ eo tēpore.vt nō in.c.vltimo. de loca ⁊ quando dies est apposita obliga/tioni nō requiriē monitio vt quis cōstituaē in mo/ra q: dies interpellat pro homine.d.c.vltimo.si ve/ro dies nō est apposita obligationi nec alia condi/ctio sic requiriē monitio ħm Bal.in.l.non ignorat C.de fruti ⁊ li.expē.⁊ Pa.i.c.lꝫ heli.de symo:⁊ in c.2.de accus.facit.l.in fideicomissi.ff.de vsu. ⁊ q̄uis glo.in.d.c.licet heli.dicat ꝙ i pecuniarijs admoni/tio est de honestate nō de necessitate: tamen Ludo. de Roma.in suis notādis tenet.ꝙ si debitor citatur sine monitione ⁊ cōfitetur debitū ꝙ debet actor cō/dēnari in expensis si poterit probare ꝙ nō fuit mo nitus q: debitori incūbit ꝓbatio ⁊ sic negatiua:⁊c. ratio quia ius presumit ꝙ creditor monuerit cū q: cōiter sic solet fieri vt dicit in.d.l.vt fideicomissi ⁊ istud est verissimū de iure fori.sed de iure poli vide tur ꝙ si creditor ex timore etiā reuerētiali non au/det petere debitū vel ignorat ꝙ tūc etiā sine moni/tione cōstituaē debitor in mora alias non: quia ex quo scit ꝙ ei debetur ⁊ sine omni respectu potest pe tere ⁊ nō petit videtur cōsentire ꝙ teneat: ⁊ intelli/ge.l.omnibus obligationibus.ff.de re.iur. Et nota ꝙ morosus tenetur etiā ad restitutioneꝫ dāni dati ei cui nō soluit ⁊ lucri cēsantis.

¶ Quō purgaē mora .ꝶ.ꝙ ex celeri solutione an/ 1 te requisitionem factam.vt nota in.d.c.vltimo.fac it.c.cū bertoldus.de re.iudi.⁊ nota ꝙ mora ⁊ cul/pa equiperātur nisi i hoc ꝙ mora est purgabilis.l. si seruū.§.sequitur.ff.de verb.obli.⁊ sic potest intel/ligi.l.si is in fine.ff.de iur.do. Et ideo si res que est restituenda vel danda eodem modo esset peritura apud dominū vel eū cui est danda nō tenetur mo/

rosus.l.fi.§.i.ff.ad le.ro.de iac.nec creditor.lucretur cū aliena iactura hoc sequitur Fulgo.in.l.q̄ te.ff.si cer.pe.similiter si obtulit post morā tēpore debito: vt in.d.§.sequit̄:⁊ si dubitat̄ vtrū peritura fuisset: debitor morosus nō libabit̄.q: iterptatio fit ꝯ eū.l. cū reo.§.fi.ff.de leg.i.ꝟ.locaᵒ.§.fi.⁊.ꝟ.restituᵒ.§.xj.

m Mors est triplex.s.corporalis. spūalis p pctm̄ mortale q̄ ē peior q̄3 pᵃ b.o.T.sup ps.33.i fi. ⁊ gehēnalis p penā eternā iferni.de pen.di. vltᵃ.c.fi. Et ēt triplex vita.s.corpopalis gr̄e.⁊ beati tudis.corporalis. mors ē ēt triplex.s.eēntialis q̄ hō priuat̄ vita substātiali ⁊ ciuilis q̄ hō priuat̄ aliquo eē accītali.i.aliq̄ opatiōe vitali.puta ꝓpria volūta te.aut ciuiū fruictōe sic fit p religionē vel relegatio/ nē.de q̄.j.§.4.vtr̄ liceat alicui seipm occidere. vide ꝟ.homicidiū.§.4.

1 ¶ Utr̄ liceat spoliare mortuos.R̄.q̄ non.imo tales fm.ll.grauissime puniūtur.ff.de sepul. mo.l.3.§.ad uersus eos. Nam ⁊ phs.4.ethicoꝝ.spoliatores mortuoꝝ latronibus ānumerat. Que sacramēta essent reiterāda si mortuus resurgeret.vide.ꝟ.sacramētū. Mors ⁊ ois defectus corporalis: ⁊ rebellio carnis ad spiritū sūt pena pcti primoꝝ parētū ꝯseq̄ntia ad penā principalem.s.subtractionē iustitie originalis: hec.s.T.1r̄.q.85.arᵒ.5.ē cā imediata: remota ꝟo cā.ē ꝯrietas pricipioꝝ:vt ē iusta pēa ē a deo. nō ēt est malū nature nec sunt eq̄lr i oibᵒ rōe ꝯplexiōis.

2 ¶ Utr̄ mors sit meritoria.R̄.b.o.T.2r̄.q.164.ar.b. ad.6ᵐ.q̄ sic iq̄ᵐ sancti bn̄ vtūt̄ morte.sicē bn̄ vtunt̄ alijs malis:p mortē tn̄ nālē nō purgat̄ aliqs a pec catis actualibᵒ.s3 p mortē ab alijs illatā bn̄ pōt pur gari.vn̄ si aliqs puta latro mortē illatam paciēter sustineat etiā si ꝓ criminibus ipius sit illata. valet ad minutionē pene ⁊ ad libationē a tota pena fm q̄ntitatē culpe ⁊ patiētie ⁊ ꝯtrictiōis. Et mors quā nālr q̄l3 refugit ē appetibilis pp beatitudinē sic d̄r ad phili.1.desiderium hn̄s dissolui ⁊ eē cū xp̄o. Et aliqs appetit mortē p accn̄s duplr.s.vel pp aliquod aegrēdū vel pp aliō malū vitādū: ⁊ sic aliqs dili/ git mortē nō affectu.s3 effectu. Et q̄l3 tenet̄ liberare ꝓximū incidētē i latrōes a morte fm cōditionē ⁊ statū suū. Et nullᵒ d3 eripi a morte ꝯ iura. Et mors iq̄ᵐ priuat eē bois pᵒ ē maxᵃ penaꝝ.s3 inq̄ᵐ priuat̄ vita mala ē remediū penarū:⁊ q̄tū ad dispositōes ꝓcedētes ē vltimū terribiliū.formalr vero.i.q̄tū ad ipas sepationē aīe nō sentit̄. hec oia sunt fm.s.T.i diuersis locis. Quō aliquis tenet̄ se morti exponere pro amicis.vide.ꝟ.cha.§.5.Quō latro quando di/ git mori citius q̄3 offendere deū ꝯfitēdo delicta sua sit martyr.vide.ꝟ.martyr.§.2.fi.

3 ¶ Utr̄ tristādū sit vel dolēdū seu plorādū de morte amici.R̄.phibet aplš ne qs inordinate tristetur de morte proximi.vn̄ dicit sicut ⁊ ceteri qui spē nō ha bent:videt̄ aūt aplš bene cōcedere.tristari pro mor tuis:aliq̄d tn̄ prohiberet:ne.s.iordinate tristētur. vn̄ dicit sicut ⁊ ceteri: q̄.n.aliquis tristet̄ de mortuis: habet pietatē:primo ꝓpter defectū corpoꝝ deficien tis:debemus.n.eos diligere ⁊ corpus ꝓpter animā. ecc.41.O mors q̄3 amara est memoria homini pa cē habēti:⁊c̄.2ᵒ propter discessum ⁊ seperationem q̄ dolorosa ē amicis.1.R̄.15.sic ne sepat amara mōs. 3ᵒ q: per mortem fit cōmemoratio peccati.ad ro.6. Stipēdia peccati mors. 4ᵒ q: fit cōmemoratio mor tis nostre ecc.7.i illa.n.finis cūctoꝝ hominū admo/ net̄:⁊ viuēs cogitat qō futuꝝ sit: sic ergo est tristan dū.sed moderate.vnde Ecc.22.Modicū plora sup mortuū qui requeuit: ⁊ ideo dicit sicut ⁊ ceteri q spē nō habēt.s.q: isti credūt huiōi deffectus eē ꝑpetu/ tuos.sed nō nos:ad phil.3.Saluatorē expectamus ⁊c̄.hec.s.Tho.super epistolas Pauli.i.ad Thes.4.

¶ Utrū mors ciuilis equiparet̄ morti naturali i du bio.R̄.q̄ aut verbū mors profert̄ a iure i materia trista ⁊ exorbitāti a iure cōi ⁊ i dubio itelligitur de morte naturali.c.susceptū ō rescrip.li.6.Aut ius nō est strictū i quo scribit̄ mors.sed est extēdibile ex idē ptitate rōis tūc si mors ciuilis habet eūdem effectū quo ad id de quo agit̄ quē habet mors naturalis: ⁊ sic equiparat̄ ita procedit.c.placuit .16.q.1.si aūt mors ciuilis non habet per omnia eūdē effectū quo ad id de quo agit̄ quē habet mors naturalis nō ex tēdetur nec eq̄parabit̄ morti naturali. vt dicit glo. l.d.c.quesitū:⁊.c.l3.de offi.dele.⁊ ibi.d.Anto.alias sic. Si vero verbū mors profert̄ ab homine tunc in dubio nō equiparat̄ q: verbū hominis debet reffer/ ri ad mortē naturalē. vt in.l.ex ea parte.§.isulā.ff. de verb.obli.regulariter tamen fm Jo.d.c.placuit. debet itelligi de morte nāli.Quādo dicat̄ eē i piculo mortis.ꝟ.absoluᵒ.b.§.15.⁊.ꝟ.ꝯfessio sacralis.§.42. 4

¶ Utrū sit peccatū requirere a moriēte vt post mor tem reuelet statū suū.R̄.fm.s.Tho.ql.3.q.9.ar.2ᵒ. q̄ non:submittēdo tamen hoc diuino iudicio: nisi forte ex dubitatiōe fidei de futuro statu quasi tentā/ do inquirat vel nisi superbe ⁊ presumptuose de sua facultate cōfidēs vel nisi per accidēs aliqua alia in ordinatio adiūgat̄ circa hoc:sicut si circa sumptio nem cibi potest aliqua iordinatio adiungi ⁊ q̄uis deus noluerit reuelare superbo diuiti ⁊ volenti sibi esse occultū quod petebat nō incōueniēt tamen q̄ ali quādo velit reuelare fidelibus pie ⁊ humiliter requi rentibus.Quō tardans legata mortuoꝝ vel detino/ sinas malefaciat.ꝟ.executio.§.16. 5

m Ulier vide .ꝟ.femina.

m Ultiloquiū est filia gule.q: ꝓpter imodera/ tā delectationē in cibis ⁊ potibus sequit̄ ni/ mia sumptio:⁊ nimia solicitudo ipius .vn̄ perturbātur vires iteriores corporales ⁊ sic acies ra tionis hebetat̄ ⁊ per ꝯseq̄ēs ipedit̄ ne regat instru mēta loquēdi ⁊ sic sequit̄ iordinatio locutionis q̄ ē multiloquiū:d̄r.n.multiloquiū fm q̄ est multitudo locutionis cū superfluitate vel ꝓter vtilitatē ⁊ sic in/

telligiꝛ illud prouer.x.i multiloquio nō deeꝛt pctm. Aliud est tñ proprie loquēdo multiloquiū aliud verbositas siue lingositas.q2 lingositas sonat icōtēptū ꝓueniēs ex ꝯsuetudine superflue ⁊ iordiate locutiōis. Multiloqū vero nō determinat tm̄ q̄ ligositas.s3 stat i gñre:⁊ l3 sit veīale tñ ligositas pōt eē mōtale. vñ Job.p.Nūqd verbosus iustificabiꝛ q̄si dica nō.

m Undana quelibet reducunꝛ ad tria.s.ad honores:ad diuitias ⁊ ad delitias.

m Un⁹ qd sit ⁊ quotuplex:⁊ d̄ suis dōījs.vide ℣.excoīo.5.casu.18.⁊.℣.symōia.§.2.⁊ se.

m Urmuratio fm quandā apostillā sup illud sapie.p. custodite vos a murmuratione est quedā querella cū ipatiētia i his q̄ bō debe ret patiēter ferre ⁊ comittiꝛ aliqñ ꝯ deū per displi/ centiā eo q̄ nō tribuat prosperitatē vel aduersitatē fm merita hominum vel q2 imittit tribulationē vel nō regit mundū modo nr̄o ⁊ tñ iniuste q2 Hier.xj. Justus quidē tu es dñe:l3 nobis occulta sint eius iudicia. Aliqñ est ꝯ plator̄s de quibus dꝛ.90.di. Aliꝰ nus fit a fratrū vnitate qui murmurauerat: ⁊ ideo aplꝰs:nec murmuraueritis:⁊c̄.i.cor.xj. Et qñ sit peccatū mortale dic q̄ tūc quādo ex ipa fit ꝯ aliquod preceptū dei. puta q2 dicat vel credit deū iniustū vel iudicat temerarie ⁊ hmōi. Ad cuius declarationē3 notādum q̄ murmuratio videꝛ significare quādā locutionē submissa3 vel clāculosam ad instar cor̄3 qui nō audēt i faciē siue palā loqui. vnde dꝛ querela clāculo vel angulariter ⁊ nō i faciē factā.non.n. dꝛ murmuratio si quis cōqueraꝛ etiā iniuste cora3 pside.dꝛ aūt iniusta siue ipatiēs q2 potest esse mala ratiōe rei de qua fit sic pharisei de receptiōe peccator̄ a dño:⁊ rōe modi. q2.s.q̄uis quis cōqueraꝛ de re iniusta.tñ non debito modo.i. nō.vbi. qñ.vel quō debet.puta cū impacientia. vnde murmuratio pōt accipi tribus modis.p.vt est submissa ⁊ clāculosa locutio : ⁊ sic potest esse sine peccato sicut dicitur Jo.5.q̄ murmur multus erat de xp̄o in populo. 2º est submissa ⁊ clāculosa locutio querulātis de re iusta.sicut populus Jsrael murmurauit frequēter cōtra deū.3º est de re iniusta iniusto modo. puta cum impaciētia:⁊ istis duobus modis vltimis semper ē peccatū.aut veniale.aut mortale fm ꝯdictionē per sonar̄.circūstātiar̄ vel animor̄ qd diffinire in generali esset difficile.vnde dic vt dictū est.

m Usicalib⁹ quō liceat vti i ecclia.℣.organū.

m Utilare vꝛ licecat aliquē.℣.homi͠:⁊.℣.irregularitas.3.§.27.de mutilatis a se vel ab alijs.℣.cor̄ vitit⁹.Mutila⁹mēbror̄ ē illicita h3.s.T.2ᵉ.q.65.arᵉ.i.Nisi fiat pp salutē toti⁹corporis vel fiat p publicā ptātē pp bonū cōe.℣.pass/ sio.Quid sit ꝓprie mutilare ⁊ quō iducat irregularitatē.vide.℣.irregularitas.3.§.26.

m Utus per signa potest petere sacra ⁊ ei danda sunt.16.q.6.q recedunt.⁊ matri͠ potest ꝯtrahere.℣.matrimoniū.2.§.6.si.⁊.§.8.

m Utuū ē qd̄ de meo fit tuū.ff.si cer.peta.l.ij. ⁊ ꝯsistit proprie i rebus q̄ ꝯsistūt in numero vt pecunia ⁊ hmōi. pondere vt massa auri vel argēti:⁊ hmōi.⁊ mēsura vt vinū.oleū.triticū ⁊ que vsu cōsumūtur.vt i.d.l.2º.⁊ Insti.qui mo. ꝯbi. obli.i pn̄º.Et quidā restringūt mensurā ad illā qua grana vel liquida mensurātur nō ad illā qua pānꝰ vel terra mēsuraꝛ. Et notādum q̄ mutuū ꝯsistit vt reddaꝛ nō eadē numero res.s3 similis i genere:siue tātūdē ⁊ eiusdē vtilitat3:⁊ ꝑc̄j eodē mō.vñ si dedit pecuniā nō illā restituet.sed similē ⁊ hmōi.alr trāsiret in comodatū vel depositū vel aliū ꝯtū.l.2.ff.de ꝯhen.emp.⁊.l.1º.si cer.peta.Et dicit Azo.q̄ si quis mutuo dedisset pōdus argēti:⁊ reciperet pecuniam ad numer̄.q̄ est mutuū si pecunia sit argentea.q2 tātūdē reddiꝛ ⁊ eiusdē generis.facit.l.i.§.vltimo.ff. de auro.⁊ argen.lega. Et ꝓpterea si res mutuata perit:periculū est in mutuo accipiētis etiā si casu fortuito.l.incēdiū.C.si cer.peta.secus si data eēt pecunia bursa ꝯsignata. q2 nō ē mutuū.l.si ab initio.ff. si cer.pe.oportet ergo q̄ tradatur vt fit accipientis mutuū.nō cōsignata aliter nō erit mutuū.Quō qs teneaꝛ ad dandū mutuū .℣.elemosina.§.5.6.⁊.7. ⁊.℣.vsura.p.§.6. Et quomodo in mutuo fiat vsura.℣.vsura quasi per totum.

n Asus:abscisio ipedit a susceptōe ordis d̄ necᵉ ꝑcepti ⁊ nō d̄ necᵉ sacri.℣.corᵉ.vitiatus.§.i.

n Aufragiū dꝛ nauis fractio ex q̄ plerūq3 submersio rer̄ ⁊ corpor̄ ꝯtigit pp vi tēpestat3 vel fluuis.l.depcaº.ff.ad.l.rodiā.de iac.⁊ qcqd d̄ naufragio accipiꝛ siue de ipa naui siue de mari.siue de litore restituēdū ē.ff.de icen. rui.⁊ nau.l.si qs ex naufragio.Nec excusat aliq̄ ꝯsuetudo qn furtu3 committāt.ff.de acq.re.l.q̄ rōe.i fi.C.de furtis.l.metū. qn ēt h3 leges si petaꝛ.J.ānū ꝯdēnabiꝛ ad restituendū q̄druplū. s3 post ānū i simplū.d.l.metū h3 ēt canones. si is q accepit sit ep̄s vel platus siue clericus ds deponi.c.dilecti.el.p.de accu.laicus vero nisi restituat ds excōicari.vel ē excōicatus de rap.c.excōicatiōi.de q̄º.℣.excoīº.5.casu.25.Jntellige d̄ nauigātib⁹ iusta cā ⁊ honesta.vt dꝛ.d.casu.25.§.3.

¶ Quid de dñis q ꝯueniūt cū naut3 d̄ certa q̄ntitate dāda ne depdēꝛ i nauigio vel securāt q̄ alius non accipiet.s3 defensabūt.R2.q̄ teneꝛ restituere q2 ad defensandū teneꝛ nisi spōtanea volūtate eis darēt.vel accipent ꝑ mercede laboris fideꝛ ipēsi.fm aliquos liceret facere statutū vt qs lucrareꝛ tm̄ ꝑ rebus recu pat3 i mari naufragio marᵉ qñ ē pp vtilitatē naufragor̄ q2 alr nō recuparēt suas res.s3 pirēt in mari ⁊ ꝑ marᵉqñ cū piculo exponerēt se.Si vero esset res q̄ nullo⁹possent saluari nisi p illos q se exponūt piculo marᵉmort̄ nō videnꝛ teneri vel debeꝛ ei premiū iuxta laborē ⁊ periculū ad quod se exposuit taxandu3 ad arbitrium boni viri.

Nauta. caupo. et stabularius tenetur d leuissi n ma culpa. non de casu fortuito. l. et ita. §. at. hoc edicto. ff. nau. ca. et sta. Nec obstat. l. i. §. si vestiméta. ff. depositi. vbi depositarius non tenet nisi de leui culpa qr ē speciale in istis vt teneātur de leuissima. q̄uis forte i p̄scia non videātur teneri nisi de leui. d. l. et ita. que loquit in odiū taliū qui solent fraudē facere. vt ibi pz. §. at hoc edicto.

i ¶ Quid si nauta ponat res meas i alia naui et perierūt. Sī. q tenet. l. ité q̄rit. §. i. ff. loca. Et hoc ver si iusso dño: si vero bona fide et sine culpa nō tenetur. similiter nō tenet etiā si dolose posuisset quādo vtraqz nauis perijt i eadē negotiatōe. ff. ad. l. rodiā de iac. l. si. §. i. qr lz sit i culpa. isideliter rem tuā con tractādo. nō tamen ex tali culpa est amissa ex quo omnino peritura erat.

Ecessitas quō est triplex. s. extrema sine qua n vita corporalis substētari nō pōt q̄ dī necessitas iduidui et necessitas fm statū siue psonā: et necessitas ad bene eē siue p̄fectiā: et quō quis teneat subuenire hmōi necessitatib'. vide. D. elemosina. §. 4. Que necessitas excuset vt possit laborare i die festo. D. ferie. §. 44. et superioribus.

Eglīgētia dicit defectuz debite solicitudinis. n vñ neglīgētia ē omissio alicuius qd fieri pōt et dz: et nō neglīgētia sine mora: et icludit latā et leuē culpā. vt i. §. seqnti. Et sic solicitudo bona sumit dupli. s. q ē q̄dā circūstātia reqsita ad oēm actū virtutis et sic nō ē specialis. sz generalis: et fm q dicit actū rōis reqsitū i papiēdo: et dirigēdo circa actū prudētie: et sic ē specialis ptinēs ad prudentiā. de qua. D. solicitudo. Sic et neglīgētia q̄ opponit debite solicitudini vigilātie: et dilīgētie: et p̄sequēter prudētie si accipiat vt est defectus repertus in oi pctō. nō est pctm̄ speciale. sz circūstātia sequēs omne pctm̄. si aūt accipiat vt opponit debite solicitudini est speciale pctm̄. fm q solicitudo ē specialis virtus cuius priuatio est negligentia. Et q sit pctm̄. pz qr est defectus debiti actus solicitudinis: et ptinet ad iprudētiā qr fz Isido. i li. ethi. neglīgēs dī quasi nec eligēs: electio aūt recta eoz q̄ sunt ad finē ad prudētiā pertinet. hec. s. Tho. 2a2e. q. 54. ar. p. et 2°. Et nō q neglīgētia p̄sistit i defectu iterioris actus ad quē ptinet etiā electio. pigritia autē et torpor magis ptinent ad executionē. ita tn̄ q pigritia iportat tarditatē ad exequēdū: torpor remissionē quādam i ipa executione: et ideo cōueniēter torpor ex accidia nascit. qr accidia est tristitia aggrauans. i. impediens animū ab operādo. Omissio aūt pertinet ad exteriorē actū. est. n. omissio cuādo pretermittit aliquis actus debitus et opponit iustitie: et est effectus neglīgentie. sicut etiā executio iusti operis est effectus rationis: et icōstans deficit i papiēdo q̄si ab aliquo ipeditus: neglīgēs aūt per defectū prompte volūtatis: segnities vero q̄ est spēs timoris est fuga operationis cāta ex timore magni laboris grauātis naturā. cum. s. aliquis refugit operari propter timorez excedentis laboris exterioris. hec. s. Tho. 2a2e. q. 41. ar. 4. Uide omnia ista in locis suis.

¶ Utr̄ neglīgētia sit pctm̄ mortale. Sī. vbi. s. ar. 3. q l neglīgētia pueit ex quadā remissiōe volūtatis per quā cōtingit q non solicitat. vt papiat ea q̄ debet. vel eo mō quo debet. Pōt ergo dupli cōtingere q neglīgētia sit pctm̄ mortale. vno mō ex parte eius qd pretermittit per negligentiā qd quidez si sit de necessitate salutis. siue sit actus siue circūstātia. erit peccatū mortale. Alio mō ex parte cause. si. n. volūtas i tm̄ sit remissa circa ea q̄ sunt dei vt totaliter a dei charitate deficiat. talis neglīgētia est pctm̄ mortale et hoc pcipue cōtingit qñ neglīgētia sequit ex p̄temptu: alioqn si neglīgētia p̄sistat i pretermissiōe alicuius actus vel circūstātie q̄ nō sit de necessitate salutis nec hoc fiat ex p̄tēptu. sed ex aliquo defectu feruoris qui ipedit iterdū p aliqd veniale peccatū. tūc non ē mortale. sz veniale. Et nō q qñ neglīgētia cōsistit i pretermissiōe eoz q̄ sunt de necessitate salutis. tūc trahit ad aliud genus pcti magis manifestū: pctā. n. q̄ p̄sistunt in iterioribus actibus sunt magis occulta: nec est circūstātia de necessitate p̄fessiōis. eo q itelligit per cōfessionē pcti cui adiūgit. vel qr ē generalis circūstantia. De neglīgētia iudicis. vide ver. iudex. §. 10. 20. et 21. De neglīgētia cōferendi beneficia ecclesiastica. D. beneficiū. 2°. §. 21. De neglīgētia plati i corrigēdo. D. platus. §. p. et. D. pmissio. §. 1. et. D. abbas. §. 6. et. D. correptio. §. 3. De neglīgētia eligēdi et prouidēdi i ecclesia cathedrali vel regulari. D. electio. §. 6. 8. et 9.

Egotiū seculare. dī multis modis. vt in. c. si. n ne de. vel mo. Primo mō cū quid plus iusto appetit qd culpe lucrū dī. Itē et munera iniusta accipere vel dare et vlr oia per q̄ hō seculariter viuit i aliquo pctō dicit seculare negotiū. d. c. i. Quō triplex est negotiatio vide. D. clericus. 3°. i pn. Et quō negotiatio p̄hibet clericis i sacris et beneficiatis et oibus religiosis et quō possunt aliquas negotiatiōes vide. D. clericus. 3°. p totū: et. D. ēptio. §. 15. et. 16. et i. 17. habes de negotiatiōe in die festo vel loco sacro de ēptiōe gladioz. sagitaz: et similiū. D. arn. §. 3. vsqz ad finē. De pēa clerici negotiatoz. D. clericus. 3°. §. i. et. D. excōicatio. 5. casu. 19. §. 3. et. 4.

Eophytus quis dicat. Sī. fz Ray. dī nouellus i fide a neos qd ē nouū et phytos qd ē fides. 48. di. c. quoniā. Item neophyti dicūtur nouelli in regione. e. sicut. e. di.

¶ Quare neophyti p̄hibētur ordinari. Sī. fz Ray. l cā est duplex. vna cā est ne icidant in superbiā putātes q fides christiana siue religio multū eis idigeat. d. c. qm̄. Alia cā est qr non sunt experti ipius status ecclesie vel religionis. nec sciūt modos psonaz. Itez nō ieiunauerūt nec fleuerūt. nō pbauerūt nec pbati

sunt vt i.§.i.d.di.48. vñ tales nec ad minores ordi nes promouẽdi sunt cõco2. Goff. ⁊ Hoſt.

n Igromantia vide. ℣.ars.§.1.⁊ ℣.sortes ma xime.§.2.

n Ominatiz qo dicaꝛ excõicatus vel iterdict⁹. R̃. ſm Pa.i.c.i lateranẽsi.de ꝑben.⁊ digni. q2 vbi agiꝛ de pena icurrẽda ipo iure.sic nõ dr̃ quis noiatiz nisi exprimaꝛ eius ꝓpriũ nomen q2 hoc iportat ethymologia vocabuli ⁊ i istis odiosis nõ est recedẽdũ a ꝓpria significatione verboꝝ nisi de mẽte ꝯstet.vt i.c.statutum.de elec.li.6. Nisi circũ stãtie sint ita expſſe ⁊ stricte q2 ex toto iportãt vicẽ ꝓprij nois.facit.l.2.de libe.⁊ posthu.⁊ Insti.de exhe. libe.§.noiatiz: vt i.l.quotiẽs.§.si quis nomen.ff.de here.isti.vt puta dicit filius Petri qui nõ habet nisi vnicũ filiũ:⁊ hmõi:⁊ sic itellige ⁊ limita Inno.i.d. c.i lateranẽsi:hoc etiã sequiꝛ glo. i de.1.de vi.⁊ ho. de.i.℣.noiatiz. Si vero nõ agiꝛ de pena icurrẽda ipsofacto:tũc etiã dr̃ noiatiz expſſus q ꝑ circũstãtias nõ sic strictas expmiꝛ:⁊ sic itellige ⁊ limita glo. ⁊ Pa.i dicto.℣.noiatiz.⁊ glo.i.c.cõstitutionẽ.de sen. exc.li.6.puta si diceret̃ ilr̃ carpentarius talis loci iunior:⁊ hmõi.⁊ ad glo.i.c.ex nobis.d.§.de sen.exc. quã videtur sequi cõiter doc. dic q2 itelligitur q2 ita sint excõicati quasi noiatiz fuissent expſſi.sed nõ q2 dicãtur noiatiz excõicat.q2 põt qs excõicari lz non noieꝛ.⁊ glo.i.c.romana.de sen.exc.li.6.i.℣.spẽ.di cit q2 dicaꝛ specifice excõicatus qñ dicit:excõico.p.q2 furtũ fecit ⁊ ibidẽ.℣.genere.dr̃ q2 sunt excõicati ge neraliꝛ qñ dicit excõico oẽs q sacrilegiũ comiserũt

n Otarius.vide.℣.tabelio.

n Otoriũ est duplex.s.iuris ⁊ facti.notoriũ iu ris est de quo qs canonice ẽ ꝯdẽnatus vel in iudicio cõfessus vel legitime cõuictus.c.vr̃a de coha.de.⁊ Pa.ibi i glo.i.℣.notoriũ:⁊.c.qsitũ. co.ti.notoriũ vero facti.ẽ cũ populus est testis ⁊ dis simulatiõe nõ est locus.c.tua.de coha.de.⁊ hoc in telligiꝛ siue crimẽ sit notũ oib⁹ qui sunt i illo loco.s. villa siue parochia etiã si i illo loco nõ sint nisi de cẽ: q2 decẽ hoies faciũt populũ.x.q.3.vnio: ſm glo. Ray.qui etiã addit q2 si etiã parochia hz mille pa rochianos ⁊ solũ ex illis decẽ graues ⁊ honeste pso ne scãdalizẽtur de focaris sacerdotis põt dici q2 po pulus scãdalizeꝛ.cũ decẽ hoies populũ faciãt.vt di ctũ est. Et tale notoriũ facti iteꝝ diuidiꝛ q2 aliud est notoriũ facti permanẽtis vt cuz tenet adulterã pu blice i domo. Aliud trãseũtis.vt cũ quis publice ho minẽ interfecit. Sed ⁊ est.3ᵐ.notoriũ facti ꝑsumpti vt si quis publice habitus est ꝑ filio:vel affine:⁊ hu iusmodi. In notorio igiꝛ iuris exigiꝛ qñqz proba tio cõtra negantẽ.c.sicut:de iudi. In notorio ve ro facti:nõ requiriꝛ ordo iuris: qui alias etiã obser uãdus.c.ad nostrã.de iur.iur.d.2°. Euidentia nãqz patrati criminis.non indiget clamore accusatoꝝ.c. euidẽtia.de accu.de his oibus: ⁊ alij vide Pa.vbi supra.vide etiã.℣.decretũ.2°.§.13.q.⁊.15.⁊ ver.ex cõicatio.5.casu.q2.§.2.⁊.3°.

n Ouale in priuilegijs:ꝑꝑs locis cõcessis intel ligiꝛ ois ager de nouo ad cultũ reddatus de quo non extat memoria q2 aliquãdo fuisset cultus.de verb.signi.quid per nouale.

n Ouitius proprie dicaꝛ qui habitu religionis accepto nõdũ per aliquã ꝓfessionẽ astrictus experiꝛ religiõis austeritatẽ.

¶ Quis possit eẽ nouitius proprie.R̃.q2 quilz q ra tionis capax:⁊ pubes.20.q.i.per totuz:⁊ de regu.c. cũ simus:⁊ quilz qui põt esse religiosus. Et qui sint isti vide.℣.religio.§.9.⁊ se.vñ lz ante annos puber tatis possit offerri a parẽtibus.vel alias possit quis suscipere habitũ tñ proprie non est nouitius q2 expiri nõ põt quid sit castitas:nec malitia potest supplere etatẽ.vt i.c.ad nostrã:⁊.c.significatũ. de regu.⁊ id os cõpleuerit.14. annũ masculus. femina vero.12ᵐ. Si vero offeraꝛ a parẽtibus vel tutoribus ante pdĩ etiã tẽpus ⁊ ipe cõsentiat ſm dic.li.2°. lz ꝯsensus quĩ fit ante annos discretiõis nõ teneat tñ ipe exire nõ põt postqꝫ veniat ad legitimã etatẽ ad instar car nalis matrimonij.c.de illis.de despon.impube.⁊.c. illud.20.q.i. Sed qz primũ peruenerit ad ꝑfectã eta tẽ poterit eggredi.20.q.3.pñs.extra de regu.cum si mus.Si vero non ꝯsensit põt egredi qñ voluerit.20. q.i.puelle. Si vero impubes itrat propria auctori tate extrahi põt a patre vel tutore vsqz ad annum: ⁊ diẽ.20.q.2.puella.ibi habet q2 si i fortiori etate.pu ta in annis pubertatis: adolescẽtula vel adolescẽs seruire deo elegerit.nõ est potestas parẽtibus prohi bẽdi:⁊ ſm glo.ibi.iste annus ⁊ dies incipit currere a die scie.sed si ex cõsensu coꝝ itrauit expresse vel ta cite.vlterius reuocare nõ poterũt.20.q.i.c.addidi mus:⁊.c.quicũqz. Sed nũquid mater potest offerre ⁊ reuocare filium. Inno.dicit q2 sic:alr̃.d.c.addidi mus.sed Io.Lau.⁊ Archi.ꝯtra cũ non habeat ipm in potestate. Insti.de adop.§.femine: ⁊ per pñs si pater obtulit filiũ:mater nõ potest reuocare nisi di catur q2 eque sit i potestate patris ⁊ matris quãtuz ad hunc casum: opinio tamen Inno.videꝛ verior ſm iura tamen alia teneatur nisi mater esset tutrix. Sed quid si plures sunt tutores nũquid vnus offer re potest.videtur q2 sic.quia eandem potestatẽ ha bet quo ad hoc sicut parẽtes.20.q.2.puella. Dic q2 conditio prohibẽtis erit melior ſm Inno. ⁊ quãuis ſm Pis.tẽpore Ray.i. ſm primã cõpilationẽ in.c. postulasti.de regu. Malitia debebat suppleꝛ etatẽ. secus est nũc.vt nõ Io.an.in de.eos.de regul. 1

¶ Per quantum tẽpus debet quis esse nouitius.R̃. 2 q2 regulariter per annũ. vt in.c.consuldus.17.q.i.⁊ in.c.ad apostolicã.de regula.tamẽ istud tẽpus daꝛ i fauorez nouitij.vt experiaꝛ ⁊ similiter monasterij. vt probẽt si pro eis cõueniat ideo prelato cũ cõuentu cõsentiẽte ⁊ interueniẽte volũtate nouitij potest ante

annū profiteri:& tenet professio lz malefaciant plati
si sine magna discretiōe hoc faciāt vt i.d.c.ad apo
stolicā fallit hoc i monachis qui hñt monasteria in
insulis multū rigidis qbus prohibet ne ante.18. an
nū aliquē recipiāt ad ꝓfessionē.vt i.c.qꝫ i insulis. d
regula.quā ꝓhibitionē Jo.an.& post eū Pa. i.d.c.
qꝫ i insulis. extēdūt ad predicatores & minores per
idēptitatē rōnis quā opinionē sequit Angelica.v.
nouitius.§.2.de quibus etiā insulis itelligat .d.c.qꝫ
i insulis. nō ē multū clarū cum sint quedā isule:sicut
Anglie.Cicilie.& Cipri multū amene. vñ credo dd
ꝙ tam de isulis q̄ȝ de ꝑdicatoribus & minoribus sit
attēdenda ꝯsuetudo.Nā tā ꝑdicatores q̄ȝ minores
recipiūt ad professionē post.15.annū.imo predica/
tores habēt i suis ꝯstitutiōibus q̄ sunt approbate p
summū pōtificē ꝙ possint recipere clericos post.15.
annū:cōuersos aūt recipiūt ad habitū post.18.fallit
etiam i oibus mēdicātibus qui nō possunt recipere
ante annū cōplectum probatiōis ad professionē vt
i.c.nō solū.&.c.ꝯstitutionē.de regula.li.6.Nō tñ ꝙ
d.ar.f.i.5ª.ti.16.c.3.§.1.i fi.dicat ꝙ id qđ dicit Tho.
in quibusdā .q. ꝙ nō fit professio in aliquibus locis
ante.18.annū fm quādā decre.dicit Pe.de pal.illā
eē reuocatā per probemiū.6. hoc tñ nō video clarū
cū ista decre.qꝫ in insulis: sit i cōpilatiōe decretaliū
q̄ nō est reuocata ideo tene vt dixi .s. vt laudabilis
cōsuetudo seruet vel ordinatiōes approbate.

5 ¶ Sed quid si quis nō obstāte prohibitiōe recipiat
ante annū probatiōis ad professionē.vel ante tem/
pus debitū.R.ꝙ si quis recipiat ad professionē añ
ānos pubertatis.professio nulla ē.ipo iure: vt i.d.c.
ad nostrā:&.c.significatū:& hoc i quacūqꝫ religiōe
vtrū aūt obliget quo ad deuȝ:vide .v.votū.5.§.5.
Si vero quis recipiat ante.18.vbi non est recipien
dus:Hosti.tenet ꝙ etiā nulla sit professio ꝑpter.d.c.
qꝫ i insulis:& cōiter ipm recitādo trāseūt doc. & fa/
cit pro sua opinione.l.nō dubiū.C.de legi.& regula
q̄ ꝯ iris.de re.iur.li.6.Pa.videt dubie loqui an sit
obligatus illi religioni quā professus ē. affirmat ta
men ꝙ saltē in genere obliget.Sed videt ꝙ oblige
tur illi in spē cui professus ē qꝫ talis prohibitio respi
cit principaliter fauorē profitētis cui ipe pōt renun/
tiare & videt probari per.d.c.ad apostolicā.vbi pa
tet ꝙ abbatibus prohibet receptio ante annū pro/
bationis tamen tenet si profiteatur. vt dictum est
sr.qꝫ in.c.qꝫ in isulis q̄uis prohibeat.nō tamē di/
cit ꝙ illi nō sit astrictus sic dicit in.d.c. non solum:
nisi in religione mēdicātium in qua professio facta
ante annū probationis cōplectū nō obligat illi. sed
solum religioni in cōi:& illi qui tales recipiūt scien/
ter.peccant mortaliter:& nō possunt amplius ad ꝑ
fessionē recipere & vlterius debet puniri pena q̄ gra
uioribus culpis solet infligi.d.c.nō solū.

4 ¶ Sed nūquid si durāte suspensiōe predicta.recipe
ret aliū ad professionē efficeret irregularis .R. fm
Ge.in.d.c.nō solū.ꝙ nō. qꝫ oportet ꝙ actus qui sit
post suspensionē sit actus de attributis certo ordini
cuiusmodi nō ē receptio ad professionē igit nō erit
irregularis.q̄uis alij dicant ꝙ sic.sed primū videt
verius & q̄uis sint opiniones contrarie quis possit
absoluere ab ista suspēsione.vt patet in.d.c.nō solū.
glo.tamen ibidē in .v. suspensos post Hosti. decli/
nat ꝙ supperior qui nō peccauit potest eum absol/
uere ar.de sen.ex.nuper.nūc tamen cessat dubitatio
per priuilegia que habent mēdicātes ꝙ possunt ab/
soluere ab huiōi.& ipi prelati possunt absolui ab il/
lo quē elegerint.vtrū hec pena.d.c.nō solum.habeat
locū i monialibus predicatoꝝ vel sancte Clare.Ge.
dicit ꝙ sic.& esset attēdēdum.vtrū fm suā regulam
possint habere proprium:& sic nō erunt mēdicātes
ideo nō habebit locum. Si vero nō possunt habere
erūt mēdicantes & sic habebit locuȝ illa pena. Nec
est aspiciēdum quid sit de facto.s.vtrū habeant pro
priū vel nō.sed quid sit fm eaȝ regulā.qꝫ per priui
legia possent habere in cōi & tamen remanēt men/
dicātes.Nota tamen ꝙ Cle.4º.in bulla que icipit.
Ex tenore:determinauit ꝙ moniales predicatoꝝ
possint facere professionē ante annuȝ probationis:
& incipit annus probationis a die & hora imposi/
tionis habitus.dūmodo sit pubes.i.compleuit mu/
lier .12ᵐ.& masculus .14ᵐ.& in isulis.17ᵐ.vt patet per
predicta iura.Jdem itellige de furioso vel de eo qui
nō ē doli capax quia tales durāte tali impedimēto
nūq̄ȝ possunt profiteri.eo tamen cessante tūc debet i
cipere annus probationis. Sic igit annus nouitia/
tus seu probatiōis in oi religione debet icipere in fe
mina post.12ᵐ.cōplectū in masculo post.14ᵐ.comple
ctū:in furioso vel i eo qui non est doli capax debet
etiā cessare tale impedimētum. Et q̄ȝdiu sunt noui/
tij possunt exire sine aliqua pena in.c.postulasti. d
regula nisi essent professus tacite.c.statuimus eo.ti.
de qua tacita professione.vide.v.votū.5.§.5.

¶ Quō nouitius efficiat tacite professus .R.ꝙ tri/ 6
bus modis.primo fm Jo.an.&.d.Ant.& Pa.in.c.
vidua.de regula quādo se igerit actibus qui solum
cōueniūt professis de iure vel cōsuetudine & hoc fa/
cit ex certa sciētia.s.sciens solū cōuenire talē actum
professis.Jtem ꝙ hoc faciat sponte & non ex metu.
Jtem ꝙ per triduū i eodē proposito perseueret. aut
loco perseuerātie ꝙ fecerit cū habitu professoꝝ disti
cte in forma scissura vel colore.Aliter vno istoꝝ de/
ficiēte nō iducitur professio tacita.2º iducit professio
tacita ex delatione habitus professoꝝ : dūmodo fa/
ciat sciēter.i.sciens ꝙ solū cōuenit professis & sciens
ꝙ ex tali delatiōe de iure vel cōsuetudine inducitur
professio fm Jnno.&.d.Ant.Jtē ꝙ habitus profes/
soꝝ sit distinctus.vt supra. Jtem ꝙ sponte. Jtem ꝙ
detur ei ab eo qui potest icorporare religiōi.aut eo
cōsentiēte accipiatur fm Pa.in.c.vidua: & facit.c.
porrectū de regula.Jtem ꝙ det perseuerātia tridui

in eius delatiōe:⁊ sic videt̄ intelligēdum.c.istitutionem.i.ti.de regula.i.6. Quidā excipiūt duos casus in quibus nō requirit̄ istud vltimū.§. si i ifirmitate susapit̄ faat.c.sic.el.2°.de regula.2° quādo quis prius voucrat itrare ⁊ itrādo susapit habitum professoꝝ Pa.tamē i.c.ad nostrā.de regula dubitat de hoc: sed videt̄ ꝙ etiā i istis duobus casibus requirat̄ perseuerātia tridui per.d.c.cōstitutionē vbi non distinguit̄:quidā addūt ꝙ deferat̄ i monasterio.s3 videt̄ sufficere ꝙ deferat̄ in loco i quo degit ex obediētia. S3 iduatur professio tacita per delationem habitus nouitioꝝ nō distincti vltra ānum:de.co.de regula cū quis sit distinctus aliqua distinctione occulta. puta quia benedicat̄ ⁊ hmōi.vbi vero sit distinctio manifesta i forma.colore vel sissura nūq̄ iduat̄ professio per delationē habitus nouitioꝝ etiā si portaret per viginti ānos vt nota glo.i.d.de.co:⁊ Pa. i.c.ex parte.de regula.de.4° modo quō iducat̄ professio quādo itrat cū proposito mutādi vitam vide ver.votū.§.§.3.vbi habes ꝙ ad hoc vt quis fiat professus tacite per prædictos requirit̄ ꝙ fiant sciētibus ⁊ cōsentiētibus illis qui possunt icorporare: etiam habes de istis aliis modis:vide aliquid.§.votū.2°. in prin.⁊ ver.professio.

6 ¶ Nota etiam ꝙ professio tacita facta ifra annum probatiōis nō obligat tacite professum illi regioni præcise sicut expressa.vt dicit tex.i.d.c.cōstitutionem. sed bene obligat illā religionē sibi.q: eum expellere nō poterit.aliter non eēt iste religiosus vere:⁊ sic si cōtraheret matrimoniū teneret.cuius cōtrariū dicit tex.c.vnico.de voto.li.6.ratio q: si illa nō tenet̄ sibi i qua professus ē tacite multo minus alie:⁊ sic si nulla vellet eū recipere remaneret religiosus nullius religionis qđ ē ipossibile:⁊ ideo nō poterit eū iuictum expellere ex quo ꝯsensit vt tacite profiteret̄. Jlla aūt professio que fit per delationē habitus vltra annuꝫ obligat illi religioni i spē.de.co.de regula. in foro tamen aie nō tenet̄ nisi religioni i cōi. si modo per talem delationē nō habuit animū obligādi se.imo corā deo nullo mō tenet̄.si nullo modo habuit animū obligādi se. Jtē nota ꝙ professus expsse i religione mēdicātium infra annū.si nō itēdebat se obligare nisi illi quā professus ē.nō tenetur neq̄ illi quaꝫ professus ē nec alii.sed libere potest reddire ad seculū. Si vero itēdebat se obligare saltem i genere nō poterit reddire ad seculū si tamen ꝯtrahit tenet matrimoniū. Jtem si tacite profiteat̄ i religione mendicātium obligatur religioni ⁊ si ꝯtrahit nō tenet. ratio quia tacita professio nō prohibet̄ etiā i religionibus mēdicātium.vt i.d.c.nō solū.s3 solum expssa ergo quādo habētes potestatē icorporādi sunt passi vt tacite profiteretur se obligauerūt illi:licet ipse ex beneficio iuris nō sit præcise obligatus eis:sic igitur itelligēda illa que dicūtur in .§. votū.§.§.3.sm ea que hic dicūtur in istis duobus .§.

¶ Utrū deferēs habituꝫ professoris si protestetur ꝙ ob hoc nō intendit profiteri valeat talis protestatio ꝛc. Hosti.dicit ꝙ hic inducat̄ præsumptio iuris ⁊ de iure.que nō admittit probationē in cōtrariū. Jdem Archi.⁊ Jo. mo. cum talis protestatio sit cōtraria facto:⁊ sic nō iuuat:sed Jo.an.vt refert Ge. in.c.§. de regula. li.6. tenet ꝙ iuuat si fiat ex iusta causa. Jdem Jo.de ligna.⁊ opinio cōtraria procedit vbi protestatio esset facto cōtraria. sed hic est declaratoria.vt in.c.cum.M.de cōsti.⁊ hoc credit Ge.verū quia vbi factū est multipliciter itelligibile: ⁊ agens protestatur ꝙ nō facit actum ad illum finē.sed alterius iuuat. Nam istud recipere habitū potest eē dupliciter.s.ꝙ facit animo profitendi.2° ꝙ remanet ex protestatiōe animo probandi. Jdem tenet Panor. in.c.ex parte.de regula. vbi autem habitus est indistinctus nō habet necessariā protestationē sm Pa. in.c.postulasti.e.ti.nisi quādo portaret vltra annū. Sed nūquid satisfaciet ille qui vouit itrare religionē ⁊ itrat.deinde exit .ꝛc. ꝙ aut cogitauit actualiter i religione permanere nō tamē ponēdo hoc sub voto:vel proposuit actualiter experiri ⁊ si placuerit ꝛc.aut de nullo istoꝝ cogitauit.sed tantuꝫ vouit q: visum ē bonum:⁊ i omnibus istis casibus satisfacit q: cōditiōes generales iuris subintelligūtur sm .s. Tho.22ª.q.8.ar°.4°.⁊ Jnno.c.scripture.de vo.aut intrauit cū animo exeūdi vel itrauit proponēs facere ex parte sua ⁊ dare operā vt deus mutet volūtatem ⁊ nō animo obstinato ⁊ sic etiā satisfacit:si vero intraret animo deliberato stādi i proposito exeundi ⁊ nō dare operā:ꝛc. videt̄ ꝙ nō satisfaciat. sed citius peccet de nouo.imo si vouit itrare ⁊ exire votū est nullum ⁊ peccat quia est de re mala.

8 ¶ Ut̄ solus abbas sine cōsensu sui capituli possit aliquē recipere ad professionē.ꝛc.Pa.i.c.ad apostolicam.de regu.dicit ispiciēdū eē.§. ꝯsuetudinē vt dicit tex.i.c.fi.de regula. li.6. Sed vbi cōsuetudo cessaret credit ꝙ abbas debeat hoc facere cum cōsilio capituli per id quod habet̄ in regula monacoꝝ vbi dicit̄ ꝙ præcipua debet abbas explicare cū consilio capituli.sed negari nō potest ꝙ creatio nō fit quid præcipuū. Ex quo ifert̄ ꝙ de iure cōi nō valeat monachi creatio per abbatē facta sine ꝯsilio capituli. Nā vbi requirit̄ a iure cōsiliū nisi adhibeat̄. actus est nullus.vt ē tex.nō iūcta glo.i.c.nouit.de his que fi.a.§.de iure tamē nō videt̄ ꝙ teneat̄ sequi cōsiliū. s3 sufficit expectare respōsū.vbi tn̄ regula.vel ꝯstitutio ordis approbata p papā requireret ꝯsensuꝫ vt i ordine pdicatoꝝ credo ꝙ teneat̄ seq. Epo āt h3 Jnno. pōt recipe ad professionē. adeo ꝙ iste erit verus religiosus.l3 nō itret monasteriuꝫ.neq̄ psitear̄ certā religionē.s3 poterit stare i domo puata sub obediētia epi:⁊ ab eo psiget̄ certa regula vel certus modus viuēdi.al̄.c.si vir.27.q.2.secus dicit i aliis plaī iferioribus.fatet̄ tn̄ ꝙ faciēs professionez i manu alterius.

aut qui se obligat ad itrādū religionē.nō tñ adhuc votū est solēnizatū. sʒ simplex ⁊ cū his dictis cōiter trāseūt doc.i.c.porrectum.de regula.vt nō Pa.ibi. Sed.d.Ant.sentit ꝙ cū recipiť talis ꝓfessio ab epo ꝙ votū nō est solēnizatū.ita vt ipediat matri^m con tractū per.d.c.vnicū.de voto.li.6.qḋ placet Pan. Item Pa.dicit se nō videre ꝙ iste sit verus religio sus:⁊ putat ꝙ oē votū sit simplex respectu dirimen di matri^m post ꝯtū nisi ꝓfessio fiat i aliqua de reli gionibus approbatis.vt.d.c.vnico.nec videt ꝙ illa possit fieri nisi ab abbate ⁊ fratribus recipiať.nam solus epo nō pōt quē icorporare alicui religioni inui tis fratribus qꝛ regula approbata per ecclesiā con tradicit.vnde putat Pa.ꝙ i materia stricta appel latiōe religiosoꝝ nō veniāt isti qui professi in manu epi tñ.hec Pa. ⁊ in ꝓdicto casu debemus attēdere an iste qui facit professionē eēt exēptus a iurisdictio ne epi:⁊ tūc talis professio nō valeret.secus si nō eēt exēptus.qꝛ tūc valeret qꝛ recipere ad professionē de pendet a potestate superioꝛitatis.hec Ge.i.d.c.cōsti tutionē. De eo qui solū fecit votū castitatis ⁊ sic ꝓ fiteť.vide.℣.impedimentū.2.§.4.in fi.

9 ¶ Ut^r requirať ꝙ annus probatiōis sit ꝯtinuus vel sufficiat ꝙ sit iterpolatus.R.ꝫ Pa.i.c. ad aposto licā.de regula ꝙ requirť ꝙ sit annus cōtinuus ad/ ducit id qḋ legiť in.l.vbi fideiussor.ff.de solu.qꝛ iter ruptio tēporis minuit de austeritate regule: durius enīʒ est cōtinuare per annū cōtinuū q̄ʒ iterpolatum si tñ per totū vnū annū ꝯtinuū ⁊ postea exiret non oporteret de nouo probare si redderet.

x ¶ Ut^r sit necessariū ꝙ nouitius ꝺferat habitū illius religionis quā vult profiteri an sufficiat delatio alte rius habitus.R.ꝙ lʒ glo.i.c.super eo.de regula ar guat tñ tenet cū Tancre.ꝙ requirť ꝺlatio habitus illius religionis quā vult profiteri:⁊ ita habet ꝯsue tudo:⁊ ꝙ deferāt i monasterio qꝛ extra monasteriū delatio cuiusqꝫ nō iduceret vnq̄ʒ tacitā professionēʒ ꝺ.de.eo:lʒ possit talis cōpelli ad dimitēdū talē ha bitū vel ad itrādū monasteriū.vt nō Pa.i.c.vt de/ nici:de regula intellige.vt dictum supra.§.5.s. in lo/ co vbi degit ex obedientia.

xj ¶ An aūt i actu professiōis requirať certa forma ꝓ fitendi qua nō seruata corruat actus.R.sm Pa.in d.c.porrectū. ꝙ lʒ i regula monacoꝝ vel alioꝝ reli/ giosoꝝ ponať certa forma circa professionis actuʒ tamen valet professio quecūqꝫ verba facta nō serua ta forma regulari. cū.n.obligatio dirigatur i deuʒ defectus forme nō debet vitiare actuʒ sicut dicimus i excōicatione.nec de necessitate requirť aliqua scri ptura.quidā tamen habēt modū magis securū sm b.Tho.q̄ʒ alie vt patet.℣.religio.§.22. Et potest fie/ ri per procuratorē qꝛ quilibet actus explicari potest per procuratorē nisi excipiať.l.i.§.visus.ff.de pcur. ⁊ in regula:pōt quis i.6.sed nō excipiť igiť. Et pōt ratū haberi eo mō quo posset ꝓfiteri.s.cū ꝓbatiōe. Sed qd dicimus de regula fratrū minoꝝ in qua ꝓ cipiēdo ꝙ dicāt volētibus ingredi coꝝ religionē vt vēdant oia bona sua ⁊ ea studeāt pauperibus erro gare ⁊ per ꝯñs renūtiare seculo ⁊ sic oio vitā mu/ tare qḋ videť ꝯ.d.c.nō solū:vbi sub penis ibi cōten tis ꝺť ihibēdo ne ante annum probatiōis elapsum quēq̄ʒ ad renūtiationē seculo faciendā recipere:⁊c. R.quidā dicūt ꝙ verba regule itelligūtur ante re/ ceptionē:tex.vero.d.c.nō solū:loquiť post receptio/ nē ⁊ ante professionē.sed hoc magis videť eē ꝯtra tex.qui nō vult ꝙ fiat ante professionē. sʒ hoc ē ma gis ante:⁊c.vñ possent verba regule sustineri dicē do ꝙ itelligit post annū probatiōis ⁊ añ professio/ nē vel itelligēda sunt verba regule.s.ꝙ nō obligēt. sed ostēdant sibi ꝙ illud deberēt agere ante profes/ sionē ⁊ ꝙ in religione sic debeāt viuere.

¶ Quid de bonis que donauit religioni ante ingres sum vel in ipo ingressu.R.Panoꝛ.in.c.quod a te:ꝺ de.cōiug.ꝙ si donauit oia tunc in dubio videť do/ nasse causa mortis.vnde causa cessante per profes/ sionē tacitā vel expressam reuocať inde recedendo: ar.l.seia:in fi.p̄mi.R.ff.de dona.cā. moꝛ.⁊.l.non omnis in p̄n.ff.si.cer.peta.facit quod nota Bar.i aut ingressi.C.de sa.san.eccle. Et idē dicit Bar.ibi de illo cuius professio nō tenet:q̄uis profitens crede ret tenere ꝙ recuperabit : ⁊ ꝓbat per.l.si pater:⁊.l. nec apud.C.de here. insti. vbi quis credens aliquēʒ fratrē vel filiū:⁊ hac ꝯtēplatione reliquit bona sua reperto ꝯrio auferūtur ab eo:⁊ veniunt succedētes ab itestato.vt.d.l.si pater. Si vero nō donauit oia sed aliqua solū:⁊ tūc nō videť donasse causa ingres sus:⁊ ideo nō recuperabit.ar.coꝝ que habētur i.c. beneficiū:⁊.c.ꝯstitutionē:de regula.li.6.⁊ sic viden tur intelligendi Hosti.⁊ Pa.in.d.c.statuimus: qui videntur cōtrarij. Similiter nō recuperat si donauit nō causa ingressus.sed ex iteruallo.vt in.c.fi.de do/ na.⁊.l.perfecta donatio.C.ꝺ dona. que sub modo. Idem dicit Bar.vbi supra.de illo qui sciebat pro/ fessionē nō tenere ꝙ donata non recuperabit. quia videtur donasse.l.cuius per erroꝛēʒ.ff.de re.iur.⁊.l. cāpanus.ff.de ope.liber. que debent itelligi quo ad iuris ꝓsumptionē:⁊ in dubio. Sed in cōscientia vel alio modo vbi pōt sciri ꝙ donauit solum causa in/ gressus:⁊ non alio modo sic recuperabit qꝛ semper videť datū causa mortis. Sed quid de bonis noui tij moriētis añ ꝓfessionē tacitā vel expssaʒ .R.Cy. ⁊ multi alij doc.i.d.aut.ingressi.tenuerūt ꝙ debent spectare ad monasteriū qꝛ ibi moriēdo videť mori. vt frater. Ideʒ tenet.d.Ant.in.c.in ꝓsentia.de ꝓba. Bar.i aut.si qua mulier i fi.C.de sac.san.eccle.pro prefacta opinione alľ.c.fi.de succe.ab intesta. tñ nō firmat pedē.sed dicit relinquēdū canonistis : Pan. i.d.c.i ꝓsentia.distinguit ⁊ bene ꝙ aūt intrās expssē cōtulit bona sua monasterio : ⁊ sic est vera opinio ꝓdictoꝝ ꝙ sint monasterij si nō expresse reuocauit.

Si vero expsse nõ ptulit.ꝫ simplr itrauit cũ ꝓbatio nis sic succedũt ꝓximiores ⁊ nõ monasteriũ. Nam cũ ille non fuerit religiosus cũ effectu.c.religioso.de sen.exc.li.6.bona eius nec tacite.nec expsse trãsierũt i monasteriũ.ꝑsertum cũ adhuc haberet facultatez faciendi testamẽtuz ideo proximiores succedẽt.Ui/ de.ẜ.religio.§.35.⁊ se.

13 ℭUtrũ nouitii obligẽtur ad ꝑcepta regule.ꝶ.ꝙ non nisi eo mõ quo alij christiani.debẽt tñ iduci vt eaz seruẽt quatenus ꝓbet eius austeritatẽ ꝫ aliquid fit idulgendũ eis ne retrocedãt vt i.c.qð scripsi.35.q.2. Sed qd si nouitius exñs i nouitiatu delinquat taliter ꝙ si eẽt ꝓfessus deberet puniri pena carceris perpetui an possit a regulari ꝑlato puniri ad ꝑpetuũ carcerẽ.ꝶ.ꝫm Ge.i.d.c.nõ solũ.ꝙ nõ.per rõez allegatã in tex.qui prohibet istos nullo mõ ipediri qn possit redire ad seculũ posset tñ ad tps dãnari vel puniri si ipe ꝯsentiat aliter nõ.qð itelligẽdũ est ante ꝓfessionẽ qua teneaẜ ad illã religionẽ: vt sit eius sub ditus nec possunt prelati eis ꝑcipere.

14 ℭUtrũ nouitius possit eligi i prelatũ alicuius religionis.ꝶ.ꝙ nõ vt pꝫ i.c.nullus.de elec.li.6.Sed vtruz possint ordinari.ꝶ.ꝙ nõ.etiã ad primã tõsuraz.vt in.c.monasterijs.19.q.3.Sed qrit vtrũ beneficiũ igredientis religionẽ vacet.ꝶ.ꝙ nõ. nec ifra annũ ꝓbationis põt alteri ꝯferri nisi de eius ꝯsensu vel nisi cõstet ꝙ habeat aiũ ꝫ absolute mutãdi vitã.ꝫ p aliuz deseruiet.assignata sibi eiusdẽ beneficij portiõe congrua. vt nõ.c.beneficiũ.de regula.li.6.⁊ ꝫm glo.ibidẽ reliqui fructus beneficij cõseruabũtur vel i vtilitatẽ ecclesie expẽdenẜ.c.qꝛ sepe.de elec.li.6.nec iterum ipe nouitius eos habebit: qꝛuis Barto.brix.dicat ꝯ ⁊ ꝑdicta ꝓuisio per epm executioni mandabiẜ.c.cũ ex eo.de elec.li.6.nec poterit sibi beneficiũ de nouo ꝯferri.tñ ad epatũ eligi põt.c.nullus.ꝺ elec.li.6. Nec debet canonicus nouitius ad electionẽ epi vocari ꝫm Jo.an.i.d.c.beneficiũ.Secus eẽt de patrono vel de eo ad quẽ nõ iure collegij.ꝫ iure singulari electio ptinet.qꝛ dꝫ vocari.vtrũ percutiens nouitiũ sit excõicatꝰ.ꝶ.ꝙ sic.vide.ꝶ.excoĩo.5.casu.ꝑ.§.18.

n Uptie qd sint: vide.ẜ.matrĩ.ꝑ.qꝛ idẽ sunt: quo tẽpore debent celebrari ⁊ de benedictiõe eius.ẜ.ipedimẽtũ.14.§.3.de sacerdote benedicẽte qñ nõ debẽt benedici ibidẽ.§.4. vtrũ ꝯbenis secũdas nuptias icurrat aliquid ibidem.§.3.⁊ que impediãt dictũ est.ẜ.impedimẽtũ per totũ.

n Unciatio noui operis ẽ ꝓhibitio facta illi q aut edificat aut edificij formã mutat in alterius pꝛiudiciũ qð ẽ edificiũ nouũ facere.vt.ff. de noui.op.nũ.l.pen.§.opus nouũ.Sed qui antiquũ refecit opus nouũ nõ facit.d.l.1.§. si quis edificauꝫ. intellige nisi ex toto esset destructũ vt nõ in.c.consuluit.de iude.vñ nihil aliud ẽ nũtiatio. nisi ꝓhibitio noui opis.d.l.1.§.nũtiamus:⁊.c.significãtibꝰ.co.ti.

1 ℭQuibus de causis fit denũtiatio noui opis.ꝶ.ꝙ tribꝰ.ꝑ.gra iuris ppꝛij ꝯseruãdi.2º dãni depellẽdi.3º publici iuris tuẽdi.d.l.1.§.nũc videamꝰ:⁊.§.nũtiaº.

ℭPro quibus opibus põt fieri.ꝶ.ꝙ tñ ꝓ illis operibus q̃ solo ꝯiũcte sunt. vel i solo fiũt quoꝝ edificatio vel demolitio vr̃ opus nouũ.vt.d.l.1.§.hoc autẽ edicto ⁊ ad futura nõ ad ꝑterita fit vt ibidẽ. 2

ℭUtrũ hec denũtiatio siue prohibitio se extẽdat ad ecclesiaz aut locũ religiosuz.ꝶ.ꝙ sic.cũ nõ sint i pꝛiudiciũ alterius ꝯstruẽda.vt i.c.ꝑ.eo.ti. Fallit in casu qñ eps propter necessitatẽ populi aliaz ecclesiã vult edificare licet sit i pꝛiudiciũ aliaꝝ ecclesiaꝝ.c.ad audiẽtiã.de eccle.edifi. 3

ℭUtrũ hec enũtiatio se extẽdat ad purgationẽ doacaꝝ.ꝶ.ꝙ nõ.qꝛ publice vtilitates ⁊ securitates.ẽ rinos ⁊ doacas curaꝝ.ff.eo.l.ꝺ pupillo.§.si qs riuos. 4

ℭQualiter fit hec nũtiatio.ꝶ.tripliciter.ꝑ.p ꝑtoris ihibitionẽ.2º simplici ẜbo ihibẽdo.3º p iactũ lapilli sic dicẽdo nũtio tibi opus nouũ p iactũ lapilli:⁊ statim ꝓiciat lapidẽ i opere ipo:⁊ istud.3ũ ⁊ primuz est melius qꝛ.2ª.nũtiatio ꝯstituit i possessiõe ⁊ certificat possessorẽ eũ qui vult edificare.ꝫ per ihibitionẽ ꝑtoris vel p iactũ lapilli nõ.vt.d.l.de pupillo.§.meminisse:⁊.d.l.1.§.i operis. Dicũt tñ aliqui ꝙ debet fieri ter iactio lapilli.ar.ff.de re. iudicata.l.cõtumatia.11.q.3.indigne:⁊.c.ex lr̃is.de ꝯst.i glo.vbi dr̃.ꝙ trina monitio ẽ legitima:⁊ canonica. 5

ℭCui debet fieri hec nũtiatio.ꝶ.ꝙ dño vel ꝓcuratori seruo puero vel fabro. seu illi q fabricat .d.l.de pupillo.§.nũtiare:⁊ debet fieri i re ꝓsenti:⁊ ipo opere ⁊ nõ tñ dño.sed illis qui sunt. 6

ℭQuot modis remittiẜ.ꝶ.ꝙ quatuor.ꝑ.expsse verbis.ff.eo.ti.l.nõ solũ.§.sciendũ.2º p trãslationẽ.ff.eo.ti.l.1.§.idẽ qrẜ.3º.morte nũtiatoꝝ.d.l.nõ solum.§.morte.4º satisdatiõe.veꝝ est ꝙ denũtiãs hꝫ.3.mensẽs ad deliberãdũ an velit docere de iure suo an velit recipere cautionẽ de demoliẽdo:⁊ edificet.C.eo.ti.l.vnica:⁊ in.c.si.eo.ti. 7

ℭQuis effectus nũtiatiõis .ꝶ.ꝙ quicqd edificatuꝫ est post eaz demoliri debet.expẽsis ipius edificantis d.l.1.ꝶ.1.⁊.l.ꝑtor.§.i.eo.ti.extra eo p totũ:⁊ quãdo dicaẜ nouũ opus:⁊ de solẽnitate adhibẽda i denũtiatiõe:⁊ in quibus rebus hꝫ locũ.plene nõ per glo. in.c.2º.eo.ti. Pa.in.ꝑ.c.huius ti. itroducit qd agendũ qñ canones nõ cõcordant cũ.ll. 8

o Bduratio cordis.vide.ẜ.excecatio.

o Bediẽtia accipiẜ dupl'r ꝑ mõ large ꝓ executione cuiuscũqꝫ qð põt cadere sub ꝑcepto.2. iobediẽtia pro omissiõe eiusdẽ ex quacũqꝫ itentiõe:⁊ sic obediẽtia erit generalis virtus ⁊ iobediẽtia generale peccm̃.2º mõ accipiẜ ꝓpꝛie ⁊ specialr ꝫm ꝙ respicit itentionẽ formalẽ rõis ꝑcepti ⁊ sic est specialis virtus ⁊ iobediẽtia speciale peccm̃ ⁊ ꝫ hoc requiriẜ ad obediẽtiã ꝙ ipleat aliquis actũ iustitie vel alterius virtutis intẽdens iplere ꝑceptũ. Que sic põt diffiniri. Obediẽtia ẽ virtus moralis prõptaz

reddens volūtatē ad iplēdū volūtatē pcipientis: ⁊ ad iobedientiā reqrit φ actualr ɔtēnat speciale pceptū. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 104. ar. 2. ad. p.

1 ¶ Querit vtr obediētia sit virtus. R. fm. s. T. vbi. s. ar. 2. φ est virtus moralis: ⁊ est pars iustitie: ⁊ eius speciale obiectū ē pceptū tacitū vel expssū cuiuscūqz supioris puta simplex verbū plati. eius idicās volūtatē cui obedit prōptus obediēs. Volūtas. n. supioris quocūqz mō inotescat est quoddā tacitū pceptū ⁊ tāto videt obediētia prōptior quāto expssum pceptū puenit obediēdo volūtate tn̄ supioris itellecta. Et est obediētia mediū iter supfluū cui9 φ subtrahit supiori obediētie debitū qz suphabūdat i implendo ppriā volūtatē: ⁊ diminutū ex parte supioris cui nō obedit: ⁊ est maior ⁊ minor qn̄ propria volūtas obediētis magis vel minus deuote tēdit ad iplectionē pcepti. Nō tn̄ φ qūuis obediētia sit pars iustitie vt dictū est tn̄ fm. s. Tho. vbi. s. ar. 3. ad. p. si cōsideret i qntū pcedit ex reuerētia eius cui illam exibet cōtinet sub diuersis virtutibus i qntū. n. pcedit ex reuerētia platorū ptinet quodā mō sub obsuātia: iqn vero procedit ex reuerētia parētū sub pietate. i qntū vero ex reuerētia dei sub religiōe. ⁊ ptinet ad deuotionē q̄ est principalis pars religionis.

2 ¶ Vtr obediētia sit max9 virtutū. R. bz. s. T. vbi. s. ar. 3. φ virtutes theologice. s. fides. spes. ⁊ charitas q̄ deo p se iherēt sunt potiores virtutibus moralib9 qb9 aliqd terrenū ɔtēnit. vt deo ihereat: iter virtutes aūt morales tāto aliqua est potior qnto aliquid maius ɔtēnit vt deo inhereat. sunt aūt tria genera bonorū q̄ hō pōt cōtēnere pp deū. quorū infimū sunt exteriora bona. mediū sunt bona corporis. supmuz aūt bona aie. iter q̄ quodāmō pcipua est volūtas. i quātū. s. p volūtatē hō oibus aliis bonis vtit. Et iō p se loquēdo laudabilior est obediētie virtus q̄ propter deū ɔtēnit ppriā volūtatē. qz alie virtutes morales q̄ pp deū aliqua alia ɔtēnūt. vn̄ Greg. vltimo mora. ⁊ habet. 8. q. i. c. sciēdū. Obediētia victimis iure pponit: qz p victimas aliena caro per obediētiā vero volūtas propria mactatur.

3 ¶ Vtr semper ⁊ in oibus sit obediēdū deo. R. bz. s. Tho. vbi. s. ar. 4. φ sic. qz ille q obedit mouet per imperiū eius cui obedit. sicut res nāles mouentur per suos motores. sicut aūt deus ē primus motor oiuz. q̄ nālr mouētur. ita etiā ⁊ primus motor oiuz volūtatū: ⁊ iō sicut nāli necessitate oia nālia subdūtur diuine motiōi ita ēt quadā necessitate iustitie. oēs volūtates tenētur obedir diuino iperio: ⁊ qūuis hō nō teneat semper velle qd deus vult. semp tn̄ tenet: qd deus vult eū velle: ⁊ hoc hoi pcipue inotescit per pceptū diuinū ⁊ iō tenet hō in oibus diuinis preceptis obedire ⁊ qntū ad bona aie: ⁊ corporis: ⁊ fortune.

4 ¶ Quō qs teneat obedire suis supioribus. R. vbi. s. In his q̄ ptinēt ad iteriorē motū volūtatis. hō nō tenet hoi obedire. sz soli deo: tenet āt hō hoi obedire i his q̄ exterius p corpus sunt agēda i qb9 tn̄ bz ea q̄ ad nāz corporis ptinēt. hō hoi obedire nō tenet. sed soli deo. qz oēs hoies bz nāz sunt pares. puta i his q̄ ptinēt ad corporis substētationē: ⁊ plis generationē. vn̄ nō tenētur nec serui dominis nec filij parētib9 obedire de matrim̄ ɔtrahendo. vel virginitate seruāda aut aliquo alio hmōi. sz i his q̄ ptinēt ad dispositionē actuū: ⁊ rerū humanarū tenet subdit9 suo supiori obedire fm rōez supioritatis. sicut milites duci exercitus. i his q̄ ptinēt ad bellū. seruus dn̄o i his q̄ ptinēt ad seruilia opa exercēda: filius patri i his q̄ ptinēt ad disciplinā vite ⁊ curā domesticā: ⁊ sic de aliis. Vn̄ id qd dicit apls ad col. 3. filij obedite parentibus p oia: itelligēdū ē p oia qntum ad illa q̄ ptinēt ad ius patrie ptātis. vel dominatiue: ⁊ sic qntū ad oia exteriora ⁊ iteriora hō subiicit deo. qntū aūt ad aliq̄ determinate subiicit maiorib9: ⁊ sic maiores sunt medij iter deū ⁊ hoiez. Vide. s. §. 16. de filijs. in sequētibus vero de prelatis: ⁊c.

¶ Quō tenet obedire religiosi suis platis. R. bz φ dicto ex dictis. s. T. 2a 2e. vbi. s. 2a nīarū i fi. q. l. 1. ar. 15. ⁊ q. 2. ar. 2. Religiosi obediētiā pfitēt qntū ad regularē cōuersationē bz quā suis platis subdūt: ⁊ iō qntū ad illa sola obedire tenētur q̄ pnt ad regularē ɔuersationē ptinere ⁊ hec ē obediētia sufficiēs ad salutē. si āt ēt i aliis obedire voluerit hoc ptinebit ad cumulū pfectiōis. dūmn̄ illa nō sint ɔ deū. aut ɔ pfessionē regule qz talis obediētia eēt illicita. Sic ergo erit triplex obediētia vna sufficiēs ad salutē q̄. s. obedit i his ad q̄ obligat. Alia pfecta q̄ obedit i oib9 licitis. Alia idiscreta q̄ ēt i illicitis obedit. Nō igit p maiori declaratiōe φ qdā sunt ɔ deū. vt oia pctā vel ɔ regulaz. vel i qb9 platus dispēsare nō pōt: ⁊ i his ɔcordāt oēs φ platus nō pōt pcipe nec subditi tenet obedir imo tenet nō obedire: qdā vero sunt q̄ nullaten9 ad regulā reducūt. ⁊ i istis obedire ē pfectiōis nō necessitatis qdā aūt sunt q̄ ɔtinēt i regula explicite ⁊ expsse: ⁊ ad ista bz oēs doc. subditi tenet obēdire platis: qdā alia sunt q̄ ptinēt ad relaz iplicite. sicut sūt obsequia cōitatis: nego9 ordinis pmouēda: obsequia fraterne societatis: punitio culparū ⁊ hmōi: ⁊ qūuis ab oib9 cōiter dicat φ i istis tenet obedire tn̄ qz nō sunt ita clara q̄ ⁊ qlia sint iō accipe declaratōez. d. ar. s. 3. n. 16. c. 1. §. 6 Et p nō tenet obedire si pcipet ɔ dei mādata. vt crimē occultū sibi reuelet nō seruato ordie fraterne dilectiōis vel pter mādatū vt dōr mēdatiū vel verbuz occiosuz. nō. n. dz i hmōi obedire. 2. q. 3. si dn̄s. 2. si ɔ ordinatiōes ecclesie vt φ non ieiunet die statuta ab ecclesia vel celebret p hereticis. 2. q. 3. si qs epo. 3. si ɔ ordinatiōes sue ecclesie vel ɔstitutiōes vt i ordine pdicatorū si ē sanus φ comedat carnes vel vtat lineis ad carnē etiā ifirmus: i hmōi tn̄ dubijs. s. qn̄ sit bene factū vel nō: dz obedire ar. d. c. qd culpat. q. si pcipit ea ad q̄ platus auctoritas nō se extēdit vt i iterioribus. puta si pcipet ɔtinuā attētionē ad orōnez

sibi iniūctā ar. di. 22. erubescāt. vel ēt q manifestaret petm̄ suū oio occultū. vel iterū pfiteref petm̄ iā pfes/ sum: vel etiā si mādat q nō loquaf supiori. vel fa/ ciat ꝯ ordinationē maioꝝ suoꝝ. di. 8. q̄ ꝯ mores. 5° si pcipet. vt ieiunaret vel faceret austeritates vltra re gulā nō iponēdo ei p modū penitētie. seu punitiōis alicuius defectus. q: tūc teneref. vt nō Ugo. 25. q. 5. pfene: & di. 24. gesta: laudabilius tn̄ est i hmōi obe/ dire ar. 2. q. 5. qd ergo. 6° si aliqd pciperet qd habet spēz mali. vt q nudaret se corā hoibus. q: obedien/ tia itelligif i licitis: & honestis. sm glo. 2. q. 3. nō est. 7° si pciperet vt colligeret festucā de terra. vel aspi/ ceret tota die aues volātes q̄uis laudabilius eēt in hmōi obedire. 5. q. 2. admonere: & d. c. qd ergo: ad platurā aūt pōt cogi etiā si nō hz sciaz sufficientem sm Pe. de pal. 4. d. 19. q. 1. Et qd dicit Greg. q idi gnus nō debet obedire itelligēdū est de indigno per irregularitatē nisi dispēsef. Sed nō hn̄s hmōi ipe/ dimentū debet obedire alioquin quilz bon⁹ q repu/ tat se idignū fugeret: indigni vero pmouerētur. qui igif inuictus suscipit officiū plature nō hn̄s sufficiē tem sciaz nō peccat. secus si spōte: idem de audiētia cōfessionū & hmōi. Intellige tn̄ q anteq̄ cōsentiat nūq̄ acquirit aliqd ius: de ista scia vide. ꝟ. clericus 5. §. 2. & se. & ꝟ. ordo. 2. §. 16. & se. Quādo platus pci pit vt subditus se exponat piculo. puta vt seruiat pe stilētiatis quō nō tenef. ꝟ. epus. §. 5. vide etiā. §. pre/ cedētez. Quō platus possit pcipere reuelationē secre ti sibi comissi. ꝟ. accusare. §. 3. Quō possit cogi ad ordines & audiētiā cōfessionū. ꝟ. ordo. 2. §. 16.

6 ¶ Nūquid ē obediēdū prelato vel pape iniuste ali quid mādanti. R̄. q̄uis pateat ex pcedēti. §. tn̄ ad/ ducā quedā dicta Pa. i. c. inquisitōi. de sen. exc. vbi ait. Nō dicit hic Inno. i addi. q si prelatus iferior mādat mihi aliqd iniustū etiā si nō sit peccatū. pu ta vt dē sibi libros meos nō debeo sibi obedire & si me excōicat debeo accedere ad superiorē ad relaxa tionē hu⁹ iniusti: nec pfulēs tali excōicato i hoc facto icidit. q: nō pticipat i crimie cū illd nō sit crimē. qd singulr nō p limitatiōe. c. nup. i o. ti. Aut papa q nō hz supiorē pcipit aliqd iniustū: & tūc si sapit heresiz nō ē sibi obediēdū. vt i. c. si papa. 40. di. Si ꝟo nō sapit & tūc i spiritual b⁹ & ecclīasticis ē sibi obediē/ dū quādo pceptū nō ptinet in se petm̄. lz i se videaf durū. 19. di. in memoria. Idē in ecclesiasticis perso/ nis nisi ex precepto pape vehemēter pſumaf statū ecclesie perturbari vel aliqua mala futura. q: tūc nō est sibi obediēdū: & nō singulariter hoc dictū. Naz multū allegabaf i fauorē cardinaliū qui recesserāt a Gregorio & Benedicto & reuocabātur ab eis sub pena excōicationis. Nam dicebaf q nō tenebātur obedire q: fuisset impeditū cōciliū & vnitas ecclesie: & sic ex tali precepto mala presumebātur futura vel status ecclesie periculū vel scādalū futurū. vt in. c. si quādo. de rescrip. Si vero mādat alicui seculari si/ bi nō subiecto ratiōe ecclesie: cause. vel psone: & mā/ dat sibi circa tēporalia nō est sibi obediendū. vt pu ta: mandat papa sine aliqua causa alicui laico vt det sibi bona sua nō. n. tenef sibi obedire. q: non est sibi subiectus. nec rōe cause. nec ratione persone i tē/ poralib⁹. secus si mādaret aliqd spirituale vel ecce/ siasticū hec Pa. Et si quādo papa credat mādatū iustū & iuste facere tamen subdito pstat mādatum i se cōtinere peccatū. nō est exequendū. c. litteras. de resti. spo. similiter si papa preciperet ptinētiā alicui generi personaꝝ nō tenētur obedire q: cōtinētia p/ suaderi potest nō imperari. 32. q. 1. itegritas. de quo sup: a. §. 4. Nec potest idicere religiosis vitā strictio rē cōtra eoꝝ velle. 74. di. gesta. & i regula: quod vēo tangit. li. 6. Sed quid si papa mādaret vt notorie indigno. assignetur sibi certū beneficiū. nūquid mā/ datarius tenetur obedire. R̄. sm Jo. an. in. c. cum adeo. de rescrip. & i. c. significauit. de offi. or. q distin guendū est. s. q vel nō cōstat de intentione precise & nō debet obedire. sed rescribere vel expectare. secun/ dā iussionē. c. si quādo: de rescrip. q: aliquādo pro pter importunitatē. vel surreptionē cōcedit nō con/ cedenda: aut cōstat q vult huic indigno prouidere & tūc aut papa potest in illa dispēsare: & tūc est sibi obediēdū. alias secus. Uide aliqd. ꝟ. papa. §. fi.

¶ Pone q episcopus precipiat capellano. vt det li/ 7 bros suos nepoti ipsius episcopi vel vt renūtiet bene ficio quia vult alteri cōferre vel aliquid huiusmodi nūquid tenetur obedire. R̄. sm Ray. q hoc non p/ tinet ad episcopū. 7. q. 1. quia frater: & addit q non tenetur clericus ad obediētiā de suis rebus dandis. intelligas sine causa. ar. c. cuz apostolus. de censi. §. inhibemus. 16. q. 2. predicator. Idem addit q si cle/ ricus habens libros ineptus sit & episcopus precipit clerico vt comodet clerico bone indolis. vt in studio ad quod ipz mittit proficiat tunc obediendū vide/ tur. quia nō mouet carnalitas. sed cōis ecclesie vtili tas. ar. d. c. quia frater: & c. super specula. de mag. & hoc intelligas si de bonis ecclesiasticis libri sunt ac/ quisiti. aliter non. c. requisisti. de testa. & c. cum dile/ ctus. de iur. patro. §. nos igitur.

¶ Utrū clericus teneatur obedire episcopo qui im/ 8 ponit ei q vadat Romam pro negotijs ecclesie. R̄. sm Ray. q sic. nec valet allegando q sunt alij me/ liores. q: in talibus nō est necesse talē ordinē serua/ re. ff. de lega. 1. sciēdū. §. pen. nec ēt hz Hosti. valet si allegat curā rei familiaris. q: bonū cōe ppōderat.

¶ Utrū laici teneantur obedire prelatis ecclesiasti/ 9 cis vel parochialibus. R̄. sm Guil. q non nisi i his ad quoꝝ obseruātiā in baptismo se obligauerunt. s. vt teneant veram fidem cum operibus. vt abrenun tiēt sathane & omnibus pompis & operibus eius & per cōsequens quātū ad omne petm̄ vitādū & spiri/ tuale bonū psequēdū: i alijs aūt actib⁹ nō subdūtur eis nisi q̄tū ad ista ptinere vel pduci possunt.

8 ¶ Utrū monachus teneat͛ obedire abbati p̄cipienti ꝙ stet i scholis. R. sacris l͛is itēdere nō est ꝯ vocationē monasticā. ſ3 potius adiuuatiuū ꝯteplatiōis ſm s. Tho. 2a 2e. q.188. ⁊ ideo obedire tenet͛ abbati p̄cipienti are etiā tenet͛ ad studia publica si abbas p̄cipiat dūm vadat de sua licētiā ⁊ ꝯsilio ꝯuentus alr eēt excōicatus. c. ut periculosa. ne cle. vel mo. li.6. vide s. excō°. 5. casu.22. Et sic p3 ꝙ monachus tenet͛ obedire circa studiū l3 nō cōtineat͛ in regula.

xi ¶ Quid qñ dubitat subditus utrū teneat͛ obedire. R. ſm Ray. ꝙ debet obedire nisi eēt tale i q° nullo mō excusaret ignorātia. puta ꝯ articulū fidei: ꝯ p̄cepta vel ꝓhibitionē dei vel ꝯ generale statutum ecclesie. aliter. n. i dubijs obediendū est. c. ad aures: de tēpo. or. qui etiā bonū sine quo pōt eē salus debet dimitti ꝓp obediētiā. xj. q.3. qd ergo: ⁊ generalr qñcūq3 subditus nō pōt per ꝯueniētē iquisitionē certificari debet obedire ⁊ obediēdo excusat͛. etiā si dubitet circa p̄ceptū. i. utrū qḋ sibi p̄cipit͛ sit ꝯ p̄ceptū dei. 23. q.1. qd culpat͛. silr si dubitat utrū p̄latus possit dispēsare debet obedire. q2 qñ pōt dispēsare tenet͛ obedire.

12 ¶ Utrū christiani. i. filij dei teneantur obedire dominis secularibus. R. ſm s. Tho. 2a 2e. q.104. ar. ultimo. ꝙ fides christi ē iustitie p̄n° ⁊ cā ſm illud ad ro. 3. Justitia dei per fidē Jesu xp̄i: ⁊ iō per fide3 xp̄i non tollit͛ ordo iustitie. ſ3 magis firmat͛: ordo aūt iustitie requirit ut iferiores suis supiorib° obediāt alr. n. nō posset humanarū rerū status seruari. Et iō p fidē xp̄i nō excusant͛ fideles qn principibus secularibus obedire teneātur. vñ illi qui fiūt filij dei liberi sunt a spirituali seruitute pcti. nō aūt a seruitute corporali. qua temporalibus dominis tenētur astricti. ut dicit glo. super illud. i. thy. 6. quicūq3 sunt sub iugo serui: ⁊c. nō tñ tenētur illis qui nō hñt iustū dominiū. sed usurpatū q2 principibus secularibus in tm̄ hō tenet͛ obedire inquātū ordo iustitie requirit. vñ etiā si iniusta p̄cipiāt etiā dñi legitimi nō tenētur eis obedire. nisi forte per accñs ꝓp uitandū scādalū vel periculū. utrū statutū vel p̄ceptū ꝯtinens penā obliget ad mortale. s. cōstitutio. §. fi.

13 ¶ Quid si ep̄s mādet sacerdoti ut excōicet illū quē3 ipse reputat inocentē. R. ſm s. Tho. i. ql. ꝙ aut mādat͛ sola denūtiatio: ⁊ sic tenet͛. aut mādat ꝙ excōicet ⁊ tūc si est notoriū illū eē inocētem debet coram ep̄o eius inocētiā allegare: ⁊ ꝓbare: ⁊ si deficiat in ꝓbādo d3 obedire. si vero legitime ꝓbet nō d3 obedire: si ꝟo sit dubiū tūc obediat. c. qd culpat͛. 23. q.i.

14 ¶ Utrū clericus debeat magis obedire archiep̄o ꝙ̄ ep̄o. R. ſm Ray. ꝙ nō. nisi i his i quibus habet auctoritatē super ep̄m. ꝯ quibus habes. s. archiep̄s.

15 ¶ Utrū religiosus vel monachus nō exēptus magis teneatur obedire ep̄o ꝙ̄ suo prelato. R. ꝙ non. c. i. ⁊. c. 58. di. ⁊. 22. q.i. non dicatis. ⁊. c. nimis iniqua. de exce. prela. ibi Pa. 2° nō.

16 ¶ Utrū filius teneat͛ obedire patri. R. h3 s. Tho. ql. 2. ar. 9. ꝙ cū obediētiā debeat͛ ꝙ̄tū ad illa ad q̄ se extēdit debitū obediētie. h3 autē pr carnalis ius ꝯlationis i filios. ꝓ quidē ꝙ̄tū ad domesticā ꝯuersationē sic. n. est paterfamilias i domo sicut rex i regno. vñ sicut subditi regis tenētur obedire regi i his q̄ ꝑtinent ad gubernationē regni. ita etiā filij ⁊ alij domestici tenētur obedire p̄rifamilias. i his q̄ ꝑtinēt ad dispēsationē domus. 2° ꝙ̄tū ad morū disciplinā. vñ ap̄ls dicit ad Heb. 12. Patres quidē carnis nostre habuimus eruditores ⁊ obtēperabamus eis: d3 ꝟo pater filio nō solū eruditionē. ſ3 etiā disciplinā ut ꝓbatur. Jn his ergo filius tenet͛ obedire patri carnali ⁊ nō i alijs. Et debet itelligi qḋ dr̄ ꝯ uter. 21. si genuerit hō filiū ꝯtumacē ⁊ ꝓteruū q ñ audiat patris ac matris iperiū. lapidib° eū obruet popul°. Eodē mō d3 itelligi ap̄ls ad col. 3. filij obedite parētib° p oia. s. ad q̄ ius p̄latiōis se extēdit ꝯ s. T. vide. s. §. 4.

17 ¶ Utrū in oi obediētia sint itelligēde alique ꝯditiones. R. h3 glo. i. c. 2. de voto. ꝙ sic. P° si possibilitas ad est: facit. c. q̄rellā: ⁊. c. breui. de iur. iur. Jtē admittit oē3 rōnabilē cā3 ut nō Pa. i. c. magne. de voto facit. c. si qñ de rescrip. ⁊. c. ex p̄te. de offi. deleg. ⁊ qḋ nō Archi. i. c. ultimā. 76. di. Et nō currit p̄scriptio ꝯ obedientiā q2 semper ē i mala fide. l. i. C. de ser. fugi. ⁊. c. fi. de regula: ⁊. c. sicut nobis in glo.

18 ¶ Utrū obediētia i his q̄ vult hō p se sint meritoria. R. ſm s. Tho. 2a 2e. q.104. ar. 2. ad. 3m. ꝙ si illud quod p̄cipit͛ sit per se volitū ⁊ absq3 rōe p̄cepti. sicut accidit i prosperis iā ex ꝓpria volūtate tēdit i illud ⁊ nō uidet͛ iplere ꝓpter p̄ceptū. sed qñ illud qḋ p̄cipit͛ nullo mō est volitū. sicut accidit i asperis tūc oio ē manifestum ꝙ nō iplet͛ nisi ꝓp p̄ceptū: ⁊ iō dicit Greg. i moral. ꝙ obediētia q̄ h3 aliqd de suo sic i prosperis. nulla est. vel minor. q2. s. volūtas ꝓpria nō videt͛ principaliter tēdere ad iplendū p̄ceptū. ſ3 ad assequēdū proprium volitū: i aduersis aūt a difficilibus ē maior q2 propria volūtas in nihil aliud tēdit ꝙ̄ i p̄ceptū qḋ itelligēdū videt͛ h3 ꝙ apparet. nā volūtas pōt ferri i id qḋ est sibi gratū etiā rōe precepti.

19 ¶ Utrū iobediētia sit pctm̄ mortale. Respōsio ſm s. Tho. 2a 2e. q.105. ar. p°. ꝙ pctm̄ mortale ē qḋ ꝯriatur charitati p quā ē spiritualis vita: charitate aūt diligit͛ deus ⁊ ꝓximus: exigit aūt charitas dei ut eius mādatis obediat͛: ⁊ iō iobediētē esse diuinis p̄ceptis. est pctm̄ mortale quasi diuine dilectioni ꝯriū. sm̄ illud ad ro. 13. qui p̄tāti resistit dei ordinationi resistit: ꝯriat͛ isuper dilectioni ꝓximi inq̄tū3 superiori ꝓximo subtrahit obediētiā quā ei d3. Et notandū ꝙ si supior multiplicaret tot p̄cepta ꝙ subdit° ea iplere non possit excusat͛. q2 ad ipossibile nemo tenet͛: ⁊ iō p̄lati cauere d3 bēt a multitudine p̄ceptorū.

¶ Utrū iobediētia sit graue pctm̄. Respōsio h3 s. T. ubi. s. ar. 2°. ꝙ nō ois iobediētia est equale peccatū: pōt. n. una eē grauior altera dupl'r. uno mō ex parte p̄cipientis ꝙ̄uis. n. oē3 curā hō apponere debeat 20

ad hoc q̄ cuilꝫ superiori obediat. tñ magis est debitū q̄ obediat supiori q̄̄ iferiori p̄ſtāti. cuius signum est q̄ p̄ceptū iferioꝝ p̄termittit̄ si sit p̄cepto supioꝝ ꝯnū. vñ ꝯñs ē q̄ quāto superior ē ille q̄ p̄cepit tanto ei iobediētē eē sit grauius: ⁊ sic iobediētē eē deo est grauius q̄̄ hoī. 2° ex parte p̄ceptoꝝ: nō. n. p̄cipiēs eq̄lr vult iplen oia q̄ mandat. Magis. n. vnusq̄sq̄ p̄cipiēs vult finē q̄̄ ea q̄ sunt ad finē ⁊ iō tāto iobediētia ē grauior q̄̄to p̄ceptū qd̄ q̄s p̄terit magis ē de itētione illius qui p̄cipit. Et i p̄ceptis q̄dē dei manifestū ē q̄ q̄̄to p̄ceptū daf̄ de meliori bono tāto ē eius iobediētia grauior q: cū volūtas dei per se feraf̄ ad bonū. quāto aliq̄d ē melius tā de⁹ vult illud magis ipleri. vñ qui iobediēs ē p̄cepto de dilectiōe dei. grauius peccat q̄̄ qui iobediēs ē p̄cepto de dilectiōe p̄rimi: volūtas aūt hoīs nō semp ferf̄ i meli⁹ ⁊ iō vbi obligamur ex solo hoīs p̄cepto. nō est grauius pctm̄ ex eo q̄ maius bonū preterif̄. sꝫ ex eo q̄ p̄terif̄ illud qd̄ est magis de itētione p̄cipiētis. Sic ergo oꝫ hꝫ diuersos iobediētie gradus diuersis peccatoꝝ gradibus cōpare. Nā iobediētia qua ꝯtēnit dei p̄ceptū ex rōe iobediētie grauius ē pctm̄ q̄̄ peccatū quo peccaf̄ i hoiēꝫ si seceruerif̄ iobediētia dei. hoc aūt dico q: qui ꝯ p̄rimū peccat etiā ꝯ dei p̄ceptū agit: si tñ i aliquo potiori: p̄ceptū dei ꝯtēneret adhuc pctm̄ grau⁹ eēt. iobediētia aūt qua ꝯtēnif̄ p̄ceptū hoīs leuior ē pctō. quo cōtēnitur ipse p̄cipiēs q: ex reuerētia p̄cipientis p̄cedere debet reuerentia p̄cepti: ⁊ silr pctm̄ directe pertinet ad ꝯtēptū dei. sicut blasfemia vel aliq̄d hmōi. grauius ē etiā semota p intellectū iobediētia a peccato q̄̄ esset illud peccatuꝫ in quo cōtēnitur solū dei p̄ceptū.

O Blatio quid sit bm theologos: ⁊ quō differat a sacrificio. decimis: ⁊ primitijs. vide. ꝟ. decima i p̄n°. de holocausto. vide. ꝟ. religio. §. 3. circa mediū. bm aūt canonistas i. c. cū. de ver. sig. tria requirūtur. vt p̄prie dicaf̄ oblatio. Primo ex parte offerētis requirif̄ q̄ sit christianus q: ab infidelibus ecclesia p̄prie nō recipit oblationē. sꝫ extimationē oblationū p̄ iteresse. vt in. c. quāto. de vsu. Secūdo req̄rif̄ a parte eius cui offerf̄. vt sit ecclesia. Fit. n. oblatio deo vel alteri p̄ deo. vñ si fiat donatio priuate psone. siue iter viuos. siue cā mortis non p̄prie dicaf̄ oblatio. sꝫ donatio. Tertio requirif̄ ex parte rei donabilis q̄ sit iuste acq̄sita. c. q: i oibus. de vsu. Et i. c. ex trāsmissa. de deci. Et bm Hosti. dr̄ p̄prie oblatio qd̄ offerf̄ sacerdoti i missa: ⁊ quādo sacerdos dispensat ea pauperibus. dicif̄ oblatio q: datur pro deo nō tamen oblatio p̄prie. q: non in necessitate offertur siue directe deo.

¶ Quibus debenf̄. R. bm. s. Th. 2a 2e. q. 86. ar° 2°. q̄ debentur sacerdoti. ait. n. sic. Sacerdos quodā mō ꝯstituif̄ sequester: ⁊ medius iter deū ⁊ populū. sicut de Moyse legif̄. vt. 5. ⁊ iō ad euꝫ pertinet diuina dogmata ⁊ sacra deo offerre ⁊ exibere populo: ⁊ iteꝫ ea q̄ sunt populi. puta p̄ces ⁊ sacrificia ⁊ oblationes p cū dño debēt exiberi bm illud apostoli ad Heb. 5. Ois pōtifex ex hoibus assumptus p̄ hoib⁹ ꝯstituif̄ i his q̄ sunt ad deū. vt offerat dona ⁊ sacrificia p̄ peccatis ⁊ iō oblatiōes q̄ a populo deo exhibētur ad sacerdotes pertinēt. nō solū vt eas in suos vsus cōuertāt verū etiam vt fideliter eas dispensent partiꝫ quidē expēdendo eas i his q̄ ptinēt ad cultū diuinū. partiꝫ vero i his q̄ ptinēt ad p̄priū vsuꝫ. q: qui altari d̄seruiūt cū altari participāt. 1. cor. 9. partim i vsus paupeꝝ qui sunt q̄̄tuꝫ fieri pōt de rebus ecclesie sustētandi. q: ⁊ dñs i vsum pauperū loculos habebat vt Hie. dicit sup Mat. Monachi aūt siue alij religiosi pñt oblactiōes recipere tripl'r. vno mō sic paupes p dispēsationē sacerdotū vel ordinationē ecclesie. Alio mō si sint ministri altaris ⁊ tūc pñt recipe oblatiōes sponte oblatas. 3° mō si parochie sunt coꝝ ⁊ tūc ex debito pñt accipere oblatiōes tā q̄̄ eccle rectores hoc ē qd̄ dr̄. x. q. 1. Oblatiōes q̄ intra sanctā ecclesiam offerūtur tñ mō sacerdotibus q̄ quotidie dño seruire videtur lꝫ comedere ⁊ bibere q: i veteri testamēto p̄hibuit dñs panes sanctos comedere filijs Israel nisi tm̄mō Aaron ⁊ filijs ei⁹ hec s. Tho. ⁊ bm Pa. in. c. pastoralis. de his q̄ fi. a ma. ca. Oēs oblatiōes facte i parochia seu altari cedūt ecclesie parrochiali siue sint facte ymagini. siue capelle: bm tñ eūdē Pa. i. c. nimis iniqua. d̄ exce. p̄la. de collatis seu oblatis religiosis i ecclesijs coꝝdem nō pñt p̄lati aliaꝝ ecclesiaꝝ aliq̄d sibi vēdicare q: videf̄ res illa eis collata ituitu ecclesie ⁊ nō noie oblationis: ⁊ i. c. p̄. de sta. mo. ait idē Pa. Oblatiōes q̄ fiūt i locis religiosis nō d̄bēt cedere epō nec eccle curate. sꝫ ipis locis religiosis: ⁊c. ⁊ de hoc ē tex. expressus i. d. c. p̄. Cle. etiā. 4. i priuilegio qd̄ incipit nimis iniqua prohibet oibus ne molestēt fratres p̄dicatores vel petāt aliq̄d ab eis de his q̄ offerūtur in ecclesijs vel missis. seu locis coꝝ ēt noie oblationis. Et nō q̄ d̄ facto tēporibus nr̄is. s. circa ānos. 1490. fuerūt molestati fratres tabiēses a parrochialibus allegātibus ⁊ dicētibus q̄ fratres nō possent recipe i suis ecclesijs offertoriū cū manipulo eo q̄ hoc videbaf̄ de iure curatoꝝ. sꝫ i ꝯriū fratres allegabant ꝯsuetudinē i alijs locis isup dicebāt. p̄. hoc sibi de iure cōi cōuenire. d. c. p̄. ⁊ d. c. nimis iniqua. Itē q: ex dicto priuilegio hoc idē hñt nec pōt dici q̄. d. priuilegiū itelligat de offertorio cōiter dicto q: cum hoc habeāt de iure cōi de nihilo fuisset hoc priuilegium qd̄ nō est dicendū. c. si papa. de priuil. li. 6. ⁊ sic fuit pro fratribus cōclusum. vide. ꝟ. ecclesia. §. 7.

¶ Utrū parrochiani possint cōpelli ad oblationes faciēdas. R. bm Pa. i sūca de parro. post. s. T. 2a 2e. q. 86. ar. p̄. q̄ regulariter iste oblationes q̄ fiunt ad vsum sacerdotis seu pro diuino cultu nō sunt in p̄cepto nisi i quatuor casibus: primus si rōe cēsus debet fieri. puta q: aliq̄s tenet ab ecclesia rōe cuius soluif̄

obla nole censue.2°.si quis est obligatus ex testo vel
inter viuos.c.q̃sto de censibus.5°.si sacerdos indiget
nā ex quo impendit spiritualia debet cōsequi tpalia
ad hoc.c.si eps.d off.or.li.5.nō tñ sacerdos ob hoc
dʒ subtrahere spiritualia sed supior dʒ eos cōpellere
ad has oblatiōes.iuris remedijs.intellige fʒ Host.
nisi subditi equalr idigerēt.4° qñ hoc habet ꝯsuetu/
do.c.ad apostolicā de symo.⁊ bm.s.Tho.vbi.s.in
istis duobus vltimis obla° remanet quodā mō volū
taria.s.qm̃ ad quātitatē vel spēʒ rei oblate ⁊ codeʒ
mō dicit de pmitijs offerendis ibidē ar°.4. vide.ꝟ.
consuetudo.§.15.

3 ¶ Ur̃ de oibus possit fieri oblatio.R.fʒ.s. Tho.s.
ar.3°.q̃ d se de quolibet licite possesso pōt fieri obla°
p accñs āt ꝯtingit q̃ de aliq° licite possesso oblatio
fieri nō pōt puta si vergat in detrimētū alterius vt
filius offerat deo id vñ dʒ prēʒ nutrire qd̃ dñs ipro
bat mat.15.vel pp scādalū vel pp ꝯtemptū vl aliqd
hmōi:puta.p.psonaꝝ desidētiū.2°.opꝑmētum pau
peꝝ.3°.sacrilegoꝝ.4.q extrahit seruū violenter de ec
clesia ꝯfugiētē ad ipsaʒ.5°.raptoris.6°.vsurarioꝝ
7° meretricū.alioꝝ aūt nō sūt respuēde.hec glo.in.c.
oblationes.90.di.⁊ itelligēdū est de istis qñ sua cri/
mina sunt manifesta ⁊ nolūt corrigi. ⁊ silr dicendū
est de q̃lʒ heretico vl excōicato ⁊ d iudeis.d.c.q̃sto.

4 ¶ Ur̃ laici possint prescribere q̃ in festo purificatio
nis psbiter debeat eis cādellas bñdictas vl silia.R.
q̃dam qdā dicūt q̃ nō.tñ bm Fre.ꝯsi.155.videt dd̃
q̃ sic.s.§.2°.⁊.ꝟ.ꝯsuetudo.§.15. Sʒ qd si ꝯsuetudo
habeat q̃ archipsbiter habeat oblatiōes dñicales
⁊ sacrista eas q̃ fiūt in festo sctī laurētij ⁊ festū vēit in
dñica.R.fʒ Bar.in.l.pconsul.ff.de offi.pcō.p illā
l.ꝯcludit q̃ sunt archipsbiteri. nā maior est dñica ⁊
magis naturale.

Obligatio est iuris vinculū quo nec° astringi/
o mur ad aliqd dādū vl faciēdū vt insti.d ob.
in pri.q̃ sine ꝯsensu nulla est.l.i.ff. de pac. ⁊
nemo obligat nisi q aīuʒ obligādi se hēat.ff.de ac.
⁊ ob.l.obligatoriū.la v°.facit glo.c.5.de voto.

1 ¶ Quotuplex ē oblig°.R.q̃ ē triplex.p°. dr nālis tm̃
que in se ꝯtinet nāleʒ equitatē hec ꝯtrahit p vinculū
nāle.s.ꝯsensuʒ ⁊ pōt fieri inter oēs hoies rōis capa/
ces.sed in foro ꝯtentioso hec inefficax ad agendū lʒ
in foro ꝯscie liget.2° dr ciuilis tm̃ que ē cū quis ciuili
iure tm̃ ē astrictus. sʒ nālis eqtas dissuadet eū tene
ri.sic cū quis spe futuro remuneratiōis fecit instru/
mentum in quo ꝯfitet se recepisse.c.q̃ tñ nō recepit.⁊
hec nō obligat in foro ꝯscie nisi in qm̃ a plato coge/
ret bm Inno.in.c.qr pleriq̃.de imu.ecl.3°. dr nālis
⁊ ciuilis simul.q̃ est cū qs cū solēnitate iuris potens
se obligare:obligat se ad aliqd qd̃ nālis eqtas vult
eū obseruare.⁊ de istis habet insti.de ob. p totum.
⁊ hec obligat in vtroq̃ foro. Quibus modis ꝯsoluitur
s°.obliga°.vide.ꝟ.ꝯtractus in prin.

2 ¶ Ur̃ in gnāli obligatiōe veniāt q̃ specialiter quis
nō fuisset pmissurus.R.bm Bar.in.l.i.C.q̃ rem pl.
ob po.q̃ nō.vñ dicit q̃ si obligauit oia bona nō in
tendit obligare ea q̃ nullo mō specialr esset obliga/
turus.puta pānos lectos. ⁊ alia supellectilia sine qb°
viuere nō possumus. ⁊ postq̃ vna obliga° est extin
cta nō pōt restaurari i.l.cū ex cā.C.de remi.pigno.
sʒ oʒ alia fiat si debet inesse.Uide.ꝟ.vicarius.§.6.

¶ Ur̃ obliga° dissoluat adueniēte termio.R.fʒ Pa. 3
post Goff.in.c.sicut ex litis.de spon.q̃ aut terminus
apponit ad solicitādū implemētū obligatiōis.puta
ponit terminu ꝯtractui iā pfecto.sic qñ quis ꝯtra/
xit sponsalia ⁊ postea promittit q.j.certū tps ducet
eā.tūc nō dissoluit elapso termino. aut ponit termi
nus ad finiēdā seu limitādā obligationē ⁊ tunc lap/
sus termini liberat ab obligatione si p promisso:ein
non stetit qn impleret in termino ⁊ isto mō dr appo
situs qñ apponit ad solicitādū pm̃ cōtractus:puta
promisimus tali tpe ꝯuenire ad ꝯtrahendū sponsa/
lia. elapso die liber est p auc.nō stetit.

¶ Ur̃ obligatus statim teneat.Pa.in.c.lʒ hely.de 4
symo.dicit q̃ aut.dies ē apposita obligatiōi ⁊ si sit
eiusdē fori reus ⁊ actor tenet reus sine interpellatio
ne offerr ⁊ ire ad domū eius qr dies interpellat pro
hoie.c.potuit de loca. Si aūt nō sunt eiusdē fori nō
tenet reus spōte ire ad forū alterius vel ad domum
sed dicat in domo sua.paratus sum soluere si sit qui
recipiat ⁊ sufficit iuxta nō.in.l.itē illa.ff.de ꝯsti. pe/
cu.⁊ ibi Bar.qd̃ nō.p limitatione.c.potuit d loca.
q̃ intelligēda sit nisi alr sit specialr i pacto.Aut dies
nō est apposita ⁊ sic requirit monitio.vt in.l.si ex le
gati cā.ff.de verb.obl. vide.ꝟ.mora.

¶ Ur̃ pactū seu promissio obliget qñ turpitudo tm̃ 5
versatur ex parte recipiētis obligationē.R.fʒ Pa.
in.c.debitores de iur. iur.q̃ nō.pʒ qr pmissio de sol
uendis vsuris nō obligat qr si obligaret eēt nāliter
solū.cogeret soluere rōe pacti vt in.c.p.de pactis sic
cogit qñ interuenit iuramētū: rō qr cū lex resistit eē
alteri ꝯtrahenti nō nascat obligatio nālis vt in.l.cū
lex.ff.de fideiuss.⁊ ibi Bar. Et si quis q̃rat q̃re iura
mentū plus obligat q̃ simplex promissio cū deus nō
faciat differētiā inter iuramētū ⁊ simpliceʒ loquelā
vt in.c.iuramēti.22.q.5.R. Pa.in.d.c.debitores q̃
id ē qr simplex pmissio est nulla ⁊ ideo habet p nō
facta pp turpitudinē recipiētis: secus in iuramento
qr cui fit.s.deo non turpiter accipit nec iurās pecca/
uit promissio.n.dirigit in hoieʒ iuramētū aūt i deū.
Alias tñ promissio simplex obligat fʒ deū. vnde.s.
Tho.22.q.88.ar.3°.ad.3m.sic ait fʒ honestatē ex q°/
libet promissione hō hōi obligat ⁊ hec est obligatio
iuris naturalis sʒ ad hoc q̃ aliqs obliget ex aliqua
promissione obligatione ciuili quedaʒ alia reqrunt
de°āt ⁊ si bonis nostris nō egeat ei tñ maxie obliga
mur ⁊ ita ei votuʒ factū est maxime obligatoriū.ꝟ.
pactū.§.6.ꝟ.iurare.§.31.

¶ Ur̃ ille p q° qs agit ei° negotia vtilr obliget eidē. 6

R. q̄ sic ar.l.cū pecuniā.ff.ð neg.ge. ⁊ qđ nō.glo.⁊ nō.tex.cū gl.i.l.q̄ vult.ff.co.⁊.l.ȝ si idō.ff.so.mat.

Obses pōt dari liber hō p pace suadā nō pro pecunia.ð iur.iur.c.ex rescripto.ar.ad.idē.ff. ð testa.l.obsideo.ff.ð.iur.fi.l.diu.⁊ illud qđ dr q̄ liber hō non pōt obligari.de pigno.c.i. ⁊.C.q̄ res pig.ob.po.q si.intellr q̄ nō pōt obligari vt i eo fit ius pignoris ȝ tñ ius retētionis.ita tenet glo.i.c. vt pdē.§.itē eidē.23.q.vlt.⁊ i.c.expoita ð arbi. Itē hō redēptus ex captiuitate tenet seruire p qnquēniū. nisi soluat pciū.C.de postliminio reuer.l.vlt. Itē sic pr pōt vendere filiū propter famē sic obligare.C.de patri.qui fi.distra.l.2.℣.carcer.§.3

Obstetrix nō fuit i natiuitate xpi.ȝ mr ei oia p se fecit.fm.s.Th.3.q.35.ar.6.ad.3.⁊ obstetrices hebreoꝝ fuerūt remunerate a ðo pp piū affectū.nō pp mēdatiū lȝ fuerit mēdatiū officiosū.fs.s.Th.2.2.q.114.ar.10.ad.2.við.℣.mēdatiū.§.3.

Obstinatio.fȝ.s.Th.q.de ℣i.q.24.ar.xi.ipor tat quādā firmitatē i pctō p quā alis a pctō reuerti nō pōt. Qđ āt aliqs a pctō reuerti nō possit. pōt itelligi dupl̄r vno ita q̄ vires sue nō sufficiant ad hoc q̄ a pctō totalr liberet ⁊ sic qlibet in pctō mortali cadēs dr ad iustitiā nō posse redire sed ex illa firmitate i pctō nō dr pprie aliqs obstinatus. Alio mō hȝ aliqs i pctō ita q̄ nec coopari pōt vt a pctō resurgat ⁊ hoc dupliciter vno mō simplr ita q̄ nullo mō possit coopari ⁊ hec ē cōpleta obstinatio qua ðmones ⁊ dānati st obstinati:adeo.n.eoꝝ mēs est firmata i malo q̄ oēs motus liberi arbitrij ipoꝝ st iordinati ⁊ pctī.vñ nullo mō se pñt ad grāȝ habēdā pparare p quā pctm̄ dimittit. Alio mō ita q̄ nō de facili possit coopari ad hoc q̄ exeat ð pctō.⁊ hec ē obstinatio icōpleta q aliqs pōt eē obstinat i via.dū.s.hȝ aliqs ita firmatā volūtatē i pctō q̄ nō surgūt motus ad bonū nisi debiles.q2 tñ aliq surgūt ex eis dat via vt pparet ad grāȝ. ⁊ hec ē spēs pcti i.s.s. de q.s.℣.blasfemia. Qđ āt aliqs hō i statu vie nō possit eē ita obstinat i malo qn ad suā liberationē coopari possit.rō pȝ q2 passio q̄ idinat ad pctm̄ soluit ⁊ repmit ⁊ hitus nō totalr aiaȝ corrūpit ⁊ rō nō ita ptinaciter falso adheret qn p ɔrīā rōeȝ possit abduci ȝ post statuȝ vie aia sepata nō intelliget accipiēdo a sensib nec i actu potētiaꝝ sēsibiliū appetitiuaꝝ ⁊ sic aia sepata āgelo ɔfor bit ⁊ q̄ ad modū intelligēdi ⁊ ad idiuisibilitatē apetitus q̄ st cāe ɔpletie obstinatiōis i āgelo peccāte.vñ p eādē rōeȝ i aia sepata obstinat erit.in resurrectiōe āt corpus seqt aie ɔditionē ⁊ ideo nō redibit ad statū i quo mō est i qa cor nec hȝ acape q̄uis corporis istrumēt vtat ⁊ ita ēt tūc eadē obstinationis erit rō ⁊ ɔplectā rōnē obstinationis hebūt a diuina puidentia.q̄ nūq̄ mutabunt ad bonū.vide aliqd.℣.ptinax.

Ociosū verbū est magis pctm̄ veniale q̄ factū ociosuȝ q2 vbū est imediatiuus effectus rōnis ⁊ ideo minus potest esse pter deliberationem q̄ factū. Scīēdū tñ q̄ hȝ Greg.ociosū est q̄ caret pie volūtatis intētiōe.aut iuste necessitat.vñ nō oē verbū iocosum est ociosuȝ si ad recreationē referat.q2 etiā in iocis cōtingit esse virtutē cui ptinēt qua phs in.4.ethycoꝝ determinat. Et q̄uis verbū iocosum cōiter sit pctm̄ veniale pōt tñ esse mortale puta si dicatur in ɔtemptū dei vel pximi vel vt trahat ad luxuriā.℣.pctm̄.§.4.circa mediū.

Cccultuȝ est duplex.s.oino in mente ⁊c̄. vide. ℣.excoi.5.casu.4.§.4. Quomodo pctm̄ occultum debeat corrigi.℣.correctio.

Odiū fȝ.s.Th.2.2.q.29.est dissonātia q̄dā appetit ad id qđ apphēdit vt repugnās.⁊ nociuū q̄ vt sic hȝ rōeȝ mali. Uel alr odiū est qdaȝ mot appetitiue partis q̄ fugit malū apphēsū vt nociuū ⁊ fȝ.e.2.2.q.34.ar.5.⁊.6.nō ē vitiū capitale sed orit ex iuidia for fr.i.rōe obiecti.i q̄ ipȝ bonū pximi reddit ɔtristabile.⁊ p ɔñs odibile. Ex ira āt cāt dispositiue fȝ qđdā augu. Nā.p.p irā appetit malū pximi fȝ q̄dā mēsurā put.s.vt hȝ rōeȝ vindicte.postea āt p ɔtinuationē ire puenit ad hoc q̄ hō malū pximi ðsideret qđ ptinet ad rōeȝ odij.ex iuidia aūt orit directe p quā ipȝ bonū pximi reddit cōtristabile.⁊ p ɔñs odibile vt dictū est. Odiū tñ dei aliqñ orit ex luxoria nec ē incōueniēs q̄ idē peccatuȝ oriatur ex diuersis.hec.s.Tho.

¶ Ut odiū dei sit grauissimū pctm̄.R̄.fm.s.Th.2.2.q.34.ar.p.⁊.2. q̄ q̄uis deus nō possit odio haberi in seipso neq̄ in quibusdā effectibus gn̄alibus.puta viuere ⁊ eē.⁊ itelligere q2 nō pñt hre rōeȝ mali.i quibusdā tñ effectibus q repugnāt volūtati inordinate.sic in flictio pene ⁊ cohibitio pctōꝝ.potest odio hri. qđ odiū est pessimū pctoꝝ.sic amor dei est optiu virtutis. Nā defectus pcti ɔsistit i auersiōe a deo:hmōi āt auersio rōeȝ culpe nō hret.nisi volūtaria eēt. Uñ rō culpe ɔsistit i volūtaria auersiōe a ðo.q̄ p se ipor tat i odio dei.i alijs āt pctis q̄si pticipatiue.⁊ fȝ aliud sic.n.volūtas p se iheret ei qđ amat. ita fȝ se refugit id qđ odit.vñ qñ aliqs odit deū. volūtas eius fȝ se ab eo auertit.sed i alijs pctis puta cū aliqs fornicat nō auertit fm se a deo sed fȝ aliud i q.s.appetit iordinatā delectationē q̄ hȝ ānexā auersiōeȝ a deo. semp āt id qđ ē p se ē poti illo qđ ē p aliud.vñ odiū dei int alia pctā ē graui ⁊ē pctm̄ i.s.s.nō tñ ɔputat iter spēs pcti in.s.s. q2 gn̄alr iuenit i oi spē pcti i.s.s.

¶ Ut oē odiū pximi sit pctm̄.R̄.fȝ.s.Th.2.2.q.34. ar.3.q̄ cū odiū amori opponat tm̄ hȝ de rōe mali q̄ amor hȝ de rōe boni:amor āt debet pximo fm id qđ a deo hȝ.i.fȝ nāȝ ⁊ grāȝ.nō āt debet ei amor fm id quod habet a se ipso.vel a diabolo.s.fm peccatum.⁊ iustitie defectum. Et licet habere odio in fratre peccatuȝ ⁊ omne illud qđ pertinet ad defectū diuine iustitie:sed ipsam naturā ⁊ gratiā fratris.nō potest qs habere odio sine pctō. Hoc aūt ipm qđ in

fratre est quod odimus est culpa et defectus boni: et hoc pertinet ad amorem fratris eiusdem enim rationis est quod velimus bonum alicuius et quod odimus malum ipsius. unde simpliciter accipiendo odium fratris semper est cum peccato: unde dicitur i. io. ii. qui odit fratrem in tenebris peccati est. hec s. Tho. Quomodo diligendi inimici. vide caritas. §. io. et se. et quando simpliciter sit peccatum mortale. tamen propter imperfectionem actus puta est solum in primo motu sine deliberatione: vel est de aliquo malo paruo. est veniale: si quis vero odiat peccatum siue malum proximi ut sic non est peccatum.

5 ¶ Utrum odium proximi sit grauissimum peccatum. Re. ubi supra. ar. 4. quod peccatum quod committitur in proximum habet rationem mali ex duobus. uno quidem modo ex deordinatione eius qui peccat. Alio modo ex nocumento quod infertur ei in quem peccatur. primo ergo modo odium est maius peccatum quam exteriores actus qui sunt in proximi nocumentum: quia scilicet per odium deordinatur voluntas hominis que est potissimum in homine: et ex qua est radix peccati. unde etiam si exteriores actus inordinati essent absque inordinatione voluntatis non essent peccata: puta cum aliquis ignoranter vel zelo iustitie hominem occidit: et si quid culpe est in exterioribus peccatis que contra proximum committuntur est ex interiori odio. sed quantum ad nocumentum quod proximo infertur peiora sunt exteriora peccata quam interius odium.

o Fficium ad quod tenetur exequens non meretur premium nec promissum generaliter facienti. unde cum promittit aliquid generaliter capienti banitum. non debetur famulo preter capienti: quia ad hoc tenebatur ex officio suo. facit. l. congruit. ff. de off. presi. et c. i. de off. ordi. et no. Pa. in c. eccle. de celebra. de offi. diuino. vide ver. hore canonice per totum. utrum liceat dominis aliquid accipere pro officijs dandis. vel possit mutuo accipere pro eodem. vel utrum liceat officialibus aliquid accipere. vide ver. dominus. §. io. xi. et i2.

o Leum sanctum siue crisma in die cene domini per epm. Triplex oleum consecratur primum et principale est sanctum crisma quod de oleo et balsamo fit. de quo. ver. consecratio sacra. §. 3. cum isto benedicuntur fontes baptismales. calix patena. ecclesia et altare. puer baptizatus in vertice. et fronte. et epi quando consecrantur in manibus et capite. et omnes fideles cum crismantur. et istud est annuatim consecrandum. et innouandum. c. si quis de alio. de conse. di. 4. et grauiter punitur sacerdos qui in baptismo utitur de alio quam de nouo. ut d. c. si quis. Secundum oleum sanctum est cathecuminorum et dicitur oleum benedictum siue sanctum et isto inunguntur baptizati inter scapulas et in pectore et manus sacerdotis cum ordinantur. Item principes et reges in brachio et humero. Item ecclesie et altare ante crismationem. Tertium oleum sanctum est quo inunguntur infirmi in articulo mortis. de quo. i. unctio. et in c. unico. de sa. unc. et in pontificali.

4 ¶ Utrum alio tempore possit confici perfectum oleum quam in die cene. Re. quod prius. no. de conse. di. 4. omni tempore. et c. quando. de sen. exco. li. 6. de alijs duobus non inuenitur prohibitum. utrum oleum non sacrum additum sacro fiat sacrum. ver. aqua. §. 3.

o Pinio quid sit et quomodo differt a fide. sine credere scire. vel intelligere. et ab omnibus alijs actibus intellectus. vide ver. credere. in princi. et ver. dubitatio. in prin.

¶ Utrum auditores diuersorum magistrorum tenentium diuersas opiniones excusentur a peccato erroris si opiniones magistrorum suorum sequantur. Re. secundum s. Tho. ql. 3. ar. io. quod diuerse opiniones doctorum sacre scripture. si quidem non pertineant ad fidem et bonos mores absque periculo auditores vtramque opinionem sequi possunt. tunc enim habet locum quod apostolus dicit ad ro. 14. unusquisque in suo sensu abundat. In his vero que pertinent ad fidem et bonos mores. nullus excusatur si sequatur erroneam opinionem alicuius magistri. in talibus enim ignorantia non excusat. alioquin immunes a peccato fuissent qui secuti sunt opiniones Arrij. Nestorij. et aliorum heresiarcharum. Nec potest excusationem habere propter simplicitatem auditorum si in talibus erroneam opinionem sequatur. in rebus enim dubijs non est de facili prebendus assensus animo. ut Aug. dicit in li. 3. de doc. cri. consulere debet quis ecclesiam fidei quam de scripturarum planioribus locis. et ecclesie auctoritate percepit qui ergo assentit opinioni alicuius magistri contra manifestum scripture testimonium. siue contra id quod publice tenetur secundum ecclesie auctoritatem non potest ab erroris vitio excusari. 1

¶ Utrum liceat contrarie opinari circa illa que pertinent ad fidem sine vitio heresis. Re. secundum s. Tho. prima parte. q. 32. ar. 4. quod ad fidem pertinet aliquid dupliciter uno modo directe sicut ea que sunt nobis diuinitus tradita ut deum esse trinum et unum filium dei esse incarnatum et huiusmodi. et circa hec opinari falsum hoc ipso inducit heresim maxime si pertinacia adiungatur. Indirecte vero ad fidem pertinent ex quibus sequitur aliquid contrarium fidei sicut si quis diceret samuelem non fuisse filium helcane: ex hoc enim sequitur scripturam diuinam esse falsam: circa huiusmodi absque periculo heresis aliquid falsum potest opinari antequam consideretur vel determinatum sit quod ex hoc sequitur aliquid contrarium fidei et maxime si non pertinaciter adheret sed postquam est manifestum et precipue si sit per ecclesiam determinatum quod ex hoc sequitur aliquid contrarium et in hoc errare non est absque heresi. et propter hoc nunc multa reputantur heretica que prius non reputabantur propter hoc quod nunc est magis manifestum quid ex eis sequatur hec ille. vide ad ista et precedentem. §. ver. credere. §. 2. et ver. excommunicatio. c. casu. 4. §. 3. 2

¶ Queritur que opinio sequenda sit secundum canonistas. Re. primo quod in dubijs non generatur aliquod preiudicium veritati quando inter diuersas opiniones a doctoribus approbatas illam quis amplectitur que sibi magis videtur consona rationi. et quod quando sunt diuersa iura et opiniones que non sunt contra deum. vel bonos mores. humanior sententia est preferenda ceteris paribus. de trans. c. si. ff. de legi. l. benignius. alias vero standum est illi que meliori innititur rationi. c. capellanus de feri. Ubi notat dicit Pa. quod inter plures opiniones illa sequenda est que innititur meliori et subtiliori rationi. Non ergo debet haberi respectus ad qualitatem persone illam opinionem fouentis. sed ad illam rationem: quod facit contra illos qui dicunt 3

receptionē opinionū illā sequēdā semp̄ esse opiniōes glo. qd̄ nō placet. pro hoc ē nō. in l. C. de ve. iu. enu. dū dicit q̄ sepe vni⁹ ⁊ deterioris sentētia pōt ⁊ multos ⁊ maiores i aliq̄ parte supare. sic nō semp est sequēda multitudo sequētiū vnā opinionē. vt dicit ibi tex. ad hoc dicit nō Jo. an. i. c. p̄. de consti. vbi dicit cōez eē seqndā. nisi notorie male dicat. vel rōnabiliter vici pōt. qd̄ bon⁹ iudex acutissimi igēij existimabit ⁊ facit. d. l. i. vbi videt̄ h° pbari ⁊ h° nō q̄ iudex pōt īterpr̄tari legē seu canonē q° ad cāz corā eo vertentē vt nō dicit Inno. i. c. cū speciali. de appel. 5° nō bm Imolē i. l. si finita. §. illud. ff. de dan. ifec. q̄ i difficultatib⁹ ⁊ opinionib⁹ doc. plurimū ꝯferūt distictiōes. idō i dubiis statuit̄ doc. distiguēti. l. adeo. §. cū qs. ff. de acq. re. do. ⁊ c. lras. de resti. spo. ⁊ c. qrēti. de offi. dele. 4° nō dictū Hosti. ⁊ Jo. an. i. c. i. de priuil. li. 6. vbi dicūt q̄ si qs referat opiniōes ꝯrias p vt cōsueuit. videt̄ vltimā seq. si aliter nō firmat aliā opinionē. Idē Bal. addēs q̄ vltima opi° corrigit p^{m} correctiōe pbabili nō nec̄: ⁊ hoc cōiter seruāt boni iomiste i doc. s. T. 5° nō q̄ si qs iudex splecta opiniōe cōi secutus fuisset opinionē aliquoꝝ nō recte itelligētiuz puniret̄ i sindicatu. sz mitius vt nō Bar. i. l. si. C. d pe. iudi. q male iudi. Si vo neuter coꝝ opi° sit cōit̄ approbata sz p vtraq̄ pte sunt opiniōes famosoꝝ doc. tūc iudex sequēdo ipaꝝ opinionē nō tenebit̄ in sindicatu bm q̄ voluit Inno. i. c. ne initarie: de ꝯsti. quē sequit̄ Bar. i. d. l. si. qd̄ ē veꝝ i foro cōtētioso secus i foro ꝯscie i q° q̄uis sint varie opiniōes tn̄ dz eligere eqorē hz ei⁹ ꝯsciētiā alias q° ad deū puniret̄. 6° nō bz Jaco. de butri. q̄ qn̄ cū glo. ē aliqs doc. solēnis tūc illa opi° d̄r cōis ⁊ pōt cū bona ꝯscia iudex seq illā ⁊ sic faciūt iudices ecctiastici max° in causis matrimonialib⁹. 7° nō q̄ qn̄ vna opinionū hz p se legē aut antiquā ꝯsuetudinē approbatā ⁊ alia nō. dz p̄ferri. si aūt p nulla sit vel p vtraq̄ ⁊ tūc si pōt ꝯcordari q̄ vna teneat i vno casu ⁊ alia i alio dz fieri. c. lras. de resti. spo. ⁊ c. cū expediat. de elec. li. 6. 8° nō q̄ qn̄ vna opi° seqt̄ rigorē iuris scripti ⁊ alia eqtatē scriptā ista dz ppōi. c. vnico: de re. pmu. li. 6. fallit i odiū iudeoꝝ ꝯ quos rigor p̄fert eqtati. c. 2. d iude. sitr magis ē sequēda q̄ soluit q̄z q̄ ligat. re. fa. odia. li. 6. 9° nō q̄ si sunt doc. theologi: canoniste: ⁊ legiste: i theologia sequimur theologos i iure canonico canonicas in iure ciuili legistas.

Oratio est duplex. s. vocalis ⁊ mētalis. p° bm cassio d̄r q̄si oris rō. vn̄ ex suo noīe oro significat expssionē alicuius actus rōis p effectuz oris. i. p vocē. ide ē q̄ sermōes rethorici orones dicūt: ⁊ rhetores. oratores. In ista aūt orōe sunt tria. s. dispositio orātis q̄ cogitat ⁊ determinat qd petere debeat. vel q̄ accedit ad illū q ē orādus. 2° ipa peti°. 3° ꝯsecu° petiti. siue iniūctio ad reȝ postulatā. P^{m} d̄r dispositio oronis. 2^{m} ē oro formalr. 3^{m} ē effect⁹ orōis Trāslatū ē aūt vlteri⁹ h° nomē orōis ad significādū petitionē mētalē quā deo aliqs facit. velut iudici q hz curā nroꝝ actuū. quā damas sic diffinit dicēs. Oro ē peti° decētiū a deo. ⁊ sic itēdimus hic loq de orōe. vbi notādū ē q̄ sicut in orōe vocali sunt tria vt dictū ē. ita i orōe mētali. p^{m} ē dispō ipius volūtatis ad petēdū ⁊ sic diffinit eā Dama. dicēs oro ē ascēsus mētis i deū: ⁊ isto° acapit̄ oro añtecedēter. siue dispositiue. 2° ē ipa peti° q̄ ē act⁹ rōis: ⁊ ē oro formalr ⁊ pprie quā diffinit Aug. i li. de vbis dn̄i dicēs: q̄ oro peti° q̄dā ē: sic ēt acapit Dama. i diffinitōe posita. s. s. q̄ ē peti° decētiū a deo. q̄ bm. s. T. 4. di. 15. q. 4. ar. p̄. ql° i. verissi° cēntiā orōis declarat. Et de ista dispōe ⁊ petitione dicit aplūs ad cor. p̄. orātes ⁊ postulātes. vbi. s. T. dicit: oro ē ascēsus mētis i deū: postula° vo ē reꝝ peti°: oro dz pcedere vt deuote petēs exaudiat̄ sic petētes p̄mittūt psuasiōes vt indinēt. sz nos debem⁹ p̄mittere deuotōez ⁊ meditatōez ⁊c̄. post ista duo seqt̄ ipetratio seu graꝝ actio.

Quare oporteat orare. Re. bz. s. T. 12°. q. 83. ar. 2°. q̄ oz hoīes orare nō vt p act⁹ suos diuinā dispōnē imutēt sz vt id ipetrem⁹ qd̄ de⁹ disposuit per orōes sctōꝝ eē iplēdū vt. s. hoīes postulādo mereāt̄ accipe qd̄ eis deus oīpotēs añ secula disposuit donare. vt Greg. dicit i li. dya. ⁊ vt nosipi ꝯsideremus i bis ad diuinū auxiliū eē recurēdū: ⁊ vt fiduciā accipiam⁹ recurrēdi ad deū: ⁊ vt recognoscamus eū eē bonoꝝ nroꝝ autorē. vn̄ Chriso. ꝯsidera quāta tibi ē ꝯcessa felicitas. q̄ta gloria attributa. orōibus fabulari cū deo. cū xp̄o miscere colloq̄a. optare qd̄ velis: qd̄ desideras postulare: ⁊ qn̄ d̄r Mat. 6. Nolite soliciti eē. intelligitur de superflua solicitudine. 1

Utr̄ oro sit actus religiōis. Re. vbi. s. ar. 3. q̄ sic. ad religionē. n. pprie ptinet reuerētiā ⁊ honorē deo exhibere: ⁊ idō oīa illa p q̄ deo reuerētia exhibet̄: ptinēt ad religionē. p orōez aūt hō deo reuerētiā exhibet iq̄tū. s. ei se subijcit ⁊ p̄fitet̄ orādo: se eo idigere sicut autore suoꝝ bonoꝝ. vn̄ manifestuz est q̄ oratio est proprie religionis actus. 2

Utr̄ solus deus debeat orari. Re. vbi. s. ar. 4. oro porrigit̄ alicui dupliciter. vno mō quasi p ipm iplēda alio mō sicut p ipm ipetrāda: p̄ qdē mō: soli deo orationē porrigimus. q: oēs orōes nostre ordinari debēt ad graz ⁊ gl'az ꝯsequēdā q̄ solus deus dat bm illud ps. gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s: sz 2° mō: orationē porrigimus sanctis āgelis ⁊ hoībus nō vt p eos deus nostras orōes cognoscat. sz vt coꝝ pcib⁹ ⁊ meritis orōes nostre. suū sortiantur effectū: ⁊ idō dicitur apoca. 8. q̄ ascēdit fumus icēsoꝝ de orōib⁹ sctōꝝ d manu āgeli corā deo. Et h° ēt pz ex ipo mō q° ecclia vtit̄ i orādo nā a sctā trinitate petimus vt nri misereat̄ ab alijs aūt sanctis qbuscūq̄ petimus vt orēt p nobis: qui sancti bm Greg. i 12. moraliū. cognoscūt orationes ad eos factas i verbo: etiā mētales q: decet vt cognoscāt q̄ circa nos agūtur de eis: a viuis aūt petimus colloquēdo q: ipi nō cognoscūt verbā 3

i quo secreta cognoscat ⁊ nõ solũ oz supiores sanctos
iplorare.sz ẽt iferiores alioqn eẽt solius dei mã iplo
rãda.ptingit tñ q̄ q̃nqz imploratio iferioris sancti
efficatior est vel q: deuotius iplorat vel q: deus vult
eius.sanctitatẽ declarare:ad illos aũt q sunt i pur/
gatorio nõ fit oratio q: q̃uis sint maiores quãtum
ad impeccabilitatẽ.sunt tamen minores quãtuz ad
penã quã patiũtur ⁊ sm hoc nõ sunt i statu orãdi.
sed magis vt oretur pro eis.

4 ¶Utr̃ sit aliqd petẽdũ i orone determinate .f̃c. vbi
supra ar.5.q̄ sic maxim⁹ Ualerius recitat. Socra
tes nihil aliud petendũ a diis imortalibus arbitra/
baƒ q̃z vt bona tribuerẽt q: hi demũ scirẽt qd vni/
cuiqz eẽt vtile.nos aũt plerũqz id votis expetimus
qd̄ nõ ipetrasse meli⁹ foret. Que qdẽ snia aliquãr
vera ẽ q̄m ad illa q̃ possunt malũ euẽtũ habere qui/
bus etiã hõ põt bene ⁊ male vti sic diuitie q̃ vt ibi/
dẽ dr̃ multis exitiũ fuere:sunt tñ q̃daz bona qbus
hõ male vti nõ põt q̃.s.malũ euẽtũ habere nõ pñt.
hec aũt sunt qbz beatificamur ⁊ quibz beatitudinẽ
meremur q̃ quidẽ sancti orãdo absolute petũt sm il
lud:ostẽde faciẽ tuã ⁊ salui erim⁹ ⁊ itez deduc me
dñe i semitã mãdatoꝝ tuoꝝ. nec obstat q̄ aplo ad
Ro.8.dicat:qd oremus sic oz nescimus q: vt.s.T.
dicit ibidẽ ad p̄m lz hõ ex se scire nõ possit qd orare
debeat spũs tñ i hoc adiuuat ifirmitatẽ nr̃az q̄ ispi
rãda nobis sancta desideria recte postulare nos fa
cit.vñ dñs dicit Jo.4.q̄ veri adoratores adorare
oz i spũ ⁊ veritate.Ad tria ãt valet ista determina
tio p̃ ad hoc q̄ attẽtio orãtis determineƒ q̃ ẽ ipluri
mũ i orõe nec̃.2° vt nobis inotescat desideriũ nostrũ
⁊ quãto i ipo pficerimus.3° vt feruentius petamus
q: bona q̃zto particularius ispiciũtur taz feruẽtius
cõcupiscũtur:i dubiis igiƒ dz hõ curã suã iactare in
deũ ne aĩr expediat q̃z petaƒ diuio arbitrio reliq̃ƒ.

5 ¶Utr̃ petẽda sint tẽporalia i orõe.f̃c.6.s.T.vbi.s̃.
ar.6.q̄ sic Aug.dicit ad pbã de orãdo deũ.hoc lz
orare qd̄ lz desiderare.nõ quidẽ principaĩr vt i eis
finẽ pstituamus.sz sicut q̃dã adminicula quib⁹ adiu/
uamur ad tẽdẽdũ ad beatitudinẽ iq̄m.s. per ea vi/
ta corporalis substẽtaƒ ⁊ q̄m nobis organice deser/
uiũt ad actus virtutũ.vt ẽt phs dicit i p̃ ethy.Et iõ
p tẽporalibus lz orare ⁊ hoc ẽ q̄ Aug.dicit q̄ suffi
cientiã vite nõ indecẽter vult quisquis ea vult:⁊ non
ãplius q̃ quidẽ nõ appetiƒ pter seipaz.sz pter sa/
lutẽ corporis:⁊ cõgruẽtẽ habitũ psone hois vt non
sit icõueniẽs eis cũ quibus viuẽdũ est:ista ergo cuz
habẽtur vt teneãtur:cũ nõ habẽtur vt habeãƒ orã/
dũ est ⁊ hoc ẽ qd̄ dr̃ Mat.6.p̄m q̃rite regnũ dei ⁊c̃.
⁊ nõ q̃ratis ista principaĩr.vñ superflua solicitudo
phibeƒ nõ nec̃.vñ debẽt peti sm q̄ expediũt.

6 ¶Utr̃ debeamus pro aliis orare .f̃c.vbi.s̃.ar.7.q̄
illud debemus orãdo petere qd̄ debemus desidera/
re:desiderare aũt debemus bona nõ solũ nobis.sed
etiã aliis.hoc.n.ptinet ad rõez dilectionis quã pxi/
mis debemus ipendere ⁊ iõ charitas hoc reqrit vt
pro aliis orem⁹.vñ Chriso.dicit sup Mat.p se ora/
re necessitas cogit.p altero autẽ charitas fraterni/
taƒ hortaƒ.dulcior aũt est oro añ deũ nõ quã neces/
sitas trãsmittit.sz quã charitas fraternitatis pmen/
dat.vñ Cip.i lib.de orõe dñica:iõ nõ dicimus pa/
ter me⁹.sz nr̃ nec da mihi.sz da nobis q: vnitaƭ mr̃
noluit priuati p̃cẽ fieri.vt .s. qs p se tñ p̃ceƒ vnũ.n.
orare p oib⁹ voluit qm̃ i vno oẽs ipe portauit.

¶Utr̃ debeam⁹ orare p peccatoribus .f̃c. vbi.s̃.q̄ 7
sic:dicit.s.Tho.pro peccatoribus etiã orandũ est vt
puertãtur ⁊ pro iustis vt pseuerẽt ⁊ proficiãt oran/
tes:tñ nõ p oibus peccatoribus exaudiũtur.sed pro
quibusdã:exaudiũtur.n.pro pdestinatis. nõ aũt p
pscitis ad mortẽ:sic etiã correctio qua fratres cori/
gimus effectũ hz i pdestinatis nõ in reprobatis sm
illud ecclesiastice.7. Nemo põt corrigere quẽ deus
despexit:⁊ iõ dr̃.i.Jo.5.qui scit fratrem suũ peccare
pctõ nõ ad mortẽ:petat ⁊ dabiƒ ei vita peccãti pec
cato nõ ad mortẽ:sz sicut nulli q̃zdiu viuit hic subtra
hẽdũ est correctiõis beneficiũ q: nõ possumus prede
stinatos distinguere a reprobatis ita etiaz nulli est
denegaadũ orationis suffragium.

¶Utr̃ sit orãdũ pro iustis.f̃c.vbi.s̃.q̄ sic triplici ra 8
tione p̃ quidẽ q: multoꝝ p̃ces facilius exaudiuntur.
vnde glo.ad Ro.15.sup illud adiuuetis me in ora/
tionibus vestris ait. vñ rogat aplo apud minores
pro se orare.multi.n.minimi dũ cõgregãtur vnani
mes fiũt magni:⁊ multoꝝ p̃ces ipossibile est q̄ non
ipetrẽt.illud.s.q̄ ẽ ipetrabile. 2° vt ex multis gratia
agaƒ deo de bñficiis q̃ pferũƒ iustis q̃ ẽt in vtilitatẽ
multoꝝ vgũt vtz p aplm.2.cor.1.3° vt maiores non
supbiãt dũ psiderãt se minoꝝ suffragiis idigere.

¶Utr̃ debeamus p inimicos orare.f̃c.vbi.s̃.ar.8. 9
q̄ orare proprie charitatis est.vnde eodez mõ quo
tenemur diligere inimicos tenemur p inimicis ora/
re:qualĩr autẽ teneamur inimicos diligere dictum ẽ
s.charitas.§.12.⁊ se.q̄ aũt i scriptura iducaƒ mul/
te impcatiões ꝯ inimicos sicut illud in ps erubescãt
⁊ pturbẽƒ oẽs inimici mei.cõuertãtur ⁊ erubescant
valde velociter ⁊ sancti petũt vindictaz de inimicis
sm illud apoca.6.vsqz quo nõ vindicas sanguinez
nostrũ:⁊ aliquãdo licite ipugnãt inimicos ⁊ simili/
bus.Ad hec respõdet.s.Tho.vbi supra. Iste ipreca
tiones possunt p̃ itelligi sm q̄ prophete solent in fi/
gura imprecãtis futura pdicere.2° p vt q̃dã tempo/
ralia mala peccatoribus quãdoqz a deo i correctio
nem mittũtur.3° q: itelligũtur petere nõ ꝯ ipos ho/
mines.sed ꝯ regnũ peccati.vt.s.correctiõe hoiuz pec
cata destruãtur:4° pformãdo voluntatẽ suã diuine
iustitie circa dãnationẽ perseuerãtiũ i pctõ:⁊ sancti

dicatur petere vindictã nõ voce. sz rõe sicut sanguis Abel clamauit de terra: et letantur de vindicta. pp diuinã iustitiã et licite ipugnãtur inimici: vt compescãtur a peccatis qđ cedit in bonum eorum et aliorum: et sic etiã lz orãdo petere aliqua tẽporalia mala inimicorum vt corrigantur et sic oro et impugnatio non erunt cõtraria.

x ¶ Utrũ cõuenienter assignẽtur septẽ petiões in oratione dñica. R. sm. s. Tho. vbi. s. ar. 9. q sic. et declarat hoc mõ sic. oro dñica pfectissima est. qz sicut Aug. dicit ad probã. si recte et cõgruenter oramus nihil aliud dicere possumus qz qđ in ista orone dominica positũ est. qz .n. oratio est quodã mõ desiderij nostri interpres apud deũ. ita recte solũ orãdo petimus q recte desiderare valemus. In orone aũt dominica nõ solũ petũtur oia q recte desiderare possumus. sz etiam eo ordine quo desiderãda sunt. vt sic hec oro. nõ solũ istruat postulare: sz etiã sit isormatiua totius nostri affectus. Manifestuz est aũt q p cadit i desiderio nostro finis: deinde ea q sunt ad finẽ: finis aũt noster deus est i quẽ noster affectus tendit dupr vno quodẽ mõ pro vt volumus gloriam dei. Alio mõ sm q volumus frui gloria eius quorum pm ptinet ad dilectionẽ dei qua deum i seipso diligimus: 2m vero pertinet ad dilectionez qua diligimus nos i deo: et ideo prima petitio ponit: sanctificetur nomen tuũ. p quã petimus glorã deo nõ tñ hoc petit quasi nõ sit sanctũ nomen dei. sz vt sanctum ab hoibus habeat qđ ptinet ad glorã dei i hoibus ppagãdã. 2a vero ponit. adueniat regnũ tuũ: p quaz petimus ad glorã regni eius puenire. Ad finẽ autẽ pdictũ nos ordinat aliqd dupr vno mõ p se. Alio mõ per accñs: per se quidẽ bonũ qđ est vtile i finez. Est aũt aliqd vtile i finem dupr vno mõ directe et principaliter sm modũ quo beatitudinez meremur deo obediẽdo: et q 3m ad hoc ponit: fiat volũtas tua sicut i celo et i terra. i. ita obediat tibi ab hoibus in terra sicut ab anglis i celo: et iste tres pfecte iplebũtur i vita futura. Alio mõ istrumẽtalr et quasi coadiuuãs nos ad merẽdũ et ad hoc ptinet qđ dr panem nostrũ quottidianũ da nobis hodie. siue hoc intelligat de pane sacramẽtali cuius quottidianus vsus proficit hoi in quo etiã itelligũtur oia alia sacra: siue etiã de pane corporali vt pro. panẽ. itelligat ois sufficiẽtia victus: per accñs aũt ordinamur i beatitudinẽ per remotionẽ phibẽtis: tria aũt sunt q nos a beatitudine phibẽt. p quidẽ pctm qđ directe excludit a regno et ad hoc ptinet qđ dr et dimitte nobis debita nostra. 2o tẽptatio q nos ipedit ab obseruantia diuinevolũtatis: et ad hoc ptinet qđ dr. et ne nos iducas i tẽtationẽ. per qđ nõ petimus vt nõ tẽtemur. sz vt a tẽtatiõe liberemur. vel nõ vincamur qđ est i tẽptationẽ iduci. 3o penalitas pñs q ipedit sufficientiã vite et q 3m ad hoc dr: sz libera nos a malo: his septẽ petitõibus respõdent septẽ dona et beatitudines sm Aug. i li. de sermone dñi i mõte dicẽs: Si timor dei est quo beati sũt pauperes spiritu. petamus vt sanctificet nomẽ dei in hoibus timore casto. Si pietas est qua beati sũt mites. petamus vt veniat regnum eius vt mitescamus nec resistamus. Si scia est qua beati sunt qui lugent oremus vt fiat volũtas eius et sic nõ lugebimus. Si fortitudo est qua beati sunt q esuriũt oremus vt panis noster quottidianus detur nobis. Si cõsiliũ est quo beati sũt misericordes debita dimittamus vt nobis nra dimittãtur. Si intellectus est quo beati sunt mũdo corde. oremus ne habeamus duplex cor. tẽporalia sectãdo de quibus tẽtatiões sũt i nobis. Si sapia est qua beati sunt pacifici. qm filij dei vocabũt oremus vt liberemur a malo. ipa .n. libatio liberos nos facit filios dei: addũt etiã eis fructus de quo. ℣. fructus. §. fi.

¶ Querit ad quos pertineat orare. R. sm. s. T. vbi supra ar. x. et xj. q oro est actus rõis per quẽ aliqs superiorẽ deprecat sicut iperũ ẽ aliqd superioris. vñ illi proprie cõpetit orare cui cõpetit rõez habere et superiorẽ quẽ deprecare possit. diuinis aũt personis nihil est superius: bruta aũt aialia nõ hñt rõez. vnde nec diuinis personis neqz brutis cõpetit orare. filius aũt dei dr orare sm naturã assumpta. et mõ etiaz orat pro nobis vel petẽdo vel ostendẽdo patri humanitatẽ cũ misterijs eius. Sancti qui sunt i purgatorio hz. s. Tho. 2a. vbi. s. ar. xj. et si sint superiores nobis quãtũ ad ipeccabilitatẽ. sunt iferiores quãtũ ad penas et ideo nõ sunt i statu orãdi p nobis. sz magis vt pro eis oretur vt dicit. s. Tho. Ro. 8. Nõ dicimus tñ xpe ora pro nobis sz miserere qz supponit suppositũ eternũ vt dicit i. q. s. s. dr postulare qz postulantes nos facit. pũli vero corporum dicũtur iuocare deũ q 3m ad nãle desiderũ quo oia suo mõ desiderãt cõsequi bonitatẽ diuinã. Sanctis etiã cõuenit orare et Angelis beatis qz cũ oratio pro alijs facta ex charitate pueniat quanto sancti qui sunt i patria sunt perfectioris charitatis tãto magis orant pro viatoribus qui orationibus iuuari possunt: et quãto sunt deo coniunctiores tanto eorum orationes sunt magis efficaces. Habet .n. hoc diuinus ordo vt ex superiorum excedentia in inferiora infundatur sicut ex claritate solis in aerem. vnde et de Christo dicit ad Hebr. 7. accedens per semetipsum ad deum ad interpellandum pro nobis. Et propter hoc Hie. cõtra vigilantium dicit. si apostoli et martyres adhuc in corpore cõstituti quãdo pro se. adhuc debent esse soliciti. p alijs orent. quãto magis post coronas. victorias. ac triũphos et hoc petunt quod extimant eorum orationibus implendum sm dei voluntatem. non tamen orant pro se quia omnia succedũt sibi ad vota. Dicit. 2a. q orant pro gloria corporis que illis deest. sz est oratio impropria. i. naturale desiderũ.

12 ¶ Utrū orō debeat eē vocalis. Sz. vbi. ṡ. ar. 12. q̄ du plex ē orō. s. cōis ⁊ singularis. Cōis qdē est q̄ p mi/ nistros eccłie i psona totius fidelis ppłi deo offerṫ ⁊ idō oz q̄ talis orō inotescat toti pplo p quo pferṫ qđ nō posset fieri nisi eēt vocalis. orō vero singularis ē q̄ offerṫ a singulari psona cuiuscūqz: siue p se siue p alios orātis: ⁊ de hmōi orōnis necessitate nō ē q̄ sit vocalis adiūgiṫ tñ vox tali orōni triplici rōe p̄ qdē ad excitādū iteriorē deuotionē q̄ mēs orātis eleuaṫ i deū qz p exteriora signa siue vocū siue ēt aliquoꝝ factoꝝ mouēṫ mēs hoīs fz apphēsionez ⁊ p ꝯñs fm affectionē: ⁊ idō i singulari orōe. vñ ē vocib⁹ ⁊ hmōi signis vtēdū q̄ᵐ pficit ad excitādū iterius mentē: si vero mēs p hoc distrahaṫ vel q̄lrcūqz ipediaṫ est a talibus cessandū qđ p̄cipue ꝯtingit i his quoꝝ mēs sine hmōi signis ē sufficiēter ad deuotiōem parata 2ᵒ adiūgiṫ vocalis orō q̄si ad reditionē debiti. vt. s. hō deo seruiat fz illud totū qđ ex deo hz. i. nō solū mēte. fz ēt corꝑe qđ p̄cipue ꝯpetit orōi p̄ qđ ē satisfactoria. 3ᵒ adiūgiṫ ex q̄dā redūdātia ab aīa i corp⁹ ex vehemēti affectōe fz illđ. ps. Letatū ē cor meū ⁊ exultauit ligua mea. Ꝟ. adoraṫ. §. 2. ⁊. 3. Ꝟ. cāt⁹. §. 1. ⁊. 2.

13 ¶ Utrū orō debeat eē ꝯtinua seu diuturna. Sz. vbi. ṡ. ar. 14. q̄ de orōne dupl'r loqui possum⁹ vno mō fm se ipaz. Alio mō fm cāz suā: cā aūt orōnis ē desideriū charitatis ex q̄ pcedere dz: qđ qdē i nobis dz esse ꝯtinuū vel actu vel virtute: manet. n. virtus hui⁹ desiderij i oīb⁹ q̄ ex charitate facimus. oīa aūt debemus i gl'iaz dei facere vt dr̄. i. cor. x. ⁊ fz hoc orō dz eē ꝯtinua vñ Aug. dicit ad pbā. i ipa fide ⁊ charitate ꝯtinuato desiderio semp oram⁹. vñ dr̄ aliqs cōtinue orare vel pp cōtinuitatē desiderij vt dictū est. vel qz nō itermittit quin tēporib⁹ statutis oret. vel pp effectū siue i ipo orāte q ēt post orōnē remanet magis deuotus: siue ēt i alio. puta cū aliqs suis bñficijs puocat aliū vt p se oret. ēt q̄n ipe ab orādo cessat ⁊ cesat: fz ipa orō fm se ꝯsiderata nō pōt eē assidua qz oz alijs opib⁹ occupari. fz sic dicit Aug. ibidē idō p certa iteruala horaꝝ ⁊ tēpoꝝ ēt verbis rogamus deū vt illis reꝝ signis nosipos admoneamus q̄ñtūcūqz i hoc desiderio pfecerimus inotescamus ⁊ ad hoc agendū nosipos acrius excitemus: vnaqz aūt rei q̄ñtitas dz eē pportionata fini. sic q̄ñtitas potionis sanitati. vñ ⁊ couenieñs ē vt orō tm̄ duret q̄ᵐ est vtilis ad excitādū iterioris desiderij feruorē. cū vero hāc mēsurā excedit ita q̄ sine tedio durare non possit nō ē vlterius ꝓtēdēda: ⁊ sic hoc ē attēdēdū i orōne singulari p ꝯpatiōnē ad itētionē orātis ita ēt i cōi orōne p ꝯpatiōnē ad populi deuotionē.

14 ¶ Utrū orō semp habeat suū effectū. Sz. vbi. ṡ. ar. 15. q̄ effectus orōnis ē triplex p̄mus ē q̄dā mētis spiritualis refectio. seu ꝯsolatio ⁊ ad hāc reqriṫ actualis deuotio sic ad gr̄az sacramētalē. 2ᵒ effectus ē. qz ē meritoria vite eterne seu fruitiōis beate ⁊ ad hūc reqriṫ hitus charitatis: orō. n. sine gr̄a gratū faciēte meritoria nō ē: sic nec aliqs alius actus virtuosus: ⁊ tñ etiā orō q̄ ipetrat gr̄az gratū faciētē pcedit ex aliq̄ gr̄a q̄si ex gratuito dono qz ipm orare ē quoddā donū dei vt Aug. dicit i libro de pseuerātia: procedit. n. orō a charitate mediāte religiōe ꝯcomitātibus qbusdā alijs virtutib⁹ q̄ ad bonitatē orōnis reqriṫ. s. attētiōe saltē virtuali de q̄. Ꝟ. hore canonice. §. 29. humilitate ⁊ fide. Ad religionem. n. ptinet ipaz orōnez deo offerre: ad charitatē aūt ptinet desideriū rei cuius cōplemētū orō petit: fides ē necessaria ex pte dei quē oramus q etiā nos ad orādū iduat vt. s. credamus ab eo nos posse obtinere qđ petimus: humilitas aūt est necessaria ex pte ipius petētis q suā idigētiā recognoscit. 3ᵒ effectus ē efficatia ipetrādi quā hz ex gr̄a dei quē oramus. vñ Aug. i lib. de verbis dñi nō nos ortareṫ vt peteremus nisi daṙ vellet. Et Chriso. nūq̄ orāti beneficia denegat q vt orātes ne dficiāt sua pietate istigat. vñ aliq̄n aliud est id qđ petiṫ q̄z meritū orōnis. ad hoc igiṫ vt ipetret de necessitate qđ petit. p̄ reqriṫ q̄ pro se petat qz alteri nō pōt mereri vitā eternā ex ꝯdigno. idō ex cōsequēti nec ea q̄ ad meritū ptinēt: pōt aliq̄n aliquis ex cōdigno mereri alteri: ⁊ pp hoc nō semp ille audiṫ q p alio orat. 2ᵒ q̄ sit vtile ad salutē. i. pie oret. vñ aliq̄n petēdo nō mereṫ illud. fz q̄nqz hoc petēdo ⁊ desiderādo meritū amittit puta si petat a deo cōplemētū alicuius pcī qđ ē nō pie orare. q̄n vero nō est necᵐ ad salutē nec manifeste saluti ꝯtrariū ⁊ tūc lz orās possit orādo mereri vitā eternā nō tñ meretur obtinere qđ petit. vñ Aug. i lib. sniaꝝ psperi ait fideliter supplicās p necessitatib⁹ hui⁹ vite ⁊ misericorditer audiṫ ⁊ misericorditer nō auditur qd ifirmo sit vtile magis nouit medicus q̄z egrotus ⁊ pp hoc ēt paulus nō ē exauditus petēs amoueri stimulū carnis qz non expediebat. Si vero id qđ petiṫ sit vtile ad beatitudinē hoīs. q̄si ptinēs ad ei⁹ salutē mereṫ illud nō solū orādo. fz ēt alia bona faciēdo: ⁊ idubitanter accipit qđ petit. s. q̄n dz accipere: quedā. n. nō negātur. fz vt cōgruo dētur tēpore differūtur. 3ᵒ q̄ pseuerāter. vñ Basi. Ideo q̄nqz petis ⁊ nō accipis qz perperā postulasti vel infideli'r vel leuiter vel nō ꝯferentia tibi vel destitisti: hec. s. Tho. 22ᵉ. In. 4. vero di. 15. q. 4. ar. 7. ql⁹. 3ᵃ. sic ait: orō ex charitate semp hz efficatiā merēdi. fz nō semp hz efficatiā ipetrādi qz aliqd qđ repugnat ipetratiōi i pudētia dei ad quē oraṫ ⁊ ad hec ipedimēta tollēda ponūṫ quatuor cōdictiōes pmisse qb⁹ positis semp hz orō efficatiā ipetrādi. pōt ergo ipedimētū orōnis eē vel ex parte orātis si orōnē iordiate emittat ⁊ q̄ᵐ ad hoc remouēdū dr̄ pie in q̄ iportaṫ modus latrie q̄ alio noīe pietas diciṫ fm quā orō modificari dz. s. vt sit deuota: fidelis: humilis: ⁊c. q̄ dicta sunt vel ex eo qđ petiṫ qz q̄nqz etiā petēti nō expedit. vt dictū est de paulo ⁊ sic dr̄ qđ sit ad salutē vel ex parte eius pro quo petiṫ ⁊ hoc ipedimētū vel ē tūc q̄n orō fit quod

nõ põt eẽ q̃n oro fit ab aliquo ꝓ seipso si pie petat. s; q̃n fit p alio ⁊ nõ alia ꝯdictio ꝙ fiat ꝓ se vel põt eẽ post itermediũ iter orõnẽ ⁊ ꝯsecutionẽ petiti ⁊ h° exaudit̃ p hoc qd̃ dr̃ pseuerãter ⁊ nõ ꝙ iste cõdictiões nõ hoc mõ req̃rũt ad efficaciã ipetrãdi q̃si nihil ipetret̃ si aliq̃ desit q: ẽt q̃n aliq̃s ꝓ alio orãs auditur s; q: his positis semp oro efficaciã h; impetrãdi q: ipetratiõis virtus magis est ex ꝓposito ei⁹ q orat̃ q̃ ex orãtis merito ⁊ iõ petõres q̃nq; audiunt̃ q̃n eoꝝ oro diuio ꝓposito ꝯcordat: tñ sciẽdũ ꝙ aliq̃n aliqs pie petit q pietatꝭ virtutẽ nõ h; sic aliqs aliq̃n iusta facit q iustitie hitũ nõ h; ⁊ sic ẽt peccatores aliq̃n pñt pie orare: q̃n igit̃ aliqs existẽs i gr̃a aliqd ꝓ se petit ptinẽs ad beatitudinẽ ⁊ pseuerat i illa gratia nõ est dubium ꝙ accipiet.

15 ¶ Utrum deus exaudiat petõres. R̷. vbi. ṡ. ar. 16. ꝙ in petõre duo sunt ꝯsiderãda. s. nã quã diligit de⁹ ⁊ culpa quã odit. Si g° petõr orãdo aliqd petit in q̃tũ peccator. i. h; desideriũ peti i hoc a deo nõ audit̃ ex misericordia s; q̃nq; audit̃ ad vidictã. dũ de⁹ pmittit petõrẽ adhuc ãplius ruere i pctã. de⁹. n. q̃daz negat ꝓpitius q̃ ꝯcedit iratus. vt Aug. dicit orõnez vero petõꝝ ex bono nature desiderio ꝓcedẽtẽ deus audit nõ q̃si ex iustitia q: petõr hoc nõ meret̃ sed ex pura mĩĩcordia: obseruãtis tñ q̃tuor pmissis i ꝓcedẽti. §. vt. s. ꝓ se petat: nec° ad salutẽ pie ⁊ perseuerãter. Et q̃uis petõr nõ possit pie orare q̃si ei⁹ oro ex habitu virtutꝭ isormet̃ põt tñ ei⁹ oro eẽ pia q̃tũ ad h° ꝙ petit aliqd ad pietatẽ ptinẽs sic ille q nõ h; hitũ iustitie põt aliqd iustũ velle ⁊ q̃uis ei⁹ oro nõ sit meritoria. põt tñ eẽ ipetratiua q: meritũ initit̃ iustitie. s; ipetra° initit̃ grẽ: ⁊ nõ ꝙ oro dñica ꝓfert̃ ex psona cõis ecclĩe ⁊ iõ si aliqs nollẽs dimittere debita proximo dicat orõnẽ dñicã nõ mẽtit̃ q̃uis hoc qd̃ dicit nõ sit veꝝ q̃tũ ad suã psonã: est tñ veꝝ q̃tũ ad psonã ecclĩe extra quã ẽ merito ⁊ fructu orõnis caret: q̃nq; tñ aliq peccatores parati sunt suis debitorib⁹ dimitteṙ ⁊ iõ ipi orãtes exaudiũt̃ h; illõ ecc. 28. relique primo tuo nocẽti te ⁊ tũc depcãti tibi peccata soluent̃: ꝓ aliis aũt orare põt ⁊ exaudit̃ vt psona publica vel h; ꝙ mouet̃ aliq° bono zelo: quõ ẽ nec° ℞. hore canonice. pri. ⁊ ℞. adorare. §. 4.

o Ratoriuz i for° ecclĩe absq; auctoritate epĩ nõ l; habere: si vero nõ sit i for° ecclĩe cuilz fideli l; nõ tñ d; ibidẽ missa celebrari nisi de licẽtia epĩ ⁊ pp necessitatẽ ⁊ ꝙ nõ fiat ide ꝓiudiciũ graue ecclĩe parochiali. Clericus aũt q sine auctoritate epĩ i tali oratorio celebrauerit d; deponi ꝺ ꝯse. di. i. c. vnicuiq;: ⁊ duob⁹ seq̃ẽtib⁹. Et nõ h; glo. Ray. ꝙ ꝯcessa licẽtia edificãdi monasteriũ. itelligit̃ ⁊ ꝯcessa edificãdi oratoria oportuna. ſ. septa eius. Nõ etiam ꝙ quilibet potest propria auctoritate facere hospitale ad recipiẽdũ paupes sine oratorio tñ ⁊ talis locus non gaudet libertate ecclesiastica vide. ℞. ecclesia. §. i. ⁊. 3.

o Rdo sacer vt̃ debeat esse i ecclĩa. R̷. h;. e. Tho. 4. di. 24. q. i. ar. ṗ. q̄l°. i. ꝙ sic: vbi ait. deus sua opa i sui siĩtudinẽ ꝓducere voluit q̃tũ possibile fuit vt pfecta essent ⁊ p ea cognosci posset: ⁊ iõ vt i suis opib⁹ repñtaret̃ nõ solũ h; ꝙ in se est. s; ẽt h; ꝙ aliis isluit hãc legẽ nãlẽ posuit oib⁹ vt vltĩa p media pficerent̃: ⁊ media p prima. vt Dio. dicit: ⁊ iõ vt ista pulcritudo ecclĩe nõ decẽt posuit ordinẽ i ea vt q̃dã aliis sacra traderẽt: suo mõ. deo i hoc assimilati q̃si deo coopãtes sic etiã in corpore naturali quedã mẽbra aliis influũt.

¶ Quid est ordo sacer. R̷. vbi. ṡ. q̄l°. 2°. ꝙ ordo ẽ signaculũ quoddã ecclĩe p qd̃ spiritualis ptãs tradit̃ ordinato q̃ ꝯuenit ordini h; ꝙ ẽ sacrm̃ ecclĩe: ⁊ ponit̃ ibi signaculũ. i. signũ quoddã: ⁊ significat̃ effectus iterior ibi p qd̃ ẽ. ⁊ nõ ponit̃ ibi signaculũ ꝓ caractere iteriori. s; ꝓ eo qd̃ exterius gerit̃ q̃n ꝯfert̃ ordo qd̃ est signũ iterioris ptãtꝭ. i. caracteris: ⁊ cã: ⁊ nõ accipit̃ hic ordo ꝓ relatiõe. s; p termio relatiõis. 1

¶ Utrũ ordo sit sacrm̃. R̷. vbi. ṡ. q̄l°. 3°. ꝙ sic: q: sacrm̃ nihil aliud est q̃ q̃dã sanctificatio homini exhibita cũ aliquo signo visibili. vñ cũ in susceptiõe ordinis quedã ꝯsecratio homini exhibeat̃ p visibilia signa cõstat ordinẽ esse sacrm̃ ⁊ nõ ꝯfert̃ sine aliq° signo materiali seu elemẽto: benedictiões vero monacoꝝ ⁊ abbatũ seu vnctiones regum nõ sunt sacra q: per hmõi non ordinãtur ad dispẽsationem diuinoꝝ sacroꝝ sicut per ordines. 2

¶ Querit̃ de forma sacri. R̷. vbi. ṡ. q̄l°. 4. ꝙ hoc sacramentũ principaliter cõsistit i potestate tradita: potestas aũt a potestate traducit̃ sicut simile ex simili: ⁊ iteꝝ potestas per vsum inotescit q: potentie per actus notificãtur ⁊ ideo in forma ordinis exprimit̃ vsus ordinis per actũ qui imperat̃ ⁊ exprimit̃ traductio potestatis per imperatiuũ modũ: forma igit̃ stat in illo verbo imperatiuo in quo exprimit̃ traductio potestatis. Materia aũt huius sacri videtur esse id qd̃ tradit̃ in collatione huius potestatis: sicut sunt claues: cãdelabra ⁊ hmõi ⁊ q̃uis h; aliquos ꝯtactus illoꝝ nõ sit de essentia. s; solũ porrectio tñ verba videat̃ inuere ꝙ sit de essentia. 3

¶ Utrũ oẽs ordines sint vnũ sacrm̃. R̷. vbi. ṡ. q. 5°. ar. ṗ. q̄l°. p°. ad. 2ᵐ. ꝙ sic aliquo mõ: vbi sic ait. distinctio ordinũ nõ est alicuius totius itegralis i ꝑtes. neq; totius vlis. s; totius ptãtiui cuius hec est natura ꝙ totũ h; ꝯpletã rõez est in vno in aliis aũt ẽ q̃dã participatio ipius: ⁊ ita est hic: tota. n. plenitudo huius sacri est in vno ordine. ſ. sacerdotio. s; in aliis est quedã participatio ordinis: ⁊ hoc significatũ est. in hoc ꝙ dñs dicit numeri. xj. Moysi: auferã de spiritu tuo ⁊ tradã eis vt sustentent onus populi: ⁊ ideo oẽs ordines sunt vnuz sacrm̃ vnitate finis ⁊ perfectionis h; Pe. de pal. q: oẽs ordinantur ad vnã cõsecrationẽ. ſ. corporis Christi. 4

¶ Utrũ in ordine imprimat̃ caracter q̃tũ ad omnes 5

ordines .R. vbi supra q circa hoc fuit triplex opi/
nio quidam.n.dixerũt q in solo ordine sacerdotali
caracter imprimitur.sed hoc non videt verum quia
actum dyaconi nullus potest exercere licite nisi dya
conus.⁊ ita patet q habet aliquam spiritualẽ pote
statẽ i dispensatiõe sacramẽtoꝝ quã alij nõ habent
⁊ propter hoc alij dixerũt q in sacris ordinibus ipri
mitur caracter nõ autem in minoribus:sed nec hoc
est verũ q: per quẽlibet ordinẽ aliquis cõstituit su/
per plebes in aliquo gradu potestatis ordinate ad
sacramẽtoꝝ dispẽsationẽ:sicut hostiarij habent po/
testatẽ admittẽdi homines ad diuinoꝝ sacramẽto/
rũ inspectionem.⁊ sic de alijs.vnde cum caracter sit
signum distinctiuuz ab alijs opoztet q in omnibus
caracter imprimat cuius signũ etiã est q perpetuo
manent ⁊ nũq3 reiterantur:⁊ hec est. tertia opinio
que communioꝛ est.Quõ requirit vel presupponit ad
ordinẽ.bonitas:scientia : caracter baptismalis.vi/
de.v.clericus.2° quasi per totum.Quomodo datur
gratia i collatiõe ordinis.v.matrimoniũ.2°.i prin.
Quõ non est necessaria ꝯfessio actualis .v.cõfessio
sacramẽtalis.§.41.Quõ caracter cõfessiõis nõ ẽ de
necessitate .v.ꝯfirma° sacm̃.§.2. Quid sit caracter
v.caracter p totũ.quõ exercẽs actũ ordinis in pctõ
mortali peccet mortaliter. v.suspẽsio.p̃.§.p̃.

6 ¶ Utrũ cõferẽs ordines idigno peccet mortalr .R.
sm̃.s.Tho.vbi.s.q sic.q: nõ fideliter dispẽsat do/
na dei ⁊ vergit i detrimẽtũ ecclesie ⁊ honoris diui/
ni ⁊ sufficit q nesciat ordinãs aliquid ꝯtrariũ sancti/
tatis eẽ i ordinãdo.reqrit tñ vt apponat curam vt
habeat certitudo de qualitate saltẽ per testimoniũ
alterius ⁊ eadẽ rõe dicit.d.ar.s.platos religiosoꝝ q
faciũt sciẽter ad ordines pmoueri idignũ. peccare
mortalr ⁊ etiã ꝯsulẽtes ⁊ psentãtes q: coopãtur ad
malũ.2.q.1.notũ.ꝯcor. Alber.addẽs q nõ solũ ordi
nãs idignũ.s3 etiã qui promouet ad curã pastoralẽ.
Nec sufficit sm̃ Alber.nõ scire eos eẽ malos.s3 req
ritur vt sciãs esse bonos p talẽ rõe3 qualẽ possibile
est haberi per hominem .

7 ¶ Utrũ ordines iferiores de necessitate requirãt ad
receptionẽ supioꝝ.R.vbi.s.q nõ :vbi ait:potesta/
tes iste sunt distĩcte ⁊ vna q̃ ẽ de sui rõe nõ reqrit
aliã i eodẽ subiecto:⁊ iõ ẽt i primitiua ecclesia aliq
ordinabãtur i pbiteros q prius iferiores nõ suscepe
rãt ⁊ tñ poterãt oĩa q̃ inferiores ordines possunt q:
iferior potestas cõphẽdit i supiori virtute sicut sensus
in itellectu ⁊ ducatus i regno:sed postea per consti/
tutionẽ ecclesie determinatũ est q ad maiores se nõ
igerãt qui prius i minoribus officijs se nõ humilia/
uit ⁊ ide est q qui ordinãtur per saltũ sm̃ canones
nõ reordinãtur.s3 id qd̃ omissũ fuerat de pcedẽti/
bus ordinibus eis cõfertur.

8 ¶ Quot sunt ordines.R.vbi.s.q ordo si ppꝛie su/
mat sm̃ q ordinat ad sacm̃ eucharistie sunt septẽ
q̃tuor.s.minores:vt hostiari⁹:lector:acolit⁹:⁊ exor/
cista:⁊ tres sacri.s.subdiaconus:dyaconus ⁊ pbi/
ter qd̃ declarat.s.Tho.dicẽs:ordinis sacramẽtum
ordinat ad sacramẽtũ eucharistie qd̃ est sacramẽ/
tũ sacramẽtoꝝ vt dicit Dyo.sicut.n.tẽplũ ⁊ altare
⁊ vasa ⁊ vestes ita ⁊ ministeria q̃ ad eucharistia3
ordinãtur ꝯsecratiõe idigẽt ⁊ hec ꝯsecratio est ordi
nis sacm̃:⁊ iõ distinctio ordinis est accipiẽda sm̃
relationẽ ad eucharistiã.q: ptãs ordinis aut est ad
ꝯsecrationẽ eucharistie aut ad aliqd̃ ministeriũ or/
dinatũ ad hoc:si p̃ mõ sic ẽ ordo sacerdotiu3 ⁊ ideo
cũ ordinãtur accipiũt calicẽ cũ vino ⁊ patena cum
pane:potestatem accipiẽtes ꝯsecrãdi corpus ⁊ san/
guinẽ Christi. Cooparatio aũt ministroꝝ est vel i or/
dine ad ipm sacm̃ vel i ordine ad accipiẽtes. Si p̃
mõ tripl'r. p̃.n.est ministeriu3 quo minister cooparat
sacerdoti i ipo sacro quãtũ ad dispẽsationẽ l3 non
quãtũ ad ꝯsecrationem qua3 solus sacerdos facit ⁊
hoc pertinet ad dyaconũ.vñ Mgr̃ snia3 dicit q ad
dyaconũ ptinet ministrare sacerdotibus in o.bus q̃
agũtur i sacris xpi.vñ ipi sanguinẽ dispẽsant.2° est
ministeriũ ordinatũ ad materiã sacri ordinãda3 in
sacris vasis ipi⁹ sacri ⁊ hoc ptinet ad subdiaconũ.
vñ Mgr̃ dicit q vasa corporis ⁊ sanguinis dñi por
tãt ⁊ oblatiões i altari ponũt: ⁊ iõ accipiũt calice3
de manu epi.s3 vacuũ:cum ordinãtur.3° est ministe
riũ ordinatũ ad psentãdũ materiã sacri: ⁊ hoc cõ/
petit acolito.ipe.n.vt Mgr̃ dicit. vrceolũ cu3 vino ⁊
aqua pparat.vñ accipiũt vrceolũ vacuũ:s3 ministe
riũ ad pparationẽ recipiẽtiũ ordinatũ non põt esse
nisi sup imũdos q: qui mũdi sunt ia3 sunt ad sacra
recipienda idonei:triplex est aũt genus imũdoꝝ vt
Dyo.dicit.quidã.n.sunt oio ifideles credere nõ vo
lentes ⁊ hi totaliter etiã a visione diuinoꝝ ⁊ a cetu
fideliũ arcẽdi sunt ⁊ hoc ptinet ad ostiarios. Qui/
dã vero sunt volẽtes credere.s3 nõdũ sunt istructi.s.
cathecumini ⁊ ad hoꝝ istructionẽ ordinat ordo le
ctoꝝ:⁊ ideo p⁹ rudimẽta ad doctrinã fidei veteris
testamẽti legẽda comittit . Qui vero sunt fideles ⁊
istructi s3 ipedimẽtũ habentes ex demonis ptãte.s.
energumini ⁊ ad hoc h3 ministeriũ ordo exorcista
rũ:⁊ sic p3 rõ ⁊ numerus ⁊ gradus ordinũ. 9

¶ Utrũ prima tõsura siue corona sit ordo.R.si lo/
quamur de ordine ppꝛie inquãtũ est sacm̃ ⁊ ipri/
mit caracterẽ sic p⁹ tõsura nõ ẽ ordo sm̃ theologos
⁊ ppter hoc iura iter ordines nõ posuerũt primam
tõsurã.32.di.feriatĩ.77.di.illud.93. di. a subdiaco/
no.Si vero loquamur de ordine cõiter nõ vt est sa
cramentũ.s3 p vt est deputatio seu dispositio ad di
uinũ cultũ sic sm̃ pdictos doc.est ordo: ⁊ ita noiat
de eta.⁊ quali.cũ cõtingat :sed qd̃ dicit ibi Ber.q
est idem qd̃ psalmistatus nõ est verũ.vt p3 i seque/
ti.§.Et nõ sm̃ Pe.de pal.q est dispositio ad ordi/
nes.cõgruitatis.sed ad beneficia vel iurisdictionem

ecclesiasticā est necessitatē. qȝ talia nō cadūt i laicū.

x ¶ Utrū psalmistatus sit ordo. R. sm. s. Tho. vbi su pra ꝙ nō. sed off. cū ordini ānexū qȝ psalmi cū cantu pronūtiātur ideo dr̄ psalmista ⁊ cātor. cātor aūt nō est nomen ordinis spālis. tū qȝ cantare pertinet ad totū corū tū qȝ nō hȝ aliquā specialē relationē ad eucharistie sacrm̄ tū qȝ officiū quoddā est quod īter ordines largo mō acceptos cōputat̄ aliquādo. Quō epatus nō ē etiā ꝓprie ordo. s̄. epo. §. 8.

xi ¶ Utrū ordo liberet a cōditiōe seruili. R. hȝ Ray. nō solū epalis dignitas. sȝ etiā sacerdotalis liberat a cōditione vel a fortuna seruili vel ascriptitia. di. 54. si seruus: ⁊ sm canones etiā a curiali fortuna siue vinculo qȝ vt dictū est liberat a seruili q̄ fortior ē di. 54. c. frequēs: ⁊. c. ex antiquis. vñ quātū ad hoc nō tenet. d. c. si seruus qa illud est quedā lex q̄ reuocat̄ p ius canonicū hȝ glo. ibi p rōeȝ tactā.

Ordo. 2°. quo ad ritū ⁊ tp̄s. Et q̄rit̄ p̄ vtrū sit
o nec̄ istrumenta i ordinatiōe exibita tangere
corporaliter. R. sm. s. Tho. 4. 24. q. i. ar. p̄.

q̄o. 5. ad vltimū ꝙ i hoc sunt due opiniones. prima est Alber. qui dicit ꝙ non: sȝ sufficit porrectio. Alia dicit ꝙ ē necessarius tact⁹ vt pȝ i alijs sacr̄is ⁊ hāc dicit. s. Tho. esse ꝓbabiliorē eo ꝙ dr̄ qñ ordinātur accipite: hoc vel illud vel accipe ⁊ q̄uis ista sit securior tñ. s. Tho. nō reprobat primā: sȝ dicit respondendo ꝙ porrectio est magis de essentia q̄ȝ tactus: tñ ipa verba forme vidētur ostēdere ꝙ tactus materie sit de essentia sacri qȝ dr̄ accipe hoc vel illud: quare aūt tactus sit de necessitate in alijs sacr̄is putā baptismo ⁊ nō i ordie: assignat. s. Tho. i corpore articuli rōeȝ dicens ꝙ materia i alijs sacr̄is adhibet̄ vt cā. s. istrumētalis i hoc aūt nō: sȝ solum ad determinādā potestatem q̄ tradit̄: Pe. de pal. tenet simpl̄r ꝙ ē necessarius tact⁹: Alber. vero tenet simpliciter ꝙ sufficit porrectio: ar. flo. 3°. ti. 16. c. 14. recitat vtrāqȝ ⁊ videtur declinare ꝙ sit necessarius. sequens i hoc Pe. Ex quibus pȝ questionē eē dubiaȝ maxime qȝ. s. Tho. laudādo. 2ᵐ. soluit tñ rōeȝ eius dicēdo ꝙ nō est eadē rō in ordine ⁊ alijs sacr̄is. vñ ante factū cōsulerē vt fiat cū tactu qȝ magis securū: post factū tñ tenerē simpliciter primaȝ ⁊ nullo modo eē reiterādū ꝓpter reuerentiā sacri ⁊ potest stare securus ex quo habet vnā opinionē maximi doctoris ⁊. s. Tho. soluit rōeȝ alterius in quo innuit ꝙ alia opinio nō est cōdēnāda. Nō etiā ꝙ etiā hȝ illā opinionē q̄ tenet tactū eē necessariū sm etiā eādem sufficit quocūqȝ modo tāgat siue per vnā manū siue per vnū digitū solū ⁊ hmōi: siue tāgat partē calicis siue patene ⁊ similia.

i ¶ Utrū quādo quis ordinatur ⁊ fit manus impositio sufficiat eleuatio manuū vel reqrat̄ tactus corporalis. R. quidā dicūt ꝙ nō. sȝ sufficit sola manus extēsio ar. ff. de acqui. pos. l. qđ meo. Alij dicūt ꝙ necessarius est tactus ar. c. si. de sac. non ite: ibi in tex. tactus corporalis: huius opinionis ē Goff. ⁊ Host. Pa. recitat vtrāqȝ ⁊ magis approbat secūdā propter tex. d. c. si. d. ar. f. dicit ꝙ q̄uis debeat fieri tamen nō est de substātia: ego aūt cōsulerē ꝙ studiose fiat vt in pastorali nouiter correpto de comissione: vt dicit̄: Inno. vltimi: est notatū: ⁊ post factū stet securus: siue fuerit facta sola eleuatio siue tactus: ⁊c̄.

¶ Utrū plures ordines possint eodē die cōferri. R. ordines minores cōferri possunt omnes vni persone eodē die: nisi contrariū obtineret cōsuetudo ecclesie que nō seruata scandalum generet: prima vero tonsura ⁊ q̄tuor minores eadē eadē die cōferri non debeat sm Inno. ⁊ Hosti. in. c. de eo: de tempo. or. glo. tamen in eo. c. tenet ꝙ omnes minores simul. eadeȝ eodem die dari possunt. facit pro ea. tex. d. c. de eo. tu vero dic cōsuetudinem esse seruandam que coiter habet ꝙ eadem die vni persone possit conferri prima tonsura cū omnibus minorib⁹ vsqȝ ad subdiaconatum exclusiue: ⁊ sic coiter praticatur. vnus autem ordo sacer cuȝ quocūqȝ minorū: vel duo sacri. nullo modo debent conferri eadem die vni persone nec in hoc dispensari potest cuȝ aliquo nisi de licentia pape. sm Hosti. ⁊ Inno. c. dilectus: đ tempo. or. ⁊ reputatur eadem dies etiā si cōtinuaret ieiunium vsqȝ ad diem dominicā. fallit hoc sm Ber. in episcopo qui in sabbato potest in sacerdotem ordinari ⁊ in dominica sequenti in episcopum cōsecrari. Nō tamen sm. d. ar. f. ꝙ hoc nō est de essentia. s. ꝙ diuisim recipiat all. c. ꝙ trāslationē: de tempo. or. confirmatur quia si esset de essentia non posset etiam fieri de licētia pape. Et debent conferri ordinate a prima tonsura vsqȝ ad episcopatū qui ordo est prima tonsura exorcistatus. lectoratus. hostiariatus. acolitatus. subdiaconatus. diaconatus. presbyteratus: ⁊ epatus.

¶ Quibus temporibus debeant ordines conferri. R. ꝙ prima tonsura potest dari omni tempore sm Hostien. ⁊ sequitur. d. Ant. in. c. cōsultationi: de tempo. or. Minores ordines pōt episcopus quilibet in diebus dominicis dare vni vel duobus ⁊ non pluribus sm Hostien. d. c. de eo: vbi est tex. sed Inno. ⁊ Goff. ibidem tenent ꝙ etiaȝ pluribus dūmodo non videatur ordinationē generalem facere: ⁊ alijs festiuis sm quosdam de quibus in. c. fi. de ferijs vel sm alios in illis festis in quibus virgines ꝯsecrari possunt ⁊ Hosti. dicit hoc esse tutius. tex. tamen in. d. c. de eo: dicit in dominicis diebus ⁊ alijs diebus festiuis: ⁊ eos pōt dare abbas eisdē tēporib⁹ s. d. Ant. i d. c. de eo: imo sm Hosti. melius est vt cōferat his diebus ne videat̄ generaleȝ ordinationē facere. papa ꝯfert in oībus dñicis subdiaconatū ⁊ alijs festis

papuis.di.75.c.fi.⁊ Hosti.dicit in.d.c.de eo ꝙ oēs ordines ⁊ oi tēpore pōt papa ꝯferre ar.c.ad hono/ rē de auc.⁊ vsu pal. Alij ordines debēt dari ab epis tm̄ i sex tēporib⁹ anni.s.in sabbatis quatuor tēpoꝝ anni ⁊ i sabbato medie quadragesime.s.ante domi nicā de passione ⁊ in sabbato santo.75.di.p totū: ⁊ extra de tēpo.or.p totū ꝯcor.s.T.4.di.25.i expo/ sitiōe lr̄e hoc tm̄ tps nō ē ď substātia ordinis.c.sane: de tēpo.or.de pena dātis vel recipiētis ordines sa/ cros extra ista tēpora vide.ꝟ.irregularitas.4.§.16 ꝯclusiōe.18.De ordinātē an̄ legitimā etatē.j.ꝟ.or/ do.3.§.2. Nō dꝫ ꝯferri post prādium collata tm̄ te/ nēt bm̄ Ug.75.di.ordinatiōes:⁊ si in sabbato ꝯti/ nuet ieiuniū pn̄t dari i dn̄ica sequēti. ēt si sint sacri ⁊ dr̄ ieiuniū ꝯtinuari sic ꝙ si qs coꝝ.s.ordinās vel ordinatus sabbato celebret nō sumat nisi corpus ⁊ sanguinē ⁊ ablutionē.c.qđ a patrib⁹.75. di.loqr̄ de ieiunio ecclie qđ p hmōi ablutionē nō soluitur. vide aliqđ.ꝟ.ꝯsecratio.§.fi. Eps ꝯsecrar̄ die dn̄ica hora.3ª.de q°.ꝟ.ꝯsecratio.§.⁊.ꝟ.ꝯfirmatio.§.12.

4 ¶ Quid si aliqd i ordinatiōe omittar̄.R. bꝫ Ray. si aliqd dimittar̄ qđ sit de suba aut ēt si dubitetur vtr̄ sit ď suba totū dꝫ iterari q̄si nihil sit factū nō.n. itelligir̄ iteratū qđ dubitar̄ eē factū de ꝯse.di.i.solē/ nitates. Si āt omissuꝫ ē id ď q°expssum ē ꝙ nō ē de sba nō dꝫ ordinaͤ reiterari sꝫ qđ omissū ē:dꝫ statu° tpe caute suppleri ď sa.ite.c.pſbir̄.⁊.c.i.ꝯcor.Inno.

5 ¶ Que sunt illa q̄ sunt de sba.R.bꝫ Ray.expssum ē ꝙ nō ē de suba tps ordinationū de tēpo.or.c.sane. Itē nec etas.77.di.subdiacon⁹. Itē nec vnctio:ď sa. vn.c.i.⁊ de sa.ite.c.i. Itē ꝙ ordinādus i pſbiteꝝ vel diaconū recipiat ipositionē manus epi.s.tactu cor porali de sa.nō ite.c.fi. Itē ꝙ ordo recipiar̄ a ꝓprio epo vel ꝙ nō recipiat simul.sꝫ seruatꝫ interstitije de tēpo.or.ꝙ trāslationē:⁊.c.lras:⁊.9.q.2.lugdonēsis ⁊ cōiter tener̄ ꝙ nō ē de suba ꝙ vel ordinās vel or/ dinādus sint ieiunj. Sūt alia de qbus nesar̄ vtruꝫ sint de suba vt missa tm̄ vider̄ cōius ꝙ nō sit ď suba vt nō p hoc.i.c.ꝙ sic de elec. de minoribus est certū ꝙ nō vt ꝯsuetudo declarat. Itē nō ꝙ vbi diuisi sūt actus ⁊ diuersi nō est iterādū.sꝫ supplēdū sic i ordi natiōe sacerdotis alius actus est tenere manus sup capud alius ei dare calicē ⁊ patenaꝫ quoꝝ si aliqd fuerit legitime factū nō ē reiterādū:qdā tm̄ dicūt ꝙ hec duo.s.ď calice ⁊ patena nō sunt supplēda qꝛ nō sunt de suba sꝫ securius ē vt supplear̄: imo cū bꝫ.s. Tho.⁊ Pe.de pal.sit de eēntia ⁊ saltē bꝫ oēs sit du biū.de necessitate totū ē reiterādū. Itē si pars orōis omissa ē a capite icohāda ē:multe tm̄ sunt orōes q̄ nō sunt de suba ordinis.vn̄ tales nō sunt iterande. Itē si tm̄ vna manus iniecta ē postea solus alteri⁹ manus iūctio supplēda ē ⁊ vbi in orōe dr̄ manus i plurali dicer̄ i singulari ⁊ si ē facta iūctio in aliq°⁊ nō ē dicta orō vel eꝯ repetēdū est vtrūqꝫ qꝛ act⁹nō diuisi cū i orōe fiat mētio ď iūctiōe. Itē qđ omissum est dꝫ suppleri p eū q ordinauit qđ si fieri nō pōt p aliū suppleri pōt. Itē si eps ordinādo ex ifirmitate deficiat p eū postea vel p aliū icohabir̄ vbi ipe dimi serat nisi sint aliq̄ coherētia vt ūctio ⁊ orō vt d.ctū est.vel nisi vnus sit actus vt i for° ꝯsecratiōis eucha ristie cuius parte iā dicta si deficiat minister p aliū recipir̄ for° ab illo loco:q pdicte ⁊c̄. vt dictū est.ꝟ. missa. Itē qđ dictū ē obmissuꝫ caute suppleri Hosti. dicit ꝙ fiat tpe ordinatiōis:⁊ veniat patiēs defe/ ctū q̄si administrās epo:⁊ nō erit itētio epi reiterar̄ ⁊ fiat bono mō sine scādalo q̄m̄ possibile est ⁊ quo/ usqꝫ sit suppletū nō exequar̄ dictū ordinē.52.di.so/ licitudo de sa.ite.c.i.⁊ ibi glo. Nō tm̄ ꝙ oīa q̄ sunt i pastorali debēt itelligi eē de eēntia nisi pateat i aliq ꝙ nō sunt:nisi forte q̄dam minima:⁊ si ē de eēntia vel dubitar̄ ꝙ sit de eēntia totū est reiterādū qđ du bitat eē factū vt dictū ē. Si aūt omissuꝫ est id ď q° expssuꝫ ē ꝙ nō ē de suba nō dꝫ ordinaͤ reiterari. sꝫ qđ dimissuꝫ ē supplere de sa. ite.c.i.⁊.f.nisi sit ali/ quid minimū.vt dictū est. Et nō ꝙ bꝫ theo.illa dn̄r esse de essētia in quibus imprimir̄ caracter.

¶ In quo actu ipmar̄ caracter.vbi nō bꝫ.s.T.4. 6 di.24.q.2.ar.fi.p i cōi:ꝙ eiusdē est formā aliquā si/ ue ptātē iducere māꝫ de primo ꝑparar̄ ad formā. vn̄ eps i collatiōe ordinū duo facit ꝑparat.n.ordi/ nādos ad ordinis susceptionē:⁊ ordinis ptātē tra/ dit.ꝑparat qdē ⁊ istruēdo eos ď ꝓprio offi°⁊ aliqd circa eos opādo vt idonei sint ptātes accipiēdi q̄ q dē ꝑparaͤ i trib⁹ꝯsistit.s.bn̄dictiōe:man⁹ipositiōe: ⁊ vnctiōe.p bn̄dictionē diuinis obseqis mācipādo ⁊ iō bn̄dictio oib⁹ ordinādis dar̄.sꝫ p manus iposi tionē dar̄ plenitudo gr̄e per quā ad magna officia sint idonei ⁊ ita solis diaconib⁹ ⁊ sacerdotibus fit manus ipositio qꝛ eis cōpetit dispēsaͤ sacroꝝ q̄ꝫuis vni vt principali alteri vt ministro.sꝫ ūctiōe ad ali qđ sacrm̄ tractādū ꝯsecrar̄ ⁊ iō ūctio solis sacerdo/ tib⁹ fit q ꝓprije manib⁹corpus xp̄i tāgūt.sic ēt calix iūgir̄ q ꝯtinet sanguinē ⁊ patena q̄ ꝯtinet corpus hec.s.T.⁊ Pe.de pal.sic ait.aliquoꝝ ordinū est tm̄ vnus act⁹ seu officiū alioꝝ vero ordinū sunt plures actus quoꝝ tm̄ vnus ē principalior alteris: i ordini/ bus gͦ illis i q° est vnus actus caracter ipmir̄ i tra ditiōe istrumēti ptinenꝫ ad actū illū:sic hostiario i traditiōe clauiū:lectori i traditiōe libri exorcismoꝝ cū for° verboꝝ. In ordinibus vero quoꝝ sunt plures actus ipmir̄ caracter i collatiōe istrumēti ptinenꝫ ad principaliorē actū:ille aūt actus ē principalior q imediatius ordinar̄ ad sacrm̄ eucharistie.

¶ Secūdo i particulari:⁊ p de sacerdote:de quo di 7 cit.s.Tho.vbi.s.ptātis collatio fit per hoc ꝙ dar̄ ei aliqđ quod ad ꝓprium actum illius ordinis perti/ net:⁊ qꝛ principalis actus sacerdotis est consecrare corpus ⁊ sanguinem Christi ideo in ipa datione calicis sub forma determinata verboꝝ caracter sacerdotalis imprimitur. hec ille. ⁊ in responsione

ad.3m.ait.dñs discipulis dedit sacerdotalem ptātem
qm ad principalē actū añ passionē in cena qñ dixit
accipite & manducate: vnde subiunxit hoc facite in
meā ɔmemorationē: sed post resurrectionē dedit eis
sacerdotalē ptātē qm ad actū secūdariū q est ligare
& soluere. hec ille. & sic pz q sacerdos hz duplicē po/
testatē.s.ɔsecrare & absoluere: rōe pmi recipit ppriē
caracterē in receptiōe calicis pparati. recepto xo ca/
ratere sacerdotali cū aliis dispositiōibus & inūctiōe
accipit postea i vltª impositionē manuū ab epo di/
cēte accipite.s.s.quor remiseritis pctā &c.& i hoc ac/
cipit ptātē absoluēdi. Nō.tñ q Pe. Canonista: & s.
Bona.tenēt q imprimit carac sacerdotal in ipositiōe
manuū: sed. Pe.de pal.& Sco.tenēt cū Tho.& me/
lius: Angelica xo.x.ordo.i.§.7.dicit q ñ credit d i/
positiōe manuum: q: non est de sba p.c.si.de sa.iter.
Ad qd posset responderi.p. q ɔsuis nō fit de sba.pª.
ptāt.s.ɔsecrationis.est tñ de sba absolutiōis.2ª.q sa
cerdoti bis fit ipositio manus & ille tex.videt loq de
pª.2ª.aūt ē qñ recipit ptātez absoluēdi: & ɔsuis totus
ordo nō fit reiterādus: si vult tñ hrē ptātē absoluēdi
q dat in ista vltª.impositiōe vt pz ex forma eius.necē.
est si fuit dimissa ista.2ª.impositio q suppleat nec sī
duo caracteres vel duo ordines sed vnus cū maiori
ptāte sicut et ordo sacerdotalis & episcopalis.

8 ¶ De diacono dicit.s.Tho.vbi.s. ptās diaconi est
media iter ptātē subdiaconi & sacerdotis.sacerdos.n.
directe ē sup corpus xpi sbdiacōus sup vasa tñ sz dia
conus sup corp.in vase contētum vñ eius nō est tāge
re corpus xpi sed portare in patena & dispēsare san
guinē cū calice & ideo eius ptās ad actū principalē
nō potuit exprimi nec p dationē vasis tñ: nec p datio
nē materie sz exprimit ptās eius ad actū secūdariū
in hoc q dat sibi liber euāgeliorū & i hac ptāte intel
ligit alia & ideo in ipsa libri dactiōe imprimit cara
ter. Sed.s.Bona.& Pe.cano.dicūt q imprimit ca
rater in manus impositiōe.ar.c.diaconus.&.c.deros.
sed Ricar.tenet cū.s.Tho.& melius.

9 ¶ De subdiacono dicit Pe.de pal.q hz etiā duos
actus sicut diaconus.s.legere epistolam & mām eu/
charistie ordinare & pparare in vasis sacris: & q: se
cundus actus ē principaliter vt de se pz ideo impri/
mit carater i traditione calicis & patene vacue.hec
ille.ɔcor.s.Tho.vbi.s.

x ¶ De acolito dicit.s.Tho.principalis actus acoliti
est quo ministrat i vrceolo qz quo ministrat i cāde/
labro ɔsuis denoiet ab actu secūdario p hoc q est
magis notus & magis pprius ei & ideo i datiōe vr
ceoli vacui iprimit carater virtute xborū ab epo p/
nunciatorū.hec ille.hz.n.duos actus.s.portare cereū
& porrigere aquā & vinū in vrceolis ad sacrm eucha
ristie q: iste.2°.est pncipalior ideo &c.quidā tñ dnt.s.
Pe.& Abb.q iprimit in porrectione candelabri: sed
prima est verior: fm.d.Arch.flo.

xi ¶ De lectore hostiario: & exorcista dic hz.d.Ar.flo.
post.s.Tho.& Pe.de pal.lectori imprimit carater in
traditiōe pphetarū q: eius offim.est pphetias lege/
re & cathecuminos.pª.rudiméta doceř: hostiario ve
ro i traditiōe clauiū q: eius offim.est dignos ad sa/
craméta recipe & idignos excludere. Exorcista cū re
cipit librū exorcismorū: eius.n.offim est exorcismos me/
morie cōmendare & manus super cathecuminos
& energuminos ponere.

¶ Querit an reqrat q talia instruméta accipiāt de 12
manu epi.R.q nō ē de necē.hz Ricar. i istis ordini
bus inferioribus: sz sufficit postqz sunt ab epo instru/
cti qualiter in offiº.suo debeāt agere.instrumétū ac/
cipiāt ab Archidiacono de mādato epi & volūtate
in cuius acceptiōe iprimit carater q: instruméti tra
ditio pncipaliter est ab epo & pro ista opiniōe ē tex.
in.c.accolitus.23.di. In maioribus bñ oportet q de
manu epi.23.di.c.diaconus. Quo fit necessarius ta
ctus corporalis.s.x.ordo.2°.prin.

¶ Ordo epatus quo ad ptātē eius hz aliquos susci/ 13
pit in vnctiōe capitis ex crismate: sz hoc nō vr verū
p.c.vnicū.in pri.de sacra.vn. vbi dicit supplēdū qd
est omissum: vñ vr q iprimat ex ipositiōe manuum
epor sup capud eius ar.in.c.eps.iūcta glo..23.dist.
nec obstat.c.vltª.de sa.nō.ite.q: loquit de impositio
ne q fit diacono & sacerdoti q nō est de essentia.vtrū
epatus sit ordo & multa alia vide.x.epus.§.8.

¶ Quid si eps facit actus & alius dicit verba vel eō 14
R.q nihil fit q: sacra sunt vnitatis q diuidi nō pñt
de ɔse.di.2.c.q: passus.&.24.q.i.q: loquit: fallit hoc
in minoribus ordinibus vt dictū est.§.12.

¶ Utrm sufficiat traditio libri euāgeliorū pro pphetijs 15
&c.R.q nō.nisi i eodē liº.ɔtineret oia sit & tūc hret
itētionē tradēdi illū librū q ptinet ad illū ordiez.

¶ Utrm qs possit cogi ad ordies vel plationes & vtm 16
coacti recipiāt caraterē.R.hz.Ray.& Hosti.i sūma
q duplex est coactio vna absoluta puta si quis oio
inuitus p viz teneat sub manibus ordiatoris & hac
coactione si quis ordinet nō recipit caraterē. vnde
nec ordinē sicut nec baptm.I.maiores.de baptis.& di.
50.c.psbiteros. Alia est coactio ɔditiōata q fit p cō
minationē penar & cōminādo mortē vel incarcera
tionē & qui ordinat hac coactione ductus q: hmōi
coacta volūtas est volūtas saltem indirecta.15.q.i.
merito.ideo talis recipit caraterē & executiōez q: nō
repit ius speciale qd ipm suspēdat: de coactione aūt
que est p penā iuris inferēdā pter ecce vtilitatē dicit
Pe.de pal.q qs pōt cogi p supiorē p preceptū & ex
cōicationē vt sit curatus vel eps: sicut aliqui heremi
te p epm sunt cōpulsi.cum.n.ad bonū regimen ecce
magis sit obediēdū presidēti in spūalibus qz ad bo
nū regimen i tēporalibus: sicut aliquis cogit in tpa/
libus suscipe tutellā vl curā pupilli vl furiosi q: hmōi
rei publice interest & multo magis iudicādi in re pu
blica cū sit hoc offim magis necm: vt puta q fit ppositus vel baliuus si res publica indiget p cuius salute

bonus ciuis et morti se debet exponere multo magis si ecclesia indiget possunt cogi ad platurā et tenent coacti obedire qr sm Greg. summū pastorē cōuincitur nō amore q eius gregē renuit pascere q dixit Jo. vlt°. pasce oues meas qd videt intelligēdum nisi inceptus sit euidenter: nullus est platus nisi assentiat qr q̄uis legatū acquirat de iure ciuili: ignoranti: tn de iure canonico nullum ius vel beneficiū ecclesiasticū acqrit hoi quousq assentiat ar.c.si absenti de pben. li°.6. De coactione pdictionata p subtractionē bnficij vel officij p sniaʒ hois nō. distinctionē sm Ray. et Hosti. in sūma Aut eps cogit clericū ad suscipiēdū ordinē qr est annexus de iure vel ɔsuetudine bnficio vel dignitati quā hʒ et pōt di.60. innouamus. et de elec. cū in cūctis: si āt haberet ipedimētū. Pe. de pal. distinguit dicēs q aut est tēporale aut ppetuū. si p. nō q̄diu durat excusat puta qr infirmus et illo cessante idē qd .ē. si ē ppetuū et tūc aut pcessit collationē bnficij et fuit tale q nō est sibi ius acquisitū et tūc siue sciuit siue ignorauit pnād° est de facto puta qr homicida vel illegitimus vel aliqd hmōi. Si autem ignorauit tūc ita est ac si supueniss et bona fide et iusto titulo adeptus est sine sua culpa priuari nō debet. Si āt impedimētū supuenit sine sua culpa puta qr mutilatus in naso vel oculo aut factus leprosus afflicto nō est addēda afflictio. 7.q.1.cū corporalis et tunc non debet priuari. sed reditibus vicarius sub stentari. Si āt impedimētū supuenit culpa sua vt qr se castrauit puari debet et sic intelligit de cle. egro p totū hec oia pe. i. 2°. vero ca°ss qn vult cogere ad ordinem nō annexū beneficio. tunc hʒ Ray. et Hosti. aut hoc exigit necessitas aut vtilitas ecclesie et tunc si clericus excusat se sola voluntate qr. s. nō vult et nō alia rōnabili cā. debet cogi p subtractionem officij et beneficij di.74.c.2°. et 3°. de eta. et qualita.c. q̄rio. Sz si excusat se rōe criminis tunc vel dispensare potest et alias ē idoneus et pōt vel remoueat eū et c. Si āt allegat aliud ipedimētū pueniēs nō ex culpa sua: vt infirmitatē suā nō est cogēdus et sitr si non exigit hoc necessitas vel vtilitas nō debet inuitos cogere ad ordines suscipiēdos alias puniēdus esset. 74. di.c.2°. et admittentur eorū appellationes. dr aūt necessitas qn non sunt alij q ordinent et iminet necessitas. v. obedientia. §.5.

b ¶ Utrū coactus ad sacrū ordinē teneat ɔtinere. R. hʒ Jo. et Guil. q si coactus fuit metu q posset cadere in cōstantē virum nō tenet. alias sic. q me. cā. c. platum qr continentia non debet nisi voluntaria di.31. c. ante triennium. et maxime si sit ptestatus in secreto q nollet ɔtinere. Talis āt sic ordinatus si hʒ vxorem gaudebit pulegio clericali si vult viuere clericaliter ar.32. si qui vero. vel alr dicas sm Ray. s. q sic coactus non tenet continere q. s. ad vsum matrimonij cōtracti an suseptionē ordinis: et si vxor ɔtinere nō vult gaudebit pulegio tn clericali si clericalr viuit nō āt gaudebit si ipsa vult ɔtinere et ipse nō vult: sz si talis nō habet vxorē tenet pcise ɔtinere. di. 45. de iudeis. regulares āt nō debent ordinari contra volūtatem suorum prelatorum de tempo. or. c. aureo.

Rdo. 3°. a q pōt dari. R. eps pōt dar ordēs omnibus de sua dyocesi oriūdis aut q in sua dyocesi hnt domiciliū vel beneficiū: aut d licētia epi cuius est subditus ipe ordināđus vel capituli sede vacante vel vicarij gnalis epi. ipso epo i remotis agēte vel sui plati si sunt religiosi exēpti. hec nō. i. c. nullus de tēpo. or. li°. 6. et c. pcedēti. qūo abbates pnt dare minores vid. v. abbas. §. 2. Qūo simplex sacerdos nō pōt et qūo possit dare licētiā. v. abbas. §. 5.

¶ Quid de his q ordinant nō sibi subditos. R. sm Inno. c. i. de suplē. ne q nihilominus recipiūt caracterē ar. 9.q.2.c. lugdonēsis. ordinator vero ē suspensus p ānū a collatione oium ordinū. de tēpo. or. c. eos li°. 6. intellige si ordinatus erat cleric°. alias sec°. Itē itellige de āno ɔtinuo et integro. c. puida. de elec. li°. 6. sed sm glo. in. d. c. eos. lʒ ordinator sit suspēsus: ordinati tn sic nō sunt ipso iure irregulares. sed sūt suspendendi p. c. trāslationē. et si celebrāt anq̄ suspendant nō efficiunt irregulares sm Hosti. lʒ grauiter peccēt celebrādo anq̄ eorū plati habeāt ratā talē ordinationē vt nō. i. d. c. eos si fallit. qn plati pprij sunt suspensi manifeste pp aliorū ordinatiōes. qr q̄diu sic sunt suspensi eius subditi pnt sine eorū liñs ab alienis vicinis epis ordinari. vt. d. c. eos. et c. i. de tēpo. or. li°. 6. Eps italie vltramōtanū nō ordinet nisi de speciali licentia pape. vel p patētes lras epi sui ɔtinētes iustā cāʒ quare nolit vel nō possit illū ordinar si secus fuerit factū ordināns puniet pena ɔdigna et ordinatus manebit suspēsus ita q etiā a pniarijo pape sine ipsius speciali licentia absolui non poterit. secus hʒ glo. si ordinaret laicū qr ter. dicit clericum. nec valet si econtra vltramontanus ordinet italicū vide v. necessitas. 4. maxime. ɔ°. xi. Qūo eps debeat inquirere de scia. etate: et alia idoneitate ordinādi. v. eps §. 17. Ordinati. hʒ Ricar. ab hereticis. excōicatis. degradatis et similibus recipiūt caracterē nō tn executionē. et peccāt tā recipiēdo q̄ exequēdo. vide. v. ex cor°. p. §. 12. hic habes qd qn sunt secreti vel tolerati. Non baptizatus nō pōt ordinare qr nec ipse hʒ caracterē pcor. s. Tho. 4. di. 25. in expositione lre. a

¶ De pena ordinātis aliquē an legitimā etatē. dicit. d. An. in. c. vel non est. de tempo. or. ordināns puerum. 13. annorū in diaconū suspenditur a collatione ordinū et ordinatus ab ipsius executiōe vsq ad etatē legitimā et intelligit de oi ordināte ad ordines sacros an etatē legitimā. et nō est ipso iure priuatus sz suspēdēdus ar. in de. gnalē. de eta. et qualita. et sic ordinatus recipit caracterē et executionē nisi suspēdat. vnde nō est ipso iure suspensus sed suspēdēdus. peccat tn si exequat an legitimā etatē nō tn fit irregularis nisi suspēderet ab hoie sic d iure deberet suspēdi. Et pmouens talē tenet sibi de beneficio puidere etiā si eēt ab executiōe ordinis suspēsus. Et nō hʒ. s.

Jo.an.ꝙ suspensus a collatione certi ordinis. puta
dyaconatus pōt ꝯferre iferiores.ſ3 nō maiores hec
.d.Ant.ʋ.etas pn̄.hic de pena eius.
8 ¶Utrū epūs qui resignauit episcopatui possit ordi/
nes ꝯferre.R̸.si renūtiauit loco tm̄ pōt ordines ꝯfer
re sic añ si rogeť a ꝓprio epō loci : si ʋo renūtiauit
loco ⁊ dignitati pōt nihilominus ꝯferre oēs mino/
res.sed sacros nō pōt ⁊ quicūq̄ scíēter ab eo recepe
rit minores:sine licētia sui epī de iure cōi debet de/
poni.7.q.i.epūs i dyocesi.dispēsatiue tñ pōt i ordini
bus deseruire:si vero a tali recepit sacros scíēter nō
recipit executōez.Si ʋo ignorāter poterit epūs cū eo
dispēsaŕ nisi ignorātia fuerit crassa ⁊ supia:ꝺ ordi.
ab eo.q re.epi.⁊ ꝯcor.T.4.di.25.i expositiōe lre.

o Rdo.4°.quibus possit dari.R̸.oibus masca
lis q a iure nō ꝓhibētur ordinari.Mulieri/
bus nō pōt dari q2 non sunt capaces ſm .s.
Tho.4.di.25.nec etiā ſm Ricar. debet dari carēti/
bus vsu liberi arbitrij vel rōis qdā tñ tenent ꝯtrium
ar.c.cristianus:⁊.c.siluester.xi.q.i. ⁊ qꝺ nō i .c.nul/
lus.ʋ.ifanti:de tēpo.or.li.6.hāc secūdam sequiť.s.
Tho. 4.di.25.ar.ꝓ.q1°.2°. dicēs ꝙ pueri ⁊ alij q vsu
carēt rōis possunt ordines suscipe q2 cōcurrūt solu3
passiue hac tñ distinctiōe habita ꝙ i minoribus or
dinibus requiriť discretiōis tps de honestate ꝓpter
dignitatem sacri.ſ3 nō de necessitate ꝓcepti neq3 de
necessitate sacri.vñ aliqui si necessitas assit : ⁊ spes
ꝓfectus:ad minores ordines pñt ante ānos discre/
tiōis ꝓmoueri sine pctō ⁊ suscipiūt ordinē q2 q̄uis
tūc nō sint idonei ad officia q̄ eis cōmittuntur tñ p
assuefactionē idonei reddūtur.ſ3 ad maiores ordi/
nes requiriť vsus rōis ⁊ de honestate ⁊ de necessita
te ꝓcepti.ꝓp votū cōtinētie qꝺ hñt ānexū:⁊ q2 etia3
eis sacra tractāda cōmittūtur.ſ3 ad epatū vbi i cor
pus misticū accipiť ptās.requiriť actus suscipientis
curā pastoralē ⁊ ideo ē etiā de necessitate ꝯsecratio
nis epalis ꝙ vsum rōis habeat:quidā aūt dicūt ꝙ
ad oēs ordines reqriť vsus rōis de necessitate sacri
ſ3 coꝝ dictū nō ꝯfirmať rōe seu auctoritate.tps ve/
ro qꝺ determināt sacri canōes itelligiť ꝺ necessitate.
ꝓcepti.⁊ nō de necessitate sacri hec.s.Tho. de etate
reqsita ad quēl3 ordinē vide.ʋ.etas i pn°.⁊ de pe/
na ꝯfaciētū ibidē.Quō bigami ꝓhibēť.ʋ.eo.§.5.
ꝓhibēť ēt solēniter penitētes.50.di.c.ex penitētib9:
⁊.36.di.c.illitteratos:sitr neophiti .48. di.§. ꝓhi/
bētur:⁊.c.qm̄:⁊ rō poniť ibidē.c.sic: sitr curiales q
ꝓpter aliqꝺ officiū curie sunt obligati.51.di.c.i.2.⁊
.§.53.di.legē:absoluti vero a curia nō ꝓhibētur.61.
di.ossius.nisi alias sint ifames.Quō possit ordinari
obligatus rōcinijs vide .ʋ.rōcinia : ⁊ de seruis.ʋ.
seruus.§.2.⁊ de coꝛ viciatoꝛis p totū : ⁊ de illegiti/
mis.ʋ.filius:quō cū eis dispēseť .ʋ.bñficiū.2°.§.14.
⁊ sequētib9.vt possit talis si itrat religionē ꝓmoue
ri.R̸.ꝙ sic de iure cōi ſ3 Hosti.⁊ Ber.ad oēs ordi
nes i.c.ꝓ. de fi.pꝛ:ſ3 ad p̄lationē nō pōt sine dispen
satiōe pape.de fi.ꝓſ.c.is q.li.6.qñ papa dispēsat vt
fiat clericus nō pōt per hoc ꝓmoueri ad ordines sa/
cros.vide ad hoc.ʋ.clericus.ꝓ.§.3. ⁊ ē irregularis
vt nō possit ꝓmoueri.c.i.de fi.pſ.⁊.d.c.is q .reꝝ ꝙ
i minorib9 pōt epūs dispēsare.ſ3 ad sacros solus pa/
pa.d.c.i.Itē nō debēt ordinari pegrini vel ignoti ⁊
dicūť pegrini q nō sunt oriūdi i epatu vel nō hñt ibi
domiciliū aut bñficiū vt i.c.cū nullus:de eta. ⁊ q̄li.
or.li.6.Ignoti sūt quoꝝ origo ⁊ vita ⁊ regularitas
nō ē nō epo.c.epūs.24.di.⁊.2.q.7.q̄rēdū.Itā pegri/
ni nō debēt ordinari nisi habeāt lras autēticas.ʋ.
pegrinus.§.i.Itē nō debēt ordinari ifames.ʋ.infa
mia.§.fi.neq3 irregulares.ʋ.eo.neq3 suspēsi:iterdi/
cti siue excōicati de qbus i locis suis.Itē ordinati a
papa i subdiacones nō debēt ab alijs epīs ordinari
ad supiōes sine ei9 licētia.c.cū idistribuēdis ꝺ tēpo.
or.⁊ i.c.filiū.i.q.i.Nec hermofroditus.eo.§.i.Neq3
ꝯiugati nisi velit religionē itraŕ.vel ad sacros ordi
nes ꝓmoueri.c.fi.de tēpo.or.li.6.vide.ʋ.matri°.ꝓ.
§.2.⁊ se.⁊ epūs ordināns aliquē istoꝝ peccat mortalr
q2 sunt idigni de q°.ō.ʋ.ordo.ꝓ.§.5.De huis:obli/
gatis alijs:homicidis : de his q cū sanguinis puta
iudex:de ifami.de publice penitētib9:de illegitimis:
coꝛ vitiaŕ:de oib9 illis dicit.s.T.vbi.ō.ar.fi. ꝙ ipe
diūt rōe ꝓcepti non rōe sacri ⁊ iō si ordinētur reci/
piūt ordinē.sed nō executionē.

o Rdo.5.vbi d3 ꝯferri.R̸.ſm Ray. minores
ordines pōt epūs ꝯferre i q̄cūq3 eccl̄ia sui epi
scopat9 ar.de tēpo.or.c.archiepūs:Maiores
vero ꝯferri debēt in eccl̄ia epali di.65.c.i. sed dicit
Guil.⁊ Hosti.ꝙ hodie epi ꝯferūt ordines ēt maio/
res vbi volūt de ꝯsuetudine: epi ꝯsecrāť vbi elegerit
metropolitanus ar.63.c.fi.nisi aliud obseruādū sit
de ꝯsuetudine approbata ſ3 Guil. ⁊ si i alia eccl̄ia
q̄3 metropolitana ⁊ nō i ꝓsentia archiepi fuerit cō
secratus d3 se ꝓsentare metropolitano.j.tres mēses
a tēpoꝛ ꝯsecratiōis di.63.cū lōge: patriarcha:pri/
mas:⁊ metropolitanus ⁊ qlibet hoꝝ d3 ꝯsecrari in
eccl̄ia sua ſ3 Ray.nisi necessitas aut ꝯsuetudo aliꝺ
iducat ſ3 Guil.ar.24.q.i.pudenda. Papa vero in
eccl̄ia sua.i.vrbe si fieri pōt alias i quacūq3 ⁊ extra
vrbē ſ3 Hosti.ar.di.23.c.i noie. Et ſ3 Goff.ꝯsecrať
papa ab epo hostiēsi q i h° vicē metropolitani obti
net.si tñ añ assūptiōe3 ad papatū fuisset epūs ꝯsecra
tus nō āpli9 ꝯsecrareť ſ3 Pe.de pal. Itē ſm Ray.
Inno.⁊ Goff.si qs nō sacerdos ꝯsecrareť i epm ni
hil reciperet q2 fundamētū ꝯsecratiōis epal ē sacerdo
tiū.vñ opi9 Hosti.q dicit ꝯtriū nō teneť.ſ3 si eēt sacer
dos quocūq3 alio ordine sibi deficiēte ꝯsecraŕ i epm
recipit ꝯsecrationē epalē ⁊ posset alios ordines daŕ
excepto illo ſ3 Ray.quē nō h3.Talis tñ nō d3 exeq
officiū suū añ receptionē ordinis ꝓtermissi:hec oia
ponit.d.ar.f.3°.ti.15.c.16.§.pen.

o Rdo.6.q° ad scrutiniū faciēdū i ordinatiōe
dicē Hosti.ꝙ circa ordinē duplex ē scrutiniū
faciēdū vnū qꝺ fit añ ordiatōe3.Aliꝺ qꝺ fit
i ipa ordiatōe qñ ordināď9 ꝓsentaŕ epo coꝛā altari

p^o. diligenter faciendū est de elec. c. nihil. §. 2°. et illud debet fieri feria. 4^a. proxima an̄ sabbatū in quo ordinādi tenent: forma huius est vt dicit idē Hosti. vt incipiat a. 4. feria et p triduū p archidiaconū de iure cōi diligēter inquirat de vita ordinādi de gn̄e et pria de etate et institutione. i. ti. ad quē ordinat: de loco in quo cōuersat de scia fide et alijs q̄ cōtinētur in apostolica rela et sic in sabbato q probati sunt epo p̄sentat. di. 64. c. q̄n epus. Et dicit Hosti. q lz fm antiq^a iura epo diceret hos scrutatores seu examinatores: vt d. in. d. c. q̄n. hodie tm̄ videt spectare ad archidia^m. vt de offi. Archi. c. ad hec. Scđo scrutiniū qđ fit an̄ altare est cū Archidia. dicit. postulat sancta mr̄ ecclia hunc subdiaconū &c. Et interrogāte ordinatore sao cū esse dignū. R. q^m humana &c. nec peccat p̄sentator i illa respōsiōe dūmō tm̄ nō loquat cōtra p̄sciaz ar. co. ti. c. i. q: quē nō scit idignū debet presumere dignū. c. dudū. de p̄sum. q si Archidia. remordeat cōscientia de indignitate ordinādi. studeat ordinatori secreto an̄ q̄z veniat ad hec nūciare. d. c. i. et si ordinator nollet desistere debet se absentare si post bono mō: si aut hoc nō possit sine scādalo debet dicere verba vt minister esse que nō iudicat de occultis q: nullo modo debet crimen fratris publicare. hec. d. Ar. flo. post Hosti. et tenet ordinādus p̄fiteri crimina q̄ impediunt p̄motionē ordinis nisi alias fuisset absolutus et dispensatus de quibus. v. ordo. 4.

¶ Vt^m epo possit sine cā denegare suo subdito collationē ordinis. R. q aut est regularis et sic nō tenet ei cōferre imo suus p̄latus pōt sibi denegare nec contra voluntatē sui p̄lati pōt promoueri et sic loqt. c. ad aures. de temp. or. aut ē secularis et sic nō tenet epus. aut est in dignitate et bn̄ficio et sic nō pōt epus ei denegare et sic loquit. c. ex tuaꝝ tenore de temp. or.

O Rgana vtrū sonari debeant in ecclesia. v. cantus. §. 2°.

O Rnatus. vt^m circa ornatum exteriorē possit esse vitiū et virtus. R. fm s. Tho. 2^a 2^e. q. 169. ar. p. q hmōi exterior cultus inditiuz quod dā est p̄ditionis hūane et ideo excessus et deffectus et mediū in talibus reduci possunt ad virtutē veritatꝭ. quā phylosophus ponit circa facta et dicta qbz aliqd de statu hois significat et ad vitiū ianis glē: vñ Ambro. i. i. de off. decor corporis. si sit affectus sz nāliter: simplex: neglectus magis q̄z expedit^9: nō p̄ciosis et albētibus intus vestimētis sed cōibus et honestati vel necessitati nihil desit: nihil accedat nitori: qđ declarat. s. Th. ibidē dicens. in ipsis reb^9 exterioribus qbus hō vtit nō est aliqđ vitiū: sed ex parte hois q imoderate vtit eis que qdē imoderātia pōt esse dupliciter vno qdē mō p cōpationē ad p̄suetudinē hominū cū qbz aliqs viuit: vñ dicit Aug. in. 3. cōfess. q cōtra mores hoiz sunt flagitia p moꝝ diuersitatē vitanda sunt vt pactū inter se ciuitatꝭ et gentꝭ p̄suetudine vel lege firmatū nullius ciuis aut peregrini libidine violetur: turpis est. n. ois pars. vniuerso suo nō cōgruēs. alio mō pōt esse imoderātia in vsu talium reꝝ ex inordinato affectu vtentis ex quo qñqz cōtingit q hō nimis libidinose talibus vtat siue fm p̄suetudinē coꝝ cū qbus viuit siue p̄ter coꝝ cōsuetudinez vt dicit Aug. in. 2°. de doc. x^{na}. Cōtingit āt ista inordinatio affectus tripliciter q^m ad supabūdātiā vno mō p hoc qđ aliqs ex supfluo cultu vestiū hoiz gloriā querit put. s. vestes et alia hmōi p̄tinent ad quēdā ornatū vnde Greg. in homel. sunt nō nulli q cultū subtiliū p̄ciosaꝝqz vestiū nō putāt eē pctm̄ qđ vz si culpa nō esset neq̄ q̄z sermo dei tā vigilāter exprimeret q diues q torq̄bat apud inferos bisso. et purpura inductus fuisset: nemo qppe vestiméta p̄cipua s. excedētia p̄priū statū nisi ad inanē gl̄ā q̄rit Alio mō fm q hō p supfluū cultū vestiū q̄rit delitias fm qđ vestis ordinat ad corpis fomētū. 3°. fz q nimiā solicitudinē apponit ad exteriorē vestiū cultū etiā si nō sit aliqua inordina^o ex parte finis et fm hoc Andronic^9 ponit tres v̄tutes circa exteriorē cultū. s. humilitatē que excludit intētionē gl̄e: et p se sufficiētiā que excludit itētionē delitiaꝝ fz illud. i. ad thi. vlt^o. habētes alimēta et qbus tegamur his p̄tenti simus et simplicitatē q̄ excludit supfluā solicitudinē talꝭ: ex parte aūt defectus sitr pōt esse duplex inordina^o p effectū vno qdē mō ex negligētia hois q non adhibet studiū vel laborē ad hoc q exteriori cultu vtat fm q oz: vñ phylosophus dicit in. 7. ethi. q ad mollitiē p̄tinet q aliqs trahat vestimētūz p terrā vt nō laboret ad eleuādū ipz: alio mō ex eo q ipz defectū exterioris cultus ad gl̄iam ordinat sicut dicit Aug. q ēt in ipsis sordib^9 et luctosis esse potest iactātia et phs. q. ethicoꝝ. q supabūdātia et inordinatus defectus ad iactātiā p̄tinet. hec. s. Th.

¶ Ex his igit̄ pz q in exteriori cultu seu apparatu est vitiū siue pctm̄ multis modis ex imoderātia. p. q̄n nō est fm p̄suetudinē q: turpis ē ois pars vniuerso suo nō p̄gruēs. 2°. ex hoc q ex supfluo cultu querit gl̄iaz ianē. 3°. fz qđ ex supfluo cultu q̄rit delitias seu delectationes supfluas. 4°. ex eo q ponit nimiā solicitudinē. 5°. ex defectu q: p negligētiā nō vtit fm q oz: vt puta portat vestē sine corrigia et hmōi. 6°. q̄n querit gl̄ā ex defectu q̄si extimet humilis: vñ si quis vtat cultu p̄cioso nō excedēs cōsuetudinē neqz q̄rens gl̄iaz vanā in eo nec supflue querat delitias seu delectationes neqz ponit supfluū studiuz neqz ex defectu per negligentiā neqz ex illo defectu q̄rit inanē gl̄iaz erit actus v̄tuosus et sine pctō puta si sacerdos vtatur veste p̄ciosa ad significādum excelētiā sui ministerij vel cult^9 diuini erit actus virtuosus p̄tinēs ad virtutē veritatis sitr ex defectu si aliquis p̄ter macerationē carnis vtat vilibus vel p̄ter humiliationem spiritus erit actus virtuosus p̄tinēs ad tēpantiā vel humilitatē et p̄cipue p̄petit vti vilibus his qui alios verbo et ex^o ad pniaz hortant sicut fratres minores

in de.cxivi.vñ q̃dã glo. Mat.5.q pniaʒ p̃dicãt ha/ bitũ penitẽtie p̃tẽdãt:iuxta illud circuierũt i melo.ꝗ.

3 ¶ Ut^r ornatus mulierũ sit pctm̃ mortale .R̃.vbi.ŏ. ꝙ aliqñ est mortale aliqñ veniale aliqñ nullũ.mor tale quidẽ est qñ ornãt se vt alios q nõ sunt ꝓpꝗ vi ri ꝓuocẽt ad cõcupiscẽdũ se ar.de pe.di.i.si cui ꝙ se quẽtibus vbi explic habet ꝙ sola cogitatio delibera ta ẽ mortale:ꝙ vt ibi scãdalũ actiuũ ẽ mortale:cõ/ cor.s.Tho.2^e.q.43.ar.3.ꝙ.4.facit quod dr̃ ꝓuer.7. Mulier i habitu meretricis ꝑparata ad capiẽdas aĩas.2° est mortale qñ ex eo q̃rũt humanã gloriã ꝙ ibi ꝯstituũt finẽ suũ vltimũ magis diligẽs illã glo/ riã q̃ʒ salutẽ aĩe vel gl̃iaʒ eternã parata facer ꝯ dei ꝙ ecclesie p̃cepta vt ꝯseq possent illã gl̃iã; tũc est eis pctm̃ iamis gl̃ie mortale ẽt si nõ itendat lasciuiã de quo.ꝟ.gl̃ia vana.3° est mortale qñ itẽdit ꝯplacen/ tiã illius ornatus adeo ꝙ ẽt si crederet certitudina/ liter ꝓximũ ex illo ornatu ad ruinã trahi nõ cura/ ret vt posset ꝯsequi cõplacẽtiam illius:4° ẽ mortale qñ ad dei cõtẽptum ageret.5° posset eẽ mortale rõe excessus q ꝑtinet ad ꝓdigalitatẽ. sʒ quãtus vel qua/ lis sit ille excessus quo ad sufluitatẽ q̃d facit mor/ tale dicit.d.ar.s.2^a.n^e.4.de iani gl̃ia se nescire ꝑ cer to:iõ nõ est ꝑcipitãda snia qñ nõ apparet ꝙ ibi po nat vltimũ vt i casibus sup̃adictis:vbi ẽt ẽ ꝯsiderã da cõdictio ꝑsone:ꝙ circũstãtiaꝝ:ꝙ.ꝙ prudẽtie ꝙ arbi trio boni viri esset relinquendũ.

5 ¶ Querit qñ ornatus mulieruʒ sit pctm̃ veniale.R̃. vbi.ŏ.ꝙ multis modis:vbi notãdũ ꝙ hic sunt attẽ dẽda oia illa q̃ dicta sunt i p̃a^o circa exteriorẽ cultũ ꝙ isup quoddã aliud speciale ꝙ .s. muliebris cultus viros ad lasciuiã ꝓuocat:ꝑ igit est pctm̃ veniale qñ mulier q̃ virũ nõ hʒ nec volũt habere ꝙ sunt i statu nõ habẽdi ex quadã tñ leuitate vel vanitate ꝓpter iactãtiã quãdã ita ꝙ ibi nõ sit aliqd ꝑdictoꝝ i p̃ce dẽti.§.se ornãt:si tñ faceret vt placeret viro suo ne. obmittẽdo hmõi redderet sibi odiosa posset eẽ sine oĩ pctõ vel q: iperat sibi a viro suo:siĩr si faceret itẽ dẽs vitare opprobriũ hoiuʒ ne.s.omisso ornamẽto ꝯsueto despiciat:aut vt ꝯiugio honesto tradat nul lũ videt vel paruũ pctm̃:siĩr si ornet se ẽm decẽtiaʒ sui status ꝙ morẽ patrie ꝙ nõ sit ibi mult^o excessus ꝙ ex hoc aliqui rapiant erit occasio potius accepta q̃ data.vñ nõ mulieri. sʒ ei soli qui ruit ex aspectu eius ẽm.d.ar.s.vbi.ŏ.iputabit ipi vero mulieri nõ iputabit saltẽ ad mortale ar.ad hoc.23.q.5.de occi dẽdis:poterit aũt eẽ tãtus excessus ꝙ erit ibi occa/ sio etiã data ex parte mulieris se ornantis. Qualis ãt sit iste excessus vt mortale valeat iudicari ad ar bitriũ boni viri videt dimittẽdũ boni viri dico ẽm sciaʒ ꝙ ꝯsciaʒ:facit q̃d nõ Alex.de ales.l.3°.vbi di/ cit ꝙ lʒ viris ꝙ mulieribus se ornare hʒ ꝯsuetudinẽ ciuitatis ꝙ statũ ꝙ ꝯdictionẽ ꝑsone se ornãtis:ita tñ ꝙ nõ sit ibi libido i volũtate nec scãdalũ i exteriori ope. Et sic dictũ ẽ de mulieribus ita i oibus ꝓceden tibus itelligẽdũ ẽ ꝯ viris.vñ ꝯcludit.s.Tho.vbi.ŏ. ꝙ sobrius ꝙ moderatus ornatus nõ ꝓhibet mulieri bus sʒ superflu^o ꝙ iuerecũdus ꝙ ipudicus iuxta illũ.i. Thimo.2°. Mulieres i hitu ornato cũ verecũdia ꝙ sobrietate ornãtes se: nõ i tortis crinibus aut auro aut margaritis aut veste p̃ciosa ꝙ ideʒ.s.Tho.sup Isa.3.c.i si.sic ait. Si mulieres portãt ornamẽta de cẽtia ẽm statũ ꝙ dignitatẽ suaʒ vt moderate se ha/ beant i factis suis ẽm ꝯsuetudinẽ patrie erit actus virtutis modestie q̃ ponit modũ i incessu.statu.ha/ bitu ꝙ i oibus motibus exteriorib^o ꝙ poterit eẽ me/ ritorius si sit cũ gr̃a siĩr si faciat vt placeat decẽter viro suo quẽ hʒ vel queʒ accipe debet ꝙ vt vir suus ab aliis mulieribus retrahat.hec ille.

¶ Ut^r fucatio vel coloratio faciei vel capilloꝝ vel ex cessiua altitudo planetaꝝ vel in sotularibus rostra tis vel pforatis vel i artificio camusiaꝝ vel i recama turis:vel alia medicamẽta seu coloramẽta ad ostẽ sionẽ pulcritudinis i mulieribus sit pctm̃ .R̃.ẽm.s. Tho.vbi.ŏ.ꝙ mulieꝝ fucatio seu coloratio:ꝙc.de q̃ loquit Cipri.i lib.de hitu virginũ:dicens nõ virgi/ nes tñ aut vidas.sʒ ꝙ nuptas puto etiã oẽs oio fe/ minas admonẽdas ꝙ opus ꝙ facturaʒ eius ꝙ pla/ sma adulterare nullo mõ debeãt adhibito flauo co lore vel nigro puluere vel rubore aut quolʒ: linea/ mẽta natiua corrũpere medicamine ꝙ subdit. Ma nus deo iferũt qñ illud q̃d ille formauit reformare cõtendũt:ipugnatio ista ẽ diuini operis ꝑuaricatio ꝙ veritatis deũ videre nõ poteris qñ oculi tui non sunt quos deus fecit.sʒ quos diabolus ifecit ꝯ inimi co tuo cũcta cũ illo pariter arsura.hec ille.q̃ omnia sunt quedã sp̃es fictiõis q̃ nõ põt eẽ sine pctõ. vnde Aug.dicit i ep̃la ad Possidiũ:fucari figmẽtis quo rubicũdior vel cãdidior appareat adulterina falla cia ẽ qua nõ dubito etiã ipos maritos se velle deci pi quibus solum pmittende sunt femine ornari ẽm veniã nõ ẽm iperiũ.Nõ semp tñ talis fucatio est cũ pctõ mortali.sʒ solũ qñ fit ꝓpter lasciuiaʒ vel in dei ꝯtẽptũ i qbus casibus loquit Cyprianus. Sciẽduʒ tñ ꝙ aliud ẽ fingẽ pulcritudinẽ nõ habitã ꝙ aliud occultare turpitudinẽ ex aliqua cã ꝓueniẽteʒ puta egritudine vel aliquo hmõi. hoc.n.ẽ licitum q: ẽm ap̃lm.i.ad cor.12.q̃ putamus ignobiliora membra corporis eẽ his honorẽ abũdãtiorem circũdamus. hec.s.Tho. Ex quib^o põt ꝯcludi.p̃.ꝙ si fiat ad celã dũ turpitudinẽ ex aliqua cã ꝓueniẽtẽ puta egritu/ dinẽ ꝙ nõ ex vanitate.sʒ ꝓpter ꝯsuetudinem vel ex aliqua alia cã rõnabili neqꝫ ex libidine nec sit ꝑsũ/ ptio scãdali tũc ẽ sine pctõ.2° ꝙ qñ fit ex lascivia vel in dei ꝯtẽptũ ita ꝙ ponat ibi vltimũ finẽ vel sit scã dalũ actiuũ vel aliq̃d coꝝ q̃ dicta sũt.ŏ.§.2°. ẽ pctm̃ mortale.3° ꝙ qñ nõ ꝯcurrũt aliqua coꝝ q̃ dicta i p̃ mõ nec ẽ aliq̃d coꝝ q̃ dicũtur i .2°.mõ ꝙ tũc ẽ pctm̃ veniale.vt^r hõ possit vti veste muliebri vel eꝯ vide.ꝟ. femina.§.1.quõ pñt filia vẽdi.ꝟ.aro.§.3.ꝙ.4.

Sculū sm .s. Tho. sup epl'as ad Ro.c.6.c.ē triplex.s.fraudis:libidinis:ꝛ sanctitatis:ꝛ ß eūdē..22ᵉ.q.154.ar.4.si fit principaliter causa libidinis est petm̄ mortale:itellige nisi cū ꝓpria vxore:vide.ꝟ.cogitatio.§.si.

Pactū sm catholicū idē est qd̄ placitū siue ꝓmissio ꝛ dr̄ a paciscor ris: q̄uis tex.i.l.i.ff. de pactis videat̄ dicere ꝙ pactū dicat̄ a pactiōe ꝛ pactio a pace.ß glo.dicat ꝙ est cō.s.a pace dr̄ pactio:ꝛ pactiōe dr̄ pactū:ꝛ ꝙ tex. noluit ponere deriuationē.ß designationē quādā.vel pōt dici ꝙ pactio dr̄ a pacto. Nā pactū pacti addita.o.fit pactio:ꝛ est pactio siue pactū duoꝝ pluriū ve i idem placitū seu ꝯsensus vt dicit tex.vbi.s.ꝛ videt̄ nomē comune ad oēs ꝯtū siē ꝯuētio ad oīa ptinēs de q̄bus negotij ꝯhēdi trāsigēdiq3 cā ꝯsentiūt qui iter se agūt.Nā sic ꝯuenire dr̄r q ex diuersis locis i vnu3 locū colligūtur ꝛ veniūt.ita q ex diuersis ai motibus i vnū ꝯsentiūt.i.i vnā sententiā decurrūt.adeo autē ꝯuētiōis nomē generale est vt nullū cē ꝯtū nulla3 obligationē q̄ nō habeat i se ꝯuentionē siue re siue verbis fiat.Nā ꝛ stipulatio q̄ verbis fit nisi habeat ꝯsensu3 nulla est ß ꝯuētionum seu pactionū vel pactoꝝ plereq3 i aliud nomē trāseūt veluti i emptionē locationē in pignus vel i stipulationē.differt aute3 pactio a pollicitatiōe q̄ est solius offerētis. sed ꝓmissio se h3 coiter ad pollicitationē ꝛ ad nudum ꝛ vestitū pactū. Si quis aūt cū alio paciscat̄ ꝙ tertius det cuid̄ quarto nō est pactū.sitr si qs paciscat̄ ꝙ tertius det vni nostrū:hec i.d.l.i.tā i tex.q̄ i glo. In de.vnica.de iure iur.i glo.i.ꝟ.pollicitor.dr̄ ꝙ pactū est duoꝝ ꝯsensus atq3 ꝯuētio:pollicitatio vero solius offerētis ꝓmissio. Stipulatio ꝛ pactū videntur differre q: si verba ꝓmittātur a recipiēte sic erit stipulatio: si vero ꝓmittātur a ꝓmittēte ꝛ ꝯsequēter a recipiēte erit pactū exēplū dico dabis mihi.Rñ.dabo : ꝓmittis facere ꝛ tu.Rñ.ꝓmitto. Insti.de ver.ob.i pn̄. Quot modis dicat̄ cōtractus vide.ꝟ.vsura i pn̄. in diffinitione vsure:ꝛ.ꝟ.cōtractus per totum.

1 ¶ Pactū ē duplex.s.vestitū ꝛ nudū ꝛ dr̄ vestitū sex modis:ꝓ.re.2°.verbis.s.stipulādo:3° lr̄is:4° ꝯsensu d̄ qbus.s.ꝟ.ꝯtus.pn̄.5° coherētia ꝯtus.puta vēdidi tibi domū cū tali pacto ꝙ ego debea3 morari in ipa p ānū qd̄ qdē valet q: vestit̄ coherētia ꝯtus.s. vēdictiōis alias eēt nudū.6° iteruētu rei puta ꝓmisi tibi aliqd dare vt facere mihi vel dares aliud. vñ stati cū dedero tibi qd̄ ꝓmisi vestit̄ pactū ex parte mea ꝛ iō iteruētu eius ee mihi obligatus ad faciēdū qd̄ ꝓmisisti ꝓbātur ista Insti.de ver.ob.Nudū vero dr̄ qñ nō vestit̄ aliquo p̄dictoꝝ.ß ē i meris pluribus finibus ꝯuētiōis.puta ꝓmisi tibi dare.c.sine aliq̄ iterrogatōe p̄cedēti vel cirographo ꝛ hmōi ꝛ cōsens̄:alr̄ si nō ꝯsentiat nō erit pactū.ß pollicitatio de q̄ i.l.iuris gētiū.§.igit̄.ff.de pac.̄ Sitr̄ dr̄ nudū qñ nō ptinet cā3 q: tradicio rei sine cā nullius ē efficatie.l.nūq̄ nuda.ff.de acq.re.do.h3 tñ aliqs fallētias quas vide i Pa.i.c.si cautio de fi. stru.

¶ Ur̄ ex nudo pacto vel sola ꝓmissiōe hō obliget̄. 2 Rñ.ꝙ de iure canonico ꝛ i ꝯscia sic sub pena mortalis peti vt nō i.c.ꝓ.de pactis:ꝛ i.c.iuramēti.22.q.5. qd̄ limitat̄ ß Pa.i.c.prudētem:d̄ dona.ꝛ i.c.si cautio:de fi.istru.qñ exprimit̄ cā vt ꝓmitto tibi decē q: vēdidisti mihi talē rē vel mutuo ꝯcessisti ꝛ hmōi.q: si sit nudū sic ꝙ nulla cā ē addita nō obligat etiā i ꝯscia rō q: ꝑsumit̄ p errorē ꝓmisisse ꝛ sic nō pōt allegari obliga̅ nālis cū nil sit tā ꝯtriu3 ꝯsensui q̄ error.29.q.i.§.i.ꝛ l.si p errore3.ff.de iuris om. iudi. Aduerte tñ ꝙ si dicat ꝓmitto tibi donare.c.ꝙ tunc liberalitas ꝓmissiōis ꝑsumit̄ cā donādi ꝛ sic non est sine cā:sitr si ꝓmittit̄ aliqd loco pio q: ꝑsumit̄ obligasse se fauore pie cause nec ꝑsumit̄ ibi error.c.si.de sue.ab itest.pōt ēt sm Tho. limitari qñ nude paciscēs habuit aiu3 se obligādi:ꝛ nō sm Thom.i.4.di.38.ꝙ nemo i q̄cūq3 ꝓmissiōe obligat̄ nisi habeat aiu3 obligādi se:facit.c.sr̄a ꝯ:de voto:ꝛ.l.obligationū:la.p°.ff.de ac.ꝛ ob.Alias si nō habuit aiu3 obligādi nō tenet̄ sub pena peti mortalis ad pactū nudū seruādū nisi subeēt cā q̄ ad hoc obligaret de necessitate p̄cepti.puta ꝓmisi pr̄i meo vestē q moritur ex frigore q: tenet̄ q̄uis nō habuerit animū obligādi se dat̄.3ª limitatio.s.si ꝯdictio vel rōnalis cā non aduenit postea q̄ si a pn̄° fuisset nō ꝓmisisset ꝛ ꝓpterea nō ipleat nudū pactū nō peccat mortalr̄ sm .s. Tho.22ᵉ.q.xi.pōt addi.4ᵐ.s.ꝙ sit honestu3.licitum: possibile d̄ qb°.j.de pacto vestito:ꝛ.ꝟ.iurare.§.36. Cōcludo igit̄ ꝙ ꝓmissio vel ē solū i mēte ꝛ sic si habeat deliberationē ꝛ ꝓmissionē saltē iteriorē cū itentiōe obligādi sic obligat ꝑ modū voti. vñ .s. T.22ᵉ. q.88.ar.5°.ad pᵐ dicit:deus ꝛ si bonis nr̄is nō indigeat ei tñ maxime obligamur ꝛ ita votū ei factū ē max̄ obligatoriū.ꝟ.votū.§.§.4. Et isto mō pōt intelligi Pa.i.c.ex parte:de cēsi. vbi dicit ꝙ si nuda ꝓmissio fiat ecclesie tenet̄ ꝛ pōt cogi.ar.i.c.scimus. 12.q.i.itelligit̄ .n.vbi h3 rōe3 voti. Si vero sit exterior ꝛ sic simpliciter nuda non obligat nisi ex quadā decētia:vel si itēdebat se obligare:ꝛ sic itellige supra i isto.§.vide.ꝟ.ꝓmissio:ꝛ.ꝟ.oblatio.§.5.quō equaliter obliget simplex ꝓmissio ꝛ iuramētū.ꝟ. co.§.31.vide.ꝟ.lex.§.29.i duodecimo casu.

¶ Ur̄ oriat̄ actio ex nudo pacto siue ex sola ꝓmissiōe.Rñ.ß Inno.i.c.nouit:de iudi.ꝙ nō.ß solū ꝯpetit officiū iudicis implorare.sed ß Hosti.Jo.an.d. Ant.ꝛ Pa.cū glo.in.d.c.i.de pacto ꝛ Archi.in.c. qcūq3 .22.q.2.admittit ꝯdictiōe ex canone p̄dicti.c. iuramēti quod pōt intelligi quādo obligat ad peccatū mortale alias secus. 3

¶ Ur̄ oē pactū vestitū obliget.Rñ.ß Pa.i.c.pactiones:d̄ pac.̄ ꝙ nō:ꝛ qñ obliget :vide.ꝟ.iurare.§.7. 4

a se:vbi.n.iuramētū nō obligat neq pactū. Itē pactū dolo initū nō valet.c.cū vniuersorū:de re.pmu.i telligo q ad dolosuz. Itē si sit alteri captiosum.ff.de resci.vē.l.si id qd pure.i fi. Itē ea q pmittunt ob nimiā reuerētiā aliquā nō obligāt.l.i.ff.q.re.ac.nō.da. Itē qn pactū ptinet turpitudinē.l.si vnus.§.pacta q turpē cāz.ff.de pac. Et oē pactū ꝯ ius dr turpe.c.faciat hō.22.q.2.fm tn distinctionē.ī.i.§.6. Itē pactū i ꝯtractib inoiatis nō obligat si ille cū q ꝯut nō iplet ex pte sua ꝯtcuz.vt.l.nālis.§.ꝑ.ff.de pre.ꝟ. ꝯ l.ex placito.C.ꝺ re.pmu. Idē cū qs ꝯuenit cū aliq dare sibi.c.vt nūq petat tale qd.nūq poterit petere.c.q nūq pōt iplere qz semp poterit peterē.secus si ꝯuētio fiat.pmitto tibi.c.si remittas mihi fideicōmissuz.q talis poterit petere eo qz pōt remissionem facere.hec Bar.C.de pactis.l.cōdictionis.

5 ¶ Ut pactū initū p fratres pdi. minores aut alios mēdicātes:cū rectorib parochialiū ecctiaꝝ sup iurib parochialib.puta exibitione sacramētoꝝ iure funerādi ꝯ hmōi vel sup alijs qbuscūq valeat.ꝶ. qd factū ē p priores vel guardianos cū ꝯsensu suoꝝ ꝯuētuū vel locoꝝ valet lz non iteruenerit licētia sui gñralis aut pricipalis aut sedis aptice q ad fres minores dūmō alias sit honestū.c.ex eo.de pac lı.6.

6 ¶ Ut pactū iuramēto firmatū qd i se ꝯtinet turpitudinē.s.pctī.vel ꝯ ius valeat.ꝶ.ꝟ Pa. i.c.pactiōes. de pac.ꝙ si ꝯtinet turpitudinē ex pte vtriusq.s.iurātis ꝯ recipiētis nō valet.22.q.4.p totū. sitr si ꝯtinet turpitudinē solū ex pte iurātis vt i rela qd nō ē obligatoriū.li.6. Si vero solū ꝯtinet turpitudinē ex pte recipiētis sic lz ꝯ obligat.c.debitores: de iur.iur.rō qz iuramētū principaliter dirigit in deū i quo nulla pōt versari turpitudo.ꝟ.obligatio.§.5.

7 ¶ Ut pctū de nō cedendo bonis suis valeat.ꝶ.fm Pa.i.d.c.pactōes:ꝙ sic nisi sit notoria paupertas qz tūc ill ctū qz i effectu tūc vr se obligare ad carceres qd nō pōt cū nemo sit dñs mēbroꝝ suoꝝ.

8 ¶ Ut pactū factū a filia patri dū nuptui traderet ꝙ dote ꝯtēta nullū ad bona patrimonialia habebit recursuz teneat.ꝶ.ꝙ nō nisi sit iuramēto firmatū de pac.c.qūis.lib.6.vide.ꝟ.dos.§.2.

9 ¶ Ut pactū qd ē ꝯ substāntiā ꝯtctus nec ꝯtinet turpitudinē valeat.ꝶ. Angelica.ꝟ.pactū.§.8. recitādo quēdā i Fran.i repetitōe.l.fi.C.ꝺ ꝯdi.ob.cāz.dicit ꝙ si ponat per viā modi viciat ꝯ nō vitiat.vn pactuz qd pdariū duret iuito dño nō valet.vt in.c.pcariū: de pcarijs.ꝯ l.cū pcario.ff.de pca.sitr si ꝯstituo pcuratorē ꝯ pmitto nō reuocat nō valet ita dicit Bar. i.l.cū pcario:ꝯ si sub pena pmisit nō tenet ad penā: reuocādo:facit glo.c.2.de ꝯsue.lib.6. Sed si ponat per viā cōdictionis nō viciat.sed vitiat.c.fi.de ꝯdi.apo. Pa.vero i.d.c.fi.ponit vniuersaliter ꝙ quādo cōdictio ē cōtra substantiā actus vitiat ipm actum siue sit per viā modi siue per viam cōdictionis siue resolutiue siue suspēsiue siue etiā in matrimonio.qd est valde fauorabile ratio ē qz remota substātia alicuius actus remouet ꝯ ipe nam sine substātia nihil pōt subsistere ad hoc.c.tua.ꝺ spon. vnde ad cognoscendū substātiale alicuius cōtractus debemus semper videre vt actus ille sine illo possit ꝯsistere p hoc nō Bar.i.l.pllatā.C.ꝺ sen.ꝯ iter om.iudi.vide.ꝟ. matrimoniū.2.§.3.ꝯ.xj.ꝯ.ꝟ.cōdictio p totū.

¶ Ut pactū de hereditate viuētis valeat.ꝶ.ꝙ nō. regulariter qz iducit votū captādē mortis vt.l.fi.C. de pactis:ꝯ per Bal.i lib.de vsibus feu.ꝯ per canonistas i.c.venerabilē:de elec. Pa.vero in.c.nulla:ꝺ ꝯce.preben.sic distinguit ꝙ aut sit pactū de successione legitima seruāda ꝯ valet vt Insti. de leg.agna. suc.i fi.ꝯ hoc qz pactum est legi cōsentaneū. Aut sit pactū ad futurā successionē legitimā diminuēdam ꝯ tunc sine iuramēto nō valet vt in.l.pactum.C.de colla.sz iuramēto firmat vt i.c.2.de pac.li.6. Qñq sit pactū ad successionē pdendā seu ad tollēdū arbitriū vltime dispositionis ꝯ nō valet qz est cōtra bonos mores.vt.l.stipulatio hoc modo.ff.de verb.ob. adeo ꝙ Bar.vult ꝙ nō firmet iuramēto ar.regule.nō est obligatoriū in.6.aut sit pactū de certo modo diuidendo acquirēdo per successionem futurā ꝯ tunc. Si sit in genere valet ar.in.l.3.ff.pro soc.si vero sit respectu certe persone vt puta super hereditate titij ꝯ non valet nisi ꝯsentiat is de cuius hereditate agitur vt in.d.l.fi.ꝯ hec procedūt regulariter. x

¶ Pacta obscura i dubio iterpretātur cōtra eū qui ea apposuit ꝯ potuit appertius declarare.ff.ꝺ pac. l.veteribus:pactū legis comisso in cōtractu venditionis est pactio qua redditur inemptum quod venditum est si non seruatur quod est promissum.vt.l.i. ꝯ.f.de le.comis.ꝯ fit ita vendo tibi fundum ꝯ si infra talem diem non solueris precium inemptum sit. In pignore autē fit sic. Nisi lueris pignus infra certum tempus sit perditū vel sit mihi pro soluto:ꝯ nō est generaliter reprobatū i ꝯtractu vendictionis.ff. de le.comisso per totum. sed in pignore generaliter est reprobatum.d.l.fi.de pac.pigno.ꝯ in .c. significante:de pigno.ꝯ ideo ipso non obstante pignus est restituendum nisi iurasset in tali pacto:vt in.d.c.significante:ꝯ fm glo.in.l.vltima.C.de pac.pigno. dicendo pignoro tibi hanc rem ꝯ si non luero infra mensem nūq possim luere est peccatuz legis comissorie.l.fideiussore potest fieri:videlicet si nō extraxero te de obligatione pignus quod pro indēnitate tibi dedi sit tuuz quia est speciale in his qui pro alijs sunt obligati quia hoc modo possunt indēnes seruari vt.ff.de cōtrahen.emp.in fi. Et videtur ꝙ valeat pactum in dote: si tibi pecuniam non restituero talē fundū loco permutatōis assigno: qz ista ē qdā pmutatio.vt .ff. de iure dotis.l.ita ꝯstāte:ꝯ.l.fi. Item speciale vr in dote.vt.ff. de solu.l.calipodius. xj

⁊ valet tale pactū obligo tibi talem fundū p.x.⁊ si nō soluero tibi īfra mēsem habeas eū ēptum iusto pᵒc.ff.de pigno.l.si fundus.§.fi.vl' cum mutuasti mihi.x.nullo pignore ↄstituto hoc acto φ si nō soluero īfra mēsem talis domus mea sit tua p illis.x. tale pactū valeat.R̄.φ sic sm̄ Bal.q̄r nō ē pactū pignoris vt.d.l.fi.ff.de ↄ̄hen.emp.⁊ si ēt pactū legis comissorie sit appositū nō ipi ↄ̄ctui pignoris.s3 diu postea.valet.ff.ð pigno.act.l.titius.vel vbi interuenit pactum rogatu debitor⁊ ⁊ eius gratia nō vorragine creditoris.

p Alla dr̄ lineus pānus ↄsecratus q extēditur sup altare ⁊ sup q̄ extēdit̄ corporale:de benedictiōe ea⁊ vide.ℽ.ↄsecra° vestiū p totum.

p Alliū vt hic sumit̄ ē speciale ornamentū archiepiscopor⁊ i q° plenitudo officij ↄfert̄ extra co.nisi specialis:⁊ dicit Pa. i.c.antiqua:de priuil.φ ē quoddā ornamētū hñs multas gēmas qð ponit̄ sup humeros plati qñ celebrat.d.c.nisi:d3 aūt peti a papa īfra tres mēses a tēpore ↄsecrationis siue ↄfirmatiōis si añ fuerat ↄsecratus aliter si accuset̄ pōt remoueri.c.qm̄.100.di. Nec añ debet se archiepm̄ noiare.d.c.nisi: nec añq̄3 habeat palliū debet cōciliū cōuocare:ↄficere crisma:dedicare basilicas.ordinare clericos nec epos ↄsecrare.c. qð sicut de elec.§.pen.⁊ debet peti cū istātia.c.prisca.c.di. ⁊ debet petēs pstare sacrm̄ fidelitatis ⁊ obediētie romane ecclesie.c.optatū.e.di.⁊ extra ð elec. significasti:nec pōt palliū alteri comodare imo debet cū eo sepeliri q̄r psonā eius nō trāsit.c.ex tua⁊.e.ti. Item i petitione pallij debet dari nouū priuilegiū vel antiquū inouari.c.rōis:⁊.c.scripto⁊.di.100. Itē sol° romanᵘ pōtifex sempe vbiq3 vtit̄ palio ceteri āt.j.missa⁊ solēnia i q̄l3 ecclia sue pūintie nō āt si egrediat̄ ecclia3.puta i pcessiōe extra.c.c.p̄.ℽ.patriarcha.

p Apa debet elegi a duabus partibus cardinaliū aliᷓ qui gereret se p papa ē excōicatus ⁊ siliᷓ qui pro papa tales recipiūt.c.licet : de elec.ℽ.excoi°.5.casu.26.vbi habes plura noua circa electionē pape ⁊ reclusionē cardinaliū:⁊ φ i illa ↄstitutiōe:vbi periculū lib.6.de elec.collegiū cardinaliū:sede carēte capite:nullā pōt facere dispēsationē:de quo.ℽ.ↄciliū.§.12.a quo debeat ↄsecrari vide.ℽ.cōsecratio epo⁊:⁊.ℽ.ↄfirmatio.p̄.§.xij. Papa ē summus īter oēs h3.n.plenitudinē ptātis alij partē solicitudinis.2.q.6.de cetero:⁊.c.qui se scit : ⁊ sm̄.s.Tho.i opusculo ↄ̄ errores greco⁊.c.65.error dicētiū ↄ̄rium ē siliᷓ error dicētiū spū3 scm̄ a filio nō pcedere ⁊ φ habeat vlt3 plationē ⁊ sit primus ⁊ maximus probat idē.s.Tho.ibidē.c.66.⁊.67.tā ex sacra scriptura q̄3 ex auctoritate greco⁊:⁊.2ª.q.99.ar.9.ad.3ᵐ.dicit:φ h3 curā vlis ecclesie ⁊ i oib° generaliᷓ q ad dispēsationē re⁊ ecclastica⁊ ptinēt h; plenitudinē ptātis ⁊ φ sub eē pape ē de necessitate salutis:dicit etiā in.d.opusculo φ ois rex christianus tenet̄ subici pape sic̄.⁊ xpo. Itē dicit i lib.de regiᵉ principū.c.14.⁊.2ª.q.67.ar. p̄. ad.3ᵐ.φ Leo papa iudicio iperatoris se subdidit ppria spōte nō φ eēt subditus.sic̄ ēt xps ppria spōte se subdidit humano iudicio:sic̄ etiā aliqui se subiciunt arbitris in q° necessaria ē pena.hec ille. vide.ℽ.donatio.§.34. ⁊.ℽ.cōciliū.§.1.12.13.⁊ sequētibus. Et quō ē maior hoie ⁊ minor deo.c.iter corporalia de trāsla:q sint casus ad solū papā ptinētes vide .ℽ. dispēsa°.§.15. Et i qb3 possit dispēsare vel nō.vide.ℽ.dispensa°.p totū ⁊ quō dispēset i matrimōio.ℽ.dispēsatio .§.3. ⁊.4.vl' papa possit dispēsare φ fidelis ↄ̄hat cū infideli vide.ℽ.impedimētū.9.pn. i fi.

¶ Utrum papa possit tollere leges ciuiles.R̄. ƀ Jo.an. φ vbi papa nō h3 iurisdictionē tēporalē nō potest tollere legē quo ad fo⁊ ciuilē nisi i his i quibus vertit̄ pic̄lū aie cū ptātes distincte sint.95.di.c.cū ad verū:⁊ di.x.qm̄ extra qui fi.sint le.c.cā3 d.ᶠ. In his aūt i quibus vertit̄ periculū aie quo ad vtrūq3 fo⁊ tollit legē pbat̄ de iudi.nouit:⁊ de rescrip.c.fi. ⁊ de secūdis nup.c.pen.⁊ vltimo:⁊ de so.ↄpe.c.fi. li.6.⁊ de sen.exco.c.decernimus.li.6. Nā in his leges sacros canones imitari non dedignātur de iudi.c de. ricis:⁊ in aut.vt clerici:ap.pos.epi.ad fi.vide ℽ.lex. .§.33.⁊.ℽ.dispensatio.§.13.casu.41. 1

¶ An princeps obliget̄ ex suo ↄ̄ctu .R̄. Bal. in vsi feu.i R̄ca de natura feu tenet φ sic : vnde dicit φ si princeps iuestiuit aliquē baronia vel castro φ non pōt eū priuare sine culpa nec successores in imperio vel regno.c.nouit.de iudi.nec obstet φ h3 plenitudinē ptātis q̄r deus subiecit eis leges.s3 nō ↄ̄ctus ex q̄bus obligat̄ de iure nature. 2

¶ Papa solos epos vocat fratres i suis lr̄is q̄r assumūtur i partē ptātis quā plenā ipe h3 reliquos aūt oēs vocat filios:scribēs aūt mulieribus dicit dilecte i xpo:viris aūt scribit simplr̄ dilectis filiis:h.s.T. 3

¶ Papa sm̄.s.Tho.2ª.q.69.ar.fi. ad vltimū arᵐ: pōt abolere īfamiā:⁊ qð dicit papa gelaᵘ īfamiā abolere nō possumus itelligēdum ē de īfamia facti vel q̄r eā abolere aliqñ non expedit.l.etiā loquit̄ de īfamia irrogata p iudicē ciuilē sic̄ dicit Gratianᵘ. 4

¶ Utrum papa possit absoluere laicū ab obligatione q̄sita alteri:⁊ videt̄ φ sic:q̄r i.c.2°.de voto soluit illū q dederat fidē alteri igit̄.s3 ↄ̄ q̄r obligatio ē de iure gētiū q p principē nō pōt tolli vt i cle.pastoralis.de re.iudi. Ad hoc.R̄.Pa.i.d.c.2.per dictū Inno. i.c. inquisitioni.de sen.⁊ re.iudi.vbi dicit φ si papa vult laico auferre libros suos vel sile nō tenet̄ laicus sibi obedire cū sibi nō sit subiectus i tēporalibᵘ ⁊ q̄r qð est difficilis iō quidam dicūt φ fecit ex plenitudine ptātis.s3 hoc nō valet q̄r nō h3 absolutā ptātē in tēporalibᵘ.Alij dicūt qð videt̄ placere Inno.i.d.c.2°. φ hoc est speciale qñ obligatio venit accessorie ad actū spiritualē:nec laicus pōt ptēdere comodū bursale: Pa. dat aliā solutionē:φ iō papa potuit hoc 5

q: solū obligatio erat ꝯcta ex fidei pstatiōe ⁊ sic vi
det ꝯcludēdū ꝙ i bñficijs vbi papa pōt ab vno au
ferre ⁊ dare alteri ⁊ isidei pstatiōe sic i iuramēto
pōt: alias nō pōt quidam dicūt ꝙ papa ex magna
causa posset exigere subsidiū a secularibus. vt puta
si ecclia vel christianitas suaderet ab isidelibus vel
hereticis ⁊ hmōi ⁊ alr nō haberet papa vnde pos
set habere subsidiū. tūc. n. eēt cā rōnabilis collectādi
seculares ⁊ ipi teneretur obedire ar. x. q. 3. per princi
palē. vū. s. Tho. super epistolā Pauli. 2. ad cor. xj.
dicit dñs papa p necessitate vnius patrie pōt acci
pere subsidiū ab alijs partibus mūdi rō ē q: ecclia
est sic vnū corpus: videmus autē in corpore nāli ꝙ
nā qñ deficit virtus in vno mēbro subministrat hu
mores ⁊ virtutē accipiens ab alijs mēbris. hec ille.
Et iterū idē. q. di. 25. ar. si. dicit: ꝙ q̄uis res ecclesie
sint aliquo mō ipius pape nō sunt tñ eius oib⁹ mo
dis habēdi sic illud qđ ad manū h₃ vñ cōmitteret
symoniā si accipet res tēporales ab alijs ecclesijs p
re spūali h ille. ⁊ sic p₃ ꝙ cā rōnabili iteruenīēte pōt
alias secus. facit qđ dr. s. §. 2. ⁊. v. obediētia. §. 6.

P Aradisus h₃. s. Tho. 1ᵃ. q. 102. est triplex. s. ter
restris: celestis. i. celū empireū ⁊ spiritualis. i.
visio beata: terrestris est locus corporeus in
oriēte vt pote in nobilissimo loco ⁊ iterptaꝛ o. tus ⁊
est locus ꝯueniēs habitationi humane q: h₃ aerem
tēperatū ⁊ tenuissimū ⁊ plantas sempꝛ floridas co
matus ⁊ vicinus terre sm situ. s₃ dr pertingere ad
globū lune sm similitudinē q: i eo ē perpetua tēpe
ries aeris: ⁊ q̄uis aliqui dicāt ꝙ sit sub equinoctiali
tñ sm Arist. ibi nō est bona habitatio iō magis p
babilis est alia opinio: ⁊ est facta Eua i eo sic etiā
fuissent filij nisi parētes peccassent: Adā vo nō ē fa
ctus i eo. s₃ trāslat⁹ ⁊ posit⁹ i illo vt opareꝛ ⁊ custodi
ret illū: aialia bruta nō habitabāt ibi: s₃ dispositiōe
dei adducta sunt ad Adā: serpēs vero opatiōe dia
boli. Et ꝯueniēter Adā eiect⁹ ē ð eo pp pctm: ⁊ pp
pctm eiusdē est clausa ianua paradisi i signū clau
sionis ianue paradisi celestis: nec nūc est frustra ille
paradisus q: ostēdit bonitatē dei ⁊ dānum peccati
primi hois: q̄uis vt dr nūc ibi sit Enoch ⁊ Elyas.
Nec pōt adiri pp ipedimēta montiū vel mariū vel
estuātis regionis iō nō pōt a nobis cognosci nisi p
reuelationē scripture. Et lignū vite qđ dr ibi fuisse ē
quedā arbor materialis sic dicta q: ei⁹ fructus ha
bebat virtutē ꝯseruādi vitā: corrūpiꝛ. n. corpus hu
manū ab iteriori per ꝯsumptionē humidi ⁊ per se
nectutē cui subueniebaꝛ per istū fructū q: qñ hō per
uenisset ad istā cōsumptionē ⁊ senectutē. comedisset
de illo fructu qui reduxisset illū humorē ad virtutē
primā. Similiter lignū scie boni ⁊ mali materialis
arbor fuit sic noiata pꝛter euētū futurꝛ q: post eius
esum. hō per experimētū pene didicit qđ iteresset in
ter obediētie bonū ⁊ iobediētie malū. Et q̄uis sm
Aug. locus paradisi sit a nobis remotus ⁊ icogni
tus: tñ quedā flumina dicūtur egredi ex paradiso q̄
sunt nobis nota q: trāseūt sub terra ⁊ post flatus p
lirarꝛ regionū. locis alijs erūpūt: nā soleꝛ hoc facere
nō nullas aquas quis ignorat.

P Arafrena ē quicqđ mulier h₃ pter dotem: ⁊
dr a para. qđ est iuxta ⁊ frena. quod est dos
quasi iuxta dotē: glo. i §. ea. C. de pac. ꝯuen.
⁊ glo. i. c. plerūq₃. de do. iter. virū. ⁊ vxo. l₃ i qbusdā
locis talia nō habeāt locū vbi sm ꝯsuetudinem vir
oia imobilia mulieris recipit: ⁊ dos ⁊ oia mobilia
sunt coia: ⁊ h₃ parafrena priuilegiū ad istar dotis.
Addit Hosti. ꝙ si parafrenalia istrāꝛ in domum
viri eo sciēte ꝯueniꝛ titulo iuris depositi. vel māda
ti. nisi dominiū trāslatū fuerit in maritū qđ nō pre
sumiꝛ nisi expsse appareat sm. c. Hosti. q: tunc agiꝛ
cōditione certi vel sine cā vel ob cām. Et ista noia
ipoꝛtāt ꝙ qs h₃ ius petēdi actiōe psonali. i. iure qđ
respicit obligationē psone ⁊ nō rei. De parafrena
libus nō debet se maritus itromittere muliere iuita
q̄uis bonū videreꝛ vt sic mulier seipā viro comit
tit sic etiā cōmitteret res suas. Et statutū loquēs de
dote extēdiꝛ ad parafrenalia bona sm Albe. i. l. ð
qbus. ff. de legi. Vide. v. dos. §. 19. ⁊ de priuilegijs
eius ibidem. §. 20.

¶ Maritus nō debet habere fructus parafrenaliū
nāles qñ dominiū corꝛ nō est trāslatū i virū qđ non
psumiꝛ nisi pbeꝛ vt dr i. l. si. C. de pac. ꝯuē. s₃ solum
pōt habere cōmodū bonorꝛ aliorꝛ pꝛter labores in
exigēdo nec trāseunt in dominiū mariti assignādo
ea ipi marito vt nō i. l. si ego. §. dotis. ff. de iur. do.
⁊ teneꝛ vir si male administrat dicta bona ð dolo.
lata culpa. ⁊ leui. vt nō in. d. l. si.

P Arētis noie non tñ pr. s₃ ⁊ auus ⁊ pauus ⁊
deinde oēs superiores ꝯtinētur: s₃ ⁊ mater ⁊
auia pauia. ff. de. v. sig. l. appellationē. Quō
parētes tenētur alere filios ⁊ eꝯ habes. v. alimēta
per totū ⁊. v. filius. §. 12. ⁊. 16.

¶ Vtrū pr obligeꝛ ex ꝯtu filij. R. ꝙ si ē versū i vtili
tatē patris. puta q: mutuo accepit pecuniā vt se ve
stiret v₃ ꝯueniēnā suā ⁊ hmōi: sic teneꝛ. l. 3. §. labeo:
idē. ff. de i rē verso. Si vero nō ē versum i vtilitatē
pris. sed potius mutuo accepit vt faceret pōpas. vel
luderet: ⁊ hmōi: sic nō teneꝛ nec p filio nec dñs pro
seruo. l. qđ si seruus. §. s₃ si sic accepit. ff. ð i rē. verso.
nisi eius iussu fecisset. l. i. ff. ꝙ iussu: tñ si haberet pō
pas teneꝛ restituere creditori. l. 3. §. s₃ si rē. ff. de i rē
verso. sicr teneꝛ pr si h₃ peculiū filij deducto tñ pri⁹
qđ ipe pr i dicto peculio d₃ habere. l. s₃ si dāni. §. pe
culiū. ff. de peculio. Idē dic de mercatoribus q ppo
nūt istitores ꝙ teneꝛ de ꝯtibus factis noie ipor. ff.
ð istita. p totū. q: vidētur ꝯhere cū pponēte q ꝯhūt
cū pposito. l. si istitutorē ff. si certū pe. Idē in exerci
tore nauis. l. i. pn. ff. de exer. vide. v. dñs. §. 7. Quō
possit corrigere familiam ver. congregatio. ⁊ ver.
excōmunicatio. 5. casu. p. §. 7. ⁊. 8.

p Atricida pprie dr q parētē occidit q̄si parē/ ticida: sȝ tñ lex q̄ punit patricidas locuȝ bȝ i ascendētibus oībus ⁊ descendētibꝰ i ifinitū. Itē locū bȝ i vxore: viro: nuru: genero: vitrico: socero: patruo: auūculo: amita: ꝯsobrino: patruelle: patrono: nouerca: spōsa: pře: ⁊ mře: spōsi: spōse: ⁊ sir i tellig as si femina pdictas psonas ꝯiunctas occidit vel ab eis occidat. Itē q emit venenuȝ vt hoc fieret ēt si nō fiat. ff. ꝯ patricī. l. i. ⁊. ⁊. 4. sir oēs ꝯscij tenēt

i ¶ Que est pena patricide. R. bȝ leges ſ. ff. e. l. vl. est p vt virgis cedat: deinde sacco coriȝ ꝯsutus cū cane ⁊ gallo gallinatio: vipa ⁊ simia in mari iactet vel flumine primo vt oiuȝ elementoꝝ careat suffragio ⁊ celo supstiti ⁊ terra mortuo auferat: ⁊ si mař vel flumē nō sit pximū bestijs subiciat. C. e. l. i. ff. e. l. pe.

p Arochia dr locus in qͦ degit populus alicui eccle baptismali deputatus certis finibus limitatus: vñ plures eccle baptismales nō debent esse in eisdē limitibus. 16. q. i. plures baptismales. facit. c. i. 13. q. i. de his q̄ fi. a pla. c. pastoralis: aliqñ pochia dr totꝰ epatꝰ. c. i. ꝯ rapto. ⁊ ꝯ paro. c. sup eo. ꝯ offi. archie. c. 2. §. pe. Hosti. ⁊ Gof. i sūma. e. ti.

i ¶ In qͦ ꝯsistit ius parochiale ꝙ in. 1. p vt in diebus dñicis ⁊ festiuis populus audiat missaȝ in sua parochiali eccła de qͦ. ꝟ. missa. §. 51. pcipit tñ i virtute obediētie ⁊ sub interminatiōe maledictiōis eterne. religiosis oībus ne dicāt aliq̄ verba itellige infamatoria vł falsa vt retrahāt laicos ab eccłiaꝝ suaꝝ frequētia vel accessu: i de. religiosi: ꝯ priui. 2ͦ ꝯsistit ius parochiale in decimis. 16. q. 2. in mulł de deci. c. ad aplice. vide. ꝟ. decima. 3ͦ in oblatiōibus. x. q. i. c. q: sacerdotes: ⁊. c. sctōꝝ: ⁊. c. se. Quō āt obligent: vide ꝟ. oblaͦ: ⁊. ꝟ. ꝯsuetudo. §. 15. 4ͦ in penitentijs accipiendis in. c. oīs: de pe. ⁊ re. de qͦ. ꝟ. ꝯfessio. 5ͦ in erībitiōe sacramētoꝝ. 6ͦ in sepulturis. 7ͦ in bñdictiōe nubentium. 13. q. 2. placuit: de spōn. c. suā.

2 ¶ Quō efficiat qs de parochia aliq̄. R. ꝙ acqsitione domicilij de qͦ. ꝟ. domiciliū. Itē qͦad sacrm ꝯfessionis: ⁊ eucharistie efficit ēt cū qs p maiorē pte anni. puta per plus q̄ per sex menses in ea morā facit lȝ ibidem non transtulerit domicilium bm Pa. in. c. omnis vtriusq: de quo. ꝟ. absolutio. p. §. 21.

p Arochialis sacerdos pprie nō solū ē sacerdos eccle parochialis. sȝ ēt eps ⁊ papa ad quos ēt magis ptinet cura eiꝰ q̄ ad sacerdotē parochialeȝ. hec. s. T. in opusculo ꝯ īpugnātes religionē. Qñ dr i priuilegijs pdicatoꝝ ⁊ minoꝝ: saluo iure parochiali itelligit solū quo ad oblatiōes: decimas ⁊ primitias vt declarat Greg. 9. ꝟ. altare. §. 2.

p Atientia qd est. R. bȝ. s. Tho. 2a2e. q. 136. ar. p. ꝙ bȝ Aug. in lib. de patientia: patiētia hoīs est qua mala equo aīo toleramus. i. sine perturbatiōe tristitie ne aīo iniquo bōna deseramus p q̄ ad meliora pueniamꝰ. vñ manifestū est patiētiaȝ eē virtutē q: ꝯseruat bonū rōis ꝯ impetū passionū. Et bȝ Aug. in. 14. de ciui. dei: nō erit in patria q: nō est necessaria nisi vbi tolleranda sunt mala: sȝ eternū erit id. quo p patientiā puenit ⁊ dicunt pprie patientes bm Aug. ꝙ malunt mala non committendo ferre q̄ nō ferendo committere ⁊ q̄uis patiētia qͫ ad habitū sit virtus tñ qͫ ad delectationē quā bȝ in actu ponit fructus ⁊ pcipue qͫ ad hoc ꝙ p patientiā aīa pseruat ne obruat tristitia: diffinit. 23. q. i. §. i. Patientia ē suas ⁊ suoꝝ iniurias ac cetera mala equanimiter ferre: ⁊ q̄uis patientia non sit pfectior alijs virtutibus. dr tñ habere opus pfectū bm id Jac. p. ⁊c. in aduersis tollerādis ex quibus p pcedit tristitia quā moderat patientia. 2ͦ ira quā moderat māsuetudo. 3ͦ odiū qd tollit charitas. 4ͦ iniustuȝ nocumentū qd phibet iustitia: tollere. n. p: incipiuȝ vniuscuiusq est pfectius. nec tñ sequit si in hoc patientia est pfectior: ꝙ sit pfectior simplr. Et dr hō suā aiaȝ possidere in paciētia inq̄ntū radicitus euellit passiones aduersitatū qbꝰ aīa inqetat ⁊ dr radix ⁊ custos oiuȝ virtutū bȝ Greg. nō quasi directe eas causando vel ꝯseruādo. sȝ soluȝ remouendo phibens. s. remouendo vel temperādo tristitiā q̄ destruit virtutes: ⁊ est ps fortitudinis q̄si potentialis: ⁊ adiungit ei sicut secūdaria virtus principali: ⁊ q̄uis fortitudo sit in irascibili patientia tñ in cōcupiscibili q: cōueniunt in materia ⁊ nō in subiecto.

¶ Ut patientia sit semp habenda. R. ꝙ sic intus. s. ut in pparatiōe animi. qñ esset bonum. sȝ extra nō qñ nō expedit saluti pximi. 23. q. i. paratus. q: vbi hostis nō psonā sed fidem querit si sibi nō resistit non patientia sed negligentia est. 23. q. 3. maximianus. vñ Criso. super illud: at. ibi: vade satanas. In iniurijs proprijs patientem esse laudabile est in iniurias āt dei patienter sustinere nimis impiū est: ⁊ patiētia platoꝝ qua vitia nutriunt est pestifera. 23. q. 3. iustuȝ: sȝ aliqñ tolleret laudabiliter pp̄ter maius maluȝ euitandum. 23. q. 4. ecce: ⁊. c. sequenti. Quō intelligitur illud Luc. 6. Si quis percusserit te: ⁊c. vide. ꝟ. contumelia. §. 2. ⁊. ꝟ. ꝯsilium. §. 2. circa medium. ꝟ. vindicatio p: in. ⁊. ꝟ. permittere. §. i. i

p Arcitas est virtus que est pars potentialis tēperantie que dicit virtus secundaria ⁊ tales sunt ille que moduȝ obseruant circa aliquaȝ aliā materiā in qua nō est ita difficile: quem principalis obseruat circa pprā materiā: ad temperātiā aūt pertinet moderari delectatiōes tactus quas difficilimū est moderari. vnde quecūq virtus moderationē quādā operat in aliqua materia ⁊ refrenationem appetitus in aliquod tendentis poni pōt pars temperantie sicut virtus ei adiuncta: parcitas aūt ponit moderantiā vt superflua circa exteriora nō requirātur bȝ Andromicū hec. s. Tho. 2a2e. q. 143. est etiā parcitas species quedā auaritie bm. s. Tho. post philosophū. 4. ethy. bm ꝙ parum dat quando multa deberet dare hec. s. Tho. 2a2e. q. 118. ar. 2. ad

.q[m].et sic dum quis vtitur sibi moderate siue parte est virtus cũ aũt.pap. dat alys est vitiũ.

P Atria potestas que s[e]m Azo.est ius quoddã quod habẽt hi qui sunt de imperio Romano i liberos naturales et legitimos qđ alij nõ habent Insti.de patri.po.per totũ.est de iure ciuili introducta et soluit .p.cũ pater trãsit i ptãtẽ alterius puta efficit religiosus et ideo cũ sit in potestate abbatis non poterit habere filiũ in potestate vt in l.si arrogato.ff.de adop.facit.c.cũ simus.de regul.2[o]. soluit qñ filius post pubertatẽ profitet in religione approbata vt nõ glo.in.c.p.20.q.2[a].et glo. in.l. si ex cã.§.papinianus.ff.de mino.sed ante pubertatẽ nõ põt profiteri patre inuito qz nõ desinit patria potestas per ingressum ante pubertate et ideo tenet patri obedire imo nec pr põt offerre filiũ ipuberẽ religioni matre ꝯdicẽte s[e]m Inno.et nõ Pa. in.c.2[o].de regul.qz obediẽtia qua filius tenet matri est de iure nãli et diuino.sed patria ptãs de iure ciuili et ideo i istis spiritualibus magis cõsiderat rõ nãlis q̃z ciuilis nec auus similiter patre cõtradicẽte eadẽ rõe.

P Atriarcha qui greca lingua summus patrũ interptat.21.di.cleros.et primas.sunt diuersa noĩa.sz cõiter idẽ sunt in re.99.di.prouintie.proprie tñ dr patriarcha. cõstantinopolitanus: Alexandrinus: Antiocenus: et Hierosolomitanus: et s[e]m ordinẽ hic positum est etiã eorũ maioritas de priuil.antiq̃. Alij vo dicunt primates vt Aqlegiẽsis: Gradẽsis: Cãturiẽsis: Bituriẽsis.d.c.cleros.i glo.

1 ¶ Que sunt priuilegia quatuor principalium .R.q sunt quatuor.p[m].q: post q̃z receperũt palium a sede apostolica cõferũt palium metropolitanis qui sunt sub eis.2[o] q recipiũt fidelitatis et obediẽtie iuramẽtũ pro se et Romana ecclesia.3[o] q faciũt ante se deferri vbiqz crucẽ nisi papa ibi fuerit vel eius legat[us] vtens isignijs papalibus.i.apostolice l gationis vt in.d.c.anq̃ i tex.sz glo. ibi tenet q ad patriarchas de quibus ibi non possit appellari in prouintijs sibi subiectis omisso medio et ideo de epo nõ põt appellari ad patriarcham.sed ad archiepm s[e]m Inno.et Hosti.et multi alij tenẽt ꝯrium et idem Spe.et dicit Pa.q hec opinio Inno.est magis cõis lz.d.Anto. dicat q alia est magis cõis et multũ facit.d.c.ãtiq̃ nã hoc dari i priuilegiũ: sed si nõ posset appellari omissis medijs.nullũ eẽt priuilegiũ qz de iur cõi appellat ab archiepo ad patriarchã.6.q.4.c.si iter.

2 ¶ Querit q̃ sit auctoritas patriarche siue primatꝭ i subditis suorum suffraganeorum.R.sz Ray. q hñt .8. casibus.p.cũ appellat ad eos.d.c.prouintie. et hoc itelligit de archiepis existentibus in prouintijs deputatis ibi patriarche. Nã qlibet patriarcha habet plures prouincias: ꝯ alijs aũt archiepis nõ habent se intromittere.et suorum archiepo: patriarche sunt ordinarii sic archiepi eporum.2[o] cũ vacat ecclesia metropolitana et postulatur primas vt disponat de rebus ad metropolitanũ pertinẽtibus.s.custodiẽdis. de offi.ord.pñti.lib.6.3[o] ex ꝯsuetudine seu priuilegio. 9.q.3.ꝯquestus.Quarto si super arduo negotio dubitatur nec põt i prouinciali cõcilio terminari.tunc metropolitanus debet primatẽ ꝯsulere.18.di.de cõ ciljs.Quinto cũ metropolitanus est negligẽs vel remissus põt supplere defectũ eius.d.c.cũ simus. Sexto qñ aliqs ꝯqrit ꝯ archiepo.primas ẽ iudex.11.q.1. si clericus. Septimo si subditus metropolitani conqrat primati q iniuste eũ excõicauit et primas remittat eũ ad metropolitanũ vt absoluat et ille non possit absolutionẽ obtinere poterit absoluere patriarcha.ita q pcipiat ei vt metropo[o] satisfaciat alr reducet eũ ipe i eãdẽ sniaz nisi ꝯstiterit eũ illegit[e] fuisse excõicatũ.vt i.c.ad reprimẽdã:de offi.o:.8[o] si epus vel archiepo fecit mãdatũ iniustũ vel illicitũ et subdit[us] appellauit ad papã põt patriarcha ꝯclarari q subditus legit[e] appellauit.ar.c.solitudinẽ.ꝯ appel.

¶ Nõ bz Pa.i.d.c.ãtiq̃.q q̃dã sunt isignia dignitaꝫ denotãtia supioritatẽ seu ptãtẽ i loco et istis isignijs nõ põt qs vti extra territoriũ suũ ita põt itelligi.d.c.ãtiq̃. vt pz et i.c.p.vt lite pen.vbi nõ põt ar 5
chiepo vti illis isignijs extra puintiã suã qz b[o] vr tendere i pudi[m] alioꝝ ne i eodẽ loco videãt plures esse ꝑlati et q[c] isert q patriarcha archiepo:et epo nõ põt solẽniter bñdicere ppłm extra suã dyocesiꝫ vel puintiã q: p talẽ bñdictiõeꝫ dimittũt pctã vẽialia q̃ dimitti nõ pñt nisi p supiorẽ ꝯ pe.et re.qđ ãt itellige de indulgẽtia q̃ nõ põt dari nisi a ꝓprio sacerdote.sec[o] ꝯ absolutiõe a venialı.ꝯ q[c].v.absolu[o].2[o].§.3. q̃dã sũt isignia denotãtia dignitatẽ i psona signata vel pfectionẽ et istis isignijs põt qs vti extra puintiã suã vt portare anulũ vel celebrat i põtificalib[us] et fiiia et idẽ forte posset dici de cauda quã portari faciũt epi cũ nõ denotet supioritatẽ i loco.sz quãdã grauitatẽ.

P Atronus vide.v.ius patronatus.

P Atru[us] ẽ fr pris et dr q̃si alr pr.vñ s[e]m Isido. monẽte pre patru[us] suscipit pupillũ et q̃si filiũ lege tuet: patruelis dr filius vel filia patrui.

Auũculus dr fr matris.vñ.v.patru[us]:a pre sit auũculus a genitrice:ordo ãt ascẽdẽtiũ p pr pris dr au[us] et mr pris auia pr aui dr pau[us]:pr paui dr abauus: pr abaui dr atauus:pr ataui dr tritau[us] et ẽ vltimũ. Alij.n.ascẽdẽtes vocãt maiores:ꝯscẽdẽdo ãt prim[us] ẽ fili[us]:fili[us] filij dr nepos.i.natus post filiũ:fili[us] nepoꝭ dr pnepos:fili[us] pnepoꝭ dr abnepos q̃si lõge a nepote.fili[us] abnepoꝭ dr atnepos:fili[us] atnepoꝭ dr trinepos q̃si q[us] post nepotẽ. Alij descẽdẽtes dñr minores.

P Aulus apls fuit par Petro i executiõe auctoritatis:nõ ãt i auctoritate regiminis. hec.s. Tho.super eplaz ad Gal.3.c.et vere ac iuste reprẽhẽdit Petrum i obseruatiõe legaliũ qz cogebat gentes nõ quidem imperio.sed sue cõuersatiõis exẽplo iudaizare qz s[e]m q Leo papa dicit validiora sunt exẽpla q̃z verba:hec.s.T.2[a] 2[e] q.33.ar[o].4.ad.2[m].

Paulus i bulla pape ponit a dextris: Petrus aut a sinistris q2 Paulus vocat' fuit a Christo ipassibili: Petrus vo a Christo adhuc passibili: hec.s.T. sup Paulu ad Galatas: Paul' et aliq sci legut aliqd fecisse p demões nõ qdé ex pacto cu dmonib' iuito. sz virtuté dei i eos exercétes.hec.s.T.1.cor.5.

Peccatu.p.i cói qd fit: vbi p notadu bz.s.T. 12.q.71.ar.p.et.2.q malu.peccatu: et culpa se hñt sic magis cóe et minus cóe.oé.n.petm é malu: et ois culpa é petm.sz nó eõ q: bz.n.priua' boni é mala i oi re.sz petm pprie psistit i actu q fit pp finé aliqué q nó bz debitu ordiné ad illu tã i naturalibus q i moralib'.culpa vero dr.actus nó rectus.i. culpabilis.s.q iputat agéti qd fit q é i ptãte agétis ita q habeat dominiu sui act'.vn culpabile vel laudabile i solis voluntarijs psistit i qb' est idé malu.petm: et culpa: et d tali petó.s.qd idé est qd culpa dz itelligi pns capitulu qd diffinit a diuersis diuersimode: diffinit aut p.s.T.12.q.66.ar.6.post Aug. i lib.de duabus aiabus q est volutas retinendi vel psequédi qd iustitia vetat. Que diffinitio dat bz q est solu i volutate a qua oé petm deriuat. Secudo diffinit Aug.i.p.d lib.arbitrio dicés. Peccare nihil aliud est q neglectis reb' eternis tépoalia sectari. Tertio diffinit i lib.83.q.dicés.ois humana puersitas est vti fruédis et frui vtédis i qb' duab' attédit a versio a fine et oés alie iordinatiões. Quarto diffinit p eudé Aug.q est dictu vel factuz vel pcupitu 9 legé eterna: et p dictu vel factu vel pcupitu. itelligit etiá nó dictu vel nó factu vel non cócupitu q2 affirmatio et negatio reducutur ad idé genus bz Aug. i.5.de tri.puta sic est petm dictu blasfemie 9 deum ita est petm nó dictu laudis dei q tenetur laudare deu: auarus ét ad cógregádu peccunias rapit aliena et nó dat suu q tenet et gulosus ad satisfaciédu gule.supflua comedit et ieiunia debita ptermittit: vide.j.§.5. Et bm Amb.diffinit q2 est puaricatio legis diuine et celestiu inobedientia pceptoz.

1 Peccatu diuidit i mortale veniale et originale et nó vniuoce.sz bm prius et posterius. Et dr prius de mortali actuali a q° petm veniale deficit ex h° q nó oio a fine deordinat.sz aliq mó a fine retardat saluato ordine ad finé. vn deficit ex pte illa ex q petm formalr róez mali bz. de q°.d.petm.3°. Originale aut deficit ab eo ex pte sube ipius actus.mortale.n. actuale é volutariu volutate ppria illius i quo é.sz originale é volutariu volutate alteri'.vn deficit ex pte illa ex q petm bz róez culpe. Et id nó oz q diffinitio peti i genere pueniat pfecte nisi illi petó i quo cóplete ró generis iuenit pót át et diffi° peti i genere eius bz qd puenire sic et ró generis i eis p posteri' iuenit.hec.s.T.2°.snia2.di.35.ar.2°.ad.2°. Diuidit etiá bz q qs peccat i deu i.primu et in seipm. Et dr peccare i deu q peccat in his q róez nãlé excedunt sic illa q sunt fidei: et q debét soli deo.sic hereticus et sacrilegus et blassemus.dr aut peccare in seipm q peccat i his qb' dirigimur bz róez ad nos tm. sicut pz i guloso: luxurioso: et pdigo. Qn vero peccat hó i his qb' ad primu ordinat dr peccare i pximu.sic pz de fure et homicida hec bz.s.T. Diui' aut aliter qua petm diuidit i petm cordis.oris.et opis.est bm diuersa istrumeta et bz pgressuz peti cuiusz qd primo corde pcipit.2°.ore pfert.3°.ope pficit. Et q simul petm cordis et oris pungunt cu petó opis sunt idé petm et nó distingunt.sz p vt qñz hoz iuenit p se sic ét ps motus nó distinguit a toto motu q motus é ptinuus.sz solu q motus sistit i medio hec.s. Tho.12.q.62.ar.7.3°. Uide.j.§.8.vr aut q é solu i corde sit eque graue sic q est i ore et i ope vide.d. meritu.§.6.et.d.§.8.diuisio át q fit q petá. Aliud é i corde aliud i ore aliud i psuetudine: et bz pcessum.

¶ Querit quó vel bz qd distiguat.vel differat petá. 2 R.bz.s.T.12.q.62.ar.p. q petá spé distingunt per actus volutarios magis q per iordinationé ipius actus q2 ipa iordina° nó itédit ab ipo peccáte et id est p accñs: distinctio aut sumit ab his q sunt per se actus aut volutarij distingunt spé bz obiecta: finis aut principalr hz róez boni: et id cóparat ad actuz volutatis q é primordialis i oi petó sic obiectu.vn i idé reddit q petá differát bz obiecta vel bz fines et si qs dicat q distingunt bz oppositas virtutes.R. s.Tho.vbi supra ad.3°.q in idé reddit q2 virtutes etiam distinguntur per obiecta.

¶ Querit quó distinguát petá carnalia a spualib'. 3 R.q petá illa q pficiunt i delectatióe spuali.s.cuius finis é delecta° spualis sicut q aliquis delectat i laude humana dnr petá spualia. Jlla vero q pficiutur i delectatióe carnali cuius finis é delectatio carnalis vocát petá carnalia sicut gula et luxuria.vn apls dicit.2.cor.7.emédemus nos ab oi iquinaméto carnis: et spus: et Greg.dicit.31.moralis q septé capitaliu vitioz qnqz sunt spualia et duo sunt carnalia.s. gula et luxuria. Nó tm q q aplus ad Gal.5.dicat q manifesta sunt opa carnis nó accipit ibi bm glo.vitia carnalia bz q pficiutur in volutate carnis sicut hic accipimus.sz caro sumit ibi p hóie q dn bm se viuit bm carné viuere dr vt etiam Aug.dicit.14.de ciui.dei: et huiói ró é ex hoc q ois humane róis defectus ex sensu carnali aliquo mó initiu bz. Jtez nó q fornicatio speciali mó dr vitiu carnis q2 specialr i petó luxurie aia specialr seruit carni.siue corpori.i tm q nihil aliud i ipo mométo cogitare hoi liceat: delecta° át gule et si sit carnal nó ita tm absorbet róez q át auaritia iter carnalia petá numerat ponit p adulterio qd é iniusta vsurpatio vxoris aliene.

¶ Utru dra mortalis et venialis sit differétia specifica psituéns spéz.R.bz.s.Tho.12.q.72.ar.5. q nó. 4 q2 sumit penes reatu pene q nó est p se intétus sicut debet eé differétia psituéns spéz.vbi notáduz q duplex é iordinatio.vna p subtractioné principij ordi/

nis. Alia quā etiā saluato pn° ordinis fit iordinatio circa ea q̄ sunt post pnᵐ. sicut i corpor aialis. qñcūq gdē iordinatio cōplexiōis pcedit vsq ad destructionē pricipij vitalis ⁊ hec ē ifirmitas mortal. qñcūq vero saluo pn° vite fit deordinatio quedā i humoribus ⁊ tūc est egritudo nō mortalis sz curabilis: pnᵐ aūt actus totius corporis i moralibus est finis vltimus q ita se hz i operatiuis sicut pnᵐ in speculatiuis. vn̄ qñ aia deordinatur p peccatā vsq ad auersionē ab vltimo fine. s. deo. cui vnimur p charitatē tunc ē peccatū mortale. qñ vero fit deordinatio circa auersionē a deo tūc est peccatū veniale: sicut n. i corporalibus deordinatio mortis q̄ ē p remotionē principij vite ē irreparabilis sm nām: iordinatio aūt egritudinis reparari pōt pp id q saluatur pnᵐ vite: sic̄ ē i his q̄ ptinēt ad aiaz. i opatiuis. n. q peccādo auertitur ab vltimo fine qᵐ est ex nā pcti hz lapsum irrepabilē ⁊ iō dr̄ peccare mortalr eternalr puniēdus q v̄o peccat citra auersionē a deo ex ipa rōe pcti reparabilr deordinatur qr saluatur pnᵐ ⁊ iō dr̄ peccare venialr qr. s. nō ita peccat vt mereatur iterminabilē penā. vn̄ nihil phibet i eadē spē iueniri aliqd pctm̄ mortale ⁊ veniale sicut primus motus i genere alicuius pcti. puta adulterij ē pctm̄ veniale ⁊ verbū ociosum qd plerūq ē veniale. pōt ēt eē mortale. puta qñ fit vt trahat ad adulteriū: ⁊ ex hoc q iuenitur aliqd pctm̄ mortale ex genere sicut homicidiū ⁊ adulteriū: ⁊ aliqd pctm̄ veniale ex genere sicut verbū ociosum sequitur q talis dr̄a 2sequatur diuersitatē peccatorum hz spēz non aūt q causet eā: talis aūt dr̄a pōt iueniri ēt in his q̄ sunt eiusdē spēi hec. o. T. vbi. s. Ex qb°. p. pz q veniale ⁊ mortale nō 2stituūt diuersitatē spēz pctōz sz pnt 2seq diuersaz spēz. 2°. q pctm̄ mortale ē illud qd deordinat ab vltimo fine. veniale vero nō sz retardat: ⁊ pcepta diuine legis nālis ⁊ humane idicāt qd sit mortale ⁊ veniale: nā qcqd ē 2 ipa de se habet rōez mortalis pcti nisi vel rōe surreptionis vel modicitatis vel rōnabilis cause quo ad pcepta humana vel dispēsationis supioris excusetur: pctm̄ vero veniale nō est 2 legē. sz pter legē qr nō seruat modū rōis quē lex sancta itēdit. differūt ergo mortale ⁊ veniale sicut reparabile ⁊ irrepabile p pnᵐ interius non aūt per cōpationē ad virtutē diuinā q̄ oēm morbū siue corporale siue spiritale potest repare.

5 ¶ Diuisio pcti p pctm̄ 2missiōis ⁊ omissiōis mālis ē ⁊ specifica: large tn̄ hz q nega° vel priua° spēz hr̄e pōt. Si āt loqmur d spē pcti 2missiōis ⁊ omissiōis formalr sic nō differunt spē qr ad idē ordināt ⁊ ex eodē motiuo pcedūt: auarus. n. ad 2gregādū pecuniā ⁊ rapit ⁊ nō dat ea q̄ dare dz: semp. n. in rebus nega° fundatur sup aliq affirmatiōe q̄ ē quodā mō cā ei° sicut ignis calefacit ⁊ ifrigidat ex eodē pn°: cū. n. calefacit carnē. apit poros ex q° seqtur ifrigidatio.

6 ¶ Diuisio pcti p supabūdātiā ⁊ defectū sicut itēperātia ⁊ isensibilitas vel pdigalitas ⁊ auaritia ⁊ sīa nō solū sit p diuersas spēs. sz ēt sunt 2ria sibi iuicē. Nō. n. ē idē motiuū ad peccādū i pctis q̄ sunt p superhabūdātiā ⁊ i pctis q̄ sūt hz dfectū qn imo sūt 2ria motiua sicut motiuū i pctō itēpātie ē amor delectationū corporaliū motiuū āt i pctō isensibilitatis ē odium earum ⁊ sic d sitib°. ab hmōi. n. motiuis pctā suscipiūt spēz ⁊ nō ab iordiatōe q̄ ē pter itētiōez siue p accñs.

¶ Subiectū pcti ē duplex. s. subiectū pᵐ ⁊ pximū sub/ 7
iectū pᵐ oium pctōz ē volūtas imediatū aūt pōt esse ois potētia q̄ aliq° mō pōt moueri a volūtate. Aliqd. n. eē i volūtate pōt itelligi dupr. s. vel ita q sit i ea sicut i cā ⁊ sic oē pctm̄ i volūtate eo q oē culpabile in tm̄ ē culpabile iqᵐ ē volūtariū vel ita q sit i ea sicut i subo: ⁊ tūc distiguēdū ē qr subm̄ pcti ē duplex. s. pximū vel pᵐ pximū ē illa potētia q̄ actū pcti elicit sicut visus pducit visiōez ⁊ sic i diuersis potētijs 2uēit eē pctm̄ ⁊ nō solū i volūtate sicut visio mala ē i oculo ⁊ locu° mala i orgāis vocis: pᵐ āt subm̄ pcti ē ex q° iest hoi pcti susceptibilitas ⁊ qr hō nō ē susceptibilis culpe nisi hz q ē dn̄s suorum actuū ⁊ h° sibi 2petit sm q hz volūtatē iō pᵐ subiectū pcti volūtas est: nō. n. hz act° aliaz potētiaz rōez culpe nisi hz q subiacet impio volūtatis: nō. n. vox blasfemie posset eē pctm̄ nisi ipararetur vel posset phiberi p volūtatē ⁊ sic blasfemia ē i volūtate tāq i ipāte vel 2sentiēte vel nō phibēte: i ore v̄o ē sicut i subo māli. Nec ēt hō ē susceptiu° pene nisi iqᵐ hz volūtatē qr ex h° aliqd penale ē q volūtati aduersatur: ⁊ iō volūtas ē pᵐ subm̄ pcti ⁊ pene

¶ Utrᵐ volūtas ⁊ actus exterior sint h ho. o. T. i. 2°. 8
duo pctā. hz. h. o. T. 2°. sniaz di. 42. q. i. ar°. p. q hz volūtatis vnitatē ē sumēdū iudiᵐ d vnitate ei° qd i gn̄re moris dr̄. vn̄ 2tigit aliqd qd ē vnū i gn̄re nature cōsideratū vt vni° mot° ⁊ eē plures hz q ad gen° moris retorquetur si volūtas i actū varietur vt qñ bona itētōe qs icepit ⁊ mala finit vel cō. Et 2tigit eē act° plures hz q ad gen° nature referūtur q tn̄ sunt vnū hz q i gn̄re moris 2siderātur vt pz i eo q furatur qr oēs actus quos ordinat ad furtū pctm̄ sūt cū mala itētōe siāt q pn̄t eē multi: ⁊ tn̄ oēs 2putātur vt vnū pctm̄ qr nō hn̄t rōez pcti nisi hz q p vnā volūtatē i vnū puersum finē ordinātur sic g° distiguere oz i pposito qr cū q̄ritur vtrᵐ voluntas interior ⁊ act° exterior sint diuersa pctā aut itelligitur d volūtate 2iūcta actui exteriori. i. q̄ simul vult qñ act°. puta furti ē. aut de volūtate pcedēti si pmō sic oz q pctm̄ sit vnū. s. voluntas interior ⁊ act° exterior qr nō multiplicatur act° volūtatis si v̄o 2° mō sic ē aliud. qr act° volūtatis multiplicatur. qñ. n. actū explet exteriorē iterat ēt actū volūtatis ⁊ sic oz q sint duo pctā. nō pp diuersitatē actus exterioris ⁊ interioris. sz pp multiplicationē act° ipi° volūtatis. Et nō q i illo pcepto. nō 2cupisces rē pximi tui vel vxorē: ⁊c. nō phibetur illa volūtas q̄ ē 2iūcta actui exteriori. sz q̄ ē separata q̄ ēt. sine actu hz quādā turpē iocūditatē q̄ aūt cōiūcta ē actui phibetur illo pcepto q° furtū. qr nihil cadit sub pcepto vel phibitōe nisi hz q ē volūtariū: ⁊

q̄uis reddaf maioꝛ pena vt ĩ plurimũ qñ actus exterioꝛ adiúgif vt pꝫ Mat. 5. vbi grauioꝛ pena redditur opꝛobria dicẽti q̄ȝ solũ ꝯ frẽz irato. hoc tñ nõ ẽ q2 pctm̄ pctõ addaf. sed q2 fit maioꝛ defoꝛmitas. i. magis itẽsa voluntas. qñ addif act⁹ exterioꝛ nisi sit volũtas ꝯplecta q̃ p actu reputaf de q° vide. ꝟ. meritũ. §. 6. Silr ẽ vnũ pctm̄ solũ hñs diuersas defoꝛmitates qñ vnũ pctm̄ iperat actũ alteri⁹ pcti vt cũ qs furaf pp gulã. q̄ȝuis sint ibi plures act⁹ ⁊ bꝛeuiter vbi nõ multiplicaf actus volũtatꝭ nõ multiplicaf pctm̄. vñ vnus ⁊ idẽ actus possit eẽ meritoꝛi⁹ ⁊ demeritorius vide. ꝟ. meritu3. §. 9. vñ pctm̄ hñs duas circũstãtias sint duo peccata. ꝟ. circũstãtia. §. 12.

9 ¶ Utrum post actũ pcti remaneat reatus. R. s. s. T. 3. di. 42. q. 1. ar. 2. ꝙ sic. Reatus. n. dr s3 ꝙ aliqs ẽ re⁹ pene: ⁊ idõ ꝓpꝛie reatus nihil aliud est q̄ȝ obliga° ad penã: ⁊ q2 hec obliga° quodã mõ ẽ media iter penã ⁊ culpã ex eo ꝙ pp culpã aliqs ad penã obligaf. idõ nomẽ medij trãsumif ad extrema vt iterdũ ipa culpa vel ẽt pena reatus dicaf. vt Mr ĩ lra dicit: cum ãt pena sit medicina q̃dã vt pꝫ in. 2°. ethy. dicit: medicina vero nõ ẽ nisi ꝯ defectũ aliquẽ. oꝫ ꝙ ad penã p aliq° defectu obligef. nõ ꝙ ille defectus semp sanef p penã ĩ eo ĩ q̃ ẽ vt pꝫ ĩ dãnatꝭ: ĩ fure q suspẽdif s3 pena recũpẽsat defectũ in statu viuẽti vel ẽt rei publice p oꝛdine iustitie q ĩ pena apparet nõ ãt defectus ql3 ad penã obligat: sunt. n. defectus qdã q ĩ volũtariũ magis ad misericoꝛdiã q̄ȝ irã ꝓuocantes. s3 illi solũ defectus q ex actib⁹ volũtarijs relinquũf penã merẽf ĩ eo ꝙ volũtarie defectũ iducit. vñ cũ transeũte actu defectus remaneat oꝫ ꝙ ẽt reatus remaneat post peccatũ ⁊ q̄ȝuis cã remota ipius act⁹ sit actus pcti cã tñ imediata ei⁹ ẽ defectus p actũ iductus qd remanet ĩ ipo ad huc pp actũ quẽ pri⁹ fecit. vñ nõ oꝫ ꝙ trãseũte actu: reatus trãseat. Nec ẽ ide3 reatus oĩu3 pctõꝝ vel eadẽ macula s3 diuersi: q̄ȝuis. n. quol3 actu pcti moꝛtalis q̄l3 virtus priuef: nõ tñ eodẽ mõ: sed actu luxurie. castitas p se priuaf ⁊ alie virtutes ex ꝯsequẽti s3 ꝙ sunt castitati ãnexe: p furtũ ãt actus iustitie p se ⁊ aliaꝝ virtutũ ex ꝯsequẽti ⁊ sic de alijs. Et nõ ꝙ ĩ peccãte sunt duo: vnus defect⁹ q ẽ ĩ ipo actu pcti s3 ꝙ aliqs limites legis diuine ⁊ rõis recte trãsgredif. Alius ẽ in ipo peccãte. s. priua° virtutꝭ ex pꝛioꝛi defectu iducta q̄ȝuis autẽ qñ aliqs grãz recuperat secũdus defectus tollaf nõ tñ ex toto prim⁹ sublatus ẽ q2 oꝫ. vt q̄ volũtati sue obediuit pter legẽ dei nr̄i: ẽt ĩ ꝯtrarium recõpenset vt sic iustitie seruef eq̃litas: ⁊ idõ post grãz recuperatã iniũgif satisfa° ⁊ ẽ adhuc hõ re⁹ tẽpoꝛalis pene: reat⁹ tñ culpe ⁊ macula p aduẽtũ grẽ remouef. qd sit culpa. reat⁹ ⁊ pena. vide. ꝟ. pctm̄ 2°. pñ. ⁊ aliqd. ꝟ. macula.

x ¶ Utrum sit aliq̄ creatura q̃ s3 nãm suã sit ipeccabilis. R. s3 s. T. 2. ꝯ Gen. c. 109. ꝙ nõ. Ait. n. sic: post multa. In deo peccatũ voluntatꝭ eẽ nõ põt. Nã pctm̄ est qñ secũdariũ agẽs exit ab oꝛdine principalis agentis sic cũ tibia deficit pp suã curuitatẽ ab executiõe motus quẽ virtus appetitiua iperabat sequif claudicatio sic ẽt ĩ causis finalib⁹ cũ finis secũdarius nõ ꝯtinef sub oꝛdine principalis finis: ẽ pctm̄ volũtatꝭ: cuius obiectũ est bonũ ⁊ finis. Quel3 ãt volũtas naturaliter vult illud qd est ꝓpriũ volẽtis bonũ. s. ipm eẽ pfectu3 ⁊ nõ põt ꝯtrariu3 huius velle. In illo igitur volẽte nullũ põt voluntatꝭ pctm̄ accidere cui⁹ ꝓpriũ bonũ est vltimus finis qd nõ ꝯtinef sub alterius finis oꝛdine. s3 sub eius oꝛdine oẽs alij fines ꝯtinenf: hmõi ãt volẽs est deus cuius eẽ est summa bonitas q̃ est vltimus finis. In deo igif eẽ pctm̄ voluntatꝭ nõ põt ĩ quocũq3 ãt alio volẽte cuius ꝓpriu3 bonũ nec̃ est sub oꝛdine alterius boni ꝯtineri põt pctm̄ accidere voluntatꝭ si ĩ sua nã ꝯsideref. L3. n. nãlis iclina° voluntatꝭ isit vnicuiq3 volẽti ad volẽdu3 ⁊ amãdũ sui ipius pfectiõe3 ita ꝙ ꝯtrariu3 huius velle nõ possit nõ tñ sic ẽ ei iditu3 nãlr vt ita oꝛdinet suã pfectiõe3 ĩ aliũ finẽ ꝙ ab eo deficere nõ possit. cũ finis supioꝛ nõ sit sue nature ꝓpriũ s3 supioꝛis nature: relinquif igif suo arbitrio ꝙ ꝓpriã pfectionẽ in supioꝛẽ oꝛdinet finẽ: in hoc. n. differunt volũtatẽ habẽtia ab his q̃ volũtate carẽt ꝙ habẽtia voluntatẽ oꝛdinãt se ⁊ sua ĩ finẽ. vñ ⁊ liberi arbitrij eẽ dicunf ⁊ sic cu3 ois creatura dependeat a supioꝛi ⁊ ipa creatura libere possit oꝛdinare ⁊ nõ oꝛdinare idõ põt peccare nisi p grãz a superioꝛi q oĩa põt adiuuef.

¶ Utrum fuerit aliqs hõ q nullũ habuerit pctm̄. R. sm xj
s. Tho. post Mrm sniaꝝ. 3°. di. 3°. ar. p. ꝙ Christus fuit sine oĩ pctõ. tam originali q̄ȝ moꝛtali ⁊ veniali nec ẽt potuit peccare s3 Damas. imo ꝓpꝛie nõ habuit etiã potẽtiã peccãdi ꝑ vnionẽ ad verbũ: beata vero virgo Maria sm Mrm sniaꝝ ⁊ s. T. vbi. s. habuit pctm̄ originale a q° tñ citissime fuit purgata nullũ tñ moꝛtale seu veniale habuit pp grãz exuberãtẽ q̃ nõ min⁹ eã custodiuit ab oĩ pctõ actuali q̄ȝ fecisset iustitia originalis. Ait. n. Mr vbi. s. in pñ°. Querif etiã de carne verbi an priusq̄ȝ ꝯcipef obligata fuerit pctõ ⁊ an talis fuerit assumpta a verbo. Sane dici põt ⁊ credi oꝫ iuxta scõꝝ attestatiõis cõuenietiã: ipa3 prius pcti fuisse obnoxia sic reliq̃ virginis caro: s3. s. s. opatiõe. ita mũdatã vt ab oĩ pcti ꝯtagione imunis vnirẽf verbo ⁊ hoc ꝓbat p verba euãgelij. s. s. supueniet ĩ te ⁊c̃. ꝙ ãt fuerit imunis ab oĩ pctõ actuali ꝓbat Mr vbi. s. c. 2. p verbũ Aug. ĩ lib. de nã ⁊ grã. Excepta virgine: ⁊c̃. oẽs ãt alij sm sniaꝝ Io. apli si iterrogẽtur si sint sine pctõ respondere debẽt ꝙ nõ: qd sm. s. T. vbi. s. ĩ lra sic itelligif ꝑ vt p pctm̄ nõ tñ itelligaf macula ⁊ reatus pcti. s3 etiã cã seq̃la pcti. ĩ puero. n. baptizato ⁊ adulto penitẽte manet fomes icitãs ad peccãdum ⁊ vlterius aliqẽ dispositiões ad icitandũ ex pctõ actuali relicte: ĩ xpo ãt ⁊ matre eius neutr⁹ istoꝝ fuit. Alio⁹ põt

verificari vt itelligaſ ēt de pctō actuali q° ad reatũ
⁊ maculã.ſi.n.hō ad breue tp̄s ſine actuali pctō eē
poſſit nō tñ diu ſic pſeuerare vt ſaltē in veniale pec/
catũ nō cadat vt ſic:hoc verbũ:ſi dixerimus qꝛ pec
catũ nō habemus:nō determinatũ p̄ño.ſed ꝯfuſum
ipoꝛtet:vt ſit ſenſus hũ̃s vſum liberi arbitrij nō eſt
diu ſine pctō: i xp̄o vero ⁊ matre eius nullo mō pec
catũ actuale locuꝫ habuit nec moꝛtale nec veniale.
Uide de beata virgine.ꝟ.ferie.§.12.
12 ¶ Ut̃ poſſit hō diu ſtaꝛ ⁊ nō peccet.R͞c.ꝙ poſſum⁹
loqui de hoīe dupl̄r.vno mō ƀꝫ ſtatũ nature itegre
⁊ ſic ēt ſine gr̃a habituali poterat ſine pctō viuere
q̄uis idigeret auxilio dei q° ſubtracto ēt ipa nã in
nihilũ decideret.Alio° ƀꝫ p̄ſentē ſtatũ nature coꝛru/
pte ⁊ hoc iteꝝ dupl̄r.vno mō loquendo de pctō ve
niali ⁊ ſic ēt nō pōt diu ſtare qn peccet.Alio° de pec
cato moꝛtali ⁊ hoc iteꝝ dupl̄r.vno mō de eo q ē in
gr̃a ⁊ ſic pōt viuere ſine pctō moꝛtali.Alio° de eo q
eſt ſine gr̃a ⁊ tũc ƀ.s.T.12ᵉ.q.109.arᵉ.8.nō pōt diu
viuere ſine nouo pctō moꝛtali niſi ꝑ auxiliũ dei re/
ſurgat ad gr̃aꝫ.vñ Greg.ſup Eze.peccatũ qđ mox
per penitētiã nō delef ſuo pondere ad aliud trahit
hec.s.Tho.Uide rōeꝫ hoꝝ per.s.T.vbi.s̄.
13 ¶ Ut̃ aliq aliqñ peccēt ex ignoꝛãtia.ifirmitate:fra/
gilitate:malitia vel aliq° alio.R͞c.ƀꝫ.s.T.i.q.d̄ ma.
q.3.ar°.12.ad.5ᵐ.vbi.ƀ.notãdũ ꝙ cũ dr̃ aliq̄s pecca
re ex aliquo:daſ itelligi ꝙ illud ſit.p̄ᵐ.p̄nᵐ pcti ⁊ re/
ducaſ ad p̄nᵐ actiuũ.i eo aũt q peccat ex infirmitate
volũtas mali nō eſt p̄ᵐ p̄nᵐ pcti.ſꝫ cãſ ex paſſiōe:ſed
i eo q peccat ex malitia:volũtas mali eſt p̄ᵐ p̄nᵐ pcti
qꝛ ex ſeip̄o ⁊ ꝑ hitũ ꝓꝓꝛiũ idinaſ i volũtatē mali nō
ex aliq° exterioꝛi.Quō peccaſ ex ignoꝛãtia : vide.ꝟ.
ignoꝛãtia ꝑ totũ.De pctō ex ifirmitate : fragilitate
vel paſſiōe vide.ꝟ.ifirmitas.ꝑ totũ.De pctō ex ma
litia.ꝟ.malitia:⁊.ꝟ.blaſfemia.§.7.⁊ ſe.Nō ꝙ pec
cãs eſt ignoꝛãs ƀm philoſophũ iquãtũ decipiſ i eli/
gēdo:⁊ ƀm.s.Tho.3°.di.31.q.i.ar°.i.oē pctm̃ eſt ex
erroꝛe ⁊ ex ꝯtēptu negligētie itellige i particulari.
14 ¶ Ut̃ diabolus vel aliq̃ alia creatura poſſit eſſe cã
ſufficiēs ad iducēdũ hoīeꝫ ad peccãdũ.R͞c.ƀꝫ.s.T.
12ᵉ.q.80.ar°.3°.ꝙ nō.vbi ait.diabolus ꝓꝓꝛia virtu
te niſi refreneſ a deo:pōt aliquē iducere ex neceſſita/
te ad faciēdũ aliquē actũ q de ſuo genere pctm̃ eſt.
nō aũt pōt iducere neceſſitatē peccãdi qđ pꝫ ex hoc
ꝙ hō motiuo ad peccãdũ nō reſiſtit niſi ꝑ rōeꝫ cu/
ius vſum totalr̃ ipedire pōt mouendo ſiue turbãdo
imaginationē ⁊ appetitũ ſenſitiuũ ſicꝫ i arreptitijs
pꝫ:ſꝫ tũc rōe ſic ligata qcqd hō agat non iputaſ ei
ad pctm̃:ſꝫ ſi rō nō ſit totalr̃ ligata ex ea p̄te qua ē
libera pōt reſiſtere pctō.vñ manifeſtũ eſt ꝙ diabo/
lus nullo mō pōt neceſſitatē iducere hoīe ad peccan
dũ nec pōt totalr̃ mouere volũtatē hoīs.ſꝫ ſolus de⁹
a foꝛtioꝛi nec alia creatura:⁊.12ᵉ.q.75.ar°.3.ait idē
s.T.cã iterioꝛ pcti ē volũtas vt ꝑficiens actũ pcti ⁊
rō ꝙ ad carētiã debite regule ⁊ appetitus idinans
ſic ergo aliqd extriſecũ tripl̄r pōt eſſe cã pcti vel qꝛ
moueret ipaꝫ volũtatē imediate vel qꝛ moueret ra
tionē vel qꝛ moueret appetitũ ſenſitiuũ: volũtatem
aũt iterius mouere nō pōt niſi deus q nō pōt eē cã
pcti.vñ relinquiſ ꝙ nihil exterius pōt eē cã pcti niſi
vel iqꝙ mouet rōeꝫ ſicꝫ hō.vel demō pſuadēs pctm̃.
vel ſicꝫ mouens appetitũ ſenſitiuũ ſicꝫ aliq̃ ſenſibilia
exterioꝛa mouēt ip̄m.ſꝫ neqꝫ pſuaſio exterioꝛ i reb⁹
agēdis ex neceſſitate mouet rōeꝫ nec ēt res exterius
ꝓpoſite ex neceſſitate mouēt appetitũ ſenſitiuũ niſi
foꝛte aliq° mō diſpoſitũ:⁊ tñ ēt appetitus ſenſitiuus
nō ex neceſſitate mouet rōeꝫ ⁊ volũtatē.vñ aliqd ex
terius pōt eē aliq̃ cã mouēs ad peccãdũ nō tñ ſuffi
ciēter ad peccãdũ iducēs.ſꝫ cã ſufficiēs cōplēs pctm̃
ē volũtas.ƀ 1ᵉ. Et nō ƀm dicta ꝙ cã pcti ē triplex.ſ.
motiuũ.i.bonũ apparēs:defect⁹ rele:⁊ ꝑficiēs:p̄ᵐ ꝑ/
tinet ad ſenſuꝫ ⁊ ad appetitũ ſenſitiuũ.2ᵐ ad rōeꝫ.3ᵐ
ad volũtatē:efficaciſſima āt cã ad peccãdũ ƀ.s.T.
12ᵉ.q.77.ar.4.ē duplex.ſ.amoꝛ bonoꝝ tēpoꝛaliũ ⁊ ai
¶ Ut̃ vnũ pctm̃ poſſit eē cã alteri⁹ pcti. moꝛ pene. 15
R͞c.ƀꝫ.s.T.12ᵉ.q.75.ar°.ſi.ꝙ ꝯtigit pctm̃ eē cãꝫ alte
rius ƀꝫ q̄tuoꝛ genera cãꝝ.ƀ.qdē ƀm modũ cãe effi/
ciētis vel mouētis ⁊ ꝑ ſe ⁊ ꝑ accñs ꝑ accñs qdē ſicꝫ
remouēs ꝓhibēs dr̃ mouēs ꝑ accñs.cũ.n.ꝑ ꝑmũ actũ
pcti hō amittit gr̃aꝫ ⁊ charitatē vel verecũdiã vel
qđcũqꝫ aliud retrahēs a pctō:icadit ex hoc in aliud
peccatũ ⁊ ſic pꝛimũ pctm̃ eſt cã ſecũdi ꝑ accñs : per
ſe aũt:ſicut cum ex vno actu pcti homo diſponiſ ad
hoc ꝙ aliũ actum cōſimilē facilius cōmittat:ex acti
bus.n.cauſanſ diſpōnes ⁊ habitus inclinãtes ad ſi/
miles actus. Secũduꝫ vero genus cauſe materialis
vnũ pctm̃ eſt cauſa alterius iquãtũ pꝛeparat ei ma
teriã ſicut auaritia pꝛeparat materiã litigio quod
plerũqꝫ eſt de diuitijs cōgregatis. Secũdum genus
cauſe finalis vnũ peccatũ eſt cauſa alterius inquan
tum ꝓpter finē vnius peccati aliquis comittit aliud
peccatũ ſicut cum quis cōmittit ſymoniaꝫ pꝛopter
finem ambitionis: vel foꝛnicatiōis pꝛopter furtum:
⁊ quia finis dat foꝛmã in moꝛalibus ex hoc etiam
ſequitur ꝙ vnum peccatum ſit foꝛmalis cauſa alte/
rius:in actu.n.foꝛnicationis que pꝛopter furtum cō
mittitur eſt quidem foꝛnicatio ſicut materiale furtũ
vero ſicut foꝛmale:iſtas autem cauſas habet pctm̃
ratione actus non ratione inoꝛdinatiōis.
¶ Utruꝫ ſi peccatũ nō fuiſſet vniuerſum eſſet perfe/ 16
ctius.R͞c.ƀm.s.Tho.ƀ.ſentētiaꝝ.di.46.ar.3.ad.6ᵐ.
ꝙ ſic vbi circa ſi ſic ait:ſi null⁹ homo peccaſſet:vni
uerſum genus humanuꝫ melius foꝛet quia etiam ⁊
ſi directe ſalus vnius occaſionetur ex culpa alteri⁹:
tamen ſine illa ſalutem conſequi poſſet : nec tñ hec
mala nec illa per ſe faciũt ad ꝑfectioneꝫ vniuerſi qꝛ
ꝑfectionũ nō ſunt cauſe ſed occaſiones:nec ſequitur
ꝙ deus nō ſit bonus ꝓuiſoꝛ q̄uis non ſeruauerit a

pctō:qꝺ vti𝔮ȝ potuiſſet facere:q꞉ bonus ꝓuiſoꝛ ſm Aug.nō deſtruit nãȝ.ſȝ ꝯſeruat ⁊ ſic voluit ſeruare nãȝ itellectualē i ſua libertate ex q̃ ſecutū ē pctm̃.

17 ℭ Utruȝ oia peccata ſint paria.R̷.s.Tho.12ᵉ.q.73.ar.1°.ꝯcludit ꝙ non ſunt paria ſicͤ ſtoici dicebāt. q꞉ nō eſt pura priuatio : ar° vero.3°.ꝙ pctm̃ eſt tanto grauius quāto deoꝛdinatio ꝯtingit circa aliqꝺ pn̄ qꝺ eſt prius i oꝛdine rōis:rō aūt oꝛdinat oia i agibilibus ex fine ⁊ iō q̃to pctm̃ ꝯtingit i actibus humanis ex altioꝛi fine:tāto pctm̃ eſt grauius:obiecta aūt actuū ſunt fines coꝝ ⁊ ideo ſm diuerſitatē obiectoꝝ attēdit̃ diuerſitas grauitatis i pctis ſicͤ pȝ. ꝙ res exterioꝛes oꝛdinātur ad hoiēȝ ſicͤ ad finē.hō vlterius oꝛdinat̃ i deū ſicͤ in finē. vn̄ pctm̃ qꝺ eſt circa ſubſtantiā hois ſicͤ homicidiū ē grauius pctō qꝺ ē circa res exterioꝛes ſicͤ furtū ⁊ adhuc ē grauius qꝺ imediate ꝯ̄ deū cōmittit̃ ſicut ifidelitas blaſſemia ⁊ hmōi. Et in oꝛdine quoꝛūdā hoꝝ peccatoꝝ:vnū eſt grauius altero ſm ꝙ circa aliquid principalius vel minus principale ⁊ q꞉ peccata hn̄t ſpēȝ ab obiectis iō iſta ē pͣ ⁊ principalis cōparatio. Jn ar°.4.ꝯcludit ꝙ grauitas pcti eſt maioꝛ qn̄ pctm̃ directe ⁊ pri

c ipaliter opponit̃ maioꝛi virtuti ſicͤ odiū dei ē peſſimū q꞉ charitas dei ſibi oppoſita eſt maxima virtus:⁊ iſta rō eſt eadē cū ſupioꝛi : obiectū.n.⁊ finis i moralibus idē ſunt:ſecus eēt de oppoſitiōe extēſiua q̃to.n.virtus ē maioꝛ tāto magis ſe extēdit ad cohibēda minoꝛa peccata.vn̄ ꝓuer.15.Jn habundāti iuſtitia virtus maxima eſt ſicut dicit dn̄s Mat.5. ꝙ habūdās iuſtitia cohibet irā q̄ ē minus pctm̃ q̄ȝ homicidiū qꝺ cohibet minoꝛ iuſtitia. Quāto.n.fuerit virtus maioꝛ tāto magis elōgat hoiēȝ a pctō ſibi ꝯ̄rio ita ꝙ nō ſolum ipm pctm̃. ſȝ ēt iducētia ad pctm̃ cohibet ⁊ ſic manifeſtū eſt ꝙ q̃to aliqua virtus fuerit maioꝛ tāto etiā minoꝛa peccata cohibet: ſicut etiā ſanitas quāto fuerit maioꝛ tāto etiā minores diſcrepātias excludit ⁊ ꝑ hūc modū maioꝛi virtuti minus pctm̃ opponit̃ ex parte effectus:⁊ i articulo.5.dicit ꝙ peccata ſpiritualia ſunt maioꝛis culpe q̄ȝ peccata carnalia qꝺ nō ē ſic itelligēdū quaſi quodlȝ pctm̃ ſpirituale ſit maioꝛis culpe quolȝ peccato carnali:ſ; q꞉ cōſiderata hac ſola dr̄a ſpiritualitatis ⁊ carnalitatis ſunt grauioꝛa ceteris parib⁹ cuius rō triplex eſt:prima ex parte ſubiecti nā ſpiritualia ptinēt ad ſpiritū cuius eſt conuerti ad deū ⁊ ab eo auerti carnalia vero ad bonuȝ coꝛpoꝛale cui magis adheret ⁊ ſic ſpirituale habet magis ꝯ̄uerſione ex qua ꝓcedit rō culpe ⁊ iō icꝙ̄ hmōi eſt maioꝛis culpe.2ͣ rō ſumit̃ ex pte eius in quē peccat̃:per carnale.n.peccat̃ i ꝓpriū coꝛpus per ſpirituale vero in pꝛoximū qui eſt magis diligendus.3ͣ quia carnalia habent maius impulſiuū quod minuit de grauitate peccati. Uide aliquid.𝔙.auaritia.§.5.⁊.𝔙.foꝛnicatio.§.1.⁊.𝔙.inceſtus.§.1.⁊.𝔙.luxuria.§.8.

18 ℭ Ut̃ grauitas pctoꝝ attēdat̃ ſm cās pcti .R̷.ꝙ i genere pcti ſicͤ l quolȝ genere pōt accipi duplex cauſa vna q̄ eſt ꝑ ſe ⁊ ꝓpria cā pcti q̄ ē volūtas peccandi.cōparat̃.n.ad actū pcti ſicͤ arboꝛ ad fructū ſicut dicit glo.ſup illud Mat.7. Nō pōt arboꝛ bona fructus malos facere:⁊ hmōi cā q̃to fuerit maioꝛ tanto pctm̃ erit grauius. Quāto.n.volūtas fuerit maioꝛ ad peccandū tāto hō grauius peccat. Alie vero cauſe peccati accipiūtur quaſi extriſece ⁊ remote ex qb⁹.ſ.volūtas idinat̃ ad peccādū ⁊ i his cauſis eſt diſtinguēdū.quedā.n.harū iducūt volūtatē ad peccandū ſm ipaȝ nãȝ volūtatis ſicͤ finis q eſt ꝓpriuȝ obiectū volūtatis:⁊ ex tali cā auget̃ pctm̃:grauius.n.peccat cuius volūtas ex itentiōe perioꝛis finis idinat̃ ad peccādū.Alie vero cauſe ſunt q̄ idināt volūtatē ad peccādū ꝑter nãȝ ipius volūtatis q̄ nata eſt moueri libere ex ſeipa ſm iudiciuȝ rōis. vn̄ cauſe q̄ diminuūt iudiciū rōis ſicͤ ignoꝛātia vel q̄ diminuūt liberū motū volūtatis ſicͤ ifirmitas vel violētia.aut metus.vel aliqd hmōi.diminuūt pctm̃ ſicut ⁊ diminuūt volūtariū i tn̄ ꝙ ſi actus ſit oio inuolūtarius nō hȝ rōēȝ pcti. Et q̄uis ꝯcupiſcētia hȝ ꝙ ē motus volūtatis ſilr hȝ ꝙ ſequit̃ pctm̃ icꝙ̄ magis adheret ⁊ ifrenate tēdit i ſuū obiectū augeat pctm̃. nō tn̄ hȝ ꝙ eſt motus ꝯcupiſcibilis ꝓcedēs actū pcti ſiue volūtat̃.q꞉ q maioꝛi ꝯcupiſcētia ſtimulatus peccat cadit ex maioꝛi tēptatione. vnde minus ei iputat̃.

ℭ Ut̃ pctm̃ aggrauet̃ ꝑ circūſtātiā .R̷.ꝙ vnūqꝺ𝔮ȝ 19
ex eodē natū ē augeri ex q° cāt̃ ſicͤ phs dicit de habitu virtutū.2°.ethy.Manifeſtū ē āt ꝙ pctm̃ cāt̃ ex ꝺ̄fectu alicui⁹ circūſtātie:ex h°.n.recedit̃ ab oꝛdine rōis ꝙ aliqs i opādo nō obſeruat debitas circūſtātias.vn̄ manifeſtū ē ꝙ pctm̃ natū ē aggrauari ꝑ circūſtantiā.ſȝ h° qdē ꝯtigit tripl̄r vno qdē mō icꝙ̄ circūſtātia trāſfert i aliud genus pcti ſicͤ pctm̃ foꝛnicatiōis ꝯſiſtit i hoc ꝙ hō accedit ad nō ſuā ſi āt addat̃ hoc ꝙ ſit alterius vxoꝛ trāſfert̃ iā i aliud genus pcti.ſ.i iniuſtitiā ⁊ hȝ hoc eſt grauius q̄ȝ foꝛnicatio. Aliqn̄ nō trahit ad aliud genus.ſȝ ſolū multiplicat rōem peccati ſicͤ ſi pꝛodigus det qn̄ nō debet ⁊ cui nō debet ⁊ ex hoc ipo pctm̃ ſit grauius. vn̄ Tulius i paradoxis dicit ꝙ i pris vita violāda multa peccat̃: violat̃.n.is q ꝓcreauit q aluit q erudiuit qui i ſede ac domo atq𝔮ȝ i rē publicā collocauit.3° mō circūſtātia aggrauat pctm̃ ex eo qꝺ auget ꝺ̄foꝛmitatē ꝓuenientē ex alia circūſtanͣ ſicͤ accipe alienū ꝯſtituit peccatū furti.ſi āt addat̃ hec circūſtātia vt multū accipiat erit graui⁹ q̄uis accipe multū vel paꝝ ꝺ̄ ſe nō dicat rōēȝ boni vel mali hec itle. vide.𝔙.circūſtantia.§.2.⁊ ſe.de facto in die feſto.§.12.

ℭ Ut̃ grauitas pcti augeat̃ hȝ mai⁹ nocumētū.R̷. 20
ꝙ nocumētū tripl̄r ſe habere pōt ad pctm̃:qn̄𝔮ȝ.n.eſt ꝓuiſum ⁊ intentū ſicut cuȝ aliquis aliqd operat̃ animo nocendi vt homicida vel fur ⁊ tunc directe q̃titas nocumenti adauget grauitatē pcti q꞉ tunc nocumētū eſt ꝑ ſe obiectū peccati:qn̄𝔮ȝ ē nocumētū

puisum.l3 nō itētū sic cū aliqs trāsiēs p agrū vt cō pendiosius vadat ad fornicādū infert nocumētum his q̄ sunt seminata i agro sciēter l3 nō aīo nocēdi: ⁊ sic etiā q̄titas nocumēti aggrauat pctm̄.l3 idirecte iquātū.s.ex volūtate multū idinata ad peccādū pcedit q̄ aliqs non ptermittat facere dānū sibi vel alij qd̄ simpl'r nō vellet. Qn̄qz aūt nocumētū nec ē puisu3 nec itētū ⁊ tūc si p accn̄s se habeat ad pctm̄ nō aggrauat pctm̄.l3 pp̄ter negligētiam ɔsiderādi nocumēta q̄ ɔsequi possent:iputat̄ hoi ad penā.mala q̄ eueniūt pter eius itētionē si dabat opa rei illicite. Si vero nocumētū sequat̄ p se ex actu peccati l3 nō sit intētū neqz puisu3 directe. pctm̄ aggrauat q: q̄cūqz p se secūtur ad pctm̄ pertinent quodā mō ad ipa3 spē3 peccati.puta si aliquis publice fornicetur scādalū plurimoꝝ qd̄ q̄uis ipe nō intēdat nec forte puideat directe tñ aggrauat̄ peccatū. Aliter tñ videt̄ se habere circa nocumentū penale qd̄ icurrit ipe qui peccat.Hmōi aūt nocumētū si per accn̄s se habeat ad actū peccati ⁊ nō sit puisum nec itentū non aggrauat pctm̄ nec sequit̄ maiorē grauitatē peccati sic̄ si aliqs currens ad occidendū ipingat ⁊ ledat sibi pedē. Si vo tale nocumētū p se sequat̄ ad peccatum l3 forte nec sit puisum nec intentū tūc maius nocumētū nō facit grauius pctm̄. l3 ecōūso grauius peccatū iducit grauius nocumētū sic̄ aliqs ifidelis qui nihil audiuit de penis iferni grauiorē penā i iferno patiet̄ pro pctō homicidij q̄z p pctō furti. q:.n.hoc nec intēdit nec puidit nō aggrauat̄ ex hoc peccatū sicut ɔtingit circa fidelē qui ex hoc ipo videt̄ peccare grauius q̄ maiores penas ɔtēnit vt ipleat volūtatē peccati.l3 grauitas hmōi nocumēti solū cātur ex grauitate peccati. Nō tñ q̄ q̄uis pctm̄ aggrauet̄ ex nocumēto.nō tñ solū:iō nō sequit̄ q̄ peccatū ɔ̄ deū cui nō possumus nocere ⁊ ɔ̄ nos cui nō itēdimus nocere nō possit eē grauius. pōt.n.eē grauius pp̄ iordinationē ⁊ pp̄ reliqua de quibus dictū est:similiter nō sequit̄ q̄ qui priuat aliquem vita gratie. puta inducēdo ad pctm̄ grauius peccet q̄z homicida q̄uis mors gratie sit grauius nocumentū tñ q: homicida itēdit nocumentū pximi qd̄ nō facit fornicator tū.2° q: homicida ē p se cā mortis sufficiēs: s3 nō iducēs ad pctm̄:qn̄ dr̄ q̄ peccās ex ignorātia grauissi° peccat vt dicit Amb.itelligit̄.piculosissime q: specialis pēitētia n̄ agit̄ ɔ̄ eo qd̄ ignorat̄. Et qn̄ dr̄ q̄ peccās pctō carnis grauissime peccat itellige q: cū dificultate surgit hec b3.s.T.12°.q.73.ar.8.

xi ¶Xi° magnitudo persone peccātis aggrauet peccatū.pz.fm.s.Tho.vbi.s.ar°.si. q̄ duplex est pctm̄ quoddā.n.est ex surreptiōe pueniēs pp̄ ifirmitatem humane nature.vel per ignorātiā:⁊ tale pctm̄ minus iputat̄ ei qui ē maior i virtute eo q̄ minus negligit hmōi peccata reprimere q̄ tñ oio subterfugere ifirmitas humana non sinit. Alia vero peccata sūt ex deliberatiōe pcedētia ⁊ ista tāto magis iputātur alicui q̄to maior est. Et hoc pōt esse pp̄ q̄tuor ɔ̄ q: facilius possunt maiores resistere.puta q: excedūt i scia ⁊ virtute.vn̄ Luc.12. Sciēs volūtatē dn̄i sui plagis vapulabit multis.2° ratiōe igratitudinis Sap.6.potētes potēter tormēta patiētur. 3° pp̄ter repugnātiā specialē actus peccati ad magnitudinē psone sic̄ si princeps iustitiā violet qui ponit̄ iustitie custos ⁊ si sacerdos fornicet̄ qui castitatē vouit. 4° pp̄ exēplū siue scādalu3 q: vt Greg.dicit i pastorali i ex̄ culpa vehemēter extēdit̄ qn̄ p reuerētia grad° pctōr honorat̄ ad plurīū etiā notitiā pueniūt peccata maioꝝ ⁊ magis hoies ea idigne ferūt:sic̄ta dicit idē.s.T.2e.q.186.ar°.si.de religioso q̄ pctm̄ eius ē grauius rōe voti.2° rōe ɔtēptus q: maiora beneficia recepit.3° rōe scādali:si pter istos tres modos peccet leuius peccat q: si est leue absorbet̄ ex multis bonis operibus:⁊ si sit mortale facilius ab eo resurgit pp̄ rectā itētionē quā habet ad deū quasi ad horā interci̇piat̄ de facili ad pristina repat̄ ⁊ iuuat̄ ab alijs ad resurgēdum fm illud ecclesiastes.4.si vnus ceciderit ab alio fulciet̄ ⁊ ve soli q: cū ceciderit non h3 subleuātē. Justi etiā nō facile labūtur ex ɔtēptu.sed qn̄qz i aliqd̄ peccatū ex ignorātia vel ex aliqua ifirmitate a q° de facili releuātur. Si āt ad ɔtēptū pueniāt efficiūtur pessimi ⁊ icorrigibiles.vn̄ Aug.dicit i epl'a ad plebē hypponēse3. Ex quo deo seruire cepi quō difficile sum expertus meliores q̄z qui i monasterijs pfecerūt.ita nō sum expertus peiores q̄z qui i monasterijs ceciderūt.hec ille. Grauat̄ etiā peccatū rōe psone i quē peccat̄.vt dicit.s.T.vbi.s.ar.pen.⁊ eo.lib.s.2e.q.184.ar.8.dicit q̄ grauius peccat ceteris paribus clericus in sacris ordinibus ɔstitutus si aliqd ɔ̄triū sanctitati agat q̄z aliqs religiosus q nō est in sacris q: p sacrū ordinē aliqs deputat̄ ad dignissima ministeria quib° ipi Christo deseruit̄.

P Eccatū.2°.s.originale qd sit.p cuius declaratiōe oz prius declarare qd sit iustitia originalis q̄ ponit̄ i diffinitiōe peccati originalis vbi notādū vt firma sctōꝝ tradit doctrina. hoie3 i ɔ̄ statu sic a deo istitutū fuisse vt corpus oio eēt subiectū aie:viresqz iferiores volūtati ⁊ rōi ita vt nulla penitus fuisset repugnātia:ac demū mens ipa hois deo creatori suo penitus obtēperasset. Ex eo aūt q̄ corpus humanū aie totalr subdebat̄ nulla hoi alteratio poterat accidere q° fiebat vt neqz mors neqz ifirmitas vlla hoie3 vexarēt cū hmōi defect° ex ide pueniāt q: nō pfecte aia corpori dn̄at̄. Ex eo vero q̄ iferiores vires aie:rōis iperio subiecte parebant: possidebat hō oimodā mentis trāquilitatē qua rō humana nullis iordinatis passionibus turbabat̄.s. ire:timoris:ɔcupiscētie ⁊ hmōi. At q: humana rō ɔditori suo totaliter subdita erat dirigebat hō oēs actus suos i deū vt i finē vltimū in quo eius iustitia ⁊ inocētia maxime ɔsistebat ⁊ sic in aia qdā nitor spiritualis resultabat quo i amicitia ac dilectōe dei

ſtīgebat: virtus igit̄ ſiue donū gratuitū hoī in ꝑ ſta
tu grāƺ collatū qꝺ talē rectitudinē i hoīe cauſabat:
iuſtitia originalis vocat̄ q̄ ıō dr̄ iuſtitia qꝛ equalita
tē debitā ponebat iter vires iferiores ⁊ rōez: iter cor
pus ⁊ aiaz: iter mētez ⁊ deū. Originalis aūt noiat̄
qꝛ ab origine collata fuerat: hoc igit̄ donū nō erat
vna ſimplex qualitas. ſꝫ erat vnū per agregationē
⁊ dr̄ vnū inquātū ꝯtinebat oēs partes aīe i vnū cō
tinebat aūt agregationē grē ⁊ aliaꝝ virtutū īfuſaꝝ
qꝛ ſine his vt inuit. s. Th. pª. q. 95. ar. 1. ⁊. 3. ⁊. q. 100.
ar. ꝑ. nō pōt eē pfecta rectitudo iter aīaz ⁊ deū: ⁊ ſic
pꝫ eē falſuꝫ qꝺ dicit Roſella. ꝟ. pctm̄ i pn͂c. ſ. ꝙ iuſti
tia originalis poterat ſtare cuꝫ pctō mortali: iſuper
cōtinebat quādā virtutē poſitiuā ſupnāliter datā i
carne vt ponit Jo. Caple. in vltª reſpōſione. 31. di. 2.
ſniaꝝ: reſpondēdo ad qꝛd. i argū͂ Sco. Iſtos igit̄
bitus cū q̄dā excelētia ponebat iuſtitia originalis i
hoīe ex qbꝰ perfecte hō regebat̄ ⁊ ſic pricipalr̄ erat
i aīa. 2°. i mēte. 3c i carne. Juſtitia igit̄ originalis eſt
agregaᵒ grē gratū faciētis: virtutū īfuſaꝝ cuꝫ qua/
dā qualitate exiſtēte i potētiꝭ corporalibus q̄ red/
debat ipſas hab. les vt nō reſiſterēt rōi recte. Scien/
dū eſt aūt ꝙ pdictuꝫ donū. ſ. iuſtitia originalis col/
latū fuerat ipi Ade nō vt pſone pticulari. ſꝫ ꝑ tota
nā humana ita vt oēs deſcēdētes ab Adā illā rece/
piſſent niſi peccaſſet. ſꝫ ipſo peccāte ſicꝫ receperat illꝺ
donū i pſona totius nature humane ita ablatū eſt
ab eo ⁊ ab oībus ab eo deſcēdētibus p originalem
propagationē vt Aug. dicit ⁊ ſic ſunt ſolute oēs p/
dicte rectitudines ⁊ priuatio illaꝝ dr̄ pctm̄ origina
le. vn̄ tria ſunt de eſſentia ꝯplecta pcti originalis. p͂m
eſt ꝯcupiſcētia. 2m eſt priuatio iuſtitie originalis debi
te i eſſe. 3m ē ꝙ iſta duo ſint cauſata ex demerito pri
mi parētis ⁊ ab Adā p motionē generatōis ſimul
cū nā trāſfuſa. Ad quoꝝ declarationē ꝑ notādū ꝙ
ꝯcupiſcētia dr̄ ptinere ad pctm̄ originale mālr̄ que
qdē ſe hꝫ ſicꝫ ſe hꝫ auerſio i ceteris pctis ⁊ talis con
cupiſcētia nō dicit actū cōcupiſcēdi qui ē paſſio nec
dicit nālē potētiā q̄ eſt pn͂m illius vel paſſiōis nec di/
cit qualitatē habitualē idinātē ad paſſionē. ſꝫ dicit
quādā habilitatē ad iordinatos actus vel paſſiōes
virtū iferioꝝ: pōt etiā iportare rebelionē ipaꝝ virtū
ad rōez ⁊ voūtatē ita ꝙ talis habilitas vel rebellio
cōi noīe dr̄ ꝯcupiſcētia q̄ eſſentialr̄ ē ipa nālis indi/
natio potētiaꝝ ſenſitiuaꝝ q̄ cōter ē ꝯ nālem idina
tionē recte rōis ꝓcedens ex eo ꝙ nō ſunt ligate per
iuſtitiā originalē ſub ordine rōis ⁊ iſta hꝫ rōez pe/
ne i deſcēdētibus ab Adā magis q̄ꝫ culpe. vn̄ p ba
ptiſmū nō curātur. Culpa aūt q̄ magis eſt i aīa ⁊ i
mēte curatur i redēpto ⁊ baptizato ⁊ dr̄ talis ꝯcu/
piſcētia pctm̄ qꝛ oīs defectus i nā ꝓlis iuētus deriua
tus a pctō primi parētis hꝫ rōez pcti originalis dū
modo ſit in ſubiecto qꝺ ſit culpe ſuſceptiuū: nā ſicut
dicit Aug. ꝑ retractionū ꝯcupiſcentia dr̄ pctm̄ qꝛ a
peccato eſt. 2° notādū p declaratiōe illius qꝺ dr̄ ꝙ ē

carētia iuſtitie: ⁊c. ꝙ talis carētia. ꝑ habet rōez dfe
ctus qꝛ hō caret tali dono. 2° hꝫ rōez mali qꝛ d̄beret
haberi. 3c hꝫ rōez peccati qꝛ d̄ordinat a debito fine.
4c hꝫ rōez culpe qꝛ talis defectus eſt volūtarius vo/
lūtate primi parētis inquātū elegit aliqd repugnās
dono originalis iuſtitie ⁊ ānexū defecit eiꝰ. Jn no/
bis aūt dr̄ volūtariū volūtate primi parētis q mo
uet motione generatiōis. oēs qui ex eius origine de
riuātur ſicꝫ volūtas mouet oīa mēbra ad actuꝫ. vn̄
pctm̄ qꝺ ſic a ꝑ parēte i poſteros deriuat̄ dr̄ origi/
nale ſicꝫ pctm̄ qꝺ ab aīa deriuat̄ ad mēbra corpo/
ris dr̄ actuale: ⁊ ſic pctm̄ actuale qꝺ per mēbrū ali/
qꝺ cōmittit̄ nō eſt pctm̄ illiꝰ mēbri niſi iquātū illud
mēbrū eſt aliqd ipius ꝓpter qꝺ vocat̄ pctm̄ huma
nū ita pctm̄ originale nō eſt peccatū huius perſone
niſi inquātū hec perſona recipit nāꝫ a ꝑ parēte. vn̄
vocat̄ peccatū nature ſm̄ illud ad Eph. 2°. eramus
nā filij ire. vn̄ pꝫ ꝙ iſtud peccatū minus hꝫ d̄ culpa
i nobis q̄ꝫ qꝺcūqꝫ peccatū veniale qꝛ minus hꝫ de
volūtario: nō ē. n. volūtariū volūtate propria: neqꝫ
aliena directe. ſꝫ ſolū idirecte ⁊ iterptatiue nec valet
ꝙ priuet grāꝫ qꝛ priuatio grē nō hꝫ rōez culpe. ſed
pene niſi inquātū ex volūtate eſt. vn̄ minor pena de
bet̄ originali q̄ꝫ veniali vt elicit̄ a. s. Tho. i qōnibꝰ
de mal. q. 4. ar. ꝑ. ⁊. 2°. ſniaꝝ di. 33. q. 2ª. arc. ꝑ. ad. 2m.
vn̄ pꝫ ꝙ valde equiuoce dr̄ peccatū cū pctō actuali
⁊ differt ab illis. ꝑ. qꝛ actualia ꝯſiſtūt idcordinatōe
actus vel omiſſione hc ē idcordinatiōe nature. 2c illa
ſunt volūtaria voluntate ꝓpria. hec vero volunta/
te aliena. 3c quia iſtud eſt quodā modo neceſſariuꝫ
illa vero nō ⁊ multe alie differentie aſſignari poſ/
ſunt. vnde patet quid ſit iuſtitia originalis. patet
etiā quid ſit peccatū originale ⁊ ſic patet ꝙ beataꝫ
virginē cōcipi i peccato originali nihil aliud ē niſi
ipaꝫ deſcendiſſe per propagationē ab Adam ⁊ ex
cōſequenti carere iuſtitia: quod in ea tamen ſupple/
bat donū gratie ſanctificationis. de quo vide. ꝟ. ſe/
rie. §. 12. ⁊ ſupra. ꝟ. peccatū. ꝑ. §. xi.

¶ Querit̄ a qᵒ cauſet̄ ⁊ quos hꝫ effectꝰ. vbi nō ꝙ cāt̄ i
ab Adā ſicꝫ a cā primaria ⁊ principali a ſemine āt
tā q̄ꝫ a cā iſtrumētali. a carne xpo ſicꝫ a cā defectiua:
⁊ ꝯhit̄ i ipa infuſione aīe ad corpus: nec valet ꝙ ſe/
men ſiue caro nō poſſint agere in aīaz qꝛ ē cā iſtru/
mētalis per modū priuatiōis: iqm̄. ſ. nō habuit illā
pfectionē quā habuiſſet ſi Adā nō peccaſſet. Ex q/
bus pꝫ q ſint effectus eiꝰ qꝛ ꝑ oīs ifirmitas ⁊ paſſio
ſiue mors ⁊ oēs alie alteratiōes ſecute ſunt ex eo ꝙ
aīa nō hꝫ dominiū pfectū. ſ. corpus ſicꝫ habuiſſet p
iuſtitiā originalē ſꝫ oēs paſſiōes iordinate ſunt eiꝰ
effectus: ē. n. cā omniū iſtoꝝ: peccatū originale: ſicꝫ
remouēs ꝓhibēs ex eo ꝙ remouit illꝺ donū qꝺ oīa
iſta prohibebat. vide. ꝟ. pena. §. 4.

P Eccatū. 3°. ſ. veniale quod a venia dr̄ dupl̄r.
vno modo qꝛ eſt veniam ꝯſecutuꝫ ⁊ ſic dicit
Amb. ꝙ oē peccatū per penitētiā ſit veniale

& hoc dr veniale ex euetu. Alio modo dr veniale q: nō hz i se vnde veniam non ɔsequat vel totalr vel i parte: i parte quidē sicut cū hz i se aliquid diminuēs culpā vt cum fit ex infirmitate vel ignorātia & hoc dr veniale ex causa. In toto vero dr veniale ex eo q nō tollit ordinē ad vltimū finē. vn non meret penā eternā. sed tēporalē & de hoc veniali ad pñs itēdimus: de primis .n. duobus cōstat q nō habēt genus determinatū: sed veniale .3. modo dictuz pōt habere genus determinatū ita q aliqd peccatū dicat veniale ex genere & aliqd mortale ex genere sm q gen⁹ vel spēs actus determinat ex obiecto. Cū .n. volūtas fert in aliqd qd sm se repugnat caritati p quā hō ordinat i vltimū finem. illud peccatū ex suo obiecto hz q sit mortale. vn est mortale ex genere siue sit ɔ dilect onē dei sic blasfemia periuriū & huiusmodi siue ɔ dilectionē primi sic homicidiū: adulteriū: & silia. Qñqz vero volūtas peccātis fert i id qd i se ɔtinet quādā iordinationē nō tn̄ ɔriat dilectioni dei vel pximi: sicut verbū ociosum: risus supfluus: quotiēs aliqs in cibo vel potu plus accipit q̄ necesse est: quotiēs plus loquit q̄ oz: plus tacet q̄ expedit: quotiēs pauperē iportune petētē exasperat & silia: de quibus multa narrat Aug. di. 25. §. alias: & talia sunt peccata venialia ex suo genere: quia vero actus morales recipiūt rōez boni & mali nō solum ex obiecto. sz etiā ex aliqua dispositiōe agētis cōtingit qñqz q id qd ē pctm̄ veniale ex genere .i. rōe sui obiecti: fit mortale ex parte agētis vel q: in eo cōstituit finē vltimū vel ordinat ipm ad aliqd qd ē peccatū mortale ex genere. puta cū aliquis ordinat verbū occiosum ad adulteriū comittendū. silr ex parte agētis ɔtingit q aliqd pecatū qd ex suo genere est mortale fit veniale pp hoc .s. q actus ē impfectus .i. nō deliberatus p rōez .q. ē pn̄ ppriū mali actus sic subitus motus ifidelitatis. hec .s. T. 12. q. 88. ar. 2. de hoc aliqd habes. v. pctm̄. p. §. 1. Quid sit & quō remittit. v. aqua. §. 2. & 5. vtrū sit de necessitate confessionis. v. ɔfessio sacralis. §. 18. Quō vanagl'ia ex suo gñre nō ē pctm̄ mortale. v. gl'iauana. §. 4. & se.

1 ¶ Utrū pctm̄ veniale disponat ad mortale. R. q sic duplr. vno mō sm q p frequētiā pctōꝝ venialium cātur qd i inclina ad peccādū mortalr. Alio actus human⁹ disponit ad aliqd: remouēdo, phibēs. q. n. peccat venialr ex genere pterm ittit aliquē ordinem & ex h q ɔsueuit volūtatē suā i minorib⁹ debito ordini nō subicere disponit ad hoc q ēt volūtatē suā nō subiciat ordini vltimi finis eligēdo id qd ē peccatū mortale ex genere: hec. s. Tho. vbi. s. ar. 3.

2 ¶ Utr i peccatū veniale possit fieri mortale. R. sm s. T. vbi. s. ar. 4. q hoc pōt itelligi triplr. vno sic q idē actus numero p̄ fit pctm̄ veniale & postea mortale: & hoc eē nō pōt q: pctm̄ principalr ɔsistit i actu volūtatis sic & quilz actus moralis. vn nō dr vnus actus moralr si volūtas muter q̄uis etiā actio hz nāz sit ɔtinua si aūt volūtas nō mutet nō pōt eē q de veniali fiat mortale. Alio pōt itelligi q id qd est veniale ex genere fiat mortale & hoc quidē possibile est inquātū ɔstituit i eo vltimū finē vel inq̄tū refert ad aliqd mortale sic ad finē. 3 mō pōt itelligi ita q multa venialia ɔstituāt vnū mortale qd si sic itelligat q ex multis peccatis venialib⁹ itegralr ɔstituat vnū pctm̄ mortale falsū ē. Nō .n. oia peccata venialia de mūdo pñt habere tm̄ de reatu quātū vnū peccatū mortale qd pz ex parte duratiōis q: peccatuz mortale meret carētiā visiōis diuine cui nulla alia pena cōparari pōt vt Criso. dicit: pz ēt ex parte pene sensus quātū ad vermē ɔsciēz forte quātū ad penā ignis nō sint ipropotiōabiles pene. Si vero intelligat q multa peccata venialia faciūt vnū mortale dispositiue sic verū est sic .s. i. §. pcedenti ostensum est sm duos modos dispositiōis quo veniale disponit ad mortale. Et isto mō loquit Aug. dicē ns peccata minima .s. venalia si negligātur occidūt .s. disponūt ad mortale: & dr disponere ad mortale: sicut accidēs disponit ad substātiā. Quō circūstātia possit facere de veniali mortale. v. circūstātia. §. 2.

¶ Utrū pctm̄ mortale possit fieri veniale. R. sm s. T. vbi. s. ar. 5. q nō: veniale .n. & mortale differūt sic pfectū & ipfectū i genere pcti: ipfectū āt p aliquā additionē pōt ad pfectū venire: vn & veniale p h q addit ei deformitas ptinēs ad gen⁹ pcti mortal efficit mortale sic cū aliqs dicit vbū ociosuz vt fornicet. sz id qd ē pfectū nō pōt fieri ipfectū p addictiōez: & iō pctm̄ mortale nō fit veniale p h q addit ei aliq deformitas ptinēs ad genus pcti venial nō .n. diminuit pctm̄ ei⁹ q fornicat vt dicat verbū ocsiosuz. sed magis aggrauat pp deformitatē adiūctā: pōt tn̄ id qd ē ex gñre suo mortale esse veniale pp ipfectiōez actus q: nō pfecte ptigit ad rōez act⁹ moral cū non sit delibat⁹. sz subitus & h fit p subtractionē q̄dā .s. deliberate rōis & q: a deliberata rōe hz spēz moralis actus ide est q per talē subtractionē soluit spēs. 3

¶ Utrū pctm̄ veniale cāet maculā i aīa. R. s. s. T. 12. q. 89. ar. p. q nō pprie. sz bn̄ hz qd iqn̄ ipedit nitorē q ē ex actib⁹ virtutū. Macula .n. pprie ē q remouet habitū charitatis qd facit mortale. sed veniale retardat actum: vide. v. macula. 4

¶ Utrū p id qd dicit apls .1. cor. 3. de eo q supedificat ligna. fenū: & stipulā. itelligāt pctā venialia. R. vbi. s. ar. 2. q sic. vn̄ dr q ē q ipsa pctā venialia q admiscēt se pcurātib⁹ terrena significāt p ista. sic .n. hmōi ɔgregāt i domo & nō ptinēt ad subaz edificij & pñt cōburi edificio remanēte. ita ēt pctā venialia i hoie manēte spūali edificio & p istis patit ignē. vel tēporalis tribulatōis i hac vita. vel purgatorij post hāc vitā: & tn̄ salutē ɔseqt eternā. Et itelligit de eo q ē i fide formata q: iste saluus fiet p ignē: &c. & nō intelligitur de eo qui est abstractus a cura tēporaliū que frequētissime per feruorē charitatis purgātur. 5

6 ¶ Utrum in statu innocentie potuisset homo peccare venialiter. antequam peccaret mortaliter. R. ubi. s. ar. 3. quod non. ratio est quia peccatum veniale in nobis contingit. propter imperfectionem actus sicut subiti motus in genere peccatorum mortalium et sic propter inordinationem existentem circa ea que sunt ad finem. servato debito ordine ad finem: utrumque autem horum contingit propter quendam defectum ordinis ex eo quod inferius non continetur firmiter sub superiori. quod enim in nobis insurgat subitus motus sensualitatis contingit ex hoc quod sensualitas non est omnino subiecta rationi: quod vero insurgat subitus motus in ratione ipsa provenit in nobis ex hoc quod ipsa executio actus rationis non subditur deliberationi que est ex altiori bono. quod vero humanus animus inordinetur circa ea que sunt ad finem. servato debito ordine ad finem. provenit ex hoc quod ea que sunt ad finem non ordinantur infallibiliter sub fine qui tenet summum locum quasi principium in appetibilibus. In statu autem innocentie erat infallibilis ordinis firmitas ut semper inferius contineretur sub superiori quamdiu summum hominis contineretur sub deo ut Aug. 13. de civi. dei. Et ideo oportebat quod inordinatio in homine non esset ex eo nisi inciperet ab hoc quod summum hominis non subderetur deo quod fit per peccatum mortale ex quo sequitur prius principaliter.

7 ¶ Utrum in angelis bonis vel malis possit esse peccatum veniale. R. ubi. s. ar. 4. quod non. quia in eis non potest esse inordinatio in his que sunt ad finem nisi sit etiam circa finem. eo quod non discurrunt et sic simul deordinantur a fine quod est peccatum mortale. sed angeli non moventur in ea que sunt ad finem nisi in ordine ad finem debitum qui est deus et propter hoc omnes eorum actus sunt charitatis: et sic in eis non potest esse peccatum veniale. Angeli vero mali in nihil moventur nisi in ordine ad finem peccati superbie ipsorum et ideo in omnibus peccant mortaliter quecunque propria voluntate agunt. secus autem est de appetitu naturalis boni qui est in eis.

8 ¶ Utrum primi motus sensualitatis in infidelibus sint peccata mortalia. R. ubi. s. ar. 5. quod non: sed sunt venialia ut in nobis quod patet probatur. quia ipsa sensualitas non potest esse subiectum peccati mortalis est enim eadem natura sensualitatis in fidelibus et in infidelibus. unde non potest esse quod solus motus sensualitatis in infidelibus sit peccatum mortale. Alio modo ex statu ipsius peccantis. nunquam enim dignitas persone diminuit peccatum. sed magis auget ut ex supradictis patet. unde nec peccatum est minus in fideli sed multo magis. Nam infidelium peccata magis merentur veniam propter ignorantiam secundum illud. i. Thi. i. Misericordiam dei consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate mea: et peccata fidelium aggravantur propter gratie sacramentum secundum illud ad Heb. x. quanto magis putatis deteriora mereri supplitia qui sanguinem testamenti in quo sanctificatus est pollutum duxerit.

9 ¶ Utrum peccatum veniale possit esse in aliquo cum solo peccato originali. R. ubi. s. ar. 6. quod non: cuius ratio est quia antequam ad annos discretionis perveniat defectus etatis prohibens usum rationis excusat eum a peccato mortali et magis a veniali si aliquid committit quod ex genere suo sit tale. cum vero usum rationis habere inceperit non omnino excusatur a culpa mortalis: et venialis peccati. sed primum quod tunc cogitandum homini occurrit est deliberare de seipso et si quidem seipsum ordinaverit ad debitum finem per gratiam consequetur remissionem originalis peccati. Si vero non ordinet seipsum ad debitum finem secundum quod in illa etate est capax discretionis peccabit mortaliter non faciens quod in se est et extunc non erit in eo peccatum veniale sine mortali nisi postquam totum fuerit sibi remissum per gratiam. Et quamvis ab aliis peccatis mortalibus possit puer incipiens habere usum rationis per aliquod tempus abstinere. ab illo tamen omissionis predicte non liberatur nisi quanto cito potest se convertat ad deum. Primum enim quod occurrit homini discretionem habenti est quod de seipso cogitet ad quem alia ordinet sicut ad finem. finis enim est prior in intentione et ideo hoc est tempus in quo obligatur ex dei precepto affirmativo quo dominus dicit convertimini ad me et ego convertar ad vos Zacha. p. Uide aliquid ad hoc. v. charitas. §. 17. Quomodo delectatur. v. aqua. §. 2.

PEccatum. 4°. s. mortale dicitur quia aufert primum vite spiritualis et sic infert mortem spiritualem ut dictum est. s. v. peccatum. p. §. 4. de quo vide ibi. Et secundum. s. Tho. 2°. sententiarum. di. 42. ar°. 5. Mortale peccatum ad eternam penam obligat tribus de causis. primo ex parte eius in quem peccatur qui est infinite bonitatis. scilicet deus. unde et offensa ipsius infinita pena digna est. quia quanto est maior in quem peccatur tanto peccatum magis punitur. 2° ex voluntate peccantis constat enim quod peccans mortaliter. finem dilectionis sue in eo in quo mortaliter peccat ponit ut deum pro illo contemnat. unde s. T. p. sententiarum. di. p°. q. 4. ar°. p. ad. 4m. ait existens in peccato mortali diligit aliquid saltem habitualiter supra deum: et ideo fruitur ipso. Constat autem quod quicunque summe diligit aliquid sicut finem sue voluntatis eligit eidem semper adherere nisi retrahatur per accidens. vel timore pene. vel aliquid huiusmodi. sed si inulte adherere posset semper adhereret: et ideo in suo eterno peccat: et propter hoc eterna pena est dignus. 3° ex ipso statu peccantis mortaliter qui per peccatum gratia privatur. unde cum sine gratia non possit fieri remissio culpe si in peccato mortali moritur semper culpa in eo manebit cum ulterius non sit gratie susceptivus. manente autem culpa semper est obnoxius pene alias remaneret aliquid inordinatum in universo: et ideo talis in eternum punietur. veniale vero nullum istorum habet. ideo secundum se non meretur penam eternam. unde non habet proportionem ad iusticiam. Non potest autem esse infinita in acerbitate quia creatura est finita. sed recompensatur per durationem infinitam et dicitur peccasse in suo eterno tamen quia in uno actu peccanti addesit peccato tali modo ut ei in eternum adhereret si posset vel quia privat se gratia sine qua homo non potest a peccato liberari: decedens tamen cum mortali et veniali simul in eternum punitur pro veniali: longe tamen minus acerbe quam pro mortali: hoc autem accidit veniali inquantum est mortali coniunctum quod gratiam privat sine qua nulla pena potest esse purgativa. vel expiativa.

¶ Que sunt peccata mortalia. R. secundum Ray. in primis notare potes esse peccata mortalia. omnes transgressiones decalogi. Item quedam enumerantur ab apostolo. ad Ro. i. de quibus in fine subdit quod qui talia agunt digni sunt morte: et plura immo omnia reducuntur ad decalogum: ut ydola-

tia:vitiū ꝫ nāz:iniqtas:malitia:fornicatio:auaritia:neqtia:inuidia:homicidia:ꝯtētio:dolus:malignitas:susuratio:detractio:cōtumelia:supbia: elatio inuētio maloꝝ:iobediētia:isipiētia:icōpositio: ⁊ subdit de his ⁊ qui talia agunt digni sunt morte: ⁊ ad Gal.5.narrat alia de quibus i locis suis agif: ⁊ nō

2 g nisi aduenerit cōsensus nūq̄ꝫ sunt mortalia.

Eculiū ꝫm Pa.i ꝶca de pecu.cle. accipitur

p multiplr ⁊ multotiēs capif p̄ro patrimonio alterius ⁊ dr̄ peculiū a pecunia ⁊ ē nomē diminutiuū q̄si parua pecunia: ⁊ pecunia dr̄ a pecudibus vel pecoribus. vñ qcqd ātiq habebāt ꝯsiste/bāt i pecudib⁹.12.q.3.c.totū: ⁊ forte q̄ hoc vocabulū diminutiuū fuit attributū clericis i.d.ti.q: vt i plurimū nō hñt āpla patrimonia:q̄nq̄ꝫ sumif strictius ⁊ ppꝛie dr̄ pecunia quā hꝫ exñs i ptāte alterius : vt filiusfamilias vel seruus. Et ē in q̄druplici spē. Naꝫ ē peculiū castrēse:q̄si castrēse. pfectitiū ⁊ aduētitiū. Castrēse ē qḋ filiusfamilias acqrit i castris.i.i bello ⁊ ḋ illo pōt dispōere tā q̄ꝫ pr̄famílias vt.j.§.2.⁊ se. Quasi castrēse est qḋ acqrit filius i aduocatōe. Nā aduocati quasi militāt.l.aduocati.C.de aduo. di. iudi.⁊ idē est i oī officio publico:⁊ istud iudicaf vt castrēse peculiū vt.j.§. 8.⁊ se. Pꝛofectitiū ē qḋ filio obuenit ex bonis pr̄is.sic dictū q: ꝓficiscif ex bonis paternis:⁊ istud nō acqrif filio: ⁊ accipif large vt ꝯphēdat oē id qḋ occasiōe pr̄is obuenit.glo.i.l.cuꝫ oꝫ.C.de bo.q̄ꝫ.libe.⁊.l.addino .ff. de acqu.here.⁊ istḋ acqrif pr̄i q̄°ad ppꝛietatē ⁊ vsūfructū vt.j.§.16. ⁊ se. Aduētitiuꝫ est qḋ aduenit filio aliūde q̄ꝫ intuitu pr̄is. puta ex donatiōe vel ex successiōe vel ex industria sua.vel ex ꝓspera fortuna:⁊ ppꝛietas huius peculij acquirif filio.vsusfructus nō acqrif patri i vita vt infra.§.12.⁊ se.

1 ¶ Ut̄m clericus differat a laico.ꝶ.ꝫ Pa. vbi.ō.q̄ solū videtur differre clerici a laicis i peculio aduentitio:⁊ itellige de clericis filijs familias. Nā p clericatū nō eximif a patria ptāte i tēpoꝛalibus. lꝫ glo. aliter senserit ⁊ minus bene i.c.ideoꝝ:de eta.⁊ q̄li. ꝫ Jnno.⁊ ibi p̄ᵐ:⁊ doc.cōiter ⁊ pba i.c.p venerabilē q̄ fi.sint legi.vbi est speciale in epō ⁊ pbaf i autē. ꝯstitutio:q̄ de dignitatibus liberat a patria ptāte. vbi solum fit mētio de epatu facit i ar.c.si annū:de iudi.lib.6.vbi dr̄ q̄ i spiritualibus filius nō est sub ptāte pr̄is.secus g° in tēpoꝛalibus. vñ dicendū est de specibus istius peculij i clerico sicͭ ⁊ in laico.ꝫ i aduētitijs.secus est nā id qḋ est castrēse vel quasi i laico.est aduentitiū i clerico q: acqrif sibi peculiū aduentitiū etiā quo ad vsūfructum vt est tex.nō i aut. pꝛesbiteros.C.ḋ epi.⁊ cle. Jtē peculiū castrēse vel q̄si: pōt dici i clerico qḋ ꝓuenit a bñficio spirituali: ⁊ h° eēt veꝝ tenēdo opinionē q̄ clericus facit fruct⁹ suos ꝯtra nō i.c.pñti.de offi.oꝛdi.li.6.ꝫ tenēdo ꝯtrā opinionē q̄ mihi plus placet pōt appellari peculiū ꝓfectitiū.hec ille. Jn clerico bona acqsita ex bonis eccle sie vel eius intuitu sunt ecclesie q̄°ad ppꝛietatē ⁊ vsūfructū ad modū peculij ꝓfectitij ⁊ iō nō pōt disponere nisi vt a iure ꝯcedif.vt.ō.ḋ.clericis.q.p totum. Oēs aūt alie res veniētes ad coꝝ dominiuꝫ quolꝫmō habebūt suas ad filitudinē castrēsis peculij.ita q̄ de ipis ad libitū disponere pñt ⁊ testari:legitima legata filijs vel parētibus vt i aut.de san.epi.§.pꝛesbiteros ⁊ pontif.C.de epi.⁊ cle.aut. pꝛesbiteros.ḋ.clericis.q.§.1.⁊.2. Accipe igif breuiter ea q̄ hic dñr:⁊.j. ḋ.restitutio.§.19.⁊.ō.ḋ.clericus.q.§.1.⁊.2°. ⁊ sic intellige vt hic. Nam bona clericoꝝ sunt i triplici drā q̄dā.n.sunt q̄ euenūt ipi existenti in patria ptāte ex bonis pr̄nis ⁊ i talibus nō drͭ in peculio a seculari q: est peculiū ꝓfectitiū:⁊c. Quedā vero sunt bona q̄ euenūt sibi ex bñficio curato vel habente administrationē i talibus hꝫ peculiū ꝓfectitiuꝫ p cōparationē ad ecclesiā ⁊ q̄uis de istis possit tā i vita q̄ꝫ i moꝛte moderate donare ⁊ facere elemosinā nō tñ testari. Quedā aūt sunt bona clericoꝝ q̄ eueniunt sibi quocūq̄ꝫ alio°ab istis dictis ⁊ in talibus hꝫ peculiū quasi castrense ⁊ sic de eis pñt testari:⁊c. ⁊ i h° drͭ peculiū clericoꝝ a peculio secularium.

¶ Primo dicendū ē ḋ peculio castrēsi qḋ a parētibus:cognatis aut alijs: degenti i militia donaf vel qḋ ipe filiusfamilias i militia acqsiuit: qḋ nisi militaret acqsitur⁹ nō fuisset. Nā qḋ erat ⁊ sine militia acquisiturus.id peculiū eius castrense nō ē.ff.de castren.pecul.l.castrense: vide.ō.pn. 2

¶ Sed qd de aduocatis q ex aduocatōe aliqd acqrūt nō ex publico.ꝫ a clientulis.ꝶ.ꝫ Bal.i.l.fi.C. de ifi.⁊c.q̄ habebūt p castrensi q: cedit loco publici salarij ex eis hodie nō soluif ex publico.l.fori tui.C. de aduo.diuer.iudi. Et ibi dicit Bar.q̄ silr erit q̄si castrense id qḋ acqrūt accessoꝛes ꝫm glo.ibidē. Jdē dic ꝫm Bar.in.l.si mulier.ff.de castren.pe.de relicꝫ aduocato ꝓ emēdis libris vel equo cā eūdi ad officia:⁊ hmōi:⁊ sic poterūt testari ⁊ facere oīa ⁊ per hanc rōēꝫ Bar.videf idē ḋḋ de medicis:magistris artiū:⁊ notarijs:⁊ simūlib⁹:vt illud salariū qḋ hñt a priuatis iputef in quasi castrensi ⁊ p hoc facit q̄ Ang.de are.Jnsti.p quas pso.nō.ac.§.igif.q̄ oēs q hñt aliquā administrationē ⁊ dignitatē ex publico ⁊ ex ea vel occasiōe illius aliqd lucrātur ex salarijs publicis vel priuatis psonis q̄ illud lucrū dicaf quasi castrense.qḋ est notandū ꝓ his qui deputātur sup habūdantiā vel sunt ḋ ancianis:⁊ ex officio aliqd papiūt q̄ illḋ dr̄ quasi castrēse.secus eēt de officio pcuratiōis q: nō est officiū publicū. silr de carpentarijs seu muratoꝛibus.lꝫ sit salariū publicū nō dr̄ castrense q: nō hñt ex publica cā.secus i ingenierijs cōis ꝫm Salicetū i.l.fi.C.de iossi.testa. Silr ḋḋ est de notarijs cōis.j.§.8. 3

¶ Ut̄ donatum filiofamilias:militi.vel aduocato. aut aliud officiū publicū habēti. sine alia exꝑssione sit castrēse vel quasi.ꝶ.ꝫm Bar.in tra.de duobus 4

fratribus. q aut donātur res notorie militie vel huiusmodi apte: vt arma militi. vel libri aduocato & tūc sine dubio dicēt esse castrēses vel q̄si. a quocūq; donēt. eis. l. miles. ꝑ ipua: & l. castrēse. ff. de castren. pu. Si aūt donātur ea q̄ nō sunt apta ad militiam vt īmobilia non erit castrense ēt si expsse diceret vt. l. si forte. ff. de castrē. pecu. Excipiūt duo casus ꝑ q̄ñ ille q donauit solū ex militia vel aduocatōe & hmōi nostus ē: 2° q̄ñ illa q̄ donāt lz nō sint apta ad militiam vel aduocationē tñ dant expsse vt vēdant ꝑ emēdis armis libris & hmōi. necessarijs ad publica officia. Alia aūt q̄ pñt eē apta ad militiā & ad alia vt seruus tunc si specialr & noiati ad ipa sint donata sic erūt q̄si castrēse. secus si simplr sine expssione.

5 ¶ Quid de donato filiofamilias q nō ē miles nec ī aliq° publico officio cū ista expssiōe q sit ei castrēse vel quasi. R. bz Bar. ī. d. trac. q lz appositio talium verboꝝ nō valet nisi vt sit aduentitiū. vt. d. l. si forte: opabit tñ vt patri nō acqrat vsusfructus qd pōt fieri donās. vt. C. ð bo. q; li. aut. excipit: & sic lz vitiet expssum nō vitiat tñ tacitū. l. i. ff. q mo. pi. t. hip. sol.

6 ¶ Quero. pr emit filio libros vtrū cōputent ī quasi castrēse an veniāt cōferēdi fratrib°. R. Bar. i. l. i. §. nec castrēse. ff. de colla. bo. post multa distiguit q q̄n q; pr emit libros solū noie filij nō tñ tradidit nec expssit se donare velle. tūc ille res sunt ꝓprie patris vt. C. de ca. pec. l. i. naz traditio reqrit vt videat donare. vt. C. ð do. iter vi. & vxo. l. filij: q̄ñq; pr emit noie filij

7 & sibi tradidit vel dixit se illos libros donare & tūc si iste fili° erat iā aduocatus vel doctor: tūc tāq̄ sit q̄si castrēse peculiū nō venit in collationē vt. d. l. i. & ff. de ca. pe. l. castrēse. & hoc casu pr nō pōt istam donationē reuocare tāq̄ icōtinēti validā. nec veniet ī collationē. d. §. nec castrēse. Si vero fili° ille nō erat doctor nec aduocatus. sed scholaris. si qdē cōpleuit studiū suū añ pris mortē sic icepit quasi militare & sic efficiūtur quasi castrēses & cōfirmat donatio ar. C. ð dona. l. emācipatis: sic nō veniret ī collationē vt. d. §. nec castrēse. Si aūt pater est mortuus añ q̄ studiū cōpleat tūc nō pōt dici quasi castrēse. q: q̄litas persone hoc nō permittit q: nō bz aliquā ex illis dignitatibus q̄ ponūtur i. d. l. si. C. de ioffi. te. L. 3. n. expiamur q doctores possint habere peculiū quasi castrēse & aduocati tñ hoc nō repit in scholaribus. nec debent gaudere eodem priuilegio quo magistri vt. l. i. C. de excu. arti. lib. x. & ideo isto casu debem° dicere sicut de alia simplici donatione que si morte patris cōfirmatur nō venit in collationem & spālr hec fauore studentium.

7 ¶ Sed quid dicemus de bonis acquisitis per remiges. nautas: & patronos: & alios officiales in nauibus siue ī mari siue ī pado vel alijs fluminibus. R. q l. i. ff. de bo. pos. ex testa. mi. dr: i crassibus oēs remiges: & naute: milites sunt: a simili de alijs officialibus ī dictis locis dicendū est ergo q isti tales cum sint milites si lucrētur de publico & ex cā publica q cōputabit pro castrēsi ex quo sequit q secus sit si ꝑ cā particulari nauigēt. puta pro mercantia ꝓpria. vel eēnt pirate. vel haberēt iniustū bellū.

¶ Utrū filiusfamilias possit testari vel ad libitū disponere de peculio castrensi vel q̄si. R. q sic. bm oēs doc. q: illud acquirit sibi quo ad dominiū & vsūfructū nec illud comunicabit cū fratribus post mortē patris. l. cū antiqs. C. de ioffi. testa. 8

¶ Secūdo dicendū ē de peculio q̄si castrēse qd acquirit a viris disertissimis: patronis cāsarum deuotissimis: memorabilibus. s. notarijs & agētibus ī reb°. nec nō magistris studioꝝ liberaliū artiū: & medicinis: & oibus q oio salaria vel stipēdia recipiūt publica. C. ð ioffi. testa. l. cū antiqs ex ꝑdictis pz q notarij comunes nō acqrūt ī q̄si castrēsi. sz solū notarij cōitatis: vel dñoꝝ aut officialiū q deberēt hre salariū de publico. de q°. ē. §. 3. de nautis. §. 7. & ī pn. 9

¶ Utrū pecunia data a pre filiofa. ꝑ studio sit ei cōputāda post mortē pris in parte sua ab alijs fratribus tēpore diuisiōis. R. bz Bar. i. d. tra. q si apud patrē nihil erat qd eēt filij nō iputabit ei i partē. l. q̄ pr. ff. fami. herci. si vero apud patrē erat pecunia filij ex castrēsi vel q̄si. tūc ī dubio psumit q pr administratorio noie egerit id de pecunia ipius filij & sic imputabit ei ī partem: facit qd nō i. l. si. C. de dotis promis. Uel pōt dici q si pr dedit pro cā necessaria q imputabit vel volūtaria & sic secus: vide. ꝟ. lega tū. ꝑ. §. 18. & infra. e. c. §. 21. x

¶ Quid si pater dedit pecuniā filio ꝑ emēdis libris & ipse lusit vel ī meretricibus expēdit. R. bm Bar. ī aut. qd locū. C. de colla. q post mortē pris cōputabit ei in suā partē: ar. d. aut. sic mulieri q̄ passa est cōsumi dotē cōputabit ei ī partē suā. vt. d. aut. quod locū. Idē ðð est de donato ꝑ emācipatione a patre filio. q erit cōputandū ei tēpore diuisionis bz Bar. in. l. i. vt liberis. C. de colla. xi

¶ Utrū filius qui incepit studere viuēte patre de eius mādato: possit post mortez patris perficere studiū. R. bm Bar. in. d. tractatu q non. Nā factū patris circa filiū initiatū eatenus obligat heredem quatenus pater erat obligatus. l. & si filiū. ff. de mu. & bo. iuncta. l. honores. ff. is qui. ꝓpter qd cōcludit i additione ad. d. trac. q si vult perficere studiū faciat de suo. vel si vult doctorari faciat de suo q: est nouus actus. l. si seruus legatus. §. sz si cū mihi ex testamēto. C. de lega. i. nec fratres ei tenētur si nollēt. 12

¶ Tertio dicendū est de aduētitio. s. qd acquirit ex industria vel ex donatiōe facta aliūde q̄ ituitu patris vel alr aliūde prouenit ex euētu vel fortuna seu industria: excipiūtur res q̄ ab imperatore seu augu 13

sta donātur q: quasi castrēse iudicātur. C. de bo. q3.
li. l. cū multa: idem de donato a rege q: statutū lo/
quens de imperatore generaliter itelligit sicut statu/
tū de rege particulariter sm Inno. i. c. super quibus
dam de ver. sig. Et in isto aduētitio filiusfamilias
acquirit dominiū siue proprietatē & post mortē pa
tris nō tenet illud cōicare cū alijs fratribus. sed erit
spāliter suū. l. fi. C. de colla. s3 pater habet vsūfructū
donec vixerit nisi remiserit vel nisi ab aliquo sibi de
tur vel relinquat hoc pacto vt ad patrē nō ptineat
vsusfructus. j. §. 25. vel nisi succedat filius vna cum
patre i hereditate fratris vel sororis vel qñ pr̄ nol/
luit assentire filio addeunti aliquā hereditatē. & nisi
pater cōmiserit icestas nuptias vel nisi pře minus le
gitime diuertēte. i. diuortiū idebite faciente. bona fi/
lijs applicētur. Insti. p quas pso. no. acq. §. sancimus
in glo. Item si filius recipit dotē patre nō cōsentiēte
nec se obligāte sm Bal. i. l. ŝ. ff. re. amo. q: i istis pa
tri nō acquirit vsusfructus nec qdq3 aliud: s3 si emā
cipauerit media pars vsusfructus illorū aduentitiorū
remanebit apud patrē solū vt in. d. §. sancitū. sed si
pmoriat. filij erit specialiter & totaliter. nec cōicabit cū
alijs fratribus: si aūt filius pmoriat añq3 pater. to/
tū erit patris nisi filios relīqrit. nā tūc filij erūt loco
patris. vñ dicit tex. i. d. §. sancitū. Si id qd suis la/
boribus vel prospera fortuna ei accessit. hoc i alium
perueniet luctuosum ei fiet. š. in prin.

14 Utrū donatū vel relictū ab extraneo filiofamilias
sit aduentitiū. R. sm Bar. in pdicto trac. q aut est
cōtēplatiōe patris & sic erit pfectitiū aut cōtēplatiōe
filij & sic erit aduentitiū. l. sed si plures. §. arrogato.
ff. de vulga. & pu. substi. & l. addictio. ff. de acq. here.
Si vero nō apparet cuius cōtēplatiōe sit datū dep/
benditur ex futuro euētu: puta qñ relinquit filio vt
post mortē patris habeat. sic psumit q cōtēplatiōe
filij: si vero vt tñ viuēte patre sic psumit cōtempla
tione patris datū. Similiter ex opere cōphendit. pu
ta filius faciēdo mercātiā acquisiuit amicitiā cum
aliquo ex qua aliqd sibi donauit q: tūc erit sibi ad/
uentitiū. l. sociū qui. §. fi. ff. p socio. vñ nō q oēs le/
ges q̄ dīt ispiciēdū cuius cōtēplatiōe debēt intelligi
de cā proxima. d. l. sociū: qm i dānū acquirētis non
cōsiderat remota. l. fi. ff. de cōiuge cū emācipa. libe.
s3 bene quātū ad comodū. l. si forte. ff. de ca. pe.

15 Utrū oē acquisitū p filiūfamilias sit psumendū ex
bonis patris i dubio & sic pfectitiū. R. Bar. vbi. š.
q aut resultat suspicio delicti nisi sic psumat puta
q: filia psumeret turpiter acquisiuisse q: aliter nō po/
tuit habere & sic credetur ex bonis patris acquisitū
vt suspitio delicti euitetur. l. si defunct⁹. C. arbi. tutel.
& l. quintus. ff. de dona. inter vi. & vxo. Aut suspitio
delicti euitatur & sic psumet ex bōis filij. d. ll. Aut
nō euitatur nec oritur presumptio delicti & sic recur
rendū est ad cōiecturas. C. de epi. & de. auf. licētia:
& hec oīa sunt seruāda. etiā in prelato: tutore: vxore
& huiusmodi. qui circa bona aliorū versantur in cō
scientia licet glo. in. d. l. etiā: aliter dicat.

Utrū donatū filio a patre sit aduentitiū. R. sm 16
Bar. vbi supra. q aut precesserunt merita filij que
si extraneus fecisset ei donasset & sic donatio tenet a
principio & erit aduentitium vt tenet glo. de inoffi.
testa. auf. vnde si parens. aut nō donat propter me
rita. sed vt filio & sic est simplex donatio q̄ non va/
let nisi morte confirmetur.

Quarto dicēdū est de profectitio quod sm Bar. 17
vbi supra. est id quod acquirit filiusfamilias ex bo/
nis patris siue sit pecunia siue possessiones sibi ab
eodem date siue labore & industria sua: puta dādo
possessionē alteri colono: vel pecuniā mercatori ex
qua habuit de lucro: tale lucrū erit profectitiū. Sed
id quod acquirit ex predictis bōis ex labore suo. vel
industria. puta laborando agrū predictū. vel nego/
tiando de pecunia predicta. sicut lucrū quod fit ex
pecunia pro parte attribuit persone lucrāti pro par
te pecunie. l. i. C. pro socio: & l. si non fuerint. §. i. ff.
eo. sic tale lucrū erit pro parte q̄ debetur possessioni
vel pecunie profectitiū & pro parte q̄ debetur ope.
persone lucrantis erit aduentitiū nec obstat dictum
Spe. qui tenet cōtrariū q: ll. quas allegat loquūtur
de seruo qui acquirit dño ex opere persone sue. secus
si ex pecunia patris fecisset vsurā q: tale lucrū debet
restitui. Et istud tale peculiū nihil valet filio nisi ad
hoc ne publicet i casu quo oīa bona alia patris pu
blicātur. vt. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dā.
infec. & quod ibi nota Bar. post mortē tamen pa
tris erit cōe cum alijs fratribus. Uide aliquid supra
in prin. & infra. §. 22. & 29.

Utrū filiusfamilias qui lucratur vigore statuti ex 18
morte vxoris sue dotē vel partē debeat eā habere
pro profectitio. R. sm Bar. vbi supra q aut filius
substinet onera matrimonij de lucro sue persone &
tūc filio erit aduentitiū: si vero nō ipse. sed pater sic
erit profectitiū & sic itellige opinionē Dini in. l. si cū
dotem. §. nunc trāsgrediamur. ff. solu. ma. qui tenet
q non est aduentitiū. sed comunicabit post mortē
patris cum alijs fratribus. per. l. 2. C. fami. herc. Si
vero partim pater & partim filius substinet tūc pro
rata oneris partim erit profectitiū & partim aduen/
titiū. l. sed & si quis. §. i. ff. de stipu. seruo.

An vestimēta preciosa: perle & similia q̄ fecit pa/ 19
ter nurui imputentur in partem filij. R. sm Bal.
in. l. si patruus. C. cōia vtri iudi. q sic. s. quantum
valent nunc: non autē quantū fuerint empta: quia
iste tales res nō presumūtur donate. sed comodate.
ff. como. l. si vt certo. §. interdū: nisi magne diuitie
facerēt presumptionē vt. l. filius. ff. de dona. vestes
lugubres date mulieri efficiūtur sue similiter cōsum/
pte & parue extimationis.

20 ¶ Utrū lucrū qd̄ facit vnus fratrū cū pecunia hereditaria mercādo sit cōicandū cū alijs fratribus. R. 3ʒ Bar. i.d.l.si patruus: ꝙ aut fecit noie cōi: ⁊ sic cōicabit aut fecit noie ꝓprio: ⁊ sic nō cōicabit.l.ततū ⁊ meuū.§.alteꝝ.ff.admi.tuto.qd̄ veꝝ est nisi sit tutor vel curator alioꝝ fratrū q: sic lucrum qd̄ fecit ex pᵒ mercātia empta de pecunia cōi dʒ eē cōe lʒ noie suo fecerit. Aliud āt lucrū qd̄ fecit de pecunia ēptio nū iterata ⁊ noie suo erit suū ⁊ nō cōicabit: Idē dic de illo q negotiaꝭ de pecunia minoris aut ecclesie vt in.l.si vt ꝓponis.C.de re.vendi: si vero nesciꝭ cuius noie fecerit tūc si ꝯtinuauit negotiū solitū cū alio fratre mortuo superstitibus filijs fratris idiuisaʒ subaʒ possidētibus sic vꝭ cōi noie fecisse ar.l.nā ⁊ si seruᵘˢ.ff.de nego.ge.§.si viuo. Si vero fecit negotiationē isolitā sic ꝑsumeꝭ ꝙ noie ꝓprio nisi ex libro rōnum aliud appareat ꝯcor. Bar.in.d.l.si patruus.

21 ¶ Utr̄ pecunia data a p̄re filiosfamilias dicaꝭ ꝓfectitia vel aduentitia: dic ſm Bar.ꝙ aut ꝓcesserūt merita filij q̄ si qlʒ extraneᵘˢ fecisset idē habuisset ⁊ tūc erit aduentitia ⁊ p p̄ris non cōicanda ⁊ lʒ donatio ēt a p̄rīᵒ nec pōt reuocari. Aut nō donat pp merita. sʒ vt filio ⁊ sic ē simplex donaᵒ: facit qd̄ dꭍ.s.§.x.

22 ¶ Sed q̄riꝭ qñ pꭍ dedit filio fundū vt inde se aleret ⁊ ipe ex fructibus fundi lucratus est.an illud dicaꝭ ꝓfectitiū: glo.i.l.cū oʒ.C.d̄ bo.q̄.li.vt refert ibi Bar. dicit ꝙ sic q: dicunꝭ ex re p̄ris ꝓficisci.ff.ad trebel.l. balista.sʒ Bar.dicit se itelligere illā glo.ifundo qui daꝭ colono. Nā si filius ipe suis manibus coleret pquā ipe lucrareꝭ ex fructibus vt ex opa sua esset aduentitiū.d.l.cū oʒ: ꝑterea ꝑdicta intelligūtur de eo qd̄ filius q̄rit ex fructibus simplr: si.n.ex fructibus illis quādā negotiationē faciat ⁊ ex hoc lucratus est tūc lucratus ex sua idustria nec diceref ꝓfectitiū facit qd̄ dicitur.s.§.17.⁊ infra.§.29.

23 ¶ Utr̄ expense facte a p̄re in peculio filij aduentitio sint cōicande inter fratres post mortē patris. R. ſm Bar.in.d.trac.ꝙ aut fuerūt necessarie vel ad perpetuā vtilitatē ⁊ tūc filio iputabūtur.l.si.§.si.C.de bo.q̄.libe.⁊.l.iubemᵘˢ.C.ad trebe.nisi pater fecisset aio nō repetēdi.ar.l.si i area.ff.de ꝯdi.inde. ꝙ si d̄ aio nesciꝭ tūc si sunt parui sumptus ꝑsumenꭍ donati.l.si seruus.ff.de dona.iter viꝝ: ⁊ vro.si sunt magni sumptus ita ꝙ excedant fructuū q̄ntitatē tūc vꭍ habuisse aiuʒ repetēdi sicͭ i cā alimentoꝝ vel silr expendissent l.nēsenarius.§.pter ea.ff.de nego.ge.secᵘˢ si nō excederent fructuū q̄ntitatē q: tunc vꭍ donasse ar.d.l.si.§.si aūt res.C.d̄ bo.q̄.libe. In impēsis tñ quas facit vir i rebus vxoris gr̄a fructuū q̄rendoꝝ: ꝯseruādoꝝ ⁊ colligendoꝝ sine vlla distinctione sibi facit.l.si.ff.de ipensis: ⁊ nō repetet ab vxore vel eius heredibus. In alijs aūt si sunt modice nō repetūꭍ.l. oio.ff.de ipensis si sunt magne repetet.d.l.oio: vbi aliq̄ etiā ponūtur ꝯceptiōes q̄ paꝝ ad nos. Si vero dicti sumptus nō fuerūt necessarij nec ad perpetuaʒ vtilitatē.sʒ solū ad fructuū vtilitatē.tūc nō sunt cōicādi q: onera ptinent ad eūdē pfcʒ: ⁊ expense. Et et idē d̄d̄ de eo qd̄ expendit in datijs ⁊ collectis cū habeat fructū.l.si pendentes.§.sʒ ⁊ si qd.ff.de vsufru. ⁊.l.neq̄ stipēdiū.ff.de ipēsis. nec obstat.l.vnica.§. sʒ neq̄ ob ipensas.C.de re.vxo.actio. q: vir hʒ dotē pp onera matrimonij iō nō dʒ grauari onere ipensaꝝ nec hoc erit i alio vsufructuario q: simplr hʒ ex alia cā vt ex ꝯctu vel quasi hic ꝯcor. Bal.vbi.s.

¶ Utr̄ p̄re obligāte se ꝓ delicto filij sit totū ꝯputādū i parte dicti filij post mortē patris an de tota hereditate cū alijs filijs vel fratribᵘˢ. R. Bal.vbi.s. ꝙ si pꭍ hoc fecit ductus nālı pietate sic oēs fratres debēt ꝓ parte sua sustinere.l.liber captus.ff.de captiuis. sʒ si fecit ex necessitate.puta dictante hoc statuto vt nō glo.sup R̄ca.C.de decre.decu.tūc nasciꝭ nālis obligatio iter patrē ⁊ filium ex tali gestione negotioꝝ eius.q̄ transit ad heredes ⁊ iō soluet de parte sua ⁊ nō de cōi.l.igitur.ff.de libe.cā: ⁊ qd̄ nō hoc. de eo q cogitur soluere cōdēnationem. 24

¶ Utr̄ p̄re dāte dānū i bonis aduētitijs filij teneātur fratres emēdare de cōi. R. ſm Bal.vbi.s.ꝙ aut dilapidatio est solum i fructibus ⁊ sic nō tenētur.d.l. cū oʒ: qd̄ dʒ itelligi qñ pꭍ hʒ vsūfructū in.d.bonis.secus qñ ille q legauit ꝓhibuit vsūfructuʒ dari pꭍi qd̄ pōt fieri vt tenet glo.in aut.vt liceat matri ⁊ auie ⁊ i aut.excipiꭍ.C.d̄ bo.q̄.li.q: tūc tenerētur. Si vero deterioratio rei perpetua sit vel itollerabilis lesio sic etiā tenētur.d.l.cū oʒ.§.sʒ cū tacitas. 25

¶ Utr̄ debitū ꝯctū post mortē patris ab vno fratrū sit soluēdū de cōi. R. Spe.ti.de iudi.ꝙ nō: nisi ꝯctū sit rōe cōis vtilitatis. vel societaꝭ silr nec dos debet solui de cōi nisi sit versa i cōeʒ vtilitatē. Idē de cōdēnatiōe soluta per vnū ꝙ nō solueꭍ de cōi nisi maleficiū fecisset pro cōi vtilitate sciētibus socijs: ⁊ acceptātibus i cōi eius vtilitatē q: sic eēt cōis q: ex quo spōte susceperūt lucrū habebūt ⁊ dānū ꝯdēnatiōis. Si vero ignorāter acceperūt lucrū factū iniuste tūc solus aufferret illd̄ ⁊ satisfaciet.l.si igiꭍ.ff.p socio: ⁊ sic etiā ipe solus soluet ꝯdēnationē ēt si eēnt socij oiuʒ bonoꝝ ſm Spe.vbi.s.⁊ lʒ de iure ex qᵒ cōicauit lucrū illicitū nō posset illud aufferre nisi post cōdēnationē.l.qd̄.n.ff.pro socio: nihilominᵘˢ qñ sacerdos iniūxit ei vt satisfaciat illis quos lesit: itelligitur nō solū lis ꝯtestata.sʒ etiā sententia lata ⁊ sic pceptū sacerdotis est sententia ſm Hosti. in.c.si.de sepul.silr militās militat de suo vel maritās filiā.vel tenēs filiū in studio faciāt de suo nisi alr sit ꝯuentum inter eos.l.si socius.pro filia.ff.pro socio: ⁊ recitat Bal. in.d.l.si patruus.C.coia vtri. iu. 26

¶ Quinto d̄d̄ est de societate fratrū vbi ꝑ notandū pro ut colligiꭍ ex dicti Bar.⁊ Bal. i.d.l.si patruᵘˢ: ⁊ per eūdē Bal.i addi. Bar.i trac. de duobus fratribus ꝙ tres sunt spēs societatis: pᵒ dꭍ oiuʒ bonoꝝ. 2ᵒ ois q̄stus ⁊ hʒ glo.i.l.q̄stus dꭍ lucrū. 3ᵒ dꭍ societas 27

certe rei vel certe negotiatiōis: prima societas oiū bonoꝝ tūc ē qñ expsse agit̃ q̄ sint socij oiū bonoꝝ vt est tex. in l. 3. §. 1. ff. pro so. ⁊ isti tales cōicāt oia q̄ acqrūt ex quacūq; cā laborādo vel negotiādo siue ex donatiō siue ex legatꝫ siue ex hereditate ⁊ hmōi. Itē stipēdia q̄ dāt militibus. l. q stipēdia. C. de pecu. ⁊ salaria q̄cūq; habēt ex castrēsi vel quasi. l. cū duobus. §. idē papi. ff. p so. Itē tenet̃ cōicare id qd̄ acqsiuit ex iniuria sibi facta ve ex. l. acqlia: vel qcqd acqsiuit ex dāno suo corpori illato vel filijs suis vt .d. l. duob⁹. §. sociū: ⁊ i isto casu pr̄ tenet̃ maritare filias alterius fratris nisi aliud expsse actū sit. l. si so cius p filia. ff. p so. nō tñ tenet̃ cōicare q̄ acqsiuit illicite: nec tenet̃ ad ɔdēnationē q̄ p sua culpa alteri imputat̃: ⁊ q̄uis aliqui dicāt ɔ̄ de maritanda filia tū tñ distīgue q̄ i p° spē societatꝫ tenet̃ ⁊ sic itellige primā: vel i. 2ª. ⁊. 3ª. ⁊ sic nō tenet̃ vt dicit. 2ª. opinio. Secūda societas dr̄ generalr̄ oīs questus ⁊ lucri ⁊ isti cōicāt oia q̄ ꝓueniūt ex opa .i. solertia alterius. sed nō donationē simplicē siue cā mortꝫ vel legata vel hereditatē nec debita alterius nisi q̄ fiūt cā questus vel societatis. Tertia dr̄ societas certe rei. s. ꝓuenēdi q̄ veniūt ad vnū panē ⁊ vinū vel certe negotiatiōis vel lucroꝝ q̄ ɔsecūtur lꝫ in diuersis negotiationibus vel operis ex qbus lucrātur q̄uis aliqñ alter ponat operam alter pecuniā aliqñdo vtrūq; de quibus multa. h. vsura. 3ª: per totum.

28 ¶ Quō i dubio cognoscet̃ ɔ̄ctā societatē tacite inter fratres vel quoscūq; alios q simul stāt ita q̄ oia lucra sint cōia. R̄. bꝫ Bal. vbi. s̄. q̄ q̄uis null⁹ ipoꝝ negociet̃ pōt tñ ex actibus apparere socialis effect⁹ sicˢ ē iter nobiles qui nō faciūt q̄stuarias mercātias tñ q̄cūq; salaria quascūq; dotes acqrūt i cōi ɔferūt vñ nemo pōt negare eos eē̄ sociales actus ex qbus ꝑsumit̃ itētio ⁊ volūtas. Ad qualitatē ergo actuū est recurrēdū. Nā i. j. talibus ꝑsumit̃ mens qualis ex actibus colligi pōt ar. l. duo fratres. ff. de acq. here. ⁊ l. rephēdend. i: tu magis eo. C. de istitu. ⁊ substitu. Sicr bꝫ. e. Bal. ꝑsumit̃ ɔ̄cta si vnus negotiat̃ ⁊ alter q̄cūq; sibi euenūt. puta ex redditu ꝓbēde vel ex dotibus ⁊ hmōi. ponit i cōi: ⁊ ita faciūt hinc inde. Itē ꝑsumit̃ societas ex actibus i vna mercātia vel arte ⁊ alr̄ i alia vt i aduocatis ⁊ tabelionibus. Nam lucroꝝ cōicatio societatis est ɔ̄ctio. seu icohatio. Sicr dicit Bal. vbi. s̄. q̄ si vnus hꝫ curā domus ⁊ alius eēt aduocatus vel alter lucraret̃ ⁊ poneret i domo vr̄ ɔ̄cta societas. Eodē mō dic ɔ̄ eo q emit aliqd ex bonis cōitatꝫ q: vel ꝓprio noie: ⁊c̄. Itē minor tenet̃ approbare gesta p maiorē qñ egit noie cōi q̄ⁿ ad vtilitatē suā. sec⁹ q̄ⁿ ad male gesta vel dānosa. si āt maior cōē pecuniā ꝓprio noie administrauit non tenet̃ cōicare lucrū minori q̄uis ipe minor possit agere ɔ̄ maiorem q̄ā sua iterest hāc pecuniā cōi noie nō fuisse administratā. Idē dicit si vnus ē minor ⁊ pupillus ⁊ alter maior ⁊ minor hꝫ tutorē q cōicat ⁊ ei cōicat̃. Idē dicit si actus sunt vniformes societas restringit̃ tñ ad q̄stus q veniūt ex ipis. sꝫ i actibus difformibus ⁊ i se varietatē hñtib⁹ ꝑsumit̃ societas generalr̄ ɔ̄cta: nec ɔsidero an vnus plus lucret̃ ⁊ alter min⁹ i hac generali societate. sꝫ eq̄lr̄ oia sūt partiēda. l. si soci⁹: p filia. ff. p so. vide. §. pcedētē.

¶ Pone q̄ duo fratres rustici collētes terras vnus hꝫ filios scandētes terras: alter nō quō diuident̃ fructus ꝓuenientes ex cultura. R̄. bꝫ Bal. i. d. l. si patru⁹ q̄ diuidētur i capita q: societas respicit capita eoꝝ q opas ponūt i societate. itellige q° ad lucrū qd̄ debet̃ ꝑsone. sꝫ q° ad lucrū qd̄ debet̃ bobus vel terre q̄ sunt cōia diuidet̃ i stirpes bꝫ. e. Bal. i quodā ɔsilio: ⁊ Bar. vbi. s̄. Sed qd̄ dō̄ si sint duo fratres quoꝝ vnus posuit operā alter pecuniā in societatē ⁊ casu oia cōbusta sunt. R̄. fm Bal. vbi. s̄. q̄ ille q posuit operā tenet̃ alteri ad medietatē capitalis. p. l. si cū duobus. §. i secūda. ff. pro so. ⁊ q̄uis aliqui teneant cōtra tamen hoc videtur verius. 29

¶ Vtr̄ lucrū vxoris alterius fratris. sit cōicādū. R̄. Bal. i. l. si vxorē. C. de ɔdi. inser. ⁊ do. q̄ aut mulier eadē opa facit sicˢ hoīes i laborādo ⁊ sic ipa dꝫ hr̄e partē lucri ⁊ diuidet̃ i capita vt dictū ē i. §. pcedēti: de filijs. Aut vxor exercet aliquā artē vel mercātiā vel ē obstetrix vel cirugica ⁊ tūc si pōebat oia lucra i cōi: ⁊ sicˢ vir. ɔ̄cta ē societas q: mulier cū viro pōt ɔ̄here societatē bꝫ. e. Bal. i. d. l. si vxorē: ⁊ sic lucra erūt coia. Aut vxor tenebat separatū lucrum. vel ex alijs ɔiecturis pꝫ q̄ nollebat ɔ̄here societatē ⁊ tunc de opibus cōibus ⁊ obseqalibus q̄ fiūt a mulieribus i domo fm qualitatē ꝑsone vt facere lectū: cochinā ⁊ hmōi nō pōt lucrū ɔseq q: tenet̃ opari i domo in qua recipit alimēta vt i glo. l. sicˢ. ff. ɔ̄ ope. lib. Bal. i. l. gaio seio. i fi. ff. de ali. lega. imo si desisteret a talibus opibus ⁊ parue extimatiōis pp faciēdā artē ꝑs lucri talis artis deberet cōicare cum viro ⁊ alijs fratribus fm iudiciū boni viri qd̄ limita nisi haberet alimēta iure legati q: tūc nō tenet̃ opari i domo dātiū talia alimēta bꝫ Bal. vbi. s̄. Si aūt vltra talia obseqa alias exerceret aliquā artē ⁊ in ipa lucrat̃ pōt sibi retinere tāq̄ ꝓpriū ⁊ nō cogit̃ cōicare ⁊ qd̄ dr̄ de vxore dic de filiab⁹ alterius fratris excepto q̄ acqrūt patri ⁊ solū illud lucrū erit sibi aduētitiū. 30

¶ Quid si vnus fratrū dotauit filias alterius fratris scienter ⁊ paciēter. R̄. q̄ poterit repetere dotes q: vtiliter gessit negotiū. itellige qñ nō tenet̃ eā dotare sicut in prima spē societatis de quo. s̄. §. 27. nec obstat q̄ extraneus dotādo filiā alterius videt̃ donare dādo dotē. l. ex morte. C. de nac. ꝓuē. q: hoc verū quādo solus hoc facit. secus si cū patre simul faceret ⁊ ita ɔsuluit Bal. i quodā ɔsilio. 31

¶ Si duo fratres vnus legitimus ⁊ alter spurius q societatē cōtrahūt oiū bonoꝝ in vita ipoꝝ q̄rit̃ an moriēte patre ipoꝝ hereditas trāseat ēt ad spuriū. R̄. Bal. in. l. 1. C. pro so. q̄ sic: nō vi successionis vel 32

relicti.sz iure societatis qd e notadu p cautella qn qs vult q spurius succedat i hereditate cu legitimo.

Pecunia coiter dicta e qcqd hoies hnt i terra oia quoz dni sunt : seruus:vas:ager:arbor: pecus:qcqd hoz e:pecunia dr : id aut pecunia vocata e q: atiq habebat i pecoribus qcqd habebant.i.q.3.totu.Et s.Tho.2a2e.78.ar.2.dicit post phm.4.ethy.q oe illud p pecunia habet cuius pciu pot pecunia mensurari. Et i.l.noie.ff.de ver.sig. dr: noie pecunie appellatione re significare paulus ait: vbi glo.re.s.oez q sit vel ee possit i patrimonio: pprie tn dr pecunia numerata.14.q.3.c.1.2.e.3.vn Car. i de.exiui.§.porro.de verb.sig.dicit q hodie denarius e pecunia p eode accipiutur.vn.d.regula vbi dr q nullo mo denarios vel pecunia recipiat per se vel p iterposita psona accipit ibi:vel p.i.sic expone/do:nullo mo accipiant denarios.i.pecunia : probibendo cuiuscuq generis monetam.

1 ¶ Sed pone q aliqs vult dare fratri minori aliqua re qua frater no idiget nuqd poterit ea recipe vt vedat e de pcio alia necessaria emat .R. Angelica e Rosella.v.pecunia.§.i.dicut q no:q: sic eet recipe pecunia:e i hoc bn dicut:subiugut:sz bn pot ea recipe aio nuq distrahedi ea ipe:sz pcuratori ordinis assignadi vt ipe ea vedat vel in necessaria comutet q: sic nuq e pecunia q phibet i regula recipi qdiu est i manu eius:sz post q e assignata pcuratori e hec dicut sz expositione qtuor magistroz q exponut regula bti francisci:dicetes q pecunia accipit p oi re qua qs vtit ad aliqd p pcio dado.vn dicut q no lz fratribus minoribus aliq recipe qbus vtat p pcio ad aliq emeda hec illi. Sed ista expositio est expsse 9 tex.d. Cle.exiui.i.d.§.porro.vbi dr q nullo recipiat denarios vel pecunia p se vel iterposita psona: e itez ibide dr:nec debet p se vel p aliuz pecunie receptores 9 regula. Et itez:q no recurras ad dantes pecunia p deputatos nutios:qn igit accipiut vt det pcuratori. vt vedat:vt isti dicut certu e q recurrut ad pciuz p iterposita psona:siue p aliu vel p deputatos nutios e sic videtur facere 9 regula:ptera no vr ee sz puritate regule q illud qd sibi phibet p se:possint facere p iterposita psona: put dr i.d.§.porro.q vbi aliqd alicui generaliter phibet :qd expsse no pcedit itelligit denegatu:e forte q sup hoc hnt dispesationem qd eet securius ne multos danemus vltra h pauptas sit de pfectioe religiois vide.v.religio.§.6.e.§.22.

2 ¶ Utrum solo debiti i qtitate vel numero existentis sit faceda sz pecunie valore curente tepore solois vel sm q valebat tepore 9ctus.R. Pa.i.c.qto:de iur. iur.post multas distinctioes e allegatioes 9clusiue ponit istas sntias. p q i quacuq dispositioe 9ctuuz sit debitu solo semp dz fieri sm moneta3 q currebat tepore 9ctus debiti e si no repit q: e reprobata vel diminuta i podere.puta tosa vel p longu vsuz effecta grossa q: argentu i superficie corruit ex logo vsu vel alio mo est alterata:tunc debet sumi ipius extimatio pro vt erat tepore 9ctus: e sic coiter tenet p legistas e canonistas e lz Bar.i.l.paulus.ff.de solutioe qn talis diminutio cotingit i moneta grossa e no i minuta tn.d.Anto.quem sequit Pa.in.d.c. quato:tenet ta i minuta q i grossa qn deterioratio cotingit ipaz directe.puta q: duo antiqua no valet vnu nouu:voluit etia Cy.e Pe.i.d.l.i minoz.C.in q.causis.in.inte.re.no est necessaria:e Hosti. i.d.c. qto:q qn solu pecunia est reprobata no deteriorata q de ea pot fieri solo ex quo currebat tepore contractus:sz Pa.post Spe.e Jo.an.i.d.c.qto tenent q no:e est cois opinio q: moneta magis 9siderat roe cursus q roe materie sm tex.i.c.olim: de censi. facit.c.eicie.88.di.si vero alteratio no eet ppetua sed ad tepus vt contingit q florenus hodie magis valeat q cras ita q crescat vel decresscit sm tepora: coiter tenet tale variatione no debere attendi:ar.l. pena.ff.ad.l.falci.sicut.n.creditor:vellet sibi solueret si plus valeret ita debet recipere si minus valet cum speret augumetu sic voluit Bar.i.d.l.paulus:e alij in.d.l.in minoz:qd videt equu ipi Pa.nisi qn non eet spes q de primo deberet habere augumentu q: tuc videt q debeat solui sm extimatione tepore 9tractus q: posset esse q nuq cresceret ar.i.l.iuris peritos.i prin.ff.de excusa.toto.e qd no glo. i de.2.d rescrip. Hosti.i.d.c.qto:e Bar.i.d.l.paulus:tenet q si est alterata respectu cursus no respectu materie e perpetuo.puta q: princeps no vult expedat nisi p tato vt forte colligat e cudi : faciat q nihilominus de ea pot fieri solutio si debitor no fuit in mora.sed .d.Anto.in.d.c.quato:post Oldra.e Fede.p.d.l.in minoz:tenet q debet solui ad extimatione atique. t currentis tpe 9ctus q: eade est ro de tota e de pte ar.l.q.de tota.ff.de rei.vendi.e.c.pastoralis.§.itez ca toto:de offi.deleg.e videt pbari in.d.c.olim:e videt magis equu. Et sic 9clude q siue sic reprobata in totu siue alterata i parte in perpetuu respectu cursus lz no respectu materie:siue sit deteriorata respectu materie q no potest fieri solutio de ea.sed debet solui extimatio sm tepus 9ctus : e hoc siue solutio sit fienda roe 9ctus siue ex 9denatioe iudicis:de 9denatione autez q sit roe statuti:Spe. tenet q debet solui de moneta currenti:sed Pa.videt tenere q de moneta currenti tepore facti statuti:dictu Spe. videt magis apparens q: pena debet solui de minori .c.odia.de re. iur. lib.6. De soloe vero q debet de madato pncipis vel alicuius dni seu ex eius gra : dicit.d.Anto.in.d.c.quato:q si dns ignorabat valore monete sic fiet sm cursuz curretis sz glo.i de.2. de deci.si vero sciebat eius valore sic fiet eius solutio sm extimatione tepore ipius mandati.seu gratie facte ar.d.c.olim. Si vero solutio est respectu legati sic fiet sm extimatione tepore testameti 9diti lz testator postea multu superuixerit:i tn q sit mu/

tata ita tenet Pa.i.d.c.quãto:post multos doc. Et sm Jo.an.in.c.pen.de cen. ad antiquã monetã vel eius extimationẽ:soluẽde sunt pensiões antique.

5 ¶ Queritur de.q.quotidiana:mutuaui tibi.c.in auro nũqd teneor recipe i argẽto vel i pecunia mutuata vel cõ vel etiã i eadẽ mã. sz alterius for.puta florenos Senẽses:⁊ vis restituere florẽtinos i eodẽ valore.R.sm Pa.i.d.c.qũto post Bar.i.d.l.paulus:q aut mutuaui.c.libras:in florenis ⁊ tũc satis est restitui.c.libras:etiã i alia moneta.q: videor extimãdo illos florenos.p.c.libris illos sic vendidisse sicut dicimus i dote cũ tradit extimata i.l.cũ dotẽ.C.de iure do.⁊ idẽ dic in deposito. Aut fuit dictũ:mutuo.vel depono.c.libras i florenis ⁊ volo mihi restitutionẽ fieri i florenis ⁊ tũc periculũ ⁊ comodũ diminutiõis vel augmenti pertinet ad debitorẽ.seu depositariũ. vñ tenet restituere i florenis bz extimationẽ existẽtẽ tẽpore solõis siẽde ar.i.d.l.cũ dotẽ. Aut fuit simpliciter factũ mutuũ. vt puta mutuo tibi decez aut.c.florenos:⁊ tũc aut sum passurus aliqd dãnũ recipiẽdo in alia forma: ⁊ tũc nõ teneor recipe vt in.d.l.paulus:Aut nullũ dãnũ patior ⁊ tũc i alia materia nõ teneor recipere.puta argentũ pro auro q: mutuum debet restitui i eodẽ genere ⁊ i eadez bonitate.vt.l.cũ qd.ff.si cer.peta. Et aliud.p alio inuito creditore solui nõ põt:vt.l.i.ff.si cer.pe. Aut vult restituere in eadẽ materia.sed in alia forma. vt puta florẽtinos pro senẽsib ⁊ cõiter tenet q teneor recipere vt .d.l. paulus:psuetudo tñ est i diuersis partibus vt etiam i alia materia possit restitui q̃ seruanda est q: tacite videt ɔhi sm ɔsuetudinẽ loci vt.l.qd nolit.§.q: assidua.ff.de edili.edi.facit.l.labeo.ff.d sup.le.hec tenet Bar.vbi.s.⁊ sic ɔsuluit Oldra.Quid aũt i deposito vide tex.nõ.i.l.i naue.ff.loca.⁊ satis videt ɔsiderãdũ qd fuit tacite actũ an.s.pecuniã depositã confunderet ⁊ idẽ dic qd de mutuo.hec Pa.Quot modis falsificet pecunia.v.falsarius.§.6.Qd pondus dz hre ibidẽ.§.7.d radẽtib pecuniã ibidez.§.8.de illis q põderãt monetã ⁊ retinẽt meliorẽ ibidẽ.§.9.

P Edagia dicunt bz Ber.i glo.i.c.sup qbusdã de ver.sig.q̃ dant a trãseũtib.s.pecunie: i locis ɔstitutis a pricipe. guidagia vero dicũt q̃ dant.p ducatu p terrã alicuius vt securius vadãt hec Ber.Hec ẽt dicunt thelonea. a telos grece deriuata qd latine vectigal dr. Alicubi dicũtur vulgariter gabelle.vel cabelle. Alicubi duane. Salinaria vero sm Inno.dicũtur q̃ dant.p sale vt possit vẽdere vel emere.vel sm Hosti. sunt domus in qbus dñi terraꝝ faciũt poni sal ad emẽdũ vel vendendũ. Et sm De.de ancha.in.c.qũq3:de cen.li.6. pedagium idẽ significat qd vectigal ⁊ soluit aliqñ solũ.p trãsitu persone vt Ferrarie. Aliqñ.p rebus quas quis defert nõ vsus sui cã tributũ est qd pstat fisco ⁊ idẽ est qd vectus vel vẽho.v.excõicatio.5.casu.19.§.1.

1 ¶ Quis põt iponere pedagia vel ista alia vectigalia.R.sm Pa.i.d.c.sup quibusdã. q nõ debẽt iponi nisi quatuor modis de qbus ibidẽ i tex. Primo per cõcessionẽ iperatoꝝ.⁊ regis.3 lateranẽsis ɔcilij. 4 vigore ɔsuetudinis d cuius initij nõ ẽ memoria. Nõ q: ista sunt reseruata soli principi i signũ specialis priuilegij:ex quo nõ q in isto casu reseruata soli principi possunt acqri p ɔsuetudinẽ cuius initij non est memoria.Nõ etiã singulariter ibi vel lateranensis ɔcilij:⁊c.q ɔciliũ generale bz iura principis pro hoc facit q: i ɔcilio generali pest papa.vñ dicit Jo. an.hic:⁊ bene q iste tex.nõ excludit ɔcessionẽ solius pape.Nã ⁊ si ɔciliũ bz hãc auctoritatẽ ergo ⁊ papa q: ɔcilia recipiũt ptãtẽ ⁊ robur a papa ar.p nõ i.c.significasti.de elec. Et qũuis sm Hosti.solus imperator hoc possit:hodie tñ saltẽ de facto:oẽs reges ⁊ ciuitates Italie ⁊ qd peius ẽ oẽs castellani imponũt ista pedagia qd fieri nõ debet. Dicit ẽt Jo.an. hic q hodie de facto post factã pacẽ ɔstãtie: ciuitates Italie receperũt meꝛ ⁊ mixtũ iperiũ ⁊ vsurpauerũt sibi d facto ius iponẽdi ista vectigalia s Pa.bz Inno.oẽs reges hoc pñt qd videt verificari ex.d.c. sup pbusdãꝛ.c.inouamus:de cen.⁊ ibi Pa.Et sm .d.Bal.de cal.i.c.s.d maio.⁊ obe.nõ sufficit qñ fit a ciuitate q vna sola pars ɔsentiat. sz oꝛ q maior pars pserꝛ eoꝝ qb tãgit:facit.l.icõcedẽdo.ff.de adq plu.⁊ regula qd oẽs tãgit li.6.Bar.tñ i.l.vectigal. ff.d publi.dicit p illã.l.q si qs fraudat gabellã sine pmissu principis ipositã nõ tenet deo neqz mũdo q: tales sunt extorsiões itellige i forẽsibus: secus i ciuibus q pñt sibiipsis grauamẽ iponere ⁊ bursaz cõem facere.dicit tñ idẽ alibi.s.in.l.si publicanus co.ti.q vectigaliũ exactio pscribit.Et ex hoc iferit q dñi temporales istriores ⁊ ciuitates pscribere possunt ptãtẽ legitimãdi:⁊ restituendi fame:⁊ creãdi tabeliões ⁊ hmõi q̃ sunt principi reseruata.

2 ¶ Ut pfacta possint ipõi ab hñtib ptãtẽ sine iusta cã q̃ põt dici cã finalis.R.bz Ray.q nõ: ⁊ exigens cõmittit rapinã si sine legitima cã iponit: ⁊ cã legitima ⁊ iusta sũt publice necessitates q̃s Bar.i.l.vniuersis.C.de vecti.appellat stipẽdia:põtes: publicos domos:dfensio strate publice ɔ pdones in terra vel piratas i mari vel.p defensiõe fidei vel patrie ɔ paganos vel hereticos:⁊ hmõi: facit.c. si qs rompetas.24.q.3.iũcto.c.inouamus:d treu.⁊ Pa.⁊.c.puenit:⁊.c.cũ apłs:d cẽ.⁊.l.vectigal.ff.d pub.dñt ẽt ẽ moderata ⁊ nõ ad grauamẽ subditoꝝ ɔ qd cõiter

3 ¶ De cã mãli.s.d q obeat fit i Italia:vide.J.§.7. solui.R.q solũ d his q̃ cã negotiatõis vel mercimonij dferũt.C.d vecti.l.oĩuz. vñ d his q̃ qs facit portare.p necte ad vsũ sue vite ⁊ familie si põt exigi pedagiũ.nec valet ɔsue i ɔriũ s Hosti.⁊ Ber.i.d c.sup qbusdã:imo vult.l.vniuersi.C.d vecti.q dcapitet q d reb ad ppriũ vsũ l gra iuris colẽdi l ad se dfendẽdũ ẽpi l dlaci. exigit pedagiũ.vñ i his fraudãtes ñ peccãt.Sz sẽdũ ad solões multoꝝ q pedagiũ aliñ dr

collecta q̄ posset iponi super hmōi i suos subditos:⁊
sic nō liceret fraudare qn̄ ex legitima cā iponit̄ .sed
forēses nō tenerēt :⁊ sic itellige q̄.d.ar.s.dicit.3ᵃ.pte:
ti.ꝑ.c.13.§.8.⁊ idē nō Pa.i.c.inouamus: de cen.
4 ¶ Sed dubitat̄ de guidagio qđ ē qn̄ dat̄ alicui vt
tute ducat̄ per terrā alterius:nūqd peccat rusticus
aliqd recipiēdo vt tute trāseuntem ducat: Pa. post
Jo.an.i.d.c.sup qbusdā:dicit ꝙ licite pōt accipere
qꝛ iste locat operas suas. Intelligit̄ ergo tex.de eo q
tenet̄ ad hoc. Nā dn̄i terraꝝ tenētur territoriū suū
custodire secure.vn̄ ipi nō debēt recipere preciū.se
cus ergo in alijs operas suas locātibus.
5 ¶ A quibus possunt exigi.R̄.ab oībus exceptis cle/
ricis.ecclesijs:⁊ ecclesiasticis psonis ⁊ si qs dn̄s tēpo
ralis a talib⁹ exigit p se vel iterpositā psonā sine licē
tia pape. si est psona singularis excōicatus ē ipso fa
cto si collegiū vel vniuersitas ciuitatis:castri:vel vil
le subdit̄ iterdicto donec restituerit extorta intellige
dūmō psacti nō cā negotiatiōis deferāt. Idē si defe
rūt alioꝝ mercimonia dicēdo illa eē sua:imo ꝫ.d.
ar.s.deb̄ ēt puniri a ꝑlatis suis de fraude vel ꝯ nego
tiatiōis officio sibi ꝓhibito.88.di.fornicari hec ꝓ/
bātur i.c.q̄ꝫq̄ꝫ:de cen.li.6. ⁊ Archi.ibi:⁊ Pa.i.d.c.
inouamus:dicit ꝙ ipi ciues q cōi ꝯsensu sibi iposue
rūt:nō licite fraudāt qꝛ in eoꝝ ꝑiudiciū bn̄ potuerūt
h⁹ statuere:⁊ hec sunt ꝯ mēte Bar.i.l.vectigalia.ff.
de publi.itellige ꝙ tenet̄ qn̄ iueniūt̄ vt dicet̄ .j.§.8.
6 ¶ Ponētes noua pedagia sine auctoritate pricipis
vel augumētātes ātiqua vel exigētes iniusta.siue ex
cā efficiēti siue ex cā finali vel materiali:sunt rapto
res ⁊ tenētur ad restitutionē eis a qbus extorserunt
vel eoꝝ heredib⁹ si sciūt eos vel saltē paupib⁹ si eos
ignorāt ⁊ de necessitate ꝑcepti.c.si res.14.q.6. ⁊ ho
die per processum curie sunt excōicati excōicatione
papali de quo.v.excōicatio.5.casu.18.19.⁊.20.
7 ¶ Ut pedagia:⁊c̄.possint peti ⁊ licite exigi.R̄.sm
s.Tho.i lib.de regi.prin. lib.3ᵒ.c.12. ꝙ qn̄ principes
faciūt vt vie sint libere ⁊ secure trāseūtib⁹:officiales
principū merito pn̄t pedagia exigere ⁊ ꝑtrāseuntes
debite obligāt̄ psoluere.hec ille. Ray.declarat dicēs
ꝑ ꝙ fuerit ipositū ab his q potuerūt.ō.§.ꝑ.2ᵒ ꝙ fue/
rit ex iusta cā.ō.§.2.3ᵒ ꝙ recipiēs faciat id ad qđ est
impositū vel ē paratus facere si oporteret.4ᵒ si sunt
moderata.ō.§.2.Et sm Feli.i.c.ꝑ de ꝯsti. col.9.di/
cūtur imoderata.i.nimis barbarica qn̄ soluit̄ vltra
tertiā octaue partis ꝫ Bal.C.ꝯ iur.anul.aur.l.2ᵃ.
5ᵉ sm Hosti.Bal.⁊ Pe.de ancha. si stat cā ꝓpter
quā sunt iposita:secus.n.si oio deficeret puta edifi/
catio pōtis vel domus publice. 6ᵉ ꝙ non exigat̄ de
his q̄ pp victū ꝓpriū vel familie deferūt:nisi forte a
ꝓp ̄iis subditꝫ exigāt̄ .vt.ō.§.3.vel exigerēt pp securi
tatē vie itellige ⁊ alias nō tenet̄ tenet̄ securas.ō.§.2.
7ᵒ ꝙ nō exigāt̄ a clericis nisi portēt cā negotiatiōis.
vt.ō.§.5.Si tn̄ clerici spōte darēt n̄ icurrerēt excōi
cationē de q̄ᵉ.ō.§.6.i fi. Istis oib⁹ ꝯcurrētib⁹ tenent
cōiter doc.ꝙ pn̄t principes exigere ⁊ tenētur soluet̄.
Quidā tn̄ distingūt dicētes ꝙ si sunt ātiq̄ ita ꝙ niti
tu ei⁹ nō sit memoria nisi ꝓbabilr appareat ꝙ ali/
qđ istoꝝ ꝺficiat ē ꝑsūptio ꝓ ea. Si vero sunt noua:
nisi ꝓbabilr appareat ꝙ oia ista ꝯcurrāt ē ꝑsūptio
ꝯ cā ⁊ si vnū istoꝝ deficiat expsse tūc ē iniusta ⁊ nō
tenētur ad illā ⁊ q exigit comittit rapinā sm Ray.
⁊ q fraudat nulli tenet̄ vide.§.sequentē.
¶ Ut defraudātes pedagia guidagia:⁊c̄. peccent 8
⁊ teneāt̄ ad restitutionē.R̄.q̄uis satis pateat veri/
tas ex ꝑcedenti.§.tn̄ ad maiorē declarationē. dicit̄
cōiter a doc.i.c.inouamus:de cen. ⁊ maxime Pa.
ꝙ sic. Intellige qn̄ bn̄t ꝯditōes positas i ꝑcedēti.§.
7 dr̄ cōiter ꝙ ad penā taxatā nō tenēt̄ i foro ꝯscie
nisi postq̄ꝫ fuissent ꝯdēnati p sniaꝫ. Angelica.c.v.
.§.6.dicit.ꝑ.ꝙ si ponētes talia pedagia nō laborāt
loco ⁊ tēpore iuxta suū posse ad qđ tenēt̄ ꝓ vtili vti/
litate.s.viaꝝ pōtiū ⁊ siḿ ꝫ Archi.i.c.si qs romi/
petas.24.q.3.nō peccāt q eā fraudāt: sine mēdacio
tn̄.piurio.⁊ piculo.nec tenēt̄ ad restitutionē dicit.2ᵒ.
ꝙ non credit ipos peccare mortalr q̄uis ꝑdicta la/
borēt i ꝑdictis loco ⁊ tēpore rō qꝛ cōiter sic istituūt̄
tur.s.statuimus vt qlꝫ soluat:⁊c̄. sub pena cadēdi i
cōmissuꝫ si aīr iuētus fuerit ⁊ iō istud statutum nō
obligat ad pctm̄ mortale:ꝯ q̄ᵒ.v.ꝯstitutio.§.si. Nec
ēt ad penā vt ꝫ glo.i.c.fraternitas .12.q.2. nisi post
cōdēnationem. Tertio dicit ꝙ si obiciat ꝙ emētes
dānificāt̄ .Ad hoc.R̄.ꝙ suū dānū. qꝛ ita ⁊ sub ista
cōditiōe emūt vt vigilēt alias sibi iputet̄ . Quarto
dicit ꝙ si statutū ex qᵒ iponūt̄ eēt ꝑceptiuū sic habe
ret locū qđ cōiter doc.tenent.s.ꝙ peccaret mortalr.
Quinto dicit ꝙ si nō sit legitima auctē iposita tūc
extranei.s.q nō sunt subditi talib⁹ nō peccāt nec i ali
quo obligātur. Sexta dicit eē aduertēdū qꝛ peda/
gia nr̄i tpis sunt cōiter illicita:vn̄ nisi ꝓbēt eē legiti
me iposita debem⁹ ꝑsumere iniusta.c.q̄ꝫq̄ꝫ. de cen.
li.6.gᵒ anq̄ꝫ ꝓbēt eē legitima.stabo i ꝑsūptiōe iuris
.s.ꝙ sint iniusta ⁊ sic nō tenear soluet̄. Septimo di
cit eē notādū ꝙ noua pedagia siue augumētatiōes
factas null⁹ pōt exigere nisi sit certus ꝙ sint iposita
ab habēte auctoritatē ⁊ legitima cā ex qᵒ ius ꝑsu/
mit oia fore iniusta. 8.dicit ꝙ subditi q cogūtur exi
gere excusant̄ i dubio pp bonū obediētie.sꝫ nō illi q
volūtarie ea exigūt. Nono dicit ꝙ nō excusat eos a
mortali pctō qn̄ de hoc aduerterēt si ea volūtarie exi
gerēt alias hoc nō aduertēdo.s.ꝙ ius ꝑsumat iniu
sta nisi q̄tenus ꝓbēt̄ legitima nō peccāt mortalr.sꝫ
admin⁹ tenebūtur ad restitutionē exactoꝝ si postea
inueniētur nō fuisse legitima. Decimo dicit ꝙ subditi
obligātur sm formā statuti qꝛ potuerūt se obligare
vt dicit Pa.i.d.c.inouamus:ꝯ qᵉ.ō.§.3. Rosella ve
ro.e.v.§.8.dicit ꝙ nō obstātibus his q̄ dicit Ange
lica stādū sit opiniōi doc. q̄ ē posita i pn̄ huius.§.
⁊ i ꝑcedēti ⁊ ꝑ dicit eē falsuꝫ ꝙ generalr exactiōes.
seu pedagia sint reprobate. sꝫ solū noua vt pꝫ p to/

tũ ti. C. no. vecti. isti. ñ posse. vbi t. i i sc̃da q̃ꝫ i q̃uo:
.ll. ibi posiꝫ sit tñ mẽtio de nouis vectigalib⁹ ⁊ sic
nõ obstat. c. q̃ꝫq̃ꝫ: vbi dr̃ pedagioꝝ exactiões tã iure
canonico q̃ꝫ ciuili regulariter sunt dãnate ⁊ glo. ibi
i. v. canonico: dicit: vt. c. sup q̃busdã: ꝺ v. sig. ⁊ i. v.
ciuili dicit: vt. C. noua. vec. insti. nõ posse. Intelligit̃
g̃ iste tex. ꝺ nouis vectigalib⁹ ⁊ iõ caute loq̃t ibi tex.
dũ dicit regul'r ⁊ nõ general'r ⁊ post multa ꝯcludit
ꝙ nõ oia pedagia nr̃i tꝑis sint reprobata. sꝫ soluꝫ
noua: nec ẽt oia ꝭ Bar. ⁊ Archi. vbi. s̃. Dicit. 2°. ipa
Rosella ꝙ nõ est curãdũ vt̃ statutũ sic vel sic dicat
q: sufficit ꝙ acciꝑũt alienũ hec Rosella mul'ꝫ trun
catis: solõ hui⁹ patebit imediate ⁊ oiuꝫ ꝑcedẽtiũ. In
ista difficultate q̃ quotidie ẽ i pratica ⁊ ẽ valde dif
ficilis vt pꝫ ex diuersis opinionib⁹ ⁊ ꝑiculosa. dico
saluo semꝑ melioꝝ iudicio quodã medio mõ icedẽ
do iter istas duas extremas opiniões ponẽdo ali/
q̃s ꝯclusiões. p° ꝙ illa pedagia. seu guidagia q̃ hñt
expsse seu ꝓbabil'r oẽs ꝯditões positas i. §. ꝑcedẽti
pñt principes vel supiores. seu officiales coꝝ exigere
⁊ subditi exacti teneñ̃ soluere ꝭ ꝯ° est sꝫ. s. T. vt dictũ
est i. §. ꝑcedẽti: ⁊ sꝫ alios doc. s. Ray. Hosti. Archi.
Pa. ⁊ alios doc. ⁊ sic dꝫ itelligi Rosella ⁊ aliq q̃ di
cũt ꝙ teneñ̃ soluere. s. qñ hñt illas ꝯditões ⁊ exigũt̃.
Nec oꝫ facere dr̃a: sꝫ. d. ar. s. iter noua ⁊ vetera ni
si q̃ͫ ad ꝑsũptionẽ q: ẽ maior ꝑsumptio ꝺ ãtiq̃s ꝙ
sint iusta q̃ꝫ de nouis eo ꝙ nõ est memoria de pri°.
2°. ꝯ°. ꝙ vbi defficit vna illaꝝ ꝯdictionũ q̃ sunt posi
te i. d. §. ꝑcedẽti. tũc supiores nõ pñt exigere nec sub
diti teneñ̃ soluere hec ꝯ° ꝓbat̃ ꝑ allegata in. d. §. ꝑce
dẽti: ⁊ isto mõ põt itelligi Angelica q: difficilis est
ꝙ oẽs ꝯcurrãt. 3°. ꝯ°. quã ꝓbabil'r pono ẽ ꝙ illi qui
nõ soluũt gabellas. seu vt dr̃ eas fraudãtes: siue ga
belle sint iuste siue iniuste nisi iueniãtur portãtes vel
exigãt̃ ab eisdẽ nõ teneñ̃ ad restitutionẽ neqꝫ peccãt
mortal'r nisi forte rõe ꝯscie erronee: seu piurij mẽda
tij vel ꝑiculi: q̃ ꝯ° sic ꝑsuadet̃ ꝓbabil'r ⁊ ꝑ° q: tã emẽ/
tes gabellas q̃ꝫ fraudãtes sciũt ꝯditiões eaꝝ ⁊ vo/
lũt supponere se fortune ita ꝙ emẽtes sciũt ꝙ multi
nõ soluũt ⁊ volũt sic emere. vꝫ ꝙ si iueniãt eos sol
uãt gabellã ⁊ penã ⁊ rõe hui⁹ pñt retinere illã penã
si vero nõ iueniãt̃ nihil petãt ⁊ ad hoc sunt multũ
soliciti: sitr̃ fraudãtes vel melius nõ soluẽtes sciũt ꝙ
si iueniãt̃ ꝯdẽnabunt̃ ⁊ sic ẽt volũt se supponere for
tune vt soluãt penã: ⁊c̃. vñ ẽ ꝑsumptio ꝙ velint sibi
inuicẽ donare ꝑut dicit Pa. i sitã in. c. decia. cl. 2. de
vi. ⁊ ho. de. ꝙ aliq pñt se submittere fortune cõi con
sensu vt sibi inuicẽ donẽt id qḋ accidit sꝫ fortunaꝫ
Insti. de re. diui. §. ꝑ traditionẽ: vbi dr̃ ꝙ nihil tam
nãle q̃ꝫ vt qs possit donare suũ: h° ẽ qḋ dicit Angeli
ca i. 2°. dicto suo. s. ꝙ suũ dãnũ eo ꝙ sic voluerũt: ⁊c̃.
3°. ꝑsuadet̃ q: si oẽs soluerẽt nõ ẽ dubiũ ꝙ nõ opor/
teret portare tã magnas gabellas. sed forte medie
tas vel saltẽ due tertie sufficerẽt ad id cuius rõe po/
nũtur qñ g° soluũt ꝑ medietate vel duas tertias vi
dẽtur satisfecisse suo debito: ⁊ sic si reliquũ nõ soluũt
nõ acceꝑũt alienũ nec teneñ̃ ad plus. 3° q: videm⁹
ꝙ q̃si oẽs sunt imoderate ⁊ trãscẽdũt octauã tertie
⁊ ex ꝯñti sunt iniuste. vt dictũ ẽ i. §. ꝑcedẽti: ⁊ h° ap/
paret i ciuitate Genuẽsi ⁊ i ciuitate Venetoꝝ i ga/
bella vini ⁊ multis alijs gabellis ⁊ ꝑ hoc posset sal/
uari dictũ Angeli. s. ꝙ ẽ ꝑsumptio ꝙ oẽs sint iniuste
nisi ꝓbet̃ ꝯ̃riũ: ⁊ q̃ꝫuis iter se ꝯuenerit ⁊ voluerit sic
se obligare ⁊ forte sui subditi teneãt̃. forẽses tñ non
teneñ̃. vt dictũ ẽ. s̃. §. 3. 4° q: i multis gabellis nõ re/
manẽt cause ꝑp q̃s sunt iposite: ⁊ tñ gabelle rema/
nẽt vt apparet i multis locis vbi ponũt̃ ꝑp aliquaꝫ
necessitatẽ ⁊ deficiẽte illa nõ remouent̃ gabelle facit
qḋ dicit Angelica i ꝑ° ⁊ i. 2°. dictis: ⁊. 5. Et sic sꝫ di/
cta facil'r põt saluari via ãgelice ⁊ roselle. Adde qḋ
dicit Pa. i. d. c. inouamus: vbi q̃rit: nũquid clericus
possit libere fraudare pedagiũ: dic ꝙ nec dũ clericus
sꝫ ẽt oẽs extranei licite ꝺfraudãt. seu nõ soluũt ex q°
nõ legitime ipositũ q: nõ cadit ꝓprie hoc casu fra⁹.
sꝫ potius qs euitat grauamẽ hec Pa. ⁊ sꝫ Pis. nisi
ꝯstet ꝺ iusti⁹ moderamẽ gabellaꝝ ꝑsumũt̃ iniuste. sec⁹
¶ Vt̃ christiãi teneãt̃ soluer̃ pedagia sa/ ꝭ ꝺ ãtiq̃s. 9
racenis ⁊ alijs ifidelib⁹. Rñ. sꝫ Hosti. ꝙ nõ nisi solũ
ad hoc vt sustineãt̃ in trãsitu ꝑ eos: ⁊ vr̃ rõnabilis
ista opinio: q̃ꝫuis aliq dicãt ꝯ̃riũ: tũ q: christiãi nõ
teneñ̃ ad eoꝝ statuta nisi forte ex pacto voluntario
ꝯuenissent cũ eis ad soluẽdũ: nã tũc si ipi huãt fidẽ
christianis: ipi ẽt teneñ̃ eis seruare. 22. q. 4. inocens:
⁊. 23. q. i. noli: his ꝯcor. Archi. i. d. c. si qs romipetas
secus cũ esset tempore guerre ⁊ de ꝓhibitis.
¶ Vt̃ exigẽtes gabellas seu pedagia seu exigere fa x
ciẽtes teneant̃ itinera tenere secura. Rñ. Bal. i lib. de
ꝯsue. feu. ti. de his q feu. pos. i. §. abbatissa: ꝙ sic. vñ
addit ꝙ si fiũt aliq̃ robarie in eoꝝ curia: territorio:
vel districtu ab eis possesso vbi exigunt pedagia a
trãseũtib⁹: teneñ̃ aut robariã restituere aut malefa/
ctorẽ exhibere. l. ne qd. ff. de icen. rui. naufra. Et ꝙ te
neãt̃ ad restitutionẽ in integrũ ꝺ spoliato itellige veꝝ
qñ ex defectu eoꝝ venit nõ faciẽdo qḋ facere teneñ̃.
23. q. 2. dñs: ⁊. q. 5. administratores: ⁊. C. de appel. l.
si appellatiõeꝫ: ⁊ seq̃t Hosti. ⁊ Archi. i. d. c. si qs ro/
mipetas: nõ tñ teneñ̃ exactũ i pedagio restituere sꝫ
¶ Quid si res q̃ illicite portãt̃ deꝑhẽdãt̃ i ꝭ Hosti. xj
via priusq̃ꝫ perueniãt ad locũ quẽ nõ lꝫ exire nũq̃d
sint i cã ꝯfiscatõis. Rñ. ꝭ Cy. i. l. cũ ꝓpõas. C. ꝺ nau.
fe. ꝙ ñ. q: reddit̃ poterat ꝯpẽiter. vt. ff. ꝺ fal. l. q fal.

P Ena. De rõe pene sꝫ Theo. max' sꝫ Tho. i
q. l. ꝺ m̃a. q. i. ar°. 4°. sunt tria. p̃ͫ ẽ ꝙ habeat
respectũ ad culpã. dr̃. n. aliqs ꝓprie puniri qñ
patit̃ malũ ꝑ aliq° qḋ cõmisit. hꝫ ãt h° traditio chri/
stiana ꝙ nullũ nocumẽtũ creatura rõnal' potuisset i
currere neqꝫ q̃ͫ ad aiaꝫ. neqꝫ q̃ͫ ad cõpus. neqꝫ q̃ͫ
ad aliq̃ exteriora nisi pctõ ꝑcedẽte i ꝑsona vl' saltẽ i
nã: ⁊ sic seq̃t ꝙ ois priua° talis bõi q° vti qs põt ad
bñ operãdũ i hoib⁹ pena dicat̃ ⁊ pari rõe i ãgelis: ⁊

sic oē malū rōnalis creature. vel sub culpa. vel sub pena ꝯtinet. Pena.n.ꝙ culpa nō diuidūt sufficiēter malū. sꝫ malū i rebus volūtarijs. ita ꝙ culpa ē malū qḋ ꝯsistit i subtractiōe debite operatiōis in rebus volūtarijs. hoc.n. iputaṫ alicui i culpā cū deficit in ꝑfecta actiōe cuius dñs ē bꝫ volūtatē. Malū aūt qḋ est ꝑ subtractionē forṁ ꝙ itegritatis rei. bꝫ rōēꝫ pene. 2ᵐ vero qḋ ptinet ad rōēꝫ pene. est ꝙ volūtati repugnet. volūtas.n. vnius cuiusqꝫ idinationē bꝫ ad ꝓpriū bonū. vñ priuari proprio bono volūtati repugnat. siue volūtati actuali siue habituali. sicꝫ cū alicui ignorāti subtrahiṫ aliqḋ bonū de quo doleret si sciret. siue nāli sicꝫ cū qs priuaṫ habitu virtutis qui virtutē habere nō vult: ꝙ tñ nālis idinatio volūtatꝫ est ad bonū virtutꝫ. 3ᵐ videṫ eē de rōe pene vt i q̄dā passione ꝯsistat. ea.n.q̄ ꝯ̄ volūtatē veniūt nō sunt a principio itrīseco qḋ ē volūtas sꝫ a priᵒ extrinseco cuius effectꝰ passio dr̄. Et sic culpa ꝙ pena tripl̄r differūt ꝑ qꝛ culpa ē malū ipius actionis. pena aūt est malū agētis. 2ᵒ dr̄t ꝑ hoc qḋ ē fm volūtatē. pena vero ꝯ̄. vt pꝫ per Aug. i lib. ḋ fide ad Petrū. 3ᵒ. ꝑ hᵒ ꝙ culpa ē i agēdo pena vero i patiēdo. vt pꝫ ꝑ Aug. in lib. ꝑ. de li. ar. vbi culpā noiat malū qḋ agimus penā vero malū qḋ patimur.

1 ¶ Pena est duplex. s. sensus.i. afflictiua: ꝙ pena dāni.i. carētia diuine visiōis. Pena dāni pctō respondet ex parte auersiōis q̄ ē ifinita eo ꝙ ē amissio infiniti boni. s. dei. pena vero sensus respōdet pctō ex pte iordinate ꝯuersiōis. q̄ ē finita sicꝫ ꝯuersio: q̄ pena dāni est etiā duplex. s. carētia diuine visiōis ꝙ priuatio societatis sanctoꝝ. Itē q̄dā pene sunt purgatorie sicut ille q̄ ifligūtur i hac vita vel i purgatorio. q̄daꝫ aūt sunt exterminatorie q̄ ifligūtur ad vltimam dānationē vt i inferno. sicꝫ etiā i hac vita aliq̄ñ pr̄ flagellat filiū ad emēdationē. Aliq̄ñ iudex suspēdit latronē ad exterminationē. Itē pena ē duplex. s. taxata a iudice: ꝙ talis dꝫ eē eq̄lis i his ad quos equalr̄ ptinet pctm̄. Alia ē pena ꝯñs pctm̄ per accñs sicꝫ ꝙ aliqs ꝑ culpa sua excecaṫ: ꝙ isto mō mors ꝙ alij defectus ē pena pcti: ꝙ talis pena nō est necesse vt proportioneṫ culpe nec a iudice pēsaṫ q nō pōt effectꝰ fortuitos ꝓcognoscere. hec.s. Tho. i2. q. 87. arᵒ. 4.

2 ¶ Utr̄ aliqs puniaṫ ꝑ pctō alterius. R. fm. s. Tho. i2ᵉ. q. 87. arᵒ. fi. ꝙ 22ᵉ. q. 108. ar. fi. ꝙ pena pōt accipi tripliciter ꝑ mō simpl̄r. vt pena ꝓprie dicta.i. bꝫ ꝙ repaṫ eq̄litas iustitie per ipāꝫ penā. iq̄ātū ꝑ pctm̄ hō trāsgressus ē ordinē diuine iustitie: ꝙ isto mō solum vnusquis ꝑ pctō suo puniṫ: ꝙ isto mō pena nō ḋbeṫ nisi ꝑ pctō. 2ᵒ mō accipiṫ pena vt est satisfactoria q̄ volūtarie assumiṫ ꝙ aliq̄o mō diminuit de rōe pene qꝛ pena iq̄ztū hmōi ē ꝯ̄ volūtatē. sꝫ ista assumiṫ volūtarie: qꝛ alr̄ non esset satisfactoria ꝓprie: ꝙ isto mō ꝯtingit ꝙ vnus puniṫ ꝑ alio inq̄ztū sunt quodā mō vnū. vñ dr̄ Gen. 20. Ego sum deus zelotes visitās iniq̄tatē patrū i filios i tertiā: ꝙ quartā generationē: ꝙ Mat. 23. vt veniat sup vos ois sanguis iustus. 3ᵒ mō accipiṫ pena fm ꝙ bꝫ rōēꝫ medicine. vel sanatiue pcti ꝑteriti. vel ꝑseruatiue futuri. vel ꝓmotiue i aliqḋ bonū: ꝙ isto mō iterdū aliquis. puniṫ sine pctō nō tñ sine cā ꝙ sic aliq̄ñ aliqs puniṫ in minori bono. puta tēporali. vt ꝑseruėṫ i bono spūali. nūq̄ꝫ tñ puniṫ aliqs i bono spirituali neqꝫ i ꝑsenti neqꝫ i futuro sine ꝓpria culpa. nec puniṫ isto mō ꝑ culpa alterius. qꝛ pena spiritualis ptinet ad aiaꝫ fm quā qlꝫ est liber sui: pena āt tēporalis q̄ñqꝫ vnus ꝑ alio puniṫ triplici rōe ꝑ qꝛ vnus hō tēporalr̄ est res alterius. 2ᵒ qꝛ pctm̄ vniꝰ deriuaṫ i alteꝝ ꝑ imitationē vel ꝑ audaciā. 3ᵒ ad cōmēdādū vnitatē hūane societatꝫ.

¶ Maxima ꝙ pᵃ pena ē priuatio beatitudinis. 2ᵃ priuatio virtutū. 3ᵃ iordinatio potētiaꝝ aie ad bñ agēdū. 4ᵃ nocumētū corporis. 5ᵃ amissio bonoꝝ exteriorū ꝙ q̄uis aliq̄ñ hoies false imaginātes existiment penas corporales eē maiores spiritualibus qꝛ minus cognoscūt illas: sꝫ recte ꝯsiderātibus videri nō dꝫ: cū.n. oia exteriora ad interiora ordineṫ corpus aūt ad aiaꝫ intm̄ exteriora bona ꝙ corporalia sunt hoi bona iq̄ztū ad bonū rōis ꝓficiūt hec.s. Tho. 3. ꝯ̄ Gen. c. i4i. Et nō bꝫ. e. s. Tho. 4. di. 20. ar. 2ᵒ. ꝙ pena i purgatorio semp taxaṫ bꝫ q̄ntitatē pcti qꝛ tñ ē ad soluēdū debitū: ista vero vita acceptaṫ ex misericordia ꝙ sic plus pōt satisfacere q̄ꝫ valeat. vñ est alius forus. Et i. 3ᵃ. q. 46. ar. 6. ad. 3ᵐ. ait. Minima pena purgatorij est maior q̄ꝫ maxima pena hic de quo. j. ꝟ. purgatoriū. §. 2. Et i ql. 2ᵒ. q. 14. dicit ꝙ i fine mūdi acerbitas pene purgatorij recōpēsabit diuturnitatē eius ꝙ habebūt pauca purganda: preuijs tribulationibus purgati. 3

¶ Que sunt pene particulares primoꝝ parentū determinate i scriptura. R. fm. s. Tho. 22ᵉ. q. 164. arᵒ. 2. ꝙ primi parentes propter peccatum suum sunt priuati bñficio diuino quo humane nature integritas ꝯseruabaṫ i eis ꝑ cuius subtractionē hūana nā in ḋfectus penales icidit: ꝙ iō dupl̄r puniti fuerūt: ꝑ qᵐ ad hᵒ ꝙ fuit subtractū eis id qḋ itegritatꝫ statui ꝯpetebat. s. locus paradisi terrestris qḋ significaṫ Gen. 3. cū dr̄ ꝙ emisit eū deꝰ ḋ paradiso voluptatis: ꝙ qꝛ ad istā statū pᵉ inocētie per seipm̄ redire nō poterit ꝯueniēter apposita sunt ipedimēta ne rediret ad ea. 2ᵒ puniti sunt qᵐ ad hᵒ ꝙ attributa sunt eis ea q̄ nature ꝯueniūt tali bñficio destitute: ꝙ hᵒ qdē q̄ztū ad corpus ꝙ quātū ad aiaꝫ: qᵐ ad corpus mulieri quo ad tedia q̄ sustinet portādo plē ꝯceptā ꝙ ad dolorē i pariēdo: ꝙ c. vide ibi: habes aliqd. ꝟ. pctm̄. 2. §. i. 4

¶ Utr̄ q cōmittit furtū vel hmōi sup qbꝰ statuta est grauis pena pecuniaria vel forte alia teneaṫ soluēṫ illā. R. bꝫ Ray. siue pena illa fuit statuta ꝑ quācūqꝫ legē siue ꝑ canones nō ē iniūgēdū i foro penitētiali ꝙ soluat nisi fuerit sentētiatus ad illā aliogn sufficit ꝙ soluat iterēṫ vel si fuerit iniuria satisfaciat ad arbitriū boni viri. ꝯcor. s. Tho. ar. i2. q. c. fraternitas: i 5

glo.ꝛ h° itellige e͠t si lex dicat ꝙ incurrit ipsofacto q꞉ ſ꞉ doc.adhuc requirif ſnia declaratiua. Quidā limitāt h° ꝙ͠ᵐ ad penas q̄ q᷑ᵐ ad executiōez requirūt actum hoīs: puta p̄uatio bonoꝝ ꝛ oīs alia pena pecuniaria vel corporalis. secus i penis q̄ nō requirūt nec° actū hominis. ſ꞉ trahūt post se executiōez vt excoīᶜ ꝛ hmōi. Et si qs arguat ꝯ h° dictū qn̄ lex vel statutū dicat si qs tꝰ fecerit sit ipsofacto absolutus ab offi°tali vel suspēsus a tali dignitate. hic nō requirit actū: ꝛ tn̄ requirit sniaz vt dictū ē.℣.excoī°.§.casu.2.§.9. ℟.ꝙ penā requirere actū hoīs pōt itelligi dupli͛. p̄ rōe sui pricipij.puta absolō p̄uatus q̄ exercet actuz ad suos subditos absoluēdo papiēdo ꝛ silēs vt suspensio a dignitate.2° rōe sui effectus. vt iciunare sedere i terra ꝛ silē ꝛ de vtroq꞉ itelligif h° dictū: excoīᶜ vero neutro modo requirit actū hoīs: ꝛ forte ꝙ non est alia instātia nisi de excōīcatōe vide.℣.assassinus.§.1.ꝛ ℣.excōīcatio.§.casu.2.§.9.

6 ¶ De pena sm canonistas.nō ꝙ proprie ꝛ stricte ē dūtaxat illa q̄ est corporis afflictiua: ꝛ ideo appellatiōe pene nō venit pecuniaria. vel extra corpus. ſ꞉ Pa.in.c.inter alia.de imu.eccl. ꝛ ibi est tex. vbi dicif ꝯfugiēs ad eccliā: nō ꝺꝫ ꝯdēnari ad penā ꝛ tn̄ postea dicat ꝙ legitime puniēdus: vbi glo. puniēdꝰ .s.pecuniali͛ dūtaxat vel alia pena pter corporalez 17.q.4.reūs.ꝛ.c.id ꝯstituimus. Sed large accipif p oī eo qꝺ̄ minuit de patrimonio vel p̄uat ab aliqᶜ legitimo. Et d͛ ſ꞉ Ge.ꝯstituᵒ ppie penalis q̄ p̄uat iure q̄sito.vt i.c.si religiosus:de elec.li.6.ꝛ ita pena est q̄ punit ꝛ vindicat qꝺ̄ quisq꞉ cōmisit vt i.c.penitētia:ꝺ pe.d.3.vide glo.i.c.dispēdiosa:ꝺ rescrip.li.6. ꝛ iō illa lex ē penalis ppie q̄ p vindicta ledit vel i psona vel i alio q̄sito vt i.d.c.dispēdiosa: tripli͛ solet isligi pena pᵐ genꝰ ē pena spūalis i qua q̄si pābulū solet puniri icrepa°.c.p̄uenit:di.84.ꝛ hec icrepatio pōt dici pᵃ pena spūalis.2ᵃ ē cēsura eccliastica.s.excōicatio iterdictū vel suspēsio de ver.sig.q̄rēti.3ᵃ est pena isamie de q̄.℣.isamia p totū.4ᵃ ē pena depositiōis.di.5.si epo:de qᶜ.℣.degradaᶜ.2ᵐ genꝰ pene ē corporalis ꝛ pᵃ spēs eiꝰ solet eē ieiunij siue abstinentie q̄ solet qn̄q꞉ isligi icarcerat.p coꝝ scelerib°ꝺ hac pōt itelligi.c.si qs ꝯtristatus.di.50.2ᵃ verberatio.23. q.5.circūcelliōes:de qᶜ.℣.peutere. 3ᵃ ē furtuꝫ ꝺ q̄.℣. raptor.4ᵃ publicatiōis oīuꝫ bonoꝝ di.63.c.adrianꝰ i fi.de q̄.℣.hereticus.§.3.ꝛ se.5ᵉ ē exiliū di.63.isinodo i fi.ꝛ h° exiliū pōt eē triplex. pᵐ i loco certo vt cū qs idudif i monasterio de adul.p̄uenit.2ᵐ a loco certo qn̄ qs ab aliqᶠ loco phibef.2.q.1.i primis.3ᵐ ab oī loco vt cū iterdicif penitētibꝰ q̄busdā ne moref i aliqᶠ loco vltra vnū vel duos dies ꝺ pe.di.5.sacerdos de qᶜ.℣.exiliū.3ᵐ genus pene ē pena pecuniaria q̄ isserf aliqn̄ p iniuria illata psone vel loco.aliqn̄ p satisfactione illata damni vt pro furto vel rapina de qua.§.se. Sunt alie pene sanguinis ſ꞉ leges vt mortis detrūcationis ꝛ hmōi. 7

¶ Utꝝ iudex ecclesiasticus possit imponere penā pecuniariā.℟.sm Pa. in.c.licet: de penis distinguēdo ꝙ vel iudex ecclesiasticus vult imponere multādo aut diffinitiue penā iponēdo. primo casu dicendū est ꝙ sic si illa magis timef maxime q꞉ pena certa nō est a iure statuta p ꝯtumatia arcēda. vn̄ pōt iponere pro vt sibi videf vt i.c.de causis:de offi.delega.2° casu qn̄ vult imponere diffiniēdo aut subest statutū vel ꝯsuetudo vt p̄ro quoꝫ delicto iponaf pena pecuniaria ꝛ nō valet q꞉ isurgit dissolutio:nullā enim delinquēs ptimescit culpā cū sperat eā nūmo redimere.xj.q.3.pauper. Aut subest statutū seu consuetudo vt vltra penā iuris iponaf pecuniaria ꝛ valet dūmō non procedat ex vitio cupiditatis: pōt.n. eps adiuuare canonē apponendo nouā penam vt in.c.1.de cōsti.li.6. Aut nō subest statutuꝫ vel ꝯsuetudo ꝛ tūc aut extra iudiciū platus vult exigere pecuniā pro delicto ꝛ nō pōt q꞉ certi modi sunt in iure statuti procedēdi ꝯtra delinquētē: sicut faciebāt illi archidiaconi de quibus in.d.c.lꝫ: qui extra iudiciū sine cause cognitione exigebant pecuniā pro delicto cōmisso ꝛ substinebant criminosos in delictis recepta pecunia. Aut vult iudex procedere iudicialiter: ꝛ tūc si certa pena nō est imposita pōt iponere pecuniariā. Si vero est certa pena statuta ꝛ tūc si cū cause cognitione voluit illaꝫ tēperare pronūtiando ꝛ pōt. Illā hoc videf cōcessum cuiꝫ iudici de crimine cognoscenti vt ex causa possit tēperare penā duꝫ pronūtiat. sed postq̄ pronuntiauit nō pōt vt in .§. notandū.2.q.3.ꝛ in.l.i.ff.ad turpill.nisi posset dispēsare super illo crimine vt i.c.at si clerici:de iudi.nisi eēt multa iposita q̄ pōt propter inopiā rei etiaꝫ ex post facto temperari vt est tex.nō in.l.illicitas.ff.de offi.presi. Adde predictis dictum Pa.ꝙ vbi pena nō est in iure expressa debet apponi consuetudinaria ꝛ si iudex excedit cōsuetudinē dicif excedere modū ad hoc tex.cū glo.in.l.hodie.ff.de penis. sed cessante cōsuetudine venit arbitraria. Quid aūt fiet ꝺ predicta pecunia quaꝫ iudex ecclesiasticus exigit in casu licito Hosti. dicit ꝙ aut ex statuto imponitur ꝛ tunc potest iudex illā sibi retinere. Aut non subest statutū. sed iudex ex officio suo in casibus in quibꝰ potest ꝛ tunc possit sibi retinere tamen si vult euitare suspicionē cupiditatꝭ debet deputare in pias causas: vide.℣.hereticus.§.22.

¶ Utrū pena appposita i cōtractibus possit peti a parte seruante cōtractū.℟.Pa.post Inno.in.c.suā de penis.tenet ꝙ sic etiam in foro penitētiali.etiaꝫ si excedat interesse. dūmodo non fiat in fraudem vsurarum.de quo.℣.vsura.9.principio.vbi diffuse. 8

Quomodo quis teneatur ad penam legis quam imponit lex propter aliquod crimē.℣.pedagiū.§.8.ꝛ ℣.lex.§.27.de eo qui petit iteresse qꝺ̄ passus ē vel ꝙ

restituat qd iniuste ablatū est vtrū dicat petere pe-
nā. R. q si ille a q petit eā habuit rē quā petit tunc
nō est pena. nec ex pte actoris nec ex pte rei. sʒ si eaʒ
nō habuit. puta qꝛ petit itererē. tūc ex pte rei ē pena
sʒ nō ex pte actoris: si vero peteret qd actor nō ab-
est n. c reo aduenit sic est pena ex pte vtriusqʒ. Et iō
solū qñ ē pena ex pte vtriusqʒ hʒ locū id qd dr q pe
na nō ē soluēda i foro aie nisi post ↄdēnationē. hec
Pa. i. c. finē. de dolo. ꝛ ↄtu. Et nō hʒ Pa. in. c. ꝰ. de
pda. i glo. ꝰ. q vbi ↄctus nō tʒ tollit appositio pene
qd restringit qñ ↄctus ē ↄ ius alias autē si est pter
ius tʒ appositio pene. q̄uis ↄctus sit nullꝰ. c. dilectꝛ
ꝛ. c. p tuas. de arbi. ꝛ p regulā: accessoriū li. 6. ꝛ. c. si
gnificātibus: de offi. deleg.

9 ¶ Querit pone qs ē obligatus ad certā q̄titatē pe
cunie certo die sub pena soluēda soluit partem talis
debiti. J. talē terminū nūqd ad penā itegrā teneat.
R. hʒ Pa. i. d. c. suā: q aut obligatio ē diuidua aut
īdiuidua ꝛ dr ꝓprie obligatio diuidua qñ solutio
ptis affert tātā comoditatē respectu ptis sicē solō to-
tius respectu totius obligatōis. ex̄. ꝓmisi tibi scribe
re duos libros sub certa pena ꝛ scripsi tibi vnū i hoc
casu pena comittit tm̄ ꝑ pte qꝛ ista obligatio ē diui
dua. Jndiuidua vero dr obligatio qñ solō partis
nō affert tātā comoditatē respectu ptis sicē tota re-
spectu totius ex̄. ꝓmisi tibi scribere vnū librū sub pe
na. scripsi tibi medietatē. hic pena cōmittit i totum
qꝛ scriptura dimidiata nō affert tātā comoditateʒ
respectu partis sicē tota scriptura respectu totius. ita
in similibus: vide. s. vsura. 9. §. ꝑ.

x ¶ Pone. sub certa pena ↄtrerūt aditucē. sʒ vnꝰ coꝝ
ↄdixit ꝛ noluit stat ↄctui q qdē ↄctus locū habuit
nō obstāte illius ↄdictiōe. nūqd ille icurrat dictā pe-
nā ex q ille ↄctus oio habuit effectū. R. hʒ Pa. i. c.
rainaldus: de testa. q sic. p tex. illū p quē infert hoc
notabile q pena apposita ex ↄuētiōe comittit ex so
la ↄdictiōe facti q̄uis ↄditio nō habuerit iuris effe-
ctū. Nā video ibi q ↄdictio patrui nō habuit ipe-
dire legatū factū auūculis ꝛ nihilominus pena ap-
posita ex ↄuētiōe habuit locū ꝛ facit hoc pro pena
apposita i cōmissis ↄ ꝛ aduersus ↄuenientes vt cō-
mittat pena lʒ ↄuētio nō habuerit aliquē effectum
sicr cōmittit pena ex ↄuētiōe iuris seu de iure facta
vt. l. nuda. C. de ↄhē. ꝛ cōmittē. sti.

xj ¶ Qñ lex ponit penā alternatiue cui dat optio vt si
dicat suspendat vel excōicet vel puniat in mile. vel
āputet ei pes vel qd sile. R. Pa. i. c. iter ceteras: de
rescrip. dicit eē tres glo. notabiles vna i. c. sicē ↄ iud.
Alia i. c. a crapula: de vita ꝛ ho. de. Alia i. c. frater
nitatis. 54. di. q cōiter dicūt q optio dat iudici: sed
i ↄriū facit lex quicūqʒ. C. de ser. fu. ꝛ qd ibi nō: vbi
optio dat reo: sʒ ꝑ ↄcor. distingue post Cy. ibidē: ꝛ
Bar. i. l. i. ff. de effrac. q aut verba alternatiua di-
rigūtur ad iudicē ꝛ tūc iudex hʒ eligere vt si dicat
puniat cū iudex tali vel tali vel tali pena ad hoc. l.
si fugitiui. C. de ser. fugi. Aut verba dirigūtur i reuʒ
vt qꝛ dr soluat. c. vel recedat a ciuitate ꝛ tunc optio
dat reo: ꝛ ita loquit. d. l. qcūqʒ. Aut verba sunt ip-
sonalr plata vel alr dubitat ꝛ tūc Bar. dicit se du-
bitare: vt tm̄ iclinare vt optio det reo: vt sic eligatur
pena mitior vt i regula odia: ↄriū arbitrat Pa. i hoc
vltimo. Nā iura canonica superius allegata cōiter
loquūtur ipersonalr ꝛ tm̄ glo. cōiter sentiūt vt optio
det iudici ꝛ ꝓbat p. c. qm̄: vt li. nō cōte. Nā regula-
riter iudex tāqʒ minister hʒ eligere ꝛ apponere penā
sm circūstātias loci tēporis ꝛ psone vt i. l. respiciēn
dū. ff. de penis. Jtē reus semp eligeret mitiorē penā:
ꝛ sic quasi frustraret alternatiua legis: pdicta tm̄ li
mita singulariter nisi vna pena eēt trāslata i aliaʒ
qꝛ tūc iudex nō haberet amplius electionē: pone ex̄
quotidianū: dicit statutū vel snia iudicis q pro talī
dlicto reus soluat mile vel si nō soluerit. J. decē dies
āputet sibi pes: ꝛ dicit Bar. se ↄsuluisse i. q. facti q
pena pecuniaria trāseat i corporalem. Jntellige q
reus hʒ optionē qñ ꝟba dirigūtur i eū actiue. secus
si passiue vt dicēdo patiat talē penā vel talē de q ē
tex. cū glo. i. d. c. i ē: qñ tm̄ eēt ↄsuetudo q semp po-
nitur vna pena videt soluenda q̄uis de subtilitate
iuris videatur libere imponēda.

¶ Utr̄ pena q̄ iponit ipo iure habeat locū i eo q p- 12
uenit ad actū ꝓpinquū delicto. R. hʒ Pa. in. c. ꝑ. de
eo q mi. i pos. q nō nisi perfecerit actū: sʒ alr sit pu-
niēdus arbitrio iudicis: qd ꝓbat. c. cum i cūctis de
elec. iūcto. c. ꝑpetuo. c. ii. li. 6. ꝛ ibi glo. secus de pena
q̄ venit iponēda p decretū iudicis qꝛ sic punit ac si
pfecisset ex quo puenit ad actū ꝓpinquū vt i. l. Si
qs nō dicā rape. C. de epi. ꝛ cle. l. is q cuʒ cello. C. de
sicarijs: hoc tm̄ nō haberet locū i penis p statutū ipo
sitis qꝛ ꝟba statuti exigūt actū pfectū: ita nō Bar.
i. d. l. si qs cū cello ꝛ iō nō sufficeret icboasse. Aduer
tēdū tm̄ hʒ Pa. i. c. rainaldus: de testa. q icurrit pe-
na posita ↄuenientibus alicui facto ex sola ↄuētione
de facto q̄uis nō habuerit iuris effectū vt pʒ in. d. c.
rainaldus. Jtē nō Bar. in. l. qcūqʒ. C. de ser. fugi. q
vbicūqʒ de pena capitali vel corporali loqmur. sub
itelligit dolus. ff. de i litē iur. l. 2. ꝛ. in. l. i actionibus.
Jnsti. de suspe. tuto. §. suspectus: secus in pecuniarijs
penis. vt. C. de noxa. act. l. si serui. ꝛ dicit Bal. i. l. ꝛ
si senior. C. ex qbus causis ifa. irroga. q committēs p
lasciuiā. puta currēdo equū homicidiū nō dʒ occidi
lʒ statutū dicat q homicida decapitetur.

¶ Utr̄ postqʒ qs semel punitꝰ p aliq̄ crimine debeat 13
ei alia pena isligi. R. hʒ Ray. q nō qꝛ deus nō iudi
cat bis i idipm Naū. i. Et nemo debet duplici con
trictiōe pteri. c. at si clerici: de iudi. Multotiēs tm̄ p
eadē culpa iponit multiplex pena simul i eodē iudi
cio. Nā ꝛ tūc oēs ille pene accipiūtur pro vna quā-
do aliqua per se sufficiens non fuisset. sed in diuersis
iudicijs nō licet bis in idipm iudicare vt dictum est
nisi forsitā cresceret cōtumacia. c. quoniā frequenter

vt l.nõ cõte.qñ tñ est delictũ graue tã i codẽ q̃ʒ in diuersis iudicijs iponũtur iterdũ plures pene sic pʒ in blassemia dei vel scõꝝ pro qua de iure canonico iponit͛ pena psonalis ⁊ pecuniaria in foro penitẽtiali ⁊ in iudiciali.c.statuimus:ꝯ maledic.⁊ de iure ciuili vltimũ suppliciũ i aut͛. vt nõ luxu ꝯ naturam coll.6. Et oẽs pene possunt iponi sʒ.d.Anto.i.d.c. statuimus:⁊ iste fuit sensus Ray.

Penitẽtia vtrũ sit sacrm̃ .R͛.sm̃.s.T.4.di.14.q.1.ar.p̃.q.1.ꝙ sic:qꝛ id qd̕ significat vel iportat sanctitatẽ actiue p modũ q nobis sanctificãdis cõpetit vt.s.adiũgat͛ significatio sanctificationis iuisibilis p visibilia signa:est sacrm̃ p diffinitionẽ. Jsta ãt visibilia i hoc sacro sunt actus nostri exterius apparẽtes.s.dolor peccatoꝝ:gemitus:cõfessio:⁊ sista qui hñt rõeʒ materie huius sacri ⁊ gerũt vices.m̃alis elemẽti:⁊ verba sacerdotis.s.absolutio sunt forma:grã vero vt ad eã sequit͛ remissio pctõꝝ est res tñ.res vero ⁊ sacrm̃ simul ẽ penitẽtia iterior seu ꝯtritio:⁊ q̃uis i nobis ortum habeat ab ipo tñ mox aliq̃ñtñ cõplet͛ p verba sacerdotis absoluẽtis ⁊ penitentiã iniũgentis:⁊ est vnũ de sacris noue legis quo bene dispositis semp peccata remittũtur de sum.tri.c.p̃.§.sacrm̃. Et est aliquo mõ de quolʒ gñe pctõꝝ:sʒ est de mortali ꝓprie ⁊ principaliter:de veniali vero ꝓprie. sed nõ principalr̃ de originali aũt nec ꝓprie nec principalr̃.sʒ iproprie. hec .s.Tho.4.di.16.q.1.ar°.2°.Quõ ẽ sacrm̃ ⁊ q̃ sit m̃a ⁊ for͛ vide ꝟ.ꝯfessio sac͛.§.2.de causis ei⁹ vide.ꝟ.ꝯtritio.§.6.

1 ¶ Utrũ penitẽtia sit virtus.R͛.sʒ.s.Tho.vbi.s̃.q°.2°.ꝙ sic:nõ tñ sʒ idẽ est virtus ⁊ sacrm̃ sm̃.n.ꝙ hõ se hʒ ipenitẽtia vt recipiẽs veniã a deo ⁊ recõciliationẽ p ecclesie ministros ⁊ p eãdem penitentiã recipit graʒ curãtẽ pcti vulnus penitẽtia ẽ sacrm̃:sm̃ autẽ ꝙ p habitũ isusum ordinat͛ per electionẽ ad actum rectũ est ꝓprie virtus.nec est idẽ per essentiã qd̕ grã vt magr̃ videt͛ dicere i lr̃a in ea.1 q.di. sed dr̃ grã qꝛ cõuenit cũ grã i ꝓprio effectu:effectus.n.grẽ ꝓprius est iustificare ⁊ deo gratũ reddere ⁊ hoc etiã ẽ effectus penitentie : ⁊ est virtus specialis sm̃ ꝙ accipit spãlẽ rõeʒ obiecti ex hoc ꝙ respicit pctm̃ a se comissuʒ vt expiabile per penitẽtis actũ: ⁊ quãtũ ad culpã ⁊ q̃tũ ad reatũ:hoc.n.nulla alia virtus facit ⁊ est numerãda iter virtutes morales:qꝛ virtus theologica hʒ idẽ p obiecto ⁊ p fine.hoc aũt nõ est i penitẽtia qꝛ obiectũ eius ẽ pctm̃ comissuʒ qd̕ itẽdit expiare:finis aũt est deus cui intẽdit recõciliari :⁊ reducitur ad iustitiã inquãtũ reddit debitũ deo i quẽ peccauit.qñ reus volũtarius penã sustinet p culpa cõmissa ⁊ ẽ subiectiue i volũtate vide.ꝟ.ꝯfe°.sac͛.§.1.

2 ¶ Querit͛ qd est penitentia.R͛.sʒ.s.Tho.vbi.s̃.q°.vlti.post Greg.⁊ Amb.ꝙ est mala p̃terita plãgere ⁊ plãgenda iteꝝ nõ cõmittere. Jn q̃bus verbis tangũtur duo i q̃bus sit recõciliatio pcedẽtis offense exterius. p̃ i hoc ꝙ aliq̃s exteri⁹ penã subijt p offensa quã fecit.2° i hoc ꝙ cauet i futuro ne sitis offensa ab eo fiat ⁊ hec duo oꝫ ꝙ hõ i corde exhibeat p penitentiã:p̃ dolorẽ cordis p malis q̃ fecit.2° ꝓpositũ de cetero talia nõ cõmittendi:⁊ hec duo: p̃dicta diffinitio cõprehẽdit q̃uis nõ i forma diffinitiõis ponat͛.vñ magr̃ ad formã debitã eã reducẽs dicit ꝙ est virtus qua mala cõmissa cũ emẽdationis ꝓposito plãgim⁹ ⁊ odimus ⁊ plãgẽda vlterius cõmittere nolumus: ⁊.3.ponit.s.genus i hoc ꝙ dicit ꝙ est virtus:dolorẽ de p̃teritis i hoc ꝙ dicit:qua cõmissa mala plangimus:⁊ ꝓpositũ de futura emẽdatiõe in hoc ꝙ dicit cũ emẽdatiõis ꝓposito. Et nõ ꝙ penitẽtia habet p̃ odiũ pcti:ex quo sequit͛.2° tristitia.i.ea plãgere.3° destruit peccata q̃tũ ad p̃terita cũ ꝓposito emẽdationis ⁊ q⁴ᵐ ad futuꝝ p hoc ꝙ plãgẽda cõmittere nolit qd̕ est.4ᵐ semper penitẽs habitu vel ꝓposito.sʒ non semp actu. Quõ q̃s teneat͛ ad penitẽtiã datã i cõfessione.ꝟ.ꝯfessio sac͛.§.17.⁊ duobus se.de necessitate ei⁹.ꝟ.absolõ.p̃.§.1.Quõ ẽ d̕ iure nature.ibidẽ.§.2°.

¶ Utrũ penitẽtia sit.2ª tabula .R͛.sm̃.s.Tho.vbi.s̃. ar°.2°.q.si.post Hiero.ꝙ sic:vbi notandũ ꝙ loquutio beati Hieronymi ẽ metha°.illi.n.q prospero itinere mare nauigãt:p̃ª tabula subitẽtant͛.s. ipa naui integra:sʒ naufragiũ passi:alicui⁹ tabule nauis fracte auxilio:ad portũ salutis ducũt͛ ⁊ hec est. 2ª tabula q̃ est post naufragiũ nõ ꝙ sit.2ª post naufragiũ. sʒ qꝛ existẽs post naufragiũ est.2ª a p̃ª. q̃ fuit añ naufragiũ:grã igit͛ baptismalis per quã i ecclesia collocamur cuius figura fuit archa Noe dr̃ p̃ª tabula ante naufragiũ.sʒ qꝛ per pctm̃ mortale naufragiũ passis ⁊ a grã inocẽtie cadẽtibus nõ restat aliqd̕ remediũ nisi penitẽtia.ideo.2ª tabula dicit͛. 3

¶ Utrũ penitẽtia possit i inocẽtibus esse .R͛.vbi.s̃.ꝙ põt eẽ sm̃ habitũ ⁊ nõ sm̃ actũ:qd̕ sic declarat͛ habitus medius est iter potẽtiã ⁊ actum ⁊ qꝛ remoto priori remouet͛ posterius. nõ aũt eꝯ iõ remota potentia ad actũ remouet͛ habitus nõ autẽ remoto actu ⁊ qꝛ subtractio materie tollit actũ pro hoc ꝙ act⁹ nõ põt eẽ sine m̃a in quã trãsijt iõ habitus alicuius virtutis cõpetit alicui cui nõ cõpetit m̃a pp hoc ꝙ cõpetere põt ⁊ ita i actũ exire:sic pauper põt habere habitũ magnificẽtie.sʒ nõ actũ qꝛ nõ hʒ magnitudinẽ diuitiaꝝ q̃ sunt m̃a magnificẽtie.sʒ põt habere ⁊ iõ cũ inocẽtes i statu inocẽtie nõ habeãt pctm̃ cõmissum qd̕ est m̃a penitẽtie.sʒ pñt habere actus penitẽtie i eis esse nõ põt:sʒ habitus põt ⁊ hoc si graʒ habeãt cũ qua oẽs virtutes p̃fundũtur nec ẽ frustra in eis q̃uis nõ possint exire i actũ qꝛ ẽ pfec° po° nãlis. 4

5 ¶ Utrũ penitẽtia sit i beatis .R͛.sʒ.s.T.vbi.s̃.ꝙ sic. nõ tñ sm̃ actũ:virtutes.n.cardinales i patria remanebũt.sʒ sm̃ actus quos hñt in fine suo ⁊ iõ cũ penitentia virtus : sit pars iustitie q̃ ẽ habitus cardinalis. quicũqꝫ hʒ habitũ penitẽtie i hac vita habebit i futura. sʒ nõ habebit eũdẽ actũ quẽ nũc hʒ.sed aliũ.s.grãs agere deo p misericordia relaxãte peccata ⁊ sic nõ

erit frustra. Christo aūt nō cōpetit q̄ materia penitentie. s. peccata nō cōpetūt sibi neq̄ actu neq̄ potentia. vide. ꝟ. contritio. §. 12.

6 ¶ Utrū bonus angelus vel malus sit susceptiuus penitētie. R̄. vbi. s. q̄ penitētia pōt eē in nobis tribus modis. vno mō sm̄ q̄ ē passio ⁊ sic nihil aliud est q̄ȝ dolor vel tristitia de malo comisso ⁊ isto mō est solū icōcupiscibili q̄ nō ē i angelis. 2° mō ē quidam actus volūtatis. s. dolor d̄ malo qui similitudinarie dr̄ penitentia: ⁊ q̄ detestari malū sequitur naliter ad oēȝ nāȝ nec tollitur totalr ab aliqua creatura. iō ēt i dānatis talis detestatio manet ⁊ p̄ ꝯñs talis penitentia vel actus sibi ei vt dr̄ sapie. 5. itra se gementes ⁊ penitētiā agētes ⁊ hec penitētia cū nō sit habitus. s; passio vel actus nullo mō ē i beatꝭ āgelis nec eē pōtēt q̄b⁹ pctā comissa nō pcesserūt: s; i malis āgelis ē cū sit eadē rō sm̄ Dama. de ipis ⁊ aiab⁹ dānatoꝝ. s; pctm̄ āgeli est irremissibile ⁊ q̄ pctm̄ vt remissibile ⁊ expiabile ē ꝓpria mā istius virtutis q̄ penitētia dr̄ iō cū mā nō possit eis ꝯpetere nō adest eis potētia excūdi in actū: ⁊ iō nec bitus eis ꝯuenit. Et iō āgeli susceptiui penitētie virtutis eē nō pñt q̄ virtus ē bitus detestādi malū comissuȝ cū emēdatiōis proposito ⁊ itētiōe expiādi vel deū placādi d̄ offensa comissa ⁊ iste ē tertius modus penitētie.

7 ¶ Utrū sit de rōe vere penitētie vt duret vsq̄ i finem vt nō possit deficere. R̄. vbi. s. q̄ nō: s; sufficit q̄ sit perpetua i ꝓposito: ⁊ iō pōt eē vera penitētia ⁊ tñ ab ea postmodū aliqs excidet q̄ qd̄ futuꝝ ē nō est de integritate vel essentia ipius. vñ cum penitētia sit virtus: ⁊ sm̄ q̄ ē sacrm̄ nō se extēdat vltra actū virtutis nō erit de integritate ei⁹ eētiali futuri ꝯtinuatio nisi vt sit i ꝓposito. vt dictū ē. Uide. ꝟ. ꝯtri°. §. 11.

8 ¶ Utrū penitētia iterari possit. R̄. vbi. s. q̄ sic. erroneū ē. n. dicere q̄ penitētia nō possit iterari ⁊ misericordie diuine ꝯtriū: cā aūt q̄re iteratur cū baptismus nō iteretur est quadruplex. p° est q̄ penitētia nō iprimit characterē sicut baptismus: character. n. idelebilis ē. 2ª rō q̄ baptismus est ꝯ morbū nō iterabilē. s. originale pctm̄: penitētia aūt ꝯ actualē qd̄ iteratur. 3ª cā ē q̄ baptism⁹ hȝ totā efficatiā a passiōe xpi sine actu nr̄o ⁊ iō q̄ passio est vna tm̄ ⁊ baptismus vnus: s; penitētia etiā reqrit actū nostrū. 4ª q̄ baptismus ē genera° spiritualis. s; penitētia ē q̄dā sanatio spiritualis semel aūt aliquid generatur. sed pluries curari potest q̄diu in hac vita viuit.

9 ¶ Queritur quotuplex est penitentia. R̄. vbi supra q̄ quedā ē solēnis q̄ ꝯuenieter fit publice pp̄ quatuor. p° vt pctm̄ publicū publicam habeat medicinā. 2° q̄ maxima cōfusione i hoc mūdo etiā est dignus qui grauissimū scelus comisit. 3° vt sit alijs ad terrorē. 4° vt sit ad exēplū penitendi ne desperent qui i grauibus peccatis detinētur ⁊ qui talē fecit penitentiā non debet ad sacros ordines promoueri. p° propter dignitatē ordinis. 2°. ꝓpter timorē recidiui. 3° ꝓpter scādalū. 4° q̄ nō haberet frontē alios corrigēdi: ⁊ nō debet iterari: nec debet fieri a clericis neq̄ debet imponi nisi ab epo vel superiori. Et fit hoc modo in capite quadragesime tales penitētes p̄sentant se cū presbiteris suis epo ciuitatis ante fores ecclesie sacco induti. nudis pedibus. vultibus demissis. coma deposita: ⁊ eis i ecclesia itroductis. epo cū omni clero septē ps. penitētiales dicit: ⁊ postmodū eis manū imponit aquā benedictā spargit ⁊ cinerē capitibus iponit. cilitio colla eoꝝ cooperit: ⁊ denūtiat eis lacrimabiliter q̄ sicut Adaȝ eiectus est a paradiso ita ipi de ecclesia eiciuntur ⁊ iubet ministris vt eos ab ecclesia pellāt: clero eos p̄sequēte cū hoc responsorio. In sudore vultus tui: ⁊c. In cena āt dn̄i quolȝ āno a suis pbiteris i ecclesiā reducūtur ⁊ erunt ibi vsq̄ ad octauas pasce ita tñ q̄ non cōicabūt neq̄ panē accipiēt ⁊ sic fiat quolȝ anno quousq̄ additus ecclesie est eis iterdictus: vltima aūt recōciliatio epo reseruatur ad quē solū pertinet solēnis penitentie impositio nec debet imponi talis penitētia nisi pro peccato qd̄ totā vrbē cōmouerit hec. e. Tho. vbi. s. ⁊ habētur. 50. di. c. i capite: de quo. ꝟ. dispēsatio. §. 15. casu. 2°. ⁊ in fi. q̄ tamen non est in vsu ideo nihil aliud ad p̄sens. 2ª penitētia ē publica ⁊ non solēnis q̄ i facie ecclesie fit. sed nō cū solēnitate predicta: sicut peregrinatio per mundū cum baculo cubitali ⁊ hec potest iterari ⁊ a simplici sacerdote iniūgi ⁊ potest etiā clerico imponi: quādoq̄ tamen pro solēni ponitur publica ⁊ sȝ hoc auctoritates quedā varie loquūtur de solēni. vnde in. c. accedētibus: de exce. pla. reprehēdūtur abbates qui publicā penitentiā iponebant q̄ ibi accipitur publica pro solēni q̄ solū iponitur ab epo: ⁊ sm̄ Pa. in. c. quesitū: d̄ pen. ⁊ re. nō debet imponi solēnis vel publica nisi pro delicto graui ⁊ scandalizāte totam vrbē: si vero est graue ⁊ publicum. sed nō scādalizosum tunc imponetur penitentia publica. sed nō solēnis. vt nō in. c. si. 26. q. 6. iūcto. c. p̄. de pen. ⁊ re. si aūt sit graue sed occultū vel etiam aliquibus notum tunc nec solēnis nec publica debet imponi ⁊ ideo reprobat ꝯsuetudinē illoꝝ qui mulieribus pro extinctiōe: ⁊c. Nec reuelat talis sacerdos cōfessionē: talem penitentiā iniūgendo q̄uis suspitio oriatur illum aliquod enorme peccatū comisisse: nō. n. culpa pro certo scitur ex pena q̄ quādoq̄ aliquis penitentiā pro alio facit sicut legitur in vitis patrū de quodā qui vt sociū suū ad penitentiā prouocaret ipse cum eo penitentiā egit: si aūt sit peccatum publicū ipse penitēs exequēdo penitentiā: cōfessionē a se factā manifestat. vide. ꝟ. ꝯfessiōis celatio. §. 12. 3ª penitētia dicitur priuata q̄ ex virtute vocabuli sm̄ Sco. 4. di. 14. q. 1. circa fi. idē est penitere q̄ penam tenere: hec aūt nō tm̄ iportat passionē pene vt iherētis. sed etiā vt actionē volētis respectu pene. 4ª penitentia est q̄ imponitur a sacerdote de qua. ꝟ. ꝯfessio. 5ª est illa de qua dr̄ regulariter pro quolȝ peccato

mortali debet imponi septẽnio .33.q.2.c. hoc ipm ꝛ quõ debet itelligi.s.ꝙ qualꝫ ebdomada debet iponi bis vel ter ieiuniũ Pa.i.c.accepisti de spon.duo. Sed hodie oẽs penitẽtie:sacerdotis arbitrio taxãde sunt:ꝯsideratis circũstãtijs personaꝝ ꝛ cõditionũ.26.q.7.tempora:ꝛ i.c.mensuram:de pen. di.1.ꝛ de pe.ꝛ re.c.deus.

10 ¶Utrũ penitẽtia tollat pctm̃.R.vbi.s.ꝙ sic. sm ꝙ est sacrm̃:ꝛ etiã sm ꝙ est virtus. hꝫ.n.ꝙ est noue legis sacrm̃:gratia i ea daꝛ ad defectũ illũ sanãduꝫ ꝯ quem inducta est.s.ad remissionẽ culpe actualis. Operaꝛ etiã ad remissionẽ pctõꝝ inquãtũ est virtus speciali mõ ꝓ alijs virtutibus causans remissionẽ pctõꝝ qꝛ sm oẽꝫ virtutẽ formatã ex parte habitus:peccata dimittunꝛ rõe grẽ q̃ cũ ea isundiꝛ ꝛ hoc est formaliter remittere:sed penitẽtia rõe sui actus habet ꝙ per eaꝫ peccata dimittũtur sm ꝙ peccata comissa sunt materia actus eius: cũ.n.pctm̃ ex hoc remitti dicaꝛ vel retineri ꝙ habet rõeꝫ offense.illud qḋ offensam auffert peccatum tollit: cũ aũt offensa inquãtũ huiõi. fit inequalitas quedã qua vnus alij subtraxit qḋ debitũ erat:actu illius virtutis peccatũ remittiꝛ q̃ iequalitatẽ ꝑdictã ad equalitatẽ reducit hoc aũt facit penitẽtia q̃ i recõpẽsationẽ diuine offense spiritũ deo recõciliatũ offert:ꝛ iõ penitẽtie etiã ex parte actus sui ꝯpetit pctm̃ tollere ꝛ hoc ẽ efficater ꝛ nõ solũ formaliter ꝑ penitẽtiã pctã dimitti.

11 ¶Utrũ penitẽtia totalr reatũ tollat.R.vbi.s.ꝙ nõ semper per penitẽtiã simul totus reatus cũ culpe dimissione dimittiꝛ:qḋ ḋclarat.s.Tho.dicẽs:hꝫ phm in.8.ethi.tã iustitia q̃ȝ amicitia i equalitate quadã cõsistit:qui ergo aliquẽ offendit ꝯ equalitatẽ amicitie peccat:iquãtũ rẽ debitã subtrahit:ꝛ sic hec duo i offensa q̃nq̃ȝ diuidũtur:ita etiam i recõpẽsatiohe separanꝛ:sicut q̃n pena per violentiã offendẽti iferꝛ. fit recõpẽsatio quãtũ ad iustitiã.sed nõ quãtũ ad amicitiã:sicr q̃n offendens offensuꝫ verbis placat.nõdũ re subtracta restitutã.fit recõpẽsatio amicitie.sꝫ nõ iustitie:peccator ergo per affectũ peccati amicitiaꝫ dei violauit:ꝛ per iobediẽtiã diuine legis honorem debitũ deo subtraxit:ꝛ ex ꝓ amittit grãꝫ ꝛ incurrit offensam:et.2° mereꝛ penã vt ab eo qui per iobediẽtiã subtraxit subtrahaꝛ per penã:ꝛ hoc pene meritũ reatus dꝛ:ꝛ ideo per penitẽtiã qua hõ se deo supponit:peccata ꝑterita detestãdo cũ emẽdatiõis ꝓposito remittiꝛ quidẽ pctm̃ quãtũ ad offensam: sꝫ non oꝫ ꝙ dimittaꝛ quãtũ ad totũ reatũ. nisi pena iam soluta:ꝛ sic ꝑ penitẽtiã nõ simul cũ culpe dimissiõe totus etiã reatus dimittiꝛ:ꝛ sicut penitẽtia nõ tollit totaliter reatũ per queḷꝫ actũ cõmissum primũ: sed tũc tollit quãdo ad perfectũ perducaꝛ sm oẽs penitẽtie partes:ita etiã nõ oportet ꝙ per primũ penitentie actũ oẽs defectus ex peccato actuali ꝯsecutos q dicũtur reliquie:puta pronitas ad malũ hebetudo: ꝛ huiõi:reparẽtur.sed penitẽtia iã perfecta quantũ ad oẽs sui partes:ꝛ reliquie illi tollũtur pcti actualis:sicut fit etiã i sanitate:ꝛ q̃uis semper tollaꝛ tota macula ab aia.tñ nõ oꝫ ꝙ semp ab oibus penitẽtibus oẽs alij defectus tollãtur.R.restitutio.§.5.

¶Utrũ per penitẽtiã virtutes restaurẽtur .R.vbi.s. 12
ꝙ sic:gratia.n.ꝛ virtutes i aia causanꝛ ex influentia diuini luminis q̃ quidẽ ifluẽtia ipediꝛ per pctm̃ qḋ aiaꝫ a deo auertit sicut nubes iterposita iter nos ꝛ solẽ radiũ eius a nobis prohibet : vnde dꝛ Isa.59. peccata nostra diuiserũt iter nos ꝛ deũ nostrũ ꝛ qꝛ per penitẽtiã peccata dimittũtur quãtũ ad offensã ideo sicut ventus aufferens nubẽ nobis lumen solis restituit ita penitẽtia tã q̃ȝ remouẽs prohibẽs: gratiã gratũ facientẽ ꝛ oẽs virtutes nobis restituit i eodẽ instãti i quo est actus penitẽtie pctm̃ auferꝛ ꝛ virtus restituatur nõ tamẽ quantũ ad omnes effectus vt dictum est in precedenti.

¶Utrũ penitẽtia possit eẽ de vno peccato nõ de alio 13
mortali.R.vbi.s.ꝙ nõ:qꝛ per satisfactionẽ.seu penitẽtiã tolli debet offensa ꝑcedẽs.ideo oꝫ ꝙ talis sit modus qui cõpetat ad tollendã offensaꝫ:offense aũt ablatio ẽ amicitie restitutio ꝛ ideo si aliqd qḋ amicitie restitutionẽ ipediat:etiã apud hoies:satisfactio eẽ nõ põt ergo cũ quodlꝫ pctm̃ amicitiã charitatis ipediat q̃ est hominis ad deũ:ipossibile est:vt hõ ḋ vno peccato mortali satisfaciat alio mortali retento:sicut nec hõ satisfaceret qui pro alapa sibi dacta se ei prosterneret ꝛ aliã sibi daret hec.s.Tho.de°.n. aut totũ remittit aut nihil de pen.di.3.§.iteꝫ. Quõ sit necessaria de quolꝫ mortali.R.cõtritio.§.4.ꝛ.5. Quõ nõ dꝫ eẽ ḋ origiali ibi.§.3.ꝛ.R.ꝯfe° sac.§.35.

¶Utrũ penitẽtia habeat partes.R.ꝙ hꝫ tres partes 14
.s.ꝯtritionẽ cordis:cõfessionẽ oris:ꝛ satisfactioneꝫ operis:ꝛ sunt quasi partes integrales sm perfectuꝫ eẽ penitẽtie.Nã licet in cõtritiõe dimittaꝛ peccatũ oportet tñ ꝯfessionẽ ꝛ satisfactionẽ eẽ saltẽ i proposito:vnde Chriso.perfecta penitẽtia cogit peccatorẽ oia sufferre.i corde cõtritio:i ore ꝯfessio: in opere tota humilitas:hec est fructifera penitẽtia. de pen. di.1.c.perfecta: de cõtritiõe ꝛ cõfessiõe habes supra in locis suis ꝛ de satisfactiõe.R.ꝯfessio sac.§.17.ꝛ sequẽtibus.vtrũ penitẽtia facta extra charitateꝫ aliqd valeat.R.charitas.§.27.R.satisfatio.§.7.ꝛ.8.vtrũ facta i charitate possint mortificari ibi.§.28.vtruꝫ mortificata per peccatũ reuiuiscant ibi.§.29. vtruꝫ facta in mortali q̃ de se sunt bona ibidẽ.§.30.

¶Utrũ i extremo vite sue aliqs peniteꝛ possit .R.h.e. 15
Tho.4.di.20.ar.ꝓ.q1ª.pª.ꝓmitte tñ pp ꝓhos ꝙ extremũ vite põt accipi dupr.s.formalr.hꝫ Mathematicos:ꝛ sic nõ daꝛ vltĩ istãs vite h.e.T.4.di.14.q.2ª. ar.5.ad.5m.sꝫ daꝛ pm istãs mortĩ.Alio° põt accipi extremũ vite ꝓ illa parua pte vltĩ quã nos hꝫ ꝯsiderationẽ nrãꝫ accipim9 ꝛ sic nũc itelligimus extremuꝫ vite.vñ dicit.s.T.i.d.di.20. ꝙ de9 q dat oib9 abundãter:nulli grãꝫ denegat qui qḋ in se est facit vt ad

gratiam preparet: hec autem preparatio fit per motum liberi arbitrii. unde quamdiu manet homini usus liberi arbitrii in hac vita in qua nondum est confirmatus in malum potest se preparare ad gratiam de peccatis dolendo et gratiam remissionis peccatorum consequitur. Nec valet quod Antiochus ut dicitur .ii. Machabeorum .x. in extremo vite orabat dominum a quo non erat misericordiam consecuturus. quia veniam consecutus fuisset. si vere penituisset. sed non habuit veram penitentiam. quia non ex amore iustitie de peccatis commissis dolebat. sed timore pene quam expectabat vel dolore pene quam sustinebat et hoc etiam multis in fine penitentibus contingit quia non est facile ut affectus quem homo toto tempore vite sue inclinavit in aliquid subito ad contrarium retrahat. non tamen est impossibile. quia liberum arbitrium non cogitur ex habitu acquisito nec providentie dei potest terminus prefigi per quam etiam in extremo vite vere penitentie motus inspiratur quandoque: ut patet de latrone. hec sanctus Thomas. unde de pen. d. 7. in principio dicitur. tempus penitentie est usque ad ultimum articulum vite. Sed tamen periculosum est ut illud ultimum tempus expectetur. unde Augustinus ibi dicit: quem sero penitet. oportet non solum deum timere iudicem. sed iustum diligere. non tamen penam timeat. sed anxietur pro gloria: debet enim de crimine dolere et de omni eius predicta varietate. hec ille. Cum igitur communiter penitentes in ultimo peniteant timore mortis vel pene inferni ut patet quia nisi mors immineret non converterentur: ideo deficit. primo. necessario. scilicet quia non convertitur quia diligit deum iustum. 2° quia non convertitur principaliter propter gloriam dei: sed propter penam evitandam. quod patet quia si de pena non timeret perseveraret in malis ut prius. 3° quia cum sit multum alienatus a sensibus et quasi extra se ex infirmitate non potest bene disponere de se et ideo sicut naliter prius operabatur ita et nunc. 4° quia communiter quando habent iudicium proprium non credunt se mori et ideo non perfecte se disponunt quando autem cognoscunt vel cognoscerent si essent in proprio sensu tamen quasi sunt impotentes ad bene disponendum se propter infirmitatem. unde Hieronymus inquit: de centum milibus hominum quorum mala fuit vita in morte divinam indulgentiam obtinebit unus. Et Augustinus ubi supra. Si quis positus in ultima necessitate sue egritudinis voluerit accipere penitentiam et accipit et mox reconciliabitur et hinc vadit: fateor vobis: non illi negamus quod petit: sed non presumimus quod hinc bene exit. Si securus hinc exierit ego nescio. penitentiam dare possumus securitatem autem dare non possumus. vis ergo a dubio liberari. vis quod incertum est evadere: age penitentiam dum sanus es. si sic agis. dico quod securus es quia penitentiam egisti eo tempore quo peccare potuisti. Si autem vis agere penitentiam quando iam peccare non potes peccata te dimiserunt non tu illa.

P ercutere seu verberare aliquem utrum aliciat liceat. Respondeo secundum sanctum Thomam .2a 2e. q. 65. ar. 2°. quod per verberationem nocumentum quoddam infertur corpori eius qui verberatur. aliter tamen quam in mutilatione. nam mutilatio tollit corporis integritatem: verberatio vero tantummodo afficit sensum dolore. unde multo minus nocumentum est quam mutilatio membri. Nocumentum autem inferre alicui non licet. nisi per modum pene propter iustitiam. Nullus autem iuste punit aliquem nisi sit eius iurisdictioni subiectus et ideo verberare aliquem non licet. nisi habenti potestatem aliquam super illum qui licite verberatur: et quia filius subditus est patri et servus potestati domini. licite potest verberare filium pater: et dominus servum causa correctionis et discipline quod autem apostolus ad Ephe. 6. dicit vos patres nolite filios vestros ad iracundiam provocare: intelligitur quod non immoderate eos affligant verberibus: et quod sequitur. Et vos domini eadem facite servis. remittentes minas: potest intelligi dupliciter uno modo ut remisse minis utantur quod pertinet ad moderationem discipline. Alio modo ut aliquis non semper impleat quod comminatus est. quod pertinet ad hoc quod iudicium quo quis comminatus est pena quandoque per misericordiam temperet: quod autem dicit philosophus .x. ethi. quod sermo paternus habet solum admonitionem. non autem coactionem: intelligendum est quod maior potestas maiorem debet habere cohertionem: sicut autem civitas est perfecta communitas ita princeps civitatis habet perfectam potestatem cohercendi et ideo potest infligere penas irrecuperabiles. scilicet occisionis vel mutilationis: pater autem et dominus qui presunt familie domestice que est imperfecta communitas habent imperfectam potestatem cohercendi secundum leviores penas que non inferunt irrecuperabile nocumentum et huiusmodi est verberatio: sed autem exhibere disciplinam cuilibet volenti: sed disciplinam non licet exhibere. est solum eius cui alterius cura committitur et ad hoc pertinet aliquem verberibus castigare. Quomodo presbyteri. domini: et huiusmodi possint percutere dericum vide. Excommunicatio. 5. casu. per. §. 6. et sequentibus. vide aliquid. Uxor. §. 4.

¶ Ulterius peccatum aggravatur ex hoc quod verberatio infertur persone coniuncte. Respondeo secundum sanctum Thomam ubi supra ar. 4. quod quanto aliqua iniuria in plures redundat. ceteris paribus. tanto gravius est peccatum: et inde est quod gravius est peccatum si aliquis percutiat principem quam personam privatam: quia redundat in iniuriam totius multitudinis. cum autem infertur iniuria in aliquam personam coniunctam alteri qualitercumque illa iniuria pertinet ad duas personas: et ideo ceteris paribus ex hoc ipso aggravatur peccatum: potest tamen contingere quod secundum aliquas circumstantias sit gravius peccatum quod fit contra personam nulli coniunctam: vel propter dignitatem persone. vel propter magnitudinem nocumenti. Iniurias autem illatas in viduas et pupillos magis exagerant homines: tum quia magis opponuntur misericordie tum quia huiusmodi nocumentum personis inflictum est eis gravius quia non habent relevantem. 6

¶ Ulterius verberatio fit semper peccatum mortale. Respondeo duplex est verberatio. una spiritualis. cum scilicet prelatus in discretus scandaloso sermone percutit corda infirmorum et hec de se semper est mala et peccatum mortale nisi aliqua circumstantia excusetur. 45. di. c. si. Alia est corporalis de qua nunc dictum est: et hec si fit ex malitia vel odio est peccatum mortale. nisi esset levis. c. di. c. si. et c. episcopum: et c. 2. de cle. percu. Et si est clericus debet deponi. quod non fieret nisi esset mortale. Si vero fiat ab illo qui habet auctoritatem et fiat ex charitate. causa correctionis et moderate licita est et meritoria de se. c. di. c. cum beatus: et c. disciplina. 7

¶ Quibus de causis clerici possint verberari. Respondeo secundum Raymundum. pueri in minoribus ordinibus etiam presbyteri in minoribus constituti 8

pio licite verberant. Maiores verberari nō debent nisi pro maioribus criminib⁹.d.c.cū beatus. Por/ro regulares b3 regulas suas subiciūtur verberibus etiā p leuibus culpis.c.rephēsibilis.i fi.de appel.sed nō vsq3 ad sanguinē vide.ꝟ.correc̄ fraterna.§.7.⁊.ꝟ.disciplina:de plato corrigēte ⁊ de modo corre ctionis vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.p.§.17.

p Eregrinus dr̄ ppꝛie qui cā deuotionis alie/nas visitare vadit ecclesias aut sanctoꝝ reli quias.24.q.3.si quis rompetas ⁊ tales sunt sub ptectione ecclesie.c.inouamus:de treu.⁊ pace:⁊ q tales rebus suis spoliat est excōicādus i.d.c.si qs rompetas:⁊ duobus sequētibus:hodie vero per p cessum curie sunt excōicati ipsofacto: ⁊ a papa solū absoluūtur q rompetas ad vrbē vel Ierusalē spo liāt.ꝟ.excōica⁹.6.de his q̄ i pcessū curie casu.6.7.⁊.8.Itē accedētes ad sedē aplicā iterū cū reb⁹ suis sub aplica ptectiōe ↄsistūt.c.vnico:de pere. vñ istd̄ est vltimū refugiū illoꝝ q grauātur ab aliquo dele/gato vt arripiāt iter ad sedē aplicā q2 suspēdūt ei⁹ iurisdictionē vt i.d.c.vnico:⁊ fm̄ Hosti. gcūq3 aio retinēdi acapit res istoꝝ moriētū in peregrinatiōe vel aliqd coꝝ peccat mortalr q2 sunt restituēde here dibus coꝝ si possunt sciri vel paupibus erogāde si ignorāt vel si forte nō inueniat q eas deferat ad here/des nec sperat in breui inueniri nec valet statutū vel ↄsuetudo in cōtrariū fm̄ Hosti.

i ¶Quō debeāt admitti.R.q oꝫ vt habeāt lr̄as cō/mēdatitias seu testimoniales vel pape vel sui epi:⁊ sic pōt admitti si mō sigillū ppꝛij epi sit notū.c.cū secūdū:de pben.⁊ de censi.c.sopite. Si vero nō sit notū oꝫ sit sigillū.5.epoꝝ de de.pere.c.i. ⁊ si nullus pfactoꝝ eēt notus tūc vbi pōt piudiciū magnū ge/nerari nō credit etiā si cētū haberet fm̄ Inno.in.c. tua.e.ti.s3 vbi nullū piudiciū potest generari: puta vult celebrare i secreto ex deuotiōe sic admittit etiā si nullā faciat fidē fm̄ Hosti.i.c.tue.e.ti. Sed qd si dicat lr̄as se amisisse.R.si pbat p duos testes ami/ssionē ⁊ tenorē capꝫ ⁊ q sine culpa fuerūt amisse: admittit.c.cū olim: de priuil.⁊ nō Ber.i.c.i.eo.ti. Quō peregrini possunt ordinari.ꝟ.ordo.q. i prin. Et quō pñt ↄfiteri ⁊ recipe sacra.ꝟ.absolō.p.§.21.

p Ericula quicūq3 nō cauet vr̄ ↄtēnere id cui⁹ detrimētū pericula inducere solēt:⁊ q2 lauda/bile ē vt hō ↄtēnat bona corporalia pp bo/na spiritualia laudabile ē q aliqs periculis corpo/ralibus se exponat pp spiritualia bona:sed ↄtēnere spiritualia bona ē valde vitiosum: ⁊ iō q aliqs pe riculis spiritualibus se exponat ē valde vituperādū: s3 pericula magisterij cathedre pastoralis deuitat scia cū charitate quā hō nescit se habere p certitudi nē:pericula aūt magisterij cathedre magistralis vi tat hō p sciā3 quā pōt hō scire se habere. vñ nō est sibi rō de vtraq3 ⁊ iō licet petere.i⁹.⁊ nō.p⁹.hec.s. Tho.ql.5.q.4.ar.p.i fi. Quō vouēs nō peccat ex ponendo se periculo.ꝟ.votū.§.12.

p Eriuriū qd̄ ē peruersitas iuramenti:diffinit a Mr̄o sniaꝝ.3.lib.di.39.vbi dr̄ q ē mēdatiū iuramēto firmatū.vbi.s.Tho.ar.4.sic d̄da rat dicēs:q2 res denoiat a suo cōplemēto ⁊ notan dū qd̄ sumit a defectu alicuius rei ppꝛie denoiat defectū q accidit ↄ̄ ↄplemētū rei.iuramētū aūt i cō firmatiōe veritatis ↄpletur.vñ piuriū qd̄ defectum iuramēti noiat.significat defectū q accidit i re q̄ iu ramēto firmāda erat.defectus aūt ↄfirmatiōi veri tatis ↄ̄rius est mēdatiū:⁊ iō piuriū ppꝛie loquēdo noiat defectū mēdatij i iuramēto.Quō ē triplex.s. formalr.mālr:⁊c̄.vide.ꝟ.iurare.§.9.Quō aliqñ deficit i iudicio iustitia:⁊ veritate ibi.§.7.⁊ se.

¶Ut̄ piuriū sit semp pctm̄.R.b3.s.T.2a.2e.q.98.ar. 1°.q sic.vbi ait.Iurare est deū testē inuocare. ptinet aūt ad dei irreuerētiā q aliqs eū testē inuocet falsita tis q2 p hoc dat itelligere vel q deus veritatē nō co gnoscat vel q falsitatē testari velit:⁊ iō piuriū mā i feste ē pctm̄ religiōi ↄ̄riū cui⁹ē deo reuerētiā exhibet. 1

¶Ut̄ piuriū sit pctm̄ mortale.R.b3.s.T.2a.2e.vbi.s. ar°.3.q sic:q2 d̄ sui rōe ipoꝛtat ↄtēptū dei q ad irre uerētiā dei ptinet:vt dictū ē i pcedēti.§.⁊ ↄ̄trat pce pto diuino.leui.19.nō piurabis i noie meo:vide.ꝟ. 2

¶Ut̄ peccet iponēs iuramētū ei q per/ iurat.§.9. iurat.R.vbi.s.ar°.4.q circa eū q exigit ab alio iu/ramentū distinguēdū est.aut.n.exigit p seipso ppꝛia spōte aut pro alio ex necessitate officij sibi comissi:⁊ si qdē aliqs p seipso exigit iuramētū tāq̄ psona pri uata distinguēdū vr̄ fm̄ Aug.i li.de piurijs:si.n.ne scit eū iuratuꝝ falsū nō ē est pctm̄:tñ ē hūana tē/ptatio:q2.s.pcedit ex quadā ifirmitate qua hō du/bitat veꝝ esse dictuꝝ.Si aūt scit eū fecisse ↄ̄riū eius qd̄ iurat ⁊ cogit eū iurare.homicida ē. ille.n.d̄ suo piurio se iterimit.s3 iste manus iterficiētis se iplexit. Si aūt aliqs exigat iuramētū tāq̄ psona publica fm̄ q exigit ordo iuris ad petitionē alterius. nō vr̄ eē i culpa.si iuramētū exigat siue sciat eū falsum eē iuratuꝝ q2 nō vr̄ ille exigere.s3 ille ad cuius istātiā exigit.Et ↄ̄uis liceat recipere iuramētū eius q per falsos deos iurare paratus:non tñ l3 eū iducere ad hoc q p falsos deos iuret.Alia tñ vr̄ rō eē in eo qui per veꝝ deū falsū iurat:q2 i tali iuramēto deest bo nū fidei qua vtit aliqs i iuramēto illius q veꝝ per falsos deos iurat vt Aug.dicit ad publicolā.vnde i iuramēto eius q falsū p veꝝ deū iurat nō vr̄ eē alr̄ qd̄ bonū q° vti liceat.h.s.T.Uide.ꝟ.iurare.§.33. 3

¶Ut̄ piuriū sit maius pctm̄ q̄ homicidiū.R.b3.s. Tho.ql.p.q.9.ar.2°.q sic:qd̄ p3 ex hoc ipo q in cā cuiuslꝫ pcti defert iuramētū ex quo sequit q sit pro maximo pctō habendū nec imerito q2 piurare nō dei vr̄ qdā diuini noīs denegatio.vñ.i⁹.Locum post idolatriā:pctm̄ piurij t3 vt ex ordine pceptoꝝ appa ret:s3 ⁊ apud gētiles iusiurādū erat honoratissimū: vt dr̄ in p methaphisice: ↄ̄uis maior aliqñ pena i/ 4

ponat̃ ꝑ homicidio q: maius nocumētū īfert homi nibus: vt̃ magis obliget q̄ȝ votū. ꝟ. iurare. §. 17.

5 ¶ Que ē pena piurij. ℞. ƀȝ Ray. ꝙ ꝺȝ ƀm canones grauis īponi penitētia: imo maioꝛ q̄ȝ ꝑ homicidio spōte cōmisso. 22. q. 2. ꝑdicādū: tñ circūspectiõ circū stātie magis vel minus aspera ē īponēda. Itē piuri sunt īfames. 6. q. i. īfamis: ⁊. c. quicūqȝ: qđ tamen ƀm. s. Tho. in. d. ql. requirit sniaȝ. Et quādo addit̃ maioꝛ solēnitas grauius peccat.

6 ¶ Quid ꝺ illo q iurat ꝑ verbū credo cū tñ īueritate nō sic credat. ℞. ꝙ quo ad deū piurus ē. ſȝ quo ad foꝝ ↄtētiosuȝ. nō. etiā si ꝓbaret̃ postea ↄtrīū eius qđ iurauit. vt nō Pa. i. c. ex līis: de iur. iur. rō q: nemo pōt dare testimonium de ↄscia alterius nisi ipe cu ius est: ⁊ deus: sitr ille qui credit ↄuenire iuramēto q̄ȝuis nō ↄueniat ē piurus ƀ Pa. i. c. q̄ȝto: de iu. iur.

P Ermissio: ƀȝ quatuoꝛ modos. ꝑ. ꝑ priuatio nē ꝑcepti: vt qñ maius nō ꝑcipit̃ minus bo nū ꝑmitti dr̃: sicut aplūs nō ꝑcipiēdo virginita tē: matrimoniū ꝑmisit. i. coꝛ. 7. 2⁹ ꝑ priuationē ꝓhi bitiōis sic venialia dn̄r ꝑmissa q: nō sunt ꝓhibita. 3⁹ ꝑ priuationē cohibitiōis ⁊ sic oia dicūtur ꝑmitti a deo inq̄ȝtū nō īpedit cū īpedire posset. 4⁹ ꝑ ꝓhibi tionē punitionis ⁊ sic libellus repudij lege ꝑmissus: nō q̄ȝ ꝑp aliqđ maius bonū sequēdū sicut fuit dispē satio de pluribus vxoꝛibus habēdis. sed ꝑp maius malū cohibēdū. s. vxoꝛicidiū. hec. s. T. 4. di. 33. q. 2. ar. 2. Et idē. i2. q. 93. ar. 3. ait: lex hūana dr̃ aliqua ꝑmittere nō q̄ȝsi ea approbās: ſȝ q̄ȝsi ea dirigere non potēs: multa dirigūtur lege diuina q̄ dirigi nō pñt lege hūana: q: plura subdūr cause superioꝛi q̄ȝ īferio ri: secus eēt si approbaret ea q̄ lex eterna reprobat ⁊ h⁹ ē q: legē eternā nō pōt ꝑfecte asequi lex hūana.

i ¶ Querit̃ iuxta. 4ᵐ. modū ꝑmissiōis vtrum platus pos sit ꝑmittere clericū ↄcubinariū vt vitet maius malū. ℞. ƀm Pa. i. c. vt clericoꝝ ibi: nō: i. ꝟ. ꝑlati. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ꝑlati grauiter peccāt sustinēdo subditos ↄcubinarios: max̄ obtentu pecunie vel alterius co modi tēpoꝛalis ⁊ pōdera illud. ꝟ. comodi tēpoꝛa lis: ꝗa ꝑ hoc verbū arbitroꝛ: ꝙ si clericus ↄcubina rius efficeret̃ deterioꝛ si ꝑcise cōpelleret̃ ad dimitten dū ↄcubinā ꝙ tūc platus tollerādo ad tps: peccātū nō icurrit. Nā q̄ñqȝ ꝑmittimus minus malū vt maius euitet̃. i3. di. duo. 33. q. 2. c. fine si cōsisterit hec Pa. Et intellige de lege humana q̄ permittit lupanar. se cus de lege diuina. Uide. ꝟ. scādalū. §. 8.

P Ermutatio distinguit̃ a vēditiōe ƀȝ tex. i. c. ꝑ. de his. q. fi. a pl. In ↄtrīū est tex. i. l. statu li beri. ff. de sta. libe. vbi dr̃ ꝙ. ꝟ. ēptio seu vēdi tio cōplēdit i se oēȝ ↄtctū ꝑ quē transfert̃ dominiū. Ad idē tex. i. l. volūtas. C. de fideico. vñ dicendū ƀȝ Pa. i. d. c. ꝑ. ꝙ vbicūqȝ fit cōmemoratio ꝑcij tūc. ꝟ. vēditio: verificat̃ tñ in vēditione vulgari sumpta. qñ. s. īteruenit ꝑciū. vñ ꝓhibitus vēdere sine certa so lēnitate ne decipiat̃ in ꝑcio. pōt donare sine aliqua solēnitate. vt ē tex. i. l. i. de re. ↄdu. sine. decre. nō alie. li. x. ſȝ vbi nō fit cōmemoratio ꝑcij tūc. ꝟ. venditioꝛ capit̃ largo mōꝛ: nisi forte essemus i mā odiosa: sed ꝑp cōeȝ vsuȝ loquēdi q regulr̃ debet attendi etiā ↄ ꝓpriū significatū vt i. l. libroꝝ i. §. qđ tñ cassius. ff. de lega. 3. ⁊ i. c. ex līis: de spon. capit̃. ꝟ. vēditio ꝑ spē distincta ab alijs ↄtctib⁹: ⁊ ita capit̃ hic de ꝑmu tatiõe beneficioꝝ. ꝟ. beneficiū. 3. §. 13. vsqȝ ad. 19.

P Erplexus aliquis eē pōt ad peccātū ex supposi tiōe nō aūt simplr̃. vñ. s. Tho. i2. q. 19. ar. 6. ad. 3ᵐ. sic ait: supposito ꝙ aliqs opet̃ ex īani gloꝛia vel supposito erroꝛe rōis vel ↄscie q ꝑcedit ex ignoꝛātia nō excusante nec̃ est ꝙ sequat̃ malū i vo lūtate: nec tñ ē hō ꝑplexus q: pōt īentionē malam dimittere vel ab erroꝛe recedere cū ignoꝛātia sit vin cibilis ⁊ volūtaria. sitr̃ dicit i multis alijs locis.

P Erseuerātia est i rōe bñ ↄsiderata stabilis ⁊ perpetua ꝑmāsio: hec. s. Tho. 2ᵃ. q. 128. post Andromicū: vide. ꝟ. ↄstantia: ⁊. ꝟ. icōstan tia: ⁊. ꝟ. molities: ⁊. ꝟ. pertinax.

P Ersona mirabil̃ qs dicat̃. vide. ꝟ. mirabil̃.

P Ersonatus qd sit. vide. ꝟ. dignitas.

P Ertinax ƀm Isido. dr̃ aliqs qui est īpudēter tenax: ⁊ hoc idē dr̃ ꝑtinax eo ꝙ in pꝛoposito suo ad victoꝛiā ꝑseuerāt. Antiqui. n. dicebāt vitam quā nos victoꝛiā: ⁊ hoc vocat phs i. 7. ethi. ichiponomenes. i. foꝛtis snie vel ideonomones. i. ꝓ prie snie. q:. s. ꝑseuerāt i ꝓpria snia plus q̄ȝ oꝫ. Molles aūt minus q̄ȝ oꝫ: ꝑseuerās aūt ƀȝ ꝙ oꝫ: vñ pȝ ꝙ ꝑseuerātia laudat̃ sicut i medio existens ꝑtinax vitu perat̃ sicut ꝑ excessuȝ medij. Mollis aūt ƀm defectuȝ ⁊ orit̃ ꝑtinatia ex inanigloꝛia sicut ex causa: eo ꝙ aliquis nimis persistit in pꝛopria snia q: ꝑ hoc vult suā excelentiā manifestare. hec. s. Tho. 2ᵃ. q. 138. ar. 2. vnde si quis firmat se in sua sentētia ita ꝙ etiam si ecclesia determinaret ↄtrariū in eo quod pertinet ad fidem vel bonos moꝛes vel tenet oppositū eius qđ dr̃ a doctoꝛibus i similibus moꝛtalr̃ peccat ⁊ sa pit heresim. di. 8. qui ↄtenta. Alias nisi per accidēs ratione scādali: pertinatia nō est peccatuȝ moꝛtale: vide. ꝟ. obstinatio: ⁊. ꝟ. perseuerātia: ⁊ assimulatur pertinax incontinenti ⁊ molli q: nimis appetit ali quam delectationē ⁊ fugit tristitiā: hec. s. Tho. vbi supꝛa. ad. 2ᵐ. argumentum.

P Etrus apostolus volens impedire passioneȝ Christi non peccauit q: passio Christi pote rat ⁊ placere laudabiliter ⁊ displicere ƀm di uersa ⁊ tunc scandaluȝ ibi sumitur large pꝛo quolȝ impedimēto alicui pꝛestito in via aliqua quā intē dit pꝛosequi. peccauit aūt moꝛtaliter negando chri stū ⁊ credidit ꝙ pꝛenuntiatio Christi de negatione sua esset cōminatio tantum. Et quotiēscūqȝ post ne gationē recoꝛdabat̃ Christi totus resoluebat̃ in la crimis ita ꝙ gene eius videbātur adusle. Et pꝛedi cauit pꝛimus inter apostolos Rome ⁊ cuȝ magno

fructum nō tñ simplr primus: sed Barnabas prius. Et sm.s.Tho.super Jo.vixit fere annis triginta septem post mortem Christi. sȝ tamē.s.Tho.super epistolas ad gala.vixit ānis quadraginta: vbi nō q aliqui codices super Jo.habēt triginta nouē: qr cōputando annos quatuordecim de quibus habet ad Gal.2°.a morte Christi: sicut quidā cōputant & addēdo annos vigintiquinqȝ quibus Petrus sedit Rome fiūt trigintanouē. Si vero cōputēt quatuor decim anni a cōuersione Pauli tūc addet vnus annus qui fuit iter mortē Christi & cōuersionē Pauli. Pōt.2°.dici q si dicaf super Jo.q vixit trigita septē tūc nō cōputātur duo anni iperfecti.s.primus & vltimus.s.i principio & fine: hec oia.s.T.i diuersis locis put habet i tabula mḡri Petri i.§.Petrus.

Pietas accipit tripliciter.p° more vulgi sm q i operibus misericordie frequētaf.qd ideo dicit Aug.aduenisse q: hoc fieri pcipui mandat deus ea q sibi vel pro sacrificiis placere testat ex qua cōsuetudine factuȝ est vt & deus ipse pius dicaf. Et sic pietas accipitur pro misericordia mansuetudine & clemētia & sic dicit quādā releuationeȝ indigentie proximi & cōpassionem in eius calamitate & isto mō accipit.1°.ad cor.4.pietas ad oia valet. 2° sumit pietas per excellentiā sm q accipit pro cultu diuino:& sic idē est qd religio. seu theosebia siue latria q pertinēt ad seruitutē diuinā. 3° sumit pro prie sm q diffinit eā Tulius i sua rethorica q pietas est per quā sanguine iunctis patrieqȝ beniuolis officiū & diligens tribuit cultus. vñ.s.Tho.2a2e.101. ar°.1.sic ait.homo efficit diuersimode aliis debitor sm eoȝ diuersam excellētiā ad diuersa beneficia ab eis suscepta.in vtroqȝ autē deus summū locū optinet qui excellētissimus est:& est essendi & gubernatio nis primū principiū.secūdario vero nostri esse & gubernationis principiū sunt parētes & patria a quibus & in qua nati sumus.& nutriti. & ideo post deū est homo maxime debitor parētibus & patrie. vnde sicut ad religionē pertinet cultū deo exhibere ita secūdario gradu ad pietatē pertinet exhibere cultū parentibus & patrie. in cultu aūt ad parentē includit cultus omniū consanguineoȝ qr etiam consanguinei ex hoc dicūtur q ex eisdē parētibus processerūt vt patet per philosophū.8.ethicoȝ. In cultu aūt patrie intelligit cultus oiuȝ cōciuiū & oiuȝ patrie amicoȝ:& ideo ad hos pietas principaliter se extendit:parentibus aūt & patribus aliquid debet dupliciter: vno modo per se id qd decet patrē inquātū pater est q cū sit superior quasi principiū filii existens: debet ei a filio reuerētia & obsequiū per accidens aūt aliqd debet patri qd decet eum accipere sm aliquid qd ei accidit.puta si sit infirmus q visitet & eius curatio ni intēdatur & si sit pauper q subletēt & sic de aliis hmōi que oia sub debito obsequio cōtinētur: vnde Tulius dicit: q pietas exhibet & officiū & cultum: vt officiū referat ad obsequiū:cultus vero ad reuerētiā qr sm q dicit Aug.x.de ciui.dei dicimur colere homines quos honorificatione vel recordatiōe vel presentia frequētamus & cōtis oibus sanguine coniunctis & patrie beniuolis debeaf cultus & officiuȝ nō tamen equaliter oibus sm Tuliū.

¶Utrum occasiōe religionis sint ptermittēda pietatis officia i parētes.i.vtrum hō debeat dimittere patreȝ & matrē & trāsire ad religionē. R. sm.s.Tho.vbi.s. ar.5.q ad pietatē pertinet officiū & cultū parentibus exhibere sm debitū modum: nō est aūt debitus modus vt plus homo tēdat ad colendū patrem qȝ deū.sed sicut Ambro. dicit super Luc. necessitudinis generis diuine religionis pietas ante fertur. Si ergo cultus parentū abstrahat nos a cultu dei iam nō esset pietatis. parentū insistere cultui cōtra deuȝ. vnde Hieronymus dicit in epistola ad Heliodorū: percalcatū perge patrē.percalcatā perge matrē ad vexilla crucis euola:summū genus pietatis ē i hac re fuisse crudeleȝ: & ideo in tali casu dimittēda sunt officia pietatis in parētes propter diuinū cultū religionis. Si per exhibēda debita obsequia parentibus nō abstrahimur a diuino cultu hoc iam pertinebit ad pietatem:& sic non oportebit propter religioneȝ pietatem deserere.quādo igit parētes traherent ad peccatū vel eoȝ obsequiis sine peccato vacare non possumus vel quādo parentes ꝑ ossunt sine eis conuenienter vitam transire tūc possunt filii inuitis parentibus transire ad religionem.

¶Utrum religiosus teneaf subuenire ppriis parētibus qñ idigētes & nō hñt aliū subueniētē. R. vbi.s.q aliud dicēdū de eo q ē adhuc i seculo cōstitutus. & aliud de eo qui ē iā i religiōe pfessus.ille.n.qui ē in seculo cōstitutus si habet parētes qui sine ipso substētari non pñt & pōt ibi sine petō mōtali comode remanet nō debet eis relictis intrare religionem q: trāsgrederet preceptū de honoratione parētū cōtis quidā dicāt q i hoc casu licite posset eos deserere:eoȝ curaȝ deo committens.sed si quis recte cōsideret hoc esset tentat deū cū habeis ex humano cōsilio quid ageret: periculo parētes exponeret sub spe diuini auxilii. Si vero sine eo parentes vitam trāsire possent licituȝ esset eis.desertis parentibus religioneȝ intrare quia filii nō tenētur ad sustentationē parentum nisi causa necessitatis vt dictū est in precedenti.§.hoc idem dicendum est sm.d.ar.s.post Jo.de neapo.si haberet votū simplex religionis vel esset nouitius. Ille vero qui iā est in religione professus reputaf iam quasi mortuus mundo. vnde nō debet occasione sustentationis parentū exire claustrū in quo Christo cōsepelitur & seipm secularibus negotiis implicare:tenetur tamen salua sui prelati obedientia:& sue religionis statu:piū studiū adhibere qualiter eius parentibus subueniatur: quod vnus tenetur alere alterum. ff.alimentā.&.ff.filius.§.16.

ponat p homicidio q2 maius nocumētū īfert homī nibus: vt magis obliget q̄ votū. ꝟ. iurare. §. 17.

5 ¶ Que ē pena piurij. R̄. ſ3 Ray. ꝙ d3 ſm canones grauis īponi penitētia: imo maior q̄ p homicidio ſpōte cōmiſſo. 22. q. 2. pdicādū: tn̄ circūſpectis circū ſtātijs magis vel minus aſpera ē īponēda. Itē piuri ſunt īfames. 6. q. 1. īfamis: ꝛ. c. quicūq3: qđ tamen fit. s. Tho. in. d. ql. requirit ſn̄ia3. Et quādo addit maior ſolēnitas grauius peccat.

6 ¶ Quid đ illo q iurat p verbū credo cū tn̄ ī veritate nō ſic credat. R̄. ꝙ quo ad deū piurus ē. ſ3 quo ad ſoꝝ ꝯtētioſu3. nō. etiā ſi pbaret poſtea ꝯriū eius qđ iurauit. vt nō Pa. i. c. ex līis: de iur. iur. rō q2 nemo pōt dare teſtimonium de ꝯſcia alterius niſi ipſe cu ius eſt: ꝛ deus: ſiſr ille qui credit ꝯuenire iuramēto q̄uis nō ꝯueniat ē piurus ſ Pa. i. c. q̄to: de iu. iur.

p Ermiſſio: h3 quatuor modos. ꝑ. p priuatio nē ꝑcepti: vt qn̄ maius nō ꝑcipit minus bo nū pmitti dr̄: ſic apl's nō ꝑcipiēdo virginita tē: matrimoniū pmiſit. 1. cor. 7. 2° p priuationē ꝓhi bitiōis ſic venialia dr̄ pmiſſa q2 nō ſunt ꝓhibita. 3° p priuationē cohibitiōis ꝛ ſic oīa dicūtur pmitti a deo inq̄tū nō ipedit cū ipedire poſſet. 4° p ꝓhibi tionē punitionis ꝛ ſic libellus repudij lege pmiſſus: nō qdē pp aliqđ maius bonū ſequēdū ſic fuit diſpē ſatio de pluribus vxoribus habēdis. ſed pp maius malū cohibēdū. ſ. vxoricidiū. hec. s. T. 4. di. 33. q. 2. ar. 2. Et idē. 1ª. q. 93. ar. 3. ait: lex hūana dr̄ aliqua pmittere nō q̄ſi ea approbās: ſ3 q̄ſi ea dirigere non potēs: multa dirigūtur lege diuina q̄ dirigi nō p̄nt lege hūana: q2 plura ſubdūt cauſe ſuperiori q̄ īferio ri: ſecus eēt ſi approbaret ea q̄ lex eterna reprobat ꝛ h° ē q2 legē eternā nō pōt pfecte aſeq̄ lex hūana.

i ¶ Querit iuxta. 4m. modū pmiſſiōis vt̄ platus poſ ſit pmittere dericū ꝯcubinariū vt vitet maius malū. R̄. ſm Pa. i. c. vt dericoꝝ ibi nō: i. ꝟ. plati. de vi. ꝛ ho. de. ꝙ plati grauiter peccāt ſuſtinēdo ſubditos ꝯcubinarios: max° obtentu pecunie vel alterius co modi tēporalis ꝛ pōdera illud. ꝟ. comodi tēpora lis: nā p hoc verbū arbitror: ꝙ ſi dericus ꝯcubina rius efficeret deterior ſi pcise cōpelleret ad dimitten dā ꝯcubinā ꝙ tūc platus tollerādo ad tps: pctm̄ nō icurrit. Nā q̄nq3 pmittimus minus malū vt maius euitet. 13. di. duo. 33. q. 2. c. fine ſi cōſiſterit hec Pa. Et intellige de lege humana q̄ permittit lupanar. ſe cus de lege diuina. Uide. ꝟ. ſcādalū. §. 8.

p Ermutatio diſtinguit a vēditiōe ſ3 tex. i. c. ꝑ. de his. q̄. ſi. s pl. In ꝯriū eſt tex. i. l. ſtatu li beri. ff. de ſta. libe. vbi dr̄ ꝙ. ꝟ. ēptio ſeu vēdi tio cōphēdit i ſe oē3 ꝯctū p quē transfert dominiū. Ad idē tex. i. l. volūtas. C. de fideico. vn̄ dicendū ſ3 Pa. i. d. c. ꝑ. ꝙ vbicūq3 fit cōmemoratio ꝑcii tūc. ꝟ. vēditio: verificat tm̄ in vēditione vulgari ſumpta. qn̄. ſ. itreuenit ꝑciū. vn̄ ꝓhibitus vēdere ſine certa ſo lēnitate ne decipiat in ꝑcio. pōt donare ſine aliqua ſolēnitate. vt ē tex. i. l. i. de re. đcu. ſine. decre. nō alie. li. 1. ſ3 vbi nō ſit cōmemoratio ꝑcij tūc. ꝟ. venditio: capit largo mōꝛ: niſi forte eſſemus i mā odioſa: ſed pp cōe3 vſu3 loquēdi q regulr̄ debet attendi etiā ꝯ ꝓpriū ſignificatū vt i. l. libroꝝ. i. §. qđ tn̄ caſſius. ff. de lega. 3. ꝛ i. c. ex līis: de ſpon. capit. ꝟ. vēditio ꝓ ſpē diſtincta ab alijs ꝯctib°: ꝛ ita capit hic de pmu tatiōe beneficioꝝ. ꝟ. beneficiū. 3. §. 15. vſq3 ad. 19.

p Erplexus aliquis eē pōt ad pctm̄ ex ſuppoſi tiōe nō aūt ſimplr̄. vn̄. s. Tho. 3ª. q. 19. ar. 6. ad. 3m. ſic ait: ſuppoſito ꝙ aliqs opet ex iani gloria vel ſuppoſito errore rōis vel ꝯſcie q pcedit ex ignorātia nō excuſante nec° eſt ꝙ ſequat malū i vo lūtate: nec tn̄ ē hō pplexus q2 pōt itentionē malam dimittere vel ab errore recedere cū ignorātia ſit vin cibilis ꝛ volūtaria. ſiſr dicit i multis alijs locis.

p Erſeuerātia eſt i rōe bn̄ ꝯſiderata ſtabilis ꝛ perpetua pmāſio: hec. s. Tho. 2ª. q. 128. poſt Andronicū: vide. ꝟ. ꝯſtantia: ꝛ. ꝟ. icōſtan tia: ꝛ. ꝟ. molities: ꝛ. ꝟ. pertinax.

p Erſona mihabil' qs dicat. vide. ꝟ. mihabil'.

p Erſonatus qd ſit. vide. ꝟ. dignitas.

p Ertinax ſm Iſido. dr̄ aliqs qui eſt ipudēter tenax: ꝛ hoc idē dr̄ ptinax eo ꝙ in propoſito ſuo ad victoriā pſeuerāt. Antiqui. n. dicebāt vitam quā nos victoriā: ꝛ hoc vocat phs i. 7. ethi. ichiponomenes. i. fortis ſn̄ie vel ideonomones. i. p prie ſn̄ie. q2. ſ. pſeuerāt i ꝓpria ſn̄ia plus q̄ o3. Mol lis aūt minus q̄ o3: pſeuerās aūt ſ3 ꝙ o3: vn̄ p3 ꝙ pſeuerātia laudat ſic i medio exiſtens ptinax vitu perat ſic p exceſſu3 medij. Mollis aūt ſm defectu3 ꝛ orit ꝯtinatia ex inanigloria ſicut ex cauſa: eo ꝙ aliquis nimis perſiſtit in propria ſn̄ia q2 p hoc vult ſuā excelentiā manifeſtare. hec. s. Tho. 2ª. q. 138. ar. 2. vnde ſi quis firmat ſe in ſua ſentētia ita ꝙ etiam ſi eccleſia determinaret ꝯtrariū in eo quod pertinet ad fidem vel bonos mores vel tenet oppoſitū eius qđ dr̄ a doctoribus i ſimilibus mortalr̄ peccat ꝛ ſa pit hereſim. di. 8. qui ꝯtenta. Alias niſi per accidēs ratione ſcādali: pertinatia nō eſt peccatu3 mortale: vide. ꝟ. obſtinatio: ꝛ. ꝟ. perſeuerātia: ꝛ aſſimilatur pertinax incontinenti ꝛ molli q2 nimis appetit ali quam delectationē ꝛ fugit triſtitiā: hec. s. Tho. vbi ſupra. ad. 2m. argumentum.

p Etrus apoſtolus volens impedire paſſione3 Chriſti. non peccauit q2 paſſio Chriſti pote rat ꝛ placere laudabiliter ꝛ diſplicere ſm di uerſa ꝛ tunc ſcandalu3 ibi ſumitur large pro quol3 impedimēto alicui preſtito in via aliqua quā intē dit proſequi. peccauit aūt mortaliter negando chri ſtū ꝛ credidit ꝙ prenuntiatio Chriſti de negatione ſua eſſet cōminatio tantum. Et quotieſcūq3 poſt ne gationē recordabat Chriſti totus reſoluebat in la crimis ita ꝙ gene eius videbātur aduſte. Et predi cauit primus inter apoſtolos Rome ꝛ cu3 magno

fractumnõ tñ simplr primus : sed Barnabas prius. Et sm.s.Tho.super Jo.vixit fere annis trigintasepte post mortem Christi.sz tamé.s.s.Tho.super epistolas ad gala.vixit ânis quadraginta : vbi nõ q aliqui codices super Jo.habêt trigintanoué : qz cõputando annos quatuordecim de quibus habet ad Gal.2°.a morte Christi: sicut quidã cõputant & addédo annos vigintiquinqz quibus Petrus sedit Rome fiût trigintanoué. Si vero cõputét quatuor decim anni a cõuersione Pauli tûc addet vnus annus qui fuit iter morté Christi & cõuersioné Pauli: Pôt.2°.dici q si dicat super Jo.q vixit trigitaseptê tûc nõ cõputãtur duo anni iperfecti.s.primus & vltimus.s.i principio & fine:hec oia.s.T.i diuersis locis put habet i tabula Mgri Petri i.§.Petrus.

Pietas accipit tripliciter.p more vulgi sm q i operibus misericordie frequêtat.qd ideo dicit Aug.aduenisse q: hoc fieri pcipue mandat de⁹ ea q sibi vel pro sacrificijs placere testat ex qua ɔsuetudine factuz est vt & deus ipse pius dicat. Et sic pietas accipitur pro misericordia mansuetudine & demētia & sic dicit quãdã releuationez indigentie proximi & cõpassionem in eius calamitate & isto mõ accipit .1ª.ad cor.4.pietas ad oia valet. 2° sumit pietas per excedentiã sm q accipit pro cultu diuino:& sic idé est qd religio. seu theosebia siue latria q pertinêt ad seruitutê diuinã. 3° sumit pro parte sm q diffinit eã Tulius i sua rethorica q pietas est per quã sanguine iunctis patrieqz beniuolis officiû & diligens tribuit cultus. vñ.s.Tho.2ª2e.101. ar°.1.sic ait.homo efficit diuersimode alijs debitor sm eoz diuersam excelêtiã ad diuersa beneficia ab eis suscepta.in vtro zz autê deus summû locû optinet qui excelêtissimus est:& est essendi & gubernationis primû principiû.secûdario vero nostri esse & gubernationis principiû sunt parêtes & patria a quibus & in qua nati sumus.& nutriti. & ideo post deû est homo maxime dbitor parêtibus & patrie.vnde sicut ad religioné pertinet cultû deo exhibere ita secûdario gradu ad pietaté pertinet exhibere cultû parentibus & patrie.in cultu aût ad parenté includit cultus omniû ɔsanguineoz q etiam ɔsanguinei ex hoc dicûtur q ex eisdé parêtibus processerût vt patet per philosophû.8.ethicoz.In cultu aût patrie itelligit cultus oiuz cõciuiû & oiuz patrie amicoz:& ideo ad hos pietas principaliter se extendit:parentibus aût & patribus aliquid debet dupliciter : vno modo per se id qd decet patré inquãtû pater est q cû sit superior quasi principiû filij existens : debet ei a filio reuerêtia & obsequiû per accidens aût aliqd debet patri qd decet eum accipere sm aliquid qd ei accidit.puta si sit infirmus q visitet & eius curationi intédatur & si sit pauper q sublêtet & sic de alijs huiõi que oia sub debito obsequio côtinêtur :vnde Tulius dicit:q pietas exhibet & officiû & cultum:vt officiû referat ad obsequiû:cultus vero ad reuerêtiã q: sm q dicat Aug.x.de ciui.dei dicimur colere homines quos honorificatione vel recordatiõe vel presentia frequêtamus & ɔ̃sulis oibus sanguine coniunctis & patrie beniuolis debeat cultus & officiuz nõ tamen equaliter oibus sm Tuliû.

¶ Utrum occasiõe religionis sint ptermittêda pietatis officia i parêtes.1.vtrum hõ debeat dimittere patrez & matré & trâsire ad religioné .R.sm.s.Tho.vbi.s. ar.4.q ad pietaté pertinet officiû & cultû parentibus exhibere sm debitû modum: nõ est aût debitus modus vt plus homo têdat ad colendû patrem qz deû.sed sicut Ambro. dicit super Luc. necessitudinis generis diuine religionis pietas ante fertur. Si ergo cultus parentû abstrahat nos a cultu dei iam nõ esset pietatis. parentû insistere cultui:ɔtra deuz. vnde Hieronymus dicit in epistola ad Heliodo:ŭ: percalcatû perge patré.percalcatã perge matré ad vexilla crucis euola:summû genus pietatis é i hac re fuisse crudelez: & ideo in tali casu dimittêda sunt officia pietatis in parêtes propter diuinû cultû religionis. Si per exhibêda debita obsequia parentibus nõ abstrahimur a diuino cultu hoc iam pertinebit ad pietatem:& sic non oportebit propter religionez pietatem deserere.quãdo igit parêtes traherent ad peccatû vel eoz obsequijs sine peccato vacare non possumus vel quãdo parentes possunt sine eis conuenienter vitam transire tûc possunt filij inuitis parentibus transire ad religionem . 1

¶ Utrum religiosus teneat subuenire ppriis parêtibus qñ idigêt&nõ hñt aliû subuenieté.R.vbi.s.q aliud dicêdû de eo q é adhuc i seculo ɔstitutus. & aliud de eo qui é iã i religiõe pfessuerit.s.n.qui é in seculo cõstitutus si habet parêtes qui sine ipso subsistêre non põt & põt ibi sine pctõ mõtali comode remanet nõ debet eis relictis intrare religionem q: trãsgrederet preceptû de honoratione parêtû ɔ̃uis quidã dicât q i hoc casu licite posset eos deserere:eoz curaz deo committens.sed si quis recte cõsideret hoc esset tentat deû cû habens ex humano ɔsilio quid ageret: periculo parêtes exponeret sub spe diuini auxilij. Si vero sine eo parentes vitam trãsire possent licituz esset eis.desertis parentibus religionez intrare quia filij nõ tenêtur ad sustentationé parentum nisi causa necessitatis vt dictû est in precedenti.§.hoc idem dicendum est sm.d.ar.f.post Jo.de neapo.si haberet votû simplex religionis vel esset nouitius. Ille vero qui iã est in religione professus reputat iam quasi mortuus mundo.vnde nõ debet occasione sustentationis parentû exire claustrû in quo Christo cõsepelitur & seipm secularibus negotijs implicare:tenetur tamen salua sui prelati obedientia:& sue religionis statu:piû studiû adhibere qualiter eius parentibus subueniatur: quõ vnus tenetur alere alterum. ff.alimentû.&.ff.filius.§.16.

Pignus dr̄ a pugno: vñ ꝓprie dr̄ pignus res mobilis tradita de pugno seu manu.ff.d.v. sig.l.plebs.§.pignus: ⁊ cōiter dr̄ ſm Hosti. obligatio rei licite ꝓ debito facta ad securitatē creditoris.q: tutius ē pignori icūbere q̄ȝ agere i personā Insti.de obli.q̄ ex delic.na.§.furti: ⁊ differt ab ypoteca q: pignus dr̄ cū trāsit i creditorē.ypoteca vero cū nō trāsit.sȝ ē imobilis Insti. de actio:⁊ ob.§.iter pignus:sȝ quātū ad actionē nō differūt q: pveraqȝ pignoratitia daf debitori ypotecaria creditori.d.§. iter pignus.vnde dr̄ ypoteca ab ypos qḋ est sub ⁊ tesis qḋ est positio quasi res subposita obligatiōi.

1 ¶ Quot modis itelligāf aliq̄ tacite pignori obligata.R̄.ſm Host.multis modis.Nā si qs sibi dotē ꝓ aliqua ꝓmiserit.oīa bona sua tacite obligāf. Itē ꝓ restituēda dote vxori:oīa bona mariti obligāf tacite.etiā si extraneus.s.q mulierē nō hȝ i ptāte dotem ꝯfert.C.de rei vxo.ac.l.vnica:⁊ ēt ꝓ parafrenalib⁹ ⁊ donatōe pp nuptias qñ expsse ꝓmidit. vide.v.dos ꝑ in.⁊.§.20.⁊.21.Itē oīa bona ꝯductoris iuēta ⁊ illata i rustico ꝑdio sciēte dño nisi ad tps iferātur tacite obligata sunt dño ꝓ pēsiōe:iurbano aūt nō distinguo vt̄ dñs sciat vel ne.C.de locato.l.certi. Itē bona tutoꝝ ⁊ curatoꝝ tacite obligātur minorib⁹ ꝓ eoꝝ officio aut si nō administrauerūt .C.de admi. tuto.l.ꝓ officio.Itē bona pr̄is tacite obligāf filijs ꝓ rebus aduētitijs ⁊ ꝑcis eaꝝ vt.C.d bonisqȝ liber.l. cū oꝫ. Itē bona matris cōuolantis ad secundas nuptias sunt filijs prioris matrimonij tacite obligata vt eis restituat q̄ a priori marito lucrata fuit .C .de secūdis nup.l.ac edictali.§.pen.⁊ ibi pȝ q̄ hec restitutio faciēda est saltē post mortē matris cū iterim habeat vsūfructū. Itē bona defuncti tacite obligāf ꝓ legatis ⁊ fideicomissis.C.coia:de le.li.i.Et nō q̄ pignus ꝯbif tacite i multis ꝑsonis:ꝑ administratorū bonoꝝ ipius ecclesie ar.13.q.2.c.illud:⁊ Pa.in.c. ex lris:de pigno.1ͤ ꝯbētis cū fisco:ipi fisco.C.i qbus causi.ca.pi.ta.ꝯ.l.i.⁊.2.3ͤ bona pr̄is tacite obligāf filijs ꝓ bonis aduētitijs ⁊ ꝑcis eoꝝ .C.de bonis q̄ liber.l.cū oꝫ:sȝ tñ nō habef rō male administratiōis vel q̄ male versatus sit i dictis bonis ꝯ patrē.l.pen. ⁊ vltima.4⁰ ꝑmipelari.i.ꝑmi i acie fisco .C.qb⁹. mo.pi.ta.ꝯ.l.satis.5⁰bona ꝯductoris vectigaliū fisco.l.semp.§.ꝯductores.ff.d iur.imunita.6⁰ in naui ei q dedit ad eā reficiēdā vel armādā.l.iterdū .ff.q poti.i pigno.habe.secus si dedisset ad emēdū eā q: nō haberet ypothecā i ea.Idē dic d eo q mutuauit ad militiā emēdā q̄ habet in ea tacitā ypotecā ſm Hosti.i summa aduerte tñ q̄ ad tacitā ypotecam nō pōt ꝯueniri possessor nisi principali discusso vt in aut.h⁰ si debito⁹.C.de pigno. Expssa aūt obliga⁰ dr̄ ꝯuētionalis q̄ sola ꝯuētiōe ꝯstituif.ff.d pig.act.l.i.

2 ¶ Que res possunt pigno i obligari .R̄.ſm Hosti. obligari pn̄t tā res psentes q̄ȝ future vt fructus pendētes:partus ancilaꝝ:fetus pecoꝝ ⁊ ea q̄ nascēf.ff. eo.l.⁊ q nōdū. Itē res corporales ⁊ incorporales vt cautiones ⁊ noīa debitoꝝ.ff.eo.l.cū ꝯuenit.Itē vsusfructus.ff.eo.l.si is.Itē seruitutes rustice.vt.s.q̄ȝdiu pecunie solute nō sint his seruitutibus creditor vtaf ⁊ si.J.certū diē nō fuerint reddita creditori vendere vicino valeat.ff.eo.Pignori obligari nō pn̄t res sacre vt vasa ⁊ ornamēta ecclesie vt.C.d sa.san.eccl. l.sancimus:nisi ecclesia supflua vasa habeat ⁊ debitū vrgeat nec aliūde ex rebus mobilibus solui posset.12.q.2.hoc ius vel nisi i alijs causis necessarijs i qbus res ecclesie alienari pn̄t.12.q.2.aur.Itē res eccle nō pn̄t pignori obligari vt i aut.de ali.⁊ emphi.§. ⁊ qñ.Itē liberi hoīs nulla ē obligatio q: ꝯtra ē libertati ⁊ ſm hoc.si qs acciat hoīeȝ liberū i pign⁹ ꝑdit creditū ⁊ aliā tātaȝ q̄ȝtitatē tenef soluere ac ēt debet relaxari vt i aut.vt nulli iudi.§.q: vero i casu tñ tenet obligatio liberi hoīs vt i redēto ab hostib⁹ C.de cap.⁊ post li.re.l.si.Item ob necessitatē famis pr̄ filiū obligare pōt nō sic ꝯ q: magis obligaf filio pater q̄ȝ ꝯ.v.emptio.§.6.

¶ Que pacta ꝓhibētur i pignore.R̄.oē pactū turpe ipossibile:illicitū.Itē pactū legis comissorie qḋ ē pactū quo debitor obligat se isolutū dare pignus.ff.de solu.l.calopodius. Itēȝ qñ ꝯuenit ne pignus reddimat iperpetuū.vel añ diē sibi ꝑfitā.ar.c.pcarū: de pca.Itē qñ fit pactū ne liceat creditori pignus vendere post iterpellationē creditoris.l.si creditor.§.si. .ff.de distra.pigno.⁊ de istis dr̄ i.c.significāte:eo.ti. Quid si fiat pactū vt die ꝑfita non soluēte debitore creditor ex tūc rē habeat i feudū.R̄.q̄ non valet q: fieret fraus legi vt incōsti.fede.de feu.da.iuicem.l. comissio.c.ꝑ.valet aūt pactū q̄ amissio pignoris q̄ cūqȝ casu liberet debitorē.C.d pigno.ac.l.q̄ fortuitis. 3

¶ Quid pōt facere creditor de pignore an possit vēdere.R̄.q̄ aut ꝯuenit expsse vt posset vendere ⁊ sic debet ꝑ denūtiari debitori ⁊ postea ſm formā cōuētam pōt vēdere alr nō.Aut ꝯuenit q̄ nō vēderet ⁊ tūc debet ter denūtiare debitori vt soluat ⁊ iter vnā ⁊ aliā denūtiationē dȝ eē triduū.ff.de pigno.ac.l.si ꝯuenit.q̄ si nō soluerit poterit vēdere:alias vēdendo sine trina monitiōe tenef furti:si nulla fuit facta mētio de vendēdo tūc debet semel nūtiare vt soluat ⁊ postea elapso biēnio vēdere poterit.hec ꝓbātur i.d.l.si ꝯuenit:de distrahē.sȝ qd si creditor bona fide vēdito pignore minus accepit q̄ȝ sit debitū suū. R̄.q̄ residuū repetet a debitore:si vero plus vendidit debito tenef illud plus restituere debitori.C.d iur do.l.si. 4

¶ Ut̄ pign⁹ possit ꝓ creditorē alteri pignorari.R̄.q̄ sic vt est tex.i.l.i.C.si pignus pigno. da.sit:⁊ licet Spe. dicat non licere vltra tres vices. Ange.tñ tenet ⁊ verius in.d.l.i.q̄ etiā ꝓ mile vices q: ius q̄sitū a creditore i pignore est reale ⁊ est trāsitoriū de ꝑsona ad ꝑsonā i mile manus ⁊ sic ꝯdudit tex.i.d.l.p⁹.i.v.tādiu eē res.sȝ qd si alius cui res pignorata fuit.alteri vēdidit q forte absentauit se qḋ 5

remediū dabitur primo debitori ad ꝯsequēdū rem suā.ſꝫ.Spe.dicit ꝙ aget ꝯ pᵐ creditorē. ſꝫ primus creditor liberabiť cedēdo sibi actus ꝯ eū cui iegitime pignorauit ⁊ sic alius respectu tertij:⁊č.

6 ¶ Vtrū possit pignorari vsurarijs nisi tēporis q hñt ex priuilegio ꝙ post annū lucrantur pignus.ſꝫ.ſm Angelicā.ꝟ.pignus.§.13.ꝙ sic: ⁊ si pdiť dānū erit debitoris qꝛ qđ fit lege pmittente nō mereť penā.l.gracus.C.de adulte.⁊ iō cū lex pmittat pignus pignorari sibi imputet debitor:qđ tñ limito verū: si mō non pignorauit nisi pro q̄ntitate sibi debita qꝛ plus nō lꝫ i aliquo casu.Jtē si hoc fecit ꝓ necessitate vel vtilitate sua qꝛ ꝓ alio respectu nō lꝫ ad vsurā recipe.vide.ꝟ.vsura.8.vtrū aliquis possit emere ista pignora.ꝟ.vsura.6.§.2.Quō creditor teneť fructus cōputare in sortē.ꝟ.vsura.4°.p totū.

7 ¶ Quātū durat pignus.ſꝫ.donec facta fuerit tota solutio debiti.l.q̄ꝺiu.C.de distra.pigno. Nec pōt vllo tēpore creditor pscribere pignus.l.pignori rem receptam.ff.de vsucapionibus.

8 ¶ Cui ⁊ ꝯ quē dať actio persecutiua pignoris siue ypotecharia.ſꝫ.ſm Hosti. datur creditori ꝯ quēlꝫ possessorē.ff.eo.l.pignorientia qdē:ꝙ si possessor hꝫ titulū lucratiuū tūc creditor hꝫ electionē vtꝝ agat psonaliter ꝯ debitorē vel ypotechaliter ꝯ possidentē. C.eo.l.distractis:⁊.l.pscriptiōe:⁊ idē si habet titulū onerosum:si fuit fraudis ꝯscius.ſ.qꝛ sciebat rē alteri obligatā:ſꝫ si nō fuit fraudis ꝯscius nō potest creditor ꝯ eū agere quousꝗ egerit ꝯ debitorē: ⁊ fideiussorem ⁊ mandatorē ⁊ postea agi potest ꝯ pignorꝝ possessores. Cui ⁊ ꝯ quē datur actio pignoratitia. ſꝫ.ſm Rayn.potest agere debitor vel heres eius cōtra creditorē vel heredē eius vel aliū si forte creditor rem sibi pignoratā in aliū trāstulit.Nam ⁊ ipse possessor teneť cōputare i sortē nō solū fructus quos ipse percepit.ſꝫ etiā oēs quos anteriores perceperūt a tēpore primi ꝯctus ⁊ sic soluto residuo restituere debet pignus:extra eo.c.cū cōtra.

P Igritia quid sit ⁊ quomodo est peccatum: vide.ꝟ.negligentia p totum.

P Irrata quis sit proprie ⁊ cōiter: vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.25.§.4.⁊ quō sunt excōicati ibidē:⁊.ꝟ.excōicatio.6.casu.4.⁊.5.p totū.

P Lacere hominibus quō pōt qs bene ⁊ male:vide.ꝟ.adula° per totū:⁊ nō ꝙ Angelica allegat hic.s.Tho.⁊ nō recitat fideliter.

P Lanete tardiores sole.ſ.Saturnus:Jupiter: ⁊ Mars incipiūt apparere ante ortū solis. Luna vero tantū in sero qꝛ est velocior sole: Venus autē ⁊ Mercurius quādoꝗ in mane qñꝗ in sero:qꝛ aliquādo velotius:aliquādo tardius mouenť q̄ Sol: In planetis:retrogradatio: statio:⁊ directio causať ex diuersis motibus diuersoꝝ mobiliū si dētur eccētrici:ſm Ptholomeū propter diuersitatē poloꝝ: Candelabrū habens septē lucernas in septē calamis i australi par e tēpli:significat septē planetas illuminantes totum mūdum quoꝝ cursus est nobis ex australi parte hec.s.Tho.vt patet in tabula.ꝟ.plato.

P Olicitatio: vide.ꝟ.promissio.

P Olutio quō causať ⁊ quō est peccatū ⁊ quō impedit cōionē.ꝟ.cōicare.§.32.⁊ sequentibus. vtrū per polutionē nocturnā amittať virginitas.ꝟ.virginitas:pncipio.

P Opulus quot hoīes faciunt vnū populū.ſꝫ. ꝙ decē.2.q.3.c.vnio:in glo.ſꝫ duo faciūt cōgregationē de elec.c.1. ⁊ tres colegium.ff.de ver.sig.c.neratius:⁊ tñ retineť in vno.ff.ꝙ cuiusꝗ vni.l.sic.glo.i.c.1.de postu.pla.q̄ dicat ꝙ ius vniuersitatis pōt remanere i vno solo oibus alijs mortuis vel priuatis:iste tñ solus non posset seipm̄ eligere qꝛ notareť ābitiōe:glo.tñ dicit ꝙ collegiū nō ē in vno: nā deest significatū vocis.ſꝫ ius collegij bene ꝯseruatur i vno:decē aūt aut qndecim:faciunt turbā.ff.de vi.bo.rap.l.pto:ia.2°.quatuor porci vel decē oues faciūt gregē.ff.ꝺ abigeis.l.oues.Ex qbus pꝫ ꝙ pōt dici populus scādalizari qñ decē graues ⁊ honesti de populo scādalizātur lꝫ i populo sint ēt mille.

P Ortio canonica:vide.ꝟ.canonica portio.

P Ostulatio ſm Pa.i ſũma. eorest q̄dā gře petitio a superiore facta de promouēdo aliquē ad pdationē ad quā de iure cōi pp defectū aliquē vel īpedimentū eligi.seu promoueri nō poterat qui tñ postulatū nō oio ībabilē reddit. Alr ſm iuristas est desideriū suū siue amici sui i iure apud eū q iurisdictioni pest exponere vel alterius desiderio ꝯdicere.ff.de postu.l.i. aliter. Si postuleť ille q pōt eligi nihil fit ⁊ ecꝯrio. Intellige de defectu ⁊ impedimēto quod nō est pctm̄ in eo.puta qꝛ nō hꝫ etatē vel est illegitimus vel alteri ꝯiugatus obligatus ⁊ huiusmodi:fallit i mutilato de cor vitia.c.expostulistis: ⁊ i bigamo ⁊ irregulari qꝛ tales inhabiles non pñt postulari sicr criminosus. vt.d.c.i.⁊.2.eo.ti.

¶ Postulatio ⁊ electio differūt p̄ qꝛ postulatio initiatur gře electio vero iuri.eo.ti.c.pen.vñ ille qui de iure pōt eligi nō pōt postulari nec eꝯ. ⁊ illi qui eligūt ꝯsentiūt in spōsum ecclesie.ſ.in electū:postulātes vero cōsentiūt i gřaꝫ nec initiať matrimoniū. sicut in electione.Quō possunt variare i postulatiōe ⁊ non in electiōe. vide.ꝟ.electio.p̄.§.p̄.circa fi.Et quō debet seruari eadem forma qua fit electio p scrutiniū ꝟ.electio.p̄.§.19.circa mediū:⁊.j.e.§.5.Et quō eodē mō nō valēt voces icerte: ꝯditionate.vel alternatiue.ꝟ.electio.p̄.§.24.Nec valet dicendū eligo ⁊ postulo ⁊ siña ibidē.Jtē differunt qꝛ electio ceteris paribus ꝑponiť postulatiōi.sed si postulatio habet duas tertias ⁊ electio solū excedit medietatē tūc postulatio ꝑponiť.c.scriptū:de elec.Jn ordine tñ pdicatoꝝ nō fit dřa ex priuilegio. Itē ꝯueniūt qꝛ sicut eligēs idignū vel peccās i for° electiōis sunt suspēsi.

to idē mō i postulatiōe. Et sicut qñ maior pe eligit in dignū trāsit ad minorē ita i cōpromisso ⁊ electiō::v. elec. l. p totū. Itē differūt q: in electiōe requirit ius administrādi.s3 nō exercitiū ⁊ p cōfirmationē cōfert exercitiū administrādi nec acqrit aliud ius i actu p cōfirmationē q̄3 acqrat i hitu p electionē imo idē:s3 in postulatiōe totū acqrit p grāz cōfirmatiōis. Itez cōueniūt q eo mō sicut criminosus nō potest eligi ita nec postulari:de q°.v.elec°.p.§.4.15.⁊.16. Itē differūt q: eps pōt postulari ⁊ nō eligi. Itē deficiens in etate postulat.sed nō eligit.c.cū nobis oli.de elec.⁊ similiter dic de defectu ordinis.vel natalis. de elec. dudum.el.p.⁊.c.inotuit.

2 ¶ Quis possit postulari.R.bm Hosti. In primis q/ dē nō pōt postulari criminosus.c.i.⁊.2.e.ti.⁊.ō.v. elec.p.§.4. Itē nō pōt postulari i religiōe non pro/ fessus.i.d.§.4.⁊.15.nisi forte i necessitate ⁊ eēt instru ctus i regula.c.cū cāz:de elec.⁊.c.officij:⁊ i hoc cōue nit etiā elec°. Itē nō pōt postulari sicut nec eligi epilē/ ticus.c.cū iter:d elec.nisi forte sit liberatus ita q iā p ānū fuerit liber.33.di.cōiter. Itē nec mutilatus.c. expositis:de cor:.vici. Itē nec bigamus.nec irregu laris.clerici siue iferiores ad epm pñt eligi. secus de epo.c.cū iter:de elec.si lr dr de religiosis bm Jo.an. in.c.nullus:de elec.li.6.

3 ¶ A quo debeat qs postulari.R.si sit eps postulan dus ē a papa.c.si.e. Si vero paciat defectū i ordi/ ne.vel etate d3 postulari i hac pte ab eo q dispēsat pōt.vñ si aliq.20.annoꝝ postulet ad dignitatē sine cura ab epo pōt postulari:si cū cura a papa. Si ve ro sit defectus q: ē clericus aliene dyocesis vel subest alteri vt religiosus:⁊ hmōi:nō o3 q postulet. s3 eli gi pōt vt dicā i e:⁊ breuiter d3 qs postulari ab eo q pōt remouere talē defectū vel ipedimētū.vñ si aliqs sit postulatus q: nō potuit eligi eo q ali° eēt elec°: ⁊ nō possit simul nisi vnus eligi:d3 postulari ab eo q pōt absoluere illā electiōez pp quā nō poterat eligi.

4 ¶ Quis pōt postulare.R.b3 Hosti.q q pōt eligere .c.bone:el.l°.e.ti.⁊ de elec.c.inotuit ⁊ debēt sic cōdu/ cere:q dignet pbere assensū3 q talis trāslatio fiat ⁊ valet si admittit postulatio si cōcors fuerit.s.si ab oibus fiat vel si due ptes cōsentiūt q: tūc idē est ac si oēs cōcordarēt alias nō facile admittit.c.scriptū: d elec. Et q̄uis si nō sunt due ptes oiu3 nō faciat iniu/ riā si nō admittit.pōt tñ admittere si habeat maio rē partē vocū b3 Pa. i.d.c.bone:el.p.post Gofre.

5 ¶ Quis effectus postulatiōis.R.bm Pa. in.c.p.de postu.q postulatus admissa postulatiōe cōseqt ius ac si fuisset electus ⁊ cōfirmatus. vñ nō indiget alia cōfirmatiōe vt i.c.2.de postu. Intellige qñ postulat ab eo q pōt sup oi ipedimēto postulati dispēsare:⁊ hec dr solēnis postula°:s3 postula° nō solēnis hec nō opat .vñ si canonici postulēt ab abbate monacū in epm ⁊ abbas cōcedat nihilominus o3 denuo eligat ⁊ cōfirmet ⁊ i ista non o3 seruare formā.c.q: pp:de

elec.s3 bñ in prima.s.solēni vt nō Pa.i.d.c.q: pp.q: talis dr electus habēdo respectū ad ius futuꝝ ⁊ hoc vr veꝝ e secuꝝ q̄uis quidā dicāt ō.s3 forte possent saluari q loquātur de postulatiōe.s.i.nō solēni:vt de.v.elec°.p.§.1.circa fi.⁊.§.19.cū me:de hac āt.s°. nō aliud dr q: vel paꝝ vel nihil valet tū q: pōt eligi sine postulatiōe tū q: papa prouidet de oibus tū q: pauci isto mō postulātur:⁊ p hāc secūdā nō cōseqt postulatus ius plature:s3 vt possit eligi : hec.n.ē qñ postulat ab eo q nō pōt dispensare sup ipedimēto: reqrit tñ eius cōsensus vt possit pmoueri rōe sui in/ teresse.ex° canōici volūt eliger monacū.s3 ipe nō pōt cōsentire sine licētia abbatis. vt i.c.si religiosi:d elec li.6.puta canonici postulāt ab abbate vt cōcedat ei. illū monacū.si cōsentiat nō h3 vim electiōis.s3 opus est vt iterum eligatur.

¶ Nō bm Pa.i.c.qd sic de elec.l p nō:q est quidā 6 alius modus eligēdi.s.noiatio q largo mō pōt dici elec°:q: q noiat aliquē:pzius ipm mente eligit sicut psentatio qñq3 dr elec°.vt in.c.qrelā:de elec. vñ nō bm.e. Pa.vbi.ō.q triplex ē noiatio. Vnā q̄dā ē mi nus solēnis q fit de aliquo eligēdo vt qñ aliq ppo/ nūtur i collegio tāq̄3 boni viri vt d eis fiat scrutiniū ⁊ de hac noiatiōe loquit tex.i.d.c.qd sic:⁊ p hāc nō acqrit ius noiatis.vñ pōt collegiū non obstāte tali noiatiōe trāsire ad aliā electionē.d.c.qd sic:s°. ē no minatio q fit i scrutinio electiōis ⁊ p talē noiationē i vo nō acqrit ius noiato.ar.si tibi absenti de pbē. li.6.itellige añ publicationē secus.s.i electiōe. si no/ minauit dignū ⁊ hoc publicato scrutinio.c.publica to:de elec. 3° ē noiatio solēnis q pprie dr noiatio ⁊ pōt dici elec° ⁊ hoc ē cū duo vel plures noiant prin cipi ⁊ petit a toto collegio vel maiori pte vt ex his eligat vnus ⁊ ex hac noiatiōe nō acqrit ius noiat. s3 noiantes postq̄ ē psentata supiori nō pñt āplius variare sicut dictū ē i postulatiōe ⁊ hoc vltimū voluit Hosti.i.c.bone:el.p.de postu.pla. ⁊ sic i postulatiōe añ psentationē pñt variare ⁊ nō post.ita i ista no/ minatiōe tertia. Et q̄uis possit dici elec° ⁊ sitr pos/ sit dici postula° nō tñ ē pprie elec° neq3 postula° q̄uis magis cōueniat cū postulatiōe vel cū cōpromisso q/ lificato:de q°.v.elec°.s°.p totū. Et ad istā noiationē pōt reduci modus eligēdi q° vtūt fratres pdicatores cōgregatiōis Lōbardie i eligēdo vicariū generalē: pōt tñ ⁊ medius dici cōpromissū3 q̄lificatū.

¶ Utrū eps postulat° debeat cōsentire.R.b3 Jo.an.q 7 si eps ē postulatus ad aliā ecclia3 sic d3 respōdere. Nec cōsentio nec dissentio. sed in hoc voluntati dñi pape me suppono ad hoc.8.q.i.scriptis:⁊ in.c.cu/ pientes de elec.ad fi.

P Ostumus quinq3 modis dicit.p.natus post mortē patris.2° post testamētū ante mortē. vt.ff.de iniusto ruptoq3 testa.l.s°.3° arroga/ tus fili°.4° post mortē aui q incipit nepos i sui pris potestate eē vt postumus.5° nepos auo moriente si

lio patre hec nota glo. C. de postu.

p Rebe(n)da qd sit vel canonia. R. s(ecundu)m Hosti. q(uod) e(st) ius percipie(n)di p(ro)ue(n)tus i eccl(es)ia: co(m)pete(n)s ta(n)q(uam) vni de collegio & nascit(ur) ex canonia sic filia: q(uia) ex quo aliq(ui)s h(ab)z canonia(m) d(e)z h(ab)ere & p(re)benda(m). de p(re)ben. c. relatu(m). P(re)be(n)da igit(ur) p(ro)p(ri)e (con)sistit i(n) fructuu(m) p(er)ceptio(n)e: canonia au(tem) i(n) iure alicuius q(ui) in canonicu(m) receptus est ad q(uo)d ius postea p(er)tinet p(re)be(n)da stalus i(n) choro. vox i(n) capitulo vt in. d. c. relatu(m): & est p(re)be(n)da partim spiritualis & partim te(m)poralis & no(n) valet h(ab)z Inno. i. d. c. relatu(m): p(ro)missio de p(re)be(n)da vacatura.

¶ Vt(rum) in receptio(n)e canonico(rum) & collatio(n)e p(re)be(n)daru(m) absentes cano(n)ici sint voca(n)di. R. si comode fieri valeat voca(n)di sunt nisi (con)suetudo habeat. eos ad talia no(n) vocari alias q(uo)d i(n) eo(rum) absentia fieret eis insta(n)tib(us) irritari deberet. de p(re)ben. cu(m) in ecclesijs. li. 6. Quid sit dignitas vel p(er)sonatus: vide. v. dignitas. Que sunt p(er)sone q(ue) possunt habere p(re)be(n)das & quos ordines requirat & qua(m) etate(m) vide. v. beneficiu(m). 2. §. 12. & beneficium. 3. §. 19. & sequentibus.

p Recariu(m) s(ecundu)m q(uod) dicit(ur) ex Pa. i. c. i. 2. & 3. eo. ti. di(cit)ur q(uo)d p(re)cibus pete(n)tibus (con)ced(itu)r ta(m)diu q(uam)diu is q(ui) (con)cessit pati(tur). d. c. 3. & l. 1. ff. eo. & est (con)t(r)actus gratuitus sic(ut) alij gratuiti. l(ice)t dif(fer)t. p(rimo) a donatio(n)e q(uia) no(n) reuocat(ur) regulariter: dif(fer)t. 2. a comedato q(uia) in comodato d(e)z e(ss)e vsus certus & t(em)p(u)s saltem tacite determinatu(m) & si vnu(m) isto(rum) deficiat erit p(re)cariu(m): s(ed) n. concessi tibi libru(m) vt illum tra(n)scriberes erit comodatu(m) q(uia) ad certu(m) vsu(m) & te(m)pus tacite determinat(ur). s. qua(n)tu(m) commode tra(n)scribi po(tes)t. l. iterdu(m) & l. (con)tinuus. §. cu(m) ita. ff. de ver. obliga. & non po(tes)t reuocari an(te) vsum co(m)pletu(m) vt in. c. 1. de como. p(re)cariu(m) au(tem) po(tes)t reuocari ad placitu(m) etia(m) si iteruenisset pactu(m) de no(n) reuoca(n)do vt i. c. si. co. nisi fuisset appositu(m) per via(m) co(n)ditionis q(uia) sic viciat (con)t(r)actu(m). facit. c. si. de (con)di. appo. si t(ame)n vellet reuocare sine ca(usa) & cu(m) magno da(m)no no(n) l(ice)t q(uia) obstaret sibi exceptio doli: cu(m) non possit negari q(uin) sit beniuola actio & io(deo) no(n) debet aduersari i(n) beneficio (con)cesso sic(ut) dicim(us) i(n) mutuo (con)cesso victori q(ui) ip(su)m detinuit: postmodu(m) q(uia) ip(su)m penituit vt no(n) i(n) p(ro)he(mio) decre. Ite(m) dif(fer)t q(uia) i(n) p(re)cario venit solu(m) dolus & lata culpa. sed i(n) comodato venit etia(m) leuissima vt i(n) l. q(ue)situ(m). §. illud. ff. co. po(tes)t etia(m) p(re)cariu(m) (con)cedi ad certu(m) vsum & distinguet(ur) a comodato per no(men) p(re)cariu(m). puta cu(m) dicat co(n)cedo tibi libru(m) ad scribendu(m) precario nomine.

1 ¶ Quot modis soluit(ur) p(re)cariu(m). R. q(uod) p(ri)mo volu(n)tate eius qui co(n)cessit. l. i. ff. co. 2(o) morte eius cui (con)cessu(m) est. c. si. eo. q(uia) e(st) (con)cessio p(er)sonalis q(ue) extinguit(ur) cu(m) p(er)sona vt in regula p(ri)uilegiu(m) de re. iur. li. 6. 3(o) alienatione p(re)cario rei (con)cesse: si is cui est alienata a p(ri)mo d(omi)no: velit reuocare. d. c. si. 4(o) finito tempore ad q(uo)d res fuerat co(n)cessa. l. cu(m) precariu(m). ff. co.

2 ¶ Sed nu(m)quid reuocat(ur) morte concedentis. R. Pa. in. c. p(re)cariu(m): eo. q(uod) non: & ibi tex. ex quo isfert. q(uod) vbi actus validitatis pendet ex volu(n)tate alterius no(n) reuocat(ur) per illius morte(m). ideo q(uia) p(re)sumit(ur) quis in sua volu(n)tate perseuerare i(n) qua quis decedit. c. maiores: de bap. & ideo licet prior claustralis possit reuocari ad libitu(m) abbatis vt in. c. cu(m) ad monasteriu(m): de sta. mo. no(n) reuocat(ur) t(ame)n per morte(m) ip(si)us abbatis: itellige q(ua)n(do) ab abbate cu(m) collegio fuit istitutus q(uia) collegium no(n) morit(ur). secus si e(ss)et (con)cessum vsq(ue) ad beneplacitu(m) suu(m) q(uia) p(er) morte(m) reuocat(ur). c. si gratiose: de rescrip. li. 6. & reuocatio s(ecundu)m Pa. in. d. c. p(re)ca. potius est ex (con)suetudine q(uam) ex iure & debet fieri reuocatio d(e) quinque(n)nio in quinque(n)nium s(ecundu)m glo. in. d. c. p(re). vide. s. v. gr(ati)a. §. 6. & v. volu(n)tas. §. 1. In isto vltimo loco dicit(ur) complete. ideo intellige vt ibi.

3 ¶ In quibus rebus (con)sistit p(re)cariu(m). R. q(uod) ta(m) in rebus mobilibus q(uam) imobilibus & incorporalibus. Nam seruitus p(re)cario po(tes)t (con)cedi. ff. co. l. 2. §. si. & l. 3. & 4. i. R. i(n) re p(ro)p(ri)a (con)stituere no(n) po(tes)t. d. l. 4. §. ite(m) si re(m) q(uo)d veru(m) est qua(n)tu(m) ad dominiu(m) & proprietate(m). sed bene qua(n)tu(m) ad vsum possessio(n)is. seu d(e)tentione. l. certe. ff. co. q(uia) i(n) p(re)cario tra(n)sfert(ur) vtilitas du(m)taxat p(re)carie etia(m) possunt fieri de rebus ecclesie. d. c. p(re).

p Recaria femenini generis pen. p(ro)ducta & p(re)carie in plurali numero. s(ecundu)m Pa. i. c. p(re). co. no(n) differu(n)t iter se. s(ed) bene differu(n)t a p(re)cario q(uia) p(re)caria di(citu)r (con)t(r)actus ad p(re)ces alicuius vel aliquo(rum) initus vsq(ue) ad certu(m) te(m)pus s(ecundu)m q(uod) partes (con)uenerunt nec ante illud te(m)pus po(tes)t reuocari. vel di(citu)r p(re)caria ad preces aliquo(rum) facta donatio vsq(ue) ad morte(m) accipie(n)tis. x. q. 2. p(re)carie: & in glo. d. c. 1. In o(mn)ibus & per o(mn)ia: p(re)caria est eiusde(m) nature cu(m) (con)t(r)actu emphiteotico. l. i. C. de iur. emphi. & glo. in. d. c. p(re)carie: differt t(ame)n q(uia) renouat(ur) de q(ui)nque(n)nio. vn(de) no(n) q(uod) precaria fit: aliqua(n)do etia(m) no(n) gratis sicut qua(n)do super solo ecclesie fit aliquod edificiu(m) & soluit(ur) annuatim aliquid: fit etia(m) q(ua)n(do) aliquis dat alicui ecclesie possessione(m) vna(m) & recipit ab ecclesia duplu(m) vel triplum vsum toto te(m)pore vite sue: & no(n). d. c. precarie: fit etia(m) qua(n)do clerico vel laico datur aliquid vtendu(m) toto te(m)pore vite sue. Aliq(ui) volu(n)t q(uod) precaria & p(re)carie in hoc differant q(uia) p(re)caria est solu(m) vsq(ue) ad morte(m) illius cui conceditur vel e(tia)m circa: p(re)carie vero q(ua)n(do) durat post morte(m) & o(portet) q(uod) de q(ui)nque(n)nio i(n) q(ui)nque(n)niu(m) reuocet(ur). s(ed) p(re)caria no(n).

4 ¶ Vt(rum) precaria possit fieri sede vaca(n)te siue ecclesia: R. q(uod) non. d. c. p(re)carie: nec po(tes)t fieri yconomo neq(ue) eius co(n)sanguineo. x. q. 2. hoc ius.

5 ¶ Vt(rum) requirat(ur) sole(m)nitas in p(re)caria sicut in alienatione rei ecclesiastice. R. q(uod) i(n) reuocatio(n)e rei ecclesiastice certu(m) est q(uod) no(n). vt no(n) Abb. in. c. i. eo. & dicit q(uod) prelatus solus po(tes)t ea(m) facere: facit tex. in. l. si pupillo(rum). §. i. ff. de rebus co(rum). In concessione vero videt(ur) q(uod) requirat(ur) si est talis rei vel tanti temporis q(uod) alienari non possit nisi cu(m) debita sole(m)nitate t(ame)n q(uia) no(n) potest reuocari ante te(m)pus co(n)uentu(m) & reuocat successor p(re)caria(m) per p(re)decessore(m) irrationabiliter facta(m): & sic (con)t(r)actus irrationabil(ite)r factus no(n) obligat successore(m).

3 ¶ Utrū sit necessariū q̄ reuocet' de qnquēnio. R̄t. q̄ sic: ⁊ cadit a iure suo post qnquēniū si nō renouat. vt dicit glo. i. d. c. §. ⁊ hoc verꝫ i rebus ecclesiasticis i laicalibus vero videtur q̄ fm̄ ꝯsuetudinem debeat renouari. qꝛ ꝑsumit' actū qd̄ est ꝯsuctum. l. semper in stipulatiōibus. ff. de re. iur.

4 ¶ Utrum habens res precario nomine vel sint precaria possit eā ꝑscribere. R̄t. glo. 16. q. 3. c. clerici q̄ regulariter nō pōt nisi ex magna lōginqtate tēporis dñs obliuiscat' de possessiōe tal'r q̄ nesciat vbi sita sit qd̄ posset bēre locū si possidēs eēt i bona fide: al'r nō: ⁊ pena apposita in cōtractu nullo qd̄ est cōtra. ius nō tenet secus si ꝑter ius i glo. c. 2. eo.

P Receptū ē iussio vel ipiū faciēdi aliqd vel nō faciēdi ⁊ sic est duplex ꝑceptū. s. affirmatiuū qd̄ magis ꝓprie d'r ꝑceptū qꝛ obligat ꝓ semp. s. loco ⁊ tp̄e d̄bito. s; nō ad semp. i. ad oē tp̄s. vn̄ filiꝰ nō tenet' semp ad honorādū p̄rēꝫ i oi tp̄e qꝛ hoc eēt ipossibile. s; solū cū opoꝛtunitas occurrit ⁊ tēpus reqrit. Negatiuū aūt ꝑceptū ꝓprie d'r ꝓhibitio q̄ obligat ꝓ semp ⁊ ad semp qꝛ teneoꝛ semp ⁊ oi tēpore nō mecari: hoc nō Archi. in. c. si peccauerit. 2. q. 1. ⁊ Pa. i. c. nouit. de iudi. ⁊ Theologi. 3ᵒ. di. 37.

1 ¶ Precepta legis diuine antiq̄ sunt tria. s. cerimonialia q̄ sunt determinatiōes legis diuine. Judicialia q̄ sunt determinatiōes iustitie iter hoīes obseruāde: ⁊ moralia q̄ sunt de dictamine legis nature. vn̄ apl's ad Ro. 7. cū dixisset q̄ lex est sacta subiūxit q̄ mādatū est iustū ⁊ bonū ⁊ sanctū: iustū qdē quātū ad iudicialia: sanctū quātū ad cerimonialia nā sanctū d'r qd̄ ē deo dedicatū: bonū. i. honestū qd̄ ptinet ad moralia: d̄ his oībus vide. ꝟ. lex. §. 12. ⁊ seq̄tibꝰ ⁊ quō lex est preceptiua ibidem. 28.

2 ¶ Cerimonialia sunt q̄daꝫ exterioꝛa opa qbus hō diuinā seruitutē ꝓfitet' ⁊ ista opa dicūtur ad dei cultū ptinere qui qdē cultus: cerimonia vocat' q̄si munera. i. dona cereris: q̄ dicebat' dea frugū vt quidā dicūt eo q̄. ꝑ. ex frugibus oblatiōes deo offerebāt'. siue vt maximus Ualerius refert nōē cerimonie itroductū ē ad significandū cultū diuinū apud latinos ab oppido iuxta Romā qd̄ cere vocabat' eo q̄ Roma capta a gallis. illuc. sacra Romanoꝛuꝫ ablata sint ⁊ reuerēdissime tractata: ⁊ determinant ꝑcepta moralia i ordine ad deū. vnde sunt illa q̄ ptinēt ad cultū dei speciat'r: diuidūtur cerimonialia in sacrificia sic oblaꝰ vituli. Jn sacramēta vt vnctio Aarō: Jn sacra sic vasa tēpli ⁊ cerimonias q̄ agebant' in tēplo ⁊ erāt figuralia. ꝑ. ⁊ ꝑ se. i. fiebāt ad significādū ea q̄ sūt i testamēto nouo ⁊ nūc nō solū cessant ⁊ sunt moꝛtua. s; ēt moꝛtifera. i. peccaret q̄ illa obseruaret vt sunt ex lege antiq̄. vn̄ sic peccaret moꝛtal'r q̄ nūc suā fidē ꝓtestādo diceret christū nasciturꝫ qd̄ antiqui pie ⁊ veraciter dicebāt ita ēt peccaret moꝛtaliter si quis nūc cerimonias obseruaret quas antiqui pie ⁊ fideliter obseruabāt.

3 ¶ Judicialia determināt ꝑcepta moralia q̄tuꝫ ad iustitiā obseruādā iter hoīes i ordine ad ꝓximū ⁊ rō eoꝝ stat i duobꝰ. s. vt ptineāt ad ordinationē ad iusticē. Et vt nō habeāt vim obligādi ex sola rōe. s; ex istitutiōe diuina: vt erāt figuralia: nō ꝑ ⁊ ꝑ se s; secūdario ⁊ q̄uis sint moꝛtua ⁊ cessent nō tñ iūt moꝛtifera nisi qs illa huaret tāq̄ ex illa lege habita.

4 ¶ De ꝑceptis moralibus. Sciēdū q̄ lex vetus cōtinebat ꝑcepta quedā moralia. vt pꝫ Exo. 20. nō occides nō furtū facies q̄ fm̄ se ad bonos moꝛes ptinēt ⁊ hoc rōnabile. Nā sic intētio pꝛincipalis legis humane est vt faciat amicitiā hoīuꝫ ad inuicē: ita itentio diuine legis ē vt ꝯstituat pꝛincipal'r amicitiam hois ad deū. cū aūt similitudo sit cā amoꝛis ipossibile est: eē amicitiā hois ad deū q̄ ē optimus nisi hoīes efficiāt' boni: bonitas aūt hois ē virtus q̄ facit bonū habētē ⁊ iō opoꝛtuit ꝑcepta legis veteris ēt de actibus virtutū dari: ⁊ hec sunt moralia legis ꝑcepta q̄ q̄uis fm̄ aplm̄ nō viuificarent fm̄ l'raꝫ qꝛ l'ra occidit qd̄ fm̄ beatū Aug. i. li. de spiritu ⁊ l'ra itelligit' ēt de ꝑceptis moꝛalibus: viuificabāt tñ disponēdo: significādo: ⁊ opādo. ad opa iustitie: ⁊ dicūt' occidere. tū qꝛ sacra veteris legis nō causabāt gr̄aꝫ. vel occasionaliter fm̄ l'raꝫ legis āt̄q̄ q̄ ꝑcepit qd̄ bonū ē: nō ꝑbēs auxiliū gr̄e ad iplēdū vt dictū est qꝛ sacra illa nō causabāt gr̄aꝫ. vide. ꝟ. lex. §. 7. ⁊ se.

5 ¶ Quot sunt ꝑcepta decalogi. R̄t. hꝫ Aug. i glo. sup Exo. q̄ sunt tria ptinētia ad deū ⁊ septē ad ꝓximū ⁊ sunt alia determinātia ista decē. vn̄. s. Tho. 12ᵉ. q. 100. ar. 5. sic declarat oꝫ q̄ i lege diuina ꝑ ferāt' q̄dā ꝑcepta oꝛdinātia hoīeꝫ ad deū ⁊ ide q̄dā alia pcepta oꝛdinātia hoīes ad alios ꝓximos simul ꝯuiuentes sub deo: pꝛincipi aūt cōitatis tria dꝫ hō. ꝑ. fidelitatē. 2ᵒ. reuerētiā. 3ᵒ famulatū: fidelitas qdē ad dominiū i hoc ꝯsistit vt honoꝛē pꝛincipatus ad aliū non deferat ⁊ q̄tū ad hoc accipit' pᵐ ꝑceptū cū d'r nō habebis deos alienos. Reuerentia vero ad deū reqrit' vt nihil iniurioꝫ in deū comittat' ⁊ quātū ad hoc accipit' 2ᵐ. ꝑceptū: qd̄ ē nō assumes nōē dei tui i vanū: famulatus aūt debet' i recōpēsationē bñficioꝝ q̄ ab ipo recipiūt subditi ⁊ ad hoc ptinet. 3ᵐ ꝑceptū: d̄ sanctificatiōe sabbati i memoꝛiā creatiōis rerū. Ad ꝓximos aūt aliqs bñ se hꝫ ⁊ spāl'r ⁊ general'r: spāl'r qdē qᵐ ad illos quoꝝ ē debitoꝛ vt eis debitum reddat ⁊ qᵐ ad hoc accipit' ꝑceptū de honoꝛe parētū. General'r āt qᵐ ad oēs vt nulli nocumētū iferat' neqꝫ ope neqꝫ oꝛe neqꝫ coꝛde: ope qdē iferi nocumētū ꝓximo q̄nqꝫ i ꝓpꝛiā ꝑsonā qᵐ ad ꝯsistētiā. s. ꝑsone qd̄ ꝓhibet' ꝑ hoc qd̄ d'r nō occides: q̄nqꝫ in ꝑsonā ꝯiūctā qᵐ ad ꝓpagationē ꝓlis ⁊ hoc ꝓhibet' cū d'r nō mecaberis. q̄nqꝫ i rē possessam q̄ oꝛdinat' ad vtrūqꝫ ⁊ quātū ad hoc d'r nō furtum facies. Nocumentū aūt oꝛis pꝛohibet' cū dicit' Nō loq̄ris ꝯ ꝓximū tuū falsum testimoniū: nocumētum aūt coꝛdis pꝛohibetur cū d'r nō cōcupisces.

5 ¶ Utrum sint aliqua precepta moralia addita his decem decalogi. Re. s3.o. Tho.12.q.100.ar.xj. q precepta moralia sunt i triplici dra. qr quedã sunt cõmunissima et adeo manifesta q eruditiõe nõ idigẽt sicut mãdata de dilectione dei et proximi et hmõi q sunt quasi fines preceptorum. vñ cis nullus põt errare sm iudiciũ rõis. Quedam vero sunt magis determinata quorum rões statim qlz popularis põt de facili etiã videre et tñ qr i paucioribus circa hmõi cõtingit iudiciũ humanũ perverti hmõi edictiõe idigẽt: et hec sunt precepta decalogi de qbus i precedẽti.§. Quedã vero sunt quorum rõ nõ est adeo manifesta cuilz. sz solũ sapiẽtibus et ista sunt precepta moralia supaddita decalogo tradita a deo populo p Moysem et Aarõ: sz qr ea, q sunt manifesta sunt principia cognoscẽdi eorum q nõ sunt manifesta: alia precepta moralia superaddita decalago reducũtur ad precepta decalogi per modũ cuiusdaz addictiõis ad ipa. Nã in p° precepto decalogi phibet cultus alienorum deorum cui supaddũtur alia precepta prohibitiva eorum q ordinãtur i cultũ ydolorum sicut habetur deutero.18. nõ iueniatur i te q lustret filiũ aut filiam suã ducẽs per ignẽ nec sit maleficus atqz incãtator nec phytones ɔsulat neqz divinos vel q̃rat a mortuis veritatẽ. Secũdũ aũt preceptũ phibet periuriũ: supadditur aũt ei phibitio blasfemie Levit.14.et phibitio false doctrine deutero.13. Tertio precepto superaddũtur oia cerimonialia de qbus.s.§.2. Quarto de honore parẽtũ supadditur preceptũ de honore senũ. sm illud Levi.19.corã cano capite ɔsurge et honora psonã senis et vñr oia precepta iducẽtia ad reuerẽtiã exhibẽdã maiorib° vel ad bñficia exhibẽda equalibus et minorib°. Quinto p̃cepto de homicidio additur phibitio odij et cuiuslz violatiõis ɔ̃ proximũ sm illud Levi.19. Nõ stabis ɔ̃ sanguinẽ primi tui et ẽt phibitio odij fratris: sm illud nõ oderis fratrẽ tuũ i corde tuo. Sexto precepto qd ẽ de phibitiõe adulterij supadditur de phibitiõe meretricij sm illud deutero.24.nõ erit meretrix de filiabus Israel neqz fornicator: et iterum phibitio vitij ɔ̃ nãz sm illud Levi.18. cũ masculo nõ comiscearis cũ oi peccatore non cohibis. Septimo precepto de prohibitiõe furti adiungitur preceptũ de phibitiõe usure sm illud deutero.18.non fenerabis fratri tuo ad usuram: et phibitio fraudis sm illud deutero.25.non habebis in sacculo diuersa põdera et vniuersaliter oia q ad calũniã et rapinã pertinẽt. Octauo vero precepto qd ẽ de prohibitione falsi testimonij additur phibitio falsi iudicij sm illud Exo.23. Nec in iudicio plurimorum acquiesce sentẽtie vt a veritate devies et prohibitio mendacij sicut ibi subditur. Mẽdaciũ fugies: et prohibitio detractionis sz illud Levit.19. Non eris criminator et susurro i populis. Aliqs aũt duobus preceptis nulla alia adiungũtur qr p ea vñr ois mala cõcupiscẽtia phibetur.

7 ¶ Quare magis i avaritia et mechia phibetur specialiter volũtas et opus q̃ i aliqs. Re. sm.o.T.12.q.100.ar.5.ad.5m q delectatio adulterij et vtilitas divitiarũ sunt pp se appetibilia iquãtum hñt rõez boni delectabilis vel vtilis et ppea oportuit i eis phiberi nõ solũ opus. sz ẽt ɔcupiscẽtiã: sz homicidiũ et falsitas sunt sz ipa horribilia qr proximus et veritas nãlr amãtur et nõ desiderãtur nisi pp aliud et ideo non oportuit circa peccatuz homicidij et falsi testimonij prohibere peccatũ cordis sed solũ operis.

¶ Quare in istis preceptis magis phibetur luxuria et avaritia q̃ alia peccata mortalia. puta supbia. Re. sm.o.Tho. vbi.s.ad.6m. q oẽs passiões irascibilis derivãtur a passionibus ɔcupiscibilis: et iõ in precep decalogi q sunt quasi p° elemẽta legis nõ erat mentio faciẽda de passionibus irrascibilis. sed solũ cõcupiscibilis. Alia tñ iplicite phibentur. puta supbia in adoratiõe et honore primi: Invidia et ira in phibitiõe homicidij. Accidia in sanctificatiõe sabbati: et nõ sm.o.Tho. q i istis preceptis nõ itelligũtur prohibita per se peccata venialia: de istis precep potes videre i locis suis maxime.v. iterrogatio.§.2.et se. et.v.adorare.§.4.et.v.dies.§.2.et.v.dñica dies.§. p.°.et.3.et.v.ferie.§.13.et.45.et.v.pietas. Qñ vba legis sint preceptoria.v.lex.§.25.et se. 8

PRecipitatio ẽ opatio p impetũ volũtatis vel passiõis. sine prudẽtia et partibus ei°: hec.s. Tho.2.2e.q.53.ar.3. precipitatio.n.in actib° aie metaphorice dr sz silitudinẽ a corporali motu accepta. dr aũt precipitari sm corporalẽ motũ qd a supiori i yma pvenit sm ipetũ quẽdã ppriũ motus vel alicuius ipellẽtis nõ ordinate descẽdẽdo per gradus: summũ aũt aie est ipa rõ. ymũ est opatio p corpus exercita. gradus aũt medij p quos oz ordinate descẽdere sunt memoria preteritorum: itelligẽtia psentiũ: solertia i cõsiderãdis futuris euẽtibus: rõcinatio cõferẽs vnũ alteri: docilitas p quã aliqs acqescat sententijs aliorum: p quos qdẽ gradus aliqs ordinate descẽdit recte ɔsiliãdo. Siqs ãt feratur ad agẽdũ p ipetũ volũtatis vel passiõis nõ ptrãsitis hmõi gradibus dr pcipita°: cũ g° iordina° ɔsiliũ ad iprudẽtiã ptineat manifestũ ẽ q vitiũ pcipitatiõis sub iprudentia ɔtinetur et est speciale pctm pp spãlẽ actũ rõis qui ptermittitur. s. ɔsiliũ q̃uis possit ineniri i quolz genere pctõrum et ɔ̃riatur dono ɔsilij et virtuti prudẽtie.

PReciũ rerum venaliũ nõ ẽ pũctale. sz magis in q̃dã extimatiõe lata ɔsistit: ita q modica additio vel minuti° nõ vr tollere eq̃litatẽ iustitie hec.s.T.2.2e.q.77.ar.p.ad.p.m. de q°.v.ẽptio.§.p.

PRedicare qb° ɔvenat. Re. sz.s.T.4.di.19.q.p.ar.2.q°.2.ad.4m. q nõ lz alicui pdicare nisi officiũ platõis habeat vel ex auctoritate alicuius platiõnẽ habẽtis Ro.x. quõ pdicabũt nisi mittantur.h ille. Et i ql.12.ait nullus q̃tũcũqz sciẽ magne vel q̃tẽcũqz sanctitatis nisi missus a deo vel a plato pdicare põt qr nullũ agẽs natũ ẽ agere nisi.s. debitã mãz: pdica° aũt ẽ exorta° et doctrina publica

respiciēs totā ecctiā z ꝗ cura publica eccłie comissa
ē plaꝫ ꝗ iō nullus dꝫ aliqd exercere qḋ reqrat aucto
ritatē publicā nisi auctē plati hec ille. Et i.3ª.pte.q.
71.ar°.8.dicit ꝙ pdica° ē multiplex.qdā.n.ē istruc°
q̄ erudit de fidei rudimētis ꝗ q̄lr debeat se hre i su
sceptiōe sacroꝝ hec ptinet pricipalr ad sacerdotē.s.
curatū secūdario vero ad ministros. Alia est istru/
ctio de pfundis misterijs fidei ꝗ pfectiōe christiane
vite ꝗ hec ex officio ptinet ad epos.officiū.n.pdicā/
di principalr ꝯuenit pape:epis:ꝗ plaꝫ q hnt auctez
epalē:secūdario ꝯpetit oib⁹ sacerdotib⁹ hn̄tibus cu
rā aiaꝝ.3° cōpetit ēt dyaconis qb⁹ ꝯuenit istructio
cathetizādoꝝ.4° ex comissiōe eoꝝ q hnt curā aiaꝝ.
vn̄ dr̄ i.c.excōicamus:ꝫ.ꝑ.de here.§.q: vo. Nullus
dꝫ sibi officiū pdicādi assumere nisi hoc sibi a iure
vel a sede aplica vel a dyocesano epo licētia ꝯceda
tur alias excōicat ꝗ nō resipiscēti alia pena iponit
ꝗ i.c.sic̄.e.ti.dicit Pa.vltimo collige ꝙ laici pdicā
tes mortalr peccāt q: veniūt ꝯ pceptū eccłie.vn̄ pci
pit ꝙ debeāt excōicari.c.primo:vt dictū ē:ꝗ i Cle.
dudū:de sepul.dr̄ ꝙ pdicatores ꝗ minores si pdica
re volūt.j.septa monasterij ipoꝝ vel i locis alijs eoꝝ
lꝫ sint lōge a domib⁹ eoꝝ dūmō sint ad eoꝝ visum
pn̄t sine aliq̄ licētia:silr qn̄ volūt pdicare in plateis
publicis ꝗ cōib⁹: nec pn̄t phiberi i pfatis locis nisi
hora q̄ plati.i.habētes iurisditionez q̄si epalem vel
supiores pdicāt solēniter.i. publice pplo gn̄ralr vel
faciūt corā se solēniter pdicari. Sed nūqd vicarius
epi silr hoc poterit.R.ꝫ Car.ibidē ꝙ sic si ipe velit
pdicare vt epi vicarius.secus si vt alius platus vel
vellet corā se pdicari facere q: i hoc nō repsentat p/
sonā epi ꝗ sic nō tenet cessare pfati fratres. Sed qd
si tales hn̄tes q̄si iurisdictionē vel plati ppre vellēt
occupare totā horā.R.ꝫm.c.Car.ꝙ nō pn̄t:sed ꝫm
Lau.ibidē dꝫ diuidi:maxª qn̄ dicti fratres nō pn̄t
hre aliā horā ꝗ fuit progata ista Cle.per Cle.5.ad
fratres sancti Au.ꝗ p Jo.22.ad carmelitas ꝗ credo
nūc ꝙ sit progata ad oēs mēdicātes p sua priuile/
gia ꝗ ad canonicos regulares : nec dꝫ admitti ad
pdicādū q dicit se p visionē missus a deo nisi pbet
sic illoꝝ ses pbauit miraculo vel scripture.seu p te/
stimoniū speciale.c.ex iniūcto:de here.

1 ¶ Quid si volūt pdicare i plateis priuatis aut eccle
sijs alioꝝ.R.ꝫm Car. ibidem ꝙ nō pn̄t sine licētia
eoꝝ quoꝝ sunt.ꝫ ꝯ eoꝝ licētia pn̄t ēt hora illa qua
pfati plati pdicāt:excipiūt.n.solū eoꝝ loca ꝗ publi/
ce platee i qb⁹ illa hora pdicare nō possunt.

2 ¶ Querit quid itelligat in illis verbis:locis eoꝝ.R.
glo.dicit:quicqd est.j.septa vel ambitū etiā in prati
vel ortis ꝗ alijs spatijs etiā si loca sint lōge a domi
bus eoꝝ cū indiffinite dicat:de locis. Sed quid itel/
ligit p.v.i plateis cōibus: Soluit Zen.itelligendū
de plateis locoꝝ in quibus morātur : dicit tn̄ ꝙ hec
lra hꝫ locū etiā in plateis alioꝝ locoꝝ q̄ȝ suoꝝ alias
hec verba:plateis cōib⁹ nihil adderēt:cū pmiserat:
de locis eoꝝ:maxime q: hic de fauore agitur. Et q:
pmittit libere:ideo sine alia licētia:secus de plateis
priuatis i qbus pdicare nō possunt inuitis eis quoꝝ
sunt:nō tn̄ i hmōi ē necª petere licētiā ab epo vel p/
sbitero parochiali vt valeāt pdicare i hmōi plateis
priuatis vel alijs locis:ꝫ sufficit petere licētiam ab
his quoꝝ sunt platee vel loca ꝗ nota q: eo ꝙ solum
habent ex comissione ois alius locus qui nō ꝯcedit
sibi prohibetur ꝫm glo.

¶ Utrū tpe interdicti possint pdicare.R.ꝙ sic.vt 3
i.c.responso:de sen.exc.ꝗ.ē.v.iterdictū.6.§.4.Sed
vtrū possit quis pdicare i ecclesia specialr interdicta.
R. q̄uis nō viderī aliquē specialr tractātē hāc.q.
credo tn̄ ꝙ sic.q: in.d.c.respōso: simplr ꝯcedit sine
oi limitatiōe ꝗ nullibi phibet. Sed quid si papa in
terdiceret specialr pdicationē .R.ꝙ eēt seruādū.se/
cus esset de alijs platis quo ad fratres pdicatores ꝗ
minores eo ꝙ ipi sint exempti ꝗ permittatur sibi a
iure cōi .d.c. responso.

¶ Dequibus locis itelligit qn̄ dicit ꝙ plato pdicā/ 4
te debēt cessare:ꝗc̄. R.ꝫm Rosellā ꝙ debet intelligi
de domibus eoꝝ ꝗ locis eoꝝ ꝗ plateis publicis. se/
cus de alijs:vide.ē.§.2°.excapit:ipa Rosella de inqsi
tore qn̄ vult pdicare de fide:vt in.c.vt officiū.§.cō/
pescēdi.li.6.de here.tūc.n.possunt ipedire ne pdica/
tores q̄stuarij pdicent per cēsurā ecclasticā.

¶ Querit quis possit comittere vel quibus possit co 5
mitti.R.ꝙ papa pōt oibus comittere.etiā seculari
ꝗ mulieri:ꝗ silr epi ꝗ supiores. nō tn̄ mulieri:hec vi
det pbari per.d.§.q: vero:sacerdotes ēt parochia/
les ꝫm Pe.de anc.possunt dare licētiā pdicādi ꝗ ēt
vicarij parochialiū ꝗ vicarij perpetui ꝗ tēporales.
Addit ꝙ epi ꝗ supiores possunt cōcedere fratribus
vt pdicēt i ecclesijs parochialibus. qḋ intellige ꝫm
Pau. psentibus vel absentibus ipis epis vel platis
mādātibus ꝗ etiā si vocati vel iuitati nō fuerint ab
ipis sacerdotibus ꝗ ꝯ bn̄placitū ipoꝝ ꝗ nulla peti/
ta licētia ab eis q: ex officio epi ꝗ alij plati gerunt
curā ipoꝝ sacerdotū maiorē q̄ȝ ipi sacerdotes eodē
mō intelligūt Lau.ꝗ Zen.de archiepo hec Pe.de
ancha. Predicatores vero ꝗ minores nisi sint saltē
dyaconi ꝗ expositi a supioribus suis nō possunt p/
dicare de licētia istoꝝ platoꝝ vel cuiuscūqꝫ nisi ha/
beāt a papa qui ē supra oēs.rō q: sine licētia suoꝝ
platoꝝ vel pape nō hn̄t ēt ppriū velle. Nō etiaꝫ ꝫm
Pa.in.c.2.de iudi.i.2ª.col.ꝙ laicus siue mulier non
pn̄t ppria auctoritate pdicare ꝗ alr glo.16.q.i.adi
cimus:q̄ dicit:mulieres ꝗ laicos posse pdicare de li
cētia sacerdotis.sed ipe Pa.dicit illā glo. nō dicere
veꝝ q̄tū ad mulieres:q: officiū ē virile .c.mulierem
33.q.5.ad hoc adducit multa ꝗ vn̄ vt dictū est ꝙ ēt
epo nō possit:ꝫ ꝯ q: abbatissa ꝗ priorissa.siue rectō
fraternitatū pdicāt suis subditis vel ꝯfratribus.R.
Pa.i.c.ex iniūcto.ꝑ.nō : ꝙ q̄uis publice vel secrete
pdicare non possint tn̄ adhortare primū ad viam

veritatis sm diuinā scripturā possunt. vide proprie predicās stat. sed adhortans sedet.

6 ¶ Sed quid si quis pdicet sine licentia plat.: an teneat restituere bona q̄ ei collata sunt gratis Zaba. dicit q̄ nō nec etiā sm eū pōt cogi ad restitutionē: lz iniuste fecerit nō tn̄ turpiter acquiuit a volētibus ei gratis cōtribuere: pōt tn̄ alr puniri pro eo q̄ se imiscuit officio sibi nō ptinēti: nō tn̄ glo.i.c. addicimus.26.q.1.q̄ dicit q̄ tenet restituere. alla tn̄ glo. loquit de falsis pdicatorib⁹ Zab. iz prim. i opiōēz.

7 ¶ De quibus sermonibus itelligat illa lra i illa Cle. dudū: vbi dicit: sermones ad dep: dicit Mathe. in sermonibus: de natiuitate dnī: pasce: ⁊ pēte. prout i studijs ɔsueuit fieri ⁊ attēdēdā ɔsuetudinē studiorū qd pbat. ꝟ. solet. secus eēt sm glo. si aliquos particulariter ⁊ nō vl'r ɔuocaret. Cā aūt ɔuocandi vl'r posset eē: sm Land. pictau: si vellet excōicare aliquē publice vel excōicare aliquem hereticū. vel si ibi fuit cōgregata synodus ⁊ hmōi. secus tn̄ eēt sm Pau. si ɔuocaret populū q: alius ē derus ali⁹ populus.

8 ¶ Querit quid itelligit vbi dr de pdicatione ad funera: soluit Pau. ⁊ Mathe. q̄ itelligit d funeribus magnatū vel aliorū ad q̄ cōgregat populus ⁊ tunc pdicat: ⁊ dicit Pe. de anc. q̄ i istis tribus casibus. s. i funeribus defunctorū: i festis peculiaribus eorū fratrū ⁊ i generalibus studijs cū fit sermo. possunt fratres libere pdicare qd intelligit Zen. verū etiā extra ecclias ⁊ loca ipsorū ⁊ plateas cōce. alias. §. in studijs nihil adderet ad precedētia nec aliquid specialiter induceret ⁊ forte dictis tribus temporibus pnt cōcurrere cū episcopo predicāte.

9 ¶ De scia quā debēt habere predicatores forte non posset dari regula generalis cū sint diuersi modi pdicādi ⁊ diuersi populi audientes: posset tn̄ dici: q̄ debet itelligere ea q̄ predicat saltē vt sciat nō eē falsum neq: ꝯ fidē vel bonos mores. vl'r aūt oē mēdaciū dictū i pdicatiōe fit mortale: vide. ꝟ. mēdatiū. §.6. vl'r pdicās i pctō mortali peccet mortalr. ꝟ. su ꝑ spēsio. §.i.

x ¶ Predicatores pnt viuere ex elemosinis spōte oblatis nō aūt dedatis coacte nisi sit prelatus ⁊ eūtes ad predicādū nihil debēt secū ferre nisi p collegio vel p pauperibus: ⁊ lz pdicātibus accipere elemosinā ab vsurarijs duplr. s. si monent eos ad restitutionē vel si nō hnt aliūde ⁊ egēt.

xj ¶ Predicator nō debet habere oculū ad terena sic ad mercedē vel pmiū q: sic faceret euāgeliū venale pōt tn̄ habere sic ad stipēdia pp necessitatē substentatiōis vite. vñ glo. i. thi. 5. Necessitatis ē accipe ⁊ charitatis ē prebere. nō tn̄ venale ē euāgeliū p his: sic. n. sic vendūt magnā rē vili vēdūt: accipiāt ergo substētatiōis necessitatē a populo: mercedē dispēsatiōis a deo. Et dz fieri pp gloriā dei ⁊ salutē boiuz nō aūt ppter lucrū vel gloriā propriā. ꝟ. euāgeliū. §.i. Quādo aliquis teneat audire pdicationez. ꝟ. ignorātia. §.i. circa medium.

¶ Predicatū fuit euāgeliū christi toto mundo post tres ānos ab ascēsiōe eius vel añ destructionē Hierusalē ⁊ añ finē mūdi pdicabit i toto mūdo q̄ ad edificatiōnē ecclie. ꝟ. euāgeliū. §.i. ij

¶ Christus pdicauit ānis trib⁹ ⁊ q̄si mēsib⁹ trib⁹ ⁊ vixit ānis. 33. ⁊ mēsib⁹ trib⁹ h. e. T. 3⁹. q. 59. ar. 3⁹. iij

p Predo dr q̄drupl'r. p̄ q iniuste alios pdat. sic q spoliat viatores: ⁊ iste ē excōicat⁹. 24. q. 3. si qs romipetas ⁊ duob⁹ sequētibus. de quibus. ꝟ. excōica°. 6. i pcessu curie. casu. 6. ⁊ seq. 2° dr q tollit a psonis vltra stipēdia sibi taxata. 23. q. 1. militare ⁊ tales sunt raptores ⁊ sic pdo ptinet sub raptore. 14. q. 5. nō sane i fi. ⁊ sic debet puniri pena raptoris. 3° sm Hosti. dr platus q vt seruitiū impēdat legato vel alij plus exigit a subditis q̄z soluat. d imu. eccl. q: plerūq:. 4° dr pdo hz. e. Hosti. iudex q iurgiū alienū deputat predā suā: aut officialis indebite pecuniā recipiēs. l. oēs. C. ad. l. iulie. repe. Et phibetur pda pcepto: furti noie. 32. q. 3. meretrices: ⁊ pda i bello dz dari pricipi. 23. q. 5. dicat: d q°. ē. ꝟ. bellū. §. 18.

p Prefatio. q̄ sint ⁊ qn̄ dici debēt. ꝟ. missa. §. 13.

p Prelatus q̄si p alijs añ lat⁹ dr tripl'r. s. cōiter ppie: ⁊ ppriissime. h habes i Pa. c. 2. d iudi. i. lo. fi. ⁊ i. c. cū i ecclia p: d offi. or. in pn. ⁊ c. req̄sisti: d testa. ēē me'. Et dr p cōiter platus qlz clericus hñs curā aiarū. c. tua. de de. egro. ⁊ qd nō i. d. c. cū ab ecclia p. 2° ppie veniūt noie plati hñtes progatiuā maiorē sine iurisdictiōe: vt pbanus appellat. n. pastor. 63. di. si ipbibus. Itē decani: archipsbeteri ⁊ psikes i. c. p. d eta. ⁊ qli. d foro cōpe. c. romana. §. nec ēt. li. 6. 3° dr platus ppriissime hñs iurisdictiōez vt pbat i. d. c. 2. iūcta glo. i Cle. dudū. i. §. i ecclijs. de sepul. vbi rector. curatus: ⁊ platus ponūtur sepatiz: ⁊ ad hāc distinctionē dz reduci glo. i de. p°. de elec. i. ꝟ. platū. vñ archidiaconi q nō hūt p electionē nō sunt plati. 3° mō. sz. 2° mō Sūt igit plati ppriissime q eligūt i collegio. q: p electionē accipiūt iurisditionez i collegio hz Inno. i. d. c. cū ab ecclia p: ⁊ i. l. fi. C. de iuris oiuz iudi. p qd dicit Pa. i. d. c. 2. q̄ si assūptus p epm ad aliquā dignitatē hz iurisditionē. puta de ɔsuetudine lz non habeat collegiū. sat ēt stricte pōt appellari platus. ex q° alijs pest i iurisditiōe fori cōtētiosi. puta excōicat ⁊ hz ordinariā iurisditionez. Et ad hoc q̄ sit platus sic stricte. reqrit. p. q̄ eligat a collegio ⁊ obtineat ɔfirmationē a supiori. vel q̄ pferat ipi collegio a supiore hñte ptātez. Ad hoc. c. nihil: de elec. 2° reqrit hz Inno. q̄ vniuersitas siue collegiū qd illū eligit sit dericorū vel religiosorū q: alias nō posset dare iurisditiones in psonas ecclasticas. 3° dz q̄ iste electus sit dericus q: alias iurisditio spiritualis i eū nō caderet. vt i. c. cum cāz: de prescrip. 4° q̄ habeat iurisditionē ordinariaz i foro ɔtētioso excōicandi: ⁊c̄. Quō priores ordinis predicatorū ⁊ alij prelati aliorū ordinū sint ppie prelati ⁊ possint esse cōseruatores: vide. ꝟ. cōseruator. §.2.

1 ¶ Utrũ negligẽtia plati sit pctũ. R. sm glo. in. c. ea q̃ de offi. archi. q̃ sic: ꝛ mortale qñ ẽ i omissiõe necessarioꝝ ad suũ officiũ vt visitatiõis: correctiõis: ꝛ hmõi ꝛ hꝫ Hosti. i. d. c. ea q̃. tenẽt nõ solũ de dolo ꝛ lata culpa. sꝫ ẽt de levi culpa: de dãno ecclesiasticaꝝ reꝝ. ergo fortius aiaꝝ de quo vide. ✠. ꝑmissio. §. 1. ꝛ. ✠. negligẽtia. §. 1. ꝛ. ✠. correctio. §. 3.

2 ¶ Ut͠r platus teneat̃ oĩa agere cũ ꝯsilio capituli vel patrũ. R. hꝫ Pa. i. c. novit. de his q̃ fi. a p. q̃ negotia minora pñt sine ꝯsilio. vt nõ doc. in. d. c. novit: ꝛ Inno. i. c. fi. de maio. ꝛ obe. ꝛ. l. 2. C. de iur. calũ. Nã rectores ex officio iniũcto explicãt hec minora. vt in. d. l. 2. facit. c. edoceri: de rescrip. Negotia vero ardua cũ rõnabili existente quã bonus vir arbitrabit̃ põt sine ꝯsilio capituli. alias nõ. Quõ platus administrat oĩa pter imobilia. c. qd̃ qbusdã ꝺ fideiu.

3 ¶ Ut͠r platus teneat̃ dicere suã culpã subdito qñ excessit i corrigẽdo. R. q̃ nõ hꝫ his Aug. i regula vbi dicit. Nec exigit̃ vt a vobis subditis veniã postuleꝭ ne dũ nimiũ servat̃ humilitas regẽdi frangat̃ auctoritas facit. c. quoniã. 86. di.

4 ¶ Prelatus obligãs ecclãꝫ p debitꝭ alienis ẽ suspẽsus ipsofacto ab administratiõe spiritualiũ ꝛ tẽporaliũ ꝛ hoc tenet i oĩ comissiõe ecclesie cuicũqꝫ fiat vel quocũqꝫ mõ fiat si ẽt fieret sine titulo vel illegitimo: ꝛ hꝫ locũ i his q alienãt pp ꝺbita alioꝝ. secus si p ppꝛiis. i. p ppꝛia substẽtatiõe: ꝛ nõ q̃ suspẽsus i casu hui⁹. c. si celebrat: nõ est irregularis sm Pa. in. c. 2. ꝺ soluti: post Jo. an. ꝯtꝛ Hosti. ꝯ. sꝫ p͠r reꝝ: q: nõ ẽ suspẽsus ab ordine. sꝫ ab administratiõe: ꝛ dicit Pa. ibidem post Jo. an. q̃ platus mutuãs pecunias nõ icidit in istã penã q: si põt imo debet facere elemosinã ita põt mutuare ꝛ hec dꝫ idigẽtibus qñ abũdat. ✠. suspẽsio. §. 6. ꝛ. ✠. emunitas. §. 19.

5 ¶ Nõ sm Pa. i. c. q̃lr ꝛ qñ. el. 2⁰. de accu. nõ. 8. q̃ platus nõ põt oĩbus placere ꝛ q̃to ẽ iustior tãto minus põt oĩbus placere: cũ diligẽter habeat suũ officiũ exeq̃ sine psonaꝝ acceptiõe. vnde apl's si adhuc hoĩbus placerẽ xp̄i servus nõ essem. 47. di. c. fi. ꝛ iõ nõ est appetẽdũ vt dictũ ẽ. ✠. cathedra. §. 1. Quõ plati possunt sibi eligere ꝯfessorẽ. ✠. absolutio. 5. §. 17. vt͠r platus possit fugere pp pestẽ vel hmõi. ✠. eps. §. 4. ꝛ. 5. Quõ platus põt arguere i cõi de eo qd̃ habuit i ꝯfessiõe. ✠. ꝯfessiõis celatio. §. 8. Quõ platus põt verberare per aliũ. ✠. excõicatio. 5. casu. 5. §. 7. Quõ platus põt testari. ✠. clericus. 4⁰. §. 1. vt͠r platus possit repudiare legatũ factũ ecclesie vel renũtiare actiõi sibi ꝯpetẽti. ✠. alienare. §. 9. ꝛ. 10.

Prescriptio ẽ acq̃sitio dominij p ꝯtinuã possessionẽ tẽporis a lege diffiniti auctoritate legũ vi capiẽs. penã negligẽtibus iferẽs ꝛ finẽ litibus iponẽs. nec ẽ ꝯ ius nãle ex quo ifert penã negligẽtibus ꝛ finẽ litibus qd̃ ẽ rõi nãli ꝯsonũ. vñ nõ simplr recedit̃ a iure nãli q: nõ fine cã locupletat̃ qs ex pscriptione cũ alterius iactura. vsucapio vero est in rebus mobilibus ꝛ cõpletur triẽnio. pscriptio vero i imobilibus vt domo agro ꝛ hmõi ꝛ hꝫ etiã locũ i incorporalibus vt servitutibus actionibus ꝛ hmõi vt de cã ppꝛie ꝛ pos. c. cũ ecclesia: ꝛ Insti. de vsura ꝛ lõ. tẽ. pre. 1. R. Uide Pa. i R̃ca co. ti.

¶ Que res pscribi pñt ꝛ q̃ nõ. R. generalr oẽs res ꝛ i oẽ ius pscribi põt extra. eo. ad aureo. exapunt̃ q̃dã: p decima laico. eo. c. cã: q: laicus nõ põt i ea habere titulũ sicẽ clericus. i alimoniã tñ põt ꝯcedi pauperibus. x. q. 1. c. pen. ꝛ vltimo. Item i criminibus nullo vnq̃ꝫ tẽpore pscribit̃. sꝫ potius ex diuturnitate temporis auget̃. de symo. cũ in ecclesie. sicẽ nõ pscribit̃ ꝯ obediẽtiã visitationẽ ꝛ ꝯ pcurationẽ q̃ rõe visitatiõis debet̃. eo. cũ nõ liceat: ꝛ. c. cũ ex officij: ꝛ ꝺ cẽsi. cũ instantia. vñ sm. s. Tho. i. 4. di. 41. Illa q̃ sine peccato esse nõ possunt nulla pscriptiõe firmant̃. Et talia quidẽ nõ pscribit subditus: q: ea dꝫ plato. Alius tñ põt ea pscribere vt puta abbas vel alius platus pscribet ꝯ epm circa subditos ei⁹: ꝛ sic dicit Inno. i hoc casu sꝫ subditus aliqualr pscribat. nõ tñ pscribit noie suo. sꝫ noie alterius cui de subiectiõe respõdet vt i. d. c. cũ ex officij. Itẽ ecclesia vel sacra vel religiosa decime pmitie: ꝛ oblatiões nullo iure pñt a laicis pscribi vel possideri. 16. q. 3. §. põt: ꝛ. c. cũm. eo. ti. Itẽ nec ꝯ votũ quin vovẽs teneat̃ ad finẽ illꝺ observare. de regu. c. licet: ꝛ sic ꝯ votũ religiõis nõ pdest ꝯsuetudo nec ꝯ religionẽ imo ẽ potius q̃daꝫ corruptella. de dec. cũ cã: ꝛ de pben. cũ iam dudũ. Itẽ nec ꝯ nervũ ecclãstice disciplinẽ: vt q̃ qs possit celebrare pulsans cãpanis ꝛ alta voce tẽpore iterdcti generalis de ꝯsue. cũ iter: de sen. exc. alma. lib. 6. vel pscribis excõicatis vel iterdictis publice de privil. c. epoꝝ. li. 6. ꝛ i Cle. gravis: de sen. exc. Itẽ nec fines seu limites pvinciaꝝ vel parochiaꝝ. c. sup eo de paro. vbi dicit Pa. limitãdo. q̃ fines parochiaꝝ ꝺ quibus cõstat vel finibus coherẽtia nõ possunt prescribi. ꝛ idẽ in limitibus epatuũ. ibi glo. ꝛ cũ tex. loquat̃ generaliter. itelligat̃ pcedere in oĩ pscriptione sive sit cũ titulo sive sine titulo. vel per tantũ tẽpus cuius initij nõ sit memoria. vbi tñ ligitime nõ ꝯstat de finibus valet pscriptio. In istis tñ factis antiq̃s nõ põt haberi de facili probatio necessario ꝯcludẽs ideo admittit̃ psumptiva probatio. facit. l. si arbiter. ff. de proba. nõ tñ glo. i. d. c. super eo. q̃ non oĩa coherẽtia limitibus sunt ipꝛescriptibilia. sꝫ tñ ea q̃ coherent pꝛincipaliter. exẽplũ prope limites est prediũ amplissimũ certe nõ intelligit̃ q̃ totũ predium sit in praescriptibile: sed illa pars tantuꝫ que principaliter coherẽt finibus. vnde dicit Jo. an. q̃ de hoc non potest certa regula. sꝫ boni iudicis arbitrio erit procedendum.

¶ Quid sit limes dic sm Pa. q̃ est longitudo: seu latitudo: spacium a spatio distinguens ꝛ quãdoqꝫ in limite nihil potest cõsistere. vt quando est valde strictus: nam solet quandoqꝫ apponi vnus lapis 2

ꝓ limite:ſ; i eṗatibus vel ꝓuintijs nõ ſunt ita ſtricte. ſed aſſignat̃ qñoq; flumen ꝓ limite vel aliquis mõs ⁊ tũc ſurgit aliud dubiũ cuius ẽ ꝓprietas iſtiꝰ limitis. Nã põt cõtingere ꝙ flumen ſit exſicatũ: vel ꝙ i mõte ꝯſtruat̃ eccleſia vel alia domus. vñ dubitat̃ ad cuius iuriſdictionẽ. iſta ꝑtineant. R. Pa. ſm opinionẽ doc. q̃ ſibi melior vr̃ ꝙ ꝑ lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ eṗatuũ limes cẽſet̃ ipo facto diuiſus l; actu ꝑ hoiẽ; diuiſus nõ fuerit, ꝓ hoc bonus tex. i. §. iſula: Inſti. de re. diui. vbi dicit̃ ꝙ ſi iſula naſcat̃ i flumine agros diſtinguente ꝑtinet ad ꝓpriatẽ vtriuſq; dñi. ꝓut accedit ad dictos agros ⁊ ſi magis accedit alteri ẽ illius dñi tñ. Si ãt res ẽ idiuiſibilis vt eccl'ia tũc vterq; eṗoꝝ habebit ibi iuriſdictionẽ ꝓ idiuiſio ⁊ pariter habebunt ibi comoda ⁊ ꝙ́uis alij aliť teneãt tñ iſta eſt verior: facit. l. arbor. ff. cõi. di. vbi patet ꝙ arbor q̃ naſcat̃ in ꝯfinibus ẽ vtriuſq;: vide. ſ. confinia: per totum.

3 ¶ Pone ꝙ aliquis poſſideat eccleſiã apud aliquaʒ dyoceſim alterius eṗi remotã a limite ⁊ fluuius q̃dã erat limes. ſ; fluius paulatim accedit ad illam eccleſiã. itã ꝙ efficit̃ vicina limiti. R. ꝙ nihilominꝰ ꝓcedit ꝑſcriptio. nec. n. eṗatus variãtur pp hᶜ Pa. vbi. ſ. vbi cõcludit ꝙ ea q̃ ſunt. i. limites: limitibus nõ adherẽtia poſſunt ꝑſcribi ſm doc. ⁊ ſatis ꝓbat. d. c. ſuper eo: per locũ a ſpeciali naʒ ꝓhibito vno reliquũ cõceſſum eſt i. c. nõ ne de preſum.

4 ¶ An reſpectu iuriũ epiſcopaliũ ſeu p̃ochialiũ poſſit vnus eṗs ꝑſcribere ius eṗale i aliq̃bus eccleſijs ſitis in dyoceſi alterius. R. ſm Pa. ꝙ cuʒ titulo põt ꝑſcribi vel ꝑ tantũ tṗs de cuius initio nõ eſt memoria ⁊ facit ꝑ eṗo feſulano q habet i ciuitate Florẽtie vnã eccleſiã ſibi ſubiectã cuʒ toto populo illius parochie ad hoc. c. cũ olī; ⁊ c. auditis: de preſcrip. vbi abbas ꝑſcripſit ꝯ eṗm oĩa iura eṗalia i certis eccleſijs: ⁊ ꝓ hoc dicit̃ ꝙ remanẽtibus põt ꝑſcribi etiã certa pars dyoceſis quod etiã ſentit Jo. an.

5 ¶ An limites dignitatũ ſeculariũ poſſint ꝑſcribi vt ſunt ducatus: comitatus ⁊ ſilia: Hoſti. tenet ꝙ nõ: l; dñi ⁊ principes male obſeruẽt. nã quotidie occupãt terras alienas. ſeu territoria cũ graui ꝑiudicio aiaꝝ ſuaꝝ rõ quare ꝑdicti limites nõ ꝑſcribũtur. eſt ne termini eṗatuũ vel parochialiũ vel ꝓuincialiuʒ vel hoiuʒ ꝯfundãtur limes tñ ꝑdioꝝ: põt ꝑſcribi per locũ a ſpeciali. 16. q. 4. volumus: ⁊ extra. co. q: iudicãte. Itẽ nec liber hõ põt ꝑſcribi. 16. q. 3. §. põt. Item res publice q̃ ſunt in vſu populi Romani vel aliaꝝ ciuitatum vt vie platee: põtes: aq̃ductus: ⁊ hmõi: ⁊ hec fauore publici vſus nõ ꝑſcribũtur nec i toto nec i parte vt. ff. ď vſuca. l. vſucaptionẽ. C. de opi. pub. l. ꝑſcriptio. Itẽ i tributis ⁊ publicis functionibus non currit ꝑſcriptio. d. §. põt: ⁊ ſunt functiões: penſiones agroꝝ. ſm glo. ea cã. q. 2. §. porro. Item nec ciuilis canõ q. ſ. ſolut dꝫ rei publice ꝓ agris a colonis. d. §. põt. Itẽ poſſeſſiões agroꝝ nõ ꝑſcribũtur a colonis.

vt. C. de ꝑſcrip. 30. vel. 40. an. an. l. male agit̃. Item res furtiue vel vi poſſeſſe. ſeu ẽt q̃ naſcũtur ex eis nõ ꝑſcribũtur. vt Inſti. de vſuca. §. furtiue: ⁊ ſubdit tex. ꝙ nec vllus ꝙ́uis ab eis bõa fide emerit vel ex alia cã acceperit vſucapiẽdi ius hꝫ: ⁊ glo. i. ſ. nec ſi ꝑdicto: dicit. ſ. triẽnij vel decẽnij vel. 20. annoꝝ: ſ; 30. vel 40. ãnis poſſunt. vt. C. de ꝑſcrip. 30. annoꝝ. l. oẽs: ⁊ glo. i. ſ. vi poſſeſſa. dicit. ſ. expulſiua nõ ꝯpulſiua. rõ q: maior violẽtia eſt i vi cõpulſiua ꝙ̃ expulſiua ⁊ idõ maius tṗs req̃rit̃. Et ex ꝑdictis pꝫ qd ďď ď eo q emit breuiariũ bona fide a quodaʒ q illud furatus fuerat ⁊ poſſedit illud ꝑ ſpaciũ. 14. ãnoꝝ: an poſtea ſuꝑueniẽte mala fide teneat̃ illud reſtituere dño petẽti ⁊ ďď eſt ꝙ ſic. q: ex quo erat res furtiua nõ poterat eã ꝑſcribere niſi ſpatio. 30. ãnoꝝ. vel vltra. Idẽ dicas de re vi poſſeſſa. ſ. vi expulſiua. ſecus ſi vi cõpulſiua. q: tũc ſpatio triũ ãnoꝝ vſucapi põt.

¶ Quot ſunt ſpẽs ꝑſcriptiõis. R. ſm Ray. ſunt due. 6
vna ẽ lõgi tẽporis vt. x. ãnoꝝ iter ꝑſentes vel. 20. inter abſentes: ⁊ itelligũtur ꝑſentes q ſunt i eadẽ ciuitate. de re vero nõ dĩt vbicũq; ſit. l. cũ in lõgi. C. de ꝑſcrip. lõ. tẽp. Alia ẽ ꝑſcriptio longiſſimi tẽporis vt. 30. vel. 40. ãnoꝝ: ⁊ hoc hꝫ locũ inter laicos vel priuatas ꝑſonas regulariter. d. §. põt: ꝯ eccleſias vero quaſcũq; ⁊ alia pia loca neceſſaria ẽ ꝑſcriptio. 40. ãnoꝝ. ſiue priuata ꝑſona ſiue eccleſia ꝯ eccleſiã preſcribat. 16. q. 3. §. quas actões. excipit̃ Romana eccleſia ꝯ quã nõ ꝑſcribit̃ niſi ſpatio. c. ãnoꝝ. co. cum vobis. Et Zab. itelligit noĩe Romane eccl'ie de eccleſia lateranẽſi. Quõ filij hereticoꝝ ꝑſcribũt bona ꝯ Romanã eccleſiã ſpatio. 40. ãnoꝝ. ſ. excõicaᶜ. 5. caſu. 2º. §. 9. Et nõ ſ; Pa. i. c. cũ dilecta: de ꝯfir. vti. vel inuti. ꝙ i rebus mobilibus nõ hꝫ locũ vſucapio triẽnalis ꝯ eccleſiã Romanã. ſecus ꝯ alias eccl'ias. ſ; qd ſi poſſedit ꝑ q̃nq; annos te ꝑſente ⁊ ꝑ q̃nq; te abſente. R. nõ eſt ꝯplecta ꝑſcriptio. ſ; ſicut duplicat̃ decẽniũ vbi nullo tẽpore fuiſti pñs. ſic te abſente debet duplicare quicquid de decẽnio reſtabat. vt. C. ď preſcrip. longi. tẽp. aut. ꝙ ſi quibuſdã.

¶ Que exigãtur i ꝑſcriptõe canonica. R. quatuor. ſ. 7
fides bõa: iuſtus titulus ꝯtinuata poſſeſſio: ⁊ ꝙ res ſit ꝑſcriptibilis. pᵐ ẽ generaliť veꝝ q: ſ; canones bona fides ꝑſcribẽtis neceſſaria ẽ. ſiue de ſpirituali iure agat̃ ſiue ciuili. extra co. vigilãti: ⁊ c. ſi. 34. q. 2. ſi virgo ⁊ requirit̃ bona fides nõ ſolũ ab initio. ſ; in qualʒ parte ꝑſcriptiõis. vt. d. c. ſi. ſm aũt leges req̃rit̃ bona fides i ꝑſcriptiõe. x. vel. 20. annoꝝ. vt. C. de ꝑſcrip. lõgi. tẽporis. aut. Male fidei. Sed i ꝑſcriptiõe. 30. vel. 40. ãnoꝝ nõ req̃rit̃. 16. q. 3. §. põt: ⁊ d. c. vigilãti: ⁊. C. de ꝑſcrip. 30. vel. 40. ãnoꝝ. vel cũ nouiſſimi: ⁊ l. ſi q̃s ẽptiõis. niſi quis velit dicere. ll. illas eẽ correptas extra. eo. c. ſi. ſicẽ eſt rei veritas: ⁊ hꝫ. ſ. ſ. vbi req̃rebat̃ bona fides ſufficiebat eã tñ ab initio habuiſſe. vt i. d. §. põt: ⁊ i. d. l. cũ nouiſſimi. q̃ pp periculũ aiaꝝ nõ hꝫ locũ. Et ſi aliq doc. videãtur di/

cere q̄ p̄scribaт ꝓpriū spatio .40. annoꝝ etiā ab eo q scieбat se debitoꝛē: pōt itelligi veꝝ qñ ex hac sciētia nō ꝯstituit male fidei. puta q: ex rōnabili cā cogitabat creditoꝛē sibi reliquisse nō petēdo ꝑ tā lōgū tēpus cū potuisset petere si voluisset. ſ3 i dubio remitte re nō p̄sumit nisi ex amicitia vel parētella vel alia ꝯiectura aliud ostēdat. ad hoc facit .l. cū3 quidā .§. diuus. ff. d̄ vsu. l. paula. ff. de ꝓba. cū nemo extimet rē suā iactare. ff. de ꝓba. l. cū de idebito. nō h3 Pa. i. c. de quarta. co. 5. col. ibi. sed quātū ad pncipale q̄ iter ius canonicū ⁊ ius ciuile nō est dĩa in p̄scriptione nisi q: in aliquibus ius ciuile admittit p̄scriptionē sine bona fide. secus i iure canonico. Jtē iuris ignorātia nō facit aliquē bone fidei possessoꝛē. vt si quis credat pupillū vel illū qui curatoꝛē habet posse rē suā aliēare sine curatoꝛe vel tutoꝛis auctoritate. ff. de vsu. ca. l. nūq̄: h h3 Ray. ⁊ glo. eius.

8 ¶ An mala fides tradētis noceat acipiēti. R. q̄ i p̄scriptiōe .30. vel .40. annoꝝ non nocet. d. §. pōt: ⁊ d. l. si quis ēptiōis: secus i p̄scriptōe .x. vel .xx. ānoꝝ. Nā tūc mala fides vēditoꝝ seu principalis auctoris nocet vt i. d. aut. male fidei. Jtē qñ res fuit furto vel vi possessa nisi redierit postea in liberā ptātem dñi. Alias āt mala fides auctoꝛis nō nocet p̄scribēti. vt Justi. de vsuca. §. furtiue: cū sequēti. Jtē si quis habeat ꝯsciā; dubiā nō videt bone fidei q: hec est bona fides q̄ recipiēs credat tradētē eē dominum vel habere ꝓbabilr ius alienādi. s. q̄ sit procuratoꝛ vel tutoꝛ: nisi eēt dubiū scrupulosū ⁊ nō rōnabile: q: si ei nō ꝯsentiat nō obsistit bone fidei. c. ignotio. de

9 ¶ Pone qs dubitat an res sit sua ⁊ h3 iu. p̄scri. exc. stā cā3 dubitatiōis. R. q̄ ad huc dr̄ hoc fidei ⁊ isto casu p̄scribit l3 habeat ꝯsciā3 dubiā q: nescit adhuc an sit aliena. debet tñ inquirere diligēter de re illa vt sic pueniat ad veritatē ⁊ si iuenerit rē illā eē alienā stati restituat. Jdē glo. i. c. si. eo. Jdē tenet Bar. i. l. nāl'r. ff. vsuca. dicēs q̄ talis a principio nō p̄scriberet q: nō h3 bonā fidē: ſ3 talis defectus supueniens nō extinguit vsucapionē q: requirit q̄ firmiter credat se male fidei possessoꝛē: alr̄ Jnno. i. d. c. si. saluādo opinione3 glo. ibi qñ dicit cōe3 esse: adducit tex. optimū i. c. si virgo. 34. q. 2. vbi dr̄ q̄ bone fidei possessoꝛ rectissime quisq3 dr̄ q̄diu se possidere ignoꝛat alienū: cū vero sciuerit tūc male fidei peribet.

x ¶ Quid si quis tēpoꝛe p̄scriptiōis habuit ꝯsciētiā lesam ⁊ postea incipiat habere nō lesam nūquid ꝑ hoc est interrupta p̄scriptio. R. q̄ non. q: erronea fuit ꝯscia. vnde eam debet deponere. c. per tuas: de symo. hoc nō glo. i. d. c. si. Jdē Jnno. Uin. ⁊ Phi. ſ3 Hosti. tenet ꝯriū. Bar. vero in. d. c. si. sequit opinionē Jnno. dicens q̄ ad hoc vt superueniens mala fides interrūpat p̄scriptionē opoꝛtet q̄ superueniat irreuocabiliter. si. n. i. medio tēpoꝛe. puta qui rem alienā postea melius infoꝛmatus. putaui eā mea3. illa mala fides q̄ fuit illo medio tēpoꝛe vsucapionē non impediuit. sm̄ etiā q̄ iura ciuilia volunt. Sed Pa. i. d. c. si. tenet q̄ per supuenientē male fidei fuerit cōquassata p̄scriptio. hoc probat per. d. c. si. qḋ dicit opoꝛtere vt p̄scribēs i nulla parte tēpoꝛis habuerit ꝯsciā3 rei aliene. facit. d. c. si virgo: nec dicit q̄ ꝯscia fuerit erronea. imo iustissima cu3 habuerit cōcursum cū veritate nam si fuisset sua nō eēt opus p̄scriptiōis: ⁊ posset attētari q̄ h3 canones. iste talis nūq̄ p̄scribere possit per. d. c. si. vel saltē3 opoꝛtet dicere q̄ incepit p̄scribere a tēpoꝛe quo per legitima indicia superuenit bona fides.

¶ Ur̄ ille qui completa p̄scriptiōe incipit habere malā fidē teneat restituere: quidā Theologi dicunt q̄ sic. q: scit q̄ res sua nō est. Canoniste vero tenent ꝯriū. quoniā nō est iā aliena. imo sua: ⁊ iuste eam possidet q: iure. 14. q. 4. quid dicam. Nā iura faciūt hoc meū hoc tuū. 8. di. quo iure. Jtem cōditoꝛ canonis vel legis pōt mihi dare rē alienā: ⁊ tutus ero. ff. de vic. l. lucius. Multo foꝛtius potuit inducere hāc p̄scriptionē i odiū negligentiū ⁊ hec opinio est tenenda quā etiā tenet. s. Tho. ql. 12. ar. 25. vbi sic ait dicendū q̄ si quis p̄scribat bona fide possidendo nō tenet ad restitutionē ēt si sciat alienā fuisse post p̄scriptionē q: lex pōt aliquē pro peccato ⁊ negligentia punire in re sua ⁊ illā alteri dare ⁊ cōcedere sed qui mala fide p̄scribit tenet emēdare ⁊ satisfacere reddēdo dānū qḋ intulit: ⁊ q̄nis oia sint principū ad gubernādū nō tñ ad sibi retinēdū. vel alijs dandum. vt possint facere tales leges ⁊ si q̄ talis lex sit tyrānica est ⁊ nō absoluūt a ꝯscia. sed a foro iudiciali ⁊ violētia hec. s. Tho. lex igit pōt causa rationabili iteruenīēte facere de meo tuū vt in p̄scriptione bone fidei. sed causa rationabili nō interueniēte nō pōt sicut i p̄scriptiōe male fidei. hāc opinionē sequit Pa. in. c. vigilāti. co. ii. post Jnno. ⁊ multos alios doc. q̄nis quidā dicant q̄ adueniēte sciētia teneatur. sed prima verioꝛ. dicit tñ Pa. ibide3 post Hosti. q̄ si quis haberet ꝯsciā3 lesam debet illi satisfacere. vel deponere. xj

¶ Quis dicatur possessoꝛ bone fidei. R. bona fides itelligit cū quis credit tradentē rem. eē dominū vel habere ius distrahēdi licet erret i facto. ff. de v. sig. bone fidei ⁊ hec bona fides p̄sumit nisi ꝓbet ꝯriū. 12

¶ Utrū in p̄scriptiōe requirat iustus titulus: ⁊ dr̄ iustus titulus ois actus per quē solet trāsferri dominiū. siue causa possidendi vt donatio. vēditio. solutio trāslatio. hereditatio. pro derelicto. legatum pro dote pro suo. pro iudicato: ⁊ hmōi. ⁊ dicit titulus iustus q: dat causam sufficientē ad p̄scribendū. l3 i veritate nō sit iustus. q: tūc nō eēt p̄scriptio necessaria: ⁊ ideo minus iustus titulus dat causam p̄scribendi. si modo adsit bona fides vt credat titulū sufficere ⁊ esse iustu3. vnde si fama erat q̄ res fuit sibi legata vel q̄ possidebat per priuilegiū ⁊ hmōi. currit p̄scriptio. sicut etiā si ꝓcuratoꝛ diceret se emisse 13

⁊ generaliter quādo nihil innotesceret de contrario. sed si ius cōe vel presumptio nō est cōtra possessorē sufficit bona fides. Alias necesse est allegare titulū ⁊ probare. nisi alegaret prescriptio tanti tēporis cu ius initij memoria nō existit in cōtrariū. c. epm. eo. ti. lib. 6. de hoc vide Ber. in. d. c. si diligēti. Et dicitur esse cōtra ius cōe sm Jo. an. in. d. c. epm quia inter/dū ius cōe vetat ne prescriptio procedat ⁊ hoc fa/cit interdū ratione persone. interdū ratione rei. vt i obedientia. c. cū nō liceat: ⁊ in decimis. c. causam. e. ti. multos alios casus ponit Ber. i. d. c. cū nō liceat supra. §. 5. Interdū ius cōe facit pro petitore ⁊ cōtra possessorē vt in exemplis datis hic ⁊ in dec. dudum de deci. ⁊ istis casibus dicitur eē cōtra ius cōe: ⁊ opor tet alegare: ⁊c.

14 ¶ Utrum in pscriptione requiratur possessio. R. q sic: ⁊ debet eē cōtinua q: si iterrūpatur iterrupta est prescri ptio. 16. q. 3. §. potest: ⁊ extra eo. illud. sed ⁊ si fiat in terruptio ciuilis per litis cōtestationē nō currit a mo do pscriptio q: psumitur titubare ⁊ malā fidē habe/re. Idē Jo. an. de re. iur. c. fine possessione. li. 6. ⁊ pre dicta probātur in. d. §. potest: ⁊ vide glo. singularē quā approbāt cōiter doc. in. c. volumus. 16. q. 4. vbi querit an ille qui probat pscriptionē teneatur proba/re se cōtinue possedisse ⁊ dicit q hoc certe eēt imposi bile probare. sed sufficit probare q a principio pos/sedit ⁊ in fine. sed Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. dicit sufficere q probetur initiū possessionis: ⁊ allegetur nunc possessio de presenti. q: qui semel possidet psumitur possidere ex quo allegat possessionē ad comodū p/priū. hec Pa. in. c. accedentibus de priuil.

15 ¶ Qualiter iterrūpitur possessio naturaliter. R. sm Ray. pmo per inūdationē maris vel fluminis occupātis fun dū. Itē p violētā deiectionē vel etiā si res sit a pos/sessore furto sublata. ff. de vsuc. l. nāturaliter. Itē si quocūqz mō amisit possessionē. seu aīuz dīs rēdi habuit. ff. de ser. vr. p. si edes: ⁊ cōtra. Inno. ⁊ qōuis solo aīo nō pos/sit acqrere possessionē. pōt tn̄ desinere hz glo. Ray.

16 ¶ Quō iterrūpitur pscriptio ciuiliter. R. q pluribus modis. pmo p libellū principi oblatū: hoc valet i actiōe ānali tm̄ q: post ānū nō possunt moueri sicut ē actio iniuriarū ⁊ quedā alie vt Insti. de perpe. ⁊ tem. ac. i principio. 2° p litis cōtestationē qd hz locū i ppetuis actionibus ⁊ corā suo iudice. C. ne. de sta. defunc. l. pen. hoc pdest ei tm̄ qui eā fecit: ⁊ obest illi tm̄ cōtra quē fit. ff. de di. ⁊ tē. pscri. l. 2. Ray. tn̄ dicit q valet i oibus actiōibus p. l. fi. C. de pscrip. 30. vel. 40. āno. 3° si nō pōt litē cōtestari sufficit iudicē adire ⁊ libellū pferre cōtra absentē vel cū q cōueniri nō pōt aliqua de cā ⁊ in querimoniā deducere ius suū vel corā iudi/ce ordinario vel corāz publicis psonis de offi. ordi. pastoralis: ⁊ de appel. si iustus: ⁊. d. §. potest. In. d. tn̄. c. si iustus. dicitur q. d. protestatio. qn̄ nō pōt haberi iudex pōt fieri corā bonis viris nec distinguit vtrū sint persone publice: vel nō ⁊ hoc videtur equius: vel

ad domiciliū rei. cuz iudex haberi nō pōt proponat ⁊ sic ē iterrupta pscriptio. d. §. pōt. 4° per sacrū obla tū principi p executorē postea subsecuta fuerit cōuen tio. C. de pscrip. 30. āno. sicut i rē. 5° per solutionē vsu rarū. C. de pscrip. 30. āno: si qs ēptiōis quarū solōne iterrūpitur pscriptio q currere videbatur cōtra creditorem nō petētē debitū. C. de pscrip. 30. āno. l. cū notissimi. 6° per secūdā cauptionē qn̄ debitor facit nouā cau ptionē. d. l. cū notissimi. 7° p dnūtiatōnē factā colo no: vt lite nō cōte. qm̄: ⁊ sm glo. Ray. Ista denūtia/tio fit per citationē factā de parēdo iuri corā iudice super re quā possidet noie alieno. 8° per synodalē p damationē: puta aliquis sacerdos proclamat i ge/nerali synodo vel prouinciali q alius sacerdos te/net rē ecclesie sue extra. eo. c. sanctorum.

¶ Quis possit pscribere. R. oīs q pōt noīe suo possi/dere. sz q noie alieno possidet nō pōt pscribere: eo ti. si diligēti. Ideo qdā sunt q pscribi nō pnt vt pcarie possidētes. x. q. 3. q: cognouimus. Nā per quodcūqz tēpus possideāt nō pscribēt. 16. q. 3. decrīa. Itē colo/ni vt. d. c. deci: ⁊ c. Itez vsufructuarius Insti. p q̄s per no. acq. §. fructuarius. Nec creditor pscribit pi/gnus. C. de pigno. actio. l. nec creditores: ⁊ hoc ideo est q: isti possidēt noie alieno. vn̄ illi tn̄ dicuntur pos/sidere quo noie possidet d resti. spo. cū venissent. Si ergo vsqz ad. c. annos posses probare initiū posses/sionis. s. q tuo noie possessuz est. nō obstaret aliqua prescriptio. d. c. decīa: nisi ille qui possidet alieno no mine alij postea tradat possessionē. ff. de acq. pos. l. possideri. §. q si seruus. Itē possent talia pscribi nō ab ipo q malā fidē hz. sz ab illo cui tradidit hec nō Jo. d. c. decīa: ⁊ Ber. extra eo. c. cū nō liceat. 17

¶ In quibus casibus nō currit prescriptio licet nō interrūpatur. R. sm Ray. in. 7. casibus primo tem pore prelati qui male alienauit rē ecclesie: nā qōdiu ipe viuit ⁊ tenet ecclesiā non currit prescriptio con/tra ecclesiā. 16. q. 3. si sacerdos. secūdo tēpore vaca/tionis ecclesie que petere potest extra eo. c. p. ⁊. c. de quarta. tertio si prelatus eius est hereticus quia tūc quasi vacare intelligitur nec iconomus siue procu/rator a prelato cōstitutus sede vacante agere potest vt in de. procuratorem: de procu. quarto tēpore scis/smatis extra eo. cū nobis. s. scismatici plati. c. qa di/ligētia. de elec. quinto tēpore excōicationis ipius p/lati vel suspēsiōis. c. q: diuersitatē de preben. sz idē epo i quo nō potuit agere subducatur dūmō negligēs nō fuerit i petēda absolutōe vel relaxatione vt ibi. sexto cōtra eū qui est i etate pupilari vt. C. i qui. ca. resti. i inte. nō. ē. ne. l. fi. ⁊ ff i. d. l. fi. de omnibus mi/noribus vt cōtra eos non currat prescriptio nisi. 30. vel. 40. annorum. l. z. d. l. sicut in rem. dicat: q cōtra pupil/lū nulla currit pscriptio. Item nō currit qōdiu quis est in potestate patris. C. de bo. q. li. l. quecūqz. Item non currit tempore matrimonij contra vxorem que agere non potest quo ad dotē repetendā nisi soluto 18

matrimonio vel marito vergēte ad inopiam. C. de iur. do. i rebus. Itē qñ quis iusta cā ipeditus nō pōt agere. c. ex rōe. de ap. ⁊ ē regula generalis ꝙ si debet pscriptio currere oꝫ ꝙ is cui cōpetit actio mouere possit ipaꝫ ⁊ agere.

19 ¶ Ut' currat pscriptio ꝯ eū qui aliqd soluit diu sine cā. R. ꝙ nō currit. ſꝫ pōt retinere qd nō pstitit; de iure etiā si diu soluerit illud vt. C. de agrico. ⁊ oē. l. libus. li. xj. ⁊ extra de cen. puenit. Itē nō cur rit pscriptio i rebus aduētitijs nisi ex quo fuerit liberatus a patria ptāte: nec creditori nisi existēte de biti petēdi ꝯdictiōe vel adueniēte die ex quo nō ꝙ si credidi tibi. c. vsqꝫ ad decē ānos nō incipit currere pscriptio ꝯtra me nisi post illos decem annos. d. l. cū notissimi. §. illud.

20 ¶ Nō sm Pa. in. c. illud. eo. circa prin. ꝙ pscriptio qñqꝫ nullo mō currit: qñqꝫ dormit qñqꝫ iterrūpit. qñqꝫ. s. cōpleaꝫ. Nō currit qñ res nō ē pscriptibilis: de quo. s. §. p. ⁊ se. dormit vero qñ ex aliquo dfectu tēporali nō currit vt puta pp defectū plati. d. c. de quarta. vel pp hostilitatē qñ tanta est ꝙ nō reddit ius i loco. c. ex trāsmissa: qñqꝫ iā incohatū.

Presumptio. sm cano put diffinit Goff. ē alicuius facti dubij qñqꝫ plena qñqꝫ semiplena pbatio vbi notandū sm Pa. i. c. is q: de spon. i glo. ij. ꝙ qdā est fictio: qdā psumptio fictio ē qñ ius certū d aliquo facto. fingit statuēdo oppo[m]. ex[m] cū fingit vxorē stipulatā dotē reddi sibi lꝫ sit certū ꝙ nō fuerit stipulata. ſꝫ i fauorē mulieris hoc fingit. Presumptio vero ē sup dubio ⁊ verili vt i casu. d. c. is q: p hoc qd nō glo. i. l. vnica. in. §. accedit. C. de rei vxo. ac. vbi distinguit vt dictū ē. Presumptio vero sic diuidit. Nā qdā est iuris: qdā hois p[a] est duplex qdā simplex. vt cū ius i aliquo facto dubio psumit. ſꝫ nō figit tñ pedes p statuat sup facto psumpto. sic sup vero ⁊ ꝯ talē psumptionē admittitur pba[o] i ꝯriū vt pbaꝫ in. c. ptinebat. de despon. ipu. ⁊. c. pposuisti: de pba. Quedā est psumptio nō simplex vt qñ ius vltra psumptionē pcedit ad statuēdū. ac si ex facto psumpto vere sibi cōstaret ⁊ ꝯ illā psumptionē nō admittiꝫ pbatio i ꝯriū: ⁊ d hoc est tex. i. d. c. is q: ⁊ i cle. lite: de pba. ⁊ illā appellant canoniste: psumptionē iuris: ⁊ de iure. vnde scias ꝙ ista vocabula magistralia sunt. nō iuris. vñ ꝯ oēm psumptionē iuris admittiꝫ pba[o] i ꝯriū nisi ius statuat sup illa psumptiōe vt dicit nō in. c. ferrū. l. di. ⁊ appellaꝫ psumptio iuris q: a iure originē habuit. appellaꝫ vero de iure. q: ius i tñ figit pedem ꝙ statuit sup ea ⁊ nō admittit pbatē ꝯriū. ſꝫ hꝫ illud ac si eēt de mero iure. Presumptio hois est cū iudex psu mit i casibus specificē nō psumptio a iure. Nā ius dat facultatē psumēdi i tñ ꝙ ex sola psumptione si est violēta pōt ferre sniaꝫ. vt i. c. afferte: de psump. nec sup his pōt dari certa regula. nā sm ꝙ indicia stringūt psumptio facit gradū pbatōis: facit qd nō

Bar. in l. admonēdi. ff. de iuriur. Nō ꝙ psumptio iuris ⁊ hois cātur qñqꝫ ex facto: qd glo. i. d. c. is q. appellat psumptionem facti: qñqꝫ ex nā. i. ex cā nāli quā. d. glo. appellat psumptionē nature. qñqꝫ ex gestis ⁊ ꝯsuetudine hois quā glo. appellat. psumptionē hois. sed pro certo illa habēt se tāqꝫ materia ad psumptionē hois iuris ⁊ iudicis.

¶ Sed qrit nūqd aliqua pbatio possit admitti ꝯ psumptionē iuris ⁊ de iure ⁊ vr̄ p ꝙ sic. p illud qd nō L y. ⁊ cōiter legiste i aut. sed iā nec. C. de do. an. nup. vbi ponit dictū notabile ꝙ ꝯ pbationē iuris ⁊ de iure admittiꝫ pbatio i ꝯriū p ꝯfessionē partis ⁊ Inno. i. c. q: plerīqꝫ de imu. eccl. vbi singulariter dicit ꝙ lꝫ snīa trāsiuerit i rē iudicatā tñ si ps pro qua lata ē snīa fateꝫ eā iniustā oꝫ illa snīa retractari. ſꝫ aduerte nā illud cōe dictū pcedit qñ ius psumit i fauorē alterius. tūc. n. ꝯfitēdo ꝯriū tollit psumptionē iuris. ſꝫ i casu. d. c. is q. nō agiꝫ de fauore ꝯhētiū sed matrimonij. vñ ꝯiuges ꝯfitēdo nō pñt preiudicare matrimonio. vt i. c. sup eo: de eo qui cōeꝫ ꝯsan. vxo. sue: ⁊ sic i casu illius. c. nō stareꝫ soli ꝯfessioni etiaꝫ vtriusqꝫ. etiā si dicerēt ꝙ cognouerūt se non affectu maritali. secus si vellēt pbare idirecte nō ꝯ psūptionē iuris vt puta pbādo ꝙ prius renūtiauerūt spōsalibus vel q: mulier nō poterat eē vxor q: cōsanguinea vel qd sile. Nam ꝯ psumptionē iuris ⁊ de iure admittiꝫ pbatio i ꝯriū idirecte vt est glo. nō in de. vnica: de pba. Quō tiplex est suspitio. s. leuis. grauis ⁊ vehemēs. v. inquisitor. §. xi.

¶ Presumptio. ij. sm ꝙ tractāt Theologi ē duplex. p[a] sm ꝙ hō psumit maiora de seipo i ordine ad ppriā virtutē. ij. in ordine ad deū. vñ. s. Tho. ij[e]. q. xi. ar[c]. p. ait. psumptio vr̄ iportare quādā imoderātiā spei. obiectū aūt spei ē bonū arduū possibile. possibile aūt ē aliqd hoi dupr. vno[o] per ppriā virtutem. Alio[o] nō nisi p virtutē diuinā circa vtrāqꝫ aūt spē p imoderātiā pōt eē psumptio. Nā circa spē p quā aliqs de ppria virtute ꝯfidit attēdiꝫ psūptio ex hoc ꝙ aliqs tēdit i aliqd bonū vt sibi possibile qd suaꝫ facultatē excedit vt cū exponit se ad audiēdū ꝯfessionū ignorans vel ad medēdū cū nesciat: ad ꝯsulēdū ⁊ hmōi de qbus dr̄ Judit. 6. psumētes de se humilias ⁊ talis psumptio opponiꝫ virtuti magnanimitatis q̄ mediū tenet i hmōi spe. Et qñ ex hoc pōt seq aliqd magnū pclū aie vel corporis vel notabile dānū eēt mortale de paruo vero esset veniale. sicr eēt mortale si poneret se ad iudicādū qd nō pōt vt si laic[o] iudicet clericū. vel ad faciēdū offi ciū ad qd nō ē ordinatus cōiter ē mortale. Circa spē aūt qua qs iberet diuine potētie pōt p imoderātiā eē psumptio i hoc ꝙ aliqs tēdit i aliqd bonū vt possibile p virtutē ⁊ misericordiā diuinā qd possibile non ē sicut cū aliqs sperat se veniā obtinere sine penitentia vel gloriā sine meritis hec aūt psumptio est spēs pctī in spiritū sanctū: q: s. p hmōi psumptionē tolliꝫ vel co

tenent adiutoriū.s.s. p qd̄ hō reuocat a pctō:de quo ꝟ.blasfemia pn.7.§.1.sunt igr̄ due spēs ꝑsūptiōis

3 ¶Utrū presumptio sit pctm̄.R̄.fm̄.s.Tho.2ª.2ᵉ.q.130. ar.ꝑ.ꝙ sic.vitiosum est.n.⁊ pctm̄ quasi ꝯ ordinem nālē existēs ꝙ aliqs assumat ad agēdū ea q̄ prefe/runtur sue virtuti qd̄ ptinet ad rōez presūptionis sic ⁊ ipm nomē manifestat.vn̄ manifestū est ꝙ presū/ptio ē pctm̄ hec ille.⁊ de.2ª.spē ait vbi.s.q.21.ar.1. qd̄ iportat appetitū ꝯformē intellectui falso q̄ fm̄ se ē pctm̄.iportat.n.quādā spē3 iordinatā.sic ⁊ dispe/ratio.sic.n.falsuz ē ꝙ deus penitētibus nō idulgeat vel ꝙ peccātes ad penitētiā nō ꝯuertat:ita falsuz ē ꝙ i pctō ꝑseuerātibus veniā ꝯcedat.cui estimatōi ꝯformiter se h3 ꝑsūptionis motus ⁊ iō presūptio est pctm̄ : minus tn̄ q̄3 desperatio qm̄ magis ꝓpriū est deo misereri ⁊ parcere q̄3 punire pp eius ifinitā bo/nitatē. Istud.n.h3 se deo ꝯuenit. hoc aūt fm̄ nostra peccata. Prima tn̄ spēs ꝑsūptiōis q̄ imitat ꝓprie virtuti:attētās.s.aliqd sibi possibile qd̄ ꝓpriā virtu tē excedit ab inanigl'ia pcedit.ex hoc.n.ꝙ aliqs mul tū desiderat gl'iaz sequit ꝙ accēdat ad gl'iaz quan dā.s.vires suas ⁊ hmōi pcipue sunt noua q̄ maio/rē admirationē hn̄t ⁊ ideo signāter Greg.ꝑsumptio nē nouitatū posuit filiā inanigl'ie. Alia spēs videt oriri directe ex supbia ac si ipse tātū se extimet ꝙ etiā peccātē deus nō puniat.pª spēs opponit magnani/mitati. 2ª vero charitati vel potius dono timoris. Quid sit ꝑsumptio.ꝟ.credere: ⁊.ꝟ.dubitatio pn.

P Reuaricatio.ꝟ.accusatio.§.6.⁊ sequētibꝰ.

P Rimas qs sit.99.di.§.1.⁊ vide.s.ꝟ.patri/

P Rimi motꝰ q sensualitati ascribūt ꝯ archa. vt verba Aug.asserūt.pctm̄ sunt. sed motus pcedētes qui nāles dicūtur nec ymaginatio nē sequūtur.s3 so'ū nālium qualitatū actionem rōe pcti carēt fm̄ ꝙ pōt verificari quoddā dictū.qui dn̄t ꝙ motus ꝓ primi nō sunt pctm̄:s3 motus.2ᵉ primi sunt pctm̄ vt p ꝓ primos motus nāles:p.2ᵉ primos motꝰ sensualitatis itelligamus in qua pctm̄ est.etiā sic in subiecto qd̄ sic p3.pctm̄.n.nō ē aliud q̄3 iordinatus actus ad genus moris ptinēs.vt in pn̄ti loquimur. Nullus aūt actus ponit i genere moris nisi habita ꝯsideratiōe ad volūtatē q̄ principiū moraliū est vt p3.6.metha. Et iō ibi icipit genus moris.vbi ꝓ do/miniū volūtatis ineuit.h3 autē volūtas i quibusdā dominiū ꝯplectū.iquibusdā vero icōplectū.cōplectū dominiū h3 i illis actibus qui ex iperio voluntatis pcedūt ⁊ hi sunt actus deliberationē sequētes q rōi ascribūtur.s3 icōplectū h3 i illis actibus qui nō per iperiū rōis pcedūt.s3 tn̄ volūtas eos ipedir poterat vt sic quodā mō voluntati subiacerēt quātū ad hoc qd̄ est ipediri ⁊ nō impediri ⁊ iō iordinatio q̄ i his actibus ꝯtingit rōez pcti cāt l3 icōplecti ⁊ iō in his actibus p... n leuissimū ⁊ veniale ē nō aūt mortale qd̄ ē pctm̄ ꝯplectū.deformitas aūt cuiusl3 actus illi potētie attribuit vt subiecto q̄ actus pn̄ci ⁊ iō cu3 sensualitas sit principiū hoꝝ actuū ꝯueniēter in ea pctm̄ esse dr̄ vt in subiecto ⁊ est motus appetitiuus in aliqd̄ inordinatū delectabile.

P Rimitie ad quoddā genus oblationū ptinēt qr deo exhibētur cū quadā ꝓfessiōe vt dr̄ deu/tero.26.vn̄ ⁊ ibidē subdit suscipiēs sacerdos cartallū.s.primitiaꝝ:de manu eius q defert primi/tias ⁊ ponat an̄ altare dn̄i dei tui:⁊ postea mādat vt dicat idcirco nūc offero primitias frugum terre quas dn̄s dedit mihi. vide.ꝟ.Tomas pn.offerebāt aūt primitie ex speciali cā.s.i recognitiōe diuini be/neficij.quasi aliquis ꝓfiteat se a deo fru tus terre p/cipere:⁊ iō se teneri ad aliquid de hmōi deo exhibēdū. fm̄ illud.1.palip.vltiº.q̄ de manu tua accepimus ꝺ dimus tibi. Et qr deo exhibere debemus id qd̄ preci/puū est iō primitias quasi principiū aliqd de fructi bus terre pceptū fuit deo offerre:⁊ qr sacerdos cōsti tuit populo i his q̄ sunt ad deū iō primitie oblate a populo i vsuz sacerdotū cedebāt. vn̄ dr̄ numeri.18. locutus ē dn̄s ad Aaron:ecce dedi tibi custodiā pri mitiaꝝ meaꝝ:ptinet aūt ad ius nāle vt hō ꝺ rebus sibi datis a dn̄o:aliqd exhibeat ad eius honorē:sed ꝙ talibus ꝑsonis exhibeat. aut de primis fructibus. aut i tali q̄ntitate. hoc qdē fuit i veteri lege iure di/uino determinatū:i noua aūt lege diffinit p deter/minationē ecclesie ex qua hoies obligātur vt primi tias soluāt fm̄ ꝯsuetudinē patrie ⁊ idigentiā mini/stroꝝ ecclesie ⁊ fm̄ Hiero.ex maioꝝ traditiōe intro ductā est.ꝙ qui plurimū:q̄dragesimā partē dabāt sacerdotibus loco primitiaꝝ:qui minimū sexagesi/mā.vn̄ vr̄ ꝙ iter hos terminos sint primitie offerē/de h3 ꝯsuetudinē patrie:rōnabilr̄ tn̄ primitiaꝝ quā titas nō fuit determinata i lege qr sic dictū ē primi tie dātur p modū oblactiōis de cuius rōe est ꝙ sint volūtarie vn̄.16.q.7. os decimas ⁊ primitias quas iure sacerdotū eē sancimus ab oi populo accipere: hec.s.Tho.2ª.2ᵉ.q.86.arº.4º.ex qbꝰ p3 ꝙ q's tenet h3 ꝯsuetudinē ad primitias:alias deficiēte ꝯsuetudine ⁊ necessitate tenet de iure eē. Uide.ꝟ.decime.§.6.

P Rinceps i spiritualibus ē papa:i tēporalibꝰ est iperator ⁊ aliqn̄ regētes ciuitatē hn̄t pri/uilegiū principis fm̄ Inno. in.c.cū ops teat de accus.q pōt accipe bona subditoꝝ.⁊ tn̄.s.rōe de licti ⁊ pro bono cōi hec.s.Tho.i li.de regi. pn.li.3. c.xj.9.q.3.c.per principalē. Quō oia sint principis ad gubernādū nō aūt ad accipiēdū vel alijs dādū: ꝟ.prescriptio.§.xj.⁊ fm̄.e.s.Tho. d3 ꝓuidere pau peribus de errario publico ⁊ vacare diuino cultui. Uide.ꝟ.dn̄s ⁊.ꝟ.papa:⁊.ꝟ.cōciliū.

P Riuilegia fm̄ .s.Tho.2ª.2ᵉ.q.96.arº.ꝓ.ad.pª. dn̄r q̄si leges priuate q̄ q̄uis sint singularia ꝙ̄ ad aliqd qr respiciūt singulares ꝑsonas ⁊ sic differūt a lege cōi fm̄ phm̄ i.5.ethi. ptās tn̄ eoꝝ se extēdit ad multa negotia ⁊ sic ꝯueniūt cum lege: differunt ēt a sententia q̄ est circa pticularia facta:q̄

stiā babeť ꝓ iure: ſm canones aūt priuilegiū ꝓprie eſt qñ aliqd ↄcediť ↄ̃ iura ⁊ ſic dꝛ̃ priuata lex vt pꝫ di.3.c.priuilegia: ſi vero aliqd ↄcedať qd̄ ſit pter ius cōe ſine ꝑiuditio alicuius ſic ꝓprie dꝛ̃ bñficiū vt nō Pa.i.c.olim: de verb.ſig.

1 ❡ Quot ſunt ſpēs priuilegioꝝ. ℞. quinqꝫ: quoddaꝫ reale: vt illd̄ qd̄ eccleſie: dignitati: ciuitati: vel alicui loco vel ꝑſonis rōe loci vel alicuius rei ↄcediť .c.cuꝫ oliꝫ.eo. ⁊ tale eſt perpetuū qꝛ adheret rei: niſi forte res perimať .25.q.2.c.i. vel niſi reuoceť ex cā.c.recolētes.§.i.de ſta.mo. Quoddā ē ſingulariter ꝑſonale vt illud qd̄ alicui vel aliqb⁹ ꝑſonis cōcediť certis ⁊ ꝓpꝛijs noībus expꝛſſis de offi.leg.volētes: ⁊ tale non egrediť ꝑſonā cui ↄcediť niſi hoc exprimať de ↄce.ꝑben.c.ↄſtitutus: ⁊ ſi ↄcediť obtentu dignitatis non vtiť eo ſi aliā dignitatem adipiſcať .c.bone.§.ſi. de poſtu.ꝑla. Quoddā ē cōiter ꝑſonale. qd̄ ↄcediť ꝑſonis nō expꝛſſis ꝓpꝛijs noībus ſicͣ ꝺ priuilegio minoꝝ .25.annoꝝ.ff.de mino.l.i. Quoddā ſingulariter ꝑſonale eſt ⁊ cōiter corporale vt illd̄ qd̄ alicui collegio vel vniuerſitati ↄcediť ſic ꝙ qlꝫ ſingulꝛ̃ de illa vniuerſitate ſe poſſit iuuare.c.ↄtingit: de ſen.exc. hmōi ſunt priuilegia ↄceſſa fratrib⁹ ꝑdicatoribus ⁊ minoribus. Quodā tñ cōiter corporale vt illud quo ſolū cōitas: nō ſingularis pōt ſe iuuare ſicͣ dꝛ̃.22.q.2.qui manu mittiť ⁊ iō priuilegia talia dñr corporalia qꝛ cū collegio pereūt ſicͣ corpus cui īherēt.

2 ❡ Quis poſſit ↄcedere priuilegiū. ℞. ꝙ papa i ſpiritualibus ⁊ iperator i tēporalibus cōiter. ↄcedit etiā iperator priuilegia eccleſijs ⁊ clericis. de imu.eccl.ꝑ totū. Silr̃ papa etiā i tēporalibus. vt nō i.c.ꝑ venerabilē.q ſi.ſint le. Iteꝫ epūs ⁊ ſuperiores cū volūtate ſuoꝝ capituloꝝ.c.cū oliꝫ.el.2°.eo.ti. ⁊ breuiter q pōt facere ↄſtitutionē pōt priuilegiū ↄcedeꝛ̃ reſpectu ſue ↄſtitutiōis vel rei ad ſe ptinētis. ſm Hoſti.

3 ❡ Quō ē iterptāduꝫ priuileͫ. ℞. ꝙ illud qd̄ ē ↄ̃ ius. dꝫ ſtricte iterptari vt min⁹ derroget iuri cōi qꝫ pōt: i.c.cū dilectus: de ↄſue. vñ priuilegiuꝫ quo diſpēſať aliqs illegitimus vt poſſit ad ordines ꝑmoueri itelligeť de minoribus tm̄. vꝫ. bñficiū.2.§.16. ⁊ ſe. imo ſi nō exprimiť cā quare ↄcedit aut non ſit ex certa ſcīa vel motu ꝓpꝛio nō ꝑſumiť de volūtate principis.l.i.C.de peti.bo. imo ꝑ iportunitatē obtētū vt.l.i.C.ꝺ fundis limitoſis. Bal.i.c.lꝫ cāꝫ.de ꝓba. vult ꝙ ponať ſimul ex certa ſcīa ⁊ motu ꝓpꝛio. Idē dic i reſcripto qd̄ tollit ius tertij. Idē i priuilegijs ad beneficia vt i.c.qꝫuis: ꝺ ꝑben.li.6. ⁊ hec limita niſi cōſuetudo alr̃ interpꝛetet. vt nō in.c.quod dilectio: de ↄſan. ⁊ affi. Itē niſi verba aliud exprimāt qꝛ nō recedimus ab eius propria ſignificatiōe niſi de mēte aliter cōſtet. ita nō in.c.olim: ⁊ in.c.in his: de verb.ſign. Notandū ſm Pa.in.c.cū ad hec.d.de.nō.reſi. ꝙ ſi priuilegiū enormiter ledit eccleſiā vel aliū: nō valet niſi fiat mētio de hac enormi leſione qꝛ in dubio nō preſumiť princeps concedere aliquid cū graui diſpendio alterius.l.quotiēs.C.de pa.ipe.offe. ⁊ in.c.ſuggeſtū: de deci. ergo taciturnitas inducit ſubreptionē.c.poſtulaſti: ꝺ reſcrip. vñ priuilegiū imunitatis ab oneribus ꝑſonalibus ↄceſſum alicui a principe non liberat eū ab aliqs oneribus q pōt leuiter ⁊ breuiter expedire. caſus i.l.decimo fortunā.C.de decimo. Si vero accipiamus priuilegiuꝫ largo modo.ſ. pro oi cōceſſione q eſt pter ius: ſic dico ꝙ latiſſime priuilegiū principis ē iterpꝛetādū in ꝑiudiciū ipius cōcedentis. ſed in ꝑiudiciū alioꝝ ꝺbet ſtricte iterptari.c. qꝛ circa: de priuil. in vltima glo. ⁊ ꝑ Inno. in.c.oli. de verb.ſig. ſi etiā ſit ↄceſſum cā pietatis vt nō Pa.i.c.cū dicat: de eccl.edi. In dubio tñ pōt potius iterpꝛetari vt aliqd valeat.c.abbate: de verb.ſign. ⁊.l. quotiēs.ff.de verb.ob. niſi ꝑiudicet iuri diuino vel libertati ſpūs. vt nō Pa.i.c.lꝫ: de regul. Et priuilegiū ſeu grā ↄceſſa perſone qñ ſimpliciter loquiť dꝫ itelligi ſm ↄdictionē perſone.l.ſi qs filiū.§.irritū.ff. de iniuſto teſta.c.placuit: ⁊.c.ſi viris.16.q.i. vñ ſm Bal.in.l.militari.ff.de teſta.mili. priuilegiū ↄceſſuꝫ epō de celebrādo tēpore iterdicti videť cōceſſum vt poſſit celebrare i pontificalibus ſm qualitatē ſuā: ⁊ nō ſm Pa.i.c.quāto: in glo.ſi. ꝙ qñ cōſtat de mēte legis vel priuilegij dꝫ ſeruari ⁊ veniēs ↄ̃ mētē venit ↄ̃ legē: ſi vero ſumus i dubio eſt ad verba recurrendum: regula ſi.de reg.iur.li.6. Et ſm Pa.i ℞ca.de ↄſe.eccl. fruſtra ↄcedereť priuilegiū ſi ꝺ iure cōi hoc poſſet.l.i.C.de ſi.inſtru.lib.x. Ad idem.c.ſi papa de priuil.l.6. ⁊.d.c.abbate: ⁊.c.in his: de priuil. ita ꝙ debet aliquid operari īfra.§.7.

❡ Quō amittitur priuilegiū circa negotia. ℞. qnqꝫ modis. ꝑ vnico actu ↄ̃rio directe ſi fiat ab eo q habet poteſtatem renūtiandi priuilegio. de ↄſti.c.cum acceſſiſſent: poteſt limitari vbi priuilegiū eſſet ad nō faciendū cōceſſum perſone priuate. ſecus ſi eſſet conceſſum cōi vel eccleſie qꝛ non perdiť vnico actu. ſed requiriť tēpus.40.annoꝝ i eccleſiaſticis. vt nō glo. ⁊ doc.in.d.c.cū acceſſiſent. 2° perdiť ſpatio ānoꝝ.x. qñ datū eſt ad aliquid faciendū ſi priuilegiatus eo nō vtitur.l.i.ff.de nūdinis: qd̄ limitat Pa.in.d.c.cū acceſſiſent verū qñ nō cōfertur eccleſie. alias ſecus ⁊ maxime hoc locū habet quādo nō faciēs pmittit facere actum cōtrariū.l.hec aūt iura.ff.de ſerui.ur ꝑ. 3° perdiť p.2ͫ.priuilegiū faciens mentionē de priori. ſi vero nō facit mentionē. ſi primum erat generale: ⁊ 2ͫ.ſpeciale ſimiliter.25.q.2.per totū: ⁊.c.veniens: de reſcrip. ibi diffuſe in Pa. 4° per renūtiationē propriā. 5° per reuocationē ↄcedentiꝫ. Et ſm Hoſti. nō eſt decens ꝙ reuoceť ſine cauſa. ſed cū cauſa pōt ⁊ debet. vt puta. ſi aliquibus religioſis conceſſum ſit priuilegiū de nō dandis decimis ꝓpter eoꝝ paupertatē. deinde ditati ſunt. ita ꝙ etiaꝫ dando decimas poſſunt comode ſubſtētari ⁊ non dando enormiter 4

ledātur parochiales ecclesie: ⁊c. c. dilecti: de priuil. Priuilegiū tamen datū ab inferiori cōfirmatū per superiorē non pōt reuocari per īferiorē. 6° per alios modos amittēdi i. c. suggestū: de deci. per doc. quā/do aūt aliqua res siue ciuitas. siue eccl̄ia. vel alia loca. siue sacra. siue prosana destruit auctoritate su/perioris ꝓpter delictū inhabitantiū perdit priuile/giū de noui operi nū. c. 2. ⁊ d. c. abbate. Si vero de/struat ab hostibus retinet. 7. q. 1. pastoralis. Idem si auctoritate superioris trāsferat ad aliū locū vel ali/mitat. ne. se. va. c. 1. quādo etiā habet tēpus determi/natū illi est standū. Quādo vero habet cāʒ tacitaʒ vel expressaʒ vt ea cessante cesset priuilegiū. d. c. sug/gestum: vbi reuocatur si post factum icipit esse enor/miter lesiuum.

5 ¶ Qualiter priuilegiū sit exhibēdū. R̄. ꝙ a locoꝝ or/dinarijs requisiti in loco cōgruo ⁊ securo coram ali/quibus viris prudētibus ⁊ omni suspitiōe carētibus deputatis per ordinarios ad hoc. tenēt priuilegia/tus exibere itegraliter: ⁊ clausulā de qua ꝯuersia est trāscriptā. c. cū psone. eo. ti. li. 6. Et fm Pa. i. c. cum ordinē: de rescrip. in glo. fi. post Jo. cal. dicit ꝙ vbi priuilegiū est notoriū sicut nūc est priuilegiū ꝑdica/toꝝ ⁊ minoꝝ nō tenētur cōparere ⁊ sentētia lata ꝯ eos est nulla: secus si nō sit notoriū. sʒ vbi nō cōstat notorie de priuilegio tunc citatus tenēt cōparere ⁊ allegare priuilegiū alias sentētia ꝯ eos lata teneret ⁊ dicit ipe Pa. ꝙ in hoc multi iudices simplices de/cipiuntur: vide aliquid infra. §. 13.

6 ¶ Utrū socius priuilegiati gaudeat eodem priuile/gio. R̄. Pa. in. c. ꝗ̄ sit: de iudi. ꝙ sic: quādo priuile/giū esset inutile priuilegiato si socij nō gauderēt fa/cit. c. licet: de priuil. lib. 6.

7 ¶ Ut priuilegiū aliquid prosit qđ solum ꝯtinet ius cōe. R̄. fm Hosti. ꝙ tale priuilegiū aliquādo conce/ditur vt de proci. q: in causis ⁊ nō est frustra. ß po/tius datur multis ex causis ꝓ q: solet magis timeri qđ specialiter prohibet ꝗ̄ quod generaliter. 25. d. c. ꝗ̄ꝗ̄. Itē multi quādoqʒ sciunt priuilegia: ⁊ igno/rant iura. Item cum frequēter iura male seruentur ipa per priuilegia inouantur ꝺ treu. ⁊ pa. c. 2. Uide supra. eo. c. §. 3. fi.

8 ¶ Utrū dñi possint dare priuilegiū aliquibus perso/nis super taliis ⁊ exactionibus. R̄. ꝙ non: solū impe/rator. sed etiā inferiores: hoc possunt. differūt tamē fm Jo. an. Nam si aliquis citra pricipē cōcesserit hanc imunitatē non est occasione huius priuilegij. vniuersitas grauanda. vnde fm eū. si locus aliquis cōsueuit dño dare. c. libras ānuatim ⁊ dñs terre q/busdā habitātibus ibidē imunitatē pstitit dicēdū ꝙ sibi ꝑiudicare potuit nō vniuersitati. debet ergo detrahi de summa. c. libraꝝ illa pars: ⁊c. Alias se/queretur iniustitia. si multi priuilegiātur. si vero ipe/rator vel princeps ꝯcesserit debet seruari. Si tamen aliqui ex hoc multum grauētur debēt recurrere: ⁊c.

Nō tñ ꝙ dñi q nō recognoscūt supiorē pñt exercere ea q̄ sunt imperatoꝝ. c. ꝑ venerabilē q fi. sint legi.

¶ Utrū vnicuiqʒ liceat renūtiare priuilegio suo. R̄. fm. Pa. eo. ti. fi. de terra: ꝙ sic. dūmodo non pre/iudicet superiori vel tertio. vnde exemptus non po/test renūtiare priuilegio exemptiōis sine licētia pape vt in. c. cū tēpore. de arbi. 9

¶ Ut bulla sit de essentia priuilegij. R̄. fm Inno. ⁊ alios in. c. cōstitutus: de rescrip. ꝙ nō. tñ nō pōt pro/bari sine illa. nisi forte ꝑ testes vel alias ꝓbationes fieret de eis fides certa. eo. ti. cū olim. d. ß. vñ cōcessa gr̄a ꝑ papā ⁊ ipo mortuo anq̄ʒ extrahat valet. 10

¶ Quō possunt exēplaria priuilegioꝝ auctenticari. R̄. fm Pa. i. c. si istrumēta: de fide istru. ꝙ iudex de/bet dilegēter īspicere ⁊ tūc plures notarij subscribere ꝙ iudex sic fecit ⁊ iuēit itegra: ⁊c. ⁊ notarij possunt etiā attestari hoc idē: vnus etiā notarius sufficit au/ctoritate iudicis: si tñ idē notarius esset qui fuit ro/gatus de priuilegio sufficeret ipe solus q: idē eēt in/strumētum. Quō deprehendatur falsitas priuilegij supra. ß. bulla. 11

¶ An priuilegiū cōcessum patri trāseat ad filiū. R̄. fm Pa. in. d. c. licet: de censi. ꝙ quādoqʒ ꝯcedit rōe dignitatis inate. quādoqʒ rōe officij vel professiōis. quādoqʒ causa necessitatis ꝓ casu trāsit i filios sicut quādo pater nobilitat ⁊ etiā vxor in vita viri quo/usqʒ trāseat ad secūdas nuptias. 2° casu trāsit in fi/lios legitimos patre vivēte. 3° casu nō trāsit. exēplū de ceco q nō tenēt ad collectas neqʒ munera ordi/naria. secus de extraordinarijs. 12

¶ Nota fm Pa. in. c. nisi specialis: de offi. lega. 2°. nota. ꝙ legatus etiam de latere nō potest minuere priuilegiū alteri cōcessum. facit glo. in. c. illorum: de preben. in. ß. auctoritate propria: ⁊ ibi Pa. Quō predicatores ⁊ minores ⁊ episcopi habent priuile/giū celebrādi cū altari portatili. ß. altare. §. 2. ⁊ fm Ricar. de me. vila. 4. d. 18. q. 5. ar°. 5. habens priui/legium in quo ꝯtinetur ꝙ omnes sentētie late cōtra eū sunt nulle nō potest excōicari supra. §. 5. 13

¶ Subditus non tenetur parere superiori aliquid exigenti vel precipienti contra tenorem sui priuile/gij. c. sane: fi episcopi: de exces. prela. ⁊ excōicatio la/ta cōtra subditū q: nō paret cōtra priuilegiū sibi a superiore concessum non tenet. c. cum ad quorūdā: de exce. prela. 14

¶ Queritur de. q. quotidiana papa cōcessit priuile/gium cuidā monasterio monialiū. vt nō teneretur ad procurationē legatoꝝ etiā si in litteris eorūdem dicatur vt tam non exempti ꝗ̄ exēpti teneātur ad hoc omnes nisi de isto concesso monasterio fiat men/tio de verbo ad verbum. Demū papa concessit le/gato vt possit exigere ꝓcurationē a quibuscūqʒ perso/nis etiā exēptis ꝗ̄uis talia sint priuilegia ꝙ de eis sit fiēda mētio de verbo ad verbum q̄ voluit i illis lr̄is hēc ꝑ expssis. Querit nūqd ꝑ has lr̄as legatoꝝ 15

sit derrogatū illi priuilegio: qđ vł satis dubia. vnde
Fed. ꝯsi. 225. tenuit. pᵐ priuilegiū nō eē sublatū p secū
das līas: qꝛ de priuilegio debet fieri mētio ad hoc vt
illi derrogeł vt i. c. veniens: de p̄scrip. ⁊ plene nō. 25.
q. 2. i summa: ⁊ i. c. ꝭ. de rescrip. nec sufficit mētio ge/
neralis. sꝫ requił specifica vt i. c. 2. de do. ⁊ ꝯtu. Itē si
diceremus oppoᵐ pᵐ priuilegiū esset in vtile cū papa
semp ꝯcedat plenissimas līas legatis ⁊ nūtijs. Sed
postea idē Fede. mutauit sniaꝫ vt ps ꝯsilio. 46. tenē
do ꝯriū. Nā p verba generalia plenissima reuocāł
oīa priuilegia. statuta: ⁊ ꝯsuetudines: vt ē bonꝰ tex.
i de. dudū: prope fi. de sepul. Itē si diceremus ꝯriū i
directe diminuereł ptās pape. Nā cū priuilegia ꝯsi
stāt i facto ⁊ papa nō habeat memoriā oīuꝫ. īpossi
bile foret ꝙ de oībus habentibus priuilegia faceret
mētionē de verbo ad verbū. Nā satis est ꝙ appa/
reat de itētiōe sua volēte reuocare talia priuilegia.
Cōdude ergo ꝙ tā i hac materia ꝙꝫ i alia ꝺbemus
semp ꝯsiderare clausulas primi ⁊ secundi priuilegij
⁊ fm eoꝝ viꝫ iudicādū vel p priuilegio vel p reuo/
catiōe. hec Pa. i. c. cū ꝯstātia: de cen. vltᵒ nō. ⁊ Jo.
de imola i. c. ꝭ. de sepul. i fi. sic ait. p̄supposito ꝙ der
rogans sit talis ꝙ possit specialr derrogare si sunt
verba derrogatoria siue ꝯfirmatoria actuū p̄cedē/
tiū sufficiūt verba generalia sic ꝯcepta ꝙ inuāt vo/
lūtatē eē talē derrogātis. siue volūtas sit ꝓlata per
vlez affirmatiuā vt i. c. alma: de sm. exc. li. 6. siue ne
gatiuā vt i de. pᵃ. ꝺ sepul. ⁊ hoc optinet i priuilegijs
rescriptis ꝯsuetudinibus ⁊ ꝯstitutiōibus. In testamē
tis aūt vł verba generalr fm Dy. vt i. l. si qs i pn.
ff. de testa. ita nō Dy. i regla qđ semel. Aliū ꝺ. Dic
fm Pau. ꝙ sufficit voluntatē secūdā exprimere ita
ꝙ ꝯstet eū velle oīo pᵐ reuocare lꝫ verba derrogato/
ria posita i p̄ nō exprimātur i. fᵃ. qd. n. si verboꝝ po
sitoꝝ in. ꝭ. nō recordareł nec eius copiā pōt habere
qđ tꝫ eū illaqātū certe hoc eē nō dꝫ. 27. q. i. viduis.
Nemo. n. sibiipsi legē īponere pōt a qua nō possit re
cedere. d. l. si qs. Ad idē. d. Feli. c. nōnulli de rescrip.
col. 6. vbi ait. ꝙ sufficit dicere non obstātibus qbus/
cūqꝫ statutis sub quauis forma verboꝝ ꝯcessis vbi
sumus certi ꝙ voluit derrogare: ponit aliquas exce
ptiōes pᵃ ꝙ iste sit princeps. 2ᵃ ꝙ apēsate loquał. 5ᵃ.
nisi alr ꝯstet per regulas cācelarie. Et breuiter suffi
cit ꝙ cōstet de intentione ⁊ possit.

Probatio alia ē euidētissima q̄ fit p priuile/
gia vel istrumēta idubitata sicł i fili loqtur
tex. i. c. pia: de excep. li. 6. Alia euidēs ⁊ dara
q̄ fit p testes vel facti euidētiā de coha. de. ⁊ mul. c.
tua. ⁊. 2. q. i. scelus. Alia minus euidens q̄ fit per ꝯie/
cturas. c. afferte: de p̄sump. sunt etiā ꝯ ponētes no/
uē sp̄es ꝓbationū. s. aspectus. sculptā. testis. notoria.
scriptū. iurās. ꝯfessus. p̄sumptio. fama ꝓbabūt.

¶ Vlᵃ scriptura ātiquoꝝ libroꝝ facit fidē. R. sꝫ Pa.
i. c. cū oēs: de pba. post Jo. an. ⁊ Hosti. ꝙ sic: ⁊ hoc
in libris reseruatis i custodia publica ⁊ fideli ⁊ pro

hoc optime facit. c. ad audiētiā: ꝺ rescrip. ⁊ ibi doc.
ꝙ satis faciūt fidē tales scripture si reperiūtur i ca/
mera cardinalis vel epi. sꝫ Pa. hec dicta nō admit
tit īdistincte. qd. n. si eps precedēs aliqđ castruꝫ per
aliū detētū ptinere ad ecclesiā suā scripsit in aliquo
lib. ecclesie: ⁊ successiue multis tēporibꝰ ille liber fuit
detētus i camera epi dicemus ne ꝙ probabit domi
niū castri cū grauissimo p̄iudicio possessoris. ꝺ. c. in
ter dilectos: de fi. istru. vbi nō credił āngstimis pri/
uilegijs ecclesie si sigilla sunt ꝯsūpta aut alias enor
mē fracturā patiuntur. pōt ergo dici ꝙ aut agił de
nullius preiudicio ⁊ tunc scripture libroꝝ antiquoꝝ
vel scripture lapidū faciūt fidē qꝛ tūc sufficiūt ꝓba/
tiones non plene. pone exᵐ si dubitał an ecclesia sit
ꝯsecrata. vel ifans baptizatꝰ. vel silr. Idē puto vbi
factū ē antiquissimū ⁊ agił de modico preiudicio.
ar. optimū ex. d. tex. ad audiētiā ⁊ pōt dici exp̄ssiuꝫ:
nō. n. tm̄ dicił ibi de libris repertis sub custodia pu
blica ⁊ fideli. sꝫ idistincte p libros antiquos. qꝛ cum
agał de modico p̄iudicio nec vereł itercē bursale
nō est verisile ꝙ qs scripsisset falsuꝫ. vel ꝙ ista scri/
ptura tāto tēpore fuisse tollerata. si nō ꝯtinuisset ve
ritatē. qñ vero agił de magno p̄iudicio ⁊ tūc aut ē
talis liber vel scriptura cui ab āntiqs cōiter creditur
est vel repił i loco vbi solū reseruātur scripture au/
tētice ⁊ faciūt plenā fidē de quo ē tex. i. d. c. ad au/
dientiā. Ex his pōt iferri ꝙ istis libris historialibꝰ
seu cronicis qbus a maioribus nostris fides cōiter
adhibita ē credere debemus vt nō Bar. in. l. i. ff. si
cer. pe. hinc etiā eē ꝙ dicta Aris. Ypocratis ⁊ silū
fidē faciūt qꝛ cōiter i oībus studijs recepta sunt. Idē
de lib. feudoꝝ put nō Pau. i. c. fi. de feu. Aut ē talis
liber seu scriptura cui cōiter a maioribꝰ nostris cre/
ditū nō est. nec repitur i loco vbi seruātur scripture
autētice: ⁊ talis liber seu scriptura facit adminiculū
seu p̄sumptionē. nō aūt plenā ꝓbationē hoc ꝓbał a
ꝯrio i. d. c. ad audiētiā: ⁊ fuit de mente Inno. super
ꝺ̄ca de ꝯse. eccl. Itē dicit glo. i. d. c. cū cāꝫ ꝙ credił
istrumēto ꝓducto ex archiuo publico ⁊ ē archiuus
locus i quo reponūł scripture publice ⁊ fm Pa. p
hoc dicto facit. d. c. ad audiētiā. Itē dicit glo. ꝙ cre
dił scripture sculpte i aliqua colūna vel lapide. Pa.
hoc itelligit i nō tēdētibus i alicuius p̄iudicio. Naꝫ
aliqñ faciūt plenā fidē aliqñ adminiculātur fm q̄li
tatē loci vbi reperiūtur ⁊ fm qualitatē p̄iudicij: vt
de i. l. monumētū. C. de reli. ⁊ su. vbi dł ꝙ scripture
monumētoꝝ seu sepulcri minime ꝓbāt ꝓprietatem
ipsius glo. etiaꝫ ibi colligit ꝙ adminiculāt et si non
plene ꝓbāt. coadunata tñ faciūt plenas ꝓbatiōes ꝙ
illud ꝙ si nō ꝓsūt oīa singula. multa iuuāt ꝺ Pa.

¶ An aūt hoc sit verū idistincte vt ꝓbatiōes ipfecte
ꝯiūgātur ad faciēdā plenā ꝓbationē vł. n. ꝙ non:
nā singulares testes nihil ꝓbāt. vt i. c. lꝫ: de proba. ⁊
multa ipfecta nō faciūt vnū pfectū. vt i. c. quotidiā:
cū glo. 23. di. Solutio. aut ꝓbatiōes diuerse tendunt

ad vnū aut ad diuersa. p̄ casu sunt ꝯmiscibiles ⁊ sic sunt sufficiētes ad iudiciū aiuz īducēdū ad plenam credulitatē. inducūt etiā plenā ꝓbationē ⁊ hoc procedit siue sint eiusdē generis siue diuersi. vt vnus testis cū fama iuxta no. i.c.i. de ap. Idē dic i aliis presumptiōibus ⁊ adminiculis cuz vno teste de visu ⁊ pluribus de credulitate probāt. 2° vero casu cū tēdūt ad diuersa tūc nō sunt cōmiscibiles exēplū ī plurib⁹ testibus singularibus. Idē videt̄ si aliqui testes deponāt de mutuo. sȝ nō pfecte. aliqui de cōfessiōe mutui: ⁊ nō pfecte: ⁊ nō cōiungūtur ad faciendā plenā probationē q: mutuū ⁊ ꝯfessio sunt diuersa nec tendunt ad vnū votū faciēdū cū sepe fit vnū sine alio. Si vero tendūt ad vnū ⁊ iter se ꝯnāturt tūc minuūt scilicē ⁊ aliquādo destruūt.

3 ¶ An priuata scriptura q̄ scribitur iter pͥsentes que vocat̄ apocha: cedula: seu apodixia: faciat fidē. R̄. sm̄ Pa. i. c. 2°. de fi. istru. vbi ꝯcludit q̄ si talis apodixia hȝ subscriptionē partiū ⁊ testiū tūc facit fidē. secus autē si tm̄ habeat subscriptionē partiū aut testiū aut nullū istoꝝ: nec ē nec⁹ sm̄ Bar. i. l. cū tabernā. §. idē q̄siuit. ff. de pigno. q̄ ponat diē vel annuz vel locū: ⁊ ē. limitat Pa. qñ agitur ex solo pͥiudicio scribētis: ⁊ corruit istrumētū si testes i scripti decessiunt nisi sigillū habeat autēticū vel a notario sit cōfectū ⁊ sic ois scriptura publica ē autētica: nō tñ ois autētica ē publica q: sigillata. vt dictū est: autētica est: ⁊ non publica: sm̄ Pa. vbi. s. q̄uis. d. Anto. teneat ꝯ: ⁊ hȝ Pa. sufficit sigillū priuatū ꝯhētis dūmō sit certū vt puta q: hȝ certos caracteres vel lr̄as: nec valet exēplū nisi sit solēniter sumptū. Publica ē q̄ facta ē anotario cū solēnitatibus requisitis. s. p̄. vt ex ꝯsuetudie ꝯtineat diē ⁊ āṅū. 2° nomē pape vel ipe ratoris. 3° locū. 4° noia testiū ⁊ notarij. 5° q̄ oēs sint rogati sm̄ ꝯsuetudinē. 6° notarius dȝ apponere signū suū ꝯsuetū: ⁊ multū facit ꝯsuetudo i istis ⁊ aliis 7° q̄ legat̄ corā partibus ⁊ oȝ totuz scribi ⁊ legi in snia: secus i aliis istrumētis nec dȝ scribere nisi q̄d a partibus audiuit. Quō possit corrigere vel addere qñ errauit: vide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 5. §. fi. cc me. Autētica aūt est q̄ per se fidē facit: siue ex appositiōe sigilli autētici siue alio mō. vt. s. §. i. vñ autētica quasi ex se auctoritatē hñs: illa vero q̄ nō ē publica neq; autētica ē priuata. puta q̄ nō est a notario vel sine solēnitatib⁹ vel nō hȝ illa q̄ faciūt: vt dictū est. Uide. ꝟ. lr̄a: ⁊. ꝟ. scriptura: ⁊. ꝟ. tabelio. §. 6.

4 ¶ Utrum libri rōnū faciāt fidē vel ꝓbēt. R̄. sm̄ Pa. in. d. c. 2. col. 5. q̄ aut q̄rit̄ vtrum ꝓbet pro scribēte ⁊ sic dic sm̄ oēs q̄ sic. i bis q̄ depēdēt a volūtate sua. l. nēsemius. ff. de nego. ge. facit. c. fi. de suc. ab itesta. Si q̄ ratiūs vtrum probet ꝯ scribētē. vel ꝯ. 3m. sic sunt multe opiniōes. sȝ ipe Pa. post Bar. dicit q̄ nihil ꝓbat. sȝ limitat nisi sit scriptura alicuius boni viri: tūc facit aliquā pͥsumptionē ita vt cum aliis adminiculis probet. nō. n. ē verisimile q̄ bonus mercator debeat suū librū falsificare maxime p modica q̄ntitate. ar. c. ad audiētiā. de pͥscrip. ⁊. l. rōnes. C. de proba. ⁊ nō videt̄ minor rō i viuēte q̄ȝ i mortuo. Sed quid si liber rōis ꝯtineat aliqd p scribēte ⁊ aliquid ꝯ: ⁊ cōcernat actū circa eādem personaz. puta mercator scripsit in libro suo q̄ titius deposuit penes se. c. postea rescripsit q̄ illi restituit. l. vel quid simile. dico q̄ pōt approbare pro se ⁊ nolle stare quaten⁹ facit ꝯ se. de quo ē tex. i. l. publia. §. fi. de posi. q̄uis. n. aliqs possit testificari ꝯ se. nō tñ pro se. i4. q. 2. i prin. 3° casu vtrum faciat fidē ꝯ. 3m. R̄. post Bar. q̄ aut fuit cōfectus auctoritate publici officij. sic̄ olim fiebāt apud nūmularios ⁊ sic facit fidē. alias nō facit plenā fidē nisi forte hoc habeat ꝯsuetudo: ⁊ hodie cāpsores ⁊ mercatores qui iurāt i arte sua. forte succedūt i loco officialiū publicoꝝ. ita vt faciāt semiplenaz probationē: si sunt boies probati ⁊ bone fidei: ⁊ fame.

¶ Utrum i criminibus possit ꝓcedi p verisiles pͥsūptiones. R̄. q̄ nō. sȝ dēbēt eē luce clariores. l. sciāt cūcti. C. de ꝓba. Fallit i crie symōie. c. sic̄: de symo. ⁊ heresis c. cū cōtumatia: de here. li. 6. ⁊ i. l. i. C. de here. 5

¶ Utrum equiuoca iducāt ꝓbationē. R̄. q̄ nō. q: hoc nō ꝓbat eē q̄d ab hoc ꝯtigit abeē. c. 2. de trās. ꝑla. sicut datio anuli q̄ multa pōt significare: ⁊ solō cēsus. 6

Proclamatiōes possunt fieri a ꝑlatis i capitulo religiosoꝝ de aliqbus leuibus q̄ fame nō derrogāt q̄ sunt quasi q̄dā cōmemorationes oblitaꝝ culpaꝝ. nō aūt accusatiōes vel denūtiationes. si eēnt tñ talia de quibus frater īfamaret̄ ꝯtra pceptū dñi ageret q p hūc modū pctm̄ occultū fratris publicaret. b. s. T. 2a. q. 33. ar°. 7. ad. 4m.

Procurator quis dicatur: vide. ꝟ. yconomus ⁊. ꝟ. laicus.

¶ Procurator est duplex. s. ad iuditia: ⁊ negotia. primus nō pōt alium ꝯstituere nisi post litis ꝯtesta. Alius potest libere. de procu. li. 6. c. i. Itē primus nō datur nisi maior. 25. annis: alius vero etiā post. i7. c. qui generaliter. e. li. ⁊ li. Itē laicus pōt esse procurator in causis spiritualibus ad agendū ⁊ defendēdū. secus si suo noie tractaret quasi ius i eis habēs de iudi. c. 2. ⁊. d. c. i. in glo. Itē procurator post litem ꝯte. eo q̄ factus est dñs litis potest dare aliū procuratorē. ante vero nō. nisi fuerit datus in rē suā. puta si titulo donationis cese sunt sibi actiones vel super hoc a dño habuerit mandatū. etiaz nō certā personā. q: tunc mandās dicit̄ instituere. Itē procurator ante litē cōtesta. reuocari pōt. secus post. ipo nollēte sine rationabili cā. puta quando fit inimicus dñi. vel suspectus aut fit aduersario affinis vel heres. seu ingredit̄ religionē. aut assumit i longā peregrinationē. vel egritudine aut vinculis detineri cōtingerit vel quādo dñs reassumit causaz ⁊ nō sibi ꝯdicitur. assistere aūt potest cause inuito procuratore. c. si quez 1

.eo.ti. lib.6. Et quando reuocat propter causas.d. debet iudici & aduersario intimari alias gesta post valent.c.mandato: de procur. Non potest eé procurator minor .d. etate neq3 furiosus: neq3 infamis. surdus siue mutus. accusatus de crimine. seruus seu excõicatus. si tamen eét occultus teneret de procur. auditis. Nec regularis. nisi in causa sui monasterij & iubente prelato in de.cu3 religiosus. Nec clericus quo ad ciuiles causas. nisi pro miserabilibus personis. secus in spiritualibus.

2 ¶ Procurator habens mandatũ substituendi: tunc enim substitutus est potius a principali: substitutu3 ã se post mãdatũ susceptũ etiã si nõ sit vsus. reuocare nõ potest: functus est.n. officio suo: nisi & potestatẽ habuit reuocãdi: alias.n. nõ potest nisi i casibus. vt in.§.precedẽti. Et si erat ad plures causas & i altera substituit manet in alijs. Et procurator siue ad negotia siue ad iuditia qui renuit acceptare mãdatũ penitere potest qđdiu cõstituens i eadem perseuerat voluntate. secus si mutasset. vel cã3 agendo vel aliđ instituẽdo.c.licet.e.ti.lib.6. dans aũt procuratorẽ sub ista forma: quotiẽs cõtingit me abeẽ: causam tractãdo procuratorẽ nõ intelligit reuocare. secus si simpliciter cõstituisset illũ: nisi expresse protestetur q ipm reuocare nõ intendit vel alias hoc appareat ex cõiecturis probabilibus. vt si forsan alique immineat articulus cuius veritatẽ melius scit ipse dñs aut ipse procurator est infirmus. vel se absentat. seu quicquid accidat ppter quod sua presentia sit oportuna. puta procurator nõ habeat mandatũ iurãdi de calũnia. vñ oportuit venire dominũ & iurare.

3 ¶ Procurator est ydoneus ad cõtrahendũ matrimoniũ. si habet speciale mandatũ. alias secus. etia3 si haberet cu3 clausula. vt possit oia alia: &c. & cum expressiõe vnius quod requirit speciale mandatũ. đ quo. ꝟ. vicarius.§.6. similiter nõ aliter tractat causam matrimonialẽ: & talis nõ substituit nisi de hoc habeat speciale mandatũ. Et si talis fuerit reuocatus vel vetitus ne contrahat. etiam si iurasset non reuocare quãuis esset periurus. non tenet cõtractus post factus etiã si ignoraret reuocationẽ: secus esset in procuratore ad matrimoniũ spirituale.s. ad eligendũ prelatũ: hoc.n. est speciale i matrimonio carnali.c.fi.e.ti.li.6.

4 ¶ Procurator nõ potest minor. vt dictũ est.§.i. nec furiosus. nec infamis. surdus. mutus. accusatus de crimine. seruus excõicatus. vel constitutus ab excõicato. si tamen eét occultũ teneret. de procur. auditis nec regularis nisi in casu sui monasterij & iubente plato in de.cum religiosus: de procur. nec clericus in quolibet gradu constitutus quo ad ciuiles causas. nisi pro miserabilibus personis. ẽm Hosti. secus in spiritualibus.

5 ¶ Sunt quida3 casus qui procuratorẽ explicari nequeunt. vt penitẽtia. de pe. di.i. quem penitet. Et responsio in baptismo quãtũ ad adultũ: de con. di.4. cũ pro paruulis. & susceptio cuiuslibet sacramenti & generaliter omnis actus expresse exceptus a iure. Omnis autẽ alius per procuratorẽ potest explicari .l.i.§. vsus.ff. de procur. & in regula. potest quis: de re.iur. in sexto. Excipiũtur aũt aliqui.ff.eo. & similiter in sexto in.c. qui ad agendũ. iuncta glo.

¶ Utrũ procurator qui vadens pro facto dñi incidit in latrones & fuit vulneratus: spoliatus: & hmõi sit a domino in aliquo releuãdus .R. ẽm Pa.in.c. cũ p: o causa. de procu. q nõ de necessitate. vide tex. in.l. inter causas.§. non omnia.ff. mãdati. quia hec sunt extrinseca a mãdato & imputãda casui fortuito. secus in socijs q: vnus imputat alteri dãna que occasione societatis cõtingunt.l. cũ duobus.§. quidam sagaciã.ff. pro socio. sed solũ expẽsas quas fecit eũdo & redeũdo & stando p causa etiã si a principio. nihil dictũ sit de expensis & etiã quãtũcũq3 voluntarie assumpserit mandatũ. Si aũt iret aut staret principaliter pro negotijs suis non potest petere nisi quod expenditur pro causa. 6

¶ Utr administrator ecclesie possit instituere procuratorem. R. q sic.c. petitio: de procura. licet non sit dominus. vt in.c.2. de dona. quãuis regulariter a solo domino possit institui. Et nota q est quasi idem iudicium de aduocato & procuratore ideo vide. ꝟ. aduocatus: & maxime.§.5.&.6. 7

P Roditio est filia prima auaritie. Uide. ꝟ. interrogatio.§.17.&. ꝟ. auaria.§.9.

P Rodigalitas est peccatũ quia corrũpit mediũ liberalitatis. est tamen minus peccatum qđ auaritia ẽm philosophũ. 4° ethicorũ quia magis elongatur a liberalitate cui magis pertinet dare in quo excedit prodigus qđ recipere vel retinere. in quo excedit auarus.

P Rofessio tacita quomõ fiat. ꝟ. nouitius.§.5. & sequentibus.

¶ Professio expressa q̃ sunt necessaria ad illam .R. quinq3. primo q profitẽs cõpleuerit.14. annũ si masculus. vel duodecimũ si mulier. vt in .c.ꝑ. de regul. lib.6. fallit vt dicit. ꝟ. nouitius.§.2. secũdo requirit q professio fiat ei qui potest religioni incorporare. vel de licẽtia eius vel nomine eius qui potest incorporare quia posset habere ratũ. secus si nõ reciperetur nomine eius quia nõ posset habere ratũ. Tertio q fiat religioni approbate.c. vnico: de voto. lib.6. quarto q prelatus requirat cõsilium capituli vt. ꝟ. nouicius .§.8. quinto requirit q fiat de tribus votis: & si deduceret i pactum q non intendat de vno nõ esset professus. secus si nõ deducit i pactum quia tũc intelligit de omnibus. De omnibus his vide. ꝟ. nouitius quasi per totũ: & . ꝟ. votum.1°. principio & . ꝟ. votum .ꝑ.§.4°. 8

2 ¶ Utrū femina profitēs religionē masculoꝝ in manibus ipoꝝ efficiatur religiosa licet nō ingrediatur monasteriū. sed remaneat i domo sua. ꝛ. ſm Pa. i. c. insinuāte. qui. de. vel voue. ꝙ sic etiā si nō susceperit habitū. dūmodo expresse sit professa. vt in. c. porrectum: de regul. ꝛ idem dicendū de masculo ꝙ et eā potest profiteri cū pacto ꝙ stet extra monasteriū. ꝫ Inno. i. c. insinuāte qui de. vel vouen. ex quo patet ꝙ habitus nō est de substātia regule.

p Romissio proprie est quādo precedit rogatio pollicitatio vero ē solius promittētis sponsio. vt quando promissio fit de aliquo alicui ꝛ illius cōsensus cui fit promissio nō extat acceptāis vel qꝛ erat absens: vnde pollicitatio differt a pacto quia pollicitatio ē vnius tantū: pactum vero duoꝝ ad minus. Pollicitatio tūc trāsit in pactū quādo p nūtiū vel per litteras mittit ꝛ acceptatꝰ quia ibi est duoꝝ consensus. l. pactū. ff. de pollici. vnde polliceri dicimur quādo nullo precedēte rogamine aliqua ꝓmittimus. vnde ꝛ pollicitatio differt a nudo pacto: nota glo. i de. romani: de iur. iur. ꝛ Pa. i. c. cū iuramento: de homi. quādo aūt verba ꝓmittūtur a recipiēte dr̄ stipulatio: exēplū: dabis mihi decē? respondeo dabo: ꝛ similia Insti. de verb. obli. i principio: vide. ꝭ. pactum. §. 2. ꝛ sequētibus.

1 ¶ In alternatiuis ꝛ debitis promissionibus electio est debitoris ꝛ sufficit alteꝝ adimplere Insti. de acti. §. ꝑter ea: ꝛ extra de re. iur. i alternatiuis. li. 6.

p Romulgatio quō sit necessaria ad obligationē legis. ꝭ. lex: ꝑn. ꝛ s. Tho. 12e. q. 90. ar. 4°.

p Rosoneta qui cōtractus faciunt vsurarios: vide. ꝭ. vsura. 7. §. 3. quō possit testificari in cōtractu i quo fuit mediata. ꝭ. testis: ꝑn.

p Rudentia carnis vtrū sit peccatū ꝛ. ſm s. Tho. 22e. q. 55. ar°. §. ꝛ. 2°. ꝙ sic. vbi ait prudētia carnis proprie dr̄. ſm ꝙ aliquis bōn carnis habet vt vltimū finē sue vite. Manifestū est aūt ꝙ hoc est peccatū. per hoc. n. homo deordinatꝰ circa vltimū finem q nō consistit i bonis corporis: ꝛ ideo prudentia carnis est peccatū: ꝛ si i cura carnis ponat qs vltimū finē totius vite erit peccatū mortale. qꝛ per hoc hō auertitꝰ a deo cū impossibile sit eē plures fines vltimos. vnde apostolus ad Ro. 8. prudētia carnis inimica est deo. Si vero prudētia carnis accipiatꝰ ſm rōez particularis prudentie sic ē peccm̄ veniale: ꝯtingit. n. q̄nq ꝙ aliquis iordinate afficitꝰ ad aliqd delectabile carnis absq hoc ꝙ auertatur a deo per peccm̄ mortale. vnde nō ꝯstituit finē totiꝰ vite i delectatiōe carnis ꝛ sic adhibere studium ad hāc delectationē ꝯsequēdā est peccm̄ veniale qꝺ ptinet ad prudentiā carnis. Si vero aliquis actu curā carnis referat i finē honestū: puta cū aliquis studet comestioni ꝓpter corporis sustētationē nō vocatꝰ prudētia carnis. qꝛ sic vtitꝰ hō cura carnis vt ad finē ꝛ sub prudētia carnis aliquo modo ꝯtinetꝰ prudentia mundi: ꝛ prudētia diaboli. vt possimus eodem modo distinguere.

p Ubes: vide. ꝭ. impubes.

p Ublicū: vide. ꝭ. notoriū.

p Udicitia: Nomen pudicitie sumptū est a pudore i quo verecūdia significatꝰ ꝛ iō oꝫ ꝙ pudicitia ꝓprie sit circa illa de quibus hoīes maxime verecūdātur. Maxime aūt verecūdātur hoīes de actibus venereis vt Aug. dicit i. 4. de ciui. dei. in tm̄ ꝙ etiā ꝯcubitus ꝯiugalis qui honestate nuptiarū decoratꝰ verecūdia nō careat ꝛ hoc ideo qꝛ motꝰ genitaliū mēbroꝝ nō subicitꝰ imperio rōis sicꝰ motus exterioꝝ mēbroꝝ: verecūdatꝰ aūt hō non solū de illa cōmixtiōe venerea. ꝫ etiā de quibuscūq signis eius. vt p hō dicit i. 2°. rhetu. Et ideo pudicitia attenditꝰ ꝓprie circa venerea ꝛ ꝓcipue circa signa venereoꝝ. sicut sunt aspectus ipudici. oscula ꝛ tactus: ꝛ qꝛ hec solēt magis deprehēdi iō pudicitia magis respicit hmōi exteriora sigꝰ. castitas ꝭo magis ipam venereā cōmixtionē ꝛ iō pudicitia ad castitatē ordinatꝰ nō quasi virtus ab ipa distincta. ꝫ sicut exprimens castitatis circūstantiā quādā: iterdū tñ vnū p alio ponitꝰ: hec. s. Tho. 22e. q. 151. arꝰ. 4.

p Unitio peccatoꝝ ſm ꝙ pertinet ad publicā iustitiā est actus iustitie comutatiue: ſm aūt ꝙ pertinet ad imunitatē alicuius ꝑsone singularis a qua iniuria propulsatꝰ pertinet ad virtutē vindicatiōis. Et nō ē aliquis puniēdus sine culpa nisi sub sit cā: de re. iur. sine culpa. li. 6.

p Urgatio est quadruplex: vna spiritualis. s. a pctis ꝛ hec fit per baptismū ꝛ penitētiā: de ꝯse. di. 2. c. cū oēs: ꝛ per fidei feruorꝭ. 15. q. si. c. vltimo: de coha. de. ꝛ mu. c. via: ꝛ p ꝗlꝫ opa pietatꝭ. 22. q. 2. c. si ꝗlꝫ. Alia dr̄ ignis purgatorij: ꝺ qua. J. ꝭ. purgatoriū. Alia dr̄ vulgaris q̄ a vulgo ē inuēta ꝛ hec fit cū ferro cādēte: aqua feruēti aut cū duello: ꝛ si euaserit illesus sit imunis ꝛ hec ꝓhibetꝰ sub pena peccati mortalis. 2. q. 5. mēnam: ꝛ. c. cōsuluisti: ꝛ de purg. vul. p totū: qꝛ est ꝯ id. deutero. 6. Non tētabis dn̄m deū tuū. Alia dicitꝰ canonica a iure canonico inuēta que est ſm Ray. de obiecto crimine inocētie ostēsio. s. per iuramētū vel alio debito modo: ꝛ hec fit per iuramenti pstationē corā suo iudice ꝛ illis apud quos ifamatus. nec ad id operā dedit ꝛ huiusmodi: ꝛ debet habere tot cōpurgatores quot iudicēti purgationē videbitur. attēta enormitate criminis. qui sint bone opinionis: ꝛ non sit verisimile eos periurare ꝛ qui eius conuersationē sciant ꝛ sint eiusdē ordinis si est possibile qui simul iurent ꝙ credunt eū verū iurasse vel ꝙ bonū exhibuit iuramētū. hec probātur: de purg. cano. per totum.

¶ Quādo debet iudici canonica purgatio. ꝛ. ꝙ q̄n apud iudicē suū ifamatus est ꝛ ifamia publica la

borat: ꝛ apud graues ꝛ bonos viros: ꝛ nō sit orta
ab inimicis: tunc iudex dꝫ pfigere terminū vt si quis
vult accusare cōpareat: ꝛ si accusator appareat au
diatꝰ canonice. si vero nō appareat ꝛ infamia mala
crebrescat. tūc pcedat iudex ad inqsitionē ꝛ si nullus
appareat etiā denūtiator nec cōuincatꝰ tunc cōpellat
eos ad purgationē canonicā hec nō Jo. glo. 2. q. 5.
presbyter. Uide. ꝟ inquisitor. §. 13.

2 ¶ Ut iudex ex simplici suspitiōe poterit purgatio
nē canonicā indicere. R. ꝙ si infamia non laborat vt
dictū est. nō poterit nisi forte sit accusatus. 2. q. 5. §.
ecce quātr. vñ nō ꝙ verisimilis suspicio sufficit ad indi
cendā purgationē pdictā lꝫ nō fuerit infamatus. sed
temeraria suspicio repellatꝰ. e. c. si. qō. 2. q. 1. c. 1. violē
ta āt suspitio sufficit ad sniaꝫ. 15. q. 1. dixit: nō archi.
2ᵃ. q. 5. oibꝰ. Inno. ꝛ Hosti. in. d. c. si quis: ꝛ ex dicto
vnius maxime si infamia ex hoc apud graues resul
tat est indicenda. Uide. ꝟ presumptio.

3 ¶ Que pena deficiētis i purgatiōe. R. ꝙ si accusetꝰ
ꝛ iudicatꝰ ꝛ idicatꝰ sibi purgatio canonica si deficit
punitꝰ ac si fuisset cōuictus de symo. c. de hoc: si ꝟo
ꝑ modū inqsitiōis agatꝰ aut denūtiationis. pena erit
arbitraria vt nō Pa. in. c. accedens: de accu. silr dic
ꝙ si nō pcessit aliqs modus agendi. s. accusatiōis.
inqsitiōis aut denūtiatiōis. sꝫ solū pp infamiā. iudex
indicat purgationē: tūc silr si deficit punitꝰ extraor
dinarie: ꝛ ē casus. c. significasti: d adul. Et sꝫ Inno.
cū i hoc casu iudex pcedat ex psumptione dꝫ multū
tēperare sniaꝫ. vt nō i. c. afferte. de presum. Quō tri
plex est suspitio. ꝟ iquisitor. §. 15. 16. ꝛ. 17. Si vero
purgationē rite pfecerit iudex sine mora ꝛ difficul
tate debet suspensionē si forte facta fuerat relaxare
ꝛ eū ab ifamia criminis absoluere ꝛ eum boni testi
monij anūtiare: vt i. c. qō sequitur: ꝛ. c. ex tuaꝝ. e. ti.
Si vero non rite pfecerit tenebitꝰ iterū. d. c. ex tuaꝝ.
Et qñ crimē est notoriū vel appareat accusator nō
dꝫ recipi ad purgationē. etiā si offerret. c. 2ᵒ. e. ti. ꝛ. c.
cū dilectis. Nec dꝫ illi q ē solū suspectus iudici. nisi
forte fuerit accusatus ꝛ sic remaneat suspectus etiaꝫ
soli iudici. ar. c. inter solicitudines. e. ti.

P Urgatoriū an sit. R. sm. s. Tho. 4. di. 21. q. 1.
ar. p. qlᵃ. pᵃ. ꝙ sic. Et negare illud eē. est here
ticū. ꝯ diuinā iustitiā. ꝯ sacraꝫ scripturā ꝛ ꝯ
affirmationē ecclesie. Greci tñ hoc negāt. vñ. s. T.
vbi. s. sic ait. Illi qui purgatoriū negant. ꝯ diuinaꝫ
iustitiā loquūtꝰ ꝛ pp hoc erroneū ē ꝛ a fide allienū.
vñ Greg. nissenus. hic pdicamus dogma veritatis
seruantes ꝛ ita credimus. hoc etiaꝫ vlis ecclesia te
net pro dfunctis exorans vt a peccatis soluātur. qō
nō pōt nisi de illis q sunt i purgatorio itelligi. ecclie
aūt auctoritati qcūqꝫ resistit heresim icurrit. vñ. 2ᵒ.
Macha. 12. habetꝰ. sancta ꝛ salubris est cogitatio ꝓ
defunctis exorare: ꝛ cē. hec ille.

1 ¶ Queritꝰ de loco purgatorij vbi sit. R. vbi. s. ꝙ nō
inuenitꝰ aliquid expresse determinatū i sacra scriptu
ra nec rōes ad hoc efficaces possunt adduci. tñ pro
babilr ꝛ sm ꝙ est magis ꝯsonū dictis sanctoꝝ ꝛ re
uelationi facte multis. locus purgatorij ē duplex vnꝰ.
sm legē cōeꝫ ꝛ sic locus purgatorij est locus iferno
ꝯiūctus iferno ita ꝙ idē ignis est qui dānatos cru
ciat i iferno ꝛ qui iustos i purgatorio purgat: ꝗuis
dānati sm ꝙ sunt iferiores merito: ꝛ loco inferiores
ordinādi sint. Alius ē locus purgatorij sꝫ dispensa
tionē: ꝛ sic qñqꝫ in diuersis locis aliqui puniri legū
tur vel ad viuoꝝ istructionē vel ad mortuoꝝ subuē
tionē. vt viuentibus coꝝ pena inotescēs ꝑ suffragia
ecclesie mitigaretꝰ. vñ Greg. sicut sub eodē igne auꝝ
rutilat ꝛ palea fumat ita sub eodē. peccator crema
tur ꝛ electus purgatꝰ: ꝛ ꝗuis sit ille ignis tēporalis
ꝙ ad effectū ē tñ eternus ꝙ ad substātiā. h. s. T.
¶ Ut pena purgatorij sit grauis. R. ꝙ miro mō ē 2
grauis. superat. n. oēm penā quā vnqꝫ passus ē ali
quis i hac vita. vel pati pōt. hec formaliter i tex. 25.
di. §. qualis hic. de pen. di. 7. c. si. Additꝰ ꝙ nec etiaꝫ
martires tantā penā passi sunt. qō declarat. s. Tho.
vbi. s. dicens. In purgatorio erit duplex pena. vna
dāni inquātū. s. retardātur a diuina visiōe. Alia sen
sus sm ꝙ ab igne corporali puniūtur: ꝛ qñtū ad
vtrūqꝫ. pena purgatorij minima excedit maximaꝫ
penā huius vite. quātum. n. magis desideratꝰ tanto
eius absentia est mestior vt qꝛ affectus quo deside
ratur summū bonū post hāc vitā in aiabus sanctis ē
intēsissimus qꝛ nō retardatꝰ affectus mole corporis
ꝛ etiā quia terminus summo bono iam aduenisset
nisi aliquid impediret: ꝛ ideo de tardatione maxi
me. Similiter cū dolor nō sit lesio: sꝫ lesiōis sensus.
tāto magis aliquis de aliquo lesiuo quāto magis ē
sensitiuū. vñ lesiōes q fiūt i locis maxime sensibili
bus sunt maximū dolorē causantes: ꝛ qꝛ totus sen
sus corporis ē ab aia idō si in ipaꝫ aiaꝫ aliqō lesiuū
agat de necessitate oportet ꝙ maxime affligatꝰ: ꝛ
ideo oportet ꝙ pena purgatorij qñtū ad penā dāni
ꝛ sensus excedat omnem penam istius vite: hec ille.
Uide. ꝟ pena. §. 3ᵉ. circa si.
¶ Ut pena purgatorij sit voluntaria. R. vbi. s. ꝙ 3
volūtariū ē duplex. primū absolutū ꝛ sic nulla pe
na est volūtaria. Aliud ē volūtariū ꝯditionatū. s.
quādo ppter aliud. puta volo vestimentū ppter sa
nitatē: ꝛ hoc est duplex. primo quādo per penā ali
quod bonū acquirimus sicut per martiriū acquirī
mus gloriā. 2ᵒ qꝛ ꝗuis per penā nullū bonū acqui
rat tamen sine pena ad bonuꝫ peruenire nō potest
ꝛ sic pena purgatorij est voluntaria.
¶ Ut aie in purgatorio puniātur per demones. R. 4
vbi supra. ꝙ sicut post diē iudicij diuina iustitia succe
det ignē quo dānati in perpetuū dānētur. ita etiam
nūc sola iustitia diuina electi post hāc vitā purgātꝰ
nō ministerio demonū quoꝝ victores extiterūt nec

ministerio angeloꝝ q: ciues suos nõ tam vehemẽter affligerẽt:sʒ tñ possibile ē ꝙ eos ad loca penaꝝ de/ducãt ⁊ etiã ipi demones qui de penis hoium letãtur eos cõcomitãtur ⁊ assistũt purgãdis tũ vt de coꝝ penis satientur tum vt i coꝝ exitu a corpore aliquid suũ ibi reperiãt.in hoc aũt seculo quãdo adhuc lo/cus pugne est puniuntur ab hoie ⁊ a malis angelis sicut ab hostibus. vt patet de Job ⁊ a bonis sicut pʒ de Jacob cuius neruus femoris angelo percuciente emarcuit ⁊ hoc etiaʒ Dyo. dicit expresse in.4.c.de diui.no.ꝙ boni angeli interdũ puniũt.

5 ¶Utr peccatũ veniale expief i purgatorio quantũ ad culpam.R. vbi supra.ꝙ sic:vbi reprobatis diuersis opinionibus cõcludit dicẽs. Et io cũ aliqs decendaʒ ꝙ culpa ē venialis i eo qui cum gratia decidit.post hãc vitã.dimittit per ignẽ purgatorij q: pena illa aliqualiter voluntaria virtute gratie habebit vim expiandi culpã oẽm q̃ simul cũ gratia stare põt:nõ poterit tñ ibi peccare venialiter q: ibi nõ erit fomes peccati ⁊ q̃uis post hãc vitã nõ possit eẽ meritũ respectu pmii essentialis.põt tñ eẽ respectu alicuius accidẽtalis q̃diu manet hõ i statu vie aliquo modo: ⁊ ideo i purgatorio põt eẽ actus meritorius quãtũ ad remissionẽ culpe venialis.hec.s.Tho.

6 ¶Utr vnus citius liberef ab illa q̃ȝ alius .R. vbi.s. ꝙ acerbitas pene ꝓprie respõdet quãtitati culpe.sʒ diuturnitas respondet radicationi culpe i subiecto. vnde põt cõtingere ꝙ aliqs diutius moref qui mi/nus affligif:⁊ ecõuerso:⁊ q: q̃ venialia sunt maio/ris adherentie q̃ȝ alia sm ꝙ affectus magis ad ea iclinaf:⁊ fortius i eis figif .ideo tardius purgãtur: ⁊ ideo quidã i purgatorio diutius q̃ȝ alij torquẽtur sm ꝙ affectus eoꝝ ad venialia fuit magis intẽsus. Et non purgãtur ibi mortalia q̃ tñ culpa sunt. sed minuta ⁊ venialia.25.di.§.aliae:⁊.c.qualis. Et il/la siue mortalia siue venialia:de quibus nõ fuit fa/cta sufficiens penitentia.Quõ possunt adiuuari ab his qui hic sunt.vide.ꝟ.idulgentia:⁊.ꝟ.suffragia. Et illi q sunt i purgatorio sciũt se eẽ liberãdos quia aliter nõ peterent suffragia.

P Urificatio quõ possunt abstinere mulieres post partũ ab ingressu ecclesie vel petere de/bitũ ante purgationẽ.ꝟ.matrim.5.§.7.

P Uritas ɔscie ɔsistit i duobus.s.opere bono ⁊ inintẽtione recta ⁊ augef per recessum a peccato:charitas aũt ⁊ bonitas p accessum ad terminũ sʒ.s.T.ꝑ.s.niaꝝ. di.17.q.2.ar.4.ad.4.

P Usilanimitas vtr sit peccatũ.R.sm.s.Tho. .2e.q.133.ar.ꝑ. ꝙ sic: aliquãdo veniale ali/quãdo mortale.qd̃ sic declarat: omne illud qd̃ ɔtrariaf naturali iclinationi est peccatũ q: con/trariaf legi nature.inest autẽ vnicuiqʒ rei naturali iclinatio ad exequẽduʒ operationẽ cõmẽsuratã sue potentie.vt patet i oibus rebus naturalibus:sicut aũt per presumptionẽ aliquis excedit proportionem sue potẽtie dũ nitif ad maiora q̃ȝ possit: ita pusilani/mus etiã deficit a proportiõe sue potẽtie dũ recusat id tẽdere qd̃ est sue potẽtie cõmẽsuratũ: ⁊ ideo sicut ꝑsumptio est peccatũ ita ⁊ pusilanimitas ⁊ inde est ꝙ seruus qui acceptã pecuniã dñi sui fodit i terram nec est operatus ex ea ꝓpter quẽdã pusilanimitatis timorẽ punif a dño Mat.25.⁊ Luc.19.vñ põt cõ/tingere ꝙ aliquis ex virtute quam habet sit dignus ad aliqua magna faciẽda ⁊ q: nõ attentat.peccat aliqñ venialiter aliqñ mortalr.tale.n.peccat quasi est obligatus ad illud i qd̃ tẽdere recusat siue sit p̃/ceptũ siue prohibitio.secus si circa ɔsilia vt intrãdi religionẽ:audiẽdi cõfessiones vel pdicãdi quibus ex officio nõ cõuenit de necessitate. vt Greg. dicit i pa/storali. Jlli qui prodesse vtilitati proximoꝝ i pdica/tiõe refugiũt si districte iudicẽtur ex tãtis rei sunt ex quãtis veniẽtes ad publicũ ꝓdesse potuerũt.

¶Querif cui opponaf .R. vbi.s. ꝙ pusilanimitas 1
põt tripl'r ɔsiderari.vno mõ sʒ sciꝑam ⁊ sic mani/festũ ē ꝙ sʒ ꝓpriã rõeʒ opponif magnanimitati a q̃ differt sʒ differẽtiã magnitudinis ⁊ paruitatis.circa idẽ. Nã sicut magnanimus ex animi magnitu/dine tẽdit ad magna ita pusilanimis ex animi paruitate se retrahit a magnis. Alio mõ põt ɔsiderari ex parte sue cause q̃ ex parte intellectus est ignorantia ꝓprie cõditiõis. ex parte aũt appetitus ē deficiendi i his q̃ falso extimat excedere suã facultatẽ.3o põt ɔsiderari quãtũ ad suũ effectũ qui est retrahere se a magnis quibus ē dignus.sʒ oppositio vitij ad vir/tutẽ attendif magis sm ꝓpriã spẽm q̃ȝ sm causaʒ vel effectũ:⁊ ideo pusilanimitas directe magnani/mitati opponif .quãtũ aũt ad suã causam opponif solicitudini ɔsiderãdi ⁊ itelligẽdi suam facultatẽ ⁊ animositati aggrediẽdi:quãtũ vero ad effectũ videtur opponi solicitudini prout est prudẽtie ⁊ oritur ex supbia dũ nimis aliqs ꝓprio sensu imitif q̃ reputat se isufficiẽtẽ ad ea ad q̃ est sufficiens.

Q Uadragesima quando ⁊ quõ fuit instituta nõ in.c.quadragesima:de ɔse.di.5.vbi dici/tur ꝙ a Christo fuit instituta vt deo decimã annoꝝ reddamus:quãdo est incipiẽda ⁊ a quibus abstinendũ ⁊ qua hora cõmedendum:vide.ꝟ.ieiu/nium.§.x.⁊.xj.

Q Uarta falcidia vel trebelianica vel debita filijs debito nature.i.legitima : vide.ꝟ.legiti/ma:ꝺ quarta canõica.ꝟ.canonica portio.

Q Uestuarij dicũtur qui discurrũt pro elemosinis qui nullo mõ recipi debẽt nisi veras lrãs aut apostolicas.aut dyocesani ostẽdãt ⁊ ponitur forma lraꝝ i.c.cũ ex eo.de pen.⁊ re. Et si hñt lrãs apostolicas nõ debent acceptari nisi prius per episcopum examinati vt in cle.abusionibus:de pen. ⁊ re.nec sunt permittendi predicare nisi solum mo/do prout in litteris cõtinetur.d.c.cũ ex eo.⁊ de here. vt officiũ.lib.6.⁊.d.cle. abusionibus.

1 ¶ Quid si ꝯtinet i corpe iste ꝙ i locis religiosis bone iste ⁊ charitatiue recipiātur ⁊ ꝙ fideles ad corpꝫ exor tationes cōuocēt. R̄. ꝙ nihilominus clerici ⁊ recto/res ecclesiaꝝ nō tenētur iuuri pdicta facere. qꝛ tales lre q̄stū ad hmōi ꝯuocationē sunt reuocate ipo iu/re. vt habet i extrauagāti de.4. Nec debēt i taber/nis ⁊ alijs locis publicis i ꝯgruis manere aut inutiles expēsas facere. aut habitum false religiōis portare. aut idulgentias vel alia mēdaciosa proponere hec habētur i.d.de.abusionibus:⁊.d.c.cū ex eo. Et po/terūt tales puniri ab ordinarijs.si publice d̄linquāt. licet sint exēpti.c.tuaꝝ:de priuil. Intellige nisi aliqd aliud habeāt i suis priuilegijs qd debet seruari vt di cit glo.i.d.c.tuaꝝ:vn̄ pdicatores ⁊ minores ⁊ mul/ti alij habēt priuilegiū ꝙ etiā rōne delicti nō possint ab ordinarijs puniri. Uide. ꝟ. exēptus pn. circa fi. Et dr̄ q̄stus oē qd ex opa cuiuscūqꝫ descēdit .ff.pro socio.l.q̄stus:glo.i.lucrū. Et si ꝓpter eos impediret officiū iquisitoris pūt ⁊ dēt ab ipis cōpesci ⁊ remo ueri a predicatiōe. vt i.d.c. vt officiū.

Rancor ḃm ꝙ dicit ex.d.o.2ª.q.35.arᵒ.4ᵒ.ad r 3ᵐ.⁊ i q̄stionibus de malo.q.xj.ar.4.ē displi/cētia ꝯ aliquē ꝓpter quaꝫ desiderat vel q̄rit quis malū alteri ⁊ ē filia accidie qn̄ ꝯ aliquē eo ꝙ iducat eū ad bene operādū. Aliqn̄ ē filia ire ⁊ ē pec catū mortale si malū qd alteri q̄rit vel optat ē ali/qd alicuius ipotantie:⁊ cū deliberatiōe volūtatis. Uide. ꝟ. odiū. Quō rācor dupr̄ accipit ⁊ quō tene/mur dimittere signa rācoris ⁊ q̄ sunt illa. maxime circa inimicos. ꝟ. charitas.§.x.xj.⁊.12.

Rapina ḃz.s. Tho.2ª.q.66.ar.8.quādā vio/r lentiā ⁊ cohactionē iportat p quā ꝯ iustitiā alicui aufert qd suū ē:i societate āt hominū nullus hꝫ cohactionē nisi per publicā ptātē ⁊ ideo quicūqꝫ per violētiā aliqd alteri aufert si sit priua/ta psona nō vtēs publica ptāte illicite agit:⁊ rapi/nā cōmittit. sicut pꝫ in latronibus:principibus vero ptās publica cōmittitur ad hoc ꝙ sint iustitie custo des ⁊ ideo nō lꝫ eis violētia vel cohactiōe vti nisi ḃm iustitie tenorē ⁊ hoc vel ꝯ hostes pugnādo vel ꝯ ci/ues malefactores puniēdo:⁊ qd p talē violētiā au/fert nō hꝫ rōeꝫ rapine cū nō sit ꝯ iustitiā. si vero ꝯ iustitiā aliqui per publicā ptātē violēter abstulerit res alioꝝ illicite agūt ⁊ rapinā cōmittūt ⁊ ad resti tutionē tenētur. eodē mō dic de bello. si ē iustū nō ē rapina nec tenet ad restitutionē etiā si peccaret bel/lādo ꝓpter auaritiā. secus si eēt iniustū:de quo .ꝟ. bellū.§.xj. Quō ab ifidelibus possunt accipere. ꝟ. in fidelitas.§.x. De emētibus rem raptā .ꝟ. restitutio .§.24.⁊ est grauius pctm̄ rapina q̄ꝫ furtū ḃm.s.T. ⁊.c.penale.14.q.5.de depdātibus romipetas vel ve nientes vel stantes vel recedētes a curia. ꝟ. excōica/tio.6.casu.6.⁊ se.

1 ¶ Utrū sit standū iuramēto rapientis seu furātis de q̄titate rapti.seu furati. R̄. cōiter doc.legiste tenent i.l.si qn̄.C.vn̄ vi.⁊ pa.⁊ i.c.super eo. de his q̄ vi. ꝙ vbi quis cōuincit ex dolo alterius nō admittit ꝓba/tio per iuramētū i litē.sed qn̄ ꝯuincit de dolo suo sic creditur iuramēto allegātis dānū:ppterea dicit Inn. i.d.c.sup eo. ꝙ.d.c.habebit locū i qualꝫ vi cōpulsi/ua:ablatiua:expulsiua:turbatiua:⁊ ingetatiua. Ex quo iferi ꝙ si probo furtū vel rapinā ꝯ raptorē sta/bit iuramēto meo de q̄titate rei rapte ⁊ probātur furtū ⁊ rapina per socios familiares:⁊ hmōi.

Raptor ꝓ qn̄ per violentiā quis rapit res alie r nas cuius pena est ḃm leges si agatur infra annū ciuiliter punit i quadruplū nō cōputa ta.s.ipa re.post annū vero i simplū.ff.d̄ vi.bo.rap. .l.i.⁊.2.⁊ ad istā penā raptor qdē tenet solū postq̄ꝫ dānatus est. Si vero agat criminaliter tūc per viꝫ sine armis punit i tertiā partē bonoꝝ ⁊ fit infamis .ff.de vi.pu.l.i.ꝓ.fi.⁊.l.fi. Si aūt cuꝫ armis.pu/nit deportatiōe. qꝛ deportabat in isulā ⁊ perdebat oia sua vt Insti.de pu.iudi.ḃm canōes raptor mul tipliciter punit ⁊ prima pena ē qꝛ excoicat .s.ab illo epo i cuius epatu rapinam fecit.eo.ti.c.i.⁊.6.q.3.c. placuit. Itē denegat ei penitētia nisi restituat abla ta vel plenā securitatē de reddēdo faciat si habeat vnde possit. Si vero cū haberet vnde posset distulit habere penitētiā. vsqꝫ ad mortē ⁊ si nō potest satis/facere.si petat penitētiā dabit ei ⁊ etiam viaticū:si vero decedit ipenitēs tūc ⁊ viaticū ⁊ sepultura de/negabit .c.super eo.⁊.ti.⁊.c.i litteris:ꝙ si nō habeat vnde reddat nec heredes.nec propinqui volūt satis/facere.ipe tn̄ ꝯtritus facit qd potest licet tarde ideo nō priuabit penitētia ⁊ viatico.sed tn̄ sepultura de negabit quod statutū est ad terrorē alioꝝ:presbite/ri vero q ꝯ predicta facerēt sepeliēdo ipm ⁊ hmōi debēt d̄poni ab officio ⁊ bn̄ficio vt.d.c.sup eo. sꝫ tn̄ de occultis raptorib' ḃm Inno.nō debēt tales rigo res seruari ar.d.c.i litteris. Uide aliqd. ꝟ. furtū.§.2.

Raptor.2º.s.personaꝝ: raptor.n.nō solū dicit r reꝝ vt in precedēti.sed etiā personaꝝ ⁊ sicut ab illo dr̄ rapina ita ab isto dr̄ raptus ⁊ est cōiter quādo puella violēter rapitur vt in perpetuū teneat vel etiā qn̄ nō ipa. sed visus eius violēter ra/pitur.36.q.i.§.ex hac. Itē raptus nō solū cōmittit i virgine.sed etiā large i vidua ⁊ sanctimoniali.36. q.2.raptores:⁊.c.si qs nō dicā. Uide aliqd. ꝟ. luxu/ ¶ Querit de pena raptoris personaꝝ. ria.§.5. 1 R̄. ꝙ ḃm.ll.pena est vt capite puniatur ⁊ si igenuā rapuit eius substātia.rapte applicet: secus si ancil/lam vel libertā quia tūc decapitat quidē.sed nō per dit substantiā ⁊ itelligit si rapuit mulierē honestā. secus si meretricē qꝛ ḃm.ll.non punitur.d.pena. Itē nō potest puella rapta cōtrahere cuꝫ raptore. Item omnes fautores raptoris capite puniūtur .l. vnica: de rap.vir.ḃm canones vero aliter puniūtur. Nam raptor efficitur seruus rapte. nisi velit se redimere 36.q.i.de raptoribus. Et pro declaratiōe predictoꝝ

nota fm Pa. in. c. cū causa. de rap. φ vbi tracta/tus de nuptijs non precessit raptus semper dicit cō/mitti siue puella cōsensit siue nō vt aperte vult tex. d. l. vnice. sz vbi precessit tractatus ⁊ pro matrimo/nio cōtrahendo fuit adducta. tūc de iure canonico non cōmittitur raptus quia matrimoniū debet esse liberū ⁊ puella forte non poterat cōtrahere libere in domo parentū eis renitentibus. vnde ius canonicū libertatem matrimonij cōsiderauit: ius vero ciuile cōsiderauit delictum raptoris: hec Pa. sic ergo ra/pta si velit potest cōtrahere cū raptore de iure cano nico vt i. c. accedens: de rap. Nota etiam φ fm. ll. raptores filiorz seu seducētes filios a parentibus: si sunt nobiles damnāt in metallū: si nō sunt nobiles aut si plures hoc cōmiserūt dānātur ad mortem: ⁊ seruus vel libertus subditur bestijs. C. de plagia/rijs. l. fi. ⁊ ibi glo.

r Atio habet triplicē gradū i homine fm phi losephū. ς. ethy cop. primus est ante comple ctum septēniū vbi non itelligit nec per se nec ab alio capere potest: ⁊ ideo illo tēpore nulli cōtra/ctui est aptus. secundus est cū ab alijs potest capere licet imperfecte. sed ipse per se nō sufficit ad intelligē dum ⁊ istud ē i fine primi septēni regulariter ⁊ tūc potest promittere aliqua ad que natura idinat. non tamen cū obligatiōe perpetua. tertius est quādo ab alio capere potest ⁊ per seipm considerare ⁊ istud ē i anno pubertatis: ⁊ tunc potest se obligare quo ad personam. puta ad votū religionis ⁊ ad matrimo/niū ⁊ huiusmodi. sed quo ad exteriora nō. nisi in fi ne. 25. annorz. Uide. ℣. spōsalia. §. 4. ⁊. ℣. matrimo/niū. 2°. §. 6. ⁊. ℣. etas. prin.

r Atiocinia sunt reditiones rationuz ad quas quis obligatur ex administratiōe rei publice vel priuate. Nam sunt quedā ratiocinia pu/blica quibus obligantur officiales curie ex admini/stratione aliquarz ad rem publicā pertinētiū. vt. C. de epi. ⁊ de. l. officiales: quedā dicūtur priuata qui/bus obligātur homines ex administratiōe rerū pri/uatarz: vt tutores: curatores: actores: procuratores: executores de obli. ad ratio. c. vnico.

¶ Utrum obligatus ad ratiocinia possit ordinari. R. φ post dimissionē administratiōis si est obliga/tus rei publice ex administratiōe promoueri nō po test ante redditā ratiocinationē. c. preterea. ς. di. se/cus si eēt obligatus ex mutuo vel alia causa. l. referi pto. ff. de mu. ⁊ ho. C. de de. ⁊ epi. l. quisqȝ emeritis. si vero ē obligatus persone priuate tunc si tenet de dolo ⁊ fraude ⁊ cōstat repellit. Si vero cōstare nō potest vel tenet ex alia culpa sic pōt promoueri. In officio aūt administratiōis existēs an possit pmo/ueri ē opinio. Inno. i. d. c. vnico: vbi dicit φ si quis gerat tutelā vel curā legitimā vel necessariā a lege sibi īpositā vel etiā suscipiat aut miserabiliū perso/narz aut ecclesie pcurationes. seu administratiōes ⁊ maxime cū licētia epi φ nō ipedit ordinari cū pos/sit talia suscipe et ordinatus: alias autē phibet. ς1. di. ⁊. d. l. officiales. Et obligatus causa pignoris fz Hosti. nō pōt ordinari ante redditā rōez ar. c. signi ficāte: ⁊. c. cum ɔtra de pigno. Et fm. c. Hosti. filius vsurarij si succedat nisi damnoris pfis emendet vel hereditatē repudiet. c. tua nos: de vsu. non pōt pro/moueri. Uide aliquid. ℣. religio. §. xj.

r Atihabitio: vide. ℣. excoi°. ς. casu. §. §. 43.

r Ecōciliatio: vide. ℣. cōsecratio.

r Ecōpensatio. ℣. cōpensatio.

r Ecusari pōt iudex delegatus ex multis cau/sis fz φ nō Pa. i. c. accedēs: vt lite nō ɔte. §, q: ɔsanguineus aduersarij. 2° q: cōmensalis illius. 3° q: oriūdus ē eius patria. idē de districtu. 4° qñ nō pōt habere accessus ad iudicē nisi p terrā ini micorz. ς° qñ loquit i aure ⁊ familiariter cū aduer/sario. 6° qñ ex aliq̄ cā litigabat cū eo hec nō Pa. i. c. i. de iudi. 7° qñ ē imperitus ⁊ habet assessorez su spectū Pa. vbi. s. Uide. ℣. iudex. pn.

¶ Ut° ptestatio de nō tollēdo cū vel acceptādo tol/lat p ɔriū factū. R. fm Pa. i. c. vnico: de lit. ɔtest. φ nō nisi factū ɔriū tollat ptestationē ppter itellectuz aliū itermediatū. verbi grā. iterrogat an vera sunt q̄ ɔtinētur i libello. R. reus. respōdeo cū ptestatione φ nō itēdo ɔtestari litē p hāc respōsionē: ⁊ sic respō det: nō cōtestat per istud factū ɔriū: secus si his di/ctis diceret iudex nō admitto hāc ptestationē: ⁊ po stea ipse reus respōdet sine ptestatiōe repetita ad li/bellū. tale factū ɔriū tolleret ptestationē ⁊ lis eēt ɔte stata secus si iterz repeteret ⁊ ego ptestor nolle cōte/stari litē. q: nihil mediū interuenit: pro hoc facit de. vnica: de dolo: ⁊ qḋ dr ē ɔsti. c. cū. M. ⁊. l. vbi repu gnātia. ff. de re. iur. ⁊ i. c. solicitudinem: de appel. vel dic fm Bar. i. l. vnica. C. de litis ɔte. φ quādo pro/testatio respicit vnū ⁊ factū aliud. Nā i litis ɔtesta tione orit quasi ɔctus: ptestatio vero ordinat ad tollēdū istū quasi ɔctū. nō aūt respōsionē ⁊ sic sunt diuersa ⁊ tūc per factū ɔriū nō tollit. sz qñ ɔcernit vnū protestatio ⁊ factū vt puta q: respondet ⁊ pro testat φ nō respōdēdi. tūc tollit talis protesta/tio per ɔriū factū q: cōcernit idē factū.

r Egularis dr qui ad viuēdum regulariter ē astrictus. siue sit monacus siue canonicus re gularis. c. qḋ dei. de sta. mo. siue sit clericus. siue laicus lz laicus nō possit recipi i canonicum. vt i. c. 2°. de ɔstitu. tñ pōt recipi i ɔuersum de elec. c. cuz ex eo. li. 6. Regularis fz Pa. i. c. pterea: de pbē. idē ē qḋ pfessus. vnde qñ canonici siue pbiteri seculares promittūt obediētiā platis suis dr̄r regulares. i. ca nonice pmittētes: canō. n. grece: latine idē ē φ regula: sunt. n. qdā canonici regulares i ecclijs secularib° vt i. c. idēnitatib°: ē elec. li. 6. sic fuit. s. Dñicus vt dr i legenda sua. vnde decipiūtur dicentes φ fuit de or/dine canonicorz regularium.

Religio bz Jo.an.i noucl.super Rea. ð regu.
r sumit quadrupliciter: p̄ pro debito cultu veri dei
q° ad fidē ⁊ sic cōprehēdit totā christianitē
q̄ exibet cultū vero deo ⁊ hinc dr̄ religio christiana.
97.di.c.i.⁊ de diuor.c.gaudemus:⁊ ð sum.tri.i pn.
2° sumit p̄ cultu veri nō solū per fidē.sed etiā per bo
na opera ⁊ sic sumit actu.2°.erāt hierosolimis viri
religiosi timētes deū:⁊c̄.⁊ sic religio cōprehēdit vni
uersitatē bonoꝝ christianoꝝ:⁊ de hoc.16.q.i.iuxta
⁊.23.q.5.qd̄ deo:⁊ de cōsti.c.ecclesia.3° sumit p̄ sta
tu clericali q: sunt magis dediti diuino cultui de q°
.i.q.3.saluator:⁊.12.q.i.c.i.4° sumit strictissime pro
statu illo qui p̄ emissionē pfessionis regule approba
te subijcit se plati iperio totū se dedicās deo ⁊ diui
no seruitio quasi holocaustū deo offerens fm.s.T.
2ª.q.186.ar.p̄.post Greg.⁊ sic religio pfectionis sta
tū noiat de quo.j.§.3.c.ex multa: de voto:⁊.e.ti.c.
q̄ votū.§.pñti.li.6.⁊ talis ppriissime dr̄ religiosus.
i ¶ Regule approbate quib⁹ aliquis dr̄ ppꝛie religio
sus sunt quatuor.p° Basilij.2°.Benedicti.3°.Augu
stini.4° minoꝝ ⁊ sub istis militant oēs proprie reli
giosi. exceptis cartusiēsib⁹ qui habēt sua statuta p̄
regula ⁊ habētur i magna veneratione ab ecclia.
Sub regula sancti Augustini militāt oēs canonici
regulares:fratres pdicatores:heremitani:seruite:or
do.s.Brigide:ordo.s.hieronymi de nouo instituti
sub Eugenio.4°.ordo scopetini sub Gregorio istitu
ti.ordo sancti Joānis hierosolimitani qui dñr vul
gariter ferieri.ordo hospitarioꝝ.s.Anthonij.ordo
crucifreroꝝ. Differūt aūt isti ordines iter se p̄ cōsti
tutiōes varias additas regule ⁊ i habitu. Sub re
gula Benedicti militāt multi ordines:vt monachi
nigri de quibus i de.de sta.mo.c.ne i agro: qui cū
essent relaxati reformati sunt i speciali cōgregatiōe
q̄ dr̄ sancte iustine:habētes speciales cōstitutiones ⁊
exēptiōes:per Eugeniū.4m.cōfirmatas. Sub eadem
militāt cisterciēn multipliciter priuilegiati quos bea
t⁹ Ber.mirabilr̄ dilatauit. Camaldolen instituti per
beatū Romualdū ordinis vallis vmbrose quos isti
tuit.b.Jo.gualbertus ordinis humiliatoꝝ.ordo du
macen:celestini quos istituit.b.Petrus de murrone
qui fuit papa Celestinus.sz renūtiauit papatui. or
do montis oliuaꝝ.ordo montis sancti seu Siluestri.
oēs hi sub regula.b.Benedicti:differūt i cōstitutio
nibus ⁊ aliqui in habitu:⁊ oēs tēpore dñi archiepi
flo.erāt exēpti nisi siluestrini. Sub regula Basilij q̄
fuit p° militāt oēs monaci orētalis ecclesie.seu gre
ci. ac etiā i occidēte fratres carmelite aliqñ sub ea
dē fuerūt quibus āno dñi.1247.d.Inno.4. addidit
quasdā ordinatiōes per moduz regule traditas eis
a quodā Patriarcha hierosolimitāo dicto Alber
to.extractas ex regula Basilij cū quibusdā additis
declarātes ⁊ mitigātes regulā illā p.d.Ugonē car
dinalē ordinis pdicatoꝝ dictatas: vbi determinat
q̄ abstineāt ab esu carniū ⁊ ieiunēt ab exaltatione

.s.crucis vsq3 ad resurrectionē: dñicis diebus exce
ptis ⁊ teneāt silentiū notumo tēpore ⁊ quedā alia:
sub ipa etiā regula Basilij.fratres hermenij vulga
riter dicti antiquitus militabāt.nunc aūt dr̄ eos sub
regula Augustini viuere. De regula.b.Frācisci sub
qua militāt soli minores:hic.s.Frāciscus icepit ordi
nē suū anno dñi.1210.sub Inno.3°.⁊ cōfirmatus fuit
ordo eius prius:sed solēni approbatiōe ab Hono
rio successore post cōfirmationē ordinis predicatoꝝ.
De regula.b.Frācisci:vide aliqd.j.e.c.§.23.⁊c̄ fi.
¶ Nō fm Jo.an.vbi.s.q̄ dr̄a est iter regulas qua 2
tuor approbatas ⁊ cōstitutiōes seu ordinatiōes reli
giosoꝝ q: regule mutari non possunt ab inferiori a
papa de re.iur.c.ois:secus de cōstitutionibus vel or
dinationibus q̄ possunt mutari ab his qui habent
equalē auctoritatē his qui eas fecerunt ⁊ nō etiā q̄
Greg.x.de reli.do.c.vnico.li.6.districtius prohibet
ne quis nouū ordinē adinueniat:⁊ dicat Jo.an. intel
ligi:ð pluribus simul i eodē collegio habitātibus ⁊
eādē religionē pfitētib⁹:⁊ nō q̄ dr̄ de habitu nouo
nō sumēdo:alias secularis psona septā nō inueniēs
⁊ seorsuz habitans nouū hitū sibi assumere pōt vel
habitare cū alijs nō sub titulo religiōis. sz seculanis
ð q° vide.h.excōi°.5.casu.55. Quō status beginaꝝ
reprobat ⁊ dātes auxiliū:⁊c̄.h.excoi°.5.casu.48.
¶ Utrū religio propriissime sumpta.fm.4m.modū 3
positū in principio iporter statū perfectiōis .fz. fm
.s.Tho.2ª.q.186.ar.p̄. q̄ sic: vbi ait. Id q̄ cōiter
multis conuenit.antonomatice attribuit ei cui per
excelentiā cōuenit sicut nomen fortitudinis vēdicat
sibi illa virtus q̄ circa difficilima firmitatez animi
seruat ⁊ tēperātie nomen.vēdicat sibi illa virtus q̄
tēperat maximas delectatiōes.religio aūt est qdā3
virtus p̄ quā aliquis ad dei seruitiū ⁊ cultū aliquid
exibet ⁊ iō antonomatice dñr religiosi illi q se tota
liter mācipāt diuino seruitio per pauptatē totaliter
abstrahētes affectū a rebus mūdanis ⁊ per votuz
cōtinētie ne ipediat a dei seruitio:⁊ p votū obedien
tie vt istruātur ⁊ exercitētur ad puenīēdū ad perfe
ctionē q̄si sub magistro in his q̄ ptinēt ad religionē
q̄si holocaustū deo offerētes.holocaustū.n.fm.e.d.
.s.2ª.q.102.ar°.3°.ad.8m.erat sacrificiū qd̄ totalr̄ cō
burebat q̄si totū icēsuz.huiōi.n.sacrificiū offerebat
deo spālr̄ ad reuerētiā maiestatis ipius ⁊ amorem
bonitatis eius:⁊ cōueniebat pfectiōis statui.i iplectiōe
cōsilioꝝ eius:⁊ iō totū cōburebat .vt sic totū aial re
solutū i vaporē.totū sursuz ascēdebat ita etiā signi
ficaret totū hoiez:⁊ oia q̄ ipius sunt:eius dño tenē
subiecta:⁊ ei eē offerēda. hec ille. vñ holocaustum
ad sacrificiū cōparatū se hz sic pfectū ⁊ totū ad par
tē hz.s.T.2ª.q.186.ar.3.6m.vnde Greg.dicit super
Ezechi. Sūt qdā q nihil sibimetipsis reseruāt. sz fm
suū.liguā:vitā atqz subaz quā ceperūt.oipotēti deo
imolāt.In hoc aūt pfectio hoīs cōsistit q̄ totalr̄ deo
inhereat:⁊ hz hoc religio perfectiōis statum noiat.

Et q̃uis exhibere aliq̃n aliqua ad cultū dei sit de ne cessitate salutis vt dr̃.s.ỽ.charitas.§.17.sꝫ tn̄ ꝛ sua totaliť diuino cultui deputare ad pfectionem ptinet. Notādū tn̄ ꝙ q̃uis religio noīet statū pfectiōis vt dictū ē.tn̄ nō oꝫ ꝙ qlꝫ existēs i religione sit pfectus. sꝫ ꝙ ad pfectionē tēdat: religio.n.dicit pfectionē ex intentiōe finis ꝛ sic debet itēdere perfectionē.vnde Orige.sup illud Mat.19.si vis pfectus eē:ꝛč. dicit ꝙ ille q mutauit ꝑ diuitijs paupꝑtatē vt fiat pfectus nō eo ipo tēpore quo tradidit bona sua pauperib⁹ fiet ois perfectus. sꝫ ex illa die icipiet speculatio dei adducere eū ad oēs virtutes ꝛ hoc mō in religione nō oēs sunt pfecti.sꝫ quidā icipiētes qdā pficiētes ꝛ aliq̃n dnr̄ penitētes iq̃ⁿ excidūt occasiōes peccādi.h

¶ Ex q̃ religio ē status pfectōis q̃rit vr̄ reli/ fille. giosus teneať eē pfectus.R̄.bm̄.s.T.2ᵃ.q.184.ar.2ᵒ. ꝙ pfectio vite christiane in charitate ꝯsistit.iportat aūt pfectio quādā vitatē qꝛ vt dr̄.3ᵒ.phy.pfectū est cui nihil deest.pōt ergo triplex perfectio cōsiderari. vna quidē absoluta q̃ attēdiť nō solū bm̄ totalitatē ex pte diligētis. sꝫ ēt ex pte diligibilis ꝑ vt.s.tm̄ de⁹ diligiť quātū diligibilis ē ꝛ talis pfectio nō ē possi/ bilis alicui creature.sꝫ ꝯpetit soli deo in quo bonuꝫ itegraliť ꝛ eētialiť iueniť.Alia est pfectio q̃ attēdiť bm̄ totalitatē absolutā ex pte diligētis put.s.affect⁹ bm̄ totū suū posse semper actualiť tēdit in deū ꝛ ta/ lis perfectio est patrie ꝛ nō vie.vt.s.ỽ.charitas.§. 24.3ᵃ est pfectio q̃ neqꝫ attendiť bm̄ totalitem ex pte diligibilis neqꝫ bꝫ totalitatē ex pte diligētis q̃ⁿ ad hoc ꝙ semper ferať i deū sꝫ quātū ad hoc ꝙ exclu/ dať ea q̃ repugnāt motui dilectiōis i deū sič Aug. dicit i li.83.q.ꝙ venenū charitatis ē cupiditas ꝛ ta lis pfectio pōt i hac vita haberi dupliť.vno⁹ iq̃ⁿ ab affectu hois excludiť oē illud qꝺ ꝯriať charitati sič peccm̄ mortale:ꝛ sine tali pfectiōe charitas non pōt eē.vn̄ ē i oibus de necessitate salutis. Alio⁹ inq̃ꝫtm ab affectu hois excludiť nō solū illud qꝺ ē charitati ꝯriū.sꝫ ēt oē illud ꝙ ipedit ne affectus mētis totaliť dirigať i deū sine qua pfectiōe charitas eē pōt.pu/ ta i icipiētibus ꝛ pficiētibus:pfectio igiť religiosi ē totaliť deo per affectū iherere remotis his q̃ ab hoc ipediūt. Et ad hanc pfectionē bꝫ.s.Tho.2ᵃ.q.186. ar.2ᵒ. reqriť ꝑ eētialiť pfecta obseruatio pceptoꝝ: 2ᵒ dispositiue obligatio ad tria vota. 3ᵒ cōplectiue obseruatio ꝯsilioꝝ:hāc pfectionē nō ꝓfiteť religiosi sꝫ ꝓfitētur se tēdere ꝛ itēdeť istā vt illā possint ꝯseq. sič ēt q itra scholā nō ꝓfiteť se scientē sꝫ studentē ad sciaꝫ acquirēdā sič Aug.dicit.8.de ciui.dei. Pita/ goras noluit se ꝓfiteri sapientē.sꝫ sapiētie amatorē ꝛ iō religiosus nō est trāsgressor ꝓfessionis si nō sit pfectus.sꝫ solū si ꝯtēnat ad pfectionē tēdere: ille.n. q statū religionis assumit nō teneť habere pfectam charitatē.sꝫ teneť ad hoc tēdere ꝛ operam dare vt habeat charitatē perfectā ꝛ ex ꝯsequēti nō teneť ad hoc vt illa ipleat q̃ ad pfectionē charitatis ꝯsequū/ tur:teneť aūt vt ea īplēda itēdat ꝯ qꝺ facit ꝯtēptus vn̄ nō peccat si ea ꝑtermittat.sꝫ si ea ꝯtēnat.hec ille. Itē.1ᵃ.cor.13.circa fi.dicit idē.s.doc. boni debēt ha/ bere i seipis emulationē pfectiōis. vn̄ apłs dicit per fecti estote.i.semper tēdatis ad pfectionē:nō est aūt hoc qꝺ hic dr̄ pceptū.s.ꝙ hō sit perfectus. sꝫ hoc ꝙ semp tēdat ad pfectionē:ꝛ hoc ē nec̃ qꝛ qui nō stu/ det ad pficiēdū ē i periculo deficiēdi:videmus.n.ꝙ nisi remiges conētur ascēdere nauis semper descen dit ꝛ ideo dn̄s dicit Mat.6.estote perfecti.hec ille. Ex his q̃ dicta sunt i p̄senti.§.ꝛ pcedēti pꝫ ꝑ ꝙ reli/ gio dicit quēdā statū siue quādā viā vel exercitiuꝫ seu scholā tēdēdi ad pfectionē nō qdē bm̄ ꝙ pfectio dicit affectū hois tendētis i deum bm̄ totū suū posse semper ꝛ totaliť ꝛ actualiť qꝛ talis non est possibilis simplici viatori. Nec dicit solū pfectionē bꝫ ꝙ exclu dit ab affectu hois oē illud qꝺ ꝯriať charitati.qꝛ ta lis ē nec̃ oi existēti i statu merēdi.sꝫ dicit statū pfe/ ctiōis.qui ab affectu hois. excludit nō solū illud qꝺ charitati est ꝯriū.sꝫ ēt oē illud qꝺ ipedit ne affectus mētis totaliť dirigať i deū. sine qua pfectiōe chari/ tas eē pōt.puta i icipiētibus ꝛ pficiētibus.perfectio igiť religiōis ē totaliť deo per affectū saltē virtualiť iherere.remotis his q̃ ab hoc ipediūt.s.remota affe ctione reꝝ tēporaliū q̃ ipedit a pfecto amore dei qꝺ fit ꝑ votū paupertatis. Et remota delectatiōe vene/ rea ne ipediať a dei seruitio qꝺ fit ꝑ votū castitatis. Et remota ꝓpria voluntate vt quasi sub magistro instruātur ꝛ exercitētur ad puenīendū ad istā perfe ctionē ꝑ ea q̃ sunt i regula ꝛ ordinatiōibus qꝺ fit ꝑ votū obediētie. Secūdo pꝫ ꝙ religiosus nō teneť eē pfectus.sꝫ teneť itēdere per modū finis vel tēdere sal tē virtualiť ad pfectionē vel habere illā. Tertio pꝫ ꝙ religiosus teneť nō cōtēnere pfectionē. Et qꝛ ista duo.s.intēdere vel ꝯtēnere pfectionē sunt verba ob/ scura iō idigēt declaratiōe.vbi notādū est ꝙ q̃n ali quis fit religiosus ꝑ apphendit istā pfectionē.s.qd sit seruire deo.modis dictis. Deinde deliberat hoc esse faciēdū.postea ꝑ volūtatē acceptat ꝛ intēdit se obli gare.vn̄ ꝓmittit per votū ad sic opandū:ꝛ hoc ē ꝑ itēdere pfectionē qꝺ pertinet ad icipiētes ꝛ dr̄ ꝑma nere i ista itētione virtualiť ēt postq̃ꝫ nō opať neqꝫ cogitat actu quousqꝫ frāgat hāc intentionē ꝑ actuꝫ ꝯriū.s.q̃n deliberat actualiť nō itendere talē pfectio nē vel nō a pciare vel nō extimare talē perfectionē vel statuta principalia regule vel ꝯstitutionū:ꝛ tūc frāgit illud ꝓpositū p̃ⁿ. in quo dr̄ ꝯtēnere pfectionē. Et si ex hoc.s.nō itēdere vel nō apciare ꝓcedat ad faciēdū ꝯ ea q̃ ꝑ intēdebat i ꝑ ꝓposito.s.q̃ ꝯtineť in votis vel regula.tūc peccat ꝑ ꝯtēptū.ita ꝙ opari ex ꝯtēptu plus ē q̃ꝫ ꝯtēnere.eo ꝙ ꝯtēnere ē nō apcia re.peccare vero ex ꝯtēptu ē ex tali nō apciare fa/ cere ꝯ regulā ex hoc ꝙ ei subici nō vult. Si vero pse uerat i ꝑ bono ꝓposito.s.actualiť opando saltē vir tualiť bꝫ illa q̃ ꝓposuit ꝛ diu pseuerat tūc dr̄ ꝓficere:

tẽ pari mõ posset hoc ꝯtinuare ⁊ frãgere: ⁊ iterum re-novare. vt dictũ est de ꝓ bono ꝓposito. Si aũt i sic operãdo duret quousq3 veniat ad hoc ꝙ iã displi-ceat sibi oĩs delectatio seculi ꝓpter amorẽ ⁊ feruorẽ charitatis vt iã cupiat dissolui ⁊ eẽ cũ xpo vt facie-bat Paulus tũc iã est ꝑfectus. quã ẽt ꝑfectionẽ põt cõtinuare ⁊ frãgere q̃diu ẽ i via. vt dictũ est de ia-piente. Et ẽt q̃n semel fregit põt iterum reformare.

5 ¶ Cõsequẽter ad ꝑcedẽtia q̃rit de ꝑeminẽtia vnius religionis ad aliã. Ad qd̓. R. fm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. ar. 6. fm ꝙ ordinat. d. ar. 1. 3ª. ti. 16. c. 1. §. 2. ꝙ excellen-tia vnius religiõis ad aliã põt attendi tripl'r. vnoᵒ principal'r ex parte finis ⁊ sic illa religio dr̃ ꝑfectior alia q̃ ordinat̃ ad potiorẽ finẽ ⁊ b3 hoc iter religio-nes illa q̃ ordinat̃ ad docẽdũ ⁊ ꝑdicãdũ t3 summũ gradũ ⁊ rõ est q2 q̃uis ꝑdicare ⁊ docere sit actus vite actiue ꝓcedit tñ ex plenitudine ꝯtẽplatiõis fm Greg. vñ ꝑfert simplici ꝯtẽplatiõi sicẽ maius ẽ illu-minare q̃ lucere solũ: ⁊ isto mõ itelligit̃. c. 13: de regu. vbi dr̃: sicẽ maius bonu3 minori ꝑponit̃ ita vtilitas cõis speciali ⁊ i hoc recte ꝑponit̃ doctrina silentio. solicitudo ꝯtẽplationi labor q̃eti. vñ religiões depu-tate ad ista sunt ꝓpinquissime ꝑfectiõi epor. 2ᵐ. gra-dũ tenẽt ille q̃ ordinãtur ad ꝯtẽplationẽ. 3ᵐ q̃ ordi-nãtur ad actus exteriores. 2ᵒ attendit̃ excellẽtia vnius religiõis ad aliã fm ꝙ i eodẽ genere finis: vna or-dinat̃ ad artiorẽ actũ q̃ altera. puta si religiões q̃ or-dinãtur ad cõtẽplatiuã. vna ordinet̃ ad orãdũ ⁊ al-tera magis ad legendũ erit perfectior. pᵃ. q2 altior est cõtẽplationis est orõ q̃ lectio ⁊ inter opera actiue vite potior est redimere captiuos q̃ recipere hospi-tes ⁊ ideo religio q̃ ordinat̃ ad redimendos capti-uos erit excellẽtior q̃ q̃ ordinat̃ ad hospites suscipiẽ-dos ceteris paribus: Põt etiã attendi ista excellẽtia si vna illarum ad plura ordinet̃ q̃ alia: puta si ordi-nat̃ vna ad legendũ ⁊ orãdũ. potior erit illa q̃ ordi-nat̃ solũ ad legendũ vel etiã si ꝯueniẽtiora statuta habeat ad cõsequendũ finem propositũ dicet̃ perfe-ctior illa. q̃ hmõi nõ habet. 3ᵒ attendit̃ ex parte exer-citii nõ quidẽ quãtũ ad quãtitatẽ. sed quãtũ ad ꝓ-portionẽ eius ad finẽ intentũ. vnde in collatione. 2ᵃ. Abbatis. b. Ant. preposuit discretionẽ q̃ omnia mo-deratur. vigilijs. ieiunijs ⁊ alijs hmõi. Non ergo ex hoc ꝙ religio aliqua: habet artiores obseruantias debet iudicari potior. s3 ex hoc ꝙ maiori discretio-ne sunt eius obseruãtie ordinate ad finẽ intentũ reli-gionis sicut maceratio carnis per abstinentiã cibi ⁊ potus sicut faciunt monaci qui nõ comedũt car-nes ⁊ multũ ieiunãt efficatius ordinãtur ad cõtinẽ-tiã q̃ per subtractionẽ vestiũ seu calciamentorum vel corporalẽ laborẽ Jo. an. in. c. sane: de regul. in nouel-la postq̃ posuit predicta post. b. Tho. subdit. nos canoniste non ponderantes his subtilitatibus solum solemus aduertere. vbi sunt artior. strictior. durior. vel fortior modus viuendi. vnde in. c. licet: de regul. dicitur de artiori vita ⁊ sanctiori ad quã licet tran-sire ex laxiori. licentia petita ⁊ sic cũ omnes religio-nes sint ordinate ad summũ finẽ qui est charitas p̄ quã ꝯiungũtur deo vt i extrauagãti Jo. 22. q̃ incipit: ad conditorẽ. Et sic cũ finis sit idem. solũ pondera-mus altiorẽ modũ viuẽdi. vnde si in vna religione sit sola cõtẽplatio cũ artissimo mõ viuendi nõ ad-mitteremus trãsitũ ad religionẽ i qua esset ꝯtẽpla-tio ⁊ predicatiõis officiũ cum laxo vel minus arto mõ viuẽdi. ꝙ tñ Theologi admitterent b3 nota. s. Et addit post Tho. ꝙ paupertas religionis ex hoc ꝙ est maior nõ ꝓpterea facit religionẽ perfectiorẽ simpl'r aliqs hec Jo. an. de hoc vltimo. vide i. §. se.

¶ Utrum habere bona tẽporalia siue possidere eadem diminuat perfectionẽ religiõis ita ꝙ paupertas au-geat perfectionẽ eiusdẽ. R. fm ꝙ habet̃ ex dictis. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. ar. 7. ꝙ habere bona tẽporalia po-test esse dupliciter. primo i particulari vel tãq̃ pro-pria ⁊ diminuit. q2 solicitudo q̃ est circa res ꝓprias pertinet ad amorẽ priuatũ qui minuit de perfectio-ne charitatis. imo est ꝯtra essentiã voti paupertatis. Alio mõ possunt haberi in cõi ⁊ hoc põt esse b3 tri-plicẽ gradũ religionis. Nã illis religionibus que or-dinãtur ad corporales actiones vite actiue. cõpetit habere habũdantiã diuitiarum cõium vt possint face-re largas elemosinas ⁊ sic sunt perfectiores quãdo habent plures diuitias. Illis aũt religionibus q̃ sũt ordinate ad cõtemplandũ solũ. magis cõpetit ha-bere possessiones moderatas nisi simul oporteat il-los religiosos per se vel per alios hospitalitatẽ tene-re ⁊ pauperibus subuenire. Ille vero religiones q̃ ordinãtur ad cõtemplata alijs tradẽda per predi-cationẽ ⁊ audientiã cõfessionũ per lectionẽ vel per ꝯsilia. ad eas cõpetit vitã habere maxime ab exte-rioribus solicitudinibus expeditã qd̓ quidẽ fit dum modica q̃ sunt necessaria vite cõgruo tẽpore procu-rata cõseruantur ⁊ hoc. dñs paupertatis institutor docuit suo exẽplo: habebat. n. loculos Jo. 12. ⁊ per Jo. 22. determinatũ fuit esse hereticũ dicere ⁊ perti-naciter asserere christũ nõ habuisse aliquid in cõi ex quo patet ꝙ ꝯseruare pecunias aut qualscũq3 alias res i cõi. siue mobiles siue imobiles ad sustentatio-nẽ religiosorum. est perfectioni cõformis quam xp̃s do-cuit suo exẽplo. s3 ⁊ discipuli post resurrectionẽ a q-bus oĩs religio sumpsit exordiũ precia prediorum con-seruabãt ⁊ distribuebãt vnicuiq3 prout opus erat. Ex quibus patet ꝙ ille religiões q̃ ordinãtur ad cõ-templationẽ solũ vel ad cõtemplata alijs tradẽda debent carere solicitudine quãtũ est possibile vt ma-gis possint insistere cõtemplationi: habere aũt diui-tias habũdantes etiã in cõi habet magnã solicitu-dinẽ: magnũ amorẽ ad illas: ⁊ inanẽ gloriã: ⁊ sic diminuit de perfectiõe: habere vero diuitias necessa-rias in cõi moderatas pertinet ad amorẽ charita-tis q̃ nõ querit q̃ sua sunt ⁊ minimã solicitudinẽ nõ 6

ingerit nec incitat ad magnū amorē vel ad inanē gl'iā: ideo nō minuit perfectionē. vñ q̄rere necessaria dicti hꝫ maiorē solicitudinē ⁊ vagationē q̄ꝫ habere moderata in cōi ⁊ ideo minuit de perfectione. Si quis autē arguat ꝙ aliqui viri sancti vt. s. Dñicus ⁊ Frāciscus laudauerūt maximā paupertatē ⁊ sic videaꝛ ꝙ mendicare dicti sit qd pfectius q̄ꝫ habere diuitias moderatas. R. sm. s. Tho. vbi. s. ꝙ illi. s. viri timuerūt ne itroducerētur diuitie magne q̄ infe rūt solicitudinē magnā: amorē: ⁊ inanē gloriā ⁊ in isto sensu. s. Dñicus ꝓhibuit: ⁊c. hoc ꝯfirmaꝛ p tex. 12. q. 1. illi āt: vbi dꝛ ꝙ sine īpedimēto pfectōis ecclie possit facultates q̄ sunt cōes possidere. pꝫ igitur tam ex isto. §. q̄ꝫ ex precedēti ꝙ nuditas siue paupertas nō sunt de essentia perfectiōis. sꝫ moderate sumpta possunt eē istrumētū ei⁹: imo paupertas ē minimū instrumētū īter tria principalia. Naꝫ paupertas est minus q̄ꝫ castitas ⁊ castitas minus q̄ꝫ obediētia in tellige semp ceteris paribus ⁊ i eodē genere: vide. §. p̄cedentē in fi. de capacitate religionis ad possessio nes: vide. ℣ legatum. p. §. 4.

7 ¶ Utrū pfectior sit religio i societate viuētiū q̄ꝫ agen tiū solitariā vitā. R. sm. s. T. 2ª 2ᵉ. q. 188. arᵒ. fi. ꝙ sicut id qd̄ iā pfectū est preeminet ei qd̄ ad perfectionem exerceꝛ ita vita solitarioꝝ si debite assumaꝛ preemi net vite sociali: si autem absq̄ precedēti exercitio in quo sit perfectus talis vita assumaꝛ est periculosissi ma nisi per diuinā suppleaꝛ. qd̄ i aliis per exercitiū acquirꝛ: vbi nō sm. d. ar. f. 3ᵉ. ti. 16. c. 1. §. 3. post bene dictū ⁊ Hieronymū: ꝙ triplex ē genus monachoꝝ primi dñr sarabaite discurētes hinc ⁊ inde ⁊ viuen tes in spū libertatis qui dicūt se christū sequi i eo ꝙ circuibat per ciuitates ⁊ castella hi satis vituperāꝛ a doc. ⁊ i iure vt. 16. q. 1. quidā monachi ⁊ c. q vere. sec'idi dñr cenobite. i. in cōgregatiōe viuētes hi vi deṅꝛ exorti sub Heliseo qui cōstituit cuneos prophe taꝝ renouati a Christo q discipulos habuit simul habitātes ⁊ i cōi viuētes ⁊ isti habent diuersos mo dos viuendi. tertij dicūtur anachorite. i. solitarij vi uentes qui dicūtur Christum imitari in eo ꝙ solus agebat in desertis Matth. 4. hi traxerunt initiū ab Helia vel a Joāne bap. de quibus dicꝛ in. d. c. qui vere: ⁊ solitariā vitā eligunt ⁊ digni sunt cōuenienti honore ⁊ talis vita cōpetit solis perfectis qui alioꝝ regimine nō indigent. sed solū spiritu dei agūtur: de hac participāt satis cartusienses ⁊ heremite. came dulen. licet etiā participēt de cenobita q: simul quā doq̄ꝫ cōueniunt. vnde nō ꝙ id quod est solitarium debet esse sibi per se sufficiens hoc autē est cui nihil deest quod pertinet ad rationem perfecti ⁊ ideo illi ꝯuenit qui iā ad perfectū peruenit vel ex diuino mu nere sicut Joānes bap. vel per exercitiū. vide aliqd ver. heremita. §. fi.

8 ¶ Utrū dispositio odiosa concepta erga regulares vel religiosos extendaꝛ ad fratres tertij habitus vel ad alios qui non sunt proprijssime religiosi. R. sm Pa. in R ca: de regul. ꝙ nō: q: tales proprie nō dñr religiosi. vnde potius eoꝝ regula ē quidā modus be ne viuendi. licet sit approbatus per papā ⁊ iō solū cōprehēdet illos qui tria vota substātialia promise rāt in religione alicuius regule approbate sm Jo. an. in glo. de. i. de deci. vnde iesuite etiā non cōpre hendūtur ⁊ similes ⁊ hoc verū nisi aliud addaꝛ pu ta quicūq̄ꝫ religiosi. Nam tūc etiā cōprehēderētur. hospitalarij Hierosolimitani qui nō possunt ꝯtrahe re matrimoniū ⁊ promittūt obedientiā superiori ⁊ nō possūt retrocedere ab illo statu nō tñ cōprehē derētur alij hospitalarij qui vtūtur matrimonio lꝫ portent certū habitū q: nō sunt religiosi neq̄ꝫ stricto neq̄ꝫ largo modo in fauorabilibus bene cōprehen dūtur prefati fratres q: largo mō videtur sub regu la rōe ꝓmissionis facte superiori eoꝝ hec Pa. intel lige etiā de similibus. Et quō tales gaudeāt priuile gio clericali. ℣ excōicatio. 5. casu. p. §. 18. ⁊ se.

¶ Quis possit effici religiosus. R. quilꝫ qui non ha bet aliquā de ifrascriptis ꝯditionibus quaꝝ prima est etas imatura de quo dic vt. s. ℣ nouiti⁹. §. 1. ⁊ 2. de pena recipiētis ad ꝓfessionē añ tps ibi. §. 3. ⁊ 4. 9

¶ Secūda est seruilis ꝯditio: seruus quippe sine cō sensu dñi nō potest intrare religionem ar. 54. di. c. nullus episcopoꝝ. prescribiꝛ tamen triēnio a religio ne que hoc ignorat si dominus scit ⁊ nō repetit. 17. q. 2. c. si quis incognitus. Iste tamen si repetaꝛ a do mino religiosus erit sm Ugo. ibidē ar. 27. q. 1. c. de viduis: ⁊ religioni tenebitur quantū in ipo est ⁊ si manumitteret nō posset cōtrahere: nec obstat. c. qui dam: de cōuer. cōiug. q: ille qui habet vxorem non potest seruare castitatē ea inuita ⁊ sic religiosus eē nō potest. sed seruus sic. quia nō requirꝛ corpus libe rū vt sit monachus cū in domo propria quis possit esse religiosus. d. c. d̄ viduis: ⁊ hoc intellige de omni genere seruoꝝ: si vero faciat professionē ante triēniū sciēter tūc hꝫ Ray. debet remanere in monasterio ⁊ monasteriū tenebiꝛ dño q: fuit i culpa i recipiēdo. x

¶ Tertia debitoꝝ obligatio qui. n. debet aliquid al teri non potest illud licite ptermittere vt religionem ingrediaꝛ. 53. di. generalis: si tamen sit debitū pecu nie vel talis debitor nō habet vnde satisfaciat. tunc faciat qd̄ potest. s. cedat bonis suis creditori ⁊ suffi cit: q: pecuniā. n. nō obligaꝛ psona liberi hoīs. sꝫ tñ ad ꝯpēsam. vñ lꝫ ei rebus suis exhibitis igredi religio nē nec teneꝛ in seculo remanere vt ꝓcuret vñ soluat debitū si mō ex zelo dei ⁊ feruore charitatꝫ h⁹ faciat q: s. s. aucte h⁹ facit cui nemo pōt resisteꝛ. 19. q. 2. due de regul. c. lꝫ. Si tñ mōasteriū qd̄ igrediꝛ aliqd acq reret p successionē hereditariā vel p donationē vel le gatū rōe ipius solū. sic teneꝛ satisfacere q̄ᵐ se illud ex tēdit qd̄ habuit eius occasiōe solūmō. ar. si qua mu lier. 19. q. 3. sm vero Pe. de palu. 4. d. 38. q. 4. ar. 3. i 3ᵉ. cōclusione. Ante professionē debet per se soluere xj

debita.s3 p pfessionez quã bonis cedit ⁊ mũdo mo/ris .realia debita in monasteriũ trãsferũtur qꝛ obli/gaƚ sicut heres.nõ tñ vltra valorez bonoꝝ si ignora/uit vel invẽtariũ fecit.sic nec quicũqz alius heres:di/co aũt bonoꝝ q̃ ad monasteriũ venerũt nã ꝺ religo sufficit cedere actionẽ nec cõpellit monasteriũ litiga re hec Pe. Si aũt sunt obligati ad rõcinia rei publi ce nõ sunt recipiẽdi di.4.legẽ:si vero priuatoꝝ:ho/nestũ est vt priꝰ de rõcinijs se expediant nõ aũt est nec̃ ſm glo. Ray.poterit etiã ſm Ray.i monaste/rio exñs. scribere vel aliud honestũ opus facere ad liberãdũ se dũmõ pp hoc nõ negligat officiũ diui/nũ.12.q.1.clericus nec ipediƚ in aliquo obseruãtia re gularis:hoc itellige de bene eẽ.nisi rõe scãdali etiã si cũ iuramẽto hoc deberet ar.d.c.l3:nec iuramẽtũ violat qui i melius cõmutat.c.puenit:de iur.iur. vt de aliqd.℣.rõcinia: ⁊.℣.pietas.§.1.⁊.2.

12 ¶ Quarta est dignitatis astrictio vt sunt epi ⁊ alij supiores qui sine licẽtia pape nõ pñt intrare.c.l3:de regul.iferiores vero epis pñt:et inuitis suis epis.19. q.2.duę:sic sũt decani ꝑpositi.archidiacõi. archip̃/sbiteri.curati ⁊ oẽs alij iferiores epis:bñficiũ tñ coꝝ alteri nõ debet ɔferri nisi expsse vel tacite pfessi fue/rint.c.beneficiũ:de regu.li.6.debẽt tñ ꝑ etere licẽtiã ɋuis nõ obtineãt vt.d.c.l3:de fructibꝫ aũt bñficioꝝ añ pfessionẽ debet ps debita assignari alicui q ser/uiat p ipso.d.c.bñficiũ:reliquũ vero erit ipius vt nõ sit honerosus monasterio.16.q.6.de lapsis qꝛ nec p pñe ẽ religiosus vt pꝫ in.c.religioso: de sen.exc.li.6. nec beneficiũ suũ vacat.℣.nouitius.§.12.

13 ¶ Quinta ẽ matrimonij obligatio.s.post ɔsumatio nẽ nã tũc nõ põt religionẽ itrare nisi pat dr̃.℣.ma trimonio ꝑ.§.2.itellige ẽt si copula ẽ hita post ma ɔctũ vel spõsalia.s3 nõ si añ qꝛ sic nõ impediret nec ma dicereƚ ɔsumatũ ar.c.veniẽs:de spon.etiã si iu/rasset ducere aliquã poterit tñ itrare.c.puenit: el.2. de iur.iur. Est tñ opinio ꝙ melius ẽ vt priꝰ ɔhat ⁊ post igrediaƚ ne videaƚ piurus vide.d.§.2.⁊.℣. impedimentum voti.

14 ¶ Sexta est coactõis ipositio. Nã oꝫ vt volũtarius alr nõ teneret ingressus.ar.de regu.c.1.20.q.3.pñs. In aliqbus aũt religionibus reqriƚ vltra.s.vt sit cor sanus:legitime natus:aio prõptus:cõpetẽter littera tus:vel ad honestos labores aptus:attñ si quis reci pereƚ i aliquo istoꝝ teneret vt plurimũ pter p ⁊.5.

15 ¶ Quõ dꝫ quis itrare aut qua itẽtiõe.R̃.vt moriaƚ seculo ⁊ seruiat xpo.12.q.1.c.2. ⁊ qlibet ſm .s.Tho. debet reputare votũ religionis eẽ bonũ nec indiget ɔsilio cũ sit religio manifeste bona : ⁊ dꝫ etiã repu/tare eẽ proporonatã sue ifirmitati nisi expsse ɔstet de ɔrio:pp custodiã.n.q̃ adhibeƚ magis religiosis ɋ̃ secularibus:⁊ pp bona exẽpla q̃ vidẽt ibi frequẽ/tius ⁊ pp bona verba q̃ frequẽtius audiũt ⁊ ꝑpter maiores ɔsolatiões quas diuina benignitas ob fa/uorẽ religiõis ⁊ ex sancta societate isundit eis.effic/tur eius obseruãtia pportionata l ipa existẽti q̃ pro portionata nõ eẽnt remanẽti i seculo.Nisi forte ꝙ ad religionẽ.s.quam debet igredi:⁊ sic debet petere ɔsiliũ ab his qui cognoscũt ⁊ nõ ipediũt. Et vbi qs ex ignorãtia vel errore itenderet illã ingredi in qua nõ bñ viuiƚ .crudelitas esset nõ reddere cũ cautum. di.83.§.1. Sed vbi quis istigaƚ ⁊ multũ icitaƚ ad vnam q̃ sit bona nõ sine magna cã est remouẽdus ab ea.⁊ ad aliã iducendus.vt.n.dr̃.20.q.3.præsens. Quod quis nõ degerit vel optat pfecto nõ diligit. qꝺ aũt nõ diligit facile cõtẽnit.

16 ¶ Ut intrãs religionẽ ex cã ihonesta. puta vt esset abbas vel vt meliꝰ triũphet vel gaudeat ⁊ hmõi te neaƚ l3 nõ ɔsequaƚ suã intentionẽ.R̃.ſm Pa.in.c. vt clerici:ꝺ regul.ꝙ sic.qꝛ effectus ẽ religiosus.hꝰ nõ obstãte vt l3 glo.i.d.c.vt clerici. ⁊ facit bonꝰ tex. cũ glo.i.c.qꝺ iterrogasti.27.q.2.vid.℣.bñficiũ.3.§.17.

17 ¶ Quid de illo q dolo iductus est ad religionẽ .R̃. ꝙ nihilominus erit religiosus : de cõuer. ɔiug.c.ex parte.el.2.⁊.c.veniẽs:⁊.c.dudũ:qꝺ me cã.c. cũ dile ctus .℣. dolus.§.6.

18 ¶ Quid de illo q metu mortis efficiaƚ religiosus.R̃. ꝙ si timor iferaƚ ad hoĩe sic nõ ẽ religiosus qꝺ me. cã:platũ:nec obligaƚ p tale votũ nisi postea ratifi/ceƚ vt i.c.porrectũ:⁊ i.c.sic nobis:de regul. ⁊ hoc in tellige qñ talis timor iferƚ ab hoĩe vt pfiteaƚ vel fa ciat tale votũ ⁊ sic loquiƚ ⁊ debet itelligi.d.c.platũ. Si vero metus sit casualis vel nãlis.puta infirmus vel i mari tẽpore tẽpestatis.vel in periculo latronũ aut inimicoꝝ.sic talis metus nõ impedit qn sit obli gatus religiõi vel voto. si deliberate hoc fecit. vt in .d.c.porrectũ:⁊.d.c.sic nobis:qꝛ deus qñqz tales ti mores imittit vt cõuertamur.16.q.1.reuertimini : ⁊ Pa.i.d.c.sic. Alij dicũt ꝙ si q̃s cito ɔualescẽtiã vel euasionẽ periculi sentit. ɔdicat nõ teneƚ etiã i metu casuali si votũ fecit.alƚ.c.ex trãsmissa:⁊.c.si.ꝺ renũ. s3 prima melior:quõ i tali voto meticuloso epš põt dispensare:vide.℣.dispensatio.§.9.

19 ¶ Ut allectus blãdicijs sit religiosus.R̃.ꝙ sic:⁊ sta re teneƚ l3 bona sua parẽtibꝰ vel heredibꝰ remaneƚ debẽt nõ monasterio allicẽti.20.q.3.cõstituit.

20 ¶ Quid si qs igrediaƚ aliquã religionẽ sub ɔdictio ne.R̃.hꝫ Pe. de pal.4.di.26.q.2.ar.2.ꝙ pfessio ex/pressa cũ aliqua mala itentõe vel expsiõe illicita fa/cta aliqñ tꝫ.aliqñ nõ:si.n.pfitẽdo itendit eẽ religio sus. sed cũ hoc itendit furari:vel fornicari:vel rebel/lare : ⁊ ideo profitetur:⁊ intendit esse religiosus. vt sic possit fieri episcopus. vel aliqd male facere pfes/sio tꝫ qꝛ itendit se obligare ad vota l3 itẽdat nõ sol uere qꝺ pmisit tñ ɔsentit i pmittẽdo:solũ aũt obliga tio ad vota nõ iplectio ẽ de essentia religiõis. Item si exprimat i pfessiõe aliqd qꝺ nõ sit ɔrũ essentie re ligionis.puta qꝛ de licẽtia prelati retineat vel custo diat pecuniã.vel aliqd tale valet pfessio. Si vero so lũ nõ itẽdit caste viuere imo nec itendit se obligare

ad hoc etiā nō eēt pfessio. q: hec itentio repugnat in tentioni religionis quo ad essentiā ⁊ idē est de aliis votis. Si vero exprimat aliqd repugnās nō bone/ stū ⁊ eēntiale. puta q nō itēdit se obligare ad casti tatē vel aliqd tale nō valet pfessio. sic nec valeret p pter solā itentionē: ⁊ idem si dicat nō itēdo seruare castitatē pmissam quātūcūqz pmittā. Et hec expssa nocēt nō expssa nō nocēt ad similitudinē matrimonij carnalis. hec Pe. Nisi n. exprimat eccīa coget eū seruare nō obstāte ɔ̄ria itentiōe. Guil. dicit q si ex/ pmaf cōditio ɔ̄ particularē austeritatem vt q li/ ceat ei comedere carnes si sciat hoc ɔtineri in regula vel ɔstitutiōibus quas profitef: tenef. secus si nesciit. Inno. aūt dicit ɔformiter q si igredienti diceref tu debes pfiteri regulā beati Aug. ⁊ bn̄ potes comede re carnes ⁊ i illo monasterio eēnt ɔstitutiōes q nō comederēt. bn̄ posset comedere cū nec regula hoc ha beat nec vlla ɔstitutio. nec ei posset aliqd iputari ni si eēt scādalū ⁊ tūc posset ad aliū locū mutari: sz se/ cus si diceref sibi volēti pfiteri regulā. b. Benedicti vbi oēs debēt abstinere a carnibus: ⁊ tunc fatuitati eius iputaref si credit ei q pmittebat sibi q liceret: Pa. vero i. c. si. de ɔdi. appo. post Lar. ⁊ glo. ibidē. tz pfessionē eē nullā qn̄ ē apposita cōditio de tenē/ do ppriū ex quo pcise ille stetit i sua volūtate nec alr voluit se obligare. rō q: remota parte essentiali actus remouef ⁊ ipe actus vt i. c. tua. de spon. ℣. pa ctū. §. 9. sz retinere ppriū ē ɔ̄ substātiā religionis vt i. c. cū ad monasteriū. i si. de sta. regu. i voto. n. nō ad plus tenef q̄ vellit se obliga re. sz iste noluit se obli/ gare nisi posset tenere ppriū: ⁊ ista opinio fm Pa. videf verior q̄s sint multe alie opiniōes. vt idez ibi/ dē recitat. Ipe etiā Pa. i. c. si. q de. vel vo. sic distin/ guit q aut qs pfitef simplr cū ptestatiōe vel condi tiōe de suis bonis tenēdis ⁊ vr i dubio q reseruaue rit sibi illa bona vt obediētiarius monasterij. q: ver ba apposita i ɔ̄ctu debēt itelligi fm nāz ɔ̄ctus vt in l. si vno. i pn. ff. locati: maxime vt res potius valeat q̄ pereat. l. quotiēs: de. ℣. obli. ⁊ i. c. abbate: de ver. sig. ēt ipropriatis verbis vt i. d. c. si. q de. vel vo. fm vnū itellectū. Aut ɔstat q sibi voluit reseruare pro/ priū ita q nō ē locus iterptationi tūc pfessio ē nulla ⁊ forte q ista distinctio eēt bona i foro ɔ̄tēnoso. In ɔsciā aūt tm̄ vr obligari quātū voluit q: votū ēbet eē volūtariū ⁊ nō hz aliā cāz obligādi nisi ex volū tate si ergo noluit se obligare ad id qd̄ ē de eēntia ad nihil tenetur cum deficiente essentia rei res non sit. Si vero non est de essentia nō tenef ad illud. sed tenetur ad alia quia essentia stat.

21 ¶ Quid de igrediēte religionē alicuius monasterij i quo nō seruaf regula quo ad accidētalia. puta co medātur carnes i ordie. s. Benedicti vel nō seruaf regula antiquus istituta deinde reformaf monaste/ riū nūqd ille q fuit igressus tēpore dissolutiōis pos/ sit cōpelli vel tenef ad obseruātiā regule reformate. R. Pa. i. c. sup eo. de regul. quē sequif Rosella i. ℣. religio. 2°. §. 12. dicit quosdā distinguere iter discretū ⁊ idiscretū. Alia opinio quā vr seq Inno. ē vt indi/ stincte ɔpellaf eē i illo monasterio. q: aut itrauit in tuitu dei ⁊ nō dz posse allegare q nō vult obseruaf regulā reformatā. maxime si sciuit qn̄ pfessus est q regula sic ɔtinebat: si āt dicit se nō itrasse bono aio. sz vt fm regulā viueret tūc vigentē: ⁊ nō dz audiri tāq̄ allegās turpitudinē suā. sz Pa. dicit ista pce/ dere q° ad ecclesiā militātē q̄ nō iudicat d occultis. sz i foro aie putat aiaduertēdā intentionē istius in gressi: nā votū oio dz eē volūtariū vt i. c. l3: d regul. iō si qs nō habuit aium se obligādi nisi respectu q̄ ibi obseruabāf nō putat q iste apud deū sit obliga tus maxime q: substātialia religionis sunt tria vo/ ta. Alia sunt accidentalia ordinata ad ista tria. vn̄ si per tm̄ tēpus de cuius initio nō est memoria: aliq̄ accidētalia regule nō fuerūt i illo monasterio obser uata. satis potuit igrediēs cogitare q ex aliqua cā hoc puenerit cum ista accidētalia possint adesse ⁊ abeē stāte religiōe in illis tribus substātialibus. vn̄ saltē an̄q̄ regula reformef p supiorē illi q fuerūt in gressi tēpore quo remissius viuebaf nō videf pec/ care ⁊ ita ɔsuluit. d. suus Lar. vt idē Pa. refert: mo nasterio tn̄ reformato nec̄ habebit adire aliud mo nasteriū vel pfiteri d nouo hz reformationē: ⁊ sic ex/ pone q̄ dicit Angelica. ℣. religiosus. §. 32. s. i foro ex/ desse illa eē vera. sed in foro ɔsciētie dic vt hic: vi/ de. ℣. monachus. §. 8.

¶ Utr̄ religiosus semp peccet mortalr trāsgrediēdo ea q̄ sunt i ɔstitutiōibus. ordinatōibus ⁊ regula. R. fm. s. T. 2ª. 2ᵉ. q. 186. arᵒ. 9. q nō: q̄uis alij alr dicant. sz opinio. s. Tho. veriō: ⁊ coior. vnde ait. In regula ɔ̄tinef aliqd dupłr. vno mō sicut finis regule. puta ea q̄ ptinēt ad actus virtutū ⁊ hoz trāsgressio quātuz ad ea q̄ cadūt cōiter sub pcepto obligāt ad morta/ le nō rōe regule. sz de se: q̄ tū vero ad ea q̄ excedunt cōiter necessitatē pcepti. i. de se nō sunt sub percepto nō obligat ad mortale nisi pp ɔ̄tēptū q: religiosus nō tenef eē pfectus. sz ad pfectionē tēdere cui ɔ̄riaf pfectiōis ɔ̄tēptus. Alio° ɔtinef aliqd i regula ptinēs ad exterius exercitiū sicut sunt oēs exteriores obseruā tie iter quas sunt q̄dā ad quas obligaf religiosus ex voto pfessiōis. votū aūt pfessiōis respicit principalr tria. s. pauptatē. ɔtinētiā: ⁊ obediētiā. Alia vo oia ad hec ordinātur: ⁊ iō trāsgressio hoz triū obligat ad mortale. alioz āt trāsgressio nō obligat ad mor tale. nisi pp ɔ̄tēptū regule. q: hoc directe ɔ̄riaf pfes/ siōi p quā aliqs vouit regularē vitā vel pp pceptū sive oretenus a plato factū siue i regula expssum. q: hoc eēt facere ɔ̄ obediētie votū. Et si qs arguat sic faciūt qdā ⁊ tenēt q semp trāsgrediēdo regulā fa/ cit ɔ̄ votū eo q vouet regulā. R. s. T. vbi. s. ad. pᵐ. dicēs. q ille q pfitef regulā nō vouet seruare oia q̄ sunt i regula. sz vouet regularē vitā q̄ essentialr ɔsi/

sūt i tribus p̄dictis. vñ ⁊ ī qbusdā religionibus ad huc cautius pfitent̄ nō qdē regulā. sed viuere fm regulā .i. tēdere ad hoc ꝙ mores suos informēt fm regulā. sic fm quoddā exēplar: ⁊ hoc tollit̄ p ꝯtem ptā. In qbusdā aūt religionibus adhuc cautius ꝓfitent̄ obediētiā fm regulā. ita ꝙ pfessiōi non ꝯriat̄ nisi id qđ ē ꝯ pceptū regule: trāsgressio vo vel omissio alioꝝ obligat solū ad pctm̄ veniale. qꝛ sic dictū ē hmōi dispōnes sunt ad pricipalia vota: pctm̄ aūt veniale ē dispō ad mortale iꝗ̄tū ipedit ea qbꝰ aliqs disponit̄ ad obseruāda pricipalia pcepta legis xp̄i .q̄ sunt pcepta charitatꝭ. Beatus vero Benedictus statuit monacū ꝓfiteri nō qdē obseruare regulā. sꝫ ꝙ ꝓfitēs ꝓmittit ꝯuersionē moꝝ suoꝝ fm regulā. hoc ē dictū: vt fm regulā dirigat mores suos ꝯ qđ facit si vel ea q̄ sūt pcepta i regula trāsgrediatur vel ēt ꝯtēnat regulā: sꝫ eam dirigere actus suos oīo recusans. nō āt oia q̄ sunt i regula sunt pcepta: qdā .n. sunt monitiōes siue ꝯsilia: qdā vero ordinationes siue statuta. vt ꝙ post ꝯpletoriū nemo loq̄t̄ hmōi aūt statuta q̄ i regula ꝯtinētur nō hñt vim pcepti sic nec platus aliqd statuēs itendit semper ad peccatū mortale obligare p pceptū. Est aūt platus q̄si qdā regula aiata. vñ stultū eēt putare ꝙ monachus frāgēs silētiū post ꝯpletoriū peccaret mortalr nisi forte faceret ꝯ pceptū plati. vel ex ꝯtēptu regule. Abstinere ēt a carnibus nō ponit̄ i regula .b. Benedicti vt pceptū. sꝫ vt statutū quoddaꝫ. vñ monachus comedens carnes nō ex hoc peccat mortaliter nisi i casu pp̄ pceptū vel cōtēptū qđ aūt canon dicat ꝙ comedēs carnes debet icarcerari. itelligit̄ de illo q ꝯtumaciter vel iobediēter comedit. s. ꝯ pceptū vel ex ꝯtēptu. Iterū i ordine p̄dicatoꝝ ē cautissima ⁊ securissima forma profitendi qua nō ꝓmittit̄ se̅ruare regulā. sꝫ obediētiā fm regulā. vnde ex voto obligant̄ ad seruāda ea q̄ ponunt̄ i regula tāq̄ pcepta: ⁊ q̄ platus fm tenorem regule sibi ppcere voluerit. transgressio vero vel omissio alioꝝ ex suo genere nō obligat ad culpā neqꝫ mortalē neqꝫ venialē .i. nō plus peccāt mortalr seu venialr ac si non haberēt ꝯstitutiōes. secus tñ eēt de regula qꝛ non sic ordinauerūt patres de regula: imo nō potuerāt vt placet Jo. an. sꝫ solū ad penā taxatā sustinendam. itellige vbi nō requirit̄ actus hominis: puta dicat ꝙ q fregerit silētiū sedeat i terra: hic requirit̄ actus hominis .i. oportet ꝙ prelatus sentētiet ipm icurrisse: ⁊ tūc tenet̄ .alias secus: i aliquibus aūt nō requirit̄ actus hominis. vt puta dicat regula qui sic fecit: sit excōicatus ipsofacto: hic non requirit̄ alia sententia. vide. ꝟ. pena. §. 5. in fi. qꝛ p hūc modū ad talia obligant̄ qui tamen possent venialiter aut mortaliter peccare ex negligentia vel libidine seu ꝯtemptu hec s. Tho. vbi. s̄. ea. i. ql. i. q. 9. ar. 4. quē sequit̄ Rosella ꝟ. religio. §. i. fin. Angelica vero. ꝟ. religiosus. §. 27. dicit ꝙ tutius faciāt mīn ores dicēdo promitto seruare regulā. s. viuendo i obediētiā sine ꝓprio ⁊ in castitate ⁊ ꝙ ille talis nō tenet̄ nisi ad tria vota ⁊ ꝙ ē prima regula in nobilitate: dicit ēt ꝙ regula .b. Augustini ⁊ Bñdicti idigēt declaratiōe. Sed Rosella vbi. s̄. vr̄ dicere ꝯriū: dicēs ꝙ i regula fratrum minoꝝ repūtur multa alia pcepta q̄ ista tria ⁊ q̄dā alia eqpolētia q̄ oia obligāt ad mortale .d. etiaꝫ ar. s. 5ᵒ. ti. 16. c. i. §. 5. admirans de pceptis positis in regula minoꝝ dicit ꝙ si habeāt dispēsationem vel alias declaratiōes ignorat. vñ pꝫ ꝙ talis regula ē minus secura ⁊ idiget declaratiōe sic multotiēs fuit factū p summos pōtifices nec minus sunt alie regule a .s. s. q̄ sua: vide aliquid. ꝟ. pecunia. §. i. Si quis iteꝝ arguat ꝙ trāsgressio regule ē trāsgressio legis q̄ videt̄ mortalis. R. s. Tho. vbi. s̄. s. 22ᵉ. ad. 2ᵐ. dicēs ꝙ nō oia q̄ ꝯtinētur i lege tradūtur p modū pcepti sꝫ sic i lege ciuili non facit semp dignū pena mortis corporalis trāsgressio legalis ita nec i lege ecclesie ⁊c. de quo. ꝟ. lex. §. 25. 26. ⁊. 27. ⁊ quō cognoscat̄ qñ ē pceptiua ibi. §. 28. Et quō qñ ē pceptiua ⁊ ponit penā peccet mortalr vel nō. ꝟ. ꝯstitutio. §. fi. Si quis iteꝝ dicat ꝙ illa q̄ sunt in regula Aug. videtur oia eē sub pcepto qꝛ dicit i pīᵒ. hec sunt q̄ vt obseruetis pcipimus. R. fm .d. ar. s. vbi. s̄. post illū fm Umbertū ꝙ nō itēdit obligare ad pceptū i oibus vt dictuꝫ est. sꝫ fm materiā subiectā. puta qñ loquit̄ de tribus votis de moralibus q̄ fm se sunt pcepta. ꝯcor. s. T. 22ᵉ. q. 186. ar. 7. pᵐ. Et Jo. an. i. c. relatum: ne de. vel mo. dicit. ꝙ regula ē i pcepto quo ad tria idistincte quo ad alia nō credo eē i pcepto hec ille. de forma ꝓfessionis vide. ꝟ. nouitius. §. xj. vtrū nouitii obligēt̄ ad pcepta regule ibidem. §. 13. Que pcipiātur i iure monachis. ꝟ. monachus. §. 7. Quō aliqñ peccās ex cōtēptu nō peccat mortalr. ꝟ. cōtēptus. §. i. ⁊. 2.

¶ Quia dictū ē de pfectione religiōis rōe cuius pōt religiosus transire ab vna ad aliā iō q̄rit̄ qñ possit hoc fieri vbi notādū fm. s. Tho. 22ᵉ. q. fi. ar. 8. ꝙ trāsire de religiōe ad religionē nisi ꝓpter magnā vtilitatē vel necessitatē nō est laudabile. tum qꝛ ex hoc plurimū scādalizātur illi q relinquūtur. tū ēt qꝛ facilius pficit aliqs i religiōe quā ꝯsueuit ceteris parib⁹ pōt tñ aliqs laudabilr de vna religione trāsire ad aliā triplici de cā. p̄ qdē zelo perfectionis religionis. 2ᵒ ꝓpter declinatiōeꝫ qꝛ laxiori mō icipiūt viuere ⁊ tūc laudabilr trāsit ad religionē etiā minorē si melius obseruet̄. 3ᵒ ꝓpter ifirmitatē vel debilitatē. vnde aliqñ ꝯuenit ꝙ nō pōt aliqs artioris religionis statuta seruare. posset tñ seruare statuta laxioris. Sed i his tribus casibus pōt eē dr̄a. Nā in p̄ dꝫ qdē pp̄ humilitatē licētiā petere q̄ tñ negari nō pōt dū mō ꝯstet illā eē artiorē: si vero de hoc ꝓbabilr dubitet̄. ē i hoc supioris iudiciū requirēdū vt habet̄ .c. licet de regul. ⁊ sic reqrit̄ supioris iudiciū i. 2ᵒ. casu. In. 3ᵒ. vero casu ē etiā necessaria dispēsatio hec. s. Tho. ca nonistie ⁊ maxime Pa. i. c. sane: ⁊. c. non ē: ⁊. c. licet de

regul.multa dixit i pposita materia:breuiter tñ assu/
médo dicta eoꝝ dimissis.alr.dicédú é ꝯformiter.s.
T.q aut religio ad quá vult tráfire é strictior.i.p/
fectior:ꝛ túc si hoc facit zelo melioris vite ꝛ non ex
temeritate aut leuitate vel odio prioris plati:ꝛ si ď
hoc eét dubiú ad supiorẽ eét recurrédú. Et.t°.si túc
viuit strictius q: iura pmittút pp strictiorẽ moduz
actualẽ.túc.n.presumit motus.s.s.3° petat licentiá sui
supioris.4° q religio ex qua nó icurrat magná ia/
cturá vel ifamiá:túc istis simul ꝯcurrẽtibus pót trá
sire etiá si nó obtineat licẽtiá. etiá si pᵐ monasteriuz
eét priuilegiatú q ex eo nó possent tráfire q: eẽt ꝯ
istinctú.s.s.Aut religio é equalis ꝛ túc si non adest
rónabilis cá pót solú transire auctoritate pape. Si
vero adest cá. puta q: hz aliqđ ipedimétú pfectóis
i sua qđ nó hz i alia:ꝛ fiẽt:ꝛ eps pót dispẽsar i nó
exẽptis. i exẽptis vero pprius platus cú ꝯsensu ca/
pituli.Aut religio ad quá é laxior ꝛ túc vel i sua nó
seruat regula ita q actualiter illa é strictior quátú
ad id qđ núc seruat túc poterit tráfire seruatis illis
q dicta sunt i p mó qđ limita qñ nó é aliud mona/
sterú eiusdẽ religióis i puintia i quo seruet regula.
nec est spes reformationis. Si vero seruat regula ꝛ
nó adest cá legitima pót solú de licẽtia pape quátú
ad ecclesiá militátẽ ꝛ forte.secus quo ad deú. Si ve
ro adeẽt cá túc fz quosdá pót eps vel platus supior
quo ad exẽptos.fm aút hosti.nisi factú vrgeret cō
sulẽdus eẽt papa:ꝛ hoc é i oibus securius pp̄ter di
uersa priuilegia ꝛ pp variatióes multas religionú.
Et si tráfiret de facto ꝯ pdicta eẽt repetẽdus ꝛ cogi
tur reddire etiá cú brachio seculari.Nō ét q si trá/
sit ad aliquá i qua eẽt repetẽdus nó icurrit aposta/
siá vel excóicationẽ.Nō tñ q ista vera sunt de iure
cói.fz q: multa sunt priuilegia multaꝝ religionuz q
eẽnt ꝯsideráda ꝛ obseruáda ió semp securius é vt pe
tat a papa.Nō itez q cle.3.ꝛ Inno.3.ꝛ aliqui alij
summi pótifices dederút priuilegia multa cartusiẽ/
sibus q oẽs possent ad eos tráfire ꝛ q si aliqs pri/
uilegiatus tráfiret ad eos ꝯ ppriú priuilegiú ꝛ sta/
ret p ánú iter eos ꝛ nó reuocaret ab his q ex priui/
legio possunt reuocar trásacto áno pót iter eos re/
manere:nō tñ q tépore Inno.ꝛ Cle.3.nódum erát
médicátes. Sed Benedictus.12.ꝯdit priuilegiú fra
tribus pdicatoribus qđ icipit. Regularẽ vitá i quo
cauet q nullus fratrú médicátium possit tráfire ad
quẽcúqz ordinẽ monachalẽ sine speciali licẽtia fa/
ciẽte mẽtionẽ de dicta ꝯstitutióe. Sz Martinus.5.
dedit etiá qđ icipit. viá ábitio'e i quo cauet q null'
frater ordinum médicátiú possit tráfire ad ordines
monachales pterqz ad cartusiẽses sub pena excói/
catióis late snie nec possunt admitti vel recipi virtu
te alicuius licẽte absqz sedis eiusdẽ licentia speciali
sub dictis penis. Sixtus vero.4. i priuilegio qđ ici/
pit. Regimini in quo isert mare magnú.sic ait. In/
bemus quoqz ne quis post professionẽ in ordine ve/
stro.i.predicatoꝝ.oẽs etiá mendicátes habẽt idem
priuilegiú:factá ab ipso ordine sine sui magistri vel
sui supioris licẽtia discedat discedẽtẽ aút absqz cau
ptióe litteraꝝ alterius ipoꝝ. ptextu alicuius priuile
gij apostolice sedis nullus audeat retinere qđ si for/
te retinere presumpserit:vobis magistris ꝛ singulis
prioribus dútaxat ꝛ vestris vicarijs licitú sit i ipos
discedẽtes fratres excóicatióis sentẽtiá promulgare
detinẽtes vero eosdẽ secú vel i monasterijs.seu eccle/
sijs suis nisi eos eiecerint postqz eis denúciatú fue/
rit excóicatióis sentẽtie volumus subiacere nó obstá
tibus q excóicari nó possint:ꝛc.p litteras apostoli/
cas:ꝛc.nisi faciát specialẽ mentionẽ de hmói:ꝛc.ꝛ
si quádo habuerint licẽtiam nisi infra duos menses
vel tres se nó cótulerint ad religionẽ sibi cógruam
licitú sit vobis procedere cótra eos tá qz cótra apo/
statas vestros ꝛ similiter si illá exiret. Nō isuper q
Inno.4.dedit priuilegiú fratribus pdicatoribus vt
patet i libro priuilegioꝝ eoꝝ q cistercięses non pos/
sunt recipere fratres ordinis predic. nisi prius sum/
mi pontificis vel prioris sui petita ꝛ obtẽta licẽtia.
Et Benedictus.12.cócessit q nó possint transire ad
ordines monachales.

¶ Sed quid si dubitat vtrú religio ad quá tráfit sit 24
strictior quis habebit iudicare.R.fm Pa.vbi.s.q
superioris iudiciú é requirẽdú ad quẽ appellaret si
grauaret.vñ si orit cótẽtio iter religiosum ꝛ supe/
riorẽ nó debet superior eẽ iudex i causa sua. sed su/
perior debet adiri imediatus. Sed quid si platus ď
neget vel nó respódeat vel allegat causam iniustaz
R.fm Inno.ꝛ Pa.q i his casibus ꝛ similibus pót
icótinẽti tráfire.secus si allegaret causaz iustam vel
verisimilẽ ꝛ túc debet recurrere ad superiorẽ:si autẽ
tráfiuit ad aliá nó petita licẽtia pót repeti tamen si
repetit reuocádus nó est ex quo iusta causa motus
tráfiuit:quidá tamen tenẽt ꝯriú.s. q est reuocádus
eo q tex.dicat licentiá eẽ petendá.si igit cótẽnit licẽ
tiá nó videt instinctu.s.s. moueri. secus ergo si non
cótẽneret vel nó faciat causa mala puta leuitate ꝛ
illa ad quá tráfit sit strictior qñuis aliqui teneant in
distincte q non teneat tráfitus. Abbates aút ꝛ alij
prelati exẽpti sufficit q petant: quádo petunt ab ife
riori a papa licet nó obtineát. Si vero penitet post
licẽtiá datá ꝛ acceptá fm hō. si nó inuenit artiorẽ
q velit eú recipe vel si nó potest substinere ꝛ reuerti
vult ante factá professionẽ non potest repelli preter
tu prioris licentie.seu renúciatióis.

¶ Utrú religiosus eiectus vel fugitiuus qui non pót 25
impetrare recóciliationem fm formá capituli si.de
regul.possit transire ad aliá religionẽ laxiorẽ .R.q
non:si potest iuenire in prouintia monasterú sue re
ligionis quod velit eú recipere.q si nó iuenit potest
itrare laxiorẽ cum licẽtia sui prelati si potest habere
alias poterit viuere alio modo regulariter fz Ray
múdú infra.e.c.§.si.

26 ¶ Abbates debēt ꝛ tenētur q̄rere monachos fugiti
uos inuocādo platos supiores ꝛ p excōicationē ꝛ po
test facere denūtiare excōicatū de regul.c.si. ex quo
sequit̄ fm̄ Pa.i.c.ad monasteriū:de sta.regu.ꝙ nō
pōt eū expellere nisi forte fm̄ statuta approbata ab
eccl̄ia:fugitiuus dr̄ q morat̄ extra monasteriū ꝛ ce/
lat se suo abbati ꝛ dic vltra ꝙ corpo ꝙ religiosus
recedit a monasterio cū itētiōe nō redeūdi ꝛ nō est
sub obediētia plati:ē apostata.secus si intrat aliud
monasteriū:si tn̄ nō itrat fm̄ ꝙ dʒ pōt repeti etiam
cū brachio seculari vt dictū est.ō.§.23. Eiectus vero
dr̄ qui a suo supiore fuit eiectus a monasterio culpa
sua forte exigēte hec Pa.in.d.c.si.de regu.vide su/
pra.§.23.circa mediū:vide.ꝟ.apostasia.

27 ¶ Querit̄ ꝯsequēter qd de bonis.fugitiui. eiecti.vel
trāslati.℞.vel loqmur añ ꝓfessionē ꝛ sic pn̄t esse.3.
casus:primus ꝺ oblatis siue ꝯuersis qui offerūt se ꝛ
sua ꝛ isti tales nō pn̄t repetere imo nec pn̄t exire ēt
ad supiorē religionē trāseūdo q: facti sunt quasi ser
ui monasterij. 2° casus qñ nō facit ꝓfessionē q: mo/
rit̄ añ tēpus professiōis:ꝛ tūc dic vt i.c.i p̄sentia:de
ꝓba.ꝛ.ō.ꝟ.nouus.§.12. 3° casus qñ recessit añ ꝓfes/
sionē:ꝛ tūc si fecit donationē exp̄ssaʒ illa ē seruāda:
vel nō fecit nisi forte tacitā ꝛ tūc dic vt in.d.§.12.Si
vero recedit post ꝓfessionē:tūc vel ꝓfessio tenuit vel
nō.si.2°.mō vel credebat ꝙ teneret: ꝛ nihil donauit
exp̄sse ꝛ sic oia reddeūt cū p̄sona:si vero donauit ex
p̄sse monasterio credēs ꝙ ꝓfessio teneret tūc reuo/
cat bona q̄ cōtulit q: videt̄ donasse cā mortis mun
dane q̄ fit p ꝓfessionē q̄ nō ē secuta:facit.l.si pr̄.C.ꝺ
here.isti.Si vero credebat ꝙ nō teneret ꝛ donauit
exp̄sse tūc nō reuocat bona data monasterio q: vr̄
i oēʒ casuʒ donasse.l.cuius p errorē.ff.de re.iur. Si
vero professio tenuit tūc vel exit licite vel illicite si. 2°
mō vel ē eiectus vel fugit si p̄ mō vel ē trāslatus ad
aliud monasteriū pp pctm̄ suū vt ibi agat peniten/
tiā.27.q.1.si qua mōachaꝝ:ꝛ tūc bona illa q̄ ꝓprio
monasterio attulerat q° ad vsūfructū erūt.ꝛ.16.q.6.
de lapsis:ꝛ post ei° mortē reddibūt ad p̄m̄:vel alias
fuit eiectus ꝛ tūc vel a solo abbate ꝛ sic monasteriū
nō dʒ puniri vel fuit eiectus a toto monasterio ꝛ sic
monasteriū nihil coꝝ q̄ acq̄siuit post eiectionē ha/
bebit.Si vero exit capiēdo fugā tūc vel mutat sta/
tū.vel non.si.2° mō vel voluit reddire ꝛ abbas cum
maiori parte capituli noluit eū recipe.vel fuit negli
gēs ad reuocādū eū ꝛ tūc bona cedūt epo vel alteri
monasterio si illud ē igressus.Si vero solus abbas
vel minor ps capituli hoc fecit vel si noluit reddire
tūc acq̄rit monasterio suo p̄.Si vero eiectus siue fu
gitiuus siue quocūqʒ mō exiēs mutat statum:ꝛ hoc
dupl'r pōt ꝯtingere q: aut ꝓmouet̄ ad ecclesiā secu/
larē.aut itrat aliud monasteriū.p̄ casu vel licite trā
sit vel illicite si 2° mō ea q̄ acq̄rit ituitu eccl̄ie cedunt
illi eccl̄ie vt i.c.cū ioffitiis:de testa.ꝛ i.c.relatū co.ti.
Aut acq̄rit ituitu p̄sone ꝛ acq̄rit monasterio q: re/
mā sit monachus sui monasterij ex quo nō fuit legi/
time ꝓmotus ad eccl̄iaʒ secularem.secus si legitime
nā tūc nullā hʒ coionē cū monasterio.16.q.1.ne pro
cuiuslʒ.sʒ acq̄rit ipi eccl̄ie seculari ꝺ qb° nō posset te
stari ēt si eēt epūs.nisi ꝺ licen° pape q: tūc papa pro/
gat suā dispēsationē ēt post mortē p̄.s.T.aut dubi
tat̄ vt̄m acq̄siuerit ituitu p̄sone l' eccl̄ie:ꝛ tūc recurrēdū
ad ꝯiecturas:puta si habuit a ꝓpinq° vel extraneo
vt i.c.req̄sisti:de testa.i dubio tn̄ iudicādū ē p eccle
sia. Si vero itrauit aliud monasteriū ꝛ tūc aut mi/
nus legitime ꝛ reuocat̄ cū oib° acq̄sitis.vt i.c.Johā/
nes:de regul. Aut trāsiuit legitime.puta q: strictius
ꝛc̄.vt.ō.§.23.vel q: promouet̄ i p̄latū vt i.ꝟ.mo/
nachus.§.5.ꝛ ea q̄ acq̄rit añ igressum secūdi:cedūt p̄
q: añ igressuʒ secūdi fuit mōachus p̄mi.21.q.2.si qs
iā:quod ꝓcedit fm̄ doc.ēt si habuisset licētiā intrādi
aliud monasteriū.sed post igressum acq̄rit.2°.d.c.si
qs iā hec Pa.i.c.si.de regul. Idē Pa.i.c.qd̄ a te ꝺ
de.cōiug.post Car.dicit. ꝙ bona patrimonialia q̄
fuerūt acq̄sita i p̄ monasterio trāseūt cuʒ p̄sona ad
2m̄.monasteriū ꝛ hoc seq̄t̄ Hosti.ꝛ p̄ dictū.itelligit̄
de acquisitis ex idustria. Qñ monachus fit epūs:tūc
bona paterna sequnt̄ p̄sonā.Nō ꝙ ē opinio q̄ videt̄
verior.s.ꝙ oia bona idifferēter q̄ acquisiuit mona/
chus.siue paterna siue ex idustria vsqʒ ad diē assū/
ptiōis ad epatū sunt p̄mi monasterij. alia vero q̄
adueniunt postea sunt ecclesie ad quaʒ assumit̄ ar.
18.c.vnico.tā i tex.qʒ in glo.Uide aliqd.ꝟ.aposta/
sia.§.pen.Nō breuiter p toto isto.§.ꝙ i oibus casi
bus qñ potuit donare ꝛ fecit donationē exp̄ssam i
qua pʒ ipm i oēʒ euētū voluisse donare nō pōt repe
tere illa ergo q̄ hic dn̄r debēt intelligi vt in plurimū
ex p̄sumptiōe qñ nō pʒ ꝙ voluerit oio donare.
¶ Utr̄m p̄dicta habeāt locū in fratribus minoribus vt 28
factus epūs possit recuperare bona sua alteri acq̄sita
sicē ꝛ alij religiosi:Bar. i tractatu minoritaꝝ.li.4.
dicit ꝙ siue frater mior fiat epūs siue trāseat ad aliā
religionē q̄ pōt i cōi habere:itellige siue ex regula si
ue ex priuilegio:nō recupat bona sua iā alteri acq̄/
sita siue dicas ꝙ hec sit restitu° in pristinū statū siue
ꝙ sit idulgētia siue ꝑmissio trāseūdi ad aliū statuʒ
sepatū.C.de sen.pas.l.2.ꝛ.l.4.Et fm̄.e.Bar.si libe/
rat̄ ab ordine auctoritate summi pōtificis.putat ꝙ
recupet iura succedēdi vt i.l.i.C.de sen.pas. Idē pu
tat si alias legitime ab aliquo archiepo vel alio p̄/
lato ꝓmoueret̄ ad aliquā dignitatē:ius.n.succeden
di recipit eū nūc i eo statu i quo erat añ igressum.Si
vero alio mō licito q̄ʒ ex dicta cōcessiōe beneficij ab
eodē ordine solueret̄ tūc ius succedēdi nō recuparet
vt.d.l.i.puta si fratres pp crimina eicerēt aliquē.
¶ Nō ꝙ religiosi mēdicātes trāseūtes ad nō mēdi 29
cātes etiā auctoritate pape nō hn̄t vocē in capitulo
nec possunt habere p̄laturā vel quecūqʒ officia nec
quodcūqʒ regimen animaꝝ exercere in de. vt pro/
fessores:de regul.

50 ¶ Utrū religiosus q emiserat votū ad artiorē religionē tñ itrauit laxiorē sit absolutus a voto. R. q sic. vt i. c. q post de regul. li. 6. dz tñ penitere de voto nō adipleto vt ibidē: vtrū religiosus teneat ad alia vota. v. votū. 5°. §. xj. vel vtrū possit voueri. v. votū. 5.

51 ¶ Utrū religio eripiat a patria ptāte. R. q sic: vt nō i aut. q: igressi: ⁊ i aut. si qua mulier. C. de sa. san. ec. c. cū simus: ꝺ regul. 16. q. 2. c. 1. Bar. ⁊ glo. i. l. si ex cā. §. papinianus. ff. de mino.

52 ¶ Utrū patre itrāte religionē. filius possit petere legitimā. R. sm Bar. i. d. aut. si qua mulier canonizata 19. q. vltima: q non: de subtilitate iuris q: legitima nō debet nisi post mortē nālē pris. l. 1. §. si ipuberi. ff. de colla. bono. sz de eqtate canonica dicit Bal. i. d. aut. si qua mulier q poterit petere ne habeat postulare alimēta a monasterio: de monachis ⁊ canonicis regularibus. v. monachus pn. ⁊ §. p.

53 ¶ Quid de peculio aduētitio filij cuius vsusfructus est pris qn pr igredit religionē. R. sm Bar. i aut. idē est. C. de bo. q. libe. q ex quo pria ptās soluit ex facto pris remanebit solū medietas vsufruct' apd patrē. l. cū oportet. §. cū aūt. C. de bo. q. libe. ⁊ sic ad monasteriū i qd pr est igressus: glo. i. d. aut. idē est: tenet q nō finit: Bar. vero tz q ex toto finit ⁊ dicit ita fuisse decisuz Bonō in facto: ⁊ ad glo. R. q loqt de vsufructu quē hz pr in alijs bonis q nō sunt filiorz. sed opinio Bar. videt magis equa.

54 ¶ Utrū bona igrediētis fint monasterij. R. q sic ipso iure. d. aut. igressi: ⁊. c. igrediētibus. 19. q. 3. intellige nisi alr añ pfessionē disponat vel renūtiet hereditati qñ nō pōt testari q: tūc nihil habebit monasteriū Nec abusus aliquaz partiū q sibi vsurpāt talia potest valere: vide aliqd. v. renūtiatio. §. xj. nec iducerēt pscriptionē cū i rebus iuasis vel furtiuis nō currat. v. pscriptio. §. i. Itē trāseūt feuda de quo. v. feudū. §. x. reseruabit tñ legitima descēdētibus. 19. q. 3. c. si. ⁊ idem vr i ascendētibus q: eque succedunt. illis nō extātibus. Nec amittit vsufructū: sm Inno. i. c. i psentia: de pba. sz durat quousqz viuit hoc idē seqt glo. ⁊ Albri. i. d. aut. ingressi: hoc itelligūt aliqui qñ monasteriū habere pōt in cōi: siue ex regula siue ex priuilegio. Itē similiter trāsit emphiteosis hz Albri. i. d. aut. ingressi. ar. l. peto. §. 1. ff. de lega. ij. Odofre. tamen ibidē limitat verū nisi emphiteosim haberet ab alia ecclesia q: tūc eēt i optione ecclesie an vellet rē vel canonē. Et nō q aut. ingressi nō habet locuz nisi i monasterijs q nō habent nisi i cōi nō in his q hñt i proprijs sicut ordo militie. s. Marie: ⁊ ecclesie seculares. Quid dicemus de prodigo cui interdicta est dispēsatio bonoz si pōt itrare religionē vt bona sua sequātur eū. R. sm Albri. i. d. aut. igressi q sic: dūmō sit rōis capax sicut de minore ēt verū est.

55 ¶ Quid si igrediēs fecerat testamētuz añ igressum nihil relinquēs monasterio. sz extraneū heredē instituēdo. R. sm. d. Ant. i. c. i psentia: de proba. q aut expresse cōtulit bona sua tēpore igressus nulla facta mentiōe de testamēto: ⁊ tūc hoc fecit i cōtinēti post cōditū testamētū sic nō reuocat testamētū nec erunt monasterij illa bona. sz solū illa collatio bonoz presumit facta ad tēpus vite sue q: nō videt incōtinēti quis mutare aiuz ar. l. nō ad ea. ff. de cōdi. ⁊ demō. Si vero hoc fecit ex interuallo post testamētū cōditū tūc psumit mutasse aiuz fauore religiōis ⁊ sic rūpit testamentū ⁊ erūt monasterij illa bona. Aut nō cōtulit expresse bona sua monasterio ⁊ tūc remanebit testamentū ⁊ monasteriū petet portionē suā. alr q rūpēdo testamētū: Pa. vero i. d. c. i psentia: tenet cōtrariū. s. q nō petet portionē suaz qd pōt eē verū in his qui nō hñt bona ppria i cōi vt minores. in alijs aūt opinio Pa. est verior de subtilitate iuris p ea q nō Albri. i. d. aut. si qua mulier: sz talis nō capiet ea bona nisi post mortē nālē sm multos doc. quos recitat Albri. lz multi alij dicāt q statim post pfessionē. opinio tñ. d. Aut. ē humanior fauore religiōis.

¶ Utrū filiusfamilias itrās monasteriū possit disponere de bonis peculij. R. sm Pa. i. d. c. in psentia: q de castrēsi vel quasi. nō est dubiū q pōt. l. pen. C. q. testa. fa. pos. sicut de pfectitijs est clarū q nō pōt. q: illa sunt i dispositiōe patris. sz dubiū ē de aduētitijs. de quibus nō pōt in vita pris disponere etiā cū cōsensu patris iuxta ea q nō in. d. l. pen. sed Pa. tenet ibi q pōt q: statiz p igressuz gaudet illo priuilegio. aut. presbyteros. C. ꝺ epi. ⁊ de. ex quo: qd ē laicis aduētitiū ē clericis quasi castrēse: ⁊ iō priuabit pater i vita sua vsufrutu illoz bonoz: pariformiter videtur dicendū i aduētitijs aduenientibus post igressum. d. tñ Aut. i. d. c. i psentia: tenet ꝯ. s. q nō poterit disponere talr q pr priuet vsufructu i vita sua de aduentitijs añ acquisitis. sed bene poterit de directo dominio disponere ⁊ ēt vtili talr q mortuo patre transibit ad eū cui reliquit illud vt i aut. de monacis. §. illud: secus de acqsitis post igressuz q: sunt mōasterij. 56

¶ Quid de libris datis filio a patrefamilias. R. q trāsibūt cū eo ad religionē sm dispōnē ingrediētis sm Jaco. de Raue. quē recitat Pa. i. d. c. i psentia: q: cēsent quasi castrēse. Petrus vero dicit hoc verz i libris datis doctoribus vel magistris. secus in datis scholaribus quod sequit Bar. i. l. filie. C. famil. her. ⁊ hoc videtur verius. 57

¶ Utrū religiosus succedat i bonis parentū. R. q sic: nec parētes possunt eos exheredare pter crimen ingratitudinis comissum i seculo. C. de epi. ⁊ de. l. nobis. 19. q. 3. c. si. fallit i fratribus minoribus q de iure nō succedūt i de. exiui. itellige vt. s. §. 53. i pri°. 58

¶ Qualiter aget monasteriū i pfactis i quibus succedit vel ei acquirūtur. R. sm Pa. in. d. c. i presentia q aget his actionibus quib' ille egisset ante igressum ⁊ pro gestis antea per ipm tenebit monasteriū inquātū ad ipm monasteriū puenit de bonis igressi sm Inno. ar. l. 1. C. de impu. ⁊ al. sub. vel forte i so- 59

tum lz possit petere restitutionē tenēdo q̄ monasteriū iure successiōis venit. Vide. ꝟ. monachus. §. 15.

40 ¶ Utrū ingressus possit revocare testamentū factum ante ingressum. Pa. in. d. c. i presentia: quo ad fratres minores nō est dubiū q2 de iure cōi nō possunt: vt. d. de. exim. sz quo ad alios tenēt Petrus ⁊ Cy. in aut. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. q̄ sic. Sed Bar. distinguit. s. quādo ingressus est ordinem minoꝝ nullo modo pōt: si vero aliam putat q̄ possit donec viuit ⁊ videt tex. ſm eū i simili in. l. reo vxoris. C. de dona. iter vir. ⁊ vxo. ⁊ cum hac opinione Bar. trāsit. d. Ant. qui ex hoc cōcludit. q̄ licet primū testamentū fuerit cōditū cū septem testibus: valebit secundū cum duobus vel tribus de testa. c. relatum: quia nūc actus subiacet dispositioni iuris canonici. Bal. vero in. d. aut. distinguit q̄ aut vult mutare de herede extraneo i extraneū ⁊ nō potest quia ius nō pmittit ingressum monasteriū facere heredē extraneū. d. aut. si qua mulier q̄ limitat aut. ingressum: generaliter prohibētē testari: nō habere locū quādo vult iter liberos disponere quin imo per tale testamentū secūdum nō tollit pmū. q2 nullū est nisi aliter expresse appareat de mēte testatoris tex. ē. i. l. si iure facto testa. ff. de leg. 3. Aut vult mutare de liberis heredibus in extraneū: ⁊ sic etiā nō potest. ratione qua supra vel vult mutare de psona extranea in psonā filij vel in monasteriū: ⁊ potest q2 sicut iter filios. d. aut. si qua mulier: ita etiā in monasterium de extraneo mutare. Nam monasteriū habet loco filij vt i. e. aut. ⁊. d. c. in presentia. Aut de liberis in liberos: aut i monasteriū: ⁊ sic potest. aut de monasterio i liberos ⁊ quāuis sit dubia q2 ppriū monasteriū est magis fauorabile. tamē Bal. tenet q̄ potest. Si aūt ſm. e. Bal. vellet mutare de monasterio in quo igressus ad aliud: non posset. sed ecōtra bene posset: Pa. vero i. d. c. i presentia: tenet q̄ nullo modo pōt nisi i casu. d. aut. s. inter liberos: quod pbat per tex. i. §. illud aūt. de mona. vbi dicit q̄ volens intrare monasteriū potest prius quō voluerit disponere postea vero nullā habet facultatē disponēdi: gratiose fuit cōcessus casus. d. aut. si qua mulier.

41 ¶ Utrū post ingressum possit testari. R. ſm Pa. in d. c. presentia: q̄ iter liberos ⁊ monasteriū potest. d. aut. si qua. s. quādo prius nō disposuit. aliter autem disponēdo iter alios nō potest in forma testamenti sz Cy. in. d. aut. si qua mulier: sed ad hoc vt valeat donatio poterit ɔsentiēte abbate ⁊ capitulo d̄ mobilibus tamē: nā imobilia nō possunt alienari sine debita solēnitate: ⁊ sic non videt ipse tanq̄ ipse aliquid posse disponere.

42 ¶ Utrū religiosus factus eps possit testari. R. sz. s. Tho. 2a 2e. q. 185. ar. si. q̄ nullo modo q2 sola ei dispēsatio cōmittit rerū ecclesiasticaꝝ que morte finitur ex qua incipit testamentū valere vt apostolus dicit ad hebr. 9. Si tamē ex cōcessione pape testamentū faciat nō intelligit ex pprio facere testamentū: sz apostolica auctoritate intelligit esse ampliata potestas sue dispēsatiōis vt eius dispēsatio possit valere post mortē hec ille. eodē modo itellige si religiosus habeat hanc auctoritatē ab aliquo qui possit sicut forte pōt dare magister ordinis ⁊ multotiens dedit vide. ꝟ. eps. §. 6. circa fi.

¶ Utrū religio tollat crimen ingratitudinis. R. q̄ 43
tenet cōiter q̄ sic. c. 2. de aposta. ⁊ in. c. si de eo. qui. fur. or. susce. ⁊ i. c. quātūlz. 47. di. ⁊ i. c. nō lz. 19. q. si. Quid si cōdēnātus ad mortē ⁊ liberatus tali cōditione q̄ si egredit pmiet pena mortis: si ingreditur ⁊ petitus ab vxore egredit vt tenet. R. non pōt puniri illa pena ſm Barto hui. in suis questionibus. q. i. ⁊ sequit Albe. in. d. aut. ingressi. ratio q2 coactus exijt. vtrum religiosus ceteris paribus grauius peccet. ꝟ. peccatum. §. §. si. Quō religiosus in professione cōsequit indulgentiā plenariam. ꝟ. indulgentia. §. 27. Quō ille qui retraxit a religiōe teneret. ꝟ. restitutio. §. 12. Quomodo grauius peccet. ꝟ. peccatum. §. §. fi. circa medium.

¶ Multa pcipiunt vtr religiosis i iure: ⁊ p̄ i de. religiosis: 44
de priuile. sunt ifrascripta. p̄ ne i sermonibus: ecclesiaꝝ platis detrahāt: itellige ad specialia descendēdo. 2o ne retrahāt aliquos ab ecclesiaꝝ suaꝝ frequētia. s. detrahēdo eis ⁊ hmōi illicitis. 3o ne pmittent i dulgētias idiscretas. s. falsas. 4o cū itersunt ɔfectionibus testamētoꝝ ne retrahāt testatores a restitutionibus debitis. aut legatis matricibus ecclesie faciendis: Pe. de pal. dicit in. 4. q̄ pūt moderate pcurare q̄ magis q̄ alius dūmō nō faciāt verbis illicitis aut aīo maligno. max ɔ ecclesias matrices q2 nulli ausi rūt suū cū nullū ius iteꝝ acquisiuissent. 5o ne legata aut male ablata icerta: sibi vel sui ordinis fratribus vel ɔuētibus i alterius pudiciū fieri vel erogari procurēt. 6o ne absoluāt a casibus reseruatis pape vel epis: hec oia i virtute sancte obediētie ⁊ sub iterminatiōe eterne maledictiōis ihibent. 7o sub eadē phibitiōe phibet eis ne psonas ecclesiasticas. pserti corā iudicibus delegatis a sede apłica. suā ɔ eos iustitiā psequētes vexare idebite aut ad loca plura ⁊ pserti multū remota cōuenire psumāt. 8o pcipit platis religiosis ad quos puenit aliqd rōe pmissoꝝ q̄ nisi. j. mēsem plene satisfecerit ecclesiasticis dānificatis de eo qd ad eos puenit postq̄ fuerit requisiti. ipo iure sint suspēsi: ⁊ quousq̄ fecerit debitā satisfactionē. ꝟ. suspēsio. §. 6. casu. 34. 9o ne ministrēt extremā vnctionē. vel eucharistie sacrm vel solēnizēt matrimonium: nō absoluant excōicatos. nec absoluāt a pena ⁊ aculpa. hec in. d. de. religiosi. j. ꝟ. excōicatio. 5. casu. xi. 10 nullus religiosus pōt vigore lraꝝ apłicaꝝ vel legatoꝝ alibi cōuenire aliquē sibi subditū rōe aliquoꝝ locoꝝ nisi corā eo. corā q° de iure ɔuēit: de. i. d̄ rescript. xi° nul

lus religiosus pôt eligi i platû alterius religiõis vel bitus nisi in solû epm.de.1.de elec.℣.electio.§.§.16. ti⁹ phibent alienare plati religiosi.res eccle:de.1.de re.ec.nõ alie.℣.alienaᵒ.§.2.ꝛ se.15ᵒ pcipit eis ne ad iurãdû vel vouẽdû iducãt aliquos vt sepulturã di/gãt apud eos .℣ . excõicatio.5 .casu.12. 14ᵒ ne deci/mas ecclesijs dbitas vsurpẽt:de.1.d deci.℣.excoiᵉ.5. casu.43.44.ꝛ.45. 15ᵒ pcipit mẽdicãtib⁹ ne aliquē ad pfessionẽ recipiãt añ cplectû ãnû.c.nõ solû:ꝛ.c. cstitutionem:de regul.li.6.℣.suspẽsio.§.6.casu.26. 16ᵒ ne statû beghinaꝝ foueãt:de.1. de reli.do.℣.ex/cõicatio.5.casu.48. 17ᵒ ꝙ horas debiť i eccl'ijs cor officiû soluãt:de.1.de cele.mis.℣.hore canõice.§.26. 18ᵒ ꝙ nõ dimittãt sue religiõis monasteria nec va/dãt ad studia.vel physicã vel leges audiãt.c.vt pi/culosa.ne. de. vel mo. lib.6.℣.excõicatio.5 .casu.22. ꝛ.23. 19ᵒ ꝙ non dicant aliqua vt retrahant audiē/tes a solutiõe decimaꝝ ꝛ ꝙ requisiti predicẽt popu/lo de eis ꝛ ꝙ confessores non omittant facere cõsciẽ/tiaꝫ cfitẽtibus:de. capientes. de penis. ver.excõica tio.5.casu.43 .ꝛ.44. 20ᵒ ꝙ mendicantes nõ capiãt loca de nouo.c.cuꝫ ex eo.de exce.prela.li.6.ꝛ cle.cu/piẽtes:de penis.℣.excõicatio .5 .casu.51. 21ᵒ ꝙ non celebrẽt in castris vel villis nisi vt a iure conceditur .c. epoꝝ:de priuil.li.6. 22ᵒ ꝙ seruẽt iterdictû quodcûqꝫ quod viderint seruari matricẽ ecclãaꝫ: de.1.d sen.exc. ꝛ idem de cessation.hus a diuinis .d.de.1. ℣.excõi/catio.5.casu.52. 23ᵒ simplex religiosus non potest eẽ iudex.ff.de iudi.l.cû ptor:in glo.quedam specialiter precipiunt monachis de quibus.℣.monachus.§.7. Que sit auctoritas prelati .℣. abbas.a.i.§.vsqꝫ ad fi.vt⁰ possit fieri dispẽsatio in regula.℣.lex.§.30.vt⁰ in regula itelligantur ccessa que nõ sunt prohibita. ℣.lex.§.31.vt⁰ intrans religionem cum habitu pro/fessoꝝ ꝛ intentione mutãdi vitam sit verus religio/sus vt nõ teneat matrimoniû sequẽs.℣.votû.§.§.4 circa mediû.Quãdo aliquis vouit itrare religionē absolute quomõ tenetur imediate.℣.votuꝫ.2.§.1.ꝛ votum.3.§.3. vt⁰ ex cõtractu monachi obliget Ab/bas.℣.monachus.§.2.ꝛ sequẽtibus.Quomõ se ha beat ad votum obedientie: vide.℣.e.maxime.§.5. Quõ se habeat ad votû paupertatis vide aliquid. supra.§.20.ꝛ .℣.monachus.§.14.Nõ tñ ꝙ mona/chis ẽ phibitû sub terribili pcepto non hre ppriû.c. ad monasteriû : de sta.mo.Et vniuersis religiosis eo.ti.monachi.Et dr hre ppriû sm Sco.qñ vtit re. propria auctoritate.ꝙ sit qñ celat plato vel tenet c eius voluntatẽ expresse:ꝛ hmõi.secus si platus cõce dat vsum alicuius rei etiã ad libitû vtentis ꝛ nihil celat expresse i quãtitate vel qualitate. nec sine eius licẽtia saltẽ iplicite aliqd recipit .vel expẽdit:ꝛ pa/ratus est ad iussum plati totû reddere. Non tñ põt platus dispẽsare vt subditus habeat ppriû.i.ꝙ ha/beat aliqd simplr i sui dñio vt ppria auctoritate si/ne volũtate superioris possit facere quicquid velit. Quõ se habeat ad votû castitatis.vbi nõ ꝙ religio sus tenet ad vitanda q cuilꝫ christiano sunt pecca/ta mortalia:ꝛ sunt religiosa sacrilegia etiã si sint so le cogitationes ꝛ vlterius tenet nõ ɔhere matri⁰.

¶ Vt⁰ religiosus possit expelli pp aliquē defectû si 45
sit paratus corrigi ꝛ penã sustinere.R̃.sm.s.Th. ql.12.ꝙ sm apřm.malû ẽ auferẽdum qꝛ modicû fer mentû totã massam corrũpit.sꝫ p penã corporalem aufert etiã penitẽs. sicut suspẽdit homicida etiam penitẽs.Per spirituale vero hoc eccla nõ facit nisi quis sit cõtumax.qꝛ p penã corporalẽ aufert bonuꝫ corporale recõpẽsabile p maius bonû.Per spiritua le vero.bonû spirituale irecõpensabile. Et iõ talem penã.s.expulsionis.religio nõ debet ifligere volenti corrigi.qꝛ est sicut excõicatio i ecclesia.vñ nullus ni/si propter cõtumatiã expellẽdus est.sed est sequestrã dus in carcerẽ vel alio modo sm regulã vel ordina tiones sue religionis .s. e.c.§.25.

r Eligiosus locus dicit omnis domus:mona sterium:templû:hospitale:ꝛ quecûqꝫ alia:au/ctoritate pape:vel epi ad pios vsus edifica/ta:de reli.do.c.de sinodochijs:ꝛ.c.ad hec:secus si si ne auctoritate pape vel episcopi a principio sunt edi ficate vel ex post facto:de cse.di.1.nemo: quod ẽ cõ tra leges que volũt ꝙ vbicûqꝫ sepelit aliquis:locus ille sit religiosus quod non est verum per tex.c.fi.de sepul.ꝛ ibi sequit Pa.que loca religiosa nõ possunt ad alios humanos vsus converti.d.c.ad hec : ꝛ.c. nulli .12. q.2.

¶ Per quos debẽt regi prefacta loca .R̃.ꝙ per reli 1
giosos eiusdem monasterij vel alterius eius religio/nis ꝛ si nõ viuunt regulariter debent expelli ꝛ poni alij strictioris vite aut saltẽ clerici seculares si alias nõ possunt remanere ordinata:ꝛ hoc potest episco/pus sm glo. ꝛ Jo. an.ꝛ Pa. in.c.inter quatuor: de religi.domi.fallit in hospitali de quo .℣. hospitale principio .

r Eliquie ꝛ corpora sanctoꝝ antique. non de/bent ostendi extra capsam nec exponi vena/les quod potest fieri dupliciter : primo cum vere vendûtur ꝛ accipitur preciû ꝛ tûc sm Ray.cõ mittitur symonia.1.q.1.qui studet:nõ.n.sunt sacra ꝛ religiosa in dominio alicuius.nec capiût extimatio nem.vt vendi possint. Insti.de re. diui.§.nullus. se/cûdo exponûtur venales quãdo passim causa que/stus vt habeantur large oblationes ostendûtur. est enim hec quedam larga venditio hec Pa . in .c.1. eo.ti. Intellige omnia ista quãdo principaliter hoc fit propter pecuniaꝫ. si enim principaliter fieret cau sa deuotiõis secus esset. Et precipit ibidem prelatis vt non permittant ꝙ illi qui accedunt ad eoꝝ ecle sias causa deuotionis decipiant falsis figmentis si cut quãdo occasione questus fieri cõsueuit.

1 ¶ Nō l3 aliquē venerari pro sancto etiā si i vita fe/cisset miracula sine auctoritate romani pōtificis de reli.ꝛ ven.san.c.ex.eo. Intellige hoc qñ qs vult pu/blice aliquem venerari pro sancto:secus si i occulto quis emittit preces apud eum quē credit sanctū .v. canonizare.§.p.ibi diffuse.

2 ¶ Utrū sanctoꝝ reliquie possint furtiue subtrahi vt honorabilius reponātur. R. b3 v.v. ꝙ nō. Nā sacri legiū ē quotiēs auferē sacrū de sacro.17.q.4.c.qsqs.

3 ¶ Cuius auctoritate reliqe sanctoꝝ seu corpora sunt trāsferēda. R. ꝙ solū auctoritate pape vel epoꝝ licen tia ꝛ synodi:de ɔse.di.1.corpora:ꝛ sic ibi:nō:verū est cum corpus traditū est sepulture ppetue:vt.C.de reli.ꝛ sump.fu.l.si. Nisi necessitas occurrat:ꝛ sufficit auctoritas pͥsidis prouincie vt.C.eo.ti.l.1. Si autē nō ē traditū perpetue sepulture pōt trāsferri sine au ctoritate alicuius vt.C.de li.l.sed nec dū:ꝛ palega/te.ll.videnē loq de oibus corporibus. Quō corpora nō pñt icidi l' decoq vt trāsferāē. v.ex coi.7.casu.5.

4 ¶ Ut liceat portare reliqas sanctoꝝ ad collū. R. b3 s.Tho.2a.q.96.ar.4.ꝙ eadem rō est sic de verbis scriptis q: si portenē ex fiducia dei vel sanctoꝝ quo rū sunt reliqe nō erit illicitū. Si āt cc hoc attēderet ad aliqd vanū vel supstitiosū:puta q: vas eēt triā gulare ꝛ hmōi.qd nō ptinet ad reuerētiā dei ꝛ san/ctoꝝ.eēt supstitiosum:vanū:ꝛ illicitū. Angelica eo. v.dicat.§.fi.ꝙ nullo mō d3 portari.qd ē ɔ.s.Tho. s3 opinio.s.Tho.ē rōnabilior quā sequiē Rosella ibidem:vide.v.sortes.§.7.

r Enūtiatio ē iuris ppͥj spōtanea refutatio. Nā iuri alieno renūtiari nō pōt. Item si nō eēt spōtanea.s3 coacta nō obeēt repetere vo lenti.c.sup hoc.eo.ti.d3 etiā fieri pure ꝛ absolute de q.s.§.3.ꝛ d3 eē a sciēte.vñ si ignorat d3 sibi notifi/

1 ¶ Ex qbus causis petēda ē renūtiatio epatus. sccari. R. due sunt pbabiles siue apparētes.s3 nō sufficien tes p^s pp frugē melioris.2a.cā ppͥe humilitatis. He aūt cause nō fuerūt acceptate vt i.c.nisi cū pridē.de renū. Sūt alie cause sufficiētes vt i palegato.c. pri/ma ɔscia criminis talis p qd ipius offici executio i pediaē etiā post pactā penitētiā.2a.est debilitas cor/poris ex ifirmitate vel senectute p quā ipotēs redde reē ad exequēdū officium pastorale.3a.ex defectu scie ꝛ qꝫ desiderāda sit eminēs i pastore ē tñ tollerā/da cōpetēs.4a ē malitia plebis nō ꝙ p qualē culpa debeat gregē deserere ne mercenario cōpareē. s3 de supioris licētia tūc demū pōt non tā timide fugere ꝙ prudē declinare cū oues cōuertunē i lupos ꝛ qui debuerūt humilr obedire iā irracionabilr ɔdicunt. 5a graue scādalū cū alr sedare nō pōt.6a psone irre gularitas vt puta si sit bigamus. Non tñ pp qualē irregularitatē d3 ei dari licētia vt si nō sit natus ɔ legitimo matri si sit occultū:ꝛ ille laudabilr ipleat officiū suū:dūmō non sit de adulterio vel de scorto. Nā tales oīo repellunē vt p glo. in.d.c.nisi.

¶ In quoꝝ manibus debet fieri renūtiatio. R. i ma 2 nibus eoꝝ a quo habeē istitutio vel ɔfirmatio.eo.ti. c.admonet:fallit i epo qui nō pōt renūtiare epatuī nisi i manibus pape.d.c.nisi:ēt nō ɔsecratus dūmō electus ꝛ ɔfirmatus extra de trāſ.c.iter corporalia: fieri aūt d3 cōiter inscriptis.forte alijs ab epatu scri ptura necessaria nō est. Renūtiatio alioꝝ iuriū. d3 fieri aduersario vel notario publico vel iudici noie aduersarij recipiētis.l.2.ff.rē pupi.sal.fo.

¶ Renūtiatio d3 fieri pure ꝛ absolute:de offi.deleg. 3 ex pte.cl.p. Nā si qs renūtiat alicui benefitio vel rei spirituali vel resignat aliqd spirituale aliquo dato vel pmisso symonia ē sm Goff.ꝛ Hosti.ꝙ si nō p cedat dato vel pmisso.s3 sola itētio vt.s.renūtiet be neficio hac itētione vt deē sibi aliquid tēporale.alr nō renūtiaturus.symonia mētalis est ꝗ p solā peni/tentiā aboleē.c.si.de symo.ꝗ ex quo nulla pactio in teruenit ab ecclesia nō puniē. Sed si qs renūtiat be neficio ea itentione vt deē nepoti vel alteri.nulla tñ de hoc facta pactiōe.vel ɔuētiōe nullā icurrit symo niā. Renūtiare.n.bñficio vt deē alteri ē symoniacū q: phibitū ē iure positiuo.s3 nō est hoc phibitū sim/pliciter.s3 sm istū modū cū v3 hoc ducē i pactū.s.i. q.1.ꝗꝗ pio sm v.v. Inno.ꝛ Goff. Silr si qs h3 volū tatē deliberatā renūtiādi beneficio cū itētiōe ꝛ aio paciscēdi vt alteri deē i hoc ē symonia mētalis.effe ctualis aūt ꝛ puniēda ab eccl'ia cū pcedit ad actū ipm paciscēdi i renūtiatiōe. ꝛ sic cōmittiē symo p dationē pro bñficio ɔsequēdo ita ꝛ p eo cedēdo.

¶ Utrum qs possit renūtiaē liti super bñficio ecclesiastico 4 vel spirituali aliquo tēporali dato. R. sm Pa.in.c. cū pridē:ɔ pac.ꝙ nō:etiā si recipiat illud noie expē sarū:q: si h3 ius renūtiat spirituali : tēporali dato ꝙ est symonia.d.c.ex parte: dicat tñ Inno.ꝛ Hosti. i.c.nō sine:de arbi.ꝙ valet ɔpositio auctoritate su/perioris ꝛ pro pacis bono.deē aliqd tēporale ei de q nō ē certū i iure.vel ɔ iure sibi ɔpetēti vt cedat liti. vel renūtiet iuri.si qd h3.c.nisi:de prebē.secus si fiat auctoritate partium q: sic eēt symonia nisi haberet ortū a iudice. puta q: cōpromissum ē i eo vel ipe sic diffinisset:ꝛ l3 glo.i.d.c.pridē:dicat nō sufficere.nisi interueniat pape ɔfirmatio.tñ cōiter doc.ibidē tenēt cū opinione.d.Ant.ꝙ nō requiraē ꝛ ibi sequiē Pa. De trāslatiōe bñficioꝝ:vide.v.bñficiū.3.§.13.ꝛ se.

¶ Utrum qs possit dare pecuniā alicui vt desistat a li/ 5 te q ē de re spirituali. R. sm Pa. in.d.c.cū pridē:ꝙ si sit certus habere ius i illo bñficio.bñ pōt dare ad uersario sine symonia vt ɔsistat vel ne litē moueat. Si vero nō sit certus.s3 dubitat tūc nō pōt nec pa/pe auctoritas excusat i bñficio qd h3 annexā ptātē clauiū q: videē data pecunia p illa ptāte spirituali. facit.d.c.ex parte:i fi:ꝛ qd nō.1.q.3.saluator : ꝛ.c. ex multis. In alijs aūt bñficijs bñ excusaret auctori tas pape.cū talis symonia sit solū de iure positiuo sm glo.i.d.c.cū pridē:posset tñ iudex p bono pacis

ex officio suo cōponere partes:vt hñs suo in bñficio, det aliqd nō habēti iuo ſm formā.d.c.nisi prudem: ſm Pa.i.c.sup eo de trāsac.⁊ nō ſm Inno.i.c.cum iter:de elec.qd approbat Pa.i.d.c.cū prudē:ꝙ ali⁹ citra papā nō pōt cōpellere ad cōpositionē per tex. nō i.c.placuit.90.di.nisi fuisset lis diuturna adeo i trincata ꝙ de facili explicari nō posset.v.symonia .§.22.circa fi. ⁊.§.26.

6 ¶ Quid de illo q expectās de primo vacaturā pri/ mā i aliq̄ ecclia.renūtiat pprie tenui.vt ꝑcludat via alteri expectāti.R.ꝙ p hoc nō ipedit p⁹ expectātē si hoc pōt pbari.si vero pinguius resignāti ꝯferat eo ipso detegit fraus ⁊ carebit habita quā resignauit ⁊ ambita de renū.c.si te.li.6.

7 ¶ Pone ꝙ epo nō bñ itrauit.ſ3 p symoniā ⁊ hmōi quō renūtiabit istāte morte.R.ſm Hosti.mēte renū tiabit⁊ i manu archiepi si pōt:alias i manu simpli cis sacerdotis.sub hac ꝯditiōe si pape placuerit.vel alteri ad quē ptinet collatio ⁊ si conualuerit vadat q̄ citius ad illū ⁊ pareat ei:⁊ caueat ne morā sup/ fluā faciat.nec fructus sibi appropriet.sed fideliter cu/ stodiat.vel i necessitatē ecclesie expēdat. pōt tñ vite necessaria stricte sumere. 86. di.pasce.

8 ¶ Quō renūtiat qs tacite vel expsse.R.expsse cū di/ cit.getū damo tale vel tale ius ⁊ similia.c.ex multipli ci.de deci. Tacite vero cū facit cōpositionē.c.cū iter de elec.⁊.Itē tacite renūtiat faciēdo ꝯ.vt exhibendo honorē illi cuius electiōi ꝯdixerat.c.ex ore. de his q̄ fi.a ma.capituli:similr recipiendo aliqd ex testamēto qd ipugnabat.ff.de inoffi.testa.l.si pponas.

9 ¶ Ut͛ papa possit renūtiare.R.ꝙ pōt libere resigna re ⁊ maxime cū se isufficiētē agnoscat ad regendū vlez ecclesiā.c.qm̄.e.ti.li.6.

x ¶ Ut͛ renūtiās possit penitere.R.ſ3 Hosti. si qs mit tat nūtiū ad superiorē vt cedat: pōt penitere q̄diu res ē itegra.c.electe.e.ti.secus si nō est integra.c.i cau/ sis:de elec.ſ3 si talē pcuratorē ignorātē.s.cōstitutuz ad renūtiādū reuocauerit tenebit tamē cessio facta añq̄ reuoca⁹ pueniat ad eū vt i c.e.cū illusio: eo.ti. q ꝯo ipetrauit licētiā cedēdi cogēdus ē cedere.c.q/

xj ¶ Ut͛ renūtiatio iuris futuri valeat.R. ſ dā.eo.ti. ꝙ valet si apparet. secus si nō apparet q: pacta nō referunt ad ea q̄ apparere nō possunt:vt i.l.i lege: ⁊ aliis ꝯcor.ibi positis i glo.ff.de ꝯhē.emp.⁊ qd nō est.renūtiari nō pōt.l.tres fratres.ff.de pac. Nō tñ ꝙ filia renūtiādo hereditati paterne ⁊ promittēdo āplius nō petere:nihilominus legitimā vel eius sup plemētum petere poterit nisi expresse de ipsa dixerit vt.l.si quādo.§.generaliter.C.de inoffi. testa. vide aliquid.v.religio.§.35.circa prin.

xij ¶ Quis ē effectus renūtiatiōis.R.ſm.d.ar.f.3⁹.tit. 20.c.5.i prin.ꝙ est vt renūtians ad id qd renūtiauit regressum.nō habeat nisi ex nouo iure concesso vel antiquo restituto.8.q.1.q̄ periculosum:⁊ extra eo. ti.c.cū inter:⁊.c.ex trāsmissa:⁊.c. in presentia:⁊ qui renūtiauit epatui pp ꝯsdam criminis āmodo eligi nō poterit nec postulari.secus si pp malitiā ppti.c. post trāslationē.eo.ti. Renūtiāti aūt est cōpetēs pro uisio faciēda ne ituitu ministerij defectū i tēporali/ bus patiat.c.ad supplicationē.eo.In qua puisiōe di gnitatis ⁊ sciē rō ē habēda.c.de multa:de pbē.similr ⁊ q̄titas redituū bñficij cui resignat:de vi.⁊ ho.

¶ Nō ſ3 Hosti. ꝙ pōt aliqs p aliū renū/ ſ de.qm̄. i3 tiare si tñ habeat speciale mādatū.c.cū olim. Idē si h3 vlez administrationē.ff.de procu.l.cui libera:se/ cus si tm̄ eēt generalis pcurator.c.dilecto:de pbē.

¶ Quid si qs renūtiat oī iuri cōpetēti ⁊ cōpetituro i4 ⁊ simr līis ipetratis ⁊ ipetrādis.R.ſm Hosti.ꝙ quo ad futuꝝ renūtiatio generalis nō valet.c.cū accessis/ sent:si aūt specialis i qbus iuribus ⁊ sequit genera/ lis renūtiatiō valet.c.qm̄ multipliciter.eo.ti. Itē renūtia ri iura circa seruitutes etiā si aialia sint.c.i psentia: de sepul.Itē iura cōpetentia circa bñficia sic ⁊ ipsa bñficia. Itez oia iura cōpetētia p aliqua istrumēta sic ⁊ ipsis istrumētis ꝯ pactis.cū prudē:debitor renū tiare nō pōt pbatiōi p testes q: iductū ē pro cōi vti litate.vnde vsus testiū frequēs ⁊ necessarius ē.ff.de testi.l.i.q̄uis qdā dicant ꝙ pōt renūtiari. Clericus renūtiare nō pōt foro suo sine cōsensu epi cui piudi/ caret de fo.cōpe. significasti. Nec pōt renūtiare illi priuile⁹: si qs suadēte.17.q.4.q̄uis possit remittere actionē iniuriaꝝ q̄tū ad ppriā psonā.23.q.4.si qs i

¶ Renūtiatio sit illegitima rōe psone renū/ ſ iuriā. i5 tiātis.vt puta q: ē minor de iudi. c. si ānū.li.6.aut alius q nō pōt renūtiare:pōt aūt ordinarie renūtia re ad quē ptinet qd renūtiat.d.c.ad apostolicā: de regul.sit.⁊.illegitima rōe rei q̄ renuntiari nō potest. Nam iuri naturali ⁊ agnatiōis ⁊ sanguinis nemo pōt renūtiare.vt.l.ius sanguinis.ff.de re.iur.⁊.l.ius agnatiōi.ff.de pac.iuri vero positiuo qd concernit certā formā vel solēnitatē nō pōt quis renūtiare.vt puta ꝙ testamentū cū tot testibus vel stipulationes fiant certo mō.l.nemo pōt.ff.de lega.i.facit.c.q: pp de elec.⁊.c.cū esses:de testa. Si vero nō cōcernit cer tā formā vel solēnitatē.sed publicā vtilitatē. simr nō pōt.l.ius publicū.ff.de pac.⁊ i.c.si diligēti : de foro cōp.si aūt ꝯcernit publicā ⁊ priuatā:⁊ publica pōt separi a priuata:sic potest quātū ad priuatā.l.iuris gentium.§.sed ⁊ si paciscat.ff.de pac.puta ius dat actionē pro aiali morboso. tñ partes possunt paci/ sci vt ipso possint agere.facit.c.cū venissent:de insti. si vero nō pōt separi sic renūtiari nō pōt.d.c.cū ve nissent:si vero sit solū i beneficiū priuatū sic ille i cu/ ius fauo ē est.potest.dūmō nō sit cōtra bonos mo/ res vel nō inducat ad peccatū.l.alia .§. elegāter.ff. solu.ma. Si aūt sit solū i odiū alterius tūc si cessat rō illius odij potest renūtiari: vt in.l.si.C.ad mace. Alias nō:vt.l.nā ⁊ si.ff.ad mace.vide Pa. i.d.c.si diligenti. Qn̄ aliqd itroducit in fauorē amborum alter sine altero renūtiare nō potest ſm glo.in.c.ad

ap.solicā:de regu. Et in cōi iure potior est cōditio prohibētis. Si aūt ↄcederet aliqd pluribus i fauorē pricipalr particulariuz qlz posset renūtiare iuri suo.d.c.ad apostolicā. Impetrās priuilegiū i fauorez tertij pōt illi renūtiare anteq̄ ꝑsentet nisi appareat q̄ ↄcedēs stati voluit ↄcedere:cōiter.n.nō acqrit ius nisi qñ ꝑsentat seu i notitia.c.ꝑ.de ↄcel.ꝑbē.li.6.vt̄ exēptus possit renūtiare priuilegio exēptionis.ꝟ.exēptus.§.6.ꝛ.ꝟ.iudex.§.25.

Epresalie sunt qñ vnus oriūdus ꝺ vna terra spoliat vel dānificat ab oriūdo de alia terra vel ēt si debitū nō soluit ei:tunc dat ptās isti spoliato q̄ satisfatiat sibi ↄ quēlz de terra illa vñ ē expoliator vel ꝺbitor.s.quō nō pōt alr iustitia ↄseq: dicitūt hec ex.c.dñs.23.q.2.vbi dicit Aug.iusta bella solēt diffiniri q̄ vlciscūt iniurias: si gens vel ciuitas ptēda ē q̄ vindicare neglexit qꝺ a suis iprobe factū ē:ꝛ ħz Bar.i tra.repsaꝫ vꝫ q̄ ius ↄcedēdi repsalias nō iure ciuili vel canonico idictuz sit. sꝫ magis iure gentiū qꝺ ꝑmittit bellū iustū.

1 ¶ Ad hoc q̄ sint licite regrunt multa.pᵒ q̄ dñs vel ciuitas regrat vt emēdet qꝺ a suis iprobe factū est. 2ᵒ q̄ ↄstet de negligentia iustitie administrāde. 3ᵒ q̄ iudex prius det sententiā sup negligētia ꝛ iustitie defectu ꝛ ↄcedat auctoritatē repsaliaꝫ.s.qñ nullus dñs vel ciuitas repit q faciat iustitiā de negligente. 4ᵒ q̄ nō excedāt dānū. 5ᵒ q̄ nō extendant ad clericos vel ecclesiasticas ꝑsonas ꝺ quo.ꝟ.excōicatio.5.casu.39.ꝛ.ꝟ.bellū.§.8.hec ex Archi.i.c.vnico:de iniuri.li.6. 6ᵒ pōt poni q̄ nō fiāt i ꝑsonis q: hoc ē iniquū q̄ i ꝑsona alius pro alio grauet nec cōsuetudo ↄria valet cum sit ↄria.ll.vt.C.de acti.ꝛ ob.l.ob es alienū ꝛ similibus. Alias istis nō cōcurrētibus qui repsalias vtit quadruplū restituere cogit:ꝛ ab actione ꝑ q̄ hoc agit cadit vt i aut.ne pignorationes fiāt: ħm ↄsciaꝫ tenet restituere etiā dānū secutū.

2 ¶ Notādū ꝑ declaratiōe ꝑcedētiū q̄ cū istud remediū repsaliaꝫ sit odiosum vt i.d.c.vnico: ꝛ sit subsidiariū ↄ ius cōe nō dꝫ dari ꝑmodico. Itē nō debet nisi qñ ius ptis totalr pereat. secus si aliqualr ledat. Itē ħm Bar.vbi.ꝺ.si ↄ illū hoiez:gentē:vel populū q iustitiā facet vel debitū reddere negligit potest haberi recursus ad supiorē tūc repsalie tā i foro ciuili q̄ canonico.seu ↄscie nō sunt licite q: etiā negligēte iudicio seculari.recursus ē habēdus ad ecclesiasticū.c.ex tenore:de fo.ↄpe.iō hoc remediū raro sibi vēdicat. Et ħm.d.ar.s.3ᵒ.ti.4.c.4.anq̄ possint fieri repsalie licite prius ps iniuriā passa debet requirere iudiciū ciuitatis iniuriātis vt iustitiā faciat ꝛ tūc si negligit iustitiā facere.adhibet primū supiorē. quo deficiēte.adhibit principē:vel illuz cui tale officium est comissuz vt fit alicubi:quibus oibus deficiētibus debet adire rectorē proprie ciuitatis ꝛ facere fidē de requisitiōe ꝛ neglectu ꝛ petere vt requirat iterato vt iustitiā faciat:ꝛ tunc eo requisito ꝛ negligēte iudex dabit sententiā super negligētia ꝛ defectu iustitie:ħm Domi.ꝛ Archi.i.d.c.vnico:ꝛ postea poterit ↄcedere repsalias. Nō etiā ħm Bar.vbi.ꝺ.q̄ qñq̄ non ē supior neq̄ de iure neq̄ ꝺ facto ꝛ tūc daꝫ ē vt.d.c.dñs. Qñq̄ pōt haberi copia de iure.sꝫ nō de facto. exēplū.iperator i Alamania ē de iure ꝛ nō de facto q: i illis partibus ei nō paret ꝛ tūc videt nō haberi copia supioris quo ad illū. Qñq̄ pōt haberi copia de facto ꝛ nō de iure sicut ꝺ tyrānis ꝛ si sit notoriū ꝑm nō eē dominū.sꝫ tyrānū nō debet ad illū recurrere q: nō valēt q̄ agit si aūt nō ē notoriū sꝫ tolleratur ad illū debet recurrere. Qñq̄ pōt haberi de iure ꝛ de facto.sꝫ nō expedit q: forte expēderet plus q̄ sit id de quo q̄rit vel forte passus iniuriā est pauper ꝛ tūc nō videt q̄ sit necesse adire supiorē imo sit ꝑcedendū tāq̄ si supioris copia nō haberet. Et nō q̄ res capte ꝑ repsalias debēt debite custodiri ꝛ ꝑ iudicē extimari ꝛ vēdi ꝛ post debitā satisfactionē eiꝫ expēsis debēt reliqua restitui. Quidā dubitāt vtruꝫ vnus pro alio possit grauari i repsalijs. sꝫ verius ē q̄ possit qñ oia supradicta cōcurrūt.

¶ Vtrū repsalie ↄcesse ↄ Florētenos debeāt extēdi ad Florētenos habētes domiciliū Senis. R. Pa.in.c.qñ:de offi.or.q̄ nō.q: odiosa:facit qꝺ nō Bar.i.l.prouinciales.ff.de verb.sig. 3

¶ Vtrū statutū possit fieri q̄ qlz possit capi ꝑ delicto alterius. R. Bar.vbi.ꝺ.q̄ ↄtra terras vel vilas sibi nō subditas nō pōt:sꝫ bene ↄ sibi subditas:vt.C.de oi agro.de ser.l.i.ꝛ valet statutū q̄ vxor possit capi pro viro fallēte:vt.l.satis.C.i q.ca.pi.vel ap.hospita.ↄbi.ꝛ silr filius pro patre.l.si.C.de priuile.etiā si nō sit heres:ꝛ aduerte q̄ terre sub certis pactis submisse.ptectiōi dñoꝫ nō dñr sibi subdite.sꝫ federate:ꝛ ideo cōtra eas nō valet tale statutū. 4

¶ Sed q̄rit an tale statutū possit exerceri extra statū statuētis. R. ħz Bar.vbi.ꝺ.q̄ sic pōt agere ↄ tales cōditione ex statuto q: actio vbiq̄ sequit eos q̄bus cōpetit vt.l.si.C.de ꝑscrip.lon.tēp.q̄ limita nisi filius sortiret domiciliuz alibi anq̄ pr̄ ruperet.ar.l.ciues.C.de i tol.silr si filius esset natus postq̄ rupit pr̄ eius.q: iura intelligunt de filio existēte tēpore q̄ rupit.l.i delictis.§.si extraneus.ff.ꝺ noxa.ꝛ.l.titius:ff.de testa.mili. Et idē dic qñ statutū dicat q̄ hoies vnius terre vnus teneat pro alio. Nā ille q ꝺ nouo effectus ē illius terre nō tenet pro debitis antiquis.l.ꝑuidēdū.C.de deci.ꝛ qꝺ nō Dy.i.l.licolā.ff.ad muni. Silr tale statutū itelligit de debitis ↄctis itra territoriū nisi aliud addat vt.l.cū vnus.§.his q.ff.de bonis auctorita.iudi.possi. 5

¶ Quid si talis q habuit recursuz ad iudicē debitoris reportauit miq̄ sniaz. R. ħm Bar.vbi.ꝺ.q̄ dꝫ appellare ꝛ adire iudicē appellationis alr repsalie nō erūt licite.l.si ꝑhibet appellare:vel non ē iudex 6

appellatiõis tūc potest recurrere ad suum iudicem. Quõ cõcedentes vel extēdētes ad personas ecclesiasticas sint excõicati. v. excõicatio. 5. casu. 59.

Escriptuz proprie ē id qđ princeps scribit ad iuris obseruātiā. vt qñ cõmittit cāz decidendā iter aliquos. Et dĩt a priuilegio qđ est ꝯ ius quasi priuata lex. di. 3. priuilegia: ⁊ etiā dĩt a beneficio qđ stricte sumptū ē gra ꝯcessa ꝑter ius a principe: ⁊ hec ē que latissime iterptāda ē vt i. c. olim: de verb. sig. large tñ rescriptum accipit pro omnibus istis hec Pa. in rubrica co.

1 ¶ Rescriptū ⁊ processus per ipm rescriptū habitus. ipetratū ab excõicato super alio q̄ sup excõicationis. vel appellatiõis articulo. ipo iure ē nullū. c. ꝑ. đ rescrip. li. 6. vel nisi faciat mētionez de excõicatione sua. c. ab excõicato. co. sic̄t hereticus ꝓhibet ipetrare. C. de sum. tri. li. ii. Alias q̄lz pōt ipetrare. l. tā actor q̄ reus. imo ⁊ seruus. l. vniuersis. C. de pci. impera. off. quidā dicūt q̄ valet qñ excõicatus ē secretus vt nō possit ꝓbari qđ pōt saluari in foro ꝯtentioso nec etiā ꝓcurator si ē excõicatus pōt ipetrare.

2 ¶ Rescriptū perpetuat ꝑ solā citationē. c. ex tenore. co. ⁊. c. significauit in glo.

3 ¶ Rescriptū impetratū tacita veritate aut suggesta falsitate vel etiā quocūqz alio tacito vel expresso q̄ si tacitū vel expssum nō fuisset: Papa nō ita facile ꝯcessisset ē surrectitiū. c. sup lr̄is. co. vbi casus lr̄alis dicit. Exprimēs falsū vel tacēs veꝝ maliciose i rescripto. caret prorsus ipetratis: sz si per simplicitatē vel ignorātiā: aut obtinuisset vero suppsso vel expresso falso saltē lr̄as i forᵒ ⁊ tūc legatus ꝓcedit i forᵒ iuris cõis: ⁊ nō speciali forᵒ rescripti. secus si nullo modo lr̄as habuisset. Et. ꝑ. qdē series facti ē exprimēda. c. super co. de coha. de. Jtē processus cause de re. iudi. c. inter monasterium.

4 ¶ Sed quõ poteris scire qñ tacita veritate q̄ suppressa lr̄e nullatenus haberent. R. fm Hosti. q̄ pñt cõphēdi. 28. casus ex his versibus. Si lex priuata: si dispensatio: pactū: vel si rescriptū: snia: siue statutū: Gaze. nobilitatis: ac appellatio: cā. At hois meta: vel ꝯfirmaᵒ pape: pcessus: titulus: series: pfessio certa. Paupťas facti pfessio: lisqz pēdens: grauamen: Gra: vēditio: q̄re: ac exceptio: ciuis: clausula: firma fides: sz his iūge anathema: finis tollet nisi mētio facta ꝓbet. Si lex priuata. i. priuilēᵐ qđ hz ille ꝯ quez ipetrat rescriptū tollit rescriptū nisi faciat mētionē de priuileᵒ ꝑ: de rescrip. c. veniēs. Si dispēsatio fit facta sup hoc: de fi. pſ. c. ex tua. Pactū: si ꝓcessit rescriptū vel priuileᵐ: de deci. ex multiplici: vel pactū sit secutū: de pac. q: ex co. li. 6. vel si rescriptuz aliud prᵒ fuit ipetratū ⁊ ostensum. c. 2. ⁊. 3. co. ti. Sentētia fuit lata sup hoc sup qᵒ ipetrauit rescriptū ar. c. iter dilectos: de fi. istru. Siue statutū sit sup hoc factū. c. cuz accessissent. c. Gaze. nobilitas. c. sedes. co. ac appellatio fit sup hoc facta ex parte sua vel ex pte aduersa

riꝫ. c. bone: de ꝯfir. vti. Causa. s. excõicatiõis ⁊ si plures sunt oēs debent exprimi de offi. or. ex parte. Aut hois meta. i. terminus appellatiõis ꝓsequēde appositus a parte q ꝓuenire non pōt de appel. sepe. vel ꝯfirmatio pape: de ꝯfi. ex parte. Processus cause q exprimi debet. d. c. iter monasteriū. Titulus. s. bñficij quē tacuit quātūcūqz minimū eēt. c. postulasti. co. Series. s. facti ⁊ totū ꝓcessum debet rescriptū ꝯtinere. c. dilectus filius. co. Professio certa. i. vtᵐ sit clericus vel laicus. c. cū ordinez co. Pauptas. s. an sit diues. vel idignitate positᵒ. c. ad aures co. Facti possessio. s. cū alius de facto nō đ iure possidet. c. lr̄as: de pce. ꝓben. lisqz pēdens. c. dilectus ne. li. pen. Grauamen q: ex quo auctoritate dñi pape aliquis receptus est i aliqua ecclesia obstat exceptio. ſᵒ. impetrāti nisi de receptiõe primi fecerit mētionē fm Ber. ⁊ Hosti. c. mandatū co. Gra. i. si iā receptus ē in aliqua ecclesia. d. c. mādatū. Uēditio. s. rescripti sibi cõcessi a sede apostolica pro pēsiõe quā recit. c. ad audientiaz co. Pater. i. qui ministrauit i ecclesia quā filius ipetrauit de fi. pſ. c. 2. Ac exceptio. s. ꝓposita i iudicio đ procu. l. nostra. Ciuis q: de ciuitate ⁊ dyocesi ē facienda mētio. c. significāte. co. ⁊. c. rodolfus. Clausula. c. cū dilecta co. vbi nō valet rescriptum. ſᵒ q: nō facit mentionē q̄ articulus fuisset i ꝑ rescripto isertᵒ. Firma fides. s. facim de quo nō facit mentionē. c. cõstitutus. co. Jdē fides iterposita ar. c. ex lr̄is: de consti. Sed his iūgito anathema. q: si tacet excõicationem suā non valet. c. si. de pcur. nisi vt. s. ꝭ. ꝑ. finis tollet nisi mētio facta ꝓbet. i. rescriptū post ꝑdicta factuz nō valebit nisi de ꝑdictis faciat mētionē. Adde ꝑdictis vnū qđ nō Pa. i. c. cõstitutus. co. ti. vbi p tex. illū cõcludit q̄ surrectio vitiat grāz ipsofacto etiaz si cõsistat i tacēdo factum alienum quod impetrās probabiliter ignorat.

¶ Quid autem si papa motu proprio dispensat vel aliam gratiam concedit nūquid falsitas per impetrantem expressa habeat vitiare gratiā. R. fm Pa. in. c. quia circa: de cõsang. vbi refert aliquos dubitasse. sed ipe simpliciter tenet q̄ si est tale quid quo tacito vel nō existente. Papa gratiā non cõcessisset tūc vitiat quia licet motus ꝓprius excludat subreptionez nō tamen cõfirmat gratiam cõtra intentionem cõcedentis vt nota sentit Jo. an. in. d. c. si motu proprio: de preben. lib. 6. ⁊ glo. nō ad hoc in de. si romanus: de preben. qui dicit q̄ motus proprius nihil operatur vltra casus in iure expressos: sed quādo nō cõcessisset est cõtra intentionē vt pz. 5

¶ Rescripta non se extendūt ad res vel personas in eis nō cõprehēsas quoniā psonalia sunt ⁊ stricte intelligenda. c. significauit co. ti. 6

¶ Rescriptum nō viciatur propter defectum littere vel syllabe secus si esset ibi falsum latinum de fi. instru. c. ex parte in tex. ⁊ in glo. ⁊ Pa. in. c. primo. de iudi. in prin. glo. 7

8 ¶ Rescriptũ primũ tollit per secũdũ faciẽs mẽtionẽ de. p̃. si vero nõ faciat mentionẽ valet secũduz cõtra primũ nisi ope exceptionis vt i.c.ex litteris:⁊.c.pa/storalis:de offi.deleg.⁊ si impetrãs primũ fuisset in mora presentãdi per annum vt i.c.si autem eo.ti.⁊ fuit impetratum secundũ ꝯ pᵐ durat. Pa.i.c.cetez: eo.ti.adducit cõez opinionẽ quã ipse seqͥt post Inn. ⁊ alios doc.dicẽs.ꝙ.2ᵐ.rescriptũ nõ ẽ nullũ ipso iure sʒ anullãdũ ope exceptiõis ita ꝙ p rescriptũ dat͛ iu risditio ⁊ si nõ excipit͛ valet pcessus.2ᵉ iudicis q̃ ,p/bãtur p.c.si aũt:⁊.c.plerũqʒ:eo.ti. Et si pᵐ fuit ipe/tratũ de cõi ꝯsensu nõ valet. 2ᵐ.nisi faciat mẽtionez de p̃ ⁊ de cõi ꝯsensu:⁊ ad tex.d.c.cetez:ꝙ nulluz.i. anullãdũ h.e. Pa. Et si nõ admittit͛ exceptio primi põt appellare valet etiã.2ᵐ.qñ pᵐ fuit surreptitiũ.c.ex parte:⁊.c.ex tenore.e.ti.

9 ¶ Rescriptũ iseri dʒ i lr̃is citatiõis ƀʒ Goff.pp duo. p̃ vt citatus sciat iurisditionez citãtis alr non tenet͛ ꝯparere.2ᵒ.vt possit deliberare.ꝟ.delegare.§.8.

x ¶ Rescriptũ dr̃ falsuz:ĩpetratũ sine mãdato:vt i.c. nõnulli eo i glo.nisi ĩpetret͛ ab his psonis a qbus de iure nõ exigit͛ mãdatum.vt i.d.c.nõnulli:i fi.⁊.c.ex parte i fi.eo.ti.ff.de ,pcur.l.sʒ ⁊ he psone: q̃ aũt sint tales psone: Pa.i.d.c.nõnulli: i glo.i fi.ponit mul/tas opiniones.multũ tñ facit ꝯsuetudo.

xj ¶ Per rescriptũ sedis aplice aut legatoꝝ aliqs non põt ĩpetrari p iudice nisi ille q ẽ in dignitate ꝯstitu/tus vel canonicus ecclesie cathedralis vel hʒ psona tũ ⁊ talis nõ põt audire causaz nisi i locis isignibꝰ vel ciuitatibus vbi possit copia haberi peritoꝝ nec aliqs põt ꝯueniri virtute talis vltra vnã dietã a fine sue diocesis.c.statutũ.c.li.6.

12 ¶ Ut͛ per speciale priuilegium vel rescriptũ sequens derroget͛ generali precedẽti si nõ faciat mentionez de generali precedẽte.ꝶ. Pa.i.c.p̃.i glo.i.eo.addu/cit ꝯrias opiniões ⁊ tãdem rationabiliter cõcludit͛ ꝯcordando doc.sic distinguẽs ꝙ aut per priuilegiũ generalẽ ẽ acquisitũ ius in re i qualibet sp̃ẽ cõtenta sub genere ⁊ tũc speciale nõ derrogat generali.ne in spẽ derroget͛ iuri acquisito i re:exẽplũ:cũ papa con cedit oẽs decimas alicuius parochie. Aut per priui legiũ generale nõ ẽ acquisitũ ius in re in qualʒ spẽ. sed ad rẽ:⁊ tũc derrogat:exẽplum.si dare͛t facultas ꝯferẽdi beneficia certi loci tũc.n.debet valere.2ᵐ.spe/ciale. quod nõ irrogat tantum p̃iudiciũ ⁊ princeps etiam si sciuisset de generali cõcessisset.2ᵐ.ex quo ius non erat acquisitum in re.

13 ¶ Impetrãs rescriptũ pro.2ᵒ.beneficio: debet facere mentionẽ de primo beneficio:⁊ ꝺ qualitate:⁊ digni tate ⁊ redditibus eius.c.ad aures.e. ⁊ de statuto cõ/trario.c.cõstitutus.e.⁊ de vicaria.c.postulasti.

14 ¶ Rescriptũ ẽ nullũ in quo committuntur generaliter oĩa negotia vnius hominis tã presentia ꝗ͂ futura: vel si iudex ĩpetrat͛ icertus puta si ille i quẽ ĩpetrat͛ elegerit hec ponit Pa.i.c.ad hec sumus.eo.ti.

¶ In rescripto qñ cã cõmittit͛ simplr̃ pluribus quilʒ 15
hʒ iurisditionẽ in solidũ.sed exercitiũ hñt oẽs simul ita ꝙ vnus sine alio pcedere nõ põt. vt i.c.causaz: ⁊ i.c.vno:ꝺ offi.ꝺleg.⁊ glo.i.c.prudẽtia:eo.ti.qñqʒ cã cõmittit͛ pluribus cũ clausula expsse sonãte ĩpotẽ tiã.puta:si oẽs nequerint itereẽ.duo vel alter proce dat ⁊ tũc verba posita i rescripto itelligũtur de ipo tentia tã de iure ꝗ͂ de facto si vtroqʒ mõ verificari pñt de hoc vide tex.cum glo.i de.qꝺ circa:de elec.⁊ nolẽs itereẽ põt dici nõ posse ⁊ quo ad ꝯsolidãdaz iurisditionẽ alterius iudicis clausula ĩpotẽtie indu/dit i se etiaz volũtatis.Nã si vno p̃sẽte itereẽ nõ vult vez ẽ dicere ꝙ ãbo sit͛ eẽ nõ pñt. sʒ qᵒ ad excusandũ de iobediẽtia nõ valet.vide.ꝟ.delegaᵒ.§.13.⁊.14.

¶ Quãdo super eadẽ causa impetrantur a diuersis 16
plura rescripta ⁊ de p̃ualiditate ꝶ ptoꝝ debẽt iudi ces ex honestate sibi deffer͛ vt primi dũtaxat cogno scãt de p̃ualiditate secũdi.si aũt nolũt sibi defferre: vt q: deputati per.2ᵐ.rescriptũ nõ sunt ꝯtẽti ꝙ depu tati p primũ cognoscãt nec eꝯ tũc debent simul oẽs cognoscere ⁊ si nõ ꝯcordãt ꝗ͂uis plures sint ad vnã partẽ recurrendũ ẽ ad arbitros hec Pa.in.c.pasto ralis:eo.ti.in principio.

¶ Quãdo super eadẽ re quis ĩpetrat duo rescripta 17
quoꝝ vnũ nõ facit mentionẽ de altero perdit cõmo dũ vtriusqʒ.c.ex tenore.eo.ti. Et clausula dubia i re scripto debet reduci ad ius cõe quãtũ est possibile.c. causaz q̃:eo.ti.Quãdo iudex põt cognoscere vtruz qꝺ rescripti ptineat ad euz vide.c.super lr̃is.eo.ti.⁊ ibi Pa.circa fi.Quõ processus factus virtute rescri pti subreptitij est nullus.vel anullandus.c.cũ dilecta: eo.ti.rescriptũ sup restitutiõe beneficij non valet nisi faciat mẽtionẽ de causa.c.dilectus filius:eo.ti.

¶ Nota ƀm Pa.i.c.ex parte:de capel.mo. ꝙ rescri 18
ptũ emanãs ꝯ ius p̃sumit͛ aut falsum aut per occu pationẽ nimiã emanasse nisi in rescripto fiat mẽtio de iure ꝯrio ⁊ sic oẽ ius habet clausulã derrogato/riã ad rescripta ꝯria vt ad validitatez eoꝝ sit neceᵉ facere mentionẽ de cõtrario iure saltez i genere quõ aũt limitet͛ hec regula vide Pa. in.d.c.nõnulli:vi/de etiam glo.in.c.i.de ꝯsti.li.6.

r Esidẽtia beneficij.ꝟ.bñficiũ.3ᵒ.§.6.⁊ seque͛/tibus:⁊.ꝟ.clericus.4ᵒ.§.fi.

r Estitutio qd sit.ꝶ.ƀm.s.Tho.2ᵃ.q.62.arᵒ.p̃. ꝙ ẽ actus cõmutatiue iustitie qñ.s.res vnꝰ ab alio habet͛ vel p volũtatẽ eius sic in mu/tuo vel deposito vel ꝯ volũtatem eius sic in rapina ⁊ furto qꝺ ,pbat͛ q: restituere nihil aliud eẽ videt͛ ꝗ͂ iterato aliquẽ statuere in possessionẽ vel dominiuz rei quocũqʒ titulo illi debeat͛ siue ex ꝯctu vel quasi. ex maleficio vel quasi.vel ex quacũqʒ alia cã. ⁊ ita i restitutiõe attẽdit͛ eq̃litas iustitie ƀm recõpẽsatio/nẽ rei ad rẽ qꝺ ptinet ad iustitiã ꝯmutatiuã. vñ ƀʒ leges restituᵒ ẽ i pristinũ statũ repositio.l.restituet͛.ff. ꝺ.ꝟ.sig.vñ dicit tex.i.l.plus ẽ.ff.ꝺ.ꝟ.sig. restituet͛ ẽ

nõ solũ p̄sentiam rei p̄bert.s3 ẽt possessorẽ facere fructuslq3 reddere:ꝛ notandũ ꝙ restituere aliqñ dr̃ reddere:vt i.c.cũ tu.de vsu. Aliqñ emẽdare:vt i.c.2°.de rapto. Aliqñ satisfacere.vñ notãdũ ꝙ restitutio accipit tripl̃r.p̃ ip̃ropꝛie:ꝛ solũ mãliter.puta qñ aliqd prius fuit alicuius.nũc aũt nõ ẽ suũ:ꝛ tñ donat̃ sibi tũc dr̃ mãliter restitui. Secũdo ꝓpꝛie.s.qñ ptinet ad actiões q̃ real̃r i se nõ manẽt.s3 i effectu vel corpoꝛali.puta cũ ex ꝑcussiõe ledit̃ corpus.vel q ẽ i opinione boiu3 sicᷓ cũ aliqs verbo opꝛobꝛioso remanet iniuriatus.vel isamatus vel ẽt minoratus i suo bono re. Tertio ꝓpꝛijssime iquãtũ ipoꝛtat iterationẽ quãdã ꝛ supponit quãdã idẽptitatẽ rei ꝛ ptinet solum ad res exterioꝛes pᵘ sui noĩe ipositione. q̃ ſm subã3 ꝛ ius dominij pñt ab vno i aliũ deuenire ꝛ ab isto. ẜ° deriuat̃ 2°.sicᷓ nomẽ cõmutatiõis:ꝛ istis duobus modis accipit̃ hic ſm.s.T.4.di.15.q.1.ar.5.qlᵒ.pᵒ. Et eodẽ mõ qñ aliqs nõ bene distribuit tenet̃ restituere illi qđ minus dedit per actũ distributiue.cõparãdo rẽ quã nõ dedit ad rẽ quã dat. Probat̃ etia3 ꝙ sit actus iustitie distributiue q2 ablatio rei aliene ẽ actus iniustitie q opponit̃ iustitie cõmutatiue.sed restitutio ẽ actus ei oppositus igitur ẽ actus iustitie cõmutatiue. Est ẽt notãdũ ꝙ itelligit̃ satisfactũ qualitercũq3 volũtati satisfiat.l.si rẽ alienã.§.oĩs.ff.de pigno.ac.vñ accipit̃ restitutio p̃ q̃cũq3 satisfactiõe. Quid sit ꝯctus vel q̃si de qbᵘ fit mẽtio i pñᵒ vide.s.ꝯctus ꝛ qd sit maleficiũ vel q̃si vide.s.maleficiũ.

1 ¶ Querit̃ vt̃ restitutio sit necᵃ.R̃.ſm.s.Tho.vbi.s.arᵒ.2°.ꝙ sic. Et ꝓbat̃ q2 sicᷓ ꝯseruare iustitiã ẽ de necessitate salutis ita restituere id qđ iniuste ablatũ ẽ. q2 vt dictũ ẽ restitutio ẽ actus iustitie cõmutatiue q̃ i quadã eq̃litate ꝯsistit.ſm ẽt Sco.q.di.15.sicᷓ auferre alienũ ẽ pctm̃ moꝛtale ꝯ p̄ceptũ diuinũ negatiuũ .s.non furtũ facies.ita tenere alienu3.vñ.14.q.6.c.si res q̃ allata ẽ si restitui põt.nõ ẽ penitẽtia nisi restituat̃.q2 nõ remittit̃ pctm̃ nisi restituat̃ male ablatũ. Tenet̃ aũt tã dãnificãs pꝛincipalis q̃3 fautoꝛ tã boꝛ nꝛ aie q̃3 coꝛpoꝛis ꝛ foꝛtune:ꝛ isamie:de qbus infra vñ.s.Tho.4.di.15.q.pᵃ.ar.5.qlᵒ.2°.dicit ꝙ reconciliari deo nõ põt q rẽ male ablata3 nõ restituit qa inequalitas q̃ ẽ cãta ex iniusta acceptiõe ẽ cã dissolutionis amicitie inter deũ ꝛ ipm.

2 ¶ Querit̃ vt̃ statim quis teneat̃ restituere.R̃.ſm.s.Tho.2ᵉ.q.62.ar.8.ꝙ sic:ꝛ ꝓbat isto mõ:sicᷓ accipere rẽ alienã ẽ pctm̃ ꝯ iustitiã.ita etiã detinere eã. q2 p̃ hoc ꝙ aliqs detinet rẽ alienã inuito dño ipedit eu3 ab vsu rei ꝛ sic facit ei iniuriã: manifestũ est aũt ꝙ nec p̃ modicũ tẽpus licet i pctõ moꝛari. s3 qlz tenet̃ pctm̃ statī3 deserere ſm illud eccl.21.Quasi a facie colubꝛi fuge pctm̃ ꝛ iõ qlz tenet̃ stati3 restituere si põt vel petere dilationẽ ab eo q h3 vsu3 rei cõcedere: ꝛ cõtinet̃ p̄cepto negatiuo quo qs ꝓhibet̃ re3 alterius detinere ꝛ si aliqñ aliqs non posset statim restituere ipa ipotẽtia absoluit eũ ab istãtanea restitutiõe faciẽda. sicut ẽt totaliter a restitutione absoluit̃ siqis sit ipotẽs.debet tñ remissionẽ vel dilationẽ petere ab eo cui d3 aut p̃ se aut p̃ aliũ. detẽtio.n.rei aliene est circũstãtia cõtra iustitiã.iõ ẽ necᵐ vt stati3 restituat̃. hec.s.Tho.vbi.s. Hoc idẽ tenet Sco.dicẽs ꝙ reducit̃ ad p̄ceptũ negatiuũ.s.nõ furtu3 facies ꝛ ꝓbat̃. ẽt i.c.sepe ꝯtingit.de resti.spo.vbi tã i tex.q̃3 in glo. dr̃ ꝙ idẽ ẽ accipe alienũ ꝛ retinere. Totiẽs igit̃ peccat moꝛtal̃r qs quotiẽs scit se teneri ꝛ nõ pꝛoponit vel restituere q̃3 citius poterit. nec põt absolui nisi ꝓponat restituere q̃3 citius põt.14.q.6.c.si res. Nec plene liberat̃ q̃ põt p̃ se ꝛ relingt i testaᵐ vt fiat restitutio nisi foꝛte melioꝛ mõ fieret per successoꝛes. Et ẽxis in gradu quo tenet̃ ꝛ iã plures pꝛomisit aliqs ꝯfessoꝛibus ꝛ non fecit d3 cõmitti vt pꝛiusq̃3 absoluat̃ restituat. In verbis igit̃ p̄dictis.s.Tho.tãgunt̃ quatuoꝛ.s.de remissiõe.2°.de dilatione.3°.de ipotentia.4°.de moꝛa de quibus per oꝛdinẽ dicẽdũ ẽ.

¶ Utrũ absq3 reali restitutiõe ex sola relaxatiõe creditoꝛis absoluat̃ quis ab obligatione restitutiõis. R̃. Gfrar.de se.ꝛ Dy.i regula pctm̃:de re.iur.li.6. videtur tenere ꝙ nõ.s3 reqrit̃ restitutio realis.vel ꝑtiũ si res nõ extat. Pa.vero i.c.cũ tu.i glo.si.ꝛ i.c.cõsuluit:de vsu.dicit ꝙ nõ sufficit nisi debitoꝛ esset alias paratus restituere. Jo.an.i glo.i.d.regula.pctm̃.dicit absolute ꝙ valet quẽ sequit̃ Egi.i ql. ꝛ.s.Tho. vbi.s.dicit ꝙ d3 petere remissionẽ.dicẽdũ ẽ igitur ꝙ si creditoꝛ liberal̃r relaxat ꝛ possit donare ꝛ sciat debitũ:si.n.crederet cẽ paꝛ ꝛ cẽt multũ nõ cẽt securus:tũc valet remissio qᵐ ad hoc ꝙ nõ teneat̃ ãpliᵘ restituere.trãsfert̃.n.dominiũ ex volũtate dñi.nihil eiu3 ẽ tã nãle q̃3 volũtatẽ dñi volẽtis rẽ suã i aliũ trãsferre.Insti.de re.di.§.p̃ traditionẽ.nec debitoꝛ renuit q̃uis nõ habeat voluntatẽ bñ oꝛdinatã ꝛ ex ꝯsequẽti nõ absoluit̃ a pctõ.s3 veniẽte penitẽtia absoluit̃ sine alia restitutiõe:ꝛ i isto sensu itellige Pa. ꝛ alios:satisfactũ.n.itelligit̃ ſm Jo.an.vbi.s.qualitercũq3 satisfaciat.ff.qbus:mo.pig.vel hypo.sol.l. itẽ liberat̃.i pñᵒ.ff.de actu.si rẽ.§.satisfactũ.ꝛ qđ dr̃ de remissiõe debet itelligi nisi i casibus vbi remissio nõ liberat.pꝛimus ẽ i.c.statutũ:de rescrip.li.6.§.si qd:vbi iudex apostolicus vel assessoꝛ. seu notarius si accipiãt ꝯ illã ꝯstitutionẽ nõ liberãtur remissiõe q̃uis ſm Jo.an.ibide3.postq̃3 iudex restituit possit ps sibi donare ꝛ rõ ſm eũdẽ q2 ẽ magis suspecta remissio q̃3 donatio.multi.n.multa remitterẽt q pauca donarẽt:ꝛ iõ i remissiõe ẽ aliq̃ p̄sumptio ꝙ non liberal̃r donet:ꝛ pp̄ hoc aliq volũt ꝙ pꝛius d3 restitui:ꝛ si postea donet videat̃ liberal̃r facere.si tñ in veritate libere donet qbuscũq3 p̄sumptiõibus i ꝯtrariũ veniẽtibus põt retinere ſm ꝯsciam.2° casus ẽ qñ visitatoꝛ recipit a visitatis ꝯ ꝓhibitionẽ.c.exigit:ꝛ.c. romana:ꝛ.c.felicis:de cẽsi.li.6. 3° casus ẽ i.c. nolẽtes:de here.vbi iqsitoꝛes ꝓhibẽtur iniuste exigere p̄textu officij vel fisco aplicare bona ecclesie:ꝛ si ali

quid acceperint vel cõfiscauerint ꝯ pdicta tenẽtur si ne remissiõe. Sed qd si talis remissio nõ liberaliter. sꝫ metu seu desperatiõe ꝙ nihil recipere deberet vel par vel ꝙ icurreret eius idignationẽ vel i fraudem fuit obtẽta. dicẽdo ꝙ nihil poterat soluere vel parũ credo ꝙ nõ liberet̃ qꝛ donatio q̃ accipit̃ ꝓ fundamẽto hic. requirit liberã volũtatẽ si tñ aliqua honesta psona hoc fideliter tractaret: ⁊ ex qbuscũqꝫ verbis i dinaret̃ dũmõ iteruenuat volũtas cõpleta ⁊ etiam conditionata valet. Uid .ff. donatio inter viuos: principio. ⁊. §. p̃. vbi dr̃ ꝙ quadruplex ẽ donatio inter viuos vbi ponit donationẽ cõditionalẽ eẽ donationẽ: ⁊ ex ꝯsequẽti ẽ sufficiẽs ad trãslationẽ dominij: qđ facit ad ea q̃ hic dicũtur.

q ¶ Querit̃ de impotẽtia qñ excusat a restitiõe. R̃. vel debitor acquisiuit illud qñ erat i extrema necessitate vel nõ. si p̃ mõ vel ille a quo accepit erat i eadẽ necessitate ⁊ sic peccauit accipiẽdo nõ tñ credo illum teneri qꝛ i extrema necessitate oia sunt coia: ⁊ sic potior est cõditio possidẽtis sꝫ Mosella. ff. restitu. p̃. §. p̃. ⁊ Angelica. ff. restitu. 3. §. 3. post. Sco. dicãt contrariũ. sꝫ hoc melius qꝛ cũ tũc oia sint coia ⁊ vnusquisqꝫ magis sibi tenet̃ q̃ꝫ proximo igit̃ nec valet ꝙ ille cuius erat priuꝰ fuit i extrema qꝛ nũc omnia sunt coia. s. qñ accipit ⁊ tũc ipe est positus ipossessiõe. forte illa regula valeret fm̃. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. ar. 3. ad. 3ᵐ. qñ. s. ipe qui hꝫ bona alterius nõ patit̃ extremã necessitatẽ. sꝫ pr̃ suus vel mater ⁊ similiter ille cuiꝰ sunt illa bona. tũc. n. magis debet dare dño rei q̃ꝫ patri subuenire. Si. 2º. mõ. i. accepit ab illo q nõ erat i eadẽ necessitate. tũc nec peccauit nec tenet̃ qꝛ factũ est suũ iure poli. q̃uis Pa. videat̃ tenere ꝙ tenet̃ quãdo venit ad pinguiorẽ fortunã i. c. si qs: de fur. sꝫ pͥmũ melius. Si ãt accepit tẽpore quo nõ erat i extrema necessitate. tñ nũc est i extrema quousqꝫ ẽ i extrema necessitate nõ tenet̃ tñ si veniret ad pinguiorẽ fortunã tenet̃ ⁊ oẽs isti casus itelligũt̃ i. ff. s. Tho. vbi. s. vbi dicit etiã totalr̃ absoluit̃ a restitutiõe. Intelligo aũt extremã necessitatẽ qñ sine illo nõ posset diu viuere vel sine eodẽ exponeret se pc̃ulo magne ifirmitatis. Et quidã doc. itelligũt etiam de vestimentis q̃ tũc portat de lecto ⁊ de oibus alijs sine qbꝰ nõ posset diu sine pc̃ulo ifirmitatis. itellige etiã qñ alr̃ nõ põt sibi pũidere fm̃. s. Tho. ql. 5. arº. 17. Si vero debitor nõ est i extrema necessitate tñ est i paupꝑtate ⁊ cum magno icomodo posset restituere ⁊ remaneret pauper restituẽdo tũc est distinguendũ. qꝛ vel sunt i certa vel certa si p̃ mõ põt se ponere i manu epi vel ꝯfessoris q põt dare dilationẽ remissionẽ vel absolutionẽ i toto. si ipi epo vel ꝯfessori videbit̃ rõnabile Si vero sunt certa vel iminet periculũ corporis vel aĩe vel fame vel pc̃i mortalis sui vel alterius vel boni cõis q̃rendo dilationẽ remissionẽ vel faciẽdo vel restituẽdo: ⁊ tũc quousqꝫ durat illđ pc̃ulũ nõ tenet̃ qꝛ est maius malũ qđ seq̃t̃ q̃ꝫ nõ restituere. Si autẽ nõ iminet pc̃ulũ vel creditor est i tãta habũdãtia ⁊ debitor i tãta necessitate ꝙ creditor teneret̃ sibi subuenire ⁊ tũc nõ tenet̃ qꝛ creditor deberet sibi tũc nolle fieri restitutionẽ dꝫ. n. magis velle parꝫ suũ icomodũ vel forte nullũ q̃ꝫ magnũ malũ sui debitoris. vel creditor ⁊ debitor sunt taliter dispositi ꝙ nõ tenet̃ sibi subuenire ⁊ tũc dꝫ petere remissionẽ vel dilationem ab eo cui dꝫ vel ꝑ se vel ꝑ aliũ. si vero nõ posset obtinere tũc casus est valde dubius ⁊ varij sunt modi respõdendi. Quidã. n. dicũt ꝙ si cedat bõis nõ tenet̃. sꝫ hoc hꝫ veritatẽ in foro ꝯtentioso. Sed qd dđ qñ debitor sic cedit bonis vt fit Ianue ꝙ oia q̃ hꝫ p̃ter dotẽ ⁊ q̃dã alia priuilegiata exponit: ⁊ fit solutio ꝓ portionabilr̃ ⁊ ipi creditores sic satisfacti acceptãt. qd si veniret ad pinguiorẽ fortunaꝫ. R̃. credo ꝙ ex tali volũtate creditoris fit satisfactũ qꝛ q̃uis nõ sit volũtas absoluta donandi. est tñ ꝯditionata q̃ vr̃ sufficere ar. qꝛ statuta ciuitatũ sic disponũt: vide. ff. verberatio. §. i. vbi post Pa. dr̃ ꝙ si est impotens ⁊ luit i corꝑe nõ ãplius tenet̃: secus si solũ cedat bonis. ⁊ hoc est ꝓbabilius. Alij dñt vt Pa. i. c. cũ tu. i glo. l. ff. i. facultatibꝰ ꝙ tenet̃ i toto nec habet̃ rõ ne indigeat etiã si cessit bonis ⁊ etiaꝫ si remaneat paup qꝛ nõ dꝫ viuere de alieno. Quidã alij vt Angelica. ff. restitu. 3. §. 4. dñt ꝙ qñ debitor nõ est i extrema necessitate. sꝫ tñ nõ põt restituere sine magno suo dãno tẽporali. puta destructiõe artis de qua viuit ipe ⁊ familia sua qꝛ oporteret vendere istrumẽta vel libros vel capitale ex qbꝰ victũ lucrat̃. tũc si creditor nõ sit i eadẽ necessitate põt differri restitutionẽ restituẽdo paulati q̃tũ põt ar. q. 7. di. c. sic hic: ⁊. c. si qs: de fur. ⁊ dꝫ cauere a superfluis hoc dictũ est satis rationabile q̃uis nõ habeat sufficientẽ ꝓbationẽ ⁊ cõsequẽter põt illũ cõfessor absoluere ne recedat a cõfessiõe desperatus. Hosti. aũt sic dicit. Sed si nõ imineat tale pc̃ulũ. s. extreme necessitatꝭ ⁊ is q restituere tenet̃ nõ põt iduci ad restituẽduꝫ. puto ꝙ discretus ꝯfessor põt ꝯsciaꝫ suã iformare ex eo ꝙ itendit vtiliter gerere negotiũ suũ. s. creditorꝝ. In quodaꝫ decre. dr̃ ꝙ illi q hñt restituere male ablata ⁊ ꝓponũt firmiter reddere. sꝫ nõ pñt si .iris qꝛ nolũt cum familia sua egere vel mẽdicare tñ icipiũt iuxta posse satisfacere si sciũt creditores. tutũ ẽ vt de hẽtis corꝑ sicut. si tñ esset pc̃ulũ i reuelãdo nõ dꝫ petere. sꝫ p̃sumẽdũ vt ꝯfessor fidelr̃ gerat negotiũ suũ ⁊ sic p̃mittendo: ⁊. c. d. ar. s. dicit dictũ quorũdam eẽ rõnabile. s. ꝙ qñ ex restitutiõe seq̃t̃ vel dubitat̃ ꝙ sequat̃ aliqd graue malũ soluentis vel aliorꝝ qđ ꝑpõderet dãno qđ seq̃t̃ creditori ex nõ restitutiõe siue sit spirituale malũ. vel corporale vel aliud ⁊ tũc creditor debet magis velle suũ paruũ malũ q̃ꝫ magnum debitoris vel alterius nec valet ꝙ sit p̃ceptũ negatiuũ qđ ad semꝑ obligat qꝛ alienũ iniuste retinere iuito dño semꝑ ꝓhibet̃. sed qui hꝫ ꝓpositũ restituẽdi alienũ pro tẽpore oportuno iã nõ tenet iuito dño. sꝫ dño volẽte. i. velle debẽte

debet.n.vele vt tēpore oportuno restituat ⁊ si i ordi nate velet ꝯtrā nō dʒ sibi reddi sicut furioso nō debet reddi ppꝛius gladius ar.c.q emēdatur.di.5.sicut q extrahit inuitus de domo ruitura.23.q.4.ipa pietas. Posset etiā differre ipaʒ restitutionē sm Jo.de neapoli qn̄ verisilr posset credi ꝙ nō esset ꝯ volūtatem creditoris i isto igit casu debet discretio ꝯfessoris laborare. Et his igit apparet ꝙ tales q hn̄t restituere ⁊ si retineāt sibi quod.i.mō nec° p substētatiōe sui ⁊ familie ad vitādū multa picula aie ⁊ corporis que verisilr seq possent bonis suis cedēdo:⁊ oibus se expoliādo p restitutiōe fienda qd̄ forte tutius eēt.s.in deo ꝯfidere ⁊ mēdicare q̄ꝫuis sm Ray.nō teneātur ad hoc tn̄ nō debent tales multū laute viuere neqꝫ pōpose filias maritare.sʒ conari quātuʒ possunt ad restituēddū:⁊ si i eo qd̄ psit perasshnāt ⁊ annuatim repertūtur,pmittere ꝯfessori restitutionē ⁊ nō facitīt p posse nō sunt absoluēdi qꝛ vt sic videnē eē i mora. Eodē mō dicendū ē de illo q pōt restituere ⁊ nō restituit.sʒ vult i testamēto relinqre vt fiat restitu°. nō.n.videt satisfacere. sʒ ē i mora nisi forte melius posset fieri post mortē vel pp aliā cāʒ rōnabilē hoc faceret. Si aūt debitor possit sine magno icomodo restituere.tūc teneē sine mora etiā cū aliquo icomodo ⁊ tūc ꝯcludit rō.s.Tho.⁊ alioꝝ doc.qꝛ ē pceptū negatiuū:⁊c.⁊ sic statī teneē qd̄ tn̄ sic itelligo.s.statim nō p vna hora vel die.sʒ pro tāto tēpore pquāto verisile ē ꝙ creditor possit pati aliqd̄ iteresse alicuius ipostātie rōe illius more.tunc.n.optime ꝯcludit rō.s.Tho.ꝙ sicut nō lʒ auferre alienū vel dānū iferre alteri ita nō lʒ retardare restitutionē: si.n.retineret etiā p annū ⁊ eēt verisile ꝙ creditor nullū icomodū ex eo substineret non apparet rō pctī mortalis ⁊ sic pʒ quō itelligūt vba.s.Tho.ꝙ statī:⁊c.§.21. De restitutiōe vsurarū publici vide.v.vsura.6.§.2.⁊c si.

5 ¶ Querit vtrum pscriptio libet a restitutiōe. Fibi.3°.ꝯ°. Re.sm.s.Tho.ql.12.ar°.25.ꝙ sm leges ciuiles pscriptio tā sm malā fidē q̄ʒ sʒ bonā liberat. sʒ sʒ leges canonicas solū pscriptio bone fidei liberat etiam si post pscriptionē sciat alienū fuisse qꝛ lex pōt aliquē pro pctō ⁊ negligentia punire in re sua:⁊ illā alteri dare ⁊ cōcedere.c.q i ecclesiaꝝ:ꝺ ꝯsti.sʒ q mala fide pscribit teneē emēdare ⁊ satisfacere reddēdo dānū qd̄ itulit.hāc.q.optime tractat Pa.post Inno.in.c. quia pleriqꝫ:de imu.eccl.q.7.vide aliquid supra.v. lex.§.29.circa fi.⁊ v.pscriptū.§.xi.

6 ¶ Quō fiat restitutio in offensione corporis.Re.sm .s.Tho.vbi supra.ꝙ in quibus nō potest recōpēsari equiualens sufficit ꝙ recōpēseē quod est possibile sicut patet de honoribus qui sunt ad deū ⁊ parentes vt ait philosophus.8.ethi.cor:⁊ ideo quādo id qd̄ est ablatū non est restituibile per aliud equale debet fieri recōpensatio qualis possibilis est.puta cūʒ aliquis alicui abstulit mēbrū debet ei recōpensare vel i pecunia vel in aliquo honore cōsiderata cōditione vtriusqꝫ psone sm arbitrium boni viri.hec.s.Tho. vbi supra. In.4°.sniaꝝ.di.15.q.4ᵃ.ar°.5.q°.2°.ad.2ᵐ. ait. Restitutio principaliter iuenta est i dānis q̄ iferūtur i rebus fortune q̄ restitui possunt. in his aūt q̄ sunt illata persone vt ablatio virginitatis. abscisio mēbri:⁊ similia.q̄ nō possunt ad sile bonū restitui. ꝺbet fieri restitutio qualis possibilis ē.s.ad arbitriū ⁊c.hec ille. Idē dicit Ray.⁊ sunt regule.p°.qn̄ restitutio nō pōt fieri sʒ dānū datū tūc arbitrio boni viri relinquat.2°.qn̄ res male ablata non pōt restitui. restitutio dʒ fieri i equalēti si possibile ē. Et tāgit.s. T.tria.s.grāꝝ actio.mutilā°.⁊ occisio de qb°i.§.se.

¶ Quō restitutio debeat fieri i grāꝝ actiōe:ocasionis mutilatiōe.vbi.p.notandū ꝙ ad deū.parētes 7
⁊ magistros sm phm vbi.s.nō possumus sufficienter grās agere.sʒ debemus q̄les possumus.ꝙ.n.deo nō possimus ē qꝛ qn̄ agimus grās deo illd̄ bonū.s. grāꝝ actio ē etiā quoddā bonū p quo tenemur ipi deo ex quo illud habemus a deo ⁊ si iteꝝ referam° p illo iteꝝ accipim° illud aliud bonū.s.grāꝝ actio nē a deo:⁊ p illo iteꝝ tenemur ⁊ sic i ifinitū. Eodē mō dr̄ de patre a q° totā subāʒ accipimus ⁊ virtutē agēdi grās:⁊ silr de matre ⁊ de magistro a quo vt sic totā doctrinā accipim° sʒ quā illis grās agimus ⁊ sic semp remanet aliqd p q°tenemur.nō possumus igit illis sufficientes grās agere.sʒ debemus q̄les possumus i alijs aūt quō icurrimus igratitudinē nisi recognoscamus.referamus grās:⁊ retribuamus tēpore suo:vide.v.igratitudo pn̄.de occasione aūt notādū ꝙ pōt fieri multipliciter. Aliqn̄.n.iferē sm leges.aliqn̄ pter:p mō dupłr.s.directe qn̄ fit per iudices puta suspēdendū latronē:⁊ tūc si fit zelo iustitie ⁊ sʒ ordinē iuris nō peccat neqꝫ ad aliqd tenet q̄ꝫuis fit irregularis.si vo facit zelo vindicte vel p auaritiā sʒ tn̄ ordinē iuris peccat ⁊ ē irregularis: tn̄ nō teneē ad aliqd. Indirecte aūt fit qn̄ aliqs iter ficit bānitū vbi ē statu'":vt ē Bono°:ꝙ ipune itersici pōt ⁊ aliqn̄ apponiē pmiū qd̄ pōt iuste fieri sm Pa.c.si.i glo.2°.de ꝯsue:⁊ tūc si occidat zelo iustitie q̄ꝫuis fit irregularis:nō tn̄ peccat nec teneē ad aliqd:⁊ pōt accipe pmiū.si vo facit liuore vidicte vel auaritie peccat:⁊ ē irregularis.nō tn̄ teneē ad aliqd. Si vo fiat pter iudiciū tūc vel fit rōe defensiōis cū moderamine itulpate tutele ⁊ sic nec ē irregularis neqꝫ peccat neqꝫ ad aliqd teneē.ar.i de.si furiosus.ꝺ homi.eodē mō dr̄ ē ꝺ furioso:dormiēte:⁊ lusāte.si aliquē occidāt ⁊ eodē mō dr̄ ꝺ mutilāte.siqs āt occidat ē mutilet p ꝺfensiōe suoꝝ.nō ē excōicat°. si occidat clericū:nec ad aliqd teneē si fiat cū moderā°:⁊c.ē tn̄ irregu.ar.ciuʒ istoꝝ i.d.de. si furiosus. Si āt occidat iuadētē sine moderamie puta ꝙ poterat euadere sine sui pitulo vel qꝛ fuit i dolo dādo cāʒ.puta qꝛ iuerat ad mulierē ꝺ nocte ⁊ fuit inuentus a parētibus ⁊ similibus ⁊ tunc q̄ꝫuis nō teneaē ad totū dānum simpliciter teneē tamen sm dolū ⁊

culpā ꝛ dānū ad arbitriū boni viri. Si q̄s aūt occi dat nō inuasus nec hn̄s aliquā excusationē iste. ꝑ pu nit̄ b3 leges cōes ꝛ municipales diuersis penis q̄ tñ itelligūtur fm for⁊ ꝯtētiosum i quo nō tenet̄ se offer re: captus tñ nō d3 fugere neq3 carcerē frāgere in/ uēta tñ oportunitate pōt fugere. Jn foro vero peni tētie debet satisfacere quātū pōt ad arbitriū: ꝛ cē. im possibile. n. ē vt simplr satisfaciat q2 nō pōt restitue re vitā. deberet. n. fm aliquos totā vitā suā exponere ad expugnationē ifideliū vel hereticor⁊ vel i orōib⁹ ꝑ defuncto qd̄ si nō pōt vel nō vult hoc facere tene tur saltē aliqd facere ad arbitriū boni viri. puta si occisus aliquos substētabat d3 ipe facere idē ꝯside rata cōditiōe occisi quātū ad etatē: artē ꝛ idustria3 ꝛ filia: ꝛ quātū ad oīa dāna ide secuta ꝛ tenet̄ pla care quātū sibi ē possibile offensos. Jn occisiōe serui debet fieri restitutio sicē aliar⁊ rer⁊. s. dare p̄ciū. Jde3 dicēdū ꝺ mutilāte vel vulnerāte vbi ꝯsiderāda sunt oīa p̄cedētia ꝛ expēse ꝛ oīa ꝯcurrētia b3 arbi. boni viri ꝛ c.

8 ¶ De restitutiōe fame. Notādū b3. s. T. 2.2. q. 73. ar. ꝑ. q̄ si q̄s aufert formā alicui ver⁊ ꝛ iuste ꝺꝺ⁹. s. ordi ne debito suato. nō tenet̄ ad aliqd. si vero falsu3 di cēdo ꝛ iniuste tūc tenet̄ ꝯfiteri se dixisse falsu3: si aūt dicēdo verū. s3 iniuste puta cū aliqs p̄dit crimen oc cultū ꝯ ordinē debitū. tūc tenet̄ ad restitutionē q̄ pōt sine mēdatio. vtpote q̄ dicat se male dixisse. vel q̄ eū iniuste diffamauerit vel si nō pōt famā resti/ tuere. ꝺbet ei alr recōpēsarī sicē ꝛ i aliȷs reb⁹. hec ille. idē ponit. 4. d. 15. q. p⁹. ar. 5. ad hoc facit. 5. q. i. c. q/ dā. i4. q. 6. Si res. con. Ray. addēs q̄ silr ē i libello famoso: ꝛ i cātinella: ꝛ d3 fieri restitutio vbi fuit ifa matio. vel publice vel secrete fm modū ifamatiōis. Fallit hoc i multis casibus ꝑ q̄n ex hoc magis infa maret̄. puta q2 nō ā plius recordātur vel q2 nō cre/ dēt: ꝛ caueat i mō dicēdi: ꝛ tunc vt dictū ē deberet alr satisfacere b3 dānū secutū ad arbitriū boni viri. 2⁹ q̄n restitutio nō posset fieri sine p̄iculo maioris im pōtātie q̄ sit fama verisilr secutura. 3⁹ q̄n dixit illi q̄ poterat p̄dcē vel ordine iuris. 4⁹ q̄n talia de se non erāt ifamatoria. puta ꝺ pctō veniali vel qd̄ poterat ꝑ vtroq3 iterptari. 5⁹ q̄n dixit se audisse vel mō du/ bio. 6⁹ q̄n ille sciuit p aliā viā. puta q2 publicū factū ē p alios. vel alr erat ifamat⁹. Uide. d. detrac. §. 2.

9 ¶ Quid de illo q̄ i iudicio aliquem isfamauit. R̄. q̄ vel ifamauit ver⁊ dicēdo ꝛ ordie iuris ꝛ si recto aīo nō peccauit neq3 tenet̄ ad aliqd. si vero mala iten/ tiōe peccauit. sed nō tenet̄. si aūt falsum dicēdo. vel dixit i tortura timore pene nō tñ ratificādo ꝛ sic nō videt̄ peccasse mortalr. eo q̄ nō facit sufficiētē pro bationē. tenet̄ tñ ad tñ. si vero ratificauit peccauit ꝛ tenet̄. Si aūt dixit falsum sine tortura pecauit ꝛ tenet̄. Sed qd si de seipo dicit falsu3 rōe torture. R̄. q̄ nō videt̄ peccasse mortalr nisi ratificasset q2 non videt̄ mēdatiū pernitiosu3. q̄uis aliȷ teneāt ꝯriū. si vero ratificauit ꝛ ipe vel alius ex hoc sit occidēdus peccauit mortalr: ꝛ tenet̄ retractare q̄tū ad id qd̄ de alio dixit. de eo aūt qd̄ de se dixit si citius eligeret mori q̄ ulter⁊ pati tormēta: nō vr peccare mortalr. si nō retractat. Uide. ō. d. detractio p totū vbi ha/ bes quō quis infamatur ꝛ quō peccat ꝛ multa alia ad hoc propositum.

¶ Querit̄ quō tenet̄ q̄s ad restitutiōe3 dāni dati. R̄. ꝑ quātū ad rōe3 cōe3 sciedū fm. s. Tho. vbi. ō. ar. 3. ꝛ. 4. q̄ quicūq3 dānificāt aliquē vr ei aufferre id in quo dānificat ipm: dānū. n. dr̄ ex eo q̄ aliqs minus b3 q̄ debet habere fm p̄hm. 5. ethi. ꝛ iō hō tenetur ad restitutionē eius i quo aliquē dānificauit i dāni/ ficatiōe aūt duo sunt ꝯsiderāda quor⁊ vnū ē iequa litas ex parte rei q̄ q̄nq3 ē sine iniustitia. vt p3 i mu tuis. Aliud ē iniustitie culpa q̄ pōt cē etiā cū equali tate rei. puta cū aliqs itēdebat iferre violētiā. s3 nō p̄ualet. q2 ad culpā adhibet̄ remediū p penā iuris vel p penitētiā ad q̄ nō tenet̄ aliqs nisi post sniam i iudicio: ꝛ tunc ipe tenet̄ dare ꝛ ille tenet̄ accipere. penitētiā aūt accipit i cōfessiōe ꝛ de pena itelligitur illud Exo. 22. si q̄s furatus fuerit bouē aut ouem ꝛ occiderit vel vēdiderit qnq3 p vno: ꝛ c. quātu3 vero ad iequalitatē ex parte rei adhibet̄ remediū p resti tutionē iquātū p eā equalitas reparat̄ ad qd̄ sufficit q̄ restituat tñ quātū a creditore fuit ablatū siue in bonis fortune. siue corporis. siue aie. vel restituendo idē vel eq̄le vel fm possibilitatē. Sed aliqs pōt dā/ nificari dupl̄r. vno⁹ q2 auferet̄ ei id qd̄ actu habebat ꝛ tale dānū ē semp restituēdū b3 recōpēsationē eq̄lē. puta si aliqs dānificet aliquē diruēs domū tenet̄ ad tñ quātū valet dom⁹. Alio⁹ dānificat aliqs aliquē ipediēdo ne adipiscat̄ qd̄ erat in via habēdi ꝛ tale dānū nō oportet recōpēsare ex equo. q2 minus ē ha bere aliqd virtute q̄ habere actu. q̄ aūt ē i via ali/ qd adipiscēdi b3 illud solū i potētia: ꝛ iō si reddere tur ei vt haberet i actu restitueret̄ ei qd̄ ē ablatū nō simplex. s3 multiplicatū. qd̄ nō ē de necessitate resti/ tutiōis. tenet̄ tñ aliquā recōpēsationē facere fm cō/ ditionē psonar⁊ vel negotior⁊. Ex his p3 solu⁹ mul/ tar⁊. q. p⁹. de illo q̄ destruxit semina i agro de quo. s. Tho. q. di. 15. q. p⁹. ar. 5. q⁹. 2. 2⁹ de eo q̄ detinet pecu niā creditoris ꝛ posset lucrari de quo. vbi. ō. 3⁹. de il lo q̄ ipedit rusticū ne opas suas exequat̄. 4⁹ de illo q̄ impedit piscatores vel aucupes a captiōe ꝛ simi3 q2 d3 fieri restitutio ad arbitriū sapiētis. 5⁹ de eo q̄ ipediuit aliquē a ꝯsecutiōe alicuius beneficij vel lega ti vel alterius vtilitatj i quā tñ sic distinguēdo ē fm s. Tho. 2.2. q. 62. ar. 2. ad. 4ᵐ. ꝛ. q. sniar⁊ di. 15. q. i. ar. 5. q⁹. 2. ꝛ fm Sco. ꝛ Ricar. ibidē: q2 ille q̄ ipedi uit vel fecit vt prouideret ecclesie vel alteri de digno vel meliori ꝛ sic ad nihil tenet̄ vel fecit vt sibi ꝑuidere ꝑ/ uideret dānō sit eque dign⁹: ꝛ sic ēt ad nihil tenet̄. Nemo. n. dānū facit nisi q̄ id facit qd̄ facere iure nō b3. ff. de re. iu. l. nemo: gl3. n. b3 iure sibi p̄uidēdi. Si aūt facit iniuste odio vel aīo ipediēdi. tenet̄ si iam

habebat ad totũ. si xͦo erat ĩ via ad tñ̃ bz arbitriũ: zc. Eodẽ mõ dicẽdũ de eo q volebat aliqd legare ecclesie. vel alicui altari. vel alteri. fm. n. Pe. de pal. si ↄsuluit vt alteri meliori ecclesie. puta vbi viuũt re ligiose vel q magis idigẽt vel q poterũt magis ora/ re p legãte vel vt ↄsulat amico suo vel sibi: nõ tenet ad aliqd. Nã nulli erat ius acqsitũ ⁊ nulli iniuriã facit q vtit iur suo. si xͦo iniuste hͦ pcuret tenet vt di ctũ ẽ vel ad tñ̃ vel ad totũ. sz qd si vtroqz fecit. s. vt ↄsulat sibi vel amico ⁊ odio: quidã dñt ꝙ eẽt ↄside rãdũ qd principalr moueat ⁊ fm illud eẽt iudican dũ. ego tñ̃ credo ꝙ non tenet q̃tũ is peccet: rõ est q: petũ nõ ẽ pncipalis rõ vt teneat vel non. ad resti tutionẽ. sz nõ accipit alienũ vel nõ priuat suo: vide aliquid. xͦ. clericus. 4. §. 3. ⁊ xͦ. legatum. ꝑ. §. 39. Ea dẽ rõe soluit alia. q. fm Sco. ⁊ Ricar. vbi. õ. de re/ trahẽte a religiõe vbi sic distingũt. s. ꝙ vel retraxit illũ q iã tenebat ad religionẽ: ⁊ sic tenet iã religiõi q̃ egrediẽti. vñ si ẽ idoneus debet ipe itrare ⁊ sic sa tisfaciet religiõi ⁊ orabit p egrediẽte vel satisfaciat eo mõ quo põt p vtroqz: vel retraxit q ad religionẽ disponebat ⁊ tũc vel fecit vt ↄsuleret volẽti intrare. puta q: volebat igredi religionẽ i qua nõ seruat re/ gula vel vt ↄsuleret sibi. puta q: eius filius vel vole bat sibi legare bona sua vel fm Ricar. q: credebat iutilẽ ⁊ fictã: ⁊ tũc fm pdictos ad nihil tenet tũ q: nõ erat ius acqsitũ tũ q: vtit iure suo. videt tamen peccasse si ꝓpter bonũ tẽporale post posuit spiritua le. Si aũt dolo hoc fecit tenet ad arbitriũ sapientis. Silr iducẽs aliquem idirecte ex ↄsilio vel quocũqz alio ad peccãdũ tenet q̃tum põt fm pdictos. Silr dãnificãs aliquẽ ex fraudulẽto ↄsilio vel ex falso: ex ignorãtia vel negligẽtia tenet quãtũ põt fm eosdẽ. Eodẽ mõ dicẽdũ est fm eosdẽ de ↄfessore q absol/ uit quẽ nõ põt ex malitia vel ignorantia crassa vel supina vel ex alia ignorãtia culpabili ⁊ peccat mor taliter fm Ricar. ⁊ tenet auisare illũ fm Ul.

xi ¶ Utrũ qs teneat restituere fructus rei aliene. R. hãc. q. diffuse ptractat: Pa. i. c. grauius: de resti. spo. quem sequit Angelica. xͦ. restitutio. ꝑ. ibi possessor malefi/ dei: ⁊ supplemẽtũ. xͦ. restitutio. ꝑ. §. 4. ponẽtes mul/ tas distinctiones. sz q: potius ad forũ cõtẽtiosum q̃ ↄscie ptinẽt iõ breuiter dr fm Ray. ⁊ bz. s. T. 2ª 2e. q. 62. ar. 3. ⁊. 4. fundamẽtalr: ⁊ i ter. d. c. grauis. ꝙ tãz possessor bone fidei q̃ malefidei fm ↄsciaz tenet re stituere itegralr rẽ alienã: dãna plenarie resarcire ⁊ de illatis iniurijs cõpetẽter satisfacere: ⁊ fructus quos recepit reddere deductis expẽsis q̃ sunt gra fructuũ q̃rẽdor: ↄgregãdor: ⁊ ↄseruãdor. Sed bz aliquos possessor bone fidei nõ tenet d̃ fructibus quos pcepit q̃diu fuit bonefidei possessor: ⁊ sunt ↄsumpti. sed so lũ de extãtibus. sz. s. Tho. nõ facit istã distinctionez neqz i foro ↄscie videt valere. Dĩt. n. solũ quãtũ ad culpã. vñ nõ debet puniri possessor bonefidei i aliq̃ iniuria vel culpa. sz quãtũ ad fructus pceptos dũmõ nõ currat ꝑscriptio. nõ video quare nõ debeat resti/ tuere alias nõ itegre restitueret. qd ẽ ↄ. s. Tho. hic. q loquit vir de oĩ possidẽte ⁊ de oĩ fructu pcepto. ve rũ ẽ ꝙ q̃tũ ad fructus pcipiẽdos. q nõ pcipiũt rõe culpe vel negligẽtie possidẽtis. videt currere illa di/ stinctio iter possessorẽ bonefidei vel malefidei vt te/ neat possessor malefidei. nõ aũt possessor bonefidei. q: hoc fit rõe pene vel negligẽtie qd nõ ẽ i possessore bonefidei. d̃ oĩbus vero alijs nõ video rõez dñe. ille igit legeo dñt itelligi in foro ↄtẽtioso. possessor igit bone fidei qñ dephẽdit rẽ nõ fuisse suã dz restituere rẽ itegralr cũ fructibus pceptis d̃ductis expẽsis: ⁊c. nisi currisset ꝑscriptio. possessor aũt male fidei debet rẽ itegralr restituere vt. s. vide aliqd. xͦ. fructͦ. §. 2. faciũt h ad d̃claratiõez eor q̃ dñr. j. e. §. 24. vide. xͦ.

¶ Sed q̃rit de re rapta vel furata qñ ẽ de/ teriorata quõ restitui dz. R. fm Ray. dz restitui fm illũ gradũ fm quẽ fuit melior bz nãz postq̃ fuit ra/ pta eo ꝙ semp fuit in mora ⁊ semp illã debebat. Et eadẽ rõe q: fuit i mõra tenet quocũqz mõ pierit ꝙ si nõ fuit i mora. puta q: obtulit dño ipaz rẽ sipe fuit negligẽs nõ tenet de casu fortuito. ff. ↄdi. fur. l. in re. Eodẽ mõ dr de fure ⁊ tenẽtur ãbo post restitutionẽ dãni petere remissionẽ iniurie. Quid si plures fuerũt raptores. R. fm Ray. si vadãt simul q̃si vnus exer/ citus qlz tenet isolidũ nã ⁊ quilz iuuat aliũ ⁊ facit eos fortiores. c. sic dignum: de homi. hoc itellige fm Guil. qñ vnus sine alio nõ fecisset: alias qlz tenet p dãno qd d̃dit: eodẽ mõ dr si diuisiz rapiũt vl furãt ix

¶ Querit cui faciẽda ẽ restitutͦ. R. ꝑ i cõi. s. j. §. 24. ꝙ cõiter fm doc. faciẽda ẽ illi a quo ablata ẽ quod ꝓbat. s. Tho. 2ª 2e. q. 62. ar. 5. sic. p restitutionẽ fit re/ ductio ad equalitatẽ cõmutatiue iustitie q̃ ↄsistit in rez adequatiõe. hmõi aũt rez adequatio fieri non posset nisi ei q minus bz q̃ qd suũ est suppleret qd deest: ⁊ ad hãc suppletionez faciẽdã necesse est vt ei fiat restitutio a quo acceptũ ẽ. hec ille. Qd ẽ vez bz Ray. nõ solũ qñ ille a quo ẽ acceptũ est dñs rei: qd directe ↄcludit ex verbis. s. Tho. sz ẽt qñ sua iterest ex cã honesta rẽ nõ eẽ subreptã. vt puta q: habebat i ea ius pignoris vel vsuz vel aliqd hmõi. ff. d̃ fur. l. is cuius. Si vero ipe a quo nũc res est ablata fura/ tus fuerat eã. nõ sibi. sed dño erit restituẽda. vel illi cui prior fur vel raptor subripuerat si sua. vt dictuz est iterest ex cã honesta. generalr igit restituẽda ẽ res illi a quo fuit accepta. 3. q. pͣ. c. redintegrãda: imo per totũ ⁊ extra de re. spo. per totũ. Si vero res nõ erat illius a quo imediate fuit furata vel rapta ⁊ sua nõ iterest. i. non iminet periculũ vt ipe restituat. dz dño rei restitui. non tñ̃ tenet ad hoc. s. iqrere dominũ rei. sz sufficit ꝙ restituat illi a quo accepit fm xͦ. q: re/ stituit rẽ in pristinũ gradũ ⁊ eodẽ mõ dr de restitu/ tione vsure. Si vero sit mortua psona cui facienda est restitutio dz restitui heredi qui cõputat q̃si vna psona cũ ipo. Si ãt sit multũ distãs dz sibi trãsmitti

quod sibi debet̃ ꝛ ꝑcipue si sit res magni valoris ꝛ possit comode trāsmitti alioqn debet in aliquo loco tuto poni vt pro eo ꝯseruet̃ ꝛ dn̄o significari. hec. s. Tho. vbi. s. di. ꝛ. 4. di. 15. q. pª. ar. 5. qlª. 4. ad. 2ᵐ. ait. di cēdū ꝙ si res ē magni valoris debet sibi trāsmittere si pōt cōmode nec obstat si dānū de remissiōe patit̃ qꝛ ipe sibi eā fuit iniuste aufferēdi. si aūt trasmittere nō possit vel res sit non magni valoris pōt eā dare ꝓpinqs illius si hꝫ: vel alicui cenobio: si nō habet ꝑpinquos cuꝫ ꝑstatiōe tali ꝙ ei reddere teneātur si regsierint vel vn̄ꝗ̄ apparuerint. hec ille. Pa. i. c. cuꝫ tu: de vsu i glo. i. ꝟ. nō supstitibus dicit ꝙ aut vsura rius recessit de loco vbi extorsit vsuras ꝛ tūc cum sit malefidei tenet̃ expēsis suis remittere ad locum vbi exto: sit. Aut illi a quibus fuerūt extorte recesserūt ꝛ tūc ꝓcedit illa glo. vt expēsis ipoꝝ mittant̃: sic ꝯ di stinctio sit i re legata. l. cū eos. ff. de le. i. ꝛ hoc veruꝫ nisi inueniat̃ aliqs fidelis q velit gratis deferre ar. in c. significāte: de pig. Fallit hec regula coīs. ꝑ i casu dicto. s. qn̄ nō erat eius: ꝛc̃. 2º qn̄ eēt dānosa illi: sicut furioso nō eēt restituēdus gladius qꝛ restitutio ordi nat̃ ad vtilitatē eius cui restituit̃. oīa. n. q̄ possident sub rōe vtilis cadūt nec tn̄ debet ille q possidet rem alienā sibi appropriare. ſꝫ vel reseruare vt ꝯgruo tē pore restituat vel ēt alteri tradere tutius ꝯseruādā.

14 ¶ Tertio fallit. d. regula. s. ꝙ fiat restitutio illi a q̄: ꝛc̃. rōe criminis. s. de illicite acqsitis vbi notandū hꝫ ꝙ elicit̃ ex dicto. s. Tho. 2ª. q. 32. arº. 5. ꝛ 4. sniaꝝ di. 15. q. 2. ar. 4. qlª. 2. ꝛ. 3ª. ꝙ dr̃ aliqd illicite acquisi tū qđ ꝯ legis ꝓhibitionē acquirit̃ ꝛ hoc pōt eē tri pliciter. ꝑ qn̄ lex ꝓhibet acceptionē ꝛ cām nō tamē dationē vt i rapina: furto: vsura: ꝛ hm̄oi: siue trāſ ferat̃ dominiū siue nō semꝑ tn̄ ꝯpetit repetitio ꝛ ta le dr̃ turpe lucrū ꝛ iniquū. turpe qdē eo ꝙ ꝓhibetur causa. iniquū ꝟo eo ꝙ ꝓhibet̃ acceptio: ꝛ i talibꝰ fit restitutio illi a quo accipit̃ vt dictū ē in. §. ꝑcedenti: qꝛ datio nō prohibet̃: ꝛ sic nō iniqꝫ dat. 2º qn̄ lex ꝓ hibet dationem ꝛ acceptionē ꝛ cām: ꝛ talis dr̃ tur pis ꝛ iniqua datio turpe lucrū ꝛ iniquū sicut in sy monia de cuius restitutiōe dr̃ in. §. sequēti. 3º quan do lex prohibet soluꝫ causam nō tn̄ prohibet datio nem vel acceptionē ꝛ tale dr̃ turpe lucrū propꝛ: ꝛ solū: vt in meretritio. ystrionatu: ꝛ similibus: de cu ius restitutiōe in. 16. §. sequenti.

15 ¶ Querit̃ de acquisito per symoniā quod dicit̃ ini qua datio turpe lucruꝫ ꝛ inique acquisitū: ex eo. n. ꝙ est iniqꝫ acquisitū. s. ꝯ legis dispositionē non pōt illud retinere ex eo autē ꝙ ē iniqꝫ datum nō potest repetere: ꝛ transfert̃ dominiū ex eo ꝙ lege prohibet̃ datio: vnde debet pauperibus errogari vel ecclesie in cuius vituperiū cōmissa est de quo vide. ꝟ. symo nia. §. 74. ꝛ 75. Quidā extēdunt istū casum ad oē lucrū vbi est peccatū in dante ꝛ accipiente vt in pe cunia accepta pro adulterio: sed sm̄. s. Tho. hoc so lū est verum vbi ipa datio ꝛ acceptio prohibet̃ ipo iure vt i symonia: ꝛ nō solū cā vt in adulterio. vnde de symonia dicit̃. i. q. i. Anathema dāti anathema accipiēti de qua symonia distinguēdū est qꝛ vel est mētalis solū ꝛ sic nō tenet̃ ad restitutionē. c. si. eo. ꝛ quare i vsura mētali fiat restitutio. c. cōsuluit: de vsu ꝛ ifra. ꝟ. vsura. ꝑ. §. ꝑ. ꝛ nō in symonia. pōt dici ꝙ lex sic dicit vide. ꝟ. symonia. §. 6. Eodē modo dicē dū est de iudice. assessore. ꝛ teste. accipiētibus aliqđ vnde Aug. 14. q. 5. c. nō sane. Non debet vēdere iu dex iustū iudiciū aut testis verū testimoniū ꝛ hoc i telligit̃ de iudice ꝛ assessore quādo habēt competēs salariū ꝛ debet restitui illi q dedit si iuste dedit: pu ta redimēdo vexationē suā: secus si causa corrūpen di ꝛ tūc debet̃ pauꝑibus vel illis i quoꝝ ꝑiudiciū data est. similiter dicendū est de ꝑlatis iferioribus. notarijs. camererijs: ꝛ alijs officialibus quādo hn̄t cōpetens salarium ꝛ aliquid extorquēt in. d. c. sane. Idē iudiciū de illo qui dat pecuniā vt liberet̃ a car ceribus iniuste vel vt det̃ falsa sentētia vel a qͦ corrū patur aliquis officialis qꝛ turpiter dat ꝛ turpiter ac cipit ꝛ i oībus his ꝛ similibus prohibet̃ datio ꝛ ac ceptio. iō pauperibus errogandū vel illi i cuius pre iudiciū: ꝛc̃. si vero daret vt redimeret vexationem suā vel aꝗ iuste ꝛ illi cui dat̃ nō incūbat ex officio i quo habeat suū salariū pōt retinere. eodem mō dr̃ de acquisito a iudeo vel pagano per officiū sibi in terdictū cū xp̄ianis vt habet̃ in. c. cū sit de iude. vbi ꝑcipit̃ vt det pauperibus ibi Pa. 3º. nota: de quo vide ver. iudex. §. 6. ꝛ sequētibus.

¶ De his q. 3º mō dicto in. §. 14. s. quādo lege ꝓhi betur solū causa nō tn̄ datio neqꝫ acceptio vt i me retritio qđ est ꝓpꝛie turpe lucrū hoc potest retineri quāuis de cōsilio: ꝛc̃. quidā tn̄ dicūt ꝙ tale lucrū de necessitate d̄bet pauperibus errogari eo ꝙ turpiter dat. i. cū peccato ꝛ accipit: sed sm̄. s. Tho. Ray. ꝛ Inno. est de cōsilio ꝛ leges cōtra hoc allegate pro hibent solū causaꝫ ꝛ non dationē vel acceptionem nisi forte per fraudē vel dolū supfluū mulier extor sisset. Ad istum tertiū modū pertinēt lucra facta ex istrionatu. duello. torneamētis. sertis factis de flori bus ꝛ alijs cōiter pertinētibus ad lasciuiā vt i sona toribus coreis ex dictis seu factis i arte magica vel mathematicā. seu diuinatoria ex lucro negotiatio nis vel alterius exercitij prohibiti in die festo aduo cationis vel medicine in casu nō cōcesso quo ad cle ricos. de hm̄oi nō debet fieri sacrificium vel oblatio ad altare propter scandalū vel reuerentiā non sunt tamen de precepto danda pauperibus vel restituē da. sed de cōsilio. Uide aliquid in. §. ꝑcedēti. 16

¶ De ludo qui videt̃ ad hūc tertiū modū pertinet̃. 17 Notandū sm̄ Pa. in. c. clerici. el. 2º. de vita ꝛ hone. cle. in glo. in. ꝟ. ad aleas ꝙ triplex est spēs ludi. pri ma stat in ingenio vt ludus scachoꝝ: ꝛ cum iste lu

dus nõ sit prohibitus.l.penul.ꝛ vltima .ff.de alea.
vbi videt̃ ɔcessus omnis ludus qui fit gratia virtu/
tis experiẽde:ꝛ lucrũ tale nõ est obnoxiũ: q: non est
ibi fortuna.sed bonũ exercitiũ.nõ tñ debẽt ludere cũ
magna quãtitate nec causa expoliãdi proximũ vel
lucrãdi principaliter. Et nõ ꝙ si i illo lucro poneret
vltimũ finẽ eẽt peccatũ mortale.i oi ludo:ꝛ ƀʒ Pa.
ibidẽ deberet dari i elemosinã ꝓpter peccatũ .14.q.
4.c.qui emit.sed ƀm.s.Tho.Ray.ꝛ Inno.ẽ de cõ/
silio.secũda spẽs ludi stat solũ i fortuna vt ludus ad
azardũ.tertia est mixta vt ludus tabularꝫ cũ taxil/
lis ꝛ de istis simul dt̃ ꝙ aut ille qui perdit nõ habe/
bat administrationẽ liberã pecunie vt i seruo vel fi
lio familias:ꝛ monacho : ꝛ tunc tenet̃ restituere illi
cuius erãt ille pecunie.l.si.ff.de alea. nõ.n.pñt trãs/
fere dominiũ cũ non sint sua.c.nuper. de dona.post
diuor.resti.ꝛ i regula nemo.de re.iur.lib.6.aut ha/
bebat liberã administrationẽ:ꝛ si iteruenit fraus cõ
petit repetio ꝛ tenet̃ illi q: turpitudo versat̃ ex par
te illius tñ.ff.de condi.ob.tur.cau.per totũ.ꝛ i regu/
la.ipari.cã.de re.iur.lib.6.ꝛ ƀm.s.Tho. tenet̃ iure
nature. Aut nulla fraus iteruenit ꝛ tunc aut neuter
fuit attrahẽs aut alter tantũ primo casu cõiter tene
tur ꝙ de iure cõi competat repetitio.vt in aut.alea.
vsus:ꝛ.d.l.si.ꝛ datur repetitio vsqꝫ ad .40.annos.
sed de iure naturali. seu cõsuetudinario nõ cõpetit
repetitio.nã iste ludus nõ principaliter est prohibi/
tus propter se.sed ꝓpter multa mala q̃ inde secũtur.
nã isti cõi cõsensu voluerũt se submittere fortune. In
sti.de re.di.§.per traditionẽ.sed si alr habuit inten
tionẽ dãnatã.puta ledendi proximũ.puta pecuniã
restituend i pauperibus.c.nõ sane:ꝛ.c. qui habetis.
14.q.5.secus si causa solatij tantũ maxime i festiui/
tatibus.vide g'o.in.c.ꝓ.35.di. q̃ dicit ꝙ si modicuꝫ
luderẽ pro cõuiuio faciẽdo.illud licet.etiã de iure.sꝫ
nõ puto illud procedere i clericis q: nõ debẽt facere
cõuiuiũ.etiã de ɔfertis.i.ꝙ quis ponat partẽ.c.non
licet.44.di.huc vsqꝫ Pa.vbi supra:ꝛ satis cõformi
ter cũ.s.Tho.sed ad hoc vltimuꝫ .s. quãdo aliquis
accepit aliquid ex ludo ab eo qui potest alienare si/
ne fraude ꝛ nõ attraxit.sed voluerunt se supponere
fortune ambo ƀm.s.Tho. nõ tenẽtur ad restitutio/
nem de necessitate.sed de ɔsilio.leges aũt i cõtrariũ
ƀm.s.Tho.sunt abrogate per ɔ̃riã consuetudinẽ:ꝛ
quãuis aliquãdo principaliter faciat ꝓpter lucrũ ꝛ
peccet mortaliter.nõ tamen tenet̃ ad restitutionem.
q: alia est ratio restitutiõis.s.prohibitio legis ƀʒ.s.
Tho.ꝛ alia ratio peccati.s.q: fineꝫ vltimũ ponit in
lucro.c.allegata nihil faciũt ad propositũ vt patet
illa cõsideranti. Si vero fuit alter attrahẽs ꝛ alter
attractus dicit Inno.i.c.q: pleriqꝫ:de imu.eccl.ꝙ si
attrahens vicit tenet̃ restituere attracto q: ille fuit i
turpitudine. secus econtra.con.predictis Jo.and.ꝛ
Calde.in.d.c.clerici.Uide supra.ꝟ.ludus.5.8.ꝛ.s.

Tho.2ª.q.32.ar.7.in responsione ad.1ᵐ.arᵐ.
¶ De icertis.ꝓ.q̃ dicũtur incerta.R̃.incerta dicũtur g
q̃ nõ potest quis retinere sibi siue q: per rapinaꝫ vel
vsurã vel fraudẽ vel dãnũ vel rẽ alienã inuentã nõ
habitã pro derelicta accepit ꝛ persona cuius ẽ res.
ignorat̃ vel si scit̃ nõ inuenit̃ nec ipse nec eius heres.
Similiter possunt dici icerta que quis accepit per sy
moniã non dico de fructibus beneficij habiti per sy
moniã q: debent restitui illi ecclesie vel camere apo
stolice similiter dicunt̃ icerta q̃ per turpitudinẽ sunt
acquisita vbi datio ꝛ acceptio sunt iure prohibita
de quibus supra.§.15.2º querit̃ quis sit dispensator
eorꝫ.R̃.ista.q.tractat̃ per Pa.i.c.cũ sit.ꝺ iude.post
vltimũ nõ.vbi sic ait. Sed circa predicta q̃ritur nũ
quid simplex sacerdos qui audiuit ɔfessionẽ alicu/
ius qui tenetur aliqua restituere possit facere hãc re/
stitutionẽ. Hosti.ꝙ nõ.sed est casus reseruatus epis:
ꝛ reddit tres rõces huius reseruatiõis.prima q: si in
feriores ecclesiastici possunt hoc facere sepe sibi ap/
propriarent.secũda q: in maioribus est adhibenda
prouidentia epi.c.ad hec.de offi. Archi. tertia quia
eps habet curã omniũ ecclesiarꝫ sue dyocesis:ꝛ cun
cta spiritualia regit.x.q.i.c.regẽda.vnde tota dyo/
cesis dicit̃ eius parochia.c.ꝓ.de rap. Sed Archi.in
.c.1º.de testa.li.6.tenet cõtrariũ dicẽs. hanc restitu/
tionẽ posse fieri per eũ qui tenet̃ restituere vel p euꝫ
de quo ipse prouidit.al'.cũ tu.de vsu:ꝛ.c.tua: de te/
sta.ꝛ.14.q.5.c.pe.ꝛ vltimo : ꝛ.23.q.5.si quis romi/
petas.q̃ iura cõiter dicũt ꝙ obligatus debet restitue
re:ad tex.d.c.cuꝫ sit.R̃.ꝙ loquit̃ de iudeo qui erat
suspectus de restitutione maxime q̃ erat siẽda inter
christianos Jo.an.ibi dicit ꝙ ante factũ est tenẽda
opinio:Hosti.ne cõmittat̃ fraus.sed post factũ si in
ueritate restituit nõ videt quare non liberet̃ Frede.in
cõsi.27.sequit̃ Hosti.nihil boni addẽs.Car.hic seq/
tur Archi. dicẽs eque potest distingui ꝙ i his in q/
bus trãsiuit dominiũ vt i hystrionibus ꝛ similibus
procedat opinio Hosti.vt sciat̃ quid ꝛ quãtũ debet
restitui.sed i his i quibus nõ trãsiuit vt i vsura fur/
to ꝛ similibus procedat opinio Archi. Ipse ãt Pa.
dicit ꝙ si cõstaret iuridice [illegible] male ablatis ꝙ sit
vera opinio Hosti.si aũt nõ [illegible]tat nisi in foro peni/
tentie ꝙ sit vera opinio Archi.eo ꝙ in foro penitẽ/
tie oporteat credere cõfitẽti ꝛ ad ipm spectat de re/
stitutiõe : ꝛ ista cautella epi fiat ad securitatẽ.vnde
ƀm cũ si quis legaret.c.pro male ablatis ꝛ nõ con/
stet de illis.s.ꝙ sint male ablata episcopus non po/
test se impedire:ꝛ cõclusio est Pa.ꝙ cũ nõ sit alius
tex.qui loquat̃ de episcopo nisi.d.c.cũ sit : ꝛ iste tex.
nõ dicat ꝙ eps debeat restituere. sed ƀm prouiden/
tiam suam.ideo restitutio male ablatorꝫ debet fieri
per illum qui tenetur vel per eũ quẽ dereliquit de cõ
silio epi.vltra istas ɔcludẽdũ ẽ ꝙ iste tex.nõ multũ
stringit ƀʒ ꝙ dicũt doc.cõiter eo ꝙ loq̃t de iudeo ꝛ

nō dicat ꝙ restituat sed fm:⁊c. ⁊ nō reperiat᷑ aliꝰ
tex.imo alij dicūt simplr ꝙ restituat.i. ille q tenet᷑ vtz
i iuribus adductis p Archi.⁊.s.Th.ēēt dicēt simplr
ꝙ det paupibus p aīa sua ⁊ Sco. ēt idē teneat ⁊ si
eēt aliqua rō q̄ haberet apparētiam pro epo.eēt vt
cautius fieret restitutio.qḋ est p acciñs.imo aliq con
fessores possent eē magis fideles vel eqores:⁊ sic non
eēt fm mentē Hosti. Et silr vt dicit Jo.an.si ipsemet
restituit nō video qn sit liberatus.Jō ꝯcludēdū ꝙ i
foro ꝯsciē vt dicit Pa.epus nō se habeat ipedire. vñ
Inno.i.c.qꝛ plerūqꝫ.de imu.eccl.tenet ꝙ dꝫ fieri ꝯsi/
lio vel auctoritate ꝯfessoris:⁊ iō Jo.de lig.i.d.c.cuꝫ
sit:adiūgit post Jo.cal.i quodā ꝯsi. ⁊ fratrē clarū:
⁊ Ugo.ꝙ epus nō pōt excōicare sacerdotes ipedien/
tes se de incertis:⁊ multo minus religiosos exēptos
⁊ ꝙ non ē casus epalis.nec pōt sibi de iure retinere.
q.n.idebitū extorsit ē obligatus:⁊ regula hꝫ ꝙ de/
bitor pōt se p solutionē liberare. Insti.q mo. q dicit
ꝯriū det casum expssum ꝯ regulā. Ideo cōcludo ex
mēte istoꝝ ꝙ si.q.deducat᷑ ad iudiciū publicū perti
neat ad ꝯsiliū epi.vñ.s.Tho.4.di.15.q.pª.ar.5.qlª.
vltima.ad.3ᵐ.dicit ꝙ si qs publice sit depdatus ciui
tatē ⁊ ignorat᷑ quoꝝ sint:ꝙ ꝯsilio epi vel dñi ciuita
tis fiat restitutio.vñ si aliqñ fiat excōicationeꝫ sup
hoc dꝫ itelligi i istis casibus vel silibus. puta i vsu/
ra publica. In foro vero ꝯsciē tā ipe debitor q̄ꝫ con/
fessor.vel ipe de ꝯsilio ꝯfessoꝝ possit:⁊c. vide aliqd
ꝟ.dispēsatio.§.15.ibi.3º.nō.casu.5.3º.qrit᷑ cui dbeāt
dispēsari ista icerta.R̄.h.s.T.2ª.q.62.arº.5º.ad.3ᵐ.
ꝙ si ille cui dꝫ fieri restitutio sit oio ignotus dꝫ hoc
restituere fm ꝙ pōt.s.dādo i elemosinas pro salute
ipius siue sit mortuus siue sit viuus premissa tñ dili
gēti inq̄sitiōe de psona eius cui ē restitutio faciēda.
hec ille. Sed qd si post restitutionē icertoꝝ ꝯpareat
dñs rei.R̄.Angelica i.ꝟ.restitutio.2ª.§.12.ꝙ si fecit
diligentē iquisitionē nō tenet᷑.secus si nō fecit. No/
tādū tñ ꝙ qñ res ē parui valoris vel expēse trāsmit
tēdi eēnt maiores q̄ꝫ sit principale debet dari paupi
bus.vtrū aūt sit necē ꝙ i illo loco vbi fuerūt extorta in
certa de necessitate sint restituēda:qdā dicūt ꝙ sic:q/
dā ꝙ nō.sꝫ puto hoc de ꝯsilio qꝛ fm .s.Tho.de/
bēt p aīa sua dari ⁊ crederem ꝙ debeāt fieri me
liori mō quo possint p aīa illiꝰ.s.vt dent᷑ dñō si nō:
heredibꝰ.si nō:ꝯiūctis:si nō. pauperibus ⁊ meliori
bus.i.q magis ꝓsint aīe eiꝰ.Quibus prius restituē
da vel subueniēdū.ꝟ.filius.§.12.

19 ¶ Querit᷑ de bonis dispēsatis p psonas ecclīasticas.
vbi est notandū ꝙ bona psonaꝝ ecclīasticaꝝ sunt i
duplici dr̄a.qdā.n.sunt ipoꝝ ꝓpria vt bona pater/
na vel q̄ sibi relinquūtur ituitu psone vel acqrūt rōe
ꝓprie industrie:⁊ breuiter oia q̄ sibi legitime adue/
niūt aliūde q̄ꝫ a bñficio:⁊ de talibus fꝫ.s.Tho.2ª.
q.185.arº.7.⁊ ql.6.q.7.pñt disponere dūmō fꝫ cha
ritatē disponāt:alr peccāt:nō tñ tenētur ad restitu/
tionē:⁊ de talibus pōt testari.c.relatū.cl.2º.⁊.c.cuꝫ
in officijs.de testa.qdā ꝟo sunt ipoꝝ clericoꝝ quoꝝ
sunt dispēsatores vel pcuratores.illa.s.q̄ hñt rōe be
neficij ⁊ talia sunt iterū duplicia.qdā.n.sunt sibi de
putata ⁊ ꝯdiuisa ab alijs.vñā sic dr̄.12.q.2.c.q̄tuor:
debēt fieri q̄tuor partes fructuū ecclīasticoꝝ.pª. de/
bet᷑ epo.2ª.clericis.3ª pauperibus.4ª p reparatiōe eccle
sie:⁊ de talibus.s. sibi deputatis ⁊ de distributioni/
bus simplicis bñficij nō habētis administrationē ē
idē iudiciū sic᷑ de ꝓprijs.fm.s.Tho.vbi.s.qdā sunt
sibi comissa alteri dispensanda ⁊ cōdiuisa ab his q̄
sibi debētur.puta q̄ debētur pauperibus ⁊ de talibus
si alteri q̄ꝫ his qbus debent᷑ dispēsent᷑ peccant ifidelr
dispensando ⁊ tenētur restituere illis qbus debētur.
qdā sunt idiuisa quoꝝ distributio fidei eoꝝ cōmitti
tur ⁊ si qdē i modico deficiat vel suphabundet pōt
hoc fieri absqꝫ bone fidei detrimēto.si vero sit mul/
tus excessus nō pōt latere vñ videt᷑ bone fidei repu/
gnare:⁊ iō nō ē absqꝫ petō mortali.hec.s.T.vbi.s.
Et q̄uis ibi loquat᷑ de epo tñ ē eadē rō de alijs be/
neficiatis.fm Pa.i.c.cū i officijs:de testa.d illis tñ
talibus.s.q̄ sunt idiuisa ⁊ deputata sue dispēsationi
possumus loqui duplr.ṗ.quo ad fundamētū veꝝ.s.
possessionē domū ⁊ silia ⁊ talia nō possunt dispēsat᷑
neqꝫ alienare nisi fm ꝙ iure diffinit᷑.2º quo ad fru/
ctus istoꝝ ⁊ sic debēt hec itelligi:Hosti. tñ i summa
ti.de donatiōe.§.⁊ q:dicit ꝙ ꝯsuetudo generalis eꝫ
ꝙ plati pecuniā.equos.fructus: ⁊ res se mouētes ⁊
mobiles donāt p libito volūtatis:⁊ Pa.i.c.ṗ.de eccl.
edi.dicit.ꝙ i oibꝰ istis.s.de diuisiōe:distributiōe:⁊c.
est attēdenda ꝯsuetudo ⁊ seruāda:itellige dūmodo
nō sit irrationabilis ⁊ sic videt᷑ fm Hosti.⁊ Pa.ꝙ
beneficiati pñt oia q̄ habētur ex bñficio qñ nō sunt
diuisa dispēsare ⁊ ex ꝯsequēti pñt d his elemosinas
facere.ar.c.ad hec:de testa.⁊ pñt de istis maritare
proprias filias etiā illegitimas: ⁊ ꝓprias sorores ⁊
ꝯsanguineas fm ꝯdictionē sui.s.fm statuꝫ quē hñt
i seculo.c.ṗ.d coha.cle.⁊ mu.⁊ q̄uis Pa.ita innuat
ibidē.tñ quo ad subsidiū parētoꝝ ⁊ maritationem
filiaꝝ ⁊ ꝯsanguineaꝝ videt᷑ satis ꝙ possint excedere
statū quē habebāt i seculo qꝛ nō solū tunc attēditur
gradus secularū.sꝫ etiā psone ipius. vt puta qꝛ car
dinalis.nā fm.s.Tho.i ql.cardinales pñt maioreꝫ
curā tenere q̄ꝫ exigeret gradus qñ erāt i seculo. Et
q̄uis platus cōmittat sacrilegiū acgrēdo ꝯsangui/
neis ex bonis ecclesie.tñ pōt:imo tenet᷑ facere bonuꝫ
subsidiū ⁊ debitū eisdē magis etiā q̄ꝫ alijs ar.c.in/
quirēdū:de pecu.cle.⁊ Pa.ibidē. De talibus aūt.s.
cōmissis dispēsatiōi idiuise q̄uis i ifirmitate ꝯstitu
ti possint aliqua donare rōe elemosine vel rōe recō/
pēsatiōis huiusmoꝝ fm Ray.⁊ ꝟꝟ.Nō tñ pñt de il/
lis testari nisi dedisset tñ de ꝓprijs bonis eidē eccle
sie vel eēt cōsuetudo vel eēt simplr beneficiatus sine
administratiōe eoꝝ q̄ habuit vsqꝫ ad mortē.c.cum
in officijs:de testa. de ista administratione vide.ꝟ.
clericus.2º.§.4.⁊.ꝟ.clericus.4.pñº.⁊.§.ṗ.⁊.ꝟ.bene

ficiū.3.§.x.⁊.xj.⁊.℣.ecclesia.§.5. Quid de male administrātibus sibi cōmissa indiuise vt supra vel de dantibus meretricibus vel alijs ꝓpter turpē causam vel de distrahētibus i ludo vel de dantibus parentibus nō ad necessitatē vel maritādo nō moderate.ſʒ ad pompā vel vt faciāt illos diuites. ℞.quidā dixit ꝙ si multū excedāt in aliquo istoꝝ peccant mortalr ⁊ tenentur ad restitutionē tam dantes si habent de proprijs ꝗ̄ recipiētes. itellige si possunt ⁊ ꝗ̄uis ista opinio habeat multos doc.⁊ multa iura tñ melius est dicendū ſm fundamētū.s.Tho.⁊ ne multos dānemus ⁊ cū sit pena:⁊c.ꝙ peccant mortaliter ⁊ est optimū ꝯsiliū vt restituāt nō est tamen ꝑceptū:nam .s.Tho.vbi supra.dicit ꝙ tenētur de his q̄ sunt condiuisa de alijs aūt si excedant peccant ⁊ nō dicit ꝙ teneātur ⁊ hoc solū cōcludūt cōtraria si bene itelliganſ vel de diuisis vel alijs deputatis ſm distinctionē.s.Tho.⁊ multū ad hoc facit auctoritas Hosti. ⁊ per ista patet solutio multaꝝ similiū.q.vtputa de nō dicēte officiū de quo.℣.beneficiū.3.§.xj.⁊ similibus de m.ssis infra.§.fi.

20 ¶ Utrū quis teneaſ semper restituerſ quod male accepit.℞.circa illuʒ qui rem accepit alienā duo sunt cōsiderāda.s.ipa res accepta ⁊ ipa acceptio.ratiōe rei teneſ quādiu est apud se ⁊ debet dari illi qui minus habet vt reddaſ equalitas. Ipa autē acceptio tripliciter ſe potest habere.quādoqʒ.n.ē iniuriosa.s. ꝯtra volūtatē dñi.vt patet in furto:⁊ rapina:⁊ tūc teneſ ad restituendū rem etiā si nō sit apud ipm:⁊ dānū:⁊ iniuriā.sicut etiā ille qui percutit teneſ quāuis nihil apud euʒ remaneat rōe iniurie. Quādoqʒ ↄ̄ aliquis accipit rem pro vtilitate sua sine iniuria cū volūtate.s.dñi sicut i mutuis:⁊ tūc teneſ ratione rei.etiā si apud ipm nō sit ⁊ rōe acceptionis. de oī dāno secuto dño q₂ gratiā fecit ꝓpter suā vtilitatē: ⁊ sic etiā de gratia teneſ. tertio mō aliquis accipit rem alterius absqʒ iniuria nō pro sua vtilitate sicut patet de depositis.ideo ille qui sic accipit i nullo teneſ rōe acceptionis quin imo accipiendo impendit obsequiū.teneſ ratione rei:⁊ propter hoc si ei subtrahatur res absqʒ sua culpa nō teneſ.secus si cuʒ magna sua culpa.hec.s.Tho.vbi supra. ar.6. De cōmodato vide.℣.eo.⁊.℣.culpa.ꝑn.

21 ¶ Quid dicendū quādo res male ablata ē occulta. ℞.ſm.s.Tho.vbi supra.arº.6.ad.2m.ꝙ quāuis homo nō teneaſ crimen suū detegere hominibus.tenetur tamen crimen suū detegere deo i ꝯfessione ⁊ ita per sacerdotē cui cōfitetur:potest restitutionē facere rei aliene. Notandū tamen ꝙ si ex quacūqʒ reuelatione vel restitutiōe cēt dubium ꝙ debeat sequi vel scandalum vel infamaſ vel quodcūqʒ aliud maius malū ꝗ̄ sit nō restituere nō debet fieri restitutio supra.§.4. Et idē dicendū quādo mulier habet filiuʒ per adulteriū nesciēte viro vel supposuit sibi alienū partū qui nutriſ de bonis viri vel heres etiā dimittitur vt ꝓpriꝰ filius cū teneaſ mater talis de oībus bonis q̄ percepit ille filius putatiꝰ. nō tamē debet reuelare factū quādo ex hoc sequereſ. seu seq probabiliter posset mors sua vel prolis talis vel ēt notabilis īfamia vel alia grauia scādala ſʒ Ray. Uide.℣.adulteriū.ꝑn.⁊.3.

¶ Quid de eo qui secrete stuprauit virginē.℞.in.c. ꝑ.⁊.ↄ̄.de adulte.dī ꝙ si seduxit eam teneſ eam dotare ⁊ ducere vxorē ⁊ si nō vult cū ea cōtrahere vltra dotē corporaliter castigabiſ ⁊ ꝯstituet tāto maiorē dotē q̄ etiā debet attēdi ſm cōditionē patrie: ⁊ puelle ⁊ si sit clericus qui nō pōt eā ducere saltem dotabit. Et dicit ibidē Pa.ꝙ etiā si ꝯsensisset puella stabit ista pena.q₂ ꝑsumiſ seducta. hoc credo valere in foro cōtentioso.sed secus in foro ꝯscientie.vñ .s.Tho.q.di.28.ar.ↄ̄.sic ait.in tali casu spōsus anteꝗ̄ aliā ducat teneſ eā ducere in vxorē si sint eque lis cōditionis vel si sponsa sit melioris cōditionis. sed si aliā duxerit iā factus est impotēs ad soluēdū illud in qđ tenebaſ ⁊ ideo sufficit si de nuptijs ꝓuiderit ⁊ ad hoc etiā nō teneſ vt quidā dicūt si sponsus sit multo melioris cōditiōis. aut aliqđ signum euidens fraudis fuerit q₂ presumi probabiliter pōt ꝙ sponsa nō fuerit decepta.sed decipi se finxit.hec ille.ſm ℞℞.si deflorauit volūtariā non teneſ.si autē inuitā vel seductā iniūgenduʒ est ꝙ satisfaciat vel componat cum ea alias non est tutus i consciētia. Si aūt pater puelle nollet illā dare. vel puella nolit cū accipere dotabit vt supra. ſm leges ciuiles debet relegari ⁊ dimidia pars bonoꝝ eius publicari. Si vero sit vilis ꝑsona debet verberari. Insti.de publi. iudi.§.ↄ̄.si autē per vim fecerit capite plectiſ Insti. vbi supra.§.fin aūt.hoc etiā habes Exo.22.⁊ ꝗ̄uis sit iudiciale tñ q₂ est sumptuʒ pro statuto ecclesie iō obligat.ar.s.ↄ̄.ti.ↄ̄.c.2.§.3.ibi quātū ad.4m.⁊.3ª.ti. ꝑ.c.19.§.ꝑ.vide.℣.adulteriū.§.2.3.⁊.4.⁊.℣.matrimoniū.2º.§.7.circa fi.

¶ Quæriſ de cooperatoribus vel quid agendū quādo plures rapiūt vel furātur aliquid.℞.ſm.s.Tho. vbi supra.ar.6.ad.3m.ꝙ restitutio principaliter ordinaſ ad remouendū dānū eius a quo ē ablatū iniuste ideo postꝗ̄ ei restitutio facta ē per vnū alij nō teneſ ei vlterius restituere. sed magis refusionē facere ei q restituit qđ tñ pōt ꝯdonaſ. Et ibidē ar.7. ad.2m. sic ait. principalr teneſ restituere ille qui est principalis in facto:principale quidē precipiens.secūdario vero exequens ⁊ ꝯsequēter alij per ordinē: ⁊ subdit. illi qui sunt principales in facto ⁊ ad quos res peruenit teneſ alijs restituere qui restituerunt. quādo aūt aliquis ꝑcipit iniustā acceptionē q̄ non subsequiſ nō ē restitutio faciēda cū restitutio principaliter ordineſ ad reītegrādā rem eius q iniuste est dānificatus. sit itep i eodē.7.arº.ait. Ad restitutio

nem teneť aliquis nõ solũ rõe rei aliene quã accepit. sed etiã rõe iniuriose acceptionis ⁊ ideo quicũqȝ est causa iniuste acceptiõis teneť ad restitutionẽ quod quidẽ cõtingit dupľr.s.directe ⁊ indirecte.directe quidem quãdo inducit aliquis aliũ ad accipiendum ⁊ hoc tripľr p̄mo mõ mouendo ad ipaȝ acceptionẽ quod quidẽ fit accipiẽdo:cõsulẽdo:cõsentiendo expresse ⁊ laudãdo aliquẽ quasi strenuũ ď hoc ꝙ aliena rapit.secũdo ex parte ipsius accipiẽtis cũ receptat vel aliter qualitercũqȝ auxiliũ p̄stat.tertio ex parte rei accepte. qꝛ .s.particeps est furti vel rapine vel quasi socius maleficij.Indirecte quãdo aliquis non impedit cũ possit ⁊ debeat impedire:⁊ ibidẽ ad p̄[m] ait.nõ solũ peccat ꝙ peccatũ facit.sed etiã qui quocũqȝ mõ est causa.c.si.de iniur.⁊ dã.da.⁊.q.di.15. q.p[a].ar.5.ql[a].3[a].ait idẽ.s.Tho.Quidã versus danť de illis q teneťur ad restitutionẽ tales. Iussio : cõsiliũ.cõsensus.palpo.recursus.participãs.mutus:non obstans.nõ manifestãs. Sed tantum quinqȝ istoꝝ sunt qui semp ad obligationẽ tenẽtur.quoꝝ p̄imuȝ est iussio.alias.n.tyrãni nõ tenerẽtur:est.n.p̄incipaliis ⁊ ideo p̄incipaľr teneť ⁊ intellige quãdo ex sua iussione secuta ẽ vel raptuȝ habuit noie suo factum maxime quando ex hoc difficilius potest rehabere. Uide.ꝯ.excõicatio.5.casu.p.§.35.secũdum est cõsensus ad rapinã perpetrãdã in eo fine quo rapina fieri nõ poterat.tertiũ ẽ recursus quãdo.s.aliquis receptator latronũ est ⁊ eis patrociniũ p̄stat.teneť .n. de dãno secuto propter talem receptationem si propter illã fuisset secutũ ꝙ dominus verus nõ habuerit rem suã ⁊ teneť de toto ẽm Inno.⁊ Hosti.in.c.si cut dignũ:ď homi.⁊.l.eos.C.de fur.⁊ hoc si sciẽter: secus si ignorãter ⁊ i tantũ teneť inquãtũ ẽ causa ⁊ teneť dño rei nõ latrõi.Uide.ꝯ.vsura.6.§.7. quartũ est participatio quãdo aliquis latrõi se sociat ad spoliandũ ⁊ partẽ accipit.Si aliquis participat comedendo vel alio mõ sciẽter extra extremã necessitatẽ teneť in tantã nisi trãsisset in dominiũ furis.puta qꝛ moneta vel frumentũ ⁊ similia mixta cũ aliis ⁊ nõ poterat discerni maxime si fur nõ ẽ factus nõ restituẽdo nec ipe qui participauit ẽ factus locupletior.Uide.d.§.7.quintũ ẽ nõ obstans cũ.s.ex officio obstare teneť vt p̄incipes terre qui iustitiaȝ seruare debẽt si non obstãt cũ obstare possint ad restitutionẽ tenẽtur qꝛ redditus quos habẽt sunt quasi stipẽdia vt iustitiã ꝯseruẽt i terra.intellige etiã si nõ immineat sibi periculũ hoc faciẽdo. Quõ permittẽs peccati clericaȝ sit excõicatus .ꝯ.exicatio.5.casu.p.§.37. ibi.5[o] quãdo:⁊.t.⁊.ꝯ.dño.§.7.⁊ quãdo dolose non obuiat videť teneri ad tantum quãtum potuit.In aliis aũt casibus enumeratis nõ obligať semp quis ad restitutionẽ nisi in certis casibus quãdo probabiliter credit ꝙ cõsiliũ suũ fuit efficax ⁊ ꝙ alias iniusta ablatio cõmissa nõ fuisset de hoc Hosti.⁊ Pa.in.c. nuper.de sen.exc.in glo.i[a].post Jo.an.in.c.nullus ex cõsilio:de re.iur.li.6.vbi dꝛ ꝙ ꝯsiliũ.aut est i maleficio vel quasi puta cõsuluit vt occidat ⁊ sic ẽ reus vel in ꝯtu vel quasi ⁊ tũc vel est dolosum:⁊ sic est reus vel nõ dolosum:⁊ tũc vel alias non erat facturus ⁊ sic teneť vel i toto si nullo mõ erat facturus vel i parte si p parte.si autẽ sine ꝯsilio erat ois facturus ad nihil teneť in ꝯscia quocũqȝ mõ. vide multa pulcra ad hoc per Pa.post Inno.in.c.sicut dignũ:de homi. circa fi.ibi vltimo q̃ro:⁊ maxime quõ dꝛt cõsiliũ ⁊ auxiliũ qꝛ i ꝯsilio teneť ad totũ eo ꝙ ꝯsiliũ versatur circa totũ. i auxilio aũt ad tm̃ ⁊ quõ dꝛ ẽ i foro cõtẽtioso ⁊ quaľr qñ multi cõueniũt sine p̄incipe oẽs tenẽtur in solidũ. Et quõ si p̄incipalis sit liberatus oẽs sunt liberati.nõ tm̃ si minus p̄incipalis.puta cõsiliarius.Uide.ꝯ.ꝯ.ꝯsiliũ.§.3.⁊.4.Siľr nõ ois palpo.i.adulator teneť .sȝ ille q sic ad auferẽduȝ incitat dicẽs hoc signũ strenuitatis eẽ ⁊ ex hoc sequiť : siľr ẽt mutus dꝛ q ex officio reclamaſ teneť ⁊ nõ reclamat nec tũc semp teneť nisi opereť vt fiat iniusta ablatio. sȝ debet inducere cũ q abstulit vt reddat. Siľr ẽt non ois nõ manifestãs.sȝ ille q p latrocinio celat ⁊ particeps est lucri. In oibus aũt his si p̄incipalis restituat alij deobligãtur.hec oia.s.Tho. Notandũ ẽm Ray.ꝙ si creditor liberaľr liberet aliquẽ istoꝝ qui tenẽtur de qua liberatiõe .ꝯ.restitutio.§.3.reliq ad quos aliqd puenit vel iquãtũ teneť nõ sunt liberati nisi itẽdisset oẽs liberare.Quid de his q secũtur raptores vel fures ad p̄dã.R.ẽm Ray.si illi q secunť vel associãt latrones sciũt vel existimãt eos rapinaȝ facere pp eoꝝ associationẽ vel ꝯsiliũ vel alio mõ ita ꝙ alias nõ eẽnt facturi qlȝ eoꝝ teneť i solidũ.si vero nõ plus fecerũt pp eos q̃ eẽnt facturi tũc solũ tenẽtur de his q̃ habuerũt.expẽderũt vel dãnũ.intulerũt ipi vel sui directe vel idirecte.ar.c.cum.i.⁊.a.de sen.⁊ re.iudi.⁊ de eta.⁊ quali.tuã.⁊ de sen. exc. inter alia:⁊.xj.q.3.qñ multos. Et ẽm Hosti.si credit ꝙ sine eis aliqd ⁊ nõ tm̃ fecissent ad illud quod fecerũt plus teneť .ꝯ.vsura.6.§.7.⁊ ꝯ.

¶ Queriť de emẽtibus furata vel rapta.R.ẽm Ray. si emit sciẽter cupiditate acqrẽdi vel vẽdẽdi idifferẽter teneť ad restitutionẽ neqȝ liberaſ alienãdo vel si res peat morte.vel quocũqȝ alio casu vel si ei auferaſ ⁊ rõ ẽ qꝛ ipe furtũ cõmisit rẽ alienã inuito dño ꝯtrectãdo.ff.de fur.l.p[a].fur aũt semp ẽ i mora vt.ff. ď ꝯdi.fur.l.si p fur.§.ꝯdictio:⁊.l.penul. vñ nec põt q̃d dedit põt repetere ab illo cuius ẽ res ⁊ teneť restituere oẽȝ vtilitatẽ ⁊ si restituit rẽ ďteriorẽ q̃ ad ipȝ puenerit non liberaſ:⁊ si res fuit melior medio tp̃e teneť de vlteri.ff.de ꝯdi.fur.l.i re furtiua: ⁊ ita itelligiť de.i[o].3[o].⁊.4[o] ẽptoř male fidei.ff.ď mino.ẽ.§.xj. 14
Si qs aũt emit bonafide vtiľr gerẽs negotiũ ei[us] cui fuerat ablata res quaȝ videbat p̄re põt a spoliato peteť id q̃d ďdit p ipa ⁊ re qcqd ipe expẽdit ad ꝯseruationẽ eius nisi cũ re illa aliquid lucratus fuisset ⁊ breuiter qꝛ vtiľr gessit negotiũ ei[us] põt petere qcq ex/

posuit rónabilit p illa et tenet reddere oez vtilitatez
quá accepit qr é res aliéa et si nó inueniat dñs tenet
tñ dare paupibus illud qd plus valet. ó. pciú qd de/
dit. Quid si qui emit erat i bona fide. sed postea co/
gnoiat ré fuisse furatá vel raptá. R. si temere crede/
bat vel ábulabat ignorátia crassa vel negligétia te
net vt. ó. Si vero emit bona fide ét postq̃ ꝯpetit ré
vitiosaz poterit expésas retinere q̃s existés i bona fi
de fecit circa ré seruádá vel meliorádá et non tenet de
fructib' tpre bonefidei pceptis. c. gsiuit: de i ite. resti.
et de re. eccl. nó alie. c. ad nraz. tenet tñ de fructibus
illis q nó eént adhuc ꝯsúpti ex quo icepit hre malá fi/
dé de hoc vide melius. ó. §. xi. hic .n. qd hic dr de fru/
ctib' nó extátib' itelligit i foro ꝯsciétioso. Jté sz Ray.
et Hosti. si duráte bonafide res piit nó tenet sitr si il/
lá alienauit q: nó dolo desijt possidere et pciuz ex re
furtiua redactú nó é furtiuú. ff. de fur. q vas. §. si. Sz
nüqd ille q emit credés ré nó eé furtiuá si postea in
ueniat ré esse aliená poterit petere pciú a dño. R. q
nó. C. de fur. l. ciuilé. sz agat ꝯ véditoré de euictióe
et si plures sunt vnus cótra aliú successiue de expésis
in re furata. v. expense. §. 3. 4. et 5.

25 ¶ Querit de ordine restitutiónis. vbi. p. notádú sz. s.
Tho. 2a 2e. q. 31. ar. 3. q duplex est debitú: vnú qdé qd
nó é numerádú i bonis ei' q dz. sz potius i bonis ei'
cui debet. puta si hz ré alteri' vel pecuniá furto sub
latá vel mutuo acceptá siue depositam vel alio simi
mó: et qntú ad hoc oz prius reddere debitum q̃ ex eo
bñfacere ꝯiúctis nisi cú táte necessitatis vt liceret sibi
ré alterius accipe: et illi dare. Aliud é debitú qd có/
putat i bonis ei' q hz et nó ei' cui debet. puta si de/
beat nó ex iustitie necessitate. sz ex qdá morali eqta
te vt ꝯtigit i bñficijs gratis susceptis. nullius át bñfa/
ctoꝝ bñficiú é tñ sicut parétú: et ió i recópésandis be/
neficijs sunt oib' alijs pferédi. nisi aliq̃ códitio. puta
cóis vtilitas vel necessitas ppóderet i alijs aút exti/
matio ꝯiúctiónis et bñficij é habéda. 2o é notádú sm
.d. ar. si. q qntú ad debitú p mó sumptú si é statutú in
aliq̃ ciuitate de ordine restituédi. puta qn frágút vt
Janue et Florétie é seruádú. nisi eét expsse ꝯ ius diui
nú qd nó é facile psumédú. 3o notádú sm Bal. q p
restituéda sunt illa cui' dominiú é alterius. vt puta
deposita: vel furata: vel rapta si in spé eadé extant.
2o merces q extát ei q illas p pcio nódú habito sibi
tradiderat q tñ si nüc plus valerét id reddat ad p
mú alioꝝ creditoꝝ. ff. de ac. ép. l. iulianus. §. offerri.
q si iam merces védite eént atq̃ ex pcio illaꝝ alie
épte eént: iste nó restituet q: nó sunt p pcio obligate
ff. de in ré vso. l. quidá. Et ró é q: pciú ex illis primis
merab' redactú nó erat obligatú ei q tradiderat g'
nec merces ex eo épte. Jdé dic i pmutatóe q: ibi spés
é i obligatióe vel oblatóe nó succedit alia loco alte
rius. ff. de v. sig. l. labeo. 3o ceteris pib' pferet dos vxo/
ris q cétet hre ypothecá i bóis mariti. ió pferet nedú
pcedétib' psonalé obligatióez. sz ét pcedétib' tacitá
ypothecá. vt. l. assiduis. C. q po. i pi. ha. 4o post ypo
thecas veniút deponétes si nó extat coꝝ depositum
.ff. de po. l. si hoies. vbi pz q tali puilegio nó gaudét
q sub noie dpositi mutuát ad vsurá. Ypotheca igit
potior é q: ptinet ad ré ipaz. ff. de pac. l. rescriptú. 5o
veniút simplices puilegiatarij. i. hñtes puilegia pso/
nalia nó realia. 6o veniút cirographarij p rata nó
attéta pori tate ꝯtractuú. q: licitú é dbitori pp tumultú
creditoꝝ facere cám prioꝝ creditoꝝ deteriorem. nó tñ
dñiuz neq̃ ypothecá. neq̃ puilegiú hñtiú vt. ff. de sepa.
l. pa. §. ex ꝯtro. 4o est notádú sz. d. ar. f. q dbita licito mó
ꝯtcta. puta honesti mutui. éptióis vel alteri' liciti ꝯ/
ctus debét pri' restitui q̃ vsure. q̃uis aliqui ꝯtrú te
neát. vt. s. Bernardin'. sz pa melior. q: illd é magis
violétú: et ꝯ volútaté creditoꝝ. sitr q recepit vsuraz
fecit comoditaté dbitori: et i alijs dbitis nó solú fieret
iniuria creditori. sz ét iniuria si g' nó pót restitueri vsuras
nisi subtrahat dbitú alteri' p túc excusat q: dz resti
tuere vsuras de pprio nó de alieno. Forte opi'. s. Ber.
pcedit sz illá opióez q pót q bóa vsurarij sint ypo
thecata qd ñ pbat ex iur. vt dictú é. v. vsura. 6. §. 2.
5o no sz Ray. q heres añ restitutóez quoꝝcúq̃ dz
accipe expésas factas p funere vel testó et breuiter fua
ri imúnis a grauaie sicut a lucro. C. de iur. de li. l. scim'. §
26 ¶ Querit de reb' iuétis cui' eé dbeát. R. F et si pfata.
sz. s. T. 2a 2e. q. 66. ar. 5. ad. 2m. q qdá sunt q nüq̃ fue/
rút i bóis alic' sicut lapis. et géme q repiút i litore ma
ris et talia occupáti ꝯcedút: et eadé ró é de tesauris
átiq' tpre occultatis quoꝝ memo' nó é cui' sint. nisi q
sz leges ciuiles: Insti. de rer. diui. §. Thesauros. C. de
thesau. l. vnica: et glo. 14. q. 5. si qd inuenisti: tenet iné
tor dare medietaté dño agri si i alieno agro inuenerit
pp qd i pabola euágelij dr Mat. 13. de inétore thesau
ri abscóditi i agro q emit agrú q̃si vt hret ius possi
dédi totú thesauꝝ. Quedá vo res iuéte. fuerút de p
piq' i alic' bóis: et túc si qs eas accipiat nó aio reti/
nédi. sz aio restituédi dño q: eas p derelictis nó hñit
nó cómittit furtú et sitr si p drelictis habeat: et hoc cre/
dat inétor. si sibi eas retieat nó cómittit furtú. alias
át cómittit pctm furti. hoc idé dic qñcúq̃ iuenit aliqd
qd nó pót teneri. sicut de tesauro iuéto: et c. vñ Aug. i q
dá omelia et habet. 14. q. 5. si qd iuénisti et nó redidi
sti rapuisti: hic i glo. dr. hoc scias q si qs inéit thesau
rú i loco pprio statim inétoris é. si át i loco alieno et ca
su fortuito eú inuenerit dimidi' sit inétoris et dimidi'
dñi loci. si vo studiose q̃sierit et inéit eú i loco alteri'
totus erit dñi loci: si vo i loco sacro vel religioso ca
su fortuito inuenit thesauꝝ tot' é inétoris: vt. ó. alr. ll.
de illi. de glo. itelligit de áti' vtz: de his át q é ppinq' et c.
dr i eadé glo. vt dictú é p. s. Th. d. ar. f. 2. pte ti. p. §.
2. adducit q̃si oia ódicta et subiúgit. Host. át i súma
dicit q si thesauꝝ i pprio fúdo iuenens sit tu'. Jdé
si i alieno data opa. sz nó data opa medietaté hbeo
dño fúdi isti. vt. de. Pe. de pa. i. 4. dicit q de ꝯsuetudi
ne thesaur' vbiq̃ iuet' é pricipis. doc. l. d. §. thesau/

ros dicunt q inventa in territorio ecclesie medietas
est illius ecclesie. quia hodie ecclesie sunt prelatorum
q̃uis ibi tex. dicat 𝔷triũ. Si ieniat i loco fisci erit fi
scus sic dño territorij. Idẽ dicat Fede. 𝔷si. 107. de reb⁹
piectis i mare ⁊ de lignis q̃ vis fluminis ipulsit in
agro alterius. si. n. sunt 𝔷iecture q habeant p dere
lictis sunt capiẽtiũ: ⁊c̃. qñ aũt dñs q̃rit nõ habẽt p
derelicto. Cõclude igit breuiter ⁊ dare q si res iuẽ
te fuerũt de 𝔭pinquo alicuius ita q reperiũtur dñi
rerũ ⁊ nõ hñt p derelicto sunt illoꝝ dñoꝝ. Si vero
nũq̃ȝ habuerũt dominũ vel habuerũt ita de lõgin/
quo q nõ repit vel nullo mõ sciat. tũc vel inenit i pro
prio territorio ⁊ sic ẽ totus iuẽtoris. siue a casu siue
apẽsate ieniat. Si iuenit i alieno territorio siue pri
uati vel cuiuscũqȝ ⁊ iuenit a casu. sic medietas ẽ in/
uẽtoris: ⁊ medietas dñi soli: ⁊ sic itelligit. e. T. i eo
qd̃ dicat ſm. ll. Si vero studiose iuenit ⁊ cum licẽtia
dñi vt voluerit donare. puta q2 nõ vult q̃rere vel si
mile: ⁊ tũc q2 potuit donare totus erit iuẽtoris. Si
vero 𝔷 vel pter volũtatẽ dñi totus erit ipius dñi: ⁊
sic itellige glo. Et silr distingue: si qs emeret domuȝ
i qua ẽ thesaurus imuratus distingue vt. s̃. s. si de p
pinquo vel i pprio vel a casu: ⁊c̃. Si qs tñ sciret q i
alieno: ⁊c̃. ⁊ dolo emeret vel peteret licẽtiã: ⁊c̃. dño
territorij ignorãte. tũc videret totus eẽ primi dñi q2
dolus dedit cãȝ. Ad id qd̃ dicat Pe. de 𝔷suetudine.
R. q nõ ligat i 𝔷scia tũ q2 ẽ 𝔷 equitatẽ tũ q2 p metũ
dñoꝝ obtẽta. Nõ dr̃ iuenire in suo vsufructuarius
neqȝ ypothecarius: vide. 𝔳. furtũ. §. 9.
27 ¶ De terra p alluuionẽ addita terre alterius. dicen
dũ q isula nata i mari est occupãtis. i medio vero
fluminis est cõis habentibus pdia iuxta flumen ex
vtraqȝ parte. si nõ ẽ in medio ẽ 𝔭pinquoris. Ager a
flumine diuiso circũdatus remanet dñi cuius erat:
⁊ si flumẽ mutat alueũ. primus alueus efficit coꝝ q
pdia circa eũ hñt: ⁊ 2⁹ alueus est publicus ⁊ si reuer
tit ad p^m secũdus alueus erit coꝝ qui hñt pdia circa
eũ. Insti. de re. diui. §. insula. Nota tamen in oibus
precedẽtibus q 𝔷suetudo est seruãda.
28 ¶ De volatilibus: aucipes pauones ⁊ colũbi q so/
lẽt volare ⁊ reuolare q̃ȝdiu sunt i proprio territorio
sunt dñi territorij: fere mansuete ⁊ galine: anseres ⁊
domesticatã ad moduȝ istoꝝ vbicũqȝ sint sunt do/
minoꝝ suoꝝ de quo. s̃. 𝔳. columba. §. 2. volucres ⁊
aialia q̃ nõ sunt domestica sunt capiẽtium vbicũqȝ
capiãtur q̃uis dñs agri possit 𝔭hibere q nõ acci/
piat i suo territorio. secus de domesticis vel domesti
catis i. d. insti. §. fere: bestia vulnerata est vulnerãtis
si eã prosequat: vide. 𝔳. furtũ. §. 9.
29 ¶ De dominis tẽporalibus q faciũt statuta sub pe
na mutilationis vel alterius pene grauis q nullus
possit capere lepores vel ceruos vel q̃cũqȝ alia ani/
malia. R. si sit 𝔷suetudo antiqua ⁊ cuȝ aliquo mo/
deramine. potest trãsire. secus si nõ eẽt 𝔷suetudo vel
eẽt indiscreta. puta q exceceẽt vel mutiletur vel alia
magna pena: ⁊ nota ſm Tancre. q si sit statutũ q
pro vno actu venandi sit magna pena non põt ser/
uari sine peccato mortali. 𝔳. venatio. §. 2.
¶ Utrũ aliquis possit furto accipe ab illo qui rẽ suã 30
detinet. R. ſm s. Tho. 2ᵉ. q. 66. ar. 5. ad. 3^m. q ille q
furtim accipit rem suã apud aliũ depositaȝ grauat
depositariũ q2 tenet ad restituẽdũ eã vel ad osten/
dendũ se eẽ inocẽtẽ. vnde manifestuȝ est q peccat. ⁊
tenet ad releuandũ grauamen depositarij qui vero
accipit rem suã apud aliũ iniuste detẽtã peccat quidem nõ q2 grauet eũ qui detinet ⁊ ideo nõ tenet ad
restituẽdã aliquid vel ad recõpensandũ. sed peccat
cõtra cõeȝ iustitiã dũ ipe sibi vsurpat sue rei iudiciũ
iuris ordine pretermisso ⁊ ideo tenet deo satisfacere ⁊
dare operã vt scandalũ proximoꝝ si inde exortum
fuerit sedet. hec ille. d. ar. s. 2ᵃ. ti. 15. §. p. ⁊. 2ᵒ: declarat
dicẽs q quãdo potest habere rem suã i iudicio vel
imminet scandalũ vel dãnum alterius peccat vt dicit
beatus Tho. secus quãdo nõ posset habere. puta q2
nõ habet probationẽ vel propter tyrãnidẽ vel aliã
causam iniustã: ⁊ sine scãdalo accipere q2 tũc neqȝ
peccat neqȝ tenet ad aliquid. dicit tamen q i sex ca
sibus nõ potest quis rem suã furtim accipere. p. quã
do potest i iudicio rẽ suã habere. tũ q2 facit 𝔷 ius si/
bi ipi faciẽdo iustitiã di. 9. si quis legibus. tũ q2 in p/
prio nemo debet eẽ iudex. C. ne quis i propria cau/
sa. l. p^a. Quod iuste istitutũ est. tum ne fur vel raptor
deprehẽsus sese excusare posset dicẽs se debere habe
re ab eo cui furatus. tum q2 inde orirẽtur scãdala si
extraordinariũ iudiciũ quilȝ sibi satisfaceret: ⁊ tũ q2
plus posset accipere. 2ᵒ nõ põt accipere i dubio quia
exponeret se periculo. xj. q. 3. idecẽs est. 3ᵒ quãdo veri
simile ẽ inde scandalũ proximi generari ⁊ grauamen. puta q2 alius capiet vel iculpabit. nemo. n. cũ
iactura alterius debet locupletari de re. iur. lib. 6.
4ᵒ quãdo imminet piculũ propter famẽ. 5ᵒ quãdo immi
net periculũ proprij corporis vel periurij. 6ᵒ quãdo
crederet nõ eẽ licitũ his modis accipiẽs peccat. sed
nõ tenet. quõ possit quis restituere rem vsurarij ipo
inuito ver. vsura. 7. §. 6.
¶ Utruȝ accipere rem paruã ex furto sit peccatum 31
mortale. R. ẽs. s. Tho. 2ᵉ. q. 66. ar. 6. ad. 3^m. q illud
quod modicũ ẽ ratio apprehẽdit quasi nihil ⁊ ideo
in his que minima sunt homo nõ reputat sibi nocu
mentũ fieri ⁊ ille qui accipit potest psumere hoc nõ
esse cõtra volũtateȝ eius cuius est res ⁊ pro tanto si
quis furtiue huiusmodi res minimas accipiat po/
test excusari a peccato mortali ar. e. questiones: de
symonia si tamen habet animũ furãdi vel inferen
di nocumentũ proximo etiã i talibus minimis po/
test eẽ peccatũ mortale sicut ⁊ in solo cogitatu per
cõsensum. hec ille. ⁊ sic debet intelligi tex. 14. q. 6. c. si.
vbi dicit siue parua siue magna q est furtum ⁊ q

attendit meio. et similiter. Insti. de re. diui. §. gali/nap. vbi dicit glo. etiaz de vno ouo. v. furtum. §. 3. Sed nunquid ista circunstantia magni vel parui sit de necessitate confessionis. R. sm. s. Tho. 4°. di. 16. q. 3ª. ar. 2°. qlª. 5ª. q circunstantia solu que variat speciem est de necessitate confessionis. sed ibidem. qlª. 4. dicit q quantitas de se non variat speciem. sed grauat. igitur. dicit. n. 2ª. q. 18. arº. 11. q quantitas non variat nisi ratione precedentis. puta magnu vel paruu non habent specie mali. sed ratione precedentis. puta furari magnum vel paruu et sic grauat ratione alterius et non mutat speciem. idem dicit in. 4. vbi supra. qlª. 5ª. Sciendu tamen q in. d. q. qlª. 5ª. dicit q est vna opinio. que dicit q est de necessitate et similiter confessor non bene potest determinare quid agendu nisi sciat quantitatem. aliter. n. debet determinare in eo q magna habet restituere q in eo q parua et aliquando reseruatur vbi magna debet esse restitutio et non vbi parua. vnde posset dici q quia est dubiu propter opinionem tenentem contrariu et similiter per accidens posset esse de necessitate ideo et c. vide. v. circunstantia. §. 8.

9 ¶ Utrum recipiens pecuniam a diuersis pro pluribus missis et dicit vna sola intendens omnibus satisfacere satisfaciat ita q non teneatur ad restitutionem. R. quidam antiqui vt dicit. s. Tho. 4°. di. 45. q. 2. arª. 4. s. prepositiuus et sequaces dicunt q eodem modo satisfacit per vna omnibus sicut si diceret vna pro quolibet vel singulis. ista opinionem secuti sunt quidam moderni sicut glo. in. c. fraternitatem: de sepul. et Angelica in. v. missa. §. 52. et alle. tex. Hieronymi. c. non mediocriter: de con. di. 5. vbi habetur hoc quasi formaliter. Iste opiniones communiter tam a Theologis. 4. sententiarum: di. 45. q a canonistis reprobantur. in. d. c. fraternitatem: vt ibi dicit Pa. et communiter doc. secuntur viam. s. Tho. qui in d. ar. 4. sic distinguit. s. q possumus considerare ipsaz missam dupliciter. s. quantu ad gaudium commune quod consequuntur omnes existentes in charitate sm q ponitur articulus fidei coionem sanctorum et in ps. Particepem me fac deus et sic vna missa equaliter omnibus valet et magis illis qui habent maiorem charitatem taz in patria q in via et hoc est gaudiuz quod habent omnes et soli existentes in charitate de quo intelligunt communiter doc. quando dicunt q bona facta in gratia reuiuiscunt et ratio q omnes participent est sm. s. Tho. quia charitas quando magis diffunditur magis perficitur et similiter gaudium: et sm istum modu exponi potest ille tex. c. mediocriter: quamuis aliqui dicant q loquitur sm alia opinionem. Alio modo possumus considerare ipsam missam quantu ad satisfactionem que potest alteri applicari per celebrantem et ista satisfactio est finita et determinata a diuina iustitia: et ex consequenti si vni tota applicetur alteri non potest applicari et sm istam viam quam secuntur tam Theologi q canoniste: et similiter communiter summiste sicut Pis. in. v. suffragium. §. 7. et. 8. et summa confess. et Rosella. v. missa. §. 21. non satisfacit quamuis possit pro multis orare: et dicit ibidem. s. Tho. in fi. q si dicat vna missam vel plures pro aliquo qui non habet tantu satisfacere q deus dispensat residuu aliis vt credo qui magis sunt coniuncti dicenti vel facienti dicere sm iustitia. Ex his quidam concludunt q si aliquis sacerdos obligauit omnes suas missas et sm totu q non possunt pro aliis dicere aliter tenetur ad restitutionem sm Sco. in ql. vnde datur cautela vt sacerdos non promittat specialiter alicui. sed poterit dicere. Nos rogabimus deuz pro eo pro quo vult vt dicantur in. 30. missis. vel similibus. et tunc omnibus potest satisfacere maxime cum illi vt in plurimu qui dant aliquid sacerdoti ita paruz dent q sacerdos non posset ex eis viuere: et satisfactio misse sit magna vt communiter creditur. ideo potest illa applicare diuersis. vnde. s. Tho. vbi supra effectus suffragii diuiditur ex diuina iustitia inter eos pro quibus suffragia fiunt. fit. n. per modu solutionis debiti. vnde sm Pe. de pal. 4. d. 45. q. 2. conclusione quinta potest sacerdos quando promittit plures q possit celebrare excusari. 5. modis. primo propter impossibilitatem celebrandi pro quolibet specialiter. puta postq sacerdos promisit alicui. superiore imponatur alia et tunc si non liberet saltem excusat. secundo propter consuetudinez maxime apud eu qui scit vel scire debet quia facienti do luo non infertur et maxime vt dictum est quia possunt participare porportionabiliter sm q dant. tertio propter conuentionem si expresse hoc dicat promittens quia contractus ex conuentione legem accipiunt quod etiam sufficit dicere executori quia cui commisit testator distributionem pecunie promissa videtur etiam commisisse de missa procuranda. quarto propter recompensationem quia non refert quid ex equipollentibus fiat vt si in aliis missis vel suffragiis recompensetur. quinto propter supplectionem dei. Hanc viam tenet. d. ar. 4. prima. ti. x. c. 2°. Sciendu autem q si esset aliquis qui peteret missam pro se solo dicenda tunc vel non deberet acceptare vel debet sibi fidem seruare. v. missa. §. 52. Ad illa que dicit Angelica non me extendo. tuz quia fere omnes tenent contrariu etiam sui vt patet de Sco. et Rosella. tu quia nimis prolixe loquitur. tuz quia vel nihil allegat vel parum valent imo in illo. §. videtur communiter loqui ex suo credo quod non cantatur in missa. Conclude igitur ex his dictis et que communiter dicuntur in ista materia. primo q fides est seruanda vt illas dicat sicut promittit alias frangit fidem. secundo q satisfactio misse que potest alteri applicari quamuis non sit infinita tamen est magna. tertio q ille qui celebrat vel alius pro eo potest pro parte satisfactionis vni applicare: et pro alia parte alteri. quarto q communiter id quod datur pro missis dicendis est parue quantitatis respectu valoris misse. quinto q deus iustus dispensator potest: immo dispensat vnicuiqz: etc. Dicamus igitur q

vna missa potest iuste pluribus prodesse ⁊ applicari ⁊ deus iuste dispensat s(ecundu)m merita.

r Esurgent omnes homines idem numero: cũ omnibus pertinẽtibus ad itegritatẽ nature. Et Christus fuit primus resurgens simpliciter quia omnes qui surrexerũt ante Christũ iterum mortui sunt s(ecundu)m Aug. ⁊ Hiero. quãuis Hiero. aliquãdo videat dubitare de his qui surrexerũt i passione Christi. sed s(ecundu)m .s. Tho. omnes iterũ mortui sunt vt Christus primus simpliciter: ⁊c̃. hec .s. Tho. in diuersis locis. Que sacramẽta remaneãt in resuscitato vide s. sacramẽtũ. §. fi. Quidã dicunt ꝙ si quis resurgeret nõ gloriosus teneret ad religionẽ. sed melius est dicere ꝙ nõ: quia vouet vsq(ue) ad mortem. Alia recuperat indistincte. vnde rumpet testamentum quod ante fecerat ⁊ recuperat bona s(ecundu)m Bar. l. i. C. de sa. san. eccle. secus esset si resurgeret gloriosus quia non indigeret bonis nostris.

r Ixa est filia ire s(ecundu)m ꝙ ira procedit vsq(ue) ad factum quãuis aliquãdo oriatur ex odio. non tamen proprie est filia vel effectus eius. quia preter intentionẽ odiẽtis ẽ ꝙ rixose ⁊ manifeste inimicum ledat. quandoq(ue). n. ledit occulte: ⁊ sic ex ira oriũtur rixe per quas intelligunt omnia nocumẽta que facto proximis inferũtur ex ira. vnde sicut contentio importat quãdam cõtradictionẽ verborũ. ita etiã rixa importat quãdam cõtradictionez i facto. vnde super illud Gal. 5. rixe dicit glo. ꝙ rixe sunt quãdo ex ira inuicẽ se percutiũt: ⁊ ideo rixa videt eẽ quoddã priuatũ bellũ quod inter priuatas personas agitur nõ ex aliqua publica auctoritate. s(ed) magis ex inordinata volũtate ⁊ ideo rixa semper importat peccatum. hec .s. Tho. 2a 2e. q. 41. ar. primo. vide aliquid supra ver. ira. §. 6. ⁊ ver. contentiones ⁊ ver. discordia.

1 ❡ Utrum rixa sit peccatũ mortale. R. s(ecundu)m .s. Tho. vbi supra ꝙ in eo qui alterũ inuadit iniuste est peccatũ mortale: inferre enim nocumentũ proximo etiã opere manuali non est absq(ue) peccato mortali: in eo autem qui se defendit potest esse sine omni peccato: ⁊ quãdoq(ue) cum veniali: quãdoq(ue) cum mortali s(ecundu)m diuersum motũ animi eius ⁊ diuersum modum defendendi se. Nam si animo repellendi iniuriã illatam ⁊ cum debita moderatione se defendit non est peccatũ nec proprie potest dici rixa ex parte se defendentis. Si vero cum animo vindicte. vel odij vel cum excessu debite moderationis se defendat semper est peccatuz. sed veniale quidem quãdo aliquis leuis motus odij vel vindicte se immiscet vel cum nõ multũ excedat moderatã defensionem. mortale aũt quãdo obfirmato animo i impugnãtem isurgit ad eum occidendũ. vel grauiter eum ledẽdum ⁊ sic ab apostolo vbi supra ponitur inter opera carnis.

❡ Pone ꝙ titius ⁊ sempronius rixati sunt ⁊ percusserũt se adinuicẽ: vel dixerũt sibi cõuitia alterna tũ nũquid ista tollant mutua cõpensatiõe inter se ⁊ sic conuentus super iniuria vel percussione possit dicere nõ teneo: tibi respondere quia tu me percussisti vel iniuriã intulisti. R. s(ecundu)m Pano: in. c. primo: de iniur. ꝙ non. quia iniurie sunt separate ad inuicez ad diuersa facta nõ tollũtur mutua compẽsatiõe. secus quãdo versantur circa idem factũ vt mutuũ adulteriuz mariti ⁊ vxoris circa matrimoniũ. quãdo. n. agit ciuiliter ad separandũ matrimoniũ quo ad thorũ ⁊ lucrandũ dotem bene tollunt hec delicta mutua compensatione vt in. c. intelleximus: de adul. ⁊ ibi per Inno. secus si tu prouocasti me dicto vel facto ⁊ ego offendi non potes agere cõtra me quia dedisti causam: ⁊ calor iracũdie calũnie vitio caret. 2. q. 3. §. notandũ. hoc tamen dictũ Spe. nõ placet Pa. quia ista sunt diuersa vt supra dictũ est. vnde quilibet potest agere pro iniuria sua ⁊ regulariter non licet vlcisci. C. quãdo li. siue iudi. per totum. vnde percusso non licet insequi percussorem. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad. l. aquil. mitius tamen punit iste qui prouocatus offendit. secus tamen esset inter bestias quia si animal prouocatũ aliud occidit nõ videtur teneri dominus. Et faciũt hec ad statuta imponentia aliquam penam pro qualibet percussione nũquid prouocatus incidat: ⁊ dicendum ꝙ sic. sed iudex ex officio debet illam moderari Bar. in fi. l. 2. ff. de excep.

r Ogationũ dies sunt dies tres imediate precedentes festum Ascensionis domini in quibus s(ecundu)m antiqua iura ieiunandum erat ⁊ feriandũ: serui ⁊ ancille debebant esse liberi ab opere seruili: ⁊ quadragesimali cibo vti debebant homines. c. pronũtiandum: ⁊. c. rogationes: de cõse. di. 3. quibus omnibus abrogatum est. quãuis fratres predicatores secundum constitutiones eorum seruent.

s Acerdos verbum est compositũ ex greco ⁊ latino quasi sacrum dans. 21. di. cleros: eius officiũ est sacramentũ corporis ⁊ sanguinis domini conficere orationes dicere ⁊ benedicere dona dei: vt dicitur in. c. perlectis. 25. di. possunt s(ecundu)m Ray. baptizare: predicare penitẽtias dare populis ⁊ dare simplicem benedictionem. di. 95. ecce. sed tamen cum celebrant presente episcopo debent ei innuere vt benedicat si velit: ⁊ si nolit benedicat sacerdos Item sacerdos habet cõferre infirmis extremã vn/

ctionem.95.di..sed et illud. Et quãuis predicta pertineant ad officium sacerdotis tamen predicare et sacrã administrare nõ pertinet ad omnes.sed solum qui ad hoc officium sunt instituti. de here.cum ex iniuncto:et de.religiosi.de priuileg. Sacerdotalis etiã ordo liberat a fortuna seruili vel ascriptitia.

1 ¶ Utrum appellatione sacerdotis veniant solum presbyteri. R. q in materia fauorabili nomine sacerdotis venit presbyter: dyaconus: et subdyaconus.facit tex. in.c.§.15.q.5. secus in materia odiosa.quia solum venit presbyter. facit .c. si quisq̃ de cohabitatione de.et mulierum.et ibi Pa.

2 ¶ Utrum possit ministrare sacramenta peregrinis et hospitibus cõfluentibus ad ecclesiam suam. R. sm Panor.in.c.1.de celeb.mis.q sic.vnde morientes ibi sine electione sepulture sepeliũtur ibidem. aut si alibi elegerint debetur ei quarta portio. Et debet sacerdos parochialis visitare sepe infirmos.c.1.de celeb. mis. Item debet stare ieiunus vsq ad horam congruam celebrandi:et si celebrat nõ debet sumere purificationem propter necessitatem:nisi habeat alium per quem possit supplere. vt nota Panor. in dicto capitulo primo.

3 ¶ Utrum sacerdos volens recipere eucharistie sacramentũ. puta quia infirmus vel alias impeditus a celebratione debeat habere oratorium siue stollam. R. q sic circa collum et super vtrũq humerum quod signum crucis preparet in suo pectore.sic etiã quando vult celebrare.vt in.c.ecclesiastica . 23 . tex. aperte clamat. Sed nũquid cum facit officiũ dyaconatus vtetur stolla sicut quãdo celebrat. R. q nõ. ar.c.precipimus:et quod ibi nota .93.di. sed vtetur sicut dyaconus vti solet .s. q habeat stollam super humerũ sinistrũ taliter q venit ante et retro sub brachio dextro et humerum dextrum cum eius brachiũ sit liberum ad ministrandum sacerdoti.25.di.vnũ oratorium. intellige nisi aliter habeat consuetudo. sicut nunc habent fratres predicatores qui in die cene omnes sacerdotes cõicant sine stolis: et etiam cũ recipiunt viaticum. Quomodo existens in peccato mortali non possit exequi suum officium sine peccato mortali ver.correctio.§.4.

4 ¶ Qualiter sacerdos dicatur soluere vel ligare. R. sm Ray. tribus modis. primo ligant et soluunt.i. ostendunt aliquem ligatum:vel solutum esse a deo. Nam si quis apud deum solutus sit: tamen in facie ecclesie non alias solutus habetur nisi per iudicium sacerdotis.de pe.di.prima. quantum quilibet. Secũdo ligant cum penitẽtibus satisfactionem imponunt.vel soluũt cum de ea aliquid dimittũt: vel per eam purgatos ad cõionem admittunt de pe . di.1. multiplex.3° per excõicationem vel absolutionem.

¶ Utrum quecũq sacerdos ligat vel soluit: ligat et soluat deus. R. sm Ray. illa auctoritas quodcũq ligaueris: etc. non simpliciter intelligenda est. sed tunc demum cum sacerdos iuste ligat vel soluit.nã iudicium triplex est.primum est dei quo.s.deus mũdat animam per cõtritionem.secũdum est sacerdotis qui auctoritate clauiũ ligat vel soluit. tertium est curie celestis approbantis. itaq quodcũq ligaueris: etc. exponitur iuste vel claue non errante erit ligatum et in celis.s.per approbationem .11.q.3.tunc vera. vtrum missa mali tantum valeat quantũ boni. vide.s.missa.§.55. 5

Sacramentum sm proprietatem vocabuli videtur importare sanctitatem actiue:vt dicatur sacramentũ quo aliquid sacratur. sicut ornamentũ quo aliquid ornatur.sed quia actiones actiuorum debent esse proportionate cõditiõibus passiuorum ideo in sanctificatione qua homo sanctificatur debet esse talis sanctificandi modus qui homini competat sm q est rationalis quia ex hoc est homo:inquantũ autem est rationalis habet cognitionem a sensibilibus ortam. vnde oportet q sanctificetur hoc modo q sua sanctificatio sibi inotescat et per similitudines sensibiliũ rerum: et sm hoc inuenitur diuersa acceptio sacramenti. Aliquãdo enim sacramentũ importat rem qua fit principaliter cõsecratio:et sic passio Christi dicit sacramentũ:et hec est prima acceptio quam Magister sentẽtiarum põit. Aliquãdo aũt includit modum cõsecratiõis qui homini competit sm q cause sanctificantes et sua sanctificatio per similitudines sensibiliũ sibi notificantur:et sic sacramẽta noue legis. sacramẽta dicũtur quia et cõsecrant et sanctitatẽ significant modo predicto:et etiã primas sanctificationis causas significant.sicut baptismus.sanctitatem significat et puritatem designat et mortis Christi signum ẽ. Aliquãdo etiam includit tantũ significationẽ predictarum cõsecrationũ.sicut signum sanitatis dicitur sanum: et hoc modo sacramẽta veteris legis.sacramẽta dicũtur:inquãtũ signant ea que in Christo sunt gesta: et etiam sacramẽta noue legis. Sacramentum ergo noue legis: de quo solo intendimus est sacre rei.signum vt eius similitudinem gerat:et hec est diffinitio Magistri sententiarum. Augustin' etiam in libro de doctrina christiana diffinit sacramẽtum noue legis dicens q est inuisibilis gratie visibilis forma vt imaginem gerat et causa existat. In hoc enim q dicit vt causa existat ponitur causa effectiua sanctitatis.ponit vero modus cõpetẽs hoi q° ad cognitionẽ in hoc q dicit inuisibilis gre visibilis forma. Et modus significatõis hoi cõnalis .s. ex similitudie sensibi/

lium in hoc q dicit vt imaginē gerat. tertia diffinitio quā etiā ponit Augustinus. est q sacramētum est i quo sub tegumēto rerū visibiliū diuina virtus secretius operatur salutē q datur quātū ad id qd ē principale i rōe ipsius sacri. s. cāre sanctitatē. s. istrumētaliter nō. n. sunt cause principales ideo dicit sub tegumēto: &c. 4° diffinit Ugo. de san. i li. de sacris dicēs sacrm est corporale elementū extrinsecus oculis suppositū ex istitutiōe significās ex similitudine repñtans & ex sanctificatiōe inuisibilē gratiā cōtinēs. Et ē eadē cū diffinitiōe Magistri p°. h° excepto q addit causā significatiōis q est istitutio & cām efficientē q ē sanctificatio. hec oia ponit. s. Tho. 4. d. p°. q. i. ar. i. Et nō sm. c. s. Tho. & Pe. de pal. q aliquid est sacrm tm vt i baptismo ablutio sub forma verborū. Aliud est sacrm & res sacri: vt character seu ornatus. Aliud est res sacri tm vt gra. Et i oi sacro sunt tria. s. materia: forma: & intētio applicātis: &c. Et in oi sacro sunt tria. s. primū. i. passio xpi. secūdū est id i quo ptuner gra. tertiū est sanctificatio siue gloria: & omnia sunt dāda cū signo crucis. Quō nō sunt recipienda neq administrāda ab existētibus in pctō mortali. vide. ✠. confessio sacralis. §. qi. &. ✠. correctio. §. 4. De necessitate sacrorū. ✠. cōicare prin. c. §. p. &. ✠. absolutio primo. §. primo.

i ¶ Quot sunt sacra noue legis que dicuntur sacra gratie eo q pferāt grāz. R. sm. s. Tho. 4. di. 2. q. i. ar. 2. q sunt septē. s. baptismus. pfirmatio. eucharistia. penitentia. extrema vnctio. ordo: & matrimoniū. Ista pferūt graz nō solū ex ope operante. sed ēt ex opere operato: & ē opus operās vsus sacri. opus vero operatum est ipsum sacrm. sm. s. Tho. 4. di. i. q. i. ar. 5. q°. 2. vide baptismus. 6. §. 2. de quibus oibus i locis suis. Quō aq bñdicta nō ē sacz. ✠. aqua. §. 2. & 5.

2 ¶ Que sunt sacramēta q possunt iterari. R. sunt illa q nō imprimūt characterē. 32. q. 7. licite. & i. q. i. qd quidā: & sunt penitētia. vel pfessio eucharistia matrimoniū & extrema vnctio. Alia vero tria. s. baptismus. ordo: & pfirmatio nō reiterātur ēt si mortuus resuscitet. vnde posset accipere aliā vxorē etiā viuēte prima quā habuit ante mortē: & sm Ugo. si acciperet aliam non esset bigamus.

Sacrilegiū dr quasi sacri lediū. i. sacrū ledēs:
s & est sacre rei violatio vel vsurpatio & sm. s. Tho. 22e. q. 99. ar. p. omne illud qd ad irreuerētiā rerū sacrarū ptinet ad iniuriā dei pertinet & habet sacrilegij rationē. Sacrū. n. dr ex eo q ordinatur ad diuinū cultū & sic efficitur quoddā diuinū: & sic ei quedā reuerētia debetur q refertur in deū cui sacrilegus irreuerentiā facit. vñ accipitur ibi violatio pro omni irreuerētia & vsurpatio pro illicita alienatiōe.

i ¶ Utrū sacrilegiū sit speciale peccatū cōdiuisuz ab alijs speciebus peccatorū. R. sm s. Tho. vbi supra. ar. 2. q sic. qr habet vnā rationē formalē specialem cōdiuisam ab alijs spēbus que est violatio rei sacre per aliquam irreuerentiā: ideo ē speciale peccatū & opponitur religiōi ex eo. n. q rē sacrā violat p̄ reuerētiā dei agit: & sic per irreligiositatem peccat.

¶ Quot sunt species sacrilegij. R. q sacrilegiuz pōt accipi dupliciter. p° modo p se & proprie. secūdo modo per accidens. seu similitudinarie. Si accipiatur p° modo sm q ē spēs peccati distincta ab alijs speciebus peccati prout addit circūstantiā nec° cōtinendā tali mō sumptū. tunc habet tres spēs prout dicit directe aliquā irreuerētiā ptra sanctificationē & formaliter: prima spēs est cōtra personā sacrā que habet etiā multas differētias rōe materie i qua ipetratur si. n. fit rōe luxurie tunc vel abutitur persona cōiuncta sm spiritualē cognationē. puta cū ea quā baptizauit vel audiuit in cōfessione: & similia & tunc habet rōez icestus. vide. ✠. impedimētū. 5. prin. i si. vel abutitur virgine deo sacrata inquātū sponsa xpi: & tunc est sacrilegiū per modū adulterij. vel sm q est sub specialis patris cura & tunc erit stuprum. Et si addatur violētia ad pcedētia erit raptus. de his habes supra. ✠. luxuria. §. 5. Si aūt fit rōe ire vt iniuriam perferat persone sacre tūc cōmittit sacrilegiū verberando personā sacrā. secūda spēs sacrilegij ē quādo fit irreuerētia loco sacro. vel furādo qd pertinet ad iniustitiā vel frāgendo vel i eo cōcubendo vel aliter per emissionē seminis violādo vel aliquē de loco sacro violēter extrahēdo. tertia species sacrilegij est q fit circa alias res sacras q habet etiā diuersos gradus sm differentiā rerū sacrarū iter quas summū locū obtinēt ipsa sacra quibus hō sanctificatus quorū precipuū est eucharistie sacrm quod cōtinet ipsum Christū. vnde sacrilegiū quod est ptra hoc sacrm ē grauissimū. post sacra sunt vasa psecrata ad sacramētorū susceptionem: & ipe imagines sacre & reliquie sanctorū in quibus quodāmodo persone sanctorū venerātur & honorantur. deinde q pertinēt ad ornatum ecclesie & ministrorū. deinde ea que sunt deputata ad sustētationē ministrorū. siue sint mobilia siue imobilia. qcūq cōtra quodcūq predictorū peccat crimē sacrilegij icurrit. que possunt ad diuersas materias pertinere: vel luxurie: vel ire: vel iniustitie: vel gule. puta si sacrū cibum indebite sumat distinguitur in. c. quisquis. 17. q. 4. sm q aliquis aufert sacrū de sacro vel non. sacrū de sacro: vel sacrū de nō sacro. Et est grauius quādo res est dignior: sacrilegiū vero per accidens siue large seu similitudinarie dictum cōmittitur multis modis. primo trāsgressor iuris publici q: bonū cōe gentis est quodā diuinū & ideo similitudinarie dicitur sacrilegiuz. di. prima ius publicū. sicut etiā sequentia. secūdo qui articulos fidei vel aliquod mandatorū violat. quod itelligit. s. Tho. de hereticis: vel blasphemis legis verba peruerat: & generaliter loquēdo oē pctm ē sacrilegium. Si qs

tamen sacrā scripturā p[ro]ut est quoddā spūale ordinās nos ad deū violaret eēt pp[ter] sacrilegiū. 3° q disputat de iudicio p[ri]ncipis vel iudicat revocādo i dubiū. 4° q publica officia cōmittit iudeis. de p[re]dictis habes. d.c. ius publicū. 5° q quātūcūq[ue] rē ecclesie retinuerit vel accepit ꝯ eius volūtatē. 17.q.4.c. Si quis suadēte. §. q aūt idē dic de similibus vt dicat hieronymus q nuge in ore sacerdotis sunt sacrilegiū. vñ oē petm̄ sacerdotis māliter pōt dici sacrilegiū. hec oia bm̄.s. Tho. vbi.s. ⁊ eo.lib.q.15 4.ar.x. vide aliqd. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 28. §. 2.

5 ¶ Que pena ē sacrilegi. R. si iniuria fit atrox p[er]sone ecclesiastice bm̄ leges ē pena decapitatio. C. de epis. ⁊ cle. si qs i hoc. alias vero iudicis arbitrio reservant[ur] pro qualitate p[er]sone. rei. tēporis: ⁊ loci. ff. ad .l. iuli. pecu. l. lege. §. 1. ⁊ .l. sacrilegii: punit[ur] ēt sacrilegus vltimo supplitio bm̄ leges qñ .s. facit ꝯ legē cōfugientiū ad ecclesiā vt. s. ꝟ. emunitas. §. 15. bm̄ canones duplex ē pena. bm̄.s. Tho. vbi. s. ar. vltimo. vna ē spiritualis .s. excōica°. Nā p sacrilegio i p[er]sonā ecclesiasticā cōmisso: ē maior excōicatio. 17.q.4. si qs suadēte: de sen. exco. nō dubiū: ⁊ .s. ꝟ. excōicatio. 5. casu. p. p sacrilegio i reb[us] ē excōicatio minor. 17.q.4. si qs domū ⁊ i aliqbus ē maior vt de fractiōe ecclesie cū spoliatōe. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 6. Alia est pena pecūiaria. 17.q.4. si qs i atrio: ⁊ .c. si qs ꝯtumax i qbus ponūtur diverse pene pecuniarie bz q̄litatē criminis ⁊ locoꝝ ꝯsuetudines isligēde. con. s. Tho. dicto articulo vltimo.

ſ Acrista sive castos ecclesie hz pulsare cāpanas ad horas iubēte archidiacono. Itē custodire palas seu linteamina altaris ⁊ oia vtēsilia ecclesie. Itē lāpades curare ne .s. modū lucendo oleum depeat cui minus lucēdo obscurior fit ecclesia. Itē p[ro]videri i[n]cēso: luminaribus: pane ⁊ vino p celebrādo. Itē oblatiōes ⁊ decimas bm̄ iussuz archidiaconi inter fratres dividere. hec nō in .c. p lect[ ] quasi in fi. 25. di. 7. de officio custo p totuz. Et debet deputari sacrista aliquis de sanctioribus.

ſ Agittarius. vide. ꝟ. ars. §. 5.

ſ Alariū an debeatur famulo infirmanti. vide ver. familia. §. 2.

ſ Anctus qs debeat haberi. ꝟ. canoniza° ⁊ re

ſ Araceni dicunt[ur] q nec novū nec vetus lige. recipiūt testamētuz qui nō ab Agar ancilla abrahe de qua orti sunt: voluerunt se noiare. sz potius a Sarra vxore libera saracenos se appellauerūt: ⁊ iter eos sunt qdā samaritani a samaria civitate ⁊ p[ro]uintia q receperūt solū q[ui]nq[ue] libros moysi alios respuerunt. hec bm̄ Ray. saraceni: ⁊ iudei ⁊ qdā heretici q vocant[ur] chiarche asserūt delectatiōes corporales eē de p[er]fectiōe beatitudinis q ēt bm̄ phm nō videtur habere sanū affectū. sole. n. delectatiōes spūales bm̄ ipsuz sunt simpl[ic]r delectatiōes ⁊ p[ro]pter se q[ue]rende: ⁊ iō ipse sole ad beatitudinē reqrunt[ur]. hec.s. Tho. 4. d. 44. q. 1. ar. 3. ad vltimū arg[umentum] totius articuli. Isti deos deasq[ue] colūt imo demones. hoꝝ templa p[re]cipiunt[ur] claudi sub pena mortis ⁊ amissiōe bonoꝝ. C. de paga. ⁊ sacri. ⁊ tēplis eoꝝ .l. 1. ⁊ 2. ⁊ qsi p oia quo ad p[ro]hibitiōes: iudeis cōparant[ur]. C. l. vt pphanos: ⁊ de iude. ⁊ sara. qsi p totū: ⁊ iō vide. s. ꝟ. iudeus. q p[ro]hibent[ur] xpianis erga ipsos: excepto casu. qz cū saracenis christianus comedere vel habitare nō p[ro]hibet[ur]. xi. q. 3. ad mēsam. sz bñ cū iudeis. 28. q. 1. qz iudei dāt christianis: ⁊c. qdā tñ tenēt q nec cum saracenis lz comedere qz in multis iudaizāt qd pōt eē veꝝ qñ talia observāt vt iudei. s. ꝟ. iudeus. §. p. Itē iudeis p[er]mittit[ur] sinagogas: ⁊c. secus de saracenis vt dictū est. vide. s. Tho. 22°. q. x. ar. xi. s. ꝟ. iudeus. §. 9. ⁊ ꝟ. infidelitas. §. 9. neq[ue] p[er]mittit[ur] eis iter xpianos publicā invocationem facere machometi. neq[ue] peregrinatio ad aliquē suoꝝ sicut ad sanctū ⁊ deū. qui hec p[er]mittūt peccāt mortalr qz ꝯ de. vnicā: ꝯ iudeis. Itē qz cū iudeis pñt xpiani habere cōmertiū. sz cum saracenis extat p[ro]hibitio ne portent arma: ⁊c. vt pz supra. ꝟ. excōicatio. 6. de p[ro]cessu curie casu. 5. vtrum liceat furari xpianos qui detinent[ur] apud ifideles. ꝟ. furtū. §. 7. Quō debeāt induci ad fidē. ꝟ. iudeus. §. pen. ⁊ fi. ⁊ ver. baptismus. 7. §. 2. vide multa alia. ver. iudeus q etiā pertinēt ad saracenos.

ſ Atisfactio pōt itelligi duplr. vno mō p[ro]ut fit homini .s. cū satisfit ei de eo quod quis illi tenet[ur]: ⁊ de hac sufficiāt ea q dicta sunt supra ꝟ. restitutio. Alia est satisfactio qua satisfit deo de peccatis ⁊ de hac nūc dicēdū est.

¶ Satisfactio quid sit. R. bm̄.s. Tho. 4. d. 15. q. p. 1 ar. p. q°. p°. q iustitia nō ad hoc tm̄ tēdit vt i eq̄litatē p[re]cedentē auferat puniēdo culpā p[re]teritā. sz vt in futuꝝ equalitatē custodiat qz bz phm. 2°. ethicoꝝ pene medicine sunt. vñ ⁊ satisfactio q ē iustitie actus penā iferētis ⁊ medicina curās peccata p[re]terita ⁊ p[re]servās a futuris: ⁊ iō qñ hō hoi satisfacit ⁊ p[re]terita recōpēsat ⁊ de futuris cavet: ⁊ bm̄ hoc pōt satisfactio duplr diffiniri. vno mō respectu culpe preterite quā recōpēsando curat ⁊ sic dr̄ q satisfactio ē iniurie illate recōpēsatio bz iustitie equalitatē ⁊ i idē dr̄ redire diffinitio Anselmi q dicit q satisfacere est deo debitū honorē ipendere vt ꝯsideret[ur] debitū culpe cōmisse. Alio° pōt diffiniri bm̄ q p[re]servat a culpa futura ⁊ sic diffinit eā Aug. de pe. d. 3. c. satisfactio dicēs q satisfactio ē peccatoꝝ causas excidere ⁊ eoꝝ suggestionibus aditū nō indulgere i qua ponit[ur] abscisio cāꝝ .s. libidinis ex ꝯsuetudine vel actu pcti relicta ⁊ alique reliquie pcti p[re]teriti ⁊ exteriores occasiones vt locus: societas mala ⁊ hmōi: ⁊ tales cause in hac vita per occasionē tollūtur ⁊ determinatio liberi arbitrij ꝯ pcm̄. vide qd sit. ꝟ. pnia. §. 2. de necessitate eius. ꝟ. pnia. §. 5. vtrū possit fieri ꝯ vno pctō sine alio. ꝟ. pnia. §. 13. Quō quis teneat[ur] ad penitētiā datā in cōfessiōe. ꝟ. ꝯfessio sacramētalis. §. 17. ⁊ se.

Utrū facta i charitate possint mortificari. v. chari/
tas. §.16. vtrum mortificata reuiuiscāt. v. charitas.
§.27.ꝛ.28. Quoꝝ debet esse. v. cōtritio. §.3.4.ꝛ.5.
vtrū secūdus ꝯfessor possit relaxare satisfactionē pri
me cōfessiōis. v. ꝯfessio sacramētalis. §.21. vtruꝫ ele/
mosina liberet ab iferno decedentē in peccato mor/
tali. v. elemosina. §.15.

2 ¶ Utrū homo possit deo satisfacere pro peccato. R.
fm̄ s. Tho. vbi supra. ar. 2. ꝙ dupliciter homo deo
debitor est. vno mō rōe beneficij accepti. Alio modo
ratione peccati cōmissi: ꝛ sicut grāꝝ actio vel latria
vel aliquid hmōi respicit debitū beneficij accepti ita
satisfactio respicit debitū cōmissi. In his aūt hono/
ribus qui sunt ad parētes ꝛ ad deos ēt fm̄ phm̄ im
possibile ē equiualēs redere fm̄ quātitatē. sed sufficit
ꝙ homo reddat qḋ pōt rō ꝙ non possit breuis ē qꝛ
quādo hō facit aliqd vt reddat gratias deo etiam
hōc habet a deo ꝛ ideo de nouo tenet ꝛ sic i infini/
tū amicitia aūt nō exigit nisi fm̄ ꝙ ē possibile. Si/
militer ex parte satisfactionis. vnde non pōt homo
satisfacere si. li. satis. equalitatē quātitatꝫ iportet. cō
tingit aūt si iportet equalitatē proportionis. qꝛ sicut
se habet qḋ deo ē debitū ad ipm̄ deū. ita hoc quod
iste pōt reddere ad eū: ꝛ sic aliquo mō forma iusti/
tie seruat: ꝛ sicut sufficit ad rationē iustitie ita suf/
ficit ad rationē satisfactiōis. Similiter sicut offen/
sa habuit quādā infinitatē ex ifinitate diuine maie/
statis ita ꝛ satisfactio accipit quādā ifinitatē ex ifi
nitate diuine misericordie prout est gratia iforma/
ta per quā acceptū reddit qḋ hō reddere pōt: qui/
dā dicūt ꝙ est ex parte meriti Christi quod quodā/
modo ifinitū est. sed i idem reddit cū eo quod dictū
est qꝛ per fidē mediatoris gratia data est. Et ꝗuis
equiualēs deo satisfactio fieri nō possit. potest tñ si/
bi sufficiens fieri.

3 ¶ Utrū satisfactio habeat fieri per opera penalia.
R. fm̄ s. Tho. vbi supra. ar. 4. q̄ª. pª. ꝙ sic: vbi ait.
Satisfactio habet respectū ad preteritā offensaꝫ ꝓ
qua recōpēsatio fit per satisfactionē ꝛ etiā ad futu
rā culpam a qua per eam pseruamur: ꝛ quantū ad
vtrūqꝫ exigit ꝙ satisfactio per opera penalia fiat.
Recōpēsatio. n. offense iportat adequationē quam
oportet eē eius qui offendit ad eū in quē offensa cō/
missa est. adequatio autē in humana iustitia atten
dit per subtractionē ab vno qui plus habuit iusto:
ꝛ additionē ad alterū cui subtractū ē aliquid. deo
aūt quāuis quātū ex parte sui ē. nihil subtrahi pos/
sit tamen peccator quātū in se est aliqd ei subtraxit
peccando. vnde oportet ad hoc ꝙ recōpensatio fiat
ꝙ aliquid subtrahat a peccatore per satisfactionē
quod in honorē dei cedat. opus aūt inquātū hmōi
nō aufert aliquid a peccatore. sꝫ pficit. vnde subtra/
ctio nō potest fieri per opus bonum nisi penale sit ꝛ
ideo ad hoc ꝙ aliquod opus sit satisfactoriū opor
tet ꝙ sit bonū vt i honorē dei sit ꝛ penale vt aliquid
peccatori subtrahat. Similiter aūt pena a culpa fu
tura preseruat qꝛ nō facile homo ad peccata reddit
ex quo penā expertus est. vnde fm̄ philosophū pene
sunt medicine ꝛ quātū ad hoc aliquādo minori pec
cato datur maior penitētia ꝛ ecōtra. Ista aūt ope/
ra penalia principaliter sunt. orō elemosina: ꝛ ieiu/
niū. primū est cōtra superbiā. secūdum cōtra auari/
tiā. tertiū cōtra ꝯcupiscentiā. vnde Thobie. 12. bona
est oratio cū ieiunio ꝛ elemosina: ꝛ ad has reducū
tur alie satisfactiōes. nam omnia carnē affligentia
reducūtur ad ieiuniū. opera misericordie corpora/
lia ad elemosinā spiritualia vero ad orationem de
omnibus his vide in locis suis. Quid magis satis/
faciat. s. orō ieiuniū vel elemosina. v. elemo. §. fi.

¶ Utrū flagella quibus a deo in hac vita punimur 4
sint satisfactoria. R. fm̄ s. Tho. vbi supra. ar. 4. q̄ª
2ª. ꝙ si flagella q̄ a deo pro peccatis infligūtur fiāt
aliquomō ipsius patiētis rationē satisfactiōis acci/
piunt fiūt aut ipsius inquātū ea acceptat ad purga
tionē peccatoꝝ. eis vtens patienter. Si autē ratio eis
per i patientiā dissentiat tunc non efficiūtur aliquo
modo ipsius: ꝛ ideo nō habēt rationē satisfactiōis.
sed vindicatiōis tantū: restitutio aūt exigit ad satis
factionē nō tamen est pars. Quomodo elemosina
est pars magis satisfactoria ꝗ oratio vel ieiunium
ver. elemosina. 16.

¶ Utruꝫ vnus possit satisfacere pro alio. R. fm̄ s. 5
Tho. 4. di. 20. ar. 2. q̄ª. 3ª. ꝙ pena satisfactoria ē ad
duo vt dictum est supra. §. 1. s. ad solutionē debiti ꝛ
ad medicinā pro peccato vitando inquātuꝫ ergo ē
ad remedium sequētis peccati sic satisfactio vnius
non prodest alteri qꝛ ex ieiunio vnius caro alterius
nō domatur nec ex actibus vnius alius bene agere
cōsuescat nisi per accidens in quātuꝫ aliquis per bo/
na opera potest alteri mereri augmentū gratie que
efficacissimū remediū ē ad peccatū vitandū. sꝫ hoc
ē per modū meriti magis ꝗ per modū satisfactio/
nis. Sed quātū ad solutionē debiti vnus potest pro
alio satisfacere dūmodo sit in charitate per quam
actus vnius efficit alterius per quā omnes vnū su/
mus vt opera eius satisfactoria eē possint. nec opor
tet ꝙ maior pena imponat ei qui pro altero satisfa
cit ꝗ principali imponeret vt quidā dicūt hac ra/
tione moti quia pena propria magis satisfacit ꝗ
aliena qꝛ pena habet viꝫ satisfaciēdi maxime cha
ritatis qua homo ipsam sustinet quia maior chari/
tas apparet. in hoc ꝙ aliquis pro altero satisfacit
ꝗ si ipse satisfaceret ideo minor pena requirit in eo
qui pro altero satisfacit ꝗ in principali requireret.
vnde dicit in vitis patrū ꝙ propter charitatē vnius
qui alterius fratris sui charitate ductus penitētiā

fecit pro peccato nō cōmiserat alteri peccatū quod cōmiserat dimissum est. Nec exigitur etiā quātum ad solutionez debiti ꝙ ille pro quo fit satisfactio sit impotens ad satisfaciendū quia etiā si esset potens alio satisfaciēte pro ipso ipse a debito immunis eēt sed hoc requirit in quātum pena satisfactoria est i remediū. vnde non est permittēdum vt aliquis pro alio penitentiā faciat nisi defectus aliquis appareat in penitēte vel corporalis. vel per quem sit impotens ad substinēdū vel spiritualis per quem non sit prōptus ad portandū penā. nō est tamen similis ratio de cōtritiōe et cōfessiōe. vnde vnus pro alio nō potest conteri vel cōfiteri: et similiter potest pro alio aliquis mereri saltē ex cōgruo: et tūc etiam magis meret pro se. secus est de satisfatione quia illa quātitas pene nō sufficit ad vtrūqz peccatū. tamen sibi meretur maius quid ꝙ̄ sit dimissio pene. s. vitā eternā. ℣. indulgentia. §. 14. Quidā dicūt vt supplemētū ꝙ requirit aliquis actus in penitente etc. sed non intellexit. s. Tho. qui presupponit cōtritionē et confessionē que non possunt esse sine tali actu.

6 ¶ Sed nūquid ille cuius satisfactionē alter in se suscepit moriēdo statim euolabit. R. ꝙ non. sed oportet ꝙ primo ille qui eaz suscepit impleat quia nemo paradisum ingredit nisi soluerit omne debitum ita ꝙ nec ipse nec alius pro eo sit debitor.

7 ¶ Utrū satisfactio possit fieri per opera extra charitatem facta. R. fm. s. Tho. vbi supra. di. 15. q. 1. ar. 3. q[a]. 2[a]. ꝙ nō. nam satisfactio est amotio offense: et restitutio amicitie. hec aūt nō potest fieri sine gratia et charitate. vnde p[a] cor. 13. Si distribuero in cibos pauperū omnes facultates: etc. caritatē autem non habuero nihil mihi prodest. talia enim opera nō sunt accepta deo: et licet homo non habeat certitudinē ꝙ sit in charitate: et per consequens certus eē nō possit de satisfactiōe. ꝑpter quod dicit ecclesi. 5. de propitiatu peccatoꝝ noli eē sine metu: tamen sufficit certitudo probabilis cōiecture: et non incurrit reatum omissionis ex satisfactione neglecta. sicut ille qui cōicat etc. et si etiā fm Pe. essent incohata in charitate et nō completa non satisfacerent. opus. n. quod fit extra charitatez est mortuum. hec. s. Tho. concor. Pe.

8 ¶ Utrum necesse sit reiterare penitentiā datā in cōfessione factam in peccato mortali. R. fm. s. Tho. ꝙ alique satisfactiones sunt ex quibus manet aliqs effectus post. sicut in ieiunio. corporis debilitatio et ex elemosina diminutio substātie et huiusmodi: et tales non oportet reiterari quia ad illud quod ex eis manet accepte sunt per sequentē penitentiā. Ille autem que non relinquūt sicut oratio reiterāde sunt similiter actus interior. puta dolor. vel cōtritio omnino transit et reiterari debet. Quidaz tamen vt Pe. videt dicere ꝙ omnes sunt reiterāde. quidā vero vt Sco. tenet ꝙ nulle. Sed sentētia. s. Tho. tenēda est. Quidā dicūt ꝙ satisfactio est duplex. s. sacramētalis q̄ fit ex iniūtione sacerdotis et virtuosa. prima potest fieri etiā i peccato mortali. secus de. 2[a]. Et sic innuūt ꝙ penitētia data a sacerdote facta in peccato mortali nullo modo sit reiteranda quod directe videtur eē cōtra. s. Tho. quia ipse facit illam distinctionē. s. quādo relinquit effectū: loquens de satisfactione data a confessore: ideo tene vt. s. Quō opera facta extra charitatē valeāt. ℣. charitas. §. 27.

Scandaluz quid sit. R. fm. s. Tho. 2[a]. q. 43. ar. 1. ꝙ est dictū vel factū minus rectū ꝑbēs occasionem ruine. quod sic declarat. Sicut Hieronymus dicit super Matheum. 15. c. scis quia pharisei: etc. Scandalū grece apud nos dicit offensionem vel ruinā vel in pactionē pedis. Contingit eniz quādoqz ꝙ aliquis obex poni'ur alicui in via corporali cui impingens disponit ad ruinā: et talis obex dicit scandalū. Et similiter i processu vite spiritualis contingit aliquem deponi ad ruinam spiritualē per dictum vel factuz alterius in quantū. s. aliquis sua admonitiōe vel inductiōe aut exemplo alteꝝ trahit ad peccandū et hoc propter dicit scandalū. Nihil aūt hz propriā rationē disponit ad spiritualem ruinam nisi fm ꝙ habet aliquem defectū rectitudinis. quia id quod est perfecte rectuz magis munit hominē cōtra casum ꝙ̄ ad ruinā inducat: et ideo cōueniens est diffinitio posita in principio. vñ occulta non habent rationez scandali apparentia vero etiā si non sunt mala et habeant speciem mali possunt esse in scandalū. vnde fm apostolum oportet cauere ab omni specie mali nec potest esse causa perfecta peccati sed occasio.

¶ Utrum omne scandalum sit peccatum. R. fm. s. Tho. vbi supra. ꝙ dictum vel factum potest eē dupliciter alteri occasio peccati. vno mō p se. alio mō p accidens. per se quidem quādo aliquis suo malo verbo vel facto intendit alium ad peccanduz inducere. vel etiam si ipse hoc non intendat et ipm factū est tale quod de sui ratiōe habet ꝙ sit inductiuū ad peccandum. puta cum aliquis publice facit peccatum vel quod habet similitudinē peccati: et tūc ille qui aliquid huiusmodi facit propter dat occasionē ruine. vnde vocatur scandalum actiuum et est peccatum semper. Per accidens autez aliquod verbū vel factum vnius est alteri causa peccandi quando etiam preter intentionem operantis et preter cōditionem operis aliquis male dispositus ex huiusmodi opere inducitur ad peccandum. puta cum aliquis inuidet operibus alioꝝ hominum et tunc ille qui facit huiusmodi actus rectos non dat occasionem quantum in se est. sed alius sumit occasionem

fm illud ad Ro.7.occasiõe aūt accepta:ꝛc. ⁊ ideo hoc ẽ scādalū passiuū sine actiuo q: ille q.recte agit quātū est de se nõ dat occasionẽ ruine quā alter pa tit:⁊ isto mō nõ oꝫ ꝙ sit pctm̄ in dante occasionẽ. Qñq3 aūt ↄtingit ꝙ sit simul actiuū ⁊ passiuū.pu ta cū ad iductionẽ vnius alius peccat. qñq3 vero ẽ scādalū actiuū sine passiuo.puta cū aliquis inducit aliū verbo vel facto ad peccandū ⁊ ille non ↄsentit. qñq3 vero ẽ scādalū passiuū sine actiuo sicˀ iā dictū est. Scādalū igiꝭ passiuū in eo q scādalizaꝭ ⁊ acti uū i eo q scādalizat dans occasionẽ ruine semp est pctm̄. Nõ.n.scādalizaꝭ aliqs nisi in quātū aliqua lr ruit spūali ruina q ẽ pctm̄. põt tñ cẽ scandalū passi uū sine pctõ eius ex cuius facto aliqs scādalizatur. sicut cū aliqs scandalizaꝭ de his q alius bene facit: silr ẽt scādalū actiuū semp ẽ pctm̄ i eo q scādalizat q: vel ipm opus qd̄ facit ẽ pctm̄:vel etiã si habeat spẽm pcti dimittẽdū ẽ semp pp proximi charitatem de qua vnusqsq3 teneꝭ saluti ꝓximi ꝓuidere ⁊ sic q nõ dimittit:ↄ charitatẽ agit:facit de vi.⁊ ho.de.c.c. cū ab oi. Põt tñ cẽ scādalū actiuū sine pctõ alteriˀ q scādalizaꝭ.i.q patiꝭ vt dictū ẽ. Et sic aliqñ ẽ scan dalū actiuū ⁊ passiuū simul sicˀ aliqñ aliqs aliquid facit vt trahat aliū ad pctm̄ ⁊ ille ↄsentit. aliqñ est actiuū solū.s.qñ qs facit aliqd vt trahat alium ad malū ⁊ ille nõ ↄsentit.aliqñ ẽ passiuū solū sicˀ qñ ali quis ex bonis opibus alterius ruit. Nõ tñ ꝙ scāda lū de quo dicit xps Mat.7.nõ ꝓpꝛie fuit scādalum neq3 pctm̄ q: ꝓcessit ex pietate Petri.s3 dꝭ scādaluꝫ large pro oi ipedimẽto q: Petrus aliquō volebat i pedire passionẽ.con.Alex.i.3ª.⁊ Ricar.i.4.

2 ¶ Quō itelligiꝭ illud dictū saluatoris Mat.18.necᵉ ẽ vt veniāt scādala.R.hꝫ.s.T.vbi.s̃.ar.2.ad.pᵐ ar. ꝙ nõ est itelligẽdū de necessitate absoluta. s3 de ne cessitate ↄditionali qua.s.necessitate ẽ pscita vel pre nūciata a deo euenire si tñ ↄiūctim accipiaꝭ.i. posi to ꝙ deus preuiderit necesse est euenire. vel necesse est euenire scādala fm conditionẽ hoiuꝫ que sibi a pctis nõ cauent.sicˀ si aliqs medicus vidẽs aliqueꝫ idebita dieta vtentẽ dicat necesse est talem ifirmari qd̄ itelligendū ẽ sub hac cõditiõe si dietā nõ mutet: ⁊ silr necesse est euenire scandala si homines ↄuer sationẽ malam non mutent.

3 ¶ Utrū scandalū sit spāle pctm̄ vt ponat dꝭaꝫ neces sariā ad cõfessionẽ .R.fm.s.Tho.vbi.s̃.ar.3.ꝙ vt dictū ẽ.s̃.§.i.duplex est scādalū actiuū.s.⁊ passiuū. passiuū qdẽ pctm̄ nõ põt esse spāle pctm̄.q: ex dicto vel facto alterius aliquẽ ruere ↄtingit hꝫ quodcūq3 genus pcti nec hoc ipm qd̄ ẽ occasionẽ pcti sumere ex dicto vel facto alterius spāleꝫ rõeꝫ pcti ↄstituit q: nõ iportat spāleꝫ dꝭformitatẽ.spāli virtuti oppositā. scādalū āt actiuū põt accipi dupli p se.s.⁊ p accñs: p accñs qdẽ qñ ẽ pter itẽtiõeꝫ agentis.vt puta cū ali quis facto suo vel verbo iordinato nõ intẽdit dare alteri occasionẽ ruine.s3 solū sue satisfacere volūta tis:⁊ sic etiā scādalū actiuū nõ est spāle pctm̄.q: qd̄ ẽ p accñs nõ ↄstituit spẽm.p se aūt est scādalū actiuū qñ aliqs suo iordinato dicto vel facto itendit aliuꝫ trahere ad peccādū:⁊ sic ex itentione spālis finis sor tiꝭ rõeꝫ spālis pcti.finis.n.dat spẽm i moralibˀ.vñ sicˀ furtū ẽ spāle pctm̄ aut homicidiū pp spāle nocu me itū ꝓximi qd̄ itendiꝭ ita ẽt scandalū actiuū per se.est spāle pctm̄ pp hoc ꝙ itendiꝭ spāle ꝓximi nocu mentū ⁊ opponiꝭ directe correctioni fraterne i qua attẽdiꝭ spālis nocumẽti remotio. Et q̄uis oẽ pctm̄ possit māliter se habere ad scādalū.habet tñ quādā spāleꝫ rõeꝫ.s.velle trahere ꝓximū ad peccādū q põt cẽ sine oi alio pctõ.puta qñ aliqs facit aliqd qd̄ de se nõ est pctm̄ vt aliū trahat ad peccādū. Et istoᵒ.s. qñ ẽ spāle pctm̄ põt dꝭaꝫ necessariā ad ↄfessionẽ.

¶ Utrū scādalum sit pctm̄ mortale .R.fm.s.Tho. vbi.s̃.ar.4.ꝙ sicut supradictū ẽ scandalū iportat i pactionẽ quādā p quā aliqs disponiꝭ ad ruinā:⁊ 4
nõ scādalū passiuū qñq3 quidẽ põt cẽ pctm̄ veniale quasi hñs ipactionẽ tñ.puta cū aliqs ex iordina to dicto vel facto alterius: cõmouet motu venialis pcti:qñq3 vero ẽ pctm̄ mortale quasi habẽs cū ipa ctione ruinā.puta cū aliquis ex iordinato dicto vel facto alterius procedit vsq3 ad pctm̄ mortale. Scā dalū aūt actiuū si sit p accñs põt cẽ qñq3 qdẽ pec catū veniale.puta cū aliqs vel actū venialis pcti vel actū q nõ ẽ de se pctm̄.s3 habeat aliquā spẽm mali cū aliqua leui idiscretiõe cõmittit.qñq3 vero ẽ pctm̄ mortale siue qñ cõmittit actū pcti mortalis siue qñ ↄtẽnit salutẽ ꝓximi mortalẽ vt p ea ↄseruāda nõ p termittat aliqs facere qd̄ sibi libuerit. Si vero scan dalū sit p se.puta cū intẽdit iducere aliū ad peccan dū.si qdẽ inducere ad peccādū mortalr est peccatū mortale:⁊ silr si intẽdat iducere ꝓximū ad peccan dū venialr p actū pcti mortalis. Si vero itendat in ducere ꝓximū ad peccādū venialr p actū pcti venia lis est pctm̄ veniale.

¶ Utrū scādalū passiuū possit cadere i viros perfe ctos.R.fm.s.Tho.vbi.s̃.ar.5.ꝙ nõ. Scandalū.n. 5
passiuū iportat quādā cõmotionẽ animi a bono in eo q scādalū patiꝭ.nullus.n.cõmoueꝭ q rei imobili firmiter iheret. Maiores aūt siue pfecti soli deo ihe rẽt cuius ẽ imutabilis bonitas.q: ⁊ si iherẽat suis p latis nõ iherẽt eis nisi in q̄tū illi iherẽt xpo hꝫ illud pᵃ.cor.4.imitatores mei estote sicˀ ⁊ ego xpi.vñ quā tūcūq3 videat alios iordinate se habere dictis vel factis ipi a sua rectitudine non recedūt fm illud ps. Qui ↄfi.i.d.sicˀ mons syon:ꝛc. ⁊ ideo i his q pfecte deo adherẽt p amorẽ scādalū nõ iueniꝭ hꝫ illud ps. Pax multa dili.le.tu.⁊ nõ ẽ illis scandalum. Et si aliqñ i actibus exteriorıbˀ possint ipediri i interiori tñ volūtate nõ impediūtur factis alioꝝ quo minus intẽdāt in deum.fm illud ad Ro.8.nec mors neq3 vita poterit nos separare a charitate dei. Et si ali qñ ex ifirmitate carnis icidāt i peccata venialia nõ

hī ex alioꝝ dictis vel factis scādalizātur ſm veram rōnē scādali.ſʒ pōt eē i eis qdā appropinquatio ad scādalū ſm illud.mei aūt pene moti sunt pedes.vñ Hiero. super illud Mathei.18. Qui scādalizauerit vnū ex his pusillis ait.Nota ꝙ q scādalizat ē puu/lus.maiores.n.scādala nō recipiūt.

6 ¶Utrū scandalū actiuū possit inueniri i viris pfect. R̄.ſm.s.Tho.vbi.ſ.ar.6.ꝙ nō.Scādalū.n.actiuū ꝓprie ē cū aliqs tale qd dicit vel facit qd̄ de se ē ta/le vt alterꝫ natū sit iducere ad ruinā.qd̄ qdē ē soluꝫ id qd̄ in ordinate sit vel dicit:ad pfectos aūt ptinet ea q̄ agūt ſm regulā rōis ordinare.ſm illud p̄ cor.14.oia honeste ⁊ ſm ordinē fiant i vobis:⁊ pcipue hāc cautellā adhibent i his i qbus nō solū ipi offen/derēt.ſʒ ēt alijs offensionē pararēt:⁊ si qdeꝫ in eoꝝ manifestis dictis vel factis aliquid ab hac modera/tiōe desit hoc ꝓuēit ex infirmitate humana ſʒ quā a pfectiōe deficiūt.nō tñ in tm̄ deficiūt vt multū ab ordie rōis recedat.ſʒ modicū ⁊ leuiter vt rōnabilr nō possit ab alio sumi occasio peccādi q̄uis Petr⁹ aliqualr fuerit rephēsibilis.nō tñ erat ita graue vt deberent scandalizari.

7 ¶Utrū bona spūalia sint pp scādalū dimittēda.R̄.ſm.s.Tho.vbi.ſ.ar.7.ꝙ cū duplex sit scandalum actiuū.ſ.⁊ passiuū:qd̄ aūt ista nō hꝫ locū de scāda/lo actiuo.q: cū scādalū actiuū sit dictū vel factū mi/nus rectū nihil est cū scādalo actiuo faciēdū.hꝫ aūt locū qd̄ si itelligat de scādalo passiuo.Cōsiderādū est ergo qd sit dimittēdum ne alius scādalizet.Est aūt i spūalibus bōis distinguēdū.Nā qdā eoꝝ sunt de necessitate salutis q̄ ꝑtermitti nō pnt sine peccato mortali.manifestum ē aūt ꝙ nullus debet mortalr peccare vt vitet pctm̄ alterius.q: ſm ordinē chari/tatis plus dꝫ hō suā salutē spūalē diligere q̄ȝ alteri⁹ ⁊ iō ea q̄ sunt de necessitate salutis ꝑtermitti nō de/bēt pp scādalū vitādū.Si tñ essent iuris positiui de/berēt modificari ſm Alex.In his aūt spūalibus bo/nis q̄ nō sunt de necessitate salutis.vr distinguendū: q: scādalū qd̄ ex eis orit q̄nqȝ ꝓcedit ex malitia.cuꝫ .ſ.aliq volūt ipedire hmōi bona:scādala ꝯcitādo ⁊ hoc ē scādalū phariseoꝝ q de doctrina dñi scādali/zabātur qd̄ eē ꝯtēnēdū xp̄s docet Mathei.15.q̄nqȝ vero scādalum sequit ex infirmitate vel ignorātia: ⁊ hmōi scandalū ē scādalū pusilloꝝ.pp qd̄ sunt bona spūalia occultāda.vel ēt interdū differēda vbi picu/lū nō iminet quousqȝ redita rōe hmōi scandalū ces/set.si aūt redita rōe hmōi scādaluꝫ duret iam vr ex malitia esse:⁊ sic ꝓpter ipm nō sunt hmōi spiritua/lia opera dimittenda.

8 ¶Utrū sit cessandū a punitiōe pctōꝝ pp timorē scan/dali.R̄.ſm.s.Tho.vbi ſ.in responsione ad p̄ arg̃ ꝙ sic aliqñ.Penaꝝ.n.inflictio nō est pp se expetēda ſʒ pene infligunt vt medicine qdā ad cohibēda pctā ⁊ iō in tm̄ hñt rōeꝫ iustitie in quātū p eas pctā cohi/bētur.Si aūt p iflictionē penaꝝ manifestū sit plura ⁊ maiora peccata seq tūc penaꝝ iflictio non ꝯtinet sub iustitia.vñ Aug.ꝯ epłaꝫ Permiani ait ꝙ vbi scismatis timet a punitiōe pctōꝝ cessandū ē ⁊ tunc excōicationē ferre nō ptinet ad veritatē iustitie.Ali/qñ.n.permittimus minus malū.v.pmissio.§.1.

¶Utrū cessandū sit a pdicatione sacre scripture vel 9
alterius vere doctrine pp scādalū.R̄.hꝫ.s.T.vbi.ſ.i.R̄.ad.2m.arg̃.ꝙ circa doctrinā duo sunt ꝯsiderā/da.ſ.veritas q̄ docet ⁊ ipe actus docēdi quoꝝ pm̄ est de necessitate salutis.vt.ſ.ꝯtrū veritatis nō doceat: ſʒ veritatē ſʒ cōgruētiā tēpoꝝ ⁊ psonaꝝ ꝓponat il/le cui incūbit docēdi officiū:⁊ pp nullū scādalū qd̄ seq videat dꝫ hō ꝑtermissa veritate falsitatē doce/re.ſʒ ipe actus docēdi iter spūales elemosinas ꝯpu/tat:⁊ iō eadē rō ē de doctrina:⁊ d̄ alijs opibus mi/sericordie de quibus i precedētibus.

¶Utrū correctio fraterna sit dimittēda pp scāda/ x
lū.R̄.ſm.s.Tho.vbi.ſ.in.R̄.ad.3m.arg̃.ꝙ corre/ctio fraterna ordinat ad emēdationē fratris: ⁊ iō i tm̄ cōputāda ē iter spūalia bona iquātū hoc ꝯseq pōt qd̄ nō ꝯtingit si ex correctiōe frater scandalizet ⁊ iō si pp scandaluꝫ correctio dimittat qd̄ pōt fieri iuste ſm Aug.in p̄ lib.de ciui.dei nō dimittit spūale bonū. vide.v.correctio.§.5.

¶Utrū veritas vite iustitie ⁊ doctrine sint dimittē/ xi
da pp scādalū.R̄.ſm.s.T.vbi.ſ.in R̄.ad.4m.arg̃ ꝙ i his nō solū cōphendit id qd̄ ē de necessitate sa/lutis.ſʒ ēt id p qd̄ pfectius puenit ad salutē ſʒ illud .1.cor.14.Emulamini charismata meliora.vñ etiā ꝯsilia nō sunt simplr ꝑtermittēda nec ēt misericor/die opa pp scādalū.ſʒ sunt interduꝫ occultanda vel differēda pp scādalū pusilloꝝ.q̄nqȝ tñ ꝯsilioꝝ obser/uatio ⁊ ipletio operū misericordie sunt de necessita/te salutis.qd̄ pꝫ in his qbus ex debito iminet defecti/bus alioꝝ subuenire vel i tēporalibus.puta pascen/do esurientē:vel i spūalibus.puta docendo ignorātē siue hmōi fiant debita pp officiū iniūctū vt pꝫ i pla/tis siue pp necessitatē idigētis ⁊ tūc eadē rō ē de hu/iusmodi sicut de alijs q̄ sunt de necessitate saluti.Quō ad vitandū scandalū nō sit faciēduꝫ pctm̄ veniale. vide in.§.sequenti.

¶Utrū pp vitāduꝫ scādalū liceat peccare venialr. xij
R̄.ſm.s.Tho.2a.q.43.ar.7.ad.5m.ꝙ qdaꝫ dixerūt pctm̄ veniale cōmittēdū esse pp vitādū scādalū. sed hoc iplicat ꝯtria.si.n.faciēdū est iā nō ē malū neqȝ pctm̄.Nā pctm̄ nō pōt eē eligibile. ꝯtingit tñ aliqd pp aliquā circūstātiā nō eē pctm̄ veniale qd̄ illa cir/cūstātia sublata pctm̄ veniale eēt.sic verbū iocosuꝫ est veniale qñ absqȝ vtilitate d̄r.si āt ex cā rōnabili pferat nō est ociosum neqȝ pctm̄. Quāuis aūt per pctm̄ veniale gr̄a nō tollat p quā ē hois salus iqn̄/tū veniale disponit ad mortale vergit in detrimen/tū salutis. Silr aliqd qd̄ alias eēt pctm̄ veniale. pu/ta comedere pomū ex sensualitate:eēt quadā tñ ani/mi pietate factū.puta vt traheret aliquē ad religio

nē: ꝯ fineret eē pctm̄. Posito igiť ꝙ remaneat pctm̄. Nō dʒ aliq̄ quocūq̄ mō etiā venialr peccare: vt fugiat morte ī se vel ī alio: siue pctm̄ mōtale alteri⁹ cuiuscūq̄. imo etiā si totus mūdus deberet perire ⁊ dānari. Illud.n. qḋ de genere suo ē malū: nūq̄ ē eli
e gibile: qꝛ iā nō eēt malū: eligibile.n. ꝺbet ex oi parte eē bonū. Nulla igiť ꝺ cā dʒ hō peccare. Itē ad idē. Ad fugiendū pctm̄. nō idinamur principalr ex dāno ꝓprio: qꝛ hoc eēt desistere a pctō timore pene: sʒ idinamur ne deū offendamus cuius offensa ē etiaʒ veniale pctm̄ q̄uis nō ita magna vt mortale: null⁹ aūt dʒ offendere deū parū. ne alius offendať multū qꝛ hō dʒ plus ī infinitū diligere deū q̄ ꝓximū. vnde ſm ordinē charitatis: plus debemus nosipsos diligere q̄ quecūq̄ alia pter deū: ergo citius debemus pmittere ꝙ oia alia pereāt ⁊ qḋ oēs sepenť a deo q̄ ꝙ nos sepemur: de quo vide.s.Tho.2ᵉ.q.26.ar.4. q̄ʒ.n. offensa dei ē malū ifinitū. vn̄ pho.3ᵒ.ethi. dicit ꝙ hō poti⁹ dʒ mori q̄ sustineť pctm̄. eo ꝙ sit max malū: vn̄ null⁹ dʒ velle saluať qḋcūq̄ bonū cū offensa di: vn⁹q̄sq̄ tn̄ teneť pl⁹ diligeř bonū cōe q̄ suū dū mō pua⁹ sua nō fit cū offensa dei. ꝺ oia ex.s.Tho.i diuersis locis cō. Pa.i.c.sup eo: ꝺ vsu.22.q.2.c.si qs.

13 ¶ Utrū bona tēporalia dimittēda sint pp scādalū. R. ſm.s.Th. vbi.s.ar. vltimo ꝙ circa tēporalia bona distinguēdū ē. Aut.n. sunt nr̄a. aut sūt nobis ad ꝯseruādū p aliis cōmissa. sic bona ecclesie cōmittūť platis: ⁊ bona coia qbuscūq̄ rei publice rectoribus: ⁊ taliū ꝯseruatio. sic ⁊ depositoꝝ iminet his qb⁹ sūt cōmissa ex necessitate: ⁊ iō nō sunt pp scādalū dimittēda. sic nec alia q̄ sunt de necessitate saluť. sic pʒ de hīs Tho⁹ cāturiēsi: tēporalia vero bona quoꝝ nos sumus dn̄i dimitteť ea tribuēdo si penes nos ea habeamus vel nō repetēdo si apud alios sint pp scandalū q̄nq̄ qdē debemus. q̄nq̄ aūt non. Si.n. scandalū ex hoc oriať pp ignorātiā vel ifirmitatē alioꝝ qḋ.s. diximus eē scādalū pusilloꝝ tūc aut totalr sūt dimittēda tēporalia vel aliter scādalū sedandū.s.p aliquā monitionē. vn̄ Aug. dicit i li. de sermone dn̄i ī mōte. Dandū ē qḋ nec tibi nec alteri noceat q̄tuʒ ab hoīe credi pōt: ⁊ cū negaueris qḋ petit idicāda ē ei iustitia: ⁊ melius ei aliqd dabis cū petētē iniuste correxeris. sic aps seminās spūalia tēporalia stipēdia nō accepit ne offendiculū daret euāgelio xp̄i p⁹ ad co.9. Illud.n. scādalū pcedebat ex ignorātia. q hoc nō ꝯsueuerāt. vn̄ ad tēpus sustinendū erat vt prius istrueret hoc eē debitū: ⁊ ex hoc cā ecclesia abstinet de decimis exigēdis i terris i qb⁹ nō ē ꝯsuetudo decimas soluere. vide. D. decime. §.6. ſm Alex. i.3ᵃ. pte sū. c. de pceptis pnie. Si aliqs sit ifirm⁹ ⁊ timet casuʒ suū ex nō repetitiōe reꝝ suaꝝ potius debet fugere suū scādalū q̄ alioꝝ: ⁊ q̄uis ſʒ iura ciuilia nō sit curādū de scādalo repetēdo sua. secus de iure canonico ſʒ Pa.i.c. nihil: de pscrip. max q̄n valde seua possent seq. vide. E. excōicatio.5. casu primo. §. ſʒ.14.⁊.15. Aliq̄n vero scādalū nasciť ex malitia. qḋ est scādalū phariseoꝝ: ⁊ pp eos q sic scādala ꝯcitāt nō sunt tēporalia dimittēda. qꝛ hoc ⁊ noceret bono cōi dareť.n. malis rapiendi occasio ⁊ noceret ipsis rapiētib⁹ q retinēdo aliena i pctō remanerēt. vnde Grego. dicit i moral. Quidā dū tēporalia nobis rapiūt solūmō sunt tollerandi. qdā vero eq̄tate suata ꝓhibēdi nō sola cura ne nr̄a subtrahātur sʒ ne rapiētes nō sua: seipsos pdāt. Nō tn̄ q̄stuʒ ad istū.§.⁊ pcedētes ſʒ Glo. Ray. nō dʒ qs facilis eē ad credēdū ꝙ alii scādalizētur de bono ope. nec facile pp metū scandali dʒ a bono cessare cū debeat psumere de aliis potius ꝙ sint boni q̄ ꝙ sint mali. durāte tn̄ cōsciētia ꝙ alii scādalizēť ex illo bono nō dʒ facere ꝯ ꝯsciaʒ. Cibus aūt nō ē totalr dimittēdus pp scādalū qꝛ sumere cibū ē de necessitate saluť. sʒ talis cibus bn̄ pp scādalū vitād⁹ ē. ſʒ illud p⁹ co.8. nō mānducabo carnē i eternū ne fratrē meū scādalizeʒ.

¶ Utrū qñ̄ liʒ bonū sit faciēdū ne pxim⁹ scādalizeť. 14
R. aut bonū qḋ expetit pximus rōnabilr petit. puta qꝛ paup petit vestimētū ⁊ hmōi: ⁊ tūc si ad h⁹ teneō ꝺ pcepto casus ē clarus. Si vo alias nō teneoꝛ ꝺ pcepto sic debeo illi hoc: ꝙ non teneoꝛ manifestare ⁊ quō illud rōnabilr nō facio ⁊ tūc sufficit: ⁊ si scandalizať sibi iputet qꝛ scādalū ē phariseoꝝ q scādalizabanť qꝛ discipuli nō lauabāt manus ⁊ tn̄ cū dn̄s satisfecisset scādalū accipiētib⁹ dixit Sinite illos ⁊c̄. Mat.15. Si vero nō rōnabilr. tale opus omitto sic ne pximus scādalizeť de mortali. teneoꝛ illud facere facit. tex. cū ex iniūcto. de noui op. ⁊ ibi Pa. vltimo nō. aut qḋ petit irrationabilr expetit ⁊ sic nō teneoꝛ ſʒ sufficit satisfacere p posse ne scādalizeť ex ignorātia vel ifirmitate: ⁊ si nō acceptat iā ē scādalū phariseoꝝ: ⁊ sic ſʒ Aug. exponiť illud: oi petēti te tribue.s. vel ꝙ ad vbū rōnabilr te excusando. vel ꝙ ad factū q̄n rōnabilr teneris: ⁊ sic dʒ quō dʒ itelligi illḋ. facili⁹ nasci scādalū pmittiť q̄ veritas debať. s. veritas vite q̄ ꝯphēdit oia pcepta ⁊ ꝯsilia: veritas doctrine ad pdicādū ⁊ veritas iustitie ad puniēdū qꝛ loqť eo⁹ q̄ dictū ē. Quidā ēt dicūt ꝙ ea q̄ sunt ꝺ iur positiuo pcepta. sunt ptermittēda q̄n qs scādalizať ex ifirmitate vel ignorātia nō tn̄ simplr. sʒ ad tēp⁹: ⁊ h⁹ ē qḋ dictū ē i.§.7. ꝙ sūt moderāda ⁊ ꝺ pūitiōe i.§.8. Quō fama sit defensanda ne alii scādalizenť ꝟ vide. D. fa.

Sciētia accipiť dupl̄r.s. philosofice: ⁊ iuridice.
f si accipiať ſʒ phos iteꝝ accipiť tripl̄r ꝓ ꝓprīssime ſʒ ꝙ diffinit phs in ꝓ posterioꝝ.s. ꝙ ē rē p cāʒ cognoscere ⁊ q̄m illi⁹ ē cā ⁊ nō ꝯtigit alr se hr̄e: ⁊ eodē mō accipiť.6. ethicoꝝ. 2ᵒ mō accipiť ꝓprie ſʒ ꝙ ē cognitio a posteriori nec ſʒ ꝙ accipit phs ꝓ poste.i.c. sʒ qꝛ differt ⁊ pp qd. 3ᵒ mō sumiť cōiter p oi cognitiōe itellectiua certa ꝺducta ex alia cōgnitiōe. Si āt accipiať ſʒ ꝙ cōiter accipiūt iuriste tūc scia ē cognitio q̄ habeť p aliquē sensū corporeū.s.p visū auditū tactū: ⁊c̄. ⁊ talis ē scia q̄

regrit i teste.ff.ð testi.l.testiũ fide:⁊.3.q.9.testes. tñ i tex.q̃ i glo.credulitas ē mediũ iter sciaꝫ ⁊ nesciaꝫ ⁊ cũ credulitate põt eē titubaᵒ.qñ .s. nõ credit hᵒ vel aliud vt si q̃raᵗ vtrũ ille viuat:⁊ respõdeat nõ credo. nõ.n.seqᵗ ꝙ credat ɔ̃triũ.ſ; põt titubare.vide glo.in verbo ꝙ sciat.c.2.de testi.li.6.

f ¶ Sciaꝫ sacre scripture debẽt hr̃e clerici: ⁊ aliaꝝ litteraꝝ:⁊ negotioꝝ ad subditoꝝ aĩas ĩformãdas.26 di.c.2.⁊.c.si qs vult. Seculares ṽo scias debẽt scire ad eruditionẽ vt possint discernere veꝝ a falso ⁊ p̲ tas hr̃e aditũ ad sciaꝫ pietatꝫ nõ ãt ad voluptatẽ ⁊ delectationẽ.37.di.§.cũ gᵒ:pp̲ hᶜ statutũ ē vt i certis ecclesijs habeaᵗ doctor:⁊ theoᵒ ⁊ artiuꝫ liberaliũ.s. grãmatica.dialetica:⁊ rethorica q̃ erudiũt ad sciaꝫ pietatꝫ.37.di.si qs.q̃ ãt teneãtᵗ sciᵗ.vide.ṽ.credeᵗ.§. 3.⁊.ṽ.dubitaᵒ.§.p̃.⁊.ṽ.opiᵉ.§.1.⁊.2.qd sit ars:⁊ q̃ sunt p̲hibite.ṽ.ars.p̲ totũ.quõ astrologia sit scia:⁊ quõ ē licita.ṽ.astroᵉ p̲ totũ. De scia reqsita i clericis ṽ.clericus.2ᵒ.a.§.2.vsq; ad.5ᵐ.Quõ audiẽtes p̲hibitã vel leges sunt excõicati.ṽ.excõicatio.5.casu.22.

g ¶ Que scia req̃raᵗ i vnoquoq; habes i locis p̲allegatꝫ potes tñ diceᵗ ꝙ spãlr a quocũq; exigiᵗ.illoꝝ p̲ceptoꝝ ⁊ p̲hibitionũ cognitio q̃ ad euꝫ p̲tinet vel rõe officij aut staᵗᵘ.aut alioᶜ.xp̃iãi ãt cõiter teneᵗ sciᵗ ea q̃ p̲tinẽt ad fidẽ.qdã explicite ⁊ qdã iplicite vt.s.ṽ. credere.§.3.vñ Aug.i.c.vos ãt oia.ð ɔ̃se.di.4.dicit ꝙ patrini ðbẽt doceᵗ quos tenuerũt i bapᵒ.symbolũ ⁊ orõeꝫ dñicã.vñ vᵗ ꝙ parentes q nõ docẽt filios ⁊ filias se signaᵗ dicẽdo. In noie p̃ris:⁊ filij:⁊.s.s.amẽ ⁊ credo paruũ ⁊ deceᵗ p̲cepta legis ⁊ pr̃ nr̃ : videnᵗ peccare:⁊ forte si sit magna negligẽtia vt illos non doceãt nec doceᵗ faciãt possẽt peccaᵗ mortalr. Silr nõ videᵗ excusari q nesciẽtes talia nõ adiscũt si p̃nt cũ sint necᵃ ad salutẽ. Aduerte tñ ꝙ qs põt scire p̲cepta i cõi siue i hitu:puta si iterrogareᵗ vtrũ adorare deos alienos sit ɔ̃ p̲ceptũ r̃nderet ꝙ sic ⁊ idẽ ð alijs. vñ talis scia sufficit. q̃uis nõ sciat ordinate dicere: ⁊ idẽ posset dici de eo q nesciret:credo pu͂s̃tr̃ si iterrogareᵗ deᵘ ē vnᵘ:r̃nderet ꝙ sic ⁊ ꝙ creauit oia. Jesus xp̃s ē eiᵘ filiᵘ:⁊ sic de singul.r̃nderet ꝙ sic:ꝙ sufficiat sibi l; nesciret p̲factũ credo:⁊ ideꝫ dici põt de pr̃ nr̃ ꝙ qñ qs sit ꝙ ē orãduꝫ ⁊ petẽda salus ⁊ gr̃a ⁊ remissio pctõꝝ:⁊ hmõi.l; nesciret diceᵗ pr̃ nr̃ ꝙ excusareᵗ l; ɔ̃sulẽdũ sit oibus vt magis tã pr̃ nr̃ q̃ꝫ credo addiscãt.h faciũt ad itelligẽtiã coꝝ q̃ diceᵗ s.ṽ.credere.§.3.⁊.4.vbi hẽs q̃ d; sciᵗ ⁊ credeᵗ ois xp̃ianᵘ.

ſ Cisma p̲p̲rie h;.s.T.22ᵃ.q.39.ar.p̃.ē separatio p̲p̲ria spõte ⁊ itẽtõe.ab vnitate ecclie renuẽs subeẽ pape ⁊ coicare mẽbris ecclie.scisma.n. h; Isido.i li.ethi.vocatũ ē a scissura aiaꝝ. scissio ãt vnitati opponiᵗ.vñ pctm̃ scismatꝫ dᵗ qð directe ⁊ p̲ se vnitati oppõiᵗ.vñ ē spãle pctm̃ ex eo ꝙ intẽdit se ab vnitate separe quã charitas faᶜ q̃ nõ solũ alterã p̲sonã alteri vnit spũali dilectiõis vinculo.ſ; ẽt totaꝫ ecclã i vnitate spũs:⁊ iõ p̲p̲rie scismatici diceᵗ q p̲p̲ria spõte ⁊ itẽtiõe ab vnitate ecclie se separãt q̃ est vnitas p̲ncipalis ⁊ q subeẽ sũmo pontifici renuũt ⁊ q mẽbris ecclie ei subiectꝫ cõicare recusãt:⁊ ē via ad heresiꝫ.vñ qcũq; ē hereticus ē ẽt scismaticus.ſ; non eᵒ.h.s.Th. Et.4.di.13.q.2.ar.p̃.i.ſfe.ad.2ᵐ.dicit ꝙ scismatici dñr q p̲cordiã nõ fuãt i ecclie obfuãtijs. vt ecclie p̲latꝫ obediãt.volẽtes p̲ se ecclã ɔ̃stituere singularẽ:⁊ isti i p̲nᶜ p̲uersuꝫ dogma ñ hñt.ſ; ab ecclie fundamẽto recedẽtes i vaniloqũ vertũᵗ ⁊ p̲uersum aliqð ɔ̃tingũt ⁊ sic i fine i heresiꝫ labũᵗ.vñ Hieroᵒ. dicit ꝙ heresis ⁊ scisma dñr̃ sicᵗ genus ⁊ spẽs .ar. 24.q.3.c.iter heresiꝫ:⁊.q.pᵃ.c.scisma. h;.n.ꝙ scismaticus dicit nõ eẽ obediẽdũ romane ecclie ē heretiᶜᵘ q: peccat i illũ artᵐ sanctã ecclesiã:⁊c̃. Mõ igiᵗ h; p̲dicta ꝙ scismaticᵘ dᵗ tripl̃r.p̃. sm̃ ꝙ tm̃ dicit separationẽ ab vnitate ecclie p̲ pctm̃ mortale qð separat ab vnitate charitatꝫ i q̃ ɔ̃sistit fũdaᵐ ecclie.xj.q.3. audi deniq;:⁊.24.q.3.dixi:⁊ istoᵉ dᵗ scismaticus ip̲p̲rie q: q̃uis separet se:⁊c̃.nõ tñ itẽdit illã separationẽ: ⁊ sic nõ oꝫ ꝙ talis sit hereticᵘ vel excõicatᵘ. 2ᵒmõ sumiᵗ scismaticus p̲ excõicato.xj.q.3.cum excõicato:⁊.c.se. Et q̃uis tales sint separati a coione ecclie pp̲ ꝙ p̃nt dici scismatici.nõ tñ spõte itẽdũt talẽ separationẽ ⁊ iõ diceᵗ tales ip̲p̲rie:⁊ ex ɔ̃nti non oꝫ ꝙ sint heretici ſ; sunt i via ad heresiꝫ maxᵉ qñ i vaniloqũ vertũᵗ ⁊ p̲uersũ aliqð ɔ̃tigũt ⁊ istis duobus modis dᵗ ꝙ ois hereticus ē scismaticus ⁊ nõ eᵒ ita ꝙ scisma ē genᵘ ⁊ heresis spẽs.3ᵒmõ sumiᵗ scismaticᵘ p̲p̲rie.s. p̲ his q spõte itẽdũt se diuidere ab vnitate romane ecclie qð põt fieri dupl̃r.p̃ qñ diuidũt se ɔ̃stituẽdo aliam ecclaꝫ vt faciũt greci vel dicũt romano põtifici nõ eẽ obediẽdũ vel ꝙ i eo nõ sit vlla auctoritas vel ꝙ nõ sit caput ecclie ⁊ filia ⁊ tales sunt hr̃tici ɔ̃ dictũ articulũ:⁊ vnã sanctã ecclã:⁊c̃.⁊ ex ɔ̃nti excõicatᵗ. ⁊ de talibᵘ intelligiᵗ qð dᵗ ꝙ scisma nõ ē sine heresi. vñ heresis ē genᵘ ⁊ scisma spẽs.24.q.3.iter heresim: ⁊.q.i.scisma. Alioᵒ qñ ñ ɔ̃stituũt sibi aliã ecclã.imo credũt ecclã ro.eẽ apud se vt ɔ̃tigit qñ duo vel plures ɔ̃tẽdũt ð papatu. Nã q; coꝝ credit vnitatẽ ecclesie:⁊ illã eẽ apud se.nec ipugnãt ro.ecclã. Et tũc si.q.sit dubia:⁊ maxᵉ qñ casus ɔ̃sistit i facto itricato h; Pa.i ſfe ca:ð scis.⁊ i.c.l;:ð elec.sũt scismatici non tñ sunt heretici vel excõicati. Si ṽo nõ cadit p̲babilis error.puta qñ sciũt se nõ eẽ electos a duabᵘ p̲tibᵘ cardinaliũ vel sunt diuisi a papa idubitato. tũc sũt scismatici ⁊ excõicati nõ tñ sũt hr̃tici:⁊ sic itellige qñ dᵗ ꝙ ñ ois scismaticᵘ ē hr̃ticᵘ. Et sic itellige tex.⁊ di.

¶ Que ē p̲na scismaticoꝝ.ſfe.h.T.vbi.s.ſ cta.s.T. ar.vltᵒ.ꝙ p̲ q̃ peccat qs p̲ ea d; puniri vt dᵗ sapie.xj. scismaticᵘ ẽt vt p; ex dictꝫ i duobᵘ peccat.i vno qdẽ q: separat se a cõiõe mẽbroꝝ ecclie ⁊ qᵗᵐ ad hᵒ ɔ̃uenit̃ẽ pena ē vt excõieᵗ. In alio ṽo q: recusat subdi capiti ecclie ⁊ iõ q: coherceri nolũt per spũalẽ ecclesie p̲tãtẽ iustũ ē vt p̲tãte spũali cohercereᵗ.vñ dᵗ numeri.16.recedite a tabnaclᵗ ip̲oꝝ hominũ q.s.scisma

leccrūt ⁊ nolite tāgere ea q̄ ad eos ptinēt ne inuoluamini in peccatis eoꝝ. Nec tñ reape bapᵗ ab eis nisi i articulo necessitatis: ⁊ fm̄ Ray. legūtur multiplr puniti vt Datan ⁊ Abyron q̄ a terra absorti sunt numeri.16. Itē decē tribus q̄ Ieroboā adheserūt date sūt i dispersionē.3ᵒ.regū .12. ab hoīe quoqꝫ puniūtur p excōicationē vel depositionē .23.di. In noīe dñi et ita eo.c.2. Ber.nō in glo.c.i.de sac. in. ℣.firmitate. Quia ecclia q̄diu hꝫ pastorē hereticū vel scismaticū vacare dr̄: vñ nō valēt q̄ a tali plato sūt in priudiciū ecclesie.si tñ acqrit talis platus ecclesie: tenet: ⁊ hoc i fauorē ecclie: ⁊ reuertūtur nullo dato pcio: Pa.nō i.c.si.eo.qs poterit dispēsare cū recipiēte ordinē vel beneficia ab istis. Et dicit q̄ i epatu solus papa.c.q: diligentia: de elec.multo magis si dignitas sit ēpta.c.cū venerabili: ꝯ ꝯsue.i alijs vero ordinibus distinguēdū ē.q: si recepit sciēter vel ex ignorātia crassa solus papa.si vero ex ignorātia pbabili epus dispēsabit ar.c.ꝓ.⁊.2.ꝯ or.ab epi.q re. Nō tñ ab illo q̄ eū ordinauit q̄uis postea redierit ad vnitatem vt nō glo.i.d.c.si.quō sunt tales excōicati.℣. excōicatio.5.casu.4.§.pen.⁊ si. Itez puniunt pecuniaᷝliter.ar.23.q.7.q̄ aūt. Itez si necesse est manu et militari.17.di.nec licuit. Quō scismatici carēt auctoritate spirituali. ℣.excōicatio.ꝓ.§.12.

Scriptura aliqñ dr̄ apodixa: ⁊ hoc fit inter ptes. Aliqñ dr̄ epla: ⁊ hec q̄ mittit ad absentē ⁊ cōiter dr̄ littera missiua.aliqñ dicit liber rōnū: ⁊ hic ē quē cōiter solēt facere exercētes talem artē.seu boni ⁊ curiosi pressfamilias. Aliqñ dr̄ publica: ⁊ hec ē q̄ fit a publica psona.s.notario cū publicis solēnitatibus requisitis. Aliqñ dr̄ autēnca: ⁊ hec ē illa q̄ ad sui validitatē nō requirit aliud. quō aūt faciat fidē vide Pa.in.c.scripta.de fide istru. ⁊ i.c.ꝓ.eo.tī.⁊ i.c.post cessionem de pbati: ⁊ ibi dr̄ q̄ scriptura sigillata aliquo sigillo autētico cū subscriptiōe duoꝝ vel triū.plenā fidem facit. Et nō q̄ vbi ius scripturā exigit: si nō extant pbabit q̄ stat p solēnitate fm̄ Inno.i.c.inotuit: de eo.q fur.or.su. ⁊ iō clericus pbare hꝫ q̄ sit clericus si scripturā non hꝫ. ꝯtra.Pa.i.c.qm̄ ꝯ de pbati. Et q̄ta est fides scripture āntiquoꝝ fm̄ Pa.i.c.cū cām: de proba. Et fm̄ Bar.in.l.pᵃ.ff.si cer.pe. qd̄ vez ē qñ nō tractat̄ de magno dāno. Idē dic de scriptura i lapide: ⁊ vide diffuse Pa.vbi.s. vtrū scriptura sit de substātia grē verbo grā.§.6.⁊.℣.tabelio.§.6.⁊ littera: ⁊.℣.probatio: ⁊.℣.falsarius.§.xj.⁊ se.

Scrupulus est motio vel alīqlis adhesio rōis ad vnā partē ꝯdictiōis.ex leuibus ꝯiecturis ⁊ multū debilibus.q aliqñ dr̄ suspitio. vel pusilanimitas spiritus.vt dictum est.℣.dubitatio pri. Scrupulosus āt ē.q sepe agitat̄ scrupulis. qd̄ cōiter fit tripl̄r. Nā qdā sunt timidi i recognoscēdis peccatis pteritis: ⁊ vitādis futuris: ⁊ isti cōiter bñ termināt. Quidā sunt scrupulosi i recognoscēdis pteritis. sꝫ i cauēdis futuris negligētes: ⁊ isti cōiter male finiūt. Quidā sunt timidi in vitādis futuris.sꝫ idcirco minādis pteritis. vel aliēis iudicādis.sunt bone spei ⁊ isti ꝓpⁱe dicūtur timorati ⁊ magnifici. Scrupulositas igit̄ duoꝝ pmoꝝ modoꝝ cātur cōiter. ꝓ ex pplexiōe timida vt sunt frigidi ⁊ maleconici. ꝯ ex debilitate sensus iudicatiui.s.sensus cōis q̄ ē in anteriori celula capitis cū debilitate ymaginationis.q̄ ē i media celula capitis.3ᵒ ex debilitate corporis q̄ pcedit ex nimia abstinētia. 4ᵒ ex societate vel ꝯuersatione cū similibus. Aliqñ ex sugestione dyabolica. Scrupulositas duoꝝ pmoꝝ modoꝝ mala est ⁊ fugienda: ⁊ aliqñ ducit ad desperationē.causando magnaꝫ perturbationē ⁊ remouēdo oēm cōsolationē spiritualē. Nō nūq̄ ducēdo vsqꝫ ad iteritū. vñ modeste declināda.p cautellas q̄ ponunt̄ i sequēti.§.

¶ Regule ad vitādā pturbationē seu tristitiā scrupulosoꝝ fm̄.d.ar.s.pᵃ.parte.ti.3.c.x. pᵒ; post remediū generale qd̄ ē remotio: vel mitigatio cause.per medicinas: ⁊ moderatas recreatiōes: ē recursus ad deū.p bonā ꝯuersiōnē.dat.n.dona sua petētibus se fideli̇r ⁊ pseuerāter qñ ipe scit expedire.2ᵒ est cōtinua ac deuote oratiōis.quō sitte raro vtunt̄. 3ᵒ ⁊ optimū est simplex obediētia nō solū ad platos.sꝫ ētiā ad sapiētes formādo ꝯsciētiā sup ꝯsilijs eoꝝ ⁊ adherēdo eis: ⁊ multociēs faciēdo ꝯ ꝓprios scrupulos ex eoꝝ iudicio. vt ex ꝯsuetudine assuefiāt ⁊ fiant robustiores ꝯ causas scrupulositatꝫ. Et hoc pōt facere ista ꝯsciētia.imo ēt si eēt falsa opinio q̄ ꝯsulit fm̄.d. ar.s.nō peccat.nisi expsse eēt ꝯ manifestā determinationē scripture vel ecclesie. Nec valet q̄ in dubijs tutior via sit eligēda: q: hoc nō ē pceptū sꝫ cōsiliū. ꝯ qd̄ nō ē incōueniēs aliqñ facere ex rōnabili cā. vt in ꝓposito. Nec pp hoc se exponit periculo.sed fugit periculū. Et q̄uis bonaꝝ mētiū sit.ibi culpā agnoscere.vbi non ē.nō tñ formidare oꝫ vbi nō ē timendū. Et si qs dicat q̄ si esses i articulo mortis nō velles sic agere .R̄z.ꝓ q̄ ētiā si sic ageret q̄ eēt securus: ꝯ q̄ ille ē casus pticularis: ⁊ nō ē dubiū q̄ deᵘ multis sic suppleᷓ maxime i decessiu. vñ ego hoc expertus sum i quodā scrupuloso .s. modū q̄ i illo extremo simplici obtēperauit ꝯsilijs: ⁊ sic quiete obdormiuit. Tūc.n.nō sunt magni iudicij.sed vt primus erant ita operātur. Cōclude igit̄ q̄ hoc ē optimū ꝯsiliū.acquiescere ꝯsilijs: ⁊ qetare mentē.sic.n.iā erit capax alicuius cōsolationis spiritualis quod minime eē potest sequendo scrupulos.

Scurilitas q̄ ē filia gule ē iocularitas q̄dā ꝓueniēs ex defectu rōis q̄ sič non pōt cohibeᷓ verba.ita nō pōt cohibere exteriores gestus. vñ ad Ephe.5.sup illud.aut stultiloquiū.aut scurilitas dicit glo.q̄ a stultis scurilitas dr̄.i.iocularitas q̄ risum mouere solet q̄uis possit hā vtrūqꝫ referri ad verba i qbus ꝯtingit peccaᷓ: vel rōe sup̄fluitatis qd̄ ptinet ad multiloquiū.vel rōe ihonestatꝫ qd̄ ptinet

net ad scurrilitatem. Et procedit scurrilitas ex actu gule nõ aũt ex actu luxurie. sz ex eius volũtate: ꝛ ideo ad vtrũqȝ vitiũ põt pertinere ꝛ est semper pctm̃ si pro prie sumat. põt tñ sumi ꝑ quadã vrbanitate sermo nis ꝛ hoc ĩproprie: ꝛ tũc si adsit finis debitus vt cõ seruatio amicitie vel remotio tristitie vel acedie: nõ est peccatũ dũmodo non fiat per verba turpia. vi de supra. ꝟ. gula. §. 5.

f Secretũ qñ quis debeat reuelare secretũ. vide ver. ɔfessio delicti. ꝛ verbo confessionis cella tio. §. 2. ꝛ. 5°. ꝛ. ꝟ. accusa°. §. 3. ꝛ. 13. ĉc mĉ.

f Seditio quid sit ꝛ quõ est pctm̃ spãle: ꝛ a qui bus differt. R. fm̃. s. Tho. 2ª. q. 42. ar. ꝑ. ꝙ se ditio est quoddã spãle pctm̃ qđ q̃ʒtũ ad ali quid cõuenit cũ bello ꝛ rixa. q̃ʒtũ aũt ad aliqđ dif fert ab eis. cõuenit cũ eis i hoc ꝙ ĩportat quãdã con tradictionẽ. dĩt aũt ab eis i duobus. ꝑ qdẽ qꝛ bellũ ꝛ rixa ĩportãt mutuã ĩpugnationẽ i actu. sz seditio põt dici siue fiat hmõi ĩpugnatio i actu siue sit pre paratio ad talẽ ĩpugnationẽ. vñ glo. 2. ad cor. 12. di cit. ꝙ seditiones sunt tumultus ad pugnã. cũ. s. aliq se ꝑparãt ꝛ intendũt pugnare. 2°. differũt. qꝛ bellum proprie ẽ ꝯ̃ extraneos ꝛ hostes quasi multitudinis ad multitudinẽ. Rixa aũt ẽ vnius ad vnũ vel pau corꝫ ad paucos. seditio aũt ꝓprie ẽ iter partes vni° multitudinis inter se dissentẽtes. puta cũ vna ps ci uitatis excitat i tumultũ ꝯ̃ aliã: ꝛ ideo qꝛ seditio hꝫ spãle bonũ cui opponit. s. vnitatẽ ꝛ pacẽ multitudi nis. iõ est spãle pctm̃ qđ nõ solũ est i eo q discordiãʒ seminat. sz ẽt in eis qui iordinate adiuicẽ dissentiũt. differt aũt a scismate i duobus. ꝑ quidem qꝛ scisma opponit spũali vnitati multitudinis. s. vnitati ecce siastice. seditio ãt opponit tẽporali vel seculari mul titudinis vnitati. puta ciuitatis vel regni. 2°. qꝛ scisma nõ ĩportat aliquã ꝑparationẽ ad pugnã corporalẽ sz solũ ĩportat dissensionẽ spũalẽ. seditio aũt ĩportat ꝑparationẽ ad pugnã corporalẽ: ꝛ tã seditio q̃ʒ sci sma ɔtinẽtur sub discordia. vtrũqȝ. n. ẽ discordia.

1 ¶ Utrũ seditio sit pctm̃ mortale. R. fm̃. s. T. vbi. s. ar. 2°. ꝙ sic. ex suo genere eo ꝙ opponit iustitie ꝛ cõi bono: ꝛ tãto grauius q̃ʒto bonũ cõe qđ ĩpugnat ꝑ seditionẽ est maius q̃ʒ bonũ p̃uatũ qđ ĩpugnat ꝑ rixã. pctm̃ aũt seditionis. ꝑ quidẽ ꝛ principaliter ꝑ tinet ad eos qui seditionez procurãt qui grauissime peccãt. 2° aũt ad eos qui eos sequũtur ꝑturbãtes bo nũ cõe. Jlli vero qui bonũ cõe defendũt eis resisten tes nõ sunt dicendi seditiosi. sicut illi qui se defendũt nõ dicũtur rixosi. silr qui multitudinẽ a ptãte tyrã nica liberãt nõ sunt seditiosi qꝛ tyrãnicum regimen nõ est iustũ nec ordinat ad bonũ cõe. sed ad bonuz p̃uatũ regẽtis. vt patet per philosophũ in. 5°. poli. ꝛ in. 8. ethicoꝝ: ꝛ ideo perturbatio hmõi regiminis nõ habet rõez seditionis nisi forte quãdo sic inordi nate perturbat tyrãni regimen ꝙ multitudo subie cta maius detrimentũ patit ex ꝑturbatiõe ɔ̃sequẽti q̃ʒ ex tyrãni regimie. magis ãt tyrãnus seditiosus est qui i populo sibi subiecto discordias ꝛ seditiões ꝛ partialitates mittit vt tutius dñari possit. h°. n. ty rãnicũ est cũ sit ordinatũ ad bonũ ꝓpriũ ꝓ̃sidẽtis cũ multitudinis nocumẽto. hec. s. Tho.

f Segnicies est fuga operationis causata ex ti more laboris grauãtis naturã. 2. 2. q. 41. ar. 4. vide. s. ꝟ. negligẽtia principio circa finẽ.

f Sem fm hebreos fuit primogenitus Noe qñ occurrit habraã reuertenti a cede: ꝛc̃. vt dĩ Genesis. 14. habebat ãnos. 399. ꝛ scriptura nominat eũ Melchisedech. ꝛ erat rex salem ꝛ sacer dos. hec ponit. s. Tho. in expositione epistole Pau li ad hebreos. 7. c. ꝑin.

f Sensualitas. Nomen sensualitatis vr̃ sumptũ a sensibili motu. sicut ab actu sumit nomen potẽtie vt a visione. visus. motus aũt sensibi lis est appetitus ap̃hensionẽ sensitiuã ɔ̃sequẽs: vñ per sensualẽ motũ itelligit opatio appetitiue virtu tis. operatio vero appꝛehẽsiue virtutis assimilatur quieti qꝛ est operatio imanẽs. sicut videre manet i oculo. vñ sensualitas ẽ nomen appetitus sensitiui: ꝛ sic sensus pertinẽt ad sensualitatem. quasi ꝑambuli appetitus vero sensitiuus. s. irascibilis ꝛ ɔcupiscibi lis nõ sunt vna potẽtia numero. sz vna genere: ꝛ dif finit esse appetitus reꝝ ad corpus ptinẽs. hec. s. T. p° pte. q. 81. ar. ꝑ. Et Magister. 2°. snĩaꝝ: di. 24. diffi nit sensualitatẽ dicẽs ꝙ ẽ quedã vis aie iferior ex q̃ est motus qui intẽdit in corpoꝝ sensus atqȝ appeti tus reꝝ ad corpus pertinentiũ. vñ aliquid pertinet ad sensualitatẽ añtecedẽter sicut oẽs potẽtie appꝛehẽ siue sint iteriores siue exteriores a quibus mouetur aliquid essentialiter. s. appetitus sensibilis. Aliquid vero obsecutiue. s. potentia motiua.

¶ Utrũ sensualitas obediat rationi. R. fm̃. s. Tho. 1 vbi supra. ar. 2°. ꝙ sic dupl'r. ꝑ quantũ ad rationem inquantum ratio imperat appetitui ꝛ appetitus ei obedit sicut quilibet in se ipso experiri potest. appli cando. n. aliquas vniuersales ɔ̃siderationes mitiga tur ira. aut timor aut aliquid hmõi. vel etiam insti gatur. 2° subicit volũtati quãtũ ad executionẽ q̃ fit ꝑ vim motiuã. in homine. n. non statim mouet irasci bilis vel ɔcupiscibilis. sed expectat imperiũ volũta tis q̃ est appetitus superior vt ɔ̃sentiat. Hoc ẽ quod philosophus dicit in. 3°. de anima ꝙ appetitus supe rior mouet per appetitũ inferiorẽ: ꝛ isto mõ irascibi lis ꝛ concupiscibilis rationi subdũtur. Jsta tñ subie ctio nõ fit dominio despotico. i. totali subiectione. si cut subicit seruus dño suo quomodo manus ꝛ pes obediũt volũtati. sed dominio politico in quo non simpliciter mouetur. sed aliquãdo resistit: ꝛ sic sen sualitas aliqñ resistit volũtati. sic̃ aliqñ exprimur.

¶ Utrũ in sensualitate possit esse peccatũ. R. fm̃. s. 2 T. 2° snĩaꝝ di. 24. q. 1. ar. 1. ꝛ. 2. ꝙ i sensualitate. i. i ap petitu sensitiuo potest esse peccatũ vẽiale subiectiue.

mortale vero nõ põt eẽ nisi dispositiue. vbi notãduz
ſm eũdem q̃ in nobis est triplex appetitus .ſ. natu/
ralis quẽ non ymaginatio g gnit. ſꝫ ipa qualitatũ
naturalium dispositio quibus vires naturales suas
operationes exercẽt. hic aũt motus in nullo rationi
subiacet nec obedit. vnde nec i eo peccatũ esse potest
⁊ ideo pretermittit̃ hic: ⁊ similiter dimittitur appe/
titus rationalis qui est volũtas in qua potest eẽ pec
catuꝫ omnibus modis. appetitus vero sensitiuus .i.
sensualitas est ille qui ex precedẽti imaginatiõe vel
sensu sequitur: ⁊ hic vocatur motus sensualitatis
qui etiã est duplex. primus est naturalis. qui .ſ. nullo
modo potest impediri a ratione qui causatur a di/
spositione naturali organi ⁊ iste ab aliquibus dicit̃
motus primo primus ⁊ iste nullo modo ẽ peccatuꝫ
⁊ dicit̃ motus sensualitatis. secũdo primus qui cau/
satur ab imaginatione delectabilis vel tristabilis in
rebus illicitis qui potest impediri a ratione ⁊ non i/
pedit̃ .nõ tamen in illũ ꝯsentit: ⁊ iste proprie dicitur
motus sensualitatis ⁊ semper est peccatũ leuissimuꝫ
ſm Aug. .i. veniale ⁊ est subiectiue in appetitu sensi/
tiuo. si autem ratio huic deliberate ꝯsentiret tũc esset
peccatũ mortale de re illicita: ⁊ talis motus magis
dicit̃ esse motus irascibilis vel cõcupiscibilis ⁊ non
sensualitatis. Ille .n. appetitus qui est sensualitas di
cit̃ irascibilis vel cõcupiscibilis ſm q̃ natus est diri
gi a ratiõe in quo potest esse virtus .ſ. temperãtia ⁊
fortitudo ⁊ peccatũ mortale. Et nota q̃ quãuis vo
luntas nõ possit prohibere omnes istos motus quia
quãdo prohibet vnũ alius insurgit. tamen potest ꝓ
hibere quẽlibet diuisim propter hoc habet rationeꝫ
peccati: vide aliquid. ꝟ. primi motus.

Entenťa ſm .s. Tho. i2.q.96.ar.i. est appli
ſ catio iuris ad particulare factũ vel est deter
minata acceptio alterius partis cõtradictio
nis ⁊ ſm iuristas est iuditialis diffinitio que cõtro/
uersijs finem imponit pronũtiatione ꝯpetentis iudi
cis cõdẽnationẽ vel absolutionẽ cõtinens .ff. de sen.
⁊ re iudi. l. i. extra. eo. c. 2. Ex quo sequit̃ ſm Gemi.
in. c. vt animaꝝ: de consti. lib. 6. q̃ excõicatio siue in
terdictũ proprie nõ est sentẽtia: ⁊ in statutis vbi fit
mentio de sentẽtia non veniret excõicatio. est tamen
sentẽtia iterlocutoria cũ omnis vox. iudicis ad cau
sam faciẽs possit dici sentẽtia. facit glo. in autẽtico:
de liti. §. si omnem: ⁊ glo. 2.q.6.§. diffinitiua ⁊ ideo
per viam iuditialẽ nõ potest ferri die feriata.

1 ¶ Quotuplex est sentẽtia. ℞. duplex. prima dicitur
interlocutoria. secũda diffinitiua. prima est iuditia/
lis declaratio super aliquo summarie ius tribuens
inter partes. dicta a modo proferẽdi. quia quasi lo/
quẽdo inter partes sine aliqua solẽnitate fertur ⁊ si
ne scripture solẽnitate. e. li. 6. c. si. de sen. ⁊ re. iudi. c.
quod ad cõtẽplationẽ. 2.q.i. in summa: ⁊ est semiple
na sententia que fert̃ inter principiũ cause ⁊ finẽ nõ
super principali. sed super incidẽtibus questionibus
vel emergẽtibus. de appel. c. significãtibus: ⁊ ꝺ testi.
significauit. ⁊ ꝓ. de offi. deleg. cũ olim: ⁊ q̃ nõ plena
sit diffinitio. patet .ff. de arbi. l. qualẽ. vnde qui eaꝫ
tulit potest reuocare etiã post decẽniũ siue sit iudex
ordinarius .ff. de sen. ⁊ re. iudi. l. quid iussit siue sit ꝺ
legatus. de appel. c. cũ cessante: etiã si fuerit appella
tum ſm doc. in. d. c. cessante: ⁊ hoc verũ nisi appella
tioni detulisset vt in. c. cũ appellationibus: ꝺ appel.
li. 6. vel nisi pars fecisset expensas ad prosequenduꝫ
appellationẽ .ff. de cõdi. ob causam. l. si pecuniaꝫ in
principio. si tamen vellet sibi de eis satisfacere pos/
set reuocare. de appel. c. interposita. §. illud deniq̃.
Similiter dic de arbitro iuris a quo potest appella
ri. d. l. qualẽ: dicit etiam glo. in aut. de here. ⁊ fal. §.
illud in. ꝟ. de cetero q̃ quodlibet preceptũ factũ per
iudicẽ vel nuntiuꝫ eius est sententia interlocutoria.
Diffinitiua sentẽtia dicit̃ q2 per eaꝫ principalis .q.
diffinit̃: de sen. ⁊ re. iudi. c. 2. ff. eo. l. i. cui per eũdem
iudicẽ nõ potest aliquid addi nec minui nec muta/
ri detrahi aut reuocari postq̃ lata est. d. l. qualem:
nec a delegato q2 functus est officio suo: de offi. dele.
in litteris. nec ab ordinario nisi sit cõtra ius cõstitu
tionis: de sen. ⁊ re. iudi. c. cũ inter. nisi per beneficiuꝫ
restitutionis. extra eo. cũ bertholdus. fallit hoc in sex
casibus in quibus ordinarius potest. primo si nulla
est vel annullãda propter errorẽ facti retractare po
test. 35.q.9.§.i. secũdo in multa que propter inopiã
est retractãda. C. de modo. mul. l. si. insi. ff. de offi. ꝓsi.
l. illicitas. §. si. Item tertio in fructibus ⁊ expẽsis ⁊
alijs accessorijs cõsimilibus in quibus eadẽ die põt
suppleri non tñ minui. sic intelligit̃ .ff. de sen. ⁊ re.
iudi. l. paulus respõdit. Iteꝫ. 4. si aliquis cõdẽnatus
absens veniat adhuc iudice pro tribunali sedẽte .ff.
de resti. in integ. l. diuus: ⁊. d. c. cum bertholdus. §.
postmodũ. Item. 5. ratione publice vtilitatis. tex. ẽ
ff. de decre. ab. or. fa. l. quod semel. Item. 6. vbicũq̃
vertit̃ periculũ anime ⁊ de errore sit fides. de sen. ⁊
re. iudi. c. inter ceteras: de ꝯsue. c. si. ꝺ prescrip. c. q̃m.
princeps tamẽ potest semper quãdo voluerit reuo/
care: mutare ⁊ corrigere de resti. in integ. c. ex litte/
ris. Item quãdoq̃ dicit̃ sentẽtia lata a iure q̃nq̃ a
iudice a iure quãdo est de hoc factũ statutũ ab eo q
cõdere potest. Sentẽtia vero a iudice est quãdo ali
quis iudex iudicat iter partes vel quãdo excõicat
vt propter contumaciã. similiter dicit̃ a iudice fieri
quãdo nõ per modũ ꝯstitutiõis. sed i odiũ alicuius
mali iã cõmissi fertur excõicatio siue generalis siue
specialis: ⁊ similiter dico si fiat etiã in odiũ cõmit/
tentiũ in futuro dũ tamen non intendat facere per/
petuam constitutionem.

¶ Qualis debet eẽ sententia diffinitiua. ꝓ si est lata 2
ꝯ ordinẽ substãtialẽ iudicioꝝ vt ẽ citatio iduciẽ lit̃
ꝯtestatio ⁊ testiũ receptio nulla ẽ ipo iure. itellige si
petãtur inducie. i7.q.4. vxor. Si vero ꝯ ordinẽ qui

nō est de substātia tenet:ꝛ de hoc in.c.biduū.2.q.6. Interlocutoria vero bene tenet lꝫ peccet qui aliter faciat:ꝛ aliqñ ē suspēsiua vt i snia excōicatiōis. vt i.c.i. eo.li.6.secūdo dꝫ esse absolutoria vel ꝯdēnatoria.2.q.6.§.diffinitiua.3ᵒ debet eē certa.ff.ð sen.ꝛ re.iud.l.in summa. 4ᵒ debet eē pura.ff.qñ appel.sit.l.i.§.biduū:ꝛ.d.c.biduū.secus si cōditio esset extrinseca: vt cōdēno te si papa venerit.vide glo. ꝛ Bal.in.l.cū iudex.C.de sentētijs ꝛ interlo.omniū iudicū.quinto debet esse iusta super omnia.

3 ¶ A quo dꝫ dari.Rñ.ab eo qui hꝫ iurisdictionē ordinariā vel delegatā vel p ꝯpromissum: ꝛ lata a non suo iudice non tenet de iudi.at si.

4 ¶ Quō dꝫ dari snia diffinitiua.Rñ.ꝑ ꝙ dꝫ dari sedēdo alias est nulla.c.ꝛ si snia.§.fi.eo.ti.li.6. Item.2ᵒ.partibus p̄sentibus vel cōtumacibus. Itē.3ᵒ.i scripꝭ recitare.alias eā solū in scriptis dando sine recitatione ē nulla.d.c.ꝛ si snia. fallit i breuibus ꝛ causis viliū personaꝝ.C.de sen.ex peri.re.aut nisi. Dicūt aūt viles ꝛ breues sm ꝯsuetudinē vel ad arbitrium iudicis:de officio delega.ð causis.Itē in causa matrimoniali. Itē quādo de partiū cōsensu procedit.2.q.i.in primis. Itē ipe qui dat sniaꝫ dꝫ ipe legere seu recitare nisi sit eps aut aliꝰ illustris.d.c.ꝛ si snia.ꝯ.delegare.§.15. Itē in oibus causis in quibus ꝓcedit de plano siue strepitu ꝛ figura iuditij.in de. sepe.de verb.signi. Itē debet ferri i loco publico ꝛ honesto 3.q.3.§.spatiū. Itē debet ferri de die ꝛ nō i tenebris nec diebꝰ feriatis maxime sollēnibus ꝛ festiuis. Itē nō dꝫ ferri per venalitatē.2.q.6.§.diffinitiua.

5 ¶ Utrū snia duret post mortem sententiantis.Rñ.sm Pa.i.c.a nobis.el.ꝑ.de sen.excōicationis:ꝙ aut hꝫ cām successiuā.siue ē ad effectū ꝓducēdū.puta interdicit aliciu artē suā seu officiū:ꝛ tūc si ē cū cause cognitiōe lata durat.vt i.l.i.C.de postulā. ꝛ sic intellige.l.i.§.sꝫ vibē.ff.de offi.ꝑfec.vib.vbi pꝫ ꝙ ꝑfectus pōt in perpetuū aliquē priuare officio aduocatiōis lꝫ ipe sit tēporalis. Si vero non est lata cū cause cognitione sic non durat.l.fi.ff.de penis. Si autē snia est quo ad effectū productū. puta qꝛ vinculū iniecit temporꝫ prolatiōis sic durat ēt post mortē exēplum in excōicatione vel publicatiōe bonoꝝ qꝛ nisi absoluatꝭ semper erit excōicatus vt i.c.vnico : de maio.ꝛ obe.li.6.facit.c.pastoralis.§.i.de offi. ordi .

6 ¶ Utrū ille pro quo data ē sentētia iniusta post cognitā iniustitiā teneatꝭ restituere qcqd habuit.Rñ.hꝫ Panor.in.c.i.de ꝯces.ꝑben.ꝙ si est declaratiua sic teneꝭ aliter nō saluabiꝭ.qꝛ talis sentētia non aufert directū dominiū.vt nō in.l.iulianus.ff.de coudi.indebiti.nec alteri accrescat ius vt not. Inno.i.c.qꝛ plerisqꝫ:de imu.eccle.tantū.n.declaraꝭ ad cū pertinere .l.sicut.§.sꝫ si querꝭ.ff.si serui ven.c.forus:de verb.signifi.ꝛ dꝭ declaratiua semper qñ iudex inter litigantes sentētiat ad istū vel ad illum pertinere: siue dari debere. Si aūt sentētia ē priuata. puta cū aliquis priuatur beneficio ecclesiastico ꝛ cōcediꝭ alteri talis cui cōcessum est non teneꝭ restituere lꝫ cognoscat postea iniustā sniaꝫ fuisse.qꝛ ex quo nō appellauit videꝭ renūtiasse:ꝛ ideo cuꝫ reuocaret potuit isti cōcedi.vide pro hoc bonā glo. Insti.de offi.iud.i fi. ꝛ per Cy.i.l.i.C.comunia vtri.iudi.ꝛ per Bar.i.l.pomponius.ff.de acqui.here.quod pōt limitari nisi talis fuerit in causa iniustitie. Item.2ᵒ.nisi sint alia abeneficijs ecclesiasticis. vt puta res tēporales alterius qꝛ sic i foro anime tenereꝭ vt notat Inno.i.d.c.qꝛ plerisqꝫ nisi post sententiā tempore debito bona si de prescripsisset.

7 ¶ Quid si duo sunt iudices ꝛ proferāt diuersas sententias.Rñ.si processerūt ex iurisdictione ordinaria tenet pro reo ꝛ nō pro actore nisi in causa fauorabili.puta matrimonio dote vel libertate siue testamēto si pro his fuerit lata. Si vero processerūt auctoritate delegata pendet ex arbitrio delegātis. Si vero ex cōpromisso neutra debet habere vigorem extra de iudi.duobus.

8 ¶ Utrū lata inter aliquos preiudicet alijs .Rñ.regulariter nec sentētia nec res in alios acta vel iudicata preiudicat alijs de fide instru.inter dilectos:ꝛ extra.eo.c.quāuis. fallit in multis casibus.s.cuꝫ cause sunt cōnexe.80.di.tantis. Itē in causa libertatis .ff.de sta.ho.l.ingenuū. Item in causa filiationis.ff.de li agno.l.pᵃ.in fi. Item si actio vel defensio ꝑ loco ꝑtineat ad aliquē ꝛ ipse scienter patiatur sequentem experiri de re illa. quia intelligitur iuri suo renūtiare.vt si debitor passus sit experiri creditorem de ꝓprietate pignoris qui succubuit.si debitor postea velet agere obstabit ei res iudicata. vel etiā ecōuerso. creditor passus sit debitorem agere.ff.de re.iudi.sepe:ꝛ extra.eo.c.pen. Nec etiā alteri prodest sententia inter alios lata.fallit ꝑ in querella inofficiosi testamenti.vt.ff.de inoffi.testa.l.papinianus .§. meminisse. Item in re in diuisibili.ff.si ser.ven.l.loci.§.si fundus. Item i re comuni cū pupillo.vt.ff.quēadmodum ser.amictitie.l.si cōeꝫ. Item prodest vbi res est comunis cum fisco .ar. C. de cō.re. ali.l.2ᵃ.nota hec extra eo.c.pen.in glo. Item quādo vna sentētia plures condemnatur si vnus appellet iure comuni ꝛ vincat:ꝛ cetera.

9 ¶ Quibus auxilijs subleuatur sententia.Rñ.quatuor scilicet per appellationem que debet fieri infra decem dies a tempore late sententie .2.q.6.c.i.ꝛ.c. anterior.secūdo per supplicationem.vt lata est a principe vel ab alio a quo non licet appellare.35.q.9.c.veniam:ꝛ.c.sententiam. tertio per querellam falsi: vt si dicatur lata per falsos testes vel alias falsas probationes : de testi. c. sicut nobis. quarto per restitutionem in integrum vt extra : de restitutione in inte.per totum.

10 ¶ Quis sit effectus snie. R. q3 s3 Ray. est multiplex. pmus p veritate accipit q̃tu3 ad illos inter quos lata est. s. postq̃ trãsiuit in rẽ iudicatã. s. qñ nõ põt amplius appellare. i. post decẽ dies. ff. de re iu. l. rẽ iudicata. 2° in rebus personalibus mãdatur execu/tioni infra quatuor mẽses. de offi. deleg. querẽti. põt tñ artari ⁊ prorogari. cognita cã. c. ad consultationem de offi. dele. in actiõibus vero realibus cũ res certa petita est. puta equus: ager: ⁊ huiusmodi statim executioni mandãda est post decẽ dies. Insti. de offi. iudi. pñ: ⁊ sic fieri d3 i criminalibus actiõibus in qb9 nõ est differẽda snia. 2. q. i. sicut. fallit ꝓ qñ princeps ex vindicta seuerius fert sententiã. q2 tũc ad minus differt vsq3 ad. 30. dies vt locus sit misericordie vel penitẽ/tie. xj. q. 3. cũ apud i fi. 2° qñ est lata ꝯ mulierem pregnantẽ q2 expectat vsq3 ad partũ. ff. de pe. i. l. pgnãtis. 3° si capitalis snia est lata in seruũ q2 differt quo/usq3 reddat ratiocinia administrationis quã gessit. C. de bo. pscrip. li. i. ĩ. ꝟ. delegatus. §. 15.

Sepultura adinuenta ẽ ⁊ pp viuos: ⁊ pp mortuos. pp viuos qdẽ ne eo2 oculi exturpitudine cadauer offendant ⁊ corpora fetoribus i ficiãtur: ⁊ hoc q̃tũ ad corpus. s3 spũalr ẽt viuis ꝓdest i q̃tũ p hoc astruit resurrectõis fides. Sed mortuis ꝓsunt ad hoc q isspiciẽtes sepulcra memoriam retinẽt defuncto2 ⁊ p dfunctis orẽt. vñ ⁊ monumẽtũ a memoria nomen accepit. dr̃. n. monumentũ q2 monet mẽtẽ vt dicit Aug. i ꝓ d ciuitate dei: ⁊ i li. de cura p mortuis agẽda. Sed q vlterius sepultura i loco sacrato mortuo ꝓsit nõ qdẽ ex ipo ope opato sed magis ex ipo ope operãte dũ. s. id ipe defunctus vel alius: corpus eius tumulari in loco sacro dispo/nens prõciuio alicuius sancti eũ cõmittit cui9 pab9 p h9 credẽdus ẽ adiuuari: ⁊ etiã prõciuiis eo2 q lo/co sacro deseruiũt q p apud se tumulatis frequẽtius ⁊ spãlius orãt. Sed illa q̃ ad ornatũ sepultur adhibẽt ꝓsunt qdẽ viuis i q̃tũ sũt viuo2 solatia. s3 pñt etiã defunctis pdesse nõ qdẽ p se. s3 p accñs i q̃tũ. s. p hmõi hoies excitãtur ad cõpatiendũ ⁊ p ꝯñs ad orãdũ vel i q̃tu3 ex sumptibus sepulture vel paupes fructũ capiũt vel ecclesia decorat. Sic. n. sapiẽtie. 4. sepultura iter ceteras elemosinas cõputat. vñ oleu3 ⁊ cera ad sepulcra defuncto2 plata ꝓsunt defuncto vel in q̃tũ ecclesie offerunt siue pauperibus dantur. vel i q̃tũ hmõi in reuerẽtiã dei fiunt. hec s. Tho. 4. di. 45. q. 2. ar. 3. qͣ. 3ͣ. Nõ nocet etiã impijs nisi for/te per accidens inquãtu3 indignus sibi eã pcurauit propter inanẽgloriã. Et debet seruari mos cuiusq3 gentis in sepultura quantum ad solẽnitates. hec s. Tho. 3ͣ. parte. q. 50. ar. 2. ad. 2ͫ.

i ¶ Sepultura quid est. R. q põt tripli' accipi. ꝓ mõ est possessio siue terra vbi aliquis sepeliẽdus ẽ. 2° mõ dr̃ locus ꝯcauus in loco ecclastico vel cimiterio fa/ctus in quo corpus catholici cõqescit. vel archa facta ad hoc idem. vide si talis possessio seu terra fiue archa vel quodlibet aliud vas pro sepeliendo sit per epm seu de eius auctoritate ad sepulturã depu/tatũ sic est locus religiosus. siue ibi sit aliquis sepul/tus siue nõ. Si aũt auctoritate epi talis terra. seu locus nõ est ad sepultura3 deputatus l3 ibi sit aliquis sepultus nõ propterea est religiosus fm canones vt notat Inno. i. c. abolende: de sepul. facit. c. ad hec: de reli. do. l3 fm leges dicat religiosus. ff. de reli. ⁊ sũp. fu. l. 2. Aliqñ dr̃ sepultura locus deputãdus sepultu/re: ⁊ hec vẽdi põt. Quõ vero sepultura vel aliud sacru3 possit vendi. vide infra. ꝟ. simonia. §. 57. ⁊ se. 3° mõ accipit sepultura pro officio qd ipendit sepeliendis ⁊ talis sepultura vendi non potest a clericis qui hñt beneficiũ rõe cuius tenẽtur. puta q2 est sacerdos parochialis ⁊ hmõi. imo simonia3 cõmitteret. i. q. i. dictũ. 13. q. 2. ꝓpiendũ: ⁊. c. in eccl'astico: ⁊ de simonia cũ in ecclie ⁊ licet clerici petere non possint laici tñ tenent ad laudabilẽ ꝯsuetudinẽ seruandam de quo vide. ꝟ. ꝯsuetudo. §. 15. ⁊. ꝟ. simonia. §. 16. ⁊ sequẽtibus: ⁊. §. 38. Quõ laici nõ pñt statuere cẽ funeralia. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 20. §. 4. ⁊ se.

¶ Quid est ius sepulture. R. fm Ray. q est vel qd ꝯpetit eccle ad sepeliendũ aliquos i cimiterio vel ecclesia sua ⁊ puẽit ex põtificis assignatiõe. ar. 13. q. i. c. ecclesias. cõpetit aũt generalr ecclesijs parochiali/bus: ⁊ etiã illis qbus a iure vel priuilegio ꝯcessu3 ẽ. nõ aũt alijs fm Inno. Et debet esse fm eũdẽ Inno. i. c. abolende: de sepul. apud ecclesiã ꝯsecratã. q2 cu3 cõsecrari debeat vt i. c. sicut. i 7. q. 4. Ideo ad locum non ꝯsecratũ non debet accedere. de conse. eccle. vel alta. c. si ecclesiã. li. 6. põt tñ esse remotus pp fetore3. Non vr̃ tñ fm Rosellam. ꝟ. sepultura. ꝓ. §. 6. q debeat fieri nisi apud ecclesiã ⁊ nõ apud hospitale: ⁊ hmõi. Quõ in ecclesia non debent sepeliri nisi plati ꝟ. emunitas. §. 3. Et nõ q monaci hñtes libera3 se/pulturã a sede apostolica si paciscunt de nõ recipiẽdis aliquibus vel certis parochiãis ecclesie alicui9 seruare ꝯpellunt pactũ nec illos sepelire poterunt l3 apud eos elegerint sepeliri cũ per pactu3 priuilegio renũtiauerint: ⁊ q̃uis tale pactũ inter ecclesias va/leat non tñ valet pactũ qd parochianus promittit vel obligat vel iurat se sepulturã electu2 vel electa3 nõ dimittere. c. plerũq3: de sepul. ⁊. c. ꝓ. eo. li. 6. hec habent in. c. ꝓ. de pactis. li. 6. tã in tex. q̃ in glo. d hoc habes. ꝟ. excõicatio. 5. casu. i2. 2

¶ Utrũ habentes ius funerãdi possint intrare alte/rius parochiã ⁊ per se accipere funus ⁊ alia ꝯsueta facere. R. q si habent ex priuilegio pape ⁊ habeãt sepulturã liberã vt hñt pdicatores ⁊ minores p de. dudũ de sepul. sic possunt etiã nõ obstãte ꝯdictione epi vel curati: ⁊ ẽt nõ obstãte statuto qd sũt excõicati intrãtes alienã parochiã vt not. Oldra. ꝯsilio. 25. ⁊ sequitur Ge. in. c. vt anima2: de ꝯstitu. li. 6. ⁊. d. 3

Car.in.d.de.dudū: ꝛ Jo.de ligna.ibidem: ꝛ patet in.c.cū liberū:ꝛ.c.presentētia:de sepul.rō. qꝛ cōcessa libera sepultura ꝯcessum est iter eūdi ad capiendū funus sicut in simili dicit lex.qñ ꝯcedit haustus aq̄ vt concessum iter ad illud.ff.de seruis.ru.pdi.l.3.§.pen.ꝛ vltimo. Nō tenet etiā p̄ portare funus ad ecclesiā curatā.qꝛ non esset libera sepultura si ipediret etiā ad tēpus. Nā de significato huius verbi libere est ꝙ nō requirat ꝯsensus alicuius vt nō in.c.de multa:de pben.ꝛ in.c.is cpo.eo.ti.li.6. ad qđ nō dictus Pa.in.c.in nostra.eo.ꝙ priuilegiati possunt sepelīe doꝝ corpora de parochia vbi iacēt capere ꝛ sic nō tenētur recipere de manibus curati vel ad mandatū ipius. Hodie etiam vltra iura cōia.est mare magnū Sixti quarti qđ incipit regiminis.vbi habet ꝙ fratres mēdicantes nullius super hoc petita licētia parochias in quibus corpora p̄dicta fuerint cū cruce processionaliter igredi ꝛ corpora ipa leuare ꝛ ad eoꝝ ecclesiaꝫ sepelienda deferre possint vbi hoc fieri cōsuetū foret.vel pbyteri de leuatione requisiti ipi facere recusarent. nec cogant inuito etiā ꝑtextu cuiuscūqꝫ ꝯsuetudinis ipi vel defunctoꝝ cōsanguinei. vel heredes illa ad parochiales ecclias aut alia loca deferre ꝛ cū illis siue inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdeꝫ defunctis aliqua diuina officia ante vel post sepulturā eorūdem.hec ibidē. Si vero cōcederetur sepultura.sed nō libera. sic etiā.d.Ant.tenet ꝙ possunt sed Ricar.de Senis tenet ꝙ non .sed Ge.i.d.c.vt animaꝝ:dicit hoc procedere quādo solū cōcedit ꝙ possit recipere eligentes. securius tñ ē tenere ꝙ non possunt nisi habeant liberam quia de duabus seruitutibus vna sublata remāet altera fm glo.in.c.oīs vtriusqꝫ sexus: de peni.ꝛ remis.

4 ¶ Quis potest eligere sepulturā. R. ꝙ omnis fidelis qui habet liberū arbitriū ꝛ etatem legitimā.s. ꝙ sit pubes: ꝛ quāuis sit in potestate patris tamen pōt eligere siue cōsensu patris.c.licet:in principio de sepul.lib.6. Impubes vero ꝛ qui nō est cōpos sue mētis eligere nō potest.ar.c.vltimo:de succ.ab intesta. Religiosus vero nō potest eligere nisi quādo extra monasterium morit ita ꝙ cōmode ad illud deferri nō posset ꝛ tūc potest eligere sepulturā vbi placet.c. religiosi.eo.ti.li.6. Sed quid dicendū de abbate siue prelato in quo videt deficere ratio.d.c.religiosi. vbi dicit .ꝙ religiosus nō potest eligere quia nō habet velle neqꝫ nolle. Rosella .ꝟ.sepultura p̄.§.2.tenet ꝙ potest propter rationē dictam. Nouitij añq̄ꝫ teneātur illi monasterio videt ꝙ possint quia similiter deficit ratio. alias autem si non eligant si sint prelati siue subditi professi debēt sepeliri in suis monasterijs. Et quāuis Archi.dicat.in.c.cū quis.eo.ti. lib.6.ꝙ nouitij quādo nō sunt obligati monasterio debent sepeliri in ecclesia vbi cōuenit de iure.tamen aliter seruat ꝯsuetudo:ꝛ predicatores habent priuilegium ꝙ omnes etiā famuli sepeliūtur in suis monasterijs vt patet per priuil. Grego.xj.quod incipit virtute. Seruus vero potest eligere si est pubes.si vero sit impubes eliget dominus. Ita not. Jo.in.c.de vxore.eo.

¶ Utrū quis possit eligere sibi sepulturā in loco minus religioso q̄ꝫ sit locus vbi de iure deberet sepeliri R.olim fuit dubium. sed hodie clarum est ꝙ sic p c.cum quis eo.ti.lib.6. 5

¶ Utrū pater possit eligere pro filio ipubere cū ipse impubes eligere non possit. R. ꝙ sic.cōsuetudine sic disponēte.vt in.d.c.licet:ꝛ idem credit Ge. ibidem de matre sicut de patre quādo sic habet cōsuetudo. secus si cōsuetudo obstaret quia tūc cū suis maioribus tumulandus est vel in ecclesia parochiali: ꝛ cōsuetudo habet ꝙ tales parentes vel amici sepeliunt in alterutra ꝛ graue est pueruꝫ.8.annoꝝ semper in antiquis tumulis sepelire:ꝛ hoc solū pro filio legitimo naturali nō aūt pro spurio vel naturali tantū. qꝛ appellatione filioꝝ nō veniūt naturales tantum vel spurij.l.generaliter.C.đ insti.ꝛ substi.ꝛ in de.prima: de bap. sed pro adoptiuis vel arrogatis bene potest pro adulto vero seu pubere nō posset. qꝛ.d.c. licet:solū pro impubere cōcedit electioneꝫ sepulture. Auus etiā pro nepote impubere nō posset.qꝛ in materia odiosa appellatiōe filioꝝ nō veniunt nepotes aliter eniꝫ filij aliter nepotes appellātur.secus appellatione liberoꝝ vt in.l.quid si nepotes.ff.de testa.tute.multo minus frater aut alius collateralis. puberes vero si nō eligunt sepeliūtur apud maiores vel sicut alij. vt in.§.sequenti. 6

¶ Filij vero illegitimi si naturales tantuꝫ sepeliūtur cū patre.nisi pater fuisset in dignitate.l.ex facto.§. si quis rogatus.ff.ad trebel.si aūt sunt spurij nō sepeliētur cū patre quia nec filij nominandi sunt.auf. ex complexu.C.de ince.ꝛ inuti.nup.nec etiā si legitimētur a principe nisi ad petitionē patris ꝛ ipo viuente fecisset. Sepeliētur ergo tales in sepulcro matris.probat.ff.ad munici .l. nisi sic illustris femina. Si vero sint filij adoptiui. vel arrogati si viuente patre adoptāte moriūtur in eius sepulcro sepelient. secus si mortuo'qꝫ tūc sepeliētur cū patre naturali. fm ꝙ not.plē.in.c.vnico:de cognat. legali. 7

¶ Ubi debet sepeliri quādo decedit nō electa sepultura.primo de parochianis qui debent sepeliri non in parochia.sed in ecclesia vbi sunt maiores sui ita dicit in.c.p̄.eo.ti.lib.6. facit.c.primū de sepul.vt est casus in.c.is qui.eo.ti.lib.6.ꝛ Archi.ibidem: ꝛ dicūtur maiores in isto casu pater ꝛ auus. tex.est i.c. ebron.13.q.2.iūcto.c.p̄ de sepul.ꝛ ideo licet proauus ꝛ attauus essent alibi non tamen ibi sepeliētur. sed vbi pater ꝛ auus.sed si pater esset sepultus in vno loco ꝛ auus ꝛ alij maiores in alio non sepelietur filius cum patre. sed cū auo ꝛ ceteris maioribus fm 8

vtriusqz:de pe.et remis. nisi signa cōtritionis ostē/
dant et sit notoriū q non sit cōfessus.quia debemus
bonū presumere:et c. Septimo qui morit in peccato
mortali notorie.c.cū graui.13.q.2. Octauo nomina
tim interdictus.d.de.i.et d.casu.42.et hoc sub excōi/
cationis pena. Alij etiā interdicti similiter priuātur
vt in.d.casu.42. Nono illi cui est interdictus ingres/
sus ecclesie.c.is qui:de sen.excōi.li.6. Decimo illi q
sacerdotē tutorem filijs suis instituit.88.di.neqz:ibi
tamen in glo.cōtrariū tenet. Undecimo iudeis vel
paganis:de cōsecratiōe:di.1.c.ecclesiā:et .c.sequenti:
et hereticis.c.sicut ait de hereticis.similiter fauenti/
bus hereticis etiā si post mortē appareat de heresi.
24.q.2.sane. Duodecimo corporibus exēteratis.vel
diuisis de quo excōicatio.7.casu .2°. potest addi.13.
de illis qui se occidūt.23.q.2.quibus. sz hoc intelligē
dū est sz Guilel.si se perimūt ex desperatiōe vel ira
cūdia.secus si ex furore vel a casu.vnde si quis pro/
pter fugam precipitaret se in aquā q: sic credebat
euadere posse non imputat ei si cōtrarium eueniat
ar.15.di.nerui.et glo.in.c.exparte.eo.si tamen ille q
perimit se ostenderet signa penitētie non esset dene/
ganda quia nō moritur in peccato mortali. potest
addi.15.de monacho.habens propriū: de sta.mo.
super quodā. Nota tamen q in omnibus istis casi/
bus.preter illum qui in torneamētis morit si in fine
ostendit signa penitētie.vnde suspensus in patibulo
vel alias occisus propter delictū suū si ipm penituit
potest sepeliri in loco sacro nec valet cōsuetudo con
traria.extra de furtis.c.fures ad qd probandū suffi
cit vnus testis.26.q.6.qui recedūt et tunc nō negabi
tur sepultura sm doc.sed heredes tenētur satisfacē/
re pro eis extra eo.parochiano.

14 Quid de illo qui habet domicilium in ciuitate vel
castro et trāsfert se ad villā ruralem recreationis cā
vel vt rura collat et i illa morit .R. q si nō degit se/
pelitur nō in ecclesia dicte ville.sed in sua parochia
li vel in ea potius in qua maiorz ipsius ab antiquo
sepultura extitit. dūmodo absqz periculo ad ipsam
valeat deportari.hec in.c.is qui.eo.ti.li.6.ē.§.9.

15 Quid si tales de facto sepeliūtur in loco sacro.R.
q si possunt discerni:exhumandi sunt alias. non.c.
sacris.eo.ti.et locus recōciliādus.c.cōsuluisti:de con
secra.eccle.vel alta.pone q fratres mendicantes vel
alij exempti sepeliunt de facto vsurarios manifestos
excōicatos vel interdictos nunquid episcopus loci
possit facere de facto corpora ista exhumari et pro/
cul proijci. Panor.in.c.sacris:extra.eo.credit q in
predictis casibus de quibus in de.eos.eo.ti.nō pos/
sit.quia perinde est ac si non essent in diocesi sua.
posset tamē dari remediū vt impediat sepulturam
ante q corpus ducat ad locū exemptū.nam cū deli
quatur i territorio suo potest obuiare et illos in loco
priuato facēr sepeliri:et hoc maxime procedit i istis
religiosis qui nō habent priuilegiū vt etiam ratiōe
delicti cōmissi extra locum exemptū non possint pu/
niri per ordinarium loci.

Quid de puero abstracto de ventre matris mor/ 16
tuo.R. q nō debet sepeliri cū matre. sed extra cimi/
teriū.secus si nō esset extractus sm Hosti.quia fetus
sequit ventrē et est pars vētris.de conse.di.4.si qua
et hoc intellige si mortuus est quia si viueret deberet
scindi mater iam mortua et extrahi et baptizari. sz
matre viua nō posset extrahi sine peccato mortali
per scisuram qua mater moriatur.

Qua pena puniēdi sunt q ad sepulturā recipiunt 17
aliquē in casu nō cōcesso.R.tenētur ad restitutionē
corporis si petatur. Item omniū q occasione illius
receperūt.c.fraternitatē:et.c.ex parte.el §.et.c.cum li
berū.eo.ti.vide excōicatio.5.casu .42.

Quid si sacerdos parochialis corpus eius qui ali 18
bi degit sepulturā violenter rapuerit vel funus an/
teq veniret ad manus eorz quibus debebat expolia
uit.R.sm Hosti.et Jo.in.c.cum liberū:et.c.certifica
ri.eo.ti. Et Oldra.consi.224.q tenet restituer quicqd
accepit et ipm corpus:et vltra hoc perdit quartā ca/
nonicam ad similitudinē heredis rei hereditarias
subtrahētis qui in eis quartā trebellianicā perdit et
ius institutionis debitum quod alias erat detractu/
rus.l.paulus respondit.ff.ad.l.falci.et.l.scriptū.ff.de
his qui vt indi.quia prohibere videtur inferre in se/
pulcrū qui siue in locū inferre prohibeat siue in iti/
nere.l.i.§.prohiberi .ff. de mor.infe.quidam tenent
quo ad canonicā portionē q nō noceat nisi sit pre
latus. Nota tamen q asserēti corpus sibi deberi cō
tra parochiam sibi incumbit bonus probandi sm
Panor.in.c.ex parte.eo.ti.

Utrum pretextu debiti sepultura possit impediri. 19
R.q non.nec pretextu cuiuscūqz alterius obligatio
nis.l.cū sit iniustū.C.de sepul.vio. nec debet inferri
molestia infra .x. dies ab obitu.alias pro tunc est
inutile quicquid fit vt in autē. sed nec ante.C.de se/
pul.vio.qui vero ad domū morientis accedit et ipz
vel alios molestat vel rebus eius insignia ponit ipo
iure cadit ab actione:et in tantūdem heredibus in/
iuriati cōdēnatur et publicatur tertia pars bonoz
suoz et est īfamis:et idē in eū q circa funus peccat.
In aut. Itē qui domū.C.de sepul.vio.

Utrum illi qui habent capellas a religiosis seu p/ 20
latis concessas sibi in quibus fecerunt sepulcrum p
se et suis de domo possint eis inuitis priuari seu alij
in ipsis sepeliri cōtra eorum voluntatem.R.q non.
quia talis capella ad sepulcrū reputatur tanq ho/
spitium .13.q.1.ebron. sed de iure est q in fundo in
quo quis habet vsum non potest dominus in habi/
tare inuito vsufructuario digestis de vsu.et habita.
lega .l. si heres . §. finali. et .l.sequente. Si tamen
essent extincti : et eorum domus per mortem : bene

possent alijs concedi. quia mortuo vsuario ille vsus redit ad proprietarium libere.l.pen.C. de vsufruc. Quidā tamen credunt quod de iure canonico prelatus ex iusta causa possit et ipsis in vitis alium immittere. vt etiā tenet Ludouicus de Roma in suis nō contrariū de iure ciuili. vel qn propter hoc ipsi impediūtur immittere suos. Nō tn̄ sm Hosti.et Gof.quod laici non possunt habere ius sepeliēdi quātū ad proprietatē. sed quo ad vsum sic. Nō tamen quod non potest quis ecclesiā priuare aliquo magno beneficio propter aliquod ius qd habet in ea.de quo.℣.ecclesia.§.fi.

21 ¶ Quid de his qui mandant corpus suū nō debere sepeliri.R.quod non debet impleri .ff.de condi. insti.l. quidā:et not.a.di.§.nūc aūt in glo.

22 ¶ Cuius expensis fiet sepultura .R. quod si est vxor q habet dotē et alia bona. si hec oia remanent apud maritū ipse tenet facere expēsas oēs. Si vero soluz dos apud ipm remaneret et alia bona ad alios irēt sic qlibet p rata sua. puta si sunt.c.et alia bona.cc. tenebit pro tertia parte et alij ad quos dicta bona perueniūt pro alijs duabus. Si vero dotē etiā restituūt sic tenētur heredes vxoris.l.celsus:et.l.se.ff.de re ligi.et sū.fu.Si vero nō habet nec dotē nec alia bona sic tenet vir eas facere.l.i.et.l.si quis .ff. de re. et sū.fu.Si autē sunt alij ab vxore sic tenētur heredes aut pater respectu filij. aut dn̄s respectu serui .d.l.si quis.vide.℣.funus per totū.

23 ¶ Sed quid de leprosis vtrū debeāt sepeliri cū alijs in cimiterio. Pa.in.d.c.sacris tenet quod nō. nam cui nō cōicamus in vita.nec etiā in morte Pe.de Anc. tenet ɔtrariū.motus quia causa prohibitionis q fuit in vita cessat in morte.nam nō est timendū quod inficiat aliorum defunctorum corpora. Sed pauci ibi tenet primū quia est timor in actu sepulture.Itē fetor inficit aerē:et pro hoc adducit bonū tex.in ar.in.c.cū dicat: ð ec. edi. vbi permittit leprosis habere ecclesiā cū cimiterio et vt gaudeāt proprio sacerdote. Si.n.possent sepeliri cū alijs nō permitteretur eis cimiteriū cuz iniuria ecclesie parochialis.

24 ¶ Christus fuit in sepulcro tantuz vna die vsuali et duabus noctibus:et triginta sex horis. hec.s.Tho. tertia parte.q.51.ar.4. In quo sepulcro nullus alius fuit sepultus nec ante nec post.sm eundē.s.Tho.super Jo.7.c.Quō cimiteriū gaudeāt i mūitate:et quō censetur polutū et quō est vnum cū ecclesia.℣.cimiterium per totum.

Seruitus sm.s.Tho.2a.2e.q.122.ar.4.in responsione ad.3m.est triplex.pa est seruitus dei:et sic ois creatura est subdita deo:et seruitus dei e opus latrie qd pertinet ad seruitiū dei.2a est seruitus peccati sm illud.qui facit peccatū.seruus e peccati. 3a est qua homo seruit homini. Est aūt homo alterius seruus nō sm mentē sed sz corpus:et ideo opa seruilia sz hoc sunt opa corporalia quibus vnus hō seruit alteri:et ista seruitus est triplex vt habes.ī.℣. emptio.§.6.et quō accipiēdo seruitutē proprijssime fiat quis seruus multis modis.vide in .d.6.§. quō possit vendi ibidem. Accipiēdo aūt proprie seruitutem diffinit quod est institutio iuris gentiuz qua quis dn̄o alieno ɔ naturā subicit. Insti.de iure perso §. seruitus.di.i.ius gentiū.12.q.2.cū redēptor. Et est impedimentū boni vsus potestatis et iō naturalr homines eā fugiūt.

¶ Quō serui efficiūtur liberi .R.quod multis modis.s. cōuincendo in iuditio reū necis dn̄i sui. Itē accusando falsariū monete. Item raptorē virginis dissimulatione pretentā. Itē desertorē militie de quibus habes.l.i.C.pro qui ca.serui pro premio liber ac. et fortius i ɔscia vt quod possit fugere ancilla qn̄ dn̄s cogit eā ad petm̄ fornicationis:et sic stare vt libera. facit regula quod nō est de reg.iuris:et priuilegium meretur amittere qui cōcessa abutit ptāte. de iure etiā pōt implorare officiū epi vt cōpellat dn̄m eā manumittere et pōt cōpelli.l.si lenones.C.de opi.audi. Itē ex manumissiōe.de quo.ī.℣.manumissio. Itez ex expositione serui languidi vel de negatiōe alimentorum facta a dn̄o.vide.ī.℣.expositus. Itē ex ēptōe facta a iudeo de seruo xpiano. vide.ī.℣.iudeus.§.13. 1

¶ Utrū seruus proprie dictus possit ordinari .R.quod nō nisi prius manumittat di.54.c.i.2.et.3. et rō e seruilis vtilitas atqz clericalis dignitas.d.54.c.admittūtur:et reuocari pōt sm Ray.infra annū a tēpore scientie dn̄i. Et postqz fuerit reuocatus a dn̄o suo. ipse dn̄s nō poterit sine excōicatiōe inicere manus in eū sm Inno. Sed nec tali seruo si fuerit i sacris licebit cōtrahere matrimoniū. Alijs aūt priuilegijs clericalibus nō gaudebit.c.ioānes.ð de.ɔiug. Si aūt ordinet dn̄o sciente et nō ɔtradicēte eo ipso efficit igenuus et liber ad quoscūqz ordines sit promotus.54.di.si seruus sciēte. Si vero dn̄o ignorāte:et pñtatore et ordinatore.sic si fuit promotus ad minores ordines redigit i pristinā seruitutē.54.nulli. Si vero fuerit promotus ad sacros ordines tunc dabit vicariū. Utrū seruus possit cōtrahere matrimoniū:et quō seruitus sequit ventrem et multa alia pertinentia ad hoc c.vide.℣.impedimentū .pm.de impedimento erroris.§.7.et se. 2

¶ Utrū tēpore persecutiōis liceat christianis se subicere seruituti infideliū cū pacto quod ritus christianorum nō dimittant.R.sm Inno.in.c.nisi cum pridem:de renun. quod sic. 3

¶ Qui sine causa seruuz occiderit nō minus puniet qz qui alienū seruum occiderit.l.i.in fi.ff.de his qui sunt sui vel.alie.iuris. Quid sit āgaria seruituz .℣. excomunicatio.5.casu.18.et ℣.angaria. Quot modis dicat vel dicatur seruus et multa alia ad hoc ver. emptio.§.5.et seq.Quō filius sequitur conditionem matris ver.filius.§.xj. 4

Simonia est nomen sumptū a Simone ma/
f go q emere voluit ptātē spūalē vt eā postea
vēderet. actu. 8. Di. n. p°. q. 3. c. saluator: ꝙ si
mon magus donū. s. s. emere voluit: vt ex vēditiōe
signoꝝ q̄ p eū fierēt multiplicatā pecuniā lucraret.
⁊ sic illi q spūalia vendūt ꝯformātur Simoni ma/
go i intētione. i actu vero illi q emere volūt. Illi aūt
q vendūt in actu imitant Giezi discipulū Helisei d
quo legit. 4. Re. 5. c. ꝙ accepit pecūiā a leproso mū
dato. vn̄ vēditores spūaliū pñt dici non solū simo/
niaci. s; et giezite. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 1. ad. 3m.
dicūtur tñ magis a Simone q̄ʒ a Giezi. q: magis
fuit cōpleta rō b° pcti i Simone q ⁊ vēdere voluit
⁊ emere itēdit q̄ʒ i Giezi q solū vēdidit donū dei.

i ¶ Quid ē simonia. R. sm. s. Tho. vbi. s. ꝙ ē studio
sa volūtas emēdi vel vēdendi aliqd spūale vel spi
rituali ānexū. volūtas aūt ponit ibi nō p potentia.
s; pro actu eius. oē. n. pctm̄ cōmittit p actū volūtaꝝ.
studiosa dr̄. i. deliberata. Nā sola delibatiōe ratiōis
pōt cōmitti illud pctm̄. nō tñ punit iudicio ecclesie
q̄ nō iudicat de occultis nisi pcedat ad extra hʒ Jo.
an. j. §. 5. noīe aūt ēptiōis ⁊ vēditiōis cōphēdit
ois ꝯtus nō gratuitus vt trāsactiōis renūtiatiōis ⁊
hmōi. j. §. 9. Spūale aūt dicit tripli̾. s. essentialr̄ vt
gra ⁊ virtutes. c̄aliter vt sacra q̄ cānt graʒ. actualr̄
seu effectiue. vt pdicare: corrigere: visitare: orare: ⁊
hmōi. q sunt actus spūales. Spūali ānexū dr̄ dupl̄r
sm. s. Tho. l. 4. vno° sic ex spūalib° depēdens vt bñe
ecclesiastica bñficia qd̄ dr̄ spūali ānexū q: nō ꝯpetit
nisi hñti officiū clericale. Alio° dr̄ spūali annexū q:
ad spūalia ordinat sicut ius patronatus qd̄ ordinat
ad pñtādū clericos ad bñficia ⁊ vasa sacra q̄ or/
dinātur ad sacroꝝ vsum. vide. j. §. 5. Sub pcio aūt
cōphendit oē tēporale qd̄ pecunia extimari pōt.
po. i. n. Gre. triplex genus muneris quo cōmittit si
monia. s. a manu. i. pecunia: a lingua vt pces: ⁊ ab
obsequio. i. q. p°. sunt nōnulli. c. ordinatōes: ⁊. q. 3. sal
uator: ⁊ de singulis dicet. j. §. 9. ⁊ se.

2 ¶ Utrū illicita sit siue pctm̄. R. hʒ. s. Tho. 2a 2e. q. 100.
ar. 1. ꝙ sic triplici rōe. p° q: res spūalis non pōt aliq°
mō terreno pcio ꝯpēsari vt de sapiētia dr̄ prouer. 3.
preciosior ē cūctis opibus: ⁊ oia q̄ desiderātur nō va
lēt huic cōparari: ⁊ ideo Petrus i ipa sui radice simo
niacā prauitatē cōdēnās dixit. pecunia tua tecū sit
i pditionē. qm̄ donū dei existimasti pecunia possidere.
2° q: id pōt eē debita mā vēditiōis cuius vēditor
est dñs. s; platus nō est dñs spiritualiū reꝝ hm illud
p°. cor. 4. sic nos existimet hō vt ministros xpi: ⁊ di/
spēsatores misterioꝝ dei. 3° q: venditio repugnat
spūaliū origini q̄ ex gratuita volūtate pueniūt. vñ
⁊ dñs dicit Mathei. x. Gratis accepistis gratis da
te: ⁊ ideo emēdo vel vēdendo rē spūalē irreuerētiam
exhibet deo ⁊ reb° diuis. pp qd̄ peccat pctō irreligio
sitatꝭ. hec ille. ex qbus et cōcludit ꝙ ē pctm̄ mortale
q: ē ꝯ iustitiā: ⁊ ꝯ legē diuinā ⁊ nālē. idē dicit i. q°.

¶ Utrū simonia sit heresis. R. sm. s. Tho. vbi. s. in 5
R°. ad p° arg. ꝙ nō est heresis pprie. s; hm quādā
exteriorē ꝓtestationē. vbi sic ait. Sicut religio cōsi/
stit i quadā fidei ꝓtestatiōe quā tñ iterdū aliqs non
hʒ i corde. ita et vitia opposita religiōi hñt quādā
ꝓtestationē ifidelitatis s; qn̄qꝫ nō sit ifidelitas i mē
te. hm hoc ergo simonia heresis dr̄ hm exteriorē ꝓte
stationē. q: i hoc ꝙ aliqs vendit donū dei. vel. s. s.
quodā mō ꝓtestat se eē dn̄m spūalis doni qd̄ ē here
ticū. Sciēdū tamē ꝙ simon magus pter hoc ꝙ ab
apostolis. s. s. graʒ pecūia emere voluit dixit ꝙ mū
dus nō erat a deo creatus. s; a quadā supna virtu/
te vt dicit Isidorus i lib. ethimologiaꝝ: ⁊ sic hʒ hoc
iter alios hereticos simoniaci computāt vt pʒ in li/
bro Augustini de heresibus.

Utrū simonia sit maximum pctm̄. R. sm. s. Tho. q̄l. 5.
q. x. ar. 2. i rñsiōne ad. 2m. ꝙ nō est maximū pctm̄
simpl̄r. s; maximū iter illa q̄ ꝯmittūtur circa ꝯtus
pecuniarios: ⁊ hoc et est ex hoc ꝙ irreuerēter se ha/
bet homo ad res sacras i quo attingit peccata que
sunt cōtra precepta prime tabule.

¶ Utrū papa possit icurrere vitiū simonie. R. sm. s. 4
Tho. vbi. s. ar. p. ad vltimū. ꝙ sic: sicut ⁊ qlibet ali°
hō. pctm̄. n. tāto i aliqua psona ē grauius q̄to ma
iorē obtinet locū. q̄uis. n. res ecclesie sint eius vt pri/
cipalis dispēsatoris. nō tñ sunt eius vt dñi ⁊ posses/
soris: ⁊ ideo si reciperet p aliqua re spūali pecuniā de redi
tibus ecclesie alicuius nō careret vitio simonie: ⁊ si/
militer et posset simoniā cōmittere recipiēdo pecu/
niā ab aliquo laico non de bonis ecclesie. hec ille. q:
et papa ē subditus legibus dei ⁊ legi nāli vt alij ho
mines: ⁊ simonia ē ꝯ legē diuinā ⁊ nālē. vt dictū ē
i pcedēti. §. i fi. ideo i illis nō pōt se vel aliū dispēsare.
s; solū i iuris positiuis vbi hʒ plenitudinē ptātis.
vñ. s. s. Tho. dicit i. 4. di. 25. ꝙ illa opinio q̄ dicit ꝙ
i papa nō cadit simōia ē erronea. ꝙ aūt dr̄ i papā
nō cadere simoniā dicit dñs. Ant. post Hosti. in his
q̄ sunt simōiaca q: phibita ex iure positiuo habere
locū. nā ꝯstitutio nō ligat pmulgātē. puta vēdēdo
vicariā: castelaniatū: aduocatiā: ⁊ conomatum: ⁊
hmōi. i. q. 3. saluator: ⁊ de hoc vr̄ itelligēdū ꝙ dicit
Jo. de lig. extra. co. c. i. ꝙ nec papa nec alij existētes
in curia ꝯmittūt simoniā si papa scit ⁊ ex certa scia
tollerat. Et Pe. de pal. dicit i. 4. ꝙ qbuscūqꝫ simo/
niis: ⁊ si pctm̄ nō euitet: penā tñ iuris positiui cui nō
subest semp euadit. vñ nec suspēsiones nec hmōi pe/
nas iuris positiui timet. sic nec est excōicatus si pcu
ciat clericū. dicit et Petrus ꝙ ille qui emeret simo/
niace beneficiū vel ordinē a papa penā iuris nō in/
curreret q: sic pōt dispēsare in penis iā incursis ita
et ꝙ nō incurrat sic posset alicui priuilegiū ꝯcedere
ꝙ pcutiēdo clericū nō esset excōicatus. Qū aūt dat
aliqd bñficiū p pecunia vr̄ dispēsare ꝙ possit retine
re sic qn̄ sciēter dat irregulari dispensat cū eo. vnde
q habuit beneficiū p simoniaʒ i curia si hʒ ꝯsciaʒ ꝙ

emanauerit de scia pape cōferētis peniteñdo de pctō
nō tenet resignare. sed pōt retinere hec Pe. Pa. Po
.d.c.i. distinguit ꝙ si bñficiū hꝫ administrationeꝫ
ordinis vel executionē clauiū ēt papa inoluit vitio
simonie. secus si nō hꝫ administrationē ordinis vel
executionē clauium vt sunt ista hospitalia vel alie
administratiōes tēporales. p° pbat nā lꝫ titulus be
neficij sit de iure positiuo tñ executio ordinis seu po
testatis clauiū ē d iure diuino: ⁊ ista sunt simonia
ca i se ⁊ iō ꝓhibita. i.q.i. qui studet: ⁊ iō in collatiōe
epatus nulli dubiū est ꝙ papa cōmitteret simoniā:
q: epatus est ordo: ⁊ cū ista sint ꝯnexa nō excusaret
dicēdo se recipe pecuniā ꝓ tēporalibus. q: vēdendo
vnū ex cōnexis vendit ⁊ reliquū. vt. i.q.3. si qs obie
cerit. sꝫ i alijs bñficijs nō hñtibus executionē ordis
vel clauiū papa nō cōmitteret simoniā: q: ꝓhibitio
est tñ i illis iure positiuo q̄ papa nō ligat hec Pa.
idē dicit in glo. i. §. illite. c. cū pridē: de pactis: ⁊ idē
Pa. i. c. extirpāde: de pben. i si. totius. c. sic cōcludit.
Ex pdictis oib° dicit ꝯclusio. Ex pecunie datiōe pp
beneficij spūalis istitutionē simoniacū crimen oritur
adeo ꝙ ēt papa tali crimine inoluit si talis bñficij
administratio ⁊ executio clauiū ptātem seu altaris
administrationē ꝯcernit alias secus. vt Ber. in. d.
c.i. aliqua dicere q̄ sunt aliqualr ꝯ hic dicta. sed tu
tene vt hic. Cōclusio igit est ꝙ nūq̄ ipe vel ille cum
quo cōmittit simoniā ex certa scia nō incurrūt ali
quā penā iuris ⁊ pōt recipiēs beneficiū ab eo scien
ter simoniace retinere beneficiū. 2° ꝙ ipe in his que
sunt simoniaca de se peccat ꝯfaciēdo ⁊ est simonia
cus. secus in alijs.

5 ¶ Pro declaratiōe illius qd dr i diffinitiōe. s. §. i.
de spūali. vel spūali ānexo. Notādū fm. d. ar. flo. 2ª.
p. ti. §. c. 5. §. 15. qui incipit dicto de ꝯtētibus: ⁊c. post
durā. ⁊ Ricar. i. 4°. ꝙ spūale dr dupl̄r. s. i cōparatiōe
ad spūꝫ. s. ⁊ i cōparatione ad spūꝫ humanū. spūale
p mō. dr tripl̄r. s. añcedēter seu dispositiue. cēntialr:
⁊ ꝯsequēter siue effectualr. cēntialiter. vt grā: chari
tas: ⁊ virtutes isuse siue gratuite: ⁊ tale spūale neqꝫ
de iure neqꝫ de facto vendi pōt vel emi. q̄stum. s. ad
efficatiā trāsferēdi ⁊ acquirēdi ea. q: nō est hoīs ea
trāsferre vel dare. sꝫ dei. de his habes. i.q.i.c.i. ⁊ ibi
glo. vꝫ tñ ꝙ de facto possint vendi ⁊ emi quātū ad
simoniā ꝯtrahendā vt dicit Pe. de pal. in. 4°. q: si
mon magus voluit emere simoniace grāꝫ illā apo
stolorꝫ q̄ erat caracter epalis ⁊ grā miraculosa. s. ꝙ
spūs. s. visibiliter descēdebat. Antecedēter seu dispo
sitiue seu causaliter. sunt spiritualia sicut sacra. que
causant gratiam ⁊ virtutes. Et q̄uis hꝫ. s. Tho. ⁊
Pe. de pal. oia sacra causent gratiaꝫ caracterē vel
ornatum spiritualē sunt tñ corporalia: ⁊ ista vendi
possunt de facto nō tamen de iure vel licite sed cum
simonia vt in. c. nō satis: ⁊ in. c. cū i ecclesie. co. Ter
tio mō accipit spirituale effectualiter. siue ꝯsecutiue
vt sunt ea q̄ ꝯueniūt alicui ex aliquo dono vel offi
cio spirituali vt ꝓphetizare miracula facere. diui
nū officiū celebrare: ⁊ talia spiritualia non possunt
vendi. redimi. vel resignari pro pecunia. c. querelā:
co. i.q.i. nullus epūs. d. 2°. intellige nisi fm ꝙ infra de
calice: sepultura: ⁊ similibus. Annexū spirituali. istis
modis dictis est omne illud in quo spirituale mini
strat. vt vasa sacra. ecclesia. cimiterium reliquie san
ctorꝫ vestis sacerdotalis: ⁊ hmōi. Depēdere aūt di
cit a spirituali omnē id qd nō pōt haberi nisi ꝓsu
posito spirituali vt habere ecclesiaꝫ vel dignitatem
ecclesiasticā: canoniā: vel prebendā siue aliud bene
ficiū ecclesiasticū vel ius pcipiendi decimas primi
tias vel oblationes ⁊ quicqd cōpetit clericis ratione
ordinis: ⁊ tale annexū vel depēdens nō potest ven
di. c. ad aures. c. ad nostrā: co. tit. aliter cōmittit si
monia ⁊ propterea procuratores rerꝫ ecclesiasticarꝫ
vt prepositus: yconomus: ⁊ vicedominus qui ꝑest
rebus epi: ⁊ similiter defensores vt aduocatus vni
uersitatis ecclesie sindicus. s. qui p̄est causis ecclesie
⁊ castaldus siue maior domiuus qui. s. habet curā
rerꝫ exteriorꝫ epi: ⁊ iudex epi: ⁊ similiter subiecti re
gule. vt archidiaconus: archipresbyter: canonicus:
monachus ⁊ quilibet ecclesiastico mancipatus offi
cio. tales si per pecuniā ordinātur simoniaci iudicā
tur. fm archi. 2.q.3. saluator. Intellige tñ fm Ray.
quādo talis administratio habet annexuꝫ aliquid
spiritualitatis ⁊ venditio refert pncipaliter ad tale
spirituale. Nota etiā fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 100. ar. 4°. ꝙ
annexū spirituali est. 2° mō sicut ex spirituali depen
dens sicut habere beneficia ecclesiastica q̄ nullo mō
possunt eē sine spirituali ⁊ propter hoc ea nullo mō
vendere lꝫ q: eis venditis intelligūtur etiā spiritua
lia venditioni subiici. Quedā aūt sunt ānexa spiri
tualibus inquantum ad spiritualia ordinātur sicut
ius patronatus qd ordinat ad presentādū clericos
ad ecclesiastica bñficia ⁊ vasa sacra q̄ ordinant ad
sacrorꝫ vsum. vnde hmōi nō presupponūt spiritua
lia. sed magis ea ordine tēpore precedunt: ⁊ ideo
aliquo mō vendi possunt. nō aūt inq̄ntū sunt spiri
tualibus annexa. Itē nō fm eūdem doctorē. s. quol.
8.q.6. ar. §. ꝙ aliquis actus dicitur spiritualis du
pliciter. vno modo ex parte principij. quādo. s. actus
cōpetit alicui persone pp aliquid spirituale qd i ipo
est. sicut epo consecrare basilicas: ⁊ dyacono legere
euāgeliū: ⁊ tales act° sunt ꝯsequētes ad spiritualia
⁊ i talibus cōmittit simonia si aliquis itendat ipm
actū vendere. Alio mō est aliquis actus spiritualis
nō ex parte principij. sed ex parte finis tantum sicut
docere liberales artes quarꝫ veritas spiritualis est.
sꝫ hmōi doctrina nō cōpetit alicui propter aliquod
spirituale officiuꝫ ⁊ in his cōmittit simonia si ven
dat finis qui spiritualis est. s. ipa veritas nō aūt si
aliquis sua opera locet: ⁊. 4°. sententiarꝫ: di. 25. q. 3.
ar. §. qª. 3ª. dicit ꝙ duplex est spirituali ānexū. quod
dā est annexuꝫ ipsis sacramētis. sicut vasa sacra: ⁊

hmôi. quedã q̃ sunt annexa officijs sacris. sicut decime & ius patronatus sm q̃ est potestas p̄sentandi clericos ad beneficiũ ecclesiasticũ: & i vtroq̃ cõmittit̃ simonia quãtũ ad id q̃d de spiritualitate habet. hec ille. Spirituale vero dictũ in cõparatiõe ad spũ humanũ: est etiam duplex. p̄ per essentiã. s. scientie & virtutes humanitus acquisite: & hec: nec de iure nec de facto vendi possunt. vt patet prouer. 17. Quid inquit prodest stulto cũ scientiã emere nõ possit. 2o dicit̃ spirituale per causam vt doctrina dictarum scientiarum q̃ de iure & de facto vendi possunt aliquãdo. aliquãdo tamen nõ sine simonia vt infra: & tali spirituali sunt ãnexe schole libri: & hmõi: & talia vẽdi possunt nisi ecclesia locũ scholarum assignasset doctori. Et. 2a 2e. q. 100. ar. 4. ad p̄m dicit. q̃ oĩa tẽporalia sunt annexa spiritualibus vt finis & ideo ipa quidem tẽporalia vendere licet. sed ordo eorum ad spiritualia sub venditione cadere nõ licet.

6 ¶ Ad declarationẽ illius q̃ dicit̃ indiffinitiõe. §. p̄. q̃ est volũtas. querit̃ vtrũ sola volũtas faciat simoniacum. Rñ. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. vltimo in respõsione ad. 6. argm. q̃ quo ad deũ sola voluntas facit simoniacũ. sed quo ad penã ecclesiasticã exteriorem non punit̃ vt simoniacus vt abrenũtiare teneat̃. sed debet de mala intentiõe penitere. hec ille. qualiter nõ tenet̃ ad restitutionẽ. v. de. Restitutio. §. 15. Quidã tñ dicũt sicut Tancre. & Ber. in. c. vltimo. eo. ti. q̃ nõ sunt simoniaci. quidã dicũt q̃ sic. sed possunt cõcordari sm mentẽ. s. Tho. q̃ sunt simoniaci quo ad deũ & ad peccatũ mortale. sed quo ad restitutionẽ & quo ad alias penas iuris non sunt simoniaci vel quo ad ecclesiã seu forum cõtentiosum.

7 ¶ Ad declarationẽ illius q̃d dicit̃ emendi & vendẽdi in. d. diffinitiõe. Notandũ sm. d. ar. flo. 2a. pte. ti. p̄. c. 5. §. 3. q̃ quãdo dat̃ tẽporale pro spirituali illa dictio pro si importat apciationẽ vel cõmutationem vel causam principalẽ intentã ita q̃ illud tẽporale sit vt preciũ rei spiritualis vel propter hoc principaliter detur ipm spirituale est simonia. sed si illa dictio. pro importet cãm finalẽ secũdariã. seu adminiculatiuã vt. s. detur. ob reuerẽtiã sacrorum vel ad sustentationẽ ministrorum vel ad seruandũ pias cõsuetudines: vel ex deuotione vel pp penã vel penitentiã. vel rõe recordatiõis vt in receptiõe religionũ. J. §. 58. & se. & aliquid. §. 21. & nõ vt precium ipsorum nõ est ibi simonia. ita tñ q̃ cesset oĩs pactio & cõuentio. i. q. 2. q̃s pio. Qñ tñ subtrahũtur hmõi spiritualia a nõ dantibus pecuniã vel exigũtur a nõ valẽtibus dare: vel ẽt a valẽtibus. sed a nolẽtibus dare extorquent̃ p̄cipue añ collationẽ spũaliũ multũ p̄sumit̃ de simõia. secus si libere spũalia traderent̃ & post collationẽ nolẽtes dare ẽt cogerẽt̃ ad dãdũ vt subsidiũ vel rõe cõsuetudinis. vñ põt eẽ simõia i vtroq̃. qñq̃ i altero tñ. s. qñ itẽdũt vt dictũ ẽ. i minimis tñ nõ ẽ p̄sũptio simonie sm. s. Tho. q̃uis possit eẽ apud deũ.

8 ¶ Sed quid si neq̃ ministrãs spũale neq̃ accipiẽs aliqd dat vel accipit vel paciscit̃ de dando vel accipiendo. sed ipis ignorãtibus. amicus accipientis spirituale dat aliquid cũ pacto cõsiliario ministrantis vt ad ministrandũ inducat. Rñ. q̃ sed dans spirituale & recipiens nõ sint simoniaci ex quo nõ sciunt aliqd. tñ tam amic9 predictus q̃s cõsiliarius sunt simoniaci. i. q. i. statuimus. Nota etiã sm Hosti. q̃ si qs offerat pecuniã vel preces pro me vel promittat pecuniã si expresse cõtradixi nõ obest mihi. c. sicut tuis. eo. ti. secus si me sciente & cõsentiẽte tñc dicor interponere voluntatẽ meã: & ideo quãtũcũq̃ occultũ sit simonia est & renũtiare debeo si aiam meã saluare volo. Si vero fit me penitus ignorãte & ab inimico meo volẽte promotionẽ meã impedire de qua speratur nõ cõmittit̃ simonia quo ad me ut ex dolo suo cõmodũ. reportet. c. sicut tuis. eo. si aũt amicus meus dedit pecuniã p̄ promotiõe mea simoniace promoueor. sed nõ sum simoniacus. s. cũ fit me ignorante tñ renũtiare teneor. c. de simoniace. eo. & c. de regularibus. p̄cor. Inno. Sed Ri. dicit q̃ si me nesciẽte pro missa est pecunia pro mea promotione quã post ea solui vel ẽt iam solutã restitui sed grauiter peccauerim & sed i male factis ratihabitio retro trahat̃ & mandato compareẽt põt tamen eps dispẽsare q̃r re vera nõ fui simoniacus i receptiõe bñficij. sic nõ Tancre. in. c. sic nobis. eo. Cõcessio talis vt dr in de rectorio iuris cẽset̃ simoniaca: & alle. J. Ber. & Hosti. Ricar. ẽt i. q. 4. dicit idẽ: & sic tenet̃ renũtiare. Dicit ẽt Inno. J. c. tãtã. eo. q̃ si qs obtinuerit ordinẽ vel bñficiũ alio dãte pecuniã nõ ordinatõi nõ ẽ simõia. ẽt si sine pecunia nõ erat obtẽturus. ar. i. q. 6. §. si. Si ãt ipe ordinatus pecuniã dedisset ẽt si sine pecunia obtenturus erat ordinẽ. simõia ẽ ar. i. q. 3. §. vltimo: & q. 6. c. i. Idẽ Ri. dicit q dat pecuniã alicui ex familiaribus p̄lati vt det sibi igressum ad ipm cũ itendat aligd spũale vt ordinẽ vel bñficiũ obtinet̃ simoniã neuter cõmittit. sed si dat vt faciat verbũ p̄ eo ad p̄suadẽdũ vel p̄sulẽdũ p̄lato de collatiõe alicuius spiritualis simoniã vterq̃ cõmittit. i. q. i. q̃cũq̃. pecuniã aũt quã recipit mediator p̄ se retinere non põt. hec. d. ar. flo. Pa. aũt i. c. de simoniace. eo. dicit. p̄. q̃ si qs adipiscat̃ ordinẽ per simoniã cõmissam eo sciente & cõsentiente tacite vel expresse. vel ipomet pecuniam dante tũc sm oẽs solus papa dispensat. nec etiã papa solet dispensare. i. q. i. erga: & c. pen. eo. ti. & iste sic simoniace scienter ordinatus. nõ solum est suspensus ab ordine simoniace recepto. sed etiam ab omnibus ordinibus. vt. 32. di. verum: & i. q. i. reperiũtur. secundo dicit q̃ si fui cõmissa eo ignorante nec postea ratum habente tunc dispensat episcopus indistincte. quãuis quidã distinguant quãdo est notũ: & in isto casu non est suspensus ab omnibus ordinibus. sed solũ ab ordine simoniace suscepto. vnde alios ordines licite receptos exequi potest & bñficia retinere &

recipere de nouo q2 iste nõ ẽ simoniacus. nõ põt tñ
promoueri ad maiorẽ ordinẽ nisi dispẽset in ordie
simoniace recepto: q2 alias videret per saltũ pmo/
tus. 52. c. i. õ de. p sal. p. p totũ. Dicit. 3°. ꝙ si qs acq
siuit beneficiũ curatũ vel dignitatẽ simoniace sciẽter
ꝛ spõte renũtiet bñficio põt dispẽsari secũ per epm
ad aliã ecclesiã: ꝛ i illa in qua ẽ cõmissa simonia vt
habeat ibi aliqđ beneficiũ: ꝛ vt ministret in minori/
bus. si vero expectet sniaʒ nõ dispẽsat secũ per epm
nec i illo nec in alio beneficio. 4° ꝙ si fuit data pecu
nia ab emulis eo ignorãte nõ obest sibi. 5° si fuit da
tũ ab amicis ipo ignorãte ꝛ tunc si sponte renũtiat
põt secũ dispẽsari. Si vero nõ sponte renũtiat nõ di
spẽsat secũ eps in eodẽ. secus i alijs. alia vero benefi
cia. si nõ curata ꝛ non in dignitate põt habere sine
dispẽsatiõe. 6° dicit ꝙ qñ obtinuit simplex bñficiuʒ
interueniẽte simonia eo ignorãte ꝛ sponte renũtiat
põt eps dispẽsare ẽt vt habeat illud bñficiũ ca vite.
7° ꝙ si fuit cõmissa eo sciẽte vel eo nõ spõte renũtiã
te nõ admittit secũ dispẽsatio p epm: itellige semper
qñ nõ renũtiat certioratus. hec Pa. Et. s. Tho. 2a 2e.
q. 100. ar. vltimo. i respõsione ad pm argm. dicit ꝙ ille
q simoniace recipit sacrũ ordinẽ recipit qdem cara
cterẽ ordinis pp efficaciam sacramẽti. nõ tñ recipit
graʒ neqʒ ordinis executionẽ eo ꝙ quasi furtiue su/
scepit caracterẽ ꝯ principalis dñi volũtatẽ: ꝛ iõ est
ipo iure suspẽsus ꝛ quo ad se vt. s. de executiõe sui or
dinis nõ se itromittat ꝛ quo ad alios. vt. s. nullus ei
communicet i ordinis executiõe siue sit pctm eius pu/
blicũ. siue occultũ: ꝛ punit vlterius p depositionẽ qñ
ꝯuictus fuerit de crimine iudici. nec põt repetere pecuniaʒ
quã turpiter dedit lʒ alius iniuste detineat. Si vero
sit simoniac9 q2 ꝯtulit ordinẽ simoniace vel q2 đdit
vel recepit beneficiũ simoniace vel fuit mediator si/
monie si ẽ publicũ ẽ ipo iure suspẽsus ꝛ quo ad se ꝛ
quo ad alios. sʒ qñ est occultũ est suspẽsus ipo iure
quo ad se tñ. Et idẽ. s. Tho. ibidẽ in respõsione ad
vltimũ dicit ꝙ dispẽsare cũ eo qui ẽ beneficiatus si
moniace sciẽter solus papa põt. In alijs aũt casib9
põt ẽt eps dispẽsare. ita tñ ꝙ prius abrenũtiet qđ si
moniace acqsiuit ꝛ tũc dispẽsationẽ cõsequatur vel
paruã vt habeat laicã coronẽ: vel magnaʒ vt post
pniaʒ in alia ecclesia i suo ordine remaneat vel ma
iorẽ vt remaneat in eadẽ. sʒ i minõibus ordinibus:
vel maximã vt in eadẽ ecclesia ẽt maiores ordines
ꝯsequat. nõ tñ plationes accipiat. hec. s. T. vide reli/
qua q ptinẽt ad penas. j. §. 64. ꝛ se. Nõ hʒ. s. Tho.
4°. di 25. q. 3. in expositiõe lre. ꝙ cõtingit qñqʒ i ipa
datiõe beneficij vel ordinis simoniã iteruenire p me
diatores altero vel vtroqʒ ignorãte: ꝛ tũc fit simo/
niace ordinatio. Quis nõ sit simoniacus q ordinat
vel ordinat qñqʒ ẽt põt eẽ simoniacus ex alia cã ꝛ
nullũ pactũ ex ipa datiõe spũaliũ interuenire: ꝛ tũc
nõ simoniace ordinatur aliquis. Quis sit simonia/
cus vel ordinans vel ordinatus.

¶ Itẽ notãdũ p declaratiõe eiusdẽ qđ ponit i diffi/ 9
nitiõe. §. i. s. emẽdi ꝛ vẽdẽdi ꝙ i oi emptiõe ꝛ vẽdi/
tiõe iteruenit pciũ qđ est pecunia vel id qđ pecunia
mẽsurari põt. vñ bm. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 5. noie pe
cunie intelligit cuiuscũqʒ pciũ qđ pecunia mẽsurari
põt. Manifestũ est aũt ꝙ obsequiũ hois ad aliquã
vtilitatẽ ordinat q põt pcio pecunie extimari. vnde
pecuniaria mercede ministri ꝯducunt: ꝛ iõ idẽ ẽ ꝙ
aliqs det rẽ spiritualẽ p aliquo obseqo tẽporali ex
hibito. vel exhibẽdo: ac si daret p pecunia data vel pro
missa qua id obsequiũ extimari posset. Sitr etiã ꝙ
aliquis satisfaciat pcibus alicui9 ad tẽporalẽ griaʒ
qrẽdã. ordinat ad aliquã vtilitatẽ q põt pecũie pcio
extimari: ꝛ iõ sicut ꝯbit simonia accipiendo pecuniã
vel quãlʒ aliã rẽ exteriorẽ. qđ ptinet ad mun9 a ma
nu: ita etiã ꝯbit p munus a lingua: vel ab obseqo.
Et sic ẽ triplex munus bm ꝙ Urbanus papa dicit
. i. q. 3. saluator. Quis qs res ecclesiasticas nõ ad qđ
istitute sunt. sʒ ad ppria lucra munere lingue: vel ob
sequii: vel pecunie largit: vel adipiscit: simoniacus
est. Quidaʒ addunt quartũ. s. munus sanguinis su/
pra. §. i. circa fi. ꝛ infra. §. se.

¶ De munere a manu qđ ẽ pecunia large sumẽdo x
pecuniã p rebus corporalibus exterioribus mobili/
bus siue imobilib9 q tẽporalr possidẽtur. i. q. 3. totuʒ
ꝛ nõ bm. s. Tho. ꝙ munus a manu. aut est tale. aut
tñ. ꝙ psumit icinare affectũ ad collationẽ rei spiri
tualis pp ipm: ꝛ tũc presumit simonia: vel hoc tam
paꝝ est qđ nõ psumit icinare affectũ ad collationẽ
rei spiritualis: ꝛ tunc nõ est simonia: ꝛ hoc qdẽ veꝝ
quãtũ ad iudiciũ ecclesie. q de exteriorib9. sʒ quo ad
deũ semp est simonia qñ qtũcũqʒ tẽporale dat pro
spũali. hec hʒ. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. q1a 3a. ad. 6m.
Ad iudicãdũ aũt de simonia. cũ dubitat. attẽden/
da sunt maxime quatuor q istis versibus ꝯtinentur.
Munerib9 dãdis attẽdas quatuor ista. Quis dãs
quis vel petens q res q ca petendi. Prouerbiũ ẽ: nec
oia: nec oẽs. neqʒ ab oibus. q2 valde ihumanũ est a
neie recipere velle. sed oia ꝛ ab oibus vilissimũ. sed
esculentũ ꝛ poculentũ qđ infra triduũ ꝯsumi potest
recipe lʒ. de rescrip. c. statutũ: lib. 6. Cõsiderari dʒ p
qd offerat. Itẽ quale offerat. Item a quo det. s. an
paupere vel diuite. Itẽ ad qđ offerat. Itẽ qua inten
tione. Item qñtũ. Itẽ qñ si tẽpore donatiõis an. s. in
stante necessitate: vel alias ꝯferat: ꝛ bm hoc psumit
p ꝛ ꝯ. c. ꝛ si qstiões: si igit qñtitas sit modica ꝛ det
sine pacto ꝛ absqʒ corrupta itentiõe. nõ ẽ apparẽs
ꝙ sit simonia. Est etiã simonia si munus qđ datur
sit de rebus ecclesie. vt dictũ est. õ. §. 4.

¶ De munere a lingua. dicit. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 5. xj
ad. 3m. arm: ꝙ dr vel ipa laus ptinẽs ad fauorẽ hu
manũ qui sub pcio cadit vel etiã pces ex qbus acq/
rit fauor humanus vel vt ꝯtrũ euitet: ꝛ iõ si aliqs
principalr ad hoc itendit. simoniã cõmittit. dr autẽ
ad hoc principalr itendere qui pces p indigno por/

rectus excludit. vñ ipm factũ ẽ simoniacũ. si aũt pre
ces ꝑ digno porrigãtur: ipm factũ nõ ẽ simoniacũ:
qr licet debita ei ex qua illi pro quo ꝓces porrigũ/
tur. spirituale aliqd ↄferẜ tñ põt eẽ simonia in intẽ/
tione si nõ attẽdat ad dignitatẽ persone sed ad fa/
uorẽ humanũ. Si vero aliquis pro se rogat vt obti
neat curã aiaꝝ ex ipa ꝓsumptiõe redditẜ idignus: ⁊
sic ꝓces sunt pro idigno. Licite tñ põt aliqs si sit in
digẽs ꝓ se bñficiũ petere ecclesiasticũ: sine cura ani/
maꝝ. hec. s. Tho. idẽ dicit i. 4°. addẽs ꝙ qñ fiũt pre
ces pro aliquo potẽte q periculũ cõminaẜ q̃ dñr ꝓ/
ces armate: mãifeste simonia cõmittiẜ. si pp hoc be
neficiũ ecclesiasticũ deẜ: oĩa ista itellige quo ad foꝝ
ↄtẽtiosum. quo aũt ad ↄsciaꝫ. dic vt. §. 20. vtrũ sit si
monia dare beneficiũ ↄsanguineo. ⁊ bñficiũ. 2. § 13.
circa fi. ⁊. 22. ⁊. ⁊. acceptio ꝑsonaꝝ a pri° vsqꝫ ad. §. 3
. d. ar. f. dicit ꝙ q^m ad illð ꝙ dictũ ẽ qñ pcurat bñfi/
ciũ curatuꝫ. ꝙ i curia ꝓdicaẜ ↄtrũ: dñs Ant. i. c. tuaꝫ
de eta. ⁊ quali. post Inno. sic ait: qñqꝫ ꝓces interpo
nũtur a se ⁊ ꝓces iterponẽs hꝫ respectũ ad solũ deũ
⁊ ipius obsequiũ: ⁊ nõ potẽtias vel diuitias secula/
res: ⁊ p hoc nõ intẽdit i aliquo obligari ordinãti. in
hoc nõ peccat nec simoniacus ẽ. dũm ꝑsona sit di/
gna. 8. q. 1. qui epatũ. Hoc tenuit vcꝫ Ray. Ugo. ⁊
Archi. i. q. 1. ordinationes: ⁊ Hosti. Qñqꝫ preces in
terponũtur ex necessitate ꝓ beneficio simplici: ⁊ alias
idiget. si aũt pro curato vel dignitate vel nõ idiget:
ꝓces sunt iniuste. etiã pro digno: de rescrip. ad au/
res. i. q. 1. clericos: ⁊ cõiter doc. ⁊ nõ ꝙ id qð dicit. s.
Tho. ꝙ qñ petit ꝓ se bñficiũ curatũ ẽ simonia: iste
dicit eẽ ꝓces iniustas ⁊ idõ dicẽdũ ꝙ sunt ꝓces iniuste
vt iste dicit ⁊ ꝙ ꝓsumiẜ simonia ꝫ ꝙ dicit. s. Tho.
qñqꝫ ꝓces iterponũtur ꝓ se ⁊ digno: respectũ habẽs
ad vtilitatẽ ecclesie ⁊ deũ. intẽdit tñ obligari pro/
mouẽti. pp hoc qr aliter forte non põt ipm mouere
ad ↄferẽdũ ⁊ hic foret simoniacus. Si prigit pro se
digno ⁊ videt aliũ magis idigere vel magis dignũ
vr peccare. nõ tñ teneẜ renũtiare. Si interponaẜ ab
alio ꝓ indigno simonia ẽ. Si vero ꝓ digno ⁊ sunt
spirituales. nõ vitiãt. Si ꝓ digno ⁊ sunt carnales. si
nõ principaliter mouẽt nõ iducũt simoniã: i dubio
si iterponũtur a parẽte ꝓsumunẜ carnales ⁊ illicite:
⁊ vitiãt nisi ↄstet ꝓ digno: ⁊ si sunt iterposite ab ex/
traneo ꝓsumũtur spirituales: ⁊ ꝓ digno. potius qꝫ ꝓ
idigno. Et aduerte ad vnũ ꝙ qñ interponũtur a se
vel ab extraneo. nõ iducũt simoniã nisi interponat
eas aio se obligãdi ex ꝓcibus collatori: vel itendens
se exonerare i aliquo debito: vel ſuitio. quo ei teneẜ.
Tũc. n. diceẜ simonia qr i talibus idẽ ẽ remittere qð
dare etiã si remittaẜ obligatio nãlis tm̃. quo obliga
tus ẽ ad tantũdẽ ⁊ antidota. ff. de calũ. l. 2. ⁊. l. 3. in
pri. ff. de pe. here. l. sed ⁊ si lege. §. cõsuluit. qr ad hoc
vt cõmittaẜ simonia oꝫ ꝙ munus iteruenıat. i. q. 1.
sunt nõnulli: de simo. q̃rellã: ⁊ si iterponãtur tales ꝓ
ces ꝓ ↄsilio. nõ ẽ simonia. qꝫuis aliqñ iniuste: ⁊ pec
catũ: ⁊ tũc nõ teneẜ renũtiare. e. si. eo. vñ i oibus casi
bus vbi dr ꝙ ẽ simonia. si ẽ certũ ꝙ nõ itẽdebat se
obligare nõ ẽ ꝫ veritatẽ simonia. si est certũ ꝙ aio
obligãdi. est simonia. si vero ẽ dubiũ: ⁊ pro idigno
tũc ꝓsumiẜ ꝙ aio obligãdi: ⁊ iducũt simoniã. si fiãt
ꝓ digno tũc nõ ꝓsumiẜ: qr ẽ cã: ⁊c. Si ꝓ digno ad
excludendũ tñ magis dignũ. posset eẽ ꝓsumptio: ⁊c.
Qñ aũt ꝓces sunt spirituales sunt licite: ⁊ nõ vitiãt.
iter quas reputãtur ꝓces patronoꝝ: de elec. cũ in ter
ra. ⁊ de iur. pat. nobis. Quid si nõ collator ꝫ fami
liari porrexit ꝓces. R. ſm Inno. ꝙ idẽ est. Si auteꝫ
adulaẜ vr ꝫ Inno. munus ab obsequio. hec. d. Ant.
trũcate. Et nõ ꝙ ꝓces dñr carnales qñ illi q ꝓcanẜ
attendũt ad parẽtelã principalr: vel amicitiã ro/
gantiũ: ⁊ ꝑlatus pp ipas principalr moueẜ: ⁊ tunc
ꝓsumiẜ simonia qr videtur succedere loco ꝓcij. i. q. i.
ordinationes: porrigere preces ꝓ alıqo sacris. vel spi/
ritualibus a bñficijs vel ordine nõ vr ꝓhibitũ exce/
pto religioso q nõ hꝫ velle vel nolle. 12. q. 1. nõ dicaẜ.
Pro itellectu huius. §. sciendũ ꝓ ꝙ laus nisi sit ex in
tentiõe ad causandũ fauorẽ humanũ apciabilẽ. nõ
põt ſm deũ cãre simoniã. rõ ẽ qr i simonia iduditẜ
quidã ↄtctus nõ gratuitus i quo oꝫ aliqð apciabile
dari vel recipi: ⁊ oꝫ ꝙ itẽdaẜ principalr. 2° sciendũ
ꝙ ꝓces nũqꝫ iducũt simoniã nisi porrigẽs illas in/
tẽdat principalr se obligare ꝓ spirituali. 3° sciendũ
ꝙ idẽ est ꝙ itẽdat se qs obligare ꝓ ↄsequẽdo spũali
⁊ liberare se ab obligatiõe. 4° sciẽdũ ꝙ qñ nõ ↄstat
de intentiõe recurrẽdũ est ad idicia q̃ accipiẽda sũt
ꝫ ꝙ dictũ ẽ i ꝓcedẽti. §. ⁊ medi°. § . 1. Et qñ dr ꝙ ẽ
simonia itelligẽdũ ẽ i foro ↄtẽtioso vel corã ecclesia
nisi vt dictũ est itẽdat principalr fauorẽ humanuꝫ
vel itendat se obligare principalr: vel itẽdat se exo/
nerare i aliquo debito ſuitio quo ei teneẜ ⁊ hoc in
tendat principaliter.

¶ De munere ab obseqo q̃riẜ vtꝝ seruiẽs alicui ꝑla/
to vt ↄsequaẜ bñficiũ spirituale. vel monasterio. vt i
eo recipiaẜ. vel hmõi. fit simoniacus. R. ſm distin/
ctionẽ. doc. Aut. n. obsequiũ ẽ corporale ⁊ illicitum.
aut corporale ⁊ de se licitũ. Aut spirituale. Si est ꝑ
mõ vt qr seruiuit ꝑlato i faciẽdis vsuris. mercãtijs.
vel lenocinijs pro eo: aut etiã ad carnalia deputatũ
vt qr seruit ad vtilitatẽ cõsanguineoꝝ suoꝝ. vel pa/
trimonij sui. tũc seruiẽs i hmõi pro habẽdo ordine
vel beneficio vel alio spirituali simoniaꝫ cõmittit ⁊
cõferẽs pp hoc aliqd spirituale. i. q. 3. saluator: ⁊. s.
Tho. 2a. q. 100. ar. 5. ad. p^m. sequiẜ Duran. ⁊ Ricar.
⁊ i foro ↄtentioso iudicaẜ simplr simoniacus i foro
vero pnie qñ itẽdit principalr. Si autẽ obsequiũ de
se sit honestũ. vel ad spiritualia ordinatuꝫ. puta la/
borat ꝓ ecclesie vtilitate. eũdo Romaꝫ vel alias la/
borat i seruiẽdo ꝑlato. i officio aduocãdi. vel alias
i ministroꝝ eius auxilium. ex ipa deuotiõe obsequij
redditur dignus ecclesiastico beneficio sicẽ ⁊ pp alia
bona opa. vñ nõ itelligiẜ eẽ munus ab obsequio: ⁊

I hoc casu loquit Greg. I registro dicēs ecclesiasticis
vtilitatibus deseruiētes ecclesiastica dignū ē remu/
neratiōe gaudere: ⁊ tūc si pactio nō interuenit pōt
absq3 simonia bñficiū ecclesiasticū dare ei q obse/
quiosus est. vt nō habeat occulus ad obsequiū princi/
paliter. s3 ad dignitatē persone. hec. s. Tho. vbi. s. ⁊
i. 4. sniaꝝ. Si āt obsequiū est pure spirituale qd cēt
īpositū beneficio tūc b3 Ho. idubitāter pōt ex pacto
cōferri beneficiū ita ꝙ ille ꝓmittat tale obsequiū vt
puta celebrādo talē vel talē missa3. de pben. signifi
catū. Silr bm Hosti. si alicui pbende vel bñficio cēt
īpositū onus. ꝙ qui h3 teneat docere pōt fieri pactio
seu exactio ꝓmissiōis qñ ei confert: de tali obsequio
exhibēdo absq3 simōia itellige ꝙ ecclesia nō iudicat
simoniacū tñ si intēderet principalr tale obsequiu3
ꝑ spirituali cēt simonia. Sed ⁊ alicui pbēde cui nō
est ānexū hoc onus. cū vacat posset iponi. j. §. 13. Re
cipere aūt aliquē i canonicū eo pacto vt doceat si/
monia ē b3 Hosti. Nō ꝙ nō solū pdicta inducūt si/
moniā i dātibus. seu paciscētibus. s3 etiā i ꝯsentiēti/
bus. siue mediatoribus. c. p igsitionē: de elec. ⁊. c. 2. de
ꝯfessio: nec nō i paciscētibus aliquid dare vel facere
ministrātibus. s3 etiā ministris. seu familiaribus ad
ministrātis. sic de Jezi. Dicit etiā Ricar. ꝙ l3 eps fe
cerit pactū vel ꝓmissionē ꝑ aliquo bñficio dando ⁊
postea oblitus talis pacti pure cōfert ꝙ nō ē simo/
niacus. quo ad ecclesiā. j. §. 2. nec etiā ille q recepit si
hoc pactū ignorat. Itē nō bm Hosti. ꝙ si eps rece/
pit clericū ad seruitiū tēporale pstādū. ꝓmittēs sibi
aliqd salariū ānuati3 donec ꝓuideat sibi de bñficio
cōpetenti: ⁊ cōcludit ꝙ est licitū dūmō nō se obliga
uerit ad seruitiū tēporale prestandū. nec cōmittitur
simonia si remittit primo salariū cū cōfertur benefi
cium. qꝛ salariū erat sub cōditione ⁊ facta collatiōe
expirat obligatio. secus si promissio fuisset pura ⁊ ꝑ
12 petua. intellige quādo seruitiu3 nō est causa princi/
palis. sed impulsiua. bm Pa. infra. §. 61. Nota pro
declaratiōe totius. §. ꝙ ad hoc ꝙ sit simonia requi
rātur tria. primū ꝙ sit seruitiū corporale. secūdū ꝙ
sit pro beneficio vel ordine alio spirituali sequendo.
tertio ꝙ fiat principaliter ꝑpter illud spirituale ⁊ si
vnū deficiat nūq3 est simonia corā deo vel incōsciē/
tia ⁊ si addatur pactio erit pactalis. alias erit solū
mentalis. Ite3 nota ꝙ aliquādo ecclesia iudicat cē
simoniā quāuis nō cōcurrāt ista tria vt patet i isto
§. ⁊ hoc facit propter presumptiōes.
13 ¶ Sunt quidā casus iquibus pactio: promissionis:
omissiōis: cōditiōis: modi seruitij: precū: ⁊ hmōi. tē/
poraliū pro re spirituali vel ānexa. seu dependenti a
spirituali nō inducit simonia. ꝑ quādo possessio da
tur cū pacto. vt i ea ꝯstruat ecclesia: vt i. c. olim cāmi
de resti. spo. vnde etiā pōt dari licētia ꝯstruēdi eccle
siā ipsam sub certo pacto. vt i. c. quāto: de cēsi: ⁊ i. c.
ex isinuatiōe. eo. qꝛ talia pacta reputātis spiritualia
sicut: ⁊ i. c. significatū: de pben. vbi dat pbēda cum
pacto ꝙ quottidie celebret i tali ecclesia ⁊ ꝙ nō possit
eā dimittere ⁊ hoc l3. Quia i traditiōe rei sue quilibet
pōt qd sibi placuerit pactū apponere. c. verū: de ꝯdi.
appo. Pa. i. d. c. significatū: i glo. 1. dat bonam cau
tellā ad euitādā simoniā. vt onera diuinoꝝ celebrā
doꝝ apponātur rei ⁊ postmodū res tradat simplr.
tūc. n. trāsibit res cū illis oneribus. Bñficiū etiā pōt
institui cū illis oneribus qꝛ ē satis capax cū sit quod/
dā ius spūale ⁊ vniuersu3. sicut dicimus de heredi/
tate iuxta nō i. c. cū ad sedē de restitu. spo. vbi bona
glo. Et i. d. c. oli3: i pª col: circa fi. dicit ꝙ i traditiōe
rei tēporalis pōt sibi reseruare aliqd tēporale. sile i
ꝑrono. i. c. preterea: de iur. patr. code3 mō si fuit data
res profana cū cōditiōe vt fiat sacra. sicut dare au/
rū vt fiat calix. Et silr pōt qs ꝯstruere capellā vel ꝑ
bendā i aliqua ecclesia sibi retinēdo ptāte3 ꝯferēdi
eā alicui alteri. i. ius patronatus vel iperpetuu3 vel
ad tēpus. s3 nō valet nisi fiat de ꝯsensu epi ⁊ fratrū
eius si q sunt ibi i ꝯstitutiōe eius. Quō ius ꝑronatus
possit vēdi. vide. s. ius ꝑronatus. §. 10. ⁊ seq.
¶ Utrū qui aliqs facit pactū cū eo cui bñficiū ꝯfert. 14
vt teneat aliquā portionē ex reditibus bñficij cōmit
tat simoniā. Re. b3 Pa. i. c. ꝑ. vt eccle. bene. ꝙ sic. Nō
tñ ꝙ eps iusta cā ⁊ necessaria pōt statuere vt reddi
tus certi tēporis beneficij vacātis deputētur ad cer/
tū vsum laudabilē. facit. c. si. de verboꝝ sig. Itē pro
solutiōe suoꝝ debitoꝝ. intellige noie ecclie ꝯtractoꝝ. se/
cus si ꝯtraxisset noie priuato. vt not. glo. i. c. 1. de solut.
facit. c. si propter tua: de rescrip. lib. 6. Et s. Tho. 4.
di. 25. q. 3. ar. 3. i respōsione ad vltimu3 sic dicit. In
hoc distinguendū est. qꝛ si ante donatione3 pbende
ꝑmotus percipiat pro aliqua iusta cā ⁊ nō interue/
nit aliqua cōuentio cū eo cui dare disposuit nō est si
monia. si aūt pactio interuenit vt ante receptionem
vel post accipiat: simoniacū est. hec. s. Tho. Ite3. s.
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. ar. 4. ad. 3ᵐ. i fi. sic ait. Circa colla/
tionē beneficioꝝ. Sciēdū ē ꝙ si eps āteq3 beneficiu3
alicui ꝯferat ob aliquā causa3 ordinauerit aliquid
subtrahēdū de fructibus beneficij ꝯferēdi: ⁊ in pios
vsus expēdendū nō est illicitū. Si vero ab eo cui be
neficiū ꝯfert requirat aliquid sibi exhiberi de fructibus
illius bñficij idem est ac si aliqd munus ab eo exige
ret ⁊ nō careret vitio simonie. hec ille. Inno. ⁊ Ray.
addūt ꝙ si ex datiōe beneficij cōsequit qd prius nō
percipiebat nō est dubiū esse simoniā. Gof. dicit ꝙ nō
posset retinere fructus omniu3 beneficioꝝ. s3 Hosti.
dicit ꝙ eadē rō de vnos ⁊ de oibus: facit. §. imediate
Panor. in. c. non satis. eo. tit. ponit cautellam dum
modo nō precedat pactio vt papa ex officio suo in/
duceret cardinales ad renūtiandū ⁊ postea appo/
neret certā pensionē beneficio vacāti soluendā car/
dinali ānuatim per istitutēdū: ⁊ hoc trāsiret sine vi/
tio simonie. ar. i. c. nisi: de preben. ⁊ absq3 dubio cō/
sultius prouideret. vtī ecclesie potius sic faciendo q3
cōcedendo eis ecclesias i comēda. hec Pa.

15 ¶ Utrū sit licitum dare vel accipe munera pro spiritualibus actibus. R. ḃm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. ar. 3°. φ sicut sacra dicūtur spūalia qꝛ spiritualē ɔferūt grām ita etiā quidā actus dicūtur spirituales qꝛ ex spūali grā procedunt vel qꝛ ad eā disponūt vt dr̄ .ō. §. 5. q̄ tū per hominū ministeriū exhibēt̄ur quos oꝫ a populo sustētari cui spūlia administrāt ḃꝫ illud. pᵉ. ad cor. 9. Quis militat suis stipēdijs vnq̄ꝫ. Et quis pascit gregem ⁊ de lacte gregis nō māducat. Et ideo vēdere qđ spirituale est in hmōi actibus aut emere simoniacū est. sed accipere aut dare aliquid ꝑ sustētatiōe ministrātiū spūalia ḃm ordinē ecclesie ⁊ consuetudinē approbatā vel alijs modis quibus supra .§. 7. licitum est. ita tñ φ desit intētio emptiōis vel vēditionis ⁊ alioꝝ modoꝝ de quibus in. d. §. 7. Et φ ab inuitis nō exigātur per spūaliū subtractionē q̄ sunt exhibēda. hec. n. quādā vēditiōis spēm habēt. Gratis vero prius spiritualibus exhibitis licite pñt statute ⁊ cōsuete oblatiōes ⁊ quicūq̄ꝫ alij prouētus exigi a volētibus ⁊ valētibus soluere auctoritate superioris interueniēte. ar. c. ad apostolicā: de simonia. hec. s. Tho. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. qª. 2ª. dicit φ actus aliquis pōt dici spūalis vel quātū ad suū principiuꝫ qđ ɔpetit alicui ex aliquo spūali dono vel officio. sicut est ɔsecrare basilicas. vel quātū ad sui finē vt qñ pactū ad aliqđ spirituale peruenit̄ i actibus ergo q ꝓ mō spirituales sunt qꝛ spūale ē ex parte agentꝭ nullo mō sine simonia pōt aliquis locare actus suos. sꝫ pōt aliqd accipe i sustētationē vite vel alijs modis. vt dictū est. ō. §. 7. ⁊ dicet̄. j. In secūdis aūt actibus qꝛ spūalitas nō ē ex pte agentis vt docere artes pōt etiā emere vel vēdere operas suas. sꝫ nō vēdere hoc spūale qđ ex eius actu acquirit̄. hec. s. Tho. quidaꝫ vero sunt actus qui sunt spūales vtroq̄ꝫ mō vt celebrare missam vel officiū i choro. Ex quibus elicit̄ quedā ɔclusiones. pª φ simplr̄ operatiōes. 2° mō dictas potest quis locare vt lectio artiuꝫ quādo. s. non tenetur. secūda φ tales nō possunt locari vel vendi quantū ad veritatē seu spirituale cuius est causa siue quo ad ordinē quem habēt tales operatiōes ad illud spirituale. tertia φ operatiōes spirituales. primo modo. vel. 3° mō nō simpliciter vendi possunt. quarta φ quāuis tales vendi nō possint vel aliquid accipi pro eis tamē possunt aliquid accipere pro sustentatione sua vel alijs modis de quibus in. d. §. 7. quinta φ emere vel vendere refferendo ad id quod spirituale ē semper ē simonia. sexta i qualibet istaꝝ operationū licet accipere vel dare aliquid a libere dantibus. septima φ nō licet aliquid exigere ante ꝑ subtractionē spiritualiū. octaua φ post dationē spiritualiū pōt cogei per superiores ad seruādas pias ɔsuetudines: vide aliquid .𝔰. locatio. §. 4.

16 ¶ Nūc dicendū est de quibusdā actibus i particulari: ⁊ ꝓ de āniuersario. vtꝝ sit simonia dare pecuniā pro āniuersario vel officio siue processione i funere. R. ḃm. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. qª. 2ª. i responsione ad pᵐ φ āniuersariū celebrare est spiritualis actus ꝓ mō in. §. ꝑcedente: ⁊ ideo nullo mō lꝫ paciscı pro eo celebrando. si tñ cū deuotiōe aliquid det̄ ecclesie. ecclesia tenet̄ celebrare pro illis pro quibus rogatur. hec ille. ⁊. 2ª 2ᵉ. q. 100. ar. 3°. i responsiōe. ad .2ᵐ. dicit φ i celebratione officij. siue pro viuis. siue pro mortuis nō quasi ꝑciū. sꝫ quasi sustētatiōis stipendiū dātur pecunie. con. Ricar. ea. di. Inno. 𝔡o i. c. qm̄: ne prela. vi. su. dicit φ nō solū lꝫ. sꝫ etiā est meritoriū aliquos redditus ɔstituere in ecclīa vt ibi fiat āniuersariū ꝑ aliqᵒ. sꝫ hᵒ ɔstitui nō pōt ꝑ donatorē qꝛ nō lꝫ ei cōditiones spūales apponet̄. sꝫ tñ tēporales vt redēptionē captiuoꝝ. 12. q. 2. aurū. sꝫ pōt ɔstitui ꝑ illos q bñs āniuersariū facere. de preben. c. significatū. ō. §. 13. ⁊ 14. Hosti. i. d. c. qm̄: tenet φ pōt iponi tale onus redditibᵘ. sꝫ dicit tutiᵘ fore relinq̄re sic. relinquo tali ecclesie ānuatim decē libras sup tali possessiōe diuidēdas iter eos solūmō q meo āniuersario itercrūt ⁊ rogo vt fiat oī āno. Et. s. T. vbi. ō. dicit φ illicita esset ordinatio si i aliq̄ ecclīa statueret̄ φ nō fieret āniuersariū vel ꝓcessio i funere alicuiᵘ nisi solueret certam pecunie q̄ꝫtitatē qꝛ ꝑ tale statutū ꝑcluderet̄ via grāꝫ officiū pietatis aliq̄bus ipendi. magis aūt cēt licita ordinatio si statueret̄ φ oibᵘ certā elemosinā dātibᵘ talis honor exhiberet̄ qꝛ per hoc nō ꝑcluderetur via alijs exhibendi: ⁊ pª ordinatio hꝫ spēm exactionis. 2ª aūt hꝫ spēꝫ gratuite recōpēsatōis. hec ille. In oibᵘ tñ istis ⁊ ꝑcedētibᵘ ⁊ sequētibus itellige φ dare vel recipe aliqd principalr̄ ꝑ spūali ē simonia. dare āt pro āminiculo sine coactiōe añ factū vel dare grāꝫ vel ꝑ obseruāda laudabili ɔsuetudine lꝫ. vt dictum est. ō. §. 7. vide ibi oīo.

¶ Secūdo dicēdū ē de missa vbi nō φ. s. T. 2ª. vbi 17
.ō. φ nūq̄ꝫ lꝫ dare vel accipe aliqd rāq̄ꝫ misse ꝑciuꝫ sꝫ vt sustētatōis stipēdiū vt dictū ē. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 2°. qª. 2ª. ad. qᵐ. ait: facere pactionē de missa celebrāda ē simoniacū semp. si tñ nō hꝫ alios sumptus ⁊ nō tenet̄ ex officio missaꝫ cātare. pōt accipere denarios sicē ɔducti sacerdotes faciūt nō q̄si ꝑciū misse. sꝫ quasi vite sustētamētū. d. Ar. Flo. 2ª. pte. ti. ꝑ. c. 5. §. 16. q icipit q̄dā alia. post May. sic ait. Si sacerdos teneat̄ celebrare. puta qñ hꝫ ecclesiā vel bñficiū tūc exigere ē simonia. i. q. 3. c. vēdētes. Si vero non tenet̄ ⁊ deficit ei sumptus pōt accipe. i. q. i. iudices. Nā ⁊ opas suas locare pōt siue ad diē. siue ad ānū extra ne. pl. vi. su. c. si. φ si sūptus hꝫ ⁊ ad hoc nō tenetur. aut debet facere gratis. aut cessare alias videtur facere ex auaritia: ⁊ licet forte quādo non teneretur ad ista non esset simonia eo φ non debet suis stipendijs militare .11. q. 3. charitatem. tamen turpe lucrum est quando fit ex auaritia. vel saltem habet speciem mali: hec ille. Intellige tamen recte ḃm. s. Tho. 2ª. vbi supra: φ sacerdos: siue indigeat: siue non teneatur: potest ei dari pecunia in sumptus

ipsius sacerdotis nõ i munera sacerdotij.i. officij sacerdotalis qḋ ipẽdit.sic Hier. dicit super micheã q munera q̃dã exhibebãtur bonis pphetis ad sustentationẽ ipsoꝝ nõ quasi ad emendũ pphetie vsuz queꝫ tñ pseudo pphete retorq̃bãt ad q̃stũ. vñ ista verba Ray.debẽt itelligi quo ad foꝝ ↄtẽtiosuz q: iudicaret simonia si exigeret añ factũ qñ tenet. vel qñ nõ indiget attribueret auaritie. Qñ ergo dr̃:sacerdos recipit pro officiãdo ecclesiã ad tẽpus li.pro. denotat cãm ãminiculatiuã nõ apciatiuã officij qḋ ipendit vel laboris quo laborat i ipo officio qḋ nec vendi dꝫ nec locari.sic nec ipm officiũ. q: si ꝗs hoꝝ alterũ vẽdit sine quo alterũ nõ puenit neutrũ i vẽditũ derelinqt.i.q.3.si quis dixerit. Et seculares q dant vel dimittũt certã q̃titatem pecunie pro missis. seu ãniuersarijs de qbus i.§.pcedẽti: intẽtes more patrie q̃uis i hmõi ex simplicitate talr loquãtur ac si vellẽt emere. vt hm.d.ar.flo.q pie sit iterptandum pactũ eoꝝ q dẽt p modũ elemosine tñ sunt admonendi de hoc vt nõ dent.tãq̃ pciũ misse.

18 ¶ Tertio q̃rit vtrũ liceat dare vel accipere pecuniaz vt quis oret vel laudet deũ p eo vel pro pdicatione. R̄.hm.s.Tho.2a 2e.q.100.ar.3.ad.3m. q illi q dant elemosinã pauperibus vt oronũ ab ipsis suffragia ipetrẽt nõ eo tenore dãt quasi itendẽtes orones emere. sꝫ per gratuitã beneficẽtiã paupeꝝ aias puocãt ad hoc q p eis gratis ⁊ ex charitate orẽt. Et.4.di.25. q.3.ar.2.ql.2a.ad.3m.dicit q oro ẽ actus spiritualis. ꝓ ⁊.2o.mõ.i.ex pte principij ⁊ finis.q: ex spũali deuotione efficatiã hꝫ ⁊ aliqd spũale dꝫ i ea peti.vñ nullo mõ dꝫ sub pcio poni nec illi q dãt pecuniã paupibus vt pro eis orẽt.orõeꝫ emũt.sꝫ animos pauperũ alliciũt ad orandũ pro se ⁊ eos sibi faciũt ðbitores. Predicãtibus ẽt tẽporalia debẽtur ad sustẽtationẽ pdicantiũ nõ aũt ad emendũ pdicatiõis verbũ. Et ꝗ.2.ar.10.ait:hr̃e oculum ad terrena ↄtingit dupl'r vno mõ sicut ad mercedẽ vel pmiũ principal'r:⁊ sic pdicatori nõ lꝫ habere oculũ ad terrena:⁊ i.4o.dicit q stipẽdia debẽtur pdicatoribus ad sustẽtationẽ victus ne cogat derelinq̃re verbũ dei. nõ aũt debẽtur eis quasi pciũ.vñ sup illud pe Thimo.5.Qui bene psunt psbyteri:⁊c̃.dicit glo.necessitatis ẽ accipere.vñ viuit:charitatis est pbere nõ tñ venale est euãgeliũ vt pro his pdicet.si.n. sic vẽdunt:magnã rem vili vẽdunt pcio.sl'r ẽt aliqua tẽporalia dãtur deũ laudãtibus nõ quasi pciũ. sꝫ quasi sustẽtatiõis stipẽdiũ. Si aũt hmõi pacto iterueniẽte fiãt aut ẽt cũ intentiõe emptiõis vel venditiõis simonia esset q̃ ab ecclesia posset puniri. hec ille. sunt.n.tales actus spũales.ꝓ.vel.3.mõ dictis.s.§.15.vñ hm aliquos q pdicat principaliter vt laudem vel fauorẽ ↄsequat humanũ vel lucrũ ẽ simõiacus saltẽ mẽtalis.i.q.4. nõ solũ.vñ.s.Tho.4.vbi.s.de collectis factis in pdicatiõe ait. predicare pro pecunia suple colligẽda põt itelligi dupl'r.vno mõ vt pecunia sit pciũ pdicationis:⁊ sic nullo mõ lꝫ.alio mõ vt pecunie datio sit res quedã pdicata:⁊ ita põt aliqs pdicare pro pecunia sic pro alijs operibus meritorijs in quãtũ mereẽ dans ⁊ subleuat defectus recipiẽtis:⁊ sic apostolus.pe.cor.vltimo.p collectis faciẽdis pdicauit.non tñ in pecunie collatiõe ponẽdus ẽ pdicatiõis finis. hec ille. Et si seculares loquerẽtur illo mõ:⁊c̃.dic vt i.§.pcedẽti i fi.Et nõ hꝫ Pe.de pal. q ẽ eadẽ rõ de lectiõe theologie sic de pdicatiõe qḋ itelligo si ẽ lectio sacerdotis vel prelati.

¶ Quarto q̃rit vtrũ canonicus vadẽs ad horas canonicas pp distributiones sit simoniacus.R̄.Hosti. i.c.olim.de verbo.signi.⁊ sequit Jo.and.de cle.non. resi.c.vnico.li.6.tenet q nõ est vera simonia q: nulla expssa pactio intercedit. sed q grauiter peccat ⁊ mentalẽ simoniã cõmittit. sꝫ p solã pniaz satisfacit .c.tua nos.de simonia.Intellige qñ hoc principal'r facit pp pecuniã. secus si secũdario ẽt qñ non iret si nõ daret pecunia.aliqñ.n.cã ẽ sine qua ẽ secũdaria sꝫ nõ principalis ⁊ hec valẽt ad pcedẽtia ⁊ sequentia.aliquid infra .§.21.⁊.s.§.6. 19

¶ Quinto q̃rit vtruz dare aliqd tẽporale p opibus spũalibus ad q̃ ipe nõ tenetur sit simonia .R̄.hꝫ.s. Tho.2a 2e.q.100.ar.3.ad.3m. q ille cui cõmittit spũalis potestas ex officio obligat ad vsum ptãtis sibi cõmisse i spũaliũ dispẽsatiõe:⁊ etiã p sua sustẽtatione:statuta stipẽdia hꝫ ex redditibus ecclesie: ⁊ iõ si aliqd acciperet pro vsu spũalis ptãtis nõ intelligẽt locare opas suas quas ex debito suscepti officij debet ipẽdere.sꝫ itelligeret vendere ipm spũalis gratie vsuꝫ:⁊ pp hoc nõ lꝫ p q̃cũqꝫ dispẽsatiõe aliqd accipere nec ẽt p hoc q vices suas cõmittant nec p hoc q subditos suos corrigãt vel a corrigendo desistãt. lꝫ tñ eis accipere procuratiões qñ subditos visitant. nõ quasi pciũ correctiõis.sꝫ quasi debituꝫ stipẽdiũ. ⁊ debita ex ordinatiõe ecclesie. Ille aũt q hꝫ sciaꝫ ⁊ nõ suscepit cũ hoc officiũ ex quo obliget alijs vsum scie ipendere.licite põt pciũ sue doctrine vel ↄsilij accipere nõ quasi veritatẽ vel sciaꝫ vendens. sꝫ quasi opas suas locãs. Si aũt ex officio adhoc teneret intelligeret ipaꝫ vẽdet veritatẽ.vñ grauiter peccaret sic pꝫ in illis q istituũtur i aliqbus ecclesijs ad docẽdũ clericos ecclesie ⁊ alios paupes p quo ab ecclesia beneficiũ recipiũt a qbus nõ lꝫ eis aliqd recipere nec ad hoc q doceãt nec ad hoc q aliqua festa faciãt vel ptermittãt.hec.s.Tho.facit dictũ Ray.⁊ dictũ.s.Tho.ð.4o.sniaꝝ q̃ posita sunt.s.§.18.Et idẽ doctor.s.4.di.25.q.3.ar.2.ql.2.i responsione ad.9m. argm.dicit.q iudex ex officio suo tenet iudiciũ reddere.sl'r ẽt qlibet tenet ex hoc q ẽ iudicio subditus ad veꝝ testimoniũ reddẽdũ sꝫ aduocatus nõ tenet patrociniũ suũ cãe pstare nec iuris pitus dare cõsiliũ: ⁊ iõ sic dicit Aug.ad Macedoniũ nõ dꝫ iudex vẽdere veꝝ iudiciũ aut testis veꝝ testimoniũ.q: aduocatus vẽdit iustũ patrociniũ ⁊ iuris pit' veꝝ ↄsiliũ.

Nō.n.aduocatus vēdens iustū patrociniū vēdit iu stitiā q̄ ē spūalis.sʒ actū suū ⁊ sitr dicendū est de cō silio iurisperiti. sʒ iudex vēdēdo veꝝ iudiciū simoniā cōmittit si sit spiritualis iudex vel a iudice spūali ha bita sʒ.d.Ar.Flo.alias nō cōmittit simoniā. sʒ gra uiter peccat sitr dicendū est de teste.hec ille.h.iudex .§.17.Nō etiā hʒ q recitat Angelica.h.simonia.2. .§.6.de hoc q sacerdos possit aliqd ꝑ celebratione ad quā alias nō tenef recipe.sunt opiniōes ⁊ magis placet Pa.i.c.significatū:de pben. illa opio q̄ dicit q sic quē sequūtur Ricar.Goff.Hosti.⁊ Inno.in.c. qm̄:ne pla.visu.idē de aliis spūalibus administran dis dūmō nō intēdat recipere pro spirituali ⁊ alias nō teneaf. Ray.etiam limitat q nō habeat alias sumptus necessarios.dicit etiā Pa.i.c.sud.co.q qui nō hʒ sumptus tñ pōt aliūde honeste victū q̄rere q nō dʒ accipe ⁊ si sic etiā nō pōt.plus debet sibi ꝓui/ dere:vide.§.sequentem.

8 ¶ Pro declaratiōe coꝝ q̄ dicūtur i pcedēdi .§. ⁊ in aliis.ō.ab.xj.§.vsq3 ad psentē ⁊ pro ꝯcordia doc. Notādū q qñ daf vel accipif temporale ꝑ spūali. possumus loq dupłr.ꝓ mō i foro ꝯscie.2° mō in foro ꝯtēcioso seu i foro eccłe. Si loquamur ꝓ mō.vel in tēdit qs dare vel accipe tēporale pricipałr ꝑ spūali ita q illa dictio.ꝑ.denotet apciationē vel cōmuta/ tionē rei spūalis rōe spūalitatis:⁊ dr pncipałr qñ illud spūale daf ꝑ tēporali vel cō ita q nō ē aliud principalius:⁊ tūc semp ē simonia:⁊ si sit solū imē/ te ē mētalis q̄ nō punif ab eccłia nec tenef ad resti tutionē rei accepte nisi i iure spāliter ꝓhibeaf.sicut de visitatore.d.c.cū dilectus.nec valet ſm.s.Tho. sine hoc nō faceret ergo facit pncipałr.puta sacerdos hodie nō celebraret nisi moueref ab aliquo q dat si/ bi grossū ut celebret ⁊ tñ celebrat principałr ꝑpter amorē dei. Si vero sit cū pacto sic icurrit penas iu ris ⁊ tenef ad restitutionē ſm q ifra:vel nō intēdit dare pncipałr ꝑ re spūali.sed rōe charitatis vel li/ beralitatis vel ad sustētationē ministroꝝ vel ꝑ reue rētia rei spūalis vel vt seruet piā ꝯsuetudinē ⁊ simi libus.ō.§.5.⁊ tūc nūq̄ ē simonia corā deo: siue sit solū i mēte vel etiā i pacto. Et si qs dicat q aliq se/ culares credūt dare pricipałr ꝑ pcio rei spūalis.dic vt dictū ē.ō.§.17.i fi. Si vero loq̄mur i foro eccłe. seu ꝯtētioso tūc vel tenef ad illud vel nō. Si nō te/ nef vel hʒ pricipiū spūale.sicut ē celebrare missaʒ: can tare euāgeliū:celebrare exequias mortuoꝝ: audire ꝯfessiōes:⁊ sitia q̄ sunt de ꝓ vel 3° mō dicti.ō.§.15.vel nō hʒ principiū spūale sicut sunt actus aduocati:no/ tarij:lectoꝝ artiū. Pa.i.c.ꝓ.ne pla.vi.su.addit.vica riū q pōt locare opas.q2 nō tenef qs suis stipendijs militare.c.cū ex officio:de pscrip. addit etiā assesso/ rē cui etiā daf salariū.i.c.statutū.§.assessorē:de re/ scrip.li.6.⁊ aduocatū q licite vendit patrociniū suū .14.q.5.nō sane. Si ergo nō hʒ pricipium spūale ⁊ nō tenef tūc pōt locare opas suas ⁊ nō est simonia dūmō nō intēdat pricipałr id qd̄ ē spūale.s.vēdere veritatē vel veꝝ ꝯsiliū.sʒ pro labore:⁊c.⁊ sic itellige veꝝ dicere doctores q dicūt q aliqs pōt locare ope ras suas. Si vero tenef ⁊ pricipiū nō est spūale tunc nō pōt accipe ⁊ q̄uis nō sit simonia nisi i re spūali. tñ pcedit ex auaritia. Si vero pricipiū ē spūale.s.ꝓ. vel.3° mō dicto i.d.§.15.tūc vel tenef vel nō. Si nō tenef vt puta qñ nō tenef celebrare vel ire ad ꝓcessio nē funeris tūc quidā dicūt q pōt locare opas suas. qdā dicūt ꝯriū qd̄ vr verius.ar.i.q.3.si qs obiecerit vbi dr q qsqs alteꝝ hoꝝ vēdit sine quo alterū non prouenit neutrū inuēditū dereliquit.nec.s.Tho.ad mittit locationē nisi i pcedēti mō.s.qñ principiū nō est spirituale vt de lectore. Ad doctores dicētes con trariū pōt dici ſm mentē .s.Tho.q pñt locare.i. patrociniū accipere nō quasi pciū misse.sʒ quasi vi/ te sustētamētū vt dictū est.ō.§.15.facere aūt pactio nē de missa celebranda est simoniacū semper ſm.s. Tho.⁊ isto mō debēt itelligi doctores dicētes q qñ nō tenetur pōt locare:⁊c.vt.§.pcedenti. Si vero te/ nef ad hoc.tunc vel vult dare libere ⁊ non precessit tractatus.c.cū dilectus.d.2.⁊ sic pōt accipere nisi in iure spāliter prohibeatur sicut de visitatore qui pro hibetur recipere numera.in.d.c.cū dilectus.vbi ha/ bef quādo nō precessit tractatus q pōt accipere.vel nō vult dare:⁊ tunc vel ꝯceditur specifice in iure vt dicif i.§.sequēti: ⁊ sic pōt paciscı.vel nō cōceditur specifice ⁊ tunc vel vult eū cogere ante dationē ope ris spiritualis ⁊ nō pōt q2 iudicaretur simoniacus vel post dationē:⁊ sic auctoritate superioris qñ ille pōt dare dʒ cogi ad seruādas pias ꝯsuetudines.

¶ Utrū eps cū ꝯsecrat vel visitat possit recipere pro curationē.R3.q sic de censi.c.cū apostolus: ⁊ de si/ monia.c.cū sit romana:de prescri.cum ex officijs:⁊ .x.q.3.relatū:intellige moderatā ⁊ nō recipit istam procurationē ſm Ber.⁊ Inno.ꝑ aliquo sacramē/ to q2 illud esset simoniacū.nec rōe laboris.c.venera bili:de cēsi. sed q2 permissa ē a iure. siue ex ordina/ tione ecclesie ſm.s.Tho.4°.di.15.q.3.ar.2°.q'.2°.ad sextū.s.icōsecratione. sicut in visitatiōe.si tñ ecclesia propter paupertatem nō potest.eps suis sumptibus cōsecrabit.x.q.3.cauendū: ꝯtra.s.Tho.vbi.ō.dictū est.ō.§.20.addēs q nō recipit quasi precium corre ctionis.sed quasi debitum stipendiuʒ. Et nota quia quod iure permittif potest i pactum deduci: vt i.c. olim.el.ꝓ.de resti.spo.⁊ ibi Panor.vnde ⁊ idē Pa. in.c.1.de eo qui mitt.i pos.dicit.q quāuis spiritua/ lia nō accipiāt extimationē. tñ interesse ex eis pro/ ueniēs bene pōt esse extimabile:⁊ super eo tā q̄ sup tēporali procedi potest vt dicit glo.in.c.cora:de offi cio deleg.j.§.36. de visitatore.h.visitatio.§.3. 11

¶ Utrum temporalia possint dari pro vita eterna: 13 vel pro remissione peccatoꝝ: ⁊ videtur q sic: q2 dr Danielis.4°.peccata tua elemosinis redime: Gre. dicit q tantū valet quātū habes.R3.ſm.s.Tho.2a.

q.100.ar.i.ad.5ᵐ. q regnū celoꝝ dr̄ emendū quādo
quis dat qđ habet ꝓpter deū large sumpto nomine
emptiōis sm̄ q accipit pro merito qđ tn̄ nō pertin/
git ad perfectam ratione emptionis.tū q: non sunt
cōdigne passiones huius tēporis nec aliqua nostra
bona vel opera ad futurā gloriā que reuelabitur in
nobis:vt dicit ad Ro.8.tum q: meritum nō ɔsistit
principaliter i exteriori dono vel actu vel passione.
sed i interiori affectu.vn̄ ille loqutiones sunt metha
phorice per similitudinē de emptione loquētes.sm̄
meritū : emptionē vocātes quod quidē emptio nō
est.q: deo ex nostro merito nihil accrescat nec meritū
nostrū ē equiualēs pmio. vnde dātur talia per mo/
dū elemosine vel liberalitatis:vt sit sensus quia ego
habeo meritū qđ quodāmō offero deo iō ipe libera
liter per modū cuiusdā elemosine dat mihi pmiū.

24 ¶ Utrū offerēs bona sua ecclesie vt efficiatur cano
nicus ꝛ ex illis bonis postmodū istituat sibi pben/
da sit simoniacus.R. q sic.tex est i.c.tua nos:eo. se
cus si pure:ꝛ liberalr donasset:ꝛ post humiliter pe/
teret admitti in canonicū:ꝛ retinere predicta in pre
bendā:ꝛ clerici pure ɔsentirēt.q: tūc liceret.§.13.

25 ¶ Pone q statuto caueī q nouiter receptus in ca/
nonicū vel monacū teneat soluere certūqd. vtrū sit
simonia post receptionē illud soluere. R. sm̄ Pan.
i.c.dilectus.el.2ᵉ.in vltimo.nota q sic. ex quo infert
ad.q.istā. Est statutū in ecclesia vt nouiter receptus
i canonicū vel monacū teneat certum quid soluere.
quidā receptus sine aliqua exactione soluit. nūquid
licite hoc recipiatur:ꝛ dico q nō per istum tex.quia
ex quo pcessit taxatio.illa oblatio videt facta virtu
te illius taxatiōis.facit.i.q.3.ex multis.hec Panor.
facit etiā.d.c.dilectus:ꝛ.c.veniens:eo.ti.quod limit
tant aliq:vez quādo tale solutū cedit i vtilitatē pri
uatam. aut canonicoꝝ. secus si soluereī pro fabrica
ecclesie vel alijs ad diuinū cultum pertinētibus sm̄
Hosti.ar.de ɔsti.c.cum omnes:ꝛ.c.ex parte. Nā lau
dabilis cōsuetudo debet seruari.c.ad apostolicam.
eo.ꝛ.c.significatū de preben. nō tamen debet retine
ri prebēda in pignus.ar.d.c.significatū : vel etiam
potest retineri si cōsuetudo sit q nō assigneī preben
da quousqz tale quid soluerit. In hoc.n.casu fit per
mutatio spiritualis sm̄ Angelicam .v. simonia.2ᵉ.
.§.5.ad spirituale. quod licet : de reꝝ cōmu.c.que/
stiones. Panor.tamen in.c. Jacobus : eo.tenet q si
statutū imponit tale onus recipiēdo vel recepto de
nouo vt teneatur soluere certū quid etiā ecclesie vel
ad cultum dei q nō valet sine simonia:ꝛ facit.d.c.
ex multis:cum alijs. Si vero statutū imponit onus
prebende.sic valet in fauorem cultus diuini.ar.c.si/
gnificatū:de preben.ꝛ.c.vnico:vt eccle.bn̄. ꝛ ar.i.c.
si propter tua debita:de rescrip.libro.6. ꝛ hec vide/
tur verior quāuis prima non sit damnanda.
Quid si in fundatione ipsius ecclesie fiat talis cōsti
tutio.quicūqz dederit tantā in redditibus vel tantā
quātitatem q possint emi possessiones taliū reddi/
tuū recipiatur in canonicū ꝛ quod dederit habeat i
prebendā nūquid est cōstitutio licita.R. sm̄ Gul.si
fiat ita q nō duret in perpetuū. sed ad tempus nec
fiat in fraudē simonie:ꝛ ea sit intentio ɔstituentis:
q non pro rebus dandis. sed principaliter propter
cultum diuinū augmentandū ꝛ ꝓpter deuotionem
dantis recipiatur ad spiritualia.potest tollerari.dū
tamen ille qui recipitur sit dignus. Si vero aliquis
daret bona sua cū pacto vt efficiatur canonicus est
simonia sm̄ Inno.secus si libere daret ꝛ etiam reti/
neret:vide infra.§.58.si.ꝛ supra .§.24.Utrū faciēs
votum deo vt obtineat quid temporale sit simonia
cus:vide infra.v.votum.2.§.i.circa si.

¶ Utrū temporalia possint dari pro redimēda ve/ 26
xatione sua i spiritualibus.R. sm̄.s. Tho.2ᵉ.q.100.
ar.2ᵒ.ad.5ᵐ. q anteqz alicui acquiraī ius in episco/
patu vel prebēda vel quacūqz dignitate. vel prouis/
sione.siue collatione simoniacū esset aduersarij ob/
stacula pecunia redimere.sic.n.per pecuniaz pareret
sibi viam ad rem spiritualē obtinendaz.sed postqz
alicui ius acquisitū est.licet per pecuniā iniusta im/
pedimēta remouere.hec.s. Tho. Panor. vero in.c.
dilectus.el ꝑ.eo.ti.cōprehendit totā hanc materiaz
dicens.q aut querimus i tēporalibus.aut spiritua/
libus.ꝑ casu licite redimitur vexatio tam pro iure q̄
sito qz pro iure querēdo.sed recipiens pecuniā sic i/
iuste quesitā tenetur ad restitutionē.l.i.ꝛ.l.generali/
ter.ff.de calūnia:ꝛ.l.4ᵉ.§.quotiēs.ff.ꝺ cōdi.ob.tur.
can. In spiritualibus vero pro iure querēdo non est
licitum aliquid dare etiā vt cessēt impedimētum.q:
videt iste ambitiosus dando pecuniam vt facilius
acquirat illud:ꝛ sic proprie loquitur.c. Mattheus:
eo.ti. nec tunc proprie redimitur vexatio.sed dat vt
facilius acquiraī ius spirituale. Pro iure autē acq
sito.aut est in possessione illius iuris ꝛ si molestetur
de facto licitū est aliquid dare vt probaī in.d.c.di/
lectus:licet recipiēs teneatur ad restitutionē. Si ve/
ro iuste vexatur.puta q: eps vult eū deponere iuste.
vel alius iuste accusare. vel forte pretendit ius i be/
neficio. sed est dubius:ꝛ tūc vexato nō licet aliquid
dare.q: nō redimiī tūc vexatio facti. vt nota:i .c.ne
mo:eo.ti.facit.c.nisi:cū ibi nota. de preben.ꝛ.c.nisi
cū pridem:de renū.aut nō est in possessione illius iu
ris iam quesiti:ꝛ tūc aut habet possessionē etiā illici
te detentā ꝛ nō licet aliquid daī:vt notat Inno.i.c.
ad aures.eo.ti.ꝛ tenet glo.17.q.7.decimas.nā pos/
sessio est quid spirituale.hinc est q non cadit i laicis
de rescrip.causam vel saltē est cōnexa cū spirituali/
bus propter administrationē que inde sequiī .i.q.3.
Si quis obiecerit:vide ifra.§.49. puto tamen q si
propter potentiā aduersarij vel impotentiā suā non
posset de facili illā ɔsequi apud superiorē q tunc vt
euitet magnū preiudiciū licite dare potest pecuniā.
sicut i simili de absolutiōe ab excōicatione obtinen

da dicit Jo.and.in.c.ad aureo:eo.ti.hec ille.D.ar. Flo.2ª.parte ti.p.c.5.§.13. qui incipit de redẽptione in ti.dicit post Jo. q si ecclesia mea vel p:ebenda me remoto alteri fuerit assignata si pro p:ecio eas recupero vel redimo simonia est:siue iuste: siue iniuste fuerim ãmotus ⁊ alius institutus. sed bene licet ei tueri ius suũ ⁊ probare si potest iniustã eiectionez vt sibi restituat:⁊ etiã ante priuationẽ liceret cũ iniuste tenet reddimere vexationẽ iniq3.hec ille.hoc vltimũ cõfirmat Pis.Ad hoc igitur vt possit redimere quis vexationẽ requirit p.q iam acquisierit ius.secũdo s3 Angelicã debet eẽ certus q acquisiuerit .c. cum p:idem:de pact.⁊ ibi Panor.tertio debet esse i possessione.Quidã etiã limitant quãdo est eiectus: esse verũ si sit eiectus ab aliquo p:elato superio:i.secus esset si ab aliquo tyrãno quia tũc videt q etiã post remotionẽ possit dare. Eodẽ modo de electo ⁊ nõ ɔfirmato quia nõ potest dare pecuniã cõtradicendi.siue cõtradicat de iure.siue de facto.ar.in.c.significasti:de electione q2 pro iure querẽdo nõ est licitũ dare pecuniã etiã ad redimendũ vexationẽ:i.c. Mattheus.eo.ti.⁊ ibi Panor. Et si pecunia datur episcopo vt nõ cõferat simoniace s̃m Panor. in.c. cũ in ecclesie.eo.est simonia ex parte recipientis.sed nõ ex parte dãtis. Si capitulũ daret aliquid alicui impediẽti ne electio simpliciter fiat.si sit notum q i electõe nullũ ius habet.vt desistat:nõ esset simoniacum.sed si impediret ne iste vel ille eligeretur si non posset dare.sicut nec ille cuius electionem impediret s̃m Rodo. Nota in.d.c.cum p:idem q nõ est licita pactio vt litigans renũtiet liti super beneficio ⁊ cõsequatur aliquid temporale etiã si illud recipiat noie expensa2.nã posset in se cõtinere simoniã quia si renũtians habet ius in beneficio videt renũtiare iuri spirituali pro tẽporali.nec obstat q noie expensarũ dicatur recipere q2 hoc posset fingi in fraudẽ. Item q2 iuri spirituali debet quis libere renũtiare vt in .c. ex parte:⁊ quod ibi nota de officio delega. In eo tamen.c.nota i glo.q iudex ex officio suo posset prouidere vt vna pars cederet liti sup spiritualibus ⁊ p bono pacis reciperet expensas quas faceret ab alia parte. Item posset p:ouideri vt alia pars daret sibi pensionẽ ãnuatim vt est tex. in.d.c.nisi : de p:eben. nã p:esumendũ est q iudex nõ mãdaret dare pecuniã pro iure spirituali.s3 quia videt partẽ nõ fouere iustã causam potest eã inducere ad renũtiandũ liti ⁊ pro bono pacis prouidere sibi de aliquo tẽporali. sed inter partes sine iudice nõ licet. Quãdo aũt po nullũ habet ius ⁊ est notũ:tunc non est simonia.sed redẽptio vexationis vt dicit ibidẽ i glo.sequẽti vbi dicit q si sum certus me habere ius i aliquo beneficio nõ pecco si do pecuniã ei qui mouet mihi litẽ vt desistat ab illa vexatione. secus si non sum certus : vide. Jo.renũtiatio.§.4.⁊.5.

17 ¶ Utrũ liceat p:esbytero pecuniã dare p baptismo qñ nõ vult aliter baptizare.R.s̃m.s.Tho.2ª.q.100.ar.2. ad.pm.q i casu necessitatis quilibet potest baptizar: ⁊ q2 nullo mõ ẽ peccandũ pro eodez est habendũ si sacerdos absq3 p:ecio baptizare nõ velit ac si nõ esset qui baptizaret.vñ ille qui gerit curã pueri i tali casu licite potest eũ baptizare vel a quocũq3 alio facere baptizari.posset tamen licite aquam a sacerdote emere q̃ est pur elementũ corporale. Si aũt esset adultus qui baptismũ ɔ̃sideret ⁊ imineret mortis periculũ.nec sacerdos vellet eũ sine p:ecio baptizare deberet si posset p aliũ baptizari.q si nõ posset ad aliuz habere recursum.nullo mõ deberet pro baptismo p:eciũ dare.sed potius absq3 baptismo recedere.suppleret.n.ei ex baptismo flãminis qd ei ex sacro deesset. hec ille. Idẽ dicit in.4º.di.5.q.2.ar.2.qlª.5ª.ad.3m.⁊ di.25.q.3.ar.2º.qlª.pª.ad.3m. Idem habes supra .Jo. baptismus.6.§.3. vbi habes de redẽptione vexationis. Panor.ɔco:.satis cũ.s.Tho.in.c.cũ in ecclesie.eo.ti.dicẽs q si iste baptizãdus ẽ.adultus nõ debet aliquid cõtribuere.sed potius baptismũ relinquere. q2 ex quo credit ⁊ nõ relinquit per eum quo minus baptizet habet pro baptizato.ar.i.c.debitũ: de baptismo:⁊.c.2.de p:esby.nõ baptizato. Itẽ dic q potest facere se baptizari a laico. Si vero ẽ infans tũc sunt opiniones.quidã.n.dicũt nihil esse tribuẽdũ.s3 potius ifantẽ dimittẽdũ sine baptismo. q2 nõ debet quis peccare vt infans acquirat vitã eternaz.14.di. quod ait Loth.⁊ ibi glo. Alij dicũt q licet nõ deberet dari tñ potius q̃3 dimittere infantez sine baptismo pecunia esset danda :⁊ hoc intellige quãdo nõ reperit alius qui sciat baptizare ⁊ possit: putarẽ q licite possit hoc casu dari pecunia l3 illicite recipiat q2 iste q donat ductus necessitate donat nõ vt emat spirituale.s3 potius vt tollat ipedimentũ illicite p:estitũ.hec ille. Et nota q nõ dicit ad redimendã vexationẽ q2 p:op:ie nõ est redẽptio vexationis vt dictũ ẽ.i.d.§.3.darius tamen est quod dicit .s. Tho. vt emat aquã etiã si esset sanctificata. vide i.d.§.3. secus esset.s̃m.d.Ar.Flo. de alijs sacramẽtis q̃ pñt differri ⁊ non sunt tante necessitatis.

¶ Utrũ licite detur pecunia pagano vt se baptizari 18
pmittat .R.i glo.i.q.2.c.q̃3 pio:recitant opiniones. sed opinio Panor.i.c.cũ i ecclesie.eo. videt p:obabilio: qui dicit q si ppter paupertatẽ timeret venire ad fidẽ tũc l3 ei aliquid dare vt veniat. Si vero nõ habet voluntatẽ veniendi nisi p:opter cupiditatem tunc nõ licet q2 baptismus ei pa2 prodesset .i 5.q.i. non est.imo peccat q2 abutit bono:⁊ similiter dantes.ar.23.q.5.ad fidẽ. nisi pbabiliter p:esumeret q postea mutabit voluntatem.

¶ Utr2 p alijs sacris liceat dar vel accipe pecunias. 19
R.s̃m.s.Tho.2ª.q.100.ar.2.q sacra noue legis sũt maxime spũalia i q̃tum sunt causa spiritualis gratie q̃ p:ecio extimari nõ põt:⁊ eius rationi repugnat q non gratis detur.dispẽsant aũt sacra per ecclesie

ministros quos oportet a populo sustẽtari ſm illud apostoli.pᵉ.cor.9.Nescitis qm̄ q i sacrario operant̄ q̄ de sacrario sunt edũt ⁊ qui altario d̄seruiũt cũ altario participãt. Sic ergo dicendũ q̄ accipe pecuniã pro spirituali sacramẽtoꝝ gratia est crimen simonie quod nulla ↄ̄suetudine licet excusari.q: ↄ̄suetudo nõ preiudicat iuri naturali vel diuino. Accipere aũt aliqua ad sustẽtationez coꝝ qui sacramenta Christi ministrãt ſm ordinationẽ ecclie ⁊ ↄ̄suetudines approbatas non est simonia neqȝ peccatũ.non aũt sumit̄ tãq̄ preciũ mercedis. sed tãq̄ stipẽdium necessitatis.vñ Aug. Accipiãt sustẽtationẽ necessitatis a populo.mercedẽ dispensatiõis a deo. hec.s. Tho.Et debet cauere ab omni spẽ mali.c.cũ ab oi: de vi. ⁊ hone.cle.vide supra.§.7.

50 ¶ Utruȝ pro absolutione liceat aliquid accipere.R. ſm.s.Tho.vbi.s̃.ad.3ᵐ.q̄ pecunia nõ exigit̄ ab eo qui absoluit̄ quasi preciũ absolutiõis hoc.n.esset simoniacũ.sed quasi pena culpe precedentis pro qua fuit excõicatus.hec ille.nec pro pnia seu cõfessiõe debet aliquid exigi.i.q.i.quicqd: ⁊ sacerdotes qui audiunt principaliter ⁊c̃.cõmittũt simoniã.s̃.§.20.⁊.21. Sacerdos etiaȝ qui nõ vult dare licentiã suo parochiano alteri cõfitẽdi nisi pro pecunia.simoniã cõmittit ſȝ Ray.quẽ sequit̄.Ar.Flo. ⁊ dicit Host.vt recitat Pis. q̄ i Frãcia ⁊ i quibusdã aliis locis ẽ cõsuetudo vel statutũ q̄ excõicatus qui parere noluit propter contumaciaȝ anteq̄ absoluat̄ pro quolibet mẽse p quo excõicatus extiterit certaȝ debeat dare pecunie quãtitatẽ ⁊ hãc dicit rõnabilẽ.si tñ veniret ad manus exigẽtis haberet spẽm mali.vnde in hoc casu absolutio deberet precedere. ideȝ intelligendũ de suspensione ⁊ aliis censuris.

51 ¶ Utr̃ pro matrimonio possit aliqd exigi .R.ſm.s. Tho.vbi.s̃.ad sextũ.q̄ quidã dicunt q̄ pro matrimonio lȝ pecuniã dare q: in eo nõ cõfert̄ gr̃a.i.q.i. quicquid:i glo.ſȝ hoc nõ ẽ vsqȝquaqȝ verũ vt dictũ est.s̃.V.matrimoniũ.2.pñ.⁊ alr̃ dicẽdũ q̄ matrimoniũ nõ solũ est ecclie sacrm̃.ſȝ ẽt nature officiũ:⁊ sic noĩe dotis licitũ est inquãtũ vero est ecclie sacrm̃ est illicitũ:⁊ iõ ſm iura phibet̄ ne p bñdictiõe nuptiaꝝ aliqd exigat̄ .hec ille.ar.c.cũ in ecclie.eo.ti.⁊ V. ſm q̄ recitat Ar.Flo.dicit q̄ si sacerdos aliqs ad queȝ spectat bñdictio nuptiaꝝ nõ vult dare licẽtiã alteri sacerdoti q̄ bñdicat nuptias nisi pro pecunia si quidẽ nõ intẽdat vẽdere licentiã benedictiõis.ſȝ prouidere sibi de portiõe oblationũ cũ ↄ̄tingẽte nõ est simonia.si tñ ex certa scia maiorẽ exigat summã q̄ psumat̄ debere valere portio ipm cõtingens merito psumit̄ põt q̄ ipaȝ licentiã vendere voluit.

52 ¶ Utr̃ pro sacris ordinis liceat aliquid recipere vel dare.R.ſm.d.Ar.Flo.vbi.s̃.q̄ maxime prohibet̄ exigi pecunia ⁊ exacta psolui.i.q.i.cuȝ ordinaret̄ :⁊ extra de simonia.c.in ordinãdo : super quo.cᵒ.dicit .d.Ant.de but.nõ tres personas que in ordinatione requirunt̄ .s.eps:minister:⁊ notarius.nõ etiam q̄ sicut principalis ordinatio debet esse gratuita. ita ⁊ oẽ accedẽs:⁊ de epo daꝝ est.i.q.2.q̄ pio : ⁊.c.sicut epm.gnimo si detur pecunia epo:ne ordinet per simoniã est simonia ex parte epi.ſȝ nõ ex parte dãtis ſm Tancre.i.q.i.nullus. Minister aũt de quo loqt̄ decretalis illa i ordinãdo.vel est archidiaconus qui habet examinare promouẽdos vel est ille qui vocat promouẽdos ſm doc.vel ille qui respondet in scrutinio ordinãdi ſm formã.c.2.de scru.vel est ille minister qui legit euãgeliũ.s.cũ fit ordinatio. ſm Goff.⁊ quilibet hoꝝ si pecuniã reciperet pro illo ministerio simoniaȝ cõmitteret.

¶ De notario qui scribit pmouẽdos ⁊ postmoduȝ 53
facit litteras ordinis collati an liceat ei exigere pecuniã pro tali actu.circa hoc varie sunt opiniones. quidã dicũt q̄ nõ licet.quãdo habet salariũ d̄ publico: Lau.dicit q̄ si etiaȝ nihil recipiat de publico nil tñ debet recipere pro tali scriptura q: simonia ẽ. Sed si non hac intentiõe accedit credit glo.q̄ laicus possit accipere.i.q.2.sicut epm. Inno.dicit q̄ potest aliquid accipere pro suo salario dũtamen sit iustuȝ.d. Ant.ait:tu dic dariᵉ q: qñ aliquid sponte offert̄ nõ cõcurrẽte aliquo pacto statuto vel ↄ̄suetudine tunc licet.d.c.dilectus.cl.fᵉ.eo.qñdo vero aliquid accipitur vigore pacti ↄ̄stitutionis vel ↄ̄suetudinis ⁊ recipiẽs est salariatus de publico in tali casu nõ licet.vt l.c.ꝑ.de magi. Si aũt nõ est salariatus tunc distingue q: aut officiũ est de substãtia ordinatiõis Pa. l.c.ꝑ.eo.ti.dicit q̄ nõ videt quõ possit esse de substãtia ⁊ sic nõ licet.aut nõ est de substãtia ⁊ tũc si salariũ solutũ prouenit scribẽti ↄ̄siderato labore ⁊ negotii qualitate lȝ recipe.rõ q: nõ dȝ cogi suis stipẽdiis: ⁊c̃.c.cũ ex officii:d̄ prescrip. Si aũt salariũ ẽ imoderatũ nõ lȝ ⁊ recipiẽs cõmittit simoniã tñ pro notarus facit stilus curie romane i qua taxata sunt oia bñficia ſȝ qualitatẽ ipsoꝝ.hec ille. Pa.vero i.c.ꝑ.d̄ simonia tenet cũ glo.ibidẽ ⁊ cõiter doc.q̄ notarius q̄ habet salariũ de publico nõ põt accipe.secus de illo q nõ habet salariũ q: recipere põt pro suo labore solũ ↄ̄siderata qualitate negotii nõ ordinis sicut faciũt q p clericatu tantũ p diaconatu plus ⁊ hmõi q: sic ẽ simonia.ar.x.q.2.pdarie. Idẽ dec q̄ ẽ simonia exiget aliquid p sigillo nisi expẽsas cere ⁊ sigillatiõis ⁊ clericoꝝ ad hoc deputatoꝝ intellige super re spũali ⁊ i iurisditiõe ecclastica. cum nihil sit nisi quedam instificatio iudicio sup illud.

¶ Ut̃ liceat recipe aliqd p crismate:habito respectu 54
ad liquorẽ.R.Pa.i.c.ea q̄ de auaritie.eo.ti.q̄ non sine simonia q: crisma i q̄ntũ sacrm̃ ẽ nõ solũ ẽ spirituale.ſȝ etiã in q̄ntũ liquor ↄ̄secratus .i.q.i.placuit. cl.fᵉ.Silr̃ nec pro pane bñdicto. vel candellis benedictis itellige qñ vẽderet rõe bñdictiõis cuius signũ eẽt sit plus venderet : nũmi ẽt qui dicũtur crismales eo q̄ p crismate dãt̄ :nõ excusant̄ a crimine simõie.

g nomen ⁊ tempus solutiõis mutãtes nũmos quos crismales vocãt eo ꝙ ꝑ crismate.seu crismatiõe da rentur.⁊ paschales:⁊.ꝯ ꝑ ꝯsuetudinẽ medie quadra/ gesime nũcupãtur.

35 ¶ Utrũ ꝑmittẽs nihil petere ab ordinatore vel pre/ sentatore vsqꝫ ad tot annos sit simoniacus .R.sm Pa.i.c.ꝑ tuas.el.ꝯ.ꝙ sic.q2 ex quo ordinator tenet assignare isti post ordinationẽ portionẽ q̃ ꝯsiderat fructibus ẽ qd tẽporale talis remittit tẽporale pro spũali ꝯsequẽdo ⁊ iõ simonia ẽ. De simonia i circa tiõe magistroꝝ vel legẽdi:vi.ẽ.℣.magister.§.4.⁊ se.

36 ¶ De cautiõe vel ꝑmissiõe i collatiõe ordinis bñfi/ cioꝝ vel alioꝝ spũaliũ.dicit.d.Ar.flo.ꝙ oẽs doc. in hoc ꝯcordãt ꝙ post ordinationẽ factã ꝑ electio/ nẽ põt exigi ⁊ fieri cautio ⁊ ꝑmissio ab electo vel or dinato per supiorẽ ⁊ ꝑ capitulũ.siue electiões:absqꝫ vitio simonie nisi ꝑcederet illa ꝑmissio ex pactione facta añ electionẽ.q2 tũc iduceret simoniam.8.q.3. artaldus:⁊ dicunt Hosti.⁊ Ul.ꝙ post electionẽ añ ꝯsecrationẽ ⁊ ꝯfirmationem pñt superiores regrere ab electis cautiones debitas ⁊ honestas.c.significa tũ:de elec.põt ẽt tã capitulũ q̃ superior post electio nẽ ex tũ iuenire nouas cautiões ⁊ ꝑmissiões dũmõ sint iuste ⁊ vtiles ⁊ eas exigere añ ꝯsecrationes.vel etiã vacãte beneficio pñt aliqd statuere ⁊ electus te netur illud seruare:⁊ Pa.in.c.significasti post glo. soluit dicẽs ꝙ ea q̃ tacite isunt pñt exprimi i tradi/ tione spiritualiũ sine aliquo vitio simonie:⁊ hãc so lutionẽ tñ q̃ verissimã ⁊ quotidie allegatã acceptat specto ter.i.c.olim:de resti.spo.⁊ in.c.ad audientiã: de pscrip.hec.n.est regula iuris ꝙ si ea q̃ tacite sunt exprimãtur vt inerant nihil operãtur.i.l.3ª.ff. de le. ⁊ i.l.cõditiones.ff. de cõdi.⁊ demõ.⁊ intellige quã/ do exprimũtur vt isunt:alias. secus.hec Panor.vi/ de aliquid supra.§.22.

37 ¶ Utrũ vasa sacra possint vendi. R.sm.s.Tho.4. di.25.q.3.ar.ꝯ.qlª.3ª.ad ꝑm. ꝙ vasa sacra nullo mõ rõe ꝯsecratiõis vẽdenda sunt vt.s.pro cõsecratione aliquid plus exigat.tñ i necessitate eccle possint vẽ di ex parte eius qd est i eis nõ spirituale .s. materia auri ⁊ argenti:⁊ tũc si vendãtur ecclesiastice psone possunt integra vẽdi.Si aũt vendũtur aliis non ad vsum ecclesie debẽt prius frãgi ꝑmissa orõe. ne san/ cta ab aliis tractentur q̃ a ministris ecclesie.hec.s. Tho. Idem dicendũ est de vestibus sacris.1.q.2.§. hoc ius porrectum:Pe.de pal. dicit ꝙ idem de reli quiis q̃ gratia auri ⁊ argenti vendi possunt ⁊ obli/ gari non aliter.q2 nemo martyres distrahat nemo mercet.C.de sa.san.eccl.l.nemo:vide.℣.ẽptio.§.7.

38 ¶ Utrũ sepultura:capella:ecclesia : vel hmõi vendi possint.R.sꝫ.s.Tho.4.di.25.q.3.ar.2ª.qlª.3ª.ad.2m. ꝙ venditio sepulture ⁊ similium potest intelligi du/ pliciter:vno mõ ꝙ vendat terra cõsecrata i sepultu/ rã:⁊ de hoc est similis ratio. sicut de venditione sa/ croꝝ vasoꝝ.q2 cimiteriũ ꝯsecratuꝫ potest vendi rõe terre in necessitate ecclesie.sicut ⁊ calix ratione mate rie nõ aũt potest vendi ratione cõsecratiõis.vt.s.ali quis pro pecunia ibi sepeliat.hec.s.Tho.Et si quis alleget ꝙ sepultura vel tũba marmorea seu lapidea facta religiosa.non possunt vendi .13.q.2.c. questa: ⁊.c.postq̃:⁊ multi alii tex.⁊ doc.vt est.d.Ar.flo.⁊ multi alii.R.ꝙ omnes debẽt itelligi sm distinctio/ nem.s.Tho.s.ꝙ ratione materie possunt vendi non ratione spiritualitatis.ꝙ autẽ hec distinctio sit bo/ na patet:q2 in.d.§.hoc ius porrectũ dr ꝙ calix cõse cratus potest iteger vẽdi alteri ecclesie ⁊ hoc ratiõe materie.vide i.§.pcedẽti. Materia tamẽ istoꝝ.s. sepulture:calicis:paramẽtoꝝ : ⁊ similiũ possunt in/ differẽter vendi ante ꝯsecrationẽ.Si aũt sepultura accipiat pro officio ecclesiastico qd ipendit sepeliẽ dis ⁊ hoc q2 spirituale est:quõ possint vẽdi:vide su/ pra.§.15.Nota igit sm .d.Ar.flo. ꝙ pro exequiis mortuoꝝ nihil debet exigi.sed pie debent cõsuetudi nes seruari extra eo. ad nostraꝫ:⁊.c.ad apostolicã: ꝙ si clerici aliquod corpus sepelire nõ vellẽt nisi fiat cautio ab heredibus defuncti de redẽptiõe coꝝ que veniũt cũ funere:simoniã cõmittũt: ⁊ multo magis quãdo hoc exigũt nolẽtes aliter sepelir .13.q.2.q̃sta. Si aũt faciũt pactionẽ de redimẽdo lectũ pãnos:⁊ hmõi:etiã ante deportationẽ ad ecclesiã per hoc tã tum non est simonia. sed licitũ cũ illa sint tẽporalia dũmodo per hoc nõ neget sepultura vel imisceatur ius sepulture:⁊ si nõ vellent post sepulturã heredes facere quod debituꝫ est.clericus põt agere ꝯ eos vt dictũ est.d.§.15.⁊.d.c.ad apostolicã. De processio/ nibus vel anniuersariis q̃ fiũt pro mortuis vel statuũ de hmõi.vide supra.§.16.⁊.℣.sepultura.§.1.Si au tem apud ecclesiaꝫ sint diuersa cimiteria taxetur ꝑ quãta pecunia quis ponat i tali cimiterio.sꝫ Host. est simonia.extra eo audiuimus:⁊.c.sicut : vide su/ pra.§.25.⁊ intellige vt ibi.

¶ Utrũ possit fieri permutatio beneficioꝝ sine simo 39 nia.R.sm.s.Tho.2ª2ª.q.100.ar.ꝑ.ad.5m. ꝙ permu tatio pbẽdaꝝ ⁊ beneficioꝝ nõ potest fieri auctori/ tate partiũ absqꝫ periculo simonie.sicut nec transla tio.sicut iura determinãt. potest tñ prelatus ex offi/ cio suo permutatiões hmõi facere ꝑ causa vtili vel necessaria. hec ille. Et.4.di.25.q.3.ar.3. ad .8m.sic ait.In permutatiõe beneficioꝝ ⁊ dignitatũ ẽ simo/ nia si pro aliquo terreno cõmodo vtriusqꝫ vel alte rius talis cõmutatio fiat. Si autẽ pro aliquo spiri/ tuali vtpote quia hic in illo loco melius possit deo seruire nõ est simonia.vnde tũc potest fieri cõmuta/ tio ex auctoritate epi dyocesani.hec ille.De hac cõ mutatione ⁊ quõ potest addi pecunia in recõpensa tionẽ.vide supra.℣.beneficiũ.3º.a.§.14.vsqꝫ ad.16. De renũtiatiõe beneficioꝝ quõ cõmittatur simonia: vide.℣.renũtiatio.§.3.⁊ seqũtibus.Quid quando renũtiat vt alteri detur.℣.beneficiũ.2.§.31.

¶ Utrũ rõe consuetudinis possit aliquid accipi pro 40

ſpirituali ſine ſimonia.ſꝫ.ſꝫ.s.Tho.2ª.q.100.ar.2.
ad.4m.ꝙ ↄſuetudo nõ ꝑiudicat iuri naturali vel di
uino quo ſimonia ꝓhibeṫ ⁊ ideo ſi aliqua ex cõſue
tudine exigãtur quaſi ꝑciũ rei ſpiritualis cum inten
tione emẽdi vel vendẽdi ẽ manifeſte ſimonia prẽci
pue ſi ab iuito exigãtur. Si vero exiganṫ quaſi que/
dã ſtipẽdia per ↄſuetudinẽ approbatã nõ eſt ſimo/
nia ſi tñ deſit itentio emẽdi vel vendẽdi.ſed intẽtio
referaṫ ad ſolã conſuetudinis obſeruantiã ⁊ ꝑcipue
qñ aliquis volũtarie ſoluit. In his tñ oibus ſolicite
cauendũ ẽ quod habet ſpẽm ſimonie vel cupidita/
tis ſm illud apoſtoli ad Theſſa. vltimo. Ab omni
ſpẽ mala abſtinete vos.hec ille.Quõ poſſit itroduci
ↄſuetudo obligãs i hmõi.vide.ꝟ.cõſuetudo.§.15.

41 ¶Utrũ pceptio decimaꝝ:fructus beneficioꝝ: obla/
tiões altaris:panis oblatꝰ:vel cera:granũ:⁊ hmõi:
vẽdi poſſint ſine ſimonia .ſꝫ.ꝙ ius ꝑcipiẽdi hmõi
ſpirituale ẽ:⁊ ideo vẽdi nõ poteſt ſine ſimonia. ſed
bene fructus.vnde Panor.i.c.i.ne.ꝑl.vi.ſu. dicit ꝙ
ꝑlatus bene põt vẽdere obuẽtiões iuriſditiõis tãq̃
fructus ſm glo.ibidẽ.tamẽ ſm Inno.nõ debent vẽ
di exercẽti illã iuriſditionẽ. qꝛ pp cõnexitatẽ videṫ
vẽdere ipſam iuriſditionẽ.1.q.3. Si quis obiecerit.
Similiter alij fructus eccleſie vẽdi pñt ſm Hoſti.cũ
ſint corporales. Intellige verũ a beneficiato q̃ diu
ipſe viuit.nõ a prelato qui habet ius ↄferendi .ar.c.
vnico.§.ſi.vt eccl.bene. Nõ ſm Inno. ꝙ cuꝫ locatio
ſit vltra tẽpus vite locãtis ſi quidẽ ſit facta nomine
eccleſie ⁊ vtiliter:ſucceſſor teneṫ ad illã.extra ꝺ ſolu.
c.i.Si aũt locatio facta eſt noie ipius cuius ẽ eccl'ia
⁊ nõ intẽdebat eccleſiã obligare nõ teneṫ ſucceſſor.
ſed ſi ↄductor ſiue emptor iam aliquid ſoluit tũc ſꝫ
Hoſti.teneṫ ſucceſſor habere ratũ inquãtuꝫ pecunia
verſa eſt i vtilitatẽ eccleſie. Et nota ꝙ licet rector ec
cleſie poſſit quãdoqꝫ eam locare vltra tempus vite
nũq̃ tamen canonicus poteſt vltra vitã locare pre/
bendã ſuã.vẽdere panẽ benedictũ rõe benedictiõis.
puta ſi plus venderet eſt ſimonia. Et ſimiliter dicit
Panor.i.c.ſi.ne ꝑl.vi.ſu.ꝙ poſſunt locari laico ob/
uentiões eccleſie dũmodo ponat clericũ loco ſui pro
colligẽdis ne ꝑſumptuoſe ad altare accedat vbi ſiũt
oblatiões.ar.c.i.⁊.2.ne cle.vel mo.poteſt vẽdere ad
tempus modicũ.c.ſi.ne.ꝑl.vi.ſu. Sed ad totũ tem/
pus quo vẽditor tenet beneficiũ nõ eſt prohibitum.
nõ tñ eſt honeſtũ. Cui debeãtur decime.ꝟ.decima.
.§.xi.vtrũ poſſint dari i feudũ.ibi.§.25. vtrũ laicus
poſſit trãsferre in aliũ laicũ ibidẽ.§.16.

42 ¶Utrũ epi vel alij ꝑlati poſſint cõcedere vices ſuas
ſub ãnuo cẽſu.ſꝫ.ꝙ nõ:extra ne.ꝑla.vi.ſu.c.i.2.⁊.3.
cũ.n.tale ius ſit ſpũale nõ ẽ dubiũ ꝙ pro eo aliquid
dare vel accipere ſimonia ẽ.ſed ꝙ eps cõmittat ali
cui ⁊ ſimplr vices ſuas ſub cẽſu ãnuo ⁊ tali vicario
ↄſtituat ſalariũ nõ ẽ peccatũ ſm Hoſti. ſicut ꝓ cõ/
miſſiõe iuriſditiõis nõ lꝫ recipere certã pecunie quã/
titatẽ ita minus lꝫ recipere quotã.i.partẽ ↄuẽtus.

Et ſm eũdẽ prelatus vel rector eccleſie presbyteris ſi/
lis quos ipſe cõducit vel locat fructus eccleſie poteſt
etiã cõmittere curã animaꝝ dũmodo gratis ⁊ au/
ctoritate epi fiat:ꝺ officio. vi.ad hoc ſine aũt aucto
ritate epi imminẽte opportunitate neceſſaria.poſſet
cõmitti ad modicũ tẽpus per vnũ vel paucos dies.
ſed nõ diu qꝛ nec peregrinari poteſt ſine licẽtia epi:
de ↄſe.di.5.nõ oportet.ꝙ ſi pro pecunia cõmitteret
vel locaret ſimonia ẽ. Nota etiã ꝙ cũ ꝑlatus vẽdit
oẽs obuẽtiones eccleſie:cõmodum iuriſditõis trãſit
cũ alijs niſi fuerit excepta iuriſditio.per ſe tamẽ vẽ/
di nõ põt ſm Hoſti. Nota etiã ꝙ ſi quis vẽdat ali/
quã adminiſtrationẽ q̃ habeat aliquã ſpiritualita/
tẽ eſt ſimoniacus ſi vẽdat illã ſpiritualitatẽ. ſicut ẽ
ꝑpoſitura:yconomatus:⁊ hmõi. Et ſꝫ Panor.i.c.
ad noſtrã:dãs aliqd vt ſeruiat tãq̃ vicarius i eccle
ſia ẽ ſimoniacus.itellige ſi itendat quo ad ſpũale.
¶Uẽdens villã ⁊ ius patronatus qꝺ habet i ea eſt 43
ſimoniacus ſm Pa.i.c.querelã:de ſimonia. qꝛ co/
pulatiua facit venire copulatã principalr ⁊ nõ ac/
ceſſiue.ſecus ſi dicaṫ vẽdo villã cũ iure patronatus
⁊ ſic itelligẽdus ẽ. Jo.an.i.c.ꝑ.de iure pa.li.6.ſm
ↄſciaꝫ aũt recurrẽdũ eſſet ad itentionẽ ſi itendat vẽ
dere ius patronatus ſpãlr.cuius ſignũ qꝛ plus ven/
debat. Patronus aũt ſiue habẽs ius ꝑſentãdi quic
quid recipit pro ꝑſentãdo ẽ ſimoniacus ſm Pan.
i.c.veniẽs.el.ꝑ.de teſti.⁊.c.ꝑterea:de tranſac.
¶Utrũ ſpũale pro ſpũali poſſit cõmutari ſine ſimo 44
nia.ſꝫ. Pa.i.c.ſculpture:de voto ꝙ ſic allegat.c.ad
qõnes:ꝺ reꝝ ꝑmu. vt puta vnus debet dicere primã
miſſaꝫ alter ſecũdã ⁊ ↄueniãt adiuicẽ ꝙ vnus dicat
miſſam pro alio.nota tñ ꝙ itẽtio nõ ẽ referẽda ad
ſpũale.ſꝫ ad adminiculationẽ vt vnuſquiſqꝫ dicat
gratis ita ꝙ illa dictio.pro. nõ dicat appciationem
rei ſpiritualis. q̃uis.n.deficiat vna cã quare ſit iniu
ſta vẽditio.remanẽt tñ due.q.poſite ſunt.ſ.§.2.vñ
nõ eẽt ſine ſpẽ ſimõie ſi vnus diceret baptizo te hoc
pacto vt baptizes me itẽdẽs ipꝫ obligare ad hoc.i
talibꝰ.n.dꝫ ceſſaṫ pactio vel ↄuẽtio.c.tua nob.e.ti.
¶Utrũ remittẽs debitũ tẽporale ꝓ ſpũali ↄſequen/ 45
do ſit ſimõiacus.ſꝫ.ſm Pa.i.c.veniẽs.el.ꝑ.ꝺ teſti.
ꝙ ſic.qꝛ remittere idẽ eſt ꝙ donare vt i glo.ꝑdicti.c.
itellige ſm glo.ibidẽ qñ pti ex tali remiſſiõe applica
tur aliqꝺ cõmodũ.limitat ẽt Pa.ibidẽ ꝙ remitteṫ
ẽ dare qñ debitũ ẽ liquidũ.ſꝫ qñ eſt dubiũ tũc dꝛ po
tius facere q̃ donare vt cũ dimitiṫ dubius euẽtus
litis.vt dꝛ i trãſactione.ꝟ.trãſatio.§.2.⁊.3.
¶Utrũ dãs pecuniã vt quis nõ ordineṫ vel eligatur 46
vel electio nõ ↄfirmetur aut eccleſie non ↄſecrẽtur:⁊
hmõi ſit ſimõiacus.ſꝫ.ꝙ ſic.extra.co.ti.nemo. Idẽ
dic qñ per graꝫ ↄſanguinitatis vel affinitatꝭ.vel pe
nitentẽ nõ recõciliat.vel minus penitentẽ abſoluit:
vel peccatũ celſat.vt i.d.c.nemo : dicat tñ Inno.ibi/
dem ꝙ vere eſt ſimilitudinarie: dꝛ ſimoniacus talis
per gratiã ſic faciẽs qꝛ ſic puniṫ ac ſi ſimõiacus eẽt

Panor. ⁊ glo. in. d. c. nemo: tenet ꝙ est simonia.

47 ¶ Utrū corrūpens iudicē vel testē in causa spirituali pp pecuniā sit simōiacus. R. Pa. i. c. sua nos. co. ti. cū Hosti. ꝙ sic per quandā cōnexiōitatē quā habēt cū spiritualibus vel est quasi simōia. ar. d. c. nemo. secus in causa mere temporali.

48 ¶ Utrū aliquid accipere ꝓ inuestitura ecclesiaꝝ sit simonia. R. ꝙ sic. tex. est in. c. cū tantū. co. ⁊ ibi dicit Pa. ꝙ nō tātū pro inuestitura iuris. sed etiā facti. s. pro iductiōe in corporalē possessionē etiam si ibi sit cōsuetudo: vide aliquid supra. §. 26.

49 ¶ Quid de dātibus primos fructus beneficij i curia ⁊ soluētibus taxā bullaꝝ ⁊ ceteroꝝ scḋm stillū curie. R. ꝙ nō sunt credēdi simōiaci q: talia nō soluūtur pro spiritualibus. sed pro sustētatione curie ⁊ officialiū ⁊ sic tene. q: illa de volūtate pape sunt ordinata. sed secus videt in curijs epoꝝ ⁊ alioꝝ prelatoꝝ habētibus vnde viuāt scḋm decentiā nō scḋm pōpam q: simoniacū est tales taxas facere pro dispēsationibus: absolutionibus: ⁊ hmōi. i. q. 3. ex multis. secus si pp victus decentiā quam alias nō habent hoc facerent: vide infra. §. 73.

50 ¶ Utrū reges vel principes ⁊ alij recipiētes pecuniā vt ꝯsentiāt electioni. seu promotiōi ad aliquā dignitatē vel p̄laturā sint simoniaci. R. scḋm Panor. in: c. de hoc. co. ti. ꝙ sic: ⁊ tenētur restituere illi ecclesie de cuius prelatura agebat lʒ nō essent de bonis ecclesie. vt patet i. co. c. de hoc. Et ille q recipit promissionē beneficij prestādi pro voce electionis danda ē simoniacus. c. de hoc. co. ti. Idē dic si recipit pro electione non impediēda. siue ante. siue post dūmodo nōdū sit ius acquisitū nā tūc lʒ redimere. ō. §. 26.

51 ¶ Quid de canonico qui cōuenit cū alijs canonicis vt ꝯplaceāt sibi de aliquo canonico recipiēdo ⁊ postea ipe eis cōplacebit de alio. R. ꝙ simonia est. c. ꝗ pro. i. q. 2.

52 ¶ Quid si dicat aliquis coꝝ nūꝗ cōsentiā ꝙ aliqs fiat canonicus nisi mihi ꝯsentiatis de meo. R. scḋm Ray. simoniacus est. Si tn̄ ꝯsuetudo esset ꝙ quando vnus fuit exauditus in vna ꝙ alter postea exaudiat in alia posset tūc talem cōsuetudinem rogare seruādā. ar. 63. di. q: igit. de ꝯsti. c. cū oēs. Si vnus canonicus diceret alteri fuisti exauditus i vna peti tiōe: ⁊ ego ꝺbeo exaudiri i alia. bʒ Ray. si p̄ces sunt spūales nō est simōia. Si vero sunt carnales vel ex pacto quōdā facto vel nūc faciēdo. simonia ē.

53 ¶ Utrū promouendus in rectorē alicuius ecclesie ⁊ paciscēs vt soluat pēsionē maiorē collatori. R. scḋm Pa. i. c. ꝗ clericū ꝺ pactis ꝙ sic. Similiter ⁊ si promouēdus ppria auctoritate obliget se ad pēsionē ⁊ nō tʒ collatio bʒ Pa. ibidē. lʒ Jo. an. teneat ꝙ tʒ.

54 ¶ Quid ꝺ psbytero qui vēdit officiū portādi aquā bñdictā per suā parochiā. R. scḋm Guil. ꝙ licite pōt fieri si vendit emolumēta sibi ex ꝯsuetudine prouenire ꝯsueta. Si autem vendit tale officiū non est simonia. sed turpe lucrū supra. §. 22. circa fi.

¶ Quid si clericus pro precio vigilet ad defunctū ⁊ dicat psalteriū. R. scḋm Hosti. ꝙ si fecit pactū pro eo legere psalteriū simonia est. Si aūt ꝙ vigilaret nō est simonia lʒ sit tacite ꝙ debeat legere psalterium. ar. c. significatā: de preben. q: sic vendit laborem ad quem non tenetur. 55

¶ Quid si maior crux nō portet nisi pro certo precio. R. scḋm Hosti. ꝙ ē signū auaritie ⁊ iduat signū simonie. c. audiuimus. co. Siłr est simonia quando taxat pro quāta pecunia quis ponat in tali sepultura cū ibi sunt plures secundū Hostiensem. 56

¶ Utrū sit simonia ex pacto dare aliqd ꝓ calicib⁹ vestibus: lintheaminibus benedicēdis. pro benedictiōe: abbatū: vel abbatissaꝝ: velamine virginū: aq̄ bñdicta: ⁊ hmōi. R. scḋm Pe. ꝺ pal. ꝙ sic. ꝯcor. Goff. ⁊ Hosti. ꝗuis Ray. videat dicere cōtrariū. sed primū melius per. c. sicut. el. 3°. de simonia. 57

¶ Utrū p̄tendēs sanctitatē quā nō hʒ vt ꝓmoueat ad ordinē vel dignitatē cōmittat simoniā. R. 63. o. Tho. 22ᵉ. q. 100. ar. 5. ad. 4. ꝙ nō. q: hypocrita vt ē iste nō dat aliquid spirituale pp laudē. sʒ solū demōstrat ⁊ simulādo magis furtiue surripit laudē humanā ꝗ emat. vñ nō vr̄ pertinere ad iudiciū simonie. Et i. 4. ait. emptio ⁊ vēditio in quibus simonia ꝯsistit sunt voluntarie cōmutatiōes. quia ex cōsensu vtriusqꝫ fiunt. sʒ hypocrita per ea q̄ facit fauorem humanū sibi vsurpat per modū furti qḋ ē inuoluntaria cōicatio ⁊ iō proprie loquēdo simoniā nō cōmittit. hec ille. sʒ dʒ agere penitētiā. c. mādatū. co. 58

¶ Utrū recipiens aliquā promissionē spiritualitaꝝ. puta beneficij vel hmōi. pro aliquo negotio promouendo apud sedē apostolicā sit simoniacus. R. scḋm Panor. i. c. cū essent. co. ti. ꝙ sic. Et ille qui debitori suo aliquid spirituale dat vt recipiat suum cōmittit simoniam secundum eundem. 59

¶ Quādo epūs recipit clericū ad seruitiū spirituale ⁊ tēporale prestandū sibi cū promissione ꝙ ānuatim soluet sibi certū salariū donec prouiderit sibi de aliquo beneficio: nā lʒ hoc bʒ Hosti. dūmodo spāliter non se obligauerit ad seruitiū tēporale prestanduꝫ. nec cōmittit simonia postmodū remittēdo salariū cū ꝯfert beneficium. q: salariū erat sub cōditione: ⁊ facta collatione beneficij expirat conditio. Insti. de verb. ob. §. ois. secus si promissio salarij fuisset pura ⁊ perpetua. ar. c. veniēs: co. ti. quod quidē: Panor. in. c. cū essent: co. credit verū. ꝙ lʒ. qū prelatus non i ducit principaliter pp seruitiū ꝙ ille meret. aliter si cā finalis sit seruitiū nō licet. ar. c. graue: de preben. secus si causa impulsiua ⁊ non principalis. vide supra. §. 17. Et si pro pecunia recipiatur aliquis ad seruiendū hospitali: ⁊ hmōi. scḋm Guilie. in predictis si non sequatur aliquid spirituale. sed solū vt fuiat non est simonia. alias tn̄ turpe est dare vel accipere pro talibus. vide aliquid supra. §. 12. 60

¶ Circa ingressuz religionis. virū intrans monasteriū cū pacto de dandis tēporalibus fit simoniacus. fe. q̄ sic. c. nō satis: ⁊. c. veniens. vbi dr̄ q̄ recipe pecuniā pro receptiōe monasterij etiā ptextu ꝯsuetudinis ē simonia: ⁊. c. q̄m: eo. vbi prohibētur recipi sorores pro p̄cio etiā ptextu paupertatis: ⁊ s̄m Pa. idē de monachis: ⁊ nō excusant rōe paupertatis q: non debēt plures recipere nisi quot poterūt de ipsoꝝ monasterioꝝ bonis siue prouētibus absq̄ penuria sustentari: ⁊ si secus actū fuerit irritū decernēteꝰ. c. vnico: de sta. reg. li. 6. dicūt tñ doc. q̄ si in monasteriū eēt tenue q̄ possent dicere volenti intrare: si vis viuere mecū porta tecū. q: lʒ te libēter recipere velemus tamen bona nostra nō sufficiūt. Pa. i. c. nō sat. ꝯcor. glo. i. d. c. nō satis: q̄ hoc dicat cū dicto Inno. i. c. tua eo. qui vr̄ dicere ꝯtrariū dicēs q̄ non deducat i pactū. sed per modū insinuatiōis sic itelligit glo. Inno. vero intelligit q̄ nō deducat i pactū. Dn̄s Feli. i. c. nō satis ponit aliquas regulas post Bar. pͦ si pater dicat in testamēto. promitto: centū: monialibus si voluerint recipere filiā meā non valet. sed debet dicere rogo vt recipiāt filiā meā: ⁊ ista ē cautela. Itē si pater dicat promitto: centū: si recipiatis filiā meā est simonia. secus i matrimonio carnali. Sed debet dicere supplico vobis vt accipiatis filiā meā ⁊ ego prouidebo de victu. Itē filia post igressuʒ pōt petere dotē. Itē per viā simplicis protestatiōis nō pacti licite aliquid exigit. Itē si pater ponit super altare centū: cēsetur datū pro legitima. hec Fe. Nota eūdeʒ Feli. s̄m q̄ dicit. s. v. ꝯsuetudo. §. fi. i fi. ⁊ sic per moduʒ insinuatiōis possunt aliquid recipere. Quod declarat s. Tho. 2ͤ 2ͤ. q. 100. ar. 3ͦ. in respōsione ad. 4ᵐ. arᵐ. pro ingressu monasterij nō lʒ aliquid exigere vel accipere quasi p̄ciū. lʒ tñ si monasteriū sit tenue q̄ nō sufficiat ad tot personas nutriēdas gratis quidem ingressum monasterij exhibere. sed accipere aliquid pro victu psone q̄ in monasterio fuerit recipiēda si ad hoc nō sufficiāt monasterij opes. Siīr etiā licitū est si pp̄ deuotionē quā aliquis ad monasteriū ostēdit largas elemosinas faciēdo facilius i mōasterio recipiat. sicut etiā licitū est aliquē eꝰ prouocare ad deuotionē monasterij per tēporalia beneficia vt ex hoc inclinet ad monasterij ingressuʒ lʒ nō sit licitū ex pacto aliquid dare vel recipere pro ingressu monasterij. vt habet. i. q. 2. c. q̄ pro. hec s. Tho. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. qͦ. 2ͦ. in responsione. ad. 7ᵐ. ait. Quādo possessiōes alicuius loci religiosi nō sufficiūt ad sustētandum plures. tūc pōt exigi ab eo qui in loco illo vult deo seruire nō quasi p̄ciū religionis. sʒ vt habeat monasteriū. vnde ei possit prouidere: ⁊ ideo nō cōmittit simonia. Si aūt sine grauamine ecclesie potest recipi simoniacū est aliquid pro receptiōe exigere. hec ille. Panor. etiā i. c. nō satis. eo. ti. ponit duas praticas. prima q̄ quādo aliqua puella recipitur in monialē vt nō det aliquid ex pacto. sʒ pure pro deuotione sua ⁊ sic conficiat istrumentū. secūda pratica est. vt si hoc ꝯtingat ex deffectu facultatum redituū monasterij. q̄ per viā cuiusdā protestatiōis siue itimationis dicat volēti intrare vt secū aliquid apportet vnde possit viuere. nō aūt debet duci i pactum: ⁊ ita itelligo. Inno. in. c. tua: eo. hec Panor. ⁊ idē Panor. i. d. c. quoniā ait. Per viā pactiōis vel cōditionis non debet aliquid accipi. sed per viā protestatiōis simplicis: ⁊ i. c. tua: eo. dicit: liberaliter pōt dari etiā tēpore receptiōis. Et sʒ Hosti. nota q̄ moniales possunt agere cōtra parētes pro alimētis filie post ingressum quādo monasteriū ē tenue nec potest priuari legitima p̄ ingressu nisi ipsa renūtiasset iuri suo. Si aūt eēt taxatū quātum vnaqueq̄ dare debeat etiam post factū nō exigeret sine simonia: ⁊ reprobat ista taxatio s̄m Hosti. Idē si facit pactuʒ de seruāda ꝯsuetudine. d. c. veniens. Idem si gratis recipiat deinde cōpellat seruare cōsuetudines. c. Jacobus. eo. ti. forte q̄ posset cōpelli per superiores ad seruādas ꝯsuetudines. c. ad apostolicā: vide. s. consuetudo. §. fi. in fi. Et nō s̄m vv. q̄ si fuit pactio de recipiēdo. sed ante q̄ recipiat recedūt a pacto ⁊ postea recipit nō est simonia. Itē s̄m eūdeʒ si promittat alicui dicēdo. si didiceris talē artē vel tales litteras recipiemus te nō est simonia nisi habeat itētio ad lucrū temporale habendū ex illa arte.

¶ Ex his omnibus possunt poni iste ꝯclusiones. prima q̄ quādocūq̄ dātes vel recipiētes dant vel recipiūt aliquid tēporale pro igressu mōasterij. vel pro iurisdictiōe accipiēdi illa q̄ de iure possunt accipere monaci vel moniales. ita q̄ illa dictio. pro. significet appciationē semp est simonia: patet q: dat spirituale pro tēporali vel ecōuerso vide. s. §. 21. 2ͦ 3ͦ q̄ qñ sit aliqua cōuentio qua significat q̄ tēporale detur pro tali spirituali s̄m ecclesiā iudicat simonia. etiā si intētio esset ad aliud. tertia q̄ nūq̄ ē simonia qñ liberaliter dat: ⁊ accipit: siue añ: siue tēpore receptionis siue post detur. quarta q̄ si mōasteriū habet facultates sufficiētes vt cōmode possit nutrire suos ⁊ etiam recipiēdos nihil debet recipere nisi liberaliter aliter ecclesia iudicaret simoniaʒ. quinta q̄ qñ monasteriū non habet facultates pōt exigere pro victu persone per modū intimatiōis. etiam de quātitate. sexta q̄ siue sit statutū. siue ꝯsuetudo q̄ cogat aliqd dare siue ante. siue post reprobātur: ⁊ ab ecclesia iudicātur simoniaca: ⁊ sic intellige. d. c. veniens. septima q̄ si fuisset aliqua cōsuetudo itroducta sine coactiōe posset post receptiōeʒ cogi per supiorē ad seruādā illā. octaua q̄ licitū est facilius recipere illum qui facit largas elemosinas. nona q̄ licitum est per aliquod temporale prouocare ad ingressuʒ. decima q̄ iura q̄ videntur dicere q̄ nihil recipiatur etiam ptextu paupertatis debent itelligi in foro cōtentioso vbi iudicat s̄m extrinseca vel qñ fit ratione igressus vel quādo pretenditur in fraudem.

63 ¶ Queriť qz i.q.ꝛ.5.ꝯclusiõe fit mẽtio ꝙ monaste/
riū hñs facultates sufficiẽtes pro recipiẽdbus ꝛ re/
ceptis nõ põt petere.ſʒ qñ nõ hʒ põt.q̃riť igiť qñ di
cať hẽre sufficiẽtes facultates.Textus i.d.c.vnico:di
cit ꝙ nõ dʒ recipe i sorores nisi quot poterãt ď ipoꝝ
mõasterioꝝ bõis siue prouẽtibus absqʒ penuria su
stẽtari.si secus actū fuerit irritū decernẽtes.Et glo.
.ꝟ.absqʒ penuria dicit.ꝙ penuria ꝯtinet egestatẽ.
ita ꝙ aliqs põt sine penuria sustẽtari qui nõ posset
cõmode.Nã penuria hʒ i se egestatẽ indigentiaʒ ꝛ
defectū necessarioꝝ.In.ꝟ.vero cõmoditate inspiciť
ꝯsuetudo regiõis ꝛ qualitas psone ita ꝙ canonicus
bononiẽsis nõ posset cõmode viuere cū .c.florenis:
viueret tñ sine penuria.cū.25.qñ igitur dr̃ i tex.d.c.
vnici:ꝙ receptio nõ teneat dʒ intelligi habũdãtia.
qñ pñt sine penuria:ꝛ defectus qñ nõ pñt sine penu
ria.qñ vero dicũt doc.hĩ.ꝛ.Tho. ꝙ qñ nõ sufficiũt
pñt petere:ꝛc̃.dʒ itelligi qñ nõ pñt cõmode viuere:
qđ pʒ.qz doc.nõ vtũtur hoc noie penurie.ſʒ grauã/
mine qđ fit qñ nõ pñt cõmode viuere. grauať.n.q
nõ cõmode viuit nec ita stricte dʒ sumi hĩ qñ dr̃ ꝙ
receptio nõ valeat Sic ergo itellige qñ mõasteriuʒ
hʒ tales facultates ꝙ põt comode viuere ẽt recipiẽ
do illū q petit itrare tũc nihil põt petere vt dr̃ i .q°.
ꝯclusiõe.Si vero nõ haberet tales facultates vt pos
set comode viuere tũc põt petere.vt dr̃ in aliis ꝯclu/
sionibus.vtꝝ cõmittať simonia qñ aliqs fit mona/
cus vt fiat abbas vel accipit ordines. vt habeat be
neficiū.vide.ꝟ.beneficiū.3.§.17.
64 ¶ De pena simoniaci q̃ ẽ quadruplex:ꝛ p° ẽ suspen
sio de qua q̃riť vtrū ois simoniacus i ordine recipiẽ
do sit suspẽsus ipso iure.R̃.sm Pa.post Inno.in.c.
tãta:ꝛ.c.p tuas.d.ꝛ°.co.ti. ꝙ sic. ꝛ quo ad se ꝛ quo
ad alios.ita ꝙ nõ põt celebrare diuina:nec alij pñt
sibi participare:ꝛ nõ solū quo ad ordinem sic susce
ptū.ſʒ ab oibus aliis ordinibus etiã licite receptis:ꝛ
p ꝯsequẽs ẽ remotus ab administratiõe tẽporaliuʒ
bñficioꝝ suoꝝ.facit glo.i.q.1.reputũtur:ꝛ vide glo.
i de.cupiẽtes de penis.nec cū eo põt dispẽsari nisi p
papã.i.q.i.gra ꝛ hoc siue sit occultus siue manife/
stus.Nec pdest renũtiare bñficio.hec Pa.qñ alius
dedit p eo vide .ŏ.§.8.ꝯcor.8.T.22°.q.100.ar.fi.
65 ¶ De eo qui cõmittit simoniã dãdo ordinẽ .R̃.sm
Pa.i.c.per tuas.ꝙ doc.vidẽtur varij.ſʒ cõclude ꝙ
ipe ẽ ipsofacto suspẽsus ꝑpetuo ab ordinibus.tex.est
sancta glo.c.si qs a simoniacis.facit tex.in.d.c.per
tuas:ꝛ.33.di.§.verum.
66 ¶ Utrū simoniacus i beneficio sit suspensus .R̃.sm
Pa.i.d.c.tãtã:ꝛ.c.p tuas:ꝙ sic.ſʒ si ẽ occultus ẽ su
spẽsus quo ad se nõ quo ad alios. ſʒ suspẽdendus.
ar.i.q.5.c.i.ꝛ.2.vñ si renũtiat beneficio talr acqsito
põt vti ordine suo post p.actã pniaʒ.ar.i.c.iquisitio
nis:de accusati.Si vero ẽ manifest' ita ꝙ de eo cõ
stet per sentẽtiã vel ꝯfessionẽ i iure factaʒ vel per rei
euidẽtiã q̃ nulla possit tergiuersatiõe celari. tunc est
suspẽsus quo ad se ꝛ quo ad alios ipso iuř.d.§.veꝝ.
vñ ꝗuis renũtiet bñficio itꝝ idiget dispẽsatiõe. sicť
qlibet notorius criminosus.vt i.c.si.de tẽp.or.ſʒ eps
põt dispẽsare dũmõ nõ sit ille cū quo cõmisit simo/
niã vt nõ.i.q.5.psentiũ.limita pdicta.qñ simonia ẽ
cõmissa eo sciẽte .secus si eo ignorãte.puta p patreʒ
vel amicos qz tũc non est suspẽsus quo ad alios nec
quo ad se nisi i ordine ꝛ bñficio sic habito nõ aũt i
aliis ordinibus susceptis.aut beneficiis habitis vel
habẽdis.c.de simoniace.eo.ti.hec Pa.
¶ Sed qs põt dispẽsare i simoniaco i ordine vel be 67
neficio.R̃.sʒ Pa.post alios i.c.de simoniace ꝙ i si
moniaco i ordine solus papa:qñ sciẽter.Sed qñ eo
ignorãte cõmissa ẽ tũc eps dispẽsat.i.q.5.psentiũ:ď
quo.ŏ.§.8 .ꝛ sm aliquos põt eps dispẽsare cū tali.
ſʒ qñ hoc sciuit nõ renũtiauit. ſʒ ministrauit i ordi/
ne suscepto.aut ad alios ascẽdit. In simoniaco ꝟo
i bñficio sciẽter:solus papa põt dispẽsare sm Ray:
in illo bñficio.siue i alio quocũqʒ sm glo.ꝛ Jo.an.
.d.c.de simoniace. sm tñ Hosti. põt eps dispẽsare
simplici beneficio Pa.vero i.d.c.ď simoniace.tʒ ꝙ
põt ẽt incurato vt illud habeat i alia ecclesia ẽt cuꝫ
executiõe ordinū si mõ spõte renũtiet.ſʒ ad illud be
neficiū in quo fuit simonia cõmissa vt illud habeat
nõ põt nisi per papã fieri. Iteʒ in ecclesia ẽpta non
põt ex dispẽsatiõe epi habere nisi simplex bñficiū ꝛ
cū executiõe minoꝝ ordinū solum.Si vero expectať
sniaʒ ꝯdẽnatoriã tũc nullo mõ eps põt dispẽsare in
illa nec i alia vt habeat quodcũqʒ beneficiū.In eo
vero q ignorãter ẽ promotus ad bñficiū nõ põt ni/
si solus papa vt illud habeat.sed in aliis põt eps.vt
nõ i.d.c.psentiũ:ꝛ i.c.sunt:ꝛ.c.nobis.eo.ti.Tancre.
i.c.sic nobis eo.ti.tʒ ꝙ ẽt i beneficio illo i quo fuit p
motus põt eps dispẽsare si ipe eps nõ fuit in culpa.
Et nota ꝙ idẽ iudiciū est de mediatoribus quo ad
suspẽsionẽ ꝛ quo ad dispẽsationẽ p regulã:accesso/
riū. de reg.iuris.li.6.vide.ŏ.§.8.
¶ Utrū eps possit dispẽsare cū simoniaco circa offi 68
cia mortuoꝝ:bñdictiones nubentiū:sepulturas: cri/
sma:benedictiões vasoꝝ ꝛ hmõi.R̃.sʒ Hosti.ꝙ sic.
post pactã pniaʒ qz nõ ꝓhibeť .ar.c.nup.de sen. ex/
co.nec obstat.c.erga.i.q.i.qz loqť de simõiaco i di/
¶ Quid de plato q pmisit beneficiū ali/ ⌐gnitate. 69
cui pro pecunia:ꝛ re integra reuocat pactionẽ.R̃.ꝙ
talis peccauit grauiter faciẽdo pactū.qz tñ ad effe/
ctū nõ ꝑuenit non incurrit penas ŏ.§.12.
¶ Utrū ordinatus ab epo quẽ audiuit simoniacuꝫ 70
possit ministrare.R̃.ꝙ põt in suscepto ministrare.ſʒ
nõ poterit alios recipe.nisi deponat ꝯsciaʒ .d.c.per
tuas:vbi dicit Pa.ꝙ nõ dʒ venire qs ꝯ ꝯsciaʒ.sed
debet eam formare:ꝛ nõ dʒ quis facile credere infa
miã i ꝑiudiciū alteri᷒.Et Hosti.ponit.5.nõ.primū:
ꝙ ex variis dictis i alterius ꝑiudiciū nõ ẽ ꝯscia for/
mãda.2°.ꝙ sic formata ẽ ad ꝯsiliū plati deponẽda
3°ꝙ si deponi nõ põt est oibus modis sequẽda.4°.

q̄ est virtus cū de ɔ̄sciā scrupulosā fit bona ꝛ i me/ lius informaꝛ ꝛ ɔ̄trio est debilitas animi ꝛ nimia simplicitas. 5° q̄ in idifferētibus pōt vnusquisq̄ ꝓ vt sibi placuerit ɔ̄sciaȝ iformare.vn̄ talis debet mi/ nistrare:ꝛ ɔ̄sciaȝ deponere:cōcordat Archi.Flo.

71 ¶ Secūda pena ꝫ simoniacos ē dpositio ꝛ ifamia ꝛ hec iponiꝛ si de hoc i iudicio constiterit.5.q.5.sa/ ne:ꝛ de accu.c.inquisitionis.

72 ¶ Tertia pena ē excōicatio papalis. Nā Martin⁹ in ɔ̄silio ɔ̄stātiēsi i extrauagāti multe.ita inqt. Sa/ cro approbāte ɔ̄cilio declaramus q̄ ordinati simo niace ab executiōe suoꝝ ordinū sint ipo iure suspēsi. Electiōes aūt postulatiōes confirmatiōes ꝛ quauis ꝓuisiōes simoniace ecclīaꝝ mōasterioꝝ dignitatuȝ ꝑsonatuū officioꝝ ꝛ būficioꝝ quorūcūqȝ deiceps fa cte nulle sint ipo iure nullūqȝ per illas ius cuiq̄ȝ acq raꝛ nec promoti ɔ̄firmati aut ꝓuisi faciant fructus suos.sȝ ad illoꝝ restitutionē tā q̄ȝ iniuste ablatoꝝ te/ neātur:statuētes insup q̄ dans ꝛ recipiēs ipo facto sniaȝ excommunicatiōis incurrat ēt si pōtificalis.aut cardinalatus refulgeat dignitate. In alia extraua/ gāti facta āno.2°.sui pōtificatus Mārtiꝰ data q̄ in/ cipit dānabilē. Cōfirmat oēs excōicatiōes suspēsio nes priuatiōes ꝛ iterdicta ꝛ alias censuras latas a summis pōtificibus ꝫ simōiacos quas vult icurrē ipo facto omnē simoniacū occultū vel manifestum vbicūqȝ simoniam cōmiserint cuiuscūqȝ status ēt si ēpatus aut cardinalatus.aut quauis alia ecclīasti/ ca vel tēporali ꝓfulgeat dignitate. dictaꝝ excōica/ tionū suspensionū ꝛ penaruȝ ipsaꝝ absolutionē sibi reseruās nisi mortis articulo nec vult q̄ virtute con fessionis idulti.aut cuiuscūqȝ facultatis absoluendi ɔ̄cesse.vel ꝓcedēde a sede aplīca possint absolui ni si ipāꝛ de pctō simonie auctoritatē absoluēdi cōti neāt. Hoc idē Eugenius i alia extrauagāti q̄ icipit Cū de testabile. Data Rome apud.s.Grisogonuȝ āno sui pōtificatus.4. Paulus.2°.i ꝓcessu quē i die iouis sancte fecit excōicat oēs simoniacos tā in or dine q̄ȝ ēt i bnficio ꝛ absolutionē reseruat sibi ꝛ suc cessoribus suis ꝓter q̄ȝ i mortis articulo.nec vult sic̄ ꝛ Martinus q̄ possint absolui ex quacūqȝ ɔ̄cessiōe nisi faciāt mētionē ꝺ simonia. Idē fecit Sixtus.4. Et sic tenendū est q̄ oēs simoniaci i ordine ꝛ bnfi/ cio solū sunt excōicati. Alij vero simōiaci nō:sȝ ipo facto cadūt in penas ꝫ ipos latas ab ipo iure de q bus dictū ē.s.hic a.64.§.vsqȝ ad sequētē. Nec fa/ cit ꝫ.c.reperiūtur.i.q.i.&.c.quicūqȝ ibidē: ꝛ.c.pla/ cuit. &.c.ex multis.i.q.2.q̄ sȝ sub anathema pro hibeāt tn̄ loquūtur solū de ordine ꝛ beneficio:ꝛ sic i nullo iure iueniꝛ sub pena excōicationis prohibita ois simonia nisi in ordine ꝛ beneficio.

73 ¶ Quarta pena simoniacoꝝ est q̄ ꝓcipiꝛ sub pe/ na excōicatiōis late sentētie oibus cuiuscūqȝ digni/ tatis aut status q̄ si sint ꝓsentes i romana curia te neātur reuelare pape vel eius apostolice sedis came rario aut suo vices gerēti i vnius vel duoꝝ testium ꝓsentia infra duos dies naturales postq̄ȝ sciuerint: aut ad eoꝝ notitiā ꝑuenerit aliquē cōmisisse simo/ niā a qua nō nisi ꝑ romanuȝ pontificē possunt pre/ terq̄ȝ i mortis articulo absolui:ꝛ hoc per ꝓdictā ex/ trauagantē Martini dānabile cui Eugenius in.d. extrauagāti. Cū detestabile. addit q̄ nō solū q sciūt aliquē simoniā cōmisisse vel ꝓcurasse.sȝ ēt q sciunt illos qui fuerūt mediatores teneātur reuelare pape vel eius camerario vel cui ipe dixerit cōmittenduȝ per se vel per aliū q̄ȝ citius ꝛ q̄ non possint absolui donec reuelauerint qꝺ vꝛ itelligendū quādo cōmo/ de possunt ꝛ si sciūt veraciter ꝛ nō per suspitiōes: ꝛ forte q̄ hodie nō ligat cū videaꝛ arrogata per non vsum:ꝛ sic tenet Angelica.&.simonia.6.§.fi.ꝛ Ro sella.eo.§.14. Quid ꝺ ratis factis in curia.s.§.49. ꝛ Rosella.&.simonia.6.§.15.vtrum aūt epi possint huiōi facere.&.sm Rosellā vbi.s.§.17.q̄ si habēt sufficiētes redditus sm decentiā sui status non pn̄t .i.q.3.ex multis: secus si nō haberēt ꝛ exigerēt post factū rōe ɔ̄suetudinis.d.§.50.vide.s.&.excōica⁹.7. casu.ꝑ.vbi melius.

¶ De restitutiōe eoꝝ q̄ acquirūtur per simoniā vtrū de necessitate sint restituēda.&.sm Pa.i.c.fi.eo.ti. ꝛ cōiter doc.ibidem q̄ i simonia mētali nō sunt de necessitate restituēda:ꝛ ibi ē tex.expressus.quidā tn̄ distingūt de simonia q̄ est de iure diuino ꝛ i tali te neaꝛ restituere. secus i simonia q̄ est de iure positi/ uo.s.Tho.Jo.an.ꝛ Pa.i.d.c.tenēt vꝛ q̄ nō teneꝛ: ꝛ ita dicit ibi tex.sine distinctiōe. Quare i vsura mē tali teneaꝛ ꝛ nō i simonia mētali. Doc.i.d.c.fi.assi/ gnāt diuersas rōes.sȝ nō est aliqua efficax. vn̄ suffi cit sic iure eē declaratū. In simonia vero pactali te netur.vide supra.&.restitutio.§.15. 74

¶ Cui restitui debet acceptū simoniace pro ingressu monasterij vel ecclesie.&.sȝ Pa.in.c.de hoc.eo.ti. Si loquimur de ecclīa seculari tunc si ille qui dedit nō habet vnde viuat restituꝛ ei.ar.c.veniēs.eo.tit. Si vero habet vnde viuat tūc si oēs de ecclīa deli/ querūt debet dari ecclīe ꝛ criminosi expelli. Si aūt non expellātur debet dari fisco pape sm Hosti. qui distribuat in pias causas. Turpia.n.lucra a fisco ex torquētur.l.fiscus.ff.de iure fisci. Si vero nō omnes deliquerūt. sed solus prelatus vel particularis.tunc dabitur ecclīe i cuius ignominiā erat datū. si loqui mur de ecclīa regulari si oēs deliqrunt daꝛ ei qui dedit vt itret monasteriū.secūdū:vt in.d.c.veniens: cū non possit stare in primo:vt in.c.quoniā: eo.tit. Si vero particulares deliquerūt tunc pecunia dabi tur.secūdo monasterio ono ad vsūfructū tm̄ ꝛ mor tuo igresso reddibit ad pᵐ:ꝛ sic itellige glo. i.d.c.de hoc ꝛ ɔ̄cordat cū ꝓdictis Hosti.ꝛ dn̄o Ant. 75

¶ Cui debet restitui datuȝ pro ordine habendo.&. videꝛ q̄ ecclesie cathedrali i cuius iniuriā videꝛ da/ tū si nō est ordinatus ad titulū alicuius ecclesie. Si 75

vero sit ordinatus ad titulum alicuius beneficij vel ecclesie illi debitur.

Simplicitas fm.s.Tho.2.2.q.109.ar.2.ad.4m. arg dr per oppositu duplicitati.qua.s.aliqs aliud habet i corde et aliud ostedit exterius: et sic simplicitas pertinet ad veritatem q est virtus q excludit duplicitate qua homo vnu pretendit et aliud intendit: et qvuis sit ide realiter q ipsa virtus veritatis differt tn ab ea fm roem.qz veritas dr fm q signa cocordat signatis.sed simplicitas dr fm q non tendit i diuersa.vt.s.aliud itendat iterius et aliud pretendat exterius. Et no fm Panor.in.c.dilecti:de iudi. q duplex est simplicitas,queda cotraria discretioni et hec reprobat.39.di.c.petrus dyaconus:et.16.q.1.si cupis.Queda est cotraria dolositati et hec amplectenda de qua dictu est i principio et dicit i euangelio: Estote simplices sicut colube et bon9 tex.cu glo.i.c.veritatis:de iure iura.et de hac dr Insti.de legi.agna.succe.§.ad feminas: simplicitate amica legibus amplexantes:et c.et directe fm s.Tho.ad simplicitate pertinet se preseruare a deceptioe.

Simulatio vtru omnis simulatio sit peccatu. R.fm.s.Tho.2.2.q.111.ar.1.q ad veritatem que est virtus pertinet.vt quis talem se exhibeat exterius per signa exteriora qualis e. signa at exteriora no solu sunt verba.sed etiam facta.sicut ergo veritati opponit q aliquis per vba exteriora aliud significet qz habeat apud se quod ad mendaciu pertinet.ita etia veritati q aliquis per aliqua signa factor.vel rer aliquid significet cotrariu eius quod i eo est quod proprie simulatio dicit.vnde simulatio proprie est medaciu quoda i exterioru factor signis ostensis:vnde cu omne mendaciu sit peccatu:vt supra.v.mendaciu.§.3.ossequens est vt ois simulatio sit peccatu.Quod aut Christus quado finxit se longius ire Luce vltimo:et Abraam Gen.22.fm q dicit Ambro.captiose loquebat cum seruulis cu dixit. Ego et puer illuc vsqz properantes postqz adorauerimus reuertemur ad vos et similia i sacra scriptura no sint peccata:declarat.s.Tho.vbi supra in responsioe ad pm.dicedo q sicut Aug.dicit in li.de questionibus euageliorum. no omne quod fingimus mendaciu est.sed quado id fingimus qd nihil significat tuc est mendaciu.cu aut fictio nostra refert ad aliqua significatione no est mendaciu.sed aliqua figura veritatis. Sic ergo dominus i euagelio finxit se longius ire qz coposuit motu suu quod est volentis longius ire ad aliquid figuratiue significadu.s. q ipse ab eor fide longe erat.vt Gre.dicit.Abraha etia figuratiue loquutus est.vnde Ambro.dicit q prophetauit quod ignorabat.ipse.n.solus disponebat redire imolato filio: sed dominus per os eius locutus e qd parabat.vn pz q neuter simulauit.

1 ¶ Utru sit simulatio quado quis occultat peccatum suu.R.fz.s.Tho.vbi.s.i responsione.ad.4m.argm q sicut aliquis metitur quado significat qd no est: no aut qn tacet qd est.qd et aliqn licet.ita etia et simulatio e qn aliquis exteriora signa factor vel rer significat aliquid qd no est no aute si aliquis pretermittat significare quod e.vn aliquis pot peccatum suu occultare absqz simulatioe et laudabiliter.s.ne alij inde scandelizentur: vide.v.mendacium.§.3.et ver.Abraa.§.1.

¶ Utru hypocrisis sit ide q simulatio.R.fm.s.T. vbi.s.ar.2.q sic:no tn omnis simulatio est hypocrisis.sz solu illa qua quis simulat persona alterius: sicut cu peccator simulat persona iusti.vnde Isido. in lib.ethimologiar.hypocrita greco sermone:i latino simulator iterpretat qui du intus malus sit bonum se palam ostedit.hypo.n.falsum: crisim iudiciu interpretatur et sic in omni vita humana qui se vult videri quod no est hypocrita est.simulat enim se iustum et no exhibet. Et quado aliquis facit aliqd opus quod ex suo genere ad dei seruitiuz pertinet et no facit:vt deo placeat.sed hominibus:simulat medaciter rectam intentione.qua no habet:quauis no simulet aliquod rectuz opus quod no agat. Et ista est hypocrisis quaz prohibet dominus Matthi.6. dicens cum facis elemosinaz noli tuba canere ante te sicut hypocrite faciunt. 2

¶ Utru religiosus qui portat habitu sanctitatis.s. religionis vel clericatus et est peccator sit hypocrita. R. fm.s.Tho.vbi supra in responsioe ad.2m.q non nisi assumeret illu habitu vt se iustum ostentaret. talis enim habitus significat statum quo quis obligatur ad opera perfectionis: et ideo cum quis habitu perfectionis assumit intendes ad statu sanctitatis transferre si per infirmitatem deficiat non est simulator vel hypocrita quia no tenet manifestare suu petm.sanctitatis habitu depone do. Et no q i simulatioe sicut i medatio duo sunt.vnu quide sicut signu et aliud sicut signatum:mala ergo intentio in hypocrisi cosiderat sicut signatu quod no.n.respondet signo:exteriora autem vel verba vel opa vel quecuqz sensibilia cosideratur in omni simulatione et mendatio sicut signa.vnde dicit Matth.23. q omnia opera sua faciunt vt ab hominibus videatur. Et Greg.31.mor. dicit q nuqz quid agant: sed quomodo de actione qualibet hominibus possint placere cosiderant. Et sic in hypocrisi opera exteriora de natura sua sunt bona: intentio tamen interior est mala.quia solu querunt placere vel apparere hominibus et dum querut ostendere bonam intentione cu sit mala ideo simulant. 3

¶ Utrum simulatio vel hypocrisis opponat virtuti veritatis.R.fz.s.T.vbi.s.ar.3.q sic directe.indirecte tn siue p accns pot opponi cuicuqz virtuti. vbi sic ait. Simulatio siue hypocrisis pot oppoi alicui virtuti dupli.vno directe.alio idirecte. Directa qde oppositio ei9 siue ei9 otrietas e attededa fz spez actus q 4

accipit fm ppriū obiectū. vñ cū hipocrisis sit ꝗdā simulatio qua quis simulat se habere psonā quā nō habet ꝑño est ꝙ directe opponat veritati per quā aliquis exhibet se talē. vita ⁊ sermone qualr est vt dicitur. 4. ethicoꝝ. Indirecta aūt oppositio siue ꝯrietas hipocrisis pōt attendi fm quodcūqꝫ accidens. puta fm aliquē finē remotū vel fm aliqđ instrumentū actus. vel quodcūqꝫ aliud hmōi. Simulat. n. per qcūqꝫ opa virtutis: ⁊ ꝗuis semper sit ibi simulatio ꝯ veritatē tñ sunt diuersa. puta ieiuniū: elemosina ⁊ hmōi. Et lucrū ⁊ gloria sunt finis remotus simulatiōis. sicꝰ ⁊ mēdacis ⁊ a tali fine nō recipit spēm: sꝫ ex fine primo qui ē ostēdere se aliū ꝗ̄ sit. vñ qñqꝫ cōtingit ꝙ aliqs fingit de se magna nullius alteriꝰ grā. sꝫ sola libidine simulādi. sicut philosophus dicit. 4. ethicoꝝ est hypocrisis.

§ ¶ Utrū hipocrisis siue simulatio sit pctm̄ mortale. Rñ. fm. s. Tho. vbi. ō. ar. 4. ꝙ i hipocrisi duo sunt. s. defectus sanctitatis ⁊ simulatio ipius. Si ergo hipocrita dicat ille cuius itentio fert ad vtrūqꝫ vt. s. aliqs nō curet sanctitatē habere. sed solum sanctus apparere sicꝰ ꝯsueuit accipi in sacra scriptura. sicut Job. 13. nō veniet in cōspectu eius ois hipocrita. Et Matthei. 23. Ue vobis hipocrite: sic manifestū ē ꝙ est pctm̄ mortale. Nullus. n. priuat totaliter sanctitate nisi per pctm̄ mortale. Si aūt dicat hipocrita ille q intēdit simulare sanctitatē a qua deficit p peccatū mortale tūc ꝗuis sit i pctō mortali ex quo priuat sanctitate: nō tñ ipa simulatio est ei pctm̄ mortale. sꝫ qñqꝫ veniale qđ discernēdū ē a fine q si repugnat charitati dei vel pximi erit mortale. puta cum simulat sanctitatē vt falsā doctrinā disseminet vel vt adipiscat ecclesiasticā dignitatē indignus vel ꝗcūqꝫ alia tēporalia bona i qbus finē ꝯstituit. Si vero finis intētus nō repugnet charitati erit peccatum veniale. puta cū aliquis i ipa fictiōe delectat de quo dr. 4. ethicoꝝ: ꝙ magis vr̄ vanus ꝗ̄ malus. eadem enim rō de mēdatio ⁊ simulatiōe: cōtingit tñ qñqꝫ ꝙ aliquis simulat pfectionē sanctitatꝭ q nō est de salutis necessitate: ⁊ talis simulatio nec est semp pctm̄ mortale nec semp est cū pctō mortali. vide. ō. Ꝟ. mēdatiū. §. 5. Angelica dicit. Ꝟ. simulatio. §. fi. i fi. ꝙ si fiat ad laudē dei vt pximus edificet ꝙ ē meritoriū. sꝫ hoc ē ipossibile. s. ꝙ sit simulatio vel hipocrisis ⁊ sit meritoriū. Nā fingere bonā intentionē ⁊ nō hre bonā: ipossibile ē ꝙ sit meritoriū: ⁊ silr oē mēdatiū est pctm̄. igit. sed ois simulatio: ⁊ ois hipocrisis est mendatiū vt dictū est. ō. pncipio. Silr id qđ opponit virtuti veritatis nō pōt esse meritoriū. secus aūt eēt si taceret vel nō significaret qđ nō est simulatio vt dictum est. §. i.

Obrietas. Nomen sobrietatis fꝫ. s. Tho. 2ᵃ. q. 149. ar. p. sumit a mensura. dr̄. n. aliqs sobrius quasi briā. i. mensurā seruans: ⁊ iō illā materiā spāliter sibi sobrietas ascribit i q maxime laudabile est mensurā seruare. hmōi aūt ē potus inebriare valens q: eius vsus mēsuratus multū ꝓfert: ⁊ modicus excessus multū ledit q: ipedit vsum rōis magis etiā ꝗ̄ excessus cibi. vñ Eccle. 31. Sanitas ē aie ⁊ corporis sobrius potus: vinū multū potatum irritationē: ⁊ irā: ⁊ ruinas multas facit ⁊ iō spāliter sobrietas attēdit circa potū nō quēcūqꝫ. sꝫ eū q sua fumositate natus ē caput ꝯturbare. sicꝰ vinū ⁊ oē qđ i ebriare pōt. Cōiter aūt nomen sumēdo pōt i quacūqꝫ mā dici ita ꝙ ois mēsura maxime i pertinētibus ad tēperantiā vendicat sibi nomen sobrietatis pp qđ noīe sobrietatis tēperātia significat. sed modicus excessus i potu plus nocet ꝗ̄ i aliis ⁊ iō sobrietas spāliter ē circa potū ⁊ ē spālis virtus ad remouendū spāle ipedimētū vini i ebriātis sua fumositate turbātis cerebrū. Sobrietas maxime ē necessaria iuuenibus q: i eis viget ꝯcupiscētia. Mulieribꝰ aūt q: i eis deficit rō. i. robur mētis. Senibus vero ⁊ epis ⁊ oibus ministris ecclesie ⁊ regibꝰ pp officia ⁊ operationes eoꝝ. De ebrietate sibi opposita vide. ō. eo. ⁊ ibidē quō circa vel ꝯ eādē peccet mortalr.

§ Ocietas: vide q scribūtur. Ꝟ. vsura. 3ᵒ. p totū ⁊. Ꝟ. peculiū. §. 27. ⁊. sequētibus.

§ Ocrates ille Thebanus hō quodā ditissimꝰ cū ad philosophādū Athenas pergeret magnū auri pōdus abiecit: nec putauit se posse simul diuitias ⁊ virtutes possidere: fꝫ Hieroꝰ ad Paulinū. hic desperās de veritate capiēda totū se ad philosophiā moralē dedit: ⁊ fuit magister Platonis ⁊ discipulus Archelai auditoris Anaxagore: ⁊ ipe ⁊ Plato fuerūt ꝯditi virtutibꝰ. ō. ceteroꝝ phoꝝ. fꝫ. s. T. i diuersis locis vt pꝫ i tabula doctrine sue.

§ Odomia est vitiū ꝯ nām. qđ ex corruptione pctī originalis humanū genus circa tēpora Abrahe vsqꝫ ad pfundissima pctōꝝ venerat. s. infidelitatē i turpissimū vitiū ꝯ nām: ⁊ iō tūc tēporis p cōueniebat pmissionē fieri manifestā de semine nasciturо in quo oēs gētes benedicerēt ⁊ a pctis mūdarētur. tūc ēt oportebat in significationē aliqđ exēplū fidei hoibus proponi ꝯ ifidelitatē. tūc signa castitatis dare ꝯ turpissimam ꝯcupiscentiā: ⁊ ideo Abrahe p data est circōcisio i signū paternitatꝭ vt ex quo nasciturus erat pctōꝝ destructor etiā i signū fidei ⁊ distinctiōis ab ifidelibus ⁊ i signū castitatis ⁊ munditie. hec. s. Tho. 4. di. i. q. 2. ar. p. qᵃ. 3ᵃ. Quō sit spēs luxurie ⁊ quō diuidat ⁊ quō sit grauissimū ⁊ de pena eius. Ꝟ. luxuria. §. 7. ⁊. 8. vide supra ver. Abraham per totum.

§ Olicitudo est studiū adhibitū ad aliqđ cōsequendū qđ maius est vbi ē timor ⁊ minus est vbi ē securitas: ⁊ dr̄ solicitus quasi solers citus vel quasi solers totus: q: ex solertia animi velox est ad psequendū agenda ⁊ ptinet ad prudētiā cuius pcipuus actus est circa agēda pcipere de cōsiliatis ⁊ iudicatꝭ. vñ fꝫ philosophū. 6. ethicoꝝ: opor

ret operari quidem velociter cõsiliata ⁊ est idem q̄ vigilãtia. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 47. ar. 9.

Olicitudo bõa ē octuplex. s. platõis: pdicatio f nis: discretõis: cõpassiõis: deuotõis: circũspe/ ctõis: actionis: ⁊ passiõis: ⁊ hoc nõ ē pctm. imo laudabile: ⁊ dr̃ solicitudo prudētie. h. s. T. sup Pau lũ. i. ad cor. 7. Et ibidē dicit q̄ triplex solicitudo dis/ suadet. s. ad vxorē: ventrē: ⁊ bursam. Et. 2a 2e. q. 55. ar. 6. dicit q̄ solicitudo tẽporaliũ rer̃ tripl̃r põt esse illicita. vno quidē modo ex pte eius de quo solicita/ mur tẽporalia tãq̃ finem q̃rimus: ⁊ sic intelligitur Matthei. 6. Nolite soliciti esse: ⁊c̃. ⁊ sic videt̃ pctm̃ mortale. s. ponere vltimũ finē in tẽporalibus. Alio pp superfluũ studiũ qd̃ apponit̃ ad tẽporalia pcurã/ da pp q̃ hõ a spũalibus quibus principali' i seruire dz. retrahit̃. vñ Mat. 13. Solicitudo seculi suffocat verbũ. 3 mõ ex pte timoris superflui. qñ. s. aliqs timet faciēdo qd̃ dz: nec' sibi deficiãt: ⁊ hoc dñs remouet. tũ q: maiora dedit. tũ q: aliis aĩalibus prouidet. tũ rõe diuine prudẽtie quã gẽtes ignorãt. Et sil̃r dñs phibet solicitudinē de crastiñ. i. de futuro nisi imi/ neat tẽpus eor̃. hec. s. Tho. vbi. s. ar. 7. Et istis mo dis cõiter est veniale: posset tñ eē mortale qñ ex tali solicitudine dimitteret nec' ad salutē: ⁊ reducit̃ ad pm̃ modũ. qñ. s. ponit vltimũ finē i tẽporalibus. Alia est solicitudo spũaliũ de qua Matth. 6. pm̃ q̃rite re/ gnũ dei: ⁊ hec d se ē laudabilis nisi forte p accidẽs. qñ. s. pp hoc dimitteret necessaria.

Omnus ē sexuplex. s. nature: mortis: negligē/ f tie: culpe: cõtẽplatiõis ⁊ glorie. Quid sit cau/ sa somnij. b. cõicare. §. 33. 34. 35. ⁊. 36. So/ porari dicit̃ qui multũ ⁊ profunde dormit dormire vero qui parum.

Ortes pprie dicũtur cũ aliquid fit ab hoie f vt eius euẽtu cõsiderato aliqd occultũ inote/ scat. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar. vltimo: ⁊ i opu/ sculo d sortibus. c. p. dicit q̄ sors nõ hz locũ i necessa rijs. sz vtũtur hoies sortibus ad aliqd iq̃rendũ i re/ bus humanis q ad se ipos vel ad amicos ptinent q̃ per pprã prudẽtiã cognoscere nõ possunt.

f ¶ Ad quē finē sortes ordinẽtur. R. sm. s. Tho. i. d. opusculo. c. 2. q: i his aliquid sorte reqrit̃ q̃ pertinẽt ad vsuz vite humane vt dictũ ē. necesse ē q̄ ad hoc inquisitio sortis tẽdat sm q̄ res aliquo mõ accõmo/ dat̃ vsui vite humane. Circa ea vero q̃ veniũt i vsũ humanũ p quidē solicitãtur hoies vt ea qualitercũq̃ habeãt. 2 vt habitis vtãtur. 3 vt futur̃ euẽtuum vsus cognoscãt. ⁊ res: vite nostre deseruiẽtes i nros vsus assumere nõ possumus nisi eas aliqual̃r habeam'. res aũt sm sui nãm cões sunt oibus. necesse fuit ad hoc q̄ eis hoies distincte vti possent vt per aliquem modũ inter hoies diuiderẽtur. qñq̃ aũt cõiuz rerũ diuisio ex humana idustria ⁊ volũtatũ cõcordia po test ad effectũ perduci ⁊ tũc sortibus nõ idiget̃. sed qñ humanus sensus nõ sufficit ad cõcorditer diuidē dũ tunc cõsueuerũt sorte diuidere sm illud puer. 18. Cõtradictiões cõprimit sors. Sicut aũt ē distinctio facultatũ ita ēt honor̃ ⁊ dignitatũ. vñ qñq̃ cõtin/ git q̄ aliqui nõ valẽtes cõcorditer digere aliquē cui dignitas aliqua cõferat̃. sorte hoc requirẽduz extisti/ mant. sic dr̃ Luce. p. Sorte exijt vt icensuz poneret. Saul ēt sorte fuit electus in regē primi Re. x. Sicut aũt cõtingit dubitari circa distributionē honor̃ ita ⁊ penar̃. Et iõ si credat̃ aliquis puniẽdus ignoret aũt quē puniri oz sorte hoc aliquibus iquirẽdũ vr̃. sic de Jona. Sic igit̃ vno mõ sors ordinat̃ ad iqui/ rendũ quid sit habiturus vel possessionez vel digni/ tatē vel penaz ⁊ hec vocari põt sors diuisoria q: p eã diuidit̃ id qd̃ ignorat̃ qual̃r sit distribuendũ. vñ ⁊ verbũ sortiẽdi a sortibus sumptũ eē vr̃. Sicut aũt cõtingit dubitare qs rē aliquã sit habiturus ita cõtin git dubitare vtrũ re aliqua sit vtẽdũ: ⁊ vl̃r vtrũ ex pediat aliquid agere. Nã ois actiõis vsus aliquis ē vel sui ipius vel alterius. Cũ igit̃ talis occurrit dubi tatio circa agẽda. siquidē circa humanã prudẽtiã huic satisfactiõi satisfieri possit ad humanũ cõsiliũ recurrendũ opinamur. Sed q: vt dr̃ sapie. 9. Cogi/ tatiões mortaliũ timide ⁊ icerte prouidẽtie nr̃e. vbi humano cõsilio plenarie occurri nõ põt ad sortiũ in quisitionē recurrũt. hoc exẽplũ legimus i Hester vbi dr̃ q̄ missa ē sors i vrnã quo die ⁊ quo mense gens iudeor̃ deberet iterfici: ⁊ q: hmõi sors succedit loco cõsilij põt dici sors cõsultoria quasi ad cõsultãdũ ordi nata. Solicitãtur etiã plerũq̃ hoies de futuris euen tibus ex quor̃ cognitiõe hõ i pluribus agẽdis vel vi tandis põt dirigi ⁊ tñ futuror̃ cognitio excedit hu/ manã idustriã sm illud Eccle. 8. Multa hois afflic/ tio q ignorat pterita ⁊ futura nullo scit̃ põt nũtio. vñ hoies ad aliqd de futuris euẽtibus cognoscẽduz iterdũ putãt eē recurrẽdũ ad sortes: ⁊ hmõi sortē di uinatoriã vocare possum'. diuini. n. dicũtur qui ali/ qua de futuris pnoscũt quasi sibi attribuẽtes qd̃ est pprũ dei sm illud Isaie. 41. Anũtiate q̃ vẽtura sunt in futur̃ ⁊ sciemus q: dij estis vos. Et sic est triplex sors. s. diuisoria: cõsultoria: ⁊ diuinatoria.

¶ Quot sunt spẽs diuinatiõis. R. 63. s. Tho. vbi. s. q̄ multipl̃r aliqui exequirũt cognitionez eor̃ q̃ hu/ manã excedũt idustriã. Quidã. n. mãifesta respõsa deposcũt vel a deo vel a demonibus quor̃ primũ. s. a deo pertinet ad pphetICos viros qui quadã priui legiata familiaritate deo cõiũcti ab eo merent̃ istrui de futuris euẽtibus aut de qbuscũq̃ supnãlib' reb'. sm illud Amos. 3. Nõ faciet dñs deus verbum nisi reuelauerit secretũ suũ ad seruos suos pphetas reue lat aũt iterdũ vigilãtibus p mãifestũ visionē iterdũ p somniũ. Et de isto. p. nihil aliud ad pñs q: ē alte/ rius negotij. 2 vero. s. qñ petit̃ a demonibus pertinet ad nigromãticos: ⁊ dr̃ sortilegiũ cõiter siue idiui/ natio qd̃ cõiter sumit̃ i malã qui qbusdã icãtatiõi/ bus ⁊ sacrificijs vel alio demonũ cõsilio. vel auxilio

vtitur qd qdē vel exp̄sse iplorat̄ vel p̄ter itentionem hoīs se occulte demō ingerit ad p̄nūtiandū futura q̄dā q̄ hoībus sunt ignota eis aūt cognita. Demones aūt exp̄sse inuocati solēt futura p̄nūtiare multipliciter. Qn̄qȝ quidē p̄stigiosis quibusdā apparitionibus se aspectui ꝛ auditui hominū ingerentes ad p̄nūtiandū futura: ꝛ hec spēs vocat̄ p̄stigiū ex eo ꝙ oculi hominū p̄stringūtur. Qn̄qȝ aūt per somnia: ꝛ hec vocat̄ diuinatio somnioꝝ. Qn̄qȝ vero per mortuoꝝ aliquoꝝ apparitionē vel locutionē: ꝛ hec spēs vocat̄ nigromātia. q: vt dicit Jsidorus i lib. ethimo. Nigron grece mortuus. māchia vero diuinatio nūcupat̄. q: quibusdā p̄cātatiōibus adhibito sanguine. videtur resuscitati mortui diuinare ꝛ ad iterrogata respōdere. Qn̄qȝ vero futura p̄nūtiāt p̄ hoīes viuos. sicut i arreptitijs pȝ ꝛ hec ē diuinatio p̄ phitones vt Jsidorus dicit. phitones. a phitone apolline sunt dicti q dicebat̄ eē auctor diuinādi. Qn̄qȝ vero futura p̄nūtiāt p̄ aliq̄s figuras vel signa q̄ i rebus iniatis apparēt. q̄ qdē si appareāt i aliquo corpore terrestri. puta i igne: vel ferro: vel lapide polito vocat̄ geomātia. Si aūt i aquam idromātia. si aūt in aere aeromātia. si āt i igne piromātia. si aūt i visceribus aialiū imolatoꝝ i aris demonū vocat̄ auspiciū.

5 ¶ Diuinatio aūt q̄ fit absqȝ exp̄ssa demonū inocatiōe i duo genera diuidit̄ quoꝝ p̄m̄ ē cū ad p̄noscendū futura aliqd ꝯsideramus i dispositiōibus aliaꝝ reꝝ qd dr̄ auguriū: ꝛ si qdē aliqs conet̄ futura p̄cognoscere ex ꝯsideratiōe situs vel motuū celestiū hoc pertinet ad astrologos qui ꝛ geneatici dicūtur pp̄ nataliū ꝯsideratiōes dieꝝ. Si vero p̄ motus vel voces auiū. seu quorūcūqȝ aialiū siue per sternutationes hominū vel mēbroꝝ saltus. hoc pertinet generaliter ad auguriū qd dr̄ a garritu auium sicut auspiciū ab ispectiōe auium. quoꝝ p̄m̄ pertinet ad aures. 2m̄ ad oculos. Jn auribus. n. hec p̄cipue ꝯsiderari solēt. Si vero hmōi ꝯsideratio fiat circa v̄ba hominū absqȝ itentiōe dicta qua qs retorquet ad futuꝝ qd vult cognoscere hoc vocat̄ omē. Si aūt ꝯsiderētur aliq̄ dispositiōes figuraꝝ i aliqbus corporibus visui occurrētes. erit alia diuinatiōis spēs. Nā ex lineamentis manus ꝯsideratis sumpta diuinatio chiromantia vocat̄ quasi diuinatio manus. chiros. n. grece dr̄ manus: diuinatio v̄o ex qbusdā signis i spatula alicuius aialis apparētibus spatulamātia vocat̄.

4 ¶ Ad. 3m̄. aūt diuinatiōis genus qd ē sine exp̄ssa demonū inocatiōe pertinet diuinatio q̄ fit ex ꝯsideratiōe eoꝝ q̄ eueniūt ex qbusdā q̄ ab hoībus serio fiūt ad aliqd occultū iquirendū siue p̄ protrahtionē pūctoꝝ qd ꝑtinet ad artē geomātie siue p̄ ꝯsiderationē figuraꝝ q̄ p̄ueniūt ex plūbo liq̄facto in aqua proiecto. siue ex qbusdā cedulis scriptis vel nō scriptis in occulto repositis dū ꝯsiderat̄ quis quaȝ accipiat vel ēt ex festucis in equalibus propositis quis maiorē vel minorē accipiat. vel etiā ex taxilloꝝ proiectione quis plura pūcta proiiciat. vel etiā dum cōsiderat̄ quid apperiēti libꝝ occurrat. q̄ oia sortiū nomē habent. Sic ergo pȝ triplex diuinatiōis genus quoꝝ primū est per manifestā demonum inuocationē qd pertinet ad nigromāticos. secūdū aūt est per solam ꝯsiderationē dispositiōis vel motus alterius rei qd pertinet ad augures. tertiū est dū facimus aliquid vt nobis manifestet̄ aliquid occultuȝ qd pertinet ad sortes sub quolibet aūt hoꝝ multe spēs ꝯtinētur vt patet in his tribus. §. Et q̄uis i oibus p̄dictis sit eadē generalis rō peccādi non tñ eadē sp̄alis. Multo enim grauius est demones inuocare q̄ȝ aliqua facere quibus dignum sit vt se demones ingerant. v. ars. §. i. ꝛ. 2. quō sunt tria genera. Pro notitia autē eoꝝ q̄ i isto. c. dicūtur: ꝛ. v. alchimia: ꝛ. v. ars: ꝛ. v. arreptici: ꝛ. v. astrolo⁹: ꝛ. v. auguriū: ꝛ. v. diana: ꝛ. v. diuinatio: ꝛ. v. futura: ꝛ. v. fatū: ꝛ. v. inocatio demonū: ꝛ. v. supstitio: ꝛ. v. malefiaū: ꝛ. v. mathematici. Notandū est ꝙ ista oia aliquo mō ꝯueniūt ꝛ ex ꝯsequēti id qd dr̄ i vno istoꝝ dr̄ etiam aliqn̄ in alio loco. vnde. 2⁹. est notandū ꝙ vt dr̄. s. v. ars. pn̄. i fi. ꝯsequēdo ꝛ p̄supponēdo totū id qd ibidem dr̄. ꝙ ars mechanica dr̄ illa q̄ regit operatiōes q̄ exeūt ad extra sicut domificare: scribere: ꝛc̄. Jste autē artes sunt in triplici differētia. Nam quedā sunt q̄ habēt bonū principiū. medius mediū: ꝛ optimū finē: vt sūt ars agriculture: ars fabrilis: ꝛ similes. habēt. n. pro principio ingeniū humanū ꝛ naturam. pro medio operationes humanas. pro fine ꝯseruationē nature humane. Quedaȝ vero sunt q̄ habent bonū principiū: ꝛ bonū mediū. sed multotiēs malū finem: ꝛ de istis habet̄. v. ars. §. 3. ꝛ. 5. ꝛ. v. ornatus. Quedam alie sunt que habent malū principiū: peius mediū ꝛ pessimū finē sicut sunt artes magice que aliquando dicūtur cōi noīe. diuinatorie. siue nigromātice. seu mathematice vel cōsultorie demonū: ꝛ iste habent malū principiū. s. inocationē demonū. peius mediū: . s. reuelationē demonū: ꝛ pessimū finē qd est peccatum mortale. Jstud aūt genus. s. ars magica: ꝛc̄. est spēs supstitiōis q̄ supstitio habet quatuor spēs. prima est cultus dei inordinatus. 2ª. est idolatria. 3ª. diuinatio. 4ª obseruatio vana. De tertia nūc ē sermo q̄ diuidit̄ etiā in tria genera. primū est qn̄ fit diuinatio per expressam inocationem ꝛ de ista habetur supra. §. 2. ꝛ vocat̄ nigromātia. secūdū est quādo est inocatio implicita per dispositiōes aliaꝝ reꝝ ꝛ vocatur auguriū. de quo. v. eo. ꝛ hic supra. §. 3. tertiū est qn̄ fit indiuinatio per implicitā inocationē p̄ ea q̄ ab hoīe fiūt: ꝛ iste dicūtur sortes de quibus agitur in isto. c. ꝛ maxime. §. 4. q̄ diuidit̄ in diuisoriā: ꝯsultoriā: ꝛ diuinatoriā: vt. s. §. i. vt̄ iste artes magice sint appetēde. v. ars. §. i. vt̄ sint p̄hibite. v. ars. §. 2. ꝛ. v. astrologia per totū: ꝛ. v. alchimia. vtrū vbo

stellaꝝ sit pctm̄. ꝟ. ars. §. 2. ꝛ. ꝟ. augures. §. 1. ꝛ. ꝟ. superstitio. §. 1. ꝛ. 4. ꝛ. ꝟ. inuocatio demonū: ꝛ infra. §. se. De astrologia vtrū sit ꝓhibita. vel qd pōt cognosci ꝟ. e. ꝛ. ꝟ. futura. §. 1. ꝛ. ꝟ. fatū. vtrū alchimia sit ꝓhibi

5 ¶ Utrū vsus sortiū sit licitus. R. ſm s. Tho. ſcda. ꝟ. e. vbi. ē. 2ᵉ. q. 95. ar. 8. ꝙ actus hominū q regrūt ad sortes nō subdūtur dispositioni stellaꝝ nec ēt euētus ipsoꝝ. vnde si qs ea itētiōe sortibꝰ vtat quasi hmōi actus humani q regrūtur ad sortes ſꝫ dispositionē stellaꝝ sortiātur effectū vana ꝛ falsa est opinio ꝛ ꝑ ꝯñs nō carēs demonū ingestione. ex quo talis diuinatio erit superstitiosa ꝛ illicita: hac aūt cā remota necesse est actuū expectet euentus. vel ex fortuna vel ex aliqua spūali cā dirigēte: ꝛ si qdē ex fortuna qḋ locū habere pōt in diuisoria sorte nō vr̄ habere nisi forte vitiū vanitatis. sicut si aliqui nō valētes aliquid cōcorditer diuidere velint sortibus ad diuisionē vti quasi fortune exponētes qs quā partē accipiat. Si vero ex spūali cā expectet sortiū iudiciū. qñqꝫ qdem expectat a ḋmonibus ꝛ tales sortes sunt illicite ꝛ ſꝫ canones ꝓhibēt. c. qui fine. 26. q. 2. Qñqꝫ vero expectat a deo ſm illud ꝓuer. 16. sortes mittūtur i sinuꝫ. sꝫ a dño tēperātur ꝛ talis sors ſm se nō est malum: vt Aug. dicit: ꝛ est tex. cū glo. i. c. ꝓ. 26. q. 2. pōt tñ in hoc quadrupl'r pctm̄ icidere. ꝓ quidē si absqꝫ nulla necessitate ad sortes recurrat. hoc. n. vr̄ ad dei temptationem pertinere. 2ᵒ si qui ēt in necessitate aliqua cōpulsi deū putāt sortibus exēplo aploꝝ cē ꝯsulēdū nisi mediātibus orationibus ꝛ ꝑcibus. videant hoc ipsos aplos nō nisi collecto fratrū cetu ꝛ ꝑcibus ad deū fusis egisse ſm Bedā sup actus aploꝝ. 3ᵒ. si diuina oracula ad terrēa negotia ꝯuertāt ſꝫ Aug. 4ᵒ si i electiōibus eccliasticis. q. s. s. fieri debēt a'iq sortibus vtātur ꝓbat i. c. si. de sortile. Secus aūt ē i secularibus dignitatibus q ad terrenā dispositionē ordinātur i quaꝝ electiōe plerūqꝫ hoies sortibus vtunt. sicut ꝛ i tēporaliū reꝝ diuisiōe. Si vero necessitas imineat licitū est cū debita reuerētia sortibus diuinum iudiciū iplorare ſm Aug. i epla ad honoratū. vide ver. ars. §. 1. ꝛ. 2 ꝛ. ꝟ. augures ꝑn. ꝛ. §. 1. ꝛ. 2. ꝛ. ꝟ. inuocatio. hic quō est peccatū mortale.

6 ¶ Que est pena sortilegoꝝ. R. ſm leges debēt decapitari: ꝛ si ad domos alioꝝ vadūt debent igne cremari. Itē bona eoꝝ publicari vt. l. nullus: ꝛ. l. nemo ꝛ. l. culpa. C. de male: ꝛ mathe. ſm canones si ē occultū iponit pnia. 40. dieꝝ. c. i. co. ti. si notoriū ē fiūt infames ꝛ etiaꝫ qui ad eos ꝯcurrūt. 2. q. 8. q'qs: ꝛ de testi. c. testimoniū: si clericus: debet deponi ꝛ i monasterio detrudi. 26. q. 5. non oꝫ: ꝛ. c. si quis eps: ꝛ. c. si laici. Si sunt serui verberibus subiciuntur. Si liberi sunt intrusione digna detrudēdi. 25. q. 5. ꝯ idoloꝝ ꝛ oēs tales efficiūtur irregulares si sit notoriū. tñ eps poterit dispēsare ſm Ber. in. c. 2. co. ti.

7 ¶ De breuibus vero ſꝫ Jo. Monal. vt recitat Pisanella. ꝟ. sortilegiū. 2ᵒ. §. 2. ꝙ est supstitiosum si credat ꝙ minoris vel maioris virtutis quādo scribūtur post euāgeliū lectum vel aliquid hmōi. qḋ ex se nō habet virtutē: ꝛ sic nisi fiāt ad reuerentiā euāgelij vel habeāt ex se virtutē naturalē sunt supstitiosa: ꝛ illa in quibus scribūtur quidā caracteres ꝛ qdā noia insitata quasi noia dei i effabilia: ꝛ i illis in qbus dicit quicūqꝫ super se portauerit nō ꝑditabit vel sic vel sic aut illud bonū sibi eueniet ꝑculdubio reprobāda sunt nec portāda: ꝛ peccāt qui scribūt vel docent eē portāda. Si tñ eēnt simplices possent excusari añqꝫ sint moniti. hec ibi. Et ſm s. Tho. 2ᵉ. q. 96. ar. 4. Illa q ad sanitateꝫ vel alium effectum acaptūtur nisi habeant virtutē naturalem vel sint a deo sunt suspecta: vide ver. reliquie. §. 4.

8 ¶ Quid ḋ sacerdotibus q pro viuis quos odiūt cantant missam defunctoꝝ vel i medio ponūt feretrū ꝛ faciūt officiū mortuoꝝ vt illi citius moriātur vel similia. R. si fuerint tales detecti deponi debent ꝛ ad agendā penitentiā tā sacerdos qꝫ qui icitauit debēt ergastulo perpetui exilij relegari. 26. q. 5. ꝯcūqꝫ.

9 ¶ Quid de quibusdā mulieribus q dicūt vel credūt se nocte cū diana dea paganoꝝ vel cū herodiade ꝛ i numera multitudine mulieꝝ equitare sup quasdā bestias ꝛ i numera spatia pertransire: ꝛ hmōi: ꝛ ꝙ ab eis alique creature possint imutari i melius aut transformari. R. ſm Ray. a maligno spiritu mentibus fideliū taliū phātasmata irrogātur. Nā diabolus trāsformans se in angelū lucis ꝛ in diuersaꝝ spēs ꝑsonaꝝ mentē quā captiuā tenet multipliciter deludit. nec dꝫ aliquis in tantā deuenire stultitiā vt credat ꝙ hec q in somnijs ꝛ spiritu tantum fiunt: in corpore fiāt: alias infidelis est ꝛ pagano deterior: hec ꝛ multa alia. 26. q. 5. c. epi.

10 ¶ Quid ergo dicemus ad ea q quottidie inquisitores inueniūt ꝛ experientia quottidie docet verissimis experimentis ꝙ tam mulieres qꝫ viri ad talia spectacula vadant ꝛ portētur de facto ꝛ corporaliter. Nam multotiēs sunt reperti in die sequenti in locis longinquis ad que loca fuerūt portati i breui tempore ꝛ ibi derelicti cū magno labore domū reddierunt. nec possibile est hoc insomnijs fuisse. sicut dr̄ ꝙ papie fuit quedā puella q ducta ad illū locū ꝛ habens rem cū illis qui ibi erāt repta est postea ꝙ veniret domū in die ꝛ clara vigilia ꝛ reperta est larga in vulua ita ꝙ clare patebat ipsam ibi corporaliter fuisse. ista ꝛ similia multotiēs reperiūt inquisitores q siquis vellet negare necesse est negare sensus. Et ideo necesse est dicere ꝙ aliquādo vadunt aliqñ portantur ꝛ aliquando vadunt in somnijs ꝛ multe apparitiones fiunt illis in somnijs ꝛ credunt illa eē vera ꝛ sic decipiūtur ꝛ imaginātur omnia illa que scribuntur in. d. c. episcopi. Et ponuntur ibi in. d. c. episcopi. quedaꝫ q sunt ipossibilia ꝛ heretica: ꝛ sunt qtuor: ſꝫ. d. Jo. ḋ turre cre. i sepe. d. c. epi. pᵐ ē ꝙ hoc fiat a diuino spiritu. 2ᵐ. ꝙ vadant cum diana. 3ᵐ ꝙ

sit dea ⁊ filia de herodiade. 4ᵐ qꝫ dicta Diana habeat diuinitatē aut aliqd numinis q̄ nō sunt extra verū deū. 5ᵐ ē qꝫ aliquis credat qꝫ mulieres mutētur realiter i gattas vel aliqua alia creatura mutef ſm nāꝫ suā. hoc: vere a solo deo fieri pōt. Ex qbus pñt breuiter aliq̄ ꝯclusiones deduci. p° qꝫ tenere aliquid istoꝝ quinqꝫ eē veꝝ ē ꝯdēnatū i.d.c. 2° qꝫ multotiēs sūt tales apparitiōes false ab āgelo sathane vt dr̄ i.d.c.epi. 3° qꝫ nō ē ipossibile tales mulieres portari vel ire ad talia loca ⁊ ibi vere ⁊ realr̄ multa facere ⁊ de facto sic eē: ⁊ negare hoc. ē negare sensū vt dictū ē. 4° qꝫ aliqñ videf mutari creature p illusiones diabolicas ⁊ hoc nō fit vere. sꝫ apparēter vt ibidē dr̄: vide aliqd. s. ℣. idolatria: ⁊ ℣. infidelitas: ⁊. ℣.

xi ❡ Sꝫ qd dicemus ꝺ his q̄s nūc iuenit ꝓ diana. pn. igsitores p Lōbardiā ⁊ multotiēs ꝯburūt. vtrū sint ille ꝺ qbus loqf .d.c.epi. R̄. qꝫ nō: nec de eis fit mētio i sacris canonibus vbi notādū ſm qꝫ dr̄ i qbusdam ꝯsilijs quorūdā doc. ⁊ habef i malleo maleficaꝝ qui fuit cōpositus p duos igsitores solēnes ⁊ approbatus p studiū ⁊ vniuersitatē colonēsem qꝫ ē q̄dā alia secta ꝑter illā de qua fit mētio i.d.c.epi. q̄ nūc multū inualescit i multis partib⁹ vt igsitores ꝯtinue expiūt. iste vulgariter vocātur strige: mascare: lamij siue lamie. q̄ secta ꝯstat vt i pluribus ex qbusdā mulierculis ruralibus adiūt ēt hoīes. Que secta in aliqbus cōuenit cū secta de qua agif i.d.c.epi: differūt tñ in multis vt. s. ꝯuenit qdē q: credūt se noctu solaciari cū diabolo voluptuose ⁊ eo vti vt icubo ad mulieres ⁊ succubo quo ad viros similr̄ i hoc ꝯueniūt qꝫ vtraqꝫ secta aliqñ credit fieri i corpore qd̄ fit i spiritu. i. i imaginatiōe ⁊ qꝫ aliqñ ēt fit realr̄ vt dictum est i. ℣. ꝑcedētibus. Differūt aūt i multis ꝑ q: illa secta de qua fit mētio i sacris canonibus. s. i.d.c.epi. ē heretica expsse eo qꝫ credit aliqd numinis vel deitatis eē extra deū ⁊ alia q̄ dicta sunt in. ℣. ꝑcedētibus. sꝫ ista. s. strigaꝝ nō ē expsse heretica. sed ꝑsumptiue q: ei quē diabolū credūt ⁊ inimicū dei tꝫ: exhibet honorē diuinū. 2° q: illa de qua i.d.c.epi. non dr̄ abnegare fidē vel baptismū sic ista. 3° q: illa nō dr̄ ꝯtēnere crucē: sacra. vel sacramēta sic ista strigaꝝ. Itē secta strigaꝝ operaf multa scelera. Nā diabolū sciēter iuocat. ꝯculcat sacra. puta crucē ⁊ sacramenta. hoīes ꝑimit morte vel egritudine per virtutē ꝓpriā. s. p fascinationē ⁊ p actiua nālia edocta a diabolo ⁊ p virtutē ipi⁹ ꝺmōis assistētis ⁊ coopanꝫ virtute ꝓpria vt i rebatōe portaꝝ ⁊ ꝑcipitatōis. q̄ sūt motu locali. nā. n. corpora sꝫ doc. sāctos obedit ei ad nutū: vel virtute actiuoꝝ nāliū q̄ aliqñ visibilr̄ aliqñ iuisibilr̄ applicāt. sic cū vetula torquēte vel pūgente imaginē. torquef aut pūgif hō. Illa aūt nullū istoꝝ hꝫ. s; dicit feminas trāsformari i gatas ⁊ hoīes in demones vel deos seu deas. Ubi notādū qꝫ fuit error paganoꝝ qꝫ ex hoībus fierēt demones qui cēnt lares ⁊ manes. i. dij vt patet per Aug. 8. de ciui. dei .c. xj. de quo. s. Tho. q. de mal. q. 16. ar⁹. 9. ⁊ 3. cōtra Gen. c. 106. ⁊ i hoc fundauit se. d. secta de qua i.d.c. epi. Ista vero secta strigarū dicit spūꝫ sibi apparētē eē diabolū ⁊ inimicū dei ⁊ ex ꝯsequēti nō eē conuersum i deū vel i deam bonā vt illa dicit. Nec ista strigaꝝ dicit se vocari ad seruitiū alicuius dee sicut illa dicit. Ex his igif pꝫ qꝫ determinatio illius. c. epi: nō dꝫ itelligi ꝺ istis strigijs vide aliqd. s. ℣. heroes.

ſ Pectacula: vide. ℣. ludus.

ſ Pes est duplex. quedā q̄ est passio subiectiue existēs i irascibili. Alia est virtus theologica causata a deo p infusionē subiectiue existēs i volūtate. sꝫ de prima ꝑ dicendū est.

❡ Spes q̄ ē passio distinguif ab alijs passionibus. ꝑ distinguif a timore. q: spes nō ē nisi de bono. timor vero de malo. 2° differt a gaudio. q: spes solū est de futuro. gaudiū vero de bono ꝑsenti. 3° differt a desiderio vel cupiditate. q: spes ē de bono arduo cū difficultate adipiscibili. nō. n. aliquis dr̄ sperare aliqd minimū qd̄ statiꝫ ē i sua ptāte vt habeat. desideriū vero siue cupiditas ē de bono absolute ⁊ sic sunt in cōcupiscibili. 4° differt ēt a desperatione. q: spes est de possibili adipisci. nō. n. aliquis dr̄ sperare id qd̄ ois adipisci nō pōt sic qs desperat de eo qd̄ adipisci nō pōt. Spes igif passio ē de bono futuro. arduo possibili adipisci. dicit. n. quādā extēsionē ipius irascibilis i quoddā bonū futuꝝ arduū possibile ꝯsequētem apphensionē: ⁊ per hoc vltimū differt ab his q̄ sunt sensu. Et dr̄ spes expectatio. ſm illud apli Ro. 8. p patiētiā expectamus. qñ speramus cū adiutorio alterius: ⁊ dr̄ aliqñ fiducia p respectū ad cognitionē ꝑcedentē. ita qꝫ fiducia dicit speꝫ ſm qꝫ sequif ad cognitionē ſm qꝫ cognoscif obiectū vt possibile ⁊ credit se posse adipisci. Et ē spes nō solū i hoībus. sꝫ ēt i brutis. Si. n. canis videat leporē aut ācipiter auē nimis distantē nō mouef ad ipsaꝫ quasi nō sperās se eā posse adipisci. mouef aūt qñ spatij quo aliquo mō sperat ⁊ apphēdit futuꝝ ⁊ ꝯriaf desperationi. sicut accessus ꝯriatur recessui. 1

❡ Quid ē cā spei. R̄. qꝫ aliqd pōt eē cā spei duplr̄. ꝑ q: hoi eē possibile vel q: facit eū extimare eē possibile. ꝑ mō ē cā spei oē illud qd̄ auget ptātē hois sicut diuitie ⁊ fortitudo ⁊ iter cetera ēt expiētia. nā p expiētiā hō acqrit facultatē aliqd de facili faciendi ⁊ ex hoc sequif spes vnde Uegetius dicit i lib. de re. militari. Nemo facere metuit qd̄ se bene didicisse ꝯfidit. Alio⁰ est cā spei oē illud qd̄ facit extimationē alicui qd̄ aliqd sit sibi possibile: ⁊ hoc mō: ⁊ doctrina ⁊ psuasio qlibet pōt eē cā spei: ⁊ sic ēt experiētia est cā spei qñ facit extimus qꝫ pōt ꝯseq. secus si per expiētiaꝫ aliter cognosceret. sic i senibus. Iuuētus vero ē etiā cā spei pp tria vt pꝫ dicit i. 2. rethorices: ⁊ hec tria possūt accipi ſm tres cōditiōes boni qd̄ ē obiectū. spei qd̄ ē futuꝝ: ⁊ arduū ⁊ possibile. Iuuenes. n. multū hñt de futuro ⁊ paꝝ de ꝑterito: ⁊ iō q: memoria 2

est preteriti spes aũt futuri parũ habent õ memoria sed multũ viuũt in spe. Iuuenes etiã ꝓpter caliditatẽ nature habent multos spũs ꝛ ita in eis cor amplia tur. ex amplitudine aũt cordis est ꝙ aliquis ad ardua tendat ꝛ ideo iuuenes sunt animosi ꝛ bone spei. Similiter etiã illi qui non sunt passi repulsam: nec experti impedimẽta in suis conatibus de facili reputãt aliquid sibi possibile. vnde iuuenes propter inexperiẽtiã impedimentoꝝ ꝛ defectuũ de facili reputant aliquid sibi possibile: ꝛ ideo sunt bone spei: duo etiã istoꝝ sunt i ebrijs. s. caliditas ꝛ multiplicatio spirituũ ꝓpter vinũ: ꝛ iterũ icõsideratio periculoꝝ vel defectuũ: ꝛ propter eandẽ rationeꝫ etiã oẽs stulti ꝛ deliberatiõe nõ vtẽtes omnia tentant ꝛ sunt bone spei: ꝛ quãuis spes importet quãdã firmitateꝫ ꝗ non est sm veritatẽ in ebrijs ꝛ stultis. est tamen i eis sm existimationẽ. hec omnia precedentia habentur. ex. s. Tho. 2a 2e. q. 40.

3 ¶ Spes secũdo modo sumpta vt dictũ est in principio est virtus theologica distincta ab alijs virtutibus vt ponit. s. Tho. 2a 2e. q. 17. ꝙ sit virtus patet quia actus eius attingit ad deũ tãꝗ̃ ad propriã mensurã ex qua reddit bonus ꝛ facit bonũ habentẽ. vt. n. speramus aliquid vt possibile nobis per diuinũ auxiliũ. spes nostra attingit ad ipm deũ cuius auxilio innititur: ꝛ ideo patet ꝙ est virtus cuꝫ faciat actum hominis bonũ: ꝛ debitã regulã attingentẽ. ꝙ auteꝫ sit theologica patet quia habet deuꝫ pro obiecto in quo cõsistit ratio virtutis theologice. attingit enim ipm deũ tãꝗ̃ supremã regulam humanoꝝ actuuꝫ ꝛ sicut primã causam efficientẽ inquantũ eius auxilio innititur: ꝛ sicut vltimã causam finalẽ inquantum in eius fruitione beatitudinem expectat: ꝛ sic patet ꝙ spei inquantum est virtus principale eius obiectum est deus.

4 ¶ Utruꝫ spes que est virtus theologica sit distincta a fide ꝛ charitate. R. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 17. ar. 6. ꝙ sic. ait. n. sic. virtus aliqua dicitur esse theologica ex hoc ꝙ habet deũ pro obiecto cui inheret. potest aũt aliquis alicui iherere dupliciter. vno modo propter se ipm. alio mõ inquãtum ex eo in aliud deuenitur. Charitas ergo facit hominẽ deo inherere propter seipm. mentẽ hominis vniens deo per affectũ amoris. spes aũt ꝛ fides faciunt hominẽ inherere deo. sicut cuidã principio ex quo aliqua nobis prouenîũt. de deo aũt ꝓuenit nobis ꝛ cognitio veritatis ꝛ adeptio perfecte bonitatis. fides ergo facit hominẽ deo adherere inquantũ est principiũ nobis cognoscendi veritatẽ. credimus. n. ea vera esse que nobis a deo dicũtur. Spes aũt facit deo adherere prout est nobis principiũ perfecte bonitatis. inquantũ. s. ꝑ spem diuino auxilio innitit ad beatitudinẽ obtinendam. Spes igitur facit tendere i deũ sicut in quoddã bonũ finale adipiscendũ. sed charitas proprie facit tendere in deũ vniendo affectũ hominis deo. vt. s. homo nõ sibi viuat. sꝫ deo. Et ordine nature siue quãtũ ad motũ fides precedit spem. qꝛ prius apprehendimus ipsam beatitudinẽ ꝛ adiutoriũ diuinuꝫ per fidem. secũdo speramus illa. tertio i fine vnimur. Et sic quãuis in ordine perfectiõis ꝛ in termino motus charitas sit prima ꝛ maior vt apostolus dicit. tamen est vltima i ordine nature. Et quãuis possimus sperare secũdarie in aliquã creaturã. primo tamen ꝛ principaliter tãꝗ̃ in vltimo sperato solũ speramus ipm deũ sicut vltimũ finem: ꝛ similiter speramus solũ adiutoriũ ab ipo deo sicut a prima causa.

¶ Utrũ spes sit in beatis. R. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 18. ar. 2. ꝙ nõ. Subtracto. n. eo quod dat spẽm rei remouetur ipa res. sicut remoto rationali remouet hõ. 5
spes aũt recipit spẽm a suo obiecto principali. sicut ꝛ cetere virtutes. obiectũ aũt principale spei est beatitudo eterna sm ꝙ est possibilis haberi ex auxilio diuino ꝛ arduũ. Quia igitur bonũ arduũ possibile nõ cadit sub ratione spei nisi sm ꝙ est futurũ. ideo cũ beatitudo iam non fuerit futura. sed presens nõ põt ibi eẽ virtus spei: ꝛ ideo spes sicut ꝛ fides euacuabit in patria ꝛ neutrũ coꝝ in beatis esse potest. In Christo aũt nõ erat virtus spei que respicit fruitionẽ diuinã. sed poterat esse in eo quedaꝫ spes qua sperabat impassibilitatẽ corporis ꝛ gloriã imortalitatis. Illi ẽt qui sunt in patria ex amore charitatis possunt sperare gloriam amicoꝝ. Et hoc ꝙ sperant vnionẽ corporis nõ ponit proprie i eis rationẽ spei qꝛ nõ est sibi arduũ eo ꝙ habeãt iam causam vnionis. Non põt etiã eẽ in dãnatis qꝛ ad cõditionẽ miserie dãnatoꝝ pertinet vt ipi sciant ꝙ nullo modo possunt dãnationẽ euadere ꝛ ad beatitudinẽ peruenire. vnde dicit Job. 15. Nõ credit ꝙ reuerti possit de tenebris ad lucẽ. vnde patet ꝙ nõ possunt apprehẽdere beatitudinẽ vt bonũ possibile sicut nec beati vt bonũ futuꝝ ꝛ ideo neqꝫ i beatis neqꝫ in dãnatis potest esse spes. sed i viatoribus. siue sint in vita ista siue i purgatorio põt esse spes qꝛ vtrobiqꝫ apprehendũt beatitudinẽ vt futurũ bonũ arduũ possibile. Uidet ꝙ diabolus habeat spem qꝛ dr Job. 41. Ecce spes eius frustrabit eũ. Ad quod respondet. s. Tho. vbi. s. ad primũ dicens ꝑ. ꝙ hoc dicit de mẽbris eius. vel si intelligat de ipo diabolo potest referri ad spem qua sperat se de sanctis victoriã obtinere sm illud quod supra premiserat. habet fiduciam ꝙ iordanis influat in os eius. hec aũt non ẽ spes de qua loquimur. Et ꝗ̃uis fides iformis possit poni in dãnatis. qꝛ sm Augustinũ est malaꝝ ꝛ bonaꝝ reꝝ: ꝛ preteritarum: ꝛ presentiũ: ꝛ futurarũ: ꝛ suarum ꝛ alienarum: nõ tamen ponitur in eis spes informis quia nõ est nisi rerum bonaruꝫ futuraꝝ ad se pertinentiũ. bona autem diuina non sunt eis futura possibilia. sed sunt eis absentia.

Sponsalia sunt futurarum nuptiarum promissio. 30. q. 5. c. nostrates. vii. s. Tho. q. di. 27. q. 2. ar. 1. p. sunt. consensus in coniugalem copulam per verba de futuro non faciunt matrimonium sed matrimonii promissionem et hec dicuntur sponsalia a spondeo vt dicit Isidorus hec. s. Tho. et secundum Pan. in. rubrica de spon. Inde dicitur sponsus quasi promissus et sponsa quasi promissa vnde post matrimonium contractum non proprie dicuntur sponsi sed vxor et maritus quia adimpleta est promissio etiam non ante copulam nam solus consensus animorum facit matrimonium. 27. q. 2. c. sufficiat. et ideo si legatur alicui certum quod si contraxerit matrimonium illico sibi debetur quod contraxit per verba de presenti licet non sit consumatio. l. cum fuerit. ff. de condi. et demon. quandoque tamen appellatione matrimonii comprehenditur matrimonium consumatum dumtaxat vt in. c. ex publico de conuer. coniug. vnde ante copulam possunt improprie appellari sponsi quia videtur promissa respectu copule et sic possunt intelligi iura que tales nuptias appellant sponsalia per verba de presenti vt in c. penul. de spon. vnde secundum subiectam materiam appellatione matrimonii quandoque comprehenditur matrimonium contractum solo consensu quandoque carnali copula consumatum vt no. Pan. in. d. c. ex publico Ex his potest solui. q. quando statutum dicit mulier maritata non admittatur ad successionem patris cum fratribus: quidam decessit relictis filiis masculis et filia desponsata per verba de futuro Nunquid ista debeat excludi a successione paterna et dicendum quod non quia ex quo agitur de odio appellatione maritate non venit sponsa secus si ageretur de fauore. 27. q. 1. in prin. Unde aliter esset si diceretur de filia dotata quod non succederet quia in est doti: in indifferentibus vero nomine maritate non veniret sponsa nec econtra hec Panor. Notandum tamen quod vbi verba sunt qualificatiua tunc debent accipi secundum illam qualitatem vel materiam subiectam Unde idem Panor. in. d. c. ex publico ex illo tex. concludit no. quod si statutum dicat vxore decedente sine filiis maritus lucretur dimidiam partem dotis. contingit iuuenem contraxisse matrimonium per verba de presenti cum quadam puella que decessit matrimonio non consumato queritur vtrum sponsus debeat lucrari dimidiam dotis multis dicentibus contrarium vt ibi patet concludit ipse Pa. ex illo tex. quod no. quia est materia odiosa vbi sponsa sine ea perdit dimidiam dotis Ideo debemus intelligere in potiori significato quod est quando matrimonium est consumatum et non aliter. est. n. magis firmum vt ibi dicit tex.

¶ De modo contrahendi sponsalia Et queritur primo. vtrum dispositio. c. cum inhibitio de clan. despon. locum habeat in sponsalibus de futuro. vbi dicitur quod cum matrimonia sunt contrahenda debent per presbiteros in ecclesia edicta proponi assignato termino infra quem qui voluerit opponat impedimentum et si probabilis coniectura fuerit de impedimento interdicatur matrimonium donec de hoc cognoscatur. et si in gradu prohibito matrimonium clandestine vel contra huiusmodi interdictum contractum fuerit etiam per ignorantes: nati ex illo matrimonio sunt illegitimi. Idem est si parentes sciunt impedimentum licet in conspectu ecclesie contrahant et sacerdos qui contempserit prohibere matrimonia interdicta. et quilibet clericus et regularis qui interfuit per triennium a beneficio suspenduntur. et si culpa exegerit etiam grauius puniuntur. Ipsi etiam contrahentes contra hoc. c. etiam alias licite. puniuntur: et tam clerici quam seculares predictis huiusmodi clandestinis peccant et deberet esse presbiter parochialis vel de conscientia sua fieri et idem in calumniose denunciantibus huiusmodi i. d. c. Queritur igitur vtrum ista dispositio teneat in sponsalibus. Ad quod. R. Pa. i. d. c. cum inhibitio dicens quod doc. dicunt ex mente litere esse idem. nam sponsalia in multis casibus transeunt in matrimonium ipso facto. vt i. c. is qui. de spon. Ideo ne occurrat difficultas contra prohibitionem ecclesie debet etiam in sponsalibus adhiberi hec solennitas: facit. l. oro. ff. de spon. vbi dicitur quod prohibito matrimonio videntur prohibita sponsalia quia sunt preambula ad matrimonium. Ex quo no. quod contrahentes sponsalia clandestine peccant et quod iudex loci potest illa interdicere. Sed est aduertendum quod in multis locis non seruatur huiusmodi denunciatio. Unde posset queri vtrum matrimonium vel sponsalia contracta sine ista denuntiatione dicantur clandestina. R. secundum Pa. ibidem in glo. in. v. clandestinis quod si fiat coram multitudine secundum consuetudinem loci. non dicitur clandestine contrahere sed in facie ecclesie. et hoc habetur pro in dubitato. vbi non est consuetudo quod mittantur edicta sed vbi est consuetudo dubitat vtrum pene huius. c. habeant locum si qui contraxerint in facie ecclesie non premissis istis denuntiationibus. et potius credit quod non: licet illa glo. sentiat oppositum quia pena est apposita contra contrahentes clandestine et isti non contrahunt clandestine sed in facie ecclesie maxime cum officium denuntiandi sit sacerdotis et non contrahentis: Unde v. matrimonium. 2. §. x. et v. filius. §. 5.

¶ Notandum est. 2. quod sponsalia contrahuntur dupliciter. s. absolute et cum conditione. conditiones autem eodem modo intelliguntur sicut in matrimonio de quibus v. matrimonium. 5. §. vi. Et notandum quod aliter adueniente conditione sponsalia non sunt nec oritur publice honestatis iustitia: vt in. c. vnico. de spon. li. vi. nisi per actum a conditione recedat puta cognoscendo eam vel contrahendo matrimonium de presenti. c. de illis de condi. appo. sed queritur hic Pa. vtrum contractus de presenti conditionatus. sufficiat et quibusdam dicant quod sic ipse post Inno. et Io. an. sentit oppositum. et dicit quod ille debet intelligi de contractu et de consensu de presenti pure prestito secundum no. s. Tho. vbi supra distinguendum est quia aut est conditio honesta vt cum dicitur si parentibus placebit et sic tenent: aut inhonesta et hoc dupliciter quia aut est contra bonum matrimonii vt dicendo si acceperis venena causa sterilitatis et tunc non contrahuntur sponsalia: aut non est: contraria vt si dicat accipiam te si consenseris furtis meis et tunc stat promissio

sio sed tolleda est conditio.

3 ¶ Sponsalia absoluta multis modis ɔtrahunt.p.nu/da ⁊ simplici pmissiõe vt dicẽdo ego accipiã i meã ⁊ cͦ.2ͦ.p fidei dationẽ vel iuramẽtũ isti duo modi habent in.c.si iter vir͞z de spon.5ͦ.qñ ipuberes siue ambo vel alter ɔtrahunt per verba de p̄nti: iuris.n.interpretatiõe sunt sponsalia de futuro.c.vnico de despon.impuberum li.vi.⁊.c.si.eo.tit.qd intelligitur qñ fuerunt maiores septẽnio ⁊ nõ fuerunt pꝓpinqui pubertati ita q prudẽtia nõ supplebat etatẽ.d.c.si. 4ͦ.p anuli subarrationẽ.27.q.2.si qs desponsauerit. 5ͦ.p arraꝝ dationẽ.arre aũt dñr anulus.pecunie.siue alie res date sponse quaꝝ datio subarratio vocatur que nõ secuto matrimõ debent restitui hoc modo:si matrimõ nõ fuerit secutũ absq; alteri⁹ culpa puta pter supuenientẽ mortẽ vel religiõis ingressũ ⁊ hmõi debent restitui simplr: si vero fuerit pp culpã dãtis pdit arras:si pp culpam recipiẽtis restituet in duplo.C.de spon.l.arras.⁊.l.fi.⁊ hoc de duplo intelligit i foro cõtentioso ⁊ qñ est maior vigesimoqnto ãno: De istis aũt duob⁹ vltimis modis dic Pa. in.c.fi.d despon.ipub.q possent sic significare matrimoniũ sicut sponsalia vt in.c.femine.30.q.5.⁊ iõ aduertendũ q si pcesserũt verba acta ad matrimoͫ sunt matrimoͫ si vero ad sponsalia sunt sponsalia: si vero nulla:iudicabunt sꝫ ɔsuetudinẽ ⁊ si nulla sit ɔsuetudo nihil pbãt qꝛ sunt equoca:si vero solũ verba vnius pcesserunt tũc imissio anuli ⁊ acceptio arraꝝ denotat ɔsensum alterius exp̄ssum ⁊ tunc erunt sponsalia vel matriͫ sm verba vt nõ glo.i.c.pen.de spon.i dubio tñ p matriͦ iudicabunt qꝛ ẽ fauorabile vt i.c.iris de p̄sump.pͫ.2ͫ.4ͫ.⁊.5ͫ.modos põit. s.Tho.vbi.s.⁊.d.ar.f.3ͦ.pte.tiͦ.p.c.18.§.p. ponit qnq; p̄mos modos addẽs q si qs accipiat manũ ⁊ dicit do tibi fidẽ de accipiẽdo te ⁊ illa nihil respõdeat nec aliquomõ ostendat se acceptare ñ sũt sponsalia qꝛ nõ debent claudicare:ille tñ q pmisit debet seruare fidẽ:vide.s.ara.§.2.

4 ¶ De etate reqsita dicit.s.Tho.vbi.s.artiͨ.f.q post septẽniũ rõnabiliter a iure istitutũ est eo q tũc icipit hõ aliquomõ vti rõne vt apꝑhendat futura ⁊ qꝛ tũc icipiũt nuptie cõplacere.c.vnico de despon.ipub.lib. viͦ.⁊.c.litas.eo.tiͦ.⁊ nõ ẽ differẽtia iter virũ ⁊ vxorẽ sicut i matrimonio est:qꝛ accipit hoc tpẽ solũ rõe discretionis sꝫ in matrimonio accipit etiã rõe motus nature q pcedit i muliere hec.s. Tho.vbi.s.ibi etiã dicit q i sponsalibus ẽt si appropinquãt ɔtrahentes ad tempus septẽnii sponsaliuꝫ habet robur quia sm philosophum.f.phisicoꝝ qd parum deest nihil deesse videtur hec autẽ pꝛopinquitas a quibusdã determinatur sex mensiũ sed melius est q terminet sm conditionẽ contrahentiũ qꝛ in quibusdam magis accelerat vsus rõnis q̃ in aliis hec.s.Tho. Sciendũ tamen q in iure non est hoc darũ vnde Angelica in s.sponsalia.§.7.dicit q debet cõplesse ⁊ pa. in.c.litteras de despon.impub.dicit q oportet complesse eo q tex.ibi dicit cõpleuit septiͫ:sed.s.Tho.cõsiderauit rationeꝫ tex.qui dicit q ex tunc sponsalia incipiunt placere que cõplacentia acceleratur:Pa. vero considerauit verba que solũ ponderant etateꝫ ⁊ nullam consideratiõe faciunt de prudentia q̃ forte in illo non fuit accelerata sed intentio legis pꝛiuidicat verbis Ar.f.Hosti.Inno.Pis.s.sponsalia.§.5.⁊ glo.in.c.sponsã de spon.all.tex.in.c.iuuenis eo.tit.vbi.D.Ant.⁊ cõmuniter doc.tenẽt cum.s.Tho. vt dicit ipse Panoꝛ.ibidem:facit.c.fraternitati de eo.qui cog.consan. Si autem alter vel ambo sit minor septẽnio ⁊ ipsi vel parentes cõtrahant nihil valent:ipse tamen qui maior est septẽnio ⁊ cõtrahit cũ minori licet non tenuerint etiaꝫ ex parte maioris qꝛ nõ debent claudicare tamẽ debet expectare ne frangat fidem: Notãdũ sm.eo. Pa.in.d.c.de illis d de spo.impub.p.q contractis sponsalibus inter puberẽ ⁊ impuberem.impuber cũ peruenerit ad pubertatẽ potest cõtradicere pubes autem qui consensit nunq̃ potest cõtradicere: ille tamen impuber non potest ɔtradicere ante pubertatem quia in toto illo tempore iudicat eodẽ modo. Notandum etiam q sm quosdam quando duo impuberes contrahunt pꝛimus q sit pubes non potest contradicere quousq; alius sit etiam pubes sed veriꝛ est contraria opinio vide.s. s.etas pꝛin.⁊.s.matrimoͫ.2ͦ.§.6.

5 ¶ Quis possit contrahere sponsalia. Respondeo quilibet qui potest contrahere matrimonium sm canones imo infantes post septẽnium possunt contrahere sponsalia ⁊ non matrimonium de despon.ipub. c.vnico lib.viͨ.de quo in.§.precedenti:etiam possũt contrahi per nuntium.vel per litteras.l.sufficiat.ff. de spon. vel per procuratorem: pater ⁊ mater pro filiis.imo quilibet pro quolibet dũmodo ille p quo fiunt pꝛius sauerit ⁊ consenserit vel postea ratificauerit.differentia tamen est de patre ⁊ matre quia si ipsis presentibus ⁊ non contradicentibus contrahũt lex habet pro contractis.d.c.vnico de aliis autẽ nõ nisi expꝛesse consentiant. Pa.in.c.p.de ma. contra. cõtra.inter eed. Idem esset de fratre. Item si procurator est reuocatus ante q̃ ille vel illa ad quem mittitur consentiat etiam si ipse nuntius ignoraret nihil est factum. Et breuiter nunq̃ sunt spõsalia sm deum nisi sit mutuus consensus ⁊ simul vel actu vel virtute idest q in vno precessit ⁊ durat:⁊ ratio omnium quia sponsalia sicut etiam matrimonium per consensum causantur vide.s.Tho.q.d.29.in lra.

6 ¶ Utrum qui contraxit sponsalia teneatur contrahere matrimonium. R. sm.s.Tho.vbi.supꝛa q ex tali promissione obligatur vnus alii ad matrimonium contrahendum ⁊ peccat moꝛtaliter non sol/

uel promissum nisi legitimū impedimētum interue niat. puta quia fuerunt nulla vel quia soluūtur licite aliquo casu. vt infra .§.9.& ſm hoc etiā ecclesia co git iniūgēdo penitētiā pro peccato.c.sicut de spon. & .c.ꝑ.de spon.duoꝝ. Tamē i foro ɔtētioso nō cōpel lit q: matrimonia coacta ɔsueuerunt malos exitus habere nisi forte iuramētū iteruenit q: tūc cogen dus ē vt quidā dicūt ꝗuis alijs nō videaꝛ propter causam ꝑdictā precipue si de vroricidio timeꝛ hec s.Tho.q̄ ɔfirmaꝛ oio p Panor.i.c.ex litteris. el.ꝛ. de spon.& c.requisiuit.e. Addit idē Panor.in.3.no ta ꝙ ecclesia eodē mō cōpelit pro simplici ꝓmissiōe q: fit rōe peccati & eodē mō peccat mortaliter & sic ecclesia cōpellit pactū nudū facientē vt in.c.1.2.3.de pactis:& in.c.iuramentum.22.q.5.vbi dicit ꝙ deus nō facit differētiā inter iuramentū & simplicē pro missionē nam vtroqꝫ casu peccat mortaliter & dicit ad iura que dicūt eē cōpellendū vbi ē iuramentum ꝙ narrant factū:quō hoc sit verū vide infra.§.8.& ver.pactū.§.2.&.ꝟ.iurare.§.31.vbi habes Panor. dicentē aliter:dicit etiā Panor. circa fi.in glo. ꝙ si sponsus vel sponsa precise resistit & nō vult ɔhere & vehemēter aborret nō debēt cōpelli ne habeāt ma lū exitū vt supra:&.c.requisiuit:de spon. Si tamen cōtrahit cum alio vel alia per verba de ꝑsenti tenet matrimoniū & imponiꝛ penitētia de promissiōe fa cta.d.c.sicut. Quid aūt eēt dicendū si ɔheret cū.2.ª. spōsalia de futuro.ꝶ.ꝙ prima tenēt etiā si.2ª.essent iurata.d.c.sicut. Notandū ꝙ semper ex spōsalibus sequiꝛ impedimentū iustitie publice honestatis etiā si sint nulla dūmodo nō sint nulla ratiōe ɔsensus.c. vnico:de despon.ipub.li.6.de quo infra.ꝟ.impedi mentū loco suo:&.c.vnico:de spon.li.6.

7 ¶ Quid si aliquis promisit accipere vnā ex multis vel pater promisit dare vnā ꝺ suis vel quocūqꝫ alio mō fiat promissio icerta etiā cū iuramēto .ꝶ.ꝙ nō sunt spōsalia neqꝫ ē ɔtū ipedimentū nisi forte vna eaꝝ cōsensisset.c.vnico:de spon.li.6.pater tñ qui sic ꝓmisit teneꝛ facere qđ i se ē & si vnā ꝓposuit est li beratus si vero oēs ꝑter vnā moriātur teneꝛ dare il lā:& si vna eaꝝ i eū cōsensit nō pōt alias accipere: nulla etiā teneꝛ si nō vult nisi semel ɔsenserit.nec pa ter debet eā cogeꝛ. sed sufficit ꝙ faciat quod i se est. Sed quid dicendū qñ aliquis promisit desponsare vtrū sint sponsalia.ꝶ.si intēdebat ꝓmittere despō sationē.i.matrimoniū sunt sponsalia.si vero inten debat promittere desponsationē de futuro non sunt spōsalia.sed promissio sponsaliū.vñ nō debet fran gere fidē.si aūt sit dubiū quid itenderet tūc ē recurē dū ad ɔsuetudinē.s. vbi ē ɔsuetudo ꝙ ɔtrahāt sine sponsalibus.tūc illa erūt spōsalia.i.promissio cōtra hendi de presenti: vbi vero ē cōsuetudo ut precedāt sponsalia secus esset. quia tūc videtur promittere ꝙ cōtrahet sponsalia de futuro:si vero non cōstaret ꝺ cōsuetudine esset recurrendū ad intentionē & si etiā de ea nō cōstaret recurēdū eēt ad verba de quibus ēt si nō ɔstaret eēt securꝰ iudicare ꝙ eēnt spōsalia.

8 ¶ Queriꝛ de penis appositis i sponsalibus. ꝶ.63.o. Tho. vbi supra.ꝙ si posite sunt ratione pene nō va let.c.gēma:de spon.quia matrimonia debent esse li bera.c.requisiuit.e.si aūt ratiōe dotis tenent: nec re mouēt libertatē. si quis tamē vellet sponsalia firmi ter ligare det ſm Hosti.magnā pecuniā pro arris & stipuleꝛ ipsam i quadruplū:nō.n.pōt in plus & tunc tenebitur.C.e.l.fi.§.que omnia: cessat tamen pena arrarū in quibusdā casibus:vt.s.si tempus apposi tum lapsum sit: tūc.n.is per quē non stetit impune nubet. Itē si spōsus fuit impeditus & nō dedit cāꝫ. Item si de iure matrimoniū non pōt sequi .C. eo.l. vltima.§.patreꝫ: Panor.multa dicit circa istud.c. gēma:sed causa breuitatis dimitto. Sed queriꝛ de quodā casu qui accidit rōne ꝺ quo fui iterrogatus dū essem prior Janue in sancta Maria de castello. 1509.quedā matrona habēs filiā nouē annoꝝ.con uenit cū quodā iuuene viginti annoꝝ qui illi puelle attinebat in tertio gradu affinitatis cuꝫ iuramento vtriusqꝫ partis sub pena.400.ducatoruꝫ & periurij ꝙ veniēte puella ad debitā etatem omnino ɔtrahe rent & illa pars q̄ recusaret teneret ad dictam penā sub dicto iuramento.Querebaꝛ ergo vtrū illa pars q̄ nō faceret qđ i se est incurrat dictā penā sub pena periurij. Et ex vna parte videbaꝛ ꝙ non. primo q: matrimonia libera eē debent tex.ē expressus in i .c. gēma:de spon.vbi diciꝛ:mento talis stipulatio pro pter pene interpositioneꝫ reprobaꝛ vbi dicit glo.ꝙ libera eē debent ab omni coactiōe.facit.c.cū locum: &.c.requisiuit.eo.ti.& Bar.in.l.si.de spon.in.2ª.col. vbi dicit ꝙ pene adiectio in cōtractibus sponsalioꝝ ē nulla & libera potestas esse debet & ē tex.in.l.neqꝫ la.2ª.& ibi glo.in.ꝟ.ad necessitatem .C. de nuptijs: ibi liberam facultatem cōtrahendi: & Bar.in.l.ti tio centū.ff.de cōdic.& demon.vbi matrimoniū de bet esse liberū a pena dāni. Et.s.Tho.4.di.27.q.ꝛ. ar.ꝑ.in responsione ad.4ᵐ.arᵐ.ait in fi.quādoqꝫ ap poniꝛ cōductio pecunie per modū pene & tunc quia matrimonia debent esse libera talis cōditio nō stat nec pōt exigi pena illa ab eo qui nō vult matrimo niū complere. hec.s.Tho. Et libere quis facere po test qui sine alterius suffragio vel licētia facit vt nō Gem.in.c.licet episcopus:de preben.libro.6. secūdo ad idem iuramentū cōtra legem interpositū ē nul lum.c.si diligenti:de foro cōpe.&.l.non dubiū.C.de legi.sed lex prohibet matrimonia seu spōsalia vsqꝫ ad quartum gradum.c.non debet:de cōsang.& af fini. igitur in casu nostro illud iuramentum tanꝗ̄ cōtra legem fuit nullum.ergo non obligat. Ex alia parte videꝛ ꝙ sic quia quodlibet iuramentuꝫ quod seruatū nō vergit in interitū salutis eterne ē seruan

dum tex. ē in.c.cū3 cōtingat:de iur.iur.⁊.c.licet mu
lieres.co.ti.libro.6.⁊.c.quāuis: de pactis. eo.libro.
facit tex.in.c.si vero:de iur.iur.ita tenet Alexan. de
Imo.primo volumine ↄsi.59.2ª.col.⁊ ē tex.in autē.
sacra puberū.C.si aduer.vendi.ꝙ autē pena possit
exigi ē glo.vltima in.§.potestas: ⁊ in.§.diffinitio/
nē in.l.fi.C.de spon.⁊ in.l.titia.ff.de verbo. obliga.
⁊ quāuis.q.sit difficilis ⁊ valde dubia. credo tamē
istam secūdā partē esse securiorē ⁊ verā omnino in
foro cōsciētie cū ad hoc itenderēt se obligare:⁊ pro
babiliorē in foro ↄtentioso.s.ꝙ teneanť seruar. Mo
ueor primo propter tex.in.c.ex litteris.el.2º.de spon.
vbi dicit tex.quia periculosum ē cōtra suū iuramen
tū venire:mandamus quatenus eū moneas ⁊ si nō
acquieuerit monitis ecclesiastica cēsura compellas:
hec ibi ⁊ loquiť de matrimonio cōtrahēdo vt ē im
proposito.secūdo moueor.q2 Panor. in.d.c.ex litte
ris.in.2ª.col.ibi:pōt dari alia solutio:⁊c.dicit ꝙ iu/
ramentum habet vim clausule. Si non valet quod
ago vt ago valeat vt valere pōt in.c.quāto:⁊ in.c.
ad nostrā:de iur.iur.⁊ nota in.l.cum pater.§.filius
matrē.ff.de leg.ij. Ideo in proposito debemus iter/
pretari ꝙ promisit se curaturum facere quāto in eo
erit:⁊ videť equissimū esse fm Panor. ibidem:hoc
obseruari in omni materia canonica. ar. in.c.dile/
cti:de iudi.naturale.n.ē vt fides seruef. Ad ↄtraria
quādo dř ꝙ matrimonia debēt eē libera.R.ꝙ oīa
iura ad hoc alľ. debēt itelligi quādo fiūt sine iura/
mēto.secus vbi cū iuramēto .d.c. ex litteris vbi pa/
pa iubet seruare iuramētum i simili casu:⁊ Pano.
ibidē ait licite quis promittit cū iuramēto cōtraheť
⁊ teneť obseruare:⁊ in tertio nō ait. vbi nō ē iura/
mentū ecclesia nō cogit seruare sponsalia:⁊c. Et si
quis dicat ꝙ tūc non erunt libera .R.ꝙ simplr de/
bent esse vbi nō precessit iuramentū alias secus. No
tandu3 tamē fm Panor.in.d.c.gēma:i tertia.col.
ꝙ alr ē qñ ↄhētes iurāt. alr qñ parētes.alr qñ re/
moti.nā in primis requiriť maior libertas ꝙ̄ in se/
cūdis:⁊ in secūdis ꝙ̄ in tertijs. Et si quis arguat p
.c.requisiuit:de spon.vbi i simili dř monēdi sunt po
tius ꝙ̄ cogendi.R.glo.ibidem ꝙ sic debet exponi:
prius monēda ē ⁊ postea cogenda propter iuramē
tum suū.cōformiter ad.d.c.ex litteris.Ad secūdum
quādo diciť ꝙ iuramentū cōtra legem est nullū.R.
Panor.i.d.c.cū cōtingat.tertia col. ibi formalius:
⁊c.vbi ait.dico ꝙ quādoq3 lex aliquid prohibet p
pter bonos mores cōseruādos:⁊ tūc iuramentum i
cōtrariū nihil valet:vt in regula nō est obligatoriū
de re.iur.libro.6.ratio quia talis lex est fundata su
per equitate naturali que ē indispēsabilis ⁊ iuaria/
bilis.secus de ciuili tantū que est variabilis ⁊ dispē
sabilis:vt in.c.non debet:de cōsangui.⁊ affini.Ne/
mo.n.dubitat quin lex reprobans pactum legis co
missorie in pignoribus sit fundata super bonis mo/
ribus ciuilibus:⁊ equitāte ciuili:⁊ tamen iuramen
tum in cōtrariū valet vt in.c.significante:de pigno.
hec ille. in proposito vt patet .d.c. non debet. Et si
quis arguat iterum quia in.d.c.ex litteris:dicitur ni
si rationabilis causa obstiterit. sed hic videtur ra/
tionabilis causa.s.prohibitio ecclesie.R.ꝙ debēt fa
cere quod in se est vt habeāt dispensationem vt vi/
dētur se voluisse obligare cum iuramēto fm Pan.
in.d.c.ex litteris:in prima glo. talem penā tenentur
nisi faciant quod possunt. Cōcludendū est igitur fz
s.Tho.vbi supra in respōsione ad.3ᵐ.arᵐ.vbi sic ait
formaliter. Ex tali promissione obligatur vnus alij
ad matrimoniū cōtrahendum:⁊ peccat mortaliter
non soluens promissum nisi legitimū impedimen/
tum interueniat:⁊ fm hoc etiā ecclesia cogit iniun/
gendo penitentiā pro peccato.tamen in foro cōten/
tioso ecclesia non compellit.quia matrimonia coa/
cta cōsueuerūt malos exitus habere nisi forte iura/
mentū interuenerit. q2 tunc cogēdus est vt quidam
dicunt quāuis alij non videať propter causam p/
dictā precipue si de vxoricidio timereť.hec.s.Tho.
Ex quibus ⁊ alijs predictis eliciunť.primo ꝙ pena
posita per modū pene sine iuramento ad illam nō
sunt cogendi maxime in foro cōtentioso. secūdo ꝙ
ecclesia cogit seruare promissiones. seu sponsalia in
foro tamen cōtentioso non cogitur.tertio ꝙ quādo
fit cum iuramēto fm omnes teneť in cōsciencia nisi
superueniat legitimū impedimentū.vel propter cau
sam rationabilē dimittat.puta propter timorē vxo
ricidij:vel adulterij:vel guerre:vel similiū fm arbi/
triū boni viri..c.ex litteris. el. 2º. de spon. quarto ꝙ
quādo est cu3 iuramēto fm aliquos cogitur etiā in
foro contentioso fm alios non. sed prima est verior
⁊ securior. Et nota fz Panor.in.d.c.gēma: ꝙ quā
do aliquis permittit pro alio sub pena ꝙ alius cō/
trahet si facit quod in se est non incurrit pena3 sicut
promittens cū iuramēto si facit quod potest euitat
periuriū glo.in.d.c.ex litteris.2º.⁊.c.sicut đ spon.
¶ Quibus modis soluātur sponsalia.R.primo per 9
ingressum religionis fm.s.Tho.vbi supra.ar.5º.in
responsione ad primu3.vbi dicit ꝙ talis promissio
soluiť per mortē spiritualē eo ꝙ est spiritualis ⁊ p/
batur per tex.in.c.cōmissum: de spon.vbi dicitur ꝙ
qui iurauit cū aliqua contrahere si vult religionem
intrare.debet primo cōtrahere vt iuramentū seruet
⁊ ante copulā monasteriū ingredi poterit vbi glo.
adducit tres solutiōes.prima ꝙ ē necesse primo cō/
trahere vt seruetur iuramentū. secūda ꝙ hoc est so/
lū ad bene esse pro reuerētia sacri ⁊ ista magis pla
cet Pa.eo ꝙ est minus:⁊c.tertia est Inno.ꝙ hoc fa
ctum fuit quia nolebat imediate ingredi : ꝙ possit
etiā fieri si fuisset per verba de presenti patet.c.verū:
de cōuersi.coniu.⁊.c.ex publico.eo.tit. hic habes ꝙ
potest etiā si in cōtemptū alterius faceret vel causa

leuitatis et recupat arras quas dedit et restituet quas recepit solum in simplum. C. de episcopis et cleri. l. deo nobis: et similiter soluuntur propter sacrum ordinem superuenientem eo quod est maius vinculum et alterius rationis de quo. s. Tho. vbi supra ad. 7m. solueret etiam matrimonium de presenti de quo. s. impedimentum voti. §. 2. de voto simbliciter infra. §. 2. ar. c. scripsit. 27. q. 2. Joan. an. in rubrica de spon. Secundo soluuntur secundum s. Tho. vbi. s. in responsione ad. 2m. quando alter non compareret tempore statuto ad matrimonium perficiendum vnde si ex parte eius non defuit quin matrimonium compleret potest licite alteri nubere sine aliquo peccato. si autem per eam stetit quod matrimonium non est completum debet agere penitentiam de peccato fracte promissionis aut iuramenti si interuenit et contrahere cum aliqua si vult iudicio ecclesie. hec ille. in. c. aut de illis de spon. dicitur quod si sponsus de futuro ante copulam ad remota se transfert sponsa libere cum alio contrahit: si tamen per eam stetit quo minus perficeretur matrimonium sibi penitentia iponitur vbi Pa. nota quod potest hoc facere sine alio iudicio ecclesie eo quod dicitur in tex. libere: non. n. esset libere si oporteret petere alterius licentiam vt nota in. c. de multa. de preben. et. c. licet episcopo. eo. ti. li. vi. Ex quo etiam nota idem Pa. quod non est necesse expectare biduum quod est secundum leges. licet. n. canones hic dicitur liberum esse sponse transire ad alia vota si sponsus transtulit se ad alias partes. non. n. est liberum sponse si tenetur expectare bienium vel per trienium et forte papa considerat periculum fornicationis. et intellige tex. quando non est spes de proximo reditu. et hec secundum ius canonicum: secus. n. esset secundum leges ciuiles. Nec obstat. c. sicut. eo. ti. quod secundum Pa. vbi. s. fuerat terminus appositus qui debet seruari: Hosti. tamen qui sequitur leges ciuiles. vz quando non est positus terminus. debet expectare per bienium dicit quod iudex poterit breuiare propter periculum incontinentie. Tertio soluuntur. secundum. c. s. Tho. vbi. s. ad. 3m. si ante contractum matrimonium aliquam grauem infirmitatem incurrat alter eorum. inter quos sunt contracta sponsalia que ipsum nimis debilitet vt epilentia vel paralesis aut eum deformet abscisio nasi: vel orbitas occulorum: vel aliquid huiusmodi: aut que sunt contra bonum prolis vt pote lepra que solet prolem inficere possunt sponsalia dirimi ne sibi inuicem displiceant et matrimonium sic contractum: malum exitum sortiatur. nec per pena punitur sed ex pena damnum iportat quod non est inconueniens hec. s. Tho. Jn. c. litteras de coniug. lepro. dicitur quod sponsalia de futuro possunt non compellunt ad contrahendum matrimonium cum leproso: lepra post sponsalia superueniente: hec ibi: Jdem dicitur de alia infirmitate enormi quia in obligatione generali de matrimonio intelligitur nisi quod est turpe et cetera. de iuretiur. c. quemadmodum. et notandum secundum pa. ibidem quod quamuis tex. videatur ibi itelligere etiam de contracto per verba de presenti tamen contrarium est verum: quia non inuenitur quod soluatur nisi per ingressum religionis. c. ex publico de conuer. coniug. tex. vero intelligitur de consumato large. s. ratione consensus et hoc itelligitur etiam si fuissent iurata. d. c. quemadmodum. Quarto ratione affinitatis si sponsus cognouit consanguineam sponse vel. e. contra tunc debent sponsalia dirimi et ad hoc probandum sola fama sufficit propter scandalum vitandum. c. super eo. de consan. et affi. Cause. n. que in futurum expectant effectum suum. impediuntur a suis effectibus non solum ex eo quod est sed etiam ex eo quod futurum est. vnde sicut affinitas si esset tempore contractus sponsaliorum impediuisset contractum illum. ita si interueniat ante matrimonium quod est effectus eius. nec per hoc aliquid detrahitur alteri imo ei confertur quia absoluitur ab eo qui per fornicationem deo se odiosum reddidit hec. s. Tho. vbi. s. ad. 4m. Jn c. 2. de eo qui cog. consan. dicitur. affinitas superueniens etiam per illicitum coitum dissoluit sponsalia de futuro. ad idem ar. 27. q. 2. c. quidam. et secundum Hosti. vnus testis sufficit ad probandum. Sed quid dicendum si superuenit impedimentum iustitie publice honestatis. doctores dicunt quod non frangunt quia non est maius quod sequitur. Quinto soluuntur sponsalia si se mutuo absoluunt. vnde. s. Tho: vbi. s. ad. 5m. sic ait. Quidam non recipiunt istum casum. sed contra eos est dec. que expresse dicat ad istar inquit eorum qui societatem fidei contrahunt. et postea eandem sibi remittunt potest in paciencia tollerari si mutuo se absoluunt qui sponsalia contraxerunt. Sed ad hoc dicunt quod ecclesia magis tolerat hoc ne peius eueniat. quam hoc sit de iure sed hoc non uidetur ex consuenire quod decretalis adducit. Et ideo dicendum quod non semper est leuitas retractare que prius firmata sunt quia incerte sunt prouidentie nostre hec. s. Tho. Jn. c. preterea de spon. quod est dec. alle. a. d. s. dicitur: sponsalia de futuro soluuntur si sponsi se dissoluunt etiam si fuerint iurata vbi Pa. circa hoc. dicit quod est communior opinio per rones. s. Tho. Juramentum. n. fuit factum pro vtilitate alterius quod ille potest dimittere sicut si iurasset sibi dare centum. c. si. de iure iur. idem sentit Jnno. Sexto soluuntur propter fornicationem ita quod ille qui non est in culpa potest petere solutionem. vnde. s. Tho. vbi. s. ad. 6m. ait. Ex hoc efficiuntur sibi inuicem suspecti de non seruanda fide in futurum. et ideo potest sibi precauere vnus contra alium sponsalia dirimendo hec ille. Jn. c. vero quemadmodum de iure iur. in tex. sic dicitur si quis iurauerit se ducturum aliquam in vxorem non potest ei fornicationem opponere precedentem sed subsequentem vt illam non ducat in coniugem. quia in illo iuramento talis debet conditio sub intelligi si vz illa contra regulam desponsationis non venerit alioquin si post huiusmodi iuramentum publica meretrix fieret teneretur eam ducere in vxorem quod est penitus absurdum hec ibi in tex. formaliter. Si vero fuit violenter cognita non debet illam di-

mittere quia non fuit in culpa fm hosti. et hoc est magis equum quamuis aliqui contra: eodem modo potest si fieret heretica vel si cognosceret illam non esse virginem quam credebat et similia. Septimo soluuntur quando sequitur contractus cum alia per verba de presenti. vel per verba de futuro cum copula. et talis debet facere penitentiam de fide mentita. vnde. s. Tho. vbi supra. ad. 7m. dicit Iste contractus secundus eo quod est alterius rationis a. p. et fortior ideo tenet et in. c. p. de spon. duorum. dicitur in tex. si p contraxit per verba de futuro. 2o. per verba de presenti adherebit. f. et fm Pa. et Hosti. istud. c. idem dicit quod. c. sicut. et c. pen. de spon. In isto. c. p. in glo. habetur quod si fuerunt. p. de futuro et etiam. 2. et sequitur copula cum. 2. quod illa. 2. habentur pro matrimonio. secus si copula precederet Pa. in. c. veniens el 2o de spon. in. c. pen. habetur quod etiam si p. fuissent iurata idem erit. s. quod. 2. sine iuramento de presenti vel cum copula tenent. In c. sicut. habetur quod. 2. de futuro etiam iurata non preiudicant primis de futuro non iuratis: intellige nisi ratione copule secute. Et hoc sequitur Hosti. et Pa. et debet imponi penitentia de fide fracta in. d. c. sicut. ratio quare iuramentum sequens non preualet est quia non debet esse vinculum iniquitatis. c. quemadmodum de iure iur. et quia non variat secundum contractum. Octauo soluuntur sponsalia quando impubes qui contraxit sponsalia venit ad annos nubiles et petit absolui a vinculo sponsalium et dari licentiam nubendi similiter si ante septennium contraxerunt sponsalia: illa sunt nulla. c. litteras. de despon. impu. et. c. vnico eo. ti. li. vi. et. s. Tho. vbi. s. ad. 8m. dicit quod quamuis non fuerint vera sponsalia tamen fuit ibi quidam modus sponsalium et ideo ne videantur approbare: ad annos legitimos venientes debent petere solutionem sponsalium iudicio ecclesie faciendam propter bonum exemplum hec verba. d. s. intelliguntur solum de. 2o. dicto scilicet de contractis ante septennium et similiter iura allegata: quantum autem ad primum dictum est in. c. de illis. el. p. de despon. impub. et. c. sequens vbi sic dicitur Si maiores septennio contrahant sponsalia neuter ante pubertatem resilire potest et ille qui primo fit pubes alterum expectabit fm vnum intellectum glo. sed verius fm Pan. ibidem non tenetur expectare et si tempore contractus alter erat pubes non ille sed alter factus pubes resilire potest nisi copula carnalis interuenerit et non quod idem iudicium est si ante pubertatem contrahant sponsalia siue matrimonium de presenti. c. vnico. de despon. impub. lib. vi. et notat Pan. in. d. c. a nobis. Notat etiam fm eundem Panor. in. d. c. de illis. el. p. quod quando veniunt ad annos vt possint petere separationem vt dicitur in isto. 8. modo possunt petere et si nullam causam allegat et hoc concessit ius quia contraxerunt in illa etate in qua non habent perfectum sensum ad consentiendum indissolubiliter de futuro predictos omnes modos ponit Ray. et Hostien. qui addit. 9m. si fama habet quod inter eos sit canonicum impedimentum et de fama doceatur. iste casus ponitur in. c. cum in tua. vbi dicitur quod debent impediri ne contrahant. et non dicit quod soluantur sed debet inquiri de impedimento Pis. no in ver. sponsalia. §. 13. circa fi. quod in. p. quando transit ad religionem et in. 7o. quando contrahit cum alia et in. 6o. fm Hostien. quando sequitur fornicatio et est no. soluuntur ipso iure sine auctoritate superioris: suplementum ibi addit. 4m. allegat. c. accessit de despon. impub. quod. c. citius facit in contrarium. Panor. in. c. de illis. co. addit. 7. scilicet quando alter non comparet quia tex. ibi dicit libere fm Hostien. in aliis debet fieri fm iudicium ecclesie. ar. in. c. duo pueri. de despon. impub. si tamen causa esset notoria videtur deficere ratio. d. c. duo pueri. si etiam essent sponsalia secreta quia talia non debent publice agitari maxime quando solutionis causa est clara. Et forte quod. c. duo pueri loquitur quando recedunt sine aliqua istarum causarum. que sit clara. vnde post factum non iudicarem de mortali. Secundum. s. Tho. vbi supra in omnibus debet fieri iudicio ecclesie preter. pm. et. 7m. qui potest exponi quando non sunt publica. vel causa non est clara. Potest addi decimus quando fuit ante contractum appositus terminus: post terminum enim liber est. c. sicut ex litteris eo. Potest etiam addi vndecimus quando scilicet post sponsalia oritur inter contrahentes vehemens inimicitia propter rationem. c. secundi: de spon. et propter magnam seuitiam sponsi. et. c. veniens qui de. vel vo. fm Panor. quando post factum accessit maxima seuitia Pot addi duodecimus scilicet propter conditionem honestam positam in contractu de condi. appo. c. de illis.

¶ De voto simplici vtrum soluat sponsalia Angeli ca. v. sponsalia. §. 40. tenet quod sic: allegat. c. veniens qui de. vel vo. quod fm Panor. ibidem in glo. est. contra Ar. vero. floren. 3. titu. primo. c. 18. §. fi. tenet contrarium adducens dir. iur. allegat Inno. allegat etiam quendam Henricum: posset dici quod posset obseruare votum intrando religionem alias videtur quod non soluat vt dicit ipse Henri. quia sunt vincula equalia. et hoc expresse dicit Panor. in. d. c. veniens: quod sit opinio verior. in glo. in. ver. de seueritate. que glo. idem tenet. Petrus. de palu. 4. distin. 32. articulo primo. dicit quod potest vouere et tunc tenetur intrare religionem et dicit quod non frangunt sponsalia precedentia quia sic posset remanere in seculo seruando castitatem nec teneretur ad contrahendum X

quod est absurdum qꝛ fm cōdez ℞e. ecclesia coget ad cōtrahendū vel religionem intrandū eo ꝙ non reperiatur in iure ꝙ votuz simplex frangat sponsalia. s. Tho. q. di. 38. q. pᵃma. arᵒ. 3ᵒ. qᵃ. 2ᵃ. ad pᵃmū dicit ꝙ votū simplex habet similē modū obligandi sicut spōsalia. vnde quādo querif vtrū spōsalia debeāt frangi ad hoc dr̄ ꝙ debēt frāgi vt seruet votū non tñ dicit ꝙ sint fracta vel de necessitate debeant frāgi ⁊ si quis all. c. rursus qui de. vel vo. dicif ꝙ ibi tex. loquif de eo qui prius fecerat votū ⁊ postea cōtraxit spōsalia de hoc. s. ℣. impedimentū voti. §. 3. Ex his que hic ⁊ alibi dicūtur ⁊ maxime in. d. 3. §. Notandū ꝑ fm. d. ar. f. ꝙ sunt due regule. pᵃma ꝙ quociēscūqz ꝯtrahūtur duo vincula equalis potentie. incōpossibilia pᵃmū preiudicat. f. secūda regula quotiēs cōtrahūtur duo vincula disparis potentie incōpossibilia. fortius repellit minus forte. secūdo notandū ꝙ votum simplex ⁊ spōsalia sunt vincula equalis potētie. Et ideo si votum simplex precedit. sponsalia sequētia etiā cū iuramēto sunt soluēda. c. rursus. qui. de. vel vo. eodem modo dic ꝙ sponsalia precedētia frangūt sequētia. Si vero spōsalia precedūt votū simplex nō dirimūtur ab eo. s; cogitur vel intrare religionē ⁊ sic votum solēne franget sponsalia. etiā precedētia. vel ꝯtrahere ⁊ cōsumare matrimoniū. Sed nūquid peccabit iste cōtrahendo post votū simplex. R. ꝙ si fecisset votū religiōis omnino peccabit qꝛ debet seruare. Si vero fecisset solū votuz castitatis. puta qꝛ voluit se solū obligare ad seruandā castitatem in seculo remanēdo. tūc videf ex quo non frangūtur sponsalia: ⁊ ab ecclesia cogitur contrahere: ꝙ non petet.

f Tatutū quis potest facere statuta: ⁊ vtrū sit cōueniens ꝙ fiant ⁊ qualia esse debēt. R. ꝙ eadē est ratio statutoꝝ ⁊ legis de quibus vide. ℣. lex. §. 17. 18. 19. ⁊. 20. ⁊. ℣. ꝯstitutio. §. 1. ⁊. 2.

1 ¶ Utrū statutū ordinarij vel epi: vel synodale liget alienos: vel in alieno territorio: vel ignorātes vel in loco exempto: vel exemptos. vide. ℣. excōicatio. qᵒ. a primo. §. vsqz ad finem.

2 ¶ Utrū cōstitutio laicoꝝ ordināis de rebus ecclesiasticis liget. ℣. cōstitutio. §. 2. ⁊. 3. vtrū statutū laicoꝝ circa funeralia teneat ita ꝙ nō sit ꝯtra ecclesiasticā libertatē. ℣. excōicatio. 5. casu. 10. §. 4.

3 ¶ Utrū statutū respiciat preterita: vide. ℣. lex. §. 21. Et quomodo posterius remoueat precedens. ℣. lex. §. 22. Quomodo obligat in foro conscientie. ℣. lex. a. 23. §. vsqz ad. 27. ⁊. ℣. cōstitutio. §. 6. Quomodo in statutis intelligatur cōcessum quod nō est prohibitum. ℣. lex. §. 31. Quomodo in penalibus nō fiat extensio ver. lex. §. 32. De cōficientibus statuta iniqua ver. lex. §. 34. Quomodo actus factus ꝯtra statuta valeat ver. lex. §. 35. Quomodo ligat ignorantes ver. cōstitutio. §. 1. ver. excōicatio. 7. §. 1. Quomodo cōstitutio pape que nō acceptatur liget ver. cōstitutio. §. 4. Quomodo statutū factū amaiori parte capituli teneat ℣. electio. §. ab. 8. vsqz ad duodecimū. De materia statutoꝝ vide ver. cōstitutio: ⁊ ver. cōsuetudo: ⁊ ver. lex. Quomodo cōtrauenientes statuto iurato: ⁊ confirmato per superiorem sint periuri vel non. ℣. iurare. §. 44. Dic in precedētibus. §. habes multa pertinētia ad statuta maxime iurata.

f Tipulatio est quedam verboꝝ ꝯceptio quādo aliquis interrogatus promittit se aliquid daturuz vel factuꝝ. ff. de verbo. oblig. l. 5. §. stipulatio: vt si dicaf: promittis hoc: ⁊ tu respōdes: promitto vel similia cōsensus idicatiua; ibi. Et quādo potest per aliū impleri trāsit ad heredes. l. veteris. C. de cōtraben. ⁊ cōsti. Et quādo fit absolute ⁊ sine cōditione obligat eodem die, quāuis nō possit peti eodem die. Insti. de verbo. obli. §. omnis stipulatio: vide supra ver. pactū pᵃin.

f Tolla quomodo sacerdos vel dyaconus debeat vti stolla ver. sacerdos. §. 3.

f Trigie vide ver. sors. §. fi.

f Tudiū vtriusqz iuris diuini ⁊ humani canonici: ⁊ ciuilis: regi debet in curia Romana: ⁊ studentes ibi gaudēt priuilegijs: libertatibus: ⁊ imunitatibus: quibus gaudēt studētes in studijs generalibus: ⁊ recipiunt integre suos fructus ⁊ prouētus ecclesiasticos: de priui. c. cū de diuersis. libro. 6. vide ad materiā. ℣. magister.

f Tultitie nomen fm. s. Tho. 2ᵃ. q. 46. ar. ꝑ. a stupore videf esse sumptū. vnde Isidorus in libro ethimologiaꝝ. Stultus est qui propter stuporē non mouetur: ⁊ differt stultitia a fatuitate. sicut ibidem dicif quia stultitia importat hebetudinem cordis: ⁊ obtusionē sensuuz. fatuitas aūt importat totalem spiritualis sensus priuationem: ⁊ ideo cōuenienter stultitia sapientie opponitur. Sapiens enim vt ibidem Isidorus dicit dictus est a sapore: quia sicut gustus est actus ad discretionē saporum ciborum. sic sapiēs ad dignoscentiā reruz atqz causarū. vnde patet ꝙ stultitia opponitur sapientie sicut cōtrariū. fatuitas autem sicut pura negatio naꝫ fatuus caret sensu iudicandi. stultus autez habet sensum. sed hebetatū sapiens autem subtilem ⁊ perspicacem. Insipientia videf idem ꝙ stultitia nec dicitur stultus quādo deficit in aliquo modico. sed quādo deficit circa causam altissimam. Et sicut est quedam sapientia mala que dicitur sapientia seculi qꝛ accipit pro causa altissima ⁊ fine vltimo aliquod bonum terrenum. ita etiaꝫ est aliqua stultitia bona huic sapientie male opposita per quam aliquis terrena contēnit de qua apostolus prime ad Corin. 3. Si quis inter vos sapiens esse videtur: in hoc seculo stultus fiat.

1 ¶ Utrū stultitia sit pctm̄. R̄z. fm̄. s. Tho. vbi. s. ar⁰. 5. q stultitia vt dictū est in. §. pcedēti: ipoztat quēdā; stupozē sensus i iudicādo ꝛ ꝑcipue circa altissimaʒ causaʒ q̄ ē finis vltimus ꝛ summū bonum circa qd̄ aliqs pōt pati stuporē in iudicando dupl'r. vno mō ex dispositiōe nāli sic̄ pʒ in amētibus: ꝛ talis stultitia nō est pctm̄. Alio⁰ iōgtū imergit hō sensum suuʒ rebus terrenis ex quo reddit eius sensus ieptus ad ꝑcipiēdū diuina fm̄ illud. p⁰. ad co: 2. Aialis hō non ꝑcipit q̄ dei sunt. sic̄ ēt hōi habēti gustū isectū malo humoꝛe non sapiūt dulcia ꝛ talis stultitia est pctm̄. ꝯsistit. n. in imersione mētis ad terrena ꝛ q̄uis nullus velit stultitiā vult tm̄ ea ad que sequit eē stultū. s. abstrahere sensuʒ suū a spiritualibus ꝛ imergere terrenis sic̄ ēt i aliis peccatis. Nā luxuriosus vult delectationē sine qua nō ē pctm̄. q̄uis nō simpliciter velit peccatum: ꝛ opponit stultitia ꝑceptis que dantur de cōtemplatione veritatis.

2 ¶ Utrū stultitia q̄ est pctm̄ sit filia luxurie. R̄z. fm̄. s. Tho. vbi. s. ar. 3. q sic. puēit. n. ex hoc q sensus spiritualis hebetatus ē vt nō sit aptus ad spūalia iudicāda. Maxime aūt sensus hominis imergit ad terrena per luxuriā q̄ ē circa maximas delectatiōes q̄bus aīa max⁰ absorbet: ꝛ iō stultitia q̄ ē pctm̄ max⁰ nascit ex luxuria: vide aliqd. s. ꝟ. luxuria. §. 4.

S Tuprū ꝓpꝛe dictū ē illicita virginū defloratio sub cura parentū existētiū: ꝛ ē spēs determinata luxurie hn̄s defoꝛmitatē ex pte puelle q̄ ex hoc q violat nulla pactiōe cōiugali ꝑcedēte ipedit a legitimo matrimonio ꝯsequēdo: ꝛ ponit i via meretricādi a quo retrahebat ne signaculū virginitatis amitteret. Ex parte vero pr̄is hʒ defoꝛmitatem q de eius custodia solicitudinē gerit fm̄ illud Eccle. 42. super filiā luxuriosam ꝯfirma custodiā ne qn̄ faciat te i oppꝛobriū venire inimicis. Et q̄uis iniuria q̄ fit puelle ꝛ patri i hoc crimine videātur ad iniustitiā ptinere tm̄ pctm̄ luxurie fit defoꝛmius ex tali iniustitia qz vt ꝯcupiscentia fieri i oꝛdinatioꝛ que a delectabili nō abstinet vt iniuriā vitet ꝛ ex hoc hʒ maioꝛē grauitatem ꝛ est alterius speciei. hec fm̄. s. Tho. 2a². q. 154. ar. 6. vide aliquid. ꝟ. luxuria. §. 5. de deflorāte virginē: vide. ꝟ. restitutio. §. 22. Quomō ē grauius ver. luxuria. §. 5.

S Ubarratio vide supra. ꝟ. arra. §. 1. ꝛ ꝟ. spōsalia. §. 3. in. 5⁰. modo: ꝛ. §. 8. ꝑin.

S Ubdelegare: vide. s. ꝟ. delegare. §. 1.

S Ubdit⁹ dr̄ tripl'r. ꝑ rōe domicilij. 2⁰ rōe originis ꝓpꝛie vel ꝑꝛne. c. 3. de tēpo. oꝛdi. li. 6. ꝛ talis tenet ad onera ꝑsonalia si ibi repiat licet alibi trāstulerit domiciliū de quo p Bar. l. assūptio. ff. ad muni. fallit i muliere q̄ ꝯtrit cū viro habente aliūde domiciliū q̄ nō pōt ꝯueniri i loco originis ꝺ quo i. l. fi. §. itē. ff. ad munici. 3⁰ rōe delicti. sʒ large vt dicit glo. i. c. nup: de sen. exco. non aūt ꝓpꝛie licet ibi soꝛtiat foꝛ. Nō glo. i de. vnica: de fo. cōpe. qd̄ facit ad statuta ꝛ alia odiosa facētia mētionē de subditis vt nō cōphēdat foꝛēses delinquētes i territorio. Idem de cōtrahētibus. in. c. nuper: ꝛ in. c. ꝓposuisti de foro compe.

S Ubdiacon⁹ vide ꝟ. oꝛdo. ꝑ. §. 7. ꝛ. ꝟ. oꝛdo. 2.

S Ubornatio fm̄ Car. i de. testibus: ꝺ ꝶ. §. 9. testi. ē de aliquo falso expꝛimēdo ꝛ vero tacēdo i testimōio testi. p aliquē facta ifoꝛmatio: ꝛ dr̄ subornare quasi subtus i aures aliqd̄ malū oꝛnare ꝛ sub coloꝛe ponere vt l aut. de testi. §. qz vero. vñ talis si fit ex ꝓposito ꝛ rei alicuius ipoꝛtātie vel i iudicio videt peccare moꝛtaliter.

S Ubsanatio: vide. ꝟ. derisio per totum.

S Ubstitutio est secūdaria cōditionalis istitutio. nā substitutio cōtinet i se istitutionē: ꝛ iō istitutus dr̄ ꝑimus gradus ēt si multi fuerit istituti: ꝛ substitutio. secūdus gradus: ꝛ ē cū quis instituit heredem sic. talis esto mihi heres: ꝛ si nō erit vel decesserit. titiuʒ substituo. Iste titius dr̄ substitutus. l. 1. ff. de vul. ꝛ pu. substi.

¶ Quot sunt spēs substitutionū. R̄z. q duplices. alia idirecta alia directa. Indirecta substitutio siue obliqua siue fideicōmissaria siue ꝑcaria ē illa p quā qs capit hrēditatē alio herede mediāte vt cū testatoꝛ fidei comiserit. a. heredi. vt hereditatē. p. restituat: ꝛ dr̄ obliqua: rōe qz per aliū capit. Item fideicōmissaria. qz olim cōmittebat fidei heredis i totū. nō. n. cogebat restituere. sʒ hodie sic p. l. pen. C. ad trebel. Itē ꝑcaria. qz fit verbis ꝑcarijs. i. rogatoꝛijs. vt puta. a. heredē istituo: ꝛ rogo: ꝛc̄. verba aūt huius idirecte substitutiōis sunt. volo. mādo. rogo: ꝛ hmōi. vt restituas hereditatē. Sūt tm̄ q̄dā ꝟba cōia q̄ pñt trahi ex ꝓꝑꝛio significato ad substitutionē directā ꝛ indirectā vt verbū substituo vel verbū moꝛiat. tali habēt. n. duplicē sensum vt q moꝛiat tali. i. q talis sit heres mere. vel q moꝛiat tali. i. ad vtilitatē talis in effectu vt capiat hereditateʒ de manu Jo. heredis. Idē dic de verbo succedat ꝛ verbo accipiat. sʒ ergo p fideicōmissuʒ. P. fit substitutū. A. dʒ hereditatem addire ꝛ aditam. P. restituere: ꝛ sic. A. mediāte ꝛ opante puēit hereditas ad. P. Et nō q si aduenerit spōte hereditateʒ retinebit q̄rtā trebellianicā: ꝛ tres restitute. P. istitu. de fideicōmissis. here. §. i ꝑimis ꝛ. ff. ad trebel. l. nā qd̄. §. q cōpulsus.

¶ Directa vero substitutio ē qua qs capit hereditatē defūcti ex dispositiōe testatoꝛis nullo alio mediāte vel sibi cooꝑāte. vt cū dicit testatoꝛ. A. mihi heredē istituo. sʒ si ipe non erit heres. C. sit heres: ꝛ sic. C. substitutus ē directe ꝛ hec si p verba mere directa ꝛ ciuilia. vt verbū heres esto vel heres sit. vel verbū istituo heredē. Aliqñ ēt fit vel per verba cōia. vt dictū ē i. §. 1. Aliqñ per verba geminata sic. A. filiū meū ipuberē mihi istituo heredē: ꝛ si i pupilari etate decesserit. B. substituo. hec substitu⁹ ē directa. A. moꝛiet i pupilari etate ꝑpter verba geminata. sed si 2

post pubertatē erit fideicōmissaria vt cōiter tenetur. Et si diceret heres sit. Diuidit aūt in quintuplici differentia. quarū pª dī substitutio vulgaris: et hec duplex. vna expssa q̄ fit p istā negationē. non. hoc mō. vz istituo mihi heredē .A. et si ipse noluerit vel non potuerit heres eē. P. sit heres. vel. P. substituo. alia tacita. qñ. s. negatio nō exprimit. sz icludit vt cū dī A. et. P. mihi heredes istituo et eos inicē substituo tacite subitelligit q̄ si alter eoꝝ heres non fuerit. s. qꝛ noluit vel nō potuit qñ decessit āte additā hereditatē alter sit heres in solidū. vt. ff. de here. isti. l. cū in testamēto. §. hec verba: et dī vulgaris qꝛ a quolibet de vulgo. s. testatore fieri pōt et cuilibet siue pupillo siue minori: etc. Et de hac habeo. Insti. de vulga. substi.

s ¶ Effectus huius substitutionis est vt bona testatoris tantū q̄ debebāt venire ad istitutū veniāt ad substitutū nō bona istituti. Insti. de pupil. substi. §. quo casu vide ifra. verbo. testamētū. §. 20.

t ¶ Qñ expirat hec substitutio. R. q̄ cito istitutus adierit hereditatē. siue postea decedat cū liberis. siue sine liberis. C. de i pube. et alijs substi. l. post additā et hoc nō solū qñ expsse fit per negationē. sed ēt qñ tacite. vnde sz titius et semp̄ronius fuerint istituti heredes et ad inicem substituti si tñ semp̄ronius vel titius adierit hereditatē expirat substitutio. vt in dicta. l. post additam.

v ¶ Secūda directa substitutio dī pupillaris qꝛ fit soli pupillo vel pupillis. nec pōt tēpus excedere pupillare sz expirat ad itroitū pubertatis. pōt ēt fieri i minus tēpus vt si dicat. Si filius meus infra quartum. vel quintū annū decesserit. sit. P. heres: et hec ē duplex. s. tacita q̄ non habet formā pupillaris substitutionis. sz sub eius verbis icludit. vt cū dī. A. filiū pupillum meū heredē mihi istituo et si ipse mihi heres nō fuerit. P. sit heres: et hec ex expressis ē vulgaris. ex tacitis ē pupillaris. vñ siue sit. A. heres siue nō si i etate pupillari decesserit hereditas directo iure perueniat ad. P. sz ex vulgari succedit tantū in bonis testatoris. ex pupillari vero succedit in bonis testatoris et pupilli. Alia ē expressa que fit per verbum affirmatiuū et facit expresse mentionem de pupillari etate et sub ea icludit vulgaris tacita. vt isti. de vulga. et pupi. substi. §. i. et. ff. de vulga. et pupil. substitu. l. iā hoc iure: et fit cū dī filiū meū heredē mihi instituo: et si ipse fuerit mihi heres et i etate pupillari decesserit. P. sit heres. vel substituo: et i ista reqrūtur duo. s. vboꝝ affirmatio: et tēporis pupillaris cōp̄rehēsio.

x ¶ Quid reqrit ad istā substitutionē pupillarē. R. quatuor. primo q̄ ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris: et accipiūtur liberi non solū filij. sed etiam nepotes. 2º q̄ sit impubes. 3º q̄ sit i potestate testatoris. 4º q̄ ille cui fit substitutio cōstituat vel ex heredetur: et pōt fieri nō tantū in pubere filio iā nato. sz etiā postumo. si tñ nascēdo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator: et etiā nepoti. si tamē sit recasurus in ptāte patris sui post mortem aui. ff. de vul. et pu. sub. l. 2. §. postumus.

y ¶ Quis ē effectus huius substitutiōis. R. ē vt nō solū fit. P. heres iure directo et capiat bona et hereditatē vtriusqz si. A. decesserit i etate pupillari. sz etiā excludit matrē ita q̄ etiā legitimā petere nō poterit vt nō Bar. et doc. i. l. papinianus. §. sz nec ipuberis. ff. de ioffitio testa. et oēm aliā psonā q̄ ipi pupillo ab itestato succedere potuisset. ff. de vul. et pu. sub. l. lutius. Et hoc veꝝ ē i expressa. In tacita autē habet locū qñ alter filius testatoris frater pupilli substituitur. sed si sit extraneus substitutus tūc mater admittit et substitutus repellit. l. p̄cibus: et. l. cū quidā. C. de ipu. et al. sub. nisi i quatuor casibus. primus quādo pater expsse prohibet ne aliqd habeat. secūdus quādo reliquit aliquid vxori et vult esse cōtentā. tertius si fuit inimica patri. quartus qñ frater ipuberis est substitutus. Nō q̄ i hac tacita extraneus nō excludit fratrē ex vtroqz parente cōiunctū.

z ¶ Quō euanescit hec substitutio. R. q̄ p per aduentū pubertatis. 2º si hereditas p̄ris nō sit adhuc addita. qꝛ cū nullus appareat heres testamentū paternū vr destitutū et sic euanescit etiā pupillaris. l. sz si plures. §. sz si ex asse. ff. de vul. et pu. sub. 3º si nascat posthumus de quo mētio nō ē facta in testamēto. ff. de vul. et pu. sub. l. si dī filiū. 4º si patiat pupillus capitis diminutionē maximā mediā. vel etiā minimā. ff. de adop. l. nec ei. Ratio quare ē iuenta ē qꝛ cū filius impupillari testari nō possit permittit patri ipi filio testamentū facere et de herede prouidere durante tali etate tantū. d. §. quo casu.

9 ¶ Tertia directa substitutio dī exemplaris qꝛ fit ad exēplum pupillaꝝ. sz differt ab illa. p qꝛ illa fit tm̄ a parēte qui eū hꝫ i ptāte. hec aūt fit nedū a p̄re. sz ēt a matre filio furioso vel mētecapto nō existēte i eoꝝ potestate. 2º qꝛ illa tātū fit pupillis. Ista adultis vel maioribus. 3º qꝛ i illa pōt substitui quilibet quē voluerit i ista nō. sed certo ordine sic vt si hꝫ liberos ei substituātur. Si vero nō habet tūc fratres substituātur. q̄ si nō habet nec filios nec fratres. tūc quē voluerit substituet. C. de ipu. et ali. sub. l. humanitatis. 4º qꝛ illa expirat adueniēte pubertate. sz hec solum adueniēte sana mēte. 5º illa solū impuberi. hec adulto tm̄. 6º illa fit impuberi siue sit sane mētis. siue sit furiosus. hec solū fit furiosis et mēte captis. hec probātur Insti. de pu. sub. §. qua rōe. Et fit isto mō. A. filiū meū furiosum mihi heredē instituo: et si decesserit ante q̄ sanus mēte fiat talem eius filium vel fratrem vel aliū. puta titium ei substituo: et sic bona vtriusqz transibūt ad substitutum: et fuit equa valde et furioso: et mentecapto pater vel possent prouidere de substitutione.

x ¶ Sed quid si aduenit sana mens et nullo testamē/

tū facto iterū reuertitur in furiā. R. q non euanescit substitutio. ar. l. quod fauore. C. de legibus: et videt verius licet aliqui dicāt nihilominus expirare. ar. l. quod quisq3. ff. de re. iur.

xi ¶ Quarta directa substitutio dicitur cōpendiosa: qz sub cōpendio huius aduerbij quādocūq3 fit et cōtinet tacitā pupillarē que alias fit prolixioribus verbis: et licet hec dictio quādocūq3 se extēdat ad oē tēpus. tū hic restringit ad tempus pupillare solū virtute hoz verboz. P. sit heres. qz per hmōi verba directa videor voluisse filio meo infra tempus pupillare prouidere de herede quod infra aliud tempus mihi facere nō licet. d. §. quo casu. Forma huius est A. filiū meum heredē3 instituo verūtamen qñcūq3 dictus filius meus decesserit. P. sit heres: et sic in tēpus pupillare videt voluisse procurare filio de substituto siue herede. d. l. precibus.

12 ¶ A quo potest hoc fieri. R. q a milite: et quomō: nō exprimo: quia nō est in vsu. Item a pagano. i. a quolibet nō milite. sed oportet vt fiat filio pupillo et in potestate existenti. Et cōtinet pupillarē expressā3. qz habet eūdem effectū: et ideo solū filio pupillo et in potestate existēti vt dixi. verūtamen licet hec substitutio sit directa de sui natura simpliciter. possunt tamen apponi in ea verba vel dictiōes: vel aliqua mutari q̄ eam in fideicōmissariā cōuerterent et ad ius et ad nāz fideicōmissi reducerēt. vt in. §. sequenti.

13 ¶ Quō hec substitutio cōpēdiosa potest ad naturā et ius fideicōmissi rduci. R. q quatuor modis sicut sub quatuor formis pōt fieri. p̄ sic. A. mihi instituo heredem et si quādocūq3 decesserit. A. substituo. P. Nam hoc verbū substituo trahit hāc substitutionē ad fideicōmissum vt vult glo. i. d. l. precibus: et. l. centurio. ff. de vul. et pup. sub. et in. c. Raynutius: de testa. et predictū ad verbū in hoc casu seruat proprīā significationē et respicit omne tēpus et rem omni tēpore suadet valere. l. quotiēs. ff. de rebus dubijs. hic ē q quocūq3 tempore moriat siue in pupillari siue in maiori etate virtute huius verbi substituo videt rogatus esse a testatore per fideicōmissum post mortem suā restituere hereditatē et bona testatoris substituto. vnde ipo instituto moriente. mater et qcūq3 successores siue ex testamēto vel ab intestato adibūt hereditatē et aditā substituto restituent iure fideicōmisso Insti. de fideicō. here. §. sed quia stipulatiōes: defalcabunt tamen et retinebunt legitimā ipsius que est tertia pars totius hereditatis testatoris sm cōmunē opinionē si ipe erat de liberis ipsius testatoris ad quos legitima spectat quia in hac testator eū grauare nō potuit. C. de inoffi. testa. l. quoniam: de reliquis vero defalcabūt tertiā trebellianicā et sic habebūt mediam hereditatē. Alterā vero mediam restituent substituto iure fideicōmissi: et retinebunt sibi etiā omnia bona ipsius. A. quia testator de suis tantū rogasse intelligitur. non heredis. Si vero. A. nō erat de liberis defalcabūt tantū trebellianica3 et habebit etiā alia bona que ipe de aliunde quesiuit. Et hec substitutio quia ius fideicōmissi habet potest fieri cuicūq3 heredi et a quocūq3 testatore. Insti. de fideicō. here. §. in primis: et. §. sequen. Et aduerte q licet in prefata forma non addatur quādocūq3 decesserit sine liberis. Si tamen. A. erat de liberis testatoris itelligetur hec clausula sine liberis. quia pro regula ē q quādocūq3 quis rogat aliquem de liberis suis alteri hereditatem restituere post mortem suam semper intelligit tacite hec cōditio. s. si decesserit sine liberis. quia non ē credendum q aliquis exclusa prole filij sui voluerit ad alterū peruenire hereditatem. sed in extraneo herede non inest talis tacita cōditio nisi addatur expresse. C. de Insti. et substi. sub condi. fac. l. generāte. §. vltimo. secūdo fit sic. A. filium meum impuberem mihi heredem instituo. sz si dictus. A. quādocūq3 decesserit sine liberis. P. sit heres: et tunc si moritur infra tempus pupillare valet vere directo et sic substitutus capiet totam hereditatem sine deductione alicuius quarte. d. l. centurio: et. c. si pater de testa. libro. 6. Si vero moritur in pubertate sm opinionē Jo. and. erit totaliter fideicōmissoria. quia licet per istam dictionem sit heres videatur directa. tam per ista3 dictionē sine liberis trahūtur ad fideicōmissum vt probatur in. l. secunda. ff. ad trel. quia illa additio innuit q in quocūq3 tempore decesserit sine liberis in pubertate ex presūpta voluntate testatoris videt rogatus per fideicōmissum restituere hereditatem post mortem vt probatur in. d. l. precibus: et quocūq3 tēpore moriatur i pubertate sine liberis. mater aut quicūq3 successores restituūt hereditatem substituto deductis supradictis. ff. de vulg. et pupil. sub. l. coheredi. §. cu3 filio: et sic tene. licet cōmunis opinio legistarum teneat q nūq3 obligatur. sed expirat per aduentum pubertatis. tertio sic fit. A. mihi heredem instituo. sed si dictus. A. quādocūq3 decesserit sine liberis. P. substituo et hec omni tempore ē fideicōmissoria: et idem ius et eūdem effectum habet per omnia sicut prima predicta: tum ratione verbi substituo tum ratione sine liberis et ideo dic vt de illa: quarto sic fit. A. filium meum heredem mihi instituo. si tamen filius meus decesserit in pupillari etate vel postea quandocūq3 sine liberis Petrus sit heres: vel substituo sub hac forma comprehenduntur tres substitutiones: vna pupillaris expressa per hoc q dicitur si decesserit in pupillari etate et ex hac resultat tacita que tenet pupillari expressa continetur vt dictum est: et hanc nō potest facere nisi pater pupillo propter pupillarem expressam quando fit directe nisi sit miles dicta. l. centurio: tertia fideicommissoria est propter illud quod dicitur vel postea quandocūque sine liberis.

Sed si vult q̄ clarius iste tres resurgāt dicat testa/tor. P. pupillariter vulgariter ⁊ p fideicōmissuȝ sub stituo: ⁊ vnaqueq; istoꝝ hȝ suū effectū. Nā si. A. fit heres ⁊ i pupillari etate decesserit substitutus vocat iure directo exclusa matre ⁊ aliis legitimis successo/ribus: ⁊ hoc pp effectū pupillaris expsse q̄ mrem re/pellit ⁊ substitutuȝ admittit. l. lucius. ff. de vulga. ⁊ pu. sub. Si. A. nō sit heres vel q: nolit vel non possit tūc substitutus erit heres iure directo pp tacitā vul/garē q̄ ēt surgit ex pupillari vt dictū est. Si vo. A. heres erit deinde factus pubes qñcūq; sine liberis morieṫ habebit locū fideicōmissoria. vñ eo moriēte sine liberis successores restituēt hereditatē cū defal/catiōe vt dictū est: ⁊ vt dixi iste quatuor forme sub/stitutionū nō pñt fieri nisi filiofamilias pupillo per pupillarē expssa q̄ ↄtineṫ i ea vñ bonū ↄsiliū eēt no tariis qñ aliqs hȝ filiū ipuberē cui vult substituere nō solū i pupillari. sȝ qñcūq; vt faciat quālibet p se .s. p pupillarē sic. A. filiū meum mihi heredē istituo verūtñ si dictus. A. filius meus mihi heres erit ⁊ in pupillari etate decesserit. P. heres sit vel fratres ei⁹ supstites heredes sint deinde faciat fideicōmissariaȝ hoc mō. Si vero dictus. A. pubes factus postea qñ cūq; decesserit sine libis substituo ei p fideicōmissuȝ supstites fratres eius ⁊ pmortuoꝝ fratrū ei⁹ liberos i stirpes ⁊ nō in capita. Si testator vult q̄ vsq; ad ipos vadat. Nā scias q̄ verba substitutiōis nō extē dūtur vltra illos quos testator expssit. Si. n. istitutis tribus vel pluribus filiis ita additur ⁊ si aliqs eoꝝ decesserit sine liberis substituo supstites tūc si decedit vnus eoꝝ relicto filio deinde moriaṫ sine liberis fi/lius illius qui p decessit nō admittiṫ ↄpatruis vel si/ne patruis ad fideicōmissoriā hereditatē illius filij testatoris qui sine liberis decessit q: nō extitit ↄditio substitutiōis in psona prīs eius. Illos tātūmō testa tor istituit q supuixerēt illi ⁊ adde si testatō sic vult.

14 ¶ Quinta directa substitutio dr̄ breuiloqua q: i bre/ui ↄtinet substitutiōes .s. duas pupillares expssas ⁊ duas vulgares tacitas. p⁹ pupillaris ē vnius alteri. ⁊ alterius alteri. vñ si. A. fuerit heres ⁊ in pupillari etate decesserit. B. sup viuēs erit heres iure directo ⁊ ecōuerso: ⁊ i vtroq; excludūtur mater ⁊ ceteri ve/niētes ab itestato p effectū pupillaris expsse. quo vo ad effectū lȝ nō quo ad verba ex eisdē vbis due ta/cite vulgares ēt resultāt. quia si vnus illoꝝ nō fuerit heres q: noluerit vel nō potuerit alter ē i solidū he/res. Et fit hoc mō. Testator hñs duos filios vel plu res ipuberes sub sua ptāte pōt facere hoc mō. A. ⁊ B. filios meos ipuberes mihi heredes istituo ⁊ eos iuicem substituo. hāc substitutionē lex appellat reci/procā. vt. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. iam hoc iure. Nō pōt aūt hec substitutio fieri nisi istituti sint filij pupilli in ptāte testatoris. alias nō eēt substitutio breuis. sȝ ta cita vulgaris: ⁊ aduerte q̄ verbū substituo nō ↄuer tit oēȝ substitutionē i qua poniṫ ad fideicōmissoriā sed nature illius se coaptat substitutiōis i qua poniṫ ⁊ eā i directo iure cōseruat excepta sola cōpendiosa i qua si ponaṫ statȝ eam ad fideicōmissoriā ↄuer/tit. vt patet ex dictis.

¶ Quō igrediēs religionē excludat substitutū. ū. P. heres. §. 10. ⁊ de legitima vide. v. legitima. 15

¶ Substitutio talis cōditiōis si sine liberis decedat alter sit heres euanescat etiā si nāles hȝ. secus si ad/daṫ legitimis nō aūt si filios habet. sed pmoriūtur. Nā vr̄ sine liberis decedere. si aūt dicaṫ sine herede decesserit noie heredis soli filij itelligūtur. Itē si non hȝ filiū. sed nepotē ex filio substitutio euanescat. vide glo. i. c. i psentia: de pba. vbi hec ponūtur. 16

¶ Quid si quis ex descēdētibus p rectā lineā sit ro/gatus pure restituere hereditatē nulla facta mētio/ne de liberis. R. q̄ si postea habuerit filios vel nepo tes vel pnepotes: ⁊ c̄. substitutio euanescit de pba. in psentia i glo. i. l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis. 17

¶ Ille cuius idustria ē electa nō pōt aliū substitue/re. c. si. de officio deleg. li. 6. l. vnica. §. ne autē. C. de cadu. tol. l. statu liberos. ff. de sta. liber. fallit nisi ve/lit substituere filiū. sm Ludo. de Ro. i suis nō. 18

¶ An quis p substitutū possit deseruiṫ. R. q̄ nō. tex. est in. l. nullus q nem. C. de decur. li. x. ⁊ i. l. sciēdū. §. legati. ff. de lega. fallit sm Ludo. vbi. ū. nisi se absen tet electus pro vtili sibi ⁊ nec⁹ causa q: tūc potest vt si vadat ad balnea. l. si absente. ff. de lega. ⁊ l. de po licitationibus. ff. de polici. 19

f Uccessio ab itestato. quot modis dr̄ aliquis decedere ab itestato vel itestatus. R. q̄ mulṫ modis. p. si nullū testamētū fecit vel q: noluit vel q: non potuit vel q: filiusfamilias vel pupillus erat vel aliqd simile iuris ipedimētū habebat. Se/cūdo q: ⁊ si testamentū fecit nō tñ iure .s. q: nō ha/buit legitimū numeꝝ testiū vel affuit alia solēnitas legitima. Tertio q: si testamētū fecit illud tñ postea fuit ruptū. s. postumi generatiōe de quo i testamēto nulla ē facta mētio. vt. ff. ⁊. C. de iosfi. testa. p totuȝ. Quarto ⁊ si testamētū ex oi pte sit legitime factum nullus tñ ex eo heres apparet. q: .s. vel istitutus eē no luit ēt viuo testatore. aut ēt añ additā hereditatem decessit. vel cōditio sub qua istitutus erat defuit p̄o bātur isti quatuor modi. Insti. ō here. q̄ ab i testa. i prin. Quinto si filius noiatim ⁊ cum cā legitima sit exheredatus ⁊ post mortē testatoris pposita qrella i officiosi testamēti: ⁊ herede cām igratitudinis non probāte. testamētū p sententiā ē recisuȝ. Sexto si te/stamentū de iure ptonio p ↄtabulas rescindaṫ ⁊ his duobus vltimis modis dr̄ qs ex post facto testō de/cedere itestatus. C. de colla. l. vt liberis.

¶ Quis succedat ab itestato tā i secularibus q̄ȝ i de ricis ⁊ religiosis. vide ver. hereditas. a. p. §. vsq; ad .6ᵐ. 7. ⁊. 8. Quis excluditur de iure cōi. ibi. §. 9. Quis succedit dānatis ibi. §. xj. ⁊. §. 12. vsq; ad fi. vi de infra. §. 3. ⁊. 4. 1

2 ¶ Utrū̃ naturales filij succedāt pr̄i ab intestato. R̄. si legitimi nō supersunt nec legitima cōiunx: tūc naturales succedūt ab itestato in duabus vncijs. ita tñ q̄ si mr̄ superē viralis ei portio de ipsis det: ⁊ s̄m Azo. lʒ vxoꝛ nō capiat vel succedat. tñ facit ne naturales possint capere vel succedere sic̄ ⁊ faciunt legitimi filij qui succedūt ⁊ repellūt nāles. sʒ vbi repellūtur nāles pp̄ legitimā sobolē vel legitimā cōiugeʒ debēt ipi nāles pasci a succedētib⁹ arbitrio bōi viri. Sicut aūt ⁊ icōtrā ⁊ qn̄ succedūt liberi nāles parētibus ita ⁊ i tm̄ totiēs debēt succederē parētes nāles filijs nālibus: vt par pietas seruet̄ eis: ⁊ q̄ dicta sunt de nālibus filijs: ⁊ de nālibus nepotibus ⁊ pro nepotibus seruāda sunt. Ex testamēto aūt filij nāles succedunt sic. Nā si ille pr̄ nālis hʒ filios legitimos vel nepotes lʒ ei dare vel relinquere nālibus coꝛūq̄ matri vnciā vnā nō vltra vel soli cōcubine semiūciā nō vltra. qd̄ aūt vltra datū est applicat̄ legitimis filijs vel nepotibus. Si aūt nō hʒ legitimos filios vel nepotes vel descendētes. sʒ habeat ascēdētes legitima parte relicta ascēdentibus reliquū inter nāles distribuere pōt. Si aūt nec descēdentes nec ascēdētes habeat legitimos. lʒ eos ɔ̄stituere i solidū heredes. hec Azo. Qui vero sunt ex dānato coitu ab oi pꝛoꝛsus beneficio excludūtur vt. C. de na. li. auc lʒ. ⁊ i auē. ex cōpleru. C. de incep. nup. Et glo. ibi in. ff. idigni: dicit: ⁊ materne: qd̄ verū ē qn̄ coitus per legē poterat accusari alias nō vt ex meretrice quo casu matri nō pr̄i succedit. de boc. ō. ff. filius. i pn̄. §. i. ⁊. 2. Si ɔ̄suetudo cēt q̄ spurij succedāt matri seruāda est.

3 ¶ Notādum p̄ declaratiōe p̄cedētiū ⁊ sequentiū q̄ tres sunt linee ɔ̄sanguineoꝝ sibi inuicē succedētiū. s. ascendētiū: siue parētū: siue descēdētiū: siue liberoꝝ ⁊ collateraliū. testatoꝛ aūt q̄diu hʒ aliquē de descēdētibus tenet̄ illū vel illos. tenet̄. n. oēs siue masculos siue feminas heredes istituere vel exheredare: ⁊ si illū heredē istituat. nō tenet̄ de aliquo ascendētiuʒ mentionē facere in istitutiōe. ipi. n. in isiutā ceteris p̄ferūtur. Insti. ō here. q̄ ab ite. i pn̄. deficiētibus aūt descēdentibus legitimis tenet̄ suos ascēdentes legitimos quos hʒ: heredes ɔ̄stitut̄ vel exheredare. C. ad sc. ɔ̄sul. oꝛ. l. quotiēs: collaterales aūt nūq̄ tenet̄ istituere vel exheredare. sʒ deficiētibus ascēdentib⁹ vel descēdētibus legitimis pōt quos vult heredes instituere nulla facta de collateralibus mentione.

4 ¶ Sed nūquid testamētū ecclesiastici vel igredienē religionē erit irritū ex p̄teritiōe legitimi heredis. R̄. q̄ nō per verbū libere positū in. c. qꝛ nos extra eo. ti. ēt qꝛ sunt milites sicut not. glo. i. l. pe. de testa. mili. ⁊ iō. sicut nō rūpit̄ testamētū militis ex p̄teritiōe legitimaꝝ personaꝝ sic nec istoꝝ. hoc apte sentit Bar. in auē. si qua mulier. C. de sa. san. eccle. de igrediente religionē: ⁊ Pa. i. d. c. qꝛ nos: de sbobus. Itē volēs itrare religionē pōt sine legitimo numero testiū testari ⁊ pro parte decedere testatus ⁊ pro parte in testatus sic̄ miles pōt per tex. auē. ō monachis. §. id quoq̄. tñ petere poterunt legitimā legitimi p̄teriti vigoꝛe auē. si qua mulier. de sa. san. eccl.

¶ Quō succedūt descēdētes. R̄. i successiōe ab itestato p⁹ cā est descēdentiū vt dictū est. Nā in successiōe moꝛtui i p̄riosa. ⁊ filiusfa. liberi ei⁹ si sunt: oib⁹ alijs p̄ferūtur. p̄mi quidē gradus equalr̄. nepotes vero ⁊ vlterioꝛes i stirpes. nō distinguēdo sexū vel sub patrie p̄tāte. succedūt p̄mi filij si sunt: siue masculi siue femina equalr̄: nepotes aūt succedūt i stirpes. i. i eā partē quā parētes coꝝ habituri erāt si viuerent. C. de su. ⁊ l. here. l. 2. ⁊ i successiōe ibi posita. Quō tñ in descēdentibus q̄ ascēdentibus vel collateralibus vel alio modo succedāt aliqui. vide supꝛa. ff. hereditas a p̄mo. §. vsq̄ ad sextum. 5

¶ Sed pone q̄ quis hʒ filios ⁊ filias tenet̄ ne oēs istituere. R̄. q̄ sic oēs legitimos vel exheredat̄ si quē nō vult: ⁊ hʒ cām. Insti. ō exhere. liber. i pn̄. ēt filias dotatas. sʒ s̄m aliquos sufficit istituere in dote. Alij vt Azo. dicūt q̄ oʒ vt istituātur i aliquo modico p̄ter dotē ⁊ est tutius ⁊ ēt professos in religione. C. de epi. ⁊ de. l. si. §. hoc ēt cognitū. Et idē dic i nepotib⁹ qn̄ filij p̄moꝛtui sunt. Insti. de here. q̄ ab itestato defe. §. ita demū: ⁊ ēt in posthumis. c. de posthu. here. insti. l. quod certatum est. 6

¶ In quota parte tenet̄ istituere tales. R̄. in quota voluerit q̄tācūq̄ minima lʒ postea talis aget ad supplemētū legitime. tñ testamentū nō rūpet ⁊ dum mō sit istitutus heres nō legatarius. puta qꝛ dicat i stituo talē meū heredē in tali. qꝛ si diceret lego filio meo talē domū non valeret qꝛ esset p̄teritus. l. quotiens. C. de here. insti. 7

¶ Utrū filius istitutus heres possit repudiare hereditatē retenta legitima. R̄. Pa. in. d. c. Raynutius q̄ nō: ⁊ hoc tenet Bar. i. l. gerit p̄ herede. ff. de acq̄rē. here. ⁊ Bal. i. l. vnica. C. qn̄ nō petentiū partes. Et eadē rōe dic de pr̄e. s. decedēte abitestato qꝛ nō pōt pro parte agnoscere hereditatem ⁊ pꝛo parte repudiare. ar. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. insti. 8

¶ Utrū sit aliquis casus i quo posthumus p̄teritus nō rūpat testamentū. R̄. q̄ sic. s. i testō mr̄is q̄ decessit i puerpio. sʒ succedet cū alijs fratribus vel nepotibus equalr̄. Si tñ mater istituisset extraneū aget de iofficioso testō ⁊ rūpet. C. de ioffi. te. l. si mater. 9

f Suffragia cōsuetudo suffragioꝝ ecclesie pꝛo moꝛtuis icepit ab apl̄is. vñ. s. Tho. 4. di. 45. q. 2. ar. p̄. ql̄. 2. dicit. Aug. dicit i li. de cura p̄ moꝛtuis agēda. Nō parua est vniuerse ecclesie q̄ in hac ɔ̄suetudine claret auctoꝛitas vt i p̄cibus sacerdotis q̄ dn̄o deo ad eius altare fundūtur locū suū etiā habeat cōmēdatio moꝛtuoꝝ. q̄ quidē cōsuetudo ab ipis apl̄is icohauit vt dicit Damasce. i quodaʒ sermone. de suffragijs moꝛtuoꝝ sic dicens. Misteriorū discipuli saluatoris ⁊ sacri apl̄i in tremēdis ⁊ viuificis misterijs memoriā fieri coꝝ qui fidelr̄ dormie

rât sanxerût q̄ et p3 p Dyo.i vltimo.c.celestis hier. vbi ritû cômemorat q̄ i primitiua ecclia p mortuis orabatur. vbi et Dyo.asserit suffragia viuorum mortuis pdesse.g° h° idubitâter credêdû ê.h.o.T. Et q̄ psint existêtibus i purgatorio habes.s.v.idulgêtia pri.e .§.12.13.e.20. q̄ at nô valeât existêtib°i iferno l'libo .s.v.elemo°.§.15.e.v.Machabei°.e.v.machabei.

1 ¶ Ut tarditas executorum noceat dfunctis.R.b3.o.T. 4.di.45.q.2.ar.2.ql°.1°.ad.4.vbi ait.dico q̄ qzcito monês dispôit aliq̄ suffragia sibi fieri.pmiû suffragiorum plene côsequitur an et qz fiât q̄ ad efficatiâ suffragii q̄ ê ex ope opato vel ex ope opâte principalis agêtis. Sed q̄ ad efficatiâ suffragiorum q̄ ê ex opere opato vel ex ope opâte exeqntis nô cosequitur fructû anqz suffragia fiât:e si prius ptigat ipm a pena purgari qztû ad hoc fraudabitur suffragiorum fructu qd redundabit i illos quorum culpa defraudabitur.nô.n.ê i côueniês q̄ aliq fraudâtur i têporalib°p culpâ alterius. pena at purgatorii têporalis ê qzuis q̄ ad eterna3 retributionê nullus defraudari possit nisi p ppriam culpâ.vide.s.v.executor.§.16.

2 ¶ Utrû suffragia facta p defunctis psint et facienti. R.b3.o.T.4.vbi.s.q̄ opus suffragii qd p altero fit pôt ôsiderari dupl'r.vno° vt expiatiuû pene p modû cuiusdâ recôpêsatôis:e h° mô opus suffragii reputatur qsi ei° p quo fit e ita absoluit eu3 a debito pene sue qd nô absoluit faciêtê a debito pene ppie.b3:e p qzto applicatur ab ipo faciête. Alio° pôt ôsiderari i qztû ê meritoriû vite eterne qd h3 in qztû pcedit ex radice charitatis e b3 hoc nô solû pdest ei p quo fit s3 et faciêti magis.vñ i psalmo oro mea i sinu meo côuertetur:e Jo.damas.i smôe de his q i fide moriûtur dicit.qcûqz p primi salute agonizat p° sibi pdê dei de primo. Quô vn° p alio pôt satisfacere.vide.v. idulgêtia.§.14.e.18.e.v.satisfactio.§.6. Quô suffragia nô valêt existêti i petô mortali.v.idulgêtia .§.2.3.4.e.5. Sil'r facta i petô mortali non satisfaciût.v.satisfactio.§.7. Et ad qd valeât.v.meritu3 .§.1.e.2. Que sunt suffragia:e q̄ sunt potiora.v.elemosina.§.fi. Quô suffragia facta p plurib° nô eq̄l'r psunt sicut si fierêt p vno solo.vide.v.restitutio.§.fi. vtrû missa de sancto tm valeat defuncto qztû missa de requiê vide.v.missa.§.52.vl' regratur q̄ faciês suffragia p alio sit in gra.v.idulgêtia.§.18.e se.e.v. satisfactio.§.5.vtrû dans idulgêtia3 necesse sit eê in gratia.v.indulgentia.§.9.

Upbia dupl'r accipi pôt.vno° b3 q̄ denoiatur simpl'r a sup excessu:e b3 hoc oê sup excedês pôt denoiari superbia. vñ repromittitur a deo Isaie.60.ponâ te i supbiâ seculorum gaudiû i generatione e generatione e ita repromittitur a deo qsi quidâ excessus bonorum.vñ e glo.Hie.dicit ibidê q̄ ê superbia bona e mala qzuis et dici possit q̄ supbia ibi accipitur mat'r p abûdâtia rerum de qbus pñt hoies superbire.2° dr supbia ex eo q̄ sup greditur regulâ rônis e sic ôscim° e3 eê petm̄ e isto° supbia dr itep tripl'r.p° b3 q̄ dicit quâdâ generalê idinationê ex corruptiôe nature ad hmôi supgressu3 regule rônis:e sic ponitur initiû ois peti ecc.x.2° mô accipitur b3 q̄ iportat quêdâ actualê ôtêptû dei q̄ ad hâc effectû q̄ ê nô subdi ei° pcepto:e sic ê generale petm̄.ita q̄ icludit in oi petô. Nî i oi petô ôtênitur aliq̄l'r de°.3° mô sumitur bm q̄ significat iordinatû appetitû ppie excellentie e sic ê speciale petm̄:e de isto dicêdû ê i sequêtib°.

1 ¶ Ut supbia.3° mô dicta sit spâle petm̄.R.b3.o.T. .2a.2e.q.162.ar.p°.e.2°.q̄ sic. Supbia.n.noiatur ex hoc q̄ aliqs p volûtatê têdit sup id qd ê.vñ dicit Isido. i lib.ethimo.supbus dictus ê q: sup vult videri qz ê. Qui.n.vult sup gredi qd ê:supbus ê. Hêt at hoc rô recta vt volûtas vniuscuiusqz feratur i id qd ê pportionatû sibi:e iô manifestû ê q̄ supbia iportat aliqd qd aduersatur rôi recte.hoc aût facit rônê peti qd dr malû aie b3 Dyo.s.q̄ ê pter rôe3 eê.vñ manifestû ê q̄ supbia ê petm̄.vñ b3 Aug.ê puerse celsitudinis appetit° Et b3 ppiâ spê3 ex rôe ppii obiecti qd ê iordinat° appetit° ppe excellêtie:e sic ê spâle petm̄.

2 ¶ Ut supbia sit petm̄ mortale.R.b3.o.T.vbi.s.ar. 5°.q̄ sic b3 gen° suû. supbia.n.humilitati opponitur. hûilitas at pprie respicit subiectiôe3 hois ad deû.vñ e ôtrio supbia pprie respicit defectu3 hui° subiectiôis b3.s.q̄ aliqs se extollit sup id qd ê sibi pfixû b3 diuinâ regulâ vel mêsurâ ôtra id qd aplus dicit. Nos at nô i imêsu3 gloriamur.s3 b3 mêsurâ quâ mêsus ê nob de°. Et iô dr Ecc.x. Initiû supbie hois ê apostatare deo.s3 i hoc radix supbie ôsideratur q̄ hô aliq̄l'r non subiicitur deo e regule ei°. Manifestû ê aût q̄ hoc ips3 qd ê nô subici deo b3 rôe3 peti môtalis h°.n.ê auerti a deo.vñ ôñs ê q̄ supbia b3 gen° suû ê petm̄ mortale.qdâ tñ motus supbie sunt peccata venialia pp ipfectionê actus.dum.s.eis rô nô ôsentit.

3 ¶ Ut supbia sit grauissimû petm̄.R.b3.o.T.vbi.s.q̄ sic b3 suû gen° put ôstat i auersiôe a do. In petô.n. duo attêdûtur.s.ôuersio ad cômutabile bonû q̄ mat'r se h3 i petô e auersio a bono icômutabili q̄ ê for°l'r e ôplectiua rô peti. Ex pte aût ôuersiôis nô h3 supbia q̄ sit max petorum q: celsitudo quâ supbus iordinate appetit h3 suâ rôe3 non h3 maximâ repugnâtiâ ad bonû virtutis. S3 ex pte auersiôis supbia h3 maximâ grauitatê q: i aliis petis hô a deo auertitur vel pter ignorâtiâ vel pp ifirmitatê:siue pp desideriû cuiuscûqz alteri°.s3 supbia h3 auersionê a deo ex h° ipso q̄ nô vult deo:e ei° regule subici.vñ Boe.dicit q̄ cû oia vitia fugiât a deo:sola supbia se deo oppôit.pp qd et spâl'r dr Jac.4.q̄ de° supbis resistit:e iô auerti a deo e ei° pcepta qd ê qsi ôñs i aliis petis:p se ad supbiâ ptiet.cui° actus ê dei ôtêpt° e q: id qd ê p se poti° ê eo qd ê p aliud ôñs ê q̄ supbia sit grauissimû petorum b3 gen° suû q: excedit i auersiôe q̄ for°l'r ôplet

4 ¶ Quot sunt spês supbie.R.b3.o. Greg.23. l'petm̄. moral.q̄ sunt quatuor:vbi sic ait.quatuor qppe sût spês

qb9ois tumor arrogātiū demōstrat. s. cū bonū aut a semetipis hre se extimāt: aut si sibi datū dsup cre dūt p suis hr acceptisse meritis putāt. Aut cū iactant se hre qd nō hnt. Aut despectis ceteris singulr videri appetūt hre qd hnt. Supbia. n. ipoztat imoderatū excellētie appetitū q. s. nō ē fm rōez rectā. Est aūt ɔsiderādū q qlz excellētia ɔseqr aliqd bonū habitū qd qdē pōt tripl'r ɔsiderari vno mō fm se. Manifestū ē. n. q qto magis ē bonū qd qs hz tāto per hoc ex celentiā maiorē ɔsequit: ⁊ iō cū aliquis attribuit sibi maius bonū q̄ habeat ɔns ē q eius appetitus tēdat i excellētiā propriā vltra modū sibi cōuenientē ⁊ sic ē. 3ª. spēs superbie cū. s. aliquis iactat se habere qd nō hz. Alio mō ex parte cause. put. s. excellētius ē q aliqd bonū isit alicui a seipo q̄ isit ei ab alio: ⁊ ideo cū aliquis extimat bonū qd habet ab alio ac si haberet a seipo fert per ɔns appetitus eius i ppriā excellentiā supra suū modū. Est autē dupl'r aliquis cā sui boni vno mō efficiēter. Alio mō meritorie ⁊ fm hoc sumūtur due spēs pᵉ. supbie. s. cū quis a semetipo estimat habere qd a deo hz: vel cū proprijs meritis ei datū dsup credit. 3ᶜ mō ex parte modi habēdi. put excellētior aliqs reddit ex h9 q aliqd bonū excellētius ceteris possidet: vñ ex hᵒ ēt fert iordinate appetit9 i ppriā excellētiā ⁊ fz hᵒ sumit. q. spēs supbie q̄ ē cū aliqs alijs despectis singulr vult videri.

§ ¶ Utrū superbia sit vitiū capitale. R. fm. s. Tho. vbi. s. q supbia dupl'r ɔsiderari pōt vno mō fm se pront. s. ē speciale pctm̄. Alio mō fm q hz quādam īfluentiā i oia peccata: capitalia aūt vitia ponūtur quedā specialia peccata ex quib9 multa genera peccatoꝝ oriūtur ⁊ iō quidā ɔsiderātes superbiā fz q est speciale pctm̄ cōnumerauerūt eā alijs vitijs capitalibus. Gre. vero ɔsiderās vlez eius īfluentiā quā habet i oia vitia vt dictū ē nō ɔnumeranit eā alijs vitijs capitalibus. fz posuit eā reginā oiū vitioꝝ ⁊ matrē. vñ idē Gre. i. 31. mōal. dicit. Ipa vitioꝝ regina superbia cū deuictū plene cor ceperit mox illud septē principalibus vitijs quasi quibusdā suis ducibus deuastandū tradit ex quibus vitioꝝ multitudines oriūtur. Nō ē aūt idē qd inanisgloria. fz causa eius. Nā superbia inordinate excellentiā appetit. fz inanisgloria appetit excellentie manifestationē. De gradibus superbie qui sunt duodecim oppositi gradibus humilitatis: vide. v. humilitas. §. 2. Quō cōueniat vel differat ab inanigloria vel ābitiōe vide i eisdē. Quō supbia fuit pctm̄ primi hoīs. v. adā. §. 1. Quō Adā ⁊ Angelus appetierūt diuinā silitudinē ibidē. §. 2ᵒ. de grauitate peccati Ade. ibidē. §. 3.

Uperstitio ē qdā ptestatio ifidelitatis: ⁊ est
§ vitiū religiōi oppositū fm excessum nō quia plus exhibeat i cultū diuinū q̄ vera religio. fz q2 exhibet cultū diuinū vel cui nō debet vel eo modo quo non debet hec. s. Tho. 22ᵉ. q. 82. ar. p. vide. s. v. idolatria: pn. ⁊ §. 1. Spēs eius sunt quatuor. s. cult9 dei iordinatus: idolatria: diuinatio: ⁊ obsuatio vana. Que ⁊ quot sunt spēs diuinatiōis. v. sortes. §. 2. 3. ⁊ 4. Quō quis possit appetere istas artes. vel vsū earū. v. ars. §. 1. ⁊ 2. ⁊. v. sortes. §. 5. Que sit pena istoꝝ artificū. v. sortes. §. 6. Quō vsus eaꝝ est peccatū mortale. v. inuocatio.

¶ Utrū superstitio. s. idiuinatio q̄ fit p inuocationem 1
demonū sit licita. R. fm. s. Tho. 22ᵉ. q. 95. ar. 4. q nō tū rōe pactū qd ē pactū initū cū dmone ⁊ adhuc grauius eēt si sacrificiū vel reuerētia demoni inuocato exhibeat: tū rōe finis q2 demones q̄uis aliqñ vera dicāt tñ semp itēdit decipere ⁊ allucifacere vt sibi credāt. nephas ē. n. vt cū assit nobis scriptura diuina a dyabolo istruamur ⁊ nulla vtilitas tēporalis pōt cōparari detrimēto spiritualis salutis qd iminet ex iqusitiōe occultoꝝ per demonū inuocationē: ɔfirmat de vtero. 18. Nō inueniat qui ariolos sciscitet neq phitones ɔsulat. Et ad id qd habetur Mar. 5. q xps iterrogauit qd noīe sibi inerat. R. s. Tho. vbi. s. ad pm q nō velut isciens dñs inquirit. fz vt ɔfessa peste quā tollerabat. virtus curātis gratiō emicaret. Aliud aūt ē inquirere aliquid a demone spōte occurēte qd q̄nq lz pp vtilitatem alioꝝ maxime cū diuina virtute pōt cōpelli ad vera dicēda ⁊ aliud demonē inuocare ad cognitionē occultoꝝ inquirēdo ab ipo: fz de apparitione Samuelis. 1. Re. 18. ad Saulē ⁊ phitonissā: dicit. s. Tho. post Aug. q potuit eē quadā diuina ⁊ occulta dispēsatiōe cum pcussura vt Samuel apparuerit: vel Samuelē appellat sic solēt ymagines reꝝ suaꝝ noibus appellari. facto quodā phantasmate ⁊ illusiōe ymaginaria dyaboli machinatione facta.

¶ Utrū diuinatio q̄ fit p astra sit licita. R. fm. s. T. 2
vbi. s. q nō: vbi post magnā declarationem ait. Si qs ɔsideratiōe astroꝝ vtat ad pcognoscēdū futuros casuales vel fortuitos euētus aut ēt ad cognoscēdū p certitudinē futura opa hoiū pcedit hoc ex falsa ⁊ vana opiniōe ⁊ sic operatio demonis se imiscet: vñ erit diuinatio supstitiosa ⁊ illicita. Si vero aliquis vtat ɔsideratiōe astroꝝ ad pcognoscēdū futura q̄ ex celestib9 cānt i corporibus: puta siccitates ⁊ pluuias ⁊ alia hmōi nō erit illicita diuinatio nec supstitiosa: q āt astrologi frequēter vera pnūtiēt ɔtingit dupl'r. vno qdē mō q2 plures hoiū. passiōes corporales sequūt ⁊ iō act9 coꝝ disponūt vt i plurib9 fm iordinationē celestiū corpoꝝ: pauci āt sunt. i. soli sapiētes q rōe: hmōi idinatiōes moderēt ⁊ iō astrologi i multis vera pnūtiāt ⁊ pcipue i cōib9 euētib9 q depēdēt ex multitudine. Alioᶜ pp demones se imiscētes secrete fm Aug. 2ᵒ. sup Gen. ad decipiēdos hoies.

¶ Utrū diuinatio ex sōnijs sit licita. R. fz. s. T. vbi. s. 3
post multa q̄ adducta sūt alibi: ɔcludit: dd q si qs vtat sōnijs ad pcognoscēdū futura fm q sōnia pcedūt ex reuelatiōe vel ex causa nāli intrīseca siue extrinseca quātum potest se virtus talis extendere non

erit illicita diuinatio. si autē hmōi reuelatio causet ex reuelatiōe demonū cū quibus pacta habētur expressa qr ad hoc inuocātur: vel tacita qr hmōi diuinatio extēdit ad qđ se nō pōt extēdere: erit diuinatio illicita et superstitiosa. Si non fiat a casu sicut cōiter accidit erit vana.

q ¶ Utrū diuinatio q̄ fit per auguria .s. per motuz vel garritū auiū vel per quascūqz dispositiōes hmōi in rebus ↄsideratio fit licita. R. s3. s. Tho. vbi. s. ar. 7. ꝙ ois hmōi diuinatio si extendat vltra illud ad qđ pōt pertingere fm ordinē nature: puta si qs ex hoc ꝙ cornicula frequēter crocitat pdicat pluuiā cito eē futurā vel diuine puidētie sic gedeō iudicū. 7. obseruauit recitationē et expositionē somnij accipiētis p omine quasi ordinata ad sui instructionē a diuina prouidētia et silr heliezer attēdit verba puelle oratione pmissa ad deū: est superstitiosa et illicita.

s ¶ Si quis q̄rat qñ ista vel silia sint supstitiosa. R. fm. s. Tho. vbi. s. et i li. ↄ Gen. ꝙ ↄsiderādū est vtrum nālr videātur posse tales effectus cāre p quibus causandis qs vult vti: et si sic. nō erūt superstitiosa: s3. n. cās nāles ad iducēdos effectus ppzios adhibere. si vero nō possunt cāre tales effectus nālr ↄñs ē ꝙ nō adhibeātur ad hos effectus cāndos vt cause. sed tm̄ vt signa et nō vt signa diuina sicut sunt sacramētalia signa. s3 tm̄ vt signa vana et vacua: et sic pertinent ad pacta signationū cū demonibus inita: et sic supstitiosum: corpora. n. nālia ex suis formis agūt: artificialia aūt nō agūt ex suis formis vñ cū nihil aliud nisi cōpositio et ordo vt dr. s°. phy. nō possunt nāles virtutē habere ad agendū et ide est ꝙ ex impssione corpoꝝ celestiū fm ꝙ sunt artificialia nullā sortiunt virtutē. s3 tm̄ fm materiā nālē: et sic p3 ꝙ qui faciūt anulū i tali ↄstelatiōe vel iprimūt ymagines vt valeat ad febres vel aliquid aliud ꝙ cū nō possunt talia nālr: nec in alia reducere: s3 nō possunt reduci in aliquid nāle. seu corporale ergo in spirituale. s3 non est verisile ꝙ reducat i deum vel bonos angelos qr deus vel boni angeli nō pstant auxiliū silibus ergo necesse ē reduci ad auxiliū demonū ergo sunt superstitiosa et phibet i p̄ pcepto .s. vnū cole deū: de diuinatione per phitones vide. v. arreptitij p totuz vide ad istā mā3. v. sors per totū: et. v. ars. §. 1. 2. et. 3.

f Uspēsio ē cēsura ecclesiastica vt dictū ē. s. v. excōicatio. §. pn°: q̄ ēt aliqñ dr excoī°. i. q. i. reperiūtur: et fm Guil. et Duran. ois irregularis ē suspēsus q̄ suspēsio ē ihabilitas ad ordinē. officioꝝ vel iurisdictiōis executionē ex aliquo ipedimēto pueniēs ex institutiōe ecclesie hñs robur et q̄uis cōiter tāgat solū clericos q̄nqz tñ et laici suspēdunt ab aliquo actu vt ab officio aduocādi q̄ est magis pena q̄3 petm̄: vide i glo. in. c. ad repzimēdā: de offi. or. et in cle. cupientes: de penis.

i ¶ Nō ꝙ triplex ē suspēsio. p° q̄ dr minor. qua qs dr suspēsus. quo ad se tm̄: quā qs icurrit ex duobus. p ex quocūqz petō mortali: l quo quis exñs añq̄ peniteat ē suspēsus ab oi sacroꝝ participatiōe: vt i. c. q̄si tū: de coha. de. et si exercet executionē alicuius ordinis solēniter. peccat mortalr: vñ. s. Tho. 4. d. 24. q. p°. ar°. 5. ql°. s. sic ait: lex pcipit. l. nālis: vt hō iuste ea q̄ sunt iusta exequat: et iō quicūqz hoc qđ sibi cōpetit ex ordine: facit idigne: qđ iustū ē iniuste exequit: et ↄ pceptū legis facit. ac p hoc peccat mortalr: quicūqz aūt cū petō mortali aliqđ sacrū officiū pertractat: nō ē dubiū quin idigne illud faciat: vnde p3 ꝙ peccat mortalr: hec ille. et ibidē i respōsione ad. 4m. arm. sic ait: qñcūqz quis exhibet se i aliquo actu vt minstrū ecclesie: exñs i petō mortali: peccat mortalr: et totiēs quotiēs hmōi actū facit: qr vt dicit Dyonis° i. c. ec. hierar. imūdis nec symbola. i. sacramētalia signa tāgere fas ē: vñ qñ tangūt res sacras quasi suo officio vtētes. peccāt mortalr: secus aūt eēt si i aliq̄ necessitate aliqđ sacrū ↄngerēt vel exeq̄rēt: in illo casu i quo ē laicis liceret: sicut si baptizaret i articulo necessitatis: vel si corpus xpi piectū i terrā colligeret hec ille. et ibidē ad. 3m. ait. Quādiu minister ecclesie qui ē i mortali ab ecclesia sustinet: ab eo sacra recipere eius subditus debet: qr ad hoc est ei obligatus: s3 tñ pter necessitatis articulū nō eēt tutū ꝙ eū iducere ad aliqđ sui ordinis exequēdū. durāte tali ↄscia: ꝙ ille i petō mortali eēt: quā tñ deponere posset qr i instāti hō a diuina grā emēdat. hec ille. de publico cōcubinario vide. s. v. clericus. 2. §. 13. et. v. cōfessio sac. §. 40. et. 41. hic habes qñ ↄfessio ē necca. 2° ē suspēsus quo ad se pp excōicationē minorē: isti tñ siue primi siue secūdi. si celebrāt nō efficiunt irregulares: vt i. c. si celebrat de de. exco. mi. nec tenet subditus talē vitare: vel quicūqz ali° ēt si sciret petm̄ suū: di. 18. c. si. et ↄ coha. de. et mu. c. vlt. Secūda suspēsio ē qua quis ē suspēsus quo ad alios. s3 nō quo ad se q̄ proprie suspēsio nō pōt dici: et ista ligātur clerici peregrini: vt i. c. p. ↄ de. pere. nā tales nō possunt celebrare i publico añq̄ fidē certā3 fecerint de coꝝ ordinatione: s3 bene i secreto. c. 3. de de. pereg. si tñ celebrarēt nō p hoc eēnt irregulares vt nō Pa. i. d. c. si celebrat. Tertia ē suspēsio pprie dicta q̄ est diffinita in pn. q̄ cōuenit cū excōicatione: et iterdicto: qr oēs sunt cēsure ecclesiastice. c. q̄rēti: de. v. sig. cōuenit etiā cū excōicatiōe qr h3 Pa. i. c. aplice: de excep. absolutio ad cautellā eodē mō d3 fieri: ↄ qua ↄueniētia vide diffuse. v. iterdictū. §. pn. de dr̄a aūt coꝝ vide ibidē. §. p. et nō ꝙ appellatiōe suspēsiōis i genere itelligit de maiori suspēsione: ar. si quē. de sen. exco.

¶ Notādū ꝙ suspēsio tertio mō dicta ē etiā multiplex et operat fm Pa. i. c. aplice: de excep. ad limites suspēsiōis: et. s. Tho. 4. di. 18. q. 2. ar. 2. ql. 3. sic ait. Susp ē°us ab ordine tm̄: tūc nō pōt ea q̄ sunt ordinis: s3 pōt ea q̄ sunt iurisdictiōis: et ecōuerso si sit suspēsus a iurisdictiōe et nō ab ordine. si autē ab vtroqz tūc neutrū pōt: et excōicatus ē priuatus vsu vtriusqz z

hec.e. Tho.⁊ item Pa.vbi.s. suspēsio opaē ad limi
tes suspensiōis.vñ suspensus ab officio ⁊ bñficio:nō
pōt agere noīe pprio.tā q̄3 bñficiatus.p iuribus ipi⁹
bñficij:⁊ suspensus a bñficio nō dʒ hēre redditus be
neficij:modicā tñ substentationē hēre poterit. si non
hʒ:vñ viuat.ſʒ cū nulliter vel iniuste ē suspensus.dʒ
recupare fructus.secus si iuste ſʒ Felinū i.d.c.aplice.
Et si recipit fructus nō facit illos suos:tñ nō amit/
tit bñficiū.nisi lex hoc exprimat:⁊ nulla suspēsio cāt
irregularitatē.si celebrat nisi sit suspēsus a diuinis.
hec Feli. Item ſm Pa.ibidem suspensus a bñficio tñ
pōt eligere.q: ius eligendi ānectiē ordini.seu officio
a quo nō repiē suspensus.eligi aūt i illa ecclia i q̄ est
suspensus nō pōt:oia vero alia q̄ ptinent ad officiū
potent exercere.siue spūalia.siue tēporalia. Suspen
sus ab officio tñ non pōt eligere nec eligi: nec alia
q̄ spectāt ad ordines. pōt aūt ea q̄ ptinent ad bñfi/
ciū:vt psequi iura beneficij nisi talr sit suspensus ab
officio. vt trahaē ad bñficiū.vt i glo.de.cupiētes.§.
vero nouā.de penis qd̄ itellige vt i.§.sequenti

3 ¶ Notādū ad maiorē declarationē eoꝝ q̄ dicta sūt
q Pa.i.c.cū dilectus:de ꝯsue.i glo.i.v.a suspensio:
ꝯclusiue post disputationē sic ait. Cōclude sic:q aut
qs est suspensus minori suspensiōe q̄ isligiē pp parti
cipationē cū excōicato:⁊ illa nō priuat facultate ex
ercendi iurisditionalia.nec facultate eligendi.ſʒ so/
lā participatiōe passiua sacroꝝ:⁊ pp hūc effectū nō
pōt eligi i plaꝫū:de h⁹ ē tex.i.c.si celebrat:de de.exc.
mi. Aut ē alicui iterdictus igressus eccīe ⁊ tūc solū
est priuatus ptāte exercēdi ordinē i ipa ecclia:vñ si
celebrat iteri i ipa ecclia efficiē irregularis:vt ē tex.i
.c.is cui li.6.vñ si extra eccliaʒ celebraret nō icurre/
ret penā nec priuat hoc iterdictū : facultate exercēdi
iurisditionalia.vel eligendi : ad hoc.c.sacro:de sen.
exc.iūcto.c.ab excōicato:d̄ rescrip.aut suspendiē eps
a pōtificalib⁹⁊ tūc solū censeē suspensus ab illis q̄ de
pendent ab ordine pōtificali:⁊ nō ab alijs:vt volūt
doc.hic. Et Jo.an.in.c.p.d̄ sen.exc.li.6.ait.q̄re puto
q sic suspēsus pōt exercere iurisditionalia q: vt dixi
sunt sepata ab his q̄ sunt ordinis epalis.vt i .c.tran
smissa:de elec.⁊ i.c.aqua:de ꝯse.eccl.⁊ al.d̄ hoc.j.e.
c.§.9.Qñq3 qs suspendiē a bñficio:⁊ nō itelligiē su
spensus ab officio vel a iurisditiōe.vñ canonicꝰ su
spensus a suis bñficijs pōt eligeē vt pbaē i.c.cū vito
niēsis:iūcto.c.cū i cūctis:de elec. Qñq3 suspendiē qs
ab offi⁹ ⁊ bñficio simul ⁊ suspēdiē simplr ⁊ tūc siue
sit suspensio ab hoīe siue a canone iferēte penā vt in
casu.c.i.de re.iudi.li.6.dicerē q talis suspensio pri/
uat facultate exercendi iurisditionem spūales ⁊ cōfe
rendi bñficia ⁊ eligendi qd̄ itellige durāte suspensio
ne nā q: ista sunt fundata super ordine ecclesiastico
laicꝰ nō pōt ista exercere.vt i.c.2.de iudi.⁊.96.di.
bñ qdem:⁊.63.di.§.verū. Si ergo qs suspenditur a
fundamento videē suspensus ab oī edificio qd̄ ē.d.
fundamētū vt.i.q.i.cū paulus:⁊ sic pōt saluari opi
nio Jo.an.dū dicit de mixtura in fi.sui apparatus:
officij ⁊ iurisditiōis quā hʒ spiritualis iurisditio ad
officiū.i.ordinē3.Nā ꝯsidero q verbū officij est val
de latū nā quicqd hʒ clectus est officij pter bñficium
ergo suspendo te ab officio.videor te suspendere:nec
dū ab ordine.ſʒ ab oī officio clericali.si ergo suspen
sio fieret simplr ab ordine : tūc dicerem q aut quis
suspendiē ab ordine epali vel pōtificali: ⁊ credo illū
solū suspensū ab illis q̄ sunt ordinis epalis: nō aūt
ab his q̄ sunt iurisditiōis.aut quis simplr est suspen
sus ab ordine ⁊ tūc dicerē pp quādā cōsequentiā q
censeē facta suspensio ab oibus q̄ sunt fundata sup
ordinē:a iurisditiōe spūali ⁊ oibus sīlibus ⁊ facio
istā ꝯsiderationē vltra alios q suspensus ab officio
censeaē directe suspensus a iurisditiōe spūali ⁊ facul
tate eligendi ⁊ ꝯferendi per quandā ꝯsequentiā:nec
obstat q abbatissa ⁊ moniales sint capaces ꝯferen
di ⁊ tñ nō sunt capaces ordinis q: sunt persone reli/
giose.vñ religio facit eas capaces.ſʒ i nō religiosis
ptās ecclesiastica est fundata sup ordine:hec Pa.ſʒ
Ro.d.ar.s.suspensio multiplr ꝯtingit. Aliqñ simplr
⁊ ab oī ⁊ ex toto : ab oī.s.officio ordinis : aliqñ ab
vno ordine ⁊ nō ab alio.aliqñ simplr aliqñ ad cer
tū tempus.aliqñ nō ab ordine. ſʒ ab aliquo alio vt
ab igressu ecclesie.vel actu pdicatōis:⁊ hmōi:⁊ ſ.e.
dr suspensus pprie quo ad se ⁊ quo ad alios qñ.s.p
sniaʒ canonis vel hoīs est suspensus ab officijs suis:
⁊ talis teneē abstinere ab officio etiā post ꝯtritionē
⁊ ꝯfessionē quousq3 sit relaxata snia suspensionis p
eū q pōt.alias suspēsus a diuinis vel officio vel cele
bratiōe:⁊ hmōi.si ꝯfaciat peccat mortalr: ⁊ efficiē
irregularis ſʒ Inno.c.eterni:de re.iudi.li.6.etiā ſm
Inno.si extra eccliaʒ dicat horas officiādo populū
sicʒ i exercitu sit irregularis.secus si nō officiādo di/
cat cū vno vel duob⁹:⁊ alij teneē eū vitare ſʒ R.v.
qñ celebrat vel officiū dicit officiando.vide aliquid
ver.excōicatio.p.§.xj.⁊.J.e.c.§.9.

¶ Item ad maiorē declarationē nō .d. Gaspar.de 4
cal.i de.cupientes:dicens : q aut quis est suspensus
ab officio aut beneficio aut vtroq3: si a beneficio so
lū:siue a iure:siue ab hoīe nō est suspēsus ab officio:
q: officiū nō est accessoriū ad beneficiū.ſʒ eꝯ. Si āt
est suspensus ab officio aut per dictionē:tm̄ aut sim
pliciter si ꝑ mō planū est q nō est suspensus a bene
ficio si secūdo mō vel ē ab hoīe vel a iure.aut pp cri
men aut pp ifamiā vel ꝯtumatiā. Si pp crimen tūc
puto q suspēsus ab officio sit etiā a beneficio:vt.c.
eos:⁊.c.si quis sacerdotū.81.di. Si aūt pter infa/
miā vel cōtumatia sic suspēsus ab officio nō est su/
spensus a beneficio:vt i.c.pbiter.2.q.5.si aūt ab ho
mine ē suspensus ab officio si hoc ē propter crimen
graue tūc est suspēsus etiā a beneficio.secus si pter
leue vel ifamiā vel cōtumatiā.Si aūt est suspensus
ab vtroq3 aut hoc est per dictionē:⁊:⁊ tūc planum
est.aut per dictionē.vel.⁊ tūc puto q talis snia nō

valet ppter icertitudinē bm Gof. hec ille. Inno. dicit simplr φ suspensus ab officio solū nō debet pciperę fructus bñficij: p.c. pastoralis: de ap. ⁊ sic videt̄ con cordare cū Pau. ⁊ Jo. an. Hosti. āt hoc itelligit qñ est suspēsus p graui cā sicut si pro leui vel ifamia ⁊ nō ē ɔtumax. Itez nō φ suspēsus a subdiaconatu ē etiā suspēsus a diaconatu ⁊.ō.ɜ nō ēpuerso.c. signi ficauit: de cor. vitia. Itē cū iterdicūtur minora itel liguntur iterdicta ⁊ maiora.c. cū illoꝝ: de sen. exco. qꝛ se hñt ad ɔsequentiā. Pe. de pal. 4. d. 18. q. 7. c. vlti mo. sic ait. 3ᵃ ɔ° est φ si ē aliqs suspēsus ab officio ⁊ p ɔñs a bñficio qd̄ ē ppter officiū: tūc pinde ē ac si eēt suspēsus ab vtroqꝫ qꝛ ⁊ iutroqꝫ casu si igerat se diuinis ē irregularis.c. ꝑ. de sen. ⁊ re. iud. li. 6. 4ᵃ ɔ° qñ ē suspēsus ab officio nō simplr. ɜ bm qd est tūc dubiū vt̄ icurrat irregularitatē ⁊ certū ē φ nō si in alio officio agat φ̄ i illo a quo ē suspēsus. vñ si est suspensus a collatiōe ordinū ⁊ oīa alia pter ordinē agat nullā penā icurrit ⁊ sic ð aliis. hec ille. qꝛ suspē sio ⁊ iterdictū φ̄tuɜ ad hoc ɔueniūt. iō vide. ℣. iter dictum. ꝑ. §. vltimo: ⁊ infra.c.c. §. 9.

5 ¶ Nō φ dr̄a est iter suspensionē: depositionē: ⁊ de gradationē stricte sumēdo. Nā large accipiēdo ali qñ vnū p alio accipit̄. Suspēsio. n. iportat priuatio nē executiōis ordinis vel officioꝝ ecclasticoꝝ sim pliciter vel ad tēpus: ⁊ cū spe dispēsatiōis ꝙ qñqꝫ a iure qñqꝫ ab hoīe ifert̄. Depositio iportat priuatio nē executiōis officioꝝ ⁊ bñficioꝝ ecclesiasticoꝝ pos sessiōis simplr: ⁊ ex toto absqꝫ spe restitutiōis. reten to tñ priuilegio clericali: ⁊ fit per sniaɜ hoīs cōiter. nec pōt iferri hec pena ab iferiori epō quī boc ager pōt erga pp̄ .iū subditū. assistēte sibi canōico nume ro epoꝝ si ē i sacris. alias sufficit ppria snia epi sine alioꝝ ꝑsentia. depositus aut degradatus nō pōt re stitui ad officia sua nisi p dispensationeɜ pape. De gradatio vltra penā depositiōis hec addit qꝛ priui legio clericali oī cum certa solēnitate. caracter tñ ei auferri non pōt. In facto vero heresis sufficat vnus epus cū reliquis platis.c. ꝑ. de here. li. 6. de mō ⁊ for degradatiōis habes extra de penis.c. degradatio. li. 6. ⁊ iterū melius i pastorali.ō. ℣. degradatio.

6 ¶ In quibus casibus a iure icurrit̄ suspēsio maior. R°. ꝑ. icurrit̄ qꝛ epus est suspēsus duobus mēsibus ab officio si post ꝓuinciale ɔciliū celebratū ifra sex mē ses nō ɔuocat oēs abbates: pbīteros. clericos ⁊ to tā plebem totius dyocesis ⁊ nō refert eis acta ɔcilij .18. di.c. si. Secūdo epus ē suspēsus ipsofacto p ānū a celebrātiōe misse si ordinat aliquē solēniter penitētē vel bigamuɜ. s. ab ea die qua potuerit sibi ꝓbari.c. nullus: di. 55. Tertio epus suspendit̄ per annū a cele bratiōe misse si ordinat aliquē iuitū: di. 74.c. i. ⁊ 2°. Quarto clerici notorij ɔcubinarij sunt suspēsi.c. nul lus: di. 32. ⁊ 15. q. 8.c. scisciātibus vide.ō. ℣. clericus .2°. §. 13. Quinto epus qui ordinat monachū sine licē tia abbatꝭ est suspēsus a colone alioꝝ a sua dyocesi

aliq dñr ab aliis epis di. 50.c. si. Sexto clericus q eli git idignū φ̄ ad etateɜ: legitimitatē: sciaɜ ⁊ mores electiōe actiua. ꝑ illa vice ē priuatus: ⁊ a bñficiis ēē desic p triēniū ē suspē us. epus vero q facit vel pmittit fieri. ꝑ illa vice priuatus ē ptāte ɔferēdi bñficiū illd̄, si ad eū ptinet ipius colla°. ⁊ dɜ suspēdi a perceptiōe ꝓuētꝰ bñficij.c. nihil: de elec. ⁊.c. cū icūctis: ⁊ bm Jo. an. i. d.c. cū i cūctis. §. fi. i fi. Ista tēpora ɔfundūt̄. i. si. s. illud triēniū iteꝝ eligeret idignū. tempus secūdi triēnij. icipet a die secūdi delicti: ⁊ nō expectaret finē primi triēnij. primi ðlicti. Pa. tñ ibidē limitat post Bar. qñ pena ē posita i spē. puta dicit φ soluat cē tū: ⁊ nō veniat vsqꝫ ad decēniū ad talē locū: ⁊ tunc veꝝ. ɜ si diceret i genere. nō habeat fructus p duos ānos. tūc illi duo secūdi icipiūt i fine duoꝝ primoꝝ: vide.ō. ℣. elec°. §. 5. i. 6. casu: ⁊ silr si eēt doctor q do ctorādo trāsgredit̄ ite bɜ Jo. an. i c. 2°. de magi. ɜ si i h suspēsi añ triēniū vel eligāt vel doctor dat alte ri isignia vt̄ teneat: qd̄ i dñt φ si ē occultū sic alias secus. ista pena suspensiōis q° ad eligētes idignū re stringit̄ qꝛ nō tꝫ i cardinalibꝰ eligētibꝰ papā nec etiaɜ qñ eligit̄ aliqs ad dignitatē iferiorē epatu. 7° cleri cus ɔsentiēs electiōi ð se facte. per ptāꝫ secularis ab usuꝫ. ē ieligibilis: ⁊ eligētes pᵃ vice sunt suspēsi electio nis ptāte.c. qsqs: de elec. 8° sunt multe suspēsiōes i diuersis locis ēē ordinatos. vel extra tēpora. vel ab epō q resignauit. vel a nō suo. aut ð eius licētia. vel ab excōicato: degradato. suspēso. vel hmōi. de qbus ℣. ordo i diuersis locis ⁊ iteꝝ meliꝰ. ℣. irregularitas. 4° ꝗsi p totū. 9°. Est suspēsus ab administratiōe spi ritualiū qlɜ grauās ecclīaɜ sibi cōmissam ꝑ debitis alienis. aut lr̄as siue sigillū ɔcedēs qbꝰ possent eccl̄ie obligari: ⁊ ligat solū iferiōes epis bɜ Jo. i glo.c. quo rūdā. ð solu. ⁊ pōt relaxari p epm. ɜ nō dɜ facere ni si priꝰ sit satisfactū idēnitati eccl̄ie.c. cū oli. de verb. sig. vide. ℣. plat°. §. 4. 10°. Est suspēsus clericus duel lā suscipiēs vel alteri offerēs: poterit tñ epus dispēsar nisi mors sit secuta.c. ꝑ. de cle. pug. i due. 11°. Suspē si sunt qcūqꝫ iudices p ānū ɔtinuū ab epoꝝ ɔfirma tiōe ⁊ ɔsecratiōe q se itromittūt de cognitiōe nego tioꝝ i causis electionū epatuū qñ āte ad papā est appelatū. aut q ɔfirmationē aut ɔsecrationē ɔferūt elect̄ post talē appellationē: ⁊ si solū ɔfirmationem ɔferūt sunt suspensi ab ea tm̄. si vero ɔfirmationē ⁊ ɔsecrationē sunt ab vtraqꝫ suspēsi. Silr si ptibꝰ rece dētibꝰ ab appelatiōe eā ɔferat nisi priꝰ iqrat si ptes aliā prauitate iteruenīēte recesserūt. a. d. appelatiōe .c. ꝓuida. de elec. li. 6. 12°. Suspēsi sunt nō seruātes iterdictū.c. tāta: de exce. pla. 13°. Sūt suspēsi p men seɜ ab igressu eccl̄ie ꝑferentes sniaɜ excōicatiōis nisi pmissa canonica monitiōe corā idoneis testibꝰ ⁊ i scriptꝭ.c. sacro: de sen. exc. ⁊.c. cū medicinal.c. ti. li. 6. Idē si nō scribat cāɜ vel nō tradat cr̄ requisitus. ð q° ō. ℣. excoi°. 2°. pn. ⁊. §. 1. 2. ⁊ 3. 14°. Suspēdūt̄ ab offi ciis ⁊ a qbuscūqꝫ bñficiis ɔuētus. capitula. collegia.

aut singulares psone ĩscriptaꝝ ecclĩaꝝ q decedēte p lato alic⁹ eccle cathedral. vel regularis vel collegia te. bona ab eo dimissa vel vacatiōis tpe obuenien tia accipiāt: hec q̄diu ea nō restituūt vel eccle aut successori. nō obstante q̄cūq; ꝯsuetudine puilc⁹. aut statuto. c. q: sepe. ꝺ elec. li. 6. ⁊ i de. statutū. c. ii. ꝺda raꝭ hic locū i oi emolumēto: ⁊ itellige qn̄ plat⁹ pein cipal decedit. 15. Suspēdiꝭ ꝯseruator p vnū ānū ab offi⁹ si sciēter itromittit se de aliis q̄ꝫ de māifestis. c. hac ꝯstitutiōe. de offi. deleg. li. 6. vide. s. ꝯseruator. 16. Prelati submittentes bona ecclĩaꝝ. seu iura sine ꝯsensu sui. c. ⁊ sedis aplice licētia laicis. sunt suspēsi p trienniū ab offi⁹. i. executiōe officij: ⁊ ab admistra tiōe. s. tēporaliū h̄ꝫ Jo. an. c. h⁹ ꝯsultissimo. de re. eccl. nō alie. li. 6. Jtē clerici q h⁹ sciētes nō denūtiāt supio ri sūt suspēsi p triēniū a pceptiōe bñficioꝝ illi⁹ eccle. Quid āt regraꝭ ꝯ hec suspēsio incurraꝭ dic ꝙ illa q̄ regrāt vt laici sint excōicati qui aut metu id exigūt ab ecclasticis ꝺ q̄. ꝟ. excoi⁹. 5. casu. 34. 17. Suspē dūꝭ p ānū ab offi⁹ iudex ecclasticus ordinari⁹. vel delegat⁹. q ꝯ iustitiā ⁊ ꝯsciaꝫ i grauamē ptis alte rius i iudicio qd q̄ꝫ faciēs p grāꝫ vel sordes. c. cum eterni. ꝺ sen. ⁊ re. iudi. li. 6. ſꝫ h⁹ nō h̄ꝫ locuꝫ i arbitro h̄ꝫ Ber. qꝺ limitat Jo. an. nisi succedat i locū ordi narij vel dlegati ꝺ offi. dleg. c. vno dlegatoꝝ: ⁊ eadē rōe i auditore. 18. Epi ⁊ supiores suspēdūꝭ ab in gressu eccle. iferiores ꝟo ab offi⁹ ⁊ bñficio q i sub iectis sibi dignitatib⁹. psonatib⁹. vl eccliis. bōa i ipis iuēta post mortē rectoꝝ eaꝝ vel tpe vacatiōis obue niētia quoquō occupāt: ⁊ tādiu donec restituerint occupata. nisi ex speciali puilc⁹ aut ꝯsuetu⁹ pscripta eis ꝯueniāt. c. pñti. ꝺ offi. or. li. 6. ⁊ aduerte ꝙ hic lo qꝭ de aliis bōis ab his ꝺ qb⁹ i. c. q: sepe de elec. li. 6. de qb⁹. s. e. c. casu. 14. 19. Epi ⁊ supiores suspēdūꝭ ab igressu eccle. iferiores ꝟo ab offi⁹ ⁊ bñficio q vi sitātes exigūt pecuniā vel munera a nō visitatꝭ reci piūt pcuratiōnē. c. exigit. de cēsi. li. 6. ꝺ q⁹. ꝟ. visitaꝭ. §. 3. 20. Suspēdūꝭ epi ⁊ maiores q vsurarijs māi festis nō oriūdis. i. alienigēis quocūq; tit⁹ ꝯcedūt do mos ad fen⁹ exercēdū donec eos expellāt. c. vsuraꝝ: de vsu. li. 6. ꝺ q⁹. ꝟ. excoi⁹. 5. casu. 38. 21. Interdiciꝭ i gressus eccle illis q celebrāt p̄sentib⁹ excōicatꝭ publi ce vel iterdictis aut eos recipiūt ad sacra ecclastica vel sepulturā: ⁊ tādiu donec ad arbitriū excōicatoꝝ satisfecerit ꝯpetēter: ⁊ si h⁹ iterdicto durāte diuinis se igerāt i eccl̃a i suo agētes offi⁹. fiē pri⁹ effeciūꝭ ir regulares. c. epoꝝ: ꝺ priuil. li. 6. ⁊. c. i. e tui. de sen. exi li. 6. Et lꝫ aliqui hic limitēt istꝺ ad excōicatū ab hoie pp. ꝟ. donec ad arbitriū ei⁹ c⁹ snia: tn̄ Jo. ꝺ tāto quē seqꝭ Ge. ibidē itelligit ꝺ snia iuris ⁊ sic illud ꝟbuꝫ e⁹ sniaꝫ. s. si ē iuris ꝯditoꝝ. si hoie. hoie. sic habes i. c. nup. ꝺ sen. exc. ⁊ sic tꝫ Jo. an. vt recitat ibidē Ge. arguit ꝙ pdicta pēa solū habeat locū q⁹ ad exēptos nō q⁹ ad clericos nō exēptos qꝺ posset teneri post fa cū. sec⁹ añ. 22. suspēdūꝭ triēnio a bñficijs q ꝺfecerūt

i pbatiōe ei⁹ qꝺ obiecerit ꝯ psonā electi ad aliq̄ꝫ di gnitatē vel psonatū ad q̄ bñficia si se igesserit. j. illꝺ tpe ppetuo priuat⁹ ē nisi māi este ꝯstet ꝙ calūniose nō egerit. c. statuim⁹: ꝺ elec. li. 6. itellige in bñficijs q̄ h̄ꝫ i illa eccl̃a p q̄ elec⁹ celebraꝭ. c. si ꝯpromissari⁹ ꝺ elec. li. 6. 23. Electores i eccliis cathedradib⁹. vel re gularib⁹. teneꝭ pñtaꝭ electionē electo: ⁊ peteꝭ ꝯsensū ei⁹. j. 8. dies postq̄ꝫ cōmode poterūt. alioqn sūt susp̄ si p. 3. ānos ab oib⁹ bñficijs ipi⁹ eccle. c. cupiētes: de elec. li. 6. §. cetez. 24. Eadē suspēsio ipōiꝭ ꝯpromis sario si eligit sciēter idignū nisi cōpromittētes illud habuerit ratū. ꝺ elec. c. si ꝯpromissari⁹ li. 6. 25. suspē sus ē ab oi actu legiti⁹. excōicat⁹. c. solet. ꝺ se. exc. li. 6 vide. ꝟ. excoi⁹. p. §. 7. ⁊ se. mai⁹. 14. 26. Suspēdūꝭ a pceptiōe quoꝝuis ad pfessiōes mēdicātiū ordinū fratres q aliquē añ ānū pbatiōis ꝯpletū recipiūt ad pfes siōnē. c. nō solū: ⁊. c. ꝯstitutionē: de regu. li. 6. ꝟ. noui ti⁹. §. 3. ⁊ 4. 27. suspēdūꝭ qdā clerici. vtentes vestib⁹ virgatꝭ ⁊ qbusdā aliis i de. qm̄: ꝺ vi. ⁊ ho. de. vide. ꝟ. clerie⁹. 2⁹. §. 9. 28. suspēdūꝭ ab offi⁹ glꝫ religiosi pñ dētes mōasterio. prioratui. eccle. seu administratōi cuiꝫ. si iura. reddit⁹. vel possessiōes eiusdē. alicui ad vitā. seu ad certū tpe cōcedit quouis tit⁹ nisi necessi tas aut vtilitas id exposcat mōasterij. l eccle ⁊ tūc cū ꝯsensu ꝯuētus: si h̄ꝫ: vel sui plati si nō h̄ꝫ ꝯuētuꝫ de. p⁹. de re. ec. nō alie. h⁹ tn̄ nō extēdiꝭ ad locatiōes: ⁊ vēditiōes fructuū ad modicū tpe ibidē. ꝺ h⁹. s. ꝟ. excoi⁹. 7⁹. casu. 5. i extrauagāti Pauli. 2. 29. suspen dūꝭ religiosi hñtes administratiōes. vel bñficia ab officijs: ⁊ admistratōib⁹. q noualiū aut decimaꝝ ꝺ bitaꝝ faciūt fraudē si reqsiti. j. mēsez nō ꝺstiterit vel nō satisfecerit vbpatꝭ. j. 2. mēses ⁊ tādiu donec satis fecerit i de. religiosi. ꝺ dci. 30. suspēdūꝭ ab offi⁹ pdi catiōis oēs religiosi: excepꝭ illis q decias recipiūt: q postq̄ꝫ fuerit reqsiti p rectores ecclĩaꝝ sciēter omise rit faceꝭ ꝯsciaꝫ ꝯstētib⁹ ꝺ ꝺcimis soluēdis: ⁊ h⁹ q̄diu nō fecerit si pmoditatē hūerit i de. cupiētes: ꝺ pe. ꝟ. religio. §. 43. casu. 19. 31. suspēdiꝭ a bñficioꝝ colla⁹. Abbas. vel prior nō hñs abbatē ppriū. Alii⁹ ꝟo ab admistra⁹ si quā h̄ꝫ: ꝙ si nō h̄ꝫ ihabilitaꝭ ad hñdū bñ⁹ ⁊ admistrationē ⁊ h⁹ p ānū si sotulares nō cori rigiatos ⁊ altos vel caputia si fira pōtaꝭ psūpserit. Jtē h̄ꝫ pmissaꝝ psonaꝝ distictiōeꝫ pfactas penas su spēsiōis: ihabilitatiōis p biēniū ipsofacto icurrūt si venatiōi aut aucupatōi damnose vel alias cū ca nib⁹ aut auib⁹ ex pposito iterfuerint. i de. h⁹. ꝺ statu. mona. ⁊ loqꝭ ꝺ monachis nigris ⁊ colla⁹ ptinet ad priorē claustralē cū ꝯsilio ⁊ ꝯsensu maioris ptis ca pituli. seu ꝯuētus. durante tēpore suspensiōis abba tis. vel prioꝝ vt ibi. 32. Suspēdunꝭ quilibet etiam epi ⁊ superiores per sex menses sequētes a collatiōe magisterij. seu doctoratus qui aliquem promouerūt ad tale officiū nisi prius recepto iuramēto ꝙ vltra tria milia turronensium argenteoꝝ in tali doctora tionis solēnitate nō expenderet. de. cum sit de Magi.

33°. Suspendūtur epi per trienium ab officio: si odij:
gratie: aut amoris vel comodi tēporalis obtentu ꝯ
iustitiā ⁊ ꝯsciā omiserit procedere in crimine here
sis cōtra quē ꝙ vbi fuerat procedendū. aut obtentu
eādē prauitatē ipaꝫ vel impedimentū sui officij im
ponēdo quoquomō vexauerint aliquē. de. multoꝝ.
de hereticis. ℣. excōicatio. 5. casu. 4. §. 15. 34. Su/
spendūtur p̄lati religiosoꝝ qui ex administratione
eucharistie: extreme vnctionis vel matrimonij solē/
nizatiōe. aut quacūꝙ absolutione indebita aliquid
acquisierūt nisi postꝙ fuerūt requisiti īfra mensem
restituerint donec satisfecerint. in cle. religiosi. de pri
uil. vide. ℣. excōicatio. 5. casu. xj. 35. Suspendūtur
clerici ipsofacto sm̄ Pa. in. c. q2 in oibus: de vsu. ab
officij executione qui recipiūt ad colonē vel oblatio
nē altaris manifestos vsurarios ⁊ tādiu donec ad
arbitriū epi satisfecerint. 36. Sūt suspensi ab execu
tiōe ordinū sacroꝝ fratres p̄dicatores qui presumūt
perturbare fratres minores i officio iquisitiōis he/
retice prauitatis: ⁊ ecōtra. nec pōt relaxari nisi per
sedē apostolicā. vel per illū inquisitorē cuius offi/
ciū turbauerūt. de. q. in priuilegio qd̄ incipit. Pau/
pertatis altissime. De suspēsione rōe symonie: vide
ver. symonia. §. 64. ⁊ sequentibus.

7 ¶ Potest etiaꝫ fieri ab homine vbi nota ꝙ ois qui
pōt excōicare: potest etiā suspendere: ⁊ ecōtra. s. qui
pōt excōicari pōt suspēdi. vel interdici: ⁊ qui potest
per cēsurā ecclesiasticā coger pōt hec tria: ⁊ dꝫ fieri
in scriptis ⁊ monitiōe premissa ⁊ cetera sicut excōi
catio. vt patet i. c. ꝑ. de sen. exco. lib. 6. vide supra. ℣.
excōicatio. 2°. a pri° vsꝙ ad. §. 3. Et nō ꝙ nullus
eps vel superior icurrit sententiā iterdicti vel suspen/
siōis ipositā a iure vel a iudice nisi de eis fiat specia
lis mētio: ⁊ exp̄ssa. c. q2 piculosū. de sen. exc. li. 6.

8 ¶ Queritur vtrū suspēsio possit suspēdi per appellatio
nē. R̷. sm̄ Pa. in. c. ad hec qm̄: de appel. ꝙ ista tria
excōicatio. suspensio: ⁊ iterdictū quātū ad hoc ꝯue/
niūt. vnde cōiter respōdetur ꝙ precedēs appellatio
suspēdit sequentē excōicationē. secus de sequente. vt
in. c. pastoralis: de appel. ⁊ in. d. c. ad hec: ⁊ de sen.
exco. c. is qui. li. 6. limitat tn̄ Pa. ꝙtū ad hoc ꝙ ap
pellatio sequēs nō suspēdat suspensionē p̄cedentē in
spiritualibus. secus. n. eēt sm̄ eū in tēporalibus si ap
pellatio esset legitima. l. non tm̄. ff. de appel. vt puta
si qs suspēdat ab igressu possessiōis vel domus sue:
vel iterdictio ignis ⁊ aque ⁊ hmōi. tūc. n. sequēs ap
pellatio suspēderet p̄cedētē suspēsionē nisi forte i ca
su quo dānatus statiꝫ eēt puniēdus. l. ꝯstitutiōes. ff.
de appel. ex quo pꝫ ꝙ suspēsionē a beneficio vel ab
officio vel ab igressu ecclesie nō tollit appellatio se/
quēs. q2 sunt spūalia. secus eēt a perceptiōe fructuū ꝗ
tēporalis ē. ℣. excoi°. 2°. §. 15. Qn̄ fit sub cōditiōe nō
ligat quousꝙ veniat cōditio: ⁊ si appellet añ adue/
tū cōditiōis suspēdit. vn̄ hꝫ Jo. an. i. c. is: de sen. exc.
li. 6. est eadē rō excōicatiōis: ⁊ suspensiōis. idē dicit

Pa. i. d. c. ad hec vide. ℣. excōicatio. 2°. §. 9. casu. 7.
⁊. ℣. interdictū. ꝑ. §. ꝑ. pen. differētia.

¶ De effectu eius ē notādū ꝙuis. doc. multa ⁊ va/ 9
ria dicāt. pōt tn̄ fieri vna regula generalis. s. qn̄ ali
qs ē suspēsus a iudice vel a iure ab aliquo actu spi/
rituali alicuius ordinis. siue principalr̄. siue p ꝯñaꝫ
si exequat illū actuꝫ fit irregularis. alias si faciat ꝯ
aliquā suspēsionē nō fit irregularis. sꝫ dꝫ alr̄ puniri
hec p̄bātur i. c. ꝑ. de sen. ⁊ re. iudi. li. 6. ⁊ i. c. 2. de sen.
exc. e. li. ⁊ i. c. cū dilect°: de ꝯsue. ⁊. c. si celebrat: ꝺ de.
exc. mi. ⁊ i de. cupiētes: ꝺ pe. Quidā faciūt vnā exce
ptionē. s. qn̄ aliqs ē suspēsus a iure cū aliq̄ declara/
tiōe. puta vsꝙ q̄ penituerit vel satisfecerit. ꝙ tūc nō
fit irregularis. sꝫ q2 cōiter doc. loquunt generalr̄. iō
generalr̄ vr̄ accipiēdū. vt dictū ē. Et nō q2 dicit ab
actu spirituali. q2 secus si eēt tēporalis vt i. §. p̄cedē
ti immediate. dicit ēt a iure vel a iudice. seu plato. q2
si eēt a ꝯfessore vel ab alio sm̄ Jo. an. i. c. is q. ꝺ sen.
exc. li. 6. nō icurreret. Notāter etiā dicit alicuius or/
dinis q2 sm̄ Pe. de pal. 4. di. 18. q. 7. ar. vltimo. i. 2°.
ꝯclusiōe nisi requirat ordinē p se vel ex ꝯsuetudine nō
icurrit. si aūt hꝫ. e. Pe. requireret actū ordinis nō sa/
cri tūc eēt dubiū si ē eps suspēsus a collatiōe p° tōsur
qdā etiā dubitāt de ordine epali q hꝫ theologos nō
ē ordo. i dubijs tn̄ elige tutiorē. quo vero ad ordines
minores. ar. s. 3°. ti. 29. c. ꝑ. tꝫ ꝙ nō icurrit. s. exercēdo
actus illoꝝ ordinū ēt solēniter q2 non sunt sacri alr̄.
Guil. dicētē ꝙ illa duo. c. si qs eps. i. ⁊. 2. xj. q. 3. non
loquūtur de istis. vn̄ q2 sunt pene debēt restringi idē
dic ꝺ subdiaconatu cantāte ep̄laꝫ sine solēnitate. i.
sine manipulo. vide. ℣. irregularitas. 4. §. 3. vbi me
lius: ⁊. ē. c. c. §. 1. 2. 3. ⁊. 4.

¶ De absoluēte vel relaxāte vbi nō ꝙ siue ferat ab x
hoie siue a iure sic: donec satisfecerit vel penituerit
tūc facta satisfactiōe vel adueniēte ꝯditiōe relaxat
ipsofacto ⁊ nō idiget alia absolutiōe ⁊ i hoc dīt ex/
cōicatio a suspēsiōe ⁊ iterdicto Pa. i. c. cū tu. ꝺ vsu.
⁊ i. c. nō ē vobis. de spon. tā i tex. ꝙ i glo. ⁊ i. c. si. de
ma. ꝯ. ꝯ. iter eccl. ꝺ quo vide. ℣. iterdictū. ꝑ. §. ꝑ. vlti
ma differētia: ⁊ interdictū. 3°. §. 3.

¶ Queritur qs possit absoluere vel relaxare. R̷. cōiter xj
hꝫ doc. i. c. si quorūdā de solu. si ponit simplr̄ a iure
pōt eps nisi ꝯditor canōis reseruet sibi. c. nup. ꝺ sen.
exc. si vo nō simplr̄. sꝫ ad tps ferat sic tꝫ glo. i. c. cu
piētes: de elec. li. 6. ⁊ i de. p°. ꝺ here. ꝙ solū ꝯditor ca
nonis pōt absolueret. Pa. ēt i. d. c. si quorūdā tꝫ ꝙ ēt
si simplr̄ sit iflicta pp pctm̄ ꝙ eps nō pōt nisi i casi/
b° i qb° posset dispēsare q2 pena pp delictū posita i/
telligit ppetua. vt i. l. seruus. C. de penis. Jdeꝫ Jnno.
i. c. ex litis: de ꝯst. secus eēt si pp ꝯtumaciā fuisset isli
cta q2 sic posset eps absoluere. ar. i. d. c. ex litis: ⁊ nō
Jnno. i. c. ꝑ. de exce. pla. Jn sn̄ia vero suspēsiōis sim
plr̄ facta ab hoie absoluet q tulit vel ei° supior hꝫ ꝙ
dr̄ de sn̄ia excōicatiōis. 24. q. i. si petrus. Absolo aūt
fiet solo verbo hꝫ Hosti. puta dō°. reuoco. remoueo.

i vel absoluo a tali snia vel ficta qz nō hz pp:llā for/ma sic dictū e.ꝟ.iterdictū.3.§.3.i hoc.n.sunt ficta.

k ¶ Nō tres casus i qb⁹ nō pōt restitui suspēsus a su/spēsoꝛe.s3 solū a papa ꝑ qn clerici vel regulares pp exhibitionē sacroꝝ hereticis.aut pp receptionē elemo sinaꝝ vel oblationū ab eis vel pp traditionē ecclesiastice sepulture ꝑdictoꝝ hereticoꝝ sunt priuati ab eoꝝ ordinarijs officio.c.excōicamus: de here.2⁹ e i suspēso a collatiōe bñficioꝝ p ꝯciliū post primā ⁊ se cūdā monitionē iuēto culpabili i ꝯferēdo bñficia i dignis.c.graue.de ꝑbē.ꝛ osset tn̄ iste ab vno princi/pali patriarcha restitui vt i.d.c.graue. 3⁹ i degra/dato.c.ex tue.de de.non resi.

l3 ¶ Nō q snie oēs suspēsiōis late p quoscūqz ꝑlatos ꝯ fratres ꝑdicatores ⁊ ꝯ indulta priuilegioꝝ suoꝝ sunt ipsofacto irrite ⁊ ianes Alex.meritis vestre:⁊c. ⁊ ꝯ alios occasiōe ipoꝝ fratrū sunt ēt irrite ⁊ ianes Alex.nimis iniqua. Jtē mr̄ ordinis ⁊ singuli prio res ⁊ eoꝝ vicarij i locis ⁊ ꝯuētib⁹ sibi subiectis. fra tribus sibi subditꝭ nec nō ⁊ fratribus eiusdē ordinis iterdū ad eos declinātibus vndecūqz:possunt ipar/tiri bñficiū absolutiōis a suspensiōe.excōicatiōe vel iterdicto quas snias icurrissent in ipo ordine vel an̄ igressuz eius ac etiā laicos q etiā ipm ordinē vellēt igredi nisi adeo cēt excessus enoꝛmis vt merito esset sedes aplica ꝯsulēda. Boni. ⁊ Alex. virtute. Jtem ꝑdicti ꝑlati pñt dispēsationē obtinere a suis ꝯfesso rib⁹ ⁊ dispēsationē sup irregularitate quaz ꝯtraxissent ex eo q ptulissent snias suspēsiōis vel iterdictis sine scriptis ex icautella de.exigentibus hñt multa alia priuilegia sup hmōi maxime ꝯgregatio Lōbardie q essent ispiciēda:⁊ credo q tēpoꝛe hodierno etiaz alij ordines habeāt similia priuilegia.

f Uspitio ſm.s.Tho.2a 2e.q.60.ar.3.post Tu/lliū iportat:opinionē mali qn̄ ex leuibus indi cijs pcedit:⁊ ꝯtingit ex trib⁹.vno quidem ex hoc q aliqs ex seipso malus e ⁊ ex hoc ipo q̄si ꝯsci⁹ sue malitie de alijs malū opinat̄ ſm illud Ecc.x. Jn via stultus ābulās cū ipe sit isipiēs oēs stultos exti/mat. Aliō puenit ex hoc q aliqs male afficit̄ ad al terū:cū.n.aliqs ꝯtēnit vel odit aliquē aut irrascit̄ vel inuidet ei:ex leuibus opinat̄ mala de ipo qꝛ vnusqsqz facilr̄ credit qd̄ appetit. Tertio accidit ex lōga expe riētia.vn̄ pħs dicit in.2.reth. q senes sunt maxime suspiciosi qꝛ multotiens exptī sunt alioꝝ defectus:p⁹ aūt due suspiciōis cause manifeste ptinēt ad puersi tatē affectus.3⁹ vero cā diminuit rōez suspicionis.in q̄tū expiētia ad certitudinē pficit. q e ꝯ rōez suspi/ciōis:⁊ iō suspicio vitiū quoddā iportat:⁊ q̄to ma gis pcedit suspitio tāto magis e vitiosuz. Est autē triplex gradus suspiciōis.primus qdez gradus e. vt hō ex leuibus iditijs de bonitate alicuius dubitare i cipiat:⁊ hoc e veniale:⁊ leue pctm̄.ptinet.n.ad tēta tionē humanā sine qua vita ista nō ducit̄ vt habet̄ i glo.i.coꝛ.4.nolite an̄ tpus iudicare.2⁹gradus e cuz aliqs p certo.maliciā alterius extimat ex leuib⁹ iditijs ⁊ hoc si fit de aliq⁹ graui e pctm̄ moꝛtale iqn̄tū nō est sine ꝯtēptu pximi.vn̄ glo.ibidē subdit:⁊ si ergo suspiciōes vitare nō possum⁹ qꝛ hoies sum⁹: iudicia tn̄.i.diffinitas firmasqz snias cōtinere debemus. 3⁹ gradus e cū aliqs iudex ex suspiciōe pcedit ad ali/quē ꝯdēnādū:⁊ hoc directe ad iustitiā ptinet.vn̄ e pctm̄ moꝛtale ⁊ tenet̄ de dāno :vide.ꝟ.iudiciū.§.i. Quid sit suspitio.ꝟ.dubitatio pn.⁊.ꝟ.credere.pn. Quō coio debeat dari suspectis.ꝟ.coio.§.54.Quō suspicio e triplex.s.leuis.vehemēs:⁊ violēta.ꝟ.pur/gatio.§.2.⁊.ꝟ. inquisitoꝛ.§.15.16.17.⁊.21.

f Usurratio vide.ꝟ.detractio p totū ⁊ max̄ i pn̄.⁊.s.Tho.2a 2e.q.74.p totū:⁊.ꝟ.biliguis.

¶ Ut susurratio sit pctm̄ .R.ꝑ3.s.Tho.vbi.s. q susurro ⁊ detractoꝛ ꝯueniūt i mā ⁊ ēt in foꝛ⁹ siue i mō loquēdi qꝛ vterqz malū occulte de pximo dicit ⁊ differūt i fine qꝛ detractoꝛ itēdit denigrare famaz pximi.vn̄ illa mala de pximo pfert ex qb⁹ pximus ifamari possit vel saltē diminui ei⁹ fama. Susurro aūt itēdit amicitiā separe vt dr̄ puer.26. susurrone subtracto iurgia ꝯqescūt:⁊ iō susurro talia mala p fert de pximo q pñt ꝯ ipz cōmouere aiuz audiētis. s3 illud Ecc.28.vir pctōꝛ ꝯturbabit amicos:⁊ i me dio pacē habētiū imittit inimicitiā.vn̄ susurro iqn̄ dicit malū de alio dr̄ detrahere.i hoc tn̄ dr̄ a detra ctoꝛe qꝛ nō itēdit simplr̄ malū dicere. s3 qcqd sit il/lud qd̄ possit aiuz vni⁹ pturbare ꝯ aliū ēt si sit simplr̄ bonū:⁊ tn̄ apparēs malū iqn̄ displicet ei cui dr̄. Cri minatoꝛ aūt dr̄ a susurrōe ⁊ detractoꝛe q crimina toꝛ e q publice cria alijs iponit vel accusando vel cō uitiādo qd̄ nō pertinet ad detractorē nec ad susur/ronē:qn̄ e pctm̄ moꝛtale.ꝟ.detractio.§.2.

¶ Quid e grauius susurratio vel detractio .R.fin .s.Tho.vbi.s. q pctm̄ i pximū tāto e grauius q̄to p ipz nocumētū pximo ifert̄ qd̄ tāto mai⁹ e q̄to ma/ius e bonū qd̄ tollit̄:iter cetera vero exterioꝛa bona peminet amicus qꝛ sine amicis nemo viuere pōt vt p3 p pħz i.8.ethi.vn̄ dr̄ Ecc.6. Amico fideli nulla e ꝯparatio qꝛ ⁊ optima fama q p detractionez tollit̄ ad h⁹ max̄ nec̄ e vt hō idone⁹ad amicitiā habeat̄ ⁊ iō susurro e maius pctm̄ q̄ detractio ⁊ q̄ ꝯtume lia:qꝛ amicus e melioꝛ q̄ honoꝛ ⁊ amari q̄ hono/rari.vt dicitur.8.ethicoꝝ. 2

t Abellio dr̄ hñs publicū officiū scribēdi istru mēta ad faciēdā fidē.c.pen.de fi.istru. dr̄ ēt publica psona.qꝛ gerit officiū publicū.c.qm̄. ꝯ.de pba.aliqn̄ dr̄ seru⁹publicus.qꝛ seruit publice ex ercēdo offm̄ suū.ff.rē pu.sa.fo.l.2.in fi.⁊.c.2.de vsu. li.6. Jtē dr̄ notarius de simo.c.ꝑ.Aliqn̄ dr̄ scrinia/rius de rescrip.ad audiētiā:⁊ de here.c.si aduersus Jtem Tabularius.l.i.C.de tabul.li.x.

¶ Quis pōt facere aliquē tabelionē.R.q princeps ⁊ cui ipe cōmittit. Jtē reges q nō cognoscūt supioꝛē ⁊ ciuitates q habēt iura principū. vt papa.vt vult i

Inno.i.c.cū p.de fi.istru.⁊ Bar.i.l.ifamē.ff.de pu/ i li.iudi. Idē dō de alijs magistratibus.seu dñis iu/ risdictionē habētibus respectu iurisdictiōis coꝝ ⁊ non solū plati i tēporalibus.ſꝫ etiā i spiritualibus:⁊ epi i ecclesiasticis pōt dericū p totā suā dyocesiꝫ .x.q.i. regēda. Et due honeste psone supplēt.d.c.qm̄.ꝯ.

3 ¶ Utrū notarij ꝯstituti a talibus possint vbiq ꝯfi/ cere istrumēta.℞.hꝫ Pa.i.d.c.cū.p.ꝙ nō nisi i ter/ ritorio ꝯstituētis.vñ creatus ab iperatoꝛe nō ꝯficiet i terris pape nec cꝰ.sed bene istrumēta ꝯfecta in ter ritorio illius q eū ꝯstituit valēt etiā extra ſm cōem opinionē vt nō Pa.i.d.c.cuꝫ.p.vtrū dericus possit eē tabellio.ꝟ.dericus.§.3.

3 ¶ Utrū religiosus si i seculo fuerat possit tale officiū exercere.℞.ꝙ nō:nisi ꝯ hereticos.vt nō Jo. an.i.c. vt officiū de here.li.6.dicit tñ Guilel.i spe.ꝙ vetera poterit cōplere.ſꝫ nō noua assumere.l.alienationes.ff.fami.her.de iude.c.iudei. Quomō prohibeř de/ ricis ꝟ.dericus.3.§.3.

4 ¶ Utrū tabellio puniař si ꝯficiat istrumēta de actu reprobato a iure.℞.ſm Panoꝛ.in.c.i.de fi. instru. ꝙ sic.l.iubemus.C.de sa.san.ecc.glo. in.d.l.genera li. Et si scribit falsum istrumentū imunitatis puniř igne.l.i.C.de imu.ne.pce.li.x.si vero scribat illicituꝫ instrumentū perdit manū.c.imperialē.§.scriba. de prohi.alie.per fede.

5 ¶ Quā sciaꝫ debet habere.℞.Bar.in.l.fi.C.de ta/ bula: ꝙ debet scire summā ⁊ similia q̄ pertinēt ad artē notarie alias imputabiř sibi.nō tñ tenetur esse doctoꝛ. facit qđ nō Inno.i.c.cuꝫ in cūctis: de elec.⁊ ideo parti tenētur restituere dānū qđ imperitia de/ dit.facit.l.illicitas.§.sicuti.ff.đ offi.presi.⁊ nō Pa. in.d.c.i. Secūdū Aug.de Anch.i li.de ptāte pape. debet eē de legitimo matrimonio natus.debet etiaꝫ eē liber ⁊ nō seruus.C.de scrib.si tñ se gerit pro libe ro.valebūt istrumēta per eū cōdita.donec de verita te ꝯstiterit.de quo Pa.i.c.sicut.ne de.vel mo.debet etiā iurare ꝙ fideliter exequař officiū suū.s.ꝙ đ his q̄ videbit ⁊ audiet ⁊ requisitus fuerit. sine diminu/ tione veritatis ⁊ sine comixtiōe falsitatis ꝯficiet in/ strumentū:⁊ iniūcta sibi secreta celabit. Et ꝙ super ꝯtu vsurario vel i fraudē vsuraꝝ inito nō ꝯficiet in strumentū sciēter. Et ꝙ tenebit prothocolla de oibꝰ istrumētis.q̄ ꝯficiet.vñ reqsitus teneř tria exēplaria facere ⁊ dare vnū actori aliud reo ⁊.3m tenere p se i pthocolo cui magis credetur. Et ꝙ fidelis erit ei a quo cōstituiř:⁊ si sciret dānū eius tractari.per se vel per nūtiū reuelabit. Et ꝙ faciet instrumēta bona fi de.remoto:odio:amore:⁊c̄. Et quādo rogař cōpe/ liř cōficere qꝛ hoc videtur cōtineri sub eius iuramē/ to:⁊ ſm Hosti.solet requiri sub pena officij qđ si nō fecerit periurus videř ⁊ quilꝫ de populo eū require/ re potest.vide dř seruus publicus.qđ potest limita/ ri quādo executus fuisset per quinquēniū ⁊ haberet aliud officiū qꝛ tunc nō pōt cogi.l.i.C.de tabu.li.x.

De salario coꝝ qñ nō sūt salariati.posset dici sicut de procuratoribus vel aduocatis ꝙ si sint iuste ⁊ hone ste cōsuetudines vel statuta municipalia seruentur. alias videreř ꝙ ad arbitriū boni viri.maxime ordi narij reduci dēberēt vide.ꝟ.aduocatꝰ.§.16.17.⁊.18. ⁊ si faciat ꝯ istud iuramentū ⁊ sit notoriū ē piurus ⁊ ifamis.vñ nō amplius valet testimoniū eius:⁊c̄. Et tenetur de dāno ex sua causa secuto.

6 ¶ Que requirūtur ad validitatē instrumentoꝝ.℞. ꝙ.14.q̄ nō Pa.i.d.c.i.Pº debet iponere pro inuoca/ tione nomen dñi.2º annū dñi.3º nōm iperatoris i ter ris sibi subiectis vel regis vel pape.4º nōm ꝯsulis.sed istud nō seruař.5º locū ꝯtus.6º mēseꝫ ⁊ diē.7º in dictionē.8º seriē facti.9º testes.10º signū ꝯsuetū no/ tarij.11º ꝙ ꝯfecta legātur coram partibus.12.ꝙ sit ꝯstitutus notarius ab eo q hꝫ ptātē.13.ꝙ appareat ꝙ notarius fuit rogatus glo. i de.pauca:de iur.iur. ꝟ.requisitis.14º ꝙ talis notarius sit habilis qꝛ si eēt excōicatus nōie vel priuatus ptāte:⁊ hmōi nō va/ leret:vide.ꝟ.littera:⁊.ꝟ.scriptura:⁊.ꝟ.pbatio q̄si p totū. Nō ꝙ si tabellio faciat formā istrumēti p ali quē ꝯbētiū ordinarie:⁊ deinde ipe redigat i publicā formā.ſm Spe.valet vt.41.q.2.cū redēptoꝛ.ibi scri bendā dictauimus. Nō tñ dꝫ officiū suū delegare vt i auř.de tabe.vꝰ testamentū valeat in quo testatoꝛ relinqt aliqd nōrio.ꝟ.testamētū.§.6.

1 Tacere quō dř ꝯsentiř q tacet.ꝟ.ꝯsensus.§.2.

1 Tactus libidinosus quō est peccatū.ꝟ.cogita tio morosa.§.fi.

1 Talia vide.ꝟ.pedagiū per totum:⁊ ver.dñs .§.8.⁊ se.⁊.ꝟ.infidelitas.§.x.⁊ se.

1 Temere dicitur fieri q̄ rōe non regitur quod dupl'r fit.vno modo ex impetu volūtatis vel passiōis. Alio mō ex ꝯtēptu regule dirigentꝭ ⁊ hoc proprie iportat temeritas.vñ videř ex ea ra/ dice superbie puenire q̄ refugit sub eē regule alicui: pcipitatio aūt se habet ad vtrūq.vñ temeritas sub pcipitatiōe ꝯtineř q̄uis pcipitatio magis respiciat pm. Et procedit ex defectu ꝯsilij ⁊ ē spēs imprudē/ tie.hec.s.Tho.2ª.q.53.arº.2º.

1 Temperātia:vide.ꝟ.sobrietas:⁊.ꝟ.ebrietas.

1 Temptare hꝫ.s.T.2ª.q.97. est experimentū su/ mere de tēptato.verbis aut factis. experiendo an sciat.velit.aut possit.aliqd:⁊ hº siue aperte vt Sāson.pponēs se tēptatorē:iudi 14.siue occulte sicut xpꝫ tēptauerūt pharisei Mat.22.siue expsse vt cū experimētū illud itēdiř.siue iterptatiue vt si nō iten dař expimētū.aliqd tñ agař.aut dicař qđ ad nihil aliud videař ordinabile nisi ad sumēdū expimētū. Igiř expsse deū tēptamus verbis cū i oratiōe ei col loquētes aliqd petimus ad dicēdū expimentū. factis vero.cū ea itētiōe aliqd facimus. ſꝫ q̄si iterptatiue qñ deest quidē illa itētio.ſꝫ tñ qđ dř aut fit ad nihil aliud videř eē vtile nisi ad illud expimētū. Qñ ergo aliqs pp aliquā necessitatē.seu vtilitateꝫ cōmittit.se

dibino auxilio i suis petitionibus vel factis hoc nō
est tēptare deū. sicut Paulus subsidia tēporalia pter/
mittebat. vt verbo dei expeditius vacaret & soli deo
inniteba. vñ dr. 2. paralí. 20. cū ignoremus qd agere
debeamus. hoc solū habemus residui vt occulos no
stros dirigamus ad te. qñ vero hoc agit sine necessi
tate & vtilitate hoc ē interptatiue tēptare deū. vnde
sup illud. deute. 6. nō tēptabis: dicit glo. q deū tem
ptat q bñs qd faciat sine ratione cōmittit se pericu
lo experiens vtrū possit liberari a deo.

¶ Vtrū tēptare deū sit semp pctm̄. Re. bz. s. T. vbi. s.
q qñ qs deū tēptat vt ipe experiat ē semp pctm̄. qz
hoc pueniit ex ignorātia. vel dubio diuine pfectiōis:
& directe opponit religiōi. cū ptineat ad irreuerētiā
dei. Est tñ min⁹ q̄ supstitio. qz tēptās pstat tñ du
bitationē: supstitiosus aūt errorē. Qñ vero qs sumit
expimētū ptinētū ad diuinā pfectionez vt aliis de/
mōstret nō ē pctm̄. sic apli petiuerūt. vt i noie Jesu
xpi. fierēt signa. act. 4. Nec est tēptare deū cū subsit
iusta necessitas.

Empus bz iuristas. est duplex. s. ptinuū qd. s.
ptinue currit. dieb⁹ feriatis: & nō feriatis. siue in
pñtia & absentia. siue sit copia iudicis. C. d pscri. lo.
tēp. l. fi. Et vtile. s. qd nō currit dieb⁹ feriatis: & absen/
tie. dieb⁹ qb⁹ nō ē agēdi copia. sic tps ad eligēdū ē
vtile. qz nō currit ipeditis. de elec. ne p defectu. vide
glo. i cle. vnica: de i inte. resti. Tēpus aūt puta anni
qñ reqrat ꝯplectū. vel sufficiat iceptū. vide. §. etas.
pn. & §. 1. Adde dictū Pa. i c. ad nraz: de regu. q i
dubio iuris. tenēdū ē q ad dignitates i qbus fauor
ꝯsideraf. q ānus icept⁹ habet p ꝯpleto bm glo. ibi.
qd tñ fallit i epatu. vbi est speciale q sit ꝯpletus. In
obseruatiōe aūt regule. vbi est grauitas & labor: &
sic odiū: exigit cōpletus. ar. c. qz in insulis: de regu. &
sic intelligit. 20. q. 2. si in qualibet: & c. significatū: de
regu. Regulariter debet eē cōpletus.

Estamētū bz Pa. i Rca. de testa. ē volūtatis
nre iusta sentētia. de eo qd qs post mortem
suā fieri vult. cum heredis istitutiōe. l. i. iūcta
glo. ff. co. & bene dicit. iusta snia. qz si ē iniusta. puta
vult exheredare filiū sine cā. nō eē seruāda. 13. q. 2. si
qs. Aut si pcipiat corpus suū iactari in mare. ff. de
ꝯdi. istitu. l. qdā suo testamēto. Vel ꝯ bonos mores:
vel pietatē: aut verecūdiā. l. cōditiōes. ff. de ꝯdic. in
sti. & l. filius ibidē. Item oz q istituat heres. qz sine
eius istitutiōe. nō erit testm̄. vt Insti. de lega. §. ante
heredis: & sic dfit a codicillo qz per codicillū nō pōt
dari hereditas vel admistratio Insti. d codicil. §. co
dicillus. Vide infra. §. 12. & sequen. Nec cōprehēdit
donatiōez causa mortis. q est quasi qdā vltima vo/
lūtas: de quo. §. donatio causa mortis.

¶ Quis pōt facere testm̄. Re. bz Pa. i Rca. q edictū
de testamētis ē phibitoriū. oēs ergo possunt testari
qui nō sunt phibiti expresse. Prohibet aūt. p. furio/
sus. seu mētecaptus qui nō bz lucida iterualla. c. fi. d
testa. l. furiosuz. C. qui testa. fa. nō pñt. Secūdo sur/
dus & mutus a natiuitate. secus a casu si scit scribe/
re. l. discretis. C. qui testa. fa. non po. vbi dicit Bar.
q surdus tñ pōt testari. sitr mutus tñ. Tertio non
valens articulate loqui ita vt non possit exprimere
nomen heredis. nec scribet. l. iubem⁹. C. eo. ti. Quar
to ipubes. Insti. qbus non est per fa. testa. §. pterea.
bm Pa. i c. Raynutius: de testa. i pn. puer quatuor
decim annoꝝ testari pōt. Quinto filiusfamilias ni/
si de castrensi peculio. vel quasi i c. lz de sepul. lib. 6.
& l. pen. C. qui testa. fa. nō po. q limita vt. s. §. reli/
gio. §. 35. Sexto pdigus cui ē iterdicta a iudice bo
noꝝ administratio. l. is cui. ff. eo. ti. lz testm̄ añ factū
valebit vt ibi. Septimo dānatus ad mortē nālē vel
ciuilē vt sūt deportati etiā si fugiūt de manu iudicū
vt. ff. eo. ti. l. ei⁹: & l. q vltimo supplicio: & ibi Bar. Et
dānati ad perpetuos carceres. l. 2. ff. de publi. iudi.
secus si eēt dānatus ad penā iferiorē puta ad trun/
cationē manuū vel ad eruēdum oculū. vel hmōi. &
. §. iterdictum p i pn⁹. xi⁹. ꝯueniētia. Octauo ma
nifestus vsurarius nisi prestet prius cautionez bm
formā capituli q̄q̄ de vsu. lib. 6. vide. §. vsurarius
. §. 5. pena. 6⁹. Nono excōicatus bm aliquoꝝ opi/
nionē quā sequitur glo. i c. decernimus. de sen. exco.
li. 6. lz ꝯrariū cōiter tenet: vide. §. excōicatio. p. §. 14.
Decimo. Seruus. 13. q. 2. illud: & l. filius. ff. eo. titulo.
vide aliquid. §. libertus. §. 2. & §. manumissio. §. 5.
xi⁹. Quilibz religiosus q pfitet tria vota substātialia
. c. 2⁹. de testa. 12. q. 2. nō dicatis. itellige put declarat
§. religio. §. 35. & se. & pcedētib⁹. secus d his q nō p
fitent: &c. vt sunt heremite: & hmōi. 19. q. fi. §. econtra
paulus. 12⁹. Hereticus qz oīa bona sua sunt ꝯfisca/
ta ipo iure. c. cuz bm leges: de here. li. 6. §. hereticus
. §. 4. & se. & §. assassinus. §. i. & . §. excōicatio. 5. ca/
su. 2⁹. §. 9. 13⁹. Dubius de statu suo vtrū possit testa/
ri. l. de statu. ff. eo. ti. ex⁹ captus a latronibus dubitat
vtrum sit seruus. vel liber. vt in. l. in prin. ff. de le. iij.
14⁹. Obsides: itellige de illis christianis apud infide
les datis. aut de illis qui erant captiui populi Ro/
mani. nō aūt de obsidibus qui dant ab vna ciuita/
te ad aliam vt legitur & nota: in. l. obsides. ff. eo. tit.
15⁹. Dānatus ob carmen famosum seu libellū i iniu
riam alterius qz etiam infamis efficitur. vt in. l. is
cui. §. si quis ob carmen. ff. eo. ti. Bar. tamen ibidē
& cōiter tenetur q ex alia causa infames nū p:ohi/
bentur testari. 16⁹. Reus criminis lese maiestatis. l.
quisquis. C. ad. l. iul. maie. 6. q. i. §. verum. 17⁹. Qui
est apud hostes captiuus. l. eius. ff. eo. titu. intellige
istud de hostibus imperii Romani. 18⁹. Vtroq̄ ca
rens lumine: hodie tamen testatur dūmodo seruet
quod nota: in. l. hac cōsultissima. C. qui testa. fa. po.
que sunt ista bz Ange. are. Insti. qui non est per fa.
testa. §. cecus. p. q sint septem testes: & notarius. vel
alius loco notarij. spāliter ad hoc vocatus. 2⁹ q pdi
ctos corā se aduocet & manifestet q vult testari sine

scriptis. 3° q̄ i pͥncipio testamēti: ⁊ añ legata fiat istitutio heredis. 4° q̄ faciāt legata ⁊ fideicōmissa. 5° q̄ notarij manu oīa scribātur i p̄senti testamēto. 6° q̄ p̄dicti testes se subscribant ⁊ etiam tabellio. 7° q̄ tam a testibus q̄z a tabellionibus vel ab alio teste loco tabellionis posito sigiletur. ita q̄ sint octo sigilla. octauo q̄ de his omnibus notarius faciat mentionem: fallit hec sm̄ Bal. ibidem nisi testetur iter liberos. q: tūc sufficiūt duo testes. hoc idē seruādū est in codicillis cecorum. vt. d. l. hac ꝯsultissima. 19. Qui cardinales isecutus ē hostiliter vel percussit aut ceperit vel socius fuit. aut fieri mandauerit aut cōsiliū vel auxiliū dederit: vel fauorē. vel raptū habuit nec talis ex testō alioꝝ aliquid accipere pōt. nec ex successiōe. c. felicis: de penis. li. 6.

2 ¶ Utrū p̄facti qui testm̄ nō p̄nt facere possint dispōnere ad pias cās. R. q̄ nō p̄ri mi nec quarti filr nec quinti nisi de peculio castrēsi. vel quasi. sm̄ Bal. in .l. i. C. de sa. san. ecc. ⁊ nō i. d. c. lz: nec sexti nec septimi. nec octaui filr sm̄ Bar. ⁊ idē dicit de quolz de cedēte i mortali: sz Pa. i R̄ca i hoc vltimo tenet ꝯ ⁊ verius q: ecclesia recipit oblatiōes publicoꝝ peccatoꝝ nisi vbi specialr ꝓhibeat. vt pz i glo. i. c. oblatiōes. 9. di. ergo fortius elemosinas. Nec. 10. nec. 11. nec. 12. nec. 16. nec. 17. De. 15. est dubiū hz doc. sz Pa. vbi. s. tz q̄ possunt. Alij aūt q̄ sic etiā si loqui non possunt dū signis ānuūt. vñ Bal. ponit quoddā ex de quodā qui per signū apperuit librū. Quid si aliquis aliquē testari ꝓhibuerit. R. ab eius hereditate erit repellēdus. vt. C. si quis. al. te. ꝓhi. l. 1°.

3 ¶ Testamētoꝝ quot sunt sp̄es. R. due vna dr testm̄ nūcupatiuū ⁊ sine scriptis: ⁊ ē illud i quo testatoris ⁊ heredis ⁊ legatoꝝ noīa ⁊ oīa q̄ i eo ꝯtinētur corā testibus nūcupāt. i. manifestātur ⁊ dr sine scriptꝭ. i. subscriptiōe testiū: ⁊ alijs solēnitatibus q̄ requirūtur i testamēto i scriptis facto. de quo i .l. hac ꝯsultissima. C. de testa. ⁊ etiā q: sine oī scriptura inde facta pōt qs testari nūcupatiue. dūmō corā testibus ⁊ cōditione legitimis nūcupet heredē ⁊ suā explicet voluntatē. Insti. de testa. §. fi. Ideo si quis nō hz notariū. aduocet legitimū numeꝝ testiū ⁊ explicet nomē heredis ⁊ alias istitutiones ⁊ legata ⁊ roget eos vt sint testes ⁊ valebit. Aliud dr testm̄ i scriptis ⁊ istud pōt facere quis qñ vel vult q̄ testis vel aliquis nō sciat suā dispositionē. vñ requirit multa de substantia vt in. l. iubemus. C. de testa. ⁊ .d. l. hac cōsultissima: ⁊ nisi quis sit bene doctus. faciliter errabit in ipo cōdendo: de quo. s. §. i. 18. mō. Aduerte q̄ qs pōt relinquere sic dicēdo corā notario: ⁊ testibus volo q̄ heres meus faciat i oībus ⁊ per oīa prout cōtinet in quadā mea cedula scripta manu mea. que est apud talē religiosuz ⁊ valebit hz Alex. de Imo. in. l. stipulationē. §. illud. ff. de ver. obli. ⁊ Bar. i l. si ita scripsero. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. rō q: lz i testō nūcupatiuo debeāt palā nūcupari q̄ fiāt vt a testibus audiātur. l. heredes palā. i p̄in. ff. de testa. ⁊ in. l. iubemus. C. eo. ti. tñ q: paria sunt iplicite ⁊ explicite exp̄mere. d. §. illud. ⁊. d. l. si ita scripsero ideo valet. Sed videat qui sic vult q̄ taliter lr̄a sua cognoscat vt nō sit dubiū de ea q: alr eēt periculosuz. Sed nō valeret istitutio heredis. si diceret instituo heredem illū cuius nomen i quadā mea cedula apud talem sm̄ Bar. in. d. l. si ita scripsero quē sequit Bal.

¶ Quot testes requirūtur i testō. R. q̄ septē legitimi ⁊ q̄ sint rogati. vñ si testm̄ sine scriptis habeat minus q̄z septē. vel nō sunt rogati. nō valet. l. heredes palā. §. pen. ff. de testa. fallit in testō ceci. vbi sunt necessarij. 8. In testō rustici i rure facto vbi plures nō possunt inueniri sufficiunt. 5. In testō facto iter liberos filr sufficiūt duo. hz Bal. i. d. l. hac ꝯsultissima. In testō facto i p̄ntia iperatoris p̄cibus sibi porrectis vt audiat. sufficit vnus. An aūt notarius cōputet p̄ro vno dicēdū q̄ sic. sz cautius ē q̄ sint septem p̄ter eū. Insti. de testa. §. fi. de proba. c. qm̄: ⁊ in. d. l. hac cōsultissima: ⁊. l. oīuz. C. de testa. In testō milit in exercitu. sufficiūt duo testes: ⁊ in bello prout voluit. l. milites. C. de mili. testa. vide. j. v. testis. §. 5. ⁊ ver. miles. §. i. 4

¶ Sed nūquid i foro anime valeat testm̄ factuz corā duobus testibus solū. R. Pa. in. c. cū esses: de testa. tenet q̄ i dispositis ad pias causas tenet ⁊ i hoc cōiter ꝯcordāt doc. In alijs vero. s. nō ad pias causas. Pa. tenet q̄ vltra duos testes requirit p̄ntia sacerdotis parochialis. vel loco ei° duo alij testes. aliter nō valet. nec requirit q̄ sint rogati vel q̄ sint masculi oēs vel q̄ hereditas sit addita. Quidā tenent idistincte q̄ valeat corā duobus qd̄ posset sustineri si nō subesset suspitio fraudis. q: tūc cessaret ratio legis: si vero sit suspicio fraudis videt requiri solēnitas iuris ciuilis: ⁊ ad. c. cū esses: ⁊. c. relatū. el. p̄. e. ti. dr q̄ hñt locū in terris ecclesie. vt patet ex eoꝝ subscriptione. Quidā vero dicūt simplr q̄ i terris iperij ad nō pias causas requirit solēnitas legis ciuilis ⁊ hec opinio ꝯsuetudine roborata videtur seruēda per. l. minime. ff. de legi. ⁊ sm̄ istā opinionē vitatur correctio legis ⁊ ideo tenēda. Pa. in. c. cum esses: de testi. in solēni repetitiōe post magnā disputationem cōcludit q̄ ecclesia iprobauit rigorem iuris ciuilis quatenus i testamētis exigebat septē testes ⁊ prouidit falsitati statuēdo q̄ adhiberet p̄sentia p̄sbiteri parochialis: ex q̄bus dicit duas ꝯclusiōes p°. 9°. q̄ testm̄ coram duobus testibus ⁊ presbytero parochiali. seu coraz quatuor testibus sine presentia presbiteri etiā nō ad pias initū ne dū in foro canonico. sed etiā in foro ciuili. roboris obtinet firmitatem. ex quo infertur correlarium q̄ iura ciuilia septem: vel quinq̄ testes in testamētis de necessitate exigentia. hodie locum sibi minime vendicant. secūda cōclusio q̄ lz valeat testm̄ corā duobus testibus ad pias cās cōditū. In alijs tñ si defuit p̄ochialis presbiteri 5

pñtia lʒ duo vel tres testes adhibiti fuerint ne dũ in foro ciuili.sʒ ẽt canonico pót ipugnari ex quo iferf correlarie ꝙ ad validitaté testaméti non valet nisi ꝓprius sacerdos parochialis: ⁊c̃.hec ille.Nõ tñ ꝙ si pia cã tractef corã iudice seculare terminari d̃bet fm canones ⁊ nõ fm leges.fm cõiter doc.⁊ nõ solũ i terris ecclesie.sʒ ẽt ipery.Et Inno.⁊.d.Ant.dicunt ꝙ si statuto caueſ ꝙ nõ valeat testm̃ vel vltima vo lũtas nisi positũ in memorialibus vel registratũ ta le statutũ nõ valet i relictis ad pias cãs:sitr si statu tũ dicat ꝙ mulier nõ possit testari sine volũtate cõ/ sanguineoꝝ vt nõ Pa.i.d.c.relatũ.Et ex p̃dictis pʒ ꝙ valet testm̃ ad pias causas lʒ i testõ nõ fuerit in/ stitutio heredis.vel nõ addita hereditate vel nõ fa/ cta isinuatõe testamti.i.tm̃ tp̃e.vel vbi defuerit alia solẽnitas iuris positiui.Nam sufficit solẽnitas iuris gẽtiũ vel diuini vt i c.i.de duoꝝ:⁊c̃.Et nõ ꝙsic̃ i reli/ ctis ad pias cãs sufficiũt duo testes:ita ad reuocan dũ tale relictũ.s.qñ pᵐ relictũ fuit etiã factũ corã duo bus testibus fm aliquos.Itẽ si voluntas fuit pfecta rõe volũtatis.sʒ nõ publicata ꝑut testator voluit vt qꝛ testator testm̃ manu sua scripsit volẽs postea illd̃ redigi i publicã formã per tabelionẽ.sʒ morte vel fu rore p̃uẽtus ẽ.añq̃ tabelio ⁊ testes venirẽt valebit tale testm̃ quo ad pias causas.dũmõ ꝯstet illã fuisse scripturã dicti testatoris fm Bar.i.l.i testõ.ff.de fi/ deico.liber.qꝛ lʒ nõ sit pfecta volũtas ẽ tñ volũtas: ⁊ dicit se i facto ꝯsuluisse:⁊ placet Pa. i.c.i.de succ. ab itesta.Et etiã i casu quo testm̃ adhuc nõ fuisset p fectũ.puta qꝛ incepit facere testm̃ etiã p tabelionẽ ⁊ nõ pfecit morte vel furore p̃uẽtus qꝛ sufficit ꝙ lega tũ vel dispositio erat perfecta. puta qꝛ trãsierat ad alia legata.Nã nõ pót negari quin hic sit cõsensus nãlis:⁊ sic fuit pfecta rõe volũtatis lʒ nõ rõe solẽni/ tatis:⁊ Pa.dicit forte idẽ pót teneri iter liberos per l.fi.C.fami.her. Et nõ ꝙ fm ꝯsciaʒ dũmodo ꝯstet per duos testes tenet siue ad pias causas siue ad alia.Uide.ꝟ.legatum.§.7.

6 ¶ Qui sunt qui nõ possunt eẽ testes i testamẽtis.ꝶ. ꝙ oẽs qui pro testibus reprobãtur a iure vt.ĩ.ꝟ. te/ stis.Itẽ i testõ specialr nõ pót eẽ mulier.ff.de testa. l.q testõ.§.mulier.de quo nõ fm Ang.de are.Insti. de testa.§.testes.ꝙ mulier i testõ pagani regulari/ ter nõ pót eẽ testis.vt ibi nec i ꝯtctibus. sʒ i testõ fa/ cto iter liberos i quibus nõ requirũtur testes de solẽ nitate:⁊ i testõ militis:⁊ ad pias cãs i oĩbᵒ his pót eẽ testis ad hoc ẽ glo.ordinaria i.l.fi.i.fi.C.de codi ci.ex quo iferf ꝙ cũ hodie vt i plurimũ apponaf cla in testamẽtis.si nõ valet iure testamẽti valeat iure codicilloꝝ. ꝙ si mulier adhibeaf i testẽ ꝙ si nõ va/ leat vt testm̃:valebit vt codicillus.ꝟ.testis.§.13. Itẽ hermofroditus i quo p̃ualẽt mulibria.l.q̃rif.ff. de sta.ho.Itẽ ille cui ẽ hoc interdictũ per statutũ vel a iudice ⁊ generalr fm Ang.cui phibef eẽ testẽ i alijs negotijs.Itẽ seruus.secus de illo qui reputabaf lib.

Item oĩs qui hʒ in ptãte heredẽ sic̃ pr auus ⁊ filius. probãtur hec Insti.de te.§.testes:⁊.§.se.Itẽ qui nõ est testamẽti capax sic̃ spurius testatoris.hereticus dãnatus ad metallũ ⁊ filius.Itẽ quos leges iprobos ⁊ itestabiles iubẽt esse vt sunt de crimine famoso dã nãti:⁊ muliebria passi.ff.de testi.l.ob carmen.Item legatarius nõ pót eẽ nisi quo ad q̃õnẽ vertẽtẽ inter heredẽ:⁊ extraneũ.Insti. de testa.§.legatarius. sed quo ad factũ suũ iter se ⁊ heredẽ non pót.fm Ang. filius legatarij pót eẽ testis.ꝟ.testis.§.i.Itẽ fideico/ missarius generalis.nõ pót eẽ testis in testõ.qꝛ ẽ iu/ ris successor.vt.l.i.§.i.ff.ad trebel.idẽ dic i executore vltimaꝝ volũtatũ.qñ aliquid sibi relinquif i testõ. Sed quid si istituaf monasteriũ an sui religiosi pos sint eẽ testes.Ang.Insti.de testa.§.sed neq̃.dicit ꝙ sic vt i.c.isup:de testi.sʒ q̃d i villa vel vniuersitate.dic ꝙ aut ex tali negotio resultat.cõmodũ tã in vli q̃ȝ i particulari ⁊ tũc illi de vniuersitate nõ possunt esse testes qꝛ testificarẽtur i cã ꝓpria particulari.ꝓ par/ ticulari vtilitate.qd̃ nõ dʒ fieri.l.oĩbus.C.de testi.⁊ ibi doc.Aut resultat tñmõ vtilitas i cõi:⁊ nõ i par ticulari:⁊ tũc illi de vniuersitate possunt eẽ testes qꝛ qd̃ ẽ vniuersitatis nõ ẽ singuloꝝ vt i.l.i tantum .§. vniuersitatis.ff.de re. diui.ꝟ.testis.§.i. Quid si te/ stator legat aliquid tabelioni ꝯficiẽti testamẽtũ nũ/ cupatiuũ qd̃ fieri pót vt.C.d̃ testa.l.dictãtibᵒ.nũq̃d ipe tabelio pót sibi illud ascribere.ꝶ.Spe. in tit.de istru.edic.ꝙ sic.nec icidet i penã legis.cor.de fal.nec ob.l.2ᵃ.C.de his. qui.sibi.ite.ascri. Illud.n.hʒ locũ i eo qui dictat ⁊ scribit testm̃.qd̃ dr̃ in scriptis in quo nõ publicãf corã testibᵒ q̃ ibi scribũf .cuius vires oẽs depẽdẽt ex scriptura illa. secus in nũcupatiuo qd̃ fit hodie qꝛ ibi fit scriptura solũ ad memoriã nõ vt vi res testamẽti depẽdeãt ex illa: ⁊ tale testm̃ recitatur corã testibus iõ nõ ẽ tanta suspicio falsitatis: ⁊ hoc dicit expsse glo.i.d.l.2.q̃ sic dicit dictasse ⁊ scripsis/ se:intellige de volũtate testatoris:secus si dictasset tm̃ qꝛ tibi posset legari.Idẽ tʒ Bar.i.l.i.ff.ad.l.cor. de fal.dicẽs ꝙ opinio speculatoris ꝯsuetudine ap/ probaf:⁊ praticaf Bononie.Idẽ dr̃ d̃ testibᵒ i.d.l. dictãtibus.vbi dr̃ i tex.Testibus etiã ad efficiẽdam volũtatẽ adhibitis.ꝓ suo libito qd̃ voluerit testator relinquere nõ ꝓhibef. nõ ob.d.§.legatarius qꝛ itel/ ligitur vt dictum est.

¶ Ex quibus causis dr̃ testm̃ nullũ.ꝶ.ꝙ loquẽdo d̃ testõ nũcupatiuo ⁊ sine scriptis ex quatuor.p̃ si testa tor nõ erat habilis ad testãdũ.2ᵒ si istituit heredem nõ capacẽ vel nullũ istituit heredẽ.3ᵒ si p̃terijt iã na tũ quẽ istituere vel exheredare debuit. 4ᵒ si nõ sit le/ gitimus numerus testiũ ⁊ rogatoꝝ. 7

¶ Qñ testm̃ tenuit sʒ tñ irritaf:⁊ rũpif.ꝶ.ꝙ ex se/ ptẽ causis p̃ qñ testator nõ p̃uidit de posthumo qui post testm̃ ẽ natus.si tñ idẽ posthumus moreref añ mortẽ testatoris testm̃ nõ rũpif quo ad effectũ. Idẽ dic de quasi posthumis vt est arrogatus vt i.l.e qui 8

tēpoze testamēti non erat suus.sʒ tēpoze mortis sic.
Jtem qn̄ cāʒ exheredatiōis iprobat heres suus ꝛ p
sententiā resandit. Jtem si testator patiet capitis di
minutionē nisi iterꝫ fiat ciuis Romanus. vel sui iu/
ris. Jtē p.2m.testm̄ primi reuocatoriū. Jtem si heres
nō adiuit hereditatē. vel an̄ aditā decessit. vel ꝯdi/
tio sub qua istitutus fuit defecat: ꝛ similia: de quib⁹
Insti. quibus mo. testa. infir. per totū.

9 ¶ Utrū legata facta in testō nullo vel irritando de
beātur. R̄. ꝙ qn̄ testm̄ ē nullū ex pteritione postu/
moꝝ vel quasi vel resandit per sniaʒ pposita qrel/
la de iofficioso. vel ꝯ tabulas sic legata debentur lʒ
istitutio nō teneat. C. de liberis. pte. aut. ex ca. silr di
cendū si testm̄ rūpit ex falsa causa. vt puta. A. insti
tuit. B. ꝛ substituit eideʒ. B. C. morit. B. testator.
A. facit aliud testm̄ dicens qꝛ heredes habere volui
ꝛ nō possum: tu. D. esto heres. lʒ n. c. rūpat quātum
ad istitutionem tn̄ legata debent. Si vero testm̄ sit
nullū. puta qꝛ istituit heredē nō capacē. vel nullum
qꝛ nō fuerūt testes debiti. tūc an debeātur legata est
dīa iter doc. vt dictū ē. ℣. heres. §. 4. ꝛ. ō. §. 5.

x ¶ Utrū vltimū semp valeat. R̄. sʒ glo. i. c. lʒ: de ꝯsti.
lib. 6. ꝙ sic. alt. c. vltima volūtas. 13. q. 2. ff. de le. i. l. si
mihi: et qn̄ si de p̄ nō faciat mentionē. fallit i duobus
casibus. p̄. i testō facto iter liberos. C. de testa. aut h⁹
iter liberos. 2° cū ipe testator legē sibi posuit. vʒ si se
cero aliud testm̄ nō valeat nisi fecero mentionē de
alio. tūc oʒ faciat mentionē alr nō valeret vltimū.
ff. de le. iii. l. si qs. Jtē si. 2m. testm̄ sit sub ꝯditiōe q̄ ē d̄
pterito vel p̄nti. puta istituo heredē titiū si sempro/
nius ē vel fuit ꝯsul tūc si ꝯditio ē vel fuit vera rūpit
pm̄ si vero nō ē vera. nō rūpit. Si vero testm̄ sit sub
cōditiōe futura tūc si ꝯditio est possibilis etiā si nō
adueniat: rūpit pm̄ testm̄. silr si cōditio sit ipossibilis
habet p nō adiecta: ꝛ rūpit pm̄ vt habes i. l. cū in. 2°.
testō. ff. de iniusto. ru. te. Quid si qs velet cassare pm̄.
ꝛ nō vult facere. 2m. R̄. ꝙ nō pōt nisi iā post cōditūʒ
sit lapsuʒ decēniū ꝛ corā tribus testibus dixerit nol/
le valere primū. C. eo. l. sancimus.

xj ¶ Utrū sit dare remediū pp qd̄ pm̄ testm̄ nō possit rū
pi. R̄. Ang. de are. Insti. qui. mo. test. ifir. §. ex eo. di/
cat ꝙ nō i effectu. siue iuratū fuerit nō cōdere aliam
volūtatē siue dicat nollo aliā volūtatē valere. nisi
sit i ea iserta tota Aue Maria: ꝛc̄. siue dicat si con
tingat me aliā volūtatē cōdere ex tūc donatiōe iter
viuos dono dicto heredi istituto. bona mea vel cen
tū siue dicat si ꝯtingat me aliud testm̄ facere ex nūc
ꝓut ex tūc. dico: ꝛ declaro nō eē mee volūtatis con
dendi testm̄: ꝛ iste ē salubrior modus q fieri possit
sm̄ Cy. ꝛ doc. i. l. sancimus. C. testa. tn̄ pōt reuocari
qꝛ semper pōt reuocari. primū: ūdūmō qn̄ hʒ clausu/
lā derogatoriā. fiat mētio de. d. clausula saltē i spē:
dicēdo q̄cūis i p̄ sit clausula derogatoria ꝙ aliud
testm̄ facere nō valeā vel dixerim ꝙ nō erat mee in
tentiōis alr testari vel similia. Jsta ē cōis snia doc.

Nō etiā ꝙ per posterius testm̄ iperfectū. vel aliam
vltimā volūtatē nō solēnē non tollit primū vt. d. §.
ex eo. ex quo Ang. ibi ifert ꝙ lʒ testator corā septem
testibus dicat nō volo tale testm̄ meū valere tn̄ non
tollit: ꝛ ē rō sm̄ Bar. i. l. si iure. ff. de le. iii. qꝛ ista vo
lūtas nō est potens parare viā adeundi hereditatē
de iure ciuili alicui. iō nō pōt tollere pm̄ testm̄ vt. l. cū
i. 2°. ff. de iniu. ru. testō. 2° ifert ꝙ i testō nūcupatiuo re/
dacto i scripturā nō pōt tolli p testatorē corā septem
testib⁹: ꝛ h⁹ verū nisi p cursuʒ. decēniꝫ qꝛ tūc nuda vo
lūtate tollit ꝛ hoc si p testes idoneos nō min⁹ trib⁹.
vel alr acta manifestauerit. vt. l. sancim⁹. ff. d̄ testa.

¶ Quid si testm̄ sit cū clausula i fi. ꝙ si nō valet iur ii
testamēti valeat iure codicilloꝝ saltē vel iure cuius/
cūqꝫ alterius vltime volūtatis valere voluit ꝛ tene
re. R̄. ꝙ si testm̄ paciat defectū vel iuris repugnātiā
i his q̄ sunt de substātia eius nihil facit hec clausula
nisi testet iter liberos sm̄ cōeʒ opiniōnē. Si vero pa
tiat defectū solēnitatis debite sic valebit iure codicil
loꝝ. C. de codicil. l. fi. dūmodo solēnitas sufficiēs co/
dicillo sit apposita. s. quinqꝫ testes. lʒ non rogati: ꝛ
sic legata in eo relicta debent. Insti. de codicil. i pn̄.
Et istitutio q̄ erat i eo scripta lʒ directa videat tn̄ i
casu fidei cōmissi ꝯuertitur. l. scęuola. ff. ad trebe. Et
ab itestato aduenientes accipiēt hereditatē: ꝛ quasi
rogati videātur: restituere tenentur istituto per fidei
cōmissum. ar. C. fideicōmissis. l. cā quaʒ frater tuus.
Et sm̄ Ang. de are. Insti. de codicil. Jsta clausula
duo operat. p̄ qꝛ apposita in testō secūdi nō validi
tollit primū testm̄ quo ad legata. vt nō Bar. in. l. si
iure. ff. de le. iii. 2° per id qd̄ dr̄ de. d. clausula. ꝙ ope/
rat repetionē legatoꝝ a venientibus ab itestato. vt
nō glo. ꝛ doc. i. l. i. ff. eo. est verū quo ad eos qui sunt
in primo gradu ꝛ nō quo ad alios. vide si proxes
ab itestato repudiāt hereditatem ꝛ sequens admit/
tatur nō tenetur ad dicta legata. vt glo. singularis
sm̄ Ang. in. l. non iustam. C. ad trebel.

¶ In q° dr̄t testm̄ a codicillo. R̄. ꝙ i. 8. p̄. qꝛ i codicil i3
lis nō pōt fieri certa istitutio. sʒ fideicōmissio. secus i
testō. 2° qꝛ p codicillū nō admittit hereditas heredi.
istituto p testū nisi i vno casu qn̄ i codicillo dicat he/
redē istitutū nō mereri volūtatē suā qꝛ tūc tāqꝫ idi/
gno auferf hereditas siue sit solus heres: siue sit vn⁹
de pluribus idē dico de oibus. si sic dicat oēs nō me
reri. l. diui. seuerus ꝛ antonius. ff. de adi. lega. In re
liqs vero fideicōmissis vel legatis i testō bene pōt p
codicillū adimere. Insti. de adop. lega. p totū. 3° ꝙ
exheredatio nō pōt fieri p codicillū. Insti. d̄ codi. §.
codicillis. 4° heredi. pure istituto p testm̄ nō pōt cō/
ditio adici i codicillo q̄ obsit sibi. Insti. d̄ codici. §.
ꝛ directo. 5° qꝛ heredi istituto i testō nō pōt substitu°
directa i codicillo. lʒ facta subtrahat ad fideicōmis
sionē. qꝛ vt testator rogare istitutū vt hereditatē resti
tuat illi quem i codicillo substituit et. l. scęuola. ff. ad
trebel. 6° qꝛ i codicillo sufficiūt. 5. testes etiā nō roga

ti.C.ꝺ codici.l.fi.fallit h° i codicillo tca de q°.ē.§.i.
casu.18.ſ3 i testō septē rogati ꝺ q°.ē.§.4.ꝛ i codical
lo testis pōt eē mulier.ſ3 nō i testō.l.q testō.§.mulier
i testō.ff.ꝺ testa .ꝟ.testis.§.6. 7° qꝛ pōt qs decedere
pluribus codicillis relictis validis nisi sibi ꝯdicāt.ff.
ꝺ iur codici.l.diui seuerus.ſ3 nō plurib⁹ testamētis.
8° qꝛ si qs ꝺ.i cēt filiusfa.fideicōmissa3 i codicillis re
liqͥt ꝛ postea pr̄fa. decesserit eadē volūtate durāte
valebūt codicilli.hoc aūt eē nō pōt i testō.ff.de leg.
.iij.l.i.§.ſ3 si filiusfa. Ex quibus p3 ꝙ codicillus est
q̄dā sine istitutiōe dispositio vltime volūtatis qꝛ sicͭ
testamentum ita codicillus morte confirmantur.C.
de cadu.tol.l.vnica.

14 ❡ Utrū heredis istitutio possit comitti in alteri⁹ vo
lūtate expsse.R.ꝙ nō.imo o3 ꝙ ore pprio nomē he
redis exprimat vel p ppriā scripturā.l.hac ꝯsultissi
ma:ꝛ.l.iubem⁹.co. Immo tenuit Jo.an. i addi. ad
Spe.co.ti.post Albtū papiēses ꝙ si qs ad iterroga
tionē alterius.puta dicētis vis talē ꝯstituer herdē.
R.sic nō valeret testm̄.q̄uis glo. in.d.l.iubemus te
neat ꝯtriū:tenet tn̄ i.c.cū tibi co.ti.ꝙ de eqtate cano
nica valeret:limitāt hoc distinguēdo Bar.Inno.ꝛ
Hosti.i.d.c.cū tibi:ꝙ aut cōmittit in volūtate here
dis.s.an voluerit eē heres vel ne ꝛ sic valet .l.verba
hec.ff.de ꝯdi.isti.aut cōmittit i volūtate alteri⁹ ab
herede expsse.vt puta istituo herdē quē titi⁹ volue
rit ꝛ sic nō valet.ff.de here.isti.l.si qs sēproniū:ꝛ.l.
captatorias: si tn̄ qs ita diceret.cōmitto oia bona
mea arbitrio titij vel dispōi titij valet ꝛ titius tenet
distribuere i pias cās i quib⁹ habemus regulā iuris
hūani.gēnū: ꝛ diuini q̄ ē ꝙ p oibus dispēsēt i reli
gionē diuinā vt pctā elemosinis redimātur ꝛ sic di
spensando nō pōt velle aliud q̄3 volūtas testatoris:
ſ3 si dispēsaret i pphanis cū nullā habeat regulam
posset.alio° dispēsar.q̄3 sit volūtas testatoris:ꝛ hoc
segt Bar.i.l.i.C.de sa.san.ecc.ꝛ Pa. i.d.c.cū tibi.

15 ❡ Que pena nō iplentis volūtatē ꝺfuncti.R.ꝙ aut
est heres extraneus ꝛ sic perdit totā hereditate3 de
voto.c.l3.xi.q.i.siluester.de testa.c.si heredes. Si ve
ro heres ē filius tūc si hereditas ē diuisibilis.amit
tet solū reſuata sibi legitima.C.de fideico.aut.hoc
ām̄plius. Si aūt est idiuisibilis. puta qꝛ ducat⁹ regnū:
ꝛ hmōi sic totā pdet.d.c.l3.i fi.ꝛ hoc itelligo i dispo
sitis i testō q̄ ipo iure hn̄t auctoritatē vt sunt legata
ꝛ substitutiōes ꝛ hmōi. In alijs autē nec° heres ser
uare nō tenet vt si pcipiat filijs ꝙ stēt simul vsq3 ad
tale tps vel ꝙ nubat tali vel ꝙ nō nubat ꝛ hmōi.ſ3
si testator vult i hmōi heredem obligare efficaciter
addiciat penā:heredē dānādo in legato pstādo cā
pene:puta petre heres meus esto:dato centū titio si
tale qd non feceris:ꝛc̄.qꝛ sic tenebit tale legatū dū
mō qd pcipit nō sit ipossibile vel turpe vel ꝯ legem.
Insti.de lega.i.§.pene quoq3.Pa.in.c.si heredes:de
testa.i glo.p°.sic distinguit dicens ꝙ si res legata ē i
patrimonio testatoris debet solui sine mora:nā do

miniū adita illico hereditate trāsit in legatariū.l.si
liber hō.ff.de lega.i.ꝛ.l.cū res. Idē ꝺꝺ i pecunia le
gata:pōt igit cōpelli ad soluēdū legata. anni lapsu
non expectato ꝛ hoc casu recte pōt itelligi tex.d.c.si
heredes vbi nulla sit mētio de āno nec ꝙ heres pri
uatus sit hereditate.ſ3 solū vult hoc ꝙ si heres non
ipleuerit tēpore debito epūs debet iterdicere ꝛ seque
strare oē3 rem hereditariā vt sic idirecte satisfaciat
volūtati defuncti ꝛ maxime ad pias causas. Idem
puto i relictis ad nō pias cās:qꝛ iste tex.generaliter
loquit. Si aūt heredes negligunt soluere legata ad
pias cās vltra sex mēses a tēpore insinuatiōis testi.
cogūtur postea soluere cu3 oi emonumēto ide hito:
ꝛ itaresse:ꝛ hoc i penā negligentie vt i aut. de ecde.
ti.i.§.si aūt legatū.Nā q̄nq3 epi sunt negligētes ad
iterdicendū bona vel forte legata sunt occulta.vn̄ si
heres differat soluere vltra sex mēses icurrit illā penā
nō tn̄ sequit qn possit prius cōpelli ad soluēdū vt di
ctū est. Et si heres negat hec legata ad pias cās ꝛ
pseuerat i negatiōe vsq3 ad sniā3 ꝯdēnat maiori
pena.v3 vt soluat duplū.iste ē tex.nō i.§.itē mixta.
Insti.de actioni:ꝛ aliqd p Bar.i.d.aut.hoc āpli⁹:
de fideico. Si vero heres a tēpore monitiōis sibi fa
cte p iudicē differat soluere vltra ānū q̄cūq3 relicta:
afficit grauiori pena qꝛ priuat tota hereditate ꝛ p
uenit ad substitutos.seu istis applicat. Itē coheredi
bus fideicōmissarijs:ꝛc̄.ſ3 ꝙ habet i.d.aut.h° āpli⁹
ꝛ de hoc āno glo.d.c.si heredes:voluit facere men
tionē.ſ3 iste ānus nō dat p executiōe testamēti. sed
pfigit ad icurrēdū illā penā grauiorē.ſ3 vt dictū est
poterit iudex an̄ lapsu3 āni alijs remedijs cōpellere
herdē ad executionē testi ꝛ sic pōt itelligi tex.d.c.si
heredes.vt pōat remediū sepatū a remedio aut. h°
❡ Quid si tacite istitutio heredis cōmittat ꝯ āpli⁹. 16
alterius dispōi.R.ꝙ valet.l.illa istitutiōes.ff.ꝺ here.
isti.ꝛ.l.nōnūq3.ff.ꝺ ꝯdi.ꝛ demō. ꝛ eodē mō legatū
pōt tacite cōmitti volūtati alterius.ff.ꝺ le.ij.l.p°. ſ3
nō expsse.ff.de le.i.l.captatorias:ꝛ dr̄ tacite alterius
volūtati cōmittere sic. Instituo te heredem vel lego
hoc tibi si titius capitoliū ascēderit. Expsse vero q̄n
dicit Instituo illū herdē quē titius voluerit vel le
go tale quid cui sempronio placuerit.
❡ Utrū istitutio possit fieri icerte psone.vt puta isti 17
tuo herdē meū paupes xp̄i.R.fm glo.i.d.c.cū tibi
ꝙ sic:ꝛ fm Bar.i.l.captatorias.C.de testa.melius
eēt etiā si aderet eligēdos p priorē talem:ꝛ hmōi:ꝛ
dicit ꝙ.d.lex loquit qn̄ ius istitutiōis ꝯfert in volū
tate alterius.ſ3 nō qn̄ electio psone solū vt i casu no
stro:ꝛ ideo nō est cōtraria.
❡ Utrū istitutio heredis possit fieri sub conditione. 18
R.ꝙ sic.dūmō nō instituat ad tempus certū.vt pu
ta vsq3 ad pasca vel ad tres annos quia non valet
talis conditio: ꝛ vitiatur non tamen vitiat vt In
sti. de here.consti.§.heres: sed ad incertum potest.
vt puta donec vixerit.vel talem constituo postqua3

fuerit absolutus ab excōicatiōe.ff.de here.isti.l.l tē/
pus:fallit i milite q pōt istituere etiā ad tēpus certū
.l.milites ita.ff.de mili.test.hic ē aduertēdū q istitu
tus heres ad diē certū alio herede non dato semper
erit heres.vt i.l.hereditas ex die.ff.de here.isti.ꝛ idē
dic qñ istituit ad diē icertū q: nemo p parte pōt de/
cedere testatus ꝛ pro parte itestatus.l ius nostrū.ff.
de reg.iur.hoc tenet Jo.de Jmo. Bal.ꝛ Ang.i.d.l.
hereditas.Jdeo si quis istitueret heres donec viuerit
alio nō dato herede erit perpetu⁹:hoc firmat Bal.
ꝛ Salicetus i.l.extraneū.C.de here.isti. Pau.d ca/
strio i.l.certi.C.de testa.mili.ꝛ lz Bar. i.d.l.heredi
tas teneat q si testator a perte voluerit vt nō eēt he
res nisi i vita vel vsqz ad talē diem q nō erit perpe
tuus tñ cōiter doc.tenēt ꝯ eū:ꝛ Dy.i.l. si qs ita he/
res istituat.excepto fundo.ff.de here.isti. ꝛ Bal.ꝛ
Ang.i.d.l.hereditas:ꝛ ē verius q: testator non pōt
ius acrescēdi phibere nec respectu rei.nec respectu tē
poris.q: cā testati trahit ad se causam itestati.q: di
gnior.d.l.hereditas:facit.l.si miles vnū ex fundo.ff.
de testa.mili.ꝛ pbat i.d.l.si quis.Jn legatis tñ pōt
phibere ius acrescēdi ꝛ ita loquit.l.dñs.ff.de vsuf.
secus i hereditatibus vt i.d.l.si qs:vbi istitutus exce
pto i fundo detracta mentiōe de fundo hz totā he/
reditatē nā testator nō pōt facere q iura nō valeāt
i suo testō vt i aut.vt cū de appel.cogno.§.ceterū.
Posset tñ dici q i ꝯscia opinio Bar.ē vera in eo q
erat simplex ꝛ hec ignorabat secus i eo q hāc dispo
sitionē iuris sciebat q: videt voluisse qd ius volebat
Jtē dic q pōt istitui sub ꝯditione dūmō cōditio sit
possibilis:ꝛ honesta:excepto filio qui nō pōt institui
sub oī cōditiōe sed sub illa q ē in ptāte istituētis vt
i.l.suus quoqz.i pn.ff.de here.isti.Naz nō pōt filius
grauari i debito bonoꝝ subsidio.C.de ioffi. testa.l.
qñ i priorībus. Si quis istituat aliquē cū ista cōdi/
tione si decesseris sine liberis.vel si nō nupseris vel si
nō itraueris religionē oēs habētur pro nō adiectis
.c.in pñtia:de proba.ꝛ ibi Pa.

19 ¶ Utrū possit fieri istitutio heredis i certa parte.R.
q sic:sz si alius istituit heres i vniuerso erit talis po
tius legatarius q̄ heres.l.quotiēs.C.de here.isti.§.
heres.pñt tñ plures istitui equis portiōibus. Insti.
de here.isti.§.si plures.Nō hic q istitutis pluribus
heredibus distributio fideicōmissoꝝ i casu i quo ac/
crescit heredibus nō fiet sz distributionē reꝝ i quas
erāt istituti.sz sm partē istitutoꝝ equalr nisi volun
tas defuncti manifeste ꝯdicat vt.l.quotiēs.§.si duo
.ff.de here.isti.ꝛ.l.nūqz:ꝛ.l.quotiēs.ff.ad trebel.

20 ¶ Quot modis fit istitutio heredis.R.duobus mo/
dis.s.directe ꝛ obliqz:directa nō pōt fieri nisi i testō
ꝛ ē qñ verbis rectis vel obliquis recto iure istituitur
heres ad quē vult testator hereditatē suā siue illud
i quo istituit puenire ꝛ illud capere nullo mediante:
obliqua vero istitutio siue fideicōmissaria hereditas
relinqui pōt testō ꝛ codicillo:ꝛ fit cū rogat i codicil
o heres istitutus i testō vel heres ab itestato veniēs
vt hereditatē restituat alteri:is.n.cui restituit here/
ditas erit heres p fideicōmissus. Insti. de codicil.§.
pen.ꝛ d fideicō.here.§.pen.vide.v.substitu⁹ p totū.

¶ Qui aūt dicātur heredes sui:necessarij. vel extra/ 21
nei.dic q heredū alij sunt necessarij tñ.Alij sunt sui
ꝛ necessarij.Alij extranei:heres necessarius ē seruus
qui istituit heres a dño suo. ita tñ si ꝯsequat heredi
tatē ꝛ libertatē simul ex dñi testō vt q: tpe testamē
ti ꝛ mortis erāt i dñi ptāte.sic etiā ignoratus ꝛ mui
tus sit liber:ꝛ heres.vñ velit nolit tenet hereditatē
etiā suspectā adire:ꝛ iō dr necessarius. Sui ꝛ neces/
sarij sunt liberi qui sunt i ptāte testatoris tēpore mor
tis vt filij ꝛ.ꝛ descēdentes ex masculis. filij vero filie
sunt i ptāte pris coꝝ:ꝛ aui pñt.dicunt iō sui q: do
mestici ꝛ viuo pre quodāmō existimantur dñi. Jdeo
vero dñr necessarij q: de iure aut cogebātur here/
des fieri.sed de iure ptorio pmittit eis ab hereditate
abstinere si velint. Extranei heredes sunt qui nō sūt
subiecti iuri testatoris sicē filij emācipati ꝛ liberi etiā
a matre istituti vocātur extranei q: femine nō hñt
liberos i ptāte:pbātur hec isti.de here.qua:ꝛ di.in
prin.ꝛ.§.sui aūt:ꝛ.§.ceteri. Jtē heres alius ē testa/
mētarius vt qui ē i testō scriptus alius legitimus vt
is qui ipo iure ꝛ sine testō.defuncto succedit. Alius fi
deicōmissarius cui ex fideicōmisso ē hereditas reli/
cta.Alius ē substitutus.s.qui alij substituit heredi.

¶ Utrū cū vir facit testamētū ꝛ legat vxori certum 22
quid.hoc facto q si mutaret testm̄.siue nō.ista vxō
iure donatōis iter viuos debeat habere certā domū
quā sibi legauerat:ꝛ demū mutauit testm̄ nulla fa/
cta mentiōe de dicta donatōe.an mulier debeat ha
bere dictā domū.videt q nō.l.stipulatio.ff.d verb.
ob.ꝯtrū videt verū q: ista donatio ē pñs ꝛ pura q:
dixit siue mutauero siue nō:ꝛ iō non a posita pena
testamēti mutari videas tñ q: nisi aduenerit nō cō
firmat morte ꝛ sufficit q iteruenīat traditio tēpore
donatiōis.vel postea viuo donāte.ff.de dona.inter
vir.ꝛ vxo.l.pāpinianus:alias icipit si quis p vxo/
re:ꝛ ar.i.l.z.C.si quis alteri vel sibi hic Bal.vbi.ē.
vide ad materiā.v.executor.v.heres.v.hereditas.
v.legiti⁹.v.fili⁹.v.dona⁹.v.substitu⁹:ꝛ.v.execu⁹.

Estes possunt eē oēs qui nō phibētur. est.n.
1 edictū phibitoriū:extra co.c.i.i glo.ꝛ sex sunt
attēdēda i testibus q̄ his.v.cōtinētur.Con
ditio:sexus:etas:discretio:fama:fortuna:fides in
testibus ista requires. Cōditio.s.an sit seruus vel li/
ber. Seruus.n.repellit a testimōio q: sepe metu dñi sup
primit veritatē de ver.sig.seruus.§.testes.fallit tñ cō
d facto serui qrit nō tñ p dño.vel ꝯ dominū.vt i.§.
itē i criminali.4.q.3.sitr admittit i defectū testis.sz
cū tormētis.vt i.d.§.itē i.v.itē serui. Secūdo requi
rit sexus.q: femina nō admittit i criminalibus.33.
q.5.mulierē:ꝛ.d.§.testes. In ciuilibus āt bñ admit/
tit.15.q.3.§.ex eo.sitr i criminalib⁹ mulier admittit

qñ ciuiliter agitur de crimine: ꝯ ꝯ clericos infama/tos de adulterio i modū iquisitiōis seu exceptionis. extra eo.c.qm̄:i glo.ꝯ.c.tā lr̄is. Nō admittit̄ i testa mentis. Insti. de testa.§.testes. i codicillis aūt sic vt nō glo.ꝯ Bar.i.l.fi.C.de codicil.de quo .ō.ꝟ.testa mentū.§.6. Admittit̄ etiā ꝯ hereticos:ꝯ i crimini/bus exceptis.vt symonia.c.tāta:ꝺ symo. vide Pa. l.c.qm̄:de testi.vbi dicit ꝙ i criminibus exceptis fa/ciūt plenā ꝓbationē.alr̄.c.i fidei fauorē:ꝺ here.li.6. ꝯ.c.i.de testi.ꝯ ꝑ tuas:de symo.c.i. ꝯ cōiter admit tit̄ vbi nō repit̄ ꝓhibitū exp̄ssē:vide.ꝟ.iudiciū.§.9. Tertio requirit̄ etas q: minor.14.ānis nō admittit̄ etiā i ciuilibus.4.q.3.c.i. Nō tñ ꝙ lꝫ dictū ipuberis nō faciat plenā fidē.facit tñ plenū iditiū ad tortu/rā:i criminalibus aūt nō admittit̄ minor.20.annis .d.§.i criminali.ꝟ.itē i testimonio:sꝫ nūqd poterit pubes testificari de his q̄ vidit in ipubertate .R̄. ꝙ si erat doli capax qñ vidit poterit.ar.Insti.de inu. stipu.§.pupillus.ff.de nego.ge.l. in negotijs : alias non:hec nō.37.di.relatū. Quarto requirit̄ discretio q: furiosus ꝯ mente captus a testimonio repellunt̄. sicē ab officio iudicādi.3.q.7.§.3.ꝯ hoc nisi habeat lucida itervala.vt.ff.ꝺ testa.l.q testō.§.nec furiosus Quinto fama vt sit bone fame nā infames a testifi cādo repellūtur de testi.c.ꝑterea. Sexto requirit̄ for/tuna.s.vtrū locuplex vel egenus.d.§.i criminali.ꝟ. itē testiū.vbi eēt periculū subuersiōis. Septimo req rit̄ fides q: ifidelis ꝯ fidelē nō admittit̄ .2.q.7. si he reticus. Sūt ꝯ alia q̄dā ꝯsiderāda ꝑ vt̄ sit inimicus eius ꝯ quē refert testimoniū vel amicus eius ꝑ quo testificat̄ .4.q.3.testes. ꝟ.ideoqꝫ. Itē obscuri ꝯ igno ti nō admittūtur vel solū admittūtur cū tormentis aut verberibus vt in auc.de testi.§.sancimus.col.7. Itē nec executores negotioꝝ vel ꝓcuratores q i ipa cā fuerūt actores vel respōsales:nec etiā q fuit ꝓcu/rator vel aduocatus i p̄ori iudicio nō recipit̄ i te/stē.c.Romana.e.li.6. Prosoneta pōt cōpelli ad te/stificādum i illo ꝯtu i quo fuit mediator ꝯsentiente vtraqꝫ parte aūt de testi.§.qm̄ vero:vtraqꝫ autem parte ꝯdicēte nō admittit̄ ꝯdicente verovna parte ꝯ alia volēte nō pōt cōpelli.volēs tñ testificat̄ :de q̄ habes glo.i.c.i.de testi.li.6.i.ꝟ.ciuiliter .

i ¶ Utrū quis possit admitti ad testimoniū i sua cā. R̄.nō.neqꝫ principalr̄ neqꝫ secūdario .C.eo.l.o.b⁹. vñ venditor i cā rei vendite nō admittit̄ ꝑ ēptore. q: cā ꝑpria venditoris esse videt̄ nec venditor in cā pignoris ꝑ creditore:vt.ff.de ap.l.ab executore.fal/lit hoc i legatariis ꝯ fideicōmissarijs qui ferūt testi/moniū in cā testamenti cū agit̄ de hereditate nō de legatis.vel fideicōmissis suis. bñ tñ p̄nt scribi ꝯ eē testes i eo testō i quo aliqd sibi delegat̄ .vt.C.de te/sta.l.dictitibus.ꝟ.testiū.§.6. Itē fallit i collegijs ꝯ corporalibus i qbus singulares ꝑsone ꝑ cā vniuersi tatis ferre possunt testimoniū.i.q.q.2.sup prudentiā extra eo.c.isup.ꝯ.c.cū nūtius:ꝯ i.d.c.cū insup. dicit Pa. ꝙ nō solū clerici eccl̄ie i ciuilib⁹ ꝯ alijs testib⁹ deficiētib⁹ lꝫ et p̄lat⁹ pōt testificari i cā ecclesie dūmō ꝑ se cāꝫ illā nō ꝓmoueat:ꝯ mirū q: pōt esse iudex i facto ecclesie sue.2.q.7.si q:sortius ergo pōt eē te/stis ꝯ hoc iō q: cause vniuersoꝝ si sunt singuloꝝ ꝯ si cōmodū ꝯtingat singulos:12.q.2.q manumittit̄ ꝯ h̄ nisi fuerit actor vel respōsales vt dictū ē.ꝟ.testiū .§.6.ēē.fi.hic habes quō notari⁹ pōt eē legatari⁹.

¶ Ut̄ i cā cōi duoꝝ alter admitti possit ad testimōm̄ 1
R̄.ñ.q: cā cōis duoꝝ vtriusqꝫ ē:ar.ff.ꝺ ri.nup.l.illō ꝯ idē i socio criminis ꝯ particpe.d.§.itē i crimina li.ꝟ.item liberi.ꝯ.c.veniēs.eo.nec obstat.c.qm̄ : eo. Nā illud speciale i cā denūtiatiōis.vel ibi admittū tur socij criminis ad p̄sumptionē.c.significasti:de adul.credit̄ etiā socijs criminis i exceptis vt i crimi/ne lese maiestatis ꝯ i crimine heresis ꝯ hm̄ōi.

¶ Ut̄ parētes vel liberi possint pro vel ꝯ ferre testi/ 5
moniū.R̄.generalr̄ ꝑ rectā lineā ascendētes ꝑ vel ꝯ se:idonei testes nō sunt.d.§.itē i criminalibus.ꝟ.itē testis:ꝯ.ꝟ.itē parētes:ꝯ.ff.eo.l.testis. Idē ꝺ matre. sꝫ tñ ābo parētes i casu admittūtur ꝑ filio.s.dū q̄ri tur de etate vel natiuitate.c.trāsmisse:ꝯ.c.ꝑ tuas: q si.fint leg. Itē vbi agit̄ de ipedimēto rōe ꝯsanguini tatis eo quotiens. Ceteꝝ si agit̄ an sit ꝯtū matri̅ vel nō.tūc mater ē suspecta si vir sit supior diuitijs vel genere.c.sup.eo.el.f.eo.ti.vbi.n.matri̅ ē ꝯtū nō sepat̄ nisi ꝑ legitimos testes:vt.d.c.sup eo. i glo. Itē pr̄ ꝯ filius i codē testō possunt eē testes. sitr̄ duo fratres.d.§.itē i criminali.ꝟ.itē pr̄.ꝯ.ꝟ.item duo. Quedā tñ ꝑsone sunt q̄ aduersus ꝯiūctos suos.testi/ficari nō cogūtur.vt aduersus socerū. generū.vitri/cū.priuignū.sobrinū.sobrinā:sobrine natū.eosqꝫ q i p̄ori gradu sunt. Itē aduersus patronū ꝯ pa ronā ꝯ liberos eius.vt i.d.§.itē cū ali. ꝟ.itē lege. Itēꝫ de domo actoris vel accusatoris testes nō debēt ꝓdu/ci.3.q.5.per totū. Itē testificari ꝯ clericos i crimina li cā.vilēs ꝑsone.2.q.i.i primis. q: testificatiōes ꝯ ꝑ batiōes i cā criminali debēt eē aptissime : vt.l.sciāt .C.de ꝓba. Itē testes singulares nō ꝓbāt ꝑ se sine ꝑ sumptiōibus ꝯ adminiculis alijs.de elec.bone.el.ꝑ.

¶ Quid si duo vel tres testes viderūt ꝑ foramē viꝝ 4
ꝯ mulierē sese i miscētes vtrū ꝓbet̄ idē actus:an sint singulares ꝑ eo ꝙ vnus vidit post aliū ꝯ non simul Bal.dicit ꝙ probāt q: nō ꝑsumit̄ pluralitas actuū ꝯ ita tenet Cy.i.l.hac ꝯsultissima.de testa. ꝯ Spe.i ti.de testi.vbi dicit ꝙ testes existētes iuxta parietem vel cortinā de auditu fidē faciūt vt i.c.ꝑterea.de te sti.ꝯ ibi nō glo. Idē tꝫ Hosti.ponēs ex̄ i.q.facti:q dā tabernarius subtraxit dn̄e sue ciphū argenteum quē nolebat restituere nec i p̄ntia testiū cōfiteri lꝫ in p̄ntia ipius mulieris nō negaret. Mulier illa nota/riū ꝯ quosdā testes posuit post parietē ꝯ tabnariuꝫ ignorantē hoc iduxit ad ꝯfitendū sibi ꝙ subtraxe/rat ꝯ ꝓmisit restituere quo audito mulier rogauit tabellionē ꝯ testes sup ꝯfessiōe tabernarij quasi ve/

mmm

lit q̄ ꝯfessio possit ꝓbari p testes lȝ ipi nō viderint psonā loquentē qđ est nō ſm Pa.i.c.ex līis:de cō sue. Idē voluit Bar.post glo.i.l.ij.§.idē labeo.ff.đ aqua plu.ar.⁊ facit ad.q.nūqd cecus pōt deponere sup verbis deponentiū si hȝ notas voces eoꝝ: vide bonā glo.i.c.testes.ȝ.q.9.vide etiā Pa.i.c.cū cāȝ:đ testi. Et scias q̄ cōiter tenet p legistas q̄ speciale sit i testō.nō.n.valet testimoniū nisi testes viderit ⁊ au dierint testatorē loquētē vt ē tex.i.l.fi nō speciali.C. de test.forte iō est q: vox testatoris ꝓpter ifirmitatē solet mutari.Nō q̄ sacerdos nō debet eē testis in in strumētis ꝯfectis totalr inter secularēs.14.q.2.c.ꝗ. qđ itelligit de honestate nō de necessitate:⁊ aduerte q̄ tria detrahūt fidei ipius testis. Si variat:si vacil lat:si negatiuā probare ꝯtendit.c.cum in ecclesia:de cā.posse.⁊ ibi Pa.ȷ.§.6.

5 ¶ Quot testes i qualȝ cā sufficiāt. R.i testamētis ⁊ codicillis quot reqrātur vide.ꝟ.testm̄.§.4.⁊.13. In donatiōe cā mortis requirūtur.5.C.de dona. causa mor.l.fi.vide.ꝟ.donatio.ij.cā mortis.pain. ⁊.§.ij. ⁊ ibidē quō etiā i legatis requiūtur.5. Siēr i ꝯctu q̄ excedit librā auri facto i scriptis ab ipentis i ciuita te.C.si certis.Pe.auſ.si nouo.Idē i eo q vult ꝓbar solutionē debitꝫ ꝯcti i scriptis.C.eo.l.testiū. In pur gatiōe canonica ꝓsbyteri:reqrūtur.7. In dyaconi. tres:dyacones. Subdyaconi vero ⁊ alij inferiores pnt sola manu se purgare.2.q.5.isumma. In purga tiōe epi reqrūtur.12.2.q.5.oibus.i fi. Eps cardinalis nō debet cōdēnari nisi.72.testibus: ꝓsbiter cardina lis cū.64.dyaconus card.cum.24.subdyaconus ⁊ alij iferiores cardinales cum.7.vt.2.q.4.ꝓsul.⁊.c.se. Regulare aūt est vt i ore duoꝝ vel triū stet oē ver/ bū:si mō sunt oi exceptiōe maiores.đ testa.c.cū eēs. ⁊.c.relatū.ꝟ.testm̄.§.4.⁊.5.Et nō ſm Pa.i.c.lȝ:đ testi.q̄ qn̄ tex.d.c.ꝓsul.requirit.72. ad ꝯuincendum cardinales ⁊ similia loquūtur de testibus diminu/ tis alias sufficerent duo testes.

6 ¶ Utrū testes singulares probent regulariter .R.hȝ Pa.i.c.bone:el.ꝗ.de elec.q̄ nō.rō q: diuersitas tem poꝝ pōt inducere diuersitatē rerū.vt in.c.i ꝓsentia: de ꝓba.⁊ dnr testes singulares qn̄ deponūt super di uersis factis.ita q̄ qlȝ est singularis i facto suo re/ spectu obiecti : sed qn̄ obiectū de quo deponunt fuit repsentatū sensibus testiū eodē tēpore tūc sunt cōte/ stes ⁊ nō singulares q: tūc videt deponere de facto eodem.cōcordat huic sententie tex.in.c.cū dilecti.đ elec.⁊.c.tā līis.de testi.limita tn̄ q̄ testes singulares non probant prout limitat glo. in .l. ob carmen.ff. de testi.⁊ Ang.in disputatione q̄ incipit. Anstensis miles:⁊ qđ nō glo.3.q.8.nihilominus:verū quādo actus nō habet ꝯtinuitatē. q: si habet cōtinuitatē. puta fornicatio ⁊ per foramen vnus pōt aliū vide re valet testimoniū:facit .c.testes ⁊ per Inno.⁊ Jo. an.in.c.qualiter:⁊ quādo.el.ij.đ accu. vbi patet q̄ possidens rē pōt probare per testes singulares:⁊ sic

dic i fitibus.ꝟ.§.4.ꝟ.ꝯfessio delicti.§.xi.hic diffuse. Sed nūqd plures testes singulares plus probant q̄ vnus solus. R.q̄ si discordāt i aliq̄ ita vt aliq̄ mō sint ꝯrij.tūc nun̄ ꝓbāt.imo diminuūt. Si aūt nō di scordāt faciūt maiꝰ iditiū.ēt si nō ꝓbēt sufficiēter.

¶ Utrū vnus testis sufficiat .R. regulare est q̄ vox 7 vnius vox nullius.c.veniēs.i fi.eo.ti.⁊.c.cū a nobis. eo.ti.⁊.c.qm̄:i fi.đ ꝓba.tn̄ sunt casus i qbꝰ valet:ut i papa.d.c.a nobis. Itē de cōsuetudine curie stat di/ cto Cardinalis de his q̄ dicta uel acta sunt corā eo. vt nō Hosti.de app.ꝯstitutis. el.ij. Item i his i qui/ bus nullū parat ꝓiuditiū ⁊ vbi agit ad pctm̄ impe diendū.facit.c.sup eo.el.ij.eo.ti.⁊ nō glo.i.c.nuper: eo.ti.⁊.ij.q.i.multi:⁊ iō vnus ipedit matrimoniū ꝯhendū.Itē valet de ꝯsensu partiū.Itē vbi testator mādauit stare sup aliqbꝰ dicto alicuiꝰ quē dicat ifor matū de sua intentiōe.q: nihil pōt ei opponi vt nō Bar.i.l.teopōpus.ff.de dote.ple.⁊ nō Pa. i.c.i no mine dñi eo.ti.Itē q̄ quis fit ꝯfessus.c.testimoniū: eo.ti.Itē de monitiōe charitatiua facta.2.q.i. si pec cauerit:eo.ti.c.in oi.Itē sup ꝯscia alicuius.c.tā līis. eo.ti.§.fi.de homi.c.significasti. el. ꝗ. §.fi.⁊ multis alijs fitibꝰ:⁊ i dicto vnius cū fama.d.c.tā līis:⁊.c. veniēs:⁊.c.mulieri:de iur.iur. Et nō ſm Pa.in.c.i. de deposi.vltimo nō.⁊ i.c.i.de ꝯfe.ꝗ.nō.q̄ vnus bo nus testis oi exceptiōe maior.i.qn̄ nō est notatus in aliquo facit iditiū sufficiēs ad torturā ⁊ hȝ.c.i.d.c. ꝗ.qn̄ doc.dicūt ꝯrū debēt itelligi qn̄ est vtcūqȝ bo/ nus.sȝ aliquo mō notatus. Et dicit Pano.i.c.fi.de succes.ab inte.q̄ in re ardua non defertur in supple mentum probationis.

8 ¶ Quō debent testificari. R.ꝗ.testes debēt iurare di cere veritatē quā nouerūt.3.q.9.hortamur:nec ad/ miscere falsuȝ.nec de suo aliqd addicere.3.q.9.pura. Itē nulli testi credit nisi cū iuramēto extra.eo.nup. ⁊.c.fraternitatis:⁊.c.tuis:vbi dicit Pa.q̄ etiā epo nō credit vt testi sine iuramēto nec alteri i ꝓiudiciū tertij.excepto papa:pōt tn̄ a parte remitti. Et debēt testes figilatim in secreto examinari. sed iurare te/ nent pnte parte aduersa.c.in noie dñi:⁊.c.venera/ bili.eo.ti.nisi pars sit cōtumax.ibidem. Nō debent recipi ordinarie ante litis ꝯtestationē quāuis fallat i multis casibus.c.qm̄:vt li.nō ꝯte.⁊ ibi glo.⁊ Pa. quādo.n.ignorat persona q̄ cōmisit delictū possunt ante recipi. Nec debet se ingerere.q: esset tūc suspe/ ctus.l.vxori.§.i.ff.de fal.⁊ debet iurare tactis sacro sanctis euāgelijs.nisi sit eps vel sacerdos.C.de epi. ⁊ de.auſ.sȝ iudex. Isti nō iurant super libro. sed sup pectore suo.de iura. cal.c.fi. Et non debet vacilare neqȝ cōtraria proponere.c.licet : de proba. Nec de/ bet aliquid tacere de his q̄ ꝯtingūt super quibus in/ terrogat. in.c.dilecti : de accu. Et debet exprimere locū:tempus:⁊ modū rei. Et debet solum testificari super iuratis.c.de testibus.eo.ti.

¶ Pena falsi testis. est ſm Bal. pena talionis.l.i. 9

ff.ad.l.cor.de sicca.ꝛ nō.2.q.4.in glo.fim. Nec ex/cusat eū metus.5.q.5.auctoritatis. Est aūt testis fal/sus qui iuratus ꝛ examinatus falsum loquit.22.q.2.ne quis arbitret. Qui aūt non est examinatus.licet latitet ne veritas inueniat.nō est falsus.ſʒ dolosus. sicut etiā p̄sumit.si ad interrogata nō vult respon/dere.vnde nō tenet illa pena.35.q.1.notificamus in glo.similiter pro suspecto habet qui loquit obscure 4.q.3.testis in glo. Et qui verū celat falsum cōmit/tit.ff.de fal.l.1. Et si:falsum testificādo:dat causam dāni:tenet:vt.17.q.4.si quis i atrio.intellige ꝭm ali/quos quādo fuit diligenter examinatus q̄r forte di/xisset verū:ꝛ sciēter fecit.

T Esaurus vide.R.restitutio.§.27.28.ꝛ.29.

T Imor est passio proprie. q̄r ē motus potētie passiue respectu mali futuri cū quadā tran/smutatiōe corporali: ꝛ ē passio specialis.eo ꝙ habet obiectū speciale.s.malū futurū difficile cui resisti nō pōt:ꝛ ē subiectiue i irascibili: eo ꝙ respi/ciat malū cū quadā arduitate vt ei vix possit resisti. tñ sibi aliqñ attribuūtur ea q̄ sunt cōcupiscibilis eo ꝙ passiones irascibilis deriuātur a passionibus cō/cupiscibilis.sic noiat tristitia q̄dā a pho.2°.rethorice ꝛ Dama.dicit ꝙ timor ē virtus desideratiua.

1 ¶ Timor vt ē passio aie diuidit ſʒ Dama. ꝛ Gre. nicenū:i segnitiē:erubescentiā:verecūdiā: admira/tionē:stuporē:ꝛ agoniā:vt aūt per timorem aliquo mō ad deū ꝯuertimur vel ab eo auertimur:diuidi/tur timor i filialē:initialē: seruilē ꝛ mundanū cuius rōeʒ assignat.s.Tho.2a2e.q.19.ar.2°.dicens.Cū obie/ctū timoris sit malū:quādoqʒ homo ꝑpter mala q̄ timet a deo recedit:ꝛ iste dī timor human⁹ vel mū/danus.quādoqʒ aūt hō ꝑpter mala q̄ timet ad deuʒ cōuertit:ꝛ ei inheret qd̄ quidē malū duplex.s.malū pene ꝛ malū culpe. si ergo aliquis ꝯuertat ad deuʒ ꝛ ei inhereat ꝑpter timorē pene erit timor seruilis. si aūt ꝑpter timorē culpe erit timor filialis. siue ca/stus.qui ē vxoris ad virū. Nā filioꝝ ē timere offen/sam patris:si aūt ꝑpter vtrūqʒ ē timor initialis q̄ est medius inter vtrūqʒ timorem.

2 ¶ Utrū timor mundanus sit semper malus .R.ꝭm .s.Tho.2a2e.vbi.ś.ar.3.ꝙ sic:vbi ait amor munda/nus proprie dī quo aliquis mūdo initit tāq̄ fini.ꝛ sic amor mūdanus semper est malus. timor aūt ex amore nasci. Illud.n. timet homo amittere quod amat vt pʒ per Aug.in li.83.q. ꝛ ideo timor mun/danus ē qui procedit ab amore mūdāo tāq̄ a ma/la radice: ꝛ propter hoc ipe timor mūdanus semp est malus. Nota tamē ꝙ reuereri homines ex timo/re inquantū in hominibus est aliquid diuinū.puta bonū gratie ꝛ virtutis vel saltē dei ymago. non est vituperabile sed laudabile. Reuereri aūt homines i quātū deo cōtrariātur nō est laudabile:ꝛ sic timere eos est timor mūdanus:ꝛ sic dicit Ecc.48. de He/lia ꝛ Helisco ꝙ in diebus suis nō pertimuerūt deū.

Timor aūt seruilis ꝭm suā substantiaʒ nō importat nisi timorē pene q̄ si timeat vt principale malū:erit timor malus. si vero timeatur nō vt principale tūc de se non erit malus:ꝛ sic dicit glo.ad Ro.8. ꝙ est vnus spiritus qui facit duos timores.s.seruilē ꝛ ca/stū:ꝛ sic timor seruilis pōt stare cū charitate.

¶ Utrū timor initialis differat ꝭm substantiā a ti/more filiali. R.vbi.ś.ar°.8. ꝙ timor initialis dicit ex eo ꝙ est initiū.sed cū timor seruilis ꝛ timor filia/lis sint aliquomō initiū sapientie vterqʒ pōt aliquo mō initialis dici ꝛ sic nō accipit initialis ꝭm ꝙ di/stinguit a seruili:sed si accipit ꝭm ꝙ cōuenit statui incipientiū i quibus ichoat quidā timor per ichoa/tionē charitatis.non tñ inest eis timor filialis pfecte q̄r nōdū peruenerūt ad perfectionē charitatis: ꝛ iō timor initialis hoc modo se habet ad filialem sicut charitas iperfecta ad perfectā: charitas aūt pfecta ꝛ imperfecta nō differūt ꝭm essentiā.sed solū ꝭm sta/tum:ꝛ ideo dicendū est ꝙ etiā timor initialis prout hic sumit nō differt ꝭm essentiā a timore filiali:ꝛ est timor initialis isto mō sumptus īter timorē seruileʒ ꝛ filialē.sicut ens imperfectū inter nō ens ꝛ ens per/fectū:ꝛ iste timor filialis siue castus est donū.s.s.nō timor humanus quo Petrus negauit Christū:neqʒ seruilis qui potest habere ānexā voluptatē peccādi. 5

¶ Utrū crescente charitate diminuat timor. R.vbi supra ar.x.ꝙ duplex est timor dei vnus filialis quo quis timet offensam patris vel separationē ab ipo. Alius seruilis quo quis timet penā.timor aūt filia/lis necesse est vt crescat crescēte charitate sic̄ effectus crescit crescēte cā:q̄to.n.aliqs magis diligit aliquē tāto magis timet eū offendere ꝛ ab eo separari.sed timor seruilis q̄tum ad huilitē totalr tollit adueniente charitate. remanet āt ſʒ substātiā timor pene:ꝛ iste timor diminuit crescēte charite maxe q̄tum ad actū q̄r q̄to magis aliqs diligit deū tāto min⁹ timet penā. primo quidem quia minus attendit ad propriū bo/num cui ꝯriat pena.secūdo q̄r firmius inherens ma/gis ꝯfidit de pmio ꝛ p ꝯñs minus timet de pena. 4

¶ Utrū timor remaneat in patria .R.vbi.ś.ar.xi. ꝙ timor seruilis siue timor pene nullo mō erit i pa/tria:excluditur.n.talis timor per securitatem eterne beatitudinis q̄ est de ipius beatitudinis rōe. timor aūt filialis sicut auget augmentata charitate ita charitate perfecta perficiet.vnde nō habebit in pa/tria eūdem actum ois queʒ habet modo.vñ i ps. ti/mor dñi sanctus pmanet i seculū seculi:ꝛ Job.26.co/lūne celi ꝯtremiscūt ꝛ pauent ad nutū eius.sʒ ne sibi penalis sit nō timoris ē sed admiratiōis. 5

¶ Utrū timor sit peccatuʒ .R.ꝭm.s.Tho.2a2e.q.125. ar.p.ꝛ.3°.ꝙ timor pctm̄ est ꝭm ꝙ est inordinatus p ut.s.fugit quod nōest ꝭm rōeʒ fugiēdū: hec aūt ior/dinatio timoris quādo cōsistit in solo appetitu sen/sitiuo nō superueniente ꝯsensu rationis nō potest eē pctm̄ mortale.sʒ solū veniale:qñqʒ hec inordinatio 6

timoris ptingit vsq ad appetitū rōnalē q dr volū/ tas qn.s.volūtas refugit aliqd ex libero arbitrio nō sm rōez:ꝛ talis iordinatio timoris qnqз ē peccatū mortale.qnqз veniale.si.n.quis pp timorē quo refu git periculū mortꝭ vel quodcūqз aliud tēporale ma lū:sit dispositus vt faciat aliqd prohibitū vel preter/ mittit aliqd quod ē pceptū i lege diuina talis timor est peccatū mortale.

7 ¶ Utrū timor excuset a peccato.R.sm.s.Tho.2a2e. q.125.ar.fi.ꝙ sic.ṡ.dictū est inm̄ hз rōez peccati in quātū ē ꝯ ordinē rōis.rō aūt iudicat qdā mala esse magis fugiēda ꝛ iō quicūqз vt fugiāt mala q̄ sm rōez sunt magis fugienda nō refugiat mala q̄ sunt minus fugiēda nō ē pctm̄ sicut magis est fugiēda mors corporalis q̄ȝ amissio rez tēporaliū.vñ si qs pp timorē mortis latronibus aliquid pmitteret.aut daret excusaret a pctō qd incurreret si sine cā legiti/ ma ptermissis bonis qbus eēt magis dandū pecca toribus largiret:si aūt aliqs per timorē.fugiēs ma la q̄ sm rōez sunt minus fugiēda icurrat mala q̄ hз rōez sunt magis fugiēda nō posset totalr a pctō ex cusari.qz timor talis iordinatus esset.Sūt aūt ma/ gis timenda mala aie q̄ȝ mala corporis:corporis aūt q̄ȝ mala exteriorꝝ rez:ꝛ iō si quis icurrat mala aie.i.peccata fugiens mala corporis.puta flagella vel mortē aut mala exteriorꝝ rez.puta dānū pecu/ nie.aut si sustineat mala corporis.vt fugiat dānū pecunie non excusat totalr a pctō:diminuit tn̄ sm aliquid eius pctm̄.qz minus volūtariū est qd ex ti/ more agit.Imponit.n.hoi quedā necessitas aliqd faciēdi pp timorē iminentē.vñ phs hmōi q̄ ex timo re fiūt dicit eē nō simplr volūtaria.sз mixta.ex vo/ luntario ꝛ nō volūtario.vtrū timiditas sit peccatū: vide.ṽ.intimiditas.

Tyrānus dr a Tyro qd est fortis.vñ hic tyrā

t nus.i.fortis rex.olim reges ꝛ tyrāni nullam habebāt drāз.vñ fortes reges tyrāni voca/ bātur.sз postea accidit tyrānos vocari pessimos ꝛ iprobos reges.luxuriose dānatōis.cupiditatē.ꝛ cru delissimā dominationē i pplm exercētes a tyro qd ē āgustia qz angustiāt ꝛ cruciāt suos.vñ tyrānidis.i. crudelitas sm Ugo.Grego.aūt in moralibus dicit ꝙ tyrānus est ppriē qui i republica nō iure principat: ꝛ sm.s.Tho.1a2e.q.105.ar.p.ad.2m.pp magnā pote/ statē q̄ regi cōcedit de facili regimē degenerat i ty rānidē nisi sit pfecta virtus eius cui talis ptās cōce dit.Et sm.s.Tho.2.di.44.q.i.ar.2o.deus permittit regnare tyrānū in dānū ꝛ punitionē malorꝝ.

i ¶ Qui ad liberationē patrie tyrānū occidit.lauda tur a Tullio i li.de offi.loquēs de Iulio cesare.qd i telligendū ē sm.s.Tho.2.di.si.q.2a.ar.2o.ad vltimū i casu illo.s.qn̄ aliqs dominiū sibi p violentiā subri puit nolētibus subditis vel etiā ad ꝯsensum coactis: ꝛ qn̄ nō est recursus ad supiorē p quē iudiciū de in uasore possit fieri.Alias aūt occidere vel delere ty/ rānū nō ptinet ad puatā personā.sз ad publicam ptātē hз.s.Tho.i opusculo de regimine princi.c.6. Et idē doc.2a2e.q.42.i R3.ad vltimū:sic ait:regimen tyrānicū nō ē iustū qz nō ordinat ad bonū cōe.sed ad bonū regētis.vt pз p phz.3.politi.ꝛ i.8.ethicorꝝ ꝛ iō pturbatio huius regiminis nō hз rōez seditio/ nis nisi forte qn̄ sic iordinate perturbat tyrāni regi men.ꝙ multitudo subiecta maius detrimētū patit. ex pturbatiōe ꝯsequēti q̄ȝ ex tyrāni regimine.Ma/ gis aūt tyrānus sediciosus ē qui i pplo sibi subiecto discordias ꝛ seditiōes nutrit vt tuti9 dominari pos/ sit:hoc.n.tyrānicū ē cū sit ordinatū ad bonū ppriū pside̅tis cū multitudinis nocumēto:hec.s.Tho.

t Tonsura vide ver.dericus.2.§.6.

Torneamēta dicūtur in qbus milites ex cōdi

t cto puenire solēt ꝛ circuēdo se percutiūt ad ostentatiōnē viriū suaꝝ ꝛ audatie temere cō gredi.vñ mortes hoiū ꝛ aiaꝝ picula sepe puenīūt extra.e.c.i.Ex quo pз ꝙ vbicūqз fit tale piculū sicut i duello:astiludio ꝛ sitia fit pctm̄ mortale p idētita tē rōis.de ver.sig.cum etiā:est vtꝝ ꝯ pceptū ecclesie .d.c.i.Si aūt nō eēt ꝯ pceptū ecclesie ꝛ nō iminere piculū mortis corporis vel aie ꝛ fieret causa discēdi vsuз armorꝝ ad ipugnādū isideles.vel ob defensio/ nē patrie.vel rei publice nō eēt pctm̄.vñ.s.Tho.2a2e. q.40.ar.i.ad.4m.ait:exercitia hoiū ad res bellicas spectātia.nō sunt vlr phibita.sз iordinata exercitia ꝛ periculosa ex qbus occasiōes ꝛ depredatiōes pue niūt.Apud ātiquos aūt exercitatiōes ad bella sine hmōi piculis erāt:ꝛ ideo vocabāt meditatiōes ar/ morꝝ vel bella sine sangnie vt p Hiero. pз i qdā epla.

¶ Que pena pugnātiū i torneamētis.R.sm Ray. i ꝙ pena ē si aliqs ibi occidit etiā casu ē reus homi/ cidii:ꝛ irregularis.qz ludus talis noxius ē ꝛ illicit9 ꝛ iō quicqd ex eo sequit iputandū est.de homi.c.fi. Itē qui itorneamēto morit nō dз i cimiterio sepeli ri.ṽ.sepultura.§.14.Sed qd si vulneret i torneamē to ꝛ pateat ꝙ si nō fuisset vulnerat9 nō fuisset mor tuus.tn̄ dubitat vtrū illud vulnus fuerit mortale.sз ex alio fuerit mortuus vtrū debeat sepeliri.R.ꝙ se/ peliet i loco sacro.secus si fuisset certū ꝙ vulnus fue rit mortale.Si igit accessit ad torneamēta vt lude/ ret ꝛ ibi morit.vel vulnerat vulnere mortali ex quo morit etiam si ostēderet signa penitentie ꝛ accipiat coionē ꝛ vnctionē nō tn̄ sepelit i loco sacro.secus si alia cā illuc accessisset.vel si nō fuisset darū ꝙ vuln9 quo ibi vulneratus ē fuisset mortale moueor qz pene sunt stricti iuris ꝛ nō debēt extendi maxime ad du/ bia.vtrū i hoc sit idē iudiciū ꝺ duello vel aliis ludis noxiis.vide.ṽ.duellum.§.4.

¶ Quid ꝺ his q ad torneamēta accedūt aio pugnā/ 2 di nō tn̄ ipi pugnāt lз aliqui ibi occisi fuerit.R.sm Goff.nō oз tales ad ordines pmoueri eo ꝙ ad reз condēnatā ꝛ prohibitā accesserint:pōt tn̄ cū talibus eps dispensare hm Sup.eo.ti.in.fi.

Torpor circa pcepta ē filia accidie ad quē re t ducit ocaositas.oio pcepta ptermittēs ꝛ lō nolētus ea negligēter implens: vide.s.Tho. .2a.q.35.arc.fi.ad .5m. ℣.accidia.§.fi.

Torturā alicui faciēs fine iditiis sufficiētibus t vel cui nō dz: peccat mortalr de qbus.℣.igfitor.§.14.ꝛ.℣.iditium.§.1.ꝛ.℣.pfessio delicti .§.3.4.ꝛ.5. Arbitrari tñ bz q publicaz auctoritatē exercet qlia iditia sufficiāt.C.de qsti.l.milites.§.os. caueat tñ vt bz rōez iudicet: ꝛ fm.s.T.sup Job.x.c. iudex iuste ifert inocēti accusato ad igrēdū ℣itatē.

Traianus: de eo pōt pbabilr estimari q pci t bus beati Greg. ad vitaz fuerit reuocatus ꝛ graz psecutus sit p quā remissionē petoꝝ habuit: ꝛ p pñs imunitatē a pena sic etiaz apparet in oibus illis qui fuerūt miraculose a mortuis suscitati quoꝝ plures pstat fuisse idolatras ꝛ dānatos: de oibus.n.sitr dici ōz q nō erāt i iferno deputati finalr sz fm pñtē iustitiā ppriorꝝ meritoꝝ. bz aūt supiores cās qbus puidebant ad vitā reuocādi erat de eis alr disponēdū: vel dicēdū fm quosdā q aia traiani nō fuit simplr a reatu pene eterne absoluta.sz eius pena fuit suspēsa ad tps.s.vsqz ad diē iudicij nec tñ oz q hoc fiat cōiter p suffragia' qz alia sunt q lege cōi accidūt ꝛ alia q singulr ex priuilegio alicui pcedūtur. sicut alia sunt humanaꝝ rerū limites alia diuina signa virtutū: vt Aug. dicit i li. de cura p mortuis agēda: hec.s.Tho.q.di.45.q.2.ar.2.qla.1.ad .5m.

Trāsatio est de re dubia ꝛ lite icerta ꝛ nec dū t finita.non gratuita pactio. aliquo dato vel retēto vel pmisso.ff.eo.l.1.ꝛ extra.eo.c.super eo.litē aūt itelligas psentē vel futurā qz etiā añ litē: ex quo discordia ē orta pōt fieri.ff.de cōdi.indebi.l. elegāter.§.si qs pōt.vñ trāsatio dr qsi actōis transitio.eo.q q trāsigit ab actōe trāsit ꝛ discedit ꝛ sic pprie dr trāsigere is q agit.C.eo.ti.l.ij.ꝛ dīt transatio a pacto ꝛ cōpositione q possunt fieri amicabilr nullo dato vel retento.c.super eo.eo.ti.

1 ¶ Quis pōt trāsigere.R.q.q pōt donare.℣.donaco. Itē dñs reꝝ siue actionū: tutor: curator: ꝛ pcurator si hz speciale mādatū vel liberā administratione bonoꝝ vel cause.ff.de procu.l.pcurator cui libera: ꝛ.l. mādato: ℥ pcu.c.ad agēdū.§.1.li.6.plat' āt nō pōt trāsiger i cāis eccłe sine psēsu capituli.c.ptigit.e.ti.

2 ¶ De qbus pōt fieri trāsatio.R.q pōt fieri de ciuilibus vt pz.ff.ꝛ.C.eo.p totū: de criminalibus aūt vtrū possit fieri trāsatio dic bz Inno.i.c.cria: de collu. q qdā ē cā crialis ꝛ i hac añ ichoactā accusationē p gram desistere pōt: vt.ff.de his q no. ifa.l.furti.§.pactus: vt.ff.ad turpis.l.mulier: post nō lz.nisi vt habet.C. de ābo.l.2.ꝛ.3.ꝛ.c.qdā.5.q.1. Et trāsiger aliqc dato vel retēto i crie publico nō lz: ꝛ si fiat trāsatio nulla est ꝛ accusatus habet p psesso.C.de trāsa.l.trāsigere.ff.de puari.l.i oibus: vbi aūt est tale crimē qd irrogat penā sanguinis lz vnicuiqz sanguinē suuz rediment quabcūqz.ff.de bo.eoꝝ.l.i.vel penā detrusiōis ppetue.bz Pa.i.c.i.℥ coll.qz lz tūc.nisi in adulterio .d.l.trāsigere. In aliis aūt vbi pena sanguinis non irrogat trāsigere nō lz.nisi i crie falsi: vt.d.l.trāsigere. In crie vero priuato trāsigere lz: bz glo.i.d.l.trāsigere. Et nō q ista debēt itelligi bz.ll.ciuiles.sec⁹.n. bz iura canonica ꝛ psciaz ℥ q⁹ vide.℣.accusaco.§.5. ꝛ se⁹.ꝛ forte q rō posset assignari qz bz canones oē crimē dr publicū: ꝛ iō trāsigere nō lz vt de coll.p to tū qz eccłia p nullo crie ipōit penā sanguinis ne de. vel mo.excepto vbi ē iponēda pena detrusiōis ppetue: sz dic meli⁹ fm.s.T.qz ius ciuile nō pōt oia mala pbiberē vt ℥ simplici fornicatōe vide i.d.§.6.ꝛ.7.

¶ Utrū ℥ spūalibus possit fieri trāsatio.R.q aut petit 3 eccłia ab alia eccłia sibi deberi subici i iure istitutionis i correctōe ꝛ sacroꝝ pceptiōe: vel eps petit iura epalia i aliq eccłia ꝛ sic de spūali ad spūale pōt fieri: puta q remittat istitutio vel aliqd sacrm ꝛ aliqd spūale psteŕ.c.ad.q.de reꝝ pmutatiōe ℥ q⁹.℣.symonia.§.44.ꝛ se.sz de spūali ad tēporale nō lz.c.pstitut⁹.eo.ti.ꝛ de reꝝ pmu.c.fi. Aduerte tñ q vbi noie subiectōis petūt spūalia simul ꝛ tēporalia sic cū eps petit a quadā eccłia sibi subiecta q ab eo pcipiant psecratiōes eccłiaꝝ: ordinationes clericoꝝ ꝛ silia ꝛ nihilominus petit aliq tēporalia vtpote partez vel ānuā pēsionē: rōe illoꝝ tēpōaliū posset trāsatio fieri cū tēporali: ꝛ sibi ānua pēsio dari ar.c.cū venerabilis: de cēsi.ꝛ de reli.domi.c.pstitutus. Aut petiture tēporalis vt pprietas vt cuz eccłia petit decimas ex pdijs i sua parrochia cōstitutis ꝛ tūc distingue qz si agit ℥ eccłiasticā psonā sic pōt fieri trāsac aucte epi vel archiepi: ꝛ erit ppetua.c.pstituimus.eo.ti. si ℣o fit sine aucte epi valet.sz ē tēporalis.nec excedit vitā trāsigētis.c.de cetero.eo.ti.nisi p papā fuerit pfirmata.c.veniēs.eo.ti. Aut agit ℥ laicuz ꝛ tūc si agit de pceptis ꝛ subtractis pōt fieri.c.cū aplica: ℥ his q fi.a pla.sz nō de futuris.16.q.7.c.decimas: vnde nō pōt fieri pposistio neqz trāsac cū laicis vt minus soluāt nisi aucte pape.c.pen.de cōfir.vti vel inutl. Aut petit res spiritualis vt beneficiū puta qz dicit se electū vel canonice i eo pstitutū ꝛ tūc trāsatio fieri nō 4 pōt sine symo°.sz bñ amicabilis cōpositio.c.sup eo. eo.ti.s.vt q ille q ius nō hz vel nō credit hre penitus renūtiet iuri suo sine aliqua datiōe vel vt ille q hz ius recipiat sine aliqua datiōe: si tñ neuter litigantiū possideret: sed vterqz cōtēdit aliqd beneficiū sibi dari tūc valet trāsatio: ℥ clec.c.cū inter: de pbē. ꝛ breuiter cōclude q spirituale cū spirituali eiusdez generis.puta de iure decimatiōis istius ecclesie cuz illo illius ecclesie pōt fieri trāsatio: sed de spirituali ad spirituale alterius nō licet fm Ber.in.d.c.super eo.ꝛ est tutius qsuis Inno.i.d.c.statuimus: ꝛ ter.cū glo.in.d.c.ad qstiones videātur idistincte tenere q de spirituali ad spirituale lz. De cōmutatiōe beneficioꝝ.℣.beneficiū.3o.§.15.ꝛ seq. Quō i trāsmutatiōe

bñficiorum sit simonia .v. simonia .§.39. Quod possit cōmutari spūale p spūali .v. simōia .§.44. Et nō q aliqñ transatio sumitur pro amicabili compositiōe .c. veniens: et .c. ex litteris .co. ti.

4 ¶ Utrū trāsa° facta pp idebitā obligationē saltē iure nāli excuset eū q aliqd recipit vt eā obligationem remitteret. R. q nō sz restituere tenet .l. pscs puincie .C. de trāsa. et .l. si .ff. de dolo: et glo. in .d. c. sup eo. dicit q si euidēs ē calūnia nō tz trāsa° .l. i sūma .i. R. ff. d

5 ¶ Utrū dispositio .l. si qs maior .C. d trās. f ɔdi. ide. ḡ hz q ille q trāsationē iurauit et volūtarie nō fuat ɔdēnet: possit teneri in ɔscia. R. q sic. qr iperator in penā nō obseruātis potuit hoc facere et ēt hz locū i quocūqz ɔtu iurato hz doc. ibidē. Itē est priuatus ipso iure actiōe quā habebat ɔ illū cū q trāsationem fecit. Itē si qd habuit per ipam trāsationē siue pecuniā siue rē tenet eā restituere et oē emonumētū qd ex ea habuit qd vez videt hz ɔsciam post sn az. sz non añ. nisi quatenus dānificatus est ille cū quo trāsegit vel ex debito ante debebat habere.

Trāsitus siue trāslatio: quō possit clericus trāsire ab vna ecclesia ad aliā .v. bñficiū .3. §. .13. et .14. et quō possit quis trāsire ab vna religione ad aliam .v. religio .§.23.

Treuga ē securitas pstita psonis et rebus ad tēpus ɔcessa. discordia nōdū finita: et vocat fedus vel idutia .ff. de capti. et postli. re .l. nō dubio: et .l. postliminiū .§. idutie: et sunt due spēs. pª ɔuētiōalis et hec seruāda ē etiā ifidelib° .23. q. i. noli. Alia canonica de q i .c. p. co. ti. sz hodie nō seruat. Qui tēpore treuge bona sua p mare vel p terrā auferūt sarracenis rapinā cōmittūt et ad restitutionem tenet et pnt puniri a principe cuius treugā frāgūt qr fidēs ēt Hosti. summa ē .d. c. noli. et .23. q. 4. Innocēs.

Turificatiōe vtimur i missa nō put fuit cerimonia ātique legis .v. missa .§. ii. i. fi.

Turpe lucrū ē qñ turpiter acqrit .vel cū pctō. vel ɔ legis pphibitionē. Et aliqñ hz .s. Tho. 4. di. 15. q. 2. ar. 4. qª. 3ª. est solū turpe lucrū .s. qñ eā solū pphibet a lege vt i meretritio. Aliqñ turpe lucrū et iniqz acquisitū qñ .s. lex pphibet acceptionē et nō dationem vt i vsura. Aliqñ est turpe et iniquū .s. quādo lex prohibet ipm lucrū vt i simonia: vide .v. restitutio .§.14.15. et .16. Quō ex his non fit oblatio ibi .§.15. circa medium.

Tutella ē triplex .s. Alia legitima vt illa q defert a lege qñ nullus tutor dat° ē a pre. filio i testō q̄ ille q deberet ab itestato succedere et tenet hmōi tutellā accipe alia testamētaria vt qñ pr i testō dat filio tutorē. Alia dactiua .s. q dat a iudice qū nullo tutore dato i testō et nullis existētib° ɔsanguineis idoneis ad tutellā iudex ex offi° suo dat tutorē et durat tutella vsqz ad .14. ānū ɔplectū: et inde incipit cura q durat vsqz ad .25. annum cōplectum. Insti. quibus mo. tu. fi. et Insti. de curato.

1 ¶ Utrū clerici teneāt suscipe tutellā. R. q nec clerici nec mōachi: aut epi cogūt vllā accipe tutellā: clericū tñ et epi pnt suscipe legitimā si volunt: testamētariā vo aut datiuā nō pnt. Sicut religiosi clerici vel epi tenet recipe tutellā miserabiliū psonaz. sz religiosi cū licētia suoz superioz pnt ēt recipere legitimā. vt .16. q. i. monachi et sic cōcorda .88. di. c. i. et si .16. q. i. generaliter .21. q. 3. ciprianus. 86. di. pueniat.

2 ¶ Quid pertinet ad officiū tutoris. R. tria. pª vt pupillos a crib° itactos ɔseruēt. 2ª q res coz ab iniuria ɔseruēt. 22. q. i. c. i. facit .l. i. ff. de tutel. vñ tutores dicti sunt q̄si tuitores in .d. l. i. 3ª q pecuniā coz vel bona mobilia q ad nihilū valēt eis suata: ɔuertāt i pdia ex qb° pcipiāt aliquē fructū qr hz Bar. i .l. tutor .§. i. ff. de admi. tu. Si tutor pecuniā pupilli nō ponit in pdqs tenet pupillo ad fructus quos poterat hre deductis expēsis et periculis qd limita vez si potuit emere: puta erāt q volebāt vēdere. vel ex qo licite lucrari poterat. alias nō. Idē dic vbi eēt statutū vt est Janue q oia bona mobilia distrahāt et vēdant vt de pecunia acqreret pupillus lucrū. si tutor nō fecit cum posset tenet ad itereē: et Bal. i .l. si .C. de ɔdi. inde. et Jo. de anania .i. c. qr i oib°: de vsu: tenēt q vbicūqz olim tutor tenebat fenerari de pecūia pupilli q hodie cū vsure sint pphibite tenet pecuniā pupilli ponere i iustā negotiationē ad partē lucri: et dāni: cautellā ē vt faciat cū ɔsilio parētū et ponat i istrumēto qr ɔsiliū ppiquoz facit psumptionē q dolus et culpa abest a tutore. ar .l. ēt .C. si tu. vel cur. iter: hz Bal. i .l. pola .C. d his q vt idi. tutor tenet d suo. si potuit aliqd acqrere pupillo et neglexit .l. qcqd .C. arbi. tut. fortu° qñ neglexit et passus ē acqsita dilabi facit ad pdicta .l. ñ ē ignotū .C. admi. tu. Idē i plato seu rectore hz gl. singularē i .c. placuit .2.16. q. 3. Abb. i .c. si d terra: d pmul. h hēs i reptoria ab .v. tutor: et i .c. ea q: d offi. archidi. hēs hz Pa. q tenet d lata et leui culpa.

3 ¶ Utrū tutō teneat facere iuētariū d reb° pupilli. R. q sic: nisi eā nec° vel iustissi° ipediat tex. ē i .l. tutor q rep torijs .ff. d admi. tu. Idē h Bar. ibi d tutor: et eā nec° dr h eūdē Bar. ex pte tutoris: morb°: puta qr podagrosus et hmōi ipedit° ē vel ex pte rei qr nō iuēit ad hibita diligēti inqsitiōe. eā vo iustissi° dr si testator remisit ɔfectiōes iuētarij vt i .l. fi. C. ar. tute. qd limitat Bar. vbi .s. nisi iudicatr videat vt i .l. i ɔfirmā° et .l. vtilē .ff. d ɔfir. tu. fallit h° i duob° casib° i qb° nō tenet facere iuētariū hz Bar. vbi .s. p si ɔsuetudo esset vt nō fieret. 2° si iudex ex eā remitteret qr posset.

4 ¶ Qñ tenet facere. R. hz Bar. vbi .s. q glo. ibidē et cōiter doc. tenēt q mox. i. q̄ pª poterit. facit .l. h ɔdi° .ff. d ɔdi. et d. alr vr i dolo: itellige si administrauit alr nō. Itē nō vr i dolo si fecit illa q dilatiōem si recipiūt vel q nec° pcedūt iuētariū vt pscruta° sube hrdi tarie et ea q nullo° pnt obeē pup°. sz hñ pdcē qr talia agēdo añ ɔfectōem iuētarij ñ psūt i dolo h bar. v° s.

5 ¶ Qualr dz. R. tex. in .l. tutores .C. de admi. tu. q in

pštia publicaꝝ psonaꝝ. glo tñ ibidē dicit φ sufficit vnus notarius: pñtia vero iudicis nō est necessaria ſm Bar. vbi. ō. ⁊ cōiter doc. nisi vt faciat fidem ꝯ debitores nominū: quoꝝ noia scribūtur i iuētario ⁊ ita vꝫ φ̄uis glo. i. d. l. tutor teneat φ ē necessaria.

8 ¶ De qb⁹ dz fieri. ꝶ. tex. i. d. l. tutores: φ oiuz rerum corporaliū ſꝫ Bar. vbi. ō. ⁊ istrumētoꝝ. i. oiuz iuriū icorporaliū de quibus apparēt instrumenta seu probationes in bonis pupilli: de alijs nō.

7 ¶ Quō mater perdit tutellā filij. ꝶ. ſm Pa. i. c. vrē ratus: de ꝯuer. ꝯiug. φ dupl'r ꝑ si icōtinēter viuat. 2° p trāsitū ad secūdas nuptias: ꝺ q̄ ē glo. nō quā seqꝑ Bar. i aut. vt mri. ⁊ auie. C. qñ. mu. tu. of. fūgi pōt.

Vagationē mētis q̄ est filia accidie. si quis habeat ex ꝑposito i orone. hoc pctm̄ ē ⁊ ipedit orationis fructū ⁊ ꝯ hoc Aug. dicit in regula: psalmis ⁊ hymnis cū oratis deū hoc versetꝛ i corde qḋ ꝓfertꝛ i ore: vagatio vero mētis q̄ fit ꝑter ꝑpositū. orōis fructū nō tollit. vñ Basi. dicit: si vero debilitatus a pctō fixe nequꝫ quantūcūqꝫ potes teipm cohibeas ⁊ deus cognoscat eo φ nō ex negligentia. sed ex fragilitate nō potes vt oꝫ assistere coraꝫ deo: vide. ꝟ. hore canonice. §. 29.

Ana gloria require. ō. ꝟ. gloria vana.

Asa sacra debēt ēē sacrata ⁊ honesta ⁊ solū ab hoibus sacratis tractari ⁊ si sint facta in utilia vel vetustate ꝯsumpta debēt cōburi ⁊ cineres cōdi i loco honesto ne pedibus intrātiū ꝯculcētur de ꝯse. di. i. c. altaris. c. i sacta: ⁊. c. vestimenta: ⁊ de reli. do. c. ad hec: ⁊ ꝺ re. pmu. c. mācipiū: de coꝝ ꝯsecratiōe vide. ꝟ. benedictio: ⁊. ꝟ. ꝯsecratio: de coꝝ mūditia dꝛ i. c. 2°. de custo. eucha. i fi. ꝑcipim⁹ quoqꝫ vt oratoria: vasa. corporalia: ⁊ vestimēta ministrorū: pale altaris nec nō ⁊ ipa cōporalia: mūda ⁊ nitida ꝯseruētur: nimis. n. videꝛ absurdū i sacris sordes negligere q̄ dedecēt etiā i ꝓfanis hec ibi i tex. ex q° vꝫ φ magna neglegētia fit mortale eo φ ꝑcipit.

Asallus dꝛ ille q hꝫ feudū ab aliq°: ꝺ q̄. ō. ꝟ. feudū.

Ectigal vide. ꝟ. pedagiū.

Elatio virginū vide. ꝟ. virginū ꝯsecratio.

Enatio ē triplex. vna oppressiua hoiuꝫ ⁊ hec semꝑ ē ꝓhibita. 6. di. §. is itaꝫ in fi. Alia dicitꝛ arenaria. s. q̄ fit i arena cū fera vētata ⁊ hec est sitr ꝓhibita. 86. di. c. q venatoribus: ⁊. c. seq. 3° dꝛ saltuosa q̄ fit i siluis ⁊ saltib⁹ ⁊ hec ē oibus ꝓhibita tēpore quo hoies tenētur ēē i eccl'ia ⁊ orare. 86. di. an putatis: de ꝯse. di. 3. irreligiosa: ⁊ di. 5. ieiunia nisi forte necessitate famis igruēte. c. lꝫ. de feri: aut alia siti. Alijs aūt diebus est licita laicis de deci. c. nō est i ꝑtāte: vide. ꝟ. restitutio. §. 28. Clericis vero ⁊ religiosis est ꝓhibita nisi ex necessitate ecclesie vrgente vt dictū ē. ꝑñt tñ plani ⁊ alij religiosi vel ecclesiastici cā recreatiōis vel exercitādi apetitū ⁊ hmōi cū retibus ⁊ laq̄is ⁊ ēt canib⁹ cā silētio ⁊ modestia aliqñ venari. nisi tēpore q° debent visitare vel ꝑdicare. de cēsi. c. cū apls. §. archidiaconi. ⁊ sic itellige illud ne. cle. vel mo. c. i. ⁊ iura q̄ vidētur ꝯria ſm Host. sunt itelligēda de illis q nimis mentē talib⁹ iplicāt. Quō ludus ꝓhibetꝛ clericis. ꝟ. ludus. §. 6. Supplemētū tñ hic videtꝛ tenere φ nullo° liceat clericis pp. d. c. i. sed rōnabili⁹ ē qḋ hic dꝛ. Epis āt ſꝫ Pis. oio ꝓhibitū ē.

¶ Utrū serui obedire teneāꝛ dñis venari volētibus tēporib⁹ ꝓhibitis. ꝶ. ſm Guil. φ nō tenētꝛ serui obedire dñis i rebus illicitis q̄le est hoc ꝯ illud: pᵐ q̄rite regnū dei: vidētur tñ excusari si cogūtur p iustū metū. Et tenētꝛ venatores de dānis dat̄. ꝟ. restitu°. §. 15.

¶ Quid ꝺ dñis q occidūt vel mutilāt pp venationē lepoꝝ vel siluestriū aialiū. ꝶ. ſm Asten. φ mortalr peccāt: si faciant libidine vindicte vel amore hmōi aialiū aut venādi q: oio excedūt. vꝫ ēt si sit cōsuetudo loci ſm statutū φ p vno actu venatiōis tāta pena infligatꝛ φ nō excusat a mortali oēs obseruātes cā vt nō Tācre. i sūma: ti. ꝺ rapina. ꝟ. restitu°. §. 19.

Enditio vide. ꝟ. ēptio. vtruꝫ liceat vendere: arma: venena: ornamenta: taxillos: scacbos: serta: ⁊ hmōi. vide. ꝟ. ars. §. 3. ⁊. 4.

Enefitiū vide. ꝟ. sortilegiū.

Eniale vide. ꝟ. peccatū.

Erberatio vide. ꝟ. pcussio: quō liceat aliquē verberare ibi prin. ⁊. ꝟ. excōicatio. 5. casu. ꝑ. §. 6. ⁊. sequentibus.

¶ Utrū ille q nō valet soluere i ciuilibus ⁊ luit i corpore si veniat ad pinguiorē fortunaꝫ teneatꝛ āplius soluere. ꝶ. ſꝫ Bal. i. l. si. ff. de i ius vo. φ nō: q: luitio corporalis cedit loco solonis facit lex: ſꝫ si vnius. §. si añ. ff. de iniur. glo. ē i. c. sic idignū: de homi. ⁊ vide glo. i regula pctm̄. li. 6. Nō φ qñ differtꝛ solo. Aliqñ est solū q: ē ipotēs ⁊ tūc si ꝑueniat ad pinguiorem fortunā tenetꝛ: tex. ē i. c. odoard⁹: ꝺ solu. ⁊ ibi Pa. i glo. 2°. Aliqñ ē q: ē ipotēs ⁊ luit i corꝑ: ⁊ tūc nō tenetꝛ āplius vt i glo. d. rele pctm̄. Aliqñ ē ipotēs ⁊ cedit bonis ⁊ tūc ſꝫ. d. glo. vꝫ teneri si ꝑueniat ad pinguiorē fortunā ſꝫ alios vero secus: vide. ꝟ. restitu°. §. 4. ēē mediū: si vero cedit bonis vt fit Janue ita φ oia q̄ hꝫ ꝑter dotē ⁊ q̄dā alia priuilegiata expōnit ⁊ fit solo ꝑportionabilr ⁊ ipi creditores sic acceptāt: tūc credo φ nō āpli⁹ teneāꝛ nisi qᵐ ⁊ q̄tr dispoñūt statuta: eodē mō diceretꝛ ꝺ illis q stāt i la mala paga Janue vel i le stiche flo° ⁊ ſꝫ aliū modū detinentꝛ: vt absoluāꝛ. si faciūt vt statu° ordināt: vide. ꝟ. carcer. §. 2. ⁊. ꝟ. cedere bōis: ⁊. ꝟ. restitu°. §. 4. ēē. meᵐ.

Estis quō circa illas fit pctm̄ vide. ꝟ. ornat⁹ quō vestes sacre nō debēt redire ad vsus ꝓphanos. ꝟ. ꝯsecra°. 2°. §. 2. vel ex ꝓphanis nō fiāt sacre ibidē. a q° debeāt bñdici. ꝟ. abbas. §. 5. ⁊ ꝯsecra°. 5. §. i. Qñ debeāt iterꝫ bñdici marꝑ ꝺ stola ⁊ māipulo ⁊ cigulo qñ repetāꝛ vel sūt dupla. ꝟ. bñdictio. §. 5.

Icari⁹ ē q vices alteri⁹ gerit. siue i offi nō ꝯtētioso vt extra eo. ti. p totū. siue in ꝯtētioso. C. ꝺ. offi° ei⁹ q vices alti⁹ gerit p totᵐ.

1 ¶ Quot sunt spẽs vicarioꝝ. R̄. b3 .d. car. i de. vnica: co.ti. ꝙ sunt q̄tuor: q̄dā sunt ppetui. s. ecclesiaꝝ paro chialiū q curā hñt ⁊ ē ille q ꝯstituit̄ auct̄e epi ⁊ nō ad tp̄s: de offi. vi. ad hec: ⁊ talis aliū vicariū hr̄e nō pōt. co.ti. puideas: nec sine cā pōt amoueri .d.c. ad hec: ⁊ dz hr̄e. ꝯ. ānū: ⁊ pmoueri ad sacerdotiū. i de. q̄ de ecclesijs. co.ti. alias priuatus ē ipsofacto: ⁊ ta/ les ŝm glo. i. d. de. vnica: solū ꝯstituūtur i ecclesia pa rochiali nō rurali: ⁊ iste nō pōt istituere aliū vicariū ppetuū. s3 bñ tp̄ale b3 Car. ibidē.

2 ¶ Quidā sunt vicarij tp̄ales sic mercenarij q ad tp̄s assumūt̄ ad adiuuādū ad curā aiaꝝ b3 Pau. q̄ñ rector p viā delegatiōis cōmittit ei auct̄e3 audiē di qz hoc pōt etiā nō habēti curā aiaꝝ nisi sit phibi tus ad exercitiū cure vt pegrinus ⁊ ignotus: de de. pere. p totū: qz tūc nō teneret talis comissio qz ad so lū epm pertinet. c. tue: de cle. pere. ⁊ c. fi. ⁊ sit̄r dic q̄ñ ꝯmittit̄ religioso cui a regula vel suo p̄lato phibet̄.

3 ¶ Quidā sunt vicarij q deputāt̄ ad aliquā puintiā aut dyocesi3 vel locū de qb᷑ co.ti. c. pen. ⁊ 16. q. i. ad dicimus: ⁊ tales vicarij iurisditionales tātā hñt po testatē quantū mēsuramus ex eorum cōmissiōe ad hoc: de priuil. accepimus: ⁊ c. porro.

4 ¶ Quidā sunt vicarij generales q ꝯstituūt̄ ad oīa i cōbētia p̄lato nō solum respectu cure. s3 ēt respectu oīu3 icombētiū ⁊ est dr̄a iter istos pp̄ue ⁊ officiales epoꝝ. qz officiali solum cōmittit̄ cognitio cāꝝ totius dyocesis: nō aūt iquisitio: correctio excessuū: amotio a bñficijs nisi sp̄al̄r sit ei cōmissu3: vicarij aūt gene/ rales oīa hec pñt excepta bñficioꝝ collatiōe vt in. c. cū i generali. co.ti. li. 6. s3 i Jtalia raro ē coꝝ dr̄a ⁊ iō videt̄ coꝝ cōmissio vnus principalis seu vtis: ⁊ hic b3 idē ꝯsistoriū cum epo ⁊ talis b3 ordinariā ⁊ pōt excōicare. Aliꝰ ē foraneus ⁊ tales nō hñt ordi nariā. s3 delegatā nec faciūt idem ꝯsistoriū cū epo. Et nō ꝙ merus secularis vel clericus vxoratus non possunt eē vicarij epi. Pa. i. 2°. c. de de. ꝯiug. de quo ꝟ. bñficiū. 2°. §. 12. ⁊ ꝟ. laicꝰ. §. fi. Et ŝm Pa. i. c. pa/ storal: ð rescrip. p̄ nōbili. q̄dā ē ppetuꝰ. q̄dā tp̄oral.

5 ¶ Utrū vicarij tp̄ales. s. 2. 3. ⁊. 4. possint aliū vica riū istituere. R̄. ꝙ regul̄r vicarius: vicariū nō facit .c. clericus: de offi. vi. fallit i archip̄sbitero q cū sit vi carius epi i sp̄ualibus: ð offi. archiep̄s. c. ministeriū. Aliū tñ vicariū pōt istituere: vt ibidē dr̄: ⁊ b3 Pa. i. d. c. clericos: dat vicariū i casibus nō regul̄r. tū qz dz p se residere tū pp absurdū vitādū. s. ifinitatē ca/ pitl̄. pp ꝯsuetudinē tñ vel pp dispēsationē excusant̄ a residētia: ⁊ tūc pōt aliū vicariū facere. de re. iudi. .c. bertoldus. vbi dr̄ ꝙ facit aliū vicariū. s3 itellig̃t de nudo articulo ⁊ certo: nūq̄ tñ ex toto pōt cōmit tere. Hosti. dicit ꝙ ad tēpus p modicū ⁊ ex magna cā ⁊ nō nimis frequēter poterit aliū relinquere loco sui sic sit tota dic. ar. ff. de offi. eiꝰ cui mā. ē i. l. ꝟ. §. i. de appel. puenit. 2°. Et vide Jo. an. i nouella de elec. li. 6. c. cū ex eo. ⁊ specialē cā3 pōt delegare etiā plu/ res. l. cū ptor. ff. de iudi. q̄ñ aūt b3 mandatū speciale substituēdi tūc possunt qz nō ppria auctoritate hoc faciūt b3 Jo. an. i. c. p̄. de offi. vi. li. 6. Officialis aliū officialē generalē nō facit. d. c. clericos: ⁊ c. p̄. ð offi. vi. li. 6. in glo. in. ꝟ. ipsius officialis: vide. ꝟ. delegare .§. i. hic vide vtrum p̄lati possint cōmittere vices suas sub annuo censu. ꝟ. symonia. §. 42.

¶ Querit̄ q̄le3 auctoritatē habeat uicarius. R̄. p̄. ꝙ tantā b3 q̄tā pōt ⁊ uult sibi dare ille q facit eū ui/ cariū: ⁊ q̄ñ p3 illi ē stādū. Si uero nō pateat quātā uult sibi dare. tūc ud sit i aliq̄ cā pticulari. Et tūc ð illa: ⁊ de his sine qbꝰ nō pōt bñ pficere: se ipedit ⁊ nō plus: si ꝟo sit generalis etiā dicēdo. ut possit oīa q̄ ipse posset nō exprimēdo aliq̄d qð requirat speciale mādatū. si etiā dicat: si requireret speciale mādatū se/ cuta clausula generali: dicēdo: ⁊ oīa alia q̄ per nos possumus etiā si exigerēt speciale mādatū: tūc q̄uis habeat ordinariā ptātē: tñ nō poterit ea q̄ requirunt speciale mādatū ar. c. qui ad agendū: de pcur. li. 6. Si uero exprimat aliq̄d qð reqrit speciale mādatū secuta clausula generali: dicēdo: ⁊ oīa alia q̄ p nos possumus ēt si exigerēt speciale mādatū. tūc poterit oia q̄ pōt istituēs ordinaria ptāte: uide glo. fi. i. c. 2°. de offi. ui. li. 6. Alias p clausulas generales non ue/ niūt ea q̄ uerisil̄r nō cēt ꝯcessurus. c. fi. ð offi. ui. li. 6. tā i tex. q̄3 i glo. ⁊. c. 2. ibidē tā i tex. q̄3 i glo. Jtem si noiaret aliq̄d speciale ⁊ cū clausula generali: ⁊c̄. nō tñ itelligit̄ ꝯcessu3 id qð verisil̄r nō cēt i speciali cō cessurus vt puta qz ē magne iportātie sic si ꝯstitue/ ret pcuratorē ad oēs cās nō tñ itelligeret̄ ad ꝯtrahen/ dū matriᵐ nisi specialr̄: ⁊c̄. vide glo. i. c. fi. ꝟ. specia/ le: de pcur. li. 6. vbi dr̄ ꝙ illa clausula generalis q̄ se quit̄ specialia expssa sicta icludit nō longe maiora. imo etiā si specificaret de matriᵒ. si nō specificet de psona nō valet. Jsta reqrūt speciale mādatū. s. ing/ rere: corrigere: deponere: punire subditoꝝ excessus: bñficia ꝯferr̄: dare lr̄as cōmendatitias ad ordines: hec habes i. d. c. 2°. ⁊. d. c. fi. tā i tex. q̄3 i glo. Et in. c. si epo: de peni. ⁊ re. li. 6. habet̄ ꝙ si epo suo subdito ꝯcesserit vt sibi possit idoneū eligere ꝯfessorē. ille quē is elegerit i casibus qui eidē epo sp̄al̄r reseruāt̄ nul/ lā b3 penitus ptāte3 cū i generali ꝯcessione illa non veniāt q̄ nō esset ep̄s verisil̄r in spē ꝯcessurus hec ibi i tex. vide. ꝟ. generale. §. i. ⁊ . ꝟ. absoluꝰ. 2. §. x. Quō semp q̄ñ dat̄ iurisdiꝰ dat̄ cū cohertiōe. ꝟ. iurisdi. §. i. 6

¶ Utrū mortuo vel remoto epo vel abbate vel alio p̄lato habēte vicariū. remaneat ipse vicarius. R̄. b3 Pa. i. c. p̄. ne. se. va. ali. ino. nō si. ꝙ vel ipse vicarius seu supprior vel prior vel quocūq̄ alio noīe vocet̄: fuit electus a toto ꝯuētu vel aliquo collegio patrū ⁊ sic durat post mortē qz auctoritas collegij a quo ē electus durat semper. sil̄r eēt si haberet auctoritate3 a lege q̄ semp durat vel est factus p abbatē vel aliū p̄latū. seu epm solū ⁊ tūc ipo mortuo nō durat qz deficit radix: ⁊ suspēsa auctoritate abbatis deuolui 7

tur ad capitulū. Ex quo etiā excōicato cessat ptās vicarij bm Pa. i. c. p. de offi. lega. Idē Jo. an. i. c. p. de offi. vi. in glo. in. v. ipius officialis. Idē est bm Pa. l. c. l3: de offi. dele. in. 2ª. glo. In quinta parte: de delegato re integra: bm q delegāte excōicato vel suspenso sitr est ipe delegatus. secus qñ res nō est integra. Idē Jo. an. vbi. s. imediate. Et bm. c. Pa. i. c. volē: de officio deleg. 3º. notabili: posito vno vicario nō remouet reliqu⁹: q̄uis Jo. cal. dicat ꝯtrā. s3 pᵐ melius.

Viciatus corpore: vide corpore viciatus.

Vidua quot modis dr. R. bm Albi. q q̄tuor modis. Nā est quedā vidua corpore s3 ibonesta mēte. i. Tbi. 5. Vidua q̄ est i delicijs viuens mortua est. Et ē vidua corpore s3 nupta mēte & hec cōpatur cōiugatis. Et ē vidua mēte & corpore & de talibus dicit Apl's vbi. s. Viduas honora q̄ vere vidue sunt. 4º mō dr vidua qñ talis ē terreno auxilio destituta: & sic ē vidua corpore & mente: & terreno auxilio destituta. 5º est vidua ex cōi vsu loquendi illa cuius maritus mortuus ē a quo fuit cognita. 34. di. c. vidua: & ideo in quacūq3 materia ēt penali vsus loquēdi pfertur etiā pprio significato. vnde sic accipit cōiter. vtru3 qñ vidua ꝯbit debeat benedici: vide. v. impedimentū. i4. s. feriaꝝ. §. 4. Et vtrū possit traduci tēpore feriaꝝ ibidē. §. i.

¶ Vidua l3 sit sub protectiōe ecclesie. 87. di. p totū: de verb. sig. super quibusdā. nō tñ pōt aliū cōuenire petitorio corā iudice ecclesiastico alr nō data negligētia iudicis secularis vt in. c. ex tenore: de fo. cōpe. qd itellige qñ est tm̄ vidua. secus si vidua & pauper vel oppressa: & sic itelligit. d. c. super quibusdā: & c. significātibus: de offi. deleg. Abb. i. d. c. ex tenore. Et nō caste viuēdo perdit tutellā de quo. v. tutella. §. si. perdit etiā legatū factū a marito glo. in. l. sororē. C. de his q vt idig. ab. in. c. vxoratus: de ꝯuer. ꝯiug. & sequit domicilium viri pmortui. hec Panor. in. c. ex parte: in fi. de fo. cōpe.

Vilicus dr vile custos & qui fructib⁹ percipiēdis & colligēdis iponit. ff. de istit. l. si cū vilico.

Villa proprie ē pluralitas domoꝝ sine muris & dr villa quasi vallis vallata. Pa. in. c. tue fraternitatis: de de. nō resi. Quō villa: ciuitas: dyocesis: vrbs: castrū: suburbiu3 possunt accipi proprie: & cōiter: & quid significent: vide. v. absolutio. p. §. 26. &. v. interdictum. p. §. i2.

Vindicatio vtrū sit virtus specialis. R. bm. s. Tho. 2ª. q. io8. q si accipiat vindicatio bm q se defendit ꝯ iniurias ne ei iferāt. vel illatas iā iniurias vlciscit nō itētiōe nocēdi s3 intētiōe remouēdi nocumēta: & b3 q Tulius i sua rhetorica dicit q vindica⁹ ē p quā vis aut iniuria & ois qeqd obscuꝝ ē. i. ignominiosum defendēdo. aut vlciscēdo ppulsat. Vindicatio igit sic sūpta ē specialis virtus. ad quā disponit fortitudo remouēdo phibēs. s. timorē pIculi iminētis. 2ᵈᵒ aūt bm q iportat feruorē amoris iportat primā radicē uindicatōis. put aliqs uindicat iniurias dei uel pximoꝝ q̄s ex charitate reputat q̄si suas. huic uindicatōi opponit p excessū petm̄ crudelitatꝫ uel seuitie q̄ excedit mensurā i puniēdo: p defectū aūt opponit sibi nimia remissio i puniēdo. uirtus aūt uidicatiōis ꝯsistit i hoc ut bō bm oēs circūstātias debitā mēsurā i uindicādo ꝯseruet p ut eius uindicātio i malū principalr nō ferat illius de q⁹ uindicta sumit qd ptinet ad odiū: & ē ꝯ charitatē. s3 d3 principalr ferri ad bonū ad qd peruenit p penā peccātis. puta ad emēdationē peccantis uel salutē uel ad cohibitionē eius & getem alioꝝ ad institie ꝯseruationē: & dei honorē: & alijs debitis circūstātijs seruatis. pōt eē licita. Et si pter ordinem istitutiōis diuine facit: usurpat sibi qd dei ē: & sic est mala. Et si quis pprias iniurias tolleret. bm q o3. uirtuose agit. secus si iniurias dei uel ecclesie. Et sic uindicatio faciēda ē b3 q expedit: &c. utrū unus puniat pro alio. v. pena. §. 5. &. v. paciētia. §. i. Quō se debet se habere ad iniurias. v. iniuria. p totū.

Vinū uitis ē pprie uinū: alia uero p similitudinē ci⁹: uinū ē calidū. tñ acetū ē frigidū. vinum calefacit & letificat q2 generat multos spūs: claros: tēperatos: & mediocres i spissitudine & tenuitate: eius usus ē illicitus p accñs tm̄. s. uel pp ꝯditionē ei⁹ q facilr ledit ex eo uel pp excessū uel uotū uel scādalū. Et b3 Ualeriū ātiqtus mulieres apud Romanos nō bibebāt & dat debilib⁹ ut ꝯfortēt nō aūt ifirmis q subiacēt morbo febrili.

¶ Uinū bibētes sine aqua uel plurics bibētes utru3 peccēt mortr: uide. v. ebrietas. §. 6. Nō bibētes uinū non pñt ordinari ad sacerdotiū: uide glo. i. q. 7. ipi apli. Ex eo. n. q abhorret uinū posset euomere sac3 ar. i. c. si qs p neglīgētiā. de ꝯse. di. i. qñ sacerdos est oblitus ponere uinu3 i calice Pa. in. c. cū marte circa fi. v. missa. §. 33.

Virginitas i q⁹ ꝯsistit. R. b. s. T. 2ª. q. i52. ar. i. q nomen uirginitatꝫ a uirore sūptū uit: & sicꝫ illud dr uirēs & i suo uirore ꝯsistere qd nō ē ex superhabūdātia. caloris adustionē exptū ita ēt uirginitas h⁹ iportat q ꝑsona cui inest: imunis sit a ꝯcupiscētie adustiōe q̄ eē uit i ꝯsumatiōe maxᵉ delectatōis corporalis q̄lis ē uenereoꝝ delecta⁹. vñ Amb. dicit i li. de uirginitate q castitas uirginalis ē expers ꝯtagiōis integritas. In delectatiōe aūt uenereoꝝ tria est cōsiderare. vnū quidē qd est ex parte corporis. s. uiolatio signaculi uirginalis. Aliud aūt est in quo cōiungit id qd est anime cu3 eo qd est corporis. s. ipa resolutio seminis delectationem sensibilem causans. 3ᵐ aūt est solū ex parte anime. s. propositū perueniēdi ad talem delectatiōnē. in quibus tribus id quod pmū positū est per accidens se habet ad moralem actū qui non cōsiderat per se nisi bm ea q̄ sunt aie. 2ᵐ uero materialiter se habet ad actū moralē nam sensibiles passiones sunt mā moraliū actuū. 3ᵐ uero

se hz formalr et cōplectiue:qz rō moraliū i eo qđ est rōis cōpletur qz ergo virginitas dr p remotionē p/ dicte corruptiōis.pñs est q̄ itegritas mēbri corpo/ ralis p accñs se habeat ad virginitatē ipa aūt imu nitas a dlectatiōe q̄ ɔsistit i seminis resolutiōe se hz mālr ipm aūt ppositū .i. decrio ppetuo abstinēdi a tali delectatiōe se hz formalr et cōplectiue i virgini tate.vñ Aug.in li.de nuptiis dicit q̄ virginitas ē in carne corruptibili icorruptiōis ppetua meditatio et tāgit id qđ ē formale qñ dicit meditatio p quā itelli git ppositū rōis qđ aūt addit ppetua nō sic itelligi tur q̄ oporteat virginē semp actu talē hre medita/ tionē.sz qz hoc dz i proposito geri vt ppetuo i hoc pseueret.Tāgit aūt id qđ est māle vbi dicit icorru/ tiōis i carne corruptibili.qđ addit ad ostēdenduz. virginitatis difficultatē.nā si caro corrūpi nō possit nō eēt difficile.ppetuā icorruptiōis meditationē ha bere.Integritas aūt corporalis mēbri p accñs se hz ad virginitatē inquātū.s.per hoc q̄ ex pposito vo/ lūtatis abstinet quis a delectatiōe venerea.remanet itegritas i mēbro corporeo.vñ si ɔtingat q̄ p aliuz modū aliquo casu mēbri itegritas corrūpat nō magis pīudicat virginitati q̄ si corrūpat manus aut pes.Et si delectatio q̄ ex seminis resolutiōe causat. pcedat ex mētis pposito. tollit virginitatē siue fiat p cōcubitū siue absq3.Si vero accidat pter ppositū vel i dormiēdo vel p violentiā illatā. cui mens non cōsentit.q̄uis caro delectationē experiat.vel etiā ex i/ firmitate nature vt pz i his q seminis fluxū paciūt. sic nō pdit virginitas.Silr si luxuria ɔ̄ nām.tēpus etatis pueniat.vt nō sit resolutio seminis et per ɔse/ quēs.nec delectatio ɔplecta.mētē soffocās.nō amit titur virginitas q̄tū ad māle:et iō potest reparari. Silr si per ebrietatē.non amittit.qz nō habet vsuz rōis qui reqrit ad actū virtutis: qz tñ ecclesia iudi/ cat qđ exterius ē et silr qz difficile ē q̄ i illo estu mēs nō ɔsentiat.iō si aliquis ɔ̄hat cū tali erit bigamus nec ɔsecrabit vt virgo. Et q̄uis sancti i patria non habeāt carnē corruptibilē tñ habuerūt et ideo reti/ nent virginitatē.secus de angelis.

7 ¶ Utrū virginitas sit virtus specialis .R.sm.s.T. vbi.s.ar.5.q̄ sic:et q̄uis dicat in.4.sniaꝝ:q̄ de hoc sint opiniones tñ in.2a.declinat q̄ sic:qz vbi est specialis materia boni.hñs specialē excellētiā.ibi in uenit specialis rō virtutis.sicut patet i magnificen/ tia q̄ est circa magnos sumptus et ex hoc est specia/ lis virtus a liberalitate distincta que cōiter se habet circa oēm pecuniaꝝ vsum.hoc aūt qđ est cōseruare se imunē ab experimēto veneree delectatiōis habet quādā excellētiā laudis super. hoc qđ est cōseruare se imunē ab inordinatione veneree voluptatis et iō virginitas est quedaz specialis virtus habens se ad castitatē sicut magnificētia ad liberalitatem. Et si quis arguat virtus nō amittit sine peccato.sed vir/ ginitas amittit sine peccato.s.in matrimonio igit nō est virtus.R.sm.s.Tho.vbi.s.ad.4m.q̄ virgini tas sm q̄ est virtus iportat ppositū firmatū voto i tegritatis perpetuo seruāde.dicit.n.Aug.in libro de virgi.q̄ per virginitatē integritas carnis ipi crea/ tori aie et carnis fouet.ɔsecrat.seruat.vnde virgini tas sm q̄ est virtus nūq̄ amittitur sine peccato : et q̄uis nō oēs habeāt materiā virginitatis : possunt tñ habere formale.i.propositū si ɔgrueret sic paup ad magnificētiā.Et q̄uis cōiugalis et viduitas ad dant aliqd supra castitatem cōez nō tñ pertinēt ad id qđ perfectū est i mā ista.s.ad oimodā imunitatē veneree voluptatis:sed sola virginitas q̄ sola ponit virtus specialis supra castitatem sicut magnificētia supra liberalitatē. Et nō q̄ virginitas sm .s.Tho. in.4.sniaꝝ habet gradus:primus est ante vsuz ra/ tionis.2us qñ actu seruāt itegritatē cū pposito tamen nubēdi et tales sunt virgines materialiter. 3us qñ ser/ uat cū proposito sine voto:et talis ē etiā formalis. sed iperfecta. 4us est pfectus qñ habet oia ista cū vo/ to et ista est proprie et perfecte virtus q̄ non amittit sine petō:et talis fuit virginitas beate virginis.

¶ Utrū virginitas per penitētiā reparari possit.R. q̄ nō.sm Hie. qui ait cū cetera deus possit non pōt virginitatē post ruinaz reparare qđ declarat.s.T. vbi supra ad.3m.dicēs q̄ virtus per penitentiā repa ri pōt quātū ad id qđ est formale in virtute:nō aūt quātū ad id qđ est materiale in ipa.Non.n.si quis magnificus cōsumpsit facultates suas p penitentiā peccati restituūtur sibi diuitie et silr ille qui virgini/ tatē peccādo amisit per penitētiā nō recuperat vir ginitatis materiā.sed recuperat virginitatis propo situm.circa virginitatis aūt materiā est aliquid qđ miraculose repari pōt diuinitus.s.integritas mēbri quā dicimus se accidētaliter ad virginitatē habere. Aliud autē est qđ nec miraculose repari potest vt.s. q̄ qui expertus est voluptatē venereā.fiat nō exper tus.Non.n.deus potest facere vt ea q̄ facta sunt.nō sint facta.Nō qn deus possit oia.sz qz nō ē factibile. 8

¶ Utruz virginitas sit licita. R.sm.s.Tho.vbi.s. ar.2.q̄ sic:qz si quis abstinet a delectationibus cor poralibus vt liberius vacet ɔtēplatiōi spirituali. p/ tinet hoc ad rectitudinē rōis.ad hoc aūt pia virgi/ nitas ab oi delectatiōe venerea abstinet vt liberius diuine cōtēplatiōi vacet dicit.n.apostolus .1.cor.7. Mulier innupta et virgo : cogitat q̄ dñi sunt vt sit sancta et corpore et spiritu. q̄ aūt nupta ē cogitat q̄ mūdi sunt:et quō placeat viro.vnde relinquit q̄ vir ginitas nō est aliqđ vitiosum.sed potius laudabile et sic cadit sub cōsilio.Apls vbi.s.de virginib9 aūt pceptū dñi nō habeo.cōsiliū aūt do.Et quāuis pce ptū de cōmestiōe qđ datur vt ipleat ab vno.oēs ob liget.pceptū tñ qđ datur.Crescite et multiplicamini multitudini sufficit vt ipleat ab aliquibus vt aliqui carnali generatiōi operā dent. quidā vero ab hac abstineant et cōtemplatiōi operam dent ad totius 9

humani generis pulcritudinem & salutem.

4 ¶ Utrū virginitas sit excelētior matri°. R. h3.s.T. vbi.s.ar.4.q fic:& hic p3 in li.hiero.ↄ̄ iovi.hic error fuit Jouiniani q posuit virginitatē nō ēē matrimonio pferēdā q qdē error pcipue destruit & ex° xpi q & matrē virginē elegit & ipe virginitatē seruauit & ex doctrina apli q virginitatē cōsuluit & tāq̄ melius bonū:& ēt rōe.tū q: bonu3 diuinū est potius hūano.tū q: bonū aie pfert bono corporis.tū etia3 q: bonū cōtēplatiue vite pfert bono actiue:virginitas aūt ad bonū aie ordinat̄ h3 vitā ↄ̄tēplatiuā qd̄ est cogitare ea q̄ sunt dei.ↄiugiū aūt ordinat̄ ad bonū corporis qd̄ est corporalis multiplicatio generis humani:& ptinet ad vitā actiuā.q: viuētes i matri° nec° hñt cogitare q̄ sunt mūdi.i.cor.7. vñ idubitanter virginitas pferēda ē ↄtinētie cōiugali.Intellige ceteris paribus.vñ ↄiugiū habrae eq̄parat̄ virginitati Joānis h3 Aug.q: Abrahā habuit aiu3 sic paratū ex quo max° virginitas h3 suā rōe3 vt si fuisset cōgruū tempori.ita seruasset:& posset hr̄e aliā.sit.n. cōpatio q̄̄ ad meritū psonar̄ q: tm̄ merebat̄ Abrahā i ↄiugio sic Joānes i virginitate. Et ē excelētissima iter virtutes i genere castitatis nō tamē i genere virtutis:vide.h.Abrahā prin.

5 ¶ Quis patiat̄ maiorē difficultatē i abstinēdo vel virgines vel vidue seu expte.R.h3.s.Tho.4.di.49. q.5.ar°.3.q̄l°.i.ad.p̄°.q i cōtinēdo h3 aliqd maiorē pugnā substinēt virgines & h3 aliqd vidue : ceteris paribus.virgines.n.ↄcupiscētia islamat & expēdi desideriū qd̄ ex quadā quasi curiositate pcedit qua etiā fit vt hō libētius videt q̄ nūq̄ vidit & etiam eis q̄nq̄ ↄcupiscētiā auget extimatio maioris delectationis q̄ sit sm̄ veritatē: & icōsideratio cor̄ icomodor̄ q̄ delectatiōi hmōi adiūgūt̄ & q̄tū ad hoc vidue minorē pugnā substinēt:maiorē aūt pp delectationis memoriā & in diuersis vnum alteri pudicat sm̄ diuersas hominis dispositiōes q: quidā magis mouent̄ hoc:quiddā illo:qequid aūt sit de quātitate pugne tñ hoc certum est q perfectior est victoria virginū q̄ viduarū. perfectissimū.n.genus victorie est & pulcherima Hosti.nūq̄ cessisse: corona aūt nō debet̄ pugne:s3 victorie de pugna.

v Irginis ↄ̄secratio quare solus epūs solas virgines consecrat. R.h̄m.s.Tho.4.di.38.q.i. ar.5. q sicut per matrimoniū carnale representat̄ matrimoniū spirituale quātū ad fecūditate3 ita opportuit aliqd̄ ēē qd̄ representaret pdictū spirituale matrimoniū quātū ad eius itegritatē & hoc fit in velatione virginū sicut per oia q̄ ibi proferūt̄ & geruntur ostendit̄ :& pp̄ter hoc solus epūs cui cura ecclesie cōmittitur virgines desponsat velando non sibi:sed Christo quasi sponsi paralimphus & amicus & q: integritatis significatio plene potest esse in cōtinētia virginali : sed in cōtinentia viduali est semiplena per hoc etiā viduis datur aliqd̄ velu3 non quidē cū illa solēnitate qua virginibus.

6 ¶ Utrū icōsecratiōe virginū detur gratia.R.h̄m.s. Tho.vbi supra q in ↄ̄secratione virginū sicut & in vnctione regū & in aliis benedictiōibus gratia datur nisi sit impedimētū ex parte recipiētis.s3 tamē hmōi sacra nō dicūtur q: nō sun instituta ad curatonē morbi pcti sic alia sacra hec ibi qd̄ credo itelligēdū ex ope opāte nō opato: vide.h.sacm̄.§.i.

7 ¶ Utrū ille q̄ per violentiā corrupte sunt debeāt cōsecrari.R.h̄m.s.Tho.vbi supra. ad.4̄̄.q ille q̄ per violentiā corrūpūtur si nullo modo cōsentiāt virginitatis gloriā quo ad deū nō perdūt. sed quia valde ē difficile q in tali delectatiōe aliquis placentie motus nō insurgat ideo ecclesia que de interioribus iudicare nō potest cū exterius corrupta sit eam iter virgines non velat:vnde Leo papa dicit.32.q.5.c. ille.famule dei q̄ itegritate3 pudoris oppssione barbarica perdiderunt laudabiliores erunt in humilitate & verecūdia si se incōtaminatis nō audeāt copulare virginibus.

8 ¶ Utrum secreto corrupte sint velāde propter scandalū.R.vbi.s.q nō:q: pp vitādū scādalū nō debēt ecclesie sacra vel sacramētalia variari:sed qdā dñt q pōt aliqua cautella adhiberi ad vitādū scādalū: vt.s.illa q̄ nō sunt de substātia virginalis veli vt accēsio cādelar̄ & alia hmōi fiāt mutatis occulte his q̄ sunt de substātia virginalis veli.puta vt q nomē virginitatis in castitatem varietur.

9 ¶ Utr̄̄ illegitime nata possit eligi in priorissam vel abbatissa3 vel ad aliam dignitatē & ↄ̄firmari sine alia dispēsatiōe pape vel alterius q hoc posset sicut pñt plati i or° pdic.ex priuile°.R.Jo.an.i.c.idēnitatib°:d̄ elec.li.6.§.sanc.i.h.cauōica.t3 q nō. domi. de san.gemi.ibidē adducit multa p & ↄ̄:& tādē cōcludit cū glo.tñ rōes i ↄ̄riū sunt fortes.p̄.q: i toto iure nō noiat̄ mulier i hoc.pposito.2° q: nō sic de viro & muliere cū mulieres nō possint.pmoueri ad illas dignitates de qbus.ppie iura loquūtur.3° q: sicut religio aliqd opat̄ i viro vt factus religiosus possit ordinari etiā ad sacerdotiū.ds etiā aliqd opari in muliere vt pōnt esse priorisse:vñ nisi mihi obstaret auctoritas Jo.an.ego de iure dicerem aliter & post factum adhererem cōtrarie opinioni.

1 ¶ Quo tpe debeāt velari.R.q i die epiphanie nr̄e & i natalib° aplor̄ & p totā ebdomadā resurrectōis & oi die dñico:vt nō.20.q.i.§.velamē:&.c.se.& i casu necessitat̄.puta picli mort̄ oi die priuato.20.q.i. deuo:& i glo.c.2.h3 aliquos ēt i solēnib° festiuitatibus possunt consecrari. Nec possunt velari ante.25. annū.20.q.2.c.placuit: & sequētibus.

v Js quotuplex ē.R.duplex:vna dr̄ publica & hec ē q̄ sit:ue dū cū armis vt.l.i.ff.de vi.pu. s3 ēt cū oi qd̄ pōt nocer̄ vt i.l.armatos.ff.co. ti.armatos nō solū itelligere debemus eos qui tella habuerint.s3 etiā eos qui aliud quo nocere possint:

hec ibi: et hac lege tenet nō solū ī vi facta cū armis. sȝ etiā si armate itrat domū vel possessionē alterius sine cā legitima. puta p vsu venādi. itineris. nauigationis vel mercationū: vt l. i. et. 2. ff. de vi. pu. Alia dr̄ priuata q. s. fit sine armis alicui etiā coadunatis hominibus. vel si reo debitoris sine iudicis auctoritate occupet. ff. de vi. priua.

i ¶ Uis vel violētia nō cōmittit si forisecus ab vniuersitate expellat. vel si eps nō admittit ad procurationē sibi dbitā: et frāgat hostia eccle. Pa. d immū. eccle. c. i. vel existēs i possessiōe defendēs ius suū. vel recupās rē suā icōtinēti. ēt ifrigēdo hostiū vel mur

2 ¶ Que pena iferētis vim. R. p vi publica ī ibidē. deportat: vt nō glo. l. q dolo i fi. ff. de v. pu. pu. priuata vero punit i tertia pte bonorum et nō pōt eē iudex: senatō: vel aliū aliquē honorē hr̄e. tāq̄ ifamis: vt i. l. p°. ff. de vi priua. et alijs all. i glo. i. c. cū dilect°: de or. cog. vide ad materiā. ℣. coactio per totum: et ver. īpedimentū. 9. per totum.

Visitationē pōt facere quilȝ hn̄s ordinariam v iurisditionē i aliquos sicut archieps i tota prouintia: de cē. c. romana: li. 6. et eps i sua dyocesi de offi. or. c. cōq̄rēte. Itē archidiaconus: et decanus: de cen. cū apls: de offi. archidi. c. mādam°. Itē abbates et plati religiosorum visitāt mōasteria et monacos sȝ eorum istituta vt i. c. pen. et fi. de sta. mo. Item legati aplice sedis et qb°cōmittit a papa vel a plat ordinarijs. ipis existētib° ipeditis. x. q. i. epm d offi. or. c. iter cetera: et eo. ti. c. si eps. li. 6. quidā dicūt inferiores epis nō posse p alios visitare ↄsuet obstāte exceptis platis religiosorum q visitāt etiā per alios.

i ¶ Quē ordinē dȝ tenere visitator. R. vt dr̄ i. c. romane: de cen. li. 6. q archieps dȝ. p. ppriā dyocesiȝ visitare totā incipiēdo a capitulo sue eccle et sic tota visitata trāsibit ad alias dyoceses. silr faciat eps p incipiēdo a suo capitulo: legati sūt de latere nō tenētur istū ordinē seruare sȝ Hosti. nec visitatores religiosorum. sȝ seruabūt eorum statuta: vt dr̄ i. d. c. romana i fi. sȝ vna siue i toto siue i parte: visitata parte non poterit ad aliā reuerti nisi oibus alijs visitatis. d. c. romana: et sua prima. sȝ si forte aliq̄ eccla prīntie visitata idiguerit tūc pōt redire ad illā si a dyocesano fuerit regsitus vel de ↄsilio et assensu oium suffraganeorum aut maioris partis vel si difficultatem adhibuerint petatur a papa.

3 ¶ Quō dȝ fieri visitatio. R. p dȝ pponere verbū dei et demū de vita et ↄuersatiōe ministrātiū i ecclesijs et locis alijs diuino cultui deputatis ac ceteris q ad officiū suū spectāt inquirat: et sine iuramēto et coactione ad eorum emēdationē per salubria cōsilia inducat lenibus et asperis sicut sibi videbit expedire q si de aliquibus orta fuerit ifamia ↄ aliquē: ordinario denūtiet. si nō est ordinarius vt inquirat: notoria vero corriget poterit et punire vt i. d. c. romana: et ista forma est de pcepto oibus platis. iure ordinario visitantibus: exceptis religiosorum ↄsuetudinibus et regularibus institutis. d. c. romana.

¶ Utrū visitator possit aliquid accipere a visitatis. 5 R. pōt recipere pcurationē et nō q oȝ q p pcurationē recipiat solū. 2° q solū a locis visitatis et non ab alijs. 3° q solū fit p victu illius diei siue fit i victualibus siue fit i pecunia. 4° q tm̄ vna vnā pcurationē recipiat siue vnā siue plures visitet ecclias. 5. q ipse ordinarius psonalr visitet etiā si p aliū visitet. poterit ille alius recipere expēsas victualiū. c. si eps: de offi. or. li. 6. Alr istis nō ↄcurrētibȝ recipere nō pōt: et si qd alio mō recepit ipe vel aliqs d suis familiaribus tenet duplū restituere ecclesie a qua illud receptū ē ifra mēsē: alioqn patriarche: archiepi: epi: sunt iterdicti ipo facto ab igressu ecclesie: feriores vero a pdictis: sunt suspēsi ab officio: et bn̄ficio: donec dictū duplum restituāt nec valet remissio: vel dātū liberalitas seu gra eos liberare nisi restituāt hec colligūt ex. c. exigit: siūcto. c. felicis: de cen. li. 6. et d. c. romana: nec currit pscriptio ↄ pdicta. c. cum ex officij: de pscrip. fm Inno. eps pōt exigere pcurationē i signū subiectiōis et vt facilius iducat. Et visitās pōt exigere expēsas q̄s fecit i eūdo ad locū vel emēdo equos loco equorum mortuorum vel vecturas equorum. Itē vestes et sitia: et itelligas ī legatis et nūtijs aplicis q hec pñt vltra pcurationē. secus de epis et alijs q solū pcurationem accipiūt. hec Pa. in. c. procuratiōes: de cen. vide. ℣. symonia. §. 22. et. ℣. donatio. p. §. 19.

¶ Utrū archieps vel eps possint visitare mōasteria 6 exēpta. R. q sic: in. c. sopite: de rescrip. Intellige nisi sup hc habeāt priuilegiū. Ut aūt possint visitare hospitalia. R. sȝ Pa. i. d. c. sopite: q sic: si est locus religiosus. puta q: ↄstat vel ē dubiū q auctoritate epi ē īstitutū: si aūt fit dato q nō fit religiosus et viuit isti tuēs nō poterit visitare sine licētia istituētis: si vero est mortuus et voluit hospitale remanere tūc potest visitare. c. vt iuxta: de offi. or.

v Vitium. ℣. peccatum.

Unanimiter de suo significato reqrit nullam v discrepāntiā qd pbat in. c. bone: el. 2°. de postu. pla. vide. ℣. ↄcordia. §. i. s. vtrū electio facta a maiori parte sit cōcorditer facta.

v Universitas: vide. ℣. collegiū.

Unctio extrema sȝ. s. Tho. q. di. 23. q. i. ar. p. v est sacrm̄ q: pertingit ad effectū q ē curatio morbi peccati vt ex Ebis Jacobi vltimo pȝ. nec ordinat ad aliud sacramentū quasi ei annexum et sic cōstat q nō ē sacramētale. sȝ sacm̄: et nō est simile de vnctione qua cathecumini vnguntur q: sua vnctiōe nō perducit ad peccati remissionem q: hoc ad baptismū pertinet. sȝ aliquo mō ad baptismū disponit et iō nō est sacm̄ illa vnctio sic vnctio extrema et fuit significatū aliquo mō p curatione q fuerunt facte in veteri testamēto et nō est de necessitate salutis nisi ratione cōtemptus.

1 ¶ Utrū sit vnū sacrm. R. fm. s. Tho. vbi. s. q. 1. ꝙ sic. lȝ plures actiones sint de eius perfectiōe q̄ tn̄ ɔue niunt ad vnum significandū: ⁊ causandū: ⁊ sic sunt vnū vnitate perfectionis ⁊ finis.

2 ¶ Utrū sit istitutū a xp̄o. R. vbi. s. ꝙ sic. q̄uis qdā dicāt ꝙ fuerit istitutū ab ap̄lis. sed melius dicūt alij ꝙ oia a xp̄o. q2 sunt fundaméta legis q̄ debebāt istī tui a legis latore: ⁊ hñt efficatiā q̄ nō nisi diuinitus inest. q̄dā tn̄ fuerūt ꝓmulgata per ap̄los ⁊ sic itelli gif mḡr sniaꝝ qui dicit ꝙ fuerūt ab ap̄lis.

3 ¶ Que ē forma huius sacri. R. vbi. s. ꝙ ē ofo dep̄ catiua dicēdo p istā sanctā vnctionē ⁊ suā piissimā misericordiā indulgeat tibi dñs quicqd deliquisti p visuȝ i noie pa. ⁊ fi. ⁊ s. s. amen: ⁊ sic de ceteris sensi bus. Uerba etiā idicatiui modi q̄ fm morē quarū dā eccliaꝝ p̄mittūf ofoni nō sunt de substātia sacri vt p̄mittēdo sic vngo hos oculos oleo sanctificato i no. pa. ⁊ c. mā aūt ē ole. oliue ab ep̄o ɔsecratū ⁊ ta le oleū ⁊ ei⁹ ɔsecratio sunt de necessitate huius sacri.

4 ¶ Quis sit eius effectus. R. vbi. s. ꝙ ei⁹ principalis effectus ē q̄d. i. sanatio sp̄ūs q̄ daf ɔ̄ quādā debilita tē vel ieptitudinē q̄ i nobis relinquif ex pctō actuali vel originali ɔ̄ quā debilitatē homo roborāf p hoc sacrm ⁊ q2 hoc robur grāȝ facit q̄ secū non cōpatif pctm̄. iō ex ɔsequēti si iuenit aliqd̄ pctm̄ veniale vel mortale quo ad culpā tollit ipaȝ dūmō non ponaf obex ex parte recipiētis. secūdarius effectus ē sani tas corporalis hāc tn̄ nō inducit nisi fm ꝙ expedit ad finē pricipalē. s. spiritualē sanationeȝ ⁊ tūc semp eā iducit dūmō nō sit ipedimentū ex pte recipiētis: ⁊ lȝ i ipo fiāt multe vnctiōes vltima tn̄ est formalis respectu oiuȝ p̄cedentiū ⁊ agit i virtute eaꝝ ⁊ ideo i vltima vnctiōe grā ifundif q̄ effectū sacri p̄bet. Ca racterē aūt hoc sacrm nō iprimit q2 p ipm nō depu taf hō ad aliqd̄ sacrū agēdū vel suscipiēdū. sȝ q̄dā iterior deuotio q̄ ē sp̄ūalis ūctio ⁊ ē res ⁊ sacrm.

5 ¶ A qbus ɔferri dȝ. R. vbi. s. ꝙ a solis sacerdotib⁹ nec alius pōt vngerē i articulo necessitatis: sacerdos ɔferre pōt vno clerico p̄nte. nō tn̄ solus: pōt etiā i ne cessitate. c. q̄siuit: de ver. sig. laicus quoqȝ pōt i necef sitate auxiliari i hoc sacerdoti ei respōdendo vt dr̄ i summa ɔfessoꝝ ⁊ sacerdote deficiēte si iam iūcte sunt aliq̄ partes nō dȝ reiterari. sȝ compleātur alie partes per aliū sacerdotē. Religiosi illud ɔferre nō possunt. v. excōicatio. 5. casu. xj.

6 ¶ Quibus ɔferēda ē. R. fm Pe. nō nisi adultis. in firmis. i piculo mortis ɔstitutis ex ipa ifirmitate. vn̄ nec daf eūtibus ad bellū aut nauigātibus. seu his q mor occidēdi sunt. q2 talis mors nō iminet ex defe ctu nature. sȝ ex euētu fortune his aūt q p̄senio defi ciūt etiā sine actuali ifirmitate daf: pueris nō q2 nō hñt ifirmitatē spiritualē ɔ̄ctā ex pctō actuali. nec di spositionē deuotiōis habere ad hoc sacrm. frenetī cis aūt ⁊ amētibus ⁊ si in sana mēte petierūt debet eis dari alias nō: ⁊ maxime qñ verisilr possent ali quā irreuerētiā iferre. Sed ē magna dubitatio vtrū debeat dari illis q ex ifirmitate vel alia cā carēt in illo vltimo: vsu rōis: ⁊ vr̄ ꝙ non q2 s. Tho. 4. di. 23. q. 2. ar. 2. q. 3. dicit ꝙ illis q nō pñt recognoscere ⁊ cū deuotiōe suscipere nō debet dari: ⁊ furiosis qñ sunt i furia nō dȝ dari q2 tūc hoc remediū nō pōt ei applicari p ꝓpriā deuotionē: ⁊ i. e. loco. q. 4. dicit ꝙ hoc sacrm exigit actualē deuotionē i suscipiēte si cut eucharistia. nullū aūt istoꝝ est i casu proposito. Jn ɔ̄ ē cōis ɔsuetudo. Pe. de pal. ⁊ ar. f. R. ꝙ dari debet illis q p̄ius petierūt explicite dū haberēt vsū rōis debet etiā dari his qui iplicite petierūt. puta q2 catholice se habuerūt dū haberēt vsuȝ rōis vtendo alijs sacris: i hoc. n. vidētur desiderasse hoc vltimuȝ sacrm. Ad illa aūt q̄ i ɔ̄riū adducūtur. R. fm men tē. s. T. ꝙ sic est de hoc sacro ⁊ d̄ eucharistia vt ip̄e ait vbi. s. q. 4. sȝ i eucharistia p̄cedēs deuo⁹ cōpu taf ei ad dignā māducationē vt ait ibidē ⁊ habef 26. q. 6. is q. debet igif itelli. s. T. ꝙ nō debet dari il lis qui nō hñt deuotionē ad istud sacrm vel nō ha buerūt remanet. n. hȝ. s. T. virtus p̄cedētis deuotio nis: ⁊ sic itellige oia p̄dicta: vide. v. cōicare. §. 55.

¶ Que ptes inūgēde sunt. R. hȝ Tho. ⁊ Pe. ꝙ iun gūtur istruméta quinqȝ sensuū tāq̄ p̄ radices pec cādi: oculi ꝓpter visuȝ. aures ꝓpter auditū. nares pp odoratū. labia pp gustū. manus pp tactū q ma xime viget i purpis digitoꝝ. pedes vero pp viȝ mo tiuā: renes vero qbusdā inūgunf pp vim appetitiuā sȝ cōiter nō iungūtur pp reuerētiā. Jtē i mutilatis ⁊ eccis debent inungi partes magis propinqȝ. 7

¶ Utrū possit reiterari. R. vbi. s. ꝙ sic. sine aliqua i iuria sacri q2 nō hȝ effectū ꝑpetuū. eo ꝙ sanitas cor poris: ⁊ mētis qui sunt effectus eius amitti possunt: in eadē quoqȝ egritudine iterari pōt. si p̄ qdē sit in piculo mortis ⁊ euadat ac etiā postea recidiuū pa tiaf q2 erit quasi quedam ifirmitas alia: ⁊ sicr̄ si sit egritudo diuturna vt idropesis q2 tūc debet fieri qñ videf perducere ad piculū mortis ⁊ illū articulum euadat eadē ifirmitate durāte ⁊ postea ad sileȝ sta tū reducaf iterū pōt inūgi q2 iā est alius ifirmitatis status q̄uis sit eadē ifirmitas ⁊ pōt darius dici hȝ s. T. ꝙ si ifirmitas ē breuis nō dȝ iterari nisi ifirmi tate curata q2 alias nō dr̄ a statu illo recedere si vo ē diuturna sit hȝ ꝙ dictū ē: vr̄ oleū n̄ ɔsecratū addi tū oleo ɔsecrato fiat ɔsecratū: vide. v. aq̄. §. 3. ⁊ se. 8

Vnire

Vnire pōt papa vnū ep̄atū alteri: ⁊ vnā eccle siā iferiorē alteri cuiuscūqȝ vel cū cā vel sine cā ⁊ sine ɔsensu canonicoꝝ. Pa. i. c. cū vnire de exce. pla. Ep̄s āt ad istar pape pōt vnire ecclias sibi subiectas i sua dyocesi. nō tn̄ sine cā ⁊ sine ɔsen su canonicoꝝ. c. pastoralis: in fi. de dona. Jnferiores aūt plati nō possunt nisi p̄scripsissent: ⁊ est p̄scripti bile. q2 ē iurisdictiōis fm glo. i de. ne i agro. §. ad hec de sta. regu. legatus vero de latere fm Pa. post Jo. an. i. d. c. cū vnire: pōt ēt vnire ecclias i sua legatiōe

etiā si nō posset illas cōferre. q̄uis multi teneāt contrariū. Eps etiā bm.e.ibi pōt vnire ecclesias quarū deuolutio eēt facta ad papā ex sua negligētia quia vnire respiat ꝓprietatē. s3 collatio respicit titulum. Et sic pōt epo vnire vnā ecclesiā alteri rectore illi⁹ nō vocato. q2 vnio respicit ꝓprietatē i quo nō offēdit rector qui retinet titulū ⁊ fructus i sua vita non tñ posset vnire singulari psone q2 hoc esset rōe tituli q̄ ē apud rectorē qñ aūt vnit ecclesie ē respectu proprietatis q̄ ē apud ꝑcedentē hec Pa.i.c.cōsultatio/nibus: de dona. vide de.2.de re.ecc.non alie. Abbas vel alius iferior ꝑlatus nō pōt vnire etia3 de ꝯsensu archiepi i dyocesi suffraganei Pa.i.d.c.cū vnire.

l Unio pōt fieri. 5.modis ꝑ cū ecclesie vniūtur quo ad spiritualia tm̄ sic ꝯsueuit fieri i aliquib⁹ mona/sterijs in quibus celebrātur exequie mortuoꝝ simul. 2⁰ fit vnio p viā subiectionis cū vna ecclesia subicit alteri ⁊ hoc casu ecclesia subiecta remanet sub iuris/ditione illius sub quo.ꝑ.erat ꝯstituta nisi aliud fuerit expressū3 in ipa vnione vt ē tex.i.d.c.q2 monaste/riū.de reli. do. 3⁰.fit vnio quo ad ꝑlatū dūtaxat vt idē sit ꝑlatus vtriusq3 ecclesie: ⁊ hoc casu i electiōe debēt duo collegia ad iuicē deferre. 4⁰ qñ due eccl'e vniūtur simul ⁊ tūc cōicāt sibi iuicē priuilegia: vlti/mo eccl'ia vnit alteri cū eligit i cathedralē qd̄ solu3 papa facere pōt vt i.c.qd̄ trāslationē: de offi.lega.

Olūtas est appetitus rōnalis.i.sequēs app/v hēsionē rōis ⁊ ē i oī nā rōnali seu itellectua/li: in deo ē idē realiter qd̄ itellectus differens solū bm rōe3 vel formalr ß3 Sco. h3.n.de⁹ summā delectationē q2 h3 sūmā felicitatē ß3 phm.12.meth. q̄ nō possunt eē sine volūtate: ē etiā i angelis: hñt.n. īclinationē in vle bonū qd̄ nō ē sine volūtate: ⁊ est i eis distincta realr ab itellectu bm Thomistas. Est etiā i hoīe i quo ē quodā mō media iter rōe3 ⁊ concupiscibilē q2 pōt ab vtroq3 moueri: i eo.n.qui ē cō/tinēs mouet a rōe in eo aūt q est icōtinēs mouet a ꝯcupiscibili ⁊ ideo ꝯtinētia pōt attribui rōi sicut primo mouēti.icōtinētia ꝯo ꝯcupiscibili q̄uis vtrāq3 imediate ptineāt ad volūtatē sic ad ppriū subiectū.

l Utrū volūtas hoīs duret post mortē ei⁹. ßꝫ.ꝙ sic. p3 i.c.si.de ꝑbēa.ꝙ nō expirat morte ꝑcedētis. expi/rat tñ morte illi⁹ cui ꝑcedit. Ex quo sequit ꝙ q̄uis abbas possit bm suā voluntatē absoluere priorē tñ ipo mortuo nō ē absolutus: psumit.n.durare i sua volūtate ⁊ sic vbi validitas alicuius actus depēdet ex volūtate alterius nō reuocat per ipius morte3.c. maiores: de baptismo.secus si cōcessisset vsq3 ad beneplacitū suū q2 beneplacitu3 expirat per mortē.c.si gratiose: de rescrip.li.6.si vero dixisset ad bñplacitū sedis apl'ice non expiraret per mortē pape. q2 sedes apostolica non morit.d.c.si gratiose. Nota tamen bm Jo.an.i glo.d.c.si gratiose.in. ꝯ.expirat ꝙ illud quod dr de ꝑbēario ꝙ nō expirat morte cōcedentis: debet intelligi quādo cōcessit ꝑbēariu3 simpliciter.secus.n.eēt si dixisset ꝯcedo tibi donec voluero q2 hoc perinde ē ac si dixisset donec morar nisi prius reuocauero. Quādo igit ordinat aliquid qd̄ depēdet a volūtate sua sine aliqua cōditione vel termino tunc durat post mortē. vt puta facit aliquā grā3 vel ali/quā excōicationē nihil addendo q2 psumit i eadē volūtate durare.c.maiores: de baptis. si vero facit cū aliqua cōditiōe vel termino ptinēte ad actū vo/lūtatis.puta donec voluero vel placuerit vel ordi/nauero vel ad beneplacitū ⁊ similia.tūc vel illa ꝯditio pertinet ad volūtatē eius ⁊ sic per mortem expirat .d.c.si gratiose: vel pertinet ad voluntatē alicuius qui semper remanet puta dicēdo ad beneplacitum sedis apostolice vel donec sedes apostolica alr ordi/nauerit: ⁊ sic q2 semper remanet nō expirat p mor/tem ꝑcedentis vel statuētis. Sed ꝯ q2 aliqui dicunt ꝙ si papa dixisset quousq3 alr ordinauero vel confirmauit aliquē dicendo donec reuocauero: ista nō expirāt per mortem .ßꝫ.bm intentionē glo.in.d.c.si gratiose ꝙ ante illā decre.si gratiose: erāt opiniōes ꝓpter varios tex.sed per illā decre.si gratiose: fuit determinatū ꝙ qñ apponit conditio pertinens ad actū volūtatis ipius nō durat.secus: ⁊ ē.vt dictū ē: vide.ꝯ.grā.§.6.⁊.ꝯ.ꝑbēariū.ꝑ.§.2.ꝯ.abso⁰.ꝑ.§.57

Utrū teneamur ꝯformare volūtatē nostrā volū/tati diuine.ßꝫ.bm doctrinā.s.Tho.ꝑ.sniar: di.2.q. z
si.vbi.ꝑ.est notādū ꝙ ꝯformitas ē ꝯueniētia i vna forma ⁊ sic idē ē qd̄ similitudo quā causat vnitas qualitatis.s.vnica: specifica vt dr.5.metha. vñ hoc mō aliquid alicui cōformat qd̄ sibi assimilat.sicut hō sapiēs assimilat deo qui est sapiens.iu deo tñ ē nobiliori mō.2⁰ notandū ꝙ voluntas nostra potest multis modis ꝯsiderari ꝑ quantū ad suā essentiā: ⁊ sic ē quedā potētia que est i substātia itellectiua bm quā attendit ymago diuine trinitatis: ⁊ sic aīa nostra ē ꝯformis.i.similis deo ß3 volūtatē.2⁰ mō accipit pro habitu qui ē i volūtate.puta charitas: ⁊ sic etiā volūtas nr̄a ꝯformis ē volūtati diuie q2 ē filis sibi i ista pfectiōe.3⁰ accipit volūtas nr̄a p actu volūtatis: ⁊ hoc pōt eē dupl'r. vno⁰ p substātia ipi⁹ act⁹ ⁊ sic ē etiā pfectio q̄dā nālis: ⁊ isto etiā mō volun/tas nr̄a ē filis volūtati diuie. s3 nullo istoꝝ modoꝝ itelligit.q.nr̄a. Alio⁰ pōt accipi actus voluntatis.p q̄litate eius q̄ q̄litas pōt eē q̄druplr. ꝑ i genere cāe mālis.i.ꝙ ad obiectū mālē vel ꝙ ad id qd̄ vult volūtas nr̄a: ⁊ sic volūtas nr̄a dr ꝯformari voluntati diuine qñ vult id qd̄ volūtas dei vult. vt puta vo/lūtas dei vult ꝙ celū sit ita ⁊ ego volo: ⁊ p hūc modū dicūt doctores ꝙ ē ꝯformitas volūtatis i volito ⁊ tūc si q̄rat vtrū teneamur ꝯformare volūtatē nostrā volūtati diuine.s.i volito. ßꝫ.ꝙ volūtas dei est duplex.s.añs ⁊ ꝯñs si q̄ramus de ātecedēte sic claꝝ est ꝙ tenemur.sic.n.ꝯformare volūtatē nr̄as volū/tati diuine antecedēti nihil aliud est nisi velle illa q̄ deus vult tali volūtate.s.beatitudinem: habitus: ⁊

actus virtuosos: et alia que ordinauit ad bonum et non est dubium quod tenemur velle talia loco et tempore: etc. Sed questio proposita non proprie sic intelligitur. Alio modo possumus loqui de voluntate diuina consequenti quam proprie et perfecte dicitur voluntas: et tunc si queratur vtrum homo teneatur conformare etc. nihil aliud est quam querere vtrum teneatur velle id quod vult. puta deus vult quod pater meus damnetur vtrum ego tenear ad idem et hoc potest intelligi dupliciter. vno modo de his que ignoramus deum velle: et sic non tenemur. Alio modo postquam est nobis notum. puta video patrem meum mortuum: et sic cognosco quod deus vult mortem patris mei. vtrum tenear id velle: et sic iterum distinguo quod possumus loqui de appetitu naturali siue sensitiuo siue intellectiuo: et sic non tenemur. patet enim beata virgo dolebat de morte christi. Alio modo de voluntate rationali. i. de actu voluntatis que sequitur deliberationem rationis: et sic tenemur conformare voluntatem nostram voluntati diuine in volito. Nam beata virgo tali voluntate volebat mortem christi. Notandum tamen quod voluntas nostra potest habere triplicem conditionem. Nam quedam est conditio peccatoris in via et talis est corruptus qui ex toto derelinquit deliberationem rectam et sequitur impetum voluntatis naturalis et sensitiue murmurantis de dei ordinatione. in iustis vero viatoribus est .2. conditio et manet quidem integer sed imperfectus. dupliciter vel ex parte cognitionis quia non plene voluntatem diuinam cognoscit tum ex parte affectionis quia retardatur ex motibus inferioribus. vnde in talibus sufficit non recalcitrare diuine ordinationi: nec oportet gaudium exprimi de hoc quod secundum talem voluntatem fit et hec est conformitas vie. sed in beatis est integer et perfectus quae est .3. conditio tam ex parte cognitionis quia perfecte cognoscunt voluntatem dei quam ex parte voluntatis que dominatur omni inferiori appetitui: nec in aliquo retardatur. vel impeditur: et sic volunt id quod deus vult cum gaudio iuxta illud letabitur iustus cum viderit vindictam: etc. Sed quid si deus reuelaret damnationem suam alicui dico quod ista positio est quasi impossibilis. quia nulli sua damnatio reuelatur sicut etiam nec angelis vt dicit Aug. si tamen reuelaretur posset credere secundum comminationem et non secundum prescientiam dictum. tenetur tamen velle istum ordinem iustitie. quo si in peccatis moritur damnatur quia hoc est quod deus vult: et non damnationem per se neque culpam: sic etiam christus et beata virgo et omnes sancti volebant voluntate deliberata passionem suam quamuis voluntas naturalis dissentiret: vide. Desperatio. §. fi.

3 ¶ Secundo modo accipitur actus voluntatis nostre quantum ad modum seu perfectionem eius in genere cause efficientis. sicut quando aliquis vult quod deus vult eum velle. hunc enim ordinem voluntatis deus in eo fecit. s. vt homo vellit bonos mores: bonos habitus: bonos actus et tandem beatitudinem: et tunc conformare voluntatem nostram voluntati diuine nihil aliud est nisi velle id quod deus vult nos velle: et tunc si deus vult nos velle de precepto. tenemur de precepto conformari. si vero de consilio tenemur de consilio: etc.

4 ¶ Tertio modo accipitur actus voluntatis nostre quantum ad modum perfectionis eius in genere cause formalis quae est vel ratio obiecti. s. quando vult bonum sub ratione boni secundum rectam rationem vel est ratio habitus charitatis et tunc quando queritur vtrum teneamur conformare: etc. idem est querere vtrum teneamur ad volendum bonum in ratione boni secundum rectam rationem sicut deus vult. vel vtrum teneamur velle ex charitate sicut deus vult et sic patet quomodo tenemur ex his que dicta sunt. Charitas. §. 17. et 18.

¶ Quarto modo accipitur modus ipsius actus voluntatis quantum ad causam finalem et tunc conformare nostram voluntatem voluntati diuine est velle omnia ad gloriam sicut deus vult et tunc patet solutio ex his que dicta sunt vbi supra. Charitas. §. 10. Nota tamen quod precepta affirmatiua vt est conformare voluntatem non obligant ad semper eo quod impossibile est nobis semper agere. vt in libro de somno et vigilia dicitur et ideo non oportet quod semper actu voluntatem nostram voluntati diuine conformemus. sed sufficit quod semper in habitu: et quandoque in actu. vnde qui peccat venialiter non omittit contra conformitatem. sed solum preter sic preter legem. 5

¶ Quomodo voluntas possit cogi. Coactio. §. 1. Quomodo quedam requirunt liberam voluntatem ibidem §. 4. et 6. Quomodo actus voluntatis sit eque perfectus sine actu exteriori. Meritum. §. 6. et Intentio. §. 3. et 4. 6

v Omitum quomodo sit peccatum. Ebrietas. §. 3.

Otum. §. queritur quid sit. R. secundum s. Tho. 22. q. 88.

v ar. §. quod est deliberata et spontanea promissio deo facta: de his que sunt dei. Quod sic declarat quia votum nominat quandam voluntariam obligationem ad aliquid faciendum vel dimittendum: obligat autem se homo homini ad aliquid per modum cuiusdam promissionis que est rationis actus. ad quam pertinet ordinare. sicut enim homo imperando vel deprecando ordine quodammodo quid sibi ab aliis fiat. ita promittendo ordinat quid ipse aliis facere debeat. sed promissio que ab homine fit homini. non potest fieri nisi per verba. vel quecunque exteriora signa: deo autem potest fieri promissio per solam interiorem cogitationem. quia vt dicitur primi re. 16. homines vident ea que parent. sed deus intuetur cor. exprimuntur tamen quandoque verba exteriora. vel ad seipsius excitationem: vel etiam ad alios contestandum vt non desistant a fractione voti propter timorem dei. sed etiam propter reuerentiam hominum. promissio autem procedit ex proposito faciendi. propositum autem deliberationem aliquam perexigit. cum sit actus voluntatis deliberate. Sic ergo ad votum tria requiruntur ex necessitate. primo deliberatio. 2. propositum voluntatis. 3. promissio: in qua perficitur ratio voti: superadduntur vero quandoque duo alia ad quandam voti confirmationem scilicet pronuntiatio oris. secundum illud psal. Reddam tibi vo. me. q. di. labia mea: et iterum testimonium aliorum. vnde Magister dicit .38. di. quarti quod votum est testificatio quedam promissionis spontanee que deo et de his que dei sunt fieri debet: quamuis testificatio possit ad interiorem testificationem proprie referri. hec s. Tho. vbi s. Vide. i. §. 3.

1 ¶ Notandū p̄.in.ꝟ.deliberata: ꝙ votū nō obligat nisi sit ꝓmissio deliberata.vtꝫ ex dictis .s. T.⁊ in.c. līas.eo.ti.rō est.q: votū trahit obligationē ex intentiōe vouētis q̄ nō pōt esse cōplecta nisi pfecte intelligat ⁊ deliberet ꝯcludēdo q̄ dr̄ cogitatio delibata .i. bn̄ itellecta:⁊ cōclusa:ex quo pꝫ ꝙ q non hn̄t vsum rōnis nō obligātur ad votū factū.sil'r qui subito.timore:amore:ira:vel dolore:timore. sicut i periculis existētes:amore:sic̄ ꝯcupiscētia ducti:ira:sic̄ quādo aliquo calore turbatiōis vouēt:dolore.sic̄ parturiēs i his oibus ⁊ silibus si faciat votū subito sine deliberatiōe nō tenet.qd̄ pōt ex ꝯiectura cognosci qn̄ imediate post timorē:amorē:⁊c̄.penitēt:vbi nō ꝙ talis deliberatio reqrit̄ sine quo nō eēt pctm̄ mortale.vt i puero an̄ vsuꝫ rōis.vn̄ cōiter post.7m̄.annū obligat vt i.c.veniēs:de voto:⁊ sil'r i alijs supradictis. deliberatio tn̄ qn̄uis subita ⁊ cāta ab aliq° p̄dictoꝝ vel sitū sufficiat.vn̄ Pa.i.c.dudū:ꝺ ꝯuer.ꝯiu.i glo.i.ꝟ. calore.q̄.glo. dicat ꝙ donatio facta ecclesie tumultuario mētis affectu.valet.nec p̄textu mentis turbate pōt reuocari:⁊ idem dicendū i voto facto calore iracūdie.q̄ glo.tenet ꝙ votū nō valet sic factū qn̄uis Jo.an.videat̄ ꝯriū tenere. Pa.dicit ꝙ illa glo.pōt ꝓcedere qn̄ ē tāta mētis turbatio ꝙ sapit quādam mētis alienationē ex multo furore. puta q: qn̄ sedatus ē furor nō fecisset votū.deus.n.vult oio volūtariū militē vt i.c.nō est.15.q.i. Sed qd de illo qui vouet i piculo.existens i piculo mortis.vel alterius mali.sc̄.ſm Pa.i.c.sic̄.el.2°.de regu.i glo.p°.ꝙ vel fuit votū subito sine deliberatiōe factū: ⁊ sic nō ligat.c. litteraꝝ.eo.vel fuit deliberatū.s.cū ꝓposito:⁊ ꝓmissione:⁊ tūc vel ē timor mortis aie ⁊ sic non excusat q: nō nūq̄ꝫ icutit̄ a deo vt quis ducat̄ ad ꝯuersionē: ⁊ talis ē appetēdus.16.q.i.c.reuertimini. Aut est timor mortis corporis:⁊ tūc aut ē n̄alis vt i grauiter ifirmo:⁊ tūc nō excusat:vt.d.c.sic̄: si vero ē accn̄talis.aut est casualis vt i timēte piculū naufragij.vel icendij:vel hostiū:⁊ iste etiā nō excusat q: etiā deus aliqn̄ talia icutit.vel est violētia vt i eo q timet mortē violentā ab aliquo hoie iniuste : ⁊ talis timor vr̄ excusare.ita ꝙ si aliqs voueat religioneꝫ vel aliud tali iminente piculo nō tenet̄.tale.n.votuꝫ nō videt̄ volūtariū:vt i.c.p̄.qd̄:metus.cā. ⁊ maxime si fiat i manu illius minātis.vel iuitu eius. Jtē ſm ar.f.3°. ti.xi°.c.2°.§.p̄.q iratus pr̄i.vel mr̄o.vel bene potatus.vouet religionē vel aliquid aliud nō tenet̄.quādo.s.subito sine deliberatiōe.

2 ¶ Notandū.2°.in.ꝟ.spōtanea:ꝙ votū ꝓprie dictū. nō est nisi de eo ad qd̄ nō obligamur.vt possit dici spōtanee.i.volūtarie.⁊ libere factuꝫ.vn̄.s.T.vbi.s. ar.2°.ait.Quia votū volūtariā ꝓmissionē iportat. necessitas aūt voluntatē excludit.id qd̄ est absolute necessariū esse.vel nō esse. nullo mō sub voto cadit. stultū.n.eēt si qs voueret eē mortuꝫ vel se nō eē volaturū. Jllud vero qd̄ nō hꝫ absolutā necessitatē. sꝫ necessitatē finis.puta q: sine eo nō pōt esse saluus.cadit quidē sub voto inq̄ꝫtū volūtarie fit.nō aūt inquātū est necessitatis:⁊ hoc mō sub voto baptizatoꝝ cadit abrenūtiare pōpis dyaboli:⁊ fidē xp̄i seruare.quia volūtarie fit.sꝫ fit de necessitate salutis:⁊ sil'r pōt dici de voto Jacob.qn̄uis etiā possit itelligi ꝙ Jacob vouit se habere dominū i deū per specialē cultū.ad quē nō tenebat̄.sic̄ per decimaꝝ oblationeꝫ: ⁊ alia hmōi.q̄ Gen.28.subdūtur.hec ille:⁊.q. di.38.q.p°. ar.p̄.ql°.2°.circa fi.sic ait.postq̄ꝫ dixerat de necessitate absoluta. Alia ē necessitas cōditionata ex suppositiōe finis:⁊ sic est nobis necessitas faciēdi illa sine qbus nō possumus salutē ꝯsequi.sic̄ sunt p̄cepta ad q̄ alias tenemur : ⁊ talis necessitas non excludit oio votū.iuenit̄.n.qn̄q̄ꝫ large accipiēdo votū eē de his q̄ sunt sub tali necessitate.sꝫ excludit talis necessitas votū proprie dictū:⁊ iō si votū accipiat̄ ſm ꝓpriā sui rōeꝫ.est ꝓprie de bonis illis ad q̄ nō oēs tenētur. vn̄ illa Jacob ꝓmissio magis fuit recognitio quedā obligatiōis q̄ꝫ obligatiōis cā:⁊ iō nō pōt ꝓprie sed largo mō dici votū.hec ille. Ex qbus apparet ꝙ votū illius rei ad quā tenemur non est ꝓprie votū.sed quedā ꝯfirmatio illius ad qd̄ tenemur: ⁊ ex ꝯsequēti nō hꝫ spēꝫ voti:⁊ p ꝯn̄s non trahit ad aliā spēm ergo nō mutat spēꝫ:⁊ nō est de necessitate ꝯfessiōis. .d.tn̄.ar.f.vbi.s.§.2°.dicit ꝙ mutat spēm. Dicit.n. ꝙ qn̄ tale votū nō ē expressuꝫ ab eo q vouet sed ab alio:⁊ ipse hꝫ ratū vt i baptismo tūc nō addit deformitatē trahentē ad aliā spēꝫ.sꝫ qn̄ est votū cōe expressuꝫ per modū ꝓprie:⁊ singularis obligatiōis.vt si qs voueat nō fornicari.tūc mutat spēꝫ.q: illa deformitas q̄ de se iportat spēꝫ peccati.trahit ad aliā spēꝫ. Sed q:.s.Tho.dicit generaliter ꝙ nō ē ꝓprie votū.iō d̄r simplr̄ ꝙ nō mutat spēꝫ.vt dictū ē.grauat tn̄ q: nō solū facit ꝯ̄ p̄ceptū.sꝫ ꝯ̄ suā bonā deliberationē.nisi forte voueret aliqd i eo ad qd̄ nō tenet̄.sic̄ dicit.s.T.de Jacob. nec valet si quis dicat ꝙ.s.Tho.4.vbi.s.ql°.p°.ad.3m̄.dicit ꝙ addit spālē deformitatē.q: ibi accipit deformitatē cōiter. q̄ nō variat spēꝫ.qd̄ pꝫ q: dicit ꝙ sic̄ illa q̄ est i voto baptismi.de qua pꝫ p eūdē.ꝙ nō mutat spēꝫ. quāuis grauet.rō aūt.d.ar.f.tenet ꝺ voto ꝓprie dicto. Pa. in.c.si.de obs.ieiu.dicit sequēdo tex. ꝙ lꝫ vouere nō comedere carnes etiā i diebus alias ꝓhibitis.i glo. tn̄ vr̄ dicere ꝙ vouet̄ nō facere id ad qd̄ tenet̄ sit vouet̄ inetū.vn̄ si qs bn̄ ꝯsideret totū illud.c.vr̄ tenet̄ ꝙ est licitū nō tn̄ ē ꝓpria mā.sic̄ etiā dicit.s.Tho.

¶ Notandū.3°.i.ꝟ.ꝓmissio.hꝫ q: dictum est i primo huius capituli ꝙ.3°.reqrūtur ad ꝯplectā rōe: voti. p̄.n.itellectus discurrit.ꝯsulendo:⁊ ꝯferēdo vtrū bonū sit vouere:⁊ deliberās.ꝯcludit.esse bonū:⁊ sic est deliberatio q̄ est initiū voti.2° volūtas ꝯsentit ⁊ approbat:⁊ sic est ꝓpositū i quo iducit̄ ꝯsensus:⁊ intētio se obligādi.3° rō iperata a volūtate p̄omittit ⁊ sic est ꝓmissio.p̄.itenor: sine qua nō oritur obligatio:⁊ 3

est actus interior rōis.quā deus videt:ꝛ acceptat:ꝛ
sic cōplecta rō voti. Aliqñ aūt solēnizat̄ p signa ex-
teriora.vñ ecclesia nō cōpellit nisi sit hoc.q̄ꝛ si fiat
cū testibus vel p istrumētū vel testamētū.acqrit̄ ius
petēdi alteri:de qbus.ō.in pn̄.ꝛ.ꝟ.dispēsatio.§.12.
Sciendū.ħ.ꝙ qdā dicūt reqri.4°.itētionē obligādi
sȝ melius dr̄ ꝙ itelligit̄ i.ꝟ.ppositū.2°.Scīdū sm
ꝙ dicit Pa.i.c.lrāꝝ:de voto:post Archi.ꝛ Jo.an.
ꝙ canoniste accepērūt istā praticā a.s.Tho.quam
Pa.laudat dicēs.ꝙ videt̄ destruere multas theori
cas canonistaꝝ vel saltē glosare vel restrigere.nō.n.
ita seriose distinxerūt.sȝ i.ꝟ.ppositū itelligebāt oia
illa tria:ꝛ qñ dicūt ꝙ nō reqrit̄ ꝓmissio itelligūt de
exteriori ħ.d.ar.f.Sed Pa.i.c.cōsulti:de regu.mo/
uet.q.difficilē:vtrū ille q itrat religionē cū solo ppo
sito iteriori.cū intentiōe mutādi vitā.sine signo ex/
teriori:accipiēs solū habitū nouitioꝝ sit verus reli/
giosus.ita ꝙ si ꝯberet matri° nō teneret. Inno.sen
tit ꝙ matri° nō tȝ ꝛ ex ꝯsequēti est vere monacus.
mouet̄ qꝛ illud ppositū mutādi vitā cū sit quoddā
votū.solēnizatū p susceptionē hītus nouitioꝝ.hȝ vi
voti solēnis:ꝛ darius hoc tenēt Hosti.ꝛ Goff.ꝛ di/
cūt Hosti.ꝛ Vin.ꝙ si iste habuisset vxorē icognitā:
potuisset illico alteri nubere.quasi p hoc ppositū so
lēnizatū p susceptionē illius hītus.fuerit dissolutum
ipm matri° nō ꝯsumatū ac si vere religionē fuisset
ꝓfessus:ꝛ dicit Jo.an.hoc satis ꝓbari expsse i.c.bñfi
ciū:de regu.li.6.vbi dr̄ ꝙ beneficiū illius q suscepit
habitū nouitioꝝ si apparet ꝙ voluit mutare vitaȝ.
pōt alteri ꝯferri:ꝛ sic videtur fere oēs doc.quos hic
sequit̄ Jo.an.tenere:ꝙ istud ppositū siue votū cum
susceptiōe habitus nouitioꝝ solēnizet̄ vt non teneat
matri° sequēs. Idē dicit Inno.de eo q renūtiauit se
culo renūtiās ppꝛiis vouēs votū castitatis cū susce
ptiōe habit° nouitioꝝ. Sed.d.Car.quē sequit̄ Pa.
tenēt ꝯriū q̄uis nō possit reddire ad seculū.mouet̄
qꝛ p susceptionēȝ huius habitus nō fit ꝓfessus tacite
vel expsse.ergo nō ē solēnizatū quo ad dirimēdum
matri° postea ꝯctū.c.ħ.de voto.li.6.ꝛ ita refert cō
suluisse i facto.nō obstat.c.nō solū.e.ti.li.6.vbi tex.
equiparat istū ꝓfesso tacite vel expsse.qꝛ eqparat so
lū quātū ad hoc ꝙ nō possunt redire ad seculū:idē
dr̄ ad.d.c.bñficiū qꝛ pōt ꝯferri eo ꝙ nō pōt redire.
Ista opinio.d.Car.est valde ꝓbabilis qꝛ non fit ve
re religiosus:vt nō teneat matri° nisi p sacrū ordi/
nē vel ꝓfessionē tacite vel expsse:ꝛc̄.d.c.ħ.sȝ iste non
fecit ꝓfessionē tacite vel expsse. qꝛ nō fit talis ꝓfessio
nisi monasteriū.vel ille q pōt icorporare. tacite vel
expsse ꝯsentiat.c.ad apostolicā:ꝺ regu.ꝛ.c.porrectū
eo. Idē tenet.s.Tho.4.di.38.q.p°.ar.2°.q̄l°.3°.ꝙ nō
est votū solēne ad dirimendū:nisi qñ aliquis se dat
pñaliter deo.diuinis se seruitys mācipādo.qꝺ qdeȝ
fit p ordinis sacri susceptionē.vel p professionē certe
regule debito mō factē.s.i manu eius qui debet reci
pere ꝛ aliis circūstātiis seruatis q̄ p iura determinā
tur.alias.n.nō eēt votū solēne qūtūcūqꝫ quis ꝓfi/
teret̄.qꝛ ex tali ꝓfessiōe nō fieret sub ptāte coꝝ q reli
giōi ꝓsunt.hec.s.Tho.vbi pȝ ꝙ nisi recipiat̄ tacite
vel expse ab eo q pōt vt fiat obligatio mutua.nō est
tacite ꝓfessus:quō aūt vel quot modis fiat ꝓfessus
tacite.vide.ꝟ.nouitius.§.5.ꝛ.6.
¶ Not°.4°.i.ꝟ.deo facta:ꝙ votū suo noie.obliga/ 4
tionē q̄dā exprimit.ex volūt̄ facta: ꝛ qr volūt̄ nō
pōt aliqe obligari.nisi ei q volūtaꝫ ē cognitā.qꝺ so
li° dei ē.iō ex ꝯsiti iportat obligatōēȝ deo factā.ad
sanctos aūt nō fit.nisi sȝ ꝙ p suffragia sunt media
tores iter nos ꝛ deū.sic ꝛ orō ad sanctos fit:ꝛ iō oē
votū pncipalr ad deū reducit̄ sic ꝛ orō. ptinet.n.
ad pietatis religionē qꝺ dei est. siue fiat i proximo
sic i prima mā.siue in seipo.siue i deo. hec.s.T.4.
di.38.q.p°.sīlia dicit.2a.vbi.ē.ar°.5.Quidā dicunt
ꝙ dr̄ deo qꝛ solus de° hȝ ptātē.s̄.totū hoieȝ.sȝ ista
nō videt̄ rō qꝛ i voto nō requirit̄ ꝙ hō se totū obli/
get imo pticulariter i qualȝ re q̄ est de meliori bono
fieri pōt.sed rō voti sm.s.Tho.videt̄ stare i quadā
obligatiōe volūtaria.cuius perfectā notitiam solus
deus hȝ:ꝛ iō illi.s.deo pōt hō se obligare. vñ dicit̄
deo facta.silr in voto fit quoddā sacrificiū sic i ora
tione qꝺ soli deo fit pncipalr sic ħ pn°ꝛ vlti° fini.
¶ Notādū.5.i.ꝟ.ꝛ de his q̄ dei sunt.ꝙ votū ē pro 5
missio deo facta:ꝓmissio aūt ē alicuius qꝺ qs pro
aliquo volūtarie facit.nō.n.eēt ꝓmissio sȝ cōmina°
si quis diceret.se ꝯ aliquē facturū. Silr vana esset ꝓ
missio si aliqs alicui ꝓmitteret id qꝺ ei nō eēt acce/
ptū:ꝛ cū oē pctm̄ sit ꝯ deum.nec aliqꝺ opus sit deo
acceptū nisi sit virtuosum ꝯñs ē.ꝙ de nullo illicito.
nec de aliquo idifferēti.debeat fieri votū.sed solū de
aliquo actu virtutis.qꝺ dr̄ eē magis.i cōpatiōe ad
bonū.qꝺ cōiter ē de necessitate salutꝭ.vñ ppꝛie loquē
do votū dr̄ eē ꝺ meliori bono:hec.s.Tho.2a.vbi.ō.
ar.2°.ꝛ.4°.di.38. Qꝺ iteꝝ meli° declarat ibi ad.p°
dicēs.Quedā sunt q̄ in oēȝ euētū sunt bona sic opa
virtutis ꝛ alia bona q̄ pñt absolute cadere sub vo/
to.quedā vero i oēȝ euētū sunt mala sic ea q̄ sm se
sunt peccata:ꝛ hec nullo° pñt sub voto cadere.q̄daȝ
vero sunt i se quidē ꝯsiderata.bona: ꝛ sm hoc pñt
cadere sub voto.pñt tñ habere malū euētū i quo nō
sunt obseruāda ꝛ sic accidit i voto inepte. qui vt dr̄
Judic.xi.votū vouit:ꝛc̄.vñ Hie°dicit.i vouēdo fuit
stultus qꝛ discretionē nō habuit ꝛ in reddēdo ipius
qꝛ nō debebat i illū euentū obseruare votuȝ.ꝓmittit̄
tñ ibi ꝙ factus ē super eū spūs dñi.qꝛ fides ꝛ deuo/
tio ipius ex qua motus ē ad vouēduȝ.fuit a.d.s.pp
qꝺ ponit̄ in cathalogo sanctoꝝ:ꝛ pp victoriā quaȝ
obtinuit qꝛ ꝓbabile est eū penituisse.ꝺ facto iniquo:
qꝺ tñ aliqꝺ bonū figurabat. De maceratiōe corpo
ris nō ē deo accepta nisi iquātū ē opus virtutis qꝺ
qdē est inquātū ē cū debita discretione:vt.s.cōcupi/
scētia refrenet̄:ꝛ nā non nimis grauet̄:ꝛ sub tali te/
nore. possunt hmōi sub voto cadere.pp qꝺ apls ad

Ro.12.post q̄ dixerat. exhibeaṫ corpora vr̄a hostiā vi uētē.subiūgit.rōnabile obsequū vr̄z.vn̄ si ex obseruatiōe talis uoti.magnū ⁊ māifestū grauamē sentiret. nō dʒ tale uotū seruare. Nota 2° q̄ de uanis ⁊ inutilib⁹.sunt magis deridēda q̄ seruāda. vn̄ q̄ mulieres nō petinēt caput die sabbati.sunt sortilegia magis q̄ uota:⁊ iō p nō uotꝭ habēda sunt.d.ar.f.2°.u.xi.c.1.§.1.sic ait. Nō. 4°.ex eo qḋ dr̄.melioris boni: q̄ uotū ḋ re min⁹ bona nō obligat.vn̄ si qs uoueret nō itrare religionē nō ualet uotuʒ.nec obuiat q̄ hēc ⁊ iuramētū de eo qḋ pōt seruari sine detrimēto salutis eterne ē huādū bʒ decre. q: hoc est uerū si illud hēt.3.comites.s.iudiciū:iustitiā:⁊ ueritateʒ:uel dḋ q̄ detrimētū saluṫ ē nō solū qḋ itenmit salutē.sʒ ēt qḋ ipedit pfectōeʒ saluṫ.uel etiā dḋ q̄ illud itelligit qn̄ uotū ē bʒ mā̄ʒ ppriā: ⁊ sic nō est i pposito casu. Est tn̄ dr̄a iter uotū ⁊ iuramtū.q: uotū seruat̄ soluʒ pp pmissionē.sʒ iuramtū huat̄ pp pmissionē ⁊ reuerētiā dei.vn̄ nō q̄ qn̄ p votū excludit̄ principaliter directe aliqḋ bonū pferēs ad salutē:⁊ nō icludit̄ aliqḋ bonū qḋ p se possit eē mā̄ voti:nullū ē:⁊ nō obligat lʒ posset seruari cū salute. Sed qn̄ votū principaliter icludit aliqḋ qḋ principaliter pōt eē mā̄ voti lʒ illud bonū excludat ex pseqūenti meliora bona.ligat. vn̄ si qs voueat se itraturū ⁊ pseueraturū i religiōe laxiori lʒ ex hᶜ melior via pcludat̄. q: tn̄ religio pmissa est sufficiēs mā̄ voti respectu seculi.lʒ nō respectu aliarū religionū meliorū. valet:⁊ tʒ.idē ḋ iuramēto.hec.d.ar.f. Scias q̄ qn̄ ē de minori bono vel ipeditiuū alteri⁹.dʒ huari q̄ ad id qḋ ē bonū. q̄ 2° ad aliud nō obligat.puta i voto de pseuerātia i religiōe minus pfecta.tʒ.n.q̄ ad religionē:non aūt q̄ ad hoc q̄ nō possit ad meliorē in.v.votū.3.§.4.

V Otū.2°.diuidit̄ q: quoddā ē cōe.i.ē ḋ his ad ad q̄ oēs tenēt̄ quorū ē necessitas pditionata .i.necessitas finis n̄ absoluta. puta si qs vult ad vitā igredi necͤ ē vt huet mādata ⁊ fugiat pctā: ⁊ sic dr̄ necͤ necͤ finis. vn̄ si voueat nō fornicari dr̄ votū cōe.nō q: sit votū vle:sʒ q: ē de illo de q° cōiter .i.oēs tenēt̄. Utrū aūt habeat rōem voti vel addat deformitatē vide.ṡ.votū.p.§.2°. Aliud ē votū singulare.i.volūtariū qḋ diuidit̄ i solēne i quo pfecte repit̄ rō obligationis:cui⁹ obligatio nullo casu irritari pōt:⁊ magis obligat q̄ priuatum:cuius obligatio aliquo casu irritari pōt.vt.j.dicet̄. Nec oē votū publicū ē solēne q̄uis i pprie possit dici solēne.qn̄ ḋ eo extat istrumētū vel sit i pn̄tia alicui⁹ plati.c. p tuas: de voto:⁊.s.Tho.2ᵉ.q.88.ar.7.ad.3ᵐ.sʒ pprie solēne dr̄ votū sequēs ordinem sacrū:⁊ votū religiōis approbate.tacitū vel expssum:⁊ cū aliis circūstātiis reqsitꝭ bʒ iura:vide.ṡ.votū.p.§.3.⁊c̄ si. Aliḋ ē priuatū qḋ diuidit̄ ḋ solēne.sicē ps ptātiua min⁹ pfecta.sicē vegetatiuū distinguit̄ ḋ itellectiuū qḋ icludit vegetatiuū:⁊ sensitiuū virtualiter.ita virt⁹ voti solēnis icludit virtutē voti priuati:⁊ aliqḋ plus h oia.s.T.

¶ Uotorū priuatorū aliud absolutū. qn̄.s.simpliciter vouet aliqd sine pditiōe.vel sine determinatiōe tēporis:⁊ tūc tenet̄ ad statiʒ qn̄ pōt iplere.vn̄ q sic vouet itrare religionē tenet̄ statiʒ si cōmode:⁊c̄.q: qn̄ sic vouet.residuū vite sue deo dedicauit.hē q vouet certo die tenet̄ illa die:⁊ eodē mō ḋ alio.s.qn̄ simpliciter vouit.videt̄ imediate.qn̄ ad hoc ē oportunitas:⁊ occurrit sibi ad hoc eū teneri. Scriptura.n.q̄ ex ore dei pcessit ait. Si qd vouisti deo. nō moreris reddere.deus ergo iterpellat i oi voto. qn̄.s.deus ei ad memoriā reducit ipm votū:⁊ possibilitatē: ⁊ cōgruitatē p tūc iplēdi.ipm iterpellat:⁊ i mora cōstituit de quo.j.v.votū.3.§.3. Aliud ē votū pditionatū vt cū qs vouet ieiunare si liberet̄ ab ifirmitate ⁊ talis tenet̄ adiplere adueniēte cōditiōe: ⁊ nō aliter. hec bm̄.d.ar.f.de voto cōditionato ait Pa.i.c.scripture.de voto.post Inno. Uotū irritat̄ seu eius obligatio ipedit̄.qn̄ deficit cōditio generalis vel specialis apposita i voto. Generalis conditio ē multiplex: vt si deo placuerit.si potero:⁊c̄.q̄ quideʒ cōditiōes generales itelligūtur etiā si nō exprimātur.vt in.c.⁊ si xp̄s de iur.iur.speciales pditiōes sunt multe. vt si filius meus liberabit̄:⁊ si deficit cōditio nō obligat̄ p hoc tex.a ḋrio.22.q.si.c.1. Et ex hoc nō q̄ votum pōt emitti cū cōditiōe.sed dubitat̄ vtrū in ecᶜ pmisso possit qs cōpelli adipleta pditione ad executionem voti ⁊ vr̄.p.q̄ nō.bm̄ Inno.q: tale votū non videt̄ licitū.sʒ symoniacū q: vult emere sanitatem a deo: vel ab aliquo sancto p dationē rerū tēporaliū.1.q.1. q studet debet.n.simplr̄ deo offerre cordis pditionē ⁊ postea rogare p sanitate.seu alia pspritate. Alij aūt dixerūt hoc votū eē licitū q: cū deo nō cōmittit̄ symonia q: oia sunt dei:vt i.c.tua:de deci. Itē q: symonia nō cōmittit̄ sine expsso pacto.hāc opinionē tenent cōiter doc. vna.n.ratio que facit symoniam esse illicitam.est. q: vendens spirituale non est dn̄s: sed deus est dominus.

¶ Faciens votū sub pditiōe ex cuius culpa nō iplet̄ cōditio tenet̄ bm̄ Ricar.4. di.38.ar.3.q.5.puta.qn̄ aliquis fecit votū si deus pseruaret illum ab aliquo peccato si nō facit qḋ i se est vt pseruet̄ sicut fecisset si nō vouisset.tenet̄ .ar.in.c.sicut ex litis: de spon.vel etiā si volūtarie se pcipitaret: probat̄ etiā per.s.T. vt in.c.sequēti.§.1. Nō q̄ Angelica.v.votū.p.§.vltimo.querit vtrū votū sub cōditiōe quā nolet impleri obliget.R.post Ricar.q̄ votū factū sub cōditiōe de re bona ⁊ ppter bonū finē qḋ vouēs intendit cōsequi per executionē illius boni qḋ vouit ē obligatoriū extāte cōditione siue illa cōditio sit bona siue sit mala.siue vouens velet illā impleri siue nō.sicē cum quis volēs cōcubere cum muliere.vouet intrare reli

gionē si illa consenserit in illo malo facto. siue nolit eā impleri sicut cū quis horret aliquod malū cōmittere vouet. si cōmiserit. intrare religionē: et quāuis nolet tūc intrare religionē: imo abhorreat nō ꝓpterea minus obligat q2 nō requirit ꝙ absolute aliqd velit: sed sufficit ꝙ velit sub cōditiōe quod nolet absolute. hec ille. sed si quis bene cōsideret illud exemplū. s. quādo quis velet. cōcubere: et c. cū ratione sua. s. siue sit bona siue mala cōditio. videt esse cōtra id quod ipsemet dicit ibidē. §. 3. vbi dicit ꝙ votū factū propter malū finē nō tenet. sed sic est hic. vñ nō sm. d. ar. s. vbi supra. §. 4. ꝙ votū factū ꝓpter malum finē vel per cōditionē illicitā non tenet et peccat nouens vt in exēplis datis con. Ricar. hec ille. Quādo sunt plures cōditiōes si nō intendebat se obligare nisi omnibus extātibus. nō tenet nisi oēs aduenīāt et si est dubius teneat qđ securū ē ar. s. ibidē.

Votum. 3. quo ad eius obligationē de quo s. Tho. 2a2e. q. 88. ar. 3. ait. Ad fidelitatē hominis pertinet vt soluat id qđ ꝓmisit. vnde sm Aug. fides dicit ex hoc ꝙ fuit dicta. maxime autem debet homo deo fidelitatē. tū ratiōe dominij. tū etiā ratiōe beneficij suscepti: et ideo maxime obligatur hō ad hoc ꝙ impleat vota deo facta. Hoc. n. ꝑtinet ad fidelitatē quā hō debet deo. fractio autem voti est quedam infidelitatis spēs. vnde Salomon rōē assignat ꝙ sint vota reddēda q2 displicet deo infidelis promissio: et. 4. vbi supra ait votū vt ex dictis patet est quidā promissiōis actus inter deum et hominē. vnde cū 9ctus bone fidei iter hoīes factus obliget ad necessariam obligationē. multo fortius votū quo deo hō aliquid promittit. in his dūtaxat ad q̄ votū se extendit. in illis aūt ad q̄ votū nō se extendit: obligatio voti nō habet locū et ideo qui votū rite factū ꝑtermittit. mortalr peccat. q2 fidē quā cū deo inijt frangit. hec. s. Tho. probat etiā per. c. l3: de voto: et iterū dicit. s. Tho. ql. 3. ar. 12. ꝙ dicere ꝙ ille qui voto tenet intrare religionem. pōt sine pctō nō itrare: est hereticū. si pertinaciter: et c.

¶ Sed quid si sit factū impossibile quod vouit. Respondēs. s. Tho. vbi supra. 2m. ad. 2m. dicit ꝙ si illud qđ quis vouit ex quacūq3 alia causa ipossibile reddat debet homo facere qđ in se est vt saltē habeat prōptā volūtatem faciendi quod pōt. vnde ille qui vouit monasteriū aliquod intrare. debet dare operā quā potest. vt ibi recipiat: et si quidē intētio sua fuit se obligare ad religionis ingressum principalr: et ex cōsequenti elegit hāc religionē. vel hūc locū: q2 magis sibi cōgruentem. tenet si nō potest ibi recipi aliā religionē intrare. Sed quid faciet qui taliter vouit et nō inuenit aliquā religionem q̄ velit illū recipere. R. vel cogitauit ꝙ velet se obligare in oēs euentū: et sic tenet in propria domo seruare eo modo quo voluit se obligare cū nō poterit alios obligare ad recipiendū: obligatio tamen tenet ex parte sua. Si vero nō cogitauit nō videt teneri ad id ad quod si verisimiliter cogitasset nō se obligasset. puta si est aliqua religio q̄ sibi nō placeat vel si credidisset debere discurrere per mundū ad querendū religionem nō se obligasset. Et est dubius eligat tutiorem. c. iuuenis. de spon. Si aūt principaliter intendit obligare ad hanc religionē vel ad hunc locū propter specialē cōplacentiā ad hanc religionē. vel ad hūc locū. nō tenet aliā religionē intrare. si eū illi recipe nolunt. sm. s. Tho. 2a2e. q. si. ar. 3. ad. 2m. Si vero incidit in impossibilitatē implendi votū ex propria culpa. tenet inquātū potest et insuper ad penitentiā de propria culpa. sicut mulier q̄ vouit virginitatem si postea corrūpatur non solū debet seruare quod potest. s. perpetuā cōtinentiā. sed de eo quod amisit peccando penitere. Et in. 4. vbi supra addit. ꝙ in voto suo intelligit illa cōditio si illi voluerint illū recipere alias esset indiscretū votū. vnde cōditione non extante nō tenet. Item in. 4. ait. Illud quod votum impediret si prius esset: etiā voto facto obligationem auferre. vnde cū de impossibili nō possit esse votum. si aliquid fiat impossibile post voti emissionē quod prius erat possibile. obligatio voti quantū ad illud tollit vt si quis diues voluerit edificare ecclesiam qđ post modū perficere nō potest. paupertate superueniente. nō obligat ex voto. sed tamen in hoc distinguendū est dupliciter. vno modo q2 omnino factus est impotens: et tunc non tenetur simpliciter ad hoc quod vouit. vel factus est impotēs ad totū. non ad partem: et tūc ad illud quod potest remanet obligatus. Alio modo distinguendū est vtrū ex sua culpa impotentiā incurrit q2 tunc oportet recōpensare per penitentiā vel nō ex culpa sua: et tunc nō tenetur ad aliquā recōpensationē: exēplū de virgine corrupta: vt supra. hec. s. Tho. Pa. vero in. c. p. de voto difficultate hoc dictū sic dicens. Reperio dictū notabile beati Tho. quod recitat Archi. in. c. qui bona agūt. 17. q. 1. vbi dicit ꝙ omne impedimētū superueniēs quod habuit a principio impedire votum si oritur post factū. aufert obligationē voti quod est dictum sane singulare. sed multū instat. c. quod super his: de voto. vbi impedimentū superueniens facit mutationē in aliā causam: et licet illud sit magis tutum. tamen de subtilitate credo primū dictū satis posse pcedere. dūmodo nulla culpa reperiatur in vouente. Nam si per me non remanet quo minus votū perficiam subsistente bona voluntate: debeo reputari ac si votū perfecissem. pro hoc. c. dixi. de pen. di. 1. et ad. c. super his: potest responderi ꝙ procedit quādo impedimentū non est omnino impeditiuū. sed difficultatiuū. aliud. n. est ꝙ factum reddetur impossibile. aliud quod difficile. facit. l. continuus. ff. de verb. oblig. cōiter tamen obseruatur. c. qđ sup his. alt. et

facit tex.d.c.i.dū dicit an ex ifirmitate:⁊c.hec Pa. aliqb⁹ alr dimissio. Sciēdū tñ ꝙ Pe.⁊ Ricar.seqr simplr dictū.o.T.⁊ fitr sūmiste.s.ꝙ si ē effectus oio īpotēs sine sua culpa nullo mō teneat si aūt ꝑ par te ꝑ illa ipleat.d.ar.f.addit.si veniret ad pinguiorē fortunā dʒ iplere. Ad.c.q⁰ sup his: ⁊ ad.c.pᵐ.pōt ēt respōderi bʒ Inno.i.c.scripture: de voto ꝙ qñ votū factū ē ad vnū finē qui pōt haberi p duos modos ⁊ factū est īpossibile p vnū illoꝝ modoꝝ: dʒ adipleri p aliū si ē possibile.puta q votū vouit dare adiuto/rių terre sancte ⁊ nō pōt p seipm pp supueniētē infir mitatē dʒ supplere p aliū si ē possibile ⁊ sic sunt in/telligēdi illi tex.ʒ qñ ille finis est factus oio īpossibi lis vel inutilis:vt puta de eo q vouit ieiunare ꝓpter maceratione carnis si fit ifirmus tūc nō pōt nec est opus ⁊ sic nō tenet.sitr qñ seqret imoderata mace ratio nō tenet bm.s.Tho.ponit exᵐ Inno.de eo qui vouit visitare ex deuotiōe:si pueniat ifirmitate vel morte nō tenet alr:qꝛ finis oio ē sibi factus īpossibi lis.s.deuotis visitādi si vero ꝓ subsidio tenet supple re inquātū pōt.votū igit sic i pn⁰ si fiat de īpossibili est nullū imo peccat:sic vouēs sic si postq̄ est factū fiat oio īpossibile sine sua culpa fit nullū.

2 ¶ Sed qrit vtᵐ qs teneat ad votū qñ vergit i peius ꝶ.bm.s.Tho.vbi.s.i.4.ꝙ sic iuramētū qd vergit i deteriorē exitū nō est seruandū ita nec votū.vnde Isido.dicit i turpi voto muta decretū qꝛ votū nō ex tēdit se ad illicita vel minus bona vt dictū est. Nec dr vtᵐ tūc fuerit illicitū quādo votū est emissum vel postmodū fiat illicitū.

3 ¶ Querit vlterius vtrū qs teneat statim.ꝶ.bm.s. Tho.vbi.s.arᵉ.ar⁰.3⁰.ad.3ᵐ.ꝙ obligatio voti ex ꝓ/pria volūtate ⁊ itētiōe cāt. vñ dr deutero.23.qd se/mel egressum ē d labijs tuis obseruabis ⁊ facies sic ꝓmisisti dño deo tuo:⁊ ꝓpria volūtate ⁊ ore tuo lo cutus es. Et iō si i intētiōe ⁊ volūtate vouētis ē ob ligare se ad statim soluēdū.tenet ad statim soluere legitimo ipedimēto cessante.si aūt ad certuʒ tēpus vel sub certa ꝯditiōe.nō tenet statim.sed neqꝫ debet tardare vltraq̄ itēdit se obligare.dr.n.ibidē cū vo tū voueris dño deo tuo nō tardabis reddere qꝛ req ret illud dñs deus tuus ⁊ si moratus fueris reputa/bit tibi i pctm.hec ille. Et i.4ᵒ.dicit. Si qñ qs vouit puta se itraturū religionēᵐ itēdebat se ad statim ob/ligare.vel ad arbitriū alienū.nō pōt vlterius differ re.etiā pp debita soluēda.ʒ ille q eū recipit tenet ea psoluere.si aūt i vouēdo de debitis cogitabat ꝓba/biliter psumi pōt ꝙ nō itēdebat se obligare anq̄ d reb⁹ suis disposuisset.qñ aūt timet rōnabilr ꝑpetuū īpedimētū tenet vlterius nō differre.hec ille. Et Pa. i.c.nō est eo.ti.dicit ꝙ differens executionē voti pōt dici voti trāsgressor:⁊ ꝙ sic solus platus dispensat vel comutat ita eius auctoritate fit dilatio. Ex oib⁹ his igit pōt sic distingui.ꝙ qñ aliqs vouet vel deter minat sibi tēpus seu ꝯditionē ⁊ illo mō tenet.qꝛ so/la sua volūtate obligauit se.vel nō cogitauit. vel si cogitauit nō itendebat se obligare:⁊ tunc vel dīt vt melius ⁊ deuotius ipleat:vel ꝓpter aliā rōeʒ bone fidei:⁊ tūc nō videt peccare saltē mortalr.imo posset mereri qꝛ votū debet eē rōnabile obsequiū ⁊ hoc in nuit glo.i.d.c.nō est.q̄ dicat ꝙ itelligēdū est si como de:⁊c. Aut dīt solū ex negligētia:⁊ si sit periculum iminēs īpossibilitatis.tūc vr peccare mortalr.s.qñ ad uertit. Si vo nō immineat tale periculū vel si iminet nō cogitat.tūc si nō ē i magna mora darū ē dicere ꝙ peccet mortalr.si vero est in magna mora ⁊ sine necessitate videt mortale p.d.c.nō ē.qꝛ dicat ibi tex. Nō est voti trāsgressor q auctoritate aplica qd vo/uit distulit:ergo a ꝯrio sensu erit transgressor si sine auctoritate:⁊c.⁊ marᵗ si sepe cōscia pulsabat: si tñ nō cogitauit ⁊ est verisile si cogitasset ꝙ determi/nasset aliqd tpo. pōt se i illo fundare ⁊ hoc videt ꝓ bari p verba.s.Tho.qñ dicit si cogitauit de debito/ribus verisile ē:⁊c.qñ venit ad terminū vel statū in quo nō pōt iplere vel excidit a memoria ē sigᵐ mor/talis bm ar.f.vel habet ꝓpositū non implendi:vide aliquid supra.ꝟ.votū.2.§.ꝟ.

4 ¶ Utrū ille quē penitet vouisse peccet mortalr.ꝶ.ꝙ nō:qꝛ sic potuit velle nō vouere ita pōt nūc vele nō vouisse:dūmō tñ ipleat.secus esset si velet nō iplere. qꝛ ista volūtas eēt de illicito;⁊ qui vouet religionē strictiorē.nō potest itrare laxiorē.si tñ itrat dʒ i illa stare.qꝛ votū solēne laxioris piudicat simplici stri/ctioris.c.q post:de regu.li.6.⁊ dʒ pniaʒ agere d vo to fracto ibidē. Et votū de nō itrādo religionē siue de nō itrādo strictiorē est nullū ⁊ peccat vouēdo:qꝛ qᵈ i se ē ponit obicē.s.s.s.ꝟ.votū.ꝟ.§.5.fi. Et vo/uēs ex duabus causis nisi appareat de intentiōe se/curius ē vt soluat etiā vna cā remota bm ar.f.

5 ¶ Querit de illo q vouit dare aliquā mēsurā q̄ nō est determinata de q̄ debeat itelligi.ꝶ.i.c.experte: de censi.ꝙ si ē ꝯsuetudo de aliqua mēsura vel cogi/tauit de aliqua.id seruet:si vero nō apparet:sufficit soluere minorē. Qui hʒ diuersa vota i cōpossibilia: dʒ seruare maius.vel si sunt eq̄lia.id qd est ꝯueniē/tius prius fuit factū bm.d.ar.f.de alio aūt faciat bʒ arbitriū supioꝝ: hec b.s.T.4.di.38.q.1.ar.4.qlᵃ.4. de eo qui vouit seruare aliquaʒ regulā vtrū teneat sub voto seruare oia q̄ sunt i illa regula dic ꝙ nō ʒ tenet eo mō qᵒ ꝓfessores illiᵘˢ regle tenet d qᵒ.ꝟ.religio

6 ¶ Utrū heres teneat adiplere vota dfuncti.ꝶ. f.§.22. bʒ Ray.votū peregrinādi nō pōt pr iniūgere filio. quē cōstituit heredē.nisi ⁊ ipse filius approbaret.c.li cet.eo.ʒ pecuniariā satisfactionē.bñ pōt iniūget.c. tua nos:de vsu:⁊ d sortile.c.ꝟ.qn ēt si filᵉ vult eē he res.tenet iplere vota pris si hereditas hoc patiat. ēt pacipiēdo legitimā marᵗ si sponte suscepit vt in .d.c.lʒ:si aūt nō vult addire nō tenet qꝛ nec heres ē: nisi forte spōte i oēs euētum ꝓmiserit.si tñ ꝓmisit vt heres.vel sub spe hereditatis ⁊ illā non vult addire

nō tenet: de elec.c.venerabilē.§.fi. ꝛ sic pōt intelligi .c.lȝ:sȝ quicūqȝ hereditatē adierit tenet de solu.c.p. ita tñ ꝙ si votū trāsmarinū sit ꝛ aliq̃s impediatur morte vel alio ipedimēto. cogitur alij cōmittere vt Inno.dicit.qn etiā si nō cōmittat heres cogit vt vel ipi cōpleāt vel subsidiū siue expensas quas testator vel ipi facturi eēnt exhibeāt. secus tñ si vouerat nō p subsidio.sȝ p deuotiōe visitādi loca sancta. qꝛ tales supueniēte ipedimēto nō tenētur ire vel mittere.cō/firmātur oia ista p Pe.de pal.vñ ait. Si ē votū tñ reale vt fundādi mōasteriū.vel dādi tñ p deo. aut oblationē mittēdi.aut tot armatos vltra mare.tūc heres tenet sicut i alijs debitis.si aūt est tñ psonale vt ieiunare: cōtinere:ꝛ sitia:heres nō tenet nisi sponte obligauerit se siue sit filius siue extraneus.d.c.lȝ. Si aūt est simul reale ꝛ psonale ꝛ expressuȝ vtrūqȝ tūc tenet ad reale vt si vouit ire ad sanctū Jacobum ꝛ offerre:heres nō tenet ire sȝ soluȝ mittere offertoriū. Si aūt reale ꝛ psonale sȝ psonale est pncipalr expressuȝ.reale vero tacitū ꝛ assessoriuȝ vt ire ad sanctū Jacobū. nō tenet mittere expensas sicut nec tenet ire.silr si vouisset religionē.nō tenet dare hereditatē.qꝛ remoto pncipali:ꝛc̄. Itē si vouit i subsidium terre sancte tenet quātum hereditas sufficit. secus si causa deuotionis:hec ille.

7 ¶ Utrū ille q vouit ad certū diē puta ieiunare in vigilia natiuitatis dñi pxime vēture ꝛ nō seruauit teneat alio die ieiunare. Pa.i.c.p tuas:de voto:dicit ꝙ sic.quasi sit obligatus ad duo sicut ille q obligat certo die.dare decē.facit.c.cū dilecti: de dolo ꝛ ꝯtu. ꝛ.l.edilis:de arbi.hoc aūt itelligēdū est qñ vouens nō itēdebat se determinate obligare ad talē diē. qd vt i pluribꝰ fit.ꝟ.ieiuⁿ.§.12.ꝛ.ꝟ.hore canōice.§.17. Sed qd si vouit ieiunare i festo alicuius sancti ꝛ veniat i dñica. Jo.de neapo.in.ql.R.ꝙ aut votū fuit de ieiunio afflictiōis.s.ad satisfaciēdū p pctis aut subiugādi corpus. Aut de ieiunio exultatiōis.s. vt eēt magis dispositus ad gaudiuȝ vel cōtēplationē diuinoꝝ. Aut de neutro qꝛ.s.nō cogitauit. Aut d vtroqȝ. In.p.casu ieiunādū est i sabbato pcedēti qꝛ debet se ꝯformare ecclesie q̄ tale ieiunū trāsfert .ꝟ. ieiuniū.§.xi.circa mediū. In.2ᵒ.vero ieiunet i dñica. qꝛ ē votū virtuosuȝ ꝛ ligās.ar.76.vtiuā. In.3ᵒ.aūt itē i dñica qꝛ psumit exultationis. In.4ᵒ.ieiunet in sabbato qꝛ ceteris paribus dȝ se ꝯformare vñi ecclesie.silr posset dici de illo q vouit ieiunare per totum mensem.si debeat ieiunare in dominica.R.n.quando nō cogitauit ꝙ cōformet se ecclesie.s.ꝙ non ieiunet in dominica.

8 ¶ Utrū peccet totiens quotiens facit cōtra votū.R. ꝑm Pe.ꝙ quādo quis vouit ad certū diem non bibere vinū.puta die sabbati.vel tali vigilia.ꝙ solum peccat mortalr prima vice.secus si fecisset votuȝ ad tēpus perpetuū.vel ad certos dies qꝛ si ad tēpus ppetuū totiens quotiēs bibit peccat mortalr qꝛ omne tēpus est in obligatiōe si vero ad certos dies solum dies est in obligatiōe ꝛ nō totum tēpus ꝛ ideo non peccat nisi semel pro quolȝ die. Exempluȝ de indulgentia qꝛ si est perpetua totiens habet quotiēs facit id si vero temporalis tñ semel si vero ad diuersos dies quolibet die semel.hoc tñ semper intelligenduȝ est quādo nō fit excōtēptu:ꝛ nō aliter determinauit in mente quādo vouit. Quidaȝ distingūt.s.in voto negatiuo vel affirmatiuo:vt i p peccēt totiēs sȝ i.2ᵒ. tñ semel.sȝ melius vt dictū ē vide.ꝟ.ieiuniū.§.9.

¶ Utrū igrediēs religionē teneat adiplere alia vota q̄ fecit in seculo.R.ꝙnō.ꝑȝ.s.Tho.4.vbi supra. vnde ait. Uotū religionis icludit oia alia vota tuȝ ratiōe perpetuitatis tū rōe obediētie qua hō voluntatē suā deo tradit per quā sui ꝛ omniū dñs eē pōt. ideo ille qui aliqd votū tēporale fecit pōt nō requisita alicuius plati dispēsatiōe religionē intrare non obstāte voto pcedēte.qd votū religionis impediret. puta peregrinatiōis ꝛ hmōi. Uotū etiā terre sancte obligat hoiē ad seruiendū deo tēporaliter ꝛ quātū ad determinatū tēpus.sed votū religionis quātum ad oia ꝛ ꝑm omne tempus:ꝛ ideo quodāmodo est ampliatio voti magis q̄ cōmutatio: per itroitū.n. religionis homo morit priori vite:ideo illa vota q̄ vouit i seculari vita explēda.non tenet exsoluere. ex quo religionē intrat ꝛ pcipue qꝛ singularitas i religionibus ē periculosa:ꝛ onus religionis adeo grauat ꝙ nō manet eadē facultas ad obseruādū votū q̄ in seculari vita erat.tñ quidā dicūt ꝙ debet prelato suo exponere: ꝛ ille pēsatis cōditionibus persone ꝛ voti poterit cū eo dispēsare.sed ꝑm alios. hoc nō exigitur.qꝛ ex ipa vi voti religionis a prioribus votis est absolutus rationibus dictis. hec ille. Itē alibi ait. Omnia alia vota sunt quorūdam particulariū operū sed per religionē homo totā vitā suā deputat dei obsequio.particulare aūt in vñi includit:ꝛ ideo decre.c.scripture:de voto:dicit ꝙ reus voti fracti nō habetur qui tēporale obsequiū in perpetuā religionis obseruantiā cōmutat. Nec religionē ingrediens tenet implere vota vel ieiunioꝝ vel orationum vel alioꝝ huiusmodi q̄ existēs i seculo fecit:ꝛc̄. vt supra addens ꝙ intrans religionē cōsequit indulgentiaȝ omniū peccatoꝝ: de quo vide.ꝟ.indulgentia.§.26. Et Pe.de palu.4.di.38.q.4.ar.p. cōclusione sexta sic ait. Ad liberationē a votis in seculo emissis non est necessaria irritatio illius in cuius manu fit professio.nec dispēsatio eius nec alterius.qꝛ fit per solutionē ꝛ impletionē.hec liberatio. eo.n.ipo ꝙ profitetur liberatur ab omni voto. Idem tenēt Inno. ꝛ Panor.in.d.c.scripture qui intelligūt de votis non cōsonis religioni. secus de alijs puta si vouisset dicere psalteriū:sed dictū.s.Tho.est vniuersale.vnde in .4.ait. Religiosus libere perficere potest vota que fecit in seculo.si nō sunt cōtra religionem suam.ꝙuis ad ea non teneat .hec ille. vtrū possint de nouo vo/ 9

nere infra votū.5.§.4.d.ar.f.dicat q̄ est intelligen/
dū de votis personalibus nō realibus ⁊ q̄ perseue/
ret.sed prima videt̄ superflua q̄z post professionem
ad nihil tenet̄.nec pōt amplius exire: ⁊ ideo secūda
nō requirit̄.vnde cōplete dixit.s.Tho. q̄ onus reli/
gionis satis hominē onerat.nec ē necessaria alia di
spensatio. Pe.de pal.vbi supra dicit q̄ licet vota p/
sonalia cōmutētur in religionē.q̄z verbo cōmutādi
vtitur dec̄.c.scripture:de voto:soluātur etiā per pro/
fessionē realia.quo ad personā nō tñ quo ad mona
sterium sicut nec debita quādiu ergo aliquis est noui/
tius excusat̄ a voto psonali.puta ieiunioꝝ:⁊ hmōi.
non aūt a reali.puta de dando elemosinā :intellige
quādo fuit acquisitū ius de quo .☧.dispēsatio.§.11.
sequit̄ in pe.imo debet per se debita soluere. s3 p pro
fessionē qua homo cedit ⁊ mūdo morit̄.vota perso
nalia extingūtur. sed realia debita in monasterium
transeūt quod obligat̄.sicut heres nō vltra valorē3
hereditatis.Utrū habens votū ingrediens ⁊ exiens
satisfaciat .☧.nouitius.§.7.si.

Votū.4°.vtrū sit laudabile aliquid vouere ⁊
arguit̄ q̄ non.p°.q̄z plus meret̄ qui libere fa/
cit.2° q̄z exponit se periculo transgressionis.3°
exēplo xp̄i ⁊ apostoloꝝ qui non legūtur vouisse.R.
fm.s.Tho.2a2e.q.88.ar.4.5.⁊.6. q̄ triplici ratione
facere aliquod opus cū voto melius est q̄3 sine voto
p°.quidē q̄z uouere est actus latrie.ordinatio.n.cuius
cūq3 virtutis in seruitiū dei est actus latrie.sed votū
est promissio deo facta:⁊ promissio nihil aliud ē q̄3
ordinatio quedā eius quod promittit̄ in eū cui pro
mittitur: ⁊ sic votū est ordinatio quedā eoꝝ que qs
vouet in diuinū cultū.seu obsequium:⁊ ex ꝯsequenti
vouere proprie est latrie actus.seu religionis q̄ est p
cipua inter virtutes morales nobilioris autē virtu/
tis est opus melius ⁊ magis meritoriū. vnde actus
inferioris virtutis ē melior ⁊ magis meritorius ex
hoc q̄ imperat̄ ex superiori virtute.sicut actus fidei
est melior si imperet̄ a charitate:⁊ ideo actus aliaꝝ
virtutū moraliū. puta ieiunare. quod est actus ab/
stinētie:⁊ ꝯtinētie quod est actus castitatis.sunt me
liora ⁊ magis meritoria si fiant ex voto q̄z sic iam
pertinēt ad diuinū cultū quasi quedā dei sacrificia.
vnde Aug.dicit i libro de virginitate q̄ nec ipa vir
ginitas q̄z virginitas est.sed q̄z deo dedicata est.ho
norat̄ quā fouet ⁊ cōseruat cōtinētia pietatis.2° q̄ il
le qui vouit ⁊ facit: plus se subicit deo q̄3 ille qui so/
lū facit:subicit.n.se deo non solū quātū ad actū.sed
etiā quātū ad potestatē.q̄z de cetero non pōt aliud
facere.sicut plus daret homini qui daret ei arbores3
cū fructibus q̄3 q daret ei fructus tm̄.vt dicit Ansel.
in libro de simili.⁊ inde est q̄ etiam promittētibus:
gratie agūtur.3° q̄z per votum imobilr volūtas fir/
mat̄ in bonū facere aūt bonū ex volūtate firmata i
bono.pertinet ad perfectionē3 virtutis. vt patet per
phil ii ethi.sicut etiā peccare mēte obsti/
nata agrauat peccatū:⁊ dr̄ peccm̄ in sp̄s.s.Ad primū
in xp̄ū dr̄ q̄ sicut non posse peccare nō diminuit li/
bertatē.ita etiā necessitas.firmate volūtatis i bonū
nō diminuit libertatē.vt patet i deo ⁊ i beatis ⁊ ta/
lis est necessitas voti.similitudinē quādā habens cū
cōfirmatione beatoꝝ.vnde Aug. Nō te vouisse pe/
niteat imo gaude.iā tibi nō licere qd̄ cū tuo detrimē
to licuisset.felix est necessitas q̄ in meliora cōpellit:ne
cessitas vero coactiōis q̄ causat tristitiā ⁊ inuolunta
riū diminuit meritū ⁊ etiā si cum tristitia votū fiat
plus meret̄ q̄3 sine voto:⁊ sine tristitia:q̄z est actus
religionis.Ad.2m.dicēdū q̄ qñ periculū nascit̄ ex ipso
facto.tunc factū illud nō est expediēs.puta q̄ aliqs
per pontē ruinosū3 trāseat flumen.s3 si periculū imi
neat ex hoc q̄ hō deficit ab illo facto nō desinit pp
hoc eē expediēs.sicut expediēs est ascēdere equum.
quāuis periculū immineat cadēdi de quo. alioquin
oporteret ab oībus bonis cessare q̄ etiā per accidēs
ex aliquo euētu possunt eē periculosa. vñ dr̄ Ecc.xi.q
obseruat ventū nō seminat:⁊ qui considerat nubes:
nūq3 metet:periculū aūt vouētis nō imminet ex ipo vo
to sed ex culpa hominis qui voluntatē mutat tran/
sgrediēs votū.Ad.3m.dr̄ q̄ xp̄o fm se nō cōpetebat
vouere tū q̄z deus erat tū etiā q̄z inquantū hō habe
bat volūtatē firmatā in bonū quasi cōprehēsor exi
stēs q̄3uis per quādā similitudinē ex psona eius dicat̄
in psal.s3 glo.vota mea.dño reddā i ꝯspectu ti eius:
loquit̄ de corpore suo qd̄ est ecclesia apl̄i aūt intelli/
gūtur vouisse ptinētia ad pfectionē quādo Christū
relictis omnibus sunt secuti.

Votū.5°.de psonis q̄ possunt vouere de q̄/
bus dicit.s.Tho.p.in cōi.2a2e.q.88.ar.8.vo/
tū est pmissio deo facta. nullus autē pōt per
promissionē se firmiter obligare ad id qd̄ est i ptāte
alterius.sed solū ad id qd̄ ē oīo i sua ptāte.quicūq3
aūt est subiectus alicui.quātū ad id in quo est subie
ctus.nō ē sue potestatis facere qd̄ vult. sed depēdet
ex volūtate alterius:⁊ ideo nō pōt se per votū firmi
ter obligare in his in quibus alteri subicit̄. sine con
sensu sui superioris.hec.s.Tho.⁊ i.4.dist.In his q̄ nō
subiacēt volūtati vouētis nō pōt vouere.eo q̄ vo/
tū ē volūtariū.sicr etiā illi qui nō habēt vsum rōis.
sicut illi qui nō sunt sane mētis. nō possunt vouere:
nec etiā pueri ante annos pubertatis.hec ille.Quil3
igit̄ sui iuris existens sane mētis ⁊ nō prohibitus pōt
vouere:multi aūt nō possunt de qbus.j.diuisim.
¶ Primo querit̄ de epo ⁊ aliis superioribus.R.fm 1
Hosti.nō possunt sine licētia pape votū3 emittere p
qd̄ dissoluat̄ vinculū matrimonij qd̄ est inter ipm ⁊
ecclesiā suā.c.licet:de regul.⁊.c.nisi cū pridē.d̄ renū.
Itē nec aliud per quod graue preiudiciū fiat eccle/
sie.puta de longa peregrinatiōe:⁊ hmōi.e.magnes
de voto:votū tñ abstinētie ⁊ elemosine emittere po
test.ar.7.q.i.c.demēs:de testa.relatū.⁊ breuiter pōt
quodlibet votū per qd̄ det bonū exēplū.d.c.magnes:

fm Pe. debet adimplere quãtum põt sine p̃iudicio ecclesie: et petere licẽtiã a papa: et si non dabit redimat vel faciat quantum potest. hec idem tenet .s. Tho. 2a 2e. q. s. ar. 7.

3 ¶ Secũdo querit de beneficiatis vbi requirit residẽtia. Re. quod nõ possunt facere votũ longe peregrinationis sine licentia epi. d. c. magne: et c. nisi cũ pridẽ: de renũc. di. 5. nõ oportet. el. 2°. possunt tñ facere votum religionis. 19. q. 2. due: et s. Tho. d. ar. 7. nõ solũ beneficiati. sed etiã oẽs plati inferiores epis: et possunt facere votũ vltra marinũ tẽpore generalis pasagii. d. c. magne: et breuiter pñt i oibus alijs i qbus sunt dñi.

5 ¶ Tertio qrit de platis iferioribus epis. Re. in. c. s. de voto. Prelatus etiã pfessus põt votũ vltramarinũ emittere et in suos vsus vigesimã prouentuũ ecclesie cõuertere. Pa. ibi restringit in casu quãdo fit pasagiũ generale ex dispositiõe summi põtificis. nã tunc videt data licẽtia platis eũdi pro succursu terre sancte. sz hoc cessante nõ putat quod platus maxime regularis possit se ad hoc obligare sine licẽtia superioris: qz epus hoc facere nequit. d. c. magne. Nec possunt facere votũ p quod pĩudiciũ generet suis ecclesijs sine licentia epi vel suorum superiorum. 18. q. 2. c. abbates. De alijs autem possunt.

4 ¶ Quarto querit de religiosis de quibus. s. Tho. 2a 2e. q. 88. ar. 8. ad. 3m. ait. Religiosus ẽ subditus plato quãtũ ad suas operationes fm pfessionẽ regule: et ideo si aliqs ad horã aliqd facere possit. quãdo ad alia nõ occupat a plato: qz tñ nullũ tps ẽ exceptũ in quo platus nõ possit eũ circa aliquid occupare: nullũ votũ religiosi ẽ firmum nisi sit de ꝯsensu plati. hec ille. et 4°. sententiarum vbi supra ait. Religiosus tenet ad obediẽdũ quãtũ ad oẽ tẽpus et ideo nõ põt emittere aliqd votũ hec. s. Tho. Pa. i. c. s. de voto ait. In religiosis vero simplicibus. puto nõ licere emittere ẽt votũ terre sancte sine licẽtia superiorum qz nullã voluntatẽ habẽt et sic nõ possunt se obligare ex voto. Itẽ idẽ Pa. in. c. scripturę. e. sic ait. Monachus non põt emittere votũ abstinẽtie vel peregrinatiõis sine licentia sui plati. 20. q. 4. c. 2. sz aliud votũ p qd alij non scandalizãtur nec dat sibi occasio vagandi. emittere põt. puta ut dicere ps. fm Inno. et idẽ dicit de votis factis añ votũ religionis: de quo supra uotũ. 3°. §. s. Sed. s. Tho. dicit generaliter et rõ qz põt occupari: tenet in oibus. ideo tenẽdũ generaliter fm. s. Tho. de oibus. vtrũ aũt teneat si fiat. Re. hz. s. Tho. 2a 2e. q. 88. ar. 9. 2m. quod vota q fiũt ab his q sũt i potestate aliorum. hñt ꝯditionẽ iplicitã s. s. nõ reuocẽtur a superiori ex qua licita reddũt et valida. si cõditio extat. hec ille. vtrũ vero peccẽt vouẽdo. Re. s. Tho. vbi. s. ar. 8. 4m. quod lz votũ eorum qui sunt alterius potestatis subditi nõ sit firmũ sine cõsensu eorum quibus subiciũtur. non tñ peccãt i vouẽdo qz i eorum voto itelligit debita ꝯditio. s. si suis superioribus placuerit. vel nõ renitãt. hec ille. Et sic pz fm. s. Tho. quod nõ peccãt vouendo: et quod est votũ cõditionatũ et quod si illa ꝯditio. s. irritatio adueniat nõ tenet: et quod hoc ẽ generale i oibus votis. Sz qrit vtrũ ille q fecit si nõ irritãtur neqz approbẽtur teneat adiplere. Angelica. ℣. votũ. 2°. dicit quod nõ debẽt nisi plati expsse ꝯsentiãt: et quod peccãt vouẽdo. alr Ricar. et s. Tho. sz. s. Tho. dicit expsse quod nõ peccãt vtz vbi. s. vtrũ aũt ante irritationẽ vel qñ prelatus ignorat teneãt vel nõ: Ricar. dicit quod nõ Pe. de pal. dicit ꝯtrũ. quẽ sequit. d. ar. s. hoc etiã videt inuere. s. Tho. qñ dicit si suis superioribus placuerit. vel nõ renitãtur. pz. n. quod si nõ irritãt non renitũtur. vñ posset sic distingui quod aut votũ religiosi approbat a platis et sic tenet vel reprobat et sic nõ tz. qñ aũt nõ approbat neqz reprobat. tunc vel ẽ de eo qd ẽ ꝯ obedientiã. i. ipedit obediẽtiã. vel ex quo alij scandalizãtur. vel ex quo dat mã vagãdi: et similibus: et sic fm Ricar. est nullũ et ex ꝯsequẽti nõ tenet nisi platus approbet qz tũc voueret de alieno. vel ẽ de his q pñt fieri sine ipedimẽto obediẽtie. nõ vagãdo. neqz alios scãdalizãdo. vt dicere. ps. et similia: et tũc tz nisi irritet: hz. n. cõditionẽ negatiuã. s. si nõ irritãtur.

¶ Querit. 5°. de pueris. de qbus. s. Tho. vbi. s. 2a 2e. q. 88. ar. 9. ait. si puer vel puella añ pubertatis ãnos. nõdũ habuit vsum rõis. nullo modo põt se ad aliqd. voto obligari. Si vero usum rõis attigit. põt qdẽ quantum i ipso est. se obligare. sz votũ eius põt irritari per parẽtes. quorum cure remanet adhuc subiectus: quantumcunqz tñ sit doli capax. añ ãnos pubertatis nõ põt obligari voto solẽni religiõis. pp ecclie statutũ. qd respicit id qd in pluribus accidit. post ãnos vero pubertatis pñt iã se voto religiõis obligare vel simplici vel solẽni absqz voluntate parẽtũ. hec ille. et ibidem ar. 8. ad. 2m. ait. Post pubertatẽ nõ est sue potestatis quãtũ ad dispẽsationẽ domesticã. vnde circa hoc nõ põt aliquid vouere qd sit ratũ sine cõsensu patris. hec ille. et. e. libro. q. s. ar. 5°. postqz posuit que dicta sunt subiũgit. Si puer habet vsum rõis ante annos pubertatis. obligatur quidẽ quãtũ in se est ex voto. tamẽ põt obligatio remoueri per auctoritatẽ patris in cuius potestate adhuc existit qz ordinatio legis qua vnus alteri subicit respicit id qd in pluribus accidit. si vero annos pubertatis excedat nõ potest reuocari auctoritate parentũ. si tamen nõ haberet vsum ratiõis plenũ. non obligaretur quo ad deum: et ibidẽ ad. 3m. ait. Pueri sicut nõ coguntur ad iurandũ. sicut canon dicit. ita nõ cogũtur ad vouendũ: si tamen voto vel iuramẽto se abstrinxerint ad aliquid faciendũ. obligantur quo ad deum: si habeant vsum rationis. licet non obligẽtur quo ad ecclesiã ante. 14. annũ. hec ille. Pan. in. c. 2°. de voto. §. nota sic ait. Nota ex tex. iuncta glo. prima. quod votum emissum impuerili etate efficaciter obligat licet prestet facilitatem ad dispensandũ: et sic minor etas nõ impedit obligationem deo querendam: et sic post doli capacitatem quis obligatur ex voto: et ad hoc tenebis semper menti istum

tex. q2 nescio alibi ita darũ: vide hĩ ad mãm qđ nõ Inno. i. c. scripture. c. hec Pa. Inno. vero i. d. c. scri/pture sic ait. Itẽ credimus si ipubes sit doli capax & fecerit votũ abstinentie. vel peregrinatiõis. vel alia. q̃ debeat illud adiplere postq̃ patriã ptãtẽ exiue/rit q2 se obligauit. qđ potuit. sicˀ p delictũ se obliga/uit diabolo: de delic. pue. c. ꝑ. tñ cũ talibus facile di/spẽsaẽ hec Inno. Ex quibus põt sic concludi. Quia vel pueri sunt doli capaces vel nõ si. 1° nullo° teneẽ in quacũq3 etate q2 sine deliberatiõe nõ ẽ votũ. Si ve ro sunt doli capaces. tunc vel loqmur de voto solẽni religiõis: & sic nõ tz rõe statuti ecclesie etiã si pr cõ/sentiet. c. ꝑ. e. li. 6. & s. Tho. vbi. s. & hoc an pubertatẽ. Si vero de alijs votis tũc fz Tho. non sunt rata sz pñt irritari tũ q2 sunt i ptãte eoꝝ tũ q2 nõ multuz tũc uigẽt rõe. 20. q. 2. puella. Si aũt loq̃mur post pubertatẽ vel loqmur de voto religiõis & sic pñt vel ꝯ alijs & sic quousq3 sunt i patria ptãte vota eoꝝ non sunt rata. Sed quid si ipuberes doli capaces emit/tũt vota castitatis vr° qñ erũt puberes teneãtur An gelica dicit q̃ nõ. ꝟ. votũ. 1°. §. 6. adducit. c. ad nraz de regul. & c. pᵐ. e. li. 6. Sed Pe. de pal. tz ꝯtrium qđ videẽ eẽ b mentẽ. s. Tho. vbi. s. & Inno. & Pa. facit tex. c. 2. de voto. ad. d. c. pᵐ. Rᵉ. s. Tho. ql. 3. ar°. 11. ad pᵐ. dicẽs: Inno. 4. i qbusdã lĩris ad religiosos direct̃ ꝓhibet ne añ ãnũ ꝓbatiõis: &c. q̃ aũt ad ꝓbationẽ nõ recipiãẽ iuuenes vel q̃ voto vel iuramẽto nõ ob ligẽtur ad itrãdũ sine ꝑiuditio tẽporis. vel ꝓbatõis nũq̃ iuenẽ ꝓhibitũ. hec ille. Illi ergo tex. debẽt itelli gi vel ꝯ voto solẽni. vel qñ nõ sunt doli capaces. vel quo ad ecclesiã: & qñ dicit tex. q̃ pñt redire ad se/culũ itelligẽ quo ad coactiõem ecclesie Inno. n. 4. q fecit illã decẽ. & Pa. sic glosant: dicẽtes. q̃ qᵉ ad deuz tenet. Sed qd si filiusfamilias fecit qđ nõ ẽ firmuz & irritaẽ siue añ siue post pubertatẽ. Nũquid tene/biẽ qñ venerit ad statũ: &c. quidã dñt q̃ nõ q2 fuit irritatũ & factũ nullũ: qdã dñt q̃ sic q2 debet seruaẽ eo mõ quo põt qđ est securius. Quidã sequẽtes pri/mã opinionem dicũt. ꝑ. q̃ si pr irritauerit: & postea cõsentiat. ꝑpter hoc nõ tenebiẽ ipubes nisi iterũ vo ueat. 2° dicũt q̃ si semel rite fuit irritatũ. mortuo irri tatore. aut eius auctoritate expirãte. nõ tenebiẽ i pu bes q2 p regulã. Obligatio semel extincta nõ reuiui scit: & hoc etiã si fecit votũ explẽdũ solũ post expira tionẽ ptãtis. Cõfirmãt p. s. T. ꝑ. q2 idistincte vult q̃ vota eoꝝ q sunt sub alterius ptãte nõ sint firma si/ne cõsensu eoꝝ. 2° q2 dicit q̃ in votis taliũ itelligitur conditio. si placuerit superiori. hec illi. Propter hec tñ nõ credo eẽ recedendũ a. 2ᵃ. opinione que vt dictũ est securior est: & ad ista posset breuiter respõderi cõ cordãdo opiniões. s. q̃ vel vouẽs cogitauit. se nolle obligare nisi supior ꝯsentiat & vera sunt q̃ dicũt isti. vel nõ cogitauit vel si cogitauit. voluit se obligaẽ oio eo mõ. quo posset: & tũc vel vouit id qđ ꝑiudicat su periori & tũc stãte superioritate nõ teneẽ ipa tñ remota teneẽ hoc dicãt expsse. Inno. vt dictũ ẽ. ad hoc facit qđ dicit Pa. i. c. qdã: de ꝯuer. ꝯiug. q̃ regula iuris q̃ dicit. Si nõ valet qđ ago vt ago valeat vt valeẽ põt tenet in mã voti ad hoc facit etiã dictũ. s. T. q dicit q̃ obligaẽ corã deo. afortiori si voueret illa in qbus nõ ꝑiudicat & sic intellige ea q̃ adducũt isti. s. qñ noluit se aliter obligare vel manẽte superioritate i eo i quo ꝑiudicat superiori. eodẽ mõ itellige. s. Tho. ad regulã dr q̃ nõ fuit simpl'r extinctũ. sed solũ q̃tũ po tuit. Eodẽ mõ dr de alijs votis ꝑter votũ solẽne reli giõis añ pubertatẽ q̃ tenẽt si hñt vsum ꝑfectũ rõis & nõ habẽt patrẽ vel tutorẽ q2 remota ẽ causa: &c. Sed quid de votis q̃ faciũt exiſtẽtes i potestate pa/tris & nõ irritãtur vel ignorãtur a pr̃e dicẽdũ sicut de religiosis. s. §. 4. q̃ nõ debent exequi illa q̃ sunt i ꝑiudicium & secus de alijs. De votis vxoris: vide. ꝟ. matrimoniũ. ꝑ. §. 2. 3. & 4.

¶ Querẽ. 6. de seruis de qbus. s. Tho. 2ᵉ. q. 88. ar. 8. ad. 2ᵐ. sic ait. Seruus q2 ẽ i ptãte dñi etiã q̃tum ad ꝑsonales opationes nõ põt se voto obligare ad religionẽ p quã ab obseq̃o dñi sui abstraherẽ & 4. sniaꝝ dicit q̃ seruus nõ ẽ exẽptus i aliquo tẽpore a seruitio dñi sui & iõ nullũ tps ẽ eis vacuũ q̃ possint quodlibet facere & q2 oẽ votũ est aliquo tẽpore exe/quendũ. ideo nullũ votũ emittere possunt. Pa. post Inno. in. d. c. scripture dicit: q̃ nõ põt vouere in eo per qđ impediẽ potestas dñi: vt in. c. relatũ: de sen. exc. & in. c. si seruus sciẽte. 54. di. secus in alio. puta in ps. Sed tu dic vt dictũ est ꝯ religiosis q2. s. Tho. habet pro eodẽ: bm Pe. de pal. si fierent liberi tene/rẽtur ad vota q̃ fecerũt tẽpore seruitutis: & etiã si fa cerent votuz castitatis. tenẽtur ad illud. nec possunt irritari a suis dñis. De dispensatiõe votoꝝ vide. ꝟ. dispensatio. §. 7. & sequẽtibus.

Vsucapio est acquisitio dominij per cõtinua tionẽ possessionis tẽpore lege diffinito. cum titulo. ff. eo. l. 2. quod tẽpus est triẽniũ. Insti. eo. in prin. & 26. q. 3. in summa. Et inducta est pro vtilitate publica: ne reꝝ dominia sint incerta. ff. eo. 1. l. 1. Insti. eo. §. 1. Et vt finis litibus imponatur. Hu ius effectus fm oẽs est vt rei vsucapte. dominiũ di/rectũ acquiraẽ. C. de pac. l. traditionibus. ff. de usu/capi. l. 1. & 3. & locũ habet in cõsciẽtia eo mõ quo pre scriptio: de quo. s. eo. maxᵉ i pn. de ti. ibidẽ. §. 13.

¶ Primo querẽ q̃ requirãtur ad vsucapionez. Rᵉ. ꝑ requirẽ bona fides in toto tẽpore. vt dictuz est de prescriptione: nec ignorãtia iuris excusat: vt sit bo/ne fidei. ff. de vsucap. l. nũq̃. Secũdo q̃ res sit mo/bilis. q2 circa res imobiles est prescriptio. Tertio q̃ res tradaẽ vel quasi. aliter possessio nõ haberetur. si ne traditiõe vel quasi. C. de pac. l. tradi. Insti. de re. diui. §. per traditionẽ. vel alio modo possideaẽ tem pore debito. s. triẽnio. Quarto titulus verus. non pu tatiuus vel falsus. ff. pro leg. l. 2. & 3. qui autem sint veri tituli. ꝟ. prescriptio. §. 13.

1 ¶ Queritur.2°.q possint vsucapi.R. φ oia.exceptis q̄ phibētur.vt res furtiue: & vi possesse. vt nō glo.in sum.16.q.3.& res sacra vel religiosa.vel liber hō.vel decima: de rescrip.causaʒ q̄: & seruus fugitiu°. pbā tur hec Insti.eo.§.sʒ aliqñ:&.§.seqnti.& via publica.& aqueductus.ff.eo.l.vsucapionē.C.de aqduc.l.diligenter.li.11.ff.de via.pu.l.viā publicā.Iteʒ vbicūqʒ phibef alienatio:& vsucapio regulariter phibef.ff.de fun.do.l.si fundo.ff.d̄ v̄.sig.l.alienatiōis.

3 ¶ Queritur.3°.quis possit vsucapere.R. φ ois q pōt licite possidere.vt pfamilias:& filiusfamilias in pe culio. Pupillus si hʒ animū possidēdi lʒ nō interueniat auctoritas tutoris:& furiosus.si sane mētis vsucapere cepit.icipere aūt non potest durāte furore.ff.eo.l.3.§.1.2.&.3. Seruus aūt vsucapere nō pōt.quia nihil pōt possidere.l.labeo.ff.eo.&.l.i.§.itē acquirimus.ff.de acquiren.pos. nisi peculiariter ex scientia domini possideret.vt in.d.ll.

Vsura fm.s.Tho.2a2e.q.78.ar.p.&.q.de ma.q.13.ar.4.accipif dupli:&.p.methaf.p qua dā supercellētia bonoꝝ spiritualiū quā exigit deus volens vt i bonis acceptis ab eo semper pfiamus qd̄ est ad utilitatē nostrā nō eius.fm φ dr̄. Luc.16.Ego veniēs cū vsuris exegissem illā.s.pecuniā mutuatā:&sic fenerare aliqñ accipif large,p mutuare Eccl.29.Multi cā nequitie nō fenerati sunt.i.nō mutuauerūt. Et aliqñ dnr vsure q̄ accipiunf rōe interesse.c.cōquestus.e.ti.i glo.Et de istis nō loquimur i,pposito.2° accipif ppie q̄ ethymologialiter dr̄ quasi eris vsus: uel rei.seu rea. Daf.n.ob vsum eris.i.pecunie uel alterius rei q̄ vsu ɔsumif:& iō rea dr̄.q: datur pter id pro quo dari nō debet.Quidā dubitant.ad quos magis pertineat declarare quid sit usura.vel de illa tractare.s.ad theologos.uel canonistas:& dicit.d.Pe.de Anch.i quadā.q.φ magis pertinet ad canonistas & iuristas.d.tñ Ant.de butri.post.s.Tho.i quol.dicūt φ magis ad Theo. q: est ɔ ius diuinū.Et possunt cōcordari vt quantū ad penas statutas per.ll.magis ptineat ad canonistas alias secus. Et diffinif ab aliquibus.vsura est quicquid sorti accedit.vt dicif ex.c.vsura.14.q.3.sed est aliqualiter diminuta:q: possit accedere libere & sic nō esset vsura: vt ifra &.18.di.c.de eulogijs: ideo aliter diffinif.vsura est quicqd sorti accedit ex pacto.s.expsso uel intentiōe pcedenti.i.pacto tacito. ut in.c.ɔsuluit.uel aliter.usura est lucruʒ mutui ex pacto debitū vel exactum. Uel aliter fʒ Hosti.in sum. vsura est. quodcūqʒ solutioni rei mutuate accedit ipius rei usus grā pactiōe iterposita.uel hac itētiōe habita in cōtractu.uel exactiōe post ɔtractū.uel fʒ Ray.& Inno.i.c.i.e.& fm mētē.s.T.ubi.s̄.usura ē lucrū ex mutuo.pacto debitū.uel exactū. Est igif ut ex dictis pōt haberi:lucrū ex mutuo.principalr intētū:Pro cuius declaratiōe ē.p.notādū i.v̄.lucrū: φ ppie dr̄ crementū qd̄ qs hʒ ex uolūtaria mutuatiōe.ultra ea q̄ ptius sua erāt.siue sit a manu:siue a lingua.siue ab obsequio. dūmō pcio possit extimari: de quo.J.&.v̄.symonia.§.i.vñ si mutuo uni habēti de meo decē.ea itētiōe ut ultra mutuatū rehabeā ab eo illa decē.cū alias habere nō possiʒ.nō cōmitto usurā.q: nō intendo lucrū.sʒ tñ. qd̄ meū deerat. rehabere.ar.e.c.p.&.i 4.q.4.c.ab illa sifr pp interesse & sifia. Secūdo ē notandū i.v̄.ex mutuo: φ ɔctus est duplex.s.noiatus ut sunt ēptio: uēditio:locatio: cōductio:mādatū:depositū:societas: pignus:comodatū:pmutatio:stipulatio:& mutuū.Alius ē inoiatus.s.do ut des.2°.do ut facias.3° facio ut des.4° facio ut facias. Dr̄ ergo ex mutuo.q: regulariter cōmittif i mutuo q̄uis.n.in alijs ɔctibus sepe repiaf usura tñ° ēptiōis vel pignoratiōis: & hmōi palliatiōis.ibi tñ iplicite ē mutuū.Nā qñ uēdo tibi canā pāni ualentē nūc unū ducatū:& ex eo φ uis dilatione8 unius anni.uolo plus.vnū solidū.ista resoluif in mutuū:ita.n.se hʒ ac si darem mihi nūc unū ducatū & illū tibi cōmodarē ex quo plus reciperē unū solidū. Nō ē igif ibi mutuū & ex ɔñti usura formalr sic itelligif.c.i ciuitate:sʒ ē uirtualr:& iplicite sic intelligif.Pa.i.c.si.e.& ibidē glo. & dr̄ mutuū quasi: de meo tuū.q: trāsferf dominiū rei mutuate i eum cui mutuaf:& stat piculo eius.vñ ppie hʒ locuʒ in his q̄ usu ɔsumunf q̄ sunt i triplici differētia.nā quedā ɔsistunt i numero ut pecunia.quedā i pōdere ut argentū seu auꝝ.quedā i mēsura ut triticū:& uinuʒ. Nō dʒ igif grauari supra restitutionē capitalis.sicut i locatiōe:& ɔductiōe domoꝝ:& sitiū.ubi dominiū & piculū remanēt apud principalē: & sic potest accipe usuʒ rei sue:& hoc est qd̄ dicit .s.Tho.ubi.s̄.ar.p.φ uēdere usuʒ pecunie ē usura. Tertio ē notādū i.v̄.itentū:φ icludit expssaʒ pactionē.uel tacitā.nā sine pacto:& locutōe.sola itētiōe:cōmittif usura: extra.c.cōsuluit:si āt liberalr daf:& accipif.qd̄ nō itendebat.nō est vsura.d.c.cōsuluit:&.c.p.e.nō.n.est factus peioris cōditiōis q̄ prius:de quo ifra.Quarto notandū i.v̄.principalr qd̄ dr̄ pter secūdariaʒ intentionē q̄ non inducit vsurā.si.n.quis principalr pter amicitiā mutuat q etiā si nihil speraret mutuaret.sperat tñ secūdarie aliqd habere.nō cōmittit vsurā.sicut secūdaria intētio in simonia nō inducit simoniā di.61.qd prodest.in glo.& di.59.si officia: infra.v̄.simonia.§.7.&.11.Et nō φ etiā si nō fuisset a principio: sed postea accessisset. puta a principio mutuasset etiā sine lucro nūc autē nisi speraret auferret ab illo:& tūc est vsura fm .d. ar.s.2°.tit.p.c.7. .§.p.si.Ista ē ergo diffinitio.s.Tho.2a2e.q.78.ar.p. vbi dicit φ vsura ē vēdere vsum pecunie: & in.q.de ma.vbi.s̄.dicit φ vsura dr̄ ab vsu.eo.s.φ p vsu pecunie pciuʒ quoddā accipif.quasi ipe vsus pecunie mutuate vendaf de intētione tacita vel expressa dicit.2a2e.q.78.ar.2°.&.q.de ma.vbi.s̄.in responsione ad.13m.hāc etiā diffinitioneʒ ponit Panor. in Re

de vsu. ⁊.d.ar.f.2°.tit.§.c.7.§.§.Pisa.in.vsu.§.§.§.
⁊ Angelica.in.vsura.§.§.§.

¶ Quia illud.in.principalr itētū positū i diffinitiōe est valde obscurū:⁊ dubiū.iō.p declaratiōe q̄rit vt sola spes lucri.faciat vsurā.ita q̄ i vsura mētali te/neat ad restitutionē. Ad cuius declarationē p̄mit/to q̄dā.§.q̄ mutuans.aliq̄n d̄r libere mutuare.s.q̄n solū ex charitate vel p̄pter beniuolētiā.vel amicitiā. aliq̄n p̄pter lucrū.s.q̄n lucrū mouet illū ad mutuan dū.2° q̄ aliq̄n mutuās d̄r mutuare libere.principalr. secūdario vero pp lucrū.s.q̄n mutuat ex amicitia et pectans tñ aliqd ab eo cui mutuat. mutuaturus tñ etiā si nihil expectaret. Aliq̄n d̄r mutuare principalr pp lucrū.s.q̄n nullo mō mutuaret nisi expectaret lu crū. Silr dicēdū de soluēte q: alr dat aliqd libere.s. q̄n sola beniuolētia dat aliqd mutuāti nō aspiciēn do ad aliud. Aliq̄n dat pp respectū mutui. puta q: timet q̄ aliter non mutuaret.vel q: aufferret ab eo mutuū.vel q: diceret illū ingratū:⁊ sic alias nō inue/niret mutuātē:⁊ sili̅a. Aliq̄n aūt d̄r dare principalr libere.secūdarie vero p̄pter mutuū:⁊c̄.vt dictū ē de mutuāte. Istis p̄suppositis sic.d̄r.q: vel mutuās mu tuat libere simpliciter:⁊ similiter dās dat libere sim pliciter:⁊ tūc nō peccant neq̄ tenet̄ ad restitutionē. sed merētur ambo. Ād mutuās principaliter libere. secūdario vero p̄pter lucrū:⁊ similiter dans:⁊ isto modo nō tenet̄ ad restitutionē.tñ nō ita meret̄.vt p̄ modo. Tertio quādo mutuat principaliter propter lucrū:⁊ similiter dans dat principaliter p̄pter mu/tuū.vel aliū respectū de supradictis: ⁊ tunc cōmittit vsurā:peccat:⁊ tenetur ad restitutionez s̄m.s.Tho. vbi supra:⁊ isti.3.casus sunt expressi in.c.§.⁊.c.cõsu/luit.e.ti.⁊ maxime in glo.d.c.cõsuluit: ⁊ Pan.ibi. ⁊.14.q.3.c.si feneraueris: ⁊ .c. vsura: ⁊ cõiter aliȷ̄ doc. sicut Ricar.i.4.15.di.ar.5.q.5.s.Tho.vbi.s. ar°.2°.similiter Angelica:Rosella:Pis.⁊ Ar.f.2°.tit. §.q.7.§.5.⁊ iterū melius.§.31.ibi. vbi querendū est etiā:⁊c̄.⁊ duobus sequētibus. Istis tamen nō obstā tibus Alexander Lōbardus: ⁊ Sco.dicunt in isto vltimo casu q̄ q̄uis sit vsura ⁊ peccet. tamen non tenet̄ restituere.sicut si quis cogitasset furari aliquid ⁊ dominus rei donaret.quāuis peccasset tamen nō tenetur.sed hoc est cōtra tex.d.c.consuluit: ⁊ contra omnes doc.all.⁊ respondetur q̄ nō est simile de fur to quia ille nō donat motus ab aliquo mutuo sicut in proposito. Quidā aliȷ̄ dicūt q̄ quāuis debeat re/stituere nō tamen illi sed pauperibus.sed hoc nō est verū.q: vel non tenet̄.vel sunt illius qui dedit .ar.f. vbi supra. Quarto mutuat principaliter propter lu/crū.dans aūt dat pricipaliter gratis:⁊ tūc sunt opi niones. Panor.n.⁊ quidā aliȷ̄ i.d.c.cõsuluit:⁊ Pis. vbi supra.dicūt: q: cū peccato accepit ideo nō pro/dest sibi libera donatio.quidā aliȷ̄ dicunt q̄ quāuis peccet tamen nō tenet̄ ad restitutionē.ratio est quia ille potest donare suū. Ego aūt crederem esse distin/guendū vt ambe opiniones saluētur.s. q̄ primi itel ligunt q̄ nō prodest ipsa libera donatio eo q̄ est in peccato:⁊ ideo nisi mutet voluntatē.i.q̄ sit contri/tus de illa mala voluntate ⁊ sit alias paratus libe/re mutuare si esset necesse q̄ non potest absolui.non tamen tenet̄ ad restitutionē licet intentio sua fuisset vitiosa.q: cōcedendo magis attendenda est volun tas cōcedentis q̄ꝫ accipiētis. Insti.de obli.q̄ ex delic. na.§.placuit.in fi. vbi dicit̄ q̄ ⁊ si credat quis rem sibi cōmodatā inuito domino se ptrectare.domino aūt volente hoc fiat.furtū nō cōmittit̄.facit etiā ad hoc quia restitutio nō debet fieri nisi dānū passo.c. peccatū.de re.iur.libro.6.⁊ Leui 5.⁊ numeri.6.hic aūt nihil est passus.sed libere dedit:⁊ vnusquisq̄ po test suū donare:sufficit igitur vt doleat i mēte i qua sola fuit peccatū.c.si.de simo.nō obstat.l.sed:⁊ si.ff. si cer.pe.vbi d̄r q̄ si volui tibi rem donare:⁊ tu cre/debas tibi mutuo dari nō efficit̄ tua ante cōsumptio nem.quia hic intentio dantis ⁊ recipiētis discorda/bant. sed in casu nostro nō sic. Nam ille vult dare: ⁊ alius recipere.nec etiam obstat.d.c.cõsuluit q: ibi loquit̄ quādo nō erat libera mens debitoris: ⁊ sic ēt intelligūt secūdi.s.q̄ nō est vsura.s.vt teneat̄ ad re/stitutionē.tamē peccauit:⁊c̄.vel forte q̄ primi intel ligunt quādo dat gratis.i.sine exactione exteriori. tamen in mēte dat propter mutuū:⁊ nō libere:secū/di vero intelligūt quādo dat libere etiā in mente:⁊ sic nō cōtradicūt:⁊ isto modo videt̄ itelligere Pis. Quinto mutuat principaliter gratis. sed dans dat principaliter p̄pter mutuū:⁊ tūc distingendū est q: vel est clarū ipi mutuāti q̄ sic dat: ⁊ tūc non potest retinere.q: esset vsura.vel est ignotū:⁊ tūc potest re/cipere:⁊ retinere quousq̄ cōstet sibi de cōtrario:q̄n aūt cōstat debet restituere ⁊ hoc verū.quidā tamen dicūt q̄ si post receptionē cōstaret sibi q̄ dedit pro/pter mutuū vel aliū respectū de supradictis.tunc q̄/dā dicūt q̄ nō amplius tenet̄ eo q̄ bona fide rece/perit rem suā tēpore donatiōis.ar.c.factū:de re iur. inducūt exemplū de re obtēta legitima prescriptiōe nā mala fides superueniēs prescriptioni cōplete nō facit quēpiā obnoxiū restitutioni dūmodo in cursu p̄scribendi habuerit bonā fidē.hoc dicit glo.14.q.5. si res:⁊.34.q.2.si virgo. Modo.⁊ Asten. dicūt q̄ te net̄ de nō cōsumptis nisi essent p̄scripta:⁊ dicit An gelica q̄ ista est securior. Ego āt nō video quō pri/ma habeat dubitationē:⁊ probat̄ per.l.si testamen to.§.§.ff.de fideiusso.vbi d̄r q̄ obligatio antidocto rū iustā parit receptionē soluti per errorez. Si vero fuit dubiū tēpore receptiōis ⁊ postea clarificat̄ ipm dedisse p̄pter mutuū tunc videt̄ nō bona fide fecisse rē suā ⁊ sic teneret̄. Ista omnia intelligūtur quādo a principio vsq̄ ad finē tā mutuās q̄ꝫ debitor perse uerāt in eadē opiniōe. Si.n.in principio mutuans libere cōcessisset ⁊ anteq̄ꝫ reciperet . mutaret volun/tatē.idē esset iudiciū quantū ad restitutionē ac si in

principio habuisset:⁊ ecōtra.si i principio habuisset malā voluntatē:⁊ ante receptionē mutaret nō tenereť.si vero debitor in principio daret libere ⁊ mutaret post donationē.nō credo ꝙ posset peteř.nec sibi debeť.qꝛ facta est receptētio. si aūt i principio darēt ꝓpter mutuū ⁊ postea mutaret post donationē.nō credo ꝙ posset petere.nec sibi debeť.qꝛ ex voluntate sequēti fit recipiētio. Jsta aūt oia intelligēda sunt ꝺ omni munere siue a manu:⁊c̄.vt.ṡ. in oibus.n.vsura cōmittiť.i4.q.3.putāt:⁊.c.pleriq3:⁊.s.Tho.vbi supra.2ª.q.78.ar.2°.Si vero aliquid speraret qꝺ nō solet pecunia extimari.vt est beniuolētia.vel amor: ⁊ hmōi.nō esset vsura.si etiā hoc exigeret ⁊ expeteret.fm.s.Tho.2ª.q.78.ar.2°.3ᵐ.teneť.n.ad antidota.e.cū in officijs:de testa.Quādo aūt nō fit pactio ⁊ est incertā de intentiōe. debemus iudicare fm presumptiōes h3 ar.f.vbi.ṡ.vtrū aūt liceat istā obliuionē naturalē ducere i pactū.puta mutuo tibi decem. volo ꝙ tenearis ad similem mutuationem .ꝶ.glo. in.c.si feneraueris.i4.q.3. ⁊ Archi. ibi : ⁊ Panor. in.c.ꝯsuluit.e.tit.⁊.s.Tho.vbi.ṡ.ar.2°.3ᵐ.⁊.4ᵐ.⁊.q. de mⁱa.q.i3.ar.4.5ᵐ.ꝙ non:⁊ fm.e.s.Tho.liceret sperare nō tñ obligare.qꝛ teneť ad naturalē obligationē q̄ ex beniuolētia fit:⁊ nō ad ciuilem q̄ aliquo mō coactionē inducit:⁊ sic ad plus teneref q̄3 ille dederit qꝺ est vsura.maxime quādo illud plus. pecunia est apciabile.Angelica dicit.ẟ.vsura.ꝑ.§.4°.ꝙ liceret ducere i pactum nō magis obligator:iā q̄3 sit ipa naturalis obligatio. sed qꝛ ipa noua obligatio nō bene videť posse fieri nisi aliquid addať.ṡ.naturalem.ideo melius est dicere simpl̄r sicut dicūt doc. predicti:⁊ nō plus sapere:⁊c̄.Lau.Ridol.dicit ꝙ liceret mihi mutuare illi cui iniuriā iuli cū expectatiōe ⁊ pacto vt mihi parcat qꝛ solū redimo vexationē3 meā nec valet ꝙ offenderi3 qꝛ etiā ipe de nouo offēderet vindicādo nec mihi lucrū accresit aliter tamē crederē quādo expectaret remissionē eoꝝ ad q̄ teneť puta satisfactionē ⁊ hmōi.

2 ¶ Utrū liceat mutuare vt laboret agru3:vadat ad molendinū vel ad apothecā vel intret in scholis vel similia. Respōdet ad.pᵐ. Greg.de ari. ꝙ nō dāmō tantū recipiat rusticus ⁊ nō plus det q̄3 faceret sine mutuo:⁊ debet intēdere in mutuo charitatē.vel redēptionē vexatiōis.eodē mō dicit Angelica.ẟ.vsura.ꝑ.§.5.⁊ sic videť dicēdū de alijs.s.molēdino:⁊c̄. nec obstāt alij doc.vt ipe dicit.qui dicūt ꝯtrū.s3 melius dicendū est fm.d.ar.f.2°.tit.ꝑ.c.7.§.7.ibi. Jtem si quis mutuat alteri : ⁊.§.se.⁊ Jo.an.Jo.de lig.⁊ Jo.cal.ꝙ est vsura.ratio qꝛ intēdit tale cōmodū ex mutuo qꝺ est appreciabile:⁊ teneť restituere tantu3 quātū tale qd appreciať:⁊ etia3 si aliqd aliud plus recepisset.e.cōsuluit:de vsu. Si vero donaret aliqd. illi q vadit ad apothecā:⁊c̄.nō esset vsura. qꝛ nō interuenit mutuū. Jdē tenet Pa.in.c.si.co. ibi vltimo hic q̄ro:⁊ dicit ꝙ tale cōmodū debet dari paupib⁹:

qꝛ nō minus accepit vel plus dedit ille q itrat scholas.vadit ad molēdinū:⁊c̄.si tamē se obligauit ad hoc videť secus. Rosella etiam i.ẟ.vsura.ꝑ.dicit.ꝙ nō irrationabil̄r dicūt illi q dicūt ꝙ i molēdino:⁊c̄. nō fit vsura qꝛ gratis possunt donare tale cōmodū. s3 ꝯ qꝛ nemo ꝓsumiť velle donare suū. Nō tñ de colono ꝙ si cōductor mutuaret eo ꝙ rusticus nō pōt colere.puta qꝛ o3 emere currū ⁊ nō h3 pecunias vel vult recedere vel simile:⁊ sic nō inueniet. tūc nō esset vsura. Nō.n.mutuat ad captandu3 lucrum.sed ad vitandū dānum emergens.sine culpa mutuātis.sed ex defectu culture .

¶ Utrū vsura sit pctm̄.ꝶ.h3.s.Tho.vbi.ṡ.⁊ cōiter fm oēs doc.est pctm̄ mortale:⁊ i de.e.ti. dr ꝙ si qs audeat ꝑtinaciter dicere vsurā nō eē pctm̄.tāq̄3 hereticus cōdēneť:⁊ q̄uis oēs ꝯueniāt i ista ꝯclusiōe. ꝙ est pctm̄ tñ diuersi diuersas rōes adducūt quidā nāq3 dnt ꝙ iō ē pctm̄ qꝛ ꝓhibitū.s3 ꝯ ē phs.ꝑ.poli. q dicit ꝙ ē ꝯ rōe3 nālē.Alij dnt vt supplemētū ꝙ iō ē qꝛ ē ꝓhibitū a deo.s3 ista rō ē valde friuola.qꝛ sic posset dici de oi pctō.ꝑterea rō q̄re ꝓhibeť a deo est qꝛ ꝯ iustitiā.vt.s.T.⁊ alij dnt. Alij dnt ꝙ iō ē qꝛ pecunia nō deteriorať ⁊ iō nihil l3 accipe:nō sic aūt ꝺ domo:equo ⁊ simib⁹.s3 ista rō nō vr generalis vt ibi dē dicit.s.T.qꝛ i aliqb⁹ vel pax vel nihil decpit ꝺ re cōmodata.vñ pciū nō ꝯmēsurať dāno.⁊ iō alij assignāt aliā rōe3.qꝛ videlicet qñ pecunia mutuať trāsferť dominiū qꝺ nō fit i domo:⁊ similibus.vñ si aliqd accipit:accipit vsu3 rei nō sue:⁊ sic̄ ē i vino:grano: ⁊ simib⁹.cui⁹ vsus ē ꝯsūptio.i alijs aūt cuius vsus nō est ꝯsūptio remanet dominiu3 dñi principalis: ⁊ iō accipit pciū rei sue.f.vsus ei⁹:⁊ ista rō ē sa3 ꝓbabiť vt dicit.s.T.vbi.ṡ. addiť alia rō ibidē qꝛ accipere vsurā p pecunia mutuata ē fm se iiustū qꝛ vēdiť id qꝺ nō ē.vel idē bis p qꝺ māifeste īeq̄litas ꝯstituiť.q̄ iusti⁹ ꝯriať.accipe.n.pciū de vsu rei ꝺ q̄ h3 dñiū qñ res h3 aliquē fructū nō ē iiustū.s3 accipe pciū ꝺ vsu illi⁹ rei cui⁹ dñiū nō ē suū:⁊ illa res nō h3 aliū fructū imo vsus su⁹ ē sua ꝯsūptio.ē iiustū.5.ethy.⁊.ꝑ.poli. pecūia āt pricipalr̄ iuēta ē ad cōmutatiōes:⁊ iō ꝓpri⁹ ⁊ pricipalis pecūie vsus ē ipi⁹ ꝯsūpᶜ.siue distra° h3 ꝙ i cōmutatiōes expēdiť:⁊ pp h̄ h3 se ē illicitū ꝑ vsu pecūie mutuate accipe pciū qꝺ dr vsura:⁊ est ꝯ nā3 rei.vt dicit Pa.i ꝶ ca.e.qñ pecūia germinat pecuniā q̄ nō ē apta nata germiař. cū sit tm̄ i mēsura reꝝ.ff.ꝺ ꝯhē.ēp.l.i.⁊.c.eiciēs.88.di.⁊ vendiť vsus reꝝ vbi nō ē:⁊ pp h̄ ē ꝓhibita tā veteri q̄3 nouo testō .e.sup.eo.e.ti.f. Eze.i8.ibi ad vsurā dāte:⁊c̄.⁊ i ps. i4.q pecuniā suā:⁊c̄.⁊ Exo.22.ibi si pecūiā comodaueris: ⁊ Luc.6.mutuū dātes:⁊c̄.⁊ ē i pcepto qᵐ ad h⁹ ꝙ nō pl⁹ accipiat. Supl.ẟ.vba.ꝑ.§.4. dic ꝙ iste rōes ñ sūt valide ꝑ qꝛ ēt pecūia h3 vsū distinctū cō ꝙ leges ponūt vsū pecūie.2° qꝛ solū ꝯcludūt ꝺ pecuniat dic q̄dā alia pauci valoris.s3 mi̇ꝝ ē ꝙ iste adiuenerit ista ꝯ cōe3 opᵐ tā theo.q̄3 canōistaꝝ ⁊ oiu3 sū/ 3

mistaꝝ q oẽs adducũt has rõces ⁊ approbãt.ſꝫ for ⁊ voluit apparere plus ꝙ ſapiẽs vt i ope alieno.nõ ſolũ ꝯ ſuos.ſꝫ ẽt ꝯ alios dicere voluerit. Nec video qd dicere poſſit ad hãc rõcẽ quã adducit.s.Tho.⁊ Pa.⁊ ꝗſi oẽs doc.ſ.qd eſt ꝯ iuſtitiã.eſt pctm̃ mortale.ſꝫ vſura ẽ ꝯ iuſtitiã.vt p doc.ꝺdaraẜ:⁊ ipemet victus ipa veritate dicit.ꝙ ẽ ꝯ charitatẽ : ⁊ nõ cognouit ꝙ iõ ẽ ꝯ charitatẽ.eo ꝙ ẽ ꝯ iuſtitiã. Ad id qd dicit pecuniã hre vſuꝫ diſtinctũ:⁊c̃.R̃.ꝙ doc.nõ dicũt ſimplr pecuniã nõ hre vſuꝫ.ſꝫ dicũt. ꝙ nõ ſepaẜ vſus a dominio.ita ꝙ poſſit qs ſibi retinere dominiũ ꝯcedẽdo vſuꝫ.qꝛ dũ vtiẜ ꝯſumiẜ.nõ ſic eſt de dono ⁊ ſilibus:qſi aũt dicat ꝙ ſolũ ꝯcludit de pecunia.R̃.hꝫ oẽs doc.ꝙ eſt ſilis rõ.de vino:frumẽto:⁊ alijs i qbus vſus eſt ꝯſũptio:qꝛ eq̃lr iniuſtitia cõmittiẜ:nec valet qd dicat pecuniaꝫ nõ hre nãlr vt ſit ad cõmutatõẽs.tñ.ꝓ.qꝛ ẽ ꝯ phm̃.q hoc dicat expſſe.vtꝫ .ꝺ.tñ qꝛ ẽ ꝯ nãꝫ ipius cõmodatiõis humane:ut his idẽ uẽdat.uel accipiat nõ ſuuꝫ.nec ẽt ualet qd dicit remanere dominiũ i genere qꝛ doc.loquũtur ꝺ dñio qd uenit i uſuꝫ humanũ. qd nõ põt itelligi de vſu i genere qd ẽ ſolũ ſm aphenſiõeꝫ rõis : ut phs ⁊ oẽs pipatetici dñt niſi uelet platoniẓaẜ qñ uero dicat ꝙ etiã Tho.ꝯcedit ꝙ ex uſu pecunie poſſit aliqd accipere dr̃ ꝙ i illo caſu eadẽ pecunia numero reſtituiẜ ⁊ ſic remanet dominiũ apud mutuãtẽ.rõe cuius poteſt aliquid accipe ſecus eſt quãdo accipit pecuniã vt expendat:ut in propoſito loquũẜ doc.

4 ¶ Utrũ uſura ſit ꝯ legẽ:⁊ vr̃ ꝙ nõ. ꝓ.qꝛ lex diuina pmittit ꝺutero.23. Nõ ſenerabis fratri tuo:ſꝫ alieno ⁊.26.ſenerabis gẽtibꝰ multis:ſilr vr̃ eẽ hꝫ legẽ nãlẽ: q̃ hꝫ ꝙ nullus dꝫ cũ dãno alterius uel iactura locupletari.de re.iur.li.6.Cũ igiẜ dicat uſurarius ſuiaꝫ ꝓximo imutuãdo nõ ne ⁊ rõ nãlis dictat ut ipe mihi ſeruiat:⁊ ſi lucraẜ cũ mea pecunia.⁊c. ꝗre non dꝫ mihi partẽ:leges ẽt ciuiles q̃ dñr hũane.pmittũt:ut .C.de uſu.l.eos:⁊ ſic vr̃ oi lege pmiſſa. Sed ꝯ ẽ rei ueritas ⁊ hꝫ doc.eſt pctm̃ graue.vñ Ambro. Si qs uſurã accipit rapinã ꝯmittit.uita nõ uiuet.14.q.4. ⁊ rõ qꝛ ẽ ꝯ oẽs legẽ.ꝓ ꝯ nãlẽ.eo ꝙ ẽ ꝯ iuſtitiã.ut.ꝺ. Silr qꝛ hꝫ Sco.vr̃ uſurariꝰ uele accipe illud qd nã uẽdit ſuo ꝓximo.ſ.iduſtriã q̃ lucraẜ p pecuniã.Uult etiã ſm Criſo.88.di.c.eijciẽs:uele uẽdere tẽpus qd eſt ꝯ nãꝫ:qꝛ non eſt ſuũ.Uult etiã hꝫ Ambro.ꝙ res mutuata q̃ nãlr nõ fructificat:fructificet.vñ hꝫ phꝫ ꝓ politi.uſura dr̃.acathos.i.partus qꝛ ꝯ nãꝫ mutuabilis uult uſurariꝰ ꝙ pecunia pariat.47.di. Sicẽ io. ẜ ẽ ꝯ legẽ diuinã:⁊ hꝰ pꝫ triplici ſcriptura.ſ.Moſaica.pphetica ⁊ euãgelica:ut dictũ ẽ.ꝓ.pcedẽti addiẜ Jere.5.Increpaui iqt optiatos ⁊ magiſtratꝰ ⁊ dixitis.uſuras ne exigatiſ:⁊ Eze.28. põiẜ iter ſcelera digna morte. Et i lege moyſaca ꝙ ad ptẽ moralẽ q̃ adhuc obligat. Leui.25.dr̃. Ne accipias a fr̃e tuo uſurã.nec plus ꝙ dediſti.ubi noie fratris accipiẜ glꝫ hõ.q ẽ fr̃ rõe originis.nec ẽ ibi.i uera lr̃a.ſꝫ alieno.

ſꝫ iudei addiderũt.alr ꝯdiceret ſibiipi. i alijs locis. ꝓhibeẜ maxͤ iure canonico.c.ſup.eo.c.u.⁊ i de.unica.c.⁊ i mult̃ alijs locis ꝓhibeẜ:⁊ puniũẜ uſurarij ut i.ꝓ.ſe. Ad pᵐ i ꝯriũ dr̃ ꝙ qñ fuit ꝓhibitũ ne a fr̃ibus ſuis accipẽt uſurã.fuit ꝓhibitũ ꝙ a nullo. qꝛ debent oẽs hr̃e ut fr̃es maxͤ i lege euãgelica.ubi oẽs uocãẜ ad patriã.uñ i pſ.ꝓhibeẜ ulr ꝺdᵒ.q pecuniã ſuã:⁊c̃. ⁊ Eze.18.q uſurã nõ accepit.ꝙ aũt accipẽt ab extraneis nõ fuit eis ꝯceſſuꝫ ꝗſi licitũ ſꝫ pmiſſũ ad maius malũ uitãdũ.ne.ſ.a iudeis deũ colẽtibꝰ uſurã acciperẽt pp auaritiã cui erãt dediti. ut habeẜ Iſa.56.ud fuit ꝯceſſuꝫ ut accipẽt ab his quoꝝ bõa erãt ſibi data a deo.hꝫ.s.T.2ᵉ.di.37.ar.ultᵉ.pᵐ.⁊ Greg.ꝺ ari. qd nõ ẽ uſura.c.ꝓ.c.ꝙ i.2ᵃ auc̃te pmittiẜ i pmiũ.fenerabis gẽtibꝰ mult̃:⁊c̃.fenus ibi accipiẜ large ꝓ mutuo ſicᵘ ⁊ Eze.26.dr̃ multi nõ cã neqtie feneraṫi ſunt pmittiẜ gᵒ iudis i pmiũ habũdãtia diuitiaꝝ ex q̃ cõtigit ꝙ alijs mutuaẜ poſſint uide.ꝺ.i pn. Ad.2ᵐ.qd dr̃ de lege nature.dr̃ ꝙ uera ẽ regula.ſꝫ qñ dicat uſurariꝰ ſuiã fr̃i meo:dico ꝙ i necͤ teneẜ : ⁊ qñ dicat ꝙ ſuiuit fr̃i ⁊ ipe dꝫ ſuire.ꝯcedo.ſꝫ libe ut ⁊ tu feciſti: cũ aũt dicit ꝙ lucratus eſt. ꝯcedo.ſꝫ nõ de tuo.ſꝫ de ſuo.nã pecunia facta ẽ ſua:⁊ ſilr ex iduſtria ſua hᵒ fecit.Ad.3ᵐ.ꝺ legibꝰ ciui.diuerſi diuerſa dñt: Pa.i c.cũ ſit generale in glo.ꝺ ſo.ꝯpe.ibi.3ᵒ. ꝓſequẽdo.c. glo.ꝗo an:⁊c̃.⁊ i.c.qꝛ i oibꝰ:ꝺ uſu i glo.pᵃ.ibi ẽt iure ciuili:⁊ Jo.de Imo.i de.unica:ꝺ uſu.i glo.iu.R̃. hũana.iſti dñt ꝙ ñ pmittiẜ ſꝫ ꝓhibeẜ p illas.ll.q̃ approbãt ꝯtria ⁊.ll.canõicas:qbꝰ ꝓhibenẜ vſure.Alij dñt ꝙ uerẽ ꝙ lege ciuili pmittiẜ ſꝫ male.tñ qꝛ non põt.tñ qꝛ ꝯ legẽ nature ⁊ diuinã.vñ Bar.i aut.ad hec.C.ꝺ uſu.dicit. ꝙ uere nõ põt negari qn uſure ꝺ iure ciuili ſint pmiſſe ſꝫ pmitti nõ potuerit. nec pterea ipator fuit hereticus qꝛ ſicᵘ Moyſes pp duritiã ppłi pmiſit uſuras ⁊ diuortiũ ſic ipator pmiſit uſuras. Alij dñt ꝙ pmittiẜ cõparatiue.i.pp maius malũ uitandũ.unde.s.T.2ᵉ.q.78.arᵒ.ꝓ.3ᵐ.ait.ꝙ leges hũane dimittũt aliq̃ pctã ipũita pp cõditões hoiꝫ ipſectoꝝ i qbꝰ multe utilitates ipedireẜ ſi oia pctã indiſtiete ꝓhiberẽt penis adhibit̃ ⁊ iõ uſuras lex hũana ꝯceſſit.nõ ꝗſi eſtimãs eas eẽ hꝫ iuſtitiã.ſꝫ ne ipedireẜ utilitates multoꝝ.uñ i ipo iure ciuili dr̃.ꝙ res q̃ uſu ꝯſumũtur neqꝫ rõe nãli : neqꝫ ciuili recipiunt uſũfructũ:⁊ ꝙ ſenatus nõ fecit eaꝝ reꝝ uſũfru.nec.n. poterat.ſꝫ ꝗſi uſufru.ꝯſtituit ꝯcedẽs.ſ.uſuras ⁊ phs nãli rõe ductus dicit i.ꝓ.polit. ꝙ uſuraria acqſitio pecuniaꝝ ẽ maxͤ pter nãꝫ.ſequũẜ cõiter ſũmiſſe.

¶ Querit ꝗs penas iferat ius canonicũ publicis uſu 5
rarijs.poſt pctm̃ mõtale:⁊ penas eternas.ubi ꝓ noᵐ hꝫ Pa.i.c.qꝛ i oibꝰ.eo.i ſi.poſt Jo.an.hic:⁊ glo.i.c. ꝓ.eo.li.6.ꝙ ille dr̃ manifeſtus.q ẽ notoriꝰ.uel ꝺ iuẜ. qꝛ ꝯuictꝰ ⁊ ꝯdẽnatus ꝺ uſuris.uel notoriꝰ.notorietate facti:ut qꝛ publice tenet altare paratũ : ⁊ mutuat oibus uolentibus capere. ut experientia docet. Itẽ ſi põt ꝯuinci p argumenta ⁊ alia admiuicula.nã tũc

debet ferri sñia ꝯ eū:deīnde dicet̄ manifestus:ar.i.c.
cū i dyocesi.co. Jtē glo.i.c.2.co.li.6.addit aliū casū
seu modū pbādi publicatatē.qñ corā sacerdote ⁊ te
stibus ꝯfessus ē se vsurariū ⁊ mādauit restitui vsu/
ras ⁊ resignauit libros.hꝫ ſed. ꝯfessio extraordina
ria nō sufficit.sed forte qñ oia ista ꝯcurrūt:⁊c. vide
multa argumēta qbus vsurarius possit iudicari vt
vsurari⁹:⁊ sic fit publicus i āgelica.ꝟ.vsura.p̄.§.ſi.
Pene aūt quas incurrūt sīlces vsurarij sunt plures.
Prima qꝛ ē īfamis.3.q.7.⁊.6.q.1.c.īfames. Jdē tꝫ
.d.Ant.i.c.raynutius:de testa.⁊ hoc idē tꝫ Bar.ꝺ
fur ciuili.i.l.iprobū.C.ex q.ca.irro.īfa.hec ē īfamia
iuris.q̄ tollit executionē ordinis: ⁊ exercitiū cuiuscꝫ
dignitatis. Pa.i.c.lꝫ hcli.de symo. Secūda ē ꝙ nō
debēt admitti ad coīoēꝫ altaris.c.qꝛ i oibus.c.⁊ in
tellit ibidēꝫ. Pa.ꝙ nō debēt admitti ad diuina.qñ
celebrat̄. Jnno.itelligit ad coīoēꝫ corporis xp̄i. Ter
tia ꝙ nō admittit̄ ad oblationē ibidē. Quarta ꝙ
carēt ecclesiastica sepultura:⁊ dencus ꝯfaciēs ē su/
spēsus.ibidē:⁊ ſm Pa.ibi ē pena lata.cꝫuis alij ꝯ.
dr̄ ēt.i de.cos.de sepul.ꝙ sepeliētes sciēter sunt ipo
facto excoīcati:⁊ nō debēt absolui nisi prius sit sa/
tisfactū qb⁹ iniuria fuit irrogata.ad arbitriū dyo/
cesani.nec dꝫ admitti ad sepulturā.ēt ſi heres valet
satisfacere.eo.ꝙ i pctō decessit.nisi alias appareat
de ꝯtritōe.c.q̄ꝫq̄ꝫ.i glo.e.li.6.⁊ q dn̄r sepeliētes q in
currūt hāc penā ibi in glo.ꝟ.excoi°.5.casu.42.§.2°.
Quinta ꝙ nō pn̄t recipi ad ꝯfessionē:vel sepulturā:
donec restituerit.vel cauerint de restitutiōe:ꝺ q̄ cau
tiōe vide i Rosella.ꝟ.restitu°.9.a.§.15.vsqꝫ ad.22.
Sexta nemo dꝫ iterē eoꝝ testamētis.vide aliquid
ꝟ.testamentū.§.1.casu.8. Septima ꝙ testamēta ⁊
codicilla eoꝝ sunt nulla hec.3.pcedētes ponūtur in
d.c.q̄ꝫq̄ꝫ.e.li.6. Octaua pena ē in.c.vsuraꝝ eo.li.6.
vbi pcipit̄ oibus dn̄is: ⁊ vniuersitatibus terraꝝ.ne
pmittāt alienigenas i terris suis ꝯducer̄ domos ad
exercendū fenus.vel ꝯductas hr̄e:⁊ ꝙ aliqs eis do/
mos nō locet:⁊ ꝯfaciētes.ep̄s vel supior est suspēsus:
psone pticulares excōicate:collegiū seu alia vniuersi
tas iterdicta:nisi.ꝭ.tres mēses expellāt:⁊ alie aggra
uationes ibi. De ista vltima pena q̄rit̄ vtrū habeat
locū i locātib⁹ domos iudeis publicis vsurariis alie/
nigēis:⁊ vr̄ ꝙ sic.qꝛ ista ꝯstitutio ē generalis Pa.
i de.ex graui.eo.i glo.ꝟ.cēsura.dr̄ ꝙ satis vr̄ ꝙ etiā
i iudeis habeat locū illa cēsura:⁊ ē sibi. Jn Angeli
ca etiā i.ꝟ.usura.2°.§.14.dr̄ expsse ꝙ habeat etiā lo
cū i iudeis.imo dicit se vele demōstrare ꝙ ꝯsulētes
ꝯriū herétice ꝯsulāt:⁊ alt̄ aliquos doc.q̄ꝫuis satis i/
cōpacte: pbatio sua satis ē lōga:⁊ equocās. Jdē tꝫ
Supple.Pis.ꝟ.vsura.4.§.5.⁊ alt̄.vt.ē. Contrariū
tꝫ Rosella.ꝟ.resti°.9.§.34.alt̄.d.Fran. de are.i cō
silio.158.q mouet̄ ex eo ꝙ canō generalr̄ loquēs nō
vr̄ ꝯphēdere iudeos:⁊ q̄ꝫuis papa ſi velit possit. tñ
in dubio nō vr̄ iponere.qꝛ ipi cōmissa ē cura populi
christiani.vt i de.pastoralis:de re iudi. ⁊ glo.ibi:⁊

de his q forte sunt nō ptinet ad nos.ſm etiā ꝙ dicit
Dn̄icus de sancto Gemi.illa ꝯstitutio fuit facta pp
quosdā xp̄ianos pistoiēses:lucēses:florētinos:⁊ quo
sdā alios.q discurrebāt per Jtaliā hoc fenus publice
exercētes:⁊ ē penalis.vñ hꝫ ꝙ idē Dn̄icus dicit ibi/
dē dꝫ solū tenere i suo casu:facit etiaꝫ in ꝓposito qꝛ
pn̄ illius ꝯstitutiōis facit mētiōeꝫ de pena lateranē
sis ꝯcilij:vbi dr̄ ꝙ ipi vsurarij nō recipiātur ad di/
uina offertoria:⁊ ecclesiasticam sepulturā. q̄ vtꝫ nō
hn̄t locū i iudeis.vñ glo.pdicti.c.nō facit:ꝺ hoc mē
tionē.sic̄ facit i alia glo.ē.alt̄.sifr̄ Pis.i loco pallega
to.nihil de hoc dicit.sifr̄ ar.s.i.d.cēsura.nihil ꝺ hoc
dicit.signū igit̄ est ꝙ noluerūt hoc itelligere. Ad al/
legata i prin.dr̄ p̄ ꝙ illa ꝯsti° qꝛ ē generalis iō nō
tꝫ de iudeis.vt dictū ē.ad glo. dr̄ ꝙ loqtur i alio ca
su.s.de statutis factis.vt vsure nō soluātur:vt ibi pꝫ
de quo.ꝟ.excōicatio.5.casu.38.⁊.50.⁊ hoc nō ē si/
mile. Ad Angelicā dr̄ ꝙ satis irreuerēter loquit̄.ꝯ
illos doc.q melius dn̄t.vel posset dici ꝙ nō solū loq
tur de domibus.sed ⁊ de statutis:⁊ alijs vt ibi pꝫ.q̄
hn̄t aliā rōeꝫ. Jdē dr̄ ad Supple̅ qꝺ i multis non
solū ibi rodiat ſꝫ etiā destruit Pis.laborauit.n.super
ope alieno sic̄ facit lo cucbo. Nō ꝙ Eugenius.4.
āno dn̄i.1445°. Januarij.dū eēt Florētie ad istātiā
fratris Frācisci ordinis minoꝝ de Bononia de ob/
seruātia:declarauit ꝙ pene illius.c⁹.vsuraꝝ voragi
nē.de vsu.li.6.nō itelligātur de iudeis:quā declara/
tionē uidi i quodam libro satis autēnco:⁊ sic pꝫ ꝙ
ista opinio.2°.ē clara. Utrꝫ locātes domos usurarijs
nō alienigenis siue iudeis siue alijs peccēt:uel teneāt̄
ad restitutionē.d.ar.s.i quadā respōsione ad fratrē
rusticianū:tꝫ ꝙ nō.mouet̄:qꝛ i.d.c.usuraꝝ: phibet̄
solū de alienigenis igit̄ a ꝯrio potent alijs.2° qꝛ ſm
doc.bona usurarij q̄ ueniūt titulo oneroso.pn̄t reti/
neri vt dicet̄.ꝭ.ꝟ.usura.6.§.4. Et.d.Felinus i.c.qꝛ
de inde.adducit sup hoc ꝯrias opiniones:⁊ tādem
ꝯcludit p certo ꝙ non:⁊ ꝙ exercētibus fenus.locari
⁊ uēdi domus nō phibeat̄:⁊ dicit hoc pbari i.d.c.
qꝛ:⁊ in.c.q̄ꝫto:de usu.ubi iudei de domibus soluunt
decimas. Et sacerdos licite locat domū ptinētē ad
ecclesiā iudeis:⁊ postq̄ꝫ locauit nō pōt eū expellere:
qñ recte uiuit:⁊ nō exercet i ea fenus. Adducit isup
ipe Feli.q̄dā ꝯsilia in qbus cauet̄ ꝙ licite locari pos
set domus etiā iudeis qñ uellēt in ea exercere fenus:
qꝛ hoc nō repit̄ phibitū:⁊ pdest multū bono publi/
co.nec est ꝯ.d.c.p̄°.qꝛ loquit̄ de locātibus usurarijs
xp̄ianis. Nā ſm.d.Alex.de Jmo ꝯsilio.p̄.2°.uolu.nō
est opus subuenire aiabus iudeoꝝ. qꝛ iā sunt deuo/
rate.nec xp̄iani peccāt accipiēdo ad usurā.qñ ē ne/
cessitas. Et Pau.de cast.latissime ꝯsuluit ꝙ princi/
pes seculares.licite tollerant iudeos fenerantes:⁊ ꝙ
uallēt eoꝝ decreta.qbus cogūt soluētes ⁊ dāt iudi/
ces.p hoc āt nō appꝛobāt usuras:qꝛ si appꝛobarēt
nō iducerēt iudeos.ipe uero.d.Feli.quātū ad hoc.s.
de decretis.dat ꝯsiliū ut q̄rat̄ appꝛobatio pape. qꝺ

etiā sequit̄ Jo. de ana. Ipe etiā Felinus tʒ ꝙ sit ve/
rius. ꝙ xpiani nō pñt locare domos iudeis. vt exer/
ceāt fenus: nec vēdere pp glo. ℣. titulo. i. d. c. ꝓ. ꝺ vsu.
li. 6. d. aūt Jason tenet ꝯriū vt ibi i margine all'. de
q̄d dictū ē. ad hoc ēt sunt multa ꝯsilia. Notan̄ ēt hʒ
.d. ar. f. 2°. ti. ꝓ. c. 8. §. fi. ꝙ i aliqb' locis sunt statuta
ꝙ pacta facta cū iudeis de pignoribus si nō recatē
tur. f. aliqō tēpus. fiē pdita: tñ illa statuta nō dicūt
ꝙ nō possint repeti. q: sic icurrerēt penas illius de.
ex graui. vñ cū velint ꝙ pacta sint rata. tñ volūt ꝙ
possint repeti. vide. ℣. excōicatio. 5. casu. 38. ⁊ . 50.
Sed qd de facientib' statuta hʒ de. ex graui. de vsu.
vtrū facientes filia respectu iudeoꝝ icurrāt illā penā
hoc vr̄ magis dubiū pp glo. ibidē. in. ℣. cēsura. q̄ tʒ
ꝙ d: libris tʒ q° ad iudeos ⁊ q̄uis h° sit securius. in
fauorē aie añ factū. tñ post factū posset teneri ꝯriū
eo ꝙ illa ꝯstitu° ē generalis: ⁊ i dubio nō itelligit̄ ꝺ
iudeis. vt. ō. q: ēt hoc hʒ q̄si ꝯsuetudo generalis: ⁊ i
multis locis sunt statuta approbata p summū pon
tificē. vñ nō credo ꝙ vbi iteruenit auctoritas pape.
ꝙ icurrat istas penas q: pōt penas iuris remouer̄:
ad hoc faciūt q̄ dicta sunt. Querit̄ iteꝝ vtrū pena po/
sita i. c. q̄q̄: de testamētis vsurarioꝝ teneat etiā de
iudeis: ⁊ vr̄ ꝙ nō. q: multa ponūt̄ in illa ꝯstitutiōe.
puta d: ꝯfessiōe: ⁊ ecclesiastica sepultura. q̄ non pñt
itelligi de iudeis. pʒ ēt p cōeʒ ꝯsuetudinē q̄ hʒ ꝙ te/
neāt coꝝ testā. ad hoc faciūt. ō. all'. imediate. Quis
sit iudex cōpetēs ad ifligēdas has penas. R̄. ꝙ sunt
opiniōes. Nā Archi. i. c. qd dicā. 14. q. 4. pōit diuer
sas opiniōes: ⁊ approbat eā q̄ ē Lau. Ug. ⁊ Gof. s.
ꝙ ꝯ laicū. iudex sit laicus ⁊ ꝯ clericuʒ ecclesiasticus
qō etiā tenet Jo. cal. de quo vide Pa. in. c. post mi/
serabilē. eo. ti. vbi nō. iudicē laicū aliqñ se itromitte
re de vsuris: glo. vero in cle. dispendiosam: de iudi.
videt̄ sentire ꝙ solus ecclesiasticus habet iudicare.
Pau. aūt in cle. p°. de vsu. distinguit dicens prima⁊
opinionē procedere. vbi nō refert̄. q. an id qō petit̄
sit vsura. sed est. q. de soluto uel nō soluto. 2° vero vbi
est. q. an id qō petit̄ sit vsura vel nō: ⁊ idem Jo. de
ligna. ⁊ Fed. ⁊ vt videt̄ Bal. vt refert. d. Archi.
6 ¶ Utrū aliqñ hō teneat̄ ad mutuādū sub p̄cepto: ⁊
quō: ⁊ qñ aliquid pōt accipe. ad qō. R̄. ꝙ qñ petēs
hʒ necessitatē: ⁊ dās hʒ supfluū: ⁊ nō est alius q ve/
lit ⁊ possit subuenire. tūc tenet̄ sub p̄cepto legis natu
re: diuine: ⁊ canonice. alias est ꝯsiliū. Dico igit̄ ꝓ ꝙ
est de lege nature. lex. n. nālis p̄cipit. primū vere di/
ligere. nō tm̄ affectu. sʒ etiam effectu. q: nō est verus
affectus nisi sequat̄ effectus. data facultate. q ergo
idigētis fratris. nō subuenit. non veraciter ipm dili/
git. qō volens innuere btūs Jo. dicit i p° cano. sua. c. 5.
Filioli nō diligamus verbo. neq; lingua tm̄. sʒ ope ⁊
veritate. 2° illud est de p̄cepto sine quo charitas ser/
uari nō pōt. sʒ vt dr̄ Jo. vbi. ō. q habuerit substātiā
huius mūdi: ⁊ viderit fratrē suū necessitatē habere:
⁊ clauserit viscera sua ab eo. quō charitas dei est in
illo. 3. illud est i p̄cepto quo punit̄ pena eterna: sʒ pp
hoc: ⁊ c. Mat. 25. Esuriui: ⁊ c. Secūdo est de lege di
uina ꝺuteron. 15. Nō obdurabis cor tuū. neq; ꝯtrahes
manū. sʒ apperies eā pauperi: ⁊ dabis mutuū. quo
cū idigere ꝓsperexeris: ⁊. j. Nō deerūt paupes i terra
habitationis tue. id circo ego p̄cipio tibi vt apperias
manū tuā fratri tuo egeno: ⁊. 23. fratri tuo absq; vsu
ra id quo idiget cōmodabis. Tertio est de iure ca/
nonico. 86. di. c. fratrē tuū. vbi dr̄. Alienā iopiā. suā
credat. alioqn. epi vacuū nomen hʒ: ⁊. j. e. di. c. nō satis
.§. pasce. dr̄. Quos i seruādo hoīes i pascēdo suare
poteris si nō paueris occidisti: ⁊. 7. q. p°. c. oēs: dr̄ q
negāt misericordiā: ⁊ necessitatē paciētib'. ipm xpʒ
neg it. q e't misericordia: sed cū p̄ceptū affirmatiuū
q̄uis obliget semper. nō tñ ꝓ semp. sʒ loco ⁊ tēpo/
re. de quo vide diffuse. ℣. elemosina. §. 4. 5. ⁊. 6. pro
nūc ꝯclude sm̄ ꝙ dicit. s. Tho. ql. 8. q. 12. ꝙ hoꝝ di/
spēsatio fidei dispēsatoꝝ cōmittit̄. vñ si qs bona fi/
de dispēsat. retinēs sibi qō videt̄ sibi hʒ ꝯditionem
psone: ⁊ status. ꝯuenire: ⁊ aliis largit̄ sm̄ ꝙ videt̄ si
bi bona fide expedire. nō peccat mortalr̄. etiā si for/
te plus retinet: ⁊ minus donat q̄ teneat̄. talia. n. q:
in singularibus ē coꝝ iudiciū. nō pñt p oimodā cer
titudinē diffiniri. vnde si nō sit multus excessus. pōt
cōpati bonam fidem dispēsatoꝝ. si vero multus ex/
cessus fiat. non potest latere.
¶ Cū igitur querit̄ qñ tenet̄ mutuare de p̄cepto. R̄. 7
ꝙ quādo est in illo casu i quo tenet̄ dare ꝙ tūc non
est dubiū quin teneat̄ mutuare: ⁊ sic nō pōt repete/
re capitale quousq; ē i tali necessitate: ⁊ sic exponūt
quidā doc. ⁊ quedā glo. mutuū dantes: ⁊ nihil inde
sperantes. f. neq; sortē. neq; supra sortē: ⁊ hoc est qō
hiere. vituperat dicēdo. debitores viros repetis. Si
aūt venerit ad pinguiorē fortunā i qua posset resti/
tuere. tūc pōt repetere solū capitale: ⁊ nihil pōt pete
re supra sortē. neq; iterē. neq; aliud. q: accepit i ca
su in quo tenebat̄. etiā cū expensa: ⁊ iterē: ⁊ sic cōi/
ter exponūt doc. illud Luc. 6. Mutuum dātes nihil
supra sortē sperātes: ⁊ sic est claꝝ ꝙ mons pietatis
isto modo mutuādo non pōt accipere pro expensa:
nec declaratio nūc facta in synodo debet sic itelligi
gi: de quo aliquid. ℣. restitutio. §. 4. vel querit̄ ꝺ il'o
qui nō tenet̄ de p̄cepto sm̄ charitatē. Et tūc iterum
distinguit̄ q: vel petens mutuū. petit pro causa irra
tionabili. f. pro pompa. vel auaritia. vel ludo: ⁊ si/
milia: ⁊ tunc non tenetur neq; de ꝯsilio mutuare: ⁊
mons ad istū finem ꝯstitutus esset illicitus: ⁊ vitu/
perabilis. eo ꝙ ad malū finem ⁊ illicituʒ ordinatus
esset. Si vero pro causa rationabili. puta vt subsitē/

tet familiā ⁊ familia. Tunc iterū distinguo. q: vel tale mutuās se exponit ad tale officiū mutuādi. vt faciunt illi de monte. vel nō exponit se. si isto .2. modo puta q: nō exponit se ad mutuādū. sed solū mouetur ad petitionē alterius cui alias nō tenetur mutuare. sȝ facit solum ex charitate. vt succurrat cōmoditati: ⁊ subuētioni alterius. tūc ex quo nō tenetur ⁊ hoc facit cōtra suā voluntatē: ⁊ iusto fine. videtur posse petere oēs expēsas: ⁊ omne interesse dāpnorum: de quo infra: iste vero nō est casus mōtis. Si aūt se exponit ad tale officiū mutuādi. vt faciūt illi de monte ⁊ tūc vel petūt aliquid supra sortē ratiōe augumētatiōis. vel cōseruationis: ⁊ sic est decisum ⁊ darū per doc. in. c. p̄. ⁊ .2. ⁊ .c. super: de vsu. q nihil possunt accipere supra sortē sicut nec. rōe pietatis. vel ecclesie vel redēptiōe captiui. c. super. eo. de vsu. tūc. n. cōseruaretur vel augumentaretur ex bonis indigentiū: iā presupponitur q petentes aliquo modo indigeant vel volunt accipere rōe expensarum. vel interesse: ⁊ tūc iterum distinguo q: vel loquimur de illo qui propria volūtate ⁊ cupiditate lucrandi mutuat ⁊ tūc crederē q nihil possit accipere supra sortē. ex quo. n. volūtarie se exponit debet seruare naturā cōtractus: de rōe aūt mutui est q libere fiat. naȝ libertas ⁊ gratuitas sunt de rōe mutui secundum glo. in. c. conquestus: de vsu. ⁊ sine expectatione: ⁊c. Nec pōt allegare interesse. q: nō est sine culpa q rei q̄ ad eū pertinet se immiscet. de re. iur. li. 6. ⁊ dānum qđ quis sua culpa sentit. sibi debet. nō alij imputari ibidē. ⁊ pro certo iste casus est valde similis contractibus vsurarijs ⁊ posset eē occasio: ⁊c. iste tamen casus nō videtur esse casus montis. Si vero rōe publice vtilitatis ⁊ pietatis circa paupes mouetur tunc. secludendo illū casum i quo teneretur de precepto charitatis. de quo dictū est in principio huius. §. videbatur tūc. s. quādo nō tenetur valde dubiū. vtrū possit supra sortem ratione expensarum. vel interesse. aliquid accipere: ⁊ iste videtur proprie casus ipsius montis. Et ex vna parte videbatur q possint accipere. q: ex quo pro vtilitate cōi ⁊ fideliter laborat. in casu in quo nō tenebatur pro illo laborare: ⁊ est ad vtilitatē rationabilem accipiētis. videtur q possūt accipere: casus videtur similis cāpsorum: ⁊ ad hoc vidētur facere ratiōes illorum qui tenent montē esse licitū ar. ad hoc. c. ad nostrum. de re. eccle. non alie. tā in tex. q̄ȝ in glo. ⁊ Pa. ibi. ⁊ .ff. de mino. l. q si minor. §. restitutio. in istis locis habetur q debet satisfieri pro expensis. hoc idem habes i Rosel. ꝟ. vsura. p̄. §. 55. ⁊ i Angelica. ꝟ. vsura. p̄. §. 23. ⁊ Pis. ꝟ. vsura. p̄. §. 23. ⁊ .c. p̄: extra. de vsu. In cōtrarium arguebant aliqui. p̄. quia difficile est taxare istas expēsas cū multi cōcurrant ⁊ vnus dat maiorem occasionē expensarum q̄ȝ alius: ⁊ minorem necessitatē habet q̄ȝ alius: ⁊ sic aliquādo concurrit maior causa ex parte vnius: imo multociēs accidit q sint aliqui necessitatē patiētes quibus tenetur de precepto charitatis. a quibus nō possunt aliquid accipere vt dictū est in primo casu: ⁊ multa alia concurrunt ad faciendā istam incertitudinē. propter quaȝ nō potest determinari quid iuste possunt accipere: ⁊ sic se exponūt periculo iniusti: ⁊ peccati: ⁊ sic peccat. Nec valet si quis dicat q in fine facient compotū: ⁊ tunc restituent. quia vt dictum est nō potest fieri. Nec etiaȝ valet si quis dicat q faciunt donationē: quia nō videtur libera cū fiat ab indigentibus qui nō verisimiliter darent. si aliter possent .ar. a .d.s. Tho. 2a 2e .q. 78. ar. p̄. ad vltimū .2. q: si etiā fieret ista taxatio certa. iterū haberet malū colorē: ⁊ esset dare viam vsuris. quibus. n. posset dicere: ipsi accipiunt decem ego volo pro. 7. ⁊ faciā omnia q̄ ipsi faciūt: ⁊ sic multi qui querūt palliare vsurā. hic magnū argumentum acciperēt. quod est fugendum. Et sic. q. erat valde dubia. Sed ista dubitatio nuper. s. anno domini. 1515. sub Leone papa decimo in cōcilio lateranensi. declarata: ⁊ determinata est. vbi sic dicitur. Declaramus ⁊ diffinimus montes pietatis per res pub. institutos ⁊ auctoritate sedis apostolice. hactenus probatos: ⁊ cōfirmatos. in quibus pro eorum impensis ⁊ indēnitate aliquid moderatū ad solas ministrorum impensas: ⁊ aliarum rerum. ad illorum cōseruationem pertinentiū. pro eorū indēnitate. dūtaxat. vltra sortem absq̄ lucro eorūdem montiū recipitur. neq̄ speciem mali preferre neq̄ peccandi incentiuū prestare neq̄ vllo pacto improbari. quinimo meritorū esse ac laudari: ⁊ probari debere tale mutuuȝ minime vsurariū putare. licereq̄ illorum pietatem ⁊ misericordiā populis predicare. etiam cū indulgentijs. ac deinceps similes: ⁊c. Multo tamē perfectius multoq̄ sanctius fore. si omnino tales montes gratuiti. vel in partem vt aliūde: ⁊c. Puta demosinis vel indulgentijs. Qui cōtra huius formā predicare seu disputare verbo: vel scripto ausus fuerit excōicationis penam late sententie priuilegio non obstante incurrere volumus. hec ibi. Ex quibus patent oia q̄ dicta sunt in presenti. §. Nam ex eo q vocat ipsum montem pietatis. patet q non intelligit de eo q mutuaret pro causa nō pia. puta ad ludum vel alium actum malum. similiter quādo mutuaret patienti necessitatem extremā. quia nihil tunc posset accipe. Secūdo ex eo q dicit institutos publica auctoritate: ⁊ auctoritate pape confirmatos remouet dubitationem que erat de incertitudine taxationis: ⁊ ex cōsequenti de iniusto. s. q plus acciperent ab aliquo q̄ȝ expēse. ad quas tenebatur. quia respublica. ⁊ papa pūt iusta cā interueniēte. auferre ab vno ⁊ dare alteri. vt in cōfiscatiōe: ⁊ prescriptiōe pȝ maxime qn̄ fit pp

bonũ ei᷒ a quo auferꝛ. 5º i eo ꝙ dicit moderatũ ad ſolas expẽſas ⁊c̃. remouet qñ velent accipere ꝓ augumẽtatiõe. vel ↄſeruatiõe: ⁊ ſilibus. ut ꝑeiſe poſſit accipe ꝓ itereẽ. 4º in eo ꝙ dicit cã pietatis. remouet id qñ exponeret ſe cã lucri. 5º i eo ꝙ dicit eẽ pium ⁊ ſanctũ remouet malũ colorẽ. 6º ex eo ꝙ dicit ꝙ pſeciue eẽt ſi oio vel i parte. eẽt aliũde boꝛraꝛ oẽs ad gratis mutuãdũ. vel ad q̃rendũ expenſas aliũde q̃ꝫ a pauperibus. 7º in eo ꝙ ponit excõicationẽ bñ fecit ad remouẽdas altercatiões. vñ hãc determinationẽ laudo ⁊ itẽdo ſequi: ⁊ ſi qd hic dixi vel alibi illa oia itelligo ſm iſtã determinationẽ: ⁊ ſi qd inueniretꝛ in ſcriptis meis huic ↄ̃triũ vel cuicũq̃ꝫ determinationi eccleſie catholice ſeu recte fidei id reuoco ⁊ ſubmitto correctioni: ⁊c̃.

8 ¶ Vtrũ poſſit aliqd accipi. ſ. ſortẽ ꝓ iocalibus: gẽmis: vaſis argẽteis: pecunia: ⁊ ſilib᷒. R̷. ſꝫ. ſ. T. 2ᵉ. q. 78. ar. ꝑ. ad. 6ᵐ. ⁊. q. de ma. q. 13. arº. 4. ad. 15ᵐ. ꝙ vſus principalis vaſoꝝ argẽteoꝝ: ⁊ aureoꝝ. ſilr iocaliũ. nõ eſt ipſa eoꝝ ↄſumptio: ⁊ iõ vſus eoꝝ põt vẽdi licite. ſeruato dñio rei: vſus aũt principalis pecunie eſt eaꝝ diſtractio ⁊ ↄmutatio. vñ nõ lꝫ eius vſũ vẽdere cũ hoc ꝙ aliqs velit eius reſtitutionẽ qd̃ mutuo dedit. Sciendũ tñ ꝙ ſecundarius vſus vaſoꝝ ⁊ ſiliũ poſſet eẽ cõmutatio ⁊ talẽ vſum eoꝝ nõ liceret vẽdere: ⁊ ſilr poſſet aliqs ſecũdarius vſus pecunie. vt puta ſi qs ↄcederet pecuniã ſignatã ad oſtẽtationẽ. vel ad ponẽdũ loco pignoris ⁊ talẽ vſuꝫ pecunie licite hõ vẽdere poſſet. rõ hoꝝ eſt q᷑ dñia ẽ iter mutuũ ⁊ locatũ ꝑ q᷑ i mutuo piculũ ẽ apud accipiẽtẽ i locato do i eo q dat. 2º q᷑ ꝑ mutuũ nõ deterioꝛaꝛ pecunia ꝑ vſuꝫ. in locato vero ſic. puta domus. 3º q᷑ mutuũ quãtũ eſt de ſe. nullã parit vtilitatẽ vtẽti. locatũ vero vt ager parit. Si igiꝛ ꝑdicta oia ⁊ q̃lꝫ eoꝝ locetꝛ vt dominiũ remaneat apud dantẽ. põt recipe aliqd ſupra ſortẽ. ſi aũt trãſferaꝛ. nõ põt accipere. hec oia ↄfirmãꝛ ꝑ glo. 14. q. 4. c. ſi feneraberis. con. Sco. 4. di. 15. Ricar. ⁊ alij doc. Idẽ Angelica ꝟ. vſura. ꝑ. §. 49. ſilr Roſella. eo. ꝑ. §. 54. Piſ. eo. ꝑ. §. 5. hec debẽt itelligi ſm Roſellã eo. ꝑ. §. 13. qñ locatio fit ꝓpter vtilitatẽ recipiẽtis. ſi. n. fieret depoſituꝫ ꝓ cuſtodia. tũc eẽt depoſitũ ⁊ nõ cõmodatũ ⁊ tunc nõ põt plus accipere imo teneꝛ recipiẽti ꝓ laboꝛe.

9 ¶ Querꝛ vtrũ habẽs pecuniã quã timet vel ſcit i futuro minorari iuxta oꝛdinatiões dñoꝝ vel ciuitatũ poſſit ſine vſura mutuare alicui. hoc pacto. vt reddaꝛ ſibi i eq̃li ꝑcio i quo ẽ nũc. qñ ei dabiꝛ Alex. lõ. i quol. dicit ꝙ ſic. ſi recipiẽs vult eã mox expẽdere tẽpoꝛe quo tñ valet q᷑ nihil vltra ſortẽ recipit ⁊ quia q̃uis nõ liceat in mutuo ſperare lucrũ. lꝫ tñ ſperare euitationẽ dãni. ſine alterius dãno. ſic lꝫ mihi mutuare decẽ aureos. quos video apud me pituros: ⁊ vẽdere rẽ quã video breui tẽpoꝛe perituram. Quidaꝫ dicũt ꝙ ẽ vſura q᷑ reddeꝛ cũ augumẽto: poſſent ſic ↄcoꝛdari ꝙ ſi mutuet cũ ſpe plus recipiẽdi ſit vſura ſi vero vt fugiat dãnum nõ ſit vſura: vt dictũ eſt ſupra. §. 2. in ſi. vide infra vſura. 15. §. 4.

¶ Querꝛ vtrũ aliqñ liceat aliqd accipe ſupra ſortẽ ꝫ i mutuo. ad qd̃. R̷. ſꝫ quãdã ſũmariã reſpõſionem ꝙ vel q̃rimus de his q̃ pecunia nõ mẽſuranꝛ ſic̃ eſt amoꝛ: beniuolẽtia: ⁊ ſilia ⁊ ſic dꝛ ꝙ pñt accipi: expectari ⁊ exigi. ſꝫ. ſ. T. 2ᵉ. q. 78. ar. 2º. in ſi. coꝛpoꝛis ⁊ ad. 3ᵐ. nõ tñ pñt i pactũ duci. q᷑ ꝑ pactũ addiꝛ obligatio ciuilis de quo. ſ. §. 1. i ſi. vel q̃rimus de his cuius ꝑciũ pecunia põt mẽſurari. q̃ ꝓ pecunia habẽꝛ ſm phm. 4. ethy. de q̃bus. ſ. ꝑmº ibi lucrũ. Et talia põt qs accipe ſm. s. Tho. vbi. ſ. d. ar. 2º. dupſr. vno mõ nõ quaſi exigẽs debitũ. nec quaſi ex aliqua obligatiõe tacita vel expſſa. ſed ſic̃ gratuitũ donũ: ⁊ ſic põt ſine pctõ accipe ſꝫ ꝙ declaratũ ẽ. ſ. ꝑri. circa ſi. ⁊. §. 1. ⁊. ꝟ. reſtitutio. ꝑ. §. 3. Nõ. n. deterioꝛis ↄditionis factus ẽ ꝑp mutuũ. cũ igiꝛ qñ poſſet accipe igiꝛ. ar. 1. q. 2. c. ſic̃: itellige qñ nõ crediꝛ teneri. Alio mõ põt accipe ex pacto tacito. vel expſſo: ⁊ ſic rñt doc. generaſr ꝙ nõ. q᷑ eẽt vſura quã vtriuſq̃ꝫ teſtamẽti pagina deteſtaꝛ. neq̃ꝫ ꝓ redimẽda vita captiui põt i ea diſpẽſari. c. ſuper eo. de vſu: ſallit i aliq̃bus caſibus vbi videꝛ vſura. q̃uis nõ ſit. q his. ꝟ. ↄtinẽtur.

Vnde uer. Feuda. fideiuſſor. Prodote. Stipendia cleri. Vẽditio fructus. Cui uelles iure nocere. Vendens ſub dubio. Preciũ poſt tẽpora ſoluẽs. Penã nec in fraudẽ. Lex cõmiſſaria. Gratis. Dans ſociis pompa. Plus ſorte: modis datur iſtis:

Declaratio. FEVda. Qñ eccleſia accepit i pignus ſuũ feudũ: extra de feu. capi. ꝟ. uſura. 4. per totum. FIDEiuſſoꝛ: Qñ fideiuſſoꝛ ſoluit ⁊ patiꝛ itereſſe. de fidei. ius. c. 1. ⁊. 2. ꝟ. uſura. 2. ⁊. 5. ꝑ totũ. PRO dote: Qñ gener patiꝛ onera de vſu. c. ſalubriter. ꝟ. uſura. x. per totũ. STIpendia cleri: Qñ clericus accipit in pignus poſſeſſionẽ eccleſie ſue: de uſu. c. 1. ⁊. 2. ꝟ. uſura. 4. ꝑ totũ. VENditio fructus: Qñ uẽdũtur fructus ad tẽpus: de uſu. c. i ciuitate: ⁊. c. ſi. ꝟ. uſura. 5. ꝑ totũ: ⁊ maxime. §. 6. CVI velles iure nocere: Ab hoſtib᷒ poſſumus oia auferre. 4. q. 4. c. ab illo. ꝟ. uſura. xi. ꝑ totũ. VENdẽs ſub dubio: Qñ volo ſeruare uſq̃ꝫ ad aliqd̃ tẽpus: de uſu. c. ſi. ꝟ. uſura. 5. ⁊. 12. per totũ: ⁊ uſura. 15. §. 5. PREciũ poſt tẽpora ſoluẽs: Ratiõe moꝛe: de fideiuſ. c. ꝑuenit: ⁊. c. cõqueſtus. ꝟ. uſura. 2. a. 6. §. uſq̃ꝫ ad. 9. PENam nec in fraudẽ: Rõe pene: de arbi. c. dilecti. ꝟ. uſura. 9. ꝑ totũ. LEX cõmiſſaria: De retrouẽdendo: de pigno. c. illo nos. Pa. i. c. ad noſtram: de emp. ⁊. uen. GRAtis: Ratione donatiõis. 18. di. c. de eulogijs. DANS ſocijs põpa: Qñ dat pecunias idẽ numero reſtituẽdas. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. ꝑ. ad. 6ᵐ. ꝟ. uſura. ꝑ. §. 7. Et de iſtis dicꝛ. I. diuiſis: ⁊. ꝑ. de itereſſe. ſeu dãno: de quo itelligiꝛ. ꝟ. fideiuſſoꝛ.

Vsura.2ª.vbi.§.de iteresse seu dãno qđ ĩ legitur rõe mutui:⁊.§.i cõi.deinde p casus particulares. In cõi aũt respõdent cõiter oẽs doctores q̄ est licitũ accipe:⁊ põt q mutuũ dat absq̃ peccõ in pactũ ducere cũ eo q mutuũ accipit recõpẽsationez dãni.p quod subtrahit sibi aliqđ qđ debet habere. Hoc.n.nõ est vẽdere vsum pecunie.s3 dãnuz vitare: ⁊ põt eẽ q accipiens mutuũ.maius dãnũ cuitet.q̃3 dãs icurrat.vñ accipiẽs mutuũ cũ sua vtilitate.dãnũ alterius recõpẽsat hec bm.s.Tho.2ª2ᵉ.q.78.ar.2°. ad.pᵐ.de hoc habes glo.i.c.cõqstus:de vsu.⁊.14.q.4.c.qñ multi.12.q.2.c siqs õ clericis.hic tex. ⁊ glo. Idẽ Ray.⁊ Hosti.⁊ q̃uis i ista ꝯclusione oẽs ꝯueniãt.tñ aliqui vt Hosti.i.c.salubriter:eo.tit.⁊ qdam alij dñt.s.Jo.an.vt recitat Pa.i.c.si.eo.q iterẽ nõ h3 locũ nisi rõe more.glo.14.q.4.c.qñ multi .ff. de vsu.l.mora.§.i bone : ⁊.ff.pro socio.l.socius qui. Et q̃uis i his q̃ sunt ex delicto statim habeaẽ rõ lucri nõ tñ i ꝯctu.hoc videẽ inuere.s.Tho.i.q.de malo.q.13.ar.4.i respõsione ad.14ᵐ.Quidã alij dñt q solũ h3 locũ rõe dãni dati.nõ rõe lucri cessantis.hoc videẽ inuere.s.Tho.2ª2ᵉ.q.78.ar.2°.ad.pᵐ.Sed notandũ pro respõsione primi q debitores sunt in duplici dĩa.quidã sunt q hñt aliqđ tẽpus.s.qđ non teneẽur soluere.vel ex voluntate ipius mutuãtis.vel ex quacũq̃ alia ꝯuẽtione.Pa.i.c.salubriter.eo.Et de talibus verũ est q nõ tenẽtur de dãno añ illud tẽpus:⁊ sic nõ habet locũ interesse añ morã.i.nisi post terminũ illius tẽporis:⁊ isto mõ debẽt itelligi dicẽtes q i teresse nõ habet locũ:⁊c̃. Alij sunt quibus non teneẽ mutuãs neq̃ mutuare neq̃ expectare:⁊ tales a principio teneẽ de dãno.hoc inuit expsse Pa. i.d.c.si.qñ bona fide fit.nõ in fraudẽ.vñ bm.s.Tho.vbi.s̃. põt in pactũ ducere:⁊c̃.⁊ nõ est dubiũ q itelligitur ante mutuationẽ.hãc distinctiõez inuit idẽ.s.Tho. vbi.s̃.de malo.ad.14ᵐ.vbi dicit añ terminũ:⁊c̃.sigᵐ huius q2 oẽs admittũt de illo q h3 pecuniã vsurarij ⁊ vult satisfacere qui põt a principio recipe ab illo qui velet istas.sitr de illo qui velet emere possessionẽ vel ire ad nũdinas.certũ ẽ bm doc.q põt petere dãnũ sequẽs a principio mutuatiõis.si quis illas velet. Pro declaratiõe secũdi notãdũ. q accipiens teneẽ totũ recõpensare qđ dedit mutuãs ⁊ etiã illud qđ sequiẽ ad mutuũ.eo q alias nõ teneẽ mutuare in isto casu vt supponiẽ.s3 mutuat ppter cõmodũ accipiẽtis.aliqñ tñ illud dãnũ est darũs i actu:⁊ sitr lucrũ cessãns:⁊ tũc debitor teneẽ ad totũ simplr. Aliquãdo aũt est i potẽtia valde remota vel i potẽtia solũ. ita q ẽ in differẽs ad eẽ ⁊ nõ esse.vel magis ad nõ esse. vt puta qñ quis h3 pecuniã i capsa ⁊ nõ cogitat quid de his agere debeat.vel forte cogitat nihil de illis agere.vel nõ est solitus mercari.vel etiam si cogitaret nõ occurrit sibi modus:⁊ tũc illud lucrũ. nõ h3 aliqd sui i actu:⁊ sic p nihilo iudicaẽ: ⁊ isto modo itelligunt doc.dicẽtes q nõ habet locũ rõe lucri cessantis:⁊.s.Tho.dicit. q eodẽ mõ posset perdere:⁊ q lucrũ nõ est dãp:⁊ põt ipediri multipliciter.2ª2ᵉ.q.78.ar.2°.pᵐ. Aliqñ aũt est partiz in actu ⁊ partiz i potẽtia:⁊ tũc illud lucrũ nõ est simplr soluẽdũ.s3 ad arbitriũ boni viri.cõsideratis circũstãtijs. periculis.laboribus:⁊ oibus alijs que ad hoc facere pñt. Ant.de butri.i.d.c.salubriter:⁊ Angelica in.ꝟ. vsura.§.§.30.⁊ Suppl.ꝟ.vsura.§.§.4. in.2ª.additiõe:⁊ tũc tñ restitui debet quãtũ arbitratũ fuerit vt qñ bladũ iã est seminatũ plus iã extimabiẽ q̃3 qñ est in granario ⁊ plus qñ iã est maturũ:⁊c̃. hãc distinctionẽ inuit.s.Tho.2ª2ᵉ.q.62.ar.4°. Et istoº itelligunt doc.qñ dñt q põt peti rõe iteresse.nõ solũ dãni contingẽtis.sed etiã lucri cessantis.hanc opinionẽ tenet Pa.d.c.cõquestus:vbi vide.alr in ppõsito. Ant.de butri.i.d.c.salubriter:Inno.i.c.sacro:õ sen.exc. Pe. de ancha.idẽ ꝯsuluit:⁊ Jo.an.bm q recitat Pa.in .d.c.si.⁊ hoc expsse inuit .s.Tho.vbi.s̃. vbi dicit q. potest ducere i pactum .d.ar.s.2ª.tit.§.c.7.§.17. ibi. Sed vtrũ talis creditor : ⁊c̃.

¶ Ponũtur quidã casus particulares ptinentes ad iteresse:⁊.§.de casu quẽ ponit Archi. in.c.vsura.14. .q.3.Utrũ ille qui debet.c.vsurario possit illa.c.alteri mutuare ⁊ accipe sicẽ ipe soluit vsurario:⁊ respondet ibidẽ q sic.q2 nõ fit stipulatio vt vsurar.sed vt dãnũ euiteẽ.qđ videẽ esse licitũ ar.c.constitutus: de fideiuss. Jo.cal.i.c.nauigãti:de vsu.dat vnã limitationẽ.s.qñ ille volebat satisfaceẽ vsurario.ex illis.c. q2 tũc põt rõe dicta. Nec ẽ vsurarius q2 nihil sibi accrescit.14.q.4. Si qs oblitus ibi vel aliqua crementa. Nec teneẽ cũ dãno suo socio subuenire.23.q.5.c. Si nõ l3.secus aũt si tũc nõ velet vsurario satisfacere q2 deficeret rõ.hec limitatio placet Laure.de ridol.cũ ista declaratione q vsurarius erat paratus satisfactionẽ recipe. Si.n.vsurarius nolet tũc recipere.puta q2 mutuo accepat p sex mẽses:⁊ non vult recipe nisi soluat totã vsurã añ terminũ: ⁊ sic oporteret pecuniã mutuo acceptã remanere penes ipm debitorẽ tunc videẽ idẽ qđ i.2°.casu:⁊ ista bm doc.intelligũtur i eo q vult satisfacere.nõ.n.põt hoc eẽ nisi debitor velit satisfaceẽ ⁊ ille teneaẽ accipe:Archi. vbi.s̃.dicit sine distinctiõe q põt:⁊ ꝯriũ videẽ durũ q2 sicut posset idifferẽter accipe mutuo p socio suo. cã rõnabili iminẽte quare ergo nõ posset totã cõditionẽ suã i aliũ trãsferre.siue nolit recipe vsurarius: vel nolit dare ipe debitor.solũ.n.saluat se idẽnem:⁊ nõ recipit cremẽtũ:⁊ mutuat socio ex charitate.vñ opinio Monaldi q tenet simplr ꝯriũ.s. q nihil posit recipe ẽ irrationabilis de hoc habes i Ar.s.2ª.tit. §.c.7.§.13 qui icipit.quid si debitor Rosella.ꝟ.vsura.§.§.14. Angelica.ꝟ.vsura.§.§.22.

¶ Secũdus casus est an ille q mutuauit cõtrati cuz 2 pacto q durãte credito nõ teneaẽ soluere collectas. Re.q si ẽ iniusta nõ teneẽ.nec peccat.si aũt est iusta siue certa siue icerta nõ video q nõ sit vsura.hoc.n.

est mẽsurabile pecunia.nisi forte qs diceret q̃ qñ est icerta nõdũ est i actu.q2 ẽ i potẽtia appciabili. Ro sella.ꝟ.vsura.ꝑ.§.14.fi. ſ3 tamen etiã incerta ẽ appreciabilis:ideo.

3 ¶ Tertius sequẽs ad.pm.debebat qs.c.⁊ in termino nõ soluit.ita vt oporteat illũ creditorẽ alia.c.ad vsurã accipe.vtrũ possit petere tñ quãtum dat vsurario. Rñ.fm Ray.q̃ sic.ar.de fideiuss.c.puenit:⁊.c.cõstitutus:⁊ petunt vt iteresse.14.q.4.quoniã : i glo.con. Host.⁊ Goff. Pis.ꝟ.vsura.ꝑ.§.16.

4 ¶ Quartus casus volebã emere possessionez q̃ reddit.x.singulo ãno:⁊ ad instãtiã tuam cessaui ⁊ mutuaui tibi.boc mõ vt soluas mihi tñ q̃tũ redderet terra expedita. deductis expẽsis periculis. laboribus:⁊ oibus aliis ad hoc facietibus.Rñ.fm Guil.⁊ Host. q̃ sic.rõe iterẽe.s. Tho.2a.2e.q.62.ar.4°.

5 ¶ Quintũ casuz mouet Pa.post Inno.i.c.fi. Quidã mercator h3 pecuniã quã itẽdit portare ad nõdinas:⁊ emere merces:⁊ portare ad alias partes.cõparet amicus suus rogãs vt sibi dictã pecuniã mutuet.daturus lucrũ:⁊c̃. Inno.cõsiderãs q̃ posset fieri i fraudẽ:⁊ q̃ nõ est aperiẽda via fraudibus.dicit q̃ nõ.Host.i.c.salubriter.co.ꝯsiderãs q̃ iste erat i via lucrãdi.dicit q̃ tenet ille de iterẽe Jo.an.dicit q̃ iterẽe nõ h3 locũ nisi post morã.de quo dic vt.s. pn. Pa.i.d.c.fi.vr cõfirmare qđ dicit Jo.an.Jđ vr dicendũ fm q̃ etiã innuit Pa.i.d.c.fi.q̃ si bona fide nõ in fraudẽ vsurarũ fiat.fit licitũ.deductis tñ oibus expensis.periculis.laboribus: ⁊ aliis q̃ occurrũt appreciãda ad arbitriũ boni viri.con. Ray. 2m casum mouet ibidẽ Pa. Est mercator paratus cuz mercibus ire ad nõdinas ⁊ lucrari. Alius cõparet rogans vt vẽdat merces p pcio quo verisilr ẽ vẽditurus:⁊c̃. Ad qđ videt đđ sicut ad pcedentẽ casuz q̃tus si soluat de pñti sit minus dubiũ:⁊ credo q̃ diuersa sentiẽtes moueãtur ex diuersis ꝯiecturis. Ad hec optime dicit.d.ar.f.2a.ti.ꝑ.c.7.§.14.q icipit.qd tñ breuiter.

6 ¶ Sextus casus ẽ de illo q i termino nõ soluit mercatori:⁊ sic nõ põt lucrari .Rñ.63.s.T.de ma.q.13. ar.4.14m.q̃ põt petere dãnũ secutũ:⁊ ẽt lucrũ cessãs ad arbitriũ boni viri.deductis:⁊c̃. ⁊ q̃ nõ fiat i fraudẽ.puta q2 oio erat facturus illud pp qđ secutuz est dãnũ.vel erat lucraturus. Dũmõ ille nõ sit i tali necessitate.i qua teneret mutuare gratis.de quo.s.ꝟ. vsura.ꝑ.§.6.⁊.7. codẽ mõ đđ si accepit istas pecunias ad vsuraz quas i termino debebat recipere.q2 potest petere illas vsuras vt.s.

7 ¶ Septimus casus ẽ quẽ tãgũt Inno.⁊ Jo.an.i.d. c.fi.s.cũ qs dat.c.i suis necessitatibus expẽdẽdos cuz boc pacto q̃ tñ restituat q̃tũ lucrabit sibi apud Petrũ mercatorẽ:pdicti ⁊ qdã alii dñt eẽ vsuram. Alii vero dñt q̃ põt eẽ ꝯtus licitus: pa opinio põt psuaderi.q2 vel dat p modũ depositi ⁊ sic nõ deberẽt distrahi vel p modũ mutui ⁊ sic ẽ vsura q2 trãsfert dominiũ vel p modũ societatis ⁊ sic deberet eẽ pactũ vt i licitis mercãtiis exponãtur quod non fit. 2a opinio põt psuaderi q2 posset eẽ ꝯtus inoiatus.s. do vt des. Mi licitũ est mihi facere pactũ vt seruces me idẽnem de fideius.c.puenit:⁊.14.q.4.qm̃ in glo. ⁊.12.q.2a.si qs de deritis:⁊ sic rõe iterẽe possuz accipere. vñ casus remanet dubius ⁊ in boc crederẽ tutiorẽ viã eligẽdã. Si qs tñ hũc casuz velet sustinere maxime post factũ.oio iste ꝯditiões sunt subitelligẽde.pa.q̃ dãs nõ sit i tali habũdãtia ⁊ recipiẽs i tali necessitate q̃ teneat de pcepto sibi mutuare vt dictũ est.s.ꝟ.vsura.ꝑ.§.6.⁊.7.hanc limitationẽ faciunt Angelica ⁊ Rosella i locis.J.all. imediate. 2a q̃ ille erat oio dispositus has pecunias ponere i sua mercãtia ⁊ nõ deerãt q acciperẽt.3a q̃ capitale stet i sũ pículo.puta si apud illũ q h3 alia.c.periret capitale vel p parte sic apud illũ p tãta remaneret ⁊ breuiter staret ad oẽ3 ꝯditionẽ qua stat i illo q iuste mercat.4a q̃ illud acceptũ sit đductis oĩbus expẽsis:⁊c̃. hũc casum tãgunt.d.ar.f.vbi.s.§.15.ibi qd cũ quis Angelica.ꝟ.vsura.ꝑ.§.17.⁊ Rose.ꝟ.societas.§.25.

¶ Octauus casus qñ qs vẽdit possessionẽ.vel sitẽ:⁊ tra sit ẽptor.vtrũ post terminũ si nõ soluit pciũ possit petere fructus sine vsura.Rñ.glo.in.c.cõqstus : de vsu.⁊ Pa. ibi.⁊ cõiter doc. dicũt q̃ põt rõe iteresse .14.q.4.qm̃:i glo.idẽ vr si a pn̄cipio fecisset tale pactũ.l. curabit.C.de ac.emp.⁊ ven.q̃tus habeat plus de p sumptiõe vsure:⁊ iõ.d.ar.f.vbi.s.c.7.§.18.ibi:pone casum habet istud.2m.dubiũ ⁊ nõ.pm.imovr q̃ a pricipio potuit vẽdere rẽ suã.cũ hac ꝯditiõe q̃ retineat sibi fructus quousq3 habeat pciũ.põt.n.vẽdere diuisim dominiũ ab vsu i his que hñt vsum distinctũ a cõsumptiõe vt dicit .s.Tho.2a.2e.q.78.ar ꝑ. 8

¶ Nonus casus ẽ:de fideiussore.q cõpulsus a creditore vt solueret ⁊ accepit sub vsuris possit petere sortẽ cũ vsuris a debitore.Rñ°.q̃ sic.ratione iterẽe. de fideius.c.2a. ⁊ de fo. cõpe.c.fi.li.6. 9

¶ Decimus casus de eo q emit lapides.ligna : ⁊ similia.nõ faciẽtia fructũ ⁊ vt soluat pciũ accipit sub vsuris.ille aũt nõ dat pdicta i suo termino. vtrũ possit ẽptor petere illas vsuras.Rñ.Bal.C.de vsu.l.vsuras:dicit.q̃ sic. Ide3.d.ar.f.vbi supra.c.7.§.18.ibi. Sed queri an sit:⁊ Angelica.ꝟ.vsura.ꝑ.§.21. x

¶ Undecimus qñ aliqs mutuat.c.paciscens solũ de capitali rehabẽdo. hñs tñ res steriles vel debitores nõ valẽtes soluere. vẽdit illa iura.vel res steriles.aliter nõ ẽpturus.Rñ.rescindit vt vsurarius: ⁊ i fraudẽ vsurarũ ꝯceptus.Bar.i.l.cũ allegas.C.de vsu.Jde3 dicendũ de eo q mutuat:⁊ vendit aliqd tẽpore mutui.plus petẽs iusto pcio.14.q.3.si feneraueris. xi

¶ Duodecimus.est quãdo aliquis cõducit ab artifice ad operandũ in arte pro.50.qđ extimat iustuz preciũ.sed q2 mutuat.100.dat sibi.60. si tamen poneret illa.c.sub periculo in arte ⁊ conueniret ad arbitrium boni viri. pro illa decem. non esset vsura: sed societas. xii

13 ¶ Decimustertius ē de illo qui veniēte termino so/lutionis nō vult plōgare tēpus. vel remittere iura/mentū.nisi det aliquā pecuniā .R̃.q̄ si facit rōe in/tereē.sine fraude.pōt.si aūt facit rōe temporis.ē vsu ra.c.ↄsuluit:de vsu.con.d.ar.f.2ª.tit.ꝑ.c.7.§.17.ibi. Quid cum veniente termino.

Sura.3ᵉ.de societate:⁊.ꝑ.in cōi.f.ō societa. V quātū ad.pᵐ.Sciendū q̄ societas ſm Tuliū est duoꝝ pluriūue.ob cōmodiorē vsū:⁊ vberiorē q̄stū.rōnalis cōuētio.q̄ solo ↄsensu siue verbis. siue scripto.ad ꝑs.siue ad vitā.ab his qui possunt alienare i oibus licitis.siue negotijs.siue rebus.con trahif:oia ista sumūtur ex legibus.ff.⁊.C. ꝓ socio Licet facere societatē vt vnus ponat pecuniā ⁊ aliꝰ opas ⁊ diuidāt lucrū ⁊ hoc tā de iure ciuili.l.pª.C. pro socio.q̃ꝫ de iure canonico.14.q.3.plerīqꝫ.in glo. ⁊ ſm Theo.s.Tho.2ᵉ.q.78.ar.f.ad.5ᵐ. Istis tñ cōditionibus seruatis.ꝑ.q̄ ars.siue illud. i quo stat societas. sit licita:⁊ honesta.c.ꝑ vras: de dona.iter vir.⁊ vxo. Secūdo q̄ eqtas seruef i oibus.ſꝫ Gof. ⁊ iura allegata.s.pericula:dāna: ⁊ lucra ita breuiter q̄ q plus ponit plus accipiat ſꝫ arbitriū boni viri.qđ maxime i ista actiōe seq debet. alias nō ē societas bona ſꝫ lupina.14.q.3.plerīqꝫ:i glo.rō quare pōt aliqd accipi de pecunia posita i societate ⁊ nō i mutuo ſm.s.Tho.vbi.s̃.q: i mutuo trāsferf dominiū:⁊ pciulū stat apud recipiētē.secus i societate.vñ si qs poneret pecuniā in societate:⁊ trāsferret dominiū.ꝑ toto vel ꝑ parte ꝑ illo ꝑ quo trāsfert nō pōt dici societas.sed mutuū:⁊ sic nihil posset accipe respectu illius qđ trāsferf.l.si tibi arce mec.ff.de ꝑscrip.v.nemo societatē ↄhēdo rei dñe eē definit: ⁊ ista ē.3ª.ↄditio.4ª.q̄ oia ista fiāt vere sine fraude.

1 ¶ Vtꝝ liceat facere pactū in societate.R̃.q̄ ſꝫ facere oē pactū i ↄsciā qđ nō facit deteriorē partē alteriꝰ. arbitrio boni viri.ita q̄ q plus posuit plus habeat: ⁊ si fiat aīr.tā nō est societas.ſꝫ ↄ̄ nāꝫ societatis: ⁊ qñ fit pactū de lucro. nō expsso de dāno itelligif.ēt ſitr.Insti.pro socio.§.illud. Si qs aūt faciat pactū q̄ vult aliqd certū.ꝑ opa sua.nolēs aliqd sentire de dāno.erit licitū.dūmō fiat iusta extimatio.ſꝫ nō erit societas.ſꝫ locatio opeꝝ :⁊ iste est primus casus.

2 ¶ Secūdus casus. est de eo qui tradit mercatori.c. eidē oio reddēdos ⁊ si ide lucratus fuerit teneatur dare partē.vel det ei quātū eidē placebit.ſꝫ Bal.l. pª.C.pro socio.est vsurarius ↄctus:⁊ ↄ̄ nāꝫ societatis.q̄ vnus habeat capud saluū ⁊ alius fractuꝫ .ff. co.l.mutuis:nec habet formā societatis. sed mutui. Jo.an.tñ ⁊ Hosti.vt recitat Pa.l.c.per vestras:de do.inter vir.⁊ vxo.tenent q̄ de iure ciuili rōe dotis ⁊ pacti.sit licitus:adducūt.d.c.per vestras:⁊ Insti. pro socio.§.de illo.Et dicit Hosti.nō esse cōtra. sed preter naturā societatis.Pa.aūt ibidē post Jo.cal. tenet ↄ̄. dicens q̄ posset esse in isto q̄ vnus pateref dānū in opere ⁊ capitali qđ non est societatis .d.c. plerīqꝫ:in glo.vbi dif q̄ ad hoc q̄ societas sit honesta ⁊ licita inter ponentē pecuniā ⁊ ponentē operā. oportet q̄ ponens pecuniā sentiat de lucro ⁊ dāno. Et hoc videf verius ad.c.per vestras:dicif q̄ nullā mentionē facit q̄ capitale sit saluū.imo dicit ō parte honesti lucri.qđ nō potest eē honestū nisi vt dicat glo.alī.nec est speciale in pecunia dotali q: etiā pro redimēdis captiuis non licet fenerari.c.super.eo.de vsu.Ad.§.de illa:vbi videf valere pactum vt alter nō sentiat de dāno. sed de lucro .R̃.Panor.vbi supra.q̄ procedit ille tex.quo ad ponentē operā.ē.n. licitū ⁊ honestū pactū ex persona ipsius.vt ipe non sentiat dānū in capitali.operibus amissis. ratio q: ipe sentit dānū in amissione operū. naꝫ tantū affert opera illius quātum pecunia alterius. quin imo.vt tex.dicit ibi.opera ⁊ industria potest esse tāta vt valeat pactū vt ipe lucref duas partes:⁊ tertiā habeat ponens pecuniā.in dubio aūt: cū ↄtrahunt societatem ⁊ vnus ponit pecuniā ⁊ alter operā.videf actū vt lucrū equaliter diuidaf.inter eos.de hoc est glo. notā quam omnes tenent.l.1.C.pro socio.Nec est licitum a principio paciscī. vt habeat deponens dece pro cētenario vel aliā quantitatē.sicut faciunt quedam vidue credētes hoc eis licere.nec licet ex pacto aliquid quātūcūqꝫ minimū capere ex pecunia.si nō subiciat se periculo.14.q.3.per totum.hec Panor.ibidem. Quidā faciūt vnam exceptionē.s.quando fit ratione assecurationis nō ratione societatis vt fiat saluū capitale.dando aliquid alicui qui non sit socius.vt subeat periculum capitalis. vt infra.v.vsura.12.⁊ idem esset.si ista assecuratio fiat a socio.dūmodo intentio sit recta.puta q: etiam sine societate assecuraret:⁊ ipe ponens pecuniaꝫ.tale quid solueret.siue lucretur.siue non.q: sunt ibi duo contractus scilicet societatis ⁊ assecurationis. quoꝝ quilibet est per se licitus.Quod potest duobus modis fieri. primo cōueniendo q̄ ponens pecuniā tanto minus de lucro capiat. quātum est precium assecurationis vt cōmuniter extimetur q̄ lucrabitur octo pro centum ⁊ illud precium sit tria:cōueniant q̄ accipiat de lucro quinqꝫ:⁊ si lucrum non affuerit.soluat aliunde. Secundo claritus cōueniendo. q̄ pro assecuratione soluet tantum:⁊ de lucro accipiet partem contingentem. Ad Panor. posset dici q̄ non loquitur in isto casu.sed in societate simplr.sine assecuratione.

¶ Queritur. quid agendum quādo in fine fit diuisio.R̃.dimittēdo uarietatem opinionum: ⁊ legum q̄ uel est factum pactum quod est ſm equitatem: ⁊ debet seruari. si autem esset factum contra equitatem supra declaratam.non debet seruari.sed reduci ad equitatem. aliter est contra naturam huiusꝫ contractus: ⁊ sic peccat:⁊ tenetur:⁊ cetera. si uero nullum factum sit pactum: uel constat de consuetudine rationali: ⁊ equa.vel non.si primo modo:seruetur.si secundo modo:uel inuenitur quod capitale 3

est saluū cū aliquo lucro:⁊ tunc ille q posuit capita/le debet illud ꝑacciper. deinde diuidere lucrū ꝺm p/portionē.vt.s.⁊ hoc itelligo h.c ⁊ in sequētibus.qn̄ opa mercatoꝝ ⁊ fructus pecunie siue capitalis. ꝺm pꝛiculum:⁊ oia alia ꝯcurētia ad arbitriū boni viri. equalr extimanf tūc.n.capitale debet eē saluū:⁊ lucrū diuidi p medietatē. si aūt opa excederēt vsuꝫ pecunie vel ꝯ.tunc ille q plus:⁊c̄.vt.s.Si vero capitale:solū repif.ille q posuit illud d̄bet id habere. Si āt deficeret etiā capitale siue i parte siue i totum.est āmissuꝫ illi q posuit.rō oiuꝫ istoꝝ est.q: ponēs opa. exponit se pꝛiculo illoꝝ opeꝝ.ille āt q ponit pecuniā exponit se pꝛiculo vsus suaꝝ pecuniaꝝ. q vsus ꝯ ponif.ad opas equalr vt ꝑsupponif:⁊ i isto casu itelligif pꝛiculū capitalis. q: alr vsus pecuniaꝝ haberet fructū:⁊ sic eēt mutuū:⁊c̄.⁊ nō extimaref vsus ei⁹ ⁊ sic inequaliter ponerent.

4 ¶ Querif de expēsis ⁊ dāno habitis i societate. puta i eundo ad nūdinas expēdit vel capif a latronibus:⁊ siībus .R̷.visis legibus q̄ ad hoc facerēt:⁊ dimissis alr cā breuitatis.ꝙ vel sunt pacta vel ꝯsuetudines q̄ nō exp̄sse sint ꝯ equitatē:⁊ ille hn̄t in dubio seruari.si aūt non repianf ꝯsiderandū est si fuerunt facte ꝑter societatē : ⁊ sic nihil hꝫ societas.si āt rōe societatꝭ vel fuerūt ex culpa vel dolo:⁊ sic illi iputef. si aūt sine istis vel pꝛiculū tale fuit extimatū in cōputatiōe coꝝ q̄ ponunf i societate:⁊ tūc sic̄ dictum est de pꝛiculo capitalis debet ipe pati. i cuius rōe ꝯputate fuerunt.si āt sunt ꝑter hec oia debēt coia eē.

5 ¶ Querif deīde d̄ socida aialiuꝫ q̄ est q̄dā societas. vbi sciēdum ꝙ aliqn̄ aialia tradunf ad custodiam sub certa mercede.vel participatiōe de ꝓuentu gregis:⁊ est ꝯctus locatiōis ⁊ licitus si seruef equitas: ⁊ dn̄s retineat dominiū ⁊ pꝛiculū. nisi illud dānum eēt ex magna negligentia vel dolo custodis. Alio° danf p modū mutui.vt puta si quis tradat.20.capita appciata ⁊ nō vult subslare pꝛiculo. idē.n.ē ac si vēderet sibi ⁊ mutuaret pecuniaꝫ ⁊ si vellet aliqd de lucro eēt vsura.Alio° tradunf p modū cuiusdaꝫ vēditionis modificate ex locatōe.puta qn̄ quis dat cuidā monasterio.40.capita ouiū cū hoc pacto vt monasteriū det sibi oi āno duo capite in tota vita sua : ⁊ post mortē sint monasterij q̄ tn̄ singule reddunt oi āno q̄tuoꝛ.Iste ꝯctus est licitus dūmō talis extimatio ad arbitriū boni viri:⁊ talia qn̄ tradunf nō essent disposita de ꝓpinquo ad mortē.Aliqn̄ tradunf p mo᷑ societatis:⁊ fit multis modis. aliqn̄ iuste.aliqn̄ iniuste:regula aūt generalis est ꝙ seruenf ea q̄.s.dicta sunt de societate.s.vt sit bona fraternitas.i.ad arbitriū boni viri examinenf oia q̄ circa ea ponunf ab vtraqꝫ pte:⁊ qui plus ponit ꝓpoꝛtionabiliter plus de lucro pcipiat.cum aliis cōditionibus supꝛa positis:⁊ q: varianf isti modi multiplr hꝫ diuersas patrias.aliqn̄ iuste.aliqn̄ iniuste fiunt: ⁊ eēt difficile oēs casus ponere. eo ꝙ plures sint q̄ȝ termini vt dicit legis latoꝛ.iō ponā aliqua exēpla ⁊ reliq̄ relinquā iudicio discretoꝝ:⁊ poterūt regule ad oēs casus applicari.pꝛimus casus licitus est cum vnus hꝫ viginti capita. alius totidē.vel etiā decē:⁊ cōicāt adinuicē eas:⁊ pꝛiculū:⁊ emonumētū: ⁊ expēsas:⁊ ponunt equalr:⁊c̄.⁊ recipiunt silr equalr:⁊ ꝓpoꝛtionabilr:⁊ pn̄t pacisci de ꝯseruatiōe:⁊ augmentatiōe.2°illicitus ē qn̄ aliqs dat viginti appꝛeciata: ⁊ vult ꝑ.accipe capitale totuꝫ ex fructibus.reliquuꝫ sit p dimidio:⁊c̄.⁊ q̄uis si subslaret oi pꝛiculo posset licitari.tn̄ ut i plurimū vel erit illicit⁹ vel onerosus. q: uidef accipe totum suum capitale quasi secuꝛ:⁊ posset eē ꝙ ꝯducēs amitteret oēs operas suas:⁊ locās nihil pderet.puta si añq̄ȝ accipet totū. vel circa finē.oēs perirēt.nisi forte lucruꝫ postea sequēs minī excederet ꝙ satisfaceret illi pꝛiculo. Sed qd dicendū qn̄ Petrus dat Joāni aialia i socidā ⁊ ē ꝯsuetudo vt i fine qnquēnij diuidanf.sꝫ pereat ante terminū. vt̄ Jo.teneaf Pe.R̷.ꝺm quosdā ꝙ si perierūt nālr nō teneſ i aliquo.q: etiā defecissent i domo sua:si vero ob culpā Jo.tūc teneſ ad totū quod tūc habebat Pe.in illa societate:si vero casu fortuito tunc teneſ ad medietatem capitalis.

¶ Quid qn̄ Pe.tradit Jo. bouē cuꝫ vitulo extimatos nutriēdos.cū pacto ꝙ in fine anni vendātur.⁊ Pe.accipiat suū capitale:⁊ reliquū diuidaf.R̷.posset eē licitus ꝓpter magnū lucrum sequēs qđ posset equalere expēsis:⁊c̄.dūmō Pe.retineat aliqđ pꝛiculū:⁊ si minus valerēt i fine q̄ȝ sit capitale Jo.ad nihil teneaf.q: alr haberet quasi totū capitale secuꝛ: ⁊ sic eēt vsura. Sed qd si Pe.dat Jo.par bouū.retinens pꝛiculuꝫ ipoꝝ:⁊ vult oi mēse duos sextarios vel duas minas frumēti.R̷.ꝙ ē ꝯctus locatiōis licitus si tn̄ extimaf lucrū ipoꝝ boum. Sed qd si Pe.dat Jo.duos boues appꝛciatos.cum pacto vt sibi laboret.11.bubulcas terre : ⁊ i fine anni boues vēdanf:⁊ Pe.totuꝫ accipiat capitale.reliquum diuidaf.R̷.si Pe.retinet pꝛiculū ⁊ satisfacit Jo.d̄ opibus ad arbitriū boni viri est licitus. Iteꝫ q̄rif dat Pe.Jo.duos boues.cum pacto vt.20.sextaria grani i anno .R̷.si Pe.retinet pꝛiculū ⁊ deterioꝛationē lꝫ:vide multa d̄ societate .v.peculiū.§.27.⁊ sequētibus. 6

v Sura.4°.rōe pignoris i mutuo .R̷.vel accipit rōe securitatis. bona fide:⁊ nullū fructuꝫ ex illo.puta q: est aliqd iocale.expectat:⁊ sic est licitū.Ar.f.vbi.s.c.7.§.11. ibi q̄rendū est etiā:vel nō accipit rōe securitatis:⁊ tunc vel recipit inde fructum.vel nō.si 2° mō idē qđ pꝛius.si vero recipit vel cōputat i sortē:⁊ sic est licituꝫ.vel nō ꝯputat:⁊ tunc vel recipit rōe veri ⁊ manifesti iteresse sine fraude:⁊ sic licet:vt.s.vsura.2°.vel nō nec ponit i sortē: ⁊ tūc vel ex suo puta q: res illa erat sua. vel ille cuius erat pignus ꝯtinebat rē suā. vel sue ecclesie.quocūqꝫ mō iniusto:⁊ nō alr poterat rehabere:⁊ sic iuste retinet. vel recipit non aliquo mo pdictoꝝ ⁊ hoc dupl̄r vel

illud res est talis q̃ solet sine pcio mutuari vt ẽ liber. vel etiá aliqñ vestis:⁊ tũc etiam põt.si aũt accipiat pignus ex quo recipit fructũ. puta domũ vel posses/sionẽ:⁊ illos nõ retinet aliquo pdictoꝝ.tũc ẽ vsura. peccat:⁊ tenet ad restitutionẽ.hec oĩa habes.c.p̃.⁊.2. ⁊.c.cõquestus:de vsu.⁊ de deci.c.si.s.Tho.2ª.q.78. ar.2.ad.6m.Ricar.q.di.15.Et hoc ẽ cõe tã.i laicis q̃ i clericis sm Hosti.Jo.an.⁊ Jo.de lig.

1 ¶ Ut emens rẽ pignoratá.tenea illá restituere.cũ fructibus.soluto capitali.p quo fuit pignorata.R. sm Ricar.vbi.s.q sic.Sed qd si qs hꝫ equũ ocio sum quẽ locar nõ vult ⁊ pignorat illũ alicui a quo mutuũ accepit ea cõditiõe vt pascat equũ: ⁊ equet. tamẽ sine grauamine:⁊ piculo.an sit vsura.R.sm Monal.q nõ.cõsiderãdũ tñ i hmõi.puta si accipe ret domũ occiosam ⁊ custodit illaꝫ ⁊ sitis q si pter mutuũ partes sunt vtilitates hinc ide nõ ẽ vsura.

2 ¶ Querẽdũ ẽ etiã qd cũ qs accipit domũ i pignus. p.c.cũ plus valeat.hoc pacto.q si nõ soluat in ter/mino statuto cadat debitũ i cõmissum:⁊ pignora/tio i vẽditionẽ.vl si nõ soluat i termino possit iuste tenere domũ.R.cũ distinctiõe.q: vel recepit fructus domus i casu quo nõ põt vt.s.dictũ ẽ i principio:⁊ sic est vsura.c.p̃.⁊.nec põt retinere domũ q: radix ẽ mala ⁊ ex cõsequẽti venditio nulla.i.q.i.vulnerato. posset tñ petere iteresse.vide.s.vsura.2. Si aũt non accepit fructus: ⁊ cõtctus fuit bona fide celebratus. ad cõpescẽdá negligẽtiá debitoris: ⁊ i penã non ex fraude vsuraꝝ.puta q: credebat illũ nõ redẽpturũ ⁊ filia.tũc cõtctus erit licitus ar.c.dilecti:de arbi.⁊ ma xime si pciũ nõ multũ excedit sortẽ.Notãdũ tñ q si fieret ista sibꝰ pena pp plõgationẽ q haberet ma/lã psumptionẽ.eo q apparet volũtaria.c.cõsuluit: de vsu. Nec valet si quis alleget q pactũ i.l.comis/sorie.reprobat i pignore. q: hic loqmur i foro cõscie vbi deficit rõ vel psumptio.q: lex fundat se super ex cessum magnũ capitalis:⁊ sup hoc q nõ iuenirẽtur alr mutuãtes.Pa.in.c.significãte:de pigno.vñ hic deficit oĩs psumptio. Nec valet q lex cõdita ab eo qui põt debet seruari in cõsciã.q: sm Pa.i.c.tua.de vsu.debet itelligi qñ psumptio legis nõ deficit.

Usura.5°.q̃ fit i ẽptiõe ⁊ vẽditiõe rõe mutui iplicitu:⁊ expectatiõis.R.vel hꝰ fit rõe itereẽ veri put cõclaratũ est.s.vsura.2.posse aliqd accipe:⁊ tũc dic vt ibi cauis tñ q: i tali vẽditiõe fiũt paliatiões iõ stringẽdũ est.vel.2.fit vt ille q vendit vel emit habeat iustũ pciũ qd nõ posset habere nisi expectaret:⁊ etiã daret p minori si solueret d cõtãti. puta daret pro pio pcio: ⁊ dat pro rigido. de quo pcio.s.emptio ⁊ hoc licet sm.s.Tho. ⁊ alios doc. maxime sm Ar.flo.2.tit.p̃.c.8.§.p̃. rõ est q: nõ ac cipit nisi iustũ pciũ.vel.3.hoc facit q: volebat illud cõseruare vsq ad aliqd tẽpus: ⁊ tũc vel vendit plus vel p minori emit q̃ sit cõis opinio q valeat illo tẽ pore:⁊ hoc est iniustũ ⁊ vsura iplicita.vel est dubiũ q plus vel minus valeat ⁊ tũc põt accipe illud qd ẽ mediũ i illo dubio.puta qdã existimãt q valeat.25. qdã.28.qdã.30.⁊ tũc est licitum.c.i ciuitate.de vsu. vel.4.solũ rõe tẽporis. puta q: carius vẽdit pp ter expectationẽ.vel vilius emit.q: puenit solutionem:⁊ sic ẽ vsura.d.c.i ciuitate:⁊.c.cõsuluit.eo.⁊.s.Tho.2ª. .q.78.ar.2.ad vltimũ. Si tñ aliqs venderet ꝯmit tens de iusto pcio q: puenit vt pecuniam prius ha/beat.nõ est vsura ex parte vẽdentis.s.T.vbi.s.

¶ Juxta pdicta qrũtur qdã casus pticulares:primꝰ 1 vt mercatores possint vendere merces suas plusq̃ valeãt iusto pcio.tẽpore quo vendũt vt cõseruẽt se in dẽnes ex eo q deseruiũt cõi vtilitati.puta q: emerũt tali pcio q nõ possent tale pciũ iuenire ex cõtanti ad hec.R.et.d.ar.s.2.ti.p̃.c.8.§.2.q nõ:rõ fundamen/talis q: ex eo possunt licite lucrari q: expõnũt se peri culo i magis ⁊ minus:⁊ iõ si etiã aliqñ perdãt de/bẽt habere paciẽtiã.Ad id qd possunt adducere q: ex eo qd laborãt p vtilitate publica pñt lucrari .R. q verũ.sꝫ licite.alr seqret q si emisset imoderate et sic posset uẽdere:⁊ q si tẽpore magne caristie emis/set.etiã illo pcio ⁊ maiori posset uendere.

¶ Jtẽ qrit vt possint plus uẽdere ut seruẽt se idẽnes 2 eo q carẽt illo tẽpore medio pecunijs suis.qbꝰ pos sent mercari:⁊ lucrari.R.solutio istius satis depen/det ex dictis.s.v.usura.2.tñ sm apparẽtiã ⁊ ne ap periãtur uie fraudibus.dr q nõ.tũ p q: possent etiã perdere.ut dicit.s.Tho.2ª.q.78.ar.2.pm.tũ q: acci/pit de re nõ sua.s.tẽporis.

¶ Põt etiã qri.utrũ possint plus uẽdere rõe tẽporis 3 q: multi sunt q nõ soluũt ⁊ faciũt multas expẽsas i exigẽdo:⁊ aliq nũq̃ soluũt.R.cauis possint ab his q nõ soluũt in termino recipe rõe ueri ⁊ expssi itereẽ nõ tñ ab illis q soluunt.nec unus debet pati penã p illis q nũq̃ soluũt. Silr mõ dr de expẽsis factis pp negligẽtes.q solicti nõ debẽt puniri p eis adde qd dictũ ẽ.s.vsura.p̃.§.6.q nõ expõnãt se piculo mi/sti.s.plus accipiẽdo q̃ sint expẽse illius: ⁊.2.q ha/bet malũ colorẽ:⁊ sic est restringẽdũ. Sed qd de eo q nõ uult tũc uẽdere.sed expectare ⁊ est dubiũ utrũ plus debeat ualere. tũc põt.j.declarabit.§.5.

¶ Quid si qs emeret rẽ uiliori pcio quã credat illaꝫ 4 ualiturã i illo tẽpore quo uendẽs uolebat eã serua/re q: puenit solutionẽ.utrũ sit usurarius.R.d.Ant. ⁊ Inno.i.c.si.de usu.q sic.cauis etiã cõi extimatiõe erat plꝰ uel minꝰ ualitura nõ tñ tenet restitue s eos.

¶ Querit qñ aliqs uẽdit rẽ p pcio quo currit expe/ 5 ctans solutionẽ.usq ad pascha. cũ pacto q si plus ualebit usq ad illud tẽpus plus debeat soluere.non tñ minus si minus ualeret.R.sm Hosti. est usura:⁊ notandũ q quãdo dubiũ uel periculũ nõ reducunt cõtractũ ad equalitatẽ non excusat ab usura sicut si quis uelet uendere merces quas vult tenere usq ad pascha q̃ uerisilr ualebũt uel.20.uel.25.uel.30.si uen deret.35.nõ excusat.imo nec pro .30. q: nõ reducit

ad equalitatē.i.ad mediū.iste casus ē formalr in.c. fi.q.c.i ciuitate:de vsu. Eodē mō dr si aliqs emeret rem minori pcio q̄ꝫ sic verisitr valitura.tēpore quo debet accipere ppter hoc q: anticipat pcū.

6 ¶ Aliqñ plus vēdūt mercatores ad tps q̄ꝫ ad ptan tos.pp inueteratā malā ɔsuetudinē.nec alr aliquādo possent.vtrū sit vsura.R.si illud sit.s.rigidū pciū non est vsura qd ppēdit qñ ɔsideratis his q̄ occurrūt in arte remanēt sic vēdendo i lucro honesto. Nec obstat q̄ ad numeratū vendāt minori pcio vel etiā si aliqñ minori pcio vēderēt.q: aliqñ sit pp desideriū habēdi pecuniā. Si vero ē.s.rigidū.ē vsura.ar.i.c. ɔsuluit:q.c.fi.eo.q.s.Tho.i q̄dā.R^e.ad lectorē flo. con.ar.f.vbi.s.c.8.§.3.

7 ¶ Utrū sit vsura qñ aliqs emit bouē a rustico quem nō hꝫ:q recipit ab eodē rustico fictum vnius bouis. R.sm S.v.q̄ ē vsura.si sciuit illū nō habere bouez. tū q: ē ɔctus fictus.tū q: nō stat sub piculo.tū q: nō recipit fructū rei sue.cū nō sit.si vero nō sciuit.eo q̄ bona fide ābulauit:q pōt allegare itercē nō ē vsa.

8 ¶ Querit vlterius qd iuris cū qs emit fructus vnius castri.vel aliū reditū ad vitā.vel aliuz terminū.R°. si reditus ɔstituātur i aliqua re q̄ habeat fructus est licitū.secus si in icertū. Hec hꝫ Inno. q Hosti.qd sic itelligo.si ille q vēdit hꝫ domū vel possessionē.q̄ hūt istos fructus:q illos obligat.valet.si vero nō haberet ē ɔctus fictus.hūc casuz tractat diffuse.Pa.i.c. i ciuitate.c.q tenet q̄ sit licitus:q aliqñ dr ēptio pro idiuiso.vñ Jo.d lig.i.c.fi.e.dicit:q̄ si cēsus ɔstituat i bonis:q ad bōa relatus.ē casus licit⁹.s.e.15.§.9.

9 ¶ Quid cū aliqs habuit accipe.c.ab aliquo. i certo termino venit. 3⁹emēs ipa iura pro.90.soluēdis de pñti.vtrū sit vsura.R.si illa recipit rōe laboris.piculi vel alterius itercē.illa.x.nō ē vsura.secus si rōe puētiōis pcij.Notāduz tñ q̄ qñ iminet de hoc litigiū si fiat p minori pcio.pactio taliū iurium nō valet .C. mād.l.p diuersas:q.l.ab anastasio.nec pōt plus accipe ab istis debitorib⁹ q̄ꝫ ipe dederit principali. qd p bono cōi statutū ē ne litigia emerēt.l mouerēt.

x ¶ Est aliqs qui debet habere hinc ad annū.c.petit debitorē vt det nūc.95.q reliquū dimittit.vtrū sit vsura.quidā Jo.de ripa dicit q̄ nō:q si allegat decr.in ciuitate:q nauigāti.R.q̄ duplex tēpus.s.cōe qd est mēsura primi mobilis:q propriū.i.iste ānus sibi cōcessus.pōt vēdere.1^m.nō.2^m.sꝫ cū decr.nec alij doc.distinguāt d isto tēpore.Melius ē dicere q̄ si fiat rōe alicuius veri itercē pōt.secus si rōe expectatiōis.

Usura.6.vtrū i ea trāsferat dominiū.R°.qdā dñt q̄ sic lꝫ ɔpetat repetitio.hāc opinionē p
▼ tenuit glo.i.c.si qs vsurā.14.q.4. hoc idē vr tenere Archi.ibidē:q.d.car.d ture.cre.ibidē.ad idē est sūma ɔfe.li.2°.tit.7.q.25.q Pis. S.vsura.p.§.14. Rosel.a.S.vsura.4.§.14.Pa.etiā sequit idem.c.ex trāsmissa.d deci.i glo.p^e.Inno.q glo.i.c.Michael: de vsu.hoc idē vr sequi.q.T.4.di.15.q.2^a.ar.4.q^e.2^e. hoc idē tꝫ Pe.de tarā.eadē di.q^i.q.2.ar.2.q Pe.d pal.ibidē.q.3.ar.5.i.f.ɔclusiōe.D.etiā ar.f.2°.tit.p. .c.8.§.fi. dicit q̄ ista ē opinio cois q q̄ sibi magis placet.Et rō istoꝝ pōt eē q: qñ traditio hꝫ volūtatē q ɔsensum dñi tradētis trāsferit dominiū:q licet sit volūtas nō oio libera tñ videt sufficere ad translationem dñij.15.q.1.c.merito.vbi voluntas necessitr dr volūtas.Ad idē ē.s.Ber.q Goff.Quidā alij distingūt dicētes q̄ res q̄ habētur ex vsura sunt i duplici dra. quedā.n.sunt quaꝝ vsus est cōsumptio vt granū:vinū:vel hmōi.vel distratio est consumptio. vt pecunia:q similia:q i talibus trāsfertur dominiū q de talibus nō est dubitatio.sed sm oēs trāsfertur quedā sunt quaꝝ vsus nō est cōsumptio.vt domus: possessio:q similia:q i talibus nō trāsferit dominiū in vsura.vt puta si habuisset equū vel vestē aut huiusmodi supra sortē mutui q̄ propter dicūtur vsura dominiū eoꝝ remanet apud dantē:q nō trāsit i vsurariū rō sm istos q: inuoluntarie dat: q iniusto titulo accipit. Nec.n.nudis pactis sine traditiōe nec traditiōe sine titulo trāsfertur dominiū.l.nūq̄ꝫ nuda:q ibi p glo.ff.de acq.re.do.q.l.traditiōibus.C. de pac.hec videt opinio .s.Tho.2^e.q.78. ar.3.vbi dicit. Sunt fructus reꝝ quaꝝ alius est dñs:q loquit de vsurario. Et etiā opi° Alex.de ales. Bonauen. Ricar. Sco.4.d.15.Eādē sequit Angelica .S.vsura.2°.§.18.Secūdū hanc viā dicerēt ad cōtraria.p. ad glo.q̄ nihil alr.imo videt ɔ tex.qui dicit q̄ vsurās:qc.rapinā cōmittit : q in rapina nō trāsferit.ad Archi.q Car.dr q̄ nō multū figūt pedē q sitr Pa. vel q̄ loquūtur i foro ɔtētioso vt ibidē dicit Archi. ad Pis.q summā ɔfe.q̄ loquūtur sm illā opinionē glo. S.Tho. aūt nō loquit ibi sm ppriā opinionē vez ibi vbi dicit sm aliquos.vñ in.2^e.dicit.in hmōi tenet vsurarius etiam fructus rei vsurarie restituere qd nō eēt si eēt trāslatū dominiū.Ad alios dicit q̄ fuerūt illius opiniōis.Notādū aūt q̄ prima opinio est magis cōis q ɔria videt multos illaqueare.vñ illi prime magis videt eē adherēdū.Ad ɔria autē dr.p.q̄ illa distinctio innit a.s.Tho.vbi.s.ad ostēdendū q̄ qñ vsurarius recepit rem fructificātē : ad plus tenetur q̄ꝫ quādo recepit pecuniā q similia : q: tenet etiā restituere fructus:nō ex eo q̄ dominiū nō sit trāslatū.sed ex eo q: qui soluit vsuram.passiuus est maius dānū:q ad hoc sufficit q̄ cōpetat sibi repetitio:q hoc intēdūt oia illa supradicta.s.repetitionē: nec.s.Tho.dicit q̄ non transferat dominiū.sed q̄ debet restituere fructus:qc.q quando dicit q̄ recipit fructus reꝝ quaꝝ alius est dominus.verū est quantum ad originem.ratione cuius magis dānificatur primus.q sic posset responderi ad omnes alios adducentes illam distinctionē. Signū q̄.s.Tho.neq̄ alij nō intēdāt dicere q̄ nō sit translatū dominiuꝫ

propter hoc.q: tenetᷓ restituere fructus rei.sed sit ratione interesse:est hoc:q: etiā si eo qui soluit pecuniā vsurario esset passus aliqd̄ interesse:vsurarius etiaꝫ tenetᷓ ad restituēdū illud:ad róēꝫ quādo dicitᷓ ꝙ in uolūtarie datur.respondetᷓ ꝙ verū est ꝙ nó est talis voluntas q̄ sufficiat ad donationem liberam vt nō teneatᷓ restituere.est tamen talis que sufficit ad trāslationē dominij.non.n.est minor voluntas q̄ꝫ i'metu ⁊ tamen aliquādo in metu transferitᷓ dominiū.similiter dicitᷓ de iusto titulo .s. ꝙ est talis titulus qui sufficit ad translationē dominij.nō.n.est magis iniustus titulus in venditione rei spūalis q̄ꝫ in vsura ⁊ tamen aliquādo transferitᷓ dominiū.vt dicit Pe.de pal.vbi supra.vnde valde dignum est vt res voluntate dominoꝝ transferātur in aliū.Insti.de re.diui.§.per traditionē.etiā per voluntatē nō oio liberā.quia etiā volūtas coacta est voluntas ff.quod me.causa.l.si mulier.§.penul.Inno.etiā in.c.Michael.co.dicit ꝙ vsurarius nō tenetur ex delicto.sed ex cōtractu cōditione in debiti:⁊ sic presupponit translationem dominij.q: omnis cōditio est psonalis actio ⁊ nó datur pro re propria.nisi cōtra furem.sed quādo pro re nō sua.sed sibi debita.l.si. in.fi.ff.vsufruc.quēadmodū ca.Idem.s.ꝙ vsurarius non teneatur ex delicto:⁊c̄.tenet Panor.in.c.debitores.d iur.iur.vbi.Angelica accipit illas suas all' pro maiori parte .s. ꝙ non sit hic titulus ⁊ est mirabile ꝙ Inno.⁊ Panor.qui fuerūt magni legiste nō viderint titulū.qui tamen ambo vbi supra tenent ꝙ transferatᷓ dominiū eodē modo dicitᷓ ad Alex.⁊ alios.s.ꝙ cōpetit repetitio ⁊ hoc cōcludunt. Ad Angelicā dicitᷓ ꝙ voluit all. quedā que ponit Panor. in .d.c.debitores.sed nō bene applicauit vt patet ex dictis magis enim credenduꝫ est Inno.⁊ Panor.de istis titulis.q̄ꝫ ipi Angelo nec aliud bonū i illo.§.adducit: ⁊ pariformiter dicitᷓ ad quādā nouām opinionē quādo dicitᷓ supra soluendo ꝙ glo.nihil alᷓ.⁊ ad Archi. ⁊ Panor.⁊c̄.posset ⁊ melius dici ꝙ sufficiat ipos sic tenere:⁊ determinate:quod dicitᷓ ꝙ.s.Tho.loquitᷓ sꝫ alios posset dici ꝙ ex quo nūq̄ꝫ alibi fecit mentionē expressaꝫ de trāslatiōe dominij: ⁊ ibi vbi erat locus nihil aliud dicit.ita videtur tenuisse.sed forte noluit aliud dicere ne quis crederet ꝙ nō possint repeti: ⁊ ꝑterea cōiter tenuisse alᷓ.s.Tho. ꝑ illa opiniōe.

6 ¶ Ex predictis patet.sꝫ°.ad.q.qua queritᷓ de ementibus pignora perdita.ab vsurarijs.Nā qui tenent secundā opinionē.s.ꝙ nō trāsferatur dominiū. dicerent ꝙ tenētur restituere.sicut emētes rapta vel furata:⁊ sm̄ eūdem moduꝫ.Verū est ꝙ possent retinere id qd̄ verisimiliter ab vsurario receperūt super illo pignore. Uerum etiā.si dominus ignoratᷓ.sufficeret dare pauperibus illud quod plus valebat res supra id quod dedit ipe emens vsurario.Uel iterum securius dare pauperibus id qd̄ plus valet:supra id qd̄ dedit vsurarius illi cuius erat pignus. Hanc viam sequitᷓ Angelica in.℟.restitutio.ꝑ. ibi vsurarius mētalis.§.18. Secūdū vero primā opinionē q̄ videtur verior ⁊ cōior diceretᷓ ꝙ pñt emi. ex quo.n.ē trāslatū dominiū ⁊ ex ꝯsequēti vsurarius factus est dñs. si nō possent emi hoc esset vel q: vsurarius efficeretᷓ nō soluēdo ꝑpter hoc.sed non fit minus soluēdo q: recipit p̄ciū pro pignore qd̄ quasi tantūdē valet.habet etiā vsurarius i pignore tus sui capitalis.s.sortē mutuatā:⁊ sic ipe qui est obligatus restitutioni.pōt p̄ciū restituere.vel non posset emere. q: fieret iniuria dño pignoris.qd̄ etiā nō ē hic.q: sciēti ⁊ cōsentienti nō fit iniuria.neqꝫ dolus de re.iur.li.6.Sed cū sciat ipe dñs pignoꝝ.ipm allienari.nō reputat sibi iniuriā fieri si aliquis emat.nec super hoc aliquis ꝯq̄ritᷓ ⁊ merito q: sic fecit pactū volūtariū cū vsurario. ꝙ posset libere allienare post tm̄ tēpus. Et cōitates ⁊ dñi ꝑmittūt talia pacta ⁊ firma volūt ea haberi.q: alias nullus publice fenerari vellet ex quo sequerentᷓ multa mala. ꝑpter q̄ tollenda ꝑmittūtur.imo vt in plurimū papa ꝯfirmat talia statuta.Nō tamen impediūt vel statuūt.quin possint repeti vsure. ⁊ quin possint cogi.q: qui hoc faceret teneretᷓ in solidū:⁊ q hoc statueret vel talia statuta seruaret eēt excōicatus.i de.ex graui de vsu.de quo.℟.excōicatio.5.casu.50.dicit etiā.d.ar.s.vbi.supra.c.8.§.fi.ꝙ nullaꝫ adhuc reperit doc. vel legit qui asserat hoc illicitū:⁊ teneri ad restitutionē expresse.s.emētes hmōi pignora qd̄ si necessariū eēt nō tacuissent.sicut de alijs casibus mentionē faciūt.hec ille.Magister etiaꝫ Pe.de bergo.in suis ꝯcor.dubio.106. dicit ꝙ alr eēt dicendū de pignoribus q̄ ex pacto:termino trāsacto,ꝑduntᷓ:⁊ aliter de vsura simplr.vnde vult ꝙ.s.Tho.in.q°.vbi innuit ꝙ trāsferatur dominiuꝫ itelligat de istis pignoribus.alibi aūt d vsura simplr.vnde ista via videtᷓ cōmunior. verior: ⁊ magis approbata: quia tamen nō est oio clara ideo ante factū ꝯsulendum ꝙ abstineant: ⁊c̄.

¶ Consequenter ad precedentia queritur quomodo bona vsurarū sint obnoxia restitutioni. iuxta quod ponuntur primo quedam cōclusiones clare deinde dubie. Prima clara. vsurarij cogūtur restituere vsuras si sint facultates. Secūda correlarie. Impotentes nō cogūtur. Tertia facultatibus non extantibus debent vendi possessiones empte ex pecunia fenebri ⁊ debentibus recipere satisfieri.hec habētur. in tex.in.c.cū tu. de vsu. Quarta heres vsurarij siue filius siue extraneus cōpellitur restituere vsuras extortas per defunctum.hec conclusio est in tex. in .c. tua .e. Quinta siue vsurarius. siue heres.tenetur restituere non solum rem receptam per vsuram.sed etiam fructus rei que habet fructum ⁊ interesse quod subijt soluens vsuras. hac de causa. con. s. Tho. 2ᵉ.q. 78. articulo tertio. Prima conclusio dubia summitur 7

in glo.fi.i.d.c.tua.vtrū.s.oia bona usurarij sint taci te obligata.seu ypothecata glo.uidef dicere ꝙ sic:ꝛ sꝫ Pa.ibidē:oēs antiq doc.tenuerūt illā, cuius fun damētū sumif ex.d.c.cū tu.ubi dr̄ ꝙ possessiōes ēpte ex usura uēdātur:ꝛ pciū restituaf.si.n.ille pecūie nō eēnt obnoxie:ꝛc̄.Aliud fundamētū ē i.d.c.tua: ubi dr̄ ꝙ eadē rōe tenef heres. sicͤ usurarius. qꝺ nō eēt nisi bona eēnt:ꝛc̄.s.Tho.ēt dicit i.d.3°.ar.ad.2ᵐ.ꝙ possessiōes q̄ empte fuerūt ex pecunijs usurarijs sunt obligate sicͤꝛ alia bona igif:ꝛ i glo.i.c.q̄q̄: ꝺ usu. li.6.i.ṽ.facultates.dr̄ ꝙ bona sunt ypothecata. In ꝯtrū est Hosti.i.d.c.tua nos:ꝛ Jo.an.i.d.c.q̄q̄:dicētes dictā ypothecā nullo iure pbari:ꝛ fe.ꝯsi.21ᶠ. dicit ꝙ ex quo ista ypotheca nō ē aliquo iur̄ expssa nō debet p hoc iterptatiue iduci ꝛ ꝙ.c.cū tu.nō loq tur generalr̄ de oibus. sꝫ de bonis ēptis ex pecunia usuraria. Pa.etiā i.d.c.cū tu.dicit i glo.fi. post fe. ꝛ Jo.an. ꝙ ille tex.nihil facit i ꝓposito.qꝛ ibi nō dr̄ ꝙ agaf ypothecaria:seu reali actiōe. sup istis pos/ sessiōibus.sꝫ tm̄ dr̄ ꝙ possessiōes debēt uēdi.imo.c. cū tu facit i ꝯtrū qꝛ si possessio eēt obligata nō dice ref ꝙ uēdaf.sꝫ ꝙ petaf.unde q̄zuis sm̄ ꝙ cōcludit Pa.i.d.c.cū tu:de eqtate possessiones q̄ sunt empte ex pecunijs usurarijs q̄ ꝑuenerūt ex titulo lucratiuo ad aliquē.debeāt uēdi:ꝛ restitui:qꝛ ex quo res mea uel mihi debita ꝑuenit ad te ex cā lucratiua tu tene ris restituere.l.si me:ꝛ stichū.ff.si cer.pe. ꝛ hoc p iu/ dicis officiū: nō tm̄ hoc est eo respectu ꝙ possessiōes sint obligate. Ad hoc etiā facit.s.Tho.ubi.s̄.ad.2ᵐ. ubi dicit ꝙ possessiōes q̄ ēpte sunt ex usuris.nō sunt eoꝝ quoꝝ sunt usure.sꝫ illoꝝ q eas emerūt ꝛ ꝙ sunt obligate illis a qbus fuerūt usure extorte sicͤ ꝛ alia bona usurarij: ꝛ iō nō ꝓcipif ꝙ assignētur ille pos/ sessiones illis a qbus fuerūt extorte.sꝫ ꝙ uendāf ꝛc̄. vñ ꝯcludit Hosti.i.d.c.tua.ꝙ ille ad quē bona usu rarioꝝ ꝑuenerūt ex titulo singulari siue ex cā lucra/ tiua siue onerosa nō pōt molestari super illis bonis etiā ꝓ usuris restituēdis. alias multi illaq̄arenf. Et ꝙ illa distinctio ex cā lucratiua.uel ne. hꝫ locū i bo nis ēptis ex usuris. Et dicit.d.Ant.i.d.c.tua ꝙ ista opinio fuit i facto seruata:ꝛ ꝙ nō est curādū de cōi opiniōe.q̄ nō ꝓbaf iure: ꝛc̄. Et dicit Pa.ꝙ opinio Hosti.nūc ē cōis opinio.ex quo oēs seqn̄tes.illā se/ quūtur:ꝛ.d.ar.f.i quadā respōsiōe.dicit istam opi/ nionē eē uerā.alr̄ seq̄rētur multa icōueniētia. Et sic pꝫ solutio ad ꝯria. Facit etiā qꝛ sm̄ Pa. i.d.c.tua: dū papa eēt cōsultus de oibus bonis usurarij respō dēdo restrinxit se ad heredes.de hoc Angelica.i.ṽ. restitutio.ꝑ.ibi usurarius.§.16.ꝛ Rosella .ṽ. usura. .4.§.4.secūda ꝯclusio sequēs ad istā opinionē ē ꝙ p°.ꝯ°.posita i glo.i.d.c.tua.s.ꝙ heredes usurarij te/ nētur ad restituēdas usuras.nō i solidū sꝫ p:o here ditarijs portiōib᷒:ꝛ ꝙ uno effecto nō soluēdo alius nō pōt ꝯueniri i totū.est uera:p° ps huius q̄ ē.p°.ꝯ° i ꝑdicta glo. ꝓbaf qꝛ ut ibidē dicit Pa.hoc nō ē spe/ ciale i heredibus usurarij. sꝫ idē ē regulr̄ i qbuscūq heredibus qꝛ actiōes ꝯpetētes ꝯ defunctū diuise sūt p legē iter heredes ex hereditarijs portiōib᷒.l.i.ꝛ.2ᵃ. .C.de acti.here.2ᵃ.ps ꝯclusiōis.s.ꝙ uno effecto non soluēdo:ꝛc̄. ꝓbaf sm̄ Pa. ibidē qꝛ si posset i solidū ꝯueniri hoc eēt qꝛ oia bona sunt obligata. sꝫ si oia bona eēnt obligata posset vnus i solidū ꝯueniri etiā si ali° nō eēt nō soluēdo.sꝫ hoc ē falsuꝫ. etiā sꝫ glo. igif.vñ dicit Jo.cal.ꝙ si diuisio facta fuisset iter he redes.tūc alter nō ꝯueniref i solidū.dicit tm̄.d.Ant. ꝙ hec.ꝯ°.2ᵃ.posset in fauorē aie pratícari.s.vt citius aia defuncti liberef:ꝛ dicit Pa.ꝙ de subtilitate iu/ ris ē vera.s.ꝙ alius nō teneaf:ꝛc̄. Sed qd si bona vsurarij excederēt vsuras.dr̄ vt prius qꝛ nō tenef de subtilitate iuris i solidū. Sed qd si hereditas vsura rij nō sufficeret.Hosti. vult ꝙ i foro ꝯtētioso si nō fe/ cit inuētariū teneaf.sꝫ Pa.i sepe dicto.c.tua post fe. ꝙ nec i foro aie neqꝫ ꝯtētioso tenef:ꝛ etiā si in foro ꝯtētioso tenef nō tm̄ i foro aie.qꝛ lex fundat se sup ꝑ sūptiōe q̄ hic deficit de hoc Rosella.ṽ.vsura.4.§.7. Quid si qs se obligasset fide iubēdo ad restitutionē qdā dñt vt.s.Bernardinus ꝙ tenef sed alij inclius dñt ꝙ nō tenef ad plusq̄ȝ se extendāt bona vsurarij habito respectu ad tēpus qñ se obligauit:ꝛ hoc fide iubēte simplr̄.si.u.se obligasset i oēȝ euētū.secus eēt. 3°.ꝯ°.ibidē Pa.i.d.c.cū tu.i glo.i.ṽ.i facultatibus: ꝙ vsurarius i foro ꝯsciē etiaȝ si cessit bonis tenef in integrū.nec habef rō ne egeat.etiā si post restitutio nē remaneat paup dūmō nō i vltima necessitate de quo diffuse.ṽ.restitutio.ꝑ.§.4.vtrū per remissioneȝ sine reali restitutiōe liberef.ṽ.restitio.§.3.

¶ Utrū liceat marito recipe doteȝ ab vsurario. Ad 3
hoc multi multa dicūt sicͤ facit Angelica.ṽ.restitu/ tio.ꝑ.ibi vsurarius.19.ꝛ.20.ꝛ Rosella.ṽ.restitutio. .8.§.5.ꝛ.6.ꝛ Pis.ṽ.vsura.ꝑ.§.31.ꝛ.d.ar.f.2ᵃ.nt.ꝑ. .c.9.§.añpenul. Pano.i.c.cū tu.de vsu.ꝛ multi alij. Breuiter tm̄ videf sic eē distinguēdū. qꝛ vel vsura/ rius hꝫ alia bona ꝑter vsurā:ꝛ sic est securus.vel nō hꝫ alia:ꝛ tūc iteꝝ distinguo.vel qñ accepit dotē ha bebat alia ꝛ sic etiā est securus:si vero nō habebat alia.vel maritus qñ accepit credidit ipm nō eē vsu rariū.vel habere alia:ꝛ sic qꝛ bona fide accepit titu lo oneroso nō tenef restituef.si vero ipe nō habebat alia ꝛ sciuit ꝙ nō habebat alia ꝑter vsurā. Nō pōt recipe:ꝛ si recepit tenef restituere. Si tm̄ qñ accepit ignorauit ꝛ postea sciuit quidā dicūt ꝙ nō tenef.si bona fide accepit.quidā dicūt cōtrariū. De filia ve ro soluto matrimonio.si sciuit ꝙ tēpore solutiōis non habebat alia.qꝛ habet titulo vniuersali: ꝛ lucroso. sm̄ Pe.de pal.ꝛ Pa.tenef restituere.q̄uis fed. di cat cōtrariū.eo ꝙ ipa nō accepit imediate ab vsu/ rario.sed marito suo.est.n.trāslatū dominiū i mari tū:ꝛ nō sunt obnoxia restitutiōi. Notādum sm̄.d. ar.f.vbi.s̄.ꝙ si vxor est parata restituere ꝛ vir non vult.est excusata:ꝛ ecōtra.Si autē nullus vult.ābo

sant in statu dãnationis ẜm eũdem. est remediuʒ q:
si vsurarius hʒ sufficiẽtiam pro certis põt petere ab
epo. vt illis donet tãq̃ pauperi. Si aũt bona patris
nõ sufficiũt ad certa. tũc pponat restituere cũ habe/
bit libertatẽ. vel petat relaxationẽ vel plongationẽ.
intuitu pietatis. Alias restituat. nisi eẽt i extrema ne/
cessitate. vel magno pículo ipa vel sua familia: ⁊ si
impedit cũ videt in periculo mortis vocet virum ⁊
filios ⁊ protestatur de restitutiõe.

4 ℭ Querit de vxore vsurarij. vtrũ possit viuere de bo
nis mariti ⁊ breuiter dimittẽdo alr distinguitur ẜm
mentẽ doc. vbi supra. q: l vsurarius habet alia bo/
na q̃ vsuras ⁊ sic põt. si vero nõ habet vel sit nõ sol
uẽdo ex hoc. vel nõ. si. 1°. mõ. puta q: laborat ⁊ ma/
xime i ɔseruatiõe rerꝫ vtiliter se habẽdo pro credito
ribus: ⁊ sic etiã potest. Si vero ex hoc fiat nõ soluẽ/
do. tũc vel habet dotẽ suã nõ mixtã cum reliquis: ⁊
sic de illa posset viuere. vel etiã si erãt aliqua bona
immixta que erãt in hereditate vsurarij. ante vsuras.
posset etiã ex illis viuere. si etiam essent aliqua licite
acquisita maxime non mixta ex eis posset viuere. si
vero nihil istorꝫ dictorꝫ adesset. tũc d̃bet si potest la
borãdo. vel ab amicis q̃rere victum. vel etiã ẜm ali/
quos excusat si hortatur virũ vt restituat. c. cũ vo/
lũtate: de sen. exco. q: tũc vtiliter ⁊ fideliter pro credi
toribus se habet: ista videtur esse ẜm Ray. Hosti. ⁊
Guil. posset adhibere hoc remediũ vt si vir habeat
restituere icerta epo sibi donet illa. Si vero nullum
istorꝫ adeẽt ⁊ nõ adiueniet aliũ honestũ modũ quo
viuere possit. sic tãq̃ existens in extrema necessitate
viuat parce.

5 ℭ Cõsequẽter querit de filijs: ⁊ familia vsurarij. cui
breuiter. R. q si vsurarius nõ sit ex hoc nõ soluẽdo
possunt viuere ex illis. si vero eẽt nõ soluẽdo quicq̃d
accipiãt tenẽtur q: faciũt ipm ipotentẽ ad restituen
dũ. possent excusari. p̃. si fideliter procurãt de restitu
tione. 2°. si laborant fideliter ⁊ vtiliter in domo. 3° p/
pter ignorantiã. 4° propter necessitatẽ.

6 ℭ Querit de filio qui in studio expendit. 100. vtrum
teneat. R. q si pater erat non soluendo ex hoc. i. ex
hoc fiebat ipotẽs ad soluẽdũ: hoc significãt ista ver
ba: nõ soluẽdo: ⁊ ipse hoc sciebat. tũc tenet restituere.

7 ℭ Querit de cooperatoribus vtrũ teneãtur. R. p fun/
damento. sumẽda est regula. que habet de iniur. ⁊
dã. da. c. Si culpa. vbi dr. qui occasionem dãni dat
dãnũ quoqꝫ dedisse videt. pro cuius d̃claratiõe sciẽ
dũ q occasio sumit dupliciter. vno mõ pro eo quod est
aliqualiter iductiuũ seu causatiuũ alicuius effectus.
sed nõ sufficiẽter: ⁊ efficaciter: ⁊ ista est propria acce
ptio huius q̃d dico: occasio: sic dicit occasio submer
sionis. vel predatiõis nauis: nauta qui ducit naueʒ
ad aliquẽ locũ vbi predat vel submergit q̃d tamen
nõ erat verisimile: ⁊ isto mõ qui dat occasionẽ vsu/
re videt dare dãnũ. sed nõ dat. vnde nõ tenet. Alio
modo sumit pro eo q̃d est inductiuuʒ ⁊ causa suffi/
ciens sine qua nõ esset: ⁊ ista est impropria acceptio
occasiõis: ⁊ magis proprie dr causa. sicut q faceret
foramen in naui est causa submersionis q̃ aliquãdo
est directa. s. quãdo intẽdit: ⁊ indirecta. qñ nõ inten/
dit. sed non ipedit seu nõ obuiat quãdo debet: ⁊ po
test. vt esset nauta: ⁊c. ⁊ sic qui dat causam tenetur i
solidũ. vide. ꝟ. restitutio. §. 23.

ℭ Querit de seruitoribus vtrũ possint salariũ suum 8
recipere quãdo vsurarius nõ habet alia q̃ vsuras.
R. q si seruit vtiliter in licitis: ⁊ nõ i operatiõe vsu/
re. põt recipere. Utilitas. n. quã recipiũt vsurarij cõ/
pẽsatur. secus si seruiant in alijs. hec ẜm ꝟꝟ. Ar. fl.
vbi supra. c. 10. principio.

ℭ Quid de illis famulis qui de mandato dñi. dant 9
pecunias ad vsurã: ⁊ recipiũt illã. R. ẜm ꝟꝟ. q qñ
alias esset ipse facturus: ⁊ nil puenit ad corꝫ manus:
nõ tenẽtur. Idẽ Pe. de pal. si vero sunt quasi princi
pales sine quibus nõ fieret. tenẽtur si principalis nõ
restituit. q: prestãt causam sufficientẽ. Sed quid de
illo qui sine mãdato dñi feneratur. ẜm ꝟꝟ. tenet. etiã
si nihil ad eũ peruenit. De illo aũt qui volebat gra/
tis mutuare ⁊ induxit vt cũ vsura ẜm eũdẽ tenet. q:
ipediuit vtilitatẽ proximi. con. Rosella. ꝟ. resti°. 9. §. 6.

ℭ Quid de notarijs qui sup vsuris ɔficiũt instrumẽ 10
ta. R. ẜm Hosti. sunt periuri ⁊ ifames tñ pecuniam
quã pro opere receperũt nõ tenẽtur restituere. videt
aũt q debeat pauperibus erogare. ar. 14. q. 5. non
sane. vtrũ aũt teneãtur restituere illas vsuras. solet di
stingui q si fecerũt istrumẽtũ sciẽter ac si nõ eẽt vsu
ra. tũc dederũt causam sufficientẽ. si vero ignorãter
nõ est culpa. si aũt fecerunt instrumentũ darꝫ. q̃uis
sint piuri non tñ dederũt causam sufficientẽ. q: pos/
sunt se iuuare per illud istrumẽtũ. Con. d. ar. f. vbi su/
pra. c. 9. §. 5. ibi de notarijs. Eodeʒ mõ dr de teste ⁊
alijs ɔcurrẽtibus q: si cãm sufficientẽ: ⁊c.

v Sura. 7°. de ciuitatibus dãtibus ad vsuram
vtrũ oẽs teneãtur ad restitutionẽ. R. s. ꝟꝟ.
q illi qui sunt principales ⁊ ɔsentiũt: vel mã
dant. sine quibus factũ nõ fuisset. tenẽtur in solidũ.
Alij vero qui cõsentiũt vel nõ ɔ̃dicunt cum possent.
peccant: ⁊ tenẽtur in tantũ quãtũ emolumẽti perce
runt. ratio primi est q: dant causam sufficientẽ. ra/
tio secũdi q: habẽt malã voluntatẽ. vel iniuste reci/
piũt. con. d. ar. f. 2°. nt. p̃. c. 9. §. 7. ibi. q̃d d̃ ciuitatib°.

ℭ Utrꝫ pupillus pro quo tutor multos ɔtractus vsu 1
rarios fecit. teneat restituere. R. q vel ille qui soluit
istas vsuras donauit libere. maxime ipse tutor q for
te exercuit pecũias pupilli. vel tenebat ponere ad lu
crũ: ⁊ tũc potest retinere. vel dedit mutuo: ⁊ tũc vel
recepit ab ipo tutore ⁊ sic põt recipere rõe interesse.
vel pene. tantũ quantũ potuisset iuste lucrari: ⁊ de/
buisset ipse tutor. alias tenet restituere. sed vtruʒ ipo
pupillo nõ restituẽte tutor teneat de illis quas acce/
pit nomine pupilli. R. breuiter. ẜm Panor. in. c. Mi
chael: de vsu. in fi. q tenetur q: dedit causaʒ sufficiẽ/

tem.hec habeo.i ar.s.vbi.ñ.c.9.§.8.ibi.sed quid de quinq3:⁊.§.3.ibi quid de eo.⁊.c.7.§.20.ibi quid ð pena.ꝟ.tutella.§.2.

2 ¶ Utꝛ liceat creditori recipe debitū ab vsurario. q nō habet nisi vsuras per mutuū.vel per aliū modū. R.ſm.d.ar.s.post.ꝟꝟ.2.tit.p.c.9.ibi vtrum aūt liceat:⁊c. ꝙ si fideliter mutuauit ad opera licita. vel debet habere ex ꝯtu.vel quasi.vel ex delicto.vel ꝗsi pōt recipe ⁊ retinere. si ꝟo mutuasset ad illicita puta pro ludo.meretricio.vel ystriōe. nō liceret:⁊ si recepit ⁊ vsurarius nō ē soluēdo.tenet̄ restituere.

3 ¶ Utrū prosonete vel cēsales teneātur pro vsuris in qbus fuerunt mediatores.R.glo. in.c.Michael:de vsu.in fi.tenet ꝙ nō.hoc idē ꝟꝟ.Ꝯriū tenet Pa.ibi dē.ar.46.di.c.sicut.con.Hosti.⁊ Goff. dicētes ꝙ si principalis nō soluit iste tenet̄. q2 dedit cā3 delicto: ⁊ eodē mō intelligūt de aliis coopatoribus qð itelli ge de causa sufficiēti sine qua nō. Ar.s.vbi supra.c. .9.§.penul.ibi de prosonetis. post Geral.sic distinguit.ꝙ dupl'r possunt mediare.s.pro indigente rationabiliter viēdo in bonū malū vsurarij ⁊ nō inducendo:⁊ sic nec peccāt nec tenētur : ⁊ possūt recipe iustū pciū pro labore.2º.cū stant pro lucro vsurarij ⁊ pro parte sua ⁊ tūc tenent̄ vt dicit.2ª.opinio.

4 ¶ Querit̄ de elemosinis vsurarioꝝ .R.ꝙ pdicatores:⁊ ꝯfessores.q iducūt vel i publico vel in priuato ad restituēdū.possūnt recipe moderatas:⁊ necessarias.c.cum voluntate:de sen. exc.quo uero ad alios possunt alij pauperes recipe si.ipi vsurarij habēt tot bona vt possīt satisfacere pro certis. de reliquo nō possunt.aliter recipe. nisi i extrema necessitate. Pa. in.d.c. cū volūtate mouet generaliter vtrū possit quis recipe oblatiōes ab excōicato.vel vsurario. sicut elemosinas:⁊ respōdet post Inno.ꝙ nō. rō diuersitatis.q2 in publico fiunt:⁊ ne ecclesia videat̄ fauere illis.decimas tamen licite recipiūt.

5 ¶ Aduocati.procuratores. iudices:⁊ similes quoꝝ patrocinio vsure sciēter exigūtur.ſm Inno.⁊ Hosti. in.c.Michael.de vsu.⁊ Archi.14.q.4.c.si quis oblitus:tenent̄ ad restitutionē :⁊ similiter si defendūt ne soluant̄ .nec excusat si scripturas paliatas offerunt: quādo ipi hñt de hoc ꝯsciā3.con.ar.s.2.tit.p.c.9.§. .3.ibi.quid de eo. secus de illo qui pstat nudū ministeriū ar.s.ibidem.ꝟ.aduoca.§.13.

6 ¶ Utrū liceat alicui satisfacere pro vsurario.de bōis ipius vsurarij.vel sibi accipere debitū sibi .R.s.ſm Pa.in.c.olim.el.2º.circa fi.pōt aliquis accipe suum etiā furtiꝫ dūmodo ex hoc nō accidat malū sibi.vel alteri.puta si eēt periculū ꝙ alteri imputet̄ furtū.s. custodi.vel aliis.vel sibi ex hoc imineret piculū psone.vel fame seu rex.vel quocūq3 alio mō. vbi fieret cū piculo. Et intellige quādo ē claꝝ ꝙ sibi debetur. eodē mō crederē ꝙ quicūq3 habet aliquid qð pertineat ad obligatū ad restitutionē:⁊ ipe nō vult restituere.nec ē periculū ꝙ bis soluat̄ :nec iminet quo cūq3 mō aliud piculū.posset restituere.q2 fidelr agit negotiū suū.Uide aliqd.ꝟ.restitutio.§.30.

¶ Utrū dñi tēporales q recipiūt bona ab vsurarijs q nō habent aliud ꝗ3 vsuras teneātur .R.si recipiunt hoc scientes : ⁊ titulo lucratiuo.credo ꝙ sic.secus si alio titulo.vtrū aūt teneat̄ ad restitutionē si nō cogit eos restituere.quidā dñt ꝙ sic.nō video tñ cām nisi negeret̄ ⁊ sua culpa nō fieret restitutio. 1

Vsura. 8º. vtrū liceat accipe ad vsurā.R.b3.s. Tho.2ª.q.78.ar.4º.ꝙ ab eo q paratus ē ⁊ exercet vsuras licet accipe mutuū sub vsuris. ppter aliqð bonū qð ē subuētio sue necessitatis.vel alterius. sicut licet ei q icidit i latrones manifestare bona q̄ h3:q̄ latrones peccant diripiēdo.ad hoc ꝙ nō occidat̄ .exēplo decē viroꝝ q dixerūt ad Ismael. Noli occidere nos q2 thesauros habemus in agro. Iere.41. Probat̄ hec ꝯclusio. q2 ꝗuis nō liceat aliquo mō iducere aliquē hoīe3 ad peccādū.ē tñ licitū uti pctō alterius ad bonū.sicut deus utit̄ oibus peccatis ad aliqð bonū.ut ꝺꝫ i enchiridion:⁊ io Aug. publicole ꝗrēti vtrū liceret uti iuramēto eius q p falsos deos iurat in quo manifeste peccat.eis diuinam reuerētiā adhibēs.R.ꝙ qui vtit̄ fide illius qui p falsos deos iurat.nō ad malū.sed ad bonū. nō peccat illius se sociat qui p demonia iurat sꝫ pacto eius bono quo fidē seruauit.si tñ induceret eū ad iurandū p falsos deos peccaret. Uide sequētes.§.

2 ¶ Dubitat̄ .s. de ꝯclusione.§.pcedētis q2 Inno.s.c. sup eo.de vsu.faciens magnā glo.videt̄ ꝯcludere ꝙ ille tex.itelligit̄ tā in dāte ꝗ3 acapiēte.vbi dꝫ ꝙ etiā pro opere pio non l3 iuolui crimine vsuraꝝ. rō eius q2 si nullus accipet nō eēnt q darēt.⁊ sic videt̄ dare occasionē:⁊c.Ꝯriū tenet ibi Pan.post Hosti.per.c. debitores:de iur.iur.vbi iurās soluere vsuras tenet̄ adiplere iuramētū. ergo recipe vsuras nō est pctm̄. alias illud iuramētū eēt illicitū:⁊ sic nō seruanduꝫ: de iur.iur.c.si vero. Cōclude igit̄ ꝙ i mutuāte semp est pctm̄.i recipiēte vero aut accipit p opere illicito: ⁊ est idē. Aut pro ope pio. aut pro ope idifferenti:⁊ tūc aut ille erat paratus mutuare:⁊ tūc recipiēs nō peccat. q2 nō inducit illū ad peccādū.sꝫ obsecrat vt peligat.vel vt succurat cū alijs.nō.n.iducit ad nolēdā vsurā q2 iā vult illā sꝫ ad subueniēdū necessitati ipsa.§.3.Nā libēter vellet habere mutuū sine vsuris. si aūt ille nō erat alias paratus tūc nō ē licitū eū inducere q2 daret cā3 delicto ⁊ ita pōt itelligi iste tex. ſm.2ᵐ lec.si tñ nō mutuādo icurreret iste maius peccatū ꝗ3 sit peccatū vsure.tunc possum sibi persuadere vt potius mutuet sibi sub vsuris ꝗ3 incurrat maius peccatū.in non mutuando. quidā tamen cōtra ſm Jo.an.in.c.peccatū:de re iur.lib.6.sed primū dictū verius ar.c.si qð verius.33.q.2.vbi Aug. cōsuluit minus peccatū vt euitet̄ maius.hec Pa.vbi.s. q̄ oia videt̄ eē b3 mētē.s. T.pter duo.pᵐ ē p idifferēti de qº 1.§.se.2ᵐ.i extrema necessitate ð qº i.2º.se.

2 ¶ Utrũ p̄o indifferẽti liceat accipe q̄d cõcedit Pa. i.§.p̄cedẽti:cui con. Angelica.ꝟ.vſura.2°.§.2°.⁊ Roſella.ꝟ.reſtitutio.9.p̄n. Sed ꝯ eſt .ſ.Ber.vt recitat Roſella ibi:⁊ ſiſtr Supple.ꝟ.vſura.p̄.§.18. q tenent ꝙ nõ põt quis accipe niſi ꝓpter magnã neceſſitatẽ.Mediã viã tenet Piſ.ibidẽ:⁊ ar.f.2ª.tit.p̄.c.9.§.ſi.qui poſt Pe.de pal.tenet.ꝙ p̄o omni neceſſitate. Cõtra primã opinionẽ ẽ expſſe.ſ.Tho.i eo.ꝙ dicit: ſubuẽtio ſue neceſſitatis vel alterius.licet q2 hoc ẽ aliquo mõ p̄bere materiã peccati q̄d nõ lꝫ niſi i neceſſitate:ꝯ ſecũdã opinionẽ ẽ q̄d dicit Aug.22.q.i.c.mouet.vbi expreſſe dicit ꝙ nõ peccat:⁊ ꝙ nõ dat occaſionẽ peccãdi nec ꝯſentit:⁊ cõiter doc. tenẽt ꝙ ꝑ oĩ neceſſitate. maxime ꝟꝟ. Nõ tñ ꝙ Angelica ⁊ ſiſtr Roſella ꝯ ſe dũt dũ ponunt ſimul ꝙ põt accipe p̄o vtilitate vel ꝑ bono:⁊ ꝯcludũt p̄o idifferẽti.indifferẽs.n.ſecludit a bono ⁊ malo. Addit Pe.de pal.ꝙ nõ lꝫ accipere ſ[illegible] cupiditate augẽdi pecunias. ſecus ſi faceret ad mercãtiã iuſtaꝫ p̄o ꝯſeruatiõe familie. vel alterius rei iuſte.non tñ p̄o ludo meretricio ⁊ ſimilibus ẽm.ſ.Tho.⁊ alios doc.

3 ¶ Utrũ in extrema neceſſitate liceat iducere vſurariũ ad mutuãdũ p̄o vſura.illũ qui nolebat mutuare.hec.n.eſt expreſſe ꝯ.ſ.Bernardinũ ⁊ videt ẽe ꝯ .ſ.Tho.in eo ꝙ dicit ꝙ nõ licet aliquo mõ:Pa.tñ vbi.ſ.inuit ꝙ ſic.R.ꝙ Pa.loq̄t quãdo ex hoc fugeret maius peccatũ.q̄d licet.vt i.d.c.ſi q̄d verius:ſed .ſ.Tho.dicit ꝙ nullo mõ lꝫ inducere ad peccãdum ſed iſte inducit ad minus peccãdũ ⁊ eodẽ mõ quo lꝫ p̄o ſe licet etiã p̄o alio. Sed videt ꝙ ꝯſentiat ad peccatũ q2 vult vt ipe mutuet ⁊ dat ſibi ſcandalum actiuũ eo ꝙ mouet illũ ad mutuãdũ ⁊ adminiſtrat materiã cõmittẽdi vſurã q2 ſi nullus peteret:⁊c̃. R. p̄.ꝙ nõ ꝯſentit i vſurã q̃ eſt peccatũ. ſed i mutuũ q̄d eſt bonũ ⁊ vtile.ſ.§.1. Aliud eſt.n.ꝯſentire alicui in malitia.aliud ẽ vti malitia alicuius ad bonũ.ille.n. dr̃ cõſentire cui placet.vel forte inducit ẽm.ſ.Tho. in.q.M̄a.q.13.ar.4.ad.7m. Nec dat ſcandalũ actiuũ q2 ipe iã habet cãm peccati in mente ſua ex qua ſumit occaſionẽ peccati. ꝙ aũt ſit ſcãdalũ paſſiuuꝫ nihil refert.nec ẽ neceſſariũ deſiſtere a mutuo petendo ſi idigeat. q2 hmõi ſcãdalũ paſſiuũ nõ prouenit ex infirmitate. vel ignorãtia. ſed ex malitia ſue voluntatis.ꝙ aũt dr̃ ꝙ adminiſtrat materiã. dicit ꝙ q̄uis nullus homo p̄o cõmodo temporali vitãdo debeat ꝯſentire i pctm̃ alterius tñ p̄o aliquo icõmodo vitãdo põt hõ vti licite malitia alteri⁹.vel mãꝫ ei nõ ſubtrahẽdo.vel p̄bẽdo ſicut ſi latro vellet iugulare aliquẽ:⁊ ad vitãdũ piculũ mortꝭ ſibi manifeſtaret theſauꝝ ſuũ diripiẽdũ.nõ peccaret vt.ſ.dictũ ẽ.

4 ¶ Utrũ liceat pecuniã ponere apud vſurariũ .R. ſi quis poneret vt ipe vſurarius ex eis exerceret vſuras vel magis exerceret. vel vt ipe dans pecuniã aliquid vſurarie acciperet. abſq3 dubio peccaret tãq̃ ꝯſentiens in peccatũ:⁊ tenet inquãtũ puenit ad eũ.ſed ſi daret ad ſecur cuſtodiẽdas.vel vt redimeret ſuũ tũc nõ ꝯſentiret ſꝫ vtit malo ſuo i bonũ ꝓpriũ.hec.ſ.T. M̄a.q.13.ar.ad.3m.⁊.18.con.Roſe.ꝟ.reſti°.9.§.i.

¶ Querit ꝯſequẽter ad p̄cedẽtia.vtrũ pactiẽs maleficiũ poſſit ſine pctõ vti opere incãtatoꝝ ad illud diſſoluẽdũ.R.ẽm.d.ar.f.in.3ª.pte ipedimẽto ipotentie coheũdi poſt Hoſti.i.c.littere veſtre.§.mulier:de fri. ⁊ malc.⁊ ſequit Jo.i ſumma ꝯſe.loquẽdo de maleficiatis.dicẽs. ꝙ ſatis tolerare põt eccleſia.vana vanis:⁊ dicit Jo.ꝙ dicit vana nõ illicita. vnde nõ eſt extẽdendũ.ſꝫ forte quaſi ad q̃dã idifferẽtia.dat exẽplũ ipa Roſella.q2 dr̃ ꝙ qui facit celebrar̃ tres miſſas.de domina:⁊ poſt experiãtur ſe ad actũ matrimonialẽ nudi:⁊c̃. nec credit ꝙ tale votum habeat hanc virtutẽ.ſed credit deſtruere pactiões demonũ. Uide diffuſi⁹.ꝟ.ipedimẽtũ.12.ſ.ipo°coheũdi.§.9. 5

V Sura.9°.vtrũ poſſit aliquid accipi ſupra ſortẽ rõe pene.R.ẽm Pa.i.c.dilecti:de arbi. in glo.ſi.ꝙ vel loquimur in foro penitẽtiali.aut in foro cõtẽtioſo.p̄.caſu tenet cõiter ꝙ nõ habet locũ impoſitio pene ad hoc eſt tex. ẽm vnũ itellectum quẽ ſequit ibi glo.in.c.fraternitas.12.q.2ª.⁊ ſequitur Hoſ.i.d.c.dilecti:⁊ cõiter doc.ſequẽtes : ⁊.d.ar.f.2ª. ti.p̄.c.7.§.20.ibi. Quid de pena.vbi ait ꝙ nõ ẽ honeſtũ in omni euẽtu petere penã.imo nec eſt licitum quãdo reus factus eſt impotẽs ſine culpa ſua.Quõ etiã nõ incurrat excõicationẽ ꝓpter impotentiã .ꝟ. excõicatio.2°.§.12.Põt addi dictũ Jnno. in.c.ſicut dignũ:de homi.ꝙ ſi quis infert dãnũ proximo non ex propoſito.nec lata culpa.nõ tenet reſarcire dãnũ in foro penitentie.ſed ſatis eſt reddere penitentiã.ſecus in foro ꝯtẽtioſo.vt ifra Pa. in.d.c.dilecti:limitat niſi lex poneret penã ipo facto vt i hereſi ⁊ crimine leſe maieſtatis.q2 tũc nõ putat ꝙ ille poſſit retinere cũ bona ꝯſcientia quia ius eſt ſtatim acquiſitũ fiſco. Nota tamen ꝙ ſemper ad hoc ꝙ incorporet ipi fiſco requirit ſentẽtia iudicis. ad minus declaratoria.nec ante ſententiã tenet in cõſcientia niſi forte eſſet notoriũ de hoc vide diffuſe .ꝟ.hereticus.§.4.⁊ ſequẽtibus : ⁊.ꝟ.excõicatio.5.caſu.2°.§.9.Nota ꝙ quãdo dr̃ ꝙ pena nõ habet locũ niſi poſt ſententiã. vel ꝙ nõ habet locũ in foro ꝯſciẽtie.intelligit quãdo eſt pena ex pte vtriuſq3.ſ.actoris:⁊ rei. q̄d intelligit quãdo illud quod petit i penam nõ aduenit ipi reo vel nõ fuit ablatuꝫ ab ipo actore vel ꝓpter intereſſe vel aliter : iſta.n.talis dr̃ pena ex parte vtriuſq3.ſecus.n.eſſet ſi ipa reo q̃ petit in penã fuiſſet acquiſita reo.vel ablata ab actore. vel ipe actor habuiſſet itereẽ.De h° vide.ꝟ.pena.§.8. 2° aũt caſu principali.ſ.i foro ꝯtẽtioſo aduertẽdũ eſt penã eẽ multiplicẽ. Nã q̃n pena iponit a lege canonica.vel ciuili.q̃nq3 ex ꝯſuetudie.q̃nq3 ẽ pena ꝯtumatie pũitiua.q̃nq3 ẽ iudicialis.q̃nq3 ꝯpromiſſoria.q̃nq3 ꝯuẽtionalis extra iudiciuꝫ.Prima.ſ.a lege poſita põt exigi a laicis ⁊ clericis ſine vſura .17.q.4.c.ſi qs deinceps:⁊ ſe.

& in.c.sacrilegiū. Nā3 qđ fit lege permittēte non est peccatū.23.q.4.c.qui peccat:& in.l.grauis.C.de ad ulte. Secūda pena.s.ↄsuetudinaria pōt exigi etiā a religiosis vt in.c.dilecta:de offi.ordi.& i.c.i.de deli. puc.dūm fit rōnabilis.c.fi.de cōsue. Tertia pena.s. cōtumatie punitiua.pōt licite iponi ab habēte pote statē.caueat tñ iudex ne ex auaritia hoc faciat.cō/sulit autē iudici ecclesiastico vt fugiat notam aua/ritie vt in pias cās illas dispēsēt:vt in.c.ꝑ.de homi. & in.c.l3:ð penis:& iudex nō pōt petere nisi post sen tentiā.ſm.s.Tho.2ª.q.67.ar.3.ad.3ᵐ.pars vero nō debet exigere ꝭ3 Hosti.vltra suū iteresse.hāc penā.c. quoniā.§.in aliis.vt lite.nō cōtesta.ↄtrariū videtur dicere s.Tho.2ª.q.66.ar.5.ad.pᵐ.sed pōt intelligi quātū ad intereē.vel itelligit de iudiciali. Quarta pena.s.iudicialis pōt ipune exigi ad hoc.c.fi.de do. & ↄtu.& c.olī3:ð iur.iur.& c.grauis:de resti.spo.vñ licite etiā clericus agit ad extimationē iniurie.sibi il late.Quinta pena.s.ↄpromissoria licite pōt exigi a quocūq3.vt i.c.dilecti:de arbi.& in.c.tuas:eo.Nam ista est ꝑmissa vt puniat ↄtumatia nolētis obserua re promissa:& vt alteri parti satisfiat de laboribus & expēsis.Item hec pena cedit loco rei ꝑmisse.si tñ pars nō posset ex toto adiplere laudū.puta q: iopi tūc licet de rigore iuris cōmittat i totū.tñ de equita te canonica nō debet exigi.nisi quatenus iterest par tis.ſm Hosti.& hoc casu loquit.c.suā de penis. Sex ta & vltima pena.s.ↄuentionalis extra iudiciū. pōt exigi quatenus ꝓ ꝑtendit itereē:& non vltra:& hoc tenuit Hosti.i.d.c.dilecti.sed Inno.i.d.c.suā:dicit ꝙ pōt exigi etiā vltra itereē dūmō nō posita i fraudē vsurarꝫ:& hoc tenet Pa.in.d.c.dilecti:& dicit ibi ꝓ bari q: ponitur ad puniendū qui parere nolūt pa/ctis.secus tñ eēt si ex ipotētia vel sine culpa vt dictū est in prin.Uide de multis penis.ꝟ.pena.§.6.& se.

i ¶ Utrū obligatus ad totū: & facit partē debeat to/tā penā soluere.R.ſm Pa.i.c.suā: de penis ꝙ si est diuidua tenet pro parte puta debet scribere duos li bros & scripsit vnū si aūt ē idiuidua puta debet scri bere vnū librū & scripsit medietatē.non valet q: ꝑ se non satisfacit.ꝟ.pena.§.9.

2 ¶ Utrū officiales deputati qui nō accusant teneant ad aliquā penā.R.ſm.s.Tho.2ª.q.67.ar.4.ꝙ vel se obligauit ꝑ iuramētū.vel ꝑ aliud & sic peccat nō accusando:& tenet parti pro dāno.si vero se nō ob ligauit nō peccat nisi faceret i fauorem malorꝫ: & si quid accepit pro nō accusando tenet dare illi i cu/ius ꝑiudicium factum est.

V Sura.x.vtrū possit quis aliquid supra sortē ratione dotis.R.in.c.salubriter de vsu. dicit ꝙ non tenet computare fructus pignoris in sortē ꝓpter onera matrimonii. vnde querit.ꝑ.quā/do pater puelle promisit certā quātitatē pecunie ꝓ dote.suo genero:& ꝑstitit cautionē de ea numerāda certo tēpore:& ꝓmisit interi3 dare certos denarios pro libra quol3 mense. nūquid liceat:& videt ex isto tex.ꝙ sic.Jo.an.ē i ↄrium. dicens ꝙ nō reperit alius tex.nisi iste q loquit de possessiōe:nec valet ꝙ substi/neat onera.q: per.c.ꝑ vestras:de do.iter.vir.& vxo. debet poni apud mercatorē:&c. & d.Ant.videt di/cere ꝙ nisi sit mora nō pōt & ꝭ3 eū.d.Ant.quatuor sunt necͤ ad hoc ꝙ possit aliquid accipe ꝑ.d.c.Pri/mo ꝙ maritus substineat onera matrimonii.Secū do ꝙ onera illa sint certa:& sic non poterit retinere fructus maiores q̄3 sint onera. quia deficit causa. Tertio ꝙ fructus subiciātur fortūe.vnde si quid cer tū accipet esset vsura.nec valet q: substinet.q: potest prouidere per.d.c.per vestras:& dicit Jo.an.ꝙ qui dicit cōtrariū alleget.nullus.n.tex.alius ē q̄3.d.c.sa lubriter:qui loquit ſm ꝙ dictū est:& cum sit exorbi/tans a iure cōi debet stricte sumi. Quarto reqrit ꝙ dos sit simplr promissa. Panor. vero respondet ꝙ aut a principio fuit datus terminus: & sic nihil iteri potest accipere.q: sicut pōt sine dote accipere.d.c.ꝑ vestras:ita potest expectare:& si pignus medio tem pore iteruenit tenet ponere in sortē fructus.vel ni/hil fuit dictū & sic si recipiat pignus.videt itellexisse ſm istū tex.& ſm eū posset a principio pacisci vt da ret aliqd pro cētenario. rōe iteresse quod patitur ex onere matrimonii.nec iste tex.est.ↄ.q: loquit cōiter. maxime quādo ē solitus mercari vel ponere apud mercatorē:& quidā dicūt ꝙ etiā papa respondit de aliis : & pro certo ista vltima opinio est magis ſm rōe3 tex. vt dicamus ꝙ tria requirūtur. Primū vt substineat onera matrimonii. Secūdo vt non exce/dat.Tertio ꝙ nō fuerit appositus terminus a prin cipio. ratio.n.ipius tex.vt3 est q: substinet onus cui pater vxoris debet subuenire.

¶ Sed quid de herede mariti possidētis pignus do i tis.mortuo marito:& sic vxore vtrū teneātur pone re i sortē.Inno.dicit ꝙ sic. q: heredes pūt se libera/re:& vxor debet eē cauta vt accipiat isolutū.hec ſm Pa.nec ipa patit onera matrimonii.Sed qd dicen dū qñ ē statutū vt ifra ānū nō teneātur heredes re/stituere dotē.vtͫ i illo āno possit vxor accipe alimē/tū non ponēdo in sortē. Pa.ibi dicit ꝙ relicta alia opin one heredes tenētur alere maxime qñ alr non h3 vnde viuat:& statutū eēt iustū in quo ordinat ꝙ heres q tenet alere relictā quousq3 restituat dotē:del certā quātitatē quousq3 restituat & hoc videt hone stius q̄3 alimēta minutati3 recipere.Aliqui tñ tenēt ꝙ tale statutū sit vsurariū.s3 pᵐ verius ſm Pa.i.c. salubriter:ð vsu.s.qñ fit i penā morosi.vel rōe itereē añ morā & sic itellige qđ dr ð isto statuto.ō.ꝟ.dos

¶ Quid si gener daret possessionē quā h3 i ꝟ.§.16. 2 pignus alteri:& ille mutuaret.c. vtrū ille posset fru/ctus retinere.R.ſm.ꝟꝟ.si gener libera donatiōe de disset sua iura & ille gratꝫ mutuasse pōt: secus si rōe mutui recepisset:& aliqs posset emere tale3 iurisditi/tionē.cō.ar.s.lͥ.ti.ꝑ.c.7.§.24.ibi.qrit vtͫ ēt gener.

Vsura.xi. vtrum sit licitũ accipe vsurã ab inimicis. R℞. ꝙ nõ rõe vsure. q: semꝑ ẽ illicitũ. sed põt accipe vel suũ redimẽdo. vel iure dominĩ: vt recupet rẽ suã quã alr nõ põt. 14.q.5.c.ab illo ⁊.q.4.dñs: vñ iudeis fuit dictũ ꝙ ab inimicis illius terre quã deus dederat iudeis acciperẽt vsurã. nunc ãt nihil hñt i ea totũ suũ amiserunt: ⁊ facti sunt serui ex morte xpi: ⁊ q̃uis b3 aliquos xpiani possint a iudeis vsuras accipe q: suũ accipiunt. Alij tñ tenẽt ↄtriũ q: i ↄuersatiõe ciuili nõ sunt inimici. imo parati seruire. 23.q.8.c.dispar. De alijs ãt ĩfidelibus si sunt inimici. l3 ↄ eos bellũ mouere: ⁊ a fortiori vsuras recipe. imo ↄ oẽs ĩfideles q tenẽt terras q̃ alias fuerunt xpianoꝝ. ſm Inno.i.c.qd̃ sup his. de voto: l3: maxime ſm Hosti. ⁊ alios ibidẽ. nõ hñt habere dominiũ. vñ ecclia ꝓhibet sibi dari subsidiũ: ⁊ xps regnauit in oẽ3 terrã. vñ s. Tho.2a.2e.q.66. ar.8.ad pm̃.⁊.2m̃.sic ait: circa ꝑdã distinguẽdũ est. q: si illi q ꝑdanẽ hostes. hñt iustum belluʒ. ea q̃ p violentiam acqrunt i iusto bello eoꝝ efficiunẽ. possent tñ peccarẽ si nõ rõe iustitie. s3 cupiditate talia facerẽt: ⁊ ad.2m̃ ait: itẽ si ĩfideles res suas iniuste aliqui possidẽt. ĩcꝑtas b3 reges terrarũ pĩcipũ amitteẽ iussi sũt: ⁊ iõ ab eis hñt p violentiã abstrahi. nõ priuata auctoritate. s3 publica ⁊ sic ↄcludẽ ꝙ illi q hñt allegarẽ iterẽ ↄ eos. vel iurisdictionẽ aliquã hñt vsurã accipe.

Vsura.12o. vtrũ rõe piculi possit aliqs plus accipere: ⁊ vr̃ ꝙ nõ q: i.c. nauigãti: de vsu dĩ ꝙ eo qd̃ suscipit i se piculũ recepturus aliqd. vltra sortẽ vsurarius ẽ: qd̃ ĩ dñt ꝙ rõe periculi põt aliqd accipe nõ rõe mutui. s3 hoc vr̃ expsse ↄ tex. qui dicit eo ꝙ periculũ: ⁊c̃. pterea vel tex. itelligiẽ rõe mutui ⁊ sic lex fuisset de idubitato. qd̃ esse nõ debet. vel rõe piculi: ⁊ sic habeẽ ꝓpositũ. Rosella i. ℣. vsura. ꝑ. §. .62. dat vnã glo. vz. ꝙ si ille q accipit mutuũ. ꝑ. mouet: ⁊ petit assecurationeʒ. põt aliqd accipe. secus si ipse qui mutuat i actu mutuãdi diceret sum ↄtentus mutuare: ⁊ suscipe piculũ ⁊ des mihi tñ: ⁊c̃. sed nõ video ꝙ ista respõsio multũ faciat ad substãtiã rei: ⁊ posset etiã fieri ficte ꝙ ille prius q̃reret: ⁊c̃. ⁊ ideo melius ẽ stare i respõsione cõi. ſm Jo. de cal. in. d. c. nauigãti. s. ꝙ vel accipit illud vltra sortẽ tñ rõe mutui: ⁊ sic ẽ vsura nõ obstãte ꝙ periculũ ipse suscipiat ⁊ iste ẽ casus. d. dec̃. nauigãti. Aut recipit ꝑse rõe piculi vt ꝑciũ piculi: ⁊ sic est licitũ nã etiã si nõ mutuaret posset. nec fuit factus deterior pp mutuum. vt dicit. s. T. 2a.2e.q.78. ar.2o. vel partim accipit rõe mutui ⁊ partĩ rõe periculi: ⁊ sic ẽ vsura rõe illius partis ⁊ ad illam teneẽ: ⁊c̃. nec hoc est ↄ tex. q: itelligit qñ accipit rõe mutui. nõ obstãte ꝙ piculũ recipiat: ⁊ sic nõ est de idubitato q: dubitabaẽ vtrũ accipiẽdo periculũ excuseẽ si supra sortẽ recipiat p mutuo. hoc idem tenet. d. Ar. f. 2a. ti. ꝑ. c. 7. §. 20. ibi quid de eo q mutuat. hoc idẽ Pis. ℣. vsura. ꝑ. §. 24. ⁊ patet ꝙ instantie quas ponit Supple. ibidem non valent vt dictũ est. sunt. n. ille q̃ posite sunt i principio dubij.

¶ Queriẽ qñ quis mittit merces p mare. vel pterrã: ⁊ ego suscipio piculũ i me vtrũ possim aliqd accipe. R℞. cõiter teneẽ ꝙ sic: ⁊ vr̃ ↄtus locatiõis ſm. d. ar. .f. 2a. ti. ꝑ. c. 7. circa fi. de securitatibus. §. 2. ibi qd cũ tu mittis. quasi iste locet sub suo piculo ⁊ cũ tali mercede cõductionẽ haꝝ mertiũ. vel est ↄtus inoiatus. dat. n. vt faciat. nõ. n. daẽ ꝓpter mutuũ qd̃ ibi non est. sed propter securitatẽ. hoc idem tenet Jo. de anania. in. d. c. fi. ⁊ cõiter alij doc. 1

¶ Queriẽ de fideiussore. vtrũ possit aliquid accipe. d. ar. f. 2a. ti. ꝑ. c. 7. circa finẽ. de securitatibꝰ. arguẽdo. p ⁊ ↄ. ↄcludit post Lau. de ridol. ꝙ ↄtus ẽ dubiꝰ: Rosella. ℣. vsura. ꝑ. §. penul. dicit ꝙ. s. Ber. tenet eẽ ↄtũ illicitũ. Angelica i. ℣. fideiussor. §. fi. dicit ꝙ si vere ẽ piculũ ⁊ ipse q fideiubet nõ sit cã illius piculi. nec teneaẽ remouere piculũ: ⁊ seruet q̃ ꝓmittit. põt accipe. secꝰ si alr. q: vr̃ i fraudẽ: ⁊ hoc satꝭ vr̃ equũ. 2

Vsura.13. de pagis ⁊ scriptis puta qs debet accipe pagas de. 1503. i. 1500. vult illas vendere vtrũ possit alius emeẽ p. 15. solidis ꝓ libra sperãs habere. 20. hinc ad. 3. ãnos sic. n. ẽ Janue cõsuetudo. vel similis. Quidã dixerũt non eẽ vsurã eo ꝙ nõ iteruenit mutuũ s3 turpe lucrũ. Alij dixerunt esse ↄtrũ licitũ ẽptionis ⁊ vẽditionis ⁊ nõ mutui ⁊ sic nõ põt esse vsura q̃ solũ est i mutuo. de vsu. c. i ciuitate. q̃uis possit iteruenire iniustitia plus vel minus emẽdo ⁊ ꝙ sit iusta ẽptio ⁊ vẽdictio ꝓbãt. Naʒ sicẽ dicit Pa. post Inno. ⁊ d. Ant. i. c. q: plerũq3. de imu. eccl. i sua. 9. q. qñ ẽptor ⁊ vẽditor sciũt nãʒ rei: ⁊ ẽt sciũt iustũ ꝑciũ: ⁊ nõ est ignorãtia neq3 dolus ex pte alicuius. neq3 necessitas nãlis. s. i qua teneaẽ sibi subuenire: put declaraẽ. s. ℣. vsura. ꝑ. §. 6. ⁊. 7. ⁊. ℣. elemosina. §. 4. ⁊ se. tũc si etiã vẽdat plus ⁊ minus iusto ꝑcio videnẽ p derelicto habere illud ⁊ velle donare: vt nõ doc. in. l. 2a. C. de rescin. ven. ⁊ in. c. dilecti de ẽp. ⁊ ven. facit regula sciẽti ⁊ ↄsentiẽti. de re. iur. li. 6. ⁊ regula cuius ꝑ errorẽ. ff. de re iur. vñ ẽt ſm ꝑdictos doc. nõ teneẽ restituere i foro ↄscie. sed sic videẽ cõiter accidere i predictis pagis: ⁊ scriptis: ⁊ si aliqñ accideret necessitas. secus eẽt dicendũ vide. s. ℣. ẽptio. §. 1o. circa mediũ. pterea res tñ valet q̃tuʒ vendi põt ⁊ cõiter appreciaẽ. s3 publice sic venduntẽ ab oĩbus cõiter: ⁊ sic̃ sic cõiter appreciãtur ⁊ non plus igiẽ. 2o dicũt eẽ licitũ ↄtũ q: inest periculũ. aliquãdo. n. ciuitas nihil dat ⁊ sic totũ amitteret vt infra ⁊ labor i rehabẽdo. 3o q: sicut plus valet fructus maturus q̃3 acerbus ita ⁊ page mature qd̃ est i. 3o. anno: facit. 4o. q: i talibus ciuitatibus vt ad sensum p3 multum extimaẽ ꝑsentia ⁊ visus pecunie. sunt. n. cõiter mercatores ⁊ videmus etiã ꝙ illi qui hñt magnas pecunias etiã libẽter quãdoq3 soluũt magnũ iteresse vt habeãt alias pecunias: ⁊ cõiter extimãt se plus posse lucrari. pp habũdãtiã pecuniaꝝ. q̃3 sit illud iteresse: ⁊ sic videẽ eẽ veꝝ interesse lucri cessantꝭ.

facit etiam ad hoc q multi faciūt hoc sine scrupulo ꝯcie:ꝛ sic ꝯrīū multos dānat. Quidā disputāt hāc .q.ꝛ ꝯcludūt: q stādo in principijs moralis pbie est vsura. ſ3 est licita ex statuto ianuēsiū q habētes me rū imperiū vt h3 iperator i toto orbe ð iure. possunt donare id qð est alterius ex cā iusta q est fauor pu blicus ꝛ expedit tā ciuitati ꝙ vendētibus. q oia pa tēt ex ꝯsuetudine:ꝛ ꝯcludūt q ista opinio.ſ. q aliqs possit istas pagas emere. est verior maxime post fa ctū ꝛ q Calixtus ꝛ Sixtus declarauerunt hāc do nationē esse verā sicꝫ habes.ō.ꝟ.vsura.ꝑ.§.7.in fi. Quidā aliq dīt.ſ. Angelica.ꝟ.vsura.ꝑ.§.64. ꝛ Ro sella.ꝟ.vsura.ꝑ.§.50.q si qs ad istātiā amici emit pagas pdictas q potius vellet negotiari cū suis pe cunijs ꝙ talia emer. tūc poterūt talia emere tāto mi nus quāto verisibr extimat itereē qðcūqꝫ suū. ppter piculū aūt vel laborē nō extimant q possint minus vno solido emere q2 iudicio cōi labor ille siue picu lū quasi nihil extimaꝛ. si aūt sponte minus emit pp expectationē pecūie soluēde ē vsura de vsu.c.si.ꝛ.c. i ciuitate:ꝛ.c. Tho.q.78.ar.2.ad vltimum.ꝛ sic vr hic fieri qð p3 q2 emēs plus ꝛ minus dat h3 q plus ꝛ minus expectaꝛ pecunia. vñ vr illud lucrū expecta tionē pcedere. Idē dicēdū i sili de eo q emit iura ti tij q debebat recipe i certo termino ab aliquo.100.ꝛ vēdit ea p.80.q2 nūc soluit. nā si iste emit tāto mi nus ꝙtuꝫ vere extimaꝛ itereē suū. vel ꝙtuꝫ timeꝛ ne ille debitor soluat. vel labor. vel quocūqꝫ mō seu lu cri cessantis:ꝛ ē.pōt sine vsura: si vero pp pmaturaꝫ solutionē.ē vsura vt dictū est. Rñt aūt ad ꝯria dicē tes q ꝙuis nō sit formaꝛ mutuū est tñ iterptatiuū cū expectatiōe lucri.c.ꝯsuluit:ꝛ.c.i ciuitate:ꝛ.c.si.c. Idē.n.est ac si mutuaret illud minus nūc ꝛ expecta ret maius. nec labor seu piculū excusat. q2 verisile ē q habebit totū sine magno labor. vel piculo:ꝛ cōis extimatio ē corruptella. qð p3.q2 ē memoria hoiꝫ q erat cōis extimatio. illū ꝯctū eē vsurariū. ſ3 q2 q dā Mri minus sufficiētes ꝯsuluerūt ꝯrīū nō itelligētes q ſ3 fructus agrestus min⁹ possit emi ꝙ maturus. nō tñ minus ꝙ qñ cōputatis piculis. semp plus sit valiturus ꝙ emaꝛ. vñ si pp solā pmaturitionē.i.an ticipatiōnē minus emaꝛ. est vsura. vt i.c.allegatis: ꝛ ex his ꝯcludit Angelica vbi.ſ. q est vsura. Rosel la etiā vbi.ō.vr idē tenere ſ3 ipse expsse tenet ꝯrium vbi ifra i fi. sit alius ꝯctus qui dr ēptio scriptaꝝ bā chi qui sit hoc mō debet quis habere in bācho talis cāpsoris.c.ſ3 q2 cāpsor nō teneꝛ soluere nisi hinc ad tot dies. vel mēses vendit illā scriptā. hoc est. ista.c. pro.95. alteri statiꝫ soluēti. q ē sīlis vtꝫ supiori. hec oia sm pdictos. Patet igiꝛ hos casus eē dubios:ex quo magis de hoc dubitāt:ꝛ i dubijs securior via ē eligēda. ideo cautius vr tenendū eē vsurā. Tamen si qs bene ꝯsideret. rōes.2ᵉ.opinionis sunt fortes. nec Mri.4ᵉ.etiā vtcūqꝫ soluūt. maxime ad rōes ēptiōis: ꝛ illi doc. ibi allegati sunt magni fundamēti i legi bus appertis:ꝛ sicꝫ rō de appciatiōe non sufficiēter soluiꝛ. q2 negaꝛ q sit corruptella:ꝛ illi magistri erāt doctiores. Etiā cū sint ꝙsi oēs mercatores ꝛ psentia pecūiaꝝ multū appciaꝛ. iō multū facit maturitio.i. pñia pecuniaꝝ. q aūt tutior via sit eligēda verum. maxime q° ad se:ſ3 tñ nō ē pcipitādū de pctō alteri⁹ q ēt pp hoc nō dimittūt aliqñ:ꝛ sic forte peccāt vbi nō peccarēt. q āt fiat ad istātiā alterius non multū facit ad substantiā ꝯctus:ꝛ ꝙuis piculū ꝛ labor nō multū sit ē tñ aliqd. imo posset totū amittere. Et de hoc habes ex nunc.ſ.1514. venetijs. vbi pp guerras nihil soluūt in suis mōtib⁹ q sunt sic loca Ianue nec pōt negari qn sit possibile sic fieri Ianue nec ē verū q fiat solū pp expectationē pecūie ꝙuis min⁹ emaꝛ qñ pl⁹ expectat. ſ3 ē q2 min⁹ extimaꝛ pp cās pdictas. nec ē ibi mutuū ſ3 vēditio talis iuris. Nō ēt multū cogit q i memōia sit q eēt cōis opinio q eēt vsura q2 nūc mdi⁹ ꝯsiderauerūt:ꝛ appciatio pecunie mul tū creuit:ꝛ negaꝛ q plus valeat qñ emiꝛ ſ3 sic exti maꝛ vt dictū est. Multū ēt facit rō.3ᵉ.opiniōis.ſ. do natio dominatiōis pp rōnabilē cāꝫ. dubij declara tionē:ꝛ vtilitatē vēdētiū ꝛ gabellaꝝ q declarata sūt p sūmos pontifices. noli igiꝛ pcipitare. Posset tñ sic distigui saluo semp meliori iudicio. q emere pagas pōt eē dupliciter.ꝑ. qñ non sunt certe q̄ᵐ ad suā ꝙtitatē vt si qs emat redditus decē locoꝝ ad decē vel qnqꝫ ānos qcqd reddiderit ꝛ sic ē licitū ꝛ claꝝ nec sic in tēdimus disputare.2°. qñ scaꝛ certe sūma. puta q lo ca tali āno reddēt tm̄. puta.40. solidos q exigi non pñt vsqꝫ ad tres ānos:ꝛ de tali loqmur vbi itez di stingue q vel ē hic tm̄ itereē q̄ᵐ ē illud quo min⁹ vē diꝛ quocūqꝫ mō siue sit dānū vel periculū vel lucruꝫ cessans:ꝛ sic sine dubio ꝯctus eēt licitus. vel nō est tm̄ ſ3 minus:ꝛ tūc vel tenemus ibi eē vēditionē. qð vt credo faciliꝛ defenderetꝛ:ꝛ tūc dico ēt q est ꝯctus licitus ꝙuis forte posset esse aliq̄ iniustitia respectu plus vel minus:ꝛ hoc vt credo pbāt sufficiēter rōes .2ᵉ.opiniōis. Si aūt teneaꝛ q nō tm̄ sit itereē:ꝛ q nō possit ibi esse ēptio. sic sine dubio diceꝛ vsura. p mu tuū iplicitū:ꝛ q2 valde pbabile vr vt ibi sit ēptio. ta lis iurisdiō pbabile ē vt nō sit vsurarius. q āt possit vēdi sic psuadeꝛ q2 nō minus vr hic eē quoddā ius pcipiēdi talē pagas sic est ius locoꝝ q2 vr se habere vt totū ꝛ pars. puta. qui h3 vnū: h3 ius pcipiēdi. oi āno i ppetuū. ſ3 ille q h3 vnā pagā h3 ius pcipiēdi i vno āno. ānus aūt ad totū tēpus se h3 sic ps si igiꝛ totū vēdi pōt ergo ꝛ ps: q2 par rō: ſ3 cōiter teneꝛ q loca possint vēdi: aliter multos religiosos dānabimus ꝛ pciū dr iustū h3 q currit. Nec valet q qñ emit lo ca nō emit fructus certos sic qñ emit pagas q2 paꝝ facit hoc i pposito cū aliqñ sit plus aliqñ i minus ꝛ hic accipiūt mediū. hoc etiaꝫ ecclesia scit ꝛ tollerat. Imo Calistus.3. ꝛ Sixtus.4. ꝯcesserunt eas.ſ. pa gas emi posse sine scrupulo nec valet q qdā dīt q hoc valet qñ emūt ab ipsis ꝯtectoribus nō āt i emē

tibus a priuatis:quia tempore moderno non sit amplius ista distinctio multum facit ad hoc quod sic possint vendi.consuetudo obtenta in iudicio et sequitur vtilitas et fauor ciuitatis cum donatione comitatis et declaratione summorum pontificum:et communis vsus et quod loca vendantur.hoc confirmat Pa.post Inno.et alios doc.in c.in ciuitate:de vsu:sicut hic non videtur esse mutuum et ex consequenti neque vsura quia in mutuo periculum remanet apud illum qui recipit pecuniam ex quo sequitur quod dans non possit fructum recipere sed hic periculum remanet apud dantem pecuniam.scilicet apud ementem et ex consequenti recipit fructus:et quanto plus distant iste page vilius venduntur sicut fructus vinee nec emit pecuniam vt quidam credunt sed emunt ius quod alius habebat:hoc videtur esse dictum Bar.in l.cotem ferro.§.qui maximos.ff.de publica vbi dicit quod emens vectigal non emit propter pecuniam vectigalem sed emit commoditatem talem pecuniam percipiendi. hanc vltimam opinionem satis probabilem.scilicet quod tam page quam loca possint vendi et emi tenet Rosella in.v.vsura.2.§.15.arca medium.post multos doc.adducens multas allegationes idem tenet Lau.de ridol.sed quod recitat.d.ar.s.2.tit.p.c.xi. de materia montis.§.6.ibi.quero ad.6.vide aliquid.i.c.se.i si.et videtur eadem ratio de scriptis.

Sura.14.de locis Ianue:de montibus venetiis et similibus.vtrum ciues a quibus ciuitas accipit .c.contra eorum voluntatem possint accipere annuum censum ab ipsa ciuitate sine vsura. puta.5.vel.6.vel minus. vbi est notandum quod iam diu disputata est inter antiquos et modernos doc.quibusdam dicentibus esse vsuram et aliis dicentibus quod non.sed licitus contractus.vbi est sciendum quod ista.q.diuersimode disputata est ab antiquis et a modernis aliter. Nam antiqui disputabant sub nomine mutui. moderni vero sub nomine emptionis: et forte causa huius fuit quia erat diuersa opinio.scilicet vtrum possint emi annui redditus siue redditus pecuniarii.non ab antiquo constituti.quibusdam dicentibus quod non vt Inno.in c.in ciuitate:de vsu.quibusdam vero quod sic. vt Pa.in c.et ro credo erat istius diuersitatis quia aliquando constituuntur isti redditus in aerem.puta.illis qui non habent istos redditus.vendunt:et respondent tamen pro.c.qui contractus est suspectus et ex consequenti dicebant istum contractum esse mutuum: et non venditionem.quando autem fundatur in redditibus veris.tunc dicitur contractus verus: et bonus:et solet nominari emptio pro indiuiso. Et quod antiqui haberent istum contractum pro mutuo patet nam.d.ar.s.i.2.parte tit.p.c.xi.post Lau.de redol.et alios doc.ibi allegatos.sic disputat.p.querendo vtrum ciuitas possit statuere vt ciues qui in necessitate subueniunt ciuitati.possint recipere.5.annuatim et quidam dicunt vt ipse recitat quod non.quia esset contra vtilitatem ciuitatis:et nutrirent vsuram. Alii melius dicentibus quod potest ratione vtilitatis ciuitatis: et ne grauet ciues. 2 querit vtrum recipientes aliquid ex isto mutuo sint vsurarii.quidam dicunt quod non.quia ciuitas dat libere id quod esset pro interesse:moti seruitio sibi impenso et commodo ex inde suscepto : vel lucro consecuto:vel ex animi nobilitate quadam:ipsi autem ciues sunt moti charitate:et necessitate.3 querit vtrum isti qui fuerunt coacti possint vendere aliis:et quidam dicunt quod possunt vendere residuum sortis:et non aliud.Alii dicunt quod possunt totum vendere.4 querit vtrum alii possint emere et disputant quod non quia primi fuerunt coacti non isti:et sic isti videntur lucrum voluntarium querere ex mutuo.Et deinde querit vtrum isti.2.possint recipere redditus:et quidam dicunt quod sic:quidam non:vnde patet quod isti omnia disputant ac si hic non sit venditio.sed mutuum.Quidam autem moderni disputant sub nomine venditionis vt Pa.in d.c.in ciuitate.vbi sic ait.extra glo.queritur de nouo et quotidiana.q.nunquid sit licitum dare alicui.c. vt ipse singulis annis in perpetuum.seu ad vitam det tibi annuum redditum certum. puta.5.Hosti.et Inno.et communiter omnes doc.sequentes.dicunt quod sic. siue annuus redditus constituatur ex redditibus alicuius fundi vel domus siue ex laboribus libere persone.vel serui.quia non potest dici quod hic sit vsura cum interueniat non interueniat mutuum.vnde licitum est isti emptori petere pretium ad libitum.sic ergo quis potest emere libere totam possessionem:vel capere possessiones in emphiteosim. vel emere annuum redditum iam constitutum ab antiquo.ita licitum est de nouo constituere et emere.nec obstat si dicatur quod tractu temporis poterat iste percipere plusquam sit pretium.quia hoc etiam contingit in emptione.Item iste emptor exponit se periculo. quia forte ille venditor efficietur inops et pro hoc non obstat.c.si.Nam ibi res erant in presenti.sed pretium dilatum.sed in.q.proposita res et pretium sunt in presenti.Item hic nulla fraus et pro hoc idem dicunt doc.in actione empta.Nam si habeo actionem contra titium ad mille non est peccatum quod ego emam pro octigentis quia hic est uera uenditio et expono me periculo cum dubius sit euentus litis. Nam posset ille debitor effici pauper uel fugere. Sed si aliquis reciperet.c.et constitueret se dacturum omni anno plusquam reciperet tunc hoc non esset licitum quia non posset proprie dici emptio annui redditus: et ex his infertur ad.q.venetiis et florentie tempore necessitatis ciues compelluntur subuenire communi et communes postea statuit libere eis lucrum.vz.5.p.c. et quandoque minus et non possunt ciues illud capitale repetere.sed bene possunt uendere illud alteri. nunquid committatur hoc casu vsura. communiter moderni hic.et in c.si.de vsu.dicunt.quod non: pro hoc dictum Inno.Nam ciuitas habet redditus.unde uidetur constituere annuum reditum ex redditibus suis.Item hic non est mutuum quia ciues compelluntur subuenire ciuitati et non possunt repetere quando uolunt.sed communis potest se exonerare ab illo debito soluendo capitale. Item commune libere constituit lucrum. facit .c.et si questiones. de symo. et.i.q.2.sicut.hec Panor.formaliter:ubi patet quod dicit esse emptionem annui redditus in istis locis ex consequenti est similis ratio:et tales redditus Ianue et alibi ubi uere habent redditus siue in terris siue gabellis. possunt licite emi et uendi.etiam si ipsi ciues non intenderent uendere quia sicut ciuitas posset ipsis inuitis dare possessionem pro insoluto ita in proposito : secus forte posset esse si ciuitas non haberet ipsos redditus quia non posset recipere nisi pro uero interesse : uel libera donatione.patet igitur qualiter ista.q. ab aliquibus disputatur sub ratione mutui et sic casus remanet ualde dubius. Ab aliquibus autem sub ratione uenditionis et isto modo casus est securus secundum opinionem communiter doc.scilicet Hosti. Inno.

Jo.an.d.Anto.ꝛ alioꝝ:ꝛ ꝙ in isto casu sit ēptio ꝛ nō mutuū sic pbaṫ. Nā in mutuo periculū ꝛ dominiū stat apud accipientē pecuniā: ꝛ mutuās potest illud reuocare. i vēditiōe aūt est totū oppositū. naꝫ emens.i.dans pecuniā retinet dominiū possessionis ꝛ subistat periculo. nec pōt reuocare. ob quā cāꝫ pōt fructus accipe sine vsura: ꝛ sic est hic i ꝓposito. Nā ipe qui emit loca dat pecuniā ꝛ retinet dominiū talis iuris ꝛ periculū. nec pōt repetere. sꝫ bene pōt vendere: igiṫ. Ex his igiṫ pꝫ solutio multaꝝ dubitationū. Nā q̄riṫ.§.vi^m^ sit tm̄ iteresse q̄tuꝫ recipiūt. 2° vi^m^ cōitas libere donet vel possit donare vtrū libere vel coacte. 3° vi^m^ libere vel coacte isti ciues moueanṫ ad dādas pecunias ciuitati. vel sint primi vel secūdi. q^o^ vtruꝫ faciāt sub spe lucri. vel charitate. 5° vi^m^ accepe rint plus q̄ꝫ sit capitale: ꝛ oīa hmōi. q̄ habent locū i nudo mutuo: ꝛ nō i ēptionē ꝛ ven. ꝛ sic casus p̄ mō erat suspectus. 2°. āt mō erit securus: ꝛ ad hoc ꝙ sit securus facit q: ecclesia ꝛ ecclesiastice persone iā diu hoc sciuit ꝛ tm̄ nūq̄ expsse reprobauit sicut fecit de aliis suspectis. vtꝫ in.c.in ciuitate.ꝛ.c.ꝯsuluit: ꝛ.c.si. hoc valde corroborat q: cōis vsus ꝛ oēs psone tam religiose q̄ꝫ seculares tā obseruātes q̄ꝫ ꝯuētuales taꝫ deuote q̄ꝫ ideuote oēsq̄ꝫ idifferēter emūt ꝛ vendūt. vn̄ si eēt casus dubius ecclesia nō tolerasset. Ex his etiā pꝫ ꝙ page possint emi vt dictū est i p̄cedēti.§. ꝛ vēdi. Nā paga nō videṫ aliud eē nisi pars iuris p̄dicti. habere.n.loca ē habere ius petēdi in ꝑpetuū talē annuū reditū. habere aūt pagā. est habere ius petēdi talē reditū pro vno. vel pluribus ānis: ꝛ substat piculo illius āni. Nā si ciuitas ꝑ illo anno nihil posset dare pderet capitale: ꝛ sic pꝫ ꝙ se hꝫ sicē pars sꝫ bm̄ Pa. vbi.s̄.si totū pōt vendi etiā pars poterit vēdi. vt dictū est i p̄cedēti.§. ꝛ hoc ē qd̄ ipe Pa. vꝫ tenere loquēs de mōtibus venetiaꝝ sic inquiēs. Ille q hꝫ i pecūia.M.emit ex eis tot loca cōis q postea vendit alteri ius suū: ꝛ emolumētū oē qd̄ percipit a cōi. q̄riṫ an iste ꝯtus sit licitus ꝛ dicit ꝙ sic q: recipit redditū i pecunia iā ꝯstitutū ꝛ nō verbū iā institutū vt.s̄.iā notauimus q: si nō haberet reditus sic ret i aerē ꝛ si quis aliter posset decēter viuere cōsulerem: ꝛc̄. Uide aliquid infra.ꝟ.vsura.15.§.9.

v Sura.15.in cābiis vt̄ possit aliqd.s̄.sortem accipi.R̄. ꝙ cābia fiūt tribus modis in cōi. Primus modus dr̄ cābiū reale tm̄: ꝛ minutū ꝛ sit isto^o^. cāpsor cābiādo recipit vnū solidū ꝑ floreno ꝛ dicit Jo.de ligna.i.c.si.de vsu. ꝙ videṫ vsura. eo ꝙ videṫ vēdere pecuniā q̄ ē inēdibilis sꝫ Archi. .14.q.4.c.p̄.nō pōt igiṫ accipe nisi rōe interesse. sꝫ si hoc eēt veꝝ multi^i^ dānarētur. vn̄ dr̄ sꝫ alios ꝙ licitus est. vn̄ Bal.i.c.p̄.de plu.pe. dicit ꝙ talis ꝯtus est licitus iure gentiū ꝛ necessarius: ꝛ munitus rōe nāli: ꝛ ꝙ cāpsor pōt multiplici rōe aliqd plus accipere. tā q: pecunia etiā valet.s.nāꝛ pōdere: ꝛ nūo: ꝛ ex lege positiua: puta plus valet bono. bono^s^ q̄ꝫ alibi. tā rōe itereē operaꝝ. p̄sionū fictoꝝ. salarioꝝ. factoꝝ: expēsaꝝ. pp laboꝛe ꝛ pericula ꝛ multa alia: ꝛ hec ars ē etiā nec^a^ ad vtilitatē pegrinātiū. ad cōmutationē reꝝ. sine qua nō bene pōt vita hūana q̄ sine nūmismate nō pōt esse: ꝛ iste per cāpsores ꝓuideṫ. Nō pōt dici iste ꝯtus mutuū. q: nō speraṫ lucrū pp dilationeꝫ tēporis. nec reddiṫ idē spē. neqꝫ numero. nō pōt etiā dici ēptio. q: ēptio stat i rebus q̄ nūmismate appꝛeciātur. dr̄ aūt cōmutatio q̄ est triplex.s. cōiter. ꝑ o. trāslatiōe. 2° ꝓprie. ꝑ cōmutatiōe rerū materialiū necessariaꝝ ad vsuꝫ humanū. 3°. ꝓprijssime ꝑ cōmutatiōe nūmismatū ꝛ sic ē in ꝓposito: ꝛ bm̄ Roselli.ꝟ.vsura.6.§.6.si.pōt etiā fieri a nō tenētibus appothecā q̄uis habeat minorē cāꝫ q̄uis aliq̄ dicāt ꝯtrā. vōt tn̄ i hmōi eē iniustitia cū danṫ monete salie iaise minute ꝛ mixte. sitr si plus q̄ꝫ sit debituꝫ recipiat. Pōt etiam eē pctm̄ si ex auaritia. Regula determinate quātitatis non pōt [illegible]ri.con.d.ar.f.2°. in.p̄.c.7. vbi loquiṫ de securitatibus.

¶ Sit aliud cābiuꝫ qd̄ reale p lras dr̄: ꝛ sic dup[l]r.§. f sic. Ego habeo hic Janue.c.aureos vellē ꝙ responderētur mihi Rome. cōuenio cum cāpsore vt faciat mihi lras. qbus denṫ mihi nonagintaqnq̄ solui: ꝛ reliquū lucreṫ. dr̄ bm̄ Bal. vbi.s̄.i dubio p̄cedenti. ꝙ est ꝯtus licitus ꝛ pbatur vt in dubio p̄cedenti: ꝛ iteꝝ magis ꝓpter pericula portandi pecunias. 2° sit sic: ēvltramōtanus q hꝫ in patria sua.c.ducatos venetos. quos itendit portaṫ venetijs vbi plus valēt ꝛ ibi expēdere. inenit cāpsorē indigentē pecunijs i sua patria. habentē tabulā cābij pro venetijs: ꝛ tradit sibi ad sorꝫ cābij ꝑ venetijs ꝛ ibi recipit centūqnq̄ꝫ. aliq̄n plus. aliq̄n minus. Talis ꝯtus pōt eē licitus q̄n recipit nō rōe expectatiōis ꝛ maxīe si pricipaliter intēdat sibi ꝓuidere. vt illos habeat venetijs. ꝑ suis necessitatibus. Nō.n. vēdit pecunias q̄ est iuēdibilis. sꝫ tm̄ hic recipit quātū ibi numerauit. nam tm̄ valet venetijs ducatus sine d̄nario. q̄ꝫ alibi cū denario. cursus monete hoc operaṫ: ꝛ monetaꝝ diuersitas: ꝛ idustria accedit rei licite.l.si heres.ff.ad.l.fal. Si aūt traderet illas itēdēs principalr lucrū ꝓpter aliquā expectationē: eēt mutuū cū itentione principali lucri: ꝛ sic esset vsura. nisi forte vt dictū est hoc faceret diuersitas monetaꝝ. vel industria: ꝛ in istis semper cāpsor primus recipit q̄ꝫ det.

¶ Sit.3°.mō aliud genus cābij. qd̄ dr̄ cābiū per venetiano. sine cābiū sicci vel cābiū ad libras grossoꝝ. qd̄ multis modis fit. Nā aliq̄n sic fit. recipio florentie a cāpsore decē libras grossoꝝ q̄ nūc valēt.c.florenos: cū pacto ꝙ tenear ipi cāpsori tm̄ dare q̄tuꝫ.j.deceꝫ dies post celebratū ꝯtū valebūt libre grossoꝝ venetos. q̄ aliq̄n valent plus aliq̄n minus: vt iplurimum tm̄ plus valēt ꝛ hoc hinc ad menseꝫ receptiōis toꝝ: vel si plus volt retinere de mēse i mē cꝫ renouaṫ mō p̄dicto: ꝛ i isto cābio lucrū expectaṫ in cremēto pbabili alicuius monete. Alio^o^ sit. ego habeo.c.ducatos z

hic Janue: ⁊ trado illos Petro vt restituat mihi rome hinc ad mẽsem. vbi credit plus valere. 3° mõ habeo Janue.c.trado Petro idigẽti vt mihi respõdeat lũdres. siue bruges. hinc ad tres mẽses. alterius generis monetã. puta tot libras ad sterlinghs vbi silr credit illas plus valere. 4° mõ trado Janue certas monetas vt respõdeat Lugduni ĩstitutis. tẽpore nũdinarum hinc ad tres menses. vbi credit plus valere. vel pp cõcursũ mercatorum vel cõditionẽ pecuniarum ⁊ istis quatuor modis credit semp plus recipe qr isti quatuor modi vidẽtur reduci ad eãdẽ difficultatem iõ simul. p̃. adducã rões dicẽtiũ illos cõtrus eẽ licitos. 2° eorum q dñt eẽ illicitos. Quãtũ ad. p^m. arguit. p̃. sic qr i hoc cõtu vel est mutuũ vel cãbiũ si. p̃. mõ nõ videt vsura qr nõ plus accipit qȝ dedit ⁊ sic non supra sortẽ accipit. sed vel decẽ libras vel centũ ducatos sicẽ dedit q̃ aũt plus ualeant ẽ ex alteratiõe vel variatiõe pecuniarum. vel locorum pȝ qr aliqñ ducatus valet. l. hinc ad mẽsem valet. lii. si igit mutuarẽ tibi nũc ducatũ valentem. l. ⁊ hinc ad mẽsem restitueres mihi ducatũ silem valẽtẽ. lii. nõ videt vsura. 2° sic qr si hic iteruẽniat cõmutatio siue cãbiũ nõ videt vsura qr nõ ẽ mutuũ. i mutuo. n. obligat restituere idem eiusdẽ spẽi. sȝ hic restituit alterius generis. puta grossos pro ducatis ⁊ silr i mutuo fit solũ ad istantiam recipiẽtis hic aũt solũ ad istãtiã dãtis. puta qr vult pecunias suas i alio loco vel ad instantiã vtriusqȝ. puta qr vnus indiget Janue alius in Bruges. quãdo aũt dr mutuũ fit de meo tuũ dȝ intelligi negatiue. i. nõ est mutuũ nisi fiat de meo tuũ nã i emptiõe fit de meo tuũ ⁊ tñ nõ est mutuũ. 3° sic qr iste creditor videt in se recipe piculũ qr põt plus ⁊ minus valere. vñ locator qr retinet piculũ rei locate põt vltra sortẽ recipe. iure. n. nature ad illũ ptinet emolumentũ ad quẽ ptinet piculũ. 4° rõe dubii põt plus vendere. c. si. de vsu. sȝ hic est dubiũ plus vel minus. nec determinauit q̃ nõ minus vellet accipe. 5° qr quilibet põt recipere qd sibi volũtarie donat. c. de eulogiis: di. 18. sȝ isti sic mutuo cõueniũt volũtarie ⁊ sine deceptiõe. 6° qr effectus eius videt bonus. s. puisio ciuitatis i necessariis copia victualiũ ⁊ similiũ. 7° qr in dubiis debemus mitiorẽ partẽ accipe de re iur. c. 2°. prõptiores. n. debemus eẽ ad soluẽdo qȝ ad cõdẽnãdum ⁊ nõ debemus de dolo iudicare nisi appareat. sed hic nõ ẽ apparẽtia vsure velȝ ex dictis igit. 8° qr iste videt cõtus inoiatus. puta do vt des ⁊ accedit ad emptionẽ in qua lȝ vẽdere plus qñ partes sciunt ⁊ cõsentiũt nec adest necessitas nãlis. vident. n. vendere ducatũ p flandẽsibus. 9° qr lȝ paciści in mutuo de iterẽ. vt. õ. de. vsura. 2°. sȝ si iste nõ recipet cũ isto cõtremẽto mutuãs pateret interesse nam dat ducatos venetos venetiis qui plus valẽt vel tñ venetiis quãtũ valẽt ille pecunie q̃ restituũtur si eẽnt venetiis. 10. qr ista videt eẽ opinio Jo. cal. Lau. de ridol. ⁊ sm cõem opinionẽ i. c. i ciuitate lȝ cãpsoribus aliqd accipere. 11°. qr si qs vellet pmutare. c. ducatos ibi venetiis i monetas flãdẽsces posset. cũ igit. a fortiori si expectat. 12° qr si qs vellet habere pecunias in bruges pro mercãtia nõ eẽt dubiũ q̃ eẽt licitus. sȝ hoc qd ẽ indigere ⁊ nõ indiget nõ mutat cõtũ igit. In cõtriũ arguit q̃ nõ sit licitus cõtus. p̃. qr videt mutuũ cum expectatiõe lucri supra sortẽ ⁊ sic ẽ vsura per diffinitionẽ q̃ expectet aliqd supra sortem principalr pȝ qr nõ alr daret vt psupponit: q̃ sit mutuũ pȝ qr est in rebus quius vsus ẽ cõsumptio ⁊ sic fit de meo tuum ⁊ trãsfert dominiũ. 2° qr hoc videt tenere Goff. i summa de vsu. vbi dicit q̃ si qs mutuauit pecunias recepturus in termino alterius generis monetã. si hoc facit vt i extimatiõe lucret cẽsendus est vsurarius ⁊ hoc idẽ tenet Hosti. i sũma de vsu. §. An i aliquo. v°. q̃ si qs pecuniã. vbi dicit q̃ iste talis censendus est vsurarius sicẽ hi q de nũdinis i nũdinas mutuãt pecunias quã vsurã dicit esse execrabiliorẽ oibus aliis qȝcũcũqȝ sub spẽ pmutatiõis seu vẽditiõis fiat. 3° qr Lau. de flo. i tractatu suo de vsu dicit si qs mutuat vinũ vel granũ recepturus i alio tẽpore i quo ẽ maioris extimatiõis si verisilr ẽ q̃ debeat eẽ maioris extimatiõis eo tẽpore ⁊ nõ erat vsqȝ ad illud tẽpus seruaturus cõmittit vsurã vt i. c. nauigãti: ⁊. c. i ciuitate ergo idẽ debemus dicere i casu nro. imo multo magis cũ iste mutuauerit pecuniã recepturus i alio tẽpore alienã monetã de qua verisilr extimat q̃ debeat lucrari cum ducatus venetus nõ tñ valeat in brugis. s. grossos. lii. ergo dȝ cẽseri cõtus vsurarius. 4° qr dato etiã q̃ sit vẽditio ⁊ nõ mutuũ item ẽ vsura qr vẽdit iste plus. ms. ducatos qȝ valeãt pp dilationẽ tẽporis. s. duorum mẽsiũ solutiõis sicẽde i brugis: q̃c. Ad hec q̃tuor argumẽta stãt tenẽtes cõriũ. Ad p^m qr nõ ẽ mutuũ sȝ venditio uel cõmutatio ad hoc q̃ dr ð meo tuũ dictũ ẽ i. 2°. argumẽto adducto ad cõriã partẽ. Ad. 2^m. dr q̃ Gof. ⁊ Hosti. locũtur de vero mutuo ubi principalr itẽdũt lucrũ hic aũt principaliter intẽdunt cõmutationẽ. ita. n. determinãt ipsimet vbi allegant. s. q̃ si mutuãt uerisilr credẽtes q̃ plus ualebit ⁊ sub ista spe mutuãt est usura secus si ut seruãt: ⁊ silr ẽ dicẽdũ ad. 3^m. Ad. 4^m. dr q̃ nõ uẽdit plus pp dilationẽ tẽporis. sȝ pp cursum cambii. Ad argumẽta. p̃. facta stãt tenẽtes aliã opinionẽ. Ad. p^m. dr q̃ siue sit mutuũ siue cõmutatio ẽ usura nã si ẽ mutuũ pȝ expsse q̃ plus sperat alr. n. nõ daret ⁊ qñ dr q̃ accipit qd dederat. R. q̃ accipit cum melioramẽto sicẽ si qs mutuaret frumentũ expectãs melius nec uolebat retinere est usura. d. c. si. ⁊ q̃uis partim sit ex alteratiõe pecunie tñ expectbat meliorẽ ut i ex° dicto ⁊ eodẽ mõ diceret ð ducato si illo fine fecisset. s. ut plus accipet. Ad. 2^m. dr q̃ eẽt mutuũ ipsi cõtũ nã idẽ est ac si mutuaret talẽ pecuniã expectãs meliorẽ. d. c. cõsuluit. Ad. 3^m. dr q̃ q̃uis sit piculum ⁊ dubiũ tñ est magis verisilr de maiori ⁊ credit. alr nõ daret. s. pȝ ad. 4^m. Ad. 5^m. neget q̃ sit volũtarie

nec hoc psumit. Ad.6m. dr q nō intendit illā vtilitatē sz aliud. Ad.7m. dr q illud itelligit in foro pten tioso & qñ est occultū. Ad.8m. p3 p.p.q.1. Ad.9. dr q nisi speraret lucrari nō daret. Ad decimū dicitur q dicti doc. itelligūt sm q dictū ē.s. de cambio reali minuto. vel p lras quū illi sunt boni. Ad vndecimū di q nō iueniret cū tāto lucro. signū est q nō ē verisimile q expectaret si posset tūc habere. Ad.12m. dicitur q ibi principalr querit cōmoditatē pecunie q̄ licite pōt q̄ri hic aūt principalr lucrū. Ex his igit p3 q̄ dubia sit ista.q. tam ex diuersis doc. q̄ rōnibus. vnde oio cautū esset abstinere: si quis tñ velet in hoc pseuerare nō eēt pter hoc cōdēnādus ex quo magni doc. hoc tenēt eē licitū. Ego tñ vltra alios sic distinguerē q2 vel principalr i tali ptractu querūt aliquā rōnabilē cām vel vtilitatē honestā. puta q2 idigent illa pecunia in illo loco pro quo accipit cābium vel dans siue accipiēs ex beniuolētia vel aliqua cā iusta hoc facit & sic crederē q cū bona pscia possit vti illo cābio q̄uis accedat vtilitas illius cambij & tūc habet locū illud dictū q industria accedit rei licite.d.l.si heres.ff.ad.l.fal. Si vero principalis intētio eēt solū pter lucrū itez distinguit q2 hoc quod plus accipit: vel accipit hac rōe solū q2 expectat. puta q2 nolebat illuc ire vel ibi accipe ipe vel alius p eo: & sic est clarus casus.s. q est vsurarius.d.c. cōsuluit: & c. nauiganti. & c. in ciuitate. si aūt accepit rōe pcij variati. vel periculi. vel dubij verisilis. puta ibi recipit vbi plus valet vel est variatū pcium & sic est aliqualis rō pculi vel dubij sic etiaz crederē q posset admitti nō tñ ita clare sicut in.p. & maxime quādo volebat illud seruare ad illud tēpus vel portare ad illū locū & sic facilime possunt oēs doc. saluari & reduci ad cōcordiā. Mouētur.n. tenētes q est vsurarius vt p3 ex suis rōnibus q2 ex mutuo intēdit lucrū pter expectationē. Alij aūt q2 accipit pciū iustū. vel q2 faciūt bono fine.s. indigēte. ex quo vt mihi videt debet noiari iste ptctus p3.d.c. psuluit.

5 ¶ Fit etiā alijs tribus modis.p. quādo aliquis indiget pecunia & nō inuenit qui mutuet nisi sub isto cābio de Londres. vel simili paliato. cū nec dans nec accipiēs habeat ibi respōdentes vel saltē accipiens nihil ibi habeat agere. sed solū querit pecuniaz pro pter indigentiā. 2o etiā modo sub isto colore acapit vt remittat: & tñ nō illuc vadit nec habet respondētem vel accipientē pro se sed vt habeat tēpus ad soluendū: & tūc credo q isti modi sint vsura paliata. 3o modo de eo qui fit Rome.s. q post excessum qui fit rōe cābij. volūt etiā.5. vel.8. pro.c. & ista videtur vsura expressa. nisi forte ibi eēt tātū iteresse.

1 ¶ Ex his q̄ dicta sunt maxime ad auctoritatē Gof. & Hosti. p3 quid dicendū sit ad.q. qua q̄rit de illo q mutuat pecuniā ad certū tēpus recepturus aliā alterius generis. verisilr credēs ipaz eē plus valiturā & dr q si hoc fecit principalr pter lucrū ex mutuo sic est vsura. si aūt gratis mutuauit ex charitate principaliter pōt accipere sine vsura si etiaz fecisset pter lucrū tñ erat dubiū vtrū plus vel minus deberet valere. sic etiā nō eēt vsura sicr sm aliquos si fecisset vt vitaret dānum. puta q2 timebat ne minus valeret. Aliud.n. est vitare dānū & aliud sperare lucrū. maxime sine interesse alterius. puta alius expēdit anq̄ minus valeret sicr dr ad.q. quā Inno. & Hosti. mouēt i.c.si.s. de illo q recipit pecuniā a mercatore vendā & reddendā vltra mare. certa mercede acceptā. dr q pōt accipe etiā si recipet rōe assecurationis q2 recipit pp opas & custodias suas. nec ē sile de casu i pdicto.c.si. vide.s. vsura.p.§.9.

5 ¶ Ex his etiā p3 ad.q. quā mouet Pe. de ancha.i.c. vsurap. de vsu.li.6. & Jo.cal.i.c.si.eo.t. de eo q mutuat frumētū restituēdū alio tēpore: & breuiter. dr. q si ē dubiū q plus vel minus debeat valere maxime accipiēdo mediū pōt si vero erat certus q plus & volebat ipm retinere vsq3 ad illud tēpus pōt etiam in.d.c.si. Si vero nolebat ipm seruare & est verisile q plus valebit & maxime si aufert libertatē se liberandi in tēpore medio ē vsura codē mō itellige si erat frumētū vetus.co.n. Ray. & H.& Pis. ver. vsura.p.§.10. & 15. & ar.s.2o. tit.p.c.7. & 8. circa si. ibi. Itē si mutuat &.§.12. ibi. Sed qd cū mutuās. Ange lica.h. vsura.p.§.36. Pa.in.c.si. de vsu. circa si. eodē mō dr de vino: pecunia: & alijs similibus. Notādū tñ q si quis mutuat vetus vel alr minus bonuz vt recipiat magis bonū & tamen principaliter facit ex charitate non esset cōdēnādus.

6 ¶ Quid si emat fructus in herba vel venturos ad duos vel tres ānos. dr. h3 H. q ex forma nō ē vsurarius si fiat sine fraude cōputatis periculis & alijs cōcurrētibus. con. Pis. ver. vsura.5.§.45. ar.s.2o. tit.p.c.8. ibi quid si quis vendat circa si.

7 ¶ Quid de his q ptēdūt de aliq° q erit vel nō erit & sic ponūt decē. dr. q si pcurrat aliqd vanū. puta talis mouet añ ānū sic lucrū erit etiā vanū. si aūt pcurrat aliqd turpe. etiā lucrū erit turpe. forte dādū pauperibus ex bono psilio. si vero nullū istop pcurrat. sed fiat rōe solatij vel alterius liciti: & volūt se supponere fortune ābo2 tunc crederē q possit retinere licite nisi forte iteruenire fraus ab altera parte. puta q2 illud sciebat & ostendebat cōtrarium.

8 ¶ Quid dicemus de his q emūt tēpore magni periculi p vilissimo pcio. puta tēpore guerre. vel qñ aliquis vult aufferre illicite a quo nō pōt se defendere: & ē piculū iuisibile q pdat. sic etiā eēt i magna fortūa maris. dr. q licite pōt facere eo q periculū & dubiū ē magnū: & sic tūc nō plus valet.l. cū hereditate: & l. q si i vēditiōe.ff. de here. & ac. ven. Hosti. autē & Archi. psulunt q inde fiāt large elemosine.

9 ¶ Alteri9 q̄rit pnter ad dicta Pa.s. de locis.s. ver. vsura.14. vt fit vsura si qs emat a cōitate collegio vel singulari persona certos ānuos redditus i vita

emptoris vel ad aliud qđcũq3 tẽpus vel vsũfructu3 alicuius possessiõis .ff. bʒ Guil. ꝙ nõ. ex for' ɔ̃ctus. posset aũt eẽ illicitus ex pte vẽditoꝝ q2 vꝫ assumere mã3 ɔ̃siderãdi mortẽ ei'. aut ex pte ẽptoris q2 forte nimis paruo ꝑcio emit. pẽsatĩ circũstãtijs de verisĩli vite ei' ⁊ q̃ntitate ꝑcij. vel valoris ipi' vsusfructus: si vero qñ emiꝭ a priuata ꝑsona dicaꝭ i vita ipius vẽditoris. eẽt tũc magis daꝝ q̃ntũ ad h' ꝙ nõ daꝭ mã desiderãdi mortẽ. Inno. tñ i.c.i ciuitate: de vsu. dicit ꝙ nõ l3 de nouo positos. s3 ãtiquos: s3 h' dixit q2 ali qñ ficte. s.i aere ponũꝭ .i. ab his q nõ hñt illos redditus i aliq'. Abb. vero ⁊ alij tenẽt indifferẽter ꝙ sic: ⁊ hoc intelligo qñ cõstituũtur in aliquo fructus habẽte. con. Pis. ver. vsura.3'.§.5. supra.c.5 §.8.

x ¶ Queriꝭ qñ aliqs mutuãs pecũiã Io. ad decẽ ãnos cũ pacto ꝙ si.i. decẽniũ moriaꝭ alter eoꝝ: d̃bitor sit liber si vero supuixerint ãbo dabit aliqd vltra sortẽ ⁊ sic mõ ẽ statutũ i ciuitate ꝙ qcũq3 hñs filiã viii' anni: ⁊ dat.c. ciuitati cũ cõditiõe si vixerit illa filia vsq3 ad.15. ãnũ ipa ciuitas det. cccc. ad maritãdã eã. si aũt añ mortua fuerit ciuitas totũ lucreꝭ vꝫ sit vsura Angelica. ꝟ. vsura.ꝑ.§.42.⁊.43. ⁊ Rosel. ꝟ. vsura.ꝑ.§.40. dñt ꝙ sic nec excusat piculũ vbi rõe tẽporis aliqd plus accipiꝭ .c.si. de vsu. vñ vꝫ lucrũ ex mutuo principalr intẽtũ .c. plerinq3 .14.q.3. Silr si sic mutuasset pticulari ꝑsone esset vsura g'a fortiori q2 magis teneꝭ subuenire ciuitati. Itẽ q2 piculũ nõ excusat qñ dominiũ nõ remanet apud tradẽtẽ vt i societate. posset tñ dici ꝙ si iste ãbe partes velint se submittere fortune: ⁊ nõ sit melior ɔditio vnius q̃3 alterius. pẽsatĩ piculis ⁊ alijs q circa istũ ɔ̃ctũ occurrũt ꝙ nõ sit vsura q̃tus videaꝭ eẽ' ludus fortune ⁊ sic nõ ɔsulẽdus. Nõ obstat. p'. q2 nõ accipiꝭ aliqd rõe expectatiõis s3 solũ rõe piculi ⁊ sic ẽ solutũ. 2'. Ad. 3' negaꝭ ꝙ sit vsura i pticulari ꝑsona: ad. 4'. dꝫ ꝙ ta3 capitale q̃3 lucrũ stãt sub periculo vsq3 ad terminu3 fortune ⁊ sic non est simile de societate.

Sura.16. circa ɔ̃ctũ de retrouẽdẽdo tẽ quẽ
y possumus. 3' cõsiderare. p'. ẽ subã ɔ̃ctus q ẽ
ẽptio ⁊ vẽditio q fundaꝭ in itẽtiõe emẽdi ⁊ vẽdẽdi. nã si itẽderẽt locationẽ. vel pignus vel aliđ nõ eẽt ẽptio. c. ad nra3: de ẽp. ⁊ vẽdi. ⁊ .c. illo vos. đ pigno. ⁊ silr ꝙ nõ sit ꝑciũ min' medietate valoris. 2' ptinet ad eqtatẽ ɔ̃ctus vel iustitiã. s. ꝙ ꝑciũ sit iustũ ⁊ id qđ recipiꝭ ꝓ fructu sit equũ. 3' ptinet ad ꝑsũptionẽ q̃ntũ ad foꝝ ɔtẽtiosu3 q pñt eẽ plures ɔditiones. p' ẽ retrouẽditio. 2' modicitas ꝑcij. 3' appositio termini ad redimẽdũ. 4' remotio libertatĩ ad redimẽdũ. puta q2 nõ vult reemere añ biẽniũ vel triẽniũ ⁊ similia. 5' qñ dat vẽditori ad affictũ. 6' qñ ꝓmittiꝭ aliquid supra sortem in reemptione. 7' qñ emens est vsurarius vel assuetus ad similes ɔtractus.

z ¶ Sciẽdũ ẽ igiꝭ ꝙ iste ɔ̃ctus bʒ Pa.i.d.c. ad nram fit multis modis. ꝑ qñ ꝑciũ ẽ iustũ ⁊ solu3 apponiꝭ pactus de retrouẽdẽdo siue ad tẽpus. puta decẽniũ siue i ꝑpetuũ q' casu ɔ̃ctus nõ ꝑsumiꝭ vsurarius nec pignoratitius: ⁊ ẽptor lucraꝭ fructus donec retrouẽdaꝭ nec ɔputabit i restitutiõe fructus i sortẽ. vt ẽ tex. i.l.2.C. de pac. iter ẽp. ⁊ vẽ. ⁊ ꝙ ꝓcedat ista.l. de iure canonico apperte vult glo.i.d.c. ad nra3: ⁊ clari' Archi.i.d.c. plerinq3.14.q.3. ⁊ facit tex.d.c. ad nra3. q nõ solũ põderat pactũ de retrouẽdẽdo s3 ꝙ nõ licebat recupare qñcũq3. Itẽ ibi iteruenerat modicitas ꝑcij. Et ꝙ iste casus sit licit' t3.d.ar.s. post Ray. ⁊ ꝟꝟ. 2'. ti.ꝑ.c.8.§.8. ibi gd si qs vẽdat. 2' casus magis dubitabilis ẽ qñ iteruenit pactũ đ retrouẽdẽdo ꝓ modico ꝑcio. nũqd ex istis duob' d3 ꝑsumi feneratitius: Dy. post Ja. de are.i.l.3.C. plus valere. qđ agiꝭ. t3 ꝙ nõ ẽt si ɔcurrat. 3' ꝙ ẽptor sit vsurarius: ⁊ nitiꝭ respõdere ad istud.c. ad nra3: ⁊ ad.c. illo vos nec alr declarat. s3 glo.i.d.c. ad nra3 vꝫ velle ꝙ hec duo sufficiãt ⁊ apti' t3 in.c. ɔq̃stus: de vsu. ⁊ Archi. i.d.c. plerinq3.d. Ant.i.d.c. illo vos. hoc t3 expsse. sed hoc iure nõ ꝓbaꝭ q2 i.c. ad nra3 fuit ꝑsũptio magis vrgẽs q2 fuit appositũ pactũ de retrouẽdendo a septẽnio vsq3 ad nouẽniũ: ⁊ sic nõ licebat recupare rẽ vẽditã qñcũq3 s3 volebat iteri lucrari fructus: dictũ tñ i se vꝫ veꝝ ⁊ nõ q2 ex modicitate ꝑcij ꝑsumiꝭ q̃litas ɔ̃ctus: vt ẽ glo. nõ.l.p'.ff. de suph. ⁊ p Bar. in.l. cotẽ.§.q maxima de publica: ⁊ facit tex.i.l. cũ hi.§. modus.ff. đ trãsac. Nã nemo ꝑsumiꝭ iactare suũ.c. sup hoc de renũ. ⁊ i.l. cũ indebito.ff. de ꝓba. puto tñ ꝙ nõ sufficiat q̃l3 iniustitia. s3 d3 eẽ ꝑciũ valde tenue respectu valoris rei duplici respectu. ꝑ q2 ɔ̃hẽtes solẽt se dape i ꝑcio. 2' q2 res minus valet pp illud onus retrouẽdẽdi i vẽditõe appositũ ar.i.l. fũdi partẽ.ff. de ɔ̃hẽdis. vẽ. ⁊ max' h' ꝓcederet si ẽptor eẽt vsurarius ⁊ nõ hũc casu3 q2 quotidie accidit: ⁊ habes notabiles auctoritates. 3' casus ẽ qñ fit pactũ de retrouẽdẽdo certo termino elapso ꝓ modico ꝑcio: ⁊ talis ɔ̃ctus ꝑsumiꝭ feneratiti' ⁊ iste ẽ ꝓprie casus.c. ad nra3. nã ꝑsũptio ẽ ꝙ iteri voluerit ẽptor lucrari fructus. 4' casus qñ fuit appositũ pactũ đ retrouẽdẽdo i maiori ꝑcio ⁊ ꝙ fructus cõputarenꝭ i sortẽ ille cõtractus ꝑsumiꝭ feneratitius: ⁊ iste ẽ ꝓprie casus.c. illo vos: ⁊ oriꝭ hec ꝑsũptio ex pacto apposito ɔ nãm ɔ̃ctus. nã si erat vera vẽditio debebat ẽptor lucrari fructus. illud.n. pactũ cõgruit magis nature ɔ̃ctus pignoratitij: ⁊ illud qđ voluit vltra. p' ꝑciũ ꝑsumiꝭ extortũ cã vsure. 5' casus ẽ qñ quis petebat mutuu3 offerẽdo reꝝ suaꝝ ypothecã ⁊ alter dicit nolo mutuare. sed emere: ⁊ sic secutus fuit ɔ̃ctus emptionis. quo casu dicit Hosti. ꝙ ex hoc solo nři vsurarũ moderni cõuinciunꝭ: sed videꝭ velle Hosti. ex illis verbis ꝙ oporter ꝙ ẽptor sit vsurarius. alias aũt ego non video ꝙ illa p' reqsitio p se sufficiat. Nã sepe qs vellet recipe mutuũ ⁊ nõ reperit mutuantẽ. sed facilius reperit emptorẽ rei quã vult obligare. sed posset ꝓcedere illud dictũ qñ vẽditio fuit secuta p illa pecunia quã petebat mutuo. Nam tunc modicitas ꝑcij

cū ꝓsumpta uolūtate q̄ colligiꝭ ex prima petitiōe. ꝓsumiꝭ ꝙ ꝯctus sit uere pignoraticius qđ in dubio ꝓcederet q̄n cū hoc fuit appositū pactū de retrouēdēdo ⁊ ꝑ hec habes multa iura declarata. Modicitas igiꝭ ꝑcij nō est suffficiēs ar̄ doli. s; requirunꭓ alie circūstātie hec ſm Pa. ex quibus patet qualiter iudicandū sit in foro ꝯtētioso quō autē iudicandū sit in foro ꝯsciētie vide. §. sequentē.

2 ¶ Quātū aūt ad forū ꝯsciē q̄n ꝯcurrit uolūtas emēdi ⁊ uēdendi etiam cōdicionata. puta q: nō libēter uēdit. s; ꝓpter occurrētia citius vult uendere q̄; aliter facere: ⁊ ꝯcurrit iustū ꝑciū cū iusto ficto seu reditu: ⁊ emēs accipit in se cōditiōes emptoris. puta ꝙ stet periculo ⁊ fictu. tūc est iustus ꝯctus. etiā si accidant alie ꝓsumptiōes. puta de retrouēdendo siue tēpore determinato siue ꝑpetuo. aut ꝙ nō possit in aliquo tēpore: ⁊ ꝙ afficiat uēditori uel q̄cūq; alia ꝓsūptio. unde pōt multis modis formari ſʒ casuistas. ꝑ. q̄n poniꭓ pactū solū de retrouēdēdo. 2° cū certo tēpore: ⁊ istis duobus modis si fit intētio emēdi ⁊ uēdēdi cū iusto ꝑcio ⁊ iusto ficto est licitus ꝯctus ſm oēs. 3° fit cū pacto retrouēdendi ad terminū. puta ad decē annos ⁊ cū pacto ꝙ ante. 3. uel quinq; nō possit redimere ⁊ tūc nisi fieret illa cōditio. iusta cā. puta q: bonificauit stercorizādo: ⁊c. cēt suspectus. 4° cum ꝑdictis cōditionibus: ⁊ deinde cū pacto ut locet uēdenti sub certo affictu. iste ꝯctus si assumit cōditiones. s. intētio emēdi: uēdēdi: iustū ꝑciū: iustū: fictū ⁊ cōditiones emētis. s. ꝙ subiret periculo est licitus cōtractus. 5° fit q̄n qs uēdit possessionē nō habēti pecuniā cū pacto ꝙ si īfra biēniū nō soluerit ex tūc teneaꭓ soluere certū quid ꝓ cētenario. iste ꝯctus uideꭓ licitus ut i glo. i. c. cōq̄stus: de usu. ⁊ cōcludit ꝙ hic petiꭓ fructus tā q̄; iterēē. ꝑcipit. n. ēptor fructus quos accepisset uēditor. 6° fit q̄n uēd t sine termio ⁊ uult q̄;diu nō dederit ꝑciū recipere fructus. quidā dicit ꝙ nō pōt q: nō est in mora. s; melius videꭓ vt dictum est. ī. §. vsura. 1°. ꝙ a pri° possit ꝯstitui i mora.

Vsus ⁊ vsusfructus: vsus ſm glo. in. l. i. ff. de

V vsu. ⁊ ha. ꝙ est ius vtēdi rebus alienis salua

rez substātia ex qua diffinitiōe: glo. ibi īfert ꝙ vsus nō pōt ꝓprie ꝯsistere i rebus q̄ solo vsu consumūtur. sicut nec ꝯsistit ꝓprie vsusfru. q: eis nō cōpetit diffinitio q: cōsumēdo ⁊ vtēdo nō saluaretur rez substātia. differūt aūt q: in vsu potes solū ꝓ te accipere i vsusfru. vero potes etiā alijs cōicare: ⁊ similiter si haberet solū vsum peccoꝝ posset solum vti ad stercorizādū: in vsufru. aūt pōt vti lacte ⁊ lana. Insti. de vsu. ⁊ ha. habitatio aūt plus cōtinet q: nō solū ipse cū suis potest habitare. sed etiam potest alteri locare diuisim a se.

1 ¶ Ad quid teneꭓ vsusfru. R. ꝙ teneꭓ prestare cautionē ꝙ in rebus q̄ vsu nō cōsumūtur arbitrio boni viri ipsis vteꭓ salua reꝝ substātia. sicut quilibet bonus vir vtiꭓ ⁊ fruiꭓ re propria: ⁊. 2°. ꝙ finito vsusfr. restituet proprietario id qđ super est. In rebus vero q̄ vsu ꝯsumūtur debet ꝑstare cautionē. de his exhibendis in ea qualitate vel si vult ꝯsumere ꝙ prestabit extimationē illoꝝ bonoꝝ. c. vltimo: de pignō. in glo. ⁊. ff. de vsusfru. eaꝝ reꝝ q̄ vsu cōsumūtur. l. i. ⁊. 3. de his vero q̄ vsu nō ꝯsumūtur. sed veterascunt vt vegetes ⁊ similia. dicit Pa. in. d. c. fi. ꝙ cauebit de restituendo qđ superent finito vsufructu vt patet in. l. i. ff vsusfru. facit. l. i. ff. de vsufru. eaꝝ reruʒ. vbi ista duo ponūtur vt diuersa. s. q̄ vsu cōsumūtur ⁊ q̄ vsu diminuūtur: ⁊ ideo iura q̄ volunt vt extimatio presteꭓ loquūtur in his q̄ vsu ꝯsumūtur vt in. l. si tibi vini olei. ff. de vsufru. eaꝝ re. ergo nō debent extēdi ad ea q̄ nō ꝯsumūtur sed minuūtur q: aliter vsufructuario esset ꝑiudiciū: ⁊ facit pro hoc exemplū in re cōmodata q̄ vsu minuiꭓ vbi dānū pertinet ad dominū nō ad cōmodatariū. l. cū q. ff. cōmodati.

¶ Ut̄ vsusfructuarius nō prestās cautionē a principio ⁊ recipiēs fructus teneaꭓ eos restituere. R. ſm Pa. in. c. cū cōstet: de pigno. ꝙ doc. cōiter distinguūt cōcordādo glo. iuris ciuilis q̄ sunt ꝯrie sic. Aut bona fide recipit. puta q: non fuit exacta cautio nec maliciose distulit prestare ⁊ habet locū glo. i. l. vxori la. p°. ff. de vsusfru. lega. q̄ tenet ꝙ nō teneꭓ restituere. Aut exactus nō prestitit cautionē. vel fuit i mala fide maliciose cū sciret se obligatū: ⁊ nō prestitit: sic teneꭓ restituere tā q̄; indebite perceptos q: nō facit suos: ⁊ sic intelligenda est glo. in. l. si cuius. ff. de vsusfru. facit. l. sed ⁊ si. §. scire. ff. de peti. here. vbi errās i iure facit fruct° suos: ⁊ nō male fide possessor. 2

¶ Sed nūquid testator poterit remittere ne deꭓ cautio. R. ꝙ pōt in rebus q̄ vsu ꝯsumūtur. In alijs vero secus. rō q: dareꭓ materia delinquēdi. nec curaret vti sicut bonus vir sed in alijs cessat. cū solum teneaꭓ ad extimationē. qđ veꝝ est nisi proprietas fuisset eidē vsufructuario legata vsq; ad certū diem ⁊ vsusfructus pure q: hoc casu cautio nō est prestāda. vt in. l. si vsusfructus. §. plane. ff. vsufru. nec sufficit iuratoria q̄n vsusfructuarius est suspectus alias sic ſm Pan. in. d. c. cū cōstet. ar. in. c. per vestras: de dote. post diuor. resti. 3

¶ Utrū vsusfructuarius teneaꭓ ad expensas in re d̄ qua habet vsūfructū. R. ſm Ludo. de Ro. in nouel. ꝙ sic: ad expēsas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refectionē: de collecta ꝙ teneaꭓ habes in. l. quero. ff. de vsufru. lega. l. apud iulianū. §. heres. qđ limita nisi collecta tāta esset ꝙ equiualeret perceptioni fructuū q: solū teneret dn̄s. glo. est in. l. qui concubina. §. quis ortos. ff. de leg. iij. quaʒ secūtur Dy. ⁊ Bar. in. l. his verbis. §. idem testator. ff. de le. iij. Ideʒ dic i expēsis pro refectiōe nisi cēt ei legatus vsusfructuarius generaliter omniū reꝝ q: sic teneꭓ ad oēs expensas vel renūtiare. l. hactenus. ff. de vsufru. De vsuario autē dicit idē Ludo. ꝙ aut dn̄s participat i cōmodo rei cuius mihi legatus ē vsus. puta q: domus ē ampla 4

⁊ tūc tenetur dominus eo tantū. Aut non participat. sed solus vsuarius ⁊ sic tenet ad expensas. l. si domi nus. ff. de vsuf. ⁊ habi.

5 ¶ Utrū ille qui relictus est vsufructuarius omniuz bonoꝝ teneat soluere es alienū de tēporis bonis. R. sm Hosti. ꝙ sic. secus si solū eēt relictus vsusfructus aliquaꝝ reꝝ. ff. de vsuf. lega. l. fi. Pau. de castro ꝯsi lio. 385. dicit ꝙ ꝓprietarius tenet principalr s. ad vendendum de bonis pro solutione eris alieni ⁊ sic vsufructuarius participabit in solutiōe q̄ minoreȝ vsūfructum habebit pro quo facit. l. fi. §. si autem es alienū. C. de bonis q̄ libe.

6 ¶ Utrū quādo sunt plures vsufructuarij ⁊ vnus mo rit reuertat ad proprietariū. R. ꝙ non: sed accrescit alteri. ff. de vsufru. accre. ꝑ totū. solū ergo reddit ad proprietariū qn̄ oēs deficiūt. Insti. eo. §. i.

7 ¶ Quid si vsufructus relinquat alicui donec filius pupillus ad pubertatem venerit ⁊ pupillus moriat ante pubertateȝ. R. ꝙ vsusfructus durabit vsqȝ ad etatem perfectā si vero sit relictus sub icerto tēpore puta donec talis furiosus resipuerit ⁊ anteqȝ resipi scat moriat sic durabit toto tēpore vite vsufructua rij q: possibile fuit i toto tēpore eius ꝙ i furia ꝑseue rat vt in. l. ambiguitatem. C. eo.

8 ¶ Utrū cū vsufructus vniuer gregis vel armenti est legatus si moriat teneatur vsusfructuarius reficere. R. ꝙ sic. ex agnatis gregū tenet submittere alia lo co mortuoꝝ capitū. Secus tamen si in aialibus le get usufructus q: nō tenet reficere si moriant sine sua culpa. ff. eo. l. uetus. Insti. de reꝝ diui. §. sed ⁊ si gregis. Ideȝ dic ꝙ debet in uineaꝝ mortuaꝝ ⁊ ar boꝝ locū alias ꝯstituere ⁊ colere. Naȝ quasi bonus p̄rfamilias debet uti. ut i. d. §. sȝ ⁊ si gregis.

9 ¶ Utrū usufructus legatus filio existenti in potesta te patris amittat per morte eius. R. Bar. in. l. litte ris. C. de usu. ⁊ habi. ꝙ non: q: p̄sumit factū con tēplatione patris ⁊ remanebit patri. Si uero pater ꝓmoriat sic p̄sumit ꝯtemplatione filij ⁊ nō extin guet sed erit filij aduentitiuȝ. Et potest fructuarius uēdere uel cedere cōmoditatē usufructus. sȝ Bar. sed nō ius usufructus.

v Vxor dicitur mulier postqȝ cōtraxit per uer ba de p̄senti. in fauorabilibus. uide uer. spōsalia in principio.

i ¶ Utr̄ maritus possit uerberare uxorē. R. sȝ Hosti. in. c. quēadmodū: de iur. iur. ꝙ sic ex magna cā ⁊ le ui uerberatiōe ar. in. l. proxius. ff. ad. l. acquil. de bo mi. ad audientiā. sed sine causa uel grauiter uerbe rans uir punit ad dandū ei tertiam partem dona tionis ꝓpter nuptias ut i aut. ut liceat. ma. ⁊ aui. §. si quis autē propriam. Uerbera. n. ingenuis aliena sunt glo. 7. q. i. c. sicut. Et qm̄uis lex ciuilis penam nō imponat interficiēti uxorem adulterantē. l. gracus. C. de adulte. 33. q. 2. iter hec si inuenit in actu adul terij. Lex tamen canonica: ⁊ diuina: dicit nō occi des: ⁊ iō nō lȝ. Uide aliquid uer. percutere.

2 ¶ Utr̄ uxor teneat sequi uirū suū. R. sȝ ꝙ colligo ex nō in. c. si quis necessitate. 34. q. 2. ꝙ aut trāsfert do micaliū: ⁊ sic tenet eum sequi: ⁊ hoc ueꝝ nisi pactuȝ fuisset ut nō trāsferret q: sic nō teneret nisi post pa ctum aliqua necessitas aduenerit q̄ impediret mari tū ibi manere. puta infirmitas uel capitalis inimi citia q: sic tenetur sequi: non obstante pacto ar. c. unaqueqȝ. 13. q. 2. Si uero nō trāsfert domicaliū sic non tenet eū sequi sm Hosti. Similiter nō tenet eū sequi si est uagabundus. sm glo. in. d. c. unaqueqȝ: nisi sciens euȝ uagabūdū ꝯtraxit cū eo q: sic tenet: hoc totum limito uerū quādo ex causa honesta: uel trāsfert domicaliū: uel est uagabūdus: secus si ex cā nō honesta: uel si uellet eam trahere ad peccatū uel imineret sibi periculū uite: q: sic nō teneret eū sequi: ut sentit glo. in. d. c. si quis. Similiter etiam libertus nō tenet sequi dominū uagabūdū ad p̄standum ei operas. c. de illis: de spons.

x Xpo quātum uixit uel predicauit uer. predica re. §. fi. Uide aliquid uer. Iesus.

y Ypocrisis uide. S. simulatio.

y Yronia uide uer. hironia.

y Ystrio uide uer. histrio.

ȝ Zelus uide uer. inuidia.

FINIS.

Finita cōpilatio. 14. Mai. 1512. post absolutionē prioratus nostri in conuentu Ianuensi. Finita vero reuisio ⁊ rescriptio. 1514. die. 18. Iunij: Muriani. Finita tertia visio. 1515. die. 20. Februarij in die car nis priua post qȝ i. i impssus fuit tertius quaternus. Finita quarta uisio: cum pūctuatione ⁊ eleuatione litteraꝝ ⁊ plena distinctiōe die tertia Septēbris eo dē āno Bononie quādo iam. 18. quaternus fuerat impressus. Finita impressio die. 19. Februarij. 1517. Bononie.

I ed.

Quia nūc in cōcilio latranēsi fuit prohibitū sub pena excōicationis qꝫ nullus imprimeret vel impri mi faceret aliqđ opus de nouo sine auctoritate epi: ⁊ inquisitoris ideo feci vt infrascripti se subscriberēt propria manu vt patet in exēplari.

Uissa prohibitione noue stampationis nisi de licentia dyocessani vel Uicarij. Ideo prestamus ac pcedimus licentiā stāpandi summā Magistri Joānis de Tabia ord. pdicatorꝫ sacre Theoᵉ pfessoris. Alex. de Peracinis de Bononia: Reuerēdiss.. D. Car. Bonoñ. Uicarius generalis: ⁊c.

Uissa prohibitione noue stampationis nisi de licentia dyocessani: ⁊ iquisitoris. Ideo prestamus ac pcedimus licentiā stampandi opus dectū ⁊ vtile. s. summā Reuerēdi patris fratris Joānis de Tabia ordinis predicatorꝫ sacre Theoᵉ professoris eximij.

Frater Joānes de Torsaninis alias de Bononia ord. predicatorꝫ. Reuerēdi pris fratris Hieronymi de vigleuano ordinis pdicatorꝫ sacre Theo. professoris eximij in ciuitate Bononie inquisitoris heretice prauitatis Uicarius.

Explicit Summa Tabiena cui titulus est Summa summarꝫ: de casibus cōscientie a proprio originali excerpta: ⁊ Bononie impressa in edibus Benedicti Hectoris bibliopole Bononiensi. Anno dñi .1517. 19. Idus. Februarij. Leone. x. Pont. Max. Regnante.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt uu xx yy zz aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh iii kkk lll mmm nnn ooo ppp qqq rrr Omnes sunt quaterni.

¶ Notandū .p.pro declaratione huius summe: q causa breuitatis dimisi ponere aliqua que alij posuerūt.s.Angelica:⁊ Rosella:puta: rubricas iuris ciuilis ⁊ canonici:declarationez quotationū. abreuiationes:nomina doctoꝝ qui allegant: ⁊ si q̄ sunt similia:⁊ hoc q: ista satis patēt in dicta Angelica:⁊ Rosella quos secutus sum vt in plurimū quantū ad hoc ⁊ quātū ad multa q̄ ibi bene dixerūt ⁊ ab eisdē accepi.a qb⁹ ⁊ ipsi acceperūt.veritas.n.a.s.s.est.

¶ Notandū.2°.q nō est admirandū:si aliquid aliquādo replicet :in diuersis locis: q: id fit:tuz q: aliquādo sunt parua:⁊ nō multo plus occupant ponēdo totū q̄z solū allegando:tum q: aliquādo sunt diuersoꝝ doctoꝝ:vel accipiūtur in diuersis locis eiusdē doctoris.diuersimode dicta:⁊ sic nō sūt oīo idē: tū q: aliter narrant ⁊ ad diuersos fines:sicut etiam fecit aliquādo.s.Tho.

¶ Notandū.3°.q in ista nostra summa: non allegaui Siluestrinā.eo q qn tradidi illā impressori.s. .1515.de mense Januarij nō videram illā. vnde intendo deo prestāte ⁊ vita comite:illā videre ⁊ si quid i ea inuenero qd̄ alicui dicto huius nostre cōtrariet: spero illa ad cōcordiam reducere:nec in aliquo sibi cōtradicere. Et si acciderit q in aliquo videar aliter tenere q̄z ipse sentiat:maxime propter diuersas opiniones occurrentes:vel q: in aliquibus materia est ita ambigua q nō sit incōueniēs eūdē tenere cōtraria: vt.s.Tho.multotiēs fecit. Et aliquādo doctores recitāt vtrāq; in eodē loco ⁊ nō preponūt vnā alteri. Ideo hoc iam nō discordiā voluntatis seu charitatis arguet.sed diuisionē intellectus.q̄ cū vnione charitatis pōt eē vt fuit de Paulo ⁊ Barnaba.

Notandū.4°.q ista nostra summa: diuiditur p in diuersos titulos sm ordinē alphabeti:quilibet vero titulus:in diuersa capitula secundum q ordinate inueniūtur in eadē littera. Ista autē capitula diuidunt imediate per plures paragrafos.exceptis q̄busdā capitulis q̄ nō statim diuidūtur per.§.sed aliter. vt Absolutio diuidit imediate per absolutio.p. ⁊ absolutio.2°.⁊ deinde per.§. Itam.c.beneficiū: diuidit p beneficiū .p. Beneficiū.2°.3.⁊.4.deinde p.§. Capitulū cōfessio:diuidit p cōfessio.p.delicti: ⁊ cōfessio.2°.sacramētalis:deinde per.§. Capitulū cōfirmatio:diuidit per cōfirmatio.p. in cōi:⁊ cōfirmatio.2°. sacramētū.capitulū cōsecratio:diuidit .p.per cōsecratio.p.epoꝝ Cōsecratio.2°.ecclesie.3°.altaris.4°.cimiterij.5°. vestiū.Capitulū donatio:diuidit per donatio.p.inter viuos:donatio.2°. causa mortis:donatio tertio inter virū ⁊ vxorem. Similiter capitula electio.c°.eucharistia.c°.excōicatio.c.impedimentū.c. interdictū .c.irregularitas.c.legatū.c.matrimoniū. .c.ordo.c.peccatū.c. votum.c.vsura: diuiduntur.p. per.p.2°.3°.⁊c.vt patet in summa. Quia vero accidit multotiēs q vnū ⁊ idem pertineat ad diuersos titulos vel ad diuersa capitula ⁊ i vno solo loco ponatur vel aliquādo in diuersis ⁊ nō statiz occurrat querēti vbi sit positū. Item q: aliquādo idem capitulū est prolixū. Et breuiter ad facilioē modū reperiendi materias: supposui hoc breue repertoriuz sequens in quo notaui nobiliores:vtiliores: ⁊ communiores materias.per alphabetū vt p vnū quodcūq; querat in suo capitulo vbi quantū possibile fuit.fuerūt posita ordinate.si vero nō cito occurrat: recurrat ad hoc repertorium.

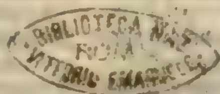

F

N

P

R

FINIS.

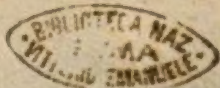
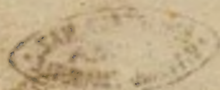
Cum gratia & priuilegio Sanctissimi Dñi. D. nostri Leonis papę. x. ꝙ nullus sub pena excõmunicationis latę sententię audeat infra quinquenniũ eam imprimere.